

BIBLIOGRAFIA
HISTORII POLSKIEJ
ZA ROK 2018

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII – PRACOWNIA BIBLIOGRAFII BIEŻĄCEJ

BIBLIOGRAFIA HISTORII POLSKIEJ ZA ROK 2018

OPRACOWALI
STEFAN GAŚSIOROWSKI, PAWEŁ GOŁDYN,
ANNA GRUCA, STANISŁAW JĘDRYKA,
JACEK ANDRZEJ KABATA
PRZY WSPÓLPRACY
PAULINY KUS I KATARZYNY MAZUR

Redaktor naukowy:
dr hab. Anna Gruca, prof. IH PAN

Pracownia Bibliografii Bieżącej IH PAN
31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17
e-mail: gruca@ih.pan.krakow.pl
www.bibliografia.ipn.gov.pl

Praca naukowa finansowana w ramach programu
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”
w latach 2018-2023

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Korekty:
Wojciech Frazik

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk,
Warszawa 2021

ISSN 0067-6721
ISBN 978-83-66911-19-2

Wydanie I
Instytut Historii PAN
Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
tel. 22 8310261-62, wew. 44
www.ihpan.edu.pl
wydawnictwo@ihpan.edu.pl

SPIS RZECZY

Przedmowa	IX
Wykaz skrótów	XI

Układ bibliografii

A. Ogólne

1. Bibliografie	1
a) Zagadnienia ogólne. Historia bibliografii	1
b) Bibliografia ogólna. Bibliografia bibliografii	2
c) Bibliografia historii	2
d) Bibliografie regionalna i lokalna	2
e) Bibliografia dziedzin i dyscyplin pokrewnych	3
f) Bibliografie osobowe	3
Zbiorowe	4
Poszczególne	4
g) Bibliografie czasopism i kalendarzy	5
Poszczególne tytuły	5
2. Encyklopedie. Słowniki. Informatory	6
3. Czasopisma i wydawnictwa ciągłe	7
4. Organizacja nauk historycznych	20
a) Organizacja i prace PAU	20
b) Organizacja i prace PAN	20
c) Komitety i instytuty naukowe PAN	20
d) Fundacje naukowe	21
e) Towarzystwa i instytuty naukowe	21
f) Polskie Towarzystwo Historyczne	23
g) Towarzystwa specjalistyczne	22
h) Towarzystwa regionalne	23
i) Zagraniczne instytucje naukowe	25
j) Konferencje naukowe międzynarodowe i polskie	25
Konferencje międzynarodowe	25
Konferencje polskie	30
k) Jubileusze, nagrody naukowe	37
5. Metodologia i metodyka badań historycznych	39
6. Historia historiografii, organizacja i stan badań historycznych	41
7. Dydaktyka i popularyzacja historii	51

a) Opracowania dydaktyczne	51
b) Programy, podręczniki szkolne i uniwersyteckie	53
c) Studencki ruch naukowy	56
d) Popularyzacja historii	56

B. Nauki pomocnicze historii

1. Archiwa. Archiwistyka	59
a) Ogólne	59
b) Poszczególne archiwa krajowe i zagraniczne	63
Archiwa krajowe	63
Archiwa zagraniczne	67
2. Biblioteki	69
a) Ogólne	69
b) Poszczególne biblioteki krajowe i zagraniczne	70
Biblioteki krajowe	70
Biblioteki zagraniczne	75
3. Muzea i wystawy historyczne. Kolekcjonerstwo	76
a) Ogólne	76
b) Poszczególne muzea krajowe i zagraniczne	81
Muzea krajowe	81
Muzea zagraniczne	93
Kolekcjonerstwo	93
c) Poszczególne wystawy historyczne krajowe i zagraniczne	95
Wystawy krajowe	95
Wystawy zagraniczne	115
4. Materiały ikonograficzne	115
Albumy, fotografie	115
Opracowania ikonograficzne	126
5. Pomniki i symbole narodowe	128
6. Pamięć i polityka historyczna	131
7. Ochrona i konserwacja zabytków	135
8. Poszczególne nauki pomocnicze	140
a) Ogólne	140
b) Źródłoznawstwo	140
c) Paleografia	141
d) Epigrafika	141
e) Dyplomatyka	142
f) Genealogia	143
g) Heraldyka	144
h) Sfragistyka	146
i) Falerystyka i medalierstwo	146
j) Weksylologia	147
k) Numizmatyka	147
l) Chronologia i metrologia	147
m) Geografia historyczna	150
n) Kartografia	152
o) Onomastyka i toponomastyka	153
p) Archeologia prawna	165
9. Archeologia	166
10. Nauki o społeczeństwie	165
a) Socjologia	165
b) Etnografia	166
c) Demografia i statystyka	173

C. Historia powszechna

I. Ogólne

1. Źródła	176
2. Opracowania	176

II. Biografie

a) Ogólne	189
b) Poszczególne	189

III. Poszczególne okresy

1. Okres do 476	191
2. Okres 476–1492	196
3. Okres 1492–1918	200
4. Okres 1918–2017	208

D. Historia Polski

I. Ogólne

1. Źródła	219
2. Opracowania	221
a) Historia Polski	221
b) Historia mniejszości narodowych i etnicznych	230
c) Historia Polonii i emigracji	237
d) Historia nauki	241
e) Historia oświaty i wychowania	247
f) Historia języka	275
g) Historia literatury	279
h) Historia książki	295
i) Historia prasy, radia i telewizji	300
j) Historia sztuki	302
k) Historia architektury i urbanistyki	313
l) Historia teatru i filmu	329
m) Historia muzyki	335
n) Historia sportu i turystyki	342
3. Poszczególne zagadnienia	348
a) Zagadnienia kultury materialnej	348
b) Zagadnienia społeczno-gospodarcze	353
c) Zagadnienia prawno-ustrojowe	375
d) Zagadnienia polityczne	382
e) Zagadnienia historii wojskowej	397
f) Zagadnienia historii kościołów i religioznawstwa	408
g) Zagadnienia historii kultury	434
h) Zagadnienia historii mentalności	439

4. Biografie.....	441
a) Ogólne.....	441
b) Poszczególne.....	467
5. Poszczególne regiony i miejscowości.....	509

II. Poszczególne okresy

1. Okres do połowy I tysiąclecia n.e.	543
2. Okres od VI wieku do 1505.....	547
a) Źródła.....	547
b) Opracowania.....	558
3. Okres 1506–1795.....	565
a) Źródła.....	565
b) Opracowania.....	572
4. Okres 1795–1918.....	601
a) Źródła.....	601
b) Opracowania.....	615
5. Okres 1918–2018.....	655
a) 1918–1939.....	655
Źródła.....	655
Opracowania.....	663
b) 1939–1945.....	698
Źródła.....	698
Opracowania.....	713
c) 1945–1989.....	731
Źródła.....	731
Opracowania.....	742
d) 1989–2018.....	779
Źródła.....	779
Opracowania.....	781
Skorowidz.....	794

PRZEDMOWA

To już siedemdziesiąty piąty rocznik *Bibliografii historii polskiej*, jaki trafia do użytkowników. Podobnie jak dwa poprzednie będzie udostępniany w postaci pliku pdf. Liczy 11200 pozycji (w tym dodatkowe opatrzone literą „a”). Opracowany został zgodnie z zasadami opisanymi w roczniku poprzednim, z niewielkimi zmianami. Zostały w nim zarejestrowane książki oraz artykuły z czasopism i prac zbiorowych dotyczące historii Polski w jej historycznych granicach, opublikowane w Polsce i poza jej granicami przede wszystkim w 2018 roku, a także takie, które ukazały się w latach wcześniejszych, lecz z różnych względów nie znalazły się w poprzednich rocznikach *Bibliografii*. Podobnie jak w roczniku poprzednim i w tym zakres ten został w ramach grantu realizowanego ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki poszerzony. Oprócz prac dotyczących polskiej historii tom obejmuje bowiem publikacje polskich historyków dotyczące historii powszechnej. Zmiana zakresu *Bibliografii* pociągnęła za sobą modyfikację jej układu. Składa się ona obecnie z czterech zasadniczych części.

W części A – ogólnej zostały zamieszczone bibliografie, encyklopedie i słowniki, sprawozdania z konferencji krajowych i międzynarodowych, opracowania dotyczące organizacji nauki, publikacje z zakresu metodologii historii i historii historiografii, opracowania dydaktyczne i podręczniki do historii dla różnych stopni kształcenia oraz prace popularyzujące historię.

Na część B składają się – podobnie jak w poprzednich rocznikach – prace z zakresu nauk pomocniczych historii, publikacje omawiające zbiory archiwów, bibliotek i muzeów, sprawozdania i katalogi wystaw historycznych. Od ubiegłego rocznika zostały tu dodane dwa nowe działy: Archeologia oraz Pamięć i polityka historyczna. Jest to związane z obserwowanym od pewnego czasu wzrostem liczby publikacji z tego zakresu. Były one dotychczas umieszczane w różnych działach *Bibliografii*. Utworzenie wspomnianych działów miało na celu ułatwienie dotarcia do informacji o nowych publikacjach użytkownikom zainteresowanym tymi zagadnieniami.

Część C tworzą obecnie prace polskich historyków dotyczące historii powszechnej. Zostały w niej utworzone działy chronologiczne, które jednak nie są podzielone – tak jak w części obejmującej polską historię – na źródła i opracowania. Powodem jest niewielka liczba zarejestrowanych edycji źródłowych. Dlatego też wszystkie wydawnictwa źródłowe zostały zgrupowane w dziale Ogólne, w którym wyróżnione zostały: Źródła i Opracowania. W części tej wprowadzony został od tego rocznika dział Biografie, w podziale na Ogólne i Poszczególne, tak jak w części obejmującej historię Polski.

Część D zawiera prace z zakresu historii Polski, w układzie chronologicznym, według powszechnie obowiązującej periodyzacji, w podziale na źródła i opracowania. Na początku tej części znajdują się działy obejmujące poszczególne zagadnienia. Zawierają one te pozycje, które dotyczą więcej niż jednego okresu historycznego, wyróżnionego w części chronologicznej. W tej części mieszczą się ponadto działy grupujące ogólne i poszczególne biografie oraz dzieje regionów i miejscowości.

W *Bibliografii* dokonaliśmy też niewielkiej korekty nazw niektórych działów, zgodnie z sugestiami Recenzenta.

W większości działów i poddziałów pozycje ułożone są alfabetycznie, według haseł autorskich lub tytułowych. Tylko w niektórych zastosowano układ według innych zasad, bardziej odpowiedni do znajdujących się w nich pozycji: chronologiczny (konferencje krajowe i międzynarodowe), według nazw państw, miejscowości lub regionów (działy obejmujące opracowania dotyczące archiwów, bibliotek, muzeów, katalogi i sprawozdania z wystaw historycznych oraz historię regionów i miejscowości), według nazwisk osób (bibliografie osobowe oraz biografie). Opisy zostały w razie potrzeby uzupełnione adnotacjami objaśniającymi tytuł, odnoszącymi się do treści publikacji. Adnotacje staraliśmy się dodać przede wszystkim do opisów pamiętników i wspomnień, w tych przypadkach, gdy tytuł nie określał jednoznacznie ich treści. Podają one informacje dotyczące autora, określają skrótoowo treść oraz zasięg chronologiczny pamiętnika. Opisy prac zbiorowych zostały natomiast uzupełnione wykazem artykułów składających się na ich zawartość.

Bibliografię uzupełnia skorowidz, obejmujący w układzie alfabetycznym nazwiska autorów i współpracowników, nazwiska osób, występujących w tytułach bądź adnotacjach, nazwy geograficzne, nazwy zgromadzeń zakonnych oraz tytuły wydawnictw źródłowych, zbiorowych i anonimowych. Zwracamy uwagę, iż numery przy poszczególnych hasłach są aktywne, co znacznie ułatwia dotarcie do poszczególnych pozycji.

Mamy nadzieję, że *Bibliografia* w poszerzonym zakresie i w zmienionym nieco układzie będzie lepiej służyła użytkownikom. Wdzięczni byłibyśmy za wszelkie uwagi, które mogłyby udoskonalić *Bibliografię*. Można je kierować na adres gruca@ih.pan.krakow.pl.

Pragniemy przypomnieć, że materiały zgromadzone w rocznikach *Bibliografii historii polskiej* za lata 1980–2015 dostępne są także w formie bazy danych pod adresem www.bibliografia.ipn.gov.pl.

Niniejszy rocznik został opracowany przez stały zespół Pracowni Bibliografii Bieżącej Instytutu Historii PAN w składzie: dr hab. Stefan Gąsiorowski, dr Paweł Gołdyn, prof. nadzw. dr hab. Anna Gruca (redaktor naukowy), mgr Stanisław Jędryka, mgr Jacek A. Kabata. W opracowaniu *Bibliografii* uczestniczyły także mgr Paulina Kus oraz mgr Katarzyna Mazur, zatrudnione w ramach grantu NPRH. Trudu wykonania recenzji wydawniczej podjął się prof. nadzw. dr hab. Karol Sanojca, któremu za cenne uwagi składamy serdeczne podziękowania.

Anna Gruca

Kraków, 30 VII 2020 r.

WYKAZ NAJCZĘŚCIEJ UŻYWANYCH SKRÓTÓW

a. – année	cz. – część
AAN – Archiwum Akt Nowych	czes. – czeski
abp – arcybiskup	częśc. – częściowy
abstr. – abstrakt	demogr. – demograficzny
acad. – academie, académie, academy	diec. – diecezja, diecezjalny
adm. – admirał	dod. – dodatek
admin. – administracja	dodr. – dodruk
AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych	dot. – dotyczy
AK – Armia Krajowa	dr. – druk
akad. – akademia	dypl. – dyplomowany
ang. – angielski	dyw. – dywizja
antropol. – antropologiczny	ed. – edition, edycja
AP – Archiwum Państwowe	éd. – édition
AON – Akademia Obrony Narodowej	egz. – egzemplarz
archeol. – archeologiczny	Einf. – Einführung
archidiec. – archidiecezja, archidiecezjalny	ekonom. – ekonomiczny
archiw. – archiwalny	erw. – erweitert
argm. – argumentum	etnogr. – etnograficzny
Aufl. – Auflage	f. – für
aut. – autor	F. – Folge
B. – Buch	fasc. – fasciculus
b.m. – brak miejsca	filol. – filologiczny
b.r. – brak roku	filoz. – filozoficzny
b.w. – brak wydawcy	foto. – fotografie
Bd. – Band	found. – foundation
Bearb. – Bearbeitung, bearbeitet	fr. – francuski
Beih. – Beiheft	fragm. – fragment
białorus. – białoruski	fund. – fundacja
bibl. – biblioteka, bibliotheca	gen. – generał
bibliogr. – bibliografia, bibliograficzny	geneal. – genealogiczny
bibliol. – bibliologiczny	gł. – główny
BJ – Biblioteka Jagiellońska	gm. – gmina, gminny
bl. – błogosławiony	gosp. – gospodarczy
BN – Biblioteka Narodowa	graf. – graficzny
bp – biskup	grec. – grecki
bryg. – brygada	H. – Heft
bull. – bulletin	hebr. – hebrajski
č. – číslo	hist. – historyczny
čas. – časopis	hiszp. – hiszpański
CAW – Centralne Archiwum Wojskowe	hrsg. – herausgegeben
centr. – centralny	Hrsg. – Herausgeber
chor. – chorąży	humanist. – humanistyczny

- IAiE PAN – Instytut Archeologii i Etnologii PAN
 IBL PAN – Instytut Badań Literackich PAN
 IFiS PAN – Instytut Filozofii i Socjologii PAN
 IH PAN – Instytut Historii PAN
 IHN PAN – Instytut Historii Nauki PAN
 il. – ilustracje
 inform. – informacyjny
 inst. – instytut
 IJP PAN – Instytut Języka Polskiego PAN
 IPN – Instytut Pamięci Narodowej
 ISP PAN – Instytut Studiów Politycznych PAN
 J. – Jahr
 Jb. – Jahrbuch
 jęz. – język
 Jg. – Jahrgang
 Jh. – Jahrhundert
 k. – karta; koło
 kan. – kanonik
 kard. – kardynał
 katol. – katolicki
 KŚZpNP – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
 kl. – klasa
 kol. red. – kolegium redakcyjne
 kom. – komitet
 kom. red. – komitet redakcyjny
 kpt. – kapitan
 kraj. – krajowy
 krajozn. – krajoznawczy
 krypt. – kryptonim
 ks. – książdz
 księg. – księgarnia
 KUL – Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II
 kult. – kulturalny
 kw. – kwartalnik
 l. – lata
 lek. med. – lekarz medycyny
 Lfg. – Lieferung
 lit. – litewski
 liter. – literacki
 LO – Liceum Ogólnokształcące
 lud. – ludowy
 łac. – łacina. łaciński
 m. – miasto
 m. st. – miasto stołeczne
 MBP – Miejska Biblioteka Publiczna
 MHPRL – Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego
 miej. – miejski
 międzynar. – międzynarodowy
 miłośn. – miłośników
 min. – ministerstwo
 Mitarb. – Mitarbeiter
 MON – Ministerstwo Obrony Narodowej
 n. F. – neue Folge
 n. R. – neue Reihe
 nacz. – naczelny
 nakł. – nakład
 nar. – narodowy
 nauk. – naukowy
 nazw. – nazwisko
 NDAP – Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
 niem. – niemiecki
 niepubl. – niepublikowany
 niereg. – nieregularny
 nlb. – nieliczbowany
 nr – numer
 Nr. – Nummer
 nt. – na temat
 numizmat. – numizmatyczny
 o. – ojciec
 odb. – odbitka
 oddz. – oddział
 og. – ogólny
 og. zb. – ogólnego zbioru
 ok. – około
 okręg. – okręgowy
 omów. – omówienie
 oo. – ojców
 oprac. – opracował, opracowanie
 oryg. – oryginał, oryginalny
 ośr. – ośrodek
 p.n.e. – przed naszą erą
 p.w. (pw.) – pod wezwaniem
 PAN – Polska Akademia Nauk
 państ. – państwowy
 PAU – Polska Akademia Umiejętności
 pedagog. – pedagogiczny,
 pl. – plan
 płk – pułkownik
 pocz. – początek
 podst. – podstawa
 podtyt. – podtytuł
 pol. – polski
 polem. – polemika
 polit. – polityczny
 politech. – politechnika
 politol. – politologiczny
 poł. – połowa
 pomn. – pomnożony
 popr. – poprawiony
 por. – porucznik
 port. – portugalski
 posł. – posłowie
 poszerz. – poszerzony
 pow. – powiat, powiatowy
 powiększ. – powiększony
 poz. – pozycja
 pr. – prace

- pr. zbior. – praca zbiorowa
 przedm. – przedmowa
 przedr. – przedruk
 przeds. – przedsiębiorstwo
 przejrz. – przejrzany
 przekł. – przekład
 przeł. – przełożył
 przewodn. – przewodniczący
 przygot. – przygotował
 przyj. – przyjął
 pseud. – pseudonim
 PTH – Polskie Towarzystwo Historyczne
 PTL – Polskie Towarzystwo Ludoznawcze
 PTPN – Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół
 Nauk
 PTTK – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Kra-
 joznawcze
 publ. – publiczny
 r. – rok
 R. – rocznik
 rec. – recenzja
 red. – redakcja, redaktor, redakcyjny
 red. nac. – redaktor naczelny
 red. nauk. – redaktor naukowy
 region. – regionalny
 rel. – religijny
 repl. – replika
 Rh. – Reihe
 ros. – rosyjski
 rozdz. – rozdział
 rozm. przepr. – rozmowę przeprowadził
 rozsz. – rozszerzony
 równol. – równoległy
 rum. – rumuński
 RP – Rzeczpospolita Polska)
 sb. – zbiórka
 SB – Służba Bezpieczeństwa
 ser. – seria
 SGGW – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiej-
 skiego
 SGH – Szkoła Główna Handlowa
 słow. – słowacki
 socjol. – socjologiczny
 społ. – społeczny
 sprost. – sprostowanie
 stan. – stanowisko
 statyst. – statystyczny
 stow. – stowarzyszenie
 streszcz. – streszczenie
 szp. – szpalta
 św. – święty
 ŚZŻAK – Światowy Związek Żołnierzy AK
 t. – tom
 tab. – tabela
 tabl. – tablica
 techn. – techniczny
 teol. – teologiczny
 Tl. – Teil
 tłum. – tłumaczenie, tłumaczył
 tow. – towarzystwo
 transl. – translation
 tyt. równol. – tytuł równoległy
 uaktual. – uaktualniony
 UAM – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
 UB – Urząd Bezpieczeństwa
 Übers. – Übersetzung
 UJ – Uniwersytet Jagielloński
 UJK – Uniwersytet Jana Kochanowskiego
 ukr. – ukraiński
 UŁ – Uniwersytet Łódzki
 UMCS – Uniwersytet im. Marii Curie-Skło-
 dowskiej
 UMK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika
 Univ. – university, Universität
 UŚ – Uniwersytet Śląski
 uniw. – uniwersytet
 uzup. – uzupełnienie, uzupełniony
 vol. – volume, volumen
 vyp. – vypusk
 WBP – Wojewódzka Biblioteka Publiczna
 węg. – węgierski
 wł. – włoski
 właśc. – właściwy, właściwie
 woj. – województwo, wojewódzki
 wojsk. – wojskowy
 wprow. – wprowadzenie
 WSiP – Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
 współaut. – współautor
 współpr. – współpraca
 współprac. – współpracownik
 współludz. – współludzki
 współwyd. – współwydany
 wyd. – wydanie, wydał
 wydaw. – wydawnictwo
 wydz. – wydział
 z. – zeszyt
 zakł. – zakład
 zał. – założony
 zbior. – zbiorowy
 zdj. – zdjęcia
 ZHP – Związek Harcerstwa Polskiego
 ZKRPIBWP – Związek Kombatantów Rzeczy-
 pospolitej Polskiej i Byłych Więźniów
 Politycznych
 zlec. – zlecenie
 zm. – zmieniony
 ZNP – Związek Nauczycielstwa Polskiego
 ZNiO – Zakład Narodowy im. Ossolińskich
 zob. – zobacz
 zw. – związek; zwany
 ŻIH – Żydowski Instytut Historyczny
 żyd. – żydowski

A. OGÓLNE

1. BIBLIOGRAFIA

a) Zagadnienia ogólne. Historia bibliografii

1. BIBLIOGRAFIE specjalne. Rozwój i otwartość. Red. nauk. Bartłomiej Włodarczyk, Jadwiga Woźniak-Kasperek. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 229, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Media Początku XXI Wieku; t. 35).

Z treści: Woźniak-Kasperek Jadwiga: Słowo wstępne s. 9–12; Nowosielska Elżbieta: Zaginione czasopisma galicyjskie z lat 1865–1918 s. 13–38; Grabowska Dorota: Ujednolicanie zasad katalogowania alfabetycznego zbiorów bibliotecznych w II Rzeczypospolitej s. 39–54; Siwecka Dorota: Bibliografia poloników zagranicznych na tle europejskich bibliografii ekstereoriów s. 55–76; Pawlak Małgorzata, Sanojca Karol: Ewolucja architektury treści polskiej i niemieckiej serii bibliografii historii Śląska s. 77–82; Łakomy-Chłosta Agnieszka, Gołda Agnieszka: Wybrane elementy metodyki polskich i niemieckich bibliograficznych baz bibliografii terytorialnych. Analiza porównawcza s. 83–102; Lech-Jabłońska Bożena: Bibliografia regionalna wobec oczekiwań użytkowników i zmieniającej się rzeczywistości. Na przykładzie „Bibliografii Lubelszczyzny” s. 103–120; Olkowska Agata: Aktualność jako priorytet dla bazy bibliograficznej s. 163–170; Koper Beata: Przystosowanie bazy bibliograficznej do prac badawczych. Przypadek „Polskiej Bibliografii Literackiej” s. 171–182; Warząchowska Bogumiła: Z zagadnień bibliologicznych w Elektronicznej Bibliografii Nauk Teologicznych s. 189–204; Sygocki Witold: Przypisy bibliograficzne w Web of Science Core Collection, Scopus – w zastępstwie bibliografii s. 205–214; Włodarczyk Bartłomiej: Zastosowanie Deskryptorów Biblioteki Narodowej w bibliografiach regionalnych s. 215–228.

2. BORCZUCH-BIAŁKOWSKA Maria: Bibliografia Tatr i Podtatrza Witolda Henryka Paryskiego. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 184–187.

Kartoteka kartkowa W. H. Paryskiego (1909–2000) licząca 150000 fiszek z l. 1930–1995, przechowywana w Ośrodku Dokumentacji Tatrzańskiej TPN w Zakopanem.

3. GAŁUSZKA Edyta, Szafranski Leszek: Jagiellonian University Repository (RUJ) –

organizational and functional aspects. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 360–374.

4. GOŁDA Agnieszka: Teoria bibliografii w II Rzeczypospolitej. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 400, nlb. 4, streszcz. ang. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3722).

Rec.: Sanojca Karol, *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 454–457.

5. KOPER Beata, Rosiński Cezary, Umerle Tomasz: Dokumentacja kultury a cyfrowe zasoby archiwalne. Przypadek Polskiej Bibliografii Literackiej (PBL) i Archiwum Telewizji Polskiej. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 109–124, streszcz. ang.

6. MATCZUK Alicja, Znajomski Artur: Kultura bibliograficzna lubelskiego środowiska naukowego od końca XIX wieku do roku 2016. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 257–287, streszcz. ang.

7. MUC Agata: „Elektroniczna bibliografia nauk teologicznych” jako źródło do badań historyczno-teologicznych. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 299–314, streszcz. ang.

8. NASTULCZYK Tomasz: „Bibliografia Polska” Estreicherów a digitalizacja katalogów i zbiorów bibliotek rosyjskich, ukraińskich, białoruskich i litewskich. Kilka spostrzeżeń z perspektywy redaktora: nowe wyzwania i rozwój metodologii. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 369–370, streszcz. ang.

b) Bibliografia ogólna.
Bibliografia bibliografii

9. BIBLIOGRAFIA polska 1901–1939. Polish bibliography 1901–1939. Bibliographie polonaise 1901–1939. Polnische Bibliographie 1901–1939. Pol'skaâ bibliografiâ 1901–1939. T. 18: Koro–Krasu. Red. t. Małgorzata Barańska, Anna Bobrowicz, Hanna Machnik. Warszawa 2018 BN 8° ss. VII, nlb. 1, 674, nlb. 1.

T. 1. 1986.

c) Bibliografia historii

Zob. poz. 5316.

10. BIBLIOGRAFIA historii Polski XIX–XX wieku. T. 3 wolumen 3: 1865–1918. Zebrał i oprac. Zespół Pracowni Bibliografii Retrospektywnej XIX i XX wieku pod kier. Danuty Urszuli Ściegosz-Karpińskiej; zred. Danuta Urszula Ściegosz-Karpińska. Warszawa 2017 IH PAN 8° ss. XXII, nlb. 2, 1742. PAN. IH.

T. 1 i 2 ukazały się pt: Bibliografia historii Polski XIX wieku, t. 3: 1865–1918 ukazał się pt: Bibliografia historii Polski XIX i XX wieku.

T. 1. Wrocław 1958; T. 3 wolumen 1. 2000.

11. GRUCA Anna: Bibliografia historii wychowania, szkolnictwa i myśli pedagogicznej w Polsce za rok 2017 (z uzupełnieniami za lata poprzednie). *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 171–228.

12. KORECKA Gertruda, Korecki Józef: Więźniowie polityczni, jeńcy, internowani w piśmiennictwie polskim lat 1985–2007. T. 1: (Bibliografia). Kalisz–Warszawa 2018 Pol. Tow. Penitencjarne 8° ss. 619.

Toż. T. 2: (Indeksy do bibliografii t. 1). Kalisz–Warszawa 2018 s. 622–800.

13. MATERIAŁY do bibliografii archiwistyki. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 153–191.

14. OLEJNIK Izabela: Bibliografia getta łódzkiego 1945–2017. Kraków 2018 Zakład Wydawniczy „Nomos” 8° ss. 233, il.

15. SAMP Mariusz: Wojna polsko-niemiecka z 1109 roku w polskiej historiografii – część I: bibliografia selektywna. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 59–74, streszcz. ang.

16. SŁAPEK Dariusz, Zielińska Ewa: Bibliografia historii lubelskiego sportu. Lublin 2013.

Rec.: Matczuk Alicja, *Rocznik Lubelski*. T. 42: 2016; Demidowicz Tomasz: Sport lubelski w piśmiennictwie. *Podlaski Kwartalnik Kulturalny*. R. 30: 2017 nr 1 s. 98–103; Polem.: Słapek Dariusz: O intencjach, braku zrozumienia i urażonej dumie..., czyli echo „Bibliografii historii lubelskiego sportu”. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 423–435.

d) Bibliografia regionalna
i lokalna

17. MATERIAŁY do historii Galicji za rok 2013. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 405–429.

18. GDAŃSK w literaturze. Bibliografia od roku 997 do dzisiaj. T. 2: 1601–1700. Cz. 2: Od 1657 roku. Pod red. Zofii Tylewskiej-Ostrowskiej; oprac. zespół Dagmara Binkowska [i in.]. Gdańsk 2017 Fund. Terytoria Książki; PAN. Bibl. Gdańska 8° ss. 353, nlb. 4, il. (Biblioteka Gdańska. Literatura).

T. 1. 2009; T. 2 cz. 1. 2015.

19. MATERIAŁY do bibliografii historii regionu za rok 2017. Oprac. Grażyna Kostkiewicz-Górska. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 543–588.

Gorzowskie.

20. BIBLIOGRAFIA regionu koszalińskiego w wyborze (I i 2016 r. – 31 XII 2016 r.). Oprac. Anna Kowal. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 219–249.

21. JANECZEK Michał: Prace dyplomowe studentów PWSZ na temat Leszna. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 214–257.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Lesznie, od 2002 r.

22. KASPERCZUK Justyna: Przegląd wydawnictw o regionie za 2018 r. *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 185–205.

Lubelszczyzna.

23. MATERIAŁY do bibliografii Sandomierszczyzny za lata 1993–2017. (Cz. 40). Oprac. Krzysztof Burek. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 90–92.

Toż. Cz. 41. Oprac. K. Burek. *Tamże* nr 44 s. 112.

Toż. Cz. 42 (za lata 1993–2018). *Tamże*. R. 24: 2018 nr 45 s. 99–100.

Toż. Cz. 43. *Tamże* nr 46 s. 46 s. 90–91.

Cz. 1. *Tamże*. [R.] 1: 1994 nr 1.

24. TREIT Marta: Materiały do bibliografii Sądeckiej za 2017 rok. *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 465–[504].

25. PRZĄDKA Andrzej: Od zniewolonej do Niepodległej. Ziemia Siedlecka w latach 1794–1918 w ujęciu bibliograficznym. Siedlce 2018 MBP 8° ss. 127, il., mapa. MBP w Siedlcach.

26. KŁECZEK-WALICKA Ewa, Walicki Bartosz: Przegląd bibliograficzny. Lata 2016–2017. *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 477–514.

Sokolów Małopolski.

27. BIEDRZYCKI Adam: Bibliografia miasta Torunia za rok 2017 wraz z uzupełnieniami. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 325–420.

28. KSIĄŻKI o Wielkopolsce wydane w 2012 roku (wybór). Poznań 2013 WBP i Centrum Animacji Kultury 8° ss. 143. WBP i Centrum Animacji Kultury.

Toż w 2013 roku. Poznań 2014 ss. 127.

Toż w 2014 roku. Poznań 2015 ss. 103.

Toż w 2015 roku. Poznań 2016 ss. 92.

Toż w 2016 roku. Poznań 2017 ss. 79.

Toż w 2017 roku. Poznań 2018 ss. 77.

29. SZCZERBIK Zbigniew: Bibliografia Ziemi Wieluńskiej za lata 2016–2017. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 267–276.

e) Bibliografia dziedzin i dyscyplin pokrewnych

Zob. poz. 10248.

30. BEDNARZ Irena: Mistrzowie i uczniowie. Bibliografia zawartości wydawnictw zbiorowych dedykowanych Warszawskiej Szkole Historii Idei. Warszawa 2018 Wydaw. IFiS PAN 8° ss. 200, nlb. 1. (Archiwum. Studia Warszawskiej Szkoły Historii Idei).

Lata 1950–2018.

31. BRZEZIAK Agnieszka, Bułat Barbara: Poradniki „savoir-vivre” w Polsce lub w języku polskim do połowy XX wieku. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 337–387, streszcz. ang.

32. JAWORSKI Wojciech: „Odra płynie przez Śląsk...” (materiały do bibliografii). Współpr. Małgorzata Czech, Elżbieta Makuch. Katowice 2018 Bibl. Śląska 8° ss. 152, nlb. 1.

33. MARSZAŁEK Katarzyna: Harcerska lista (nie)obecności. Analiza polskiej bibliografii harcerstwa za lata 1989–2017. Kraków 2018 Impuls 8° ss. 328.

34. [MOVNA Marianna Vasilivna] Mowna Marianna: Przewodniki po Lwowie opublikowane w latach 1919–1939 (bibliografia). *Galicja*. T. 4: 2018 s. 305–327, streszcz. ang.

35. OŚWIATA na Śląsku Opolskim. Bibliografia w wyborze za lata 2000–2004. Oprac. Iwona Kowalska, Anna Załona. Opole 2018 Region. Zespół Placówek Wsparcia Edukacji; Pedagog. Bibl. Woj. 8° ss. 296. Region. Zespół Placówek Wsparcia Edukacji, Pedagog. Bibl. Woj. w Opolu.

36. POLSKA bibliografia franciszkańska 2005 z uzupełnieniami za lata poprzednie. Zebrał i oprac. Roland Prejs. Poznań 2018 Franciszkanie; staraniem Konferencji Prowincjałów Franciszkańskich w Polsce 8° ss. 164, nlb. 3. (Biblioteka Studiów Franciszkańskich; 22).

37. RATAJCZAK Tomasz: Polskie modlitewniki różnych wyznań XIX wieku. Bibliografia. [T. 1]: A–K. Warszawa 2018 Wydaw. DiG 8° ss. 322.

Toż. [T. 2]: L–P. Warszawa 2018 ss. 304.

38. SZYMANOWICZ Maria: Polska bibliografia organów. T. 3. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 230, nlb. 1.

T. 1. 2011.

39. WYSOCKA Justyna: Wykaz publikacji Oficyny Poetów i Malarzy 1950–2007. Kraków 2018 Avalon 8° ss. 247, nlb. 1, il. (Oficyna Poetów i Malarzy; 1).

Wydawnictwo zał. przez Krystynę i Czesława Bednarczyków w Londynie.

40. ŻMUDA Ryszard: Dokumentacja stanu badań bibliologicznych o bibliotekach kościelnych w Polsce za lata 1946–2015. Łódź 2017.

Rec.: Warząchowska Bogumiła, *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 217–220.

f) Bibliografie osobowe

Zbiorowe

Zob. poz. 946, 1063.

41. JONAK Danuta: Bibliografia osobowa adnotowana (w wyborze) powstańców wielkopolskich z Parafii Górzno, Lewków, Ociąż (Kwiatków), Szczury w gminie Ostrów Wielkopolski. Lewków 2018 Danuta Jonak 8° ss. 73.

42. KOLEK Grzegorz, Mijewska Jolanta, Szymczyk-Golan Monika: Bibliografia rozpraw doktorskich, prac magisterskich, licencjackich

i podyplomowych 2016. Warszawa 2018 Wydaw. Akademii Sztuki Wojennej 8° ss. 508. Akad. Sztuki Wojennej. Biblioteka Gł. Ośr. Informacji Nauk. i Bibliogr.

Obronionych w Akademii Obrony Narodowej.

43. MELLER Beata: Bibliografia publikacji pracowników Biblioteki Gdańskiej za lata 2009–2017. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 251–273.

44. MIJEWSKA Jolanta, Szymczyk-Golan Monika: Bibliografia publikacji pracowników Akademii Sztuki Wojennej 2016–2017. Warszawa 2018 Wydaw. ASW 8° ss. 167. ASW. Bibl. Gł. Ośr. Informacji Nauk. i Bibliogr.

45. WALKUSZ Jan, Górniak Marek Robert: Bibliografia podmiotowa polskich historyków Kościoła za rok 2016 z uzupełnieniami za lata 2000–2015. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 401–452.

Toż. Nadbitka. Lublin 2018.

Poszczególne

Zob. poz. 597, 603, 680, 907, 946, 3221, 3476, 3764, 3822, 3857, 5034, 5149, 6103, 6137, 6415, 6511, 6576, 6591, 6663, 6668, 6678, 7203, 8207, 8274, 9055, 10313.

46. BOBROWSKA-ANTONIEWICZ Jadwiga: Bibliografia prac Marcelego Antoniewicza. [W:] *Origines, fontes et narrationes*. Pośród kręgów poznania historycznego. Prace ofiarowane profesorowi Marcelemu Antoniewiczowi w 65. rocznicę urodzin. Częstochowa 2018 s. 15–28.

47. KOKOWSKI Michał: Bibliografia prac filologa, prozaika oraz historyka farmacji Zbigniewa Bełli (1949–2018). *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 601–617.

Za lata 1974–2018.

48. GOLEC Ewa: Bibliografia prac doktor Danuty Berlińskiej za lata 1986–2018. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 25–39.

49. WYKAZ publikacji naukowych i popularnonaukowych oraz ważniejszych artykułów publicystycznych autorstwa Augusta S. Fenczaka [1943–2014]. Oprac. Małgorzata Wasyluk. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 25–33.

50. KOKOWSKI Michał: Bibliography of the works by Piotr Flin (1945–2018), an astronomer and exact sciences historian. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 549–582.

Za lata 1965–2018.

51. BIBLIOGRAFIA prac prof. dr. hab. Henryka Gmitemka. [W:] *Studia z dziejów Europy Środkowo-Wschodniej*. Lublin 2018 s. 23–48.

52. GOGOLA Zdzisław: Dorobek naukowy. Kraków 2018 Wydaw. i Drukarnia Tow. Słowaków w Polsce 8° ss. 132, nlb. 2, il. Wydz. Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniw. Pańskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Bibliografia za lata 1972–2018.

53. GOLEC Józef, Bojda Stefania: Bibliografia własna: Józef Golec za okres 1981–2017. Cieszyn 2018 Nakład autora; Offsetdruk i media 4° ss. 91, nlb. 1, il.

54. BIBLIOGRAFIA prac Bogumiły Haczewskiej. Zestawiła Marta Męcłewska; uzup. Mateusz Woźniak. *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 357–360.

55. PUBLICATIONS of Professor Jan Kieniewicz 1961–2017. Revised by Marek Szczypek; in cooperation with Jan Stanisław Ciechanowski, Cristina González Caizán. [W:] *Spain – India – Russia. Centres, Borderlands, and Peripheries of Civilisations. Anniversary Book Dedicated to Professor Jan Kieniewicz on His 80th Birthday*. Warsaw 2018 s. 23–82.

56. KOKOWSKA-GUZ Ewelina: Bibliografia prac prof. dr. hab. Andrzeja Kokowskiego. [W:] *Studia Barbarica*. Profesorowi Andrzejowi Kokowskiemu w 65. rocznicę urodzin. For professor Andrzej Kokowski on his 65th birthday. T. 1. Lublin 2018 s. 56–82.

57. [DUBICKI Tadeusz, Kuczyński Ernest]: Bibliografia prac drukowanych Prof. zw. dr hab. Krzysztofa A. Kuczyńskiego za lata 1971–2018. Oprac. Tadeusz Dubicki, Ernest Kuczyński; red. Małgorzata Kamińska. Łódź–[Tomaszów Mazowiecki] 2018 Agencja Wydawnicza PAJ-Press 8° ss. 173, il.

58. DOROBEK naukowy. Oprac. Krzysztof Kaczmarski, Robert Witalec. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 12–16.

Bibliografia prac Zbigniewa Nawrockiego (1959–2017).

59. BIBLIOGRAFIA prac drukowanych Profesor Danuty Quirini-Popławskiej za lata 1965–2018. Zebrali Łukasz Burkiewicz, Piotr Wróbel. [W:] *Polonia, Italia, Mediterraneo*. Studia ofiarowane pani profesor Danucie Quirini-Popławskiej. Kraków 2018 s. 9–29.

60. BIBLIOGRAFIA publikacji prof. Andrzeja Radziwińskiego za lata 1985–2017. Zestawił Ireneusz Czarciniński. [W:] *Collegarum et discipulorum gratitudo. Studia ofiarowane prof. Andrzejowi Radziwińskiemu z okazji 60. urodzin*. Toruń 2018 s. 13–35.

61. BIBLIOGRAFIA prac prof. dr. hab. Bogdana Roka za lata 2013–2017. Zestawił Filip Wolański. [W:] *Staropolski ogład świata. Nulla dies sine linea. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Bogdanowi Rokowi w 70. rocznicę urodzin*. Toruń 2017 s. 13–17.

62. LITTERA scripta manet. Bibliografia publikacji prof. zw. dra hab. Jana Ryszarda Sielezina. Red. Regina Chrzęścińska. Jelenia Góra 2018 Ad Rem 8° ss. 27, nlb. 1.

63. [SMOLIŃSKA Teresa, Opatowicz Ewelina]: Bibliografia prac naukowych Doroty Simonides. Oprac. Teresa Smolińska, Ewelina Opatowicz. Opole 2018 Wydaw. Nowik 8° ss. 46.

64. BIBLIOGRAPHY of Prof. Timothy Snyder. [W:] *Lessons on history and from history. In honour to prof. Timothy Snyder honoris causa doctor Maria Curie-Skłodowska University, Lublin-Poland*. Lublin 2018 s. 169–246.

65. BIBLIOGRAFIA prac prof. Grzegorza Straucholda. Red. Katarzyna Bock-Matuszyk. [W:] *Wrocław – Śląsk – Polska – pomiędzy Zachodem a Wschodem. Księga dedykowana prof. Grzegorzowi Straucholdowi w 60. rocznicę urodzin*. Wrocław 2018 s. 14–43.

66. BIBLIOGRAFIA publikacji Profesora Jana Tęgoskiego. Zestawił Radosław Poniak. [W:] *Inter Regnum et Ducatum. Studia ofiarowane profesorowi Janowi Tęgoskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*. Białystok 2018 s. 25–32.

67. BIBLIOGRAFIA prac Jana Tyszkiewicza. [W:] *Świat historyka. Studia ofiarowane prof. Janowi Tyszkiewiczowi*. Pułtusk 2016 s. 17–30.

68. ALBRECHT-SZYMANOWSKA Wiesława; Stanisław Wyspiański. Współpr. Izabella Teresińska i Sylwia Drozdowska. Warszawa 2018 Fund. Akad. Humanist.; IBL PAN 8° ss. 378. IBL PAN. (Bibliografia literatury polskiej „Nowy Korbut”; 18 vol. 1).

69. ROMANIUK Marian Piotr: Prymas Tysiąclecia w słowie pisanym. Bibliografia

życia, twórczości i posługi Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1921–2017. T. 1–2. Wyd. 2, popr. i uzup. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP; Uniw. Kard. Stefana Wyszyńskiego 8° s. 942; nlb. 7, 946–1792, nlb. 2. (Centralny Projekt Badawczy IPN Władze Wobec Kościołów i Związków Wyznaniowych w Polsce 1944–1989) (Kościół Katolicki w Dokumentach).

70. MACIEJ Andrzej Zarębski [ur. 1943] – dr nauk med., pisarz, publicysta, fotograf, regionalista, wydawca, podróżnik. Bibliografia z lat 1965–2017. Red. Jan Jadach i Maciej A. Zarębski. Kielce–Zagnańsk 2018 Świętokrzyskie Tow. Regionalne 8° ss. 215, nlb. 1. (Biblioteka Świętokrzyska; 361).

g) Bibliografie czasopism i kalendarzy

Poszczególne tytuły

71. GOZDECKA Renata, Jasiński Tomasz: Bibliografia czasopisma „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”. Sectio L: Artes, 2003–2018. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio L: Artes. Vol. 16: 2018 [nr] 1/2 s. 289–301, streszcz. ang.

72. BEDNARZ-GRZYBEK Renata: Kwestia kobieca. Rodzina, wychowanie, edukacja. Bibliografia adnotowana zawartości czasopisma „Bluszcz” (wybór za lata 1865–1905). Lublin 2016.

Rec.: Jamrozik Katarzyna, *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 35: 2016 s. 183–186.

73. WIECZOREK Edward: Bibliografia „Krajoznawcy Górnośląskiego” nr 26–35. Katowice 2018 Region. Pracownia Krajoznawcza PTTK; Region. Fund. Turystyki i Krajoznawstwa PTTK 8° ss. 33.

Lata 2011–2017.

74. BALIŃSKI Aleksander: Bibliografia zawartości „Libri Gedanenses”. Tomy I–XXXV (1968–2018). *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 275–292.

75. BĄBIAK Grzegorz Paweł: „Tygodnik Ilustrowany”. Bibliografia zawartości 1890–1899. Warszawa 2015.

Rec.: Mateczuk Alicja, *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 153–161.

2. ENCYKLOPEDIA, SŁOWNIKI, INFORMATORY

Zob. poz. 2218, 2222, 2234, 2421, 3677, 3702, 5694, 5712, 5720, 5722, 5730, 5738, 5743, 5753, 5755, 5756, 5758, 5761, 5762, 5763, 5764, 5768, 5773, 5775, 5779, 5785, 5788, 5790, 5796, 5803, 5805, 5814, 5817, 5820, 5828, 5830, 5837, 5850, 5851, 5877, 5882, 5883, 5896, 5903, 5906, 5907, 5908, 5910, 5926, 5938, 5940, 5952, 5953, 5955, 5958, 5961, 5965, 5966, 5967, 5968, 5984, 5988, 5992, 6000, 6014, 6019, 6021, 6026, 6032, 6038, 6043.

76. ABRAMSKI Jerzy: Encyklopedia Zagłębia Dąbrowskiego. Cieszyn 2018 Logos Press 4° ss. 144, tabl. 2, il.

XIX–XXI w.

77. ABRAMSKI Jerzy: Encyklopedia Zawiercia. Cz. 4. Cieszyn 2018 Logos Press 8° ss. 200, il.

Wyd. 1. Zawiercie 2002.

78. ENCYKLOPEDIA 100-lecia KUL. T. 1–2. Zespół red. Edward Gigilewicz [i in.]. Lublin 2018 Wydaw. KUL 4° ss. VIII, 647, nlb. 1, il.; nlb. 2, 677, nlb. 1, il. KUL. Tow. Przyj. KUL.

79. ENCYKLOPEDIA powstania wielkopolskiego 1918–1919. Pod red. Janusza Karwata i Marka Rezlera. Poznań 2018 Wydaw. WBP i Centrum Animacji Kultury 4° ss. 508, nlb. 4, il. (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”).

80. GOSPODARZ. Słownik języka mieszkańców powiatu kolskiego. Pod red. Błażeja Osowskiego. Poznań 2018 Wydaw. PTPN 8° ss. 358, nlb. 2, il. PTPN. (Wielkopolskie Słowniki Regionalne).

81. GOSPODYNI. Słownik języka mieszkańców powiatu kolskiego. Pod red. Błażeja Osowskiego. Poznań 2018 Wydaw. PTPN 8° ss. 362, il. PTPN. (Wielkopolskie Słowniki Regionalne).

82. GOWARZEWSKI Andrzej: Biało-Czerwonni. Dzieje piłkarskiej reprezentacji Polski 1921–2018. Ludzie, mecze, fakty, daty. Dokumentacja Bożena Lidia Szmel. Katowice 2018 Wydaw. GiA 4° ss. 432, il.

Encyklopedia.

83. HENSKI Paweł, Jaworski Robert: Historia Polski. Encyklopedia. Bielsko-Biała 2017 Dragon 8° ss. 447, nlb. 1, il.

Toż. Wyd. 2. 2018.

84. KAŚ Józef: Ilustrowany leksykon gwary i kultury podhalańskiej. T. 4: Gu–Kol. Nowy Sącz 2017 Wydaw. Astraia 4° ss. 648, il.

Toż. T. 5: Kol–Mad. Nowy Sącz 2017 Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” ss. 596, il.

Toż. T. 6: Maf–Nie. Nowy Sącz 2018 Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” ss. 655, il., mapa.

Toż. T. 7: Nif–Pap. Nowy Sącz 2018 ss. 659, il., mapa.

Toż. T. 8: Par–Pou. Nowy Sącz 2018 ss. 676, il.

T. 1. Bukowina Tatrzańska–Nowy Sącz–Nowy Targ 2015.

85. LEKSYKON Polactwa w Niemczech. Wstęp i oprac. Krzysztof Ruchniewicz, Marek Zybura. Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 363, il. Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy’ego Brandta Uniw. Wrocławskiego. (Studia i Materiały do Dziejów Polaków w Niemczech; t. 2).

86. LEKSYKON uchodźstwa polskiego w Rosji w latach I wojny światowej. [Aut.] Mariusz Korzeniowski, Krzysztof Latawiec, Monika Gabrys-Sławińska, Dariusz Tarasiuk. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 427, il.

87. LEŚNIAK Jerzy: Nowa encyklopedia sądecka. Nowy Sącz 2017.

Rec.: Kołcz Bogusław, *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 374–378.

88. MARSZAŁEK Jan: Encyklopedia męczenników i bohaterów Polski. Męczennicy i bohaterowie ziemi łomżyńskiej. T. 1–2. Warszawa 2016 POW 4° ss. nlb. 6, XVIII, 86, tabl. k. 34; 6, XVI, 105.

Toż. T. 3. Warszawa 2017 ss. nlb. 8, 144.

Toż. T. 4. Warszawa 2018 ss. nlb. 5, 136, nlb. 1.

89. MOSKAŁA Piotr: Kalwaryjski alfabet albo palus calvariensia. Brody 2018 Piotr Moskała 4° ss. 300, il.

Encyklopedia Kalwarii Zebrzydowskiej.

90. NIKSA Władysław: Słownik polszczyzny kurpiowskiej. T. 1: A–O. Ostrołęka–Wykrot 2018 Ostrołęckie Tow. Nauk. im. Adama Chętnika 8° ss. XXVII, 420.

Toż. T. 2: P–Ż. Ostrołęka–Wykrot 2018 ss. 440, 1 karta tabl. złoż., mapa.

91. NOWOTNY Sobiesław, Dobkiewicz Andrzej: Leksykon historii wsi powiatu świdnickiego do 1945 roku. Świdnica 2018 Wydaw. Errata – Kubara Lamina 8° ss. 318, il., mapy.

92. PIELA Agnieszka: Słownik frazeologizmów z archaizmami. Pamiątki przeszłości. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 345, il.

Słownik frazeologiczny.

93. POLSKA Marynarka Wojenna od A do Z. [Aut.] Karol Cheda [i in.]. Warszawa 2018 Warszawski Inst. Inicjatyw Strategicznych 4° ss. 64, il. Warszawski Inst. Inicjatyw Strategicznych.

Encyklopedia.

94. POLSKA moja ojczyzna. Rodzinna encyklopedia ilustrowana. Tekst Hanna Będkowska, Klaudia Lewandowska, Małgorzata Mroczkowska, Barbara Odnous. Warszawa 2018 Multico Oficyna Wydaw. 8° ss. 175, nlb. 1, il.

Lata 966–2018.

95. POLSKA niepodległa. Wyd. Bartosz Działoszyński; red. nacz. encyklopedii Bartłomiej Kaczorowski. Wyd. 2. Warszawa 2018 WN PWN 8° ss. 598, nlb. 1, il. (Encyklopedia PWN).

Lata 1918–1939.

Wyd. 1. 2008.

96. SŁOWNIK gwar Ostródzkiego, Warmii i Mazur. T. 6: Pa–Pó. Red. Danuta Kołodziejczykowa, Katarzyna Sobolewska; oprac. przez Pracownię Słownika Gwar Ostródzkiego, Warmii i Mazur Zakł. Dialektologii Pol. IJP PAN. Warszawa–Kraków 2014 Wyd. IJP PAN 8° ss. 338, nlb. 5, il.

Toż. T. 7: Pra–Prew. Red. Katarzyna Sobolewska; oprac. przez Pracownię Dialektologii Pol., PAN, Inst. Jęz. Pol. Warszawa–Kraków 2018 ss. 97, mapy.

T. 1. 1987.

97. SŁOWNIK polszczyzny XVI wieku. T. 37: Rozum – rzyško. Red. t. Krystyna Wilczewska, Lucyna Woronczakowa, Aleksandra Ćwiklińska, Anetta Luto-Kamińska, Anna Nath-Dokurno; hasła opracowali Jadwiga Bugajska-Rutyna [i in.]. Warszawa 2016 IBL PAN 4° ss. IX, 512. PAN. IBL.

T. 1. Wrocław 1966.

98. SMOTER-GRZESZKIEWICZ Regina: Słownik historii gminy Radecznicza (1868–1990). Zamość–Radecznicza 2018 Druk. Cyfrowa FastGraw; Urząd Gm. Radecznicza 8° ss. 208, il.

99. [TRYBULSKI Łukasz]: 100 lat Niepodległej. Mała encyklopedia historyczna. [Teksty] Łukasz Trybalski. Warszawa 2018 ZPR Media 4° ss. 95, nlb. 1, il., mapy. (Super Album; nr 8/2018).

100. WILCZYŃSKI Włodzimierz: Leksykon kultury ukraińskiej. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 303, il.

3. CZASOPISMA I WYDAWNICTWA CIĄGŁE

101. ACTA Archaeologica Lodziensia. Red. Mariusz Mielczarek; red. t. Piotr Papiernik, Dominik Płaza. Nr 63. Łódź 2017 [dr.: 2018] Łódzkie Tow. Nauk. ss. 144, il., streszcz. ang., pol. Łódzkie Tow. Nauk., Fund. Badań Archeol. im. Prof. Konrada Jażdżewskiego.

Nr pt.: Nowe dane do badań epoki kamienia. New data for research into the Stone Age.

102. ACTA Judaica Lodziensia. Red. nacz. Jacek Walicki. T. 1. Łódź 2011 [dr.:] 2012 Wydaw. UŁ 8° ss. 194. UŁ, Centrum Badań Żydowskich.

103. ACTA Medicorum Polonorum. Red. nacz. Anita Magowska. R. 5. Poznań 2015 Kontekst 8° z. 1–2 ss. 150, il., streszcz. ang., pol.; 110, il., streszcz. ang.

Toż. R. 6. Poznań 2016 z. 1–2 ss. 115, nlb. 1, il., streszcz. ang.; 150, il., streszcz. ang.

Toż. R. 7. Poznań 2017 z. 1–2 ss. 119, nlb. 1, il., streszcz. ang.; 108, il., streszcz. ang.

104. ACTA Militaria Mediaevalia. Red. nacz. Piotr N. Kotowicz. T. 14. Kraków–Sanok–Wrocław 2018 Kom. Prehistorii Karpat PAU; Muzeum Hist. w Sanoku; Uniw.

Wrocławski 4° ss. 266, nlb. 6, il., streszcz. ang., streszcz. pol. Kom. Prehistorii Karpat PAU, Muzeum Hist. w Sanoku, Inst. Archeologii Uniw. Wrocławskiego.

105. ACTA Universitatis Lodziensis. Folia Historica. Pod red. Zbigniewa Anusika. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 202, streszcz. ang.

Toż. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni. Pod red. Witolda Jarno. Łódź 2018 ss. 238, streszcz. ang.

106. ACTA Universitatis Lodziensis. Folia Librorum. Red. nacz. Magdalena Przybysz-Stawska. [Vol.] 1(26). Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 160, streszcz. ang.

Toż. [Vol.] 2(27). Łódź 2018 ss. 164, streszcz. ang.

107. ADHIBENDA. Rocznik Archiwum Diecezjalnego w Zielonej Górze. Pod red. Roberta Romualda Kuffa. [Nr] 5. Zielona Góra 2018 Agencja Wydawnicza „PDN” 8° ss. 290, nlb. 1, streszcz. ang.

108. ALMANACH Częstochowy. Red. Maciej Batorek, Juliusz Sętowski. [T. 31].

Częstochowa 2018 Tow. Przyj. Częstochowy 8° ss. 218, il.

109. ALMANACH Historyczny. Przewodn. kol. red. Ryszard Gryz. T. 20. Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 413, streszcz. ang.

110. ALMANACH Kęcki. Red. wyd. Tadeusz Dryja. Nr 19. Kęty 2015 [dr.:] 2016 Tow. Miłośn. Kęt 8° ss. 221, il.

Toż. Nr 20. Kęty 2016 [dr.:] 2017 ss. 210, il.

Toż. Nr 21. Kęty 2017 [dr.:] 2018 ss. 250, il.

111. ALMANACH Łącki. Półrocznik pod patronatem Towarzystwa Miłośników Ziemi Łąckiej. Wydawnictwo historyczno-kulturalno-społeczne. Przewodn. kol. red. Julian Dybiec; red. Jadwiga Jastrzębska. Nr 26–27. Łącko 2017 Tow. Miłośn. Ziemi Łąckiej 8° ss. 195, il.; 216, il.

112. ALMANACH Muszyny. Red. nac. Bożena Mściwujewska-Kruk. [R. 28]: Fundusz Stypendialny Almanachu Muszyny. Muszyna 2018 Stow. Przyj. Almanachu Muszyny 8° ss. 80, il. (Biblioteka Almanachu Muszyny).

113. ALMANACH Nowotarski. Rocznik. Red. Stanisława Trebunia-Staszela. Nr 22. Nowy Targ 2018 Podhalańskie Tow. Przyj. Nauk 8° ss. 410, il., mapa.

114. ALMANACH Warszawy. Red. nac. Katarzyna Wagner. T. 12. Warszawa 2018 Muzeum Warszawy 8° ss. 396, streszcz. ang.

115. ANNALES Lublinenses pro Musica Sacra. Rocznik Instytutu Muzykologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Red. nac. Piotr Wiśniewski. R. 6. Lublin 2015 Wydaw. Muzyczne Polihymnia 8° nr 6 ss. 117, il., streszcz. ang.

Toż. R. 7 nr 7. Red. nac. Beata Bodzioch. Lublin 2016 ss. 246, streszcz. ang.

Toż. R. 8/9 nr 8/9. Lublin 2017 ss. 144, streszcz. ang.

116. ANNALES Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F: Historia. Red. nac. Joanna Aleksandra Sobiesiak. Vol. 72. Lublin 2017 UMCS 8° ss. 265, streszcz. ang., pol., niem., ukr.

Toż. Vol 73. Lublin 2018 ss. 185, streszcz. ang., pol.

117. ANNALES Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio L: Artes. Red. nac. Tomasz Jasiński. Vol. 16. Lublin 2018 UMCS 8° [nr] 1/2 ss. 301, streszcz. ang.

118. ANNALES Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Red. nac. Władysław Marek Kolasa. Folia 244: Studia ad Bibliothecarum

Scientiam Pertinentia. [T.] 15. Kraków 2017 Wydaw. Nauk. UP 8° ss. 420, streszcz. ang.

Toż. Folia 265: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 16. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. UP 8° ss. 378, streszcz. ang.

119. APARAT Represji w Polsce Ludowej 1944–1989. Red. nac. Dariusz Iwaneczko. [T.] 15. Rzeszów 2017 IPN–KSZpNP 8° ss. 454, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Tom poświęcony pamięci Zbigniewa Nawrockiego (1959–2017).

120. ARCHAEOLOGIA Historica Polona. Red. nac. Jadwiga Chudziakowa. T. 25. Toruń 2017 UMK 8° ss. 299, il., streszcz. ang. UMK. Uniwersyteckie Centrum Archeologii Średniowiecza i Nowożytności.

Toż. T. 26. Toruń 2018 ss. 371, il., streszcz. ang.

121. ARCHEOLOGIA Gdańska. Red. nac. Henryk Paner. T. 5. Gdańsk 2013 Muzeum Archeol. w Gdańsku 4° ss. 442, il., streszcz. ang.

122. ARCHIVA Ecclesiastica. Rocznik Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych. Red. Robert Romuald Kufel. Nr 10. Zielona Góra 2017 Archiwum Diec. 8° ss. 207, streszcz. ang.

Toż. Nr 11. Zielona Góra 2018 ss. 190, streszcz. ang.

123. ARCHIWA, Biblioteki i Muzea Kościelne. Organ Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Półrocznik. Red. Artur Hamryszczak. T. 109. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 526, il., streszcz. ang. KUL JPII.

Toż. T. 110. Lublin 2018 ss. 561, nlb. 10, il., streszcz. ang.

124. ARCHIWA, Kancelarie, Zbiory. Red. nac. Waldemar Chorążyczewski. Nr 9(11). Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 363, streszcz. ang.

125. ARCHIWISTA Polski. Kwartalnik. Red. nac. Eugeniusz Borodij. R. 23. Bydgoszcz 2018 Stow. Archiwistów Pol. 8° nr 1–3/4 ss. 129, il., streszcz. ang.; 102, il., streszcz. ang.; 131, il., streszcz. ang. Stow. Archiwistów Pol.

126. AUSCHWITZ Studies. Ed. in chief Piotr Setkiewicz. [No] 28. Oświęcim 2018 Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 285, nlb. 1, il.

Toż. [No] 29. Oświęcim 2018 ss. 212, il.

127. BAROK. Historia – Literatura – Sztuka. Półrocznik. Red. nac. Juliusz A. Chrościcki.

[T.] 23. Warszawa 2016 [dr.: 2017] Neriton 8° [nr] 1/2 ss. 289, nlb. 4, il., streszcz. ang., pol.

Toż. [T.] 24. Warszawa 2017 [dr.: 2018] [nr] 1/2 ss. 247, nlb. 3, il., streszcz. ang., pol.

T. 24 poświęcony pamięci prof. Mariusza Karpowicza (1934–2015).

128. BASZTA. Red. kolegium w składzie Lidia Białkowska, Anna Czapczyk, Hanna Rząska, Marcin Synak, Barbara Zagórska. [Nr] 14. Chojnice 2018 Muzeum Hist.-Etnogr. im. Juliana Rydzkowskiego 8° ss. 240, il., mapy. Muzeum Hist.-Etnogr. im. Juliana Rydzkowskiego w Chojnicach.

129. BIAŁORUSKIE Zeszyty Historyczne. Red. nac. Eugeniusz Mironowicz. [T.] 49. Białystok 2018 Białorus. Tow. Hist. 8° ss. 284, il., streszcz. pol., białorus., ang. Białorus. Tow. Hist.

Toż. [T.] 50. Białystok 2018 ss. 270, streszcz. ang., białorus., pol.

130. BIBLIOTEKA. Red. nac. Artur Jazdon. Nr 22. Poznań 2018 Bibl. Uniwersytecka 8° ss. 320, il., streszcz. ang.

131. BIBLIOTEKA Epoki Nowożytniej. Red. nac. Mirosław Nagielski. T. 4: Liberum veto. Pod red. Urszuli Kosińskiej. Warszawa 2016.

Rec.: Dygdała Jerzy, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 761–765.

132. BIELSKI Almanach Historyczny. Pod red. Zbigniewa Romaniuka; współpr. red. Barbara Babulewicz, Janusz Porycki. [T. 3]. Bielsk Podlaski 2018 Fund. Ochrony Dziedzictwa Ziemi Bielskiej 8° ss. 144, nlb. 16, il., mapa.

133. BIELSKO-BIAŁSKIE Prace Historyczne. Red. pod kierownictwem Ewy Janoszek, Jacka Kachla. T. 1. Jaworze 2014 Haskala 8° ss. 339, nlb. 5, il.

134. BIESZCZAD. Rocznik Towarzystwa Opieki nad Zabytkami. Oddział Bieszczadzki. Red. nac. Andrzej Szczerbicki. [T.] 22. Ustrzyki Dolne 2017/2018 [dr.: 2018] TONZ. Oddz. Bieszczadzki 8° ss. 303, nlb. 1, tabl. 16, il., mapy.

135. BIULETYN Biblioteki Jagiellońskiej. Red. Andrzej Obrębski. R. 67. Kraków 2017 BJ 8° ss. 501, il., streszcz. ang.

Ded.: Profesorowi Zdzisławowi Pietrzykowi Dyrektorowi Biblioteki Jagiellońskiej, Redaktorowi „Biuletynu Biblioteki Jagiellońskiej” w latach 1999–2003, w sześćdziesiątce urodzin niniejszy rocznik dedykują przyjaciele i współpracownicy.

136. BIULETYN Historii Pogranicza. Red. Jan Jerzy Milewski. Nr 17. Białystok 2017 PTH 8° ss. 134, nlb. 2, il., streszcz. ang., lit., ros. PTH. Oddz. w Białymstoku.

Numer dedykowany Tadeuszowi Krahelowi.

Toż. Nr 18. Białystok 2018 ss. 101, nlb. 1, streszcz. ang., lit., ros., pol.

137. BIULETYN Historii Sztuki. Red. nac. Stanisław Mossakowski. R. 80. Warszawa 2018 Inst. Sztuki PAN; Stow. Historyków Sztuki 8° nr 1–4 s. 226, il., streszcz. ang.; [227]–494, il., streszcz. ang.; [495]–749, nlb. 1, il., streszcz. ang.; [751]–950, il., streszcz. ang.

138. BIULETYN Historii Wychowania. Red. nac. Wiesław Jamrożek. [Nr] 38. Poznań 2018 PTPN; UAM. Zakł. Historii Wychowania; Zarząd Gł. Tow. Historii Edukacji 8° ss. 219, nlb. 1, streszcz. ang. PTPN. Wydz. Historii i Nauk Społ. we współpr. z Zakładem Historii Wychowania UAM w Poznaniu.

Toż. [Nr] 39. Poznań 2018 ss. 245, streszcz. ang.

139. BIULETYN Historyczny Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni. Red. Tomasz Neubauer, Jan Tymiński, Adam Jarski. Nr 31. Gdynia 2016 Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni 8° ss. 288, il., streszcz. ang.

Toż. Nr 32. Gdynia 2017 ss. 320, il., streszcz. ang.

Toż. Nr 33. Gdynia 2018 ss. 248, il., streszcz. ang.

140. BIULETYN Konserwatorski Województwa Podlaskiego. Red. nac. Małgorzata Dajnowicz. Z. 24. Białystok 2018 Woj. Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku 8° ss. 237, nlb. 1, il., streszcz. ang.

141. BIULETYN Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej. Red. Jacek Bardan. Nr 1. Kolbuszowa 2009 Muzeum Kultury Lud. w Kolbuszowej 8° ss. 195, il.

Toż. Nr 2. Kolbuszowa 2012 ss. 256, il.

Toż. Nr 3. Kolbuszowa 2015 ss. 224, il.

Toż. Nr 4. Kolbuszowa 2017 ss. 244, il., streszcz. ang.

142. BIULETYN Polskiej Misji Historycznej. Bulletin der Polnischen Historischen Mission. Red. nauk. Renata Skowrońska, Helmut Flachenecker. Nr 13. Toruń 2018 UMK 8° ss. 318, nlb. 2, il., streszcz. pol., ang., niem. Pol. Misja Hist. przy Uniw. Juliusza Maksymiliana w Würzburgu.

143. BIULETYN Szadkowski. Red. nac. Tadeusz Marszał. T. 18. Szadek 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 119, il., streszcz. ang.

144. CIECHANOWIECKI Rocznik Muzealny. Red. Norbert Dariusz Tomaszewski. T. 14. Ciechanowiec 2018 Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka 8° z. 1–2 ss. 362, nlb. 2, il.; 242, nlb. 2, il.

145. CZASOPISMO Prawno-Historyczne. Red. nac. Małgorzata Materniak-Pawłowska.

T. 70. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM w Poznaniu 8° z. 1–2 ss. 409, streszcz. ang., fr.; 461, streszcz. ang., fr. IH PAN, Wydz. Prawa i Admin. UAM.

146. CZASY Nowożytnie. Modern Ages. Red. nac. Jacek Wijaczka. T. 31. Warszawa 2018 Zarząd Gł. PTH 8° ss. 374, nlb. 2, il., streszcz. ang.

147. CZASYPISMO. O historii Górnego Śląska. Red. nac. Adam Dziurok. Nr 1(13). Katowice 2018 Oddz. IPN–KSzPNP 4° ss. 208, il.

148. CZĘSTOCHOWSKIE Teki Historyczne. Rocznik. Red. nac. Maciej Trąbski. T. 8. Częstochowa 2018 PTH Oddz. 8° ss. 215, streszcz. ang., pol. PTH Oddz. w Częstochowie.

149. DARŁOWSKIE Zeszyty Muzealne. Zespół red. Konstanty Kontowski, Mateusz Matejek, Karol Matusiał, Renata Potomska. Z. 1. Darłowo 2017 Zamek Książąt Pomorskich – Muzeum w Darłowie 8° ss. 80, il. Zamek Książąt Pomorskich – Muzeum w Darłowie.

150. DZIEDZICTWO Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski. Red. nauk. Samanta Kowalska. [T.] 4: Historia utrwalona w dokumentach, sztuce, literaturze, fotografii. Baśnie i legendy kaliskie. Testamenty i darowizny w okresie międzywojennym. Odkrywczy i podróżnicy, diaspory. Kultura piśmiennicza i edukacja. Działania na wypadek klęsk żywiołowych Kalisz 2015 UAM. Wydz. Pedagog.-Artystyczny 8° ss. 237, il., mapy. UAM. Wydz. Pedagog.-Artystyczny.

Toż. [T.] 5: Genealogia, wspomnienia i pamiątki rodowe, zapiski z podróży. Dzieła sztuki, edukacja artystyczna i zawodowa, eksperymenty twórcze, moda. Decydecji miejsca, zabytki techniki, regionalia. Jurslingwistyka aktów notarialnych z okresu międzywojennego. Poznań–Kalisz 2016 ss. 295, il.

Toż. [T.] 6: Peregrynacje artystyczne, dzieła sztuki i literatury. Zabytki architektury o obiekty industrialne. Dziedzictwo niematerialne, transmisja międzypokoleniowa. Dokumenty notarialne i implikacje transgraniczne. Poznań–Kalisz 2017 ss. 260, il.

151. DZIEJE Najnowsze. Kwartalnik poświęcony historii XX wieku. Red. nac. Tadeusz Wolsza. R. 50. Warszawa 2018 IH PAN 8° [nr] 1–4 ss. 426, streszcz. ang.; 384, streszcz. ang.; 370, streszcz. ang.; 320, streszcz. ang. PAN. IH.

152. DZIKOVIANA. Rocznik Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega. Red. nac. Tadeusz Zych. T. 4. Tarnobrzeg 2018 Muzeum Hist. M. Tarnobrzega 8° ss. 227, il.

153. ECHA Przeszłości. Red. nac. Norbert Kasperek. [T.] 19. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° [nr] 1 ss. 279, streszcz. ang.

154. EUROPA Orientalis. Studia z Dziejów Europy Wschodniej i Państw Bałtyckich. Red. nac. Waldemar Rezmer. [T.] 1. Toruń 2009 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 626, nlb. 2, streszcz. pol., ang.

Toż. [T.] 2. Toruń 2010 ss. 352, nlb. 2, il., streszcz. ang., pol.
Toż. [T.] 3. Toruń 2012 ss. 224, nlb. 2, il., streszcz. ang., pol.
Toż. [T.] 4. Toruń 2013 ss. 198, il., streszcz. ang., pol.
Toż. [T.] 5. Toruń 2014 UMK ss. 359, nlb. 1, streszcz. ang., pol.
Toż. [T.] 6. Toruń 2015 ss. 325, nlb. 1, il., streszcz. ang., pol.
Toż. [T.] 7. Toruń 2016 ss. 350, nlb. 2, il., streszcz. ang., pol.
Toż. [T.] 8. Toruń 2017 ss. 227, nlb. 1, il., streszcz. ang., pol.

155. FIDES. Biuletyn bibliotek kościelnych. Red. nac. Bogumiła Warząchowska. R. 24. Warszawa 2018 Federacja Bibliotek Kościelnych Fides 8° nr 1 ss. 248, streszcz. ang.

156. FOLIA Historica Cracoviensia. Red. Bogusław Krasnowolski. Vol. 23. Kraków 2017 Uniw. Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Wydaw. Nauk. 8° z. 2 ss. 526, streszcz. ang., pol. Wydz. Historii i Dziedzictwo Kulturowego Uniw. Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

157. FOLIA Toruniensia. Red. nac. Janusz Tandecki. Vol. 18. Toruń 2018 Woj. Bibl. Publ. Książnica Kopernikańska 8° ss. 281, streszcz. ang., niem., pol. Woj. Bibl. Publ. Książnica Kopernikańska w Toruniu, UMK w Toruniu. Wydz. Nauk Hist.

158. FORUM Historyczno-Społeczne. Rocznik Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Gorzowie Wlkp. Red. nac. Paweł A. Leszczyński. Nr 6. Gorzów Wielkopolski 2018 PTH – Oddz. w Gorzowie Wielkopolskim 8° ss. 148, streszcz. ang.

159. GALICJA. Studia i materiały. Red. nac. Szczepan Kozak. T. 4. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 431, streszcz. ang.

160. GDAŃSKIE Studia Muzealne. Red. nauk. Marta Krajewska. [Nr] 10. Gdańsk 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 312, il., streszcz. ang. Muzeum Nar. w Gdańsku.

161. GENS. Rocznik Towarzystwa Genealogiczno-Heraldycznego. Red. Piotr Maciej Dziembowski. [T.] 16. Poznań 2018 Tow. Geneal.-Heraldyczne 8° ss. 142, nlb. 5, il., streszcz. ang.

162. GÓRNIK Polski. Zeszyty naukowe Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze.

Red. nac. Jan Jurkiewicz. Nr 12. Zabrze 2018 Muzeum Górnictwa Węglowego 8° ss. 360, nlb. 1, il., streszcz. ang., pol. Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu.

163. GRONIE. Historia – Kultura – Sztuka. Wydawnictwo poświęcone Żywiecczyźnie i Beskidom. Red. nac. Mirosław Miodoński. Nr 18. Żywiec 2018 Tow. Miłośn. Ziemi Żywieckiej 8° ss. 239, nlb. 1, il.

164. HEREDITAS Monasteriorum. Red. nac. Marek Derwich. Vol. 6–7. Wrocław 2015.

Rec.: Kośka Małgorzata, *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 359–364.

165. HISTORIA – Archiwa – Gdańsk. Red. nac. Andrzej Regliński. T. 1. Gdańsk 2018 AP; Uniw. Gdański 8° ss. 312, il. AP w Gdańsku, Uniw. Gdański.

166. HISTORIA Slavorum Occidentis. Czasopismo historyczne. *Historický Časopis*. Red. nac. Józef Dobosz. [R. 8]. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° nr 1–2 ss. 144, il., streszcz. ang.; 179, il., streszcz. ang. UAM.

167. HISTORYKA. Studia metodologiczne. Red. Maciej Salamon, Krzysztof Zamorski. T. 48. Kraków 2018 PAN – Oddz. w Krakowie; Inst. Historii UJ 8° ss. 489, nlb. 9, il., streszcz. ang. PAN. Oddz. w Krakowie. Komisja Hist., Inst. Historii UJ.

168. ILCUSIANA. Red. Jacek Sypień. Nr 12. Olkusz 2015 Pow. i Miejs. Bibl. Publ. 8° ss. 120, il.

Toż. Nr 13. Olkusz 2015 ss. 116, il.

Toż. Nr 14. Olkusz 2016 ss. 114, il.

Toż. Nr 15. Olkusz 2016 ss. 128, il.

Toż. Nr 16. Olkusz 2017 ss. 134, il.

Toż. Nr 17. Olkusz 2017 ss. 198, il.

Toż. Nr 18. Olkusz 2018 ss. 124, il.

Toż. Nr 19. Olkusz 2018 ss. 86, il.

169. IN GREMIUM. Studia nad historią, kulturą i polityką. Red. nac. Andrzej Gillmeister. T. 12. Zielona Góra 2018 Oficyna Wydawnicza Uniw. Zielonogórskiego 8° ss. 332, streszcz. ang.

170. KLIO. Czasopismo poświęcone dzięjom Polski i powszechnym. Red. nac. Krzysztof Mikulski. T. 44. Toruń 2018 Wydaw. Nauk UMK 8° nr 1 ss. 216, streszcz. ang., pol. Inst. Historii i Archiwistyki UMK.

Toż. T. 45. Toruń 2018 nr 2 ss. 188, il., streszcz. ang., pol.

Toż. T. 46. Toruń 2018 nr 3 ss. 235, nlb. 1, il., streszcz. ang., pol.

Toż. T. 47. Toruń 2018 nr 4 ss. 233, nlb. 1, il., streszcz. ang., pol.

171. KOŚCIERSKIE Zeszyty Muzealne. Red. Krzysztof Jażdżewski. [Z.] 12. Kościerzyna 2018 Muzeum Ziemi Kościerskiej im. dra Jerzego Knyby w Kościerzynie 8° ss. 229, il.

172. KOŚCIOŁ w Polsce. Dzieje i kultura. Red. Jan Walkusz. [T.] 17. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 469, il., streszcz. ang.

173. KRAKOWSKI Rocznik Archiwalny. Red. nac. Kamila Follprecht. T. 23. Kraków 2017 [dr.: 2018] Archiwum Nar. w Krakowie 8° ss. 341, nlb. 7, tabl. 22, il., streszcz. pol., ang.

174. KRAKOWSKI Rocznik Historii Harcerstwa. Red. nac. Wojciech Hausner. T. 14. Kraków 2018 Zarząd Małopolskiego Okręgu ZHR 8° ss. 257, tabl. 16.

175. KRAKOWSKIE Pismo Kresowe. Red. nac. Adam Świątek. R. 9: Kobiety na Kresach. Kraków 2017 Księg. Akademicka 8° ss. 209, nlb. 3, il., streszcz. ang., ukr., lit.

Toż. R. 10: Kresowe peryferia. Kraków 2018 ss. 274, il., streszcz. ukr., ang.

176. KRAKOWSKIE Studia z Historii Państwa i Prawa. Red. nac. Waław Uruszczak. [T.] 6. Kraków 2013 [dr.:] 2014 Wydaw. UJ 8° z. 1/4 ss. 435, nlb. 1, streszcz. ang.

177. KRONIKA Szczecina. Red. nauk. Urszula Chęcińska, Tomasz Czapiewski. Nr 36. Szczecin 2017 [dr.:] 2018 Wyd. Humanist. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 272, il.

178. KRONIKA Wielkopolski. Red. nac. Piotr Małuśkiewicz. Poznań 2018 WBP i Centrum Animacji Kultury 8° nr 1–3 ss. 200, il.; 184, il.; 239, nlb. 1, il. WBP i Centrum Animacji Kultury.

179. KRONIKA Zamkowa. Roczniki. Seria nowa. The Castle Chronicle. Annals. New series. Red. Wojciech Fałkowski i Artur Badach. [Nr] 4(70). Warszawa 2017 [dr.:] 2018 Arx Regia. Ośr. Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum 8° ss. 348, il., streszcz. ang. Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum.

180. KWARTALNIK Bellona. Pismo naukowe wydawane przez Ministerstwo Obrony Narodowej. Red. nac. Piotr Grochmalski. R. 12. Warszawa 2018 MON 8° nr 1–4 ss. 152, il., streszcz. ang.; 172, il., streszcz. ang.; 167, il., streszcz. ang.; 163, il., streszcz. ang.

181. KWARTALNIK Historii Kultury Materialnej. Red. Elżbieta Mazur. R. 66. Warszawa 2018 IAiE PAN 8° nr 1–4 ss. 122, nlb. 2,

il., mapy, streszcz. ang.; 125–266, nlb. 2, il., streszcz. ang.; 269–409, nlb. 3, il., mapy, streszcz. ang.; 413–607, nlb. 5, il., mapa, streszcz. ang. IAiE PAN dawniej Inst. Historii Kultury Mater. PAN.

Artykuły w nr 2 powstały gł. na kanwie referatów przedstawionych podczas seminarium „Multidyscyplinarne badania nad przeszłością”, Warszawa, 25 IV 2017 r.

182. KWARTALNIK Historii Żydów. Jewish History Quarterly (do 2000 r. Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego). Red. nac. Jan Doktor. [R. 18]. Warszawa 2018 ŻIH im. Emanuela Ringelbluma; Stow. ŻIH w Polsce 8° nr 1–4 s. 1–213, nlb. 3, il., streszcz. ang.; 217–453, nlb. 3, il., streszcz. ang.; 457–700, nlb. 4, il., streszcz. ang.; 705–923, nlb. 5, il., streszcz. ang.

183. KWARTALNIK Historyczny. Założony przez Xawerego Liskego w 1887 roku. Red. Roman Michałowski. R. 125. Warszawa 2018 Semper 8° nr 1–4 ss. 249, nlb. 1, streszcz. ang.; nlb. 3, 254–591, nlb. 1, streszcz. ang.; nlb. 3, 596–809, nlb. 1, streszcz. ang.; nlb. 3, 814–1049, nlb. 1, il., streszcz. ang. PAN IH, PTH.

184. LIBRI Gedanenses. Red. Aleksander Baliński. T. 35. Gdańsk 2018 PAN. Bibl. Gdańska 8° ss. 292, nlb. 4, il., streszcz. ang., niem.

185. LIMES. Studia i Materiały z Dziejów Europy Środkowo-Wschodniej. Red. nauk. Włodzimierz Bonusiak. Nr 5. Rzeszów 2012 [dr.] 2013 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 278, il., streszcz. ang.

Toż. Nr 6. Red. nauk. Zdzisław Budzyński, Jolanta Kamińska-Kwak. Rzeszów 2013 ss. 309, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang.

Toż. Nr 7. Rzeszów 2014 [dr.] 2015 ss. 271, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang.

Toż. Nr 8. Red. nauk. Jan Pisiński. Rzeszów 2015 [dr.] 2016 ss. 288, nlb. 2, il., streszcz. ang., pol.

Toż. Nr 9. Red. nauk. Beata Lorens, Stanisław Nabywaniec, Sławomir Zabraniak. Rzeszów 2016 [dr.] 2017 ss. 263, nlb. 3, il., streszcz. ang., pol.

186. ŁAMBINOWICKI Rocznik Muzealny. Jeńcy wojenni w latach II wojny światowej. Red. nac. Violetta Rezler-Wasielewska. [R.] 40. Opole 2017 Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach 8° ss. 230, nlb. 4, il., streszcz. ang., niem.

187. MEDYCINA Nowożytna. Studia nad kulturą medycyną. Red. Bożena Urbanek. T. 23. Warszawa 2017 IHN PAN 8° z. 1–2 ss. 215, nlb. 2, streszcz. ang.; 165, nlb. 2, il., streszcz. ang.

188. MERKURIUSZ Łęczyński. Rocznik Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łęczyńskiej.

Red. nac. Eugeniusz Misiewicz. Nr 29. Łęczna 2016 Tow. Przyj. Ziemi Łęczyńskiej 4° ss. 88, il.

Toż. Nr 30. Łęczna 2017 ss. 86, il.

Toż. Nr 31. Łęczna 2018 ss. 82, il.

189. MIĘDZY Wisłą a Pilicą. Studia i materiały historyczne. Red. nac. Jacek Pielas. T. 19. Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 167, nlb. 1, il., streszcz. ang.

190. MISCELLANEA Historico-Iuridica. Red. nac. Piotr Fiedorczyk. T. 17. Białystok 2018 Wydaw. Uniw. w Białymstoku 8° z. 1–2 ss. 406, nlb. 9, il., streszcz. ang.; 261, nlb. 10, streszcz. ang., pol.

Z. 1. pod red. P. Fiedorczyka.

Z. 2. pod red. Piotra Niczyporuka i Piotra Kolodki.

191. MISCELLANEA Oleśnickie. Red. nac. Anna Zasada. [R. 4]. Oleśnica 2018 Bibl. i Forum Kultury 4° nr 1–2 ss. 56, il.; 53, il.

192. MUZEALNICTWO. Rocznik. Red. nac. Piotr Majewski. R. 59. Warszawa 2018 Nar. Inst. Muzealnictwa i Ochrony Zabytków 4° ss. 254, il., streszcz. ang.

193. NADWARCIAŃSKI Rocznik Historyczno-Archiwalny. Red. nac. Dariusz A. Ry-mar. Nr 24. Gorzów Wielkopolski 2017.

Toż. Nr 25. Gorzów Wielkopolski 2018 AP; Tow. Przyj. Archiwum i Pamiątek Przeszłości 8° ss. 594, il., streszcz. ang., niem.

Omów. [Nr 24]: Falkowski Piotr, *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 81–84.

194. NASZA Przeszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce. Red. nac. Waław Umiński. T. 129. Kraków 2018 Inst. Wydawniczy Księży Misjonarzy „Nasza Przeszłość” 8° ss. 468, nlb. 8, il., streszcz. ang.

Toż. T. 130. Kraków 2018 ss. 353, nlb. 9, il., streszcz. ang.

195. NASZE Korzenie. Półrocznik popularnonaukowy Muzeum Mazowieckiego w Płocku poświęcony przyrodzie, historii i kulturze północno-zachodniego Mazowsza. (Płockie, Sierpeckie, Płońskie, Gostyński). Red. nac. Tomasz Kordala. Nr 14. Płock 2018 Muzeum Mazowieckie w Płocku 4° ss. 107, nlb. 1, il.

Toż. Nr 15. Płock 2018 ss. 98, nlb. 2, il.

196. NASZE Pomorze. Rocznik Muzeum Zachodniokaszubskiego w Bytowie. Red. nac. Tomasz Siemiński. Nr 19. Bytów 2017 [dr.] 2018 Muzeum Zachodniokaszubskie 8° ss. 173, il.

197. NIEPODLEGŁOŚĆ i Pamięć. Czasopismo humanistyczne. Red. nac. Tadeusz

Skoczek. R. 24. Warszawa 2017 Muzeum Niepodległości 8° nr 1–4 ss. 299, nlb. 5, il., streszcz. ang., niem., ros.; 341, nlb. 3, il., streszcz. ang., niem., ros.; 421, nlb. 3, il., mapy, streszcz. ang., niem., ros.; 449, nlb. 1, il., mapa, streszcz. ang., niem., ros.

Toż. R. 25. Warszawa 2018 nr 1–4 ss. 422, nlb. 2, il., streszcz. ang., niem., ros.; 332, nlb. 2, il., streszcz. ang., niem., ros.; 356, nlb. 2, il., streszcz. ang., niem., ros.; 380, nlb. 4, il., streszcz. ang., niem., ros.

198. NOTAE Numismatiae. Zapiski Numizmatyczne. Red. Jarosław Bodzek. T. 13. Kraków 2018 Muzeum Nar.; Sekcja Numizmat. Komisji Archeologii PAN. Oddz. 8° ss. 364, nlb. 4, il., streszcz. pol.

Tom dedykowany Bogumile Haczewskiej.

199. NOTATNIK Skansenowski. Rocznik Muzeum Wsi Opolskiej. Red. Elżbieta Oficjal-ska. Nr 6/7. Opole 2017 Muzeum Wsi Opolskiej 8° s. 174, il. na s. 145–174.

200. NOWA Kronika Wałbrzyska. Pod red. Sylwii Bielawskiej. T. 6. Wałbrzych 2018 Fund. MUSEION 8° ss. 284, il., streszcz. ang.

201. ODRODZENIE i Reformacja w Polsce. Red. nac. Wojciech Kriegseisen. T. 62. Warszawa 2018 Semper 8° ss. 277, nlb. 12, streszcz. ang. PAN. IH.

202. OFFICINA Historiae. Czasopismo naukowe Studenckiego Koła Naukowego Historyków Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Red. Anna Kłóś. T. 1. Siedlce 2018 Studenckie Koło Historyków Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. 8° nr 1 ss. 140, streszcz. ang.

203. OPOLSKI Rocznik Muzealny. Red. nac. Urszula Zajączkowska. T. 20. Opole 2014 Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu 8° ss. 229, il., streszcz. ang.

Toż. T. 22. Opole 2016 ss. 215, il., streszcz. ang.

204. OSTRÓDZKI Przegląd Historyczny. Red. Ryszard Sajkowski. T. 4. Ostróda 2018 Muzeum w Ostródzie 8° ss. 158, nlb. 1, il., streszcz. ang.

205. OSWIECIMENSIS. Kroniki Zamkowe. Red. Wioletta Oleś, Dorota Mleczo. Oświęcim 2013 Drukarnia i Wydaw. Grafikon; Muzeum Zamek 8° ss. 126, nlb. 2, il. Muzeum Zamek w Oświęcimiu.

206. PAMIĘTNIK Biblioteki Kórnickiej. Red. nac. Barbara Wysocka. Z. 35. Kórnik

2018 PAN. Bibl. Kórnicka 8° ss. 258, streszcz. ang. PAN. Bibl. Kórnicka.

207. PAMIĘTNIK Teatralny. Kwartalnik poświęcony historii i krytyce teatru założony przez Leona Schillera. Red. nac. Jarosław Komorowski. R. 67. Warszawa 2018 PAN. Inst. Sztuki 8° z. 1/2–4 ss. 244, il., streszcz. ang.; 219, il., streszcz. ang.; 193, il., streszcz. ang.

208. PŁAJ. Almanach Karpacki. Półrocznik Towarzystwa Karpackiego. Red. Paweł Luboński, Andrzej Wielocha. [T.] 52. Warszawa 2016 [dr.:] 2017 Oficyna Wydawnicza „Rewasz” 8° ss. 224, nlb. 2, tabl. VIII, il.

Toż. [T.] 53. Warszawa 2017 ss. 208, tabl. XVI, il., mapy.

Toż. [T.] 54. Warszawa 2017 [dr.:] 2018 ss. 216, tabl. XVI, il., mapy.

209. PŁOCKI Rocznik Historyczno-Archivalny. Red. nac. Tomasz Piekarski. T. 10. Płock 2018 AP 8° ss. 156, il., streszcz. ang. AP w Płocku.

210. POLONIA Maior Orientalis. Studia z dziejów Wielkopolski Wschodniej. Red. nac. Piotr Goldyn. T. 5. Kalisz 2018 Tow. Przyj. Nauk 8° ss. 258, streszcz. ang.

211. POLSKA 1944/45–1989. Studia i Materiały. Red. nac. Tomasz Szarota. [T.] 16. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 323, nlb. 1, il., streszcz. ang.

212. POMORANIA Antiqua. Red. Tadeusz Grabarczyk. T. 27. Gdańsk 2018 Muzeum Archeol. 8° ss. 312, il., streszcz. ang., pol. Muzeum Archeol. w Gdańsku.

213. PRACE Archiwalno-Konserwatorskie. Red. nac. Grzegorz Welik. Z. 21. Siedlce 2018 AP; NDAP; Fund. Rozwoju Badań Region. SIGILLUM 8° ss. 292, il. AP w Siedlcach, NDAP, Fund. Rozwoju Badań Region. SIGILLUM.

214. PRACE Historyczne. Pod red. Zdzisława Zblewskiego. [T.] 142 z. 4. Kraków 2015.

Rec.: Skrzyński Tomasz, *Gdańskie Studia Międzynarodowe*. Vol. 15: 2017 nr 1/2 s. 207–211.

215. PRACE Pienińskie. Red. Ryszard M. Remiszewski. T. 25–26. Szczawnica 2015–2016.

Toż. T. 27. Szczawnica 2017 Pieniński Ośr. Historii Turystyki Górskiej 8° ss. 417, nlb. 1, tabl. 8, il. PTTK. Oddz. Pieniński w Szczawnicy, Pol. Stow. Flisaków Pienińskich w Sromowcach Niżnych.

Toż. T. 28. Szczawnica 2018 ss. 531, nlb. 1, tabl. 8, il., mapy. Na s. tyt. t. 28: XXX lat Ośrodka (1988–2018).

Rec. [T. 25]: Kowalik Tomasz: Srebrne „Prace Pienińskie”. *Płaj*. [T.] 52: 2016 [dr.:] 2017 s. 220–222; Morawska-Nowak

Barbara: Srebrny jubileusz Prac Pienińskich. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 403–404; [T. 26]: Kowalik Tomasz: Jest taki rocznik krajoznawczy. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 404–406; Kowalik Tomasz: Ku uwadze krzaków, ptaków i ceprów. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 206–208; Dusik Aneta: Wykrycie strasznej zbrodni. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 408–409.

216. PRZEGLĄD Historyczno-Oświatowy. Red. Witold Chmielewski. R. 61. Kielce 2018 Wydaw. Pedagog. 8° nr 1/2–3/4 ss. 307, streszcz. ang.; 275.

Nr 3/4 pt.: *Journal of History and Education*.

217. PRZEGLĄD Historyczno-Wojskowy. Red. nac. Daniel Koreś. R. 19. Warszawa 2018 Wojsk. Biuro Hist. im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego 8° nr 1/2 ss. 420, streszcz. ang., ros.

218. PRZEGLĄD Historyczny. Pismo Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego i Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego. Red. nac. Jerzy Kochanowski. T. 108. Warszawa 2017 DiG 8° z. 1–4 ss. 184, nlb. 2, streszcz. ang.; 187–488, nlb. 2, streszcz. ang.; 491–638, nlb. 2, streszcz. ang.; 641–782, nlb. 1, streszcz. ang.

Z. 2 pt. Użytki. Red. z. Krzysztof Skwierczyński.

Toż. T. 109. Warszawa 2018 z. 1–4 ss. 180, nlb. 4, streszcz. ang.; 185–350, nlb. 2, streszcz. ang.; 353–540, nlb. 1, streszcz. ang.; 545–942, streszcz. ang.

Z. 4 pt.: Wolne przestrzenie. Room for Manoeuvre. Red. z. Jerzy Kochanowski, Claudia Craft.

219. PRZEGLĄD Nauk Historycznych. Red. nauk. t. Zbigniew Anusik. R. 17. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° nr 1–3 ss. 265, nlb. 1, il., streszcz. ang.; 364, nlb. 2, il., streszcz. ang.; 364, il., streszcz. pol. Inst. Historii UŁ.

Nr 3 zawiera angielskojęzyczne wersje artykułów z nr. 2.

220. PRZEGLĄD Środkowo-Wschodni. Red. nac. Joanna Getka. T. 1. Warszawa 2016 Wydaw. Katedry Studiów Interkulturowych Europy Środkowo-Wschodniej Uniw. Warszawskiego 8° ss. 338, nlb. 2, il., streszcz. ang., pol.

Toż. [T.] 2. Warszawa 2017 ss. 317, nlb. 1, il., streszcz. pol., ang.

Toż. [T.] 3. Warszawa 2018 ss. 267, nlb. 1, il.

221. PRZEGLĄD Wschodni. Red. Jan Malicki. T. 14. Warszawa 2015 [dr.:] 2016 Studium Europy Wschodniej UW 8° z. 1 s. 1–248, il., streszcz. ang.

Toż z. 3. Warszawa 2017 s. 481–716, il., streszcz. ang.

Toż z. 4. Warszawa 2018 s. nlb. 4, 721–934, nlb. 2, il., streszcz. ang.

222. PRZEGLĄD Zachodniopomorski. Red. nauk. Radosław Skrycki. R. 33. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° z. 1–4

ss. 240, il., streszcz. ang.; 102, il., streszcz. ang.; 202, streszcz. ang.; 330, il., streszcz. ang. Uniw. Szczeciński.

223. PRZEMYSKIE Zapiski Historyczne. Studia i materiały poświęcone historii Polski Południowo-Wschodniej. Red. nac. Janusz Polaczek. T. 21. Przemyśl 2017 PTH. Oddz. w Przemyślu; AP w Przemyślu; Przemyskie Centrum Kultury i Nauki ZAMEK 8° ss. 280, il.; 156, il. PTH. Oddz. w Przemyślu.

Część t. wydana w serii: Biblioteka Przemyskich Zapisków Historycznych; t. 2 (dodatek – po 280 stronie).

224. PRZESZŁOŚĆ Demograficzna Polski. Materiały i Studia. Red. nac. Dariusz K. Chojecki. [T.] 40. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 327, nlb. 1, il., streszcz. ang., pol. PAN. Kom. Nauk Demogr. Zespół Demografii Hist.

225. RADZYŃSKI Rocznik Humanistyczny. Red. nac. Dariusz Magier. T. 16. Radzyń Podlaski 2018 Radzyńskie Stow. Inicjatyw Lokalnych 8° [z.] 1–2 ss. 333, il., streszcz. ang.; nlb. 2, 335–662, streszcz. ang.

226. RES Gestae. Czasopismo historyczne. Red. nac. Mariusz Wołos. [T.] 6. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. UP 8° ss. 339, nlb. 1, il., streszcz. ang.

227. RES Historica. Czasopismo Instytutu Historii UMCS. Red. nac. Krzysztof Latawiec. Nr 45. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 433, il., streszcz. ang., pol. Inst. Historii UMCS.

Toż. Nr 46. Lublin 2018 ss. 507, streszcz. ang., pol.

228. ROCZNIK Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie. Red. Karolina Grodziska. R. 62. Kraków 2017.

Toż. R. 63. Kraków 2018 PAU 8° ss. 422, tabl. 20, il., streszcz. ang. PAU. Biblioteka PAU i PAN w Krakowie.

Rec. [R. 62]: Lichończak-Nurek Grażyna: „Rocznik” w nowym szacie. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 215–218.

229. ROCZNIK Bolesławiecki. Zespół red.: Edmund Maliński, Anna Bober-Tubaj, Grzegorz Matyryn. T. 10: 2017. Bolesławiec 2018 Muzeum Ceramiki w Bolesławcu 4° ss. 250, nlb. 2, il.

230. ROCZNIK Chełmski. Red. nac. Emil Horoch. T. 22. Chełm 2018 Stow. Rocznik Chełmski; Chełmska Bibl. Publ. im. M. P. Orsetti; Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa 8° ss. 551, il., mapy, streszcz. ang., ros. Stow. Rocznik Chełmski; Chełmska Bibl. Publ. im. M. P. Orsetti; Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie.

231. ROCZNIK Gostyński. Oprac. red. Robert Czub, Maciej Kretkowski, Maria Walkowiak. Nr 5. Gostyń 2018 Muzeum w Gostyniu 8° ss. 234, il.

232. ROCZNIK Historii Prasy Polskiej. Red. nac. Grażyna Wrona. R. 21. Kraków 2018 8° z. 1–4 ss. 108, streszcz. ang.; 175, streszcz. ang.; 151, streszcz. ang.; 144, streszcz. ang.

233. ROCZNIK Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego. Przewodn. kol. red. Janusz Gmitruk. Nr 34. Warszawa 2018 MHPRL 8° ss. 390, il.

234. ROCZNIK Jeleniogórski. Pismo regionu Karkonoszy. Red. Ivo Łaborewicz. T. 50. Jelenia Góra 2018 Tow. Przyj. Jeleniej Góry 8° ss. 380, il., streszcz. ang., czes., niem. Tow. Przyj. Jeleniej Góry.

235. ROCZNIK Kolbuszowski. Red. nac. Sławomir Zych. Nr 18. Kolbuszowa 2018 Region. Tow. Kultury im. J. M. Gosłara; przy wsparciu Miejs. i Pow. Bibl. Publ. 8° ss. 520, il., mapy, streszcz. ang. Region. Tow. Kultury im. J. M. Gosłara w Kolbuszowej.

236. ROCZNIK Koszaliński. Przewodn. kolegium red. Joanna Chojecka. Nr 45. Koszalin 2017 Koszalińska Bibl. Publ. 8° ss. 249, nlb. 3, il.

237. ROCZNIK Krakowski. Red. Jacek Purchla. T. 84. Kraków 2018 Tow. Miłośn. Historii i Zabytków Krakowa 4° ss. 246, il., nlb. 2, streszcz. ang. Tow. Miłośn. Historii i Zabytków Krakowa.

238. ROCZNIK Legionowski. Red. nac. Aleksander Łuczak. T. 11. Legionowo 2018 Tow. Przyj. Legionowa; Muzeum Hist. w Legionowie 8° ss. 298, il.

239. ROCZNIK Leszczyński. Red. merytoryczna Stanisław Sierpowski. T. 18. Leszno 2018 Leszczyńskie Tow. Przyj. Nauk. i AP w Lesznie ze środków przyznanych przez Urząd M. Leszna oraz wsparcia finansowego Starostwa Pow., NDAP i z funduszy własnych 8° ss. 331, il. AP w Lesznie.

240. ROCZNIK Lubelski. Red. nac. Mariusz Mazur. T. 44. Lublin 2018 PTH – Oddz. w Lublinie 8° ss. 435, il., streszcz. ang.

241. ROCZNIK Łódzki. Wydawnictwo poświęcone dziejom Łodzi i ziem województwa łódzkiego. Red. nac. Jarosław Kita. T. 68. Łódź 2018 Druk Księży Młyn Dom Wydawniczy 8° ss. 300, il., streszcz. ang. PTH. Oddz. w Łodzi, AP w Łodzi.

242. ROCZNIK Mazurski. Red. nauk. Zbigniew Kudrzycki. T. 22. Szczytno 2018 Starostwo Pow. 8° ss. 159, nlb. 1, il.

243. ROCZNIK Muzealny [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. Przewodn. kom. red. Piotr Nowakowski. T. 17. Włocławek 2018 Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej 8° ss. 231, il.

244. ROCZNIK Muzeum Częstochowskiego. Red. nauk. Elżbieta Miszczyńska. T. 15. Częstochowa 2015 [dr.] 2016 Muzeum Częstochowskie 8° ss. 226, il., streszcz. ang.

Toż. T. 16. Red. nauk. Ewa Kaczmarzyk. Częstochowa 2016 [dr.] 2017 ss. 244, il., streszcz. ang.

Toż. T. 17. Częstochowa 2017 [dr.] 2018 ss. 327, nlb. 1, il., streszcz. ang.

245. ROCZNIK Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny. Red. nac. Agnieszka Przybyła-Dumin. [R.] 6. Chorzów 2018 8° ss. 186, il., streszcz. ang.

246. ROCZNIK Muzeum Narodowego w Kielcach. Red. Robert Kotowski. T. 30. Kielce 2015 Muzeum Nar. w Kielcach 8° ss. 228, il., streszcz. ang.

247. ROCZNIK Muzeum Papiernictwa. Red. nac. Maciej Szymczyk. T. 12. Duszniki-Zdrój 2018 Muzeum Papiernictwa 8° ss. 223, il., streszcz. ang., niem., czes.

248. ROCZNIK Muzeum Regionalnego w Dębicy. Red. nac. Jacek Dymitrowski. T. 3. Dębica 2018 Muzeum Region. w Dębicy 8° ss. 283, nlb. 1, il.

249. ROCZNIK Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu. Red. Jan Rzeszutarski, Ewa D. Rutkowska, Robert Piotrowski. T. 8. Sierpc 2017 Muzeum Wsi Mazowieckiej 8° ss. 148, nlb. 4, il., streszcz. ang.

250. ROCZNIK Polskiego Towarzystwa Heraldycznego. Pod red. Sławomira Górzyńskiego. T. 16(27). Warszawa 2017 DiG 4° ss. 132, nlb. 1, streszcz. ang.

Toż. T. 17(28). Warszawa 2018 ss. 215, nlb. 1, streszcz. ang.

251. ROCZNIK Polsko-Ukraiński. Red. nauk. Kazimierz Rędziński, Dmitro Herciuk. T. 20. Częstochowa 2018 Wydaw. Uniw. Humanist.-Przyrodniczego im. Jana Długosza 8° ss. 348. Uniw. Humanist.-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie.

252. ROCZNIK Przemyski. Red. nac. Tomasz Pułocki. T. 54. Przemysł 2018 Wydaw.

Nauk. Tow. Przyj. Nauk 8°. Tow. Przyj. Nauk w Przemysłu.

Z. 1: Historia. Red. nacz. z. Tomasz Pudłocki, Maria Stinia, Wiktor Szymborski ss. 450, nlb. 4, il., streszcz. ang., pol.

Z. 2: Literatura i język. Red. nacz. z. Piotr Borek ss. 240, nlb. 4, streszcz. ang.

Współwydaw. z. 2: Wyd. Filolog. Uniw. Pedagog. im. KEN w Krakowie.

253. ROCZNIK Sądecki. Red. Jerzy Leśniak, Leszek Migrała. T. 46. Nowy Sącz 2018 Prezydent M. Nowego Sącza 8° ss. 503, nlb. 1, il.

254. ROCZNIK Sokołowski. Red. nacz. Bartosz Walicki. Nr 15. Sokołów Małopolski 2018 Tow. Miłośn. Ziemi Sokołowskiej 8° ss. 558, nlb. 2, il. Tow. Miłośn. Ziemi Sokołowskiej.

255. ROCZNIK Solecki. Przewodn. kol. red. Rafał Kubiak. [T.] 8/9. Solec Kujawski 2018 Muzeum Solca im. Księcia Przemysła 8° ss. 160, il.

256. ROCZNIK Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia. Red. Barbara Kościelny. T. 24. Jarosław 2018 Stow. Miłośn. Jarosławia 8° ss. 293, il.

257. ROCZNIK Świdnicki. Red. prowadzący Bartłomiej Ciesielski. T. 45. Świdnica 2017 [dr.:] 2018 Tow. Region. Ziemi Świdnickiej 8° ss. 238, nlb. 1, il. Tow. Region. Ziemi Świdnickiej.

258. ROCZNIK Świętochłowski. Pod red. Mariana Piegzy. T. 11. Świętochłowice 2018 Muzeum Powstań Śląskich 8° ss. 120, nlb. 1, il. Muzeum Powstań Śląskich.

259. ROCZNIK Tomaszowski. Red. nacz. Ryszard Szczygieł. [T.] 3. Tomaszów Lubelski 2014 Tomaszowskie Tow. Region. 8° ss. 328, il. Tomaszowskie Tow. Region.

Toż. [T.] 4. Red. nacz. Marek Sioma. Tomaszów Lubelski 2015 ss. 351, il., streszcz. ang.

260. ROCZNIK Toruński. Red. Agnieszka Zielińska. [T.] 45. Toruń 2018 Tow. Miłośn. Torunia; UMK 8° ss. 423, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem.

261. ROCZNIK Wieluński. Red. nacz. Lubomira Tyszler. T. 18. Wieluń 2018 Wieluńskie Tow. Nauk. 8° ss. 286, nlb. 2, il., streszcz. ang. Wieluńskie Tow. Nauk.

262. ROCZNIK Wiślański. Red. Renata Czyż, Danuta Szczyпка, Maria Szlaur-Bujok. T. 9. Wisła 2017 Luteranin. Parafia Ewangelicko-Augsburska w Wiśle 8° ss. 144, il.

Toż. T. 10. Wisła 2018 ss. 94, il.

263. ROCZNIKI Biblioteczne. Czasopismo poświęcone kulturze książki i komunikacji piśmiennej. Red. nauk. Maciej Matwijów. R. 62. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 336, il., streszcz. ang.

264. ROCZNIKI Dziejów Ruchu Ludowego. Red. Dorota Pasiek-Wąsik. Nr 37. Warszawa 2018 8° ss. 1038, il. Zakł. Historii Ruchu Lud., Wszechnica Świętokrzyska w Kielcach, Lud. Tow. Nauk.-Kulturalne.

Numer dedykowany Januszowi Gmitrukowi z okazji 70. rocznicy urodzin i 50-lecia pracy naukowej.

265. ROCZNIKI Dziejów Społecznych i Gospodarczych. Red. Dariusz Jarosz. T. 79. Poznań–Warszawa 2018 PTPN; IH PAN 8° ss. 344, il., streszcz. ang. PTPN. Wydz. Historii i Nauk Społ., IH PAN.

266. ROCZNIKI Historyczne. Założone przez Kazimierza Tymienieckiego. Red. Tomasz Jurek. R. 84. Poznań–Warszawa 2018 Wydaw. PTPN; IH PAN 8° ss. 386, nlb. 4, il., streszcz. ang., pol. PTPN. Wydz. Historii i Nauk Społ., IH PAN.

267. ROZPRAWY Muzeum Narodowego w Krakowie. Seria Nowa. Red. nacz. Katarzyna Płonka-Bałus. T. 10. Kraków 2017 Muzeum Nar. 8° ss. 247, il., streszcz. ang.

Toż. T. 11. Kraków 2018 ss. 178, il., streszcz. ang.

268. SCRIPTA Historica (dawniej: Słupskie Studia Historyczne). Przewodn. kom. red. Robert Kuśnierz. Nr 24. Słupsk 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej 8° ss. 301, nlb. 1, il., streszcz. ang. Akad. Pomorska w Słupsku.

269. SCRIPTA Judaica Cracoviensia. Studies in Jewish history, culture and religion. Ed. in Chief Michał Galas. Vol. 15. Kraków 2017 Jagiellonian Univ. Press 8° ss. 173, nlb. 1, il., streszcz. ang. Inst. Judaistyki UJ.

Toż. Vol. 16. Kraków 2018 ss. 171, nlb. 1, il., streszcz. ang.

270. SENSUS Historiae. Studia interdyscyplinarne. Red. nacz. Anna Pałubicka. Vol. 30. No 1 Bydgoszcz 2018 Epigram 8° ss. 210, streszcz. ang.

Toż. Vol. 31. No 2: O egzystencji. Między filozofią a literaturą. Pod red. Mariusza Morynia i Ewy Piotrowskiej. Bydgoszcz 2018 ss. 190, streszcz. ang.

Toż. Vol. 32. No 3: W poszukiwaniu sensu. Człowiek w filozofii i literaturze. Bydgoszcz 2018 ss. 235, streszcz. ang.

Toż. Vol. 33. No 4: Tradycja i tradycjonalizm. Pod red. Marka Jedlińskiego. Bydgoszcz 2018 ss. 253, streszcz. ang.

271. SŁAWKÓW. Historia, kultura, ludzie. Red. nacz. Barbara Noryńska. Nr 1. Sławków

2016 Miejs. Ośr. Kultury; przy współpr. MBP i Urzędu M. 8° ss. 88, il.

Toż. Nr 2. Sławków 2017 ss. 75, il.

Toż. Nr 3. Sławków 2017 ss. 73, il.

272. STARGARDIA. Rocznik Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie poświęcony przeszłości i kulturze Pomorza oraz innych ziem nadbałtyckich. Red. nac. Marcin Majewski; red. t. Jolanta Aniszewska. [T.] 12. Stargard 2018 Muzeum Archeol.-Hist. w Stargardzie 8° ss. 240, il., streszcz. niem.

273. STRZYŻOWSKI Rocznik Muzealny. Red. nac. Monika Bober. T. 3. Strzyżów 2017 Muzeum Samorządowe Ziemi Strzyżowskiej 8° ss. 319, il., streszcz. ang. Muzeum Samorządowe Ziemi Strzyżowskiej im. Zygmunta Lesiaka.

Toż. T. 4. Strzyżów 2018 ss. 328, il., streszcz. ang.

274. STUDIA Archiwalne. Red. Piotr Dymmel. [T.] 5. Lublin 2018 AP 8° ss. 319, streszcz. ang.

275. STUDIA Artyleryjskie. Pod red. Mirosława Giętkowskiego, Łukasza Nadolskiego. T. 8. Toruń 2018 Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy 8° ss. 270, il.

276. STUDIA Elbląskie. Red. nac. Piotr Towarek. T. 19. Elbląg 2018 Wyższe Seminarium Duchowne Diec. Elbląskiej 8° ss. 663, nlb. 1, streszcz. ang., niem.

277. STUDIA i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Red. nac. Witold Wasilewski. Nr 8. Warszawa 2018 Centr. Bibl. Wojsk. 8° ss. 232, il., streszcz. ang.

278. STUDIA i Materiały do Dziejów Ziemi Wałeckiej. Rocznik naukowy pod red. Przemysława Bartosika. Nr 9. Wałcz 2018 Robert Kraszczuk 8° ss. 176, il., streszcz. ang. Region. Tow. Hist. Ziemi Wałeckiej.

279. STUDIA i Materiały Lubelskie. Red. nauk. t. Andrzej Frejlich. T. 19. Lublin 2017 Muzeum Lubelskie w Lublinie 8° ss. 131, il., streszcz. ang.

Toż. T. 20. Lublin 2018. Red. nac. Marcin Lachowski ss. 143, nlb. 1, il., streszcz. ang.

280. STUDIA Judaica. Półrocznik. Red. nac. Marcin Wodziński; red. gościnni Magdalena Koch i Katarzyna Taczyńska. Vol. 21. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° nr 1(41) ss. 207, nlb. 1, streszcz. ang.

Toż. Nr 2(42). Red. nac. Stefan Gąsiorowski. Kraków 2018 ss. 205–450, nlb. 1, il., streszcz. ang.

281. STUDIA Muzealno-Historyczne. Red. nac. Jan Głównka. T. 10. Kielce 2018 Muzeum Historii Kielc 8° ss. 308, il., streszcz. ang.

282. STUDIA Podlaskie. Red. nac. Józef Maroszek. T. 25. Białystok 2017 Wydaw. Uniw. w Białymstoku 8° ss. 228, nlb. 2, il., streszcz. ang. Uniw. w Białymstoku. Inst. Historii i Nauk Polit.

Toż. T. 26. Red. nac. Grzegorz Zackiewicz. Białystok 2018 ss. 250, nlb. 2, streszcz. ang., pol.

283. STUDIA Regionalne. Red. nac. Janusz Królikowski. [T.] 1. Mielec–Tarnów 2007 [dr.:] 2008 Agencja Wydawnicza „Promocja” – Włodzimierz Gąsiewski; Wydaw. Diec. Tarnowskiej Biblos 8° ss. 328, nlb. 2, il., mapa.

Toż. [T.] 2. Mielec–Tarnów 2008 [dr.:] 2009 ss. 319, nlb. 1, il.
Toż. [T.] 3/4. Tarnów 2009/2010 [dr.:] 2010 Agencja Wydawnicza „Promocja” – Włodzimierz Gąsiewski; Pol. Tow. Teol. ss. 210, nlb. 2, il.

284. STUDIA Śląskie. Założone przez Seweryna Wystoucha. Red. nac. Bernard Linek. T. 82: Sowietyzacja Śląska i Europy Środkowo-Wschodniej po II wojnie światowej. Opole 2018 Wydawnictwa Państ. Inst. Nauk. – Inst. Śląski w Opolu 8° ss. 271, streszcz. ang., niem. Państ. Inst. Nauk. – Inst. Śląski w Opolu.

Toż. T. 83: W poszukiwaniu tożsamości. Grupy mniejszościowe w Polsce i na Śląsku po 1989 roku. Opole 2018 ss. 286, il., streszcz. ang., niem.

285. STUDIA Środkowoeuropejskie i Bałkanistyczne. Pod red. Jana Machnika i Ireny Stawowy-Kawki. T. 27. Kraków 2018 PAU 8° ss. 209. PAU. Wydz. Hist.-Filoz.

286. STUDIA z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego. Red. nauk. Michał Dziewulski oraz Andrzej Konstankiewicz. Cz. 15. Kraków 2018 Stow. Miłośn. Dawnej Broni i Barwy 8° ss. 328, il., streszcz. ang.

287. STUDIA z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej. Red. Zbigniew Pilarczyk. T. 19. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 322, il., streszcz. ang. (Publikacje Instytutu Historii; 170).

288. STUDIA z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej. Red. nac. Andrzej Nowak. T. 53. Warszawa 2018 IH PAN 8° z. 1–2 ss. 203, nlb. 1, tabl. 2, il., streszcz. ang., ros.; 211, nlb. 1, il., streszcz. ang., ros. PAN. IH.

289. STUDIA z Dziejów Średniowiecza. Medieval Studies. Rada red. Beata Możejko, Marek Smoliński, Sobiesław Szybkowski. T. 22. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 254, nlb. 1, il.

290. **STUDIA z Dziejów Wojskowości.** Red. nac. Karol Olejnik. T. 7. Białystok 2018 Ośr. Badań Historii Wojsk.; Muzeum Wojska 8° ss. 400, nlb. 2, il., streszcz. ang., ros.

291. **STUDIA z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku.** Pod red. Jarosława Kity. T. 19: Inteligencja w drodze do niepodległości. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 247, streszcz. ang.

Toż. T. 20. Łódź 2018 ss. 211, streszcz. ang.

292. **STUDIA Zachodnie.** Red. nauk. Robert Skobelski. [T.] 20. Zielona Góra 2018 Oficyna Wydawnicza Uniw. Zielonogórskiego 8° ss. 301, nlb. 1, il., streszcz. ang. Uniw. Zielonogórski.

293. **STUDIA Zamkowe.** Red. nac. Janusz Trupinda. T. 5. Malbork 2018 Muzeum Zamkowe 4° ss. 199, nlb. 1, il., streszcz. ang.

294. **STUDIA Źródłoznawcze.** Commentationes. Red. Maria Koczerska, Andrzej Rachuba. T. 56. Warszawa 2018 IH PAN 4° ss. 262, il., streszcz. ang. PAN. IH.

295. **SZCZEKOCIŃSKI Rocznik Historyczny.** Red. nac. Lech Frączek. [Nr] 1. Szczekociny–[Zawiercie] 2013 Stow. Miłośn. Historii Szczekocin i Okolic; AXON 8° ss. 268, il., mapy, streszcz. ang.

Toż. [Nr] 2. Szczekociny 2015 Stow. Miłośn. Historii Szczekocin i Okolic; Miej.-Gm. Bibl. Publ. ss. 169, il., mapy, streszcz. ang.

296. **ŚLĄSKIE Sprawozdania Archeologiczne.** Pod red. Tomasza Płonki i Andrzeja Wiśniewskiego. T. 59. Wrocław 2017 Inst. Archeologii Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 186, il., mapy, streszcz. ang. Inst. Archeologii Uniw. Wrocławskiego.

Toż. T. 60 [z.] 1–2. Wrocław 2018 ss. 408, il., mapy, streszcz. ang.; 326, il., streszcz. ang., pol.

T. 60 [z.] 1 poświęcony pamięci Profesor Ireny Lasak (1950–2015).

297. **ŚREDNIOWIECZE Polskie i Powszechne.** Pod red. Jerzego Sperki i Bożeny Czwojdrak. T. 9(13). Katowice 2017 Wydaw. UŚ 8° ss. 248, nlb. 2, il., streszcz. ang., niem., pol. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3698).

Toż. T. 10(14). Katowice 2018 ss. 237, nlb. 1, il., mapa, streszcz. ang., niem., pol. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3825).

298. **ŚWIĘTOKRZYSKIE Studia Archiwalno-Historyczne.** Red. nac. Wiesława Rutkowska. T. 6. Kielce 2017.

Toż. T. 7. Kielce 2018 NDAP; AP; Kieleckie Tow. Nauk ss. 380, tabl. 39, il., streszcz. ang. AP w Kielcach, Kieleckie Tow. Nauk.

Tyt. równol.: Świętokrzyskie Archival and Historical Studies. Omów. [T. 6]: Falkowski Piotr, *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 83–86.

299. **TARNOBRZESKIE Zeszyty Historyczne.** Red. nac. Tadeusz Zych. Nr 43. Tarnobrzeg 2015 Tarnobrzeskie Tow. Hist. Oddz. PTH 8° ss. 118, nlb. 2, il.

Toż. Nr 44. Tarnobrzeg 2016 ss. 123, nlb. 1, il.

Toż. Nr 45. Tarnobrzeg 2016 ss. 187, nlb. 1, il.

Toż. Nr 46. Tarnobrzeg 2017 ss. 68, il.

Toż. Nr 47. Tarnobrzeg 2017 ss. 120, nlb. 2, il.

Toż. Nr 48. Tarnobrzeg 2018 ss. 132, nlb. 2, il.

Toż. Nr 49. Tarnobrzeg 2018 ss. 89, nlb. 3, il.

300. **TARNOWSKIE Studia Historyczne.** Rocznik Tarnowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. Red. nac. Paweł Juško. T. 1. Tarnów 2009 Tarnowski Oddz. PTH; współpr. wydawnicza Katedra Zarządzania Oświatą Inst. Pedagogiki Wydz. Zamiejscowy Nauk Społ. KUL w Stalowej Woli; Muzeum Okręg. w Tarnowie; Muzeum Wojska Pol. w Warszawie; Muzeum Zamojskie w Zamościu; Starostwo Pow. w Tarnowie 8° ss. 270, il., streszcz. ang. Tarnowski Oddz. PTH.

Toż. T. 2. Tarnów 2011 [dr.] 2012. Red. odpowiedzialny za t. Paweł Juško ss. 186, il., mapa.

Toż. T. 3. Tarnów 2013. Red. odpowiedzialny za t. Marcin Borys ss. 228, il., streszcz. ang.

Toż. T. 4. Tarnów 2014. Red. odpowiedzialny za t. Marcin Borys, Paweł Juško ss. 206, nlb. 2, il., streszcz. ang., pol.

301. **WADOVIANA. Przegląd historyczno-kulturalny.** Pismo Wadowickiego Centrum Kultury. Red. nac. Piotr Wyrobiec. Nr 21. Wadowice 2018 Wadowickie Centrum Kultury im. Marcina Wadowity 8° ss. 304, il., streszcz. ang. (Biblioteka Zbiorów Historycznych im. Marcina Wadowity; t. 48).

302. **WARSZAWSKI Pamiętnik Numizmatyczny.** Rocznik Oddziału im. Karola Beyera w Warszawie Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. Red. Zbigniew Galus. Nr 6. Warszawa 2018 Oddz. PTN im. K. Beyera w Warszawie 8° ss. 172, il., streszcz. ang. PTN. Oddz. im. K. Beyera w Warszawie.

303. **WIADOMOŚCI Konserwatorskie Województwa Lubelskiego.** Red. Dariusz Kopicowski, Anna Frąckiewicz, Barbara Stolarz. T. 20. Lublin 2018 Wydaw. Archidiec. Lubelskiej „Gaudium” 8° ss. 341, il., streszcz. ang. Woj. Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie.

304. **WIADOMOŚCI Numizmatyczne.** Red. nac. Borys Paszkiewicz. R. 62. Warszawa 2018 Dom Wydawniczy ELIPSA 8° z. 1/2 ss. 421, nlb. 1, il., streszcz. ang.

305. WIEK Oświecenia. Red. nac. Teresa Kostkiewiczowa. [T.] 34. Warszawa 2018 Sekcja Wydaw. Wydz. Polonistyki Uniw. Warszawskiego 8° ss. 289, streszcz. ang., fr.

306. WIEKI Stare i Nowe. Red. nac. Agata A. Kluczek. T. 12(17). Katowice 2017 Wydaw. UŚ 8° ss. 233, nlb. 3, streszcz. ang., niem., pol. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3669).

Toż. T. 13(18). Katowice 2018 ss. 319, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem., pol.

307. WROCŁAWSKI Rocznik Historii Mówionej. Wydanie specjalne. Red. nac. Wojciech Kucharski. Nr 8. Wrocław 2018 Ośr. „Pamięć i Przyszłość” 8° ss. 263.

Aspekty historii mówionej za granicą.

308. ZAGŁADA Żydów. Studia i materiały. Pismo Centrum Badań nad Zagładą Żydów IFiS PAN. Red. nac. Dariusz Libionka. Nr 14. Warszawa 2018 Stow. Centrum Badań nad Zagładą Żydów 8° ss. 799, nlb. 1, il., streszcz. ang. Centrum Badań nad Zagładą Żydów, IFiS PAN.

309. ZAPISKI Historyczne. Poświęcone historii Pomorza i krajów bałtyckich. Ukazują się od 1908 roku (do roku 1955 jako „Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”). Red. Piotr Z. Oliński. T. 83. Toruń 2018 TNT 8° z. 1–4 ss. 225, nlb. 9, il., mapy, streszcz. ang., niem.; 286, nlb. 4, il., streszcz. ang., niem.; 228, nlb. 4, il., streszcz. ang., niem.; 155, nlb. 5, il., streszcz. ang., niem. Tow. Nauk. w Toruniu, Wydz. Nauk Hist. UMK w Toruniu.

310. ZAPISKI Kazimierzowskie. Przewodn. kol. red. Zdzisław Jan Zasada. Nr 20–21. Kowal 2018 Stow. Króla Kazimierza Wielkiego 8° ss. 124, il.; 91, il. Stow. Króla Kazimierza Wielkiego.

311. ZAPISKI Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu. Red. Renata Jonak. [T. 1]. Nowy Wiśnicz 2015 Muzeum Ziemi Wiśnickiej 4° ss. 116, nlb. 4, il.

Na s. tyt.: 400 lat Nowego Wiśnicza 1616–2016.

312. ZESZYTY Chorzowskie. Red. Jacek Kurek. T. 18. Chorzów 2018 Muzeum w Chorzowie 8° ss. 285, nlb. 3, il., streszcz. ang., niem.

313. ZESZYTY Historyczne. Pod red. Andrzeja Stroynowskiego. T. 17. Częstochowa 2018 Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego

Uniw. Humanist.-Przyrodniczego 8° ss. 312, streszcz. ang.

314. ZESZYTY Historyczne WiN-u. Red. nac. Wojciech Frazik. Nr 47. Kraków 2018 Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” 8° ss. 286, streszcz. ang.

315. ZESZYTY Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Pod red. Krzysztofa Walczaka. Nr 18: Pięćset lat reformacji na ziemi kaliskiej. Kalisz 2018 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk 8° ss. 337, streszcz. pol., ang.

316. ZESZYTY Radomszczańskie. Prace z dziejów Radomska i powiatu radomszczańskiego. Red. t. Tomasz Andrzej Nowak. T. 14. Radomsko 2018 PTH. Oddz. 8° ss. 325, nlb. 3, il. PTH. Oddz. w Radomsku.

Toż. T. 15. Radomsko 2018 ss. 372, nlb. 2.

317. ZESZYTY Sandomierskie. Biuletyn Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego. Red. Krzysztof Burek. R. 22 [właśc. 23]. Sandomierz 2017 Tow. Nauk. Sandomierskie 4° nr 43–44 ss. 92, il.; 112, il.

Toż. R. 24 Sandomierz 2018 nr 45–46 ss. 100, il., mapy; 92, il.

318. ZESZYTY Staszycowskie. Red. Józef Olejniczak. Z. 11. Piła 2018 Muzeum Stanisława Staszica 8° ss. 198, streszcz. ang. Muzeum Stanisława Staszica.

319. ZESZYTY Wałeckie. Rocznik popularno-naukowy. Pod red. Leszka Józwicka. Nr 9. Wałcz 2018 Oficyna Wydawnicza „Nie Byle Co” Tomasz Chruścicki, Małgorzata Chruścicka; na zlec. Wałeckiego Klubu Miłośn. Miasta 8° ss. 130, il. Wałecki Klub Miłośn. M. w Wałczu.

320. ZESZYTY Wiejskie. Red. nac. Damian Kasprzyk. [T.] 24. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 228, nlb. 2, il., streszcz. ang. UŁ. Interdyscyplinarny Zespół Badania Wsi.

321. ZESZYTY Wojnickie. Pismo Historyczno-Kulturalne Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Wojnickiej. Red. zespół: Teresa Duman, Paweł Nosek, Anna Pachowicz, Małgorzata Pachowicz, Robert Wróbel. R. 27. Wojnicz 2018 Tow. Przyj. Ziemi Wojnickiej 8° nr 1–2 ss. 101, nlb. 1, il.; 110, nlb. 2, il.

322. ŻYRARDOWSKI Rocznik Muzealny. Red. Bogusław Nietrzebka. Nr 8. Żyrardów 2018 Muzeum Mazowsza Zachodniego 8° ss. 146, nlb. 6, il., mapy.

4. ORGANIZACJA NAUK HISTORYCZNYCH

a) Organizacja i prace PAU

323. FOKCIŃSKI Hieronim: Udział dokumentacji watykańskiej w rozwoju nauki polskiej. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 109–123.

Ekspedycje rzymskie AU, PAU.

324. KOKOWSKI Michał: The report on the activities of the PAU Commission on the History of Science in 2017/2018. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 523–526.

Toż w jęz. pol.: Sprawozdanie Komisji Historii Nauki PAU w roku 2017/2018. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 527–530.

b) Organizacja i prace PAN

325. BODZEK Jarosław: Kronika Sekcji Numizmatycznej Komisji Archeologicznej Polskiej Akademii Nauk Oddział w Krakowie (2017). *Notae Numismatae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 331–332.

Toż w jęz. ang.: The chronicle of the Numismatic Section of the Commission on Archaeology of the Polish Academy of Sciences (Krakow Branch of the Polish Academy of Sciences) (2017). *Tamże* s. 333–334.

326. ZAJĄC Renata: Z prac Komisji Prasoznawczej Oddziału PAN w Krakowie Kalendarium – część XXII (październik 2017 – czerwiec 2018). *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 3 s. 139–141, streszcz. ang.

c) Komitety i instytuty naukowe PAN

Instytut Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego

327. HISTORIA naturalna jednego instytutu 1918–2018. 100 lat Instytutu Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego PAN w Warszawie. Warszawa 2018 Inst. Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego PAN; Wydaw. UW 8° ss. 206, nlb. 1, il. Inst. Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego PAN.

Księga pamiątkowa.

Instytut Historii

328. RUTKOWSKI Henryk: Work on the historical atlas of the sixteenth-century Poland.

Polish Cartographical Review. Vol. 50: 2018 No 4 s. 223–231.

W Instytucie Historii PAN.

Instytut Historii Nauki

329. SPRAWOZDANIE z działalności Instytutu Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów PAN w roku 2017. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 163–215.

Instytut Maszyn Przepływowych im. Roberta Szewalskiego

330. MARECKI Jacek, Sułkowska Jolanta: 60 lat Rady Naukowej Instytutu Maszyn Przepływowych im. Roberta Szewalskiego Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku 1957–2017. Gdańsk 2018 Wydaw. Inst. Maszyn Przepływowych PAN 8° ss. 123, il.

Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych

331. TOMASZEWSKI Paweł E.: Geneza Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN w Warszawie. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 175–203, streszcz. ang.

Powstał w 1966 r.

Instytut Sztuki

332. SYPCZUK Piotr, Szkurlat Maria: Katalog planów, pomiarów i rysunków architektonicznych w zbiorach Instytutu Sztuki PAN. T. 3, cz. 1: Miejscowości D–F. Pod red. Piotra Laska i Wandy Mossakowskiej. Warszawa 2018 Inst. Sztuki PAN; Liber Pro Arte 8° ss. 239 + 1 dysk optyczny (CD-ROM).

Tyt. równol.: Plans, measurements and architectural drawings catalogue in the collections of the Institute of Art of Polish Academy of Sciences. T. 3 P1: Places.

Tekst równol. pol., ang.

T. 1. 2003; aut. t. 1–2 Maria Szkurlat.

Komitet Nauk Pedagogicznych

333. ZAGRODZKA Alicja: The report from the meeting of the Team of the history of education at the committee on pedagogical sciences of the Polish Academy of Sciences, Warszawa, 11 October 2018. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 265–269.

Komitet Nauki i Techniki

334. SUPADY Jerzy: Sprawozdanie z działalności Komisji Badań nad Historią Nauk

Medycznych Komitetu Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk za okres od czerwca 2016 r. do stycznia 2018 r. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 216–219.

d) Fundacje naukowe

335. SCHILLER-WALICKA Joanna: Sprawozdanie z działalności Kasy imienia Józefa Mianowskiego – Fundacji Popierania Nauki od października 2016 roku do października 2017 roku. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 333–339.

e) Towarzystwa i instytuty naukowe

Białystok

336. ŁYSKO Marcin: Kronika Katedry Filozofii i Historii Prawa (rok 2017). *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 401–404.

Uniwersytet w Białymstoku; dawniej Katedra Nauk Historycznoprawnych i Komparatystyki Prawniczej.

337. PÓŁWIECZE. Studia historyczne w Białymstoku 1968–2018. Red. Adam Czesław Dobroński, Grzegorz Zackiewicz. Białystok 2018 „Buk” 4° ss. 303, il.

Z treści: Z przebytego półwiecza: Dobroński Adam Czesław: Powstanie Instytutu Historii Filii Uniwersytetu Warszawskiego s. 19–30; Ocytko Małgorzata: Kalendarium studiów historycznych w Białymstoku w latach 1968–2018 s. 31–37; Zapisane w pamięci. Wspomnienia: „oddelegowano” mnie, ale na własną prośbę. Rozmowa z prof. Elżbietą Kaczyńską. Rozm. przepr. Jan Godlewski i Marek Ostaszewski s. 41–46; Poświęciłem Białemustokowi czterdzieści lat. Rozmowa z prof. Janem Kofmanem. Rozm. przepr. Joanna Sadowska s. 47–51; Mój Białystok. Rozmowa z prof. Adamem Manikowskim. Rozm. przepr. Cezary Kukło s. 53–58; Obok działalności naukowej, czy szerzej zawodowej, trzeba być aktywnym społecznie. Rozmowa z dr. Janem Jerzym Milewskim. Rozm. przepr. Cezary Kukło s. 59–64; Z Białegostoku nie pamiętam wiele... Rozmowa z prof. Andrzejem Paczkowskim. Rozm. przepr. Joanna Sadowska s. 65–69; Tak było. Rozmowa z prof. Barbarą Stępniewską-Holzer. Rozm. przepr. Wojciech Śleszyński s. 71–72; Białystok to dla mnie miasto szczególnie. Rozmowa z dr. Janem Trynkowskim. Rozm. przepr. Jan Jerzy Milewski s. 73–79; Byłem jednak okazjonalnym gościem... Rozmowa z prof. Wiesławem Władką. Rozm. przepr. Małgorzata Dajnowicz s. 81–83; Lekcja historii. Rozmowa z prof. Ewą Wipszycką-Bravo. Rozm. przepr. Robert Suski s. 85–91; Bardzo dobrze wspominał wszystkich, z którymi dane było mi współpracować w Białymstoku. Rozmowa z prof. Andrzejem Wyrobiszem. Rozm. przepr. Cezary Kukło s. 93–98; Plon badawczy. Wybrane tematy: Bagińska Elżbieta: Dzieje Podlasia w epoce przedrozbiorowej w badaniach pracowników Instytutu Historii s. 101–109; Dobroński Adam Czesław: Badania i popularyzacja dziejów regionu w okresie

zaborowym s. 111–120; Milewski Jan Jerzy: Badania pracowników Instytutu Historii (i Nauk Politycznych) dotyczące historii regionu (województwa białostockiego) w okresie międzywojennym s. 121–126; Boćkowski Daniel: Białostocka szkoła socjologiczna s. 127–128; Dubas-Urwanowicz Ewa, Urwanowicz Jerzy: Badania nad elitą magnacką Rzeczypospolitej w XVI–XVIII wieku s. 129–132; Kukło Cezary: O badaniach społeczno-demograficznych i gospodarczych białostockiego środowiska historyków s. 133–143; Grinberg Daniel: Białostockie badania z zakresu historii powszechnej XVIII–XX w. s. 145–149; Parafianowicz Halina: Białostocka amerykanistyka s. 151–160; Mironowicz Antoni: Badania nad dziejami i kulturą religijną Kościoła prawosławnego w Europie Środkowo-Wschodniej s. 161–171; Snopko Jan: Badania nad historią wojskowości s. 173–182; Mironowicz Eugeniusz: Badania wschodnie w Instytucie Historii i Nauk Politycznych s. 183–190; Dajnowicz Małgorzata: O badaniach naukowych nad przeszłością kobiet prowadzonych w Instytucie Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku s. 191–194; Kozłowska Monika: Studenckie Koło Naukowe Historyków – rys historyczny s. 195–203; Byli z nami. „In memoriam”: Liedke Marzena; Stanisław Alexandrowicz (1931–2015) s. 207–210; Pasko Artur: Hanna Konopka (1949–2015) s. 211–213; Dobroński Adam Czesław: Juliusz Łukasiewicz (1923–2016) s. 215–217; Grinberg Daniel: Stefan Meller (1942–2008) s. 219–222; Parafianowicz Halina: Teresa Monasterska (1932–1997) s. 223–226; Bagińska Elżbieta: Henryk Ruciński (1938–2007) s. 227–231; Milewski Jan Jerzy: Władysław Andrzej Serezyk (1935–2014) s. 233–237; Urwanowicz Jerzy: Andrzej Woltanowski (1942–1996) s. 239–241; Snopko Jan: Mieczysław Wrzosek (1930–2015) s. 243–247; Kukło Cezary: Andrzej Wyczański (1924–2008) s. 249–253; Pracownicy Zakładu Historii oraz Instytutu Historii (i Nauk Politycznych) w latach 1968–2018. Oprac. Małgorzata Ocytko s. 255–279; Z naszego foto-archiwum s. 287–303.

Kielce

338. KORNACKI Artur: Sprawozdanie z realizacji nagrań do projektu Kieleckiego Towarzystwa Naukowego pod tytułem „By nie zapomnieć... Ludzie nauki i kultury w Kielcach” w 2017 roku. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 335–340.

339. KORNACKI Artur: Sprawozdanie z realizacji serii wykładów Kieleckiego Towarzystwa Naukowego pt. „Wiedza: Otwarte!” w latach 2016–2017. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 329–333.

Opole

340. PAŁYS Piotr: Instytut Śląski w Opolu w Programie Badawczym dla Ziem Zachodnich i Północnych w 2017 roku. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 237–240.

Warszawa

341. CIEŚLIŃSKA-LOBKOWICZ Nawojka: O wystawie „Czego nie mogliśmy wyrzucić światu” w Żydowskim Instytucie Historycznym w Warszawie. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 755–761.

Dokumenty z Podziemnego Archiwum Getta – wystawa stała.

342. FAZAN Teresa, Frączysty Andrzej: *Archiwum Ringelbluma: słowa i rzeczy. Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 743–754.

Dot. wystawy „Czego nie mogliśmy wykrzyczeć światu” w Żydowskim Instytucie Historycznym w Warszawie – wystawa stała.

343. INSTYTUT Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Informacja o działalności 1 stycznia 2017 r. – 31 grudnia 2017 r. Warszawa 2018 IPN 8° ss. 498, nlb. 42, il.

344. OZÓG Piotr: Sprawozdanie z prac poszukiwawczych prowadzonych przez Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN w lesie w Turzy w 2017 roku. *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 427–445.

345. ŻBIKOWSKI Andrzej: *Żydowski Instytut Historyczny. 70 lat badań nad dziejami polskich Żydów. Pisane z perspektywy historyka Zagłady*. Warszawa 2018 Żydowski Inst. Hist. im. Emanuela Ringelbluma 8° ss. 167, tabl. 4, il.

Lata 1948–2018.

f) Polskie Towarzystwo Historyczne

346. CZEKALSKA Adrianna: Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia Polskiego Towarzystwa Historycznego, Białystok, 15 września 2018 r. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 278–280.

347. CZOSNYKA Mieczysław: 150. rocznica styczniowej insurekcji. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 212–219.

Inicjatywy Forum Małopolskich Oddziałów PTH.

348. FLORCZAK Ilona, Czekalska Adrianna: Sprawozdanie z działalności Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Historycznego za okres od 10 czerwca 2015 r. do 6 czerwca 2018 r. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 270–278.

349. KARKOCHA Małgorzata: Sprawozdanie z obchodów 90-lecia istnienia łódzkiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, Łódź, 9 grudnia 2017 r. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 247–253.

g) Towarzystwa specjalistyczne

350. URBANIK Monika: 70 lat Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (1948–2018). Kraków

2018 ZOZ Ośr. UMEA Shinoda-Kuracejo 8° ss. nlb. 2, 103, il.

351. HISTORIA komisji tematycznych Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Pod red. Marka Sobczyńskiego. Łódź 2018 Pol. Tow. Geograficzne 8° ss. 193, il., mapa. Pol. Tow. Geograficzne, Wydz. Nauk. Geograficznych UŁ. Katedra Geografii Politycznej, Hist. i Studiów Regionalnych. (Polskie Towarzystwo Geograficzne w setną rocznicę działalności; t. 3).

Treść: Szukrłat Elżbieta, Hibszer Adam, Aniel Joanna: Komisja Edukacji Geograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 7–27; Kołós Arkadiusz, Połom Marcin: Komisja Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 29–44; Sleszyński Przemysław, Maik Wiesław: Komisja Geografii Osadnictwa i Ludności Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 45–66; Sobczyński Marek: Komisja Geografii Politycznej i Historycznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 67–88; Ziolo Zbigniew, Rachwał Tomasz, Kilar Wioletta: Komisja Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 89–131; Jackowski Antoni: Komisja Geografii Religii Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 133–137; Napierała Tomasz, Włodarczyk Bogdan: Komisja Geografii Turyzmu Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 139–147; Jokiel Paweł: Komisja Hydrologiczna Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 149–162; Myga-Piątek Urszula: Komisja Krajobrazu Kulturowego Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 163–177; Wójcik Marcin: Komisja Obszarów Wiejskich Polskiego Towarzystwa Geograficznego s. 179–193.

352. HISTORIA oddziałów terenowych i tematycznych Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Pod red. Marka Sobczyńskiego. Łódź 2018 Pol. Tow. Geograficzne 8° ss. 660, il., mapy. Pol. Tow. Geograficzne, Wydz. Nauk. Geograficznych UŁ. Katedra Geografii Politycznej, Hist. i Studiów Regionalnych. (Polskie Towarzystwo Geograficzne w setną rocznicę działalności; t. 2).

Treść: Tracz Mariola: Oddział Krakowski PTG s. 7–39; Sobczyński Marek: Oddział Łódzki PTG s. 41–102; Hibszer Adam: Oddział Katowicki PTG s. 103–128; Plit Florian, Wites Tomasz: Oddział Warszawski PTG s. 129–144; Kardaszewska Elżbieta: Oddział Lubelski PTG s. 145–190; Oddział Wrocławski PTG. Red. Janusz Łach s. 191–222; Gierańczyk Wiesława: Oddział Toruński PTG s. 223–284; Kostrzewski Andrzej, Mazurek Małgorzata, Górską-Zabielska Maria: Oddział Poznański PTG s. 285–305; Rydzewski Tomasz, Małachowski Krzysztof, Meyer Beata: Oddział Szczeciński PTG s. 307–317; Dobosik Bożena: Oddział Częstochowski PTG s. 319–340; Woźniak Piotr Paweł: Oddział Gdański PTG s. 341–384; Kozubal Aleksandra, Młynarska Małgorzata, Wład-Michalik Joanna: Oddział Rzeszowski PTG s. 385–412; Zaborowski Łukasz: Oddział Radomski PTG s. 413–441; Cepil Monika: Oddział Opolski PTG s. 443–464; Nowak Ewa, Brambert Patryk: Oddział Kielecki PTG s. 465–491; Jazewicz Iwona: Oddział Szupski PTG s. 493–524; Pereyma Jerzy, Migąła Krzysztof: Klub Polarny PTG s. 525–536; Oledzki Jan R., Dukaczewski Dariusz, Będkowski Krzysztof: Oddział Teledetekcji i Geoinformatyki PTG s. 537–571; Cepil Monika: Oddział Stalowowolski PTG s. 573–582; Ostrowski Jerzy: Komisja Kartograficzna i Oddział Kartograficzny PTG s. 583–625; Sikorska Małgorzata, Madeyska Teresa: Olimpiada Geograficzna oraz Oddział Olimpijski PTG s. 627–660.

353. HISTORIA Oddziału Toruńskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego w 100-lecie powstania PTG. Red. Wiesława Gierańczyk.

Toruń 2018 Pol. Tow. Geogr. Oddz. 8° ss. 100, il. Pol. Tow. Geogr. Oddz. w Toruniu.

Toż. Wyd. 2. Toruń 2018 ss. 102, il.

354. JACKOWSKI Antoni, Soljan Izabela, Sobczyński Marek: Historia Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Łódź 2018 Pol. Tow. Geograficzne 8° ss. 235, il. Pol. Tow. Geograficzne, Wyd. Nauk. Geograficznych UŁ. Katedra Geografii Politycznej, Hist. i Studiów Regionalnych. (Polskie Towarzystwo Geograficzne w setną rocznicę działalności; t. 1).

355. [KARDASZEWSKA Elżbieta]: 70 lat Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego 1945–2015. Tekst i red. Elżbieta Kardaszewska. Lublin 2015 Pol. Tow. Geograficzne. Oddz. Lubelski 8° ss. 97, il.

356. KALENDARIUM 2017. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 157–167.

Oddział Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Warszawie.

357. [WIŚNIEWSKA Iwona]: Wykaz odczytów oraz imprez naukowych i kulturalnych, zorganizowanych przez Oddziały Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza w roku 2017. Na podst. sprawozdań Oddziałów wykaz sporządziła Iwona Wiśniewska. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 387–395.

358. CIELICZKO Paweł: Zabytki warte Poznania. 35 lat Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Oddział w Poznaniu. Poznań 2018 Wydaw. „Druka Strona Poznania” 16° ss. 273, nlb. 3, il.

h) Towarzystwa regionalne

Bukowiec

359. KORZEŃ Janusz: Dorobek i perspektywy Towarzystwa Karkonoskiego za lata 2012–2018. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 311–317.

Chełm

360. KUCHARUK Henryk: Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Chełmskiej. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 165–194, streszcz. ang., ros.

Powstałe w 1959 r. na bazie powołanego w 1951 r. Koła Miłośników Chełmszczyzny.

Jelenia Góra

361. FIRSZT Stanisław: 45 lat Karkonoskiego Towarzystwa Naukowego. *Rocznik Jelenio-*

górski. T. 50: 2018 s. 101–108, streszcz. ang., czes., niem.

W aneksie: Gradowski Henryk: Ja i KTN.

362. KAŃCZUKOWSKI Stanisław: 30 lat Jeleniogórskiego Oddziału Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 323–331.

363. ŁABOREWICZ Ivo: Towarzystwo Przyjaciół Jeleniej Góry 1958–2018 – zarys 60 lat działalności. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 13–38, streszcz. ang., czes., niem.

Kalisz

364. KURZYŃSKI Andrzej: 30 lat Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 1 s. 131–134.

Kęty

365. BRZUSKA Kazimierz: To już 40 lat Towarzystwa Miłośników Kęt. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 93–99.

Powstało w 1977 r.

Kraków

366. FISCHER Andrzej: Sprawozdanie z działalności Komitetu Opieki nad Kopcem Józefa Piłsudskiego w 2017 roku. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 211–213.

Przy Towarzystwie Miłośników Historii i Zabytków Krakowa.

367. FOLLPRECHT Kamila: Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa w okresie od kwietnia 2017 do marca 2018 roku. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 201–209.

368. ROKOSZ Mieczysław: Obchody Roku Kościuszki w Krakowie. Czynności Komitetu Kopca Kościuszki w Krakowie od marca 2017 do 23 kwietnia 2018 roku. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 157–171, streszcz. ang.

Działalność przy Towarzystwie Miłośników Historii i Zabytków Krakowa.

Łącko

369. DUDA Rozalia: 30 lecie Towarzystwa Miłośników Ziemi Łąckiej. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 126–133.

370. DUDA Rozalia: Walne Zgromadzenie Członków TMZŁ. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 205–214.

Zawiera gł. sprawozdanie Zarządu Towarzystwa Miłośników Ziemi Łąckiej przedstawione przez prezeskę Jadwigę Jastrzębską, 12 V 2018 r.

371. DZIEDZIC Agata, Jastrzębska Jadwiga: Sprawozdanie Zarządu Towarzystwa Miłośników Ziemi Łąckiej za 2016 rok. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 201–210.

Łęczna

372. BRODZISZ Paweł: Z działalności Towarzystwa. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 75–76.

Toż w roku 2017. *Tamże*. Nr 30: 2017 s. 73–74.

Toż w roku 2018 z podtyt.: Wyróżnienie naszego stowarzyszenia. *Tamże*. Nr 31: 2018 s. 74–75.

Odnaczenie honorowe „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego” dla Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łęczyńskiej.

Pilzno

373. MOSSOŃ Zofia: 25 lat działalności TPPiZP [Towarzystwa Przyjaciół Pilzna i Ziemi Pilźnieńskiej]. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 10]: 2014 s. 38–51.

Uzyskało osobowość prawną w 1989 r.

374. MOSSOŃ Zofia: Informacja o działalności TPPiZP w 2006 roku. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 3]: 2007 s. 150.

Towarzystwo Przyjaciół Pilzna i Ziemi Pilźnieńskiej.

Toż w 2007 roku. *Tamże*. [R. 4]: 2008 s. 98–100.

Toż w 2009 r. *Tamże*. [R. 6]: 2010 s. 82–85.

Podlasek Jacek: Z działalności Towarzystwa Przyjaciół Pilzna i Ziemi Pilźnieńskiej w 2012 roku. *Tamże*. [R. 9]: 2013 s. 52–54.

Toż w 2014 roku. *Tamże*. [R. 11]: 2015 s. 62–65.

Toż pt.: Kalendarium działalności TPPiZP [w roku 2016]. *Tamże*. [R. 13]: 2017 s. 66–68.

Toż [w roku 2017]. *Tamże*. [R. 14]: 2018 s. 92–94.

375. PODLASEK Jacek: Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyjaciół Pilzna i Ziemi Pilźnieńskiej za kadencję 2012/2016 przedstawione na Sprawozdawczo-Wyborczym Walnym Zebraniu Członków w dniu 05-03-2016. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 12]: 2016 s. 56–60.

Płock

376. KRUSZEWSKI Zbigniew [Paweł]: Towarzystwo Naukowe Płockie w odrodzonej Polsce. Płock 2018 Tow. Nauk. Płockie 4° ss. 241, il., streszcz. ang.

Sandomierz

377. [BUREK Krzysztof] kb: „Sandomierskie Spotkania Naukowe”. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 83–84.

Zainaugurowane z inicjatywy Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego i Urzędu Miasta w Sandomierzu, 9 III 2017 r.

Toż. [Cz. 2]. *Tamże* nr 44 s. 105–107.

Toż. [Cz. 3]. *Tamże*. R. 24: 2018 nr 45 s. 90–91.

Toż. [Cz. 4]. *Tamże* nr 46 s. 84.

378. CZŁONKOWIE Honorowi TNS [Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego]. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 88.

Ks. Stanisław Bastrzyk, Maria Drozdowiczowa, Mieczysław Rokosz.

379. FRAŃCZAK-PROCHOWSKI Tadeusz [Zygmunt]: Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego (Sandomierz, 25 marca 2017 r.). Kino „Starówka”. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 78.

Uzup.: Zmiany w Zarządzie Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego. *Tamże* s. 79.

380. FRAŃCZAK-PROCHOWSKI Tadeusz [Zygmunt]: Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego, Sandomierz, 28 marca 2018 r. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 87–88.

381. SYLWETKI członków TNS [Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego]. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 76–77.

Agata Dworzak, Tadeusz Zygmunt Frańczak-Prochowski, Piotr Kumelowski.

Toż. Roman Chyla. *Tamże* nr 44 s. 96–97.

382. WALNE Nadzwyczajne Zgromadzenie Członków Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego, Sandomierz, 1 grudnia 2018 r. (na podstawie protokołu sporządzonego przez Ewę Słotwińską). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 79–80.

Sokołów Małopolski

383. WALICKI Bartosz: Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Miłośników Ziemi Sokołowskiej w roku 2017. *Rocznik Sokołowski*. Nr 15: 2018 s. 447–473.

Tarnobrzeg

384. MAJKA Witold: Uroczystości XXV-lecia Tarnobrzesckiego Towarzystwa Historycznego. *Tarnobrzeckie Zeszyty Historyczne*. Nr 45: 2016 s. 185–187.

Tarnobrzeg-Dzików, 9 IX 2016 r.

Tarnowskie Góry

385. HISTORIA Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej. Suplement (lata 2003–2013). Pod red. Stanisława Wyciszczaka i Ryszarda Wasilewskiego. Tarnowskie Góry 2014 Stow. Miłośn. Ziemi Tarnogórskiej 4° ss. 178, nlb. 6, il.

Suplement do wyd. Tarnowskie Góry 2004.

Toruń

386. TOMKOWIAK Katarzyna: Działalność Towarzystwa Miłośników Torunia w okresie od 26 maja 2017 r. do 24 maja 2018 r. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 297–312.

Wałcz

387. JÓŹWIK Leszek: Wałecki Klub Miłośników Miasta w XX-lecie działalności (lata 2010–2016). *Zeszyty Wałeckie*. Nr 9: 2018 s. 81–106.

Wieluń

388. PETROWICZ Jarosław: Prof. dr hab. Andrzej Zawada Honorowym Członkiem Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 247–252.

389. WŁODARCZYK Zdzisław: Sprawozdanie z działalności Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego za rok 2017. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 277–286.

Włocławek

390. PAWŁOWSKA Krystyna: Dobrzyńsko-Kujawskie Towarzystwo Kulturalne we Włocławku laureatem honorowej nagrody im. Oskara Kolberga w 2017 r. (42. edycja). *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 181–183.

Wojnicz

391. AKTUALNOŚCI TPZW [Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Wojnickiej]. (Styczeń–czerwiec 2018). *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 1 s. 100–102.

Toż. (Lipiec–grudzień 2018). *Zeszyty Wojnickie* nr 2 s. 109–111.

i) Zagraniczne instytucje naukowe

Niemcy

392. SKOWROŃSKA Renata: Chronik der Polnischen Historischen Mission 2017. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 7–11.

393. SKOWROŃSKA Renata: Stipendiaten und Gäste der Polnischen Historischen Mission 2017. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 13–18.

394. ZYGNER Leszek: Die Polnische Historische Mission in Göttingen in den Jahren

2001–2009. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 21–30, streszcz. pol., ang.

Stany Zjednoczone Ameryki

395. LANGOWSKI Krzysztof: „O honor i sztandar, który nas skupia”. Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce (1943–2013). Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 700, nlb. 3, tabl. 32, il. IPN–KŚZpNP. (Monografie; t. 136).

Włochy

396. CHURSAN Anna: Sprawozdanie z pobytu w Ośrodku Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie, wrzesień–październik 2018 r. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 308–310.

j) Konferencje naukowe międzynarodowe i polskie

Konferencje międzynarodowe

Zob. poz. 1840, 2565.

397. KOLLINGER Karol: Międzynarodowa multidyscyplinarna konferencja naukowa „Conversions and Ideological Changes in Middle Ages in Comparative Perspective” Rzeszów, 29 września – 1 października 2011 r. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 261–264.

398. PRZYBYSZ Zofia: Relacja z konferencji naukowej „Nie masz już żydowskich miasteczek...”. Zagłada Żydów na polskiej prowincji. Łódź, 27–28 października 2011 r. *Acta Judaica Lodziensia*. T. 1: 2011 [dr.:] 2012 s. 193–194.

399. KROTOFIL Maciej: Konferencja „Polsko-rumuńskie związki historyczne i kulturowe” w Suczawie. *Europa Orientalis*. [T.] 3: 2012 s. 213–216.

6–8 IX 2012 r.

400. BUDZYŃSKI Zdzisław, Kamińska-Kwak Jolanta: „Zapomniane mosty, drogi i przeprawy w Galicji. Problematyka badań nad systemami komunikacyjnymi XVIII–XX w.” Rzeszów–Przemyśl, 19–21.09.2012 r. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 265–268.

401. GOŁDYN Piotr: Wielowiekowe bogactwo polsko-rumuńskich związków historycznych i kulturowych – XV Dni Polskie w Suczawie – 5–6 września 2013 r. *Europa Orientalis*. [T.] 4: 2013 s. 185–190, streszcz. ang.

402. PISULIŃSKA Joanna: Międzynarodowa konferencja naukowa „Historia historiografii

i metodologia historii w Polsce i na Ukrainie – tradycje i współczesność” (Rzeszów, 12–13 września 2013 r.). *Limes*. Nr 6: 2013 s. 301–302.

403. PISULIŃSKI Jan: Międzynarodowa konferencja naukowa „Stosunki polsko-ukraińskie 1939–1947: stan badań i postulaty badawcze” (Rzeszów 19–20 września 2013 r.). *Limes*. Nr 6: 2013 s. 303–306.

404. KORZENIOWSKI Paweł: XII Ogólnopolskie Forum Historyków Wojskowości w Rzeszowie. *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 335–338.

24–27 VI 2014 r.

405. KEMPA Robert: Ogólnopolska konferencja naukowa „Działania wojenne na Mazurach. Wielka Wojna na froncie wschodnim 1914–1915”. [Giżycko] 29–31 sierpnia 2014 r. *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 339–343.

406. GOŁDYN Piotr: Polska i Rumunia. Wspólnie – obok – blisko. XVI Dni Polskie – Suczawa 4–6 września 2014 r. *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 345–349.

407. KUŁACZ Sławomir: Międzynarodowa konferencja historyczna w przededniu 100 rocznicy bitwy pod Gorlicami. *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 303–305.

Gorlice, 1 V 2015 r.

408. STYCZEŃ J.: Góry w wyobraźni literackiej, kulturalnej, społecznej i politycznej na przełomie XIX i XX wieku. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr:] 2017 s. 187–189.

Zakopane, 14–16 X 2015 r.

409. POPEK Dariusz, Sojka Szymon: IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Kaukaz na przestrzeni dziejów – aspekty i uwarunkowania wielowymiarowości regionu” (Rzeszów, 15–16 października 2015). *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 315–319.

410. GRZYBOWSKA Marzena: Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Dialog kultur czy zarzewie konfliktów – problematyka mniejszości narodowych w Europie” (Olsztyn, 21–22 marca 2016 r.). *Przegląd Środkowo-Wschodni*. T. 1: 2016 s. 323–326.

411. KOMOROWSKI Antoni [Franciszek]: Polskie akcenty w międzynarodowej konferencji „150 lat broni torpedowej na świecie”. (Rijeka 2016). *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 261–270.

19–21 V 2016 r.

412. TOMASZEWSKI Norbert [Dariusz]: Konferencja międzynarodowa „Migracje a tożsamość narodowa mieszkańców Europy Wschodniej w XIX i na początku XX wieku”. Ciechanowiec, 2–3 czerwca 2016 roku. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 315–317.

413. SZLACHTA-MISZTAŁ Justyna: Konferencja naukowa „Kultura muzyczna na Warmii i Mazurach” pod hasłem „Feliks Nowowiejski i dzieło i tradycja. W 70. rocznicę śmierci i 140. rocznicę urodzin kompozytora” (Barczewo, 3 czerwca 2016 r.). *Przegląd Środkowo-Wschodni*. T. 1: 2016 s. 333–335.

414. MILEJSKI Paweł: Międzynarodowa konferencja numizmatyczna „Numismatica Centroeuropaea – Středoevropské numismatické dny I. Jagellonské mincovnictví v střední Evropě” – 19–22 września 2016, Kutná Hora. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 409–413.

415. GRZYBOWSKI Jerzy: Międzynarodowa konferencja naukowa „Narody Europy Środkowo-Wschodniej wobec wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej latem 1941 roku”, Warszawa 11 października 2016. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 2: 2017 s. 311–313.

416. STYCZEŃ J.: Międzynarodowa Konferencja Witkiewiczowska „Wokół Witkiewiczów”. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr:] 2017 s. 187.

Zakopane, 14–16 X 2016 r.

417. KOZYRA Anna: XIV Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej „Mazowszanie w świecie”. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 237–239.

Warszawa, 15–16 X 2016 r.

418. KOZYRA Anna: XV Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej „Pod obcymi sztandarami. Polacy w siłach zbrojnych i policji państw obcych”. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 241–243.

Paprotki k. Giżycka, 25–26 X 2016 r.

419. [SHVED Viachaslau] Šved Vâčaslaū: Mižnarodnaâ navukovaâ kanferencyâ „Francišak Skaryna i tradycyî belaruskaj asvety”, Vařava, 18 listopada 2016 g. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 2: 2017 s. 315–317.

420. ZABIJANIE inteligencji. Europejskie elity intelektualne pod okupacją niemiecką, 1939–1945. Międzynarodowa konferencja naukowa. Killing intellectuals. European intellectual elites under German occupation, 1939–1945. International academic conference. Das

Töten der Intelligenz. Europäische intellektuelle Eliten unter deutscher Besatzung, 1939–1945. Internationale wissenschaftliche Konferenz. Warszawa 2017 Witold Pilecki Center for Totalitarian Studies 4° ss. 135, nlb. 1, il.

Gusen-Wiedeń, 7–9 V 2017 r.; Księga abstraktów; tekst równol. pol., ang., niem.

421. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Konferencja popularnonaukowa „300 lat Derenku” w Białce Tatrzańskiej. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 346–351.

9 VI 2017 r.

422. [GORBAČEVA Ol’ga Vasil’evna] Gorbaczewa Olga: Na drodze do zrozumienia. Międzynarodowa konferencja naukowo-praktyczna „Tadeusz Kościuszko w dyskursie 200-letniej przestrzeni pamięci” (Mińsk, 22 czerwca 2017 roku). *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 347–349.

423. ORDON Longina: Międzynarodowa Konferencja w Mińsku na Białorusi „Tadeusz Kościuszko w dyskursach o 200-letniej pamięci”. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 303–306.

22 VI 2017 r.

424. PLESZCZYŃSKI Andrzej: The conference „Lublin 1317 – narodziny miasta europejskiego. Lublin 1317 – Die Geburt einer europäischen Stadt. Lublin 1317 – the origins of an European city”, UMCS, 26–28 June 2017. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 245–248.

425. GOŁYŹNIAK Paweł: Conference report: „Coinage in Imperial Space. Continuity or Change from the Achaemenid to Hellenistic Kingdoms?”. Kraków, 28th June – 2nd July 2017. *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 335–342.

426. DOMAŃSKI Tomasz, Majcher-Ociesa Edyta: Sprawozdanie z konferencji naukowej pt.: „Relacje polsko-żydowskie w XX wieku. Badania – kontrowersje – perspektywy”, Kielce, 3–4 lipca 2017 roku. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 311–315.

427. CIESIELSKA Maria: XVI. Konferencja Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny „Geschichte der Krankheitsprävention in Deutschland und Polen”, Hamburg, 12–14 lipca 2017 r. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 153–157.

428. HASSELBUSCH Robert: Historia medycyny na konferencji w Hamburgu (12–14 lipca

2017 roku). *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 353–359.

429. WOJTCZAK Jakub: Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Liturgia i polityka w wiekach średnich. Przeoczone dziedzictwo Ernsta H. Kantorowicza”, Poznań, 13–14 VII 2017 r. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 1 s. 129–131.

430. ZASZTOWT Leszek: 15th International Congress of the History of Science and Technology, Rio de Janeiro, Brasil, 23–29 July 2017. Międzynarodowy Kongres Historii Nauki i Techniki, Rio de Janeiro, Brazylia, 23–29 lipca 2017 r. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 164–166.

431. 43. MIĘDZYNARODOWY Kongres Historii Farmacji w Warszawie. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 2 s. 99–101.

Warszawa, 12–15 IX 2017 r.

432. RUTKOWSKA Elżbieta: 43. Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji, Warszawa, 12–15 września 2017 r. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 160–163.

433. SKALSKI Piotr: 43. Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji, Warszawa 12–15 IX 2017 roku. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 209–211.

434. DROŚ Anna, Majewska Lucyna, Turonek-Ostrowska Katarzyna: Konferencja międzynarodowa „Reception of Ancient Political Ideas and Models in Modern European Culture till the End of the 20th Century. Current Research and Future Perspectives”. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 329–332.

Zielona Góra, 13–15 IX 2017 r.

435. OBAŁA Ewa: Czeska międzynarodowa konferencja pt. „Książki zwierciadłem życia. Książki wiedzy wszelakiej jako świadectwo minionych czasów”. Brno, 18–22 września 2017 r. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 255–259.

436. WAWRYSZUK Paweł, Stambolija Nebojša: Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Polska i Jugosławia w XX wieku. Polityka – społeczeństwo – kultura”, Bydgoszcz, 27–28 IX 2017 r. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 411–416.

437. III Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. 11–14 października 2017. Sprawozdanie. [Aut.] Andrzej Chwalba, Zdzisław Noga, Maciej Salamon, Krzysztof Zamorski. *Historyka*. T. 48: 2018 s. 475–482.

Kraków.

438. PABIN-MAJCHRZAK Magda: VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Kaukaz – historia – przemiany – perspektywy”. Rzeszów, 12–13 października 2017 r. *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 205–211.

439. KUISZ Jarosław: Sprawozdanie z konferencji „The Rule of Law and the Humanities”. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 391–394.

Warszawa, 13 X 2017 r.

440. BŁAŻEJCZYK Natanaela Wiesława: Międzynarodowa konferencja „Muzea kościelne wobec nowych wyzwań”. Mszczonów, 18–20 października 2017 roku. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 529–537.

441. CZERNIECKA-HABERKO Anna, Stroynowski Andrzej: Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Kosmas, Gallus Anonymus i Nestor w transkulturowej perspektywie. Kronikarze i ich dzieła, interpretacja w nauce, sztuce, polityce i historycznej tradycji”, Praga, 25–26 października 2017 r. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 305–312.

442. RADŪK Aleksandr: Meždunarodnâ naučnaâ konferenciâ „Gorodskie obšnosti i gorodskââ sreda”, Grodno, 3–5 noâbrâ 2017 goda. *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 213–219.

443. KADZIK Dominik: Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Przemiany polityczno-ustrojowe, gospodarczo-społeczne, kulturalno-religijne w prowincji małopolskiej w epoce nowożytnej”, Kraków 8–10 listopada 2017 r. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 271–274.

444. PRZEMIANY polityczno-ustrojowe, gospodarczo-społeczne, kulturalno-religijne w prowincji małopolskiej w epoce nowożytnej. Polsko-ukraińskie sympozja epoki nowożytnej. Kraków 8–10 listopada 2017. Red. Witajłij Michałowski, Jarosław Stolicki. Kraków [2017] Tow. Wydawnicze Historia Jagellonica 8° ss. 60.

Księga abstraktów.

445. CZERNIECKA-HABERKO Anna, Szargot Barbara: Sprawozdanie z Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej pt. „Lekarz na prowincji”, Hucisko k. Częstochowy, 9–10 listopada 2017 r. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 143–148.

446. KOZAK Szczepan: „Miasta Galicji w dobie przemian polityczno-ustrojowych w latach 1772–1867. Przestrzeń – społeczeństwo

– władza”. I międzynarodowa konferencja naukowa, Kraków, 23 listopada 2017 r. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 397–400.

447. STANKEVIČ Adam: XVI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Wielkie Księstwo Litewskie w XVIII wieku: Stan, Zajęcie, Powołanie”. Wilno, 23–24 listopada 2017 r. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 119–125.

448. BUNKUS Verena, Maisch Christoph: „Political Epistemologies of Eastern Europe”. Report of international workshop (Erfurt, 24–25.11.2017). *Historyka*. T. 48: 2018 s. 483–489.

449. GAUL Jerzy: Józef Piłsudski i sprawa polska podczas I wojny światowej: dyskusja panelowa i promocja książki w Wiedniu. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 347–349, streszcz. ang.

5 XII 2017 r.

450. STRAVINSKIENĖ Vitalija: Konferencja z okazji 150. urodzin Józefa Piłsudskiego. „Bez emocji. Polsko-litewski dialog o Józefie Piłsudskim”. Wilno, 5–6 grudnia 2017 r. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 125–128.

451. OCHĘDUSZKO Rafał: Konferencja „Stained Glass from c. 1800 to 1945: terminology, periodization, forms”. (Kraków, 6–7 grudnia 2017). *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 221–224.

452. PALACZ Dariusz: Sprawozdanie z konferencji naukowej „Zbrodnie sądowe w latach 1944–1989. Konformizm czy relatywizm moralny środowisk prawniczych?”, Kielce, 22 lutego 2018 r. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 303–306.

453. GOLA Beata, Pauluk Dorota: IV Seminarium Polskiej Myśli Pedagogicznej: „Kierunki rozwoju myśli i praktyki pedagogicznej w Polsce lat 1939–2017: ku obszarom społecznym”, Kraków, 2 marca 2018 roku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 304–307.

454. ŁAŻNIAK Patryk, Wilczyńska Roksa-na: „Kac. Medyczne i kulturowe aspekty nadużycia alkoholu na przestrzeni dziejów”, konferencja naukowa w Bydgoszczy 5–6 kwietnia 2018 r. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 407–409.

455. ARCHEOLOGIA obszarów leśnych, 19–21 kwietnia 2018, Białowieża. The archeology

of woodlands, 19–21 April 2018, Białowieża, Poland. Red. Małgorzata Karczewska [i in.]. Białystok 2018 Ośr. Badań Europy Środkowo-Wschodniej 8° ss. 123.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.
Księga abstraktów.

456. BADANIA archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie w roku 2017. Streszczenia referatów XXXIV konferencji. Pod red. Anny Zakosćcielnej. Lublin 2018 Muzeum Lubelskie; Inst. Archeologii. UMCS 4° ss. 51, il. Inst. Archeologii UMCS w Lublinie, Muzeum Lubelskie w Lublinie.

Lublin, 26–27 IV 2018 r.

457. MOŹDŹEŃ Julia: Internationale Tagung „Gebrauch und Funktion handschriftlicher Überlieferung aus dem Preussenland” vom 3. bis 5. Mai 2018 in der Staatsbibliothek zu Berlin – Preussischer Kulturbesitz. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 311–318.

458. BAŃKOWSKA Małgorzata: Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Książka, prasa, radio, film i biblioteki w kształtowaniu dziedzictwa kulturowego II Rzeczypospolitej” (Warszawa, 8–9 maja 2018). *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Librorum*. [Vol.] 2(27): 2018 s. 141–153.

459. KOLENDA Dorota: Międzynarodowa konferencja naukowa „Książka, prasa, radio, film i biblioteki w kształtowaniu dziedzictwa kulturowego II Rzeczypospolitej” (Warszawa, 8–9 maja 2018). *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 37: 2018 s. 207–213.

460. WOJTCZAK Jakub: Sprawozdanie z konferencji naukowej „Konfrontacje Grzybowskie – piastowskie dzieje na śródkowo-europejskim tle. Dynastia – państwo – grody w Europie Środkowowschodniej”, Grzybowo, 17–18 V 2018 r. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 2 s. 167–169, streszcz. ang.

461. SZULIŃSKA Agnieszka: III Międzynarodowe Seminarium Naukowe „Aktualne problemy archiwistyki i zarządzania dokumentami”, Lublin 19 V 2018 r. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 289–295.

462. BIENIAS Barbara: Międzynarodowa konferencja „Nicolaus Copernicus in the 21th Century: Context, Resources, Methods”, 21–22 maja [2018 r.], (Warszawa–Lubawa). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 170–172.

463. BALCEREK Mariusz: Międzynarodowa konferencja naukowa: „Granice i pogranicza. Historia i współczesność”, Białystok 14–18 [15–16!] czerwca 2018 r. *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 219–222.

464. GRODZKI Jakub: Sprawozdanie z jubileuszowej międzynarodowej konferencji naukowej „Granice i pogranicza. Historia i współczesność”, Białystok, 15–16 czerwca 2018 r. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 18: 2018 s. 94–99.

465. KŁODZIŃSKI Karol: Międzynarodowa konferencja poświęcona pamięci Profesora Stanisława Mrozka. FOENUS HOC FECIT. Within the scope of Professor Stanisław Mrozek’s research International conference, Gdańsk, 25–26 VI 2018. *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 225–230.

466. KONFERENCJA naukowa „5th International Annual Meeting on History of Pathology and Medicine”, Gdańsk, 29–30 czerwca 2018 roku. [Aut.] Piotr Paluchowski, Jacek Gulczyński, Ewa Iżycka-Świeszewska, Adam Szarszewski. *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 225–229.

467. ANDRYSIAK Ewa: Jubileuszowa XX edycja Dni Polskich w Suczawie 14–16 września 2018 r. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 276–284.

468. BIENIAS Barbara: Relacja z międzynarodowej konferencji naukowej ESHS 2018 w Londynie. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 175–176.

14–17 IX 2018 r.

469. TARNOWSKA Anna: 42. Deutscher Rechtshistorikertag: „Zentren und Peripherien in der Geschichte des Rechts”, Trier, 16–20 września 2018. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 455–457.

470. NUMISMATICA Centroeuropaea III, 17–20.09.2018, Bystrzyca Kłodzka. Program i streszczenie referatów międzynarodowej konferencji numizmatycznej. Program a abstrakty přednášek mezinárodní numismatické konference. The programme and abstracts of papers of the international numismatic conference. Red. Roksana Wawrzczak, Paweł Milejski, Borys Paszkiewicz. Wrocław 2018 Inst. Archeologii. Uniw. Wrocławski 4° ss. nlb. 46, il. Inst. Archeologii. Uniw. Wrocławski.

471. ZASZTOWT Leszek: Polsko-rosyjskie relacje naukowe A.D. 2018. Konferencja Komisji Historyków Polski i Rosji w Warszawie

w 100-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę, Uniwersytet Warszawski, 26–29 września 2018: Rok 1918 – koniec starej, narodziny nowej Europy. Odrodzone Państwo Polskie i Sowiecka Rosja. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 159–167.

472. WAWRYSZUK Paweł, Stambolija Nebojša: Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Stosunki jugosłowiańsko-polskie w XX wieku”, Belgrad, 27–28 IX 2018 r. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 307–312.

473. SROGOSZ Tadeusz: Sprawozdanie z konferencji międzynarodowej pt. „1918 rik w istorii Centralno-Schidnoj Jewropy: do 100-riczczia progoloszenija niezalezności UNR ta 100-riczczia jeidoroženija polskoj dierzawności”, Charków, 27–29 września 2018 r. *Przeгляд Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 353–358.

Toż w jez. ang.: A report on the international conference titled „1918 rik w istorii Centralno-Schidnoj Jewropy: do 100-riczczia progoloszenija niezalezności UNR ta 100-riczczia jeidoroženija polskoj dierzawności”, Charków, September 27–29, 2018. *Przeгляд Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 354–358.

474. DZIEDZIC Stanisław: Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 493–496.

Kraków, 9–10 X 2018 r.

475. CHOROŚ Monika: „Górny Śląsk re-ditus. Wokół wydarzeń roku 1918 na Śląsku”. Opole, 10 października 2018 roku. Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 275–279.

476. KWIECIEŃ Sabina, Langer Beata: Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Tożsamość – Niepodległość – Media” – Rola mediów w kształtowaniu i umacnianiu tożsamości narodowej oraz budowie państw Europy Środkowo-Wschodniej w latach 1918–2018 (Kraków, 15–16 listopada 2018 roku). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 16: 2018 s. 364–367, streszcz. ang.

477. ĆWIKŁA Łukasz: Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Zaczęło się w Wiedniu. Otto Forst de Battaglia, Oskar Halecki i idea Europy Środkowej”. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 282–285.

Łódź, 22–23 XI 2018 r.

478. [SHVED Viachaslau] Śwed Văčaslaŭ: Pol'ska-belaruski dyalog gistorykaŭ u cãžkih

spravah. Čas peralomu 1917–1921. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 261–265. Białystok, 2–3 XII 2018 r.

Konferencje polskie

479. JUŚKO Paweł: Konferencja i promocja wydawnictw historycznych w tarnowskim ratuszu. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 140–142.

15 II 2011 r.; nt.: Pomiedzy popularyzacją a nauką. Regionalne czasopisma historyczne a społeczność lokalna.

480. BORYS Marcin: Konferencja naukowa „Współczesna polska emigracja. Stracone czy zyskane szanse? Jednostka – rodzina – społeczeństwo”. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 143–146.

Tarnów, 19 IV 2011 r.

481. JUŚKO Paweł: Projekt „Małopolsko-Podkarpackie Spotkania Młodych Historyków”. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 147–153.

Konferencje: „Wokół szkolnej edukacji historycznej”, Tarnów, 24 V 2011 r. oraz „Miejsce i rola historii w XXI wieku”, Rzeszów, 17 XI 2011 r.

482. BUDZIK Małgorzata: Konferencja naukowa „Wiara i tradycja komponentem regionalnego dziedzictwa”. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 154–156.

Tarnów, 27 X 2011 r.

483. CENTEK Jarosław: Konferencja naukowa „Śląsk a I wojna światowa. Znaczenie regionu w czasie wojny i wpływ wojny na sytuację lokalną”. *Europa Orientalis*. [T.] 3: 2012 s. 216–218.

Katowice, 28 XI 2012 r.

484. KORZENIOWSKI Paweł: Sprawozdanie z konferencji naukowej na temat „Pola bitew wczoraj i dziś”, Rzeszów, 1 grudnia 2012 r. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 271–273.

485. KARDAS Mariusz: Ogólnopolska konferencja naukowa „Militaria w edukacji historycznej” – Rozewie [24–26 IX] 2014 r. *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 351–356.

486. KARDAS Mariusz: Wpływ doświadczeń II wojny światowej na kierunki rozwoju i organizacji Wojska Polskiego w nowej rzeczywistości społeczno-politycznej (konsekwencje społeczne, polityczne i gospodarcze). *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 295–301.

Węgorzewo, 6–8 V 2015 r.

487. KIERZKOWSKA Bożena: Konferencja „Postępowanie z dokumentacją projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i innych źródeł zewnętrznych. Archiwa uczelniane, instytucji naukowych i kulturalnych po nowelizacji ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach”. Warszawa, 16–17 września 2015 roku. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 112–115.

488. HOŁUB Barbara: Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Przyjemności duchowe i cielesne w kulturze na przestrzeni dziejów”. *Acta Humana*. Vol. 7: 2016 s. 221–228.

Lublin, 25 XI 2015 r.

489. PRZYBYŁOWICZ Olga Miriam: Wojciech Jastrzębiec: dyplomata i arcybiskup. Konferencja naukowa zorganizowana przez Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego pod patronatem biskupa sandomierskiego Krzysztofa Nitkiewicza i burmistrza miasta Marka Bronkowskiego, Sandomierz, 23–24 maja 2016 roku. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 521–526.

490. KARDAS Mariusz: XIII Forum Historyków Wojskowości – Gdynia [21–24 IX] 2016. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 323–331.

491. SOBCZYŃSKI Eugeniusz: XXX Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 333–339.

Toruń–Grudziądz, 13–15 X 2016 r.

492. CHMIEL Łukasz: Sympozjum o bp. Stefanie Zwierowcu [1842–1908]. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 80–81.

Sandomierz, 15 X 2016 r.

493. NADOLSKI Łukasz [Mamert]: III konferencja naukowa „Wojny i konflikty zbrojne po 1945 roku” (Bydgoszcz 8–9 listopada 2016 roku). *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 341–346.

494. OLENDER Mieczysław: Sprawozdanie z konferencji naukowej „Dzieje pogranicza. Wielowiekowe relacje kurpiowsko-mazursko-warmińskie”, Olsztyn 9 listopada 2016 roku. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 150–155.

495. SOKÓŁ Lidia: „Aula litterata” – Architektura w dialogu z literaturą. Spotkanie naukowe, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Warszawa, 31 stycznia 2017 r. *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 283–284.

496. SAMP Mariusz: Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Kapitulacje w dziejach wojen. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej” – Lublin (16–17 marzec 2017). *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 313–315.

497. KONFERENCJA w muzeum. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 148–151.

Kęty, 25 III 2017 r., nt.: Odnowa dziedzictwa materialnego na terenie Gminy Kęty.

498. BARTOSZAK Michał: Ogólnopolskie sympozjum naukowe „W służbie Kościoła, państwa i narodu. 600 lat prymasostwa polskiego”. Gniezno 27 III 2017. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 471–474.

499. SKOCZEK Tadeusz: Straże ogniowe u progu stulecia niepodległości. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 297–305.

Warszawa, 3 IV 2017 r.

Zawiera też: Wykaz materiałów poświęconych Ochotniczemu Strażom Pożarnym w zbiorach Muzeum Niepodległości w Warszawie.

500. SZOPA Grzegorz: Konferencja popularyzacyjna „Operacja Wisła na Podkarpaciu 1947–2017”. (Sprawozdanie). *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 155–156.

Przemysł, 7 IV 2017 r.

501. WAJLER Anna: Konferencja naukowa „Wojsko w przestrzeni miast regionu kujawsko-pomorskiego w XIX i XX wieku”. Grudziądz, 7 kwietnia 2017 r. *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 193–196.

502. [BUREK Krzysztof] kb: Pamięć o wybitnej sandomierzance. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 84–85.

Sympozjum naukowe ku czci prof. Jolanty z Tłustowskich Rokoszowej (1944–1997), Kraków, 21 IV 2017 r.

503. ŁOSOWSKI Janusz: Historycy o dziejach Łęcznej od czasów najdawniejszych aż do współczesnych. Konferencja naukowa jakiej jeszcze nie było. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 30: 2017 s. 2–10.

Z okazji 550-lecia lokacji miasta, Łęczna, 21 IV 2017 r.

504. GOŁEK Bartłomiej: Sprawozdanie z konferencji „Początek drogi do niepodległości Polski – Kraków, 28 maja 1917 r.” zorganizowanej w Krakowie 22 maja 2017 roku. *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 174–177.

505. MARCINISZYN Joanna: Sympozjum naukowe „Rerum gestarum monumentis et

memoriae. Tytus Liwiusz i jego dzieło w 2000. rocznicę śmierci”. In *Gremium*. T. 12: 2018 s. 325–328.

Zielona Góra, 23 V 2017 r.

506. KORBAN Andrzej: Sprawozdanie z konferencji popularnonaukowej „Parafia i cudowny obraz Matki Bożej w Dzierzgowie”, Dzierzgow, 27 maja 2017 r. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 307–309.

507. FALKOWSKI Tomasz: Seminarium Aktualności Historii Nauki (7 czerwca 2017 r.). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 157–159.

508. SAGAN Iwona: XV Konferencja Polskich Bibliotek Prawnych „Czerpiemy z dziedzictwa – idziemy w przyszłość” Szczecin, 8–9 czerwca 2017 roku. *Acta Iuris Stetinensis*. 2018 [nr] 4 s. 105–107.

509. OSTASZEWSKI Marek: Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „1917. Przełomowy rok Wielkiej Wojny”. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 115–118.

Białystok, 20–21 VI 2017 r.

510. GÓRZYŃSKI Sławomir: I Kongres Heraldyki Polskiej. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 16(27): 2017 s. 5–6.

Warszawa, 23–24 VI 2017 r.

511. KURR Marcin, Strehlau Janina: Sprawozdanie z udziału w seminarium „Vistulana w zbiorach polskich”, Warszawa, 27 czerwca 2017 r. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 302–304.

512. MILEJSKI Paweł: Ogólnopolskie VI Sympozjum „Wrocławskich Zapisków Numizmatycznych” 1–2 lipca 2017 r. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 403–405.

We Wrocławiu.

513. MAJCHER-OCIESA Edyta, Guldon Łukasz: Sprawozdanie z konferencji popularnonaukowej pt. „Społeczność żydowska w Małopolsce” w ramach „spotkań ze źródłem archiwalnym”, Kielce, 5 lipca 2017 roku. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 325–327.

514. FARON Bolesław: Konferencja naukowa z okazji 700-lecia wsi Czarny Potok. *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 458–461.

Czarny Potok, 26 VIII 2017 r.

515. FARON Bolesław: Konferencja naukowa z okazji 700-lecia wsi Czarny Potok. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 86–93.

Czarny Potok, 26 VIII 2017 r.

516. HAMRYSZCZAK Artur: Konferencja naukowa „Klasztor sióstr norbertanek. 300 rocznica konsekracji kościoła klasztornego”. Imbramowice 29 VIII 2017. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 475–480.

517. BOHDAN Tomasz: Sprawozdanie z VII Konferencji Naukowej Polskiego Towarzystwa Nauk Społecznych o Sporcie nt. „Sport i turystyka w świetle nauk społecznych: historia, stan obecny, wyzwania” (1–3 września 2017 r., Warszawa). *Kultura Fizyczna*. T. 17: 2018 nr 1 s. 145–148.

518. HAMRYSZCZAK Artur: Sprawozdanie z sesji naukowej w 15. rocznicę śmierci ks. prof. Bolesława Kumora. Lublin 21 września 2017. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 151–157.

519. KOZAK Adam: „Od archeologii Józefa Kostrzewskiego do współczesnych nauk o przeszłości społecznej”, ogólnopolska konferencja naukowa, Poznań, 21–22 września 2017 r. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 119–122.

520. WAŁKÓWSKI Andrzej: Biblioteka wczoraj i... jutro. W setną rocznicę powstania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Łódź, 27 IX 2017 r. *Forum Bibliotek Medycznych*. R.10: 2017 nr 2 s. 256–269, streszcz. ang.

521. [BUREK Krzysztof]: Konferencja „Sandomierz – miasto nad Wisłą”. Oprac. Krzysztof Burek. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 84–87.

Sandomierz, 6 X 2017 r.

522. [BUREK Krzysztof]: Konferencja „Sandomierz – miasto nad Wisłą”. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 99–100.

Sandomierz, 6 X 2017 r.

523. KRAJKOWSKI Leszek: Jubileuszowa sesja Towarzystwa Genealogiczno-Heraldycznego. *Gens*. [T. 16]: 2018 s. 1–4, streszcz. ang.

Poznań, 6 X 2017 r.

524. SOŁOMIENIUK Michał: Sprawozdanie z konferencji naukowej i XIII Walnego Zjazdu Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 125–127.

Toruń, 12–13 X 2017 r.

525. ORLIŃSKI Wawrzyniec, Załączny Jolanta: Refleksje na marginesie konferencji „Problemy przechowywania znalezisk archeologicznych na Mazowszu”. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 307–316.

Warszawa, 13 X 2017 r.

526. LIPÍŃSKA-ZWOLIŃSKA Katarzyna: Symposium naukowe „Problemy archiwalnych systemów informatycznych” Łódź, 16–17 października 2017 r. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 249–264.

527. KWIATKOWSKA Magdalena: Dwustulecie Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Konferencja Jubileuszowa (Wrocław, 18–20 października 2017 r.). *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Librorum*. [Vol.] (1)26: 2018 s. 121–129.

528. BIERNAT Kamila [Anna]: Sprawozdanie z konferencji „Metodyka i standardy opracowania archiwalnego. Rzeczywistość i potrzeby”. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 113–120.

Poznań, 19–20 X 2017 r.

529. WOJTCZAK Jakub: Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. „Arcybiskupstwo Poznańskie w dziejach”, Poznań, 23–24 X 2017 r. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 1 s. 132–134.

530. [BUREK Krzysztof] kb: Sandomierscy hierarchowie. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 103.

Sandomierz, 28 X 2017 r.

531. PASTERSKI Bartosz: Sprawozdanie z konferencji naukowej „80 lat Centralnego Okręgu Przemysłowego. Od projektu Eugeniusza Kwiatkowskiego do procesów modernizacyjnych początku XXI wieku” – Rzeszów, 13–14 XI 2017 r. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 333–339.

532. CZYŻ Piotr A.: I Siedleckie Spotkania Archiwoznawcze – 16–17 listopada 2017 r. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 105–108.

533. KONOPA Bartłomiej: IV Konferencja DARIAH-PL „Humanistyka cyfrowa a instytucje dziedzictwa”. Toruń, 16–17 XI 2017 r. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 273–280, streszcz. ang.

534. KLIMCZAK Ewelina [Wioletta]: Sprawozdanie z ogólnopolskiej Konferencji naukowej „Miejsca po niemieckich obozach jenieckich w Polsce. Zapomniane czy odkrywane?”.

Łambinowice, 17 listopada 2017 r. *Łambinowski Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 197–201, streszcz. ang., niem.

535. PUDEŁOCKI Tomasz: Sprawozdanie z sesji: „Wokół Heleny Deutsch [1884–1982] – wybitnej przemysłanki pochodzenia żydowskiego. Pionierki psychoanalizy”. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 9: 2017 s. 207–209.

Przemysł, 17 XI 2017 r.

536. NADOLSKI Łukasz Mamert: IV Konferencja naukowa „Wojny i konflikty zbrojne po 1945 roku” (Bydgoszcz 21–22 listopada 2017 r.). *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 221–224.

537. ANDRYSIAK Ewa: Konferencja naukowa „Funkcje bibliotek dawniej i dziś” (Wrocław, 22–23 listopada 2017 r.). *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Librorum*. [Vol.] (1)26: 2018 s. 141–150.

538. SIWECKA Dorota: Konferencja Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego „Funkcje bibliotek dawniej i dziś” (Wrocław, 22–23 listopada 2017). *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 36: 2017 s. 273–275.

539. KIERSKI Krzysztof Andrzej: Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Oblicza polskiego antykomunizmu w XX wieku”, Olsztyn 22–24 XI 2017 r. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 417–422.

540. PISZCZATOWSKA Marta, Grassmann Magdalena: Stowarzyszenie Muzeów Uczelnianych jako przykład symbiozy polskiego środowiska akademickiego w zakresie dziedzictwa nauki – sprawozdanie z konferencji pt. „Tożsamość i dziedzictwo. Muzea uczelniane”, Kraków, 22–24 listopada 2017 r. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 149–152.

541. WOSZCZEK Magdalena, Pieczara Jakub: Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji: „Gnuśność, lenistwo i złe nawyki. Przyjemność czy pazerność w ujęciu historycznym”, Kraków, 23–24 listopada 2017 r. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 336–339.

542. UMIŃSKA Bogumiła: Prezydentowi Prof. Ignacemu Mościckiemu – w 150. rocznicę urodzin – sprawozdanie z konferencji naukowej (Ciechanów, 1 grudnia 2017 r.). *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 217–224.

543. JANKOWSKA Jagoda: VI Toruńskie Konfrontacje Archiwalne „Pogranicza

archiwistyki”. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 125–129.

Toruń, 7–8 XII 2017 r.

544. JANKOWSKA Jagoda: VI Toruńskie Konfrontacje Archiwalne „Pogranicza archiwistyki”. *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 257–258.

Poznań, 7–8 XII 2017 r.

545. [PEKACKA-FALKOWSKA Katarzyna] k.p.-f.: Sprawozdanie z konferencji „Wczesnonowożytna medycyna, historia naturalna, filozofia przyrody (XVI–XVIII w.): miejsca spotkania, miejsca konfliktu”. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 2 s. 105–108, streszcz. ang.

Poznań, 7–8 XII 2017 r.

546. SKALSKI Piotr: Sprawozdanie z konferencji „Wczesnonowożytna medycyna, historia naturalna, filozofia przyrody (XVI–XVIII w.): miejsca spotkania, miejsca konfliktu”, centrum Kongresowo-Dydaktyczne Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań, 7–8 grudnia 2017. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 196–199.

547. PIÓRKOWSKA Joanna: Sprawozdanie z konferencji naukowej „Senat II Rzeczypospolitej (1922–1939) »rzecznik rozsądku, rozważli i miary«”, Warszawa, 11 XII 2017 r. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 423–426.

548. SCHLENDER Grażyna: Pokłosie ogólnopolskiej konferencji „Prasa opozycyjna w Polsce w latach 1945–1990”, 15 grudnia 2017 r. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 263–268.

W Kaliszu.

549. CZERNER Anna, Wickiewicz Anna: Sprawozdanie z konferencji „Na styku historii i codzienności. Społeczność lokalna wobec miejsca pamięci”. Łąbinowice, 19 grudnia 2017 r. *Łąbinowicki Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 203–208, streszcz. ang., niem.

550. [BUREK Krzysztof] kb: III Sandomierska Sesja Popularnonaukowa. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 90.

Sandomierz, 13 II 2018 r.; poświęcona żołnierzom AK: Stanisławowi Franciszczewi Głowińskiemu (1905–1992), Marianowi Piotrowi Sierantowi (1924–2015) i Zbigniewowi Kabacie (1924–2014).

551. CHMIELEWSKI Witold [Jan]: Seminarium w Zakładzie Historii Nauk Społecznych

i Oświaty i Organizacji Nauki w Instytucie Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 232–239.

22 II 2018 r.

552. NASTALSKA-WIŚNICKA Joanna: Konferencja naukowa „Z Petersburga do Lublina. Początki Biblioteki Uniwersytetu Lubelskiego”, Lublin 27 II 2018. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 487–492.

553. CIEŚLAK Stanisław: Spotkanie Księży Profesorów i Wykładowców Historii Kościoła, Nowe Opole k. Siedlec, 5–6 IV 2018. *Nasza Przyszłość*. T. 129: 2018 s. 453–461.

554. WYDZIAŁKOWSKA Paula: Sprawozdanie z ogólnopolskiej, interdyscyplinarnej konferencji naukowej „Bezczas: stałość, skostniałość, tradycja”, Lublin, 9–11 kwietnia 2018 roku. *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 171–175.

555. SPYCHAŁA Dariusz: IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Z dziejów książki i prasy. Przegląd badań za 2015–2018. Bydgoszcz–Ostromecko, 23–24.04.2018 r. *Toruńskie Studia Bibliologiczne*. R. 12: 2018 nr 1 s. 193–200.

556. OGÓLNOPOLSKA Konferencja Naukowa Podkarpacie literackie na przestrzeni wieków, Rzeszów–Przemysław, 24–26 kwietnia 2018 r. [Oprac.] Marek Nalepa. Lublin 2018. Wydaw. Nauk. Tygiel 8° ss. 64, il.

Księga abstraktów.

557. SARZYŃSKA-JANCZAK Renata: Konferencja naukowa „Zegary słoneczne Jana Baranowskiego” i inauguracja wystawy „Cień czasu” w Muzeum Zamoyskich w Kozłowie. Komunikat. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 215–219, streszcz. ang.

Kozłówka, 27 IV 2018 r.

558. SIWECKA Dorota: Czwarta ogólnopolska konferencja naukowa: Bibliografie specjalne: rozwój i integracja, 7 maja 2018 r., Warszawa. *Folia Toruniensia*. Vol. 18: 2018 s. 275–281.

559. TYS Agnieszka Teresa: Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Wychowanie i szkolnictwo ewangelickie w XVI i XVII wieku”. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 233–235.

Warszawa, 17 V 2018 r.

560. MAJCHER-OCIESA Edyta, Słabińska Elżbieta: Sprawozdanie z obrad konferencji „Społeczno-gospodarczy bilans otwarcia polskiej niepodległości w 1918 r.”, Lubin, 18–20 maja 2018 r. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 353–355.

561. SIUDA Kamila: Sprawozdanie z konferencji „Historie ukryte w pamiętnikach. Pamiętniki jako przedmiot i źródło badań naukowych”. Toruń 22–23 maja 2018 roku. *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 177–184.

562. ŁAKOMY-CHŁOSTA Agnieszka: Konferencja „Książka i biblioteki na przestrzeni wieków”, Katowice 23 V 2018 r. – sprawozdanie. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 477–481.

563. WAŁKÓWSKI Andrzej: Konferencja „Książka i biblioteki na przestrzeni wieków” (Katowice, 23 maja 2018). *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Librorum*. [Vol.] 2(27): 2018 s. 155–157.

564. SOBIESZCZAK-MARCINIAK Małgorzata: Konferencja „Józef Hurwic. Człowiek i Uczony”. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 168–169.

Warszawa, 23 V 2018 r.

565. KLIMEK Daria: Sprawozdanie z VIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Edukacja wczoraj, dziś i jutro”. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 24 maja 2018 roku. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 217–220.

566. NIEZKANOWSKA Joanna: Sprawozdanie z XXVII Sympozjum Historii Farmacji „Aptekarze na drogach do Niepodległej”, Stargard, 25–26 maja 2018 roku. *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 221–224.

567. GRABARCZYK Tadeusz: III Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Oblicza wojny” pt. „Ludzie wojny”, Łódź, 7–8 czerwca 2018 r. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 251–254.

568. KAŁUŻNY Jędrzej Tomasz: Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. „Oblicza Wojny. Ludzie Wojny”, Łódź, 7–8 czerwca 2018 r. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 256–259.

569. POGOŃSKA-POL Magdalena: Sprawozdanie z III Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Oblicza Wojny. Ludzie Wojny”, Łódź, 7–8 czerwca 2018 r. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 265–267.

570. CZAJA Roman, Noga Zdzisław: The image of towns in the pre-partition Polish lands, Toruń, June 8–9, 2018. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 4 s. 5–8.

571. WALICKI Bartosz: Konferencja naukowa „Kolbuszowskie drogi do Niepodległości – warsztaty historyczne”. Kolbuszowa, 12 czerwca 2018 r. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 479–482.

572. BOCHIŃSKI Jacek: Rzeczy na wystawie – konferencja naukowa w Muzeum Warszawy. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 365–371.

Warszawa, 18–19 VI 2018 r.

573. ZIOBRO Wojciech: Konferencja naukowa „Źródła masowe XIX i XX wieku – formy udostępniania”. III Konferencja edytorów źródeł XIX i XX wieku, Warszawa, 19 czerwca 2018 r. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 401–404.

574. CZEKALSKA Adrianna: Sprawozdanie ze spotkania wokół pamiętnika „Moje życie” prof. Krystyny Śreniowskiej. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 267–270.

Łódź, 20 VI 2018 r.

575. WOJEWODA Anna: Sprawozdanie z seminarium naukowego w Obrzycku (27–28 czerwca 2018 r.). *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 215–216.

Nt.: Dzieje edukacji w czasopiśmiennictwie pedagogicznym.

576. WOJEWODA Anna: The scientific seminar: „The history of education in pedagogical press”, Obrzycko, 27–28 June 2018. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 274–275.

577. GABRYŚ-SŁAWIŃSKA Monika: Zwykła niezwykłość, czyli Józef Kotarbiński w Lublinie. (Kilka słów o ogólnopolskiej konferencji naukowej „Józef Kotarbiński. Życie i dzieło”, Lublin, 11 września 2018 r.). *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 171–175, streszcz. ang., ros.

578. KIERZKOWSKA Bożena: Sekcja Archiwa Instytucji Naukowych i Kulturalnych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich. Archiwum UMK. Sprawozdanie z konferencji. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 108–111.

Bydgoszcz, 13–14 IX 2018 r.

579. OBAŁA Ewa: II Kongres Towarzystw Naukowych pt. „Rola towarzystw naukowych w rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej”. Poznań, 14–15 września

2018 r. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 269–275.

580. SOSNOWSKA Joanna: The scientific conference: „Sciences on education after the restoration of independence. Pedagogues – Institutions – Literature, Łódź, 17 September 2018. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 270–273.

581. POTOCKA Małgorzata: „Zryw Wielkopolan w ich małych ojczyznach. Powstanie Wielkopolskie 1918/1919 i jego znaczenie w walce o granice Rzeczypospolitej”. *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 247.

Kórnik, 19 IX 2018 r.

582. LASZUK Anna: Konferencja „Archiwa Niepodległej. Źródła do badań odzyskiwania przez Polskę niepodległości w archiwach państwowych”. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 124–128.

Warszawa, 20–21 IX 2018 r.

583. SZYMAŃSKA Aleksandra: XXII Konferencja Historyków Państwa i Prawa „Okresy przejściowe – ustrój i prawo”, Polanica Zdrój, 27–29 września 2018 r. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 458–460.

584. HAMRYSZCZAK Artur: Ogólnopolska konferencja naukowa „Kult Matki Boskiej Ostrobramskiej w historii narodu polskiego. 90. rocznica koronacji obrazu”. Lublin, 2 października 2018 rok. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 539–542.

585. IV SYMPOZJUM Filatelistyczne „70 lat ruchu filatelistycznego w Świebodzicach. 100 lat niepodległości Polski”. Miejski Dom Kultury w Świebodzicach, Świebodzice, ul. Wolności 13, 10 października 2018 r. Informator. Red. Tadeusz Gawlicki. Świebodzice 2018 Miejski Dom Kultury; Pol. Zw. Filatelistów. Koło nr 1 8° ss. 40, il. Pol. Zw. Filatelistów. Koło nr 1 w Świebodzicach im. Pionierów Świebodzickiej Filatelistyki.

586. LETKIEWICZ Ewa: Konferencja naukowa „Ciało, strój, biżuteria w kontekście przemian kulturowych i społecznych drugiej połowy XX wieku”, 11–12 X 2018 r., UMCS w Lublinie. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 4 s. 948–950.

587. POTOCKA Małgorzata: „Quo vadis Fra-ter? Historia i dzień dzisiejszy Kórnicko-Bnińskiego Bractwa Kurkowego” (15 października

2018, Zamek w Kórniku). *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 248.

588. LASZUK Anna: Konferencja „100-lecie polskich archiwów państwowych”. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 119–124. Poznań, 18–19 X 2018 r.

589. HÜBNER Mateusz: Sprawozdanie z konferencji naukowej „Oblicza Niepodległej. Państwo i społeczeństwo. W 100-lecie odrodzenia Rzeczypospolitej”, Kraków, 25–26 X 2018 r. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 313–317.

590. KITA Jarosław: Sprawozdanie z konferencji naukowej „Łódzkie drogi do niepodległości”, Łódź, 6 listopada 2018 r. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 280–282.

591. OBAŁA Ewa: Seminarium pt. „Wkład towarzystw naukowych i lokalnych środowisk w powstanie i działalność uniwersytetów w okresie Drugiej Rzeczypospolitej” w Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk. Poznań, 12 listopada 2018 r. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 285–286.

592. RATYŃSKI Mateusz, Turkowski Romuald: Sprawozdanie ze studencko-doktoranckiej konferencji naukowej pt. „Fenomen odrodzenia się państwa polskiego w 1918 r. w badaniach młodego pokolenia historyków” (23 listopada 2018 r.). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 387–388.

Warszawa.

593. SZCZERBIK Zbigniew: IV Sympozjum Regionalistów – Praszka 2018. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 261–262.

26 XI 2018 r.

594. IV OGÓLNOPOLSKA Konferencja Naukowa „Polska niepodległość – droga do wolności”. Abstrakty. Red. Paulina Szymczyk, Ewelina Chodźko. Lublin 2018 Fund. na rzecz Promocji Nauki i Rozwoju Tygiel 8° ss. 25.

Lublin, 30 XI 2018 r.

595. SKRODZKA Agnieszka: Konferencja poświęcona pamięci ks. prof. Janusza St. Pasierba [1929–1993]. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 4 s. 945–947.

Warszawa, 6 XII 2018 r.

596. IV OGÓLNOPOLSKA Konferencja Naukowa „Codziennosc w antycznej i srednio-wiecznej Europie”. Abstrakty. Red. Ewelina

Chodźko, Monika Maciąg. Lublin 2018 Fund. na rzecz Promocji Nauki i Rozwoju TYGIEL 8° ss. 33.

Lublin, 13 XII 2018 r.

k) Jubileusze, nagrody naukowe

Zob. poz. 3096.

597. 90. URODZINY Profesora Janusza Bieniaka. *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 11–31.

Treść: Supruniuk Anna, Wroniszewski Jan: Wielce Szanowny Panie Profesorze, Drogi i Kochany Mistrzu s. 13–14; Piech Zenon: Profesor Janusz Bieniak i nauki pomocnicze historii s. 15–22; Bibliografia prac Profesora Janusza Bieniaka za lata 1997–2016. Zestawił Andrzej Buczyło s. 23–28; Supruniuk Anna: Mistrz, czyli jubileusz 90. urodzin Profesora Janusza Bieniaka s. 29–31.

598. ARABAS Iwona, Czyż Lidia Maria: Statuetka mgr farm. Antoniny Leśniewskiej wręczona szczególnie zasłużonym dla rozwoju historii farmacji. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 220–224.

30 XI 2017 r. dla Aleksandra Drygasa, Janusza Pluty, Bożenny Gutkowskiej.

599. BIENIAS Barbara: Nagroda im. Jana Jędrzejewicza przyznana po raz szósty. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 173–174.

Za najlepszą polską książkę z historii nauki i techniki; laureat: Michał Piekarski za książkę „Przerwany kontrapunkt. Adolf Chybiński i początki polskiej muzykologii we Lwowie 1912–1944”, Warszawa 2017.

600. [BUREK Krzysztof] kb: Pamięć o Profesorze Aleksandrze Gieysztorze (1916–1999). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 80.

Dzień Pamięci Aleksandra Gieyszтора z okazji 100. rocznicy urodzin, Warszawa 23 IX 2016 r.

601. [BUREK Krzysztof] kb: Złoty Medal „Gloria Artis” dla prof. Mieczysława Rokosza. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 92.

602. CICHON Paweł: Jubileusz Profesora Jerzego Malca. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 1 s. 83–84.

Kraków, 5 XII 2012 r.

603. GRABARCZYK Jarosław: Prof. nadzw. dr hab. Tadeusz Nowak – laureat nagrody im. Jana Długosza. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 241–246.

Przyznawana przez Wieluńskie Towarzystwo Naukowe; zawiera też bibliografię prac laureata.

604. HUDEK Wiesław: Sprawozdanie z Jubileuszu 80. urodzin ks. prof. dra hab. Ireneusza Pawlaka [ur. 1935], Lublin 19.04.2015 r. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 6: 2015 nr 6 s. 89–94.

605. JASTRZĘBSKA Jadwiga: X Honorowa Nagroda „Sądcecczyzna” im. Szczęsnego Morawskiego. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 184–188.

Za najlepsze książki historyczne o regionie, wręczona w Nowym Sączu 30 VI 2017 r. Sławomirowi Wróblewskiemu za „Rycerstwo ziemi sądeckiej w średniowieczu” oraz Bogdanowi Potońcowi za „Ślady powstania styczniowego na Sądeckczyźnie”.

606. JASTRZĘBSKA Jadwiga: XI Doroczna Honorowa Nagroda „SADECCZYNA” im. Szczęsnego Morawskiego. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 187–188.

Wręczona w Nowym Sączu 6 VII 2018 r. za najlepszą książkę dot. Sądeckczyzny wydaną w 2017 r. (Dot.: Wybrane sandecjana w zbiorach Archiwum Państwowego w Lewoczy. Opracowanie ze wstępem naukowym. Wybrane sandecjana vo fondoch Štátneho archívu v Levoči. Spracovanie s vedeckým úvodom. Red. nauk. Ewa Danowska, Józef Marecki. Nowy Sącz 2017).

607. JUBILEUSZ 50-lecia pracy zawodowej prof. dr hab. inż. dr h.c. Klaudiusza Lenika [ur. 1943] honorowego profesora Politechniki Lubelskiej. Red. Dorota Wójcicka-Migasiuk [i in.]. Lublin 2018 Politech. Lubelska 8° ss. 110, il. Politech. Lubelska. (Monografie).

608. JUBILEUSZ Profesora dr. hab. Stanisława Suchodolskiego. Oprac. Redakcja. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 9–12.

80 lat życia i 65 lat związków z nauką.

609. LESSONS on history and from history. In honour to prof. Timothy Snyder honoris causa doctor Maria Curie-Skłodowska University, Lublin-Poland. Ed. by Jan Pomorski. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 246, tabl. 2, il.

Z treści: Praefatio: Pomorski Jan: Timothy Snyder's lessons on history and from History. A Metahistorical Approach s. 9–93; Tres opiniones: Wrona Janusz: Review in the procedure of conferment of the degree of Doctor Honoris Causa of the Maria Curie-Skłodowska University to Professor Timothy D. Snyder s. 97–108; Paczkowski Andrzej: Review in the procedure of conferment of the degree of Doctor Honoris Causa of the Maria Curie-Skłodowska University to Professor Timothy D. Snyder s. 109–121; Stola Dariusz: Review of the attainments of Timothy Snyder s. 123–129; Verba ex senatus universitatis consulto: Resolution No. XXIV – 8.1/17 of the Academic Senate of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin of 28 June 2017 on the conferment of the degree of Doctor Honoris Causa of the Maria Curie-Skłodowska University to Professor Timothy Snyder s. 133; Doctoratus honoris causa diploma s. 137; Laudatio: Laudatio by Prof. Jan Pomorski, Ph. D. s. 141–155; Lectio doctoris: Snyder Timothy: In defense of history s. 159–168.

610. MARSZAŁEK Juliusz: Michałowi Parczewskiemu na 70. urodziny. *Plaj*. [T.] 52: 2016 [dr.:] 2017 s. 211–212.

611. MASŁOWIEC Justyna: Dziewięćdziesiąte urodziny doktora Janusza Kamockiego. Wspaniała okazja – niezwykle święto. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 97–98.

612. MATYSIAK Jarosław: Gala wręczenia Nagród im. Stanisława Nawrockiego dla archiwistów województwa wielkopolskiego, Poznań, 8 czerwca 2018 r. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 254–258.

613. MIAZEK Ryszard: Siedemdziesiąta rocznica urodzin i pięćdziesiąta rocznica pracy naukowej i zawodowej doktora Janusza Gmitruka. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 149–160.

Warszawa, 4 VII 2018 r.

614. MIODUNKA Piotr: Laudacja z okazji wręczenia Nagrody Naukowej im. Dra Kazimierza Skowrońskiego przez Zarząd Regionalnego Towarzystwa Kultury w Kolbuszowej Panu Mgrowi Krzysztofowi Haptasiowi. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 475–478.

615. [NAGRODY Przeglądu Wschodniego 2014]. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 3 [dr.:] 2017 s. 499–531.

Laureaci: Irena Borowik (Dzieła Krajowe), Jörg Baberowski (Dzieła Zagraniczne), Natalia Starzenko (Dzieła Zagraniczne), Jerzy Gaul (Edycja Źródła), Maria Wardzyńska (Edycja Źródła), Nikolaï Iwanow (Dzieje Polaków na Wschodzie), Bohdan Urbankowski (Popularyzacja Tematyki Wschodniej), Roman Duda (Nagroda Specjalna), Janusz Smaza (Nagroda Przeglądu Wschodniego im. Aleksandra Gieysztorza).

616. NOWAK-KLUCZYŃSKI Konrad, Brenk Mikołaj: 25 lat Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 239–245.

Obchody 21–22 XI 2018 r.

617. ODNOWIENIE doktoratu Profesora Antoniego Gąsiorowskiego. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 387.

UAM, 19 I 2018 r.

618. OKOŃ Zbigniew Waldemar: Longina Jana Okonia 90. rocznica urodzin i 75-lecie pracy twórczej. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 517–523.

Nagroda specjalna im. Kazimierza Andrzeja Jaworskiego dla poety, nauczyciela i etnografa, wręczona 19 I 2018 r.

619. PROFESOR Alina Kowalczykowska doktor honoris causa Uniwersytetu w Białymstoku.

Red. t. Joanna Godlewska, Anna Jarucka, Jarosław Ławski. Białystok 2018 Prymat, Mariusz Śliwowski 8° ss. 101, il., streszcz. ang., fr., niem.

Tyt. równol.: Alina Kowalczykowska professor artium humaniorum doctor honoris causa Universitatis Bialostocensis.

Treść: Ławski Jarosław: Wstęp s. 9–10; Uchwała nr 2156 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 20 grudnia 2017 roku s. 11; Życiorys Profesor Aliny Kowalczykowej [ur. 1936] s. 13–16; Nowowiejski Bogusław: Profesor Alina Kowalczykowska – Polonistyczna Indywidualność, warszawianka, badaczka romantyzmu. Laudacja wygłoszona 11 kwietnia 2018 roku przez Promotora, prof. zw. dr. hab. Bogusława Nowowiejskiego s. 17–26; Budrowska Kamila: Recenzja przygotowana w związku z wnioskiem o nadanie Profesor Alinie Kowalczykowej tytułu doktora „honoris causa” Uniwersytetu w Białymstoku s. 27–39; Kisiel Marian: Opinia w sprawie nadania Profesor Alinie Kowalczykowej doktoratu honorowego Uniwersytetu w Białymstoku s. 41–49; Szturc Włodzimierz: Recenzja w postępowaniu o nadanie prof. dr hab. Alinie Kowalczykowej tytułu doktora „honoris causa” Uniwersytetu w Białymstoku s. 51–61; Wykład Profesor Aliny Kowalczykowej s. 63–68; Uzasadnienie wniosku Wydziału Historyczno-Socjologicznego oraz Wydziału Filologicznego s. 69–73; Dokumenty s. 75–77; Aneks fotograficzny s. 79–86.

620. PROFESOR Halina Krukowska doktor honoris causa Uniwersytetu w Białymstoku. Red. t. Joanna Godlewska, Anna Jarucka, Jarosław Ławski. Białystok 2018 Prymat, Mariusz Śliwowski 8° ss. 101, il., streszcz. ang., fr., niem.

Tyt. równol.: Halina Krukowska professor artium humaniorum doctor honoris causa Universitatis Bialostocensis.

Treść: Ławski Jarosław: Wstęp s. 9–10; Uchwała nr 2157 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 20 grudnia 2017 roku s. 11; Życiorys Profesor Haliny Krukowskiej [ur. 1937] s. 13–17; Profesor Halina Krukowska – Osobowość białostockiego środowiska humanistycznego, badaczka romantyzmu. Laudacja wygłoszona 11 kwietnia 2018 roku przez Promotora, prof. zw. dr. Jarosława Ławskiego s. 19–28; Dopart Bogusław: Opinia w sprawie wniosku Uniwersytetu w Białymstoku o nadanie Profesor dr hab. Halinie Krukowskiej godności doktora honoris causa tej Uczelni s. 29–42; Piechota Marek: Recenzja dorobku Pani dr. hab. Haliny Krukowskiej w postępowaniu dotyczącym nadania Jej tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu w Białymstoku s. 43–51; Sokołowski Mikołaj: Recenzja w postępowaniu o nadanie tytułu honorowego doktora honoris causa dr hab. Halinie Krukowskiej, profesor senior Uniwersytetu w Białymstoku s. 53–59; Wykład Profesor Haliny Krukowskiej s. 61–64; Uzasadnienie wniosku Wydziału Historyczno-Socjologicznego oraz Wydziału Filologicznego s. 65–70; Dokumenty s. 71–73; Aneks fotograficzny s. 75–83.

621. SPRAWOZDANIE z uroczystości Jubileuszu 50-lecia pracy naukowej prof. dr hab. Waława Uruszczaka. [Aut.] Katarzyna Krzysztofek, Maciej Mikula, Michał Ożóg, Marek Strzała, Zdzisław Zarzycki. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 394–405.

UJ, 17 XI 2017 r.

622. SROGOSZ Tadeusz, Stroynowski Andrzej: Jubileusz 60. urodzin Profesora Jehwhena Synkiewicza, wybitnego historyka

i przyjaciela Polski. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 301–304.

623. SZCZESIO Sławomir Lucjan: Sprawozdanie z Jubileuszu 70-lecia urodzin profesora Andrzeja Macieja Brzezińskiego, Łódź, 11 czerwca 2018 r. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 342–352.

Toż w jez. ang.: An account of the 70th birthday jubilee of Professor Andrzej Maciej Brzeziński, Łódź, June 11, 2018. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 342–353.

624. TANDECKI Janusz: Jubileusz sześćdziesiątej piątej rocznicy urodzin prof. Wiesławy Kwiatkowskiej. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 87–90.

Toruń, 28 VI 2018 r.

625. TOMKOWIAK Katarzyna: Piękny Jubileusz. 90. urodziny Doktor Cecylii Iwa-

niszewskiej. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 7–18.

Toruń, 29 XI 2018 r.

626. [TURKOWSKI Romuald]: Laudacja prof. dr hab. Romualda Turkowskiego wygłoszona podczas Jubileuszu dr. Janusza Gmitruka – dyrektora Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 373–385.

50. rocznica pracy naukowo-badawczej i 70. rocznica urodzin.

627. WŁODARCZYK Zdzisław: Dr Ewa Józwiak – laureatka nagrody im. Jana Długosza. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 235–239.

Przyznawana przez Wieluńskie Towarzystwo Naukowe.

5. METODOLOGIA I METODYKA BADAŃ HISTORYCZNYCH

Zob. poz. 2303.

628. ASSMANN Aleida: Cztery podstawowe typy czynności składania świadectwa. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 175–191.

Historia mówiona.

629. BŁAŻEJCZYK-MAJKA Lucyna: Zastosowanie wybranych metod taksonomicznych w badaniach historycznych. Poznań 2018 Instytut Historii UAM 4° ss. 338, il.

630. BUGAJEWSKI Maciej: Historyczna wspólnota słowa. Rozważanie z teorii historii. Poznań–Bydgoszcz 2018 Inst. Historii UAM; Epigram 8° ss. 183. (Publikacje Instytutu Historii UAM; 174).

631. CETWIŃSKI Marek: Co daje lepsze korzyści – „stan badań” czy „historia problemu”? *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 27–33, streszcz. ang.

632. CHOŁONIEWSKI Antoni: Duch dziejów Polski. Red. prowadzący Zofia Krzywicka-Vauthier. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 166, nlb. 1. (Biblioteka Akademii Niepodległości).

633. DOMAŃSKA Ewa: Nekros. Wprowadzenie do ontologii martwego ciała. Warszawa 2017 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 367, tabl. 14, il.

Rec.: Tomczok Marta: Kości zostały rzucone. O nekroperpektywie jako wyzwaniu dla wiedzy o przeszłości. *Historyka*. T. 48: 2018 s. 441–458.

634. DYMKOWSKI Maciej: Szkice psychologa o historii. Kraków–Wrocław 2017 Avalon; Uniw. SWPS 8° ss. 175.

Rec.: Sołga Przemysław: Historia i psychologia w symbiozie. *Historyka*. T. 48: 2018 s. 459–463.

635. ENGELKING Anna: O antropologicznym (etnologicznym) opisie przeszłości. Prolegomena. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 143–149, streszcz. ang.

636. FILAS Agnieszka: Archeologia współczesności i historia wojskowości w realizacji wspólnego celu – poznania przeszłości. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 225–236, streszcz. ang.

637. FILIPKOWSKI Piotr, Kałwa Dobrochna: Polifonia historii mówionej. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 9–19.

638. FRISCH Michael: Historia mówiona i „Hard Times”. Esej recenzyjny. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 39–49.

639. GOCÓŁ Damian: Linguists towards Oral History Texts. Changes within the Meaning of the Term and Research Possibilities. *Acta Humana*. Vol. 7: 2016 s. 48–61.

640. GRELE Roland J.: Historia mówiona jako materiał dowodowy. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 51–116.

641. HISTORIA i polityka w ujęciu filozoficznym. Red. Paulina Szymczyk, Monika Maciąg. Lublin 2018 Tygiel 8° ss. 113.

XVIII–XXI w.

642. [KOPROWSKA Karolina, Skrzypczyk Mirosław]: Wzornik historii mówionej. Oprac. Karolina Koprowska, Mirosław Skrzypczyk. Lelów 2018 Kontur Drukarnia 8° ss. 38, il.

643. KOŚĆ-RYŻKO Katarzyna: Antropologiczne klucze do przeszłości – poznanie, opis, metoda. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 151–166, streszcz. ang.

644. KUSHNER Tony: Świadcstwa Holocaustu, etyka i problemy reprezentacji. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 215–237.

Historia mówiona.

645. LAUB Dori, Bodenstab Johanna: Dwa-dzieścia pięć lat później. Powrót do świadectw ocalałych z Holocaustu. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 239–255.

646. LYND Staughton: Oddolna historia mówiona. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 117–125.

647. MCMAHAN Eva M.: Wywiad historii mówionej jako wydarzenie interpretacyjno-komunikacyjne. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 127–151.

648. MROCZKOWSKA Joanna: Antropologia a historia. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 167–175, streszcz. ang.

649. MUCHOWSKI Jakub: Heteronomizacja pola historiograficznego we współczesnej Polsce. Analiza Forum Badaczy Dziejów Najnowszych. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 321–333, streszcz. ang.

650. PASISZ Piotr: Zagadnienia teoretyczno-metodologiczne w twórczości historycznej Lucji Charewiczowej (1897–1943). *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 153–166, streszcz. ang.

651. PASSERINI Luisa: Pamięci. Pomiedzy milczeniem a zapomnieniem. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 193–213.

Historia mówiona.

652. PIASEK Wojciech: Antropologising history. A historiographic and methodological case study of Witold Kula. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 182.

653. PORTELLI Alessandro: Co stanowi o odmienności historii mówionej. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 23–38.

654. PRZESZŁOŚĆ w dyskursach publicznych. *Historyka*. T. 48: 2018 s. 215–345, streszcz. ang.

Treść: Woźniak Marek, Napora Monika: Przeszłość/historia w dyskursach publicznych. Wprowadzenie s. 215–219; Pomorski Jan: Kultura poznająca w roli kreatora źródła historycznego. Wokół „Dziwnej kłęski” Marce Blocha s. 221–244; Solska Ewa: „Public history” wobec postulatów oświeceniowego s. 245–271; Napora Monika: O użyteczności prawdy historycznej w dyskursie publicznym o historii najnowszej s. 273–285; Mazur Mariusz: Gramatyka emocji i uczuć we współczesnej prawicowej publicystyce na temat powojennego polskiego podziemia niepodległościowego s. 287–306; Woźniak Marek: „Historia w użyciu” – czyli o pewnej wizji przeszłości s. 307–327; Wysocki Roman: Redefinicja „narodowego bohaterstwa” między polityką a nauką. Szkic o współczesnych dyskusjach wokół „legendy Romana Dmowskiego” s. 329–345.

655. SOLSKA Ewa: Koncept „historia magistrata vitae” w badaniach dziejów i dyskursie historycznym. *Sensus Historiae*. Vol. 30: 2018 no 1 s. 39–56, streszcz. ang.

656. SOSNOWSKA Anna: Dlaczego warto badać zacofanie? *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 283–291.

657. SOWA Jan [Jerzy]: Fantomowe ciało króla. Peryferyjne zmagania z nowoczesną formą. Kraków 2011.

Rec.: Lewandowska-Malec Izabela, *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr:] 2014 z. 3 s. 285–301, streszcz. ang.

658. SWAKOŃ Rafał: Wizja świata i człowieka Józefa Kazimierza Plebańskiego (1831–1897). *Historyka*. T. 48: 2018 s. 373–393, streszcz. ang.

659. TALAROWSKI Adam: Dzieje w rękach Opatrzności. Elementy historiozofii Jana Długosza i jej uwarunkowania. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 191–225, streszcz. ang.

660. THEORETICAL discussions of biography. Approaches from history, microhistory, and life writing. Red. Hans Renders, Binne de Haan. Leiden 2014 Brill 8° ss. XIX, 273.

Z treści: Binne de Haan, Renders Hans: Introduction: the challenges of biography studies s. 1–9; Binne de Haan, Renders Hans: Towards traditions and nations s. 11–23; Renders Hans: Roots of biography: from journalism to pulp to scholarly based non-fiction s. 24–42; Walter James: The solance of doubt? Biographical methodology after the short twentieth century s. 43–58; Levi Giovanni: The uses of Biography s. 59–74; Loriga Sabina: The role of the individual in history: biographical and historical writing in the nineteenth and twentieth century s. 75–93; Renders Hans: Contemporary values of life: biographical dictionaries in the nineteenth century s. 94–101; Peltonen Matti: What is micro

in microhistory s. 103–118; Brown Richard D.: Microhistory and the post-modern challenge s. 119–128; Renders Hans: The limits of representativeness: biography, life writing and microhistory s. 129–138; Ginzburg Carlo: Microhistory: two or three things that I know about it s. 139–166; Renders Hans: Biography in Academia and the critical frontier in life writing: where biography shifts into life writing s. 167–176; Binne de Haan: The eclipse of biography in life writing s. 177–194; Kadar Marlene: Coming to terms: life writing – from genre to critical practice s. 195–205.

Rec.: Wróbel Łukasz, *Czasy Nowożytne*. T. 28: 2015 s. 264–268.

661. THOMPSON Paul R[ichard]: Pamięć i tożsamość. *Wrocławski Rocznik Historii Mówionej*. Nr 8: 2018 s. 153–171.

Historia mówiona.

662. TOPOLSKI Jerzy: Teoretyczne problemy wiedzy historycznej. Antologia tekstów. Wybrała, do dr. przygot. i wstępem opatrzyła Ewa Domańska. Poznań 2016.

Rec.: Ligenza Mariusz: Topolski w pigułce – czyli nowy wybór tekstów i idei. *Historyka*. T. 48: 2018 s. 465–467.

6. HISTORIA HISTORIOGRAFII, ORGANIZACJA I STAN BADAŃ HISTORYCZNYCH

Zob. poz. 328, 345, 1320, 2258, 2281, 2710, 3106, 3138, 3289, 3404, 3668, 3961, 7295, 7467, 7497, 7517, 7834, 8018, 8065, 8300, 8833.

663. AMBROCHOWICZ-GAJOWNIK Anna: Polsko-francuskie stosunki gospodarcze w okresie międzywojennym: nowe postulaty badawcze. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. T. 1: 2016 s. 182–211, streszcz. ang.

664. BEAUVOIS Daniel: Historyk wobec nacisków politycznych wieku 1918–2018. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 83–108.

665. BIAŁUŃSKI Grzegorz: Wojciech Kętrzyński [1838–1918] jako historyk prawa. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 117–141, streszcz. ang., niem.

666. BIELAŃSKI Stefan: Włoscy utopiści epoki nowożytnej (Machiavelli, Botero, Campanella) w polskich badaniach naukowych XX i przelomu XX i XXI wieku. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 247: *Studia Politologica*. [T.] 18: 2017 s. 6–24, streszcz. ang.

667. BINIAŚ-SZKOPEK Magdalena: Geniza i zastosowanie zasady pertynencji w dwudziestolecu międzywojennym w polskiej historiografii naukowej. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 149–176, streszcz. ang.

668. BLISKA historia. O badaniach historii lokalnej i regionalnej. Pod red. Przemysława Wiszewskiego. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 272, il. (Historia w Działaniu).

Treść: Wiszewski Przemysław: Bliska historia – historia obok s. 11–14; Wiszewski Przemysław: (Trans)narodowe, krzyżujące się, zaplątane... historie społeczności s. 17–27; Szymk Jarosław: Historia, naród i narodowa historia – perspektywa antropologiczna s. 28–48; Zdichynec Jan: „Regiuncula Hexapolis

Lusatia Superior”. Górne Łużyce oczami Czechów, Niemców, Polaków i łużyckich Serbów s. 49–88; Bagi Daniel: Spojrzenie z zewnątrz. Niemieckojęzyczne dziejopisarstwo o historii Królestwa Węgier w wiekach średnich s. 85–100; Wiszewski Przemysław: Czy historie regionu i lokalności może tworzyć historyk? s. 103–119; Adamska Dagmara: Po co komu wiedza o średniowiecznym osadnictwie na Śląsku s. 120–143; Skrycki Radosław: Nie tylko drogowca. O (niewykorzystanym) potencjale dawnych map w regionalistyce. Przykład pomorski s. 144–162; Barciak Antoni: O potrzebie badań regionalnych ze szczególnym uwzględnieniem Górnego Śląska s. 163–184; Wojdon Joanna: Historia w przestrzeni publicznej s. 187–200; Kucharski Wojciech: Czy narracje muzealne są zakorzenione w badaniach nad historią lokalną? Przykład Centrum Historii Zajezdnia we Wrocławiu s. 201–226; Bock-Matuszyk Katarzyna: Historia mówiona a badania regionalne s. 227–235; Gierke Michał: „Terra, quae cognoscitur”. Nowa Marchia w działaniach Stowarzyszenia Historyczno-Kulturalnego „Terra Incognita” w Chojnie s. 236–250; Wiszewski Przemysław: Region i lokalność – dwie twarze bliskiej historii s. 253–268.

669. BRODOWSKI Janusz: Bolesław Ciesło [1932–2019] – tomaszowski regionalista. Wkład w upamiętnienie historii miasta i regionu. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 237–258.

670. [BRODOWSKI Samuel]: Żywoty hetmanów Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Z materyałów po Samuelu Brodowskim w Podhorcach znalezionych wydał Żegota Pauli. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 314, nlb. 5, il.

Repr., oryg.: Lwów–Stanisławów–Tarnów 1850 J. Milikowski.

671. BRZEZIŃSKA Anna: Spór o średniowiecze. Z rozważań nad tożsamością kulturową Europy. Jacques Le Goff, Jerzy Kłoczowski, Aron Guriewicz. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 216.

672. BUDZYŃSKI Zdzisław: Drohobycz mono- czy wielokulturowy? Dzieje miasta w ujęciu współczesnej historiografii ukraińskiej. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 235–243, streszcz. ang.

673. CALLIER Edmund: Bitwy i potyczki stoczone przez wojsko polskie w roku 1831. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 338.

Podstawa ed.: Poznań 1887.

674. CELER Bogumiła: Biografistyka ewangelicka w świetle wybranych słowników. Próba charakterystyki i analiza biogramów związanych z ziemią kaliską. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 189–218.

Na podst. słowników z l. 1935–2015.

675. CETWIŃSKI Marek: Drogi i bezdroża dziejopisarstwa. Olsztyn 2017.

Rec.: Kała Damian: Historyk o zmaganiach historyków z historią. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 191–194.

676. CETWIŃSKI Marek: „Equus maculis”, czyli jak czytać Kadłubka? [W:] Mundus hominis. Cywilizacja, kultura, natura. Wokół interdyscyplinarności badań historycznych. Wrocław 2006.

Polem.: Boroń Piotr: „Equus maculis”, czyli sporu o czytanie Kadłubka ciąg dalszy. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2018 s. 45–54, streszcz. ang., niem.

677. CETWIŃSKI Marek: Jan Długosz a mnich lubiąski: spór o początki polskiego rolnictwa. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 13–20, streszcz. ang.

678. CHWAŁBA Andrzej: Regionalne czasopisma historyczne i ich miejsce we współczesnych badaniach historycznych. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 12–17.

679. CHYNCZEWSKA-HENNEL Teresa: Stereotypy, literatura, polityka. Jan (Iwan) Mazepa [ok. 1639–1709] w polskim przekazie. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 73: 2018 s. 105–117, streszcz. ang.

Gł. w historiografii XIX-wiecznej.

680. CIEŚLAR Aleksandra, Valde-Nowak Ewa: Sylwetka naukowa i bibliografia prac profesora Zdzisława Pietrzyka. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 5–27, streszcz. ang.

681. CITKOWSKA-KIMLA Anna: Golo Manns Konzeption der Geschichtsschreibung. *Studia Środkoeuropejskie i Balkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 113–123, streszcz. ang.

682. CMENTARZE wojenne I wojny światowej po stuleciu. Stan badań i ochrony. Red. Małgorzata Karczevska. Białystok 2018

Ośr. Badań Europy Środkowo-Wschodniej 8° ss. 224, il., mapy. (Archeologia Pamięci; t. 5).

Treść: Od redakcji s. 5–6; Karczevska Małgorzata: Stan rozpoznania i opieki oraz zagrożenia cmentarzy I wojny światowej w Polsce północno-wschodniej s. 7–33; Karczevska Małgorzata, Karczevski Maciej: Metody identyfikacji terenowej cmentarzy i mogił wojennych z czasów I wojny światowej s. 35–46; Karczevski Maciej: Metody inwentaryzacji i dokumentacji cmentarzy i mogił wojennych z czasów I wojny światowej s. 47–69; Zalewska Anna I., Cyngot Dorota, Czarniecki Jacek, Karszys Grzegorz: Miejsca spoczynku poległych w toku Wielkiej Wojny nad Rawką i Bzurą – ich zaistnienie, trwanie i zanik... oraz poznanie i ochrona s. 71–102; Figiel Rafał: Cmentarze dawnego powiatu ostrowskiego – pomniki bohaterów czy kontaminacja krajobrazu? s. 103–120; Kobiłka Dawid: Las, który łączy kulturę i naturę – cmentarz jeńców wojennych w Czersku, woj. pomorskie s. 121–139; Brzozowska Marlena: „Tu było pięć mogił...” pamięć mieszkańców wschodniej Mazowsza o cmentarzach Wielkiej Wojny s. 141–153; Andrukajtis Jarosław: Cmentarz z I wojny czy garnizonowy? Przyczynki do historii cmentarza w Lötzen/Giżycku s. 155–162; Figiel Rafał: Renowacja cmentarza wojennego w Rosoczu s. 163–175; Karczevska Małgorzata, Karczevski Maciej: Renowacja cmentarzy wojennych w Romanowie i Romotach, gm. Kalinowo, woj. warmińsko-mazurskie s. 177–224.

683. CZERNIECKA-HABERKO Anna: Portret Stanisława Nałęcz Małachowskiego w świetle historiografii polskiej. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 85–103, streszcz. ang.

684. [CZUBIŃSKI Antoni]: Historia uczy skromności i pokory. Rozmowa z profesorem Antonim Czubińskim. (Rozmowa archiwalna z 1988 roku z okazji 70. rocznicy wybuchu powstania wielkopolskiego). Rozm. Tadeusz Kaczmarek. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 147–150.

Przedruk wywiadu, który ukazał się w „Głosie Wielkopolskim” 11 XI 1988 r. Dotyczy pracy naukowej prof. A. Czubińskiego oraz podejmowanych kierunków badań.

685. CZY powstanie styczniowe było konieczne? – opinie. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 10–17.

Udział biorą: Andrzej Chwałba, Janusz Kozioł, Andrzej Niedojadło, Zbigniew Karciński, Roman Pelczar i Lidia Michalska-Bracha.

686. DOBRŃSKI Adam Czesław: Piewczynie historii Łomży. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 275–277.

Donata Godlewska (1925–2017).

687. DZIEWULSKI Michał: Zdzisław Żygulski jun. [1921–2015] jako bronioznawca. Wspomnienie i próba charakterystyki. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 27–60, streszcz. ang.

688. FOKT Krzysztof: A chronicle of research in legal and constitutional history at the Faculty of Law and Administration of the

Jagiellonian University in 2012. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.] 2014 z. 1 s. 71–75.

689. FRIEDRICH Barbarossa in den Nationalgeschichten Deutschlands und Ostmitteleuropas (19.–20. Jh.). Hrsg. von Knut Görlich, Martin Wihoda. Köln–Weimar–Wien 2017 Bohlau 8° ss. 343.

Z treści: Mühle Eduard: Polen im 12. Jahrhundert Wahrnehmungen deutschsprachiger Mediävisten des 19. und 20. Jahrhunderts s. 33–46; Pleszczyński Andrzej: Die polnische Öffentlichkeit im 19. und frühen 20. Jahrhundert gegenüber den preussischen Initiativen zur Verherrlichung Friedrichs I. Barbarossa s. 47–63; Némec Jiří: Das Bild des Mittelalters in den tschechischen und deutschen Erinnerungskulturen Böhmens, Mährens und Schlesiens. Eine Stichprobenstudie aus den österreichischen Lehrbüchern für Geschichte s. 63–104; Dalewski Zbigniew: Kaiser und Polen. Polnisch-deutsche Beziehungen in der polnischen Geschichtsschreibung des 19. Jahrhunderts s. 305–318; Pauk Marcin R.: Auf dem Weg zur Scheidung? Schlesien und die Stauffer in der polnischen Historiographie des 19. und 20. Jahrhunderts s. 319–330.

Rec.: Tomaszek Michał, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 958–964.

690. GAJDAJ Ol'ga Mihajlivna: Provincijna dvoráns'ka sadiba (kinec' XVIII–poč. XX st.). Naris do istoriografii problemi. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 69–79, streszcz. pol., ang.

691. GAJOWNIK Tomasz: Rywalizacja wywiadowcza Polski i Litwy w latach 1921–1939. Problematyka badawcza. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 495–514, streszcz. ang.

692. GÓRNIAK-BARDZIK Magdalena: Atelier Gustav Dietrich Oberglöugau. Sprawozdanie z badań nad historią zakładu fotograficznego Gustava Dietricha w Głogówku. *Notatnik Skansenowski*. Nr 6/7: 2017 s. 89–93.

Lata 1895–1943.

693. HAYASAKA Makoto: Orientacja państwowa w świadomości historyków polskich w procesie kształtowania nowoczesnego narodu. Próba analizy porównawczej. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.] 2016 s. 93–104, streszcz. ang.

XIX–XXI w.

694. HISTORIA dnia codziennego jako przedmiot badań naukowych. Red. Beata A. Nowak, Kamil Maciąg. Lublin 2017.

Rec.: Wałkowski Andrzej, *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 297–301.

695. HISTORIA to nie dziwka. Antologia tekstów Pawła Jasienicy, jego interlokutorów i recenzentów. Zebrał, wstępem i komentarzem opatrzył Arkadiusz Kierys. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 850, nlb. 2.

696. HORMUTH Dennis: Die Reformation in Pommern in der deutschsprachigen Historiographie 1900–1990. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 4 s. 299–314, streszcz. ang.

697. JABŁONOWSKI Aleksander: Historia Rusi południowej do upadku Rzeczypospolitej. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 252.

Podstawa ed.: Kraków 1912.

698. JAGIEŁŁO Zdzisław: Bezpieczeństwo i obronność państwa w piśmiennictwie polskim – wybrane zagadnienia. Legnica 2018 Wydaw. Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witolda 8° ss. 274, il.

XI–XXI w.

699. JASIEWICZ Krzysztof: Oblawa Augustowska – stan badań, ich uwarunkowania i perspektywy. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 2 s. 131–149, streszcz. ang., ros.

700. JERZY Wojtowicz – historyk gospodarki, społeczeństwa i kultury doby nowożytnej. Indywidualny przypadek z historiografii PRL. Red. Kazimierz Maliszewski, Wojciech Piasek. Toruń 2015.

Rec.: Norkowska Aleksandra: „Indywidualny przypadek”, czyli o nieprzypadkowej pamięci historyków. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 177–182.

701. JÓZWIAK Sławomir, Trupinda Janusz: Czy rzeczywiście wbrew „tradycji”? O współczesnych badaniach nad zamkami krzyżackimi na tle ustaleń historiografii z XIX i I. połowy XX wieku. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 25–39, streszcz. ang.

702. JULKOWSKA Violetta: Historie rodzinne. Narracje, narratorzy, interpretacje. Poznań–Bydgoszcz 2018 Inst. Historii UAM; Epigram 8° ss. 272, il., streszcz. ang. (Publikacje Instytutu Historii UAM; 175).

703. JUNDO-KALISZEWSKA Barbara: Mitologizacja pamięci. Wokół sporu o ocenę polskiego i litewskiego ruchu oporu. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 127–148, streszcz. ang.

Podczas II wojny światowej; w historiografii i mediach.

704. KABZIŃSKA Iwona: „Nie będę czytał tych staroci”. O niechęci do poznawania historii dyscypliny. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 7–25, streszcz. ang.

705. KACZMAREK Maciej: Pomorze w epoce brązu – kilka refleksji o stanie i potrzebach

badań. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 7–22, streszcz. ang.

706. KALINOWSKA-WÓJCIK Barbara: Między wschodem i zachodem. Ezechiel Zivier (1868–1925) historyk i archiwista. Katowice–Warszawa 2015.

Rec.: Spyra Janusz, *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 446–450.

707. KASABUŁA Tadeusz: Książd dr Tadeusz Krahel [ur. 1937]. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 7–9.

708. KATŌ Ariko: Japońskie publikacje o Zagładzie wydane po 1995 r. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 632–647.

709. KELLER Dawid: Historiografia dziejów Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i Kolei Górnośląskiej – stan badań, potrzeby badawcze. *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 29–41, streszcz. ang., niem.

710. KLEMENTOWSKI Robert: Glokalizacja historii. Uwagi na marginesie publikacji o bolesławieckim UB i SB. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 28–31.

Wydane po 1990 r.

711. KLINT Paweł: Katalogi testamentów mieszkańców miast z terenów Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego do 1795 roku, red. Urszula Augustyniak, t. I–VII, Warszawa 2017. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 503–517.

Omówienie serii wydawniczej.

712. KOSMAN Marcell: From the history of Poland 10th–20th century. Sketches from historical and political culture. Poznań 2018 Publishing House of the Faculty of Political Science and Journalism at Adam Mickiewicz University 8° ss. 197, il.

Współwyd.: Labuda Gerard: The contribution by Marcell Kosman to the synthesis of the history of Poland and its neighbors.

713. KOT Stanisław: Rzeczpospolita Polska w literaturze politycznej Zachodu. Oprac. Lech Szczucki i Janusz Tazbir. Warszawa 2017.

Rec.: Matelski Dariusz: Rzeczpospolita Polska w literaturze politycznej Zachodu – uwagi po lekturze książki prof. zw. UJ dr. hab. Stanisława Kota. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 295–313.

714. KOZAK Szczepan: Niecodzienna codzienność. Galicja i życie codzienne jej mieszkańców w badaniach historycznych po 2010 roku. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 9–20, streszcz. ang.

715. KOZŁOWSKA Magdalena: Najnowsze publikacje w języku polskim poświęcone dziejom Bundu. Próba przeglądu. *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 425–432.

716. KRAKOWSKIE środowisko historyczne XV–XX w. Ludzie, idee, dzieła. Pod red. Tomasza Gąsowskiego i Janusza Smoluchy. Kraków 2018 PAU; Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum 8° ss. 469, tabl. 4, il., streszcz. ang.

Treść: Gąsowski Tomasz, Smolucha Janusz: Słowo od redaktorów s. 5–8; Wyrozumski Jerzy: Twórcy krakowskiej mediewistyki s. 11–28; Słoczyński Henryk M.: Józef Szujski i Michał Bobrzyński – koncepcje historii i interpretacja dziejów Polski s. 29–54; Drelicharz Wojciech: Na miarę wielkości odrodzonej Rzeczypospolitej. Program edytorski Władysława Semkowicza s. 55–74; Dybiec Julian: Krakowskie środowisko historyczne w okresie międzywojennym s. 75–85; Horzela Dobrosława, Walczak Marek: Krakowskie mediewistyka historyczno-artystyczna po II wojnie światowej s. 87–112; Follprecht Kamila: „Chlubę Archiwum stanowią nie tylko zbiory, ale i ludzie, którzy mu patronowali”, czyli o dyrektorach krakowskich archiwów XIX–XX w. s. 113–138; Sroka Stanisław Tadeusz: Wkład historyków krakowskich w rozwój nauk przyrodniczych i rolniczych s. 139–148; Rokosz Mięczysław: Jan Długosz – „my z niego wszyscy” s. 151–168; Graff Tomasz, Wołyńiec Bartłomiej M.: Maciej z Miechowa – historyk przełomu epok s. 169–181; Smolucha Janusz: Bernard Wapowski – kontynuator Jana Długosza i ojciec polskiej kartografii s. 183–194; Piech Stanisław Ludwik: Janina Bieniarzówna i jej uprawianie historii s. 195–210; Stawowy-Kawka Irena: Henryk Batowski (1907–1999) – historyk dziejów najnowszych Europy Środkowej i Bałkanów, nauczyciel i wychowawca kilku pokoleń historyków s. 211–223; Sprawski Sławomir: Ludwika Piotrowicza badania nad historią starożytną s. 225–248; Szczerba Anna: Pisarstwo historyczne krakowskiego duchowieństwa w latach 1795–1918 s. 251–267; Cieślak Stanisław: Książd Stanisław Załęski SJ (1843–1908) – dziejopis jezuitów s. 269–291; Łukaszevska-Haberkowa Justyna: Historiografia jezuitska w Krakowie w XX w. s. 293–304; Szymborski Wiktor: Krakowscy dominikanie i ich wkład w rozwój historiografii polskiej s. 305–338; Bruździński Andrzej: Historycy zakonów na Wydziale Historii Kościoła Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie s. 339–353; Daszyk Krzysztof Karol: „Nekropolia przeszłości”. Kraków w dziewiętnastowiecznej refleksji patriotycznej s. 357–387; Gąsowski Tomasz: Piórem i szabłą. Historycy w mundurach w kraju i na emigracji: profesorem płk Waław Tokarz i gen. Marian Kukiel s. 389–401; Fokt Krzysztof: Historycy krakowscy – badacze Górnych Łużyc. Szkic potrójnie subiektywny s. 403–414; Barcia Antoni: Krakowski wkład w powstanie katowickiego środowiska historycznego s. 415–428; Gadocha Marcin: Początki studiów historycznych w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie s. 429–442.

717. KRASZEWSKI Józef Ignacy: Polska w czasie trzech rozbiorów 1772–1799. *Studia do historii ducha i obyczaju J. I. Kraszewskiego*. T. 1: 1772–1787. Ed. i przygot. tekstu Artur Gajewski. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 327, tabl. 1, il.

718. KRASZEWSKI Józef Ignacy: Polska w czasie trzech rozbiorów 1772–1799. *Studia do historii ducha i obyczaju J. I. Kraszewskiego*. T. 2: 1788–1791. Ed. i przygot. tekstu Artur Gajewski. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 308, il.

719. KRASZEWSKI Józef Ignacy: Polska w czasie trzech rozbiorów 1772–1799. Studia do historii ducha i obyczaju J. I. Kraszewskiego. T. 3: 1791–1799. Ed. i przygot. tekstu Artur Grajewski. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 415, il.

720. KRZYŻAŃSKI Piotr: Bitwa pod Byczyną – ocena polityczno-militarna na kartach polskiej historiografii wojskowej. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 139–148, streszcz. ang.

721. LELEWEL Joachim: Cześć bałwochwalcza Słowian i Polski. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 148, tabl. 2, il.

Repr., oryg.: Poznań 1857.

722. LEWANDOWSKI Jan: Powiat tomaszowski w latach I wojny światowej – zarys problematyki badawczej. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 73–85.

723. LICHĄŃSKI Jakub Z[dzisiaj]: Retoryka i heraldyka: propozycja do badań pól wspólnych. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 16(27): 2017 s. 107–113, streszcz. ang. s. 132.

724. ŁĘCZYCKA Urszula: Polityka zagraniczna według Galla Anonima. *Officina Historiae*. T. 1 2018 nr 1 s. 31–50, streszcz. ang.

725. ŁOJCZYK Jakub [Tomasz]: Źródła wiedzy Jana Długosza o XV-wiecznych arcybiskupach gnieźnieńskich, biskupach krakowskich i biskupach poznańskich. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 115–123, streszcz. ang.

726. MADAJCZYK Piotr: Mniejszość niemiecka w badaniach nad Polską jako państwem narodowym po II wojnie światowej. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 197–204, streszcz. ang., niem.

727. MAGOWSKA Anita: Historia farmacji według Zbigniewa Beli [1949–2018]. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 583–599, streszcz. ang.

728. MARESZ Teresa: Polska i Polacy w radzieckiej szkolnej narracji podręcznikowej. Bydgoszcz 2017.

Rec.: Wylęzek Maria: Burżuazyjny wróg czy socjalistyczny przyjaciel? Rzecz o wizerunkach Polski i Polaków, prezentowanych na kartach radzieckich podręczników szkolnych. *Wiek Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 302–305.

729. MARESZ Teresa: Rok 1918 i jego następstwa w świetle ukraińskich podręczników

do historii: między powojennym urządzeniem świata a zawiedzionymi nadziejami Ukraińców. *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 75–95, streszcz. ang.

730. MAROŃ Jerzy: Znani, nieznani i zapomniani historycy wojskowości z kręgu Władysława Konopczyńskiego i Stanisława Herbsta. Wrocław 2018 Wydaw. Via Nova 8° ss. 191, nlb. 1. (Wrocławskie Studia z Historii Wojskowości; t.7).

731. MARYNOWSKI Marcin: Kupcy z Polski na moldawskich i siedmiogrodzkich szlakach handlowych w XV–XVIII wieku. Historiografia i źródła rumuńskojęzyczne. Przemysł 2018 Wydaw. Nauk. Tow. Przyj. Nauk 8° ss. 304, tabl. k. 1, il., mapy, streszcz. ang., rum.

Tyt. równol.: Negustorii din Polonia pe drumurile comerciale ale Moldovei și Transilvaniei in sec. XV–XVIII. Istoriografia și izvoarele in limba română.

732. MATERNICKI Jerzy: Wanda Moszczeńska (1896–1974) współtwórczyni polskiej historii historiografii. Rzeszów 2017.

Rec.: Pasisz Piotr, *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 405–417.

733. MAZUR Grzegorz: Ludwik Widerszal (1909–1944). Z kręgu historyków wokół Instytutu Wschodniego. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 3 [dr.:] 2017 s. 633–644, streszcz. ang. s. 493–494.

734. MIGDALSKI Paweł: Die Darstellung der Reformation in Pommern in Veröffentlichungen aus der Zeit des kommunistischen Polen. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 4 s. 315–330, streszcz. ang.

735. MIKNYS Rimantas: Najnowsza historiografia litewska o stosunkach narodowościowych na Litwie w końcu XIX – pierwszej połowie XX wieku. Stan badań. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 365–372, streszcz. ang.

736. MŁODAWSKA Magdalena, Starzyński Marcin: Władysława Łuszczkiewicza [1828–1900] studia nad architekturą i sztuką cystersów polskich. *Nasza Przyszłość*. T. 129: 2018 s. 225–248, streszcz. ang.

737. MŁYNARSKA-KALETYNOWA Marta: Źródła pisane w archeologii (na przykładzie badań nad średniowiecznymi miastami). *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 177–181, streszcz. ang.

738. MORAWSKI Wojciech: Dlaczego warto dać sobie spokój z badaniami nad zaco-faniem? *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 271–281.

739. MOŹDŻEŃ Julia: Przedstawianie świata przez kronikarzy gdańskich na przełomie XV i XVI wieku. Toruń 2016. (Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu; R. 95, z. 2).

Rec.: Okniński Piotr, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 242–245.

740. MOŹDŻEŃ Julia: The picture of the city of Gdańsk in the historiography from beyond Gdańsk in the late Middle Ages and the beginning of the early modern period. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 4 s. 25–48, streszcz. niem., pol.

741. NABYWANIEC Stanisław: „Prawdzwie umiłował mądrość, nieustannie jej poszukiwał”. Księdza Bolesława Kumora (1925–2002) wkład w polską historiografię kościelną. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 184–197, streszcz. ang.

742. „NAJCZĘSTSZE nazwiska w Polsce – współczesność i historia. Słownik elektroniczny”. Stan badań nad projektem. [Aut.] Katarzyna Skowronek, Barbara Czopek-Kopciuch, Halszka Górny, Małgorzata Magda-Czekaj, Elena Palinciuc-Dudek, Elżbieta Supranowicz. *Onomastica*. R. 62: 2018 s. 299–314, streszcz. ang.

743. NOSOV Boris [Vladimirovič]: Iz istorii naučnyh svâzej Rossiii i Pol'si v oblasti estestvennyh nauk na rubeże XX–XXI vv. (po materialam arhiva Komissii istorikov Rossii i Pol'si). *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 125–137.

744. OBARA-PAWŁOWSKA Anna: O kilku publikacjach książkowych po jubileuszu Długosзовym. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 269–288.

745. OLSZEWSKI Paweł: Relacje polsko-kaukaskie w pamiętnikach i literaturze naukowej – zarys problematyki. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 211–238, streszcz. ang., niem., ros.

XIX–XX w.

746. ONISZCZUK-AWIŻEŃ Krystyna: O dawnym hrabstwie kłodzkim i zasłużonym historyku Josephie Köglerze [1765–1817]. Kłodzko–Szczytna 2018 Oficyna Wydaw. „Brama” 8° ss. 124, il. (Biblioteka Regionalna. Biografie; 3).

747. ORDON Longina: Spory o Tadeusza Kościuszkę w polskiej historiografii i literaturze. Warszawa 2017.

Rec.: Kocój Henryk: Tadeusz Kościuszko w historiografii i literaturze. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 417–428.

748. ORIGINES, fontes et narrationes. Pośród kręgów poznania historycznego. Prace ofiarowane profesorowi Marcelemu Antoniewiczowi w 65. rocznicę urodzin. Pod red. Marka Cetwińskiego i Macieja Janika; przy współudziale Marka Nity. Częstochowa 2018 Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego Uniw. Humanist.-Przyrodniczego im. Jana Długosza 8° ss. 1100, nlb. 1, il. Uniw. Humanist.-Przyrodniczy im. Jana Długosza.

Treść: Cetwiński Marek, Janik Maciej: Przedmowa s. 11–12; Tabula gratulatoria s. 13–14; Cetwiński Marek: O twórczości Jubilata słów parę s. 29–38; Panic Idzi: „Capcanus princeps Hunorum... inter Sabariam et Carnontum habitandi locum accepit”. Uwagi na temat upadku państwa Awarów s. 41–50; Wenta Jarosław: O Historii Aleksandra Wielkiego, czyli: co dalej w dyskusji o Kronice Anonima – tzw. Galla s. 51–58; Wąsowicz Henryk: Ilustracje chronologiczne w „Computus Ecclesiasticus” Jana Sarcobosco s. 59–72; Policińska Ewelina: „Quoniam procedente tempore facile oblivion traduntur ea, que minus firmiter sunt memorie commendata”. Kancelaria księcia Henryka Pobożnego s. 73–99; Wojciechowski Leszek: Kobiety i zwierzęta w dziełach Tomasa z Cantimpré (XIII wiek) s. 101–127; Iwańczak Wojciech: Co tzw. Dalimil sądził o Polsce i jej mieszkańcach s. 129–138; Żabiński Grzegorz: Traktaty szermiercze proboszcza Johanna Lecküchnera z II połowy XV wieku s. 139–147; Rachuba Andrzej: Wartości informacyjna „Compendium” Wojciecha Wijuka Kojalowicza s. 149–155; Nagielski Mirosław: Instrukcja na sejm ordynaryjny w Warszawie 9 XI 1666 roku szlachty pińskiej s. 157–173; Skupiński Krzysztof: „Próba pióra, kalamarza, atramentu i pisarza”. Przynależność polskie ze zbioru Samuela Adalberga jako źródło do dziejów kultury pisma s. 175–187; Kowalska Barbara: W drodze do nieba i na zwykły stóg siana – kilka odłosek średniowiecznej drabiny s. 189–201; Mrozowski Przemysław: Herb w przestrzeni późnośredniowiecznego kościoła prowincjonalnego w Małopolsce. Przykład Zbyszyc s. 203–218; Kiaupienė Jūratė: Litewska „Pogoń” w XV-wiecznej kronice Eberharda Windeckiego s. 219–227; Grala Hieronim: Zygmunt III – potomek „Moskiewskiej” księżniczki? (Wokół praw Wazów do carskiego tronu) s. 229–243; Jurkiewicz Jan: Krecacja przeszłości magnackiego rodu – przykład Ogińskich s. 245–269; Dacka-Górzyńska Iwona M.: L'influence de l'héraldique française sur l'héraldique polonaise au XVIIIe siècle – quelques remarques s. 271–278; Górzyński Sławomir: Witosławscy herbu Nieczuja s. 279–292; Krivošëa Igor, Arcun Ūliã: Gerb šláhty umanc' kogo povitu (za materialami rodovidnoi knigi) s. 293–310; Dymmel Piotr: Projekt herbu Lublina z 1931 roku s. 311–325; Wolnicki Paweł: Herb w praktyce administracyjnej jednostek samorządu terytorialnego s. 327–336; Hauziński Jerzy: As-Sajjida Arwa Bint Ahmad – królowa-kapłan w islamskim Jemenie s. 339–348; Śliwiński Błażej: Młodzieńcze czyny Bolesława Krzywoustego pod Santokiem w latach 1100–1101 s. 349–360; Chmielewska Katarzyna: „Multe iniquitades occurrerunt et temptationes gravissime”. Klótnie między zakonnikami w relacjach średniowiecznych kronik klasztornych s. 361–372; Sperka Jerzy: Jan z Bierawy i Zubrzy beneficjentem króla Władysława Jagiełły s. 373–382; Kiaupa Zigantas: Kanonik mytnikiem. Kartka z dziejów Litwy w pierwszej połowie XVI wieku s. 383–396; Odrzywolska-Kidawa Anna: Fałszywi apostołowie i egzorcyzmy na Jasnej Górze w XVI-wiecznych przekazach źródłowych s. 397–411; Wisner Henryk: Rokoszanie. Kilka słów o Januszu Radziwiłła (1579–1620) s. 413–422; Milik Katarzyna: Koproterapia w osiemnastowiecznym „Compendium medicum auctum...” s. 423–444; Stroynowski Andrzej: Rola Michała Hieronima Radziwiłła w obradach sejmu rozbiorowego 1773–1775 s. 445–455; Trąbski Maciej: Pojedynek dwóch Litwinów. Szkic do dziejów dyscypliny wojskowej w epoce nowożytnej s. 457–464; Dubicki Tadeusz:

Biografia oficera WP II Rzeczypospolitej s. 465–475; Związek Jan: Ks. Marian Leon Fulman – proboszcz parafii św. Zygmunta w Częstochowie (1907–1918) s. 477–521; Zbudniwiew Janusz: Jasnogórski samarytanin o. Stanisław Nowak w posłudze byłym obrońcom Warszawy osadzonym w niemieckich stalagach s. 523–538; Laberschek Jacek: Początki Nakła Lelowskiego. Przyczynę do dziejów rodziny Konecypolskich herbu Pobóg s. 541–552; Łosowski Janusz: Obrazliwe słowa, złożeńczenia i gesty w małym mieście okresu staropolskiego (na przykładzie podlubelskich Bełżyc) s. 553–569; Nita Marek: Dzieje elektrowni w Sosnowcu do 1918 roku s. 571–595; Studnicka-Mariańczyk Karolina: Dzieje sieradzkiego Zakładu Karnego od chwili powstania do początku II wojny światowej s. 597–613; Złotkowski Dariusz: „Okno Wystawowe Przemysłu Okręgu Częstochowskiego” w 1933 roku. Między wystawą przemysłową a polityką sanacji s. 615–635; Janik Maciej: Jurański mikroświat – próba syntetycznej ramy interpretacyjnej rozwoju wspólnoty lokalnej s. 637–675; Kała Damian: Wojewoda krakowski Klemens z Rusczyz – w trybach średniowiecznych mechanizmów władzy s. 679–690; Szymczak Alicja, Szymczak Jan: Wójtostwo w Nowej Brzeźnicy w XIII–XVI wieku s. 691–714; Szczygieł Ryszard: Jan Gabriel Tęczyński wobec gmin miejskich Lublina i Parczewa. O roli starostów w życiu miast królewskich w pierwszej połowie XVI wieku s. 715–727; Łosowska Anna: „Pastor civitatis”, sezonowy sługa miejski na przełomie XV i XVI wieku (na przykładzie miasta Przemyśla) s. 729–737; Smoliński Aleksander: Kamieniec Podolski – dzieje i obecny stan twierdzy s. 739–766; Ciesielski Tomasz: Antoniego Zablockiego dylematy zawodowe. Konsulat polski nad brzegiem Morza Czarnego w latach 80. i na początku lat 90. XVIII wieku s. 767–794; Kijas Artur: Księża społecznicy w Wielkopolsce w pierwszej połowie XIX wieku s. 795–804; Matuszewski Jacek: Ile procesów o Morskie Oko? s. 805–813; Chwalba Andrzej: Jak żyć, by przeżyć. Polska: 1914–1918 s. 815–828; Strzelczyk Jerzy: Od Hamburga do Akwilei. Biskupstwa na zachodnim skraju Europy Środkowo-Wschodniej s. 831–842; Vaníček Vratislav: Družina, nebo šlechtá? K sociálnímu zázemí raně „slovenského” státu (Čechy, Kyjevská Rus, Polsko) s. 843–868; Dubicki Andrzej: Znaczenie kampanii wołoskiej Karola Roberta w 1330 roku dla umocnienia się państwa wołoskiego s. 869–885; Tęgowski Jan: W sprawie prawosławnego chrztu Jagiellów s. 887–899; Sliż Nataliá: Pobyt garadzenskih maščan u XVI – peršaj polove XVII stst. s. 901–925; Eskin Ürij M.: Mestničestvo i Smolenskaá vojna s. 927–940; Kozlákov Václav: „S smeohm i š čelkan'em sabel'nym...” (o posledstviáh diplomatičeskogo razryva Moskovskogo gosudarstva i Reči Pospolitoj v 1653 g.) s. 941–945; Olech Adam: W sprawie destrukcji substancjonalności świata s. 949–962; Żołądz-Strzelczyk Dorota: „Obcych języków siła umieć jest dar Boży” – XVII-wieczny poglądy na nauczanie języków s. 963–973; Czajkowski Krzysztof: Tadeusz Kościuszko Mickiewicza s. 975–983; Srogos Tadeusz: Postacie Janusza i Bogusława Radziwiłłów w historiografii Ludwika Kubali s. 985–997; Czerniecka-Haberko Anna: Między poetyckim umiesieniem a traumą przeszłości. Piotr Wielki w twórczości historycznej Adama Mickiewicza s. 999–1011; Sinkevič Evgen: Problema poširenná mifiv i stereotipiv u suspil'nij svidomosti ta istoriografii s. 1013–1019; Tkačuk Anna: Osnovni pidhodi do visvitlenná postati Bogdana Hmel'nic'kogo istorikami Ukraïni i Respubliki Pol'ša s. 1021–1027; Wypych-Gawrońska Anna: Dramat historyczny w teatrze częstochowskim. Sceniczny obraz historii i jego odbiór w lokalnych mediach s. 1029–1037; Morawiec Norbert: Nauczyciel, metaforyka lokalności-globalności a regionalizm w szkolnej edukacji s. 1039–1061; Sobalski Franciszek: Z dziejów Archiwum Państwowego w Częstochowie (do 1989 roku) s. 1063–1091; Zakrzewski Andrzej J.: Historyk na prowincji. Jak się rodziła historia w AJD? Subiektywna geneza kierunku s. 1093–1100.

749. ORŁOWSKI Witold M.: Inna Polska? 1918–2018, alternatywne scenariusze naszej

historii. Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 331, il., mapy.

750. PIEKARSKI Michał: Muzykologdy z Uniwersytetu Jana Kazimierza w badaniach nad przeszłością muzyczną Lwowa i ziemi lwowskiej. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 4 [dr.:] 2018 s. 913–926, streszcz. ang. s. 733–734.

Lata 1912–1943.

751. PIEKOSIŃSKI Franciszek: Kodeks Dzikowski. Rękopis z r. 1501, zawierający tłumaczenie średniowiecznych prawa polskiego pomników. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 171, nlb. 1.

Repr., oryg.: Kraków 1893.
Monografia i źródło.

752. [PIEKOSIŃSKI Franciszek]: O dynastycznym szlachte polskiej pochodzeniu. Skreślił Franciszek Piekosiński. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. nlb. 4, 292, il.

Repr., oryg.: Kraków 1888 Drukarnia „Czasu” Fr. Kluczyckiego i Spółki.

753. PIETRZKIEWICZ Iwona: Book culture in the male orders of the Grand Duchy of Lithuania 15th–18th centuries (assumptions of a research project). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 333–340.

754. PLUTA Paweł: Józef Maksymilian Ossoliński [1748–1826] a idea utworzenia biblioteki publicznej – analiza dotychczasowego stanu badań. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 59–72.

755. POKORZYŃSKA Elżbieta: Leksykon opracowawczy. Realizacja projektu w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Komunikat. *Z Badań nad Książką i Księgozbiórami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 443–447, streszcz. ang.

756. POLISH popular science journals since the 18th century until the year 1939 (assumptions of a research project). [Aut.] Grażyna Wrona, Agnieszka Cieślak, Ewa Wójcik, Renata M. Zając, Dorota Kamisińska. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 322–332.

757. POLISH press for children and youth up to 1918 year (assumptions of a research project). [Aut.] Władysław Marek Kolasa, Michał Rogoż, Krzysztof Woźniakowski, Sabina

Kwiecień. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244; Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15; 2017 s. 309–321.

758. POLSKA epoki Piastów. Red. Piotr Skoczek. Proszówki 2018 Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza 4° ss. 271, nlb. 1, il. (Skarby Kultury i Literatury Polskiej; 38).

Przedr., oryg.: Sokołowski August: Dzieje Polski ilustrowane. T. 1 [Epoka piastowska]. Warszawa 1899; Spitzer Salomon: Kazimierz Wielki. W 600. rocznicę urodzin. Kraków 1910.

759. POLSKA i Ukraina w latach trzydziestych–czterdziestych XX wieku. Dwadzieścia lat polsko-ukraińskiego projektu naukowego 1996–2016. Red. Jerzy Bednarek i Jurij Szapował. Łódź–Warszawa–Kijów 2018 IPN–KŚZpNP; Wydzielone Archiwum Państw. Służby Bezpieczeństwa Ukrainy; Inst. Badań Polit. i Narodowościowy NAN Ukrainy 8° ss. 207, nlb. 1, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ukr.

Treść: Szarek Jarosław: Przedmowa Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Peredmova Golovi Īnstitutu nacional'noĭ pam'ati – Komisij z rozsliduvann'ia zločiniv proti pol's'kogo narodu s. 7–9; Gricak Vasil': Przedmowa Szefa Służby Bezpieczeństwa Ukrainy. Peredmova Golovi Służbi bezpeki Ukraïni s. 10–11; Šapoval Ūrij: W poszukiwaniu dokumentów służb specjalnych. Pierwsze lata doświadczeń polsko-ukraińskiej grupy roboczej (1996–2001). U posukah dokumentiv speclszub. Dosvid perših rokov roboti pol's'ko-ukraïns'koĭ robočoi grupi (1996–2001) s. 12–21; Bednarek Jerzy: Współpraca naukowa archiwum Instytutu Pamięci Narodowej z archiwum Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w latach 2001–2016. Naukove spivrobotnictvo arhivu Īnstitutu nacional'noĭ pam'ati z arhivom Służbi bezpeki Ukraïni u 2001–2016 rr. s. 22–36; Majewski Marcin: In Memoriam. Członkowie polsko-ukraińskiej grupy roboczej, którzy odeszli. In Memoriam. Svitloĭ pam'ati učasnikiv pol's'ko-ukraïns'koĭ robočoi grupi, aki vŕne ne z nami. [Jolanta (Zuzanna) Gajowniczek (1944–2012), Grzegorz Jakubowski (1954–2001), Petro Kulakov's'kij (1940–2011), Volodimir Pristajko (1941–2008), Jędrzej Tucholski (1932–2012)] s. 38–51; Bednarek Jerzy, Karbarz-Wilińska Joanna: Fotokalendarium prac polsko-ukraińskiej grupy roboczej w latach 1996–2016. Fotokalendar diál'nosti pol's'ko-ukraïns'koĭ robočoi grupi v 1996–2016 rr. s. 52–111; Wykaz opublikowanych dokumentów archiwalnych w serii „Polska i Ukraina w latach trzydziestych – czterdziestych XX wieku. Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych” s. 112–160; Perelik arhivnih dokumentiv, opublikovanih u serij „Pol's'ca ta Ukraïna u tridc'atih – sorokovih rokah XX stolit'ia. Nevidomi dokumenti z arhiviv special'nih služb” s. 162–208.

760. POLSKIE dziesiętnastowieczne pamiętniki i listy z Ziemi Zabranych. Rola i miejsce w badaniach historycznych. Red. Wiesław Caban, Lidia Michalska-Bracha. Kielce–Warszawa 2017.

Rec.: Karpieńska Małgorzata, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 199–205.

761. PRZEŁOMOWE wydarzenia historyczne we współczesnych polskich i czeskich

podręcznikach szkolnych. Historické mezníky v současných polských a českých školních učebnicích. Red. nauk. Danuta Konieczka-Śliwińska i Małgorzata Machałek. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 380, il. (Publikacje Instytutu Historii UAM; 165).

Tekst równol. pol., czes.

Treść: Konieczka-Śliwińska Danuta, Machałek Małgorzata: Wstęp s. 7–9; Konieczka-Śliwińska Danuta, Machałek Małgorzata: Úvod s. 11–13; Konieczka-Śliwińska Danuta: Działalność polsko-czeskiego Zespołu ds. Podręczników Szkolnych w latach 2014–2017 s. 15–23; Konieczka-Śliwińska Danuta: Činnost Polsko-české skupiny školních učebnic v letech 2014–2017 s. 25–32; Antonín Robert: Karol IV a ideál vlády královské s. 35–43; Antonín Robert: Karel IV. a ideál panovnícké moci s. 43–49; Dobosz Józef: Co wiemy o Mieszku I w świetle zachowanych źródeł i nowszych badań? s. 51–66; Dobosz Józef: Co víme o Meškovi I. ve světle zachovaných pramenů a nových výzkumů s. 67–81; Beneš Zdeněk: Karol IV jako exemplum edukacyjne s. 83–106; Beneš Zdeněk: Karel IV. jako edukační exemplum s. 107–128; Brynkus Józef: Mieszko I i Bolesław Chrobry twórcami państwa polskiego. Wzorce władców polskich w edukacji historycznej po 1945 roku s. 129–145; Brynkus Józef: Měšek I. a Boleslav Chrabrý tvůrci polského státu. Vzorce polských vládců v dějepisném vzdělání po roce 1945 s. 147–161; Gracová Blažena: Znamenání zdrojů psaných i ikonografických v utváření historické vědy učniů (na příkladě učebnicové prezentace Karla IV) s. 163–176; Gracová Blažena: Význam písemných a ikonografických pramenů pro fixaci historických vědomostí žáků (na příkladu učebnicové prezentace Karla IV.) s. 177–188; Konieczka-Śliwińska Danuta: Mieszko I i Karol IV w obudowie źródłowej współczesnych podręczników do nauczania historii s. 189–203; Konieczka-Śliwińska Danuta: Měšek I. a Karel IV. v prameném rámci současných polských učebnic s. 205–218; Machałek Małgorzata: Przelomowe wydarzenia historyczne a kształcenie obywatelskie w edukacji szkolnej w Polsce s. 221–228; Machałek Małgorzata: Przelomové historické události a občanská výchova ve školní výuce v Polsku s. 229–235; Labischová Denisa: Prezentácia okresu panovania Karola IV we współczesnych czeskich podręcznikach wiedzy o kraju ojczystym i wiedzy o społeczeństwie – analiza treści materiałów dydaktycznych s. 237–247; Labischová Denisa: Prezentace doby Karla IV. v současných českých učebnicích vlastivědy a výchovy k občanství – obsahová analýza edukačního média s. 249–258; Siwek Tadeusz, Baarová Barbara: Prezentacja geograficzna ważnych wydarzeń z historii Czech w podręcznikach geografii i w atlasach szkolnych s. 259–267; Siwek Tadeusz, Baarová Barbara: Geografická prezentace významných úseků českých dějin v učebnicích geografie a ve školních atlasech s. 269–276; Matykowski Roman: Początki państwowości polskiej i okres dynastii piastowskiej z perspektywy geografii historycznej, geografii politycznej i geopolityki s. 277–288; Matykowski Roman: Počátky polské státnosti a období piastovské dynastie z pohledu historické geografie politické geografie a geopolityky s. 289–299; Németh Vítová Lenka: Dobrawa a 1050. rocznica tzw. chrztu Polski: potencjał edukacyjny s. 301–311; Németh Vítová Lenka: Doubravka a 1050. výročí tzv. křtu Polska: vzdělávací potenciál s. 313–323; Tomášek Martin: Polanie wysmiewani i kochani. Przykłady prezentowania czesko-polskich stosunków w średniowieczu i ich potencjał edukacyjny s. 325–332; Tomášek Martin: Polané vysmívání a milování. Příklady zobrazení středověkých česko-polských vztahů a jejich edukační potenciál s. 333–339; Kratochvíl Viliam: Polskie i české podręczniki do historii w panelu dyskusyjnym s. 343–346; Kratochvíl Viliam: Pol'ské a české učebnice dějepisu v panelové diskusii s. 347–350; Pańko Grażyna: Polacy i Czesi – tak blisko siebie, a właściwie sobie nieznani. Z refleksji nad badaniami nad stanem wiedzy o sobie młodzieży polskiej i czeskiej w końcu XX wieku s. 351–353;

Pańko Grażyna: Poláci a Česi – tak blisko, ale ve skutečnosti neznámí. Úvahy o výtžkumech stavu vzájemných znalostí polské a české mládeže na konci 20. století s. 355–357; Wojdon Joanna: Głos w dyskusji o podręcznikach s. 359–363; Wojdon Joanna: Hlas w diskusi o učebnicích s. 365–369; Bibliografia s. 371–378.

762. RAJFURA Hanna: Nowe badania nad życiem i twórczością Jana Długosza. Osiągnięcia i potrzeby. *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 193–199.

763. RAJFURA Hanna: Warsztat pisarski Jana Długosza w świetle „Żywotu św. Stanisława”. *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 33–75, streszcz. ang.

764. REZMER Waldemar: Czy warto organizować Ogólnopolskie Forum Historyków Wojskowych (Wojskowości)? *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 241–263, streszcz. ang.

765. REZMER Waldemar: Polskie formacje wojskowe w Rosji 1917–1922 – baza źródłowa, stan wiedzy i postulaty badawcze. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 1/2 s. 193–217, streszcz. ang., ros.

766. RUSAKIEWICZ Monika: The murder of Wacław I in documents and historiography from the twelfth to sixteenth centuries. *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 194–205.

Dokonane prawdopodobnie pomiędzy 1135 a 1147 r.

767. SAMP Mariusz: Walki Gerona z Mieszkiem I w 963 roku – mit czy rzeczywiste wydarzenie? *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 13–58, streszcz. ang.

768. SIEWIERSKI Tomasz: Marian Małowist [1909–1988] i krąg jego uczniów. Z dziejów historiografii gospodarczej w Polsce. Warszawa 2016.

Rec.: Kozłowski Michał, *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 211–215.

769. SŁAPEK Dariusz: Terra incognita? Sport antyczny w historiografii polskiej (początki). *Kultura Fizyczna*. T. 17: 2018 nr 2 s. 11–56, streszcz. ang.

770. SMALÂŇČUK Alâksandr [Fëdaravič]: „Kraëvaâ ideâ” ũ belaruskaj gistoryi. Zbornik navukovyh artykulaŭ. Minsk 2017 Wydavec Zmicer Kolas 8° ss. 458, nlb. 2, il., mapa.

Rec.: Milewski Jan Jerzy, *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 103–104.

771. SMOLKA Stanisław: Polacy, Cześci i Niemcy. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. nlb. 2, 47.

Repr., oryg.: Kraków 1898.

Rozważania o politycznej współpracy Polaków z Czechami i Niemcami w monarchii austro-węgierskiej.

772. STARZYŃSKI Marcin: Malarz życia miejskiego – Jan Ptaśnik (1876–1930). U genezy studiów nad patrycjatem krakowskim. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23: 2017 [dr.] 2018 s. 101–133.

773. STOBIECKI Rafał: Anny M. Cienciak – współpraca z Instytutem Literackim w Maisons-Laffitte w świetle korespondencji z Jerzym Giedroyciem. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 133–147, streszcz. ang.

774. SURDACKI Marian: Polsko-włoskie badania nad historią opieki i wychowania. Stanisław Litak i Gabriele De Rosa. *Studia Paedagogica Ignatiana*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 113–130, streszcz. ang.

775. SURDACKI Marian: Dorobek i warsztat naukowy profesora Stanisława Litaka (1932–2010). *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 178–185, streszcz. ang.

Uzup.: Juško Paweł: Ostatnie dzieło i testament profesora Stanisława Litaka. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 186–188.

776. SZADY Joanna: Profesor Stanisław Litak (1932–2010) – przyczynek do biografii naukowo-dydaktycznej. *Studia Paedagogica Ignatiana*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 99–112, streszcz. ang.

777. SZUJSKI Józef: Cecora i Chocim. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. nlb. 4, 16, tabl. 2, il.

Repr., oryg.: Kraków 1871.

778. SZUMSKI Jan: Polityka a historia. ZSRR wobec nauki historycznej w Polsce w latach 1945–1964. Warszawa 2016.

Rec.: Rutkowski Tadeusz: Szkłanka do połowy pełna. O niepełnej, choć ciekawej próbie ukazania wpływu ZSRR na polską naukę historyczną. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 1 s. 147–155; Witowicz Bożena, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 1015–1021.

779. SZWEDA Krystyna: Propozycja pisania kronik na podstawie doświadczeń w Międzynarodowym Zgromadzeniu Misyjnym SSpS. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 117–126, streszcz. ang.

Wytyczne, kroniki zakonne.

780. SZWEDO Patrycja: „Sub banderio cruciatæ” – Władysław III Jagiellończyk jako średniowieczny rycerz idealny. Wizerunek władcy na podstawie „Roczników” Jana Długosza. *Średniowiecze Polskie i Powszechnie*. T. 9(13): 2017 s. 186–210, streszcz. ang., niem.

781. ŚLIWIŃSKI Błażej: Czech involvement in king Henry V of Germany's against Poland in September 1109 from the perspective of Polish historiography. *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 224–242.

782. ŚWIEŻAWSKI Ernest Sulimczyk: Esterka i inne kobiety Kazimierza Wielkiego. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 148, nlb. 1.

Repr., oryg.: Zarys badań krytycznych nad historyjografią i mitologią do wieku XV. 3, Esterka i inne kobiety Kazimierza Wielkiego. Warszawa 1894 nakł. własny.

783. TALAROWSKI Adam: Od poganina do króla arcychrześcijańskiego. Wizerunek Władysława Jagiełły w „Rocznikach” Jana Długosza. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 127–152, streszcz. ang., niem.

784. TARNOWSKI Stanisław: Nasze dzieje w XIX wieku. Ze 140 ilustracjami w tekście. Wyd. 3, uzup. Rzeszów 2014 Wydaw. Libra PL 4° ss. nlb. 4, 157, il.

Repr., oryg.: Kraków 1901.

785. TKAČUK Anna Ľ.: Osobistist' B. Hmel'nic'kogo v istoriografičnomu dorobku ukraïns'kih i pol's'kih istorikov. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 219–227, streszcz. ang.

786. TOPIJ-STEMPIŃSKA Beata: Kasata zakonu jezuitów w polskiej historiografii XX wieku i w początkach XXI wieku. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 214–231, streszcz. ang.

787. TRZECIECKI Maciej: Grody „plemienne” i „wczesnopaństwowe” na Mazowszu (IX–XI w.). Stan badań, problematyka i możliwości interpretacji. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 2 s. 42–67, streszcz. ang.

788. TYMIŃSKI Jan: Przegląd dorobku polskiej historiografii na temat flotylli rzecznej Marynarki Wojennej w Pińsku z lat 1919–1939. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 23–36.

789. [TYSZYŃSKI Aleksander]: Rys historyczny oświecenia Słowian. Przez A. Tyżyńskiego. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 142.

Repr., oryg.: Warszawa 1841 Drukarnia J. Dietrich.

790. VERFLECHTUNGEN in Politik, Kultur und Wirtschaft im östlichen Europa. Transnationalität als Forschungsproblem. Hrsg. von Jörg Hackmann, Peter Oliver Loew. Wiesbaden 2018 Harrassowitz Verlag 8° ss. 211, il. (Veröffentlichungen des Deutschen Polen-Instituts

Darmstadt; Bd. 35) (Völker, Staaten und Kulturen in Ostmitteleuropa; Bd. 6).

Treść: Hackmann Jörg, Loew Peter Oliver: Transnationalität und Verflechtung im östlichen Europa. Forschungsgeschichte und -perspektiven s. 7–20; Hadler Frank, Middell Matthias: Die Erforschung transnationaler Verflechtungen Ostmitteleuropas zwischen historiografischer Spurensuche Einbindung in das Konzept der „global condition” des späten 19. Jahrhunderts s. 21–45; Garsztecki Stefan: Politikwissenschaftliche Forschungskonzeptionen zu transnationalen Verflechtungen s. 46–59; Langenohl Andreas: Transnationalisierung aus Sicht der Soziologie und der Anthropologie s. 60–77; Kocyba Piotr: Sprachwissenschaftliche Konzeptualisierungen von Verflechtungs- und Vermischungprozessen s. 78–93; Gall Alfred: Literatur und Transnationalität – ein Fallbeispiel: Der polnische Messianismus in postkolonialer Perspektive s. 94–112; Jajeśniak-Quast Dagmara: Neue Dimensionen der Produktionsfaktoren. Verflechtungen in den Wirtschaftswissenschaften als Forschungsproblem der Wirtschaftsgeschichte s. 113–130; Hock Beata: Wozu ein transnationaler Ansatz in der Kunstgeschichte Ostmitteleuropas? s. 131–150; Dajczak Wojciech: Von der Nationalität über die Transnationalität zur Vereinheitlichung des Schuldrechts s. 151–170; Altnurme Riho: Transnationale religionswissenschaftliche Forschungskonzeptionen. Unter besonderer Berücksichtigung der Kirchen- und Christentumsgeschichte s. 171–181; Defrance Corine, Faure Romain, Strobel Thomas: Schulbuchrevision und transnationale Verflechtungen nach 1945. Deutsch-französischer und deutsch-polnischer Schulbuchdialog s. 182–203.

Rec.: Skowrońska Renata, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 299–308.

791. VIR honestus ac bonus Stanisław Litak, 1932–2010. Red. Piotr Paweł Gach, Marian Surdacki. Lublin 2011.

Rec.: Juško Paweł: Wzorzec mistrza, uczonego i wychowawcy. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 190–191.

792. WALEWSKI Antoni: Historia wyzwolenia Polski za panowania Jana Kazimierza 1655–1660. T. 1–2. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 354; 368.

Reedycja wyd. z 1870 r.

793. WIERZBICKA Maria: Polsko-ukraińska współpraca historyków historiografii w ostatnich latach. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 2 s. 165–168.

794. WIERZBICKI Marek: Związek Harcerstwa Polskiego działający poza granicami kraju jako przedmiot badań naukowych. [W:] Emigracyjne miscellanea. *Studia z dziejów polskiej emigracji politycznej 1939–1990*. Pod red. Sławomira Łukasiewicza. Warszawa 2017 s. 255–273.

795. WIŚNIEWSKI Mieczysław, Przybył Leokadia: Świebodzin w historiografii i poezji. Poznań–Świebodzin 2018 Leokadia Przybył 8° ss. 240, tabl. k. 1, il., mapa.

796. WŁADYSŁAW Bukowiński [bł.]: Historia jest nauczycielką życia. Historia est

magistra vitae. Red. wyd. Halina Mozgała. Kraków 2018 Spes 16° ss. 243, il.

Historia Polski napisana „ku pokrzepieniu serc” podczas zesłania w Kazachstanie i wydana w 1954 r.

797. [WOJTAS-]CIBORSKA Elżbieta: Młodowiejska biografistyka i co z niej wynika. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 139–147.

Dot. prac nad publikacją: Słownik biograficzny polskiego ruchu młodowiejskiego. T. 1–4. Pod red. Elżbiety Wojtas-Ciborskiej. Warszawa 2009–2018 MHPRL.

798. WOJTYŚ Ewa: Publicystyka historyczna służąca propagowaniu wiedzy o dziejach regionu – na przykładzie Rzeszowa. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 150–163, streszcz. ang.

799. WOŹNIAK Marek: A jeśli prawda nie istnieje..., czyli o roli wartości w historiografii (w obronie prawdy historycznej). *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 351–363, streszcz. ang.

800. WÓJCIK Zbigniew J[erzy]: O polskich badaniach nad historią Syberii po II wojnie światowej (prezentacja problemu). *Analecta*. R. 27: 2018 z. 1 s. 69–81, streszcz. ang.

801. WYROZUMSKI Jerzy: Kazimierza Dobrowolskiego [1894–1897] studia nad osadnictwem w dawnej Polsce. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 153–158, streszcz. ang.

802. WYROZUMSKI Jerzy: Polska kaziemierzowska w źródłach historycznych i w historiografii. *Zapiski Kaziemierzowskie*. Nr 20: 2018 s. 34–58.

803. WYSOCKI Roman: „Mit roku 1918” we współczesnej historiografii ukraińskiej. *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 59–73, streszcz. ang.

804. WYŻGA Mateusz: Ze współczesnych badań nad mobilnością w Europie przednowoczesnej. *Przeszość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 11–37, streszcz. ang.

Przegląd badań.

805. ŻUCHOWICZ Roman: Wielka Lechia. Źródła i przyczyny popularności teorii pseudonaukowej okiem historyka. Warszawa 2018 Sub Lupa 8° ss. 271, nlb. 1, il.

XVI–XXI w.

806. ŻYDZI polscy w oczach historyków. Tom dedykowany pamięci profesora Józefa A. Gierowskiego. Red. Adam Kaźmierczyk, Alicja Maślak-Maciejewska. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. nlb. 2, 263, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Treść: Kaźmierczyk Adam, Maślak-Maciejewska Alicja: Wstęp s. 7–18; Polonsky Antony: Stan dzisiejszy badań nad historią Żydów w Polsce s. 19–36; Jakimyszyn-Gadocha Anna: Stan badań nad dziejami Żydów krakowskich. Dokonania i perspektywy s. 37–58; Węgrzyn Ewa: Stan badań w Polsce nad emigracją Żydów z Polski do Palestyny i Izraela s. 59–66; Maślak-Maciejewska Alicja: Badania Majera Balabana i jego szkoły nad synagogami postępowymi na ziemiach polskich: ich kontekst i metodologiczne konsekwencje s. 67–84; Tuszewicki Marek: Badania nad etnografią Żydów aszkenazyjskich i ich znaczenie dla historiografii s. 85–104; Ostrowska Joanna: Przemoc seksualna w okresie II wojny światowej – nowe perspektywy badawcze s. 105–122; Domagalska Małgorzata: Fantazmat „obcego” a kształtowanie narodowej tożsamości. Casus „Roli” Jana Jeleńskiego s. 123–135; Kruszniewska Jolanta: „Postęp, unarodowienie, asymilacja...” – dyskurs asymilacyjny na łamach „Ojczyzny” (1881–1892) s. 135–156; Zaremska Hanna: Responsy Izraela Isserleina, Izraela MiBruny i Mojżesza Minca: źródło do badań nad historią Żydów w średniowiecznej Polsce s. 157–172; Biesaga Monika: Katalogi żydowskich bibliotek publicznych jako źródło do badań historii bibliotek i czytelnictwa w dwudziestoleciu międzywojennym s. 173–180; Kocik Katarzyna: Dokumentacja organizacji opiekuńczych jako źródło do badań nad zagładą krakowskiej społeczności żydowskiej s. 181–200; Hetnar-Michaldo Adalina: Charakterystyka źródeł do badania historii kompleksu niemieckich obozów pracy przymusowej concernu HASAG w Częstochowie (1942–1945) s. 201–212; Kozińska-Witt Hanna: Żydzi w samorządzie krakowskim w okresie galicyjskim: tradycja historyograficzna i program badawczy s. 213–230; Szaynok Bożena: Konwersje (na katolicyzm) Żydów w Polsce po Zagładzie (1944–1950) s. 231–248.

807. ŻYWCZAK Dorota: Jak pisać o biskupach? Kilka uwag na temat monografii biograficznych polskich biskupów średniowiecznych. *Nasza Przeszość*. T. 130: 2018 s. 53–74, streszcz. ang.

Wydanych w XXI w.

7. DYDAKTYKA I POPULARYZACJA HISTORII

a) Opracowania dydaktyczne

Zob. poz. 1253, 3138, 3403.

808. 2018 ROK. Setna rocznica odzyskania niepodległości. Stowarzyszenie Ochrony Zabytków i Rozwoju Ciężyny – Magura – w Ciężynie, 34 lata działalności radnego Leona Figury (czyiny i refleksje). [Red.] Leon Figura. Ciężyna–

Cieszyn 2018 Stow. Ochrony Zabytków i Rozwoju Ciężyny Magura; Offsetdruk i Media 8° ss. 351, nlb. 1, il.

Współwyd.: Szkołka dla młodzieży.
Tekst gł. w postaci faksymiliów.

809. BIAŁO-CZERWONA Niepodległa, Niepokonana... Scenariusz lekcji i uroczystości patriotycznych oraz projekty edukacyjne

nagrodzone w Wojewódzkim Konkursie Metodycznym „Rok Niepodległości”. Suwałki 2018 Centrum Edukacji Nauczycieli 4° ss. 102, il.

810. BLIŻEJ domu – Południowa Wielkopolska w drodze do niepodległości. Wybór scenariuszy zajęć. Pod red. Piotra Molendy. Kalisz 2018 Ośr. Doskonalenia Nauczycieli 8° ss. 60, il.

811. CZAPIUK Alina: Polska dydaktyka historii a pamięć o I wojnie światowej. Białystok 2018 Ośr. Badań Europy Środkowo-Wschodniej 8° ss. 63, il.

812. CZŁOWIEK w świecie bez wolności. Pod red. nauk. Małgorzaty Skotnickiej-Palki, Barbary Techmańskiej. Wrocław–Dziekanów Leśny 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 337, nlb. 1, il. (Edukacja – Kultura – Społeczeństwo).

Praca zbiorowa dedykowana prof. Grażynie Pańko z okazji 70. rocznicy urodzin.

Z treści: Wstęp s. 5–9; Ziemczonok Józef: Spuścizna emigracyjna dydaktyka i naukowiec Stanisława Kościakowskiego w Wielkiej Brytanii w latach 1950–1960. Przyniski historiograficzne s. 13–18; Sanojca Karol: Między nauką a praktyką oświatową – działalność naukowa wizytatorów Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego w okresie międzywojennym s. 19–29; Mazur Hubert: Współpraca szkół i archiwów w zakresie edukacji historycznej i obywatelskiej – możliwości i ograniczenia s. 30–40; Fic Maciej: O historii Górnego Śląska w przestrzeni publicznej województwa śląskiego – możliwości i ograniczenia s. 41–56; Białokur Marek: Człowiek w świecie bez wolności. Edukacja historyczna i „public history” w działalności Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau s. 57–75; Bednarzak-Libera Mirosława: Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego na rzecz edukacji historycznej społeczeństwa polskiego s. 76–99; Stefańczyk Jakub: Dostęp uczniom niewidywanych do podręczników historii, historii i społeczeństwa, wiedzy o społeczeństwie oraz zasobów bibliotek cyfrowych s. 100–114; Ryguła Ewa: Rola rodziców jako świadków historii w edukacji ponadgimnazjalnych s. 115–127; Micygała Wojciech: Możliwości muzealnej edukacji w krakowskiej niepublicznej szkole ponadgimnazjalnej s. 128–143; Bryś Beata: Edukacja regionalna w Szkole Podstawowej nr 2 we Wrocławiu. Studium porównawcze maj 2009 – maj 2016 s. 144–160; Techmańska Barbara, Skotnicka-Palka Małgorzata: O filmie historycznym inaczej ... z PRL w tle s. 161–174; Piotrowski Jacek: „Każdy nauczyciel nosi buławę w plecaku...”, czyli jak zdobyć tytuł profesora oświaty s. 175–188; Mroczek Grzegorz: Wolność jako przywilej... O człowieku wolnym bez wolności. Na podstawie reportaży Ryszarda Kapuścińskiego s. 189–204; Pańko Grażyna: Traumatyczne przeżycia związane z utratą wolności w czasie II wojny światowej na przykładzie wybranych pamiętników i wspomnień s. 205–216; Kozłowska Zofia Teresa: Samorząd szkolny i kształtowanie postaw młodzieży w świecie bez wolności s. 217–236; Bugajska-Więcławska Joanna: Pomniki w Polsce Ludowej – między kreacją a negacją pamięci s. 252–269; Józków Beata: Tradycje gómicze w Zagłębiu Miedziowym s. 289–304; Bibliografia s. 305–334.

813. DANILUK Małgorzata, Kochańczyk Agnieszka: Artyści plastycy generała Władysława Andersa. Materiały dydaktyczne. Londyn–Warszawa 2018 Fund. „Tow. Projektów Edukacyjnych” 8° ss. 35.

Scenariusz zajęć dla młodzieży, 14–17 lat.

814. DUCH polskiego żołnierza. Materiały dydaktyczne. Oprac. Antonina Telicka-Bonecka, Jarosław Bonecki, Małgorzata Daniluk. Warszawa 2018 Fund. „Tow. Projektów Edukacyjnych” 8° ss. 36, il. + dysk optyczny (DVD).

815. HISTORIA. Konspekty lekcji. Aut. lekcji Wiktor Łozowski, Iwona Czerniawska, Tomasz Staniszewski, Alina Papiewska. Warszawa 2018 Fund. „Dla Polonii”; Non Omnis – Czwarta Fala 8° ss. 80, il.

816. HISTORIA reformacji. Scenariusze lekcji dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych. [Autorzy scenariuszy] Przemysław Sztwiertnia, Andrzej Kowalczyk, Ewa Barańska. Bielsko-Biała 2017 Wydaw. Augustana 8° ss. 48, il.

817. HISTORYCZNE gry dydaktyczne. Rozrywka, regionalizm, refleksje. Red. Karol Sanojca. Wrocław–Dziekanów Leśny 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 201, nlb. 1, il.

Treść: Sanojca Karol: Wstęp s. 7–8; Techmańska Barbara: Gry planszowe i miejskie oraz ich funkcjonowanie w przestrzeni publicznej s. 9–18; Szymanowski Grzegorz: Szkolne gry terenowe a realizacja celów nauczania historii. Z doświadczeń praktyka s. 19–41; Mroczek Grzegorz: Dlaczego warto bawić się historią? Wykorzystanie gier i zabaw podczas lekcji historii w szkole podstawowej s. 43–50; Fic Maciej, Kartasiński Kamil: Gry miejskie z Katowicami w tle s. 51–67; Bednarek Zdzisław: Dlaczego warto organizować uczniom gry terenowe? Gry terenowe a cele dydaktyki historii s. 69–98; Makowski Tadeusz: Miasto przez pryzmat. Gry miejskie jako narzędzie w nauczaniu historii i szerzeniu świadomości o dziedzictwie kulturowym s. 99–108; Frąckiewicz Kamil, Kotrys Natalia: Gra miejska dla uczniów starszych klas szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych „HollyWrocław” s. 109–119; Gawlik Mateusz: „W okupowanym Krakowie” – wielkoformatowa gra historyczna w Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” w Krakowie s. 121–132; Gdaniec Ewelina: Odszyfruj Mariana Rejewskiego. Gra terenowa jako narzędzie dydaktyczne s. 133–143; Miliszewski Grzegorz, Stachyra Halina: „Tu były firmy” i „Podnosimy fabryczne kominy” – dwie gry na planie Lublina z 1931 r. toczone z wykorzystaniem kolekcji „Lubliniana” z Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie s. 145–147; Sanojca Karol: Gry terenowe w praktyce edukacyjnej studentów specjalności nauczycielskiej w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego na przykładzie „Gry o pierścieni” i „Wynalazków” s. 149–187; Bibliografia s. 189–199.

818. LEKCJE o Mazowszu. Scenariusze zajęć edukacyjnych na 100-lecie niepodległości Polski. Red. merytoryczna Mirella Hess-Remuszko. Warszawa 2018 Samorząd Woj. Mazowieckiego; PZWL Wydaw. Lekarskie – Grupa Wydawnicza PWN 8° ss. 304, il., mapy.

819. LUBICZ MISZEWSKI Michał: Projekt edukacyjny „Kresy – polskie ziemie wschodnie w XX wieku” jako przykład działań na rzecz umacniania bezpieczeństwa kulturowego.

Historia i Polityka. Nr 25: 2018 s. 81–92, streszcz. ang.

Organizowany przez Biuro Edukacji Publicznej IPN Oddz. w Krakowie, od 2012 r. dla uczniów szkół średnich.

820. MAĆKOWSKI Tomasz, Olszewska Bogumiła, Surdyk-Fertsch Wiesława: *Wczoraj i dziś. Materiały dydaktyczne do historii dla szkoły podstawowej*. Książka nauczyciela. Warszawa 2018 Nowa Era 4° ss. 128, il.

821. MAŁKOWSKI Tomasz: *Historia 5. Podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej*. Wersja dla nauczyciela. Aut. scenariuszy Maria Kubacka, Katarzyna Panimasz, Robert Tocha. Gdańsk 2018 Gdańskie Wydaw. Oświatowe 4° ss. 279, nlb. 1, il., mapy. (Podróże w Czasie).

822. MAŁKOWSKI Tomasz: *Historia 8. Podręcznik dla klasy ósmej szkoły podstawowej*. Wersja dla nauczyciela. Aut. scenariuszy Maria Kubacka, Katarzyna Panimasz, Robert Tocha. Gdańsk 2018 Gdańskie Wydaw. Oświatowe 4° ss. 303, nlb. 1, il., mapy. (Podróże w Czasie).

823. MARKOWICZ Marcin, Pytlińska-Markowicz Olga: *Historia 8. Szkoła podstawowa. Poradnik nauczyciela. Scenariusz lekcji, odpowiedzi do zadań, wskazówki metodyczne*. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 104.

824. MICHALAK Katarzyna: *Geschichte und Kultur der deutschen Minderheit. Historia i kultura mniejszości niemieckiej*. T. 1–4. Gleiwitz–Oppeln 2017 Haus der Deutsch-Polnischen Zusammenarbeit 4° ss. 32, il; 40, il; 36, il; 36, il.

Materiały pomocnicze.

825. NIEPODLEGŁA – od inspiracji do dydaktyki. Pod red. Anny Zielińskiej. Lublin 2018 Norbertinum Wydawnictwo – Drukarnia – Księgarnia 8° ss. 175, tabl. nlb. 4, k. tabl. nlb. 1, il. Stow. Nauczycieli Polonistów. Oddz. w Lublinie.

Scenariusz imprezy okolicznościowej.

826. „OPERACJA polska” NKWD 1937–1938. Losy Polaków w Rosji bolszewickiej i w ZSRS do 1939 roku. Red. Anna Zechenter. Kraków–Warszawa 2017 IPN–KŚZpNP. Biuro Edukacji Nar. 4° teka (2 zeszc., tabl. k. 79, il., mapy) + DVD. (Teki Edukacyjne IPN).

Materiały dla nauczyciela. Oprac. Dariusz Gorajczyk, Michał Masłowski, Paweł Naleźniak. Ss. 62, nlb. 1.

Materiały dla ucznia. Oprac. Henryk Głębocki, Paweł Naleźniak, Anna Zechenter. Ss. 191, nlb. 1.

DVD zawiera filmy: *Marchlewszczyzna*. Polska Republika Radziecka oraz *Ojcu*.

827. PLUMIŃSKA-MIELOCH Anita: *Historia [kl.] 5. Szkoła podstawowa. Poradnik nauczyciela. Scenariusze lekcji, odpowiedzi do zadań, wskazówki metodyczne*. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 94.

828. POMORSKIE drogi do Niepodległej. Niepodległa 1918–2018. Red. Aleksandra Grzybowska. Gdańsk 2018 Centrum Edukacji Nauczycieli 8° ss. 26, nlb. 2, il. Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku. (Cenne Praktyki; t. 7).

Materiały pomocnicze dla nauczycieli historii.

829. POWSTANIE wielkopolskie 1918–1919. Materiały metodyczne dla nauczycieli. Poznań 2018 Samorząd Woj. Wielkopolskiego 4° ss. 158, il.

Dla nauczycieli historii szkół podstawowych i gimnazjów.

830. SZKOŁA dziedzictwa. Działaj! Red. Monika Herkt, Anna Mieszala. Poznań 2018 Centrum Turystyki Kulturowej Trakt, Dyrektor Robert Mirzyński 4° ss. 89, il. (Biblioteka CTK Trakt).

Publikacja dla nauczycieli towarzysząca programowi edukacyjnemu Szkoła Dziedzictwa.

831. WYDARZENIA Marca 1968 roku w pamięci i edukacji historycznej. Pod red. Anny Gołębiowskiej i Małgorzaty Świder. Opole 2017.

Rec.: Białokur Marek: „Nie wierz nikomu po trzydziestce”, czyli rzecz o buncie powojennego pokolenia. *Wiekі Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 290–301.

832. [ZIOBER Urszula]: *Listy z Afryki*. Zeszyt metodyczny. Tekst i projekt graficzny Ula Ziober. Poznań 2017 Kreati Baj – Stow. Zielona Grupa 4° ss. 15, il.

Dot. podróży Kazimierza Nowaka (1897–1937).

Dla nauczycieli klas 1–3 szkoły podstawowej.

b) Programy, podręczniki szkolne i uniwersyteckie

Zob. poz. 3482.

833. ABY pamięć przetrwała. Dziedzictwo totalitaryzmu w Europie. Zbiór tekstów dla uczniów szkół średnich z całej Europy. Pod red. Gillian Purves; przekł. z jeż. ang. Antonina Kozłowska. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 288, il.

W wieku 9–17 lat, dot. m.in. Polski.

834. ANTOSIK Renata: *Historia i społeczeństwo [kl.] 5*. Podręcznik dla szkoły podstawowej.

Gdynia 2016 Operon 8° ss. 208, il. (Odkrywamy na Nowo).

835. ANTOSIK Renata: Historia i społeczeństwo [kl.] 6. Podręcznik dla szkoły podstawowej. Gdynia 2017 Operon 8° ss. 239, il. (Odkrywamy na Nowo).

836. ANTOSIK Renata: Historia i społeczeństwo [kl.] 6. Zeszyt ćwiczeń dla ucznia szkoły podstawowej. Gdynia 2018 Operon 8° ss. 63, il.

837. ANTOSIK Renata, Pustuła Edyta, Tulin Cezary: Historia. Zakres rozszerzony. Gdynia 2016 Operon 8° ss. 680, il. (Matura 2017. Vademecum) (Matura z Operonem).

838. ANTOSIK Renata, Pustuła Edyta, Tulin Cezary: Historia. Zakres rozszerzony. Gdynia 2017 Operon 8° ss. 680, il. (Matura 2018. Vademecum) (Matura z Operonem).

839. BLIŻEJ historii. Gimnazjum. Zeszyt ćwiczeń. Kl. 3. Modyfikacja i uzup. Marek Zieliński; oprac. merytoryczne i red. Łukasz Marks, Elżbieta Zarzycka, Elżbieta Mochocka. Wyd. 6. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 102, nlb. 2, il.

Wyd. 1. 2013.

840. CIECHANOWSKI Szymon: Historia. Podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej. Kielce 2018 MAC Edukacja – Grupa MAC 4° ss. 196, il., mapy.

841. CIECHANOWSKI Szymon: Historia. Zeszyt ćwiczeń dla klasy piątej szkoły podstawowej. Kielce 2018 MAC Edukacja – Grupa MAC 8° ss. 80, il., mapy.

842. CZERWIŃSKI Piotr: Historia od 1918 do współczesności. Klasa 3. Kraków [2014] Wydaw. Greg 8° ss. 144, il.

843. DOLECKI Rafał, Gutowski Krzysztof, Smoleński Jędrzej: Po prostu historia. Szkoły ponadgimnazjalne. Zakres podstawowy. Wyd. 7. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 408, il., mapy.

Wyd. 1. 2012.

844. EGZAMIN gimnazjalny 2018. Testy humanistyczne. Test z jęz. pol. Agnieszka Suchowierska, Marta Niepołomicka, test z historii Adam Balicki, Edyta Pustuła, test z wiedzy o społeczeństwie Dariusz Judek, Marek Smuda, arkusz z jęz. pol. Marta Niepołomicka, arkusz z historii i wiedzy o społeczeństwie Marek Smuda. Warszawa–Gdynia 2018 Infor Biznes; Operon 4° ss. 80, il.

845. GUCMAN Robert: Historia i społeczeństwo. Gospodarka. Podręcznik do liceum

i technikum. Wyd. 2. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 104, il.

Wyd. 1. 2016.

846. GUCMAN Robert: Historia i społeczeństwo. Nauka. Podręcznik do liceum i technikum. Wyd. 2. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 104, il.

Wyd. 1. 2016.

847. HISTORIA i wiedza o społeczeństwie. [Aut.] Adam Balicki, Edyta Pustuła, Marek Smuda, Dariusz Judek. Gdynia 2018 Wydaw. Pedagog. Operon 4° ss. 215, il. (Egzamin Gimnazjalny 2018. Testy i Arkusze z Odpowiedziami).

848. [JANUSZKIEWICZ Joanna]: Białystok wkracza w niepodległość. Zeszyt edukacyjny 10+. Autor Joanna Januszkiewicz. Białystok 2018 Muzeum Podlaskie 4° ss. 18, il.

Materiały pomocnicze do szkół.

849. KALWAT Wojciech, Szlanta Piotr, Zawistowski Andrzej: Historia 8. Podręcznik. Szkoła podstawowa. Warszawa 2018 WSiP 4° ss. 240, il.

850. KOWALEWSKI Krzysztof, Kąkolewski Igor, Plumińska-Mieloch Anita: Historia 5. Podręcznik. Szkoła podstawowa. Warszawa 2018 WSiP 4° ss. 223, nlb. 1, il.

851. [KRĘC Agnieszka, Noskowiak Jerzy, Zapiór Beata]: Historia. Aut. Agnieszka Kręc, Jerzy Noskowiak, Beata Zapiór. Kraków 2017 Greg 8° ss. 668, il. (Matura Vademecum).

Ćwiczenia i zadania.

852. KRĘC Agnieszka, Noskowski Jerzy, Zapiór Beata: Repetytorium maturzysty. Historia. Kraków 2015 Wydaw. Greg 8° ss. 494, il. (Nowa Matura na 100).

853. LIS Małgorzata: Historia [kl.] 4. Szkoła Podstawowa. Zeszyt ćwiczeń. Wyd. 2. Warszawa 2018 WSiP 4° ss. 80, il.

Wyd. 1. 2017.

854. LIS Małgorzata: Klucz do historii [kl.] 6. Zeszyt ćwiczeń do historii i społeczeństwa dla szkoły podstawowej. Wyd. 5. Warszawa 2018 WSiP 4° ss. 127, il.

Wyd. 1. 2014.

855. MAĆKOWSKA Elżbieta: Historia [kl.] 7. Zeszyt ćwiczeń dla szkoły podstawowej. Gdynia 2017 Operon 8° ss. 63, il.

856. MAŁKOWSKI Tomasz: Historia 5. Podręcznik dla klasy piątej szkoły podstawowej.

Gdańsk 2018 Gdańskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 223, nlb. 1, il.

857. MAŁKOWSKI Tomasz: Historia 5. Zeszyt ćwiczeń dla klasy piątej szkoły podstawowej. Gdańsk 2018 Gdańskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 95, il.

858. MAŁKOWSKI Tomasz: Historia 8. Podręcznik dla klasy ósmej szkoły podstawowej. Gdańsk 2018 Gdańskie Wydaw. Oświatowe 4° ss. 260, il.

859. MAŁKOWSKI Tomasz: Historia 8. Zeszyt ćwiczeń dla klasy ósmej szkoły podstawowej. Gdańsk 2018 Gdańskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 88, il.

860. MARKOWICZ Marcin, Pytlińska[-Markowicz] Olga, Wyroda Agata: Historia i społeczeństwo. Europa i świat. Podręcznik do liceum i technikum. Wyd. 5. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 104, il., mapy.

Wyd. 1. 2013.

861. MARKOWICZ Marcin, Pytlińska[-Markowicz] Olga, Wyroda Agata: Historia i społeczeństwo. Język, komunikacja i media. Podręcznik do liceum i technikum. Wyd. 2. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 104, il.

Wyd. 1. 2016.

862. MARKOWICZ Marcin, Pytlińska[-Markowicz] Olga, Wyroda Agata: Historia i społeczeństwo. Kobieta i mężczyzna, rodzina. Podręcznik do liceum i technikum. Wyd. 2. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 104, il.

Wyd. 1. 2016.

863. MARKOWICZ Marcin, Pytlińska[-Markowicz] Olga, Wyroda Agata: Historia i społeczeństwo. Ojczysty Panteon i ojczyste spory. Podręcznik do liceum i technikum. Wyd. 6. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 256, il., mapy.

Wyd. 1. 2013.

864. MARKOWICZ Marcin, Pytlińska[-Markowicz] Olga, Wyroda Agata: Historia i społeczeństwo. Rządzący i rządzeni. Podręcznik do liceum i technikum. Wyd. 5. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 104, il., mapy.

Wyd. 1. 2013.

865. MARKOWICZ Marcin, Pytlińska[-Markowicz] Olga, Wyroda Agata: Historia i społeczeństwo. Swojskość i obcość. Podręcznik do liceum i technikum. Wyd. 2. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 104, il.

Wyd. 1. 2016.

866. MARKOWICZ Marcin, Pytlińska[-Markowicz] Olga, Wyroda Agata: Historia i społeczeństwo. Wojna i wojskowość. Podręcznik do liceum i technikum. Wyd. 5. Warszawa 2018 WSiP 8° ss. 104, il., mapy.

Wyd. 1. 2013.

867. OLSZEWSKA Bogumiła, Surdyk-Fertsch Wiesława: Wczoraj i dziś 5. Zeszyt ćwiczeń do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej. Warszawa 2018 Nowa Era 4° ss. 124, il.

868. PACHOLSKA Maria, Zdziabek Wiesław: Historia [kl.] 4. Ćwiczenia dla szkoły podstawowej. Gdynia 2018 Operon 8° ss. 63, il.

869. PACHOLSKA Maria, Zdziabek Wiesław: Historia [kl.] 4. Podręcznik dla szkoły podstawowej. Gdynia 2018 Operon 8° ss. 141, nlb. 1, il.

870. PACHOLSKA Maria, Zdziabek Wiesław: Historia i społeczeństwo [kl.] 6. Podręcznik dla szkoły podstawowej. Gdynia 2017 Operon 8° ss. 253, il. (Ciekawi Świata).

871. PANIMASZ Katarzyna, Paprocka Elżbieta, Jurek Krzysztof: Wczoraj i dziś 8. Zeszyt ćwiczeń do historii dla klasy ósmej szkoły podstawowej. Warszawa 2018 Nowa Era 8° ss. 124, il.

872. PIEKARCZYK-GAŁKOWSKA Justyna, Czerwiński Piotr: Tablice historyczne. Kraków 2015 Wydaw. Greg 8° ss. 95.

873. „POWTÓRKA przed...”. XII Spotkania z Historią dla Uczniów Szkół Ponadgimnazjalnych, 24–25 września oraz 26–27 września 2018 r. Informator Instytutu Historii UAM. Red. Józef Dobosz i Danuta Konieczka-Sliwińska; oprac. Agnieszka Jakuboszczak. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 186, il. Inst. Historii UAM w Poznaniu, PTH. Oddz. w Poznaniu.

Materiały pomocnicze dla szkół.

874. PUSTUŁA Edyta, Antosik Renata, Zapała Katarzyna: Historia i wiedza o społeczeństwie. Gdynia 2018 Operon 8° ss. 327, il. (Egzamin Gimnazjalny 2017. Vademecum) (Egzamin Gimnazjalny z Operonem).

875. STOLA Dariusz: Historia – wiek XX. Podręcznik. Szkoły ponadgimnazjalne. Zakres podstawowy. Warszawa 2018 Nowa Era 4° ss. 253, nlb. 3, il.

876. [SZCZYCIŃSKA Maria, Ratajczak Maria, Ziober Ula]: Polacy na mapach świata. Zeszyt ćwiczeń. Teksty Maria Szczycińska,

Maria Ratajczak, Ula Ziober. Poznań 2018 Kreati Baj – Stow. Zielona Grupa 4° ss. nlb. 19, il.
Dla klas 1–3 szkoły podstawowej.

877. ŚNIEGOCKI Robert, Agnieszka Zielińska: Wczoraj i dziś 8. Podręcznik do historii dla klasy ósmej szkoły podstawowej. Warszawa 2018 Nowa Era 8° ss. 272, il.

878. TULIN Cezary, Kubicka Beata, Smuda Marek: Historia. Zakres rozszerzony. Gdynia 2016 Operon 4° ss. 351, il. (Matura 2017. Teksty i Arkusze z Odpowiedziami) (Matura z Operonem).

879. TULIN Cezary, Kubicka Beata, Smuda Marek: Historia. Zakres rozszerzony. Gdynia 2017 Wydaw. Pedagog. Operon 8° ss. 296, il. (Matura 2018. Testy i Arkusze z Opowiedziami) (Matura z Operonem).

880. TULIN Cezary, Kubicka Beata, Smuda Marek: Historia. Zakres rozszerzony. Gdynia 2018 Operon 4° ss. 292, il. (Matura 2019. Testy i Arkusze z Odpowiedziami) (Matura z Operonem).

881. USTRZYCKI Janusz: Historia [kl.] 3. Podręcznik dla gimnazjum. Gdynia 2017 Operon 8° ss. 192, il.

882. USTRZYCKI Janusz, Ustrzycki Mirosław: Historia [kl.] 7. Podręcznik dla szkoły podstawowej. Gdynia 2018 Operon 8° ss. 200, il.

883. WOJCIECHOWSKI Grzegorz: Wczoraj i dziś 5. Podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej. Warszawa 2018 Nowa Era 8° ss. 236, il.

884. [ZIOBER Urszula]: Listy z Afryki. Zeszyt ćwiczeń. Tekst i projekt graficzny Ula Ziober. Poznań 2017 Kreati Baj – Stow. Zielona Grupa 4° ss. 23, il.

Dot. podróży Kazimierza Nowaka (1897–1937).
Dla klas 1–3 szkoły podstawowej.

885. ŻOŁNIERZE Wykłęci. Polskie podziemie narodowe 1944–1963. Red. Karol Wołek; zespół red. Rafał Drabik, Rafał Sierchuła, Leszek Żebrowski. Lublin 2015 Fund. im. Kazimierza Wielkiego 4° ss. 52, il.

Materiały pomocnicze dla szkół podstawowych i średnich.

c) Studencki ruch naukowy

886. OLEJNICZAK Julia: XX Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki w Toruniu „Tradycja zobowiązuje”, Toruń, 25–27 kwietnia

2018 r. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 245–249.

887. PERA Justyna: XXVI Ogólnopolski Zjazd Historyków Studentów, Łódź, 17–21 kwietnia 2018 r. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 250–251.

888. SAMP Mariusz: Sprawozdanie z I Spotkania Naukowego Studentów-Historyków „W obronie i w natarciu. Konflikty zbrojne na ziemiach polskich na przestrzeni wieków” – Słupsk (30 IX 2017). *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 317–318.

889. TAYLOR Sarah, Nowicki Michał: Sprawozdanie z działalności Studenckiego Koła Naukowego Historii Kultury i Edukacji. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 38: 2018 s. 213–214.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

d) Popularyzacja historii

890. BARANIECKA-OLSZEWSKA Kamilla: Reko-rekonesans. Praktyka autentyczności. Antropologiczne studium odtwórstwa historycznego II wojny światowej w Polsce. Kęty 2018 Wydaw. Marek Derewiecki 8° ss. 391, il.

Rekonstrukcje historyczne czasów II wojny w l. 2012–2018.
Rec.: Malewska-Szałygin Anna, *Etnografia Polska*. T. 62: 2018 z. 1/2 s. 273–274.

891. BUCZKOWSKI Krzysztof: Płocka Drużyna Kusznicza. 25 lat w służbie księżęcego miasta 1993–2018. Płock 2018 Stow. Przyj. HZPiT „Dzieci Płocka” 4° ss. 120, il.

Grupa rekonstrukcji historycznych.

892. GRA w historię, historia w grach. Praca zbiorowa. Pod red. Tomasza Bazylewicz, Łukasza Hajdrycha. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 161, il.

Materiały konferencji, Poznań, 21 IV 2017 r.

Treść: Bazylewicz Tomasz, Hajdrych Łukasz: Wszyscy jesteśmy graczami s. 7–9; Bazylewicz Tomasz, Hajdrych Łukasz: Kilka uwag na temat postrzegania gier w Polsce s. 11–15; Janowski Przemysław: „Rzeź Cintry” i „Wielkie Rody Redanii” historycznymi fundamentami fikcyjnego świata. Gdzie kończy się historia, a zaczyna fikcja w tekstach popkultury? s. 19–25; Bazylewicz Tomasz: Gry komputerowe, czyli historia wobec Rewolucji Przemysłowej 4.0 s. 27–43; Słoma Paulina: Historia po historii – możliwość wykorzystania gier komputerowych w edukacji polonistycznej szkoły średniej na przykładzie What Remains of Edith Finch oraz Horizon Zero Dawn s. 45–65; Wojewoda Anna: Gry fabularne w służbie historii s. 67–78; Raszynski Mateusz: Ubisoft na wojennej ścieżce z tradycją Marco Polo s. 81–95; Szymański Michał: Gry komputerowe jako zwierciadło historii sztuki. Dawna architektura i malarstwo

wirtualnej rzeczywistości s. 97–114; Hajdrych Łukasz: Ochrona cyfrowego dziedzictwa kulturowego – trzy problemy s. 115–124; Komorowski Łukasz: Kryptonim „Nemo”. III Europejski Kongres Science Fiction w obiektywie SB s. 127–140; Olejniczak Julia: Charakterystyka wybranych rozrywek w Polsce wczesnośrednio-wiecznej (X–XIII w.) s. 141–157; Hajdrych Łukasz: Zamiast zakończenia... Kilka słów na temat wpływu gier wideo na osoby niepełnosprawne s. 159–161.

893. HERBA Barbara: *Gmina Konopiska. Historyczny szlak edukacyjny. Konopiska–Częstochowa 2018* Częstochowskie Wydaw. Archidiec. Regina Poloniae 8° ss. 167, il., mapa.

894. HISTORIA w przestrzeni publicznej. Pod red. Joanny Wojdon. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 520, nlb. 1, il. (Historia w Działaniu).

Treść: Wojdon Joanna: Czym jest „public history”? s. 11–16; Zalewska Anna Izabella: Archeologia prospołeczna i uspołeczniona („public archaeology”) z polskiej perspektywy s. 17–26; Stobiecki Rafał: Pamięć historyczna s. 29–37; Julkowska Violetta: Postaci historyczne w perspektywie historiografii i praktyki pamięci s. 39–48; Woźniak-Wawrzyniak Ewa: Wybrane biografie Edyty Stein jako przykład wprowadzenia postaci historycznej w pamięć pokoleniową i kulturą s. 49–58; Julkowska Violetta: Narracje historyczne s. 57–64; Szaynok Bożena: Debaty historyczne w Polsce po II wojnie światowej s. 65–73; Ruchniewicz Krzysztof: Polityka historyczna s. 75–81; Mutor Marek: Praktyka polityki historycznej a instytucje s. 83–91; Kamiński Łukasz: Instytut Pamięci Narodowej s. 92–96; Kamiński Łukasz: Historia w polityce międzynarodowej s. 97–104; Roguński Rafał: Europejska Sieć Pamięć i Solidarność – sposób na realizowanie międzynarodowej polityki pamięci s. 105–109; Fereński Piotr J.: Historia w przestrzeni miejskiej s. 113–123; Wiszewski Przemysław: Scena. Elementy historii w przestrzeni miasteczka Świerzawa w województwie dolnośląskim s. 124–129; Sikora Tomasz: Mapa pamięci. 1989 rok we Wrocławiu s. 130–134; Trojański Piotr: Miejsca pamięci w przestrzeni publicznej s. 135–142; Trojański Piotr: Muzeum i Miejsce Pamięci Auschwitz s. 143–148; Stepnik Andrzej: Turystyka historyczna s. 149–156; Szuchta Robert: „W poszukiwaniu zaginionego świata”. Turystyka historyczna szlakiem dziedzictwa kulturowego kresowych Żydów s. 157–163; Wolański Filip: Ruch odwrotstwa historycznego w Polsce a tożsamość jego uczestników s. 165–173; Wojnarowicz Piotr, Małysiak Justyna: Z doświadczeń rekonstruktora – o ludziach przedstawiających świat, którego już nie ma s. 174–180; Kęsik Jan: Dziedzictwo cywilizacyjne – niedoceniany materiał badawczy i potencjał do budowania własnej tożsamości s. 181–190; Augustyn Agata: Dziedzictwo przemysłowe, jego ochrona i popularyzacja w ramach działalności Parku Wielokulturowego Stara Kopalnia w Wałbrzychu s. 191–196; Kurkowska-Budzan Marta: „Oral history” – historia publiczna. Wersja radykalna s. 199–209; Bock-Matuszyk Katarzyna: „Proszę mi opowiedzieć historię swojego życia”, czyli historia mówiona w praktyce s. 210–220; Lewandowska Izabela: Wywiad-rzeka z Lucjanem Czubiłem. Doświadczenia historyka-orality z regionu warmińsko-mazurskiego s. 221–226; Harc Lucyna: Współczesna archiwistka s. 227–238; Witkowski Marcin: Archiwizacja Webu s. 239–244; Żądłowski Dawid: Praktyka digitalizacji zbiorów archiwalnych s. 245–250; Witkowski Marcin: Archiwa społeczne s. 251–257; Misiejuk Dariusz: Dolnośląskie Izby Pamięci jako przykłady archiwów społecznych s. 258–262; Mazur Hubert, Rosa Agnieszka: Archiwa a publiczność s. 263–271; Mazur Hubert, Rosa Agnieszka: Lekcje archiwalne on-line s. 272–276; Wojdon Joanna: Między historią publiczną a edukacją historyczną s. 277–281; Olkuśnik Marek: Projekt „Wywołaj DUCH-a” –

spotkanie najmłodszych z historią s. 282–287; Maleczek Magdalena: Historia na Uniwersytecie Dzieci s. 288–293; Skrzywanek Ewa: Radosne Obchody Święta Niepodległości we Wrocławiu s. 294–297; Chłosta-Sikorska Agnieszka: Współczesne muzea historyczne w przestrzeni publicznej s. 299–310; Fic Maciej: Studium przypadku. Wystawy „Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów” w Muzeum Śląskim w Katowicach s. 311–316; Semik Zbigniew: „PRL mieszka w nas? Kultura czasu wolnego” i „Czas wolny wczoraj i dziś – eksperyment wystawienniczo-edukacyjny” – program edukacyjny i partycypacja partnerów społecznych w projekcie wystawienniczym s. 317–321; Skotarczak Dorota: Wizualizacja historii s. 323–331; Borkiewicz Anna: „Polandball”: memy internetowe w tematyce historycznej jako przykład wizualizacji historii s. 332–336; Menz Mariusz: Historia w mediach i medialność historii s. 337–345; Ruchniewicz Krzysztof: Historyk w cyfrowej przestrzeni s. 346–350; Zawistowski Andrzej: Historia w „Wikipedii” s. 351–358; Leszkowicz Tomasz: Historia w internecie – portal Histmag.org s. 359–367; Techmańska Barbara: Popularne dodatki historyczne do polskich tygodników społeczno-politycznych s. 369–375; Skawiński Jacek: Cud nad Wisłą, czyli kto i dlaczego czyta polskie magazyny historyczne s. 376–380; Piotrowska-Marchewa Monika: Po co prozaikom historia? Kilka uwag o kontekstach historycznych we współczesnym piśarstwie s. 381–393; Grzywacz Marta: Jak o historii pisać, by ludzie to czytali s. 394–399; Skotnicka-Palka Małgorzata: Historia w komiksie s. 401–409; Palka Mateusz: Prawdziwe życie superbohatera. Jan Nowak-Jeziorański w komiksie s. 410–414; Jabłońska-Stefanowicz Ewa: Wydawca książek historycznych jako historyk publiczny s. 416–425; Adamczyk Joanna: Jak wydawać książki historyczne s. 426–433; Zwierchowicz Piotr: Filmy historyczne s. 435–444; Jerie Andrzej: Filmowy dokument historyczny. Wybrane aspekty produkcyjne na przykładzie filmu „Bitwa wrocławska” s. 445–450; Białokur Marek: Radiowe i telewizyjne programy historyczne s. 451–459; Januchta Beata: Telewizja jako narzędzie programowania historii. Wspomnienia i perspektywy s. 460–464; Fic Maciej: Historia w muzyce rozrywkowej (na przykładzie polskiej muzyki rockowej i hip-hopowej) s. 465–474; Janeczek Magdalena, Czerwiec-Banek Anna: To nie tylko muzyka rockowa – to rockowa lekcja historii s. 475–479; Techmańska Barbara: Gry planszowe i miejskie i ich funkcjonowanie w przestrzeni publicznej s. 481–488; Wojdon Joanna: Gry komputerowe (gry wideo) o tematyce historycznej s. 489–494; Madaj Karol: Proces projektowania gry historycznej z perspektywy autora s. 495–500; Kucharski Wojciech: Zarządzanie projektami historycznymi w Polsce (definiowanie i planowanie) – podstawowe pojęcia s. 501–511; Kowalska-Fic Marta: Tworzenie wystaw historycznych w praktyce s. 512–518.

895. HISTORIA w wersji popularnej. Red. Izabela Kowalczyk, Izolda Kiec. Gdańsk 2015 Wydaw. Nauk. Katedra 8° ss. 323, nlb. 1.

Treść: Lipiński Filip: Przekraczając Delaware, przekraczając historię s. 13–34; Mikołajczak Tomasz: Historia w wersji glamour w ilustracjach Josepha Christiana Leyendeckera s. 35–52; Traczyk Michał: Historia przerysowana – historia nieprawdziwa? s. 53–68; Florencza Katarzyna: Wizje przeszłości: prawda, fikcja i odbiorca we współczesnych amerykańskich serialach historycznych s. 69–84; Misiak Tomasz: Historia z kosza na śmieci wysnuta. Na marginesie twórczości Eugeniusza Rudnika s. 85–96; Kiec Izolda: „Na wolności. Dziennik dla Adama”, czyli historia według Agnieszki Osieckiej s. 97–114; Jeziński Marek: Retromania we współczesnej muzyce popularnej s. 115–142; Kowalczyk Izabela: Definiowanie tożsamości narodowej w odniesieniu do historii – przypadek Muzeum Powstania Warszawskiego s. 145–162; Kocot Monika: Rewizje historyczne we współczesnej powieści indiańskiej s. 163–184; Dauksza Agnieszka: Miasto kobiet? O inicjatywach przywracania pamięci (w) przestrzeni

publicznej na przykładzie krakowskich przedsięwzięć społeczno-artystycznych s. 185–202; Wojtaszczyk Jakub: Wszechobecne ratowanie, czyli skrywanie polskiego antysemityzmu w serialu „Sprawiedliwi” s. 203–212; Banaszewska Julia: PRL w sieci, czyli o internetowych archiwach i ich wpływie na naszą pamięć o przeszłości s. 213–228; Błaszczak Monika: Widowiskowe opowieści o historii – na przykładzie Ogrodzięcia s. 231–256; Wodzicka Monika: Przeszłość jako przedmiot działań rekonstrukcyjnych s. 257–272; Stanios-Korycka Ewelina: Nieznana historia w wersji alternatywnej. O nowych sposobach przedstawiania przeszłości na przykładzie „Czarnej ikony” Mieszka Zagańczyka s. 273–288; Kobialka Dawid: Archeologia w i przez kulturę popularną s. 289–314.

896. HOCHLEITNER Janusz, Wypych Bartłomiej: Kapituła Rycerstwa Polskiego w badaniach ankietowych przeprowadzonych na Zamku w Malborku w 2017 r. *Studia Zamkowe*. T. 5: 2018 s. 129–140, streszcz. ang.

Dot. grup rekonstrukcji historycznych.

897. JEUTE Wojciech: 9 lat konkursu wiedzy o Polskim Państwie Podziemnym, Armii Krajowej i Szarych Szeregach. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 263–274.

W Legionowie, od 2009 r.

898. NAWROCKI Wojciech: Działalność statutowa władz Stowarzyszenia. *Zapiski Kазimierzowskie*. Nr 17: 2016 s. 41–44.

Zebranie władz statutowych SKKW w Bydgoszczy, 27 X 2016 r.

Toż. *Tamże*. Nr 20: 2018 s. 59–72.

Posiedzenie władz SKKW w Żarnowcu, 23–24 IV 2018 r.; XII Walne Zebranie Sprawozdawcze Stowarzyszenia Króla Kazimierza Wielkiego w Kowalu, 29 V 2018 r.

899. PIASEK Wojciech: Inne-miejsca pamięci – przypadek Urbex History. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 273–281, streszcz. ang.

Urbex History – kanał na YouTube, publikujący filmy z opuszczonych miejsc, niedostępnych dla wszystkich.

900. SALA Bartłomiej Grzegorz: Śladami I Brygady Legionów Polskich. Przez Beskidy, Podtatrze i Pieniny. Przewodnik. Łódź 2018 Księży Młyn 8° ss. 431, nlb. 1, il.

Lata 1914–1915.

901. SMENTEK Szymon: IV Słupski Festiwal Historyczny (10–12 maja 2018). *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 299–301.

902. ŚNIEŻEK Jacek: Sto osobliwości na stulecie Niepodległości 1918–2018. Puławy 2018 Pow. Bibl. Publ. 8° ss. 98, il.

903. ŚWIĄTKOWSKI Tomasz: Sprawozdanie z konkursu „Nasi sąsiedzi – Żydzi”. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 341–343.

Dla uczniów szkół i słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

904. WRÓBLEWSKA Katarzyna: Rajd kaziński. Twardziele z Polską w sercach. Warszawa 2018 Zona Zero 8° ss. 255, tabl. nlb. 64, il.

905. WYPYCH Bartłomiej: Rozwój rodzimego ruchu rekonstruktorskiego a kulisy powstania Kapituły Rycerstwa Polskiego. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 193–205, streszcz. ang., niem.

Lata 1990–1997.

B. NAUKI POMOCNICZE HISTORII

1. ARCHIWA. ARCHIWISTYKA

a) Ogólne

Zob. poz. 461, 667, 1044, 3138, 3482, 7467.

906. ARCHIWA, historia, pamięć. Bilans 15 lat działalności archiwalnej Instytutu Pamięci Narodowej. Red. nauk. Jerzy Bednarek, Rafał Leśkiewicz, Paweł Perzyna. Warszawa–Łódź 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 507, nlb. 17, il. (Biblioteka Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi; t. 47).

Treść: Bednarek Jerzy, Leśkiewicz Rafał, Perzyna Paweł: Wstęp s. 9–17; Perzyna Paweł: Jakiego archiwum potrzebuje Instytut Pamięci Narodowej? Rozważania o organizacji i priorytetach działalności archiwum historycznego s. 21–41; Dyrz Rafał: Udostępnianie materiałów archiwalnych przez archiwa Instytutu Pamięci Narodowej w świetle wewnętrznych aktów normatywnych. Wybrane aspekty s. 43–53; Dziechciarz Renata: Zmiany w obowiązujących w Instytucji Pamięci Narodowej procedurach udostępniania dokumentów do badań naukowych i publikacji dziennikarskich w latach 2001–2014 s. 55–63; Sokół Paweł: Oczekiwane kierunki zmian legislacyjnych w zakresie udostępniania dokumentów z zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej s. 65–79; Byszuk Dariusz: Udostępnianie dokumentów archiwalnych oraz realizacja wniosków w Archiwum Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie w latach 2000–2015 s. 81–94; Kujot Marzena: Problemy udostępniania dokumentacji Okręgowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku s. 95–103; Czyżewski Przemysław: Realizacja spraw na rzecz osób zza wschodniej granicy. Przepisy a potrzeby wnioskodawców w świetle dotychczasowych doświadczeń s. 105–108; Ryżko Jacek, Żuławnik Mariusz: Wykorzystywanie elektronicznych baz danych w działalności Centrum Udzielania Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej s. 109–123; Marcinkiewicz-Kaczmarczyk Anna, Kaczmarczyk Wiesław: Wykorzystanie systemów ZSKO i Syskin w realizacji kwerend archiwalnych s. 125–135; Gallewicz-Dolowa Teresa: Gromadzenie zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej – ustawa a praktyka s. 139–157; Pieczunko Andrzej: Archiwum żyjące cyfrowo. Program informatyzacji archiwów Instytutu Pamięci Narodowej w kontekście strategii „Sprawne Państwo 2020” s. 159–179; Mączka Anna: System „Cyfrowe Archiwum” jako narzędzie obsługi użytkownika archiwów Instytutu Pamięci Narodowej s. 181–189; Morawski Radosław, Poboży Radosław: Repozytorium dokumentacji audiowizualnej i fotograficznej w Archiwum Instytutu Pamięci

Narodowej – doświadczenia i perspektywy zmian s. 191–198; Stempowski Tomasz, Ślusarski Konrad Wiesław: Opracowanie, digitalizacja i udostępnianie zbioru fotografii Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Instytutu Pamięci Narodowej s. 199–204; Marszałek Tomasz, Łabowicz Jarosław, Wiecha Łukasz: Rekonstrukcja zniszczonych materiałów archiwalnych. Porównanie metod stosowanych w Archiwum Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach i Urzędzie Gaucka (BSTU) w Berlinie s. 205–210; Bijak Bartosz, Kolasa Krzysztof: Koncepcja opracowania zespołu akt Okręgowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi z lat 1965–1999 s. 211–244; Leśkiewicz Rafał: Historyk (z) IPN, archiwista (z) IPN. Stygmat czy powód do dumy? s. 247–254; Bednarek Jerzy: Piętnaście lat aktywności międzynarodowej Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Próba bilansu s. 255–268; Zielony Paweł: Archiwum otwarte dla społeczeństwa. Popularyzacja zasobu oraz działalności Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie w latach 2000–2015 s. 269–286; Pilarski Sebastian: Dorobek naukowy Archiwum Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi w latach 2001–2015 s. 287–313; Stanuch Zbigniew: Aktywność naukowa pracowników Archiwum Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie. Bilans dokonań za lata 2005–2015 s. 315–322; Kruk Marzena: Działalność Archiwum Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku na polu edukacji i nauki a budowa wizerunku i odbiór społeczny Instytutu Pamięci Narodowej s. 323–334; Reczek Rafał: Habent sua fata libelli – I księgi mają swoje losy. Funkcje publiczne Archiwum Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu s. 335–355; Witalec Robert: Działalność edukacyjna Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w skali regionalnej. Przykład Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie s. 349–356; Dardzińska Joanna: Popularyzacja zasobu Archiwum Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu s. 357–363; Dźwigaj Tomasz, Skubisz Łukasz: Poszukiwania miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego z lat 1945–1956 na przykładzie doświadczeń Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie s. 365–371; Misiejuk Dariusz: Źródła do badań nad Soborem Watykańskim II z zasobu Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej s. 375–386; Abramowicz Sławomir: Znaczenie zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej dla zadań śledczych Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Łodzi. Przykłady postępowań s. 387–395; Gajos Robert, Rybarczyk Piotr: Dzienniki rejestracyjne sieci agenturalno-informacyjnej (wzór E-058) aparatu bezpieczeństwa publicznego w województwie pomorskim i bydgoskim w latach 1949–1955 jako przedmiot badań historyka s. 397–435; Koller Stanisław: Brakowanie i niszczenie materiałów operacyjnych warszawskiej Służby Bezpieczeństwa w latach 1956–1989. Zarys problematyki s. 437–490.

907. **ARCHIWA, źródła, historia.** Prace ofiarowane w siedemdziesiąte urodziny profesora Władysława Stępnika [ur. 1948]. Pod red. nauk. Ewy Rosowskiej i Huberta Wajsa. Warszawa 2018 NDAP 8° ss. 390, il. NDAP.

Treść: Kozłowski Kazimierz: Pochwała historyka, a nawet archiwisty. Na siedemdziesiąte urodziny prof. Władysława Stępnika s. 11–16; Wykaz prac prof. Władysława Stępnika s. 17–34; Baniecki Adam, Laszuk Anna: Archiwizacja jako klucz do dobrego zarządzania. Międzynarodowy zestaw narzędzi s. 37–50; Barszcz Anna: Wpływ systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją na zmianę profilu zawodowego archiwisty – na przykładzie Archiwum Rady Ministrów Kancelarii Prezesa Rady Ministrów s. 51–57; Chorążyczewski Waldemar, Rosa Agnieszka: Ku globalnej wspólnocie archiwów s. 58–68; Ciechanowski Hadrian, Żuchowski Tomasz: Działalność naukowa archiwów państwowych w latach 2011–2016 s. 68–78; Degen Robert, Jabłońska Marlena: Archiwa Bałkanów w oczach polskich archiwistów s. 79–101; Hlebionek Marcin: ISAD(P) – międzynarodowy standard opisu archiwalnego materiałów sfragistycznych s. 102–114; Kwiatkowska Wiesława, Tandecki Janusz: Archiwum Miasta Torunia jako ośrodek pracy naukowej s. 115–130; Matuszak Tomasz: Wybrane problemy metodyki opracowania spuścizn archiwalnych na przykładzie archiwaliów Michała Rawity-Witanowskiego [1859–1943] s. 131–142; Nowożycki Bartosz: Waldo Gifford Leland [1879–1966]. „Ojciec założyciel” archiwistyki amerykańskiej s. 143–157; Roman Wanda Krystyna: Problematyka powszechnych zjazdów archiwistów polskich 1986–2017 s. 158–171; Jankowski Rafał: Długie trwanie zaleceń Mikołaj Krzysztof Radziwiłła zw. „Sierotką” (1549–1616), wojewody wileńskiego, co do funkcjonowania archiwum i biblioteki w Nieświeżu s. 175–186; Lewandowska Dorota: Zbrojne struktury Żandarmerii Narodowej w okresie powstania styczniowego – żandarmi „wieszający” i sztylencicy w aktach organów sądowo-śledczych Zarządu Wojenno-Policyjnego w Królestwie Polskim (w 155. rocznicę powstania styczniowego) s. 187–205; Łaborewicz Iwo: Wykorzystanie akt w wydawnictwie Gospodarczej W. Schimmelpfenga w badaniach dziejów schronisk karkonoskich w pierwszej połowie XX w., na przykładzie „Samotni” i „Śląskiego Domu” s. 206–215; Osiecka Małgorzata: Pomoce kancelaryjne i archiwalne w systemie zarządzania organami centralnymi Królestwa Polskiego (1815–1867) s. 216–232; Rezmer Waldemar: Polskie formacje wojenne w wschodniej Rosji i na Syberii w materiałach Centralnego Archiwum Wojskowego w Warszawie (1917–1922) s. 233–247; Rosowska Ewa: Losy zasobu Archiwum Państwowego w Wilnie podczas II wojny światowej s. 248–261; Stelmach Roman: Losy archiwaliów kolegiaty i klasztorów nyskich po sekularyzacji w 1810 r. s. 262–273; Syta Krzysztof: XVII-wieczne rejestry archiwalne w Archiwum Dzikowskim Tarnowskich s. 274–291; Wajs Hubert: „Justa vindicta”, czyli emblemat na dokumencie dla Stefana Snopkowskiego herbu Rawicz z 1613 r. s. 292–300; Filipczak Teresa: Ustrój, organizacja i działalność Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów (1947–1948) s. 303–319; Grabowski Janusz: Podkanclerzy Stanisław Lipski. Ze studiów nad personelem kancelarii Janusza II księcia mazowieckiego (1471–1495) s. 320–329; Kośka Małgorzata: Reskrypt magistratu policji w Warszawie z 15 lipca 1806 r. dotyczący Żydów i jego wykonanie w Księstwie Warszawskim s. 330–342; Macholak Jan: Z powojennych dziejów Węgorzyna (1945–1950) s. 343–355; Materski Wojciech: Aleksander Newski w rosyjskiej mitologii, propagandzie i polityce historycznej s. 356–367; Porazinski Jarosław Marek: Unia polsko-saska 1697–1763. Zastój, czy perspektywa reform i modernizacji Rzeczypospolitej? s. 368–379; Bibliografia s. 381–390.

908. **ARCHIWALIA do dziejów polskiej emigracji politycznej z lat 1939–1990.** Pod red.

Sławomira Łukasiewicza i Mariusza Olczaka. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 423, il., streszcz. ang. IPN–KŚZpNP.

Treść: Łukasiewicz Sławomir, Olczak Mariusz: Od redakcji s. 9–11; Suchcitz Andrzej: Źródła do dziejów polskich władz państwowych na uchodźstwie w zbiorach Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego s. 12–19; Pisarski Grzegorz: Materiały do dziejów polskiej emigracji politycznej z lat 1939–1990 w zbiorach Biblioteki Polskiej POSK s. 20–28; Szadkowska-Łakomy Teresa, Kaczorowska Jagoda: Harcerskie archiwa s. 29–46; Maresch Eugenia: Przyczynki do dziejów polskiej emigracji politycznej w zbiorach Studium Polski Podziemnej s. 47–53; Król Zbigniew: Zbiory z Fawley Court w Muzeum im. ks. Józefa Jarzębowskiego w Licheniu Starym s. 54–60; Rutkowska Ewa: „Odcisk serca i ślady życia”. Wybór materiałów źródłowych ze zbiorów archiwalnych Towarzystwa Historyczno-Literackiego/Biblioteki Polskiej w Paryżu z lat 1939–1990 s. 61–73; Heruday-Kielczewska Magdalena: Zagadnienie polskiej emigracji politycznej po 1945 roku w zbiorach francuskich Archiwów Narodowych s. 74–87; Wrede Maria: Archiwum Instytutu Literackiego Kultura – podsumowanie prac archiwalnych prowadzonych w latach 2009–2016 s. 88–91; Fokiński Hieronim: Zbiory Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych w Rzymie w badaniach nad polską emigracją we Włoszech po 1939 roku s. 92–104; Morawski Stanisław A.: Zbiory archiwalne Fundacji Rzymskiej im. J. Z. Umiastowskiej s. 105–114; Jaworska Krystyna: Archiwum Ogniska Polskiego w Turynie s. 115–124; Zahorski Witold: Archiwa Witolda Zahorskiego (1912–1989), działacza niepodległościowego w Rzymie s. 125–132; Koźbiał Berenika: Fundacja „Archivum Helveto-Polonicum” we Fryburgu i jej zbiory s. 133–146; Zieliński Marek, Drag-Korga Iwona: Najważniejsze zbiory Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce dotyczące polskiej emigracji politycznej s. 147–164; Garsztecka Karina: Źródła do badań polskiej emigracji lat osiemdziesiątych w archiwum Instytutu Badań Europy Wschodniej przy Uniwersytecie Bremeńskim s. 165–179; Leven Bożena: Historia, działalność oraz zasoby archiwalne Polskiego Instytutu Naukowego w Nowym Jorku s. 180–195; Lachowicz Teofil: Materiały do dziejów emigracji politycznej w USA po II wojnie światowej w zbiorach archiwum Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce s. 196–205; Kot Małgorzata, Misterka Halina: Zbiory Biblioteki i Archiwum Muzeum Polskiego w Ameryce i możliwości ich wykorzystania w badaniach nad polską emigracją polityczną s. 206–230; Rzezyńska Anna: Polonijne źródła do dziejów emigracji i polskiej diaspory w Kanadzie w drugiej połowie XX wieku s. 231–251; Latak Stanisław: Zbiory Polskiego Instytutu Naukowego w Kanadzie i Biblioteki Polskiej w badaniach nad dziejami polskiej emigracji politycznej okresu zimnej wojny s. 252–258; Smolana Krzysztof: Archiwalia polskiej emigracji politycznej w Ameryce Łacińskiej s. 259–273; Pietrzyk Paweł: Instytucje polonijne w Melbourne, Sydney i Brisbane w Australii. Charakterystyka działalności i zbiorów archiwalnych s. 274–289; Leśkiewicz Rafał: Archiwalia polskich instytucji zagranicznych w zasobie Instytutu Pamięci Narodowej s. 290–301; Długolecki Piotr: Tematyka polonijna w zbiorach Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych (1945–1989) s. 302–310; Zezula Barbara: Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej KUL w badaniach nad polską emigracją polityczną okresu zimnej wojny s. 311–342; Lewandowska Joanna: Źródła do badań nad polską emigracją polityczną w Archiwum Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” s. 343–350; Klimczak Jerzy: Zbiory organizacji zagranicznych wspierających Solidarność w latach osiemdziesiątych XX wieku w zasobie Europejskiego Centrum Solidarności s. 351–360; Supruniuk Mirosław A.: Archiwum Emigracji – 25 lat starań o ocalenie dziedzictwa kulturowego wychodźstwa polskiego XX wieku s. 361–380; Berska Barbara: Materiały do studiów i badań zjawiska emigracji w zasobie Archiwum Narodowego w Krakowie s. 381–389.

909. BACHAŃSKA Kaja, Wierzbowski Bartłomiej: Sprawozdanie z 11. Zjazdu IFAR (Lublin, 9–10 listopada 2017 r.). *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 120–125.

Internetowe Forum Archiwalne.

910. BIERNAT Kamila Anna: XI Zjazd Internetowego Forum Archiwalnego (IFAR). Lublin, 9–10 XI 2017 r. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 265–272.

911. CIEŚLIK Adrian: Podstawowe problemy archiwistyki kościelnej i propozycje ich rozwiązania. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 13–25, streszcz. ang.

912. CZERWIŃSKA Magdalena: V Forum Edukatorów Archiwalnych, Łódź 17–18 IX 2018 r. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 305–307.

913. EDUCARE necesse est – ale jak i dlaczego? Przykłady dobrych praktyk edukacyjnych. Red. nauk. Violetta Urbaniak. Warszawa 2017.

Rec.: Stępiak Władysław, *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 106–112.

914. EDUCARE necesse est – powrót do źródeł. Przykłady dobrych praktyk edukacyjnych. Red. nauk. Violetta Urbaniak. Warszawa 2017.

Rec.: Stępiak Władysław, *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 106–112.

915. FIGIEL Kamil: Czy nowe musi wypierać stare? Mikrofilmowanie i digitalizacja w działalności archiwów. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 29–42, streszcz. ang.

916. GROCHOWSKI Łukasz: Międzynarodowy Dzień Archiwów w Muzeum Sali BHP Stoczni Gdańskiej 9 czerwca 2017 r. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 297–301.

917. GRY miejskie w działalności edukacyjnej archiwów. Pod red. Huberta Mazura i Agnieszki Rosy. Kielce–Toruń 2017.

Rec.: Czajka Elżbieta, *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 291–294; Techmańska Barbara, *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 88–91.

918. JANUSZKO-SZAKIEL Aneta: Archiwistyka cyfrowa. Długoterminowa ochrona dziedzictwa nauki i kultury. Warszawa 2017.

Rec.: Peplowska Katarzyna, *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 317–328.

919. JAŚKOWSKA-JÓZEFIAK Zuzanna, Łysakowska Agata: Archivists without Frontiers: 20 years of the activity for the preservation of the international documentary heritage.

Folia Toruniensia. Vol. 18: 2018 s. 133–149, streszcz. pol., niem.

920. KIERZKOWSKA Bożena: Rozważania nad standardami zawodu archiwisty uniwersyteckiego w 70. rocznicę powstania Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 15–26, streszcz. ang.

921. KONIECZKA Grzegorz: Brakowanie niearchiwalnej dokumentacji „przechowalniczej”. Głos w sprawie kształtowania narodowego zasobu archiwalnego. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 177–187, streszcz. ang.

922. KROCHMAL Anna: Materiały do dziejów dawnej Rzeczypospolitej w zbiorach instytucji polonijnych. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 52–73, streszcz. ang.

923. KSIEŻNIAKIEWICZ Piotr: Katalog materiałów archiwalnych do dziejów Żydów w Solcu Kujawskim w latach 1811–1939 w zasobach Archiwum Akt Nowych w Warszawie oraz Archiwum Państwowego w Bydgoszczy. *Rocznik Solecki*. [T.] 8/9: 2018 s. 119–122.

924. KWAŚNIEWSKI Andrzej: Sprawozdanie z Ogólnopolskiego Forum Dyrektorów Archiwów Diecezjalnych (2013–2017). *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 147–151.

925. LASZUK Anna: Sprawozdanie ze spotkania naczelnego dyrektora Archiwów Państwowych z przedstawicielami środowisk naukowych (Warszawa, 11 lipca 2018 r.). *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 116–118.

926. MAJEWSKI Arkadiusz: Specyfikacja źródeł do dziejów oświaty na wsi odnalezionych w polskich i zagranicznych archiwach. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 11–17.

927. MAZUR Hubert Michał: Archiwoznawstwo XXI wieku – wyzwania, problemy, kierunki zmian. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 125–148, streszcz. ang.

928. NOWE funkcje archiwów. Pod red. Ireny Mamczak-Gadkowskiej i Krzysztofa Strykowski. Poznań 2015.

Rec.: Biernat Kamila, *Archeion*. T. 118: 2017 s. 506–516.

929. PEPLOWSKA Katarzyna: Archiwum Dokumentów Elektronicznych – koncepcja z 2015 r. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 195–220, streszcz. ang.

930. POGORZELSKA Iwona: „Archiwistyka bez granic” – VII Powszechny Zjazd Archiwistów Polskich w Kielcach – sprawozdanie. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 289–301.

20–21 IX 2017 r.

931. PREZENTACJA Zarządu Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych 2016–2020. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 67–86.

932. PROBLEMY archiwalnego opisu informacyjnego. Pod red. Waldemara Chorążyczewskiego i Agnieszki Rosy. Warszawa 2017.

Rec.: Colbecka Monika, *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 339–346.

933. RACHWAŁ Piotr: Zasób ksiąg metrykalnych w archiwach parafii rzymskokatolickich Lubelszczyzny. Część 1. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 315–346, streszcz. ang.

Toż. Cz. 2. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 289–309, streszcz. ang.

934. RAZEM iść do celu. Przegląd archiwów, bibliotek i muzeów polonijnych na 5-lecie projektu „Archiwa Przełomu 1989–1991”, Warszawa, 23 czerwca 2015 r.: V seminarium w ramach projektu Archiwa Przełomu 1989–1991. [Oprac.] Robert Kubaś, Justyna Orysiak. Warszawa 2018 Kancelaria Senatu 4° ss. 132, nlb. 1, il. Kancelaria Senatu.

Materiały konferencyjne.

Treść: Cz. I: V Seminarium w ramach projektu „Archiwa przełomu 1989–1991” s. 21–37; Panel historyczny Wkład Polonii w walkę o wolną Polskę w latach 80. XX wieku s. 38–50; Panel Archiwalny Źródła do dziejów emigracji z lat 1989–1991 zgromadzone za granicą s. 38–50; Cz. II: Wydarzenia towarzyszące V Seminarium w ramach projektu „Archiwa przełomu 1989–1991” s. 111–124; Fotogaleria s. 123–134.

935. ROMAN Wanda Krystyna: Między archiwistyką a architekturą informacji. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 221–240, streszcz. ang.

936. ROSA Agnieszka, Siuda Kamila: Antropologia kulturowa i metody etnograficzne w archiwistyce. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 179–194, streszcz. ang.

937. SAŃDEJ Józef: Gdzie te archiwalia? *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 89–98, streszcz. ang.

Dot. archiwaliów parafii greckokatolickich diecezji przemyskiej okresu międzywojennego.

938. SOŁOMIENIUK Michał: Sprawozdanie z XII Walnego Zgromadzenia członków Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych w Pile

30.11.2016. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 131–133.

939. STELMACH Roman: Jeszcze o najstarszych dokumentach do dziejów Kotliny Jeleniogórskiej zachowanych w zbiorach archiwalnych. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 231–236, streszcz. ang., czes., niem.

Z XIII w.; obecnie rozproszone.

940. STĘPIEŃ Robert: Pokasacyjne losy i obecny stan zachowania archiwaliów klasztoru Benedyktynów z Sieciechowa. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 131–153, streszcz. ang.

Zbiory rozproszone.

941. STĘPNIAK Władysław: Z działalności normatywnej UNESCO dotyczącej zbiorów instytucji pamięci. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 7–18, streszcz. ang.

942. WOKÓŁ metodyki archiwalnej. Księga dedykowana prof. Wiesławie Kwiatkowskiej w sześćdziesiątą piątą rocznicę urodzin. Pod red. Waldemara Chorążyczewskiego, Agnieszki Rosy i Mateusza Zmudzińskiego. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 366, il.

Treść: Chorążyczewski Waldemar: Sztuka życia na emeryturze s. 9–14; Rosa Agnieszka, Zmudziński Mateusz: Prof. Wiesława Kwiatkowska [ur. 1952] – archiwistka i nauczycielka akademicka, badaczka dziejów Kościoła i kancelarii pruskiej, wybitna znawczyni metodyki archiwalnej s. 15–49; Colbecka Monika, Siuda Kamila: Analiza metod opracowania zespołów na podstawie wstępów do inwentarzy archiwalnych sporządzonych przez Profesor Wiesławę Kwiatkowską s. 51–71; Bryk Adriana: Ustrój i kancelaria przedsiębiorstwa państwowego okręgu łódzkiego na przykładzie Zjednoczenia Przemysłu Dzierwiarskiego i Pończoszniczego w Łodzi s. 73–93; Mazur Hubert: Metodyka archiwalna w czasopiśmie w seriach wydawniczych archiwów państwowych s. 95–122; Nowozycki Bartosz: Theodore’a R. Schellenberga model porządkowania i opracowania materiałów proweniencji publicznej s. 123–134; Laszuk Anna: Moduły, poziomy i elementy, czyli opis archiwalny s. 135–154; Kulecka Alicja: Dokument w polskiej metodyce archiwalnej s. 155–178; Roman Wanda K.: O kształtowaniu się metodyki opracowania zasobu w archiwach wojskowych s. 179–206; Mamczak-Gadkowska Irena: Janusz Wiktor Staszewski [1903–1939]. Historię wojskowości i archiwista s. 207–221; Łosowski Janusz: Problem definicji sumariusza archiwalnego s. 223–247; Hlebionek Marcin: Katalog VI. Z dziejów opracowania zasobu sfragistycznego toruńskiego archiwum s. 249–261; Wiśniewska-Drewniak Magdalena: Opis archiwalny w archiwach społecznych: Bronowickie Archiwum Społeczne i Południowo-Wschodni Instytut Naukowy s. 263–292; Jabłońska Marlena: Nowe zasady opracowania materiałów ułotnych w archiwach państwowych s. 293–306; Tandecki Janusz: Kilka uwag na temat toruńskich testamentów mieszczańskich w średniowieczu i na progu czasów nowożytnych s. 307–327; Kopiński Krzysztof: Oceny edycji źródłowych do dziejów średniowiecza i okresu wczesnonowożytnego w Prusach w „Zapiskach Historycznych” i „Studiach Źródłoznawczych. Commentationes” s. 329–351; Peplowska Katarzyna: Kilka uwag na temat gromadzenia elektronicznego zasobu s. 353–366.

943. WSPÓŁCZESNA dokumentacja – współczesne archiwa. Pod red. Ireny Mamczak-

-Gadkowskiej, Krzysztofa Strykowski. Poznań 2018 Inst. Hist. UAM 8° ss. 172, il. (Publikacje Instytutu Historii UAM; 159).

Materiały konferencji, Poznań, 13–14 X 2016 r.

Treść: Roman Wanda K.: Dokumentacja elektroniczna i użytkownicy archiwów – problemy udostępniania s. 11–27; Perlakowska Ewa: Czy instrukcje kancelaryjne i archiwalne są potrzebne? Rola i znaczenie normatywów kancelaryjnych i archiwalnych w procesie tworzenia, gromadzenia i zarządzania współczesną dokumentacją z perspektywy podmiotu publicznego i archiwum państwowego s. 29–67; Degen Robert: Ramowe przepisy kancelaryjne. Co jest ich istotą i czy współcześnie warto z nich korzystać w administracji? s. 69–76; Matuszak Tomasz: Nowoczesne zarządzanie dokumentacją a siła tradycji. Uwagi na marginesie funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego s. 77–90; Michałak Przemysław: System elektronicznego zarządzania dokumentacją jako narzędzie kształtowania zasobu archiwalnego archiwów zakładowych s. 91–98; Heruday-Kielczewska Magdalena: Dokumentacja współczesnego teatru na przykładzie poznańskich archiwów teatralnych s. 99–107; Sak Monika: Nowe formy dokumentacji w Archiwum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu s. 109–117; Gałuba Rafał: Zarządzanie niejawnymi materiałami archiwalnymi w archiwach państwowych s. 119–145; Miłosz Jan: Zarządzanie dokumentacją korporacji (w archiwum zakładowym i outsourcingu) s. 147–160; Pęplowska Katarzyna: Archiwa cyfrowe w Polsce a archiwa cyfrowa na świecie s. 161–167; Siuda Kamila: Egodokumenty w archiwach. Perspektywy badawcze s. 169–172.

944. ZAŁĘCZNY Jolanta: Dzieje Archiwum Poniatowskich. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 96–106.

Z Jabłonny, obecnie rozproszone (dokumenty od XVIII w.).

945. ZIOBRO Wojciech, Waśko Radosław: Bazy danych w opracowywaniu galicyjskich ksiąg metrykalnych. *Galicia*. T. 4: 2018 s. 289–304, streszcz. ang.

b) Poszczególne archiwa krajowe i zagraniczne

Archiwa krajowe

Zob. poz. 1097, 3917, 8300, 8732.

Białystok

946. ARCHIWUM Państwowe w Białymstoku 1953–2018. Ludzie, historia, archiwalia. Red. Marek Kietliński. Białystok 2018 Prymat 8° ss. 550, il.

Treść: Woźniak Wojciech: Wstęp s. 7–8; Kietliński Marek: Kronika Archiwum Państwowego w Białymstoku 1953–2018 s. 9–138; Maciejczuk Jarosław: Działalność Oddziału I Ewidencji, Informacji i Udostępniania Archiwum Państwowego w Białymstoku w latach 2002–2017 s. 139–156; Iwaniuk Sławomir: Oddział Nadzoru Archiwalnego w Archiwum Państwowym w Białymstoku i jego działalność w latach 1998–2017 s. 157–168; Samarski Bartłomiej: Działalność Oddziału II Opracowania Zasobu w latach 2008–2018 (z retrospekcjami) s. 169–186; Siłkowska Urszula: Dokumentacja osobowo-płacowa w Archiwum Państwowego w Białymstoku s. 187–200; Kietliński Marek, Kuźmicka Monika: Pracownicy Archiwum

Państwowego w Białymstoku w latach 1953–2018 s. 201–235; Karpacz Bożena: Bibliografia publikacji pracowników Archiwum Państwowego w Białymstoku s. 237–296; Samarski Bartłomiej: Najcenniejsze dokumenty Archiwum Państwowego w Białymstoku s. 297–362; Archiwum Państwowe w fotografii s. 363–422; Kietliński Marek: Kronika budowy obiektu Archiwum przy ulicy Adama Mickiewicza 101 s. 423–460; Kietliński Marek, Trzeciak Łukasz: Budynek Archiwum Państwowego w Białymstoku przy ulicy Adama Mickiewicza 101 s. 461–482; Budowa nowego budynku Archiwum w fotografii s. 483–550.

Bielsko-Biała

947. BINDA Krzysztof: Nieznane skarby Archiwum ATH – nowe pole eksploracji dla badań regionalnych. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 317–323.

Akademia Techniczno-Humanistyczna.

Bydgoszcz

948. KSIEŹŃIAKIEWICZ Piotr: Katalog materiałów archiwalnych do dziejów Bractwa Kurkowego w Solcu Kujawskim (1902–1939) w zasobach Archiwum Państwowego w Bydgoszczy. *Rocznik Solecki*. [T.] 8/9: 2018 s. 123–124.

Chełm

949. STAREGOWSKI Bartosz, Ślusarska Katarzyna, Wasyjczuk Żaneta: Archiwum Państwowe w Lublinie Oddział w Chełmie w latach 1952–2017. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 51–66, streszcz. ang.

Gdańsk

950. BŁAWAT-OBIN Joanna: Stan ewidencji i problemy opracowania dokumentacji Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Gdańsku (sygn. 2384). *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 41–52.

Obecnie w zbiorach AP w Gdańsku.

951. PŁUCIENNIK Monika: Wady i zalety crowdsourcingu udostępniania źródeł genealogicznych. Podsumowanie współpracy Archiwum Państwowego w Gdańsku i Pomorskiego Towarzystwa Genealogicznego. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 99–111.

Porozumienie podpisane 17 XI 2010 r.

952. POTYKANOWICZ-SUDA Lidia: Udział Archiwum Państwowego w Gdańsku w programie pomocy instytucjom polonijnym w latach 2004–2017 na przykładzie Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych w Rzymie. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 134–146.

953. REGLIŃSKI Andrzej: Akta Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w zasobie

Archiwum Państwowego w Gdańsku. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 147–176.

954. WIERZBICKI Piotr: Sprawozdanie opisowe z działalności Archiwum Państwowego w Gdańsku za rok 2017. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 269–296.

Gniezno

955. BARTOSZAK Michał: Superekslibrisy prymasów Polski z XVI i XVII wieku znajdujące się w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 35–62, streszcz. ang.

956. KRUCKI Łukasz, Mizerka Justyna: Zespół Archiwum Prymasa Polski w zasobie Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 231–256, streszcz. ang.

957. SOŁOMIENIUK Michał: Spuścizna po prymasie Stefanie kardynale Wyszyńskim w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie. Zawartość i stan opracowania. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 339–356, streszcz. ang.

Gorzów Wielkopolski

958. RYMAR Dariusz A[leksander]: Źródła do dziejów gminy Krzęcin w zasobie Archiwum Państwowego w Gorzowie Wielkopolskim. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 25: 2018 s. 387–406, streszcz. ang., niem.

Z l. 1973–1998.

959. SYSKA Ewa: W sprawie zaginionych dokumentów z byłego Magistratsarchiv Landsberg/Warthe. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 25: 2018 s. 477–482.

Gorzów Wielkopolski; 47 dokumentów z XIII–XVI w., zaginionych prawdopodobnie w l. 1932–1951.

Jarosław

960. LEŃ Kazimierz: Rekonstrukcja archiwum dawnego kolegium jezuitów św. Jana w Jarosławiu. Jarosław 2017.

Rec.: Grin-Piszczek Ewa, *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 82–86.

Jelenia Góra

961. ŁABOREWICZ Ivo: Sprawozdanie z działalności Archiwum Państwowego we Wrocławiu Oddział w Jeleniej Górze w roku 2017. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 298–309.

W Aneksie: Sokal Małgorzata: Praca zawodowa mgr Anny Borys z domu Margas.

Kalisz

962. PIETRZAK Edyta: Archiwalia dotyczące Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Kaliszu w zasobie Archiwum Państwowego w Kaliszu. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 11–43.

Z XIX–XXI w.

Katowice

963. BADURA Anna: Nie tylko „Spomnienia organizacyjne i walk Kompanii Załęskiej”. Dokumenty powstańcze w zbiorach katowickiego IPN. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 153–159.

Z l. 1919–1921 oraz dwudziestolecia międzywojennego.

Kielce

964. FRĄCZEK Lech: Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach za rok 2017. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 345–351.

965. KARDYŚ Piotr: Wykaz dokumentów ze „Zbioru dokumentów pergaminowych i papierowych” Archiwum Diecezjalnego w Kielcach. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 223–273, streszcz. ang.

966. KARDYŚ Piotr, Madyński Marcin: Inwentarz akt parafialnych dekanatu Bodzentyn, przechowywanych w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach. (Cz. 2). *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 203–222, streszcz. ang.

Cz. 1. *Tamże*. T. 9: 2017.

967. KWAŚNIEWSKI Andrzej: Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach za rok 2017. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 481–486.

968. POSZAŁSKA Monika: Sprawozdanie z realizacji cyklu „Spotkania ze źródłem archiwalnym” w 2017 roku. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 317–320.

Organizowane przez Archiwum Państwowe w Kielcach i Instytut Historii UJK.

969. RUTKOWSKA Wiesława: Działalność Archiwum Państwowego w Kielcach w 2017 roku. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 275–288.

970. WOŁCZYK Łukasz: Sprawozdanie z ostatniego w 2017 roku „Spotkania ze źródłem archiwalnym” pt. „Średniowieczny Kościół

katolicki w świetle źródeł”. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 321–324.

W Archiwum Państwowym w Kielcach, 29 XI 2017 r.

Kraków

971. MICHALEWICZ Jerzy: Katalog Archiwum Polskiej Prowincji Zgromadzenia Księży Misjonarzy Św. Wincentego a Paulo. T. 2. Kraków 2018 PAU 8° ss. X, 908. PAN.

T. 1. 2014.

972. POCHWAŁSKA Lilianna: „...z po-
zókłych tomów archiwalnych... wyczarować
przeszłość królewskiego miasta...”. Obchody
jubileuszu 130. rocznicy powstania Archiwum
Aktów Dawnych Miasta Krakowa (1887–1952).
Sprawozdanie z realizacji projektu popularyza-
torskiego. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23:
2017 [dr.:] 2018 s. 256–258.

Kraków, 8 VI – 6 X 2017 r.

973. RAK Dorota: Funkcje informacyjna
i naukowa podhalaników w zbiorach Archi-
wum Muzeum Etnograficznego w Krakowie.
Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 239, nlb. 1,
il., streszcz. ang.

974. SZMEREK Agnieszka: Sprawozdanie
z działalności Archiwum Polskiej Prowincji Za-
konu Pijarów w Krakowie za rok 2017. *Archiva
Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 163–166.

Kraśnik

975. KOWALCZYK Aneta: Archiwum Pań-
stwowe w Lublinie Oddział w Kraśniku w latach
1955–2018. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018
s. 67–83, streszcz. ang.

Łąd nad Wartą

976. WĄSOWICZ Jarosław: Charakterysty-
ka zbiorów dotyczących kard. Augusta Hlonda
prymasa Polski przechowywanych w Archiwum
Salezjańskim Inspektorii Piłskiej. *Archiva Eccle-
siastica*. Nr 11: 2018 s. 127–147, streszcz. ang.

977. WĄSOWICZ Jarosław: Zabezpieczenie
i opracowanie spuścizn po osobach zakonnych.
Doświadczenia Archiwum Salezjańskiego In-
spektorii Piłskiej. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10:
2017 s. 99–110, streszcz. ang.

Leszno

978. OLENDER Elżbieta: Spuścizny ar-
chiwalne w zbiorach Archiwum Państwowego
w Lesznie. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018
s. 178–194.

Lublin

979. AFISZE, plakaty i druki ulotne z lat
1918–1921 w zasobie Archiwum Państwowego
w Lublinie. W 100-lecie Niepodległości Polski.
Oprac. Krzysztof Kołodziejczyk. Lublin 2018
AP 8° ss. 145, nlb. 2, il.

980. DEREWENDA Robert: Zbiory spe-
cjalne w zasobie Archiwum Głównego Ruchu
Światło-Życie. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Ko-
ścielne*. T. 110: 2018 s. 119–132, streszcz. ang.
Od l. 50. XX w. w Lublinie.

981. DYMMEŁ Piotr: Jubileusz 100 lat Ar-
chiwum Państwowego w Lublinie (1918–2018).
Studia Archiwalne. [T.] 5: 2018 s. 9–15.

982. MARCZEWSKI Jarosław R[oman]:
Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie. Dzie-
je, zasób, inwentarz. Lublin 2015 Archidiec.
Lubelska 8° ss. 648.

983. MULAŁ Łukasz: Archiwum Państwowe
w Lublinie w latach 1944–1989. *Studia Archi-
walne*. [T.] 5: 2018 s. 17–50, streszcz. ang.

984. NOWICKI Tomasz, Misiura Grzegorz,
Perzyna Krzysztof: Spuścizna archiwalna po ks.
profesorze Tadeuszu Styczniu SDS (1932–2010)
jako przykład archiwum prywatnego po wybit-
nym uczonym. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10:
2017 s. 13–23, streszcz. ang.

Ośrodek Badań nad Myślą Jana Pawła II KUL.

Olsztyn

985. ULEWICZ Andrzej, Dąbrowski Józef:
Filigrany w zasobie Archiwum Państwowego
w Olsztynie. Olsztyn 2018 AP 8° ss. 214, il.

Pelplin

986. CYLMAN Iwona: Dzieje Archiwum
Diecezjalnego w Pelplinie i informacja o zasobie
(stan na 1 kwietnia 2018). *Archiva Ecclesiastica*.
Nr 11: 2018 s. 27–43, streszcz. ang.

Piotrków Trybunalski

987. MATUSZAK Tomasz: Dzieje Piotrkó-
wa Trybunalskiego w źródłach archiwalnych.
Piotrków Trybunalski 2018 AP 4° ss. 334.

Zbiory Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim,
XIII–XX w.

Płock

988. BAŃKA Krystyna: Działalność Archi-
wum Państwowego w Płocku w 2017 roku.
Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny. T. 10:
2018 s. 122–141.

989. PIEKARSKI Tomasz: Pozwolił nam Bóg dożyć chwili... Rok 1918 w Płocku i okolicy w dokumentach z zasobu Archiwum Państwowego w Płocku. *Płocki Rocznik Historyczno-Archivalny*. T. 10: 2018 s. 109–121, streszcz. ang.

Opis zasobu.

990. PIEKARSKI Tomasz: Projekty Archiwum Państwowego w Płocku zrealizowane w związku z 100. rocznicą odzyskania niepodległości. *Płocki Rocznik Historyczno-Archivalny*. T. 10: 2018 s. 142–143.

Poznań

991. KRYSZEK Henryk: Sprawozdanie z działalności Archiwum Państwowego w Poznaniu za 2017 r. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 259–279.

992. MĄDRY Wojciech: Spuścizna jako źródło do badań nad biografią i działalnością naukową historyka – badacza dziejów Słowiańszczyzny Andrzeja Wędzkiego (1927–2017). *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 135–148, streszcz. ang.

Spuścizna w Archiwum PAN Oddział w Poznaniu.

Radzyń Podlaski

993. BOSKO Maciej, Korulczyk Szczepan: Archiwum Państwowe w Lublinie Oddział w Radzynie Podlaskim w latach 1952–2017. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 85–104, streszcz. ang.

994. MAGIER Dariusz: Powiatowy Sztab Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej w Radzynie Podlaskim (1963–1975) – jako przedmiot badań archiwoznawcy. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 191–200, streszcz. ang.

W Archiwum Państwowym w Lublinie, Oddział w Radzynie Podlaskim; zawiera też inwentarz zespołu akt.

Sandomierz

995. INWENTARZ rękopisów Archiwum Kapituły Kolegiackiej i Katedralnej w Sandomierzu. T. 2: XII–XX wiek. Oprac. Feliks Kiryk; współpr. Michał Szczerba. Kraków 2018 PAU 8° ss. XV, nlb. 1, 169, nlb. 2. PAU.

Wyd. 1. Sandomierz 2010.

Siedlce

996. KRONIKA wydarzeń w Archiwum Państwowym w Siedlcach od października 2016 r. do września 2018 r. Przygot. G. W. [Grzegorz Welik]. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 261–292.

Szczecin

997. BAŃKOWSKA Iga: Aktualne kierunki działalności popularyzatorskiej Archiwum Państwowego w Szczecinie. *Kronika Szczecina*. Nr 36: 2017 [dr.:] 2018 s. 219–232.

Sztum

998. THIEL-MELERSKA Danuta: Zasoby archiwum parafii św. Anny w Sztumie. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 227–257, streszcz. ang., niem.

Tarnów

999. ARCHIWUM Diecezjalne w Tarnowie. Historia i zasób. Red. Stanisław Tokarski, Jacek Słowik, Marek Podgórski, Angela Sołtys. Tarnów 2015.

Rec.: Gługła Paweł, *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 421–425.

Toruń

1000. ARCHIWUM Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Informator o zasobie archiwalnym. Pod red. Anny Supruniuk, Weroniki Krajniak; oprac. Bożena Kierzkowska, Weronika Krajniak, Anna Supruniuk, Jacek Waliszewski. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 503, il., streszcz. ang.

Stan na dzień 31 XII 2017 r.

1001. KĘSKA Justyna Dominika: Dzieje archiwum toruńskiego w latach 1945–1989. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 207–231.

1002. KIERZKOWSKA Bożena: Sprawozdanie z jubileuszu 70-lecia Archiwum UMK. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 91–96.

17 X 2018 r.

1003. KRAJNIAK Weronika: Jubileusz 70-lecia Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (18–19 października 2018 r.). *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 319–323.

1004. SUPRUNIUK Mirosław A[dam]: Archiwum i Muzeum Emigracji w Toruniu. 25 lat starań o ochronę dziedzictwa kulturowego emigracji polskiej. Toruń 2018 UMK 8° ss. 47, nlb. 1, il. Bibl. Uniw. w Toruniu. (Prace Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu).

Lata 1993–2018.

1005. ZMUDZIŃSKI Mateusz: Sprawozdanie z działalności Archiwum Akt Dawnych Diecezji Toruńskiej im. ks. Alfonsa Mańkowskiego w 2017 roku. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 167–172.

1006. ZMUDZIŃSKI Mateusz: Toruńskie archiwum diecezjalne – dzieje, zasób, działalność. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 111–119, streszcz. ang.

Warszawa

1007. BEDNARCZYK Dorota: Opracowanie i digitalizacja dokumentacji fotograficznej w Archiwum Sejmu. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 49–59, streszcz. ang.

1008. INFORMATOR o zasobie Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum. Oprac. zbior. pod red. Beaty Gadomskiej; aut. hasel Joanna Czupryńska [i in.]. Warszawa 2018 Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum 8° ss. 168, il., streszcz. ang.

1009. JANKOWSKI Rafał: Rękopisy biblioteczne w Archiwum Warszawskim Radziwiłłów. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 191–220, streszcz. ang.

AGAD.

1010. KOŚKA Małgorzata: Inwentarze zespołów i zbiorów archiwalnych zatwierdzone przez Komisję Metodyczną AGAD w roku 2017. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 379–382.

1011. KROCHMAL Jacek: Kronika Archiwum Głównego Akt Dawnych za rok 2017. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 383–391.

1012. KROCHMAL Jacek: Petersburskie Polonika w Archiwum Głównym Akt Dawnych. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 159–170, streszcz. ang.

Wisła

1013. SPYRA Janusz: Najstarsze dokumenty zachowane w Archiwum Zboru Ewangelickiego w Wiśle. *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 7–17.

Zawiera także spis 15 dokumentów z l. 1707–1800.

Włocławek

1014. GMURCZYK Zbigniew: Sprawozdanie z działalności Archiwum Diecezjalnego we Włocławku za rok 2016. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 135–140.

Zamość

1015. WYSZYŃSKA Lucyna: Tomaszowskie archiwalia w zasobie Archiwum Państwowego w Zamościu. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 143–182.

1016. ŻYGAWSKI Jakub: Powiatowe Archiwum Państwowe w Zamościu. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 105–116, streszcz. ang.

Zielona Góra

1017. KATALOG dokumentów miasta Świebodzina oraz ziemi świebodzińskiej z Archiwum Państwowego w Zielonej Górze (XVI–XIX wiek). Katalog der Urkunden zur Stadt Świebodzin (Schwiebus) und zum Schwiebusser Land aus dem Staatsarchiv in Grünberg (16.–19. Jh.). Oprac. Tomasz Kałuski. Świebodzin–Zielona Góra 2018 Muzeum Region.; we współpracy z AP 4° ss. 179, il. AP w Zielonej Górze, Muzeum Region. w Świebodzinie.

1018. KUFEL Robert R[omuald]: Gromadzenie i zabezpieczenie cymeliów w Archiwum Diecezjalnym w Zielonej Górze. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 121–124, streszcz. ang.

1019. KUFEL Robert R[omuald]: Sprawozdanie z działalności Archiwum Diecezjalnego w Zielonej Górze za rok 2016. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 141–145.

Toż za rok 2017. *Tamże*. Nr 11: 2018 s. 159–162.

1020. KUFEL Robert R[omuald]: Sprawozdanie z działalności Archiwum Diecezjalnego za rok 2017. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 265–269.

W Zielonej Górze.

1021. KUFEL Robert R[omuald]: Wykaz zasobu-zespołów w Archiwum Diecezjalnym w Zielonej Górze. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 53–66, streszcz. ang.

1022. KUFEL Robert R[omuald], Mykietów Bogusław: Wykaz ksiąg metrykalnych w zasobie Archiwum Diecezjalnego w Zielonej Górze. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 10: 2017 s. 25–51, streszcz. ang.

Archiwa zagraniczne

Austria

1023. GAUL Jerzy: Polonika w oddziale kwartmistrzowskim C. i K. Naczelnej Komendy Armii w Archiwum Wojsku w Wiedniu (styczeń–luty 1918). *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 291–308, streszcz. ang.

Wykaz.

Białoruś

1024. İVANOVVA Vol'ga Sârgeeŭna: Asabi-styâ arhivy Belarusi kanca XVIII–pač. XXI st.

Minsk 2014 Wydawca Zmicer Kolas 8° ss. 402, nlb. 2.

Rec.: Syta Krzysztof, *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 295–316.

1025. ROLNIK Dariusz: Archiwum Jeleńskich z NGAB w Mińsku (XVI–XX wiek). Jego dzieje i inwentarz. Katowice 2018 Wydaw. US 8° ss. 503, nlb. 5, il., streszcz. ang., białorus. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3725).

Czechy

1026. KONSTANKIEWICZ Agnieszka: Sprawozdanie z pobytu w Morawskim Archiwum Ziemi w Brnie oraz Powiatowych Archiwach Państwowych Brno-Venkov z siedzibą w Rajhradzie i Pelhřimovie (10–14 IX 2018 r.). *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 296–304, streszcz. ang.

Francja

1027. PRZEWODNIK po zasobie Archiwum Instytutu Literackiego Kultura. Oprac. Maria Wrede. Warszawa 2018 BN 8° ss. 147, il.

W Paryżu; inwentarz archiwalny za l. 1946–2010.

Rec.: Kamińska-Chełmińiak Kamila, *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 458–463.

Rosja

1028. JANICKI Arkadiusz: Źródła do dziejów powstania kościuszkowskiego w zbiorach Rosyjskiego Państwowego Archiwum Historycznego oraz Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 85–114, streszcz. ang.

W aneksie list księcia Karla von Nassau-Siegen z Opalina z 3(14) VII 1794 r.

1029. KROCHMAL Anna: Petersburskie archiwum metropolitów unickich jako historyczne archiwum Kościoła Wschodniego. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 17–30, streszcz. ang.

1030. ŁOPATECKI Karol, Walczak Wojciech: Plany architektoniczne i źródła kartograficzne dotyczące obwodu białostockiego przechowywane w Rosyjskim Państwowym Archiwum Historycznym w Sankt Petersburgu.

Miscellanea Historico-Archivistica. T. 25: 2018 s. 73–84, streszcz. ang.

1031. MIRONOWICZ Antoni: Źródła do dziejów Kościołów wschodnich w Rzeczypospolitej w archiwach i bibliotekach Sankt Petersburga. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 11–16, streszcz. ang.

1032. OSIECKA Małgorzata: Polonika w Petersburskim Archiwum Historycznym, Archiwum Literatury i Sztuki oraz Archiwum Dokumentacji Filmowej i Fotograficznej. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 141–152, streszcz. ang.

1033. ROSOWSKA Ewa: Źródła do dziejów ludności polskiej i organizacji polskich w Rosji podczas I wojny światowej w archiwach miejskich Petersburga. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 133–139, streszcz. ang.

1034. SIEROCKA-POŚPIECH Maria: Polonika w Archiwum Instytutu Historii Rosyjskiej Akademii Nauk w Sankt Petersburgu – niezrealizowany projekt. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 153–157, streszcz. ang.

Ukraina

1035. OSTANEK Adam Adrian: Źródła do dziejów Wojska Polskiego okresu II Rzeczypospolitej przechowywane w archiwach lwowskich. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 274–285, streszcz. ang., ros.

1036. UJMA Magdalena: Spuścizna pojezuicka w zasobach Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego we Lwowie. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 43–68, streszcz. ang.

Charakterystyka zasobu.

Wielka Brytania

1037. ŻEGUNIA Renata Maria: Archiwalia emigracyjnych organizacji społecznych na przykładzie Brygadowego Koła Młodych „Pogoń”. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 7–14, streszcz. ang.

W Instytucie Polskim i Muzeum im. W. Sikorskiego w Londynie; Koło istniało w l. 1949–1985 w Londynie.

2. BIBLIOTEKI

a) Ogólne

Zob. poz. 922, 8881.

1038. AKTYWNI i kreatywni. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich na Lubelszczyźnie. Red. Joanna Chapska, Bożena Lech-Jabłońska, Anastazja Śniechowska-Karpińska. Lublin 2018 Stow. Bibliotekarzy Pol. Zarząd Okręgu 8° ss. 271, nlb. 1, k. tabl. nlb. 8, il.

1039. FIRSZT Stanisław: Wyniki kwerendy w sprawie rozproszonych zbiorów Schaffgot-schów prowadzonej od połowy 2017 do począt-ku 2018 r. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 253–280, streszcz. ang., czes., niem.

W Polsce.

1040. FRANKOWICZ Krzysztof, Kubic Żaneta: Małopolskie Forum Bibliotek w oczach organizatorów. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 241–248, streszcz. ang.

Od 2016 r.

1041. JUDEK Cecylia: Ludzie książki Pomorza Zachodniego. Z działalności zachodnio-pomorskiego Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. *Acta Iuris Stetinensis*. 2018 [nr] 4 s. 119–132.

Także działalność Zw. Bibliotekarzy Pol. od 1927 r.

1042. OD ARMARIUM do kolekcji cyfrowej. Ochrona zbiorów bibliotecznych. Pod red. Ryszarda Nowickiego. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 167, il., streszcz. ang.

Materiały z konferencji, Bydgoszcz, 17–18 V 2018 r.

Treść: Werszner Rafał: Armaria. Sprzętowe rozwiązania zabezpieczeń księgozbiorów s. 11–34; Otto Maria: (Nie)chlubne praktyki. O przeprowadzaniu księgozbioru Giovanniego Bernardina Bonifacia s. 35–52; Stolarczyk Tomasz: Kondycja księgozbiorów pozakonnych w świetle relacji Samuela Bogumiła Lindego z 1819 roku s. 53–63; Nowicki Ryszard: „Wojenny dziennik dyżurów OPL” Biblioteki Uniwersyteckiej we Lwowie z 1939 roku s. 65–88; Pietrzekiewicz Dorota: Ekspert od zadań specjalnych – Bonawentura Lenart [1881–1973] s. 89–108; Onderková Brožovská Jana: Vznik a vývoj historického fondu Knihovny Slezského Zemského muzea v Opavě s. 109–121; Fiszler Paweł, Michalski Radosław: Zdigitalizowane zbiory druków ulotnych Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego jako forma ich zabezpieczenia i promocji s. 125–134; Wojciechowski Przemysław: Organizacja ćwiczeń ratowniczych w bibliotekach na wypadek sytuacji kryzysowych s. 137–149; Kłaput-Wiśniewska Aleksandra: O potrzebie ochrony materiałów pismienicznych dotyczących kultury muzycznej Pomorza i Kujaw s. 151–167.

1043. PBC – the oldest pedagogical digital library in Poland. [Aut.] Michał Górski, Barbara Krasinska, Łukasz Tomkiewicz, Grzegorz Wajda. *Annales Universitatis Paedagogicae*

Cracoviensis. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 375–391.

Pedagogiczna Biblioteka Cyfrowa, od 2006 r.

1044. POLISH music culture resources in libraries and archives. Ed. in chief Stanisław Hrabia; tł. Maria Bysiec. Warsaw 2018 Publishing House of the Polish Librarians' Association 4° ss. 60, il. SBP Polish Librarians' Association.

Od 1945 r.

1045. POTOMSKA Renata: O digitalizacji darłowskich starodruków słów kilka. *Darłowskie Zeszyty Muzealne*. Z. 1: 2017 s. 45–48.

1046. REKOPIŚMIENNE mszały przedtrydenckie. Katalog sumaryczny. Oprac. Andrzej Suski. Toruń 2017 Adam Marszałek; UMK 4° ss. 811, nlb. 3 karty luzem. (Fontes Scrutari; 2).

W zbiorach Polski, Europy, USA.

1047. RYCHLIK Małgorzata, Theus Monika: Otwarty dostęp do piśmiennictwa naukowego. Przegląd funkcjonujących form – legalnych i nielegalnych. *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 157–173, streszcz. ang.

1048. STOWARZYSZENIE Bibliotekarzy Polskich. Przeszłość i terażniejszość 1917–2017. Pod red. Jadwigi Koniecznej. Warszawa 2017 Wydaw. Stow. Bibliotekarzy Pol. 8° ss. 451, nlb. 10. tabl. 54, il.

Treść: Konieczna Jadwiga: Wstęp s. 9–12; Mężynski Andrzej: Związek Bibliotekarzy Polskich (1917–1945) s. 13–69; Konieczna Jadwiga: Organizacje polskich bibliotekarzy w latach 1945–1989 s. 71–104; Rządowska Magdalena, Gruszka Zbigniew: Udział Związku Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich w procesie kształcenia i doskonalenia bibliotekarzy s. 105–122; Kwiatkowska Magdalena: Udział Związku Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich oraz Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w pracach międzynarodowych organizacji bibliotekarskich s. 179–193; Konieczna Jadwiga, Kurek-Kokocińska Stanisława, Gruszka Zbigniew: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w III RP 1990–2017 s. 233–412; Mężynski Andrzej, Konieczna Jadwiga: Podsumowanie s. 413–419; Aneksy: Konieczna Jadwiga: Biogramy przewodniczących SBP s. 421–440; Znaki organizacyjne, odznaczenia, nagrody, wyróżnienia, konkursy, plakaty, publikacje SBP s. 441–442.

Rec.: Wojciechowski Jacek, *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 239–246.

1049. Z ŻYCIA Federacji. *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 231–248.

Treść: Witeczak Jerzy: Sprawozdanie z działalności Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides” i Zarządu za okres od 13 września 2016 do 5 września 2017 roku s. 231–236; Garwoliński Tomasz: Protokół z posiedzenia Zarządu Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides”. (Toruń, 4–5 września 2017 roku) s. 237–239; Garwoliński Tomasz: Protokół z XXIII Walnego Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides”. (Toruń, 5–7 września 2017 roku)

s. 240–243; Żwirbla Oliwia: Sprawozdanie z XXIII Walnego Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides”. (Toruń, 5–7 września 2017 roku) s. 244–248.

b) Poszczególne biblioteki krajowe i zagraniczne

Biblioteki krajowe

Zob. poz. 3912, 3931, 3943.

Blizanów

1050. WRÓBLEWSKA Paulina: Biblioteka w akcji. O działalności blizanowskiej biblioteki w latach 2014–2018. Łódź 2018 Druk. Print Extra 8° ss. 56, il.

Gminna Biblioteka Publiczna w Blizanowie.

Bukowno

1051. SZEŁĄG Grażyna: Diamentowa biblioteka Miejska Biblioteka Publiczna w Bukownie – historia i działalność w latach 1956–2016. *Ilcusiana*. Nr 15: 2016 s. 111–128.

Bydgoszcz

1052. MATYSIAK Joanna: Skarby Książnicy Bydgoskiej. Zabytkowe zbiory Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy. Bydgoszcz 2018 Woj. i Miej. Bibl. Publ. im. dr. Witolda Bełzy 8° ss. 123, il., streszcz. ang., niem.

Bytów

1053. [PRĄDZIŃSKI Jacek]: 70 lat Biblioteki Miejskiej w Bytowie 1947–2017. Oprac. merytoryczne Jacek Prądziński. Bytów 2017 Bibl. Miej. w Bytowie 8° ss. 42, il.

Gąbin

1054. LEWANDOWSKA Martyna: Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Gąbinie. Gąbin 2018 Drukarnia Szymdt 8° ss. 55, il.

Gdańsk

1055. DROŹDZIECKA Sabina: Archiwum Teresy Ferenc i Zbigniewa Jankowskiego w zbiorach Biblioteki Gdańskiej. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 208–231, streszcz. ang., niem.

1056. GRZYIO Beata: Biblioteka leczniczą duszy i ciała. Piętnastowieczne druki medyczne w księgozbiornie Biblioteki Gdańskiej. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 131–145, streszcz. ang., niem.

1057. JACKOWSKA Krystyna: Rytowany widok wnętrza „Bibliotheca Senatus Gedanensis” z 1687 roku jako przyczynek do dyskusji o początkach Biblioteki Gdańskiej. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 147–167, streszcz. ang., niem.

1058. TYLEWSKA-OSTROWSKA Zofia: Sprawozdanie z działalności PAN Biblioteki Gdańskiej w 2017 roku. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 233–250.

1059. WALKUSZ Marta: Charakterystyka muzycznych „varsavianów” wydanych w latach 1875–1918 przechowywanych w Bibliotece Głównej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Librorum*. [Vol.] 2(27): 2018 s. 13–36, streszcz. ang.

Jasło

1060. KWIŁOSZ Marcin: Biblioteki publiczne powiatu jasielskiego w latach 1999–2013. Krosno 2018 Wydaw. „Armgraf” 8° ss. 102.

Kalwaria Zebrzydowska

1061. MOSKAŁA Bogusława, Bogunia Anna, Paluchowska-Pępek Jolanta]: 70 lat Biblioteki Publicznej im. Stanisława Wyspiańskiego w Kalwarii Zebrzydowskiej. Oprac. Bogusława Moskała, Anna Bogunia, Jolanta Paluchowska-Pępek. Kalwaria Zebrzydowska–Kraków 2018 Bibl. Publ. im. Stanisława Wyspiańskiego; 3 Kolory 8° ss. 66, il.

Katowice

1062. 90 LAT Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach (1928–2018). Z tradycją w przyszłość. Red. Barbara Michałek, Anna Góral. Katowice 2018 Pedagog. Bibl. Woj. im. Józefa Lompy 8° ss. 195, il.

Z treści: Jaskiernia Zbigniew: Z dziejów Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy w Katowicach: 1928–2018 s. 5–161.

1063. BIBLIOTEKA Uniwersytetu Śląskiego w pięćdziesięciolecie istnienia. Red. Maria Kycler, Dariusz Pawelec, Bogumiła Warząchowska. Katowice–Sosnowiec 2018 Bibl. UŚ; Centrum Informacji Nauk. i Bibl. Akademiacka; Oficyna Wydawnicza Waław Walasek 8° ss. 415, nlb. 1, il. (Biblioteka Otwarta).

Treść: Pawelec Dariusz: Wstęp s. 7–10; Witek Jadwiga, Wyszynska Katarzyna: Historia Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego (1968–2017) s. 11–43; Wyszynska Katarzyna: Struktura organizacyjna systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu Śląskiego po roku 2004 s. 44–57; Blicharska Iwona: Gromadzenie

zbiorów w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego – kontynuacja i zmiany s. 58–70; Nowak Romana, Szabucka Sylwia: Wymiana krajowa i zagraniczna w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego w latach 2008–2016 – nowe doświadczenia s. 71–92; Smyła Marzena: Zbiory specjalne Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego s. 93–106; Błęszynska Marta: Opracowanie wydawnictw zwartych w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego – wybrane zagadnienia s. 107–122; Wieczorek Janina: Z organizacji przechowywania i udostępniania zbiorów w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej s. 123–148; Mateusiak Renata: Z problematyki udostępniania prezenyngy w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej s. 149–174; Mateusiak Renata, Dziwił-Kika Izabela, Pyrek Katarzyna: Z zagadnień wypożyczania zbiorów w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej s. 175–201; Drabek Aneta: Udostępnianie baz danych w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego s. 202–220; Kozłara Andrzej: Automatyzacja procesów informacyjno-bibliotecznych Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego s. 221–244; Adamczyk Aleksandra F.: Bibliografia Dorobku Pracowników Naukowych Uniwersytetu Śląskiego – doświadczenia ostatniej dekady s. 245–255; Adamczyk Aleksandra F.: Rola Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej w procesie włączania społecznego s. 256–266; Witek Jadwiga: Akademińska księżnica w otoczeniu społecznym – budowanie relacji poprzez działania public relations s. 267–287; Kycler Maria, Warząchowska Bogumiła, Kunicka Marta: Udział bibliotekarzy Uniwersytetu Śląskiego w działalności stowarzyszeń oraz organizacji zawodowych i naukowych s. 288–322; Kycler Maria, Warząchowska Bogumiła: Działalność naukowo-wydawnicza pracowników Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 2004–2016 [bibliografia] s. 323–370; Sylwetki dyrektorów Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego: Gwadera Małgorzata: Piotr Stasiak [1901–1982] s. 371–376; Kamińska Joanna, Makles Karol: Jerzy Ratajewski [1928–1999] s. 376–380; Kycler Maria: Henryk Kot [ur. 1929] s. 381–385; Kosik Edyta: Włodzimierz Goriszowski [1928–2010] s. 386–392; Łakomy-Chłosta Agnieszka: Antoni Molenda [ur. 1939] s. 393–397; Żurawska Ewa: Wanda Dziadkiewicz [ur. 1939] s. 397–401; Szadzikowska Lucyna: Dariusz Pawelec [ur. 1965] s. 402–407.

1064. BIBLIOTEKI specjalistyczne Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Red. Maria Kycler, Dariusz Pawelec, Bogumiła Warząchowska. Katowice–Sosnowiec 2018 Bibl. UŚ; Centrum Informacji Nauk. i Bibl. Akademicka; Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek 8° ss. 309, nlb. 1, il. (Biblioteka Otwarta).

Treść: Bara Dominika, Gburska Danuta; O (ponad) półwieczu funkcjonowania Biblioteki Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w latach 2008–2016 – przemiany i stan obecny s. 28–39; Grabarska Elżbieta, Kwiecień Anna: Biblioteka Niemiecka i Medioteka Języka Niemieckiego w latach 1994–2017 s. 40–51; Gutowski Stefan, Kucharczyk Mirosława: Biblioteka Międzywydziałowej Szkoły Nauk Politycznych w Katowicach (1998–2013) s. 52–67; Kawulok Elżbieta, Żurawik Irena: Biblioteka Brytyjska Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 1991–2016 s. 68–80; Koprowska Agnieszka, Nawrot Stanisława: Biblioteka Wydziału Informatyki i Nauk o Materiałach w Sosnowcu w latach 1959–2013 s. 81–90; Kowalska-Caban Danuta: Biblioteka Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach – czterdzieści dwa lata działalności (1972–2014) s. 91–99; Kudelska Elżbieta: Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego Oddział w Cieszymie jej powstanie i przeobrażenia w latach 1971–2017 na tle uwarunkowań środowiska lokalnego s. 100–114; Kulas Barbara: Biblioteka Szkoły Zarządzania Uniwersytetu Śląskiego w latach 2000–2017 s. 115–123; Kycler Maria: Biblioteka w Ośrodku Dydaktycznym w Rybniku (2002–2013). Rekonesans badawczy s. 124–141; Laber Monika:

Centrum Kultury i Informacji Amerykańskiej American Corner 2012–2017 s. 142–150; Mateusiak Renata: Biblioteka Studium Wojskowego (1982–1991) i losy jej księgozbioru po likwidacji Studium Wojskowego s. 151–163; Myszowska-Matusiak Maria: Kilka kart z historii księgozbioru germanistycznego Biblioteki Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu z lat 1982–2006 s. 164–184; Nocun Aneta: Biblioteka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu w latach 2007–2017 s. 185–199; Sowa Teresa: Biblioteka Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego (1973–2016). Tradycja i nowoczesność s. 200–2018; Stokłosa Alina: Biblioteka Instytutu Fizyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (1965–2012) s. 219–233; Strzelec Ewa: Biblioteka Wydziału Radia i Telewizji w latach 1978–2017 s. 234–242; Warząchowska Bogumiła: Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 2001–2017. Rekonesans badawczy w piętnastoletniej działalności s. 243–265; Wojtek Katarzyna, Januszewska Justyna: Długa i kręta droga od Biblioteki Wydziału Humanistycznego do Biblioteki Wydziału Filologicznego w Katowicach (1968–2017) s. 266–281; Zembska Ewa, Golda Maria: Wczoraj, dziś, jutro. Biblioteka Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 1978–2016 s. 282–300.

1065. KOLEKCJE w zbiorach bibliotek Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Red. Maria Kycler, Dariusz Pawelec, Bogumiła Warząchowska. Katowice–Sosnowiec 2018 Bibl. UŚ; Centrum Informacji Nauk. i Bibl. Akademicka; Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek 8° ss. 431, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Biblioteka Otwarta).

Treść: Pawelec Dariusz: Misja. Kolekcja s. 7–8; Dębóróg–Bylczyński Maciej: Ireneusz Jakubczak [1944–2000] i jego księgozbiór w zbiorach anglistycznych Biblioteki Wydziału Filologicznego UŚ w Sosnowcu s. 11–24; Fick Monika: Polskie czasopisma matematyczne w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego źródłem wiedzy na temat historii matematyki s. 25–41; Frymus Aleksandra: Francuskojęzyczna literatura krajów Afryki subsaharyjskiej, Maghrebu, Mauritiusa oraz regionu Karaibów w zbiorach Biblioteki Wydziału Filologicznego w Sosnowcu s. 42–64; Gil Magdalena, Nowak Irena: Składnica Map Biblioteki Wydziału Nauk o Ziemi s. 65–73; Kołodziej Barbara: Biblioteki katedralne w służbie teologii akademickiej s. 74–87; Kopska–Trzop Agnieszka: Literatura francuskiego obszaru językowego Kanady, Belgii oraz w Szwajcarii w zbiorach Biblioteki Wydziału Filologicznego w Sosnowcu s. 88–110; Kunicka Marta: Roman Józef Longchamps de Berier [1883–1941] i jego księgozbiór s. 111–126; Kycler Maria: Komeniana w księgozbiorsze Profesora Bogdana Suchodolskiego [1903–1992] s. 127–157; Lubojańska Eliza: „Studia i Materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego” (2001–2016). Charakterystyka serii wydawniczej s. 158–174; Łącka Gabriela: Publikacje z Piekarskich Sympozjów Naukowych w zbiorach Biblioteki Teologicznej – jubileusz 25-lecia sesji s. 175–192; Maruszczak Aleksandra: Profesor Jan Gwiazdomorski [1899–1977] i jego księgozbiór jako warsztat pracy naukowej s. 193–224; Mateusiak Renata: Ślady kolekcji rozproszonych w wydzielonych zbiorach XIX–XX wieku (do 1950 roku). Na przykładzie księgozbioru Adama Münnicha [1899–1965] i Mariana Tyrowicza [1901–1989] s. 225–246; Muc Agata: Publikacje Gómośląskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk im. Walentego Roździeńskiego s. 247–266; Ossolińska Katarzyna: „Sztuka prócz życia chwilą pozwala także doznawać wartości wiecznych...”. Kolekcja książek z zakresu sztuki w księgozbiorsze profesora Bogdana Suchodolskiego s. 267–283; Potempa Dominika: Księgozbiory profesorskie w Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego s. 284–312; Sasiadek Ewa: Pamiętkowe polonica zagraniczne w kolekcji arcybiskupa Szczepana Wesołego [1926–2018] jako źródło do badań nad

polską emigracją i Polonią s. 313–331; Smyłła Marzena, Wyszynska Katarzyna: Wydawnictwo Gaberbocchus w świetle Kolekcji [Franciszki i Stefana] Themersonów s. 332–347; Sowa Teresa: Kolekcja Mieczysława Neustejna [1908–1974] w zbiorach Biblioteki Wydziału Nauk Społecznych s. 348–361; Warząchowska Bogumiła: Arcybiskup Damian Zimoń [ur. 1934] i jego dary dla Biblioteki Teologicznej s. 362–384; Wojtek Katarzyna: Kolekcja podręczników szkolnych z księgozbioru Ludwika Brożka [1907–1976] s. 386–403.

K o ł o

1066. MALIŃSKA Agnieszka: Historia Biblioteki Pedagogicznej w Kole za lata 1951–2016. Współpr. Krystyna Kowalczyk. *Rocznik Kolski*. Nr 11: 2018 s. 19–32.

K r a k ó w

1067. ALFRED Hałasa. Plakaty ze zbiorów Biblioteki Głównej Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Pod red. Janusza Antosa; tł. Jelena Belava, Anastazja Oleśkiewicz. Kraków 2018 ASP im. Jana Matejki; Stow. Przyj. ASP w Krakowie 4° ss. 271, nlb. 1, il. ASP im. Jana Matejki w Krakowie; Stow. Przyj. ASP w Krakowie.

1068. CIEŚLAR Aleksandra: Działalność Biblioteki Jagiellońskiej w roku 2016. Sprawozdanie. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 417–474, streszcz. ang.

1069. DANOWSKA Ewa: Dokumenty do dziejów Wiśnicza w zbiorach Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie. *Zapiski Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]: 2015 s. 7–20.

Przedr. z: *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 57: 2012.

1070. HISTORIA Biblioteki Jagiellońskiej. T. 2: 1775–1918. [Aut.] Krzysztof Frankowicz, Małgorzata Galos, Żaneta Kubic, Beata Kurek, Piotr Lechowski, Urszula Perkowska; pod red. Piotra Lechowskiego. Kraków 2017 Wydaw. UJ 8° ss. 573, il. UJ.

Rec.: Kostecki Janusz, *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 284–289.

T. 1 pod hasłem aut.: Jerzy Zathej, Kraków 1966.

1071. KLATKA Urszula, Borsuk Ewa: Dar Zofii Bobowicz dla Biblioteki Jagiellońskiej. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 229–239, streszcz. ang.

Książki w jej przekładzie; zawiera też spis ofiarowanych książek.

1072. KÖHLER Piotr: Księgozbiór Aleksandra Jana Ślędzińskiego (1848–1881) w zbiorach Biblioteki Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 123–140.

1073. LEMANAITÉ[-DEPRATI] Greta: Ze Szwecji do Polski. Dary Henryka Bukowskiego w bibliotekach krakowskich. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorem Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 167–190, streszcz. ang.

Przekazane w l. 1887–1890.

1074. MOROZ Sara: Les recueils manuscrits des recettes de cuisine des XVIe et XVIIe siècles, conservés dans la collection „berlinoise” à la Bibliothèque Jagellonne de Cracovie, comme source du savoir sur la cuisine française de ladite période. Etude linguistique et culturelle, accompagnée de l'édition critique de textes. Białystok 2018 Prymat, Mariusz Śliwowski 8° ss. 462, il., streszcz. ang., pol.

1075. PIETRZYK Zdzisław: Biblioteka Jagiellońska – wczoraj, dziś i wyzwania przyszłości. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 231–242.

1076. PIETRZYK Zdzisław: Kolekcje muzyczne Biblioteki Jagiellońskiej. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 253–267.

1077. PIOTROWSKA Anna: Biblioteka, którą zrodziła niepodległość. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 177–193.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. H. Kołłątaja w Krakowie w l. 1922–2017.

1078. PŁONKA-BAŁUS Katarzyna: The catalogue of medieval illuminated manuscripts and miniatures in the Princes Czartoryski Library and Museum. Pt. 1: The Netherlands (15th–16th centuries). Transl. Krystyna Malcharek. Kraków 2010 Universitas 4° ss. 162, il.

Taż: Średniowieczne rękopisy iluminowane Biblioteki i Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie. T. 2: Bawaria, Czechy – Polska. Kraków 2018 Muzeum Nar. ss. 196, nlb. 1, il.

1079. POKORSKA-PRIMUS Małgorzata: Katalog Gabinetu Rycin PAU w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie. Szkoła niderlandzka XVI, XVII i XVIII w. Cz. 5/2: Rodzina Galle: Theodor, Cornelis I, Cornelis II i Cornelis III. Kraków 2018 PAU 8° ss. 260, nlb. 4, tabl. 72, il., streszcz. ang. PAU. Bibl. Nauk. PAU i PAN w Krakowie.

Cz. 1. Wrocław 1991; Cz. 5/1. 2010.

1080. RONKIEWICZ-BRĄGIEL Izabela: Kręte ścieżki historii. O tworzeniu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 315–335.

W l. 1758–2017.

1081. SPRAWOZDANIE z działalności Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie za

okres od 1 I do 31 XII 2017 r. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 357–380.

1082. TRUSZCZYŃSKA Marta, Walska-Golowska Anna: Edukacyjna rola Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 269–285.
W l. 1922–2017.

1083. UJLIASZ Adrian: Rękopisy autorskie dwóch patriotycznych wierszy Jana Lechońia. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 319–332, streszcz. ang.

W zbiorach rękopiśmiennych Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie.

1084. URBAN Jacek: Biblioteka Kapitulna na Wawelu. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 205–229.
W l. 1110–2017.

1085. WIERZBICKI Paweł: Niezwykłe zbiory z niezwykłej kolekcji. Skarby bibliofilskie z Biblioteki Książąt Czarotoryskich. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 231–251.

W Krakowie w l. 1645–2017.

Leszno

1086. HALEC Janina Małgorzata: Pulsująca obecność. Biblioteki publiczne w dziejach Leszna 1920–2014. Leszno 2018 MBP im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie 4° ss. 319, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Lublin

1087. WASILEWSKA Jolanta: Introligatornia w Bibliotece Uniwersyteckiej KUL w latach 1947–2017. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 421–442, streszcz. ang.

Łęczna

1088. PANAS Danuta: 70 lat biblioteki. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 72–73.
Powstała 17 IV 1946 r.; obecnie Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Łęcznej.

Łódź

1089. KACZMAREK Iwona: Ziemia Uniejowska w księgozbiornie Biblioteki Geograficznej Uniwersytetu Łódzkiego. *Biuletyn Uniejowski*. T. 7: 2018 s. 181–199, streszcz. ang.

1090. UNBEKANNTTE Schätze. Germanica des 16. Jahrhunderts in der Universitätsbibliothek Łódź. Nieznane skarby. Germanika XVI-wieczne w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu

Łódzkiego. Hrsg. von Cora Dietl und Małgorzata Kubisiak; Übers. Małgorzata Półrola. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 293, il.

Tekst równol. w jęz. niem., pol.

Nowy Sącz

1091. MIREK Małgorzata: Czasopisma lwowskie z XIX i XX wieku w zbiorach sądeckiej Biblioteki Publicznej. *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 276–296.

Olkusz

1092. Z DZIAŁALNOŚCI Biblioteki za 2016 r. [Aut.] Jolanta Zięba, Beata Dziąbek, Jolanta Kluczevska, Katarzyna Kulman, Beata Szandor. *Ilcusiana*. Nr 16: 2017 s. 121–134.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu.

Ostrów Mazowiecka

1093. 90 LAT Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Ostrowi Mazowieckiej (1928–2018). Praca zbiorowa. Pod red. Jadwigi Sadowskiej i Jolanty Andruszkiewicz. Ostrów Mazowiecka 2018 MBP im. Marii Dąbrowskiej 8° ss. 142, il.

Treść: Andruszkiewicz Jolanta: Słowo wstępne s. 11; Zarys historii Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Ostrowi Mazowieckiej (1928–2018) s. 13–38; Działalność kulturalno-oświatowa Miejskiej Biblioteki Publicznej w latach 2009–2018 s. 39–107; Biblioteka we wspomnieniach s. 109–137.

Płock

1094. WOJTYLAK Mariusz: Przykłady źródeł historycznych dotyczących wsi Bulkowo. *Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny*. T. 10: 2018 s. 122–130, streszcz. ang.

W Bibliotece Towarzystwa Naukowego w Płocku.

Poznań

1095. 20/10. Spotkania z arcydziełem w Bibliotece Raczyńskich. Pod red. Agnieszki Baszko. Poznań 2018 Bibl. Raczyńskich 8° ss. 156, il. XVI–XXI w.

1096. KATALOG rękopisów Ośrodka Dokumentacji Wielkopolskiego Środowiska Literackiego. T. 5: Spuścizna literacka Mariana Grześczaka (1934–2010), sygnatury DL/512 – DL/671. Oprac. i do dr. przygot. Alicja Przybyszewska. Poznań 2018 Bibl. Raczyńskich 8° ss. 248, tabl. 10, il. Bibl. Raczyńskich.

W Bibliotece Raczyńskich.
T. 1. Oprac. Regina Kurewicz. Poznań 1996.

1097. KĘDZIORA Alicja: Zbiory Heleny Modrzejewskiej w Wielkopolsce. Cz. 1. *Dziedzictwo*

Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski. [T.] 6: 2017 s. 88–104.

Biblioteka Raczynskich, Biblioteka UAM, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Muzeum Historyczne Miasta Poznania, Archiwum Narodowe w Poznaniu.

Sandomierz

1098. TYLEC Piotr: Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 35–41.

Powołana 1 I 2007 r. na bazie trzech jednostek; aut. podaje dzieje jednej z nich: Biblioteki Seminarium Duchownego w Sandomierzu (od 1820 r.).

Staniątki

1099. DZIEDZIC Stanisław: Staniąteckie cymelia panien benedyktynek. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 89–113.

Rękopisy i starodruki z biblioteki klasztornej.

Suchy Las

1100. STAROSTA Ilona, Habrych Urszula: Biblioteka, która przyciąga jak magnes. 70 lat Biblioteki Publicznej Gminy Suchy Las im. Jerzego Mańkowskiego. Suchy Las 2018 Centrum Kultury i Bibl. Publ. Gm. Suchy Las 8° ss. 82, il.

W l. 1948–2018.

Szczawno-Zdrój

1101. KRAMARCZYK Ewa: Monografia Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego w Szczawnie Zdroju 1948–2018. Szczawno-Zdrój 2018 MBP im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego 8° ss. 99, il.

Szczecin

1102. KOSMAŁSKA Magdalena: Zmiany infrastruktury i księgozbioru Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. *Acta Iuris Stetinensis*. 2018 [nr] 4 s. 133–136.

Od 1990 r.

Uzup.: Ziemiąnin Bronisław: Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. *Acta Iuris Stetinensis*. 2018 [nr] 4 s. 109–110.

Toruń

1103. CZYŻAK Marta: Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. *Zasady opracowania*. *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 29–48, streszcz. ang.

1104. KATALOG rękopisów średniowiecznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. Oprac. Marta Czyżak oraz Monika Jakubek-Raczkowska i Arkadiusz Wagner. Toruń 2016.

Rec.: Płonka-Balus Katarzyna: „Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu” w oczach

historyka sztuki. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 227–234.

1105. MYCIO Andrzej: Opracowanie materiałów w Sekcji Rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. *Zarys problematyki*. *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 133–144, streszcz. ang.

1106. MYCIO Andrzej: Spuścizna rękopiśmienna kopernikologa Edwarda Rosena (1906–1985) w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 207–216, streszcz. ang., niem.

Trzcianka

1107. KLESSA Edwin: Biblioteka parafialna w Trzciance w latach 1983–2017. *Forum Bibliotek Medycznych*. R.10: 2017 nr 2 s. 102–119, streszcz. ang.

1108. KLESSA Edwin: Wkład Biblioteki Parafialnej w obchody jubileuszu 100-lecia kościoła w Trzciance. *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 177–185.

Erygowany w 1917 r.

Warszawa

1109. GWARA Małgorzata, Paćko Karolina: Najciekawsze nabytki Centralnej Biblioteki Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w 2017 r. *Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej*. Nr 8: 2018 s. 69–116, streszcz. ang.

1110. INWENTARZ rękopisów do połowy XVI wieku w zbiorach Biblioteki Narodowej. Oprac. Jerzy Kaliszuk, Sławomir Szyller. Warszawa 2012.

Rec.: Prokop Krzysztof R., *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 499–506.

1111. KATALOG druków XV i XVI wieku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. T. 8: Zbioreczy indeks proveniencyjny. Red. nauk. Maria Cubrzyńska-Leonarczyk. Warszawa 2018 Wydaw. UW 8° ss. 513. (Prace Biblioteki Uniwersyteckiej. Acta Bibliothecae Varsoviensis; 39).

T. I. 1994.

1112. KATALOG druków ulotnych z lat 1914–1918 w zbiorach Biblioteki Narodowej. Oprac. Zofia Głowicka; współpr. Agnieszka Alberska, Piotr Anczewski, Izabela Jabłońska, Agnieszka Jurkowska. Warszawa 2018 BN 4° ss. 878, il.

1113. ŁAZOWSKA Bożena: Centralna Biblioteka Statystyczna 1918–2018. Central

Statistical Library 1918–2018. Warszawa 2018
Centr. Bibl. Statystyczna im. Stefana Szulca 8°
ss. 220, fot., streszcz. ang.

1114. ŁĘTOCHA Barbara, Messer Aleksander, Jabłońska Izabela: Żydowskie druki ulotne w Warszawie 1918–1939. Katalog. Jewish printed ephemera from Warsaw 1918–1939. Catalogue. Warszawa 2018 BN 4° ss. 555, il.

Tekst równol. ang., pol.
Ze zbiorów BN.

1115. MATRAŚ Maciej: Biblioteka batignolska i woluminy z jej zasobów w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 97–112, streszcz. ang.

Batignolles (Francja), XIX–XX w.

1116. ŻÁK-CAPLOT Katarzyna: Księgozbiór raperswilski w Bibliotece Muzeum Warszawy. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 263–273, streszcz. ang.

Z Muzeum Polski Współczesnej w Rapperswilu, działającego w l. 1936–1951.

Wisła

1117. CZYŻ Renata: Biblioteka gminy wiślańskiej (80 lat działalności). *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 24–34.

W Wisle w l. 1937–2017.

Wrocław

1118. NIE tylko książki. Ossolińskie kolekcje i ich opiekunowie. Pod red. Mariusza Dworsatschka. Wrocław 2018 Ossolineum 8° ss. 454, nlb. 2, il. (Osso Wczoraj i Dziś).

Treść: Dworsatschek Mariusz: Wprowadzenie s. 7–14; Knychalska-Jaskulska Agnieszka, Kulesza Hanna, Nowak Andrzej, Ostromecka Elżbieta, Rzemieniecki Konrad: Dział Rękopisów s. 15–102; Sidorowicz-Mulak Dorota: Dział Starych Druków s. 103–148; Gluźniński Krzysztof, Jaremków Monika: Dział Druków Zwartych s. 149–204; Nowakowski Ryszard: Dział Nowych Druków Ciągłych s. 205–254; Galik Piotr: Gabinet Kartografii s. 255–282; Nawrot-Łakomicz Liliana, Otfinowska Barbara, Zygmuntowicz Iwona: Dział Dokumentów Życia Społecznego s. 283–308; Huczek Monika, Szymczyk Violetta: Dział Mikroform i Zbiorów Cyfrowych s. 309–344; Kenc Katarzyna: Dział Sztuki s. 345–400; Forysiak-Wójciński Robert, Koniarek Łukasz: Dział Numizmatyczny s. 401–450.

1119. ROGALIŃSKA Agnieszka: Zmiany w zasadach realizacji zadań w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w latach 1947–2016. *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 37: 2018 s. 41–56, streszcz. ang.

1120. SIDOROWICZ-MULAK Dorota: Księgozbiór Magdaleny Morskiej (1762–1847) w Bibliotece Ossolineum. *Z Badań nad Książką*

i Księgozbiorami Historycznymi. T. 12: 2018 s. 123–150, streszcz. ang.

Zawiercie

1121. PACIEJ Paulina: Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Zawierciu. Monografia 2008–2018. Zawiercie 2018 Miej. i Pow. Bibl. Publ. 8° ss. 76, il.

Zduńska Wola

1122. STULCZEWSKI Jarosław: Spuścizna Jerzego Szaniawskiego w Zduńskiej Woli. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 7–22, streszcz. ang.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej.

Biblioteki zagraniczne

Zob. poz. 1028, 1031.

Argentyna

1123. MIKOŁAJCZYK Marcin: Materiały do biografii księdza Jerzego Bekiera [1898–1986] w Bibliotece Polskiej im. Ignacego Domeyki w Buenos Aires. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 177–186, streszcz. ang.

W aneksie wykaz dokumentów.

Czechy

1124. ZBIORY inkunabułów w Bibliotece Pałacowej w Kromieryżu (Kroměříž). [Aut.] Jana Adamusová, Zuzana Bernátová, Aneta Richterová, Miroslav Myšák. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 9–22, streszcz. ang.

W tym polonika.

Francja

1125. JUTRZANIA Joanna, Jakubas Wioleta, Pyrzowska Lucyna: Założenia projektu badawczego pt.: „Opracowanie katalogów XIX-wiecznych druków wydanych na emigracji i ziemiach polskich ze zbiorów Biblioteki Polskiej w Paryżu i Towarzystwa Historyczno-Literackiego” oraz związana z nim integracja środowiska bibliotekarskiego. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 350–359, streszcz. ang.

Rosja

1126. BAROW-VASSILEVITCH Daria, Heckmann Marie-Luise: Abendländische Handschriften des Mittelalters und der frühen Neuzeit in den Beständen der Russischen Staatsbibliothek

(Moskau). Wiesbaden 2016 Harrassowitz 8° ss. VII, nlb. 1, 432.

Rec.: Bracha Krzysztof, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 189–192.

1127. KULIK Mariusz: Materiały do dziejów korpusu litewskiego (1818–1830) w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej w Petersburgu. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 125–132, streszcz. ang.

1128. [PADALĪNSKĀ] Uladzimir Alakseevič] Padalinski Uładzimir: Źródła do dziejów systemu parlamentarnego Wielkiego Księstwa Litewskiego ostatniego trzydziestolecia XVI wieku w zbiorach Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Petersburgu. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 47–55, streszcz. ang.

1129. [POČINSKĀĀ Irina Viktorovna] Poczyńska Irina: Polskie książki z XVIII – pocz. XX w. w Jekaterynburgu. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 125–166, streszcz. ang.

1130. SZMYT Andrzej: Źródła do dziejów polskiego szkolnictwa na ziemiach zabranych w zbiorach Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 115–123, streszcz. ang.

Stany Zjednoczone Ameryki

1131. KATALOG nagrań dźwiękowych Biblioteki Muzeum Polskiego w Ameryce. Oprac. Karolina Skalska. Warszawa 2018 BN 4° ss. 923, nlb. 1, il.

Ukraina

1132. KATALOG druków XVI wieku z historycznej kolekcji Ossolineum. Pod red. Doroty Sidorowicz-Mulak; zbiory wrocławskie oprac. Agnieszka Franczyk-Cegła, Małgorzata Minakowska, Grażyna Rolak; zbiory lwowskie oprac. Iryna Kachur. Wrocław 2017.

Rec.: Miecznikowska Halina, *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 261–277.

3. MUZEA I WYSTAWY HISTORYCZNE

a) Ogólne

Zob. poz. 440, 1979, 3640.

1133. BARAŃSKA Katarzyna: Pomiędzy praktyką a teorią. W poszukiwaniu modelu doskonalenia muzealników. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 2 s. 19–26, streszcz. ang.

1134. BIAŁONOWSKA Magdalena: Co ma [Jeff] Koons do [Charles'a] Le Bruna i [Anish] Kapoor do [André] Le Nôtre'a? O wystawach sztuki współczesnej w muzeach-rezydencjach na przykładzie Pałacu w Wersalu i Zamku Królewskiego w Warszawie. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 28–35, streszcz. ang.

1135. BUŁTOWICZ Radosław, Szubielska Magdalena: Brama pełna diaporam. Przykład edukacji muzealnej poprzez sztukę. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 139–142.

Edukacja muzealna dzieci w Lublinie.

1136. CHRZANOWSKI Marcin: Muzeum uczelniane. Muzeum idei/muzeum rzeczy. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 21–33, streszcz. ang.

1137. GOLAT Rafał: Nowelizacje ustawy o muzeach. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 186–190, streszcz. ang.

1138. GRAJEWSKI Adam: Sposoby postępowania w przypadku kradzieży obiektów muzealnych. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 197–202, streszcz. ang.

1139. GRANICA i jej narracje. Görlitz i Zgorzelec od 1945 do dziś. Katalog wystawy. Pod red. Dominika Trutkowskiego; przy współpr. Anny Thierfelder i Stefana Thierfeldera. Poznań 2017 Inst. Zachodni 8° ss. 96, 100, il. + 1 dysk optyczny (DVD).

Współwyd.: Grenzgeschichten transnational. Görlitz und Zgorzelec 1945 bis heute. Katalog zur Ausstellung.

Oprawne w kierunku przeciwnym.

Wystawa w Zgorzelcu, Görlitz i Berlinie w 2017 r.

Treść: Trutkowski Dominik: Granica na Odrze i Nysie – transnarodowa koncepcja ekspozycji s. 7–17; Panorama pamięci. Instalacja multimedialna – relacje świadków historii z Görlitz i Zgorzelca s. 19–44; Dokumentalna część wystawy s. 45–91.

1140. HANULA Justyna: Polityka muzealna Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 61–67, streszcz. ang.

1141. INTERNATIONAL Conference of Mining and Underground Museums. Let's meet and share our experiences! 19–22 November 2018, Wieliczka–Bochnia, Poland. Scientific editor Jan Godłowski. Wieliczka 2018 Muzeum Żup Krakowskich 4° ss. 422, nlb. 18, il. Cracow Saltworks Museum in Wieliczka.

Z treści: Godłowski Jan: Introduction s. 19–21; Aksoy Suay: International Council of Museums and how museums sustain their relevance. Abstract s. 23; Godłowski Jan: Cracow saltworks – the preserved heritage of mining s. 27–35; Francuszek Piotr: The character of Casimir the Great from 1368 and the description of the Cracow saltworks from 1518 as evidence of modern saltworks enterprise administration s. 37–49; Piotrowska Katarzyna: Royal salt mines in Wieliczka and Bochnia – 40 years of the UNESCO World Heritage List s. 51–57; Konwerska Barbara: Origins of fascination with the Wieliczka salt mine. Development of tourist route in the 19th century s. 59–71; Gamble Barry: Mining the underground heritage s. 75–80; Gerber Peter: Good practices in underground museums s. 83–87; Faull Margaret Lindsay: The Network of European Coal Mining Museums s. 89–100; Wiktor-Sulkowska Anna: The analysis of legal issues regarding postindustrial underground mining facilities, which are adapted or can be adapted s. 101–109; Zarębski Zbigniew: Protection and safe access to a historical mining facility on the example of the „Wieliczka Salt Mine” s. 113–121; Ochalek Agnieszka, Jabłoński Mateusz, Jaśkowski Wojciech, Lipecki Tomasz: Inventory surveys in the process of protection of historical post-mining underground objects and adits s. 123–133; Langer Piotr: Underground excavations in European salt mines – the specificity and directions of use for modern functions s. 135–145; Jurkiewicz Jan Gustaw: The new life of the Main Key Hereditary Adit in Zabrze – from the outset of the idea to its realisation s. 195–204; Jedynek Artur: Krzemionki prehistoric striped flint mining region as a good submitted to the UNESCO World Heritage List s. 217–229; Zięba Krzysztof: Bochnia Salt Mine as an example of a successful transformation of a mining enterprise into a tourist resort s. 247–255; Burr Roger: What do visitors want from mining museums? The problem and how solve it s. 257–262; Pawlak Zbigniew: From penetration of Tarnowskie Góry underground to the UNESCO World Heritage List s. 275–284; Gawel Łukasz: A mine or a Cindirella castle? Industrial heritage clashed with tourists’ expectations s. 285–297; Żupnik Marek: LED or a cresset? How to illuminate underground exhibitions? s. 299–312; Grammes Carsten, Etgen Volker: Converting an operational training coal mine into a visitor’s mine – a challenge s. 329–337; Kostrzon Magdalena, Nowobilski Roman: Use and providing access to underground mining excavations for therapeutic purposes s. 411–420; Gamble Barry: Global underground mining heritage: personal reflections s. 421–444.

1142. JAGODZIŃSKA Katarzyna: Muzea poza murami w kontekście koncepcji trzeciego miejsca. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 84–92, streszcz. ang.

1143. JÓZEF Brandt 1841–1915. T. 1. Red. nauk. Ewa Micke-Broniarek. Warszawa 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 193, nlb. 2, il.

Katalog wystaw: Warszawa, 22 VI – 30 IX 2018 r.; Poznań, 21 X 2018 – 6 I 2019 r.

Treść: Morawińska Agnieszka: [Wstęp] s. 11; Micke-Broniarek Ewa: Józef Brandt i jego twórczość. Stan badań s. 12–17; Micke-Broniarek Ewa: Recepcja twórczości Józefa Brandta w świetle polskiej krytyki artystycznej w XIX wieku i na początku XX wieku s. 18–33; Olchowska-Schmidt Irena: Sukces Brandta w świetle prasy niemieckiej s. 34–43; Bagińska Agnieszka: Od studium z natury do szkicu z pamięci. Rysunki i akwarele Józefa Brandta s. 44–59; Olchowska-Schmidt Irena: Orientalizm Brandta s. 60–70; Lewandowska Anna: Józef Brandt – doktryna malarza s. 72–87; Masłowska Anna: Józef Brandt i fotografia s. 88–105; Bagińska Agnieszka: „Muzeum zupełne, a dla malarza wprost nieocenione”. Monachijska pracownia Józefa Brandta i jego kolekcja rekwizytów historycznych s. 106–118; Micke-Broniarek Ewa: Kalendarium życia i twórczości Józefa Brandta s. 120–164; Wykaz skrótów: Skróty bibliograficzne;

Zapisy katalogów aukcyjnych; Tytuły czasopism; Skrócone opisy archiwaliów; Nazwy instytucji; Inne skróty s. 168–183; Spis wystaw uwzględnionych w katalogu s. 184–191.

1144. JÓZEF Brandt 1841–1915. T. 2. Red. nauk. Ewa Micke-Broniarek. Warszawa 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 353, nlb. 2, il.

Katalog wystaw: Warszawa, 22 VI – 30 IX 2018 r.; Poznań, 21 X 2018 – 6 I 2019 r.

1145. JÓZEF Brandt 1841–1915. T. 3. Red. nauk. Ewa Micke-Broniarek. Warszawa 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 298, nlb. 2, il.

Katalog wystaw: Warszawa, 22 VI – 30 IX 2018 r.; Poznań, 21 X 2018 – 6 I 2019 r.

1146. KAMIŃSKA Lidia Małgorzata: Polska Centralna Zbiornica Muzealna na województwo gdańskie. Cz. 1. Geneza powstania. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 112–121, streszcz. ang.

1147. KAMIŃSKI Sławomir A.: Obrazy wielkoformatowe w procesie konserwacji. Wybrane zagadnienia na przykładach własnych realizacji w klasztorze pocysterskim w Oliwie i kościele klasztorowym OFM p.w. św. Anny w Wejherowie. Katalog wystawy. Large-format paintings in the process of conservation. Selected issues on the examples of personal work in the former Cistercian monastery in Oliwa and OFM St. Anna convent in Wejherowo. Exhibition catalogue. Tł. Ada Kamińska. Oliwa–Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 4° ss. 83, il.

Katalog wystawy, Archiwum Państwowe, Toruń 22 VI – 13 VII 2018 r.; Muzeum Archidiecezjalne, Gdańsk, 27 VII – 30 VIII 2018 r.

1148. KASPRZYK Damian: Etos muzealnika-regionalisty. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 107–126, streszcz. ang.

1149. LASOCIŃSKI Dawid: Muzea w Polsce. Cudze chwalicie... Poznań–[Żychlin] 2018 Horyzonty 4° ss. 135, nlb. 1, il.

1150. ŁABOREWICZ Iwo, Marcinów Aleksandra, Skowroński Janusz: Bodo Ebhardt (1865–1945) i jego zamki. Katalog wystawy. Stankowice–Sucha 2018 Stow. „Zamek Czocho” 8° ss. 39, il.

Cykl dolnośląskich wystaw, 9 VI – 28 X 2019 r.

1151. ŁONGIEWSKA-WIJAS Edyta: Sklep muzealny w Polsce. Niewykorzystana przestrzeń oddziaływania i wyzwanie dla zarządzających instytucją. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 99–108, streszcz. ang.

1152. MACHAŁEK Małgorzata: Muzealne wizje przeszłości Pomorza Zachodniego – od

„Ojczyzny wielu” do Centrum Dialogu Przełomy. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 2 s. 65–81, streszcz. ang.

1153. MAJEWSKI Piotr: Wykształcony muzealnikiem we współczesnym muzeum – próba diagnozy stanu obecnego i perspektyw zmian. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 2 s. 5–17, streszcz. ang.

1154. MASNY Agnieszka: Lubię to! Muzeum narodowe w mediach społecznościowych. Kielce 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 244, il. (Monografie Muzeum Narodowego w Kielcach).

1155. MICHALIK Magdalena: Instytucja muzeum, praktyka muzealna oraz muzealia w ujęciu teorii postkolonializmu – wstępne rozpoznanie. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 93–98, streszcz. ang.

1156. MICHALSKI Artur: Spuścizna opozycji antykomunistycznej w PRL lat 1968–1989. Wstęp do klasyfikacji zbiorów. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 68–76, streszcz. ang.

1157. MINICH Marian: O nowy typ muzeów sztuki. Oprac. Paweł Brożyński; współpr. Magdalena Kunińska. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 209, il. (Klasyfikacja Teorii i Historii Sztuki).

Żył w l. 1898–1965.

1158. MUZEA martyrologiczne w Polsce i Niemczech. Pamięć, edukacja, turystyka. Red. Robert Traba, Katarzyna Woniak, Enrico Heitzer, Günter Morsch. Warszawa–Berlin 2018 ISP PAN; Centrum Badań Hist. PAN 8° ss. 333, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Publikacje Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie; t. 5).

Materiały konferencji, Oranienburg–Berlin, 11–13 VI 2015 r.

Treść: Traba Robert, Morsch Günter: Muzea martyrologiczne w kulturze politycznej Polski i Niemiec s. 9–16; Krzemiński Adam: Muzea martyrologiczne w Polsce i Niemczech oraz ich wpływ na kulturę pamięci obu państw – wykład otwierający s. 17–35; I. Funkcje muzeów martyrologicznych: Pamięć – edukacja – turystyka: Eschebach Insa: Wprowadzenie s. 39–43; Distel Barbara: Muzea upamiętniania jako przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego – przykład Miejsca Upamiętnienia KL Dachau s. 45–53; Kranz Tomasz: O społecznych znaczeniach muzeów w dawnych niemieckich obozach zagłady s. 55–71; Skriebeleit Jörg: Relikty, nadawane znaczenia i kalki pamięciowe s. 73–97; II. Polityczna instrumentalizacja, afirmacja teraźniejszości, teologizacja i otwarte miejsce edukacji: Garbe Detlef: Wprowadzenie s. 101–107; Wóycicka Zofia: Ku wspólnej europejskiej pamięci? Międzynarodowe Komitety Oświęcimski i Buchenwaldzki w latach 1952–1989/90 s. 109–121; Beattie Andrew H.: Muzea upamiętniania jako katalizatory konfliktów na tle historyczno-politycznym. Kontrowersyjna pamięć i rywalizacja ofiar s. 123–138; Radonić Lilijana: Postsocjalistyczne muzea a współczesne próby nadawania im nowych znaczeń s. 139–161; III. Przekaz i pedagogika. Od konsternacji, po zrozumienie i edukację w kierunku ochrony praw człowieka: Lutz

Thomas: Wprowadzenie s. 165–167; Kobylarz-Buła Renata: Miejsca pamięci jako pozaszkolne miejsca edukacji s. 169–183; Jasch Hans-Christian: Doświadczenia Miejsca Pamięci i Edukacji Domu Konferencji w Wannsee na polu współczesnej edukacji o prawach człowieka s. 185–204; Niezabitowski Michał: Fabryka Emalia – „Kraków Czas Okupacji 1939–1945”. Mit Smoka Wawelskiego we współczesnej narracji w muzeum s. 205–216; IV. Świadkowie historii i zmiana pokoleń: Woniak Katarzyna: Wprowadzenie s. 219–221; Knoch Hanno: Doświadczenie nieopowiedzianego? O sposobie obchodzenia się z przekazami materialnymi w muzeum upamiętniania s. 223–243; Filipowski Piotr: Pamięć, postpamięć i lekcje (z) historii. Socjologiczne impresje z poobozowych miejsc pamięci s. 245–263; Dąbrowska Kamila: Nostalgia i powrót do nieistniejącej przeszłości. Marsz Żywych w kontekście zbiorowych żydowskich przyjazdów-powrotów do Polski s. 265–283; V. Dyskusja końcowa: Faulenbach Bernd: Wprowadzenie s. 289–292; Dyskusja: Bernd Faulenbach, Günter Morsch, Robert Traba, Heidemarie Uhl s. 293–302.

1159. MUZEALNICTWO. Nowoczesne technologie w służbie historii. Cz. 1: Kopalnie DNA – historia odkryć, perspektywy i problemy. [Aut.] Dominika Pluta, Ewa Janiszewska, Małgorzata Bonar, Aneta Alama, Tadeusz Dobosz. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 93–99, streszcz. ang.

Toż. Cz. 2: Mokre preparaty muzealne jako źródło nowych informacji o przeszłości. [Aut.] Ewa Janiszewska, Dominika Pluta, Jędrzej Siuta, Tadeusz Dobosz. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 ss. 101–107, streszcz. ang.

1160. MUZEUM a pamięć. Forma, produkcja, miejsce. Materiały konferencji zorganizowanej w dniach 8–9 czerwca 2017 roku przez Zakład Muzealnictwa Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pod red. Tomasa F. de Rosseta, Eweliny Bednarz-Doiczmanowej, Aldony Tołysz. Warszawa 2018 Nar. Inst. Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów 8° ss. 240, il., streszcz. ang.

Treść: Od redakcji s. 9–14; From the editors s. 15–21; Woźniak Michał Franciszek: Muzeum – pamięć – miejsce pamięci s. 22–30; Rosset Tomasz Feliks de: Dzieło sztuki jako nośnik pamięci w polskim muzeum epoki rozbiorów s. 31–45; Tołysz Aldona: Projekt: muzeum. Koncepcje polskich instytucji pamięci na przełomie XIX i XX wieku s. 46–59; Kluczevska-Wójcik Agnieszka: „Istnienie narodu jest codziennie ponawianym wyborem”. Muzea przemysłu i sztuk dekoracyjnych jako miejsce formowania dyskursu tożsamościowego s. 60–72; Gajda Kinga Anna: Muzeum jako nośnik pamięci s. 73–81; Bąbiak Grzegorz Paweł: Dlaczego w Warszawie nie było muzeum sztuk pięknych w XIX wieku? s. 82–98; Kludkiewicz Kamila: Muzeum im. Mielżyńskich versus Kaiser Friedrich Museum w Poznaniu. Współistnienie polskiego i niemieckiego muzeum sztuki na przełomie XIX i XX wieku s. 99–112; Wawrzak Małgorzata: O muzeach Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego do 1918 roku. Od teorii do praktyki s. 113–134; Konwerska Barbara: Geneza i rozwój zorganizowanej turystyki w wielkiej kopalni soli (1774–1918) s. 135–145; Menceł Michał: Pamięć arystokratyczna. Galerie Atanazego Raczyńskiego (1788–1874) w Berlinie i Gaju s. 146–158; Gorzelany Dorota: Ekspozycja a koncepcja kolekcjonerska. Casus Muzeum Książąt Czartoryskich s. 159–170; Bednarz-Doiczmanowa Ewelina: Problem przynależności pamięci na przykładzie kolekcji-muzeum Lessera Giedzińskiego. Przyczynek do badań s. 171–179; Kazimierzczak Mariola: Pamięć o „muzeum” archeologicznym Michała Tyszkiewicza

w Rzymie s. 180–193; Kroplewska-Gajewska Anna: Kolekcja Muzeum Towarzystwa Naukowego w Toruniu s. 194–206; Jędrzejewska Anna Kornelia: Zbiory form piernikarskich w Toruniu od XVII wieku do 1926 roku w świetle inwentarza Stanisława Dąbrowskiego s. 207–220; Baka Małgorzata: Kolekcjonowanie pamięci muzeów. O projekcie „Muzeum w polskiej kulturze pamięci...” s. 221–230.

1161. OPUS opificem probat. Księga pamiątkowa dedykowana Jerzemu Litwinowi dyrektorowi Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku. Pod red. Roberta Domżała, Marii Dyrki, Anny Ciemińskiej. Gdańsk 2018 Nar. Muzeum Morskie 4° ss. 437, nlb. 3, il., mapy.

Treść: Florjanowicz Paulina: [Wstęp] s. 11–14; Nurek Mieczysław: [Wstęp] s. 15–18; Tomala Fryderyk: [Wstęp] s. 19–20; Dyrka Maria: Jerzy Litwin pasjonat, badacz, wizjoner s. 25–40; Biogram [J. Litwina, ur. 1944] s. 43; Medale, odznaczenia, nagrody honorowe i wyróżnienia s. 45; Wykaz publikacji: Przygotowała Bożena Świdarska s. 51–70; Fewster Kevin: Hands across the sea. Jerzy Litwin and the International Congress of Maritime Museums s. 73–79; Hinsch Werner: Jerzy Litwin – a new idea for European co-operation. ENORM – the European Network of River Museums s. 81–83; Kentley Eric: Jerzy Litwin introduced me to vodka s. 85–87; Göttlicher Arvid: Jerzy Litwin 35 years of friendly relations s. 89–91; Matysik Dieter: Jerzy Litwin – An exceptional director s. 93–96; Knapkis Simas: The Lithuanian vytinė. A reconstruction project s. 97–100; Domżał Robert: Dziedzictwo kulturowe regionu Bałtyku – 20 lat współpracy s. 101–107; Boguszewska Teresa: Współpraca z Towarzystwem Przyjaciół Narodowego Muzeum Morskiego s. 109–122; Łysejko Apoloniusz: Jak Towarzystwo pozyskało latarnie s. 123–126; Kuszewski Józef: Towarzystwo Przyjaciół Statku-Muzeum „Sołdek” s. 127–129; Krela Stefan, Twardowski Marek: Towarzystwo Przyjaciół „Daru Pomorza” w XXI w. s. 131–138; Pawłowski Paweł: Muzeum na styku ładu i wody s. 139–152; Westerdaal Christer: On the Social and Ideological Barriers of Knowledge s. 155–165; Malloy Mary: The Museum of the Gottwalds: Collecting and Connecting in Baroque Gdańsk s. 167–185; Frank Stuart M.: The Pirate from Gdańsk: John Ward and Danseker the Dutchman s. 187–195; Matikka Hannu: The Importance of Ship Preservation s. 197–204; Barker Richard: Seeking the truth of Yrranton’s 17th century Hamburg „Krummholz”: the supply of ship-timber in and from Germany s. 205–229; Bockius Ronald: Evidence of Mediterranean ship building principals in Southeast Asia – attempt of a historic interpretation s. 231–248; Sorokin Petr: The Post-Medieval Boats of North-Western Russia s. 249–254; Springmann Maik-Jens: The Schlüsselfeld ship model from 1503. Nürnberg is the focus profound changes in shipping and seafaring on the eve of early modern times in Northern Europe s. 255–289; Hamre Harald: The Norwegian Herring Export to Prussia during the Nineteenth Century s. 291–299; Woźniak Michał F.: Początki bydgoskiego muzealnictwa s. 301–307; Kuliński Mirosław: Zdobienia na rybackich narzędziach połowowych z regionu Kaszubskiego Wybrzeża s. 309–324; Zamościński Krzysztof: „Życie po życiu” – historia i znaczenie kolekcji łodzi egzotycznych Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku i ich modeli s. 325–356; Wróblewska Elżbieta: Bandery i flagi handlowe ze zbiorów Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku na tle procesu przywracania polskich symboli narodowych na początku II Rzeczypospolitej s. 357–378; Gieldon Liliana: Obrazy zwane portretami kapitańskimi ze zbiorów Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku s. 379–390; Litwinienko Paweł, Różycki Janusz: Cyfrowa dokumentacja zabytków szkatulniczych z wraku P2 i P3 – przygotowanie do wirtualnej rekonstrukcji s. 391–398; Bednarz Tomasz: Wirtualny Skansen Warków Zatoki Gdańskiej – unikatowy projekt Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku s. 399–403; Schaefer Katarzyna: Konserwacja zabytków metalowych eksplorowanych ze środowiska morskiego – potrzeba

rozwoju badań oraz współpracy interdyscyplinarnej odpowiedzią na codzienne wyzwania konserwatorów s. 405–415; Jagielska Irena: Badania i konserwacja mokrąge, archeologicznego drewna w Dziale Konserwacji Muzealnej NMM s. 417–422; Ciemińska Anna: Ex „Chinsura”, ex „Lucco”, ex „Nest” s. 423–430.

1162. PATER Renata: Edukacja muzealna. Muzea dla dzieci i młodzieży. Kraków 2016 Wydaw. UJ 8° ss. 227, nlb. 1., il.

Rec.: Palka Stanisław, *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 242–244.

1163. PEDAGOGIKA pamięci. O teorii i praktyce edukacji w muzeach martyrologicznych. Red. Tomasz Kranz. Lublin 2018 Państw. Muzeum na Majdanku 8° ss. 314, il.

Materiały z konferencji, Lublin, 5–6 X 2017 r.

Treść: Kranz Tomasz: Wprowadzenie s. 9–24; Traba Robert: Bilateralność kultur pamięci. Przypadek polskich muzeów martyrologicznych i niemieckich Gedenkstätten s. 25–66; Gryglewski Elke: Gedenkstättenpädagogik – wybrane zagadnienia teoretyczne i metodologiczne s. 67–86; Wysok Wiesław: Teoretyczne założenia pedagogiki pamięci. Wokół podstawowych definicji i pojęć s. 87–128; Langer Nils: Same zajęcia nie wystarczą. Dlaczego nie ma alternatywy dla wizyty w muzeum byłego obozu koncentracyjnego s. 129–134; Zięba Anita: Z książek się tego nie dowiemy – nauka historii z perspektywy ucznia s. 135–140; Busch Norbert: Co pozostaje – o trwałości uczenia się w muzeum na Majdanku. Retrospekcje i spostrzeżenia uczennic i uczniów s. 141–169; Kosior-Szychiewicz Magdalena: Dialog międzykulturowy w miejscach pamięci s. 169–172; Laskowska Jolanta: Pozaszkolna edukacja historyczna na przykładzie działalności Państwowego Muzeum na Majdanku s. 173–186; Spieker Christoph: „Przeszłość, przemoc, sumienie” w miejscu historii Villa ten Hompel s. 187–202; Bohra Stephanie, Schellenberg Martin: Praca edukacyjna w Miejscu Pamięci i Muzeum Sachsenhausen – uczenie się historii za pomocą przedmiotów znalezionych na terenie obozu i na podstawie biografii byłych więźniów s. 203–214; Blohberger Gudrun: Pomędzy teorią a praktyką pedagogiki pamięci s. 215–222; Tarnowski Piotr: Doświadczenia dydaktyczne. Spotkanie pedagoga muzealnego w Muzeum Stutthof s. 223–232; Stępnik Andrzej: Uwagi na marginesie zajęć dydaktycznych doktorantów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Państwowym Muzeum na Majdanku s. 233–246; Rusek Mirella: Poobozowe miejsce pamięci w pytaniach zwiedzających na przykładzie Państwowego Muzeum na Majdanku s. 247–258; Pampel Bert: Pożeganie z uczeniem się z historii? s. 259–271; Dyskusja panelowa. W stronę dydaktyki muzeów upamiętniania? Próba krytycznego bilansu dorobku, kierunków i tendencji w rozwoju myślenia dydaktycznego i działalności edukacyjnej w miejscach pamięci s. 271–298.

1164. PIERWSZE dni Niepodległości. Bielsko-Biała – Kraków – Lublin – Warszawa – Poznań. Sulejówkę 2018 Muzeum Józefa Piłsudskiego 8° ss. 39, il., mapy. Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, NDAP, Archiwa Państw.

Przewodnik po wystawie zorganizowanej przez Muzeum Józefa Piłsudskiego we współpracy z NDAP, eksponowanej od 24 X 2018 r. na Pl. Litewskim w Lublinie, a następnie w archiwach w Krakowie, Warszawie, Bielsku-Białej i Poznaniu.

1165. POLKOWSKI Paweł Lech, Witkowski Piotr: Obrazowanie z przekształceniem odbicia. O fotograficznej metodzie dokumentacji

i analizy zabytków. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 124–132, streszcz. ang.

1166. POLSKIE Towarzystwo Krajoznawcze prekursorem muzealnictwa na Ziemi Świętokrzyskiej. Pod red. Andrzeja Rembalskiego. Kielce–Końskie 2017 Muzeum Region. PTTK 8° ss. 99, tabl. 16., il.

Toż. Wyd. 2 uzup. i popr. Kielce–Końskie 2017 ss. 107, tabl. 16, il.

Materiały konferencji, Kielce, 26 XI 2016 r.

Treść: Rembalski Andrzej: Wstęp s. 5–8; Główna Jan: Muzeum Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Kielcach s. 7–23; Znojek Jerzy: Początki działalności krajoznawczej w Pińczowie s. 24–35; Juszczak Marek: Muzeum Ziemi Sandomierskiej PTK w Sandomierzu s. 37–45; Stawski Tomasz: Muzea PTK i PTTK w Starachowicach s. 47–53; Pasek Wojciech: Muzea PRK i PTTK w Końskich s. 55–78; Cisak Stanisław: Relacja z sesji historycznej „Perspektywy muzealne w gminie Końskie” s. 79–87; Rembalski Andrzej: Twórcy, kustosz i współpracownicy muzeów regionalnych na Ziemi Kieleckiej s. 89–103; Zakończenie s. 105–106.

1167. ROSSET Alicja de: Wysoki poziom, czyli jaki? O potrzebie wprowadzenia schematu akredytacyjnego dla muzeów w Polsce. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 191–196, streszcz. ang.

1168. ROSSET Tomasz F[eliks] de: Luźne refleksje o historii sztuki na obszarze muzealnictwa. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 2 s. 27–36, streszcz. ang.

Kształcenie muzealne.

1169. SACHA Magdalena Izabella: Muzea utraconego „niemieckiego Wschodu”. Warunki działania i ewolucja wystaw w kontekście polsko-niemieckim. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 158–168, streszcz. ang.

1170. ŚWIĘCH Jan: Czy potrzebne są muzea uczelniane? *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 109–114, streszcz. ang.

1171. TABORSKA Małgorzata: Elektroniczne bazy danych jako sposób ochrony dziedzictwa naukowego i technicznego na podstawie doświadczeń francuskich. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 115–125, nlb. 2, streszcz. ang.

1172. TOKARCZUK Tatiana, Turkiewicz Piotr: Muzeum etnograficzne w poszukiwaniu nowych sposobów kształtowania lokalnej świadomości krajoobrazowej. Problem pozyskiwania, katalogowania i przetwarzania informacji o przemianach krajoobrazu kulturowego. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 2: 2012 s. 185–201.

1173. W STRONĘ Schulza. Okna wyobraźni. Towards Schulz. Windows of imagination. Tekst Jan Bończa-Szabłowski; tł. Agata

Chwastowicz. Nowy Sącz–Warszawa 2018 Galeria Sztuki Współczesnej BWA Sokół. Małopolskie Centrum Kultury Sokół; Fund. Republika Marzeń 4° ss. 55, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Galeria Sztuki Współczesnej BWA. Nowy Sącz, 10 VIII – 14 X 2018 r.; Muzeum Mazowieckie, Płock, 10 X – 20 XII 2018 r.; Muzeum Okręgowe, Toruń, 28 III – 30 VI 2019 r.

1174. WIELKOPOLANIE ku Niepodległej. W stulecie zwycięskiego powstania 1918–1919 roku. Listopad 2018 – lipiec 2019. Poznań, Warszawa, Kraków, Świętochłowice, Wrocław, Zielona Góra, Gdańsk, Bydgoszcz, Toruń, Białyłystok, Szreniawa. Red. nauk. Olaf Bergmann; teksty Adam Pleskaczyński; koncepcja i oprac. graficzne katalogu Konstancy Pleskaczyński. Poznań 2018 Wielkopolskie Muzeum Niepodległości; IPN. Oddz 8° ss. 240, nlb. 1, il. Wielkopolskie Muzeum Niepodległości w Poznaniu.

Katalog wystawy w Wielkopolskim Muzeum Niepodległości.

Treść: Łęcki Tomasz: Wstęp s. 10–11; Bergmann Olaf: Od redakcji s. 12–13; Matusik Przemysław: Wielkie Księstwo Poznańskie. Polacy, Niemcy, Pruska polityka 1815–1914 s. 14–24; Molik Witold: Praca organiczna drogą do powstania wielkopolskiego 1918–1919 i niepodległości Polski s. 26–35; Janicki Tadeusz: Struktura społeczna i narodowa Wielkopolski u progu Wielkiej Wojny s. 37–45; Rezler Marek: Jak i dlaczego w grudniu 1918 roku doszło do wybuchu powstania wielkopolskiego s. 47–59; Gulczyński Andrzej: Kształtowanie i działanie polskiej władzy państwowej w dobie powstania wielkopolskiego s. 61–67; Polak Michał: Polityczne aspekty powstania wielkopolskiego 1918–1919 roku s. 69–74; Pilarczyk Zbigniew: Militarne aspekty powstania wielkopolskiego 1918–1919 roku s. 77–87; Polak Bogusław: Dowódcy powstania wielkopolskiego – ich działalność i sukcesy s. 89–100; Karwat Janusz: Zwycięstwo powstania oraz jego znaczenie dla Polski i Wielkopolski s. 103–106; Śmierczchalski-Wachocz Dariusz: Udział duchowieństwa katolickiego w powstaniu wielkopolskim i w utrzymaniu polskości w okresie zaborów 1793–1918 s. 109–117; Bartłóg-Mitmańska Anna: Udział kobiet w powstaniu wielkopolskim s. 119–126; Łuczak Jarosław: Znaki i symbole powstania wielkopolskiego 1918–1919 roku s. 129–139; Niestrawski Mariusz: Wielkopole w walce o granice Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1921 s. 141–149; Hoff Krzysztof: Wielkopolskie lotnictwo wojskowe 1919–1921 s. 151–158; Rudawski Bogumił: Losy powstańców wielkopolskich podczas drugiej wojny światowej s. 161–166; Anders Paweł: Pamięć o powstaniu wielkopolskim w latach międzywojennych, okresie PRL-u i w III RP s. 169–174; Kieć Olgierd: Powstanie wielkopolskie w niemieckiej polityce pamięci w Marchii Wschodniej (Ostmark) w latach 1919–1945 s. 177–183; Bibliografia s. 184–190; Pleskaczyński Adam: Wielkopole ku Niepodległej – w stulecie zwycięskiego powstania 1918–1919 roku. Katalog wystawy s. 193–241.

1175. WORLD Battlefield Museums Forum. Koncepcja merytor. i red. Karol Nawrocki, Bartłomiej Garba, Marek Szymaniak, Adam Żymla; tł. Karol Szejko. Gdańsk 2018 Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku 8° ss. 186, nlb. 5, il.

Treść: Wprowadzenie s. 7–21; Panel 1: Pole bitwy jako symboliczne miejsce pamięci s. 22–53; Panel 2: Pole bitwy jako miejsce przełomowych wydarzeń historycznych s. 56–91; Debata s. 92–101; Panel 3: Pole bitwy jako miejsce tworzące pamięć narodową s. 102–129; Podsumowanie konferencji s. 132–137.

Toż w jęz. ang. Gdańsk 2018.

1176. WYKA Ewa: Muzeum uczelniane w służbie społeczności akademickiej. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 127–133, streszcz. ang.

1177. ZABYTKI archeologiczne ziemi przasnyskiej. Katalog. Red. nauk. Wojciech Borkowski. Przasnysz 2018 Muzeum Hist. 4° ss. 263, nlb. 5, il., mapa.

W zbiorach Muzeum Historycznego w Przasnyszu, Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce, Muzeum Archeologiczne w Warszawie.

1178. ZIĘBA Katarzyna: Muzea uczelniane w Polsce. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 77–83, streszcz. ang.

1179. ZIĘBIŃSKA-WITEK Anna: Muzealizacja komunizmu w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 341, tabl. 56, il., streszcz. ang.

1180. ZIĘBIŃSKA-WITEK Anna: Muzealizacja komunizmu w Polsce i w Europie Zachodniej. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 235–252, streszcz. ang.

b) Poszczególne muzea krajowe i zagraniczne

Muzea krajowe

Zob. poz. 499, 973, 1004, 1097, 1687, 1726, 1751, 1814, 1829, 1986, 2117, 2151, 2169, 2404, 2441, 2442, 3138, 3649, 4035, 4045, 4059, 4067, 4083, 4099, 10294.

Będzin

1181. SZCZECZ Bernard: Muzeum Zagłębia w Będzinie 1916–1956–2016. Będzin 2018 Muzeum Zagłębia 4° ss. 87, nlb. 1, il.

Białystok

1182. KOSZEL-PLESKACZUK Bożena: Centrum Historii Politechniki Białostockiej. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 59–67, streszcz. ang.

1183. [SADOWSKI Robert]: 50 lat Muzeum Wojska w Białymstoku. Autor tekstu Robert Sadowski. Białystok 2018 Muzeum Wojska; [Ośr. Badań Historii Wojsk. Muzeum Wojska] 8° ss. 58, nlb. 8, il.

1184. ŻYGULSKI Zdzisław jun.: Refleksje w 75-lecie powstania Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum Wojska i 50-lecie istnienia Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy w roku 2007. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 13–19.

W Białymstoku.

Błonie

1185. [MEYZA Katarzyna, Ilski Jarosław]: Błonie. Miasto na szlaku. Ekspozycja stała w Muzeum Ziemi Błoniejskiej. Teksty Katarzyna Meyza, Jarosław Ilski. Błonie 2018 Muzeum Ziemi Błoniejskiej 8° ss. 39, nlb. 1, il.

Toż w jęz. ang.: Błonie. A town on a route. Permanent exhibition in the Museum of Błonie Land. Błonie 2018.

Bobolice

1186. FIR Sandra: 15 lat Muzeum Regionalnego w Bobolicach. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 161–166.

Lata 2002–2017.

Brzeg

1187. GULDAN-KLAMECKA Bożena, Nowak Romuald, Pierzchała Marek: Sztuka śląska XV–XVIII wieku ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Przewodnik po wystawie w Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 85, nlb. 1, il.

Wystawa stała.

Bytów

1188. SIEMIŃSKI Tomasz: Sprawozdanie z działalności Muzeum Zachodniokaszubskiego w Bytowie za rok 2017. *Nasze Pomorze*. Nr 19: 2017 [dr.] 2018 s. 151–173.

Chojnice

1189. [DZIAŁALNOŚĆ Muzeum Historyczno-Etnograficznego w Chojnicach w 2016–2018 r.]. [Aut.] Lidia Białkowska, Anna Czapczyk, Marta Czaplewska, Anna Depka-Będyńska, Monika Jażdżewska, Dawid Kobialka, Hanna Rząska, Sabina Stawska-Połom, Marcin Synak, Barbara Zagórska. *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 143–207.

Treść: Działalność edukacyjna s. 143–182; Gromadzenie, dokumentacja i konserwacja zbiorów s. 183–188; Ważniejsze wydarzenia muzealne s. 189–203; Wydawnictwa i publikacje s. 205–207.

Chorzów

1190. BULLA Krzysztof, Kubik Jacek, Zacharyasz Ewa: Kościół rzymskokatolicki z Nieboczów. Chorzów 2018 Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie” 16° ss. 120, il., streszcz. ang. (Historia, Ludzie i Miejsca. Zeszyty budownictwa drewnianego Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”; nr 18).

XIV–XXI w.

1191. SYSKA Anna, Rygus Piotr: Kościół ewangelicko-augsburski z Bobrka. Chorzów

2018 Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie” 16° ss. 96, il., streszcz. ang. (Historia, Ludzie i Miejsca. Zeszyty budownictwa drewnianego Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”; nr 19).

XVI–XXI w.

Ciechanowiec

1192. CZERWIŃSKI Tomasz, Czołomiej Sylwester, Dobroński Adam Czesław: Skansen mazowiecko-podlaski. Pod red. Adama Czesława Dobrońskiego i Anny Wiśniewskiej. Ciechanowiec–Białystok 2018 Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka ; Urząd Marszałkowski Woj. Podlaskiego 8° ss. 244, il.

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu.

1193. JAKUBIK Grzegorz: Zbiory hipologiczne. Ciechanowiec 2018 Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka 8° ss. 179, nlb. 1, il.

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, XX–XXI w.

1194. SPRAWOZDANIE merytoryczne z działalności Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu za 2017 rok. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 1 s. 307–362.

Ciechocinek

1195. NIEPODLEGŁA. Ojcowie niepodległości. Projekt katalogu Maciej Mikulski. Warszawa 2018 Kancelaria Prezydenta RP 4° ss. 84, il.

Katalog do wystawy stałej w Dworku Prezydenta RP w Ciechocinku.

Częstochowa

1196. KRAKOWIAN Anna: „Żydzi Częstochowianie” – nowa ekspozycja w Muzeum Częstochowskim jako centrum wspólnej historii, dialogu i spotkań przeszłości z przyszłością. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr.] 2018 s. 118–138, streszcz. ang.

Wystawa stała otwarta 20 IX 2016 r.

1197. PABICH Łukasz: 50 lat Muzeum Górnictwa Rud Żelaza w Częstochowie (1968–2018). Częstochowa 2018 Muzeum Częstochowskie 8° ss. 58, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Darłowo

1198. KALENDARIUM wydarzeń muzealnych w 2017 r. Oprac. Konstanty Kontowski. *Darłowskie Zeszyty Muzealne*. Z. 1: 2017 s. 69–80.

Zamek Książąt Pomorskich – Muzeum w Darłowie.

Duszniki-Zdrój

1199. KRONIKA Muzeum Papiernictwa. *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 151–215.

Treść: Kacperowska Dagmara: Kronika 2017 roku s. 151–192; Kacperowska Dagmara: Wystawy czasowe w Muzeum Papiernictwa w 2017 roku s. 193–214; Szymczyk Maciej: Wyciąg ze statystyki 2017 roku s. 215; Stojanowska Dorota, Cybulska Justyna: Wykaz pracowników Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju zatrudnionych w 2017 roku s. 217–218.

Gdańsk

1200. JANIKOWSKI Paweł: 1958. Będzie muzeum! Założyciele Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku. Cz. 2. Gdańsk 2018 Tow. Przyj. Nar. Muzeum Morskiego oraz Muzeum Morskiego w Gdańsku 8° ss. 251, il.

Cz. 1. 2015.

1201. KRAJEWSKA Marta: Dzieje jednej kolekcji. Zbiory ceramiki i szkła Muzeum Narodowego w Gdańsku w latach 1881–2018. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 253–291, streszcz. ang.

Uzup.: Wybrane publikacje dotyczące kolekcji ceramiki i szkła Muzeum Narodowego w Gdańsku. Selected publications on the collection of ceramics and glass of the National Museum in Gdańsk. *Tamże* s. 293.

1202. LITWIN Jerzy: Modele okrętów z Dworu Artusa w Gdańsku. Gdańsk 2018 Muzeum Gdańska 4° ss. 199, nlb. 1, il.

1203. WNUK Rafał: Wojna o wojnę. Spór o wystawę główną Muzeum II Wojny Światowej. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 335–350, streszcz. ang.

Gdynia

1204. TARNOWSKI Robert: Kordziki i pałaze oficerów Marynarki Wojennej okresu dwudziestolecia międzywojennego w zbiorach Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 81–122.

1205. TYMIŃSKI Jan: Model żaglowca „Sovereign of the seas” ze zbiorów Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 244–257.

„Władca mórz” z 1634 r.

1206. WOJCIECHOWSKI Zbigniew: 30 lat działalności Towarzystwa Przyjaciół Okrętu-Muzeum „Błyskawica” (1985–2014). *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 239–260.

1207. WOJCIECHOWSKI Zbigniew: Koncepcje budowy siedziby Muzeum Marynarki Wojennej. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 222–243.

W l. 1927–2012.

Góra Świętej Anny

1208. IWASZKIEWICZ Witold: 50-lecie Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 109–110.

Powstało w 1964 r.

1209. MROCZEK Jolanta: Kalendarium wystaw czasowych organizowanych przez Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny – Oddział Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu z 2012 roku. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 175–176.

1210. MROCZEK Jolanta: Kalendarium wystaw czasowych organizowanych przez Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny – Oddział Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu w latach 2013–2015. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 147–149.

Kalisz

1211. ANDRZEJEWSKA Ewa: Srebra kaliskie XIX wieku w zbiorach Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej. Kalisz 2018 Muzeum Okręg. Ziemi Kaliskiej 4° ss. 206, il.

Katalog zbiorów.

1212. ROTH Anna: O kaliskich fortepianach. Fotografie i dokumenty ze zbiorów Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej. Kalisz 2018 Muzeum Okręg. Ziemi Kaliskiej 8° ss. 95, nlb. 1, fot.

XIX–XXI w.

Kamienna Góra

1213. [GROCHOWSKA Karolina, Ogonowska Małgorzata, Skoczylas-Stadnik Barbara]: Tradycyjne techniki zdobienia tkanin. [Teksty] Karolina Grochowska, Małgorzata Ogonowska, Barbara Skoczylas-Stadnik. Kamienna Góra–Legnica 2017 Muzeum Tkactwa; Wydaw. Edytor 4° ss. 23, nlb. 1, il.

Katalog zbiorów.

Katowice

1214. BEDEKER. Muzeum Śląskie w Katowicach. Ekspozycje stałe. Red. Elżbieta Spadzińska-Żak, Bernadeta Stalmach, Katarzyna Bizacka. Katowice 2018 Muzeum Śląskie 8° ss. 331, nlb. 1, il.

Kazimierz Dolny

1215. ROCHACKI Jacek A.: Przewodnik po dawnym warsztacie złotniczym zrekonstruowanym w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu

Dolnym, w Oddziale Muzeum Sztuki Złotniczej. Kazimierz Dolny 2018 Muzeum Nadwiślańskie 8° ss. 64, il.

Kępno

1216. Z KRONIKI muzeum. Red. i tekst Karolina Różewska, Marcin Wiatrak. Kępno 2018 Muzeum Ziemi Kępińskiej im. T. P. Potworowskiego 8° ss. 27, nlb. 1, il.

Muzeum Ziemi Kępińskiej im. T. P. Potworowskiego w Kępnie, l. 1937–2018.

Kętrzyn

1217. ŻYWULSKI Łukasz: Katalog starych druków Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Kętrzynie. Kętrzyn 2016 Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 78, il. (Studia i Monografie Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego; nr 2).

Kęty

1218. CHOWANIAK Anna: O Helenie Miłkołajczyk [1922–1981] i początkach muzeum z nutą sentymentu. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 53–60.

Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach.

Kielce

1219. GRABCZAK Iwona: Obraz „Walizka z historią” – program edukacyjny realizowany w Muzeum Historii Kielc w latach 2016–2018. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 173–179, streszcz. ang.

1220. KOLASA Marcin: Nabytki Muzeum Historii Kielc w 2017 r. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 285–292.

1221. MUZEUM Narodowe w Kielcach. Red. nauk. Robert Kotowski; współpr. red. Magdalena Śniegulska-Gomuła, Małgorzata Żarnowska-Maciągowska. Warszawa–Kielce 2018 Arkady; Muzeum Nar. 4° ss. 315, nlb. 1, il. (Skarby Sztuki).

XVI–XX w.

1222. PONIEWIERSKI Łukasz: Muzeum Wsi Kieleckiej – historia i etapy rozwoju. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 209–225, streszcz. ang.

M.in. o Parku Etnograficznym w Tokami.

1223. TAMBOR Bartłomiej: Ekspozycje postaci Józefa Piłsudskiego w działalności wystawienniczej i edukacyjnej Muzeum Historii Kielc. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 141–148, streszcz. ang.

Kłóbka

1224. KWIATKOWSKI Michał: XVIII-wieczny drewniany kościół z Brzeźna w Kujawsko-Dobrzyńskim Parku Etnograficznym w Kłóbce. *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 59–86.

1225. CHOLEWIANKA-KRUSZYŃSKA Aldona: Leśnictwo Zerwanka-Biedaczów. Materiały do scenariusza ekspozycji w Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 167–178, streszcz. ang.

Kolbuszowa

1226. DRAGAN Jolanta, Karkut Lucyna: To już dwadzieścia lat... Prezentacje Twórczości Ludowej w Parku Etnograficznym Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 191–216, streszcz. ang.

1227. DYPA Katarzyna: Program edukacyjny „Szkoła z dawną klasą”. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 3: 2015 s. 197–215.

Realizowany przez Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej.

1228. FORTUNA-MAREK Anna, Gliwa Andrzej, Potera Barbara: Zespół dworski jako układ funkcjonalny i jego realizacja w Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 113–141.

1229. KARCZMARZEWSKI Andrzej: Obrzędowość doroczna jako materiał dla organizacji widowisk i ekspozycji w Parku Etnograficznym. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 167–184.

1230. MIODUNKA Piotr: Dom parafialny (organistówka) w Książnicach. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 3: 2015 s. 147–159.

Z XVIII w.; obecnie w Parku Etnograficznym w Kolbuszowej.

1231. RZESZUT-BARAN Urszula, Zimny Marcin: Zagroda Józefa i Rozalii Sudołów z Lipnicy. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 149–166, streszcz. ang.

Z I. 70. XIX w.; obecnie w Parku Etnograficznym w Kolbuszowej.

Korczyna

1232. PELCZAR Sławomir: Panteon ziemi korczyńskiej. Muzeum Ziemi Korczyńskiej,

Oddział Muzeum Zamkowego Kamieniec. [Tekst Sławomir Pelczar, biogramy Sławomir Pelczar, Andrzej Kołder]. Krosno–[Korczyna] [2018] Krośnińska Oficyna Wydawnicza; Biblioteka Muzeum Zamkowego Kamieniec 8° ss. 35, il. Gm. Korczyna, Muzeum Zamkowe Kamieniec.

Koszalin

1233. SKRZYPEK Ignacy: Niezauważony jubileusz Muzeum w Koszalinie. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 137–160.

Lata 1879–2017.

Kraków

1234. BODZEK Jarosław: Sylloge nummorum graecorum. Poland. Vol. 3: The National Museum in Cracow. P. 3: Thrace and Pontus. Kraków–Warszawa 2018 The Polish Academy of Art and Science; The Inst. of Archaeology and Ethnology. The Polish Academy of Science; Muzeum Nar. 4° ss. 148, il.

Katalog zbiorów.

1235. KANIKUŁA Małgorzata: Zbiór fotografii górskich w Muzeum Historii Fotografii im. Walerego Rzewuskiego w Krakowie. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 271–272.

Zawiera 2800 fotografii z XX w.

1236. KURYŁEK Dominik: 50 lat dialogu Romana Dziadkiewicza z Muzeum Narodowym w Krakowie. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 36–41, streszcz. ang.

1237. LEWANDOWSKA Liliana: Od aresztu w twierdzy do instytucji kultury, czyli muzeum uczelniane w historycznym budynku. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 69–80, nlb. 3, streszcz. ang.

Siedziba Muzeum Politechniki Krakowskiej.

1238. ODRZYWOLSKA Stanisława, Paś Monika: Judaika w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie. Rzemiosło artystyczne, druki i rękopisy, monety i medale, varia. Kraków 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 593, nlb. 4, il., mapa.

Toż w jęz. ang.: Judaica in the collection of the National Museum in Krakow. Handicrafts, prints and manuscripts, coins and medals, varia. Kraków 2018.

Katalog zbiorów.

1239. PAŚ Monika: „Pamiętki zapust krwawych” w zbiorach Działu Rzemiosła Artystycznego, Kultury Materialnej i Militariów Muzeum Narodowego w Krakowie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 317–328.

1240. PERZANOWSKA Agnieszka: De re nummaria. Starodruki numizmatyczne w zbiorach

Muzeum Narodowego w Krakowie. Kraków 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 395, nlb. 2, il. + dysk optyczny (DVD).

Katalog zbiorów; DVD zawiera zdigitalizowane ilustracje wybranych pozycji katalogowych.

1241. PERZANOWSKA Agnieszka: Najjaśniejszym. Panegiryki i utwory pochwalne poświęcone królom i królowym polskim w zbiorze starych druków Muzeum Narodowego w Krakowie. Kraków 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 376, nlb. 3, il.

1242. THESAURUS Cracoviensis – Artefacts Interpretation Centre. The collections of the Historical Museum of the City of Kraków. Ed. Marcin Baran, Anna Bednarek; transl. Joanna Bełch-Rucińska. Kraków 2018 Historical Museum of the City of Kraków 8° ss. 68, il.

XV–XXI w.

1243. WOŹNIAK Mateusz: Kronika Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie (2017). *Notae Numismatae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 315–321.

Toż w jęz. ang.: The chronicle of the Numismatic Cabinet of the National Museum in Krakow (2017). *Tamże* s. 322–329.

1244. ZAGRAJEK Agnieszka: Dawne fotografie w zbiorach Domu Jana Matejki. Zarys zagadnienia. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 159–176.

W Krakowie, 700 obiektów z okresu od lat 60. XIX w. do 1939 r.

Klasyfikacja.

1245. ZAPOMNIANA kolekcja. Matryce graficzne Joachima Lelewela w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie. Cz. 1. [Aut.] Anna Bogusz, Katarzyna Król-Goździk, Katarzyna Podnieśńska, Małgorzata Skwarczyńska, Janina Wilkosz. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 287–328.

1246. ZEMANEK Alicja: Muzeum Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie – przeszłość i teraźniejszość. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 147–175, nlb. 4, streszcz. ang.

Kukłówka Radziejowicka

1247. KRESY nieutracone. Katalog zbiorów Muzeum Lwowa i Kresów. Kukłówka 2018 Fund. Lwów i Kresy Południowo-Wschodnie 8° ss. 38, il.

1248. „ŻOŁNIERZE AK – Pamięć i Chwała”. Wystawa stała w Muzeum Lwowa i Kresów. Kukłówka 2018 Fund. Lwów i Kresy Południowo-Wschodnie 8° ss. nlb. 20, il.

Kwiatkówek

1249. CZEPAS Piotr: Łęczycka Zagroda Chłopska w Kwiatkówku. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 253–257.

Filia Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi; działalność w l. 2013–2017.

Legionowo

1250. ORLIŃSKI Wawrzyniec: Tablice z legionowskiego getta. Aspekty muzealnicze i konserwatorskie. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 140–144.

Pozyskane przez Muzeum Historyczne w Legionowie w 2017 r.

Leszno

1251. MICHALAK Grażyna: Kolekcja portretów królów kurkowych ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Lesznie. Leszno 2017.

Rec.: Podsiadły Adam, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 307–309.

Lublin

1252. MIASTECZKO Polski odrodzonej czyli Ekspozycja i zabytki w Muzeum Wsi Lubelskiej. O wpływie prawa II Rzeczypospolitej na wartości i życie codzienne. Pod red. Andrzeja Wrony; aut. tekstów Agnieszka Kirsz, Łucja Kondratowicz-Miliszkievicz, Grzegorz Miliszkievicz, Krzysztof Wiśniewski, Włodzimierz Wojdat, Maria Wosiek-Guz. Lublin 2018 Muzeum Wsi Lubelskiej 8° ss. 240, il.

Katalog zbiorów.

1253. SYTA Anna: Nowe formy edukacji w Muzeum Historii Miasta Lublina. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 134–138.

1254. [WIŚNIOCH Maria]: Przewodnik po obiektach historycznych Miejsce Pamięci i Muzeum na Majdanku. Tekst i wybór relacji Maria Wiśnioch. Lublin 2018 Państw. Muzeum na Majdanku 8° ss. 63, nlb. 1, tabl. 16, il.

Toż w jęz. ang.: A guide to the buildings Majdanek Memorial and Museum. Transl. William Brand. Lublin 2018.

Toż w jęz. fr.: Guide des installations historiques le lieu de Mémoire et le Musée de Majdanek. Trad. Iwona Goral. Lublin 2018.

Toż w jęz. hebr.: Madrikh le-mivnim ha-historiyim Majdanek ve-atar hantsahah. Transl. Alon Benach. Lublin 2018 ss. 59, nlb. 1, il.

Toż w jęz. ros.: Putevoditel' po istoričeskim ob'ektam mesto pamāti i muzej Majdanek. Perevod Ol'ga Barvickaā. Lüblin 2018.

1255. WYDOBYTE z popiołów. Przedmioty osobiste ofiar niemieckiego obozu zagłady w Sobiborze. Recovered from the ashes.

Personal belongings of the victims of the German Death Camp in Sobibór. Koncepcja i red. Tomasz Kranz; tł. na jęz. ang. Witold Wojtaszko. Lublin 2018 Państw. Muzeum na Majdanku 8° ss. 226, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.

Treść: Słowo wstępne s. 6–7; Foreword s. 8–9; Obóz w Sobiborze jako miejsce eksterminacji Żydów europejskich s. 10–14; Sobibór Camp as an Extermination Site of European Jews s. 15–19; Miejsowości, z których nastąpiły deportacje do obozu zagłady w Sobiborze. Locations from which Deportees Were Sent to the Death Camp in Sobibór s. 20–21; Zdjęcie lotnicze byłego obozu. Aerial Photograph of the Former Camp s. 22–25; Relikty. Relicts s. 27–236.

1256. ŻUK-ORYSIĄK Jolanta: Inwazja sztuki – o działaniach twórczych na ekspozycjach stałych w Muzeum Lubelskim, w głównej siedzibie na zamku. Dyskusja i résumé wystawy „[A]symetrie”, sztuka współczesna w kontekście muzeum. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 50–59, streszcz. ang.

Łambinowice–Opole

1257. LUSEK Joanna: Po wojnie – świat bez przemocy. Pamięć o powojennych obozach pracy i wysiedleniach w działalności Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach–Opolu. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 225–244.

Łęczna

1258. PERZYŃSKI Waław: 10 lat Izby Regionalnej. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 73–74.

Łódź

1259. CZEPAS Piotr: Działalność Zespołu Działów Etnograficznych Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi (2008–2016). *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.] 2018 s. 197–205, streszcz. ang.

Malbork

1260. CHODYŃSKI Antoni Romuald: Broń drzewcowa i obuchowa w zbiorach Muzeum Zamkowego w Malborku. Polearms and impact weapons in the Malbork Castle Museum collection. Malbork 2018 Muzeum Zamkowe 4° ss. 146, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog zbiorów.

1261. POŁOM-JAKUBOWICZ Wiesława: Kalendarium wystaw Muzeum Zamkowego w Malborku w latach 2003–2017. *Studia Zamkowe*. T. 5: 2018 s. 141–186, streszcz. ang.

1262. POSPIESZNA Barbara, Dobry Artur: Ceramika europejska w zbiorach Muzeum Zamkowego w Malborku. Malbork 2018 Muzeum Zamkowe 4° ss. 318, il. Muzeum Zamkowe w Malborku. (Katalogi Zbiorów Muzeum Zamkowego w Malborku).

Murowana Goślina

1263. PFLANZ Marian: Izba Regionalna Ziemi Goślińskiej. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 108–111.

Od 1988 r.

Myślubórz

1264. SZYMCZYK Magdalena: Jubileusz 50-lecia Muzeum Pojezierza Myśluborskiego. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 2 s. 83–102, streszcz. ang.

Lata 1967–2017.

Nieborów

1265. NIEBORÓW i Arkadia – 70 lat Muzeum. Księga pamiątkowa. Red. Regina Gromacka; red. nauk. Agnieszka Morawińska. [Nieborów] 2015 Muzeum w Nieborowie i Arkadii 8° ss. 470, il.

Rec.: Kozik Albert, Rubik Tadeusz: Et in Arcadia eram. *Wiek Oświecenia*. [T.] 32: 2016 s. 245–259.

Oblęgorek

1266. WOJTCZAK Łukasz: Adresy, dyplomy i albumy dla Henryka Sienkiewicza w zbiorach Pałacyku w Oblęgorku. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 157–173, streszcz. ang.

Z l. 1897–1904.

Olsztyn

1267. REJS Angelika: Warmińska rzeźba ludowa w zbiorach Muzeum Warmii i Mazur. Warmian folk sculpture from the Museum of Warmia and Mazury collection. Olsztyn 2018 Muzeum Warmii i Mazur 4° ss. 111, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., ang.

Opole

1268. DUBIEL Sławoj: Festiwal fotografii w Muzeum Śląska Opolskiego. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 151–153.

Wernisaż w Opolu w dn. 3 X 2015 r., organizowany cyklicznie od 2011 r.

1269. KOŻUCH Dobromir: Jubileusz nieokrągły, czyli 115 lat Muzeum Śląska Opolskiego. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 111–122.

1270. MAZUR-KULESZA Katarzyna: Art branding i jego rola w działalności muzeum – na przykładzie Muzeum Uniwersytetu Opolskiego. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 81–91, streszcz. ang.

1271. MROCZEK Jolanta: Kalendarium wystaw czasowych organizowanych przez Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu w 2012 roku. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 169–173.

1272. MROCZEK Jolanta: Kalendarium wystaw czasowych organizowanych przez Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu w latach 2013–2015. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 135–146.

1273. Z NASZYCH zbiorów. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 59–106.

Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Treść: Filipczyk Joanna: Wciąż rośnie kolekcja malarstwa Jana Cybisa [1897–1972] s. 59–61; Filipczyk Joanna: Więcej sztuki opolskiej s. 63–67; Garbal Witold: Kolekcja trojaków Tadeusza Igera w zbiorach Muzeum Śląska Opolskiego s. 69–72; Goc Małgorzata: Wystawa stała „Etnografia Opolszczyzny” – tradycja i zmiana” s. 73–80; Goc Małgorzata: „Skąd wam się to bierze? Tam mają torbę z głupotami pod stołem”, czyli archiwalne nagrania fonograficzne w zbiorach Działu Etnograficznego Muzeum Śląska Opolskiego [z lat 1963–1969] s. 81–102; Witkowski Jacek: Późnogotycki niderlandzki ołtarzyk domowy w zbiorach Działu Sztuki Muzeum Śląska Opolskiego s. 103–106.

Ostróda

1274. IWIN-KOT Emilia: Działalność Muzeum w Ostródzie – rok 2017. *Ostródzki Przegląd Historyczny*. T. 4: 2018 s. 143–[159].

Pabianice

1275. BORYCKA Beata: Darowizna Petera Majoka w afrykańskiej kolekcji Muzeum Miasta Pabianic. *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.:] 2018 s. 47–52, streszcz. ang.

1276. OD IZBY muzealnej do zamkowych komnat. Zarys historii pabianickiego muzealnictwa. Pabianice 2018 Muzeum M. Pabianic 8° ss. 147, il. Muzeum M. Pabianic.

Treść: Matczak-Aleksandrowicz Joanna, Poreda Piotr: Zarys historii pabianickiego muzealnictwa s. 5–83; Pracownicy Muzeum Miasta Pabianic s. 84; Przybyliński Tomasz: Przyroda s. 85–94; Borycka Beata: Etnografia egzotyczna s. 95–102; Ruta Sławomira: Archeologia i numizmatyka s. 111–119; Adamczyk Aneta: Historia s. 120–129; Walczak Aleksandra: Sztuka s. 130–139; Juszkiewicz Justyna: Edukacja muzealna s. 140–145; Bibliografia s. 146.

Pilzno

1277. BAUM-GRUSZOWSKA Marzena: Muzeum Regionalne w Pilźnie, w perspektywie

współczesnych wyzwań. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 12]: 2016 s. 33–43.

Powołane 27 III 2014 r.

Płock

1278. ART nouveau. Collections and exhibitions of the Mazovain Museum in Płock. Written by Mariola Adamska [i in.]; transl. by Michał Pankowski; academic editor Michał Burdziński. Płock 2018 Mazovian Museum in Płock 4° ss. 279, nlb. 1, il.

Wyd. oryg.: Secesja. Zbiory i ekspozycje Muzeum Mazowieckiego w Płocku. Płock 2017.

1279. KASPRZAK Mariusz: „Czas szukania i czas tracenia”. Zarys historii zbiorów płockiego muzeum w latach 1939–1949. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 84–87.

Pniewy

1280. KUCHARSKI Bogdan: Izba Pamięci Powstańców Wielkopolskich w Pniewach. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 115–118.

Przasnysz

1281. ŚW. STANISŁAW Kostka w zbiorach Muzeum Historycznego w Przasnyszu. Przasnysz 2018 Muzeum Hist. 8° ss. 105, il.

Katalog zbiorów.

Przemysł

1282. WINIARSKA Katarzyna: Marian Stroński (1892–1977). Życie i twórczość. Life and oeuvre. Przemysł 2018 Muzeum Nar. Ziemi Przemyskiej 8° ss. 99, il.

Informator do wystawy stałej w Muzeum Historii M. Przemysła, Oddz. Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej.

Pszczyna

1283. KRUCZEK Lidia: Gabinet Miniatur. Przewodnik. Pszczyna 2018 Muzeum Zamkowe 4° ss. 261, il. Muzeum Zamkowe w Pszczynie.

1284. MAŁECKI Marian: Militarne dzieje Śląska. Przewodnik po idei i ekspozycjach muzeum. Pszczyna 2015 Pro Memoria Stow. „Bitwy Pod Pszczyną 1939” 16° ss. 100, il. Muzeum Militarnych Dziejów Śląska.

Muzeum Militarnych Dziejów Śląska.

Rabka

1285. CEKLARZ Katarzyna: Monografia Muzeum im. Władysława Orkana. Rabka–Kraków 2010 Oficyna Wydawnicza „Wierchy” Centr. Ośr. Turystyki Górskiej 8° ss. 279, tabl. 24, il.

W Rabce, l. 1936–2006.

Radom

1286. POZA kanonem. Sztuka bez dyplomu. Katalog zbiorów sztuki nieprofesjonalnej Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu. Radom 2018 Muzeum im. Jacka Malczewskiego 4° ss. 299, nlb. 1, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Russów

1287. KOZŁOWSKA Adrianna: Dworek Marii Dąbrowskiej w Ruszowie oraz życie i twórczość pisarki jako dziedzictwo Południowej Wielkopolski. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 6: 2017 s. 235–244.

Oddział Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej.

Rybnik

1288. BIMLER-MACKIEWICZ Elżbieta: Weksylia cechowe w zbiorach Działu Historii Rzemiosła Muzeum w Rybniku. Rybnik 2018 Muzeum 8° ss. 226, il. (*Zeszyty Rybnickie*. Katalog Zbiorów; 20).

Rzeszów

1289. NA CO dzień i od święta. Katalog wystawy stałej. Red. prowadzący Elżbieta Dudek-Młynarska. Rzeszów 2018 Muzeum Etnograf. im. Franciszka Kotuli Oddz. Muzeum Nar. 8° ss. 119, il., mapy, streszcz. ang.

Treść: Dudek-Młynarska Elżbieta: Wstęp s. 3; Sos Judyta: Kolekcja odzieży ludowej oraz obiektów z nią związanych w zbiorach i działalności Muzeum Etnograficznego im. Franciszka Kotuli w Rzeszowie s. 4–13; Piskorz-Branekova Elżbieta: Stroje ludowe w zbiorach Muzeum Etnograficznego im. Franciszka Kotuli w Rzeszowie s. 14–91; Tymochowicz Mariola: Współczesne transformacje stroju ludowego w Polsce s. 92–99; Wykroje s. 100–104; Spis elementów strojów ludowych prezentowanych na wystawie s. 105–113; Bibliografia s. 113–117.

Sanok

1290. BLIN-OLBERT Danuta: Miasteczko naszych dziadków. Przewodnik. Sanok 2018 Muzeum Budownictwa Lud. 8° ss. 187, nlb. 3, il.

Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku.

1291. SANOK. Fotografie archiwalne. Katalog zbiorów. T. 3: Samorząd, oświata, organizacje, instytucje. Wstęp, oprac. katalogu, indeksy Andrzej Romaniak; red. Wiesław Banach, Ewa Kasprzak, Andrzej Romaniak. Sanok 2018 Muzeum Hist. 8° ss. 485, nlb. 2, il.

Muzeum Historyczne w Sanoku.
T. 1. 2009.

1292. WINNICKA Katarzyna: Ikony z XVII wieku w Muzeum Historycznym w Sanoku.

Katalog zbiorów. T. 3. Sanok 2018 Muzeum Hist. 4° ss. 188, il.

T. 1. 2013.

Siedlce

1293. MUZEUM Regionalne w Siedlcach. Red. Sławomir Kordaczuk. Siedlce 2018 Muzeum Region. 8° ss. 254, nlb. 2, il.

Treść: Matuszewicz Andrzej: Słowo wstępne s. 5–6; Woźnica Kamila: Historia i działalność Muzeum s. 11–26; Krasuski Mariusz: Zbiory historyczne s. 29–63; Kordaczuk Sławomir: Kolekcja części rakiet V-2 s. 64–108; Hycowska Agnieszka: Zbiory archeologiczne s. 85–106; Hycowska Agnieszka: Zbiory numizmatyczne s. 109–116; Filipowicz Dorota, Księżopolska Wanda: Zbiory etnograficzne s. 119–154; Krasuski Mariusz: Zbiory fotografii archiwalnej s. 157–194; Michalec Danuta: Zbiory sztuki s. 197–230; Świerczewska Agnieszka: Zbiory biblioteczne s. 233–247; Świerczewska Agnieszka: Nagrody, odznaczenia, osiągnięcia s. 249–253.

Sokołów Małopolski

1294. OŹÓG Łukasz, Ożóg Piotr: Sprawozdanie z działalności Społecznego Muzeum Ziemi Sokolowskiej w roku 2017. *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 415–425.

Sosnowiec

1295. KOLEKCJA szkła użytkowego Pałacu Schoena Muzeum w Sosnowcu. Szkło zagłębiowskie i prasowane. Utility glass collection in Schoen's Palace in Sosnowiec. Glass from Zagłębie Dąbrowskie and pressed glass. Red. Ewa Chmielewska, Paweł Dusza. Sosnowiec 2018 Pałac Schoena Muzeum 4° ss. 334, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.

Stalowa Wola

1296. SZKŁO i ceramika art déco ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Stalowej Woli. Red. nauk. Anna Sieradzka; oprac. Justyna Wierchucka (szkło), Anna Wiszniewska (ceramika). Stalowa Wola 2018 Muzeum Region. 8° ss. 503, nlb. 9, il., streszcz. ang.

Katalog zbiorów.

Stargard

1297. ODKRYCIA i badania archeologiczne – 2017. [Aut.] Karolina Bucka, Andrzej Janowski, Marcin Majewski, Karolina Stań, Mateusz Szeremeta, Grzegorz Śnieżko, Iwona Wojciechowska. *Stargardia*. [T.] 12: 2018 s. 195–240.

Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie.

1298. Z ŻYCIA Muzeum. *Stargardia*. [T.] 12: 2018 s. 115–194.

Treść: Aniszewska Jolanta: Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie w roku 2017 s. 115–116; Stań

Karolina, Pławiak Klaudia: Sprawozdanie z działalności Działu Archeologii w roku 2017 s. 117–133; Bierca Marta: Sprawozdanie z działalności Działu Historii i Badań nad Społecznością Lokalną w roku 2017 s. 135–149; Bierca Andrzej: Sprawozdanie z działalności Działu Dokumentacji Zabytków w roku 2017 s. 151–163; Opęchowski Mirosław: Sprawozdanie z działalności Pełnomocnika ds. organizacji Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków w Stargardzie w roku 2017 s. 165–166; Fijałkowska Joanna: Sprawozdanie z działalności Działu Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji w roku 2017 s. 167–180; Matwiejczuk Agnieszka: Sprawozdanie z działalności Biblioteki Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie w roku 2017 s. 181; Ogiewa-Sejnota Monika: Kolekcja szklanych negatywów rodziny Kirstenów w zbiorach Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie s. 183–194.

Strzyżów

1299. BOBER Monika: Dziedzictwo Kulturowe Ziemi Strzyżowskiej. Od izby pamięci do muzeum w Strzyżowie. Strzyżów 2018 Czarnorzecko-Strzyżowska Lokalna Grupa Działania; Muzeum Samorządowe Ziemi Strzyżowskiej im. Zygmunta Leśniaka 8° ss. 45, nlb. 5, il.

Lata 1971–2018.

Szczecin

1300. KARWOWSKA Iwona: Ceramika typu Stettiner Ware w kolekcjach Muzeum Narodowego w Szczecinie. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 113–123, streszcz. ang.

1301. ZAWADZKI Dominik: Najcenniejsze naukowo zbiory Muzeum Geologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 135–145, nlb. 6, streszcz. ang.

Szlachtowa

1302. KOWALIK Tomasz: Pieniński skarb w Szlachtowej. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 277–285.

Muzeum Pienińskie im. Józefa Szalaya w Szlachtowej – Oddział Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu.

Zawiera też rozmowę z dyrektorką Barbarą Aliną Węglarz.

Szydłowiec

1303. SADURA Monika: 50 lat Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu. Szydłowiec 2018 Muzeum Lud. Instrumentów Muzycznych 8° ss. 71, il.

Lata 1968–2018.

Tarnobrzeg

1304. GORCZYCA Krzysztof, Zych Tadeusz: Informacje o działalności Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega w 2017 roku – kalendarium. *Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 200–223.

1305. WÓJCIK Adam: Pamiątki po prof. Stanisławie Pawłowskim [1910–1992] w zbiorach

Muzeum Polskiego Przemysłu Siarkowego. *Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 180–199.

W Tarnobrzegu.

Toruń

1306. BIELIŃSKA-MAJEWSKA Beata: Materiały krzemienne z Rugii w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 109–114, streszcz. ang.

1307. CZAJKOWSKA-KORDYLEWSKA Katarzyna: Historia kolekcji ceramiki huculskiej w zbiorach Muzeum Etnograficznego im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 4: 2017 s. 157–176, streszcz. ang.

1308. KROPLEWSKA-GAJEWSKA Anna: Galeria Malarstwa i Rzeźby Polskiej od końca XVIII do początku XXI wieku w Muzeum Okręgowym w Toruniu. Katalog. The Gallery of Polish Painting and Sculpture from late 18th to early 21st centuries in the District Museum in Toruń. Catalogue. Toruń 2018 Muzeum Okręg. 8° ss. 477, nlb. 3, il.

Tekst równol. pol., ang.

1309. TRAPSZYC Artur: Godło z ostrzem na sztorc. Symbol, mit i legenda w historii Muzeum Etnograficznego im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 4: 2017 s. 13–38, streszcz. ang.

Historia graficznego symbolu Muzeum Etnograficznego w Toruniu, l. 1973–2017.

Wadowice

1310. PYTLOWSKA-BAJAK Joanna: Wystawy Muzeum Miejskiego. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 256–261.

Warszawa

1311. BANASIAK Piotr, Polakowski Michał: Kolekcja medali olimpijskich w zbiorach Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie. A collection of the Olympic medals in the Museum of Sports and Tourism in Warsaw. Tł. Agnieszka Bzdziuch. Warszawa 2016.

Rec.: Kotecki Andrzej: Kolekcja polskich medalistów. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 401–405.

1312. BĄKAŁA Krzysztof: Obchody Roku Tadeusza Kościuszki. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 253–256.

W Muzeum Niepodległości w Warszawie.

1313. BEZAK Paweł, Hasselbusch Robert: Rok 2017 w Muzeum Więzienia Pawiak

i Mauzoleum Walki i Męczeństwa. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 261–269.

Placówka Muzeum Niepodległości w Warszawie.

1314. [BORECKA Emilia]: Rozmowa z Emilią Borecką [ur. 1928]. Rozm. przepr. Izabella Maliszewska. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 331–364.

Wspomnienia kustosz, dotyczące pracy w Muzeum Historycznym m.st. Warszawy w l. 1954–1994.

1315. DOWODY zbrodni. Przedmioty z polskich grobów odkrytych na cmentarzu w Kijowie-Bykowni. Warszawa 2018 Grafi_ika Usługi Wydawnicze Iwona Knecht; przy współpr. Gopher u.r.p. Andrzej Famielec 4° ss. 307, nfb. 1, il.

Katalog zabytków w zbiorach Muzeum Katyńskiego w Warszawie.

1316. DZIEJE Muzeum Kolejnictwa/Stacji Muzeum w latach 1927–2018. Red. Walentyna Rakiel-Czarnecka, Maria Fudała. Warszawa 2018 Stacja Muzeum 4° ss. 175, tabl. 16, il.

Treść: Rakiel-Czarnecka Walentyna: Wstęp s. 3; Rakiel-Czarnecka Walentyna: Misja, cele oraz straty, jakie poniosło Muzeum Kolejowe/Komunikacji w latach 1927–1951 s. 4–40; Rakiel-Czarnecka Walentyna: Misja, cele oraz straty, jakie poniosło Muzeum Kolejowe/Komunikacji w latach 1951–2018 s. 41–60; Sprawy sądowe. Oprac. Walentyna Rakiel-Czarnecka, Maria Fudała s. 61–64; Konferencja – „Okragły stół”, jako początek nowej wizji. Oprac. Walentyna Rakiel-Czarnecka, Maria Fudała s. 65–71; Dworzec Warszawa Główna. Historia i koncepcja zagospodarowania przestrzeni. Oprac. Walentyna Rakiel-Czarnecka, Maria Fudała s. 72–79; Projekty nowych obiektów na potrzeby Muzeum. Oprac. Oprac. Walentyna Rakiel-Czarnecka, Maria Fudała s. 80–93; Walka o Muzeum. Oprac. Walentyna Rakiel-Czarnecka, Maria Fudała s. 94–100; Zbiory Stacji Muzeum w Warszawie. Oprac. Walentyna Rakiel-Czarnecka, Maria Fudała s. 101–140; Popowski Łukasz: Zbiory Muzeum Kolei Wąskotorowej w Sochaczewie s. 141–142; Sowińska Magdalena: Edukacja muzealna w Stacji Muzeum w Warszawie s. 143–145; Przygoda-Stelmach Marta, Popowski Łukasz: Edukacja muzealna w Muzeum Kolei Wąskotorowej w Sochaczewie s. 146–149; Popowski Łukasz: Centrum Edukacyjno-Turystyczne w Muzeum Kolei Wąskotorowej w Sochaczewie s. 150–151; Fundusze pozyskane przez Muzeum Kolejnictwa i Stację Muzeum. Oprac. Maria Fudała s. 152–163; Aktualna Sytuacja Stacji Muzeum. Oprac. Walentyna Rakiel-Czarnecka, Maria Fudała s. 164–165; Przykłady działalności programowej Muzeum Kolejnictwa/Stacji Muzeum. Oprac. Maria Fudała s. 166–169; Bibliografia s. 170–174.

1317. FELIKS Anna: Historia ukryta w przedmiotach. Pamiątki po Ignacym Janie Paderewskim w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 197–216.

1318. GIERCZYŃSKA Joanna: Ślady pamięci. 50 lat Muzeum Więzienia Pawiak. Trails of remembrance. 50 years of the Museum of Pawiak Prison. Warszawa 2016.

Rec.: Załączny Jolanta: O pamiętaniu i upamiętnianiu. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 313–315.

1319. HASSELBUSCH Robert: Germanica w zbiorach Muzeum Niepodległości – plakaty. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 285–302.

1320. INDRASZCZYK Arkadiusz: „Polski ruch ludowy w kształtowaniu odrodzonego w 1918 r. państwa polskiego” – projekt realizowany przez Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w 100-lecie niepodległości Polski. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 367–372.

1321. KOŁAKOWSKA Teresa: Seniorzy w Muzeum Niepodległości. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 329–332.

Inauguracja działalności Akademii Seniora w Muzeum Niepodległości 8 X 2018 r.

1322. KOTECKI Andrzej: Maharadża z... Andrzej Wawrzyniak [ur. 1931]. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 275–280.

Założyciel i wieloletni dyrektor Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie.

1323. MADEJ JANISZEK Regina: Wileńska Państwowa Szkoła Techniczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego – pamiątki w zbiorach Muzeum Niepodległości w Warszawie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 249–270.

1324. MAŁACHOWICZ Hanna: Miniatury europejskie. Katalog zbiorów. Tł. Anne-Marie Fabianowska. Warszawa 2018 Arx Regia Ośr. Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum 4° ss. 260, il.

Tyt. równol.: Collection of European miniatures. Catalogue. Tekst równol. pol., ang. XII–XIX w.

1325. MILEWSKA Marzena: Muzeum Niepodległości na 9. Warszawskich Targach Książki. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 333–336.

17–20 IV 2018 r.

1326. MILEWSKA Marzena: Muzeum Niepodległości w Warszawie na 8. Warszawskich Targach Książki. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 385–387.

1327. MILEWSKA Marzena: Muzeum Niepodległości w Warszawie na Plenarze Literackim „Odkryj książkę na nowo”. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 361–362.

Szczecin, 30 VI – 7 VII 2017 r.

1328. MILEWSKA Marzena: Muzeum Niepodległości w Warszawie na XXIII Targach

Wydawców Katolickich. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 307–308.

W dniach 30 III – 2 IV 2017 r.

1329. MILEWSKA Marzena: Muzeum Niepodległości z nagrodą Feniks Diamentowy 2018. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 271–274.

Nagroda Stowarzyszenia Wydawców Katolickich za popularyzację książek religijnych, wręczona w Warszawie 14 IV 2018 r.

1330. MLECZEK Tomasz: III Archiwum Szymona Konarskiego. Cz. 3 – ostatnia. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 277–306.

W kolekcji Gabinetu Genealogiczno-Heraldycznego Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum.

Cz. 1. *Tamże*. [Nr] 2(68): 2015.

1331. NAJCENNIJSZE. Muzeum Wojska Polskiego. T. 1: Sztuka. Aut. katalogu Ewa Wasilewska, Alina Jurkiewicz-Zejdowska i Wojciech Krajewski. [Warszawa] 2018 Muzeum Wojska Pol. 4° ss. 198, nlb. 2.

Katalog zbiorów.

1332. POLIN. 1000 lat historii Żydów polskich. Przewodnik po wystawie stałej. Red. nauk. Barbara Kirshenblatt-Gimblett. Wyd. 2, popr. i uzup. Warszawa 2018 Muzeum Historii Żydów Polskich Polin 8° ss. 132, 8, il.

Wyd. 1. 2015.

Toż w jęz. ang.: Polin. 1000 year history of Polish Jews. A guide. Warszawa 2018.

Wyd. 1. 2015.

1333. PRZYBYLSKA Magdalena: Dostosowanie Pałacu Przebendowskich/Radziwiłłów do nowych funkcji kulturalnych i edukacyjnych, w tym dla osób niepełnosprawnych. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 309–311.

Siedziba Muzeum Niepodległości.

1334. [ROTTERMUND Andrzej, Mrozowski Przemysław]: Le Château Royal de Varsovie – Musée. Guide. Texte Andrzej Rottermund, Przemysław Mrozowski; traduction Szymon Żuchowski. Warszawa 2018 Arx Regia Ośr. Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie 8° ss. 172, il.

1335. SOŁTAN-LIPSKA Aleksandra: Kolekcja rodziny Popielarskich. Warszawskie odznaki, żetony i medale nagrodowe z okresu od połowy XIX wieku do lat trzydziestych XX wieku. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 297–313, streszcz. ang.

W Muzeum Warszawy.

1336. WALCZAK Eliza: Sylloge nummorum graecorum. Poland. Vol. 2: The National

Museum in Warsaw. P. 3: The Northern Black sea coast: Bosporan rulers – Sarmatia. Kraków–Warszawa 2018 The Polish Academy of Art and Science; The Inst. of Archaeology and Ethnology. The Polish Academy of Science; Muzeum Nar. 4° ss. 168, il.

Katalog zbiorów.

1337. WICHERKIEWICZ Lena: Kolekcja opakowań w Muzeum Warszawy. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 275–295, streszcz. ang.

W Gabiniecie Opakowań Firm Warszawskich, ok. 700 obiektów z XIX–XX w.

1338. WIDAWSKI Maciej: Zbiory numizmatyczne Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 142–154.

1339. WIĘŹNIOWIE X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej (scenariusz wystawy). Red. Tadeusz Skoczek. Warszawa 2018 Wydaw. Muzeum Niepodległości 8° ss. 136, nlb. 2, il. Muzeum Niepodległości. (Zeszyty Dokumentacyjne; 3).

Wystawa stała.

1340. ZAŁĘCZNY Jolanta: Rok Wisły w Muzeum Niepodległości. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 245–251.

1341. ŻELEWSKI Filip: Piłsudczana w zbiorach Muzeum Niepodległości w Warszawie. T. 1. Pod red. Tadeusza Skoczka. Warszawa 2018 Muzeum Niepodległości 8° ss. 367, nlb. 1, il.

Katalog zbiorów.

Wdzydze Kiszewskie

1342. LASOWA Teresa: Działalność Towarzystwa Przyjaciół Muzeum – Kaszubskiego Parku Etnograficznego we Wdzydzach Kiszewskich w latach 1993–2016. *Rocznik Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu*. T. 8: 2017 s. 57–63, streszcz. ang.

1343. SADKOWSKI Tadeusz: Katalog tradycyjnego budownictwa w Muzeum – Kaszubskim Parku Etnograficznym we Wdzydzach. Wdzydze Kiszewskie 2018 Muzeum – Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodora i Izydora Gulgowskich 4° ss. 408, il.

XVII–XXI w.

Wieluń

1344. GOGOLA Marek, Książek Jan: Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu „Dla Niepodległej”. Sprawozdanie z obchodów 100-lecia odzyskania Niepodległości. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 253–260.

Włocławek

1345. [CIEŚLAK Marian, Sobczyk Paweł, Wąsik Tomasz]: Muzeum Historii Włocławka. [Tekst] Marian Cieślak, Paweł Sobczyk, Tomasz Wąsik. Włocławek 2018 Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej 8° ss. 47, nlb. 1, il.

1346. KALINOWSKA Dorota: Haftowane i koronkowe dekoracje wnętrz mieszkalnych z pierwszej połowy XX w. w zbiorach etnograficznych Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku. *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 35–48.

1347. KOTULA Krystyna: Janusz Nowierski (1953–2017) i jego współpraca z Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku. *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 157–173.

1348. WĄSIK Beata: Kalendarium Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej za lata 2016–2017. *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 185–214.

1349. WĄSIK Beata: Wystawiennictwo Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej za lata 2016–2017. *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 215–231.

Wodzisław Śląski

1350. KULPA Sławomir: Najcenniejsze zabytki związane z 100 rocznicą odzyskania niepodległości w zbiorach Muzeum w Wodzisławiu Śląskim. Wodzisław Śląski 2018 Printy Poland Poligrafia; dla Muzeum w Wodzisławiu Śląskim 8° ss. 32, il.

Wrocław

1351. BOŃCZUK-DAWIDZIUK Urszula: Kształtowanie tożsamości. 25 lat Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 9–19, streszcz. ang.

1352. BROŃ biała. Katalog zbiorów Muzeum Miejskiego Wrocławia wydany z okazji setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. [Oprac.] Lena Zajączkowska; red. wyd. drugiego Mariusz Cieśla, Krzysztof Jacobson; współpr. red. Katarzyna Ślipko-Jastrzębska. Wyd. 2, popr. i uzup. Wrocław 2018 Muzeum Miej. Oddz. Muzeum Militariów 4° ss. 320, il.

Wyd. 1 pt. Broń biała. Muzeum Hist. we Wrocławiu Oddział Arsenał. Katalog zbiorów. Wrocław 1987.

1353. KUBALA Agata, Kończuk-Dawidziuk Urszula: Sztuka starożytnej Grecji i Rzymu. Katalog odlewów gipsowych ze zbiorów Uniwersytetu Wrocławskiego. Art of ancient Greece and Rome. The catalogue of plaster casts in the University of Wrocław collection. Tł. Joanna Dębowska-Ludwin. Wrocław 2018 Uniw. Wrocławski; Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 203, nlb. 1, il. (Skarby Uniwersyteckich Kolekcji; t. 3).

1354. KUFEL-DIAKOWSKA Bernadeta, Mozgała-Swacha Marta, Bronowicki Jarosław: Zabytki krzemienne z prac wykopaliskowych prowadzonych na przełomie XIX i XX stulecia na stanowisku 5 w Jordanowie Śląskim. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 25–73, streszcz. ang.

Obecnie w Muzeum Archeologicznym – Oddziale Muzeum Miejskiego Wrocławia.

1355. STRAGIEROWICZ Beata: Pamięć Ojczyzny. Dzieła i druki ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 83, nlb. 1, il., streszcz. ang.

1356. SZELAĞ Marcin: Założenia edukacyjne ekspozycji stałej Muzeum Pana Tadeusza we Wrocławiu i ich realizacja. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 136–148, streszcz. ang.

1357. ŻAK Izabela: Dawna grafika włoska. Old Italian prints. Katalog zbiorów. T. 1–2. Wrocław 2017.

Rec.: Guze Justyna: Katalogi grafiki włoskiej z Muzeum Narodowego we Wrocławiu. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 216–220.

Wschowa

1358. CZAS przez nikogo niezłapany. Kolekcja dzieł Eugeniusza Geta Stankiewicza w Muzeum Ziemi Wschowskiej. Red. merytor. Marta Tatiana Małkus. Wschowa 2018 Muzeum Ziemi Wschowskiej 8° ss. 431, nlb. 1, il.

Wystawa stała: Muzeum Ziemi Wschowskiej, Wschowa, otwarta 20 IV 2018 r.

Z treści: Małkus Marta Tatiana: Przedmowa s. 13–14; Małkus Marta Tatiana: Historia kolekcji dzieł Eugeniusza Geta Stankiewicza [1942–2011] „Czas przez nikogo niezłapany” w Muzeum Ziemi Wschowskiej s. 19–27; Stankiewicz Janusz: Album oszmiańskie – wschowskie s. 29–62; Katalog s. 65–426; Bibliografia s. 428–429; Wystawy Eugeniusza Geta Stankiewicza s. 429–430.

Wygiełzów

1359. NADWIŚLAŃSKI Park Etnograficzny w Wygiełzowie i Zamek Lipowiec. Półwiecze 1968–2018. Red. Jadwiga Marcinek. Wygiełzów

2018 Nadwiślański Park Etnogr. w Wygiełzowie i Zamek Lipowiec 8° ss. 153, nlb. 1, il.

Treść: Latko-Serafińska Anna: Pół wieku naszej historii s. 7–16; Tyle się wydarzyło. Kalendarium. Oprac. Anna Latko-Serafińska, Marcin Koziołek s. 17–29; Wiele im zawdzięczamy [Biogramy] s. 31–42; Motyka Jerzy: Jak budowałem skansen w Wygiełzowie w latach 1975–2012 s. 45–55; Koźuch Elżbieta: Wspomnienia, wspomnienia... s. 56–59; Haduch Henryka: Szkatułka z perełkami architektury drewnianej s. 60–61; Jeleń Ewa: Zosia Lipiarz, jaką pamiętam s. 62–64; Jeleń Ewa: Niezwykła Hania [Hanna Oczkowska] s. 65–70; Nasz wspólny trud s. 73–78; Skansen w obrazach s. 79–146; Pisano o nas i my pisaliśmy. Bibliografia prac s. 147–154.

1360. WYBRANE kolekcje muzealne Nadwiślańskiego Parku Etnograficznego w Wygiełzowie. Pod red. Marka Grabskiego. Wygiełzów 2018 Nadwiślański Park Etnogr. w Wygiełzowie i Zamek Lipowiec 4° ss. 231, nlb. 1, il.

Treść: Grabski Marek: Wstęp: Kultura ludowa – rola muzeum etnograficznego s. 9–11; Grabski Marek: Kolekcja obiektów architektonicznych s. 15–46; Bujakiewicz Piotr: Kolekcja meblarska s. 47–88; Oczkowska Agnieszka: Kolekcja stroju ludowego s. 89–132; Okręglińska Izabela: Kolekcja rzeźby ludowej s. 133–164; Latko-Serafińska Anna: Kolekcja szopek krakowskich s. 167–194; Grabski Marek: Jak dbać o kolekcję? Praktyczne uwagi s. 197–202; Prusak Janina: Podstawowe zabiegi konserwacji tkanin i skóry s. 203–210; Zamorska-Orwicz Czesława: Konserwacja papieru s. 211–216; Grzesiowska Karina: Konserwacja drewna i metalu s. 217–232.

Zabrze

1361. JURKIEWICZ Jan: Kronika działalności Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu w roku 2017. *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 339–355, streszcz. ang., niem.

1362. SZMIDTKE Zenon: Wątki z dziejów górnictwa w oparciu o wybrane zabytki ze zbiorów Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu. *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 285–307, streszcz. ang., niem.

Zakopane

1363. PINKWART Maciej: Stara Atma. Nowy Targ 2017 Wagant 8° ss. 274, il.

Muzeum Karola Szymanowskiego „Atma” w Zakopanem w l. 1976–2013.

Zgierz

1364. 40 LAT Muzeum Miasta Zgierza 1978–2018. Red. Robert Starzyński. Zgierz 2018 Muzeum Miasta Zgierza 8° ss. nlb. 2, 117, il.

Treść: Starzyński Robert: Zamiast wstępu s. 3–10; Dział Historyczny s. 12–23; Dział Etnograficzny i Kultur Miejskich s. 24–50; Dział Sztuki s. 51–67; Dział Archeologiczny s. 68–93; Dział Numizmatyczny s. 94–117.

Zgorzelec

1365. LUSEK Joanna: Na koniec czasu... – ślady pamięci jako filozoficzno-edukacyjny

dezyderat powstania Europejskiego Centrum Edukacyjno-Kulturalnego Zgorzelec-Görlitz. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 217–236.

W dawnym Stalagu VIII Görlitz.

Zielona Góra

1366. [BLACHURA Tadeusz, Mościpan Błażej]: Żołnierz polski 1914–1945. Teksty Tadeusz Blachura, Błażej Mościpan. Drzonów 2018 Lubuskie Muzeum Wojskowe w Zielonej Górze 8° ss. 50, nlb. 1, il. Lubuskie Muzeum Wojskowe w Zielonej Górze z/s w Drzonowie.

Katalog wystawy stałej w Lubuskim Muzeum Wojskowym.

Żyrardów

1367. WYSTAWY. *Żyrardowski Rocznik Muzealny*. Nr 8: 2018 s. 121–146.

Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie, l. 2006–2018.

Muzea zagraniczne

Niemcy

1368. KRAMISZEWSKA Aneta: Dialog czy dwa monologi? Koncepcja prezentacji zbiorów sztuki w Muzeum Katedralnym w Würzburgu. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 19–27, streszcz. ang.

Stany Zjednoczone Ameryki

1369. GRASSMANN Magdalena: Polskie dziedzictwo medyczne w zbiorach Muzeum Polski w Ameryce w Chicago. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 115–128, streszcz. ang.

1370. WALICKA Małgorzata A.: Niemcewicziana w Muzeum Liberty Hall. Warszawa 2018 Ursynoteka – Muzeum 4° ss. 20, fot. (Materiały do Dziejów Ursynowa).

Muzeum w Kean University w Union (USA).

Szwajcaria

1371. KOSSOWSKI Maciej Dariusz: Muzeum Polskie w Muri już nie istnieje. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 245–260, nlb. 7, streszcz. ang.

Polskie muzeum w Szwajcarii (1955–2017).

Zbiory historyczne Zygmunta Stankiewicza [1914–2010].

Kolekcjonerstwo

Zob. poz. 1994, 4107.

1372. BUCHHOLZ-TODOROSKA Małgorzata: Meble elbląskie z kolekcji Edwarda

Parzycha. Pelplin 2018 Bernardinum 4° ss. 115, nlb. 3, il.

Katalog zbiorów prywatnych.

1373. JEDYNAK Mariusz: Polskie aparaty fotograficzne 1953–1985. Katalog. Opole 2018 Wydaw. MS 8° ss. 159, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem.

1374. [KLAUS Jakub Janusz, Kerbel Franciszek Stanisław, Seliga Włodzimierz]: 100-lecie Ruchu Filatelistycznego na Kielecczyźnie. Rys historyczny. Datowniki okolicznościowe. Tekst Jakub Janusz Klaus, Franciszek Stanisław Kerbel, Włodzimierz Seliga; katalog datowników oprac. Włodzimierz Seliga, Jerzy Turek. Kielce 2018 Światowid 8° ss. 169, il. Pol. Związek Filatelistów. Okręg Świętokrzyski w Kielcach.

1375. KOMOROWSKI Paweł: Honor i Ojczyzna. Szable imienne w II RP. Ostrzeszów 2018 Oficyna Wydawnicza Kulawiak; PPL Silva-Opus Paweł Komorowski 4° ss. 391, il.

Katalog zbiorów prywatnych.

1376. KUSION Tomasz: Zbieracze figurek, kolekcjonerstwo, organizacja, nowe możliwości. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 305–328, streszcz. ang.

1377. KWASEK Jan, Lemański Jarosław: Kolekcja z Rummelsburga. Miastko–Gdynia 2018 Region Jarosław Ellwart 4° ss. 88, il.

Zbiory Jana Kwaska.

1378. ŁECHTAŃSKI Henryk: Historia konińskiej filatelistyki w zarysie. Konin 2014 [b.w.] 8° ss. 91, il.

1379. ŁOWIECTWO w grafice europejskiej od XV do XVIII wieku z kolekcji Ryszarda Wagnera. Oprac. Arkadiusz Wagner. Poznań [i in.] 2018 nakł. Zarządów Okręgowych PZŁ w Wielkopolsce 8° ss. 136, il.

Katalog zbiorów.

1380. MILEWSKI Janusz: Jeleniogórskie stowarzyszenie filatelistów i kolekcjonerów. Zarys działalności w latach 1997–2015. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 205–230, streszcz. ang., czes., niem.

1381. POLSKIE kolekcjonerstwo rzemiosła artystycznego. Red. Magdalena Białonowska, Monika Bryl, Anna Frąckowska. Warszawa 2018 Stow. Historyków Sztuki 4° ss. 237, il.

Treść: Białonowska Magdalena, Bryl Monika, Frąckowska Anna: Wstęp s. 7–9; Kilijańska Alicja: Złotnictwo ze zbiorów

Ursyn-Rusieckich – kolekcja czy zestaw pamiątek rodzinnych? s. 13–23; Feliks Anna, Putowski Maciej Maria: Między zbiorem a kolekcją. Leonard Mokisz (1906–1980) – koneser i jego azyl s. 24–32; Kludkiewicz Kamila: Od pamiątek narodowych po obiekty naukowe. Rzemiosło artystyczne w kolekcjach Izabelli i Jana hr. Działyńskich w drugiej połowie XIX wieku s. 35–43; Mączewska Katarzyna: Efekt współpracy rysownika z kolekcjonerem – Władysława Szolcmana [1873–1950] rysunki rzemiosła artystycznego powstałe dla Dominika Witke-Jeżewskiego [1862–1944] w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie s. 44–50; Załęska Wanda: O kolekcjonowaniu porcelany. Archiwum Ryszarda St. Ryszarda [1871–1955] jako dokument historii zbioru oraz znawstwa i warsztatu zbieracza s. 51–57; Kowalski Wojciech: Majolika niderlandzka w Elblągu. Kolekcja „in statu nascendi” s. 60–71; Świątlicka Ewa Katarzyna: Czy w II Rzeczypospolitej były kolekcje majolik? s. 72–77; Kasprzak Aleksandra J.: „Wystawa dzieł sztuki stosowanej dla przemysłu” w Warszawie w 1881 roku. Początki kolekcjonerstwa szkła w Królestwie Polskim s. 78–85; Smolucha-Sładkowska Agnieszka: Medale z kolekcji książąt Czartoryskich w „A Corpus of Italian Medals of the Renaissance before Cellini” George’a Francisca Hilla [wyd. 1882] s. 88–97; Wójcik Agata: Kolekcja ludowego rzemiosła i dokumentacji sztuki użytkowej początku XX wieku Towarzystwa Polska Sztuka Stosowana s. 98–103; Grzejszczak Łukasz: „To jest nasz pokój mauretański”. Łódzkie kolekcje sztuki orientalnej przed 1939 rokiem s. 104–109; Jaworski Piotr: „Po lekkim oczyszczeniu mogłyby myślicemu złotnikowi lub jubilerowi za wzór służyć”. Przedmioty rzemiosła artystycznego Grecji i Rzymu na warszawskich wystawach starożytności (1856–1889) s. 110–119; Paś Monika: Wieża z kości słoniowej – zabytek „bez znaczenia artystycznego” w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie s. 120–125; Kostrzyńska-Miłosz Anna: Budowanie nowej kolekcji muzealnej na przykładzie zbiorów rzemiosła artystycznego art déco Muzeum Mazowieckiego w Płocku s. 126–130; Gutkowska Dorota, Mieszkiwicz Stanisław Stefan: Formowanie się i rozwój zbioru mebli w Muzeum Narodowym w Warszawie s. 131–143; Myśliński Michał: Niedogodności i pułapki kolekcjonowania polskiej biżuterii powojennej czyli jak nie zostać posiadaczem złomu s. 146–151; Bryl Monika: Destrukty, unikaty i szrot. Rzemiosło artystyczne w perspektywie uczestnika polskiego rynku sztuki s. 152–161.

1382. RAĆZKA-JEZIORSKA Teresa: Ambroży Grabowski (1782–1868) z Kęt jako kolekcjoner i zbieracz pamiątek po Adamie Mickiewiczu. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr:] 2018 s. 9–27.

1383. ROTH Tomasz: Boboliki z kolekcji Jerzego Gizy. Czechowice-Dziedzice 2018 Tow. Przyj. Czechowic-Dziedzic 8° ss. 78, nlb. 2, il.

Dewocjonalia związane ze św. Andrzejem Bobolą (1591–1657) w kolekcji prywatnej z Czechowic-Dziedzic.

1384. SKORUPSKA-SZARLEJ Janina: Zbiory artystyczno-historyczne Niedzielskich ze Śledziejowca. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 267–289, streszcz. ang.

Na podst. „Inwentarza zbiorów” sporządzonego w l. 1931–1938; obecnie rozproszone.

1385. STĘPIEŃ Urszula: Działalność kolekcjonerska ks. Jana Wiśniewskiego [1876–1943], wielkiego darczyńcy Muzeum Diecezjalnego

w Sandomierzu. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 53–60, streszcz. ang.

1386. STĘPIEŃ Urszula: Kościuszkowskie motywy w kolekcji ks. Jana Wiśniewskiego [1876–1943]. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 10–14.

1387. ŚNIEGULSKA-GOMUŁA Magdalena: Tuzin talerzy porcelanowych białych... Porcelana ćmielowska z kolekcji Aurelii Kuran-Puszkarskiej. Konstancin-Jeziorna 2018 Aurelia Kuran-Puszkarska 8° ss. 91, il.

Z l. 1887–1989.

1388. TAŃCZUK Renata: Kolekcja, pamięć, tożsamość. Studia o kolekcjonowaniu. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 284, nlb. 3. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Kulturoznawcze. Monografie; 7).

Treść: Wprowadzenie s. 11–14; Kolekcjoner w świecie pa-saży. Refleksje Waltera Benjamina o kolekcjonerstwie s. 15–40; Kolekcjonowanie jako doświadczenie haptyczne. Refleksje teoretyczne s. 41–76; O serdecznym opisie przedmiotu s. 56–58; O serdecznym opisie przedmiotu s. 59–68; Somnambulik 69–76; Kolekcjonowanie i nadmiar przedmiotów s. 77–90; Dziecięce światy w kolekcjach s. 91–100; Kolekcja sztuki w przestrzeni prywatnej i publicznej s. 101–115; O jeszcze jednym rodzaju biografii kolekcji s. 117–130; Tradycja w kolekcjach prywatnych – ocalenie czy destrukcja s. 131–144; Od memuaru do kolekcji. O drugim życiu druków ulotnych s. 145–157; Kolekcjonerskie praktyki pamięci s. 159–178; „Mała ojczyzna” w dolnośląskich kolekcjach prywatnych s. 193–203; Groza kolekcji naturalistów s. 205–217; Kolekcjonowanie i sztuka – powinowactwa (nie tylko) z wyboru s. 237–246; O sztuce kolekcjonowania sztuki s. 247–258; Bibliografia s. 259–271.

1389. THEISS Anna, Niemczuk Beata, Ką-kolewska Magdalena: Gramatyka kolekcjonowania. Praktyczne, inwestycyjne i kulturowe zagadnienia związane ze zbieraniem sztuki. Sopot 2018 Fund. Artystyczna Podróż Hestii 16° ss. 135, nlb. 1, il.

c) Poszczególne wystawy historyczne krajowe i zagraniczne

Wystawy krajowe

Zob. poz. 1812, 3668.

Białystok

1390. [BIAŁOKOZOWICZ Piotr, Budzyński Mateusz]: Pierwsze lata niepodległości. [Teksty] Piotr Białokozowicz, Mateusz Budzyński. Białystok 2018 Muzeum Wojska 8° ss. nlb. 18, il.

Publikacja towarzysząca wystawie: Muzeum Wojska w Białymstoku, 11 XI 2018 – 31 I 2019 r.

1391. GAJEWSKI Marek: Nie tylko Legiony. Polskie formacje wojskowe 1914–1918.

Białystok 2018 Muzeum Wojska 8° ss. nlb. 32, il., mapy.

Katalog wystawy w Muzeum Wojska w Białymstoku, 11 II – 4 VI 2018 r.

1392. KIETLIŃSKI Marek: Obraz Białego-stoku w dokumentach archiwalnych. Katalog wystawy. Białystok 2018 Prymat Mariusz Śli-wowski 8° ss. 146, il.

Wystawa, Archiwum Państwowe w Białymstoku, 23 VI 2018 r.

1393. TADEUSZ Gajt. Malarstwo, grafika, heraldyka. Teksty Hanna Warakomska-Gajt, Tadeusz Gajt, Marta Pietruszko. Białystok 2018 Galeria im. Śleńdzińskich 4° ss. 64, il.

Katalog wystawy w Galerii im. Śleńdzińskich w Białymstoku, 6 IV – 13 V 2018 r.

Błonie

1394. DZIEDZIC Grzegorz: Setna rocznica zastąpienia funta, cetnara, skrupuła i łuta kilo-gramem. Przewodnik po wystawie wag i odważ-ników z kolekcji Grzegorz Dziedzica. Warszawa 2018 Muzeum Ziemi Błońskiej 8° ss. 88, il.

Wystawa w Muzeum Ziemi Błońskiej w Błoniach, otwarta 14 XI 2018 r.

Bolesławiec

1395. GRAND Tour della ceramica classica. Grand Tour ceramiki włoskiej. Grand Tour of Italian ceramics. Teksty Jean Blanchaert, Viola Emaldi, Anty Pansera, Giuseppe Olmeti, Piotr Roman, Krzysztof Hewak, Anna Bober-Tubaj. Bolesławiec 2018 Muzeum Ceramiki 8° ss. 92, il. Muzeum Ceramiki w Bolesławcu.

Tekst równol. wł., pol., ang.

Katalog wystawy, Muzeum Ceramiki w Bolesławcu, 18 VIII – 7 X 2018 r.

Bydgoszcz

1396. 95 LAT Muzeum w Bydgoszczy. Na-bytki. Red. nauk. Danuta Sójkowska, Michał F. Woźniak. Bydgoszcz 2018 Muzeum Okręg. im. Leona Wyczółkowskiego 4° ss. 198, il. Muzeum Okręg. im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy.

Katalog wystawy w Muzeum Okręgowym im. Leona Wy-czółkowskiego w Bydgoszczy, 3 VIII – 14 X 2018 r.

Treść: Woźniak Michał F.: Wstęp s. 7–8; Woźniak Michał F.: Introduction s. 9–10; Sekuła-Tauer Ewa, Nadolska Anna: Wystawa „95 lat Muzeum w Bydgoszczy. Nabytki” s. 11–12; Kalendarium s. 11–12; Sójkowska Danuta: 95 lat Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy s. 15–19; Szalkowska-Łoś Jolanta: Dział Archeologii s. 37–45; Sójkowska Danuta: Dział Historii s. 47–67; Kozłowski Jarosław: Dział Numizmatyki s. 69–83; Kopiciewicz Inga: Dział Sztuki. Malarstwo i rzeźba s. 87–94; Kosteczko-Grajek Monika: Dział Sztuki. Fotografia artystyczna. Multimedia. Dizajn s. 95–103; Chojnacka Barbara: Dział Grafiki s. 105–127; Sekuła-Tauer Ewa: Dział Leona Wyczółkowskiego s. 129–147; Flinik-Huryń Maria:

Dział Etnografii s. 149–163; Dolata Sławomir: Dział Muzyczny s. 165–171; Borsuk Andrzej: Dział Historii Techniki s. 173–179; Ślusarczyk Wojciech: Dział Historii Medycyny i Farmacji s. 181–191; Cześniak Lesław: Dział Konserwacji Muzealiów s. 193–195; Fiałkowska Magdalena: Biblioteka s. 197–198.

1397. RIEGEL Jerzy: Bydgoszcz zapomniana. Brom, izohelia, solaryzacja. Wybór i oprac. Jan Kaja, Jacek Soliński. Bydgoszcz 2016 Galeria Autorska Jan Kaja, Jacek Soliński 4° ss. 131, nlb. 5, il., mapy.

Album jest poszerzoną i uzupełnioną wersją publikacji: Bydgoszcz minionego wieku. Brom, izohelia, solaryzacja. Bydgoszcz 2006, stanowiącej katalog wystawy fotografii, Bydgoszcz, 14 XII 2006 – 14 I 2007 r.

1398. [WYSOCKA Agnieszka]: One budowały Niepodległą. (Nie)zwykłe kobiety z terenu dzisiejszego województwa kujawsko-pomorskiego. Tekst oraz koncepcja wystawy Agnieszka Wysocka. Bydgoszcz 2018 Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury 8° ss. 40, il.

Katalog wystawy, Bydgoszcz, 13 IX – 12 X 2018 r.

Bytom

1399. 100 x 100. Nasze Stulecie. Red. nauk. Joanna Lusek. Bytom 2018 Muzeum Górnośląskie 8° ss. 437, nlb. 1, il.

Wystawa, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu, 16 V – 9 IX 2018 r.

Treść: Jodliński Leszek: Wprowadzenie od Wydawcy. Niezwykłe stulecie zwykłych ludzi s. 3–5; Traba Robert: Opowieść o przeszłości... s. 7–17; Chojecka Ewa: Wystawa „100 x 100. Nasze stulecie”. Rozważania i reminiscencje s. 19–26; Część katalogowa s. 28–436.

1400. [DRABINA Jan]: Bytom w dawnej fotografii. Beuthen in alten Bildern. Teksty komentarzy do fot. Jan Drabina; tł. Dawid Smolorz. Wyd. 3 zm. i rozszerzone. Bytom 2018 Muzeum Górnośląskie 4° ss. 173, nlb. 1, il., mapy.

Tekst równol. pol., niem.

Katalog wystawy w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu. Wyd. 1. 2004.

Chełm

1401. DO NIEPODLEGŁEJ. Chełm w latach 1913–1918. Zespół red. Krystyna Mart, Magdalena Mąka, Beata Mojska-Zajac, Zofia Wasiuta. Chełm 2018 Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza 4° ss. 383, nlb. 1, il.

Katalog towarzyszący wystawie, Muzeum Ziemi Chełmskiej, 10 XI 2018 – 31 III 2019 r.

Treść: Mart Krystyna: Przedmowa s. 11–13; Mąka Magdalena: Do Niepodległej. Wstęp s. 15–22; Chełm w fotografii. Zabytki architektury. Wydarzenia s. 23–133; Kalendarium s. 134–136; Najważniejsze wydarzenia w czasach guberni chełmskiej, w latach 1913–1915 s. 137–164; W okresie okupacji austriackiej, w latach 1915–1918 s. 165–373; Bibliografia s. 375–376.

Chmielnik

1402. [STĘPIEŃ Urszula] us: Ślady pamięci o sandomierskiej wspólnotcie żydowskiej. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 87.

Wystawa, „Ślady pamięci – sandomierska wspólnota żydowska” w Ośrodku Edukacji Muzealnej „Świętokrzyski Sztetl” w Chmielniku, otwarta 7 V 2017 r.

Chmielno

1403. RATAJCZYK Zdzisława, Ostasz Adam: Wydobyte z ziemi tajemnice chmielęńskiego grodu. Wyniki badań archeologicznych. Red. Zdzisława Ratajczyk; tł. na jęz. ang. Tomasz Borkowski. Gdańsk 2018 Muzeum Archeologiczne 8° ss. 63, nlb. 4, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Publikacja towarzysząca wystawie, Centrum Informacji Turystycznej w Chmielnie, 18 V – 30 IX 2018 r.

Chojnice

1404. LEONARD Brzeziński [1904–1984]. Chojnice 2018 Muzeum Hist.-Etnograf. im. Juliana Rydzkowskiego 4° ss. 27, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Muzeum Historyczno-Etnograficzne im. Juliana Rydzkowskiego – Brama Człuchowska w Chojnicach, 24 VII – 31 XII 2018 r.

Ciekoty

1405. [WALKIEWICZ Joanna]: Wystawa O przyszłość Rapperswilu. W obiektywie Wojciecha Walkiewicza. Tekst Joanna Walkiewicz; tł. Dominika von Petersdorff, Magdalena Wolff, Maria Żurowska. Ciekoty [2018] Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” 4° ss. 31, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Centrum Edukacyjne „Szklany Dom”, Ciekoty, 20 X – 5 XII 2018 r.

Cieszyn

1406. CIESZYN 1918. Polski my naród, polski lud. Katalog wystawy. Oprac. merytoryczne Stefan Król, Anna Rusnok, Marian Steffek, Krzysztof Szelong, Wojciech Świąt. Cieszyn 2017 Książnica Cieszyńska 16° ss. 25, nlb. 1, il., mapa.

Katalog wystawy na cieszyńskim Rynku, 11 XI – 31 XII 2017 r.

1407. HUDZIK Paweł, Machej Anna: Rok 1918 na Śląsku Cieszyńskim i w Zachodniej Galicji w zasobie archiwalnym oddziałów w Bielsku-Białej i Cieszynie Archiwum Państwowego w Katowicach. Katalog wystawy. Katowice 2018 AP 8° ss. 32, il., mapa, streszcz. ang., niem.

Katalog wystawy, Zamek Cieszyn, otwarta 17 X 2018 r.

1408. [OWCZARZY Władysław]: Jaśnie Pan na pocztówkach. Oprac. katalogu Władysław Owczarzy. Cieszyn 2018 Muzeum Drukarstwa 8° ss. 16, il. Galeria „Przystanek Grafika” Muzeum Drukarstwa w Cieszynie.

Wystawa, Galeria „Przystanek Grafika” Muzeum Drukarstwa w Cieszynie, 13 IX – 9 X 2018 r.

Franciszek Józef I, cesarz Austrii.

Częstochowa

1409. GRZYB Mariusz: Husaria. Broń wschodnia. Częstochowa 2018 Muzeum Częstochowskie 8° ss. 83, nlb. 1.

Katalog wystawy, Muzeum Częstochowskie, 12 V – 15 X 2018 r.

1410. KOLMASIAK Mariusz: Zbigniew Wójcik (1922–2014) historyk NIEPOKORNY człowiek. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 195–209.

Wystawa w Bibliotece Głównej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, 25 X – 20 XII 2017 r.

Dobrzyca

1411. TWÓRCZOŚĆ artystyczna ziemian. Malarstwo, grafika. Katalog wystaw. Red. i dobór il. Stanisław Borowiak, Michał Mencfel. Dobrzyca 2018 Muzeum Ziemiaństwa Zespół Pałacowo-Parkowy 8° ss. 80, il.

Katalog wystaw, Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy Zespół Pałacowo-Parkowy, 1 IV – 30 IX 2018 r.

Treść: Mencfel Michał: Artysta-amator albo krótka historia pewnej przyjemności s. 5–16; Salamon-Radecka Agnieszka: Jerzy Hulewicz [1886–1941] s. 17–22; Mencfel Michał: Piotr Michałowski [1800–1855] s. 23–26; Siejkowska-Askutja Ewa: Seweryn Mielżyński [1804–1872] s. 27–36; Podczaska Katarzyna: Dora Mukułowska [1880–1946] s. 37–44; Salamon-Radecka Agnieszka: Jan Kazimierz Mycielski [1864–1913] s. 45–52; Mencfel Michał: Atanazy Raczyński [1788–1874] s. 53–60; Borowiak Stanisław: Stanisław Szembek [1849–1891] s. 61–66; Borowiak Stanisław: W kręgu dawnych właścicieli Dobrzycy s. 67–72; Ekspozyty prezentowane na wystawie s. 73–79.

Duszniki-Zdrój

1412. SZTUKA papieru w zbiorach Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju. Paper art collections at the Museum of Papermaking. Papierkunst in der Sammlung des Papiermuseums. Umění z papíru ve sbírkách Muzea papírenství. Duszniki-Zdrój 2018 Muzeum Papiernictwa 8° ss. 102, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang., niem., czes.

Wystawa, Nowa Galeria Sztuki Papieru, Muzeum Papiernictwa, Duszniki Zdrój, 28 VII – 28 XII 2018 r.

Gdańsk

1413. BURSZTYNOWE art déco. O bursztynie w dwudziestoleciu międzywojennym. Katalog wystawy. Muzeum Bursztynu, Oddział

Muzeum Gdańska, 25 stycznia 2018 – 30 września 2018. Red. Katarzyna Żelazek. Gdańsk 2018 Muzeum Gdańska 8° ss. 130, il.

1414. [FRĄCKOWSKA Anna, Nowacki Dariusz]: Gdańskie arcydzieła sztuki złotniczej ze zbiorów Zamku Królewskiego na Wawelu. Aut. tekstów Anna Frąckowska, Dariusz Nowacki. Gdańsk 2018 Muzeum Gdańska 4° ss. 136, nlb. 2, il.

Katalog wystawy w Muzeum Gdańska, 18 I – 1 IV 2018 r.

1415. KRÓL jedzie! Wizyty władców polskich w Gdańsku XV–XVIII w. T. 1: Eseje. Pod red. Edmunda Kizika. Gdańsk 2018 Muzeum Gdańska 4° ss. 227, il. (Res Gedanenses. Studia i materiały Muzeum Gdańska; t. 15,1).

Wystawa, Gdańsk, 6 VII – 30 X 2018 r.

Treść: Ossowski Waldemar: Wstęp s. 9–10; Kizik Edmund, Kriegseisen Jacek: Król jedzie do Gdańska s. 11–13; Kizik Edmund, Kriegseisen Jacek: Święta i ceremonie publiczne w nowożytnym Gdańsku (XVI–XVIII w.) s. 14–31; Kizik Edmund: Uroczyste wjazdy królów polskich i członków ich rodzin do Gdańska od drugiej połowy XV do XVIII w. s. 32–55; Żukowski Jacek: „Apparatus publicus pro adventu regis”. Dedykowana polskim monarchom trofealna sztuka efemeryczna w siedemnastowiecznym Gdańsku s. 56–77; Pokrzywnicki Jacek: Wystąpienia oratorskie Vincentiusa Fabriciusa z okazji wjazdu Ludwika Marii Gonzagi do Gdańska w 1646 r. Wprowadzenie, przekład, komentarz s. 78–95; Witczak Agnieszka: Opisy wjazdu Jana III Sobieskiego i Marii Kazimiery z 1677 r. w gdańskiej poezji okolicznościowej s. 96–113; Steinborn Bożena: Na marginesie obrazów Bartholomäusa Milwitza na wjazd królowej Ludwiki Marii Gonzagi do Gdańska 11 lutego 1646 r. s. 114–127; Kriegseisen Jacek: Podarki w kulturze dyplomatycznej nowożytnego Gdańska s. 128–145; Mielnicki Magdalena: „Na wojnę i dla przyjemności”. Fajerwerki na cześć królów w Gdańsku w końcu XVI i w XVII w. s. 146–161; Kociumbas Piotr: Dźwiękami ugoszczeni. Oprawa muzyczna gdańskich wizyt Jana II Kazimierza Wazy i Augusta II Wettina s. 162–179; Maciakowska Zofia, Barylewska-Szymańska Ewa: Miejsca zamieszkiwania polskich władców w czasie wizyt w Gdańsku w XV–XVIII w. s. 180–193; Kizik Edmund: Rozrzuć splendor władzy. Koszty królewskich wizyt w Gdańsku nowożytnym s. 194–211; Kalendarium przyjazdów do Gdańska królów polskich od drugiej połowy XV do XVIII w. s. 212; Literatura przedmiotu s. 213–226.

1416. KRÓL jedzie! Wizyty władców polskich w Gdańsku XV–XVIII w. T. 2: Katalog. Pod red. Jacka Kriegseisena. Gdańsk 2018 Muzeum Gdańska 4° ss. 272, il. (Res Gedanenses. Studia i materiały Muzeum Gdańska; t. 15,2).

Katalog wystawy, Gdańsk, 6 VII – 30 X 2018 r.

Treść: Kriegseisen Jacek, Kizik Edmund: Wstęp s. 7; Katalog s. 9–233; Wykaz obiektów prezentowanych na wystawie s. 235–243; Wystawy s. 244–248; Literatura s. 249–268.

1417. [MAJDA-BOJ Beata, Abramowicz Małgorzata]: Tadeusz Minc. Szaleniec teatru. Teksty Beata Majda-Boj, Małgorzata Abramowicz. Gdańsk 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 107, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe, Gdańsk, 27 I – 5 V 2019 r.

1418. MILION zza oceanu. Amerykanie polskiego pochodzenia w armii USA w czasie drugiej wojny światowej. Koncepcja i oprac. katalogu Bartłomiej Garba, Marek Zambrzycki. Gdańsk 2018 Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku 8° ss. 101, nlb. 22, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.
Wystawa, Muzeum II Wojny Światowej, Gdańsk, 6 VII – 31 X 2018 r.

1419. MIREK Małgorzata: „Alchemicy, medycy, uczeni. Medycyna na przestrzeni wieków”. Ze zbiorów Polskiej Akademii Nauk. Biblioteki Głównej. *Toruńskie Studia Bibliologiczne*. R. 12: 2018 nr 1 s. 89–115, streszcz. ang.

Wystawa, Gdańsk, 26 II – 10 IV 2013 r.

1420. POTYKANOWICZ-SUDA Lidia: Ogólnopolska wystawa plenerowa „Wisła w dokumencie archiwalnym”, Gdańsk, 21 czerwca – 13 lipca 2017 r. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 305–309.

Zorganizowana przez Archiwum Państwowe w Gdańsku.

1421. UZBROJONE rzeki. Flotyllę Niepodległej. Wystawa czasowa w Narodowym Muzeum Morskim w Gdańsku 30 listopada 2018 r. – 1 grudnia 2019 r. [Aut.] Patryk Klein, Jadwiga Klim, Radosław Peternoga, Wojciech Ronowski. Gdańsk 2018 Nar. Muzeum Morskie 4° ss. 119, nlb. 1, il., mapy. Nar. Muzeum Morskie w Gdańsku. (Informatory, Katalogi i Przewodniki).

Katalog wystawy.

1422. WESTERPLATTE. W poszukiwaniu autentyczności. Studia nad możliwościami zagospodarowania pola bitwy pod kątem funkcji muzealnych. Folder wystawy. Westerplatte. In search of authenticity. A study of the opinions of developing the battlefielad [!] of Westerplatte to restore its historic values and develop the museum functions. The folder of exhibition. Koncepcja, koordynacja Janusz Marszałec. Gdańsk 2018 Muzeum Gdańska 8° ss. 43, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., ang.
Publikacja towarzysząca wystawie zorganizowanej przez Muzeum Gdańska w 2018 r.

1423. WISŁA w dokumencie archiwalnym. The Vistula in archival documentary. Red. Lidia Potykanowicz-Suda; wybór dokumentów Marcin Kurr, Lidia Potykanowicz-Suda, Janina Strehlau. Gdańsk 2017.

Rec.: Bis Justyna, *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 100–102.

1424. [ŻELAZEK Katarzyna]: Nić. Sploty wolności, Katalog wystawy na 100-lecie niepodległości Polski. Red. i autorstwo tekstów

Katarzyna Żelazek. Gdańsk 2018 Europejskie Centrum Solidarności 8° ss. 101, nlb. 3, il.

Wystawa, Galeria Trap, Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku, 7 XI 2018 – 3 II 2019 r.

Gdynia

1425. 100 LAT Polskiej Marynarki Wojennej w Niepodległej. Red. Małgorzata Szubrycht. Gdynia 2018 Akad. Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte 4° ss. 92, il. Akad. Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni.

Katalog wystawy, Gdynia, 28 IX – 21 XII 2018 r.
Treść: Zdzikot Tomasz: Słowo wstępne s. 3–4; Od autorów wystawy i albumu s. 5–6; Tablice z wystawy s. 7–78.

Jaworzno

1426. RAMS Adrian: Witam Cię Polsko! Jaworzno przed i po odzyskaniu niepodległości przez Rzeczpospolitą w 1918 roku. Katalog wystawy czasowej. Jaworzno 2018 Muzeum Miasta Jaworzno 4° ss. 59, il., mapa.

Wystawa w Muzeum Miasta Jaworzna, otwarta 12 X 2018 r.

Kalisz

1427. ANDRZEJEWSKA Ewa: Skarby z dawnej zakrystii. Zabytkowe szaty liturgiczne z Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu. Kalisz 2018 Muzeum Okręg. Ziemi Kaliskiej 4° ss. 195, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Kalisz, 5 X – 20 XII 2018 r.

Katowice

1428. GRZONKA Henryk: Programy z Kotła Czarownic. Stadion Śląski 1956–2018. Katowice 2018 Bibl. Śląska 8° ss. 169, il.

Katalog wystawy, Katowice, 9 IV – 7 V 2018 r.

1429. MACEK Alicja, Ściśło Krzysztof: U źródeł Wisły. Katalog wystawy. Katowice 2018 AP 8° ss. 64, il., mapy, streszcz. ang., niem. AP w Katowicach.

Wystawa w Archiwum Państwowym w Katowicach.

1430. MUC Agata: Ks. Franciszek Blachnicki – wystawa przygotowana przez Bibliotekę Teologiczną Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. (Katowice, luty–październik 2017 roku). *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 187–196.

1431. PERSPEKTYWA wieku dojrzewania. Szapocznikow, Wróblewski, Wajda. Pod red. Andy Rottenberg. Katowice 2018 Muzeum Śląskie 4° ss. 394, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.
Publ. towarzysząca wystawie, Muzeum Śląskie, Katowice, 23 III 2017 – 30 IX 2018 r.

Treść: Knast Alicja: Od wydawcy. From the Publisher s. 6–7; Rottenberg Anda: Świadeństwo wieku dojrzewania. Testimonies to a Time of Maturation s. 8–187; Baranowski Waldemar: Pamięć obrazów / Obrazy pamięci. Memory of Images / Images of Memory s. 188–211; Sajewska Dorota: Nekromanci. The Necromancers s. 212–239; Król Anna: Alina Szapocznikow [1926–1973]: kalendarium życia i twórczości. Alina Szapocznikow: Chronology of Life and Work s. 240–273; Król Anna: Andrzej Wróblewski [1927–1957]: kalendarium życia i twórczości. Andrzej Wróblewski: Chronology of Life and Work s. 274–307; Król Anna: Andrzej Wajda [1927–2016]: kalendarium życia i twórczości. Andrzej Wajda. Chronology of Life and Work s. 308–353; Niedoba Jolanta: Józef Szajna [1922–2008] – Biogram. Józef Szajna – Biographical Note s. 354–355; Kołodziej-Adamczuk Agnieszka: Jerzy Grotowski [1933–1999] – Biogram. Jerzy Grotowski – Biographical Note s. 356–359; Obiekty prezentowane na wystawie. Objects Shown in the Exhibition s. 361–391.

1432. PIERONKIEWICZ-PIECZKO Krystyna, Paul Małgorzata: Męska rzecz. Katowice 2018 Muzeum Śląskie 8° ss. 163, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem.

Wystawa, Muzeum Śląskie w Katowicach, 28 VII – 28 X 2018 r.

1433. WSZYSTKO osiąga się przez nadzieję... Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku. Katalog wystawy. Red. Bernadeta Stalmach. Katowice 2018 Muzeum Śląskie 8° ss. 229, nlb. 3, il.

Wystawa, Muzeum Śląskie w Katowicach, 20 X 2017 – 29 IV 2018 r.

Treść: Knast Alicja: Górnos Śląskie dziedzictwo Reformacji s. 5–6; Gojniczek Waclaw: Przemiany wyznaniowe do połowy XVIII wieku s. 25–44; Harasimowicz Jan: Słowo widzialne. Luteranizm górnośląski w zwierciadle sztuk s. 45–96; Krzemieńska-Szołtysek Sylwia: „Ars miriendi” na przykładzie nagrobków i epitafiów s. 97–122; Malina Adam: Kultura muzyczna s. 123–150; Szturc Jan: Aktywność środowisk ewangelickich s. 151–164; Kubicka Grażyna: Cieszyńskośląskie ewangeliczki. Ich obraz w literaturze historycznej s. 165–204; Macura Karol: Duchowość ewangelicka dnia codziennego s. 205–226.

Kielce

1434. 10 x 10. Nabytki Muzeum Historii Kielc 2008–2018. Katalog wystawy. Muzeum Historii Kielc, czerwiec – październik 2018. Red. Krzysztof Myśliński. Kielce 2018 Muzeum Historii Kielc 8° ss. 60, il.

1435. JAN Golka. Scenograf, malarz, poeta. Pod red. Agnieszki Orłowskiej. Kielce 2018 Drukarnia Panzet 4° ss. nlb. 102, tabl. k. 1, il.

Zawiera także wiersze J. Golki (1918–1973).

Publikacja towarzysząca wystawie w Galerii Współczesnej Sztuki Sakralnej „Dom Praczeki” w Kielcach, styczeń–luty 2018 r.

1436. [ZACHARKO-ŁAGOWSKA Stanisława]: Krajobraz z blizną. 100 lat niepodległości Polski. Tekst Stanisława Zacharko-Łagowska. Kielce 2018 Biuro Wystaw Artystycznych 8° ss. 60, il. Biuro Wystaw Artystycznych w Kielcach.

Katalog wystawy, Kielce, 9–30 XI 2018 r.

Konin

1437. PROFESOR Jerzy Hołubiec, uczony, kolekcjoner (1932–2012). Red. Elżbieta Żaczek. Konin [2016] Muzeum Okręg. 8° ss. 50, il. Muzeum Okręg. w Koninie.

Wystawa, Więcej światła – świeczniki i lampy z kolekcji prof. Jerzego W. Hołubca, Muzeum Okręgowe w Koninie, 13 IX 2016 – 22 V 2017 r.

Kórnik

1438. DZIAŁYŃSCY i Zamoyscy – wielkopolskie rody w walce o niepodległość” (5 XII 2017 – 16 XII 2018). Oprac. Redakcja. *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 249–250.

Wystawa w Bibliotece Kórnickiej.

Kraków

1439. ADAM Mickiewicz w Krakowie. Katalog wystawy. Red. Izabela Ronkiewicz-Brańgier, Janusz M. Paluch. Kraków 2018 Biblioteka Kraków 8° ss. 178, nlb. 2, il.

Katalog wystawy, Muzeum UJ, Kraków, 15 X – 15 XI 2018 r.

Treść: Krzysztof Stopka, Dziedzic Stanisław: Wprowadzenie s. 5–6; Ziejka Franciszek: Mickiewicz w Krakowie s. 7–83; Frontczak Beata: O wystawie „Adam Mickiewicz w Krakowie” s. 85–86; Wykaz obiektów prezentowanych na wystawie s. 87–154; Źródła fotografii i bibliografia s. 155–157; Pamiętki po Adamie Mickiewiczu w Krakowie (wybór) s. 158–179.

1440. ARCHITEKTURA niepodległości w Europie Środkowej. Architecture of independence in Central Europe. Red. nauk. Łukasz Galusek. Kraków 2018 Międzynar. Centrum Kultury 4° ss. 274, nlb. 13, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Kraków, 9 XI 2018 – 10 II 2019 r.

Z treści: Wąsowska-Pawlik Agata: Wstęp. Preface s. 7; Górny Maciej: Nowa rachuba świata. Geografia Europy Środkowo-Wschodniej po pierwszej wojnie światowej. Measuring the world anew. The geography of Central and Eastern Europe after World War I s. 10–27; Bartetzky Arnold: Tworzenie tożsamości po rozłamie. Pomniki w Europie Środkowo-Wschodniej i w Niemczech po pierwszej wojnie światowej. Identity-building after the rupture. Memorials in East-Central Europe and in Germany after World War I s. 30–48; Szczerski Andrzej: Nowi obywatele – nowa architektura. New citizens – new architecture s. 50–67; Żak Natalia: Zdrowie, sport, wypocinek i budowa nowego państwa. Health, sports, leisure and the building of a new state s. 70–92; Wiśniewski Michał: Głód mieszkanka. The hunger for housing s. 94–120; Postawka-Lech Helena: Lisków – modernistyczna wieś. Lisków – a modernist village s. 124–140; Komar Żanna: Niepodległość kontra niepodległość w planach urbanistycznych około 1940 roku. Independence versus independence in urban planning circa 1940 s. 142–158; Kalm Mart: Taka podobna, a taka różna. Architektura państw nadbałtyckich w okresie międzywojennym. So similar and so different. Architecture in the Baltic states between the two wars s. 188–206; Drémaitė Marija: Architektura optymizmu. Transformacja i modernizacja Kowna, tymczasowej stolicy Litwy w latach 1919–1939. Architecture of optimism. Transformation and modernisations of Kaunas, a provisional capital of Lithuania in 1919–1939 s. 208–226.

1441. CRICOT idzie! Cricot is coming! Red. nauk. Karolina Czerska; tł. Joanna Figiel. Kraków 2018 Ośr. Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka 8° ss. 286, nlb. 10, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Do tego dołączono: Cricot idzie! Przewodnik po wystawie. Cricot is coming! Exhibition guide ss. 33, nlb. 3.

Publikacja towarzysząca wystawie w Ośr. Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka w Krakowie, 12 V – 19 VIII 2018 r.

Treść: Zarzecka Natalia: [Wstęp. Introduction] s. 6–9; Czerska Karolina: Cricot idzie! s. 11–28; Czerska Karolina: Cricot is coming! s. 29–41; Antos Janusz: O Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w latach 1929–1939 s. 43–58; Antos Janusz: On the Academy of Fine Arts in Krakow s. 63–80; Czerska Karolina: Paryż na użytek teatru Cricot. Kilka punktów odniesienia s. 81–106; Czerska Karolina: Paris for the use of the Cricot theatre. Several points of reference s. 107–129; Kmiecik Michalina: Ruchy awangardy: życie literackie w kręgu nowej sztuki w międzywojennym Krakowie s. 131–156; Kmiecik Michalina: Avant-garde movements: literary life in the new art circles in interwar Krakow s. 157–176; Fazan Katarzyna: Cricot: efemeryczne sceny (re)formy s. 179–211; Fazan Katarzyna: Cricot: ephemeral scenes of (re)formation s. 213–241; Wybór prac. Selected works s. 243–255; Spis prac. Index of works s. 257–269.

1442. DZIURZYŃSKA Ewa: Orient bliski i daleki. Kraków 2018 Archiwum Nauki PAN i PAU 8° ss. 59, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Archiwum Nauki PAN i PAU, Kraków, 15 VI – 25 X 2018 r.

1443. GAWLIK Mariusz: Wystawa czasowa „Piękna Niepodległa” w Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Niła” w Krakowie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 261–268.

9 III – 31 XII 2018 r.

1444. [GRZECHNIK-CORREALE Grażyna]: Uniwersytet Jagielloński u progu niepodległości. Autor tekstów Grażyna Grzechnik-Correale. Kraków 2018 Muzeum UJ 8° ss. 32, il. UJ w Krakowie.

Katalog towarzyszący wystawie, Kraków, 8 V 2018 r.

1445. GRZYBKOWSKA Teresa: Miasto Wypiańskiego. Wystawa „Wypiański” w Muzeum Narodowym w Krakowie (28 listopada 2017 – 20 stycznia 2019). *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 181–197.

1446. HANKUS Michał: Koronka. Tradycja, reaktywacja. Kraków 2018 Muzeum Hist. M. Krakowa 8° ss. 96, il.

Katalog wystawy, Kraków, 22 II – 10 VI 2018 r.

1447. THE HISTORY of the Jews of Krakow. Sources from the collection of the National Archives in Krakow. Dzieje krakowskich Żydów na przestrzeni wieków. Materiały z zasobów Archiwum Narodowego w Krakowie. Red. Magdalena Marosz [i in.]. Kraków 2018

Archiwum Nar.; Fund. Alef dla Rozwoju Studiów Żydowskich 8° ss. 247, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy przygotowanej z okazji XI Kongresu Europejskiego Stowarzyszenia Studiów Żydowskich, Kraków 15–19 VII 2018 r.

Treść: Wstęp s. 6–7; Marosz Magdalena: Materiały źródłowe do dziejów krakowskich Żydów w zasobie Archiwum Narodowego w Krakowie. Source materials for the history of the Jews of Krakow in the collections of the National Archives in Krakow s. 10–31; Zarys dziejów Żydów krakowskich. An overview of the history of the Jews of Krakow s. 32–47; Średniowiecze. Medieval period s. 48–61; Nowożytność. Early modern period s. 62–73; Od rozbiorów do II wojny światowej. From the partition of Poland to World War II s. 76–193; II wojna światowa. Second World War s. 194–213; Po wojnie. After the War s. 214–246.

1448. JANCZYK Agnieszka: Artysta dla Niepodległej. Dunikowski i odnowa Wawelu. Katalog wystawy, 13 listopada 2018 – 10 lutego 2019. Red. Maria Podlodowska-Reklewska. Kraków 2018 Zamek Królewski na Wawelu – Państw. Zbiory Sztuki 4° ss. 277, nlb. 1, il.

Xawery Dunikowski (1875–1964).

1449. JOLANTA Anteka. Kronika życia artystycznego Krakowa. Red. Jadwiga Wielgut-Walczak, Janusz Antos. Kraków 2018 Wydaw. Akad. Sztuk Pięknych 4° ss. 33, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Kraków, 25 V – 12 VII 2018 r.

1450. KOZAKOWSKA-ZAUCHA Urszula, Kowalska Joanna Regina: Kraków 1900. Kraków 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 315, nlb. 7, il.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe, Kraków, 22 VI 2018 – 2 VI 2019 r.

1451. KRAKOWSKI hejnał wolności. Cykl wystaw Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Folder. Red. Łukasz Klimek. Kraków 2018 Muzeum Hist. M. Krakowa 8° ss. 111, nlb. 1, il.

Treść: Wstęp s. 6–7; Kutrzeba Justyna: Kopiec Pamięci [Dom Zwierzyniecki, 6 VIII 2018 – 27 I 2019 r.] s. 8–53; Nowak Janusz Tadeusz: Wolność przyszła z Podgórza [Dom Podgórze, 30 X 2018 – 24 III 2019 r.] s. 54–77; Jasionek Olga: Wieża Pamięci [Wieża Ratuszowa, 30 X 2018 – 6 I 2019 r.] s. 82–111.

1452. LEMPART Maria: Prawie wszystko o Zwierzyńcu. Kraków 2018 Muzeum Hist. Miasta Krakowa 4° ss. 100, il.

Katalog wystawy, Dom Zwierzyniecki, 16 III – 15 VII 2018 r. Dzielnica Krakowa.

1453. LEON Chwistek [1884–1944]. Nowe kierunki w sztuce. Red. Karol Chrobak; przekł. Anda MacBride. Kraków 2018 Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK 8° ss. 263, nlb. 1, tabl. 96, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Wystawa, MOCAK, Kraków, 20 X 2017 – 25 III 2018 r.

Treść: Woleński Jan: Leon Chwistek. Filozofia, logika i sztuka s. 9–26; Potocka Maria Anna: Wielość Leona Chwistka – malarz, filozof, logik, pisarz, lewicowiec, mężczyzna... s. 27–36; Chrobak

Karol: Leon Chwistek. Artysta wielowymiarowy s. 37–48; Kornhauser Jakob: Chwistek. Awangarda obok awangardy s. 49–62; Mancewicz Stanisław: Odwróć oczy! s. 63–67; Potocka Maria Anna: Współczesne spojrzenie na poglądy Leona Chwistka na sztukę s. 68–93; Woleński Jan: Leon Chwistek. Philosophy, Logic and Art s. 95–112; Potocka Maria Anna: The Plurality of Leon Chwistek – Painter, Philosopher, Logician, Writer, Man of Left, Man... s. 113–122; Chrobak Karol: Leon Chwistek: A Multi-dimensional Artist s. 123–134; Kornhauser Jakob: Chwistek: Avant-Garde Side by Side Avant-Garde s. 135–150; Mancewicz Stanisław: Avert Your Gaze! s. 151–155; Potocka Maria Anna: A Contemporary Look at Leon Chwistek's Views on Art s. 156–181; Teksty Leona Chwistka s. 185–223; Texts by Leon Chwistek s. 225–264; Prace. Works s. [265–354].

1454. LUDWIN Krzysztof, Zawada-Pęgiel Katarzyna, Złowodzki Maciej: Architektura Wikingów. Kraków 2018 Wydaw. PK 8° ss. 59, il. Politech. Krakowska im. Tadeusza Kościuszki. Inst. Projektowania Architektonicznego.

Wystawa, Galeria Wydz. Architektury Politechniki Krakowskiej, Kraków, 21 III – 23 IV 2018 r.

1455. MILEWSKA Waława: Niepodległość. Wokół myśli historycznej Józefa Piłsudskiego. Aut. głos Waława Milewska, Piotr Wilkosz, Michał Dziewulski, Janusz S. Nowak. Kraków 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 794, nlb. 6, il.

Katalog wystawy, Kraków, 31 X 2018 – 27 I 2019 r.

1456. MISTRZ i Katarzyna. Hans von Kulmbach [1480–1522] i jego dzieła dla Krakowa. Der Meister und Katharina. Hans von Kulmbach und seine Werke für Krakau. Red. Mirosław P. Kruk, Aleksandra Hola, Marek Walczak. Kraków 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 546, nlb. 5, il.

Tekst równol. pol., niem.

Wystawa, Muzeum Narodowe w Krakowie, 27 IX 2018 – 27 I 2019 r.

Z treści: Betlej Andrzej: [Wstęp] s. 8–13; Sitek Masza: „Uczeń Dürera w Polsce” – między źródłem a interpretacją. „Der Schüler von Albrecht Dürer in Polen” – zwischen Quelle und Auslegung s. 39–81; Czyżewski Krzysztof J.: Kultura artystyczna Krakowa w pierwszej połowie XVI wieku. Die künstliche Kultur Krakaus in der ersten Hälfte des 16. Jahrhunderts s. 83–105; Walczak Marek: Kraków i Norymberga – związki w dziedzinie sztuki na przełomie średniowiecza i renesansu. Krakau und Nürnberg – Verbindungen auf dem Gebiet der Kunst an der Wende vom Mittelalter zur Renaissance s. 107–135; Czyżewski Krzysztof, Walczak Marek: Kościół Mariacki, fara krakowskiego patrycjatu w XV i XVI wieku. Die Marienkirche – Pfarre des Krakauer Patriziats im 15. und 16. Jahrhundert s. 137–165; Kruk Mirosław P.: Święta Katarzyna Aleksandryjska i inni święci wschodni w sztuce europejskiej u schyłku średniowiecza i na progu czasów nowożytnych. Die Heilige Katharina von Alexandrien und andere östliche Heilige im Kult und in der europäischen Kunst am Ausgang des Mittelalters und zu Beginn Neuzeit s. 167–192; Pencakowski Paweł: Dzieje osmiu krakowskich obrazów Hansa Suessa z Kulmbachu z cyklem św. Katarzyny Aleksandryjskiej od powstania do roku 1939. Die Geschichte der acht Krakauer Tafelbilder von Hans Suess von Kulmbach aus dem Katharinenzyklus seit der Entstehung bis 1939 s. 193–207; Kruk Mirosław P.: Recepcja dzieł Hansa Suessa z Kulmbachu w drugiej połowie XIX wieku. Die Rezeption der Werke des Hans Suess von Kulmbach in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts s. 209–226; Walanus Wojciech, Wolska Agata: Wojenne

i powojenne losy krakowskich dzieł Hansa Suessa z Kulmbachu. Die Kriegs- und Nachkriegsgeschichte der Krakauer Werke von Hans Suess von Kulmbach s. 227–254; Hola Aleksandra: Przebieg prac konserwatorskich ołtarza św. Katarzyny Aleksandryjskiej Hansa Suessa z Kulmbachu i ich wyniki. Verlauf der konservatorischen Arbeiten am Katharinenaltar von Hans Suess von Kulmbach und ihre Ergebnisse s. 255–286; Katalog s. 289–494.

1457. [MRUGAŁA Katarzyna, Wojtyś-Kipiel Marta]: Kto ty jesteś? Muzealna lekcja patriotyzmu. Teksty Katarzyna Mrugała, Marta Wojtyś-Kipiel; współpr. Jagoda Gumińska-Oleksy; oprac. graficzne Kasia Walentynowicz, Beata Dejnarowicz. Kraków 2018 Muzeum Nar. 8° ss. nlb. 16, il.

Ćwiczenia i zadania dla dzieci przedszkolnych i uczniów klas 1–3 szkoły podstawowej; z wystawą „Niepodległość. Wokół myśli historycznej Józefa Piłsudskiego”, Muzeum Narodowe w Krakowie, 31 X 2018 – 27 I 2019 r.

1458. MYŚLENIE miastem. Architektura Jana Zawiejskiego. Kraków 2018 Muzeum Hist. M. Krakowa 8° ss. 180, 1 karta złożona, il.

Katalog wystawy, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Kamienica Hipolitów, 28 XI 2018 – 22 IV 2019 r.

Treść: Niezabitowski Jan: Przedmowa s. 7–8; Twardowska Kamila: Słowo o wystawie s. 9–14; Purchla Jacek: Jan Zawiejski [1854–1922] i jego Kraków s. 15–40; Wiśniewski Michał: Modernizacyjna działalność krakowskiego samorządu w czasach Jana Zawiejskiego s. 41–72; Świdrak Marek: Co z nowoczesnością sprzed stu lat? Zagadnienia związane z ochroną dziedzictwa architektury historycznej na przykładzie spuścizny Jana Zawiejskiego s. 73–90; Twardowska Kamila: Wszystko, czego się nauczyłem, poświęcić chcę memu miastu rodzinnemu – Krakowowi. Najważniejsze krakowskie projekty Jana Zawiejskiego s. 91–156; Wybrana bibliografia s. 159–170.

1459. NIEPODLEGŁEJ... 100. rocznica odzyskania niepodległości 1918–2018. Red. nauk. Adam Górski. Kraków 2018 Archiwum Nauki PAN i PAU 8° ss. 80, il. Archiwum Nauki PAN i PAU.

Katalog wystawy, Archiwum Nauki PAN i PAU, Kraków, 16 XI 2018 – 15 III 2019 r.

Treść: Górski Adam: Przedmowa s. 3–4; Filip Tomasz: Niepodległej... s. 5–7; Krzywdza Paulina: Moje chwile. Z pamiętnika Mieczysławy Miterzanki [zawiera też fragmenty pamiętnika] s. 9–27; Lyszczyarz Maciej: Wojenne losy Kazimierza Mityry na froncie polsko-ukraińskim w 1919 roku s. 28–36; Opis walki Legii Akademickiej w „Smoku”. List Kazimierza Mityry do kolegi Henryka Szuckiego s. 37–39; Z przeżyć w hajdamackiej niewoli (objaśnienia do rysunków) s. 40–48; Spis eksponatów s. 49–58.

1460. NOWAK Janusz Tadeusz: Wieża wolności 1918 r. W 100. rocznicę wyzwolenia Krakowa. Wyd. 2, rozsz. Kraków 2018 Muzeum Hist. M. Krakowa 4° ss. 367, nlb. 1, il.

Wyd. 1 pt. Wieża wolności. W 90. rocznicę wyzwolenia Krakowa. Kraków 2008.

1461. OD KOLEKCJONERSTWA do muzealnictwa. 160-lecie pierwszej wystawy w Muzeum Archeologicznym w Krakowie. Wystawa czasowa. From collecting to museology.

160th anniversary of the first exhibition in the Archaeological Museum in Kraków. Temporary exhibition. Red. Jacek Górski; tł. na jęz. ang. Violetta Marzec. Kraków 2018 Muzeum Archeol. 4° ss. 201, il. Muzeum Archeol. w Krakowie.

Katalog wystawy, Muzeum Archeologiczne w Krakowie, 18 V – 30 XII 2018 r.

1462. ORMIANIE Semper Fidelis. W drodze ku Niepodległości. Informator wystawy. Pod red. Krzysztofa Bakały, Tadeusza Skoczka. Warszawa 2018 Muzeum Niepodległości 8° ss. 123, nlb. 1, il., mapy.

Publikacja towarzysząca wystawie, Kraków, 9 X 2018 r.

1463. PAN wiecznie Młody. Lucjan Rydel w stulecie śmierci. Red. Marcin Baran. Kraków 2018 Muzeum Hist. M. Krakowa 8° ss. 153, nlb. 1, il.

Wystawa, Muzeum Historyczne M. Krakowa, Kraków, 5 VII – 9 XII 2018 r.

Treść: Niezabitowski Michał: Przedmowa s. 5–7; Kowalska Agnieszka: Pan wiecznie Młody. Lucjan Rydel w 100-lecie śmierci s. 9–21; Pałka Małgorzata: Lucjan Rydel (1870–1918) s. 23–37; Rydel Maciej: Korzenie. Zarys historii rodu Rydlów – przodków i krewnych Lucjana s. 39–63; Szmigielski Piotr: Wybuch I wojny światowej i doświadczenia rodziny Rydlów na obczyźnie w świetle korespondencji rodzinnej 1914–1915 s. 65–85; Miszczyk Barbara: Działalność społeczna i oświatowa Lucjana Rydla s. 87–99; Kowalska Agnieszka: Lucjan Rydel – człowiek teatru s. 101–123; Zdebska-Schmidt Joanna: Przyjaźń w cieniu „Wesela” – Lucjan Rydel i Stanisław Wyspiański s. 125–146; Spis obiektów s. 147–[154].

1464. POCHWALSKA Lilianna, Sieński Hieronim: „Krakowskie ślady Marszałka Józefa Piłsudskiego. 150. rocznica urodzin” – wystawa w Bibliotece Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, współorganizowana przez Archiwum Narodowe w Krakowie. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23: 2017 [dr.:] 2018 s. 260–263.

13 XI 2017 – 31 I 2018 r.

1465. POMYŚL o pseudonimie dla siebie... Red. Marcin Baran. Kraków 2018 Muzeum Hist. M. Krakowa 8° ss. 159, il. Muzeum Hist. M. Krakowa, Fabryka Emalia Oskara Schindlera.

Katalog wystawy, Kraków, 13 IX 2018 – 7 VII 2019 r.

Treść: Niezabitowski Michał: Przedmowa s. 6–9; Stachów Tomasz: O wystawie s. 10–41; Odziemkowski Janusz: Żeby Rzeczypospolitej nie zabrakło obrońców... s. 42–74; Moja młodość i wojna (wspomnienia) s. 76–126; Autorzy wspomnień (biogramy) s. 127–140; Spis obiektów s. 142–159.

1466. SMAGA Magdalena: Osiedleni. Teatralne. Kraków 2018 Muzeum Hist. M. Krakowa 8° ss. 138, nlb. 2, il.

Wystawa, Muzeum Historyczne M. Krakowa, Kraków, 10 X 2018 – 24 II 2019 r.

Osiedle Teatralne w Krakowie.

1467. SWAŁTEK-NIEWIŃSKA Dagmara: „Żegota. Ukryta pomoc” – o Radzie Pomocy Żydom w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa. *Zagłada Żydom*. Nr 14: 2018 s. 762–768.

Wystawa w Fabryce Emalii Oskara Schindlera w Krakowie, 16 XI 2017 – 8 VII 2018 r.

1468. SZTUKA konserwacji, konserwacja sztuki. Dokonania konserwatorów z Zamku Królewskiego na Wawelu w ostatnim ćwierćwieczu, 24 kwietnia – 16 września 2018. Red. Joanna Ziętkiewicz-Kotz. Kraków 2018 Zamek Królewski na Wawelu – Państw. Zbiory Sztuki 4° ss. 370, nlb. 1, il.

Katalog wystawy.

Treść: Wilkojć Ewa: Słowo wstępne s. 7; Ostrowski Jan K.: Muzealne pracownie konserwatorskie na Wawelu s. 9–16; Wilkojć Ewa: Konserwacja prewencyjna na Zamku Królewskim na Wawelu s. 17–23; Wilkojć Ewa: Program badawczo-konserwatorski obrazów z kolekcji Lanckorońskich w Zamku Królewskim na Wawelu s. 25–36; Wilkojć Ewa: Konserwacja obrazów wielkoformatowych w Zamku Królewskim na Wawelu s. 39–47; Holc Jerzy: Konserwacja królewskich arrasów s. 49–53; Nowak Beata, Stachurska-Barańska Małgorzata, Holc Jerzy: Śmiałe rekonstrukcje i cenne repliki – czyli o nietypowych projektach w wawelskich pracowniach konserwatorskich s. 55–61; Jakosz-Chojnacka Zdzisława: Wykaz osób zatrudnionych w pracowniach konserwatorskich Zamku Królewskiego na Wawelu w latach 1926–2018 s. 63–71; Wykaz specjalistów prowadzących badania obiektów ze zbiorów Zamku Królewskiego na Wawelu s. 72–73; Katalog s. 77–67.

1469. TABORSKA Małgorzata, Miklaszewski Jerzy: Szable w dłoń! Szermierka szablą jako polskie dziedzictwo narodowe. Katalog wystawy czasowej Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego, 31 sierpnia – 30 listopada 2018 roku. To arms! Sabre fencing as a Polish national heritage. Catalog of the temporary exhibition Collegium Maius of the Jagiellonian University from 31st August to 30th November 2018. Kraków 2018 Muzeum UJ; Silkfencing; Fund. Promocji Kultury „Urwany Film” 4° ss. 160, il.

Tekst równol. pol., ang.

1470. W KLASZTORNYM skryptorium. Katalog wystawy. Red. Michał T. Gronowski. Kraków 2018 Tyniec Wydaw. Benedyktynów 16° ss. 59, nlb. 2, tabl. 19, il.

Kraków-Tyniec, 25 IV 2018 – 5 IV 2019 r.

Treść: Łanuszka Magdalena: W benedyktyńskim skryptorium s. 5–12; Bodziny Barbara: Skryba, iluminator i intrologator – średniowieczny „team” w skryptorium s. 13–22; Figurski Paweł: Sacramentarium Tinecense s. 23–29; Kaliszuk Jerzy: Księgozbiory benedyktyńskie w średniowiecznej Polsce s. 31–41; Soszyński Jacek: Rękopisy – część dziedzictwa narodowego s. 43–49; Gronowski Michał T.: Katalog wystawy – zestawienie wybranych eksponatów s. 51–57; W klasztornym skryptorium. Ilustracje s. 59–78.

Legionowo

1471. PAKUŁA Mirosław: „Kościuszkowcy 1943–1945” – wystawa czasowa w Muzeum

Historycznym w Legionowie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 253–260.

19 V – 31 XII 2018 r.

Leszno

1472. STOLICE wielkopolskiego protestantyzmu. Leszno i Śmigiel. Współistnienie wyznań. Dziedzictwo. Pod red. nauk. Kamili Szymańskiej. Leszno 2018 Muzeum Okręgowe 4° ss. 394, nlb. 14, il., mapy. Muzeum Okręgowe w Lesznie.

Wystawa, Muzeum Okręgowe, Leszno, 16 V – 31 XII 2017 r.

Treść: Szymańska Kamila: Wprowadzenie s. 11–13; Reformatorzy i ich księgi s. 15–29; Klint Paweł: Szlachta różnowiercza w południowo-zachodniej Wielkopolsce (okolice Leszna i Śmigla) w XVI–XVIII wieku s. 33–56; Bracia czescy. Luteranie s. 59–74; Gniazdowska Małgorzata: Kościoły protestanckie w Lesznie i Śmiglu oraz ich wyposażenie jako fundacje szlacheckie i mieszczańskie s. 77–99; Ludzie Kościoła s. 159–173; Pawelec Mariusz: Bracia polscy w Śmiglu w XVI–XVII wieku s. 175–198; Sola scriptura s. 201–223; Dziedzictwo intelektualne. Życie religijne s. 225–243; Błaszowski Marcin: Zacharias Herrmann – twórca pieśni religijnych s. 245–252; Szymańska Kamila: Dziedzictwo leszczyńskich drukarni w XVII i XVIII wieku w zakresie tematyki wyznaniowej i religijnej. Piśmiennictwo protestanckie s. 255–264; Między religią a polityką s. 267–271; Colloquium Charitativum s. 273–279; Funkcje administracyjne i wspólne sprawy s. 281–294; Kiec Olgierd: Z dziejów protestantyzmu w Lesznie w XIX i XX wieku. Rzecz o historii, pamięci i konstruowaniu tożsamości na polsko-niemieckim pograniczu s. 307–331; Kościół unijny. Pamięć i tożsamość s. 333–341; Na przełomie stuleci. Zwrot ku przeszłości s. 343–351; Urban Maciej: Leszczyńskie zabytki protestanckie w dokumentacji konserwatorskiej s. 353–376; Literatura w wyborze s. 379–394.

Lębork

1473. NA MORZU i lądzie. 55. rocznica sformowania 7. Łużyckiej Dywizji Desantowej. Katalog wystawy muzealnej. Red. Wojciech Mazurek. Gdańsk–Lębork 2018 Muzeum 8° ss. nlb. 2, 52, il.

Muzeum w Lęborku, 25 V – 2 VII 2018 r.

Lata 1963–1986.

1474. STARY świat – nowe życie: Lubowidz, Czarnówko, Wilkowo. Red. Mariola Pruska; wsparcie Jacek Andrzejewski; tekst Agnieszka Krzysiak, Maciej Marczewski, Jan Schuster, Kalina Skóra. Lębork 2018 Muzeum w Lęborku 8° ss. 61, il.

Wystawa, Muzeum w Lęborku, 16 II – 31 V 2018 r.

Lublin

1475. BANACH Krzysztof, Remiszewski Lech: Rysunki na strzępach życia. Zagłada Żydów na Lubelszczyźnie w szkicach Józefa Richtera. Drawings on the scraps of life. The extermination of Jews in the Lublin region in Józef Rychter's sketches. Tł. Witold Wojtaszko.

Lublin 2017 Państw. Muzeum na Majdanku 8° ss. 83, il.

Tekst równol. pol., ang.

Wystawa, Państwowe Muzeum na Majdanku, Lublin, 3 XI 2017 – 26 IV 2018 r.

1476. DREWNIAK Maciej: „Przeszłość ulepiona z gliny” – archeologiczna wystawa czasowa. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 119–122.

Muzeum Lubelskie, 13 XI 2015 – 28 II 2016 r.

1477. FATYGA Ewelina: Wernisaż wystawy „Pierwsze dni Niepodległości”, Lublin 24 X 2018 r. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 311–312, streszcz. ang.

1478. OD NARODZENIA do Zmartwychwstania. Firmowe karty świąteczne Lubelskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej. Koncepcja wydaw. i wystawy Piotr Krzysztof Kutty; fot. i reprodukcje Piotr Maciuk. Lublin 2018 Lubelskie Przeds. Energetyki Ciepłej 4° ss. nlb. 48, il.

Katalog wystawy w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, 10 XII 2018 – 10 I 2019 r.

1479. SURMACZ Małgorzata: Spotkania towarzyszące wystawie o wychowankach Szkoły Lubelskiej. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 123–128.

Dot. wychowanków dawnego Gimnazjum im. Stefana Batorego zw. Szkołą Lubelską; Muzeum Historii Miasta Lublina, 23 X – 13 XII 2015 r.

1480. UCZNIOWIE szkół lubelskich w walkach w okresie I wojny światowej oraz wojny polsko-bolszewickiej. Szkoła Zamoyskiego. Informator do wystawy w Muzeum Historii Miasta Lublina. [Aut.] Małgorzata Surmacz, Beata Szczerbińska-Budzyńska, Grzegorz Sztal, Anna Warda; red. Magdalena Janik, Ewa Kusztyk-Peciak. Lublin 2018 Muzeum Lubelskie 8° ss. 31, nlb. 1, il.

II LO im. Hetmana Jan Zamoyskiego; wystawa w Muzeum Lubelskim Oddział Historii Miasta, otwarta 18 X 2018 r.

Łęczna

1481. CHWALCZYK Jolanta: Elegancja-Francja! na pl. Kościuszki w Łęcznej. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 30: 2017 s. 45–46.

Wystawa plenerowa zorganizowana w lecie 2017 r. przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łęczyńskiej oraz Centrum Kultury prezentująca ubiory mieszkańców od czasów zaboru rosyjskiego po lata 60. XX w.

Łęczycza

1482. ŁĘCZYCA targowa. Red. Hanna Pawłowska. Łęczycza 2018 Muzeum 8° ss. 28, il.

Katalog wystawy, Łęczycza, 23 IV – 31 VIII 2018 r.

Łowicz

1483. [MAJKUT Stanisław, Stanilewicz Karolina]: Barok Księstwa Łowickiego. Wystawa ze zbiorów Bazyliki Katedralnej i Muzeum Diecezjalnego w Łowiczu. Aut. katalogu Stanisław Majkut, Karolina Stanilewicz; eseje wprowadzające Marzena Kozanecka-Zwierz, Karolina Stanilewicz, Jakub Sito. Łowicz 2018 Kuria Diec. Łowicka 4° ss. 138, il.

Wystawa w Muzeum w Łowiczu, 15 VI – 9 IX 2018 r.

Łódź

1484. EKSPERYMENT! Fotografia początku XX wieku we Lwowie oraz jej polscy i ukraińscy kontynuatorzy w XX i XXI wieku. Experiment! Photography at the beginning of the 20th century in Lviv and its Polish and Ukrainian continuators in the 20th and 21st centuries. Łódź 2018 Łódzki Dom Kultury 4° ss. 256, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Łódź, 24 XI – 15 XII 2018 r.

1485. KINO Kresów. Kultura filmowa na ziemiach wschodnich II Rzeczypospolitej. Łwów, Wilno, Grodno. Red. Rafał Syska, Piotr Komorowski, Piotr Kulesza. Łódź 2018 EC1 Łódź – Miasto Kultury; Nar. Centrum Kultury Filmowej 8° ss. 112, il.

Katalog towarzyszący wystawie: Kresy Wschodnie – źródło mitu i tęsknoty, Narodowe Centrum Kultury Filmowej w Łodzi, 15 XII 2018 – 28 II 2019 r.

1486. MATKA niepodległości Polski. Moją polityką jest miłość. Święta Urszula – Julia Maria hr. Ledóchowska (1865–1939). Mother of Poland's independence. My politics in love. Saint Ursula – Julia Maria, countess Ledóchowska (1865–1939). Tł. tekstów na jęz. ang. Pawła Rynec. Warszawa 2018 Arwill 8° ss. 51, nlb. 1, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Katalog wystawy, Katedra św. Stanisława Kostki w Łodzi, otwarcie 8 XI 2018 r.

1487. WIELKA Wojna. Koncepcja i red. nauk. Paulina Kurc-Maj, Paweł Polit, Anna Saciuk-Gąsowska. Łódź 2018 Muzeum Sztuki 8° ss. 233, nlb. 2, il.

Toż w jęz. ang.: The Great War. Łódź 2018.

Katalog wystawy, Muzeum Sztuki, Łódź, 23 XI 2018 – 17 III 2019 r.

Treść: Kurc-Maj Paulina, Polit Paweł, Saciuk-Gąsowska Anna: Wstęp s. 11–14; Bartelik Marek: Chłopey malowani. Pacyfizm i sztuka w okresie międzywojennym s. 17–37; Głuchowska Lidia: Wielka Wojna i ekspresjonizm „poza centrum” – „Święto wiosny” – „masochizm”, „wyparcie” s. 39–64; Sloterdijk Peter: Zurych, 5 lutego 1916 s. 65–75; Strożek Przemysław: Wojna jako dzieło sztuki totalnej. Sztuka i działania militarne włoskich futurystów na froncie I wojny światowej wobec koncepcji Gesamtkunstwerk

s. 77–93; De Mille Charlotte: Wielka Wojna z perspektywy brytyjskiej s. 96–113; Szymański Wojciech: Zagubiona stracona generacja. Sztuka polska wobec Wielkiej Wojny jako przeżycia pokoleniowego s. 115–136; Katalog s. 137–219.

Maków Mazowiecki

1488. SKARBY sakralne naszych makowskich kolekcji. Pułtusk–Maków Mazowiecki 2017 Aga Press Agencja Wydawniczo-Reklamowa Wydawnictwo Aleksander; Tow. Miłośników Ziemi Makowskiej 8° ss. 46, nlb. 2, il. [Tow. Miłośników Ziemi Makowskiej].

Katalog wystawy prezentowanej podczas „Nocy Muzeów w Makowie Mazowieckim 2017”, 13–14 V 2017 r.

Miechów

1489. OD RZEŹNIKA do cukiernika. Z dziejów miechowskiego rzemiosła. Oprac. merytoryczne Marcin Florek, Sylwia Dziuba, Paulina Maj; oprac. graficzne Zbigniew Barczyński. Miechów 2017 Muzeum Ziemi Miechowskiej 8° ss. nlb. 36, il.

Toż. Wyd. 2. Miechów 2018.

Katalog wystawy, Muzeum Ziemi Miechowskiej, Miechów, 9 IX 2017 – 8 XII 2018 r.

1490. PAJDA Jacek: Bagnety Wielkiej Wojny. Wystawa eksponatów z kolekcji Jacka Pajdy. Miechów 2018 Muzeum Ziemi Miechowskiej w organizacji 8° ss. 26, nlb. 2, il.

Katalog wystawy, Muzeum Ziemi Miechowskiej, otwarcie 11 XI 2018 r.

Nowy Targ

1491. GOSZCZYŃSKI dla Niepodległej. Oprac. tekstów Aneta Borkowska, Maria Kopeć, Zofia Łukasz, Katarzyna Sikora. Nowy Targ 2018 Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 8° ss. 57, il.

Państwowe Gimnazjum im. Seweryna Goszczyńskiego w Nowym Targu.

Katalog wystawy w I LO im. S. Goszczyńskiego w Nowym Targu, 29 XI – 7 XII 2018 r.

Opole

1492. FARYS-KAWALEC Patrycja: Dawna Japonia w kadrze. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 193–195.

Wystawa 70 fotografii wykonanych w Japonii w l. 60.–90. XIX w., Muzeum Śląska Opolskiego, Opole, 6 III – 6 V 2012 r.

1493. FARYS-KAWALEC Patrycja: Przemijający świat dawnych śląskich fabryk. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 191–192.

Wystawa fotografii w Muzeum Śląska Opolskiego, Opole, 27 VI – 26 VIII 2012 r.

1494. GARBAL Witold: „Edmund Jan Osmańczyk (1913–1989) – rodłak, dziennikarz, publicysta, polityk. W setną rocznicę

urodzin”. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 177–181.

Wystawa w budynku Uniwersytetu Opolskiego, Opole, 11 X – 6 XI 2013 r.

1495. GARBAL Witold: „Po plebiscycie na Górnym Śląsku. Polska i niemiecka mniejszość narodowa w prowincji górnośląskiej i województwie śląskim 1922–1939”. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 183–189.

Wystawa w Muzeum Śląska Opolskiego, Opole, 18 II – 19 V 2013 r.

1496. JASIŃSKA Izabela: „Tradycyjna kultura w mieście Północy”. Fotografia z lat 40.–80. XX wieku ze zbiorów Muzeum Historii Rozwoju Norylskiego Okręgu Przemysłowego w Norylsku. Współczesne prace norylskich fotografików – Aleksandra Charitonowa i Wadima Kirpiczenki. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 197–199.

Wystawa, Muzeum Śląska Opolskiego, Opole, 9 XI 2012 – 31 I 2013 r.

1497. OFICJALSKA Elżbieta: Wystawa „Świat kobiety. Ślązaczka w rodzinie, kulturze i historii (1850–1940)”. *Notatnik Skansenowski*. Nr 6/7: 2017 s. 139–140.

Muzeum Wsi Opolskiej, Opole, 6 IX – 15 X 2017 r.

1498. SZAFRANIEC Bogna: „Od kramu aptecznego do apteki. Z historii polskich aptek (I poł. XVI – I poł. XX w.)”. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 197–199.

Wystawa w Muzeum Śląska Opolskiego, Opole, 15 IV – 28 IX 2014 r.

1499. SZAFRANIEC Bogna: „Ujarmianie Odry. Regulacja rzeki w XIX wieku w obrębie rejencji opolskiej”. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 201–204.

Wystawa w Muzeum Śląska Opolskiego, Opole, 14 XI 2014 – 10 III 2015 r.

1500. WARCHAŁ Bernadeta: Świat lalki w Muzeum Śląska Opolskiego. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 205–208.

Wystawa z kolekcji prywatnej Anety Popiel-Machnickiej, otwarta 13 IV 2015 r.

1501. ZAJĄCZKOWSKA Urszula: Max Glauer – ciąg dalszy. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 209–215.

Prowadził w Opolu w l. 1893–1935 zakład fotograficzny. Wystawa, Muzeum Śląska Opolskiego, Opole, 1 X 2015 – 28 I 2016 r.

Ostrów Wielkopolski

1502. POWSTANIE Wielkopolskie w regionie ostrowskim. Katalog wystawy Ostrowskiego

Towarzystwa Genealogicznego. Pod red. Marianna Franciszka Nowaka. [Ostrów Wielkopolski 2018 Ostrowskie Tow. Geneal.] 8° ss. nlb. 20, il., mapy.

Katalog wystawy otwartej 8 XI 2018 r.

Oświęcim

1503. SIERADZKA Agnieszka: David Olère [1902–1985]. Ten, który ocalał z Krematorium III. The one who survived Crematorium III. Oświęcim 2018 Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau 4° ss. 175, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, X 2018 – III 2019 r.

Piła

1504. BOCHENSKI Waldemar, Fijałkowski Marek, Tomaszewski Bogusław: Oni strzegli granic... Polska Straż Graniczna 1928–1939. Piła 2018 Muzeum Okręg. im. Stanisława Staszica 8° ss. 48, il., mapy. Muzeum Okręg. w Pile.

Wystawa, Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica w Pile, 18 V – 16 IX 2018 r.

1505. FIJAŁKOWSKI Marek: Oni walczyli o Polskę 1918–1945. Patriotci regionu Północnej Wielkopolski. Piła 2018 Biuro Wystaw Artystycznych i Usług Plastycznych 16° ss. 39, il.

Wystawa, Biuro Wystaw Artystycznych i Usług Plastycznych w Pile, 21 IX – 13 X 2018 r.

1506. USURSKI Maciej: Obóz jeniecki w Pile 1914–1919. Wystawa. Piła 2018 Muzeum Stanisława Staszica 8° ss. 72, il.

Tekst równol. pol., ang., fr., niem., ros.

Katalog wystawy, Piła, 5 X – 30 XI 2018 r.

Piwniczna-Zdrój

1507. [DRZEWIŃSKA-SOONS Marzena]: 80 rocznica podróży poślubnej holenderskiej księżnej Juliany po Małopolsce. 80-Ste verjaradag van de huwelijksreis van de nederlandse prinses Juliana in małopolska [!]. Tekst Marzena Drzewińska-Soons; tł. Thom Soons, Marzena Drzewińska-Soons. Piwniczna 2017 Wydaw. i Drukarnia Nova Sandec 4° ss. 45, nlb. 1, tabl. 16, il.

Wystawa, Piwniczna-Zdrój, XII 2017 – 12 II 2018 r.

Płock

1508. ZAREMBA Szymon: Żydowscy twórcy z Płocka. Aut. katalogu Szymon Zaremba; współpr. przy katalogu Mariusz Wojtalewicz. Płock 2018 Muzeum Żydów Mazowieckich. Muzeum Mazowieckie 4° ss. 20, il.

Katalog wystawy, Muzeum Żydów Mazowieckich, 5 IX – 25 XI 2018 r.

Poznań

1509. ADAMSKA Anna: Suwalszczyzna – pejzaż i pamięć. Poznań 2018 Wielkopolskie Muzeum Niepodległości 4° ss. 77, nlb. 2, il.

Katalog wystawy, Poznań, 17 V – 31 XII 2018 r.

1510. KAROLCZAK Waldemar: Z bliska i z daleka. Katedra poznańska na dawnych widokach. Poznań 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 70, nlb. 2, il.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe w Poznaniu, 10 III – 20 V 2018 r.

1511. ŁUCZAK Jarosław: „Pod znakiem Orła Białego...”. Wielkopolska, Śląsk, Pomorze – drogi do niepodległości 1918–2018. Poznań 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 39, nlb. 1, il.

Wystawa, Wielkopolskie Muzeum Wojska Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu, 15 IV – 11 XI 2018 r.

1512. MINKSZTYM Joanna: „Swój” strój poznański. Poznań 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 46, nlb. 2, il.

Katalog wystawy, Muzeum Etnograficzne Oddział Muzeum Narodowego, Poznań, 16 VI 2018 – 30 IX 2019 r.

1513. SEWERYN Mielżyński 1804–1872. Poznań 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 253, nlb. 3, il.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe, Poznań, 2017 r.

Treść: Suchocki Wojciech: Przedmowa s. 5; Siejkowska-Askutja Ewa: O wystawie s. 7–8; Murawska Agnieszka: Seweryn Mielżyński. Szkic do portretu dobrze zasłużonego s. 9–51; Siejkowska-Askutja Ewa: Seweryn Mielżyński. Artysta s. 52–88; Gieszczyńska-Nowacka Katarzyna: Seweryna Mielżyńskiego kolekcja rycin i rysunków s. 89–112; Michałowski Piotr M.: Galeria Miłostawska s. 113–134; Grabski Tadeusz I.: Seweryn Mielżyński – współtwórca muzeum Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk s. 135–163; Katalog s. 165–245; Literatura s. 246–252.

1514. [TORZECKI Mateusz, Jarmuż Sylwia, Wicha Marcin]: Polska okładka płytowa. [Aut. tekstów] Mateusz Torzecki, Sylwia Jarmuż, Marcin Wicha. Poznań 2017 Galeria Miej. Arsenał 4° ss. 333, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Poznań, 28 VII – 3 IX 2017 r.

1515. ŻYCIE sztuką. Gołuchów Izabeli z Czartoryskich Działyńskiej. Red. Inga Głuszek. Poznań 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 490, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe, Poznań, 27 V – 19 VIII 2018 r.

Przeworsk

1516. IGNAS Katarzyna: Topiec, błęd, lizibożek i dzidko. Relikty ludowych wierzeń

demonologicznych z okolic Przeworska. Komentarz wystawy. Przeworsk 2018 Muzeum w Przeworsku 8° ss. 107, il.

Publikacja towarzysząca wystawie w Muzeum w Przeworsku, 5 X – 30 XI 2018 r.

Przysucha

1517. [MARKIEWICZ Katarzyna]: Dobra zabawa. Gry i zabawki ludowe. Przewodnik po wystawie w Muzeum im. Oskara Kolberga. Tekst i red. katalogu Katarzyna Markiewicz. Przysucha–Radom 2018 Muzeum Wsi Radomskiej 8° ss. 51, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Przysucha, 28 VI – 10 IX 2018 r.

Pszczyna

1518. KLEJNOTY księżnej Daisy. Red. Maciej Kluss; tł. Dominik Petruk. Pszczyna 2018 Muzeum Zamkowe 8° ss. 66, nlb. 6, il. Muzeum Zamkowe w Pszczynie.

Tekst równol. w jęz. pol., ang., niem.

Wystawa, Muzeum Zamkowe, Pszczyna, 8 III 2017 – 31 XII 2020 r.

Daisy von Pless (1873–1943).

1519. [KULIGOWSKA Katarzyna, Modrzejewska Agnieszka, Czernecki Grzegorz]: Polskie motocykle dwudziestolecia międzywojennego 1918–1939, Muzeum Zamkowe w Pszczynie. Katalog wystawy. Aut. tekstu Katarzyna Kuligowska, Agnieszka Modrzejewska, Grzegorz Czernecki; fot. Błażej Chwieralski. Pszczyna [2018] Muzeum Zamkowe 8° ss. 28, nlb. 2, il.

Wystawa, Stajnie Książęce Muzeum Zamkowego w Pszczynie, czerwiec–wrzesień 2017 r.

Radom

1520. [PIĄTKOWSKI Sebastian]: Radomianie na drodze do niepodległości. Wystawa ze zbiorów Muzeum im. Jacka Malczewskiego i Archiwum Państwowego w Radomiu od 15 października 2018 do 31 maja 2019. Tekst Sebastian Piątkowski; oprac. części katalogowej i opisy eksponatów Krzysztof Głowacki, Mariusz Król, Krzysztof Skarżycki. Radom 2018 Muzeum im. Jacka Malczewskiego 8° ss. 200, il., mapy.

Radziejów

1521. MOJA rodzina u zarania Niepodległej Rzeczypospolitej. Oprac. Maciej Maciejewski. Radziejów 2018 Radziejowski Dom Kultury 4° ss. 36, il.

Wystawa fotograficzna w Radziejowskim Domu Kultury, 11 XI 2018 r.

Radzyń Podlaski

1522. Z PERSPEKTYWY afisza. XXXV lat Dni Karola Lipińskiego w Radzynie Podlaskim. Oprac. red. Agnieszka Jeż. Radzyń Podlaski 2018 Radzyńskie Tow. Muzyczne im. Karola Lipińskiego 16° ss. nlb. 84, il.

Katalog wystawy, Radzyń Podlaski, 7–23 IX 2018 r.

Rogoźno

1523. WĘDRÓWKI ludów nad Małą Wartą. [Aut.] Mirosław Andrałojć, Małgorzata Andrałojć, Adam Budynek, Mariusz Mathias. Rogoźno 2018 Rogozińskie Centrum Kultury – Muzeum Regionalne im. Wojciecha Dutkiewicza 8° ss. 87, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Muzeum Regionalne im. Wojciechy Dutkiewicz w Rogoźnie, 6 X – 30 XI 2018 r.

Rzeszów

1524. MAJKA Jerzy, Ochendusko Tadeusz: W drodze do niepodległości. Oprac. not biograficznych Paulina Koń. Rzeszów 2018 Galeria Fotografii Miasta Rzeszowa 8° ss. nlb. 1, 52, nlb. 4, tabl. 5, il.

Katalog wystawy plenerowej, Rzeszów, 8 IX – 30 XI 2018 r.

1525. PRAWDY i legendy o rzeszowskim Ratuszu. Oprac. merytoryczne Barbara Bokota-Tomala, Irena Gałuszka, Paulina Koń. Rzeszów 2018 Galeria Fotografii M. Rzeszowa 8° ss. 88, nlb. 1, il. Galeria Fotografii M. Rzeszowa.

Wystawa plenerowa, Rzeszów, styczeń–grudzień 2018 r.

1526. RZESZOWSKIE Archiwum Społeczne – mikrohistorie. Red. Marta Kraus; współaut. Ilona Dusza Kowalska. Rzeszów 2018 Fund. Rzeszowska 16° ss. nlb. 28, il.

Wystawa, Atelier Aparat Caffè, Rzeszów, 7–31 XII 2018 r.

Sandomierz

1527. 200 LAT Diecezji Sandomierskiej. Ludzie, miejsca, pamiątki, wydarzenia, wspomnienia. Katalog wystawy. Oprac. Urszula Stępień, Tomisław Giergiel, Karolina Garnuszek. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 99, nlb. 1, il., mapa.

Wystawa w Muzeum Diecezjalnym – Dom Długosza, Muzeum Okręgowym – Zamek Królewski w Sandomierzu, 26 IV – 24 VI 2018 r.

1528. [BUREK Krzysztof] kb: Dwie jubileuszowe wystawy. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 94–96.

„200 lat diecezji sandomierskiej: ludzie, wydarzenia, miejsca, wspomnienia, pamiątki” w Muzeum Diecezjalnym i Muzeum Okręgowym w Sandomierzu, 26 IV – 25 VI 2018 r.

Sokołów Małopolski

1529. WALICKI Bartosz: Obchody 5-lecia koronacji obrazu Pani Sokołowskiej i wystawa „Ta jest Matka serdeczna ludzkiego narodu” w Sokołowie Małopolskim. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 483–486.

Otwarta 19 V 2018 r. w Muzeum w Sokołowie Małopolskim.

Sopot

1530. KAJKO i Kokosz – komiksowa archeologia. Katalog wystawy. Pod red. Pawła Marka Pogodzińskiego. Gdańsk 2015 Muzeum Archeol. 4° ss. 105, nlb. 1, il. Muzeum Archeol. w Gdańsku.

Katalog wystawy, Sopot, 9 V 2015 – 30 IV 2016 r.

Rec.: Wiercińska Aleksandra, *Rocznik Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu*. T. 8: 2017 s. 132–136.

1531. KASYNO w Sopocie (1919–1944). Casino in Sopot (1919–1944). Autor tekstów Jan Daniluk; współpr. Karolina Babicz-Kaczmarek. Sopot 2018 Muzeum Sopotu 8° ss. 54, nlb. 3, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Wystawa, Muzeum Sopotu, Sopot, 20 V – 26 VIII 2018 r.

1532. OSTRÓW Lednicki – kulturowe dziedzictwo Europy. Pod red. Krzysztofa Godona. Gdańsk 2018 Muzeum Archeol. 4° ss. 132, nlb. 2, il.

Wystawa, Oddział Grodzisko w Sopocie. Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, 1 XII 2018 – 31 X 2019 r.

Treść: Górecki Krzysztof: Lednica/Sopot (wystawa 2018–2019) s. 7–9; Godon Krzysztof: W okolicach Germanii jest miejsce zasobne w środki, potężne bronią i srogimi mężami; mieszkańcy zważają Słowiańszczyzną (Żywot św. Wojciecha) s. 11–21; Pogodziński Paweł Marek: Ostrów Lednicki rodowy gród Piaśń s. 23–35; Godon Krzysztof: Wczesnopiastowskie budownictwo murowane s. 37–57; Czonske Karolina: Rozbite zwierciadło historii. O przeszłości przez pryzmat rzeczy s. 59–121; Literatura s. 122–125.

Sosnowiec

1533. WAJDA. Red. Anna Król. Sosnowiec 2018 Pałac Schoena Muzeum w Sosnowcu 4° ss. 159, nlb. 1, il.

Andrzej Wajda (1926–2016).

Katalog wystawy, Pałac Schoena w Sosnowcu, 17 V – 15 VII 2018 r.

Suwałki

1534. WITOLD Urbanowicz [1931–2013]. Koncepcja, red. prowadzący Eliza Ptaszyńska. Suwałki 2017 Muzeum Okręg. 4° ss. 255, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Muzeum Okręgowe w Suwałkach, 2 VI – 30 IX 2017 r.

Rec.: Kozyra Anna: Między sacrum a profanum. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 315–316.

Szczecin

1535. KUCHCIŃSKA-KURCZ Agnieszka: *Samotny strajk Sierpień 1988*. Szczecin 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 144, nlb. 3, il.

Katalog wystawy, Szczecin, 17 VIII – 15 X 2018 r.

Sztutowo

1536. [DRYWA Danuta, Malinowska Ewa]: *Zawsze wierni. Kim byli Polacy z Wolnego Miasta Gdańska? Always faithful. Who were the Poles from the Free City of Danzig? Aut. tekstów Danuta Drywa, Ewa Malinowska*. Warszawa 2018 Czwarta Fala 8° ss. 31, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., ang.

Publikacja towarzysząca wystawie w Muzeum Stutthof w Sztutowie, 2 IX – 30 X 2018 r.

Szydłowiec

1537. SOBIESCY. Zachowane w dźwiękach. Wystawa w roku jubileuszu 50-lecia powołania Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu. Pod red. Anety I. Oborny. Szydłowiec 2018 Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych 8° ss. 79, il. + 2 dyski optyczne (CD, DVD).

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Wystawa, Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych, Szydłowiec, wrzesień 2018 – czerwiec 2019 r.

Treść: Oborny Aneta: Wstęp s. 7–8; Oborny Aneta: Introduction s. 9–10; Biogramy s. 13–15; Sadura Monika: Wystawa jubileuszowa upamiętniająca dzieło Jadwigi [1909–1995] i Mariana [1908–1967] i Sobieskich s. 17–27; Jackowski Jacek: Jadwiga i Marian Sobiescy i ich rola w tworzeniu zasobu źródeł etnograficznych dla polskiej nauki i kultury s. 29–49; Pawłowska Karolina Anna: Badania terenowe Jadwigi i Mariana Sobieskich s. 51–59; Wybrane instrumenty z kolekcji Jadwigi i Mariana Sobieskich ze zbiorów Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu s. 61–65; Wykaz obiektów na wystawie s. 69–76.

Śrem

1538. ŚREMSKI panteon niepodległości. Katalog wystawy 30 grudnia 2018 – 16 lutego 2019. Koncepcja wystawy i oprac. katalogu Katarzyna Gwincińska. Śrem–[Książ Wielkopolski] 2018 Muzeum Śremskie; Stow. Nasza Gmina 8° ss. 30, nlb. 2, il.

Wystawa w Muzeum Śremskim.

Tarnobrzeg

1539. ZYCH Tadeusz: *Tarnobrzekskie drogi do niepodległej 1918–1920*. Katalog wystawy. Październik–grudzień 2018. Tarnobrzeg 2018 Muzeum Hist. Miasta Tarnobrzega 8° ss. 75, nlb. 1, il.

Muzeum Historyczne Miasta Tarnobrzega.

Tarnowskie Góry

1540. SKRYWANE historie. 60 lat Muzeum w Tarnowskich Górach. [Aut. tekstów] Bogusława Broł [i in.]. Tarnowskie Góry 2018 Muzeum 8° ss. 139, il.

Publikacja towarzysząca wystawie, 7 IX – 30 XII 2018 r.

Toruń

1541. BILSKI Jacek: *Generał Stanisław Maczek i jego żołnierze w Collegium Humanisticum UMK w Toruniu*. *Europa Orientalis*. [T.] 3: 2012 s. 218–220.

Wystawa otwarta 20 XI 2012 r.

1542. ERNEST Malinowski [1818–1899]. Konstruktor kolei w Andach Peruwiańskich. W 200. rocznicę urodzin twórcy Centralnej Kolei Transandyjskiej. Oprac. Magdalena Nierzwicka. Toruń 2018 Muzeum Okręg. 4° ss. 86, nlb. 1, il.

Katalog wystawy w Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika. Oddział Muzeum Okręgowego w Toruniu, 28 IX – 18 XI 2018 r.

1543. KOWALSKI Wojciech W.: *Majolika niderlandzka i fajans z Delft*. Kolekcja prof. Wojciecha W. Kowalskiego. *Nederlandse majolica and Delftware. The professor Wojciech W. Kowalski collection*. Toruń 2018 Muzeum Okręg. 4° ss. 142, nlb. 2, il.

Katalog wystawy, Muzeum Okręgowe w Toruniu, 15 XII 2018 – 17 III 2019 r.

1544. KURKOWSKI Michał: *Toruńskie wyroby konwiararskie od XVI do XIX wieku ze znakami miasta, mistrza i jakości cyny*. Toruń 2018 Muzeum Okręg. 4° ss. 142, il., streszcz. ang.

Katalog wystawy, Muzeum Okręgowe w Toruniu. Ratusz Staromiejski – Mała Galeria, 22 IX 2018 – 14 I 2019 r.

1545. [MIERZEJEWSKA Aleksandra]: *Helena [1875–1952] i Otton [1868–1936] Steinbornowie. Dobro Rzeczypospolitej – najwyższym prawem*. Tekst Aleksandra Mierzejewska. Toruń 2018 Muzeum Okręg. 4° ss. 39, nlb. 1, il.

Publikacja towarzysząca wystawie w Muzeum Okręgowym w Toruniu, 8 IX – 18 XI 2018 r.

1546. OPRAWY książkowe XIV–XVIII wieku w zbiorach Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu. Cz. 1: *Rzeczypospolita, Prusy, Dolny Śląsk*. Oprac. Arkadiusz Wagner; współpr. Beata Madejewska, Anna Mazerska. Toruń 2018 WBP – Książnica Kopernikańska; Inst. Informacji Nauk. i Bibliologii UMK 4° ss. 178, il.

Katalog wystawy towarzyszącej III Ogólnopolskiej Konferencji Oprawozdawczej, Toruń, 13–14 XII 2018 r.

1547. REFORMACJA w Toruniu. Wpływ kultury ewangelickiej na rozwój miasta. Katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Toruniu, 9 czerwca – 15 października 2017 r. Red. katalogu Joanna Arszczyńska, Liliana Lewandowska, Aleksandra Mierzejewska. Toruń 2017.

Omów.: Klonder Andrzej, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 605.

1548. RISSMANN Agata, Stenka Szymon Jan: Jerzy Hoppen 1891–1969. Artysta, konserwator, profesor. Toruń 2018 Tow. Przyj. Muzeum Okręg. 4° ss. 139, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Katalog wystawy, Ratusz Staromiejski w Toruniu, marzec–maj 2019 r.

Warszawa

1549. 70 LAT Wydziału Konserwacji i Restauracji Dziel Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Red. katalogu Zuzanna Tomasz-Krynicka. Warszawa 2018 Akad. Sztuk Pięknych 4° ss. 187, nlb. 5, il.

Katalog wystawy, Warszawa, 24 IV – 21 V 2018 r.

1550. [BAŃKOWSKA Iga, Kubaj Artur, Woźniak Wojciech]: Szczecińska droga do wolności. Strajki w 1988 roku. Katalog wystawy upamiętniającej 30. rocznicę antykomunistycznych protestów. Wybór materiałów i opracowanie merytoryczne katalogu wystawy Iga Bańkowska, Artur Kubaj, Wojciech Woźniak. Szczecin 2018 AP; Fund. Pol. Wartości 8° ss. 56, nlb. 1, il. AP w Szczecinie, NDAP, AAN w Warszawie, Fund. Pol. Wartości, Pol. Radio Szczecin, Zarząd Morskich Portów Szczecin-Świnoujście.

Katalog wystawy, Dom Polonii, Warszawa, 4–11 VI 2018 r.

1551. BIELEŃ Mieczysław: Współczesny ekslibris polski 1918–2018 ze zbiorów Mieczysława Bielenia. Warszawa 2018 Warszawska Galeria Ekslibrisu 8° ss. 50, il.

Tekst równol. pol., ang.

Wystawa, Warszawska Galeria Ekslibrisu, 31 I – 17 III 2018 r.

1552. [BOBROWSKA Ewa]: Bolesław Biegas (1877–1954). Teksty i red. Ewa Bobrowska. Warszawa 2018 Wejman Gallery – Krzysztof Wejman 8° ss. 26, nlb. 34, il.

Tekst równol. pol., ang.

Wystawa, Wejman Gallery, Warszawa, sierpień–październik 2018 r.

1553. BOGU i ojczyźnie. Kościół w okresie odzyskiwania przez Polskę niepodległości. Przyczynek do dziejów Metropolii Warszawskiej. Warszawa 2018 Muzeum Archidiecez. Warszawskiej 8° ss. 159, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, 10 XII 2018 – 3 III 2019 r.

Z treści: Żaryn Jan: Rola Kościoła katolickiego w odzyskaniu Niepodległej s. 9–16; Frącek Teresa Antonietta: Św. abp Zygmunt Szczęsny Feliński [1822–1895] nigdy nie zwątpił w powstanie wolnej, niepodległej Polski s. 18–47; Bartoszewski Gabriel: Obecność bł. Honorata Koźmińskiego [1829–1916] i kapucynów polskich w sprawach narodowych i ich zaangażowanie w ocalenie tożsamości narodu s. 49–78; Filipek Benedykt: Wychowanie kobiet „dla Polski” – dzieło bł. matki Marceliny Darowskiej [1827–1911] s. 80–91; Żuławnik Małgorzata: Książd Marceli Godlewski [1865–1945] s. 92–98; Krawczak Tadeusz: Wkład Kościoła katolickiego w dzieło Niepodległości s. 99–116; Korpysz Ewa: Obraz drogi do niepodległości Polski w artefaktach Muzeum Archidiecezji Warszawskiej s. 118–159.

1554. BRZEZIŃSKA-SKARŻYŃSKA Anna, Madoń-Mitzner Katarzyna: Odzyskana. Fotoreportaż z Wystawy 1918–1939. A city regained. Documentary photography of Warsaw. Koncepcja i wybór zdjęć Anna Brzezińska, Katarzyna Madoń-Mitzner. Warszawa 2018 Dom Spotkań z Historią 4° ss. 137, nlb. 3, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Dom Spotkań z Historią, Warszawa, 10 X 2018 – 13 I 2019 r.

1555. DESIGN everywhere. 40th anniversary of the Faculty of Design of the Academy of Fine Arts in Warsaw. Ed. Czesława Frejlich, Magdalena Kochanowska, transl. Soren Gauger. Warsaw 2018 Acad. of Fine Arts 8° ss. 283, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Warszawa, 11 V – 3 VI 2018 r.; Lublin, 16 IX – 30 XI 2018 r.

1556. DYPLOMY sportowe Drugiej Rzeczypospolitej. Sto dyplomów na stulecie odzyskania niepodległości. Sports certificates of the Second Polish Republic. One hundred certificates for the centenary of regaining independence. Katalog wystawy. Pod red. Tomasza Skoczka. Warszawa 2018 Muzeum Sportu i Turystyki 4° ss. 143, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystaw: Warszawa, 29 X – 9 XII 2018 r., Warszawa, 6 V – 9 VI 2019 r.

Treść: Wstęp. Introduction s. 7–8; Sport w Drugiej Rzeczypospolitej. Sport in the Second Polish Republic s. 9–16; Dyplomy sportowe Drugiej Rzeczypospolitej w zbiorach Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie. Sports certificates of the Second Polish Republic from the collections of the Museum of Sports and Tourism in Warsaw s. 17–27; Bohaterowie wystawy. Faces of the exhibition s. 29–39; Katalog wystawy. Catalogue of the exhibition s. 41–141.

1557. ENGELGARD Jan: Wystawy białoruskie w Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 379–384.

Białorusini w Wojsku Polskim 1939–1945, otwarta 9 III 2017 r.; Brześć nad Bugiem. Podróż w czasie 1919–1939, otwarta 19 V 2017 r.; Narodowa sztuka białoruska, otwarta 18 III 2017 r.

1558. GENERAL Józef Haller i jego żołnierze. Informator wystawy. Pod red. Tadeusza

Skoczka; aut. tekstów Tadeusz Skoczek, Jan Engelgard. Warszawa–Wrocław 2018 Muzeum Niepodległości; Wydaw. Venus 8° ss. 62, nlb. 2, il., mapa.

Katalog wystawy objazdowej, inauguracja: 28 XI 2018 r. w Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej – Oddział Muzeum Niepodległości.

1559. [JERMAKOWICZ Grażyna, Klimowska Monika, Małkowska Agata]: Józef Polikarp Brudziński [1874–1917]. „Salus aegroti suprema lex esto”. Publikacja towarzysząca wystawie w Muzeum Historii Medycyny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, grudzień 2017. Oprac. Grażyna Jermakowicz, Monika Klimowska, Agata Małkowska. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Warszawskiego Uniw. Medycznego 4° ss. 31, nlb. 1, il.

1560. JÓZEF Piłsudski w kolorze. Katalog. Pod red. Tadeusza Skoczka; aut. tekstu Tadeusz Skoczek. Warszawa 2018 Wydaw. Muzeum Niepodległości 8° ss. 60, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Galeria Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej, 14–30 IX 2018 r.

1561. JUSZCZAK Dorota: Marcello Bacciarelli. Najpiękniejsze portrety. Warszawa 2018 Arx Regia Ośr. Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum 4° ss. 310, nlb. 2, il.

Katalog wystawy, Warszawa, 8 VI – 9 IX 2018 r.

1562. KRZYCZĄC: Polska! Niepodległa 1918. Red. nauk. Piotr Rypson. Warszawa 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 452, nlb. 4, il.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe w Warszawie, 26 X 2018 – 17 III 2019 r.

Treść: Rypson Piotr: Krzycząc Polska s. 13–61; Przed Wielkim Jutrem s. 62–79; Rewolucja 1905 s. 82–113; Okropności wojny s. 117–161; Legiony Polskie i wojna w sztuce s. 162–207; Żołnierze, sosny i mogiły s. 208–271; Niepodległa Polska s. 272–313; Nowa Sztuka s. 314–365; Wojna z bolszewikami i walka o granice s. 366–383; Powołanie sejmu i zabójstwo prezydenta s. 384–397; Kult Wodza s. 398–427; Katalog prac prezentowanych na wystawie s. 429–451.

1563. KRZYCZĄC: Polska! Niepodległa 1918. Przewodnik po wystawie. Shouting: Poland! Independence 1918. Exhibition guidebook. Warszawa 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 109, nlb. 3, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe w Warszawie, 26 X 2018 – 17 III 2019 r.

1564. [LEWANDOWSKA Grażyna Małgorzata]: „Bibliotece Publicznej m.st. Warszawy z przywiązaniem do mego rodzinnego miasta”. Wystawa darów Władysława Bartoszewskiego. Katalog. Oprac. katalogu Grażyna Małgorzata

Lewandowska; współpr. Joanna Jaszek-Bielecka. Warszawa 2018 Bibl. Publ. m.st. Warszawy – Bibl. Gł. Woj. Mazowieckiego 8° ss. 79, il.

Wystawa, 5 X – 9 XI 2018 r.

1565. MALANOWSKA Elżbieta: Wystawa „O Niepodległą. Rok 1914”. 6 sierpnia – 12 października 2017 r. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4: 2017 [dr.:] 2018 s. 321–324.

Na Dziedzińcu Wielkim Zamku Królewskiego w Warszawie.

1566. [MICHALCZYK Agnieszka Dagmara]: Czar i wdzięk Niepodległej 1918–2018. The allure and charm of independent Poland 1918–2018. Tekst Agnieszka Dagmara Michalczyk; tł. na jęz. ang. Małgorzata Tomorowicz-Malińska. Warszawa 2018 Omikron 4° ss. 111, nlb. 1.

Katalog wystawy, Muzeum Pałacu w Wilanowie, Warszawa, październik 2018 r.

1567. MICHEL Jankiel Juress – fotograf nowodworskich luteran. Red. Maria Kaucz. Warszawa 2018 nakł. aut. 4° ss. 195, il.

Katalog wystawy, Parafia Ewangelicko-Augsburska Wniebowstąpienia Pańskiego w Warszawie, otwarta 23 IV 2017 r.

Treść: Śmiechowska Teresa: Urzekająca biel fotografii Michela J. Juressa [ok. 1878 – ok. 1942] s. 9–16; Fotografie s. 19–127; Wystawa s. 129–171; Katalog zdjęć s. 173–195.

1568. MICKE-BRONIAREK Ewa: Józef Brandt 1841–1915. Malowniczy świat polskości. Picturesque vision of Poland. Warszawa 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 99, nlb. 5, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe w Warszawie, 22 VI – 30 IX 2018 r.

1569. MYSZOR-CIECIELĄG Monika: Wystawa „Karolina Lanckorońska. Pamiątki – okruchy przeszłości”. 9 listopada 2017 – 31 marca 2018. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4: 2017 [dr.:] 2018 s. 331–336.

Na Zamku Królewskim w Warszawie.

1570. MYSZOR-CIECIELĄG Monika: Wystawa „Życie codzienne na wyspie św. Ludwika w XIX i na początku XX w. w kolekcjach Towarzystwa Historyczno-Literackiego / Biblioteki Polskiej w Paryżu”. 7–30 czerwca 2017. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4: 2017 [dr.:] 2018 s. 313–316.

Na Zamku Królewskim w Warszawie.

1571. NASIEROWSKI Tadeusz: Zagłada osób z zaburzeniami psychicznymi w okupowanej Polsce. Początek ludobójstwa. Katalog wystawy. Warszawa 2018 Fund. Wspierania Rozwoju Kliniki Psychiatrycznej Akad. Medycznej 4° ss. 95, nlb. 1, il.

Wystawa, Polskie Towarzystwo Psychiatryczne, Senat RP, Warszawa, 11 IV – 1 VI 2017 r.

1572. NIE tylko nóżki. Kabarety i rewie dwudziestolecia międzywojennego w Polsce. Koncepcja i red. Karolina Prymlewiec, Piotr Kułak; korekta tekstów Dorota Parzyszek. Warszawa 2018 Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego 8° ss. 173, nlb. 3, il.

Wystawa, Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego, Warszawa, 5 III – 10 VI 2018 r.

Treść: Laskowska Elżbieta: Nie tylko... kabarety s. 4–5; Fox Dorota: Kultura kabaretowa w Dwudziestoleciu. Prasa, radio i przemysł fonograficzny s. 6–13; Kułak Piotr: Gwiazdy i bohaterki. Kobiety w międzywojennym kabarecie s. 14–27; Manicka Anna: „Frontem do dam”, czyli kobieta w Dwudziestoleciu w sześciu odsłonach z perspektywy ówczesnej literatury i sztuki zaangażowanej s. 28–37; Prymlewiec Karolina: „Heil-life”, czyli brunatnienie rzeczywistości s. 38–49; Koncepcja wystawy i katalogu. [Katalog] s. 50–154; Źródła tekstów s. 155–157; Parodie, antyparodie, recenzje s. 158–173.

1573. OBCY w domu. Wokół Marca '68. Estranged. March '68 and its aftermath. Koncepcja merytoryczna i red. katalogu Justyna Koszarska-Szulc, Natalia Romik; tł. Zofia Sochańska. Warszawa 2018 Muzeum Historii Żydów Pol. POLIN 8° ss. 319, nlb. 1. Muzeum Historii Żydów Pol. POLIN.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie, 9 III – 24 IX 2018 r.

Treść: Stola Dariusz: Pół wieku po Marcu s. 8–9; Stola Dariusz: A half century after March s. 10–11; Koszarska-Szulc Justyna, Romik Natalia: Obcy w domu s. 12–23; Koszarska-Szulc Justyna, Romik Natalia: Estranged s. 26–35; „Jest ONR-u spadkobiercą partia”. Z Adamem Michnikiem rozmawiają Natalia Romik i Justyna Koszarska-Szulc Justyna s. 38–49; „The party descends directly from the fascist right”. Adam Michnik in conversation with Natalia Romik i Justyna Koszarska-Szulc Justyna s. 52–63; Osęka Piotr: Bunt i czystka. Kryzys polityczny 1968 roku w Polsce s. 66–83; Osęka Piotr: The revolt and the purge. The 1968 political crisis in Poland s. 84–101; Kozłowski Michał: Kres pewnego marzenia s. 106–117; Kozłowski Michał: The end of a dream s. 118–127; Paziński Piotr: Ślad śladu. Kilka uwag o Marcu '68 s. 128–137; Paziński Piotr: A trace of a trace. Some reflections on March s. 138–145; Wyjechać? Zostać? Bella Szwarcman-Czarnota i Irena Grudzińska-Gross opowiadają Agnieszce Drotkiewicz o swoim doświadczeniu 1968 roku i jego konsekwencjach s. 146–155; To leave or to stay? Bella Szwarcman-Czarnota and Irena Grudzińska-Gross talk to Agnieszka Drotkiewicz about their experiences of March '68 and its consequences s. 156–163; Keff Bożena: Marcowa pogoda s. 166–175; Keff Bożena: The March weather s. 178–187; Dąbrowska Kamila: „Polska to kraj młodości, to kraj, w którym zaczęliśmy być ludźmi” s. 190–201; Dąbrowska Kamila: „Poland is the country of our youth, the country where we came of age” s. 202–213; Chmielewska Katarzyna: Dwie pamięci s. 218–227; Chmielewska Katarzyna: Two memories s. 228–237; Majmurek Jakub: Filmowa pamięć Marca s. 242–255; Majmurek Jakub: The memory of March in films s. 256–267; Tanikowski Artur: Wprost i nie wprost. Artysty wobec Marca, Marzec wobec sztuki i artystów s. 270–287; Tanikowski Artur: Explicit and implicit. Artists towards March, March versus art and artists s. 290–305.

1574. ODBUDOWA Wojska Polskiego. Walka o granice 1918–1921. Katalog wystawy. Reconstruction of the Polish Armed

Forces. The battle for Poland's borders 1918–1921. The exhibition catalogue. Warszawa 2018 Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 8° ss. 139, nlb. 3, il., mapy. Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Galeria plenerowa Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, 10–29 VIII 2018 r.

1575. ODZYSKANA stołeczność. Warszawa 1915–1918. Publikacja towarzysząca wystawie czasowej „Odzyskana stołeczność. Warszawa 1915–1918”, odbywającej się w Muzeum Warszawy w dniach 26 września – 30 grudnia 2018. Pod red. Barbary Hensel-Moszczyńskiej i Anny Topolskiej. Warszawa 2018 Muzeum Warszawy 4° ss. 235, nlb. 4, il.

Treść: Hensel-Moszczyńska Barbara, Topolska Anna: Odzyskana stołeczność. Warszawa 1915–1918 s. 9–169; Głogowski Piotr: Warszawa na kartach pocztowych w okresie okupacji niemieckiej 1915–1918 s. 171–181; Bochiński Jacek: Sztuka i artyści Warszawy w latach I wojny światowej s. 183–197; Dubrowska-Soltan Małgorzata: Wydarzenia I wojny światowej utrwalone w kolekcji medalierskiej i falerystycznej Krzysztofa Klingera ze zbiorów Muzeum Warszawy s. 199–215; Niklewska Jolanta: Postawy warszawiaków wobec kwestii niepodległości opisane we wspomnieniach i dziennikach z lat 1915–1918 s. 217–237.

1576. PADEREWSKI. Red. merytor. Joanna Bojarska-Cieślak, Magdalena Pinker, Joanna Popkowska; przekł. Simon Włoch, Magdalena Pinker. Warszawa 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 253, nlb. 3, il.

Tekst równol. w jez. pol., ang.

Ignacy Jan Paderewski (1860–1941).

Wystawa, Muzeum Narodowe, Warszawa, 17 II – 20 V 2018 r.

Treść: Morawińska Agnieszka: [Wstęp] s. 10–11; Pinker Magdalena: Wstęp. Foreword s. 13–15; Chmielewski Wojciech: Paderewski – artysta, mąż stanu, „człowiek polski”. Paderewski – Artist, Statesman, „Man of Poland” s. 17–42; Feliks Anna: Zbiory dzieł sztuki Ignacego i Heleny Paderewskich z Rioud-Bosson. Objects of Art from Ignacy and Helena Paderewski's Residence in Rioud-Bosson s. 43–69; Wystawa. Exhibition. Oprac. Joanna Bojarska-Cieślak, Magdalena Pinker, Joanna Popkowska s. 70–219; Katalog. Catalogue s. 223–253.

1577. PADEREWSKI. Anatomia geniuszu. The anatomy of genius. Oprac. katalogu Marcin Fedisz; aut. tekstów Aleksander Laskowski, Sylwia Wachowska. Warszawa 2018 Teatr Wielki – Opera Narodowa 4° ss. 285, nlb. 3, il.

Tekst równol. pol., ang.

Katalog wystawy, Warszawa, 27 IX – 9 XII 2018 r.

1578. PADEREWSKI. Malarstwo, rzeźba, medale. Wystawa poświęcona pamięci Ignacego Jana Paderewskiego w Stulecie Odzyskania Niepodległości Polski. [Warszawa 2018] Grupa Twórcza Symfonia OW ZPAP 4° ss. 44, nlb. 2, il.

Katalog wystawy, Prom Kultury, Warszawa, 17 X – 18 XI 2018 r.

1579. PIOTR Drzewiecki (1865–1943). Pierwszy prezydent wolnej Warszawy. Wystawa w 75. rocznicę śmierci, w 100-lecie odzyskania niepodległości. Red. katalogu Joanna Jaszek Bielecka i Wojciech Gordon. [Warszawa 2018 Bibl. Publ. m.st. Warszawy Bibl. Gł. Woj. Mazowieckiego] 4° ss. 51, il.

Katalog wystawy, Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy Biblioteka Główna Woj. Mazowieckiego, Warszawa, 14 XII 2018 – 14 II 2019 r.

1580. [PIOTROWSKI Jan Paweł]: Poznajemy Niepodległą. Od krajoznawstwa retro do krajoznawstwa 2.0. Teksty do katalogu wystawy Jan Paweł Piotrowski. Warszawa 2018 Pol. Tow. Turystyczno-Krajoznawcze 4° ss. 63, il.

Wystawa, Centralna Biblioteka PTTK, Warszawa, 23 XI – 31 XII 2018 r.

1581. POŁUJAN Katarzyna: Dwa oblicza kolekcji. Wystawa „Nie tylko Orient. Nabytki Fundacji Teresy Sahakian 2007–2017”. 18 grudnia 2017 – 30 listopada 2018. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4: 2017 [dr.:] 2018 s. 337–344.

Na Zamku Królewskim w Warszawie.

1582. POŁUSZEJKO Grażyna, Kozica Kazimierz: 100 globusów na 100-lecie Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Polskie globusy z XIX–XXI wieku. Kartografowie, wydawcy, producenci. Lublin–Warszawa 2018 Muzeum Lubelskie; Warszawskie Przedsiębiorstwo Geodezyjne 4° ss. 255, nlb. 1, il.

Publ. towarzysząca wystawie w Muzeum Geodezyjnym w Warszawie, 12 IV – 31 VII 2018 r.

1583. POMNIK. Europa Środkowo-Wschodnia 1918–2018. Wystawa w Muzeum Rzeźby MNW Królikarnia 16.12.2018–10.04.2019. Red. merytor. Agnieszka Tarasiuk, Ania Miczko. Warszawa 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 64, il.

Lata 1936–1970.

1584. SKARBY Peru. Królewski grobowiec w Castillo de Huarmey. Pod red. Miłozsa Giersza i Patrycji Prządki-Giersz; współpr. red. Wiesław Więckowski. Warszawa 2018 Pol. Tow. Studiów Latinoamerykanistycznych 8° ss. 256, il.

Katalog wystawy, Warszawa, 15 XII 2017 – 27 V 2018 r.

Treść: Giersz Miłozs, Prządka-Giersz Patrycja: Wstęp s. 13–23; Giersz Miłozs: Królewski grobowiec w Castillo de Huarmey s. 27–57; Prządka-Giersz Patrycja: Bogactwo i sława arystokratów imperium Wari s. 59–75; Więckowski Wiesław: Zapisane w kościach... życie i śmierć na peruwiańskiej pustyni s. 77–89; Makowski Krzysztof: Elity imperium i symbole władzy s. 91–111; Katalog wystawy s. 113–233.

1585. SZKLANE domy. Wizje i praktyki modernizacji społecznych po 1918 roku. Pod red. Joanny Kordjak. Warszawa 2018

Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki 8° ss. 339, nlb. 3, il.

Publikacja towarzysząca wystawie „Przyszłość będzie inna. Wizje i praktyki modernizacji społecznych po 1918 roku”, Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki, 24 II – 27 V 2018 r.

Treść: Kordjak Joanna: Przyszłość będzie inna s. 8–20; Szczepańska Anna: Łyzeczka z Nowego Świata s. 22–34; Ciesielska Marta: „Dziecko – już mieszkaniec, obywatel i już człowiek”. Między praktyką a utopią s. 36–49; Sękowska Zuzanna: Nasz Dom – maszyna pedagogiczna s. 50–61; Syska Anna: Pływajmy! Sport wodny w dwudziestolecu międzywojennym na przykładzie wybranych realizacji architektonicznych s. 62–83; Twardoch Agata: Architektura jest zawsze polityczna. Urządzenia kolektywne w międzywojennych osiedlach Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej s. 86–103; Leśniakowska Marta: Pokój z widokiem. Barbara Brukalska & Nina Jankowska sp. z o.o. s. 104–123; Kordjak Joanna, Uchowicz Katarzyna: Mieszkaniec na usługach dziecka s. 124–143; Klekot Ewa: Zwierną w szklanych domach s. 144–159; Toniak Ewa: „Wspólnota ogrodu”. Zielona Warszawa w okresie międzywojennym s. 160–173; Strożek Przemysław: Duch spółdzielczości na szlaku. Legenda Gospody Włóczęgów i polska turystyka robotnicza s. 174–187; Talarczyk Monika: „Czarne skrzydła” START-u w niebylej historii przedwojennego polskiego kina s. 188–209; Słodkowski Piotr: Montaż nowoczesności. Adaptacje estetyki filmu i fotografii w (polskim) modernizmie dwudziestolecia s. 210–221; Kurz Iwona: Społecznie użyteczne „Strachy” s. 222–237; Sajewska Dorota: Fabryka i ulica w żywiole scenicznego powtórzenia s. 238–257; Dworakowska Zofia: Teatr jako praktykowanie polityki. O teatrze ludowym Jędrzeja Cierniaka s. 258–271; Kościńska Agnieszka: Boyszewizm – brźmi znajomo? s. 272–285; Radkiewicz Małgorzata: „Stylowe modernistki” z Galicji. Aktorki filmowe dwudziestolecia międzywojennego na fotografiach i w życiu codziennym s. 286–309; Wotlińska Anna: Jaskiniowiec, brydzyista czy wilk morski? Międzywojenne refleksje na temat stuprocentowego mężczyzny s. 310–326; Wróblewska Hanna, Dubowska Zofia: Posłowie s. 327.

Rec.: Piskata Kamil, *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 237–242.

1586. SZKURŁAT Anna: Wystawa „Polskie białe złoto. Porcelana z Korca i Baranówki z kolekcji Andrzeja Wasilewskiego”. 13 maja – 12 lipca 2017. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 307–312.

Na Zamku Królewskim w Warszawie.

1587. SZMUL Zygielbojm [1895–1943]. Milczeć nie mogę i żyć nie mogę. Red. Zuzanna Benesz-Goldfinger. Warszawa 2018 ŻIH 8° ss. 38, nlb. 1, il.

Publikacja towarzysząca wystawie, Żydowski Instytut Historyczny, 11 V – 22 VII 2018 r.

1588. [TANIKOWSKI Artur]: Leopold Gottlieb (1879–1934). Teksty i red. Artur Tanikowski. Warszawa 2018 Wejman Gallery – Krzysztof Wejman 8° ss. 26, nlb. 25, il.

Wystawa, Wejman Gallery, Warszawa, październik–listopad 2018 r.

1589. W DRODZE do niepodległości. Lęgiony Polskie w zbiorach Muzeum Fotografii w Krakowie. Aut. tekstów Andrzej Duda, Andrzej Rybicki, Piotr Wilkosz, Wacława Milewska.

Kraków–Warszawa 2018 Muzeum Fotografii; Kancelaria Prezydenta RP 8° ss. nlb. 56, il.

Katalog wystawy w Galerii w Pałacu Prezydenckim, Warszawa, od 30 I 2018 r.

1590. W POLSCE króla Maciusia. In king Matt's Poland. Koncepcja i red. merytor. katalogu Anna Czerwińska, Tamara Sztyma; tł. Zofia Sochańska. Warszawa 2018 Muzeum Historii Żydów Pol. POLIN 8° ss. 233, nlb. 3, tabl. 1, il.

Tekst równol. pol., ang.

Wystawa, Muzeum Historii Żydów Polskich Polin, Warszawa, 9 XI 2018 – 1 VII 2019 r.

Tręć: Stola Dariusz: „W Polsce króla Maciusia. 100-lecie odzyskania niepodległości” s. 8–9; Stola Dariusz: „In King Matt's Poland: The 100th Anniversary of Regaining Independence” s. 10–11; Sztyma Tamara: Wystawa dla dużych i małych dorosłych. O co chcemy zapytać w tę szczególną rocznicę? s. 12–22; Sztyma Tamara: An Exhibition for Small and Big Adults: What Questions Do We Want to Ask on This Specific Occasion? s. 23–28; Czerwińska Anna: Jak zwiedzać wystawę z dzieckiem? s. 30–37; Czerwińska Anna: How Does One Visit an Exhibition with a Child? s. 38–41; Zieliński Konrad: Przewyciężyć dziedzictwo zaborów: odbudowa i unifikacja państwa polskiego w latach 1918–1939 s. 46–63; Zieliński Konrad: Vanquishing the Legacy of Partition: Reconstruction and Unification of the Polish State, 1918–1939 s. 65–74; Landau-Czajka Anna: Razem i osobno – jeden kraj, dwa narody s. 75–85; Landau-Czajka Anna: Together, Yet Apart: One Country, Two Nations s. 87–91; Mencwel Andrzej: Dzieło stworzenia s. 93–103; Mencwel Andrzej: The Work of Creation s. 105–112; Smolińska-Theiss Barbara: Janusz Korczak [1878?–1942] – pedagogiczne ślady s. 113–121; Smolińska-Theiss Barbara: Janusz Korczak: the Pedagogical Imprint s. 123–128; Leszczyński Grzegorz: Król Maciuś zmienia świat s. 129–133; Leszczyński Grzegorz: King Matt Changes the World s. 135–139; Chmielewska Iwona: Jak ciężko być królem s. 140–143; Chmielewska Iwona: It's So Hard to Be a King s. 145–146; Starczewska Krystyna: Jak dziś realizujemy w szkołach idee wychowawcze Janusza Korczaka? s. 149–153; Starczewska Krystyna: How Are Janusz Korczak's Pedagogical Ideas Implemented in Schools Today? s. 155–157; Pacewicz Alicja: Nie ma dzieci – są obywatele s. 159–169; Pacewicz Alicja: There Are No Children – Only Citizens s. 171–178; Rutkowska Iza: Kto dba o państwo? O designie i sztuce zaangażowanych społecznie s. 181–183; Rutkowska Iza: Who Looks after the State? On Design and Socially Engaged Art s. 185–187; Teksty źródłowe s. 189–213; Sources materials s. 215–233.

1591. [WITKOWSKA Iwona]: Paderewski Superstar. Tekst Iwona Witkowska. Warszawa 2018 Teatr Wielki – Opera Nar. 8° ss. 38, nbl. 2, il.

Publikacja towarzysząca wystawie „Paderewski. Anatomia geniuszu” w Galerii Opera, Warszawa, 27 IX – 2 XII 2018 r.

1592. ZAŁĘCZNY Jolanta: Mogiły i powstańcze cmentarzyska w obiektywie Zdzisława Malinowskiego. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 257–260.

Wystawa w Galerii Brama Bielańska w Muzeum X Pawłowo Cytadeli Warszawskiej (Oddziale Muzeum Niepodległości), 10 I – 4 III 2018 r.

1593. ZNAKI wolności. O trwaniu polskiej tożsamości narodowej. Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, 10 listopada 2018

– 31 marca 2019. Red. nauk. Tadeusz Wolsza, Irena Kossowska. Warszawa 2018 Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum 8° ss. 543, nlb. 4, il.

Publikacja towarzysząca wystawie.

Z treści: Kossowska Irena, Kossowski Łukasz: Epoka skupiona w jedną chwilę s. 13–16; Kornat Marek: Sprawa polska na arenie międzynarodowej 1831–1918 s. 21–25; Jastrzębska-Golonka Danuta: Wyobrażenia o równości, wolności i niepodległości w polskiej literaturze pięknej (do 1914 r.) s. 27–30; Suleja Włodzimierz: Kosynierzy, powstańcy, strzelcy s. 39–41; Suleja Włodzimierz: Legionowe szlaki s. 55–57; Marcinkiewicz-Kaczmarczyk Anna: Kobiety na rzecz niepodległości 1914–1918, 1939–1945 s. 59–61; Kornat Marek: Sprawy mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej s. 77–80; Nowak Andrzej: Walka o granice odradzającego się państwa s. 99–104; Wolsza Tadeusz: Na wysokości zadania. Sportowe w walce o niepodległość 1914–1921, 1939–1945 s. 107–111; Jastrzębska-Golonka Danuta: Obraz Józefa Piłsudskiego i Legionów w poezji, prozie i pieśni (1918–1939) s. 135–138; Odziemkowski Janusz: II Rzeczypospolita: edukacja, nauka, gospodarka, wojsko i sport s. 153–156; Suleja Włodzimierz: Parlamentaryzm i konstytucje w II Rzeczypospolitej s. 173–175; Zwierzchowski Piotr: Na srebrnym ekranie. Niepodległość w polskim filmie fabularnym s. 205–207; Ptasieńska Małgorzata: Artystyczna awangarda Warszawy w II RP s. 209–213; Wolsza Tadeusz: Wojna i okupacja. Zbrodnie niemieckie i sowieckie w latach 1939–1945 s. 235–238; Ney-Krwawicz Marek: Fenomen Polskiego Państwa Podziemnego s. 253–256; Żaryn Jan: Polacy ratujący Żydów s. 259–263; Ney-Krwawicz Marek: Wzorcowe konspiracje – Polska Organizacja Wojskowa – Armia Krajowa s. 277–280; Wolsza Tadeusz: Polskie państwo na obczyźnie 1939–1990 s. 295–298; Musiał Filip: Powojenne podziemie niepodległościowe 1944/1945–1963 s. 319–322; Kosiński Krzysztof: Stalinizacja Polski (komuniści u władzy) s. 337–340; Wolsza Tadeusz: Na przekór komunistom. Działalność Radia Wolna Europa i innych rozgłośni polskojęzycznych po II wojnie światowej s. 343–346; Cenciekiewicz Sławomir: Komunizm zbrodnie s. 349–353; Wawer Zbigniew: Polskie Siły Zbrojne na obczyźnie s. 365–370; Żaryn Jan: Millenium w kraju i na uchodźstwie s. 393–395; Kosiński Krzysztof: Codziennosc w PRL s. 397–401; Cenciekiewicz Sławomir: Idee niepodległości i demokracji w działalności ruchów antykomunistycznych w PRL s. 431–434; Rutkowska Iwona: Powstania, bunt i protesty 1956–1980. Narodziny NSZZ „Solidarność” s. 451–453; Jastrzębska-Golonka Danuta: Poezja oraz pieśni czasów niezłomnych i „Solidarności” s. 457–460; Cenciekiewicz Sławomir: Stan wojenny (13 grudnia 1981 – 22 sierpnia 1983 r.) s. 475–478; Kaliski Bartosz: Drugi obieg wydawniczy w Polsce w latach 1976–1990 s. 481–483; Suleja Włodzimierz: Okragły stół – cezura w dziejach powojennej Polski? O nowej periodyzacji w latach 1944–1989 s. 509–513; Wolsza Tadeusz: Grób Nieznanego Żołnierza – panteon niezłomnych s. 521–525.

Toż w jęz. ang.: Signs of freedom. About the endurance of the Polish national identity. Znaki wolności. O trwaniu polskiej tożsamości narodowej. Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, November 10, 2018 – March 31, 2019. Warsaw 2018.

1594. ŻMUDZIŃSKI Jerzy: Wystawa „Koronacja papieska obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej na Jasnej Górze w 1717 r. i jej jubileusz”. 3 sierpnia – 12 września 2017. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4: 2017 [dr.] 2018 s. 317–320.

Na Zamku Królewskim w Warszawie.

Węgorzewo

1595. HUBACZ Łukasz Józef: Wierni towarzysze. Manierki wojskowe z czasów poprzedzających odzyskanie przez Polskę niepodległości.

Węgorzewo 2018 Muzeum Kultury Lud. w Węgorzewie 8° ss. 80, il.

Katalog wystawy, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, 13 IV – 30 XI 2018 r.

Wrocław

1596. FERCOWICZ Barbara, Piotrowska Maria: Sztuka druku. Europejskie oficyny wydawnicze w starodrukach Biblioteki Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Katalog wystawy. Wrocław 2018 MN 4° ss. 111, nlb. 1, il.

Wrocław, 22 V – 15 VII 2018 r.

1597. GRUPA Krakowska 1932–1937. Pod red. Barbary Ilkosz. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 331, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 2 XII 2018 – 31 III 2019 r.

Treść: Oszczanowski Piotr: Przedmowa. Preface s. 8–9; Betlej Andrzej: Przedmowa. Preface s. 10–11; Ilkosz Barbara: Wstęp. W kręgu Krupy Krakowskiej. Introduction. About the Kraków Group s. 12–17; Budziałek Anna: Życie artystyczne w Krakowie w okresie międzywojennym s. 22–45; Bojarow Andrij: „Demonstracja obrazów”. O środowisku artystycznym Lwowa w latach 30. XX w. s. 46–59; Ilkosz Barbara: Historia i twórczość Grupy Krakowskiej s. 60–163; Czerska Karolina: O kilku eksperymentach w teatrze Cricot (Henryk Wiciński i Maria Jarema) s. 164–185; Artyści Grupy Krakowskiej. Oprac. Anna Budziałek s. 186–307; Przypisy s. 309–317; Wykaz prac ekspozycyjnych na wystawie s. 319–328; Archiwalia i wybrana literatura s. 329.

1598. [KAMIŃSKI Łukasz]: Raj doczesny komunistów. Wrocław [2018] Ośr. „Pamięć i Przyszłość” 8° ss. 156, nlb. 4, il.

Katalog wystawy, Centrum Historii Zajezdnia, Wrocław, grudzień 2018 – marzec 2019 r.

Toż w jęz. ang.: *Communist earthly paradise*. Wrocław 2018.

1599. [KOZARSKA-ORZESZEK Barbara]: Order Orła Białego w 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości w zbiorach Muzeum Sztuki Medalierskiej Oddziału Muzeum Miejskiego Wrocławia. Tekst katalogu i wybór fot. Barbara Kozarska-Orzeszek; współpr. red. Katarzyna Ślipko-Jastrzębska. Wrocław 2018 Muzeum Miej. Wrocławia 8° ss. 24, il.

Katalog wystawy, Wrocław, 30 XI 2018 – 27 I 2019 r.

1600. ŁUBOCKI Jakub Andrzej: Okładki druków muzycznych jako ważne zagadnienie badawcze na marginesie wystawy „Obrazki z nut” (Wrocław, 19 stycznia – 28 lutego 2018). *Studia o Książce i Informacji* [T.]: 37 2018 s. 215–219.

1601. MIGRACJE. Sztuka późnośredniowieczna na Śląsku. Red. nauk. Agnieszka Patała; aut. not katalogowych Jan Gromadzki [i in.]. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 319, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 9 X – 30 XII 2018 r.

Treść: Oszczanowski Piotr: Przedmowa s. 7–8; Patała Agnieszka: Wstęp s. 9–10; Myśliwski Grzegorz: Ziemia obiecana czy przystanek? Śląsk jako cel i etap migracji kupców i przedsiębiorców w średniowieczu (XII–XV w.) s. 13–19; Manikowska Halina: (Nie)spotkanie pielgrzymów ze sztuką s. 21–37; Patała Agnieszka: Obey i nieuchwytni. Aktywność pracowni Wilhelma Kalteysena von Oche, Mistrza Lat 1486–1487 i Mistrza Polityky z Gościszowic s. 39–61; Kaczmarek Romuald: Jakob Beinhart – kariera imigranta. Uwagi o genezie stylu i wczesnych pracach mistrza s. 63–77; Gromadzki Jan: Śląskie malarstwo miniaturowe od ok. 1440 r. do końca epoki gotyku s. 79–93; Patała Agnieszka: Hans Pleydenwurff nad Odrą i wrocławskie konteksty s. 95–107; Knüvener Peter: Obecność dzieł i wpływów sztuki śląskiej na Łużycach i w Brandenburgii w późnym średniowieczu s. 109–119; Chmielewski Krzysztof: Technika i technologia malarstwa śląskiego w okresie późnego gotyku. Zarys wybranej problematyki s. 121–137; Katalog s. 140–299; Literatura s. 303–315.

1602. MIKOŁAJEK Zuzanna: Entliczki, pentliczki, czarodziej i księżniczki. Baśnie, bajki i zabawy w dawnej grafice i rysunku. Książka dla dzieci i dorosłych. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 63, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, 23 I – 18 III 2018 r.

1603. O SZLACHETNĄ wartość dzieła. Artyści i konserwatorzy Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu dla potrzeb konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Red. katalogu Anna Babicka, Anna Poznańska; tł. Sylwia Helim. Wrocław 2018 ASP im. Eugeniusza Gepperta 8° ss. 55, nlb. 1, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Wystawa, Galeria Neon, Wrocław, 8–23 XI 2018 r.

1604. OBRAZKI z nut. Druki muzyczne od końca XIX do połowy XX wieku z kolekcji Pawła Banasia. Wystawa w Dolnośląskiej Bibliotece Publicznej im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu, styczeń/luty 2018. Oprac. red. i korekty Jacek Czarnik, Anna Ćwik. Wrocław 2018 Dolnośląska Bibl. Publ. im. Tadeusza Mikulskiego 8° ss. 34, nlb. 1, tabl. 16, il.

1605. PRAWEM naszym – zmartwychwstanie. Katalog wystawy 11 grudnia 2018 – 24 marca 2019. Wrocław 2018 ZNiO 8° ss. 80, il.

Muzeum Pana Tadeusza, Ossolineum we Wrocławiu.

Treść: Juzwenko Adolf: Zmagania o Niepodległą s. 5–9; Orzeł Małgorzata: Z romantycznych tęsknot – droga do Niepodległej s. 13–33; Koniarek Łukasz: Ku Niepodległej – ostatnie lata zaboru s. 37–54; Urbanek Mariusz: Piłsudski – dzieje legendy s. 59–71; Spis obiektów prezentowanych na wystawie „Prawem naszym – zmartwychwstanie” s. 74–80.

1606. SKARB Średzki. Trzydziestolecie odkrycia. Pod red. Jacka Witeckiego. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 303, il.

Publikacja towarzysząca wystawie w Muzeum Narodowym we Wrocławiu, 2 X – 30 XII 2018 r.

1607. TADEUSZ Kościuszko (1746–1817). Syn wolności. Red. katalogu Katarzyna Ślipko-

-Jastrzębska; oprac. not katalogowych zabytków Muzeum Miejskiego Wrocławia – Muzeum Sztuki Mieszczańskiej – Jan J. Trzynadłowski, Muzeum Sztuki Medalierskiej – Dagna Kochanowska, Barbara Kozarska-Orzeszek, Krystyna Zięba, Muzeum Militariów – Mariusz Cieśla. Wrocław 2018 Muzeum Miej. 8° ss. 239, il.

Tręść: Łagiewski Maciej: Przedmowa s. 7–8; Banknoty z wizerunkiem Tadeusza Kościuszki s. 9–21; Kozarska-Orzeszek Barbara: Wprowadzenie s. 22–23; Katalog zabytków s. 29–237; Literatura s. 238–239.

1608. WITECKI Jacek: Skarbiec. Złotniczo Archikatedry Wrocławskiej. Wrocław 2017 Muzeum Nar. 4° ss. 179, nlb. 1, il.

Katalog wystawy, Wrocław, 12 VI – 24 IX 2017 r.

Rec.: Łyczak Bartłomiej, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 283–286.

Zgierz

1609. [KUSTOSIK Bogusław, Rubacha Maciej]: Polskie drogi do niepodległości. Katalog wystawy czasowej zorganizowanej przez Muzeum Miasta Zgierza z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. [Tekst i wybór zdjęć] Bogusław Kustosik, Maciej Rubacha, współpr. Łukasz Zalewski. Zgierz 2018 Muzeum Miasta Zgierza 4° ss. 19, il.

Muzeum Miasta Zgierza, 8 XI 2018 – 24 II 2019 r.

Zielona Góra

1610. [GRELEWICZ Beata, Polak-Woźniak Alina]: „Archivum Grünbergensium”. Zielo-

nogórskie manuskrypty z lat 1382–1799. Ze zbiorów Archiwum Państwowego w Zielonej Górze, Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze oraz z kolekcji prywatnych. Zielona Góra 2018 Muzeum Ziemi Lubuskiej 4° ss. nlb. 16, il.

Katalog wystawy, Muzeum Ziemi Lubuskiej, Zielona Góra, 12 IX – 28 X 2018 r.

1611. WANATKO Grzegorz: 100-lecie kościoła pw. Najświętszego Zbawiciela w Zielonej Górze 1917–2017. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 493–504.

Wystawa, Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze, 25 I – 19 III 2017 r.

Wystawy zagraniczne

Austria

1612. KROCHMAL Jacek: Wystawa „Jan III Sobieski. Polski król w Wiedniu” (Wiedeń, 7 VII–1 XI 2017). *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 369–373.

Chiny

1613. IMAGING Poland. Polish film poster exhibition 13–21 September 2018. Presented by Hong Kong Design Institute and University of the Arts Poznan. Poznan 2018 Univ. of Arts 8° ss. 96, nlb. 3, il.

4. MATERIAŁY IKONOGRAFICZNE

Albumy, fotografie

Zob. poz. 8593, 10550.

1614. 100 FOTOGRAFII Zawichostu. 100-lecie odzyskania niepodległości. Aut. Marek Florek, Tomisław Giergiel, Piotr Jamski, Kinga Kędziora-Palińska, Patrycja Sus-Lityńska. Zawichost 2018 Miej.-Gm. Ośr. Kultury 4° ss. 101, il.

Rec.: [Burek Krzysztof] kb: Zawichost w stu ujęciach. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 88–89.

1615. 100 LAT w służbie Niepodległej. Straż Ochrony Kolei 1918–2018. Red. Józef Hałyk. Warszawa–Rzeszów 2018 WBX Studio Graficzne, Drukarnia, Wydaw. 4° ss. 48, il.

1616. 100 OBRAZÓW z historii Polski. Red. Renata Gluza. Poznań 2018 Fund. Grand Press 4° ss. nlb. 1, 216, il.

Tyt. równol.: 100 photos from Polish history.
Tekst równol. pol., ang.

1617. 100 POMNIKÓW historii. Zespół red. Elżbieta Jagielska, Mariusz Czuba, Anna Hanaka, Anna Wawrzyńczuk. Warszawa 2018 Nar. Inst. Dziedzictwa 4° ss. 411, nlb. 1, il., mapy.

Toż w jęz. ang.: 100 monuments of history. Historic sites of particular importance in Poland. Warsaw 2018.

1618. 100 x 100. Sto zdjęć z okazji stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości. One hundred photographs to celebrate the 100th anniversary of Poland regaining independence. Aut. tekstów i opisów do zdjęć Danuta Jackiewicz-Król [i in.]. Warszawa 2018 Nar. Archiwum Cyfrowe; NDAP 4° ss. 193, nlb. 3, il.

Tekst równol. pol., ang.

1619. 2. ESKADRA Wywiadowcza (1918–1921) w fotografiach z albumu Feliksa Przystupy. Konsultacja i opis techniczny samolotów Łukasz Wiśniewski. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 21–40.

Fotografie eksponowane na wystawie plenerowej na pl. Kościuszki w Łęcznej zorganizowanej w okresie 1 VII – 15 IX 2018 r. przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łęczyńskiej i Centrum Kultury.

1620. 35 LAT ZPAMiG. Oprac. merytoryczne i red. Iwona Nielubowicz. Warszawa 2018 Zw. Pol. Artystów Malarzy i Grafików 4° ss. 83, il.

Związek Polskich Artystów Malarzy i Grafików, l. 1984–2018.

1621. 70 LAT dumnej historii 1947/2017. WKS Śląsk Wrocław. Wielka księga piłkarska. Aut. Przemysław Piwowarski, Krzysztof Mielczarek, Radosław Osowski, Agnieszka Smakowska. Wrocław 2018 Stow. Wielki Śląsk 4° ss. 700, il.

1622. ALBUM Legionów. Oprac. hist. fotografii Marcin Kolasa. Kielce 2018 Muzeum Historii Kielc 8° ss. 42, il.

Album fotografii Legionów Polskich.

1623. ALBUMY kwiatowe Elizy Orzeszkowej. Wstęp Magdalena Jonca; komentarz Zbigniew Mirek. Wrocław 2018 Ossolineum 4° ss. 95, nlb. 1, il. (Osso Wczoraj i Dziś).

Zielnik z l. 1880–1910.

1624. ANDRZEJEWSKI Dariusz: Dawne Nowe Miasto Lubawskie w stu ilustrowanych opowieściach. Dąbrówno 2018 Retman 8° ss. 112, il.

Na pocztówkach z l. 1869–1939.

1625. ARTYŚCI Andersa. Scena i estrada. Anders artists on stage. Oprac. Jarosław Koźmiński. Londyn–Warszawa 2018 Fund. „Tow. Projektów Edukacyjnych” 4° ss. 203, il. + dysk optyczny (DVD).

1626. AUSCHWITZIN luonnoslehtiö. Toimitannut Agnieszka Sieradzka; suomentanut Tapani Kärkkäinen. Oświęcim 2018 Auschwitz-Birkenauun valtiollinen museo 8° ss. 67, il.

Tytuł oryg.: Szkiecownik z Auschwitz. Oświęcim 2016.

1627. BARTOSZEK Jan: Ziemia świętych i błogosławionych. Relikwie i relikwiarze Diecezji Tarnowskiej. W obiektywie Kamila Bańkowskiego. Tarnów 2018 Jan Bartoszek 4° ss. 248, il.

1628. BAZYLIKA Metropolitalna. Katedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Lwowie. Zdj. Dawid Sikora; red. Jarosław Kurzawa, Tadeusz Józef Słobodzian. Świdnica 2018 Stow. Rewaloryzacji i Konserwacji Zabytków Architektury M. Świdnicy 4° ss. 71, nlb. 1, il.

W komplecie z: Na ratunek katedrze. Historia ocalenia od ruiny. [T.] 2. Zob. poz. 1956.

Całość w etui.

1629. BECKER Paweł: Album Adeli Łukiewskiej [1873–1941]. Wąbrzeźno 2018 WDK; Wąbrzeskie Zakł. Graf. 8° ss. 37, il.

Architektura Wąbrzeźna w l. 1904–1929.

1630. BIESZCZADY, Gorgany i Czarnohora w starej fotografii. Podpisy, wybór fotografii i oprac. red. Jan Łoziński. Olszanica 2018 Bosz Szymanik i Wspólnicy 4° ss. 111, nlb. 1, il. (Foto Retro).

1631. [BOENISCH Maciej]: Samorządność i niepodległość. Pruszków w dobie walki o niepodległość 1844–1928. Koncepcja ogólna i układ albumu, wybór il., tekst Maciej Boenisch. Pruszków 2018 Muzeum Dulag 4° ss. 174, nlb. 2, il.

1632. BORKOWSKA Małgorzata: Żarnowiec. Dzieje klasztoru 1224–1246–2018. Album. Zdj. Edmund Kamiński. Żarnowiec 2018 Zgrom. Zakonne Sióstr Benedyktynek 8° ss. 168, il.

Klasztor cysterek i opactwo benedyktynek.

1633. BP JULIUSZ Bursche w Wiśle. Ślady pamięci zatrzymane w kadrze. Fot. Stefan Bursche; tekst, oprac. i red. Danuta Szczypka, Maria Szlaur-Bujok. Wisła 2018 Urząd Miej.; MBP im. Jana Śniegonia 8° ss. 84, il.

1634. BRAKOWSKA Katarzyna, Karolewski Łukasz: Pułkownik Józef Hartman [1898–1979]. Colonel Józef Hartman. Warszawa 2018 Nar. Archiwum Cyfrowe; wespółpr. z Fund. im. Cichociemnych Spadochroniarzy Armii Krajowej 4° ss. 239, nlb. 2, il. + dysk optyczny (CD).

Tekst równol. pol., ang.

1635. BUCKI Przemysław: Wierzchlas na starej fotografii. Wierzchlas–[Luciejów] 2018 Ochotnicza Straż Pożarna; Joanna Tyluś-Malak – Wydaw. Kurza Stopka 4° ss. 151, il.

1636. BUŁHAK Jan: Jan Bułhak. Wilno i Wileńszczyzna w obrazach fotograficznych Jana Bułhaka. Wilno and the Wilno region in the photographic images of Jan Bułhak. Aut. tekstów Mariola Balińska, Maciej Szymanowicz; red. Małgorzata Taraszkiewicz-Zwolicka; tł. Marta Skibińska. Gdańsk 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 197, nlb. 3, il.

J. Bułhak (1876–1950).

1637. BYTOWIACY na starej fotografii. [Aut. projektu Jolanta Turzyńska]. Bytów 2018 Stow. Przyj. Szkoły „Zawsze Razem” 8° ss. 64, il.

1638. CYMELIA grudziądzkiej fotografii ze zbiorów Muzeum w Grudziądzu i Zbigniewa

Zawadzkiego. *Zimelin der Graudener Fotografie aus Sammlungen des Museums in Grudziądz und Zbigniew Zawadzki*. Oprac. Dawid Schoenwald; tł. Józef Jarosz. Grudziądz 2018 Muzeum im. ks. dr. Władysława Łęgi 4° ss. 414, nlb. 2, il.

Tekst równol. w jęz. pol., niem.
Lata 1851–1944.

1639. CZŁUCHOWIANIE 1945–2015. Red. nacz. Dorota Ciepłińska. Człuchów–Kwidzyn 2018 Urząd Miej.; Tow. Miłośn. Ziemi Człuchowskiej; Vega Studio Adv. Tomasz Müller 8° ss. 200, il.

Album fotografii.

1640. „DAR Młodzieży”. 35 lat. [Aut.] Lechosław Bar, Tomasz Degórski, Aleksander Gosk, Cezary Spigarski; tł. Danuta Korta. Gdynia–Gdańsk 2018 Fund. Lechosława Bar Wsparcia „Daru Młodzieży”: Fund. Promocji Przemysłu Okrętowego i Gospodarki Morskiej 8° ss. 127, nlb. 5, il.

Tekst równol. pol., ang.

1641. DAWNE Zawiercie. Album fotograficzny. Przygotował zespół Janusz Bieńkowski [i in.]. Zawiercie 2018 Ewerro 4° ss. 164, il.

Tekst równol. pol., ang.
Lata 1891–1989.

1642. DAWNO temu w Tomaszowie... Tomaszów i tomaszowianie na starej fotografii i pocztówce. Cz. 1. Oprac. merytoryczne i tekst wprowadzający Daniel Warzocha, Jolanta Goździk. Tomaszów Mazowiecki 2018 Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim im. A. hr. Ostrowskiego 8° ss. 128, nlb. 1, il.

Lata 1801–2000.

1643. DĄBROWSKI Paweł: Kapliczki i krzyże przydrożne Ziemi Wąbrzeskiej. Album. Współpr. Zbigniew Markiewicz, Dominik Marzec. Wąbrzeźno 2017 Wąbrzeski Dom Kultury 8° ss. 131, il.

Lata 1850–2017.

Toż. Wyd. 2. Wąbrzeźno 2018 ss. 182, nlb. 1, tabl. 1, il.

1644. DENIS Elżbieta, Swącha-Broda Joanna: Mojemu miastu. Początki Świdnika w fotografii. Świdnik 2018 Elżbieta Denis 8° ss. 246, nlb. 4, il.

1645. DOBKIEWICZ Andrzej: Królewskie miasto Lwów na dawnych pocztówkach. Współpr. Natalia Budzyńska. Świdnica–Piaseczno 2018 Kubara Lamina – Wydaw. Errata 4° ss. 149, il.

1646. DOBKIEWICZ Andrzej, Nowotny Sobiesław: Miasto i gmina Bolków na dawnych

pocztówkach. *Stadt und Gemeinde Bolkenhain in alten Ansichtskarten*. Tł. na jęz. niem. Sobiesław Nowotny. Świdnica–Piaseczno 2018 Errata – Kubara Lamina 4° ss. 151, nlb. 1, fot.

Tekst równol. pol., niem.
Lata 1880–1945.

1647. DOBKIEWICZ Andrzej, Nowotny Sobiesław: Świdnica na dawnych pocztówkach. T. 1. *Schweidnitz in alten Ansichtskarten*. Bd. 1. Wyd. 3, popr. i uzup. Świdnica–Piaseczno 2018 Errata – Kubara Lamina 4° ss. 152, il.

Tekst równol. pol., niem.
Wyd. 1. 2015.

Toż. Świdnica na dawnych pocztówkach. T. 2. *Schweidnitz in alten Ansichtskarten*. Bd. 2. Świdnica on old postcards. Vol. 2. Wyd. 2, popr. i uzup. Tł. na jęz. niem. Grzegorz Szwegler, tł. na jęz. ang. Alina Formal, Joanna Dolińska-Romanowicz. Świdnica–Piaseczno 2018 Errata – Kubara Lamina 4° ss. 168, il.

Tekst równol. pol., ang., niem.
Wyd. 1. 2016.

Toż. Świdnica na dawnych pocztówkach. T. 3. *Schweidnitz in alten Ansichtskarten*. Bd. 3. Tł. na jęz. niem. Sobiesław Nowotny. Świdnica–Piaseczno 2018 Errata – Kubara Lamina ss. 152, il.

Tekst równol. pol., niem.
Lata 1850–1945.

T. 1. 2015.

1648. DOBKIEWICZ Andrzej, Nowotny Sobiesław: Ząbkowice Śląskie na dawnych pocztówkach. T. 1: Z kolekcji Stanisława Ignaciuka. *Frankenstein in alten Ansichtskarten*. Bd. 1: *Aus der Sammlung von Stanisław Ignaciuk*. Tł. Sobiesław Nowotny. Świdnica–Piaseczno 2018 Errata – Kubara Lamina 4° ss. 160, il., mapy.

Toż. Ząbkowice Śląskie na dawnych pocztówkach. T. 2: Z kolekcji Stanisława Ignaciuka. *Frankenstein in alten Ansichtskarten*. Bd. 2: *Aus der Sammlung von Stanisław Ignaciuk*. Tł. Sobiesław Nowotny. Świdnica–Piaseczno 2018 ss. 152, tabl. k. 2, il., mapy.

Tekst równol. w jęz. pol., niem.
Lata 1898–1940.

1649. DOBRŃSKI Adam Czesław, Worowska Anna: Wieś podlaska. Białystok–Ciechanowiec 2018 Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka Instytucja Kultury Woj. Podlaskiego 4° ss. 174, nlb. 1, il., mapy.

Lata 1358–2018.

1650. DOM Kombatanta Polskiego im. gen. Władysława Andersa w Paryżu. *Dzieje Stowarzyszenia Byłych Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji*. Fotograficzna dokumentacja wojennych losów ich członków. Fot., tł., red. nauk. Hanna Olejniczak-Zaworonko. Warszawa–Paryż 2018 Nar. Inst. Pol. Dziedzictwa Kulturowego za Granicą Polonika; Stow. Regards Multiples 8° ss. 270, nlb. 1, il.

1651. DROGA do Niepodległej Rzeczypospolitej. *Przemyskie epizody*. The road to

independent Republic of Poland. Przemysł episodes. Red. prowadząca Anna Nowak; wybór archiwaliów i oprac. komentarza Agnieszka Bobowska-Hryniewicz; tł. Aleksander Dubiel. Przemysł 2018 AP 8° ss. 150, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.

1652. DROGA do Niepodległości 1919–1921. Album. Wprow. i red. Tadeusz Skoczek; koncepcja albumu, wybór, oprac. il. i podpisy Jan Engelgard, Tadeusz Skoczek. Warszawa–Proszówki 2018 Muzeum Niepodległości; we współpr. ze Zw. Powiatów Pol.; Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza 4° ss. 270, nlb. 2, il. (Polskie Powstania Narodowe).

1653. DUKLA i okolice na starej fotografii. Pod red. Justyny Chabińskiej. Krosno 2018 Oficyna Wydawnicza RuthenicArt 4° ss. 123, il. Stow. Pod Karpatami.

1654. DUMA Robert: Gorzanów na dawnych pocztówkach. Grafenort auf alten Ansichtskarten. Gorzanów on old postcards. Gorzanów na starych pohlednicích. Gorzanów–Polanica-Zdrój 2018 Press Forum 4° ss. 151, nlb. 1, il., mapy.

Tekst równol. pol., niem., ang., czes.

1655. DYMITROWSKI Jacek: Dębica dawniej, Dębica dzisiaj. Wiek przemian. Tł. Teresa Berka-Dudzińska. Dębica 2018 Muzeum Region. 8° ss. 141, il., mapa.

1656. [DYMOWSKA Teresa, Małek Zofia, Mizak Tomasz]: Pomniki pamięci, pomniki niepamięci. Tekst i oprac. Teresa Dymowska, Zofia Małek, Tomasz Mizak; współpr. Marek Kucharski. Puławy 2018 Tow. Przyj. Góry Puławskiej 8° ss. 60, il. Tow. Przyj. Góry Puławskiej. (Kartki z Historii Góry Puławskiej i Okolic).

Cmentarze, Góra Puławska (pow. puławski) w l. 1849–2018.

1657. DZIEDZIC Krzysztof: Pozdrowienie z Oleśnicy. Pocztówki z lat 1896–1944 z kolekcji Autora. Gruss aus Oels. Postkarten von 1896 bis 1944 aus der Sammlung des Autors. Na niem. przeł. Jacek Rzeszutnik. Wyd. 2, zm. Oleśnica–Wrocław 2018 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 255, nlb. 1, il.

Tekst równol. w jęz. pol., niem.

Toż. Pozdrowienie z Oleśnicy 2. Pocztówki z lat 1898–1944 z kolekcji autora. Oleśnica 2010 Bibl. i Forum Kultury ss. 273, il. Wyd. 1. 2010.

1658. EYSYMONTT Rafał: Miasta Dolnego Śląska na fotografii lotniczej. Fot. współczesne Stanisław Klimek. Wrocław–Marburg 2018 Via Nova; Herder-Inst. 8° ss. 159, nlb. 1, il.

(Materialien zur Kunst, Kultur and Geschichte Ostmitteleuropas; t. 4).

Toż w jęz. niem.: Städte Niederschlesiens im Luftbild. Wrocław 2018.

1659. [FABIAŃSKA Barbara, Jurkiewicz Przemysław]: Wielkopolska u drzwi II Rzeczypospolitej. Między rozejmem w Compiègne a traktatem pokojowym w Wersalu 11 listopada 1918 – 28 czerwca 1919. Wielkopolska at the door of the Second Republic of Poland. Between the armistice [!] of Compiègne of 11 November 1918 and the peace treaty of Versailles of 28 June 1919. Wielkopolska an der Schwelle der Zweiten Polnischen Republik. Vom Waffenstillstand von Compiègne bis zur Friedenskonferenz in Versailles, 11. November 1918 – 28. Juni 1919. Tekst i wybór cytatów Barbara Fabiańska, Przemysław Jurkiewicz; autorzy tekstów do wyd. 2. Piotr Grzelczak, Michał Krzyżaniak. Wyd. 2, uzup. Poznań 2018 Wielkopolskie Muzeum Niepodległości 8° ss. 127, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., ang., niem.

Wyd. 1 pt. Fabiańska Barbara, Jurkiewicz Przemysław: Wielkopolska u drzwi II Rzeczypospolitej. Między traktatami pokojowymi wielkich mocarstw 11 listopada 1918 – 28 czerwca 1919. Greater Poland and the gate of the Second Republic. In between the great powers' peace treaties 11 November 1918 – 28 June 1919. Grosspolen an der Schwelle zur Zweiten Polnischen Republik. Zwischen den Friedensverträgen der grossen Mächte 11. November 1918 – 28. Juni 1919. Tekst i wybór cytatów Barbara Fabiańska, Przemysław Jurkiewicz. Poznań 2009.

1660. FOLGA-JANUSZEWSKA Dorota: Oto sztuka polskiego plakatu. Koncepcja merytoryczna, tekst, wybór i układ ilustracji Dorota Folga-Januszewska; koncepcja artystyczna i projekt graficzny Lech Majewski. Wyd. 1, popr. Olszanica 2018 Wydaw. Bosz Szymanik i współnicy 4° ss. 599, il.

Toż w jęz. ang.: The art of Polish poster. Transl. Cyryl Swift, Małgorzata Kowalczyk. Olszanica 2018.

Lata 1901–2018.

1661. FOTOGRAFICZNY zarys dziejów. Kłobuck 1890–1980. Red. katalogu Małgorzata Leszczyńska, Elżbieta Siwik. Kłobuck–Borowianka 2018 Gm. Kłobuck; Druk-Allegro 4° ss. 215, il.

1662. FOTOGRAFOWIE białostoccy przed i za obiektywem 1915–1939. [Aut.] Wiesław Wróbel, Marek Gajewski, Małgorzata Dolistowska, Jolanta Szczygieł-Rogowska, Jerzy Górko. Białystok 2018 Białostocki Ośr. Kultury; Muzeum Wojska 4° ss. 335, nlb. 1, il.

Tyt. równol.: Białystok photographers on either side of the lens 1915–1939.

Tekst równol. pol., ang.

1663. GAJOWNICZEK Zygmunt Tomasz: Latowicz w wolnej Polsce. Album. Latowicz 2018 Urząd Gm. Latowicz; Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 144, il., mapy.

Lata 1918–1939.

1664. GATYS Irena, Gatys Roman: Fabryka Porcelany Huta Franciszka Ruda Śląska Bykowina. Nakło Śląskie 2014 Stow. Miłośn. Śląskiej Porcelany i Widokówki 8° ss. 139, tabl. 5, il.

Lata 1930–2012.

1665. GATYS Irena, Gatys Roman: Fabryki porcelany Górnego Śląska. Nakło Śląskie 2011 Stow. Miłośn. Śląskiej Porcelany i Widokówki 4° ss. 139, il.

Lata 1813–2011.

1666. GATYS Irena, Gatys Roman: Wzornictwo przemysłowe fabryki porcelany Krister – Wawel – Kristoff w Wałbrzychu 1831–2014. Nakło Śląskie 2015 Stow. Miłośn. Śląskiej Porcelany i Widokówki 4° ss. 247, il.

1667. GDAŃSK dawniej i dziś. Danzig früher und heute. Gdańsk before and today. Red. prowadzący Marzenna Bracka-Kondracka; oprac. historyczne – opisy pocztówek Grzegorz Krzyżowski, Monika Bławat-Krzyżowska. Gdańsk 2018 Uran Michał Kondracki 4° ss. 176, il., mapy.

Tekst równol. pol., niem., ang.

1668. GDYNIA dawniej i dziś. Gdynia früher und heute. Gdynia before and today. Red. prowadzący Marzenna Bracka-Kondracka; oprac. historyczne – opisy pocztówek Grzegorz Krzyżowski, Monika Bławat-Krzyżowska. Gdynia–Gdańsk 2018 Uran Michał Kondracki 4° ss. 144, il., mapy.

Tekst równol. pol., niem., ang.

1669. GŁĘBOCKI Karol, Śmigieński Tomasz: Wysokie Mazowieckie w fotografii w 100-lecie Odzyskania Niepodległości Polski 1918–2018. Wysokie Mazowieckie–Białystok 2018 Buk 4° ss. 255, nlb. 1, il.

1670. GŁÓWNY Urząd Statystyczny. 100 lat na fotografiach 1918–2018. Statistics Poland. 100 years on photographs. Zespół autorski, kierujący Renata Bielak. Warszawa 2018 Zakł. Wydawnictw Statystycznych 8° ss. 107, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

1671. GMINA Brzeźnica. Album starej fotografii. Tekst i oprac. Wiesława Jarguz. Wadowice–Brzeźnica 2018 Grafikon; Gm. Bibl. Publ. 4° ss. 240, il.

1672. GMINA Wielgie w starej fotografii. Fotografie zebrali i oprac. Alicja Bienkowska, Dariusz Chrobak, Marek Grzymowicz. Toruń–Wielgie 2014 Pol. Wydaw. Reklamowe; na zlec. Ośr. Kultury i Bibl. Gm. Wielgie 4° ss. 88, il.

Toż. Wyd. 2. Toruń–Wielgie 2014.

1673. GOLICKI Józef: Album tczewski. Fotografie do 1945 roku. [Cz.] 5. Tczew 2018 Gazeta Reklamowa, Agencja Impresaryjna Pop&Art 8° ss. 143, nlb. 1, il.

Cz. 1. 2013.

1674. [GRETZYNGIER Robert]: Siła nośna. Historia polskiego lotnictwa wojskowego. Lift force. History of Polish military aviation 1918–2018. Aut. tekstów Robert Gretzyngier. Warszawa–Dęblin 2018 Wojsk. Inst. Wydawniczy; Muzeum Sił Powietrznych 8° ss. 238, il. (Biblioteka Polski Zbrojnej).

Tekst równol. pol., ang.

1675. HARCERSKA wędrówka przez stulecie. 100 lat bydgoskiego harcerstwa w fotografii. Zespół red. Piotr Grądziel, Michał Butkiewicz, Piotr Nawrocki, Robert Sawicki. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Pejzaż 8° ss. 287, nlb. 1, il.

1676. HEJ Sobótka w Uhowie nad Narwią – 50 lat. Red. Jerzy Barańczuk, Dariusz Gumowski, Grzegorz Perkowski, Łukasz Romanowicz; fot. Jerzy Barańczuk [i in.]. Łapy 2018 Wydaw. Dom Kultury 4° ss. 64, il.

Noc świętojańska, od l. 60. XX w.

1677. HISTORIA szkoły w fotografii. Z dziejów Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Łukowie. 1918–2018. Red. Michał Bartosz Mojski. Łuków 2018 I LO im. Tadeusza Kościuszki 4° ss. 219, nlb. 5.

Księga pamiątkowa.

1678. HUBACZ Franciszek: Strażnik kultury. Franciszek Hubacz 1931–2016. Tekst Jan Kuca, Zofia Tabin, Tomasz Ożóg. Jarosław 2018 Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich 8° ss. 444, nlb. 5, il.

Fotografie mieszkańców wsi pow. jarosławskiego z l. 1950–1984.

1679. HUCULSZCZYŻNA na dawnej pocztówce i fotografii. Wstęp Andrzej Karczmarski; Włodzimierz Szuchiewicz – tekst w albumie – wypisy z książki „Huculszczyzna”. Rzeszów 2013 Libra PL 4° ss. 134, nlb. 1, il.

1680. IKONY. Najpiękniejsze ikony w zbiorach polskich. Icons. The most beautiful icons in the Polish collections. Wstęp Barbara Kalinowska; tł. Teresa Bałuk-Ulewiczowa; red.

Anna Chudzik, Joanna Kułakowska-Lis. Olszanica 2013 Bosz 4° ss. 127, nlb. 1, il. (Art – Bosz).

Toż. Wyd. 2. Olszanica 2018 Bosz Szymanik i współnicy ss. 127, nlb. 1, il.

1681. INSUREKCJA kościuszkowska. The Kosciuszko uprising. Album. Pod red. Tadeusza Skoczka. Warszawa–Proszówki 2014.

Rec.: Żurawski Jacek A.: Pierwszy krok do zrzucenia niewoli to odważyć się być wolnym... *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 303–314.

1682. JAKUBOWSKA Jolanta, Słomska-Nowak Justyna: Wielkie kermasze, jarmarki i odpusty. Fotografie Bolesławy i Edmunda Zdanowskich. Toruń 2018 Muzeum Etnogr. im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej 8° ss. 201, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Lata 1927–1939.

1683. JAN Karski. Photobiography. Fotobiografia. Concept, choice of texts and graphic design Maciej Sadowski; transl. Klementyna Suchanow with Alan Lockwood. Warsaw 2014 Veda Publishers 4° ss. 193, nlb. 3, il.

1684. [JANUSZ Edward]: ...czas w kadrze zatrzymany. Edward Janusz i jego fotografie. [Tekst] Elżbieta Kaliszewska, Krystyna Krzysztofowicz; tł. Małgorzata Kliszewska. Rzeszów 2018 Fund. Rzeszowska 8° ss. 199, nlb. 4, il.

Tekst równol. pol., ang.
Edward Janusz (1850–1914).

1685. JASŁO. Dawne – zniszczone – odbudowane – współczesne. Pod red. Felicji Jałosińskiej. Jasło 2018 Stow. Miłośn. Jasła i Regionu Jasielskiego 4° ss. 189, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

1686. JÓZEF Piłsudski. Unikatowe zdjęcia. Cz. 1: Miłość i rodzina. Red. prowadzący Katarzyna Kucharczuk. Warszawa 2015 Dom Wydawniczy PWN – Grupa Wydawnicza PWN 16° ss. 46, nlb. 2, il.

Toż. Cz. 2: Wojna i polityka. Warszawa 2015 ss. 46, nlb. 2, il.

1687. KALISZANIE na dawnej fotografii. Fotografie ze zbiorów Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej. [Tekst] Sylwia Kucharska. Kalisz 2018 Muzeum Okręg. Ziemi Kaliskiej 8° ss. 95, nlb. 1, il.

1688. KAPLICA pw. Przemienienia Pańskiego w Halickich 1918–2018. Zabłudów 2018 Miejsk. Ośr. Animacji Kultury 8° ss. nlb. 56, il.

1689. [KARDAŚ Grzegorz]: Namysłów dawniej i dziś. 770 lat miasta. Zdj. Grzegorz Kardaś;

tekst Jadwiga Kawecka, Arkadiusz Oleksak. Namysłów–Kwidzyn 2018 Urząd Miejski; Vega Studio Adv. Tomasz Müller 8° ss. 48, il.

1690. KARNAS Grzegorz: Twierdza Przemysł. The Przemysł Fortress. Die Festung Przemysł. Przemysł 2017 Urząd Miejsk. 8° ss. nlb. 102, il.

1691. KASZA Ryszard: Powiat prudnicki. Historia dawną fotografią pisana. Prudnik 2018 Pow. Prudnicki 4° ss. 744, il.

1692. [KICIŃSKA Magdalena]: Teraz '43. Tekst Magdalena Kicińska; zdj. Marcin Dziezdzic; wstęp Henryk Grynberg. Warszawa 2018 Wielka Litera 8° ss. 373, nlb. 2, il.

Getto w Warszawie.

1693. KLAJNA Jacek: Chojnice na starych fotografiach. T. 1: (Do 1920 r.). Chojnice 2018 Urząd Miejsk. 4° ss. 176, il.

Od 1899 r.

1694. KLUSKIEWICZ Jarosław: Wspomnienia z Głogówka. Erinnerungen aus Oberglogau. Opole 2018 Wydaw. MS 4° ss. 318, nlb. 2, il.
Lata 1872–2018.

1695. [KNÖTEL Richard]: Gross-Glogau in den Jahren 1806–14. 63 Skizzen von Richard Knötel. Oprac. i przygot. do dr. Jerzy Dymytryszyn, Renata Matysiak, Eryka Stolarska; tł. Zofia Kaczyńska. Głogów 2018 Muzeum Archeol.-Hist. 4° ss. nlb. 8, 20 kart tablic.

Tekst równol. pol., niem.

Wydawnictwo jest kopią albumu z rysunkami Richarda Knötla znajdującego się w zbiorach Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Głogowie.

1696. KOLASA Alicja, Marek Renata, Seremet Anna: Gmina Spytkowice na starej fotografii. By czas nie zaćmił pamięci... Wadowice–Jarosławice–Spytkowice 2018 Grafikon; Gm. Bibl. Publ. 4° ss. 328, il., mapy.

1697. KORDACZUK Sławomir: Wojsko Polskie 1914–1939. Katalog pocztówek Siedleckiego Klubu Kolekcjonerów. Siedlce 2018 Muzeum Region.; PTTK. Oddz. „Podlasie” 8° ss. 232, il.

1698. KORONOWO i okolice – 650 lat. Tekst Katarzyna Karwat; fot. Marek Chełminiak. Koronowo–Bydgoszcz 2018 Pejzaż, Stadnicki s.k. 4° ss. 204, nlb. 4, il.

Lata 1368–2018.

1699. KOROWAJ Tadeusz: Powiat kętrzyński w starych pocztówkach. Kętrzyn district in

old postcards. Kętrzyn 2016 Wydaw. Labrita 8° ss. 106.

Tekst równol. pol., ang.

Toż. Powiat kętrzyński w starych pocztówkach. Kreis Rastenburg auf alten Ansichtskarten. Tł. Dariusz Cudziłło. Kętrzyn 2016.

Tekst równol. pol., niem.

1700. KOWALSKA Karina, Wachowski Wiesław: Nurkowie Marynarki Wojennej RP 1919–1939 w fotografii. Warszawa 2018 Muzeum Nurkowania przy Stow. Warszawski Klub Płetwonurków 8° ss. 135, nlb. 1, il.

1701. KOZIOROWSKI Leszek: 100 papierów na 100-lecie niepodległości. One hundred at one hundred. 100 securities to mark Poland's centenary. Aut. opisów papierów wartościowych Leszek Koziorowski; tł. na jęz. ang. Bartek Świątklik. Warszawa 2018 Wydaw. E-BIT; nakł. własnym Kancelarii Gessel 4° ss. 100, nlb. 4.

1702. KRAJEWSKI Mirosław: Okolice Chopina, Dąbrowskiej i Dziewanowskich. Monografia albumowa Gminy Radomin. Brodnica 2018 Wszecznica Edukacyjna i Wydawnicza Verbum 4° ss. 559, il., mapy.

1703. KRAKOWSKIE karty historyczne. Kraków 2018 Ośr. Edukacji Obywatelskiej; Małopolskie Centrum Kultury „MEC” 16° teka (18 k. luzem), il.

Lata 1374–1960.

1704. KRESY Wschodnie. Album widoków. The Eastern marches. An album of views. Ostgrenzgebiete. Ansichten-Album. Wprowadzenie Piotr Skoczek. Proszówki 2016 Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza 4° ss. 254, nlb. 2, il. (Dawna Rzeczpospolita) (Skarby Kultury i Literatury Polskiej; 28).

Przedr., oryg.: Lwów 1919.

1705. [KRIEGER Natan]: Natan Krieger. Wybór fotografii i oprac. Ewa Gaczoł i Anna Kwiatek. Kraków 2018 Muzeum Hist. M. Krakowa 8° ss. 143, nlb. 1, il.

Toż w jęz. ang.: Natan Krieger. Selection of photographs and compilation Ewa Gaczoł i Anna Kwiatek. Kraków 2018.

Z l. 1870–1903.

1706. KRZĘCKO Ryszard, Rudnicki Jarosław: Drzwi do przeszłości czyli stara fotografia na tle współczesnej Ziemi Łobeskiej. Łobez 2018 Pow. Łobeski 8° ss. 128, il.

Dobra, Łobez, Radowo Małe, Resko, Węgorzyno w l. 1900–1991.

1707. KRZYŻANOWSKA-WITKOWSKA Małgorzata, Wyszomirski Łukasz: Drogi krzyżowe diecezji pelplińskiej. Księga pamięci. T. 1–3.

Współpr. Anna Paterek, Kinga Ginter, Jarosław Kaźmierczak; fot. Jacek Czudy, Stefan Adrich, Wojciech Korzeniak, Ireneusz Brzeziński. Bydgoszcz 2018 Ikona 4° ss. 160, il.; 144, il.; 156, il.

XIV–XXI w.

1708. LEGIONY Polskie 1914–1918. Red. nauk. Jan Tarczyński, Wiesław Wysocki; wstęp i tekst opisowy Janusz Odziemkowski. Wyd. 4 specjalne w stulecie odzyskania przez Polskę niepodległości. Warszawa 2018 Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 4° ss. nlb. 2, 401, nlb. 4, il., mapy. MON, Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Wyd. 1. 2014.

1709. [LUBASZEWSKI Zbigniew Sławomir]: Chełmskie Osiedle Dyrekcja i inne obiekty zabytkowe Chełma z okresu międzywojennego. Teksty Zbigniew Lubaszewski; zdj. Paweł Klajnert. Chełm 2018 Wydaw. TaWa Taurogiński Waldemar 4° ss. 29, nlb. 66, il.

1710. ŁAPSKI tydzień teatru 1998–2017. Red. Jerzy Barańczuk, Dariusz Gumowski, Adam Karasiewicz, Grzegorz Perkowski; fot. Jerzy Barańczuk, Daniel Ryś, Jacek Molski. Łapy 2017 Wydaw. Dom Kultury 4° ss. 135, nlb. 1, il.

1711. ŁEPECKA Anna, Gołębiowska Renata: Nowa Wieś na przestrzeni lat. Nowa Wieś–Kozienice 2018 Bibl. Publ. Gm. Kozienice im. ks. Franciszka Siarczyńskiego 16° ss. 52, il.

1712. ŁĘCZNA. Podzamcze (lata 30. XX w. – 2016). Oprac. Eugeniusz Misiewicz. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 59–72.

Fotografie.

1713. ŁĘCZNIANIE. Elegancja-Francja. Realizacja projektu Paweł Brodzisz i Eugeniusz Misiewicz; opisy fot. Eugeniusz Misiewicz. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 30: 2017 s. 47–64.

Fotografie zamieszczone na wystawie plenerowej w Łęcznej w lecie 2017 r.

1714. ŁÓDZKIE od niepodległości. Historia łódzkiego okiem mieszkańców. Łódzkie since independence. History of Łódzkie Region seen by the residents. Łódź 2018 Departament Promocji i Współpracy Zagranicznej. Urząd Marszałkowski Woj. Łódzkiego 8° ss. 80, il.

Album wydany z okazji 100-lecia województwa łódzkiego.

1715. [MAJEWSKI Andrzej, Dendys Gabriela, Zajda Elżbieta]: 60 lat dominikanów w Korbielowie. Album pamiątkowy. Tekst Andrzej Majewski, Gabriela Dendys, Elżbieta

Zajda. Korbielów 2018 Klasztor Dominikanów 8° ss. 107, nlb. 2, tabl. 102, il.

Lata 1958–2018.

1716. MARCZUK Władysław: Mragowo i dawny powiat na starej widokówce. Sensburg und der frühere Kreis auf alten Ansichtskarten. Tł. Tomasz Gregorowicz. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 88, nlb. 1, il.

Tekst równol. w jęz. pol., niem.

1717. MARSZAŁEK Edward: Czarowny las. Motywy leśne na starej pocztówce. Warszawa 2018 Centrum Inform. Lasów Państw.; na zlec. Dyrekcji Generalnej Lasów Państw. 8° ss. 232, il.

1718. [MISIEWICZ Eugeniusz]: 160 lat Straży Pożarnej w Łęcznej. Tekst i opisy fotografii Eugeniusz Misiewicz. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 57–66.

1719. NALEWKI. Opowieść o nieistniejącej ulicy. Nalewki. Stories from a non-existent street. Red. Agnieszka Kajczyk. Warszawa 2018 ŻIH im. Emanuela Ringelbluma 8° ss. 240, nlb. 6, tabl. 4, il., mapy.

Tekst równol. pol., ang.

1720. NIEPODLEGŁA Polska. 100. rocznica odzyskania niepodległości. 1918–2018. Śląskie. Tekst hist. Tomasz Kawski. Bydgoszcz 2018 Negatyw 8° ss. 128, il., mapy.

1721. NOWAK Bogdan, Gąsianowski Adam: Skarb znaleziony na strychu. Zamość–Skierbieszów 2018 Galeria Starej Fotografii i Starych Aparatów Adam Gąsianowski; na zlec. Gminy 4° ss. 352, il., streszcz. ang., niem.

Album fotografii z l. 1901–1971.

1722. NOWAK Marian Franciszek: Wielkopolska pamięta! 1918–2018. Album fotograficzny wybranych miejsc pamięci Powstania Wielkopolskiego w województwie wielkopolskim. Ostrów Wielkopolski 2018 Ostrowskie Tow. Geneal.; Cech Rzemiosł Różnych 8° ss. 349, il., mapy.

1723. NOWAK Romuald: Ku wolności. Polskie panoramy batalistyczne. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 148, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Lata 1894–1941.

1724. [NOWAK Wojciech]: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie. Ludzie, miejsca, wydarzenia. The State Higher Vocational School in Tarnów. People, places, events. Fot. Tadeusz Koniarz; koncepcja albumu, teksty Wojciech Nowak. Tarnów 2018

Wydawnictwa Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej 4° ss. 220, il.

Tekst równol. pol., ang.

Lata 1998–2018.

1725. OBRAZ pamięci. Zbiory Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej. A picture frame of memories. Collections of the Historical Museum in Bielsko-Biała. Red. merytoryczna Maria Aleksandrowicz [i in.]; przekł. na jęz. ang. Agnieszka Kocel, Philip Palmer, Bogumiła Zdzitowiecka, Vincent Zdzitowiecki. Bielsko-Biała 2018 Muzeum Hist. 4° ss. 325, nlb. 2, il.

1726. OKUPOWANY Toruń w obiektywie Kurta Grimma. Niemiecka fotografia propagandowa ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu. Oprac. red. Aleksandra Mierzejewska, Joanna Załuska; oprac. katalogu Iwona Markowska. Toruń 2018 Muzeum Okręg. 8° ss. 364, nlb. 2, il.

1727. OPERA Krakowska 2008–2018. Red. Elżbieta Tosza; oprac. tekstów wypowiedzi Katarzyna Sanocka. Kraków 2018 Opera Krakowska 4° ss. 192, il.

Album; zawiera też wspomnienia.

1728. OPOCZYŃSKA wieś w fotografii. Zespół red. Tomasz Łuczowski, Edward Zagdański, Robert Kowalski; współpr. Lidia Świątek, Adam Grabowski, Kazimierz Caban; tekst Jan Łuczowski. Opoczno 2016 Muzeum Region. 4° ss. 166, nlb. 1, il.

Lata 1901–1970.

1729. OPOCZYŃSKIE dziedzictwo ceramiczne. Zdj. Radosław Czerniejewski [i in.]. Opoczno 2018 Gm. Opoczno; przy współpr. z Muzeum Regionalnym 4° ss. 122, il.

1730. OSIŃSKI Tadeusz: Adamów – straż pożarna. 1918–2018. Adamów 2018 [nakł. aut.] 4° ss. 40, il.

1731. PAJĄK Michał Adam, Cielebon Jarosław: Gmina Ujazd i jej mieszkańcy w dawnej fotografii. Ujazd 2018 Gm. Ujazd; Gm. Ośr. Kultury 4° ss. 158, il.

XX w.

1732. PAŃSTWOWA Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu w latach 1998–2018. Album jubileuszowy. Elbląg 2018 Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa 8° ss. 133, il. Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu.

Na okładce: 20-lecie PWSZ w Elblągu.

1733. PARAFIA w Gęsi 100 lat po erygowaniu. Red. tekstu Krystyna Deneka. Gęś 2018 Parafia św. Jozafata 8° ss. 227, il.

1734. PAWLAK Grażyna, Grinberg Daniel, Sadowski Maciej: Bądź silny i odważny. Żydzi, sport, Warszawa. Be strong and brave. Jews, sport, Warsaw. Tł. na jęz. ang. Justyna Pawlak. Warszawa 2015 Fund. im. prof. Mojżesza Schorra 4° ss. 188, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.
Lata 1915–1945.

1735. PIESŃ nieśmiertelna. W stulecie Polski niepodległej. Red. Hanna Kostrzewska. Poznań 2018 Wydaw. Akad. Muzycznej im. I. J. Paderewskiego 4° ss. 63, nlb. 2, tabl. 28, il.

Lata 1797–2018.

1736. PIĘKNA historia gminy Komarów-Osada tworzona przez jej mieszkańców. Tekst Małgorzata Mazur. [Zamość 2018] Wydaw. Fotopress 4° ss. 144, il.

1737. PINDOR Błażej: Warszawa Gutta. Romuald Gutt's Warsaw. Teksty Anna Dybczyńska-Bułyńska, Łukasz Gorczyca, Bolesław Stelmach; red. Łukasz Gorczyca; tł. Christopher Smith. Warszawa 2018 Fund. Raster; Nar. Inst. Architektury i Urbanistyki 4° ss. 191, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Romuald Gutt (1888–1974).

1738. PIOTROWSKI Robert: Od Starego Rynku... czyli Rzecz o placach Gorzowa. Gorzów Wlkp. 2016 Stow. Promocji Kultury „Kamienica” 8° ss. 104, il.

1739. PLUTA Władysław: Plakaty. Władysław Pluta. Plakaty ze zbiorów Biblioteki Głównej Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Praca zbiorowa. Pod red. Barbary Widlak. Kraków 2018 Wydaw. ASP im. Jana Matejki 4° ss. 310, nlb. 2, il.

Księga pamiątkowa.

1740. [PODDEBSKI Henryk]: Niepodległa Podłębskiego. Independence by Podłębski. Teksty Danuta Jackiewicz, Wojciech Kalwat; wybór fotografii Katarzyna Kalisz; tł. Kinga Krzemińska. Warszawa 2017 Nar. Archiwum Cyfrowe; NDAP 4° ss. 223, il.

Rec.: Jabłońska Marlena, *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 329–332.

1741. POLICJA na Podkarpaciu. Tradycja i współczesność. Rzeszów 2018 WBX Studio Graficzne – Drukarnia – Wydaw. 4° ss. 36, il.

Lata 1919–2018.

1742. POLLESCH Konrad Karol: Kraków 1960 – Paryż 1962. Kraków 2018 Nowohuckie Centrum Kultury 4° ss. nlb. 42, il.

1743. POLONIA Restituta 1919–1921. Album. Pod red. Tadeusza Skoczka; koncepcja albumu, wybór, oprac. il. i podpisy Jan Engelgard, Tadeusz Skoczek. Warszawa–Proszówki 2018 Muzeum Niepodległości; Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza 4° ss. 248, il.

1744. POLSKA. Skarby architektury. Tekst Anna Willman. Warszawa 2018 Wydaw. SBM 4° ss. 238, nlb. 2, il. (Twoja Planeta).

1745. POLSKA 100 lat. Olszanica 2018 Wydaw. Bosz Szymanik i współpracownicy 2° ss. 587, nlb. 13, il.

Toż w jęz. ang.: Poland 100 years. Olszanica 2018.

1746. PORTRETY hetmanów. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 178–185.

1747. POWSTANIE warszawskie. The Warsaw Uprising. Album pod red. Tadeusza Skoczka. Warszawa–Proszówki 2016 Muzeum Niepodległości; Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza 4° ss. 231, nlb. 1, il. + teka (tabl. k. 12). (Polskie Powstania Narodowe; 4).

Rec.: Drozdowski Marian Marek: Nieznana ikonografia powstania sierpniowego 1944. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 319–327; Żurawski Jacek A.: Na marginesie recenzji prof. Mariana Marka Drozdowskiego. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 416–419.

1748. PRAWOSŁAWNY monastycyzm w Rzeczypospolitej Polskiej. Red. Jarosław Charkiewicz. Warszawa 2018 Warszawska Metropolia Prawosławna 4° ss. 416, il.

1749. PRZEMKÓW w Polsce Ludowej. Historia zapisana w fotografii. Przemków 2018 Przemkowski Uniw. Trzeciego Wieku 8° ss. 147, nlb. 2, il.

1750. PRZYDROŻNE kapliczki i krzyże w krajobrazie miasta i gminy Ropczyce. Pod red. Władysława Tabasza. Ropczyce–Dębica 2018 Millenium 4° ss. 225, nlb. 1, il.

1751. PUCKIE skrzydła nad Bałtykiem. Morski Dywizjon Lotniczy w zbiorach Muzeum Ziemi Puckiej. [Tekst i oprac.] Joanna Grochowska, Barbara Kos-Dąbrowska; współpr. merytoryczna Tomasz Żmuda-Trzebiatowski. Gdańsk 2018 BiT, Beata Żmuda-Trzebiatowska; współpr. wydawnicza Wydaw. Oskar 4° ss. 111, nlb. 1, il.

1752. [RAŻEWSKA-GOLIK Karolina]: Oni dla nas, my dla Nich. W setną rocznicę powstania wielkopolskiego 1918–1919. Koncepcja, oprac. tekstów, wybór archiwaliów Karolina Rażewska-Golik. Czarnków 2018

Wydaw. Nadnoteckie Echa 8° ss. 183, tabl. 2, il., mapa.

Powiat czarnkowsko-trzcianecki.

1753. [RĘKAWEK Wisława]: Wiano naszych proajców. Red., zdj. Wisława Rękawek. Ługi Wielkie 2018 Stow. Kult.-Oświatowe „Nadzieja” 4° ss. 155, il.

Architektura sakralna, krzyże i kapliczki przydrożne w gminie Zbuczyn (pow. siedlecki).

1754. RODZINA Policyjna w fotografii 1929–1939. Red. Krzysztof Musielak, Teresa Bracka, Jarosław Olbrychowski, Grażyna Szkonter, Magdalena Zychowicz. Warszawa 2018 Komenda Gł. Policji 8° ss. 179, il., mapy. Biuro Historii i Tradycji Policji Komendy Gł. Policji, Ogólnopolskie Stow. „Rodzina Policyjna 1939 r.” Oddz. Świętokrzyski w Kielcach, BN w Warszawie, Nar. Archiwum Cyfrowe.

1755. ROSNER Andrzej, Śpiewak Ruta, Kozdroń Edyta: Patrząc na wieś. Sto lat rozwoju polskiej wsi. Glimpses of the countryside. One hundred years of Polish countryside. Warszawa 2018 Inst. Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN; Wydaw. Nauk. Semper 8° ss. 275, il.

Tekst równol. pol., ang.
Lata 1918–2018.

1756. ROTH Anna: Szczypiorno. Tu urodziła się niepodległość. Koncepcja i wybór fotografii Sylwia Kucharska. Kalisz 2018 Muzeum Okręg. Ziemi Kaliskiej 8° ss. 10, nlb. 90, il.

Obecnie część Kalisza w l. 1915–1917.

1757. [ROTHER Paul]: Śląskie światy. Fotografie Paula Rothera. Schlesische Welten. Fotografien von Paul Rother. Bytom–Gliwice 2018 Muzeum Górnośląskie; Dom Współpr. Pol.-Niem. 8° ss. 183, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., niem.
Z l. 1928–1942.

1758. ROZBICKI Filip: Ludzie z klisz. Wałim–[Pieszycy] [2018] Centrum Kultury i Turystyki; Drukarnia Image 4° ss. 200, il.

1759. RUINY Jasła 1944–1945. Red. Felicja Jałosińska, Zdzisław Świstak; aut. fot. Wilhelm Ney [i in.]. Jasło 2018 Stow. Miłośn. Jasła i Regionu Jasielskiego 4° ss. 152, il.

1760. RYBCZYŃSKI Jerzy: Burzenin na starej fotografii. Cz. 2. Burzenin 2018 Stow. Przyj. Burzenina 4° ss. 156, il.

Cz. 1. 2010.

1761. RYTRO na starych fotografiach. Koncepcja wyd. i red. Justyna Sitek-Harabin

i Paweł Gawlak; teksty Władysław Wnętrzak [i in.]. Nowy Sącz 2018 Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” 4° ss. 199, nlb. 1, il.

1762. RZEPKA Józef: Moje Białobrzegi. Drugie życie starej fotografii. Białobrzegi 2018 Ochotnicza Straż Pożarna w Białobrzegach; Kółko Rolnicze w Białobrzegach 4° ss. 256, il., mapa.

1763. SADOWSKI Robert: 50 zabytków na 50-lecie. Teksty Robert Sadowski; dobór eksponatów Sylwia Trzeciakowska, Robert Sadowski. Białystok 2018 Muzeum Wojska 8° ss. 51, nlb. 1, il.

Muzeum Wojska w Białymstoku.

1764. SANDOMIERZ w dawnej fotografii. Z kolekcji Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszości. [Aut.] Tomisław Giergiel, Piotr Jamski, Wojciech Kalwat, Lidia Ujazdowska. Sandomierz–Warszawa 2016 Fund. Świętokrzyska Góry Historii; Inst. Sztuki Pol. PAN 4° ss. 195, nlb. 1, il.

Rec.: Stasiak Arkadiusz M., *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 88–89.

1765. SEMPER fidelis. Obrona Lwowa w obrazach współczesnych. Warszawa 2018 Wojsk. Inst. Wydawniczy 8° ss. X, nlb. 1, 238, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., fr., ang.
Repr., oryg.: Lwów 1930.

1766. [SIWIEC Ryszard]: Powiat Elbląski. Koncepcja albumu, fot., oprac. tekstu, skład Ryszard Siwiec; konsultacja Maciej Romanowski, Zbigniew Zajchowski. Elbląg 2018 Uran 4° ss. 84, il., mapy, streszcz. ang.

XIII–XXI w.

1767. SKOTNICKI Aleksander B., Sosenko Marek: Salon Malarzy Polskich Henryka Frista (1885–1939). Wydawnictwo pocztówek krakowskich, artystycznych i patriotycznych. Kraków 2018 Wydaw. AA 4° ss. 232, nlb. 1, il.

1768. SKRZYPCZYŃSKI Jan: Lipsko w fotografii dawniej i dziś. Lipsko 2018 Jan Skrzypczyński 8° ss. 278, il.

1769. SMARZLY Andreas M.: Oberschlesisches Dorfleben über 100 Jahre im Bild. Historische Fotografien aus Körnitz. Stulecie życia wiejskiego na Górnym Śląsku w obiektywie. Historyczne fotografie z Körnicy. Opole 2018 Przeds. Związkowe Solpress 4° ss. 297, il.

Tekst równol. niem., pol.

1770. SOMLA-DEMBOWSKA Róża, Gozła Bogusława: Stok Lacki. Wieś i ludzie.

[Cz.] 1. Stok 2018 Wydaw. Stok 4° ss. 438, nlb. 1, il.

1771. STEFAN Krzysztof, Nieratka Piotr: Nowogrodziec w czasach PRL – lata 70. i 80. XX wieku. Nowogrodziec 2018 Krzysztof Stefan i Piotr Nieratka 4° ss. nlb. 48, il.

Zawiera gł. fotografie.

1772. STU. Teatr Krzysztofa Jasińskiego. Księga jubileuszowa. Pod red. Edwarda Chudzińskiego. Kraków 2016.

Rec.: Burkot Stanisław: Księga jubileuszowa: STU – teatr Krzysztofa Jasińskiego. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 367–371.

1773. ŚWIADKOWIE przeszłości. Zbiory dokumentów z archiwów domowych mieszkańców Radomia i okolic. Pod red. Anny Jankowskiej. Radom 2016.

Rec.: Siuda Kamila Zofia, *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 347–354.

1774. [ŚWIĄTEK-NOWICKA Lidia]: Kapliczki, figury i krzyże. Małe formy sakralne Gminy Opoczno. Teksty Lidia Świątek-Nowicka; aut. zdjęć Przemysław Siepski. Opoczno 2018 Bielowieckie Stow. Twórców Lud. i Przyj. Kultury Lud. 8° ss. 154, il.

Lata 1850–2017.

1775. [ŚWIĘS Wojciech]: Cieszyńscy żołnierze niepodległości. Oprac. Wojciech Święs. Cieszyn 2018 Książnica Cieszyńska 4° ss. 160, il.

Lata 1871–2002.

1776. TOEPLITZ-CIEŚLAK Faustyna, Żukowska Izabela: Hotel Bristol. Na rogu historii i codzienności. Warszawa 2018 Arkady 4° ss. 254, nlb. 2, il.

W Warszawie.

1777. TUCHÓW dawniej i dzisiaj. Tuchów in the past and present. Zespół red. Ryszard Wrona [i in.]; tł. na jęz. ang. Anna Fila-Sawczak. Tarnów–Burzyn 2018 M-Studio Mirosław Dryla; na zlec. LKS Burzyn 4° ss. 216, il.

1778. TYKOCIŃSKI M[arian]: Powiatowe Miasto Oborniki 1925. Aut. zdj. M[arian] Tykociński. Oborniki–[Poznań] 2018 www.wydawnictwolabor.pl 8° ss. nlb. 5, 88, il.

1779. TYLMANOWSKIE wspomnienia. [Cz. 1:] Czas zatrzymany w kadrze. Dawne życie duchowe i materialne w Tyłmanowej. Tyłmanowa 2017 Wiej. Ośr. Kultury 8° ss. 105.

Toż. [Cz.] 2: Ludzie się zmieniają – góry nie. Tyłmanowa 2018 ss. 128.

Rec. [Cz. 1]: Kowalik Tomasz: Fotografie mówią o przeszłości. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 398–400.

1780. TYSIĄC skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka. Red. nauk. Jacek Purchla, Joanna Ziętkiewicz-Kotz. Kraków 2018 Międzynar. Centrum Kultury 4° ss. 671, nlb. 1, il.

Toż w jęz. ang.: Kraków in a thousand treasures. History and art. Kraków 2018.

1781. WASILEWSKI Mieczysław: Mieczysław Wasilewski. Plakat &.... Pod red. Marii Kurpik, tł. Jason Goldsmith. Warszawa 2018 ASP; Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania WIT 4° ss. 357, nlb. 10, il.

Toż w jęz. ang. Warsaw 2018.

1782. WĘGLARZ Barbara Alina: Na szczawnickim deptaku. Szczawnica 2018 M. i Gm. Szczawnica 8° ss. 118, nlb. 2, il., streszcz. słow., niem., ang.

Zawiera gł. XIX-wieczne fotografie Awita Szuberta poprzedzone esejami.

Rec.: Remiszewski Ryszard M., *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 501–502.

1783. WĘGLARZ Barbara Alina: Szczawnica. Podróż do kurortu w XIX wieku i dzisiaj. Kraków 2018 Astraia 8° ss. 271, nlb. 1, il., mapy.

Rec.: Remiszewski Ryszard M.: Z podróży do Szczawnicy dedykowanej Józefowi Szalayowi, założycielowi uzdrowiska. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 499–500.

1784. WIKTOR Stanisław: Niehistorie. Poznania 2018 Zw. Pol. Artystów Plastyków. Okręg Wielkopolski; WBP i Centrum Animacji Kultury; Wydaw. Miej. Poznania 8° ss. 63, nlb. 1, il.

Fotografie S. Wiktora (1927–2014) z życia codziennego i wydarzeń w Poznaniu i Wielkopolsce z l. 70. i 80. XX w.

1785. WILNO i Wileńszczyzna w starej fotografii. Tekst Tadeusz Konwicki; podpisy, wybór fotografii i oprac. red. Jan Łoziński. Olszanica 2018 Wydaw. Bosz Szymanik i Wspólnicy 4° ss. 110, nlb. 2, il. (Foto Retro).

1786. WYSOCKI Wiesław [Jan], Cygan Wiktor, Kasprzyk Jan Józef: Legiony Polskie 1914–1918. Współpr. Andrzej Nowak, Jan Żaryn; koncepcja albumu Adam Borowski. Warszawa 2014 Oficyna Wydawnicza Volumen 4° ss. 863, il.

1787. WYSOCKI Wiesław [Jan], Cygan Wiktor, Kasprzyk Jan Józef: Legiony Polskie 1914–1918. Warszawa 2017 Oficyna Wydawnicza Volumen; Fund. Obchodów 100 Rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości; IPN 4° ss. 229, nlb. 3, il.

1788. [WYSPIAŃSKI Stanisław]: Szkicownik Stanisława Wyspiańskiego z naukowo-artystycznej wycieczki w Opoczyńskie z roku 1888. Ze zbiorów Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Z. 1. Oprac. Piotr Łopatkiewicz, Tadeusz Łopatkiewicz. Kraków 2018 Muzeum Nar.; Muzeum UJ 4° ss. 120, il., streszcz. ang. (Szkiecy Uczniów Krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych z naukowo-artystycznych wycieczek Władysława Łuszczkiewicza (1888–1891); t. 1).

1789. [WYSPIAŃSKI Stanisław]: Szkiecy Stanisława Wyspiańskiego z naukowo-artystycznej wycieczki w Sądeckie, Gorlickie i Grybowskie z roku 1889. Ze zbiorów Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Z. 1. Oprac. Piotr Łopatkiewicz, Tadeusz Łopatkiewicz. Kraków 2018 Muzeum Nar.; Muzeum UJ 4° ss. 307, il. (Szkiecy Uczniów Krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych z naukowo-artystycznych wycieczek Władysława Łuszczkiewicza (1888–1891); t. 2).

1790. Z OKAZJI 100-lecia Gimnazjum i Liceum im. Tadeusza Kościuszki w Bielsku Podlaskim prezentujemy wybrane zdjęcia najstarszych roczników uczniowskich. Zdj. zebrały i opatrzyły podpisami Barbara Babulewicz oraz Krystyna Pisanka. *Bielski Almanach Historyczny*. [T. 3]: 2018 s. 145–160.

Z l. 1922–1958.

1791. ZAPIS zdarzeń. Strajk w Nowej Hucie. Wiosna Solidarności 1988 w obiektywie Andrzeja Stawiarskiego. Red. Adam Glikman. Kraków 2018 Stow. Sieć Solidarności 4° ss. 149, nlb. 2, il.

1792. ZATRZYMANE w kadrze. Oprac. Szymon Stachoń. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 106–111.

Toż. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 115–118.

Toż. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 155–158.

Toż. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 89–92.

Stare fotografie ze zbiorów Towarzystwa Miłośników Ziemi Łąckiej.

1793. ZMORZYŃSKI Zbigniew: Jubileusz 25-lecia polskiej prowincji Misjonarzy Klaretynów 1993–2018. Zarys historii Polskich Misjonarzy Klaretynów w fotografii. Warszawa 2018 Wydaw. Pol. Misjonarzy Klaretynów Palabra 4° ss. 70, il.

1794. ZWIĄZEK Harcerstwa Polskiego w Szadku (1915–1939). Zebrał i oprac. Jarosław Stulczewski. *Biuletyn Szadkowski*. T. 18: 2018 s. 111–119.

1795. ŻABA Eugeniusz: Wybrane przykłady występowania zabudowy drewnianej we wschodniej części dawnego powiatu olkuskiego. *Ilcusiana*. Nr 13: 2015 s. 83–103.

Zawiera ilustracje domów drewnianych z XIX–XX w.

1796. ŻYCIE i śmierć dla Polski. Partyzancka epopeja Uderzeniowych Batalionów Kadrowych. Wstęp, wybór i oprac. materiałów Kazimierz Krajewski. Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 4° ss. 375, nlb. 3, il. + dysk optyczny (CD).

Płyta zawiera siedem utworów muzycznych twórców z kręgu konspiracyjnego czasopisma „Sztuka i Naród”.

Opracowania ikonograficzne

Zob. poz. 1057, 1244, 1291, 8342, 8746.

1797. ANTOSZCZUK Rafał Maria: Ikonografia krakowskiej monstrancji fundacji Anny Ostrowskiej, jako środek przekazu duchowości Zgromadzenia Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego. *Nasza Przyszłość*. T. 130: 2018 s. 115–126, streszcz. ang.

Z 1912 r.

1798. BARTUSZEK Joanna: Kolbuszowskie „magdalenki”. Znaczenie i funkcja chłopskiej fotografii rodzinnej na przykładzie wsi kolbuszowskich. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 39–60.

Od pocz. XX w.

1799. BEDNAREK Anna, Szyma Marcin: Najstarsza fotografia kościoła Dominikanów w Krakowie. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 173–178, streszcz. ang.

Z 1860 r.

1800. BEDNAREK Anna, Walanus Wojciech: Mało znane fotografie Krakowa i ich domniemany autor ks. Leopold Textoris (1822–1885). *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 133–155, streszcz. ang.

1801. BOKSA Michał, Matysiak Jarosław: Anglik w Chybach. Dwór profesora Bernarda Maseya [1884–1960] w obiektywie fotografa. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 85–94.

1802. CHORAŻYKIEWICZ Przemysław: Dawna przemyska fotografia jako źródło ikonograficzne do dziejów mody końca XIX i pierwszej ćwierci XX wieku (zbiór Przemysława Chorażykiewicza) – Kryteria organizacji zbioru oryginałów zdjęć portretowych. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 125–148.

1803. CZYŻ Piotr A.: Włodawski okres 9 Pułku Artylerii Ciężkiej w fotografii. Zbiory Reginy Jachimczuk. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 133–150, streszcz. ang.

Od 1933 r.

1804. GOGOLA Zdzisław, Malik Jan: Święty Jan Paweł II. Papieskie wystawy filatelistyczne na Ziemi Krakowskiej 1981–2018. Kraków 2018 Wydaw. i Drukarnia Tow. Słowaków w Polsce 8° ss. 291, nlb. 5, il.

1805. JANKOWSKI Aleksander: Ikonografia malarstwa ściennego doby porozbiorowej w kościołach drewnianych Wielkopolski. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 3 s. 699–720, streszcz. ang.

1806. JANOTA Krzysztof, Poniedziałek Ewelina: Rola dawnej ikonografii w poznawaniu dziejów Ostrowa Wielkopolskiego w okresie międzywojennym (1918–1939). *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 180–193.

1807. JAŚNIEWICZ Aleksandra: „Lisowczyk” Rembrandta. Ikonografia i treści ideowe. *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 101–126, streszcz. ang.

1808. JEŻEWSKA Elżbieta Stanisława: Ikonografia artystyczna Wisły. Wybrane przykłady. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 60–68.

1809. KAŁUŻNY Jędrzej Tomasz: Namioty w średniowiecznym i nowożytnym obozie wojennym w świetle źródeł ikonograficznych. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 29–51, streszcz. ang.

1810. KĘDZIORA Alicja: Ikonografia teatralna „Tygodnika Ilustrowanego” (1859–1939). T. 1. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 423, nlb. 1, il.

Toż. T. 2: Inwentarz. Kraków 2018 ss. 411, nlb. 1.
Dostępne także jako e-book.

1811. KORCZYŃSKI Adam: Fototeka Lancoronskich. Rzym 2018 PAN. Stacja Nauk. 8° ss. 192, fot. + dysk optyczny (CD-ROM). (Lanckoroniana; 5).

Historia zbioru fotografii.

1812. KOTASIAK-WÓJCIK Beata: Karty pocztowe z widokami Tarnobrzega od końca XIX wieku do 1945 roku w zbiorach Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega. *Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 113–149.

1813. KOWALIK Tomasz: Pocztkówki, czyli praprababki sms-ów. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 131–144.

1814. LENCZAROWICZ Lucyna: Wizerunki Tadeusza Kościuszki w zbiorze miniatur w Muzeum Narodowym w Krakowie. *Rozprawy*

Muzeum Narodowego w Krakowie. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 131–157.

23 wizerunki z l. 1793–1917.

1815. MAJCHER Jarosław, Szybkowski Bogusław: Fotografowie Tatr 1859–1939. Opole 2018 Wydaw. MS 8° ss. 127, il.

1816. NADER Luiza: Polscy obserwatorzy Zagłady. Studium przypadków z zakresu sztuk wizualnych – uwagi wstępne. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 165–211, streszcz. ang.

Omawiane dzieła pochodzą z l. 1940–1944, 1946–1948.

1817. OTWINOWSKI Konrad: Obraz kieleckiego garnizonu Wojska Polskiego w latach 1922–1939 w zbiorach ikonograficznych Muzeum Historii Kielc, jako przykład źródłowego charakteru obiektów muzealnych. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 149–172, streszcz. ang.

1818. PAWLIK-FLISIKOWSKA Marta: Fotografie dokumentujące zmiany w przestrzeni miejskiej podczas niwelacji północno-wschodnich fortyfikacji Gdańska na początku XX wieku. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 191–207, streszcz. ang., niem.

1819. PODGÓRNIK-KĘDER Iwona, Komorowski Waldemar, Łepkowski Mateusz: Ikonografia ulic Szewskiej i Szczepańskiej, placu Szczepańskiego, ulic Reformackiej i Sławkowskiej oraz zachodnich odcinków ulic św. Marka i Pijarskiej w Krakowie. Kraków 2018 MN 8° ss. 623, il., streszcz. ang., niem. + dysk optyczny (CD). (Katalog Widoków Krakowa; t. 6).

1820. POLACZEK Janusz: „Bohater najpierwszy pośród bohaterów, sukmany i kosa pośród skrzydeł husarskich i szyszaków”. Kościuszko i jego insurekcja w cyklach ikonograficznych z historii Polski doby klasycyzmu i romantyzmu. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 39–80, streszcz. ang.

1821. POLACZEK Janusz: Najwcześniejsze wizerunki Tadeusza Kościuszki. *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.:] 2015 s. 87–103, streszcz. ang.

Lata 1761–1792.

1822. POLACZEK Janusz: Tadeusz Kościuszko – Cyncynat i Piast. Od rzymskiego archetypu do stereotypu wyobrazeniowego polskiego powstańca. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 60–90, streszcz. ang.

1823. PONIŃSKI Ireneusz: Prawda i fantazja. Portrety króla Jana Kazimierza w strojach polskich. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 127–149, streszcz. ang.

1824. SKOTNICZNA Ewa: Przedstawienia wiejskiej i małomiasteczkowej architektury drewnianej w grafice ilustracyjnej dziewiętnastowiecznych czasopism polskich. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 2: 2012 s. 21–50.

1825. SZMYTKA Rafał: Graficzne przedstawienie przemocy w „Quarante tableaux” Jeana Perrissina i Jacques’a Tortorela. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 129–151, streszcz. ang.

Album wyd. w Lyonie w 1570 r.

1826. TACZANOWSKI Kazimierz: Fotografia z podrzeckiego archiwum. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 203–206.

Z archiwum Stanisława Taczanowskiego z Podrzcza, obecnie w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu; przedstawia wręczenie

w dn. 22 II 1930 r. w Warszawie odznaczenia maltańskiego marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.

1827. URBANEK Jan: Rozwój sieci usług pocztowych oraz telegraficznych do roku 1920 w Poznaniu. Katalog znaków pocztowych i telegraficznych stosowanych w poznańskich urządzeniach pocztowych. Poznań 2018 Wydaw. Miej. Poznania 8° ss. 367, il.

1828. WIELOCHA Andrzej: Mikołaj Seńkowski, fotograf Huculszczyny. *Plaj*. [T.] 52: 2016 [dr.] 2017 s. 21–46.

Mikola Ivanovič Sen'kovskij (1893–po 1939).

1829. WÓJCIK Adam: Ikonografia górnicza na barbórkowych kufiach ze zbiorów Muzeum Polskiego Przemysłu Starkowego. *Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 150–179.

W Tarnobrzegu.

5. POMNIKI I SYMBOLE NARODOWE

Zob. poz. 1735, 4275.

1830. ADAMCZEWSKI Marek: Orzeł Biały 1927–2017 ver. Orzeł Biały 2.0. Uwagi na marginesie prac prowadzonych w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego nad zmianą ustawy o godle państwowym i nad korektą realizacji plastycznej polskiego orła państwowego. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 67–108, streszcz. ang.

1831. ADAMCZEWSKI Marek: Orzeł Biały, ale jaki? Poszukiwania formy polskiego orła państwowego w okresie międzywojennym. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 16(27): 2017 s. 7–46, streszcz. ang. s. 129–130.

1832. ADAMCZEWSKI Marek: Orzeł Biały z 1 VIII 1919 roku – idealny wzór polskiego orła państwowego czy „heraldyczne nieszczeście”? Uwagi na marginesie inicjatywy obywatelskiej w sprawie przywrócenia „tradycyjnego” herbu Rzeczypospolitej. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 7–42, streszcz. ang.

1833. [BEDNAREK-KOLASIŃSKA Hanna]: Miejsca pamięci. Teksty Hanna Bednarek-Kolasińska. Józefów 2013 Oficyna Wydawnicza Forest 8° ss. 79, nlb. 1, il.

Z czasów powstania styczniowego, I i II wojny światowej.

1834. [BUREK Krzysztof] kb: Pomnik plut. Władysława Barana [1906–1976], żołnierza

z Westerplatte. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 74–75.

Odsłonięty 7 IX 2018 r. przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Sandomierzu.

Uzup.: Adameczak Stanisław: Laudacja na odsłonięcie pomnika plutonowego Władysława Barana. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 75–76.

1835. CHOJECKA Ewa: Pomniki Bielskiego Syjonu. [Bielsko-Biała] 2017 Augustana 16° ss. 48, il.

1836. DRYJA Tadeusz: Tablica pamiątkowa św. Jana Kantego [1390–1473]. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.] 2018 s. 109–111.

Na 250. rocznicę kanonizacji w dn. 16 VII 2017 r.

1837. GRABOWSKI Bartłomiej Piotr: Przewodnik po miejscach pamięci gminy Kruszwica. 100 rocznica odzyskania przez miasto niepodległości. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 43, il.

1838. GRYGIELSKA Jolanta: Polska pieśń patriotyczna. Warszawa 2018 Bi.Ma.-Biliński Production 4° ss. 152 + dysk optyczny (CD).

XIII–XX w.

1839. HETMANOWI i rycerstwu polskiemu w hołdzie. Obchody 480. rocznicy bitwy pod Obertynem. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.] 2012 s. 168–177.

Odsłonięcie okolicznościowej tablicy i konferencja w Obertynie na Ukrainie, 21 VIII 2011 r.

1840. JANOTA Wojciech: Lwowskie tablice pamiątkowe 1920–1939 i Krzyże Obrony Lwowa. Katowice 2018 Edycja – Książki Nauk. i Specjalistyczne; nakł. aut. 8° ss. 60, nlb. 1, il.

1841. JANUSZEWSKA-WARYCH Maria, Bodanko Anatol: Mazurek Dąbrowskiego i Oda do radości. Geneza i znaczenie. Płock 2014 Oficyna Wydawnicza Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica; Wydaw. Nauk. Novum 8° ss. 154, il., nuty.

1842. [JÓZEFOWICZ-CHMIELEWSKI Andrzej] ajc: Pomnik Wyklętych w Kwidzynie. *Wykłęci*. 2016 nr 1 s. 268–269.

1843. KAJZAR Paweł: Mauzoleum Marszałka Józefa Piłsudskiego na Wawelu w latach 1935–1989. Kraków 2018 Archiwum i Bibl. Krakowskiej Kapituły Katedralnej 8° ss. 367, nlb. 1, il. (Biblioteka Kapitulna na Wawelu; t. 11).

1844. KAWULOK Michał: Ku pamięci ofiar wojny – historia pomnika kommemoratywnego w Wiśle. *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 37–47.

Pomnik Mieczysława Hańderka „Poległym i Walczącym o Polskość i Wolność Ojczyzny” z 1986 r.

1845. KIEŁBASA Bartosz: Mało znane miejsca pamięci we wschodniej części powiatu kolskiego. *Rocznik Kolski*. Nr 11: 2018 s. 9–18.

1846. KIEŁBASA Bartosz: Pomnik żołnierzy wykłętych w Czystem. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 104–107.

1847. KŁOSIŃSKI Wawrzyniec: Historia pewnej tablicy. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 143–156.

Tablica upamiętniająca śmierć dziewiętnastoletniego Leona Kaliwody (11 XI 1918 r.) w Łomży.

1848. KNAPIK Beata: Zabytkowy pomnik odzyskał dawny wygląd. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr:] 2018 s. 146–147.

Pomnik zwieńczony krzyżem z centralnego miejsca cmentarza w Kętach z 1827 r.

1849. KONWERSKA Barbara: Nieznana historia pomnika Odrodzenia Polski w Wieliczce. An unknown history of Wieliczka monument of the Rebirth of Poland. Wieliczka 2018 Muzeum Żup Krakowskich 8° ss. 39, nlb. 5, il., mapy. Min. Kultury i Dziedzictwa Nar. Departament Dziedzictwa Kulturowego.

1850. KORPYŚ Ireneusz, Kępa Józefina: Wielka księga patriotyczna. Częstochowa 2017

Wydaw. Św. Filipa Apostoła 8° ss. 1344, tabl. 1, il. + 2 dyski optyczne (CD).

Lata 930–2017.

1851. ŁABOREWICZ Ivo, Szajda Marek: Wielka wojna w cieniu Karkonoszy. Niemieckie i polskie miejsca pamięci w regionie jeleniogórskim z perspektywy minionego stulecia 1914–1918. Jelenia Góra 2018 Tow. Przyj. Jeleniej Góry 8° ss. 154, nlb. 2, il., streszcz. niem. (Miscellanea Jeleniogórskie; 3).

1852. ŁUKASIK Maria, Mańkiewicz Andrzej: Miejsca pamięci w powiecie ryckim. Ryki–[Nowa Iwiczna] 2018 Maria Łukasik 8° ss. 167, il.

1853. MATRASZEK Tadeusz: Pomnik Wolności w Chodzieży. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 118–122.

Lata 1927–2018.

1854. MOEGLICH Marcin: Pomniki powstańców wielkopolskich w Wągrowcu. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 85–92.

Lata 1918–2018.

1855. NOWAK Marian Franciszek: Miejsca pamięci Powstania Wielkopolskiego w powiecie ostrowskim. Ostrów Wielkopolski 2018 Ostrowskie Tow. Genealogiczne 8° ss. 55, il.

Lata 1918–2018.

1856. NOŻYŃSKA-DEMIANIUK Agnieszka: Polskie symbole narodowe. Poznań–[Zy-chlin] 2018 Horyzonty 8° ss. 63, il.

Lata 966–2018.

1857. NYCZ Marek: Historia pomnika św. Jana Kantego [1390–1473]. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr:] 2018 s. 112–115.

W l. 1850–1973.

1858. OLCZAK Jacek: Rzeźby i pomniki Kalisza. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 5: 2016 s. 168–218.

1859. OSTROWSKI Grzegorz: Pomnik żołnierzy poległych w I wojnie światowej w Przytoku. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 167–196, streszcz. ang.

Zachowany obecnie częściowo.

1860. PAWŁOWSKI Kamil: Trudne dziedzictwo. Losy śląskich pomników poległych i pomników patriotycznych na przykładzie powiatu ząbkowickiego. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 363–379, streszcz. ang.

Upamiętnienia wojny z Francją (1813), wojen o zjednoczenie Niemiec (1866, 1871) i I wojny światowej.

1861. POMNIK Niepodległości w Trzciance. Trzcianeckie obchody 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Red. Edwin Klesza, Andrzej Poniatowski, Mieczysław Ślesicki. Trzcianka 2018 Stow. Miłośn. Ziemi Trzcianeckiej 4° ss. 90, nlb. 1.

1862. POMNIK upamiętniający cmentarz żydowski w Skokach. The Jewish cemetery memorial in Skoki. Poznań 2018 Fund. Signum 8° ss. 38, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.

1863. POSTUŁA Wojciech: Polska biżuteria patriotyczna i pamiątki historyczne XIX i XX wieku (na podstawie zbioru autora). Warszawa 2017 Graf.ika, Usługi Wydaw., Iwona Knechta 4° ss. 251, nlb. 1, il.

Lata 1860–1935.

1864. PRZYBYSZEWSKI Stanisław M., Bienias Andrzej: Czarkowy 1914–2018. W 90. rocznicę wzniesienia Pomnika Zwycięstwa Legionów Polskich w Czarkowach nad Nidą. Kazimierza Wielka 2018 Wydaw. Nowa Nidzica 4° ss. 84, il., mapy.

1865. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Odsłonięcie tablicy Józefa Madei [1842–1925] na schronisku „Orlica” w Pieninach. *Prace Pieśnińskie*. T. 27: 2017 s. 291–295.

16 IX 2017 r.

Jeden z pierwszych przewodników górskich.

1866. SOLGA Piotr: „Opolska Nike”. Pomnik Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 186–191.

Lata 1969–2011.

1867. SOSENKO Marek: Drukowane pamiątki kwest na cele patriotyczne. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 117–149.

Druki ulotne związane z kwestami z l. 1914–1946.

1868. [STRAGIEROWICZ Beata]: Pomnik Ignacego Jana Paderewskiego na Bulwarze Tacka Jasińskiego we Wrocławiu wzniesiony w stulecie odzyskania przez Polskę niepodległości. Wrocław 2018 Biuro Architektoniczne AP Szczepaniak 8° ss. 24, il.

1869. STULCZEWSKI Jarosław: RWD-14b „Czapla” i jego załoga zestrzelona w Górach Prusinowskich we wrześniu 1939 r. – prace

eksploracyjne i upamiętnienie. *Biuletyn Szadkowski*. T. 18: 2018 s. 79–90, streszcz. ang.

Odsłonięcie 25 V 2018 r. obelisku upamiętniającego lotników Tadeusza Sawickiego i Brunona Ślebodę.

1870. SUTOWSKI Sławomir: O pomnik dla podwodniaków polskich. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 226–230.

Zawiera także listę ponad 100 nazwisk zmarłych, zaginionych i poległych w czasie służby.

1871. SYNAK Marcin: Pomnik Chrystusa Króla w Chojnicach – idea i przesłanie. *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 7–15.

Wykonany przez Wojciecha Durka, odsłonięty 25 X 1931 r., usunięty przez hitlerowców w 1939 r., przywrócony w 1946 r.

1872. SZCZEŚNIAK Kazimierz: Ekshumacja prochów poległych powstańców wielkopolskich z Kargowej do Wielichowa. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 75–84.

Lata 1924–2008.

1873. SZUSTER Gabriel, Cięciak Jan: Kra-ków Niepodległy. Przewodnik szlakiem miejsc związanych z niepodległością w Krakowie. Kraków 2018 Stow. Maj77 8° ss. 79, nlb. 1, il.

1874. SZYMAŃSKA Iwona: Rodakom z rejonu Góra Kalwaria zamordowanym przez hitlerowskich i sowieckich ludobójców w latach 1939–1945. Góra Kalwaria 2018 Iwona Szymańska 8° ss. 32, il.

Tablica pamiątkowa.

1875. WIT-KOSSOWSKA Izabela: Symbole wolnej Polski. Warszawa 2018 Ringier Axel Springer Polska 16° ss. 19, il. + numizmat [wizerunek Matki Boskiej Częstochowskiej i Józefa Piłsudskiego platerowany 24-karatowym złotem].

Lata 1374–2004.

1876. ZIÓŁKOWSKA Ewa: Śladami słów skrzydlatych... Pomniki pisarzy i poetów polskich na Białorusi. Warszawa 2018 Fund. „Pomoc Polakom na Wschodzie” 4° ss. 190, nlb. 1, il.

XVII–XXI w.

1877. ZWIERZYŃSKI Franciszek: Pomnik krwi i chwały. Historia powstania Pomnika Niepodległości na Starym Rynku w Mińsku Mazowieckim. Mińsk Mazowiecki 2018 Franciszek Zwierzyński 8° ss. 80, il., mapa.

6. PAMIĘĆ I POLITYKA HISTORYCZNA

Zob. poz. 3096, 3403, 8387, 9575, 10617, 11013, 11111, 11140.

1878. **ARTIFICEM commendat opus. Region, pamięć, polityka. Studia i materiały ofiarowane profesor Danucie Kisielewicz.** Red. Ewa Ganowicz. Wyd. 1. Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 670, il.

Z treści: Nicieja Stanisław Sławomir: Profesor doktor habilitowana Danuta Kisielewicz. Z Gór Świętokrzyskich do Opola s. 9–14; Misiurska Agnieszka: Opolskie drogi Profesor Danuty Kisielewicz s. 17–23; Wykaz publikacji Danuty Kisielewicz za lata 1982–2017 s. 25–40; Bartek Rafał: Mała ojczyzna na pograniczu – tożsamość własna i zaadoptowana jako ogniwo pomiędzy przeszłością i przyszłością s. 43–51; Bereszyński Zbigniew: Przełom polityczny w wymiarze regionalnym. Październik '56 i jego następstwa na przykładzie województwa opolskiego s. 53–60; Bujak Piotr: Tożsamość mieszkańców województwa opolskiego jako przedmiot politycznych debat w kontekście poszerzenia granic Opola s. 61–75; Dawid Adriana: „Rewizjonizm zachodniemiecki” wśród młodzieży województwa opolskiego (w latach pięćdziesiątych–siedemdziesiątych XX wieku) s. 87–98; Kubis Barbara: Problemy funkcjonowania szkolnictwa na obszarze województwa śląskiego w latach 1945–1950 w świetle literatury dokumentu osobistego s. 117–133; Kwiatek Aleksander: U źródeł polskiej myśli gospodarczej wobec Śląska po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku s. 135–159; Sochacka Stanisława: Opole – interpretacja etymologiczna nazwy s. 171–183; Trzcielińska-Polus Aleksandra: Śląski „Heimat” w wybranych utworach niemieckich autorów s. 185–197; Drzewiecki Andrzej: Budujmy mosty nad rzekami krwi s. 201–218; Faryś Janusz, Słowiński Przemysław: Obozy jenieckie na terenie województwa lubuskiego w okresie drugiej wojny światowej w systemie jenieckim III Rzeszy s. 219–232; Fic Maciej, Krzyżanowski Lech: Górny Śląsk w cieniu polityki historycznej. „Causus” Wilhelma Szewczyka s. 233–249; Gmitruk Janusz: Stanisław Tabisz – organizator i komendant policji Polskiego Państwa Podziemnego s. 251–267; Kotulska Jadwiga: Powstanie styczniowe 1863–1864 w refleksji naukowej Zdzisława Najdera s. 269–281; Lis Michał: Oswald Stefan Popiołek – historyk, organizator służby archiwalnej i muzeum jeńców wojennych s. 287–298; Masnyk Marek: „Sine ira et studio”. Kilka jubileuszowych uwag o Edmundzie Osmańczyku s. 299–305; Nicieja Stanisław Sławomir: Epos poleski Haliny Auderskiej s. 307–314; Nowak Edmund: Współczesne reperkusje istnienia powojennych obozów odosobnienia na Śląsku s. 315–333; Patelski Mariusz: Wojna – pamięć – polityka. Lwów w biografii generała broni Tadeusza Jordana Rozwadowskiego (1866–1928) s. 335–359; Rezler-Wasielewska Violetta, Stanek Piotr: Muzea martyrologiczne w Polsce jako ośrodki badań historycznych s. 361–388; Semków Piotr: Pomędzy polityką a historią. Miejsce Piaśnicy w pamięci mieszkańców Pomorza s. 389–400; Suchoński Adam: Aktualne trendy we współczesnym piarstwie podręcznikowym na przykładzie historii s. 401–406; Sula Dorota: Polscy jeńcy w niewoli rosyjskiej w okresie pierwszej wojny światowej s. 407–425; Treła-Mazur Elżbieta: Omówienie książki prof. Danuty Kisielewicz „Niewola w cieniu Alp. Oflag VII A Murnau”, Opole 2015 s. 427–431; Włodarkiewicz Wojciech: Województwo tarnopolskie w kampanii polskiej 1939 roku s. 433–452; Wyszczelski Lech: System przetrzymywania jeńców wojennych w Rosji Radzieckiej w latach 1917–1921. Losy polskich jeńców wojny polsko-rosyjskiej 1919–1920 roku s. 453–468; Baraniewicz-Kotasińska Sabina: Edward Gierek – współczesny fenomen uznania i popularności s. 438–493; Białokur Marek: „De actu et visu”. Okoliczności powstania i znaczenie „Podręcznego słownika politycznego” Joachima Bartoszewicza

s. 495–520; Czapnik Sławomir: Świadek czasu pogardy. Zygmunt Bauman a komunizm s. 521–535; Czepil Bartosz: Václav Havel, Aleksander Zinowiew i Józef Tischner jako diagności uwikłania jednostki w system komunistyczny oraz ich aktualność w XXI wieku s. 537–550; Dorobisz Janusz: Udział trifolium w kształtowaniu polityki Rzeczypospolitej na przełomie lat dwudziestych i trzydziestych XVII wieku s. 551–559; Grochalski Stefan Marek: Neutralność państwa jako kategoria prawna. Aspekt historyczny i współczesny s. 561–572; Honka Norbert: Ślacy w polskiej i niemieckiej polityce po 1945 roku (na wybranych przykładach) s. 573–592; Kardas Mariusz: Gdynia w przestrzeni społeczno-politycznej Rzeczypospolitej. Refleksja nad dziejami municypium s. 593–607; Kulska Joanna: „Na drodze do dialogu pamięci”: rola czynnika religijnego w procesie pojednania polsko-niemieckiego s. 609–621; Niebylski Michał: Dylematy ideologiczne PSL na początku przemian transformacyjnych w Polsce s. 623–636; Opiola Wojciech: Eurokomunizm i jego rola w hiszpańskiej „transición” i w myśli politycznej polskiej opozycji lat 1977–1989 s. 637–645; Piątkowska-Stepaniak Wiesława: Emigranci – spowiedź pokolenia i spór o zgodę s. 647–659; Świder Małgorzata: „Po której stronie wtedy staniemy?” Państwa Zachodu wobec groźby wprowadzenia w 1981 roku stanu wyjątkowego w Polsce s. 661–670.

Toż. Wyd. 2. 2018.

1879. **ASOCJACJE i implikacje historyczne elementami kształtującymi współczesność.** Red. nauk. Edward Janusz Jaremczuk. Poznań 2018 FNCE 8° ss. 304, il., streszcz. ang., pol.

XX–XXI w.

1880. **BORODZIEJ Włodzimierz, Górny Maciej, Kwiatkowski Piotr Tadeusz:** 11.11.1918. Niepodległość i pamięć w Europie Środkowej. Kraków 2018 Międzynar. Centrum Kultury 4° ss. 447, nlb. 1, il.

1881. **BURYŁA Sławomir:** Przemiany mitu żołnierza Niepodległej. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 4 s. 95–109, streszcz. ang.

Lata 1914–1989.

1882. **CHROBACZYŃSKA-PLUCIŃSKA Edyta:** Stan wojenny w Małopolsce. Pamięć pokolenia represjonowanych. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 254: *Studia Politologica*. [T.] 19: 2017 s. 76–92, streszcz. ang.

1883. **CHUTNIK Agata:** Spór o Wilno: wielość obrazów. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 149–159, streszcz. ang.

Wilno i jego historia w oczach Polaków pochodzących z Litwy, a studiujących w Polsce, na podst. wywiadów przeprowadzonych przez autorkę w l. 2011–2013.

1884. **CHWEDORUK Rafał:** Polityka historyczna. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 384, nlb. 2.

1885. CIELICZKO Paweł: Czerwcowe ulice. Poznań 2018 Wydaw. Druga Strona Poznania 8° ss. 99, il., mapy. (Ulicznik poznański).

Upamiętnienie bohaterów wydarzeń czerwca 1956 r. w topografii Poznania.

1886. FABISZAK Małgorzata, Brzezińska Anna Weronika: Cmentarz, park, podwórko. Poznańskie przestrzenie pamięci. Warszawa 2018 Scholar 8° ss. 253, nlb. 2, il.

1887. FIGURA Marek, Staśkiewicz Łukasz: Kwestia upamiętnień władców Wielkiego Księstwa Litewskiego w polityce historycznej współczesnej Białorusi. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 1 s. 89–105, streszcz. ang.

1888. FORECKI Piotr: Po Jedwabnem. Anatomia pamięci funkcjonalnej. [Warszawa] 2018 IBL 8° ss. 434, nlb. 1.

1889. GREŃ Paweł: Pamięć a media. Obchody wyzwolenia KL Auschwitz-Birkenau w dyskursie prasowym. Kraków 2017 Aureus 8° ss. 219, streszcz. ang.

Lata 1945–2000.

1890. GRUSZKA Joanna: Z problemów tożsamości regionalnej w Bielsku-Białej. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 143–153.

1891. INSTYTUCJE totalne i ich ślad w pamięci. Pod red. Joanny Posłusznej. Kraków 2017 Aureus 8° ss. 147. (Psyche – trauma – pamięć. Psyche, trauma, memory).

Tyt. równol.: Total institutions and their trace in memory.

Treść: Kubiszyn Marta: The witness's perspective. The destruction of the Lublin Jewish community in non-Jewish oral testimonies s. 11–23; Posłuszny Łukasz: Ucieleśniona totalność: cień obozu w życiu codziennym byłych więźniów s. 25–42; Greń Paweł: Obóz w mediach s. 43–70; Greń Paweł: Auschwitz jako symbol ludobójstwa s. 71–110; Leżak Marzena: „Diabły w spódnicach” – SS Aufseherin z KL Auschwitz II – Birkenau we wspomnieniach byłych więźniów obozu zagłady s. 111–126; Posłuszna Joanna: „Quatuor pour La Fin du temps” Oliviera Messiaena – kompozycja ze Stalagu VIII A w Görlitz s. 127–147.

1892. JABŁOŃSKA Anna: Muzeum Narodowe – Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach jako element polskiej świadomości historycznej i pamięci zbiorowej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 245–268, streszcz. ang., niem., ros.

1893. JANOWSKI Maciej: Polskie obozy śmierci i polskie dobre imię. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 491–495.

W sprawie ustawy o IPN z 1 III 2018 r. i polityki historycznej polskiego rządu.

1894. JARZĄBEK Marcin: Legioniści i inni. Pamięć zbiorowa weteranów I wojny światowej

w Polsce i Czechosłowacji okresu międzywojennego. Kraków 2017.

Rec.: Nieć Grzegorz: „Legiony to...” nie tylko nasza nuta. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 319–331.

1895. JASKÓLSKI Adam: Opozycja „przeszłość – teraźniejszość” w wypowiedziach staroobrzędowców regionu suwalsko-augustowskiego. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 2: 2017 s. 75–91, streszcz. ang.

1896. JASTRZĄB Łukasz: Cena niepodległości. Pamięć historyczna o żołnierzach Wielkiej Wojny i walk o granice niepodległej Polski. Ewidencja mogił żołnierskich w zasobach archiwów państwowych w Gnieźnie, Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu. Der Preis der Unabhängigkeit. Das historische Gedenken an die Soldaten der Grossen Kriegeres und der Kämpfe um die Staatsgrenzen des unabhängigen Polens. Verzeichnisse der Soldatengräber in den Staatsarchive in Gniezno, Kalisz, Konin, Leszno, Pila und Poznań. Cena nezavisimosti. Istoričeskaâ pamât o soldatah Velikoj vojny i borby za granicy nezavisimoy Polši. Učët soldatskih mogil v resursah gosudarstvennyh arhivov v Gniezno, Kalisz, Konine, Lešno, Pile i Poznani. Tł. Aleksander Gazarian (j. ros.), Marek Rajch (j. niem.). Poznań–[Warszawa] 2018 AP; NDAP 8° ss. 346, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., niem., ros.

1897. JENSEITS der Jubiläen. Geschichtspolitik im Deutsch-Polnischen Alltag. Hrsg. Klaus Ziemer, Joanna Andrychowicz-Skrzeba; Übersetzung Bernhard Hartmann, Simon von Kleist, Maciej Zgondek. Warschau 2017 Friedrich-Ebert-Stiftung 8° ss. 250, il.

1898. JULKOWSKA Violetta, Werner Wiktor: Contemporary lives of the past. Poznań 2018 Faculty of History AMU 8° ss. 169, il.

Lata 1939–2017.

1899. KOLA Adam F.: Socjalistyczny postkolonializm. Rekonsolidacja pamięci. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 484, streszcz. ang.

1900. KOPOSOV Nikolay: Memory laws, memory wars. The politics of the past in Europe and Russia. Cambridge 2018 Cambridge Univ. Press 8° ss. 321.

Rec.: Grabowski Jan, *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 736–739.

1901. KOTOWSKI Robert, Michalska-Bracha Lidia: Sanktuarium Józefa Piłsudskiego w Kielcach. Między pamięcią a polityką historyczną. Kielce 2018 Muzeum Nar.; Stow. Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi

Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOIPOL 4° ss. 199, nlb. 1, il.

1902. KOWALIK Tomasz: Naczelnik z szablą, pędzłem i... szydełkiem. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 76–79.

Formy upamiętniania Tadeusza Kościuszki.

1903. KUBISZYN Marta, Zętar Joanna: Miasto po Zagładzie. Dzielnica żydowska w Lublinie i jej upamiętnienia. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 387–418, streszcz. ang.

Od 1942 r.

1904. KWIATKOWSKI Piotr Tadeusz: Odzyskanie niepodległości w polskiej pamięci zbiorowej. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury 8° ss. 325, nlb. 3, il. (Laboratoria Kultury).

1905. ŁUCZEWSKI Michał: Kapitał moralny. Polityki historyczne w późnej nowoczesności. Kraków 2017 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. 431, il., mapa. (Biblioteka Myśli Politycznej; 111).

1906. MALICKI Krzysztof: Poza wspólnotą pamięci. Życie i zagłada Żydów w pamięci mieszkańców regionu podkarpackiego. Warszawa 2017.

Rec.: Kaźmierska Kaja, *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 697–702.

1907. MAŁCZYŃSKI Jacek: Krajobrazy zagłady. Perspektywa historii środowiskowej. Warszawa 2018 IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 247, nlb. 1, il. (NH Nowa Humanistyka; t. 49).

Pamięć o Holokauście.

1908. MATERSKI Wojciech: Od cara do „cara”. Studium rosyjskiej polityki historycznej. Warszawa 2017.

Rec.: Stobiecki Rafał, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 319–327.

1909. [MATVEEV Gennadij Filipovič] Matwiejew Giennadij Filipowicz: Jakiego Józefa Piłsudskiego znano w radzieckiej i znają we współczesnej Rosji. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 18: 2018 s. 5–18, streszcz. ang., lit., ros.

1910. [MEL'NIKAŪ Īgar] Melnikau Ihar: Walka o prawdę historyczną. Zachowanie pamięci o białoruskich żołnierzach Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie na Białorusi. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 295–303.

Toż w jęz. białoruski: Barac'ba za gistoryčnuū praūdu. Zahavanje pamiači pra belaruskich zaŭneraū pol'skikh uzbroenych sil na Zahadzie u Belarusi. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2018 nr 3 s. 304–311.

1911. MICHALCZYK Andrzej: Imieniny Marszałka. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 79–87.

Józefa Piłsudskiego, 19 marca na Górnym Śląsku w l. 1915–1939.

1912. MICHALSKA-BRACHA Lidia: Mit czy mity Sybiru w wyobraźni i pamięci zbiorowej? *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 253–271, streszcz. ang.

XIX–XX w.

1913. MIĘDZY nostalgia a ironią. Pamięć reżimu komunistycznego w dialogu międzykulturowym. Pod red. Elżbiety Tomasi-Kapral i Doroty Utrackiej. Łódź 2018 *Ibidem* 8° ss. 205, il., streszcz. ang., pol. Stow. Mosty Europy.

Z treści: Tomasi-Kapral Elżbieta, Utracka Dorota: Od Redaktorów s. 7–11; Kola Adam F.: Pamięć i komparatystyka. Mapa i terytorium studiów na pamięcią s. 13–26; Bäcker Roman: Struktury dyskursu politycznego w Polsce i w Rosji s. 27–41; Janicki Andrzej: Miejsce pamięci reglamentowanej. Czasopismo „Wojenno-istoriczeskij żurnał” jako pole „bitwy o pamięć” drugiej wojny światowej we współczesnej Rosji s. 73–82; Sumorok Aleksandra: Socrealizm hybrydowy? Architektura Łodzi w latach 1949–1956 s. 95–109; Utracka Dorota: Pamięć reżimu – reżim pamięci. Uwagi o współczesnych praktykach kommemoratywnych s. 111–132; Tomasi-Kapral Elżbieta: Obraz komunistycznej przeszłości w świetle wybranych utworów prozy polskiej i niemieckiej s. 143–159; Ratuszniak Jan; Ocena przemian społecznych i ekonomicznych lat 90. XX w. w twórczości Kira Bułyczowa oraz Andrzeja Sapkowskiego s. 175–186; Maresz Teresa: Czasy komunizmu w polskich podręcznikach szkolnych do historii s. 187–201.

1914. NASI sąsiedzi Żydzi. Z dziejów relacji polsko-żydowskich na Kielecczyźnie w XX wieku. Red. nauk. Agnieszka Dziarmaga, Dorota Koczwańska-Kalita, Edyta Majcher-Ociesa. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 296, nlb. 24, il. (Centralny Projekt Badawczy IPN Dzieje Żydów w Polsce oraz Relacje Polsko-Żydowskie w Latach 1914–1989).

Z treści: Dziarmaga Agnieszka, Koczwańska-Kalita Dorota, Majcher-Ociesa Edyta: Wstęp s. 9–18; Maciągowski Marek: Kultura i przejawy religijności społeczności wyznania mojżeszowego oczami katolickich sąsiadów s. 19–34; Słabińska Elżbieta: Szkolnictwo polskie i żydowskie w nawiązaniu do prac nadesłanych na konkurs „Nasi sąsiedzi – Żydzi” s. 35–54; Majcher-Ociesa Edyta: Aktywność gospodarza ludności żydowskiej na Kielecczyźnie w XX wieku na podstawie prac nadesłanych na konkurs „Nasi sąsiedzi – Żydzi” s. 55–74; Gąpy Jerzy: Eksterminacja Żydów podczas II wojny światowej na podstawie prac nadesłanych na konkurs „Nasi sąsiedzi – Żydzi” s. 75–88; Domański Tomasz: Polacy ratujący Żydów podczas II wojny światowej na podstawie prac nadesłanych na konkurs „Nasi sąsiedzi – Żydzi” s. 89–96; Gierasimowicz Bartłomiej: Wizerunek mieszkańców Chmielnika w świetle prac nadesłanych na konkurs „Nasi sąsiedzi – Żydzi” s. 97–102; Dziarmaga Agnieszka: Edukacyjne cele prac nadesłanych na konkurs „Nasi sąsiedzi – Żydzi” i sposoby ich wykorzystania s. 103–118; Prace konkursowe s. 119–274.

1915. NASZA pamięć Was ocali. Red. Robert Starzyński, Michał Falk. Zgierz 2018 Muzeum M. Zgierza; Urząd M. Zgierza 16° ss. nlb. 24, il.

Okupacja niemiecka Polski, masowa egzekucja 100 Polaków i pamięć o nich w Zgierzu, l. 1942–2017.

1916. ORCIUCH Marek: Kontrowersje wokół postaci Romualda Rajsa „Burego” na łamach

prasy i w mediach elektronicznych a polska polityka historyczna. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 219–230, streszcz. ang., białorus.

XXI w.

1917. PAWELEC Andrzej, Sitarz Magdalena: Itzhak Katzenelson's [1886–1944] „Dos lid fun oysgehartetn yidishn folk” in translation: the first four decades. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 15: 2017 s. 73–81, streszcz. ang.

„Pieśń o zamordowanym żydowskim narodzie” i jej tłumaczenia w l. 1945–2014.

1918. POLITYKI pamięci i dyskursy pamięci w 100-lecie wybuchu I wojny światowej. Pod red. Joanny Dobrowolskiej-Polak. Poznań 2014 Inst. Zachodni; we współpr. z Fund. Konrada Adenauera 8° ss. 139, il.

Treść: Dobrowolska-Polak Joanna: Wstęp. Rok 1914 – symboliczny początek wieku, który zmienił świat s. 7–8; Mazur Zbigniew: Niemcy – początki sporu o winę za I wojnę światową s. 11–30; Szlanta Piotr: Austria, Węgry – wspólna przeszłość, odmiennie refleksje s. 31–42; Mikołajczyk Marek: Pamięć o I wojnie światowej we Francji s. 43–66; Tebinka Jacek: Tradycja chwały w Wielkiej Brytanii s. 67–76; Kiwerska Jadwiga: Amerykańska pamięć o Wielkiej Wojnie s. 77–92; Bieliń Stanisław: Znaczenie I wojny światowej w Rosji s. 93–112; Gąsior Grzegorz: Legioniści i gladiatorzy – Czechy s. 113–120; Wybranowski Dariusz: Serbia – ofiara I wojny światowej s. 121–132; Madajczyk Piotr: Polska pamięć i niepamięć o I wojnie światowej s. 133–139.

1919. SOCHAJ Andrzej: Upamiętnienie Romów i Sinti pomordowanych w czasie II wojny światowej (1939–1945). Szczecinek 2018 Zw. Romów Polskich; Inst. Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokaustu 8° ss. 60, il.

1920. STARE i nowe tendencje w obszarze pamięci społecznej. Pod red. Zuzanny Bogumił i Andrzeja Szpocińskiego. Warszawa 2018 Akad. Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej; ISP PAN; Wydaw. Nauk. Scholar 8° ss. 393, nlb. 1, il. ISP PAN, Akad. Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. (Współczesne Społeczeństwo Polskie Wobec Przeszłości; t. 9).

Treść: Bogumił Zuzanna: Stare i nowe tendencje w obszarze pamięci społecznej w Polsce s. 9–16; Szpociński Andrzej: Upamiętnienia s. 17–28; Markowska Barbara: Nowoczesność i władza archiwum s. 29–54; Malicka Krzysztof: Kanony historyczne polskiej młodzieży. Zmiana czy kontynuacja? s. 55–76; Gubała-Czyżewska Joanna: Upamiętnienie Holocaustu w Łodzi. Stare i nowe tendencje s. 77–109; Karkowska Marta: Powstanie Warszawskie. Stare i nowe formy upamiętnień s. 110–144; Jarosz Aleksandra: Zbrodnia katyńska. Niespójna pamięć w kontekście miejsc pamięci o Katyńiu na terenie Warszawy s. 145–178; Baraniecka-Olszewska Kamilla: Praktyki pamięci. Inscenizacja rzezi wołyńskiej jako przedmiot sporu o pamięć s. 179–195; Maciejczak Zuzanna: Murale na warszawskim Muranowie jako nośniki pamięci miejsca s. 196–232; Obrębska Karolina: Muzeum ks. Jerzego Popiełuszki w Warszawie jako miejsce kształtowania tożsamości społecznej poprzez doświadczenie religijne s. 233–263;

Skoczylas Łukasz: Pomnik w ciągłej budowie. O upamiętnieniu pracy organicznej w Poznaniu s. 264–294; Biskupska Kamilla: Miejsca pamięci a pamięć miejsca na przykładzie Wrocławia s. 295–317; Głowacka-Grąjper Małgorzata: Pamięć jako kapitał społeczności lokalnej. Narracje o Bitwie Warszawskiej 1920 roku w Radzyminie s. 318–352; Szczecińska-Musieliak Ewa: Miejsca pamięci i formy upamiętniania cywilnych ofiar rzezi warszawskiej Woli (sierpień 1944 roku) s. 353–389.

1921. STULECIE odzyskania niepodległości. Pamięć i wspólnota. Pod red. Antoniego Głowackiego, Beaty Roguskiej. Warszawa 2018 Centrum Badania Opinii Społ. 8° ss. 116, il. Centrum Badania Opinii Społ. (Opinie i Diagnozy; nr 41).

Raport z badań, 2018 r.

1922. SZKARADNIK Katarzyna: (Nie)obecne w lokalnej pamięci kulturowej na przykładzie „Rozmów o Śląsku Cieszyńskim”. *Acta Humana*. Vol. 9: 2018 s. 35–50, streszcz. ang.

Wywiady przeprowadzone przez Andrzeja Drobika i wyd. w 2014 r.

1923. ŚLESZYŃSKI Wojciech: Historia w służbie polityki. Zmiany polityczne a konstruowanie przekazu historycznego na ziemiach białoruskich w XX i XXI wieku. Białystok 2018 Wydaw. Uniw. w Białymstoku 8° ss. 467, streszcz. białorus., ros., ang.

1924. ŚWIADKOWIE. Światło pamięci niosą następne pokolenia. Oprac. Eli Rubenstein. Warszawa 2018 Agora 8° ss. VI, 133, nlb. 1, il., mapa.

1925. TADEUSZ Kościuszko w tradycji historycznej Chełma i ziemi chełmskiej. Wybór materiałów. Wybrał, przystosował i poprowadził wstępem Zbigniew Lubaszewski; aut. tekstów Kazimierz Janczykowski [i in.]. Chełm 2017 Wydaw. Tawa Turogiński Waldemar 8° ss. 88, il. PTTK. Oddz. im. Kazimierza Janczykowskiego w Chełmie. Komisja Historii i Tradycji przy współpr. Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie.

1926. U PODSTAW pedagogiki pamięci Auschwitz i Holocaustu. Red. nauk. Agata Czajkowska, Piotr Trojański. Oświęcim 2018 Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 339.

Treść: Czajkowska Agata, Trojański Piotr: Wstęp s. 7–11; Czajkowska Agata: Pedagogika pamięci w Polsce. Stan obecny i perspektywy rozwoju s. 15–33; Boroń Aleksandra: Pamięć jako przedmiot badań pedagogicznych – interpretacje s. 35–53; Bugajewski Maciej: Cierpienie, niedowierzanie, widmowość. Słowo o pedagogice pamięci z perspektywy historiograficzno-filozoficznej s. 55–64; Martyniak Maria: Archiwalia w muzeum-miejsku pamięci i ich wymiar edukacyjny. Na przykładzie Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu s. 67–82; Gluza Zbigniew: Archiwistyka społeczna w Polsce – rola, znaczenie, trendy rozwoju s. 83–94; Kubiszyn Marta: Działanie – przeży-

wanie – zaangażowane uczestnictwo. Pedagogika miejsc pamięci i edukacja o Zagładzie w wybranych projektach realizowanych na terenie Państwowego Muzeum na Majdanku w Lublinie s. 95–120; Mieszczynska Joanna: Edukacja w miejscach pamięci – doświadczenia i refleksje praktyka s. 121–131; Karkowska Marta: Perspektywa biograficzna w badaniach nad pamięcią – wybrane zagadnienia s. 135–192; Czajkowska Agata, Majewska-Siwiek Agnieszka: Wspomnienia obozowe jako źródło badań – kontekst biograficzno-hermeneutyczny s. 193–232; Stec Katarzyna: Funkcje społeczno-kulturowe muzeów-miejsc pamięci utworzonych na terenach poobozowych jako przedmiot badań socjologicznych – rozważania metodologiczne s. 233–251; Wójcik-Dudek Małgorzata: Przemierzając „Bibliotekę Shoah” – lektury dla dzieci i młodzieży s. 255–273; Goczał Ewa: Rozpamiętywanie zdań z getta. Piotr Matywiecki i lekcja świadomości (post)memorialnej s. 275–292; Paluch Michał: W kiedy(m)iejscu mieszkamy pedagogicznie? Dialogi ojkologiczne z Szewachem Weisssem s. 293–326.

1927. DAS (UN)SICHTBARE Erbe. Gedanken über den Kreisauer Kreis. Hrsg. von Tomasz Skonieczny. Wrocław–Krzyżowa 2018 Stiftung Kreisau für das Europäische Verständnis 8° ss. 164.

Z treści: Żurek Robert, Skonieczny Tomasz: Vorwort s. 7–13; Żurek Robert: Partisanen ohne Gewehr. Eine Skizzierung dessen, was der Kreisauer Kreis bedeutet s. 15–23; Fikus Sebastian: Widerstand war für sie moralische Pflicht. Entstehung und Tätigkeit des Kreisauer Kreises s. 25–37; Weber Pierre-Frédéric: Über die (Nicht-)Erinnerung an den Kreisauer Kreis in Frankreich und die Pluralität der Gedenkkulturen in Europa s. 39–49; Miodek Marcin: Kreisau – der Ort der Erinnerung und des Dialogs

über der Widerstand gegen Totalitarismen s. 51–67; Ukielski Paweł: Die deutsche Widerstandsbewegung aus der polnischen Perspektive s. 69–74; Kaczorowska Katarzyna: Warum war der Widerstand im Dritten Reich individuell und in Polen systemisch? „Wir” kontra „sie” s. 75–83; Skonieczny Tomasz: Inkongruente Narrationen – die polnische und die deutsche Erinnerung an das Attentat von Stauffenberg s. 85–92; Jędrzejczak Helena Anna: Das Programm des Kreisauer Kreises im ideologischen, geistigen und intellektuellen Kontext der Milieus der deutschen antifaschistischen Opposition s. 93–106; Nijakowski Lech M.: Das Verbrechen, die Strafe und der Kreisauer Kreis s. 107–119; Widmaier Benedikt: Neu Nachdenken über Kreisau. Essayistische Fragmente s. 121–134; Bickhardt Stephan: Das Erbe des Kreisauer Kreises für die Gegenwart s. 141–153; Skonieczny Tomasz: Das nicht abhandengekommene Erbe. Ein Nachwort s. 155–161.

1928. WEBER Matthias: Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa im deutsch-polnischen Diskurs. Über Asymmetrien des historischen Erinnerns. *Germanica Wratislaviensia*. [T.] 141: 2016 s. 399–423.

1929. WIELOGŁOS o Zagładzie. Red. Maria Anna Potocka. Kraków 2018 Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK 8° ss. 346, nlb. 2, il. Lata 1942–2018.

1930. ŻUKOWSKI Tomasz: Wielki retusz. Jak zapomnieliśmy, że Polacy zabijali Żydów. Warszawa 2018 Wielka Litera 8° ss. 425, nlb. 5, tabl. 48, il.

7. OCHRONA I KONSERWACJA ZABYTEKÓW

Zob. poz. 1042, 1628, 9534.

1931. ADAMCZYK Barbara: Konserwacja polichromii i wyposażenia kościoła z Brzeźna w Kujawsko-Dobrzyńskim Parku Etnograficznym w Klóbcie. *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 5–14.

1932. ARCHITEKTURA XX wieku, jej ochrona i konserwacja w Gdyni i w Europie. Red. nauk. Maria Jolanta Sołtysik, Robert Hirsch. Gdynia 2018 Urząd Miasta 4° ss. 262, il. (Modernizm w Europie – Modernizm w Gdyni; 5).

1933. BANGROWSKA Agnieszka, Maciąg Tadeusz: Konserwacja XVI-wiecznej powieści alegorycznej „Desiderosvs” ze zbiorów Biblioteki Opactwa Benedyktynów w Krzeszowie. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 23–34, streszcz. ang.

1934. BIAŁEK-OSTECKA Dorota, Forczek-Sajdak Anna, Kaszowska Zofia: Przyczynek do badań nad utrwalaniem malowideł ściennych w Polsce. Dane z lat 1956–2014, pozyskane

w ramach kwerendy archiwalnej w wybranych rejonach kraju. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 11: 2018 s. 95–107, streszcz. ang.

Na podstawie 158 obiektów, głównie z Polski południowej.

1935. BOGUSZ Anna, Czop Janusz, Knecht Bożena, Morawski Zbigniew: Konserwacja krzesła Szekspira (MNK XIII-2037) i krzesła Rousseau (MNK XIII-2036). *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 11: 2018 s. 129–139, streszcz. ang.

Dzieje obiektów ze zbiorów Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie i opis ich konserwacji w 2017 r.

1936. DOKUMENTACJA, monitoring i ochrona zabytków. (Pokłosie konferencji naukowej odbytej w Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu w dniach 7–8 września 2017 roku). *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 2 s. 7–135.

Treść: Braun Katarzyna: Mała, czarna, niebezpieczna. Mrówka w obiekcie zabytkowym s. 7–18; Brzezińska-Marjanowska Wioletta: Problematyka konserwatorska polichromii z Dworu z Mirogonowic w Parku Etnograficznym w Tokami s. 17–25; Dybowski Grzegorz: Problematyka konserwacji naczyń klepkowych

w przestrzeni ekspozycji muzeum na wolnym powietrzu – profilaktyka, charakterystyka zagrożeń, metody konserwacji i re-alizacja s. 27–33; Grabowska Martyna: Nadzór konserwatorski jako podstawa długowieczności architektury drewnianej s. 35–44; Jendrzejczyk Katarzyna: Ul skrzynkowy ze zbiorów Muzeum Wsi Radomskiej – problematyka konserwatorska s. 45–78; Przybyła Mariusz: Prace gliniane na terenie skansenu Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski [Wolsztyn] s. 79–87; Serafinowicz Maria: Problematyka stanu zachowania obiektów ekspozycyjnych w Muzeum Wsi Lubelskiej – wybrane przykłady prac konserwatorskich s. 89–111; Wilbik Edwin: Strzecharstwo s. 113–135.

1937. DROBIEC Łukasz: Renowacje konstrukcji obiektów zabytkowych. Cz. 1. Warszawa 2018 Archmedia Grażyna Gałka 4° ss. 147, il.

1938. DZIAŁAJ i miej nadzieję. Stulecie państwowych służb konserwatorskich w Polsce 1918–2018. Pod red. Jacka Rulewicza i Romana Marcinka. Warszawa 2018 Nar. Inst. Dziedzictwa 8° ss. 176, tabl. 24, il., mapy.

Z treści: Dobosz Piotr: Prawny fundament ochrony zabytków w Polsce s. 15–44; Gaczoł Andrzej: Z dziejów ochrony i konserwacji zabytków w Polsce s. 45–56; Dobosz Piotr, Gaczoł Andrzej: Wybrane zagadnienia ochrony zabytków w latach 1989–2018 s. 57–64; Marcinek Roman, Woźniak Tomasz: Służby konserwatorskie – armia ludzi z pasją s. 65–132; Siwek Andrzej: Polska państwowa służba konserwatorska jako problem badawczy ochrony dóbr kultury s. 133–140; Rulewicz Jacek: Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków – ważne wydarzenia s. 141–150; Dyba Olga: Bibliografia prac dotyczących organizacji struktur służb konserwatorskich w latach 1918–2018 s. 151–168.

1939. DZIEDZICTWO. Architektura historyczna współcześnie. Studia, badania, wnioski. Prace naukowe Zakładu Dziedzictwa Architektonicznego i Sztuki Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. Red. Cezary Głuszek, Maria Lewicka, Katarzyna Dankiewicz. Warszawa 2018 Wyzd. Architektury Politech. Warszawskiej; Oficyna Wydawnicza Politech. Warszawskiej 4° ss. 181, il., streszcz. ang.

1940. FRĄCKIEWICZ Anna: Sprawozdanie Wydziału Rejestru Zabytków i Dokumentacji Zabytków WUOZ w Lublinie z działalności w 2017 roku. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 159–162, streszcz. ang.

1941. FRĄCKIEWICZ Anna: Zabytki nieruchome objęte ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków „A” woj. lubelskiego w 2017 roku. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 222–232, streszcz. ang.

1942. JABLONSKAJA Ivona: Konserwacja-restauracja księgi rękopiśmiennej Bractwa Szkaplerznego oraz Bractwa Różańcowego Bernardynów w Skępem z zasobu Archiwum Państwowego w Toruniu. Oddział we Włocławku.

Archiwista Polski. R. 23: 2018 nr 2 s. 67–77, streszcz. ang.

1943. JABŁOŃSKA Elżbieta: Prace konserwatorsko-restauratorskie prowadzone w 2018 roku przy rękopisach karaimskich (sygn. JSul.I.26, JSul.I.29). *Almanach Karaimski*. [T.] 7: 2018 s. 215–218, streszcz. ang.

Zbiory Związku Karaimów Polskich, kolekcja Józefa Sulimowicza (1913–1973).

1944. [JAGIELLAK Anna]: Zabytki Niepodległej w gminnej ewidencji zabytków m.st. Warszawy. W 100 lecie odzyskania Niepodległości. Tekst Anna Jagiellak. Warszawa 2018 M.St. Warszawa 8° ss. 40, il.

1945. KAMIŃSKI Zdzisław: Renowacja ołtarzy bocznych w kościele pod wezwaniem św. Małgorzaty w Gostyniu. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 187–190.

W l. 2013–2016.

1946. KARP Robert: Obraz Matki Boskiej Pocieszenia po konserwacji. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 138–140.

XV-wieczny z kościoła pw. św.św. Małgorzaty i Katarzyny w Kętach.

1947. KOPCIEWSKI Dariusz: Stulecie lubelskich służb konserwatorskich na stulecie odzyskania niepodległości. Wybrane fakty i zdarzenia. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 199–214, streszcz. ang.

Od 1918 r.

1948. KRASNOWOLSKI Bogusław: Prace konserwatorskie w Krakowie w roku 2017 dofinansowane ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 179–199, streszcz. ang.

1949. KUŹMA-SUAZO Barbara: Kapliczki jak nowe. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 141–145.

Restauracja pięciu kapliczek z gminy Kęty i miasta Turzovka na Słowacji, XIX–XX w.

1950. KWIATKOWSKA Aleksandra, Kokoć Joanna: Konserwacja zachowawcza obrazów na podłożu papierowym i pergaminowym. Uwagi i spostrzeżenia po realizacji Programu Polska Cyfrowa. *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 227–246.

Z zasobów Biblioteki Kórnickiej.

1951. LACH-HALMER Justyna, Wojtynek Katarzyna: Konserwacja kamieni granicznych

pól górniczych ze zbiorów Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze – komunikat. *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 221–226, streszcz. ang., niem.

1952. LAURENTOWICZ-GRANAS Małgorzata, Kuźmicki Mieczysław: Antoni Szram [1941–2019]. Wizje i konkrety. Szkic do portretu na tle historycznym. Łódź 2018 Urząd M. Łodzi. Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków 8° ss. 386, nlb. 2, il.

Konserwator zabytków.

1953. LECHOCKA Beata: Konserwacja ikony „Chrystus Pantokrator” z cerkwi prawosławnej pw. Podwyższenia Krzyża Pańskiego w Horostycie. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 300–304, streszcz. ang.

Z XVIII w.

1954. MAJCHER Jarosław: Polskie skarby UNESCO. Poznań–[Żychlin] 2018 Horyzonty-Books 4° ss. 294, nlb. 1, il.

Lista Światowego Dziedzictwa UNESCO.

1955. MUSIELAK Tomasz: Cmentarz żydowski w Śmiglu przykładem ochrony żydowskiego dziedzictwa kulturowego. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 257–266.

XIX–XXI w.

1956. NA RATUNEK katedrze. Historia ocalenia od ruiny. [T.] 2. Red. Jarosław Kurzawa, Tadeusz Józef Słobodzian. Świdnica 2018 Stow. Rewaloryzacji i Konserwacji Zabytków Architektury M. Świdnicy 4° ss. 56, tabl. k. 1, il.

Katedra św. Stanisława Biskupa i Męczennika i św. Wacława Męczennika w Świdnicy.

W komplecie z: Bazylika Metropolitalna. Katedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Lwowie. Zob. poz. 1928.

Całość w etui.

T. 1. 2017.

1957. [PIOTROWSKA Joanna]: Zabytek Zadbany A. D. 2018. Tekst Joanna Piotrowska. Warszawa 2018 Nar. Inst. Dziedzictwa 4° ss. 111, nlb. 1, il.

1958. POLIŃSKI Dariusz: Gród czy zamek? Desygnaty terminów oraz konsekwencje ich stosowania w archeologii historycznej i ochronie zabytków. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 41–58, streszcz. ang.

1959. POPLAWSKA Sylwia Urszula, Zając Izabela: Artystyczne i naukowe zielniki z zasuszonymi roślinami. Problematyka konserwacji zielników w formie kodeksów. *Toruńskie Studia Bibliologiczne*. R. 12: 2018 nr 1 s. 67–87, streszcz. ang.

1960. PORYCKI Janusz: Sprawozdanie z przebiegu prac renowacyjnych pomników nagrobnych na cmentarzu w Bielsku Podlaskim, w 2017 roku. *Bielski Almanach Historyczny*. [T. 3]: 2018 s. 139–143.

1961. PRACE konserwatorskie i remontowe przy zabytkowych obiektach i zespołach architektonicznych w 2017 roku. [Aut.] Kinga Doraczyńska-Dziuba, Maria Fornal, Monika Kurczewicz, Lech Kuźmierz, Joanna Matys, Iga Pałka, Monika Pędzińska, Elżbieta Podkościelny, Aneta Semeniuk, Alicja Wiśniewska, Klaudia Zarzycka-Goliszek. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 115–146, streszcz. ang.

Na terenie woj. lubelskiego.

1962. PRACE konserwatorskie na terenach zabytkowych założeń ogrodowych i cmentarzy w 2017 roku. [Aut.] Agata Dąbrowska, Urszula Nowakowska, Barbara Olszak, Michał Wilk. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 147–158, streszcz. ang.

Na terenie woj. lubelskiego.

1963. PRACE konserwatorskie prowadzone przy zabytkach ruchomych w 2017 roku. [Aut.] Dorota Dziegła, Beata Lechocka, Barbara Stolarz, Grażyna Żurawicka. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 78–114, streszcz. ang.

Na terenie woj. lubelskiego.

1964. PRARAT Maciej: Dotychczasowe działania na polu ochrony zagród Doliny Dolnej Wisły. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 3: 2014 s. 153–172, streszcz. ang.

1965. PRONOBIS-GAJDZIS Małgorzata: Zachować dla przyszłości. Sprawozdanie z prac konserwatorsko-restauratorskich prowadzonych w roku 2018 przy rękopisach karaimskich. *Almanach Karaimski*. [T.] 7: 2018 s. 219–223, streszcz. ang.

Zbiory Związku Karaimów Polskich, kolekcja Józefa Sulimowicza (1913–1973).

1966. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Renowacja obrazu Matki Bożej Rychwałdzkiej. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.] 2017 s. 272–273.

Z pocz. XV w. w bazylice św. Mikołaja w Rychwałdzie, pow. żywiecki. Renowacja w l. 2014–2015.

1967. ROCHON Justyna: Prace konserwatorskie i analiza historyczno-ikonograficzna portretu Jana Bukowskiego z około drugiej połowy XVIII w. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 4: 2017 s. 177–197, streszcz. ang.

1968. RUDY Maria: Konserwacja zabytków fajansowych na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 219–241, streszcz. ang.

1969. SAWICKA Alina: Problemy konserwacji fajansów dawniej i dziś. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 205–217, streszcz. ang.

1970. SEMKOWICZ-NOVLJAKOVIĆ Katarzyna: Okiem konserwatora: o obrazie Mistrza Jerzego z kolegiaty św. Michała na Wawelu. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 11: 2018 s. 31–41, streszcz. ang.

Obraz Mistrza Jerzego z 1517 r., jego dzieje w XIX w. i opis konserwacji z 2006 r. w Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie.

1971. SOLIWODA Bożena: Remont i konserwacja kościoła pw. Wszystkich Świętych w Krościenku nad Dunajcem zakończony. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 317–321.

Z XIV w.

1972. SPRAWOZDANIE z działalności w zakresie ochrony zabytków archeologicznych na terenie woj. lubelskiego w 2017 roku. [Aut.] Ewa Banasiewicz-Szykuła, Iwona Gołub, Wiesław Koman, Grzegorz Mączka, Paweł Ziemiuk. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 7–77, streszcz. ang.

1973. STAN zachowania „Sądu Ostatecznego” Hansa Memlinga i strategia stabilizacji mikroklimatu w otoczeniu tryptyku. [Aut.] Łukasz Bratasz, Janusz Czop, Piotr Frączek, Roman Kozłowski, Leszek Krzemięń, Michał Łukomski, Michał Obarzanowski. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 11: 2018 s. 9–29, streszcz. ang.

Tryptyk z l. 1467–1471; konserwacja XVIII–XXI w.

1974. STAWECKA Krystyna: Szesnaście pobizantyńskie freski z Supraśla w świetle dokumentacji konserwatorskiej – historia zniszczeń. *Elpis*. T. 19: 2017 s. 139–147, streszcz. ang.

1975. STAWECKI Krzysztof: Prace konserwatorskie w kościele parafialnym pw. Świętej Trójcy w Jasionówce jako przykład kompleksowej konserwacji wnętrza zabytkowej świątyni. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 27–41, streszcz. ang.

Z XVIII w.

1976. STOLARZ Barbara: Prace konserwatorskie przy wyposażeniu prezbiterium kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kraśniku – bogactwo przekazu artystycznego

i teologicznego. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 245–267, streszcz. ang.

1977. SWACZYNA Irena: Restauracja i konserwacja komody pochodzącej ze zbiorów Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 157–166.

1978. TOMCZAK [Anna] Aneta: Otwarty krajobraz kulturowy z zabytkiem w tle. Formy ochrony na przykładach z ziemi łódzkiej. Łódź 2018 Wydaw. Politech. Łódzkiej 8° ss. 249, il., streszcz. ang. (Monografie Politechniki Łódzkiej).

Lata 1918–2018.

1979. TRADYCJE i perspektywy muzealnictwa województwa łódzkiego. Konserwacja muzealiów. Materiały kolokwium Oddziału Łódzkiego Stowarzyszenia Muzealników Polskich, 27 października 2017 roku, w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi. Pod red. Jana Książka i Mieczysława Kuźmickiego. Wieluń 2018 Muzeum Ziemi Wieluńskiej; Oddz. Łódzki Stow. Muzealników Pol. 8° ss. 103, il. (Wieluńska Biblioteka Regionalna; nr 35).

Z treści: Feifer Mariusz: Ochrona i konserwacja drewna wykopaliskowego w Muzeum Archeologicznym w Biskupinie s. 11–18; Krawczyk Paweł K.: Konserwacja ruchomych zabytków drewnianych w kontekście podnoszenia atrakcyjności ekspozycji muzealnych s. 19–30; Stanecka Kinga: Plan i realizacja prac konserwatorskich na odzyskanych zbiorach drogą restytucji z Instytutu Etnologii przy Uniwersytecie w Getyndze im. Georga Augusta s. 31–38; Szygendowska Agnieszka: Konserwacja muzealiów – na przykład jedwab s. 39–48.

1980. TUCHOLSKI Zbigniew: Uwarunkowania konserwatorskie i techniczne odbudowy zabytkowego taboru kolejowego. *Analecta*. R. 27: 2018 z. 1 s. 265–287, streszcz. ang.

1981. TUR-MARCISZUK Katarzyna: Prace konserwatorskie przy wyposażeniu kościoła pw. Wniebowzięcia NMP w Milejowie w okresie 2008–2016. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 268–280, streszcz. ang.

1982. TUR-MARCISZUK Katarzyna: Zabytki ruchome objęte ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków „B” woj. lubelskiego w 2017 roku. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 233–244, streszcz. ang.

1983. WARSAW recommendation on recovery and reconstruction of cultural heritage. Recommendation de Varsovie sur le relevement et la reconstruction du patrimoine culturel. Rekomendacja warszawska w sprawie odbudowy

i rekonstrukcji dziedzictwa kulturowego. Editors Magdalena Marcinkowska, Dąbrówka Lipska. Warsaw 2018 National Heritage Board of Poland 8° ss. 55, nlb. 1, il.

Materiały konferencyjne, Warszawa, 6–8 V 2018 r.

1984. WARSZAWSKIE konserwacje 2007–2018. Dotacje na zabytki udzielone przez m.st. Warszawa. Red. prowadzący Katarzyna Zawila. Warszawa 2018 M.St. Warszawa 8° ss. 277, nlb. 1, il.

1985. WIECZOREK Beata: Konserwacja zabytkowego feretronu ze zbiorów Muzeum Wsi Opolskiej z końca XIX w. *Notatnik Skansenowski*. Nr 6/7: 2017 s. 105–111.

1986. WIEWIÓRKA Beata: Konserwacja XVII-wiecznego portretu z kolekcji Muzeum Śląska Opolskiego. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 145–150.

W pracowni Muzeum w Nysie w 1935 r.

1987. WINIARCZYK Marta: Niewidzialna konserwacja. Konserwacja i ochrona Dzienników Józefa Czapskiego [1896–1993] w Muzeum Narodowym w Krakowie. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 11: 2018 s. 71–83, streszcz. ang.

Konserwacja 200 z 277 tomów Dzienników, pochodzących z l. 60.–90. XX w.

1988. WIRA Paweł: Konserwacja XVII-wiecznej tablicy konsekuracyjnej z kościoła rzymskokatolickiego pw. św. Stanisława BM w Gorzkowie. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 294–299, streszcz. ang.

1989. ZABYTEKOWA infrastruktura kolejowa Niemiec i Polski. Dialog konserwatorski Warszawa – Berlin. Historic railway infrastructure in Poland and Germany. Warszawa – Berlin conservation dialogue. Die historische Eisenbahn-Infrastruktur in Polen und Deutschland. Denkmaldialog Warszawa – Berlin. Red. nauk. Karol Guttmejer. Warszawa 2018 M.St. Warszawa 8° ss. 126, nlb. 3, 168, nlb. 3, il., mapy, streszcz. ang.

Oprawne w kierunku przeciwnym.

Materiały konferencji, Warszawa, 16–17 XI 2017 r.

1990. ZAJĄCZKOWSKA-KŁODA Joanna: Konserwacja obrazu „Ukrzyżowanie” z parafii pw. Trójcy Przenajświętszej w Rudce. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 187–192.

Z ok. 1700 r.

1991. ZIARKOWSKI Dominik: Zamki na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Problemy konserwacji i udostępniania dla turystyki. Kraków 2014 Wydaw. Proksenia 8° ss. 298, nlb. 6, il., streszcz. ang. (Monografie o Tematyce Turystycznej; 21).

1992. ZNALEZISKA archeologiczne. Problemy konserwacji, inwentaryzacji i przechowywania. Pod red. Katarzyny Zdeb. Warszawa–Zielona Góra 2018 Inst. Archeol. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego; Fund. Archeol.; Muzeum Archeol.-Hist.; Muzeum Hist. 4° ss. 216, il. (Archaeologica Hereditas. Prace Instytutu Archeologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; 14).

Z treści: Zdeb Katarzyna, Kobyliński Zbigniew: Masowe znaleziska archeologiczne: problemy inwentaryzacji, konserwacji zapobiegawczej i długoterminowego przechowywania – wprowadzenie s. 5–10; Kobyliński Zbigniew: Przechowywanie znalezisk archeologicznych: kolekcje prywatne a zbiory publiczne w kręgu cywilizacji europejskiej s. 11–36; Borkowski Wojciech: Najstarsze kolekcje w zbiorach Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie s. 37–60; Olech Agnieszka: Przechowywanie zabytków archeologicznych w województwie mazowieckim – wyniki badania ankietowego s. 61–72; Wysocki Jacek: Problem przechowywania i zarządzania zasobami zabytkowymi z Archeologicznego Zdzjęcia Polski s. 73–78; Orliński Wawrzyniec: Polityka Muzeum Historycznego w Legionowie w zakresie przyjmowania zabytków archeologicznych – próba diagnozy problemów związanych z przechowywaniem zabytków archeologicznych z punktu widzenia muzealnika s. 79–84; Polak Zbigniew: Problemy przechowywania znalezisk archeologicznych z perspektywy Muzeum Warszawy s. 85–88; Jankowski Andrzej, Orliński Wawrzyniec, Zdeb Katarzyna: Problematyka znalezisk metalowych na przykładzie materiałów pochodzących z badań archeologicznych przy ul. Wolskiej w Warszawie s. 89–96; Smolinik Regina: Saksońskie Archiwum Archeologiczne – postępowanie ze znaleziskami archeologicznymi s. 97–102; Bugaj Michał: Magazyny archeologiczne w Polsce – kwestia przechowywania zabytków archeologicznych, czyli rzecz o stajniach Augiasza i kilka przykładów dobrych praktyk s. 103–114; Lenarczyk Leszek: Historia powstania oraz funkcjonowania Ośrodka Studyjno-Magazynowego Zabytków Archeologicznych s. 115–122; Bartzak Natalia: Ratowanie zabytków archeologicznych pochodzących z dawnych badań konserwatorskich na przykładzie projektu realizowanego przez Ośrodek Studyjno-Magazynowy Zabytków Archeologicznych, oddział Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Głogowie s. 135–140; Jaskanis Agnieszka: Wybrane problemy gromadzenia i przechowywania ruchomych zabytków archeologicznych w muzeach s. 141–146; Bunsch Eryk: Problematyka tworzenia wizualnej i pomiarowej dokumentacji ruchomych zabytków archeologicznych s. 159–170; Kobyliński Zbigniew: Źródła archeologiczne czy święte kości przodków: kulturowe uwarunkowania traktowania szczątków ludzkich z wykopalisk s. 181–194; Stanaszek Łukasz Maurycy: Kości ludzkie – rodzące problemy znalezisko archeologów z perspektywy antropologa s. 195–198; Żurek Magdalena: Przypadkowe znaleziska szczątków ludzkich podczas prac archeologicznych s. 199–204; Jarzębska Emilia: Zwłoki czy zabytki – ustawodawstwo vs. intuicja w kwestii archeologicznych szczątków ludzkich (z perspektywy muzealnika) s. 205–212.

8. POSZCZEGÓLNE NAUKI POMOCNICZE

a) Ogólne

1993. DRELICHARZ Wojciech, Piech Zenon: Znaki miasta Nowego Sącza. *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 167–206.

Pieczęcie miasta z XIII–XIX w. oraz historia herbu z XIX–XXI w.

1994. FILIPOW Krzysztof: Józef Ignacy Kraszewski [1812–1887] – nieznanymi numizmatyk i medalista XIX wieku. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 53–73, streszcz. ang., niem., ros.

1995. PARAVICINI Werner: Od nauki pomocniczej do nauki podstawowej. O współczesności i przyszłości warsztatu historyków. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 7–29, streszcz. ang.

1996. RIMŠA Edmundas: Lietuvos didžioji kunigaikštis Vytauto sfragistika ir heraldika. Vilnius 2016.

Rec.: Szweda Adam, *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 10(14): 2018 s. 219–224.

1997. STARZYŃSKI Marcin: Signs of urban identity in medieval and early modern times: Cracow – Kazimierz – Kleparz (the 13th–18th centuries). *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 4 s. 9–24, streszcz. niem., pol.

Znaki tożsamości miejskiej sfragistyczne i heraldyczne.

1998. ŠTEVÍK Miroslav: Heraldické a epigrafické pamiatky v Spišskej Novej Vsi a ich pramenná hodnota pri identifikácii ich majiteľov. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 133–183, streszcz. ang.

1999. ZNAMIEROWSKI Alfred: Heraldyka i weksylogia. Współpr. i red. Janusz L. Kaczmarek. Warszawa 2017.

Rec.: Łojko Jerzy, Wojtyniak Paulina, *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 231–238; Trafalski Grzegorz, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 209–210.

b) Źródłoznawstwo

2000. BAUM[-GRUSZOWSKA] Marzena: Księga wójtowska Starej i Nowej Dębicy z XVIII wieku. *Studia Regionalne*. [T.] 2: 2008 [dr.]: 2009 s. 11–34.

Z l. 1712–1787.

2001. BINIAŚ-SZKOPEK Magdalena: Księga zbąszyńska (1588–1914) – zapomniane

źródło do dziejów Zbąszynia w zbiorach Biblioteki Kórnickiej. *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 93–118, streszcz. ang.

2002. BRUDZISZ Marian: Z Sitnicy przez Nemsyno, Rosumberk, Rozembark do Rożnowic. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 19–38, streszcz. ang.

Analiza przywileju króla Kazimierza Wielkiego dla Jana z Biecza z 1351 r. dot. pierwotnej nazwy wsi Rożnowice.

2003. EDITIONSWISSENSCHAFTLICHES Kolloquium 2017. Quelleneditionen zur Geschichte des Deutschen Ordens und anderer geistlicher Institutionen. Hrsg. von Helmut Flachenecker, Krzysztof Kopiński und Janusz Tandeki. Toruń 2017.

Rec.: Gut Agnieszka, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 207–209.

2004. JAK wydawać teksty dawne. Pod red. Karoliny Borowiec, Doroty Masłej, Tomasza Miki, Doroty Rojszczak-Robiński. Poznań 2017. Wydaw. Rys 8° ss. 389, il., streszcz. ang. (Staropolskie Spotkania Językoznawcze; 2).

Z treści: Grześkowiak Radosław: Stary druk jako podstawa edycji krytycznej. Preliminarium s. 11–44; Krzywy Roman: Projekt edycji hermeneutycznej s. 45–64; Stoń Marek, Słomski Michał: Edycje cyfrowe źródeł historycznych s. 65–84; Gruchala Janusz S.: Okres retoryczny w prozie jako zadanie edytora tekstów XVI–XVII w. s. 85–104; Mika Tomasz, Ziółkowska Olga: Jak wprowadzać interpunkcję do transkrypcji tekstu staropolskiego? s. 105–126; Kowalski Marek Daniel: Transliteracja nazw osobowych i miejscowych w edycji późnośredniowiecznych źródeł proveniencji papieskiej s. 127–144; Komorowska Magdalena: Diabeł tkwi w szczegółach, czyli kilka uwag o transkrypcji partykuł w tekście XVI- i XVII-wiecznym s. 145–162; Leńczuk Mariusz: O wydawaniu polskich głos z łacińskich rękopisów średniowiecznych s. 163–182; Masłej Dorota: Zbiór głos czy tekst? „Kazania augustiańskie” jako problem edytorski i naukowy s. 183–200; Kulwicka-Kamińska Joanna: Edycje tefsiru Tatarów Wielkiego Księstwa Litewskiego – z problematyki transkrypcji i transliteracji s. 201–218; Borowiec Karolina: Założenia a transkrypcja. Uwagi na marginesie książki Jacka Balucha „Zamazany inkaustem rękopis” (Kraków 2013) s. 219–238; Makarova Olga: Opracowanie i publikacja tekstów z XVI i XVII w. pisanych cyrylicą i łacinką s. 239–254; Rojszczak-Robińska Dorota: Wydawanie staropolskich narracji biblijno-apokryficznych. Rola kontekstu s. 255–278; Osiewicz Marek: Wariantowość graficzna i językowa motywowana czynnikami technicznymi w polskich drukach XVI-wiecznych – stan badań, nowe ustalenia, kontekst edytorski s. 279–296; Krzak-Weiss Katarzyna: Inne spojrzenie na wariantowość pierwszego wydania Biblii Leopolda s. 297–312; Sobotka Piotr: Komentarz językowy a interpretacja i rozumienie tekstu dawnego s. 313–334; Duska Joanna: Tekst dawny w słownikach historycznych s. 335–348; Kuźmicki Marcin: Problemy edytorstwa staropolskiego na przykładzie dawnych zapisk sądowych s. 369–389.

2005. KOSEL Bogusław: Leśnicy w Armii gen. Andersa. Komentarz do materiałów przechowywanych w Instytucie Hoovera. *Studia*

z *Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 161–186, streszcz. ang.

Zawiera też Wykaz relacji leśników znajdujących się w Kolekcji Osobistej Władysława Andersa.

2006. KUFEL Robert R[omuald]: Kronika parafialna dawniej i dziś. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 71–88, streszcz. ang.

Od średniowiecza.

2007. STRADOMSKI Jan: Dzikowskie księgi kormcze jako część spuścizny kulturowej prawosławia w państwie polsko-litewskim. *Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 37–54.

Dwie księgi z XIV i XV w.

2008. ŚMIGIELSKI Bogdan: Związek Podhalan w Północnej Ameryce... w Krakowie. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 229–236.

Księga Protokołów Związku Podhalan w Północnej Ameryce 1936–1945.

2009. TOMCZOK Marta: „Polecieć tam, gdzie nie ma getta, szopu...” Dziennik Rutki Laskier między nekroestetyką a nekropolityką. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 421–439, streszcz. ang.

Przedstawia zjawisko fałszywego obiektu historii w badaniach nad Zagładą poprzez analizę trzech polskich wydań dziennika R. Laskier.

2010. TRAJDOS Tadeusz M[ikołaj]: Sumariusz dokumentów i akt majątkowych biskupstwa kamienieckiego z 1759 roku. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 267–280, streszcz. ang.

2011. WIENCIERZ Patrycja: „Kodeks Baltazara Behema” jako kopiarusz. Nowe dyskusje i nowe ustalenia. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 17–32, streszcz. ang.

2012. WIĘCH Arkadiusz S[tanisław]: Księgi pamięci jako źródło historyczne do badań społeczności żydowskiej na terenie obecnego województwa podkarpackiego. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 53–71, streszcz. ang.

2013. ŻEREK-KLESZCZ Hanka: Taryfy głównego województwa łęczyckiego z lat 1764–1787 – studium źródłoznawcze. *Acta Judaica Lodziensia*. T. 1: 2011 [dr.] 2012 s. 35–59.

c) Paleografia

2014. NIEDŹWIEDŹ Jakub: Pisma w Wilnie od XV do poł. XVII wieku. Rekonesans. *Terminus*. R. 10: 2008 z. 1 s. 113–136, streszcz. ang.

2015. PIETRZYK Iwona: Inicjały na czternastowiecznych dokumentach ksiąg opolskich (Bolesława II i Bolesława III). *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 93–112, streszcz. ang., niem.

d) Epigrafika

Zob. poz. 1841.

2016. CORPUS inscriptionum Poloniae. T. 10: Inskrypcje województwa lubuskiego. Z. 10: Powiat ślubicki (do 1815 roku). Zebrał i oprac. Joachim Zdrenka. Toruń 2018 Adam Marszałek 4° ss. 239, il.

Toż. Z. 11: Powiat strzelecko-drezdenecki (do 1815 roku). Zebrał i oprac. Marcei Tureczek. Toruń 2018 ss. 172, il. T. 1. Kielce 1986.

2017. DUDAŁA Grzegorz: Epitafia z kościoła parafialnego w Szczekocinach. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 2: 2015 s. 9–29, streszcz. ang.

Najstarsze z 1780 r.
Zawiera też katalog.

2018. DUDEK-SZUMIGAJ Agnieszka: Inskrypcje nagrobne pogranicza polsko-ukraińskiego. Studium genologiczne. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 337, mapa, streszcz. ang.

2019. GUT-CZERWONKA Anna: Wpływ reformacji i kontrreformacji na rozwój treści epitafiów Pomorza Środkowego – na przykładzie wybranych dzieł. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 4 s. 259–283, streszcz. ang.

2020. HARASIMOWICZ Zofia, Patrycja Bogdan: Epitafium Reginy Bączalskiej z 1630 roku w strzyżowskiej farze. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 39–45, streszcz. ang.

2021. HARASIMOWICZ Zofia, Patrycja Bogdan: Epitafium Teresy Dydyńskiej z 1846 roku w strzyżowskiej farze. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 46–47, streszcz. ang.

2022. HEROLD Jürgen: Hingabe an den Glauben Zeugnisse von Frömmigkeit in pomerschen Inschriften vom Mittelalter zur Neuzeit. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 4 s. 33–52, streszcz. ang.

XIII–XVII w.

2023. INSKRYPCJE cmentarza ewangelickiego w Śmiglu. Zebrane przez zespół Michał Balogh [i in.]; oprac. Adam Górski; tł. Katarzyna

Trychoń-Cieślak, Adam Górski. Kraków 2018. Kasper 8° ss. 164, il.

Katalog zabytków.

2024. KAŻMIERCZAK Joanna: Na ratunek Kościołowi. Epitafia wrocławskich kanoników katedralnych (1539–1556) jako wizualny postulat odnowy życia chrześcijańskiego. Wrocław 2018 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 179, nlb. 5, tabl. 44, il., streszcz. ang., niem. (Biblioteka Dawnego Wrocławia; 11).

2025. STRÓŻYK Paweł: W sprawie dwu siedemnastowiecznych kamiennych tablic z Poznania. Przyczynek do historii poznańskiego klasztoru panien benedyktynek. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 311–328, streszcz. ang.

2026. TRZCIŃSKI Andrzej: „Zaszło jego słońce w południe”. Słowne i ikoniczne obrazowanie śmierci na nagrobkach żydowskich w Polsce w XIII–XX wieku. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 415–437, streszcz. ang.

e) Dyplomatyka

Zob. poz. 7420, 7519.

2027. CIESIELSKI Tomasz: Pióra w służbie buławy. O kancelarii i archiwach hetmańskich w XVIII w. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 213–246, streszcz. ang., fr.

2028. DANIELAK Monika: Normatywy kancelaryjno-archiwalne obowiązujące w sądach powszechnych. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 23–37, streszcz. ang.

2029. DĄBROWSKI Adam Grzegorz: Kancelaria Ministerstwa Skarbu w Warszawie w latach 1944–1950. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 149–178, streszcz. ang.

2030. DERYŁO Bogusława: Rzekomy dokument Konrada mazowieckiego dla biskupa płockiego z 1203 roku. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 69–91, streszcz. ang.

2031. GRUŠA Alaksandr ĭ[vanavič]: Dokumental'naŭ pismennost' Velikogo Knážestva Litovskogo (koniec XIV – pervaŭ tret' XVI v.). Minsk 2015 Belaruskaa navuka 8° ss. 465, il.

Rec.: Szweda Adam, *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 229–233; Čapaitė Rūta, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 236–240.

2032. KILIAŃCZYK-ZIĘBA Justyna: O dyplomie nobilitacyjnym Jana Januszowskiego i portrecie renesansowego wydawcy. *Terminus*. R. 10: 2008 z. 1 s. 67–87, streszcz. ang.

Rok 1588.

2033. KOSONOWSKI Mateusz: Studium krytyczne nad dokumentem legata Reginalda (Rajnalda). Przyczynek do dyplomatyki polskiej XII w. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 1 s. 29–66, streszcz. ang.

W aneksie źródło.

2034. LOCA scribendi. Miejsca i środowiska tworzące kulturę pisma w dawnej Rzeczypospolitej XV–XVIII stulecia. Red. nauk. Anna Adamska, Agnieszka Bartoszewicz, Maciej Ptaszyński. Warszawa 2017.

Rec.: Wiencierz Patrycja, *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 370–373.

2035. POLICIŃSKA Ewelina: Testacje w dokumentach księcia Władysława II Opolczyka – o roli i pozycjonowaniu świadków. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 11–42, streszcz. ang.

2036. THE POLISH and Lithuanian Metrica – memory of the state. Metryka koronna – pamięć państwa. Revised by Sławomir Górzynski. Wyd. 1. Warszawa 2017 [dr.: 2018] DiG 8° ss. 249. Polish Heraldic Society. Pol. Tow. Heraldyczne.

Treść: Górzynski Sławomir: The Crown Metrica and its digital internet copy s. 9–12; Chorażyczewski Waldemar: The crown chancery between 14th and 18th century s. 13–54; Krawczuk Wojciech: The „Polish Metrica”, or the Polish crown’s records s. 55–72; Krawczuk Wojciech: The Metricants s. 73–81; Grabowski Janusz: The Masovian Metrica. Registry of the Masovian principality s. 83–92; Hruša Aliaksandr: Chancery of the Grand Duchy of Lithuania s. 93–132; Archive inventory of the Crown Metrica s. 133–249.

2037. RAJCHER Aleksandra: Testament Kazimierza Wielkiego. Próba analizy dyplomacyjnej. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 10(14): 2018 s. 76–90, streszcz. ang., niem.

2038. SOWA Jan Jerzy: Pióra w służbie buławy. Raz jeszcze o kancelarii i archiwum hetmańskim Stanisława Jabłonowskiego. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 195–212, streszcz. ang., fr.

XVII w.

2039. VALIKONYTĖ Irena: Struktura i zasady kompletowania ksiąg sądowych Metryki Litewskiej Zygmunta Augusta. *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 7–23, streszcz. ang.

f) Genealogia

Zob. poz. 5748, 5772, 5797, 5808, 5813, 5859, 5872, 5939, 7651.

2040. BIAŁOWAŚ Justyna Ewa: Pochodzenie i najbliższa rodzina biskupa wrocławskiego Macieja Pałuki (ok. 1285–1368). *Nasza Przyszłość*. T. 130: 2018 s. 33–51, streszcz. ang.

Maciej z Gołańczy, herbu Pałuka.

2041. BRZEZIŃSKI Witold: Uwagi do genealogii Borkowiców herbu Napiwo w drugiej połowie XIV i początkach XV wieku. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 251–258, streszcz. ang.

2042. BULLA Krzysztof: Praktyczne możliwości wykorzystania genealogii genetycznej na przykładzie wstępnych wyników Projektu Silesia DNA. *Rocznik Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny*. [R.] 6: 2018 s. 180–220, streszcz. ang.

2043. CZARNECKI Włodzimierz: Nobiles Chelmenses. Wybrane rodziny w późnym średniowieczu i wczesnej nowożytności. *Studia osadniczo-genealogiczne*. Stary Toruń 2016.

Rec.: Kozyrski Robert, *Rocznik Chelmski*. T. 22: 2018 s. 499–501.

2044. CZARNECKI Włodzimierz: Szlachta chełmska. Od Bobrowskich do Zamojskich w późnym średniowieczu i wczesnej nowożytności. (Wybrane zagadnienia). Stary Toruń 2018 Studio Kropka dtp – Piotr Kabaciński 8° ss. 339, nlb. 1, streszcz. ang.

Zawiera tablice genealogiczne.

2045. CÍWKŁA Łukasz: Śladem Głowackich herbu Prus I (do początku XVI w.). *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 43–52, streszcz. ang.

2046. DWORZACZEK Włodzimierz: Raszewscy herbu Grzymała. Oprac. Tomasz Zuzek. *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 201–223, streszcz. ang.

Materiały do genealogii rodziny oprac. przez Dworzaczka w 1936 r., zachowane w maszynopisie w zbiorach Biblioteki Kórnickiej.

2047. DZIEMBOWSKI Piotr Maciej: Przyczynek do genealogii rodziny Aniōła. *Gens*. [T. 16]: 2018 s. 127–138, streszcz. ang.

XVIII–XIX w.

2048. GOŁEMBKA Mateusz: Dziedzictwo rodu Sułkowskich we współczesnej kulturze historycznej Wielkopolski i Górnego Śląska. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 101–111.

2049. GRODZICKI Lech: Ignacy Wrześniowski [1805–1883] i jego francuska rodzina. *Gens*. [T. 16]: 2018 s. 89–101, streszcz. ang.

2050. HAJNOS Jan: Kresowe korzenie mojej rodziny. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 205–218.

Rodzina Selbków i ich potomstwo.

2051. HAŁUSZCZAK Paweł: Niezbędnik genealoga. Współpr. Magdaleja Betlej, Dobrosława Gucia, Liliana Molenda. Poznań–Mnichowo 2012 Wielkopolskie Tow. Geneal. „Gniazdo”; PHU Wimar Jakub Jędraszewski 8° ss. 144; il. Wielkopolskie Tow. Geneal. „Gniazdo”.

2052. JASSEM Piotr: Moje łąckie korzenie. *Almanach Łącki*. Nr 25: 2016.

Uzup.: Mangel Zofia: Grudzień 2016... śladami prababki. *Almanach Łącki*. Nr 25: 2016 s. 30; Mangel Zofia: W poszukiwaniu prababki... *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 151–152; Jassem Piotr: Pokośie zeszlazocznej wizyty w Łącku. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 153.

2053. KRAJKOWSKI Leszek: Rodzina Jana Kilińskiego. *Gens*. [T. 16]: 2018 s. 5–17, streszcz. ang.

2054. KRĘŻEL Łukasz: Przodkowie. Po mieczu. O Krężlach, Chochołowiczach i nie tylko. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 103, il.

XVIII–XX w.

2055. KRUSZEWSKI Tomasz: Rodowód pierwszych Piastów wielkopolskich (potomstwo Mieszka III Starego i jego synów) na tle rodowodu książąt pomorskich. *Studium historycznoprawne i genealogiczne*. Wrocław 2017.

Rec.: Jurek Tomasz, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 735–738.

2056. KUPISZ Dariusz, Kozdrach Mariusz: Kochanowscy w XV–XVIII wieku. Warszawa–Radom 2018 Wydaw. Sejmowe; Inst. Technologii Eksploatacji – PIB 8° ss. 454, il.

2057. LADEK Marcin: Zarys drzewa genealogicznego rodziny Dębskich na tle porucznika Mieczysława Dębskiego [1898–1922]. *Gens*. [T. 16]: 2018 s. 53–68, streszcz. ang.

2058. MAKIEŁA Marek: Wężykowie Osińscy z ziemi ostrzeszowskiej – część IV. *Gens*. [T. 16]: 2018 s. 69–87, streszcz. ang.

Cz. 1. *Gens*. [T. 13]: 2013/2014 [dr.] 2014.

2059. MITRENGA Mirosław: Genealogia świerkłanieckiego rodu Mitręgów/Mitrenków. Chorzów–Radom 2018 Muzeum Górnośląski Park Etnogr.; Wydaw. Nauk. Inst. Technologii

Eksploatacji – PIB 8° ss. 180, il., streszcz. ang. Muzeum Górnosłański Park Etnogr. w Chorzwie. (Monografie i Materiały; 11).

Lata 1689–1985.

2060. MORYS-TWAROWSKI Michael: Mienielowie (Mięcielowie) – dzieje chłopskiego rodu z Markłowic koło Cieszyna od XVIII do początku XX wieku. *Rocznik Muzeum Górnosłański Park Etnograficzny*. [R.] 6: 2018 s. 53–79, streszcz. ang.

2061. PIECZONKA-GIEC Diana: Genealogiczna pasja pani Izzy. *Kalendarz Miłośników Skoczowa*. R. 19: 2018 s. 97–103.

Izabela Olesiak z d. Nowaczek [ur. 1951] ze Skoczowa i jej rodzinne poszukiwania genealogiczne na terenach dawnego księstwa cieszyńskiego, XVII–XXI w.

2062. PRAGERT Przemysław: Herbarz szlachty kaszubskiej. T. 5: Wykazy kaszubsko-pomorskich właścicieli ziemskich XVI–XVIII w. Uzupełnienia i sprostowania t. 1–4. Gdańsk 2018 Wydaw. BiT Gdańsk 8° ss. 346, nlb. 1, il.

T. 1. 2005.

2063. ROGULSKI Jakub: Genealogia rodu Sanguszków księcia Symeona Samuela Sanguszki [zm. 1638]. *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 155–187, streszcz. ang.

Aneks źródłowy.

2064. ROGULSKI Jakub: Nowożytny ród szlachecki jako „wspólnota pamięci”. Przypadek książąt Sanguszków (XV–XVIII w.). *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 3 s. 491–530, streszcz. ang.

2065. ROSZKOWSKI Jerzy M[arian]: Geneza i rozwój znaczenia rodu Lubomirskich herbu Szreniawa bez krzyża. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 159–171.

2066. RYMAR Edward: Ród rycerski von Kürssow na Pomorzu od XIV do XIX wieku. *Stargardia*. [T.] 12: 2018 s. 13–37, streszcz. niem.

2067. RYMAR Edward: Zauważono kolejne nowe źródło do biografii przedstawiciela rodziny gorzowskich Kowelów: (w źródłach: Kawll, Kowll, Kowil, Konkel, Kawel, Cawl, Couwel, Cowel, Kaul, Cawele, Kawyl). *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 473–476.

XIV–XV w.

2068. STUDIA genealogiczne poświęcone pamięci profesora Włodzimierza Dworzaczka.

[T. 1]. Pod red. Andrzeja Sikorskiego i Tomasza Sławińskiego. Warszawa 2016.

Toż. T. 2. Warszawa 2018 Wydaw. Piomar Piotr Maroński ss. 574, il., streszcz. ang.

Treść: Sikorski Andrzej, Sławiński Tomasz: Wstęp s. 7–10; Szybkowski Sobiesław: Brudzewscy herbu Laska w końcu XIV i na początku XV wieku s. 11–48; Sikorski Andrzej: Pochodzenie Wessłów herbu Rogala s. 49–78; Sianko Przemysław: Grajewscy herbu Gozdawa od końca XV do początku XVIII wieku – zarys dziejów rodu s. 79–122; Lubczyński Mariusz: Latyfundium kasztelana krakowskiego Marcina Zborowskiego. U podstaw potęgi rodziny s. 123–218; Dmochowski Piotr Andrzej: Ofiara dziesiątego grosza z dóbr ziemskich tak świeckich jak i duchownych powiatu nurskiego s. 219–376; Jaszczołt Tomasz: Ignacy Kapica (1763–1817) s. 377–406; Myslakowski Piotr: Fontanowie w Polsce. Próba uporządkowania genealogii i przyczynki do biografii s. 407–446; Sławiński Tomasz: Dziariusz Kazimierz Goskówy. Przyczynek do genealogii i dziejów walki narodowej ziemiaństwa powiatu toruńskiego w połowie XIX wieku s. 447–533.

Rec. [T. 1]: Prinke Rafał T., *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 1 s. 156–162.

2069. SZCZUROWSKI Piotr: Ród heraldyczny Prus na Mazowszu w XIII–XVI wieku. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 331.

2070. ŚMIECHOWICZ Anna: Karolina Kocięcka sobodem z Kocięcina – genealogia zapomnianej cyklistki z przełomu XIX i XX wieku. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 213–226, streszcz. ang.

Do 1901 r.

g) Heraldyka

Zob. poz. 723, 2069, 3106, 4019, 7205, 7498, 8018.

2071. CETWIŃSKI Marek: Ars heraldica: klucz do średniowiecznej mentalności. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 16(27): 2017 s. 7–46, streszcz. ang. s. 130.

2072. CHOROWIEC Oleg: Herbarz szlachty wołyńskiej. T. 7. Radom 2018 Oleg Chorowiec 8° ss. 571, il.

T. 1. 2012.

2073. CZEKALSKA Adrianna: Starania Wojciecha Korabity Ostrowskiego o legitymację szlachectwa w Heroldii Królestwa Polskiego – przyczynek do problemu. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 85–96, streszcz. ang.

2074. CZYŻ Anna Sylwia: Przekaz symboliczny i propagandowy programów heraldycznych w siedemnastowiecznych żałobnych

drukach Pacowskich, czyli „Liliaci” i ich Gozdawa. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 4 [dr.:] 2018 s. 739–765, streszcz. ang. s. 726.

2075. DACKA-GÓRZYŃSKA Iwona M[onica]: Staropolskie porady – jak układać oracje na herby? *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 89–95, streszcz. ang. s. 209.

2076. DUDZIŃSKI Paweł: Dylematy polskiej ikonografii heraldycznej na przykładzie herbów Ślepowron i Korwin. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 113–128, streszcz. ang. s. 210–211.

2077. GAŚIEWSKI Włodzimierz: Geneza obecnego herbu gminy Padew Narodowa. *Studia Regionalne*. [T.] 3/4: 2009/2010 [dr.:] 2010 s. 43–49.

2078. GIERGIEL Tomisław: Dorobek naukowy w zakresie heraldyki polskiej Józefa Szymańskiego [1931–2011]. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 197–206, streszcz. ang. s. 214–215.

2079. GIERGIEL Tomisław, Ptak Jan: Heraldyczna interpretacja genezy i funkcji malowideł bizantyńsko-ruskich w prezbiterium kolegiaty sandomierskiej. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 90–116, streszcz. ang.

2080. GIGILEWICZ Edward: Polska heraldyka biskupia XX wieku. Próba systematyki. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 157–172, streszcz. ang. s. 212–213.

2081. JANAK Renata: Tarcze herbowe – motyw dekoracyjny i ideowy zamku w Wiśniczu. *Zapiski Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]: 2015 s. 65–69.

2082. KORYCZYŃSKI Grzegorz: Herbarz szlachty polskiej. Wyd. 2. Bielsko-Biała 2018. Wydaw. Dragon 8° ss. 159, nlb. 1, il.

Wyd. 1. 2013.

2083. MILEWSKA-WAŻBIŃSKA Barbara: Stemmatyki akademickie – między znakiem heraldycznym a symbolem kulturowym. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 16(27): 2017 s. 117–127, streszcz. ang. s. 132.

2084. MROZOWSKI Przemysław: Kształt herbu a jego funkcje społeczne w Polsce średniowiecznej. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 16(27): 2017 s. 53–60, streszcz. ang. s. 130.

2085. PIECH Zenon: Herb jako źródło historyczne. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 5–44, streszcz. ang. s. 207.

2086. PISKAŁA Magdalena: Niektóre problemy związane z edycją heraldycznego dzieła Szymona Okolskiego. *Terminus*. R. 15: 2013 z. 1/4 s. 291–311, streszcz. ang.

Plan ponownej edycji dzieła: *Orbis Polonus*. T. 1–3. Cracoviae 1641–1645.

2087. PISKAŁA Magdalena: Polski świat znaków. Studium o herbarzu Szymona Okolskiego [1580–1653]. Warszawa 2017.

Rec.: Dybek Dariusz: O tym, ile książek trzeba przeczytać, aby napisać jeszcze jedną książkę. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 282–288.

2088. POŁUJAN Katarzyna: Perskie tkaniwy z herbem Wazów (próba podsumowania). *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 47–60, streszcz. ang.

2089. PTAK Jan: Godła i herby, których nie było. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 97–111, streszcz. ang. s. 210.

2090. PUDŁOWSKI Leszek: „Zatarte często przecięciem czasu znaki herbowe...”. Na marginesie badań heraldyki w architekturze średniowiecznej Polski. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 57–88, streszcz. ang. s. 209.

2091. ROT-BUGA Ewa: „Siedmiogórnym padołom znak sprzyja nemejski” – herb Lwowa w dziełach Józefa Bartłomieja Zimorowica. *Terminus*. R. 13: 2011 s. 101–118, streszcz. ang. Lata 1620–1672.

2092. SEROKA Henryk: Herb miejski w Polsce w XV–XVIII w. w świetle przywilejów królewskich. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 16(27): 2017 s. 61–72, streszcz. ang. s. 130.

2093. SKUPIEŃSKI Krzysztof: Polska heraldyka samorządowa od 1987 r. – między umacnianiem wspólnotowej świadomości historycznej a wymogami public relations. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 16(27): 2017 s. 73–83, streszcz. ang. s. 131.

2094. SPERKA Jerzy: Heraldyka rycerstwa śląskiego na Rusi Czerwonej w XIV–XV wieku. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 45–56, streszcz. ang. s. 207–208.

2095. STASIEWICZ Zbigniew Andrzej: Herb Grabie. *Gens.* [T. 16]: 2018 s. 19–28, streszcz. ang.

2096. STRZYŻEWSKI Wojciech: Główne kierunki rozwoju symboliki współczesnych herbów polskiego samorządu. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego.* T. 16(27): 2017 s. 85–95, streszcz. ang. s. 131.

2097. STRZYŻEWSKI Wojciech: Korona królewska w herbie Skwierzyny. *Studia Zachodnie.* [T.] 20: 2018 s. 11–20, streszcz. ang.

2098. WRONISZEWSKI Jan: Opisy herbów w średniowiecznych wywodach szlachectwa. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego.* T. 16(27): 2017 s. 97–105, streszcz. ang. s. 132.

h) Sfragistyka

Zob. poz. 907, 7173, 7205, 7497, 7528.

2099. DUDEK Andrzej: Niepocztowe stemple okolicznościowe stosowane w Gostyniu w latach 1958–2018. *Rocznik Gostyński.* Nr 5: 2018 s. 167–175.

2100. HLEBIONEK Marcin, Szałańska Anna: Pieczęć cechu garncarzy soleckich z 1626 r. *Rocznik Soleccki.* [T.] 8/9: 2018 s. 115–118.

2101. INSKRYPCJE na pieczęciach. Treści, formy, funkcje. Pod red. Piotra Pokory, Marcina Hlebionka, Tomasza Kałuskiego. Poznań 2016 Inst. Historii UAM 8° ss. 157, il. (Publikacje Instytutu Historii UAM; 125).

Z treści: Hlebionek Marcin, Kałuski Tomasz, Pokora Piotr: Wstęp s. 7–8; Forsyś-Wójciński Robert: Funkcjonowanie formuły „Sigillum Maiestatis Nostrae” w dokumentach królów polskich od XIV do XVI wieku s. 17–26; Hlebionek Marcin: Kilka uwag o genezie formuły S.S.P. (sigillum serenissimi principis) w legendach polskich pieczęci królewskich s. 27–36; Forsyś-Wójciński Robert: O błędach, których nie było – nieporozumienia w sprawie legend polskich pieczęci majestacyjnych (wybrane przykłady) s. 37–45; Pokora Piotr: Inskrypcje napieczęte późnośredniowiecznego episkopatu Królestwa Polskiego s. 63–81; Kałuski Tomasz: Inskrypcje na pieczęciach instytucji kościelnych oraz duchowieństwa w archidiecezji świębodzińskiej (XVII–XX w.) s. 93–121; Trafalski Grzegorz: Legendy nowożytnych pieczęci Bolimowa jako źródło do średniowiecznej lokacji miasta s. 123–132; Adamczewski Marek: Inwokacja symboliczna czy tradycyjny dywizor? Uwagi na temat krzyża w legendach pieczęci samorządowych z obszaru Polski centralnej s. 133–144.

Rec.: Pietrzyk Iwona, *Średniowiecze Polskie i Powszechne.* T. 9(13): 2017 s. 234–239.

2102. KOCANĀDA Paweł, Trafalski Grzegorz: Pieczęć Wydźgi z Tęgorborza znaleziona na

zamku w Czorsztynie. *Prace Pienińskie.* T. 28: 2018 s. 215–228.

Starosta sądecki w l. 1350–1359.

2103. KOZACZKIEWICZ Ewa: Trzy pieczęcie Jana Długosza. *Studia Źródłoznawcze.* T. 56: 2018 s. 119–136, streszcz. ang.

2104. PIECZĘCIE przy dokumentach Związku Pruskiego. Akt erekcyjny i dokumenty akcesyjne. Wyd. Marcin Hlebionek. Toruń 2017.

Rec.: Bolom-Kotari Martina, *Studia Źródłoznawcze.* T. 56: 2018 s. 240–242; Szałańska Anna, *Archiwa, Kancelarie, Zbiory.* Nr 9(11): 2018 s. 333–338; Włodarski Łukasz, *Zapiski Historyczne.* T. 83: 2018 z. 2 s. 246–249.

2105. SZWEDA Adam, Szybkowski Sobiesław: Kilka słów o pieczęci biskupa wrocławskiego Jana Pelli z Niewiesza przy dokumencie pokoju melmeńskiego z 1422 r. *Studia Źródłoznawcze.* T. 56: 2018 s. 105–118, streszcz. ang.

Aneks źródłowy.

2106. VOCABULARIUM internationale sigillographicum. Eds. Karel Müller, Ladislav Vrtel, Marcin Hlebionek, Veronika Keresztes. Bratislava 2016.

Rec.: Szałańska Anna, *Archiwista Polski.* R. 23: 2018 nr 1 s. 95–100.

2107. WÓJCIK Marek L.: Pieczęcie rycerstwa śląskiego w dobie przedhusyckiej. T. 1–2. Kraków–Wrocław 2018 Księg. Akademicka; Uniw. Wrocławski 8° ss. 509, nlb. 1, il.; nlb. 5, 516–1019, il., streszcz. niem.

Lata 1161–1419.

i) Falerystyka i medalierstwo

Zob. poz. 1335, 1575, 1599, 3573.

2108. [BUREK Krzysztof] kb: Medal Studia Odzyskanej Niepodległości. *Zeszyty San domierskie.* R. 24: 2018 nr 46 s. 85

Wręczony 15 XI 2018 r. Piotrowi Sławińskiemu oraz 12 XII 2018 r. Januszowi Kamockiemu.

2109. DUTKIEWICZ Marek: Mundur, oznaki i odznaki służby Legionów Polskich. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego.* Cz. 15: 2018 s. 281–303, streszcz. ang.

2110. GAŁKOWSKI Adam: Medal honorowy „Polonia Semper Fidelis”. *Niepodległość i Pamięć.* R. 24: 2017 nr 1 s. 245–246.

Ustanowiony 13 IV 1996 r.
Zawiera też listę laureatów.

2111. GIERGIELEWICZ Jerzy: Kazimierz Wielki i jego czasy w twórczości artystycznej.

Tematyka kazimierzowska w medalierstwie. (Cz. 11). *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 20: 2018 s. 81–84.

Toż. Cz. 12. *Tamże*. Nr 21 s. 71–74.
Cz. 1. *Tamże*. Nr 7: 2011 [dr.: 2012].

2112. HYSZKO Maciej: Historia medalu „XXX Lat Wyzwolonej Częstochowy”. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 229–247, streszcz. ang.

Ustanowiony w 1974 r.

2113. KIZIK Edmund: In gold and silver: Panoramas of Gdańsk on coins and medals in the 17th and 18th centuries. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 4 s. 91–114, streszcz. niem., pol.

2114. KOTECKI Andrzej: Odzyskana niepodległość medalami utrwalona. Cz. 1: Lata 1914–1939. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 271–296.

Toż. Cz. 2: Medale powstałe po 1945 roku. *Tamże* nr 3 s. 349–378.

2115. KOWALIK Tomasz: Odznaki karpacskie Janusza Trzebiatowskiego. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 188–193.

Projektant odznak (pierwsza związana z górami z 1956 r.).

2116. KRUPA Konrad: Odznaki honorowe Kopalni Węgla Kamiennego „Makoszowy” w Żabrze. *Górnik Polski*. Nr 12: 2018 s. 265–280, streszcz. ang., niem.

2117. MIRY Agnieszka, Pabich Łukasz: Szymon Wypych [1945–2008] jako medalier. Zbiór medali artysty w Muzeum Częstochowskim. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr.:] 2018 s. 237–254, streszcz. ang.

2118. ORDER św. Stanisława w Rzeczypospolitej 1765–2015. Oprac. Zbigniew Dunin-Wilczyński. [Warszawa] [2015] Stow. Dam i Kawalerów Orderu Świętego Stanisława w Polsce 8° ss. 222, nlb. 2, il.

2119. PŁATONOW Grzegorz Lech: Order, odznaczenia i odznaki żołnierzy garnizonu Suwałki. Suwałki 2018 Muzeum Okręg. 4° ss. 109, nlb. 2, il.

2120. PODNIESIŃSKA Katarzyna: „...by dzieło to godnym się stało wspomnień głośnego niegdyś po świecie narodu” – jeszcze kilka słów na temat dzieła „Historia polska medalami zaświadczone i objaśnione” Jana Chrzyciela Albertrandiego. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 307–321, streszcz. ang.

Rok 1808.

2121. PROKOPCZUK-RUNOWSKA Iza-bela: W nagrodę za dzielność. Na pierś i na

nagrobek – odznaczenia za walki o Tobruk. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 203–232, streszcz. ang., niem., ros.

2122. ROKITA Jan Gustaw: Uwagi ikonograficzne na temat medalu autorstwa Luisa Varou z 1677(?) roku upamiętniającego osobę Jana III Sobieskiego, wybitego na zlecenie władz miasta Gdańska. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 319–351, streszcz. ang., pol.

2123. SAWICKI Zdzisław: Samorządowe odznaki zaszczytne. Warszawa [2015] [Zdzisław Sawicki] 8° ss. 208, il.

2124. SAWICKI Zdzisław, Strynowicz Jan: Żołnierz polski w działaniach poza granicami państwa. Ordery i odznaczenia, odznaki i oznaki pamiątkowe. Warszawa 2016.

Rec.: Marcinkowski Czesław, *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 2 s. 158–160.

2125. TARADAJ Paulina: „Quo non augustinior alter”. A few remarks on the series of small medals issued to commemorate the maneuvers of the Saxon armies at Mühlberg in 1730. *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 191–205, streszcz. pol.

Dot. Augusta II Mocnego.

2126. WASILEWSKI Michał: Drobiazgi w historii, historia w drobiazgach. Pamiętki falerystyczne ratownictwa górskiego w Polsce. Kraków 2018 Oficyna Wydaw. „Wierchy” 8° ss. 393, nlb. 4, il.

Lata 1909–2018.

j) Weksylologia

Zob. poz. 1161, 1288.

2127. ADAMCZEWSKI Marek: Sztandar Cechu Malarzy i Lakierników z Kalisza. Projekt z 1936 roku w dokumentacji Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 103–115, streszcz. ang.

2128. JEZIOROWSKI Tadeusz: Proporzec Naczelnego Wodza. Jego początki i pochodzenie. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 117–145, streszcz. ang.

2129. LABUT Maria, Tarsińska-Petruk Dominika, Olkuśnik-Tabisz Anna: Nagrobna chorągiew Jana Skargi Powęskiego [zm. 1648]. Problematyka oczyszczania warstw technologicznych. *Rozprawy Muzeum Narodowego*

w *Krakowie*. Seria Nowa. T. 11: 2018 s. 109–125, streszcz. ang.

Nabyta przez MNK w 1893 r., konserwacja w l. 2012–2013.

2130. MOSKAL Katarzyna: Chorągiew cechu rybaków krakowskich i kazimierskich w zbiorach Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 121–132, streszcz. ang.

2131. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Z historii sztandaru PTTK w Szczawnicy. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 492–494.

Z 1973/1974 r.

k) Numizmatyka

Zob. poz. 1234, 1240, 1243, 1338, 2113, 2198, 5423, 7321, 7496.

2132. BŁAŻEJEWSKI Krzysztof, Jan-czewski Jarosław: Kazimierz Wielki a Mennica Bydgoska. Katalog monet i medali. Bydgoszcz 2018 Inst. Wydawniczy „Świadectwo” 8° ss. 52.

2133. BODZEK Jarosław, Madyda-Legutko Renata: Coins of the rulers of Cimmerian Bosphorus found in Poland. *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 53–92, streszcz. pol.

I w. p.n.e. – IV w.

2134. CHABRZYK Piotr: Klipy talarowe stanów śląskich 1621 – analiza zagadnienia, klasyfikacja typologiczna i perspektywy badawcze. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 126–141, streszcz. ang.

2135. CHMIELECKI Grzegorz: Prywatny pieniądz zastępczy Darłowa. *Darłowskie Zeszyty Muzealne*. Z. 1: 2017 s. 65–68.

Od 1923 r.

2136. DEGLER Adam, Dymowski Arkadiusz: Nowożytny (para)numizmaty w pradziejowym kontekście? Fałszerstwa na pograniczu archeologii i kolekcjonerstwa monet. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 269–279, streszcz. ang.

Fałszerstwa monet antycznych w XVI–XVII w., znalezione na ziemiach polskich.

2137. DROGA Polski do niepodległości 1795–1918. Kolekcja banknotów, papierów wartościowych, znaczków i monet. Red. Marzena Wiczorek. Warszawa 2018 Skarbnica Nar. 4° ss. nlb. 24, il. + 2 karty luzem w kopercie.

2138. DULĘBA Przemysław, Romanowski Andrzej: Rzymskie monety z osady kultury przeworskiej w Nieprowicach, pow. pińczowski, w świetle danych archeologicznych. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 61–99, streszcz. ang.

2139. DYMOWSKI Arkadiusz: Pseudo-ancient pseudo-coins from Gdańsk. Remarks in the margins of the catalog of finds of ancient coins in medieval and modern contexts in Poland. *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 127–135, streszcz. pol.

2140. DYMOWSKI Arkadiusz: Srebrna moneta Teodozjusza z Obrzycka a pochodzenie monet rzymskich znajdujących w skarbach wczesnośredniowiecznych na ziemiach polskich. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 101–113, streszcz. ang.

2141. FLOREK Marek: Brzezina koło Opatowa i jego skarby. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 68–71.

Głównie monety.

2142. FLOREK Marek: Skarb monet z XVII wieku z Janikowa koło Ożarowa. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 71–72.

2143. FRÜHMITTELALTERLICHE Münzfunde aus Grosspolen. Hrsg. von Mateusz Bogucki, Peter Ilisch, Stanisław Suchodolski. Warszawa 2017 Inst. für Archäologie und Ethnologie der Polnischen Akademie der Wissenschaften 4° ss. 954, il., mapa. Inst. für Archäologie und Ethnologie der Polnischen Akademie der Wissenschaften, Numismatische Kommission der Länder in der Bundesrepublik Deutschland. (Frühmittelalterliche Münzfunde aus Polen. Inventar; 1).

Katalog numizmatyczny.

2144. GRABOWSKA Katarzyna, Grabowski Michał: Denar republikański z Zawichostu. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 67.

2145. GROCHOWSKA-JASNOS Marzena: Halerz z przedstawieniem Madonny z Dzieciątkiem znaleziony w Tarnowie Jeziernym (pow. wschowski). *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 227–238, streszcz. ang.

Moneta z Głogowa albo Lubina, sprzed 1442 r.

2146. KĘDZIERSKI Adam, Gmyrek Grzegorz: Skarb placków srebrnych ze stanowiska nr 7 z miejscowości Wtórek koło Ostrowa Wielkopolskiego. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 35–46, streszcz. ang.

2147. KILKA uwag o analizie składu chemicznego półgroszy Władysława Jagiełły ze skarbów z Bieli oraz Łodzi. [Aut.] Michał Zawadzki, Maciej Widawski, Lech Waliś, Ewa Pańczyk. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 47–54, streszcz. ang.

2148. KOZŁOWSKI Ryszard [Piotr]: Czy we Wschowie wybijano kwartniki na podstawie mennicznego przywileju króla Zygmunta I? *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 87–108, streszcz. ang.

2149. KOZŁOWSKI Ryszard Piotr: Mennictwo wschowskie. Warszawa 2018 Oddz. PTN im. K. Beyera 4° ss. 244, il., mapy, streszcz. ang., niem.

Katalog numizmatyczny.

2150. KRZYSZOWSKI Andrzej, Suchodolski Stanisław: Monety i przybory kupieckie z wczesnośredniowiecznego cmentarzyska w miejscowości Sowinki (powiat poznański). *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 145–168, streszcz. ang.

2151. MARKIEWICZ Tomasz: O czym mówią skarby monet na ekspozycjach w Muzeum Lubelskim. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 73–78, streszcz. ang.

2152. MARKIEWICZ Tomasz: Znaleździisko monet z XVII–XVIII wieku z Lublina. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 79–84, streszcz. ang.

2153. MARZĘTA Dariusz: Szelągi Zygmunta III Wazy. Lublin 2018 Wydaw. „Galeria u Marzęty” 8° ss. 168, il.

2154. MIAZGA Beata, Paszkiewicz Borys: The metal content of selected Polish and Brandenburg coins from the 14th and 15th centuries. *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 137–170, streszcz. pol.

2155. MILEJSKI Paweł, Sroka Łukasz, Wawrzczak Rokszana: Produkcja i kompozycja stempli mennicznych na przykładzie wybranych brakteatów guzickowych. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 251–267, streszcz. ang.

XIII–XV w.

2156. MITKOVA-SZUBERT Kunka: Piętnastowieczny skarb szelągów z Chomiąży Księżej. Der Schillingschatz des 15. Jahrhunderts von Chomiąża Księża. Tł. Andrzej Leligdowicz. Warszawa 2018 Państw. Muzeum Archeol. 4° ss. 303, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., niem.

2157. PASZKIEWICZ Borys: Moneta w dawnym Gdańsku. Badania archeologiczne w latach 1997–2009. Gdańsk 2013 Muzeum Archeol. 4° ss. 416, il. Muzeum Archeol. w Gdańsku. (Monografia; 1) (Archeologia Gdańska; t. 6).

2158. PAWŁOWSKI Mieszko: Monety ostatnich Gryfitów w Królestwie Polskim w świetle znalezisk. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 1–33, streszcz. ang.

Lata 1600–1637.

2159. PĄCZKOWSKI Dariusz: Błędy na ortach koronnych bitych w Mennicy Bydgoskiej w latach 1620–1624. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 109–125, streszcz. ang.

2160. PECUNIA omnes vincit. Coin as a medium of exchange throughout centuries. Conference proceedings of the third international numismatic conference, Krakow, 20–21 may 2016. Ed. by Barbara Zajac, Paulina Koczwarą, Szymon Jellonek. Krakow 2018 Groupmedia Agnieszka Pacholska 8° ss. 102, il.

Z treści: Koczwarą Paulina: Imitations of Massalian bronzes and circulation of small change in Pompeii s. 9–17; Gębczyński Michał: Propaganda of the animal depictions on Lydian and Greek coins s. 32–59; Jellonek Szymon: The foundation scene on Roman colonial coins s. 60–74; Zajac Barbara: Who, why, and when? Pseudo-autonomous coins of Bithynia and Pontus dated to the beginning of the second century AD s. 75–91; Rosowska Justyna: Real property transactions among citizens of Krakow in the fourteenth century: Some preliminary issues s. 92–102.

2161. PODCZASKI Andrzej: Bony pieniężne – kwity Banku Handlowego w Warszawie Oddziału w Sosnowicach 1914–1917. Warszawa 2017 [b.w.] 4° ss. 93, il., mapy.

2162. PODNIESIŃSKA Katarzyna, Wilkosz Janina: Ilustrowanie monet, medali i pieczęci polskich w graficznych technikach szlachtetnych w XIX wieku. Cz. 1: Początki polskiej ilustracji numizmatycznej, działalność Kajetana W. Kielisińskiego, Antoniego Oleszczyńskiego i Joachima Lelewela. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 35–59, streszcz. ang.

2163. PONIEWIERKA Tomasz: Mennica miejska w Poznaniu na przestrzeni wieków. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 70–86, streszcz. ang.

XIV–XVII w.

2164. REMINISCENCJE numizmatyczne. Materiały z Sympozjów Numizmatycznych w Praszce oraz Spotkań Miłośników Pieniądza Zastępczego w Bardzie. Pod red. Andrzeja Musiała, Zbigniewa Szerbika, Konrada J.

Walusia. Praszka–Częstochowa 2018 Muzeum; Wydaw. Precjoza 8° ss. 280, il. Muzeum w Praszce.

Materiały konferencyjne.

Z treści: Szczerbik Zbigniew: Seminaria numizmatyczne w Praszce s. 7–15; Eijzenhart Dariusz: Znaki mennicze na monetach XV-krajarowych cesarza Leopolda I bitych w mennicach śląskich s. 17–24; Kaleta Zbigniew: Mennictwo Przemysławów opawskich s. 25–33; Musiał Andrzej: Mennica kluczborska s. 35–39; Musiał Andrzej: 30-lecie kwartalnika numizmatycznego „Grosz” s. 43–47; Kaleta Zbigniew: Obole z mennicy cieszyńskiej z lat 1650–1654 s. 49–55; Kujat Janusz Adam: Banknoty a bony zastępcze. Podobieństwa i różnice s. 57–60; Musiał Andrzej: O półgroszach świdnickich raz jeszcze s. 61–71; Mielczarek Mariusz: O inflacji w antycznym świecie greckim s. 75–89; Bogus Zdzisław: Pieniądz czasów inflacji w starożytnym Rzymie s. 91–112; Kujat Janusz Adam: Historyczne podłoże wielkiej inflacji w Niemczech i jej wpływ na emisję pieniądza zastępczego s. 113–117; Longa Zbigniew: Notgeld w okresie inflacji (okres od sierpnia 1922 do czerwca 1923 roku) s. 119–130; Bogus Zdzisław: Kryzys III wieku w imperium rzymskim na monetach cesarstwa s. 135–152; Musiał Andrzej: Inflacja jako narzędzie propagandy plebiscytowej na Góymym Śląsku s. 153–162; Szczerbik Zbigniew: Monety zastępcze w zbiorach Muzeum w Praszce s. 163–167; Waluś Konrad J.: Pieniądz zastępczy Kutna w początkach 1914 roku i jego XIX-wieczni prekursorzy s. 181–196; Gorzkowski Robert: Pokwitowania i placidła w formie punc umieszczanych na wyartych monetach s. 197–208; Musiał Andrzej: O bonach obozowych Wehrmachtu raz jeszcze s. 209–234; Waluś Konrad J., Waluś Jan H.: Płocki pieniądz zastępczy pierwszych dni wolności 1945 roku s. 235–246; Waluś Konrad J.: Współczesne bony i talony Plocka s. 247–258; Ziółkowski Jerzy: Bony 1914 r. – inne spojrzenie s. 259–273; Musiał Andrzej: Wartość spowiedzi wielkanocnej s. 275–278.

2165. REZAK Ira: Numismatic evidence of Jewish communal life in Poland. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 1–14, streszcz. ang.

XII–XX w.

2166. SIWIAK Wojciech: O denarach rzymskich nazywanych „pieniążkami świętego Jana”. *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 115–128, streszcz. ang.

Znaleziska z okresu średniowiecza i czasów nowożytnych.

2167. SMAKULSKI Wojciech: Czy istnieją denary koronne Aleksandra Jagiellończyka? *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 55–69, streszcz. ang.

2168. STUDIEN zur Oberlaustizer Numismatik. Geldgeschichte, Städtische Münzen, Medaillen, Wertpapiere, Numismatiker. Red. Lars-Gunter Schier. Krobnitz 2015 Selbstverlag der Schlesisch-Oberlausitzer-Museumsverbund 8° ss. 352, il. Schlesisch-Oberlausitzer Museumsverbund. (Krobnitzer Hefte; 8).

Z treści: Schier Lars-Gunter: Vorwort s. 9–14; Scheuner Rudolf: Die Münzen der Stadt Görlitz s. 77–84; Schier Lars-Gunter: Siegesmedaillen auf die Schlachten von Hochkirch und Bautzen s. 131–150; Schier Lars-Gunter: Yerushalayim ha-Kedoshah – Eine numismatisch-kulturhistorische Reflexion der Görlitz Schekel s. 205–224; Buck Lienhard: Eine Bautzener Notmünze aus der Napoleonzeit? s. 265–268.

Rec.: Paszkiewicz Borys, *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 387–388.

2169. SZCZEPAŃSKI Łukasz: Luźne znaleziska monet rzymskich w zbiorach Muzeum w Ostródzie (do 2018 roku). *Ostródzki Przegląd Historyczny*. T. 4: 2018 s. 39–49.

Zawiera też katalog monet.

l) Chronologia i metrologia

Zob. poz. 1394, 7675.

2170. CIEŚLAK Marian: Doprowadzenie do stanu legalności narzędzi pomiarowych we Włocławku po 1918 r. *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 105–114.

2171. JASZCZEWSKA Magdalena: Polskie i rosyjskie paremia kalendarzowe w aspekcie kulturowym. Gdańsk–Sopot 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 367, nlb. 4.

m) Geografia historyczna

Zob. poz. 2471, 3106, 7310, 7379.

2172. BORYCZKA Jerzy, Stopa-Boryczka Maria: Anomalie klimatu w Europie w ostatnim tysiącleciu (X–XXI). Warszawa 2018 Wyd. Geografii i Studiów Region. UW 8° ss. 510, mapy, streszcz. ang. Uniw. Warszawski. Wyd. Geografii i Studiów Region. (Atlas współzależności parametrów meteorologicznych i geograficznych w Polsce. Atlas of interdependence of meteorological and geographical parameters in Poland; 40).

Tyt. równol.: Climate anomalies in Europe in the last millennium (X–XXI).

2173. GAŁĄZKA Waldemar: Przemiany terytorium diecezji sandomierskiej. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 25–30.

2174. GÓRNY Maciej: Karty na stół. Geografia i granice nowej Europy po I wojnie światowej. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 427–469, streszcz. ang.

Udział geografów w dyskusji nad granicami podczas I wojny światowej i na konferencji paryskiej.

2175. GRAL Antoni: Znaczenie ekonomiczne i obronne rzeki San dla miasta Jarosławia i okolic w dawnych wiekach. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 149–156.

XIV–XX w.

2176. GRZEGORZ Maksymilian: Słownik historyczno-geograficzny okręgu kiszewskiego, kościerskiego i skarszewskiego wójtostwa tczewskiego w średniowieczu. Bydgoszcz 2018. Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 107, nlb. 4, il.

2177. HISTORIA, klimat, przyroda. Perspektywa antropocentryczna. Pod red. Piotra Olińskiego i Wojciecha Piaska. Toruń 2018. Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 258, il., mapy. (Natura Homines Historia. Studia z historii środowiskowej; vol. 1).

Treść: Perspektywa antropocentryczna i postantropocentryczna w historycznych badaniach środowiska przyrodniczego. Wprowadzenie do lektury s. 7–10; Piasek Wojciech: Przyroda w historiografii – modele i kulturowe konteksty interpretacji s. 11–24; Chorążyczewski Waldemar: Klimat jako przedmiot refleksji humanistycznej w Polsce XV–XVII wieku s. 25–34; Guzowski Piotr, Kozłowska Monika: Wysokość płońów jako wskaźnik zmian klimatu w okresie staropolskim s. 35–48; Duda Michalina, Józwiak Sławomir: Nadwiślańskie zamki krzyżackie wobec powodzi w XIV i XV wieku s. 49–60; Chorążyczewski Waldemar: Mróz, śnieg i polityka. Zima jako czas sejmowania w Polsce XVI – pierwszej połowie XVII wieku s. 61–78; Oliński Piotr: Zapisy pogodowe w Prognostyku Mikołaja Neuhausa dla Albrechta Hohenzollerna z 1564 roku s. 79–96; Nowosad Wiesław: Równi wobec żywiołów. Uwagi na marginesie przywileju proboszcza postolińskiego Jana Kazimierza Cichockiego dla mieszkańców Szkaradowa z 1685 roku s. 97–108; Zyglewski Zbigniew: Obserwacje meteorologiczne rolnika spod Łabiszyna na przełomie XX i XXI wieku s. 109–134; Maliszewski Kazimierz: Obraz świata przyrody w kulturze staropolskiej. Egzemplifikacja zagadnienia na podstawie gazet pisanych s. 135–166; Heckmann Marie-Luise: Sokoły w państwie krzyżackim i księstwie pruskim – małoznaczące dobro ekologiczne i ekonomiczne. Przy współpr. z Dieterem Heckmannem s. 167–204; Gapski Marcin Henryk: „...pod samym Lublinem w gaiku Dziesiąty...” – konsekwencje upadku Rzeczypospolitej dla przyrody i jej recepcji w świetle Pamiętników Kajetana Koźmiana s. 205–216; Pękacka-Falkowska Katarzyna: Johann Philip Breyne i jego ogrody: hortus vivus i hortus siccus s. 217–228; Kucharski Adam: Zoologia w podróży. Odniesienia staropolskich podróżników do świata zwierząt w XVIII wieku s. 229–248; Modrzyński Paweł Mateusz: Zwierzęta w polskim prawie ziemskim epoki średniowiecza. Wybrane problemy s. 249–258.

2178. JAWOR Grzegorz: Kolonizacja wołoska na obszarach Wołynia w XV i XVI wieku. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 15–24, streszcz. ang.

2179. KAŁUŻA Tomasz: Analiza zmian układu poziomego koryt rzeki Proсны w Kaliszu w odniesieniu do historycznych zjawisk powodziowych. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 138–152.

Od 1698 r.

2180. KRASZCZUK Robert: Wyspy powiatu waleckiego w czasach dawnych. (Cz. 1). *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Waleckiej*. Nr 8: 2017 s. 8–18, streszcz. ang.

Toż. Cz. 2. *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Waleckiej*. Nr 9: 2018 s. 9–37, streszcz. ang.

2181. KULCZYŃSKA Katarzyna: Miasta podzielone na granicach Polski. Poznań 2018. Bogucki Wydaw. Nauk. 8° ss. 105, il., mapy. (Studia i Prace z Geografii; nr 69).

2182. RUDNICKI Ernest: Przegląd historyczny dendroflory Radomska. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 305–325.

2183. SŁOWNIK historyczno-geograficzny ziemi liwskiej w średniowieczu. Oprac. Marta Piber-Zbieranowska, Anna Salina; przy współpr. Elżbiety Kowalczyk-Heyman; pod red. Tomasza Jurka. Warszawa 2017. (Słownik historyczno-geograficzny ziem polskich w średniowieczu. T. 2: Mazowsze – wojwództwo mazowieckie. Cz. 3).

Rec.: Supruniuk Anna, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 216–218.

2184. SOCHACKA Anna: Łączna na pograniczu – granice polityczne, administracyjne i własnościowe w rejonie Łącznej w średniowieczu. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 2–7.

2185. STOLARCZYK Józef: Źerdź i słoma. Próby wytyczenia granicy na rewindykowanym w 1938 r. pograniczu polsko-słowackim. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 140–150, streszcz. ang.

2186. STOPA-BORYCZKA Maria, Boryczka Jerzy: Postęp badań zmian klimatu Warszawy w ostatnich stuleciach (XVIII–XXI). Warszawa 2018. Wyd. Geografii i Studiów Region. UW 8° ss. 428, mapy, streszcz. ang. Uniw. Warszawski. Wyd. Geografii i Studiów Region. (Atlas współzależności parametrów meteorologicznych i geograficznych w Polsce. Atlas of interdependence of meteorological and geographical parameters in Poland; 38–39)).

Tyt. równol.: The advances in the research on changes of the Warsaw climate in the last centuries (XVIII–XIX).

2187. TOMASZEWSKI Bogusław: Między Wielką Rawką a Trójstykiem, czyli co pozostało z przedwojennej granicy polsko-czechosłowackiej. *Plaj*. [T.] 54: 2017 [dr.:] 2018 s. 106–117.

2188. TOMKOWICZ Apoloniusz: Źródła Wisły. Oprac. Renata Czyż. *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 95–100.

Przedruk za: „Słowianin”. T. 1. Lwów 1837.

2189. TYROL Józef: Życie nadrzeczne. Mała Panew, Liswarta, Brynica. Przewodnik historyczno-przyrodniczy. Nakło Śląskie–Kochanowice 2018. Urząd Gm. 4° ss. 367, il., mapy.

XIII–XXI w.

2190. WLEŃSKI mikroregion osadniczy w X–XVIII wieku. Przemiany krajobrazu kulturowego. Red. Jerzy Piekalski. Wrocław 2017.

Rec.: Nocuń Przemysław, *Rocznik Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny*. [R.] 6: 2018 s. 179–186, streszcz. ang.

n) Kartografia

Zob. poz. 328, 1030, 1582, 3106, 7648, 7865.

2191. ALEXANDROWICZ Stanisław, Łuczynski Jarosław, Skrycki Radosław: Historia kartografii ziem polskich do końca XVIII wieku. Warszawa 2017.

Rec.: Rutkowski Henryk, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 212–215.

2192. ATLAS historii świata. [Oprac.] Anna Gredecka [i in.]. Kalisz [2018] Wydaw. Martel 4° ss. 166, nlb. 2, il., mapy.

2193. BAKAŁA Krzysztof: Kartografia a badania historyczne – na przykładzie zasobów Biblioteki Muzeum Niepodległości dotyczących województwa lwowskiego w dwudziestolecie międzywojennym. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 265–294.

2194. BOROWSKI Jan Paweł: Skoczów na najstarszych mapach. *Kalendarz Miłośników Skoczowa*. R. 19: 2018 s. 141–155.

XVI–XVIII w.

2195. BOSY Grzegorz: Materiały kartograficzne z okresu fryderycjańskiego jako źródło do badań nad obiektami sakralnymi północnego Śląska w połowie XVIII w. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 191–216, streszcz. ang.

2196. BUDZYŃSKI Zdzisław: Mapa wojkowska Galicji Fryderyka von Miega (1779–1783). Stan badań i prac przygotowawczych do pełnej edycji obejmującej wschodnią część prowincji. *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.:] 2015 s. 211–235, streszcz. ang.

2197. CHARKOT Józef, Skubisz Marek: Żupa i miasto Wieliczka na miedziorytniczych mapach Jana Ezajasza Nilsona z 1760 i 1768 roku. The saltworks and the town of Wieliczka on copper engraving maps of Johannes Esaias Nilson from 1760 and 1768. *Wieliczka 2018 Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka* 8° ss. 106, nlb. 2, il., mapy. Min. Kultury i Dziedzictwa Nar. Departament Dziedzictwa Kulturowego.

Tekst równol. pol., ang.

2198. DROGA Polski do niepodległości 1795–1918. Atlas historyczny. Red. atlasu

Marzena Wieczorek; kalendaria i komentarze do map Witold Sienkiewicz, Marzena Wieczorek. Warszawa 2018 Skarbnica Nar.; Demart 4° ss. 56, mapy.

W komplecie z atlasem: kolekcja banknotów, papierów wartościowych, znaczków i monet. Całość w etui.

2199. DUDAK Wojciech, Herman Radosław: Wieruszów na mapie szwedzkiej z 1702 r. Przyczynek do dziejów miasta i zamku. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 101–114, streszcz. ang.

2200. KONOPSKA Beata: The cartographic materials auxiliary in the determination of the borders of Poland during the Paris Peace Conference (1919–1920) in the light of archival records. *Polish Cartographical Review*. Vol. 48: 2016 No 2 s. 67–75.

2201. KONOPSKA Beata, Bogacz Teresa: Names on maps as an element of the discussion about relativism in the understanding of national identity (based on the example of western and northern Polish territories after 1945 and 1989). *Polish Cartographical Review*. Vol. 49: 2017 No 4 s. 199–207.

2202. KUNA Jakub: Bychawa 1919–1939. Kartograficzna rekonstrukcja miasta. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 237, tabl. 5, il., mapy.

Rec.: Niedziałomska Alina, *Studia Archiwalne*. [T. 5]: 2018 s. 281–285.

2203. MEKSUŁA Mirosław W.: Concept of a landscape map according to Professor Franciszek Uhorczyk [1902–1981]. *Polish Cartographical Review*. Vol. 48: 2016 No 3 s. 129–140.

2204. OSOWSKA Anna, Przybytek Dariusz: Thematic maps in Eugeniusz Romer's „Geographical and Statistical Atlas of Poland” from 1916 – the historical and methodological perspective (on the 100-year anniversary of the publication). *Polish Cartographical Review*. Vol. 48: 2016 No 2 s. 77–86.

2205. PANECKI Tomasz: The comparison of the scope of the content and classification methods on topographical maps of Polish territory annexed by Russia issued at the turn of 19th and 20th century. *Polish Cartographical Review*. Vol. 47: 2015 No 1 s. 45–62.

2206. PANECKI Tomasz: Quantitative assessment of the scope of content of selected topographic maps of Polish lands from the 19th and the first half on the 20th century. *Polish Cartographical Review*. Vol. 49: 2017 No 4 s. 151–165.

2207. PIOTROWICZ Dariusz: Kartografia Kielc – narzędziem badań architektury miasta. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 29–44, streszcz. ang.

2208. RUTKOWSKI Jan: „Continental Atlas of Poland for Automobileists” – the first road atlas in the independent Poland. *Polish Cartographical Review*. Vol. 47: 2015 No 2 s. 109–116.

„Atlas Polski Continental dla automobilistów”, wyd. w 1922 lub 1923 r.

2209. SOBCZYŃSKI Eugeniusz, Pietruszka Jerzy: NATO revolution in the Polish military cartography. *Polish Cartographical Review*. Vol. 49: 2017 No 3 s. 121–133.

2210. SPALLEK Waldemar: Evolution of longitude description system. Example of Polish school geographical atlases (1771–2012). *Polish Cartographical Review*. Vol. 49: 2017 No 4 s. 177–198.

2211. SPALLEK Waldemar: Polskie szkolne atlasy geograficzne 1771–2012. Wrocław 2018 Inst. Geografii i Rozwoju Region. Uniw. Wrocławski 8° ss. 458, il., mapy, streszcz. ang. (Rozprawy Naukowe Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego; 42).

Tyt. równol.: Polish geographical school atlases 1771–2012.

2212. SZADY Bogumił: Dawna mapa jako źródło w badaniach geograficzno-historycznych w Polsce. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 129–141, streszcz. ang.

2213. ŚWIDERSKI Grzegorz: Plan miasta Willenberg (Wielbark) z 1854 roku. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 3–6.

2214. WESZPIŃSKI Paweł E.: Cartographic image of immaterial elements in a city on the example of city maps of Warsaw from 1641 until the end of the 19th century. *Polish Cartographical Review*. Vol. 49: 2017 No 4 s. 167–176.

2215. WIELKOPOLSKA w drugiej połowie XVI wieku. Cz. 2: Komentarz, indeksy. Pod red. Krzysztofa Chłapowskiego i Marka Słonia; oprac. Arkadiusz Borek [i in.]. Warszawa 2017 Wydaw. Inst. Historii PAN 4° ss. 502, mapy, streszcz. ang., niem. PAN. Inst. Historii. (Atlas Historyczny Polski. Mapy Szczegółowe XVI Wieku; 4).

Cz. 1: Wielkopolska w drugiej połowie XVI wieku. Mapy, plany. Warszawa 2017.

2216. WŁOSKOWICZ Wojciech: Labels on the maps of the Third Military Survey of

Austria-Hungary and on the survey maps of the Military Geographical Institute (Wojskowy Instytut Geograficzny) in Warsaw in the light of survey manuals. *Polish Cartographical Review*. Vol. 47: 2015 No 1 s. 31–43.

2217. [ŻELICHOWSKI Ryszard, Wespziński Paweł E.]: William Heerlein Lindley. Plan niwelacyjny miasta Warszawy. Zdjęcie pod kierunkiem Głównego Inżyniera W. H. Lindleya. Warszawa 2016 Muzeum Warszawy 8° 3 mapy na 2 arkuszach (skala 1:10000), w obwolutie + 3 broszury (ss. 76, nlb. 1; 41; nlb. 4) + oddzielnie tekst (ss. 337, nlb. 3, il.).

Zawiera plany: Plan niwelacyjny miasta Warszawy. Zdjęcie pod kierunkiem Głównego Inżyniera W. H. Lindleya: Plan niwelacyjny miasta Warszawy z naniesioną siatką ulic z 2016 roku. Oprac. Witold Pietrusiewicz; Plan niwelacyjny miasta Warszawy z zaznaczonymi najważniejszymi obiektami. Oprac. Paweł E. Wespziński.

Reprint oryg.: Warszawa 1912.

Dokumenty towarzyszące: Żelichowski Ryszard, Wespziński Paweł E.: Plan Warszawy. William Heerlein Lindley. Plan niwelacyjny miasta Warszawy. Zdjęcie pod kierunkiem Głównego Inżyniera W. H. Lindleya; Obiekty oznaczone na Planie niwelacyjnym miasta Warszawy opracowanym przez W. H. Lindleya wydanym w Warszawie w 1912 r. Oprac. Ryszard Żelichowski; Ulice i place oznaczone na Planie niwelacyjnym miasta Warszawy opracowanym przez W. H. Lindleya wydanym w Warszawie w 1912 r. Oprac. Paweł E. Wespziński; Kalibracja na Planie niwelacyjnym miasta Warszawy opracowanym przez W. H. Lindleya wydanym w Warszawie w 1912 r. Oprac. Witold Pietrusiewicz.

Rec.: Hummel Piotr: Jak wydawać historyczne plany? Refleksje na marginesie książki... *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 [dr.:] z. 3 s. 612–619.

o) Onomastyka i toponomastyka

Zob. poz. 2471, 6932, 6933, 6957, 7379, 9136, 9144, 9159, 9261.

2218. BIAŁECKI Tadeusz: Słownik wszystkich nazw geograficznych Pomorza Zachodniego (nazwy urzędowe miejscowości i fizjograficzne, tymczasowe z lat 1945–1948, zwyczajowe, nazwy błędne, nie posiadające urzędowego zatwierdzenia; stan na 1 I 2018). Szczecin 2018 Szczecińskie Tow. Kultury 8° ss. 687, mapy.

2219. CEPIL Monika, Figlus Tomasz: Wybrane zagadnienia toponimiczne w kontekście przemian osadniczych na przykładzie gminy Szadek. *Biuletyn Szadkowski*. T. 18: 2018 s. 21–37, streszcz. ang.

2220. CHLUDZIŃSKI Andrzej: Motywy biblijne w nazewnictwie geograficznym Pomorza Zachodniego (Szczecińskiego). *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 169–190, streszcz. ang.

2221. CHOROŚ Monika: Przemiany nazewnictwa w latach 1945–1950 na przykładzie nazw miejscowości ziemi nyskiej. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 205–220, streszcz. ang., niem.

2222. CZAPLA Anna: Nazwy miejscowości historycznych Ziemi Halickiej. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 340, nlb. 1, nlb. 1 karta tabl., il., streszcz. ang., ukr.

Słownik etymologiczny.

2223. DUDEK Kamilla: O nazwach ulic Bolesławca. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 95–104.

2224. FAMIELEC Monika: Urbanonimy goroda Bresta XX wieku. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 292, il., streszcz. ang., białorus., pol.

2225. FILINOWICZ Alina: Mikrotoponimia dawnego powiatu sokólskiego. Białystok 2018 Prymat 8° ss. 573, mapy, streszcz. ang.

W okresie PRL.

2226. GIERMAKOWSKI Marian: Nazwiska mieszkańców parafii p.w. św. Jakuba Apostoła w Skaryszewie. Radom–Skaryszew 2018 Drukarnia „Biga-Druk” C. Wałachowski, J. Leszczyński 8° ss. 220.

2227. GUZ Marzena: Nazwiska niemieckie na Warmii u schyłku XVIII wieku. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 170, nlb. 1, streszcz. ang., niem.

2228. KOBYLŃSKA Józefa: Imiona oo. dominikanów krakowskich w „Księgach gromadzonych wsi Kasina Wielka” (XVII–XVIII w.). *Onomastica*. R. 62: 2018 s. 145–181, streszcz. ang.

2229. KOPER Mariusz: Nazwy geograficzne gminy Lubycza Królewska. Słownik historyczno-onomastyczny. Lubycza Królewska–Jakubów 2014.

Rec.: Bzowska Alicja, *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 324–326.

2230. KOPER Mariusz: O nazwach Bełzec, Bełz i Sołokija. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 183–190, streszcz. ang.

2231. ŁUC Izabela: Słownik nazwisk mieszkańców południowego Śląska XIX wieku. Katowice 2016.

Rec.: Morys-Twarowski Michael: Dlaczego również historycy powinni recenzować prace z zakresu antroponomastyki? *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 489–498.

2232. MYSZKA Agnieszka: Pamiątkowe nazwy ulic – rozważania terminologiczne.

Onomastica. R. 62: 2018 s. 113–128, streszcz. ang.

2233. ORONOWICZ-KIDA Ewa: Antroponimy w pamiętniku chłopskim z początku XX wieku (analiza motywacyjno-funkcyjna). *Onomastica*. R. 62: 2018 s. 57–71, streszcz. ang.

2234. PODGÓRSKA Barbara, Podgórski Adam: Ruda Śląska w nazwy zakłeta. Onomastykon z antologią tekstów źródłowych. Ruda Śląska 2018 Rudzkie Tow. Przyj. Drzew; MBP 8° ss. 886, il., mapy.

Słownik onomastyczny.

XII–XXI w.

2235. ROGOWSKA-CYBULSKA Ewa: Obraz księdza w etymologiach ludowych nazw polskich miejscowości. *Studia Gdańskie*. T. 42: 2018 s. 209–230, streszcz. ang.

XII–XIX w.

2236. ROSIK Stanisław: „Wortizlava”. Czy Wrocław był(a) kobietą? W tysiąclecie „Kroniki” Thietmara. Wrocław 2018 Wydaw. Chronicon 8° ss. 57, nlb. 5, il. (Forum Kultury Historycznej; nr 1).

2237. RUDNICKA-FIRA Elżbieta: Imiennictwo krakowian od XVI do XVIII wieku na tle historii i kultury. Kraków 2013.

Rec.: Szklarz-Habrowski Amadeusz, *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 255–258.

2238. RUDNICKA-FIRA Elżbieta: Imiona chrzestne w aspekcie wyznaniowo-kulturowym i socjologiczno-historycznym. *Onomastica*. R. 62: 2018 s. 129–144, streszcz. ang.

2239. SYPIEŃ Jacek: Nazwy części wsi i miast w powiecie olkuskim. *Ilcusiana*. Nr 17: 2017 s. 7–83.

2240. TYMIŃSKI Jan: Nazwy własne okrętów Polskiej Marynarki Wojennej z lat 1918–2018. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 162–184.

2241. WALKOWIAK Justyna B.: The stage names of Polish interwar artists. *Onomastica*. R. 62: 2018 s. 225–241, streszcz. ang.

Zawiera też wykaz pseudonimów.

2242. WARAKOMSKI Jerzy: Imię góry. Panorama Hnitesy od strony językowej. *Plaj*. [T.] 42: 2011 [dr.:] 2012.

Uzup.: Montusiewicz Jerzy, Warakowski Jerzy: Hnitesa – prawdziwe imię góry? *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 121–136.

2243. WĘGRZECKI Maciej: Węgrzeczcy. Studium historii nazwiska od XV do XVIII

wieku. Bielsko-Biała 2018 Maciej Węgrzecki 8° ss. 99, nlb. 1, tabl. 1, il.

2244. WITKOWSKI Karol, Witkowski Marcin: Topografia wolności. Patriotyczne urbanonimy w przestrzeni Wadowic (do 1939 r.). *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 146–165, streszcz. ang.

2245. WÓJCIKOWSKA Anna: Lasowiackie dzieci i ich imiona w okresie przedautonomicznym na przykładzie Widelki. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 3: 2015 s. 47–55.

Lata 1784–1866.

2246. ZAJĄC Ewelina: Toponimia powiatu tureckiego. Słownik nazw. Łódź 2016.

Rec.: Babik Zbigniew, *Onomastica*. R. 62: 2018 s. 315–326.

p) Archeologia prawna

Zob. poz. 2368.

2247. BUDZYŃSKI Radosław: Inflanckie korzenie łańcucha rektorskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego z 1900 roku. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 209–226, nlb. 2, streszcz. ang.

2248. GOŁĄBEK Katarzyna: Spadek po Janie Zygmuncie Zapolyi w skarbcu Zygmunta Augusta. Uwagi do dziejów tzw. korony węgierskiej ze Skarbcza Koronnego. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 119–144, streszcz. ang.

2249. GRODZKI Witold: W jarze Menczyła, czyli znowu o słupkach granicznych. *Plaj*. [T.] 54: 2017 [dr.:] 2018 s. 98–105.

W nawiązaniu do swojej pracy: Stan zachowania żelaznych słupków dawnej granicy polsko-rumuńskiej. *Plaj*. [T.] 36: 2008 [dr.: 2009].

2250. KAJKOWSKI Kamil: Jak ostry był sędzia dawnego Bytowa? Czyli o kacie i jego rzemiośle w dziejach miasta. *Nasze Pomorze*. Nr 19: 2017 [dr.:] 2018 s. 9–23.

2251. KONIŃSKI ślup drogowy. [Aut.] Józef Dobosz [i in.]. Konin 2016.

Rec.: Kotecki Radosław: „Vie formula iustitie”. Po co w polowie drogi między Kruszwicą a Kaliszem palatyn Piotr kazał postawić ślup drogowy. Uwagi w związku z publikacją... *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 391–406.

2252. MIT i historia, czyli wycinki z dziejów buławy hetmańskiej w dawnej Rzeczypospolitej. Dyskutują: Paweł Juško, Mirosław Nagielski,

Tomasz Ciesielski, Kazimierz Bańburski, Paweł Korzeniowski, Piotr Dziża i Edmund Juško. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 20–36.

2253. SEROKA Krzysztof: W sprawie insygniów (atrybutów) miasta Lublina w XVII wieku. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 119–131, streszcz. ang.

2254. STĘPIEŃ Urszula: Tron biskupów sandomierskich. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 42–47.

2255. SYMBOLE władzy, władza symboli. Pod red. Magdaleny Dyras, Barbary Suchoń-Chmiel, Tomasza Kwoki. Kraków 2015 *Scriptum* 8° ss. 423, il., streszcz. ang., niem., pol., ros.

Z treści: Gaździcki Maciej: Władza chrześcijańska kontra władza pogańska w „Masławie” Józefa Ignacego Kraszewskiego s. 65–77; Nowak Alicja Z.: Symbole władzy i odpowiedzialności biskupiej w kulturze duchowej metropolii kijowskiej do początku XVIII wieku s. 117–133; Gronek Agnieszka: „Theotokos” jako Władczyni Nieba. O wizerunku maryjnym w sanktuarium cerkwi świętego Onufrego w Posadzie Rybotyckiej s. 135–144; Cierniak Urszula: Symbolika jezuita w dziewiętnastowiecznej Rosji s. 163–175; Sinkevič Natalia: Kijowska część Drzewa Najświętszego: symbolizm i ciągłość historyczna przeniesienia jednej relikwii s. 177–186; Miśko Volodimir, Petrišina Olga: Transformacja religijnoświadomości zahidnoukraińskogo suspil'stva w 1939–1941 rokach s. 187–200; Krawiec Adam: Król bez korony? Symbolika władzy Władysława I Hermana s. 259–275; Dziadul Paweł: Symboliczny wymiar abdykacji „ostatniego” władcy s. 277–285; Zemszal Piotr: Generalissimus Stalin – pragmatyka tytułu Generalissimus na materiałach gazety „Prawda” s. 287–294; Mądry Wojciech: Nekropolie Piastowskie jako symbol trwania pamięci o dynastii s. 295–304; Stoczyński Henryk Marek: Król bez berła. Hold pruski Jana Matejki a mesjanistyczny ideał ustroju Polski s. 307–321; Józwiak Wojciech: Moneta jako symbol władzy bułgarskich monarchów s. 323–337; Mazur Dominika: Dekoracje kafli piecowych jako źródło ikonograficzne ukazujące Królestwo Chrystusa i jego symbole s. 339–354; Stangret Paweł: Krzyż w twórczości Tadeusza Kantora s. 369–379; Pukan Miron: Podoby symbolow vládnutia slovenskej (československej) a poľskej proveniencie v predšlom politicko-kultúrnom systéme (so zameraním na slovesné a divadelné umenie) s. 381–392; Koch Magdalena: O uczciwości władzy akademickiej na Uniwersytecie Belgradzkim w okresie międzywojennym albo „Postaci intrygi” (1937) Ksenii Atanasijewiç s. 393–407; Taczyńska Katarzyna: Pamięć o obozie Goli otok w serbskich dokumentach filmowych s. 409–423.

2256. WŁADZA i architektura. Rezydencje monarchów i siedziby władz państwowych w Europie. Formy i funkcje (XV–XXI w.). Materiały I Międzynarodowej Konferencji Naukowej PRE w Zamku Królewskim w Warszawie, 9–11 kwietnia 2014. Red. nauk. Anna Czerniecka, Przemysław Dales, Angela Sołtys. Warszawa 2016.

Rec.: Getka-Kenig Mikołaj, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 968–976.

9. ARCHEOLOGIA

Zob. poz. 1177, 1297, 1992, 4612, 4641, 7248, 7251, 7274, 7280, 7284, 7285, 7290, 7295, 7324, 7360, 7378, 7379, 7431, 7496, 7498, 7518, 7537, 7781, 7938, 8353, 8424, 8469, 8489, 10002, 10105, 10514, 10858a.

2257. II i III POMORSKA Sesja Sprawozdawcza za rok 2012 i 2014. Pod red. Mirosława Fudzińskiego. Gdańsk-Łódź 2018 Muzeum Archeol.; Inst. Archeologii UŁ 8° ss. 266, il., mapy, streszcz. ang. Muzeum Archeol. w Gdańsku, Inst. Archeologii UŁ.

Materiały konferencyjne z II i III Pomorskiej Sesji Sprawozdawczej (2012, 2014 Gdańsk).

Treść: Fudziński Mirosław: Wstęp s. 7–8. Toż. Entry s. 9–10; Krzysiak Agnieszka, Marczewski Maciej: Czarnówko stan. 5 gm. Nowa Wieś Lęborska. Badania w sezonie 2012 s. 13–30; Fudziński Piotr, Fudzińska Ewa: Osadnictwo z okresu wpływów rzymskich na stanowiskach w Lubiszewie, gm. Tczew i Straszyńce, gm. Pruszcz Gdański s.31–44; Bloch-Pogodzińska Marta, Ostasz Adam, Pogodziński Paweł Marek: Okrycie nowego grodziska na Pomorzu Gdańskim w ramach badań powierzchniowych i sondażowych przeprowadzonych na trasie planowanej obwodnicy Kościerzyny s. 45–60; Wiloch-Kozłowska Renata: Wstępne wyniki badań archeologicznych w gmachu głównym Muzeum Narodowego w Gdańsku s. 61–69; Majorek Magdalena, Wojciechowska Adrianna: Z badań nad nowożytną obrzędowością pogrzebową gniewskiej społeczności (kościół św. Mikołaja i teren przykościelny w Gniewie; sezon badawczy 2011) s. 71–81; Wadył Sławomir, Kurzyk Krzysztof: Wyniki badań archeologicznych na stanowisku 10 przy ulicy Reformatorów w Wejherowie s. 85–94; Fudziński Piotr, Fudziński Mirosław, Fudzińska Ewa: Wielokulturowa osada w Cielewie, gm. Pruszcz Gdański, stan. nr 22. Badania w 2014 r. s. 95–104; Fudziński Piotr, Wiloch-Kozłowska Renata: Osadnictwo z okresu wczesnej epoki żelaza w Koniecwałdzie, gm. Sztum stan. 11 s. 105–111; Rembisz-Lubiejewska Anna, Wadył Sławomir: Wstępne wyniki badań przeprowadzonych w 2013 roku w Kapinie gm. Wejherowo (stan.2) s. 113–126; Krzysiak Agnieszka, Marczewski Maciej: Czarnówko, stan. 5, gm. Nowa Wieś Lęborska. Badania w sezonie 2013–2014 s. 127–143; Cymek Lidia: Analiza antropologiczna ludzkich szczątków kostnych z przypadkowo odkrytego grobu ludności kultury wielbarskiej w Wolnym Dworze gmina Skarszewy, woj. pomorskie s. 145–154; Krzysiak Agnieszka, Marczewski Maciej: Wilkowo stan. 1 gm. Nowa Wieś Lęborska. Badania sondażowo-weryfikacyjne przeprowadzone w 2014 r. s. 155–170; Kąjkowski Kamil, Szczepanik Paweł: Cmentarzysko kurhanowe w miejscowości Jabłoń Wielki stan. 4, pow. Bytów s. 171–173; Sikora Jerzy, Borowicz Sylwia, Fret Barbara, Trzciniński Łukasz: Badania wielokulturowego kompleksu osadniczego w Ostrowitem w latach 2013–2014 s. 175–196; Kąjkowski Kamil, Szczepanik Paweł: Sprawozdanie z badań sondażowo-weryfikacyjnych prowadzonych na Górze Cmentarnej w Rowach w 2014 roku s. 197–204; Kasprzak Monika: Wstępne wyniki badań sondażowych prowadzonych na zapleczu posesji przy św. Ducha 2 w Gdańsku w 2014 roku s. 205–216; Grupa Dawid: Pochówki księży w kościele pw. św. Mikołaja w Gniewie – badania archeologiczne 2014 r. s. 217–224; Majorek Magdalena: Trumny z badań archeologicznych w kościele pw. św. Mikołaja w Gniewie (2014 r.) s. 225–235; Wiloch-Kozłowska Renata: Kościół franciszkański p.w. św. Trójcy w Gdańsku miejscem pochówków patrycjata gdańskiego s. 237–244; Grupa Małgorzata: Podsumowanie sesji s. 245–250. Toż. Summary of the session s. 251–256; Lista uczestników s. 257–261; Program II Pomorskiej Sesji Sprawozdawczej s. 263–264; Program III Pomorskiej Sesji Sprawozdawczej s. 265–266.

2258. XX SESJA Pomorzoznawcza. Pod red. Ewy Trawickiej. Gdańsk 2018 Muzeum Archeologiczne 4° ss. 513, il., streszcz. ang., pol.

XX Sesja Pomorzoznawcza, Gdańsk, 18–20 XI 2015 r.

Treść: Wstęp s. 9; Bielińska-Majewska Beata: Epoka kamienna – badania wykopaliskowe Muzeum Okręgowego w Toruniu w latach 2013–2015 s. 11–24; Orwat Ewelina: Materiały kultury późnej ceramiki wstęgowej ze stanowiska Browina 4, gm. Chelma s. 25–34; Matuszewski Agnieszka, Schiller Marek: Weryfikacja obiektów megalitycznych w miejscowościach Brzezina/Płoszkowo (gm. Dolice, woj. zachodniopomorskie) z wykorzystaniem lotniczego skaningu laserowego s. 35–45; Król Danuta: Nadzory archeologiczne nad budową Parku Kulturowego w Rzućwie, gmina Puck s. 53–57; Rembisz-Lubiejewska Anna: Skarb przedmiotów brązowych odkryty w Słupsku, woj. pomorskie s. 53–57; Szczepanik Paweł, Rembisz-Lubiejewska Anna, Rożnowski Franciszek: Nowo odkryte cmentarzysko kurhanowe w Pólcźnie, gm. Studzienice, pow. Bytów, stan. 12 (AZP 16-35:40) s. 59–71; Janiak Radosław: Badania cmentarzyska kurhanowego kultury pomorskiej w Żakowie, pow. Kartuszy, stan. 3 w latach 2012–2015 s. 73–88; Fudziński Piotr, Fudziński Mirosław, Fudzińska Ewa: Wielokulturowa osada w Cielewie, gm. Pruszcz Gdański, stan. nr 22. Badania w 2014 r. s. 89–97; Bursche Aleksander, Rogalski Bartłomiej: Osada kultury oksywskiej w Suchaniu, gm. loco, pow. Starogard Szczeciński, stan. 18 (AZP 33-13/32) s. 99–104; Rogalski Bartłomiej: Badania weryfikacyjno-rozpoznawcze cmentarzyska z fazy marianowskiej i okresu wpływów rzymskich w Modrzewiu, gm. Suchan, pow. Stargard Szczeciński stan. 6 (AZP 33-13/33), w latach 2013–2015 s. 105–109; Rogalski Bartłomiej: Cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich w Czeline, gm. Mieszkowice, pow. Gryfino, stan. 23 (AZP 45-04/5). Badania 2014–2015 s. 111–124; Chanko Joanna, Chmiel-Chrzanowska Marta, Kleeemann Jörg Uwe, Misterek Kathrin: Wielbark Archaeological Field School – Ausgrabungen in Malbork-Wielbark (pomorskie) in den Jahren 2014 und 2015 s. 125–139; Rogalski Bartłomiej: Badania weryfikacyjne cmentarzyska z okresu wpływów rzymskich w Starych Łysogórkach, gm. Mieszkowice, pow. Gryfino, stan. 5 (AZP 43-03/7) w roku 2014 s. 141–143; Kurpiewski Artur, Lewandowska Jadwiga, Mosejczyk Jakub: Nowe materiały do badań osadnictwa kultury wielbarskiej w międzyrzeczu Wisły, Drwęcy i Skrwy s. 145–152; Bojarski Jacek, Chudziak Wojciech, Weinkauf Marcin: Wczesnośredniowieczna osada i cmentarzysko szkieletowe w Kaldusie, stanowisko 1. Podsumowanie badań s. 153–169; Bartzak Andrzej, Nierychlewska Anna, Wyszogrodzka Izabela: Archeologiczne badania sondażowe na osadzie wczesnośredniowiecznej w Płotach, stan. 12, pow. gryficki, woj. zachodniopomorskie, w sezonie 2015 s. 171–185; Janowski Andrzej: Siedziba rycerska w Płotach. Wyniki badań w 2015 r. s. 187–193; Kasprzak Monika, Pudło Aleksandra: Późnośredniowieczne mury obronne przy ulicy Teatralnej w Gdańsku w świetle sondażowych badań archeologicznych s. 195–207; Kasprzak Monika, Kulesz-Hodysz Magdalena, Marczewski Maciej: Przemiany rozplanowania przestrzennego parceli na przykładzie odkryć dokonanych w 2015 roku przy ulicy Mariackiej 1 w Gdańsku s. 209–223; Krukowska Olga: Późnośredniowieczne szklane naczynia stołowe z Głównego Miasta w Gdańsku s. 225–236; Gazda Daniel: Badania archeologiczne na Zamku Krzyżackim w Radzynie Chelmińskim w latach 2014–2015 s. 237–254; Sulkowska-Tuszyńska Krystyna, Cicha Anna Halina: Badania archeologiczno-architektoniczne przy kościele św. Jakuba Apostoła w Toruniu (sezon 2013) s. 255–263; Uziembło Romualda: Kościół św. Jerzego w Toruniu ponownie odkryty s. 265–273; Sulkowska-Tuszyńska Krystyna, Cicha Anna Halina: Badania archeologiczno-architektoniczne na terenie dawnego szpitala nowomiejskiego w Toruniu – ul. Szpitalna 4 (sezon

2014) s. 275–282; Należy Agnieszka, Kulczykowski Wacław, Muntowski Patryk, Gomulski Piotr, Dąbal Joanna, Sychowska Justyna: Badania sondazowe przy ruinach kościoła św. Mikołaja w Lebie s. 283–295; Kocińska Maria Karolina, Kociński Mariusz, Dyrdra Krzysztof, Muntowski Patryk: Wyniki badań archeologicznych przy ul. Świętego Ducha 68 w Gdańsku s. 297–319; Kocińska Maria Karolina, Dyrdra Krzysztof, Muntowski Patryk: Wyniki badań archeologicznych w piwnicach Wielkiej Zbrojowni w Gdańsku s. 321–336; Czonszte Karolina, Kocińska Maria Karolina, Świątkowski Bartosz: Badania sondazowe na Zamku Wysokim w Malborku s. 337–345; Jezierska Joanna: Nieznane relikty architektury na przedzamczu w Kwidzynie s. 347–354; Dąbal Joanna, Barański Marek Z., Grulkowski Marcin, Dałiga Karol, Widerski Tadeusz: Kamienie Głównego Miasta w świetle wstępnych wyników badań archeologiczno-architektonicznych przy ul. Świętojańskiej 6 w Gdańsku s. 355–371; Szczepanowska Karolina: Zbiór kaflí płytowych pozyskanych z badań archeologiczno-architektonicznych kamienicy Świętojańska 6 w Gdańsku w 2015 roku s. 373–386; Szeremeta Mateusz: Wyniki badań archeologicznych przy ul. Platnerzy 1F w Stargardzie s. 387–396; Kalinowska Magdalena, Kalinowski Sebastian, Kalinowski Tomasz, Sosnowski Mateusz: Wyniki badań ratowniczych na wielokulturowym stanowisku 641 w Bydgoszczy s. 397–409; Gazda Daniel: Badania Archeologiczne Pałacu w Gładyszach s. 411–425; Kurzyńska Małgorzata: Ratownicze badania wykopaliskowe na osadzie z młodszego okresu przedrzymskiego w Bursztynowie, powiat grudziądzki, stan. 12 s. 427–440; Kurzyńska Małgorzata: Ratownicze badania wykopaliskowe na domniemanym cmentarzysku kultury wielbarskiej (II–III w. n.e.) w Nowej Wsi, gm. Grudziądz, stan. 4a s. 441–447; Błędowski Piotr, Chudziak Wojciech, Kaźmierczak Ryszard, Kowalewska Barbara: Wczesnośredniowieczny zespół osadniczy na wyspie Jeziora Gegnowskiego w Nętnie na Pomorzu Zachodnim s. 449–460; Janczyńska Agata, Janczyński Mateusz, Leżański Piotr, Rembisz-Lubiejewska Anna: Pozostałości osady z okresu wpływów rzymskich, odkryte w Niestępowie (stan. 2), gm. Żukowo, pow. kartuski s. 461–470; Janczyńska Agata, Janczyński Mateusz, Krzyżelewska Małgorzata, Rembisz-Lubiejewska Anna: Pozostałości osadnictwa z wczesnej epoki żelaza i okresu wpływów rzymskich, odkryte w trakcie ratowniczych badań archeologicznych przeprowadzonych w Gdańsku-Osowej, woj. pomorskie (stan. 25) s. 471–484; Pawlikowski Maciej, Mączyńska Magdalena, Jakubczyk Ireneusz: Badania mineralogii wypełniska grobu 151 w Babim Dole-Borczu, powiat Kartuszy s. 485–491; Program sesji s. 493–502.

2259. ARCHAEOLOGY. Just add water. Underwater research at the University of Warsaw. [Ed.] Aleksandra Chołuj, Małgorzata Mileszczyk, Karolina Trusz. Warszawa 2018 Inst. Archeologii UW 4° ss. 240, il., mapy. (Światowit. Supplement Series U, Underwater Archaeology; vol. 1).

Z treści: Chołuj Aleksandra, Mileszczyk Małgorzata, Trusz Karolina: Preface s. 9–10; Kontny Bartosz: Underwater Archaeology at the University of Warsaw s. 11–26; Vv. Aa: Underwater Research at the University of Warsaw s. 27–37; Trusz Karolina: Purple Production in Lycia, Turkey – Case Study s. 63–76; Chołuj Aleksandra: Remarks on Romanian Maritime Trade on the Basis of the Raw Glass Origin. Example of Beğastri (Spain) s. 77–89; Mileszczyk Małgorzata, Popek Mateusz, Stencel Paweł: Site Długie 14, Długie/Modzerowskie Lake (Kuyavian-Pomeranian Voivodeship, Poland). Survey 2012 s. 91–108; Dmowski Rafał, Mileszczyk Małgorzata, Popek Mateusz: Three Matters of the Muchawka River Survey: the Battle, the Watermill, the Bridges. Prelude to Further Research s. 133–157; Kontny Bartosz, Brzóska Artur, Prejs Piotr: Brrrr... age. A Cold Visit to a Wreck in Lake Niegocin s. 159–169; Sadurski Piotr: The Archaeological Rese-

arch of the Warsaw Vistula River Shipwrecks in 2017 s. 171–181; Brzóska Artur, Prejs Piotr: Wooden Bridges on the Vistula in Warsaw in the Light of Archaeological Excavations s. 183–192; Brzóska Artur, Nowakowska Magdalena: The Secrets of Lake Brozane. Underwater Investigations in Search of Traces of the Cursed Soldiers' Last Battle s. 193–201; Wróblewski Edgar: Stavanger Maritime Museum and its Archaeological Unit in 2016 s. 233–240.

2260. BAJKA Monika: Nowe odkrycia na Wzgórzu Staromiejskim w Sandomierzu: od epoki kamienia do I wojny światowej. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 69–71.

2261. BIOARCHEOLOGICZNE badania populacji ludzkiej z Radomia od XI do XIX wieku. Pod red. Jacka Tomczyka. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kard. Stefana Wyszyńskiego 4° ss. 237, il.

Treść: Wprowadzenie s. 8–9; Trzecicki Maciej: Radomski zespół osadniczy między X a XIX wiekiem – stan badań s. 10–53; Tomczyk Jacek, Borowska-Strugińska Beata: Metody badawcze i ogólna charakterystyka materiału z Radomia s. 54–58; Tomczyk Jacek, Borowska-Strugińska Beata: Wysokość ciała jako miernik dobrostanu populacji s. 59–64; Tomczyk Jacek, Borowska-Strugińska Beata: Charakterystyka morfologiczna czaszek populacji radomskiej s. 65–73; Tomczyk Jacek: Badania odontologiczne – próchnica zębów s. 74–86; Tomczyk Jacek: Badania odontologiczne – choroby przyzębia s. 87–96; Tomczyk Jacek: Badania odontologiczne – hipoplazja szkliwa s. 97–110; Tomczyk Jacek, Mańkowska-Pliszka Hanna: Patologie w XIV–XIX wieku w Radomiu s. 111–122; Witas Henryk, Płoszaj Tomasz, Jędrzychowska-Dańska Krystyna: Badania molekularne materiału radomskiego s. 123–128; Mních Barbara, Lisowska-Gaczorek Aleksandra, Szostek Krzysztof: Dieta mieszkańców Radomia na przestrzeni ostatniego milenium s. 129–142; Gręzak Anna, Lasota-Moskałewska Alicja, Piątkowska Magdalena, Niemczak Kamil: Uwagi na temat diety mięsnej mieszkańców radomskiego zespołu osadniczego s. 143–167; Zakończenie – podsumowanie badań s. 168–177; Aneks s. 179–237.

2262. BROSZKO Monika: Zarys badań archeologicznych w krypcie kościoła pw. św. Jana w Sieniawie. Sieniawa jako miasto rodu Sieniawskich. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 208–240.

2263. DAWNE osadnictwo Podlasia w świetle badań ratowniczych prowadzonych w latach 1996–2000 na trasie gazociągu jamalskiego. Old settlements in Podlasie in the light of rescue excavations carried out in the years 1996–2000 along the route of the the Yamal Gas Pipeline. Red. A. Buko, D. Krasnodębski, W. Szymański. Warszawa 2018 Fund. Przyj. IAiE PAN; IAiE PAN 4° ss. 404, il., mapy, streszcz. ang., ros. + 1 dysk optyczny (CD-ROM).

Treść: Buko Andrzej, Krasnodębski Dariusz: Wprowadzenie s. 7–14; Kwiatkowski Włodzimierz, Stepaniuk Mirosław, Gajko Krzysztof: Charakterystyka fizjograficzna i potencjał osadniczy wybranych terenów wzdłuż trasy gazociągu tranzytowego s. 15–17; Sulgostowska Zofia, Boroń Tomasz: Krynickie, stanowisko 16, gm. Zabłudów – świadectwo wielofazowego osadnictwa od epoki kamienia do okresu nowożytnego s. 79–96; Golembnik Andrzej, Trzecicki Maciej: Osada kultury trzcinieckiej na

stanowisku 9 w Hieronimowie, gm. Michałowo s. 97–105; Olczak Hanna, Krasnodebski Dariusz: Osada grupy suraskiej kultury ceramiki kreskowanej oraz ślady osadnictwa z innych okresów na stanowisku 37 w miejscowości Suraz, gm. loco s. 107–169; Gołębniak Andrzej, Trzeciński Maciej: Miejsce kultowe z okresu wpływów rzymskich i osada wczesnośredniowieczna na stanowisku 8 w Nowej Woli, gm. Michałowo s. 171–190; Olczak Hanna, Krasnodebski Dariusz, Jarek Agnieszka: Osada wczesnośredniowieczna i pozostałości osadnictwa z innych okresów na stanowisku 6 w Daniłowie Małym, gm. Łąpy s. 191–261; Krasnodebski Dariusz, Olczak Hanna, Wójcik Agata: Osada późnośredniowieczna i ślady osadnictwa pradziejowego na stanowisku 7 w Daniłowie Małym, gm. Łąpy s. 263–314; Gołębniak Andrzej, Krasnodebski Dariusz, Trzeciński Maciej: Nowożytna wieś i ślady osadnictwa starożytnego na stanowisku 4 w Leonowiczach, gm. Michałowo s. 315–353; Wawrusiewicz Adam: Analiza materiałów krzemieniowych z wybranych stanowisk „podlaskiego” odcinka gazociągu jamalskiego s. 355–377; Bibliografia s. 381–404.

2264. DRUŻYŁOWSKI Edward, Śledzik-Kamiński Rafał: Wyniki badań archeologiczno-architektonicznych przy ul. Bocianiej w Oleśnicy, w 2016 roku. *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 4]: 2018 nr 2 s. 36–45.

2265. DZIENKOWSKI Tomasz, Gołub Stanisław: Badania archeologiczne na Wysokiej Górze w Chełmie w sezonie 2016. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 385–398, streszcz. ang., ros.

2266. EKHDAL Sven: Battlefield Archaeology at Grunwald (Tannenberg, Žalgiris). A Polish-Scandinavian Research Project during the period 2014–2017. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 2 s. 239–266, streszcz. ang.

2267. ESTETYKA w archeologii. Obrazowanie w pradziejach i starożytności. Pod red. Danuty Minty-Tworzowskiej. Gdańsk 2018 Muzeum Archeol. 8° ss. 363, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem., pol.

Treść: Minta-Tworzowska Danuta: Estetyka w archeologii. Obrazowanie w pradziejach i starożytności – wprowadzenie s. 9–12; Bugaj Ewa: Badania ikonograficzno-ikonologiczne greckiego malarstwa wazowego – zarys problematyki s. 15–27; Dubasiewicz Małgorzata: Estetyzacja w świetle badań nad recepcją obrazu w kulturze ludowej s. 29–40; Mamzer Henryk: Żudne nadzieje na powrót do archaicznego doświadczenia „estetycznego” s. 41–53; Minta-Tworzowska Danuta: Elementy „nowej” estetyki a współczesna archeologia s. 55–70; Pałubicka Anna: Ponowoczesność i humanistyka s. 71–80; Jedraszek Sławomir: Kilka refleksji na temat natury sztuki Amarny s. 83–116; Kowalski Andrzej P.: Mroczne piękno dzieł Völanda. Uwagi antropologiczne do Starszej Eddy (Völundarkvida) s. 117–125; Kwapiński Marian: Powtórzyci cudzą myśl s. 127–162; Ulanowski Krzysztof: „At the Core of the Myth is not a Thought. Thinking Itself is a Myth”. The Greek Attitude to the Mythos and Logos s. 163–173; Gabriel Justyna: Piękny wojownik. O estetyce ciała i kształtowaniu się współczesnej osobowości s. 177–190; Gralak Tomasz: Od motywów triangulacyjnych do krzywołiniowych, czyli o genezie sztuki scytyjskiej s. 191–225; Jankowiak Anna: Sztuka jako dopełnienie propagandy rzymskiej na przykładzie Luzytanii s. 227–238; Markiewicz Małgorzata: Matematyka ornamentu na przykładzie halsztańskiej ceramiki malowanej z Domasławia s. 239–259; Michalska Anna: Próba psychologicznej

analizy wzoru kulturowego zakładającego ścisłe przestrzeganie zasad rytualnych s. 261–268; Olejniczak Daria: Sylwetka atlety jako wzorzec w kulturze i sztuce greckiej okresu archaicznego i klasycznego s. 269–289; Ostapiak-Jagodzińska Judyta: Dążąc do złamania szyfru – czyli techniczne i (nie)semantyczne aspekty ornamentyki um pomorskich s. 291–316; Skupniewicz Patryk: Hellenistyczne estetyczne modele ujmowania walki konnej a Mozaika Aleksandra w kontekście eschatologicznym. Studium formalne s. 317–341; Wałkowska Joanna: Formy i zdobnictwo steli nagrobnych z cmentarza ewangelickiego w Tarnowie Podgórnym s. 343–359; Kalendarium: Estetyka i estetyzacja w archeologii: 2009–2016 s. 361–364.

2268. FLOREK Marek: Nowe stanowiska archeologiczne w Gałkowicach-Ocinie nad Opątkówką. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 48–49.

2269. GACKOWSKI Jacek, Kowalski Łukasz, Garbacz-Klempka Aldona: Nowy głos w dyskusji na temat zabytków o stylizacji stepowej z Kujaw i ziemi chełmińskiej. Perspektywa archeometalurgiczna. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 329–347, streszcz. ang.

2270. GÓRSKI Jacek, Tynieć Anna: Fenomen miejsca. Nekropola kurhanowa z neolitu, epoki brązu i wczesnego średniowiecza w Guciowie, pow. zamojski. Z udziałem Janusza Budziszewskiego [i in.]. Kraków 2018 Muzeum Archeol. 4° ss. 313, il., mapy, streszcz. ang. + 1 dysk optyczny. Muzeum Archeol. w Krakowie. (Biblioteka Muzeum Archeologicznego w Krakowie; t. 6).

2271. KISZCZAK Jacek: Wyniki badań powierzchniowych Archeologicznego Zdjęcia Polski na terenie Borowicy (pow. Krasnystaw). *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 311–326, streszcz. ang.

Z l. 1984–1988.

2272. KOBIAŁKA Dawid: Archeologia lasów: drzewa z rytami jako zintegrowane dziedzictwo. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 305–326, streszcz. ang.

2273. KOLASA Piotr, Rozmus Dariusz: Archeologia ziemi olkuskiej. Uwagi o kierunkach badawczych. *Ilcusiana*. Nr 13: 2015 s. 7–15.

2274. KOSIŃSKI Maciej, Wieczorek-Szmal Magdalena, Bielińska Gerta: Badania wykopaliskowe w roku 2012 na grodzisku „Gąszczyk” w Mstowie-Podlesiu, województwo śląskie. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr:] 2018 s. 77–117, streszcz. ang.

Kultura łużycka oraz okres wczesnego średniowiecza.

2275. KRASNODEBSKI Dariusz, Małkowski Wiesław: Badania archeologiczne grodziska

w Zbuczu, gm. Czyże, pow. hajnowski. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 2 s. 105–121, streszcz. ang.

2276. LASEK Przemysław: Stare – nowe stanowisko archeologiczne. Kilka zdań o badaniach na stanowisku AZP 46-57/1 w Bogucinie, gm. Raciąż. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 11–17.

Czynne od lat 50. XX w., wykopaliska z okresu późnolateńskiego (kultura przeworska), późnego okresu rzymskiego (kultura wielbarska) i osadnictwo z XII w.

2277. LITYŃSKA-ZAJĄC Maria: Badania botaniczne nad przeszłością – źródła roślinne. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 189–198, streszcz. ang.

2278. LIWOCH Radosław: Zabytki z wykopalisk Teodora Nieczuja-Ziemieckiego w latisowym Pleśniku (Podhorce na Ukrainie). *Artefacts from excavations by Teodor Nieczuja-Ziemiecki in Mediaeval Plisnesk (Pidgirci in Ukraine)*. Tł. na jęz. ang. Violetta Marzec. Kraków 2018 Muzeum Archeol. 8° ss. 168, il., mapy. Muzeum Archeol. w Krakowie.

Żył w l. 1845–1916.

2279. ŁAPO Jerzy Marek: Ziemia orzyńska. Dziedzictwo archeologiczne. Orzysz 2018 Muzeum Wojska, Wojskowości i Ziemi Orzyńskiej 8° ss. 78, nlb. 2, il. (Krajobraz Kulturowy Ziemi Orzyńskiej; t. 2).

2280. MARKIEWICZ Małgorzata: Wizualizacja 3D Halsztańskiej osady ze Starego Śleszowa – nowa forma narracji w archeologii. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z. 1] s. 383–398, streszcz. ang.

2281. MATERIAŁY do archeologii Warmii i Mazur. T. 2. Pod red. Sławomira Wadyła, Macieja Karczewskiego, Mirosława Hoffmanna. Warszawa–Białystok 2018 Inst. Archeologii Uniw. Warszawskiego; Wydział Hist.-Socjol. Uniw. w Białymstoku; Inst. Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 4° ss. 409, il., mapy, streszcz. ang., pol.

Treść: Wadył Sławomir, Karczewski Maciej, Hoffmann Mirosław: Zamiast wstępu s. 9; Jahn Christoph: Norbert Gossler (1967–2015) s. 11–12; Chilińska-Früboes Agata: Zapinki oczkowane serii głównej jako głos w dyskusji nad początkami kultury Dollkeim-Kovrovo s. 15–41; Jurzysta Ewa: O perspektywach badań nad schyłkowym paleolitem w Dolinie Górnej Narwi s. 43–49; Karczewski Maciej: Archeologia I wojny światowej. Giżycka Pozycja Polowa. Problemy badawcze i konserwatorskie s. 51–67; Kontny Bartosz: Topory w kulturach bogaczewskiej i sudowskiej s. 69–97; Kulakov Vladimir I.: Prussische Tierdarstellungen im Frühmittelalter s. 99–108; Rudnicki Mirosław: Stan i historia badań nad grupą olsztyńską. Zarys problematyki s. 109–137; Szczepański Seweryn: Listy Hansa Schleifa i Wolfa von Seefeld w sprawie działalności Wydziału Wykopalisk SS-Ahnenerbe w Starym Dzierzgoniu i Starym Mieście (w latach 1935–1937)

s. 139–151; Szter Izabela, Wiśniewska Agata, Woźniak Marcin: Zapinka Almgren 172 z Wąsosz, w powiecie grajewskim, na tle innych fibul tego typu z obszaru kultury wielbarskiej i zachodniobałtyjskiego kręgu kulturowego s. 153–192; Wadył Sławomir: Some remarks on the phenomenon of so-called belt hooks in the West Balt lands s. 193–199; Zięba-Kulawik Karolina, Szostak Marta, Wężyk Piotr, Bura Marta, Jankowski Janusz, Łapo Jerzy: Cyfrowa Piramida Fahrenheida. Modelowanie 3D oraz integracja chmur punktów lotniczego i naziemnego skanowania laserowego Piramidy w Rapie s. 201–212; Żółdziowski Karol: Metalurgia kolorowa Jaćwierz na tle znalezisk z rejonu Morza Bałtyckiego s. 213–223; Augustyniak Hubert, Włodarczyk Monika: Badania archeologiczne na nowożytnym cmentarzu w Sedrankach stan. XIV gm. Olecko, pow. olecki, woj. warmińsko-mazurskie s. 227–236; Beljavec Vadzim: O dwóch zapinkach cykadowych z Białorusi s. 237–251; Cieśliński Adam: Nieznane cmentarzysko kultury wielbarskiej z miejscowości Rejczuchy w powiecie olsztyńskim s. 253–271; Engel Marcin, Iwanicki Piotr, Sobczak Cezary: Badania planigraficzne z wykorzystaniem wykrywaczy metali na terenie jaćwieskich ośrodków grodzianych. Nowe odkrycia i nowe interpretacje s. 273–293; Grążawski Kazimierz: Wyniki badań wykopaliskowych prowadzonych w Działdowie na stanowisku Ib. w latach 2014–2015 s. 295–300; Jahn Christoph, Szter Izabela: Archaeological research in former Kreis Lötzen (pow. Giżycko) before 1945: the finds from the Prussia collection in Berlin and Kaliningrad s. 301–341; Kaczyński Bartłomiej, Mackiewicz Adam, Zduńska Iwona: Badania archeologiczne Zamku Biskupów Chelmińskich w Lubawie w latach 2015–2016 s. 343–358; Łapo Jerzy: Zły dzień pana Karrascha. Depozyt destruktorów ceramicznych z 1865 roku, odkryty w Mikołajkach, pow. mragowski s. 359–363; Mellin-Wyczółkowska Izabela, Małkowski Wiesław, Misiewicz Krzysztof, Wyczółkowski Dariusz: Odkrycie relikwii średniowiecznej zabudowy rynku Starego Miasta w Bartoszycach, o pożytkach zastosowania rozpoznawczych badań geofizycznych z przestrzeni miejskiej s. 365–375; Wadył Sławomir, Łapo Jerzy: Wyniki badań sondazowych na grodzisku w Perlach, gm. Węgorzewo, stan. I (AZP 13-72) s. 377–385; Wawrzyniak Piotr: Wyniki rozpoznawczych badań archeologicznych przeprowadzonych w rejonie ul. Młynarskiej i Kilińskich na Starym Mieście w Nidzicy w 2015 r. s. 387–397; Wiśniewska Agata, Wadył Sławomir: Odkrycie zapinki typu Dollkeim/Kovrovo z Pasyimia, pow. Szczytno s. 399–406.

T. 1. 2015.

2282. MULTAS per gentes et multa per saecula. Amici magistro et collegae suo Ioanni Christopho Kozłowski dedicant. Ed. Paweł Valde-Nowak, Krzysztof Sobczyk, Marek Nowak, Jarosław Żrańka. Kraków 2018 Institute of Archaeology, Jagiellonian University; Alter Radosław Palonka 4° ss. 688, il., mapy.

Z treści: Valde-Nowak Paweł: It is my honour... s. 11–12; Kozłowski Stefan Karol: Everythingness s. 17–19; Otte Marcel: Janusz Kozłowski, la finesse et l'érudition s. 21–23; Kot Małgorzata, Przedzięcki Michał: The mystery of the bifacial knife from Oselków in the Holy Cross Mountains, Poland s. 37–45; Tsonev Tsoni: More scraper reduction sequences identified in Okienik, Ciemna (Poland) and Samuilitsa II (Bulgaria) Middle Palaeolithic assemblages s. 47–53; Mester Zsolt: Technology and typology of Szeletian leaf-shaped tools: Theoretical and methodological considerations s. 55–61; Stefański Damian: The Early Upper Palaeolithic assemblage of arch-backed points from Kraków-Zwierzyniec site I s. 63–70; Cyrek Krzysztof: The new Upper-Paleolithic cave site in the Polish Jura (Ogrodzieniec-Podzamcze, shelter Birów IV) s. 93–107; Uthmeier Thorsten: The dead, the shaman – and the chief? Status and prestige during the Gravettian s. 109–114; Wajtal Piotr, Wilczyński Jarosław,

- Sobczyk Krzysztof: Kraków Spadzista – A Gravettian site of mammoth hunters s. 115–122; Bosiński Gerhard: Early Magdalenian microliths from Mirande 1 (Négrepelisse, Tarn-et-Garonne, France) s. 145–155; Valde-Nowak Paweł, Kraszewska Anna, Cieśla Magda, Nadachowski Adam: Late Magdalenian campsite in a rock shelter at the Obłazowa Rock s. 175–183; Adam Eugenia: A note on the Upper Palaeolithic industrial sequence in the lower Louros river valley, district of Preveza Epirus, northwest Greece s. 191–197; Bielińska-Majewska Beata: Traces of presence of the Late Palaeolithic hunters in Toruń and its surroundings s. 205–212; Skłucki Jakub, Kraszewska Anna, Biborski Mateusz, Valde-Nowak Paweł: Fire striker from Federmesser campsite Nowa Biała 1 (Poland) s. 213–218; Osipowicz Grzegorz, Sabkowiak-Tabaka Iwona, Bosiak Mariusz: The oldest strike-a-lights in Poland. The preliminary results of microwear and chemical analysis s. 219–228; Wydrzycki Albert: The Mesolithic raw stone materials in the Tyrol and the adjacent area s. 243–248; Kabaciński Jacek, Czekaj-Zastawny Agnieszka, Terberger Thomas: At the edge of two worlds: Hunter-gatherers in the Polish Lowlands s. 257–265; Zakrzewska Justyna: Mesolithic materials from sites 3 and 4 in Kraków-Kobierzyn s. 267–275; Szymczak Karol, Khudzhazarow Mukhidin: The Neolithic stove and the artefacts inside it from Ayakagytna „The Site”, Kyzyl-kums, Central Asia s. 277–280; Marciniak Arkadiusz: Bridging up Anatolia. Çatalhöyük and northwestern Anatolia in the Late Neolithic s. 281–290; Aurenche Olivier, Kozłowski Stefan Karol: The architecture of Gilgal I revisited s. 291–293; Karabinoš Anton, Nowak Marek, Vizdal Marián, Volnáská Adriána: The contribution of finds from teature no. 1/12 at Ražňany (distr. Sabinov, Slovakia) for the problem of foreign influences in the area of the Bükk culture s. 337–349; Czekaj-Zastawny Agnieszka, Rauba-Bukowska Anna, Vrehla Rastislav: Colorants used to decorate the Bükk culture vessels s. 315–359; Janák Vratislav, Paříková Kateřina: The possible participation of autochthonous Mesolithic inhabitants in the Neolithisation of Upper Silesia s. 369–373; Szeliga Marcin: Flint raw material economy among the earliest Danubian communities from the Sandomierz Upland area (south-central Poland) s. 375–383; Bardec'kyj Andrij B., Dębiec Maciej, Saile Thomas: Sárka in Volhynia s. 385–387; Kukawka Stanisław, Małecka-Kukawka Jolanta: North-eastern periphery of Neolithic Europe s. 389–399; Czerniak Lech: Is length significant? LBK Joughouses and the social context in central-eastern Europe s. 401–409; Kaczanowska Małgorzata: The importance of obsidian distribution during the Neolithic in the Circum-Carpathian Area s. 411–417; Plaza Dominik Kacper, Papiernik Piotr, Siciński Wojciech: A unique early Neolithic pendant of the Linear Pottery culture from site 10 at Kruszyn, Włocławek commune s. 419–423; Kovárník Jaromír: A note to the origins of the idea of rondels s. 435–442; Kovárník Jaromír, Kravčiv Štěpán: Analysis of the placement strategy of rondels in the cultural landscape s. 443–449; Wilczyński Jarosław: Chipped stone inventories of the Malce culture from southern Poland s. 451–458; Trela-Kieferling Elżbieta: Research on the Neolithic flint workshop at the Bębło-Zachruscie Site, Lesser Poland: Description of cores in the Pleszów-Modlnica group of the Lengyel culture s. 459–474; Zakosić Anna: The mainstream of Eneolithic flint-working of the Balkan-Danubian cultures s. 475–484; Wilk Stanisław: Can we talk about the Copper Age in Lesser Poland? Contribution to the discussion s. 485–494; Zastawny Albert: Pre-Baden cultural horizon in the Eneolithic of western Lesser Poland s. 495–502; Bober Janusz: The new futures of the Baden culture from the Kraków-Cło site s. 503–510; Brzeska-Pasek Agnieszka: The current state of research on the flint industry in the Pre-Baden and Classic Baden horizons in western Lesser Poland s. 511–520; Koška Aleksander, Szymt Marzena: Defence construction of the 4th/3rd millennium BC on the Vištula and Odra: Inspirations from the Baden culture s. 521–530; Wierzbicki Jacek: Traces of the Bell Beakers' contacts with the Funnel Beaker communities in Central Pomerania s. 531–536;
- Chochlikowski Piotr: The erratic stone raw materials reservoir in the Polish Lowland and its procurement and selection within the local late Neolithic societies. Choices between the ‚gift’ from the glacial past and the Earth’s natural resources of the ‚south’ s. 537–546; Kobusiewicz Michał: Can the study of flint assemblages say something about the political relations in the early history of Egypt? s. 555–559; Ciałowicz Krzysztof M.: Tell el-Farkha as a trade centre between Egypt and the Levant in the 4th millennium BC s. 561–566; Kołodziejczyk Piotr, Wasilewski Michał, Czarnowicz Marcin, Karmowski Jacek, Kościuk Julia, Węgrzynek Aleksandra: HLC Project. New Polish archaeological activity in At-Tafileh micro-region (south Jordan) s. 567–576; Lech Jacek, Werra Dagmara H.: On the beginnings of prehistory and on chipped flints in the Late Bronze Age s. 577–584; Wojenka Michał: Caves in the Post-medieval landscape of the Polish Jura Chain s. 585–592; Moskal-del Hoyo Magdalena, Ntinou Maria, Marco Carrión Yolanda, Vidal-Matutano Paloma, Badal Ernestina: Palaeolithic and Neolithic wood charcoal remains as important tools for chronological, ethnographic and environmental studies s. 593–600; Mueller-Bieniek Aldona, Moskal-del Hoyo Magdalena, Kapcia Magda, Przybyła Marcin M.: Traces of supposed Neolithic plant husbandry in the multicultural site 3 at Miechów, southern Poland s. 601–608; Palonka Radosław: From Clovis hunters to Pueblo farmers: The pre-Columbian period in the Mesa Verde region of the North American Southwest s. 621–633; Żrałka Jarosław, Helmke Christophe, Hermes Bernard, Koszul Wiesław: Incised ceramics from Nakum, Guatemala s. 635–645; Rusek-Karska Magdalena H.: Landscape in flux: Geopolitics among Classic Maya societies in Petén, Guatemala. An example from the Poza Maya Research Project s. 647–653; Kalicki Piotr, Kalicki Tomasz, Kittel Piotr: A garden in the desert: Lima agriculture and environment in Lomas de Lachay, Peru s. 661–667; Antczak Andrzej T., Antczak Magdalena, Jaimes Arturo: Debating lithics from the pre-colonial sites in Los Roques Archipelago, Venezuela (AD 1000–1500) s. 669–688.
2283. NIEDZIÓŁKA Kamil: Próba oceny przydatności danych AZP do badań osadniczych. Przykład Pomorza Wschodniego na przełomie epok brązu i żelaza. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 113–138, streszcz. ang.
- Archeologiczne Zdjęcie Polski.
2284. NIEWĘGŁOWSKI Andrzej: Archeologia jako prahistoria. Elementy teorii badań – zastosowanie w badaniach kultury archeologicznej. Warszawa 2018 nakł. aut.; Oficyna Wydawniczo-Poligraficzna „Adam” 8° ss. 363.
2285. NIEZABITOWSKA-WIŚNIEWSKA Barbara: Puławy-Włostowice – wielokulturowe stanowisko z zachodniej Lubelszczyzny. Lublin 2018 Druk. Akapit; w zlec. Inst. Archeol. UMCS 8° ss. 769, il., streszcz. ang.
2286. NOWAK Kamil, Miazga Beata: Forma odlewnicza z Siechnic, pow. wrocławski. Wpływ przepalenia przedmiotu na wyniki analiz archeometrycznych. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 315–327, streszcz. ang.
2287. NOWE dane do badań epoki kamienia. New data for research into the Stone Age.

Red. Mariusz Mielczarek. *Acta Archaeologica Lodziana*. Nr 63: 2017 [dr.:] 2018 s. 7–132.

Z treści: Pyżewicz Katarzyna, Serwatka Kamil, Stefański Damian: Spatial, functional and comparative analysis of a Late Palaeolithic Swiderian culture settlement at Kraków-Bieżanów site 15 s. 7–27; Plaza Dominik, Wicha Joanna, Papiernik Piotr: Final Palaeolithic sites in Kuyavia s. 29–36; Trela-Kieferling Elżbieta: Narzędzia „podomowe” z pracowni/kopalni krzemieniarskiej w Bęble stan. 4, gm. Wielka Wieś s. 49–57; Kościuk Julia: Użytkowe znaczenie ochry w społecznościach z okresu kultur Natufijskiej oraz PPNA na terenach bliskowschodnich s. 79–94; Adamczak Kamil, Samborski Mariusz, Garbacz-Klempka Aldona, Bednarz Szymon, Kowalski Łukasz: Pierwsze znalezisko eneolitycznej siekiery miedzianej na Mazowszu s. 85–94; Papiernik Piotr, Plaza Dominik Kacper, Wicha Joanna: Osadnictwo kultury ceramiki wstęgowej rytej na terenie Pojezierza Kujawskiego w świetle weryfikacyjnych badań powierzchniowych wykonanych w ramach programu „Źródła archeologiczne w rejonie Parku Kulturowego Wietrzychowice” s. 95–111; Szubski Michał, Budziszewski Janusz, Jakubczyk Michał, Iwański Mateusz: The Neolithic chocolate flint mine „Oszybka” w Pakosław, Mazowieckie Voivodeship, in the light of the survey of Marcin Bednarz – new approach to old fieldwalk materials s. 113–120; Papiernik Piotr, Brzejszczak Rafał: Zastosowanie archeologii lotniczej w poszukiwaniu grobowców kujawskich na obszarze południowych Kujaw s. 120–132.

2288. OD EPOKI kamienia do współczesności. Badania archeologiczne w Redczu Krukowym na Kujawach. From the Stone Age to contemporary times. Archaeological research at Redecz Krukowy in Kuyavia. T. 1. Łódź 2018 Fund. Badań Archeol. Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego 4° ss. 600, nlb. 8, tabl. 1, il., mapy., streszcz. ang.

Z treści: Papiernik Piotr: Wprowadzenie s. 7–24; Papiernik Piotr, Forsyjak Jacek, Jankowski Michał: Kształtowanie się powierzchni stanowiska w świetle procesów naturalnych oraz oddziaływania osadnictwa pradziejowego z czasów historycznych s. 59–67; Plaza Dominik Kacper: Osadnictwo mezolityczne s. 69–159; Papiernik Piotr: Osadnictwo kultury cyklu wstęgowego s. 161–170; Papiernik Piotr, Brzejszczak Rafał: Osadnictwo kultury pucharów lejkowatych s. 171–286; Brzejszczak Rafał, Papiernik Piotr: Osadnictwo kultury amfor kulistych s. 287–300; Papiernik Piotr: Materiały kultury ceramiki sznurowanej s. 301–309; Papiernik Piotr, Wicha Joanna: Materiały kamiennie s. 311–397; Brzejszczak Rafał, Papiernik Piotr: Materiały kamiennie s. 399–405; Muzolf Błażej, Muzolf Przemysław: Osadnictwo epoki brązu s. 407–460; Siciński Wojciech: Ślady osadnictwa ludności kultury przeworskiej s. 461–468; Plaza Dominik Kacper, Papiernik Piotr: Materiały średniowieczne i nowożytne s. 469–477; Papiernik Piotr: Zakończenie s. 479–482; Literatura s. 483–495; Analizy specjalistyczne; Słomska Joanna: W glinę wplecione. Odciski plecionkarskie zachowane na ceramice z Redcza Krukowego, pow. Włocławek, woj. kujawsko-pomorskie s. 567–574; Mueller-Bieniek Aldona: Analiza archeobotaniczna ceramiki i polepy z Redcza Krukowego, stanowisko 20, pow. Włocławek, woj. kujawsko-pomorskie s. 575–587; Zielińska Anna: Badania identyfikacyjne kosztnych materiałów z wielokulturowej osady w Redczu Krukowym stan. 20, pow. Włocławek, woj. kujawsko-pomorskie s. 583–585; Stefaniak Krzysztof: Badania zwierzęcych szczątków kostnych ze stanowiska 20 w Redczu Krukowym, pow. Włocławek, woj. kujawsko-pomorskie s. 587–588; Młodecka Halina: Wyniki badań składu chemicznego wybranych zabytków metalowych ze stanowiska 20 w Redczu Krukowym, pow. Włocławek, woj. kujawsko-pomorskie s. 589–592; Mielczarek Mariusz: Monety

znalezione podczas badań wykopaliskowych w miejscowości Redecz Krukowy, pow. Włocławek, woj. kujawsko-pomorskie, na stanowisku 20 s. 593–595; Roszkowski Sylwester: Redecz Krukowy – zarys dziejów – przemiany właścicieli kulturowe w okresie średniowiecza i epoki nowożytnej s. 597–600.

2289. OD EPOKI kamienia do współczesności. Badania archeologiczne w Redczu Krukowym na Kujawach. From the Stone Age to contemporary times. Archaeological research at Redecz Krukowy in Kuyavia. T. 2. Łódź 2018 Fund. Badań Archeol. Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego 4° ss. 374, il., mapy.

Treść: Papiernik Piotr: Wprowadzenie s. 7–31; Plaza Dominik Kacper: Osadnictwo mezolityczne s. 33–60; Papiernik Piotr: Osadnictwo kultur wstęgowych s. 61–70; Papiernik Piotr, Brzejszczak Rafał: Osadnictwo kultur pucharów lejkowatych s. 71–205; Brzejszczak Rafał, Papiernik Piotr: Osadnictwo kultury amfor kulistych s. 207–218; Papiernik Piotr: Osadnictwo kultury ceramiki sznurowej s. 219–226; Papiernik Piotr, Wicha Joanna: Materiały krzemienne s. 227–344; Brzejszczak Rafał, Papiernik Piotr: Materiały kamiennie s. 345–351; Muzolf Błażej, Muzolf Przemysław: Osadnictwo epoki brązu s. 353–366; Siciński Wojciech: Osadnictwo kultury przeworskiej s. 367–370; Plaza Dominik Kacper, Papiernik Piotr: Okres średniowiecza i nowożytności s. 371–374.

2290. ODRZUCENI przez społeczeństwo. Cmentarz z końca XV / 1. połowy XVI wieku odkryty przy ul. Dworcowej w Gliwicach. [Aut.] Jacek Pierzak, Łukasz Obtułowicz, Henryk Głęb, Jarosław Wróbel. Gliwice 2018 Muzeum w Gliwicach 8° ss. 144, il. Muzeum w Gliwicach. (Seria Monograficzna; nr 24).

2291. POLIŃSKI Dariusz: Domniemany cmentarz ludności ewangelickiej i mennonickiej w Pniu w świetle badań archeologicznych. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 289–307, streszcz. ang.

Faza nowożytna cmentarza z XVI–XVIII/XIX w. na dawnej nekropolii średniowiecznej z X–XI w.

2292. PRZEMOC, konflikt, wojna. Red. Maciej Dębiec, Sylwia Jędrzejewska. Rzeszów 2018 Żimowit 8° ss. 234, il., streszcz. ang. (Wędrówki po Archeologicznych Śladach Dawnych Epok i Kultur Województwa Podkarpackiego).

Treść: Od Redakcji s. 5–6; Zestawienie chronologiczne dla terenu południowo-wschodniej Polski s. 7; Kadrow Sławomir: Przemoc. Konflikt. Wojna s. 8–15; Bobak Dariusz, Połtowicz-Bobak Marta: Paleolit i mezolit s. 16–29; Pasterkiewicz Wojciech: Neolit s. 30–41; Burghardt Marcin: Epoka brązu i wczesna epoka żelaza s. 42–61; Bochnak Tomasz, Půlpánová-Reszczyńska Agnieszka, Skowron Katarzyna: Okres lateński i okres wpływów rzymskich s. 62–77; Kotowicz Piotr N.: Początki i rozkwit średniowiecza s. 78–103; Glinianowicz Marcin: Późne średniowiecze s. 104–123; Kocańda Paweł: Średniowieczne zamki województwa podkarpackiego s. 124–143; Parczewski Michał: Obóz Konfederatów Barskich w Łupkowie w Bieszczadach s. 144–157; Tokarczyk Tomasz, Karski Kamil: Archeologia (nie)pamięci. Badania archeologiczne pozostałości konfliktów zbrojnych XX wieku na terenie województwa podkarpackiego s. 158–175; Rogoż Joanna: Śladem konfliktów zbrojnych XX wieku

na Podkarpaciu. Rola i znaczenie antropologii fizycznej w badaniach mogił z czasów wojennych s. 176–193; Wilk Lesław: Wrakowska zapomnianego garnizonu lotniczego s. 194–215; Bobak Dariusz: Badania archeologiczne Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego na terenie województwa podkarpackiego s. 216–227; Bibliografia s. 228–234.

2293. [PRZYBYŁA Marcin M.]: Wykopalska archeologiczne na Górze Zyndrama w Maszkowicach 2017. Wywiad z dr. Marcinem Przybyłą. [Przeprowadziła] Teresa Matusiewicz-Łazarz. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 134–141.

2294. PRZYBYŁA Marcin S.: Przeszość, pamięć i dziwne ruiny. Archeologiczne odkrycia na Górze Zyndrama w Maszkowicach. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 269, nlb. 1, il. (Biblioteka Łącka; 4).

2295. RODAK Sylwia: Archeologia lasów. Nadzór archeologiczny na terenie Nadleśnictwa Przemków. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 59: 2017 s. 147–162, streszcz. ang.

2296. ROZMUS Dariusz: Odkrycia archeologiczne w Starym Bukowni-Świniogórze w 2016 r. – prezent dla autorów monografii Bukowna. *Ilcusiana*. Nr 16: 2017 s. 8–13.

2297. RYCHLIK Jakub: Nawarstwienia kulturowe po południowej stronie kościoła św. Jakuba w Toruniu w świetle badań archeologiczno-architektonicznych z lat 2008–2015. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 165–196.

2298. RZAŚKA Hanna: Znalezione – zaginionie. Losy artefaktów archeologicznych na terenie ziemi chojnickiej na przełomie XIX i XX wieku. *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 29–40.

2299. SACRED space. Contributions to the archaeology of belief. Ed. by Louis Daniel Nebelsick, Joanna Wawrzeniuk and Katarzyna Zeman-Wiśniewska. Warsaw 2018 Inst. of Archaeology. Cardinal Stefan Wyszyński Univ. 4° ss. 227, nlb. 2, il., mapy. (*Archaeologica Hereditas*. Monographs of the Institute of Archaeology of the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw; 13).

Z treści: Nebelsick Louis Daniel, Wawrzeniuk Joanna, Zeman-Wiśniewska Katarzyna: Preface s. 5–7; Kaczmarek Marta: Settlements of the Brześć Kujawski Group of the Lengyel Culture – places of sacrum or profanum? s. 9–15; Zeman-Wiśniewska Katarzyna: The space above. Sacred sky in Prehistoric Cyprus s. 29–32; Nebelsick Louis Daniel, Łyszkowicz Daniel: Copper artefact deposits in waters and wetlands during the later 5th and 4th millennium BC in the territory of Poland s. 33–64; Recht Laerke: „Asses were buried with him”. Equids as markers of sacred space in the third and second millennia BC in the Eastern Mediterranean s. 65–94; Schehyng Nicola: Fossilising the Holy. Aniconic standing stones of the Near East s. 95–112; Flontaş Antonia: Jewelry depositions from the end of the 2nd millennium

BC from the Romanian Carpathian Basin s. 113–135; Narloch Krzysztof: The largest European area of the sacred s. 149–152; Kobylński Zbigniew: Sacred space of the Iron Age enclosed sites in the north-eastern Poland s. 153–164; Słazak Roman: Towards a sacred topography of Early Byzantine Thessaloniki s. 165–185; Zajkowski Edvard: The Central European Watershed as a part of the space of the pagan sacred s. 187–190; Ciesielska Adriana: Selected concepts of power and sacral space s. 191–195; Kobylński Zbigniew, Rabięga Kamil: The symbolic role of boats and ships in pagan and Christian Medieval Northern Europe s. 197–218; Józefowicz-Czerwińska Bożena: Sacred environment and sacred communication process according to ethnographic field research in the Nadbuże Region s. 219–227.

2300. SKRZYŃSKI Grzegorz: Człowiek – środowisko w świetle interpretacji paleoekologicznych danych archeobotanicznych z wybranych stanowisk archeologicznych. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 199–205, streszcz. ang.

Wyniki prac w Radomiu i Suraziu.

2301. SOLECKI Rafał: Cmentarzyska wilanowskie w okresie od średniowiecza po nowożytność. Warszawa 2018 Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie 4° ss. 339, il., streszcz. ang.

2302. STAN i potrzeby badań archeologicznych w Karpatach. Red. Jan Gancarski. Krosno 2017 Muzeum Podkarpackie 8° ss. 751, il., mapy, streszcz. ang., pol., słow.

Treść: Gancarski Jan: Wstęp s. 9–12; Gancarski Jan: Introduction s. 13–16; Machnik Jan: Moje nieustające zdziwienie coraz to nowymi zaskakującymi odkryciami archeologicznymi w Karpatach s. 17–39; Valde-Nowak Paweł: Pustka i obfitość w archeologii epoki kamienia polskich Karpat s. 43–66; Sitnik Oleksandr: Paleoliti ukrains'kogo Peredkarpattá ta Podillá: geohronologią, tehnologią, kul'tura s. 67–150; Pelisiak Andrzej: Nowe odkrycia w polskich Bieszczadach Wysokich. Stan i potrzeby badań s. 151–172; Mynarski Mateusz: Neolityczne kultury kręgu naddunajskiego s. 173–216; Zych Renata: Osada kultury pucharów lejkowatych w Łopuszce Wielkiej, stan. 2, gm. Kańczuga, woj. podkarpackie s. 217–228; Zastawny Albert, Horváthová Eva: Kultura badeńska pomiędzy dorzeciami górnej Wisły i północnym Pociemem. Polsko-słowacki projekt badań transkarpackich relacji kulturowych s. 245–268; Budziszewski Janusz, Jakubczak Michał, Szubski Michał: Badania nad eksploatacją surowców skalnych w Karpatach w nowej rzeczywistości technologicznej s. 269–290; Novotná Mária, Soják Marián: Pohrebisko koštianskej kultúry v Spišskom Podhradí. K stavu bádania o epišnúrovom kultúrnem komplexe s. 291–314; Madej Paweł: Dwa nurty rozwoju kultury mierzanowskiej w Karpatach polskich i na północnym przedpolu s. 315–325; Litviaková Zuzana: Specific type of bronze age dress pin and its context s. 327–354; Przybyła Marcin M.: Nowe perspektywy w badaniach nad solowarstwem pradziejowym w zachodniej Małopolsce s. 355–398; Švihurová Miroslava, Both Marek: Archeologické nálezy z doby laténskej a rimskej v zbierkach Slovenského národného múzea Múzea v Martine s. 399–428; Madyda-Legutko Renata, Rodzińska-Nowak Judyta: Stan i potrzeby badań nad osadnictwem okresu rzymskiego w górnym biegu Sanu s. 429–450; Kłosowicz Mateusz, Leszczyński Tomasz: Wyniki badań osady z okresy wpływów rzymskich w Lipnicy Dolnej, stan. 8, pow. jasielski s. 451–519; Tomenčuk Bogdan: Davnjí Galic' na dnisters'komu Prikarpattí. Okremi pidsumki doslidžen' galic'koj arheologičnoí Ekspedicii s. 521–540; Hunka Ján, Soják Marián: Nové doklady

k vpádu mongolsko-tatarských vojsk do Uhorska v rokach 1241–1242 s. 541–561; Mis'ko Ťiliá V.: Archeologični doslidženná Hotins'koí forteci: pidsumki ta perspektivi s. 563–584; Foltyn Edelgarda M., Foltyn Eugeniusz: Stan badań nad pradziejami i šredniowieczem w zachodniej strefie Karpat polskich. Wybrane zagadnienia s. 585–632; Chorąży Bogusław, Chorąży Bożena: Stan i perspektivy badań archeologicznych na terenie Beskidu Śląskiego i przyległej części Pogórz Śląskiego s. 633–684; Kotorová-Jenčová Mária: Archeologický výskum v podmienkach regionálnych múzeí na Slovensku s. 685–695; Staššiková-Stukovská Danica: Niekol'ko poznámok k výskumu historických ciest na Slovensku s. 697–718; Lityńska-Zajac Maria, Moskal-del Hoyo Magdalena, Mueller-Bieniek Aldona, Wacnik Agnieszka: Stan i problematyka badań archeobotanicznych w polskiej części Karpat s. 719–750.

2303. STARY materiał – nowe spojrzenie. Funeralia Lednickie – spotkanie 20. Red. Wojciech Dzieduszycki, Jacek Wrzesiński. Poznań 2018. Stow. Nauk. Archeologów Pol. Oddz. 8° ss. 282, il.

Treść: Wrzesiński Jacek, Dzieduszycki Wojciech: Stare i Nowe – 20 lat Funeraliów Lednickich s. 7–11; Chochorowski Jan: Komisja Archeologiczna a Komisja Antropologiczna Akademii Umiejętności w formowaniu celów badawczych krakowskiej archeologii w latach 70-tych XIX wieku s. 13–31; Marciniak Arkadiusz: Archeologia i antropologia fizyczna w polskiej tradycji badawczej. Pomiedzy współpracą i wzajemną fascynacją a pobłażaniem i irytacją s. 33–44; Wołoszyn Marcin: Cudzym bogom się nie klanij? Interdyscyplinarność w badaniach Grodów Czerwińskich s. 45–77; Kuberski Piotr: Od antropologii terenowej do archeoantologii: nowa dyscyplina, nowe metody i nowe interpretacje. Przykład francuski s. 79–88; Krenz-Niebdala Marta: Tafonomia ludzkich szczątków kostnych: metody i zastosowania s. 89–98; Furmanek Mirosław: Neolityczna układanka. Interdyscyplinarny dialog pomiedzy „starym” i „nowym” s. 99–109; Sikora Jerzy: Ghosts in the shell. Zastosowanie Systemów Informacji Geograficznej (GIS) w badaniach cmentarzysk s. 111–124; Kubicka Anna Maria, Piontek Janusz: Metody tomograficzne w badaniu zmienności ewolucyjnej Homo sapiens s. 125–132; Mnich Barbara, Szostek Krzysztof: Izotopy wapnia – nowe światło w badaniach antropologicznych s. 133–139; Juras Anna: Kopalny DNA w badaniach populacji pradziejowych s. 141–143; Teul Iwona: Endoskopia, radiologia oraz tomografia komputerowa jako metody wizualizacji zmian kostnych w zatakach przynosowych i kości skroniowej w badaniu schorzeń układu oddechowego s. 145–171; Sady Agata: Archeobotanika funeralna. Szczątki roślinne w badaniach obiektów grobowych s. 173–181; Budziszewski Janusz, Szubski Michał, Jakubczak Michał: Kurhany w pejzażu polskich pradziejów – obraz z lotniczego skaningu laserowego s. 183–196; Golembik Andrzej: „Szkielety w chmurze”, czyli uwagi o zaawansowanych technikach dokumentacyjnych we współczesnej archeologii – na marginesie badań w kaplicy św. Anny na zamku w Malborku s. 197–220; Walińska Paweł, Tomeczyk Jacek: Metody nowoczesnego obrazowania, przetwarzania i rekonstruowania materiału kostnego na przykładzie szczątków „Wampira” z Piotrkowa s. 221–229; Lorkiewicz-Muszyńska Dorota, Rychlik Michał, Kulczycki Tomasz, Kociemba Wojciech, Gliapiński Mariusz, Lechmann-Kaletka Anna, Gołąbek Małgorzata, Hyrczała Anna, Pawlak Ewa, Pawlak Paweł, Bardecki Bartłomiej, Przysańska Agnieszka, Sobol Julia: Współczesne metody obrazowania i identyfikacji w interdyscyplinarnych badaniach ludzkich szczątków kostnych z materiałów archeologicznych s. 231–263; Głowa Wojciech: Funeralia krakowskie a ekspozycja pod Rynkiem s. 265–278.

2304. STUDIA Barbarica. Profesorowi Andrzejowi Kokowskiemu w 65. rocznicę urodzin. For professor Andrzej Kokowski on his

65th birthday. T. 1. Red. Barbara Niezabitowska-Wisniewska, Piotr Łuczkiwicz, Sylwester Sadowski, Marta Stasiak-Cyran, Michael Erdreich. Lublin 2018. Drukarnia Akapit; na zlec. Inst. Archeologii UMCS 4° ss. 683, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang., niem.

Z treści: Zdenka Joachim: Złotowskie korzenie s. 42–47; Korpusik-Jelonkova Zofia: Tu, w Złotowie wszystko się zaczęło... s. 48–55; Wiśniewski Tadeusz: „Mamut 102” – krótka historia z profesorem Andrzejem Kokowskim w tle s. 84–87; Hyrczała Anna, Bardecki Bartłomiej: Wkład prof. Andrzeja Kokowskiego w badania nad neolitem, epoką brązu oraz wczesną i środkową epoką żelaza s. 88–95; Florek Marek: Słów kilka o Andrzeju Kokowskim zaangażowaniu w badania nad wczesnym średniowieczem i ich popularyzacją s. 96–100; Hyrczała Anna, Bardecki Bartłomiej: Hrubieszów. Opowieść o małym muzeum – współpraca profesora Andrzeja Kokowskiego z hrubieszowskim muzeum i wioską Gotów w Masłomęczu s. 114–127; Strobin Anna, Strobin Jarosław: Uwagi na temat produkcji bransolet taśmowatych i zapinek A.95 zdobionych foliami z metali szlachetnych na przykładzie zabytków z grobu kultury wielbarskiej w Brzynie, stan. 7, pow. puckska s. 138–156; Beliaevs Vadzim, Przybyła Marzena J., Voroniatov Sergej: Gold rings from Pilipki in Podlasie: some remarks on the connections between the Wielbark Culture and Scandinavia at the close of the early and in the beginnings of the Late Roman period s. 158–187; Zychliński Daniel: W jakim celu powtórnie otwierano groby na cmentarzyskach ludności kultury wielbarskiej w Wielkopolsce? Rozważania na podstawie nekropolii w Kowalewku, pow. obornicki s. 188–201; Szczurowski Jacek, Krzyżanowska Monika, Dąbrowski Paweł, Kwiatkowska Barbara: Kondycja biologiczna ludności pochowanej na cmentarzysku w Masłomęczu (II–IV w. n.e. – stan. 15) s. 222–235; Dobrzańska Halina: Osadnictwo okolic Giebułtowa w okresie rzymskim s. 238–251; Zagórska-Telega Joanna: Symboliczny czy czkalkowy? Nietypowy obiekt z cmentarzyska kultury przeworskiej w Michałowicach, pow. kazimierski s. 252–264; Stasiak-Cyran Marta: Grób wojownika z Bliskowic, pow. krańicki – nowe dane do studiów nad rozwojem kultury przeworskiej na Lubelszczyźnie s. 266–280; Szczurowski Jacek: Analiza antropologiczna szczątków kostnych z ciałopalnego grobu popielnicowego kultury przeworskiej odkrytego w Bliskowicach – gm. Annapol, pow. krańicki s. 282–286; Czarna Karolina: Zapobiegliwy kowal – recycling w kuźni. Ciekawe znalezisko okuć skrzynki z cmentarzyska kultury przeworskiej w Garwolinie s. 288–295; Lasota-Kuś Anna, Madyda-Legutko Renata: Złote „wieszadła” z okresu rzymskiego z cmentarzyska w Gaci, pow. przeworski s. 296–306; Podgórska-Czopek Joanna, Czopek Sylwester: Dwa obiekty z tzw. ceramiką pseudośredniowieczną ze stanowiska nr 9 w Zamojskach, pow. jarosławski s. 308–319; Nowakowski Wojciech: Eine vergessene Fundkategorie: eiserne Hufeisenfibeln der römischen Kaiserzeit aus Masuren s. 322–331; Kontny Bartosz, Lewoc Iwona: Pierwsza ostroga zdobiona polami emalii z ziem polskich, albo o radości płynącej z bycia archeologiem s. 332–353; Stawiarska Teresa: Badania technologiczne ostrogi emaliowanej z Janówka. Próba określenia pochodzenia s. 354–363; Rudnicki Mirosław, Skvortsov Konstantin: Nowe znalezisko zapinki cykadowej z terenu Półwyspu Sambijskiego s. 380–391; Chochorowski Jan: Jeden dzień z życia... w koszarach s. 410–440; Polit Beata: Several remarks on metal bracelets from child graves of The Late Scythian Culture s. 442–455.

2305. STUDIA Barbarica. Profesorowi Andrzejowi Kokowskiemu w 65. rocznicę urodzin. For professor Andrzej Kokowski on his 65th birthday. T. 2. Red. Barbara Niezabitowska-Wisniewska, Piotr Łuczkiwicz, Sylwester Sadowski, Marta Stasiak-Cyran, Michael

Erdrich. Lublin 2018 Drukarnia Akapit; na zlec. Inst. Archeologii UMCS 4° ss. 594, nlb. 2, il., mapy, streszcz. ang., niem.

Z treści: Bronicki Andrzej: Siekiera wschodniobałtyjska z miejscowości Żółtańce-Kolonia, stan. 9, pow. chełmski, woj. lubelskie s. 13–32; Biborski Marcin, Grygiel Michał: Uwagi o zróżnicowaniu mieczy ludności europejskiego Barbaricum na progu nowej ery s. 34–50; Pülpánová-Reszczyńska Agnieszka: Cmentarzysko w Niezabylicach (okr. Chomutov, Ústecký kraj) – nowe materiały do poznania obrządku pogrzebowego na obszarze północno-zachodnich Czech w okresie rzymskim s. 86–99; Schuster Jan: Ein Beschlang und zwei Fibeln. Seltene römische Objekte aus Nordwestpolen s. 118–129; Skóra Kalina, Niezabitowska-Wisniewska Barbara: Flabellum czy Calamistrum? I jeszcze jeden, niezwykle intrygujący zabytek... z Dratowa s. 130–180; Kazanski Michel: Northern Barbarians and the Later Roman Empire's pontic border s. 206–220; Myzgin Kyrylo, Vida István, Więcek Tomasz: Gold imitations of Roman coins from the collection of Hungarian National Museum in Budapest s. 222–247; Bursche Aleksander, Niezabitowska-Wisniewska Barbara: Two antique gold coins from Ulów in Roztocze s. 248–267; Łuczkiwicz Piotr: Jubiler ze Spiczyna? Unikatowy pochówek z okolic Lublina s. 268–280; Bartecki Bartłomiej: Srebrny naszyjnik z miejscowości Podhorce s. 282–299; Juga-Szymańska Anna, Szymański Paweł: Zabytki z Kreis Flatow w kartotece Marty Schmiedehelm s. 308–319; Skrzypek Ignacy: Zabytki ze schyłku starożytności w zbiorach Muzeum Regionalnego w Szczecinku na Pomorzu Zachodnim s. 320–329; Kurzyńska Małgorzata: Archiwalne cmentarzysko kultury oksywskiej i wielbarskiej w Maruszy (Marusch), pow. grudziądzki s. 330–352; Cieśliński Adam, Jarzec Agnieszka: Kartoteka Marty Schmiedehelm jako źródło do poznania cmentarzyska w Krośnie, pow. elbląski na przykładzie inventarza grobu 24 s. 354–366; Jakubczyk Ireneusz: Zagadki odkrycia niektórych bogatych grobów z okresu rzymskiego w Polsce środkowej s. 368–381; Andrzejowski Jacek: Kręgi kamienne z Czarcich Kościółów w Osieku s. 382–404; Grabarczyk Tadeusz: Człowiek, który umiał słuchać s. 406–409; Bitner-Wróblewska Anna, Wróblewski Wojciech: Nudno nam bez mamy! Zapomniani miłośnicy starożytności z Inflant Polskich s. 410–421; Florkiewicz Iwona, Wołoszyn Marcin: Potrząsając jabłonią czyli rogowy pojemnik z Czermna (badania dawne) s. 456–468; Dzieńkowski Tomasz: Średniowieczna architektura murowana na pograniczu polsko-ruskim w rejonie Chelma. Uwagi archeologa s. 470–479; Michałowski Andrzej, Sikorski Andrzej, Teska Milena, Kaczmarska Patrycja: Wilk ognioży z odciskiem tkaniny płóciennej z miejscowości Daniszew, gm. Kościelec, pow. kolski, stan. 18 s. 492–501; Natuniewicz-Sekuła Magdalena, Sekuła Michał: Kolejne odkrycie wisiora w kształcie miniaturowego topora z miejscowości Majdan, stan. 8, gm. Wiązowna, pow. otwocki, woj. mazowieckie s. 512–520; Machajewski Henryk, Skrzypek Ignacy: Trzy zapinki brązowe z Mirogniewa, pow. człuchowski, woj. zachodniopomorskie s. 522–529; Prochowicz Radosław: Ostrogi z kompleksu osadniczego w Przeradowie s. 530–535; Kasprzak Andrzej, Kraszczyk Robert: Dziobowate okucie końca pasa z miejscowości Radolin nad środkową Notecią s. 536–541; Szela Andrzej: Skromny zespół grobowy z Brudnic, przyczynkiem do nowego spojrzenia na niektóre obiekty z okresu wędrowek ludów s. 542–548; Rzeszotarska-Nowakiewicz Aleksandra: Zapinka pięciopalcza z okolic Płatkowa koło Chociwła na Pojezierzu Ińskim (Pomorze Zachodnie) s. 550–559; Mielczarek Mariusz: Bursztyn, jedwab i rozpuśniany Cesarz Helio-gabal (218–222) s. 572–578; Rodzińska-Nowak Judyta: Napoje alkoholowe mieszkańców Barbaricum s. 580–588.

2306. SULGOSTOWSKA Zofia: Przeszłość bez źródeł pisanych widziana z perspektywy

archeologia. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 183–187, streszcz. ang.

2307. SZELA Andrzej: Kluczbork-Osada – nekropolia z poganicza starożytnych świątów. Warszawa 2018 Inst. Archeologii Uniw. Warszawskiego 4° ss. 185, tabl. k. 1, il., mapy + 1 dysk optyczny (CD-ROM). (Światowit. Supplement Series P, Prehistory and Middle Ages; vol. 21).

Tyt. równol.: Kluczbork-Osada – a cemetery on the borderland between ancient worlds.

Tekst równol. pol., ang.

2308. SZYMCZYK Magdalena: Myślībórz w świetle odkryć archeologicznych. *Zeszyty Naukowe – Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wielkopolskim*. Nr 12: 2016 s. 26–57.

2309. SZYMAŃSKI Paweł: Chronologia goldapskiej grupy kulturowej w okresie wędrowek ludów. Die Chronologie der Goldaper Kulturgruppe in der Völkerwanderungszeit. Warszawa 2018 Inst. Archeologii UW 4° ss. 255, il., streszcz. niem., ros. (Światowit. Supplement Series P, Prehistory and Middle Ages; vol. 20).

2310. USE-WEAR and organic residues as evidence for perishable technologies. A case study of LBK sites in SW Poland (Gniechotwice 2, Stary Zamek 2a). [Aut.] Bernadeta Kufel-Diakowska, Krzysztof Czarniak, Joanna Kałużna-Czaplińska, Angelina Rosiak. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 59: 2017 s. 7–17.

2311. W CIENIU pałacu Hatzfeldtów i kościoła św. Wojciecha. Wstępne wyniki badań kwartału między pl. Nowy Targ a ul. Wita Stwosza we Wrocławiu. [Aut.] Małgorzata Chorowska, Mariusz Caban, Paweł Duma, Jerzy Piekalski, Izabela Gomułka. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 241–263, streszcz. ang.

2312. WOŹNY Jacek: Archeologia Szubina na tle dziejów Pałuk i regionu kujawsko-pomorskiego. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 174, il., mapy, streszcz. ang.

2313. WYSOCKI Jacek, Solecki Rafał, Szkiłdź Piotr: Otoczenie zamku w Pasłęku w świetle badań archeologicznych. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 301–317, streszcz. ang.

XIII–XXI w.

10. NAUKI O SPOŁECZEŃSTWIE

a) Socjologia

Zob. poz. 3745, 4914, 8653, 8833, 10080, 10541, 11173.

2314. BERLIŃSKA Danuta: Wspólnota lokalna i samorządność. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 41–64, streszcz. ang., niem.

2315. BUGOWSKI Radosław: Miasto w ruchu. Studium z dziejów przemieszczania na przykładzie społeczeństwa Torunia 1891–1939. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 492, nlb. 18, il., streszcz. ang. Fund. na rzecz Nauki Pol. (Monografie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej).

2316. GANCEWSKI Jan, Lisowska Kinga: Rola kobiety na Warmii i Mazurach. (XIX w. – pierwsza połowa XX w.). Olsztyn 2018 PTH. Oddz. 8° ss. 196, il.

Lata 1801–1945.

2317. KĘPIŃSKI Marcin: Etos chłopski i ludzie pracy. Nauczyciele z awansu społecznego o pracy w badaniach nad pamięcią Polski Ludowej 2009–2012. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 109–124, streszcz. ang.

2318. KOBIECOŚĆ na przestrzeni wieków. T. 2. Red. Ewa Starzyńska-Kościesko, Wojciech Markowski. Olsztyn 2018 Uniw. Warmińsko-Mazurski. Wyzd. Humanist. Inst. Filozofii 8° ss. 142, streszcz. ang.

Z treści: Zajko-Czochońska Justyna: Matka, żona, kobieta aktywna zawodowo – obraz Polek okresu PRL na przykładzie analizy „Przyjaciółki” (1970–1989) s. 17–25; Siwek Amanda: Polka w kinie – dyskurs prasowy na temat kobiet w polskim kinie s. 27–38; Rzeżuchowski Michał: Kobiety powiatu przasnyskiego w walce z okupantami w latach 1939–1952 w świetle literatury historycznej s. 59–67; Ogieńewska-Malecka Magdalena: Kobieta w kibucu – tożsamość kibucniczki w diasporze i w początkach istnienia państwa Izrael s. 69–78; Kozieł Patrycja: Historia, ciało, ubiór – strategie tożsamościowe Herero z Namibii na przykładzie strojów kobiecych s. 93–105; Małek Angelika Maria: Protofeminizm u kwakrów s. 107–116.

Cz. 1. 2017.

2319. KOLASA-NOWAK Agnieszka: Od idei „homo sovieticus” do „mentalności folwarczej”. O używaniu przeszłości w dyskursie socjologicznym i publicznym. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 301–320, streszcz. ang.

2320. KULA Marcin: Trzeba oswoić własne miejsce. Wykłady z socjologii historycznej. Warszawa 2018 MHPRL; Inst. Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW 8° ss. 286. (Biblioteka Iberyjska).

2321. KULA Marcin: Trzeba zapanować nad przestrzenią. Wykłady z socjologii historycznej.

Warszawa 2018 MHPRL; Inst. Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich 8° ss. 296. (Biblioteka Iberyjska).

2322. LEDER Andrzej: Konsekwencje doświadczenia Zagłady dla polskiej świadomości (i nieświadomości) społecznej. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 496–505.

2323. MARIAŃSKI Janusz: Kondycja religijna i moralna młodzieży szkół średnich w latach 1988–1998–2005–2017 (raport z ogólnopolskich badań socjologicznych). Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 723.

2324. NIJAKOWSKI Lech M.: Ludobójstwo. Historia i socjologia ludzkiej destrukcyjności. Popularne wprowadzenie. Warszawa 2018 Iskry 8° ss. 438, nlb. 2, il.

2325. OD INTELIGENCJI do postinteligencji. Wątpliwa hegemonia. Red. nauk. Piotr Kulas, Paweł Śpiewak. Warszawa 2018 Scholar 8° ss. 210. (Seria Wydawnicza Polskiego Towarzystwa Socjologicznego).

Treść: Kulas Piotr, Śpiewak Paweł: Czy pojęcie inteligencji jest nam dzisiaj jeszcze potrzebne? s. 7–18; Kulas Piotr: Początek końca. Analiza debat o przeobrażeniach inteligencji po 1989 roku s. 19–51; Czapięgo Dominik: Przewodnicy kultury i strażnicy kanonu. Kultura w debacie prasowej o inteligencji po 1989 roku s. 52–71; Nowicka-Franczak Magdalena: Antyinteligencja jako strategia komunikacyjna w debacie publicznej w Polsce s. 72–101; Peciakowski Tomasz: Inteligencja projektowana. O listach otwartych i relacji między nadawcą a adresatem s. 102–123; Kozłowa Oksana: Inteligencja jako siła zrównoważenia rozwoju społecznego s. 124–136; Łęcki Krzysztof: Intelektualiści a nihilizm s. 137–161; Gacek Marcin: W poszukiwaniu sprawiedliwości. Raymond Aron, liberalno-konserwatywny intelektualista s. 162–184; Śpiewak Paweł: Doświadczenie jest ważniejsze niż teoria. George Orwell – intelektualista, który nie wszystkim się podobał s. 185–201.

2326. SOCJOLOGIA historyczna. Wokół wyzwań teoretycznych i praktyki badawczej. Pod red. Borysa Cymbrowskiego i Krzysztofa Frysztackiego. Opole 2015.

Rec.: Kaliski Bartosz, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 933–937.

2327. SOŁDRA-GWIŹDŹ Teresa: Metoda dokumentów osobistych Floriana Znanieckiego oraz metoda biograficzna oraz ich współczesne konotacje w socjologii. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 65–82, streszcz. ang., niem.

2328. SZMEJA Maria: Nowe tożsamości śląskie. Skąd się biorą? Pogranicze i spojrzenie na Śląsk. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 101–112, streszcz. ang., niem.

2329. SZMEJA Maria: Śląsk – bez zmian (?). Ludzie, kultura i społeczność Śląska w perspektywie postkolonialnej. Kraków 2017 Nomos 8° ss. 297, nlb. 1.

Rec.: Sakson Andrzej, *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 269–274.

2330. ZMIANY, metamorfozy, rewolucje. Pod red. Małgorzaty Czapiği, Katarzyny Konarskiej. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 132. (Acta Universitatis Wratislaviensis; no 3990) (Colloquia Anthropologica et Communicativa; vol. 11).

Z treści: Rosiński Franciszek M.: Rewolucja pożera własne dzieci s. 7–23; Szkoła Dawid: Zakładniczka historii s. 25–35; Dec-Pustelnik Sylwia: Problem zmienności pamięci zbiorowej a media/nośniki pamięci s. 107–119; Papuczys Jakub: Zmiany w ostatnich sekundach, czyli co Konstanty Stanisławski [1863–1938] miał wspólnego ze sportem? s. 121–132.

2331. ZNAMIROWSKA-SOCZAWA Beata: Hanyski, czyli Śląskie babcie i wnuczki. Bielsko-Biała 2018 Muzeum Hist. 8° ss. 201, nlb. 1, il.

XX–XXI w.

b) Etnografia

Zob. poz. 1229, 1289, 1346, 1404, 1516, 1537, 1676, 1682, 1936, 4420, 4455, 4666, 4840, 5665, 6560, 6992, 8423, 10811.

2332. 60 LAT Zespołu Pieśni i Tańca Lasowiaci im. Ignacego Wachowiaka 1956–2016. Oprac. Anna Garbacz. Stalowa Wola 2016 KAVA Design-Jacek Kawa 4° ss. 88, il.

2333. ANGLICKIENĖ Laima: Obraz Polaków w folklorze litewskim. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 65–78, streszcz. ang.

XVIII–XX w.

2334. ANTYBORZEC Ewa: Monografie regionalne Oskara Kolberga. Założenia i realizacja. Poznań 2015 Inst. im. Oskara Kolberga 8° ss. 295, nlb. 1, tabl. 8, il.

2335. APANAVIČIUS Romualdas: Polish influence towards the Lithuanian traditions of playing the ethnic musical instruments. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 13–38, streszcz. pol.

XVI–XX w.

2336. BACOWIE i Wałasi. Kultura pasterka na pograniczu polsko-słowackim. Red. Ewa Kocój i Józef Michalek. Cieszyn [2018] Stow. Wspierania Inicjatyw Gospodarczych Delta Partner 4° ss. 248, il., streszcz. słow. + wkładka ss. 33, il., mapa.

Treść: Dudziak Wojciech: Wędrówki bliskie czy dalekie? Początki badań nad pasterstwem karpackim s. 9–13; Zuskinová

Iveta: Bacowie i juhasi z Liptowa oraz ich kontakty z owczarzami z Podhala s. 14–30; Blin-Olbert Danuta: Pasterstwo u Bojków i Łemków s. 32–41; Oczko Anna: Pasterska wspólnota językowa s. 44–49; Kocój Ewa: Ginący świat pasterzy karpackich. Życie codzienne pasterzy na pograniczu polsko-słowackim w XXI wieku jako dziedzictwo kulturowe regionu Karpat (wybór zagadnień) s. 54–130; Kiereś Małgorzata: Wiosenne aspekty pasterskiej obrzędowości górali beskidzkich s. 134–169; Michalek Józef: Współczesne sałasznictwo – co to takiego? s. 172–185; Łęczyńska Anna: Szlak kultury wołoskiej s. 188–203; Milerski Michał, Junkuszew Andrzej, Margetin Milan: Owoce wołoskie s. 206–219; Kohut Maria, Kohut Piotr: Rozważania o wołoskich pasterzach i sztuce ręcznie wytwarzanych serów s. 222–246.

2337. BARTMIŃSKI Jerzy, Maksymiuk-Pacek Beata, Michalec Anna: Szczodrowanie i kołędowanie w Krasiczynie i okolicach we współczesnych przekazach ustnych. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 2 s. 149–226, streszcz. ang.

2338. BORZYSZKOWSKI Józef: Teodora z Fethków [1860–1951] i Izidor [1874–1925] Gulgowscy. Ich życie i dzieła, rodzina i przyjaciele we Wdzydzach. Konsultacja tłumaczeń i korekta tekstów w jęz. niem. Magdalena Darska-Łogin, Marion Brandt. Wdzydze Kiszewskie–Gdańsk 2018 Muzeum – Kaszubski Park Etnogr.; Inst. Kaszubski 4° ss. 478, il.

2339. CHĘTNIK Adam: Myszyniec. Ośrodek etnograficzny Kurpiów. Myszyniec 2018 Gm. Myszyniec 8° ss. 63, il.

Przedr., oryg.: Nowogród pod Łomżą 1938. XVII–XX w.

2340. CHLEBOWSKA Barbara: W Grabowie Wielkanoc trwa trzy dni. Historia i dzień dzisiejszy Święta Palanta. Łódź 2018 Muzeum Archeol. i Etnogr. 8° ss. 132, il., mapa, streszcz. ang. (Biblioteka Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi; nr 38).

Rec.: Lech Andrzej, *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 199–202.

2341. CHMIEL Sylwia: Polskie tradycje i obyczaje. Bielsko-Biała 2018 Dragon 8° ss. 207, nlb. 1, il. (Imagine).

2342. CHMIELIŃSKA Aniela: Księżacy i ich strój. Wyd. 2. Łowicz 2018 Łowiczanka 8° ss. 125, nlb. 3, 1 karta tabl. luzem, il., mapy.

XIX–XX w.
Wyd. 1. Warszawa 1930.

2343. CZARNECKA Dominika: „A w niedzielę szło się oglądać ludzi”. Pokazy etnograficzne we wrocławskim ogrodzie zoologicznym 1876–1930. *Etnografia Polska*. T. 62: 2018 z. 1/2 s. 183–198, streszcz. ang.

2344. CZEPAS Piotr: Wkład Witolda Nowosza [1927–2015] w rozwój serii etnograficznej

„Prac i Materiałów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi”. *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.:] 2018 s. 13–17, streszcz. ang.

2345. DAHLIG-TURK Ewa: Skrzypce z okolic Mielca. Przyczynek do historii ludowych instrumentów kolanowych w Polsce. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 2: 2012 s. 9–20.

2346. DANIEL Józef: Wyliczanki z ziemi chełmińskiej. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 2: 2011 s. 71–146.

Materiał z l. 1967–1969.

2347. DEPCZYŃSKA Anna: Inwentaryzacja wnętrza starego wiejskiego domu we wsi Olmonty. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 215–234.

Z pocz. XX w.

2348. DOM, codzienność i święto. Ceremonie i tradycje rodzinne. Studia historyczno-antropologiczne. Red. Bożena Popiołek, Agnieszka Chłosta-Sikorska, Marcin Gadocha. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 335, nlb. 1, il., streszcz. ang. Uniw. Pedagog. im. KEN w Krakowie. (Prace Monograficzne; nr 844).

Treść: Popiołek Bożena, Chłosta-Sikorska Agnieszka, Gadocha Marcin: Wstęp s. 7–10; Liana Michał: Życie codzienne w antycznej metropolii w twórczości Marcjalisa s. 11–17; Ratajczak Krzysztof: Życie rodzinne Piastów w świetle źródeł s. 18–38; Kowalski Waldemar: Chrząst jako inicjacja do życia w Kościele oraz odpowiedzialność rodziców za edukację religijną dzieci w świetle wybranych polskich przewodników katechezy i liturgii drugiej połowy XVI wieku s. 39–55; Pietrzak Jarosław: Między ceremoniałem a ludycznością. Codziennosc na dworze Jana III Sobieskiego oczami współczesnych mu pamiętnikarzy i korespondentów s. 56–73; Markiewicz Anna: Codziennosc guwernera młodych podróżników w świetle relacji Jana Michała Kossowicza (1682–1688) s. 74–82; Kitowski Piotr: „Idąc za wolą Najwyższego Boga”. Kontrakt ślubny w praktyce prawa ziemskiego Prus Królewskich (1598–1772) s. 83–92; Penkała Anna: „Od postanowienia wspólnego ustawicznie przekłętwa, słów nieuczciwych wołania, hałasuy”. (Nie)codziennosc szlacheckiego domu w świetle zapisów z osiemnastowiecznych ksiąg grodzkich z terenu województwa krakowskiego s. 93–103; Słaby Agnieszka: Śmierć w domu – wokół ceremoniału pogrzebowego w okresie późnego baroku s. 104–114; Maciejewska Iwona: Feta, fajferwerk i proza życia w świetle diariuszy Hieronima Florianiana Radziwiłła oraz listów jego żony Magdaleny z Czapskich s. 115–125; Pielas Jacek: Od codzienności do świętowania. Skarbiec, apteczka, kaplica, sala balowa, altanka w siedzibach szlachty sandomierskiej w świetle inwentarzy dóbr ziemskich z XVII i XVIII wieku s. 126–134; Konieczny Paweł: Przestrzenie codzienności. Plantacje i rezydencje wielkich plantatorów osiemnastowiecznej Wirginii s. 135–150; Jędrzejewski Przemysław: Wykłęci przez społeczeństwo. Codziennosc ludzi marginesu krakowskiego zespołu miejskiego w 2 połowie XVIII wieku s. 151–164; Kolodziejczyk-Mróz Beata, Majcher Piotr: Literacki obraz codzienności w osiemnastowiecznej Westfalii w utworze

„Żydowski buk” Anette von Droste-Hülshoff s. 165–172; Biniąs-Szkopek Magdalena, Jakuboszczak Agnieszka: O solenizantkach i solenizantach. Obchody imienin w kręgu rodziny Działyńskich XVIII–XIX wieku s. 173–185; Jędrzejewska Anna Kornelia: Piernik i jego rola w kulturze s. 186–196; Dormus Katarzyna: Codziennosc i święto w dziewiętnastowiecznych wspomnieniach Polek o domu rodzinnym s. 197–208; Nawrot-Borowska Monika, Kabacińska-Luczak Katarzyna: Co podarować dziecku na Gwiazdke? Porady pedagogiczne i oferty reklamowe dla kupujących zabawki z 2 połowy XIX i początku XX wieku s. 209–228; Hamera Paweł: Obraz życia irlandzkiej i polskich chłopów w XIX wieku s. 229–236; Czerczowicz Iwanna: Życie bez domu: codzienność żeńskiej służby domowej we Lwowie końca XIX – początku XX wieku s. 237–243; Landau-Czajka Anna: Codziennosc żydowskich dzieci w II Rzeczypospolitej (na podstawie listów do „Małego Przeglądu” 1926–1939) s. 244–254; Bednarowska Aleksandra: Święta w rodzinach żydowskich w Niemczech w latach 1933–1943 s. 255–264; Chorążki Marcin: Przemiany w modelu wychowania dzieci w domach ziemiańskich w XX wieku – wybrane zagadnienia s. 265–276; Gąpys Jerzy: Codziennosc i dzień świąteczny we dworach na Kielecczyźnie 1939–1945 s. 277–289; Szymczak Małgorzata: „Bolaćci dnia codziennego” na podstawie listów opublikowanych na łamach prasy regionalnej Ziemi Lubuskiej w latach 1948–1956 s. 290–305.

2349. DOM, codzienność i święto. Przestrzeń domowa – ludzie i rzeczy. Studia historyczno-antropologiczne. Red. Bożena Popiołek, Agnieszka Chłosta-Sikorska, Marcin Gadocha. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 254, nlb. 1, il., streszcz. ang. Uniw. Pedagog. im. KEN w Krakowie. (Prace Monograficzne; nr 845).

Treść: Popiołek Bożena, Chłosta-Sikorska Agnieszka, Gadocha Marcin: Wstęp s. 7–10; Konarska-Zimnicka Sylwia: Dom rodzinny a domy horoskopowe w średniowiecznej tradycji astrologicznej s. 11–20; Rajman Jerzy: Kłasztor jako miejsce życia. Na przykładach domów bogobórców w średniowiecznej diecezji krakowskiej s. 21–31; Żurek Dorota: Dom w małym mieście małopolskim w XV–XVI wieku. Wybrane przykłady s. 32–39; Szylar Anna: Kłasztor jako „dom wspólnej samotności” s. 40–52; Girsztowt Aleksandra: Dom i jego wyposażenie w świetle inwentarzy malborskich z XVI–XVIII wieku. Przyczynek do badań nad kulturą materialną małych miast Prus Królewskich s. 53–61; Justyniarska-Chojak Katarzyna: Przestrzeń domowa w świetle ksiąg miejskich z małych i średnich miast małopolskich (XVI–XVII wiek) s. 62–74; Kuropatnicki Andrzej K.: Przy stole szesnastowiecznej szlachty angielskiej. Modele spożycia żywności na podstawie ksiąg gospodarskich s. 75–89; Oczko Piotr: Holenderskie domki dla lalek z przełomu XVII i XVIII wieku – obiekty kolekcjonerskie i dokumenty życia codziennego s. 90–103; Manys Bernadetta: Ostrygi, akksamity i tajemnicza „czapeczka”, czyli codzienne rozterki Anny z Mycielskich Radziwiłłowej w świetle jej listów z lat 1754–1762 s. 104–113; Misztal Mariusz: „Obawiam się, że nie wolno mi już więcej jeść...” Ulubione dania i codzienne posiłki królowej Wiktorii s. 114–129; Obtułowicz Barbara: Dom Witolda Czartoryskiego jako miejsce szczęśliwego dzieciństwa (1822–1831) s. 130–137; Chudzio Hubert: Stan kawalerski i szczęście małżeńskie. Dom i codzienność emigranta polistopadowego s. 138–155; Baidak Mariana: House as a space of women’s everyday life during the First World War (at the example of Galician intelligient women) s. 156–164; Krzyżanowski Lech: Dom i życie codzienne sędziów w międzywojennej Polsce s. 165–176; Gorzkiewicz Natalia: Sytuacja ekonomiczna rodzin miejskich w II RP w świetle prasy kobiecej s. 177–192; Grądzka-Rejak Martyna: Dom i przestrzeń domowa w getcie na przykładzie getta krakowskiego s. 193–207;

Kolenda Karolina: Współczesne artystyczne interpretacje przestrzeni domu – dom jako miejsce pamięci prywatnej i kulturowej s. 208–215; Wywiół Anna: Prześniżenie codziennego doświadczenia artysty. Między feerią barw a szarą rzeczywistością s. 216–225; Brynkus Józef: Desakralizacja przestrzeni publicznej w latach 80. XX wieku w Polsce – jej uwarunkowania i konsekwencje s. 226–237.

2350. DRAGAN Jolanta, Radwański Janusz: Folklor Rzeszowiaków – obraz przemian. Podsumowanie badań. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 179–188, streszcz. ang.

2351. DYGAZ Kornelia: Górnice drogi do odrodzonej Ojczyzny w świetle ludowych pieśni i wspomnień. *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 109–124, streszcz. ang., niem.

2352. DYRNA Ferdynand: Imko Wiselka. Oprac. Renata Czyż. *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 104–109.

Wersja legendy o Imko Wiselce z archiwum rodzinnego Ferdynanda Dymy (1874–1957), maszynopis zawiera 27 zwrotek, Wisła 1948 r.

2353. FICOWSKI Jerzy: Cyganie na polskich drogach. Wydanie I w tej edycji. Warszawa 2013 Nisza 8° ss. 549, nlb. 3, il.

2354. FIGIEL Anna: Status kobiety w polskiej kulturze ludowej. Szkic antropologiczny. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 93–108, streszcz. ang.

2355. FLACH Jolanta: Kalejdoskopowy świat. Z historii kiermaszów sztuki ludowej w Zakopanem w latach 1968–2017. Zakopane 2018 M. Zakopane 4° ss. 239, nlb. 1, il.

2356. FLACH Jolanta: Lubownik baroku. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 198–204.

Rzeźbiarz ludowy Wojciech Kulach, pseud. Wawrzyńcok (1812–1897) z Gliczarowa.

2357. FOLKLOR dziecięcy. Między tradycją a współczesnością. Red. nauk. Teresa Smolińska. Nowy Sącz 2018 Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” 8° ss. 160, il.

Z treści: Smolińska Teresa: Współczesne kulturowe konteksty folkloru dziecięcego s. 9–19; Wróblewska Violetta: Rola dziecka w tradycyjnej kulturze wsi polskiej s. 21–30; Kantor Ryszard: Zabawy i zabawki dzieci wiejskich niegdyś i dziś. Refleksje antropologa kultury s. 31–47; Kaś Józef: Świat w języku dziecka wiejskiego s. 49–61; Rokosz Tomasz: Folklor dziecięcy z perspektywy etnomuzykologa – gatunki, kontekst wykonawczy, przemiany tradycji s. 63–80; Nowak Tomasz: Uwarunkowania pokoleniowego przekazu tradycji muzycznych w relacji mistrz-uczeń na przykładzie kształcenia skrzypków podhalańskich s. 81–88; Majerczyk Dorota: problemy związane z przenoszeniem folkloru dziecięcego na scenę s. 89–93; Kiereś Małgorzata: Scena jako przestrzeń aktywności dziecięcych zespołów regionalnych – autentyczny folklor a specyfika widowiska s. 95–111; Smyk Katarzyna: „Święto dzieci gór” a dobre praktyki w ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego s. 113–124.

2358. FOLKLOR Rzeszowiaków. Obraz przemian według badań terenowych 2014–2016. Pod red. Katarzyny Barańskiej, Jolanty Dragan. Kolbuszowa 2018 Muzeum Kultury Lud. w Kolbuszowej 8° ss. 613, il., mapy.

Z treści: Tejhma Jacek: Kilka uwag do badań kultury ludowej Rzeszowiaków s. 13–26; Bardan Jacek: O badaniach w Rzeszowskim s. 27–31; Wodzińska Izabela: Osadnictwo i życie codzienne chłopów rzeszowskich od XIII do XVIII wieku s. 35–67; Więch Arkadiusz: Pamięć o przeszłości, czyli kształtowanie się obrazu świata s. 71–82; Kosiek Tomasz: Wizerunki i pamięć o „innych” w narracjach mieszkańców wsi s. 83–101; Dudek-Młynarska Elżbieta: Religijność ludowa i świat wierzeń s. 103–122; Mi-gurska Karolina, Niepokój-Gil Justyna: Obrzędowość doroczna – przemiany i trwanie s. 123–192; Barański Jan: Obrzędowość rodzinna s. 193–217; Więch Arkadiusz: Ale wesoło było! Wo-kół relacji społecznych mieszkańców wsi s. 219–235; Dragan Wojciech: Budownictwo drewniane w dorzeczu środkowego Wisłoka s. 237–258; Dragan Wojciech: Zajęcia codzienne – obraz przemian s. 259–293; Rzeszut-Baran Urszula: Pożywienie na co dzień i od święta oraz leśnictwo ludowe s. 295–319; Ignas Katarzyna: Od tradycyjnego do folklorystycznego stroju ludowego s. 321–366; Radwański Janusz: Język – zanik, zmiana, kontynuacja s. 367–381; Radwański Janusz: „Wszystko tutaj śpiewa, co żyje” – poezja ludowa s. 383–392; Dragan Jolanta: Pieśni Rzeszowiaków s. 393–426; Witowicz Agata: Folklor muzyczny s. 427–481; Nowak Tomasz: Taniec i zwyczaj taneczny s. 483–499; Hemon Agata: Sztuka ludowa, plastyka obrzędowa s. 501–519; Materiały z badań s. 546–613.

2359. FRIEDRICH Lorentz i niemieckie badania Kaszub. *Nasze Pomorze*. Nr 19: 2017 [dr.] 2018 s. 111–147.

Materiały z XVI konferencji kaszuboznawczej, Bytów, 16 XI 2017 r.

Treść: Kalinowski Daniel: Ambiwalentne oceny działalności Friedricha Lorentza [1870–1937] s. 111–122; [Gołąbek Eugeniusz] Gołąbek Eugeniusz: O potrzebie dzysczasnego wędanió tekstów kaszëbskò-słowińszczih Lorentza s. 123–131; Kwaśniewska Anna: Friedrich Wilhelm Lorentz jako etnograf s. 133–147.

2360. GARSTKA Robert, Lysko Aleksander: Czas niezwykły. Obrzędowość doroczna na Górnym Śląsku. Katowice 2018 Region. Inst. Kultury 4° ss. 277, nlb. 3, il.

Tekst równol. pol., ang.

2361. GIEMZA Ewa: Tradycje i zwyczaje bożonarodzeniowe na Śląsku Opolskim i Opawskim. Tradice a vánoční zvyky v Opolském Slezsku a Opavském. Przekł. na jez. czes. Richard Wegrzyn. Prudnik 2018 Agencja Promocji i Rozwoju Gm. Prudnik 8° ss. 64, il.

Tekst równol. pol., czes.

XX–XXI w.

2362. GORCZYCA Krzysztof: Łuhom, Łuhom, ponad Buhom. Muzyka tradycyjna Polesia Lubelskiego i jej wykonawcy. Lublin–Włodawa 2018 Tow. dla Natury i Człowieka 8° ss. 141, il. + dysk optyczny (CD).

Lata 1945–2017.

2363. GÓRNICKA-NASZKIEWICZ Barbara: Pamięć pokoleń. Tradycja kulturowa Kresowian subregionu głubczyckiego. Wrocław–Głubczyce 2018 PTL; we współpr. z Tow. Miłośn. Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich 8° ss. 369, il., streszcz. ang. (Dziedzictwo Kulturowe; t. 6).

Lata 1920–2016.

2364. HAFT krajeński. Tradycja ludowa i tradycja wytworzona. Red. Kamila Krzanik-Dworanowska. Złotów 2018 Bibl. Muzeum Ziemi Złotowskiej 8° ss. 55, nlb. 1, il. Muzeum Ziemi Złotowskiej w Złotowie.

2365. HERODY po bojszowsku. Widowisko kolędowe okresu Bożego Narodzenia. Oparte na zachowanym scenopisie z lat trzydziestych XX wieku w rodzinie Justyny Koch z d. Kocur. Oprac. tekstów i red. Alojzy Lysko; aut. il. Józef Kłyk. Bojszowy 2018 Urząd Gm. 4° ss. 43, nlb. 1, il.

2366. HISTORIA jednej fotografii. Zebranie, wybór mater. i przygot. do dr. Elżbieta Kała [i in.]. Wręczyca Wielka 2018 Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 96, il.

Wręczyca Wielka i okolice.

Lata 1918–1960.

2367. JAKUBAS Edward, Potoczny Adam: Dawne rakiennicze wesele, czyli Co nam zostało z tych lat... Rakiennica–Rzeszów 2018 Edytorial 8° ss. 176, il.

XX w.

2368. [JAKUBÓW Jerzy]: Kij artefakt do ręki i pod ręką. Mit, historia, współczesność. Kowary 2018 Wydaw.-Poligraf. AD REM 8° ss. 43, nlb. 1, il.

Inny tyt.: Kowarska Wieża Ciśnień – arsenał niezwykłych kijów. Symbolika laski i jej miejsce w kulturze społecznej i obyczajowej.

Lata 1122–2018.

2369. JASTRZĘBSKA Jadwiga: Kultura Górali Łąckich. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 88–118.

2370. JĘDRAS Stanisław: O Chazach i Chazakach. Rawicz 2017.

Rec.: Karpiński Tomasz, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 309–311.

2371. JUZALA Gustaw: Historia w pieśniach ludowych pograniczy polsko-litewskich. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 91–104, streszcz. ang.

2372. KABACIŃSKA-ŁUCZAK Katarzyna, Nawrot-Borowska Monika: O zwykłych przedmiotach w niezwykłej codzienności. Bożo-

narodzeniowe zabawki dla dzieci na ziemiach polskich w II połowie XIX i na początku XX wieku. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 299, il. UAM w Poznaniu. (Psychologia i Pedagogika; nr 289).

2373. KAPRALSKA Łucja: Internet i etnografia. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 79–90.

2374. KAŻMIERSKI Janusz Kajetan: Ludowa wiedza o gadach i płazach w wierzeniach i podaniach w powiecie żnińskim. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 2: 2011 s. 147–157.

2375. KIRČIŪ Roman: Ukraïns'ka tema v narodoznavčij programi Adama Fišera. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 168–191, streszcz. ang.

Adam Fiszer (1889–1943).

2376. [KOŁOMIJCŪK] Kolomyichuk Oleksandr: Obrzędowość doroczna Bojków w pracach polskich etnografów początku XIX – lat 30. XX wieku (historiografia problemu). *Etnografia Polska*. T. 62: 2018 z. 1/2 s. 255–272, streszcz. ang.

2377. KOŁODZIEJCZYK Zofia Barbara: Dziady prośalne w Kętach przed II wojną światową. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 133–137.

2378. KOTLARSKA Izabela: Opowiadanie zwizualizowane pismem. O pracy Oskara Kolberga nad tekstami ludowymi. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 1 s. 185–198.

2379. KRYCIŃSKI Stanisław: Łemkowszczyzna. Czas wojny i pokoju. Rzeszów 2018 Libra PL 8° ss. 332, nlb. 2, il.

Kontynuacja publikacji pt.: Łemkowszczyzna. Po obu stronach Karpat. Rzeszów 2016.

Lata 1830–1939.

2380. KSIĘGA tradycji mieszkańców Gminy Nowe Miasto Lubawskie. Cz. 1. Mszanowo–Gdynia 2018 Informatyczny Expert 8° ss. 68, nlb. 1, il.

2381. KULTURA ludowa Górali Pienińskich. Praca zbiorowa. Pod red. Katarzyny Ceklraz i Urszuli Janickiej-Krzywdy. Kraków 2014.

Rec.: Tyszkiewicz Jan: Górale Pienińscy – obraz wczorajszy i dzisiejszy. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 375–377.

2382. KULTURA ludowa Górali Żywieckich. Praca zbior. pod red. Katarzyny Ceklraz i Barbary Rosiek. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Wierchy. Centr. Ośr. Turystyki Górskiej PTTK 8° ss. 681, nlb. 4, tabl. 22, il. (Biblioteka Górską

Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie; t. 30).

Treść: Krzywda Piotr: Charakterystyka geograficzno-historyczna obszaru zamieszkiwanego przez Górali Żywieckich s. 7–42; Rosiek Barbara: Górale Żywieccy jako grupa etnograficzna s. 43–66; Haczek Sabina: Rolnictwo i hodowla przyzagrodowa s. 67–98; Kurzyk Teresa, Zacharias Marek: Tradycyjne użytkowanie lasu, flisactwo, rzemiosło i przemysł wiejski s. 99–130; Rosiek Barbara: Tradycje pasterskie s. 131–160; Haczek Sabina: Tradycyjne wyposażenie wnętrza domu s. 161–184; Kurzyk Teresa: Budownictwo sakralne s. 185–210; Kurzyk Teresa: Budownictwo drewniane s. 211–226; Firlej Dorota, Rosiek Barbara: Strój s. 227–262; Pieronkiewicz-Pieczko Krystyna: Sztuka ludowa i rzemiosło artystyczne s. 263–290; Jaworska Katarzyna: Tradycje rzemieślnicze Żywca s. 291–324; Oleszkiewicz Małgorzata: Zabawkarstwo s. 325–353; Reinfuss-Janusz Krystyna: Pożywienie s. 353–380; Ceklarz Katarzyna: Medycyna ludowa s. 381–420; Haczek Sabina: Demonologia, wierzenia, kosmologia s. 421–440; Rosiek Barbara: Zwyczaje i obrzędy doroczne s. 441–468; Rosiek Barbara: Obrzędy rodzinne s. 469–498; Brodka Jan: Folklor muzyczny s. 499–518; Kwaśniewska Krystyna: Taniec s. 519–540; Widzyk Damian: Zbójnictwo s. 541–560; Koim Kazimiera, Słonka Małgorzata: Ruch folklorystyczny s. 561–590; Firlej Dorota, Kurzyk Teresa: Muzealnictwo s. 591–618; Kasperk Weronika, Komuniecka Karolina: Górale Żywieccy w piśmiennictwie s. 619–638.

2383. KULTURA tradycyjna gminy Wojcieszki. Pod red. Jana Adamowskiego i Marioli Tymochowicz. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 300, il., streszcz. ang.

Treść: Adamowski Jan, Tymochowicz Mariola: Wstęp s. 7–14; Figiel Grzegorz: Miejskie dzieje Wojcieszkowa s. 15–30; Badach Marzena: U progu i kresu życia, czyli obrzędy chrztu i pogrzebu w gminie Wojcieszków s. 31–59; Maksymiuk-Pacek Beata: Wojcieszkowskie wesele s. 61–90; Jóźwik Jadwiga: Obrzędy doroczne we wspomnieniach s. 91–110; Księżopolska Wanda: Kołędowanie okresu zimowego – scenariusze przedstawień kołędniczych s. 111–136; Tymochowicz Mariola: Tradycyjne pożywienie wiejskie s. 137–156; Tymochowicz Mariola: Odświętny i codzienny strój noszony w okolicach Wojcieszkowa s. 157–177; Gajownik Jadwiga: Budownictwo mieszkalne, gospodarce, przemysłowe i użyteczności publicznej s. 179–198; Tymochowicz Mariola: Obecny stan drewnianej zabudowy mieszkalnej w gminie Wojcieszków s. 199–212; Adamowski Jan: Pieśni ludowe z Wojcieszkowa i najbliższych okolic s. 213–298.

2384. LECH Andrzej: Etnografia historyczna na łamach „Łódzkich Studiów Etnograficznych”. *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.:] 2018 s. 111–120, streszcz. ang.

2385. LELOWIANIE, Polacy, Żydzi. Szkice etnograficzne o konstruowaniu lokalnego dziedzictwa. Praca zbior. pod red. Magdaleny Zatorskiej. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 153, tabl. 18, il.

Treść: Zatorska Magdalena: Wstęp s. 9–25; Listoś Karolina: Znaczenia i praktyki wokół ciulimu lełowskiego. Tradycja, tożsamość, smak s. 26–34; Zatorska Magdalena: Ciulim lełowski jako lokalne dziedzictwo jedzeniowe s. 35–42; Kwiatkowska Weronika: (Od)grywanie żydowskości. Muzyka jako narzędzie konstruowania tożsamości s. 43–54; Greszta Anna: „Ja tu tylko patrzę”. Pielgrzymi, obserwatorzy, gapie s. 55–66; Borkowska Urszula: Lełowskie figury pamięci zbiorowej s. 67–81; Stasiuk Antonina: „Stało się, jak się stało”. Cicha pamięć o zagładzie

żydowskich mieszkańców Lełowa s. 82–92; Gwiazdowicz Agnieszka: Cmentarze żydowskie w Lełowie jako miejsca (nie)pamięci s. 94–110; Chwałek Tomasz: Lełowianie patrzą na ohel s. 111–122; Domaradzka Aleksandra: „Lełów zasługuje na Izbę Pamięci”. Konstruowanie lokalnego dziedzictwa: Izba tradycji Ziemi Lełowskiej s. 123–140; Wajszczak Jacek: „Scenka powstańcza taka będzie!”. Inscenizacja bitwy pod Melchowem s. 141–154.

2386. LEMANAITE-DEPRATI Greta: Chleb w tradycji polsko-litewskiej. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 79–90, streszcz. ang.

2387. LEWANDOWSKA Izabela, Cyfus Edward: Magiczne wsie południowej Warmii. Przewodnik historyczno-kulturowy. Olsztyn 2018 Agencja WIT, Witold Mierzejewski 8° ss. 294, il.

2388. ŁACEK Magdalena, Kieres Małgorzata: Wyszywanie krzyżykiem. Szkic o archaicznym hafcie i jego twórczyniach. Cieszyn 2018 Muzeum Śląska Cieszyńskiego 8° ss. 119, il.

2389. ŁEPKOWSKI Józef: Przegląd krakowskich tradycji, legend, nabożeństw, zwyczajów, przysłów i właściwości. Słowo wstępne Karolina Grodziska. Kraków 2018 PAU 16° ss. IX, nlb. 1, 68, nlb. 2.

Repr., oryg.: Kraków 1866 Drukarnia „Czasu” W. Kirchmayera.

2390. ŁĘGA Władysław: Ziemia malborska. Kultura ludowa. Wyd. 1 uwspółcześnione i opatrzone komentarzem. Gdynia 2018 Region Jarosław Ellwart; Tow. Miłośn. Ziemi Sztumskiej 8° ss. 351, tabl. 16, il.

W. Łęga (1889–1960), praca z 1933 r.

2391. ŁOMNICKA-DULAK Wanda: Nadpopradzka dawności. Gwara i kultura Górali z okolic Piwnicznej. Piwniczna-Zdrój–Nowy Sącz 2018 Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” Instytucja Kultury Woj. Małopolskiego 8° ss. 394, nlb. 2, tabl. 42, il.

2392. ŁYSIAK Wojciech: Czas i przestrzeń w dawnym folklorze Pomorza Zachodniego. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 7–20, streszcz. ang.

Do 1945 r.

2393. MAJERCZAK Józef: Zespół Folklorystyczny „Spisz”. 70 lat zespołu Spisz. Tł. Agata Jędrzejczyk. Nowa Białka–Kraków 2018 Wydaw. i Druk. Tow. Słowaków w Polsce 8° ss. 64, il.

Tekst równol. w jez. pol., słow. Z Nowej Białej w l. 1948–2018.

2394. MAKSYMIOUK-PACEK Beata: O lubelskiej kartotece kołędowej. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 2 s. 131–139, streszcz. ang.

W Pracowni „Archiwum Etnolingwistyki” Instytutu Filologii Polskiej UMCS, od lat 60. XX w.

2395. MATUSZEWSKI Waldemar: Kalendarium Państwowego Ludowego Zespołu Pieśni i Tańca Mazowsze im. Tadeusza Sygietyńskiego. T. 1. (Lata 1948–1973). Czas narodzin i rozwoju. A calendar of the Tadeusz Sygietyński State Folk Group of Song and Dance Mazowsze. Vol. 1. (1948–1973). The time of birth and flourishing. Tł. Michał Pachnik. Brwinów 2018 Stow. Teatr Na Pustej Podłódze pamięci Tadeusza Łomnickiego; miesięcznik kulturalno-społeczny „Linia” 4° ss. 434, il.

Chęść tekstu równol. pol., ang.

2396. MAZUR Teresa: Ojców naszych obyczajem... Lublin 2018 Fund. Servire Veritati. Inst. Edukacji Nar. 8° ss. 271, il. + 1 CD.

XVII–XX w.

2397. MISZCZYŃSKA Elżbieta: Częstochowa i okolice w dziełach Oskara Kolberga. *Rocznik Muzeum Częstochockiego*. T. 15: 2015 [dr.:] 2016 s. 64–76, streszcz. ang.

2398. MIŚKOWIEC Robert: Na góralskim pograniczu. Zarys kultury ludowej Skomielnej Białej. Nowy Targ 2018 Ostre Reklamy 8° ss. 249, nlb. 3, il.

Lata 1550–2018.

2399. MODELSKI Marian: Muzealne fragmenty kultury ludowej. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 9]: 2013 s. 5–28.

2400. MOSKWA Marian: Łowicki folklor muzyczny. Antologia pieśni i melodii instrumentalnych. Red. Piotr Dahlig, Jacek P. Jackowski, Ewa Sławińska-Dahlig. Łódź–Łowicz 2018 Łódzki Dom Kultury; Łowicki Ośr. Kultury 4° ss. 408, il., nuty.

2401. MOSSOŃ Zofia: Dożynki – święto plonów. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 4]: 2008 s. 67–77.

2402. NASZ Śląsk. Bytom Rozbark. Pomyśłodawca książki i wydawca Piotr Mankiewicz. [Bytom] [2018] nakł. aut. 4° ss. 152, il. + dysk optyczny (DVD).

2403. NOWAK Tomasz [Marian]: Tradycyjna kultura taneczna Wileńszczyzny do 1939 roku. Straduny 2014 Centrum Kultury Gm. Ełk 8° ss. 119, il. + 1 dysk optyczny (CD).

Taniec ludowy.

2404. OLBERT Patryk: Lemkowska chyża w świetle literatury naukowej oraz materiałów archiwalnych i ekspozycji Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 144–159, streszcz. ang.

2405. PALECZNY Tadeusz: Zembrzyce z przymrużeniem oka. Wadowice–Zembrzyce 2018 Drukarnia i Wydaw. Grafikon; na zlec. Stow. Bractwo Zbójników spod Białej Góry 8° ss. 211, il.

Lata 1955–2000.

2406. PERKOWSKI Józef: Ornament, forma i symbolika w sztuce ludowej na Żmudzi. Red. nauk. i wpraw. Justyna Słomska-Nowak. Toruń 2018 Muzeum Etnograf. im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej 4° ss. 315, nlb. 3, il. (Etnografia Ocalona).

2407. PERSZON Jan: Na brzegu życia i śmierci. Zwyczaje, obrzędy oraz wierzenia pogrzebowe i zaduszkowe na Kaszubach. Wyd. 2. Gdańsk–Pelplin 2017.

Rec.: Sakowicz Eugeniusz, *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 341–347.

2408. PIASECKI Aleksander, Piotrowski Robert, Pogodziński Paweł M.: Stodoła z Rębowa, gm. Wyszogród z II połowy XIX wieku jako przykład budownictwa z wtórnie wykorzystanych elementów szkodliwych. *Rocznik Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu*. T. 8: 2017 s. 85–95, streszcz. ang.

2409. PODEMSKA-KAŁUŻA Anna: Baśnie i legendy kaliskie Eligiusza Kor-Walczaka jako znak kultury. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 66–91.

XX–XXI w.

2410. POMIECIŃSKA Róża: Rola i miejsce Zespołu Pieśni i Tańca „Tursko” w życiu kulturalnym Regionu Południowej Wielkopolski. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 6: 2017 s. 200–234.

Powstał w 1971 r.

2411. PRZEREMBSKI Zbigniew Jerzy: Muzyka ludowa po obu stronach Tatr – podobieństwa, różnice, związki, kierunki oddziaływań. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 2 s. 43–58, streszcz. ang.

Od poł. XIX do poł. XX w.

2412. PRZYBYŁA-DUMIN Agnieszka: Z mitologii nauki. Narracje spiskowe związane z genealogią genetyczną. *Rocznik Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny*. [R.] 6: 2018 s. 121–144, streszcz. ang.

2413. PUSZCZA Sandomierska od kuchni. Między tradycją a współczesnością. Pod red. Katarzyny Smyk, Tomasza Pułockiego,

Izabeli Wodzińskiej. Kolbuszowa 2017 Muzeum Kultury Lud. 8° ss. 387, il.

Treść: Smyk Katarzyna: Projekt „Dziedzictwo kulinarne mieszkańców dawnej Puszczy Sandomierskiej” 2016/2017 – idea i realizacja s. 7–13; Wodzińska Izabela: Życie i pożywienie codzienne mieszkańców dawnej Puszczy Sandomierskiej od uwłaszczenia do początku II wojny światowej s. 17–61; Radwański Janusz: Wokół kuchni. Tradycje kulinarne Lasowiaków na tle przemian społecznych i gospodarczych s. 65–91; Dudek-Młynarska Elżbieta: Pożywienie codzienne wczoraj i dziś s. 93–115; Rzeszut-Baran Urszula: Przednówek w biedzie i w dostatku s. 117–129; Niepokój-Gil Justyna: Od Adwentu do Trzech Króli – o pożywieniu w świąteczny czas Bożego Narodzenia s. 131–166; Tymochowic Mariola: Potrawy wielkopostne i wielkanocne s. 167–180; Dragan Jolanta: „Na zapusty wieprzek tłusty”. O lasowiackim biesiadowaniu w karnawale s. 181–206; Dragan Wojciech: Świnioobicie – w oczekiwaniu na celebrację świąt s. 207–222; Dragan Wojciech: O pożywieniu pielgrzymkowym i odpustowym s. 223–242; Ignas Katarzyna: Uczta weselna: obfitość, wspólnota, obrzęd s. 245–288; Więch Arkadiusz S.: Rodzinne spotkania przy stole s. 289–300; Folt Magdalena: Przyjęcia imienninowe i urodzinowe w Puszczy Sandomierskiej – tradycja i współczesność s. 301–311; Literatura cytowana s. 313–318; Archiwum s. 320–369; Wybrane receptury s. 371–379.

2414. ROESKE Małgorzata: „Piwnica bliżej śmierci, strych bliżej nieba”. Etnografia ukrytych przestrzeni domu. Kraków 2018 PAU 8° ss. 169, nlb. 2, k. 24. (Monografie Komisji Etnograficznej Polska Akademia Umiejętności; t. 2).

2415. ROSTAFIŃSKI Józef: Zielnik czarnodzielski to jest zbiór przesądów o roślinach. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. nlb. 4, 191.

Repr., oryg.: Kraków 1893 Akad. Umiejętności.

2416. ROSZKOWSKI Jerzy M[arian]: Spisz i Orawa. Historyczno-kulturowy obraz pogranicznych krain do roku 1945. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 131–154.

2417. RUDIAK Robert: Baśnie, legendy i podania Ziemi Lubuskiej. Szkic monograficzny. Zielona Góra 2018 Zw. Literatów Pol.; PTH 8° ss. 496, nlb. 1.

Lata 1689–2018.

2418. RUSZCZAK Andrzej: Opowieści z dawnego Bystrca pod Czarnohorą. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 45–78.

2419. RUTKOWSKA Karolina Wanda: Medycyna ludowa i jej egzemplifikacje w lecznictwie drugiej połowy XX wieku. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 16: 2016 [dr.:] 2017 s. 36–50, streszcz. ang.

2420. SKIERSKA-PIĘTA Katarzyna: „Boczki Chełmońskie” – Regionalny Zespół Pieśni i Tańca. Monografia zespołu. Łowicz–Boczki 2018 Stow. Miłośn. Ziemi Łowickiej Łowickie. pl 8° ss. 112, il.

W Boczkach Chełmońskich, od 1974 r.

2421. SŁOWNIK polskiej bajki ludowej. T. 1: a–e. Red. nauk. Violetta Wróblewska. Toruń 2018 Wydaw. Nauk UMK 8° ss. 481.

Toż. T. 2: f–o. Toruń. 2018 ss. 479.

Toż. T. 3: p–z. Toruń 2018 ss. 583.

2422. SNOCH Bogdan: O legendach regionu... *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 120–127.

Legends jurajskie i ich bohaterowie; postacie świętych, ksiąząt i anonimowe.

2423. STROJE narodu polskiego z wiernym opisem jego obyczajów, zwyczajów i sposobu bycia. Dzieło malarskie. Zredagowane i wydane przez Leona Zienkowicza. Warszawa 2017 Graf_ika Usługi Wydawnicze Iwona Knechta; przy współpr. Gopher u.r.p. Andrzej Famielec 4° ss. 141, nlb. 1, 125, nlb. 15, tabl. 39, il.

Współwydane: Costumes du peuple polonais suivis d'une description exacte de ses moeurs, de ses usages et de ses habitudes. Ouvrage pittoresque.

Tekst równol. pol., franc.

Repr., oryg.: Paris 1841.

2424. STRÓJ górali orawskich. Kroj orawskich góralov. Red. Robert Kowalczyk. Jabłonka–Kraków 2018 Orawskie Centrum Kultury; Agent PR 4° ss. 176, il.

Tekst równol. pol., słow.

XIX–XXI w.

2425. SULIMA Magdalena: Dom pogranicza w kulturze wsi podlaskiej. Białystok 2018 Oficyna Wydawnicza Politech. Białostockiej 8° ss. 277, il., streszcz. ang.

Budownictwo wiejskie, l. 1890–1950.

2426. SZELAĞOWSKA Grażyna: Rośliny leśne i grzyby w tradycyjnym pożywieniu ludowym. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 3: 2014 s. 139–152, streszcz. ang. Od XVII w.

2427. SZYFER Anna: Kulturowe świąty wsi polskiej. Eseje. Poznań 2017 Inst. im. Oskara Kolberga 8° ss. 133, nlb. 1, XI, nlb. 1, il.

XX–XXI w.

2428. ŚWITAŁA-TRYBEK Dorota, Przymuszała Lidia: Tożsamość górnośląska wyrażona w regionalnej kuchni (na przykładzie słownika zup). *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 225–257, streszcz. ang., niem.

2429. W ŚLĄSKIM domu i zagrodzie. Praca zbiorowa. Pod red. Róży Zgorzelskiej i Wojciecha Dominiaka. Biedrzychowice 2018 Stow. „Odnowa Wsi Biedrzychowice” 8° ss. 92, il.

Z treści: Domino Marcin: Góry Śląsk i powiat prudnicki u progu niepodległej Polski s. 11–14; Piechaczek Barbara:

Zagrody frankońskie s. 15–22; Zgorzelska Róża: W śląskim domu i zagrodzie. Wieś opolska na przestrzeni ostatnich 100 lat na przykładzie Biedrzychowic s. 23–87.

2430. WDOVIK Lilianna: Dziewki czarowne. Ludowe kosmetyki, pielęgnacja ciała i higiena na dawnych ziemiach polskich w opiniach badaczy z XIX i początków XX stulecia. Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Arboretum 8° ss. 155, nlb. 2.

Lata 1891–1939.

2431. WDOVIK Lilianna, Wysokiński Paweł: Owady jako remedia w polskim lecznictwie ludowym doby zaborów i II Rzeczypospolitej. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 89–118, streszcz. ang.

2432. WĘGLARZ Stanisław: Kolędowanie jako obrzęd i widowisko. Folklor i folklorizm kolędniczy w południowej Polsce. Góralski Karnawał w Bukowinie Tatrzańskiej 1973–2017. Zdj. Marek Bieszczad [i in.]. Bukowina Tatrzańska–Nowy Targ 2018 Bukowiiańskie Centrum Kultury „Dom Ludowy”; Zakł. Poligraf. „MK” 4° ss. 459, il.

2433. WĘGLARZ-MATUSEK Józef: W szczawnickich mrokach i świetle. Red. Ryszard M. Remiszewski. Szczawnica 2018 Pieniński Ośr. Historii Turystyki Górskiej; nakł. rodziny aut. 8° ss. 453, nlb. 1, il. (Seria z „Okienkiem”; 62).

Toż. Wyd. 2 popr., uzup. Red. Ryszard M. Remiszewski. Szczawnica 2018 Pieniński Ośr. Historii Turystyki Górskiej; nakł. rodziny autora ss. 453, nlb. 1, il. (Seria z „Okienkiem”; 66).

Część tekstu w gwarze góralskiej.

Lata 1893–1989.

2434. WIATER Przemysław: Laboranci u Ducha Gór. Dawne ziołolecznictwo w Karkonoszach i Górach Izerskich. Jelenia Góra 2017 Wydaw. Ad Rem 8° ss. 160, il.

Rec.: Rybicka Karolina, *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 365–367.

2435. WIATER Przemysław: Walonowie u Ducha Gór. Podziemne skarby Karkonoszy i Gór Izerskich. Wyd. 2, poszerz. i uzup. Jelenia Góra 2018 Ad Rem 8° ss. 192, il., mapy.

Wyd. 1. 2010.

2436. WIECZOREK Magdalena: Snutka, czyli Haft ludowy południowej Wielkopolski. Kępno 2018 Samorządowa Bibl. Publ. im. Marii z Fredrów hr. Szembekowej 8° ss. 32, tabl. k. 1, il.

2437. WINCZEWSKI Piotr: Tradycyjne gry i zabawy świetlicowe. Gdańsk 2018 Wydaw.

Harmonia – Grupa Wydawnicza Harmonia 8° ss. 255, nlb. 1.

Lata 1821–1936.

2438. WITKOWSKA Agata: Rośliny w nowożytnych wiankach i koronach pogrzebowych. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 285–303, streszcz. ang.

2439. WODZIEN Edward: „Igloopolanie” – dębicycy ambasadorowie folkloru. Tł. Ewa Chmura-Golonka, Agnieszka Wodzien. Dębica 2018 Muzeum Region.; staraniem Tow. Przyj. Ziemi Dębickiej 8° ss. 278, il., nuty. (Biblioteka Dębickich Gryfów; 12).

2440. WÓJTOWICZ Małgorzata: Szaleństwo w wiedzy ludowej i codziennym życiu dawnej wsi na podstawie materiałów dotyczących Puszczycy Sandomierskiej. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 61–78.

XIX–XX w.

2441. WYŁĘGAŁA Iwona: Charakterystyka pieśni ludowych w nagraniach archiwalnych Muzeum Śląska Opolskiego. Perspektywy badawcze oraz edukacyjne. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 45–55, streszcz. ang.

Zarejestrowane w l. 1963–1969.

2442. WYŁĘGAŁA Iwona: Pieśni spoza sceny, czyli tradycyjne pieśni ludowe na Śląsku Opolskim. Podsumowanie projektu badawczo-edukacyjnego „Pieśni Bezczenne”. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 123–132.

Muzeum Śląska Opolskiego od stycznia do września 2016 r.

c) Demografia i statystyka

Zob. poz. 1670, 5980, 7873, 7878, 8650, 8666, 8767, 8928, 9377, 9443, 10050.

2443. 100 LAT Polski w liczbach 1918–2018. Zespół autorski pod kier. Renaty Bielak. Warszawa 2018 Zakł. Wydaw. Statystycznych 8° ss. 108, il.

2444. 100 LAT socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Idee, teorie, badania. Red. Wioletta Szymczak. Lublin 2018 TN KUL Jana Pawła II 8° ss. 394, nlb. 4, streszcz. ang. TN KUL Jana Pawła II. (Źródła i Monografie; 467).

Treść: Jabłoński Arkadiusz: Od filozofii społecznej do socjologii filozoficznej s. 21–44; Fel Stanisław, Hulas Maciej, Wódka Marek: Społeczeństwo – gospodarka – etyka. Perspektywa katolickiej nauki społecznej s. 45–62; Szymczyk Jan: Instytucje, procesy i systemy społeczne. Makrosocjologia s. 63–86; Zabielska Janina: Mikrostruktury w pracach Katedry Socjologii KUL

(1968–2003) s. 87–96; Partycki Sławomir, Sikora-Chołody Ewa: Historia i rozwój Katedry Mikrostruktur Społecznych i Współczesnych Teorii Socjologicznych KUL s. 97–106; Wadowski Dariusz: Socjologia kultury w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II s. 107–124; Gizicka Dorota, Szyszka Małgorzata: Konteksty życia rodzinnego. Obszary badawcze w socjologii rodziny s. 125–140; Marianański Janusz, Szymczak Wioletta, Świąż Kazimierz: Socjologia religii s. 141–184; Adamczyk Grzegorz: Moralność i społeczeństwo. Pola badawcze socjologii moralności s. 185–200; Plewko Jadwiga: Na zachodzie i na wschodzie – polonijne, etniczne i migracyjne zbiorowości w perspektywie badawczej. Socjologia grup etnicznych s. 201–226; Szafranski Adam A.: Antropologia społeczna s. 227–250; Motyka Krzysztof: Socjologia prawa. Od Petrażyckiego do Podgóreckiego s. 251–274; Zemło Mariusz: Sukcesja, uemiprycznienie, konsolidacja. Ku wzmacnianiu socjologii wiedzy s. 275–290; Szymczak Wioletta, Szymczyk Jan: Socjologia partycypacji społecznej i Nowych Ruchów Społecznych s. 291–316; Szulich-Kaluża Justyna: W trosce o kulturę komunikacji i kulturotwórcze media. Socjologia mediów s. 317–332; Soler Urszula: Socjologia gospodarki s. 333–358; Betlej Alina: Socjologia Internetu s. 359–372; Szymczyk Jan: Elementy aktywności fizycznej. Socjologia ciała, sportu i turystyki s. 373–388.

2445. BIAŁECKI Tadeusz: Spisy powszechne ludności na Pomorzu Zachodnim. Ostatni niemiecki w 1939 r. i pierwszy polski w 1946 r. Wyd. 1. Szczecin 2018 STK 8° ss. 114, mapy.

2446. BRETES Jadwiga: Księgi metrykalne parafii katolickiej pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Solcu Kujawskim w latach 1874–1939 oraz parafii ewangelickiej w latach 1903–1921. *Rocznik Solecki*. [T.] 8/9: 2018 s. 61–74.

2447. BRETES Jadwiga: Struktura demograficzna i wyznaniowa w Solcu i okolicach w latach 1834–1939 w świetle ksiąg metrykalnych wyznania katolickiego, ewangelickiego i mojżeszowego oraz akt Urzędu Stanu Cywilnego. *Rocznik Solecki*. [T.] 8/9: 2018 s. 9–59.

2448. DACEWICZ Leonarda, Chomko Jolanta, Smakulska Joanna: Księgi metrykalne chrztów Kościoła rzymskokatolickiego dekanatu białostockiego z II połowy XIX wieku. Treść i struktura metryk. Alfabetyczne spisy imienne. Cz. 1: Rok 1875. Białystok 2017 Wyd. Filol. Uniw. w Białymstoku 8° ss. 237, il.

Rec.: Kuklo Cezary, *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 18: 2018 s. 81–84.

2449. DMITRUK Stefan: Szacunkowe straty demograficzne prawosławnego dekanatu białostockiego w latach 1914–1923. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 115–132, streszcz. ang., białorus.

2450. GAPIŃSKI Bartłomiej: Ludzie starzy na wsi polskiej od schyłku XIX wieku po rok 1939. Poznań 2014.

Rec.: Schmidt Joanna, *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 213–217; Więch Arkadiusz S.: Starość się Panu Bogu nie udała.

Kilka uwag na marginesie książki Bartłomieja Gapińskiego. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 219–232, streszcz. ang.

2451. GAWELKO Jan: Zgony na nowotwory złośliwe w regionie Polski południowo-wschodniej w latach 1976–1996. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego; Oficyna Wydawnicza Zimowit 4° ss. 272, streszcz. ang.

Dane statystyczne.

2452. GAZIŃSKI Radosław: Akta gminy francuskiej w Szczecinie jako źródło do badań demograficznych (1721–1943). *Przeszość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 105–120, streszcz. ang.

2453. GRYGIERCZYK Maria, Rauziński Robert, Szczygielski Kazimierz: Procesy i struktury demograficzne w województwach śląskich w świetle integracji demograficznej w latach 1945–2018. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 145–162, streszcz. ang., niem.

2454. HEFFNER Krystian: Migracje a rozwój regionu opolskiego. Znaczenie procesów migracyjnych w kontekście regionalnej konkurencji. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 163–184, streszcz. ang., niem.

XX–XXI w.

2455. HISTORIA Lublina w liczbach. History of Lublin in figures. Zespół aut. Andrzej Jakubowski, Urszula Bronisz, Elżbieta Łoś. Lublin 2018 Urząd Statyst. 4° ss. 161, il. (Informacje Statystyczne. Statistical Information. Urząd Statystyczny w Lublinie).

XIV–XXI w.

E-book: <http://lublin.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>.

2456. HISTORIA Polski w liczbach. T. 5: Polska 1918–2018. Oprac. Cecylia Leszczyńska. Warszawa 2018 Zakł. Wydawnictw Statyst. 4° ss. 365, tabl. 2, mapy. Gł. Urząd Statyst.

T. 1. 2003.

2457. KOPCZYŃSKI Michał: Od słowa do liczby i z powrotem: refleksja na marginesie dziejów statystyki i nauki o żywieniu. *Przeгляд Historyczny*. T. 108: 2017 z. 4 s. 737–757, streszcz. ang.

2458. KOŚCIELAK Sławomir: Katolicka społeczność Gdańska w świetle ksiąg metrykalnych z drugiej połowy XVIII wieku. Nowe spojrzenie na przemiany demograficzne w wielowyznaniowym, protestanckim ośrodku. *Przeszość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 83–103, streszcz. ang.

2459. LEWANDOWSKA Dorota: Księga metrykalna rzymskokatolickiej parafii Kukizów w archidiecezji lwowskiej z lat 1785–1906. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 289–290, streszcz. ang.

W AGAD – omówienie zawartości.

2460. MIGRACJE w doświadczeniach śląskich, polsko-niemieckich i europejskich. XXI Seminarium Śląskie, Kamień Śląski 2016. Red. Bernadette Jonda, Romuald Jończy. Gliwice–Opole 2016 Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej 8° ss. 111, nlb. 1, il.

Z treści: Jończy Romuald: Wprowadzenie s. 9–11; Okólski Marek: Migracje europejskie wczoraj i dziś s. 13–26; Schiller Gerhard: Mała historia ludności na Śląsku s. 27–33; Jończy Romuald, Rokita-Poskart Diana: Migracje zewnętrzne z regionu opolskiego w ostatnim trzydziestoleciu s. 34–43; Kijonka Justyna: „Aussiedlerzy” z Górnego Śląska o emigracji. Spojrzenie po latach na decyzje o wyjeździe s. 44–53; Sobieraj Iwona: Jeszcze Kresowianie czy już Ślązacy? Pamięć przesiedleń a tożsamość

i więź ze Śląskiem Opolskim w narracjach Kresowian i ich potomków s. 54–63; Lemańczyk Magdalena: Pomorze Gdańskie/Pommerellen od nowa. Powojenne procesy migracyjne i ich społeczno-kulturowe skutki s. 64–74; Zielińska Maria: Tolerancja współczesnych mieszkańców woj. lubuskiego wobec obcych jako efekt procesów migracyjno-osiedleńczych po II wojnie światowej na terenach tzw. Ziemi Odzyskanych s. 75–87; Praszałowicz Dorota: Menonici: wielokrotne migracje konserwatywne s. 95–101.

2461. SZUDAREK Agnieszka: Decyzje rodowodowe szlachty pomorskiej w drugiej połowie XVIII i na początku XIX wieku. Perspektywa antropologiczna. *Przeszłość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 121–140, streszcz. ang.

2462. TYMICKI Krzysztof, Zeman Krystof, Holzer-Żelażewska Dorota: Cohort fertility of Polish women, 1945–2015. The context of post-ponment and recuperation. *Studia Demograficzne*. 2018 nr 2 s. 5–23, streszcz. ang.

C. HISTORIA POWSZECHNA

I. OGÓLNE

1. ŹRÓDŁA

Zob. poz. 2717, 2769.

2463. [CASTIGLIONE Baldassarre] Castiglione Baltazar: Książka o dworzaninie. Przekład, wstęp i oprac. Andrzej Borowski. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 393, il.

Dostępne także w wersji elektronicznej.
Urbino, l. 1504–1512.

2464. [HEINRICI Gotthard]: Zapiski z czasu wojny. Front wschodni 1941–1942 w dokumentach generała Heinriciego. Red. Johannes Hürter; przekł. i red. nauk. Liliana Lewandowska. Toruń 2017 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 367, il. (Wojna i Pamięć. Wspomnienia).

2465. KAMIŃSKA-ACHKAR Aldona: Mój Liban. Piekło i raj. Brzezia Łąka 2018 Poligraf 8° ss. 248.

Wspomnienia malarki z życia codziennego i wojny domowej, l. 1975–2016.

2466. [KATARZYNA II]: Pamiętniki cesarzowej Katarzyny II jej własną ręką spisane. Przedm. Aleksander Hercen; tł. Aleksandra Derełkowska. Wyd. 1 w tej ed. Poznań 2018 Zysk i S-ka 8° ss. 285, nlb. 2.

Lata 1729–1759.

Wyd. 1. Gródek 1886.

Wyd. 1, powojenne. Kraków 1980.

2467. KODEX Napoleona. Code Napoléon. Codex Napoleonis. Przekł. Franciszek Ksawery Szaniawski. Warszawa 2018 Grafika Usługi Wydawnicze Iwona Knechta 8° ss. nlb. 2, VIII, 568.

Przedruk fotooffsetowy, oryg.: Warszawa 1813.

2468. MEMORIAŁY uchodźców białoruskich do amerykańskich i brytyjskich władz okupacyjnych Niemiec w latach 1945–1949. [Wyd.] Marzena Grzybowska, Jerzy Grzybowski. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 2: 2017 s. 251–294.

2469. [SAXO Gramatyk] Saxo Grammaticus: Gesta Danorum. Dzieje Duńczyków. Tł., komentarz, red. Henryk Pietruszczak. Zgorzelec 2018 Henryk Pietruszczak 8° ss. 516.

2470. SĘKOWSKI Józef Julian: Podróż w Nubii i wyższej Etiopii 1821. Oprac., fragmentami przełożonymi z jęz. ros. uzupełn., wstępem i objaśnieniami opatrzyl Joachim Śliwa. Kraków 2018 Studio Panopticum 8° ss. XXXIII, 51, nlb. 2, il., mapa, streszcz. ang.

Relacja z podróży.

2. OPRACOWANIA

Zob. poz. 3068, 3087, 3088, 3103, 3113, 4869, 10990.

2471. AMAKIN wa-asma. Miejsca i nazwy. Geografia historyczna i toponomastyka świata muzułmańskiego. Odkrycia, interpretacje, podsumowania, perspektywy. Pod red. nauk. Macieja G. Witkowskiego, Edyty Wolny, Bogusława R. Zagórskiego. Warszawa 2018 Inst.

Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN 8° ss. 279, il., mapy, streszcz. ang. Inst. Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN.

Dostępne także w formie elektronicznej.

Materiały sympozjum naukowego, Warszawa, 15 II 2017 r.
Z treści: Redakcja: Wstęp s. 7–10; Bursiewicz Natalia: Funkcja i forma przestrzeni publicznej w średniowiecznych miastach iberoarabskich na obszarze Hiszpanii s. 11–25; Hauziński Jerzy:

Ahmad Ibn Madżid i odkrycie morskiej drogi z Europy do Indii s. 55–72; Jakubowski Filip A.: „Kalendarz z Kordoby” jako źródło do badania średniowiecznego środowiska geograficznego Andaluzji s. 73–84; Krajcarz Julia: Nazwy odzwiercące w toponimii Stambułu s. 85–104; Kuczkiwicz-Fraś Agnieszka: Szyckie budowle Awadhu – charakterystyka i nazewnictwo s. 105–128; Stanek Kamila Barbara: Między rzeczywistością i wyobrażeniem. Rola toponimów w przysłówkach tureckich s. 139–164; Tyszkiewicz Jan: Nazwy geograficzne z terenów Europy Wschodniej i Środkowej przekazane w dziełach Ibrahima Ibn Jakuba, Mahmuda z Kaszgaru oraz Al-Idrisiego (X, XI i XII wiek) s. 165–180; Witkowski Maciej G.: Toponimia historyczna okolic miejsca pochówku Wielkiego Emira Kurkumasa (nr 162) na tzw. Nekropolii Północnej Kairu s. 181–224; Yacoub George: Relacje księcia Ibrahima Harfusa z jego podróży po ziemiach Al-Charrub i Asz-Szuf. Wstęp. [Dot. Polski] s. 225–230; Yacoub Szamani: „Podróż do prowincji Al-Charrub i Asz-Szuf” piórem misjonarza libańskiego, Jego Wielebności księcia Ibrahima Harfusa. Przekład. [Dot. Polski] s. 231–250; Zagórski Bogusław R.: Polskie toponimy na osmańskiej mapie Europy Środkowej z 1914 roku s. 251–279.

2472. THE ART of war in the Balkans from the Middle Ages to the 21st century. Ed. by Andrzej Krzak and Dariusz Gregorczyk. Częstochowa 2018 Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego Uniw. Humanist.-Przyrodniczego im. Jana Długosza 8° ss. 199, il.

Z treści: Krzak Andrzej, Gregorczyk Dariusz: Introduction s. 5–10; Krzak Andrzej, Gibas-Krzak Danuta: The methods and techniques of the research on war and conflicts. The outline of the issue s. 11–23; Dubicki Andrzej: The meaning of Charles Robert's Wallachian campaign in 1330 for the strengthening of the Wallachian state s. 61–76; Gibas-Krzak Danuta: Battle of Kosovo field in 1389 – legendary battle of Balkan Middle Ages s. 77–90; Gregorczyk Dariusz: Military and political activity of Poles in Bosnia, Herzegovina, Serbia and Montenegro between 1875 and 1877 s. 91–104; Krzak Andrzej: Characteristics of military actions in the Balkans in the years 1914–1918 s. 121–133; Stala Tomasz: Selected actions of SOE (Special Operations Executive) in Balkans during the World War II s. 145–162; Rakowski Mateusz: Media warfare – manipulating information in the Balkan wars. Case study of conflict in the former Yugoslavia in the 1990s s. 163–175.

2473. AUGUSTYNIAK Zuzanna: Ewolucja instytucji małżeństwa w świetle etiopskich kodeksów prawnych. Warszawa 2018 Elipsa 8° ss. 201. (Języki i Kultury Afryki; t. 5).

Lata 1137–1975.

2474. BALCER Adam: Turcja, Wielki Step i Europa Środkowa. Kraków 2018 Międzynar. Centrum Kultury 8° ss. 174, nlb. 2, mapy. (Biblioteka Europy Środka).

Od XVII w. do 1925 r.

2475. BIAŁKOWSKI Michał: Main revival movements in the Catholic Church before the Second Vatican Council. *Historia i Polityka*. Nr 24: 2018 s. 73–86, streszcz. pol.

Od połowy XIX w.

2476. BIAŁY Łukasz: Historia fabryki zegarków Junghans. Łódź 2017 Księży Młyn Dom

Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 144, V, nlb. 1, 177, il.

W Niemczech, l. 1861–2009.

2477. BIECZYŃSKI Mateusz Maria: Od zakazu do wolności. Historia prawnej pozytywizacji wolności sztuki. Poznań 2018 Uniw. Artystyczny; Wydaw. Nauk. Silva Rerum 8° ss. 643, nlb. 29.

Lata 538 p.n.e. – 2014.

2478. BIEDRZYCKI Wojciech: Turystyka górską i alpinizm w Słowenii. Zarys dziejów. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 87–108.

Lata 1758–2010.

2479. BORYSIEWICZ Mariusz: A brief history of Ukrainian diaspora in Manchuria, 1898–1945. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 81–110, streszcz. ang.

2480. ČARKIĆ Milosav Ž.: O serbsko-polskich kontaktach (krótki chronologiczny przegląd do końca XIX wieku). *Przegląd Wschodnioeuropejski*. [T.] 9: 2018 [nr] 1 s. 85–98, streszcz. ang.

Od XIV w.

2481. CHARYŁO Andrzej: Chrystologia św. Cyryla Aleksandryjskiego i jej recepcja w myśli teologicznej XX wieku. Warszawa 2018 Warszawska Metropolia Prawosławna 8° ss. 192, il., mapa, streszcz. ang.

2482. CHŁĘDOWSKI Kazimierz: Siena. Wstęp Janusz Smołucha. Kraków 2017 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. XIV, 547, tabl. 16, il. (Tradycja i Kultura; 5).

Kultura i polityka, l. 1101–1557.

2483. CHMIEŁOWSKA Danuta: Lustrzane odbicie rzeczywistości. Proza literacka a historia polityczna Turcji XX wieku. Warszawa 2018 Wydaw. Akademickie Dialog 8° ss. 317.

2484. CHODYŃSKI Antoni Romuald: Broń drzewcowa i obuchowa. Forma i funkcja. *Studia Zamkowe*. T. 5: 2018 s. 11–45, streszcz. ang.

Od ok. 2500 r. p.n.e. do końca XVIII w.

2485. CHRYSYANIZACJA Europy. Kościół na przełomie I i II tysiąclecia. Red. Józef Dobosz, Jerzy Strzelczyk. Poznań 2015 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 290, nlb. 1, il., streszcz. ang. UAM. (Historia; nr 226).

Treść: Dobosz Józef, Strzelczyk Jerzy: Wstęp s. 9–11; Dobosz Józef, Strzelczyk Jerzy: Introduction s. 13–15; Dzielska Maria: W kręgu problemów religijnych Cesarstwa Rzymskiego s. 19–35; Ilski Kazimierz: Prawne aspekty chrystianizacji Imperium Romanum s. 37–47; Adamiak Stanisław: Dynamika ekspansji chrześcijaństwa w pierwszych wiekach s. 49–59; Bralewski Sławomir:

„Pierwszeństwo wynikające ze starszeństwa” – administracja Kościoła w epoce wczesnego chrześcijaństwa s. 61–77; Witkowski Rafał: Tendencje prozelityzacyjne w mozaizmie s. 81–98; Pentek Zdzisław: Żydzi pod dominacją chrześcijan. Chrześcijanie pod dominacją islamu s. 99–107; Rosik Stanisław: Religiosem lingua facit? W sprawie paradygmatu etnicznego w studiach nad religią Słowian i Bałtów s. 111–127; Stupecki Leszek P.: Germanowie i ich pogańska religia wobec wpływów obcych s. 129–145; Stopka Krzysztof: Armenia, Iberia, Albania, Kaukaska, Persja, misje w Azji dalszej i Etiopii s. 149–159; Protko-Prostyński Jan: Chrześcijaństwo u Germanów na ziemiach Imperium Romanum s. 161–182; Strzelczyk Jerzy: Początki chrześcijaństwa w Irlandii s. 183–192; Sas Maksymilian: Jak z pogańskiego władcy uczynić chrześcijańskiego króla? Nawrócenie Ethelberta z Kentu [ok. 560–616] i Edwina z Nortumbrii [586–633] przez misjonarzy z Rzymu s. 195–229; Sikorski Dariusz Andrzej: Chryścianizacja germańskiej Germanii od VI do początku IX wieku s. 231–244; Salamon Maciej: Jak pozyskać nowych wyznawców chrześcijaństwa? Początki wschodniej i zachodniej misji we wczesnośredniowiecznej „Młodszej Europie” s. 245–265; Krawiec Adam: Cywilizacyjna i duchowa rola chrześcijaństwa we wczesnym średniowieczu s. 267–283; Cetwiński Marek: Podsumowanie s. 285–290.

Rec.: Kosman Marceli, *Nasza Przeszość*. T. 130: 2018 s. 333–338.

2486. DĘBEK Bogusław Andrzej: Słowiańskie dzieje. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 326, nlb. 1, tabl. 8, il., mapy.

Lata 5000 p.n.e. – 1200.

2487. DOMAŃSKI Cezary W.: Historia psychologii w Europie Środkowej. Badacze, inspiracje i koncepcje. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 534, nlb. 3, il.

2488. DROGI do niepodległości narodów Europy Wschodniej 1914–1921. Pod red. Doroty Michałuk. Ciechanowiec–Warszawa–Białystok 2018 Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka; AGAD; Urząd Marszałkowski Woj. Podlaskiego 8° ss. 455. (Podlasie i Pogranicza Europy).

Z treści: Michałuk Dorota: [Wstęp] s. 9–12; Wołos Mariusz, Kłoc Krzysztof: Fenomen polskiej niepodległości w 1918 roku. Szczęśliwy zbieg okoliczności czy efekt skutecznego dążenia Polaków do odzyskania własnego państwa? s. 13–24; Mierzwa Janusz: Wkład Galicji w niepodległość Polski s. 25–37; Nowak Alicja: Społeczeństwo polskie w raportach wywiadu Austro-Węgier 1915–1918 s. 39–57; Zackiewicz Grzegorz: Wątki rosyjskie w drukach ulotnych polskich niepodległościowych socjalistów z lat 1914–1921 s. 59–81; Tomaszewski Norbert Dariusz: Droga do niepodległości Polski w pamiętnikach Józefa Włodka i w innych niepublikowanych źródłach ze zbiorów Muzeum Rolnictwa w Ciechanowie s. 83–99; Błaszczak Tomasz: Wewnętrzne i zewnętrzne determinanty litewskiej niepodległości w latach 1917–1923 s. 163–180; Michałuk Dorota: Proklamacja niepodległości Białorusi 25 marca 1918 roku. Czynniki wewnętrzne i zewnętrzne s. 181–210; Tarasiuk Dariusz: Problematyka narodowa na łamach czasopisma „Bielaruski Szlach” („Belaruski śláh”) z 1918 roku s. 211–219; Czarniakiewicz Andrzej: Struktura i funkcjonowanie instytucji kurierów dyplomatycznych rządów Białoruskiej Republiki Ludowej w latach 1918–1919 s. 221–235; Cichoracki Piotr: Wojsko Polskie a ludność cywilna na zapleczu północnego odcinka Frontu Wschodniego w latach 1919–1920 s. 273–286; Miazga Mikalai: Problem państwowości białoruskiej w polityce Rosji Radzieckiej podczas wojny polsko-bolszewickiej w latach

1919–1920 s. 287–312; Wysocki Roman: Wielka Wojna a naród. Ukraińcy na drodze do proklamacji niepodległości w 1918 roku s. 313–329; Klimecz Michał: Dramat narodu. Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne ukraińskiej niepodległości 1918–1921 s. 331–351; Krotofil Maciej: Organizacja polskich i ukraińskich sił zbrojnych w latach 1917–1921: podobieństwa i różnice z perspektywy stu lat s. 369–388; Korzeniowski Mariusz: Ukraińska droga do niepodległości w świetle publikacji „Dziennika Kijowskiego” z lat 1917–1918 s. 389–404; Trojan Serhij, Kyrydon Alla: W poszukiwaniu porozumienia ukraińsko-polskiego: realizacja projektów państwowych po Wielkiej Wojnie w świetle koncepcji Jana Stanisława Łosia s. 405–419; Wardzińska Anna: W walce o równoprawienie. Kwestia żydowska w publicystyce Teofila Merunowicza s. 421–447.

2489. DUBIEL-DMYTRYSIY Sebastian: Rusini, Łemkowie, Ukraińcy. W kręgu rusińskiej tożsamości etnicznej w Karpatach. Krosno 2018 Ruthenic Art 8° ss. 189, nlb. 1, il.

Lata 1850–2017.

2490. DZIEŁA Natury, dzieła człowieka, historia. Pod red. Ewy Dobierzewskiej-Mozrzymskiej i Adama Jezierskiego. Wrocław 2017 Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 503, il., mapy. Studium Generale Universitatis Wratislaviensis im. Profesora Jana Mozrzymskiego. (Seminaria Interdyscyplinarne. Materiały za rok 2016/2017; t. 21).

Z treści: Dobierzewska-Mozrzymska Ewa, Jezierski Adam: Uwagi wstępne s. 9–11; Bejger Michał: Odkrycie fal grawitacyjnych. [Od l. 60. XX w. do 2016 r.] s. 27–38; Burdukiewicz Jan Michał: Początki kultury symbolicznej s. 185–198; Niemczyk Ernest: „Teologia światła” – Słońce źródłem życia i miłości. Epoka amarańska w dziejach starożytnego Egiptu s. 199–205; Czopek Sylwester: Spotkanie Wschodu z Zachodem – dwa światy wczesnej epoki żelaza w południowej Polsce s. 207–221; Dobrowolski Witold: Etruskowie i ich pozycja w kulturze europejskiej s. 223–271; Niemczyk Ernest: Sztuka etruska – między doskonałością a spontanicznością s. 273–283; Kościuk Jacek, Ćmielewski Bartłomiej: Badania architektoniczne i kompleksowa dokumentacja stanowiska Samaipata (Fuerte de Samaipata – Bolívia) z Listy Światowego Dziedzictwa s. 285–305; Pankiewicz Aleksandra: Wrocławski Ostrów Tumski – początki s. 307–317; Chudzik Patryk: Wojna i pokój w starożytnym Egipcie s. 407–423; Niemczyk Ernest: Między imperatywem „maat” a nakazem „rozszerzenia tego, co zastane” – wojna i pokój w starożytnym Egipcie s. 425–437; Dec Ignacy: Przyjęcie Chrystusa początkiem nowej cywilizacji na Ziemi s. 439–451; Duda Roman: Chrześcijaństwo i kultura intelektualna s. 453–458; Parczewski Michał: Skąd nasz ród? Uwagi o stanie badań archeologicznych nad etnogenезą Słowian s. 459–472; Rosik Stanisław: Spory o pierwociny chrześcijaństwa w Polsce. Na marginesie jubileuszu „chrztu Polski” (966–2016) s. 473–483; Misiak Małgorzata, Suleja Włodzimierz: „Listy z Kalugi” jako źródło historyczne oraz językowe świadectwo przeszłości. [Dot. listów braci Józefa i Kazimierza Łukaszczyków do rodziny, l. 1944–1946] s. 485–497.

2491. DZWON w chrześcijańskiej Europie. Die Glocke im christlichen Europa. The Bell in Christian Europe. Red. nauk. Gerard Guźlak. Bydgoszcz 2017 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 547, il., streszcz. ang., pol. (Kultura Dzwonu. Kultur der Glocke. The Bell Culture).

Z treści: Guźlak Gerard: Kultura dzwonu. Wprowadzenie do tomu i serii wydawniczej s. 22–45; Rokosz Mieczysław:

Dzwony królewskiej katedry na Wawelu w Krakowie (komunikat) s. 49–65; Kowalski Krzysztof Maciej: Dawne dzwony kościelne na terytorium gminy Stegna. Obserwacja wybranego na Mierzei Wiślanej mikropejszażu kampanologicznego s. 76–99; Rzykowski Waldemar: Funkcje dzwonów w krzyżackiej wspólnocie zakonnej w Prusach s. 100–111; Tureczek Marcei: Dzwony między Śląskiem, Brandenburgią i Pomorzem. Krótka retrospekcja dotychczasowych badań oraz wyzwania (komunikat) s. 142–153; Jamski Piotr, Nestorow Rafał: Wissenschaftliches Projekt / über das Projekt: „Rettungsaktion für Glocken 1915–1921. Inventarisierung der Glocken, die aus den ehemaligen Gebieten der polnisch-litauischen Adelsrepublik stammen und durch die russischen Machthaber evakuiert wurden” s. 154–171; Trojanowska Marta: Historia zapisana na dzwonach z Daromina s. 187–206; Künstler-Langner Danuta: Symbolika dzwonów w kulturze i literaturze dawnej Europy s. 209–220; Rezmier-Mrówczyńska Natalia: Symbolika dzwonu w kulturze i literaturze polskiego oświecenia s. 221–234; Przegiętka Krzysztof: Dzwon jako element dziedzictwa kulturowego i tradycji s. 235–281; Garbacz-Klempka Aldona, Rządkosz Stanisław, Zamulińska Katarzyna, Węclawowicz Tomasz: Badania metaloznawcze zabytkowych dzwonów Krakowa s. 424–443; Gil Sylwia: Dźwięki łączące światy – o dzwonach i dzwonek w Birmie s. 447–454; Faryno Jerzy: Przetapianie dzwonów i pomników (transfer semantyki) s. 455–484; Peter Claus: Rückschau auf die Tagung und Blick in die Zukunft des wissenschaftlichen Glockenwesens in Polen und Glocken-Europa s. 487–489; Kowalski Krzysztof Maciej: O nowoczesnej kampanologii historycznej s. 499–500.

2492. FABIANI Bożena: Rzym. Wędrowki z historią w tle. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 527, nlb. 1, il.

XVI–XXI w.

2493. FASZCZA Dariusz, Faszcz Michał Norbert: Dyscyplina w armiach europejskich od antyku do 1914 roku. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 244.

2494. GAWRYCKI Marcin Florian: Historia Malwinów (Falklandów). Warszawa 2018 MHPRL; Inst. Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich Uniw. Warszawskiego 8° ss. 268. (Biblioteka Iberyjska).

XVI–XXI w.

2495. GAŚSOWSKI Jerzy, Łoźny Ludomir R.: Indianie Ameryki Północnej. Przeszłość i teraźniejszość. Pułtusk 2018 Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor 8° ss. 503, nlb. 1, il., mapy. Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor.

2496. GIĘTKOWSKI Mirosław: Artyleria kolejowa. Bydgoszcz 2018 Muzeum Wojsk Lądowych 4° ss. 168, il.

Lata 1914–1945.

2497. GIĘTKOWSKI Mirosław: Wielkie dzieła. Zarys problematyki. Bydgoszcz 2018 Muzeum Wojsk Lądowych 8° ss. 189, il.

XIV–XX w.

2498. GOZDECKA Renata: Fado – głos Portugalii. *Annales Universitatis Mariae Curie*

-*Skłodowska*. Sectio L: Artes. Vol. 16: 2018 [nr] 1/2 s. 203–236, streszcz. ang.

Historia gatunku muzyki, od poł. XIX w.

2499. GOZDECKA Renata: Miejsca ojczyste w muzyce kompozytorów hiszpańskich XIX–XX wieku. Propozycja dydaktyczna. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio L: Artes. Vol. 16: 2018 [nr] 1/2 s. 237–251, streszcz. ang.

Związane z kompozytorami: Francisco Tarrega (1852–1909), Isaac Albeniz (1860–1949), Enrique Granados (1867–1916), Manuel de Falla (1876–1946), Joaquín Turina (1882–1949).

2500. GÓRNY Grzegorz: Węgry. Tysiąc lat samotności. Kraków 2018 AA 8° ss. 159, il.

IX–XXI w.

2501. GÓRSKA-SZYMCZAK Joanna: „More perfect Union” versus „ever closer Union”. Rozwój unii międzypaństwowych w Stanach Zjednoczonych i Unii Europejskiej w pierwszych pięćdziesięcioleciach ich istnienia. Toruń 2018 Jagiellońskie Wydaw. Nauk. 8° ss. 289. (Monografie Kolegium Jagiellońskiego).

Lata 1650–2018.

2502. [GUAGNINI Alessandro] Gwagnin Aleksander: Kronika o państwie ruskim; Kronika ziemi tatarskiej. Wyd. i posł. zaopatrzył Janusz Byliński. Wrocław 2018 eBooki.com. pl 8° ss. 312, il.

Lata 1211–1611.

2503. [GUAGNINI Alessandro] Gwagnin Aleksander: Kronika Sarmacji Europejskiej. Ks. 1. Cz. 1–3. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. nlb. 6, 209, nlb. 1.

VI–XVI w.

Repr., oryg.: Warszawa 1768.

Toż. Ks. 2. Cz. 1–2 Sandomierz 2018 s. nlb. 7, 220–307, nlb. 1.

Repr., oryg.: Warszawa 1768.

2504. [GUD’ Bogdan] Hud Bohdan: Ukraińcy i Polacy na Naddnieprzu, Wołyniu i w Galicji Wschodniej w XIX i pierwszej połowie XX wieku. Zarys historii konfliktów społeczno-etnicznych. Wyd. 2, rozsz. i uzup. Warszawa 2018 Pracownia Wydawnicza 8° ss. 445.

Rec.: Sowa Andrzej Leon: O Polakach i Ukraincach na Wołyniu w 1943 r. Kilka polemicznych uwag z okazji publikacji książki Bohdana Huda... *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 273–280.

Wyd. 1. 2013.

2505. HARDT Matthias: Šupane, Withasen, Vethenici, Witsassen – Formen der Repräsentanz ländlicher Gemeinschaften im Gebiet der westlichen Slawen. *Annales Universitatis Mariae*

Curie-Skłodowska. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 57–68, streszcz. pol.

VIII–XVI w.

2506. HUBERT Witold: *Wojny bałtyckie. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 409, mapy.*

Reedycja wyd. z 1938 r.
Lata 1102–1919.

2507. HÜBNER Wojciech Marek: *Szlak Jedwabny i Chiny. Historia i dzień dzisiejszy.* Warszawa 2018 Akad. Finansów i Biznesu Vistula 8° ss. 571, nlb. 1, tabl. 2, mapy. Akad. Finansów i Biznesu Vistula. (Monografie).

2508. HYPOMNEMATA byzantina. Prace ofiarowane profesorowi Maciejowi Salamono-wi. Pod red. Jacka Bonarka i Stanisława Turleja. Piotrków Trybunalski 2017 Inst. Historii i Stosunków Międzynar. UJK w Kielcach. Filia; Wydaw. Drukarnia Marland 2 Marek Rusak 8° ss. 166, nlb. 1, il., mapa, streszcz. ang.

Tręść: Bodzek Jarosław, Tunia Krzysztof: Ze studiów nad obiegiem monety bizantyńskiej na terenie Polski w VI–VII w. Znaleźnia z Sędowic oraz Zakopanego (?) s. 7–26; Bonarek Jacek: Śmierć Nikefóra Fokasa w historiografii wschodniej (Stefan z Taronu, Yahia z Antiochii, Mateusz z Edessy, Michał Syryjczyk, Smbat Sparapet, Bar Hebraeus) s. 27–38; Böhm Marcin: Szwabowie przeciwko Normanom w bitwie pod Civitate w 1053 r. Pomiędzy skandynawską a bizantyńską sztuką prowadzenia wojny s. 39–54; Grotowski Piotr Ł.: O sztuce cytowania: „chresis” jako źródło w badaniach nad recepcją idei obrazu w Bizancjum s. 55–94; Kosiński Rafał: Rola chrześcijaństwa w relacjach Rzymu z Iranem w I. połowie IV w. s. 95–104; Smorąg-Różycka Małgorzata: Dawid „euchomenos” pierwowzorem obrazu Leona VI Mądrego? Kilka uwag o nowatorstwie miniatur Psalterza Chłudowa s. 105–118; Stachura Michał: Studia oblicza pola bitwy: nowa narracja czy nowa metoda historii starożytnej wojskowości. [Historiografia brytyjska, John Keegan] s. 119–133; Turlej Stanisław: Herulowie i Bizancjum na początku panowania Justyniana I s. 135–152; Twardowska Kamila: Fundacje kościelne cesarzowej Pulcherii w Konstantynopolu według przekazu Teodora Lektora s. 153–166.

2509. IDEE reformacji w tradycji społeczno-politycznej od XVI do XXI wieku. Red. nauk. Tadeusz Kononiuk, Katarzyna Seroka. Warszawa 2018 Grupa Cogito 8° ss. 253.

Z treści: Kononiuk Tadeusz, Seroka Katarzyna, Wstęp s. 7–10; Sobczak Jacek: Jan Hus prekursorem reformacji. Męczennik czy heretyk? s. 13–30; Leszczyński Rafał Marcin: Jan Kalwin wobec filozofii s. 31–40; Sznajderski Tadeusz: Erazm z Rotterdamu – humanizm – reformacja s. 41–47; Zaborski Maciej: Wpływ Jana Łaskiego (młodsze) na rozwój języka, demokracji i wolności w Polsce s. 49–57; Hordecki Bartosz: Argumentacyjno-perswazyjny wymiar banicji arian z Polski s. 59–72; Dimitrijević Ivan: Myślenie krytyczne, równość a duch reformacji s. 73–81; Dyda Konrad: Wpływ postulatów konstytucyjnych Kościołów reformowanych na zasady relacji pomiędzy państwem a związkami wyznaniowymi w obowiązującej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej s. 83–93; Kamler Anna: Protestantyzm a szkolnictwo w XVI–XVII wieku s. 97–106; Winiarska-Górska Izabela: Reformacja w polszczyźnie XVI wieku (wybrane aspekty) s. 107–119; Gołda-Sobczak Maria: Reformacja wobec sztuki s. 121–136; Kwapisz Olaf: Wiara, sztuka

i pamięć. Luterzańskie źródła programu artystycznego fundacji księcia Ernesta Bogusława von Croya w katedrze w Kamieniu Pomorskim s. 137–146; Lewkowicz Piotr: Karty tytułowe broszur autorstwa Marcina Lutra wydanych w pierwszej połowie XIV [XVI!] wieku. Przykłady spośród starych druków Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego s. 147–156; Adamski Wiktor: Wpływ idei reformacji na tłumaczenie ksiąg liturgicznych na języki narodowe na przykładzie działalności grona profesorów Państwowego Uniwersytetu Ukrainieckiego w Kamieńcu Podolskim s. 157–163; Kuźmina Dariusz: Media w XVI wieku na przykładzie działalności jezuitów s. 167–175; Kononiuk Tadeusz: Reformacja a dziennikarski etos pracy s. 177–191; Goban-Klas Tomasz: Reformacja: salwy Lutra z drukarni Wittenbergi. Pokaz technologii i moc „Volksbibel”, czyli jak medium stało się przekazem s. 193–198; Pęczak Mirosław: Luter i Gutenberg. Reformacja w koncepcji medioznawcy Marshalla McLuhana s. 199–205; Świątecki Andrzej: W stronę reformacji – próba ujęcia systemowego s. 207–215; Kąsny Andrzej: Zagadnienia tradycji reformacji w prasie mariawitów s. 217–229; Cieślak Robert: 500 lat po. Polskie czasopisma o reformacji w roku jubileuszu s. 231–245.

2510. ISKRA Janusz: *Lekkoatletyczne formy współzawodnictwa w marszach, biegach, skokach i rzutach od prehistorii do 2017 roku.* Opole 2018 Oficyna Wydaw. Politech. Opolskiej 8° ss. 414. Politech. Opolska. (Studia i Monografie; z. 489).

Od 2094 r. p.n.e.

2511. JANKOWSKA-PROCHOT Izabela: *Ewolucja instrumentów prawnych ochrony wiarygodności dokumentów w systemie „common law” na przykładzie Irlandii zależnej i niepodległej.* *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 257–272, streszcz. ang., fr.

XII–XX w.

2512. KELERA Józef: *Krótkia historia teatru w Europie*. T. 1. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Wrocławskiego; Inst. im. Jerzego Grotowskiego 8° ss. 300, il. (Acta Universitatis Wratislaviensis; nr 3474) (Dramat, Teatr; 34).

Lata 534 p.n.e. – 2018.

2513. KIJEWSKA-TREMBECKA Marta: *Od wielkich odkryć po „White Fleet”. Diaspora portugalska w świecie i przedemigracyjne kontakty Portugalczyków z Kanadą.* *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 1 s. 241–257, streszcz. ang.

XV–XX w.

2514. KLIMAS Stanisław Narcyz: *Autentyczność Bożego Grobu w Jerozolimie. Badania historiograficzne, archeologiczno-architektoniczne i udokumentowane w zabytkach (I–X w.).* Kalwaria Zebrzydowska 2017 Wydaw. oo. Bernardynów Calvarianum 8° ss. 594, il., streszcz. ang.

Toż. Wyd. 2, uzup. Kalwaria Zebrzydowska 2018 ss. 588.

Rec. [wyd. 1]: Brzuszek Bogdan, *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 457–459.

2515. **KOBIETY** w dziejach od archeologii do czasów średniowiecznych. IX Międzynarodowa Sesja Naukowa Dziejów Ludów Morza Bałtyckiego, Wolin 4–6 sierpnia 2017. Red. Maciej Franz, Zbigniew Pilarczyk. Toruń–Poznań 2018 Adam Marszałek; we współpr. wydawniczej UAM 8° ss. 287, streszcz. ang., pol. (Mare Integrans. Studia nad dziejami wybrzeży Morza Bałtyckiego; t. 13).

Z treści: Kajkowski Kamil: Atrybuty „kobiece” we wczesnośredniowiecznych grobach mężczyzn z obszaru Polski: rola kabłączków skroniowych w wyobrażeniach symbolicznych Słowian Zachodnich s. 13–40; Wrzesińska Anna, Wrzesiński Jacek: Kobieta wczesnego średniowiecza: archeologiczno-antropologiczny obraz kobiety na przykładzie wybranych cmentarzysk s. 41–55; Różycki Łukasz: Kagan i jego żony w świetle historii powszechnej Teofila Symokatty. [Bajan I, kagan Awarów] s. 66–82; Gniadek-Zieliński Michał: Bezwzględne intrygantki i pobożne chrześcijanki: wszystkie kobiety Helmolda s. 85–126; Kęcińska-Kaczmarek Jowita: Literackie kreacje królowej Świętosławy Sigridy zwanej Hardą s. 127–141; Babij Paweł: Więcej niżli zdobycz?: kobieta i wojna na wczesnośredniowiecznej Połabszczyźnie s. 142–161; Boroń Piotr: Małżeństwa dynastyczne między Rusią, Skandynawią i Słowiańszczyzną we wczesnym średniowieczu s. 162–177; Pranke Piotr: Handel niewolnikami na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej w IX–XII wieku s. 178–219; Piętkowski Piotr: Księżna Anastazja Mieszkówna (ok. 1164–1240): regentka i fundatorka s. 220–228; Makowski Andrzej: Polityka bałtycka królowej Małgorzaty I s. 239–256; Jędrzejewska Patrycja: Rządy regencyjne księżnej pomorskiej Elżbiety, żony księcia Wacława IV w świetle wybranych dokumentów s. 257–274; Sochacki Jarosław: Polityka matrymonialna Ludwika Pobożnego s. 275–287.

2516. **KOBYLIŃSKI** Andrzej: Homoseksualizm i kapłaństwo w Kościele katolickim na przestrzeni wieków. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 2 s. 283–309, streszcz. ang.

2517. **KONOPCZYŃSKI** Władysław: Dzieje parlamentaryzmu angielskiego. Wybór pism. Wstęp Piotr Biliński. Kraków–Warszawa 2017 Ośr. Myśli Polit.; Muzeum Historii Polski 8° ss. IX, nlb. 1, 235, nlb. 3.

Lata 1215–1949.

2518. **KONTAKTY** interregionalne w basenie Morza Bałtyckiego na przestrzeni dziejów. Handel, konflikty, migracje, dyspersja idei. Pod red. Marcina Finca, Anny Kroczyńskiej, Agnieszki Należny, Kamila Niedziółki. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 165, il., mapy, streszcz. ang.

Materiały ogólnopolskiej studencko-doktoranckiej konferencji naukowej archeologów, Gdańsk, 14–15 V 2015 r.

Treść: Finc Marcin, Kroczyńska Anna, Należny Agnieszka, Niedziółka Kamila: Od Redakcji s. 7–10; Święch Andrzej W.: Morski krajobraz kulturowy – perspektywa badawcza w kontekście wspólnego dziedzictwa s. 11–24; Orłowski Jakub: Bornholmskie ryty naskalne s. 25–37; Żyto Kinga: Kolia jako jeden z elementów stroju dziecka w kulturze wielbarskiej. Uwagi na podstawie wybranych znalezisk s. 38–52; Kosk Barbara: Klamry zawiaskowe kultury oksywijskiej s. 53–69; Wasilewska Martyna: Pozorna izolacja. O kontaktach w strefie południowego Bałtyku

w późnej fazie okresu wędrowek ludów na przykładzie kręgu zachodniobałtyjskiego s. 70–89; Kulczykowski Wacław: Interregionalny przepływ wiedzy hydrotechnicznej na przykładzie pierwszych wodociągów miejskich w państwie krzyżackim s. 90–100; Leśniewska Dominika: Aplikacje z badań archeologicznych przy ulicy Grząskiej w Gdańsku s. 101–118; Należny Agnieszka: Pruskie naszywki i odznaki mundurowe odkryte w trakcie badań przy ulicy Grząskiej w Gdańsku s. 119–127; Finc Marcin: „Reemigracja śladami przodków”. Goci w niemieckiej propagandzie okupacyjnej na Pomorzu Gdańskim w trakcie II wojny światowej s. 128–137; Szycha Katarzyna: Sposoby interpretowania pamiątek przeszłości przez współczesnych na przykładzie cmentarzyska z kręgami kamiennymi w Węsiarach s. 138–151; Treła Krystian, Miśta-Jakubowska Ewelina A.: Archeologia lotnicza wysp Morza Bałtyckiego (Bornholm, Gotlandia i Wyspy Alandzkie) s. 152–165.

2519. **KOPCZYŃSKI** Mariusz: Niemiecki antysemityzm od utopii do „nauki”. U źródeł ksenofobii nowoczesnej. Warszawa–Radzymin 2018 von borowiecky 8° ss. 249, nlb. 1.

Lata 1781–1944.

2520. **KOPYŚ** Tadeusz: Historia Węgier 1526–1989. Kraków 2018 Avalon 8° ss. 643. (Historie do Poczytania).

2521. **KOPYŚ** Tadeusz: Polityka zagraniczna Węgier w latach 1867–1945. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 183, nlb. 1, tabl. 14, il., mapy.

2522. **KOWALIK** Paweł: Rozwój federalnego systemu finansów publicznych Stanów Zjednoczonych Ameryki do 1945 roku. Wyd. 2. Warszawa 2018 CeDeWu 8° ss. 173, nlb. 1, il.

Od 1776 r.
Wyd. 1. 2015.

2523. **KRZEMIEN** Magdalena: Cerámica ceremonial de los Ixiles. Análisis de las urnas funerarias, los depósitos y los incensarios de la colección del Museo de Arqueología en Nebaj, el Quiché, Guatemala. Cracovia 2018 Wydaw. UJ 4° ss. 171, nlb. 2, il., mapy + dysk optyczny (CD-ROM).

Dostępne także jako e-book.
Katalog zabytków z okresu od III w. do 1542 r.

2524. **KUBACZYK** Tadeusz, Piotrowski Sławomir, Żyła Marek: Mniejszości narodowe i etniczne w polityce bezpieczeństwa państw subregionu Europy Środkowej i Wschodniej. Państwa bałtyckie. Warszawa 2018 Wydaw. Akad. Sztuki Wojennej 8° ss. 220, il., mapy.

XIX–XXI w.

2525. **KWIATKIEWICZ** Piotr: Przemiany polityczne w Azerbejdżanie. Od republiki radzieckiej do współczesnego państwa. Poznań–[Chomęcice] 2018 FNCE Wydaw. 8° ss. 679, mapy, streszcz. ang., ros.

Lata 1828–2012.

2526. LENKIEWICZ Tomasz: Idee integracji i dezintegracji Europy w perspektywie historycznej. *Gdańskie Studia Międzynarodowe*. Vol. 15: 2017 nr 1/2 s. 68–79, streszcz. ang.

Od IV w.

2527. MACIEJEWSKI Tadeusz: Ustrój konstytucyjny wolnych miast (państw, terytoriów) Europy w latach 1806–1954. Studium prawnohistoryczno-porównawcze. Warszawa 2018 C. H. Beck 8° ss. XXXII, 369, streszcz. ang., niem. (Monografie Prawnicze).

Dostępne także jako e-book.

2528. MAĆKOWIAK-LEWANDOWICZ Katarzyna: Otyłość w ujęciu historycznym. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 1 s. 37–48, streszcz. ang.

Od prehistorii.

2529. MAŁEK Agnieszka: Polityka migracyjna Włoch w latach 1861–2011. Kraków 2017 Księg. Akademicka 8° ss. 208, nlb. 1.

2530. MARCIN Luter 1517–2017. Pod red. Krzysztofa Obremkiego. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 212, il.

Treść: Obremki Krzysztof: Wprowadzenie s. 9–16; Walukiewicz Michał: Kościół ewangelicki i jego konstytutywne wartości s. 17–39; Perszon Jan: Kościół katolicki i jego konstytutywne wartości s. 41–58; Małek Janusz: Toruńska „rozmowa braterska” 1645 roku: od nadziei do iluzji s. 59–74; Birecki Piotr: Rola portretów Marcina Lutera i Filipa Melanchtona w Prusach. [XVI–XX w.] s. 75–93; Mikołajewska Anna: Spór jako droga duchowej i politycznej emancypacji ludu w twórczości Christoph Hartnocha s. 95–112; Sojka Jerzy: Luter jako arcyheretyk i rewolucjonista – powrót XVI-wiecznej antyreformacyjnej polemiki w polskiej debacie w roku jubileuszu 500 lat reformacji s. 113–133; Szczukowski Ireneusz: Marcin Luter i reformacja w polskim dyskursie prawniczym. [Paweł Lisicki, Grzegorz Braun, 2017 r.] s. 135–157; Kołos Sylwia: „Godny najgłębszego i miłosiernego pożałowania” rozpustnik i rewolucjonista. O filmie „Luter i rewolucja protestancka” Grzegorza Brauna s. 159–173; Brunz Dariusz: Literatura zagraniczna i debaty jubileuszu 500-lecia reformacji s. 175–193; Obremki Krzysztof: Relatywizm sprzecznych ocen ekumenizmu. *Ecōne versus Rzym* s. 195–209.

2531. MARCZUK Karina Paulina: Doświadczenia Australii w zakresie migracji w latach 1901–2017. Cz. 1. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 1 s. 189–206, streszcz. ang.

Toż. Cz. 2. *Tamże* nr 2 s. 101–114, streszcz. ang.

2532. MAZUREK Sławomir: Rosyjscy myśliciele religijni wobec pokusy tradycjonalizmu. *Sensus Historiae*. Vol. 33: 2018 no 4 s. 197–213, streszcz. ang.

XVII – 1. poł. XX w.

2533. MELANOWICZ Mikołaj: Cywilizacja Japonii współczesnej. Wstęp do badań. Warszawa 2018 Japonica Polska Fund.

Japonistyczna 8° ss. 295, il. (Biblioteka Fundacji imienia Takashimy).

XIX–XXI w.

2534. MEYER Stanisław: Historia Okinawy. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 225, nlb. 2, il. (Ex Oriente).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Od VI w.

2535. MĘSKIE świąty w życiu kobiet. Literatura, historia, język. Pod red. Beaty Wałęciuk-Dejneki. Kraków 2017 Aureus 8° ss. 393, il., streszcz. ang. (Różne Odsłony Kobiecych Świątów).

Z treści: Adamiec Anna: „Dziucięńka (...) zgałbaniał jeszcze bardziej...”, czyli o Waławcie Jacuńskim i pedagogicznych rozterkach Elizy Orzeszkowej s. 11–22; Chyra-Rolicz Zofia: Kobiety w nowych zawodach. Od emancypantek do przodowniczek pracy s. 61–78; Wałęciuk-Dejneka Beata: Świąty Dostojewskich. Fiodor [1821–1881] i Anna [1846–1918] s. 95–104; Gawarecka Anna: Mieszczki i buntowniczk. „Męskie” postawy kobiet w czeskiej prozie psychologicznej okresu międzywojennego s. 117–133; Lis-Wielgosz Izabela: Tworzona przez mężczyzn – odtwarzana przez kobiety. Kultura i literatura starosberska s. 199–214; Montewka Paulina: Wszystko, co najważniejsze w moim życiu, wiąże się z Aleksandrem... Wizerunek męża we wspomnieniach Oli Watowej s. 235–244; Pešina Jan: Święta Ludmiła [860?–921] wśród mężczyzn s. 269–278; Pietrzak Jarosław: „Ni w czym się nie odrodziłeś / w jednym żywocie znać byli”. Relacje rodzeństwa i wpływ mężczyzny na życie kobiety na przykładzie kontaktów Jana Sobieskiego (Jana III) z Katarzyną z Sobieskich Radziwiłłową s. 279–307; Pogoda-Kołodziejak Adriana: Kobieta w „rolu mężczyzny”. Aufseherinnen z KL s. 309–318; Posturzyńska-Bosko Małgorzata: Tommaso di Benvenuto da Pizzano – wielki obecny w życiu Christine de Pizan. O relacji ojca i córki s. 319–328.

2536. MIĘDZY Wschodem a Zachodem, między Północą a Południem. Wybrane referaty z V Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Studencko-Doktoranckiej Konferencji Naukowej 30–31 maja 2016. Red. Agnieszka Lesiczka. Warszawa 2017 Campidoglio 8° ss. 284, il.

Z treści: Piech Magdalena: Kaszmir: początki narodu i ruchów nacjonalistycznych w kontekście kulturowym s. 87–92; Snopek Michał: Konflikt japońsko-japoński przed i po Fukushima s. 131–140; Greniewska Natalia: Tradycyjna biżuteria mongolska s. 157–170; Damek Marcin: Miejsca pamięci historycznej o powstaniu tajpingów w Chinach s. 171–182; Olech Marian: Na styku pisma, języka i archeologii. Odzworowania naczyń w grafii znaków wczesnego pisma chińskiego s. 205–212; Pawlina Agata: Dźwięki Zachodu na Wschodzie – westernizacja kultury muzycznej Turcji w XIX i XX wieku s. 259–267.

2537. MIĘDZY Wschodem a Zachodem, między Północą a Południem. [T.] 2. Red. nauk. Agnieszka Lesiczka. Warszawa 2018 Campidoglio 8° ss. 416, il.

Z treści: Szczepańska Anna: Dyplomatyczna zimna wojna. Sprawa Namibii na forum ONZ s. 43–55; Hałuszczak Szczepan: Traktat anglo-egipski z 1936 roku na tle stosunków bilateralnych Egiptu z Wielką Brytanią po I wojnie światowej s. 73–85; Damek Marcin: Ostatni tajpingowie. Ruch tajpingowski po zdobyciu Nankinu w 1864 roku i jego późniejsze losy s. 313–327.

2538. MIRONOWICZ Antoni: *Orthodox Church in Tsar Russia. Elpis*. T. 19: 2017 s. 21–27, streszcz. pol.

2539. MITKIEWICZ Leon: *Litwa i Polska. Stosunki wzajemne do roku 1939. Wstęp i oprac. nauk.* Waldemar Rezmer. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 170, mapy.

2540. MONARCHIA. *Idea, historia, perspektywy.* Red. Krzysztof Kofin, Mateusz Kofin. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Kofin 8° ss. 288, nlb. 4, streszcz. ang.

Dostępne także jako e-book.

Z treści: Kofin Krzysztof, Kofin Mateusz: Wprowadzenie s. 11–12; Grzebyk Tomasz: Duchowna czy świecka? Problem władzy królewskiej w odniesieniu do monarchii angielskiej doby średniowiecza s. 15–25; Śrama Marcin: Portret dobrego chrześcijańskiego króla w „*Idea de un principe político cristiano*” Diega de Saavedry Fajardo s. 27–38; Chłopecki Tomasz: Prawnicy Księstwa Warszawskiego Hugo Kollątaj i Stanisław Węgrzecki wobec monarchii – wybrane aspekty polityczno-prawne s. 39–51; Barłowski Dezydery: Co z królewskiego systemu wziąć winien nowoczesny Polak? Romana Dmowskiego spojrzenie na monarchię s. 53–66; Fiedoreczuk Jan: Od apologii demokracji do rehabilitacji monarchii – stosunek austriackiej szkoły ekonomii wobec idei demokracji na przykładzie wybranych przedstawicieli s. 67–106; Historia: Zaborowski Mariusz: Ocena osoby i panowania Jana III Sobieskiego s. 109–118; Niewiadomski Igor: Walki o Kolobrzeg w dobie wojny siedmioletniej na przykładzie 1761 roku. Przyczyny, przebieg, skutki. Rola monarchy Fryderyka Wielkiego w obronie i odbudowie twierdzy s. 119–141; Daneł Adam: Protektor wielu narodów: monarchia Franciszka Józefa w polskiej myśli politycznej i historycznej s. 143–160; Skup Jacek: Oblicza grzmiącego smoka. Procesy przemian ustrojowych w monarchii białoruskiej. [XX–XXI w.] s. 161–169; Szpotakowski Igor: Złota era w historii Chin – panowanie cesarza Taizonga z dynastii Tang s. 171–182; Mieczkowski Rafał: Rewolucja lutowa i abdykacja Mikołaja II we wspomnieniach jego współpracowników s. 183–200; Maćko Karolina: Konsekwencje upadku Imperium Rosyjskiego s. 201–223.

2541. NA DWÓCH kontynentach. Red. Agnieszka Lesiczka. Warszawa 2018 Campidoglio 8° ss. 121, nlb. 1, il.

Z treści: Byczkowski Jan: Męczennicy i wojownicy – język turecki w kontekście wojny, zamachu i puczu s. 15–43; Jaszewska Paulina: Sultanat kobiet – rola wpływowych sułtanek Imperium Osmańskiego na przełomie XVI i XVII wieku s. 45–49; Klimek Barbara: Spojrzenie z dwóch brzegów – dworce kolejowe Sirkeci i Hajdarpaşa w przestrzeni miejskiej Stambułu s. 51–63.

2542. NAPIERAŁA Piotr: *USA i Niemcy. Między liberalizmem a autorytaryzmem.* Kraków 2018 Wydaw. Libron – Filip Lohner 8° ss. 282, il.

Lata 1775–2014.

2543. NICIEJA Stanisław Sławomir: *Kresowa Atlantyda. Historia i mitologia miast kresowych.* T. 11: Pińsk, Dereszewicz, Mołódów, Porzecze, Perkowice, Międzyrzecz Korecki. Opole 2018 Wydaw. MS 8° ss. 303, il.

Toż. T. 12: Pińsk, Zbaraż, Podhorce, Olesko, Koropiec. Opole 2018 ss. 303, il.

T. 1. 2012.

2544. NOWAK Andrzej: *Metamorfozy Imperium Rosyjskiego 1721–1921.* Geopolityka, ody i narody. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 457, nlb. 2, il.

Dostępne także jako e-book.

2545. O MARCE. *Kontekst historyczny i kulturowy.* Red. Sławomir Kamosiński, Regina Pacanowska. Poznań 2018 Inst. Hist. UAM 8° ss. 284, il., streszcz. ang. (Publikacje Instytutu Historii UAM; 150).

Z treści: Pacanowska Regina, Kamosiński Sławomir: Wstęp s. 7–10; Pacanowska Regina, Kamosiński Sławomir: Produkt. Marka. Konsument. Uwagi wprowadzające s. 11–22; Trojecki Marcin: Marka i znaki towarowe w gospodarce centralnej planowanej na przykładzie wyrobów ZWCh „Stilon” w Gorzowie Wlkp. s. 25–38; Wilk Hubert: „Mogę się podobać, łatwo mnie polubić, przyjemnie prowadzić” – polska prasowa reklama motoryzacyjna na przykładzie tygodnika „Motor” (1952–1989) s. 39–50; Kędzierski Maciej: Pewex. Od sklepu państwowego z okresu PRL po współczesny sklep internetowy s. 51–62; Pacanowska Regina: Zaufanie do marki. Ewolucja marek kosmetycznych w XX wieku s. 63–78; Kamosiński Sławomir: Stracone i wykorzystane szanse. Polskie marki na wolnym rynku po 1989 roku s. 81–94; Zechanowski Przemysław: Marki uznane czy marki wschodzące? Strategie tworzenia i zarządzania markami w przedsiębiorstwach odzieżowych i obuwicznych notowanych na GPW w Warszawie s. 95–109; Dąbrowski Paweł: Pierwsza polska prywatna marka telewizyjna – Polsat s. 127–138; Kościelniak Karol: Husaria – polska marka czasów nowożytnych s. 153–162; Herman Kacper: Historia w grach bitewnych. Wybrane firmy i marki s. 163–169; Poniedziałek Marek: Markowe noże i szczyrki jako atrybuty męskości s. 171–183; Graban Marcin: Jakość i tradycja podstawą sukcesu. Początki znaków towarowych w Stanach Zjednoczonych Ameryki s. 199–216; Skarżyński Mirosław: Powstanie, rozwój i upadek marki Colt w Stanach Zjednoczonych s. 217–229; Kamprowski Rafał: Karabin, który zdobył Dziką Zachód. Marka Winchester M1873 s. 231–244; Czarnota Filip: Marlboro Man&Smoking bar – rzecz o słynnej kampanii reklamowej s. 245–255; Andrzejewski Przemysław: Marki w branży samochodowej na przełomie XX i XXI wieku (wybrane przykłady) s. 259–276; Gromadzka Oliwia: Historia Samsunga na tle gospodarczo-politycznej sytuacji Korei Południowej s. 277–284.

2546. O WOLNOŚĆ i sprawiedliwość. *Chrześcijańska Europa między wiarą i rewolucją.* Pod red. Urszuli Cierniak, Norberta Morawca, Alicji Bańczyk. Częstochowa 2018 Inst. Filologii Obcych Uniw. Humanist.-Przyrodniczego im. Jana Długosza; PTH. Oddz. 8° ss. 666, streszcz. ang., pol. (Człowiek, Wiara, Kultura; 4).

Z treści: Tronina Antoni: Między wiarą a rewolucją. Perspektywa biblijna s. 21–35; Ziłek-Wielomska Magdalena: Sprawiedliwość a natura człowieka w kontekście rewolucji nowożytnych s. 37–48; Daneł Adam: Nowe Chrześcijaństwo przeciw rewolucji: „reakcyjny” aspekt myśli „socjalistów utopijnych” s. 81–94; Furmanik Mateusz: Ponadczasowy charakter „etyki solidarności”. [Myśl Józefa Tischnera] s. 95–106; Janus Katarzyna: Zbawcza rewolucja. Chrześcijańska eschatologia w apokryfach i przekazach średniowiecza. Długie trwanie w polskiej kulturze s. 109–124; Kowalska Barbara: „Powieść o Róży” [Guillaume’a de Lorris i Jean’a de Meung] na tle przemian społecznych i obyczajowych XIII wieku s. 125–136; Chmielewska Katarzyna: Rewolucja w oczach przeciwników. Husyci i husytyzm w średniowiecznych śląskich kronikach kanoników regularnych

s. 137–149; Zajac Andrzej: „Novitas franciscana”. Dominanty franciszkańskie w kulturze społecznej XIII wieku s. 151–163; Łukarska Beata: Wizja zagrożenia porządku społecznego w polskich tekstach kaznodziejских z XVII i XVIII wieku s. 165–179; Łukasiewicz Marta: Buntari ili revolücionery? Pravoslavnoe duhovenstvo i obšestvennye volnenia načala XX veka v Rossii s. 193–203; Cierniak Urszula: Joann Wostorgov (1863–1918) i rosyjscy czarnoseńicy wobec socjalizmu i rewolucji s. 205–220; Wodzianowska Irena: Działalność społeczna duchowieństwa katolickiego w Sankt Petersburgu w dobie rewolucyjnych wstrząsów w Rosji (1905–1918) s. 221–233; Suchanek Lucjan: Dwie rewolucje i dwa światy. Czytając Aleksandra Sołżenicyna i innych s. 291–305; Morawiec Norbert: Sól i popiół. Michaił Tichomirow i „rewolucja” 1113 roku w Kijowie s. 331–342; Dzwonkowski Roman: Transformacja komunistycznej utopii – rewolucja kulturowa s. 343–351; Pastuszewski Stefan: Dwie rewolucje 1917 roku i ich następstwa w dziejach staroprawosławia s. 353–364; Kilar Agata: „Biesy” Fiodora Dostojewskiego – rewolucja jako niesprawiedliwość w imię sprawiedliwości s. 365–375; Woźniak Anna: Rewolucja, antybolszewizm i chrześcijaństwo w ujęciu Zinaidy Gippius s. 377–389; Zwoliński Andrzej: Miejsce Rosji w orędziu fatimskim s. 391–408; Makarowa Lubow: Čelovek mežu dvorj i politikoj: sakral’noe tvorčestvo Mariana Kolodzeā [1921–2009] s. 411–418; Cholewa-Purgał Anna: Clive Staples i Charles Williams o chrześcijaństwie i rewolucji s. 447–462; Raganiewicz Magdalena: „Chodź, idziemy za nasz naród” – teologiczno-egzystencjalna reakcja niemieckiej judeochrześcijańki Edyty Stein na hitlerowską zagładę Żydów w okresie drugiej wojny światowej s. 463–472; Ławski Jarosław: Pozytywista wobec rewolucji. Zygmunt Głogier i wydarzenia 1905 roku s. 473–485; Wielomski Adam: Ultramontanizm hiszpański w dobie Wiosny Ludów s. 489–501; Michalski Dawid: Fińska droga do niepodległości – rewolucja 1917–1918 s. 503–514; Bartyzel Jaciek: „Chwyciliśmy Kościół za gardło...”. Antychryścjanizm totalny rewolucji meksykańskiej s. 529–550; Janicka Anna: Ewolucja, rewolucja, Kościół. Dylematy myśli pozytywistycznej: „Przełęcz Tygodniowy” 1866–1876 s. 579–591; Kulczycka Dorota: Rewolucja kulturalna 1968 roku w Paryżu. Reperkusje w filmie „Marzyciele” (2003) Bernarda Bertolucciego s. 593–606; Woy-Woyciechowski Jerzy: Étičeskie elementy w „Kłátve Gippokrata”. Aktual’nost’ „kłátvy” v god pamāti Vladislava Began’skogo (1857–1917) s. 629–642.

2547. PARADOKSOLOGIA w starożytności i w średniowieczu. Pod red. Mirona Wolnego i Małgorzaty Chudzikowskiej-Wołoszyn. Olsztyn 2017 Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 207.

Treść: Wolny Miron, Chudzikowska-Wołoszyn Małgorzata: Paradoksologia w starożytności i średniowieczu. Wprowadzenie s. 7–16; Gryksa Edyta: „Mira et incredibilia” w rzymskich dziełach historiograficznych Florusa, Tacyty i Liwiusza s. 17–26; Wolny Miron: Krwawe prodigia w Italii i Rzymie (218–216 p.n.e.) – zwiastuny śmierci i klęski? s. 27–39; Chudzik Przemysław: Niezwykłe czynny niezwykłych meżów – anegdotyczne paradoksy i paradoksalne anegdoty w biografii antycznej s. 41–51; Ryś Anna: Aetyt – dzieje magicznych i medycznych właściwości kamienia s. 53–65; Wilczyński Marek: Prodigia i czynności magiczne w wybranych kronikach i dziełach autorów późnorzymskich V i VI wieku s. 67–86; Morta Krzysztof: Czy bazyliżek „rumpit saxa”? s. 87–105; Szostek Teresa: „Animal homileticum” s. 107–114; Chudzikowska-Wołoszyn Małgorzata: Encyklopedyczne „mirabilia aquarum” Rabana Maura (ok. 780–856). Egzemplifikacja na podstawie rozdziału „De piscibus” z VIII księgi „De universo” s. 115–131; Wilk-Woś Zofia: „Res prodigosae in polonorum regione” – o rzeczach osobliwych i cudownych w „Annales” Jana Długosza s. 133–145; Krawiec Adam: Mirabilia Slaviae? Niezwykłości Słowiańszczyzny w źródłach średniowiecznych s. 147–162; Zawadzki Robert K.:

Wątki anegdotyczne i osobiwe w astronomicznym traktacie Jana z Głogowa (1445–1507) s. 163–175; Gancewski Jan: Czy korporacja zakonu krzyżackiego w Prusach była suzerenem? Paradoks w działalności krzyżackiej czy „Signum temporis”? s. 177–191; Godlewicz-Adamiec Joanna: Monstra w literaturze i dekoracjach średniowiecznych katedr s. 193–207.

Rec.: Walkowski Andrzej: Horror starożytny i fantastyka średniowieczna. Rzeczy cudowne, dziwne, straszne. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 239–249, streszcz. ang.

2548. PAWŁOWSKA Aneta, Rubinkowska-Anioł Hanna: Źródła ikonograficzne do badań afrykanistycznych. Zarys problematyki. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 79–102, streszcz. ang.

2549. PAWŁOWSKI Konrad: Państwo Kosowa. Geneza, uwarunkowania, współczesność. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 759, il., mapy.

Lata 1912–2014.

2550. PECK Anna: Religia w amerykańskich wyborach prezydenckich. Wyd. 2. Warszawa 2018 CeDeWu 8° ss. 190, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Lata 1885–2012.

Wyd. 1. 2014.

2551. PŁONKA Borys: Węgrzy. Stosunki demograficzno-etniczne na przestrzeni wieków. Rzeszów 2018 Koraw 8° ss. 485, tabl. 20, mapy.

IX–XXI w.

2552. POLAND – Georgia. Society – culture – faith – history. Ed. by Aldona Maria Piwko. Tbilisi–Warszawa 2018 Inst. Dialogu Kultury i Religii Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 178, mapy, streszcz. pol.

Tyt. równol.: Polska – Gruzja. Społeczeństwo – kultura – wiara – historia.

Z treści: Piwko Aldona: Introduction s. 7–16; Piwko Aldona: Wstęp s. 17–27; Kakachishvili Zurab, Komadowski Dariusz: An outline of the history of Georgia and Georgian-Polish relations s. 29–36; Kluj Wojciech: The Georgian missionary spirit in light of the Encyclical „Slavorum Apostoli”. [Dot. encykliki Jana Pawła II] s. 37–51; Lupiński Józef: Rear Admiral Jerzy Tumaniszwili [1916–2010] – the „Polish” Georgian s. 53–64; Mojzyn Norbert: The Polish contribution to the cultural development of Georgia in the 19th and early 20th centuries s. 65–119; Piwko Aldona Maria: Society, religion, art – Islam in Georgia s. 121–145; Piwko Aldona Maria: Jewish community in Georgia s. 147–157.

2553. POLIT Jakub: Japońska polityka zagraniczna 1895–1945. Kraków 2015.

Rec.: Piegżik Michał A., *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 382–390.

2554. POLÍTICA y religión en América Latina. Coordinadoras y editoras Katarzyna Krzywicka, Renata Siuda-Ambroziak. Lublin 2017 Editorial de la Universidad Maria Curie-Skłodowska 8° ss. 316, nlb. 1, streszcz. ang.

(Estudios Iberoamericanos de la UMCS. *Studia Iberoamerykańskie UMCS*; vol. 5).

Dostępne także w formie elektronicznej.

Z treści: Jagłowski Mieczysław: Los esclavos del Imperio de Cristo en la visión de futuro del padre António Vieira (1608–1897) s. 241–257; Fuente Pablo de la: La Iglesia hispanoamericana a partir de la visión de Antonio de Ulloa y Jorge Juan s. 259–269; Bojarska Paulina: El candombe uruguayo en las encrucijadas de la historia. Cuando lo religioso se vuelve político s. 271–288; Soñta-Jaroszewicz Teresa: Religión y política en la vida y en los textos de Casimiro Eiger [1909–1987], un polaco de origen judío, crítico de arte colombiano s. 289–312.

2555. POLONIA, Italia, Mediterraneo. *Studia ofiarowane pani profesor Danucie Quirini-Popławskiej*. Pod red. Łukasza Burkiewicza, Rafała Hryszko, Wojciecha Mruka, Piotra Wróbla. Kraków 2018 Tow. Wydawnicze „Historia Iagellonica” 8° ss. 546, tabl. 25, il., mapy, streszcz. ang., pol.

Z treści: Samsonowicz Henryk: Sarmaci – w poszukiwaniu starożytnego rodowodu s. 33–38; Małyż Bohdan: Pierwszy znany z imienia polski pielgrzym do Santiago de Compostela (1371). Podróż Henryka VII z Bliżną po Europie Zachodniej na tle powiązań międzynarodowych Piastów legnicko-brzeskich s. 39–55; Iwańczak Wojciech: Jerzy z Podiebradów a Polska w optyce Jana Długosza s. 57–68; Baczkowski Krzysztof: Maciej Korwin i Kazimierz Jagiellończyk w obliczu osmańskiego niebezpieczeństwa w drugiej połowie XV wieku s. 69–81; Platania Gaetano: La Polonia nella guida postale di Giuseppe Miselli detto il „Burattino” s. 83–93; Cieślak Stanisław: *Studia jezuitów z prowincji weneckiej Towarzystwa Jezusowego w Krakowie (1881–1894)* s. 95–110; Kalinowska Ambrozja Jadwiga: *Kontrewolucyjny sztandar wykonany przez siostry benedyktyнки misjonarki w Kwidzynie* s. 111–125; Stabryła Stanisław: *Historia rzymska w traktacie „Contra Symmachum” Prudencajusza* s. 129–137; Dopierała Kazimierz: *Antypapież w historii Kościoła rzymskokatolickiego* s. 139–165; Skubiszewski Piotr: *Transformacje obrazu Maiestas Domini. Przykład San Biagio* s. 167–210; Darowski Roman: *Polacy – profesorowie filozofii w Kolegium Rzymskim i na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie* s. 229–242; Zająk Grażyna: *Rzym we „Wspomnieniach z podróży” Šerafeddina Mağmumiego* s. 243–254; Czamecki Piotr: *Dekonstrukcjonistyczne interpretacje genezy kataryzmu a relacje „Tractatus de Hereticis”* s. 257–269; Dąbrowska Małgorzata: *The Image of a Trapezuntine Empress in the 14th Century According to Panaretos* s. 271–280; Quirini-Popławski Rafał: *Simisso. Historia, lokalizacja i wygląd gnieńskiego placówki w Poncie* s. 281–296; Burkiewicz Łukasz: *Cypryjska wyprawa marszałka Bouicaut (1403)* s. 297–311; Mruk Wojciech: *Szykanowana mniejszość czy poważana społeczność? Sytuacja wspólnoty franciszkańskiej w Ziemi Świętej w relacji weneckiego minority Franciszka Suriano* s. 313–330; Pentek Zdzisław: *Fragmenty z „Kitā al-fawā'id fi usūl 'ilm al-bahr wa „lqawā'id” z 1490 roku Aḥ Ibn Māğida o Morzu Śródziemnym, Bizancjum i Krainie Słowian* s. 331–338; Hryszko Rafał: *Władza i słodycze w czarnomorskich koloniach Republiki Genueskiej w późnym średniowieczu (w świetle akt skarbowych „Massarii” Kaffy)* s. 339–357; Wróbel Piotr: *„Sunt foeminae natura temperandis animi affectibus impotentes”. Kobieta w wybranych dubrownickich źródłach narracyjnych z XV i początku XVI w.* s. 359–373; Cetnarowicz Antoni: *Parlamentarna działalność Stefana Mitrova Ljubisy na forum Rady Państwa w Wiedniu* s. 375–386; Arık Sabire: *Z dziejów Prasy Osmańskiej. Polski Emigrant Lehli Hajreddin Bej*. [Karol Karski (1833–1914)] s. 387–401; Patek Artur: *Polacy w Tel Awiwie po 1948 roku (po utworzeniu Izraela)* s. 403–413; Bojko Krzysztof: *Święte miejsca judaizmu i chrześcijaństwa w Jordanii. Historia powstania i dzień dzisiejszy*

s. 415–433; Varia: Hauziński Jerzy: *Od skrytobójców do filantropów. Ismailici-nizaryci (asasyni) i nizarycka wspólnota chodża* s. 453–464; Waško Anna: *Wikiński wschód („austr veg”)* i jego rozpad w świetle średniowiecznych źródeł skandynawskich. *Zarys problemu* s. 465–477; Strzelczyk Jerzy: *Mystyczka i peregrynka: Margery Kempe [ok. 1373–ok. 1439]* s. 491–504; Kijas Artur: *Tomasz Zan o historii, kulturze i obyczajach Kazachów* s. 519–527; Bremer Józef: *Johna Bunyana „Wędrownka pielgrzyma” jako alegoria życia chrześcijańskiego* s. 529–544.

2556. POPLAWSKI Błażej, Smoleń Rafał: *„Muzeum Afryki” jako przestrzeń legitymizacji władzy (post)kolonialnej. Sensus Historiae*. Vol. 30: 2018 no 1 s. 189–201, streszcz. ang.

Muzealnictwo w Afryce w l. ćwierćwieczu XX w. oraz w l. 60.–80.

2557. PRZEDHITLEROWSKIE korzenie nazizmu, czyli Dusza niemiecka w świetle filozofii i religioznawstwa. Red. Bogumił Grott, Olgierd Grott. Warszawa–Radzymin 2018 von borowiecky 8° ss. 206, streszcz. ang.

Treść: Grott Bogumił, Grott Olgierd: *Wprowadzenie* s. 11–29; Suchodolski Bogdan: *Dusza niemiecka w świetle filozofii* s. 31–71; Halban Leon: *Mystyczne podstawy narodowego socjalizmu* s. 73–119; Halban Leon: *Religia starogermańska i jej aktualne znaczenie w Niemczech* s. 121–189.

2558. [PYŻ Simeon] Pyż Simeon: *Korotka istoriā Karpatskoj Rusi*. [B.m.] 2018 [b.w.] 16° ss. 53.

Repr., oryg.: New York 1938.

Lata 863–1938.

2559. RACZYŃSKI Rafał: *Zarys dziejów kontaktów polsko-islandzkich*. Gdańsk 2018 Stow. Nauk. Inst. Badań nad Polityką Europejską 8° ss. 235, il.

Lata 1613–2016.

2560. RATKE-MAJEWSKA Anna: *Stosunki bilateralne Polski z państwami andyjskimi 1918–2018*. Poznań 2018 FNCE Wydaw. 8° ss. 454, nlb. 1.

2561. REWOLUCJA w myśli i praktyce politycznej. Red. nauk. Stanisław Bieleń. Warszawa 2018 Oficyna Wydaw. Aspra-JR 8° ss. 340, nlb. 1. Wydż. Nauk Polít. i Studiów Międzynar. Uniw. Warszawskiego, Międzyinstytutowa Pracownia Badań nad Rosją i Państwami Poradzieckimi.

Treść: Koseski Adam: *Pamięć historyczna o rosyjskiej rewolucji 1917 roku* s. 13–21; Grudka Piotr, Kendziorek Piotr: *Rewolucja bolszewików i „komunizm rad”*: między konsekracją a demonizacją leninizmu s. 23–61; Nowak Leszek: *Wizje przemiany antropologicznej w rewolucji rosyjskiej* s. 63–87; Diec Joachim: *Fatum rewolucji i nieprzewidywalność w rozwoju państwowości rosyjskiej* s. 89–103; Świder Konrad: *Potencjał modernizacyjny rewolucji bolszewickiej* s. 105–120; Jach Anna: *Rewolucja jako metoda zmiany systemowej w Rosji* s. 121–158; Bosiacki Adam: *Ustrojowe i prawne dziedzictwo rosyjskiej rewolucji* s. 161–175; Popiuk-Rysińska Irena: *Wpływ rewolucji „robotniczych” na kształtowanie się i funkcjonowanie*

organizacji międzynarodowych s. 177–194; Curanović Alicja: (Anty)rewolucyjny rys rosyjskiego mesjanizmu s. 195–212; Kosiarski Jacek: Kajzer i bolszewicy: niemiecka wersja eksportu rewolucji w czasie I wojny światowej s. 213–244; Wielomski Adam: Rewolucja faszystowska we Włoszech: między prawicą a lewicą s. 245–275; Ignatowicz Krzysztof: Instrumentalizacja i mitologizacja wizerunków rewolucji. [Rewolucja francuska 1789 r. i rewolucja październikowa 1917 r.] s. 277–290; Wierzbicki Andrzej: Antykolonialne i narodowowyzwoleńcze refleksy bolszewickiego internacjonalizmu s. 291–309; Bieleń Stanisław: Międzynarodowe implikacje rewolucji s. 311–326.

2562. RYBARCZYK Marek: Skandale angielskich dworów. Prywatne życie arystokracji. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 301, tabl. 16, il.

XVII–XXI w.

2563. SKARŻYŃSKI Mirosław: Logistyka amerykańska w wojnach światowych 1914–1945. Kalisz 2018 Wydaw. PWSZ im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego 8° ss. 192, il. (Monografie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu; nr 14).

2564. SPAIN – India – Russia. Centres, Borderlands, and Peripheries of Civilisations. Anniversary Book Dedicated to Professor Jan Kieniewicz on His 80th Birthday. Ed. Jan Stanisław Ciechanowski, Cristina González Caizán. Warsaw 2018 Sub Lupa; Faculty of „Artes Liberales” of the Univ. of Warsaw 8° ss. 657, il.

Z treści: Axer Jerzy, Sucharski Robert A.: Professori Ioanni Kieniewicz octogenario oblatum s. 11–14; Adamczyk Arkadiusz: Le „rimmland” européen contemporain. Remarques liminaires sur la situation géopolitique de la Pologne et l’Espagne au tournant des XXe et XXIe siècles s. 85–103; Bartyzel Jacek: Tres encarnaciones de Donoso Cortés [1809–1853]: constitucionalista – decisionista – provincialista s. 125–134; Borejsza Jerzy W.: Mes Espagnols (extrait du volume des mémoires „Ostaniec”) s. 135–140; Ciechanowski Jan Stanisław: El reconocimiento por España del Gobierno de la República de Polonia en el exilio durante los años 1945–1968. Historia de un mito s. 171–195; González Caizán Cristina: „Los polacos” en España. Reflexiones sobre el porque este calificativo es aplicado a los catalanes s. 207–215; Kornat Marek: „Guerre de religion” in Europe. Józef Beck’s Perspective on the Consequences of the Spanish Civil War for Poland s. 217–227; Kubiacyk Filip: Emperor Charles V and the Lutheran Reformation: an Attempt at Revision s. 229–245; Marciniak Katarzyna: Et in Arcadia Ferdinand: The Mythical Victory of an Extraordinary Bull s. 247–262; Santirso Manuel: Ecos en España de la anexión austriaca de Cracovia (1846–1847) s. 263–271; Taracha Cezary: De los Tatras hasta más allá de los Pireneos. Gabriela Makowiecka en Zakopane s. 273–282; Urjasz-Raczko Matylda: Centros y periferias de la Monarquía Hispánica a finales del siglo XVI. Mikołaj Sękowski, un diplomático polaco en Nápoles y Madrid s. 283–292; Gra-la Hieronim: „God Save Tsar Władysław”. Polish King as the Successor of Muscovite Rurikids s. 333–347; Kryvosheia Igor: The Polish Noble Family of Potocki in the Imperial System of Russia: Incorporation, Integration, Adaptation s. 349–360; Rotfeld Adam Daniel: Russia’s Drift: From the Centre to Periphery s. 361–384; Axer Jerzy: An Early Case of an Engaged Nobel Prize Winner and Public Intellectual: Henryk Sienkiewicz s. 401–412; Borowska Małgorzata: A Greek at the Lusignan Court: Leontios

Makhairas and His Cyprus s. 413–425; Chmiel Piotr: When Myths Keep Power: Trans-Imperial Subjects in the Hinge of Europe. On Certain Aspects of the Recent Historiography of the Early Modern Venice s. 427–435; Górzynski Sławomir: From Kraków to Venice. [Podróże Antonio Possevino (1533–1611)] s. 461–468; Kordos Przemysław: „Civilization” Video Game Series – Playing with National Stereotypes s. 487–493; Kula Marcin: Symbolic Places. A Historical-Sociological Essay on How They Are Perceived s. 495–503; Rutkowski Krzysztof: La poésie en mouvement. Le grand voyage d’Adam Mickiewicz s. 555–567; Samsonowicz Henryk: The Country of Poles Lies in Distant Corners of the World. Trade Routes as a Determinant of Space s. 569–588; Sucharski Robert A.: Jan Potocki and Other Travellers to the Caucasus or Remarks on the Need to Study Local Cultures and Languages s. 589–595; Stujeka Jolanta: Multilevel Identity in the Balkans. Rafał Moshe Kamhi [1870–1970] – Jewish, Macedonian, Bulgarian? s. 597–606; Wielecki Kamil Maria: Central and Eastern Europe – In-Between or by Itself? s. 607–621; Zdrada Jerzy: The Crimean War as a Criterion of Political Attitudes in the Russian Partition s. 647–657.

2565. SPARTACUS. History and tradition. Ed. by Dariusz Słapek. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 292, il., streszcz. ang., pol.

Materiały konferencji naukowej, Lublin, 5–6 VI 2017 r.

Z treści: Introduction: Słapek Dariusz: „Spartacus Lublinensis...”. International Conference „Spartacus – History and Tradition”, Lublin (Poland) 5–6th June 2017 s. 9–12; Madejski Paweł: „Turpissimum bellum servile”: Problem of the Roman „Classification” of Wars s. 37–45; Pierzak Damian: Spartacus as a Point of Reference in Cicero’s Orations s. 47–62; Faszczka Michał N.: The Social Perception of the Spartacus Revolt and the Decimation of Crassus’ Soldiers in 71 BC s. 85–98; Słapek Dariusz: „Metus Spartacius”? A Gladiatorial Episode at the Beginning of the 2nd Civil War in Rome (January, 49 BC) s. 101–112; Appel Hanna: The Struggle Against Spartacus as an Election Campaign Strategy s. 113–124; Wilczyński Marek: „Die Ausgeschlossenen” im römischen Gallien und Hispanien im 5. Jahrhundert – „bagaudae, bcaudae” s. 125–134; Bejda Wojciech: Spartacus „atyches”. Why Spartacus Did Not Become Popular in Early Mass Culture (1880s–1930s) s. 137–151; Kowalski Henryk: Professor Roman Kamienik [1920–1991] – A Scholar of the History of Spartacus s. 171–181; Pawlak Małgorzata: Spartacus – Evolution of the Hero in the Polish 20th Century School Education s. 183–191; Part 2. Tradition – Vitality in culture and art: Królczyk Krzysztof: Spartacus Posnaniensis s. 195–205; Twarowska-Antczak Emilia: Between History, Ideology and Folklore. A Ballet Rendition of the Fate of the Thracian Gladiator (Aram Khachaturian, „Spartacus”) s. 207–220; Antczak Krzysztof: Aestheticisation of Violence. The Cultural Context of the Cinematic Version of the Spartacus History s. 221–238.

2566. STĘPLEWSKI Bogumił: Potęga militarna państwa i jej ekonomiczne aspekty. Warszawa 2018 Difin 8° ss. 174, nlb. 1, il. (Bezpieczeństwo).

Lata 3750 p.n.e. – 2018.

2567. SWOI i obcy w świecie starożytnym. Red. Stanisław Chmielowski, Roman Deikler, Krystian Jabłoński, Izabela Nowak. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. Contact/ABC 8° ss. VI, nlb. 2, 166, il., mapy.

Materiały z konferencji, Poznań, 14–15 XII 2017 r.

Treść: Słowo wstępne s. VII; Brodzki Tomasz: Nomadzi bliskowschodni w okresie Cesarstwa Rzymskiego w przekazach źródłowych s. 1–20; Garbacz Agnieszka: Kłopotliwa koegzystencja.

Znaczenie Heroda Wielkiego w kontaktach między Żydami a Rzymianami w świetle materiału archeologicznego s. 21–49; Jabłoński Krystian: Zderzenie światów – Hiszpanie w oczach Indian w czasach konkwisty s. 51–68; Jędrzejczak Andrzej: Obcy element w obozie Izraela w Czeroksięgu. Charakterystyka wybranych postaci s. 69–84; Lewandowska Magdalena: Spotkanie kultur – Indianie Pueblo w obliczu migracji apaczkańskiej. [XV–XVI w.] s. 85–97; Liwerska Aneta: Obraz cudzoziemców w „Świętych mowach” Eliusza Arystydesa s. 99–107; Matuszewska Wioletta: Zażegnane trudne sąsiedztwo – traktat pokojowy Ramzesa II z królem Hetytów Hattusilim III s. 109–119; Nowak Izabela: Pozdrowienia w starobabilońskich listach „anābija” (do mojego ojca) s. 121–130; Puliński Bartosz: Kiedy sąsiad staje się trollem, czyli stałe motywy w mitologizacji obrazu obcego s. 131–139; Stupianek Anna: Rola Kanionu Chaco w kontaktach międzykulturowych: materialne i ideologiczne przykłady kontaktów kultury Pueblo z terenami Mezoameryki na przestrzeni wieków. [Od ok. 700 r. p.n.e. do ok. 1600 r.] s. 141–153; Turowski Artur: „Politai” wobec „apolidēs”, czyli czy przyjmowanie obcych się oplaca? s. 155–166.

2568. SZELAĞOWSKA Grażyna: O zwycięstwie kultury nad polityką. Jak odwieczni wrogowie stworzyli suwerenne państwa i współczesną wspólnotę nordycką. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 517–527.

Relacje państw skandynawskich (gł. duńsko-szwedzko-norweskie) od średniowiecza.

2569. ŚWIĘTY Tryfon w kulturze Słowian. Pod red. Rafała Dymczyka. Poznań 2017 Pracownia Humanist. Studiów Interdyscyplinarnych. UAM 8° ss. 218, nlb. 1, il., mapy.

Z treści: Dymczyk Rafał: Ikoniczne wizerunki św. Tryfona w kontekście kultu i tradycji kulturowych s. 11–52; Terminińska Kamilla: Imię „Tryfon” – etymologia z hebrajszczyzny biblijnej s. 127–152; Borowiak Patryk: „Tryfon” w bułgarskim i macedońskim systemie antropoimicznym s. 153–169; Sieradzki Andrzej: Nazwa osobowa „Tryfon” (i formy pochodne) w antropoimii na ziemiach polskich (od XV do końca XX wieku) s. 171–186.

2570. TEATR warty przypomnienia. Red. Witold Wołowski, Jarosław Cymerman; tł. z jęz. fr. Witold Wołowski. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 202, il.

Z treści: Cymerman Jarosław, Wołowski Witold: Wstęp s. 7–9; Kuligowska-Korzeniewska Anna: „Wielkanoc” Stefana Otwinowskiego – pierwsza powojenna sztuka o dwu powstaniach (1943, 1944) s. 13–33; Udalska Eleonora: Sztuki Jerzego Szaniawskiego w teatrze polskim: od sukcesów po eliminację i zapomnienie s. 35–43; Kłys Tomasz: Wykłady z psychoanalizy w kinie i teatrze 20-lecia międzywojennego: „kulturfilm” UFA „Tajemnice duszy” i „komedia naukowa” Antoniego Cwojdziańskiego „Freuda teoria snów” s. 45–60; Gac Dominik: Ofiara na scenie, ofiara przed mikrofonem – rzecz o ideach i twórczości Andrzeja Rybickiego s. 61–73; Wołowski Witold: „Bój bezkrwawy” (1908) ks. Bronisława Markiewicza s. 75–90; Sibińska Maria: „Jeppe ze wzgórza” (1722) Ludwiga Holberga: między oświeceniową farsą a przypowieścią o ludzkim losie s. 93–105; Drozdowska Karolina: Kontrast, obcość, eksperyment – geneza i recepcja sztuki „Fugleelskerne” („Ornitofile”) Jensa Bjørneboe w świetle współpracy autora z Eugeniem Barbą s. 107–119; Lubowicka Agata: Teatr rdzenny czy narodowy? Grenlandzkie tradycje teatralne w perspektywie historycznej s. 121–131; Hasiuk Magdalena: Z Carpignano do Ornety. „Wymiana naturalna” w Odin Teatret. [Od 1974 r.] s. 133–140; Polska – Francja: Sawecka Halina: Wokół dramaturgii Gabriela Marcela – teorie

i praktyki teatralne ([Henri] Gouhier, [Reinhold] Schneider, [Hans Urs von] Balthasar, [Karol] Wojtyła) s. 143–156; Kencki Patryk: Franciszka Bohomolca „Dziedzic chytry” jako adaptacja molierowskiej komedii „Monsieur de Pourceaugnac” s. 157–164; Juźwik Magdalena: Libreto baletowe i postać Theophile’a Gautiera. „Giselle” – „Odnieśliśmy znakomity sukces...” s. 165–176; Kaczmarek Tomasz: Szkolowanie władzy, czyli francuski teatr kontestacji społecznej na przełomie XIX i XX wieku s. 177–188.

2571. TILLES Daniel: Echa uprzedzeń: historyczne zbieżności w brytyjskiej postawie wobec żydowskich i muzułmańskich uchodźców. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 1 s. 261–275, streszcz. ang.

XVII–XX w.

2572. TOWAREK Piotr: Ofertorium mszalne dawniej i dziś. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 207–226, streszcz. ang., niem.

I–XXI w.

2573. TRUCIZNY, trucicielki i truciele. Medyczne i kulturowe aspekty trucicia na przestrzeni dziejów. Red. Walentyna Korpalska, Wojciech Ślusarczyk, Roksana Wilczyńska. Bydgoszcz 2017 Dział Wydawnictw Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera 8° ss. 252, il.

Z treści: Korpalska Walentyna, Ślusarczyk Wojciech, Wilczyńska Roksana: Wstęp s. 7–10; Zemelka Adam: Trucizny i odtrutki w antycznej Helladzie – mitologia, literatura, historia s. 11–24; Dreikopel Tomasz: „Modus operandi” trucicieli w „Rocznikach” Tacyta oraz „Żywotach cesarów” Swetoniusza s. 25–32; Białowąs Justyna Ewa: Trucizna i truciele w rodzimych Piastów s. 33–47; Wesołowski Artur, Sawicka Ewa: Królowe trucicielki. Trucizna w służbie kobiet na dworach królewskich Europy s. 49–62; Modrzyński Paweł Mateusz: Otrucie w prawodawstwie miast polskich i pruskich doby późnego średniowiecza i odrodzenia na tle ogólnoeuropejskim. Szkic historyczno-prawny s. 63–71; Łazarz Radosław: Niebezpieczny błąd metodologiczny. Symboliczna interpretacja trucizny w pismach Michała Sędziwoja s. 73–80; Dzienisiewicz Daniel, Graliński Filip, Wierchoń Piotr: Sledztwo lingwochronologiczno-fotodokumentacyjne: o truciu w polskim piśmiennictwie XIX i XX wieku s. 81–95; Babis Dominik: Historia arseniku – od mordercy do uzdrowiciela s. 97–108; Woźniak Arkadiusz, Sawicka Ewa: Włosy jako materiał badawczy w badaniach toksykologicznych „post factum” i „post mortem” s. 131–139; Szydelko Martyna, Sawicka Ewa: Agatha Christie – ekspertka od trucizn s. 189–197.

Rec.: Kowalewska Danuta, *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 185–192.

2574. WIERZBICKI Andrzej: „Rosja dla Rosjan”. Nacjonalizm rosyjski i etnopolityka. „Russia for Russian”. Russian nationalism and ethnopolitics. „Rossiä dlä russkikh”. Ruskijskij nacjonalizm i etnopolitika. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 473, il., streszcz. ang., ros. Uniw. Warszawski. Wydz. Nauk Polit. i Studiów Międzynar. Inst. Nauk Polit. Zakł. Badań Wschodnich. (Etnopolityka, Historia i Współczesność).

Lata 1897–2013.

2575. WIECKOWSKI Wiesław, Wołoszyn Janusz Ż.: Archeologia koki. *Przegląd*

Historyczny. T. 108: 2017 z. 2 s. 187–204, streszcz. ang.

Od prehistorii do XIX w., gł. w kulturach prekolumbijskich Ameryki.

2576. WIRPSZA Aleksander: Tożsamość Międzymorza – Zachód. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 3: 2018 s. 179–216, streszcz. ang.

XIX–XX w.

2577. WOSK i złoto. Studia etiopistyczne. Pod red. Marcina Krawczuka. Warszawa 2018 Dom Wydawniczy Elipsa 8° ss. 142, il., mapa. (Języki i Kultury Afryki. Languages and Cultures of Africa; t. 6).

Z treści: Krawczuk Marcin: Etiopia – różnorodność i wzajemne oddziaływanie w czasie i przestrzeni s. 9–26; Augustyniak Zuzanna: Małżeństwa polityczne w XIX-wiecznej Etiopii: Mənilək i Bařana s. 27–40; Sopyło-Firrisa Joanna: Gəbər – tradycyjna uczta królewska w Cesarstwie Etiopii s. 41–58; Turkowska Kinga: Obchody Srebrnego Jubileuszu koronacji cesarza Haylä Šallase I s. 59–78; Pocięwski Jakub: Rola społeczna azmari – tradycyjnych pieśniarzy etiopskich s. 79–88; Rutkowska Martyna: Historia muzyki popularnej w Etiopii s. 89–97.

2578. WSPÓŁCZESNY i dawny obraz rodziny w literaturze, kulturze i sztuce. Pod red. Leonardy Mariak. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 178, il., streszcz. ang. Uniw. Szczeciński.

Z treści: Mariak Leonarda: Przedmowa s. 5; Czaska Tatiana: Rodzime tajemnice Żeromskich w świetle wspomnień córki pisarza. [Monika Żeromska] s. 7–18; Kędzia-Klebeko Beata: Rodzina i „Kłębowski żmij” w twórczości François Mauriac. Ujęcie socjokrytyczne s. 29–44; Kricka Anna: Obraz rodziny średniowiecznej we francuskiej powieści Jeana Renarta pt. „Escoufle” s. 45–63; Krzysztofik Małgorzata: Małżeństwo i rodzina w staropolskim poradniku moralno-religijnym pt. „Tobiasz pobożny i gospodarz dozorny” (1647) s. 65–78; Kuligowska-Korzeniewska Anna: „A gdzie to nasz dom?” – kryzys tradycyjnej rodziny żydowskiej („Czasy Mesjasza” Szaloma Asza, 1906) s. 79–90; Ochendowska-Grzelak Barbara: Przedstawienia rodziny w malarstwie impresjonistycznym. Wizja mężczyzn i kobiet. Rekonasans s. 91–110; Pająkowska-Bouallegui Anna: Obraz rodziny Juliana Apostaty w świetle pism własnych cesarza s. 111–130; Skuza Beata: Relacje rodzinne w powieści i dramacie francuskim s. 131–149; Tierling-Śledź Ewa: Od starożytnego kantorka do „Bibliografii Polskiej”. Uwagi o kronice rodzinnej Estreicherów s. 151–165; Węgrowska Katarzyna: Macierzyństwo profesor Ewy Rzetelskiej-Feleszko (Kamińskiej) utrwalone w „Życiu we wspomnieniach” s. 167–178.

2579. Z DZIEJÓW ziem pruskich w XV–XVIII wieku. Państwo, społeczeństwo, kultura. Zbiór studiów ofiarowany profesorowi Januszowi Małkowi w osiemdziesiątą rocznicę urodzin. Pod red. Dariusza Makiły i Grzegorza Mrowińskiego. Działdowo 2018 Urząd M. 8° ss. 167, il.

Treść: Cz. 1: Profesor Janusz Małek odebrał honorowe obywatelstwo miasta Działdowa. [24 V 2017 r.] s. 7; Makiła Dariusz: [Laudacja Janusza Małka] s. 9–12; Cz. 2: Makiła Dariusz: Wprowadzenie s. 23–24; Białuński Grzegorz: Pierwsza lokacja

miasta w Elku w 1435 roku s. 25–31; Gancewski Jan: Wizytacje kompleksów zamkowych i dóbr krzyżackich od początku XVI w. – cele, realizacja, skuteczność s. 33–42; Makiła Dariusz: Dualizm władzy w Prusach Książęcych w XVI–XVII w. Uwagi prawnoustrojowe dotyczące modelu państwa stanowego s. 43–52; Milewska-Kozłowska Joanna: „Sola scriptura” w królewskich pismach ulotnych s. 53–62; Achremczyk Stanisław: Sukcesja Guldensternów s. 63–79; Kamiński Andrzej: Plany Jana III Sobieskiego dotyczące zdobycia Prus Książęcych w oparciu o współdziałanie ze Szwecją z lat 1677–1678 s. 81–90; Bogdan Danuta: Między Prusami Królewskimi i Warmią a Królestwem Prus – hr. Albrecht Zygmunt von Seegut (Zeigut) Stanisławski herbu Sulima (1688–1768), generalny poczmistrz Prus Królewskich i jego dyspozycja ostatniej woli. [Zawiera też testament] s. 91–120; Wijaczka Jacek: Kaci kontra medycy. Kaci a praktyki lekarskie w Prusach brandenburskich w XVIII wieku s. 121–135; Zygnier Leszek: Między Prusami a Mazowszem. Fundacje kościelne biskupa Seweryna Szucki na terenie diecezji płockiej s. 137–146; Arnold Udo: Die Historische Kommission für Ost- und Westpreussische Landesforschung 1970–1995 s. 147–165.

2580. ZACHARIAS Michał Jerzy: Jak państwa upadają i jak na nowo powstają? *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 539–553.

2581. ZNAMIEROWSKA-RAKK Elżbieta: Idea narodowa w konfrontacji z zamysłami wspólnotowymi. Przykład Jugosławii. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 555–567.

Od XIX w.

2582. ZUZIĄK Władysław: Nurty etyki od starożytności do nowoczesności. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum 8° ss. 455, nlb. 1.

2583. ZYCHOWICZ Piotr: Sowieci. Wyd. 1, (dodr.). Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 488, nlb. 32, il. (Opowieści Niepoprawne Politycznie; 2).

Toż. Wyd. 3. Poznań 2018.

Lata 1917–1991.

Wyd. 1. 2016.

2584. ŻELICHOWSKI Ryszard: Flandria. Warszawa 2018 ISP PAN; Ośr. Wydawniczo-Poligraficzny „SIM” 8° ss. 699, il., streszcz. ang. (Europa w Skali Mikro).

IV–XXI w.

2585. ŻUCHOWSKA Marta, Sarek Katarzyna: Da Qin i Fulin. Obraz Zachodu w źródłach chińskich z I tysiąclecia n.e. Warszawa 2018 Wydaw. Akad. Dialog 8° ss. 406, il., mapy.

2586. ŻYCIE codzienne w starożytności i średniowieczu. Doniesienia naukowe. Red. Paulina Szymczyk, Monika Maciąg. Lublin 2018 Fund. na Rzecz Promocji Nauki i Rozwoju Tygiel 8° ss. 113.

Treść: Pajewski Marek: Biblioteka Aleksandryjska s. 7–25; Budzeń Anna: Hippokrates i medycyna hippokratejska – kilka uwag o sztuce lekarskiej w starożytnej Grecji s. 26–34;

Chodorowski Łukasz: Poglądy myślicieli greckich na temat statusu embrionu ludzkiego s. 35–54; Chodorowski Łukasz: Poglądy myślicieli średniowiecznych na temat embrionu ludzkiego s. 55–65; Chodorowski Łukasz: Przerwanie ciąży w średniowiecznym prawie świeckim s. 66–74; Ściężor Anna:

Duchowni na polowaniach w średniowiecznej Europie Zachodniej s. 75–88; Sadowski Piotr: Zakaz noszenia spodni – wokół konstytucji CTh. 14,10,2 i CTh. 14,10,3. [Codex Theodosianus] s. 89–100; Jegorow Adam: Paweł Diakon i doświadczenie wygnania w poezji karolińskiej s. 101–112.

3. BIOGRAFIE

a) Ogólne

2587. KUCZYŃSKI Krzysztof A[ntoni]: W kręgu Carla i Gerharta Hauptmannów. Jelenia Góra 2018 Muzeum Miej. Dom Gerharta Hauptmanna 8° ss. 597, nlb. 1, il. Muzeum Miej. Dom Gerharta Hauptmanna.

Carl (1858–1921) i Gerhart (1862–1946) Hauptmann.

2588. PASTUSIAK Longin: Prezydenci Stanów Zjednoczonych. Benjamin Harrison – Gerald R. Ford. 1833–1977. Wyd. 4, uzup. i popr. Warszawa 2018 Akad. Finansów i Biznesu Vistula 8° ss. 578, il. Akad. Finansów i Biznesu Vistula. (Monografie).

2589. PASTUSIAK Longin: Prezydenci Stanów Zjednoczonych. Jimmy Carter – Donald Trump 1977–... Wyd. 4, uzup. i popr. Warszawa 2018 Akad. Finansów i Biznesu Vistula 8° ss. 616, nlb. 1, il. Akad. Finansów i Biznesu Vistula. (Monografia).

2590. SMYK Anita: Kobiety z dynastii Sewerów. *Officina Historiae*. T. 1: 2018 nr 1 s. 9–21, streszcz. ang.

Lata 193–235.

2591. TREN' Irina [Mihajlovna]: Insterburg v licah. Biografičeskij slovar' urožencev Insterburga. Ol'šтын 2018 Ośr. Badan Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 265, il.

Czerniachowsk (Wystruć) w obwodzie kaliningradzkim, l. 1680–2010.

b) Poszczególne

2592. ROSSOLIŃSKI-LIEBE Grzegorz: Stepan Bandera [1908–1959]. Faszyzm, ludobójstwo, kult. Życie i mit ukraińskiego nacjonalisty. Przeł. Sebastian Szymański. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 902, il., mapy.

Rec.: Kowal Paweł, *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 718–725.

2593. BARTOSIEWICZ Aleksandra: Elżbieta Batory [1560–1614] – historia prawdziwa.

Przegląd Nauk Historycznych. R. 17: 2018 nr 2 s. 101–121, streszcz. ang.

Toż w jęz. ang.: Elisabeth Báthory – a true story. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 103–122, streszcz. pol.

2594. CHOSIŃSKA Danuta, Chosiński Sebastian: „Słowa przepelnione złotym blaskiem”. Carl Hermann Busse [1872–1918] – niemiecki poeta rodem z Wielkopolski. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 1 s. 27–37.

2595. RYCHTEROWICZ Wojciech: Bruno Doering [1878–1952] – niezawisły i sprawiedliwy sędzia. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 169–171.

2596. ŚLADKOWSKI Wiesław: Ferdinand Foch [1851–1929]. Marszałek trzech narodów Francji, Wielkiej Brytanii. Polski. Lublin 2018 Drukarnia Tekst 8° ss. 231, il., mapy.

2597. SŁOWIŃSKI Przemysław, Słowiński Krzysztof K.: Antoni Gaudí [1852–1926]. Czarnodziej architektury. Biografia. Warszawa 2018 Fronda 8° ss. 311, nlb. 1, il.

2598. SIR Ludwig Guttmann [1899–1980]. Wybitny neurolog w Toszku, twórca ruchu paraolimpijskiego. Wyd. 2, rozsz. Toszek 2018 Centrum Kultury „Zamek w Toszku”; Urząd M. i Gm. 8° ss. 23, il.

Toż w jęz. niem.: Sir Ludwig Guttmann. Ein in Tost geborener hervorragender Neurologe, Gründer der Paralympische Bewegung. Übers. Anna Badura, Karolina Czerny. Toszek 2018 s. 23, il.

2599. OPOLSKI męczennik ks. Georg Hertel [1901–1945], świadek wiary i miłości. Red. Wolfgang Głobisch. Opole 2018 Fund. Nauki i Kultury na Śląsku Silesia 8° ss. 33, il.

Duszpasterz mniejszości narodowych diecezji opolskiej.

2600. TULEJSKI Tomasz, Tomza-Tulejska Anna: Jakub I(VI) Stuart – łowca czarownic. Cz. 1. *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 107: 2018 s. 155–176, streszcz. ang.

Toż. Cz. 2. *Tamże*. T. 108: 2018 s. 135–157, streszcz. ang.

2601. GÓRKA Sebastian P.: Antoine-Henri Jomini [1779–1869] – twórca nowoczesnej strategii. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 1 s. 54–76.

2602. KUBIACZYK Filip: Cesarz Karol V [1500–1558]. Klęska polityki, triumf idei. Oświęcim 2017 Napoleon V 8° ss. 245.

Rec.: Urjasz-Raczko Matylda, *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 517–525.

2603. TULEJSKI Tomasz: John Lilburne [1614–1657] – człowiek, który za bardzo uwierzył w wolność. *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 106: 2018 s. 143–164, streszcz. ang.

2604. ZAJADŁO Jerzy: Lord Mansfield. Sędzią być! Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 165, nlb. 1, il.

William Murray Mansfield (1705–1793).

2605. LATKOWSKI Juliusz: Mendog: król litewski (1203 – 12 sierpnia 1263). Wprow. Jan Jurkiewicz. Wyd. 1 w tej ed. Kraków 2018 Avalon 8° ss. 223, il.

2606. KUTYMA Manfred: Theodora Mommsena [1817–1903] droga do zaszczytów. *Rocznik Łubowicki*. [T.] 16: 2018 s. 126–150, streszcz. niem., czes.

2607. ROSTROPOWICZ Joanna: Karl Otfried Müller [1797–1840] z Brzegu, badacz świata starożytnego. *Rocznik Łubowicki*. [T.] 16: 2018 s. 104–125, streszcz. niem., czes.

2608. BIELECKI Robert: Marszałek Ney. Wyd. 2. Warszawa 2018 PIW 8° ss. 361, nlb. 1, il.

Michel Ney (1769–1815).

Wyd. 1. 1998.

2609. STRZELCZYK Jerzy: Otton I Wielki [912–973]. Poznań 2018 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 339, nlb. 4, tabl. 16, il.

2610. IN MEMORIAM Richard Pipes (11 lipca 1923 – 17 maja 2018)]. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 2 s. 7–36.

Treść: Nowak Andrzej: Richard Pipes: historyk „imperium zła” s. 7–15; Komat Marek: Sowiecki totalitaryzm w myśli historycznej Richarda Pipesa s. 17–31; Filipowicz Mirosław: O Richardzie Pipesie s. 33–36.

2611. KOZŁOWSKI Michał: Richard Pipes (1923–2018). *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 243–250.

2612. WYBITNI Rzymianie czasów schyłku Republiki. Gnejusz Pompejusz Wielki (106–48 przed Chrystusem). Pod red. Norberta Rogosza. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 253, nlb. 1, tabl. 2, il., streszcz. ang., niem. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3665).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Z treści: Rogosz Norbert: Wstęp s. 7–10; Łuć Ireneusz: Wojna Gn. Pompejusza z piratami s. 13–33; Faszcz Michał Norbert: Gn. Pompejusz Wielki a żołnierz. Formy utrzymywania dyscypliny i budowania „esprit de corps” s. 35–51; Ładoń Tomasz: Polityczna rola Gn. Pompejusza w Republice Rzymskiej w okresie pierwszej wojny domowej i dyktatury sullańskiej s. 55–71; Całus Katarzyna: Udział Gn. Pompejusza Wielkiego w walkach o władzę w Rzymie w latach 54–52 przed Chrystusem s. 73–87; Rogosz Norbert: Gn. Pompejusz a optymacy (52 rok przed Chrystusem) s. 89–116; Appel Hanna: „Literacki sztab” Pompejusza s. 131–147; Aleksandrowicz Tadeusz: Kultura intelektualna Pompejusza s. 149–156; Dziuba Agnieszka: Mucja – „niewierna” żona Pompejusza s. 159–166; Bartnik Agnieszka: Iulia Caesaris w oczach jej współczesnych oraz potomnych s. 167–179; Łukasiewicz Adam: Głowa Pompejusza i inne ślady spotkania Rzymian z Egipcjanami s. 183–189; Madejski Paweł: Nemezis z grobowca Pompeiusa s. 191–203; Jończyk Łukasz: Klaudyjscy przodkowie cesarza Tyberiusza a obóz pompejański. Zarys problemu s. 205–219.

2613. FIKUS Sebastian: Zbrodniarz w grobnostajach: Manfred Roeder [1900–1971]. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 4 s. 95–114, streszcz. ang.

2614. WRÓBLEWSKI Przemysław: Bp Teodor z Mopsuestii (350–428) – życie i działalność. *Officinia Historiae*. T. 1: 2018 nr 1 s. 23–30, streszcz. ang.

2615. RYBIŃSKA Agata: Sufrażystka Edyta Stein (1891–1942) – w kontekście pierwszej fali feminizmu. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 103–117, streszcz. ang.

Teresa Benedykta od Krzyża, św.

2616. ANDRZEJCZUK Artur: Tomasz z Akwinu jako filozof. Warszawa–Radzymin 2018 von borowiecky 8° ss. 183, il.

2617. CZARNUCH Zbigniew: Klaus Zernack (14 VI 1931 – 3 XI 2017). Biogram z osobistym akcentem wspomnieniowym. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 25: 2018 s. 485–487.

II. POSZCZEGÓLNE OKRESY

1. OKRES DO 476 R.

Zob. poz. 2567, 2612.

2618. AIGAİKA. Studia nad historią wysp Morza Egejskiego od VII do II w. p.n.e. Kraków 2018 *Historia Iagellonica* 8° ss. 179, il., streszcz. ang. (Aigaion; t. 1).

Treść: Wprowadzenie s. 7–12; Sprawski Sławomir: Wojownicy, herosi, tataże. O związkach kulturowych Aten i wysp Morza Egejskiego w VII w. p.n.e. s. 13–52; Kuciak Jakub: Thalassokracja w świetle „Athenaion politeia” Pseudo-Ksenofonta s. 53–83; Duszyński Wojciech: Wyspa Keos a ateńska hegemonia na Morzu Egejskim w IV w. p.n.e. s. 85–104; Bodzek Jarosław: Idea thalassokracji w sztuce i architekturze czterech pierwszych Ptolemeuszów s. 105–145.

2619. APPEL Hanna: Emiliusz Paulus w podróży po Grecji. In *Gremium*. T. 12: 2018 s. 25–38, streszcz. ang.

II w. p.n.e.

2620. APPEL Hanna: Z dziejów badań nad frekwencją wyborczą w późnorepublikańskim Rzymie. *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 41–57, streszcz. ang.

2621. APPEL Hanna, Kłodziński Karol: Władza i urzędnicy w starożytnym Rzymie. Uwagi wstępne. *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 3–8.

2622. BALBUZA Katarzyna: Augustowskie emisje „tresviri aere argento auro flando feriundo”. Między republiką i cesarstwem – propaganda rodowa czy cesarska? *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 131–159, streszcz. ang.

2623. BARBARZYŃCY w oczach starożytnych Greków i Rzymian. Barbarians as seen by ancient Greeks and Romans. Red. nauk. Inga Głuszek, Jakub Mosiejczyk. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 155, il., mapy, streszcz. ang., pol. (Seria „Speculum”; t. 2).

Z treści: Głuszek Inga, Mosiejczyk Jakub: Słowo wstępne s. 5–8; Adamowska Tatiana: Archeologiczne świadectwa wpływów asyryjskich w Królestwie Urartu s. 9–20; Kryskiewicz Hadrian Ludwik: Clash of empires – Rome and Parthia in the first century B.C. s. 21–38; Janczewski Adam: Nabataeans – nomads in the eastern desert of the Roman Empire s. 39–60; Janczewski Tomasz: Saracens at the eastern border of the Roman Empire s. 61–80; Mosiejczyk Jakub: Iconography of the mosaic of gladiators from Zlitan (Libya) in the context of mutual relations between Romans and Garamantes s. 81–104; Rygała Katarzyna: Niepublikowana moneta Apollonii Iliryskiej ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu s. 105–112; Pronobis Maria: Naśladownictwo dóbr luksusowych importowanych z terenów Imperium Romanum na ziemiach polskich – wybrane przykłady s. 126–144; Głuszek Inga, Mosiejczyk Jakub: W bibliotece i w podróży. Objazdy naukowe Kola Naukowego Studentów Archeologii Antycznej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu s. 145–155.

2624. BARTNIK Agnieszka: Kilka słów na temat antycznych metod leczenia chorób pszczoł. *Wiekі Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 7–19, streszcz. ang., niem.

2625. BEJDA Wojciech: Od Saula do Jozjasza. Monarchia biblijna w Starożytnościach żydowskich Józefa Flawiusza w porównaniu z żydowską literaturą okresu drugiej świątyni i pismami rabinicznymi. Wrocław 2018 Tum Wydaw. i Drukarnia Wrocławskiej Księg. Archidiec. 8° ss. 223. (Bibliotheca Biblica).

2626. DARGACZ Tomasz: Deifikacja w Cesarstwie Rzymskim od Juliusza Cezara do cesarza Domicjana w zarysie. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 12: 2018 s. 103–133, streszcz. ang.

2627. DZIKOWSKI Andrzej: Kryteria oceny wad fizycznych zwierząt koniowatych (Equidae) stosowane przez autorów rzymskich. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 131–149, streszcz. ang., fr.

Lata 27 p.n.e. – 235.

2628. DZIUBA Agnieszka: Marek Celusz Rufus. Polityk późnej Republiki Rzymskiej. *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 3–19, streszcz. ang.

Lata 82–48 p.n.e.

2629. FASZCZA Michał Norbert: Znaczenie cenzorów w systemie dyscyplinarnym republikańskiego Rzymu, czyli o specyfice społeczeństwa rzymskiego. *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 59–79, streszcz. ang.

2630. FATYGA Jerzy: Wyprawa faraona Szeszonka na tereny Syro-Palestyny. Archeologia a Biblia. Kielce 2018 Pewne Wydaw. 8° ss. 139, il.

X w. p.n.e.

2631. GAWROŃSKI Radosław Andrzej: Roman horsemen against Germanic tribes. The Rhineland frontier cavalry fighting styles 31 BC – AD 256. Warsaw 2018 Inst. of Archaeology of the Cardinal Stefan Wyszyński Univ. 8° ss. 393, il. (Archaeologica Hereditas. Monographs of the Institut of Archaeology of the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw; 12).

2632. GILLMEISTER Andrzej: Flaminat Juliusza Cezara – alternatywny sposób kariery

patrycjuszowskiej? *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 29–39, streszcz. ang.

2633. GŁUSZEK Inga: Studia nad ceramiką czarnopokostowaną z wykopalisk w Nikonion. Dystrybucja naczyń czarnopokostowanych w ośrodkach greckich północno-zachodniego wybrzeża Morza Czarnego. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 308, il., mapy.

2634. HALAMUS Michał: Mityrydates VI Eupator, jego potomkowie i Sarmaci. Wpływ świata irańskiego na Królestwo Bosporańskie. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 23–39, streszcz. ang.

I w. p.n.e – III w. n.e.

2635. HISTORIA – Wiara – Nauka. Źródła poznania Jezusa Chrystusa. Red. Przemysław Artemiuk. Płock–Lublin 2018 Płocki Inst. Wydawniczy; Stow. Teologów Fundamentalnych w Polsce 8° ss. 370, il., streszcz. ang. (Biblioteka Teologii Fundamentalnej; 13).

Z treści: Skierkowski Marek: Problemy i perspektywy współczesnych badań nad źródłami poznania Jezusa Chrystusa s. 7–69; Witzczyk Henryk: Wiarygodność historyczna Ewangelii – nowe kierunki badań s. 70–116; Seweryniak Henryk: Apologia historyczności Ewangelii kanonicznych s. 117–166; Wróbel Mirosław S.: Jezus i chrześcijaństwo w Talmudzie s. 167–184; Wróbel Mirosław S.: Znaczenie targumów w argumentacji fundamentalnoteologicznej s. 185–202; Kamykowski Łukasz: Tradycje kościelne: pomoc czy zagrożenie dla odczytania źródeł poznania Jezusa Chrystusa? s. 203–221; Biniek Rafał: Sukcesja apostołska jako gwarancja wiarygodności przekazu świadectwa uczniów o Jezusie Chrystusie s. 222–245; Dziewulski Grzegorz: Znaczenie kategorii świadectwa w refleksji nad historycznością wydarzenia Jezusa Chrystusa s. 246–309; Kotkowska Elżbieta: Proces utrwalania przekonań w wiarygodność zmartwychwstania. Analiza zagadnienia na przykładzie J 20,1–18 s. 310–329; Mazurek Karol: Najnowsze badania Cafanu Turyńskiego i Chusty z Manoppello s. 330–348; Artemiuk Przemysław: Apologia pamięci historycznej – kategoria historyczności i wiarygodności chrześcijaństwa s. 349–367.

2636. IDEAL i antyideal kobiety w literaturze greckiej i rzymskiej. Studia ad virgines et mulieres claras, de quibus scriptores antiqui Graeci et Romani narrat, pertinentia. Pod red. Anny Marchewki. Gdańsk–Sopot 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 327, streszcz. ang.

Materiały konferencyjne.

Z treści: Chruściak Ilona: Obraz matki w „Iliadzie”. Studium słowa i gestu s. 11–25; Węsierska Daria: Safona – ideal kobiety czy kobieceści? s. 27–40; Pietruczuk Katarzyna: Kobieta w przestrzeni scenicznej, kobieta w przestrzeni publicznej. O tragicznej konwencji jako elemencie kreowania ideału i antyideału kobiety w Atenach w V w. p.n.e. s. 41–51; Rostropowicz Joanna: Kobiety i wojna, czyli o „Trojankach” Eurypidesa s. 53–62; Głodowska Anna: Platon i kobiety. Obraz kobiet w platońskich dialogach s. 97–110; Usakiewicz Joanna: Fairarete, Aspazja, Diotima. Kobiety na filozoficznej drodze Sokratesa s. 123–132; Wyszomirski Sławomir: Stoicki ideal kobiety s. 133–139; Tużyszka Krystyna: Jak Helena Trojańska – ideal kobiecego piękna – wpłynęła na rozwój rodzajów retoryki greckiej? Dlaczego Gorgiasz i Izokrates pochwalili Helenę? s. 141–155; Szarmach Marian: Stratonika i Antioch s. 157–161; Pająkowska-Bouallegui

Anna: Cesarzowa Euzebia w mowie pochwalnej Cezara Juliana Apostaty s. 163–173; Wojtalik Katarzyna: Udowodnić świętość. Kreowanie wizerunku doskonałej ascetki na przełomie IV i V wieku s. 175–187; Dziuba Agnieszka: Idealna Rzymianka według Marka Tulliusza Cyncerona. Między topiką a rzeczywistością s. 209–217; Grzelak-Krzymianowska Adriana: Starożytne źródła o przyjaźni kobiet rzymskich s. 249–262; Miazek-Męczyńska Monika: Przy mężu i dla męża aż po grób, czyli żona idealna według Pliniusza Młodszego s. 263–276; Nowak Magdalena: Kobiety w rzymskich deklamacjach. Postać macechy s. 277–288; Krynicka Tatiana: Kobiety w świecie poety Auzoniusza s. 289–300; Witeczak Agnieszka: Synodiusz Apolinary o kobiecych przymiotach oraz o jednej zlek kobiecie s. 301–310.

2637. JANISZEWSKI Paweł: „Unio mystica”. Opium, gazy halucynogenne i instrumenty teurgiczne w kręgach filozofów neoplatonickich późnego antyku. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 205–231, streszcz. ang.

2638. JARZĘCKI Krzysztof: Mennica rzymska za Didiusza Juliana. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 13–34, streszcz. ang.

2639. JELLONEK Szymon: Roman foundation myths on colonial coinage. *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 101–126, streszcz. pol.

I–III w.

2640. JOŃCA Maciej: „Audiatur utraque pars” in Book X of the Correspondence of Pliny the Younger. *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 107: 2018 s. 33–44, streszcz. pol.

II w.

2641. KACZMAREK Hieronim: *Miscellanea Aegyptiaca*. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 156. Uniw. Szczeciński. (Rozprawy i Studia; t. (1109) 1035).

Egipt, do 640 r.

2642. KLUCZEK Agata A[leksandra]: „Conditores urbis Romae”, Liwiusz i rzymskie numizmaty. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 61–80, streszcz. ang.

2643. KLUCZEK Agata Aleksandra: Obywatel i władca. Propaganda ideał restytucyjnej w ikonografii monetarnej (I w. p.n.e. – I w. n.e.). *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 111–130, streszcz. ang.

2644. KŁODZIŃSKI Karol: Kontrowersje wokół karier dwóch wyzwolenców cesarskich – prokuratorów. *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 161–179, streszcz. ang.

Aurelius Saturninus i Ulpinus Paean.

2645. KŁODZIŃSKI Karol: *Officium a rationibus*. Studium z dziejów administracji rzymskiej w okresie pryncypatu. Toruń 2017 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 518, il. Fund. na

Rzecz Nauki Polskiej. (Monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej).

Rec.: Sawiński Paweł, *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 499–502; Suski Robert, *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 311–313.

2646. KOSTUCH Lucyna: Żołnierska terapia na wojenną traumę. Jak odpoczywały armie starożytnego świata greckiego. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 3–21, streszcz. ang.

2647. KRAWCZYK Roman: Starożytność. Bliski Wschód, Grecja, Hellenizm. Siedlce 2018 Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. 8° ss. 344. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. w Siedlcach. Wydz. Humanist. Inst. Historii i Stosunków Międzynar.

2648. KRÓL Dagmara: Reflections on the origin of amber obtained from the territories of the Roman Empire in the first centuries of our era according to new researches. *Pomoriania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 35–46, streszcz. ang.

2649. KRÓLCZYK Krzysztof: Polityka dynastyczna cesarza Septymiusza Sewera (193–211 r.). *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 181–201, streszcz. ang.

2650. KUCZYŃSKI Maciej: Dzieje starożytnych Chin. Kroniki pierwszych dynastii. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 420, nlb. 3, il., mapy. Lata 4000–221 p.n.e.

2651. LENGAUER Włodzimierz: Wino i Eros. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 435–439, streszcz. ang.

W kulturze antycznej.

2652. LERACZYK Izabela: Ius belli et pacis w republikańskim Rzymie. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 255, il., streszcz. ang. KUL. Wydz. Prawa, Prawa Kanonicznego i Admin.

2653. LERACZYK Izabela: Prawa obcych ludów w „Instytucjach” Gaiusa. *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 108: 2018 s. 103–118, streszcz. ang.

II w.

2654. LESZEK Krzysztof: Prywatne i publiczne biblioteki „Imperium Romanum”. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 37–62, streszcz. ang.

2655. LINGUA coloris. Pod red. Anny Kucz i Patrycji Matusiak. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 156, nlb. 2, il., streszcz. ang. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3744) (Szkice o Antyku; 4).

Z treści: Kucz Anna, Matusiak Patrycja: Kolory antyku s. 7–11; Osiński Piotr: „Color” jako termin retoryczny s. 13–25; Kucz Anna: „Lingua colorum” nell’„Egloga III” di Nemesiano s. 27–37; Gryksa Edyta: „Color armorum” w literaturze rzymskiej s. 39–48; Sobolewska Mariola: Znaczenie białego cyprysu w orfickich wyobrażeniach o zaświatach s. 49–61; Gorzelany Dorota: Utracony kolor – przykłady zabytków ze zbioru sztuki starożytnej Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie s. 63–79; Burliga Bogdan: Kolorystyka a przyjemność oglądania. Przypadek pompejańskiej Mozaiki Aleksandra s. 81–120; Aleksandrowicz Joanna: Kolor i przestrzeń w malarstwie pompejańskim s. 121–132; Smyła Dorota: „Atramentum” – sekret Apellesa s. 133–142.

2656. LOSKA Elżbieta: Pozycja prawna aktorów w starożytnym Rzymie. Legal position of actors in ancient Rome. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 369, streszcz. ang. (Arcana Iurisprudentiae; 12).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

2657. ŁADOŃ Tomasz: Rozwój kariery politycznej Lucjusza Korneliusza Sulli w latach dziewięćdziesiątych I wieku przed Chrystusem. *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 9–27, streszcz. ang.

2658. ŁUĆ Ireneusz: Od „fortes milites” do „muli Mariani” – fenomen siły fizycznej żołnierzy wojsk rzymskich w okresie republiki rzymskiej. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 29–54, streszcz. ang.

2659. ŁUKASZEWICZ Adam: Les édifices publics dans les villes de l’Égypte romaine. Problèmes administratifs et financiers. Édition 2. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 158, tabl. 10, il.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Lata 30. p.n.e. – 400.

Wyd. 1. 1986.

2660. MADEJSKI Paweł: Pomiędzy robor animi a ritus barbarus. Zemsta w życiu społecznym republikańskiego Rzymu. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 299, streszcz. ang.

2661. MALEC Krystian: Rola proroka w czasach rodzącej się monarchii w Izraelu. Lublin 2018 Krystian Malec 8° ss. 159.

Praca magisterska.

2662. MALISZEWSKI Dariusz: Western Cyprus in the Bronze age terra inhabitata? Warsaw 2018 Creator Publishing House 4° ss. X, 236, nlb. 1, il., mapy. (Mediterranean World Archaeology; 3).

2663. MILEWSKI Ireneusz: Wczesnobizantyński system podatkowy w świetle wybranych relacji hagiograficznych. *Studia Gdańskie*. T. 43: 2018 s. 87–95, streszcz. ang.

Od I. 30. V w. do poł. VI w.

2664. MRÓZ Tomasz: Likejon: szkoła Arystotelesa w Atenach i jej pozostałości. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 7–23, streszcz. ang.

2665. NIESIOŁOWSKI-SPANÓ Łukasz: „Varia biblica”. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 429–434, streszcz. ang.

Alkohol w Biblii.

2666. NOWICKA Dobromiła: Kilka uwag o regulacjach dotyczących „delationes” w sprawach fiskalnych w ustawodawstwie cesarzy pierwszej połowy IV wieku. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 1 s. 91–113, streszcz. ang.

2667. OKOŃ Danuta: Titulus pictus z Novae. Reinterpretacja. Gniezno–Poznań 2018 Contact/ Abc 8° ss. 20, nlb. 1, il. (Opuscula Gnesnensia. Wykłady uniwersyteckie w Instytucie Kultury Europejskiej (Gniezno); wykł. 19).

Wykład wygłoszony 7 VI 2017 r.

Napis datowany na l. 176–180.

2668. OŁĘDZKI Marek: Maroboduus Romanorum una hostis et amicus. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 39–47, streszcz. ang.

2669. OSYPIŃSKA Marta: Krowie królestwa. Zwierzęta w historii doliny środkowego Nilu. Studium archeozoologiczne. Warszawa 2018 Wydaw. IAiE PAN 8° ss. 429, il. + dysk optyczny (CD-ROM). IAiE PAN.

2670. PAWLAK Małgorzata: Ludy tubylcze w relacjach Liwiusza i Pompejusza Trogusa/ Justyna o wyprawie do Italii Aleksandra z Epiru. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 81–93, streszcz. ang.

2671. PAWLAK Małgorzata: Ośrodki tubylcze południowej Apulii wobec rzymskiej ekspansji (267–218 r. p.n.e.). *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 81–92, streszcz. ang.

2672. PIGOŃ Jakub: Praefationes minores: prologi wewnętrzne w „Ab Urbe condita” Liwiusza. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 95–112, streszcz. ang.

2673. PODRAZIK Michał: Cyrus Młodszy i Hellenowie. Irańsko-greckie relacje polityczno-militarne w latach 408–404 przed Chr. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 198, il., mapa.

2674. PYZEL Joanna: Kultury pamięci, kultury zapomnienia. Osady pierwszych rolników w percepcji młodszych ugrupowań naddunajskich. Studium wybranych przypadków. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 264, nlb. 1, il., mapy.

2675. ROMANOWSKI Tomasz: Brytania 55–54 p.n.e. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 252, nlb. 4, tabl. 16, il. (Historyczne Bitwy).

2676. ROZMUS Dariusz: Ty istniejesz, ponieważ Maat istnieje; Maat istnieje, ponieważ Ty istniejesz. *Roczniki Administracji i Prawa*. R. 18: 2018 z. 1 s. 151–169, streszcz. ang.

Koncepcja kosmicznego porządku w starożytnym Egipcie.

2677. RÓŻYCKI Łukasz: Strach i motywacja na późnoantycznym polu bitwy w świetle rzymskich traktatów wojskowych. Poznań 2018 UAM. Inst. Historii UAM 8° ss. 218, nlb. 1, streszcz. ang. (Labarum; 14).

2678. RUCIŃSKI Sebastian: Wespazjan twórcą senatorskiej elity. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 55–70, streszcz. ang.

Lata 68–70.

2679. SACRUM et profanum. Haec studia amici et collegae Andrei B. Biernacki septuaginto dicant. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 4° ss. 306, il., mapy. (Novae: studies and materials; 6).

Z treści: Andrzej B. Biernacki [ur. 1948]. „Curriculum vitae” s. 9–22; Dyczek Piotr: Andrzej s. 23–25; Sarnowski Tadeusz: Novae in Lower Moesia. Building the early Christian episcopal complex with inscribed pagan stones from the Roman legionary headquarters s. 77–86; Karasiewicz-Szczypiorski Radosław: Mithraea in Scythia and Taurica s. 189–199; Kubrak Oskar: Public shows and the related facilities from the Roman period on the Northern and North-Eastern coast of the Black Sea s. 201–212; Stachowiak Dominik: Church models in the Byzantine culture circle and the problem of their function s. 243–256; Czerner Rafał: Two „labra” from the Roman baths in Marina el-Alamein s. 259–268.

2680. SAWIŃSKI Paweł: „Imperium” i „provinciae” Agryppy w latach 23–12 p.n.e. *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 93–110, streszcz. ang.

2681. SIADKOWSKI Łukasz: Relacje między ludami zamieszkującymi teren Sycylii w okresie greckiej kolonizacji. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 9–19, streszcz. ang.

Od 2 poł. VIII w. p.n.e.

2682. SKIBIŃSKI Tomasz: Obraz barbarzyńców w Cesarstwie Rzymskim w źródłach łacińskich lat 376–476. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. UKSW 8° ss. 379, streszcz. ang.

Rec.: Szopa Adrian: Granice cywilizacji, czyli postrzeżenie barbarzyńców w późnym Cesarstwie Rzymskim. *Klio*. T. 47: 2018 nr 4 s. 203–218.

2683. SMORCZEWSKI Łukasz: Kariera agens vice praefectorum praetorio Luciliosa

Crispusa i chronologia utworzenia stanowiska wikariusza diecezjalnego w Poncie. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 313–334, streszcz. ang., fr.

Lata 308–325.

2684. STARKOVA Elena, Zakościelna Anna: Traditions of ceramic production in the Central and Eastern Europe eneolithic: Tripolye, Late Malice and Lublin-Volhynian cultures. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 67–85.

2685. SUSKI Robert: Wczesna kariera Aureliusza Wiktora i świadectwo Ammianusa Marcellinusa (Amm. 21.10.6). *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 71–84, streszcz. ang.

IV w.

2686. ŚCIGAŁA Judyta: Roma renesans i Roma resurgens w ikonografii monet Galby, Witeliusza i Wespazjana. *Wiek Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 20–32, streszcz. ang., niem.

2687. ŚMIECHOWICZ Olga: Didaskalia do historii. Teatr starożytnej Grecji i jego kontekst polityczny. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 344, nlb. 3, il.

Lata 534–386 p.n.e.

2688. ŚRUTWA Jan: Dzieje Kościoła w starożytności. T. 1: Epoka wielkich prześladowań. Lublin 2018 TN KUL Jana Pawła II 8° ss. 456, mapy. TN KUL Jana Pawła II. (Źródła i Monografie; 465).

Toż. T. 2: Kościół w cesarstwie chrześcijańskim. Lublin 2018 ss. 447, mapy.

2689. ŚWIDERKÓWNA Anna: Narodziny judaizmu. Red. Jolanta Kowalczuk. Wyd. 6. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 288, nlb. 2, tabl. 30, il. (Rozmowy o Biblii).

Lata 539–4 p.n.e.

Wyd. 1 pt.: Rozmów o Biblii ciąg dalszy. Warszawa 1996.

2690. ŚWIDERKÓWNA Anna: Nowy Testament. Red. Jolanta Kowalczuk. Wyd. 5. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 364, nlb. 2, tabl. 38, il. (Rozmowy o Biblii).

Lata 4 p.n.e. – 100.

Wyd. 1. 2000.

2691. TATARKIEWICZ Anna: Mater in statu nascendi. Społeczne i medyczne aspekty zdrowia reprodukcyjnego kobiet w starożytnym Rzymie. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 210, il., streszcz. ang. (Publikacje Instytutu Historii; 171).

Lata 100 p.n.e. – 300.

2692. TWAROWSKA-ANTCZAK Emilia: Od lex Iulia municipalis do flawijskich leges municipales. Rozwój rzymskiej administracji w okresie od Juliusza Cezara do Domicjana. Pod red. Krzysztofa Antczaka; słowo wstępne Bronisław Sitek. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Sub Lupa – Global Scientific Platform 8° ss. XXIV, nlb. 2, 280. (Parnassus; 10).

2693. WASZAK Damian: Most Mulwijski 312. Bydgoszcz 2018 Muzeum Wojsk Lądowych 8° ss. 165, tabl. 14, il.

Bitwa.

2694. WĘCOWSKI Marek: Dylemat więźnia. Ostracyzm ateński i jego pierwotne cele. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 339, nlb. 18, streszcz. ang. Fund. na Rzecz Nauki Pol. (Monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej).

2695. WIEWIOROWSKI Jacek: Późnorzymskie „ius postliminii” świadectwem słabości „soft power” cesarstwa – studium przypadku. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 85–113, streszcz. ang.

2696. WILCZYŃSKI Marek: Germanie w służbie zachodniorzymskiej w V w. n.e. Wyd. 2, uzup. i poszerz. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 597, streszcz. niem.

Lata 395–497.

Wyd. 1. Kraków 2001 Wydaw. Nauk. AP.

2697. WIPSZYCKA Ewa: Chrześcijaństwo starożytnego Egiptu. Kraków 2018 Tyniec Wydaw. Benedyktynów 8° ss. 559, nlb. 2. (Źródła Monastyczne. Monografie; t. 7).

2698. WOJTALIK Katarzyna: Wystawianie sztuk Plautusa i Terentiusa. Warszawa 2018 Uniw. Warszawski. Inst. Filologii Klasycznej; Wydaw. Nauk. Sub Lupa 8° ss. 176, il. Inst. Filologii Klasycznej UW. (Scripta; t. 5).

2699. WOLICKI Aleksander: Spartan symmarchy in the sixth and fifth centuries BCE. Transl. Joanna Wegner. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 284, mapy.

2700. WOLNY Miron: Działania Pyrrusa w sojuszu z Antygonem Monofthalmosem i Demetriosem Poliorketesem przeciwko koalicyjii diadochów – uwarunkowania polityczne i konsekwencje wydarzeń lat 307–301 p.n.e. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 10–36, streszcz. ang.

2701. WZORY kultury antycznej. Reguły zachowania starożytnych Greków i Rzymian.

Red. Julia Doroszewska, Marek Jop, Tomasz Sapota. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 175, nlb. 3, il., streszcz. ang. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3745).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Treść: Redaktorzy: Wstęp s. 7–11; Gorzelany Dorota: Granice akceptacji: „kalos kagathos” vs. „inni” w świecie bogów i ludzi s. 13–28; Matusiak Patrycja: Jak postępować z Innymi? Plautyński poradnik na wypadek spotkania Obcego s. 29–48; Chudzik Przemysław: O łamaniu zasad – anegdota jako zjawisko karnawalizacyjne s. 49–58; Szczot Monika: Mędrzec i błazen w przestrzeni literackiego sympozjonu (na wybranych przykładach z literatury antycznej) s. 59–68; Szewczyk Ilona: Przyjaciel, towarzysz i sługa. Różne wzorce relacji człowiek – zwierzę w świecie starożytnym s. 69–78; Avramova Mariya: Stosunek do leczenia wodą w starożytnym Rzymie s. 79–90; Ciupka Stanisław: Wybrane reguły postępowania w „Wychowawcy” Klemensa Aleksandryjskiego s. 91–102; Pierzak Damian: De flaminibus Dialibus tempore liberae rei publicae captis observationes aliquot s. 103–115; Zawadzki Robert K.: Realia obyczajowe w powieści Achilleusa Tatiosa s. 117–131; Zalewska-Jura Hanna: Obyczajowy

aspekt dramatu satyrowego s. 133–142; Kucharski Jan: Jak poznać „czci”? „Atimia” w starożytnych Atenach s. 143–161; Doroszewska Julia: Oczy – okna: paradoks ciekawskiego spojrzenia w Plutarcha diatrybie „O wścibstwie” s. 163–176.

2702. ZAWADZKI Mateusz: Oniaszowa świątynia w Leontopolis jako znak hellenizacji diaspory żydowskiej w Egipcie w czasach hellenistycznych. *Studia Gdańskie*. T. 43: 2018 s. 77–85, streszcz. ang.

2703. ZAWADZKI Stefan: The rental of houses in the Neo-Babylonian period (VI–V centuries BC). Warszawa 2018 Agade 8° ss. 343, il.

2704. ZIMNY Krzysztof: Kłopotliwi sojusznicy, czyli jeszcze raz o problemie grecko-rzymskich traktatów z I wojny macedońskiej. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 1 s. 1–28, streszcz. ang.

2. OKRES 476–1492

Zob. poz. 2641, 2663, 2696, 7970.

2705. ALEKSANDROWICZ Piotr: Znaczenie dekretu Intelleximus (x 5.32.1) w procesie recepcji prawa rzymskiego w XIII-wiecznej kantonistyce. Poznań–Kraków 2018 Scriptum 8° ss. 172, streszcz. ang.

Zawiera aneksy źródłowe.

2706. ARASZKIEWICZ Aleksandra: Czasy Ottona I z perspektywy Hroswity z Gandersheim. *Acta Humana*. Vol. 9: 2018 s. 23–34, streszcz. ang.

2707. ASPECTS of royal power in medieval Scandinavia. Ed. by Jakub Morawiec, Rafał Borysławski. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 164, nlb. 4, il., streszcz. pol. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3760).

Z treści: Morawiec Jakub, Borysławski Rafał: Royal power reconsidered s. 9–12; Morawiec Jakub: Sveinn Haraldsson [ok. 960–1014] – the captured king of Denmark s. 27–42; Neubauer Łukasz: Between history and propaganda: examining the royal and military attributes of Knútr inn ríki in „Liðsmannaflokkur” s. 43–54; Borysławski Rafał: Hlafíðge and Hlaford. Gendered power and images of continuity in Encomium Emmae Reginae s. 99–112; Śtupecki Leszek P.: A crown on a king's head. Royal titles and royal sovereignty in the tenth- and eleventh-century Poland and Scandinavia s. 139–145.

2708. BARKOWSKI Robert F.: Bitwy Słowian. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 493, nlb. 3, il. VI–XII w.

2709. BARKOWSKI Robert F.: Paryż 885–886. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 222, nlb. 1, tabl. 16, il., mapy. (Historyczne Bitwy).

2710. BISKUP Otton z Bambergu [ok. 1060–1139] i jego świat. Pod red. Mariana Rębkowskiego i Stanisława Rosika. Wrocław 2018 Chronicon 8° ss. 355, il., mapy, streszcz. niem., pol.

Treść: Rębkowski Marian, Rosik Stanisław: Wstęp s. 7–9; Rosik Stanisław: „Orbis Romanus – Christianitas – Pomerania”. Pomorze w „świecie” Ottona z Bambergu: pamięć współczesnych i początki tradycji Apostoła Pomorzan (rekonesans) s. 13–51; Stabrowski Marcin: Aksjosfera świętości w „Żywocie z Prüfening” Ottona z Bambergu s. 53–69; Pleszczyński Andrzej: Niemcy i Polska w czasach Ottona z Bambergu: ludzie i wydarzenia, przestrzenie współpracy i rywalizacji s. 73–88; Krawiec Adam: Wokół pierwszego pobytu Ottona z Bambergu w Polsce – dwór Władysława Hermana, dyplomacja i środowisko intelektualne s. 89–107; Strzelczyk Jerzy: Otton z Bambergu jako biskup Rzeszy s. 109–117; Pauk Marcin R.: „Arcem Romanam se gestit habere coaequam”. Biskupstwo bamberskie w krajoznawstwie politycznym i ideowym Rzeszy do początku XII stulecia s. 119–156; Pfaffenberger Stefan: Bamberg zu Beginn des 12. Jahrhunderts – das Zeitalter Bischof Ottons I. aus archäologischer Sicht s. 157–185; Rębkowski Marian: Pomorze w czasach misji Ottonowych. Zarys problemu s. 189–209; Biermann Felix: „Der Gnade des Evangeliums unwürdig” – warum Otto von Bamberg die Ukrainer nicht missionierte s. 211–241; Zamelska-Monczak Kinga: Grody santockie w czasach misji Ottona z Bambergu s. 243–265; Queret-Podesta Adrien: Działalność ołomunieckiego biskupa Henryka Zdika nad Bałtykiem s. 267–274; Wejman Grzegorz: Kult św. Ottona z Bambergu na Pomorzu Zachodnim na przestrzeni wieków s. 277–295; Rusakiewicz Monika: Misje Ottona w „Protocollum” Augustyna ze Stargardu s. 297–305; Kamiński Hadrian: Pamięć o św. Ottonie z Bambergu w działalności księcia szczecińskiego Barnima III s. 307–318; Mrozowicz Wojciech: Ślady kultu św. Ottona z Bambergu na Śląsku s. 319–335; Mięgdalski Paweł: Biskup Otton z Bambergu i jego wyprawy misyjne na Pomorze w polskim piśmiennictwie okresu Polski Ludowej s. 337–355.

2711. BRZEZIŃSKI Witold: Obraz małego dziecka i jego wychowania w dziele „Yconomica”

Konrada z Megenburga. Przyczynek do historii wychowania okresu późnego średniowiecza. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 7–16.

2712. BUBCZYK Robert: Średniowieczna gra w szachy – intelektualna rozrywka elit i narzędzie seksualnej rywalizacji płci. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 10(14): 2018 s. 130–143, streszcz. ang., niem.

2713. THE BULGARIAN State in 927–969. The Epoch of Tsar Peter I. Ed. by Mirosław J. Leszka, Kiril Marinow. Łódź–Kraków 2018 Łódź Univ. Press; Jagiellonian Univ. Press 8° ss. XI, nlb. 1, 686, nlb. 2, il., mapa. (Byzantina Lodziensia. Series of the Department of Byzantine History of the University of Łódź; 34).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Z treści: Editors: Foreword s. 1–3; Brzozowska Zofia A., Leszka Mirosław J., Marinow Kiril: Sources and Modern Scholarship s. 5–20; Leszka Mirosław J.: Peter's Way to the Bulgarian Throne s. 23–34; Leszka Mirosław J.: Bulgarian-Byzantine Relations during the Reign of Symeon I the Great (893–927) s. 35–46; Leszka Mirosław J., Marinow Kiril: Peace s. 47–53; Brzozowska Zofia A.: The Byzantine Consort of the Bulgarian Ruler: Maria Lekapene s. 55–90; Leszka Mirosław J., Marinow Kiril: The Internal Situation s. 91–109; Leszka Mirosław J., Marinow Kiril: Foreign Policy s. 111–135; Leszka Mirosław J., Marinow Kiril: Last Years of Peter's Reign (963–969) s. 137–158; Leszka Mirosław J., Marinow Kiril: The Year 971 s. 159–170; Marinow Kiril: The Environment and Geopolitics of the State s. 173–201; Marinow Kiril: The Economy s. 203–222; Marinow Kiril: Armed Forces and the Defence System of Peter's State s. 269–285; Marinow Kiril: Wild, Haughty and Menacing Highlanders: Bulgarians and Mountains in the Context of Byzantine-Bulgarian Armed Conflicts s. 287–301; Leszka Mirosław J., Wolski Jan M.: The Church s. 303–345; Brzozowska Zofia A., Nikolov Angel: The Culture s. 347–400; Leszka Mirosław J.: The Portrayal of Peter in Medieval Sources s. 405–434; Marinow Kiril: War and Peace in the House of the Lord: A Conflict among Orthodox Christians and its Overcoming according to the Homily „On the Treaty with the Bulgarians” s. 435–456; B. Modern views: Wolski Jan M.: The Portrayal of Peter in Modern Historiography s. 481–527; Conclusion s. 529–533.

2714. BURKIEWICZ Łukasz: Europeans as foreigners. Relations between the West and Timur's Chagatai Empire at the turn of the 14th and 15th centuries. A contribution to studies on the role played by „Embajada a Tamorlán” in contacts between „christianitas latina” and the Mongols. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 73: 2018 s. 83–103, streszcz. pol.

2715. CZARNECKI Łukasz: Konstantynopol 626. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 212, nlb. 4, tabl. 8, il., mapa. (Historyczne Bitwy).

2716. DŹWIGAŁA Bartłomiej: Kształtowanie się przekazu o przecięciu jednym ciosem przeciwnika przez Gotfryda Lotaryńskiego w czasie oblężenia Antiochii przez pierwszą

krucjatę. Studium źródłoznawcze. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 5–28, streszcz. ang.

Od 1098 r. do l. 80. XII w.

Toż w jez. ang.: Evolution of the account of Duke Godfrey's deed of hewing the enemy through the middle with a single blow during the siege of Antioch by the First Crusade. A source study. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 5–28, streszcz. pol.

2717. FORYT Artur: Gestes des Chiprois jako cypryjska kompilacja historyczna z XIV w. Kronika Ziemi Świętej. Tł., oprac. Artur Foryt. Zabrze–Tarnowskie Góry 2018 Inforteditio 8° ss. 75, il. (Szlakiem Krucjat; t. 10).

Zawiera też tekst źródłowy.

2718. GAŚSOWSKA Mariola: Scenes from the life of a rich widow (Reval in the mid-fourteenth century). *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 82–97.

Tallin.

2719. GINTER Kazimierz: Wizerunek władców bizantyńskich w „Historii kościelnej” Ewagriusza Scholastyka. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 337, nlb. 7, streszcz. ang. (Byzantina Lodziensia. Seria wydawnicza Katedry Historii Bizancjum UŁ; 35).

VI w.

2720. GOLINŃSKI Mateusz: Dzieje miast praskich do początku XV wieku. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 475, nlb. 1, mapy.

Praga czeska w l. 870–1410.

2721. GROCHOWSKA Weronika: Export of artworks from the territory of the State of the Teutonic Order between the mid-fourteenth and mid-fifteenth centuries. Some aspects of the trade, art market, and artistic contacts between Prussia and the North. *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 98–116.

2722. HORECZY Anna: Retoryka włoska w rękopisie z sygnaturą 126 ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 29–75, streszcz. ang.

Opis rękopisu i jego zawartości, XV w.

2723. IZDEBSKI Adam: Średniowieczni Rzymianie i przyroda. Interdyscyplinarna historia środowiskowa. Kraków 2018 Historia Jagellonica 4° ss. 259, nlb. 1, tabl. 16, mapy.

2724. JEHUDA ha-Lewi i jego „Księga Kuzari”. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 2 s. 225–404, streszcz. ang.

Z treści: Zawanowska Marzena: Wprowadzenie. Wokół „Księgi Kuzari” Jehudy ha-Lewiego s. 225–232; Zawanowska Marzena: Gdzie się podział Anan? Jehuda ha-Lewi i jego

nowatorska rekonstrukcja początków karaizmu. „Księga Kuzari”, rozdz. III, 64–67 – próba przekładu i interpretacji s. 233–289; Doktor Jan: Od „karaïmskich” sabatajczyków do „karaïmizacji” żydów rabinicznych: Pierwsza publiczna dysputa żydów na temat judaizmu w Kamieńcu Podolskim w 1757 roku (z karaïmami w tle) s. 347–383.

2725. JUSUPOVIĆ Adrian: Pieczętnik a ty sięcznik. Kariera Cyryla pieczętnika, późniejszego metropolity w XIII-wiecznej Rusi. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 3 [dr.] 2017 s. 621–632, streszcz. ang. s. 492–493.

2726. KASPERSKI Robert: Reges et gentes. Studia nad dyskursem legitymizującym władzę nad wspólnotami wyobrażonymi oraz strategiami ich konstruowania we wczesnym średniowieczu (VI–VII w.). Warszawa 2017 IH PAN 8° ss. 339, streszcz. ang.

2727. KOMARNICKI Konrad Filip: Dekada z wieczności. Wizja władzy i jej funkcjonowanie we wczesnym Królestwie Jerozolimskim. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 151–171, streszcz. ang., fr.

XI–XII w.

2728. KOZINA Mateusz: Kampania italska Narsesa. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 45–70, streszcz. ang.

VI w.

2729. KURKOWSKA Katarzyna, Kurkowski Piotr: Sasi siedmiogrodzcy i ich fortyfikowane kościoły. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 22–44.

XII–XIII w.

2730. KWIATKOWSKI Stefan: Die menschliche Gerechtigkeit. Über die Veränderungen im Verständnis von Herrschaft, Untertanentum und menschlicher Würde im Ordensland Preussen. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 33–53, streszcz. pol., ang.

Państwo krzyżackie, XV w.

2731. LOREK Wojciech: Strategia i taktyka Henryka II podczas obrony Normandii w latach 1173–1174. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 115–139, streszcz. ang.

2732. MARCINIAK-KAJZER Anna: Czy rzeczywiście najstarsze – weryfikacyjne badania najwcześniejszej datowanych gródków stożkowatych. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Archaeologica*. [Vol.] 33: 2018 s. 93–111, streszcz. ang.

2733. MARCINIAK-KAJZER Anna: Gródki stożkowate czy zamki typu „motte”. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 59–70, streszcz. ang.

X–XV w.

2734. MICHALAK Arkadiusz: Mystery hidden behind the beasts' heads. Remarks on the chronology of a peculiar type of medieval dagger. *Acta Militaria Mediaevalia*. T. 14: 2018 s. 153–173, streszcz. pol.

2735. MICHALSKI Michał: Małżeństwo Włodzimierza Igorewicz z córką chana Konczaka. Przyczynek do badań nad wpływem małżeństw mieszanych na relacje rusko-połowieckie. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 55–68, streszcz. ang.

Lata 1185–1208.

2736. MODZELEWSKI Karol: Studia wybrane z dziejów społeczeństwa, prawa i ustroju Europy wczesnośredniowiecznej. Red. nauk. Marcin R. Pauk, Aneta Pieniądz. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 514, il.

Treść: Od redaktorów naukowych s. 7–9; [Rozdz.] 1. Społeczeństwo i gospodarka Polski wczesnopiastowskiej na tle porównawczym: Z badań nad organizacją służebną w Polsce wczesnofeudalnej s. 15–60; Z dziejów wsi wczesnofeudalnej. Północnowłochi system dworski i jego upadek s. 61–88; Dziedzictwo plemienne w ustroju Polski Piastowskiej s. 89–132; „Comites”, „principes”, „nobiles”. Struktura klasy panującej w świetle terminologii Anonima Galla s. 133–142; Jursydykacja kasztelańska i pobór danin prawa książęcego w świetle dokumentów XIII w. s. 143–172; Między prawem książęcym a władztwem gruntowym. [Cz.] 1: Z zagadnień początków poddaństwa w Polsce s. 173–200; Między prawem książęcym a władztwem gruntowym. [Cz.] 2: Instytucja kasztelanii majątkowych Kościoła w Polsce XII–XIII w. s. 201–234; „Ius aratorum” na tle praw grupowych ludności chłopskiej s. 235–266; Organizacja opolna w Polsce piastowskiej s. 267–317; Dziedzice bez wolności i wolni bez dziedzictwa. Kondycja chłopska w oczach trzynastowiecznej grupy rządzącej s. 318–329; Ludzie bez prawa. Niewolna kondycja w Polsce na tle wczesnośredniowiecznych zwyczajów germańskich i wschodniosłowiańskich s. 330–347; Czy opole istniało? s. 348–379; [Rozdz.] 2. Ze studiów nad barbarzyńską Europą: Longobardowie czy Rzymianie? Służba wojskowa kupców i rzemieślników w świetle edyktu Aistulfa z 750 r. s. 383–395; „Legem ipsam vetare non possumus”. Królewski kodyfikator wobec potęgi zwyczajaju s. 396–404; Człowiek istnieje w kolektywie. Jednostka w kręgu wspólnoty krewniczej, sąsiedzkiej i plemiennej s. 405–420; „Liber homo sub tutela nobilis” s. 421–433; Zemsta, okup i podmiot moralny w prawach barbarzyńskich s. 434–445; Wielki krewniak, wielki wojownik, wielki sąsiad. Król w oczach współplemięnców s. 446–467; Laicyzacja przez chrzest s. 468–485; Pogańskie „sacrum” w ustroju i topografii najstarszych miast słowiańskich s. 486–505; Wiec i banicja. Z porównawczych studiów nad ustrojem plemiennym Germanów i Słowian s. 506–514.

2737. MORAWIEC Jakub: Vikingarvísur or Konungavísur? On the potential role of the Skaldic Viking encomia. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 10(14): 2018 s. 36–55, streszcz. pol., niem.

2738. MRUK Wojciech: Homo sanctus. Wzorce świętych w Europie Łacińskiej w średniowieczu. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 364, nlb. 1, tabl. 16, il.

2739. MRUK Wojciech: Wspaniałe miasto czy „złota misa pełna skorpionów”? Obraz Jeruzolimy w dziele Al-Mukaddasiego „Najpiękniejszy podział wiadomości o klimatach”. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 71–86, streszcz. ang.

X w.

2740. NIEWIŃSKI Andrzej: Rycerskie ideały codziennego życia według „Księgi o rycerstwie” Gotfryda de Charny. *Acta Universitatis Lodzianis*. Folia Historica. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 11–28, streszcz. ang.

2741. NIKODEM Jarosław: Litwa. Poznań 2018 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 534, nlb. 1, tabl. 8, il. (Początki Państw).

Lata 1219–1377.

2742. OJCOWIE i synowie. O tron, władzę, dziedzictwo. W 700. rocznicę narodzin Karola IV Luksemburskiego króla czeskiego i cesarza 1316–1378. Pod red. Beaty Możejko, Anny Paner. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 259, nlb. 4, il., streszcz. ang.

Z treści: Paner Anna, Możejko Beata: Wstęp s. 7–18; Śliwiński Błażej: Kiedy władca stawał się władcą? Na niektórych przykładach piastowskich (ale nie tylko) s. 19–40; Teterycz-Puzio Agnieszka: Więzy krwi czy żądza władzy? Postawa piastowskich książąt okresu rozbitcia dzielnicowego wobec księżnych-wdów sprawujących rządy opiekuńcze s. 41–64; Smoliński Marek: „Primogenitus et dilectissimus”. Świętopełk gdański i jego synowie: Mściwoj II oraz Warcisław II s. 65–101; Paner Anna: Kochane dzieci z nieprawego łoża. Z życia rodzinnego Przemysławów s. 117–144; Iwańczak Wojciech: Jan Luksemburski w oczach syna. Autobiografia Karola IV s. 145–156; Woziński Andrzej: W interesie dynastii. O niektórych politycznych aspektach XIV-wiecznej ikonografii Karola IV Luksemburskiego i jej genezie s. 157–185; Sperka Jerzy: Związki rodzinne króla Władysława Jagiełły z książętami górnośląskimi i Luksemburgami w tle s. 186–198; Polechow Sergiej: Książę Michał Zygmuntowicz – walka o spadek po ojcu. [Dot. rywalizacji z Kazimierzem IV Jagiellończykiem o Wielkie Księstwo Litewskie] s. 199–243; Szybowski Sobiesław: Polityka rodzinna i kariera. Janusz ze Skępego i Kościelca herbu Ogon: poplecznik Krzyżaków, osoba w królewskiej nielasce, monarszy dyplomata i doradca s. 244–263.

2743. PAC Grzegorz: Ograniczenia żeńskiej świętości królewskiej we wczesnym średniowieczu. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 439–455, streszcz. ang.

2744. PAC Grzegorz: Święte dziewictwo, Królowa dziewica i władza w ottońskiej Rzeczy. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 815–859, streszcz. ang.

2745. PIETRANIK Michał: Celebracja cesarskich zwycięstw militarnych w późnym Bizancjum w świetle kroniki Jerzego Akropolitesa. *Wiek Stary i Nowy*. T. 13(18): 2018 s. 33–51, streszcz. ang., niem.

Uroczystości z l. 1246 i 1261.

2746. PLESZCZYŃSKI Andrzej: Kryzys i upadek wczesnych państw słowiańskich oraz ich odbudowa (IX–XI wiek). Zarys problemu. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 263–302, streszcz. ang.

2747. PLUTA Jerzy: Jezioro Pejpus 1242. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 230, nlb. 1, tabl. 8, il. (Historyczne Bitwy).

2748. POLEJOWSKI Karol: Dwupoziomowe kościoły zakonów rycerskich w średniowieczu. *Studia Zamkowe*. T. 5: 2018 s. 109–127, streszcz. ang.

2749. POLEK Krzysztof: Wielka strategia czy zbieg okoliczności? Kształtowanie się wschodniej granicy państwa karolińskiego w VIII–IX w. w Europie Środkowej. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 5–54, streszcz. ang.

2750. POSPISZYL Michał: „Państwo jest jak zwierzę”. Galen i średniowieczna biologia polityczna. *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 9–36, streszcz. ang.

2751. RYCERZE i pielgrzymi w tradycji europejskiej. Międzynarodowa konferencja naukowa, 14 kwietnia 2018 roku. Red. nauk. Łukasz Stefaniak. Warszawa 2018 Konfraternia Świętego Apostoła Jakuba Starszego przy Katedrze Polowej Wojska Pol. 8° ss. 344, tabl. 16, il., mapa, streszcz. ang. Konfraternia Świętego Apostoła Jakuba Starszego przy Katedrze Polowej Wojska Pol. w Warszawie, Fund. Pamięci Rosy Bailly.

Z treści: Roszak Piotr: Św. Jakub z Composteli jako miles Christi s. 29–41; Hass Waldemar: „Santiago Matamoros” – w stronę reinterpretacji s. 43–54; Mróz Franciszek: Polscy rycerze i pielgrzymi w drodze do Composteli: przestrzeń, sacrum, czas s. 55–78; Paczkowski Mieczysław Celestyn: Tajemniczy pielgrzym Jan Poloner s. 79–108; Zaborski Maciej: Średniowieczny rycerz czy pielgrzym? Rzecz o Peregrynie z Opola s. 109–124; Mruk Wojciech: Moi przyjaciele templariusze: krzyżowcy wobec muzułmanów w XI–XII wieku s. 125–136; Chrościcki Juliusz A.: Pielgrzymi i rycerze w twórczości Pisanella s. 137–150; Macyszyn Jacek: Europejskie tradycje polskiego rycerstwa s. 157–174; Skrok Dariusz Zbigniew: Skaryszew – historia i dziedzictwo aktualne dzisiaj s. 175–184; Gnyś-Nidecka Małgorzata: Rycerze i pielgrzymi – dywagacje kulturoznawcy s. 209–222; Pawlikowski Jerzy: Polskie „ślady” na „Via Francigena” s. 253–270; Kazimierzczak Jerzy G., Stefaniak Łukasz, Wasiak Ewa: Konfraternia Świętego Apostoła Jakuba Starszego przy Katedrze Polowej Wojska Polskiego: geneza powstania, komplikacje prawne, pierwsze lata działalności s. 291–307.

2752. SKWIERCZYŃSKI Krzysztof: Wino i grzech, czyli Piotra Damianiego traktat o wodzie i abstinencji. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 441–448.

Rok 1045.

2753. SPRUTTA Justyna: Motyw węża w bizantyńskiej i staroruskiej ikonografii świętych

wojowników (do XV w.). *Studia Bydgoskie*. T. 12: 2018 s. 225–237, streszcz. ang.

Od VI w.

2754. ŚREDNIOWIECZNI władcy i ich otoczenie. Pod red. Jerzego Sperki, Karola Kollingera. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 383, nlb. 1, streszcz. ang. (Materiały V Kongresu Mediewistów Polskich; t. 5).

Z treści: Sperka Jerzy: Wprowadzenie s. 9–11; Boroń Piotr: Palatyn – wojewoda – żupan. Tytuły i zakres władzy najwyższego urzędnika w krajach słowiańskich we wczesnym średniowieczu s. 13–30; Guzikowski Krzysztof: Stowianie i Niemcy w otoczeniu zachodniopomorskiego księcia Barnima I (1234–1278) – powstanie nowej elity władzy s. 53–74; Smoliński Marek: „(...) familiaris nostri specialiter et dilectus...”. Joannici w służbie władców Czech i Rzeszy Niemieckiej w dobie odnowienia Królestwa Polskiego w 1295 roku s. 75–105; Rajman Jerzy: „Ludzie króla” wśród mieszkańców Krakowa w XIV wieku. Rzemieślnicy i usługodawcy s. 107–131; Sperka Jerzy: Rycerze śląscy w służbie i otoczeniu królów Polski w drugiej połowie XIV i w pierwszej połowie XV wieku s. 133–176; Pawlak Michał: Demetriusz Pepagomenos: sylwetka bizantyjskiego medyka i jego rola w dziejach dynastii Paleologów w pierwszej połowie XV wieku s. 177–199; Szybkowski Sobiesław: Kujawscy, dobrzyńscy i łączącycy faworyci Władysława Jagiełły s. 201–240; Czwojdrak Bożena: Skład narodowościowy dworów polskich królowych w późnym średniowieczu s. 241–251; Wilk-Woś Zofia: Między kancelarią królewską a biskupią – o drogach i kierunkach kariery notariuszy kancelarii królewskiej w późnośredniowiecznej Polsce s. 253–273; Grabowski Janusz: Współpracownicy i dworzanie Janusza II, księcia mazowieckiego (1471–1495). Ze studiów nad otoczeniem władców prowincjonalnych w późnym średniowieczu s. 275–309; Rombek Tomasz: Elżbieta Rakuska wobec otoczenia Kazimierza IV Jagiełłończyka (1454–1492) s. 311–323; Nabiałek Karol: Z dworu książęcego na dwór królewski. Zmiana

w elitach władzy w Polsce w początkach panowania Zygmunta I Starego s. 325–384.

2755. WALKOWSKI Grzegorz Kazimierz: Historia Niemiec w latach 843–1137. Cz. 1: Lata 843–1024. Współpr. Piotr Jętczak. Bydgoszcz 2018 Bogart 8° ss. 711, tabl. 4, il., mapa.

2756. WARSZEWSKI Roman: Grenada 1492. Warszawa 2018 Wydaw. Bellona 8° ss. 342, nlb. 2, tabl. 24, il., mapy. (Historyczne Bitwy).

W Hiszpanii.

2757. ZAWANOWSKA Marzena: Anan ben Dawid jako islamizujący heretyk żydowski: o tym, jak raw Saadia Gaon stworzył mit fundacyjny karaizmu. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 9–34, streszcz. ang.

X–XI w.

2758. ZONENBERG Sławomir: Stosunki krzyżacko-mendykankie w Prusach do 1466 roku. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 424, streszcz. ang.

2759. [ZUBRZYCKI Jan Sas]: Sztuka średniowieczna podług dzieł niemieckich, francuskich i angielskich. Zestawił J. S. Zubrzycki. Warszawa 2018 Graf_ika Usługi Wydawnicze Iwona Knechta 4° ss. 161, nlb. 7, XLI, tabl. XLIII, il.

Przedruk, oryg.: Lwów 1886 nakł. własny.

3. OKRES 1492–1918

Zob. poz. 2951, 5313, 8976, 11084.

2760. AB OCCIDENTE referunt... „Zachód” doby nowożytnej w badaniach historyków polskich. Red. Mariusz Markiewicz, Katarzyna Kuras, Rafał Niedziela. Kraków 2018 Historia Jagellonica 8° ss. 349, streszcz. ang. (Studia z Historii Nowożytnej; t. 4).

Materiały z konferencji, Kraków, 24–25 XI 2018 r.

Praca poświęcona pamięci prof. Józefa Andrzeja Gierowskiego (1922–2006).

Treść: Kuras Katarzyna, Niedziela Rafał: Słowo wstępne s. 7–9; Link-Lenczowski Andrzej Krzysztof: Profesor doktor Józef Andrzej Gierowski – człowiek, uczony, rektor s. 11–38; Markiewicz Mariusz: Narodziny Zachodu s. 41–52; Szymtka Rafał: Opieka nad ubogimi w szesnastowiecznej Antwerpii s. 53–71; Kodzik Joanna: Ceremoniał a precedencja. Miejsce Rzeczypospolitej wśród mocarstw europejskich według „Europäisches Hoff-Ceremoniel” autorstwa Gottfrieda Stiewego s. 73–85; Karkocha Małgorzata: Początek wojny rosyjsko-tureckiej w świetle doniesień „Gazety Warszawskiej” księdza Łuskiny (1787–1788) s. 87–109; Misztal Mariusz: Zmiany w populacji Cypru w okresie

turkokracji (1570–1878) s. 111–127; Oliwa-Żuk Dominika: „Żydowski” świat portugalskich inkwizytorów – kazania z portugalskich ceremonii „auto da fé” (XVI–XVIII wiek) w dyskursie antyżydowskim epoki nowożytnej s. 131–142; Basista Jakub: „A particular of such necessary provisions as every Adventurer must carry”, czyli ch zdołający do Nowego Świata mieć powinien s. 143–156; Skowron Ryszard: Imperium iberyjskie: globalna strategia przetrwania w koncepcjach Antoniego Sherleya (1625) s. 157–175; Kuropatnicki Andrzej K.: Wczesna angielska książka kucharska jako źródło informacji historycznej s. 179–190; Kalinowska Anna: „War is as Winter, Peace as the Spring”. Angielskie „newsbooks” o pokoju westfalskim (1648) s. 191–201; Hanczewski Paweł: Jak Irlandię przemienić w kraj kwitnący? Irlandia a unia szkocko-angielska w 1707 roku s. 203–214; Hamera Paweł: Tajne stowarzyszenia chłopów oraz wieś irlandzka w XVIII wieku s. 215–228; Figiel Grzegorz: Wielka Brytania wobec kryzysu holenderskiego 1786–1787 s. 229–240; Magdziarz Wojciech St.: Fronda w Bordeaux 1648–1649 s. 243–263; Niedziela Rafał: Dyskurs polityczny w państwie wolnym i w monarchii absolutnej na przykładzie Rzeczypospolitej i Francji XVIII wieku s. 265–275; Kuras Katarzyna: Niedoceniana faworyta. Przerwana kariera diuszesy de Châteauroux. [Marie-Anne de Mally-Nesle] s. 277–290; Durbas Małgorzata: Praktyka konkursowa w Akademii Stanisława w Nancy (1750–1766) na tle

innych ośrodków naukowych we Francji s. 291–305; Stelmasiak Katarzyna: Francja w przededniu rewolucji w opiniach Thomasa Jeffersona (1784–1789) s. 307–324; Anusik Zbigniew: Geneza planów szwedzkiej interwencji wojskowej w rewolucyjnej Francji. Działania Everta Taubego i Hansa Axela von Fersena na przełomie 1789 i 1790 roku s. 325–333; Milewska Monika: Chleb równości na stołach braterstwa. O jedzeniu w czasach rewolucji francuskiej s. 335–349.

2761. ARLET Joanna: Architektura włoskiego baroku. W służbie władzy i kontreformacji. Szczecin 2018 Hogben 8° ss. 188, il., streszcz. ang. (Teka Zachodniopomorska; nr 4/2018).

Lata 1560–1780.

2762. BARAŃSKI Łukasz, Sojka Jerzy: Historia i teologia luteranckiej odnowy Kościoła w Niemczech w XVI wieku. Cz. 2. Bielsko-Biała 2017 Augustana 8° ss. 333, il. (Reformacja) (Biblioteka 500 Lat Reformacji; t.6).

Cz. 1. 2016.

2763. BIERNACKI Witold: Pressburg 1620. Jesienna kampania księcia Gábora Bethlena. Tarnowskie Góry–Zabrze 2018 Infortedititions 8° ss. 119, nlb. 1, il., mapy. (Pola Bitew; no 46).

2764. BORTNOWSKI Antoni: Kijów początków XX wieku w twórczości pisarzy pochodzenia żydowskiego. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 2: 2017 s. 183–198, streszcz. ang.

2765. BUDZISZ Marek: Koniec rosyjskiej Ameryki. Rozważania o przyczynach sprzedaży Alaski. Kraków 2017 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. 334, nlb. 10. (Biblioteka Myśli Politycznej; 117).

Lata 1689–1871.

2766. CENTEK Jarosław: Niemieckie wojska lądowe na froncie wschodnim w listopadzie 1918 r. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 1/2 s. 11–43, streszcz. ang., ros.

2767. CZARNIECKI Rafał T.: Wojna Małego Żółwia 1786–1795. Masakra w lasach Ohio. Tarnowskie Góry–Zabrze 2017 Infortedititions 8° ss. 227, il., mapy. (Bitwy/Taktyka; 87).

2768. CZERPAĆ ze źródła. 450-lecie inauguracji pierwszej wspólnoty karmelitów bosych w Duruelo. Red. Jerzy W. Gogola, Damian Sochacki. Kraków 2018 Wydaw. Karmelitów Bosych 8° ss. 356. Karmeliński Inst. Duchowości, Głos Karmelu.

Z treści: Hańczak Paweł: Klasztor św. Józefa jako model nowego życia. [W *Ávila*, 1562 r.] s. 13–27; Nyk Piotr: Święty Jan od Krzyża [1542–1591] i zwrot renesansowy w stronę Słowa Bożego s. 29–52; Praškiewicz Szczepan T.: Akta procesów kanonizacyjnych Teresy od Jezusa [1515–1582] i Jana od Krzyża s. 53–72; Zieliński Jerzy: Powrót do reguły pierwotnej, czyli

jakiej? s. 73–93; Sochacki Damian: Żywa tradycja starożytnych początków s. 95–107; Kiwior Wiesław K.: Ustawodawstwo pierwszych wspólnot Karmelu Terezańskiego s. 109–139; Mosionek Bazyli: Wpływ tradycji wschodniej w XVI–XVII wieku s. 141–164.

2769. DASZKIEWICZ Piotr: List barona Christopha Burhardta von Vietinghoffa (1767–1829) do André Thouina (1747–1824) – interesujący dokument historii nauki w krajach bałtyckich. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 217–223, streszcz. ang.

Z 21 V 1816 r.; zawiera też tekst listu.

2770. DASZYŃSKA Jolanta A[linia]: Kryzysy i kompromisy w Stanach Zjednoczonych Ameryki czasów Ojców Założycieli. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 333, nlb. 2, il., mapy.

Lata 1783–1824.

2771. DĄBROWSKA Magdalena: Pankratija Sumarokowa wkład w rozwój czasopiśmiennictwa rosyjskiego. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 3: 2018 s. 121–138, streszcz. ang.

Pankratij Platonovič Sumarokov (1765–1814).

2772. DOROSZCZYK Justyna: Opricznina jako pierwsza rosyjska służba specjalna i jej znaczenie w systemie politycznym. *Przegląd Wschodnioeuropejski*. [T.] 9: 2018 [nr] 2 s. 11–24, streszcz. ang.

2773. DROZDEK Adam: Peter I as the anti-christ. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 41–51, streszcz. pol.

2774. DROZDEK Adam: Religious policies of Anna Ivanovna. *Elpis*. T. 20: 2018 s. 17–24, streszcz. ang.

Lata 1730–1740.

2775. DZIAŁOSZYŃSKI Bartosz: Cywilizacja. Szkice z dziejów pojęcia w XVIII i XIX wieku. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 321, nlb. 1, il., streszcz. ang.

W Europie.

2776. ENTRE Pologne et France. Le Cosmopolitisme des Lumières. Rome, 23–24 juin 2017. Vol. coordonné par Anna Grześkowiak-Krwawicz, Dominique Triaire et Piotr Ugniewski. Roma 2018 Accademia Polacca delle Scienze. Biblioteca e Centro di Studi a Roma 8° ss. 252, il. Accademia Polacca delle Scienze. (Conferenze; 139).

Z treści: Salwa Piotr: Introduction s. 7–10; Balsamo Jean: Montaigne, aux origines de la tradition cosmopolite s. 26–39; Pieńkos Andrzej: Le grand tour d'Europe des artistes. Croquis d'une carte des voyages artistiques au XVIIIe siècle s. 54–67; Triaire Dominique: Jean Potocki [1761–1815], cosmopolite

européen? s. 68–85; Rosset François: L'Italie de Jean Potocki: une archéologie de savoir s. 86–95; Zatorska Izabella: Cosmopolite, ou patriote frustré? Le chevalier de Saint-Pierre et le comte Potocki, errances croisées s. 96–106; Wrana Magdalena: Un cosmopolite Italien du XVIIIe siècle: Angelo Maria Durini à Varsovie (1767–1772) s. 131–147; Waszczuk Rafał: Les Italiens au service de la diplomatie de Stanislas-Auguste: Tommaso Antici et Gasparo de Curtis s. 148–159; Grześkowiak-Krwawicz Anna: „Voyages” de Józef Boruwlaski en divers pays éloignés, ou le cosmopolite malgré lui s. 160–171; Ugniewski Piotr: Peut-on devenir cosmopolite sans quitter sa ville natale? Jean Luzac – rédacteur de la „Gazette de Leyde” s. 172–181; Niemira Konrad: Auguste Mirys et les débuts mystérieux de sa carrière en Pologne s. 182–195; Matyaszewski Paweł: „Les constitutions” d’Anderson (1723) – une charte maçonnique cosmopolite? s. 196–207; Cieński Marcin: Les jardins cosmopolites des Lumières polonaises (pratiques, réflexion théorique, témoignages, descriptions littéraires) s. 231–241.

2777. FASZCZA Dariusz: Wojna serbsko-bułgarska 1885 roku. Studium polityczno-wojskowe. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 255, il., mapy.

2778. GAŚSIOROWSKI Kuba Ryszard: Projekt Ameryka. Stany Zjednoczone od rewolucji do wojny secesyjnej. Warszawa 2018 Wolters Kluwer Polska 8° ss. 337.

2779. GOŁASZEWSKA-RUSINOWSKA Dominika: Klęska kubańska i jej wpływ na hiszpańską scenę polityczną. *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 97–116, streszcz. ang.

Lata 1898–1912.

2780. GÓRKA Sebastian [P.]: Znaczenie historii w kształtowaniu się teorii wojny Carla von Clausewitza. *Historyka*. T. 48: 2018 s. 347–371, streszcz. ang.

2781. GRZEBYK Tomasz: Angielska kolonizacja wschodniego wybrzeża Ameryki Północnej w latach 1585–1620. *Acta Universitatis Lodzianensis*. Folia Historica. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 59–68, streszcz. ang.

2782. GUT Agnieszka: Źródła wiedzy heraldycznej Ludwiga Wilhelma Brüggemanna. Herby miejskie w Ausführliche Beschreibung des gegenwärtigen Zustandes des Königl. Preussischen Herzogtums Vor- und Hinter-Pommern. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 79–98, streszcz. ang.

2783. HARBUL'OVÁ L'ubica: Rozwój wydarzeń na Syberii w latach 1917–1919 i miejsce w tym procesie Legionu Czechosłowackiego. *Studia Środkowoeuropejskie i Balkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 97–111, streszcz. ang.

2784. HORDECKI Bartosz: Kilka uwag na temat tradycji i innowacji lingwistycznych w ro-

syjskich polemikach dotyczących kierunków imperialnej polityki językowej (XVIII–XIX wiek). *Sensus Historiae*. Vol. 33: 2018 no 4 s. 215–227, streszcz. ang.

2785. HRYSZKO Barbara: Principles of the theory of art governing propaganda imagery of the Sun King. *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 137–149.

2786. INTELLECTUALS and World War I. A Central European perspective. Ed. by Tomasz Pudłocki, Kamil Ruszała. Kraków 2018 Jagiellonian Univ. Press 8° ss. 354.

Z treści: Pudłocki Tomasz, Ruszała Kamil: Preface: the Great War and intellectuals from East-Central Europe: reflections from the perspective of a century s. 7–10; Górný Maciej: First write, then shoot. East Central European intellectuals and the Great War s. 31–44; Ruszała Kamil: Intellectuals and the Galician refugees during World War I in Austria-Hungary. Disparate attitudes s. 133–147; Synowiec Andrzej: The social involvement of the Jagiellonian University professor Stefan Jentys during World War I s. 167–183; Kolb Natalia: The Great War in the light of documents and correspondence of the Galician Greek Catholic parish priest Isydor Hlynyski s. 185–200; Blobaum Robert; Noah Prylucky [1882–1941]: Jewish nationalist or Polish democrat? s. 227–235; Pudłocki Tomasz: „Stranger in the night?”. A Canadian on the Czech-Polish borderland during World War I. The case of William John Rose s. 267–282; Orleych Iryna: The Talerhof tragedy in the intellectual thought of Galician russophiles in the interwar period s. 321–347.

2787. JAGUŚ Patryk: Leże korsarzy na wyspie Dźerbie w pierwszej połowie XVI wieku. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 199–208, streszcz. ang.

2788. JAWORSKA Marta: Dyplomatyczne nieporozumienia. Spory o podarki poselskie na dworze moskiewskim w XVI i XVII w. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 1 s. 67–91, streszcz. ang.

2789. JESKE-CHOIŃSKI Teodor: Kobiety rewolucji francuskiej. Sandomierz 2018 Armo-ryka 8° ss. 128.

Praca z 1906 r.

2790. JUDSON Pieter M.: Imperium Habsburgów. Wspólnota narodów. Przekł. Sławomir Patlewicz. Warszawa 2017.

Rec.: Szklarzewski Norbert, *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 205–210.

2791. KALINOWSKA Anna: „The drink called ordinarily Choccolatta...”. Angielskie publikacje na temat czekolady z lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XVII w. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 279–289, streszcz. ang.

2792. KASPRZAK Sylwester: Patronat misyjny w Hiszpanii, Portugalii i w państwach kolonizowanych w okresie od XVI do XIX

wieku. Lublin–Górna Grupa 2018 Verbinum 8° ss. 160.

2793. KAZIMIERCZYK-KUNCER Jolanta: Jedźmy do Rosji. O kulturze rosyjskiej we francuskiej literaturze podróżniczej XVIII i pierwszej połowy XIX wieku. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 314, streszcz. ang., ros.

2794. KLASYCZNA i romantyczna. Nowa postać Europy po kongresie wiedeńskim. Białyсток 2018 Wyd. Hist.-Socjol. Uniw. w Białymstoku 8° ss. 103, streszcz. ang.

Treść: Grinberg Daniel, Dąbrowicz Elżbieta: Słowo wstępne s. 5–6; Miodowski Adam: Status jeńców polskich w niewoli rosyjskiej w kontekście postanowień kongresu wiedeńskiego s. 7–26; Grinberg Daniel: Polscy statyści ery preromantycznej wobec najważniejszych idei „tańczącego” kongresu s. 27–38; Dąbrowicz Elżbieta: Wojna i pokój w literaturze polskiej pierwszych lat pokongresowych s. 39–53; Szelągowska Krystyna: Królestwo Polskie – Wielkie Księstwo Finlandii. Próba historycznej paraleli s. 55–67; Koprowski Piotr: Recepcja heglizmu w mikolajowskiej Rosji i jej uwarunkowania. [Przełom l. 30. i 40. XIX w.] s. 69–86; Tarkowska Ewelina: Mentalność polskich emigrantów polistopadowych na przykładzie Polaków zamieszkałych w bretońskim departamencie Côtes-du-Nord s. 87–103.

2795. KOPCZYŃSKI Mariusz: Otto von Gierke o sporze między nurtami germańskimi i romańskimi w niemieckiej historycznej szkole prawa. *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 107: 2018 s. 45–61, streszcz. ang.

2796. KOPCZYŃSKI Mariusz, Tulejski Tomasz: Czekając na niemieckiego hegemon. Otto von Gierke i koncepcja „wojny narzuconej”. *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 107: 2018 s. 63–82, streszcz. ang.

I wojna światowa.

2797. KORDEL Jacek: Z Austrią czy z Prusami? Polityka zagraniczna Saksonii 1774–1778. Kraków 2018 Arcana 8° ss. 419, il. (Arkana Historii).

2798. KORPOROWICZ Łukasz Jan: Was the Roman catholic canon law studied in eighteenth-century England? *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 108: 2018 s. 83–102, streszcz. pol.

2799. KROKOSZ Paweł: Bohaterstwo żołnierzy armii rosyjskiej czasu „wojny ojczyźnianej 1812 roku” – temat prac rosyjskich artystów malarzy XIX – pocz. XX w. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 175–203, streszcz. ang., ros.

2800. KRUSZYŃSKI Bartosz: Kaczmarek-Regimenty. Niemiecka 10. Dywizja Piechoty podczas fazy wstępnej I wojny światowej w roku

1914. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 362, il. (Publikacje Instytutu Historii; 158).

2801. KRZAK Andrzej: Wielka Wojna na Bałkanach. Działania militarne i polityczne podczas I wojny światowej 1914–1918. Częstochowa 2018 Wydaw. im. Stanisława Podońskiego 8° ss. 528.

Rec.: Ciupiński Andrzej: Narody słowiańskie w walce o niepodległość. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 3 s. 158–161.

2802. KRZYŻAGÓRSKA-PISAREK Katarzyna: Rembrandt and problems of connoisseurship: the art market and certificates of authenticity. *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 85–100, streszcz. ang.

2803. KUPRANOWICZ Tomasz: Starcy Puستelni Optyńskiej i rosyjska inteligencja XIX wieku. *Elpis*. T. 20: 2018 s. 129–133, streszcz. ang.

2804. KUŹNIK Grzegorz: Status prawny niemieckich kolonii. *Roczniki Administracji i Prawa*. R. 18: 2018 z. 1 s. 171–183, streszcz. ang. Lata 1871–1918.

2805. LEŚNIEWSKI Michał: Kip River affair of 1847. Poznań 2018 UAM 8° ss. 167, mapy. (Biblioteka Niderlandzka i Południowoafrykańska; t. 6) („Werkwinkel” Biblioteka).

Bitwa, 1847 r.

2806. LINKNER Tadeusz: Słowiańskie bogi i demony. Z rękopisu Bronisława Trentowskiego. Wyd. 3. Gdańsk 2018 Marpress 8° ss. 183.

Lata 1842–1869.

Wyd. 1. 1998.

2807. LITERARISCHE Erinnerung an den Ersten Weltkrieg in Regionen Mitteleuropas. Hrsg. Maria Gierlak, Małgorzata Klentak-Zabłocka, Thorsten Unger. Frankfurt am Main [i in.] 2017 Peter Lang Edition 8° ss. 292, il. (Warschauer Studien zur Kultur- und Literaturwissenschaft; Bd. 9).

Z treści: Gierlak Maria, Klentak-Zabłocka Małgorzata, Unger Thorsten: Regionale, nationale und globale Aspekte des Ersten Weltkriegs s. 7–19; Adamiak Maria: Die Stadt Thorn und der Erste Weltkrieg s. 23–40; Tokarzewska Monika: Der Roman als Schauplatz der Geschichte: Józef Mackiewicz und Arnold Zweigs Sicht auf den Ersten Weltkrieg in Ostmitteleuropa s. 65–83; Kotelnicka-Grzybowska Iwona: Zwei Berichte aus dem Osten. Kriegstourismus und Propaganda. Juden und Polen in den besetzten Gebieten s. 133–151; Sauerland Karol: Zwischen den Fronten. Der Erste Weltkrieg und die Nationalitätenfrage s. 153–163; Eidherr Armin: Auswirkungen des Ersten Weltkriegs auf die Motivik und Poetik der jiddischen Literatur Galiziens. Deindividualisierungs- und Entregionalisierungs- bzw. Modernisierungsprozesse am Beispiel der Lemberger Autoren Abraham Mosche Fuchs’ und Uri Zvi Grinbergs s. 165–175; Waszak Tomasz: Exzentrisches Zeitgefühl? Gustav Meyrink’s Ansichten über den Weltkrieg s. 238–253.

Rec.: Mikołajewska Anna, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 291–298.

2808. LITYŃSKI Adam: Armenii droga do leninowsko-kemalowskiego rozbioru (1917–1921). *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 67–109, streszcz. ang., fr.

2809. LITYŃSKI Adam: Gruzińska próba wybicia się na niepodległość. W stulecie proklamacji Demokratycznej Republiki Gruzji (1918). *Roczniki Administracji i Prawa*. R. 18: 2018 z. 1 s. 109–130, streszcz. ang.

Maj 1918 r.

2810. LITYŃSKI Adam: Między „białym” a „czerwonym” imperium. Rzecz o narodach w Rosji 1917–1922. Sosnowiec 2018 Oficyna Wydawnicza „Humanitas”; Wyższa Szkoła Humanitas 8° ss. 453, il., mapy.

2811. MACHLAŃSKA Joanna: Powtórzenie (recydywa) przestępstw w rosyjskim prawie karnym XIX w. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 239–255, streszcz. ang., fr.

2812. MACIĄG Anna: Kształtowanie się niemieckiej ideologii nacjonalistycznej. Cz. 1: Od 1740 roku (objęcie rządów przez Fryderyka II Wielkiego) do 1815 roku (Kongres Wiedeński). *Sensus Historiae*. Vol. 30: 2018 no 1 s. 103–118, streszcz. ang.

2813. MADEJ Leszek: Służby audytorskie lądowych sił zbrojnych w systemie rosyjskiego sądownictwa wojskowego w XVIII i pierwszej połowie XIX w. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 25–108, streszcz. ang., fr.

2814. MAJ Marta: Historia narodu jako element wsparcia republikanizmu francuskiego w XIX wieku (J. Michelet, E. Quinet, E. Lavisse). Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 185, nlb. 1, streszcz. ang. (Prawo; nr 211).

2815. MAKÓWKA Magdalena: Lipiec trzech władców – walka o tron Anglii po śmierci Edwarda VI. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 45–58, streszcz. ang.

Rok 1553.

2816. MAŁO znana I wojna światowa. Studia i szkice z dziejów Wielkiej Wojny na froncie wschodnim oraz rumuńskim, na Morzu Śródziemnym i na Dalekim Wschodzie. Pod red. Aleksandra Smolińskiego. Grajewo 2018 Eko-Dom 8° ss. 435, il., streszcz. ang.

Z treści: Smoliński Aleksander: Wstęp s. 9–18; Baczkowski Michał: Austro-węgierskie zbrojenia i przygotowania wojenne w latach 1908–1914 s. 19–54; Floreczak Ilona: Trudy codzienności w okupowanym Tarnopolu (1914–1916) – z dziennika Heleny Kozickiej s. 97–122; Franz Maciej: Nim wymyślono Tarent –

pierwszy włoski atak torpedowy na port wojenny. [Pula, 1917 r.] s. 123–142; Jędrysiak Jacek, Koreś Daniel: Realizm czy fantazja? Plany rozbudowy i reorganizacji Legionów Polskich od 1916 r. do kryzysu przysięgowego (lipiec/sierpień 1917 r.) z perspektywy polskiej i niemieckiej s. 183–250; Smoliński Aleksander: Na marginesie Wielkiej Wojny. Obraz Rumunii i Rumunów z czasów I wojny światowej w pamiętnikach Aleksandra Majkowskiego, Polaka i żołnierza armii cesarskich Niemiec s. 251–277; Walczak Henryk: Polacy a Rumunia w czasie Wielkiej Wojny i w pierwszych miesiącach pokoju s. 279–308; Klimecki Michał: Ukraiński zamach 1 listopada 1918 r. we Lwowie. Aktywność polityczna i wojskowa galicyjskich Ukraińców w ostatnich dniach Wielkiej Wojny s. 309–343; Maksymowicz Sławomir: Miejsca pamięci po żołnierzach rosyjskich poległych podczas I wojny światowej na obszarze Prus Wschodnich s. 345–378; Gołdyn Piotr: Wielka Wojna na łamach „Miesięcznika Pedagogicznego” s. 379–397; Durka Jarosław: Echo I wojny światowej w publicystyce „Przeglądu Wołyńskiego” (1924–1932) s. 399–420.

2817. MANDZIUK Józef: Rok 1917 w Rosji i w Fatimie. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 177–196, streszcz. ang.

2818. MATERSKI Wojciech: Problem rozgraniczenia Sowietów z Finlandią, 1917–1922. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 5–30, streszcz. ang.

2819. MAZOWIECKI Krzysztof Edward: Kadyks 1810–1812. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 361, nlb. 7, tabl. 8, il., mapy. (Historyczne Bitwy).

2820. MIECZKOWSKI Rafał: Mimo wolne „gwiżdzy” obiektywu. Wraki czołgów Mark II pod Bullecourt w ujęciu niemieckiej fotografii propagandowej Wielkiej Wojny. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 205–225, streszcz. ang., ros.

Rok 1917.

2821. MILEWSKA Monika: Ocet i łyż. Terror Wielkiej Rewolucji Francuskiej jako doświadczenie traumatyczne. Wyd. 2. Gdańsk–Sopot 2018 Słowo/Obraz Terytoria; MBP 8° ss. 299, nlb. 3, il. (Przygody Ciała).

Wyd. 1. 2001.

2822. MISZTAŁ Mariusz: Geneza i początki konfliktów etnicznych na Cyprze do roku 1912. *Studia Środkowoeuropejskie i Bałkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 55–74, streszcz. ang.

Od XVI w.

2823. MODZELEWSKI Szymon: Jak nakręcić bombę? Kulisy światowego konfliktu. Szczecin 2018 Klinika Języka Lucyna Aninowska Maciejewska 8° ss. 424, tabl. 12, il.

Geneza I wojny światowej.

2824. MORAWSKA Grażyna Małgorzata: Skrywana historia rewolucji rosyjskiej. Prawdy i mity. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 701, nlb. 2.

Lata 1914–1923.

2825. MOSAKOWSKI Marek, Kossakowski Przemysław: Francuskie głosy. O szlachcie, feudalizmie i monarchii w przededniu rewolucji. Gdańsk–Sopot 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 158.

Francja, l. 1774–1792.

2826. NIEMOJEWSKI Marcin: „Katechizm” Martynasa Mażvydasa – o narodzinach litewskiego słowa drukowanego. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 3: 2018 s. 71–100, streszcz. ang.

Rok 1547.

2827. NOVÁK-ZEMPLIŃSKI Andrzej: Kareta kampanijna cesarza Napoleona. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowych*. Cz. 15: 2018 s. 173–189, streszcz. ang.

2828. NOWAK Mateusz: Rola Australii w polityce kryminalnej metropolii brytyjskiej na przełomie XVIII i XIX wieku. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 69–84, streszcz. ang.

2829. PALISZEWSKA-MOJSIUK Monika: Historia imigracji Chińczyków do Stanów Zjednoczonych – druga fala. *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*. Z. 14: 2018 s. 96–106, streszcz. ang.

Lata 1822–1943.

2830. PALISZEWSKA-MOJSIUK Monika: Historia imigracji Chińczyków do Stanów Zjednoczonych – pierwsza fala. *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*. Z. 13: 2018 s. 51–62, streszcz. ang.

Lata 1848–1882.

2831. PAWEŁCZYK-DURA Kamila: Krytyka piotrowych rozwiązań synodalnych w łonie Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej w początkach XX wieku. *Elpis*. T. 20: 2018 s. 187–195, streszcz. ang.

2832. PAWEŁCZYK-DURA Kamila: Spory o patriarchat symbolem zakończenia epoki synodalnej w dziejach Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej początków XX wieku. *Elpis*. T. 19: 2017 s. 43–50, streszcz. ang.

Lata 1906–1918.

2833. PĘKACKA-FALKOWSKA Katarzyna: Medycyna i historia naturalna we wczesnej nowożytności. Uwagi wstępne. *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 3–7, streszcz. ang.

2834. PIEKARSKI Adam: Wyprawa Lewisa i Clarka na Zachód Ameryki. T. 1–2. Bydgoszcz–Toruń 2018 Mirosław Jacek Kucharski

Oficyna Wydaw. Kucharski 8° ss. 472, tabl. 8, il.; 485, tabl. 8, il., streszcz. ang.

William Clark i Meriwether Lewis, l. 1803–1806.

2835. PŁONKA-SYROKA Bożena: Johann Peter Frank i Christoph Wilhelm Hufeland jako pionierzy profilaktyki medycznej z XVIII i XIX wieku. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 47–70, streszcz. ang.

2836. PODEMSKI Piotr: Italianness, catholicism and womanhood in the American success story of mother Frances Cabrini, the patron saint of immigrants. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 4 s. 137–156.

Frances Xavier Cabrini i włoska emigracja do Stanów Zjednoczonych, l. 1889–1917.

2837. POPOWICZ Kamil: Saint Simon i saintsimonizm. Od rewolucji do kolonizacji. Historia pewnej religii (1803–1870). Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 285, streszcz. ang., fr.

2838. PORADOWSKI Michał: Dziedzictwo rewolucji francuskiej. Wrocław 2018 Nortom 8° ss. 230.

Revolucja francuska 1789 r., rewolucja październikowa 1917 r.

2839. POTULSKI Jakub: Michał Sperański i Nikołaj Karamzin – dwie wizje rozwoju państwowości rosyjskiej za rządów Aleksandra I. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 59–79, streszcz. ang.

2840. PRZESTĘPCZOŚĆ kryminalna w Europie Środkowej i Wschodniej w XVI–XVIII w. Pod red. Pawła Klinta i Daniela Wojtuckiego. Łódź 2017.

Rec.: Janicka Danuta, *Czasy Nowożytne*. T. 31: 2018 s. 353–355.

2841. REFORMACJA i konfesjonalizacja w nowożytnej Europie. Red. Agata Kwiatek, Oliwia Matuszewska, Adam Szczepaniec. Kraków 2018 Koło Nauk. Historyków Studentów UJ 8° ss. 210, il. Koło Nauk. Historyków Studentów UJ. (Nowożytnicze Zeszyty Historyczne; z. 9).

Materiały z X Międzynarodowej Konferencji Historyków Nowożytników, Kraków, 30 XI – 2 XII 2017 r.

Treść: Krasny Piotr: Słowo wstępne s. 5–7; Walczyk Katarzyna: Podła czarownica czy dobra królowa? Kreowanie wizerunku Anny Boleyn w latach 1536–1613 s. 9–37; Makówka Magdalena: Ambasador i heretycy. Postawa François van der Delfta wobec reformacji w pierwszych latach panowania Edwarda VI (1547–1550) s. 38–49; Zajac Tomasz: Pierwsza faza powstania w Grenadzie w świetle korespondencji Raymonda de Fourquevaux, ambasadora Karola IX na dworze hiszpańskim s. 50–67; Kwiatek Agata: „Wszyscy wrogowie królowej Elżbiety” – kulisy antyelżbietańskiego spisku z 1586 roku s. 68–80; Dżiki

Agnieszka: Rzeźbiarze południowoniemieccy wobec Reformacji. Przypadek Daniela Maucha s. 81–99; Płonka Mirosław: Formula Missae i Deutsche Messe jako przyczyna konfesjonalizacji w XVI i XVII wieku s. 100–120; Tłuczkiwicz Anna: „En Visitatsbog”. Rola traktatu Pedera Palladiusa w kształtowaniu się sztuki duńskiej s. 121–130; Nowak Weronika: Rola kobiety w czasach Kontrreformacji – między polityką, religią, a sztuką. Wybrane zagadnienia s. 131–155; Matuszewska Oliwia: „Ku ozdobie kościoła katedralnego”. Tapiserie fundacji biskupa Andrzeja Trzebieckiego a modernizacja wnętrza katedry krakowskiej po Soborze Trydenckim s. 156–172; Dąbrowska Sara: „Kościół z łaski dany”. Znaczenie architektury Kościoła Jezusowego w Cieszynie dla społeczności luterańskiej i architektury regionu s. 173–183; Dąbrowska Judyta: Dziewiętnastowieczna ikonografia Marcina Lutra a tradycja renesansowa s. 184–193.

2842. RĘDZIA Kamil: Strzelcy moskiewscy w latach 1550–1723. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 119, il.

2843. ROGACKI Tomasz: 1812. Na skrzydłach Wielkiej Armii. [Cz.] 1: II K, VI K, IX K. Zabrze 2017 Inforteditions 8° ss. 95, nlb. 1, il., mapy. (Pola Bitew; no 44).

2844. ROGACKI Tomasz: Austerlitz 2 grudnia 1805. Największe zwycięstwo Napoleona. Zabrze–Tarnowskie Góry–Polomia 2018 Inforteditions 8° ss. 322, il., mapy. (Bitwy/Taktyka; 100).

2845. ROHOZIŃSKI Jerzy: Najpiękniejszy klejnot w carskiej koronie. Gruzja pod panowaniem rosyjskim 1801–1917. Warszawa 2018 Wydaw. Akademickie Dialog 8° ss. 291, nlb. 1, il.

2846. [ROSALES Rodríguez] Rosales Rodríguez Agnieszka: „Absyntomania” w Belle Époque. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 303–316, streszcz. ang.

2847. RUBACHA Jarosław: Mocarstwa centralne a Bałkany. Studium działań dyplomatycznych Niemiec i Austro-Węgier w Europie Południowo-Wschodniej (1909–1913). *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 1 s. 33–61, streszcz. ang., ros.

2848. RUBACHA Jarosław, Rozbicka Renata: Bułgarska epopeja (1915–1918). Armia bułgarska na frontach I wojny światowej w świetle publikacji dziennika „Czas”. T. 2: Front salonicki. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 168, tabl. 24, il., mapy, streszcz. bułgarskie.

T. 1. 2017.

2849. RYCHLIK Jan: Państwo czeskie podczas wojny trzydziestoletniej. *Studia Środkowoeuropejskie i Bałkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 37–54, streszcz. ang.

2850. SAJKOWSKI Wojciech: French image of the peoples inhabiting Illyrian Provinces.

Warsaw–Bellerive-sur-Allier 2018 DiG; Edition La Rama 8° ss. 277, streszcz. pol. (Colloquia Balkanica; vol. 6).

Lata 1783–1816.

2851. SKOCZYŁAS Janusz: Daniel Vetter (1592–1669) autorem pierwszego przewodnika turystycznego po Islandii. *Analecta*. R. 27: 2018 z. 1 s. 83–95, streszcz. ang.

2852. SPYRA Andrzej: Kontynentalne imperium – niemiecka koncepcja Mitteleuropy na przełomie XIX i XX w. *Res Politicae*. T. 9: 2018 s. 129–142, streszcz. ang.

2853. SURDACKI Marian: Infirmeria Świętego Ducha w Rzymie w XVII–XVIII wieku. Perspektywy badawcze. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 381–394, streszcz. ang.

2854. SZADKOWSKI Paweł: Weterani wojny Hiszpanii z Francją i Katalonią (1635–1639) w starciu z administracją hiszpańską. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 39–71, streszcz. ang.

2855. SZCZUR Jarosław: Restytucja patriarchy na Soborze Lokalnym Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego (1917–1918). *Elpis*. T. 19: 2017 s. 121–126, streszcz. ang.

2856. SZELAĞOWSKA Grażyna: Prohibicja w Norwegii: norweskie wolne kościoły i ruchy religijne w walce z alkoholem i pijaństwem w XIX i na początku XX w. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 317–336, streszcz. ang.

2857. SZELAĞOWSKA Krystyna: Norweskie Towarzystwo Naukowe w Trondheim w XVIII wieku i jego międzynarodowe kontakty. *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 129–141, streszcz. ang.

Lata 1760–1800.

2858. SZLAJFER Henryk: Współtwórcy atlantyckiego świata. Nowi chrześcijanie i Żydzi w gospodarce kolonialnej Ameryki Łacińskiej XVI–XVII wieku. Zarys problematyki. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Scholar 8° ss. 427, mapy.

2859. SZMYDKI Ryszard: Manierizm antwerpski XVI wieku. *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 67–84, streszcz. ang.

W aneksie dokument z 27 V 1542 r.

2860. SZUDAREK Agnieszka: System wspierania rodzin żołnierzy niemieckich w latach pierwszej wojny światowej na przykładzie Szczecina. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 107–133, streszcz. ang., niem.

2861. THEODOR Fontane [1819–1898] w świetle faktów i interpretacji. Red. Jan Pacholski. Wrocław 2017 *Questio* 8° ss. 402, il., streszcz. ang. (Wydanie Specjalne Orbis Linguarum).

Materiały konferencji naukowej, Wrocław, 9–10 IV 2014 r.
Z treści: Wołowska Joanna: Kim był Theodor Fontane i dlaczego powinien być dla nas ważny s. 21–31; Volk-Gawlica Anna: Twórczość „monachijskiego poety” s. 33–42; Wolting Monika: Kategoria ruchu w przestrzeni. „Zomdorf” Theodora Fontane s. 43–54; Białachowski Artur Robert: Krytyka polskiego przekładu fragmentu drugiego tomu „Wanderungen durch die Mark Brandenburg” Theodora Fontane s. 55–70; Niemirowski Wicnizysław: Theodor Fontane i Polska w świetle jego korespondencji oraz publicystyki s. 71–106; Muhs Rudolf: Anglia i Anglicy, Polska i Polacy w oczach Theodora Fontane oraz recepcja jego dzieła w obydwu krajach s. 107–117; Bonter Urszula: Theodor Fontane i czasopismo rodzinne „Die Gartenlaube” na tle rynku wydawniczego w XIX wieku s. 119–130; Widawska Barbara: Dzieło literackie jako źródło historyczne na przykładzie epiki Theodora Fontane s. 131–151; Kopij Marta: Fontane, Nietzsche i krytyka kultury s. 153–166; Mazur Aneta: Barwy melancholii w „Effi Briet”: czyli Theodor Fontane według Cranacha s. 193–210; Mrozek Sebastian: Flirty Theodora Fontane z literaturą trywialną na podstawie noweli kryminalnej „Pod gruszą” (1885) s. 211–230; Biskup Rafał: Dialekt w noweli „Pod gruszą” i powieści „Stina” Theodora Fontane s. 231–241; Redlich Julianna: Kilka refleksji na temat naturalności i sztuczności w powieści „Rozdroża, bezdroża” Theodora Fontane s. 243–257; Falk Rainer: Rola pozdamskiego archiwum im. Theodora Fontane w historii badań nad życiem i dziełem twórcy s. 259–271; Kłańska Maria: Fonty a Fontane: intertekstualność w powieści Güntera Grassa „Rozległe pole” s. 273–288; Małyśzek Tomasz: Theodor Fontane jako bohater kryminałów Franka Goykego s. 299–320; Banachowicz Joanna Małgorzata: Dziwne losy Effi Briest: o najnowszej adaptacji filmowej powieści Theodora Fontane s. 321–341; Pacholski Jan: Śląsk w życiu i twórczości Theodora Fontane s. 343–374; Golasch-Golly Dagmar, Golly Adrian: Podróże Studenckiego Koła Naukowego Germanistów śladami Theodora Fontane s. 375–387.

2862. TOMCZYK Ryszard: Służba dyplomatyczna i konsularna monarchii habsburskiej w XIX i na początku XX wieku. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 97–128, streszcz. ang.

Lata 1815–1918.

2863. WALEĆCIUK-DEJNEKA Beata: Kobiety „bycie w mieście”: Paryż. Rozważania na podstawie „Dziennika” Marii Baszkircew [1858–1884]. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 137–155, streszcz. ang.

Rosyjska malarka i rzeźbiarka.

2864. WARSZEWSKI Roman: Cholula 1519. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 228, nlb. 4, tabl. 16, il. (Historyczne Bitwy).

W Meksyku.

2865. WAŚKOWIAK Patrycja: Późnogotycka architektura Portugalii jako symbol wypraw morskich. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 21–30, streszcz. ang.

Przełom XV–XVI w.

2866. WIERZBICKI Leszek Andrzej: Historia polityczna nowożytnego Europy 1492–1792. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 189, mapy.

2867. WILMANOWICZ Maciej: Koncepcje suwerenności i prawa do oporu w „De iure regni apud Scotos” („O władzy królewskiej wśród Szkotów”) George’a Buchanana. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 187–224, streszcz. ang., fr.

2868. WOJTOWICZ Jerzy: Miasto europejskie w epoce Oświecenia i Rewolucji Francuskiej. Red. nauk. ed. i wstęp Wojciech Piasek. Toruń 2017 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 492, nlb. 2, il. (Homines et Historia).

Rec.: Norkowska Aleksandra: „Indywidualny przypadek”, czyli o nieprzypadkowej pamięci historyków. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 177–182.

2869. WOSZCZEK Marek: Chemia, miastyka, rewolucja. Paracelsjańska religia przyrody jako destabilizująca trajektoria wczesnej nowożytności. *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 37–52, streszcz. ang.

2870. ŽUPANIČ Jan: Herby austriackiej nowej szlachty w epoce Franciszka Józefa I. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 143–156.

2871. ŻELICHOWSKI Ryszard: Neutralność z bronią u nogi. Królestwo Niderlandów w czasie Wielkiej Wojny. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 107–133, streszcz. ang.

2872. ŻUKOWSKA Agnieszka: Pod znakiem Słońca i Księżycy. Oprawa niemieckiego ingresu zaślubinowego Fryderyka V i Elżbiety Stuart (1613). *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 107–136, streszcz. ang.

W aneksie: Inskrypcje na bramach triumfalnych wzniesionych w Pałacyńcu Reńskim w 1613 r.

4. OKRES 1918–2018

Zob. poz. 2766, 2783, 2808, 2810, 2818, 2824, 2829, 3084, 3093, 4515, 5144, 5648, 10757, 10784.

2873. 40-LECIE wyboru Karola Wojtyły na papieża. Czy pontyfikat Jana Pawła II zmienił świat? Red. nauk. Paweł Skibiński. Warszawa 2018 Centrum Myśli Jana Pawła II; Nar. Centrum Kultury 8° ss. 238, nlb. 2.

Materiały z konferencji naukowej, Warszawa, 25 IX 2018 r.

Treść: Skibiński Paweł: Znaczenie pontyfikatu dla religijności katolickiej s. 11–22; López Pablo Pérez: Znaczenie pontyfikatu Jana Pawła II dla Europy Zachodniej s. 23–43; Grajewski Andrzej: Odkrywanie nieznanego ładu. Znaczenie pontyfikatu Jana Pawła II dla Europy Wschodniej s. 45–76; Żaryn Jan: Znaczenie pontyfikatu Jana Pawła II dla Polski s. 77–84; Mikrut Jan: Jan Paweł II a kontynent azjatycki s. 85–125; Mwaniki Joseph Ritho: Odrodzenie Afryki podczas pontyfikatu Jana Pawła II s. 127–153; D'Silva Ajay Nelson: Święty Jan Paweł II i Indie s. 155–166; Szyszka Tomasz: Znaczenie pontyfikatu św. Jana Pawła II dla Ameryki Łacińskiej s. 167–190; Larios Mengotti Gonzalo: Kluczowe założenia początku pontyfikatu Jana Pawła II z podróży do Ameryki Łacińskiej s. 191–204; Łatka Rafał: Polityczne aspekty II pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny s. 205–238.

2874. ADAMCZEWSKI Przemysław: Several documents on German and Georgian cooperation during the interwar period and World War II are kept in the Polish archives in London – part 1. *Sensus Historiae*. Vol. 30: 2018 no 1 s. 155–172, streszcz. ang.

2875. ¿ADÓNDE vas, España? Przemiany polityczne w Hiszpanii i Ameryce Łacińskiej na przełomie XX i XXI wieku. Red. nauk. Stefan Dudra, Łukasz Młyńczyk, Ryszard Michalak. Zielona Góra–Sieniawa Żarska 2017 Pracownia Badań nad Mniejszościami Nar. i Etnicznymi. Inst. Politologii. Uniw. Zielonogórski; Morpho 8° ss. 192, il.

Z treści: Dudra Stefan, Michalak Ryszard, Młyńczyk Łukasz: Profil badań naukowych w Instytucie Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego (1997–2017) s. 13–15; Kozłowska Maja: Pomędzy autonomią a separatyzmem – problem Katalonii s. 17–27; Ratke-Majewska Anna: Obecność miejsc pamięci w przestrzeni publicznej jako narzędzie realizacji polityki pamięci w okresie potranzycyjnym. Chile i Hiszpania – wspólna droga? s. 45–73; Sajna Radosław: Komunikowanie kwantowe a przemiany polityczne w Hiszpanii i Hiszpanoameryce: od neozapatystów do konfederacji iberyjskiej s. 75–87; Mizerska-Wrotkowska Małgorzata: Epoka Castielli i Lópeza Bravo w polityce zagranicznej Hiszpanii s. 89–104; Husar Wioletta: FC Barcelona jako inkubator katalońskości. Rola Blaugrany w życiu Katalończyków reżimu generała Francisco Franco s. 105–114; Tarnawski Eduard: Historyczna paralela Katalonii z Ukrainą s. 115–139; Podedworna Daria: Polityka obyczajowa premiera José Zapatero w świetle polskiej prasy: przestroga czy wzór? s. 151–162.

2876. APPLEBAUM Anne: Czerwony głód. Przeł. Barbara Gadomska i Wanda Gadomska. Warszawa 2018 Agora 8° ss. 485, nlb. 3, il.

Wielki głód na Ukrainie, I. 1932–1933.

2877. APPLEBAUM Anne: Gulaż. Tł. Jakub Uchański. Wyd. 3. Warszawa 2018 Agora 8° ss. 703, nlb. 1, il.

Obozy pracy w ZSRR, I. 1917–1986.

Wyd. 1. 2005.

2878. BABULEWICZ Katarzyna Lidia: Symbole prawosławne w filmach animowanych z ZSRR wyprodukowanych w latach 1948–1982. *Elpis*. T. 20: 2018 s. 197–204, streszcz. ang.

2879. BAJDA Piotr: Małe państwo europejskie na arenie międzynarodowej. Polityka zagraniczna Republiki Słowackiej w latach 1993–2016. Kraków–Warszawa 2018 Ośr. Myśli Polit.; Wydaw. Nauk. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 345, nlb. 12, tabl. 10, il., mapy. (Biblioteka Myśli Politycznej; 123).

2880. BALISZ-SCHMELZ Justyna: Przeszłość niepokonana. Sztuka niemiecka po 1945 roku jako przestrzeń i medium pamięci. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 362, nlb. 1, tabl. 24, il., streszcz. ang. Inst. Historii Sztuki UJ. (Ars Vetus et Nova; t. 46).

2881. BALKAN Jewish women. *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 1(41) s. 1–202.

Z treści: Koch Magdalena, Tarczyńska Katarzyna: Strategies of survival: Balkan Jewish women and cultural representations of memory. Preface s. 1–6; Koch Magdalena: Lost – regained – revised: Laura Papo Bohoreta, Sephardic women in Bosnia, and transcultural survival strategies in memory s. 7–30; Tarczyńska Katarzyna: A border biography: the image of the past in Eva Nahir Panić's memories as presented in Dane Ilić's „Eva” s. 77–95; Rogoś Agata: Tailoring Identities: displacement in the self-portrayals of Jewish women escaping to Albania s. 159–173; Twardowska Aleksandra, August-Zarębska Agnieszka: The column „Para noche de šabat” as a local strategy of memory of the Judeo-Spanish tradition s. 175–202.

2882. BARBASIEWICZ Olga: Pamięć o II wojnie światowej w działaniach Związku Pracowników Oświaty Japonii (Nihon Kyōshokun Kumiai) w kontekście relacji japońsko-amerykańskich. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 4 s. 31–44, streszcz. ang.

2883. BARBASIEWICZ Olga: Pushing hard from the backstage. American influence onto the Japanese-Korean settlement and the contemporary triangular alliance in the Asia-Pacific region. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 3 s. 113–128.

Lata 1964–1965.

2884. BAYER Jerzy, Dziak Waldemar J[anusz]: Korea Północna – atomowe mocarstwo.

Chronologia wydarzeń 1945–2017. Warszawa 2018 ISP PAN 8° ss. 439, streszcz. ang.

2885. BENKEN Przemysław: Rola północnowietnamskiej artylerii dalekonośnej w zdobyciu prowincji Quang Tri w pierwszej fazie Ofensywy Wielkanocnej z 1972 roku. *Studia Artyleryjskie*. T. 8: 2018 s. 9–33.

2886. BIERNACKA Maja: Transnational families in Spain. Marriage, nationality and gender. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 2 s. 189–201.

Lata 1996–2014.

2887. BILSKI Jacek: Rozwój kierowanych rakiet przeciwpancernych w latach 1944–1965 (pociski raketowe I generacji NATO). *Studia Artyleryjskie*. T. 8: 2018 s. 34–42.

2888. BŁASZAK Magdalena: Język macedoński po rozpadzie Jugosławii. *Studia Środkowouropejskie i Balkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 175–185, streszcz. ang.

2889. BOROWIAK Mariusz: Misja specjalna U-234. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 84, il. (Tajemnice Wojny na Morzu 1939–1945).

Okręty podwodne na Oceanie Atlantyckim w 1945 r.

2890. BRETHOUR Miranda: Upamiętnianie Zagłady w kraju multikulturalizmu. Kanada wobec spuścizny Zagłady od lat siedemdziesiątych do chwili obecnej. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 769–789.

2891. BRYLEW Marek: „Lone soldiers” – żołnierze bez rodzin. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 225–238, streszcz. ang.

Armia Izraela, od 1949 r.

2892. BRZOSTEK Błażej: „Wolne przestrzenie” litoralu rumuńskiego 1960–1980. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 669–710, streszcz. ang.

2893. BUTKIEWICZ Tomasz: Napola. Młoda elita Adolfa Hitlera. Warszawa–Szczecin 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 456, il. IPN–KŚZpNP. (Ziemie Polskie pod Okupacją 1939–1945).

Narodowo-Polityczne Zakłady Wychowawcze.

2894. BUTKIEWICZ Tomasz: Nazistowskie koncepcje ideologiczno-wychowawcze w ewolucji i radykalizacji „nowego człowieka” III Rzeszy: treść, cele, praktyki polityczne – wybrane aspekty. *Res Politicae*. T. 9: 2018 s. 85–106, streszcz. ang.

2895. CHACZKO Krzysztof, Skorek Artur, Sroka Łukasz Tomasz: Demokracja izraelska. Z przedm. Szewacha Weissa. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 384, il.

Od 1948 r.

2896. CIEŚLIK Ewa: Rozwój gospodarki chińskiej w okresie realnego socjalizmu – analiza podstawowych wskaźników makroekonomicznych. *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*. Z. 11: 2017 s. 59–72, streszcz. ang.

Lata 1949–1978.

2897. CITKOWSKA-KIMLA Anna: Politische Ideen deutschsprachiger Denker im 20 Jahrhundert. Von Karl Jaspers bis Golo Mann. Aus dem Polnischen von Dietmar Gass. Kraków 2018 AT Wydaw. 8° ss. 157, nlb. 1.

2898. CLARK Mark W.: Wymiana kulturowa oraz filozoficzne ziarna sprzeciwu politycznego w Niemieckiej Republice Demokratycznej i Polsce w 1956 r. *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 17–28, streszcz. ang., niem.

2899. CYBULSKI Marcin: Czy w ZSRR kręcono thriller? *Acta Polono-Ruthenica*. [T.] 23: 2018 [nr] 1 s. 51–64, streszcz. ang.

2900. CZARNY Elżbieta, Żmuda Małgorzata: Changes in the export competitiveness of the Visegrad Group and Germany in years 2004–2014 – Is there convergence? *Roczniki Administracji i Prawa*. R. 17: 2017 z. 2 s. 49–64, streszcz. pol.

2901. CZARNY Ryszard Michał, Filipec Ondřej, Grzybowski Marian: Drogi państw nordyckich do Unii Europejskiej. Trnava–Kielce 2018 Compus 8° ss. 168, il., mapa, streszcz. ang.

Lata 1945–2016.

2902. CZECHOWSKI Janusz: Fińsko-radzkie stosunki polityczne w latach 1917–1939 (do wojny zimowej) z perspektywy. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 219–235, streszcz. ang.

2903. CZORNIK Katarzyna, Łakomy Miron: Konflikty zbrojne na Bliskim Wschodzie i w Afryce w drugiej dekadzie XXI wieku. Przebieg, uwarunkowania, implikacje. Katowice 2018 US 8° ss. 412, il.

Syria, tzw. Państwo Islamskie (ISIS), Irak, Izrael, Palestyna, Libia, Mali, Republika Środkowoafrykańska.

2904. DARCZEWSKA Jolanta: Obrońcy obleżonej twierdzy. O historycznej legitymizacji służb specjalnych Rosji. Warszawa 2018 Ośr. Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

8° ss. 45, nlb. 3, 44. (Punkt Widzenia. Point of View; nr 70).

Tekst równol. w jęz. pol., ang.; poprawne w kierunku przeciwnym.

Lata 1917–2018.

2905. DESKUR Zbigniew, Deskur Anna, Żukowska Magdalena: Współpraca polsko-francuska na Pomorzu Zachodnim w latach 1989–2018. Szczecin 2018 Zapol Sobczyk 4° ss. 114, il.

2906. DMOCHOWSKI Tadeusz: Suwerenizacja Rosyjskiej Federacyjnej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej w ramach ZSRR w latach 1989–1990. *Gdańskie Studia Międzynarodowe*. Vol. 15: 2017 nr 1/2 s. 106–115, streszcz. ang.

2907. DOBRZELEWSKI Jarosław: Wojny z Saddamem Husajnem. Od Pustynnej Burzy do Irackiej Wolności (1991–2003). Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 289, il., mapy.

2908. DZIAK Waldemar J[anusz]: Anatomia władzy totalnej. Przypadek Korei Północnej. Warszawa 2018 ISP PAN 8° ss. 262, il., streszcz. ang.

Lata 1926–2018.

2909. DZIAK Waldemar J[anusz], Bayer Jerzy: Mao Zedong [1893–1976]. Ontologia władzy. Warszawa 2017.

Rec.: Połosak Andrzej, *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 1 s. 276–281.

2910. FALTYN Adam: Służba Pracy Rzeszy (Reichsarbeitsdienst – RAD) w Bunzlau. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 74–77.

Bolesławiec, l. 30. XX w.

2911. FIKUS Sebastian: Kodeks drogowy jako instrument amnestii zbrodniarzy hitlerowskich. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 119–132, streszcz. ang.

Dyskusja wokół ukarania zbrodniarzy wojennych w Republice Federalnej Niemiec, zakończona amnestią w 1968 r. na mocy zmanipulowanej ustawy o ruchu drogowym.

2912. FIKUS Sebastian: Plan Hermana. Kaptulacja III Rzeszy w koncepcjach opozycji antyhitlerowskiej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 119–136, streszcz. ang., niem., ros.

Kryptonim Helmuta Jamesa von Moltke.

2913. FIKUS Sebastian: „To my jesteśmy ofiarami!” Wpływ radiofonii III Rzeszy na politycznoideowe horyzonty społeczeństwa niemieckiego. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 1 s. 171–188, streszcz. ang.

Lata 1933–1945.

2914. FLASIŃSKI Tomasz: „Marzy mi się Lew Boży”. Kryzys ustrojowy w Pakistanie 1953–1955. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 161–200, streszcz. ang.

2915. FLASIŃSKI Tomasz: Spór o miejsce Bengalu w zdekolonizowanych Indiach na tle głównych determinatów polityki prowincji w latach 1945–1947. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 263–270.

Autoreferat pracy doktorskiej.

2916. FRONCZAK Paulina: Niemki na froncie wschodnim (1942–1943) w świetle wspomnień Ilse Schmidt i Eriki Summ. *Acta Universitatis Lodzianensis*. Folia Historica. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 145–155, streszcz. ang.

2917. GAJDA Jakub Gustaw: Miasto i twierdza Ghazni – powiew bogatej historii, prozaiczna terażniejszość. *Acta Universitatis Lodzianensis*. Folia Historica. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 185–200, streszcz. ang.

W Afganistanie, XXI w.

2918. GALOCH Bronisław: Perimeter – rosyjski awaryjny kanał łączności. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 4 s. 114–126.

Radziecki automatyczny system odpalania rakiet, l. 1974–1984.

2919. GERWARTH Robert: Pokonani. Dlaczego pierwsza wojna światowa się nie zakończyła (1917–1923). Poznań 2017.

Rec.: Białokur Marek, Dawid Adriana, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 336–347.

2920. GIEROWSKI Piotr: Literacki model relacji rodzinnych w czeskiej poezji socrealistycznej – próba rekonstrukcji. *Studia Litteraria Universitatis Jagellonicae Cracoviensis*. [Vol.] 13: 2018 s. 271–283, streszcz. ang.

2921. GIL Andrzej: Granica między ukraińską SRR a Rosyjską FSRR w latach dwudziestych XX wieku. Przyczynek do realizacji bolszewickiej polityki narodowościowej. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 129–139, streszcz. ang.

2922. GLOCK Michał: The forgotten war of the Royal Navy. Baltic Sea 1918–1920. Transl. Jarosław Dobrzyński. Sandomierz 2018 Stratus as MMP Books 4° ss. 144, il., mapy. (Maritime Series; no 3108).

2923. GÓRZNA Sylwia: Jan Paweł II wobec obecności islamu w Unii Europejskiej.

Konteksty politologii religii. Słupsk 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej 8° ss. 732, nlb. 1. Akad. Pomorska w Słupsku.

Lata 1972–2014.

2924. GRA o świat. W stronę nowej Jałty? Pod red. nauk. Józefa M. Fiszera. Warszawa 2018 ISP PAN 8° ss. 266, il., streszcz. ang., niem., pol., ros.

Materiały konferencyjne, Warszawa, 7–8 XII 2015 r.

Z treści: Fiszer Józef M.: Wstęp s. 7–22; Cz. 1. Konferencja w Jałcie w lutym 1945 roku: współczesne interpretacje – spory – nieporozumienia: Roszkowski Wojciech: Polskie spojrzenie na geopolityczne konsekwencje konferencji jałtańskiej s. 71–89; Cz. 2. Geopolityczne konsekwencje Jałty z perspektywy niemieckiej, rosyjskiej i polskiej: Materski Wojciech: Jałta jako kluczowy etap finalizacji ładu powojennego s. 139–155; Cz. 3. Czy nowy ład globalny? Przesłanki, fakty, prognozy: Fiszer Józef M.: Jałta: kto wygrał II wojnę światową, a kto przegrał pokój s. 197–227.

2925. GRYTA Bartłomiej: Życie codzienne żołnierzy niemieckich na froncie wschodnim w czasie II wojny światowej. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 151–166, streszcz. ang.

2926. [GRZYBOWSKI Jerzy] Gryboŭski Ūry: Kul'turna-asvetnaŭ dzejnasc' belarusau u Latvii padčas namięckaj akupacyi (1941–1944 gg.). *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 181–213, streszcz. ang., pol.

2927. GRZYBOWSKI Jerzy: Zrzeszenie Białoruskie w Okręgu Generalnym Łotwa (1941–1945). *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 95–117, streszcz. ang.

2928. GWIAZDA Adam: Więcej konfliktów zbrojnych, mniej wojen w latach 1989–2014. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 2 s. 32–39.

2929. GWÓŹDŹ Andrzej: Zaklinanie rzeczywistości. Filmy niemieckie i ich historie 1933–1949. Wrocław 2018 Centrum Studiów Niem. i Europejskich im. Willy'ego Brandta; Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 451, nlb. 2, il. (Niemcy – Media – Kultura).

2930. HASIUK Magdalena: Planeta klaunów w konstelacji Słońca. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 1/2 s. 83–98.

Postać klauna w Théâtre du Soleil w Paryżu, l. 1964–2018.

2931. HEBDA Wiktor: Serbsko-chorwackie stosunki polityczne na przełomie XX i XXI wieku. Warszawa 2018 Aspra-JR 8° ss. 376, streszcz. ang., ros.

Lata 1918–2015.

2932. HONKA Norbert: Przemiany samorządu terytorialnego w Niemczech (1945–2017).

Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 521, nlb. 1, il. Uniw. Opolski. (Studia i Monografie; nr 568).

2933. JACZYŃSKI Michał: Pieśń żydowska na estradach koncertowych Pragi czeskiej w dwudziestolecium międzywojennym. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 2 s. 27–42, streszcz. ang.

2934. JAGŁOWSKI Mieczysław: System korporacyjny portugalskiego Nowego Państwa (1933–1974). *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 63–90, streszcz. ang.

2935. JARNECKI Michał: Elita polityczna Pierwszej Republiki Czechosłowackiej 1918–1938. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 141–158, streszcz. ang.

2936. JARNECKI Michał, Kołakowski Piotr: Ruś Zakarpacka w polityce międzynarodowej w okresie międzywojennym. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 4 [dr.:] 2018 s. 767–796, streszcz. ang. s. 726–728.

2937. JAROSZ Dariusz: Kultura i nauka w relacjach między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Włoską w latach 1959–1970. *Analecta*. R. 27: 2018 z. 1 s. 41–66, streszcz. ang.

2938. JASIEWICZ Krzysztof: Kto kogo zaskoczył? Zagadka kłeski sowieckiej w 1941 roku. Czy Wiktor Suworow miał rację? *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 2 s. 209–226.

2939. JASIŃSKI Leszek Jerzy: Nobliści z ekonomii 1969–2018. Poglądy laureatów w zarysie. Warszawa 2018 Key Text 8° ss. 315.

2940. JASTRZĘBSKA-GOLONKA Danuta: Ideologia wpisana w modę, czyli metody socjalistycznych władz na implementowanie nowej ideologii poprzez „politykę odzieżową” (na przykładzie wybranych państw środkowo-europejskich i Związku Sowieckiego). *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 123–148, streszcz. ang.

2941. JEZIorny Dariusz: „Jedna z najdawniejszych epok w życiu Żydów”. Kongres Żydów Amerykańskich w Filadelfii (15–18 grudnia 1918 roku). *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 179–201, streszcz. ang.

Toż w jęz. ang.: „The most momentous epochs in Jewish life”. American Jewish Congress in Philadelphia (December 15–18, 1918). *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 181–203, streszcz. pol.

2942. JUREŃCZYK Łukasz: Great Britain against Libya's state terrorism in the 1980s.

Historia i Polityka. Nr 24: 2018 s. 61–71, streszcz. pol.

2943. KACPRZAK Pius, Depczyński Rafał Piotr: Niemieccy jeńcy wojenni jako źródło informacji wywiadu brytyjskiego. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 200–214.

Rok 1941.

2944. KARDACH Magdalena: Literatura a polityka kulturalna w Prusach Wschodnich w latach 1933–1945. *Krajobraz kulturowy i symboliczny a relacje centrum-peryferie*. Poznań 2018 Wydaw. UAM 8° ss. 336, nlb. 1, tabl. 26, il., streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (Filologia Germańska; nr 61).

2945. KASPRZYK Oliwia: Mańkowskij na scenach węgierskiego teatru. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 2: 2017 s. 217–247, streszcz. pol., ang.

Vladimir Vladimirovič Mańkowskij, od 1. 20. XX w.

2946. KASTORY Andrzej: Jugosławia w polityce Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Związku Sowieckiego 1948–1956. Kraków 2018 PAU 8° ss. 147, mapa. PAU. (Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego; og. zb. t. 118).

Rec.: Dymarski Mirosław, *Studia Środkoeuropejskie i Balkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 189–191.

2947. KIJEWSKA Małgorzata: Lewicowy terroryzm w Europie Zachodniej w drugiej połowie XX i na początku XXI wieku. Podstawowe informacje i kierunki rozwoju. *Radyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 201–212, streszcz. ang.

2948. KIJEWSKA-TREMBECKA Marta: Kanada – nowy kierunek emigracji Portugalczyków w II połowie XX wieku. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 2 s. 135–154, streszcz. ang.

2949. KIM Kyunam: Stosunki Polski z państwami Półwyspu Koreańskiego. Warszawa 2018 Wydaw. Inst. Nauki o Polityce 8° ss. 212, nlb. 1, il., mapy. (Monografie Instytutu Nauki o Polityce).

Lata 1948–2013.

2950. KINO włoskie po 1980 roku. Pod red. Anny Miller-Klejsy, Diany Dąbrowskiej. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 174, nlb. 1, il.

Dostępne także jako e-book.

Treść: Miller-Klejsa Anna, Dąbrowska Diana: Słowo wstępne s. 7–12; Dąbrowska Diana: „Malincomici”: Rubaszne i melancholijne oblicza włoskiej komedii lat 80. i 90. s. 13–32; Fortuna Grzegorz Jr: W krainie imitacji. „Gialli” i horrory na tle włoskiego kina popularnego lat 80. s. 33–49; Stachówna Grażyna:

Operowe „gialli” Daria Argenta. „Opera” i „Upiór w Operze” s. 51–71; Koleczek Kevin: Lustra, plastik i telewizyjne fale. Włoskie społeczeństwo lat 80. w optyce późnych filmów Federica Felliniego s. 73–100; Kudrycka Bożena: Bernardo Bertolucci: Ucieczki i powroty s. 101–120; Miller-Klejsa Anna: „Lamerica” Gianniego Amelii: Emigracja à rebours s. 121–133; Helman Alicja: Sztuka zaklaniania wulgarnej materii. Na marginesie „Młodości” Paola Sorrentino s. 135–154; Szczyszyk Piotr: Na łasce bogini dokumentu. Kino Gianfranco Rosiego s. 155–175.

2951. KLIMECKI Michał, Karpus Zbigniew: Czas samotności. Ukraina w latach 1914–2018. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 336, il.

2952. KLIMIUK Zbigniew: Stosunki gospodarcze i handlowe ZSRR – Niemcy w latach 1918–1940. Cz. 1. *Przegląd Wschodnioeuropejski*. [T.] 9: 2018 [nr] 1 s. 49–64, streszcz. ang.

Toż. Cz. 2. *Tamże* [nr] 2 s. 27–39, streszcz. ang.

2953. KOBIERECKI Michał Marcin: Dyplomacja sportowa. Sport w działaniach dyplomatycznych państw i aktorów niepaństwowych. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 495, il.

Dostępne także jako e-book.

Lata 1958–2018.

2954. KOCHANOWSKI Piotr: Analiza realizacji polityki zagranicznej państwa na przykładzie Wielkiej Brytanii czasu II wojny światowej. Fakty i mity. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 505.

2955. KOŁAKOWSKI Piotr: Pretorianie Stalina. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 459, nlb. 5. (Tajemnice Historii; 5).

NKWD, l. 1917–1946.

2956. KOSEL Bogusław: Litewskie Muzeum Wojska i jego udział w kształtowaniu państwowości w latach 1919–1930. *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 97–112, streszcz. ang.

2957. KOZIK Tomasz: Skauting w krajach i latach komunizmu. Wyszków 2018 Altmedia 8° ss. 360, il., streszcz. ang.

2958. KRUPA Paweł: „Na Zachód” i „Z dała od Moskwy”? Publicystyka Mykoły Chwyłowego lat 1925–1926. Historia – idee – konteksty. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 529, il. (Re-trans-misje).

Mikola Hvil'ovij (1893–1933).

2959. KUBIAK Adam: The Middle Kingdom as depicted in the US strategic documents in 2010–2019. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 3 s. 13–22.

Postrzeganie Chin w najważniejszych amerykańskich dokumentach strategicznych.

2960. KUBICKI Mateusz: Japońska połączona flota w I bitwie pod Guadalcanal

12–13 listopada 1942 roku. *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*. Z. 14: 2018 s. 141–150, streszcz. ang.

2961. KUBICKI Mateusz: Udział japońskiej Połączonej Floty w bitwie koło przylądka Éspérance 11–12 października 1942 r. *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*. Z. 13: 2018 s. 161–172, streszcz. ang.

2962. KWIATKIEWICZ Piotr: Mocarstwa wobec Iraku w latach 1945–1967. Wyd. 3. Poznań 2018 FNCE Wydaw. 8° ss. 370, streszcz. ang., ros.

Wyd. 1. Toruń 2005.

2963. LATKOWSKA Magdalena: Pisarze z NRD wobec przełomowych wydarzeń w Europie Środkowo-Wschodniej. Warszawa 2018 Scholar 8° ss. 179.

Lata 1956–1981.

2964. LENCZAROWICZ Jan: Polityka Australii wobec uchodźców. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 2 s. 43–66, streszcz. ang.

Lata 1938–2016.

2965. LIZUT Janusz: Operacja Ho Chi Minh 1975. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 348, nlb. 4, tabl. 16, il., mapy. (Historyczne Bitwy).

Dostępne także jako e-book.
Wojna wietnamska.

2966. LUBECKA Joanna: Między obawą a nadzieją – poszukiwanie nowej roli zjednoczonych Niemiec na arenie międzynarodowej. Zarys debaty wybranych polityków i intelektualistów w pierwszej połowie lat 90. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 203–239, streszcz. ang., pol.

2967. ŁATYSZONEK Oleg: Między Zachodem i Wschodem: Lew Okinszewicz o miejscu Białorusi i Ukrainy na cywilizacyjnej mapie Europy. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 175–190, streszcz. ang., białorus.

2968. MACHCEWICZ Paweł: Hiszpańskie rozliczenia z wojną domową i dyktaturą. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 417–438, streszcz. ang.

Po śmierci Francisco Franco.

2969. MACIEJAK Maciej: Anatomia konfliktu rosyjsko-czeczeńskiego. Grozny 1994/1995, 1999/2000. Zabrze–Tarnowskie Góry–Połomia 2018 Inforteditio 8° ss. 591, nlb. 1, il., mapy. (Bitwy/Taktyka; 102).

2970. MAJEWSKI Piotr M[aciej]: Bojovat, či ustoupit? Možnosti obrany Československa

na podzim 1938. Brno–Gdańsk 2018 Conditio humana; ve spolupráci s Muzeem druhé světové války 8° ss. 397, nlb. 1, tabl. 22, il., mapy, streszcz. ang. (Monographiae; sv. 4).

2971. MAŁACHOWSKA Katarzyna: Przyczyny wojny pięciodniowej i sytuacja geopolityczna Gruzji po konflikcie z Federacją Rosyjską. *Gdańskie Studia Międzynarodowe*. Vol. 15: 2017 nr 1/2 s. 132–147, streszcz. ang.

2972. MATWIEJUK Kazimierz: Papież przełomu drugiego i trzeciego tysiąclecia. Siedlce 2018 Kazimierz Matwiejuk 8° ss. 358, nlb. 1.

Pius XII (1876–1958), św. Jan XXIII (1881–1963), św. Paweł VI (1897–1978), Jan Paweł I (1912–1978), św. Jan Paweł II (1920–2005), Benedykt XVI (ur. 1927), Franciszek (ur. 1936).

2973. MAZURKIEWICZ Marek: Geneza ruchu ziomkowskiego w Niemczech Zachodnich (1947–1949) a źródła rewizjonizmu zachodniemieckiego. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 125–149, streszcz. ang., niem.

2974. MENDEL Wojciech: Odpowiedzialność karna dowódcy za zbrodnie przymusowych przesiedleń i masowych zabójstw popełnione podczas operacji wojskowej. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 1 s. 77–91.

Odpowiedzialność serbskiego gen. Radislava Krstića za likwidację enklawy bośniackich muzułmanów w Srebrenicy w 1995 r.

2975. MIRONOWICZ Eugeniusz: Rosyjsko-amerykańska rywalizacja o wpływy na Kaukazie Południowym. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 1 s. 113–130, streszcz. ang.

Lata 1993–2018.

2976. MROCZKOWSKI Krzysztof: Wojna i „Pokój dla Galilei”. Militarne i polityczne konfrontacje Organizacji Wyzwolenia Palestyny i Państwa Izrael na terytorium Libanu w latach 1970–1985. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 557, il., mapy.

2977. MURAT Ryszard: Wojna wietnamska 1955–1975. The Vietnam War. Chiên tranh Việt Nam. Warszawa 2018 Wydaw. Tsunami 4° ss. 244, il., mapy.

2978. OLSASZEK Jan: Codziennosc buntowników. Szkic o stylu życia dysydentów w państwach bloku wschodniego po 1956 r. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 395–415, streszcz. ang.

2979. OLSZEWSKI Paweł: „Kwestia turecka” w polityce USA po I wojnie światowej. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 135–159, streszcz. ang.

2980. PARAFIANOWICZ Halina: O pionierkach w dyplomacji amerykańskiej i Ruth Bryan Owen – pierwszej Madame Poseł USA. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 161–184, streszcz. ang.

Od l. 20. XX w.

2981. PASKO Artur: Kulisy przyjęcia ZSRR do Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 149–159, streszcz. ang.

Rok 1951.

2982. PASTUSZKA Sławomir: Zmiany w spójności gospodarczej i społecznej niemieckich landów w latach 2000–2015. *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 107: 2018 s. 339–357, streszcz. ang.

2983. PIETKIEWICZ Iwona: Niemieckie torpedowce i poligony torpedowe na Zatoce Puckiej – wczoraj i dziś. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 183–192.

Od 1940 r.

2984. PŁATOS Mateusz: Autyzm odcielesniony. Historia społecznego konstruowania autyzmu jako choroby, zaburzenia i niepełnosprawności. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 252: Studia de Cultura. [T.] 10: 2018 [nr] 1 s. 100–112, streszcz. ang.

XX–XXI w.

2985. PŁYWACZEWSKI Wiesław: Gangi motocyklowe. Od wydarzeń w Hollister po współczesne przejawy przestępczości zorganizowanej. Warszawa 2018 Difin 8° ss. 203, il.

Lata 1947–2017.

2986. PODEMSKA Justyna: Amerykańska krucjata. USA wobec powstania państwa Izrael. Warszawa 2018 DiG 8° ss. 312, mapy.

Lata 1945–1953.

2987. POKRZYWIŃSKA Marlena: Zjawisko najemnictwa w czasie wojny na Ukrainie. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 2 s. 95–104.

Lata 2013–2017.

2988. POLITYKA, historia i kultura Dalekiego Wschodu. Red. Karol Łukomiak. Łódź 2018 Wydaw. Nauk. ArchaGraph; Diana Łukomiak 8° ss. 210, nlb. 2, il.

Z treści: Anoszko Sergiusz: Schizmy i podziały w nowych ruchach religijnych. Kościół Zjednoczeniowy po śmierci Sun Myung Moona (2012–2018) s. 31–75; Jagielska Daria: Zmiana pozycji cesarza Japonii po II wojnie światowej – przebieg procesu i kontrowersje z nim związane s. 77–98; Rużyczka Katarzyna: Przekształcenie tradycyjnego modelu rodziny

japońskiej a prawny kontekst zmian sytuacji kobiet na rynku pracy s. 131–158.

2989. POLSKA i Jugosławia w XX wieku. Polityka, społeczeństwo, kultura. Poljska i Jugoslawija u XX veku. Politika, društvo, kultura. Pod red. Momčilo Pavlovića, Pawła Wawryszuka, Andrzeja Zaćmińskiego. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 495, il., streszcz. ang., serbskie.

Treść: Pavlović Momčilo, Wawryszuk Paweł, Zaćmiński Andrzej: Wstęp s. 11–14; Tebinka Jacek: Polska i Jugosławia w przełomowym roku wojny 1943 s. 21–34; Milikić Ratimir: Współpraca dwóch rządów w Londynie: stosunki jugosłowiańsko-polskie w latach 1941–1944 s. 35–48; Pantelić Ivana: Międzynarodowa Demokratyczna Federacja Kobiet: jugosłowiańskie i polskie doświadczenia lat 1945–1949 s. 49–59; Pavlović Momčilo: Propaganda Kominformu wobec władz jugosłowiańskich w latach 1948–1953. Przykład Polski s. 60–78; Cvetković Vladimir Lj.: Echa belgradzkiej konferencji z 1961 r. w Polsce s. 79–91; Bondžić Dragomir: Wspólne badania nad energią jądrową Jugosławii, Polski i Norwegii w latach 60. XX w. s. 92–105; Gulić Milan: Polski Batalion UNPROFOR w postrzeganiu lokalnej ludności w Republice Serbskiej Krajiny 1992–1995 s. 106–125; Bujwdek-Kurek Ewa: Relacje między państwami pojugosłowiańskimi – „casus” spornych kwestii granicznych (wybrane przykłady) s. 126–137; Rypel Agnieszka: Obraz Jugosławii i stosunków polsko-jugosłowiańskich w „Dzienniku Bydgoskim” z lat 1918–1928 s. 141–155; Wawryszuk Paweł: Stosunki polsko-jugosłowiańskie w ostatnich latach rządów Władysława Gomułki (1969–1970) s. 156–171; Dimitrijević Bojan: Tito jako gość i gospodarz. Wizyty marszałka Tity w Polsce i polskich przywódców w Jugosławii (1946–1978) s. 172–193; Bogetić Dragan: Jugosłowiańska percepcja treści i znaczenia rozmów Tito – Gierka w Warszawie w czerwcu 1972 r. (analiza treści z belgradzkich archiwów) s. 194–207; Zaćmiński Andrzej: Organizacja i zabezpieczenie wizyt Josipa Broza Tity w Polsce w latach 70. XX w. s. 208–220; Stambolija Nebojša: Stosunki polsko-jugosłowiańskie w 1985 r. s. 221–234; Lukanc Maja: Polski Październik '56 z perspektywy słoweńskich i jugosłowiańskich władz oraz prasy s. 235–251; Kosman Michał M.: Aktywność polityczna mniejszości niemieckiej w Królestwie Serbów, Chorwatów i Słowenów w latach 1918–1929. Zarys zagadnienia s. 255–266; Kale Slaven: Polskie organizacje w Chorwacji w dwudziestolecu międzywojennym s. 267–285; Omerović Enes S.: Polacy w Bośni i Hercegowinie (1918–1941) s. 286–303; Stretenović Stanislav: Relacje polskiej i serbskiej emigracji antykomunistycznej we Francji w latach 1945–1956 s. 304–316; Lis Tomasz Jacek: Działalność Frana Ilesicia słoweńskiego polonofila s. 317–332; Stys Hubert: Aleksa Djilas [ur. 1953] – życie i dzieło s. 333–345; Żurek Piotr: Władysław Guttry zastępca komendanta placówki polskiego wywiadu „Sława” w Serbii (1940–1942) s. 346–355; Wolsza Tadeusz: Z Bolesławem Bierutem i Jospem Brozem Titą w roli głównej. Teatralizacja imprez sportowych w Polsce i Jugosławii na przełomie lat 40. i 50. XX w. s. 359–371; Jastrzębska-Golonka Danuta: Ideologia wpisana w modę – przypadek żon dygnitarzy partyjnych w Polsce i Jugosławii s. 372–387; Szczutkowska Joanna: „Nieobojętni są ludzie, nosiciele idei...”: związki filmowców polskich i jugosłowiańskich na przykładzie twórczości operatorskiej Jerzego Wójcika s. 388–400; Głuba Justyna: Obraz Jugosławii w filmach dokumentalnych Krsto Papicia s. 401–411; Selinić Slobodan: Jugosłowiańscy pisarze w Polsce w latach 60. i 70. XX w.: plany, podróże i wrażenia s. 412–425; Szatlach Maria Ewa: Prawno-ekonomiczne aspekty funkcjonowania przedsiębiorstw w Jugosławii i PRL: analiza porównawcza s. 426–441; Živković Milutin: Współpraca międzynarodowa serbskich i polskich miast (1962–1991) s. 442–455.

2990. POLSKO-CZESKIE i polsko-słowackie kontakty filmowe. Pod red. Ewy Ciszewskiej, Mikołaja Góralika. Łódź 2018. Wydaw. UŁ; Państw. Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera 8° ss. 277, nlb. 1, il., streszcz. ang., czeskie. (Filmoznawcy).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Treść: Ciszewska Ewa, Góralik Mikołaj: Słowo wstępne s. 7–9; Lyko Iwona: Meandry polsko-czeskiej współpracy filmowej w dwudziestoleciu międzywojennym s. 11–25; Szczutkowska Joanna: Kontakty filmowe pomiędzy Polską Rzeczpospolitą Ludową a Czechosłowacką Republiką Socjalistyczną w latach 70. XX wieku s. 27–51; Jiříšně Jakub: Rozwój współpracy koprodukcyjnej między telewizją czechosłowacką i polską w cieniu socjalistycznego internacjonalizmu w latach 1953–1989 s. 53–70; Ciszewska Ewa: Drogi równoległe. Edukacja filmowa w Polsce, w Czechach i na Słowacji s. 71–90; Guzek Mariusz: „Ślady wilczych zębów” – na pograniczu Czech, Niemiec i Polski s. 91–108; Wojnicka Joanna: Bóg i diabeł w Nowej Hucie. „Bracia Karamazow” Petra Zelenki s. 109–124; Hučko Tomáš: „Bokser i śmierć” – udana słowacko-polska koprodukcja filmowa, do której nie doszło s. 125–142; Grzechowiak Jarosław: Jedna wspólna akcja. „Krótkie życie” Zbigniewa Kuźmińskiego s. 143–160; Hučková Jadviga: Prasa czechosłowacka wobec filmowych sukcesów Andrzeja Wajdy na przełomie lat 70. i 80. XX wieku s. 161–173; Żebrowski Mateusz: Tatrzy mityczne i niepodzielne w dokumentach Pavla Barabáša s. 175–190; Nowakowski Jacek: Oficerowie wciąż czerwoni? Filmowy wizerunek postkomunistycznych służb specjalnych na przykładzie „Psów” oraz „Czerwonego Kapitana” s. 191–204; Figat Katarzyna: Czeskie smaczki Janusza Majewskiego. Wywiad z reżyserem s. 205–232.

2991. POMIĘDZY demokracją a autorytaryzmem. Dylematy państw Europy Środkowo-Wschodniej. Pod red. Grzegorza Habra, Olgi Krayevskiej, Bożeny Wroniszewskiej. Opole 2018. Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 282, il., streszcz. ang., pol.

Z treści: Haber Grzegorz, Krayevska Olga, Wroniszewska Bożena: Słowo wstępne s. 9–10; Majewski Marek: Transformacja: od totalitaryzmu do demokracji państw Europy Środkowo-Wschodniej w publicyście Václava Havla i Leszka Kołakowskiego s. 37–46; Dąbski Piotr: The parallels between the Polish and Ukrainian political systems after the fall of communism s. 47–57; Schmidt Paweł: Systemowa rola sił zbrojnych w Polsce w kontekście procesów kształtowania przywództwa politycznego po 1918 roku. [XX–XXI w.] s. 159–170.

2992. POZORSKI Michał: Japoński wywiad i jego błędy podczas wojny na Pacyfiku. Jakich błędów należy unikać. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 3 s. 95–107, streszcz. ang.

II wojna światowa.

2993. RAPIŃSKI Piotr: Wykorzystanie sił powietrznych w Kongo Belgijskim w latach sześćdziesiątych XX wieku. *Acta Universitatis Lodzianensis*. Folia Historica. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 157–170, streszcz. ang.

2994. RATAJCZAK-KRAJKA Anna: Friendship Dolls – kiedy lalki stają się posłańcami. *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*. Z. 13: 2018 s. 139–149, streszcz. ang.

Akcja wysłania ze Stanów Zjednoczonych ponad 12 000 lalek do dzieci w Japonii, 1927 r.

2995. ROHRSCHEIDT Armin Mikos von: Polityka historyczna z etyką w tle. Patologie w kreowaniu doświadczeń turystów kulturowych. *Folia Turistica*. Nr 49: 2018 s. 67–123, streszcz. ang.

Gł. współcześnie.

2996. SARNACKI Andrzej: Kolumbia i kultura przemocy. Katowice 2018. Wydaw. UŚ 8° ss. 362, streszcz. ang., hiszp.

Lata 1950–2016.

2997. SIEDZIAKO Michał: Wybory w Związku Radzieckim w dobie kształtowania i stabilizacji systemu władzy. Rys historyczny, regulacje prawne i praktyki wyborcze. *Studia Wyborcze*. T. 26: 2018 s. 71–89, streszcz. ang.

2998. SIEROŃ-GALUSEK Dorota: Noica i Giedroyc. Dwie drogi zachowania ciągłości kultury. [W:] Constantin Noica i filozofia XX wieku. Kraków 2018 s. 231–237.

2999. SIERPOWSKI Stanisław: Liga Narodów w najlepszym czasie (1926–1929). Poznań 2018. Inst. Historii UAM 8° ss. 516, il., mapy, streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (Publikacje Instytutu Historii; 158).

3000. SKOBELSKI Robert: Obrzeża polityki zagranicznej PRL. Relacje polsko-mongolskie w latach 1950–1970. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 223–233, streszcz. ang.

3001. SOBKOWIAK Martyna: Sytuacja polityczna w Iraku w latach 2006–2013 i jej wpływ na Państwo Islamskie – zjawisko „Sunnickiego Przebudzenia”, autorytaryzm premiera Nuri al-Malikiego. *Gdańskie Studia Międzynarodowe*. Vol. 15: 2017 nr 1/2 s. 148–162, streszcz. ang.

3002. SOBÓR Watykański II (1962–1965) i jego wpływ na Kościół katolicki. Perspektywa tradycjonalistyczna. Zbiór studiów. Pod red. nauk. Przemysława Benkena i Arkadiusza Krawcewicza. Tarnowskie Góry–Ząbry 2018. Inforteditions 8° ss. 127, nlb. 1. (Prace Historyczne; 19).

Z treści: Benken Przemysław, Krawcewicz Arkadiusz: Wstęp s. 7–10; Komat Marek: Nieostrzeżona rewolucja w Kościele (O odwadze sprzeciwu mimo doktryny posłuszeństwa) s. 11–19; Benken Przemysław: Ku odnowie czy osłabieniu Kościoła katolickiego? Przygotowania do Soboru Watykańskiego II na łamach „Tygodnika Powszechnego” s. 20–36; Krawcewicz

Arkadiusz: Tradycjonalści katolicycy wobec postanowień Soboru Watykańskiego II s. 37–57; Gomiszewski Piotr: Żydzi i judaizm w tradycji Kościoła i Deklaracji „Nostra Aetate” Soboru Watykańskiego II s. 73–86; Krawciewicz Arkadiusz: Benedykt XVI i Franciszek wobec tradycjonalistów katolickich. Ujęcie porównawcze s. 103–126.

3003. SORDYL Paweł: Religijna i kulturowa tożsamość Europy w perspektywie społeczeństwa ponowoczesnego. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 358, streszcz. niem. (Religie Świata; 10).

Praca doktorska.
Od połowy XX w.

3004. SPORT i polityka. Red. nauk. Andrzej Dubicki, Rafał Jung, Michał Marcin Kobierecki. Łódź 2018 Ibidem 8° ss. 164, il. Zespół Badań Politol. Problematyki Sportu Uniw. Łódzkiego.

Z treści: Słowo wstępne s. 7–8; Wojtaszyn Dariusz: Mecz piłkarski jako konfrontacja ustrojów politycznych. Wokół spotkania RFN–NRD na mistrzostwach świata w 1974 roku s. 21–32; Dubicki Andrzej: Steaua Bukareszt a polityka. Kilka uwag w XXX rocznicę zdobycia Pucharu Europy s. 33–44; Owsiański Jarosław: Obalanie mitów w badaniach dokumentujących przebieg rozgrywek piłkarskiej ekstraklasy s. 47–65; Stefanik Ryszard: Militaryzacja sportu w Polsce w latach 1949–1956 s. 67–80; Jung Rafał: Wymiar polityczny uczestnictwa polskich piłkarzy na XX LIO Monachium 1972 s. 81–108; Tworek Artur: O manifestowaniu lokalnej tożsamości na przykładzie klubów sportowych w Szczecinie i Wrocławiu s. 109–123; Kobierecka Anna: Sport bez granic – aktywność fizyczna jako narzędzie integracyjne w Szwecji s. 141–152; Kobierecki Michał Marcin: Wielostronna dyplomacja sportowa jako narzędzie kształtowania stosunków międzynarodowych s. 153–164.

3005. SROKA Marek: Rola Amerykańskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy (ALA) w odbudowie zbiorów bibliotecznych w Polsce i Czechosłowacji w latach 1945–1948. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 389–410, streszcz. ang.

3006. STALIŪNAS Dariusz: Nowoczesna Litwa – czy istniała alternatywa dla modelu państwa narodowego? *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 403–425, streszcz. ang.

3007. STAWOWY-KAWKA Irena: Rok 1947 w relacjach bułgarsko-jugosłowiańskich w kontekście polityki Stalina i sytuacji międzynarodowej. *Studia Środkowoeuropejskie i Balkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 143–164, streszcz. ang.

3008. STEMPOWSKI Jerzy: Niemcy. T. 1: 1923–1939. Wybór, oprac. i wstęp Magdalena Chabiera. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 289, tabl. 2, il.

Toż. T. 2: 1940–1965. Warszawa 2018 ss. 527.

3009. STUŁA Bartosz: Historia jako element struktury alternatywnych światów w kadrach

komiksów superbohaterskich. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 261–273, streszcz. ang.

W Stanach Zjednoczonych.

3010. SULA Piotr: Partie małe w wybranych państwach Europy Środkowo-Wschodniej w latach 1989–2016. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 217, nlb. 1, il.

3011. SZCZEPAŃSKA Anna: Koniec zimnej wojny na południu Afryki. Sprawa Namibii podczas negocjacji między Stanami Zjednoczonymi a Związkiem Sowieckim (1987–1988). *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 171–184, streszcz. ang.

3012. SZCZESIO Sławomir Lucjan: Rola sił pokojowych ONZ w wojnie w Bośni i Hercegowinie (1992–1995) – wybrane zagadnienia. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 192–207, streszcz. ang.

3013. SZELEST Konrad: Wszystkie zbrodnie Ameryki. Krew na rękach obrońców demokracji. Warszawa 2018 Jerzy Moraś Wydaw. „Penelopa” 8° ss. 154, nlb. 2.

Lata 1945–2012.

3014. SZEREPKA Leszek: Ruch kozacki u schyłku ZSRS. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 4 [dr.] 2018 s. 855–877, streszcz. ang. s. 730–731.

Lata 1989–1991.

3015. ŚLUPKOV Ireneusz Adam: The Macedonian national question in Greece in the documents of the Communist Party of Greece 1918–1940. 2nd enlarged ed. Szczecin 2018 Publishing House Hogben 8° ss. 155, nlb. 2, il.

Wyd. 1 pt.: The Communist Party of Greece and the Macedonian national problem 1918–1940. Szczecin 2006.

3016. ŚWIĘCH Andrzej W., Stokke Michael: Podwodne mogiły wojenne w Norwegii – wraki MS „Palatia” i MS „Rigel”. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 193–202.

Lata 1942–1945.

3017. TECHMAN Ryszard: Czechosłowacka żegluga na Odrze w latach 1947–1957. Cz. 1. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 145–167, streszcz. ang.

3018. TKACZYŃSKI Jan Wiktor: Narodowosocjalistyczny „Lebensraum” we wschodniej Europie. Między anachronizmem a zbrodnią.

Studia Politologica Ucraino-Polona. T. 8: 2018 s. 15–18, streszcz. ang.

3019. TOPIJ Andrzej: Niemiecko-estoński i niemiecko-łotewski układ o przesiedleniu Niemców Bałtyckich (1939 rok). *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 1 s. 79–92, streszcz. ang., ros.

3020. TRZOSS Adrian: Przyczynek do badań nad metodami historii cyfrowej w świetle debaty przed EU Referendum na profilach Facebook Davida Camerona i Nigela Farage'a. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 203–225, streszcz. ang.

8 VI 2016 r.

3021. TUCHOLSKI Zbigniew: Kremacja zwłok w Rosji sowieckiej. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 61–78, streszcz. ang.

3022. WALKIEWICZ Wiesław: Bułgaria. Dzieje polityczne najnowsze. Warszawa–Białystok 2018 Libra Wydaw. i Drukarnia 8° ss. 268.

Lata 1933–2008.

3023. WEJMAN Tomasz: Współpraca Francji i Maroka w latach 1956–2011 jako przykład stosunków Północ-Południe. Konstancin-Jeziorna 2018 Aluna 8° ss. 287, mapy, streszcz. ang., fr.

3024. WĘDROWSKA Dorota J.: Senator McCarthy – the investigator. 1950. The U.S. Senate hearings. Warsaw 2018 Internat. Research Publ. 8° ss. 332, nlb. 4, streszcz. pol.

Joseph McCarthy, l. 1943–1950.

3025. WĘGRZYN Dariusz: Dzieje obozu NKWD/MWD nr 503 Kemerowo, ze szczególnym uwzględnieniem pobytu w nim osób aresztowanych w Europie Środkowo-Wschodniej w 1945 roku. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 53–78, streszcz. ang.

3026. WICHERT Wojciech: Narodowy socjalizm w historiografii Republiki Federalnej Niemiec w latach 1986–2016. Warszawa–Szczecin 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 553. (Centralny Projekt Badawczy IPN Ziemie Polskie pod Okupacją 1939–1945).

3027. WIECZORKIEWICZ Paweł: Sowiety. Historia ZSRS. Red. Małgorzata Pilecka. Łomianki 2017 Wydaw. LTW 8° ss. 356.

Lata 1917–1991.

3028. WNUK Rafał: Łuźni bracia. Podziemie antykomunistyczne na Litwie, Łotwie i w Estonii

1944–1956. Warszawa–Lublin 2018 Bellona; Inst. Europy Środkowo-Wschodniej 8° ss. 567, nlb. 1, il., mapa.

3029. WOJNAR Marek: Stosunek Ukraińców do węgierskich miejsc pamięci na Zakarpaciu na przykładzie dyskusji w latach 2008–2017 wokół pomnika na Przełęczy Wereckiej. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 4 s. 11–29, streszcz. ang.

3030. „WYKLUCZENI”. Ludzie marginesu w kinematografii światowej. Zbiór studiów. Pod red. Macieja Kowalskiego i Tomasza Sikorskiego. Warszawa–Radzymin 2017 von borowiec-ky 8° ss. 307, streszcz. ang. (Film. Historia i Konteksty; 2).

Z treści: Mysiakowska-Muszyńska Jolanta: „Szpiedzy”, „współpracownicy gestapo”, „mordercy”: wizerunek oskarżonych w procesach politycznych w świetle Polskiej Kroniki Filmowej (1945–1953) s. 11–38; Sikorski Tomasz: Problem chuligaństwa w „czarnej serii” polskiego dokumentu (1955–1959) s. 39–73; Potkański Waldemar: Wykluczeni bohaterowie pierwszej rewolucji proletariackiej z 1905 r. na kanwie filmu Tomasza Wiszniewskiego „Kanalalia” z 1990 r. s. 75–89; Kurpiewski Piotr: „Jesteś ludzkim ścierwem”: wykluczenie polityczne i społeczne w filmach historycznych Wojciecha Smarzewskiego s. 91–102; Urban Gabriel Piotr: Dwa spojrzenia na świat marginesu społecznego w pierwszych latach Związku Sowieckiego: „Czarne Koło” (1926) a „Wykolejeni” (1926) s. 181–204; Kolasieńska-Pasterczyk Iwona: Za „murami samotności”. Markiz de Sade – wykluczony więzień idei wolności (filmowe portrety więźnia monarchii, rewolucji i republiki) s. 205–235; Gałąj-Dempniak Renata: Trauma dzieciństwa w kinematografii chińskiej s. 255–274; Pozorski Michał: Zjawisko dyskryminacji społecznej w japońskim kinie w XX wieku s. 275–288.

3031. WYSZOGRODZKI Daniel: Ale musiałe! Złote stulecie 1918–2018. Warszawa 2018 Marginesy 8° ss. 587, nlb. 5, il.

W Stanach Zjednoczonych.

3032. ZALEWSKA Anna: Jaką płęć ma robotnica? Analiza symboli realizmu socjalistycznego. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniwers. Warszawskiego 8° ss. 228, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Lata 1934–1989.

3033. ZAMEŃCKI Łukasz: Rewolucja parasolkowa w Hongkongu. Przyczyny, przebieg, następstwa. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniwers. Warszawskiego 8° ss. 287, il., streszcz. ang.

Lata 1960–2016.

3034. ZAMIATAŁA Dominik: Współpraca wydziałów wyznaniowych państw bloku wschodniego (wspólne narady). *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 373–398, streszcz. ang.

Lata 60.–80. XX w.

3035. ZAMOJSKI Andrzej: Przegrana bitwa długiej wojny: kampania antyalkoholowa

w ZSRR w latach dwudziestych XX w. *Prze-
gląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 337–348,
streszcz. ang.

3036. ZAREMBA Piotr: *Demokracja na kra-
wędzi. Ameryka Franklina Delano Roosevelta*.
Warszawa 2018 Neriton 8° ss. 706, tabl. 21, il.
(Dzieje polityczne Stanów Zjednoczonych od
roku 1900; t. 4).

Lata 1933–1945.

3037. ZIĘTEK Agata, Wiktor, Żakowski
Karol, Pietrzyk Olaf: *Polityka zagraniczna Ja-
ponii*. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 248,
il., mapy.

Od 1952 r.

3038. ZYCHOWICZ Piotr: *Niemcy*. Poznań
2017 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 495, tabl.
32, il. (Opowieści niepoprawne politycznie; 3).

Toż. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2017.

Toż. Wyd. 2, rozsz. (dodr.). Poznań 2017 ss. 519, tabl. 32, il.

Toż. Wyd. 3. Poznań 2018 ss. 495, tabl. 32, il.

III Rzesza.

3039. ŻYWE pochodnie. Świadczenia sprze-
ciwiu i solidarności wobec agresji na Czecho-
słowację w 1968 roku. Warszawa 2018 Kan-
celaria Sejmu. Wydaw. Sejmowe 8° ss. 108,
il., streszcz. ang.

Z treści: Draus Jan, Szymanowski Maciej: *Agresja wojsk
Układu Warszawskiego na Czechosłowację z perspektywy
półwiecza* s. 7–19; Draus Jan: *Ryszard Siwiec [1909–1968]*
s. 33–56.

D. HISTORIA POLSKI

I. OGÓLNE

1. ŹRÓDŁA

3040. 600 LAT miasta Łomży w dokumencie archiwalnym. Oprac. Danuta Bzura. Łomża 2018 AP w Białymstoku 8° ss. 100, il.

3041. AKTA miasta Człopa (XIX–XX w.). Oprac. Przemysław Bartosik. Człopa 2018 M. i Gm. Człopa 8° ss. 160, il.

Lata 1850–1979.

3042. BYŁ taki czas... Pogranicze polsko-niemieckie (Syców – Kępno – Ostrzeszów). Wspomnienia i relacje z lat 1918–1958. Oprac. Aleksandra Hołubecka-Zielnica, Krzysztof Zielnica. Wyd. 2. Wrocław–Syców 2018 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe; Tow. św. Marka 8° ss. 573, nlb. 1, il.

Wyd. 1. 2011.

3043. DO NICH przyszła Polska. Zebrała i oprac. Alicja Zawisza; red. nauk. Joanna Nowosielska-Sobel. Wyd. 2. Wrocław 2018 Ośr. „Pamięć i Przyszłość” 8° ss. 443, nlb. 3.

Wspomnienia Polaków mieszkających we Wrocławiu od końca XIX w. do 1939 r.

Wyd. 1. 1993.

3044. DOKUMENTY Stolicy Apostolskiej dotyczące diecezji podlaskiej i siedleckiej. [Wyd.] Jacek Wojda. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 167–190.

Bulle z l. 1818, 1832, 1918, 1924 i 1992.

3045. EWANGELICKIE prawo kościelne 1918–2018. Zbiór tekstów prawnych Kościołów ewangelickich w Polsce. Pod red. nauk. Marcina Hintza i Michała Hucala. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. ChAT 8° ss. 697.

3046. INWENTARZ Archiwum Diecezji Łuckiej. Oprac. Maria Dębowska, Artur Hamryszczak. Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol.

Ks. Misjonarzy 8° ss. 324, nlb. 3. (Biblioteka Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL Jana Pawła II; nr 44).

Lata 1783–1948.

3047. KOŚCIOŁY i organizacje światopoglądowe o nowej polskiej konstytucji. Wybór materiałów źródłowych z lat 1988–1997. Wybór i oprac. Paweł Borecki, Czesław Janik. Warszawa 2012 Dom Wydawniczy Elipsa 8° ss. 445.

Rec.: Strzala Marek, *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 2 s. 179–182, streszcz. ang.

3048. [KROMER Marcin]: Kronika polska Marcina Kromera biskupa warmińskiego. Księgi: pierwsza, wtóra, trzecia i czwarta opisujące dzieje Polski od czasów pogańskich aż po rządy króla Bolesława II Śmiałego. Na jęz. pol. z łac. przeł. przez Marcina z Błażowa Błażowskiego. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 187, nlb. 2, il.

Toż. Księgi: piąta i szósta opisujące dzieje Polski od Władysława Hermana do Kazimierza II Sprawiedliwego. Sandomierz 2018 s. nlb. 7, 188–349, nlb. 1.

Toż. Księgi: siódma, ósma i dziewiąta opisujące dzieje Polski od Leszka Białego do Bolesława Wstydlwego i nieco dalej... Sandomierz 2018 s. nlb. 7, 350–499, nlb. 1, il.

Toż. Księgi: dziesiąta i jedenasta opisująca dzieje Polski od księcia Leszka Czarnego do Władysława Łokietka. Sandomierz 2018 s. nlb. 7, 501–595, nlb. 2, il.

Toż. Księgi: dwunasta, trzynasta i czternasta opisujące dzieje Polski od Kazimierza Wielkiego do przybycia Władysława Jagiełły do Krakowa. Sandomierz 2018 s. 7, 596–716, nlb. 2, il. Repr., org.: Sanok 1857 Karol Pollak.

3049. KUCZYŃSKI Antoni: Syberia. 400 lat polskiej diaspory. Zesłania, martyrologia i sukces cywilizacyjny Polaków. Rys historyczny. Antologia. Wyd. 3 rozsz. i uaktualnione. Krzeszowice 2016.

Rec.: Milewska-Młynik Anna: Książka o Syberii na miarę dzisiejszych potrzeb. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 406–411.

3050. LIBER matrimoniorum et mortuorum parochialis in Przyrów 1759–1847. Oprac. Antoni Kaczmarek. Przyrów–Kamyk 2018 Druk–Allegro 8° ss. 295. (Księgi metrykalne parafii Świętej Doroty DM w Przyrowie; 3).

3051. LIGA Narodowa (1893–1928). Wybór relacji. Wybór, wstęp i oprac. Tomasz Sikorski, Adam Wątor. Warszawa 2015.

Rec.: Kozłowska Urszula: Źródła do dziejów Ligi Narodowej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 437–441.

3052. MATERIAŁY archiwalne do dziejów Leszna. Publikacja wydana z okazji 470. rocznicy nadania praw miejskich Lesznu (1547–2017). [Wyd.] Elżbieta Olender, Miron Urbaniak. Leszno 2017.

Rec.: Konopa Bartłomiej, *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 1 s. 91–94; Kosman Marceli, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 277–281.

3053. MATERIAŁY do dziejów polskiego językoznawstwa. [T.] 3: Korespondencja Kazimierza Nitscha i Antoniny Obrębskiej-Jabłońskiej 1925–1958. Cz. 1: 1925–1945. Oprac. Mirosław Skarżyński, Elżbieta Smułkowa. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. XXXVIII, nlb. 1, 617, il. (Biblioteka „LingVariów”; t. 26) (Z Prac Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Toż. Cz. 2: 1946–1958. Kraków 2018 ss. 638, nlb. 5. T. 1. 2011.

3054. MATERIAŁY do dziejów polskiej dialektologii i etnologii. Listy Cezarii Baudouin de Courtenay-Ehrenkreutz-Jędrzejewiczowej, Adama Fischera, Antoniego Kaliny, Izzydora Kopernickiego, Kazimierza Nitscha, Seweryna Udzieli, Juliusza Zborowskiego. [Wyd.] Maciej Rak. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. XVI, 617, il. (Biblioteka „LingVariów”; t. 25) (Z Prac Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Lata 1887–1957.

3055. METRYKA Koronna nr 8. Liber intitulatus. Varsavia. Boleslai, Conradi, Janusii et Annae ducum Masoviae ab anno 1471 usque ad 1526. Wyd. Anna Salina, Inga Stembrowicz. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 309, il. IH PAN.

3056. NAJDAWNIEJSZE przywileje królewskiego miasta Bielska z XV i XVI wieku. [Wyd.] Waldemar Bukowski, Dorota Michalak. Ciechanowiec–Warszawa–Białystok 2018 Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka; AGAD; Urząd Marszałkowski Woj. Podlaskiego Departament Kultury i Dziedzictwa Nar. 4°

ss. 115, nlb. 1, il., mapy. (Lokacje Miast Królewskich).

Część tekstu równol. w jęz. pol., łac., ruskim.

3057. NIEPUBLIKOWANE teksty zesłańców na ziemię nieszczyć, łez i cierpień Rosji i Polski. Antologia. [Wyd.] Zbigniew Jacuński. Częstochowa–Sosnowiec 2018 Progres 8° ss. 296, nlb. 2, il.

Lata 1863–1953.

3058. OLSZTYN w dokumentach. Wybór źródeł do historii miasta 1353–1949. Pod red. nauk. Danuty Bogdan. Olsztyn 2015 Tow. Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 177, il.

Toż. [Cz.] 2: Wybór źródeł do historii rzemiosła 1474–1950. Olsztyn 2016 AP; Tow. Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego ss. 208, il.

Toż. [Cz.] 3: Wybór źródeł do historii pierwszych lat powojennych 1945–1950. [Wyd.] Danuta Bogdan, Robert Syrwid, Ryszard Tomkiewicz. Olsztyn 2017 Tow. Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego ss. 229.

Toż. [Cz.] 4: Miasto i jego mieszkańcy w relacjach prasowych 1945–1950. Wybór, wstęp i oprac. Konrad Bączek, Robert Syrwid, Ryszard Tomkiewicz. Olsztyn 2018 ss. 225.

Rec. [Cz. 2]: Klonder Andrzej, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 601–603.

3059. ORBIS Wratislaviae. Wrocław w relacjach dawnych i współczesnych. Wybór i oprac. Krzysztof Ruchniewicz i Marek Zybura. Wrocław 2018 Via Nova 4° ss. 303, nlb. 1, il.

XV–XXI w.

3060. PIOTR Drzewiecki. Działacz społeczno-gospodarczy, prezydent Warszawy 1918–1921. [Red.] Elżbieta Wodzyńska; wstęp, wybór tekstów i opieka merytoryczna Marian Marek Drozdowski. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 337, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Zawiera gł. wybór dokumentów przedstawiających dzieje Warszawy w l. 1889–1939.

3061. POLSKI cud nad Bałtykiem. Na 100-lecie niepodległości. [Wybór i oprac.] Małgorzata Sokołowska. Gdynia 2018 Oficyna Wydawnicza Verbi Causa 4° ss. 332, nlb. 4, il.

Wypisy z prasy codziennej, l. 1914–1939.

3062. POLSKIE korzenie Izraela. Wprowadzenie do tematu. Wybór źródeł. [Wyd.] Łukasz Tomasz Sroka, Mateusz Sroka. Budapeszt–Kraków 2015.

Rec.: Bober Sabina, *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.] 2017 s. 235–237.

3063. SOKOŁOWSKI przegląd prasy czyli Co o nas pisano... Oprac. Bartosz Walicki.

Sokołów Małopolski 2018 MiGBP 8° ss. 163. (Biblioteka Sokołowska. Seria C: Opracowania; nr 9).

Lata 1887–1938.

3064. VILNIAUS ir Žemaičių katedrų kapitulų statui. The statutes of the chapters of Vilna and Samogitia. [Wyd.] Wioletta Pawlikowska-Butterwick, Liudas Jovaiša. Vilnius 2015.

Rec.: Dyjakowska Marzena: „... cum statuti sit auctoritas, ut eius praeceptione omnia nobis conserventur”. Wokół publikacji Wioletty Pawlikowskiej-Butterwick i Liudasa Jovaišy. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 3 s. 49–57, streszcz. ang.

3065. WYPISY do „Dziejów Chojnic”. Wybór i oprac. Jacek Knopek. Chojnice 2018 Urząd Miejski 8° ss. 895, il., mapy.

XIII–XXI w.

3066. WYPISY źródłowe do dziejów ziemi i powiatu waleckiego (XIV–XX w.). [Wyd.] Przemysław Bartosik. Człopa 2017.

Rec.: Gałka Bogusław, *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Waleckiej*. Nr 9: 2018 s. 175–176.

3067. ŹRÓDŁA historii wsi i parafii Wysoka. [Wyd.] Tadeusz Madoń. Ząbki 2018 Apostolicum 8° ss. 238, nlb. 6, tabl. 8, il.

Lata 1451–1966.

2. OPACOWANIA

a) Historia Polski

Zob. poz. 2488, 2509, 2535, 2540, 2543, 2546, 2555, 2578, 2776, 2989.

3068. CZŁOWIEK a historia. T. 3. Red. Paulina Tompa. Piotrków Trybunalski 2016 Inst. Historii i Stosunków Międzynar. UJK. Filia; Studenckie Koło Historyków Klio; Wydaw. Drukarnia Marland 2 Marek Rusak 8° ss. 283, nlb. 1, streszcz. ang.

Treść: Redakcja: Wstęp s. 5; Chrobot Agata: „Die in battle and go to Valhalla”. Śmierć i ragnarök w mitologii nordyckiej i życiu wikingów s. 7–18; Ossowski Karol: Karczma – późnośredniowieczne centrum rozrywki? s. 19–29; Fabia Łukasz: Młodość i starość w najstarszych kronikach polskich (do końca XII wieku). Toposy i schematy w kreacji wzoru osobowego władcy s. 30–54; Borzymek Ludwika: Problem Węgier w turecko-polskich stosunkach dyplomatycznych w latach 1525–1545 w świetle listów Sulejmana Wspaniałego do Zygmunta I Starego s. 55–62; Mrozińska Agnieszka: Zapomniana szlachta w Piotrkowie – uwagi o epitafiach piotrkowskich z XVI i XVII wieku s. 63–72; Juszcak Dominika: Podboje Napoleona Bonaparte w latach 1792–1811 s. 74–90; Witak Robert: Sprawa polska na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 roku s. 91–108; Witkowska Diana: „Diabeł z Rudy” – Karol Godula [1781–1848] w świetle faktów oraz legend z Górnego Śląska s. 109–127; Jakubik Michał: Wycieczki morskie przedsiębiorstwa Gdynia-Ameryka Linie Żeglugowe S.A. w okresie dwudziestolecia międzywojennego s. 128–141; Tompa Paulina: Europejskie podróżniczeki wczoraj i dziś s. 142–151; Kaczmarek Katarzyna: Obraz życia codziennego mieszkańców wsi Zniesienie w latach 1935–1946 na przykładzie wspomnień jej mieszkańca [Tadeusza Słobodziana] s. 152–171; Żelazny Beata: Stosunek prasy sowieckiej do rządu polskiego na uchodźstwie w okresie 1943–1945 s. 172–192; Korotusz Anna: Człowiek kontra system. Działalność polityczna Ryszarda Siwackiego w latach osiemdziesiątych XX wieku s. 193–211; Grochołska Barbara: Wirydianna Fiszerowa [1761–1826] i Barbara Dąbrowska [1782–1848] – dwie kobiety we wspomnieniach własnych i osób postronnych s. 212–233; Jedynek Iwona: Pokolenie Kolumbów – historia krwią i piórem pisana s. 234–244; Krawczyk Bartłomiej: Skok w historię. „Król zamczyska” [Seweryna] Goszczyńskiego i „Lorenzaccio” [Alfreda de] Musseta s. 245–268; Steciewicz Agata: „Droga Pani”, czyli rozrachunek pisarzy z Historią. Publicystyka polityczna Barbary Toporskiej i Józefa Mackiewicza. [Lata 1947–1984] s. 269–293. T. 1. Piotrków Trybunalski–Zelów 2015.

3069. DOMINICZAK Henryk: Dzieje Kresów i granicy państwa polskiego na wschodzie. Od czasów najdawniejszych do roku 1945. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 466.

3070. FRIEDL Jiří, Řezník Miloš, Wihoda Martin: Dějiny Polska. Kapitoly 6.3–7.12 z polského originálu Historia Polski do 1572 přeložil Martin Veselka. Praha 2017 Lidové noviny 8° ss. 690, nlb. 1, il., mapy. (Dějiny Států).

Rec.: Gómy Maciej, *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 176–180.

3071. FROST Robert [I.]: The Oxford History of Poland-Lithuania. Vol. 1: The Making of the Polish-Lithuanian Union 1385–1569. Oxford 2015.

Toż w jęz. pol.: Oksfordzka historia Unii Polsko-Litewskiej. T. 1: Powstanie i rozwój 1385–1569. Przeł. Tomasz Fiedorek. Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 846, tabl. 8, il., mapy. (Historia).

Rec. [wyd. ang.]: Korczak Lidia, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 743–750.

3072. GALICJA. Mozaika nie tylko narodowa. Tom studiów. T. 1–3. Pod red. Urszuli Jakubowskiej. Warszawa 2013–2016.

Rec.: Bańdo Adam: „Galicyjskie spotkania” – problematyka prasy i kultury na podstawie serii „Galicia – mozaika nie tylko narodowa”, t. 1–3 (2013–2016). *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no. 1 s. 91–98.

3073. GALICYJSKIE miasta w epoce zmian społeczno-politycznych w Europie Środkowej w XVIII i XIX wieku. Zbiór studiów pod red. Tomasza Kargola, Bohdany Petryszak i Krzysztofa Ślusarka. Kraków–Lwów 2018 Historia Iagellonica; Central’nyj derżawnij istoričnij arhiv Ukraïni 8° ss. 313, nlb. 7, il., streszcz. ang. (Społeczeństwo i Gospodarka Galicji; t. 5).

Tyt. równol.: Galic’ki міста v epohu politično-suspił’nih zmin u Central’no-Shidnijj Ėropi XVIII–XIX stolit’.

Tręś: Peł'c Diana: Vstupne slovo s. 5; Od redaktorów s. 7–8; Baczkowski Michał: Materiały wojskowe jako źródło do badania miast galicyjskich przełomu XVIII i XIX wieku s. 9–19; Dąbrowski Karol: Justycjariusze w miastach cyrkułu lubelskiego (1796–1810) s. 21–49; Dolinovs'kij Volodimir: Social'no-profesijna struktura miśčan Oles'ka na pidstavu inventarā budinkiv 1789 r. s. 51–80; Dolins'ka Mar'ana: Josifins'ka metrika – golovne dżerelo dlā vidtvorennā istoričnoī topografii (kul'turnogo kraēvidu) mist, misticōk i sil Galičini s. 81–93; Gnip Ol'ga-Mariā: Istorična rekonstrukciā topografii misecovosti za dopomogōu Josifins'koī metriki, na prikladī sela Zbois'ka s. 95–103; Jewuła Łukasz: Proces eksploatacji i wyprzedaży miejskich realności Funduszu Religijnego na przełomie XVIII i XIX wieku na przykładzie Tarnowa i Ropczyc s. 105–122; Kańkowski Michał: Miasto Józefów w świetle opisań urbarialnych s. 123–130; Kargol Tomasz: Konfrontacja metryki józefińskiej z innymi źródłami historycznymi na przykładzie topografii i społeczeństwa Brodów w II połowie XVIII wieku s. 131–147; Lipelt Robert: Stosunki społeczno-gospodarcze Sanoka w świetle metryki józefińskiej s. 149–165; Mąciuk Hubert: Kasaty klasztorów na obszarze guberni lubelskiej w latach 60. XIX wieku i ich wpływ na rozwój przetrzynny miast s. 167–184; Mel'nik Rostislav: Dżerela do istorii mist Galičini kincā XVIII–počatku XIX st. u Central'nomu derżavnomu istoričnomu arhivi Ukraīni u L'vovi (na prikladī miasta Terebovlī) s. 185–203; Obetkon Rafał: Bieruń, Mikołów, Mysłówice, Pszczyna – miasta ziemi pszczyńskiej w świetle katastru karolińskiego z lat 1722–1727 oraz ich rozwój do połowy XIX wieku s. 205–223; Petriśak Bogdana: Osoblivosti dilovodstva ekonomičnoī kancelarii L'vova ostann'oi tretini XVIII st. s. 225–237; Popek Joachim: Prawa służebne w Galicji. Formy praw i proces ich regulacji na przykładzie kolbuszowskiej majętności Tyszkiewiczów i Rudzkich s. 239–254; Stadnik Ivanna: Knigi Velikod'no pričastā dominikans'kogo kostelu v Zolotomu Potoci: charakteristika dżerela s. 255–268; Ślusarek Krzysztof: Materiały podatkowe jako źródło do dziejów miast galicyjskich w czasach józefińskich s. 269–287; Zamoyski Grzegorz: Nowy Targ i jego mieszkańcy w świetle metryki józefińskiej s. 289–313.

3074. GIERGIELEWICZ Jerzy: Zarys dziejów grodów kazimierzowskich. (Cz. 14). *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 17: 2016 s. 45–52.

Stary Sącz, Stawiszyn, Stopnica, Szydłów.
Toż. Cz. 15. *Tamże*. Nr 18: 2017 s. 83–87.
Szczerzów, Szymbark, Ślesin, Targowa Górka.
Toż. Cz. 16. *Tamże*. Nr 20: 2018 s. 73–80.
Trembowła, Tuchów, Turek, Tyczyn.
Toż. Cz. 17. *Tamże*. Nr 21: 2018 s. 65–70.
Tylizc, Tymbark, Uście Solne, Waśniów.
Cz. 1. *Tamże*. Nr 2: 2009.

3075. INTER Regnum et Ducatum. Studia ofiarowane profesorowi Janowi Tęgowskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. Pod red. Piotra Guzowskiego, Marzeny Liedke i Krzysztofa Borody. Białystok 2018 Inst. Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy 8° ss. 716, il. Inst. Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy. (Dissertationes; t. 22) (Prace Centrum Badań Struktur Demograficznych i Gospodarczych Przednowoczesnej Europy Środkowo-Wschodniej; t. 7).

Z treści: Kukło Czary: Jubileuszowe refleksje o profesorze Janie Tęgowskim [ur. 1947] – historyku, uczonym i koledze s. 15–24; Błaszczak Grzegorz: Landsbergowie: Niemcy, Polacy i Litwini s. 33–50; Boroda Krzysztof: Próba oszacowania pojemności nasypnych miar zbożowych miejskich z terenu województwa ruskiego, chełmskiego i podolskiego w oparciu

o dane zawarte w lustracjach dóbr królewskich z lat 1565 i 1570 s. 51–64; Buczyło Andrzej: Cerkwie unickie dekanatu prużańskiego w XVIII wieku s. 65–80; Cetwiński Marek: Miłosny obłęd, spiżowy koń: Jan Długosz o Piastach górnośląskich s. 81–92; Chomik Piotr: Cerkiew i władcy. Kościół prawosławny w Wielkim Księstwie Litewskim od połowy XV do końca XVI wieku s. 93–110; Czwojdrak Bożena: Kształtowanie się dworów późnośredniowiecznych władców w Polsce. Zarys problemu s. 111–118; Dydała Jerzy: Wizyta króla Stanisława Leszczyńskiego w Wilnie w dniach 22–29 marca 1708 roku s. 119–132; Gmiterek Henryk: Deputaci województwa wołyńskiego do Trybunału Koronnego z czasów panowania Zygmunta III Wazy s. 133–148; Górny Marek: Pamięć o Jagiellonach w Królestwie Polskim na początku XVIII wieku – potomkowie Giedymina w „Traktacie o familiach i koligacjach” s. 149–172; Grabowski Janusz: Wojciech Popielski herbu Nałęcz, ostatni podkanclerzy Księstwa Mazowieckiego s. 173–182; Guzowski Piotr: Monetarny kontekst wprowadzenia pańszczyzny na przełomie średniowiecza i czasów nowożytnych s. 183–202; Haratym Andrzej: Jak August III Rzewuskił godził s. 203–210; Jasiński Tomasz: Rytmika „Listu księżnej” Matyldy do Mieszka II, króla polskiego s. 211–222; Jaszczolt Tomasz: Dokumenty miasta i dóbr Tykocin z XV wieku s. 223–274; Jurek Tomasz: Dziesięć niepublikowanych dotąd dokumentów do dziejów Mazowsza z XIV i XV wieku z ksiąg czynności biskupów poznańskich s. 275–298; Jurkiewicz Jan: Zaginiona „Historia Litwy” Augustyna Rotundusa i jej XIX-wieczna falsyfikacja s. 299–326; Kiaupa Zigmantas: Nowi mieszczanie Krakowa i Lwowa z Litwy od XV do XVII wieku s. 327–338; Kosiński Rafał: Historia pewnej anegdoty, czy „silentiarios” Anastazjusz głosił homilie w Wielkim Kościele w Konstantynopolu? s. 339–352; Liedke Marzena: Józef Pietkiewicz, aktor Jednoty Litewskiej w latach 1625–1641. Przyczynek do biografii s. 353–364; Łatyszczonek Oleg: O rzekomym przyłączeniu Podlasia do Wielkiego Księstwa Litewskiego przez Giedymina s. 363–374; Łozowski Piotr: Perspektywy badań nad późnośredniowiecznymi rynkami nieruchomości w miastach na ziemiach polskich s. 375–396; Nikodem Jarosław: O zawartym i domniamanym małżeństwie Świdrygielły s. 413–426; Pietkiewicz Krzysztof: Pierwsi kniaziowie Solomereccy s. 427–440; Ryżewski Grzegorz: Kronika księcia jałowskiego z 1849 roku s. 463–480; Sianko Przemysław: Historia i technika pirolizy drewna na Podlasiu s. 481–506; Ślawiński Tomasz: Galeria portretów z Rusinowa – przyczynek do świadomości genealogicznej szlachty polskiej w pierwszej połowie XIX wieku s. 507–522; Sperka Jerzy: Jeszcze raz o okolicznościach zawarcia małżeństwa między Jadwigą Melsztyńską i księciem opolskim Bernardem s. 523–534; Suski Robert: Kłopoty z epitome, brewiarium i Kaisergeschichte s. 535–564; Szweada Adam: Odprawa posłów tureckich (Piotrków, 1488 r.) s. 565–576; Zabykowski Sobiesław: W krzyżackiej służbie. Dobrzyńscy dinerzy wielkich mistrzów i urzędników zakonnych na przełomie XIV i XV wieku s. 577–598; Śleszyński Wojciech: Historia w służbie idei socjalizmu. Obraz przeszłości w okresie włączenia ziem północno-wschodnich II Rzeczypospolitej w skład sowieckiej Białorusi – BRSR 1939–1941 s. 599–618; Wenta Jarosław: Francuskojęzyczna redakcja statutów zakonu krzyżackiego s. 619–632; Volośuk Mirosław: Do pitannā prisutnosti rusiniv pri dvori knāgini Agafii Svātoslavivni (miż 1207/1209–1247/1248) – družini mazovec'kogo knāza Konrada s. 633–658; Wróbel Marta: Kolekcja szesnastowiecznych dokumentów pergaminowych (1511–1597) ze zbiorów Archiwum Archidiecezjalnego w Białymstoku. Dzieje i zawartość s. 659–688; Wróbel Wiesław: Uzupelnienia do biografii Mikołaja Hussowskiego, autora „Carmen de statura, feritate ac venatione bisonis” s. 689–700; Zackiewicz Grzegorz: „Nie masz już w Europie więcej Burbonów”. Polskie echa przewrotu republikańskiego w Hiszpanii w 1931 r. s. 701–716.

3076. JAGIELLONOWIE i ich świat. Centrum a peryferie w systemie władzy Jagiellonów. Pod red. Bożeny Czwojdrak, Jerzego Sperki,

Piotra Węcowskiego. Kraków 2018 Societas Vistulana 8° ss. 392, tabl. 10, il., mapa, streszcz. ang. (Studia Jagiellonica; 3).

Z treści: Rutkowska Grażyna: Gdzie przechowywano Metrykę Litewską i archiwum dokumentowe Wielkiego Księstwa w XV i XVI wieku? s. 11–36; Rombek Tomasz: Centrum a peryferia. Wieloprowienienyżność terytorialna dworzan Elżbiety Rakuszanki s. 37–52; Szybkowski Sobiesław: Starostowie z Korony w Prusach Królewskich 1466–1506 s. 53–100; Petrauskas Rimvydas: „Ojczyzna dzieci króla”: Wielkie Księstwo Litewskie w systemie władzy Jagiellonów w końcu XV i pierwszej połowie XVI wieku s. 113–124; Kempa Tomasz: Konflikt litewsko-ruski (katolicko-prawosławny) w elicie politycznej Wielkiego Księstwa w latach dwudziestych XVI wieku s. 125–148; Januszek-Sieradzka Agnieszka: Litewskie władztwo Jagiellonów w listach króla Zygmunta Augusta do Radziwiłłów s. 149–174; Grabowski Janusz: Warszawa i Mazowsze w planach ostatniego Jagiellona s. 175–188; Mrozowski Przemysław: Czy panowanie pierwszych Jagiellonów zepchnęło Polskę na peryferie życia artystycznego w Europie? s. 189–198; Nodl Martin: Náboženská tolerance z nutnosti v jagellonských monarchiích: Čechy a Polsko s. 199–210; Rajman Jerzy: Pielgrzymi z ziem inkorporowanych do Polski przy krakowskich grobach świętych w XV–XVI wieku s. 211–220; Pawlikowska-Butterwick Wioletta: Równi i równiejsi, czyli jak konseksje na dworze królewskim pomagały duchownym w XVI wieku s. 221–248; Gołąbek Katarzyna, Janicki Marek A.: Stara elita i poddani „versus” nowy władca i jego faworyci. Paskwil jako świadectwo politycznych oczekiwań i frustracji elit Korony i Litwy w początkach panowania Zygmunta Augusta s. 249–274; Mikula Maciej: Liczne centra prawa miejskiego w dobie Jagiellonów s. 275–290; Laberschek Jacek: Znaczenie peryferii w miastach królewskich na przykładzie stołecznego Krakowa i powiatowego Lelowa s. 291–304; Żurek Dorota: Mieszczanie z ziem inkorporowanych przyjęci do prawa miejskiego w Krakowie (XV–XVI wieku) s. 305–318; Pytasz-Kolodziejczyk Anna: Wpływ polityki administracyjno-gospodarczej Jagiellonów na kształtowanie obszaru między dorzeczem Biebrzy i Narwi a Niemnem s. 319–332; Nabialek Karol: „In quolibet adventu nobis copiosa necessaria ministrabit”. Przyczynek do organizacji stacji królewskich za Władysława Jagielly s. 333–350; Ferenc Marek: Myta małopolskie w czasach Zygmunta Augusta s. 351–390.

3077. JASIENICA Paweł: Polska Jagiellonów. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 540, nlb. 3.

3078. JASIENICA Paweł: Polska Piastów. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 395, nlb. 2.

3079. JASIENICA Paweł: Rzeczpospolita Obojga Narodów. T. 1: Srebrny wiek. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 500, nlb. 3.

Toż. T. 2: Calamitatis regnum. Warszawa 2018 ss. 388, nlb. 3.
Toż. T. 3: Dzieje agonii. Warszawa 2018 ss. 556, nlb. 3.

3080. KALENDARZ Niepodległości. Kronika 3.900 wydarzeń w okresie lat 1914–1939 w układzie chronologicznym na każdy dzień kalendarza. 20 map historycznych. Kalendarium na lata 1939–1940–1941. Red. ogólna i całkowite oprac. kroniki I. 1914–1939 M[aciej] Wieliczko. Warszawa 2018 Kancelaria

Prezydenta RP 16° ss. nlb. 16, 366, nlb. 2, 1 karta tabl. złoż., il., mapy.

Repr., oryg.: Warszawa 1939.

3081. KAŁUSKI Marian: Sprawy kresowe. Bez cenzury. T. 2. Melbourne–Toruń 2018 Oficyna Wydaw. MJK – Kucharski 8° ss. 690.

Kresy wschodnie Rzeczypospolitej, I. 1385–2017.

Toż. T. 3. Melbourne–Toruń 2018 ss. 690.

Kresy wschodnie Rzeczypospolitej, I. 1385–2017.

Toż. T. 4. Melbourne–Toruń 2018 ss. 771.

Kresy wschodnie Rzeczypospolitej, I. 1939–2018.

T. 1. Toruń 2017.

3082. KIAUPIENĖ Jūratė: Naród polityczny Wielkiego Księstwa Litewskiego a przestrzeń jagiellońska. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 187–196, streszcz. ang.

Lata 1386–1572.

3083. KOBIETY w dziejach od nowożytności do współczesności. IX Międzynarodowa Sesja Naukowa Dziejów Ludów Morza Bałtyckiego, Wolin 4–6 sierpnia 2017. Red. Maciej Franz, Zbigniew Pilarczyk. Toruń–Poznań 2018 Adam Marszałek; we współpr. wydawniczej UAM 8° ss. 357, il., streszcz. ang., pol. (Mare Integrans. Studia nad dziejami wybrzeża Morza Bałtyckiego; t. 14).

Z treści: Kryszak Anna: „Akademia” czarownic, czyli jak zostać czarownicą i stracić życie s. 13–25; Milik Katarzyna: Kwestia równouprawnienia intelektualnego kobiet w XVI–XVIII wieku s. 26–46; Kryszak Anna: Kozacy i śmierć s. 47–62; Srogosz Tadeusz: Przystępstwo zgwałcenia w armii koronnej i litewskiej w XVII wieku s. 63–76; Żeromska-Ciesielska Monika: „Mój kochany Michasienuk...” – fragment korespondencji Franciszki Urszuli Radziwiłłowej do męża z lat 1725–1726 s. 77–92; Ciesielski Tomasz: „Od Wmci Pani już bardzo dawno miałem wiadomość, proszę, abyś mi donosiła o zdrowiu swoim i obrotach...”. Wojenne doświadczenia Elżbiety z Branickiej [!] Tarłowej w latach 1733–1735 s. 93–121; Stroynowski Andrzej: Bałtycka polityka Katarzyny II s. 122–138; Bazaniak Rafał: Kobieta w rodzinie wielkiej burżuazji łódzkiej. Wybrane problemy s. 141–149; Szymański Marcin Jakub: Helena Geyer [1855–1935]. Twarda kobieta w męskim świecie łódzkiego biznesu przełomu XIX i XX wieku s. 150–165; Vyzdryk Vitaliy: Gromads’ko-politična diál’nist’ M[ilena] Rudnic’koj v 20–30 roki XX stolittá s. 210–218; Pastorek Anna: Kobiety na morzu w II wojnie światowej – „mewki” i „wrenki” w służbie marynarki wojennej s. 227–241; Franz Maciej: Źródła do dziejów „Mewek” w Archiwum Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni s. 242–253.

3084. KONIEC wojny na Śląsku. Rok 1945. Studia i materiały. Pod red. Ksawerego Jasiaka, Krzysztofa Kawalca i Piotra Stanka. Wrocław–Opole–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. Delegatura 8° ss. 255, il. (Historia Śląska Opolskiego).

Treść: Kawalec Krzysztof: Wstęp s. 7–11; Cz. 1. Studia: Maciejewski Marek: Powstanie i rozwój organizacji nazistowskich w prowincji górnośląskiej do 1933 roku s. 14–28; Kruzewski Tomasz: Partia narodowosocjalistyczna w prowincjach śląskich w okresie III Rzeszy (1933–1945). Kwestie organizacyjne s. 29–52; Dawid Adriana: Wojenne dzieciństwo i młodość. Sytuacja

na Górnym Śląsku od września 1939 do grudnia 1944 roku w świetle relacji zgromadzonych w Archiwum Historii Mówionej, www.e-historie.pl s. 53–66; Kaczmarek Ryszard: Służba wojskowa Polaków w Wehrmachcie w świetle rozkazów niemieckiego Naczelnego Dowódcy Wehrmachtu s. 67–73; Ruchniewicz Małgorzata: „Wszystko to strasznie się do mnie zbliża. Dlaczego nikt nie zatrzyma wroga?”. Obraz końca wojny kształtowany w środowisku byłych mieszkańców Śląska – przypadek Ziemi Kłódzkiej s. 74–87; Stanek Piotr: Ewakuacja jeńców wojennych ze Stalagu 344 Lamsworf s. 88–99; Iwanow Mikołaj: Zajęcie Śląska przez Armię Czerwoną w 1945 roku s. 100–110; Białokur Marek: Zanim wkroczyli na Śląsk. Podgrzewanie nienawiści do Niemców w szeregach Armii Czerwonej w okresie II wojny światowej s. 111–126; Hytek-Hryciuk Joanna: „Malowali tych Rusów jak... końskie kopyta, rogi i czerwony”. Ludność cywilna i żołnierze Armii Czerwonej w ostatnich miesiącach II wojny światowej i pierwszych miesiącach powojennych na Śląsku Opolskim s. 127–136; Jasiak Ksawery: Sytuacja społeczno-polityczna w powiecie oleśkim w pierwszych miesiącach 1945 roku w świetle materiałów komunistycznego aparatu represji s. 137–155; Węgrzyn Dariusz: Projekt Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach „Deportacje ludności cywilnej z Europy Środkowo-Wschodniej do pracy przymusowej w ZSRR w latach 1944–1945” s. 156–168; Szajda Marek: Początki instytucjonalnego życia żydowskiego na Dolnym Śląsku od maja do sierpnia 1945 roku s. 169–177; Weber Kamil: Działalność Maksymiliana Kośnego na Śląsku Opolskim w trakcie i po zakończeniu II wojny światowej s. 178–189; Wojciechowski Przemysław: Akta uznania za zmarłego jako źródło archiwalne do badań naukowych na przykładzie powiatu kłudzoborskiego s. 190–193; Cz. 2. Wspomnienia, relacje, dokumenty: Marek Franciszek Antoni: Moje wspomnienia wojenne. [Dzieciństwo na Śląsku] s. 196–209; Patelski Bolesław: Z pierwszych lat pracy w Nadleśnictwie Namysłów i Gręboszycie (1945–1948). [Wyd.] Mariusz Patelski s. 210–214; Czarnicka Daria: Ostatnia zbrodnia [Johannesa] Thümlera – uwertura do roku „tragedii śląskiej”? [Zawiera też dokumenty] s. 215–224.

3085. KOSIŃSKI Tomasz: Słowiańskie skarby. Tajemnice zabytków ruinicznych z Retry. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 350, nlb. 1, il.

Dostępne także jako e-book.
VI–XVIII w.

3086. LITWA i Polska w odległej i bliskiej przeszłości. Pod red. Anny Łysiak-Łątkowskiej, Zbigniewa Opackiego. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 243, il., streszcz. ang.

Treść: Łysiak-Łątkowska Anna, Opacki Zbigniew: Wstęp s. 7–13; Kisiel Bożena: Wystąpienie Bożeny Kisiel – Prezes Pomorskiego Oddziału Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej s. 15–16; Stasiak Arkadiusz M.: Inność Litwina. Odmienności w Rzeczypospolitej na podstawie polskich dzienników z okresu wojen moskiewskich Stefana Batorego s. 17–32; Majewska Gabriela: Wielka wojna północna na Litwie w relacjach szwedzkich oficerów s. 33–49; Łysiak-Łątkowska Anna: Kadra naukowo-dydaktyczna Imperatorskiego Uniwersytetu Wileńskiego w dobie rządów cara Aleksandra I s. 50–71; Toké Siarhiej: Szlachta w systemie lokalnej administracji publicznej guberni białoruskich w pierwszej połowie XIX wieku (na przykładzie guberni grodzieńskiej) s. 72–97; Kałęba Beata: Eglė – jedna z pierwszych litewskich poetek. [Ljudmila Malinauskaitė-Šliupienė (1864–1928)] s. 98–107; Sakowicz Iwona: Podróżnicy brytyjscy a Wilno w XIX wieku s. 108–132; Janicka Iwona: Wileński epizod pomnika Michała Mikołajewicza Murawjowa „Wiesziatła” (1898–1915) s. 133–152; Sempolowicz Michał: W kręgu szkolnictwa wileńskiego. Gimnazjum Sióstr Nazaretanek. [Zawiera też fragmenty uczniowskich wspomnień Ireny

Trockiej-Klechniowskiej, l. 1922–1929] s. 153–166; Opacki Zbigniew: Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie ośrodkiem kształcenia inteligencji na północno-wschodnich obszarach II Rzeczypospolitej s. 167–186; Kasperavičius Algis: Między Kownem, Wilnem i Moskwą. Żydy litewscy i antysemityzm w latach 30. XX wieku s. 187–211; Koprowski Piotr: „Rodzinna Europa” jako klucz do biografii Czesława Miłosa s. 212–218; Jaworska Dorota: Procesy konstruowania tożsamości na pograniczu kultur w wypowiedziach członków społeczności polskich szkół na Litwie s. 219–243.

3087. OBCE, nasze, inne. T. 1: Bliscy i dalecy sąsiedzi. Red. nauk. Katarzyna Grysińska-Jarmuła i Teresa Maresz. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 320, streszcz. ang. (Dobre i Złe Sąsiedztwa).

Z treści: Grysińska-Jarmuła Katarzyna, Maresz Teresa: Wstęp s. 9–11; Kudzin Patrycja: Relacje rzymsko-żydowskie w I w. n.e. (do wojny żydowskiej 66–73 n.e.) s. 14–28; Spychała Dariusz: Od współistnienia do konfliktu. Stosunki germańsko-rzymskie w IV i V w. n.e. Wybrane zagadnienia s. 29–38; Romanowa Marina: „Á ot duši želaň Rossii swobodnogo razwitiá podobno Anglii”. Otnośenie rossijskoj i pol'skoj intelligencii k anglijskim liberal'nym ideám w 50–60 g. XIX v. po epistolálnym materialam s. 65–75; Dobrowolski Dmitrij: Literat staroruski o kościołach katolickich. Próba komentarza do „Georgija metropolity kijowskiego sporu z Laciną” s. 78–86; Litwinowa Tatiana Fiedorowna: Polaki skvoz' prizmu identičnosti ukraińskoj elity seređiny XIX v. s. 102–111; Kopczyńska Izabella: Jedna religia, inna tożsamość narodowa. Historia ludności niemieckiej wyznania mojżeszowego w dwudziestoleciu międzywojennym w Poznaniu s. 126–133; Redlarski Paweł: Konflikty w Bractwach Strzeleckich w Wielkopolsce i na Pomorzu w II Rzeczypospolitej s. 134–148; Matthes Sebastian: Stosunki sąsiedzkie w środowisku zróżnicowanym narodowościowo w obliczu konfliktów wojennych na przykładzie losów przedstawicieli społeczności kosznajderskiej s. 149–157; Tarapon Oksana Anatolijowna: Ukrańci, polaki, nimci USSR w umovah stalins'kogo teroru ta denacionalizacii 1930-h rr. Cinnisni oriěntiri ta praktika žiwivanná s. 158–174; Techmańska Barbara: Konflikty narodowościowe w powojennej szkole na Dolnym Śląsku s. 181–192; Więzi sąsiedzkie: Bachanek Grzegorz: Problematyka sąsiedztwa w kulturze XIX wieku w świetle pamiętników Ewy Felińskiej s. 212–221; Sass Marek: Religijność jako czynnik integrujący społeczność lokalną, na przykładzie kultu św. Rozalii w Gostycynie (Bory Tucholskie) s. 222–233; Pastuszewski Stefan: Od skrajnej izolacji z wyboru do trudnego sąsiedztwa. Przypadek starowierców z Suwalszczyzny s. 234–244.

3088. OBCE, nasze, inne. T. 2: Sąsiedzi w historiografii, edukacji i kulturze. Red. nauk. Teresa Maresz i Katarzyna Grysińska-Jarmuła. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 304, il., mapy, streszcz. ang. (Dobre i Złe Sąsiedztwa).

Z treści: Grysińska-Jarmuła Katarzyna, Maresz Teresa: Wstęp s. 9–12; Kariew Dmitrij Władymirowicz: Belarus' meźdu Pol'sej i Rossiej: obraz narodov-sosedej w beloruskoj istoriografičeskoj tradiciji XX – nač. XXI veka s. 39–55; Vyšniauskas Arūnas: Kartograficzne aspekty niemiecko-sowieckiego traktatu o granicach i przyjaźni z 28 września 1939 roku s. 56–70; Stehr Eliza: Kiedy z obcej szkoły powstaje nasza... i inna. Niemieckojęzyczne gimnazjum im. I. Kanta jako kontynuacja pruskiego szkolnictwa średniego w Lesznie w okresie międzywojennym s. 72–83; Maresz Teresa: Miejsce szkolnego podręcznika historii w kształtowaniu relacji sąsiedzkich między narodami s. 84–99; Strielowa Olga Jurjewna: „Večnyje sosed'i”: obraz Pol'si w nowykh

rossijskich učebników po vseobšej istorii s. 100–108; Micygała Wojciech: Powstanie Bohdana Chmielnickiego we współczesnej ukraińskiej edukacji szkolnej s. 109–120; Anoszk Sergiusz: Wypał niezgody. Jak wspólna historia dzieli prawosławnych i muzułmanów na Cyprze? s. 121–137; Białokur Marek: Dlaczego wątek tematyczny „Swojskość i obcość” nie cieszy się popularnością na lekcjach przedmiotu „Historia i społeczeństwo. Dziedzictwo epok”? s. 138–153; Kludkiewicz Kamila: Nasze, czyli czyje? Wielkopolskie zabytki w oczach Polaków i Niemców w XIX i na przełomie XIX i XX wieku s. 201–215; Wysocka Agnieszka: Kompleks szkół dla mniejszości niemieckiej – „Heimatstil” w międzywojennej Bydgoszczy s. 216–224; Grysińska-Jarmuła Katarzyna: Pomniki pruskie jako element sąsiedztwa polsko-niemieckiego w kontekście zmieniającej się sytuacji politycznej, tj. powrotu Bydgoszczy do macierzy w 1920 roku s. 225–242; Wichniewicz Paulina: Relacje międzysąsiedzkie w polskiej miejscowości Ćelinowac w Bośni i Hercegowinie s. 244–253; Nowaczyk Marta: Kłątwa w tradycji polskiej i rosyjskiej – podobieństwa i różnice s. 254–268; Pańko Grażyna: Z refleksji nad stereotypami etnicznymi s. 269–279.

3089. OSIP-POKRYWKA Magda, Osip-Pokrywka Mirek: Polskie ślady na Ukrainie. Przewodnik. Olszanica 2013 BOSZ 8° ss. 312.

Toż. Wyd. 1 (dodr.). Olszanica 2015.

Rec.: Biedrzycka Agnieszka, *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 9: 2017 s. 193–204.

3090. PIASECKI Andrzej: Wiek burzy i spokoju. Kalendarium dziejów Polski 1918–2018. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 231, nlb. 2, il.

3091. POLSKA. Eseje o stuleciu. Olszanica 2018 Wydaw. Bosz Szymanik i wspólnicy 4° ss. 342, nlb. 6.

Zawiera eseje opublikowane w albumie: „Polska 100 lat”.

Tręść: Kleiber Michał: Wstęp s. 11–12; Rottfeld Adam D.: Między Wschodem a Zachodem? s. 17–21; Chwalba Andrzej: Od upadku do odrodzenia s. 23–27; Paczkowski Andrzej: Od I do II wojny światowej s. 29–37; Friszke Andrzej: Od klęski wrześniowej do końca wojny s. 39–42; Friszke Andrzej: Od PKWN-u do upadku komunizmu s. 45–54; Eisler Jerzy: Od upadku komunizmu... s. 57–68; Małach Dorota: Prawo w Polsce w ostatnim stuleciu s. 71–80; Malachowski Stanisław: Rola samorządu terytorialnego w strukturach państwa s. 83–97; Morawski Wojciech: Bilans gospodarczy II Rzeczypospolitej – wyzwania, szanse, dylematy s. 101–105; Tymiański Maciej: Czasy powojenne – epoka betonu i stali s. 107–112; Bugaj Ryszard: Lata 70. – czas zawiedzionych nadziei s. 115–119; Belka Marek: Transformacja – blaski i cienie s. 121–127; Orłowski Witold M.: Cud przedsiębiorczości s. 129–131; Gorzelak Grzegorz: Droga w stronę centrum Europy s. 133–136; Orłowski Witold M.: Sto lat pogoni za rozwiniętym Zachodem s. 139–145; Miodek Jan: Język – zmiany w polszczyźnie s. 149–154; Burszta Wojciech J.: Naród a społeczeństwo – Polacy i inni s. 157–160; Mencwel Andrzej: Tożsamość naroda – napięcia i sprzeczności s. 163–167; Skarżyńska Krystyna: Społeczeństwo – relacje i wartości s. 169–173; Szostkiewicz Adam: Religie – struktura wyznaniowa s. 175–178; Konarzewski Krzysztof: Oświata – od reformy do reformy s. 181–186; Pisarek Walery: Media – od prasy i radia do internetu s. 189–194; Skalski Janusz H.: Opieka zdrowotna – organizacja i działanie systemu s. 197–204; Szczepiek Stefan: Sport – spoiwo narodowe s. 207–212; Miodunka Władysław T.: Emigracja – w poszukiwaniu wolności, chleba i wiedzy s. 215–223; Sulima Roch: Wiśń – przeobrażenia mentalności i świadomości chłopskiej s. 225–234; Schiller-Walicka Joanna: Instytucje – uczelnie, instytuty, stowarzyszenia naukowe

s. 239–242; Zasztowt Leszek: Humanistyka – osiągnięcia uczonych s. 245–250; Włodarczyk Jarosław: Nauki matematyczno-fizyczne – objaśnienie wszechświata s. 253–256; Arabas Iwona: Nauki przyrodnicze i medyczne – natura a człowiek s. 259–262; Orłowski Bolesław, Michalski Krzysztof: Osiągnięcia techniczne – krajowi i światu s. 265–268; Kłosiński Krzysztof: Literatura – między twórczą swobodą a polityką s. 273–279; Gmys Marcin: Muzyka poważna – złoty wiek s. 281–287; Kruczyński Andrzej: Teatr – między naśladownictwem a oryginalnością s. 289–299; Lubelski Tadeusz: Film – zawrotna kariera X Muzy s. 301–305; Potocka Maria Anna: Sztuka ostatniego stulecia – indywidualizm kontra historia s. 307–314; Baraniewski Waldemar: Architektura – między tradycją a awangardą s. 317–322; Michalski Dariusz: Muzyka popularna – rozrywka nie tylko dla mas s. 325–330; Groński Ryszard M[arek]: Kabaret – rzeczywistość w krzywym zwierciadle s. 333–337.

3092. POLSKA! Polska! – ale jaka? W stulecie Niepodległości. Gdańskie Debaty Obywatelskie. Pod red. Wojciecha P. Dudy. Gdańsk 2018 Muzeum Gdańska 8° ss. 211, nlb. 5.

Tręść: Adamowicz Paweł: Polska! Polska! – ale jaka? s. 7–10; Sosnowski Jerzy: Przyłapani przez patos. Jedenaste wykłady s. 11–14; Michnik Adam: Dwie Niepodległości – 1918/1989 s. 17–34; Friszke Andrzej: Dwie Polski. Jak opisać nasze dzieje? s. 35–62; Hall Aleksander: O polskich konstytucjach z perspektywy stulecia naszej niepodległości s. 65–79; Smolar Aleksander: Polska w Europie s. 81–89; Leder Andrzej: Kto nam zabrał tę rewolucję? s. 91–103; Napiórkowski Marcin: Mitologia niepodległości s. 105–124; Władyka Wiesław: Maj 1926 – utracone szanse polskiej demokracji s. 127–135; Czyżewski Krzysztof: Obywatele RP: swoi i obcy s. 137–154; Szostkiewicz Adam: Jaki Kościół w jakiej Polsce? s. 157–164; Chwin Stefan: Trzy polskie niepodległości – 1918, 1989, 1993 s. 167–191; Pomian Krzysztof: 1918–2018: stulecie Niepodległości. Z Polski – w świat s. 193–209.

3093. POLSKA i sąsiedzi na przestrzeni wieków. Prace doktorantów historii. T. 2: Na wojnie i w czasach pokoju. Pod red. Wojciecha Skóry i Agnieszki Teterycz-Puzio. Słupsk 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej 8° ss. 254, il., streszcz. ang. Akad. Pomorska w Słupsku. (Prace Słupskich Doktorantów Historii; 2).

Tręść: Skóra Wojciech, Teterycz-Puzio Agnieszka: Słowo wstępne s. 5–6; Częściak Tomasz: Morska potęga Słowian. Bogate porty południowego Bałtyku s. 9–19; Samp Mariusz: Niemcy i Polacy pod Głogowem (1109) – zarys strategii i taktyki niemieckich działań obłączniczych oraz polskich działań obronnych i nieregularnych s. 21–36; Jędrzejewska Patrycja: Zapomniana księżna wielkopolska Jolenta-Helena [ok. 1244–1298]. W cieniu starszej siostry Kingi węgierskiej s. 37–47; Jurkiewicz Henryk: Ziemia sławieńsko-słupska w planach i polityce Świętopełka Wielkiego s. 49–60; Dębowczyk Małgorzata: Poglądy dotyczące narodów nienależących do wspólnoty słowiańskiej ujęte w badaniach Wacława A. Maciejowskiego nad ustawodawstwem słowiańskim s. 63–74; Borysiuk Mariusz: Przedsiębiorczość polska w Harbinie w latach 1898–1945 s. 75–96; Kempinski Łukasz: Oświata polonijna we Francji w latach 1918–1939 s. 97–108; Iwańska Małgorzata: Życie polityczne ludności żydowskiej w Sokolowie Podlaskim w latach 1920–1937 w świetle sprawozdań starosty sokolowskiego s. 109–129; Kacprzyk Ewa: Wyzwolenie Łodzi spod okupacji niemieckiej w 1945 r. na podstawie wspomnień s. 131–144; Tałaśka Roman: Rywalizacja organizacji zakładowych Polskiej Partii Socjalistycznej i Polskiej Partii Robotniczej w Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Gdańsku w latach 1945–1948 s. 145–166; Löper Łukasz: Trudne sąsiedztwo

ludności polskiej i niemieckiej na przykładzie powiatu słupskiego w latach 1945–1949 s. 167–185; Prusak Marcin: Obraz walk o Kołobrzeg w 1945 r. w polskich filmach dokumentalnych i fabularnych w okresie Polski Ludowej s. 187–201; Orzełek Ariel: Problem relacji Polski ze Związkiem Sowieckim w „odwilżowej” publicystyce Aleksandra Bochenkiego (1956–1958). Narracje, konteksty, geneza s. 203–216; Mirosznych Sergii: Tradycja historyczna w polityce zagranicznej Ukrainy w latach 1991–1997 s. 217–227.

T. 1. 2017.

3094. POLSKA niepodległa 1918–2018. Księga rocznicowa z okazji 100 rocznicy odzyskania niepodległości. Warszawa 2018 Think & Make 8° ss. 677, il., streszcz. ang.

Z treści: Przedmowa s. 10–11; Mazur Anna: Refleksje nad rozwojem restytucji dóbr kultury w Polsce w latach 1918–2018 s. 12–30; Niedopytalska Paulina: Komitet Obrony Demokracji – obrona partykularnych interesów czy inicjatywa obywatelska? Analiza socjologiczna s. 31–45; Nowikowska Monika: W przededniu stulecia kontroli wojskowej w Siłach Zbrojnych RP. [Od 1921 r.] s. 46–66; Woźniak Maciej: Autentyczność i wolność. Marek Nowakowski jako literacki kronikarz najnowszej historii Polski s. 67–87; Niczyporuk-Chudecka Izabela: Etapy rozwoju współczesnego polskiego konstytucjonalizmu. [Od 1919 r.] s. 88–106; Kuźniarska Beata: Obraz człowieka „wolnego” w stanie wojennym s. 107–127; Palka Karolina: Droga do sprawiedliwości. Ewolucja polskiego prawa karnego w latach 1918–2018 na przykładzie wybranych przestępstw przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej. Ewolucja polskich kodeksów karnych s. 128–151; Ciok Patryk: Regulacja odpowiedzialności przewoźnika towarowego w prawie polskim – od II Rzeczypospolitej Polskiej do dnia dzisiejszego s. 152–173; Bodo Marlena: Polska polityka historyczna a prawda o Holokauście s. 174–186; Laszkowska-Chyła Patrycja: Centralny Okręg Przemysłowy – idea modernizacji Państwa Polskiego s. 187–203; Drozdek Adam: Polityka celna Drugiej Rzeczypospolitej s. 204–223; Suszek Arkadiusz: Rola Senatu RP w procedurze ustawodawczej od 2005 roku s. 224–252; Magiera Paweł: Kwestia kwalifikacji narodowych i wyznaniowych Prezydenta RP w polskiej debacie ustrojowej i pracach konstytucyjnych Sejmu Ustawodawczego z lat 1919–1921 s. 253–273; Rzetelski Adam: Państwowy podatek przemysłowy w II RP – protoplasta podatku od towarów i usług s. 296–311; Kołakowska Anna: Siła komunizmu w rękach Bolesława Bieruta rzutująca na obecną sytuację nieruchomości warszawskich objętych dekretem Bieruta s. 312–329; Lisewski Mikołaj: Przegląd wybranych koncepcji geopolitycznych w zakresie bezpieczeństwa zewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej na początku XX wieku s. 330–347; Gasiński Krzysztof: Status prokuratury na przestrzeni zmian ustrojowych w Polsce po I Wojnie Światowej s. 348–368; Flor Adrian: Prometeizm i „Miedzynmorze” w polityce zagranicznej II Rzeczypospolitej s. 393–412; Karpńska-Olszewska Joanna: Niepodległość Polski w opinii międzynarodowej s. 413–426; Wasielewski Mateusz: Organy władzy wykonawczej na tle przemian ustrojowych w Polsce s. 427–446; Olejnik Tomasz: Finansowanie samorządu terytorialnego w Polsce. [Od II RP] s. 447–465; Długosz Maciej: Senat jako element budowania polskiej państwowości w aspekcie prawnym w II Rzeczypospolitej s. 478–498; Pisz Maciej: Od dekretów Tymczasowego Naczelnika Państwa do rozporządzeń Prezydenta RP z mocą ustawy. Analiza aktów ustawodawczych na przełomie lat 1918–2018 s. 499–517; Szydzik Aleksandra: Zmiany konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej s. 518–536; Marek Paweł: Kodeks Makarewicz, czyli polski kodeks karny z 1932 r. s. 537–554; Kowalska Faustyna, Wojciechowski Marcin: Marsz Niepodległości – pomiędzy kontrowersją a patriotyczną manifestacją s. 555–573; Kasprzak Liliana: Pierwszy znak towarowy, pierwszy wzór przemysłowy i użytkowy oraz pierwszy patent w niepodległej Polsce. Historia Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej s. 574–596; Brzezowski Marcin: Kształtowanie

się kasacji w sprawach karnych w niepodległej Polsce. Związek między normatywnym ujęciem tej instytucji a ustrojem państwa s. 597–619; Batory Weronika: Stulecie rozwoju ochrony patentowej na ziemiach polskich – analiza historyczno-prawna od 1918 roku do okresu bieżącego s. 620–640; Raczyńska-Kruk Marta: Niewymuszona potrzeba pamięci. Budowanie lokalnych narracji o Powstaniu Wielkopolskim na przykładzie aktywności virtualnej Wielkopolan s. 641–657.

3095. POLSKA Niepodległość. Refleksje naukowe. Red. Paulina Szymczyk, Kamil Maciąg. Lublin 2018 Wydaw. Nauk. Tygiel 8° ss. 91.

Z treści: Żegunia Renata Maria: Idea odzyskania niepodległości na emigracji po II wojnie światowej – Legia Pułaskiego i Brygadowe Koło Młodych Pogoń s. 7–14; Kalka Antoni: Święto Odzyskania Niepodległości w PRL – odrodzenie czy niepodległość? s. 33–45; Zięba-Dąbrowska Agnieszka: Niezlomny Antoni Heda – „Szary” [1916–2008] s. 46–57; Ceglarek Michał: Udział literatów w wojnie z Rosją sowiecką (1919–1921): zarys problematyki s. 58–73; Flisiak Dominik: Obraz relacji polsko-żydowskich na łamach krakowskiego tygodnika „Trybuna Narodowa”. [W okresie II RP] s. 74–90.

3096. POLSKA po latach niewoli. Red. Ryszard Kowalczyk. Łomża 2018 Społ. Stow. Prasoznawcze „Stopka” im. Stanisława Zagórskiego 8° ss. 426, nlb. 2. (Seria Glogerowska).

Treść: Kowalczyk Ryszard: Od redaktora s. 9–10; Dudek Antoni: Wstęp s. 11–16; Sawicka-Jurek Jolanta: Trudne drogi do niepodległości we wspomnieniach i pamiątkach uczestników walk o wolność Polski s. 19–31; Mikolejko Anna: Od procektu i przepowiedni do „wzierstwa narodowego”. Wizje Polski u progu niepodległości s. 33–47; Skubisz Jolanta: Wokół tradycji polskiej godności narodowej w Drugiej Rzeczypospolitej s. 51–69; Pospiszyl Kazimierz: Wzloty i upadki ducha narodowego Polaków s. 71–80; Boryszewski Paweł: Im więcej transcendencji, tym więcej wolności s. 83–91; Kowalczyk Ryszard: „Beocja wielkopolska” – prawda i mit s. 93–116; Pastusiak Longin: Wpływ Ignacego Paderewskiego i Romana Dmowskiego na stanowisko prezydenta Woodrowa Wilsona w sprawie niepodległości Polski s. 119–137; Malinowski Ludwik: O Eugeniuszu Kwiatkowskim [1888–1974] historycznie i współcześnie s. 139–159; Kosman Marceł: Profesor Janusz Tazbir [1927–2016]. Badacz dziejów Polski i Europy, Honorowy Obywatel Łomży s. 161–169; Aleksander Tadeusz: Odbudowa systemu oświaty w Polsce niepodległej s. 173–205; Markiewicz Hanna: Związki działaczy Polskiej Macierzy Szkolnej z duchowieństwem i obozem narodowym s. 207–219; Ancypanowicz Grażyna: Narodowy Bank Polski w Europejskim Systemie Banków Centralnych. 350 lat bankowości centralnej w Europie i 190 lat tradycji Banku Polskiego s. 223–253; Ciborska Elżbieta: Po obu stronach stacji granicznej s. 255–277; Adamczyk Anita: Polityka narodowościowa Polski po 1918 roku s. 281–301; Pessel Włodzimierz Karol: Wiatr od morza do morza. [Dot. pisarstwa Stefana Żeremskiego] s. 305–320; Załęczny Jolanta: Obchody rocznic historycznych fundamentem i spoiwem odradzającego się państwa s. 323–343; Secler Bartłomiej: Odzyskanie niepodległości w uchwalach rocznicowych Sejmu i Senatu RP i świadomości historycznej Polaków s. 345–360; Adamczyk Wojciech: Dziennikarstwo śledcze jako istotny element pejzażu mediów w Polsce po 1989 roku s. 363–381; Panecki Tadeusz: Gorkkie zwycięstwo. Powojenne losy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie s. 383–409; Aneks: Laureaci konkursu Zygmunta Glogera. [Lata 1983–2018] s. 413–427.

3097. PORTER-SZÜCS Brian: Poland in the Modern World. Beyond Martyrdom. Malden, Mass. 2014.

Rec.: Kaliski Bartosz, *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 317–320.

3098. POSZUKIWANIE i identyfikacja ofiar zbrodni systemów totalitarnych. Doświadczenia polskie w kontekście europejskim. Studia i materiały. Pod red. Marcina Zwolskiego. Warszawa–Białystok 2018 IPN–KSZpNP. Oddz. 8° ss. 368, il., mapy. IPN–KSZpNP. (Studia i Materiały).

Z treści: Zwolski Marcin: Wstęp s. 9–14; Siwek Adam: Groby ofiar zbrodni niemieckich i sowieckich z okresu II wojny światowej w Polsce s. 19–28; Kamiński Łukasz: Groby ofiar zbrodni komunistycznych w Polsce s. 29–35; Łabuszewski Tomasz: Poszukiwania śladów po miejscach zbrodni komunistycznych s. 36–49; Pietrow Nikita: Oblawa augustowska – zbrodnia wojenna s. 49–54; Zwolski Marcin: Ślady historyczne po miejscach pochówku ofiar powojennych zbrodni komunistycznych na przykładzie Białostoczczyzny s. 55–69; Dukaczewski Dariusz, Karwel Karol, Paradyż Honorata, Kulikowski Zbigniew: Wykorzystanie danych teledetekcyjnych do poszukiwania miejsc wskazujących na obecność jam grobowych ofiar zbrodni totalitarnych s. 70–108; Konczewski Paweł: Archeologia w badaniach totalitaryzmów XX wieku. Rola i problemy poznawcze s. 109–126; Falis Adam: Wspólny grób ofiar różnych totalitaryzmów. Ekshumacje na terenie dawnego więzienia w Białymstoku w latach 2013–2014 s. 127–146; Siemińska Dominika: Ekshumacje ofiar totalitaryzmów II wojny światowej na Ukrainie, Białorusi oraz Litwie s. 147–170; Ławrynowicz Olgierd: Ponowne badania jam grobowych ofiar represji totalitarnych i ich archeologiczny potencjał poznawczy. Przykłady z Łodzi i Warszawy s. 171–198; Teul Iwona: Antropolog i jego rola w procesie identyfikacji ofiar odnalezionych na terenie Aresztu Śledczego w Białymstoku s. 199–221; Niemcunowicz-Janica Anna, Janica Jerzy: Udział Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku w ekshumacji w Olmotach s. 222–237; Ciechanowicz Andrzej: „Non omnis moriar”. Genetyczna identyfikacja ofiar totalitaryzmów s. 238–243; Ossowski Andrzej: Możliwości identyfikacji szczątków ofiar zbrodni systemów totalitarnych przy wykorzystaniu Polskiej Bazy Genetycznej Ofiar Totalitaryzmów s. 244–256; Raczyński Jan: Poszukiwanie miejsc pochówku ofiar Wielkiego Terroru w Rosji s. 259–265; Panel dyskusyjny: O tym nie można zapomnieć. Jak użyć o zbrodniach totalitarnych i ich ofiarach s. 324–360.

3099. PRZEŹDZIECKI Marek: Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej. Znaczenie dziedzictwa kulturowego Rzeczypospolitej Obojga Narodów dla integracji Europy Środkowej i Wschodniej z Zachodem. Łomża 2015.

Rec.: Smułkowa Elżbieta, *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 1 [dr.:] 2016 s. 235–241.

3100. RYMAR Edward: Wojny i spory pomorsko-brandenburskie w XV–XVI wieku. Tarnowskie Góry–Zabrze 2012 Infreditions 8° ss. 215, nlb. 1, il. (Bitwy/Taktyka; 46).

Lata 1373–1570.

3101. SCHAB Sylwia Izabela: Palimpsest polski. Reprezentacje Polski i Polaków w duńskich relacjach podróżniczych. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 228, streszcz. duńskie, ang. UAM w Poznaniu. (Filologia Skandynawska; nr 18).

Lata 1888–1970.

3102. STRACH, fascynacja, niezrozumienie. Dawne, obce wzorce kulturowe wobec ciągłości

i zmiany. Red. nauk. Paulina Litka, Konrad Grochcki, Ewa Solska. Krasnystaw 2018 Muzeum Region. 8° ss. 381, il., mapy.

Materiały konferencji naukowej, Krasnystaw, 15 IX 2017 r.

Z treści: Wstęp s. 5–10; Mendyk Marcin: Topos herosa – fundatora, czyli średniowieczna fascynacja obcymi s. 11–46; Litka Paulina: Model mesjanizmu polskiego względem dawnego wzorca romantycznego i nowego porządku współczesności s. 47–73; Stachula Aleksandra: Rytuał w życiu dziecka żydowskiego, obrzezanie, okup za pierworodnego, upszerin, bar micwa, bat micwa s. 74–92; Grochcki Konrad: Early medieval elite in theory and through the study of burial evidence discovered between the Vistula and the Bug rivers s. 93–163; Lato Małgorzata: Zabiegi antywampiryczne w obrządku pogrzebowym w pradziejach i średniowieczu z terenu ziem polskich s. 164–200; Podoba Damian: Grzechy kultowe w „Libri Poenitentiales” – wola Kościoła wobec obyczajów zakonniczyń w społeczeństwie s. 201–214; Gomółka Marcin: Szyk „w plot” i szyk kolumnowo–klinowy jako przykład recepcji zachodnioeuropejskich wzorców taktycznych przez rycerstwo polskie w średniowieczu s. 215–239; Gómička Iwona: Niepewność jutra – polscy dyplomaci w Turcji w XVII w. s. 240–262; Dodatek: Kamiński Ernest: Działania wojenne 1914–1915 w powiecie krasnostawskim i materialne ich pozostałości, jako istotny element przywracania pamięci o I wojnie światowej s. 336–363.

3103. STUDIA z dziejów Europy Środkowo-Wschodniej. Red. nauk. Wiesław Bondyra, Dariusz Kupisz, Jerzy Ternes, Leszek Wierzbicki. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 891, streszcz. ang.

Księga pamiątkowa dedykowana Henrykowi Gmiterkowi.

Z treści: Profesor Henryk Gmiterek [ur. 1950] s. 17–21; Filipczak Witold: Lubelski sejmik przedsejmowy w 1780 roku s. 51–69; Januszek-Sieradzka Agnieszka: Król Zygmunt II August i jego skarbiec tykoński w latach 1565–1572 s. 71–91; Kaźmierczyk Adam: Czy rzeczywiście niezależni? Samorząd terytorialny Żydów a ustrój Rzeczypospolitej s. 93–107; Krikun Mikola: Migracji piddanowo naselenná bralav's'kogo voŭvodstva u svitli vidomih dekretiv koronnogo tribunala za 1630 rik s. 109–123; Ordynacja lubelskiej Komisji Porządkowej Cywilno-Wojskowej z 1790 roku. [Wyd.] Janusz Losowski s. 125–141; Opaliński Edward: Nieudany zjazd rokoszowy w Kole 16 października 1606 roku s. 143–152; Sawicki Mariusz: Dziennik obłężenia Słucka przez wojska moskiewskie w 1655 roku s. 153–163; Starchenko Natalá: Ák šláhta davala sobi radu z nepis'mennistú voznih (Volin' drugoi polovini XVI st.) s. 165–180; Stroynowski Andrzej: Problemy prowincji litewskiej w świetle instrukcji poselskich z 1788 roku s. 181–192; Szczepański Janusz: Ostrołęka 1920 roku. Niespełniona koncepcja drugiego Zbaraża s. 193–207; Urwanowicz Jerzy: Moskiewski epilog w świetle korespondencji Jakuba Zadzika (październik 1612–styczeń 1613) s. 209–221; Wierzbicki Leszek A.: Marszałkowie Trybunału Koronnego z lat 1669–1696 s. 223–235; Vinničenko Oksiej: Kvit holms'kogo deputats'kogo sejmika 1643 roku s. 237–243; Zwierzykowski Michał: Sejm Niemy 1717 roku, jego uwarunkowania oraz konsekwencje utrwalone poetyckim i satyrycznym piórem współczesnych obserwatorów s. 255–268; Barciak Antoni: Władcy czeszy i polscy w relacji autora „Rocznika glogowskiego” s. 271–281; Ciesielski Tomasz: Polskie inicjatywy gospodarcze i polityczne w regionie czarnomorskim w okresie od końca XVIII w. do 1920 roku s. 283–310; Letko Paweł: Rosyjscy pielgrzymi i podróżnicy w Egipcie w wiekach XI–XVIII – przyoczne od historii stosunków rosyjsko-egipskich s. 311–324; Pánek Jaroslav: Polacy i Czesi w Rzymie (Dwie ekspedycje narodowe w początkach badań watykańskich) s. 325–344; Potulski Jakub: Historyczne tradycje funkcjonowania instytucji gubernatora w rosyjskim systemie zarządzania państwowego s. 345–374; Sobotková Marie:

Bartoloměj Paprocký z Hlohol a Paprocké Vůle v české kultuře přelomu 16. a 17. století s. 375–390; Zaškil' nâk Leonid: Rič Pospolita Oboh Nacij u dzerkali ukrains'koj istoriografii do počatku XX stoliťta s. 391–406; Czechowicz Bogusław: Echa cezaropapizmu w ideologii politycznej braci czeskich? Z rozważań nad słowno-obrazowym dziełem Mikuláša Klaudiana z lat 1517–1518 s. 409–418; Korzo Margarita A.: Pasterstwo domowe w XVI-wiecznych kancjonalach ewangelików w Rzeczypospolitej s. 419–428; Lorens Beata: Bractwo Przemienienia Pańskiego w Lublinie w wiekach XVI i XVII s. 429–440; Nikodem Jarosław: Stanisława Zaborowskiego „admonitio et concitatio ac provocatio... contra scismaticos vel haereticos et paganos” s. 441–455; Rok Bogdan: Uwagi nad życiem codziennym polskich peregrynatów stanu duchownego w XVIII wieku s. 457–466; Tymoszenko Leonid: Berestej'kij sobor Kiivs'koj mitropolii u čerwni 1590 r. u switli malowidlioh ta vidnajdenih dżerel s. 467–483; Wąs Gabriela: Konfesjonalizacja ciała – próba wprowadzenia wyznania kalwińskiego w śląskim księstwie karniowskim przez margrafa Jana Jerzego von Hohenzollern ok. 1615 roku s. 485–498; Wijaczka Jacek: Instrukcja wizytycyjna z 1528 roku dla luteranckich biskupów Sambii i Pomezanii. [Zawiera też instrukcję] s. 499–512; Chachaj Jacek: Znaczenie nowożytnych przekazów źródłowych dla badań nad dziejami Lublina w średniowieczu s. 515–529; Czyżewski Feliks: Uwagi o znaczeniu wiedzy historycznej w opisie inskrypcji nagrobnych cmentarzy południowego Podlasia s. 531–537; Iwaniczak Wojciech: Jana Długosza obraz miasta s. 539–550; Kubrak Zygmunt: Wpływ osadnictwa na proces wylesienia i przemiany drzewostanu w starostwie lubaczowskim (XV–XVIII) s. 551–563; Lewandowski Jan: Wojenne lato 1915 roku. Lublin pod rządami trzech zaborców s. 565–577; Pelcowa Halina: Roztoczańskie słownictwo okolic Narola s. 579–593; Surdacki Marian: Rzemiosło i cechy w Urzędowie w okresie staropolskim s. 595–609; Szymanek Andrzej: Nieznany przywilej fundacyjny cechu wodnego w Kazimierzku Dolnym (1741). [Zawiera też przywilej] s. 611–628; Wójciuk Michał Tomasz: Życie trybunalskie w Lublinie w „Kuryerze Polskim”, „Wiadomościach Uprzywilejowanych Warszawskich” i „Kuryerze Warszawskim” w latach 1729–1763 s. 629–652; Wrona Grzegorz: Aktywność handlowa Żydów z ekonomii samborskiej w XVIII wieku s. 653–662; Zarubin Przemysław: Żydzi ziemstwa lubelskiego w wiekach XVII–XVIII s. 663–682; Dwa testamenty podstoliny nowogrodzkiej Anny ze Strusina Rylskiej (+1724). [Wyd.] Łukasz Bajda s. 685–695; Baron Roman: Praski polonista Marian Szyjkowski a obecność polskiej kultury nad Węltawą s. 697–710; Bilous Nataliia: Korespondencja Tomáša Zamojs'kogo z meščankami Kiivs'kogo woëvodstva (1619–1635) âk dżerelo do istorii regionu s. 711–723; Bondyra Wiesław: Głogowscy i ich dobra ziemskie w województwie belskim w drugiej połowie XVIII wieku i w XVIII stuleciu s. 725–738; Kupisz Dariusz: Szlachecy właściciele Potoku Wielkiego – wsi cząstkowej południowej Lubelszczyzny w wiekach XVI–XVIII s. 739–752; [Szumski Jan]: „1863. Złamane życie”. Loseny powstańca Jana Szumskiego i jego syberyjskie listy. [Wyd.] Eugeniusz Niebelski s. 753–777; Rejman Sabina: Rodzice chrześni w społeczności wiejskiej pod koniec XVIII wieku i w XIX stuleciu s. 779–789; Sochacka Anna: Janusz z Płonek herbu Nowina, burgrabia lubelski. Kariera drobnego polskiego szlachca z Węgier na służbie u Piotra z Kurowa (1. poł. XV w.) s. 791–807; Ternes Jerzy: Udział Rejów w życiu publicznym ziemi chełmskiej w wiekach XVI–XVIII s. 809–821; Gmiterek Grzegorz: Aplikacje mobilne przydatne w trakcie nauczania i uczenia się historii. Propozycja typologii oraz analiza funkcjonalności wybranych programów s. 825–847; Obierek Stanisław: Sploty pamięci s. 849–877; Zaporowski Zbigniew: Od katedr historycznych do Instytutu Historii. Powstanie i organizacja studiów historycznych na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w latach 1952–1970 s. 879–891.

3104. STUDIA z historii najnowszej Polski. Pod red. Rafała Łatki i Mirosława Szumiły.

Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 181, nlb. 1. IPN–KŚZpNP.

Pokłosie XI Letniej Szkoły Historii Najnowszej, 4–9 IX 2017 r.

Treść: Wstęp s. 7–8; Gibiec Magdalena: Rola inteligencji ukraińskiej w kształtowaniu świadomości narodowej w powiatach przygranicznych II Rzeczypospolitej w latach 1928–1935 s. 12–22; Sitarz Krystyna: Dyskusja na temat kary chłosty w polskiej prasie okresu międzywojennego s. 23–30; Gądek Paweł: Działalność jezuickiego ośrodka tajnego nauczania w Starej Wsi w latach okupacji niemieckiej (1939–1944) s. 31–42; Mrowiński Paweł: Sztuka na froncie. Teatr Dramatyczny 2. Korpusu Polskiego oraz Teatr Wojska Polskiego – analiza porównawcza s. 43–63; Jurek Marcin: Początki „władzy ludowej” w Poznaniu we wspomnieniach działaczy komunistycznych s. 64–74; Hekert Anna: Działalność Wiktorii Hetmańskiej w strukturach Polskiej Partii Robotniczej s. 75–83; Flisiak Dominik: Ku socjalistycznej Palestynie. „Mosty” – biuletyn organizacji Haszower Haacir (1946–1949) s. 84–94; Szłapka Mateusz: Działalność Maksymiliana Rodego, zwierzchnika Kościoła polskokatolickiego w latach 1959–1965, w świetle dokumentów aparatu bezpieczeństwa s. 95–106; Sztama Paweł: Józef Goldberg „vel” Józef Różański w latach 1964–1974. Przyczynek do historii pracowników aparatu bezpieczeństwa pochodzenia żydowskiego s. 107–122; Gromko Bartosz: Polityka Włoskiej Partii Komunistycznej wobec Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej oraz ruchów dysydenckich w Polsce w latach siedemdziesiątych XX wieku s. 123–134; Juchowski Piotr: Między „twardogłowymi” a „reformatorami”. Główne koncepcje centrowych elit PZPR w czasie „karnawału „Solidarności” (wrzesień 1980 – grudzień 1981) s. 135–146; Ślągacz Ewelina: Nauka niezależna na przykładzie łódzkiego Społecznego Komitetu Nauki s. 147–156; Orzełek Ariel: Geopolityczne i historyczne aspekty polskiej polityki zagranicznej schyłku lat trzydziestych oraz lat osiemdziesiątych XX wieku w publicystyce Aleksandra Bocheńskiego s. 157–172.

3105. SYBERIA. Historia i ludzie. Red. Jolanta Kur-Kononowicz. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 191, il., streszcz. ang.

Z treści: Kur-Kononowicz Jolanta: Wstęp s. 7–15; Fic Patryk: Polscy uczeni na zesłaniu s. 19–24; Harapiuk Alicja: Dzieciństwo w Kazachstanie. Wspomnienia s. 25–29; Hejnar Angelika: Postrzeganie Syberii przez współczesnych Polaków s. 30–37; Matuszek Mariola: Syberia – miejsce zesłań s. 71–76; Oleszek Katarzyna: Syberia oczami zesłanego dziecka s. 77–83; Rudna Klaudia: Życie na Syberii w relacjach zesłanych kobiet s. 84–91; Zbąszyńska Danuta: Moje wspomnienia z Syberii. Skutki deportacji, jej przebieg oraz warunki, w jakich Polacy w latach 1939–1956 byli osiedlani na Syberii, w Kazachstanie i innym republikach Związku Sowieckiego s. 92–101.

3106. ŚWIAT historia. Studia ofiarowane prof. Janowi Tyszkiewiczowi [ur. 1939]. Pod red. Mirosława Nagielskiego, Grzegorza Rostkowskiego. Pułtusk 2016 Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor 8° ss. 459, il.

Z treści: Słowo wstępne s. 7–10; Tabula gratulatoria s. 11–16; Adamczyk-Nowak Renata: Archeologiczne podejście do badania geografii plemiennej Wielkopolski IX–X wieku na tle innych metod naukowych s. 31–46; Bartoszewicz Agnieszka: Obraz kartograficzny Dobrzyń nad Wisłą s. 47–56; Barciak Antoni: Kształtowanie się granicy śląsko-morawskiej w średniowieczu s. 57–68; Błachowska Katarzyna: Początki rosyjskiej geografii historycznej. Wasilij Nikitycz Tatischev [1686–1750] o pierwotnych częściach Rusi s. 69–94; Boratyn Norbert: Problematyka działalności aparatu sądowniczo-karnego na Dolnym

Śląsku w okresie od XIII do XVIII wieku na podstawie pozycji książkowej Macieja Trzcńskiego pt.: „Miecz katowski, pęgierz, szubienica. Zabytki jurysdykcji karnej na Dolnym Śląsku (XIII–XVIII wiek)” s. 95–106; Chazbijewicz Selim: Musa Dzarullah Bigijew – wybitny tatarski myśliciel, pisarz, teolog i działacz polityczny XX stulecia s. 107–122; Dacka-Górzyńska Iwona: „Excerpt z Kroniki domów ukrzywdzonych (...) Janowi Toporczykowi Jakubowskiemu przez Stanisława Duncewskiego (...) prezentowany w roku 1748”, czyli o staropolskich koncepcjach na herby s. 123–132; Długocki Wiesław: Osadnictwo i ochrona przeciwpowodziowa na Żuławach Mątawskich w średniowieczu s. 133–146; Dygo Marian, Koseski Adam: Aleksander Gieysztor [1916–1999] – historyk Warszawy i Mazowsza, patron Akademii Humanistycznej w Pułtusku s. 147–164; Dziegielewski Jan: Compendia Marcina Kromera i Jana Kraszyńskiego o ustroju Rzeczypospolitej s. 165–174; Gasiorowski Stefan: Kobiety w kairaimskim świecie s. 175–190; Eskin Jurij M., Grala Hieronim: Girejowie i Wielkie Księstwo Litewskie w latach 1536–1537 s. 191–212; Iwańczak Wojciech: Bałtyk w kartografii średniowiecznej s. 213–230; Janik Michał: Ślad słowiańskiej bogini wojny w kronice Sakso Gramatyka? s. 231–240; Maternicki Jerzy: Opinie Waleriana Kalinki o dziejopisarstwie polskim doby oświecenia i romantyzmu s. 241–254; Nagielski Mirosław: Chorągiew nadworna tatarska JKMcI pod komendą Bohdana Kińskiego s. 255–268; Nalborczyk Agata S.: Polskie Tatarki – liderki lokalnych społeczności mużułmańskich s. 269–288; Potkowski Edward: O pisaniu we wczesnym średniowieczu: wielkie zmiany s. 289–306; Rachuba Andrzej: Tatarzy w wojsku litewskim powołanym na wojnę ze Szwecją w 1625 roku s. 307–316; Rostkowski Grzegorz: Z polskich badań chazarologicznych (1975–2008). Wybrane prace s. 317–330; Rusinowa Izabella: Malcolm X s. 331–350; Samsonowicz Henryk: Nazwa a ustrój ludzkiej wspólnoty s. 351–362; Skalski Kazimierz: O potrzebie badań urazów kostnych wśród wczesnośredniowiecznych populacji zachodniosłowiańskich s. 363–380; Sroka Stanisław A.: Stopnie naukowe uzyskane przez Polaków na uniwersytecie w Padwie w drugiej połowie XV wieku s. 381–392; Szczepański Janusz: Tatarski pułk ulanów im. plk. Mustafy Achmatowicza w wojnie polsko-rosyjskiej 1919–1920 roku s. 393–408; Szczygiel Ryszard: Miasta konkurencyjne w województwie lubelskim w XVI wieku. Ich początki i perspektywy rozwojowe s. 409–418; Szymczak Jan: Groch z kapustą na średniowiecznym stole w Polsce s. 419–438; Tymowski Michał: Jazdy bojowe Afrykanów Zachodnich s. 439–454.

Rec.: Lipiec Rafał, *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 341–346.

3107. UKRAINA – Polska. Doświadczenia oraz perspektywy strategicznego partnerstwa. T. 2. Red. Roman Kordonski, Aleksandra Kordonska, Łukasz Muszyński. Lwów–Olsztyn 2017 Lwowski Uniw. Nar. im. Iwana Franki; we współpr. z Inst. Nauk Polit. Uniw. Warmińsko-Mazurski 8° ss. 175, nlb. 1, il.

Z treści: Pułk Aleksiej, Wierzbicki Sławomir: Tret`a brigada legionow pol'skich. Istoria szodania i obzor snarzenia s. 109–132; Choronzuk Kateryna: Druga switova wijna u spogadah ukrainciv iz pidkarpattá s. 133–145; Czerniak Grażyna: Postać kozaka wykreowana przez Tomasza Padurę s. 146–159; Przybyłowska Agnieszka, Więzik Małgorzata: Motyw kozaka w twórczości Tomasza Padury na podstawie wybranych utworów ze zbioru „Ukrainky” s. 160–175.

T. 1. Lwów–Olsztyn 2016.

3108. UKRAINA – Polska. Doświadczenia oraz perspektywy strategicznego partnerstwa. T. 3. Red. Roman Kordonski, Aleksandra Kordonska, Łukasz Muszyński. Lwów–Olsztyn

2017 Lwowski Uniw. Nar. im. Iwana Franki; we współpr. z Inst. Nauk Polit. Uniw. Warmińsko-Mazurski 8° ss. 151, nlb. 1, il.

Z treści: Czerniak Grażyna: Wykreowanie postaci kozaka w kontekście folkloru. Cz. 1. [XIX w.] s. 113–123; Zielińska Katarzyna: Wizerunek Boga w trenach funeralnych XVI–XVIII wieku s. 124–134; Choronzuk Kateryna: II wojna światowa we wspomnieniach Ukraińców z Kanady s. 135–151.

T. 1. Lwów–Olsztyn 2016.

3109. URZĘDNICY Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy. T. 5: Ziemia połocka i województwo połockie XIV–XVIII wiek. Pod red. Andrzeja Rachuby; oprac. Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba, Andrzej Haratym, Andrej Macuk i Andrej Radaman; przy współpr. Witala Hałubowicza i Przemysława P. Romanika. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 305, nlb. 1, mapy. IH PAN.

T. 1. 2004.

3110. WANDYCZ Piotr: Żaden naród nie wybiera swojej historii. Wybór, oprac. i posł. Sławomir M. Nowinowski, Rafał Stobiecki; red. Magdalena Janik. Le Mesnil-le-Roi–Paryż–Kraków–Warszawa 2018 Inst. Liter. Kultura; Inst. Książki 8° ss. 356, nlb. 3. (W Kręgu Paryskiej Kultury).

Treść: „Drewna mowa”. Uwagi na marginesie „makiety” historii Polski. [Dot. syntezy dziejów Polski przygotowywanej przez IH PAN, 1955 r.] s. 5–11; Nowa historia Polski po angielsku. [Dot.: History of Poland. Aut. Aleksander Gieysztor i in. Warszawa 1968] s. 12–29; Pseudohistoria. [Dot.: Olsński Prohor Nikolaewi: Riżskij mir: iz istorii bor'by sovetskogo pravitel'stva za ustanowlenie mirnyh otnoszenij s Pol'szej: koniec 1918 – mart 1921 g. Moskwa 1969] s. 30–39; Polityka zagraniczna Edvarda Beneša s. 40–63; Pierwsza Republika a Druga Rzeczpospolita. Szkic. [Dot. Czechosłowacji] s. 64–81; Wspomnienie o moim Ojcu. [Damian Stanisław Wandycz (1892–1974)] s. 82–92; O dwóch historykach. [Marian Kukiel (1885–1973), Oskar Halecki (1891–1973)] s. 93–97; Stany Zjednoczone a Europa Środkowo-Wschodnia w okresie międzywojennym 1921–1939 s. 98–130; „Kronika życia Józefa Piłsudskiego”. [Dot.: Jędrzejewicz Wacław: Kronika życia Józefa Piłsudskiego 1867–1935. T. 1–2. Londyn 1977] s. 131–138; „Bić się czy nie bić?”. [Dot.: Łubiński Tomasz: Bić się czy nie bić? O polskich powstaniach. Kraków 1978] s. 139–142; Pułkownik Beck i Francja: źródła antagonizmu? s. 143–155; „Magistra vitae” s. 156–160; Realizm a idealizm w dziejach Polski s. 161–168; Orientacja rosyjska w polskiej walce niepodległościowej s. 169–177; „Igrzysko boże” Normana Daviesa s. 178–199; O historycznych analogiach. Język zastępczy czy anachronizm? s. 200–204; „Polonia Restituta” – czyli Noël „redivivus”. [Dot.: Noël Léon: Polonia Restituta. La Pologne entre deux mondes. Paryż 1984] s. 205–215; O historycznej tożsamości Europy Środkowo-Wschodniej s. 216–225; Historia, poezja, literatura s. 226–227; Polska w dziejach świata: natchnienie czy źródło kłopotów? s. 228–242; Emigracja i Kraj s. 243–249; Czy emigracja jest jeszcze potrzebna? s. 250–262; Rozmowa o braciach. [Ukraina] s. 263–271; Wspomnienie o Henryku Wereszyckim. [1898–1990] s. 272–279; Wspomnienie o Wacławie Jędrzejewiczu. [1893–1993] s. 280–283; Wstęp do antologii „Spór o PRL”. [Dot.: Spór o PRL. Aut. Marta Fik i in. Kraków 1996] s. 284–291; Pożegnanie Aleksandra Gieyszтора [1916–1999] s. 292–296; „Pierwsza rzecz, która pociąga mnie jako historyka, to przekonanie, że nie wie się

wszystkiego”. Z profesorem Piotrem S. Wandyczem rozmawiają Sławomir M. Nowinowski i Rafał Stobiecki s. 297–302; Na kanwie „polityki historycznej”. Refleksje. [Dot.: Pamięć i polityka historyczna. Doświadczenia Polski i jej sąsiadów. Pod red. Sławomira M. Nowinowskiego, Jana Pomorskiego, Rafała Stobieckiego. Łódź 2008] s. 303–316; O „Zeszytach Historycznych” s. 317–326; Nowinowski Sławomir M., Stobiecki Rafał: Posłowie s. 327–339.

3111. WOLFF-POWĘSKA Anna: Polacy-Niemcy. Sąsiedzi pod specjalnym nadzorem. Poznań 2018 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 566, nlb. 1.

Lata 1945–2017.

3112. WROCLAW – Śląsk – Polska – pomiędzy Zachodem a Wschodem. Księga dedykowana prof. Grzegorzowi Straucholdowi w 60. rocznicę urodzin. Pod red. Wojciecha Kucharskiego, Joanny Nowosielskiej-Sobel. Wrocław 2018 Ośr. „Pamięć i Przyszłość” 8° ss. 504, nlb. 4, il., mapy, streszcz. ang.

Z treści: Kucharski Wojciech, Nowosielska-Sobel Joanna: Słowo wstępne s. 9–11; O biografii prof. Grzegorza Straucholda [ur. 1958] inaczej...: Czapiewski Edward: Ten niesforny Grzegorz Strauchold s. 46–54; Nowosielska-Sobel Joanna: Grzegorz Strauchold w perspektywie „DZIESIĄTKI”. [Wspomnienia ze wspólnej pracy w pokoju nr 10 w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego] s. 56–57; Kucharski Wojciech: Druh Grzegorz Strauchold – woodrafter s. 58–60; Kołczyk Artur: Grzesiek Strauchold na harcersko s. 62–63; Sobel Grzegorz: Alkohol w świetle miejsc, ludzi, wydarzeń i tradycji dawnego Wrocławia s. 66–88; Linek Bernard: Próby wejścia socjaldemokracji na Górny Śląsk przed I wojną światową s. 90–117; Kucharski Wojciech: Granica polsko-niemiecka a stosunki dyplomatyczne między komunistyczną Polską a Stolicą Apostolską w latach 1945–1972 s. 118–147; Makowski Adam: Polski Szczecin – narodziny miasta s. 148–160; Jasiński Grzegorz: Stosunki luteriańsko-katolickie w świetle własności świątyń po Kościele unijnym na Mazurach i Warmii w latach 1945–1956 s. 162–194; Burak Marek: Politechnika Wrocławska 1951–1956. Nauka, dydaktyka, organizacja s. 196–223; Osękowski Czesław: Ziemia Lubuska – nowy region na polskim pograniczu z Niemcami s. 224–247; Nowosielska-Sobel Joanna: „Babka szalowa” – piękna kobieta w perspektywie „Nowin Jeleniogórskich” (1958–1988/89) s. 248–265; Ciesielski Stanisław: Stalin i podręczniki do historii (1934–1936) s. 268–296; Srebrakowski Aleksander: Wileńska powódź 1931 r. i jej echa s. 298–327; Mrozowicz Wojciech: Jeszcze w sprawie informacji o Polsce na mapie Europy Środkowej Mikołaja z Kuzy s. 330–345; Przybytek Dariusz: Dwukrotne wskrzeszenie Polski na mapie: (nie)naturalne granice II RP i PRL s. 346–367; Hryciuk Grzegorz: „Zbrojeniowa trzylatka”. Produkcja zbrojeniowa w Czechosłowacji w latach 1951–1953 s. 368–413; Mutor Marek: Autobiografia czy apokryf? O jednym źródle do badania życia i działalności kard. Bolesława Kominka s. 414–427; Koreś Daniel: Operacja „Pułkownicy”. Inwigilacja płk. dypl. Józefa Szostaka ps. „Filip” przez organa bezpieczeństwa Polski Ludowej w latach 1949–1950 s. 428–456; Tyszkiewicz Jakub: Reakcja Waszyngtonu na wybór Jana Pawła II s. 458–465; Nowakowski Rafał: Od świata analogowego do cyfrowego. Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego s. 466–485.

3113. ZASZTOWT Leszek: Melting puzzle. The nobility, society, education and scholarly life in East-Central Europe (1800s–1900s). Warsaw 2018 Studium Europy Wschodniej. Uniw.

Warszawski; Aspra-JR 8° ss. 366, nlb. 1, il., mapa. Warsaw Scientific Society. (Bibliotheca Europae Orientalis. Studia; 7).

Dot. gł. ziem polskich, XIX–XX w.

3114. ŻARYN Jan: Kościół, naród, człowiek czyli Opowieść optymistyczna o Polakach w XX w. T. 1. Warszawa 2018 Fund. Szansa dla Niewidomych 4° ss. nlb. 4, 160.

Toż. T. 2. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 157.
Toż. T. 3. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 167.
Toż. T. 4. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 170.
Toż. T. 5. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 162.
Toż. T. 6. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 161.
Toż. T. 7. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 168.
Toż. T. 8. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 171.
Toż. T. 9. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 161.
Toż. T. 10. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 167.
Toż. T. 11. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 162.
Toż. T. 12. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 155.
Toż. T. 13. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 158.
Toż. T. 14. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 174.
Toż. T. 15. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 169.
Toż. T. 16. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 156.
Toż. T. 17. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 162.
Toż. T. 18. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 148.
Toż. T. 19. Warszawa 2018 ss. nlb. 2, 166.
Publikacja dla niewidomych.

b) Historia mniejszości narodowych i etnicznych

Zob. poz. 726, 806, 1447, 3096, 8922, 9031, 9123, 9195, 9248, 9277, 9372, 9419, 10617, 10662, 10696, 10834.

3115. ADLOJADA. Pamięć i kultura. Red. Jaromir Brejdek, Dariusz Kacprzak, Jerzy Małecki, Beata Małgorzata Wolska. Szczecin 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 133, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Materiały z 6. Dni Kultury Żydowskiej Adlojada, Szczecin, 20–26 III 2017 r.

Z treści: Zajączkowski Gniewomir: Został tylko głos. Wagner a polityka pamięci wobec niemieckich śpiewaków żydowskiego pochodzenia działających w latach 1876–1933 s. 25–33; Tarnowska Magdalena: Tradycja w religijnej sztuce żydowskiej i jej znaczenie w kształtowaniu tożsamości (narodowej) diaspory s. 35–50; Palica Magdalena: Przywracanie pamięci. Kolekcje sztuki wrocławskich Żydów s. 51–60; Jankowska Agata: Sprawcza moc fotografii. Wokół albumu „Świat utracony. Żydzi polscy” Leszka Dulika i Konrada Zielińskiego s. 69–77; Duda Maciej: Zuzanna Ginczanka. Życie po życiu s. 79–85; Szmorąg-Nerc Magdalena: Opowieść o Szczecinie. Olga Medvedeva-Nathoo „Na skrzyżowaniu dróg. Prawdziwa opowieść o Ginie Diamant, wojnie i miłości” s. 87–96; Lichtblau Krzysztof: Zapiski kultury, która odeszła s. 117–124; Piluk Piotr: Manila z żydowskiej perspektywy, czyli epizod z dziejów Filipin s. 125–140.

3116. BAUM-GRUSZOWSKA Marzena: „Sefer Dembic”. Księga Pamięci Żydów Dębicy. *Studia Regionalne*. [T.] 3/4: 2009/2010 [dr.:] 2010 s. 5–21.

Sefer Dembic. Red. Daniel Lajb. Tel Awiw 1960 Irgun Jocej Dembic be-Israel.

3117. BIENIASZEWSKA Anna: Żydzi w Chełmży. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 402, il.

XVIII–XX w.

3118. DELOWICZ Jan: Gmina wyznania mojżeszowego w Żorach 1511–1940. Z badań nad historią miasta. Wyd. 2 popr. i uzup. Żory 2018 Tow. Miłośn. M. Żory; Drukarnia Oldprint H. Skupień i St. Pidek 8° ss. 271, il., streszcz. niem. (Pamiętam Żory; 13).

Wyd. 1. 2002.

3119. DRYJA Tadeusz: Kładę kamień... Los kęckich Żydów. [B.m.] 2014 [b.w.] 8° ss. 125, nlb. 2, il.

Toż. Cz. 2: Księga imion. Kęty–Czaniec 2018 ss. 137, il.

3120. DYLEWSKI Adam: Ruda, córka Cwiego. Historia Żydów na warszawskiej Pradze. Wołowiec 2018 Czame 8° ss. 428, nlb. 3, il.

Dostępne także jako e-book.
XVIII–XXI w.

3121. FEDOR Gocz (1929–2018). *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 5–17.

Notka biograficzna i rozmowa z F. Goczem przeprowadzona w 1993 r. przez Andrzeja Wielochę dotycząca Łemków.

3122. GAŚIEWSKI Włodzimierz: Kolonizacja niemiecka na Ziemi Mieleckiej od końca XVIII do połowy XX wieku. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.] 2008 s. 129–145.

Autoreferat rozprawy doktorskiej.
Lata 1782–1959.

3123. GAŚIOROWSKI Stefan: Karaimi w Wilnie do wybuchu I wojny światowej. Rekonesans badawczy. *Almanach Karaimski*. [T.] 7: 2018 s. 67–82, streszcz. ang.

GI. XIX w.

3124. GÖTZ Aly: Europa gegen die Juden 1880–1945. Frankfurt am Main 2017 S. Fischer 8° ss. 431.

Dot. m.in. ziem polskich.

Rec.: Logemann Daniel: Europejski wymiar Zagłady w księżkach niemieckich historyków, czyli jak pisać o przemoc wobec Żydów wymierzonej nie przez Niemców. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 618–631.

3125. GROSS Jan Tomasz: Sąsiedzi i inni. Prace zebrane na temat Zagłady. Budapeszt–Syrakuzy–Kraków 2018 Austeria 8° ss. 959, il.

Zawiera: Upiorna dekada. Eseje o stereotypach na temat Żydów, Polaków, Niemców, komunistów i kolaboracji 1939–1948; Sąsiedzi. Historia zagłady żydowskiego miasteczka; Wokół „Sąsiadów”. Polemiki i wyjaśnienia; Strach. Antysemityzm w Polsce tuż po wojnie. Historia moralnej zapaści; Złote żniwa. Rzecz o tym, co się działo na obrzeżach Zagłady Żydów. Współpr. Irena Grudzińska-Gross.

3126. ISZKIEWICZ Lasio Władysław: Księga Romska. Autobiografia, prawo, słownik. Poznań 2013 Fund. Bahtałe Roma 8° ss. 159, nlb. 1, il.

3127. KASTAN Isidor: Kępno, jakim kiedyś było. Szkic kulturowy. Kępno, as it once was. Cultural sketch. Kępno 2018 Muzeum Ziemi Kępińskiej im. T. P. Potworowskiego 8° ss. 92, il.

Tekst równol. pol., ang.

Oryginał w jęz. niem. wyd. 1924.
Gmina żydowska w l. 1840–1924.

3128. KRASUCKI Eryk: Historia kręci Dredblem. Z dziejów (nie tylko) szczecińskich Żydów. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 354, nlb. 1, il.

Lata 1939–1968.

3129. LEMAŃCZYK Magdalena: Mniejszość niemiecka na Pomorzu Gdańskim. Posł. opatrzył Piotr Madajczyk. Warszawa–Kwidzyn 2016.

Rec.: Sakson Andrzej, *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 4 s. 778–781.

3130. LESZCZYŃSKI Zdzisław: Żydzi ziemi wyszogrodzkiej. Cz. 1 – Bodzanów. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 61–73.

Lata 1793–1948.

3131. [METZGER Renata]: Beit Radom. Dom Radom. Historia radomskich Żydów. Home Radom. History of Radom's Jews. Teksty i red. Renata Metzger, tł. Magdalena Zawadzka, Jakub Mitek. Radom 2018 Ośr. Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska” Miejs. Instytucja Kultury 8° ss. 107, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.

Lata 1801–2018.

3132. MIESZAŁA Mirosław: Dwa narody. Jeden kraj. Cieszyn–Oświęcim 2017 Logos Press; Stow. Służba Szalom 8° ss. 192.

Toż w jęz. ang.: Two nations. One country. Transl. Jerry Dean. Cieszyn 2018 ss. 196.

Stosunki polsko-żydowskie w l. 1939–2017.

3133. MIKOŁAJCZYK Marcin: Grecka wspólnota w Kaliszu. Kalisz 2018 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk 8° ss. 234, il.

3134. MIŚKIEWICZ Grzegorz: Życie i zagłada Izraelskiej Gminy Wyznaniowej w Jordanowie. [Warszawa] 2015 wydacksiakze.pl 8° ss. 259, il.

Lata 1880–1950.

3135. MNIEJSZOŚCI narodowe na ziemiach polskich. Sesja naukowa, Szreniawa,

23–24 czerwca 2017. Red. nauk. Krzysztof Pietrkiewicz. Szreniawa 2018 Muzeum Nar. Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego 8° ss. 312, nlb. 1, il., mapy. Muzeum Nar. Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie.

Lata 1897–2017.

3136. **MNIEJSZOŚĆ niemiecka w faktach i liczbach.** Red. Rafał Bartek; tł. Tomasz Cuber. Opole 2018 Tow. Społ.-Kult. Niemców na Śląsku Opolskim 16° ss. 99, 153, il.

Treść: Rosenbaum Sebastian: Historia Niemców w Polsce do 1945 roku s. 8–30; Rosenbaum Sebastian: Historia Niemców w Polsce po 1945 roku s. 30–44; Janusz Grzegorz: Prawa mniejszości narodowych s. 44–52; Janusz Grzegorz: Wykaz najważniejszych aktów prawnych dotyczących mniejszości narodowych s. 53–54; Dane dotyczące Niemców w Polsce s. 54–55; Główne organizacje mniejszości niemieckiej w Polsce s. 56–66; Media mniejszości niemieckiej w Polsce s. 66–72; Oświata mniejszości niemieckiej s. 72–75; Duszpasterstwo mniejszości niemieckiej w Polsce s. 75–78; Działalność kulturalno-oświatowa organizacji mniejszości niemieckiej s. 78–91; Aktywność polityczna mniejszości niemieckiej s. 91–99.

Tekst równol. pol., niem.

3137. **MRÓŻ Lech: Roma-Gypsy presence in the Polish-Lithuanian Commonwealth: 15th–18th centuries.** Budapest–New York 2015 Central European Univ. Press 8° ss. VIII, nlb. 2, 321, il., mapa.

Rec.: Kalinowski Emil, *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 1 s. 179–180.

3138. **NEW directions in the history of the Jews in the Polish lands.** Ed. by Antony Polonsky, Hanna Węgrzynek and Andrzej Żbikowski. Boston, MA–Warsaw 2018 Academic Studies Press; Polin Museum of the History of Polish Jews 8° ss. LXVIII, 501, il. (Jews of Poland).

Treść: Stola Dariusz, Śpiewak Paweł: Foreword s. IX; Polonsky Antony, Żbikowski Andrzej, Węgrzynek Hanna: Introduction s. X–LVI; Teller Adam: Something Old. Something New: Creating the Narrative for the Early Modern Galleries s. 1–12; Kassov Sam: The Nineteenth-Century Gallery s. 13–19; Kassov Sam: The Interwar Gallery s. 20–28; Ferenc-Piotrowska Maria, Radecka-Mikulicz Kamila, Majewska Justyna: Curatorial and Educational Challenges in Creating the Holocaust Gallery s. 29–39; Krajewski Stanisław: Assumptions behind the Postwar Gallery of the Core Exhibition at POLIN s. 40–59; Rosman Moshe: Polish-Jewish Historiography 1970–2015: Construction, Consensus, Controversy s. 60–77; Stow Kenneth: POLIN, the Medieval and Early Modern Galleries: A Comment s. 78–84; Kizwalter Tomasz: Modernism and Identity: Polish Jews Facing Change in the Nineteenth Century s. 85–92; Assaf David: Hasidism in the Museum: The Social History Perspective s. 93–104; Steinlauf Michael: What's In, What's Out: A Critique of the Interwar Gallery s. 105–110; Bartov Omer: The Truth and Nothing But: The Holocaust Gallery of the Warsaw POLIN Museum in Context s. 111–118; Suźiedėlis Saulius: Perspectives: A Lithuanian Visit to the POLIN Museum Holocaust Gallery s. 119–129; Shore Marci: Polin: A Bildungsroman s. 130–133; Paczkowski Andrzej: A Historian's Responde. Comments on the Postwar Gallery s. 134–138; Webber Jonathan: Jewish Tourism to Poland: The Opportunities for New Museum Narratives to

Recontextualize Jewish Histories s. 139–149; Mohalova Vitoria: Jewish Museums in Moscow s. 150–169; Ambrosewicz-Jacobs Jolanta: The Challenges of New Work in History and Education about the Holocaust in Poland s. 170–182; Kaźmierczyk Adam: Did the Polish Nobility Take Seriously the Teaching of the Catholic Church? Reflections on the Relations between the Nobility, the Church, and the Jews s. 183–197; Heyde Jürgen: Relations between Jews and Non-Jews in the Polish-Lithuanian Commonwealth: Perceptions and Practices s. 198–218; Węgrzynek Hanna: Agreements between Towns and Kahals and their Impact on the Legal Status of Polish Jews s. 219–230; Wijaczka Jacek: The Role and Significance of the Jews in the Economy of Polish-Lithuanian Commonwealth: The State of Research and Research Directions s. 231–254; Kalik Judith: Reassessment of the Jewish Poll-Tax Assessment Lists from Eighteenth-Century Crown of Poland s. 255–260; Doktor Jan: Frankism: The History of Jacob Frank or of the Frankists s. 261–279; Bartal Israel: Modern Times Polish Style? Orthodoxy, Enlightenment and Patriotism s. 289–284; Staliūnas Darius: Jew-Hatred and Anti-Jewish Violence in the Former Lands of the Polish-Lithuanian Commonwealth during the long Nineteenth Century s. 285–294; Dynner Glenn: Those Who Stayed: Women and Jewish Traditionalism in East Central Europe s. 295–312; Magnus Shulamit: Pauline Wengeroff: Between Tradition and Modernity, East and West s. 313–323; Bacon Gershon: One Jewish Street? Reflections on Unity and Disunity in Interwar Polish Jewry s. 324–337; Landau-Czajka Anna: Not Just „Mały Przegląd”: The Ideals and Educational Values Expressed in Jewish Polish-Language Journals for Children and Young Adults s. 338–355; Seideman Naomi: Legitimizing the Revolution: Sarah Schenirer and the Rhetoric of Torah Study for Girls s. 356–365; Steffen Katrin: Contested Jewish Polishness: Language and Health as Markers for the Position of Jews in Polish Culture and Society in the Interwar Period s. 366–385; Michman Dan: Historiography on the Holocaust in Poland: An Outsider's View of its Place within Recent General Developments in Holocaust Historiography s. 386–401; Żbikowski Andrzej: The Dispute over the Status of a Witness to the Holocaust: Some Observations on How Research into the Destruction of the Polish Jews and into Polish-Jews Relations during the Years of Nazi Occupation Has Changed since 1989 s. 402–422; Blatman Daniel: Beyond National Identities: New Challenges in Writing the History of the Holocaust in Poland and Israel s. 423–441; Berendt Grzegorz: Violence against Jews in Poland, 1944–47: The State of Research and its Presentation s. 442–451; Grabski August: The Jews and the „Disavowed Soldiers” s. 452–471; Kichelewski Audrey: In or Out? Identities and Images of Poland among Polish Jews in the Postwar Years s. 472–484.

3139. **NOWOGÓRSKI Przemysław: Z dziejów Żydów w Gostyninie. Nasze Korzenie.** Nr 14: 2018 s. 26–33.

XVIII–XX w.

3140. **OCHMAN Marta: Dzieje Żydów w Tarnowskich Górach.** Wyd. 2, popr. Tarnowskie Góry 2018 Tarnogórska Fund. Kultury i Sztuki 8° ss. 81, tabl. 1, il.

Wyd. 1. 2012.

3141. **ORGAN Michał: Śladami Zamieszkańców. Rzeszów 2018 Edytorial 8° ss. 339, il., mapy.**

Rusini w Karpatach Zachodnich i na Pogórze Dynowskim w l. 1341–2018.

3142. **ORMIANIE w świetle zapowiedzi przedmażeńskich rodzimej parafii w Kutach.**

Edycja źródłowa. Cz. 2: Lata 1915–1953. [Wyd.] Franciszek Wasyl. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 151–203, streszcz. ukr., ang.

Cz. 1. *Tamże*. R. 8: 2016.

1343. PAKUŁA Zbigniew: Chawerim. Poznanscy Żydzi. Poznań 2018 Stow. Miasteczko Poznań 8° ss. 377, nlb. 2, il.

Dot. ocalonych z Holocaustu; l. 1939–1989.

1344. PAWLIC-MIŚKIEWICZ Barbara: I pamiętaj imię swoje. Rytuály przejścia Tatarów polskich. Azan. Białystok 2018 Muzułmański Zw. Religijny w Rzeczypospolitej Polskiej. Najwyższe Kolegium Muzułmańskie 8° ss. 190, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Od 1910 r.

1345. PETRUŠKEVIČ Ala Mikalaeŭna: „Balaveža”. Postaci, twory, geroi. Belastok 2018 Wydaw. Prymat Mariusz Sliwowski 8° ss. 231, nlb. 1. (Biblioteka Belaruskaga Litaraturnaga Ab’adnanná „Belaveža”; kn. 105).

1346. PO KRAJINIE Dolinian wędrując. Dolinianie z powiatu sanockiego. Krosno 2018 Ruthenicart; „Pod Karpatami” Stow. 8° ss. 110, il.

Od XIII w.

Treść: Reinfuss Roman: „Doły Sanockie” – lud ruski z okolic Sanoka s. 9–13; Dolinianie s. 14–15; Olszański Tadeusz Andrzej: Kim byli Dolinianie? s. 15–22; Kamocki Janusz: O polskich Dolinianach s. 23–24; Olszański Tadeusz Andrzej: O Dolinianach raz jeszcze s. 25–30; Dolinianie z powiatu sanockiego s. 31–110.

1347. POGROMY Żydów na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. T. 1: Literatura i sztuka. Red. nauk. Sławomir Buryła. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 462, il., streszcz. ang.

Treść: Buryła Sławomir: Pogromy znane i nieznanne. Wprowadzenie s. 7–18; Friedrich Agnieszka: Obraz pogromu warszawskiego w literaturze polskiej s. 21–33; Karwowska Bożena: Czy ta nazwa tworzy pogrom? Opowieść o wojnie, dojrzewaniu i 1915 r. w dzienniku czternastoletki. [Anne Safran] s. 35–52; Antosik-Piela Maria: Wśród chichotu katów. Motyw pogromu w literaturze polsko-żydowskiej s. 53–72; Molisak Alina: „Zapisywanie” pogromów. Kilka uwag o języku prasy polskiej doby międzywojnia s. 73–94; Ruta Magdalena: Pogrom kielecki w jidyszowej twórczości polskich Żydów ocalałych z Zagłady s. 95–123; Buryła Sławomir: Temat pogromów w wojennej i powojennej prozie polskiej (1939–2015). Rekonesans s. 125–156; Krupa Bartłomiej: Pogrom kielecki w narracjach prozatorskich i historycznych. Rekonesans s. 157–185; Mach Anna: Polscy intelektualści wobec powojennych pogromów. Dyskusje o antysemityzmie na łamach prasy literackiej (1945–1947) s. 187–214; Wołski Paweł: Jedwabne – miejsce (prawie) wspólne. Topika pojedwabińska w polskiej literaturze najnowszej s. 215–234; Tomczok Marta: Przemoc wobec kobiet i dzieci w narracjach pojedwabińskich s. 235–247; Kopicowski Adam: Pogromy w świetle żydowskich ksiąg pamięci s. 249–266; Czekanowska-Gutman Monika: Wizualizacja losu ofiar żydowskich po pogromie. Pieta w twórczości artystów żydowskich z Europy Środkowo-Wschodniej s. 269–289; Piątkowska Renata: Między wyobraźnią a pamięcią. Pogromy z lat 1903–1906 w dziełach artystów żydowskich z Polski s. 291–319; Konstantynów

Dariusz: Pogromy i inne akty przemocy fizycznej wobec Żydów w zwierciadle rysunków z prasy polskiej (1919–1939) s. 321–362; Koszowy-Krajewska Marta: Fotografie pogromów. Julii Pirotte reportaż z Kielce s. 363–379; Dułbą Agnieszka: Sztuka o nie-pamięci. Pogrom w Jedwabnem w polskiej sztuce współczesnej; Paweł Susid, Zofia Lipecka, Rafał Betlejewski s. 381–395; Kwieciński Bartosz: Pamiętka rzezi. Pogrom w polskiej fabule filmowej s. 397–420; Mąka-Malatyńska Katarzyna: Świadeństwo obrazu. Przedstawienia pogromów antysemickich w polskim filmie dokumentalnym s. 421–441.

1348. POLSCY Ormianie w drodze do niepodległej Polski. Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 9–10 października 2018 r. Pod red. Stanisława Dziedzica i Janusza Palucha. Kraków 2018 Bibl. Kraków 8° ss. 179, nlb. 3, il., streszcz. ang.

Z treści: Zięba Andrzej A.: Przemiany tożsamości narodowej Ormian w dobie walk o niepodległość Polski, schyłek XVIII – początek XXI wieku s. 13–35; Stopka Krzysztof: Żołnierski etos Ormian w dawnej Polsce (XIV–XVIII wiek) s. 37–46; Dziedzic Stanisław: Arcybiskup Józef Teodorowicz a sprawa niepodległości Polski s. 47–68; Ziębka Franciszek: Przedziwne losy Karola Antoniewicza [1807–1852], polskiego Ormianina ze Lwowa s. 69–91; Krzczunowicz Andrzej: Kornel Krzczunowicz [1894–1988] – wkład w niepodległą Polskę s. 105–113; Agopowicz Monika: „O, kochana Ojczyzno, jako żeś zniszczona!” Ormiańscy wygnańcy z Kamieńca 1673 roku wobec Polski s. 115–129; Dybciak Krzysztof: Patriotyczne przestrzenie w twórczości Zbigniewa Herberta s. 131–145; Danowska Ewa: Wiadomości o polskich Ormianach ze zbiorów rękopiśmiennych Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie s. 147–154; Stefanowicz Kajetan: Kajetan Stefanowicz [1886–1920] – żołnierz i artysta s. 155–166; Skoczek Tadeusz: Dawid Abrahamowicz jako przedstawiciel ugrupowania podolaków i jego służba s. 167–178.

1349. PORYCKI Janusz: Żydowscy konwertyci we wsiach drobnoszlacheckich parafii Winna-Poświętna w końcu XVIII i na początku XIX wieku oraz losy ich potomków. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 2 s. 211–242.

1350. [RINGELBLUM Emanuel]: Żydzi w Warszawie. Cz. 2: 1527–1795. Oprac. Paweł Fijałkowski. Warszawa 2018 ŻIH 8° ss. XXX, 361, nlb. 1, streszcz. ang. + dysk optyczny (CD-ROM). (Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy; t. 35).

Cz. 1. 1932.

1351. RUSSKIE stranicy v istorii Pol’si. Śladami Rosjan w Polsce. [Cz. 7]. Varšava 2018 Obšestvo „Russkij Dom” 8° ss. 106, il.

Cz. 1. 2012.

1352. SADOWSKA Joanna: Żydzi w Białymstoku po II wojnie światowej jako przykład społeczności zanikającej. *Przeszłość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 273–300, streszcz. ang.

1353. SARNOWSKI Leszek: Ocalona pamięć. Żydzi na ziemi sztumskiej. Sztum 2018

Stow. Inicjatyw Obywatelskich Taka Gmina 8° ss. 151, il. (Biblioteka Kwartalnika „Prowincja”; t. 7).

Lata 1614–1945.

3154. SCHAMA Simon: Historia Żydów. Od 1000 r. p.n.e. do 1492 r. n.e. Przekł. Mateusz Fafiński. Poznań 2016 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 583, nlb. 1, il., mapy.

3155. SELEROWICZ Andrzej, Pirucka-Paul Ewa: Żydzi z Bełchatowa i okolic. Żelów 2018 Wydaw. Drukarnia Marland 2 Marek Rusak 8° ss. 175, il.

Toż w jęz. ang.: The Jews of Belchatów and neighboring towns. Żelów 2018.

3156. SŁABIG Arkadiusz: Na rozdrożu. Mniejszość ukraińska w Polsce w 1989 r. w świetle dokumentów MSW. *Forum Historyczno-Społeczne*. Nr 6: 2018 s. 20–43, streszcz. ang.

3157. SOBOŃ Klaudia: Szkolnictwo białoruskie w Polsce w latach 1944–2016. *Studia Interkulturowe Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 11: 2018 s. 114–139, streszcz. ang.

3158. SOKOŁOWSKI Adam: Z historii Żydów w Łomży. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 175–193.

Lata 1494–1942.

3159. STOPKA Krzysztof, Zięba Andrzej A[leksander]: Ormiańska Polska. Hayoc' Le-hastanē. Armenian Poland. Warszawa 2018 Fund. Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich; Ormiańskie Tow. Kult. 8° ss. 315, il., mapy, streszcz. ang., orm. + skorowidz ss. 70 + 1 dysk optyczny (CD-ROM).

3160. SZCZEPANIAK-KROLL Agnieszka: Poznańscy Bambrzy, czyli jak zachować tożsamość przez 300 lat? *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 61–84, streszcz. ang.

Osadnicy z Bambergu, XVIII–XXI w.

3161. SZCZEPAŃSKI Jacek Emil: Ludność żydowska w Legionowie i jej zagłada. Legionowo 2017.

Rec.: Dobroński Adam Czesław, *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 279–283.

3162. TATARSKIE dziedzictwo kulturowe. [Cz. 1]: Rękopiśmienne księgi religijne. 50 lat kitabistyki. Red. nauk. Joanna Kulwicka-Kamińska, Czesław Łapicz, Galina Miśkinienė. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 202, il., streszcz. ang. (Biblioteka Azji i Pacyfiku).

Z treści: Łapicz Czesław: Antoni K. Antonowicz jako prekursor współczesnej kitabistyki s. 39–60; Kulwicka-Kamińska

Joanna: Tendencje rozwojowe kitabistyki s. 61–80; Miśkinienė Galina: Arhiv A. K. Antonoviča v biblioteke Vil'niŭsskogo universiteta s. 81–91; Konopacki Artur: Muzeum Ziemi Sokólskiej i jego zasoby rękopiśmiennictwa tatarskiego s. 92–101; Tarėlka Mihail: Peraklady Karana ū rukapise časoŭ II Rėčy Paspalitaj z Mądzel'skaga muzeŭ s. 134–151; Radziszewska Iwona: Opowiėć o bystrym młodziencu i królewskiej córce z kitabu Safarewicz s. 167–188; Kożynava Ala: Matlud belarуска-pol'ska-litoŭskich tatar ŕk gibrydnj tėkst s. 189–202.

[Cz. 2] zob. poz. 3163.

3163. TATARSKIE dziedzictwo kulturowe. [Cz. 2]: Historia, literatura, sztuka. Red. nauk. Joanna Kulwicka-Kamińska, Czesław Łapicz, Galina Miśkinienė. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 258, il., streszcz. ang. (Biblioteka Azji i Pacyfiku).

Z treści: Kulwicka-Kamińska Joanna, Łapicz Czesław, Miśkinienė Galina: Wprowadzenie s. 5–6; Konopacki Artur, Kulwicka-Kamińska Joanna, Łapicz Czesław: Cztery warianty filomackiego przekładu Koranu (XIX wieku) s. 7–33; Puchalska Joanna: O odkryciu fragmentu polskiego przekładu Koranu w dworskim archiwum s. 34–47; Czachorowski Musa: Polskie tłumaczenia Koranu XX i XXI wieku s. 48–66; Temčinas Sergejus: Kakoj pol'skij pečatnyj Koran perewel v moskovskom Posol'skom prikaze S[tefan] F[edorovič] Čižinskij v 1683 godu: K recepcii proizvedenij Ioanniki Galatovskogo s. 67–76; Červonnaŭ Svetlana: Obraz mečeti v muhirah litovskih tatar: zahir i batin s. 77–111; Mickevič Sergej: Mizary Belarusi, Litvy i Pol'si: istoriŭ i sovremennost' s. 112–123; Červonnaŭ Svetlana: Duchowe źródła historycznego romantyzmu współczesnej poezji tatarskiej – transformacja motywów i obrazów zbiorowej pamięci narodowej Tatarów WKŁ (Selim Chazbijewicz, Musa Czachorowski, Adas Jakubauskas) s. 129–162; Garbul' Lúdmila: O pol'sko-vostočno-slavjanskich ŕzykovykh svŕzŕh v XVI–XVII vv. s. 175–194; Ušinskienė Viktorija: On some features of legal documentation of the Grand Duchy of Lithuania in the 17th century s. 195–215; Dumin Stanislav V.: Antroponimika litovskih tatar s. 216–241.

[Cz. 1] zob. poz. 3162.

3164. TATARZY w Niepodległej. Tatarskie drogi do niepodległości. Red. nauk. Artur Konopacki. Białystok 2018 Zw. Tatarów RP. Oddz. Podlaski 8° ss. 322, il., streszcz. ang.

Treść: Konopacki Artur: Wstęp s. 7–8; Konopacki Artur: Tatarzy w walce o Niepodległość (wybrane wątki biograficzne) s. 9–23; Tyszkiewicz Jan: Tatarzy w miasteczku Głębokie i ich związki rodzinne do 1939 roku s. 25–46; Sylwestrak Małgorzata: Tatarska publicystyka dwudziestolecia międzywojennego wobec niepodległości krajów arabskich s. 47–60; Ākubovič Mihajlo: Dvi vjini, tri deržavi: doli pol's'ko-litovs'kih tatar na volini s. 61–73; Bassara Krzysztof: Tatarzy wobec wojny i pokoju. Wyzwania oraz zagrożenia stojące przed społecznością tatarską na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku do 1939 roku s. 75–146; Hordejuk Sławomir: Służba Tatarów w lotnictwie polskim w latach 1918–1945 s. 147–168; Gribova Svetlana Vladimirovna: Źensiny-tatarki v antifašistskom dviženii v gody Vtoroj mirovoj vojny s. 169–190; Dumin Stanislav W.: „Herbarz rodzin tatarskich w Polsce” Stanisława Działulewicza (Wilno, 1929), aspekty naukowe i społeczne s. 191–209; Pluta Aleksandra: Koncepcja powołania Muzeum Tatarskiego w Sokółce w świetle archiwalnych dokumentów s. 211–220; Łyszczarz Michał: Znaczenie polskości i patriotyzmu dla społeczności polskich Tatarów w Gdańsku s. 221–262; Borzestowski Waldemar: Wpisany w oliwski krajobraz – meczet s. 263–279; Zagórski Bogusław R.: O meczetach warszawskich i nie tylko

s. 281–299; Nalborczyk Agata S.: Status prawny Tatarów jako polskiej mniejszości religijnej i etnicznej w XXI w. s. 303–322.

3165. TATARZY w służbie Polsce 1918–2018. Zespół red. Barbara Pawlik-Miśkiewicz, Musa Çaxarxan Czachorowski. Białystok 2018 Muzułmański Zw. Religijny w RP. Najwyższe Kolegium Muzułmańskie 16° ss. 143, nlb. 1, il. Muzułmański Zw. Religijny w RP. Najwyższe Kolegium Muzułmańskie.

Treść: Miśkiewicz Tomasz: Nie staliśmy z boku s. 5; Pawlic-Miśkiewicz Barbara, Czachorowski Musa Çaxarxan: Nasza wspólna Niepodległa s. 6–7; Konopacki Artur: Tatarzy – osadnicy, żołnierze s. 8–15; Miśkiewicz Aleksander: Tatarzy w Wojsku Polskim w dwudziestolecu międzywojennym s. 16–29; Czachorowski Musa Çaxarxan: Tatarska służba s. 30–41; Fotografie s. 44–137.

3166. „TUTEJSI” czy obcy? Niemcy w Polsce po 1945 roku. „Einheimische” oder Fremde? Deutsche in Polen nach 1945. „Locals” or foreigners? Germans in Poland after 1945. Red. nauk. Krzysztof Gładkowski, Irena Kurasz. Olsztyn 2018 Inst. Nauk Polit. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 139, nlb. 2, streszcz. ang., niem., pol. Inst. Nauk Polit. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego. (Studia Politologiczne. Studies of Political Science; vol. 7).

Treść: Gładkowski Krzysztof, Kurasz Irena: Wprowadzenie s. 9–12; Browarek Tomasz: Mniejszość niemiecka w Polsce według wyników Narodowych Spisów Powszechnych z lat 2002 i 2011 s. 13–26; Gładkowski Krzysztof: Obcy na Śląsku, Pomorzu, Warmii i Mazurach s. 27–48; Dawid Adriana: Wspomnienia i refleksje – analiza wywiadów z członkami mniejszości niemieckiej z województwa opolskiego realizowanych w ramach Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej w latach 2016–2017 s. 49–78; Matheja Michał: Kropla, która wydrządziła kamień. Początek Niemieckich Kół Przyjaźni (DFK) w świetle wywiadów i dokumentów zgromadzonych w ramach projektu Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej s. 79–94; Kurasz Irena: Obcy, choć „tutejsi”: Refleksje nad historią Niemców na Dolnym Śląsku po II wojnie światowej w świetle wyników badań jakościowych s. 95–108; Szabllicki Roman: Deutsche Identität angesichts der kulturellen Unterdrückung des kommunistischen Regimes – die alltäglichen Probleme der Deutschen in der Volksrepublik Polen s. 109–120; Dawid Adriana: Wspomnienia – emocje – fakty. Wywiad jako źródło historyczne. Uwagi w kontekście projektu realizowanego w Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej w 2016 roku s. 121–132.

3167. WIEŻA Dawida. Chasydzi lelowscy. Pod red. Michała Galasa i Mirosława Skrzypczyka; przekł. i oprac. Agata Paluch i Wojciech Tworek. Budapeszt–Syrakuzy–Kraków 2018 Austeria 8° ss. 253, nlb. 6, il. (Studia i Materiały z Dziejów Judaizmu w Polsce; t. 4).

Treść: Galas Michał, Skrzypczyk Mirosław: Wstęp s. 7–10; Doktor Jan: Chasydyzm wkracza na scenę s. 13–28; Gellman Uriel: Chasydyzm Lełow w Ziemi Izraela s. 29–36; Skrzypczyk Mirosław: Fer kfices ha-derech – pielgrzymki chasydów do Lelowa s. 37–67; Fotografie s. 69–98; Wieża Dawida s. 103–233.

3168. WITKOWSKI Sławomir: Dzieje Żydów w Sosnowcu. Historia cmentarzy żydowskich

i gminy. Sosnowiec–Cieszyn 2015 Logos Press 8° ss. 136, il.

Lata 1694–2003.

3169. Z DZIEJÓW i kultury Żydów w Galicji. Pod red. Michała Galasa i Wacława Wierzbienica. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 364, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang., pol.

Z treści: Galas Michał, Wierzbieniec Wacław: Wstęp s. 7–10; Kosińska-Witt Hanna: Miłosierdzie gminy miejskiej? Samorządowe subsydia dla krakowskich instytucji żydowskich w latach autonomii galicyjskiej, 1866–1914 s. 11–35; Kasińska Justyna: Udział Żydów galicyjskich w wyborach do Rady Państwa w 1873 r. w świetle polskiej prasy konserwatywnej i narodowej s. 36–58; Klish Andriy, Luchakivska Ivanna: The Jewish question in the activity of the Ukrainian christian socialist in Galicia (the end of the 19th – the beginning of the 20th cen.) s. 59–66; Wnętrzak Grzegorz: Udział społeczności żydowskiej województwa krakowskiego w wyborach do parlamentu w latach 1922–1930 w ujęciu statystycznym s. 67–103; Hołub Jacek Marian: Żydzi w Jarosławiu w latach 1918–1938 s. 104–134; Jakimyszyn-Gadocha Anna: Żydowska opieka medyczna w międzywojennym Lwowie na przykładzie niemieckiego oddziału Towarzystwa Ochrony Zdrowia s. 135–150; Beurden Cahn Maria van: The legacy of Jeremias Barth, a Jewish son of Rzeszów s. 151–157; Majdanik Piotr: „Minchat chinuch” Josefa Babada z Tamopola – galicyjska perła halachy s. 158–176; Jarmuszkiewicz Anna: Sylwetka naukowa Nelli Marguliesówny z Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego s. 177–188; Friedrich Agnieszka: Reakcja prasy polskiej na zapis barona Maurice’a de Hirscha na szkolnictwo żydowskie w Galicji s. 189–207; Wasser Beata: Od galicyjskich Żydów w literaturze niemieckojęzycznej do wspomnień Niemców galicyjskich. Kulturowa reinterpretacja galicyjskich obrazów s. 208–224; Czarnik Mirosław: Fantazmatyczny charakter postrzegania Żydów w tetralogii galicyjskiej Juliana Strykowskiego s. 225–238; Jakubczyk-Słęczka Sylwia: Życie muzyczne społeczności żydowskiej na terenie dawnej Galicji w okresie międzywojennym s. 239–264; Pastuszka Sławomir: Podpisy wykonawców i inskrypcje fundacyjne elementów wystroju malarskiego synagog w Krakowie s. 265–282; Vaskiv Nazar: Ukrainian-Jewish relations in Galicia at the end of the 19th and early 20th centuries: the historiography of the issue s. 283–298; Mazur Natalia: Baza źródłowa i opracowania naukowe do dziejów Żydów powiatu jarosławskiego w latach 1918–1939 w zarysie s. 299–311; Kahane Tony: Archival records from Galician towns during the period 1939–1943, and what these can teach us about the German occupation and the Holocaust s. 312–330.

3170. ZARYS historii Żydów ziemi kutnowskiej. T. 1. Red. Karol Koszoda, Elżbieta Świętowska, Bożena Gajewska. Wyd. 2 popr. i uzup. Kutno 2018 Tow. Przyj. Ziemi Kutnowskiej 4° ss. 392, il. Tow. Przyj. Ziemi Kutnowskiej.

Z treści: Marchewka Dariusz: Żydzi kutnowscy i ich gmina w końcu XVIII i pierwszej ćwierci XIX wieku s. 29–46; Leśniewska Jolanta: Ludność żydowska w Żychlinie w latach 1859–1893 na podstawie ksiąg ludności stałej s. 47–56; Pawlak Janusz: Stowarzyszenia żydowskie w powiecie kutnowski w okresie dwudziestolecia międzywojennego (cz. I) s. 59–63; Pawlak Janusz: Organizacje i stowarzyszenia żydowskie w Kutnie i powiecie kutnowskim w latach 1918–1939 (cz. II) s. 64–70; Marchewka Dariusz: Żydowskie spółdzielnie kredytowe w Kutnie w okresie międzywojennym s. 71–78; Pawlak Janusz: Żydowskie Towarzystwo Gimnastyczno-Sportowe „Makabi” w Kutnie s. 79–89; Marchewka Dariusz: Żydowskie akademicy z Kutna i powiatu kutnowskiego na uczelniach zagranicznych 1918–1939 s. 89–101; Baranowska Grażyna: Szalom Asz – pisarz wyklęty

s. 102–111; Baranowska Grażyna: Twórczość Szaloma Asza – próba spojrzenia s. 112–123; Battelli Agnieszka: Kultura muzyczna kutnowskich Żydów s. 124–126; Mosingiewicz Teresa: Aron Eizyk, ogrodnik, właściciel pierwszej w Kutnie szkółki róż s. 127–131; Macher Zdzisław: Moja droga do szkoły, czyli wspomnienia i obrazki z Kutna sprzed osiemdziesięciu lat s. 132–142; Zdjęcia z życia codziennego Żydów – mieszkańców Kutna s. 143–173; Czechowska Kinga: Społeczność żydowska Kutna i jej losy w okresie II wojny światowej s. 177–235; Gajewska Bożena: Z akt śledztwa w sprawie zamordowania przez hitlerowców kilkudziesięciu obywateli polskich narodowości żydowskiej w czasie od czerwca 1940 do września 1943 na terenie getta w Kutnie s. 236–246; Gajewska Bożena: Getto dla Żydów w Krośniewicach s. 247–262; Dąbrowicz Bernard: „...Jak ja nawet nie będę – to bym chciała, żeby był ktoś i Wam opowiedział o naszych ostatnich przeżyciach...” s. 263–273; Dąbrowicz Bernard: Z Krośniewic do Książenicy s. 274–281; Wrzesińska Anna Maria: Żydzi w Zychlinie s. 282–293; Grzegorzczak Andrzej: Zagłada kutnowskich Żydów w obozie Kulmhof w Chełmnie nad Nerem s. 294–301; Zdjęcia z życia codziennego Żydów – mieszkańców Kutna w latach 1939–1946 s. 303–337; Kowal Ida: Mieszkań w Szwecji s. 339–346; Bujalska-Kowalczyk Jolanta: W rocznicę podpisania umowy kulturalnej z miastem Bat Yam w Izraelu – moje wspomnienia s. 347–352; Piłuk Piotr: Odnalezione ulice. Pejzaż miejski Kutna s. 353–358; Teichner Symcha Jehuda: Dr Feliks Tajchner s. 359–392.

Toż. T. 2. Kutno 2018 ss. 419, il.

Tręść: Kutner Joseph: Broken Memories. Remains of the Jewish cemetery in Kutno s. 17–187; Spis Żydów zamieszkałych w getcie w Kutnie 29 lipiec 1941, (6604) s. 189–318; Spis Żydów zmarłych w getcie w Kutnie w 1941 r. (444 osoby) s. 319–333; Zdjęcia z roku 1941, wykonane w technice stereoskopowej w getcie kutnowskim przez Hugo Jägera s. 335–341; Wybrane zdjęcia albumu SS-Oberscharführera Baltruschata s. 343–363; Relacje dotyczące losów ludności żydowskiej z terenu Kutna i okolic s. 365–400; [Fragmenty zeznań] s. 401–417.

Wyd. 1. 2016.

3171. **ZYCHOWICZ Piotr**: *Żydzi*. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 462, tabl. nlb. 32, il. (Opowieści niepoprawne politycznie; 1).

Toż. Wyd. 2 rozsz. (dodr.) Poznań 2018 ss. 492, tabl. nlb. 32, il.

Toż. Wyd. 3. Poznań 2018 ss. 462, tabl. nlb. 32, il.

Toż. *Żydzi*. [T.] 2. Poznań 2018 ss. 488, tabl. nlb. 32. (Opowieści niepoprawne politycznie; 4).

Toż. Wyd. 2 rozsz. Poznań ss. 511, tabl. nlb. 32.

Wyd. 1. 2016.

3172. **ZYCHOWSKI Andrzej**: *500 lat osadnictwa żydowskiego w Opatowie*. Warszawa 2017.

Rec.: Mazur Hubert, Rzepecka-Aleksiejuk Marta, *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 203–208.

3173. **ŻYDZI na północnym Mazowszu (1815–1945)**. Red. nauk. Leszek Zygmier. Ciechanów–Mława 2018 Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa 8° ss. 272, il., mapy, streszcz. niem. Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie. Pracownia Badań nad Dziejami Północnego Mazowsza.

Tręść: Zygmier Leszek: Wprowadzenie s. 7–8; Szczepański Janusz: Aktywność gospodarza społeczności żydowskiej na Mazowszu Północnym od drugiej połowy XIX wieku i do wybuchu drugiej wojny światowej s. 9–34; Jasiński Paweł: Społeczność żydowska Plocka (1864–1918) s. 35–68; Kociszewski

Aleksander: Rewir ciechanowski – próba ograniczenia mobilności przestrzennej ludności żydowskiej s. 69–84; Ptasiewicz Zbigniew: Razem, ale oddzielnie. Żydzi w Ciechanowie i na północnym Mazowszu w latach trzydziestych i na początku lat czterdziestych XX wieku s. 85–148; Meller Arkadiusz: Od sztetla do Zagłady. Zarys dziejów społeczności żydowskiej w Sierpcu w okresie międzywojennym i podczas drugiej wojny światowej s. 149–191; Sztolsztejner Adam: Żydzi w Mławie w okresie międzywojennym s. 193–216; Juszkiewicz Ryszard: Pomoc Polaków dla ludności żydowskiej w Mławie w czasie drugiej wojny światowej s. 217–236; Zygmier Leszek: Likwidacja mławskiego getta w kontekście „rozwiązania kwestii żydowskiej” na północnym Mazowszu s. 237–264.

3174. **ŻYDZI polscy na przestrzeni wieków. Materiały z III Krakowskiej Konferencji Judaistycznej**. Red. nauk. Stefan Gąsiorowski. Kraków 2018 Koło Nauk. Studentów Inst. Judaistyki UJ 8° ss. 111, il., streszcz. ang. (Biblioteka Słowika; nr 3).

Tręść: Gąsiorowski Stefan: Słowo wstępne s. 7–8; Chrzęszcz Paulina, Bauman Szymon: Warszawski zakład pieczętarski Zygmunta Weinkrantza s. 11–29; Zygmunt Jakub: Kłopoty z biografią Celi Drogic. Przypadek daty urodzenia s. 31–43; Ciszewska Klaudia: Prostytycja wśród społeczności żydowskiej w międzywojennej Warszawie s. 45–55; Kwiecińska Klaudia: Seksualność w gettach – tabu, czy dezinformacja? s. 57–67; Maciejewski Marcin: Sytuacja w Towarzystwie Społeczno-Kulturalnym Żydów w Polsce Oddział w Żarach w 1960 r. s. 69–77; Pastuszka Sławomir: Instrumenty muzyczne w zachowanych wystrojach malarskich synagog w Polsce s. 79–95; Arabska Justyna: Tożsamość aktora żydowskiego s. 97–107.

3175. [ŻYDZI tarnobrzescy]. *Tarnobrzeskie Zeszyty Historyczne*. Nr 45: 2016 s. 5–184.

Tręść: Od redakcji s. 5; Zych Tadeusz: Kalendarium tarnobrzeskich Żydów. [Lata 1593–1942] s. 7–8; Honey Michael: Historia Kedoszim (Świętego) s. 9–13; Zych Tadeusz: Znani tarnobrzescy Żydzi s. 14–28; Honey Michael: Żydowskie nazwiska w Tarnobrzegu s. 29–32; Lista Wacława Mączki. [Spis tarnobrzeskich Żydów, stan na sierpień 1939 r.] s. 33–113; Majka Witold: Uczniowie wyznania moźeszowego w tarnobrzeskim szkolnictwie powszechnym w latach 1873–1939 s. 114–129; Zych Tadeusz: Żydzi w tarnobrzeskim Gimnazjum i szkole zawodowej s. 130–138; Sprawiedliwi wśród Narodów Świata. [Eugeniusz Pawlas (1890–1937)] s. 139–141; Zych Tadeusz: Zagłada tarnobrzeskich Żydów s. 142–155; Zych Tadeusz: Ocalala z zagłady. [Olga Blanka Lilien (1903–1996)] s. 156–161; Kociuba Grzegorz: Nowoczesna poezja żydowska. [XX–XXI w.] s. 162–170; Dokumenty. [Główna Komisja Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce, 1949 r.] s. 171–180; Uchańska Justyna: Żydowski leksykon s. 181–184.

3176. **ŻYDZI we Wronkach i Wartosławiu**. Historia, dziedzictwo, pamięć. Red. Piotr Pojasek. Wronki 2018 Muzeum Ziemi Wronieckiej 8° ss. 320, il. (*Zeszyty Muzeum Ziemi Wronieckiej*; 1(3) 2018).

XIII–XXI w.

3177. **ŻYDZI Wschodniej Polski**. Ser. 6: *Żydzi białostoccy. Od początków do 1939 roku*. Red. nauk. Jarosław Ławski, Kamil K. Pilichiewicz, Anna Wydrycka. Białystok 2018 Wydaw. Prymat; Mariusz Śliwowski 8° ss. 447, il., streszcz. ang., ros. Wydż. Filol.

Uniw. w Białymstoku, Katedra Badań Filol. „Wschód–Zachód” Uniw. w Białymstoku, Centrum Edukacji Obywatelskiej Polska–Izrael, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, Stow. Nauk. „Oikoumene”. (Colloquia Orientalia Bialostocensia: literatura, historia; 36).

Materiały konferencyjne, Białystok, 12–13 VI 2017 r.

Treść: Ławski Jarosław: Żydzi białostoccy: od początków do 1939 roku. Projekt i konferencja s. 13–17; 1. Felicja Raszkin-Nowak: Świadection: Raszkin-Nowak Felicja: Moja Białostocka Rodzina s. 21–30; Ruben Beata: Życie i twórczość Felicji Raszkin-Nowak – przykład symbiozy polsko-żydowskiej s. 31–43; Romanowicz Stefania: „Nie jako Żydówka, lecz głęboko dotknięta Polka” s. 45–46; 2. Z dziejów społeczności żydowskiej: Szpek Heidi M.: Historia odbioru spotyka się z historią. Przypadek epitafiów Zabłudowskich z Białegostoku s. 53–76; Sikorski Dariusz K.: Litwak: uchodźca czy wróg? Wokół medialnej figury innego na początku XX wieku s. 77–107; Rutkowski Marek: Formalne mechanizmy wparcia i rozwoju ekonomicznego Starozakonnych Królestwa Polskiego po upadku Powstania Listopadowego s. 109–125; Dawidowicz Grażyna: Piotr Gorodiszcz – misjonarz i społecznik białostocki s. 127–142; Filinowicz Alina: Nazwy terenowe świadectwem istnienia społeczności żydowskiej. Na przykładzie mikrotoponimii powiatu sokólskiego s. 143–153; Krychniak Ewa: Szkolnictwo żydowskie w Białymstoku w okresie międzywojennym s. 155–176; Rutkowski Marek: Rozprawdzanie fałszywej monety rosyjskiej przez grupę Starozakonnych z Obwodu Białostockiego w latach 20. XIX wieku s. 177–195; 3. W kręgu sztuki i literatury: Jeziorowska-Polakowska Anna: „La Sankta Biblio” Ludwika Zamenhofs s. 199–217; Cirkacz Olga: Z dziejów teatru żydowskiego im. Goldfadena w Stanisławowie w okresie międzywojennym s. 219–233; Lebet-Minakowska Anna: Śladami Żydów Podlasia i Polesia s. 235–260; Wildowicz Joanna: Żydowscy malarze związani z Białymstokiem s. 261–278; Ławski Jarosław: Z dziejów białostockiej rodziny Leo Wienera, sławisty amerykańskiego. Materiały i interpretacje s. 279–312; 4. Spory o historię i pamięć: Wosnitka-Kowalska Małgorzata: Czarne obrazy. [Izaak] Celnikier – [Francisco] Goya s. 315–326; Czerwiński Grzegorz: „Białystok – Moskwa” Estery Gessen jako rosyjskie świadectwo polskiej Żydówki i nowy typ prozy wspomnieniowej w Rosji s. 327–344; Feldman-Kolodziejuk Ewelina: (Nie)obecność Żydów augustowskich w powieści Szymona Teżewskiego „Eteromanka” s. 345–355; Cymbalista Wojciech Jan: Pamięć społeczności żydowskiej Choroszczy i okolic we wspomnieniach Janusza Mieczysława Koronkiewicza s. 357–367; Miklas-Frankowski Jan: „Bez mezuzy i memory”. „Białystok. Biała siła, czarna pamięć” Marcina Kąckiego s. 369–379; Panel: Pamięć o społeczności żydowskiej w przestrzeni regionalnej s. 381–397; Aneks fotograficzny s. 399–417.

Ser. 1. 2013.

c) Historia Polonii i emigracji

Zob. poz. 85, 86, 1004, 2008, 3830, 4282, 5497, 8338, 8350, 8864, 9081, 9096, 9097, 9171, 9510, 9918, 10069, 10179, 10205, 10383, 10397, 10932, 10933, 11043, 11079.

3178. 140 JAHRE St. Severin 1878–2018. Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 40, nlb. 2, il.

Polska parafia św. Seweryna w Wiedniu.

3179. BIELENIA-LENCZOWSKA Karolina: Pierogi z fizonem. Praktyki jedzeniowe

i tożsamość Brazylijczyków polskiego pochodzenia w południowobrazylijskiej wsi. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 1 s. 23–47, streszcz. ang.

Od 2 poł. XIX w.

3180. BIELEWSKA Agnieszka: Experiences of older Polish migrants in the United Kingdom – questioning the older migrants’ image in migration literature. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 2 s. 9–30.

XX–XXI w.

3181. BOJKO Krzysztof: Harcerstwo polskie na Litwie Kowieńskiej w latach 1918–1945. Warszawa–Wilno 2015.

Rec.: Błaszczyk Tomasz, *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 371–375.

3182. BORYS Marcin: Polska emigracja do Stanów Zjednoczonych do 1914 roku. Toruń 2011.

Rec.: Wołak Łukasz, *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 132–134.

3183. CHOJNACKI Paweł: Kresy polskiego Londynu. Społeczność emigracyjna w dzielnicach Lewisham, Bromley, Bexely i Greenwich w drugiej połowie XX wieku. Kraków–Londyn 2018 Stow. Ryza; Pol. Ośr. Lewisham 8° ss. 395, nlb. 1, fot., streszcz. ang.

3184. DIASPORA polska w Ameryce Północnej. Pod red. Rafała Raczyńskiego i Katarzyny A. Morawskiej. Gdynia 2018 Muzeum Emigracji 8° ss. 678, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Z treści: Raczyński Rafał, Morawska Katarzyna A.: Wstęp s. 11–20; Walaszek Adam: Czy historiografia wędruje ponad granicami? Historycy o transatlantycznych migracjach i diasporze polskiej w USA s. 33–64; Fernández José B.: Following the trail of major general Carlos Roloff Mialofsky in the United States s. 67–86; Kleiman Jeffrey: How Polish immigrants challenged authority and changed city government in Grand Rapids, Michigan 1911–1916 s. 89–107; Pauliuchuk Vadzim: Z Polesia do Kanady. Emigracja 1921–1939 s. 109–127; Maksymowicz Anitta: Agnieszka Wisła (1887–1980) i działalność Korpusu Pomocniczego Pań przy Stowarzyszeniu Weteranów Armii Polskiej w Ameryce s. 129–142; Klimkiewicz Aurelia: Polska emigracja lat 80. We Włoszech: przyczyny wyjazdu i warunki pobytu w obozie dla uchodźców w Latynie s. 145–165; Borys Marcin: Zmartwychwstańcy i początki polonijnego Chicago s. 169–196; Musialik-Chmiel Anna: The heritage and identity of the descendants of the Silesian immigrants in Texas – a return to the lineage s. 199–216; Fiń Anna: Polacy na nowojorskiej East Village: przeszłość, teraźniejszość, trwanie etnicznej dzielnicy s. 219–246; Piechota Magdalena: Pół wieku temu w Ameryce – obraz życia Polonii w USA w tomie reportażu Małgorzaty Szejnert „Borowiki przy tempajku” s. 249–271; Horolets Anna: Doświadczanie szczęścia w sytuacji migracyjnej: przypadek współczesnych polskich migrantów w metropolii chicagowskiej s. 273–292; Jackson David J., Liggett Lori: Political and cultural beliefs of young Polish-Americans s. 295–318; Mikoś Michał J.: Czesław Miłosz i Katedra im. Adama Mickiewicza na Uniwersytecie Columbia w Nowym Jorku (1948–1954) s. 323–353;

Erdmans Mary Patrice: Transnational activities and identities: the relation between solidarity refugees and those left behind s. 355–373; Kurowska-Susdorf Aleksandra: Canadian Kaszubs and identity pilgrimages in the pedagogy of place s. 375–392; Napierkowski Thomas J.: The writings of Alicja de Barcza: an overview and a re-examination s. 397–410; Seifrid Thomas: Witness, bystander: Milosz and the condition of emigration s. 413–425; Vaso Jora: Exploring Zbigniew Herbert's brief stay in the United States through his poetry s. 427–442; Jerzak Katarzyna: Henryk Grynberg's memoirs as exilic dialogue s. 445–461; Sucharska Bożenna: Życie „z drugiej strony” w „Uchodźcach” Henryka Grynberga s. 463–479; Ziarek Krzysztof: Białoszewski in America: language migrations s. 481–491; Holmgren Beth: Tending Andersland: the calling of Feliks Konarski and Nina Oleńska s. 513–527; Prykowska-Michalak Karolina: Teatr polski w Stanach Zjednoczonych. Od teatru etnicznego do teatru interkulturowego s. 529–539; Nowak Monika: Piorunujące wrażenie – spotkanie artystyczne Franka Lloyd Wrighta z Marią Werten i Marią Lilien-Czarnecką w USA s. 541–560; Sienkiewicz Jan Wiktor: Artysty polscy w Kalifornii. KrakArt Group s. 563–581; Bobrowska Ewa: Lubomir Tomaszewski i jego międzynarodowa grupa artystyczna Emocjonaliści jako przykład polskiego wkładu w życie kulturalne Stanów Zjednoczonych na przełomie XX i XXI wieku s. 583–602; Rudek-Śmiechowska Anna: Zdobędziemy Manhattan. Polska diaspora artystyczna w Nowym Jorku, czyli studium o historii Polish American Artist Society (1986–1995) s. 605–615; Lustanska Joanna: Wybrane problemy organizacji polonijnych w Kanadzie na przykładzie działalności Kanadyjsko-Polskiego Instytutu Badawczego (1956–2016) s. 619–633; Solecka Urbikas Danuta „Donna”: Assimilation and adaptation of World War II displaced Polish political refugees in Chicago s. 635–652; Płonowska Ziarek Ewa: Becoming an Eastern European intellectual: some reflections on a Polish diasporic experience in the United States s. 655–665.

3185. FRĄCZEK Adrianna: Kształtowanie się kultury edukacyjnej francuskiej Polonii. *Cywilizacja i Polityka*. Nr 16: 2018 s. 9–26, streszcz. ang.

Lata 1770–2018.

3186. GAŚSIOR Magdalena: Polska wobec wyzwania polityki imigracyjnej w kontekście portugalskich doświadczeń. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 2 s. 155–187, streszcz. ang.

Historia migracji w obu krajach od XV do XX w.

3187. GAŚSIOROWSKI Andrzej: Z dziejów harcerstwa polskiego w Republice Litewskiej 1918–1940. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 1 [dr.:] 2016 s. 97–123, streszcz. ang. s. 14–15.

3188. GŁUSZKO Marek: Polacy w Lipawie. Historia znana, nieznaną, zapomniana. Poli Liepajā. Zināmā, nezināmā, aizmairstā vēsture. Tl. Liene Gūtmane. Warszawa 2018 Nar. Inst. Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika” 4° ss. 461, nlb. 3, il., mapy.

3189. INTELIGENCJA polska w świecie. Red. Zygmunt Kolenda, Hubert Chudzio, Dorota Praszalowicz. Kraków 2018 PAU 8° ss. 352, tabl. 33, il.

Materiały z V Kongresu Polskich Towarzystw Naukowych w Świecie, Kraków, 17–21 X 2017 r.

Z treści: Kolenda Zygmunt, Chudzio Hubert: Wprowadzenie s. XI–XII; Zasztowt Leszek: Emigracja uczonych polskich – kilka uwag historycznych s. 3–13; Gromada Tadeusz: Rodzina Gromadów w Ameryce: wartości i zasady działania s. 19–25; Podhorodecka Aleksandra: Saga rodu Giertychów s. 27–35; Zaleski Kazimierz P.: Zygmunt Lubicz-Zaleski i Maria ze Zdziańskich Zaleska s. 37–43; Orman Elżbieta: Europa Karoliny Lanckorońskiej s. 45–52; Winiewicz-Wolska Joanna: Europa w rodzinie Lanckorońskich: Karol Lanckoroński (1848–1933) s. 53–60; Lubowski Andrzej: Zbigniew Brzeziński – człowiek, który podminował Kreml s. 63–66; Schnepf Ryszard: Zbigniew Brzeziński: czas przeszły teraźniejszy s. 67–71; Mazurkiewicz Anna: Historia i kultura Polonii amerykańskiej w opracowaniu naukowym. 75 lat działalności Polsko-Amerykańskiego Towarzystwa Historycznego (Polish American Historical Association) w USA s. 75–88; Leven Bożena: Rola PIASA w promocji Polski w Stanach Zjednoczonych i wyzwania z tym związane s. 89–94; Warzel Adam: Australijski Instytut Spraw Polskich s. 95–100; Ptak Janusz: Europejska Federacja Polonijnych Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, czyli współpraca polonijnych inżynierów w Europie s. 107–119; Buchmann Anna: Kulturotwórcza rola Muzeum Polskiego w Rapperswilu – działalność w latach 1954–2017 s. 121–125; Malewski Henryk, Brazis Romuald, Wołkonowski Jarosław, Grużewski Bogusław: Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy (SNPL) – samoidentyfikacja i konsolidacja polskiej społeczności naukowej na Litwie s. 127–144; Chmielewski Witajl: Rola organizacji polonijnych w kształtowaniu inteligencji polskiej w Kazachstanie s. 145–150; Wystawa „Polskie instytucje naukowe w świecie” (wkładka ss. 18); Łukasiewicz Sławomir: Inteligencja polska na terenach nieokupowanych podczas II wojny światowej s. 153–160; Kowalska Ewa: Zagłada polskich elit przez okupantów s. 161–172; Delaperrière Maria: Polscy humaniści na emigracji. Ich działalność i rola na uczelniach francuskich (historia i stan obecny) s. 175–185; Kieda Claudine: W drodze do partnerstwa uniwersyteckiego: przykład roli i ewolucji stowarzyszeń polskich i francusko-polskich s. 187–192; Wróblewski Andrzej Kajetan: Osiągnięcia polskich uczonych w zakresie nauk ścisłych, pracujących poza granicami s. 193–202; Joachimiak Andrzej, Michalska Karolina: Udział Polaków w rozwoju biologii strukturalnej z zastosowaniem promieniowania synchrotronowego s. 203–213; Kubiak Jacek Z.: Polscy uczeni we Francji s. 215–216; Woleński Jan: Rola polskich logików pracujących za granicą w czasach II wojny światowej i później s. 217–229; Zanussi Krzysztof: Polacy w świecie widowskiego s. 231–235; Brzyś Bogusław: Język i tożsamość w duszpasterstwie emigracyjnym we Francji s. 239–243; Siewierski Henryk: Język, tożsamość, migracje s. 245–250; Barczyk Ewa: Wkład bibliotek w Stanach Zjednoczonych w utrzymywanie tożsamości Polonii s. 259–266; Tataara Jolanta: Oświata polonijna. Propedeutyka problemu (na podstawie informacji diaspory polskiej) s. 267–276; Lasocka Małgorzata: Język drogą do tożsamości w szkołach polonijnych – rola nauczyciela s. 283–294; Jaroszyńska-Kirchmann Anna D.: Szukanie Polonii w przestrzeni miasta amerykańskiego s. 297–311; Karkowski Czesław: Prasa polska w Ameryce s. 313–322; Trochimczyk Maja: Obecność Polonii amerykańskiej w sieci internetowej: formy i funkcje s. 323–343.

3190. JANUSZKIEWICZ Barbara: Polacy Czernihowszczyzny. Historia i współczesność. Przemyśl 2018 Barbara Januszkiewicz 8° ss. 208, il., mapy.

XIX–XXI w.

3191. JAROSZYŃSKA-KIRCHMANN Anna D.: The Polish Hearts. „Ameryka-Echo” and the public role of the immigrant press. Urbana–Chicago–Springfield 2015.

Rec.: Kiper Dawid: William Hearts po polsku, czyli Antoni A. Paryski i „Ameryka-Echo”. *Przegląd Historyczny*. T. 108:

2017 z. 1 s. 127–135; Wałaszek Adam, *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 1 s. 325–328.

3192. JĚKABSONS Ęriks: Polacy w dziejach międzywojennej Łotwy (1918–1940). *Częstochowskie Ęki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 93–106, streszcz. ang.

3193. KAMILEWICZ-RUCIŃSKA Danuta: Polskie szkolnictwo na Litwie po II wojnie światowej do końca XX w. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 163–180, streszcz. ang.

3194. KAMOCKI Janusz, Plucińska-Piksa Jadwiga: Derenk. Trzysta lat historii. Hąromszáz év történelem. Białka Tatrzńska–Gliwice 2017.

Rec.: Masłowicz Justyna: Wspólnota i pamięć. Jubileusz polsko-węgierskiej wsi Derenk. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 105–106.

3195. KRASOWSKA Helena, Pokrzyńska Magdalena, Suchomłynow Lech Aleksy: Mowa polska na Bukowinie. Rumunia – Ukraina. Świadełstwo zanikającego dziedzictwa. Warszawa 2018 Inst. Sławistyki PAN 4° ss. 384, il., mapy, streszcz. ang., rum., ukr. + pendrive.

3196. KWAŚNIAK Franciszek: Detlak, Kalandrowce, Miljevac. Osady polskiej emigracji w Bośni. Bolesławiec–Nowa Ruda 2018 Bogdan Kokot vel Kokociński 8° ss. 111, il., streszcz. ang., bośn.

Lata 1879–1946.

3197. LITERATURA (i kultura) polska w świecie. Red. nauk. cz. 1 – Romuald Cudak, Karolina Pospiszyl, cz. 2 – Agnieszka Tambor, Agata Rudzińska. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 442, nlb. 4, il., streszcz. ang. (Polonistyka na początku XXI wieku. Diagnostyka, koncepcje, perspektywy; t. 2) (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3785).

Treść: Brzozowska-Krajka Anna: Geotożsamość diasporyczna: o potrzebie zwrotu topograficznego w polonijnych badaniach kulturowo-literackich w USA s. 13–26; Żurek Sławomir Jacek: Polska i Polacy w poezji autorów piszących po polsku w Izraelu s. 27–44; Pasternik Janusz: Zamieszkać w Australii, czyli o doświadczeniach polskich emigrantów na antypodach (na podstawie antologii „Moja emigracja. My migration”) s. 45–55; Zych Justyna: Doświadczenie emigracji w prozie współczesnych pisarzy kanadyjskich polskiego pochodzenia s. 56–65; Paekalé Parkman Małgorzata Anna: Poszukiwanie utraconej „polskości”? O literaturze e/imigracyjnej w Szwecji s. 66–83; Rabizo-Birek Magdalena: „Jeśli czytelnik, słuchacz – to poeta!”. O dialogu Bogdana Czaykowskiego i Adama Czerniawskiego s. 84–101; Zajczkowski Ryszard: Nieznana amerykańska spuścizna Józefa Wittlina s. 102–117; Gajak-Toczek Małgorzata: Emigrant w obcej ziemi. Kilka słów o poezji Bonifacego Miązka s. 118–135; Szalasta-Rogowska Bożena: „Lepiej jest twórczo tęsknić” – o tomie „Niewidzialny zapasnik” Grażyny Zambrzyckiej s. 136–152; Bunjak Petar: Próba apologii badań nad recepcją literacką s. 155–166; Mikoś Michał J.: Recepcja literatury polskiej w świecie

anglosaskim – stan przekładów i dezcyderaty s. 167–173; Jaworska Krystyna: Dla kogo piszemy? Kilka uwag na marginesie czasopisma „pl.it” – organu włoskiego stowarzyszenia polonistów AIP oraz włoskich polonistycznych serii wydawniczych s. 174–184; Stanisław Marek: Początki polskiego romantyzmu w niemieckojęzycznych opracowaniach historycznoliterackich ostatnich lat s. 185–197; Grigorowa Margreta: Bułgarska recepcja literatury polskiej na początku XXI wieku: puls współczesności, czynniki recepcyjne, przesłania s. 198–213; Rączka-Jeziorska Teresa: Recepcja literatury polsko-inflanckiej na Lotwie s. 214–221; Chmiałnicki Mikołaj: Recepcja twórczości Sergiusza Piaseckiego na Białorusi s. 222–231; Czoj Sung-Eun (Czój Estera): Recepcja poezji Wisławy Szymborskiej w Korei – część druga s. 232–248; Nowacka Beata: „Szachinszach” Ryszarda Kapuścińskiego. Paradoxy społeczne odbioru s. 249–260; Krasuski Krzysztof: Twórczość Zbigniewa Herberta w kontekście kultury Europy Środkowej s. 263–274; Jeż Nikołaj: Tango z Mistrzem s. 275–286; Grigorowa Margreta: Obraz myśliciela i jego polskie oblicze. Wędrowka transkulturowa s. 287–305; Weretuk Oksana: Zielona Wyspa w XXI-wiecznym piarstwie polskim (mity, stereotypy i antidotum na nie) s. 306–319; Yinan Li: Wymiana literacka w dyplomacji publicznej – nowe wyzwania dla instytucji polonistycznych w nowej epoce s. 320–331; Van Heuckelom Kris: Srebrny ekran i paryski bruk. Filmowe portrety polskich emigrantów w produkcji zagranicznych i międzynarodowych (1976–2011) s. 335–348; Kita Barbara: Strategie koprodukcyjne (polsko-francuskie) w perspektywie transkulturowej s. 349–363; Synoradzka-Desmadre Anna: Kilka refleksji przy porównywaniu recepcji filmu „Ida” w Polsce i we Francji s. 364–373; Rydz Agnieszka: Kultura polska w oczach studentów zagranicznych s. 374–392; Strakhava Alena: Odbiór kina polskiego na Białorusi (2010–2015) s. 393–403; Kuharski Allen J.: Transnarodowy zasięg współczesnego polskiego teatru i tańca s. 404–421; Połębska-Qwasnik Dominique: Uniwersalizm języka polskiego. Opera „Konrad Wallenrod” Władysława Żeleńskiego w badaniach muzykologicznych s. 422–436.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

3198. MAZUREK Jerzy: Przeobrażenia Polonii brazylijskiej i jej rola w stosunkach polsko-brazylijskich. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 77–102, streszcz. ang., niem., ros.

3199. MIERZWA Janusz: Działalność Polskiego Wydziału Prawa w Oksfordzie oraz organizacji zrzeszających polskich prawników na terenie Zjednoczonego Królestwa w latach 1940–1947. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 77–94, streszcz. ang., niem., ros.

3200. OLSZEWSKI Edward: Polacy w Norwegii (1940–2010). Toruń 2011.

Rec.: Daubigny Małgorzata, *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 325–328.

3201. PASCUTTINI-MOSSOR Dubravka, Zalewski Marek: Chorwacki Zadar – częśćka polskiej historii. Zadar – djelici poljske povijesti. Tł. Iva Nikolić. Kraków–Zadar 2018 Chorwacka Wspólnota Turystyczna; we współpr. z Muzeum Archeol. w Krakowie; Muzeum Archeol. w Zadarze 8° ss. 35, nlb. 1, il., tabl. geneal.

3202. PIĄTKOWSKA-KOŻLIK Danuta, Piątkowska-Stepaniak Wiesława: Na antenie polonijnego radia Rytm w Nowym Jorku. Opole

2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 340, il., streszcz. ang. Uniw. Opolski. (Studia i Monografie; nr 566).

Wspomnienia.

3203. POLACY na Litwie. Przeszłość i teraźniejszość. Red. nauk. Wojciech Lis. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 343.

Treść: Górecki Dariusz: Przyłączenie się Wileńszczyzny do Polski w 1922 roku s. 19–37; Buchowski Krzysztof: Sytuacja Polaków na Litwie w latach międzywojennych s. 38–72; Bobryk Adam: Zagrożenia i aspiracje. Ruch społeczny na rzecz utworzenia autonomii polskiej na Wileńszczyźnie (1988–1991) s. 73–112; Gregorowicz Stanisław: Trudny początek. Relacje polsko-litewskie 1988–1992 s. 113–150; Chajewski Adam: Kwestia zaszczości historycznych w rokowaniach nad traktatem między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy s. 151–186; Miklaszewicz Irena: Wybrane zagadnienia polityki władz litewskich wobec Polaków na Litwie w latach 1945–2017 s. 187–202; Siwicka Bronisława: Zakres zmian w opiece zdrowotnej na Wileńszczyźnie w latach 1990–2016. Inicjatywy społeczności polskiej a reformy państwowe s. 203–229; Lis Wojciech: Obowiązki władz polskich wobec Polaków zamieszkujących za granicą w kontekście polityki władz litewskich względem mniejszości polskiej na Litwie s. 230–260; Snarski Tomasz: Pomiędzy aberracją a indolencją. Perspektywa ochrony praw fundamentalnych w Unii Europejskiej jako szansa rozwiązywania problemów ochrony praw językowych mniejszości polskiej na Litwie s. 261–284; Bednarczuk Leszek: Losy języka polskiego na Litwie s. 285–322; Kamilewicz-Rucińska Danuta: Wartość języka polskiego w piosenkach, poezji i na deskach teatru dla Polaków mieszkających na Litwie s. 323–343.

3204. RADZISZEWSKA Maria: Początki i rozwój szkolnictwa polskiego w Rumunii do 1939 roku. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 89–104, streszcz. ang.

3205. RECZYŃSKA Anna: The assistance of Canada and the Polish diaspora in Canada to Polish immigrants in the 1980s and 1990s. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 4 s. 59–75.

3206. SOSNOWSKA Anna: Polski Greenpoint a Nowy Jork. Gentryfikacja, stosunki etniczne i imigrancki język pracy na przełomie XX i XXI wieku. Warszawa 2016.

Rec.: Kulpieńska Joanna, *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 2 s. 251–257.

3207. SPOTKAŁEM dobrych ludzi. Wspomnienia nauczycieli kierowanych do pracy wśród Polonii i Polaków. Warszawa 2018 Ośr. Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą 8° ss. 426, il. Ośr. Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą.

3208. STEFFEK Żaneta: „Universitas”. Zuryski kwartalnik Towarzystwa Przyjaciół PUNO w latach 1980–2001. Pruszcz Gdański 2018 Jasne 8° ss. 343, il., streszcz. ang. (Prace Naukowe; nr 5).

3209. STEUR Agnieszka: Szkoły polskie i polonijne w Holandii – próba kategoryzacji. *Studia Edukacyjne*. Nr 51: 2018 s. 251–267.

3210. SZCZEPANIAK-KROLL Agnieszka: Przeobrażenia stylów życia polskich migrantów mieszkających w Berlinie (1980–2015). *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 2 s. 111–133, streszcz. ang.

3211. SZEJNERT Małgorzata: Wyspa Węży. Kraków 2018 Znak 8° ss. 390, nlb. 1.

Obóz odosobnienia Rothesay dla Polaków na wyspie Bute w Wielkiej Brytanii, l. 1939–2008.

3212. ŚLADAMI Polaków w Pradze. XIX–XX wiek. Szkice i portrety historyczno-literackie. Red. Roman Baron i Małgorzata Michalska. Praga 2017 Klub Polski w Pradze 8° ss. 403, il.

Z treści: Bałuch Jacek: Praga, tak bliska! Daleka? s. 7–14; Baron Roman, Michalska Małgorzata: Kontekst powstania książki, czyli słów kilka od redaktorów s. 15–22; 1. Wybitni Polacy i ich związki z Pragą: Kłosová Ewa: Fryderyk Chopin s. 25–29; Martinek Libor: Adam Mickiewicz s. 31–39; Kłosová Ewa: Jan Matejko s. 41–46; Kłosová Ewa: Henryk Sienkiewicz s. 47–53; Magala Andrzej: Maria Skłodowska-Curie s. 55–62; Boruń-Jagodzińska Katarzyna: Stanisław Przybyszewski s. 63–65; Jaxa-Rożen Krzysztof: Wojciech Korfanty s. 67–73; 2. Polskie losy przeniesione nad Wełtawę: Tarajło-Lipowska Zofia: Honorata z Wiśniowskich Zapová (1825–1856) jako apostołka wzajemności słowiańskiej w Pradze s. 77–89; Kardyni-Pelikánová Krystyna: Polski anarchista w Pradze: Edmund Choejki vel Charles Edmond (1822–1899) s. 91–103; Kardyni-Pelikánová Krystyna: Romantyczny rewolucjonista wśród Czechów: Jakub Szejnike (1837–1909) s. 105–120; Kłosová Ewa: Artysta malarz Stefan Kasprzak (1886–1952) s. 121–124; Olaszek-Kotynek Krystyna: Polonista Marian Szykowski (1883–1952) w czeskiej Pradze s. 125–129; Sierszula-Pilousová Barbara: Polski stolik przy oknie „Evropy” s. 131–134; 3. Potrzeba bycia razem: Jasiński Zenon: Ognio – pierwsza polska organizacja w Pradze (1869–1871) s. 137–139; Jasiński Zenon: Stowarzyszenie Polskie w Pradze (1880–1884) s. 141–144; Jasiński Zenon: Ognisko Polskie w Pradze (1881–1915) s. 145–155; Kłosová Ewa: Klub Polski w Pradze 1887–1940 s. 157–166; Olaszek-Kotynek Krystyna: Stowarzyszenie Klub Polski w Pradze – reaktywacja s. 167–186; 4. Promocja kultury polskiej wśród Czechów i Polonii: Rohanová Jitka, Trojan Pavel: Z Placu Waclawa na Mały Rynek albo nie tylko topograficzna historia Instytutu Polskiego w Pradze s. 189–204; Magala Andrzej: Bałtyk Klub (od 1986 do dziś) s. 205–207; Magala Andrzej: Szkoła polonijna w Pradze s. 209–211; Kaczmarek Hieronim: Katolicy z Polski w Pradze s. 213–226; Jasiński Zenon, Sierszula-Pilousová Barbara, Adamiec Wiesław: Polska prasa miejscowa – „Wiadomości Polskie z Pragi”, „Kurier Praski – Pražský Kurýr” i „Merkuriusz” s. 227–228; Sierszula-Pilousová Barbara: „Kurier Praski – Pražský Kurýr” (1992–2004) s. 229–234; Adamiec Władysław: „Merkuriusz” (od 2006 do dziś) s. 235–236; 5. Między krajem pochodzenia a osiedlenia: Kłosová Ewa: Rzeźbiarka – Elżbieta Grosseová s. 241–250; Kłosová Ewa: Dziennikarka – Barbara Sierszula-Pilousová s. 255–259; Kłosová Ewa: Reżyser – Józef Zbigniew Czernecki s. 263–269; Kłosová Ewa: Pan reżyser s. 271–287; Sierszula-Pilousová Barbara: Piosenkarka – Renata Drössler s. 291–295; Kłosová Ewa, Sierszula-Pilousová Barbara: Zamiast zakończenia: Nowa praska Polonia w epoce globalizacji i rewolucji cyfrowej s. 303–313; Krajewska Marzena Ewa: Polacy o Czechach – Czesi o Polakach, czyli o sąsiedztwie i zainteresowaniu s. 315–327; Madecki Roman: K. odkazu Poláků w Pradze s. 329–354.

Rec.: Kabzińska Iwona, *Etnografia Polska*. T. 62: 2018 z. 1/2 s. 274–276.

3213. WASILEWSKI Krzysztof: Polonijna prasa wydawana w Stanach Zjednoczonych w latach 1870–1924 w dostępie cyfrowym. *Toruńskie Studia Bibliologiczne*. R. 12: 2018 nr 2 s. 115–135, streszcz. ang.

3214. WOJDON Joanna: Polish Americans' reception of the „Solidarity” immigration cohort. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 4 s. 31–43.

Lata 1980–1990.

3215. WÓJCIK Henryk, Gierszon Urszula: Henryk Wójcik. Człowiek, który kocha piękno-druki. Lublin 2018 [B.w.] 8° ss. 41, nlb. 2, il.

Wywiad rzeka z ur. w 1950 r. bibliofilem, Polakiem w Kanadzie.

3216. ZIÓŁKOWSKA-WEISS Kamila: Przestrzenne rozmieszczenie Polonii w Wielkiej Metropolii Chicagowskiej. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 1 s. 49–68, streszcz. ang.

Lata 1980–2010.

d) Historia nauki

Zob. poz. 351, 2303, 2304, 3711, 3785, 6036, 6037, 6668, 6671, 6726, 6984, 7727, 7951, 7952, 8378, 8384, 8386, 8390, 8616, 8620, 8621, 8827, 8888, 9113, 9155, 9173, 9180, 9210, 9228, 9283, 9312, 9432, 9553, 9566, 9582, 9655, 9963, 10190, 10313, 10370, 10990, 11132.

3217. ABRAMOW-NEWERLY Jarosław: Profesor Wacław Szybalski o Lwowie, genach, istocie życia i noblistach. Współpr. nauk., przypisy, uzup. wspomnień, wybór i opis zdjęć Irena Frączek. Gdańsk 2018 Fund. Prof. Wacława Szybalskiego; Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 459, nlb. 1, il. + dysk optyczny (DVD).

Ur. 1921, biotechnolog.

3218. ANDRZEJEWSKA Magdalena: Rys historyczny badań nad chorobą trzewną. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 1 s. 23–28, streszcz. ang.

Celiaklia, od I w.

3219. BANIECKI Adam: Bolesławiec na mapie naukowej Dolnego Śląska po 1945 r. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 17–27.

Do 2014 r.

3220. BORAWSKA Teresa: Mikołaj Kopernik i jego świat. Środowisko, przyjaciele, echa

wielkiego odkrycia. Przy współudziale Henryka Rietza. Wyd. 2. Toruń 2017 Tow. Nauk. w Toruniu 8° ss. 520, il.

Rec.: Ptaszyński Maciej: Motor reformy czy średniowieczny balast? *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 163–174.

Wyd. 1. 2014.

3221. CEZARY Wodziński. In memoriam. Red. i oprac. Waleria Szydłowska. Warszawa 2018 Wydaw. IFiS PAN 8° ss. 604, il., streszcz. ang.

Księga pamiątkowa.

Z treści: Kołoczek Łukasz: Jakub Frank. Przyczynek do antropologii negatywnej s. 99–125; Hennel Piotr: „Robak sumienia złego” w moralistyce politycznej polskiego baroku: Szymon Starowolski s. 231–244; Ignatowicz Robert: Między ontologicznym a metafizycznym antysemityzmem Martina Heideggera s. 297–314; Pyszczek Grzegorz: Fenomen jurodstwa w kontekście koncepcji nadnormalności Floriana Znanickiego s. 315–328; Wodziński Cezary: KHZND, czyli Krótka historia z nielicznymi dygresjami s. 501–569; Kołoczek Łukasz, Wodziński Maciej: Bibliografia publikacji Cezarego Wodzińskiego s. 571–589; Kołoczek Łukasz, Szydłowska Waleria, Wodziński Maciej: Chronologia s. 590–591.

3222. CZARNECKA Agnieszka: Profesor Janusz Zarębski. Portret z okazji 40-lecia pracy naukowej. Gdynia 2018 Wyzd. Elektryczny. Uniw. Morski 4° ss. 147, nlb. 1, il.

Dot. 1. 1978–2018.

3223. DASZKIEWICZ Piotr, Edel Philippe: Egzemplarz „Anatome Testudinis Europae” ze zbiorów Biblioteki Wróblewskich w Wilnie – interesujący dokument historii nauki. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 153–154.

Z autografem Adama Ferdynanda Adamowicza (1802–1861).

3224. DOBROCZYŃSKI Bartłomiej, Marcynów Mira: Niezabliźniona rana Narcyza. Dyptyk o nieświadomości i początkach polskiej psychoanalizy. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 782, nlb. 3. (Dzieje Psychoanalizy w Polsce).

Lata 1848–1939.

3225. DOBRZYŃSKA Małgorzata: Historia badań nad miążdżycą oraz rolę diety w patogenezie zmian miążdżycowych. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 1 s. 35–40, streszcz. ang. XVIII–XXI w.

3226. DUDA Krzysztof: Przyczynek do historii nauki i kultury polskiej, czyli o odnalezionych archiwaliach Józefa Rostafińskiego (1850–1928). *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 157–178, streszcz. ang., pol.

3227. DUDA Roman: Matematyka polska lat temu sto i obecnie. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 71–82.

3228. DZIEJE medycyny w Polsce. Opracowania i szkice. T. 3: Lata 1944–1989. Red. nauk. Wojciech Noszczyk. Warszawa 2016.

Rec.: Gaertner Henryk, *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 203–207.

3229. FREY Ludwik: Botaniczne poznawanie Pienin. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 51–78.

3230. GIBIŃSKA-MARZEC Marta: Roman Dyboski [1883–1946] – pierwszy polski anglista i założyciel krakowskiej anglistyki. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 131–147, streszcz. ang.

3231. GLENSK Urszula: Hirszfeldowie. Zrozumieć krew. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 495, nlb. 2, il.

Immunologzy Hanna (1884–1964) i Ludwik (1884–1954) Hirszfeldowie.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

3232. GÓRLIKOWSKI Marek: Noblista z Nowolipek. Józefa Rotblata [1908–2005] wojna o pokój. Kraków 2018 Znak 8° ss. 506, nlb. 1, il.

Fizyk, laureat Pokojowej Nagrody Nobla.

3233. HISTORIA badań mikrobiologicznych w Puławach oraz wybrane zagadnienia badań mikrobiologicznych w Polsce. Puławy 2018 Wydaw. IUNG-PIB 8° ss. 106, il. Inst. Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państw. Inst. Badawczy, Zakł. Mikrobiologii Rolniczej. Centrum INCBR.

Z treści: Gałązka Anna: Biografia profesor Jadwigi Marszewskiej-Ziemieckiej s. 3–16; Gałązka Anna: Badania mikrobiologii glebowej w Puławach w latach 1869–1950 s. 17–27; Kornilowicz-Kowalska Teresa: Historia badań prowadzonych w Katedrze Mikrobiologii Środowiskowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie s. 48–62; Barabaszwicz Wiesław, Chmielec Maria J.: Historia Katedry Mikrobiologii Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie s. 63–65; Paśmionka Iwona, Galus-Barchan Agnieszka: Powstanie i użytkowanie oczyszczalni ścieków – rys historyczny s. 98–105.

3234. HISTORIA medycyny. *Historyka*. T. 48: 2018 s. 7–109, streszcz. ang.

Treść: Węglorz Jakub: Wprowadzenie s. 7–8; Jeszke Jaromir: Koncepcje choroby w historycznych strukturach narracyjnych s. 9–20; Małyśiak Justyna: Utrapienia, które prowadzą człowieka do doskonałości. Rozważania na temat sensu choroby i cierpienia w kazaniach karmelitańskich XVII–XVIII w. s. 21–32; Ogórek Bartosz: Wybrane miary zdrowia przeszłych populacji jako element badań nad biologicznym standardem życia s. 33–50; Płonka-Syroka Bożena: Kształtowanie się standardu metodologicznego i problematyki badawczej niemieckiej historiografii medycyny w XX w. i jej wpływ na standard historiografii amerykańskiej s. 51–82; Srogosz Tadeusz: Kwestia źródeł w modernizowaniu biologicznej egzystencji człowieka w dziejach s. 83–94; Węglorz Jakub: Metody terapeutyczne stosowane w medycynie nowożytnej na terenach Rzeczypospolitej w XVII i XVIII w. w kontekście charakterystyki źródeł s. 95–109.

3235. HISTORY of pathology. A meeting point between medicine, art, museum and a look at the future. 5th International Annual Meeting on History of Pathology and Medicine of the European Society of Pathology, Gdańsk, June 29–30, 2018. Ed. by Adam Szarewski [i in.]. Gdańsk 2018 Gdański Uniw. Medycyny 8° ss. 229, nlb. 4, il.

3236. HOJKA Zbigniew: Górnośląskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk im. Walentego Różdzieńskiego w Katowicach. *Analecta*. R. 27: 2018 z. 1 s. 95–115, streszcz. ang.

Lata 1892–1950.

3237. JABŁONKO Olga: Tadeusz Kotarbiński (1886–1981) i jego koncepcja „etyki opiekuna społecznego” w dzisiejszych czasach. *Prace Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z Siedzibą w Walbrzychu*. 2018 t. 2 s. 39–48.

3238. JAMKA Małgorzata: Rys historyczny wiedzy o laktoferynie. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 2 s. 44–53, streszcz. ang. Od 1939 r.

3239. JANUSZAJTIS Andrzej: Z dziejów gdańskiej nauki i techniki. Wyd. 3. Gdańsk 2018 Wydaw. Politech. Gdańskiej 8° ss. 230, il.

Wyd. 1. 2014.

3240. JERZY Żuchowski [ur. 1945] nasz profesor. Oprac. Małgorzata Lotko; współpr. Monika Żuchowska-Grzywacz. Radom 2018 Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – PIB 8° ss. 53, il.

Ekonomista, towaroznawca.

3241. JUBILEUSZ 50 lat istnienia Oddziału Terenowego Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w Zielonej Górze. 1968–2018. Warszawa 2018 Pol. Tow. Psychologiczne 8° ss. 89, il. Pol. Tow. Psychologiczne.

3242. KACZMARZYK Ewa: Szkice badań przyrodniczych Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej w okresie międzywojennym i powojennym (1919–1951). *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 15: 2015 [dr.:] 2016 s. 133–150, streszcz. ang.

3243. KACZMARZYK Ewa: Zarys badań botanicznych Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej w okresie współczesnym (1952–2010). *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 16: 2016 [dr.:] 2017 s. 107–145, streszcz. ang.

3244. KACZMARZYK Ewa: Zarys badań zoologicznych Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej

w okresie współczesnym (1952–2010). Teriologia i paleozoologia. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr.:] 2018 s. 215–236, streszcz. ang.

3245. KAJDAŃSKI Edward: Dzienniki Kazimierza Grochowskiego i bogini Guanyin. Od reportażu do ekspertyzy. *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*. Z. 14: 2018 s. 7–28, streszcz. ang.

Dot. badań K. Grochowskiego na Syberii i w Mandżurii w l. 1906–1937.

3246. KONSTAŃCZAK Stefan: Polska XIX i XX wieku w filozoficznym zwierciadle. Kraków 2018 Scriptum 8° ss. 42. (Biblioteka Studiów z Filozofii Polskiej; t. 2).

Lata 1830–1944.

3247. KONSTAŃCZAK Stefan, Oksiak-Podborczyńska Anna: Adama Wrzosa [1875–1965] filozofia medycyny. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 2 s. 5–23, streszcz. ang.

3248. KOPERSKI Andrzej: Augusta Stanisława Fenczaka [1943–2014] zainteresowania archeologią. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 15–24.

3249. KOZAKIEWICZ Kazimierz: Eufrozyn Sagan [1916–1995] – przyrodnik, muzealnik i popularyzator nauk o Ziemi z zacięciem naukowym. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 1 s. 71–89.

3250. LESZEK Kołakowski a filozofia. Pod red. Stanisława Gromadzkiego i Marcina Miłkowskiego. Warszawa 2018 Wydaw. IFiS PAN 8° ss. 273, nlb. 1. (Archiwum Warszawskiej Szkoły Historii Idei. Studia).

Z treści: Gromadzki Stanisław, Miłkowski Marcin: Kołakowski a filozofia s. 7–13; Chudoba Wiesław: Leszek Kołakowski [1927–2009] wobec szkoły lwowsko-warszawskiej i pozytywizmu s. 17–44; Bielińska-Kowalewska Katarzyna: Humanizm Leszka Kołakowskiego w latach 1947–1956 s. 45–74; Okołowski Paweł: Kołakowski a Lem s. 97–116; Piórczyński Józef: Mistrz Eckhart w rozważaniach Leszka Kołakowskiego s. 119–140; Gniazdowski Andrzej: Wolność, równość, prawda. Antynomie kartezjanizmu w myśli Leszka Kołakowskiego s. 141–180; Wróbel Szymon: Bóg albo idolatria. Od Benedykta Spinozy do Leszka Kołakowskiego s. 181–217; Pieniążek Paweł: Groza sprzeczności: Nietzsche w oczach Kołakowskiego s. 245–268.

3251. ŁAPIAK Dorota, Tomaszewski Norbert Dariusz: Ks. Krzysztof Kluk polski Darwin? *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 1 s. 5–18.

3252. MAKUCH Damian Włodzimierz: Wokół pojęcia fantazji. Południe XIX wieku i przemiany idealizmu. Warszawa 2018

Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 366, nlb. 2, il., streszcz. ang.

XIX–XXI w.

3253. MARIAN Kurdziałek [1920–1997]. Mediewista. Red. Monika A. Komsta. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 253, il. KUL Jana Pawła II. Wydz. Filozofii. (Filozofia Klasyczna na KUL-u).

Treść: Komsta Monika A.: Przedmowa s. 7–10; Kijewska Agnieszka: Mariana Kurdziałka droga do mediewistyki s. 11–55; Anzulewicz Henryk: Much ado about nothing. Spór o autentyczność Quaternulorum fragmenta Dawida z Dinant [ok. 1160–ok. 1217] s. 57–88; Komsta Monika A.: Dawid z Dinant – filozof i przyrodnik. Wprowadzenie do przekładu fragmentów Notatnika s. 89–105; Dawid z Dinant: Fragmenty Notatnika s. 109–227; Słownik s. 229–232; Bibliografia s. 233–237.

3254. MATYASZEWSKI Paweł: Monteskusz w Polsce. Wczoraj i dziś. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 289, il., streszcz. franc.

XVIII–XXI w.

3255. MICHNA Natalia Anna: Kobiety i kultura. O doświadczeniu w filozofii feministycznej. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 294, nlb. 2, streszcz. ang.

Lata 1890–2018.

3256. MIŚKOWIEC Paweł: 200 lat wykorzystania kadmu w nauce, technice i sztuce. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 2 s. 131–149, streszcz. ang.

M.in. w Polsce.

3257. NA ŚCIEŻKACH pragnienia. Księga jubileuszowa profesora Karola Tarnowskiego. Pod red. Krzysztofa Mecha i Wojciecha Zalewskiego. Kraków 2018 Znak 8° ss. 565, tabl. 48, il.

Z treści: Mech Krzysztof: Słowo o Karolu s. 9–11; Taranczewski Paweł: Nauczyciele i mistrzowie Wacława Taranczewskiego (fragmenty) s. 191–214; Guja Jowita: Alienacyjna krytyka religii jako archeologia ludzkiej podmiotowości s. 391–426; Barcik Joanna: Jak ocalić bliskość transcendentnego Boga? Odrodzenie mitu w mityce żydowskiej s. 515–543; Mróz Piotr, Śliwa Łukasz W.: Pozorna niemożliwość Boga? Obraz Boga na gruncie ontologii radykalnej Jean-Paul Sartre'a s. 545–560.

3258. NIKULINA Irina N[ikolaevna]: Uczęstie polaków w geologicznych issledovaniâh Altaâ. *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 133–139, streszcz. pol., ang.

Góry Altaj, XIX–XX w.

3259. OLŠAKOVÁ Doubravka: Face to face with I. P. Pavlov – Jerzy Konorski [1903–1937] and Orthodox Pavlovianism in Poland. *Analecta*. R. 27: 2018 z. 1 s. 125–156, streszcz. ang.

Iwan Pietrowicz Pawłow (1849–1936).

3260. PAULO Andrzej: Działalność naukowa Polaków w Andach Peruwiańskich. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 137–156.

XVIII–XXI w.

3261. PODGÓRSKI Ryszard Adam: Idee i wartości społeczne w polskiej myśli pozytywistycznej (1864–1914). Warszawa 2018 WN PWN 8° ss. 215.

3262. PÓŁ wieku współpracy – na tropach poznańsko-brneńskich kontaktów naukowych i kulturalnych. W 50. rocznicę podpisania umowy partnerskiej między miastami. Pod red. Sebastiana Paczosa i Urszuli Kowalskiej-Nadolnej. Poznań 2018 Inst. Hist. UAM 8° ss. 219, il., streszcz. ang.

Treść: Cz. 1: Kowalska-Nadolna Urszula, Paczos Sebastian: Słowo wstępne s. 7; Dobosz Józef: Wprowadzenie s. 11–12; Matusik Przemysław: Dzieje Poznania: między stołecznością a prowincjonalizmem s. 13–34; Cibulka Pavel: Brno/Brünn/Bruna – proměny města v deseti staletích s. 35–57; Dobosz Józef: Mediewistyka poznańska wobec przeszłości Czech – konferencje polsko-czeskie w Gnieźnie i ich brneński echa s. 59–67; Kalhous David: Institut Historie Poznanské Univerzity, přeseň medieválisté, připravuje konferenci... s. 69–71; Vaculik Jaroslav: Dydaktyka historii na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Masaryka i współpraca dydaktyków historii w Brnie i Poznaniu s. 73–86; Konieczka-Słwińska Danuta: Maria Kujawska, Poznańsko-brneńska współpraca dydaktyków historii – rekonesans i perspektywy s. 87–101; Matykowski Roman, Siwek Tadeusz: Przejawy współpracy ośrodków geograficznych w Poznaniu i Brnie na tle współpracy polsko-czeskiej s. 103–109; Lesiewicz Elżbieta: Polsko-czechosłowackie i polsko-czeskie relacje w kontekście badań politologiczno-historycznych s. 111–125; Cz. 2: Gawarecka Anna: Wprowadzenie s. 141–142; Dabert Dobrochna: Praga w czeskim kinie współczesnym: miejsca pamięci i nie-miejsca s. 143–160; Firląg Agata: Inne miasto. Terezín s. 161–173; Gawarecka Anna: Wśród zabytków... chwasty. Inne spojrzenie na krajobraz kulturowy miasta s. 175–188; Pešina Jan: Miasta Jana Husa [1369–1415] – Husianec, Konstancja, Praga. Między mitem a historią s. 189–203; Sosnowska Danuta: Badania religioznawcze a profity literaturoznawcy: kościół w pejzażu Zbyt głośnej samotności Bohumila Hrabala s. 205–219.

3263. RADOMSKI Mikołaj, Kupisiński Robert: Życie i działalność pastora Georga Gotthilfa Jacoba Homanna [1774–1851] – ojca pomorskiego piśmiennictwa botanicznego. *Nasze Pomorze*. Nr 19: 2017 [dr.:] 2018 s. 63–72.

3264. ROGALSKI Michał: Producentki margaryny? Marian Zdziechowski [1861–1938] i modernizm katolicki. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 245, nlb. 2, streszcz. ang.

Lata 1894–1921.

3265. ROKOSZ Mieczysław: „Zasłużył sobie sumiennie na pamięć wdzięczną Ojczyzny”. Bronisław Piłsudski [1866–1918] badacz ludów Dalekiego Wschodu i Podhala. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 47–54.

3266. ROMAN Dyboski 1883–1945, Władysław Tarnawski 1885–1951. Materiały z posiedzenia naukowego w dniu 18 listopada 2011 r. Red. t. Aleksandra Suszyńska. Kraków 2018 PAU 8° ss. 152, nlb. 2, tabl. 14, il., streszcz. ang. PAU, Archiwum Nauki PAN i PAU. (W Służbie Nauki; nr 28).

Treść: Maślanka Julian: Wstęp s. 7–14; Morys-Twarowski Michael: Rodzina Dyboskich na tle elit Śląska Cieszyńskiego przełomu XIX i XX wieku s. 15–31; Pudłocki Tomasz: Roman Dyboski i Władysław Tarnawski – historia wzajemnych odniesień s. 33–51; Chrzanowska-Kluczevska Elżbieta, Mańczak-Wohlfeld Elżbieta: Profesor Roman Dyboski jako językoznawca s. 53–61; Gibińska-Marzec Marta, Stanisława Elżbieta: Władysław Tarnawski jako tłumacz Szekspira s. 63–70; Bałuk-Ulewiczowa Teresa: Między Syberią a światem angloskaskim. Roman Dyboski – ambasador i pośrednik w dyskursie kultur s. 71–78; Stanisława Elżbieta: Roman Dyboski i Władysław Tarnawski – twórcy polskich studiów anglistycznych s. 79–94; Mazur Zygmunt: Roman Dyboski – amerykańista i historyk literatury amerykańskiej s. 95–100; Starnawski Jerzy: Początki anglistyki lwowskiej s. 101–104; Wodzyńska Izabela: Roman Dyboski i jego rola w upowszechnianiu kultury angloskaskiej na łamach „Przeglądu Współczesnego” i „Czasu” s. 105–111; Kulińska Lucyna: Związki Władysława Tarnawskiego z Komitetem Ziemi Wschodnich s. 113–139; Abstract s. 141–143.

3267. ROZUM, człowiek, historia. Pod red. Jakuba Szczepeńskiego. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 358, nlb. 1.

Z treści: Dilthey Wilhelm: Wiek osiemnasty i świat historyczny s. 9–83; Paczkowska-Łagowska Elżbieta: Wilhelm Dilthey i historyczne oświecenie. Glossa do rozprawy „Wiek osiemnasty i świat historyczny” s. 85–103; Drozdowicz Zbigniew: Style filozofowania oświeceniowych filozofów s. 105–116; Bohun Michał: Myśl filozoficzna rosyjskiego Oświecenia. Granice i podziały s. 143–162; Pietrzak Zbigniew: Historia naturalna a wiedza o naturze s. 183–202; Markwart Anna: Teoria czterech stadiów rozwoju społeczeństw w myśli Adama Smitha s. 203–220; Sztajer Agnieszka: Mojżesz Mendelssohn: paradoks Oświecenia żydowskiego s. 221–231; Augustyn Leszek: Długi cień wieku światła. Postoświecenie w myśli Leszka Kołakowskiego s. 317–340.

3268. SALETRA Wojciech: Historia polskich badań polarnych. Stan badań, zarys problematyki, słownik terminologiczno-biograficzny, bibliografia. Kielce 2018 UJK 8° ss. 101, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang.

3269. SKOCZYŁAS Janusz: O kształtowaniu się terminu „geologia”. *Zeszyty Staszewskie*. Z. 11: 2018 s. 127–134, streszcz. ang.

Od XVIII w.

3270. SOKOŁOWSKI Czesław: Zakład Doświadczalny Metali Wysokiej Czystości w Skawinie (1956–1991). Skawina 2018 Muzeum Region. 8° ss. 42, il.

3271. STULECIE poznańskiej polonistyki (1919–2019). T. 1: Okres międzywojenny i lata okupacji. Pod red. Barbary Judkowiak oraz Seweryny Wysłouch, Sylwii Karolak, Anny Piotrowicz. Poznań 2018 Wydaw. „Poznańskie

Studia Polonistyczne” 8° ss. 383, nlb. 1, il. (Prace Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza).

Treść: Od redakcji s. 7–9; Maciejewski Jarosław: Uniwersyteckie tradycje filologii polskiej w Poznaniu s. 21–61; Kobelska Adela: Miasto polonistów s. 63–111; Wysłouch Seweryna: Tadeusz Grabowski (1971–1960) i poznańskie Koło Polonistów. Początki teorii literatury s. 113–135; Walczak Bogdan: Stanisław Dobrzycki – rektor Uniwersytetu Poznańskiego w latach 1924–1925 s. 137–151; Meller Katarzyna: Stanisław Dobrzycki (1985–1931) – historyk literatury dawnej s. 153–170; Walczak Bogdan: Roman Pollak – rektor tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich w latach 1943–1945 s. 173–188; Judkowiak Barbara: Roman Pollak (1886–1972) – historyk literatury s. 189–233; Wysłouch Seweryna: Konstanty Troczyński (1906–1942) – non-conformista i nowator s. 225–246; Walczak Bogdan: Edward Klich (1978–1939) – językoznawca. Życie i twórczość s. 249–260; Skarżyński Mirosław, Walczak Bogdan: Henryk Ułaszyn (1874–1956) – slawista, historyk języka i badacz języków tajnych s. 261–290; Lewaszkiewicz Tadeusz: Adam Tomaszewski (1895–1945) – poznański dialektolog s. 291–304; Maciejewski Jarosław: Losy wojenne i odbudowa polonistyki literackiej. Lata 1939–1950 s. 307–344; Kalendarium. Na uczelni, w mieście, w kraju... s. 345–358; Bibliografia (wybór) s. 359–365.

3272. STULECIE poznańskiej polonistyki (1919–2019). T. 2: Językoznawstwo (po roku 1945). Pod red. Anny Piotrowicz oraz Seweryny Wysłouch, Barbary Judkowiak, Sylwii Karolak. Poznań 2018 Wydaw. „Poznańskie Studia Polonistyczne” 8° ss. 420, nlb. 1, il. (Prace Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza).

Treść: O redakcji s. 9–12; Karolak Sylwia: Od Collegium Maius do... Collegium Maius. Topograficzna historia poznańskiej polonistyki s. 15–53; Gruchmanowa Monika: Moja poznańska polonistyka s. 55–89; Urbańczyk Stanisław: Wspomnienia o pracy na Uniwersytecie Poznańskim s. 91–103; Walczak Bogdan: Mikołaj Rudnicki (1881–1978) – teoretyk języka, tropiciel słowiańskich śladów s. 107–126; Gawrońska-Garstka Magdalena, Walczak Bogdan: Jan Szczepan Obrębski (1889–1971) – indoeuropeista, slawista s. 127–156; Walczak Bogdan: Władysław Kuraskiewicz (1905–1997) – polonista i slawista, historyk języka s. 161–165; Zierhoffer Karol: Stanisław Urbańczyk (1909–2001) – wszechstronny językoznawca s. 177–188; Walczak Bogdan: Zenon Sobierajski (1917–2007) – slawista i dialektolog, znawca gwar polskich i słowiańskich s. 191–209; Piotrowicz Anna: Monika Gruchmanowa (1922–2001) – badaczka gwary miejskiej i języka Polonii s. 211–221; Lewaszkiewicz Tadeusz: Marek Kornaszewski (1930–2000) – badacz toponimii polskiej i dolnośląskiej, metodyk s. 223–236; Sierociuk Jerzy: Henryk Nowak (1932–2010) – cichy dialektolog s. 237–248; Mikołajczak Mariola: Tadeusz Zdancewicz (1925–2014) – badacz wschodniego pogranicza s. 251–260; Zagórski Zygmunt: Leszek Moszyński (1928–2006) – paleoslawista, znawca języka staro-cerkiewnego s. 261–270; Zierhoffer Karol: Tadeusz Skulina (1929–1992) – dialektolog, slawista, onomasta s. 271–284; Pihan-Kijasowa Alicja, Migdał Jolanta, Lisowski Tomasz: Wojciech Ryszard Rzepka (1940–2008) – badacz dziejów języka polskiego s. 287–302; Walczak Bogdan: Wojciech Ryszard Rzepka na tle poznańskiej tradycji językoznawstwa s. 303–314; Mikołajczak Stanisław: Zygmunt Zagórski (1926–2013) – od tradycyjnej dialektologii do polszczyzny współczesnej s. 317–345; Liberek Stanisław: Stanisław Bąba (1939–2014) – twórca poznańskiej szkoły frazeologicznej s. 347–381; Zagórski Zygmunt: O pograniczu językoznawczo-literaturoznawczym (od strony językoznawstwa) s. 385–395; Bibliografia (wybór) s. 397–410.

3273. STULECIE poznańskiej polonistyki (1919–2019). T. 3: Nauka o literaturze (po roku 1945). Pod red. Seweryny Wysłouch oraz Barbary Judkowiak, Sylwii Karolak, Anny Piotrowicz. Poznań 2018 Wydaw. „Poznańskie Studia Polonistyczne” 8° ss. 596, nlb. 1, il. (Prace Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza).

Treść: Dabert Dobrochna: Niezależność w zniewoleniu. Poznańscy poloniści w latach 1946–1989 s. 13–62; Sobieraj Tomasz: Zygmunt Szweykowski (1894–1978) – prusolog, badacz pozytywizmu s. 63–82; Wysłouch Seweryna: Stanisław Furmaniak (1896–1972) – znawca tajników wersyfikacji s. 83–98; Borowczyk Jerzy: Waclaw Kubacki (1907–1992) – meteor na poznańskiej polonistycie s. 99–124; Pierwsi uczniowie Szweykowski: Fiećko Jerzy, Przychodniak Zbigniew: Jarosław Maciejewski (1924–1987) – Wielkopolek z ducha i poznańczyk z urodzenia s. 125–138; Kowalczykowa Alina: Jarosław Maciejewski o romantyzmie s. 139–148; Ratajczakowa Dobrochna: Zbigniew Raszewski (1925–1992) – wybitny teatrológ s. 149–164; Wiegandt Ewa: Jerzy Ziomek (1924–1990) – „On jeszcze pisze” s. 165–180; Wysłouch Seweryna: Zażądliwe pasje Jerzego Ziomek s. 181–202; Wysłouch Seweryna: Kazimierz Bartoszyński (1921–2015) – teoretyk wśród historyków literatury s. 203–218; Legeżyńska Anna: Stanisław Barańczak (1946–2014) o języku poetyckim, kulturze popularnej i sztuce przekładu s. 219–250; Legeżyńska Anna, Wielopolski Wojciech: Trzcina metodologiczna s. 251–266; Zielinski Bogusław: Halina Pańczyk (1915–1997) – od polonistyki do wtajemniczeń slawistycznych s. 267–290; Lijewska Elżbieta: Bogdan Zakrzewski (1916–2011) na Uniwersytecie Poznańskim s. 291–308; Judkowiak Barbara: Alojzy Sajkowski (1921–2003) – sarmackie tradycje i europejskie horyzonty s. 309–330; Smuszkiwicz Antoni: Lech Słowiński (1922–2005) – historyk polonistyki gimnazjalnej s. 331–350; Dambek-Giallellis Zofia: Michał Witkowski (1927–1996) – biograf i historyk teatru s. 351–368; Maleszyński Dariusz Cezary: Tadeusz Witeczak (1927–2018) – arcyfilolog i mediewista s. 369–382; Lewandowski Tomasz, Sobieraj Tomasz: Edward Pieścikowski (1932–2014) – znawca Prusa, pozytywizmu i kultury literackiej Wielkopolski s. 383–406; Trybuz Krzysztof: Zofia Trojanowiczowa (1936–2015) – wybitna znawczyni Norwida s. 407–420; Raubo Grzegorz: Maria Adamczyk (1938–2013) – badacz literatury i tradycji dawnej kultury s. 421–436; Judkowiak Barbara, Meller Katarzyna, Zielaskowska Ewa: Józef Tomasz Pokrzywniak (1947–2017) – badacz polskiego oświecenia, „homo academicus” s. 437–454; Ratajczak Wiesław: Pień, gałęzie, liście. O poznańskiej historii literatury s. 455–460; Kalendarium. Na uczelni, w mieście, w kraju (1945–2017) s. 461–552.

3274. SZEWC Monika: Badania nad mikrobiotą jelitową i metodami jej modyfikacji w ujęciu historycznym. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 2 s. 54–63, streszcz. ang.

XVII–XX w.

3275. SZKICE z historii Towarzystwa Lekarskiego Lwowskiego. Pod red. Eweliny Hrycaj-Małańcz, Sławomira Dorockiego, Pawła Brzegowego. Lwów–[Kraków] 2018 Stow. Lekarzy Polskich; [Wyd. Attyka] 8° ss. 256, il.

Z treści: Woy-Wojciechowski Jerzy: Wstęp s. 7–9; Krawczyk Marek: 150 lat Towarzystwa Lekarskiego Lwowskiego s. 10–12; Hrycaj-Małańcz Ewelina: Sprawozdanie z obchodów jubileuszu 150-lecia Towarzystwa Lekarskiego Lwowskiego, połączonych z międzynarodową konferencją naukową (Lwów,

19–21 X 2017 r.) s. 13–15; Hrycaj-Małańczak Ewelina: Zarys działalności Towarzystwa Lekarskiego Lwowskiego s. 16–39; Jurkiewicz Jerzy: Rok 2017 – rokiem dr. Władysława Biegańskiego s. 50–57; Krawczyk Marek, Zielonka Magdalena, Sosnowska Maja: Prof. Antoni Dobrzański – naukowiec ze Lwowa i z Warszawy s. 58–66; Skotnicki Aleksander, Dąbrowski Zbigniew: Profesor Edmund Faustyn Biernacki – odkrywa odczynu opadania erytrocytów (OB) s. 67–73; Magowska Anita: Losy lwowskich uczonych na poznańskich studiach lekarskich w latach 1919–1998 s. 74–103; Bruzewicz-Miklaszewska Barbara: Profesor Antoni Cieszyński (1882–1941). Twórca nowoczesnej stomatologii – Polak i Europejczyk s. 104–135; Grzybowski Andrzej, Polak Agnieszka: Twórcy lwowskiej szkoły okulistycznej i dermatologicznej – działacze Towarzystwa Lekarskiego we Lwowie s. 136–147; Celnik Hanna: Lwowska szkoła okulistyczna Emanuela Emeryka Macheka (1852–1930) – zarys s. 148–165; Trusewicz Jan Zygmunt: Wkład absolwentów Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie w organizację medycyny w powojennym Olsztynie i województwie olsztyńskim s. 166–173; Mackiewicz Joanna: „Chcę poświęcić wszystkie swe siły ojczyźnie”. Pierwsze lekarki we Lwowie s. 174–180; Kopociński Krzysztof, Kopociński Zbigniew: Lwowskie fundamenty 105. Kresowego Szpitala Wojskowego w Żarach s. 181–194; Kopociński Zbigniew, Kopociński Krzysztof: Dr Lesław Ignacy Węgrzynowski (1885–1956). Czy obrona Lwowa i powstanie warszawskie zasługują na pamięć we Wrocławiu? s. 195–211; Dorocki Sławomir, Brzegowy Paweł: Józef Dietl i jego działalność w zakresie odbudowy i popularyzacji Krynicy i uzdrowisk Galiacji Zachodniej oraz Królestwa Polskiego w Komisji Balneologicznej Krakowskiej i Spółce Zdrojowisk Krajowych s. 212–230; Kasina Janusz: Historia polonijnych organizacji medycznych i współpracy między nimi s. 231–233; Makuch Krzysztof: W wieku 106 lat zmarł prof. Łukasz Kulczycki (1911–2018) s. 234–235.

3276. SZYBIŃSKI Zbigniew: Historia rozwoju wiedzy o chorobach wewnętrznych w Krakowie. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 120, nlb. 1, il.

XII–XXI w.

3277. ŚWIAT Ajnów. Od Bronisława Piłsudskiego [1866–1918] do Shigeru Kayano. Buronisuwafu Piusutsuki kara Kayano Shigeru no jidai ni kakete no Ainu no sekai. The world of Ainu. From the time of Bronisław Piłsudski to Shigeru Kayano. Pod red. Lucjana Buchalika. Żory 2018 Muzeum Miejsk. 4° ss. 363, il. Muzeum Miejsk. w Żorach.

Z treści: Inoue Koichi: Kronika Bronisława Piłsudskiego s. 17–32; Kayano Shiro: Zdolność przewidywania mojego ojca, Shigeru Kayano s. 33–34; Majewicz Alfred Franciszek: Bronisław Piłsudski i jego dziedzictwo – próba ewaluacji s. 37–46; Ogata Yoshihide: Nieznane oblicze Bronisława Piłsudskiego. Antropolog na wyspie zesłańców s. 47–54; Buchalik Lucjan: Przedmiot jako świadek zmian w kulturze s. 55–64; Cyganek Joanna: Bronisław i Józef Piłsudscy, czyli piórem i karabinem ku niepodległości, o projekcie s. 65–70; Buchalik Lucjan: Kolekcja ajnajska w Muzeum Miejskim w Żorach, jak powstała s. 71–230; Buchalik Lucjan, Dec Małgorzata, Hojczyk Tatiana: Katalog muzealiów s. 231–363.

Tekst równol. w jęz. pol., ang., jap.

3278. TARGOWSKI Andrzej: Rozwój KSI i PESEL. Polemika z historiografią Polskiego Towarzystwa Informatycznego. Los Angeles–

Toruń 2018 Mirosław Jacek Kucharski 8° ss. 311, il.

3279. TWARDOWSKI Kazimierz: Lwowskie wykłady akademickie. T. 2: Wykłady z historii filozofii. Cz. 3: Wykłady z filozofii nowożytnej. Wykłady z rękopisów i maszynopisów przeczytali, przepisali, oprac. oraz słowem wstępnym i wprowadzeniami poprzedzili Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak. Kęty 2018 Wydaw. Marek Derewiecki 8° ss. 640. (Biblioteka Europejska).

T. 1. 2018.

3280. VORBRICH Krzysztof (Christopher) Konstanty: The philosophical aspects of the Copernican controversy in England between 1543 and 1727. From Robert Recorde to Isaac Newton. Foreword Tadeusz Miłkowski. Warsaw 2016 Museum of the History of the Polish Popular Movement 8° ss. XXV, nlb. 1, 298, tabl. 6, il. (Biblioteka Iberyjska).

Rec.: Czaja Stanisław: Percepcja spuścizny Mikołaja Kopernika. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 375–378.

3281. W KRĘGU twórczości Marii Ossowskiej [1896–1974]. Analiza, inspiracje, alternatywy. Pod red. Joanny Dudek, Tomasz Turowskiego, Pawła Walczaka i Joanny Zegzuły-Nowak. Zielona Góra 2018 Oficyna Wydawnicza Uniw. Zielonogórskiego 8° ss. 329, streszcz. ang.

Z treści: Górnicka-Kalinowska Joanna: Maria Ossowska jako psycholog moralności s. 11–22; Neyman Elżbieta: „Homo moralis”. Ujawnione i ukryte założenia nauki o moralności w pismach Marii Ossowskiej s. 23–36; Dmuch Gerard: Maria Ossowska w opiniach polskich filozofów na emigracji s. 93–114; Chałubiński Mirosław: Maria i Stanisław Ossowsky w polskiej humanistyce XX w. s. 115–124; Tyburski Włodzimierz: Maria Ossowska o powinnościach obywatelskich w ustroju demokratycznym s. 143–150; Zegzuła-Nowak Joanna: Wzorzec człowieka nauki w założeniach programowych i postawach naukowych Marii i Stanisława Ossowskich s. 165–180; Konstańczak Stefan: Polemika Marii Ossowskiej z Adamem Schaffem o miejsce etyki w marksizmie s. 195–216; Merda Renata: Między ortodoksją a opozycją. O wpływie Marii Ossowskiej na ideologiczną reorientację Leszka Kołakowskiego s. 217–224; Szczap Agnieszka: Wątki feministyczne w twórczości Marii Ossowskiej s. 225–242; Dudek Joanna: Dlaczego uczymy etyki? Maria Ossowska jako współtwórcza dyscypliny akademickiej s. 271–288; Walczak Paweł: Cnoty obywatelskie w kontekście współczesnej edukacji s. 295–304; Turowski Tomasz: Problematyka filozofii pro-zwiezającej w Polsce s. 305–316.

3282. WACŁAW Muzyczka (1946–2017). *Summarius*. R. 46: 2017 [dr:] 2018 s. 81–95.

Treść: Waclaw Muzyczka (1946–2017) s. 81–82; Zon Józef: Jego pasje: filozofia, a w szczególności filozofia przyrody i nauk przyrodniczych s. 82–86; Majdański Stanisław: Rozmówiony w mądrości i prawdzie współczesny samarytanin s. 86–95.

3283. WERBLAN-JAKUBIEC Hanna, Kulkier-Wurwiczka Mariola, Kowalczyk Małgorzata

B.: W królestwie roślin. 200 lat Ogródu Botanicznego Uniwersytetu Warszawskiego. In the kingdom of plants. 200 years of the University of Warsaw Botanic Garden. Warszawa 2018 Ogród Botaniczny Uniw. Warszawskiego 4° ss. 283, il.

Tekst równol. pol., ang.

3284. WĘŻOWICZ-ZIÓŁKOWSKA Dobrosława: Koncepcja rasy we lwowskiej szkole typologicznej. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 3 s. 23–35, streszcz. ang.

Lata 1913–1938.

3285. WICHER Andrzej: Koncepcje mediewistyczne Przemysława Mroczkowskiego na tle badań uczonych z angielskiego kręgu językowego. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 173–190, streszcz. ang.

3286. WOJCIECHOWSKI Eugeniusz: Między językiem naturalnym a formalnym. Kraków 2017 Wydaw. Aureus 8° ss. 626, il.

Lata 1637–2016.

3287. WÓJCIK Stanisław: Polskie drogi personalizmu społeczno-politycznego. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 210. KUL Jana Pawła II. Wydz. Nauk Społ. Inst. Nauk Polit. i Spraw Międzynar.

Lata 1850–2017.

3288. WYBITNI polscy lekarze – naukowcy zasłużeni dla polskiej pneumonologii. Praca zbiorowa. Pod red. Zofii Zwolskiej, Ewy Augustynowicz-Kopeć. Warszawa 2018 Inst. Gruźlicy i Chorób Płuc 4° ss. nlb. 241, il.

Księga pamiątkowa. Materiały konferencyjne, XXXV Zjazd Polskiego Towarzystwa Chorób Płuc, Jachranka, 12–15 V 2018 r.

3289. WYBRANE problemy historii medycyny. Pięć perspektyw. Pod red. Anity Magowskiej i Katarzyny Pękackiej-Falkowskiej. Poznań 2017.

Rec.: Dworecka Teresa, *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 131–138.

3290. ZDROJEWSKA-NOWAK Marta: Wartość reklam prasowych jako źródeł do historii farmacji na przykładzie ogłoszeń zamieszczanych w „Gazecie Toruńskiej” w latach 1867–1921. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 2 s. 24–37, streszcz. ang.

3291. ZIEMER Klaus: Współpraca polsko-niemiecka w naukach humanistycznych i społecznych od lat 80. XX w. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 139–152.

e) Historia oświaty i wychowania

Zob. poz. 78, 794, 812, 1675, 1677, 1724, 1734, 1790, 1794, 2316, 2444, 3096, 3113, 3157, 3185, 3187, 3193, 3204, 3207, 3209, 3266, 4274, 4278, 4521, 4832, 5380, 5517, 5528, 5535, 5697, 5840, 5878, 6906, 6932, 6945, 7008, 7415, 7487, 7492, 7514, 7692, 7716, 7783, 7802, 7806, 7809, 7829, 7831, 7837, 7881, 7886, 7892, 7893, 7895, 7896, 7897, 7941, 7957, 7958, 7979, 7998, 8054, 8069, 8122, 8196, 8207, 8275, 8305, 8321, 8322, 8344, 8357, 8376, 8405, 8416, 8438, 8441, 8445, 8468, 8486, 8498, 8506, 8515, 8521, 8545, 8556, 8571, 8573, 8574, 8578, 8583, 8609, 8635, 8642, 8658, 8719, 8748, 8750, 8763, 8769, 8770, 8771, 8772, 8775, 8792, 8817, 8819, 8862, 8868, 8869, 8881, 8904, 8923, 8924, 8930, 8992, 9042, 9081, 9097, 9107, 9108, 9121, 9125, 9128, 9129, 9134, 9138, 9146, 9162, 9164, 9165, 9218, 9219, 9223, 9229, 9246, 9254, 9255, 9257, 9270, 9297, 9344, 9354, 9355, 9356, 9358, 9376, 9385, 9392, 9398, 9402, 9406, 9407, 9412, 9424, 9449, 9455, 9458, 9461, 9516, 9524, 9539, 9543, 9544, 9551, 9559, 9563, 9574, 9586, 9593, 9600, 9608, 9610, 9611, 9613, 9621, 9639, 9641, 9653, 9654, 9656, 9662, 9966, 10018, 10050, 10098, 10100, 10145, 10182, 10188, 10288, 10316, 10351, 10368, 10378, 10452, 10539, 10557, 10583, 10614, 10662, 10663, 10688, 10793, 10816, 10838, 10852, 10895, 10898, 10943, 10984, 10986, 10988, 10991, 10992, 10993, 10994, 11012, 11034, 11036, 11040, 11041, 11066, 11079, 11084, 11099, 11108, 11112, 11123, 11156, 11168, 11169.

3292. 100 LAT I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Koziennicach 1918–2018. Zespół red. Grażyna Ambroziewicz [i in.]. Wyd. 2, popr. i uzup. Radom 2018 Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – PIB 8° ss. 353, nlb. 4, il.

Wyd. 1. Nisko 2012.

3293. 100 LAT I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Kraśniku. Praca zbiorowa. Pod red. Mariusza Bieńka i Grażyny Stęgierskiej. Kraśnik 2018 Stow. Wychowanków i Przyj. I LO im. Tadeusza Kościuszki w Kraśniku „Górka” 8° ss. nlb. 2, 262, il.

Księga pamiątkowa.

3294. 100 LAT nauk prawnych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Red. Krzysztof Burczak, Emilia Czepczyńska, Marzenna Dyjakowska, Maciej Jońca, Sebastian Kwiecień. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 501, il. KUL. Wydz. Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji.

Treść: Dębński Antoni: Wstęp s. 7–9; Prawo: Studzińska Joanna, Gapska Edyta, Misztal-Konecka Joanna: Katedra Postępowania Cywilnego s. 13–77; Gądzik Zuzanna, Wiak Krzysztof: Katedra Prawa Karnego s. 79–94; Dudek Dariusz: Katedra Prawa Konstytucyjnego s. 95–103; Kucia-Guściora Beata, Münnich Monika: Katedra Finansów i Prawa Finansowego s. 105–129; Czepczyńska Emilia: Katedra Historii Ustroju i Prawa s. 131–148; Abramowicz Aneta, Stanisław Piotr: Katedra Prawa Wyznaniowego s. 149–180; Broński Włodzimierz, Dąbrowski Marek, Golema Kamil, Ślawicki Piotr: Katedra Negocjacji i Mediacji s. 181–189; Wąsek-Wiaderek Małgorzata, Dzierżanowska Joanna, Smarzewski Marek: Katedra Postępowania Karnego s. 191–212; Barankiewicz Tomasz, Barszcz Tomasz, Potrzeszcz Jadwiga: Katedra Teorii i Filozofii Prawa s. 213–255; Prawo kanoniczne: Burczak

Krzysztof: Katedra Historii Prawa Kanonicznego s. 265–285; Mikołajczuk Krzysztof, Zaleski Rafał: Wkład naukowców KUL w rozwój kościelnego prawa karnego s. 287–298; Greszta-Telusiewicz Marta: Katedra Kościelnego Prawa Procesowego s. 299–324; Kaleta Paweł: Katedra Norm Ogólnych i Kościelnego Prawa Majątkowego s. 325–337; Sitarz Mirosław: Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego s. 339–359; Stasiak Marian: Teologia prawa kanonicznego w programie studiów Wydziału Prawa Kanonicznego KUL s. 361–374; Skorupa Ambroży: Od „De Religiosis” w CIC 1917 do Prawa Instytutów Życia Konsekwentnego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego na KUL s. 375–390; Bar Wiesław, Szczot Elżbieta: Dydaktyka i badania z zakresu prawa kanonizacyjnego oraz sakramentów świętych s. 391–416; Administracja: Kwiecień Sebastian: Katedra Historii Administracji s. 419–421; Kisala Magdalena, Kruszewska-Gagoś Małgorzata: Powstanie i rozwój Katedry Nauki Administracji s. 423–424; Pyter Magdalena, Wytrzątek Wojciech: Katedra Administracyjnego Prawa Gospodarczego s. 425–428; Izdebski Jan: Katedra Zarządzania Publicznego i Prawa Administracyjnego s. 429–437; Krzysztofik Edyta: Katedra Prawa Unii Europejskiej s. 441–449; Szczot Elżbieta: Obszary naukowo-dydaktyczne prowadzone w Katedrze Nauk o Polityce s. 451–459.

Toż. Wyd. 2 popr. i uzup. Lublin 2018 ss. 528, il.

3295. 100 LAT Szkoły Podstawowej nr 1 w Makowie Mazowieckim. Skład zespołu red. Renata Orłowska, Renata Kuligowska, Maria Jabłońska. Makowie Mazowieckim 2018 Pow. Makowski 4° ss. 232, fot.

Lata 1918–2018.

3296. 100 LAT Szkoły Podstawowej nr 10 im. Henryka Sienkiewicza w Lublinie. Red. Izabela Michałowska, Wiktor Michałowski, Olga Michałowska. Lublin 2018 Fund. Europejska Akad. Samorządowa 8° ss. 232, il.

Lata 1918–2018.

3297. 100 LAT teologii na KUL. Red. Sławomir Nowosad, Jacenty Mastej. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 271, il. KUL Jana Pawła II. Wyd. Teologii.

Z treści: Moskal Tomasz: Z dziejów Wydziału Teologii 1918–2018 s. 9–18; W służbie Wydziału Teologii s. 19–26; Wróbel Mirosław S.: Instytut Nauk Biblijnych s. 27–42; Szczer Piotr, Walkusz Jan: Instytut Historii Kościoła i Patrologii s. 43–61; Kaucha Krzysztof, Mastej Jacenty: Instytut Teologii Fundamentalnej s. 63–80; Barth Grzegorz, Góźdz Krzysztof, Guzowski Krzysztof, Pek Kazimierz: Instytut Teologii Dogmatycznej s. 81–94; Zadykiewicz Tadeusz: Instytut Teologii Moralnej s. 95–108; Chmielewski Marek: Instytut Teologii Duchowości s. 109–115; Dyk Stanisław, Migut Bogusław, Glowacki Zbigniew: Instytut Liturgiki i Homiletyki s. 117–131; Przygoda Wiesław: Instytut Teologii Pastoralnej i Katechetyki s. 133–152; Kantyka Przemysław: Instytut Ekumeniczny s. 153–163; Gładysz Andrzej: Instytut Muzykologii s. 165–178; Jęczeń Jarosław: Instytut Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej s. 179–195; Żurek Waldemar Witold: Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych s. 197–205; Osadcy Włodzimierz: Ośrodek Badań Wschodnioeuropejskich Centrum Ucrainicum s. 207–210; Tomasiak Urszula, Lekan Janusz: Rada Wydziałowego Samorządu Studentów Wydziału Teologii s. 211–213; Królikowski Piotr, Mielcarek Krzysztof: Koło Naukowe Teologów s. 215–221; Gładysz Andrzej: Koło Naukowe Studentów Muzykologii s. 223–226; Gładysz Andrzej: Działalność artystyczna studentów Instytutu Muzykologii s. 227–232; Brzeziński Mirosław: Koło Naukowe Studentów Nauk o Rodzinie

s. 233–236; Zaborowska Agnieszka: Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej s. 237–238; Zaborowska Agnieszka: Koło Badań Społecznych Studentów I NoRiPS s. 241–242; Jaksiewicz Joanna: Biblioteka Wydziału Teologii s. 243–247; Gładysz Andrzej: Biblioteka Instytutu Muzykologii s. 249–250.

3298. 100-LECIE Zespołu Szkół Ekonomicznych w Radomiu. Zespół red. Barbara Kozłowska [i in.]. Radom 2018 Inst. Technologii Eksploatacji – Państw. Inst. Badawczy 8° ss. 294, il.

Księga pamiątkowa.

3299. 130 LAT „Szczepanika” 1888–2018. Zespół red. Elżbieta Brynecka [i in.]. Krosno 2018 Jaskulski Zbigniew 8° ss. 111, nlb. 1, tabl. 1, il.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Szczepanika w Krośnie.

3300. 140 LAT historii Szkoły w Pełkiniach 1878–2018. Zespół red. Sybilla Gielarowicz [i in.]. Pełkinie 2018 SP im. bł. o. Michała Czartoryskiego 8° ss. 208, il.

Szkoła Podstawowa im. bł. o. Michała Czartoryskiego (1897–1944).

3301. 150 LAT Gimnazjum i Liceum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Jasle i 125 Kaplicy Gimnazjalnej. Red. Bożena Janiga, Elżbieta Szaro. Jasło 2018 Graffia Agencja Wydawniczo-Fotograficzna 8° ss. 306, nlb. 3, il. Stow. Absolwentów i Sympatyków I LO w Jasle.

3302. 180 LAT szkoły w Targowej Górcie. Z historią i pasją ku przyszłości. Praca zbiorowa. Pod red. Hanny Migdałskiej; zespół red. Aleksandra Kaźmierczak [i in.]. Targowa Górcza 2013 Wydaw. Lobosoft II 8° ss. 178, il.

Lata 1833–2013.

3303. 3 DRUŻYNA Harcerzy im. X. J. Poniatowskiego w Warszawie 1911–1936. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 112, nlb. 4, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1936 Kom. Organizacyjny Obchodu XXV-lecia 3 Druż. Harc. im. X. J. Poniatowskiego.

3304. 40 LAT filozofii w Uczelni Papieskiej w Krakowie. Red. nauk. Jarosław Jagiełło. Kraków 2018 Uniw. Papieski Jana Pawła II. Wydaw. Nauk. 8° ss. 554, tabl. 16, il., streszcz. ang.

Z treści: Tischner Józef: Zaufanie i przestzeń wolności s. 9–11; Trombik Kamil: Jak rodziła się filozofia na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie? Zarys historyczny do roku 1991 s. 15–38; Trombik Kamil: Charakterystyka jednostek naukowo-dydaktycznych Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Dziekani Wydziału Filozoficznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie s. 39–53; Dziekani Wydziału Filozoficznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie s. 55; Bobko Aleksander: Refleksje

na 40-lecie Wydziału Filozoficznego UPJPII s. 57–77; Darowski Roman; Stanisław Ziemiański SJ, filozof, teolog, pieśniarz s. 193–214; Jagiełło Jarosław: Józefa Tischnera krytyczna recepcja filozofii „wczesnego” Heideggera s. 261–277; Makelson Józef: Samotny geniusz. Książd profesor Aleksander Usovicz s. 293–301; Taranczewski Paweł: Dwie strony malarstwa – Adam Chmielowski i Józef Chełmoński s. 323–340; Polak Paweł: Tradycja krakowskiej filozofii w nauce: między XIX a XXI wiekiem s. 491–513.

3305. 40 LAT Instytutu Filologii Angielskiej Uniwersytetu Opolskiego. Red. Janusz Małak, Katarzyna Molek-Kozakowska. Opole 2018 Wyd. Uniw. Opolskiego 8° ss. 70, il.

Lata 1978–2018.

3306. 40 LAT w drodze... Zespół Szkół Samochodowych w Bydgoszczy. Zespół red. Magdalena Baranowska, Lucyna Hasse-Müller, Magdalena Marzec. Bydgoszcz 2014 Rekol; na zlec. Zespołu Szkół Samochodowych 4° ss. 113, nlb. 1, il.

3307. 450 LAT Gimnazjum i Liceum im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. VII Zjazd Absolwentów. Publikacja zjazdowa. Toruń 2018 Stow. „Rojsty”; Stow. Absolwentów „Nicolaus”; Urząd Miasta Torunia 8° ss. 275, nlb. 1, tabl. 28, 1 karta tabl., il.

Kalendarium.

3308. 50 LAT Leśnego Zakładu Doświadczalnego Krynica. [Wyd.] Józef Bogacz. Krynica Zdrój 2018 Uniw. Rolniczy im. Hugona Kołłątaja. Leśny Zakł. Doświadczalny 8° ss. 135, il.

Antologia wspomnień, l. 1968–2018.

3309. 50 LAT minęło... Szkoła Podstawowa nr 2 im. Partyzantów Ziemi Włoszczowskiej we Włoszczowie. Włoszczowa 2018 Kontur Drukarnia 8° ss. 206, il.

Od 1966 r.

3310. 50 LAT Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Uniwersytetu Śląskiego. Oprac. Małgorzata Gęпка. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 63, nlb. 1.

Księga pamiątkowa.

3311. 50 LAT Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza. Oprac. red. Ireneusz Opaliński. Rzeszów 2018 Oficyna Wydaw. Politech. Rzeszowskiej 8° ss. 204, il.

Księga pamiątkowa, l. 1968–2018.

Z treści: Opaliński Ireneusz: Z kart historii przemysłu chemicznego i wyższego szkolnictwa technicznego w południowo-wschodniej Polsce s. 6–11; Rys historyczny i zmiany struktury organizacyjnej Wydziału s. 12–16; Piątkowski Wojciech: Wspomnienia Seniora Wydziału s. 17–22; Wydział Chemiczny – powstanie, rozwój i stan obecny z perspektywy jego władz, pracowników i absolwentów s. 23–30; Władze Wydziału

Chemicznego w kadencji 2016–2020 s. 31; Władze Wydziału minionych kadencji s. 32–33; Dziekani 50-lecia s. 34–37; Charakterystyka kierunków i specjalności prowadzonych na Wydziale Chemicznym s. 47–98; Galeria 50-lecia Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej s. 115–155; Absolwenci Wydziału Chemicznego 1972–2017 s. 156–200.

3312. 50 LAT Wydziału Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej 1968–2018. Oprac. zespołu red. w składzie Wiesława Głodkowska, Jacek Piekarski; współpr. przy oprac. historii Wydż. Danuta Usidus, Marek Nowakowski. Koszalin 2018 Wydaw. Uczelniane Politech. Koszalińskiej 8° ss. 271, il. Wydż. Inżynierii Lądowej, Środowiska i Geodezji. Politech. Koszalińska. (Monografia).

3313. 50 LAT Wydziału Mechanicznego Politechniki Koszalińskiej 1968–2018. Księga jubileuszowa. Zespół red. Waldemar Kuczyński [i in.]. Koszalin 2018 Wydaw. Uczelniane Politech. Koszalińskiej 8° ss. 195, il. Koszalin Univ. of Technology. (Monograph).

3314. 50 LAT Wydziału Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej 1968–2018. Księga jubileuszowa. Red. Henryk Kasprzak i Ryszard Poprawski. Wrocław 2018 Oficyna Wydaw. Atut 8° ss. 343, nlb. 1, il.

3315. 50 LAT Zespołu Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Gostyninie 1967–2017. Publikację przygot. i zred. Małgorzata Jędrzejewska; współpr. Jolanta Syska-Szymczak, Dorota Urbańska-Majchrzak. Gostynin 2018 Drukarnia Szymdt 8° ss. 50, il.

Księga pamiątkowa.

3316. 50 LAT Zespołu Szkół Leśnych w Zagnańsku. Monografia szkoły. Oprac. red. Anna Kowalska, Ewa Makuch, Marzena Błaut. Zagnańsk 2018 Zespół Szkół Leśnych 8° ss. 198, k. 1 złożona luzem, il.

Lata 1968–2018.

3317. 50 LAT Zespołu Szkół Rolniczych im. mjr. Henryka Dobrzańskiego-Hubala w Sokółce. Księga pamiątkowa 1968–2018. Oprac. i red. Jolanta Czyżewska, Agnieszka Kuklik. Sokółka–Sobolewo 2018 Wydaw. Buk 8° ss. 199, tabl. 16, il.

3318. 50-LECIE Szkoły Podstawowej w Boguchwale. Red. Renata Olsztyńska. Boguchwała 2018 WBX Studio Graficzne – Drukarnia – Wydaw. 8° ss. 188, nlb. 3.

SP im. gen. Stanisława Maczka, l. 1968–2018.

3319. 50-LECIE Wydziału Technologii Chemicznej Politechniki Poznańskiej 1968–2018. Poznań 2018 Politech. Poznańska 8° ss. 322, il.

3320. 65-LECIE Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Kom. red. Czesław Klocek [i in.]. Kraków 2018 Wyd. Hodowli i Biologii Zwierząt. UR im. Hugona Kołłątaja 8° ss. 200, il., streszcz. ang.

Lata 1952–2018.

3321. 65-LECIE Zespołu Szkół Nr 1 im. Ambrożego Towarnickiego w Rzeszowie. Zespół red. Grzegorz Jasik, Urszula Łubgan, Katarzyna Smoleń-Rębisz, Jolanta Szczepanik-Baran, Małgorzata Tymczak, Monika Wójcik. Rzeszów 2018 WBX Studio Drukarnia 8° ss. 200, il.

Lata 1953–2018.

3322. 70 LAT I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Sulęcinie. Wydanie okolicznościowe z okazji 70-lecia istnienia Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Sulęcinie (1945–2015). Red. Iwona Grzegorek, Aleksandra Jasicka. Sulęcinek–Gorzów Wielkopolski 2015 I LO im. Adama Mickiewicza; Drukarnia Sonar 8° ss. 152, il.

3323. 70 LAT Liceum Lindego. Dzieje III Liceum Ogólnokształcącego w Toruniu. Red. Kamilla Piątkowska. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 239, il.

Lata 1948–2018.

3324. 70 LAT Liceum Ogólnokształcącego nr IV im. Stefana Żeromskiego we Wrocławiu 1948–2018. Red. wyd. Dawid Graczyk. Wrocław 2018 Continuo 8° ss. 317, il.

3325. 70 LAT Liceum Ogólnokształcącego w Resku. Biuletyn wydany z okazji V Zjazdu Absolwentów LO w Resku. [Red., oprac.] Joanna Knap, Anna Bartkowiak, Katarzyna Kujawa, Mariusz Walczykiewicz. Resko 2018 Studio DAO 8° ss. 64, il.

Księga pamiątkowa.

3326. 70 LAT Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Komisji Edukacji Narodowej w Gogolinie 1948–2018. IV Zjazd Absolwentów, Gogolin, 12–14 października 2018 r. Materiały do publikacji zebrały i oprac. Regina Kalla-Szulc, Beata Kowalska-Durska. Gogolin 2018 LO z Oddz. Dwujęzycznymi im. KEN 8° ss. 200, il.

3327. 70 LAT Politechniki Częstochowskiej. Czestochowa University of Technology 1949–2019. Częstochowa 2018 Wydaw. Politech. Częstochowskiej 8° ss. 115, nlb. 3, il.

Tekst równol. pol., ang.

3328. 70 LAT Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Pod red. Ireneusza Kojdera. Szczecin 2018 Wydaw. Pomorskiego Uniw. Medycznego 4° ss. 239, il.

3329. 70-LECIE Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie Wlkp. i Paradyżu. Księga jubileuszowa. Red. Dariusz Mazurkiewicz. Paradyż–Zielona Góra 2017 Wydaw. Diec. Zielonogórsko-Gorzowskiej 8° ss. 216, nlb. 2, streszcz. ang.

Z treści: Hannöver Bruno Norbert: Geschichte, Charakter und Spiritualität der Zisterzienser s. 15–24; Śmierczalski-Wachocz Dariusz: Dzieje Seminarium Duchownego w Gorzowie-Paradyżu w latach 1947–2017 s. 25–49; Tomczak Ryszard: Intelktualny wymiar formacji w Wyższym Seminarium Duchownym w Gorzowie Wlkp. oraz w Paradyżu w latach 1947–2017 s. 63–90; Draguła Andrzej: Społeczny obraz powołanego: od prestiżu do kontestacji s. 187–203.

3330. 80 LAT Liceum Ogólnokształcącego w Stalowej Woli 1938–2018. Od Liceum i Gimnazjum nr 616 do Liceum Ogólnokształcącego im. Komisji Edukacji Narodowej. Red. Mariusz Potasz, współpr. Stanisław Szymonik. Stalowa Wola 2018 LO im. KRN 4° ss. 400, il.

3331. 95-LECIE Szkoły Rolniczej w Okszowie. Praca zbiorowa wydana z okazji jubileuszu szkoły 2014–2018. Okszów–Chełm 2018 Wydaw. TaWa Taurogiński Waldemar 8° ss. 108, il. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Józefa Piłsudskiego w Okszowie.

3332. AD FUTURAM rei memoria. Działalność Stowarzyszenia na rzecz odnowy budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica. Red. Alfreda Garczarek-Bendkowska, Kazimierz Sporoń, Zbigniew Markowski, Anna Włodek. Tarnowskie Góry 2018 Stow. na rzecz odnowy budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica 8° ss. 179, nlb. 4, il.

Lata 1870–2017.

3333. ADAMCZYK Maria: Historia Liceum Ogólnokształcącego w Sompólnie na przestrzeni 50 lat. Poznań 2018 Bogucki Wydaw. Nauk. 8° ss. 70, il.

3334. ADAMSKI Maciej, Konieczka-Słwińska Danuta: Szkoła rektorów. Liceum Ogólnokształcące im. Michała Kosmowskiego w Trzemesznie. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 5–15.

XVIII–XXI w.

3335. AUSZ Mariusz, Barnaś-Baran Ewa: Sport w pijarskim gimnazjum im. Ks. Stanisława Konarskiego w Rakowicach w latach 1909–1939. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 55–66.

3336. BACZYŃSKI Andrzej, Sawicki Dorotheusz: *Studium Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Warszawskiego i jego „teologiczni spadkobiercy”*. *Elpis*. T. 20: 2018 s. 231–252, streszcz. ang.

Od 1925 r.

3337. BADANIA regionalne w historii wychowania – Pomorze. *Regionalforschung in der Geschichte der Erziehung – Pommern*. Red. nauk. Roman Tomaszewski. Toruń–Słupsk 2013 Adam Marszałek; Akad. Pomorska 8° ss. 280, nlb. 2, il., streszcz. niem.

Tręść: Tomaszewski Roman: Wprowadzenie s. 7–31; Tomaszewski Roman: Pomorze jako region w badaniach historyków wychowania s. 33–57; Tomaszewski Roman: Pommern als Region in der geschichtlich-erzieherischen Forschung s. 58–72; Wirski Adam: Średniowieczne ideały wychowawcze i ich realizacja na Pomorzu s. 75–86; Wirski Adam: Mittelalterliche Erziehungsideale und ihre Verwirklichung in Pommern s. 87–88; Tomaszewski Roman: Pietyzm w procesach wychowania poszczególnych grup społecznych na Pomorzu XVIII–XX wieku s. 89–108; Tomaszewski Roman: Pietismus im Erziehungsprozess der einzelnen Gesellschaftsgruppen in Pommern im 18.–20. Jahrhundert s. 109–131; Porożyński Henryk: Polscy nauczyciele języka polskiego w Gimnazjum Chojnickim w dobie zaboru pruskiego s. 132–140; Porożyński Henryk: Die Polnischlehrer polnischer Abstammung in dem Konitzer Gymnasium in dem Zeitraum der preussischen Annexion s. 141–142; Apanel Danuta: Sanatoria i prewentoria dla dzieci na Pomorzu Środkowym w latach 1950–1975 s. 145–160; Apanel Danuta: Sanatorien und Kurhäuser für Kinder in Mittelpommern in den Jahren 1950–1975 s. 161–162; Gorloff Elżbieta: Rozwój organizacyjny szkolnictwa ogólnokształcącego w Łęborku w latach 1945–1989 s. 163–190; Gorloff Elżbieta: Organisatorische Entwicklung des Allgemeinbildenden Schulwesens in Lauenburg in den Jahren 1945–1989 s. 191–196; Butkiewicz Tomasz: Integracja pomorskiej ludności niemieckiej w nowym ładzie powojennym s. 197–212; Butkiewicz Tomasz: Integration der deutschen Bevölkerung in Pommern in der neuen Ordnung nach dem Krieg s. 213–230; Stelmasiak Izabela: Problematyka pomorska w badaniach historyczno-pedagogicznych Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku s. 231–245; Stelmasiak Izabela: Die pommersche Problematik der historisch-pädagogischen Forschung der Pädagogischen Hochschule und der Pommerschen Pädagogischen Akademie s. 246–247; Tomaszewski Roman: Perspektywy badań regionalnych nad dziejami wychowania na Pomorzu – uwagi końcowe s. 248–254; Tomaszewski Roman: Die Geschichte eines Aquarells s. 255–256.

3338. BALCER Elwira: *Samowychowanie w ujęciu wybranych autorów XX wieku*. Lublin 2017 Tow. Nauk. KUL; KUL ss. 422, streszcz. ang. Tow. Nauk. KUL. (Biblioteka Katedry Pedagogiki Chrześcijańskiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; nr 12) (Źródła i Monografie; 462).

3339. BARTNICKA Kalina: *Rozprawy o historii, uniwersytetach, edukacji i wychowaniu. Wybór studiów z okazji jubileuszu 80. urodzin i 55-lecia pracy naukowej*. Przygot. tekstów do wyd. Janina Kamińska, Katarzyna Buczek, Ewa Wołoszyn. Wrocław 2018 Chronicon 8° ss. 480, nlb. 4, il.

Tręść: Księga Jubileuszowa Prof. Kaliny Bartnickiej. Tabula gratulatoria s. 7–8; Profesor Kalina Bartnicka – badacz dziejów oświaty s. 9–11; Z okazji Jubileuszu s. 12; Wykaz publikacji Profesor Kaliny Bartnickiej s. 13–30; Promotorstwo i recenzje awansowe Profesor Kaliny Bartnickiej. Nagrody i odznaczenia. Aktywność w organizacjach naukowych s. 31–34; Jak studiować historię s. 37–58; Historia wychowania – dyscyplina naukowa i przedmiot kształcenia s. 59–70; Koncepcje wychowania obywatelskiego i patriotycznego w szkołach Komisji Edukacji Narodowej s. 73–96; Oryginalność Komisji Edukacji Narodowej na tle europejskim s. 97–112; Sprawa przedruku Ustaw Komisji Edukacji Narodowej w wileńskim okręgu szkolnym w początkach XIX w. s. 113–126; Przemiany w administracji polskich uniwersytetów na przełomie XVIII i XIX w. s. 129–158; Uniwersytety europejskie na przełomie XVIII i XIX wieku s. 159–194; Jedna z koncepcji organizacji szkolnictwa Wieku Oświecenia w Europie Wschodniej. Okręgi szkolne uniwersyteckie w Polsce i w Rosji: 1781–1803–1835 s. 195–208; Formowanie się wileńskiego uniwersyteckiego ośrodka badań przyrodniczych s. 209–234; Szkolnictwo wyższe w koncepcjach edukacyjnych Stanisława Staszica s. 235–258; De l’education litteraire Izaaka Haffnera – wyraz sprzeciwu profesorów uniwersytetu strasburskiego przeciwko reorganizacjom szkolnictwa wyższego we Francji na przełomie XVIII i XIX w. s. 259–272; Instytut Profesorski w Dorpacie – instytucja kształcąca profesorów dla rosyjskich uniwersytetów na przełomie lat 20. i 30. XIX w. s. 273–300; „Jaki powinien być uniwersytet rosyjski?”. Sprawy uniwersyteckie w świetle ankiety Ministerstwa Oświecenia Narodowego w 1849 r. s. 301–326; Absolwenci Uniwersytetu Wileńskiego z lat 1831–1862 s. 327–346; Człowiek uniwersytetu: Michał Pełka Poliński (1783–1848). Kariera akademicka ubożego szlachcica na Uniwersytecie Wileńskim s. 347–362; Uwagi Johna Loke’a o wychowaniu dziewcząt s. 365–370; Księżdz Józefa Legowicza poradnik życia rodzinnego s. 371–380; Dziecko w świetle pamiętników i powieści polskiego Oświecenia s. 381–428; Choroby literatów, czyli lekarz Wieku Oświecenia o higienie pracy umysłowej s. 429–442; Święta Bożego Narodzenia w 1830 r. w Okręgu Naukowym Wileńskim s. 443–452; Wychowanie państwowe – kwestia ocen s. 453–457; Fotografie Jubilatki s. 458–469.

3340. BATALION harcerek Wojsk Polskich. *Zarys historyczny 1918–1938*. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 101, nlb. 7, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1939.

3341. BAZIUR Grzegorz: „Poszliśmy w bój, gdy Polska zwała...”. *Polscy harcerze w walce przeciw Rosji Sowieckiej w latach 1917–1921*. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 12–23.

3342. BELCAR Bożena: *Kształcenie w szkołach medycznych w województwie podkarpackim*. *Kwartalnik Edukacyjny*. 2018 nr 2 s. 79–90.

Pielęgniarek, od 1945 r.

3343. BĘDŹMIROWSKI Jerzy: 95 lat kuźni oficerów Polskiej Marynarki Wojennej (1922–2017). *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 64–90.

Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni.

3344. BIAŁOSTOCKIE środowisko filologiczne 1968–2018. (Historia w 45 wywiadach). Rozmowy przeprowadził Dominik Solowiej; idea, wstęp i red. t. Jarosław Ławski.

Białystok 2018 Alter Studio 8° ss. 523, il., streszcz. ang.

Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku, językoznawcy, literaturoznawcy.

3345. BIENIECKI Ireneusz: Kształcenie podoficerów zawodowych w Szkole Wojsk Ochrony Pogranicza w Kętrzynie w latach 1967–1991. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 177–191, streszcz. ang.

3346. BIENKIEWICZ Salomea Barbara: Technikum Leśne. Szkoła Ministra Środowiska. Milicz 1963–2013. Wyd. 2. Milicz 2013 Technikum Leśne 8° ss. 211, nlb. 1, il.

Toż. Wyd. 3: Bienkiewicz Salomea Barbara, Cwenar Jolanta: 55 lat Technikum Leśnego w Miliczu 1963–2018. Milicz 2018 Technikum Leśne 4° ss. 188, il.

3347. BIEŚ Andrzej Paweł: The Jesuits as the body of teachers and body of students in the Russian empire 1773–1820. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 197–216.

3348. BIŃKOWSKI Marek Krzysztof: Dzieje Szkoły Rolniczej i Zespołu Szkół ponadgimnazjalnych w Bierutowie w latach 1976–2016. Cz. 2. *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 4]: 2018 nr 1 s. 20–56.

Cz. 1. *Tamże*. [R. 2]: 2016 nr 1/2.

3349. BLÅSJÖ Viktor: A rebuttal of recent arguments for Maragha influence on Copernicus. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 479–497.

3350. BOGUSZ Monika: Nowy dom na pomieszczenie szkoły elementarnej i mieszkanie nauczyciela. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 7–11.

Dzieje szkoły elementarnej i przedszkola w Łęcznej od 1812 r. do l. 70. XX w.

3351. BOHM Tadeusz: Dzieje munduru harcerskiego. Poznań–Wyszków 2018 Alt Media 8° ss. 81, il.

XVIII–XXI w.

3352. BOUŻYK Maria M.: Czynniki narodowy i państwowy w rozwoju moralnym człowieka a problem patriotyzmu. Refleksje w oparciu o myśl pedagogiczną Jacka Woronieckiego OP (1878–1949) – konteksty współczesne. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 113–130.

3353. BRANNY Grażyna Maria Teresa: Jak to w Krempachach z Orłem było. *Prace Pieńskie*. T. 28: 2018 s. 286–297.

Losy godła ze szkoły w Krempachach, zrzuconego przez słowackiego starostę we wrześniu 1939 r., ukrytego przez ojca autorki Karola Palucha i przywróconego po wojnie.

3354. BUJAKOWSKI Maciej: Rys historyczny z walki z analfabetyzmem na Podbeskidziu. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 103–112.

Lata 1902–1965.

3355. CENTESIMA adveniens... Retrospekcje u progu stulecia uniwersytetu. *Summarium*. R. 45: 2016 [dr.:] 2017 s. 5–24.

Treść: Jeszke Jerzy: Moje wyspy wolności s. 5–13; Trzęsicki Kazimierz: Jak zostałem studentem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego s. 15–18; Kuczyńska Jadwiga: Z dziejów Historii Sztuki na KUL. Mój przyjaciel Józef Wzorek (1938–2015) s. 19–24.

3356. CHOLEWA Marta: Towarzystwo Szkoły Ludowej. *Zapiski Muzealne Żamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]: 2015 s. 110–112.

Dzieje organizacji istniejącej w l. 1891–1940, w tym głównie w Bochni (od 1900 r.) i w Nowym Wiśniczu (od 1906 r.).

3357. CHOSIŃSKA Danuta, Chosiński Sebastian: „O szkołę i mowę polską”. 125 lat Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Wągrowcu. Wągrowiec 2018 Wągrowieckie Stow. Społ.-Kult. im. Stanisława Przybyszewskiego 8° ss. 71, nlb. 5, il.

Lata 1893–2018.

3358. CHOWANIAK Anna: Szkolna edukacja zawodowa w Kętach w latach 1904–1951. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 152–184.

3359. CHROBAK Stanisław, Frejusz Kamilla: Pedagogika zaangażowania. Teoria i praktyka wychowania w ujęciu Janusza Tarnowskiego [1919–2012]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 223–237.

3360. CIAŻELA Andrzej: Pedagogika Bogdana Suchodolskiego [1903–1992]. Próba charakterystyki głównych osi programowych i kierunków poszukiwań. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88 [89]: 2018 nr 1 s. 121–137.

3361. CISZKOWSKI Tadeusz: Z dziejów oświaty na terenie gminy Dąbrowa Białostocka. Dąbrowa Białostocka–[Białystok] 2018 Tadeusz Ciszkowski; Partner Poligrafia 8° ss. 360, il.

Kalendarium.

3362. CZEKAŁSKI Tadeusz: Arsenał Królewski. Kraków 2017 Księg. Akademicka ss. 136, il., streszcz. ang. (Historia Budynków Uniwersytetu Jagiellońskiego).

XVI–XXI w.

3363. DANKOWSKI Marek: 50 lat kierunku budownictwo w Zielonej Górze. Zielona Góra

2018 Oficyna Wydaw. Uniw. Zielonogórskiego 8° ss. 224, nlb. 2, il.

Księga pamiątkowa Wydż. Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uniw. Zielonogórskiego, l. 1968–2018.

3364. DĄBROWSKA Anna: Nauczanie polszczyzny jako języka obcego w historii języka polskiego. *Język Polski*. R. 98: 2018 s. 22–41. XVI–XVIII w.

3365. DĄBROWSKA Joanna E.: Akademiczki Białystok – narodziny uczelni uniwersyteckiej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 239–264, streszcz. ang., niem., ros.

Od Filii Uniwersytetu Warszawskiego do Uniwersytetu w Białymstoku, l. 1968–1997.

3366. DEMBECKA Władysława: Absolwenci Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu 1919–1945. Wyd. 2 uzup. Poznań 2018 Wydaw. Politech. Poznańskiej 8° ss. 152, il.

Wyd. 1. 1986.

3367. DEBIŃSKI Antoni: Gawędy na jubileusz. Lublin 2018 Muzeum KUL 8° ss. 140, il. Katolicki Uniwersytet Lubelski w l. 1918–2018.

3368. DMOWSKI Rafał, Cabaj Dorota: Pod opieką Świętej Rodziny. Od Podlaskiego Liceum Biskupiego do I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego 1923–2018. Siedlce 2018 Fund. „Bonum Educationis” 8° ss. 311, il.

W Siedleach.

3369. DOMAŃSKI Czesław, Kasperkiewicz Witold, Kwiatkowski Eugeniusz: 90 lat łódzkiej ekonomii. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 196, il.

3370. DUŚ Marcin, Kura Antoni: Zarys szkolnictwa i historii Publicznej Szkoły Podstawowej w Biadolinach Szlacheckich. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 2 s. 64–98.

3371. DZIEJE Szkoły Podstawowej w Werbkowicach. [Aut.] Dorota Abramiuk [i in.]. Kraków 2018 Alter Radosław Palonka 8° ss. 327, nlb. 1, il.

Lata 1918–2018.

3372. DZIEJE Uniwersytetu Warszawskiego 1816–1915. Red. nauk. Tomasz Kizwalter. Warszawa 2016.

Rec.: Czuby Jarosław, *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 4 s. 768–775.

3373. EDUKACJA patriotyczna młodzieży. 100 lat korpusu kadetów, 100 lat odzyskania niepodległości. Red. nauk. Rafał Piotr Depczyński. Gdynia–Stare Bielice 2018 Stow.

Absolwentów Liceów Wojskowych SALW-a 8° ss. 151, il.

Materiały z konferencji, Kraków, 21 V 2018 r.

Z treści: Hlawaty Stanisław: U kolebki I-go Korpusu Kadetów s. 9–19; Przedruk z nowości ilustrowanych „Poświęcenie szkoły podchorążych w Łobzowie” s. 21–23; Cwer Andrzej M.: Edukacja obronna polskiej młodzieży w okresie międzywojnia s. 25–40; Mrowiec Ewa: Okoliczności powstania Korpusu Kadetów nr 1 w Krakowie s. 41–46; Kacprzak Pius: Józef Gabriel Jęczkowiak [1868–1966] demoralizator czy patriota? s. 71–75.

3374. EDUKACJA patriotyczna młodzieży. Współczesne postrzeganie bezpieczeństwa. [Red.] Remigiusz Wiśniewski. Płock 2017 Oficyna Wydaw. Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica; WN Novum 8° ss. 163, il., streszcz. ang.

Materiały z konferencji, Chełmno, 20 V 2017 r. XIX–XXI w.

3375. FABIANIAK Monika: Tam, gdzie nasza młodość... 50 lat Liceum Ogólnokształcącego w Świdwinie. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 96, nlb. 3, il.

Lata 1968–2018.

3376. FALKOWSKA Joanna, Grabowska-Pieńkosz Dorota: Historia wychowania na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. Toruń 2018 Fund. Societas et Ius 8° ss. 154, il.

Lata 1945–2018.

3377. FELSKA Angelika: 70-lecie Uniwersytetu Ludowego w Radawnicy. *Studia i Badania Naukowe – Ateneum Szkoła Wyższa w Gdańsku*. R. 11: 2017 nr 1 s. 101–107.

3378. FOKT Krzysztof: Czterdzieści lat Pracownicy Wydawnictw Źródłowych przy Katedrze Historii Prawa Polskiego UJ. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 451–455.

3379. FRĄTCZAK Dorota, Herman Gracjana: „Oświata ludu dokona cudu”. Dokonania ks. Wacława Blizińskiego w rozwoju oświaty i szkolnictwa w Liskowie w latach 1900–1939. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 194–211.

3380. GAJOWNICZEK Zygmunt Tomasz: Karty z dziejów szkoły w Latowiczu. T. 1: Od czasów najdawniejszych do zakończenia II wojny światowej. Latowicz 2018 Zespół Szkół 8° ss. 120, il.

Lata 1401–1944.

3381. GAŁCZYŃSKA Teresa: Szkolnictwo w powiecie łańcuckim w latach 1868–1939. Rzeszów 2016 Arteks 8° ss. 432, il.

Rec.: Wąsacz-Krztoń Jolanta, *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 231–235.

3382. GIMNAZJUM Toruńskie w latach 1920–1989. Od Państwowego Gimnazjum Męskiego do I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika. [Aut.] Sylwia Grochowina, Arkadiusz Kierys, Anna Krygier, Przemysław Olstowski. Toruń 2018 Tow. Nauk. 8° ss. 290, il. Tow. Nauk. w Toruniu.

3383. GŁUCHOWSKI Gerard: „Philosophia perennis” Romualda Balaweldera [1893–1975], współzałożyciela liceum w Legionowie. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 42–55.

3384. GOŁDYN Piotr: Obrazki z dziejów oświaty w Wielkopolsce Wschodniej. Z. 2. Kalisz 2015.

Toż. Z. 3. Kalisz 2017.

Rec. [Z. 2]: Radziszewska Maria, *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 38: 2018 s. 201–205; [Z. 3]: Radziszewska Maria, *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 250–254.

3385. GOŁDYN Piotr: W kręgu polsko-ruńskijskiej współpracy oświatowej w pierwszej połowie XX wieku. Wybrane aspekty. Poznań–Kalisz 2017 UAM. Wydż. Pedagog.-Artyst. 8° ss. 123, streszcz. ang.

Tekst równol. pol., rum.

3386. GÓRALSKA Renata, Matlakiewicz Alina, Solarczyk-Szwec Hanna: Na pograniczu andragogiki, dydaktyki i pedagogiki porównawczej. O dorobku naukowym Eugenii Wesołowskiej [1929–2016]. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 43–60.

3387. GRABOWSKI Józef: Historia szkolnictwa w obwodzie szkolnym Boria. Pamięć i przetrwanie. Ostrowiec Świętokrzyski 2018 Józef Grabowski; Stow. Rozwoju Wsi Boria, Lemierze, Podgórze, Wiktoryn, Wycinka, Ulów 8° ss. 328, il., mapy.

Od 1901 r.

3388. GRAŻYŃSKI Michał: Dokąd zdążamy. Cz. 1. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 48, nlb. 4, il. (Przywrócić Pamięć).

Harcerstwo.

Podstawa ed.: Katowice 1935.

3389. GRODECKA Ewa: Nasze prawo, przyrzeczenie i pozdrowienie. Kraków 2017 Impuls 16° ss. 88, nlb. 4, il. (Przywrócić Pamięć).

Harcerstwo.

Podstawa ed.: Warszawa 1937.

3390. GROMAŁA Stanisław: Szkoła w Zarczcu – historia powstania. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 157–165.

2 poł. XIX – 1 poł. XX w.

3391. GRZEBIEŃ Ludwik: Reflections on the historiography of the Commission of National Education in the last 50 years. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 173–183.

3392. HARCERSTWO w Bieszczadach. Studia i materiały. Pod red. Janusza Wojtyczy. Kraków 2018 Oficyna Wydaw. „Wierchy”. Centr. Ośr. Turystyki Górskiej PTTK 8° ss. 261, nlb. 3, il. Centr. Ośr. Turystyki Górskiej PTTK, Komisja Hist. Chorągwi Krakowskiej ZHP. (Biblioteka Górską Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie; t. 29).

Z treści: Gąsiorowski Teodor: Od Bieszczadów „cywilizowanych” do Bieszczadów „dzikich” 1939–1950 s. 9–32; Rokosz Mieczysław: Początki turystyki w Bieszczadach po II wojnie światowej... s. 33–44; Wojtycza Janusz, Wojtycza Krzysztof: Krakowscy harcerze i harcerki w Bieszczadach, w latach pięćdziesiątych s. 45–64; Biedrzycki Wojciech: Zimowe wyprawy harcerzy krakowskich w Bieszczady w latach 1958–1962 s. 65–78; Fogelzang-Adler Ewa: „Polsce Ludowej na 30. urodziny”. Pierwsze lata harcerskiej „Operacji Bieszczady-40” (1974–1976) s. 79–96; Perzanowski Marcin: Gdy w bieszczadzkiej puszczy zapomniano o puszczarstwie czyli o metodzie harcerskiej i jej stosowaniu w Centralnej Operacji ZHP Bieszczady-40 s. 97–104; Sprawski Sławomir: „Ostoja” Kręgu Białej Podkładki w Suchych Rzekach i harcerstwo starsze lat siedemdziesiątych s. 105–142; Kurek Julian Waclaw: Przemyscy harcerze w Bieszczadach w latach 1959–1963 s. 143–150; Puc Kazimierz, Wojtycza Janusz: Kurs podharemistrzowski, drużyna instruktorska, a obecnie Krąg Instruktorów-Seniorów „Operacji Bieszczady-40” (1974–1976) s. 151–158; Perzanowski Tadeusz: Władze państwowe i Kościół wobec ZHP w okresie trwania centralnej operacji programowej ZHP Bieszczady-40 s. 159–218; Jacewski Andrzej: Wspomnienie s. 223–224; Morawska-Nowak Barbara: Moje wędrówki po Bieszczadach w pierwszej połowie lat pięćdziesiątych s. 225–234; Kucharski Witold: Reminiscentje bieszczadzkie s. 235–252.

3393. HISTORIA harcerstwa w SP nr 1 im. Marynarki Wojennej RP. Red. Przemysław Chabros [i in.]. Kraków 2016 Ridero ss. 1005, il. III Szczęp Harcerski „Słowianie” ZHR im. Zawiszy Czarnego.

W Świnoujściu w l. 1946–2016.

3394. HISTORIA Szkoły Medycznej w Przemysłu 1945–2015. Zespół red. Andrzej Gajda, Anna Michalik, Danuta Suchorzepska. Ostów–Przemysł 2015 Drukarnia San Set; Medycno-Społ. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego 8° ss. 310, il.

3395. HISTORIA Szkoły Rolniczej w Żłobiznie, losy absolwentów i ich wpływ na rozwój regionu. Przygot. do dr. Sławomira Mosińska. Żłobizna–Kwidzyn 2018 Stow. Rozwoju, Odnowy i Promocji Wsi Żłobizna „Wilijki”; Vega Studio Adv. Tomasz Müller 8° ss. 192, il.

Antologia wspomnień, l. 1959–2013.

3396. [HODOROWICZ Stanisław Andrzej]: Rektor zbójnik. Z profesorem Stanisławem

Hodorowiczem rozmawia Jerzy Sadecki. Kraków 2017 Universitas ss. 138, nlb. 3, il.

Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu.

3397. HODOROWICZ Stanisław A[ndrzej], Hodorowicz Maciej: Krystalografia na Uniwersytecie Jagiellońskim. Placówki naukowe, piśmiennictwo, ludzie. Kraków 2017 Wydaw. UJ ss. 109, nlb. 1, il.

XVIII–XX w.

3398. HOMICKI Bogusław: Ze wspomnień pedagogów: Pedagogika Kazimierza Lisieckiego „Dziadka” [1902–1976] podstawą pracy wychowawczej w placówkach jego imienia. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 401–408.

3399. „IDZIEMY w bój życia”. Społeczność wadowickiego Gimnazjum w drodze do Niepodległej. Pamięci Wadowiczanom: nauczycielom, absolwentom i uczniom wadowickiego Gimnazjum Humanistycznego, którzy oddali życie za Niepodległość Ojczyzny w latach 1914–1921. Red. nauk. Konrad Meus. Wadowice–Nowy Sącz 2018 Stow. Absolwentów LO im. Marcina Wadowity; Nova Sandec 8° ss. 240, tabl. 8, il., streszcz. ang.

Lata 1858–1921.

3400. INSTYTUT Pedagogiki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie. Księga jubileuszowa. Red. Marian Nowak. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 397, il. KUL. Wyzd. Nauk Społ. Inst. Pedagogiki.

Treść: Wstęp s. 9–12; Rozdz. 1. Rys historyczny kształtowania się tradycji środowiska naukowego Instytutu Pedagogiki KUL s. 13–38; Rozdz. 2. Struktura i dynamika działalności Instytutu Pedagogiki w ramach Wydziału Nauk Społecznych KUL s. 39–79; Rozdz. 3. Działalność naukowo-badawcza i dydaktyczna katedr s. 81–198; Rozdz. 4. Studia prowadzone w Instytucie Pedagogiki s. 199–246; Rozdz. 5. Studenci i absolwenci s. 247–348; Rozdz. 6. Pracownicy Instytutu Pedagogiki KUL (aktualni i byli pracownicy) s. 349–397.

3401. IWANIEC Małgorzata: Harcerstwo w Dęblinie i okolicy. Dęblin 2016 Tow. Przyj. Dębłina ss. nlb. 4, 254, il. Tow. Przyj. Dębłina.

XX w.

3402. JACZEWSKI Andrzej: Harcerstwu zawdzięczam bardzo wiele... Do dr. przygot. Janusz Wojtyca. Kraków 2018 Fund. Wczoraj i Dziś 8° ss. 214.

Zawiera artykuły, wspomnienia oraz felietony aut. (ur. 1929) na temat harcerstwa. Wspomnienia dotyczą lat młodości, II wojny światowej, działalności w Szarych Szeregach, okresu powojennego i odbudowy struktur harcerstwa. Felietony, opublikowane na łamach harcerskiego tygodnika „Motywy” oraz teksty zamieszczone na blogu „Cicer cum caule”.

3403. JAK dorobić się skrzydeł? 20-lecie Zespołu Szkół Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Gimnazjum i Liceum Akademickiego w Toruniu. Red. Ilona Glatzel. Toruń 2018 ZS UMK Gimnazjum i Liceum Akademickie 8° ss. 368, tabl. 1, il.

Z treści: Maliszewski Edward: W mojej pamięci... [Wspomnienia nauczyciela języka angielskiego z Gimnazjum i Liceum Akademickiego w Toruniu, od 2003 r.] s. 39–43; Jadcak Maria: Jak uczyć historii w epoce „burzy i naporu”? „Dobra” czy „nieodobra” zmiana w nauczaniu historii? – głos w dyskusji s. 111–115; Kierys Arkadiusz: Polityka historyczna czy historia polityczna? O metodologii, którą się praktykuje (dzisiaj) s. 116–129; Strzelecka Małgorzata: Wizerunek Józefa Piłsudskiego jako Tymczasowego Naczelnika Państwa w wybranych podręcznikach historii s. 139–162; GIL A we wspomnieniach absolwentów. [Lata 2002–2015] s. 339–352.

3404. JAKUBIAK Krzysztof: A historiographical, historiosophical and pedagogical discourse about the national character of Poles from the turn of the 19th century to the 20th century. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 48–58.

3405. JAMROŻEK Wiesław: Kongresy i zjazdy pedagogiczne w rozwoju polskiej myśli i praktyki edukacyjnej (do 1939 roku). Poznań 2015.

Rec.: Chmielewski Witold, *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 38: 2018 s. 209–212.

3406. JANCA-BRZOZOWSKA Róża: Powoli znika w zielonej mgle. Fragmenty 120-letniej historii starogardzkiego gimnazjum. T. 1: 1880–1945. Wyd. 2, uzup. i popr. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 603, nlb. 5, il.

Zawiera także wspomnienia uczniów.
Wyd. 1. Sopot 2000.

3407. JANIK-KOMAR Joanna: Z działalności Uniwersytetu Ludowego w Błotnicy Strzeleckiej. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 34: 2018 nr 1/2 s. 110–116.

Lata 1946–1998.

3408. JANUSZ Małgorzata, Nowakowski Andrzej, Obodyński Marcin: Szkoła i sport w Kleczy Dolnej (1888–2018). Przeszłość i dzień dzisiejszy. Tomice 2018 Scal-Bis 8° ss. 144, il.

3409. JÓZEFIAK Piotr: Edukacja akademicka Marii Okońskiej w świetle archiwaliów. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 29–41, streszcz. ang.

Lata 1940–1952.

3410. JÓŻWIK Leszek: Z kart historii Związku Nauczycielstwa Polskiego w Walczu w latach

1945–2005. Wałcz–Szczecin 2018 ZAPOL Sobczyk 8° ss. nlb. 2, 34, fot.

3411. JUBILEUSZ 40 lat. 30 lat nauczania sztuki na UP + 10 lat Wydziału Sztuki. Aktualności 2016–2018. Red. tekstów Anna Wywiół; przekł. ang. Karolina Kolenda. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Narodowej 4° ss. 123, nlb. 1, il. Wyd. Sztuki. Uniw. Pedagog. w Krakowie.

Księga pamiątkowa.

3412. JUBILEUSZ 50-lecia Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Tadeusza Szeligowskiego w Lublinie. Lublin, 22–26 października 2018 roku. Red. Iwona A. Siedlaczek. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 147, nlb. 1, il.

Lata 1968–2018.

3413. KABACIŃSKA-ŁUCZAK Katarzyna: Gry patriotyczne w II połowie XIX i na początku XX wieku na przykładzie gry „Piast”. *Studia Edukacyjne*. Nr 51: 2018 s. 99–126, streszcz. ang.

3414. KACZMARCZYK Beata, Dobrowolski Piotr, Dąbrowska Marlena: Wybrane aspekty edukacji dla bezpieczeństwa. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 164, il.

XIV–XXI w.

3415. KACZMARCZYK Jan, Rataj Dariusz: Zarys historii Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie. *Ziemia Częstochowska*. [T.] 43: 2017 s. 167–173, streszcz. ang.

Powstał w 2002 r. z połączenia Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych (od 1946 r.) i Zespołu Szkół nr 3 im. Stanisława Staszica (od 1958 r.).

3416. KACZOROWSKI Andrzej, Wójcik Adam: Historia Szkoły im. prof. Stanisława Pawłowskiego w Stalach. Stale–Tarnobrzeg 2018 Tow. Przyj. Tarnobrzega 8° ss. 91, nlb. 1, il.

XIX–XXI w.

3417. KAPCIA Anna: „Różne losy, różne pasje, jedna szkoła...”. Powiatowy Zespół nr 9 Szkół im. M. Dąbrowskiej w Kętach. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 116–122.

Od 1903 r.

3418. KARCZMARZYK Włodzimierz: Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej. Wspomnienia 1950–2015. Warszawa 2018 Wyd. Architektury Politech. Warszawskiej; Oficyna Wydawnicza Politech. Warszawskiej 8° ss. 168, il.

3419. KAWALEC Romuald: Instytucja gniazd harcerskich i osada harcerska. Kraków

2018 Impuls 16° ss. 82, nlb. 6, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Wilno–Kraków 1921.

3420. KATNIK Aleksandra: Historia szkolnictwa w Żołyńi. Cz. 1. Żołyńia–Rzeszów 2018 Edytorial 4° ss. 279, il.

XIX–XX w.

3421. KĘPKOWSKA Bogusława Bożena: Dzieje oświaty w Pruszkowie do roku 1948 na tle przemian oświatowych w Polsce. Pruszków 2018 Książnica Pruszkowska im. Henryka Sienkiewicza 8° ss. 463, tabl. 22, il.

Od 1807 r.

3422. KĘPKOWSKA Bogusława Bożena: Związek Nauczycielstwa Polskiego na terenie Pruszkowa i powiatu pruszkowskiego 1916–2016. Pruszków 2018 Książnica Pruszkowska im. Henryka Sienkiewicza 8° ss. 111, tabl. 16, fot.

3423. KLIMASZ Katarzyna, Tomasiak Przemysław J.: Rozwój diagnostyki laboratoryjnej w polskich ośrodkach akademickich do 1939 roku. Cz. 2: Okres dwudziestolecia międzywojennego. *Sensus Historiae*. Vol. 30: 2018 no 1 s. 135–153, streszcz. ang.

Od 1918 r.

Cz. 1. *Tamże*. Vol. 24: 2016 no 3.

3424. KLIMEK Krzysztof: Pedagogika pokoju, edukacja obywatelska i wychowanie patriotyczne w ujęciu Profesor Eugenii Anny Wesołowskiej [1929–2016]. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 77–85.

3425. KLONOWSKA Maria Anna: Czy zapłoną światła w Sokołówkę? Historia Szkoły Rolniczej w Sokołówkę w 100. rocznicę odzyskania niepodległości. Wyd. 2, zm. Ciechanów 2018 Stow. „Sokołówek” im. Tomasza Klonowskiego 8° ss. 133, nlb. 3, il.

Wyd. 1. 2012.

3426. KLOTZKE Zbigniew: 330 lat Szkoły w Luzynie. Luzyno–Tczew 2017 Oficyna Wydawnicza Edytor ss. 296, il.

Szkoła Podstawaowa nr 1 im. Lecha Bądkowskiego.

3427. KOBIELA Stanisław: Siła przyciągania. Z dziejów Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bochni i Stowarzyszenia Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej. Bochnia 2017 Stow. Bochniaków i Miłośn. Ziemi Bocheńskiej 8° ss. 238, il.

Wyd. z okazji jubileuszu 200-lecia LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bochni.

Rec.: Remiszewski Ryszard M.: Bochniaków siła przyciągania. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 394–397.

3428. KOLBUSZEWSKA Jolanta: Walka Polek o dostęp do uniwersyteckiego wykształcenia i samodzielnych badań naukowych. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 7: 2017 s. 169–179, streszcz. ang.

XIX–XXI w.

3429. KONTEKSTY instytucjonalne. Red. nauk. Elżbieta Magiera. Szczecin 2017 volumina.pl Daniel Krzanowski 8° ss. 342, il. (Z badań nad tradycją polskiej pedagogiki; t. 5).

Z treści: Magiera Elżbieta: Wstęp s. 7–12; Marszał Marianna: Edukacja i praca kobiet w XIX i początkach XX wieku (do wybuchu II wojny światowej) s. 15–30; Materna Agnieszka: Władysław Lam (1893–1984) – między kreacją malarską a twórczością pedagogiczną s. 71–86; Felska Angelika: Uniwersytet ludowy. Pomiędzy tradycją a ponowoczesnością s. 103–113; Radziszewska Maria: Zakłady oświatowo-wychowawcze internatowe dla dorosłych po II wojnie światowej na przykładzie Warmii i Mazur s. 115–139; Wiażewicz-Wójtowicz Paula: Podstawowe i wyższe szkolnictwo muzyczne w Szczecinie w latach 1945–2016 s. 141–152; Magiera Elżbieta: Pierwsza Szkoła Podstawowa Montessori „Bona Ventura” w Szczecinie s. 153–173; Materne Mikołaj: Toruński świat dziecięcej twórczości – eksperyment pedagogiczny s. 175–182; Kazubowska Urszula: Koncepcja opiekuńczo-wychowawcza Józefa Czesława Babickiego w kontekście współczesnego modelu pracy z dzieckiem i jego rodziną s. 185–206; Walak Bogumiła: Opieka nad dzieckiem w szkolnictwie podstawowym na Ziemi Gorzowskiej w okresie pionierskim s. 207–223; Radziszewicz Paweł: Podstawy prawne działalności zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich okręgu poznańskiego w latach 1989–2015 s. 249–272; Jarzebińska Aneta: Centrum Kształcenia Ustawicznego w Stargardzie – placówka szkolnictwa przywieszennego w latach 1969–2017 s. 289–308.

3430. KORZENIEWSKA Joanna Teresa: 120 lat Przedszkola Sióstr Zmartwychwstańek w Kętach. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 61–80.

Od 1895 r.

3431. KOSENDA Agnieszka, Zagawa Jolanta: Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Zielkowicach. Historia szkoły. Współpr. Bożena Słomska [i in.]. Zielkowie–Łowicz 2018 SP im. Marii Konopnickiej; „Poligrafia” 8° ss. 96, il.

Lata 1918–2018.

3432. KOSTKIEWICZ Janina: Bogdana Nawroczyńskiego [1882–1974] koncepcja pedagogiki jako humanistyczno-społecznej nauki stosowanej. *Studia z Teorii Wychowania*. T. 9: 2018 s. 25–48.

3433. KOŚCIAŃSKA Agnieszka: Zobaczyć łosia. Historia polskiej edukacji seksualnej od pierwszej lekcji do internetu. Wołowiec 2017 Wyd. Czarne 8° ss. 420, nlb. 4.

Rec.: Morawska Karolina: Polskie pożeganie z bocianem? Na marginesie książki.... *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 2 s. 331–344.

3434. KOTYŁA Andrzej: „Jedynka” – szkoła z tradycjami. Rys historyczny Szkoły Podstawowej nr 1 im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Radzynie Podlaskim. Radzyna Podlaska 2018 Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bohaterów Powstania Styczniowego 8° ss. 188, il.

3435. KOWALIK-GĄSKA Teresa: Nasza stara radomska szkoła – to była szkoła! Wspomnienie. Radomyśl n. Sanem–Stalowa Wola 2018 Kava design – Jacek Kawa 8° ss. 23, il.

Lata 1625–2018.

3436. KOWALSKI Wiesław: Wioski dziecięce SOS – idea i zmiany. Lublin 2018 Innovatio Press 8° ss. 250, il., streszcz. ang. (Monografie Wydziału Administracji i Nauk Społecznych WSEiI w Lublinie).

Lata 1958–2016.

3437. KRAJEWSKI Mirosław: Chronologiczno-synchroniczny przegląd powszechnych dziejów edukacji. Wyd. 2 uzup. Brodnica–Płock 2018 WEiW Verbum 8° ss. 133.

Kalendarium.

Wyd. 1. Bydgoszcz 2009.

3438. KRONIKA szkolna w Myślachowicach począwszy od dnia 17 lipca 1874 roku. Wstęp i oprac. Przemysław Marcin Żukowski. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. XIX, nlb. 1, 57, tabl. 8, il. (Bibliotheca Iagellonica. Fontes et Studia; t. 32).

Do 1952 r.

3439. KRONIKA szkoły ludowej w Kościelnikach zaprowadzona w roku 1883 przez miejscowego nauczyciela Terlikiewicza Teofila. Red. tekstu i oprac. Wioletta Pełka. [Kraków 2018] [b.w.] 8° ss. 80, il., mapa.

Obejmuje lata 1818–1933.

3440. KRONIKA Szkoły Podstawowej nr 2 w Wiśle. (Cz. 3). Oprac. Danuta Szczypka. *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 110–131.

Okres 2 XI 1879 – 14 V 1946 r.

Cz. 1. *Tamże*. T. 7: 2015.

3441. KRONIKA Szkoły Powszechnej w Tuchlinie 1886–1935. Dzieje szkoły i społeczności Tuchlina 1856–1945. Pod red. Ireny Warmowskiej, Brygidy Knopik oraz Jarosława Jósłowskiego; tł. z jęz. niem. Henryk Dawidowski. Tuchlino 2018 Szkoła Podstawowa 4° ss. 130, nlb. 2, il.

3442. KRONIKA z dziejów Szkoły Podstawowej w Porąbce. Zespół red. Renata Bubała [i in.]. Porąbka 2018 Tow. Przyj. Porąbki 4° ss. 212, il.

SP nr 1 im. Mikołaja Kopernika w l. 1939–2018.

3443. KRUCKI Łukasz: Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne w Gnieźnie (1953–1992). Gniezno 2015.

Rec.: Prejs Roland, *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 377–380.

3444. KRYŃSKA Elwira Jolanta: Nauczyciele w odrodzeniu Polski i człowieka w narracji Stanisława Mauersberga (1924–2012). *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 122–138, streszcz. ang.

3445. KRZYŻAK Lesław: Nauczanie prawa kanonicznego w seminarium duchownym w Przemysłu – zarys problematyki. *Studia Elckie*. [T.] 19: 2017 nr 2 s. 131–146, streszcz. ang. XVII–XXI w.

3446. KSIEGA 70-lecia Katedry Rachunkowości Uniwersytetu Łódzkiego. Ludzie i ich dokonania. Pod red. Ewy Walińskiej. Łódź 2018 Wydaw. UŁ; Katedra Rachunkowości. Wydz. Zarządzania. UŁ 4° ss. 259, tabl. 1, il.

Lata 1948–2018.

3447. KUBICKI Rafał: The schools and studies of the Dominicans in the Prussian contra to the beginnings of the sixteenth century. *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 117–135.

Do 1519 r.

3448. KUJAWA Mariusz, Orłowska Monika, Dec Renata: 100 lat „Trójki” w Chełmie 1918–2018. Chełm 2018 Tawa Taurogiński Waldemar 8° ss. 288, il.

Szkoła Podstawowa nr 3 im. Adama Mickiewicza.

3449. KUL uniwersytetem niepodległej Polski. Konferencja z okazji 100-lecia Uniwersytetu w Senacie RP 8 maja 2018 r. Red. Magdalena Charzyńska-Wójcik, Jolanta Klimek-Grądzka, Dariusz Skórczewski. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 125. KUL.

Z treści: Fert Józef Franciszek: Stulecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego s. 35–42; Ryba Mieczysław: Katolicki Uniwersytet Lubelski – źródła tożsamości s. 43–64; Filipowicz Mirosław: Katolicki Uniwersytet Lubelski od końca wojny po upadek komunizmu (1944–1989) s. 65–81; Zaryn Jan: KUL a społeczna nauka Kościoła s. 83–99; Dudek Dariusz: „...et Patriae” – Pracownicy KUL w życiu publicznym III RP s. 101–125.

3450. KULBAKA Jacek: Szkolnictwo i kształcenie specjalne w Polsce w perspektywie setnej rocznicy odzyskania niepodległości. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 86–101, streszcz. ang.

3451. KULBAKA Jacek: U zębów polskiego systemu kształcenia specjalnego. Sylwetki pedagogów specjalnych w stulecie niepodległości.

Zamojskie Studia i Materiały. Seria Pedagogika. T. 19: 2017 z. 1 s. 9–21.

3452. KUREK Jacek: Edukacja i kultura. Z dziejów szkoły muzycznej w Chorzowie. *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 118–137, streszcz. ang., niem.

Lata 1945–2016.

3453. KWIATKOWSKI Tadeusz: Obrzędy harcerskie. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 57, nlb. 7, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1937.

3454. LEKSYKON Chorągwi Gdańskiej ZHP. Red. prowadzący Zenon Kuligowski. Gdańsk 2018 Komenda Chorągwi Gdańskiej ZHP im. Bohaterów Ziemi Gdańskiej 8° ss. 153, il. + dysk optyczny (CD).

Od 1918 r.

3455. LEWANDOWSKI Adam Stefan: Uniwersytet Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Historia i pamięć. Warszawa 2018 Adam Stefan Lewandowski 8° ss. 46, il.

Lata 1935–2018.

3456. LEWIŃSKA-GWÓZDŹ Beata: Kształcenie artystyczne w szkołach plastycznych w Polsce w latach 1944–2017. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 496.

3457. LEŻAŃSKA Wiesława: The image of the early school education teacher in the pedagogy of Stefan Szuman (1889–1972). *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 33–47.

3458. LUTOSŁAWSKI Kazimierz: Czem jest skauting polski? Gawęda obozowa. Red. wyd. Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 9, nlb. 19, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1913.

3459. ŁADYŻYŃSKI Andrzej: Jan Władysław Dawid [1859–1914] – pedagog nieustannie inspirujący. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 7–18, streszcz. ang.

3460. ŁAPOT Mirosław: Działalność szkół i zakładów dla dzieci głuchoniemych i niewidomych założonych z inicjatywy Żydów lwowskich w latach 1871–1939. *Szkoła Specjalna*. T. 79: 2018 nr 4 s. 259–271, streszcz. ang.

3461. ŁAPOT Mirosław: Szkolnictwo żydowskie we Lwowie (1772–1939). Częstochowa 2016.

Rec.: Szmyd Kazimierz, *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 479–482.

3462. ŁOBACZ Małgorzata: Mądrość wychowawcza Elżbiety Czackiej FSK [1876–1961] ujawniona w stosunku do ludzi niewidomych i słabowidzących. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 209–221.

3463. MADEYSKA Teresa, Sikorska Małgorzata: Olimpiada Geograficzna 1974–2017. Warszawa 2018 Oddz. Olimpijski Pol. Tow. Geograficznego 8° ss. 85, il. + dysk optyczny (CD-ROM).

3464. MAGDA-ADAMOWICZ Marzenna: Rozwój polskiej myśli pedeutologicznej. *Przeгляд Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 29–44, streszcz. ang.

Od końca XIX w.

3465. MAJCHRZAK Lucyna: Zawodowa szkoła krawiecka sióstr franciszkanek Rodziny Maryi w Kostowcu w latach 1942–1954. Pułtusk 2016 Aga Press Agencja Wydawniczo-Reklamowa – Wydaw. Aleksander; Ośr. Badań nad Mazowszem 8° ss. 217, il., streszcz. ang.

3466. MAŁACHOWSKI Ryszard: Aksjologia wychowania chrześcijańskiego do miłości – małżeństwa – rodziny w kaznodziejstwie i pedagogii ks. Juliana Michalca (1922–1988). *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 359–390.

3467. MAŁKOWSKI Andrzej: O wychowanie skautowe. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 88, nlb. 4. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Chicago 1915.

3468. MAŁKOWSKI Andrzej: Pierwsze kroki w skautostwie. Cz. 1: Zawiązanie i prowadzenie patrolu oraz egzamin młodzika. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 99, nlb. 5, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Pittsburgh, PA 1916.

3469. MAŁKOWSKI Andrzej: Polskie skautki. Zarys organizacyjny. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 25, nlb. 7, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Lwów 1913.

3470. MARTYNOWICZ Marek: Zarys szkolnictwa na Ziemi Kleszczelowskiej od XVI do XX wieku. Szkoła Podstawowa w Daszjach. Dasze 2018 nakł. aut. 8° ss. 208, il.

Lata 1523–1999.

3471. MATUSZEWSKI Andrzej: Stulecie szkoły w Pacynie. Historia i sport. Pacyna–Goścynin 2018 Drukarnia Szmydt 8° ss. 223, il.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego.

3472. MATWIEJCZUK Sergiusz: Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego. *Elpis*. T. 19: 2017 s. 207–210, streszcz. ang.

Towarzystwo oświatowe, l. 1874–1939.

3473. MAĆCIOR Aurelia, Potok Edyta, Świerczek Marzena: Szkolnictwo w Zwierniku. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 14]: 2018 s. 5–35.

Od 1865 r.

3474. MEISSNER Andrzej: Dzieje Liceum Krzemienieckiego 1805–1831 w dorobku naukowym Marii Danilewicz-Zielińskiej. *Studia i Prace Pedagogiczne*. [Nr] 4: 2017 s. 175–185.

3475. MICHEL Małgorzata: The origin of humanistic resocialisation pedagogy in the thought of Stanisław Jedlewski: the case of State Department of Education and Science in Krzeszowice. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 239–253.

3476. MIĘDZY wyzwaniem a wartościami. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Andrzejowi Potockiemu. Pod red. Hanny Markiewiczowej i Pawła Boryszewskiego. Warszawa 2018 Wydaw. Akad. Pedagogiki Specjalnej 8° ss. 296, nlb. 2.

Z treści: Markiewiczowa Hanna, Boryszewski Paweł: Nietuzinkowe życie o. Andrzeja Potockiego [ur. 1947] s. 9–25; Życiorys zawodowy s. 26–28; Wykaz publikacji o. profesora Andrzeja Potockiego s. 29–49; Pawlak Robert: Konflikt edukacyjny w gminie Grunwald. Studium przypadku s. 159–206; Poznański Karol: Reformy szkolne w Polsce s. 238–249; Markiewiczowa Hanna: Szkoła pracowniczych społecznych Polskiej Macierzy Szkolnej s. 250–264; Malinowski Ludwik: O patriotyzmie historycznie i współcześnie s. 265–280.

3477. MIKSZA Małgorzata: Zrozumieć Montessori czyli Maria Montessori [1870–1952] o wychowaniu dziecka. Wyd. 8 uzup. Kraków 2018 Impuls 8° ss. 131, nlb. 1, il.

Wyd. 1. 2001.

3478. MILUSKA Barbara: Na oświatowych ścieżkach – lata minione i bliska sercu terażniejszość. Dzieje Szkoły Powszechnej – Podstawowej w Żyrzynie. Współpr. Janina Kos. Żyrzyn 2014 Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza 8° ss. 288, il.

Lata 1818–2014.

3479. MIROTA Władysław: Dzieje oświaty w Hałnowie. Od szkoły parafialnej do Szkoły Podstawowej nr 28 im. gen. Józefa Kustronia w Bielsku-Białej. Bielsko-Biała 2018 Wyd. Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego. 8° ss. 496, il., streszcz. ang., niem.

Obecnie część Bielska-Białej.

3480. MISZCZUK Marian: Ignacy Płonka [1904–2000] i jego system zastępowy. Kraków 2017 Impuls ss. 164, nlb. 1.

3481. MITTER Adrian: Forschungsperspektiven auf die Geschichte der Technischen Hochschule Danzig (1904–1945). *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 73–83.

3482. MŁODZIEŻ w perspektywie edukacyjnej, społecznej, kulturowej. Pod red. Grażyny Pańko, Małgorzaty Skotnickiej-Palki, Barbary Techmańskiej. Wrocław–Kraków 2017 Univ. Wrocławski. Wyzd. Nauk Hist. i Pedagog.; Univ. Wrocławski. Inst. Hist.; Avalon 8° ss. 203, il. (Edukacja, Kultura, Społeczeństwo).

Z treści: Kloneczyński Arnold: Młodzież jako przedmiot troski polskich środowisk emigracyjnych w Szwecji po II wojnie światowej s. 13–24; Ruhland Katarzyna: Udział młodego pokolenia w wystąpieniach 17 czerwca 1953 r. w Görlitz s. 25–34; Wagner Barbara: Obraz młodego pokolenia PRL w świetle centralnych raportów z lat osiemdziesiątych s. 35–44; Rzeczkowska Ewa: Organizacja wykupu nowego człowieka, czyli jak ZMP kształtował wzorce osobowe młodzieży na lamach „Sztandaru Młodych” s. 45–55; Pańko Grażyna: Szkolna aktywność młodzieży gimnazjalnej w II RP w świetle sprawozdań dyrekcji szkół s. 71–84; Gorzkiewicz Natalia: Możliwości edukacyjne kobiet w okresie międzywojennym s. 85–91; Techmańska Barbara: „Szkoła, którą pamiętam...” – placówki ukraińskie i żydowskie we wspomnieniach byłych uczniów s. 92–104; Biesiadka Elżbieta: Podmiotowość ucznia w edukacji historycznej w perspektywie przeobrażeń edukacji po 1999 roku s. 116–122; Maresz Teresa: Podręcznik szkolny narzędziem kształtowania świadomości historycznej młodzieży. Analiza porównawcza polskich, rosyjskich, białoruskich i ukraińskich podręczników do historii z przełomu XX i XXI wieku s. 123–136; Jaremczak Paulina, Welna Kamil: Projekt edukacyjny jako efektywna metoda aktywizacji młodzieży. Przygotowanie uczniów gimnazjum w Pęgowie k. Wrocławia do nadania szkole imienia Polskich Profesorów Lwowskich s. 137–145; Mazur Hubert: Archiwa w oczach młodzieży licealnej (w świetle badań ankietowych) s. 146–158; Młynarczyk-Tomczyk Anita: Popularyzacja historii w działaniach Międzyszkolnego Klubu „Mówią Wieki” w latach 1959–1967 s. 161–176.

3483. [MOKROSZ Janusz]: Historia szkoły w Chałupkach. Chałupki–Zabrze 2018 Szkoła Podst. w Chałupkach im. mjr. Henryka Sucharskiego; Illustris 8° ss. 19, il.

Lata 1878–2018.

3484. MONOGRAFIA Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej we Włocławku z okazji jubileusza stulecia szkoły 1918–2018. Pod red. Miłosza Kłobukowskiego i Joanny Kijewskiej. Włocławek 2018 Exdruk, Wojciech Żuchowski 8° ss. 367, nlb. 1, il.

3485. MONOGRAFIA Publicznej Szkoły Podstawowej im. Wandy i Henryka Ossowskich w Kunicach 1918–2018. [Aut.] Beata Chrustowicz [i in.]. Tomaszów Mazowiecki 2018 Agencja Wydawnicza Paj-Press 8° ss. 216, il.

3486. MONOGRAFIA Szkolnego Klubu Sportowego TROPS w Bystrzycy Starej 1978–2018. Red. Jolanta Konieczna-Rapa, Ireneusz Rapa, Adam Rapa. Bystrzyca Stara–Lublin 2018 Drukarnia Akapit 8° ss. 79, nlb. 1, il.

3487. MOSSON Zofia: Pół wieku budynku szkoły podstawowej w Łękach Górnych. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 3]: 2007 s. 42–72.

Dzieje szkoły od 1954 r.

3488. MUSIAŁ Leszek: Jubileusz 70-lecia Szkoły Zawodowej w Bielawie. Wspominają nauczyciele: Katarzyna Socha, Eugeniusz Jurgowiak, Czesław Łyżwa i Katarzyna Bujnowska oraz absolwenci: Henryk Matuszczyk, Helena Augustynowicz, Kazimierz Żurawski i Adam Pajda. *Bibliotheca Bielaviana*. [R. 8]: 2016 [dr.:] 2017 s. 349–376.

3489. NA DALSZĄ drogę. Uwagi i myśli o Ruchu Starszego Harcerstwa. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 98, nlb. 6, il. Naczelnictwo ZHP. Stała Komisja do Spraw Starszego Harcerstwa. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1921.

3490. NA SZLAKU niepodległości 1918. Rola harcerstwa w wychowaniu dzieci i młodzieży w stuletniej tradycji Niepodległej Polski. Zespół red. Joanna Banasiak, Mateusz Fabiszewski, Arkadiusz Lewandowski. Płock 2018 Wydaw. Nauk. Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej; Hufiec Płock im. Obrońców Płocka 1920 roku 8° ss. 88.

Materiały z konferencji naukowej, Płock, 26 X 2018 r.

3491. NA ŚCIEŻKACH pamięci. 100 lat Szkoły Podstawowej nr 4 w Ostrołęce jak w kalejdoskopie. Red. Dariusz Bastek [i in.]. Ostrołęka 2018 Szkoła Podstawaowa nr 4 8° ss. 240, il.

3492. NASZ Dom na Bielanych 1928–2018. Historia miejsca. Teksty, wybór materiałów i red. Zuzanna Sękowska, Marta Ciesielska, Teresa Skudniewska. Warszawa 2018 Zespół do obsługi Placówka Opiekuńczo-Wychowawczych nr 2 8° ss. 87, il., mapy.

Zakład Wychowawczy „Nasz Dom” im. Maryny Falskiej.

3493. NASZA Szkoła – tak było, tak jest. Publikacja pamiątkowa wydana z okazji otwarcia szkoły po generalnym remoncie. Praca zbior. oprac. zespół red. Agnieszka Harmata, Joanna Dębska, Kazimierz Dębski. Bachowice–Tomice 2018 Scal-Bis 8° ss. 64, il.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bachowicach, od 1819 r.

3494. NAUCZYCIELE. Szkice portretów uczonych i nauczycieli. Red. Anna Królikowska,

Joanna Falkowska. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum 8° ss. 305, il., streszcz. ang. (Studia Pedagogiczne).

Treść: Falkowska Joanna, Królikowska Anna: Przedmowa s. 7–8; Walewander Edward: Sylwetka profesora w perspektywie czasu s. 11–23; Surma Barbara: Ludwika Jeleńska (1885–1961) i jej poglądy na sztukę wychowania dziecka s. 25–39; Czarnačka Iwona: Aleksander Manczarski (1863–1946) i jego poglądy na kształcenie dzieci z wadą słuchu s. 41–56; Sakowicz Eugeniusz: Pedagogia życia Sługi Bożego ks. Wincentego Granata (1900–1979) – rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego s. 57–73; Meissner Andrzej: Maria Danilewicz-Zielińska (1907–2003) zapomniany historyk wychowania s. 75–90; Rynio Alina: Zasłużony dla pedagogiki nauczyciel akademicki Profesor Stefan Kunowski (1909–1977) s. 91–102; Jamrózek Wiesław: Stanisław Michalski (1928–1990) – uczony, mistrz i nauczyciel s. 103–121; Wolter Edyta: Piśmiennicza twórczość nauczycieli w zakresie ochrony przyrody w II Rzeczypospolitej s. 123–138; Partyka Wiesław: Badania nad dziejami opieki społecznej. Mistrzowie i inicjatorzy s. 139–148; Jasnos Andrzej: Kierunki działalności artystyczno-pedagogicznej Profesor Haliny Sali-Wójcik (1950–2014) s. 149–162; Ratajczak Krzysztof: Hraban Maur (780/784–856) – wybitny nauczyciel czasów karolińskich s. 165–180; Nowicki Michał: Rola profesorów Kolegium Jezuitów w Poznaniu w kształtowaniu rozwoju duchowego uczniów i społeczeństwa wielkopolskiego s. 181–194; Buczek Katarzyna: Krzemieniecki nauczyciel Antoni Andrzejowski (1785–1868) – człowiek wielu talentów s. 195–214; Kocurek Danuta: Działalność szkolna i pozaszkolna Karola Miarki (1825–1882) na Śląsku w drugiej połowie XIX wieku s. 217–230; Puchowska Małgorzata: Aleksandra Piątkiewicz SJ (1869–1920) wizja sceny szkolnej s. 231–248; Markiewiczowa Hanna: Nauczyciele kresowych szkół powszechnych Polskiej Macierzy Szkolnej w dwudziestolecium międzywojennym s. 249–258; Gołdyn Piotr: Pedagogiczna i społeczno-oświatowa działalność Ignacego Ziębrowicza (1890–1950) w szkole i środowisku s. 259–271; Skrzypek Agnieszka: S. Melchiora Porożyńska (1891–1977). Siostra zakonna i nauczycielka s. 273–286; Suplicka Agnieszka: Stanisław Hałko (1884–1943) i Jakub Szapiro (1897–1941) – nauczyciele dwóch kultur w międzywojennym Białymstoku s. 283–305.

3495. NAUCZYCIELSKIE przesłanie – w trosce o przyszłość. Pamiętniki pokolenia nauczycieli 2016. Wybór, oprac., posł. Wanda Dróżka. Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 409, nlb. 1.

Lata 1976–2016.

3496. NAWROCKI Radosław: Polityka w służbie edukacji, edukacja w służbie polityki. *Rocznik Pedagogiczny*. T. 39: 2016 s. 95–103.

3497. NAWROCZYŃSKI Bogdan: Polska myśl pedagogiczna. Jej główne linie rozwojowe i cechy charakterystyczne. Oprac. i posłowie Agnieszka Skulimowska. Wyd. 2. Siedlce 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. 8° ss. 335, nlb. 3, il.

Wyd. 1. Lwów–Warszawa 1938.
Autor żył w l. 1882–1974.
Dot. XVI–XX w.

3498. [NAWROCZYŃSKI Bogdan]: Wybór tekstów profesora Bogdana Nawroczyńskiego. Pod red. nauk. Bogusława Śliwerskiego, Marka

Walancika. Kraków–Dąbrowa Górnicza 2017 Impuls; Wyższa Szkoła Biznesu 8° ss. 231.

Z treści: Śliwerski Bogusław: Wprowadzenie s. 7–15; Dlaczego powinniśmy uprawiać pedagogikę naukową? s. 17–30; Dwa prądy w pedagogice współczesnej s. 31–55; Pedagogika porównawcza s. 57–208; Swoboda i przymus w wychowaniu s. 209–231.

Z l. 1923–1968.

3499. NEKRASZ Władysław: Pionierka harcerek. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 230, nlb. 6, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Wilno–Kraków 1921.

3500. NOSKIEWICZ-GAŁĄZKA Henryka, Kowalewska Barbara, Gałazka Tomasz: Wydział Architektury Wnętrz, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie 1904–1939. Między narodową formą a nowoczesnością. Warszawa 2017 Akad. Sztuk Pięknych ss. 134, nlb. 1, il., streszcz. ang.

3501. NOSKIEWICZ-GAŁĄZKA Henryka, Kowalewska Barbara, Gałazka Tomasz: Wydział Architektury Wnętrz, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie 1950–1978. Marzenia i rzeczywistość. Warszawa 2017 Akad. Sztuk Pięknych ss. 244, il., streszcz. ang.

3502. NOSKIEWICZ-GAŁĄZKA Henryka, Kowalewska Barbara, Gałazka Tomasz: Wydział Architektury Wnętrz, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie 1978–2016. Innowacyjność w tradycji. Warszawa 2017 Akad. Sztuk Pięknych ss. 244, il., streszcz. ang.

3503. [NOWAK Aleksander Hauke-] Hauke-Nowak Aleksander: Ze wspomnień skautów-legionisty. Wyd. 2 uzup. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 129, nlb. 2, il. (Przywrócić Pamięć).

Wspomnienia z l. 1911–1918.

Podstawa ed.: Warszawa 1935 Harcerskie Biuro Wydawnicze; wyd. 2 odnosi się do oryginału.

3504. NOWAKOWSKA-SIUTA Renata: Bogdan Nawroczyński [1882–1974]. Jasność i ścisłość myśli pedagogicznej. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 51–67, streszcz. ang.

3505. NOWAKOWSKI Andrzej: Babica. Dzieje szkoły na tle dziejów wsi. Od schyłku średniowiecza po rok 2017. Rzeszów 2018 RS Druk 8° ss. 130, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Szkoła Podstawowa im. Ks. Jana Twardowskiego w Babicy (pow. wadowicki).

3506. NOWODWOREK z pamięci. Uczniowie, absolwenci i nauczyciele we wspomnieniach, biografiach i anegdotach. 430 lat Szkół Nowodworskich (1588–2018). Publikacja jubileuszowa. T. 1. Oprac. Wojciech Strokowski. Kraków 2018 Fall 8° ss. 495, nlb. 1, tabl. XV, il.

3507. NYCZ Edward, Żukiewicz Arkadiusz: Oświata, kultura i wychowanie w społecznych koncepcjach pedagogicznych Kazimierza Koroniłowicza [1892–1939]. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 109–119, streszcz. ang.

3508. O UCZNIACH-ŻOŁNIERZACH. Wychowankowie Szkół Vetterów w walce o Niepodległą. Oprac. Łukasz Krzysiak [i in.]. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 63, il.

Zespół Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie, l. 1891–1988.

3509. OBRAZY i słowa. 100 lat szkoły średniej w Szczekocinach 1918–2018. Teksty i red. Zbigniew Bryła, Andrzej Orliński, Mirosław Skrzypczyk, Tadeusz Stolarski, Anna Wiczorek. Szczekociny 2018 Stow. Absolwentów i Przyjaciół Szkoły Średniej w Szczekocinach; Zespół Szkół; Drukarnia Kontur 4° ss. 263, il.

3510. OCALIĆ od zapomnienia. Historia harcerstwa w Rydułtowach. Praca zbiorowa. Pod red. Ryszarda F. Zawisza. Rydułtowy 2016 Stow. Ruchu Harcerskiego „Czuwaj”. Krąg Terenowy Rydułtowy ss. nlb. 8, 451, il.

Współwyd.: Nasze rocznice – kronika drużyn harcerzy hufca rydułtowskiego za lata 1923–1934.

3511. OD PEDAGOGIUM Książęcego do Gimnazjum Mariackiego. Z dziejów szkolnictwa półwyższego w Szczecinie do początków XIX w. Red. Agnieszka Borysowska. Szczecin 2018 Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica 8° ss. 212, il.

Treść: Borysowska Agnieszka: Słowo wstępne s. 5–7; Wesołowska Sylwia: Zarys dziejów szkolnictwa na Pomorzu i w Szczecinie do połowy XVI w. s. 11–22; Urbański Piotr: Johann Micraelius i luteraska teologia polemiczna w siedemnastowiecznym Szczecinie s. 23–33; Kościelna Joanna A.: Obraz rodziny Daniela Cramera (1568–1637) w świetle wybranych druków okazjonalnych s. 35–65; Witzak Agnieszka: Epicedia ku czci Daniela Cramera, Jakoba Fabriciusa, Johanna Micraeliusa s. 67–78; Nieznawska Joanna: Syzyfowe prace. 175 lat starożytności profesorów medycyny Pedagogium Książęcego / Gimnazjum Karolińskiego / Królewskiego Gimnazjum Akademickiego o powstanie w Szczecinie uniwersyteckiego wydziału lekarskiego s. 79–96; Kosman Janina: Georg Mancel i inni. Bałtowie z Pedagogium Książęcego w Szczecinie s. 97–107; Cieśluk Małgorzata: Johann Ernst Pfuel jako rektor Królewskiego Gimnazjum Karolińskiego w świetle planów wykładów i wykazów prac studenckich. Wybrane zagadnienia s. 109–144; Borysowska Agnieszka: Biblioteka szcześcińskiego Gimnazjum Akademickiego w XVIII w. s. 145–158; Skiba Aleksandra: Kolekcja Matthäusa Heinricha Liebeherra w bibliotece Gimnazjum Akademickiego w Szczecinie s. 159–171; Catalogus lectionum operumque publicorum/Wykaz wykładów i zajęć publicznych s. 174–197; Tablica pamiątkowa dla M. H. Liebeherra umieszczona w Bibliotece Gimnazjum Akademickiego s. 198–201.

3512. OGNISKOWCY „Dziadka” Lisieckiego. Oprac. Bogusław Homicki. Warszawa 2018 Przywrócić Dzieciństwo Stow. Wychowanków

i Przyj. Kazimierza Lisieckiego-Dziadka 8° ss. 190, nlb. 1, il.

Kazimierz Lisiecki (1902–1976) i Państwowy Zespół Ognisk Wychowawczych w Warszawie.

3513. OLEARCZYK Teresa: Kształcenie elementarne w szkołach na ziemi niepołomickiej. Zarys monograficzny. Współpr. i red. Filip Szczurek. Niepołomice 2018 Urząd M. i Gm. Niepołomice 8° ss. 265, il.

XVIII–XXI w.

3514. ORCZYKOWSKI Dominik Marian: Harcerstwo w Drohobyczu. (Kalendarium z lat 1909–1944 i notatki z lat późniejszych). Kraków 2013 nakł. autora 8° ss. 128, nlb. 1. (Wierni Bogu i Polsce Drohobyczanie; 13).

3515. OŚWIATA i nauka na Kresach Wschodnich w XIX i XX wieku. Pod red. nauk. Joanny Lusek. Bytom–Poznań–Kalisz 2018 Muzeum Górnośląskie; UAM. Wydz. Pedagogiczno-Artystyczny 8° ss. 365, nlb. 1, il., streszcz. ang. Muzeum Górnośląskie w Bytomiu, UAM w Poznaniu.

Treść: Lusek Joanna: Wstęp s. 7–12; Walasek Stefania: Kresowe szkolnictwo powszechne w latach II Rzeczypospolitej s. 15–27; Wilgusiewicz Antoni: Życie codzienne nauczycieli polskich na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej s. 29–37; Kozłowska Mirosława Regina: Oświata na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie. Idee, koncepcje, syntezy na łamach „Spraw Nauczycielskich” (1930–1939) s. 39–58; Wołkanowski Waldemar: Akcja budowy 100 szkół powszechnych im. Józefa Piłsudskiego na Wileńszczyźnie w latach 1936–1939 s. 59–77; Matuszkiewicz Gabriela: Jazłowiec – pierwsza fundacja siostr Niepokalanego Poczęcia NMP na ziemiach polskich. Jej rozwój i tragiczny finał s. 81–108; Lusek Joanna: Seminarium nauczycielskie Zgromadzenia Siostr Niepokalanego Poczęcia NMP na Kresach Wschodnich w dwudziestoleciu międzywojennym s. 109–136; Samsel Agata: Polityka oświatowa caratu na obszarze Białostocznego wcielenym do Imperium Rosyjskiego (1807–1915) na przykładzie białostockich szkół średnich s. 137–155; Janczak Bartosz: Generał dywizji Klemens Rudnicki (1897–1992) – o przygotowaniu oficera zawodowego s. 157–173; Piwowarczyk Mirosław: Rola Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet w kształceniu (i dokształcaniu) zawodowym kobiet na Wileńszczyźnie w latach 1929–1939 s. 175–192; Durka Jarosław: Między pracą a edukacją. Życia Junaackich Hufców Pracy na Kresach Wschodnich w II poł. lat 30. XX w. s. 193–209; Andrysiak Ewa: Działania Alfonsa Parczewskiego na rzecz Wszechnicy Wileńskiej i jej biblioteki s. 213–221; Matuchniak-Mystkowska Anna: Z albumu rodzinnego. Fotoesej z Wileńszczyzny s. 223–246; Bereszyński Zbigniew: Zapatrzeni w niebo. Zarys dziejów astronomii na Kresach Wschodnich s. 247–262; Badura Beata: „W urnie takiej podawano nieboszczykom jadlo do grobu”. Badania archeologiczne na Kresach Wschodnich na przełomie XIX i XX w. s. 263–271; Ruchniewicz Małgorzata: Liceum Krzemienieckie i powojenne próby jego reaktywacji s. 275–305; Kopiec Jan: Księża lwowscy jako wykładowcy seminariów duchownych w Opolu i Wrocławiu s. 307–315; Włochowicz Barbara: Nauczyciele z Kresów. Przyczynek do powojennej historii Szkoły Podstawowej nr 26 w Zabrzcu-Mikulczycach s. 317–326; Szumyłowicz Bohdan: Od polskiego wschodu do radzieckiego zachodu. Pomiedzy edukacją a rozrywką w regionalnej telewizji radzieckiej s. 327–336.

3516. OZIMEK Jacek: Harcerki starogardzkie w latach 1922–1959. *Rydwan*. Nr 11: 2016 s. 188–226.

3517. PAMIĘĆ o szkole i mieście. Wspomnienia niemieckich i polskich uczniów jeleniogórskich szkół średnich. Red. Mateusz J. Hartwich, Marek Szajda, Paul Gerhard Eberlein, Sławomir Podolak. Jelenia Góra 2018 Tow. Przyj. Jeleniej Góry 8° ss. 145, il. (Miscellanea Jeleniogórskie; 2).

Z treści: Hartwich Mateusz J., Szajda Marek: Wprowadzenie s. 7–9; Laborewicz Iwo: Powstanie budynku I Liceum Ogólnokształcącego w Jeleniej Górze s. 10–14; Eberlein Paul Gerhard: O historii Jeleniogórskiego Gimnazjum Humanistycznego w czasach niemieckich (1524–1945) s. 16–23; Koppe Ursula: O historii Szkoły Średniej dla Dziewcząt w Jeleniej Górze s. 24–34; Saar Werner: O historii Szkoły Średniej dla Chłopców s. 35–49; Wybrane wspomnienia byłych uczniów s. 51–84; Szajda Marek: Kilka uwag o pierwszych latach Państwowego Koedukacyjnego Gimnazjum i Liceum im. Stefana Żeromskiego w Jeleniej Górze s. 86–88; Wybrane wspomnienia byłych uczniów (lata 1945–1952) s. 89–129; Kronika klasy III „a” Gimnazjum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Jeleniej Górze, zaczęta w 1946 r. (fragmenty) s. 130–143.

3518. PAPROTNA Gabriela: Educating female preschool teachers on the territory of Poland in the 19th century and the first half of the 20th century. An outline of the problem. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 17–32.

3519. PARTYKA Wiesław: Idea opieki a wychowanie na ziemiach polskich do końca XIX wieku. *Ruch Pedagogiczny*. R. 87[88]: 2017 nr 4 s. 95–103, streszcz. ang.

3520. PAST and contemporary context of school education in Warmia and Mazury. Pt. 1: Selected problems of the school education system in Warmia and Mazury from II Republic of Poland to the end of the 20th century. Scientific editor Joanna Maria Garbula. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 138, nlb. 1, mapa.

Treść: Garbula Joanna Maria, Lisowska Kinga: Preface s. 7–11; Lewandowska Izabela, Batożyński Radosław: The life and work of Józef Malewski, set against the backdrop of the situation of Polish people in Warmia in the first half of the 20th century s. 13–30; Garbula Joanna Maria: Ordinary/extraordinary teachers and educators in Warmia and Mazury in the 20th century s. 31–44; Batożyński Radosław: Early days of the ideological reform in the education system in Olsztyn (1945–1948) s. 45–59; Józwiak Iwona: A teacher towards indoctrination in school of Warmia and Mazury (1945–1956) s. 61–81; Gołota Janusz: Around the social construction of schools in the Olsztyn voivodeship 1959–1965 (Politics, economy, social communication) s. 83–103; Radziszewska Maria, Suchowiecka Anita: From the Unit of Pedagogics at the Higher School of Agriculture to the Institute of Education at the University of Agriculture and Technology (1965–2004) s. 105–121; Radziszewska Maria: The Faculty of Pedagogy in the Olsztyn-based

Higher Teacher Education School and the Higher School of Pedagogy (1969–1999) s. 123–135.

3521. PAST and contemporary context of school education in Warmia and Mazury. Pt. 2: Selected problems of the school education system in Warmia and Mazury from 20th century to the present times. Scientific editor Joanna Maria Garbula. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 184, nlb. 1.

Treść: Garbula Joanna Maria, Lisowska Kinga: Preface s. 7–11; Olubiński Andrzej: On the educational role of a Master at a university. A student's memories of Professor Stanisław Kawula from the UWM s. 13–31; Garbula Joanna Maria: Academic careers of women Olsztyn-based schools of higher education. The years 1950–2000 s. 33–79; Radziszewska Maria: Eugenia Bernadeta Malewska – a meritorious academic teacher s. 81–96; Suchowiecka Anita: Olsztyn pedagogics in university structures s. 97–111; Lisowska Kinga: Local government school system in Warmia and Mazury against the background of education in Poland in 1990–2016 s. 113–131; Zakrzewska Aldona: Catholic schools in Warmia and Mazury in 1989–2017 s. 133–164; Lisowska Kinga: Education in retreat houses of the Diocese of Warmia in the second half of the 20th century s. 165–182.

3522. PAWLAK Franciszek, Wojnowski Kazimierz: Zarys działalności wyższych studiów rolniczych w Lesznie. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 5: 2016 s. 239–258.

XX–XXI w.

3523. PAWLAK Maciej: 30 years of the Ronald S. Lauder Foundation in Poland, 1987–2017. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 15: 2017 s. 155–167, streszcz. ang.

Fundacja zakładająca żydowskie szkoły, przedszkola, wspierająca żydowskie stowarzyszenia.

3524. PAWŁOWSKI H[enryk]: Nasze hasła i cele. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 59, nlb. 2. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1927.

Poradnik harcerski.

3525. PEJZAŻ edukacyjnej podróży. 60 lat Szkoły Podstawowej nr 4 im. Jana Matejki w Bolesławcu 1958–2018. Zespół red. Monika Grygorcewicz, Edyta Kwiatkowska, Jolanta Rzeźwicka, Alicja Wiaderna; współpracownicy zespołu red. Barbara Blicharska [i in.]. Bolesławiec 2018 Muzeum Ceramiki; na zlec. Szkoły Podstawowej nr 4 im. Jana Matejki 4° ss. 80, il.

3526. PERZYŃSKA-PLUCHRAT Joanna: Manufaktura Piosenki Harcerskiej Wartaki 45. [Tarnowo Podgórne] 2018 [IDAM Dariusz Matysiak] 8° ss. 123, il.

3527. PIASECZYŃSKA stulotka 1918–2018. 100-lecie Szkoły Podstawowej nr 1 w Piasecznie. Piaseczno 2018 Gm. Piaseczno 8° ss. 36, il.

3528. PIĄTEK Halina: Historia Państwowe-
go Przedszkola w Pilźnie. *Rocznik Pilźnieński*.
[R. 5]: 2009 s. 54–62.

Od 1951 r.

3529. PIELAK Piotr: Nauczanie teologii
moralnej w Seminarium Diecezji Siedleckiej
1818–2018. *Teologiczne Studia Siedleckie*.
R. 15: 2018 nr 15 s. 175–214, streszcz. ang.

3530. PIENKOWSKI Wacław: Z dziejów
oświaty i kultury na Ziemi Mińskiej w okresie
XVII–XX wieku. *Rocznik Kaluszyński*. Z. 18:
2018 s. 69–76.

3531. PIERŚCIENIAK Krzysztof: Peregryna-
cje edukacyjne. Komparatystyka andragogicz-
na w ujęciu Profesor Eugenii A. Wesołowskiej
[1929–2016]. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1
s. 61–76.

3532. PILIKOWSKI Michał: Piękna historia.
Krakowska Akademia Sztuk Pięknych w latach
1818–1939. Kraków 2018 Wydaw. ASP im. Jana
Matejki 4° ss. 311, nlb. 1, il.

3533. PIOTROWSKI Marek: Szkolne mury.
Ilcusiana. Nr 14: 2016 s. 45–71.

Dzieje I LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Olkuszu
od 1916 r.

3534. PŁACHECKI Jarosław: Historia Szkół
Vetterów 1866–1939. *Studia i Materiały Lu-
belskie*. T. 20: 2018 s. 95–106, streszcz. ang.

Zespół Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie.

3535. POBOCHA-IGNIATOWSKA Anna:
150 lat Szkoły im. ks. Piotra Ściegiennego
w Bilczy (1866–2016). *Rocznik Biblioteki Uni-
wersyteckiej*. T. 4/5: 2017 s. 97–132, streszcz.
ang.

3536. PODAŻAĆ śladami przeszłości. Red.
Katarzyna Baza. Pelplin 2018 Bernardinum 8°
ss. 255, nlb. 1, il.

Na okł. i grzbiecie: 70 lat Szkoły Podstawowej nr 7 w Tcze-
wie 1948–2018.

3537. POLITECHNIKA Łódzka w informa-
cjach prasowych z lat 1945–1960. Cz. 1: Lata
1945–1950. Wybór i oprac. Czesław Żyliński;
pod red. Jolanty Przyłuskiej. Łódź 2018 Wydaw.
Politech. Łódzkiej 8° ss. 149, il.

3538. PONIATOWSKA-LIPSKA Karolina:
Historia IV Lubelskiej Drużyny Harcerskiej im.
Orląt Lwowskich. *Krakowski Rocznik Historii
Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 177–192.

3539. POTOK Roman: 35 lat działalności
Kręgu Instruktorów i Seniorów Harcerskich

im. Jana III Sobieskiego Hufiec Kościan. Ko-
ścian 2018 Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Uślu-
gowe „Tęcza” 8° ss. 72, tabl. 24, il.

Księga Pamiątkowa, 1983–2018.

3540. POZNAŃSKA szkoła architektury
wnętrz 1929–2017. Poznań interior design
school 1927–2017. Tł. Aleksandra Jaworow-
ska. Poznań 2018 Uniw. Artystyczny 4° ss. 351,
nlb. 1, il.

Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu.

Z treści: Weclawska-Lipowicz Weronika: Poznańska Szkoła
Architektury Wnętrz. Poznań Interior Design School s. 10–37;
Pleskaczyńska Konstancja: „Uciec przed schematem” – kierunki,
cele i koncepcje kształcenia studentów architektury wnętrz. „To
escape from a pattern” – directions, objectives and concepts of
educating interior design students s. 38–53; Stankowski Janusz:
Osobowości artystyczne kreujące kierunek architektura wnętrz
w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu
w drugiej połowie lat 60. XX wieku. Artistic personalities creat-
ing the field of interior design in the State Higher School of
Visual Arts in Poznań in the late 1960s s. 54–89; Stankowski
Janusz: Zakład Doświadczalny w Państwowej Wyższej Szkole
Sztuk Plastycznych w Poznaniu. Experimental Department in
the State Higher School of Visual Arts in Poznań s. 90–107;
Matejko Eugeniusz: Genius loci poznańskiej uczelni plastycz-
nej. Genius loci of Poznań school of art s. 108–123; Struktura
kierunku na przestrzeni lat. The structure of the department over
the years s. 185–191; Obecna struktura kierunku architektura
wnętrz. The present structure of the department of interior design
s. 193–195; Obecni pedagodzy kierunku architektura wnętrz. Pre-
sent pedagogues of the department of interior design s. 197–245;
Absolwenci kierunku architektura wnętrz. The interior design
graduates s. 311–337.

3541. PÓŁ wieku Szkoły Specjalnej w Ko-
ninie (1968–2018). Zespół red. Agnieszka Kie-
liszewska [i in.]. Konin 2018 Specjalny Ośr.
Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka
4° ss. 222, il.

3542. PRAWA dziecka wczoraj, dziś i jutro.
Perspektywa korczakowska. T. 1. The rights of
the child yesterday, today and tomorrow. The
Korczak perspective. P. 1. Pod red. Marka Mi-
chalaka. Warszawa 2018 Biuro Rzecznika Praw
Dziecka 8° ss. 575, il.

Z treści: Michalak Marek: We have to fight for children’s
rights – Korczak’s pedagogical ideas from the point of view of
the ombudsman for children. O prawa dziecka trzeba walczyć
– korczakowskie idee pedagogiczne z perspektywy Rzecznika
Praw Dziecka s. 30–88; Turczyk Małgorzata, Kuszał Justyna:
The process of legal inclusion of children and childhood in the
context of the historical determinants of children’s rights. Proces
inkluzyjnej problematyki dziecka i dzieciństwa w kontekście
historycznych uwarunkowań kategorii praw dziecka s. 176–203;
Shner Moshe: Why children have rights: children’s rights in
Janusz Korczak’s philosophy of education. Dlaczego dzieci
mają prawa: prawa dzieci w pedagogice Janusza Korczaka
s. 272–321; Efron Sara Efrat: Janusz Korczak: the legacy of
a practitioner-researcher. Janusz Korczak: dorobek badacza-prak-
tyka s. 370–405; Sadan Michał: From „Bobo” to „Confessions
of a butterfly”. The unique contribution of Janusz Korczak to
understanding the transformation from infancy to early childhood
and maturity. Od „Bobo” do „Spowiedzi motyla” – wyjątkowy

wkład Janusza Korczaka w postrzeganie transformacji dziecka od okresu niemowlęcego, przez wczesne dzieciństwo, po okres dojrzałości s. 534–545; Brutin Batya: Janusz Korczak's image in visual art. Wizerunek Janusza Korczaka w sztukach plastycznych s. 546–575.

Tekst równol. pol., ang.

3543. PRAWA dziecka wczoraj, dziś i jutro. Perspektywa korczakowska. T. 2. The rights of the child yesterday, today and tomorrow. The Korczak perspective. P. 2. Pod red. Marka Michalaka. Warszawa 2018 Biuro Rzecznika Praw Dziecka 8° ss. 535, il.

Z treści: Valeeva Roza: Janusz Korczak's philosophy of education and Russian humanistic pedagogy. Filozofia wychowania Janusza Korczaka a rosyjska pedagogika humanistyczna s. 92–113; Tsur Avi: Education as a revolutionary act. Edukacja jako czyn rewolucyjny s. 114–135; Kowal Grzegorz: Friedrich Nietzsche and Janusz Korczak. Friedrich Nietzsche i Janusz Korczak s. 376–406; Nowak Marek: Dawid – Korczak's predecessor. [Jan Władysław] Dawid [1859–1914] – prekursor Korczaka s. 408–431; Berding Joop W. A.: Janusz Korczak and Hannah Arendt on what it means to become a subject. Humanity, appearance and education. Janusz Korczak i Hannah Arendt: co znaczy stać się podmiotem – człowieczeństwo, fenomen, edukacja s. 432–449; Felix Mieke: Korczak and Tagore or The King's Letter. Korczak & [Rabindranath] Tagore, czyli List od Króla s. 450–472; Doron Shlomi: Korczak and Tagore at the history point: the pedagogy of „The post office”. Korczak i Tagore w ujęciu historycznym: pedagogika „Poczty” s. 474–535.

Tekst równol. pol., ang.

3544. PRAWA dziecka wczoraj, dziś i jutro. Perspektywa korczakowska. T. 3. The rights of the child yesterday, today and tomorrow. The Korczak perspective. P. 3. Pod red. Marka Michalaka. Warszawa 2018 Biuro Rzecznika Praw Dziecka 8° ss. 398, il.

Z treści: Rotfeld Adam Daniel: History and historical memory. Historia i pamięć historyczna s. 10–43; Witkowska-Krych Agnieszka: „Hell is here.” The last years of the Main House of Refuge (1940–1942). „Piekiło już jest”. Ostatnie lata Głównego Domu Schronienia (1940–1942) s. 44–95; Sęczek Marlena: The roots of Janusz Korczak. Korzenie Janusza Korczaka s. 96–116; Gilad Batia, Theiss Wiesław: Documents tell the history of the family – the history we pass on to the third generation. Dokumenty opowiadają rodzinną historię – co przekazujemy trzeciej generacji s. 118–161.

Tekst równol. pol., ang.

3545. PRAWO a edukacja na przestrzeni wieków. Pod red. Jakuba Pokoja i Damiana Szczepaniaka. Kraków 2018 Historia Jagiellonica 8° ss. 245, streszcz. ang.

Z treści: Miszczak Katarzyna: Chełm – pijarski ośrodek kształcenia młodzieży szlacheckiej w XVIII wieku s. 25–35; Bokwa Krzysztof: Funkcjonowanie i reformy uniwersytetów w Austrii w XIX wieku s. 37–46; Mataniak Mateusz: Emerytura profesorów i adiunktów Uniwersytetu Jagiellońskiego w okresie Wolnego Miasta Krakowa (1815–1846) s. 47–78; Sobotko Paweł: Geneza i kształtowanie się regulacji prawnej stopni naukowych w Polsce w latach 1919–1939 s. 79–91; Szczepaniak Damian: Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów w II Rzeczypospolitej w świetle regulacji prawnych i przykładów z praktyki orzeczniczej s. 93–126; Mielnik Hubert: Organizacja i funkcjonowanie okupacyjnej administracji szkolnictwa w Generalnym

Gubernatorstwie w latach 1939–1945 s. 127–143; Pokoj Jakub: Metoda porównawcza w naukach historycznoprawnych według Juliusza Bardacha s. 145–152; Guzik Tomasz: Obowiązek szkolny w Rzeczypospolitej Polskiej. Historia instytucji oraz postulaty „de lege ferenda” s. 153–172; Kozień Adam: Uwarunkowania historycznoprawne modeli elitarności oświaty w Polsce i na świecie s. 183–198; Ponikowska Marta: Prawa rodziców w polskim systemie edukacji s. 199–213.

3546. PROTOKOŁY szkolne Realschule w Sulechowie z lat 1787–1857. Źródła i materiały. Pod red. Bogumiły Burdy. Zielona Góra 2018 Oficyna Wydaw. Uniw. Zielonogórskiego; AP 8° ss. 275, nlb. 2, il.

Tekst źródłowy równol. w jęz. niem., pol.

3547. PRZEGALIŃSKI Andrzej: Z historii lubelskiej oświaty. Zarys dziejów Prywatnej Ośmioklasowej Filologicznej Szkoły Męskiej S. Sliwińskiego (tzw. „Szkoły Lubelskiej”) w latach 1906–1914. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 109–134, streszcz. ang.

3548. PRZESTRZENIE i miejsca edukacji dorosłych w Polsce. Red. nauk. Monika Gromadzka. Warszawa 2018 Wydaw. FRSE 8° ss. 317, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Seria Naukowa; t. 4).

Z treści: Stopińska-Pająk Agnieszka: Korzenie polskiej edukacji dorosłych – andragogiczne narracje historyczne s. 16–37; Worek Barbara, Szczucka Anna: Kto, jak i gdzie się uczy? Aktywność szkoleniowo-rozwojowa w Polsce w świetle badań Bilansu Kapitału Ludzkiego s. 38–69; Marianowska Anna: Z jakich powodów Polacy zaczęli przedłużać moratorium psychospołeczne? O przemianach warunkujących funkcjonowanie młodych dorosłych w okresie transformacji ustrojowej s. 94–115; Maliszewski Tomasz: Uniwersytety ludowe – edukacyjny skansen czy skuteczne remedium na współczesne wyzwania cywilizacyjne? s. 198–222.

3549. PRZEŻYJMY to jeszcze raz. Refleksje po latach – 1962–1968. Jubileusz 50-lecia uzyskania dyplomu lekarza Akademii Medycznej w Poznaniu i jubileusz 51-lecia uzyskania dyplomu lekarza stomatologa Akademii Medycznej w Poznaniu. Red. Alicja Krzyżaniak. Poznań 2018 Wydaw. Kontekst 8° ss. 123, il.

Zawiera gł. biogramy i wspomnienia osób związanych z Wydziałem Lekarskim i Oddziałem Stomatologicznym Akademii Medycznej w Poznaniu.

3550. PRZYBYLSKA Ewa: Andragogiczne pasje Profesor Eugenii Anny Wesolowskiej [1929–2016]. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 11–20.

3551. PUCHOWSKA Małgorzata: Clio na konwiktowej scenie w Chyrowie. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 473–484.

Lata 1885–1939.

3552. PUDŁOCKI Tomasz: „Piękne słowo jest więcej warte od pięknego ciała”. Prywatne

Gimnazjum Anny Rachalskiej w Przemysłu w latach 1911–1920. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 9: 2017 s. 35–72.

3553. RADOŚĆ życia. Jednodniówka Łódzkiego Oddziału Związku Harcerstwa Polskiego. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 75, nlb. 17, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Łódź 1927.

3554. RADWAN Marian: Od Petersburskiej Akademii do Uniwersytetu Lubelskiego. *Summariem*. R. 46: 2017 [dr.:] 2018 s. 5–21.

Wspomnienia, XX w.

3555. RĄGOWSKA Maria: Siedemdziesięciolecie Liceum Plastycznego we Wrocławiu. *Parantele*. Nr 3: 2018 s. 317–324.

3556. RODZINA – historia i współczesność. Pod red. Barbary Kiereś, Moniki Gromek, Katarzyny Hryszan. Lublin 2018 Katedra Pedagogiki Rodziny Inst. Pedagogiki KUL Jana Pawła II; Episteme 8° ss. 238, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Pedagogika Rodziny w Teorii i Praktyce; t. 06).

Z treści: Boldyrew Aneta: Wychowanie i socjalizacja dzieci i młodzieży w rodzinach robotniczych w Łodzi w okresie II Rzeczypospolitej s. 27–35; Doniec Renata: Oblicza codzienności a kondycja psychospołeczna rodziny w czasach socjalizmu realnego w Polsce s. 37–60; Rynio Alina: Znaczenie rodziny w chrześcijańskim wychowaniu dzieci i młodzieży w nauczaniu Stefana Kardynała Wyszyńskiego s. 137–151.

3557. ROK trzech jubileuszy „Dwójki”. Dwudziestolecie nadania imienia, 100-lecie kształcenia polskiego w budynku szkoły, 100-lecie odzyskania niepodległości. Zespół red. Iwona Bender [i in.]. Tomaszów Lubelski 2018 Tomaszowski Tow. Region. im. doktora Janusza Petera 8° ss. 320, il. Szkoła Podst. nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Tomaszowie Lubelskim.

3558. ROZWÓJ polskiej i ukraińskiej teorii i praktyki pedagogicznej na przestrzeni XIX–XXI wieku. T. 7: Kultura w edukacji. Red. Anna Haratyk, Nadiya Zayachkivska. Wrocław 2017 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 311, nlb. 1, il., streszcz. ang., pol., ukr.

Z treści: Haratyk Anna: Wstęp s. 9–13; Wróblewska Urszula: Czynniki warunkujące zachowanie tożsamości Karaimów łuckich – najmniejszej mniejszości w stolicy województwa wołyńskiego w Drugiej Rzeczypospolitej s. 57–68; Piwowarczyk Mirosław: Edukacja kulturalna w teorii i praktyce Zjednoczenia Kobiet Słowiańskich w Polsce w okresie międzywojennym – idee, założenia i wybrane przykłady działalności s. 95–111; Gerčuk Dmitro: Kul'turno-osvitnaia diial'nist' tovaristva „Bojkivšina” u Galičini (1927–1939 rr.) s. 113–126; Koszarek Bartłomiej: Bukowiński Dom Ludowy jako źródło tradycji regionu s. 127–135; Stawiak-Ososińska Małgorzata: Początki kształcenia akuserek we Lwowie (1773–1805) s. 157–171; Jędrzychowska Barbara: Życie

muzyczne XIX-wiecznych zesłańców: „szkoła moniuszkowska” w Wołogdzie s. 173–188; Dormus Katarzyna: Wychowanie estetyczne w Galicji na przełomie XIX i XX wieku s. 189–203; Mišišin Irina: Ukraïns'ke narodne mistectvo ik zasib vihovan-nâ učnïvs'koï molodi u gimnazii sester Vasiliiânok u L'vovi (30-i roki XX st.) s. 205–215; Kamińska Janina: Karta z dziejów szkolnictwa ukraińskiego w Polsce w okresie okupacji hitlerowskiej s. 217–231.

T. 1. 2011.

3559. RUDZIŃSKA Anna: Gostyńskie harcerstwo w latach 1915–1939. *Rocznik Gostyński*. T. 1: 2014 s. 89–106.

3560. RUMAK Aneta: Historia szkolnictwa w Wólce Niedźwiedzkiej (1906–1958) w oparciu o kronikę szkolną. *Rocznik Sokolowski*. Nr 14: 2017 s. 153–179.

3561. RYBA Mieczysław: Katolicki Uniwersytet Lubelski. Korzenie, początki, źródła tożsamości. Warszawa–Radzymin 2018 von borowiecky 8° ss. 175, il., streszcz. ang.

Lata 1918–2018.

Rec.: Walewander Edward, Rutkowska Aleksandra, *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 249–251.

3562. RYK Andrzej: Zarys myśli pedagogicznej Tadeusza Łopuszańskiego [1874–1955]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 181–190.

3563. RZEŚKI szedłem i wesoly do Zawad do wiejskiej szkoły czyli Kronika szkoły w Zawadach Oleckich (1883–1944) i wybrane pisma Jana Luśtycha (1833–1901) z Zawad Małych. Zebrał i oprac. Robert Małuchnik. Kowale Oleckie–Warszawa 2018 Gm. Centrum Kultury; Signi 8° ss. 280, il., mapy.

3564. RZOŃCA Bartosz: Trzynastaków droga do niepodległości. Czarna Trzynastka z Krakowa w latach 1913–1921. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 24–30.

3565. SADURSKI Ireneusz: IX Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Lublinie w latach 1972–2017. Lublin 2017 Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika 8° ss. 377, il.

Rec.: Doroszewski Jerzy, *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 302–303.

3566. SALEZJAŃSKIE szkoły rzemieślnicze w Oświęcimiu 1914–1971. Kronika. Oprac. i wyd. Waldemar Witold Żurek. Lublin 2018 Waldemar Witold Żurek 8° ss. 200, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem., wł. (Biblioteka Salezjańskiej Inspektorii św. Jacka w Krakowie; nr 10).

3567. [SARZAŁA Alina]: Wywiad z Aliną Sarzałą – historykiem i twórcą szkolnej izby pamięci w Sikucinie. [Rozm. przepr.] Jarosław

Stulczewski. *Biuletyn Szadkowski*. T. 18: 2018 s. 107–110.

Otwarta w 1969 r., dziś już nieistniejąca.

3568. SAWICKI Stefan: 100 lat uniwersytetu katolickiego w Lublinie. Zamierzenia i wyzwania. Lublin 2018 Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II 8° ss. 16. Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II.

Lata 1918–2018.

3569. SCUTUM Sobiescianum. 135-lecie Szkoły Sobieskiego 1883–2018. Publikacja z okazji jubileuszu 135-lecia szkoły. Red. i koncepcja Wioletta Nogaj i Tomasz Podgórski. Kraków–Nowy Sącz 2018 II Liceum im. Króla Jana III Sobieskiego; Flexergis 4° ss. nlb. 2, 248, nlb. 2, il.

II Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie.

3570. SEROCZYŃSKI Marcin: Harcerstwo chełmyńskie. Zarys dziejów. Chełmża–Toruń 2018 Hufiec Chełmża im. A. Dępczyńskiego; Tow. Przyj. Chełmży; Machina Druku 8° ss. 249, il.

Lata 1918–2018.

3571. [ŠEVČENKO Volodimir] Shevchenko Władimir: Sistema special'nogo obrazovania dlâ detej s sensornymi narušeniami v Ukrainie i Pol'še (XIX – načalo XXI veka). *Zeszyty Naukowe W̳ższej Szkoły Humanitas*. Seria Pedagogika. [Z.] 18: 2018 s. 167–175, streszcz. ang., pol.

3572. SEWERYN Stanisław: Harcerstwo a wychowanie obywatelsko-państwowe. Kraków 2017 Impuls ss. 34, nlb. 6, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Łódź 1931.

3573. SIKORSKI Tomasz: Z krzyżem harcerskim do boju. Historia noszenia krzyża harcerskiego na mundurze wojskowym. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 31–45.

3574. SIKORSKI z Hutniczej 1938–2018. Stalowa Wola 2018 Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. gen. Władysława Sikorskiego 8° ss. 256, il.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. gen. Władysława Sikorskiego w Stalowej Woli.

3575. SKAUCI w polu. Podręcznik dla harcerzy. Oprac. Kazimierz Betley, Stanisław Rudnicki. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 103, nlb. 1, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1917 J. Lisowska.

3576. SKOWROŃSKA Agnieszka, Adamczuk Franciszek: 50-lecie Wydziału Ekonomii,

Zarządzania i Turystyki w Jeleniej Górze Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 65–80, streszcz. ang., czes., niem.

3577. [SKRIJKA Piotr] Skrijka Petro: Dublâni. Īstorîâ Agrarnogo Unîversitetu (1856–2016). L'viv–Krakov 2018 Wydaw. i Drukarnia Tow. Słowaków w Polsce 8° ss. 222, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Wyd. oryg.: Dublańska Akademia. Polski bochenek chleba na ukraińskim haftowanym obrusie. Kraków–Lwów 2002.

3578. SŁOWIK Józef: Kalendarium dziejów oświaty w Czarnym Potoku. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 145–150.

Od 1325 r.

3579. SŁOWIK Józef: Zarys oświaty w Czarnym Potoku. (Cz. 1: Szkoła). *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 124–150.

W l. 1539–2018.

3580. SŁOWIŃSKI Przemysław: Tradycje, symbole i historia w Akademii im. Jakuba z Paradyża na tle obyczajów i ceremoniału akademickiego w Polsce. *Język, Religia, Tożsamość*. 2018 nr 1 s. 263–291.

Gorzów Wielkopolski.

3581. SMOTER-GRZESZKIEWICZ Regina: Szkoły żydowskie w Zamościu. („Kadimach”, Szkoła im. I. L. Pereca). *Szczebrzeszyn 2018 Stow. Przyj. Szczebrzeszyna* 8° ss. 38.

Lata 1907–1938.

3582. SOBECKA Anna Maria: Liceum Plastyczne w pałacu Buchholtzów w Supraślu. *Szkoła Artystyczna*. 2018 z. 2 s. 195–205.

Od 1944 r.

3583. SOLARZ Adam: Harcerze jeleniogórcy 1945–1950. Cz. 1. Jelenia Góra 2016 Adam Solarz 8° ss. nlb. 2, 132, il.

Toż. Cz. 2: Wspomnienia. Jelenia Góra 2017 ss. 192, il.

3584. SOSNOWSKA Joanna: Dziecko – podmiot czy „przedmiot” uroczystości, zwyczajów i obrzędowości szkolnych? Próba zarysu problemu na przykładzie instytucji oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych w Łodzi końca XIX i w XX wieku. *Biuletyn Historii W̳chowania*. Nr 38: 2018 s. 129–150.

3585. SOSNOWSKI Józef: Służba harcerska. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 133, nlb. 7, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1936.

3586. SPORT na PK. 70 lat Politechniki Krakowskiej. Najważniejsze wydarzenia sportowe, olimpijczycy, mistrzowie i medaliści, zasłużeńi ludzie kultury fizycznej, rozwój bazy naszej uczelni. Red. Jacek Majka [i in.]. Kraków 2015 Centrum Sportu i Rekreacji oraz władze uczelniane Politech. Krakowskiej 8° ss. 310, nlb. 2, il.

3587. SPRUTTA Justyna: Dobro dziecka według bł. Edmunda Bojanowskiego [1814–1871]. *Nauczyciel i Szkoła*. 2018 nr 2 s. 135–149.

3588. STANISŁAW Jachowicz (1796–1857)]. *Tarnobrzskie Zeszyty Historyczne*. Nr 44: 2016 s. 3–122.

Treść: Zych Tadeusz: Polski Ezop s. 3–5; Kolański Zygmunt: Życie i dzieła Stanisława Jachowicza s. 6–49; Kociuba Grzegorz: Stanisław Jachowicz – literat, pedagog, społecznik s. 50–58; Majka Aneta, Majka Witold: Pedagogika według Jachowicza s. 59–67; Pałkus Maria: O bajkach Stanisława Jachowicza i ich języku s. 68–84; Pałkus Maria: Priorytety Stanisława Jachowicza s. 85–94; Miękina Ewa: „Wieniec”. Pismo zbiorowe ofiarowane Stanisławowi Jachowiczowi [T. 1–3. Warszawa 1857–1858] s. 95–99; Pałacka Anna: Ochronka im. Stanisława Jachowicza w Tarnobrzegu. [Lata 1896–1984] s. 100–117; Jachowicz – przysłówia, porzekadła, maksymy i porady życiowe s. 118–122.

3589. STANKIEWICZ Łukasz: Wizje uniwersytetu w polskiej debacie publicznej 2007–2010. Kraków 2018 Impuls 8° ss. 364, il.

Także dzieje od pocz. XVIII w.

3590. STARSZE harcerstwo. Jednodniówka. Wydana przez Wydział Wykonawczy St. Harc. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 57, nlb. 3, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Poznań 1924.

3591. STEFAN Bolesław: Historia Szkoły Podstawowej im. Antoniego Sewiółka w Czulo-wie. *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 172–173.

Od 1875 r.

3592. STĘPKOWSKI Dariusz: Kształce-nie ogólne – wizja pedagogiczna czy utopia? W sprawie translokacji teorii kształcenia ogólnego w powojennym dyskursie pedagogicznym w Polsce. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 31–58.

3593. STIEBER Zdzisław: Indywidualizm i posłuszeństwo w wychowaniu harcerskim. Kraków 2017 Impuls ss. 24, il. (Przywrócić Pamięć).

Repr., oryg.: Kraków 1925.

3594. STO lat w służbie Niepodległej. 100 lat Związku Harcerstwa Polskiego na Ziemi Sanoc-kiej 1918–2018. Oprac. Krystyna Chowaniec.

Sanok 2018 Jaskulski Zbigniew – Zakł. Usług Poligraficznych – Drukarnia 8° ss. 293, il.

3595. STRAŻ nad Prosną. Jednodniówka jubileuszowa Harcerstwa Ziemi Kaliskiej 1912–1937. Red. Czesław Chechłacz. Kraków 2017 Impuls ss. 204, nlb. 4, il. (Przywrócić Pamięć).

Repr., oryg.: Kalisz 1937.

3596. STULECIE Liceum Ogólnokształcące-go w Węgrowie 1918–2018. Oprac. zespół red. w składzie Maria Dodacka, Małgorzata Janiuk, Urszula Roguska, Mariusz Szczupak, Ryszard Turski, Tadeusz Wangrat, Teresa Ziemia. Wę-grow 2018 Juventa; Stow. Ogólniak na rzecz Wspierania Inicjatyw Edukacyjnych w LO im. Mickiewicza 4° ss. 133, nlb. 1, il.

3597. STULECIE Szkoły Podstawowej w Kluczewsku 1918–2018. Praca pod red. Jacka Zięby. Kluczewsko–Włoszczowa 2018 Pressprint 8° ss. 56, il.

3598. SUTOWICZ Anna: Niektóre formy opieki nad dziećmi we wrocławskim sierocińcu Matki Boskiej Bolesnej w XVIII i pierwszej dekadzie XIX wieku. *Kwartalnik Historii Kul-tury Materialnej*. R. 65: 2017 nr 2 s. 239–255, streszcz. ang.

3599. SYPIEŃ Jacek: Zygmunt i Kamil-la Rajdeccy – twórcy skautingu w Olkusz. *Ilcusiana*. Nr 19: 2018 s. 30–47.

Z. Rajdecki (1874–1941), K. Rajdecka (1871–1942).

3600. SZCZEP Szarej Siódemki. Opowieść na stulecie. Red. Anna Staniewska, Filip Bole-chała, Grzegorz Kreiner, Aleksander T. Olszow-ski. Kraków 2017 Tow. Wychowanków Szarej Siódemki 8° ss. 528, tabl. 32, il.

Szczep Szarej Siódemki im. gen. Mariusza Zaruskiego w Krakowie.

Z treści: Historia 1917–2017 s. 9–154; Pro memoria s. 155–190; Służba s. 191–220; 100 lat pod namiotami s. 221–290; Z siódmką na nartach s. 291–322; Z siódmką pod żaglami s. 323–406; Bene s. 407–440; Spotkanie drużynowych s. 441–468; Siódemka w życiu s. 469–496.

3601. SZKOLAK Anna: Historyczny prze-gład badań nad dysleksją i dyskalkulią rozwojo-wą. *Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna*. 2018 nr 1 s. 31–38.

3602. SZKOŁA dwojga imion. Dzieje Gim-nazjum i Liceum Anny Jagiellonki i Mikołaja Kopernika w Kaliszu. Praca zbior. pod red. Krzysztofa Walczaka. Wyd. 2 zm. i uzup. Ka-lisz 2018 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk. 8° ss. 419, nlb. 1, il.

Wyd. 1. 1999.

3603. SZKOŁA Podstawowa nr 3 im. Elizy Orzeszkowej w Zamościu. Jubileusz 100-lecia 1917/1918 – 2017/2018. Zamość [2018] Szkoła Podstawowa nr 3 im. Elizy Orzeszkowej 4° ss. 91, il.

Księga pamiątkowa.

3604. SZLAWSKI Dariusz: ZNP dla Niepodległej. Związek Nauczycielstwa Polskiego w budowie i rozwoju niepodległej Polski. Warszawa–Częstochowa 2018 Precjoza 8° ss. 39, nlb. 1, il.

Lata 1905–1945.

3605. SZULAKIEWICZ Władysława: Nauczyciele i ich edukacja. W kręgu idei lwowskiej pedeutologii. Toruń 2017.

Rec.: Grabowska-Pieńkosz Dorota, *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 270–277; Markiewiczowa Hanna, *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 266–269.

3606. SZULTKA Zygmunt: Elementarne szkoły wiejskie finansowane z funduszu szkolnego na Pomorzu pruskim w latach 1777–1807. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 35–78, streszcz. ang.

3607. SZULTKA Zygmunt: Szkoły z polskim językiem nauczania w synodzie słupskim od reformacji do początku XIX wieku. Słupsk 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej 8° ss. 472, nlb. 3. Akad. Pomorska w Słupsku, Fund. Inst. Balticum. (Series Pomerania).

3608. ŚLIWERSKI Bogusław: Pedagogia harcerskiego wychowania. Kraków 2018 Impuls 8° ss. 212, nlb. 1, il. (Fundamenty...).

Lata 1901–1989.

3609. ŚLIWERSKI Bogusław: Ponadczasowa doniosłość pedagogiki porównawczej Bogdana Nawroczyńskiego [1882–1974]. *Studia Edukacyjne*. Nr 47: 2018 s. 21–32.

3610. ŚLIWERSKI Bogusław: Przywrócić pamięć harcerskiej myśli pedagogicznej. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 19–29.

3611. ŚWIAT należał do nas. Portrety wychowanków XXI-go Kadrowego Szczepu Omega, Katowice. Pod red. Marka Wójcickiego. Katowice 2018 Stapis 8° ss. 94, il.

Lata 1981–2018.

3612. ŚWISULSKI Dariusz: Miernictwo elektryczne na Politechnice w Gdańsku w latach 1904–1945. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 31: 2016 z. 3 s. 163–182, streszcz. ang.

Kierunek studiów.

3613. TAK było. Drogi i rozstaje harcerstwa. Praca zbiorowa. Kom. red. Andrzej Ornat [i in.]. Warszawa 2017 Fund. Przyj. Harcerstwa ss. 259, nlb. 1, tabl. 19, il.

Harcerskie wspomnienia i listy z l. 1938–2017.

Z treści: Cz. 1. Być albo nie być s. 17–111; Cz. 2. Instruktorskie drogi s. 113–187; Cz. 3. Tworzenie warunków rozwoju s. 189–250.

3614. THIEL Uwe: Królewskie Seminarium Nauczycielskie w Koszalinie. Z jego 109-letniej historii. *Rocznik Koszaliński*. Nr 44: 2016 [dr.:] 2017 s. 29–42.

W l. 1816–1925.

3615. TOPIJ-STEMPIŃSKA Beata: Nauczyciele szkoły jezuickiej w Chyrowie w literaturze pamiętnikarskiej. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 67–78.

Od 1890 r.

3616. TOPOROWICZ Kazimierz, Orlewicz-Musiał Małgorzata: Zarys dziejów krakowskiej uczelni wychowania fizycznego. *Studia Humanistyczne* [AWF w Krakowie]. Nr 7: 2007 s. 15–36, streszcz. ang.

Lata 1893–2007.

3617. TRADYCJA i nowoczesność. Księga pamiątkowa Zespołu Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Cieszynie wydana z okazji 100-lecia powstania Polskiej Szkoły Handlowej w Cieszynie. Oprac. tekstów Joanna Ignasiak, Regina Kapała, Leszek Pindur. Cieszyn 2018 ZSE-G im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej 8° ss. 105, il.

Lata 1918–2018.

3618. TRADYCJA i współczesność pedagogiki specjalnej w tworzeniu społeczeństwa dla wszystkich. W 95-lecie Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Pod red. Joanny Głodkowskiej, Kaspra Sipowicza, Iwony Patejuk-Mazurek. Warszawa 2018 Wydaw. Akad. Pedagogiki Specjalnej 8° ss. 622, il., streszcz. ang., pol.

Z treści: Głodkowska Joanna: Aksjologiczne filary współczesnej pedagogiki specjalnej. Nie pytamy tylko o to, dokąd idziemy – pytamy, jak wartościom nadać kształt rzeczywistości? s. 17–55; Podgórska-Jachnik Dorota: Osoba i podmiot w emancypacyjnej pedagogice specjalnej s. 94–111; Najbert Edyta: Nieetyczne postępowanie medyczne wobec osób z niepełnosprawnością w amerykańskich placówkach ochrony zdrowia (1945–1965) s. 188–207; Grzelecka Elwira: Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych podstawą aktywizacji społeczno-kulturalnej osób z niepełnosprawnością s. 332–346; Kulbaka Jacek: Profesor Maria Grzegorzewska [1888–1967] założycielką Akademii Pedagogiki Specjalnej s. 521–533; Twardowski Andrzej: Znaczenie spuścizny naukowej profesor Ireny Obuchowskiej dla współczesnej polskiej pedagogiki specjalnej s. 534–546; Pracownicy Instytutu Pedagogiki Specjalnej: Pedagogika specjalna w Akademii

Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej – spojrzenie retrospektywne i perspektywiczne s. 581–622.

3619. TROMBSKI Marek: Osiągnięcia naukowe filii Politechniki Łódzkiej w Bielsku-Białej w latach 1969–2001. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 279–290.

3620. TRZECIAK Justyna, Soja Andrzeja, Złotek Marian: 200 lat Szkoły Podstawowej w Czudcu. Rzeszów 2018 Bonus Liber 8° ss. 322, il.

Szkoła Podstawowa im. kard. Stefana Wyszyńskiego.

3621. TWARDOWSKI Andrzej: Znaczenie spuścizny naukowej profesor Ireny Obuchowskiej [1932–2016] dla współczesnej polskiej pedagogiki specjalnej. *Człowiek, Niepełnosprawność, Społeczeństwo*. 2018 nr 3 s. 81–92.

3622. UCZĄCY się dorosły – inspiracje, wyzwania, trendy. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Tadeuszowi Aleksandrowi w 80. rocznicę urodzin i 55. rocznicę pracy naukowej. Pod red. Agaty Chabior. Ostrowiec Świętokrzyski 2018 Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości 8° ss. 569, il.

Z treści: Szarota Zofia: „Czuję się jako eksponat...” – rozmowa z Profesorem Tadeuszem Aleksandrem s. 25–65; Litawa Aleksandra: O dorobku naukowym Profesora Tadeusza Aleksandra s. 66–76; Kargulowa Alicja: Edukacja, praca, rodzina w trzech koncepcjach poradnictwa lat osiemdziesiątych. Profesorowi Tadeuszowi Aleksandrowi z okazji Jubileuszu s. 77–104; Stopińska-Pająk Agnieszka: Instytut Pedagogiczny w Katowicach – jako pionier kształcenia wyższego dla dorosłych s. 250–271; Kargul Józef: Polityczno-gospodarcze to problemy edukacji dorosłych w początkowej fazie „socjalistycznej industrializacji kraju” s. 275–288; Pólturzycki Józef: Generał Elżbieta Zawacka – niezwykle żołnierz, historyk i pedagog s. 289–316; Szwec Agata, Solarczyk-Szwec Hanna: Sztuka jako obszar uczenia się w dziennikach Haliny Semenowicz s. 317–333; Czerniawska Olga: Edukacyjny wymiar badań biograficznych s. 334–343; Maliszewski Tomasz, Borowska Sulisława, Byczkowski Marek: Kaszubski Uniwersytet Ludowy w Wieżycy – kilka okolicznościowych impresji s. 516–535.

3623. UCZNIOWIE Realschule w Sulechowie w latach 1787–1873. Źródła i materiały. Pod red. Bogumiły Burdy i Bogumiły Husak. Zielona Góra 2018 Oficyna Wydawnicza Uniw. Zielonogórskiego; AP 8° ss. 370, nlb. 1. Uniw. Zielonogórski, AP w Zielonej Górze.

Treść: Wstęp s. 5–8; Uczniowie Realschule w Sulechowie w latach 1787–1873 (źródło) s. 11–135; Wykazy uczniów w latach 1787–1829 s. 137–202; Wykazy uczniów w latach 1829–1873.

3624. UNIVERSITÄTSSTUDIUM und Gesellschaft in Mitteleuropa vom 15. bis zum 18. Jahrhundert. Hrsg. von Krzysztof Ożóg, Maciej Zdanek. Kraków 2017 Tow. Nauk. Societas Vistulana 8° ss. 278, tabl. 8, il. (Historia et Monumenta Universitatis Jagiellonicae; 5).

Materiały z konferencji naukowej, Kraków, 19–20 XI 2015 r.

Z treści: Ożóg Krzysztof, Zdanek Maciej: Einführungswort s. 7–8; Ożóg Krzysztof, Zdanek Maciej: Introduction s. 9–10; Walther Helmut G.: Die deutsch-tschechisch-polnische Forschergruppe zur mitteleuropäischen Universität in Spätmittelalter und Früher Neuzeit. Geschichte, Projekte und Pläne seit 2011 s. 13–23; Szógi László: Die Forschung der ungarländischen Studenten an den europäischen Universitäten von 16. bis zum 18. Jahrhundert. Forschungsgeschichte, Methodologie, Ergebnisse s. 41–51; Draskóczy István: Polen in der ungarischen universitätsgeschichtlichen Literatur s. 53–65; Ożóg Krzysztof, Zdanek Maciej: Forschungsstand der Prosopographie zur mittelalterlichen und frühneuzeitlichen Krakauer Universität s. 67–90; Kowalski Marek Daniel: Polish students in Rome in the second half of the 15th century s. 113–137; Kelényi Borbála: Hungarian academia peregrinatio in the Middle Ages (1100–1525) s. 139–166; Sembdner Alexander: Landsmannschaftliche Verflechtungen und institutionalisierte Personennetze? Zu Rolle und Funktion des Collegium Beatae Mariae Virginis und seiner Kollegiaten an der spätmittelalterlichen Universität Leipzig aus der Perspektive der Netzwerkanalyse s. 167–197; Knapek Elżbieta: Die universitäre Bildung des Personals des Krakauer Officialats in der 1. Hälfte des 15. Jahrhunderts s. 199–205; Starzyński Marcin: Die universitäre Bildung der Krakauer Herrschaftselite im 15. Jahrhundert s. 207–221; Fokt Krzysztof: The curriculum vitae of a professor or law of the university of Krakow in the years 1655–1780 s. 223–234; Markiewicz Anna: Noble students at the university of Krakow in the 1680s s. 235–250; Hesse Christian: Das Wirken der Gelehrten in der Gesellschaft. Möglichkeiten und Perspektiven des Repertorium Germanicum Academicum (RAG) s. 253–264; Baster Marcin: Corpus Academicum Cracoviense. Database of students and professors of the university of Krakow (1364–1780) s. 265–276.

3625. UNIWERSYTET Medyczny we Wrocławiu w anegdocie. Pod red. Adama Szeląga i Ewy Chlebdy-Sieragowskiej. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Medycznego im. Piastów Śląskich 8° ss. 222, il.

3626. UNIWERSYTET Śląski 1968–2018. Wspomnienia. [Aut.] Andrzej Kowalczyk, Wiesław Banyś, Janusz Janeczek, Tadeusz Sławek, Maksymilian Pazdan, Wiktor Skworc, Tadeusz Donocik. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 170, nlb. 2, fot.

3627. UNIWERSYTETY ludowe – pomiędzy starymi a nowymi wyzwaniami. Red. nauk. Tomasz Maliszewski, Małgorzata Rosalska. Toruń 2016.

Rec.: Pałka Stanisław, *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 247–250; Stopińska-Pająk Agnieszka, *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 38: 2018 s. 206–208.

3628. USTABOROWICZ-SOBIEPANEK Zofia, Tulibacka Jolanta: Złota 58. 128 lat w służbie oświaty. Monografia. Warszawa 2018 CXIX LO im. Jacka Kuronia 8° ss. 236, il.

CXIX LO im. Jacka Kuronia w Warszawie w l. 1890–2018.

3629. W MIEŚCIE Nowym Sączu, na Długosza przy Plantach... I Gimnazjum i Liceum im. Jana Długosza w Nowym Sączu 1818–2018.

Pod red. Jakuba Marcina Bulzaka. Nowy Sącz 2018 I LO z Oddz. Dwujęzycznymi im. Jana Długosza; Druk. Goldruk, Wojciech Golachowski 8° ss. 592, il.

3630. WAWRZAK Małgorzata: W sprawie kształcenia muzealniczego – studia podyplomowe na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 2 s. 49–63, streszcz. ang.

3631. WEISSBROT-KOZIARSKA Anna: Ponadczasowa działalność edukacyjna Profesora Kazimierza Twardowskiego [1866–1938]. *Ruch Pedagogiczny*. R. 87[88]: 2017 nr 3 s. 153–161, streszcz. ang.

3632. WIĘCEK Zbigniew: Szczepańcowa. W dziewięćdziesięciolecie powstania Szkoły 1928–2018. Krosno 2018 Krośnieńska Oficyna Wydawnicza 4° ss. 172, il., mapy, streszcz. ang.

3633. WISZNIEWSKI Andrzej: Chodźcie ze mną. Sentymentalny spacer po historii i kampusie Politechniki Wrocławskiej. Wrocław 2018 Politech. Wrocławska 8° ss. 87, nlb. 2, il.

Lata 1910–2018.

3634. WŁADZA – edukacja – wiedza. Red. nauk. Joanna Król. Szczecin 2017 volumina.pl Daniel Krzanowski 8° ss. 208. (Z badań nad tradycją polskiej pedagogiki; t. 4).

Rec.: Wężniewska Paulina, *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 257–261.

3635. WOJCIECHOWSKI Jacek: Państwo-we Liceum Sztuk Plastycznych w pałacu Kreutzów w Kościelcu. *Szkoła Artystyczna*. 2018 z. 2 s. 227–236.

3636. WOJTASZEWSKI Ludwik: Kronika Szkoły Powszechnej w Miejskim Bochlinie, gmina Nowe, powiat świecki. Red., uwagi i przypisy Zbigniew Lorkowski. Gdynia–Nowe 2018 Region Jarosław Ellwart; na zlec. Urzędu Gm. 8° ss. 47, nlb. 1.

Dot. l. 1434–1945, powstała w 1947 r.

3637. WOJTUŁA Marek: 70 lat piłźnieńskiego Liceum Ogólnokształcącego im. S. Petrycego. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 11]: 2015 s. 19–25.

3638. WOKÓŁ Szkolnej 2. Zespół Szkół w Woli Uhruskiej w 90. rocznicę powstania szkoły podstawowej. Zespół red. Jolanta Kuśmierczuk [właśc. Kuśmierczyk], Dorota Łubkowska, Alicja Zajac. Wola Uhruska–Chełm 2018 Wydaw. Tawa Taurogiński Waldemar 8° ss. 256, il.

3639. WOŁCZAŃSKI Józef: Lektoraty języków starożytnego Wschodu na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Lwowskiego w latach 1862/62–1939/40. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 149–172, streszcz. ang.

3640. WOŹNIAK Michał F[ranciszek]: Muzealnictwo jako kierunek (specjalizacja, specjalność) studiów uniwersyteckich w Toruniu. Meandry organizacyjne i zawłości programowe. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 2 s. 37–48, streszcz. ang.

3641. WÓJCIK Bogusław: Uwagi na marginesie rękopisu Ludwika Chmaja pt. „Franciszek Ksawery Michał Bohusz. Jego życie i działalność wychowawcza (1746–1820)”. *Problemy Współczesnej Pedagogiki*. T. 3: 2017 nr 1 s. 45–61.

Rękopis pracy powstałej w 1941 r. zachowany w Archiwum PAN w Warszawie.

3642. WÓJCIK Grażyna: Wychowanie katolickie w szkołach Zgromadzenia Sióstr Służek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej w Mariówce w latach 1903–1954. *Paedagogia Christiana*. Vol. 41: 2018 No 1 s. 201–222, streszcz. ang.

3643. WÓJCIK Jan Kanty: Nawojowa Góra. 200 lat szkolnictwa. Nawojowa Góra 2018 Stow. Inicjatyw Społecznych Nawojowej Góry 8° ss. 213, nlb. 2, il.

Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w l. 1819–2018.

3644. WRONA-MERYK Izabela: Organizacja i rozwój Żeńskiego Seminarium Nauczycielskiego w Częstochowie w latach 1914–1936. Zarys problematyki. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 425–443, streszcz. ang.

3645. WRÓBEL Alina: Myśl i działalność Janusza Korczaka. *Pedagogika czy pedagogia? Idee, myśli, pytania*. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 27–35.

3646. WSIOLKOWSKI Adam: Moja Akademia. Kraków 2017 Wydaw. ASP im. Jana Matejki 8° ss. 333, nlb. 3, il.

Wspomnienia rektora ASP w Krakowie od lat 60. XX w. do 2015 r.

Rec.: Gołubiew Zofia: Nietypowa autobiografia. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 458–461.

3647. WSPOMINAJĄC Akademię. Napisane, wybrane, okazane. 1818–1920. Zebrał i oprac. Jacek Dembosz; red. nauk. Paulina Tendera; red. merytoryczna Adam Wsiolkowski. Kraków 2018 Wydaw. Akad. Sztuk Pięknych

im. Jana Matejki 8° ss. 1023, nlb. 1. (Biblioteka 200-lecia; t. 1).

Antologia wspomnień z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

3648. WSPOMINAJĄC Akademię. Napisane, wysłuchane, zapisane. 1945–1975. Red. i oprac. Jacek Dembosz; red. nauk. Paulina Tendera. Kraków 2018 Wydaw. ASP im Jana Matejki 8° ss. 767, nlb. 1. ASP im Jana Matejki w Krakowie. (Biblioteka 200-lecia; t. 4).

3649. WSPÓLCZESNE recepcje Jana Amosa Komeńskiego. Red. nauk. Barbara Sitarska. Siedlce 2017 Wydaw. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. ss. 386, streszcz. ang. (Siedleckie Zeszyty Komeniologiczne. Pedagogika; t. 4).

Z treści: Sitarska Barbara: Zamiast Wprowadzenia. O recepcji własnej Jana Amosa Komeńskiego i autorów „Siedleckich Zeszytów Komeniologicznych”, seria Pedagogika s. 13–53; Sztobryn Sławomir: Polska XX-wieczna recepcja pedagogiki Jana Amosa Komeńskiego s. 57–72; Florczykiewicz Janina: Myśl pedagogiczna Jana Amosa Komeńskiego jako podłoże rozwoju humanistycznej orientacji w wychowaniu s. 73–82; Borkowski Andrzej: Wieża Babel i labirynt – o symbolicznych uaoaczeniach podróży w dziełach Jana Amosa Komeńskiego w kontekście kultury barokowej s. 105–114; Grzegorzycy Barbara: Komunikowanie się w edukacji w twórczości Jana Amosa Komeńskiego s. 115–125; Matysiuk Renata: Prawo do nauki w ujęciu Jana Amosa Komeńskiego s. 127–139; Szymańska Kamila: Jan Amos Komeński i bracia czescy w działalności Muzeum Okręgowego w Lesznie s. 141–146; Wiśniewska Małgorzata: Recepcja edukacji obronnej w twórczości Jana Amosa Komeńskiego s. 147–154; Borychowska Anna Agnieszka: Jan Amos Komeński – jego życie i twórczość – recepcja studentki pedagogiki s. 155–163; Hampł Lubomir: Współczesna recepcja myśli Komeńskiego w Czechach na podstawie przykładu jego sentencji dotyczącej narodu i wizji lepszej przyszłości s. 179–190; Hampł Lubomir: Finspungski rękopis Jana Amosa Komeńskiego – kontrowersje i sprzeczności w/wokół jego twórczości s. 191–198; Hábl Jan: Development of anthropological accents in Comenius' early work and its implications for his philosophy of education s. 199–206.

3650. WSPÓLCZESNY i dawny obraz dziecka w języku. Pod red. Leonardy Mariak i Joanny Rychter. Szczecin 2017 Volumina.pl, Daniel Krzanowski ss. 388, streszcz. ang.

Z treści: Hawrysz Magdalena: Edukacja jako wartość w świetle XVIII-wiecznego podręcznika dla szkół ludowych „Przyjacieli dzieci” s. 21–30; Jankowiak Lucyna Agnieszka: Nazwy dzieci w „Dykcjonarzu” Michała Amśzejewicza (1859) s. 31–41; Kotlarska Irmína: „Moje dziecko w stanie twoim doskonale języków posiadanie jest nieodbitnie potrzebne” – wstęp do charakterystyki gatunkowej dawnych polskich podręczników do nauki języków obcych nowożytnych (aspekt strukturalny) s. 87–99; Maczel Maria: Dzieciństwo we wspomnieniach Marii Kuncewiczowej s. 127–137; Mariak Leonarda: Deskrypcje Jądwi i Henryka Józefa – dzieci Henryka Sienkiewicza w jego korespondencji prywatnej s. 139–149; Przyklenk Joanna: Jak wychowywać, by nie krzwić zdziwienia? Wychowanie w publicystyce Jana Baudouina de Courtenay s. 199–207; Rypel Agnieszka: Jak „Dziennik Bydgoski” wpływał na kształtowanie tożsamości narodowej młodych Polaków u progu niepodległości s. 233–250.

3651. WYCHOWANIE dla Niepodległej. W setną rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości. Red. nauk. Leszek Pawelski. Szczecin 2018 Pol. Stow. Nauczycieli Twórczych 8° ss. 233, il., streszcz. ang. (Monografia Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Twórczych; nr 17).

Treść: Pawelski Leszek: Wstęp s. 9–11; Śliwowski Bogusław: Światopogląd (w) edukacji s. 13–29; Mikiński Janusz: Patriotyzm Polaków w świetle badań socjologicznych s. 31–52; Kojs Wojciech: Problemy organizacji i zarządzania edukacją w twórczości pedagogicznej Bogdana Nawroczyńskiego s. 53–70; Furmanek Waldemar: Ojczyzna. Polska w nauczaniu Jana Pawła II s. 71–104; Żebrowski Jan: Społeczeństwo i wychowanie obywatelskie jako fundament stabilnego ustroju demokratycznego s. 105–116; Nowocien Jerzy, Liedtke Agata: Efekty wychowania fizycznego w opinii nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych s. 117–130; Zimomrą Mikołaja, Zimomrą Ivan: Ukrain's 'ko-pol's'ka vzajemdiá: transcendentna vartist' v ocinkah Olexsandra Koláncuka s. 131–142; Kopczewski Marian: Podstawy funkcjonowania administracji publicznej i ich wpływ na edukację po transformacji ustrojowej s. 143–166; Pawelski Leszek: Bractwo Kurkowe – organizacja patriotyczna i jego rola w wychowaniu młodzieży s. 167–177; Urbanek Bogdan: Regionalizm w podstawie programowej nauczania s. 179–194; Żebrowska Danuta: Z rozważań nad istotą patriotyzmu i jego rodzajami we współczesnej Polsce s. 195–203; Kowolik Piotr: Szkoła miejscem edukacji patriotycznej młodzieży s. 205–215; Zajdel Krzysztof: Treści patriotyczne w szkole i próby ich wzmocnienia s. 217–226; Janiszewski Hevra: La coopération franco-polonaise dans la vie des Polonais en France s. 227–232.

3652. WYCHOWANIE, socjalizacja, edukacja. Księga jubileuszowa dedykowana prof. dr. hab. Andrzejowi Michałowi de Tchorzewskiemu z okazji 75. rocznicy urodzin i 50-lecia pracy naukowej. Red. Marzena Chrost, Krzysztof Jakubiak. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum ss. 814, il., streszcz. ang.

Z treści: Chrost Marzena, Jakubiak Krzysztof: Wprowadzenie s. 13–16; Prof. dr hab. Andrzej M. de Tchorzewski – osoba i dzieło: List gratulacyjny JM Rektora Akademii Ignatianum w Krakowie s. 19–20; Jundziłł Irena: Laudacja na cześć mojego Ucznia – Jubilat s. 21–25; Jakubiak Krzysztof: Prof. dr hab. Andrzej Michał Tomasz de Tchorzewski – biografia naukowa s. 27–33; Kubik Józef, Woźny Jacek: Profesor Andrzej de Tchorzewski – zasłużony prorektor i rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy i Akademii Bydgoskiej s. 35–42; Bibliografia Andrzeja Michała de Tchorzewskiego (1970–2018) s. 43–59; Promotorstwo prac doktorskich s. 61–62; Tabula Gratulatoria s. 63–65; Śliwowski Bogusław: Czy pedagogika jest rzeczywistością nauką gorszą? s. 69–85; Lewowicki Tadeusz: O inteligencji i Inteligencie/Pedagogu w świetle post(?)inteligencji s. 87–100; Jakubiak Krzysztof: Polskie tradycje związków historii wychowania z pedagogiką i kształceniem pedagogicznym s. 155–167; Sieradzka-Baziur Bożena: Pojęcie EDUKACJA w średniowieczu s. 169–181; Filipiak Ewa: Socjo-kulturowo-historyczna teoria rozwoju Lwa Siemionowicza Wygotskiego: implikacje dla edukacji – inspiracje dla badań s. 197–211; Gałkowski Stanisław: Barbarzyństwo jako kategoria pedagogiczna s. 213–224; Mames Tomasz Dariusz: O „prawości”, czyli kilka refleksji wokół deontologii badacza trójjedni filozofii – nauki – pedagogiki s. 245–257; Kaja Barbara M.: Ogólna Teoria Z w naukach o wychowaniu – odejście od paradygmatu humanistycznego s. 261–285; Górniewicz Józef: Teoria wychowania wobec wyzwania drugiej dekady XXI wieku s. 287–305; Ryk Andrzej: W poszukiwaniu tożsamości teorii wychowania – analiza w perspektywie

fenomenologicznej s. 307–316; Ostrowska Urszula: Tradycja jako źródło wartości w zglobalizowanym świecie s. 317–337; Petrykowski Piotr: O przekazie dziedzictwa kulturowego oraz wartości i tożsamości przeczczystej s. 339–360; Marek Zbigniew: Transcendencja i wychowanie s. 361–371; Pilch Tadeusz: Kulturowe, religijne i społeczne dzieje dobroczynności. Od miłośnictwa do pracy społecznej s. 373–387; Chałas Krystyna: Godność ucznia – wartość zobowiązująca s. 389–407; Wołoszyn-Spirka Wiesław: O potrzebie zmiany myślenia s. 409–424; Mółka Janusz, Mółka Miłosz: Badania biograficzne wspomaganiem w rozumieniu procesów resocjalizacji s. 425–438; Królikiewicz Renata: Wychowanie jako spotkanie osób s. 447–461; Kalka Krzysztof: Relacje osobowe podstawą dialogu między osobami s. 463–478; Miśkowiec Ewa: Poznawanie samego siebie w procesie samowychowania s. 479–492; Chrost Marzena: Autorefleksyjność elementem samowychowania s. 493–505; Serkowska-Mąka Jądwiaga: Kultura masowa a edukacja aksjologiczna s. 507–523; Zdebska-Bizewska Halina: Pedagogiczny wymiar działalności Pierre'a Coubertina [1863–1937] s. 543–558; Płoszaj Katarzyna, Firek Wiesław: Krytyczna analiza programów edukacji olimpijskiej: ukryty postkolonializm czy edukacja międzykulturowa s. 559–576; Warchoła Marcin: Turystyka jako forma pracy pedagogicznej z młodzieżą s. 577–593; Mastalski Janusz: Wyzwania współczesnej rodziny w dobie przemian społecznych s. 597–611; Wawrzyniak Kazimierz: Katolicka rodzina w kontekście przemian globalizującego się świata s. 613–622; Jundziłł Juliusz: Co w życiu jest ważne? Chrześcijaństwo rzymskie okresu III–VI wieku o związkach uczuciowych z ludźmi w zaawansowanym wieku s. 623–651; Kozubska Alicja: Dziadkowie i wnuki w rodzinie – w poszukiwaniu sensu współistnienia s. 653–668; Molesztak Aldona M.: Życie rodzinne w wyobrażeniach młodych dorosłych s. 669–687; Zajac Dariusz: Wybrane rudymenty etyki rodzicielskiej s. 701–714; Grzebieliński Ludwik, Topiś-Stempińska Beata: Nauczyciele gimnazjum w Nowym Sączu 1838–1848. Szkice biograficzne s. 717–738; Kirenko Janusz: O wartościach w pedagogice w nieskończoność s. 739–750; Śnieżyński Marian: O autorytecie nauczyciela akademickiego s. 751–766; Karpińska Anna: Nauczyciel wobec odpowiedzialności za wspomaganie uczniów w ich indywidualnym rozwoju s. 767–781.

3653. WYDZIAŁ Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 1968–2018. Wizerunek naukowy i dydaktyczny. Pod red. Sławomira Sojaka. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 629, il.

Z treści: Sojak Sławomir: Struktura organizacyjna i pracownicy s. 13–28; Sojak Sławomir: Uprawnienia naukowe i akredytacje s. 29–34; Sojak Sławomir: Oferta dydaktyczna – kierunki i programy kształcenia s. 35–48; Sojak Sławomir: Studia podyplomowe s. 49–68; Biblioteka i periodyki naukowe s. 69–86; Glińska-Nowecka Aldona: Międzynarodowa współpraca naukowo-badawcza i dydaktyczna s. 87–96; Sojak Sławomir: Katedry s. 97–252; Kadra naukowo-dydaktyczna s. 253–530; Studencki ruch naukowy s. 531–572; Społeczna odpowiedzialność Wydziału s. 573–586; Konkursy dla uczniów szkół średnich s. 587–592; Sojak Sławomir: Kalendarium wydarzeń 1968–2018 s. 593–604.

3654. WYDZIAŁ Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 1968–2018. Wspomnienia. Pod red. Piotra Jaworowskiego i Włodzimierza Karaszewskiego. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 216, nlb. 3, il.

UMK w Toruniu.

3655. WYTYCZNE organizacyjno-programowe pracy starszoharcerskiej. (Przyjęte na 8. Zjeździe Starszego Harcerstwa nad j. Narocz 24–30.VIII.1936). Red. wydawnicza Danuta

Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 88, nlb. 4, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1936.

3656. Z DZIEJÓW i tradycji szkoły w Wojciechowie. Kom. red. Bednarczyk Anna [i in.]. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 124, il.

Szkoła Podstawowa im. Stanisława Marusarza w l. 1916–2018.

3657. Z DZIEJÓW rybnickiego harcerstwa. [Cz.] 2: „Złączeni węzłem...”. Gawęda o instruktorach harcerskich Hufca Ziemi Rybnickiej. Red. Elżbieta Soroczan, Zbigniew Soroczan. Katowice–Rybnik 2018 „Śląsk” Wydaw. Nauk.; Krąg Stow. Ruchu Harcerskiego „Czuwaj” 8° ss. 418, il.

Lata 1920–2018.

Cz. 1. Katowice 2013.

3658. Z DZIEJÓW szkolnictwa w Chrzęstowie. [Wyd.] Janusz Królikowski. *Studia Regionalne*. [T.] 3/4: 2009/2010 [dr.:] 2010 s. 151–175.

Kronika z l. 1914–1937.

3659. ZACHARZ Sylwia: Adolf Dygasiński, Bolesław Prus, Stefan Żeromski i Gustaw Herling-Grudziński – uczniowie kieleckiej szkoły. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 206–215, streszcz. ang.

Państwowe Gimnazjum i Liceum im. Stefana Żeromskiego w Kielcach.

3660. ZACHOWAĆ dla przyszłości. Sprawy szkolnictwa i oświaty w przekazie prasowym XX i pierwszych lat XXI wieku. Pod red. Iwonny Michalskiej i Grzegorza Michalskiego. Łódź 2018 Wydaw. UŁ ss. 408, il. (Edukacja, Historia Wychowania).

Treść: Michalska Iwonna, Michalski Grzegorz: Wstęp s. 7–10; Puliński Andrzej: Problematyka oświatowa na łamach „Komunikatów Mazursko-Warmińskich” w latach 1957–1977 s. 13–23; Magiera Elżbieta: Sprawozdania szkolne jako źródło do dziejów działalności wychowawczej gimnazjów w Polsce międzywojennej s. 25–39; Markiewiczowa Hanna: Szkolnictwo Kresów Wschodnich w II RP w świetle prasy pedagogicznej. Nadzieje i rzeczywistość s. 41–47; Smolarczyk Andrzej: Problematyka szkolnictwa mniejszości narodowych w województwie wileńskim na łamach wileńskiego „Słowa” w latach 1922–1939 s. 49–61; Jakubiak Krzysztof: Problem relacji rodziny i szkoły w polskim specjalistycznym czasopiśmie pedagogicznym od końca XIX do połowy XX wieku s. 63–79; Walasek Stefania: Budownictwo szkół powszechnych na łamach czasopism lat II RP s. 81–93; Jazdon Artur: „Uczyć czy handlować?” Problematyka wydawania podręczników szkolnych na łamach „Przeglądu Księgarskiego” w pierwszym dziesięcioleciu niepodległej Polski s. 95–109; Gulczyńska Justyna: Aspekt wychowawczy na łamach „Wychowania” (1958–1973) – kontekst ideologiczny s. 111–122; Król Joanna: „Trudno jest ulepić nauczyciela” – problematyka kształcenia nauczycieli na łamach czasopisma „Wychowanie” w latach 1958–1973 s. 123–133; Gorloff Elżbieta: Kreowanie wizerunku nauczyciela nauczania początkowego na łamach czasopisma „Życie Szkoły” (1962–1971) s. 135–144; Pulińska Urszula: Szkoły

Tysiąclecia w prasie lokalnej Warmii i Mazur s. 145–156; Leżańska Wiesława: Popularyzatorska i edukacyjna funkcja łódzkiego czasopisma dla nauczycieli „Szkoła i Nauczyciel” (1924–1928) s. 159–170; Królikowska Anna: Problematyka pedeutologiczna na łamach „Miesięcznika Katechetycznego i Wychowawczego” (1911–1939) s. 171–179; Feliniak Aleksandra: Zadania czasopiśma „Wychowanie Przedszkolne” w promowaniu edukacji zdrowotnej (1925–1939) s. 181–190; Małek Agnieszka: Problematyka zdrowotna i higieny dzieci i młodzieży w czasopiśmie „Higiena Ciała i Sport” (1925–1928) s. 191–202; Topij-Stempińska Beata: Problematyka wychowania młodego pokolenia na łamach „Młodego Lasu” (1938–1939) s. 203–212; Boguszewska Anna: „Mały Ster” (1942–1944) – zawartość tematyczna i forma graficzna s. 213–223; Szewczyk-Kowalewska Irena, Kowalewski Michał: Edukacja kulturalna dziecka w przekazie czasopisma „Edukacja i Dialog” w latach dziewięćdziesiątych XX wieku s. 225–238; Krakowiak Małgorzata: Edukacja pozaszkolna w czasach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w przekazie miesięcznika „Rodzina i Szkoła” (1949–1974) s. 241–251; Kowalska Marzena, Łabiszewska Irena: „Pro publico bono”. Sztuka filmowa i muzyczna w przekazie prasowym „Kwartalnika Filmowego” i „Poradnika Muzycznego” w latach 1950–1965 szansą edukacji społeczeństwa s. 253–275; Stolińska-Pobrala Nella: Problem trudności wychowawczych w domach dziecka na łamach „Problemów Opiekuńczo-Wychowawczych” w latach 1961–1989 s. 277–288; Czarnaek Iwona: Relacje rodzice-dzieci na łamach „Świata Głuchych” s. 289–298; Janik-Komar Joanna: Problematyka edukacji seniorów na łamach „Edukacji Dorosłych” (1993–2015) s. 299–310; Sosnowska Joanna: „Wydarta na chybił trafił karta z historii życia publicznego” – łódzkie jednodniówki w sprawach opieki i wychowania (1911–1928) s. 313–338; Kahl-Luczyńska Edyta: Problematyka oświatowa na łamach tygodnika „Głos Kamiennej” (1925) s. 339–350; Gołdyn Piotr: Zagadnienia oświatowe i pedagogiczne na łamach „Gazety Kolskiej” (1932–1939) s. 351–363; Wróblewska Urszula: Kwestie oświatowe i naukowe prezentowane na łamach „Myśli Karaimskiej” wydawanej w latach 1924–1945 s. 365–373; Sapia-Drewniak Eleonora: Problemy edukacji ludności polskiej na Górnym Śląsku na łamach „Głosów znad Odry” w latach 1918–1924 s. 375–384; Bartkowiak Edyta: Aktywność opiekuńcza stowarzyszeń katolickich na rzecz dzieci w świetle miesięcznika „Ruch Charytatywny” (1930–1939) s. 385–398; Wolter Edyta: Problematyka ochrony zwierząt na łamach „Świata Zwierzęcego”/”Świata i Przyjaciela Zwierząt” (1929–1939), pedagogiczne implikacje s. 399–408.

3661. ZAPISANE w pamięci... Historia Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Krasnymstawie w latach 1968–2018. Red. Anna Dras, Lucyna Olszek, Jacek Szamik. Krasnystaw–Warszawa 2018. Specjalny Ośr. Szkolno-Wychowawczy im. Janiny Doroszewskiej; P.W. Polimax P. Kacprzak, R. Suława 4° ss. 347, il.

3662. ZAWADZKI Dyżma: Sulimczyk. *Kraskowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 133–147.

Czasopismo 16. Warszawskiej Drużyny Harcerskiej im. Zawiszy Czarnego, wydawane od 1933 r.

3663. ZIENKOWICZÓWNA Bolesława: Związek zachów czyli młodych harcerzy. Oprac. B. Zienkowiczówna; red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 243, nlb. 5, il. Związek Harcerstwa Polskiego. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Warszawa 1918.

3664. ZIMMER Bolesław: Wychowanie harcerskie. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. IV, nlb. 6, 143, nlb. 5, il. (Przywrócić Pamięć).

Podstawa ed.: Lublin 1939.

3665. ZIÓŁKOWSKI Przemysław: Młodzieżowa Szkoła Liderów – jako przykład dobrych praktyk w edukowaniu samorządów uczniowskich. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki*. Edukacja, Rodzina, Społeczeństwo. Nr 3: 2018 s. 293–302.

3666. ŻŁOTA księga. Jubileusz absolutorium polonistycznego 1968–2018. Pod red. Marty Idzik-Ropy i Tadeusza Zgółki. Poznań 2018 Wydaw. „Poznańskie Studia Polonistyczne” 8° ss. 179, nlb. 28, il. (Prace Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza).

3667. „ZRODZONA z marzeń, spełniająca pragnienia”. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Starym Lubiejewie im. Szkoły Podchorążych Piechoty w Komorowie 1958–2018. 60 lat minęło... Red. wyd. Anna Chrzczonowska, Katarzyna Oczkowska. Stare Lubiejewo 2018 Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Szkoły Podchorążych Piechoty w Komorowie 4° ss. 178, tabl. 38, il.

3668. ZWIĄZEK Harcerstwa Polskiego Chorągiew Kielecka im. Stefana Żeromskiego w latach 2002–2012. Sesja historyczna. Red. Stanisław Adamczyk, Andrzej Rembalski. Kielce–Starachowice 2018 Przedś. Usługowe COMPUS, L. Grochulski, P. Szyszkowski 8° ss. 212, il.

Treść: Rembalski Andrzej: Od redaktora s. 5–7; Rembalski Andrzej: Stan badań nad historią harcerstwa Kieleckiej Chorągwi ZHP im. Stefana Żeromskiego w latach 2002–2012 s. 8–19; Massalski Adam: Szkice z dziejów wychowania patriotycznego młodzieży w Związku Harcerstwa Polskiego na Kielecczyźnie w latach 1912–2012 s. 20–38; Adamczyk Stanisław: Druhna harcmistrz Emilia Molska – nauczyciel, pedagog, wychowawca, instruktor Związku Harcerstwa Polskiego. [Zawiera gł. zapiski kronikarskie E. Molskiej z l. 1972–1976] s. 39–62; Katusz Anna: Struktura organizacyjna Chorągwi ZHP w Kielcach w latach 2002–2012. Władze Chorągwi. Instruktorzy Chorągwi Kieleckiej we władzach centralnych s. 63–74; Cegielska Maria, Kowalewska Barbara, Stobiecka Ewa: Kształcenie kadry instruktorskiej w Chorągwi Kieleckiej im. Stefana Żeromskiego w latach 2000–2012 s. 75–88; Kubiec Elżbieta: Harcerskie Miejsca Pamięci w ZHP Chorągwi Kieleckiej im. Stefana Żeromskiego – Suplement. [Dodatek do: Kubiec Elżbieta: Harcerskie Miejsca Pamięci na terenie Chorągwi Kieleckiej ZHP im. Stefana Żeromskiego. [W:] Kielecka Chorągiew Związku Harcerstwa Polskiego im. Stefana Żeromskiego w latach 1956–2000. Sesja Historyczna. Kielce 2013] s. 89–137; Łukaszczyk Grzegorz, Szrek Jacek: Historia żeglarstwa harcerskiego w Kielcach s. 138–150; Kubiec Elżbieta: Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej w Kielcach w latach 2008–2012 s. 151–173; Ślaska Małgorzata: Harcerskie Rajdy Świętokrzyskie Hufca ZHP im. Stanisława Staszka w Starachowicach s. 174–183; Salwa Marian:

Harcerski Krąg Seniorów i Starszyny Harcerskiej „Lysica-Jodła” w Kielcach s. 184–192; Rembalski Andrzej: Scenariusz wystawy „Sto lat harcerstwa w Kielcach” zorganizowanej przez Muzeum Historii Kielc i Komendę ZHP Chorągiew Kieleckiej im. Stefana Żeromskiego październik 2012 – grudzień 2013 roku s. 193–209; Biber Tomasz: Wystawa historyczna Hufca ZHP Skarżysko-Kamienna (1916–2011) s. 210–211.

3669. ŻÓLCIŃSKI Zbigniew: Władza rodzicielska ojca w świetle polskiej literatury pedagogicznej Oświecenia. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 7–28, streszcz. ang.

3670. ŻUKIEWICZ Arkadiusz: Koncepcja wychowania narodowego w ujęciu Heleny Radlińskiej [1879–1954]. *Ruch Pedagogiczny*. R. 87[88]: 2017 nr 3 s. 5–15, streszcz. ang.

3671. ŻUKIEWICZ Arkadiusz: Naukowe dziedzictwo Heleny Radlińskiej. Pedagogika społeczna – nauka praktyczna. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 nr 1 s. 37–49.

3672. ŻUREK Antoni: Historia Wydziału Teologicznego w Tarnowie do roku 2010. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 104–121, streszcz. ang.

Powstał jako Instytut Teologiczny w 1838 r.

3673. ŻYWIECKI „Ogólniak” w pejzażu kulturalnym miasta. Ciekawostki z historii Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Żywcu. Cz. 2. Praca zbiorowa pod red. Aleksandry Bura. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 109–144.

Lata 1904–2009.

f) Historia języka

Zob. poz. 90, 92, 3195, 3271, 3642, 3797, 3822, 5649, 7330, 7744, 9301, 10904.

3674. AD NOTAM, ad gloriam. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Kazimierzowi Długoszowi z okazji 60-lecia aktywności zawodowej i 40-lecie pracy naukowej. Pod red. nauk. Elżbiety Skorupskiej-Raczyńskiej. *Gorzów Wielkopolski 2018* Wydaw. Nauk. Akademii im. Jakuba z Paradyża 8° ss. 238, streszcz. ang. Akademia im. Jakuba z Paradyża.

Z treści: Czabańska-Rosada Małgorzata: Ewangelicki cmentarz w Trzcielu – między sacrum a profanum s. 7–16; Janicka-Szysko Renata: Wykrzykniki w polszczyźnie wyrażające wolę człowieka wobec ptactwa (na materiale „Słownika warszawskiego” i wybranych współczesnych) s. 29–42; Skorupska-Raczyńska Elżbieta: „Dobremu dobry, złemu zły...” O językowych wykładnikach jakości w polszczyźnie s. 145–161; Słowiński Przemysław: Propaganda wyborcza w publikacjach tygodnika „Ziemia Lubuska” w 1946 roku s. 175–193; Taborska Katarzyna: Inskrypcje nagrobne w ujęciu językoznawczym Kazimierza Długosza jako wstęp do „czytania” cmentarzy pogranicza s. 203–209; Uchto

Halina: Twórcy literatury rosyjskiej pochodzenia polskiego. Wybrane postacie s. 211–230; Walczak Bogdan: Kościół a kultura narodowa s. 231–238.

3675. ADAMCZYK Mateusz: „Pleć” w polszczyźnie. Warszawa 2018 Wyd. Polonistyki Uniw. Warszawskiego 8° ss. 124, streszcz. ang. XV–XXI w.

3676. BISZCZANIK Marek: Die Erste Stadtbuch aus Schweidnitz im Lichte der Textallianzen- und Textsortenproblematik. *Germanica Wratislaviensia*. [T.] 141: 2016 s. 163–181. Świdnica.

3677. CEBULA Andrzej: Słownik gwary sandomierskiej. Wprow. Andrzej Sarwa. Wyd. 2, rozsz. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 138, nlb. 2, il. (Biblioteka Tradycji Sandomierskiej; nr 29/2).

Wyd. 1. 2017.

3678. CYGAN Stanisław: Słownik gwary opoczyńskiej. Opoczno 2018 Muzeum Region.; MBP 8° ss. 383 + dysk optyczny (CD).

3679. CZACHOROWSKA Magdalena: Leksyka pism Bolesława Prusa. *Studia zebraane*. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 238.

3680. [GOJSAK Oleksandr] Hojsak Ołeksander: Słownik gwary łemkowskiej wsi Wysowa. Słownik lemківśko govirki sela Visova. Z materiałów autora oprac. i przyg. do druku Madina Aleksiejewa i Janusz A. Rieger. Warszawa 2018 Wydaw. UW; Wyd. „Artes Liberales” 8° ss. 150, nlb. 2, il.

3681. GRAŻAWSKI Piotr: Słownik gwarowy brodnicki czyli Opowieść o ginącej mowie potocznej ludności Pojezierza Brodnickiego. [Wielki Głębocek]–Brodnica 2018 Kpl; WEiW Verbum 8° ss. 180, il.

3682. HENDRYKOWSKI Marek: Tutti frutti. Z dziejów kulturowych transferów języka włoskiego w polszczyźnie dawnej i współczesnej. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 363, nlb. 1, il.

3683. HISTORIA języka, dialektologia i onomastyka w nowych kontekstach interpretacyjnych. Pod red. Renaty Przybylskiej, Macieja Raka, Agaty Kwaśnickiej-Janowicz. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 456, nlb. 1, il.

Księga pamiątkowa dedykowana prof. Mieczysławowi Karasiowi (1924–1977).

Z treści: Przybylska Renata, Rak Maciej, Kwaśnicka-Janowicz Agata: Słowo wstępne s. 9–11; Wspomnienia: Dunaj Bogusław: Mieczysław Karaś – nauczyciel, przełożony, inspirator badań,

człowiek (wspomnienia) s. 15–23; Madejowa Maria: O Profesorze Mieczysławie Karasiu w świetle prac nad „Słownikiem wymowy polskiej” i nie tylko... s. 25–40; Ozóg Kazimierz: Wspomnienie o Profesorze Mieczysławie Karasiu s. 41–44; Godyń Jan: O mało znanych eksperymentach dydaktycznym Mieczysława Karasia jako wyrazie pewnej aktualnej do dziś idei badawczej s. 45–49; Duska Joanna: Wspomnienie o żonie Mieczysława Karasia Annie z Makowskich Karasiowej s. 51–55; Wkład Mieczysława Karasia w językoznawstwo: Reichan Jerzy: Mieczysław Karas jako dialektolog s. 59–70; Kaś Józef: Studia orawskie Profesora Mieczysława Karasia s. 71–76; Cygal-Krupa Zofia: Profesor Mieczysław Karas jako współtwórca historii polskiej leksykografii XVII wieku s. 77–84; Grabka Barbara: Metodologiczne założenia leksykografii gwarowej w ujęciu Mieczysława Karasia s. 85–95; Walczak Bogdan: Mieczysław Karas o języku osobniczym s. 97–104; Miodunka Władysław: Historia pewnego pomysłu Profesora Mieczysława Karasia. 50 lat krakowskiej glottodydaktyki polonistycznej (1965–2015) s. 105–119; Mieczysław Karas – inspiracje: Historia języka: Zajda Aleksander: Analiza a synteza w rozwoju słownictwa polskiego s. 125–138; Okoniowa Joanna: Interdyscyplinarność w analizie tekstów staropolskich s. 139–147; Frodyma Mariusz: Polsko-laciński słowniczek z około 1450 roku (z rękopisu BJ 2455) s. 149–157; Waśkowski Krzysztof: Dylematy badawcze w analizie staropolskich zestawień leksykalnych s. 159–166; Śliwiński Władysław: Poetyckie konstrukcje nominalne XVII wieku w tradycji polskiego wiersza s. 167–179; Sieradzka-Mruk Agnieszka: Kategoria superlatywu w dawnych i współczesnych tekstach nabożeństwa drogi krzyżowej s. 181–189; Dialektologia: Pelcowa Halina: Krakowska szkoła dialektologiczna a współczesne badania gwar s. 193–201; Tyra Anna: „Gaiury”, „goje”, „gadzie” i „gorole” – my i reszta świata s. 219–229; Rakt Maciej: „Niepile ręce” i inne przykłady ludowego słownictwa prawniczego (na materiale chłopskich rozporządzeń ostatniej woli) s. 231–242; Jaros Irena: Jak współcześnie badać i opisywać słowotwórstwo gwarowe? s. 243–257; Sikora Kazimierz: Pozostałości polskich gwar w Rzęknie (Rzęzycy) na Lotwie (na przykładzie języka rodzinnego pewnej polskiej rodziny) s. 259–266; Fellerer Jan: Gwara mieszana. Próba sprzecyzowania pojęcia na podstawie cech składniowych polszczyzny południowokresowej Lwowa sprzed 1945 roku s. 267–275; Grochola-Szczepanek Helena, Woźniak Michał: Transkrypcja języka mieszkańców wsi w aplikacji ELAN w „Korpusie Spiskim” s. 277–288; Sicińska Katarzyna: Z historii badań nad polszczyzną południowokresową XVII i XVIII wieku s. 289–302; Kobus Justyna: Mianownik liczby mnogiej typu „bracio”, „wójcio”, „muzykancio” w materiałach do „Atlasu języka i kultury ludowej Wielkopolski” s. 303–308; Popławski Emil: Terminy związane z umowami ze służbą w gospodarstwie wiejskim utrwalone w przysłowiaach polskich s. 309–315; Kołatka Krzysztof: Gwara ludowa jako komponent tożsamości regionalnej mieszkańców Krajny s. 339–352; Przymuszała Lidia: Motywacja gwarowych nazw zup (na materiale śląskim) s. 353–366; Onomastyka: Babik Zbigniew: Nazwa rodzinnej miejscowości Mieczysława Karasia [Przędzel] na le słowiańskim s. 369–380; Przybylska Renata: Przyimki „pod” i „za” w toponimii s. 381–389; Jureczyńska-Kłosek Agnieszka: Gwarowe i niegwarowe podstawy współczesnych toponimów tatrzańskich s. 391–397; Koncewska Katarzyna: Metryki parafii usnarskiej jako źródło do badań obrazu onomastycznego dawnego powiatu grodzkiego s. 399–409; Kubiszyn-Mędrala Zofia: Sposoby identyfikacji osób w księdze sądowej państwa żywieckiego 1681–1773 s. 411–421; Współczesna polszczyzna: Wismont Magdalena: Słownictwo „nowe” dla Profesora Mieczysława Karasia współcześnie, czyli Co się stało ze słowami w ciągu 45 lat s. 447–456.

3684. HORYŃ Ewa: Interwar period records from the Archive of the Cracow Saltworks Museum in Wieliczka as a source for linguistic

studies. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 261: Studia Linguistica. [T.] 13: 2018 s. 3–12, streszcz. pol.

3685. HORYŃ Ewa: Słownictwo z zakresu górnictwa solnego XVI–XVIII wieku na tle polszczyzny ogólnej. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 239, nlb. 3, streszcz. ang. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne; 826).

3686. JĘZYKI i kultura Słowian. Pamięci profesora Leszka Moszyńskiego. Pod red. Anity Gostomskiej, Doroty Żyłko. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 257, il., streszcz. ang.

Z treści: Gostomska Anita, Żyłko Dorota: Słowo wstępne s. 7–10; Popowska-Taborska Hanna: O dwójgu sławistach [Hanna Popowska-Taborska, Leszek Moszyński]. Historia wydobyta z mroków pamięci s. 13–16; Siatkowska Ewa: Rozważania o różu w perspektywie lingwistycznej s. 17–26; Walczak Bogdan: Leszek Moszyński jako uczeń Władysława Kuraskiewicza s. 27–33; Bednarczuk Leszek: Polskie nazwy plemienne w systemie de-rywacji słowiańskiej s. 37–50; Jakubowicz Mariola: Złożenia staro-cerkiewno-słowiańskie oraz cerkiewnosłowiańskie i ich stosunek do podstaw greckich s. 51–62; Wątróbska Halina: Staro-cerkiewno-słowiańskie tytuły ewangelijne s. 63–77; Wronkowska-Dimitrowa Mirosława: Przemiany w leksyce synaksarionów. Słownictwo w opisdach z wieków XV–XVII wobec słownictwa w najstarszym słowiańskim przekładzie z XIV wieku s. 78–94; Zarebski Rafał: Biblia nieświecka (1572) a Nowy Testament Szymona Budnego (1574) – zmiany w zakresie geograficznych nazw własnych s. 95–109; Szczeska Krystyna: Czy wszystko już wiemy o toponimach byłych Prus Wschodnich? s. 113–125; Czyżewski Feliks: Nazwy własne a dzieje regionu na przykładzie imion męskich w inskrypcjach nagrobnych cmentarza w Zabłociu na południowym Podlasiu s. 126–148; Wyżkiewicz-Maksimow Regina: „Weże” i „zmije” w kulturze oraz języku polskim i serbskim s. 168–184; Paździerski Dušan-Vladislav: Polityka językowa i planowanie językowe w dziełach Floriana Ceynowy s. 196–208; Dziekoński Mieczysław, Tokarz Emil: Triesteńscy Chorwaci. Z kręgu fascynacji naukowych Leszka Moszyńskiego południem Słowiańszczyzny s. 209–220.

3687. JĘZYKI ruskie w rozwoju historycznym i kontaktach z polszczyzną. Pod red. Lili Citko. Białyсток 2018 Wydaw. Prymat; Mariusz Śliwowski 8° ss. 287, streszcz. ang.

3688. JĘZYKI słowiańskie w kontekstach kultur dawnych i współczesnych. Pod red. Małgorzaty Gębki-Wolak, Iwony Kaproń-Charzyńskiej, Joanny Kamper-Warejko. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 316, il., streszcz. ang.

Z treści: Gębka-Wolak Małgorzata, Kaproń-Charzyńska Iwona, Kamper-Warejko Joanna: Wstęp s. 9–13; Klauze Małgorzata: Wpływ przemian cywilizacyjno-kulturowych na słownictwo z pola tematycznego „zdrowie i pielęgnacja zwierząt hodowlanych” (na podstawie analizy podreczników medycyny weterynaryjnej z lat 1940–1960 i wydanych po roku 2000) s. 55–73; Luto-Kamińska Anetta: Kultura językowa XVI wieku w kontekście obyczajowości i nieobyczajności s. 89–108; Piotrowicz Anna, Witaszek-Samborska Małgorzata: Ze studiów nad leksyką kulinarną w „Słowniku frazeologicznym” Henryka

Gallego i Antoniego Krasnowolskiego. Nazwy potraw, napojów i produktów spożywczych s. 141–161; Raszewska-Zurek Beata: O mniej popularnych nazwach zbiorowości z rdzeniem „spół-” w historii polszczyzny s. 163–182; Mielczarek Joanna: Świadectwa kultury materialnej a przynależność etniczna – uwagi na marginesie sztuki nagrobkowej cmentarza ewangelicko-reformowanego w Zelowie s. 259–273.

3689. JĘZYKOWE i kulturowe modelowanie świata. Księga dedykowana profesorowi Karolowi Danielowi Kadłubcowi. Pod red. Katarzyny Marcol i Jana Kajfosza. Czeski Cieszyn–[Ostrava]–Katowice 2017 Kongres Polaków w Republice Czeskiej; Katedra Socjologii. Wyd. Filoz. Uniw. Ostrawskiego; US 8° ss. 323, il., streszcz. ang.

3690. KRAŻYŃSKA Zdzisława, Mika Tomasz: „Kazania świętokrzyskie” w perspektywie tekstowej i ogólnojęzykowej. Poznań 2018 Wydaw. Rys 8° ss. 166, il.

3691. KRÓTKI Zuzanna: GRYMASY w historii języka polskiego. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 2 s. 3–15, streszcz. ang.

3692. KUCHNIA w języku i kulturze dawniej i dziś. Pod red. Tomasza Gęsiny i Wioletty Wilczek. Katowice 2018 Wydaw. US 8° ss. 148, nlb. 2, il., streszcz. ang., ros. (Językoznawstwo Polonistyczne) (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego; nr 3771).

Z treści: Gęsina Tomasz, Wilczek Wioletta: Wprowadzenie s. 7–10; Bronder Alicja, Hamerlok Dorota: MasterChef XVII w. – studium porównawcze pierwszej polskiej książki kulinarnej „Compendium ferulorum” oraz współczesnych publikacji o tematyce kulinarnej s. 13–26; Broszko Małgorzata, Wojtyka Magdalena: „Wiercimak, warzACHEW, dzieża” – z historii zapomnianych nazw naczyń i przyrządów kuchennych s. 27–35; Krakowiecki Kamil: Między kuchnią, religią i medycyną. O języku dzieła „De herba vetonica” Antoniusza Muzy s. 36–48; Koenig Aleksandra: Analiza porównawcza struktury, pragmatyki i leksyki w dawnym i współczesnym przepisie kulinarnym (na podstawie przepisów: Marii Ochorowicz-Monatowej „Galantyna z prosięcia” i Kingi Paruzel „Faszzerowana pieczeń z indyka”) s. 75–84; Czempka-WeWióra Maria, Gałęziowska-Krzystolik Anna: „Kuchnia polska” – uwagi do wydań z połowy i końca XX wieku s. 85–99; Kiszka Beata, Wolczek Wioletta: „Nudle”, „karminadle” i „kreple”, czyli kuchnia śląska bez tajemnic s. 131–142.

3693. KULACZ Sławomir: Germanizmy w gwarze polskich żołnierzy w armii austro-węgierskiej. Rzeszów 2018 Fosze 8° ss. 148, nlb. 1, streszcz. ang., niem.

3694. LISOWSKI Tomasz: Przekłady Jakuba Wujka w odnowie leksyki Nowego Testamentu gdańskiego (1606). Ujęcie dystrybucyjno-kontekstowe. Poznań 2018 Wydaw. Rys 8° ss. 301, streszcz. ang.

3695. [MAJEWSKI Walenty Skorochód]: Walentego Skorochoda Majewskiego rozprawa o Słowianach i ich pobratymcach. Wstęp

i oprac. Agnieszka Kuczkiewicz-Fraś. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 186, il. (Orientalia Polonica; 10).

Autor żył w l. 1764–1835.

3696. MAJKOWSKI Grzegorz: O sposobach komunikowania wartości w dyskursie politycznym na przykładzie przemówień Ignacego Jana Paderewskiego [1860–1941]. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 205–228, streszcz. ang., niem., ros.

3697. METODOLOGIA językoznawstwa. Od diachronii do panchronii. Pod red. Piotra Stelmaszczyka. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 179, nlb. 1. (Łódzkie Studia z Językoznawstwa Angielskiego i Ogólnego. Łódź Studies in English and General Linguistics; 8).

Treść: Stalmaszczyk Piotr: Metodologia językoznawstwa: Od diachronii do panchronii s. 7–10; Sicińska Katarzyna: Jak badać polszczyznę południowokresową XVII i XVIII wieku? Z problemów metodologicznych dialektologii historycznej s. 11–42; Krażyńska Zdzisława, Mika Tomasz, Słoboda Agnieszka: Tendencje i procesy w dziejach języka polskiego. W poszukiwaniu nowej metodologii badań składni staropolskiej s. 43–52; Maslej Dorota: Glosa – problemy definicyjne i terminologiczne s. 53–64; Górski Rafał L.: Metody korpusowe i kwantytatywne w językoznawstwie historycznym s. 65–82; Goźdz-Roszkowski Stanisław: Analiza języka wartościowania w dyskursie sądowym z perspektywy językoznawstwa korpusowego: możliwości i ograniczenia s. 83–102; Kikiewicz Aleksander: Wartościowanie jako kategoria semantyczna s. 103–140; Gład Adam: Poza metaforą i mitem. Lingwistyka kulturowa na tropie trzeciej drogi s. 141–164; Łozowski Przemysław: Panchronia, czyli język jako symbol doświadczenia s. 165–178.

3698. NASTULCZYK Tomasz, Oczko Piotr: „Tradycyjni” czy „nowocześni”? O metodologicznych dylematach współczesnych badaczy staropolszczyzny. Cz. 1: Uwagi ogólne i przypadek krytyki postkolonialnej. *Terminus*. R. 15: 2013 z. 1/4 s. 337–360, streszcz. ang.

Toż. Cz. 2: „Queer theory” oraz „gay and lesbian studies”. *Terminus*. R. 15: 2013 z. 1/4 s. 361–378, streszcz. ang.

3699. NAWOTKA Krzysztof: Odziani w szarawary młodziankowie w piecu ognistym (Da. 3.21 i 3.27). *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 1–16, streszcz. ang.

Terminologia dot. strojów notabli żydowskich na podstawie biblijnej Księgi Daniela.

3700. ONOMASTYKA, neohumanistyka, nauki społeczne. Pod red. Urszuli Bijak, Halszki Górny, Małgorzaty Magdy-Czekaj. Kraków 2018 IJP PAN 8° ss. 568, il., mapy, streszcz. ang. PAN. IJP.

3701. PACUŁA Jarosław: Polszczyzna w GUŁagu. Leksyka. Bielsko-Biała 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Techniczno-Humanistycznych 8° ss. 461, streszcz. ros., ang.

3702. PACUŁA Jarosław: *Polszczyzna w GUŁagu*. Słownik. Bielsko-Biała 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Techniczno-Humanistycznej 8° ss. 689.

3703. PANIC Idzi: *Der westslawische Name Niemcy für Deutsche und Deutschland im Schrifttum des Frühmittelalters*. Katowice 2018 US 8° ss. 169, nlb. 3., streszcz. ang., pol.

Lata 869–1500.

3704. PODHAJECKA Mirosława: *A history of Polish-English/English-Polish bilingual lexicography (1788–1947)*. Wyd. 2. Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 629, il., streszcz. pol. Uniw. Opolski. (Studia i Monografie; nr 534).

Wyd. 1. 2016.

3705. POŁOWNIAK-WAWRZONEK Dorota: *Stałe związki frazeologiczne i przysłowia w dziełach Aleksandra Fredry [1793–1876]*. Kraków 2018 Libron; Filip Lohner 8° ss. 141, nlb. 1, streszcz. ang.

3706. PRZESZŁOŚĆ w języku zamknięta. „In memoriam Andrae Bańkowskiego”. Red. Urszula Wójcik, Violetta Jaros; przy udziale Izabeli Kuśnierek, Pauliny Piaseckiej. Częstochowa 2018 Akad. im. Jana Długosza 8° ss. 396, il., streszcz. ang., pol.

Księga pamiątkowa.

Z treści: Kleszczowa Krystyna: Profesor Andrzej Bańkowski – oryginalny kontestator wiedzy lingwistycznej s. 11–20; Malec Maria: Andrzeja Bańkowskiego studia i refleksje nad staropolskimi imionami złożonymi s. 21–31; Walczak Bogdan: Andrzeja Bańkowskiego „Etimologiczny słownik języka polskiego” w ocenie historyka języka s. 33–52; Bednarczuk Leszek: Problem przedślówiańskiej hydronimii ziem polskich s. 75–94; Babik Zbigniew: Wkład Andrzeja Bańkowskiego w badania nad słowiańskim złożem apelatywnym w toponimii polskiej s. 95–107; Lesz-Duk Maria: Rekcja przymiotników w dawnej polszczyźnie s. 123–136; Galilej Cecylia: Leksem „pole” w sieci relacji semantycznych (na przykładzie XVII-wiecznych poradników rolniczych Jakuba Kazimierza Haura) s. 157–172; Janowska Aleksandra: Problemy opisu klasy przymików wtórnych w historii polszczyzny. Ekwiwalenty przymikowe s. 173–183; Jaros Violetta: Wybrane zachowania grzecznościowe w dziewiętnastowiecznej polszczyźnie nieoficjalnej na podstawie listów Joachima Lelewela (formuły służące zamykaniu kontaktu) s. 185–205; Kaczmarek Beat: O wariantach form leksemów „zmarłychwstać, zmarłychwstanie” w kancjonałach z drugiej połowy XVI wieku s. 207–218; Dawidziak-Kładozna Małgorzata: Opis wrażeń słuchowych w diariuszu sejmu grodzieńskiego s. 219–234; Trawińska Maria: Wyrazy polskie w łacińskich rękopisach od XIV do XVI wieku s. 235–245; Waškowski Krzysztof: „Bo słaby Polak na trawie / Gdy nie masz polcia w potrawie” – „polcia” dzieje w świetle danych leksykograficznych s. 247–257; Górný Halszka: Imiona jako podstawy nazw geograficznych Polski – prolegomena badawcze s. 261–271; Horyń Ewa, Zmuda Ewa: „Andrzej” w perspektywie (nie tylko) językowej s. 273–287; Magda-Czekaj Małgorzata: Słowniki antroponimiczne jako przykład rozwoju polskiej leksykografii onomastycznej s. 289–303; Myszką Agnieszka: Opozycja kulturowa „stary – nowy” w onimii południowo-wschodniej Polski

s. 305–316; Oronowicz-Kida Ewa: Życie nazw na przykładzie mikrotoponimii powiatu jarosławskiego w województwie podkarpackim s. 317–326; Raszczyńska-Klimas Agnieszka: Imiona historyczne piotrkowian s. 347–356; Sojka-Maształercz Helena: Etymologia a konotacja słowa „car” w polszczyźnie s. 357–378; Szczas Agnieszka: Mikrostruktura „Etimologicznego słownika języka polskiego” Andrzeja Bańkowskiego (na przykładzie leksyki z zakresu architektury) s. 387–396.

3707. RADWAŃSKI Janusz: *Labaruchy i pracowni. Obraz człowieka w gwarze lasowiackiej na przykładzie „Słownika gwary lasowiackiej” Romualda Gondka*. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 93–106, streszcz. ang.

Wyd. w 2013 r.

3708. RAK Maciej: *Badania dialektologiczne na Polskiej Orawie*. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 157–166.

Przegląd badań z l. 1928–2007.

3709. RYCZEK Wojciech: *Antystrofa dialektyki. Teoria retoryczna Bartłomieja Keckermanna [ok. 1572–1609]*. Warszawa–Toruń 2016.

Rec.: Facca Danilo, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 242–248.

3710. STRAWIŃSKA Anetta Bogusława: *Aleksander Walicki i Aleksander Łętowski o stanie polszczyzny północnokresowej. Ortografia, fonetyka, zagadnienia gramatyczne*. Białystok 2018 Wydaw. Uniw. w Białymstoku 8° ss. 175, il., streszcz. ang. (Białostockie Studia Językoznawcze; 13).

3711. SZABELSKA Hanna: *Filozofia moralna w Polsce i jej lingwistyczne podstawy w świetle debat humanistów i scholastyków*. *Terminus*. R. 12: 2010 z. 2 s. 95–122, streszcz. ang.

XV–XVIII w.

3712. *W KRĘGU dawnej polszczyzny [T.] 5*. Red. Maciej Mączyński, Ewa Horyń, Ewa Zmuda. Kraków 2018 Akad. Ignatianum 8° ss. 273, il., streszcz. ang.

Treść: Rejter Artur: Między podmiotowością tekstu a ewolucją dyskursu naukowego s. 11–24; Walczak Bogdan: Gramatyka historyczna a historia języka polskiego s. 25–36; Kolberová Urszula: Kulturowy i językowy obraz kata w polskiej paremiologii s. 71–84; Piela Agnieszka: Polskie zapomniane frazeologizmy z komponentem mak s. 85–98; Piotrowicz Anna: Frazeologia z kręgu życia towarzyskiego w twórczości Stefana Żeromskiego s. 99–118; Kobylńska Józefa: Językowe zagadki nazwy „Niedźwiedź” s. 119–128; Lica Zenon: Nazwiska mieszkańców wsi Kolnizki w powiecie gołdapskim – na podstawie „Ortsatlas der Kirchspiels „ALTE KIRCHE” GOLDAP. Kreis Goldap in Ostpreussen” s. 129–146; Słoboda Agnieszka: Składnia „Kazań gnieźnieńskich” w świetle ich wielowarstwowości s. 147–160; Zając Maria: Wstęp do badań składni dawnych tekstów naukowych z zakresu językoznawstwa – metodologia badań i problemy badawcze s. 161–178; Frodyma Mariusz: Słownictwo polskie w rozariuszu paulińskim. Uwagi wstępne s. 179–188; Mączyński

Maciej: Godzinki o Ojcu Świętym Norbertcie – XVII-wieczny rękopis z klasztoru norbertanek zwierzynieckich s. 189–205; Żmuda Ewa: „Siedm zamków. Ktoremi Dusza zamknioma bezpieczna iest” – uwagi o języku średniopolskiej modlitwy karmelitańskiej s. 205–220; Żmigrodzka Bożena: Aspekt strukturalny a potencjał ilokucyjny modlitw „Dworskiego nabożeństwa” s. 221–240; Nowak Małgorzata: „Niech Cię Bóg Wielki prowadzi i ścieżki Twoje prości!” – akty mowy z komponentem sakralnym w rodzinnych listach Wincentego Pola s. 241–254; Olma Marceli: Leksyka obcego pochodzenia w listach familijnych Stanisława Chlebowskiego s. 255–273.

3713. W KRĘGU dawnej polszczyzny [T.] 6. Red. Maciej Mączyński, Ewa Horyń, Ewa Żmuda. Kraków 2018 Akad. Ignatianum 8° ss. 254, il., streszcz. ang.

Treść: Kowalik Krystyna: Właściciel ziemski i nazwy pokrewne w języku polskim w świetle wybranych opracowań leksyko-graficznych s. 11–34; Kuśnierek Izabela: Nazwy pierwiastków i związków w dziewiętnastowiecznej nomenklaturze chemicznej s. 35–48; Kwaśnicka-Janowicz Agata: Wokół analizy filologicznej dawnego tekstu – czym jest staropolska „danniza”? s. 49–64; Migdał Jolanta: Słownikowe dzieje nazw świątyń chrześcijańskich s. 65–74; Padporynava Liubou: Motywacje semantyczne polskich i łużyckich fitonimów ze rdzeniem *svin- s. 75–84; Raclavská Jana: Nazwy rzemiosł i rzemieślników w dawnej polszczyźnie cieszyńskiej s. 85–94; Waśkowski Krzysztof: Dzieje polskiego dubletu leksykalnego pokój i mir s. 95–110; Wilczek Wioletta: Leksyka związana z rodziną w dawnej prasie górnoląskiej s. 111–124; Wójcik Urszula: Koń jaki jest, każdy widzi – wyraz „koń” (i formy pokrewne) w polskiej leksyce i onomastykonie s. 125–140; Duska Joanna: Język potoczny we „Fraszkach” Jana Kochanowskiego s. 141–154; Jaros Violetta: Językowe sposoby wartościowania w tekstach publikowanych na łamach „Monitora” s. 155–172; Klimek-Grądzka Jolanta: „Pierwszym obowiązkiem każdego Polaka-Osadnika jest niezapominanie języka polskiego” – publikacje emigracyjne wobec języka polskiego s. 173–190; Koncewska Katarzyna: Nazwy roślin w cyklu Elizy Orzeszkowej „Ludzie i kwiaty nad Niemnem” s. 191–214; Sornat Katarzyna: Rozrywka i zabawa we fraszkach Wacława Potockiego s. 215–234; Żurawska-Chaszczewska Jowita: O porównaniach z komponentem odsyłającym do antyku w twórczości Józefa Korzeniowskiego s. 235–254.

3714. ZIENIUKOWA Jadwiga: Zagadkowa kaszubszczyzna. Studia o kaszubskim języku regionalnym. Warszawa–Gdańsk 2018 Inst. Sławistyki PAN; Inst. Kaszubski 8° ss. 403, streszcz. ang. Inst. Sławistyki PAN, Inst. Kaszubski.

g) Historia literatury

Zob. poz. 1602, 1604, 1876, 1987, 2807, 2861, 3147, 3197, 3262, 3266, 3272, 3273, 3615, 3650, 3659, 4044, 4064, 4378, 4401, 4484, 5163, 5174, 5363, 5380, 5631, 5643, 5648, 5666, 5670, 5744, 5754, 5976, 6063, 6081, 6387, 6586, 7694, 7721, 7728, 7755, 7759, 7778, 7833, 7898, 7908, 7935, 7985, 8016, 8072, 8093, 8272, 8346, 8347, 8352, 8415, 8433, 8470, 8501, 8511, 8557, 8558, 8664, 8667, 8681, 8707, 8717, 8732, 8726, 8782, 8794, 8796, 8818, 8833, 8835, 8872, 8882, 8916, 8949, 8950, 9118, 9127, 9163, 9224, 9235, 9426, 9471, 9475, 9476, 9526, 9578, 9598, 10206, 10276, 10408, 10438, 10614, 10713, 10792.

3715. AMERYKA Barańczaka. Red. Sylwia Karolak, Ewa Rajewska. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 182, nlb. 1, tabl. 8, il.

Z treści: Karolak Sylwia, Rajewska Ewa: Słowo wstępne. Odkrywanie Ameryki, odkrywanie Barańczaka [1946–2014] s. 7–17; Walczak Sebastian: Pierwszy dzwonek. Szkolne spotkania Staszka Barańczaka z Ameryką s. 19–32; Heydel Magda: „Wybacz, że znowu zawracam Ci głowę”. Rzut oka na wybrane listy Stanisława Barańczaka do Czesława Miłosza s. 33–54; Pawelec Dariusz: Boston Barańczaka s. 71–85; Pietrych Krystyna: Amerykańska „Podróż zimowa” s. 87–103; Barańczak Anna, Illg Jerzy, Nizyńska Joanna, Wołyński Wojciech: Ameryka Barańczaka widziana stamtąd. Rozmowa s. 147–177.

3716. BALUCH Alicja: O sposobach czytania „Historii żółtej ciemki” Antoniny Domańskiej (1853–1917) – w stulecie śmierci. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 143–155.

Wydana po raz pierwszy w 1913 r.

3717. BARTOSZYCKA Grupa Literacka „Barcja” 1983–2018. Red. Jerzy Sałata, Anna Osowska. Bartoszyce 2018 Stow. Bartoszycka Grupa Literacka 8° ss. 192, il.

Z treści: Rojek Józef Jacek: Bartoszycka „Barcja” s. 11–17; Bratek Teresa: 35 lat Bartoszyckiej Grupy Literackiej „Barcja”. Przyczynek do kroniki Bartoszyckiej Grupy Literackiej „Barcja”. Wspomnienie. Lata osiemdziesiąte XX w., cz. 1 s. 18–22; Bratek Teresa: Wspomnienie. Lata osiemdziesiąte XX w., Cz. 2 (spotkania, prezentacje, rocznice) s. 23–26; Noty biograficzne o autorach s. 47–69.

3718. BERKAN-JABŁOŃSKA Maria: Kilka uwag na marginesie powieści kryminalnych Walerego Przybrowskiego [1845–1913]. *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Litteraria Polonica*. [Vol.] 50: 2018 nr 4 s. 64–88, streszcz. ang.

3719. (BEZ)KRES romantyzmu. Nowoczesność w romantyzmie – romantyzm w nowoczesności. Red. Karolina Papiorkowska-Dymet i Joanna Stożek. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 151, nlb. 2, streszcz. ang.

Z treści: Próchnicki Włodzimierz: (Nie)obecny romantyzm s. 9–21; Węgrzyn Iwona: Pisarz – krytyk – redaktor. Romantyczny początek nowoczesnego rynku wydawniczego. Józef Julian Sękowski i jego „Biblioteka dla Cztieniaja” s. 25–37; Puchalska Iwona: Romantyzm nowoczesny, romantyzm współczesny: Schubert poetów polskich XX wieku (Stanisław Barańczak, Jarosław Marek Rymkiewicz) s. 79–95.

3720. BIESIADA Jacek: Kasprowicz, Iłkiewiczówna, Bażyński i inni w życiu literackim Poznania. Poznań 2018 UAM. Wyzd. Teol. 8° ss. 233, il. UAM. Wyzd. Teol. (Studia i Materiały; 190).

Tyt. równol.: Kasprowicz, Iłkiewiczówna, Bażyński and others in the literary life in Poznań.

Franciszek Bażyński (1801–1876), Kazimiera Iłkiewiczówna, (1892–1983), Jan Kasprowicz (1860–1926).

3721. BIREK Wojciech: Henryk Sienkiewicz w obrazkach. Rysunki Henryka Sienkiewicza

i obrazkowe adaptacje jego powieści. Poznań 2018 Fund. Inst. Kultury Popularnej 8° ss. 783, nlb. 1, il.

XIX–XXI w.

3722. „BO KAŻDA książka to czyn...”. Sienkiewicz. Pod red. Olgi Płaszczewskiej. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 241, nlb. 2.

Z treści: Bujnicki Tadeusz: Zamiar i efekt. Sienkiewicza kłopoty z recepcją s. 11–23; Skorupa Ewa: Zakazany i podziwiany. Sienkiewicz w świetle mikrobiografiki prasowej i korespondencji s. 25–51; Ziejka Franciszek: Jak Henryk Sienkiewicz podbił Kraków? s. 53–77; Bernardini Luca: Przed czy po „Quo vadis”? Włoska recepcja „Bez dogmatu” (1899–1916) s. 81–96; Marszałek Agnieszka: Wokół „dramatu amerykańskiego” s. 99–116; Waško Andrzej: Ulotne – nieprzedawnione. Uwagi o krytyce literackiej Henryka Sienkiewicza s. 137–156; Węgrzyn Iwona: Potop – historie alternatywne. Książę Bogusław Radziwiłł Rzewuskiego i Sienkiewicza s. 157–170; Płaszczewska Olga: Fantazja w rzeczywistości. „Listy z Afryki” Sienkiewicza i „Marocco” De Amicisa s. 197–221.

3723. BOHUSZEWICZ Paweł: Od „romansu” do powieści. Studia o polskiej literaturze narracyjnej (druga połowa XVII wieku – pierwsza połowa XIX wieku). Toruń 2016.

Rec.: Zając Grzegorz: Powieść widziana na nowo. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 238–250.

3724. DIE BOTSCHAFT der Bücher. Leben und Werk von Karl Dedecius [1921–2016]. Hrsg. von Ilona Czechowska, Krzysztof A[ntoni] Kuczyński, Anna Małgorzewicz. Wrocław–Dresden 2018 Atut; Neisse Verlag 8° ss. 267, il., streszcz. ang. (Studia Translatorica; 9).

Materiały z konferencji, Frankfurt nad Odrą, Słubice, 11–18 XI 2017 r.

3725. BOURKANE Mateusz: Epika i dzieje. Studia o polskiej powieści historycznej w XIX i XX wieku. Poznań–Dopiewo 2018 Dąbrówka; Rys 8° ss. 131.

3726. BRUDNE, odrażające, niechciane w języku i literaturze. Red. tomu Swietłana Gaś, Dorota Kalecińska i Sandra Wawrzyński. Poznań 2018 Bogucki Wydaw. Nauk. 8° ss. 185, streszcz. ang. (Badania nad Językiem i Kulturą; t. 2).

Z treści: Krasowska Anna: Tabu w szmoncesie kabaretowym (na materiale „Telefonów” Józefa Ursteina) s. 15–26; Górniak-Prasnal Karolina: Turpizm i antyestetyzm w poezji Tymoteusza Karpowicza s. 41–54; Kamińska Di Giannantonio Giulia: „Możno nawet trocha obcy. I w Rzymie, i na Słonsku. Wszyndzie” – o poczuciu obcości w „Listach z Rzymu” Zbigniewa Kadłubka s. 87–98.

3727. BURGHARDT Marta: Włoska recepcja twórczości literackiej Karola Wojtyły – Jana Pawła II [1920–2005]. *Rocznik Biblioteki Kraów*. R. 1: 2017 s. 115–129.

3728. CHODŹKO Bożena: Tradycja i współczesność od etyki do socjotechniki. Studia

o literaturze staropolskiej. Białystok 2018 Prymat 8° ss. 226, nlb. 2, il., streszcz. ang. Wyd. Filol. Uniw. w Białymstoku. Katedra Badań Filol. „Wschód–Zachód”.

3729. CHOJNOWSKI Zbigniew: Koloryty ziem pruskich i varia. Północne miniatury krytyczne. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 675, streszcz. ang.

3730. CHRUŚCIŃSKI Kazimierz: Związki Josepha Conrada z Francją i jej kulturą. *Baltyckie Studia i Materiały*. 2008 s. 171–182, streszcz. ang.

3731. CZARNECKA Barbara: Kobiety w lagrze. Zapis doświadczenia. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 248, nlb. 2.

XX w.

Dostępne także jako e-book.

3732. CZYTANIE Trembeckiego. [Cz. 1]. Pod red. Jerzego Snopka, Wojciecha Kaliszewskiego i Bożeny Mazurkowej. Warszawa 2016 IBL PAN Wydaw. 8° ss. 400, il. (Czytanie Poetów Polskiego Oświecenia; t. 4, 1).

Toż. [Cz.] 2. Warszawa 2016 ss. 399. (Czytanie Poetów Polskiego Oświecenia; t. 4, 2).

Rec.: Stasiewicz Piotr: Trembecki na nowo odczytany. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 232–238.

3733. DAWID Łucja: Nie do pominięcia. Próba dokumentacyjno-interpretacyjna spuścizny literackiej Ferdynanda Dyrny (1874–1957). *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 7–17.

3734. DERDZIŃSKI Ryszard: O gdańskich korzeniach J. R. R. Tolkiena. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 3: 2018 s. 217–250, streszcz. ang.

3735. DRAMATY zapomniane – niedoczytane – pominięte. (Re)interpretacje. Red. nauk. Maria Jolanta Olszewska, Agnieszka Skórzewska-Skowron. Warszawa 2018 Wyd. Polonistyki Uniw. Warszawskiego 8° ss. 553. (Pracownia Historii Dramatu 1864–1939; 5).

Treść: Szargot Maciej: Twórczość dramatyczna Zygmunta Krasieńskiego po 1836 roku s. 13–27; Gosik-Kapelińska Iwona: „Bohater wyśniony, inkarnacja najczystszej, niesplamionej niczym miłości ojczyzny” – czyli o „Wallisie” (Braveheart) Józefa Szujskiego s. 28–37; Sobiecka Anna: „Rodzina Dylskich” Michała Bałuckiego. Między „bałuczyzną” a „dulsczyzną” s. 38–53; Szulska Inesa: Związki wileńskiej pisarki Emmy Jeleńskiej-Domochowskiej z teatrem s. 54–71; Lesisz Ewelina: Dramat/scena/uzdrowisko, czyli o rytualizacji życia w kurortach na przełomie XIX i XX wieku s. 72–90; Tomaszewska Wiesława: „Jadwiga” Marii Gertrudy Skórzewskiej: status jakości metafizycznych w dramacie s. 91–104; Szturc Włodzimierz: „Zawisza Czarny” Tetmajera – „fantazja dramatyczna” 105–114; Szargot Barbara: Zagłoba w Tatarzyna obrócony. O dramacie Henryka Sienkiewicza „Zagłoba swatem” s. 115–125; Sobieraj Tomasz: Zapomniany sukces debiutanta. „Dramat Kaliny” Zygmunta

Kaweckiego s. 126–140; Brzozowska Sabina: Smutek, symbol, symetria. O „Śniegu” Stanisława Przybyszewskiego s. 141–157; Pachocki Dariusz: Leśmian, teatr i zaginiony dramaturg s. 158–170; Olszewska Maria Jolanta: Przyczynek do historii komedii, czyli „Majowe słońce” Włodzimierza Perzyńskiego s. 171–187; Głęb Grzegorz: Osoby dramatu i dramaturgów w „Bogu wojny” Adolfa Nowaczynskiego s. 188–204; Linkner Tadeusz: Mitologiczny dramaturg Jerzego Remera „Walgiery Wdaly” s. 205–217; Dudek Michał: Krytyka czy klinika? Strategie wykluczenia w „Romansie Siedmiu Braci Śpiących w Chinach” Tadeusza Micińskiego s. 218–230; Ratuszna Hanna: Bohater solarny – bohater hamletyczny. Uwagi o „Grodzie słońca” Jerzego Żuławskiego s. 231–242; Poleszak-Fiedorczak Natalia: Między wolnością a uprzedmiotowieniem. Zapomniany dramaturg Leopolda Staffa „To samo” s. 243–258; Góluński Mirosław: Ludwik Hieronim Morstin „Legenda o królu” s. 259–271; Kołodziejczyk Justyna, Utkowska Beata: Jak była szyta „Biała rękawiczka”. O zapomnianych i zaginionych wersjach dramatu Stefana Żeromskiego s. 272–288; Wojewódzka-Downar Katarzyna: Wariet z Krupówek, widzowie czy naukowcy? Rzecz o fragmentach niedoczytanych w dramatach Stanisława Ignacego Witkiewicza s. 289–297; Lebedzińska Ksenia: „Wrogowie bogaczy”. Tadeusza Rittnera teatr pisany na nowo s. 298–304; Fox Dorota, Maroszczyk Grażyna: Dramat w pułapce polityki i ideologii. O „Leninie” Wacława Grubińskiego s. 305–316; Pawlak Przemysław: „Mątwą” niedoczytana s. 317–325; Małgowska Katarzyna: Tragedia słabości i ofiary spóźnionej. „Alcesta” Emila Zegadłowicza na nowo odczytana s. 326–342; Warońka Joanna: Kto jest kim, czyli zabawy tożsamością w komediach skamandrytów s. 343–358; Ujma Martyna: Dramaturg nieznan? W kręgu twórczości dramatycznej Antoniego Słonimskiego s. 359–376; Ratajczakowa Dobrochna: Gra w [Luigi] Pirandella i gra z Pirandellem w sztuce Mariusza Maszyńskiego „Tak – a nie inaczej” s. 377–385; Samsel Karol: Romantyczny rodowód „Szyłku amonitów” Ewy Póhosek s. 386–395; Zacharska Jadwiga: Dzieje „Grzechu” Stefana Żeromskiego s. 396–404; Daroch Magdalena: Tematyka obozowa w zapomnianych dramatach Tadeusza Hołuj „Dom pod Oświecieniem” (1948) i „Puste pole” (1963) s. 405–415; Kramkowska-Dąbrowska Agnieszka: O kilku warstwach zapomnienia – na przykładzie twórczości Władysława Terleckiego s. 416–432; Wójcik Tomasz: Późny dramaturg. „Kosmogonia” Jarosława Iwaszkiewicza (po pół wieku) s. 433–441; Łatawiec Krystyna: „Po tamtej stronie świt” Stanisława Grochowiaka jako moralitet polityczny s. 442–452; Zdunik Michał: Tadeusza Różewicza rozliczenie z wojenną legendą. „Do piachu...” w kontekście europejskiego modernizmu – nowe modele interpretacji s. 453–460; Ciwka Olga: O dramatach historycznych na scenach amatorskich i zawodowych teatrów w Stanisławowie (od końca wieku XVIII do 1939 roku) s. 463–475; Matuszek Gabriela: „Gdy wstanie zmartwych” – epilog dramatyczny Henryka Ibsena s. 476–486; Dobrowolska Joanna: „Wassa Żelazna” Maksyma Gorkiego jako dramat zapomniany. Próba ponownego odczytania pierwszego wariantu sztuki s. 487–506; Bibliografia (wybór) s. 509–530.

3736. DYBEL Paweł: Mesjasz, który odszedł. Bruno Schulz i psychoanaliza. Kraków 2017 Universitas 8° ss. 506.

Rec.: Śmieja Wojciech: Mesjasz na kozetce. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 253–261.

3737. DZIKOWSKI Zdzisław: 60 lat Grupy Literackiej „Gronie” im. Emila Zegadłowicza. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 213–218.

Powstała w Żywcu we wrześniu 1958 r.

3738. DZIURZYŃSKI Dariusz: Przybyszewski fantastyczny. Między patologią

a satanizmem. Warszawa 2017 Uniw. Warszawski. Wydz. Polonistyki 8° ss. 570, nlb. 1, tabl. 12, il. Stanisław Przybyszewski (1868–1927).

3739. EBERHARTER Markus: Die translatorischen Biographien von Jan Nepomucen Kamiński [1777–1855], Walenty Chłędowski [1797–1846] und Wiktor Baworowski [1826–1894]. Zum Leben und Werk von drei Literaturübersetzern im 19. Jahrhundert. Warschau 2018 Inst. für Angewandte Linguistik. Fakultät für Angewandte Linguistik. Univ. Warschau 8° ss. 413. (Wielojęzyczna Lingwistyka Stosowana. Multilingual Applied Linguistics; t. 5).

3740. ENGELKING Leszek: Bytom w literaturze. Dzieła, miejsce, zakorzenie, tożsamość, mit. Bytom 2018 Muzeum Górnośląskie; Przewod. Energetyki Ciepłej; MyBytomianie 8° ss. 206, il., streszcz. ang., niem.

XVII–XXI w.

3741. EWERTOWSKI Tomasz: „Yellow Race” in Polish and Serbian travel writing from the second half of the 19th century and the first half of the 20th century. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 3 s. 127–138, streszcz. ang.

3742. GEOROMANTYZM. Literatura, miejsce, środowisko. Red.: Elżbieta Dąbrowicz, Marcin Luł, Katarzyna Sawicka-Mierzyńska, Danuta Zawadzka. Białystok 2015.

Rec.: Banowska Lidia: Geopoetyka romantyzmu. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 241–255.

3743. GIEBA Kamila: Lubuska literatura osadnicza jako narracja założycielska regionu. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 288, nlb. 2. (Nowy Regionalizm w Badaniach Literackich; t. 7).

II i III RP.

3744. GOMBROWICZ Witold: Autobiografia pośmiertna. Wybór, układ, oprac. Włodzimierz Bolecki. Wyd. 3. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 373, nlb. 2, il.

Wyd. 1. 2002.

3745. GÓRNICKA-BORATYŃSKA Aneta: Stańmy się sobą. Cztery projekty emancypacji (1863–1939). Warszawa 2018 Czarna Owca 8° ss. 226, nlb. 6.

Irena Krzywicka, Paulina Kuczalska-Reinschmit, Zofia Nałkowska i Eliza Orzeszkowa.

3746. GÓRSKI Jarosław: Dziecko w literaturze. Częstochowa 2017 Wydaw. Popularnonauk. Sfinks 8° ss. 247, il. (Literatura i Kontrowersje).

Lata 1782–1965.

3747. GRADKOWSKI Henryk: Z kultu „małych ojczyzn”. Początki polskiego ruchu literackiego w regionie Karkonoszy. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 183–192, streszcz. ang., czes., niem.

Od poł. XIX w. do 1970 r.

3748. GROCHOWSKA Anna: Wszystkie drogi prowadzą na Krupniczą. O Domu Literatów. Kraków 2017.

Rec.: Mazur-Prokopiuk Maria: Dom czterdziestu wieszczów. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 397–398.

3749. GRZEŚKOWIAK Radosław: W cieniu Kochanowskiego. Próba przewyciężenia czar- noleskiej jakości w ocenach poetów początku baroku. *Terminus*. R. 10: 2008 z. 2 s. 123–142, streszcz. ang.

3750. HENRYK Sienkiewicz w literaturze i krytyce literackiej. Red. nauk. Dorota Samborska-Kukuć, Tomasz Sobieraj. Warszawa 2018 DiG 8° ss. 359, streszcz. ang. Wyd. „Artes Liberales” Uniw. Warszawskiego.

Z treści: Sobieraj Tomasz: Wstęp s. 7–9; Gielata Ireneusz: „Dalekość dziejowa” i „uczuciowa bliskość” – Sienkiewicz w świetle krytyki Marii Konopnickiej s. 13–25; Gloger Maciej: Henryk Sienkiewicz w krytyce literackiej Narodowej Demokracji 1886–1922 s. 29–41; Zalewski Cezary: Recenzenci o „Bez dogmatu” Henryka Sienkiewicza. Studium czterech przypadków s. 45–56; Rataj Andrzej: Henryk Sienkiewicz w krytyce nieliterackiej s. 56–69; Zalewska Agata: Sienkiewicz Żeromskiego s. 71–90; Chomiuk Aleksandra: Henryk Sienkiewicz w 1946 roku. Dyskurs o pisarzu w setną rocznicę urodzin s. 93–112; Adamek-Świechowska Adrianna: Miłosz o Sienkiewiczu s. 115–138; Samborska-Kukuć Dorota: „Sienkiewicz to wino, którym (...) upajaliśmy się i tu serca nasze były...” Witolda Gombrowicza romans z „Trylogią” s. 141–150; Bujnicki Tadeusz: Dwie powieści biograficzne o Sienkiewiczu. Uwagi o sposobach beletryzacji s. 153–172; Kosowska Ewa, Mokranowska Zdzisława: Wizerunki w pigułkach, czyli o oficjalnych formach obecności w przestrzeni publicznej s. 175–192; Uniłowski Krzysztof: Zły Zagłoba. Pan Krzeszcz Anny Brzezińskiej wobec bohatera Sienkiewicza s. 195–206; Borkowska Grażyna: Modrzejewska i Sienkiewicz. Doświadczenie amerykańskie s. 209–219; Budrewicz Tadeusz: „Rycerzy trzech” – Andrzej Waligórski wobec Henryka Sienkiewicza s. 225–242; Banaszkiewicz Karina: „Sienkiewicz utracony” i „Sienkiewicz odzyskany” w mediach i polskiej krytyce filmowej s. 315–340.

3751. HERBERT w listach. (Auto)portret wieloraki. Pod red. Tomasza Korpysza i Wojciecha Kudyby. Warszawa 2018 Narodowe Centrum Kultury 4° ss. 348, nlb. 2. (Jubileusz).

Treść: Korpysz Tomasz, Kudyba Wojciech: Wstęp s. 13–18; Nowak Maciej: Sztuka pisanía listów w sytuacji totalitarnej s. 19–34; Sulikowski Andrzej: Przyjaźń z bliźnim. Wokół korespondencji Zbigniewa Herberta z Tadeuszem Chrzanowskim s. 37–55; Alichnowicz Karol: Front, Szatana, Przyjaźń. O korespondencji Zbigniewa Herberta z Tadeuszem Chrzanowskim s. 57–72; Zieliński Jan: Meandry kilku przyjaźni. O korespondencji Herberta z [Henrykiem] Elzenbergiem, [Jerzym] Zawiewskim, [Czesławem] Miłozem, [Arturem] Międzyrzeckim s. 73–96; Halkiewicz-Sojak Grażyna: Jak uczeń staje się mistrzem – o korespondencji

Zbigniewa Herberta z Henrykiem Elzenbergiem s. 97–120; Chojnowski Zbigniew: Rozmowy malarza z poetą [Hieronim Skurpski, Henryk Świącicki] s. 121–131; Sikora Jerzy: Izrael w korespondencji Zbigniewa Herberta z Davidem Weinfeldem s. 133–146; Kramkowska-Dąbrowska Agnieszka: Pan Cogito pisze do rodziny. „Korespondencja rodzinna” Zbigniewa Herberta s. 147–170; Zawistowska-Toczek Dagmara: Jak Uczeń z Mistrzem, jak Przyjaciół z Przyjaciółem – listy Zbigniewa Herberta i Stanisława Barańczaka s. 171–200; Kudyba Wojciech: Strategie obecności. O korespondencji Zbigniewa Herberta i Karla Dedeciusa s. 203–218; Ruszar Józef Maria: Poeta na wolnym rynku i jego finansowe priorytety. Korespondencja Zbigniewa Herberta z przyjaciółmi i rodziną oraz inne źródła z epoki s. 219–245; Kopczyk Michał: Rytuały barbarzyńcy. Kultura zachodnia w korespondencji Zbigniewa Herberta s. 249–264; Stawkowa Ewa: Obrazy Europy, Ameryki i Polski w korespondencji Zbigniewa Herberta s. 265–281; Rejter Artur: Onim – tekst – świat. Nazwy własne w korespondencji Zbigniewa Herberta a pamięć kulturowa s. 283–297; Mazurkiewicz-Szczyszek Anna: Polska i Zachód w zbiorze listów „Herbert” i „Kochane Zwierzątka” s. 301–310; Mikołajczak Małgorzata: „Jeden z najdowodniejszych poetów polskich”. Humor Zbigniewa Herberta s. 311–331.

3752. HESKA-KWAŚNIEWICZ Krystyna: Góry Gustawa Morcinka. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 27–42.

Beskid Śląski i Tatry w l. 1930–1957.

3753. HISTORIA, masa, popkultura. *Historia*. T. 48: 2018 s. 111–213, streszcz. ang.

Z treści: Tuszewicka Monika, Włodarczyk Łukasz: Wprowadzenie s. 111–113; Zatorska Matylda: „Gotowe są zapłacić złotem, krwią, a nawet ciałem”. Kobieta „gra o tron” w „Gambicie hetmańskim” Roberta Forsyia s. 115–130; Krzysztof Krzysztof: The influence of sculpture on public spaces where there is higher tendency for conflict to arise: attitudes towards artwork in public spaces s. 149–175; Limanówka Katarzyna: Wypełnianie białych plam. Śląska przeciw-historia Szczepana Twardocha s. 177–196; Włodarczyk Łukasz: Łajki, memy, fejki – odbicia polityki historycznej na Facebooku widziane przez pryzmat popkultury s. 197–213.

3754. HURNIKOWA Elżbieta: O twórczości Tadeusza Chabrowskiego [1934–2016]. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 16: 2016 [dr.:] 2017 s. 25–35, streszcz. ang.

Poeta.

3755. HURNIKOWA Elżbieta: „Początek: Częstochowa”. Poetycka genealogia Ludmiły Marjańskiej [1923–2005]. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr.:] 2018 s. 33–42, streszcz. ang.

3756. IHNATOWICZ Ewa: Lud w lekcji Antoniny Domańskiej [1853–1917] (w powieściach historycznych o czasach Piastów i Jagiellonów). *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 239–254, streszcz. ang.

3757. JASANOFF Maya: Joseph Conrad [1857–1924] i narodziny globalnego świata. Przekł. Krzysztof Cieślík, Maciej Miłkowski. Poznań 2018 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 390, nlb. 1, il.

3758. JASIŃSKI Tomasz: Gall Anonim – poeta i mistrz prozy. Studia nad rytmiką prozy i poezji w okresie antycznym i średniowiecznym. Kraków 2016 Avalon 8° ss. 430, il.

Rec.: Cetwiński Marek, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 172–175.

3759. JAWORSKI Krzysztof: Znani – nieznani ale zawsze ciekawi. O listach Brunona Jasińskiego do Stalina, zapomnianym obliczu polskiego futuryzmu i nowych zjawiskach w literaturze popularnej (od Marii H. Szpyrkówny do Philipa K. Dicka i Stephena Kinga). Kraków 2018 Attyka 8° ss. 213, nlb. 1, il.

Lata 1914–1983.

3760. JESTEM bardzo niefortunnym wyborem. Studia i szkice o twórczości Zygmunta Haupta. Red. nauk. Andrzej Niewiadomski, Paweł Panas. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 277.

Z treści: Niewiadomski Andrzej, Panas Paweł: Wstęp s. 7–9; Nowak Maciej: Właściwe niewypowiedziane Haupta i jego konsekwencje s. 23–36; Wilczyński Marek: Powtórzenie. Haupta Kierkegaardem raz jeszcze s. 49–59; Niewiadomski Andrzej: Ja, Zygmunta z Roksołanii. O gatunkowej nieprzejrzystości prozy Haupta s. 81–111; Panas Paweł: Epistolografia Zygmunta Haupta. Wstęp do przyszłych badań s. 155–165; Madyda Aleksander: „Obczyzny nie przelknę”. Listy Zygmunta Haupta do Zdzisława Ruzzkowskiego s. 167–179; Krupa Barbara: Zygmunta Haupt: między popularyzacją a demagogią s. 181–192; Bielak Agnieszka: Haupt Czapskiego s. 193–201; Wójtowicz Aleksander: Kronika wypadków epoki. Wokół „Listu z Arktydy” Zygmunta Haupta s. 203–217; Madyda Aleksander: Bibliografia twórczości literackiej Zygmunta Haupta za lata 1935–1975 s. 241–267.

3761. JOSEPH Conrad’s authorial self. Polish and other. Ed. with an introduction by Wiesław Krajka. Lublin 2018 Maria Curie-Skłodowska Univ. Press 8° ss. XI, nlb. 1, 400, nlb. 2, il. (Conrad, Eastern and Western Perspectives; vol. 27).

Z treści: Krajka Wiesław: Introduction s. 1–19; Ambrosini Richard: A memoir „in the shape of a novel”: Making the „still voice” of Conrad’s Polish past resonate in „A personal record” s. 37–55; Brodsky G. W. Stephan: Anchors and Mirrors: Joseph Conrad’s Polishness encoded s. 57–77; Stevens Harold Ray: „A tall cross much out of the perpendicular”: Some Christian contexts in Conrad’s life, letters, and „Heart of darkness” s. 79–104; Omelan Lilia: „A man of great heart and devotion”: Antoni Syroczyński and his role in young Conrad’s education s. 105–116; Omelan Lilia: Leon Syroczyński: a patriot, an insurgent, a scholar, and his connections to Conrad s. 117–133; Schaffer Carl: „They ain’t where they belong to be at”: Conrad’s and [Flannery] O’Connor’s displaced Poles s. 175–203; Kujawska-Lis Ewa: Conrad’s introduction to the Polish literary scene: „Wygnaniec” (1897) („On outcast of the islands”) by Maria Gąsiorowska s. 245–280; Adamowicz-Pośpiech Agnieszka: A set of three: Polish versions of Joseph Conrad’s „Il Conde” s. 281–314; Šavle Majda: Two Poles on the High Seas or how (not) to circumvent a „Typhoon” s. 335–350; Grigorova Margreta, Tsoneva Petya: Perspectives on the contemporary Bulgarian cultural space: Conrad, Bulgarians and the sea s. 351–385.

3762. JÓZEF Ignacy Kraszewski w zwierciadle współczesności. 2012–2017. Red. nauk. Iwona E. Rusek i Jarosław Ławski. Białystok 2018 Wydaw. Prymat Mariusz Śliwowski 8° ss. 519, il. Wydż. Filol. Uniw. w Białymstoku. Katedra Badań Filol. „Wschód–Zachód”. (Przełomy, Pogranicza. Studia literackie) (Studia o Józefie Ignacym Kraszewskim; 3).

Z treści: Ławski Jarosław, Rusek Iwona E.: Idea, zasady opracowania, wyniki „Ankiety” s. 17–23; Karczevska Anna: O różnych wymiarach popularności dzieł autorów polskich w drugiej połowie XIX wieku s. 24–41; Ławski Jarosław: Kraszewski: pisarz na nowych terytoriach s. 42–67; Ankieta s. 69–476.

3763. KARCZ Andrzej: Refleksja nad literaturą w polskim piśmiennictwie emigracyjnym: Tymon Terlecki, Czesław Miłosz, Gustaw Herling-Grudziński. Warszawa 2018 IBN PAN. Wydaw. 8° ss. 446, nlb. 1, streszcz. ang.

3764. KARDYNI-PELIKÁNOVÁ Krystyna: Komparatystyka Mariana Szykowskiego [1883–1952]. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 139–162.

W aneksie: Bibliografia ważniejszych prac komparatystycznych M. Szykowskiego; badacz polsko-czeskich związków literackich.

3765. KAROL Wojtyła – nie tylko teatr. Red. Anastazja Seul, Jacek Pietruszka, Stefan Radziszewski. Wadowice 2018 Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II 8° ss. 182, tabl. 8, il.

Z treści: Kaczmarek Wojciech: Wokół koncepcji teatru Karola Wojtyły s. 9–21; Burghardt Marta: Młodzieżowe dramaty Karola Wojtyły zapowiedzią stylu rapsodycznego s. 22–38; Seul Anastazja: Nawiązania do literatury ukraińskiej podczas pielgrzymki Jana Pawła II do Kijowa i Lwowa (23–27 czerwca 2001) s. 113–133; Stojanowski-Han Zbigniew: Troska Jana Pawła II o kulturę narodową w świetle wypowiedzi wygłoszonych podczas pielgrzymek do Polski s. 134–154.

3766. KAWSKA Sylwia: „Tu za sług gromady orszak dość szkarady”. O roli robactwa w dyskursie wanitatywnym poezji polskiej schyłku renesansu i epoki baroku. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 2 s. 17–32, streszcz. ang.

3767. KAZIMIERZ Kummer [1934–1962]. Literatura i „dziennikarska febra”. Red. Dorota Niedziałkowska, Marek Kurkiewicz. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 252, tabl. 24, il., streszcz. ang. (Studia o Literaturze Bydgoskiej; t. 1).

Z treści: Ceran Tomasz: Nazizm i „pocziwi piwosze”. Wątki historyczne w powieści „Klatka” Kazimierza Kummera s. 13–23; Kurkiewicz Marek: „...turkoczą tabory, dudnią czołgi...” Trope audytywne pierwszych dni wojny w „Klatce” Kazimierza Kummera s. 25–39; Tułodziecka Beata: O twórczości Kazimierza Kummera jako życiopisaniu s. 73–83; Rzepa Marek: Kazimierza Kummera w Rozgłośni Bydgoskiej Polskiego Radia s. 99–103; Niedziałkowska Dorota: Nieznane archiwalia

Kazimierza Kummera s. 105–133; Domalanus Anna: Dokumenty studenckie literatów w Archiwum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu s. 135–144; Teksty Kazimierza Kummera. Wybór młodzieńczej publicystyki s. 163–177; Wywiady s. 221–238.

3768. KŁOS Anita: Apologia kobiecego ducha. Sibilla Aleramo i jej związki z polską kulturą literacką pierwszej połowy XX wieku. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 292, tabl. 8, il., streszcz. wł.

3769. KOLBUSZEWSKI Jacek: Literatura i Tatry. Zakopane 2016 Wydaw. Tatrzańskiego Parku Nar. 8° ss. 752.

Rec.: Faron Bolesław: Czytanie wielkiej księgi Tatr. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 359–368.

3770. KOPEĆ Zbigniew: W cieniu historii. Dwudziestowieczne doświadczenia i narracje. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 244. UAM w Poznaniu. (Filologia Polska; nr 208).
Lata 1918–1965.

3771. KORNACKA-SAREŁO Katarzyna: „Niechaj podbiegą młodzieńce...”. Myśl frankistowska w Dziadach Adama Mickiewicza. Gniezno–Poznań 2018 Wydaw. Nauk. Contact/Abc 8° ss. 29, nlb. 1. UAM w Poznaniu. (Opuscula Gnesnensia. Wykłady uniwersyteckie w Instytucie Kultury Europejskiej (Gniezno); wykl. 21).

3772. KORYCIŃSKI Wojciech: Świdnickie pejzaże literackie. Esej pierwszy. „Rapsodia świdnicka” Władysława Jana Grabskiego jako kronika początku (część pierwsza – w ogniu krytyki). *Rocznik Świdnicki*. T. 45: 2017 [dr.:] 2018 s. 153–159.

Powieść historyczna wydana w Poznaniu w 1955 r.

3773. KOSSEWSKA Elżbieta: Hebrajski przekład „Mitologii” Jana Parandowskiego [1895–1978], Dawida Lazera [1902–1974] i Dawida Ben Guriona [1886–1973]. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 183–207.

W aneksie: 5 listów z 1952 r.

3774. KOZŁOWSKA Adrianna, Ledzianowski Mateusz: Miasto rodzinne i Ziemia Kaliska w twórczości Marii Konopnickiej. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 231–237.

Kalisz.

3775. KOŻYDZKOWSKA Adela, Rembalski Tomasz: Literatura kaszubska, Kaszubi w dziejach Pomorza, konteksty edukacyjne. Gdynia 2018 Region Jarosław Ellwart 8° ss. 191, mapy.

3776. KRAKOWIAK Małgorzata: O obowiązkach szukania. Wybory światopoglądowe polskich pisarzy z XX stulecia. Łomianki–Dziekanów Leśny 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 325, nlb. 1, streszcz. ang.

3777. KRASKOWSKA Ewa: „Tyłem, ale naprzód”. Studia i szkice o Themersonach. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 137, il. UAM w Poznaniu. (Filologia Polska; nr 204).

Franciszka Themerson (1907–1988), Stefan Themerson (1910–1988).

3778. KRUPA Bartłomiej: Spór o Borowskiego. Poznań 2018 Wydaw. Poznańskiego Tow. Przyj. Nauk 8° ss. 356, nlb. 2. Poznańskie Tow. Przyj. Nauk. Wydz. Filol. Komisja Filol. (Polemika Krytycznoliteracka w Polsce. Critical Literary Argument in Poland; t. 11).

3779. KRZYWY Roman: Konstruowanie gatunku. Uwagi o miejscu „Odprawy posłów greckich” w twórczości Jana Kochanowskiego. *Terminus*. R. 10: 2008 z. 2 s. 47–61, streszcz. ang.

3780. KUNICKI Wojciech: Marian Szyrocki und Günter Grass. *Germanica Wratislaviensia*. [T.] 141: 2016 s. 61–74.

3781. LIPSZYC Adam: Czerwone listy. Eseje frankistowskie o literaturze polskiej. Budapeszt–Syrakuzy–Kraków 2018 Austeria 8° ss. 369, nlb. 6.

Lata 1755–2015.

3782. LISEK Joanna: Kol isze – głos kobiet w poezji jidysz (od XVI w. do 1939 r.). Sejny 2018 Fundacja Pogranicze 8° ss. 715, il., streszcz. ang.

3783. LITERARISCHE Diskussionsrunden. Spotkania dyskusyjne. [Red.] Piotr Tarlinski, Monika Wittek. Opole 2018 Verband der Deutschen Sozial-Kulturellen Gesellschaften in Polen 8° ss. 84, il.

Treść: Linek Bernard: Das Ende des grossen Krieges in Oberschlesien und in Oppeln s. 9–24; Linek Bernard: Koniec Wielkiej Wojny na Górnym Śląsku i w Opolu s. 25–40; Borkowski Maciej: Juden in Oppeln in den Jahren 1938–1944 s. 41–48; Borkowski Maciej: Żydzi w Opolu w latach 1938–1944 s. 49–55; Rostropowicz Joanna: Śląskie opowieści z dreszczykiem s. 56–66; Dziony Marek: Schlesische Sagen und Legenden – ein literarisches Panorama s. 67–79.

3784. LITERATUR und Malerei. Hrsg. von Joanna Godlewicz-Adamiec, Paweł Piszczatowski und Tomasz Szybisty unter Mitarbeit von Bruno Arich-Gerz und Angelika Schneider. Warszawa–Kraków 2018 Imedius Agencja Reklamowa 8° ss. 404, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie, Uniw. Warszawski. (Literatura – Konteksty; Bd. 3).

Materiały z konferencji, Warszawa, 1–2 IV 2017 r.

3785. LITERATURA a polityka. Casus Pomorza i Kaszub. Praca monograficzna. Pod red. Daniela Kalinowskiego. Słupsk–Wejherowo 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej; Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej 8° ss. 482, nlb. 4, il., streszcz. ang.

Treść: Kalinowski Daniel: Wstęp s. 5–11; Pomorz: Foltyn Rafał: Przywołania wczesnonowoczesnej Słowiańszczyzny nadbałtyckiej w wybranych utworach literackich dwudziestolecia międzywojennego s. 17–49; Pencarski Kacper: Propaganda i cenzura w prowincji pomorskiej (Provinz Pommern) ze szczególnym uwzględnieniem prasy i bibliotek rejencji koszalińskiej (Regierungsbezirk Köslin) w latach 1918–1939 s. 51–89; Foltyn Edyta: Powojenna rzeczywistość Stoczni Gdańskiej w powieści „Zakręt Pięciu Gwizdków” Franciszka Fenikowskiego s. 93–118; Kalinowski Daniel: Pióro i karabin Zbigniewa Kiwki s. 121–139; Szvedek-Kwiecińska Zuzanna: „Wiele się zmieniło”. Kontekst ideowo-polityczny powojennych opowiadań Lecha Bądkowskiego s. 143–157; Gryko Arkadiusz: Propaganda przed referendum w sprawie drugiego etapu reformy gospodarczej w 1987 roku na łamach słupskiej prasy lokalnej s. 161–194; Iwasiów Sławomir: „Ziemia rozdarta”. Literatura szczyńska w latach sześćdziesiątych XX wieku s. 197–220; Lichtblau Krzysztof: „Eine kleine” politycznie s. 223–237; Kaszuby: Obracht-Prondzyński Cezary: Literatura kaszubska jako projekt polityczny? Emancypacja – podmiotowość – niepewność s. 243–254; Kalinowski Daniel: Polityczne gry (wobec) Jana Rompskiego s. 257–277; Gogol Bogusław: Szczególnie „trudny” odcinek. Cenzura wobec publicystyki kaszubskiej w latach 1945–1965 s. 281–340; Formella Sławomir: „Smutni panowie” a literatura kaszubsko-pomorska. Literatura kaszubsko-pomorska w pierwszej połowie lat 70. XX wieku w świetle materiałów archiwalnych Służby Bezpieczeństwa s. 343–397; Ellwart Jarosław: Czy proza Jana Piepki była politycznie zaangażowana? Analiza powieści „Purtkowe stęgny” i „Hanesk” s. 401–413; Appendix: Zielonka Zbigniew: Esej o literaturze i polityce s. 419–450.

3786. LITERATURA polska i perspektywy nowej humanistyki. Red. nauk. Romuald Cudak, Karolina Pospiszil. Katowice 2018 Wydaw. US 8° ss. 645, nlb. 3, il., streszcz. ang. (Polonistyka na początku XXI wieku. Diagnozy, koncepcje, perspektywy; t. 1) (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3784).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Materiały VI Światowego Kongresu Polonistów, Katowice, 22–25 VI 2016 r.

Z treści: Markowski Michał Paweł: Polonistyka: poznanie i terapia s. 13–38; Nycz Ryszard: Teoria w działaniu. Trzy głosy do współczesnych praktyk teoretycznych w humanistyce s. 39–58; Ulicka Danuta: „Pro et contra”, czyli jak stara jest nowa humanistyka i jak nowa jest stara humanistyka? s. 59–77; Kosowska Ewa: Filologia. Cena autonomii s. 78–89; Schwarz Wolfgang F.: Refleksje nad statusem kulturologii w kontekście nauk humanistycznych s. 90–100; Węgrzynek Krystian: „Czyżym znakiem na sędziwym ludu Bożego naznaczeni?” O lekturach narodu wybranego i europejskiej edukacji regionalnej słów kilka s. 114–130; Siewierski Henryk: Zobaczyć więcej świata: polonistyki transatlantyckiej szanse i wyzwania s. 131–138; Pekaniec Anna: Autobiografia i epistolografia w perspektywie kulturowej teorii literatury s. 254–265; Bahneva Kalina:

Literatura polska – problem światowości s. 266–277; Borkowska Grażyna: O historii polskiej literatury w kontekście nie tylko polskim. Kilka pytań co niemów s. 281–287; Maj Joanna: Nowe historie literatury polskiej – metodologiczny rekonesans s. 288–299; Budrowska Kamila: Badania filologiczne nad cenzurą PRL. Nowe perspektywy historii literatury polskiej s. 300–308; Skwara Marta: Języki pisarzy polskich i dwukulturowych, czyli na ile literatura polska była i jest wielokulturowa s. 309–326; Meyer-Fraatz Andrea: Niejednoznaczność w liryce polskiej po roku 1800 (na przykładzie dzieł Mickiewicza) s. 329–339; Malcew Leonid: Pruska sprawa Adama Mickiewicza s. 340–350; Radshevskij Rostyslav: Gatunkowy i aksjologiczno-profetyczny wymiar pamiętnika „Polska i Moskwa. Pamiętnik*** zaczęty 186...” Apolla Korzeniowskiego s. 351–368; Abdullabeyova Gular Gasan: Azerbejdżan w polskiej literaturze romantycznej XIX wieku (Tadeusz Łada-Zabłocki, Władysław Strzelnicki) s. 369–382; Bujnicki Tadeusz: Sienkiewicz. Nowe interpretacje – stare stereotypy. W stulecie śmierci pisarza s. 383–393; Skorupa Ewa: W labiryncie fizjonomiki. Nowe odczytania literatury na przykładzie powieści Elizy Orzeszkowej s. 394–405; Musijenko Swietłana: Zmiany motywu wesela i problem „małego człowieka” w kontekście rewolucji (Beaumarchais – Wypsiński – Majakowski) s. 406–424; Petrova Radostina: Koncepcje ról społecznych pisarza w dwudziestolecium międzywojennym s. 427–437; Vandendorre Katia: „Stacho” Janiny Mortkowiczowej – manifest działu literatury dla dzieci i młodzieży w wydawnictwie Jakuba Mortkowicza s. 438–453; Ranocchi Emiliano: Tadeusz Peiper i idea miasta jako dzieła sztuki s. 454–463; Kató Ariko: Nieznana wersja „Pałę Paryż” Brunona Jasińskiego s. 464–477; Sydiaczko Natalia: Myślenie i świadomość w poezji Czesława Miłozza s. 478–490; Guk Helena: Eksperymenty z kategoriami czasu w powieści Wiesława Miłowskiego „Ostatnie rozdanie” s. 491–498; Śliwa Anna: „Czułość wszystkiego”. Rola zmysłów w prozie i „Tajnym dzienniku” Mirona Białoszewskiego s. 499–514; Tomaszewski Feliks: Wpędzenie Poety i zabijanie poezji. O Mironie Białoszewskim... s. 515–530; Chojnowski Przemysław: Oblicza liminalności. Metamorfozy i przejścia w liryce Petera (Piotra) Lachmanna s. 531–554.

3787. LITERATURA polsko-żydowska 1861–1918. Studia i szkice. Pod red. Zuzanny Kołodziejkiej-Smagały i Marii Antosik-Pieli. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 238, nlb. 2, il. (Studia Polsko-Żydowskie).

Treść: Kołodziejka-Smagała Zuzanna, Antosik-Piela Maria: Od autorek s. 7–9; Kołodziejka-Smagała Zuzanna: Prekursorki i prekursorzy s. 11–36; Kołodziejka-Smagała Zuzanna: Nowe legendy początku, czyli obraz Polski i Polaków s. 37–58; Antosik-Piela Maria: Herzl i chanuka. Wybrane motywy w polsko-żydowskiej poezji okolicznościowej s. 59–76; Kołodziejka-Smagała Zuzanna: „Zacofany bowiem Żyd od wieków mrzonkami się żywi” – folklor, żargon, zabobon a nowoczesność s. 77–106; Antosik-Piela Maria: O pięknej Żydówce, Polakach i jednym Rusinie s. 107–122; Antosik-Piela Maria: Literatura dla dzieci na łamach dwutygodnika „Haszachar” s. 123–146; Kołodziejka-Smagała Zuzanna: „Natura stworzyła kobietę na to, żeby była żoną i matką” – rola kobiety w oczach polsko-żydowskich pisarzy s. 147–187; Kołodziejka-Smagała Zuzanna: Polsko-żydowska literatura popularna. Przypadek Natana Zylbersztajna z Wiślicy s. 189–206; Antosik-Piela Maria: Jakub Appenzauer. 1911–1918: początki s. 207–230.

3788. MAJEWSKA Joanna: Demon ruchu, duch czasu, widma miejsc. Fantastyczny Grabiński i jego świat. Wrocław 2018 Ossolineum 8° ss. 349, nlb. 3, il. (Na Jeden Temat).

Stefan Grabiński (1887–1936).

3789. MEJOR Mieczysław: *Florilegium. Studia o literaturze łacińskiej XIII–XVII wieku w Polsce*. Warszawa 2015.

Rec.: Prejs Marek, *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 275–277.

3790. MIELHORSKI Robert: *Od Miecysława Jastruna do Jerzego Broszkiewicza czyli Pisarz i jego dzieło wobec uwarunkowań nowoczesności*. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 317, streszcz. ang.

3791. MITY założycielskie w literaturze XIX wieku. Red. Sabina Brzozowska, Marek Dybizbański. Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 236.

Z treści: Brzozowska Sabina, Dybizbański Marek: Słowo wstępne s. 9–11; Rozmysł Michał: Mit założycielski Krakowa w twórczości autorek dziewiętnastowiecznych ([Konstancja] Lubińska – [Wanda] Malecka – [Eliza] Bośniacka – Deotyma [Jadwiga Luszczewska]) s. 33–44; Szturc Włodzimierz: Mit fundacyjny i mity deagregacji. „Wanda” Norwida s. 45–53; Osiniński Dawid Maria: Dziedzictwo Oświecenia jako komponent światopoglądu i racjonalnego programu polskiego pozytywizmu s. 55–96; Mazur Aneta: (Pseudo)mit (pseudo)założycielski – „Pierwsi Galicjanie” Władysława Łozińskiego s. 97–107; Trzeźniowski Dariusz: Rodzina Europa w listach Henryka Sienkiewicza s. 109–124; Karpowicz-Słowikowska Sylwia: Bolesław Prus wobec słowianofilstwa, panslawizmu i neoslawizmu s. 125–139; Okulicz-Kozaryn Małgorzata, Okulicz-Kozaryn Radosław: O powstaniu narodu. „Gody życia” Adolfa Dygasińskiego s. 141–150; Flis-Czemniak Elżbieta: „Naród się męką w życie rwie”. Konflikt Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem jako mit fundacyjny w dramatach Stanisława Wyspiańskiego s. 151–167; Szulakowska Jolanta: Dzieło Karola Szymanowskiego w funkcji mitu kreacyjnego polskiej muzyki współczesnej – syndrom, konteksty s. 169–187; Olszewska Maria Jolanta: Mit założycielski w literaturze polskiej lat I wojny światowej – wariant legionowy s. 189–218; Brzozowska Sabina: U źródeł kompleksów polskich. „Niemyte dusze” Stanisława Ignacego Witkiewicza s. 219–228.

3792. MORAWIEC Arkadiusz: *Literatura polska wobec ludobójstwa. Rekonesans*. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 413, nlb. 2, il., streszcz. ang.

3793. NDIAYE Iwona Anna: *Z dziejów polsko-rosyjskich stosunków literackich (korespondencja Marii Dąbrowskiej i Jerzego Stempowskiego)*. *Acta Polono-Ruthenica*. [T.] 23: 2018 [nr] 1 s. 37–47, streszcz. ang.

Lata 1926–1965.

3794. NICIŃSKI Konrad: *W poszukiwaniu nowego człowieka. Trzy projekty formacyjne w kulturze polskiej lat 1905–1930*. Warszawa 2016.

Rec.: Rembowska-Pluciennik Magdalena: (Per)formacyjne projekty. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 245–253.

3795. NIE kłaniać się okolicznościom. Nad romantycznymi lekturami Zofii Trojanowiczowej. Pod red. Lidii Banowskiej, Jerzego

Borowczyka, Elżbiety Lijewskiej. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 287, nlb. 1, il., streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (*Filologia Polska*; nr 201).

Księga pamiątkowa.

Z treści: Trybuś Krzysztof: Zofia Trojanowiczowa – in memoriam (1 października 1936 – 17 listopada 2015) s. 11–19; Dąbrowicz Elżbieta: Porwani żywiołem. Garść uwag o związkach literatury z polityką w pierwszej połowie XIX wieku s. 21–37; Prussak Maria: Poeta o poecie – jak Mickiewicz tłumaczył Puszkina na francuski s. 39–46; Artwińska Anna: Drugie życie Gustawa. „Spiżowy Jeździec” Aleksandra Puszkina w kręgu wyobrażeń polskiego romantyzmu s. 47–61; Fieguth Rolf: Zur Tradition deutscher Nachdichtungen des „Pan Tadeusz”. Aus Anlass der neuen Übersetzung von Hans Gregor Niemz s. 63–73; Bachórz Józef: O Zofii Trojanowiczowej. Wspominkowa chwila s. 77–82; Głowiński Michał: O Zofii Trojanowiczowej s. 83–86; Fiećko Jerzy: Pierwsza księga o poznańskim Czerwcu. Źródła legendy s. 87–98; Przychodniak Zbigniew: Zofia Trojanowiczowa, czyli „Niezwykłość Mickiewicza” s. 99–114; Nowicka Elżbieta: Lektury drugiego planu? Zofia Trojanowiczowa czyta Słowackiego i Krasińskiego s. 115–122; Dambek-Giallelis Zofia, Lijewska Elżbieta: Ku „Kalendarzowi życia i twórczości Cypriana Norwida”. Z tradycji prac dokumentalistycznych poznańskiej polonistyki s. 123–132; Borowczyk Jerzy, Fiećko Jerzy: Tryptyk syberyjski Zofii Trojanowiczowej s. 133–141; Henning Hahn Hans: Młody Julian Klaczko jako dziennikarz w Niemczech w latach 1840-tych s. 145–152; Puzynina Jadwiga: O rola słów z rodziny słowotwórczej „moralności” w pismach Norwida s. 153–165; Halkiewicz-Sojak Grażyna: Wczesna liryka Cypriana Norwida pod editorską lupą s. 167–181; Fert Józef Franciszek: Archeologia tekstów. Z doświadczeń wydawcy wierszy Cypriana Norwida s. 183–195; Chlebowski Piotr: Waleria Marrené czyta Norwida s. 197–209; Jędrzejewska Maria, Korpysz Tomasz: Bestiarium fantastyczne Cypriana Norwida. Uwagi leksykograficzne s. 211–230; Chlebowska Edyta: Twórczość Cypriana Norwida wobec malarstwa warszawskiego pierwszej połowy XIX wieku s. 231–250.

3796. NIEBELSKA-RAJCA Barbara: *Kłopot z wyobraźnią. Pojęcie „phantasia-imaginatio” w teorii twórczości renesansu i baroku*. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 352, nlb. 1, streszcz. ang. (*Studia i Materiały z Dziejów Literatury Wczesnonowożytnej*; 8).

XV–XVII w.

3797. NIHIL sine litteris. Scripta in honorem professoris Venceslai Walecki. Pod red. Tomasz Nastulczyka i Stanisława Siess-Krzyszczowskiego; przy współpr. Michała Gołębiowskiego i Justyny Kruk-Siwiec. Kraków 2017 Wydaw. UJ 8° ss. 793, nlb. 7, il. + Appendix ss. 11.

Z treści: Borowski Andrzej: Człowiek pośród ksiązek s. 13–17; Jubilat w życiu naukowym, wydawniczo-edytorskim i dydaktycznym s. 23–73; Bondar Nataliia: Filigrani ostroz: koł Biblii 1581 r. ak unikal' ne dzerelo doslidzhennia paperovogo rinku Krakivs'kogo voevodstva s. 85–108; Borek Piotr: Jan Aleksander Koreyva – zapomniany panegirysta z Litwy s. 109–124; Bruzdziński Andrzej: Biskupi – elita umysłowa Rzeczypospolitej. Kontakty europejskie i wpływy na rozwój kultury polskiej końca XVI i początku XVII stulecia s. 125–173; Bujnicki Tadeusz: Poetyckie wędrowki wileńskich Włóczęgów s. 175–184; Buszewicz Elwira: Klemensa Bolesławiusza kwadratura koła s. 185–201; Ciborovs'ka-Rimarovič Iřina: Starodruki privatnih sláhets'kih bibliotek Pravoberezhnoï Ukraini XVIII–XIX st. u fondah Nacional'noi biblioteki Ukraini

imeni V. Ā. Vernads'kogo. Dżereloznawčij aspekt s. 203–230; Cierniak Urszula: „I będę niczym nieszczęśny zwierz samotnie wędrować”. Staroobrzędowcy-wędrowcy w poszukiwaniu Cerkwi prawdziwej s. 231–241; Grodziska Karolina: Jana Zahradnika [1904–1929] wierszyki polityczne s. 271–280; Gronnek Agnieszka: O znaczeniu motywów architektonicznych na stronach tytułowych ksiąg cyrylickich wydanych na ziemiach ruskich dawnej Rzeczypospolitej s. 281–299; Gwioździk Jolanta: Działalność wydawnicza krakowskiej oficyny naukowej Collegium Columbinum s. 301–318; Janus Katarzyna: „Dzieło wydawniczo niespełnione”. Przyczynek do badań nad poezją religijną XVIII wieku. Studium jednego utworu s. 327–339; Karas Marcin: Astronomia i kosmologia w „Nowych Atenach” ks. Benedykta Chmielowskiego. Studium z dziejów nauki i filozofii w epoce baroku s. 369–384; Kowalewska Marta: System elektronicznej Bazy Bibliografii Estreicher (EBBE) – tradycja strzeżona w rekordach s. 385–395; Kozłowski Stanisław: Imię „Wacław” w języku i kulturze polskiej s. 397–408; Kruk-Siwiec Justyna: O niejednoznaczności gatunkowej „Liber chamorum” Waleriana Nekandy Trepki s. 409–423; Krzysztofik Małgorzata: Elementy antropologii ciała w „Dworzaninie polskim” Łukasza Górnickiego s. 425–438; Krzysztoforska-Doschek Jolanta: Łasica a drzewo genealogiczne języków, kultur i przekazów ludowych s. 439–443; Lauryk Jury: „Staraniem i kosztem mniczów monasteru kuteińskiego...”. Znaczenie wizerunków heraldycznych i dedykacji w drukach prawosławnego Monasteru Objawienia Pańskiego w Kutejnie s. 445–450; Lichański Jakub Z.: O Maciej Kazimierz Sarbiewski SJ, czyli tajemnicie grubo Poety s. 451–463; Loch Martius: Animadversiones quaedam in marginalia exepharis Sd.614.82 (BUW) „Evangelii sec. Mattheum”, ed. Regimontanae (A.D. 1551) a Ioanne Malcicio exarata s. 465–478; Misztalska Jadwiga: „Grysel y Mirabella”. Powieść Juana de Flores między Hiszpanią, Italią a Polską s. 497–507; Nastulczyk Tomasz: Długie trwanie tradycji staropolskiej, czyli „Kotwica (w ostatniej toni)” s. 529–544; Nowicka-Jeżowa Alina: „Encomium Ioannis Zamocii” na tle „Hippeum” konterfektowanego s. 545–566; Oczko Piotr: Cnotliwa holenderska Zuzanna. Z dziejów motywu w dawnej kulturze niderlandzkiej s. 567–586; Postma Ferenc: *Frustula Polonica ac Lithuanica Franekerae impressa. Ein kleiner Beitrag aus Franeker zu der Polnischen Nationalen Bibliographie* s. 587–599; Siess-Krzyszowski Stanisław: Relikty historycznych księgozbiorów sapieżyńskich w bibliotece krasiczyńskiej (w zbiorach Zamku Królewskiego na Wawelu) s. 613–625; Sikora Kazimierz: O staropolskim i gwarowym „wej” s. 627–640; Skep'ân Anastasiâ: Konwersiâ knâzej Sluckich w glazach evropcejev i sootečestvennikov s. 641–655; Strycharska-Brzezina Maria: Dwa bieguny językowej stylizacji żydowskiej (na podstawie wybranych utworów Jarosława Iwaszkiewicza) s. 657–672; Tverdislova Elena: Krymskie sonety Mickiewicza jak znaki budzącego s. 673–694; Velikodnaâ Irina: Moskwa–Kraków–Moskwa: sud'ba odnoj pol'skoj kollekcii s. 715–727; Zajda Aleksander: Kolejna garść dawnych wyrazów, nieznanych słownikom lub rzadkich s. 751–758; Ziejka Franciszek: Jana Matejki droga do Raclawic s. 759–782; Żuravleva Irina: Moi vstreči s professorom Vaclavom Valečkim s. 783–793.

3798. NORWIDOWSKI świat rzeczy. Praca zbiorowa. Pod red. Pauliny Abriszewskiej, Grażyny Halkiewicz-Sojak, Izabeli Dobrzeńckiej, Dominiki Wojtasińskiej. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 545.

Z treści: Fert Józef Franciszek: Norwidowskie słoworzecze? s. 15–30; Kasperski Edward: Antropologia rzeczy Cypriana Norwida. Reizm – wykładnia humanistyczna – transcendencja s. 31–58; Rzepczyński Sławomir: O ludziach „u-rzeczowionych”. Norwid wobec dziełwianastowiecznej reifikacji świata s. 59–72; Dambek-Giallles Zofia: Niecodzienna codzienność, czyli o (nie) przejrzystości świata rzeczy Norwida s. 73–86; Rzońca Wiesław: Przedmiot materialny jako substrat symbolu – kontekst

historycznoliteracki Norwidowskiego dzieła okresu dojrzałości s. 87–102; Brajerska-Mazur Agata: „Odpowiednie dać rzeczy – słowo!” w przekładzie s. 137–150; Bondaruk Paweł: „Cofanie patyn”, czyli o przedmiotach liturgicznych w pismach Norwida s. 183–192; Dobrzeńcka Izabela: Nagrobek, smętarz, katakomba – Norwidowskie rzeczy ostateczne s. 209–222; Karamucka Magdalena: Książka, księga, zwój... Wokół problematyki materialnego wymiaru tekstu w refleksji Norwida s. 223–238; Toruń Włodzimierz: Książki Norwida s. 239–252; Abriszewska Paulina: Norwidowskie pióro o piórze s. 253–268; Chlebowska Edyta: „Rozmyślając rzeczy znikome” – symbole „Vanitas” w twórczości plastycznej Norwida s. 269–296; Stanisz Marek: Co Norwid wiedział o instrumentach muzycznych? Kilka uwag s. 311–330; Luczak Bartłomiej: Motywy instrumentów muzycznych w piśarstwie i plastyce Norwida – wprowadzenie do problematyki s. 331–348; Wojtasińska Dominika: Stroje w Norwidowskich pismach s. 391–410; Nurzyńska-Kozak Agnieszka: Nić i wstążka w twórczości Norwida do roku 1852 s. 411–428; Halkiewicz-Sojak Grażyna: Semantyczny ciężar jednej czapki i jednej fotografii s. 479–488.

3799. O GDAŃSKU literackim 1945–2015. Archeologie miejsca, palimpsesty historii. Red. Janusz Mosakowski, Bartosz Dąbrowski, Radosław Młynarczyk, Artur Nowaczewski. Gdańsk 2018 Fund. Terytoria Książki 8° ss. 376, nlb. 5.

Z treści: Kalinowski Daniel: Literatura kaszubsko-pomorska. Termin i twórcy s. 13–22; Młynarczyk Radosław: Gdańska literatura socrealistyczna s. 23–32; Walczak Zbigniew: Literatura na łamach „Liter” s. 33–46; Mosakowski Janusz: O innych źródłach inspiracji Franciszka Fenikowskiego s. 47–58; Fac Andrzej Mestwin: Obraz Gdańska w twórczości Bolesława Faca na wybranych przykładach s. 59–67; Dajnowski Maciej: Gdańskie tramwaje jako mobilne miejsca upamiętnienia. Formowanie nowej narracji historycznej s. 68–87; Dąbrowski Bartosz: Szyfrowanie Zagłady w prozie Pawła Huellego s. 103–126; Kuik-Kalinowska Adela: „Weiser Dawidek” i magia dzieciństwa. Historia i pamięć w narracji dziecka s. 165–174; Millati Piotr: Gdańsk jako źródło cierpienia. Przypadek Stefana Chwina i Pawła Huellego s. 175–187; Medeka Małgorzata: Przestrzeń historyczna, przestrzeń metaforyczna w gdańskich powieściach Izabeli Żukowskiej i Stefana Chwina s. 197–207; Konończuk Elżbieta: Historiograficzna powieść warsztatowa Jerzego Limona s. 221–229; Dąbrowska Danuta: Grudzien '70, Sierpień '80 i stan wojenny w gdańskiej poezji okolicznościowej s. 251–263.

3800. O LITERATURZE i kulturze (nie tylko) popularnej. Prace ofiarowane Profesorowi Jakubowi Z. Lichańskiemu. Pod red. Anny Gemry i Adama Mazurkiewicza. Łódź 2017 Wydaw. UŁ 8° ss. 258, nlb. 2, tabl. 1, il., streszcz. ang.

Z treści: Brzostowicz-Klajn Monika: Między polską tradycją a Tolkienowskimi inspiracjami. Świat Smoczogór Wita Szostaka s. 29–38; Mazurkiewicz Adam: Człowiek z Marsa Stanisława Lema wobec tradycji literatury fantastycznonaukowej s. 105–116; Wodniak Katarzyna: „Moja Przyjaciółka” (1934–1939) i literatura – ujęcie bibliograficzne s. 139–160; Kruszyńska Agnieszka: Powroty do przeszłości w Pamiętniku Janusza Korczaka s. 171–178.

3801. O SPUŚCIZNIE literackiej Stanisława Kostki Potockiego [1755–1821]. Studia i szkice. Pod red. Doroty Folgi-Januszewskiej i Tomasz Chachulskiego. Warszawa 2018 Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie; Wydaw. Nauk. UKSW 8° ss. 297, il. (Johann Joachim

Winckelmann i Stanisław Kostka Potocki. Nowe badania i dokumenty; t. 3).

3802. OBLICZA mediewalizmu. [T.] 2: Od recepcji antyku do recepcji średniowiecza. Pod red. Andrzeja Dąbrowski, Macieja Michalskiego, Grzegorza Trościańskiego; z udziałem Sylwii Jędrzejewskiej. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego; Inst. Archeologii Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 267, il., streszcz. ang. (Materiały V Kongresu Mediewistów Polskich; t. 7).

Z treści: Mejer Mieczysław: Rozważania o antyku w polskim średniowieczu s. 27–49; Gacka Dorota: „Diabeł narodził się w Atenach”, czyli o niechęci do antyku w „Eklodze” Teodula s. 51–63; Salwa Piotr: Wczesna recepcja „Dekameronu” Boccaccia we Francji (1414–1545) s. 65–88; Wichowa Maria: „Exhortatio ad paenitentiam” Dominika z Prus (Kartuz, 1382–1460) i parafrazy tego dzieła w polskiej poezji zakonnej. Transfer średniowiecznej duchowości do barokowego nauczania franciszkańskiego s. 89–123; Kazańczuk Mariusz: Czy Bartosz Paprocki korzystał z „Kroniki” Galla? s. 127–139; Gacka Dorota: Z jakiego rękopisu Galla Anonima korzystał Bartosz Paprocki? (aneks do artykułu Mariusza Kazańczuka) s. 141–162; Rygielska Małgorzata: Chrześcijaństwo w Polsce wieków średnich w ujęciu Ignacego Lubiez Czerwińskiego s. 163–181; Kosonowski Mateusz: Problem recepcji dzieła „De imitatione Christi” (przybliżonego Tomaszowi z Kempen) w „Księgach narodu i pielgrzymstwa polskiego” Adama Mickiewicza s. 183–215; Delimata-Proch Małgorzata: Kiedy obca (władczyni polskiego średniowiecza) staje się wrogiem? Refleksja na temat narzędzi i źródeł inspiracji autorów popularyzatorskich opracowań dziejów Polski końca XIX i początków XX wieku s. 217–234.

T. 1. 2013.

3803. (OD)PAMIĘTYWANIE. Gry z prześlnością w literaturze dla dzieci i młodzieży. Red. Bernadeta Niesporek-Szamburska, Małgorzata Wójcik-Dudek. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 4° ss. 344, il., streszcz. ang., ros. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3691).

Z treści: Leszczyński Grzegorz: Książka jako aktor w teatrze pamięci s. 11–22; Waksmund Ryszard: Formuły i figury pamięci we wspomnieniowej prozie o dzieciństwie s. 23–36; Budrewicz Zofia: Konwencja pamięci doskonałej w autobiograficznych utworach dla młodzieży Zofii Żurakowskiej i Zofii Kossak s. 37–54; Ługowska Jolanta: Pamięć ojca i fantazmaty syna w konstrukcji obrazu Doliny w „Zwierzczółekoupiorze” Tadeusza Konwiczego s. 55–70; Baluch Alicja: Pamięć odziedziczona w literaturze dla dzieci i dorosłych (na podstawie powieści Heleny Zakrzewskiej „Dzieci Lwowa”) i poematu Adama Zagajewskiego „Jechać do Lwowa”) s. 71–82; Michulka Dorota: Słodko-gorzki smak dzieciństwa w „Opowieści i miłości i mroku” Amosa Oza. Dwie postawy: świadectwa i wyznania s. 83–100; Olszewska Bożena: Konwencja pamiętnika, dziennika, autobiografii w książkach o wojnie dla młodego czytelnika s. 101–118; Bolińska Marta: Marcina Szczygielskiego spotkanie ze źródłem („Ludzie i zwierzęta” Antoniny Żabińskiej) s. 119–134; Kmiecik Iwona: Pamięć o Zagładzie w postmodernistycznej baśni – „XY” Joanny Rudniańskiej s. 135–146; Wądołny-Tatar Katarzyna: (Auto)biograficzna przestrzeń pamięci („Ostatnie piętro” Ireny Landau) s. 147–162; Sikorska Magdalena: Pamięć i wzruszenie. „Dopóki niebo nie płacze” Iwony Chmielewskiej (do wierszy Józefa Czechowicza i fotografii – najprawdopodobniej – Abrama Zylberberga) s. 163–172; Dymel-Trzebiatowska Hanna: Opowieść dla dzieci a opowieść dla dorosłych. Dwie literackie odsłony

Wielkiej Szpery w łódzkim getcie s. 173–188; Słany Katarzyna: Kobieta opowieść o Zagładzie na przykładzie genealogii kobiet w „Rutce” Joanny Fabickiej s. 213–228; Ochwat Magdalena: (Od)pamiętywanie, czyli o powinnościach dydaktycznych wobec wielokulturowości na przykładzie książki Marcina Kąckiego „Białystok. Biała siła, czarna pamięć” s. 279–300.

3804. OLCZYK Jacek: Życie literackie w Krakowie w latach 1893–2013. Kraków 2016.

Rec.: Lisowski Krzysztof: Krakowskie życie literackie (1893–2013). *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 374–379.

3805. OLECH Barbara: Zachor. Żydowskie losy odzyskane w słowie. Białystok 2017 Wydaw. Prymat Mariusz Słiwowski 8° ss. 198, nlb. 2, il., streszcz. ang. (Przełomy, Pogranicza. Studia literackie; nr 30).

3806. OLSZEWSKA Maria Jolanta: Etos obowiązku i poświęcenia. Powstanie styczniowe w twórczości Marii Konopnickiej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 49–70, streszcz. ang., niem., ros.

3807. PAPROCKA Natalia: Sto lat przekładów dla dzieci i młodzieży w Polsce. Francuska literatura dla młodych czytelników, jej polscy wydawcy i ich strategię (1918–2014). Kraków 2018 Universitas 8° ss. 416, nlb. 3, tabl. 30, il., streszcz. ang., fr.

Dostępne także jako e-book.

3808. PEJZAŻE humanistyczne. Księga jubileuszowa profesorowi Bolesławowi Faronowi poświęcona. Pod red. Agnieszki Ogonowskiej. Kraków 2017.

Rec.: Kołcz Bogusław, *Rocznik Ślądecki*. T. 46: 2018 s. 383–388.

3809. PETRYSZAK Karol: Myśleć o patriotyzmie, czyli Analiza eseistyki Czesława Miłosza w kontekście schedy „Roty”. Katowice 2018 Wydaw. Nauk. Sophia 8° ss. 170.

3810. PILCH-NOWAKOWSKA Xymena: Literatura w życiu i działalności Ignacego Jana Paderewskiego. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 71–91, streszcz. ang., niem., ros.

3811. POCHĘĆ Ewelina: Rozważania o procesie dziejowym w późnej twórczości Wacława Berenta [1873–1940]. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 301–313, streszcz. ang.

3812. PODGÓRSKI Wojciech Jerzy: „Nad nami Orzeł Biały”. Poezja polska wobec naczelnego symbolu RP. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 42–72. XVI–XX w.

3813. POECI-STUDENCI podziemnego Uniwersytetu Warszawskiego wobec romantyzmu. Red. nauk. Karol Hryniewicz, Karol

Samsel. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 279, il., streszcz. ang.

Tręść: Kowalczyk Andrzej Stanisław: Wstęp s. 7; Hryniewicz Karol, Samsel Karol: Słowo od redaktorów s. 9–16; Wójcik Tomasz: Nieodczytany epizod. Student Miron Białoszewski s. 17–25; Zieniewicz Andrzej: „Słowa płonące” czy „nieosobisty tryb wypowiedzi”? O czym jest Okno Zdzisława Stroińskiego s. 26–44; Antoniuk Mateusz: Świat z tektury. Warszawscy poeci wojenni i kamlanie niereczywistości świata (rekoncesans) s. 45–54; Zabierowski Stefan: „...kiedyś będą dumni, że jego uczyli!”. Krzysztof Kamil Baczyński – student polonistyki tajnego Uniwersytetu Warszawskiego s. 55–65; Kowalczyk Andrzej Stanisław: Od awangardy do „Falangi”. O Alfredzie Łaszowskim w latach trzydziestych i czterdziestych s. 66–98; Fabianowski Andrzej: Funkcje matrycy romantycznych w konspiracyjnej „pracy apostołskiej” Marii Okońskiej s. 101–110; Hoffmann-Piotrowska Ewa: Nie tylko „drugi Słowacki”... Przyczynek do paraleli między Krzysztofem Kamilem Baczyńskim a Zygmuntem Krasieńskim s. 111–128; Zabierowski Stefan: „...ja, żołnierz, poeta, czasu kurz...”. Romantyczna biografia Krzysztofa Kamila Baczyńskiego s. 129–145; Hryniewicz Karol: „Usta na groźbę wołały...” – wzniosłość i groza w poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Tadeusza Gajcego s. 146–160; Samsel Karol: Cyprian Norwid Zofii Szydłowej s. 161–174; Mitzner Piotr: Powrót „czarowej fufajki”. O współczesnej karierze polskiej piosenki okupacyjnej s. 175–180; Potkański Jan: Andrzejewskiego sen o Baczyńskim s. 183–199; Gosk Hanna: Gosk Hanna: Krzysztofa Kamila Baczyńskiego „życie po życiu”. Postać poety w powojennej korespondencji Stefania Baczyńskiej z Kazimierzem Wyką i we współczesnej historii fiction Łukasza Orbitowskiego s. 200–211; Dudek Jolanta: William Butler Yeats i Krzysztof Kamil Baczyński. Marzenie o poszerzonym istnieniu i historyczna konieczność walki obronnej s. 212–237; Araszkievicz Agata: Romantyzm, melancholia, wykluczenie. Zuzanna Ginczanka i ***[Non omnis moriar...] s. 238–253; Pięnkowska Maria Dorota: Wystawy na temat wojny i okupacji w Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza s. 254–270.

3814. POLSKIE czytanie Wschodu. Kultura, autobiografia, edukacja. Red. nauk. Maria Kwiatkowska-Ratajczak, Beata Przymuszała. Poznań 2018 Wydaw. „Poznańskie Studia Polonistyczne” 8° ss. 283, il., streszcz. ang.

Z treści: Wysłouch Seweryn: O Bożenie Chrzęstowskiej i naszej papierowej „Polonistyce” s. 17–24; Legeżyńska Anna: Księga domowa s. 25–38; Kolarzowa Romana: Nie-obywatele. Żydzi jako „punkt pikowania” polskiej tożsamości s. 53–67; Cembik Artur: Drohobycz, Drohobycz s. 69–89; Paczkowski Mikołaj: Wschodnie (?) pogranicze Polski jako miejsce przemiany bohatera-pisarza w prozie po roku 1945 s. 91–107; Sucharski Tadeusz: O nurcie białoruskim w polskiej prozie emigracyjnej s. 109–124; Hendrykowski Marek: Hermeneutyka polskiej szkoły filmowej s. 145–155; Ratajczak Wiesław: Czapskiego i Oudzińskiego lektura „Guzików”. Fragment recepty wiersza Herberta s. 157–163; Rydz Agnieszka: Z Kresów do Poznania. Mikrohistoria Waldemara Żyszkiewicza s. 181–198; Krupa Bartłomiej: Trzy Wschody s. 199–220.

3815. POMARAŃSKA Renata: Golgota Polaków na Kresach. Realia i literatura piękna. Warszawa–Radzymin 2016 von borowiecky 8° ss. 322, il., mapy.

Lata 1939–2012.

Toż. Wyd. 2. Warszawa–Radzymin 2018.

3816. POWINOWACTWA z epoki. Związki polskiej literatury modernizmu i międzywojnia

z psychoanalizą. Pod red. Pawła Dybla. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 471, nlb. 4. (Dzieje Psychoanalizy w Polsce).

Z treści: Dybel Paweł: Między psychologią „poświadomości”, nadrealizmem i awangardowym konstrukcjonizmem. Pokrewieństwa polskiej literatury modernizmu i międzywojnia z psychoanalizą s. 5–60; Mrówka Adrian: Przybyszczy – teoretyk duszy, rewelator nieświadomości s. 85–107; Dybel Paweł: Stanisław i Stanisława Przybyszewscy – dwa mity psychicznej przemiany. Mit męskiego Androgyna i mit kobiety-mózgowca s. 109–146; Stryczyk Joanna: Martwy ojciec. „Pamiętnik z okresu dojrzewania” Gombrowicza, czyli opowieść inicjacyjna à rebours s. 149–180; Makuch Damian Włodzimierz: O granicach autoanalizy – fantazja i rzeczywistość w powieściach Emila Zegadłowicza s. 225–272; Zakolska Olga: Witkacego psychoanaliza narodu polskiego w „Niemytych duszach” s. 285–303; Dybel Paweł: Jan Brzękowski – nadrealista mimo woli? s. 331–379; Urbańczyk Paulina: Ambivalencje Jima Lechonia. „Dziennik” s. 381–418; Dybel Paweł: Poezja jako żałoba. Nurt tanatyczny w przedwojennej liryce Czesława Miłosza s. 419–461.

3817. PROFESOR Tadeusz Ulewicz jako badacz dawnej literatury i kultury w stulecie urodzin. Pod red. Romana Mazurkiewicza. Kraków 2018 PAU 8° ss. nlb. 2, 157, tabl. 19, il. PAU.

Tręść: Mazurkiewicz Roman: Słowo wstępne s. 5–6; Borowski Andrzej: Profesor Tadeusz Ulewicz – wspomnienie w setną rocznicę urodzin s. 7–14; Włodarski Maciej: Średniowiecze w badaniach profesora Tadeusza Ulewicza s. 15–24; Buszewicz Elwira: Studia renesansowe profesora Tadeusza Ulewicza s. 25–37; Nowicka-Jeżowa Alina: Związki polsko-włoskie w badaniach profesora Tadeusza Ulewicza s. 39–69; Borek Piotr: Sarmatyzm w badaniach profesora Tadeusza Ulewicza (rekoncesans) s. 71–82; Gruchala Janusz S.: Tadeusza Ulewicza studia nad dawną książką s. 83–96; Maślanka Julian: Antyნიemiecka twórczość Tadeusza Ulewicza w czasie II wojny światowej s. 97–113; Dziedzic Stanisław: Ostatni. O Tadeuszu Ulewiczu wspomnienie s. 115–133; Gorzkowski Albert: Mądrość serca. In memoriam professori Thaddaeo Ulewicz s. 135–139; Bałuk-Ulewiczowa Teresa: Tadeusz Ulewicz – mistrz i opiekun studentów z zagranicy, ambasador kultury polskiej s. 141–142.

3818. PROJEKT na daleką metę. Prace ofiarowane Ryszardowi Nyczowi. Red. nauk. Zdzisław Łapiński, Anna Nasilowska. Warszawa [2016] IBL PAN 8° ss. 485, il.

3819. PRUS Bolesław: Kompozycja. Z. 1–3: 1896–1898. Oprac. Magdalena Kreft, Anna Martuszczyńska. Warszawa–Lublin 2017 Tow. Liter. im. A. Mickiewicza; Episteme 8° ss. 504, nlb. 8, il. (Pisma wszystkie. Seria G: Notatki twórcze; t. 3).

3820. PRUSSAK Maria, Rączka-Jeziorska Teresa: Nieznany autograf Adama Mickiewicza. Dwie strony Inwokacji Pana Tadeusza. Warszawa 2018 Wydaw. IBL PAN 4° ss. 31, nlb. 1, il.

3821. PRZED i po. Bruno Schulz [1892–1942]. Pod red. Józefa Olejniczaka. Kraków–Nowy Sącz 2018 Wydaw. Pasaże 8° ss. 447, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Granice Wyobraźni).

Z treści: Jarzębski Jerzy: Schulz pośród rzeczy s. 13–24; Tomczok Paweł: Ojciec, brat i nauczyciel prac ręcznych s. 129–162;

Dauksza Agnieszka: Bruno Schulz i tropy bezsilności s. 179–186; Lipszyc Adam: Zamurowani: Schulz, Lipski, Hering s. 209–224; Wójcik Tomasz: Słowa poetów, cienie poetów. Bruno Schulz – Tadeusz Różewicz s. 225–236; Olejniczak Józef: Ojcowie i synowie – Schulz i Myśliwski s. 297–326; Piekarski Ireneusz: Księga wejścia. Przyczynek do opisu dwóch Schulzowskich ekslibrisów i jednego rysunku s. 351–374; Kandziora Jerzy: O archiwum schulzowskim Jerzego Ficowskiego s. 375–382.

3822. PRZESTRZENIE spotkania. Tom edykowany profesor Ewie Jaskółowej w czterdziestolecie pracy naukowej i dydaktycznej. Red. nauk. Karolina Jędrzych [i in.]. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 502, nlb. 2, il. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3681).

Z treści: Tambor Jolanta, Cudak Romuald: Ewa Jaskółowa – mucha nie siada! s. 11–14; Bobiński Witold: Od przyjaciela z Krakowa. Laudacja s. 15–16; Jurek Grażyna, Penkala Agnieszka, Naglik Witold: Jubileusz na piątkę, czyli nauczycielski głos w sprawie Mistrzynie s. 17–22; Bibliografia prac naukowych Profesor Ewy Jaskółowej za lata 1976–2016. Oprac. Małgorzata Wójcik-Dudek s. 25–34; Żurek Sławomir Jacek: Magen Lublin, czyli o „Starych kamieniach” Franciszki Arnsztajnowej i Józefa Czechowicza s. 51–74; Adamczykowa Zofia: Pierwsza w języku polskim analiza literacka w „Naukach wyzwolonych...” Ignacego Włodka (1780) s. 185–194; Budrewicz Zofia: Dyskurs o potrzebach czytelniczych dziecka w świetle międzywojennej krytyki literackiej (na przykładzie twórczości Zofii Żurakowskiej) s. 241–256; Jędrzych Karolina: Pomnik trwalszy niż ze spiżu, czyli lepiej być profesorem Dumuchawcem niż Stanisławą Bozowską s. 257–268; Krzyżyk Danuta, Synowiec Helena: U „kastalskiego źródła” – eponimy w polszczyźnie s. 383–396; Król Andrzej: W kręgu romantycznych spotkań i wędrowań s. 471–480; Niewiara Łukasz: Jubileuszowy Krzemieniec (posłowie Andrzej Król) s. 481–494.

3823. PRZESTRZEŃ w kulturze współczesnej. [T. 3]: Podziemia. Literatura. Red. Beata Morzyńska-Wrzošek i Daria Mazur. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 281, nlb. 1, streszcz. ang.

Z treści: Utracka Dorota: Przerznięcie liminalne – topografia duchowa s. 25–48; Szlachta-Misztal Justyna: Motyw kopalni w prozie polskiej XX i XXI wieku s. 49–63; Dyszak Andrzej S.: „Sklep, czyli piwnica” – literacko-językowy obraz podziemnego życia w bydgoskich kamienicach z powieści Jerzego Sulimy-Kamińskiego s. 137–159; Calbecki Marcin: Podskórne życie. Trzy szkice interpretacyjne „Kuchni mojej matki” Lucjana Szenwaldta s. 175–189; Dąbrowska Alicja: Podziemia i ruiny w twórczości Adama Asnyka s. 190–208; Banowska Lidia: Podziemie jako romantyczna forma wyobraźni „O królu zamęszka” Seweryna Goszczyńskiego s. 209–225; Wróblewska Violetta: Studnie i zapadłe karczmy, czyli ludowa wizja podziemi s. 226–241; Darska Bernadetta: Między akademicką profesjonalizacją a zejściem do podziemia? Problemy niszczości polskich czasopism kulturalnych w XXI wieku s. 270–280.

T. 1. 2016.

3824. RABKA w literaturze, literaci w Rabce. Pod red. Zofii Budrewicz i Jana Ceklarza. Rabka-Zdrój 2018 Stow. Kulturowy Gościniec 8° ss. 275, nlb. 1, streszcz. ang.

Z treści: Sadlik Małgorzata: „Popierajmy polskie zdrojowiska i uzdrowiska” – pierwsze półwiecze rabczańskiego kurortu (1864–1918) s. 13–24; Budrewicz Tadeusz: Poeta i panny. Antoni

Edward Odyniec w Rabce s. 27–46; Woźniakowski Krzysztof: „Wakacje Henrysia” – rabczańska powiastka Heleny Darowskiej z 1877 r. s. 49–60; Skucha Mateusz: Ekologia i literatura – Rabka i Kraków. Przypadek Ewy Łuski s. 63–72; Wądołny-Tatar Katarzyna: Rabka jako miejsce wyróżnione w trylogii „Spłowie lata” Janiny Barbary Górkiewiczowej s. 75–86; Czabanowska-Wróbel Anna: Adres: Rabka-Zdrój. Iwazskiewicz w Rabce s. 89–106; Sienko Maria: Czula pamięć ludzi i miejsca. Rabczańskie Gimnazjum dra Jana Wieczorkowskiego we wspomnieniach absolwenta – Zdzisław Olszewski „Michał od Cyganów” s. 109–127; Budrewicz Zofia: W cieniu Thanatos. Zofii Żurakowskiej i Haliny Poświatowskiej pobytu w Rabce s. 131–151; Zarebianka Zofia: Książd Mieczysław Maliński oraz inni książę-pisarze związani z Rabką s. 155–164; Zabawa Krystyna: Rabczańskie dzieci w „Wesołym przedszkolu” Marii Kownackiej s. 167–181; Bercal Joanna: Kropla światła. Rabka w reportażach Ewy Owsiany s. 185–202; Faron Bolesław: Julian Kawalec i Rabka-Zdrój s. 205–218; Ławski Jarosław: Artur Ilgner: poeta życia i alienacji s. 221–235; Mlekojad Anna: Jan Fudala – poeta Górców i Morza Czarnego s. 255–265.

3825. REGIONALIZM literacki. Historia i pamięć. Red. Zbigniew Chojnowski, Elżbieta Rybicka. Kraków 2017 Universitas 8° ss. 710, nlb. 5, streszcz. ang. (Nowy Regionalizm w Badaniach Literackich; t. 6).

Z treści: Mikołajczak Małgorzata: „Wyrok skazujący”. Z dziejów regionalizmu literackiego w PRL-u s. 13–33; Madejski Jerzy: Józef Burawski i historia literatury regionalnej (w Szczecinie) s. 34–49; Ławski Jarosław: Przeciw kategorii „pogranicza” s. 50–71; Galant Jan: Region w historii, historia w regionie. Literackie opowieści o ostrowskiej historii lokalnej s. 72–83; Kalinowski Daniel: Literatura kaszubska i socrealizm. Przyciąganie i odpychanie s. 84–103; Zawadzka Danuta: Między archiwum i kanonem. Praca pamięci w literaturze regionu południowego na przykładzie książek z 2015 roku s. 125–154; Siewior Kinga: Między pamięcią lokalną a pamięcią oficjalną: literatura osadnicza na tzw. Ziemiach Odzyskanych (1945–1989) s. 155–174; Sawicka-Mierzyńska Katarzyna: „Każda rodzina potrzebuje swojego imienia oraz swojej pamięci” – pamięć i zapomnianie w literackim obrazie Hajnowki na przykładzie prozy Michała Androsiuka s. 175–195; Szczepkowska Ewa: Literackie „podróże” na kresy w perspektywie postpamięci s. 205–221; Chojnowski Zbigniew: Puszcza Piska jako literacki obszar historii i pamięci s. 225–240; Browamy Wojciech: Sudety wykłete. Pamięć Gór Śląskich w polskim esej, reportażu i literaturze historyczno-krajoznawczej XXI wieku s. 241–259; Cieślak Tomasz: Rewolucja 1905–1907. (Nie)obecny w literaturze Łodzi mit założycielski s. 260–273; Kalin Arkadiusz: Pamięć mitu Ziemi Odzyskanych w literaturze małych ojczyzn/obczyzn po 1989 roku s. 274–293; Szott Mirosława: Ogród sztuk Eugeniusza Kurzawy jako ratowanie prywatnej historii. Studium przypadku s. 311–323; Bąkiewicz Marta J.: Lubuskie w dialogu z pamięcią s. 339–348; Czyżak Agnieszka: Zbrodnie w dawnym Poznaniu – osławianie pamięci w sferze kultury popularnej s. 363–372; Łapo Jerzy Marek: „Ugór”, czyli o tym, jak literatura i publicystyka stają się „źródłami” historycznymi. Przypadek piramidy w Rapie s. 373–381; Bujnicki Tadeusz: O tradycji Mickiewiczowskiej w międzywojennym Wilnie s. 385–395; Cwiklak Kornelia: Wido-kówka z Mazur. Miejsca pamięci w podrózpisarstwie Matthiаса Kneipa s. 396–414; Kopeć Zbigniew: Polskie przymiarki do (nie)pamięci o Syberii s. 432–442; Filipowicz-Tokarska Ksymbena: Złożone relacje Polek i Niemek w narracjach kobiet o zasiedleniu polsko-niemieckiego pogranicza s. 472–483; Jurkowska Monika: Romantyczne korzenie regionalizmu: O pańszczyźnie i Wyjątek z pisma o pieśniach ludu Jana Ludwika Żukowskiego s. 501–518; Lubański Marek: Bronisław Chlebowski i wybrane

tradycje metodologiczne regionalizmu literackiego s. 519–537; Krawiec-Złotowska Krystyna: Opinie uczonych Lwowa, Krakowa, Torunia (?) i Warszawy o poemacie Hieronima Derdowskiego kamieniem węgielnym w emancypacji literatury kaszubskiej s. 538–559; Kmak-Pamirska Aleksandra: Motyw historyczny a wizerunek regionu Podlasia w dyskursie literackim s. 560–574; Bialik Kamila: Konstruowanie historycznej pamięci w Legendach i podaniach Kurpiów s. 575–585; Piekarska Agnieszka: Wizja historii Warmii i Mazur od średniowiecza do plebiscytu w ujęciu propagandy socrealizmu (na przykładzie antologii Ziemia serdecznie znajoma) s. 586–602; Mosakowski Janusz: Historyk jako literat – uwag kilka o gdańskiej beletrystyce historycznej Zenona Gołaszewskiego s. 603–617; Gieba Kamila: Mit polityczny i archeologia – uwagi na marginesie antologii poezji i prozy Ziemi Lubuskiej Odzyskane gniazda s. 618–628; Chłosta-Zielonka Joanna: Obraz wojny z Zakonem na ziemiach pruskich w polskiej powieści historycznej z lat 1945–1989 jako źródło historyczne s. 631–642; Kuik-Kalinowska Adela: Pamięć Kaszubów o czasach I wojny światowej s. 643–655; Czabańska-Rosada Małgorzata: Ucieczka i wypędzenie w literaturze niemieckiej – mitologizacja i rozrachunek z przeszłością s. 656–666; Dutka Elżbieta: „Ligota koło Katowic, lipiec 1945” – (de)formacje pamięci i figury zapomnienia. O fotografiach Stanisława Bobera i powieści Spotkanie z jutrem Aleksandra Baumgardena s. 667–690.

3826. REZMER-MRÓWCZYŃSKA Natalia: Czy szata zdobi człowieka? Ciało i ubiór w literaturze polskiego oświecenia. Kraków 2017 Collegium Columbinum 8° ss. 271. (Biblioteka Badań nad Oświeceniem; nr 12).

Rec.: Kadulska Irena: O cielesności i ubiorach w literaturze, kulturze i stylu epoki oświecenia. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 226–231.

3827. ROGOŹ Michał: Topografia Krakowa i innych miejsc w narracjach historycznych Antoniny Domańskiej [1853–1917]. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 227–238, streszcz. ang.

3828. ROMANOWSKI Andrzej: Wschodnim pograniczem literatury polskiej. Od średniowiecza do oświecenia. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 319, nlb. 2, streszcz. ros. (Biblioteka Literatury Pogranicza; t. 27).

3829. ROZCZYTYWANIE Dąbrowskiej. Red. Dorota Kozicka, Monika Świerkosz. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 341, nlb. 2, il.

Z treści: Banot Aleksandra E.: Maria Dąbrowska [1889–1965] – geniusz uczucia? O „Ludziach stamtąd” s. 35–47; Szybowicz Eliza: Czyste serce. Dąbrowska dzieciom, czyli nam s. 48–64; Pekaniec Anna: Korespondencja Marii i Marianna Dąbrowskich. Między życiem a literaturą, między miłością a listami o miłości s. 65–77; Nadana-Sokołowska Katarzyna: Maria Dąbrowska i George Sand – rozcztywanie podobieństw s. 107–122; Jeziorska-Hałady Joanna: Dokument i Dąbrowska s. 127–141; Duda Maciej: Kooperatywy w publicystyce Marii Dąbrowskiej s. 142–157; Bednarczuk Monika: „Dziecko ojczyzny”: Maria Dąbrowska, „dzieciństwo” i Wielka Wojna s. 158–179; Dudek Jolanta: Marii Dąbrowskiej „Szkice o Conradzie” (1959) czytane dzisiaj s. 209–227; Kraskowska Ewa: Jak Maria Dąbrowska (prze)tłumaczyła Samuela Pepysa s. 231–248; Oczko Piotr: „Nie wiem, czy będę jeszcze pisać...”: „Noce i dnie” w „Dziennikach” Marii Dąbrowskiej s. 259–274; Ładon Monika: „Pismo kliniczne” Marii Dąbrowskiej s. 275–289; Urbanowski Maciej: „Niepojęta skaza” – Gustaw Herling-Grudziński o Marii Dąbrowskiej s. 290–309;

Borkowska Grażyna: Marii Dąbrowskiej kompozycja istnienia i abdykacja z życia s. 310–326.

3830. ROZMAITOŚCI emigracyjne. Literatura i sztuka. Red. Dorota Kudelska, Zdzisław Kudelski. Lublin 2017 Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II 8° ss. 351, tabl. 1, il., streszcz. ang. Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II. (Prace Wydziału Historyczno-Filologicznego; 191) (Artyści i Pisarze poza Krajem; t. 1).

Materiały z konferencji naukowej pt.: Zadzuszki emigracyjne, Lublin, 2010 i 2012 r.

Z treści: Łukasiewicz Sławomir: Siła rażenia „Kultury”. Esej o doświadczeniu wojskowym Jerzego Giedroycia jako perspektywie interpretacyjnej s. 11–22; Kudelski Zdzisław: Kilka uwag o współpracy Gustawa Herlinga-Grudzińskiego i Jerzego Giedroycia w latach 1946–1996 s. 23–54; Zajączkowski Ryszard: Kulisy literatury – Herling, Wat i inni s. 55–80; Łukaszuk Małgorzata: Aleksander Wat w uścisku komentatora s. 81–86; Fitas Adam: Od dokumentu do paraboli. Ponury – „Baza” Józefa Mackiewicza raz jeszcze s. 87–98; Nowak Maciej: Życie w listach – życie listami. Uwagi o epistolografii Andrzeja Bobkowskiego s. 99–124; Pachocki Dariusz: Sekrety paryskich piwnic. Rękopisy Józefa Łobodowskiego s. 125–144; Majewski Piotr: Roman Cieślewicz i krytyka s. 145–162; Kitowska-Łysiak Małgorzata: Czapski, czyli niechybność kreski s. 163–172; Wejs-Milewska Violetta: Józef Czapski mniej znany s. 173–192; Pyczek Waclaw: Czapskiego widzenie świata. Rysunki i obraz s. 193–206; Kuryłek-Jędrsek Ewelina: Józefa Czapskiego przeżycie pejzażu. Myśli na marginesie tekstów krytycznych, dzienników i listów s. 207–220; Bałajewski Arkadiusz: Kajety i dzienniki Józefa Czapskiego s. 221–242; Kudelska Dorota: Kształt zapisu – o „Dziennikach” Józefa Czapskiego s. 243–264; Dwa świadectwa: „Moje życie było przecież polskie jak najbardziej...” Z Józefem Czapskim rozm. Zdzisław Kudelski s. 265–270; „Dzieło Czapskiego jest przesłonięte przez legendę...” Z Adamem Zagajewskim rozm. Zdzisław Kudelski s. 271–288; Wspomnienia o prof. Małgorzacie Kitowskiej-Łysiak [1953–2012] s. 289–314; Bibliografia prac Małgorzaty Kitowskiej-Łysiak. Oprac.: Marcin Lachowski i Paweł Plichta s. 315–336.

3831. RUTA Magdalena: „Asy czystej rasy”, czyli Samuela Jakuba Imbera [1889–1942] spojrzenie na relacje polsko-żydowskie. *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 253–278, streszcz. ang.

Poeta i publicysta.

3832. RYBA Janusz: Potocki (Jan) – w duetach. (Ze światowcami w aneksie). Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 177, nlb. 3, streszcz. ang., fr. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3724).

Jan Potocki (1761–1815).

3833. RYCHLEWSKI Marcin: Magia krajo-brazu. Polska liryka pejzażowa i malarstwo XIX oraz XX wieku. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 171, tabl. 12, il., streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (Filologia Polska; nr 191).

Lata 1825–1939.

3834. SIENKIEWICZ. Nowa odsłona. Pod red. Grażyny Borkowskiej, Roberta Kotowskiego,

Anna Kurskaja. Kielce 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 302, streszcz. ang.

Materiały z konferencji naukowej „Sienkiewicz – tekst, lektura i społeczna praxis”, Kielce, 15–17 IX 2016 r.

Z treści: Bujnicki Tadeusz: Sienkiewicz wiecznie żywy? s. 13–31; Historia, historyzm, historyczność: Borkowska Grazyna: Wokół historyczności i baśniowości Trylogii s. 35–50; Bracka Mariya: Męskość a etniczność w „Ogniem i mieczem” Henryka Sienkiewicza s. 51–63; Kačka Eliza: Staś Tarkowski wśród talibów s. 65–71; Izdebska Agnieszka: Powieść historyczna w kilku odsłonach s. 73–88; Hen Maciej: Renesans powieści historycznej dzisiaj. Przyczyny i specyfika nowego „czytania i pisania” historii s. 93–96; Biografia: Kotowski Robert: Mądra i swawolna – sylwetka Marii Szetkiewiczówny w świetle „Dziennika” z lat 1869–1873 s. 99–113; Kubkowski Piotr: Sienkiewicz i Prus jako cykliści s. 115–127; Budrewicz Tadeusz: Puszcza Białowieża w oczach Sienkiewicza: pamięć, piękno, pożytek? s. 129–150; Inne teksty, inne media, inni czytelnicy: Ciechowicz Jan: Sienkiewicz jako dramaturg s. 153–160; Kuniczuk-Trzciniowicz Agnieszka: „Wiry” – początek. Rekonesans badawczy s. 183–193; Szleszyński Bartłomiej: Opowieść o honorze, ojczyźnie i wojnie na kresach imperium. „Ogniem i mieczem” Henryka Sienkiewicza i „Opowieści z meekhańskiego pogranicza” Roberta M. Wegnera s. 229–251; Religia: Gielata Ireneusz: „Między piaskiem i niebem” – Sienkiewicz wobec „strasznej martwoty” s. 255–269; Białat Andrzej: Sienkiewicz – próba spojrzenia teologicznego s. 271–291.

3835. SIENKIEWICZ Barbara: Polskie remanenty. Szkice o ideowych uwikłaniach polskiej literatury dwudziestowiecznej. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 290, nlb. 2. (Awan-garda/Rewizje).

3836. SIWIEC Katarzyna: Daję Waści złoty róg. Plotki o Weselu ciąg dalszy. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 179, nlb. 7, il.

3837. SKŁODOWSKA Magdalena: Stefan Żeromski w twórczości poetów Doliny Wilkowskiej. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 34–43, streszcz. ang.

Twórcy ludowi urodzeni na przełomie XIX i XX w. w Dolinie Wilkowskiej (Wilków, Krajno), tworzący w gwarze świętokrzyskiej: Katarzyna Zaborowska (1897–1967), Maria Cedro-Biskupowa (1912–2013), Rozalia Grzegorzczak (1896–1977), Wojciech Grzegorzczak (1893–1977).

3838. SKRZYPCZYK-GAŁKOWSKA Iwona: Częstochowa w powieści Ludmiły Marjańskiej [1923–2005], „Życie na własność” a biografia autorki i historyczny kontekst. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 15: 2015 [dr.:] 2016 s. 29–39, streszcz. ang.

Powieść z 1988 r., dotyczy lat 1942–1945.

3839. SŁAWA z dowcipu sama wiecznie stoi... Prace ofiarowane pani profesor Alinie Nowickiej-Jeżowej [ur. 1946] z okazji pięćdziesięciolecia pracy naukowej. Red. Mirosława Hanusiewicz-Lavallee, Wiesław Pawlak. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 465, il. (Studia i Materiały z Dziejów Literatury Wczesnonowożytnej; 7).

Z treści: Hanusiewicz-Lavallee Mirosława, Pawlak Wiesław: Profesoressa s. 17–26; Bibliografia prac Profesor Aliny Nowickiej-

Jeżowej za lata 1969–2018. Oprac. Wiesław Pawlak s. 27–56; Marinelli Luigi: Kochanowski i kwestia sonetu. Międzykulturowość polskiego renesansu s. 91–108; Axer Jerzy: „Osobny charakter” błazna. Interpretacja listu Jana Kochanowskiego do Jana Zamoyskiego poprzedzającego w pierwodruku Odprawę posłów greckich s. 121–132; Sokolski Jacek: Nagrobek kotowi Jana Kochanowskiego i jego źródło s. 133–144; Włodarski Maciej: Królowie listy piszą... s. 159–166; Wichowa Maria: Klauzule różańcowe Dominika z Prus s. 167–184; Urbański Piotr: Filipowa laetitia czy fatuitas? O dwóch łacińskich biografiach św. Filipa Neriego s. 201–212; Nowicka-Struska Anna: Opowieści szeptane. O bliskości kobiet na podstawie żywotopisarstwa lubelskich karmelitanek bosych s. 213–230; Chemperek Dariusz: „Pokuta w kwarantanie” Jana Andrzeja Morsztyna – spowiedź kalwinisty s. 245–258; Hanusiewicz-Lavallee Mirosława: Elegia lakrymalna Jana Andrzeja Morsztyna s. 271–280; Prejs Marek: Barok – dialog postaw czy kultur? s. 295–306; Walecki Waclaw: O roku ów! Obraz ruchu wydawniczego sprzed czterystu laty (1618) według Elektronicznej Bazy Bibliografii Estreichera (EBBE) i dalsze perspektywy badań s. 307–314; Pawlak Wiesław: Jeszcze o polonikach w humanistycznej epistolografii XVI–XVII wieku s. 315–328; Brogi Giovanna: Między dwoma światami. Damian Nalewajko – ostrogski poeta i pisarz s. 329–340; Milewska-Ważbińska Barbara: Priscorum cura vatam. Z twórczości poetyckiej Andrzeja Kanona SJ (1613–1685) s. 341–350; Buchwald-Pelcowa Paulina: Kilka epizodów z dziejów edytorstwa poezji Macieja Kazimierza Sarbiewskiego w XVIII wieku s. 363–368; Krauze-Karpńska Joanna: O pewnej bibliograficznej pomyłce. (Noce lektury Bibliografii polskiej Karola Estreichera) s. 369–384; Grześkowiak-Krwawicz Anna: Wolność szlachcica – wolność obywatela – wolność człowieka. Czym była, a czym nie była „królowa wolność”? s. 385–394; Cieński Marcin: Perswazja i aksjologia w „O uszczęśliwieniu własnej ojczyzny” Stanisława Konarskiego s. 395–404; Borek Piotr: Ukraina Michała Czajkowskiego (prolegomena) s. 405–416; Jakóbczyk-Gola Aleksandra: Humanizm w muzeum w Warszawie s. 417–428; Masłowski Michał: Pomnik Mickiewicza w Warszawie s. 429–457.

3840. SŁOWIAŃSKA wieża Babel. T. 1: Kultura i dialog. Pod red. Justyny Czai, Iriny Jermaszowej, Moniki Wójciak, Bogusława Zielińskiego. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 200, nlb. 2, il., streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (Filologia Słowiańska; nr 41).

3841. SŁOWIAŃSKA wieża Babel. T. 2: Język i tożsamość. Pod red. Justyny Czai, Iriny Jermaszowej, Moniki Wójciak, Bogusława Zielińskiego. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 269, streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (Filologia Słowiańska; nr 41).

T. 1 w 2018 r.

3842. SNOCH Joachim: Jako pawa upiec. Tekst kulinarny w renesansowym zielniku polskim. Warszawa 2018 Wyd. Polonistyki Uniw. Warszawskiego 8° ss. 189, nlb. 2. (Polonistyka Użyteczna).

3843. SOBIESKA Anna: Wokół Aleksandra Błoka [1880–1921]. Z dziejów polskich fascynacji kulturą i literaturą rosyjską. Warszawa 2015.

Rec.: Małej Izabella: Wańka-wstańka, czyli rzecz o polsko-rosyjskich relacjach (około)literackich. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 1 s. 229–237.

3844. SOKOŁOWSKA Barbara: „Dlaczego tamtych stron zapomnieć nie ma mocy...”. Kresy w twórczości Juliana Wołoszynskiego [1898–1977]. Rzeszów 2018 Stow. Liter.-Artystyczne „Fraza” 8° ss. 361, nlb. 1. (Biblioteka „Frazy”).

3845. STACHURA-LUPA Renata: Lekcje świętości, lekcje cudowności. O „Legendach z życia świętych” Antoniny Domańskiej. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 255–267, streszcz. ang.

Wydane w Poznaniu w 1917 r.

3846. STAROPOLSKIE teksty i konteksty. [T.] 8: Tom jubileuszowy poświęcony pracy twórczej i organizacyjnej profesora Jana Malickiego [ur. 1948] w siedemdziesiątą rocznicę Jego urodzin. Pod red. Teresy Banaś-Korniak [i in.]. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 274, nlb. 2, il., streszcz. ang., niem., pol. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3720).

Z treści: Banaś-Korniak Teresa: Grzechy, posty i bankiety a zdrowie fizyczne i duchowe siedemnastowiecznego sarmaty na podstawie tomów poetyckich Daniela Bratkovskiego (1697) i Hiacynta Przetockiego (1653) s. 29–44; Budzyńska-Daca Agnieszka: Debata z perspektywy archeologii gatunków – od praktyki do teorii s. 45–62; Kaczmarzyk Izabela: Genologiczne uwarunkowania szkolnego dyskursu kronikarskiego. Rekonesans s. 63–80; Kielbus Marcin: Kazania Peregryna z Opola w świetle procesu świdnickich beginek z 1332 roku s. 81–90; Łukarska Beata: Uwagi o mądrości i potrzebie zdobywania wiedzy w wybranych przekazach pisarzy kościelnych z XVII i XVIII wieku s. 115–132; Pavera Libor: Tvůrčí činnost dvou českých badatelů o „literárním Slezsku” s. 133–148; Raclavská Jana: Osiemnastowieczne reguły „dla świętego przedsięwzięcia, doświadczenia a polepszania” jako zabytek polszczyzny cieszyńskiej s. 149–158; Regiewicz Adam: „Bogurodzica” na współczesnej polskiej scenie muzycznej. Kilka słów o recepcji s. 159–176; Rodak Jan: Refleksy kultu św. Jana z Kęt w okresie przed-beatyfikacyjnym w materialnej spuściźnie ks. Grzegorza Jana Dziewojskiego z Łasku (na marginesie jubileuszu 250-rocznicy kanonizacji Świętego) s. 177–196; Rott Dariusz: „Metamorfozy” Owidiusza w przekładzie Stanisława Schneidra s. 209–222; Sikora Kalina: Lipy czarnoleskie, lipy borzeńskie. Na podstawie twórczości Jana Kochanowskiego i Józefa Barana s. 223–234; Stuchlik-Surowiak Beata: „Wio Bury do góry”. Tajniki zbójczego rzemiosła w „Chronografii albo Dziejopisie żywieckim” Andrzeja Komonieckiego s. 235–248.

T. 1. 1989.

3847. STĘPIEŃ Marian: Czesława Miłosza odkrywanie Ameryki i inne szkice. Warszawa 2018 Studio Emka 8° ss. 297, nlb. 1, il.

3848. STĘPIEŃ Paweł: Śmiech w czasach ostatecznych. Tematyka religijna w „Figlikach” Mikołaja Reja. Warszawa 2013.

Rec.: Kochan Anna: Między zgorszeniem a lekarstwem. Tematyka religijna dotycząca „Figlików” Mikołaja Reja w „Śmiechu w czasach ostatecznych” Pawła Stępnia. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 278–282.

3849. STĘPIEŃ Paweł: Zadanie. „Chaskiel” Tadeusz Różewicz. Warszawa 2017 Wydaw. Nauk. Sub Lupa 8° ss. 231.

Rec.: Krupiński Piotr, *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 707–712.

3850. STUSIŃSKA Ewa: Dzieje grzechu. Dyskurs pornograficzny w polskiej prozie XX wieku (na wybranych przykładach). Gdańsk 2018 Fund. Terytoria Książki 8° ss. 250, nlb. 2, il.

W pracach Stefana Żeromskiego (1864–1935), Emila Zegadłowicza (1888–1941) i Mariana Pankowskiego (1919–2011).

3851. SZUBA-BOROŃ Anna: Obraz przepięty w prozie Sergiusza Piaseckiego [1901–1964]. *Archiwum Kryminologii*. T. 40: 2018 s. 535–560, streszcz. ang.

3852. ŚLADY Szekspira. Jego dzieło w literaturze i teatrze. Red. nauk. Monika Stankiewicz-Kopec, Krystyna Zabawa. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum 8° ss. 330, il., streszcz. ang.

Z treści: Wróblewska Violetta: Wątek króla Leara w polskiej tradycji ludowej i literackiej s. 31–46; Stankiewicz-Kopec Monika: „Teatr nie jest to karczmia, ani rynek jarmarczny”. Polemika o Szekspira w okresie sporów przełomu romantycznego w kontekście przedlistopadowej recepcji Stratfordczyka s. 47–85; Michalik Katarzyna: Szekspiryzm – saga – estetyka Północy. O literackich oraz kulturowych inspiracjach w „Irydionie” i „Lilli Wenedzie” s. 103–128; Czabanowska-Wróbel Anna: Osiem młodopolskich sonetów o Szekspirze z epilogiem s. 129–147; Bernacki Marek: Szekspir jako „milczący świadek” ideowego sporu między Zbigniewem Herbertem i Czesławem Miłoszem. Próba afektywnej lektury „Trenu Fortynbrasa” Zbigniewa Herberta s. 165–176; Świątkowska Wanda: Tradycja teatralna „studium o „Hamlecie” Stanisława Wyspiańskiego – od Grotowskiego do Garbaczewskiego s. 197–213; Dorak-Wojakowska Lilianna: Myślenie Szekspirem. O plastyce teatralnej Zofii Wierchowicz s. 215–238.

3853. TADEUSZ Nowakowski 1917–1996. Olsztynianin z urodzenia. Praca zbiorowa. Pod red. Jerzego Kiełbika. Olsztyn 2018 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 141, nlb. 1, il.

Treść: Kiełbik Jerzy: Wstęp s. 5–7; Achremczyk Stanisław: Olsztyn Stanisława i Tadeusza Nowakowskich s. 9–52; Chłosta Jan: Stanisław Nowakowski, redaktor „Gazety Olsztyńskiej”, ojciec Tadeusza s. 53–74; Śrutkowski Tomasz: Tadeusz Nowakowski „Olsztyński”: „Gdybym się jeszcze raz urodzić mógł, to tylko w Olsztynie” s. 75–86; Fabianowski Andrzej: Romantyczne materię w opowiadaniach i powieściach Tadeusza Nowakowskiego s. 87–102; Sznajderski Tadeusz: Dziennikarstwo Tadeusza Nowakowskiego s. 103–112; Wejs-Milewska Violetta: Los i ethos emigranta s. 113–128; Szydłowska Joanna: „Bezdładnie rozrzucone kamiyki”, czyli o formie bez formy. Reportaż Tadeusza Nowakowskiego s. 129–141.

3854. TEKST, słowo, obraz. Pod red. Ewy Mikuły. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 232, il., streszcz. ang.

Z treści: Czaja Filip E.: Między stylem Dantego a stylem własnym. Wokół przekładów Boskiej Komedii s. 13–30; Hałaczkiwicz Joanna: Po co nam edycja elektroniczna? Techniczne rozważania nad edycją elektroniczną XVI-wiecznych tłumaczeń Psalterza na język polski s. 31–48; Siwińska Marta: Jak

tłumaczono „Rozmyślania przemyskie”, czyli wpływ edytorów na badania składni języka zabytku s. 49–64; Urbańska Monika: Obraz Jana Lechonia jako emigranta s. 133–156; Krasieńska Barbara: Romans obrazu ze słowem – o plakatach Polskiej Szkoły Plakatu. Problem kompozycji plakatu s. 175–192.

3855. TOMKOWSKI Jan: Szkice młodopolskie. Red. i indeks Andrzej Piotr Lesiakowski. Warszawa 2016.

Rec.: Legutko Grażyna: O Młodej Polsce z klasą, erudycją i finezją. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 238–245.

3856. UŻYWKI w sztuce i literaturze. Pod red. Justyny Żychlińskiej, Anetty Głowackiej-Penczyńskiej. Bydgoszcz 2016.

Rec.: Kosiorek Jakub Maciej, *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 474–477.

3857. W KRAJOBRAZ literacko-kulturowy i językowy wpisane... Księga jubileuszowa dedykowana profesor Bernadecie Niesporek-Szamburskiej [ur. 1953] w czterdziestolecie pracy naukowej i dydaktycznej. Red. nauk. Anna Guzy [i in.]. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 583, nlb. 5, il. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3668).

Z treści: Jaskółowa Ewa: Czcimy dzisiaj Badaczkę o wielo talentach i przymiotach... s. 9–14; Król Andrzej: Orawskie wspomnienia s. 15–20; Bibliografia prac Profesor Bernadety Niesporek-Szamburskiej za lata 1979–2016 s. 31–48; Budrewicz Zofia: Stereotypy obcości etnicznej (na przykładzie międzywojennej literatury dla dzieci i młodzieży) s. 67–82; Pytłos Barbara: Udział bibliotek publicznych w edukacji polonistycznej (na przykładzie Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Gustawa Daniłowskiego w Sosnowcu) s. 469–480.

3858. W ŚWIECIE kobiecej korespondencji prywatnej i publicznej. Red. Beata Wałęciuk-Dejneka. Siedlce 2018 (i)WN Wydaw. Nauk. IKR(i)BL 8° ss. 238, il., streszcz. ang. (Znane, Nieznane, Zapomniane; 4).

Treść: Wałęciuk-Dejneka Beata: Wstęp s. 7–12; Ługowski Piotr, Zióntek Artur: Aleksandry z Czartoryskich Sapieżyny (2 voto Ogińskiej) listy do męża – Michała Antoniego Sapiehy (ze zbiorów Lwowskiej Naukowej Biblioteki im. W. Stefanyka NAN Ukrainy) s. 13–40; Polak Ryszard: Poglądy pedagogiczne Klementyny z Tańskich Hoffmanowej w świetle jej „Listów o wychowaniu” s. 41–58; Jurzysta Aneta: Życie między słowem i obrazem, czyli gdy listy stają się dziełami sztuki. Korespondencja poetki Else Lasker-Schüler [1869–1945] i malarza Franza Marca [1880–1916] s. 59–84; Czyż Antoni: Sześciolatnia mistyczka. Antonietta Meo [1930–1937] i jej listy do Jezusa s. 85–100; Grunt Magdalena: Życie codzienne w relacjach międzyludzkich w powojennej Polsce w świetle „Marii Grzegorzewskiej listów do przyjaciół” s. 101–118; Grunt Magdalena: Działalność naukowo-dydaktyczna oraz organizacyjna Marii Grzegorzewskiej w Polsce międzywojennej i powojennej w świetle listów autorki s. 119–136; Grunt Magdalena: Doświadczenia zawodowe w „Listach do młodego nauczyciela” Marii Grzegorzewskiej s. 137–156; Szablowska-Zaremba Monika: „Ja prawie co dzień czytam wiersze, które mi Pan zostawił...” – korespondencja Pauliny Appenzlak do Władysława Broniewskiego (1946–1947) s. 157–178; Szablowska-Zaremba Monika: „Droga Pani Mario – jeżeli w ogóle pamięta mnie Pani...” – korespondencja Pauliny Appenzlak do Marii Dąbrowskiej (1955–1964) s. 179–196;

Jurzysta Aneta: Tajemnice (nie)znanej korespondencji. O listach Ingeborg Bachmann [1926–1973] do Paula Celana i Maxa Friescha s. 197–224.

3859. WDOVIK Agata: Nieodrobiona lekcja oświecenia. Aktualizacje tradycji oświeceniowych w publicystyce polskiej w latach 1944–2000. Warszawa 2016.

Rec.: Cieński Marcin: Lekcja ciągle do odrobienia? *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 256–265.

3860. WĘGRZYNEK Krystian: Języki mitu, historii, religii w literaturze na Górnym Śląsku. Analiza wybranych dzieł XX wieku regionu pogranicza. Katowice 2018 Śląsk; Stow. Thesaurus Silesiae – Skarb Śląski 8° ss. 377, streszcz. ang.

3861. WIDZENIE awangardy. Pod red. Agaty Stankowskiej, Marcina Telickiego i Agaty Lewandowskiej. Poznań 2018 Wydaw. PTPN 8° ss. 234, nlb. 2, il. PTPN. Wydż. Filol.-Filoz. (Literatura i Sztuka; t. 5).

Z treści: Hendrykowski Marek: Morfologia awangardy filmowej s. 55–64; Świeściak Alina: Naturokultura Tytusa Czyżewskiego s. 65–80; Szewczyk-Haake Katarzyna: Wąski margines awangardy – wokół Józefa Wittlina s. 81–92; Rydz Agnieszka: Obrazowość afektu w pracach Tadeusza Peipera s. 93–109; Stankowska Agata: Bolesny urok surrealizmu. Tadeusz Kantor o kryzysie obrazu i słowa s. 127–145.

3862. WIERZBOWSKA Ewa Małgorzata: Szkic do portretu literackiego Marie Krysinskiej [1857–1908]. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 1 s. 81–94.

3863. WIŚNIEWSKA Iwona: Kalendarium życia i twórczości Elizy Orzeszkowej. T. 1: 1841–1896. Warszawa 2014 Fund. Akad. Humanistyczna; IBL PAN. Wydaw. 8° ss. LXIV, nlb. 2, 1290, nlb. 2, il. Fund. Akad. Humanistyczna, IBL PAN.

Toż. T. 2: 1897–1910. Warszawa 2014 ss. nlb. 4, 1180, nlb. 2, il.

3864. WIŚNIEWSKA Lidia: Wielka Wojna na Kresach a mity Boga i natury w „Pożodze” Zofii Kossak-Szczuckiej. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 281–297, streszcz. ang.

„Pożoga. Wspomnienia z Wołynia 1917–1919”, wyd. w 1922 r.

3865. WITOLD Gombrowicz, pisarz argentyński. Antologia. Red. Ewa Kobylecka-Piwońska. Łódź–Kraków 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 246, nlb. 4.

Z treści: Kobylecka-Piwońska Ewa: Wstęp. Odmiany szumu s. 5–18; Gasparini Pablo: Amerykańska niedojrzałość i przybycie z zewnątrz: w stronę przemilczanego i niepoprawnego Gombrowicza [1904–1964] s. 21–58; Mandolessi Silvana: Ohyda i podmiotowość: Dziennik, Testament i Wędrowki po Argentynie s. 59–103; Amicola José: Gombrowicz i argentyńska elita literacka: historia niezrozumienia s. 105–120; Bueno Mónica: „Papeles de Buenos Aires” – Macedonio i Gombrowicz s. 133–144; Hochman Nicolás: Gombrowicz, wymykający

się emigrant s. 145–159; Piglia Ricardo: Pisarz jako czytelnik s. 171–186; Gamarro Carlos: Puto w literaturze argentyńskiej s. 207–229.

3866. WOŹNIAK Maciej: Podróż przez rzeczywistość. O twórczości Marka Nowakowskiego [1935–2014]. Kraków 2018 PWM Edition 8° ss. 126, nlb. 10. (Biblioteka Kwartalnika Kulturalnego „Napis”).

Współwydane: Nowakowski Marek: Antologia. Wyboru dokonał Maciej Woźniak.

3867. WSPÓŁCZESNE życie literackie. Red. nauk. Klaudia Muca i Jakub Osiński. Toruń 2018 Wydaw. IBD – Stow. Inst. Badań nad Dyskursami 8° ss. 137, il., streszcz. ang.

3868. WYDANIA zbiorowe. 2. Red. nauk. Grzegorz P. Bąbiak, Dariusz Dziurzyński, Albert Walczak. Warszawa 2018 Wyd. Polonistyki UW 8° ss. 312. (Z Warsztatu Edytorów; 2).

[Cz. 1]. 2016.

3869. WZOREK Anna: „Skąpani w ogniu” – zapomniana „śląska” powieść Wojciecha Żukrowskiego. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 221–235, streszcz. ang., niem.

Zbeletryzowane wspomnienia autora z l. 1945–1947, kiedy jako oficer Ludowego Wojska Polskiego dowodził IV Samodzielnym Batalionem Samochodowym.

3870. ZABIELSKI Łukasz: Kajetan Koźmian spoza kanonu. Studia i szkice historycznoliterackie. Białystok 2018 Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego 8° ss. 282, nlb. 3, il., streszcz. ang. (Przełomy, Pogranicza. Studia literackie; nr 34).

3871. ZAJĄC Grzegorz: Czują weredyk. Twórczość poetycka Juliana Ursyna Niemcewicza. Kraków 2015.

Rec.: Noworolska Barbara: Piewca przeszłości w czasach dramatycznych przemian. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 271–281.

3872. ZAJĄCZKOWSKI Ryszard: Człowiek – kultura – objawienie. Odsłony pisarstwa Romana Brandstaettera. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 183, streszcz. ang. KUL Jana Pawła II. Wyd. Filozofii. Inst. Kulturoznawstwa.

3873. ZAJĄCZKOWSKI Ryszard: Józef Wittlin [1896–1976] – na szlakach ucieczki i ocalenia. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 1 s. 199–216.

Lata 1939–1976.

3874. ZAŁĘCZNY Jolanta: Sienkiewicz. Dwa pogrzeby i pamięć. Pod red. Tadeusza Skoczka. Warszawa 2016.

Rec.: Buczek Katarzyna: Po prostu dobra książka o Sienkiewiczu. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 328–330.

3875. ZAMIERANIE pisarzy. Red. Monika Ładoń, Grzegorz Olszański. Katowice 2018 Stow. Inicjatyw Wydawniczych 8° ss. 220, streszcz. ang. (Biblioteka „Opcji”; nr 29).

Z treści: Piekara Magdalena: Zamieranie przed narodzinami. Kilka uwag o „Szcicach” Adama Szymańskiego s. 25–38; Kamińska Kamila: Kilka uwag o twórczości polskiego fantasty – Stefana Grabińskiego s. 39–54; Jaskółowa Ewa: „Wieczór na Wschodzie” Stanisława Balińskiego czytany w realiach XXI wieku s. 55–74; Englender Barbara: Odchodząc w tło. Wokół późnych wierszy Kazimierza Iłkowiczówny s. 75–90; Kwiatkowska Agnieszka: Julian Przyboś – recenzent zapomnianych? s. 91–108; Cembik Artur: Od Andrzeja Chciuka do Andrew Soddella s. 109–132; Śnioszek Klaudia: Gdyby nie autotematyzm... Przypadek Stanisława Czycza s. 145–160; Rak Kinga: Śmierć pisarza, narodziny autora s. 181–194.

3876. ZATRUDNIENIE: literat. Materiały, studia i szkice o Stanisławie Vincenzie [1888–1971]. Pod red. Jana A. Choroszego. Wrocław 2015 Agencja Wydawnicza a Linea 8° ss. 609, streszcz. ang. (Biblioteka Vincenzowska; t. 3).

Z treści: Choroszy Jan A.: Pisarstwo pracownika duchowego (zarys diachroniczny) s. 15–42; Pasierski Emil: Stanisław Vincenz – redaktor (wstępne rozpoznanie) s. 43–54; Oldakowska-Kufłowa Mirosława: O korespondencji Stanisława Vincenza s. 55–64; Lis Piotr: Przyjaźń spod znaku srebrnych kwiatów. Szkice o Nuchimier Bomsem s. 65–90; Kaczmarek Michał: Trzy karpackie asy – Mieczysław Orłowicz, Stanisław Vincenz, Petro Sekeryk-Donykiw. Refleksje nad pewną fotografią s. 91–110; Makarska Renata: „Siła pojednania” poezji Mickiewicza. Stanisław Vincenz i Herman Buddensieg s. 111–126; Próchnicki Włodzimierz: Dialog i mit. Klucze do Vincenza s. 127–166; Woldan Alois: Polifonia w Galicji – głosy, perspektywy i konteksty s. 265–274; Kowalczyk Andrzej Stanisław: Vincenz Iwowski s. 275–282; Stempowski Jerzy: Historia rodu Vincenzów s. 371–374; Zięba Andrzej: O ormiańskich korzeniach Vincenza i ich odbiciu w jego pokuciej mitologii s. 375–420; Ciwkacz Olga: Sokrates przed Iwowskim sądem. Jeszcze raz o „sprawie doktora Vincenza i towarzyszy” s. 421–450; Tarnawska Krystyna: Słoboda Rungurska. Obrazy ze wspomnień mojej matki s. 451–456; Choroszy Jan A.: Lena [Vincenz]. Szkice do portretu s. 457–480; Vincenz Stanisław: Z listów do rodziny (oprac. Andrzej Ruszczyk) s. 481–534; Kiss Csaba Gy.: „Powrót” Vincenza na Węgry s. 535–544.

3877. ŻMIDZIŃSKI Jakub: Wzór nieznan. Stanisław Vincenz a muzyka. Wrocław–[Poznań] 2018 a linea Piotr Choroszy; Uniw. Artystyczny 8° ss. 365, il., streszcz. ang. (Biblioteka Vincenzowska; t. 4).

h) Historia książki

Zob. poz. 4, 34, 754, 755, 985, 1087, 1470, 1564, 1551, 1596, 1600, 1933, 1942, 1950, 1959, 1965, 2509, 3215, 3797, 5642, 7357, 7672, 7675, 7777, 7795, 7822, 7909, 7928, 7929, 7947, 8011, 8329, 8408, 8454, 8527, 8532, 8545, 8564, 8740, 8800, 9090, 9314, 9427, 9782, 10929.

3878. BARTOSZAK Michał: Woluminy z nieznanymi rękopiśmiennymi dedykacjami dla prymasa Wojciecha Baranowskiego [1548–1615]. *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 49–64, streszcz. ang.

3879. BĄTKIEWICZ-SZYMANOWSKA Edyta, Marcinkowska Magdalena: Księgozbiór Ksawerego Działyńskiego [1756–1819]. Charakterystyka inwentarza. *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 131–200, streszcz. ang.

W aneksie inwentarza.

3880. BIBLIOTEKARZ, biblioteka, historia. Materiały pokonferencyjne z okazji setnej rocznicy powstania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Pod red. nauk. Andrzeja Wałkowskiego. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. i Edukacyjne Stow. Bibliotekarzy Pol. 8° ss. 281, nlb. 3, il., streszcz. ang. Stow. Bibliotekarzy Pol. (Propozycje i Materiały; 99).

Materiały konferencji, Łódź, 27 IX 2017 r.

Z treści: Wałkowski Andrzej: Przedmowa s. 9–10; Kwiatkowska Magdalena: Ognia terenowe Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w latach 1945–2017 s. 13–24; Kaczmarek Iwona: Działalność Jana Augustyniaka [1893–1971] w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich 25–36; Chmielewska Katarzyna: „Bibliotheca, libri et potestas”. Średniowieczne kroniki klasztorne o bibliotekach, księgach i dbających o nie zakonnikach s. 39–56; Tabor Dariusz: Książka w rękach biskupów, mnichów i książąt. Kultura książki na Śląsku w XIII wieku s. 57–72; Stolarczyk Tomasz: Biblioteki konwentualne dominikanów, karmelitów, reformatów i bernardyńców na terenie obecnej Polski Środkowej od średniowiecza do XVIII wieku – źródła do ich dziejów, zachowane księgozbiory, profile treściowe. Komunikat s. 73–87; Śliczyńska Joanna Elżbieta: Księgi kucharskie ze zbiorów dawnych bibliotek z terenu państwa Zakonu Krzyżackiego w Prusach w zbiorach Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz Berlin-Dahlem s. 88–95; Gancewski Jan: Rękopisy z zasobów dawnych bibliotek z państwa zakonu krzyżackiego w Prusach – egzemplifikacja, znaczenie historyczne s. 96–105; Kaczor-Scheitler Katarzyna: Rękopisy ascetyczne w zbiorach klasztoru norbertanek zwierzynieckich (od XVI do XVIII stulecia) s. 106–130; Imańska Iwona: Księgozbiory prywatne uczonych toruńskich żyjących w XVII i XVIII wieku jako warsztat pracy naukowej s. 131–145; Iwańska-Cieślak Bernadeta: Biblioteki wrocławskie w okresie zaborów. Próba typologii s. 146–165; Borsuk Ewa, Dąbrowska Ewa: Książki „niebezpieczne”, książki zakazane: wpływ ideologicznej kontroli państwa na gromadzenie zbiorów w Bibliotece Jagiellońskiej w okresie PRL s. 166–185; Żmuda Ryszard: Wybrane informacje o bibliotekach kościelnych w Polsce z perspektywy 70-lecia (1945–2015) s. 186–197; Pokorzyńska Elżbieta, Garczewska-Semka Katarzyna: Przeprowadzanie dawnych ksiąg s. 198–216; Kowalska Marzena: W stronę czytelnika. Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego w latach 2006–2016 s. 219–231.

3881. BINKOWSKA Dagmara: Biblioteka Miejska w Gdańsku (Danziger Stadtbibliothek) w latach 1905–1945. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 7–39, streszcz. ang., niem.

3882. CYBULSKA Aneta: Początki historii polskich ekslibrisów medycznych. *Forum Bibliotek Medycznych*. R.10: 2018 nr 2 s. 84–92, streszcz. ang.

Od XVI w.

3883. DUDA Jerzy: 25 lat działalności Odrodzonego Rycerskiego Zakonu Bibliofilskiego z Kapitułą Orderu Białego Kruka w Krakowie.

Krakowski Rocznik Archiwalny. T. 23: 2017 [dr.:] 2018 s. 277–297.

Powstał 13 II 1930 i działał do 1963 r.; reaktywowany 27 VI 1992 r.

3884. DUNIN Janusz: Rozwój cech wydawniczych polskiej książki literackiej XIX–XX wieku. Oprac., wstępem poprzedził i podał do dr. Jacek Ladorucki. Wyd. 2. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 361, nlb. 2, streszcz. ang.

Wyd. 1. 1982.

3885. DYMMEL Anna, Dymmel Piotr: Biblioteka kolegium jezuitów w Lublinie i jej losy. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 135–168, streszcz. ang.

XVI–XX w.

3886. DZIEJE książki i prasy. Przegląd badań za lata 2013–2015. Praca zbior. pod red. Bernadety Iwańskiej-Cieślak i Elżbiety Pokorzyńskiej; przy współpr. Zdzisława Kropidłowskiego i Dariusza Spychały. Bydgoszcz 2017.

Rec.: Puchalski Jacek, *Acta Universitatis Lodzianis. Folia Librorum*. [Vol.] 1(26): s. 113–118.

3887. DZIENIS Helena: Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk w latach 1955–1996. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 91–129, streszcz. ang., niem.

3888. FLUDA-KROKOS Agnieszka: Rola grafiki i komentarzy w typowych drukach XVII-wiecznych na przykładzie kazania pogrzebowego „Castris et astris...” Aleksandra od Niepokalanego Poczęcia NMP. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 163–178, streszcz. ang.

3889. FRAN CZAK Radosław: Superek-slibrisy dwóch renesansowych bibliofilów na oprawach inkunabułów z dawnej biblioteki benedyktynów w Lubiniu. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 166–180, streszcz. ang.

3890. GARWOLIŃSKI Tomasz: Motyw miasta w sztuce ilustratorskiej stosowanej w starych drukach na podstawie wybranych przykładów ze zbiorów Biblioteki Wyzszego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum” w Olsztynie. *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 49–74, streszcz. ang.

XV–XVII w.

3891. GRODŹ Iwona: Ekslibrisy Brunona Schulza. „Księgoznaki o utajonym erotyzmie”. *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 175–189, streszcz. ang.

3892. GRUCHAŁA Irena: Herman Stachel – lwowski wydawca piśmiennictwa popularnego. *Folia Toruniensia*. Vol. 18: 2018 s. 35–56, streszcz. ang., niem.

Lata 1909–1933.

3893. GRUCHAŁA Irena: Książki Jana de Wittego i jego syna Józefa w bibliotece Heleny Dąbcańskiej. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 291–318, streszcz. ang.

Obecnie w Bibliotece ASP w Krakowie; zawiera też katalog.

3894. GRUCHAŁA Irena: „W tym streszczało się niejako moje życie”. Lwowski księgozbiór Heleny Dąbcańskiej (1863–1956) jako wyraz kultury książki epoki. Kraków 2016.

Rec.: Rusińska-Giertych Halina, *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 35: 2016 s. 177–181.

3895. GRULKOWSKI Marcin: Najstarsze księgi miejskie Głównego Miasta Gdańska z XIV i początku XV wieku. Studium kodykologiczne. Warszawa 2015.

Rec.: Orłowska Anna Paulina, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 4 s. 149–151.

3896. HOJKA Bożena: Koncepcja edytorstwa jako subdysepliny bibliologicznej w pracach Leona Marszałka (1912–1996). *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 91–104, streszcz. ang.

3897. IUBILAEUM Warmiae et Bibliothecae. Wybrane zagadnienia dotyczące 550. rocznicy przyłączenia Warmii do Polski i 450. rocznicy istnienia Biblioteki „Hosianum”. Red. Tomasz Garwoliński. Olsztyn 2016.

Rec.: Konieczna Danuta, *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 197–203.

3898. JABŁOŃSKA-STEFANOWICZ Ewa: Autor w roli wydawcy. Konieczność czy wybór? *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 105–115, streszcz. ang.

3899. JANECZEK Michał: Osiemnastowieczne druki leszczyńskie w języku polskim. Studium bibliologiczno-filologiczne. Leszno 2018 Urząd M.; Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego 8° ss. 432.

Zmieniona wersja rozprawy doktorskiej.

3900. [KAČUR Irina Bogdanivna] Kachur Iryna: Autorskie autografy na egzemplarzach starych druków XVI–XVIII w., zachowanych we Lwowskiej Narodowej Naukowej Bibliotece Ukrainy im. Wasyla Stefanyka. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorem Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 89–120, streszcz. ang.

3901. KAMIŃSKA Monika: Inkunabuły i starodruki ze zbiorów biblioteki i archiwum kolegiaty pw. św. Marcina w Opatowie. Wybrane pozycje. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 181–230, streszcz. ang.

3902. KARDYŚ Grzegorz: Niezwykła podróż w przeszłość. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 249–264, streszcz. ang.

Działalność wydawnicza Towarzystwa Ziemi Polkowskiej.

3903. KIELAN Marcin: Klasyk nieortodoksyjny. Estetyka książki w twórczości Andrzeja Heidricha [1928–2019]. *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 36: 2017 s. 181–197, streszcz. ang.

3904. KLAMKA Magdalena: Rola Piotra Stachewicza [1858–1938] w popularyzowaniu twórczości Henryka Sienkiewicza. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 174–189, streszcz. ang.

Ilustrował dzieła pisarza od 1891 r.

3905. KOCOT Anna: Zagadnienie kształtu typograficznego w badaniach dawnej książki polskiej. *Terminus*. R. 15: 2013 z. 1/4 s. 133–147, streszcz. ang.

XVI–XVIII w.

3906. KOZŁOWSKA Maria: Katalog księgozbioru profesora Władysława Kotwicza [1872–1944]. Cz. 2: Numery inwentarzewe 801–1400. Warszawa 2018 Pol. Tow. Orientalistyczne 8° ss. 167. (Collectanea Orientalia. Nowa Seria; nr 4(20)).

Cz. 1. 2015.

3907. KRZYŻKA Sławomir: Szelest kart z mojej kolekcji bibliofilskiej. Kalisz 2018 Wydaw. Wyd. Pedagogiczno-Artystycznego UAM; nakład autora 4° ss. 26, il.

3908. KSIĄŻKA i technologie. Red. nauk. Dariusz Kuźmina, Mikołaj Ochmański. Warszawa 2016 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 169, il. Wyd. Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniw. Warszawski, Pol. Tow. Bibliologiczne.

3909. KULTURA książki w humanistyce współczesnej. Pod red. Bożeny Koredczuk i Kamili Augustyn. Wrocław 2018 Wyd. Filol. Uniw. Wrocławskiego. Inst. Informacji Nauk. i Bibliotekoznawstwa 8° ss. 375, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Acta Universitatis Wratislaviensis; no 3819) (Książka, Dokument, Informacja. Publikacje Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa).

Z treści: Koredczuk Bożena: Wstęp s. 9–10; Osiński Zbigniew: Książka naukowa w koncepcjach i praktyce cyfrowych

humanistów s. 15–25; Janiak Małgorzata, Próchnicka Maria: Postawy wobec „otwartej humanistyki cyfrowej” w środowisku akademickim Uniwersytetu Jagiellońskiego s. 27–46; Gruszka Zbigniew: Kolekcje cyfrowych zbiorów regionalnych jako przedmiot badań bibliologicznych s. 47–64; Ostrowska Magdalena: Media społecznościowe i ich wpływ na kulturę książki s. 65–76; Ogonowska Małgorzata: „Pałuba” Karola Irzykowskiego – jeden utwór w dwóch książkowych wcieleniach. Studium przypadku s. 87–94; Staniów Bogumiła: Kategoria książki dla dzieci i młodzieży we współczesnym polskim literaturoznawstwie s. 95–108; Andrysiak Ewa: Kolorowanki dla dorosłych jako nowa forma książki s. 121–135; Bernacki Paweł: „Book objects” jako przykład funkcjonowania książki artystycznej w Polsce po 1989 roku s. 137–146; Pokorzyska Elżbieta: Współczesne introligatorstwo artystyczne. Rekonesans badawczy s. 147–158; Navickienė Aušra: Publishing in national languages in the 19th century: The case of the Baltic region s. 163–173; Gruca Anna: Drukowane dedykacje w książce XIX-wiecznej jako źródło do badania kultury książki epoki s. 175–185; Świąćkowska Teresa: Szlachecka „versus” kupiecka. Postrzeganie książki i autora na ziemiach polskich w XIX wieku s. 187–195; Španová Marta: Znani przedstawiciele niemieckiej gminy ewangelicznej ze Śląska i ich aktywność kulturowa w Bratysławie w XVII wieku s. 197–211; Dworsatschek Mariusz: Biblioteka Ossolineum w dziejach książki polskiej – przegląd zagadnień s. 215–227; Nowicki Ryszard: Oddział Biblioteki Narodowej w Bytomiu w latach 1956–1999 s. 229–235; Pachowicz Anna: Rola książki w życiu emigrantów polskich we Francji w latach 1941–1944 s. 237–255; Dobrowolski Piotr: Biblioteki wojskowe i ich zbiory w życiu żołnierzy polskich w latach 1918–1939 s. 257–266; Werszler Rafał: Dziedzictwo aranzacji – repozytorium Marii Magdaleny we Wrocławiu s. 267–278; Działalność Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 2006–2016 z perspektywy dokonanych naukowych poszczególnych Zakładów: Koredeczuk Bożena: Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego – rys historyczny, zmiany, struktura organizacyjna s. 281–284; Koredeczuk Bożena: Zakład Teorii i Historii Książki w latach 2006–2016 s. 285–293; Staniów Bogumiła: Zakład Bibliotekoznawstwa i jego pracownicy w latach 2006–2016 s. 295–301; Firlej-Buzon Aneta: Zakład Bibliografii i Informacji Naukowej s. 303–308; Góralska Małgorzata: Zakład Książki Współczesnej i Edytorstwa s. 309–315; Koredeczuk Bożena: Kilka słów o Jubileuszu 60-lecia Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego s. 319–320; Dokumentacja fotograficzna s. 321–357; Lista gości i uczestników konferencji s. 359–364.

3910. KUZIOŁA Maria: Wyszukiwanie. Poligraficzne wspomnienie XX wieku. Szamotoły 2018 Muzeum Zamek Górków 8° ss. 156, nlb. 2, il.

Józef Kawalec (1881–1938) i Drukarnia im. Józefa Kawalca w Szamotołach.

3911. LADORUCKI Jacek: Typografia to uderzenie, forma, kształt, konstrukcja... Szuczka, Strzeziński, Berlewi, Hiller, czyli polska awangarda artystyczna w projektowaniu graficznym druków pierwszej połowy XX wieku w Polsce. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: *Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia*. [T.] 16: 2018 s. 50–76, streszcz. ang.

Mieczysław Szuczka (1898–1927), Władysław Strzeziński (1893–1952), Henryk Berlewi (1894–1967), Karol Hiller (1891–1939).

3912. ŁUKASZEWSKI Jakub: Rejestr ksiąg Stanisława Smoły z Wolborza w inkunabule ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 29–47, streszcz. ang.

Stanisław z Wolborza (?–ok. 1553).

3913. MEUS Konrad, Płonka Bożena: Zarys czytelnictwa i historii bibliotek publicznych w Wadowicach. Wadowice 2016.

Rec.: Gługła Paweł: Z dziejów wadowickich bibliotek publicznych. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 277–282.

3914. MEŻYŃSKI Andrzej: Z dziejów bibliotek w Polsce. Od średniowiecza do 1989 roku. Warszawa 2017.

Rec.: Wojciechowski Jacek, *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 287–291.

3915. MIKOŁAJCZYK Marcin: Książka w kulturze Greków w Rzeczypospolitej w XVI–XIX wieku. Rekonesans. *Acta Universitatis Lodzianensis*. Folia Librorum. [Vol.] (1)26: 2018 s. 79–98, streszcz. ang.

3916. MURASZKO Michał: Neringowskie oprawy trzech druków z księgozbioru opata trzemeskiego Wojciecha Mielińskiego. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 211–220, streszcz. ang.

Melchior Nering (zm. 1587).

3917. MURASZKO Michał: Nieznane monumentum z biblioteki Zygmunta II Augusta w zbiorach Archiwum Archidiecejalnego w Gnieźnie. *Folia Toruniensia*. Vol. 18: 2018 s. 187–196, streszcz. ang., niem.

Zawiera dzieło Franciszka Koberga „Germaniae exegeseos” z 1518 r.

3918. MURASZKO Michał: Oprawa kaliskich druków z 1620 roku udekorowana radełkiem jagiellońskim z popiersiem kanclerza wielkiego koronnego Jana Zamoyskiego. *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 75–85, streszcz. ang.

3919. MUSIALIK Elżbieta: Gotycka figurka z kości słoniowej w oprawie „Biblii łacińskiej” (MS. Czart. 2387 III) w kolekcji Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 9–32.

Rękopis z ok. 1230 r., figurka z 2. poł. XIV w.

3920. NIEĆ Grzegorz: Wtórny rynek książki w Polsce. Instytucje, asortyment, uczestnicy. Kraków 2016.

Rec.: Lechowski Piotr, *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 277–283.

3921. ODZIEMKOWSKI Janusz: Żeby przysporzyć Ojczyźnie świadomych obywateli...

Z dziejów bibliotekarstwa wojskowego w Polsce. *Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej*. Nr 8: 2018 s. 7–21, streszcz. ang.

Od XVIII w.

3922. OTTO-MICHALSKA Maria: „Ex Bibliotheca Fidalikiana”. Bible w zbiorach Johana Fidalkego [1703–1763]. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 169–189, streszcz. ang., niem.

Na podst. katalogu aukcyjnego, księgozbiór obecnie rozproszony.

3923. PADUCH Katarzyna: Biblioteka rodowa Rzewuskich h. Krzywda w Podhorcach od I połowy XVIII wieku do 1865 roku. Warszawa 2018 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 321, tabl. 16, il.

3924. PARTYKA Jacek: Historyczny księgozbiór kamedułów eremitów z krakowskich Bielan. Spojrzenie na kulturę materialno-duchową polskich kamedułów. Kraków 2017.

Rec.: Pietrzyk Zdzisław: Księgozbiór historyczny kamedułów z krakowskich Bielan w ahistorycznym opracowaniu. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 169–201.

3925. PAWLAK Janusz: Awangardowe książki Juliana Przybosa na polskich aukcjach książkowych w latach 2000–2018. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: *Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia*. [T.] 16: 2018 s. 194–219, streszcz. ang.

3926. PICHA Jadwiga: W kręgu kultury książki ewangelików cieszyńskich. Na przykładzie zbioru druków polskich w Bibliotece i Archiwum im. B. R. Tschammera – do 1918 r. Bielsko-Biała 2018 Pedagog. Bibl. Woj. 8° ss. 258, il., streszcz. ang.

3927. PLUTA Paweł: „Bibliomania” Stanisława Przyłęckiego (1805–1866). *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 221–235, streszcz. ang.

Rękopis zachowany w Ossolineum.

3928. PŁASZCZYŃSKA-HERMAN Katarzyna: Książka Mikołaja Sępa Szarzyńskiego. Słów kilka o odkryciu dokonany w bibliotece oo. Dominikanów w Krakowie. *Terminus*. R. 15: 2013 z. 4 s. 419–436, streszcz. ang.

Nota proveniencyjna i droga książki do 1946 r.

3929. POKORZYŃSKA Elżbieta: Źródła do badań nad historią introligatorstwa polskiego XIX–XX wieku. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 397–428, streszcz. ang.

3930. PORĘBSKA Maria: Z dziejów „Księgozbioru im. prof. Zdzisława Jachimeckiego”.

Limes. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 213–231, streszcz. ang.

Z. Jachimecki (1882–1953).

Kolekcja obecnie stanowi własność Polskiego Wydawnictwa Muzycznego i jest zdeponowana w Bibliotece Jagiellońskiej.

3931. QUIRINI-POPŁAWSKA Danuta, Frankowicz Krzysztof: Dzieła XVI-wiecznych padewskich profesorów prawa, filozofów i filologów w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej oraz ich proveniencja. *Studia Środkowoeuropejskie i Balkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 9–35, streszcz. ang.

3932. RULKA Kazimierz: Księgozbiór z drugiej połowy XIX wieku biskupa kujawsko-kaliskiego Aleksandra Bereśniewicza. Włocławek 2018 [B.w.] 8° ss. 95, nlb. 1, il.

3933. RUSIŃSKA-GIERTYCH Halina: Kultura książki polskiej we Lwowie w okresie oświecenia. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 388, nlb. 1, tabl. 1, il., streszcz. ang. (*Acta Universitatis Wratislaviensis*; no 3815).

Rec.: Puchalski Jacek, *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 449–454.

3934. SAWA Anna: Ukształtowanie typograficzne łacińsko- i polskojęzycznego segmentu ramy wydawniczej reguły zakonnej z XVII wieku. *Acta Humana*. Vol. 7: 2016 s. 63–91, streszcz. ang.

XVI/XVII.

3935. SIESS-KRZYSZKOWSKI Stanisław: Kalwiński Katechizm krakowski z kancjonałem – rekonstrukcja edycji. *Toruńskie Studia Bibliologiczne*. R. 12: 2018 nr 2 s. 137–154, streszcz. ang.

XVI–XVIII w.

3936. SKALSKI Paweł: Stosunek do książki dawnej na przykładzie egzemplarzy z księgozbioru Biblioteki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 75–95, streszcz. ang.

XVI–XVIII w.

3937. SPANDOWSKI Michał: Polskie egzemplarze XV-wiecznych edycji „Missale Missense”. *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 237–248, streszcz. ang.

3938. SPANDOWSKI Michał: Stargardzkie Melanchthonianum w Bibliotece Narodowej w Warszawie. *Stargardia*. [T.] 12: 2018 s. 61–71, streszcz. niem.

Losy klocka introligatorskiego pochodzącego z dawnych zbiorów biblioteki gimnazjalnej w Stargardzie. Wolumin zawiera 16 druków Philippa Melanchthona z okresu reformacji.

3939. SPURGJASZ Katarzyna: Notes on the provenance of Lucas Lossius' Psalmody (PL-WRu OSD 351352). *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 1 s. 100–112, streszcz. pol.

Nowe ustalenia dotyczące proveniencji egzemplarza z 1569 r. ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu.

3940. TAFIŁOWSKI Piotr: Inkunabuły zawierające treści geograficzne w zbiorach polskich. Z dziejów komunikacji społecznej i naukowej w dawnej Polsce. Warszawa 2017 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 138, nlb. 2, il., mapy.

Rec.: Spychała Dariusz, *Toruńskie Studia Bibliologiczne*. R. 11: 2018 nr 2 s. 167–174, streszcz. ang.

3941. TOBERA Marek: „Przy odbudowie Polski przede wszystkim o książce trzeba pamiętać”. Kształtowanie się misji Związku Księgarzy Polskich (do 1945 r.). *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 237–250, streszcz. ang.

Od 1908 r.

3942. TOMASZEWSKI Jacek: Oprawa książkowa w Polsce 1450–1600. Studium telementologiczno-ikonograficzne. Warszawa 2018 Pol. Inst. Studiów nad Sztuką Świata 8° ss. 593, il. Pol. Inst. Studiów nad Sztuką Świata. (Technologia, Sztuka, Konserwacja; t. 2).

3943. WAGNER Arkadiusz: Oprawa o dekoracji architektonicznej w zbiorach Biblioteki Kórnickiej. Przyczynek do dziejów italianizmu w renesansowym introligatorstwie Poznania i Krakowa. *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 71–91, streszcz. ang.

3944. WALSKA-GOŁOWSKA Anna: „Biblioteczka Biologiczna” – popularnonaukowa seria wydawnicza Książnicy-Atlas. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 257–267, streszcz. ang.

Lata 1938–1950.

3945. WERSZLER Rafał: Dzieje rodziny Priebatschów – znanych księgarzy i wydawców. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 171–200, streszcz. ang.

We Wrocławiu, XIX–XXI w.

3946. WYPOWIEDZI zalecające w książce dawnej i współczesnej. Pod red. Marioli Jarczykowej i Bożeny Mazurkowej z udziałem Małgorzaty Marcinkowskiej. Katowice 2015.

Rec.: Ryszka-Kurczab Magdalena: Zachęta do lektury. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 2 s. 239–242.

3947. ZIEJKA Franciszek: Książka pielgrzym – „Dzieła malarskie” Stanisława Wyspiańskiego. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 119–138, streszcz. ang., niem., ros.

Dzieje egzemplarza albumu zakupionego w 1925 r. przez Jana Gawrońskiego, подарowanego Benito Mussoliniemu, przejętego przez żołnierzy Władysława Andersa i ofiarowanego dowódcy, następnie w zbiorach londyńskiego Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego, potem w posiadaniu Leopolda Kielanowskiego, przekazanego na koniec Bibliotece Jagiellońskiej w 2004 r.

i) Historia prasy, radia i telewizji

Zob. poz. 756, 757, 1810, 2384, 3096, 3202, 3208, 3213, 3290, 3595, 3660, 3662, 3823, 5380, 8055, 8084, 8459, 8518, 8540, 8542, 8554, 8622, 8631, 8832, 8897, 8898, 8938, 9039, 9085, 9086, 9092, 9143, 9203, 9227, 9251, 9257, 9258, 9271, 9309, 9321, 9329, 9330, 9352, 9428, 9448, 9452, 9510, 9552, 9606, 9638, 9651, 9959, 9993, 10008, 10018, 10115 10179, 10348, 10381, 10465, 10501, 10553, 10595, 10600, 10719, 10745, 10961, 10976, 10985, 11046, 11054, 11132, 11197.

3948. BAŃDO Adam: Od „Gazety Automobilowej” do „Czasopisma Automobilowego” – narodziny polskiej prasy motoryzacyjnej. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 16: 2018 s. 38–49, streszcz. ang.

Lata 1911–1921.

3949. BARAN Scholastyka, Lustyk Ludmiła, Levytska Larysa: „Przegląd Weterynarski” („Przegląd Weterynaryjny”) jako odzwierciedlenie medycyny weterynaryjnej, nauki i edukacji. *Forum Bibliotek Medycznych*. R.10: 2018 nr 2 s. 226–237, streszcz. ang.

Lata 1886–1939.

3950. BARELKOWSKI Matthias: Hobby bez granic? Rzecz o krótkofalarstwie w Polsce w latach 1925–1990. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 847–866, streszcz. ang.

3951. BIAŁOSTOCKIE „Kontrasty”. Szkice i materiały. Pod red. Magdaleny Roszczyńskiej i Katarzyny Sawickiej-Mierzyńskiej. Białystok 2018 Fund. Uniw. w Białymstoku Universitas Bialostocensis 8° ss. 406, nlb. 18, il., streszcz. ang.

Z treści: Roszczyńska Magdalena, Sawicka-Mierzyńska Katarzyna: Słowo wstępne s. 7–10; Rozprawy: Sadowska Jądwig: Regionalne czasopisma społeczno-kulturalne w PRL s. 13–27; Sztachelska Jolanta: „Kontrasty” – od jednodniówki do miesięcznika s. 29–52; Dąbrowicz Elżbieta: Różnica i konflikt. „Kontrasty” jako pismo regionalne s. 53–78; Sawicka-Mierzyńska Katarzyna: Regionalizm „Kontrastów” w latach 1982–1990 s. 79–109; Roszczyńska Magdalena: Zbigniew Bauer, redaktor „Kontrastów” s. 111–134; Zawadzka Danuta: Pamiętnik chłopki a idea „Kontrastów”. Wstęp do tematu s. 135–159; Szydłowska

Joanna: Czy z oddali widać lepiej? Warmia i Mazury w zainteresowaniach reporterów „Kontrastów” s. 161–173; Wywiady i wspomnienia s. 177–339.

3952. BLOCH Jagoda: *Telewizyjne serwisy informacyjne. Zmiany w sposobie czytania od czasów PRL do III RP*. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 322, nlb. 1, il. Wyzd. Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniw. Warszawskiego.

Lata 1982–2017.

3953. CIEŚLIKOWA Agnieszka [J.]: *Polskie czasopisma popularnonaukowe do 1939 roku. T. 3: Technika na łamach*. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 136, il. Uniw. Pedagog. im. KEN w Krakowie. (Prace Monograficzne; nr 874).

T. 1 zob. poz. 3975; T. 2 zob. poz. 3956.

3954. DZIENNIKARZ, utwór, prasa. *Księga jubileuszowa z okazji pięćdziesięciolecia pracy naukowej prof. dr. hab. Bogdana Michalskiego*. Red. nauk. Tadeusz Kononiuk. Warszawa 2014 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 417, tabl. 1.

Z treści: Pół wieku pracy naukowej prof. dr. hab. Bogdana Michalskiego s. 7–12; Bibliografia publikacji prof. dr. hab. Bogdana Michalskiego s. 13–22; Błęszyński Jan: Profesor Bogdan Michalski – Nauczyciel i Przyjaciel s. 23–27; Szot Lucyna: Korporacja zawodowa dziennikarzy w Polsce s. 57–72; Błęszyński Jan: Wątpliwości dotyczące pojęcia plagiatu s. 103–119; Sieńczyło-Chlabicz Joanna: Antyplagiat a wolność badań naukowych i ogłaszania ich wyników s. 121–133; Gontarski Waldemar: Utwór i plagiat s. 135–171; Horodecki Bartosz: Ochrona prawa przedruku w świetle „Szkieletu historycznego” Johna Jamesa Lowndesa s. 209–225; Sobczak Jacek: Zniewaga za pomocą środków masowego komunikowania s. 241–284; Łoszevska-Ołowska Maria: Nadmierne ograniczanie wolności słowa czy niezbędna ochrona dobrego imienia – refleksja na tle dyskusji o depenalizacji zniesławienia w Polsce s. 315–326; Kakareko Ksenia: Środki społecznego przekazu i wolność słowa w nauce społecznej Kościoła s. 327–355.

3955. HERMANOWSKI Marcin: *Radiofonia w Polsce. Zarys dziejów*. Poznań 2018 Zysk i S-ka Wydaw. 8° ss. 338, il.

Lata 1925–2017.

3956. KAMISIŃSKA Dorota: *Polskie czasopisma popularnonaukowe do 1939 roku. T. 2: Związki nauki ze sztuką*. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 264, il. Uniw. Pedagog. im. KEN w Krakowie. (Prace Monograficzne; nr 873).

Od 1758 r.

T. 1. zob. poz. 3975; T. 3 zob. poz. 3953.

3957. KSIĘGA prasy łomżyńskiej. *Czasopisma, redaktorzy, tematy (do 1941)*. Red. i wstęp Adam C. Dobroński. Łomża 2018 Społ. Stow. Prasoznawcze „Stopka” im. Stanisława Zagórskiego 4° ss. 503, il.

Tręś: Dobroński Adam C.: Z zaproszeniem do lektury s. 7–10; Dobroński Adam C.: Echa Płockie i Łomżyńskie s. 13–30; Wybór tekstów. [Oprac.] Adam C. Dobroński s. 31–40; Bauchrowicz-Tocka Maria: Wspólna Praca s. 43–53; Wybór tekstów. [Oprac.] Maria Bauchrowicz-Tocka s. 54–65; Dobroński Adam C., Gromek Beata: Czuwaj s. 71–86; Dobroński Adam C.: Ziemia Łomżyńska s. 91–105; Wybór tekstów. [Oprac.] Adam C. Dobroński, Maria Bauchrowicz-Tocka s. 106–115; Bauchrowicz-Tocka Maria, Dobroński Adam C.: Gazeta Łomżyńska s. 121–130; Wybór tekstów. [Oprac.] Adam C. Dobroński, Maria Bauchrowicz-Tocka s. 131–138; Kijowski Jerzy: Gość Puszczański, Goniec Pograniczny s. 141–160; Wybór tekstów. [Oprac.] Jerzy Kijowski s. 161–173; Rydzewski Marcin: Drzwon z Nad Narwi s. 177–198; Sobieszczak Piotr: Życie i Praca s. 201–241; Frąckiewicz Małgorzata: Seminarzysty s. 245–247; Wybór tekstów. [Oprac.] Małgorzata Frąckiewicz s. 248–262; Zgrzywa Sławomir: U Progu s. 265–282; Wybór tekstów. [Oprac.] Sławomir Zgrzywa s. 283–290; Boryszewski Paweł: Wiadomości Kościelne Diecezji Łomżyńskiej. Rozporządzenia Urzędowe Łomżyńskiej Kurii Diecezjalnej s. 293–311; Wybór tekstów. [Oprac.] Paweł Boryszewski s. 312–314; Lupiński Józef: Rozporządzenia Urzędowe Łomżyńskiej Kurii Diecezjalnej s. 319–336; Lipska Katarzyna: Echo Szkolne s. 339–360; Kossakowska Natalia: Ku Szczytom s. 363–368; Wybór tekstów. [Oprac.] Natalia Kossakowska s. 369–374; Malinowski Ludwik: Przegląd Łomżyński s. 377–405; Dąbrowski Adam: Drogowiec s. 409–419; Wybór tekstów. [Oprac.] Adam Dąbrowski s. 420–429; Guzewicz Wojciech: Sprawa Katolicka s. 433–443; Wybór tekstów. [Oprac.] Wojciech Guzewicz s. 444–450; Rybicki Czesław: Tygodnik Ziemi Łomżyńskiej s. 453–476; Gnatowski Michał: Wolna Łomża s. 479–489; Wybór tekstów. [Oprac.] Michał Gnatowski s. 490–498.

3958. KWIECIEŃ Sabina: „Moriah” (1903–1924) – lwowskie czasopismo dla młodzieży żydowskiej. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 21–38, streszcz. ang.

3959. MAŃKOWSKI Zygmunt: W 60. rocznicę wydania pierwszego tomu „Rocznika Lubelskiego”. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 9–11.

3960. MATERNIAK-PAWŁOWSKA Małgorzata, Krzymkowski Marek: *Siedemdziesiąt lat „Czasopisma Prawno-Historycznego”*. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 345–352.

3961. MIELCZAREK Tomasz: *Początki polskich badań prasoznawczych*. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 4 s. 91–110, streszcz. ang.

Lata 1794–1953.

3962. MIKOSZ Joanna: *Opiniotwórcze gatunki dziennikarskie na łamach łódzkiego periodyku „Teatr Lalek” w latach 1982–2002*. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Librorum*. [Vol.] (1)26: 2018 s. 33–53, streszcz. ang.

3963. OLECHOWSKA Paulina: „Dialog. Magazyn Polsko-Niemiecki”. 30 lat dwujęzycznego pisma (studium monograficzne). *Rocznik*

Historii Prasy Polskiej. Vol. 21: 2018 no 4 s. 45–67, streszcz. ang.

Ukazuje się od 1987 r.

3964. [OLSZEWSKI Henryk]: Profesor Henryk Olszewski wspomina... *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 353–364.

Wspomnienia związane z pracą w redakcji „Czasopisma Prawno-Historycznego” w l. 1951–2014.

3965. PUBLICYSTYKA Leopolda Ungera [1922–2011]. W kierunku dziennikarstwa poważnego. [Aut.] Iwona Hofman, Ewelina Górka, Justyna Maguś, Magdalena Pataj. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 386.

3966. REZLER-WASIELEWSKA Violetta: Czterdzieści tomów „Łambinowickiego Rocznika Muzealnego”. *Łambinowicki Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 5–16, streszcz. ang., niem.

3967. ROMANOW Andrzej: „Gazeta Gdańska” w latach 1891–1939. Gdańsk 2017 Inst. Kaszubski 8° ss. 336, il.

Rec.: Gzella Grażyna: „Gazeta Gdańska” ma swoją monografię. Na marginesie książki Andrzeja Romanowa „Gazeta Gdańska” w latach 1891–1939. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 1 s. 83–90.

3968. RUDIĄK Robert: Prasa, wydawnictwa i wydarzenia literackie w Zielonej Górze i regionie. Zielona Góra 2018 Zw. Literatów Pol.; PTH 8° ss. 319.

Po 1945 r.

3969. SMÓL Joanna: Poradnictwo w prasie kobiecej drugiej połowy XX wieku. Studium genologiczne. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 221, nlb. 1, streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (Filologia Polska; nr 189).

3970. SZAJDA Marek: „Rocznik Jeleniogórski” z perspektywy 55 lat i 50 tomów. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 39–52, streszcz. ang., czes., niem.

3971. ŚLASKI Robert: Tygodnik „Motor” jako najstarsze współczesne polskie czasopismo motoryzacyjne. Analiza za lata 1952–1991. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Librorum*. [Vol.] 2(27): 2018 s. 87–107, streszcz. ang.

3972. URBANIAK Paweł: Narzędzia samoregulacji mediów w Polsce i innych wybranych krajach europejskich. Historia i współczesność. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 7–19, streszcz. ang.

3973. WAŃKA Danuta: Czasopisma kaliskie (i nie tylko) w świetle notatek Wacława Klepandego. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta*

Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski. T. 4: 2015 s. 92–125.

Notatki i materiały źródłowe dot. czasopism kaliskich przygotowane na niezrealizowaną wystawę z okazji X-lecia „Ziemi Kaliskiej” (1967 r.).

3974. WEISSBROT-KOZIARSKA Anna: Henryk Rowid [1877–1944] założyciel i redaktor naczelný miesięcznika „Ruch Pedagogiczny”. *Ruch Pedagogiczny*. R. 88[89]: 2018 s. 19–26, streszcz. ang.

3975. WÓJCIK Ewa, Wrona Grażyna, Zajac Renata: Polskie czasopisma popularnonaukowe do 1939 roku. T. 1: Dzieje i rozwój. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 315, nlb. 1, il. Uniw. Pedagog. im. KEN w Krakowie. (Prace Monograficzne; nr 872).

Od 1701 r.

T. 2 zob. poz. 3956; T. 3. zob. poz. 3953.

3976. ZAMECKI Stefan: W stulecie powstania periodyku „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój”. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 187–238.

Charakterystyka za l. 1918–1947.

3977. ZWOLIŃSKA Barbara: Twórczość Tadeusza Różewicza [1921–2014] w radiu. Studium przypadku. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 387.

Od 1945 r.

j) Historia sztuki

Zob. poz. 1157, 1660, 1680, 1723, 1739, 1780, 1788, 1789, 1805, 1807, 1953, 1969, 1970, 1973, 1974, 1976, 1986, 1990, 2079, 2267, 3147, 3784, 3911, 3919, 3947, 4142, 4156, 4193, 4197, 4198, 4202, 4217, 4226, 4227, 4234, 4278, 4279, 4280, 4300, 4305, 4310, 4314, 4966, 5071, 5384, 5386, 5424, 5517, 5566, 5590, 5613, 5619, 5631, 5642, 5656, 5659, 5660, 5671, 5744, 5976, 6063, 6673, 6957, 7282, 7456, 7683, 7887, 7917, 8558, 8789, 9145, 9233, 9289, 9404, 9421, 9526, 9620, 9626, 10211, 10251, 10261, 10589, 10759, 10873.

3978. ADAMOWICZ Jarosław: Mistrz Rodziny Marii. Dzieła malarstwa tablicowego jednego z krakowskich warsztatów cechowych przełomu XV i XVI wieku. The Master of the Holy Kinship. Works from a panel painting guild workshop in Krakow from the turn of the 16th century. Tł. Weronika Sobita, Monika Bogdanowska. Kraków 2018 Wydaw. ASP im. Jana Matejki 4° ss. 566, il.

3979. ANTOSZCZUK Rafał Maria: „Triumphus Sapientiae” – jako przykład apoteozy franciszkańskiej maryjnej myśli teologiczno-

-filozoficznej. *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 179–191, streszcz. ang.

Interpretacja obrazu z XVII w. przechowywanego w kościele franciszkanów w Krakowie.

3980. ARCYDZIEŁA plastyki dawnej XII–XVIII wieku w świątyniach i rezydencjach Mazowsza. Pod red. Michała Wardzyńskiego. Warszawa 2018 Mazowiecki Inst. Kultury 8° ss. 262, il. (Poza Warszawą; t. 1).

3981. ART brut. Różnorodnie – diversity. Red. Joanna Daszkiewicz; współpr. Sonia Rammer. Poznań 2018 Wyd. Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa. Uniw. Artystyczny 8° ss. 292, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Z treści: Bouillet Alain: Myśleć art brut. Sztuka naiwna, sztuka ludowa, „nowi prymitywiści”, sztuka „nie-profesjonalna” – i art brut w Polsce s. 9–48; Chlewiński Zbigniew: Art brut po polsku s. 49–92; Daszkiewicz Joanna: Pojęcie „art brut” – w stronę miniatury teorii s. 93–127; Rammer Sonia: Wewnętrzne obrazy jako punkt wyjścia tworzenia obrazów „o świecie” s. 129–144; Rogozińska Anna: Outsider art w obliczu zachłanności globalnego świata sztuki s. 145–162; Kwasiborski Andrzej: Tadeusz Głowała s. 192–276.

3982. AVENARIUS [Hannes] Johannes Maximilian: Malowidła w Hali Rajskiej willi Łąkowy Kamień. Die Malereien in der Paradieshalle auf dem Wiesenstein. Jelenia Góra 2018 Muzeum Miej. „Dom Gerharta Hauptmanna” 8° ss. 37, nlb. 5, il. (Gerhart Hauptmann i Przyjaciele. Gerhart Hauptmann und die Freunde).

W Jągniakowie.

Tekst równol. pol., niem.

3983. AWANGARDA, underground. Idee, historie, praktyki w kulturze polskiej i czeskiej. Pod red. Agnieszki Karpowicz, Weroniki Parafianowicz, Xawerego Stańczyka. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 414, il. (Awangarda/Rewizje).

Z treści: Karpowicz Agnieszka, Parafianowicz Weronika, Stańczyk Xawery: Awangarda – underground – Europa Środkowa. Idee s. 7–17; Parafianowicz Weronika: Alternatywny szlak przyjaźni polsko-czechosłowackiej s. 179–201; Karpowicz Agnieszka: Kolorowe spodnie, kolorowe twarze. Awangarda jako pierwszy underground s. 207–223; Gawlik Paweł, Waniek Laura: O katowickiej grupie Oneiron s. 225–261; Stańczyk Xawery: Konsekracja pseudoawangardy. Jak Józef Robakowski stworzył Józefa Robakowskiego s. 263–297; Stańczyk Xawery, Rachubińska Klaudia: „Mój jest ten kawałek podłogi...”. Awangarda i underground w polu muzyki rozrywkowej w PRL s. 299–326.

3984. BACCIARELLI. Studia o malarzu królewskim, dyrektorem, nauczycielu, opiekunie sztuk. Red. nauk. Andrzej Pieńkos. Warszawa 2018 Inst. Hist. Sztuki Uniw. Warszawskiego; Muzeum Łazienki Królewskie 8° ss. 358, nlb. 2, il., streszcz. ang. (Biblioteka Łazienek Królewskich).

Treść: Pieńkos Andrzej: Przedmowa s. 7–9; Zychowicz Izabela: Marcello Bacciarelli [1731–1818] – nadworny malarz Stanisława Augusta s. 11–25; Pieńkos Andrzej: Lista pytań

badawczych, czyli dlaczego interesuje nas Bacciarelli s. 33–44; Sołtys Angela: Rzym w europejskiej Republice Świąteł – od klasycyzmu arkadyjskiego do nowoczesności s. 47–60; Niemiara Konrad: Marcello Bacciarelli w sildach francuskiego mitu s. 71–103; Jakacka Izaura: Cnoty króla Stanisława Augusta. Marcello Bacciarelli i jego supraporty z Sali Audiencyjnej Dawnej s. 115–129; Juszczał Dorota: Portret Izabeli Lubomirskiej pędzla Marcelła Bacciarellego. 1757 czy 1777? s. 139–148; Bąk Michał: Portrety mundurowe pędzla Marcelła Bacciarellego – przyczynek do budowy autorytetu Stanisława Augusta i rola królewskiego Gabinetu Rycin s. 179–204; Chiron-Mrozowska Anita: Marianna Maliszewska – ostatnia modelka Malami s. 217–230; Michalczyk Zbigniew: Bacciarelli „post finem Poloniae”. Artysta i jego dzieło jako symbol w XIX wieku s. 235–254; Aneks: Dodatek do „Gazety Korrespondenta” z Warszawy dnia 17go stycznia roku 1818 w sobotę s. 265–267; Tatariewicz Władysław: Marcello Bacciarelli. W stuletnią rocznicę śmierci (1918) s. 268–271; Marcello Bacciarelli i projekty ustanowienia Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie s. 272–288; Niemira Konrad: Nota edytorska s. 291–292; Listy Gregoria Guglielmiego do Marcelła Bacciarellego s. 293–318; Jarmuszczak Olga: Nota edytorska s. 319–321; Kalendarz życia i twórczości Marcelła Bacciarellego. Oprac. Piotr Skowronski s. 323–328.

3985. BAKUN Elżbieta: Malowidła ścienne w kościele parafialnym pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Strzyżowie. Problemy konserwacji i restauracji. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 97–130, streszcz. ang.

3986. BAKUN Elżbieta: Obraz Matki Boskiej Strzyżowskiej. Historia i konserwacja. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 7–38, streszcz. ang.

W kościele parafialnym pw. Bożego Ciała, z XV/XVI w.

3987. BAŁA Sazonia: O nieznanym rysunku architektonicznym z kolekcji Muzeum Narodowego w Krakowie – przyczynek do badań nad dekoracją maswerkową w kościele Klarysek w Starym Sączu. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 77–102.

Autorstwa Józefa Mehoffera z 1889 r.

3988. BIAŁONOWSKA Magdalena: Londyński rynek sztuki w latach 1960–1995 a działość Andrzeja Ciechanowieckiego. *Arzak*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 19–54, streszcz. ang.

3989. BIRECKI Piotr: Dekoracja malarska kościoła w Rodowie jako przykład nowych źródeł ikonografii sztuki luterańskiej w Prusach Książęcych. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 155–172, streszcz. ang., niem.

3990. BUDZIASZEK Barbara: Rzeźba drewniana – polichromowana Pieta XV w. z Klasztoru Franciszkanów w Kętach. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 70–76.

3991. CHEŁMECKA Paulina: Obrazy ze scenami legend o św. Mikołaju w zbiorach Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie. Kwestia proveniencji i wykonawcy. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 121–156, streszcz. ang., pol.

Z 1 poł. XVI w.

3992. CHMIELEWSKI Łukasz: Poster. An essay on the Polish poster of 1965–2012 against a background of technological and social changes. Transl. Elżbieta Rodzeń-Leśnikowska. Łódź 2018 Strzemiński Acad. of Fine Arts 8° ss. 48, il.

3993. DĘBICKI Jacek: Filozofia sztuki Wita Stwosza w świetle średniowiecznej teorii artium. Kraków 2018 Aureus 8° ss. 385, nlb. 3, tabl. 40, il., streszcz. niem.

3994. DUDAŁA Grzegorz: Pomnik nagrobny Dembińskich z 1780 r. w kościele parafialnym w Szczekocinach. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 1: 2013 s. 9–49, streszcz. ang.

3995. DZIEDZIC Sylwester: Łaskami słynące oblicze Chrystusa w Rzezawie. *Studia Regionalne*. [T.] 2: 2008 [dr.:] 2009 s. 69–75.

Z l. 1687–1730.

3996. DŹWIGAJ Czesław: Wiśnicki Park Kulturowy Doby Wczesnego Baroku. *Zapiski Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]: 2015 s. 21–28.

Postulowane utworzenie tej instytucji z powodu walorów architektury i sztuki baroku w Wiśniczu.

3997. ENGLAND Ania: Bezczelnik, czyli O kampie we współczesnej sztuce polskiej. Opole 2018 Galeria Sztuki Współczesnej 8° ss. 289, nlb. 2, tabl. 16, il.

Estetyka kampu w l. 1945–2018.

3998. FELIKS Anna: Meble plecione w Polsce 1864–1939. Warszawa 2018 Inst. Sztuki PAN 8° ss. 400, nlb. 2, il., streszcz. ang. (Dysertacje Doktorskie Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk; 13).

3999. FIGURA św. Jana Nepomucena ze Szczytów-Dzięciołowa. Lwowska rzeźba rokokowa na Podlasiu. Pod red. Wojciecha Konończuka. Warszawa–Szczytów-Nowodwory 2018 Fund. im. Jana Walentego Węgierskiego 8° ss. 162, il., mapy.

Z treści: Konończuk Wojciech: Kto ufundował figurę św. Jana Nepomucena w Szczytach-Dzięciołowie (i dlaczego był to Jan Walenty Węgierski) s. 9–44; Wardzyński Michał: Pomnik św. Jana Nepomucena w Szczytach-Dzięciołowie – nieznanne dzieło Sebastiana Fesingera? Przyczynek do badań nad obecnością lwowskiej rzeźby rokokowej na Podlasiu s. 45–70; Nieciecki Jan:

Rzeźba św. Jana Nepomucena w Szczytach-Dzięciołowie: XVIII-wieczny klejnot ziemi bielskiej s. 71–98; Konończuk Wojciech: Losy szczytowskiej figury w XIX–XXI w. s. 99–116; Konończuk Wojciech: Druga „bitwa” o św. Jana, czyli jak doszło do renowacji figury (2012–2016) s. 117–132; Markiewicz Lucyna: Konserwacja figury św. Jana Nepomucena ze Szczytów-Dzięciołowa s. 133–150.

4000. FRĄCKIEWICZ Anna: Powojenne dekoracje sgraffitowe w Lublinie. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 190–198, streszcz. ang.

Po II wojnie światowej, do 2017 r.

4001. FRITZ Johann Michael: Ein spätgotischer Kelch für St. Martin in Poznań (Posen). *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 231–237, streszcz. ang.

Kielich z 1483 r.

4002. GALINSKI Louis: On kraj wesoły idzie w popioły. Współczesna sztuka nieprofesjonalna polskich artystów w świetle martyrologii przeszłości lat 1939–1945. Tł. Winfried Lipscher. Niepokalanów 2018 Wydaw. Ojców Franciszkanów 8° ss. 186, nlb. 1, il.

Toż w jęz. niem.: Einst frohe Lande vergehn im Brande. Die zeitgenössische nichtprofessionelle polnische Holzschnitzkunst blickt zurück auf das Martyrium der Jahre 1939–1945. Niepokalanów 2018.

4003. GRABOWSKA Bożena: Atrybucja obrazów z kościoła opackiego w Starym Dworcu. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 57–75, streszcz. ang.

Z XVIII w.

4004. GUDOWSKA Marta: Codzienność najmłodszych dzieci w polskim malarstwie religijnym 1400–1550. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 191–206, streszcz. ang.

4005. GUTOWSKI Bartłomiej: Secesja. Warszawa 2018 Wydaw. SBM 4° ss. 237, nlb. 3, il.

4006. HAAKE Michał: Tematyka żydowska w twórczości Józefa Pankiewicza [1866–1940] w kontekście społeczno-politycznym. *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 213–251, streszcz. ang.

4007. HENRYK Morel. Oscylacje. Książka pod red. Anny Marii Leśniewskiej; red. nauk. Anna Maria Leśniewska, Łukasz Musielak. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Wydz. Malarstwa i Nowych Mediów Akademii Sztuki 8° ss. 163, nlb. 3, tabl. 4, il.

Treść: Leśniewska Anna Maria: Wstęp s. 9–15; Szańkowski Maciej: Mój przyjaciel Henryk Morel [1937–1968] s. 17–35; Baraniewski Waldemar: Henryk Morel i „bebechowana faktura dętki” s. 37–54; Leśniewska Anna Maria: Fantomowe ciała-przestrzeń. Uwagi na temat projektu Pomnika ku czci ofiar Obozu Zagłady na Majdanku Henryka Morela i Jana Kuczka

s. 57–75; Skrzypczyk Mirosław: „Igranie nad przepaścią nie jest bezpieczne” – listy Henryka Morela jako zapisy do-świadczenia s. 77–99; Koprowska Karolina: Rytm melancholii. Artystyczny dialog Henryka Morela i Federica Garcii Lorki s. 101–125; Muzyczuk Daniel: Kompozycje multisensoryczne Henryka Morela. Niedokończony projekt s. 127–146; Kaczorowska Barbara: Twórczość Henryka Morela jako medium edukacji kulturowej. Czy to się może udać? s. 149–159.

4008. HISTORIA Otwartego Międzynarodowego Konkursu na Rysunek Satyryczny (1986–2018). Red. katalogu Alicja Lipińska, Ewa Mielczarek, Maria Radziszewska, Robert Rudiak; tł. Joanna Kapica-Curzytek, Zielona Góra 2018 Pro Libris – Wydaw. WiMBP im. Cypriana Norwida; Lubuskie Stow. Miłośn. Działań Kulturalnych Debiut 16° ss. 152, il.

W Zielonej Górze.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

4009. HISTORIA Polski w tłuchowskich witrażach zamknięta. Płock 2018 Płocki Inst. Wydawniczy 8° ss. 90, nlb. 1, il.

4010. HISTORIA sztuki na co dzień. Studia z historii sztuki. Red. t. Jarosław Jarzewicz, Janusz Pazder. Warszawa 2018 Stow. Historyków Sztuki 8° ss. 169, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Z treści: Włodarczyk Wojciech: Historia sztuki stosowana społecznie s. 9–20; Dobesz Janusz L.: Funkcjonowanie historii sztuki w przestrzeni społecznej s. 21–30; Tabor Dariusz: Znaki czasu: sposób istnienia dzieła sztuki w historycznej codzienności s. 31–44; Zarzycka Katarzyna, Lępkowska Barbara: Nie taka sztuka straszna, czyli o spotkaniach Polaków ze sztuką s. 45–52; Małolepszy Bartosz: Inspirujący Ostrów Tumski. Rola turystyki w doświadczeniu dziedzictwa kulturowego s. 53–64; Lewińska-Gwóźdź Beata: Historia sztuki w programach szkolnych na przykładzie szkolnictwa plastycznego s. 65–74; Rosiński Piotr: Historia sztuki dla polonistów. Refleksje wykładowcy s. 75–90; Przybyszewski Wojciech: „Spotkania z Zabytkami” przed jubileuszem czterdziestolecia. Pomówny o edukacji s. 91–102; Łuczak Dorota, Lipiński Filip: Dzieło sztuki w polskim dokumentalnym filmie o sztuce 1945–1989 s. 111–124; Kuhnke Monika: „The Monuments Men”, czyli polowanie – z polskimi wątkami w tle – na ukryte przez Niemców dzieła sztuki, widziane przez amerykańskich twórców filmowych s. 147–162.

4011. HORZELA Dobrosława, Kamińska Marta: Kwatery witrażowe z dawnej kolekcji Zamoyskich w Adampolu. W kręgu dolnosaskiej sztuki około 1200. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 33–75.

Adampol, kolonia w pow. włodawskim, woj. lubelskie. Obecnie depozyt w Muzeum Narodowym w Krakowie.

4012. HOWORUS-CZAJKA Magdalena: Alternatywne funkcje zabytkowych wnętrz kościelnych a mariaż ze sztuką współczesną. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 11–18, streszcz. ang.

4013. HRYSZKO Barbara: Identification d'un tableau d'Alexandre Ubeleski: L'un des

premiers exemples d'iconographie de Sacre-Coeur. *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 197–207, streszcz. pol.

Żyjący w l. 1649/1651–1718 malarz pochodzenia polskiego pracujący we Francji.

4014. HUDZIK Elżbieta: Witraże projektu Zdzisława Kulikowskiego w katedrze św. Mikołaja w Elblągu. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 173–191, streszcz. ang., niem.

Z l. 1969–1989.

4015. IMAGO – vox demonstrans. Studia z dziejów sztuki i kultury. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu Piotrowi Pawłowi Maniurce, dyrektorowi Muzeum Diecezjalnego w Opolu, z okazji 65. rocznicy urodzin oraz 35. rocznicy pracy dydaktycznej i kierowania Muzeum Diecezjalnym w Opolu. Red. Tadeusz Dola, Erwin Mateja. Opole 2018 Red. Wydawnictw Wydz. Teol. Uniw. Opolskiego 8° ss. 525, il., streszcz. ang., fr., niem., wł. (Z Dziejów Kultury Chrześcijańskiej na Śląsku; 97).

Z treści: Kalendarium życia i działalności księdza profesora Piotra Pawła Maniurki s. 15–17; Sobczko Helmut Jan: Dorobek naukowy i dydaktyczno-organizacyjny ks. prof. UO dr. hab. Piotra Pawła Maniurki s. 19–32; Bender Agnieszka: Wtórne wykorzystanie kurdybanu. Recykling w rzemiośle artystycznym s. 35–46; Bremer Józef: Vierzehnhelligen: bazylika Czternastu Świętych Wspomożycieli s. 47–63; Dettlaff Danuta: „Fides est donum Dei ac lumen”. Obrazy symboliczne w puckiej farze s. 77–98; Dettlaff Jan P.: Pejzaż kulturowy północnych Prus Królewskich. Z przesłaniem Tridentium... s. 99–116; Golonka Jan: Malarstwo na Jasnej Górze w XVII wieku. Studium ikonograficzne s. 117–139; Gorczyca Andrzej J.: Pierwotność obrazu Jezusa Miłosiernego i jego kopie w Sanktuarium w Stockbridge s. 141–156; Jarzewicz Jarosław: Maswerk w chórze katedry, czyli nowoczesność w architekturze trzynastowiecznej Wrocławia s. 157–169; Koss Andrzej: Prace konserwatorskie i restauratorskie w Archidiecezji Łęczyckiej w latach 1995–2008 s. 233–243; Koział Andrzej: Joseph Matthias Lassler (1699–1777) jako malarz obrazów olejnych, czyli kilka słów o nieznannej stronie twórczości opawskiego artysty s. 245–258; Kuczyńska Jadwiga: Scena Grzechu Pierworodnego na mosiężnych misach norymberskich s. 259–268; Lameński Lechosław: Rzeźby i pomniki Mariana Koniecznego na Lubelszczyźnie s. 269–282; Mazureczak Urszula: The Pieta from Konopnica in the National Museum in Poznań in a formal and iconographic context s. 283–306; Pater Józef: Książę Henryk II Pobożny – obrońca Europy i męczennik za wiarę s. 307–320; Pluska Ireneusz: Konserwacja ołtarza Wita Stwosza w krakowskiej Bazylice Mariackiej s. 321–334; Rolska Irena: Karmelitańskie obrazy z kościoła pw. Józefa Oblubienia w Lublinie s. 357–368; Rozbicka Małgorzata: Skrzydło południowe pałacu w Wilanowie – dzieje kształtowania planu, funkcji i architektury s. 395–417; Rudziński Jan Stanisław: Regalia Matki Bożej s. 419–430; Simonides Dorota: Bogactwo kulturowe dawnego śląskiego pogranicza s. 431–436; Tkaczyk Paweł: Pastorał biskupa Augustyna Łosińskiego s. 465–471; Węclawowicz Tomasz: „Chronotopos monasticus versus chronotopos musealis” s. 473–478; Zalańska Katarzyna: Muzeum jako strażnik dziedzictwa dokumentacyjnego – aktualne wyzwania s. 497–502.

4016. INSPIRACJE i funkcje sztuki pradziejowej i wczesnośredniowiecznej. Pod red. Bogusława Gedigi, Anny Grossman i Wojciecha

Piotrowskiego. Biskupin–Wrocław 2018 Muzeum Archeol.; PAN. Oddz. 8° ss. 583, nlb. 1, il. (Biskupińskie Prace Archeologiczne; nr 13) (Prace Komisji Archeologicznej).

Z treści: Gralak Tomasz: Skeuomorfizm – jeden z kluczy do poznania sztuki pradziejowej s. 61–98; Sulgostowska Zofia: Bezpowrotnie utracona sztuka społeczności paleolitycznych i mezolitycznych s. 99–108; Nobis Adam: Powrót piasistego krzemienia? s. 151–166; Grossman Anna, Popławska Dorota: Ryt(m) naczyńowy – intencje i konsekwencje. Zapis tańca z epoki brązu i żelaza s. 265–281; Zajkowski Edward: Rozpowszechnienie i chronologia kamiennych posągów bóstw u pogańskich Słowian s. 399–414; Buko Andrzej: Wzorce zdobniczo-ceramikowe wczesnośredniowiecznej s. 415–442; Wawrzyniak Joanna: Wczesnośredniowieczna ceramika grobowa – funkcja użytkowa, estetyczna czy magiczna? s. 443–465; Zawol Magdalena: Motywy dekoracyjne kaptorg trapezowatych z terenów ziem polskich – próba interpretacji s. 467–490; Rudawska Anna: Gęśle opolskie na tle lir europejskich z okresu średniowiecza s. 491–508; Duczko Władysław: Post-wielkomorawski fenomen. Wczesnośredniowieczna sztuka złotnicza w środkowej i wschodniej Europie s. 535–547.

4017. JASIŃSKA Anna, Skotnicki Aleksander B.: The paintings in the Collegium Novum Assembly Hall. Transl. Zuzanna Sławik. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 99, nlb. 1, il.

W Krakowie w l. 1864–2003.

4018. JAŚNIEWICZ Aleksandra: Portret w Gdańsku od schyłku średniowiecza do późnego baroku (1420–1700). Malarstwo, rysunek. Gdańsk 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 553, il. (Doktryna Coronat).

4019. JURKOWLANIEC Tadeusz: Drewno w gotyckiej rzeźbie architektonicznej w Prusach. Zworniki heraldyczne w Gdańsku. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 3 s. 501–547, streszcz. niem.

4020. JURKOWLANIEC Tadeusz: Fryzy zoomorficzne w Malborku. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 4 s. 755–800, streszcz. niem.

Okolo 50 kopii cegieł ceramicznych wykonanych w 1883 r.

4021. KALINOWSKI Lech, Małkiewiczówna Helena, Horzela Dobrosława: Die mittelalterlichen Glasmalereien in der Stadtpfarrkirche Maria Himmelfahrt in Krakau. Mit einer Kunstgeschichtlichen Einleitung von Marek Walczak. Kraków 2018 Universitas; Polnische Akademie der Wissenschaften und Künste 4° ss. 551, nlb. 1, il. (Corpus Vitrearum Medii Aevi. Polen; Bd. 1: Sudpolen; Tl. 1).

XIV–XX w.

4022. KATALOG zabytków sztuki w Polsce. Seria nowa. [T. 12]. Województwo podlaskie (białostockie). Z. 3: Powiat białostocki. Pod

red. Marcina Zglińskiego i Katarzyny Kolendo-Korczak; oprac. autorskie Katarzyna Kolendo-Korczak, Zbigniew Michalczyk, Anna Oleńska, Dorota Piramidowicz, Katarzyna Uchowicz, Marcin Zgliński; dokumentacja fotograficzna Piotr Jamski. Warszawa 2016.

Rec.: Sobieszczak Piotr, *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 219–224.

4023. KAWUŁOK Michał: Malarstwo Ferdynanda Dyrmy [1874–1957]. *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 18–23.

4024. KAWUŁOK Michał: Wisła i jej mieszkańcy w malarstwie Czesława Kuryatty [1902–1951]. *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 35–49.

Biografia malarza i jego twórczość z l. 1938–1951.

4025. KAZIMIERCZAK Jerzy Grzegorz: Święci: Jakub Starszy, Jodokus, Peregryn, Roch, Wendelin w Katalogach Zabytków Sztuki w Polsce. Warszawa 2018 Konfraternia św. Jakuba przy Katedrze Polowej WP 8° ss. 156, nlb. 1, il. (Biblioteka Konfraterni Św. Jakuba przy Katedrze Polowej WP; t. 1).

4026. KOLENDO-KORCZAK Katarzyna, Michalczyk Zbigniew, Zgliński Marcin: W sprawie odnalezienia w Topilcu relikwii ikonostasu cerkwi Zwiastowania NMP w Supraślu. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 401–406.

Z pocz. XVI w.

4027. KONOŃCZUK Wojciech: Kaplica Schulzów w Pawlinowie: zarys problematyki prawosławnych grobowców rodowych na Podlasiu. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 97–118, streszcz. ang.

Z końca XIX w.

4028. KONTNY Irena: Pędzlem i dłutem. O twórczości Ludwika Konarzewskiego juniora (1918–1989). Katowice 2018 Region. Inst. Kultury 8° ss. 63, nlb. 1, il. (Ziemia, Człowiek, Dzieło).

4029. KOSSOWSKI Maciej D[ariusz]: Portret gabinetowy Jana III Sobieskiego z byłego Muzeum Polskiego w Muri. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 391–396, streszcz. ang.

Datowany na l. 1676–1683.

4030. KOWALSKA Katarzyna J.: Polski El Greco. „Ekstaza św. Franciszka”. Niezwykła historia odkrycia i ocalenia obrazu. Warszawa 2018 Iskry 8° ss. 273, nlb. 3, il.

4031. KOWALSKI Hubert: Porwanie Persefony. Późnobarokowa płaskorzeźba ze zbiorów

nieborowskich. *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 95–106, streszcz. ang.

4032. KUHNKE Monika, Żukowski Jacek: Portret Władysława IV z Galerii Owalnej Zamku Królewskiego w Warszawie i związane z nim dzieła. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 61–91, streszcz. ang.

4033. LESZKOWSKA Anna: Niszczące dzieła sztuki w Szczawnicy. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 211–215.

Ceramika artystyczna Krzysztofa Henisza (1914–1978) i Bolesława Książka (1911–1994).

4034. LIEBRECHT Roman, Sarnowski Marian: Dłutem i pędzlem Roberta Peplińskiego [1941–2015]. Cz. 1. Tczew 2018 Wydaw. Pomorskie 8° ss. 119, nlb. 1, il. (Pomorskie Drogi do Wolności i Niepodległości 1918–2018).

4035. ŁANUSZKA Magdalena: Salvator Mundi: a late-gothic canvas from Cracow after a lost Early-Netherlandish painting. A suggested new dating and possible identification of the donor. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 241–276, streszcz. pol., ang.

Z pocz. XVI w., w Muzeum Katedralnym w Krakowie.

4036. ŁYCZAK Bartłomiej, Mikulski Krzysztof: Dekoracja stropu w kamienicy Jacoba Heinricha Zerneckiego przy ul. Żeglarskiej 16 oraz dzieje toruńskiej rodziny malarskiej Tiedemanów. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 19–62, streszcz. ang., niem.

4037. MADONNA tronująca z Dzieciątkiem z kamienicy Rynek Starego Miasta 40. [Aut.] Marlena Koczorowska, Marcin Kozarzewski, Diana Kułakowska, Karolina Zalewska. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 217–239, streszcz. ang.

W Warszawie; późnogotycka polichromia ścienna.

4038. MAJEWSKI Piotr: Koloryzm i krytyka. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 17–23, streszcz. ang.

Dyskusja krytyczna wokół malarstwa kolorystycznego w sztuce polskiej w XX w.

4039. MALARSTWO barokowe na Śląsku. Pod red. Andrzeja Koziela. Wrocław 2017.

Rec.: Gorzelek Jerzy, *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 213–218.

4040. MAŁE miasta. W ogrodzie sztuk i działań twórczych. Red. Mariusz Zemło. Białowa–Lublin–Supraśl 2018 Tow. Miłośn. Ziemi Białowskiej; Wydaw. KUL; Collegium Suprasliense 8° ss. 392, il. (Acta Collegii Suprasliensis; t. 25).

Tręść: Zemło Mariusz: Słowo wstępne s. 7–8; Tomalska Joanna: Małe miasta i wielcy artyści. Przykład Bocięk, Orli i Węgrowska s. 11–37; Niewiarowska-Bogucka Krystyna; Ignacy Wincenty Pieńkowski – malarz z Podlasia s. 39–80; Gawińska Ewa, Chlebek Zdzisław: Antoni Rzaśa – artysta rzeźbiarz z Futomy (1919–1980) s. 81–92; Szrednicka-Sulowska Izolda; Jerzy Szrednicki – życie, twórczość i Sejny s. 93–112; Kosińska Agnieszka: Jan Kosiński, chłopak z Wójtowej Woli s. 113–125; Przelomiec Maria, Przelomiec Agnieszka: Jan Przelomiec malarz z Supraśla s. 127–142; Zemło Mariusz: „Przypasowywanie się” do miejsca na ziemi. Rzecz o Wojciechu Załęskim s. 143–177; Zych Roman: Tematy sakralne w sztuce Kazimierza Bacія, artyści z Boguchwały s. 179–195; Bober Monika: Środowisko plastyczne Strzyżowa. Zarys problematyki s. 197–214; Szypluk-Łajewska Stanisława: Środowisko oddziaływania Liceum Plastycznego im. Artura Grotgiera w Supraślu s. 215–236; Kulesza-Woroniecka Iwona: Kulturotwórcza rola dworu w miastach podlaskich w XVIII wieku s. 239–251; Borowik Przemysław: Aktywność instytucjonalna w Goniądzu w końcu XIX i początkach XX wieku (do 1939 r.) s. 253–269; Szot Adam: Ks. Ignacy Cyraski (1881–1943) – duszpasterz, społecznik, patriota s. 271–282; Wierzbieniec Waław: Dr Kazimierz Gottfried – średnik i propagator kulturowego dziedzictwa Jarosławia w XX wieku s. 283–292; Kowalczyk Mariola: Zmieniające się funkcje cechu na przykładzie Cechu Rzemiosł Różnych w Pińczowie s. 293–309; Kotkiewicz Eryk: Działalność kulturalna Towarzystwa Miłośników Ciecchanowca s. 311–333; Waczyński Józef: Choroszczańscy regionaliści na przykładzie Towarzystwa Przyjaciół Choroszczy s. 335–345; Cieślińska Barbara: Kreowanie lokalnych tradycji na przykładzie „Święta Ziemiaka” w Mońkach s. 347–360; Mariański Janusz: Sens życia w świadomości maturzystów puławskich, 1994–2016 s. 363–392.

4041. MARKOWSKA Anna: Sztuka podręczna Wrocławia. Od rzeczy do wydarzenia. Il. Paweł Jarodzki. Wrocław 2018 Wydaw. Anex 4° ss. 323, il.

4042. MARZEC Jadwiga: Marzenia nie liczą lat. Historia prawdziwa sądeckiej malarki Grażyny Kulig [ur. 1937]. Nowy Sącz 2018 Flexergis 8° ss. 199, nlb. 1, tabl. 16, il.

4043. MICHALCZYK Zbigniew: Domniane modello Augustyna Mirysa [1700–1790] do obrazu „Podniesienie krzyża” w kościele w Bielsku Podlaskim. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 5–22, streszcz. ang.

Kościół z 1783 r.

4044. MILEWSKA Waław: „Książę Niezłomny” Calderona w przekładzie Juliusza Słowackiego, jako możliwe źródło inspiracji autoportretów w zbiorze Jacka Malczewskiego. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 15–33, streszcz. ang.

W l. 1900–1919.

4045. MIRY Agnieszka: „Studium męczyzny w płaszczu” i „Scena rodzajowa przy oknie” Jacka Malczewskiego [1854–1929] w kolekcji Muzeum Częstochowskiego. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 16: 2016 [dr.:] 2017 s. 146–164, streszcz. ang.

Z l. 1912 i 1916.

4046. MISKIEWICZ Ryszard J. P.: „Porträt des Raetsheeren van sijn Majestijt in Poolen” und „Bildnis von Andrzej Rej”, die Werke des Meisters Harmensz. van Rijn – der Versuch einer näheren Bestimmung. *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 127–167, streszcz. pol.

4047. NADER Luiza: Afekt Strzemińskiego. „Teoria widzenia”, rysunki wojenne, Pamięci przyjaciół – Żydów. Łódź–Warszawa 2018 Muzeum Sztuki; IBL PAN. Wydaw.; ASP 8° ss. 399, nlb. 1, il., streszcz. ang. (NH Nowa Humanistyka; t. 56).

Władysław Strzemiński (1893–1952).

4048. NIECIECKI Jan: Popiersia na elewacjach pałaca Jana Klemensa Branickiego w Białymstoku. Historia i stan zachowania. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 42–86, streszcz. ang.

Z XVIII w.

4049. NOWAK Tomasz Andrzej: Prace przy nowej polichromii w kościele św. Lamberta w Radomsku w świetle wspomnień Jana Brzezińskiego (1913–1918). *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 229–236.

4050. NOWOCZESNOŚĆ. Bunt i tradycja. Materiały I Warszawskiego Forum Studentów Historii Sztuki. Red. Marcin Lewicki. Warszawa 2017 Inst. Historii Sztuki Uniw. Warszawskiego 8° ss. 233, il., streszcz. ang.

Materiały konferencji, Warszawa, 18–19 XI 2016 r.

4051. OBRAZY mocne – obrazy słabe. Studia z teorii i historii badań nad sztuką. Red. nauk. Łukasz Kiepuszewski, Stanisław Czekalski, Mariusz Bryl. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 202, tabl. 52, il., streszcz. ang. UAM w Poznaniu, Muzeum Nar. w Poznaniu.

Z treści: Kiepuszewski Łukasz: Dwie strony obrazu – wprowadzenie s. 9–14; Suchocki Wojciech: [Piotr] Michałowski – moc jest z nim s. 61–66; Markowska Anna: „Crede mihi, plus est, quam videatur, imago”. Obrazy mocne i słabe według Stanisława Wyspiańskiego s. 67–88.

4052. OBRUŚNIK Andrzej Efrem: Regula et vita. Przyczynek do badań nad siedemnastowiecznym malarstwem bernardyńskim. *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 221–270, streszcz. ang.

4053. ODOJ Wojciech: Musical motifs in Hans Memling’s „Last Judgement” (The National Museum in Gdańsk, c. 1471). *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 163–173.

4054. ODZYSKANY blask. Barokowe rzeźby ołtarzowe ze zbiorów Muzeum KUL. Red.

Krzysztof Przylicki. Lublin 2018 Muzeum KUL 8° ss. 46, nlb. 2, il.

4055. PAWŁOSZEK Radosław: Dzieła malarskie Pochwalskich w zbiorach sztuki rodziny Tarnowskich w Dzikowie. *Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 7–36.

Portrety rodziny Tarnowskich Józefa Pochwalskiego (1816–1875) i Kazimierza Pochwalskiego (1855–1940).

4056. PETRUS Jerzy: Portret wodza zwyciężonej armii. Uwagi o ikonografii generała Józefa Dwernickiego [1779–1857]. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 3 s. 675–697, streszcz. ang.

Autorstwa Jeana Francois’a Gigoux (1806–1894) z 1832 r.

4057. PIECHÓWKA Wiesław: Trzy krzyże oleśnickiej bazyliki. *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 4]: 2018 nr 2 s. 46–53.

Z ok. 1480, ok. 1650 i 1708 r.

4058. PIOTROWSKI Piotr: Globalne ujęcie sztuki Europy Wschodniej. Red. Małgorzata Chwałek. Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 204, nlb. 1, il.

4059. PISKORZ Anna: Kasety Stanisława Wyspiańskiego z motywami lilii w zbiorach Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego. *Opuscula Musealia*. Z. 25: 2018 s. 227–244, nlb. 2, streszcz. ang.

4060. PITRUS Andrzej: To nie jest sztuka, panie profesorze. Artyści i ich technologie. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 211, nlb. 1.

Sztuka nowych mediów w l. 1960–2017.

4061. PLASTYKA toruńska 1793–1920. Zapomniane oblicze wielokulturowego miasta. Red. nauk. Katarzyna Kluczwyjad, Michał Pszczółkowski. Toruń 2017.

Rec.: Domasłowski Jerzy, *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 281–284; Hübner Milena, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 204–208.

4062. POKORA Jakub: Nagrobek Jędrzeja Śniadeckiego w Horodnikach pod Oszmianą (1839). Kwestia typu programu ideowego. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 3 s. 655–674, streszcz. ang.

4063. POLANOWSKA Jolanta: „Kiosque a la turque” – nieznany projekt Jana Christiana Kamsetzera [1753–1795] do Łazienek Stanisława Augusta. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 329–355, streszcz. ang.

4064. POLSKI biedermeier – romantyzm „udomowiony”. Pod red. Agnieszki Rosales Rodríguez. Warszawa 2018 Neriton; we

współpr. z Muzeum Nar. 8° ss. 395, il., streszcz. ang., pol.

Materiały z konferencji, Warszawa, 30 XI – 1 XII 2017 r.

Z treści: Kubiak Jacek: Biedermeier. Paradoksy pojęcia s. 9–22; Kurkowska Mirella: Biedermeier – specyfika polskiej adaptacji wzorca s. 23–36; Cegielski Tadeusz: Od biedermeieru do wiktorianizmu. Powieść i kultura przekładów jako źródła europejskiej kultury mieszczańskiej s. 37–54; Ratajczakowa Dobrochna: Jak teatr „przemycił” do Polski biedermeier (1791–1830) s. 55–70; Janisz Monika: Kostiumy w teatrach warszawskich w latach trzydziestych i czterdziestych XIX wieku s. 71–80; Orlińska-Mianowska Ewa: Biedermeier pod kołnierzem. Komentarz do fragmentów tekstów znalezionych podczas konserwacji ubioru z kolekcji Muzeum Narodowego w Warszawie. Zawartość czasopism jako źródło wiedzy o kulturze mieszczańskiej s. 81–92; Mackenzie Dorota: „Jak mi smutno, że nie mam komu się wyjeździć...”. Chopinowskie koncerty kameralne w salonach biedermeieru jako przykład romantyzmu „udomowionego” s. 111–122; Woch Joanna: Meble polskie pierwszej połowy XIX wieku na tle rozwoju meblarstwa rosyjskiego, austriackiego i pruskiego s. 123–134; Krawczyk Paweł K., Ozaist-Przybyła Anna: Biedermeier w Zgierzu i wybranych miastach fabrycznych Królestwa Polskiego s. 135–160; Glegoła Piotr: Warszawscy tapiceryzy okresu biedermeieru s. 161–184; Mieleśkiewicz Stanisław Stefan: Pamiętniki i albumy Czesława Moniuszki jako źródło informacji o kulturze życia doby biedermeieru – komunikat s. 185–192; Kasprzak Aleksandra J.: Huty szkła kryształowego w Królestwie Polskim w pierwszej połowie XIX wieku s. 193–208; Załęska Wanda: Litofanie – modny gadżet czy sztuka? Biedermeier w świetle litofanii s. 209–220; Straszewska Anna: Artyści polscy w Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu w pierwszej połowie XIX wieku s. 221–244; Getka-Kenig Mikołaj: Academic classicism and the democratisation of artistic life in Warsaw, 1815–1830 s. 245–258; Wiercińska Izabella: Mistrzowie polskiego portretu w miniaturze na tle zmieniającej się przestrzeni społeczno-kulturowej epoki biedermeieru: Stanisław Marszałkiewicz w Warszawie, Józef Sonntag w Krakowie i malarze lwowscy s. 259–276; Krypczyk-De Barra Aleksandra: „Filus me pinxit”. Uwagi na temat wizerunku matki artysty w malarstwie polskim ok. 1850 na podstawie Portretu Juliany Hadziewiczowej s. 293–306; Vogel Gerd-Helge: Polnisches Biedermeier – domestizierte Romantik. Einige Gedanken und Vergleiche zwischen Beispielen deutscher und polnischer Malerei s. 307–322; Gwiazdowska Ewa: Sztuka holenderska i flamandzka XVII wieku formalnym wzorcem dla twórczości pomorskiego patrioty Augusta Ludwiga Mosta (1807–1883) s. 323–338; Łukasiewicz Piotr: Malarstwo biedermeieru na Śląsku s. 339–354; Kozak Anna: Związki nazarenizmu z biedermeierem s. 355–366.

4065. POŁĘĆ Marta: Artyści uliczni polskich miast. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 107, nlb. 1, il.

4066. POSPIESZNA Barbara: Dekoracje malarskie na ceramice pomorskiej w XVIII wieku. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 41–73, streszcz. ang.

4067. POTOCKA Anna Dorota: Nieznany portret Jana Klemensa Branickiego ze zbiorów Muzeum i Archiwum Archidiecezji w Białymstoku. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 6–26, streszcz. ang.

4068. POTOCKI Stanisław Kostka: Über die Kunst bei den Alten oder polnischer Winckelmann.

(O sztuce u dawnych, czyli Winckelmann Polski, 1815) u Johann Joachim Winckelmann Geschichte der Kunst des Alterthums (1776). 1–3. Übersetzt von Iwona Leitl; bearb. von Eva Hofstetter; hrsg. von Dorota Folga-Januszewska, Max Kunze, Joanna Paprocka Gajek. Warszawa–Stendal 2018 Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie; Winckelmann-Gesellschaft E. V. 4° ss. nlb. 14, 313; nlb. 7, 316–874; nlb. 7, 878–1292. (Johann Joachim Winckelmann i Stanisław Kostka Potocki: nowe badania i dokumenty. Johann Joachim Winckelmann und Stanisław Kostka Potocki: neue Forschungen und Dokumente; t. 2, 1–3).

4069. „PRZYSIĘGA Tadeusza Kościuszki” – obraz Michała Stachowicza z dekoracji katafalku przywódcy insurekcji. Historia i konserwacja dzieła. [Aut.] Gabriela Banach-Kielanowska, Dominika Sarkowicz, Marzena Sieklucka, Elżbieta Zygier. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 11: 2018 s. 51–69, streszcz. ang.

Obraz z 1818 r. jako dekoracja pogrzebu Naczelnika. Obecnie w Muzeum Narodowym w Krakowie.

4070. REGULSKA Grażyna: Późnogotycki kielich mszalny z daru plebana Tomasza. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 239–257, streszcz. ang.

Tomasz z Wielawsi (pol. XV w.).

Kielich odkryty w Neuenkirchen koło Steinfurdu (Nadrenia Północna-Westfalia), zabytek złotnictwa poznańskiego przeznaczony pierwotnie dla kościoła św. Marcina.

4071. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Akwarela pienińska Mariana Klaklika [1895–1964]. „Kostka-Napierski pod Czorsztynem”. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 191–193.

4072. RISTUJCZINA Luba: Jan Matejko [1838–1893]. Poznań–[Żychlin] 2018 Horyzonty-Books 4° ss. 111, nlb. 1, il. (Portrety Mistrzów).

4073. RISTUJCZINA Luba: Stanisław Wyspiański [1869–1907]. Poznań–[Żychlin] 2018 Horyzonty-Books 4° ss. 111, nlb. 1, il. (Portrety Mistrzów).

4074. ROSENBAUM Sebastian: Miasto z porcelany. Widoki Tarnowskich Gór na serwisie Camalla. Tarnowskie Góry 2018 Muzeum 16° ss. 46, nlb. 2, il.

4075. ROSTKOWSKI Zbigniew: Płyta nagrobna z kościoła parafialnego w Narwi. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 87–96, streszcz. ang.

Z XVI w.

4076. ROŚ Jerzy: Mistyfikacja drugiego poliptyku olkuskiego. *Ilcusiana*. Nr 12: 2015 s. 37–51.

Poliptyk z XV w.

4077. ROTTERMUND Andrzej: Andrzej Ciechanowiecki [1924–2015] – badacz sztuki baroku. *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 15–18, streszcz. ang.

4078. RÓŻYCKA-BRYZEK Anna: Freski bizantyńsko-ruskie fundacji Jagiełły w kaplicy Zamku lubelskiego. Red. Magdalena Janik, Ewa Kuszyk-Peciak. Wyd. 3 zm. Lublin 2015.

Rec.: Kotecki Andrzej: Lubelska perła w koronie kultury polskiej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 294–297.

4079. RUTA Rafał, Usurski Maciej: Królewka Kolej Wschodnia na akwarelach Eduarda Gaertnera z 1851 roku. Piła 2018 Maciej Usurski 8° ss. 144, il., streszcz. ang., niem. (Biblioteczka Piłska).

4080. RYCZKOWSKA Marta: Happening, performance, sztuka akcji od lat 60. XX wieku w polskiej krytyce artystycznej. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 64–73, streszcz. ang.

Do XXI w.

4081. RYPSON Piotr: Czerwony monter. Mieczysław Berman [1903–1975]. Grafik, który zaprojektował polski komunizm. Kraków 2017.

Rec.: Mazur Mariusz, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 363–367.

4082. SCENOGRAFIA w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Od Wyspiańskiego do czasów współczesnych. T. 2: Wiek XXI: 2001–2014. Koncepcja, red. książki i wybór materiałów Małgorzata Komorowska, Roman Łodziński. Kraków 2018 Wydaw. ASP im. Jana Matejki 8° ss. 350, nlb. 2, il.

T. 1. 2017.

4083. [SIANKO Martyna]: Człowiek jest tematem nadzwyczajnym. O Alfonsie Karnym [1901–1989] i jego muzeum. Tekst Martyna Sianko. Białystok 2018 Muzeum Podlaskie 4° ss. 43, nlb. 1, il.

Muzeum Rzeźby Alfonsa Karnego w Białymstoku.

4084. SICIŃSKI Mieczysław: Portret króla Stanisława Augusta w zbroi. Aspekty militarne na portretach. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 147–172, streszcz. ang.

4085. SIENKIEWICZ Jan Wiktor: Podróż ku światłu. Ryszard Demel [ur. 1921] – ostatni

artysta generała Władysława Andersa. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 139–160, streszcz. ang., niem., ros.

Witrażysta i malarz, żołnierz II Korpusu odkomenderowany do Ośrodka Akademickiego w Rzymie na studia na Akademii Sztuk Pięknych i w Polskim Studium Malarstwa.

4086. SKORUPA Andrzej: O ołtarzach w kościele św. Walentego w Krempachach. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 245–253.

4087. SKORUPA Andrzej: Sztuka Ziemi Pienińskiej od gotyku do baroku. Szczawnica 2017.

Rec.: Roszkowski Jerzy M., *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 378–379.

4088. SKRODZKA Agnieszka: Udreki majestatu. Polscy „królowie nieszczęśliwi” w ikonografii nowożytnej. Warszawa 2018 Inst. Sztuki PAN 8° ss. 458, nlb. 2, il., streszcz. ang. (Dysertacje Doktorskie Instytutu Sztuki PAN; 12).

Lata 1550–1800.

4089. SOBCZYŃSKA-SZCZEPAŃSKA Mirosława: Malarz Joseph Prechtl [1737–1799]. Przyczynek do monografii artysty. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 49–86, streszcz. ang.

Działal w Małopolsce, na Zamojszczyźnie, Wołyniu i Podolu.

4090. STOLARZ Barbara: Obraz Matki Boskiej Loretańskiej w kościele parafialnym w Polichnie. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 181–189, streszcz. ang.

Z XVI w.

4091. STOLARZ Barbara: Późnogotycki wystrój malarski bazyliki dominikanów w Lublinie w kontekście nowych odkryć. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 281–293, streszcz. ang.

4092. STOLARZ Barbara: Wystrój kaplic bazyliki dominikanów w Lublinie. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 163–180, streszcz. ang.

XVII–XXI w.

4093. STRUMIŁŁO Andrzej: O Władysławie Strzemińskim [1893–1952]. Wykład. Białystok 2018 Wyd. Filol. Uniw. w Białymstoku 8° ss. 33, nlb. 2, il., streszcz. ang., fr. (Prelekcje Mistrzów Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku; 4).

4094. STUDIA nad sztuką renesansu i baroku. T. 13: Drogi i bezdroża sztuki nowożytnej. Red. Irena Rolska. Lublin 2018 TN KUL; KUL Jana Pawła II 8° ss. 200, nlb. 1, il., streszcz.

ang. TN KUL Jana Pawła II. (Prace Wydziału Historyczno-Filologicznego; 192).

Treść: Rolska Irena. Wprowadzenie s. 5–6; Kuczman Kazimierz: Bezdroża (?) renesansu w malarstwie małopolskim czasu ostatnich Jagiellonów s. 7–22; Witko Andrzej: Zbiór malowideł Bartolome Estebana Murilla z kościoła sewilskich kapucynów s. 23–62; Dettlaff Jan P.: „Porta Aeternitatis”. Barokowa polichromia „Sądu Ostatecznego” na ścianie tęczowej pocysterskiego kościoła w Starzynie na Pomorzu s. 63–84; Dettlaff Danuta: „Fides et credo”. Kalwaria Wejherowska s. 85–106; Kurzej Michał: „Certe miraculum Divinae Providentiae”. Kościół Św. Anny w Krakowie jako kalendarz astronomiczny s. 107–130; Krasny Piotr: „Roma moderna e il suo ingegno”. Dzieła Gina Lorenza Berniniego, Francesca Borrominiowego oraz Carla i Francesca Fontanów jako przejawy „wzniosłego geniuszu” w przewodniku Francesca Posterli z roku 1707 s. 131–146; Rolska Irena: W kręgu fundacji panien z rodu Sobieskich s. 147–170; Blaschke Kinga: Z badań nad sztuką ludową i nieludową s. 171–186. T. 1. 1989.

4095. SUCHARKIEWICZ Katarzyna: Działalność prywatnej Galerii Sztuki Współczesnej w Częstochowie. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 15: 2015 [dr:] 2016 s. 151–162, streszcz. ang.

2 poł. XX w.

4096. SZCZERBICKI Andrzej: Płyta nagrobna Teodora Ustrzyckiego w lubelskim kościele. *Bieszcza*. [T.] 22: 2017/2018 [dr:] 2018 s. 208–216.

Zm. w 1609 r.

4097. SZCZERBSKI Andrzej: Modernizacja i awangarda w Europie Środkowo-Wschodniej (1918–1939). *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 53–60, streszcz. ang.

4098. SZCZERBSKI Andrzej: Transformacja. Sztuka w Europie Środkowej po 1989 roku. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 225, nlb. 2, tabl. 95, il.

Toż wersja ang.: Transformation. Art in East-Central Europe since 1989. Transl. by Sabina Potaczek-Jasionowicz. Kraków 2018 ss. 221, nlb. 2, tabl. 95, il.

4099. SZCZODRAK Anna: Karkonoskie malarstwo pejzażowe do 1945 roku w zbiorach Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 119–132, streszcz. ang., czes., niem.

Od XVIII w.

4100. SZTUKA dawnego Opola. Red. nauk. Bogusław Czechowicz, Joanna Filipczyk, Andrzej Kozieł. Opole 2018 Muzeum Śląska Opolskiego 8° ss. 295, il., streszcz. ang.

Treść: Chojcecka Ewa: Dzieje sztuki Opola jako tworzywo dzisiejszej kultury pamięci s. 7–16; Mikołajczak Tomasz: Kilka uwag na temat genety artystycznej i ideowej ksiągęcych nagrobków tumbowych w Opolu s. 17–26; Wójcik Marek L.: Pieczęcie klasztoru Premonstratenski w Czarnowasach s. 27–44; Wojtyła Arkadiusz: „Ducalis Parthenon Domus Dei”. Uwagi

o architekturze i wymowie ideowej norbertańskiego kompleksu klasztorowego w Czarnowasach s. 45–58; Galewski Dariusz: Rola jezuitów w rozwoju kultu Matki Bożej Piekarskiej. Historia placówek jezuickich w Piekarach Śląskich i Opolu s. 59–70; Kloda Emilia: Obraz „Drzewo genealogiczne Piastów polskich”. Nieznana realizacja Johanna Christopha Lischki na terenie Śląska w kontekście nowożytnej kultury s. 71–86; Kolbiarz Artur: W kręgu Steinla, Königa i Schröttera. Wpływy barokowej rzeźby Dolnego Śląska na terenie Księstwa Opolskiego około 1700 roku s. 87–104; Kozieł Andrzej: Joseph Matthias Lassler w Opolu, czyli kilka uwag na temat życia i twórczości artysty oraz jego nieznanych dzieł malarskich w dawnym opolskim kościele klasztornym Dominikanów s. 105–114; Wardzyński Michał: Zespół rokokowych ołtarzy kolegiaty opolskiej – nieznane dzieło Wenzla Johanna Böhma. Przyczynek do twórczości rzeźbiarza na drodze z Lipnika nad Bečvou do Poznania s. 115–130; Strzyżek-Janicka Anna: Fasady zabytkowych kamienic w Opolu w kontekście dziewiętnastowiecznej historii zm. s. 131–144; Kozak Anna: Lata nauki i studiów Carla Adalberta Herrmanna (1791–1845) s. 145–158; Kos Jerzy Krzysztof: Opolskie synagogi s. 159–168; Adamska Monika Ewa: Architektura w międzywojennym Opolu. Lokalni budowniczy czy użnani twórcy? s. 169–186; Kaczmarek-Löw Klara: Nerlich, Neumann i Niemann. Losy trzech malarzy z Opola w XX wieku s. 187–200; Filipczyk Joanna: Wokół idei nowego centrum Opola s. 201–212; Sroka Marcin: Opolski „biały dom” jako siedziba Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Opolu s. 213–226; Czechowicz Bogusław: Czym jest sztuka miasta? Nienapisana książka „Sztuka Opola” jako wyzwanie, czyli zamiast podsumowania s. 227–232.

4101. SZTUKA pograniczy. Studia z historii sztuki. Pod red. Lechosława Lameńskiego, Elżbiety Błotnickiej-Mazur, Marcina Pastwy. Lublin–Warszawa 2018 Wydaw. KUL; Stow. Historyków Sztuki 8° ss. 606, il., mapy, streszcz. ang.

Materiały sesji naukowej, Lublin, 16–17 XI 2017 r.

Z treści: Pastwa Marcin: Pogranicza w Lublinie (zamiast wstępu). Borderlands in Lublin (instead of introduction) s. 9–18; Smorąg-Różycka Małgorzata: Bizantyńskie malowidła w Polsce Jagiellonów: nowe perspektywy badawcze s. 41–64; Mąciak Hubert: Układy urbanistyczne miast w XVI wieku na pograniczu Małopolski i Rusi Koronnej – zarys problemu s. 65–83; Soćko Adam: Lublin – ośrodek budowlany polsko-litewskiego pogranicza w I połowie XVI wieku s. 85–104; Sygowski Paweł: Drewniana, dwuwieżowa cerkiew unicka w Kodeńcu na Lubelszczyźnie – ostatnia taka świątynia w Polsce s. 105–124; Szykuła-Zygawska Agnieszka: Benevenuto Losy de Losennau – architekt (inżynier i kartograf) cyrkulu zamojskiego końca XVIII wieku s. 124–138; Korneluk Paulina Patrycja: Koncepcje repolonizacji Zamościa w dwudziestolecie międzywojennym s. 139–156; Gyałokay Zoltán: Malarstwo tablicowe około połowy XV wieku na pograniczu Królestwa Polskiego i Węgierskiego. Stan i perspektywy badań s. 159–177; Tracz Szymon: Nowo odkryte gotyckie malowidła ścienne w kościele św. Jerzego w Cieszyńcu s. 179–199; Staniszevska Maria Kazimiera: Znaki na pograniczu. Kolumny maryjne na nowożytnym Spiszu – formy, ikonografia, funkcja s. 201–216; Gronek Agnieszka: Jeszcze o ikonach monogramisty C.Z. Przyczynek do studiów nad malarstwem cerkiewnym polsko-słowackiego pogranicza s. 217–235; Jankowski Aleksander: Malarskie dekoracje ścienne dwudziestolecia międzywojennego w wielkopolskich kościołach drewnianych – między tradycją a nowoczesnością s. 237–260; Eysymontt Rafał: Flandria, Walonia i Śląsk. Miasta i ludzie s. 263–282; Kozieł Andrzej: Czy granice państwowe mogą zatrzymać artystów? Wojny śląskie (1740–1763), nowe granice Śląska i artyści s. 297–313; Łupienko Aleksander: Tożsamość polskiego

Lwowa w XIX wieku s. 315–329; Świętosławska Agnieszka: W orbicie Wiednia. Antoniego Langego i Jana Nepomucena Głowackiego widoki Galicji s. 331–349; Fiuk Piotr: Architektura wielokulturowego miasta. Kamienica czyszowska w Szczecinie – inspiracja zabudową stołecznego Berlina na przełomie XIX/XX wieku s. 353–375; Mulczyński Jarosław: Polskie i niemieckie życie artystyczne w Poznaniu w XIX i I połowie XX wieku (do 1945 roku) – dwie drogi rozwoju s. 377–395; Krypczyk-De Barra Aleksandra: „Tam twa ojczyzna, synu, gdzie się z komina kopci”. Sztuka górnośląskiego pogranicza w latach 1929–1940. Historia Katowickiej Grupy Artystycznej s. 397–417; Stano Bernadeta: Inwazja malarzy i rzeźbiarzy na Białostoczną. Wątki regionalne w centralnie planowanej akcji plenerowej okresu PRL-u i ich współczesne kontynuacje s. 433–456; Stojak Grażyna: Walka Olgierda Łotocki o zachowanie dziedzictwa kulturowego pogranicza w dolinie Łopiennika s. 457–480; Kobylńska-Bunsch Weronika: Symboliczny potencjał pogranicza – polska powojenna „fotografia miejsca” a włoski neorealizm s. 515–533; Mazur Adam: Pogranicza fotografii. Stan badań i perspektywy rozwoju historii fotografii środkowoeuropejskiej s. 535–547.

4102. SZTUKA przeciwko historii sztuki. Pod red. Marii Poprzęckiej. Warszawa 2017 Stow. Hist. Sztuki 8° ss. 285, nlb. 4, il., streszcz. ang. (Studia z Metodologii Historii Sztuki).

Z treści: Kasperowicz Ryszard: Egzystencja estetyczna kontra historia s. 7–14; Jaźwierski Jacek: Widzieć więcej. Williama Blake’a sztuka przeciw historii s. 15–28; Poprzęcka Maria: „Elementy niehamowane przez strukturę... s. 63–80; Okoń Waldemar: Dlaczego nasi artyści nie czytają pism historyków sztuki i co z tego wynika s. 81–90; Lipiński Filip: Sherrie Levine przepisywanie historii sztuki s. 125–134; Świętek Gabriela: Razem czy osobno? Architektura i historia sztuki s. 135–148; Juszkiewicz Piotr: Ucho i oko. Muzyka przeciw historii w polskim filmie o sztuce s. 159–170; Nader Luiza: Konfederacja rzeczy, czyli przeciw-historia sztuki Zbigniewa Libery s. 183–198; Kunińska Magdalena: „...i nie wierzę, by jakiś duch żył w starych pudłach... Sztuka kontra historia sztuki jako historyczna podstawa tożsamości dyscypliny s. 199–210; Drabarczyk Paweł: Paranoja kontrolowana? Historia sztuki przegląda się w apokryfie Jakuba Woynarowskiego s. 211–224.

4103. SZYKUŁA-ŻYGAWSKA Agnieszka: Ambona z kościoła pw. Najświętszego Serca Jezusa w Tomaszowie Lubelskim. Materiały do dziejów przemieszczonego wyposażenia świątyni w Uhnowie. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 191–200.

Ambona z pocz. XX w., jej charakterystyka i symbolika.

4104. ŚNIEŻYŃSKA-STOŁOT Ewa: Ezechiel Cercha miniaturzysta. Z cyklu „Zapomniani mieszkańcy Krakowa”. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 175–181, streszcz. ang.

Miniatury z pocz. XIX w.

4105. TRACZ Szymon: Widzialny znak niewidzialnej łaski. Tzw. komplet żywiecki w skarbcu katedry na Wawelu w świetle badań źródłowych i ikonograficznych. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 427–463, streszcz. ang.

Ornat i dwie dalmatyki z ok. 1525 r.

4106. TROJANOWSKA Marta Wiktoria: Miały trwać wiecznie... Porcelanowe portrety nagrobne zmarłych w latach 1896–1945 pochowanych na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ul. B. Limanowskiego w Radomiu. Radom 2018 Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – PIB 8° ss. 126, nlb. 2, il.

4107. TYLICKA Teresa, Tylicki Jacek: Ryśunki Fryderyka Steinera [1704–1766] z kolekcji pastora Jana Jakuba Haselaua [1736–1791]. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 107–130, streszcz. ang.

4108. WEISS Anja: Inspiracje kulturą Bliższego Wschodu w twórczości Wojciecha Weissa (1875–1950). *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 77–96, streszcz. ang.

4109. WĘDROWANIE sztuki. Pod red. Artura Badacha i Katarzyny Chrudzimskiej-Uhery. Warszawa 2018 Stow. Hist. Sztuki 8° ss. 179, il., streszcz. ang.

Treść: Stankiewicz Aleksander: Zagraniczni muratorzy i architektki w Poznaniu w pierwszej połowie XVII wieku s. 7–14; Kurzej Michał: Baltazar Fontana a krakowski środowisko artystyczne s. 19–30; Adamczyk Paulina: Migracje mody. Znaczenie migracji w kształtowaniu włoskiej mody renesansowej w Polsce ostatnich Jagiellonów s. 31–38; Chojnacka Barbara: Oblicza migracji artystycznej w międzywojennej Bydgoszczy i jej wpływ na rozwój lokalnego środowiska (1920–1939) s. 39–52; Geron Małgorzata: Artystki wileńscy w Toruniu s. 53–68; Lewińska Beata: W poszukiwaniu motywów pejzażowych, czyli wędrowki artystyczne Jana Stanisławskiego i jego uczniów s. 69–79; Stano Bernadeta: Akcje plenerowe w przestrzeni industrialnej w okresie PRL-u s. 80–93; Dudek-Bujarek Teresa; Peter Michał Bohuń (1822–1879) – Słowak i ewangelik w służbie Kościoła Rzymskokatolickiego na Śląsku Cieszyńskim i w Małopolsce Zachodniej s. 94–112; Pieńkowska-Kmiciek Wioleta: O migracji gdańskiego artysty Bertholda Hellingratha (Elbląg 1877 – Hanower 1954) s. 113–130; Kesting Katarzyna Anna: Malarskie poszukiwania Jana Rubczaka w latach 1910–1914 s. 131–145; Kal Elżbieta: Od utopii do azylu. Toposy Pomorza na przykładzie twórczości Karla Schmidta-Rottlufa s. 146–157; Janczyk Agnieszka: „Polacca di nascita ed Italiana di adozione” – malarka Maria Fromowicz (1897–po 1969). Próba uporządkowania biografii s. 158–169; Grzybkowska Teresa: Józef Czapski: emigrant czy obywatel świata? s. 170–179.

4110. WIELOWIEJSKI Zygmunt: Historia fotografii w Nysie w latach 1839–1939. Opole 2018 Wydaw. MS 8° ss. 110, nlb. 2, il.

4111. WIERNA Renata: Obraz Matki Bożej Latyczowskiej. Analiza i interpretacja. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 443–456, streszcz. ang.

XVI–XXI w.

4112. WIŁKOJĆ Ewa, Klisińska-Kopacz Anna: Obraz „Madonna z Dzieciątkiem i dwoma aniołami” przypisywany Sandro Botticellemu. Badania i konserwacja. „Madonna and Child

with Two Angels” attributed to Sandro Botticelli. Study and conservation. Kraków 2018 Zamek Królewski na Wawelu 4° ss. 44, nlb. 3, il.

Tekst równol. pol., ang.

W zbiorach Zamku Królewskiego na Wawelu.

4113. WITKOWSKI Michał: Laquearia subter. Dekoracja malarska żółkiewskiej rezydencji króla Jana III i jej europejskie źródła. Warszawa 2018 Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie 8° ss. 134, il.

Lata 1605–1694.

4114. WITRAŻE na Pomorzu Zachodnim. Sztuka witrażowa do 1945 roku. Die Kunst der Glasmalerei in Hinterpommern bis zum Jahr 1945. I polsko-niemiecka konferencja witrażowa Koszalin, 27 kwietnia 2017 – 28 kwietnia 2017. Red. Krystyna Rypniewska; tł. j. niem. Anna Rawska. Koszalin 2018 Muzeum 4° ss. 122, il., streszcz. niem. (Koszalińskie Zeszyty Muzealne. Sztuka Dawna; t. 41).

4115. WOJTACHA Przemysław: Haftowana sukienka na ikonie Matki Boskiej Chełmskiej. *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.:] 2015 s. 23–33, streszcz. ang.

4116. WOLAŃSKA Agnieszka: Wiara i patriotyzm w rzeźbach wielickich górników. W 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, 40. rocznicę rozpoczęcia pontyfikatu Jana Pawła II oraz 40-lecia wpisu Kopalni Soli „Wieliczka” na I listę światowego dziedzictwa UNESCO. Kraków 2018 Kopalnia Soli „Wieliczka” Trasa Turystyczna 4° ss. 93, il.

4117. WOZOWICZ Agnieszka: Przedstawienie diabła spisującego grzechy w kościele parafialnym w Porębach Dymarskich. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 11–29.

Z XVII w.

4118. WOŹNIAK-KSIAŻEK Tamara: Po między przemiany. O twórczości Jana Berdyszaka [1934–2014]. Pod red. Tamary Woźniak-Książek i Mirosława Pawłowskiego. Radom 2018 Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej 8° ss. 475, nlb. 5, il.

Artysta malarz.

4119. ZABOROWSKA Marta Katarzyna: Matka Boska pod Krzyżem – nieznanne malowidło ścienne z I. połowy XVIII wieku w Janowie Podlaskim. Próba określenia historii i atrybucji dzieła. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 87–105, streszcz. ang.

Kolegiata pw. Świętej Trójcy.

4120. ZAGÓRSKA Barbara: Ofiarowanie w świątyni – obraz z głównego ołtarza w kolegiacie w Kamieniu Krajeńskim. *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 17–28.

Z 2 ćwierci XVII w., prawdopodobnie z kręgu warsztatowego Tommasa Dolabelli.

4121. ZUB Jerzy: Tarłów – Lasocin – Stodoły. Z dziejów drewnianego kościoła. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 19–29.

W Lasocinie.

4122. ZYGIER Elżbieta, Klisińska-Kopacz Anna: Warsztat malarski artystów z kręgu polskiej kolonii artystycznej w Monachium na tle twórczości Maksymiliana Gierymskiego [1846–1874]. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 179–205.

4123. ŻUKOWSKI Jacek: Żądza chwały. Władysław IV Waza [1595–1648] w ikonografii performatywnej. Warszawa 2018 Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie 8° ss. 566, nlb. 1, il. (Silva Rerum).

k) Historia architektury i urbanistyki

Zob. poz. 1440, 1585, 1618, 1643, 1647, 1654, 1658, 1709, 1738, 1744, 1750, 1753, 1757, 1759, 1776, 1780, 1795, 1819, 1932, 1948, 1949, 1957, 1958, 1971, 1975, 1982, 1991, 2207, 2297, 2425, 3350, 3540, 3996, 4005, 4101, 4103, 4121, 4724, 4725, 4731, 4900, 4935, 5071, 5214, 5422, 5441, 5450, 5478, 5522, 5529, 5590, 5642, 5656, 5811, 6551, 6906, 6942, 6957, 7000, 7205, 7264, 7324, 7342, 7379, 7385, 7428, 7443, 7471, 7477, 7497, 7534, 7780, 8010, 8042, 8268, 8831, 8942, 9357, 9447, 9673, 10250, 10449, 10470, 10478, 10601, 10689, 10898, 11069.

4124. ADAMEK-PUJSZO Katarzyna: Architektura dworu i pałacu w Przytoku. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 143–165, streszcz. ang.

Nieistniejący dwór wzniesiony w l. 1596–1597 oraz neorenesansowy pałac zbudowany w l. 1867–1868 według projektu Adolpha Theodora Jaekela.

4125. ARCHE, techno, psyche. Praca zbiorowa pracowników Instytutu Architektury, Urbanistyki, Teorii i Ochrony Dziedzictwa Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej. Pod red. R[oberta] Asta. Poznań 2018 Wydaw. SPIA 4° ss. 216, il.

Lata 1908–2018.

4126. ARCHEOLOGICZNO-HISTORYCZNE badania zespołu zamkowo-pałacowego w Woźuczynie w gminie Rachanie w roku 2013: poszukiwania relikwii kaplicy zamkowej. [Aut.] Marcin Piotrowski, Patrycja Piotrowska, Barbara

Typek, Andrzej Pasieczny, Sławomir Wiśniewski. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 7–29.

4127. ARCHITEKTURA kultur lokalnych pogranicza. [T. 3]: Architektura miejsc kultu i pamięci w dialogu narodów i religii. Red. nauk. Jerzy Uścińowicz. Białystok 2018 Politech. Białostocka 8° ss. 266, il., streszcz. ang., pol.

Z treści: Ambrosiewicz Maciej: Klasztor w Sejnach – forteca broniąca wiary? s. 11–20; Barucki Tadeusz: Duchowe rozterki i swary w architektonicznym obrazie wschodniego pogranicza Europy s. 21–32; Grycel Janusz: Zamieszkać w przestrzeni sacrum – problem adaptacji nieużytkowanych świątyń na cele mieszkalne s. 67–76; Januskiewicz Agnieszka: Przekształcenia architektury dawnej cerkwi wojskowej na kościół rzymskokatolicki – na przykładzie kościoła Św. Michała Archanioła w Zamościu s. 77–85; Kucza-Kuczyński Konrad: Moralne, polityczne i architektoniczne problemy odbudowy polskich świątyń w latach 1945–1989 s. 129–138; Rabiej Jan: Śląskie sanktuaria – „domami otwartymi” s. 169–178; Tajchman Jan: Problem rozbudowy zabytku na przykładzie kościoła poewangelickiego w Zawadzie koło Zielonej Góry s. 203–214; Trojmiel Piotr: Klasycyzm w architekturze synagog na Podlasiu s. 223–235; Uścińowicz Jerzy: Konwersje pierwszych świątyń chrześcijan wschodnich w Konstantynopolu s. 237–259; Woźniak Krzysztof: Dwa nurty architektury cerkiewnej na przykładzie Siemiatycz s. 261–266. T. 1. 2006.

4128. ARCHITEKTURA w początkach państw Europy Środkowej. Architecture in the early period of Central European states. Red. Tomasz Janiak, Dariusz Stryniak. Gniezno 2018 Muzeum Początków Państwa Polskiego 8° ss. 445, il., streszcz. ang.

Materiały I Międzynarodowej konferencji „Z dziejów architektury średniowiecznej Europy”, Gniezno, 22–24 XI 2017 r.

Z treści: Rodzińska-Choraży Teresa: The Great Moravian-Bohemian-Polish relations in architecture as a research problem of archaeology and history of art s. 223–238; Niemiec Dariusz: Kościoły chrześcijańskie w relacji do miejsc kultu i obrzędów pogańskich w późnoantycznej i wczesnośredniowiecznej Europie s. 269–324; Graczyńska Marta, Kamińska Monika: Requiescat in pace. Uprzywilejowane miejsca pochówku w architekturze środkowoeuropejskiej w X–XI w. Studium przypadku s. 325–362; Glińska Nina: Fundstelle „Regia” in Wiślica – ein Versuch einer Interpretation im Lichte der Ergebnisse früherer Forschungen s. 363–424; Marculianis Andrzej: Stopień rozpoznania historyczno-naukowego aglomeracji krakowskiej oraz architektury kamiennej występującej na tym obszarze do roku 1016 s. 425–445.

4129. AUGUSTYN Maciej: Pierwotny zasięg rynku w Ustrzykach Dolnych. *Bieszczad*. [T.] 22: 2017/2018 [dr.:] 2018 s. 217–236.

4130. AUGUSTYN Urszula, Mossoń Zofia: Wartości kulturowe i krajobrazowe gminy Piłzno. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 4]: 2008 s. 32–61. Budowle zabytkowe.

4131. BACH-SZCZAWIŃSKA Cecylia: Z dziejów parku podworskiego w Krynkach. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 159–186, streszcz. ang. XVI–XX w.

4132. BALIŃSKA-CIEŻKI Dorota: Kolejowe budownictwo mieszkaniowe na Śląsku i w Wielkopolsce. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 4° ss. 372, il., mapy, streszcz. niem.

4133. BEDNARCZYK Ryszard: Gliwicka 66. Inwentaryzacja kirkutu w Tarnowskich Górach. Tarnowskie Góry 2018 Tarnogórska Fund. Kultury i Sztuki 8° ss. 53, 1 k. tabl. złoż., il. XIX–XXI w.

4134. BEDNARCZYK Ryszard: Na wapiach. Park miejski i cmentarze w Tarnowskich Górach. Tarnowskie Góry 2018 Fund. Popularyzacji Dziedzictwa „Kruszce Śląska” 16° ss. 21, il. Lata 1606–2018.

4135. BIELAWSKA Sylwia: Jądro miasta. Powstanie i rozwój wałbrzyskiej rezydencji Czettritzów. Wałbrzych 2018 Państ. Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa 8° ss. 164, il. Lata 1434–2018.

4136. BIESZK Janusz: Zamki państwa krzyżackiego w Polsce. Wyd. 2 popr. i uzup. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 428, nlb. 4, il. Wyd. 1. 2010.

4137. [BIRECKI Piotr]: Skarby Ziemi Chełmińskiej obszaru LGD „Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”. Oprac. tekstów Piotr Birecki; współpr. Ilona Linczowska, Anna Boczek, Monika Janowska. Sztynwag–Tomaszów Mazowiecki 2018 Stow. „Lokalna Grupa Działania Vistula – Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”; Agencja Wydawnicza Paj-Press 8° ss. 79, nlb. 1, il.

4138. [BIRECKI Piotr]: Skarby Ziemi Chełmińskiej obszaru LGD Ziemia Gotyku. Oprac. tekstów Piotr Birecki. Brądnówko–Tomaszów Mazowiecki 2018 Stow. „Lokalna Grupa Działania Ziemia Gotyku”; Agencja Wydawnicza Paj-Press 8° ss. 39, nlb. 1, il.

4139. BOJARSKI Artur: Ulica Marszałkowska po 1945 roku. Warszawa 2018 Książka i Wiedza 8° ss. 285, nlb. 3, il. W Warszawie.

4140. BOJEŚ-BIAŁASIK Anna: Piece i lastry. Z badań nad urządzeniami ogniowymi i sanitarnymi w klasztorach Małopolski. Kraków 2018 Wydaw. PK 8° ss. 319, il. Politech. Krakowska im. Tadeusza Kościuszki.

4141. [BORATYN Marcin]: Sanatorium im. Marszałka Piłsudskiego. Marshall Piłsudski

Sanatorium. Tekst i wybór il. Marcin Boratyn. Jastrzębie-Zdrój 2018 Miejs. Ośr. Kultury 8° ss. 68, il. (Perły Jastrzębskiej Architektury).

Tekst równol. pol., ang.
W Jastrzębiu-Zdroju w l. 1927–2016.

4142. BRYKOWSKA Maria: Z badań nad więziami dachowymi w kościołach kamedułów pustelników w Rytwianach i w Monte Rua. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 3 s. 581–604, streszcz. ang.

Z XVII w., Rytwiany w pow. staszowskim i Monte Rua, erem na górze w gminie Torreglia w prowincji Padwa we Włoszech.

4143. BURSIEWICZ Natalia: Three-dimensional aspect of the town and fortress on the example of Zamość. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 4 s. 77–90, streszcz. niem., pol.

4144. CHMIELEWSKA Maria: Ewolucja przestrzeni miejskiej Świętochłowic. *Rocznik Świętochłowski*. T. 11: 2018 s. 37–50.

4145. CHOLEWIANKA-KRUSZYŃSKA Aldona: Architektura leśna i łowiecka w majątku ordynackim hrabiów Potockich z Łańcuta. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 3: 2015 s. 73–117.

XIX–XX w.

4146. CHOMIK Piotr, Płoński Roman Andrzej, Ławreszuk Marek: Sobór Zmartwychwstania Pańskiego w Białymstoku. Białystok 2018 Fund. Vidovdan 8° ss. 176, il.

Lata 1898–1938.

4147. CIARKOWSKI Błażej: Dokument twórczego ducha. Architektura gmachów muzealnych w niepodległej Rzeczypospolitej. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 68–76, streszcz. ang.

W okresie międzywojennym.

4148. CIARKOWSKI Błażej: Powojenne sanatoria w województwie małopolskim. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 5–22.

4149. CICHONSKA Izabela, Popera Karolina, Snopek Kuba: Architektura VII dnia. Wrocław 2016.

Rec.: Kumor Katarzyna, *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 367–375.

4150. CIERPISZ Szymon: Problem genezy formalnej prezbiterium w krakowskim kościele Norbertanek na Zwierzyńcu. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 57–77, streszcz. ang.

Z 2 poł. XVIII w.

4151. CMENTARZE i miejsca pamięci gminy Słupno. Słupno–Cekanowo 2018 Klub

Miłośn. Historii i Tradycji Gminy Słupno; Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 258, il.

Treść: Waluś Konrad Jan, Waluś Jan Henryk: Cmentarz przykościelny w Słupnie s. 9–44; Drzewiecki Piotr: Cmentarz parafialny w Słupnie s. 45–116; Więcek Iza: Cmentarz choleryczny w Słupnie s. 117–122; Korwin-Szymanowski Michał: Pomnik pomordowanych w Słupnie. Świadcstwo zbrodni z II wojny światowej s. 123–162; Więcek Iza: Cmentarz w Bielinie-Wirginii s. 177–189; Korwin-Szymanowski Michał: Katolicki cmentarz przykościelny w Święcieńcu – źródło do badań nad elitami regionalnymi s. 191–212; Siwanowicz Teresa, Siwanowicz Marek: Cmentarz parafialny w Święcieńcu s. 213–229; Siwanowicz Teresa, Siwanowicz Marek: Cmentarz parafialny w Miszewku Strzałkowskim s. 231–238.

4152. CMENTARZE nieistniejących cmentarzy. Ewangelickie dziedzictwo kulturowe w Wolsztynie (w 500. rocznicę reformacji). Praca zbiorowa. Friedhöfe nichtexistierender Friedhöfe. Das evangelische Kulturerbe in Wollstein (zum 500. Jahrestag der Reformation). Sammelband. Red. Jerzy Kołacki. Poznań 2018 Inst. Hist. UAM 8° ss. 238, nlb. 2, il. (Publikacje Instytutu Historii; 163).

Tekst równol. pol., niem.

Z treści: Sprawozdanie z uroczystości upamiętnienia byłych niemieckich cmentarzy ewangelickich na terenie miasta i gminy Wolsztyn w 500. rocznicę reformacji w dniu 3.11.2017 s. 37–51; Kołacki Jerzy: Koncepcja badania cmentarzy protestanckich w Wielkopolsce. Studium przypadku Wolsztyn s. 59–88; Adameczak Marcin: Z dziejów gminy ewangelickiej w Wolsztynie w XIX i XX wieku s. 89–125; Mierzejewski Przemysław: Cmentarze ewangelickie w powiecie nowotomyskim s. 127–144; Owczarek Hubert: Cmentarze ewangelickie w Wielkopolsce w fotograficznych zbiorach internetowych s. 145–163.

4153. CYMER Anna: Architektura w Polsce 1945–1989. Warszawa 2018 Centrum Architektury; Nar. Inst. Architektury i Urbanistyki 8° ss. 479, nlb. 1, il.

4154. CZERNEK Przemysław: Działalność Alfreda Wiedermanna [1890–1971] w Bielsku i Białej. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 245–278.

Działalność architektoniczna w l. 1919–1957.

4155. CZWOJDRAK Dariusz, Wojciech Przemysław: Wschowskie ulice. Cz. 3: Polskie Przedmieście (2). Wschowa 2018 Stow. Czas A. R. T. 8° ss. 287, il.

Cz. 1. 2016.

4156. DETAL architektoniczny warszawskiej Pragi 1850–1939. Architectural detail of Warsaw's Praga district 1850–1939. Pod red. Jadwigi Roguskiej. Warszawa 2018 Fund. Hereditas 8° ss. 438, il., streszcz. ang.

Treść: Maksymiuk Małgorzata: Dekoracje sztukatorskie praskich kamienic z końca XIX i początku XX w. s. 15–49; Wagner Anna Agata: Balkony w architekturze warszawskiej Pragi (1860–1939) s. 51–84; Cichy Andrzej: Drewniane i żelazne wrota Pragi s. 85–115; Roguska Jadwiga: Żeliwny detal architektoniczny w architekturze warszawskiej Pragi s. 117–140;

Roguska Jadwiga: Detal architektoniczny schodów i klatek schodowych w kamienicach warszawskiej Pragi s. 141–181; Komar-Michalczyk Katarzyna: Posadzkowe płytki w kamienicach i budynkach użyteczności publicznej na Pradze na przełomie XIX i XX w. s. 183–223; Dankiewicz Katarzyna: Drzwi w kamienicach warszawskiej Pragi s. 225–244; Michalczyk Zbigniew: Polichromie w kamienicach na warszawskiej Pradze i profesja malarza dekoratora przełomu XIX i XX w. s. 245–293; Korpała Małgorzata: Rozwiązania wypraw elewacyjnych w okresie międzywojennym na warszawskiej Pradze s. 295–317; Majewski Jerzy S.: Detal w architekturze warszawskiej Pragi w latach 30. XX w. s. 319–388; Źródła i literatura s. 389–406.

4157. DETALE Politechniki Gdańskiej. Zdobienia architektoniczne. Fot. Krzysztof Krzemppek; teksty Jakub Szczepański [i in.]. Gdańsk 2018 Politech. Gdańska 8° ss. 143, nlb. 1, il.

Treść: Kostium stylowy Politechniki Gdańskiej w architektonicznym pejzażu miasta s. 5–10; Gdańskie analogie s. 12–18; Ornament okuciowy s. 18–20; Albert Carsten [1859–1943] s. 21–28; Woluty s. 30–34; Gmach główny s. 35–47; Kartusz nad wejściem głównym s. 48; Genius loci uczelni s. 48–73; Pszczoły s. 74–76; Budynek Wydziału Chemicznego s. 77–85; Pochodnie s. 86–92; Budynek Wydziału Elektrotechniki i Automatyki s. 93–106; Budynek Laboratorium Maszynowego s. 107–113; Morze s. 114–123; Sowy s. 124–126; Uskrzydłone koła s. 127–130; Kordegardy i Brama Główna s. 131–134; Dom mieszkalny głównego mechanika i palacza s. 135–138; Ogrodzenie s. 139–142; Bibliografia s. 143.

4158. DETTLOFF Paweł: Kaplica pw. św. Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty na Prądniku Czerwonym a siedemnastowieczna architektura Krakowa. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 101–119, streszcz. ang.

4159. DOLISTOWSKA Małgorzata: W poszukiwaniu tożsamości miasta. Architektura i urbanistyka Białegostoku w latach 1795–1939. Wyd. 2, uzup. i poszerz. Białystok 2018 Wydaw. Uniw. w Białymstoku 4° ss. 411, il., mapy.

Wyd. 1. 2009.

4160. [DOMAŃSKA-SMOLEŃ Magdalena, Nigbor-Chmura Agnieszka, Szymczewska Paulina]: Małopolskie kapliczki i krzyże. Symbol wiary, moc tradycji, zapis historii. Teksty Magdalena Domańska-Smoleń, Agnieszka Nigbor-Chmura, Paulina Szymczewska. Kraków 2018 Polska Press. Oddz. 4° ss. 100, il. (Biblioteka Gazety Krakowskiej).

4161. DOMIŃCZAK Michał, Zaguła Artur: Typologia łódzkiej kamienicy. Wyd. 2. Łódź 2018 Urząd M. Biuro Architekta M. 8° ss. 156, nlb. 4, il.

Wyd. 1. 2016.

4162. DYBCZYŃSKA-BUŁYSZKO Anna: Architektura Warszawy II Rzeczypospolitej. Warszawska szkoła architektury na tle przemian kulturowych okresu międzywojennego. Warszawa 2018 Oficyna Wydaw. Politech. Warszawskiej 4° ss. 316, tabl. 36, il., mapy, streszcz. ang.

Toż w jez. ang.: The architecture of Warsaw of the Second Republic. The Warsaw school of architecture against a backdrop of the cultural changes of the interwar period. Warsaw 2018 ss. 340, tabl. 36, il.

Wyd. 1. 2010.

4163. EYSYMONTT Rafał: The representation of selected Silesian cities in the 15th–17th centuries. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 4 s. 49–75, streszcz. niem., pol.

4164. FABIJAŃSKI Marcin: Zamek króla Zygmunta I na Wawelu. Architektura, dekoracja architektoniczna, funkcje. Kraków 2017.

Rec.: Mossakowski Stanisław: Pałac wawelski Zygmunta I w świetle książki Marcina Fabiańskiego (2017). *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 439–483; Polem.: Fabiański Marcin: Nowe ustalenia i uwagi o zamku Zygmunta I na Wawelu po remoncie konserwatorskim i recenzji krytycznej. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 4 s. 883–927.

4165. FILAK Mieczysław, Kosiba-Lesiak Alicja: Cmentarz św. Józefa w Tarnowskich Górach. Tarnowskie Góry 2018 Fund. Popularyzacji Dziedzictwa „Kruszcze Śląska”; Parafia św. Józefa 16° ss. 87, il.

4166. FORMALSKA Dorota: Osiedle Montwiłła-Mireckiego. Opowieść mieszkańców. Przed wojną, wysiedlenia, powroty. Łódź 2018 Książy Młyn 8° ss. 245, nlb. 1, il.

W Łodzi w l. 1928–1970.

4167. GABIŚ Agata: Rotunda „Panoramy Raclawickiej”. Panorama Raclawicka – Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 108, nlb. 4, il. (Od Pałacu do Rotundy).

Lata 1958–2018.

4168. GABROWSKI Marian: Długi Dom w Krzeszowie. Polkowice 2018 nakł. aut. 8° ss. 100, il.

XVII–XIX w.

4169. GAJDA Radosław, Szczęśniak Natalia: Archistorie. Jak odkrywać przestrzeń miast? Kraków 2018 Znak 8° ss. 312, nlb. 8, il.

Od XIV w.

4170. GAŚIEWSKI Włodzimierz: Cmentarz parafialny w Gąstuszuwicach. Przyczynek do monografii. *Studia Regionalne*. [T.] 2: 2008 [dr.] 2009 s. 77–94.

Na ziemi mieleckiej w l. 1646–2009.

4171. GDAŃSKIE ogrody. Red. Ewa Barylewska-Szymańska. Gdańsk 2018 Muzeum Gdańska 4° ss. 175, nlb. 1, il.

Treść: Ossowski Waldemar: Wstęp s. 9; Rozmarnowska Katarzyna: Historyczne i kulturowe tło gdańskich ogrodów (od

XVII w. do początku XX w.) s. 13–55; Barylewska-Szymańska Ewa, Szymański Wojciech: Gdańskie ogrody drugiej połowy XVIII w. w anonsach prasowych s. 57–125; Maciakowska Zofia: Ogrody gdańskiego kupca Franza Gottfrieda Rottenburga s. 127–155; Bibliografia s. 159–165.

4172. GLIŃSKI Radosław, Patała Agnieszka: Dziedzictwo kulturowe gminy Żukowice. Kraków–Wrocław 2018 Księg. Akademicka; Uniw. Wrocławski 8° ss. 208, tabl. 92, il., mapy, streszcz. ang., niem. (Historia Obok. Studia z dziejów lokalnych. History Next To. Local past studies; t. 9).

Katalog zabytków.

4173. GOŁĄB Stanisław: Szkic historyczno-urbanistyczny rynku pilźnieńskiego na tle kształtowania się osady, wsi i miasta Pilzno. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 11]: 2015 s. 26–44.

4174. GOŁUB Iwona: Nieznany cmentarz wczesnośredniowieczny przy ul. Lubelskiej w Chełmie. Komunikat. *Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego*. T. 20: 2018 s. 220–221, streszcz. ang.

4175. GRABOWSKA Katarzyna, Grabowski Michał: Zapomniany cmentarz na Wzgórzu Staromiejskim na nowo odkryty. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 50–53.

W Sandomierzu, XVI–XVIII w.

4176. GRABOWSKA Martyna: Dawny dom letniskowy plockiego seminarium duchownego tzw. „Antoniówka” w Brwilnie k. Plocka. *Rocznik Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu*. T. 8: 2017 s. 66–84, streszcz. ang.

Lata 1926–2017.

4177. GRAJEWSKI Grzegorz, Ilkosz Jerzy: Pawilon Wystawy Historycznej. Pawilon Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej – Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 128, nlb. 4, il. (Od Pałacu do Rotundy).

4178. GRALA Paulina: Kościół w Strzałkowie – zabytek drewnianej architektury sakralnej. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 212–224.

Wzniesiony w 1754 r.

4179. GRODZISKA Karolina: Cmentarz na Pasterniku. W 110. rocznicę jego utworzenia. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 43–61.

W Krakowie w l. 1909–2019.

4180. GROMADZKA Jolanta, Pikulska Daria Dorota: Gmach dawnej Rejencji wrocławskiej. Gmach Główny Muzeum Narodowego

we Wrocławiu. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 124, nlb. 4, il. (Od Pałacu do Rotundy).

4181. GRZESZCZUK-BRENDEL Hanna: Mieszkanie w mieście. Poznań w kontekście europejskich reform mieszkaniowo-urbanistycznych. Poznań 2018 Wydaw. Miej. Poznania 4° ss. 294, nlb. 1, il.

4182. HAPTAŚ Krzysztof: Drewniany kościół parafialny pw. św. Marka Ewangelisty z Rzochowa (z lat 40. XIX w.). *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 2: 2012 s. 125–152.

4183. HENNEL-BERNASIKOWA Maria: Pałac Potockich w Krakowie (róg Rynku i Brackiej). Zarys dziejów. Kraków 2016.

Rec.: Mosiej-Zambrano Karolina, *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 201–204.

4184. JAKUBOWSKA Bogna: Magiczna przestrzeń Złotej Bramy w Malborku. Progres badawczy czy regres? Malbork 2016.

Rec.: Jurkowlaniec Tadeusz: Dwie bramy – Złota w Malborku i zamkowa w Bierzgłowie. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 413–438.

4185. JANOSZEK Ewa: Twórczość rodzimych architektów w XIX i pierwszej połowie XX wieku. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 155–200.

4186. JANUSZAJTIS Andrzej: O kościele Św. Katarzyny prawie wszystko. Gdańsk 2018 Marpress 8° ss. 47, nlb. 1, nlb. 19 tabl., il. (Gdańska Kolekcja 1000-lecia).

W Gdańsku.

4187. JERCZYŃSKI Michał: Koleją przez Łódź. Łódzkie stacje kolejowe. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 4° ss. 255, il.

Lata 1865–2017.

4188. JÓZEFIAK Sławomir: Groby uczestników walk o niepodległość w powiecie kaliskim. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 64–73.

4189. KAŁABUN Dominika: Pałac w Nakomiadach autorstwa Józefa Pioli. Historia i architektura. Elbląg 2017 Region. Pracownia Krajoznawcza przy Oddz. PTTK Ziemi Elbląskiej 8° ss. 50, nlb. 1, il.

Giuseppe Piola (1669–1715).

4190. KANTAREK Anna Agata, Gyurkovich Jacek, Zachariasz Agata: Królewska rezydencja w Łobzowie we współczesnej strukturze miasta. Monografia. Royal residence in Łobzów in the contemporary urban structure of Cracow.

Monograph. Pod red. Anny Agaty Kantarek; tł. Iweta Kulczycka. Kraków 2018 Wydaw. PK 8° ss. 237, il. Politech. Krakowska im. Tadeusza Kościuszki.

4191. KAPLICZKI i krzyże przydrożne na terenie miasta i gminy Gogolin. Red. Jerzy Długosz, Seweryn Sapok. Gogolin 2018 GBP 8° ss. 84, il.

Toż w jęz. niem.: Kapellen und Strassenkreuze in Gogolin und der Umgebung. Übersetzt von Rafał Korzeniec. Lata 1784–2017.

4192. KISIEL Dariusz: Zarys dziejów zamku pułtuskiego. Pułtusk 2018 Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Dom Polonii; [Dariusz Kisiel] 8° ss. 263, il.

Od XIV w.

4193. KLIMEK Beata: Warsztat sztuczarski Giovanniego Battisty Falconiego [ok. 1600–1660]. Lublin 2018 Wydaw. Politech. Lubelskiej 8° ss. 200, il. Wydz. Budownictwa i Architektury. Politech. Lubelska. (Monografie).

Skrót dysertacji doktorskiej.
Dostępne także jako e-book.

4194. KŁOSEK Piotr: Zamek w Pszczynie. Perła śląskiej architektury. Pszczyna Castle. Pearl of Silesian architecture. Fot. Piotr Kłosek; tekst Maciej Kluss, Jan Kruczek; tł. Aleksandra Sobczak-Kövesi. Pszczyna 2018 Muzeum Zamkowe 4° ss. 220, nlb. 4, il.

4195. KOCĄŃDA Paweł: Z problematyki badawczej zamków biskupa Jana Muskaty w ziemi krakowskiej. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 319–336, streszcz. ang.

4196. KOŁYSZKO Marek: Archeologia masonerii. Cz. 1: Symbole wolnomularskie w dekoracjach architektonicznych toruńskich kamienic. Toruń 2018 Machina Druku 8° ss. 111, nlb. 1, il., streszcz. ang., fr., niem.

4197. KONIECZNY Aleksander: Historia budowy sanktuarium św. Anny w Oleśnie w świetle badań dendrochronologicznych. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 3 s. 605–631, streszcz. ang.

Kościół z 1514 r. w Oleśnie (woj. opolskie), rozbudowany w XVII i XVIII w.

4198. KOPEĆ Waldemar: Kościół i klasztor dominikanów w Lublinie. Lublin 2018 Klasztor oo. Dominikanów 16° ss. 95, il.

Lata 1230–2018.

4199. KOSIACKA-BECK Ewa: Angielskie ogrody krajobrazowe XVIII wieku i ich

recepcja w Polsce. Nowa Iwiczna 2018 Beata Joanna Gawryszewska 8° ss. 406, il., streszcz. ang. (Sztuka Ogrodu Sztuka Krajobrazu. Monografia).

4200. KOŚCIOŁY dekanatów zawierciańskich. Red. prowadzący Andrzej Witek. Częstochowa 2018 Katol. Stow. Młodzieży Archidiec. Częstochowskiej 8° ss. 82, nlb. 3, il.

Treść: Dekanat Świątych Apostołów Piotra i Pawła s. 8; Parafia św. Ap. Piotra i Pawła w Zawierciu s. 10–13; Parafia św. Stanisława Kostki w Zawierciu s. 14–17; Parafia Najśw. Ciała i Krwi Chrystusa w Zawierciu s. 18–21; Parafia św. Brata Alberta Chmielowskiego w Zawierciu s. 22–25; Parafia św. Jana Pawła II w Zawierciu s. 26–29; Parafia św. Andrzeja Boboli KM w Marciszowie s. 30–33; Parafia św. Józefa Oblubieńca Najśw. Maryi Panny w Porębie s. 34–37; Parafia św. Jerzego w Porębie s. 38–41; Parafia Najśw. Maryi Panny Anielskiej w Porębie s. 42–45; Dekanat Najśw. Maryi Panny Królowej Polski w Zawierciu s. 46; Parafia Najśw. Maryi Panny Królowej Polski w Zawierciu s. 48–51; Parafia św. Mikołaja BM w Kromolowie s. 52–55; Parafia Przenajśw. Trójcy w Skarżycach s. 56–59; Parafia św. Wojciecha BM w Bzowie s. 60–63; Parafia Miłosierdzia Bożego w Błanowicach s. 64–67; Parafia św. Maksymiliana Marii Kolbego KM na Borowym Polu s. 68–71; Parafia św. Bartłomieja Apostoła we Włodowicach s. 72–75; Parafia Najśw. Maryi Panny Różańcowej i św. Franciszka z Asyżu w Górze Włodowskiej i Zdowie s. 76–79; Parafia św. Barbary w Rudnikach s. 80–83.

Lata 1616–2018.

4201. KOŚCIÓŁ katedralny w Bydgoszczy. Studia pod red. Aleksandra Jankowskiego i Dariusza Karczewskiego. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 262, nlb. 1, il.

Treść: Kowalski Jacek: Pomiedzy Pomorzem a Wielkopolską – gotycka architektura bydgoskiej katedry s. 23–52; Jankowski Aleksander: Bydgoska Assunta z pasową różą – Mater pulchrae dilectionis s. 53–64; Woźniak Michał F.: Dwie monstrancje osiemnastowieczne w bydgoskiej katedrze s. 65–98; Jankowski Aleksander, Okoń Emanuel: Drewniane drzwi portalu zachodniego katedry bydgoskiej. Konstrukcja. Datowanie. Wymowa dekoracji s. 99–123; Zajączkowska Tamara, Trzcńska-Kałużna Aneta: Początki bydgoskiego kościoła pw. św. Marcina i Mikołaja w świetle najnowszych badań archeologicznych s. 127–139; Zygłewska Zbigniew: Bydgoska fara w świetle wczesnych źródeł ikonograficznych i kartograficznych s. 141–165; Wemerowska-Frąckiewicz Zofia: Prace remontowe i konserwatorskie kościoła pw. św. Marcina i Mikołaja w XX–XXI wieku s. 167–190; Wilczek-Karczewska Magdalena: Szlacheccy dobrodziejcy bydgoskiej fary w dobie nowożytności s. 193–199; Kotowski Albert S.: Duszpasterstwo katolików niemieckich w parafii bydgoskiej (do 1939 r.) s. 201–230; Chamot Marek: Działalność społeczna na terenach dzisiejszej diecezji bydgoskiej w okresie przełomu XIX i XX wieku s. 231–237; Bilicki Lech: Kościół bydgoski – jego krótka historia i jego dziś s. 239–252; Pastuszewski Stefan: Laikat i parafia farna oraz wikariat biskupi w Bydgoszczy w latach osiemdziesiątych XX wieku s. 255–263.

XIV–XXI w.

4202. KOŚMICKA Aleksandra: Symbolika przestrzeni świętej w budynkach sakralnych. (Cz. 2). *Notatnik Skansenowski*. Nr 6/7: 2017 s. 45–74.

Architektura czasów średniowiecza.

4203. KOZACZEWSKA-GOLASZ Hanna, Golasz-Szołomicka Hanna: Halowe kościoły z wieku XV i pierwszej połowy XVI na Śląsku. Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Politech. Wrocławskiej 4° ss. 431, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang., niem.

4204. KRASNOWOLSKI Bogusław: Krakowskie Planty. Zarys dziejów. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 175, nlb. 1, il.

Lata 1815–1980.

4205. KRASNOWOLSKI Bogusław: Zapomniane, wybitny zabytek architektury krakowskiego Kazimierza. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 15–51.

Kamienica narożna ul. Krakowska 29 i ul. Węglowa 1–1a, XVI–XXI w.

4206. KRAŚNICKI Andrzej jun., Rembas Michał, Rosa-Grygorowicz Izabela: Podziemny Szczecin. Cz. 2. Szczecin 2017 Bratek Michał Rembas 8° ss. 196, nlb. 4, il.

Toż. Cz. 3. [Aut.] Andrzej Kraśnicki jun., Michał Rembas; współpr. Izabela Rosa-Grugowicz. Szczecin 2018 ss. 188, nlb. 19, il.

Cz. 1. 2016.

4207. KRUPA Michał: Rabka-Zdrój. Aspekty urbanistyczno-architektoniczne dziedzictwa kulturowego. Wrocław–Kraków 2018 Dolnośląskie Wydaw. Edukacyjne; Politech. Krakowska im. Tadeusza Kościuszki 8° ss. 260, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang., niem. Politech. Krakowska im. Tadeusza Kościuszki.

XIII–XXI w.

4208. KRZYWDA Piotr, Majerczak Kazimierz: Kapliczki nasze sercu bliskie. Szczawnica, Szlachtowa, Jaworki. Współpr. Urszula Janicka-Krzywda. Szczawnica 2017 Ośr. Kultury Turystyki Górskiej PTTK w Pieninach 8° ss. 223, nlb. 1, il., mapy.

Opis, lokalizacja, historia i powiązania etnograficzne 91 obiektów z terenu gminy Szczawnica.

Rec.: Remiszewski Ryszard M.: Kapliczki i krzyże Szczawnicy. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 380–381.

4209. KRZYŻE i kapliczki gminy Międzyrzec Podlaski. Oprac. red. Michał Wawerski [i in.]. Wysokie 2018 GBP w Międzyrzeczu Podlaskim z/s w Wysokim 8° ss. 279, il.

Treść: Tatarenko Agata: Wstęp s. 3–6; Bereza s. 7–15; Dołhołęka s. 17–18; Halasy s. 19–22; Jelńca s. 23–33; Kolonia Rogoźnica s. 35–39; Kolonia Wolańska s. 41–42; Koszeliki s. 43–48; Kożuski s. 49–57; Krzewica s. 59–70; Krzymoszyce s. 71–79; Łuby s. 81–85; Łukowisko s. 87–92; Łuniew s. 93–99; Manie s. 101–112; Misie s. 113–124; Pościszce s. 125–134; Przychody s. 135–143; Przyłuki s. 145–146; Puchacze s. 147–152; Rogoźnica s. 153–162; Rogoźniczka s. 163–168; Rudniki s. 169–172; Rzeczycza s. 173–181; Sawki s. 183–186; Sitno s. 187–194; Strzakły s. 195–208; Thuściec s. 209–221; Tuliów s. 223–233;

Utrówka s. 235–240; Wólka Krzymowska s. 241–246; Wysokie s. 247–255; Zasiadki s. 257–261; Zaścianki s. 263–265; Zawadki s. 267–272; Zabce s. 273–278.

XX–XXI w.

4210. KUBICA Ewa: W dolinie Żylicy. Ze studiów nad architekturą drewnianą Beskidu Śląskiego. Gliwice 2018 Epigraf Jan Kalnik, Teresa Kalnik 4° ss. 203, il., mapy.

Lata 1770–1985.

4211. KUBIK Jacek: Kościoły drewniane na Śląsku. Gliwice 2018 Wokół Nas 4° ss. 468, il.

Katalog zabytków, l. 1506–2016.

4212. KUBIT Bożena: Max Fleischer [1841–1905] i jego dzieło. Historia żydowskiego cmentarza i domu przedpogrzebowego w Gliwicach. Gliwice 2018 Muzeum 16° ss. 95, nlb. 4, il.

XX–XXI w.

4213. KUCHARZAK Marian: Ocalić od zapomnienia. Inwentaryzacja krajoznawcza Gminy Bralin. Bralin 2018 Tow. Rozwoju Gm. Bralin 8° ss. 216, il.

4214. KUFEL Robert Romuald: Cmentarze wyznaniowe do 1945 roku w granicach województwa lubuskiego. T. 8: Powiat krośnieński gminy Krosno Odrzańskie i Maszewo. Tł. Katarzyna Trychoń-Cieślak. Zielona Góra 2018 Agencja Wydaw. „PDN” 8° ss. 250, il.

Od 1801 r.

T. 1. 2012.

4215. KURKOWSKI Michał: Ryte i malowane dekoracje maswerkowe w architekturze średniowiecznej na terytorium ziemi chełmińskiej. Studium typologiczno-formalne. T. 1–2. Toruń 2017.

Rec.: Jurkowlaniec Tadeusz, *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 205–209; Piwek Aleksander, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 209–211.

4216. KUTAŚ Paweł: Cmentarze z I wojny światowej w powiecie gorlickim. Przewodnik. Zakrzów–[Gorlice] 2015 Starostwo Pow. 16° ss. 216, il., streszcz. ang.

4217. LAPIDARIUM Kościoła ewangelicko-reformowanego w Żychlinie koło Konina. Red. Jan R. E. Taylor. Żychlin 2017 Books 8° ss. 128, il.

Treść: Taylor Jan R. E.: Wstęp s. 6–7; Jelinek Tadeusz: Zarys historii Kościoła Ewangelicko-Reformowanego i zabytkowy kościół ewangelicko-reformowany w Żychlinie s. 8–18; Taylor Jan R. E.: Lapidarium w Żychlinie. Nieznany mężczyzna w zbroi s. 19–28; Taylor Jan R. E.: Zabytki lapidarium według miejsca pochodzenia s. 29–105; Marszałek Małgorzata, Szewczyk Robert, Tomaszewska-Szewczyk Alina: „Śmiertelne przykryły marmury”, czyli o surowcach skalnych, ich niszczeniu i konserwacji nagrobków lapidarium przy kościele ewangelicko-reformowanym

w Żychlinie s. 106–121; Bibliografia s. 122–126; Skorowidz osób, którym poświęcone są płyty epitafijne i nagrobki w lapidarium s. 127–128.

XVII–XXI w.

4218. LARA Weronika: Opis historyczny i artystyczny architektury oraz wyposażenia wnętrza kościoła pw. św. Aleksego w Przedborzu. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 163–215.

Świątynia z XIII w., rozbudowana w XIV i XVII w.

4219. LASEK Piotr: Zamki mazowieckie a architektura zakonu krzyżackiego. Rekapitulacja. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 71–99, streszcz. ang.

4220. LECHOWICZ Zbigniew: Kościół św. Trójcy w miejscowości Grębień, pow. Wieluń. Archeologia i architektura. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 25–48, streszcz. ang.

Z XVI w.

4221. LEŚNIEWSKA J[ózefa] Ewa: „Cudzych chwalicie, swoich nie znacie...”, czyli o „naszym” Bohdanie Kazimierze Lachercie [1900–1987] – czołowym architekcie polskiej awangardy, projektancie dworu w Ciechankach. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 21–29.

4222. LEWANDOWSKA Grażyna, Ziemia Marek: Cmentarz parafialny w Rozwadowie. Stalowa Wola 2018 Fund. „Przywróćmy Pamięć” 8° ss. 479, il., mapy.

4223. LICHOCKI Robert: Rzeźbiarski wyraz architektury. Monografia twórczości architekta Jerzego Kuźmienko. Warszawa 2018 Oddz. Warszawski SARP 8° ss. 396, il.

Lata 1931–2017.

4224. LUBLIN przed wiekami. Wirtualne rekonstrukcje. Red. Katarzyna Czerlunczakiewicz, Michał Trzewik. Lublin 2018 Urząd M. 8° ss. 32, il.

XIV–XXI w.

4225. LUDERA Magdalena: Dzieje konwentu Paulinów we Włodawie ze szczególnym uwzględnieniem wyposażenia niezachowanej kaplicy przyklasztornej oraz kościoła św. Ludwika Króla. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 29–83, streszcz. ang.

4226. ŁABĘCKA Halina: Zabytkowe kapliczki i krzyże przydrożne Gminy Ozimek. Ozimek 2018 Urząd Gm. i M. 8° ss. 56, il. (Zabytki Ozimka; t. 1).

4227. ŁOPATECKI Karol: Dzieje pojęcia „Polski Wersal”, czyli językowy obraz świata.

Biuletyn Historii Sztuki. R. 80: 2018 nr 2 s. 371–389, streszcz. ang.

Polski Wersal, tj. białostocki pałac Branickich z połowy XVIII w. – dzieje rezydencji od 1752 do 1814 r.

4228. ŁÓDŹ U Like 2017. 9. Ogólnopolskie Seminarium Naukowe Studentów Architektury. Zobaczyć, dotknąć, doświadczyć, przeżyć, opowiedzieć. Red. Katarzyna Błaszczyk, Włodzimierz Witkowski. Łódź 2018 Inst. Architektury i Urbanistyki Politech. Łódzkiej 8° ss. 201, il., streszcz. ang.

Z treści: Dankowska Maria: Rewitalizacja w łódzkim wymiarze – podwórze architekta miejskiego s. 19–28; Gawłowski Piotr: Moje osiedle serdeczne – Nowe Rokicie w Łodzi s. 29–36; Glinkowski-Musiałek Agata: Masdar – miasto przyszłości(?) s. 37–43; Kurek Jan: Między Pogorzem a Karelią. Drewniane cerkwie – problemy konserwatorskie s. 51–58; Przewłocka-Sionek Renata: W poszukiwaniu istoty miasta przez łódzkie i wileńskie podwórka. Podobieństwa i różnice s. 59–64; Jakubowska Alicja: Tylko we Lwowie? Magiczna siła miasta zza wschodniej granicy s. 85–90; Kaczorowska Maria, Skiba Edyta: Strażnik Podwórka – historia jednego procesu [Warszawa ul. Strzelecka 2/4/6] s. 91–97; Kiciak Ewa, Strzałka Marta: Inwentaryzacja dawnych domów letniskowych w Kolumnie [dzielnica Łasku nad Grabią] s. 99–105; Klimeczak Aleksandra, Ostrowska Małgorzata, Waclawiak Patryk: Raport z XIX Wyprawy Naukowej Studentów Architektury Politechniki Łódzkiej w Karpaty Wschodnie – Huculszczyzna 2017 s. 107–114; Kroc Tomasz: Na kresach II Rzeczypospolitej – słów kilka o wileńskich cmentarzach s. 121–127; Kulik Zuzanna, Niedźwiedzki Jakub, Wujek Adrianna: Człowiek a miasto, czyli różnic kilka między Atenami a Rzymem s. 129–142; Misztal Wiktoria, Organa Justyna, Szymczak Magdalena: Powrót do świętości – Pałac w Zadziemi [pow. poddębicki] s. 143–148; Prusinkiewicz Witold: Łącznik między historią a współczesnością – projekt hostelu we wnętrzu urbanistycznym dawnej hali zajezdni tramwajowej przy ul. Wróblewskiego we Wrocławiu s. 149–155; Rabięga Mateusz: Gimnastyczna architektura – zabytki drewniane Kalisza s. 157–164; Skorupa Dagmara, Szymczak Adriana: Adaptacje historycznych budynków s. 165–169; Striker Jarosław, Striker Joanna: W cieniu andaluzyjskich kalifów s. 177–184; Tomczak Joanna: Stare Zoo Poznań – „Tajemniczy ogród” w centrum miasta s. 185–190.

4229. ŁUCZYŃSKI Romuald M[ariusz]: Szlacheckie i arystokratyczne rezydencje w Sudetach polskich. Sudety Środkowe. Wyd. 1, grudzień 2017/2018. Wrocław 2018 Wydaw. Kartograficzne Eko-Graf 8° ss. 304, il.

Od XIII w.

Rec.: Kita Jarosław, *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 203–206.

4230. ŁUPIENKO Aleksander: Kamienice czynszowe Warszawy 1864–1914. Warszawa 2015.

Rec.: Brzostek Błażej, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 210–213.

4231. MAGDZIAK Marian: Od chłopskiej chałupy do domu współczesnego rolnika. Łódź 2018 Wydaw. Politech. Łódzkiej 8° ss. 263, il.

Piaseczno w l. 1901–1998.

4232. MAJEWSKI Piotr: Czas końca, czas początku. Architektura i urbanistyka Warszawy historycznej 1939–1956. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 430.

Rec.: Perlińska-Kobierzyńska Ewa, *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 323–327.

4233. MAŁA architektura sakralna Ziemi Koronowskiej. Kapliczki, krzyże, figury. Praca zbiorowa. Pod red. Grażyny Jasiek. Koronowo 2018 Tow. Miłośn. Ziemi Koronowskiej 8° ss. 119, il. Tow. Miłośn. Ziemi Koronowskiej.

Treść: Buszkowo s. 13; Byszewo s. 14–20; Bytkowice s. 21–22; Dziedzinek s. 23–25; Glinki s. 26; Gogolin s. 27–28; Gogolinek s. 29–31; Gościeradz s. 32–33; Huta s. 34–35; Koronowo s. 36–45; Krąpiewo s. 46–47; Lucim s. 48–54; Łąsko Małe s. 55; Łąsko Wielkie s. 56–59; Mąkowarsko s. 60–65; Morzewiec s. 66; Nowy Dwór s. 67–69; Nowy Jasiniec s. 70–71; Okole s. 72–73; Osiek s. 74–75; Popielewo s. 76; Salno s. 77–80; Samociążek s. 80–82; Sitowiec s. 83–87; Skarbiewo s. 88–89; Stary Dwór s. 90–91; Stary Jasiniec s. 92–93; Stopka s. 94–95; Trzyszczyń s. 96–97; Wierzchucin Królewski s. 97–100; Wierzowno s. 101–103; Wilcze s. 104–105; Wiskitno s. 106; Witoldowo s. 107–109; Wtelno s. 110–113.

Katalog zabytków z l. 1750–2018.

4234. MARCINEK Roman: Nowy Wiśnicz. Niezwykły świat polskiego baroku. Nowy Wiśnicz 2018 Muzeum Ziemi Wiśnickiej 8° ss. 144, il.

4235. MARSZAŁEK Juliusz: Łukasz Snihur z Pohara [1846–po 1926] – budowniczy cerkwi bojkowskich. *Plaj*. [T.] 54: 2017 [dr.:] 2018 s. 75–97.

4236. MATERIAŁY do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej. Cz. 4: Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa trockiego. T. 4: Kościoły Grodna. Oprac. Maria Kałamajska-Saeed. Kraków 2018 Międzynar. Centrum Kultury 8° ss. 134, nlb. 10, tabl. 77, il.

Treść: Wstęp s. 7–8; Mapa administracyjna Rzeczypospolitej w r. 1772 s. 10; Fragment planu Grodna z r. 1923 s. 11; Kościół p.w. Wniebowzięcia Najśw. Marii Panny (twz. fara Witoldowa) s. 13–42; Aneks I–VI s. 42–61; Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św. i klasztor Karmelitów Bosych s. 63–79; Aneks I–II s. 79–98; Wykorzystane materiały archiwalne s. 99–107; Bibliografia s. 109–115.

T. 1. 2012.

4237. MATYSEK-IMIELIŃSKA Magdalena: Miasto w działaniu. Warszawska Spółdzielnia Mieszaniowa – dobro wspólne w epoce nowoczesnej. Warszawa 2018 Fund. Nowej Kultury Bęc Zmiana 8° ss. 462, nlb. 5, il., streszcz. ang. (Bęc. Seria Kieszonkowa).

Lata 1921–1938.

4238. MAZURKIEWICZ Sebastian: Kościoły, kaplice i cmentarze ewangelickie ziemi wrzesińskiej. Wrzesnia 2017 Muzeum Region.

im. Dzieci Wrzesińskich 8° ss. 97, nlb. 3, il., mapy. Muzeum Region. im. Dzieci Wrzesińskich. Katalog zabytków, l. 1750–1945.

4239. MAĆCZYŃSKI Ryszard: Dom Gotski w Bażantarni pod Białymstokiem. Kilka uwag na marginesie ustaleń Józefa Maroszka. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 217–242, streszcz. ang., niem.

Do artykułu: Sentymalny park Voeluse pod Białymstokiem założony w 1767 roku. *Białostoczczyzna*. T. 7: 1992 nr 2.

4240. MICHALSKI Jan: Szlakiem obiektów sakralnych pogranicza polsko-słowackiego. Gmina Kościelisko i Miasto Tvrdošin. Współpr. Zbigniew Moździerz, Agnieszka Grzegorzczak. Michałowice 2018 Fabryka Grafika Jan Michalski 8° ss. 136, il., mapy.

Tekst równol. w jęz. pol., ang., słow.
Lata 1450–2008.

4241. MIECZKOWSKI Zbigniew: Studnica: od zamku rodu von dem Borne w XIV wieku do likwidacji rolniczego zespołu spółdzielczego w 1957 roku. *Stargardia*. [T.] 12: 2018 s. 39–60, streszcz. niem.

4242. MIKOŁAJCZAK Tomasz: Bazylika w Strzegomiu. Gotycki pomnik historii. Wrocław 2018 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 125, nlb. 1, il.

Kolegiata św. Apostołów Piotra i Pawła w l. 1180–2018.

4243. MŁODKOWSKA-PRZEPIÓROWSKA Iwona: Ratusz w Starej Częstochowie nad Wartą w świetle badań archeologicznych. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr.:] 2018 s. 43–76, streszcz. ang.

XIII–XIX w., ratusz z XVI w.

4244. MĘYNARCZYK Monika: Parkowych alejek czar. Nakło 2018 Tow. Przyj. Nakła 16° ss. 24, il.

Park im. Jana III Sobieskiego w Nakle nad Notecią w l. 1871–2017.

4245. MOTAK Maciej: Osiedle Urzędnicze w Krakowie. Urbanistyka i architektura 1924–1942. Opracowanie monograficzne. Kraków 2018 Wydaw. PK 8° ss. 350, il., mapy, streszcz. ang.

4246. MYŚLIŃSKI Krzysztof: Kielce, których nie ma. A Kielce that no longer exists. [Tł.] Tadeusz Wejchert. Łódź 2017 Księży Młyn Dom Wydawniczy 8° ss. 132, il.

Lata 1850–2017.

4247. NADOLNY Adam: Architektura modernistyczna w polskim filmie lat 60. XX wieku.

Poznań 2018 Wydaw. Politech. Poznańskiej 8° ss. 93, il.

4248. NAKONIECZNY Ryszard: Wielokulturowość Górnego Śląska na przykładzie ogrodów szreberowskich i jordanowskich w Katowicach. Katowice 2018 Fund. Dom Modernisty 8° ss. 28, il.

4249. NAROŻNA Ewa: Historia podwórka przy ul. Kazimierza Wielkiego 38. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 214–221.

W Legionowie w l. 1928–1974.

4250. NAWROCKI Zbigniew: Historyczne kamienice w Toruniu. Gotyk. Toruń 2016.

Rec.: Prarat Maciej, *Zapiski Historyczne*. T. 82: 2017 z. 1; Polem.: Nawrocki Zbigniew: W odpowiedzi na recenzję... *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 205–208; Repl.: Prarat Maciej, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 208.

4251. NIERYCHLEWSKA Anna: Zamki i dwory województwa rawskiego w późnym średniowieczu i czasach wczesnonowożytnych. Łódź 2013.

Omów.: Kowalczyk-Heyman Elżbieta, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 115.

4252. NIESZCZERZEWSKA Małgorzata: Ruinologie. Kontekstualizacje pozostałości architektury. Poznań 2018 Wydaw. Nauk Wydz. Nauk Społ. UAM 8° ss. 428, il. Wydaw. Nauk Wydz. Nauk Społ. UAM. (Monografie).

XX–XXI w.

4253. NIM całkowicie znikną. Cmentarze ewangelickie w powiecie poznańskim. Pod red. Jerzego Kołackiego. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 186, nlb. 3, il., streszcz. ang., niem. UAM w Poznaniu. (Publikacje Instytutu Historii; 168).

Treść: Kołacki Jerzy: Wprowadzenie s. 9–20; Wałkowska Joanna, Hajdrych Łukasz: Stowarzyszenie Renowacji Zabytkowych Cmentarzy „Koimeterion” s. 21–22; Mapa: Cmentarze ewangelickie w powiecie poznańskim s. 23; Prezentacja cmentarzy ewangelickich w powiecie poznańskim s. 25–180; Cmentarze ewangelickie w powiecie poznańskim s. 181–184.

Lata 1650–1945.

4254. NOWA Huta. Architektoniczny portret miasta drugiej połowy XX wieku. Pod red. Jarosława Klasia. Kraków 2018 Ośr. Kultury im. C. K. Norwida 8° ss. 220, il., mapa, streszcz. ang.

Treść: Wiśniewski Michał: Serce Nowej Huty – założenie architektoniczno-urbanistyczne s. 12–21; Karpińska Marta: Sektor A – początek miasta s. 24–31; Wiśniewski Michał: Szpital im. Stefana Żeromskiego i okolice s. 32–39; Jędruch Dorota: Centrum Nowej Huty – oczy szeroko zamknięte s. 40–47; Smaga Magdalena: Centrum Administracyjne Huty im. Lenina s. 48–55; Jędruch Dorota, Macheta Danuta: Szkoła hutniczo-mechaniczna i osiedle Szkolne s. 58–63; Karpińska Marta: Osiedle Teatralne

s. 64–71; Karpińska Marta: Kino Światowid i szkoła muzyczna s. 72–79; Karpińska Marta: Od socjodeterminizmu do postmodernizmu – osiedle Szklane Domy i Blok Francuski s. 80–87; Smaga Magdalena: Osiedla sektora D s. 88–95; Jędruch Dorota: Osiedle Centrum E – czyli piknik nad wiszącą skarżą s. 96–103; Jagło Paweł: Bieńczyce – założenie architektoniczno-urbanistyczne s. 104–112; Twardowska Kamila: Arka Pana s. 116–121; Jagło Paweł: Wzgórza Krzesławickie – założenie architektoniczno-urbanistyczne s. 122–127; Twardowska Kamila: Kościół pw. Miłosierdzia Bożego na Wzgórzach Krzesławickich s. 130–134; Wiśniewski Michał: Mistrzejowice – założenie architektoniczno-urbanistyczne s. 136–143; Twardowska Kamila: Kościół pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego w Mistrzejowicach s. 146–151; Wiśniewski Michał: Czyżyny – założenie architektoniczno-urbanistyczne s. 152–159; Jędruch Dorota: Kampusy uczelni – miasto czy miasteczko studenckie s. 162–169; Twardowska Kamila: Kościół pw. św. Brata Alberta Chmielowskiego s. 170–173; Jagło Paweł: Okiem inwestora: Początki budowy Nowej Huty (1950–1955) s. 178–183; Jagło Paweł: Wybór biogramów budowniczych Nowej Huty s. 184–200.

4255. NOWAKOWSKA Maria: Przewodnik po secesji w Łodzi i województwie łódzkim. Łódź 2018 Centrum Inicjatyw na rzecz Rozwoju Regio 8° ss. 303, nlb. 1, il. (Łódzki Detal).

Katalog zabytków.

4256. NOWAKOWSKI Przemysław: Architektura i ergonomia kuchni domowych na tle ewolucji obyczajów kulinarnych. Wrocław 2015 Oficyna Wydawnicza Politech. Wrocławskiej 4° ss. 328, il., streszcz. ang.

1000 r. p.n.e. – 2015 r.

4257. NOWOTNY Sobiesław: Świdnicki rynek. Cz. 1: Kamienice mieszczańskie. Zdj. Mariusz Barcicki. Wyd. 2. Piaseczno–Świdnica 2018 Kubara Lamina – Wydaw. Errata 8° ss. 269, il.

Lata 1456–2016.

Wyd. 1. 2016.

4258. OGIEWA[-SEJNOTA] Monika: Kołbacz Marianowo z cystersami w tle. Stargard 2018 Muzeum Archeol.-Hist. 8° ss. 47, il.

Klasztory: cystersów w Kołbaczu i cysterek w Marianowie w l. 1173–2000.

4259. OLSZACKI Tomasz, Różański Artur: Góra Zamkowa w Wyszogrodzie. Mazowiecki ośrodek władzy na przegranych dziejów. Poznań 2018 Wydaw. PTPN 4° ss. 284, 7 k. złoż., il., streszcz. ang. PTPN, UAM. Wyd. Hist. (Zamki Niżu Polskiego; t. 1).

Lata 1225–2014.

4260. OŁTARZE ambonowe. Interdyscyplinarne prace badawcze. Wybór tekstów z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Ołtarze ambonowe”, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 12–14.10.2016 r. Pod

red. Marty Kaluch-Tabisz. Wrocław 2018 Agencja Wydaw. „Argi” 8° ss. 256, il.

Materiały konferencyjne.

Z treści: Markowski Dariusz, Kamiński Sławomir [A.], Wachowiak Mirosław: Zarys budowy technicznej wybranych ołtarzy ambonowych z terenu Dolnego Śląska s. 35–56; Arszyńska Joanna M.: Ołtarze ambonowe w Prusach Wschodnich i ich przekształcenia po II wojnie światowej s. 57–71; Poradzisz-Cincio Magdalena: Powojenne losy ołtarzy ambonowych z terenu Nowej Marchii – stan i potrzeby badań s. 73–82; Kofel Weronika: O potrzebie badań konstrukcji retabulów ołtarzowych na przykładzie osiemnastowiecznego ołtarza ambonowego ze wsi Dąbrówno (pow. ostródzki) s. 83–92; Solisz Iwona: Ołtarz ambonowy w kościele Zofii w Pokoju. Znaczenie fundacji i aktualny stan zachowania na tle ołtarzy ambonowych województwa opolskiego s. 93–103; Kochanowska Janina: Wielokrotne przemiany barokowego ołtarza z kościoła w Pezynie (gm. Stargard) – przykład skomplikowanych losów wyposażenia świątyni na Pomorzu Zachodnim s. 105–114; Rajna Karolina: Ołtarz ambonowy z kościoła dworskiego w Brzezince k. Oleśnicy. Historia oraz współczesna konserwacja s. 115–126; Andruszkiewicz Barbara: Casus ambony z ołtarza ewangelickiego kościoła św. Urszuli i Jedenastu Tysięcy Dziewic (ob. katolickiego kościoła pw. Opieki św. Józefa) we Wrocławiu s. 127–134; Kolbiarz Artur: Ołtarz ambonowy z kościoła w Rękowie. Nieznane dzieło Thomasa Weisfeldta (Weissfeldta) i francuskie tropy w jego twórczości s. 155–174; Krzemińska-Szołtysek Sylwia: Ołtarze ambonowe na Górnym Śląsku s. 175–192; Nochowicz Tomasz: Ołtarze ambonowe w kościołach ewangelickich Wałbrzycha i powiatu wałbrzyskiego s. 193–210; Kontrakt z dnia 9 listopada 1766 r. na wykonanie ołtarza ambonowego do kościoła ewangelickiego w Wałbrzychu-Szczawienko (Niedersalzbrunn) s. 213–222; Nochowicz Tomasz: Nieznany ołtarz ambonowy Josepha Antona Lachela w Wałbrzychu-Szczawienku (Niedersalzbrunn) s. 223–229; Kaluch-Tabisz Marta: Ołtarz ambonowy z kościoła im. Zofii w Pokoju w świetle kazania konsekracyjnego s. 231–237.

4261. OMILANOWSKA Małgorzata: Budowanie nad Bałtykiem. Studia z architektury i sztuki Gdańska, Pomorza i Żmudzi. Gdańsk 2018 Fund. Terytoria Książki 4° ss. 211, nlb. 3, il., mapy.

XIX–XX w.

4262. ORDON Wiesław, Sałek Ryszard, Kłosowski Stanisław: Kościół parafialny w Tarnowskiej Woli. Historia powstania i wartości artystyczne. Tarnowska Wola–Nowa Dęba 2018 Tow. Włociańskie „Ługi”; Samorządowy Ośr. Kultury 8° ss. 96, il.

4263. OSTROWSKA-BIES Marta: Dawny pałac biskupów wrocławskich. Muzeum Etnograficzne – Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 92, nlb. 4, il. (Od Pałacu do Rotundy).

Lata 1737–2018.

4264. PACULA Wojciech, Cwikła Paweł: Od kapliczki do kapliczki. [Cz. 1]. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 2: 2017 s. 33–38.

Toż. Cz. 2. Aut. Wojciech Pacula. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 3: 2017 s. 57–60.

Kapliczki i krzyże przydrożne w Sławkowie.

4265. PAWLIKOWSKA-MUSIEWICZ Sylwia, Foltyniak Magdalena, Głyda Barbara: Tożsamość miasta a tożsamość miejsca. Wybrane aspekty. Katowice 2018 Wydaw. Wyższej Szkoły Technicznej 8° ss. 95, il., streszcz. ang. (Series of Monographs).

Gliwice, XX–XXI w.

4266. PĘDZIŃSKA Magdalena: Historia budynku dawnego Domu Sierot przy ulicy Krochmalnej 92 w czasach stalinowskich. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 253–261, streszcz. ang.

W Warszawie, budynek z l. 1911–1912 w l. 1945–1956.

4267. PIĘKNO w architekturze – tradycja i współczesność. Koncepcje. Red. Bogusław Szuba, Tomasz Drewniak. Nysa 2018 Oficyna Wydawnicza PWSZ 8° ss. 246, il., streszcz. ang. Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie.

Materiały z I Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowo-Technicznej, Nysa, 6–7 VI 2018 r.

Treść: Drewniak Tomasz, Szuba Bogusław: Kosmos, architektura i etos. Wprowadzenie I s. 7–22; Kosiński Wojciech: Czy piękno ocali świat? Filozofia i twórczość s. 23–38; Schmid Peter, Pal-Schmid Gabriela: Piękno schronienia, czyli rozważania o pięknie architektury na podstawie praktyki, badań i doświadczeń s. 39–50; Szuba Bogusław: Piękno i harmonia zasadą kształtowania otoczenia człowieka s. 51–72; Stachurski Piotr: Porządek architektoniczny jako kanon piękna w architekturze (na podstawie analizy „De architectura libri decem” Witruwiusza) s. 73–94; Lucchini Marco: Zasada gry: Piękno jako dualizm pomiędzy rdzeniem konstrukcyjnym budowli a szatą dekoracyjną s. 95–108; Kossak-Jagodzińska Anna: Kanony piękna w architekturze a współczesne źródła inspiracji s. 109–126; Drewniak Tomasz: Piękno jako uobecnienie i afirmacja „bycia ku śmierci”: most-świątynia-chata s. 127–152; Nowak Anna, Rokicki Wiesław: Wzorce bioniczne w poszukiwaniu piękna w architekturze i urbanistyce s. 153–166; Wagner Tomasz: Antyestetyzm w architekturze. Wybrane zagadnienia s. 167–186; Jaworski Andrzej: Redefinicja idei piękna w kontekście nowatorskich poszukiwań w sztuce na przełomie XIX i XX wieku s. 187–210; Pniak Sebastian: Strefy piesze przestrzeni doznań estetycznych związanych z odczuwaniem piękna w architekturze s. 211–224; Strumiłło Krystyna: Kanon piękna w architekturze betonowej s. 225–234; Majerska-Palubicka Beata: Walory estetyczne zrównoważonej architektury s. 235–245.

4268. PIĘKNO w architekturze – tradycja i współczesność. Realizacje. Red. Bogusław Szuba, Tomasz Drewniak. Nysa 2018 Oficyna Wydawnicza PWSZ 8° ss. 261, il., streszcz. ang. Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie.

Materiały z I Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowo-Technicznej, Nysa, 6–7 VI 2018 r.

Treść: Szuba Bogusław, Drewniak Tomasz: Kosmos, architektura i etos. Wprowadzenie II s. 7–20; Topylko Svitlana, Ivanochko Uliana: Tworzenie układu architektoniczno-planistycznego renesansowych miast galicyjskich z drugiej połowy XVI i XVII wieku s. 21–32; Skórka Agata: Co stanowiło o pięknie dawnych rynków polskich? Wybrane przykłady s. 33–52; Lewicki Jakub: W poszukiwaniu piękna i funkcjonalności. Konkurs na odbudowę rynku w Nysie s. 53–66; Lasek Grażyna: Problematyka piękna w dokumentach Kościoła katolickiego a praktyka architektury sakralnej – wybrane zagadnienia s. 67–76; Staszewska-Furmanek Anita: Tradycja i nowoczesność w obiektach teatralnych – dialog

wartości dla tożsamości kulturowej s. 77–90; Patoczka Piotr: Czy Kęty są piękne? s. 91–106; Opalka Piotr: Re-aktywacja przestrzeni publicznych pogranicza polsko-czeskiego na przykładzie węzła kolejowego w Glucholazach s. 107–120; Gasidło Krzysztof: Jak odkrywaliśmy piękno upadłych fabryk s. 121–132; Kuczia Piotr: W poszukiwaniu piękna miejsca pracy s. 133–146; Pięt Agata: Poszukiwanie piękna w architekturze dworców kolejowych na przykładzie wybranych realizacji s. 147–166; Gancewski Jan: Piękno w architekturze w aspekcie historii Prus krzyżackich. Aspekt funkcjonalny s. 167–182; Rokicki Wiesław, Gawell Ewelina: Strukturalizm współczesnych detali architektonicznych s. 183–194; Hassas Najmeh: Naturalne piękno perskich namiotów koczwonnych. Tradycja rękodzielnictwa s. 195–214; Michalak Hanna, Suchanek Jerzy: Światło – narzędzie i tworzywo w architekturze s. 215–228; Berek Radosław: Iluzja w przestrzeni małych miast s. 229–248; Korpała Małgorzata: Piękno czy praca – dylematy zakresu ingerencji na wybranych przykładach konserwacji polichromii ściennych s. 249–260.

4269. PILICH Michał: Tajemnice Nowej Pragi. Stalowa 39. Warszawa 2018 Go-Local 8° ss. 42, il., mapy.

W Warszawie w l. 1856–1945.

4270. PIOTROWICZ Dariusz: Etiologia dziewiętnastowiecznej urbanistyki Kielc. Kielce 2018 Wydaw. Politech. Świętokrzyskiej 4° ss. 310, il., mapy, streszcz. ang., niem. Politech. Świętokrzyska. Wydz. Budownictwa i Architektury. (Monografia; 9).

Lata 1791–1894.

4271. PISARKIEWICZ Mirosław: Nie tylko Powązki. Cz. 3. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 210, il.

XIX–XXI w.
Cz. 1. 2017.

4272. PISARSKI Grzegorz: Dawny park zamkowy w Oleśnicy. *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 4]: 2018 nr 2 s. 29–35.

4273. PŁACHTA Zbigniew: Inwentaryzacja zabytków kościoła św. Anny w Nowym Targu według stanu na rok 1930. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 123–128.

4274. POLITECHNIKA Poznańska. Zmiany bazy lokalowej w ujęciu historycznym. Pod red. Karola Nadolnego. Poznań 2018 Wydaw. Politech. Poznańskiej 8° ss. 148, fot., mapy.

Z treści: Cz. I. Lata od 1919 do 1939: Nadolny Karol: Wstęp s. 11–13; Grzeszczuk-Brendel Hanna, Kozaczko Mieczysław: Wilda w XIX wieku s. 15–21; Grzeszczuk-Brendel Hanna, Kozaczko Mieczysław: Architektura budynku obecnego Rektoratu Politechniki Poznańskiej s. 22–27; Grzeszczuk-Brendel Hanna, Kozaczko Mieczysław: Architektura budynków otaczających dziedziniec Rektoratu s. 27–30; Nadolny Karol: Warsztaty i laboratoria w latach od 1919 do 1939 s. 30–34; Jasiecki Wojciech, Nadolny Karol: Gmach Rektoratu po 100 latach s. 35–52; Cz. II. Czasy powojenne – lata od 1945 do 2018: Jasiczak Józef: Czasy powojenne s. 57–77; Jasiczak Józef, Nadolny Karol: Realizacja wizji rozwoju Politechniki od 1955 do 1980 roku s. 77–92; Nadolny Karol: Inwestycje kubaturowe Politechniki od 1980 do 2020 roku s. 93–136; Nadolny Karol:

Historia zmian własnościowych nieruchomości Politechniki s. 137–143.

4275. POMNIK Historii – historia w Pomniku. Publikacja jubileuszowa z okazji 10-lecia nadania historycznemu zespołowi miasta Poznania tytułu Pomnika Historii. Red. Maciej Moszyński, Marcin Słomiński. Poznań 2018 Centrum Turystyki Kulturowej Trakt 8° ss. 161, nlb. 3, il. (Biblioteka CTK Trakt).

Treść: Mirzyński Robert: Wstęp s. 12–16; Matyaszczyk Dorota: Poznań – miasto w czterech odsłonach s. 21–37; Bielawska-Palczyńska Joanna: Pomnik Historii – kamienny monument czy żywa tkanka miejska? s. 39–51; Kóčka-Krenz Hanna: Problem eksponowania, zachowania, ingerencji w historyczną przestrzeń dziedzictwa na przykładzie pałatum Mieszka I na Ostrowie Tumskim s. 55–77; Błaszczyk Iwona: Stare Miasto – wczoraj, dziś i jutro s. 79–99; Pilarczyk Zbigniew: Poznańska Cytadela jako element Pomnika Historii s. 101–119; Kodym-Kozaczko Grażyna: Duch miejsca w urbanistyce i architekturze Poznania w XX w. Ring Stübgena i Dzielnica Zamkowa s. 121–141; Korduba Piotr: Poznania rozterki z dziedzictwem kulturowym i tożsamością s. 145–161.

4276. POPRZECKI Józef: Pamięć dla pokoleń. Szlakiem zamków, pałaców i dworów Grodzieńszczyzny. Białystok 2018 Fund. na Rzecz Pomocy Dzieciom z Grodzieńszczyzny 8° ss. 171, il.

XVI–XXI w.

4277. PÓŁĆWIARTEK Józef, Sykała Andrzej: Zabytki dziedzictwa kulturowego we wsiach Tyniowice gminy Roźwienica powiatu Jarosław. Tyniowice 2018 Stow. Tradycji i Kultury Parafii Tyniowice 8° ss. 135, il.

4278. PRAKTYCZNY patriotyzm w Toruniu 1918/1920–2018. Różne odsłony niepodległości. Red. nauk. Katarzyna Kluczajd, Michał Pszczołkowski. Toruń 2018 Stow. Historyków Sztuki – Zarząd Gł. 8° ss. 208, nlb. 4, il. (Zabytki Toruńskie Młodsze Pokolenia).

Treść: Kluczajd Katarzyna: Triada rocznic – triada wartości s. 5–20; Kroplewska-Gajewska Anna: „Powitanie wojsk polskich w Toruniu 18 stycznia 1920 roku” – niezachowany obraz Brunona i Feliksa Pawła Gęstwickich s. 21–38; Chojnacka Barbara: „Duch przeszłości – zwycięzca”. Alegoryczna wizja wkroczenia wojsk polskich do Bydgoszczy 20 stycznia 1920 roku na obrazie Jerzego Rупniewskiego s. 39–60; Birecki Piotr: O sztuce, która odeszła wraz z zaborami s. 61–80; Niewęgłowska Aneta: Toruńskie średnie szkolnictwo żeńskie u progu niepodległości s. 81–98; Ratajczak Henryk: Zabytkowa zabudowa szkieletowa Torunia: raport o stanie zachowania i ochrony oraz propozycje dalszej opieki s. 99–156; Kluczajd Katarzyna: Toruńskiej roboty meble po roku 1920, czyli „wprzód sztukę do rydwanu Ojczyzny”: Polameryka i Konfraternia Artystów s. 157–177.

4279. PRAŁAT Emilian: Miejsca i sztuka. Choryń. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy, Michał Koliński 8° ss. 298, il., mapy, streszcz. ang.

Lata 1366–2018.

4280. PRAŁAT Emilian: Rąbiń. Łódź 2016 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 283, nlb. 5, il. (Miejsca i Sztuka).

Rec.: Chłapowski Krzysztof, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 297–298.

4281. PRARAT Maciej: Wyniki badań architektonicznych elewacji wschodniej prezbiterium kościoła pw. św. Mikołaja w Kaliszu. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 6: 2017 s. 115–130.

Budowana w l. 1275–1303.

4282. PRZESTRZENIE emigracji. Dworzec Morski i infrastruktura emigracyjna Gdyni. Dimensions of emigration. The Marine Station and emigration infrastructure in Gdynia. Red. merytor. Adam Walaszek; tł. i korekta Magdalena Moran, Sean Moran. Gdynia 2018 Muzeum Emigracji 4° ss. 209, nlb. 3, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Treść: Walaszek Adam: Transatlantycki szlak: rozwój portowych infrastruktur dla migrantów w XIX i XX wieku s. 8–37; Omilanowska Małgorzata: Dworzec Morski, transatlantycki i polska polityka morska s. 38–63; Posłuszna Anna: Infrastruktura służąca obsłudze ruchu emigracyjnego w dwudziestolecium międzywojennym w Gdyni s. 64–91; Jocek Szymon: Architektura Dworca Morskiego w Gdyni s. 92–125; Boćkowska Aleksandra: Dworzec Morski w PRL – o krok do luksusu s. 126–157; Sołtysik Maria Jolanta: Przewrócone dziedzictwo. Od Dworca Morskiego do Muzeum Emigracji s. 158–193; Grabowicz-Matyjas Karolina: Polska 1 s. 194–209; Bibliografia s. 210.

4283. [PRZYBYLSKA Kinga]: Skarby Ziemi Chełmińskiej obszaru LGD „Zakole Dolnej Wisły”. Oprac. tekstów i zdjęć Kinga Przybylska; współpr. Anna Pawlak [i in.]. Kijewo Królewskie–Tomaszów Mazowiecki 2018 Stow. „Lokalna Grupa Działania Zakole Dolnej Wisły”; Agencja Wydawnicza Paj-Press 8° ss. 39, nlb. 1, il.

4284. RAIŃSKA Marzanna: Sokolnie galicyjskie. Historia i stan obecny. Nowy Sącz 2018 Małopolskie Centrum Kultury Sokół 4° ss. 476, nlb. 3, il., mapy.

Lata 1884–2018.

4285. REMBAS Michał: Cmentarz w szczególe. Pomniki, symbole, detale Cmentarza Centralnego w Szczecinie. Cz. 1. Szczecin 2017 Bratek Michał Rembas 8° ss. 144, il.

XX–XXI w.

4286. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: O tajemniczej studni na zamku w Niedzicy. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 182–187.

4287. ROZMUS Dariusz: Cmentarz żydowski w Żarnowcu. *Ilcusianna*. Nr 13: 2015 s. 46–49.

4288. RÓŻAŃSKA Anna, Koryciński Wojciech: Konstrukcja ozdobnych podłóg drewnianych w pałacach i dworach południowo-wschodniej Polski. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 127–145, streszcz. ang.

4289. RÓŻAŃSKA Anna, Koryciński Wojciech: Wzornictwo ozdobnych posadzek drewnianych w pałacach i dworach południowo-wschodniej Polski. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 3: 2015 s. 119–144.

4290. RYŻEWSKI Grzegorz: Mościcha w gminie Dąbrowa Białostocka – uposażenie zboru w Sidrze i miejsce domniemanego cmentarza protestanckiego. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 137–158, streszcz. ang.

XVI–XIX w.

4291. RZĄD Ryszard: Zamek w Malborku. Dni powszednie odbudowy 1882–1945. The Malbork castle 1882–1945. Restoration works in everyday images. Wyd. 3, popr. i rozsz. Malbork 2018 Muzeum Zamkowe 4° ss. 266, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., ang.

Wyd. 1. 1996.

4292. SABAT Teresa, Sabat Zdzisław: Katalog krzyży żeliwnych województwa świętokrzyskiego. Kielce 2018 Stow. Ochrony Dziedzictwa Nar. 8° ss. 31, nlb. 1, il. Stow. Ochrony Dziedzictwa Nar. w Kielcach.

Katalog zabytków.

4293. SCHREIBER-KURPIERS Dorota: Przeszłość zamknięta w kapsule czasu. Opole 2018 Wydaw. i Druk. Św. Krzyża 16° ss. 28, il.

Kościół św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Opolu w l. 1565–2018.

4294. SIEBEL Jacek: Kościół pw. świętego Michała Archanioła w Katowicach. Wyd. 3, popr. i uzup. Katowice 2018 Muzeum Historii Katowic 8° ss. 49, nlb. 3, il., streszcz. ang.

Lata 1510–2018.

Wyd. 1. 1998.

4295. SIKORA Danuta: Park Żeromskiego w Warszawie. Warszawa 2018 Urząd m.st. Warszawy 8° ss. 56, il. Zarząd Zieleni m.st. Warszawy.

Toż w jęz. ang.: Żeromski Park in Warsaw.

Lata 1924–2018.

4296. SKAZA Leszek: Pałace i dwory gminy Kamień Krajeński. Historia, właściciele, wspomnienia, legendy. Sepólno Krajeńskie 2018 Firma Usługowo-Wydawnicza „Daniel”

Ewa Wierzchucka 8° ss. 125, nlb. 3, il., mapy. (Krajeńskie Zeszty Historyczne).

Lata 1225–2018.

4297. [SKOCZYŁAS-STADNIK Barbara]: Kościół Mariacki w Legnicy. 100 lat witraży. Tekst Barbara Skoczyłas-Stadnik; fot. Franciszek Grzywacz. Wyd. 2. Legnica 2017 Edytor 8° ss. 47, nlb. 1, il.

Lata 1822–1906.

Wyd. 1. 2006.

4298. SKORUPA Andrzej: Kościół w Lendaku. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 117–131.

Jego początki w l. 1290–1313, przez wieki własność bożogrobców miechowskich.

4299. [SKORUPA Andrzej]: Łapsze Wyżne, kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła. Tekst Andrzej Skorupa; zdj. Rafał Monita. Kraków 2018 Astraia 8° ss. 47, il.

Lata 1463–2018.

Rec.: Remiszewski Ryszard M.: Monografia kościoła w Łapszach Wyżnych. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 511–512.

4300. SKORUPA Andrzej: Wielka Leśna i jej kościół. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 305–316.

Z XIV w.

4301. SKORUPA Andrzej: Zabytkowa architektura sakralna na Polskim Spiszu. Cz. 2: Kaplice i kapliczki. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 117–122.

Cz. 1. *Tamże*. Nr 21: 2017.

4302. SOWIŃSKA-HEIM Julia: Transformacje i redefinicje. Adaptacja dziedzictwa architektonicznego do nowej funkcji a zachowanie ciągłości historycznej miejsca. Łódź 2018 Wyd. UŁ 8° ss. 288, tabl. 50, il., streszcz. ang.

Lata 1945–2018.

4303. STAŁOWA Wola. Miasto przeszłości – przyszłość miasta. Dziedzictwo architektury przemysłowej. Red. nauk. Elżbieta Przesmycka. Stałowa Wola 2018 Muzeum Region. 8° ss. 211, il. (Architektura & Dizajn; nr 2).

Treść: Żychowska Maria J.: Poprzemysłowe dziedzictwo XX wieku s. 9–18; Chudzik Wojciech: Centralny Okręg Przemysłowy – co i gdzie budowano i zamierzano budować? s. 19–30; Stojak Grażyna: Piękno tkwiące w prostocie. Problemy związane z konserwacją obiektów modernistycznych s. 31–56; Przesmycka Elżbieta: Zlin – dziedzictwo poprzemysłowe modelowego miasta europejskiej moderny s. 57–85; Grobelny Paweł: Przestrzeń publiczna w kontekście łączenia dyscyplin s. 87–92; Jacobson-Cielecka Agnieszka, Grobelny Paweł: Moderna. Przemysł + rzemiosło s. 93–112; Barnaś Bogusław: Współczesny krajobraz Polski i świata – projekty architektoniczne w oparciu o polską tradycję budowlaną, rzemieślniczą i projektową s. 113–130; Przesmycka Natalia, Kocki Wojciech: Rozwadow – przeobrażenie przestrzenne, próba syntezy s. 133–156; Beiersdorf Zbigniew:

Architektura siedziby Towarzystwa Sokół w Rozwadowie na tle sokolnictwa w regionie s. 157–178; Rymar Marta: Architektura dworca kolejowego w Rozwadowie – stan obecny i rewitalizacja na tle innych obiektów kolejowych w Polsce s. 179–204.

4304. STANKIEWICZ Aleksander: Architektura kaplicy księżąt Zbaraskich przy kościele oo. Dominikanów w Krakowie. *Pracznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 79–99, streszcz. ang.

4305. STARE i nowe dziedzictwo Torunia, Bydgoszczy i regionu. Pod red. Juliusza Raczkowskiego; przy współpr. Moniki Jakubek-Raczkowskiej. Toruń 2018 Wyd. Sztuk Pięknych UMK 8° ss. 374, il., mapy, streszcz. ang. (Studia i Materiały z Dziedzictwa Kulturowego Torunia i Regionu; t. 2).

Treść: Brzostowska Izabella: „Thorn im Mittelalter” – początki drogi naukowej Conrada Steinbrechta s. 13–20; Sieradzan Wiesław: Bernharda Schmida (1872–1947) zasługi dla ziemi chełmińskiej s. 21–36; Wiewióra Marcin: Zamki krzyżackie i biskupie na ziemi chełmińskiej – nowe źródła, nowe perspektywy s. 37–50; Wasik Bogusz: Zamek w Kowalewie Pomorskim – pierwsze wyniki badań archeologicznych s. 51–62; Uziembło Romualda: Kościół św. Jerzego w Toruniu – historia odkryć i ginącej o nim wiedzy s. 63–70; Jakubowska Bogna: Kościół pw. św. Mikołaja w Gdańsku i jego tablica inskrypcyjna s. 71–92; Czyżak Marta: Interdyscyplinarne prace badawcze nad Katalogiem rękopisów średniowiecznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu s. 95–106; Marszałkowski Mateusz Franciszek: Toruńska „Summa iuris canonici” (Rps 27/II). Przyczynek do badań nad średniowieczną spuścizną iluminatorską państwa zakonnego w Prusach s. 107–112; Jakubek-Raczkowska Monika: Dwa włoskie modlitewniki z XV wieku jako przykład nowego rozpoznania średniowiecznych manuskryptów ze zbiorów toruńskich s. 113–124; Utzig Joanna: Czternastowieczne witraże w katedrze we Włocławku i ich relacje z malarstwem książkowym s. 125–133; Skibiński Franciszek: Pomnik rodziny Strobandów w kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Toruniu i jego treści s. 137–150; Gołńska Honorata: Dekoracja kamienicy na przykładzie wybranych realizacji architekta Ernsta Petersa w Bydgoszczy w początkach XX wieku s. 151–160; Kropiewska-Gajewska Anna: Malarstwo artystów działających w Toruniu w latach 1920–1939 s. 161–174; Chojnacka Barbara: Malarstwo w międzywojennej Bydgoszczy (1920–1939). Zapomniane dziedzictwo? s. 175–187; Kowalski Tomasz: Wygląd utrwalony tradycją – kilka uwag o ochronie konserwatorskiej cudownych wizerunków s. 191–206; Hajder Patrycja: Problematyka ochrony dziedzictwa taneczno-muzycznego Kujaw s. 207–216; Jagiełło Daria: Badania nad wyposażeniem młyna wodnego w Grucznie z 1888 roku. W poszukiwaniu metody analizy układu technologicznego s. 217–226; Jagiełło Daria, Kumorowicz Magdalena, Szczurek Paulina, Witkowska Kamila: Katalog architektury drewnianej Torunia – podsumowanie projektu Koła Naukowego Studentów Konserwatorstwa UMK s. 227–233; Ilustracje s. 253–374.

4306. STEFAŃSKI Krzysztof, Ciarkowski Błażej: Modernizm w architekturze Łodzi XX wieku. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 4° ss. 227, il.

4307. STERNSSCHUSS Adolf: Dom Jana Matejki [1838–1893]. Kraków 2018 Tow. Słowaków w Polsce 8° ss. nlb. 2, 44, nlb. 2, il.

Repr., oryg.: Kraków 1898.

W Krakowie, dzieje budynku w l. 1601–1898.

4308. STOPA Magdalena: Podwaliny. Drewniane domy Podlasia i ich mieszkańcy. Ciechanowiec 2018 Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka 8° ss. 143, nlb. 1, il.

XX–XXI w.

4309. STÖRTKUHL Beate: Modernizm na Śląsku 1900–1939. Architektura i polityka. Przeł. Barbara Ilkosz. Wrocław 2018 Muzeum Architektury 4° ss. 510, il.

4310. STRUMIŁOWSKI Jan P.: Materia i Duch. Teologia zapisana w sztuce i architekturze na przykładzie cysterskiego kościoła w Jędrzejowie. Kraków 2018 Scriptum 8° ss. 106, nlb. 2, nlb. 32 s. tabl., il.

4311. SWACZYNA Irena, Różańska Anna: Wzornictwo, konstrukcja i technologia wykonania ozdobnych drewnianych posadzek w rekonstruowanym dworze w Kolbuszowej. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 2: 2012 s. 167–184.

4312. SYPIEŃ Jacek: Zamek Rabsztyn. Olkusz 2018 Grafpress; na zlec. Stow. „Zamek Rabsztyn” 8° ss. 19, nlb. 1, il.

XIII–XXI w.

4313. SZARANIEC Lech: Moje Katowice. [T.] 3. Katowice 2018 Stow. Thesaurus Silesie – Skarb Śląski; Śląsk 8° ss. 156, il.

XIX–XXI w.

T. 1. 2014.

4314. SZTUKA w Łodzi (7). Inspiracje, metamorfozy, refleksje. Zespół red. Karolina Stanilewicz, Łukasz M. Sadowski, Aleksandra Sumorok. Łódź 2017 Stow. Historyków Sztuki. Oddz. 8° ss. 199, il.

Materiały sesji nauk., Łódź, 8–9 XI 2013 r.

Z treści: Sadowski Łukasz M.: Słowo wstępne s. 7–8; Pawłowski Krzysztof K.: Geneza i konsekwencje zainteresowania architekturą i urbanistyką przełomu XIX i XX wieku s. 9–14; Szygendski Wojciech: W 40 lat później – refleksje konserwatora zabytków na temat zabytkowej architektury łódzkiej XIX wieku s. 15–24; Stefański Krzysztof: Hilary Majewski i inni. Stan badań nad architekturą Łodzi przełomu XIX i XX wieku po 40 latach s. 25–38; Walczak Bartosz M.: Inspiracja czy plagiat – refleksje na temat genezy jednego z łódzkich zabytków s. 39–52; Sowińska-Heim Julia: Współczesny wizerunek Łodzi – reinterpretacja i metamorfozy s. 53–62; Łakomy Katarzyna: Budownictwo willowe w strukturze miasta i ośrodków przemysłowych 2. połowy XIX wieku s. 63–78; Jordan Wisława: Obraz we wnętrzu. O sposobach ekspozycji obrazów w siedzibach ziemianek i fabrykanckich przełomu XIX i XX wieku s. 79–98; Zagrodzki Janusz: Samuel Hirszenberg i Marian Wawrzyniński – na marginesie przyjaźni artystów s. 99–114; Powalska Izabella: Życie i twórczość Samuela Hirszenberga w świetle najnowszych badań s. 115–128; Chasjanowwa Lejla: Okoliczności powstania monumentalnych prac Henryka Siemiradzkiego w Świątyni Chrystusa Zbawiciela w Moskwie oraz Soborze Issakijewskim w Sankt-Petersburgu s. 129–150; Maćkowiak-Kotkowska Lidia:

Dywilanowskie tekstylia – metamorfozy i inspiracje s. 157–170; Stanilewicz Karolina: Wartość artystyczna szat liturgicznych 2. połowy XIX – zarys problematyki s. 171–180; Saar Mieczysław: Secesyjna stolarka okienna w architekturze Łodzi i jej problematyka konserwatorska s. 181–193.

Cz. 1. 2000.

4315. SZYMAŃSKA Izabela, Wróbel Wiesław: Dom Sakowiczów. Historia domu i posesji przy ul. Warszawskiej 9 w Białymstoku. Białystok 2017 Międzynar. Stow. Białostoczan 8° ss. 149, il. (Monografie Zabytków Białegostoku; 2).

Lata 1514–2006.

4316. ŚLEDAŃSKI Stanisław: Cmentarz Wojenny w Woli Wodyńskiej. Warszawa–Wodnyń 2018 Tow. Przyj. Ziemi Wodyńskiej 8° ss. 16, il.

4317. ŚLIWIŃSKI Wojciech: Budownictwo sakralne na obszarze zamieszkałym przez Górali sądeckich. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 37–64.

4318. ŚMIAŁEK Henryk: Kaplica Wiejska w Skąpem. Historia budowy oraz jej wpływ na życie religijne i kulturalne Skąpego. Wydano po obchodowym jubileuszu 25-lecia otwarcia i poświęcenia Kaplicy Wiejskiej w Skąpem 26 listopada 2017 roku. Skąpe–[Wąbrzeźno] 2018 Wąbrzeskie Zakł. Graficzne 8° ss. 128, il.

4319. ŚREDNIOWIECZNY kościół na Skalce w Krakowie w świetle badań interdyscyplinarnych. Red. Jacek Poleski. Kraków 2018 PAU 4° ss. 162, nlb. 1, tabl. 74, il., streszcz. ang. PAU.

Treść: Poleski Jacek: Wstęp s. 7–8; Poleski Jacek: Średniowieczny kościół św. Michała Archanioła i św. Stanisława i klasztor oo. Paulinów na Skalce w Krakowie w świetle badań archeologicznych z lat 2007–2008 s. 9–24; Bojęś-Białasik Anna, Szyma Marcin: Architektura kościoła i klasztoru na Skalce do początku XVI wieku s. 25–54; Niemiec Dariusz: Późnośredniowieczne i nowożytne zabytki z badań archeologicznych przeprowadzonych na Skalce w latach 2007–2008 s. 55–82; Woźniak Tadeusz: Monety pozyskane w trakcie badań archeologicznych na krakowskiej Skalce w latach 2007–2008 s. 83–114; Bojęś-Białasik Anna, Kucia Agata, Nawrot Jakub: Wstępne wyniki archeologiczno-architektonicznych badań relikwów zabudowy na Skalce, przeprowadzonych w roku 2017 s. 115–116; Bibliografia s. 147–160.

4320. TAJCHMAN Jan, Iwanek Anna: Więźba wieszarowa kościoła pw. św. Anny w Lubartowie. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 3 s. 633–653, streszcz. ang.

Z l. 1733–1738.

4321. TAK, pałac! Pałac Kultury Zagłębia 1958–2018. Red. Anna Syska i Zdzisława Górka-Nieć. Dąbrowa Górnicza 2018 Pałac

Kultury Zagłębia 8° ss. 169, nlb. 3, il., streszcz. ang.

Treść: Majewska Małgorzata: Tak, pałac! s. 11–18; Rybak Arkadiusz: Szkic historii pałacu – instytucji. Od hali fabrycznej do Pałacu Kultury Zagłębia s. 19–40; Klajmon Barbara: Historia budowy obiektu s. 41–60; Borowik Aneta: Zbigniew Rzepecki – architekt, pedagog, taternik... s. 61–76; Syska Anna: Monumentalność czy rekreacja? Koncepcje zagospodarowania przestrzennego s. 77–88; Syska Anna: Pierwszy pośród równych? s. 89–98; Kontny Irena: Wnętrze pałacu s. 99–118; Caban Ewa: Chimera i hippokamp, czyli motywy zdobnicze w Pałacu Kultury Zagłębia s. 119–128; Caban Ewa: Powrót do świętości. Kapitałny remont 2011–2014 s. 129–137; Oś czasu. 60-lecie działalności Pałacu Kultury Zagłębia s. 138–161; Dyrektorzy 60-lecia s. 162–163; Lista osób zatrudnionych w Pałacu Kultury Zagłębia – 2017 s. 164–165; Bibliografia s. 168–169.

W Dąbrowie Górniczej.

4322. TARNOWSKI Józef: Uwagi o stosunku do tradycji w architekturze i jej estetyce. *Sensus Historiae*. Vol. 33: 2018 no 4 s. 239–253, streszcz. ang.

Europa w XIX w.

4323. TORUŃSKA architektura sakralna po 1945 roku. Minimalizm czy kultura nadmiaru? Red. nauk. Katarzyna Kluczwajd, Michał Pszczółkowski. Toruń 2018 Oddz. Stow. Hist. Sztuki 8° ss. 163, nlb. 5, il. (Zabytki Toruńskie Młodsze Pokolenia).

Treść: Pilecka Elżbieta, Saar-Kozłowska Alicja: Laudacja z okazji osiemdziesiątych urodzin profesora Józefa Poklewskiego s. 4–6; Kluczwajd Katarzyna: Mniej znaczy więcej czy kultura nadmiaru? (wstęp) s. 7–16; Cymer Anna: Jak czytać powojenną architekturę sakralną. Typologie, gatunki, formy s. 17–34; Sławiński Wojciech: W czyje ręce? Powojenny spór o staromiejski kościół ewangelicki pw. Krzyża Świętego w Toruniu: kalendarium wydarzeń s. 35–56; Ziółkowska Emilia: Sakrokiez czy oryginalna estetyka? Postmodernizm w architekturze toruńskich kościołów s. 57–92; Kołacz Marta: „Szlachetna prostota”. Architektura wnętrza kościoła pw. św. Michała Archanioła i bł. ks. Bronisława Markiewicza w Toruniu s. 93–110; Polak Jakub, Ceglarski Marcin: Kościoły dla mieszkańców osiedli z wielkiej płyty – analiza porównawcza szaty architektonicznej kościołów pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego i pw. Matki Bożej Królowej Polski s. 111–126; Ciarkowski Błażej: Konserwacja, kreacja i... postmodernizm. Sakralne realizacje Jana Tajchmana w Toruniu s. 127–139.

Rec.: Domasłowski Jerzy, *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 284–288.

4324. TUCHOLSKI Zbigniew: Inżynier Henryk Genello (1872–1948), szkic do portretu zapomnianego architekta kolejowego. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 65–87, streszcz. ang.

4325. WARCHOŁ Maciej: „Mazowiecka odmiana późnośredniowiecznego kościoła drewnianego” w świetle najnowszych badań kościołów w Janisławicach, Białyninie i Długiej Kościelnej. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 3 s. 549–579, streszcz. ang.

Z XVI w., Janisławice i Białynin w pow. skierniewickim i Długa Kościelna w pow. mińskim.

4326. WARDZYŃSKI Michał: Szpital św. Rocha przy Krakowskim Przedmieściu i jego architektoniczne przemiany w XVIII–XX wieku. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 137–163, streszcz. ang.

W Warszawie.

4327. WASIK Bogusz: Zamki krzyżackie w Starogrodzie i Bierz głowie na tle innych komturańskich siedzib nieregularnych w świetle nowych badań. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 217–238, streszcz. ang.

XIII–XIV w.

4328. WĘSIERSKI Adam: Osobliwość Śliwic. Toruń 2018 Machina Druku 8° ss. 24, il. XII–XXI w.

4329. WIERZBICKA Bożena: Gmachy i wnętrza sejmowe w Polsce. Wyd. 2, popr. i uzup. Warszawa 2018 Wydaw. Sejmowe 8° ss. 234, nlb. 2, tabl. 7, il., streszcz. ang.

Grodno, Lwów, Kraków, Katowice, Piotrków Trybunalski i Warszawa w l. 1493–2018.

Wyd. 1. 1998.

4330. WIEWIÓRA Marcin, Wasik Bogusz: Zamek w Kowalewie Pomorskim. Dzieje warowni w świetle wyników badań archeologiczno-architektonicznych. *Acta Universitatis Nicolai Copernici*. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Z. 444: Archeologia. [Nr] 35: 2017 s. 129–158, streszcz. ang.

XIII–XXI w.

4331. WIEŻA księżęca w Siedlęcinie w świetle dotychczasowych badań. Podsumowanie na 700-lecie budowy obiektu. Red. Przemysław Nocuń. Siedlęcin–Pękowice–Kraków 2016.

Rec.: Bis Wojciech, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 239–245.

4332. WILKANIEC Agnieszka: Stan zachowania i trwałość historycznych układów przestrzennych dawnych wsi i majątków w strukturze Poznania. Poznań 2018 Wydaw. Uniw. Przyrodniczego 4° ss. 401, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang.

4333. WOJENNE krajobrazy Doliny Nidy 1914–1918. W 590. rocznicę nadania praw miejskich. Materiały sesji naukowej 21 września 2018 r. Red. Jolanta Opoka, Lidia Misztal. Pińczów 2018 Miej. i Gm. Bibl. Publ. w Pińczowie 8° ss. 63, il. (Pińczowski Spotkania Historyczne; z. 22).

Treść: Opoka Jolanta: Wstęp s. 6; Myśliński Krzysztof: Po Wielkiej Wojnie. Zniszczenia wojenne na Ponidziu – kościoły, dwory, zabudowa s. 7–18; Dziadek Justyna: Pińczów na starych fotografiach ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach s. 19–52; XXII Spotkania Historyczne w obiektywie s. 53–62.

4334. WÓWCZAK Jerzy: Jan Sas-Zubrzycki [1860–1935]. Architekt, historyk i teoretyk architektury. Kraków 2017.

Rec.: Dziedzic Małgorzata, Dziedzic Stanisław: Artysta i dzieło. Monografia Jana Sas-Zubrzyckiego. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 453–457.

4335. WÓŁKOWSKI Wojciech: Pawilon Teodora Potockiego w lidzbarskim ogrodzie biskupim – dzieje budowlane i kontekst architektoniczny. *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 77–94, streszcz. ang.

Wzniesiony w l. 1711–1724.

4336. WRÓBEL Wiesław: Dom Szlachty. Dzieje domu przy ul. Lipowej 24 w Białymstoku. Białystok 2016 Międzynar. Stow. Białostoczan 8° ss. 97, il. (Monografie Zabytków Białegostoku; 1).

4337. WRÓBEL Wiesław: Kilińskiego. Historia jednej ulicy. Białystok 2016 Międzynar. Stow. Białostoczan 8° ss. 314, nlb. 2, il.

W Białymstoku, XVIII–XX w.

4338. WRÓBEL Wiesław: Świętojańska. Historia jednej ulicy. Białystok 2018 Międzynar. Stow. Białostoczan 8° ss. 421, il., mapy.

W Białymstoku, XVIII–XX w.

4339. WYBRANOWSKI Dariusz: Historia Quistorpaure – Jasnych Błoni im. Jana Pawła II. *Kronika Szczecina*. Nr 36: 2017 [dr.:] 2018 s. 21–40.

Zieleniec w Szczecinie, od 1864 r.

4340. ZABYTKOWE parki województwa lubuskiego. Red. Barbara Bielinis-Kopec. Wyd. 2, popr. Zielona Góra–Wrocław 2018 Woj. Urząd Ochrony Zabytków; Grafpol, Agnieszka Blicharz-Krupińska 8° ss. 500, il., mapy. Woj. Urząd Ochrony Zabytków w Zielonej Górze.

Treść: Bielinis-Kopec Barbara: Słowo wstępne s. 3–6; [Charakterystyka poszczególnych parków z XIX–XX w., w układzie alfabetycznym podzielonych z uwagi na funkcje: pałacowe (107), dworskie (39), zamkowe (40), willowe (3) oraz pojedyncze: leśne, sanatoryjne, szpitalne, szkolne i arboretum] s. 7–488; Bibliografia s. 489–496.

Wyd. 1. 2013.

4341. ZACHOWANIE lokalnego dziedzictwa – świątki przydrożne, kościoły i cmentarze w regionie śremskim. Pod red. Moniki Bulińskiej; teksty Anna Michalak, Ryszard Ratajczak, Monika Bulińska, Bogusław Kuik. Śrem 2013 Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośr. Wspierania Małej Przedsiębiorczości 8° ss. 472, il.

Katalog zabytków.

4342. ZAWIDZKA Iwona: Przewodnik po cmentarzu żydowskim w Bochni. Bochnia 2018 Muzeum im. prof. Stanisława Fischera 8° ss. 245, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Z l. 1870–2012.

4343. ZĘTAR Joanna: Lublin, którego nie ma. A Lublin that no longer exists. Tł. Tadeusz Wejchert. Łódź 2018 Księża Młyn 8° ss. 141, nlb. 1, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Lata 1850–2015.

4344. ZIELIŃSKI Jarosław, Mika Grzegorz, Majewski Jerzy S.: Ochota. Dzielnica z klasą. Architektura i mieszkańcy. Warszawa 2018 Fund. Hereditas 8° ss. 148, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang.

Dzielnica Warszawy, XVIII–XXI w.

4345. ZWIERZ Maria: Sacrum i postindustrializm. Wschodnie wyspy odrzańskie we Wrocławiu. Historia zabudowy. Wrocław–[Warszawa] 2018 Muzeum Architektury; Młyn Maria 4° ss. 308, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Lata 1150–2018.

4346. ŻABA Eugeniusz: Kościoły jangrockie. *Ilcusiana*. Nr 15: 2016 s. 7–25.

Od XIV w.

4347. ŻABA Eugeniusz: Krzyże i kapliczki przydrożne we wschodniej części regionu olkuskiego. *Ilcusiana*. Nr 17: 2017 s. 99–123.

XVII–XIX w.

4348. ŻUBRYD Marek: Kościoły ewangelickie w Strzegomiu w latach 1742–1876 (część pierwsza). *Rocznik Świdnicki*. T. 45: 2017 [dr.:] 2018 s. 42–72.

4349. ŻUREK Magdalena: Zamek pokrzyżacki w Przezmarku. Wstępne wyniki badań. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 283–299, streszcz. ang.

XV–XVIII w.

l) Historia teatru i filmu

Zob. poz. 1097, 1710, 1810, 2570, 2990, 3030, 3735, 4064, 4247, 6095, 6326, 6346, 7722, 7786, 7921, 8014, 8056, 8065, 8302, 8640, 8706, 8801, 8813, 9105, 9174, 9205, 9264, 9338, 9487, 9515, 9608, 10115, 10189, 10248, 10271, 10306, 10310, 10332, 10405, 10622, 10683, 10782, 10873, 10948, 11037, 11174, 11175.

4350. 140 LAT Teatru w Kielcach. Od Teatru Ludwika do Teatru im. Stefana Żeromskiego.

Kronika 1879–2019. T. 1: 1879–1939. Wybór i oprac. Beata Klimer, Marta Pawlina-Meducka. Kielce 2018 Teatr im. Stefana Żeromskiego 4° ss. 216, il.

4351. 140 LAT Teatru w Kielcach. Od Teatru Ludwika do Teatru im. Stefana Żeromskiego. Kronika 1879–2019. T. 2: 1945–2019. Red. Grzegorz Cuper, Luiza Buras-Sokół. Kielce 2018 Teatr im. Stefana Żeromskiego 4° ss. 424, il.

T. 1. 2018.

4352. ARTES liberales. Teatr, sztuka, media. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Leszkowi Mądzikowi [ur. 1945]. Red. Stanisław Fel [i in.]. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 551, il.

Z treści: Mądzik Alina: Curriculum vitae s. 17–26; Sawicki Stefan: O Leszku Mądziku i jego teatrze plastycznym s. 63–73; Szostek Andrzej: Fenomen Leszka Mądzika s. 75–78; Białek-Szwed Olga: Leszek Mądzik – artysta, dydaktyk i publicysta s. 79–93; Teatr Plastyczny – Plastyka w teatrze s. 98–269; Obrazy medialne, media, system medialny s. 271–548.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

4353. AWANGARDA teatralna w Europie Środkowo-Wschodniej. Wybór tekstów źródłowych. Red. Ewa Guderian-Czaplińska, Małgorzata Leyko. Warszawa 2018 Inst. Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego 8° ss. 435, nlb. 3, tabl. 64, il.

Treść: Słowo wstępne s. 9–14; Bułgaria s. 17–55; Chorwacja s. 57–95; Czechy s. 97–131; Litwa s. 133–167; Łotwa s. 169–197; Polska s. 199–227; Rumunia s. 229–256; Słowacja s. 259–291; Słowenia s. 293–326; Ukraina s. 329–369; Węgry s. 371–406. Lata 1901–1939.

4354. BERES Witold, Burnetko Krzysztof; Andrzej i Krystyna. Późne obowiązki. Kraków–Limanowa 2017 Wydaw. Panaceum – Beres Media; Fund. Świat Ma Sens 8° ss. 477, nlb. 1, il.

Andrzej Wajda (1926–2016) i Krystyna Zachwatowicz (ur. 1930) w l. 1945–2016.

4355. BIAŁOUSTY Maciej: Społeczna konstrukcja filmów historycznych. Pamięć zbiorowa i polityka pamięci w kinematografii polskiej. Gdańsk 2017 Katedra Wydaw. Nauk. 8° ss. 533, nlb. 1.

Lata 1908–2017.

4356. BOŹEK Renata: „Fotografia nowoczesna” u Kriesera. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.] 2017 s. 107–112.

Szymon Krieser (1903–1969) z Kęt.

4357. BRZEZIŃSKI Jacek: Provisorium. Nieregularny dziennik z podróży. Lublin 2018 Centrum Kultury 8° ss. 611, nlb. 8, il.

Teatr amatorski w Lublinie w l. 1979–2013.

4358. BUCHALI-OLSZAKOWSKA Joanna: Krótko... o teatrze w Kaliszu. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 153–156.

Od 1800 r.

4359. CYMERMAN Jarosław, Gac Dominik, Kondrasiuk Grzegorz: Scena Lublin. Lublin 2017 Fund. Teatrikon 8° ss. 396, nlb. 3, il.

W l. 1782–2017.

4360. CZAJA Justyna: Ekranowe życie mitu. Powstanie warszawskie w polskim filmie fabularnym. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 409, nlb. 1, il. UAM w Poznaniu. (Seria Filmoznawcza; nr 25).

W l. 1947–2015.

4361. [CZARNECKI Michał]: Wybrałem życie. Michał Czarniecki w rozmowie z Moniką Soboń. Bielsko-Biała 2018 Pascal 8° ss. 255, nlb. 1.

Wspomnienia aktora ur. w 1973 r.

4362. DONDZIK Michał, Jajko Krzysztof, Sowiński Emil: Elementarz Wytworni Filmów Oświatowych. Łódź 2018 Wytwórnia Filmów Oświatowych 8° ss. 461, il.

W Łodzi.

4363. DZIEDZIC Stanisław: Teatralny świat Ireny Wollen [1934–2011]. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 329–341, streszcz. ang., niem., ros.

4364. DZIEDZIC Stanisław, Skoczek Tadeusz: Teatr 38. Kraków 2018 Fund. Promocji Kultury „Urwany film” 8° ss. 287, nlb. 1, il.

W Krakowie w l. 1957–1992.

4365. FILMOWE przestrzenie Górnego Śląska. Z dziejów X muzy na Górnym Śląsku. Pod red. Andrzeja Gwoździa. Katowice 2018 Region. Inst. Kultury 8° ss. 360, il.

Materiały konferencji, Katowice, 15 XII 2017 r.

Treść: Wprowadzenie s. 9–13; Gwóźdź Andrzej: Między lokacją a duchem miejsca. Poprzemysłowy Górny Śląsk razy kilka s. 15–35; Rybarkiewicz Jacek: Ikoniczne walory przestrzeni Górnego Śląska w filmie fabularnym s. 37–50; Biel Urszula: Górny Śląsk: Land im Not czy Żrenica Polski? Filmowy wizerunek regionu lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku s. 51–70; Rychła Magdalena, Skwara Anita: Odchodząc od kanonu. Praktyki „Silesia Film Commission” a nowe lokacje filmowe na Górnym Śląsku s. 71–89; Copik Ilona: Śląsk i kobieta. Filmowe przestrzenie kobiecej tożsamości s. 91–119; Banaszkiewicz Karina: Takiego Śląska już nie ma? Filmowe krajobrazy jako pamięć Górnego Śląska s. 121–142; Treła-Ptaszyńska Jolanta: Ruiny Huty Kościuszko jako lokacja dla spektaklu Teatru Telewizji „Umarli ze Spoon River” s. 143–163; Madeja Wojciech: Oswoic nieoswojalne, czyli o przestrzeni filmowej w filmie „Perła w koronie” Kazimierza Kutza s. 165–188; Tecl-Szubert Agata: „Pierony” – historia niezrealizowanego filmu Juliana Antonisza s. 189–205;

Klimczyk Maria: Śląskie przestrzenie w westernie Józefa Kłyka s. 207–231; Świec Wojciech: Kluby, przeglądy i festiwale – przestrzeń dla amatora s. 233–264; Piotrowicz Elżbieta: Kino Patria w Rudzie Śląskiej – kiedyś i dziś s. 265–277; Ciesliński Marek Kosma: Panoramy miasta. Dekada działalności Stowarzyszenia Kulturalnego Filmowy Chorzów s. 279–295; Zajdel Jakub: Jan F. Lewandowski: miejsca, ludzie, filmy s. 297–322. Lata 1916–2015.

4366. GRÜNBERG Sławomir: Człowiek z kamerą. Zebrała i oprac. Barbara Grümberg. Tomaszów Mazowiecki 2018 Agencja Wydawnicza Paj-Press 8° ss. 283, il.

4367. HEJNO Wiesław: Mój teatr. Wrocław 2018 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 367, tabl. 48, il.

Wrocławski Teatr Lalek w l. 1955–2018.

4368. HENDRYKOWSKI Marek: Polska szkoła filmowa. Poznań 2018 Wydaw. UAM 8° ss. 426, nlb. 1, il. UAM w Poznaniu. (Seria Filmoznawcza; nr 27).

Lata 1953–1973.

4369. IGNACZAK Jagoda: Istnienie grać. Portret Ewy Wycichowskiej [ur. 1949]. Poznań–Warszawa 2018 Wydaw. Miejs. Poznania; Inst. Muzyki i Tańca 8° ss. 272, nlb. 4, il.

4370. JASIŃSKA Zofia: Na scenie teatru i życia. Saga rodu Leszczyńskich-Rapackich. Warszawa 2010 Oficyna Wydawnicza Errata; Inst. sztuki PAN 8° ss. 460, nlb. 2, il.

Aktorzy i reżyserzy w l. 1858–1980.

4371. KACZOROWSKA Katarzyna: Emilia Krakowska [ur. 1940]. Aktorka. Warszawa 2018 Muza 8° ss. 364, nlb. 4, il.

4372. KOMOROWSKI Jarosław: Teatr i widowiska na Wołyniu do 1863 roku. Z przydaniem Ziemi Kijowskiej. Warszawa 2016 Inst. Sztuki PAN 8° ss. 240, il.

Rec.: Epsztein Tadeusz, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 994–997.

4373. KONFERENCJA z okazji 50-lecia łódzkiej teatrologii. Teksty niektóre. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 t. 1/2 s. 5–58.

Treść: Olkusz Piotr: Od zespołu do przedsiębiorstwa teatralnego. Oficjalne sceny Paryża XVIII wieku – rozwój i kontrola s. 5–26; Ratajczakowa Dobrochna: O teatrze bulwarowym. Szkic s. 27–44; Leyko Małgorzata: Imperium teatralne Maxa Reinhardta [1873–1943] s. 45–58.

4374. KOPCZYŃSKI Kuba: Zagmatwana historia fotoplastykonu w Toruniu, czyli cały świat w drewnianej becze. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 4: 2017 s. 125–138, streszcz. ang.

Z zbiorze Muzeum Etnograficznego w Toruniu.

4375. [KOSIŃSKI Dariusz] Kosinskij Dariusz: Polskij teatr. Istori. Moskva–Warszawa 2018 Novoe Literaturnoe Obozrenie; Inst. Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego 4° ss. 452, nlb. 1, il.

Wyd. pol.: Teatra polskie. Historie. Warszawa 2010.

4376. KRĘGLEWSKA Katarzyna: Polskie pamiętniki teatralne. Teoria, historia, teksty. Gdańsk–Sopot 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 354.

XIX–XXI w.

4377. KULIGOWSKA-KORZENIEWSKA Anna: Polska „Szulamis”. Studia o teatrze polskim i żydowskim. Warszawa 2018 Akad. Teatr. im. Aleksandra Zelwerowicza 8° ss. 678, il. (Studia o Teatrze; 16).

Lata 1555–2002.

4378. KUREK Krzysztof: Widowiska poznańskie. Studia z historii teatru, dramatu i miasta. Poznań 2018 Poznańskie Studia Polonistyczne 8° ss. 304, nlb. 1, il. (Biblioteka Literacka „Poznańskich Studiów Polonistycznych”; t. 72) (Prace Instytutu Filologii Polskiej UAM w Poznaniu).

Lata 1201–1945.

4379. LECHOWSKI Andrzej, Szczebiot Konrad, Zaniewska Martyna Faustyna: Kilka odsłon teatru białostockiego. Red. Martyna Faustyna Zaniewska. Białystok 2018 Teatr Dramatyczny im. Aleksandra Węgierki 8° ss. 215, nlb. 1, il.

Teatr Dramatyczny im. Aleksandra Węgierki (Białystok), l. 1905–2018.

4380. ŁOBODZIŃSKA Aleksandra, Olechnowski Marcin: Historia Zielonogórskiego Zagłębia Kabaretowego. Zielona Góra 2018 Stow. Forum Art 8° ss. 589, nlb. 2, il.

Lata 1984–2017.

4381. MAŁKIEWICZ Krzysztof: Życiorysy z pamięci. Brzezia Łąka 2018 Poligraf 8° ss. 273, nlb. 3, il.

Wspomnienia autora ur. w 1931 r., o operatorach filmowych i reżyserach.

4382. MICHALIK Gabriel: Danuta Szafarska [1915–2017]. Jej czas. Warszawa 2018 Agora 8° ss. 365, nlb. 3, il.

4383. MICHALIK Gabriel: Hamlet w stanie spoczynku. Rzecz o Skolimowie. Pod red. Marii Bojarskiej. Kraków 2018 Vis-a-vis etiuda 8° ss. 313, nlb. 3, il.

Dom Artystów Weteranów Scen Polskich im. Wojciecha Bogusławskiego w l. 1895–2017.

4384. [MIŁKOWSKI Dariusz]: Życie trzeba prowokować. Rozmowa z Dariuszem Miłkowskim [ur. 1947], dyrektorem Teatru Rozrywki. [Rozmowę przeprowadziła] Jolanta Król. Chorzów 2018 Teatr Rozrywki 8° ss. 159, nlb. 1, tabl. 32, il.

W Chorzowie.

4385. [MŁYNARSKI Wojciech]: Młynarski. Rozmowy. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 317, nlb. 1, il.

Autor (twórca kabaretowy i estradowy) żył w l. 1941–2017.

4386. MOĆKO Natalia: Programy animowane dla dzieci w historii Telewizji Polskiej. Znak, styl, dyskurs. Warszawa 2018 Aspra-JR 8° ss. 225, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Lata 1960–2018.

4387. MORAWIEC Elżbieta: Teatr Stary jaki był 1945–2000. Kraków 2018 Arcana 8° ss. 431, nlb. 2, il.

W Krakowie.

4388. NAJBARDZIEJ lubię miejsce przy oknie. Teatr Okna Marka Woynarowskiego. Jubileusz 35-lecia teatru i 45-lecia pracy artystycznej jego twórcy. Stalowa Wola 2017 Kava Design – Jacek Kawa Studio Projektowo-Reklamowe; Miej. Dom Kultury 4° ss. 83, nlb. 1, il.

Lata 1982–2017.

4389. (NIE)WIDZIALNE kobiety kina. Pod red. Małgorzaty Radkiewicz, Moniki Talarczyk. Kraków–Łódź 2018 Wydaw. UJ; PWSFTviT 8° ss. 229, streszcz. ang. (Film i Media Audiowizualne).

Treść: Od Redaktorek s. 7–10; Haratyk Paulina: „Kinowanie”. Amatorska twórczość filmowa Zofii Chomętowskiej [1902–1991] s. 13–23; Uryniak Adam: Wszystkie kobiety są siostrami. Wyrok życia według scenariusza Marii Morozowicz-Szczepkowskiej w kontekście propagandy „życia świadomego” s. 25–39; Rode Dagmara: Obrazy kobiecego doświadczenia. Filmowe prace Teresy Tyszkiewicz s. 41–51; Kolańska-Pasterczyk Iwona: Pozostawić ślad... Testamenty artystyczne Agnes Vardy i Chantal Akerman s. 53–68; Kozubek Małgorzata: Oja Kodar – (nie) widziana partnerka Orsona Wellesa... s. 71–81; Taszycka Anna: Helena Amiradżibi-Stawińska – z Gruzji do Polski s. 83–94; Talarczyk Monika: Z perspektywy sekretarki planu. Refleksje nad pracą kobiet w produkcji filmowej s. 95–105; Radkiewicz Małgorzata: Re-wizyjna kinofilia. O kobiecych biografach w historii kina s. 109–122; Jagielski Sebastian: „A właśnie że będę niemoralna”. Gwiazdy, kobiece ekscesy i kino polskie okresu PRL-u s. 123–141; Nabokina Anastasia: Wrażliwość obszarów krańcowych. O kobiecym doświadczeniu starzenia się na ekranie s. 143–153; Loska Krzysztof: Orchidea z Mandżurii – Xianglan Li (Koran Ri) [1920–2014] i projekt japońskiego kina kolonialnego s. 155–166; Włodek Patrycja: Ida Lupino – na wpół widziana s. 169–183; Stępiak Grzegorz: W pułapce (nie)widzialności: lesbijskie kino lat dziewięćdziesiątych s. 185–196; Zięba Hubert: Kobiety i AIDS: (nie)jawne narracje w filmach amerykańskich s. 197–218.

Lata 1933–2018.

4390. OSTASZEWSKI Jacek: Historia narracji filmowej. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 325, nlb. 3, il. (Horyzonty Kina; 18).

Lata 1904–2018.

4391. PIETRZAK Małgorzata: Nowa retoryka teatru. Między wczoraj a jutro. Warszawa 2018 BEL Studio 8° ss. 343.

Lata 1975–2018.

4392. PISKORZ Leszek: Złote lata. Mój Stary Teatr 1970–2013. Kraków 2018 Wysoki Zamek 8° ss. 200, nlb. 6, il.

Krakowskie wspomnienia aktora ur. w 1947 r.

Także jako e-book.

4393. PODLYUK Anastasiya: Przeszość we współczesności. O ukraińsko-rosyjskiej recepcji „Ogniem i mieczem” Jerzego Hoffmana. *Acta Humana*. Vol. 9: 2018 s. 91–105, streszcz. ang.

4394. POHL Krystyna: W krainie czaru i uśmiechu czyli Dwie dekady Teatru Muzycznego na Potulickiej. Szczecin 2018 Opera na Zamku 8° ss. 189, il.

W Szczecinie w l. 1957–1978.

4395. PROJEKCJE. Znane i nieznanie historie o kinach w Elblągu. Red. Karolina Śluz. Elbląg 2018 Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” 8° ss. 165, nlb. 1, fot.

Treść: Wstęp s. 10–12; Zaczęło się od Kowalskiej, 1906–1944 s. 13–32; Uchylanie kurtyny, 1945–1988 s. 33–100; Kino od nowa, 1989–2000 s. 101–134; Koniec taśmy, 2001–2017 s. 135–165.

4396. RYSZARD Bolesławski [1889–1937] – jego twórczość i jego czasy. Richard Boleslavsky – his work and his times. Red. nauk. Barbara Osterloff. Warszawa 2018 Akad. Teatr. im. Aleksandra Zelwerowicza 8° ss. 623, nlb. 1, il. (Studia o Teatrze; 14).

Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej, Warszawa, 19–21 V 2016 r.

Treść: Osterloff Barbara: Wstęp s. 9–15; Kulesza Marek: Nikt nie jest prorokiem we własnym kraju (i w krajach ościennych) s. 17–96; Balio Tino: Ryszard Bolesławski w Hollywood s. 97–116; Kulik Mariusz: Nietypowe początki – życie Ryszarda Bolesławskiego w mundurze wojskowym s. 117–144; Osterloff Barbara: Bolesławski jako beletrysta s. 145–180; Stępanowa Polina, Szybajewa Nadieżda: Wczesny dorobek artystyczny Ryszarda Bolesławskiego w kinie: jak aktor szkoły Stanisławskiego zaistniał w kadrze filmowym s. 181–196; Wojnicka Joanna: Bolesławski spotyka [Carla Theodora] Dreyera s. 205–232; Włodek Patrycja: Jego czasy. Ryszard Bolesławski w klasycznym modelu kina Hollywood s. 233–260; Carnicke Sharon Marie: Kunszt Bolesławskiego. Studium przypadku „Teodora robi karierę” (1936) s. 261–292; Czerkasski Siergiej/Tcherkasski Sergei: Lekcje gry aktorskiej Ryszarda Bolesławskiego – wiek XX, wiek XXI s. 293–356; Kubikowski Tomasz: Bolesławski – sześć pierwszych sprostowań s. 357–372; Gajewski Jarosław: Horyzont aksjologiczny i strategię pedagogiczne w Bolesławskiego „Aktorstwo. Sześć pierwszych lekcji” s. 373–418; Wojtyższko

Maciej: Reżyser jako uwodzieńca s. 419–430; Krasieński Edward: „Sprawa Bolesławskiego”. Prawda i mity s. 431–498; Płoski Paweł: W poczekalni. Sprawy teatru w polityce kulturalnej II RP s. 499–540; Uniejewska Ewa: Wątki szekspirowskie w twórczości teatralnej i pedagogicznej Ryszarda Bolesławskiego s. 541–572; Rzońca Apolinary: „Mandragora”, czyli o wizji scenicznej z 1920 roku Ryszarda Bolesławskiego, Karola Szymanowskiego, Leona Schillera i Wincentego Drabika s. 573–594.

Tekst równol. pol., ang.

4397. SADOWY Witold: Jedyne, co mi zostało: pamięć. Zapis wspomnień 2015–2018. Warszawa 2018 Witold Sadowy 8° ss. 547, il.

Aktor ur. w 1920 r.

4398. SCHEER Andrzej, Scheer Sebastian: Sto dziesięć lat kina w Świdnicy (1908–2018). *Rocznik Świdnicki*. T. 45: 2017 [dr.] 2018 s. 73–94.

4399. SERGIEJ Dominika: Doświadczenie krzywdy w życiu i twórczości Józefa Szajny [1922–2008]. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio L: Artes. Vol. 16: 2018 [nr] 1/2 s. 183–202, streszcz. ang.

Dotyczy jego przeżyć w niemieckich obozach koncentracyjnych: Auschwitz, Birkenau, Buchenwald w l. 1941–1945.

4400. SOBIERSKI Piotr: Więcej niż musical. Teatr Wojciecha Kościelniaka [ur. 1965]. Gdynia 2018 Gdynskie Centrum Kultury 4° ss. 216, il.

4401. SOWIŃSKI Krzysztof: Asocjacje – rzecz o „Dziejach grzechu”, powieści Stefana Żeromskiego, filmie Waleriana Borowczyka [1975] i spektaklu Michała Kotańskiego [2014]. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 45–55, streszcz. ang.

Historia adaptacji utworów z l. 1911–2014.

4402. SZMIT-NAUD Elżbieta: Europejskie zbiory iluzjonistyczne scenarii teatralnych. Dziełactwo docenione? Perspektywa konserwacji zapobiegawczej. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 4° ss. 283, il., streszcz. ang.

Lata 1750–2018.

4403. SZTOLER Grzegorz: Serce mam w filmie. Józef Kłęk [ur. 1950]. Kalendarium pracy twórczej 1967–2017. Łędziny 2018 Stow. Rozwoju Zawodowego Śląska i Małopolski 8° ss. 286, il.

4404. ŚMIAŁOWSKI Piotr: Niewidzialne filmy, uparci debiutanci. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 275, nlb. 4, streszcz. ang. (Horyzonty Kina; 17).

Lata 1945–1960.

4405. TANIEC w Warszawie. Społeczeństwo, edukacja, kultura. Wydawnictwo pokonferencyjne Centrum Tańca w Warszawie 2018.

Red. Hanna Raszewska-Kursa. Warszawa 2018 Fund. Artystyczna „Perform”; Fund. Rozwoju Teatru „Nowa Fala” 8° ss. 277, nlb. 1, il.

Z treści: Raszewska-Kursa Hanna: Dlaczego „Taniec w Warszawie”? Perspektywa lokalna jako grunt dla perspektywy narodowej i transnarodowej s. 11–20; Sibilska Joanna: Warszawska szkoła baletowa – jedna z najstarszych w Europie. Historia, rozwój, zmiany s. 21–34; Banach Anna: Warszawska edukacja taneczna poza instytucjami w XX w. s. 35–55; Hoczyk Julia: Warszawska edukacja taneczna poza instytucjami w XXI w. s. 56–80; Kupidura Zuzanna: Kierunek taniec na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina. Historia, pedagogia, działalność s. 81–96; Opłocka Anna: Kinetografia w Warszawie. Edukacja i zastosowania – zarys historii s. 97–110; Sereżyńska Marta: Międzynarodowe projekty edukacyjne w Warszawie – szansa rozwoju dla profesjonalistów s. 111–122; Milczewska Katarzyna: Proces stawiania się transnarodowym profesjonalistą. Biografie warszawskich tancerzy i choreografów młodego pokolenia s. 123–140; Cholewicka Emilia: Balet jest kobietą. Rola płci w edukacji tanecznej i na rynku tańca. Perspektywa stolicy w kontekście ogólnopolskim s. 141–164; Nowak Tomasz: Tańce narodowe jako forma edukacji. Środowisko warszawskie w XX w. s. 212–225; Matuszewska Małgorzata: Taniec w warszawskich bibliotekach publicznych s. 226–248; Dyskusja 23.04.2018 s. 249–254; Dyskusja 24.04.2018 s. 255–260; Czego brakuje w edukacji tanecznej w Warszawie? s. 261–266; Kleinrok Aleksandra: Podsumowanie – wypowiedź zamykająca konferencję s. 267–268.

4406. TEATR a Kościół. Pod red. Agaty Adamięckiej-Sitek, Marcina Kościelniaka, Grzegorza Niziołka. Warszawa 2018 Inst. Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego 8° ss. 312, nlb. 2, il.

Materiały konferencji naukowej, Warszawa, 11–12 V 2017 r.

Treść: Adamięcka-Sitek Agata: Jak zdjąć kłętwe? Oliver Frlić i Polacy s. 11–31; Sajewska Dorota: Archeologia traumy aborcyjnej s. 33–55; Niziołek Grzegorz: Sacrum jako cenzura s. 57–67; Szczawińska Weronika: Uświęcanie. Polska krytyka teatralna a język religijny s. 69–84; Semenowicz Dorota: Skandal: casus polski, narodowo-katolicki s. 95–115; Kwaśniewska Monika: Krytyczna przeciwskuteczność i utajony konserwatyzm. Wiera, Kościół i społeczeństwo w wybranych spektaklach Moniki Strzępki i Pawła Demirskiego s. 117–143; Kościelniak Marcin: Przez solidarność. Kościół jako struktura emocjonalna polskiego społeczeństwa lat 80. [XX w.] s. 145–160; Dzielulska Małgorzata: Jerzego Jarockiego gra na dwie katedry s. 161–183; Berendt Zuzanna: „Czy na to odzyskaliśmy wolność?”. Kościół a „Białe małżeństwo” Tadeusza Różewicza s. 195–205; Guderian-Czaplińska Ewa: Gole niebo s. 207–219; Kufel Marta: Polskie powroty Chrystusa s. 221–233; Kolankiewicz Leszek: Świntuch, bluźnierca, Pankrator, guru, heretyk, [Jerzy] Grotowski s. 235–288. Lata 1945–2017.

4407. TEATR Klinika Lalek. 30 lat fantazyjnej odysei w świecie sztuki. Red. Ania Hernik, Ola Synowiec. Pobiedna 2018 Fund. na Rzecz Wspierania Kultur Alternatywnych i Ekologicznych 8° ss. 140, nlb. 11, il.

Treść: Hernik Anna: Klinika Lalek ma 30 lat! s. 5–6; Jemiołka – Joanna Wiktorczyk s. 7–20; Wiktor – Krzysztof Wiktorczyk s. 21–32; Sławoj Jędrzejewski s. 33–42; Ponton – Jacek Jankowski s. 43–54; Jola Walter s. 55–64; Ewa Krause s. 65–74; Romuald Fryst s. 75–82; Iza i Karol Pachulscy z córką Kają s. 83–90; Milo – Darek Miliński s. 91–98; Grochu – Artur Grochowicki s. 99–106; Konop – Marek Konopczak s. 107–118; Kamil Dawid Gałuszka s. 119–128; Drzewo – Wiesław Drzewiecki s. 129–134; Stanisław Wolski s. 135–142; Najmłodszy aktorzy kliniki lalek na trzydziestolecie istnienia teatru s. 143–146; Wiktorczyk Wiktor:

Na koniec s. 147; Aktorzy, muzycy i plastycy teatru klinika lalek w latach 1988–2018 s. 148–151.

W Wolimierzu.

4408. TEATR Lalek Arlekin im. Henryka Ryla w Łodzi 1948–2018. Koncepcja i red. Michał Kowalczyk. Łódź 2018 Teatr Lalek Arlekin 8° ss. 181, nlb. 2, il.

Treść: Kowalczyk Michał: Słowo wstępu. Siedemdziesięciolecie Teatru Lalek Arlekin w Łodzi s. 5–8; Linia czasu 1948–2018 s. 9–16; Dyrektorzy 1948–2018: Waszkiewicz Marek: Henryk Ryl – z perspektywy czasu s. 18–25; Kowalczyk Michał: Regina Michalak-Elkan – zapomniana dyrektor Teatru Lalek Arlekin w Łodzi s. 26–35; Elkan-Wykurz Jolanta: Mama miała rozmach! – rozmowa z córką Reginy Elkan s. 36–41; Ochmański Stanisław: Teatr mnie połąknał – rozmowa s. 43–57; Wolański Waldemar: Wszyscy jesteście dziećmi Ryla – rozmowa s. 58–67; Brawer Wojciech: Teatr to spotkanie z drugim człowiekiem – rozmowa s. 68–78; Historie. Pieczętkowski Jan Tomasz: Arlekinie, żyj! s. 81–84; Siewietowska Elżbieta: Szanujmy wspomnienia... s. 85–92; Sieczka Grzegorz: Nie martw się, jutro będzie lepiej – o Waldemarze Presi, wieloletnim akcie Teatru Lalek Arlekin, opowiada jego przyjaciel s. 93–100; Obrazy 1948–2018 s. 101–156; Spisy. Premiery 1948–2018 s. 159–171; Wyjazdy, festiwale, nagrody 1948–2018 s. 172–179; Pracownicy teatru, sezon 2018/2019 s. 180–181.

4409. TEATRY dla masowej publiczności. Pod red. Piotra Olkusa i Moniki Wąsik. Łódź 2017 Przypis – Wydaw. Oficyna 8° ss. 137. (Archiwa Popkultury).

Treść: Olkusz Piotr, Wąsik Monika: Wprowadzenie s. 9–26; Próby definicji. Od redakcji s. 29; Odezza s. 29–31; Bartosiński Jan: O sztuce (przemówienie) s. 32–33; Radek Andrzej: Teatr Robotniczy s. 33–34; Limanowski Mieczysław: Wychowawcze znaczenie teatrów ludowych. (Referat wygłoszony na Konferencji Oświatowej w Toruniu dnia 10 lutego 1922) s. 35–36; Dubowik Izabella: Sztuka i smak w teatrze ludowym s. 37–39; Piątek Adam: O teatrze amatorskim. Uwagi krytyczne i wskazówki praktyczne. Uwagi wstępne s. 40; Budzyński Waclaw: Znaczenie teatru ludowego s. 41–43; Małkowski Witold: Pojęcie teatru ludowego s. 44–52; Teatr żołnierski s. 53–55; Koniński Karol Ludwik: Rodzaje teatru (projekt terminologii) s. 56–62; Teksty dla teatru. Komisja lit. Zw. Teatrów i Chórów Włocławskich s. 65–66; Wandurski Witold: (Repertuar teatru ludowego) s. 67–70; Gallus Władysław: Pieniądze albo sztuka, czyli głos na puszczy s. 71–72; Oceny i sprawozdania. Repertuar teatralny. Mirski Józef: Rzut oka na rozwój dramatu „ludowego” w Polsce s. 74–79; Cierniak Jędrzej: Cztery doroczne widowiska na wsi s. 80–84; Cierniak Jędrzej: O treść teatru chłopskiego s. 85–90; Teatry w innych czasach – teatry w innych krajach. Przedstawienia pasyjne w Bawarii s. 93–94; Bruchnalski W[ilhelm Adolf]: (Przemówienie na otwarciu nowego okresu działalności Związku w dniu 16 bm.). Nowy okres pracy Związku s. 95–96; Bab Juliusz: „Sztuka ludowa”. (Farsa berlińska i wiedeńska – Raimund, Nestroy, Anzengruber) s. 97–106; Organizacja, wskazówki, technika. W obronie Ministerstwa Sztuki s. 109; Kierownik teatralnego zespołu s. 110–111; Gallus Władysław: Zespół a publiczność s. 112; Dubowik Izabella: Jak uczyć się roli? s. 113–114; Jak należy przeprowadzać podział roli? s. 115–116; Matejko Teofil: Wycieczki ze wsi do teatru zawodowego s. 117–120; Święta, obchody, folklor. Obchody Kościuszkowskie s. 123–124; Cierniak Jędrzej: Myśl o narodowym misterium w nowoczesnej Polsce s. 125; Żarski Stefan: Obchód Kopernikowski s. 126; Mrozowska Rena: Albośmy to jacy tacy? s. 127–128; Małkowski Witold: Instrukcja w sprawie obchodów s. 129–130; Obchód święta 3 Maja s. 131; Zawiewski Jerzy: Dziesięciolecie Niepodległości. Obchód Dziesięciolecia s. 132–134.

Teksty źródłowe z l. 1901–1939.

4410. ULJASZ Adrian: Filmowy Faraon. Idea profesora Feliksa Araszkiewicza [1895–1966] a dzieło Jerzego Kawalerowicza. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 248–263, streszcz. ang. Lata 1926–1966.

4411. WANECKI Jarosław: PTPT 1968–2018. Płock 2018 Książnica Płocka 8° ss. 197, nlb. 3, il.

Płockie Towarzystwo Przyjaciół Teatru.

4412. WARSZAWSKIE teatrowisko. Red. nauk. Andrzej Kruczyński. Warszawa 2018 Teatr Wielki – Opera Nar. 4° ss. 136, il.

Treść: Kruczyński Andrzej: Wstęp s. 6–8; Wodarska-Ogidel Katarzyna: Stanisława Augusta wyprawa na Cyterę s. 10–15; Kencki Patryk: Stary Teatr na placu Krasińskich s. 16–21; Kruczyński Andrzej: Za kulisami. O teatrach w salach rezerwowych s. 22–29; Waszkiewicz Marek: Teatr Rozmaitości w wieku XIX s. 30–37; Kuligowska-Korzeniewska Anna: Warszawskie teatry ogródkowe s. 38–43; Mościcki Tomasz: Spacerkiem po „warszawskim West Endzie” s. 44–51; Mościcki Tomasz: Świdermajer w środku Warszawy. Teatr Letni s. 52–58; Wypych-Gawrońska Anna: Opera warszawska od zarania do I wojny światowej s. 60–65; Komorowska Małgorzata: Opera w Teatrze Wielkim 1918–1965, wolna – zniszczona – odrodzona s. 66–73; Sibilska Joanna: Szkic do dziejów baletu warszawskiego 1833–1965 s. 74–81; Krasiński Edward: Arnold Szyfman – rekonstruktor teatrowiska warszawskiego s. 82–85; Dudzik Wojciech: Teatr Narodowy 1924–1939 s. 86–91; Węgrzyniak Rafał: Teatry żydowskie w Warszawie przed zagładą (1837–1942) s. 92–97; Świdziński Wojciech: W poszukiwaniu kinoteatrów warszawskich s. 98–103; Chudzikowska Monika: Scena popularna w wielkim stylu. Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego (1921–1926) s. 104–108; Wanicka Agnieszka: Aktorzy warszawscy. Od Bogusławskiego do końca II wojny światowej s. 110–117; Rogacki Henryk Izidor: Publiczność Warszawskich Teatrów Rządowych s. 118–123; Osterloff Barbara: Tajna Rada Teatralna s. 124–127; Napiontkowa Maria: Powojenne gwiazdy s. 128–133; Płoski Paweł: Daleko od teatrowiska. Zmiany na teatralnej mapie Warszawy po 1945 s. 134–136.

4413. WASZKIEL Marek: Teatr lalek w dawnej Polsce. Warszawa 2018 Fund. Akad. Teatr. im. Aleksandra Zelwerowicza 8° ss. 382, il. (Studia o Teatrze; 15).

Lata 1490–1944.

4414. WŁODEK Roman: Jadwiga Andrzejewska [1915–1977] na scenie i ekranie. Warszawa–Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 369, il.

4415. ŹRÓDŁA wizualne w badaniach nad historią kina polskiego. Red. Piotr Zwierzchowski. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 134, il. (Kino Polskie Wczoraj i Dziś).

Treść: Zwierzchowski Piotr: Od redaktora s. 7–8; Guzek Mariusz: Prasa i druki okoprasowe jako źródła wizualne do badań historii filmu w okresie Wielkiej Wojny (1914–1918) s. 9–27; Bator Monika: O roli wizualnych dokumentów w rekonstruowaniu przedwojennego życia filmowego na przykładzie województwa kieleckiego s. 28–47; Zwierzchowski Piotr: Czasopisma

filmowe jako źródła w badaniach nad kinem PRL-u – aspekt wizualny s. 48–62; Sitarski Piotr: Film w kasecie czy telewizja kasetowa? O obrazach, rzeczach i społecznym definiowaniu medium s. 63–75; Ciastoń Agata: Kilka przygód filmu z fotografią – fotosy i ich przydatność w badaniach nad polskim kinem s. 76–85; Witek Piotr: Internetowy portal filmowy jako źródło historyczne II stopnia na przykładzie witriny: www.archiwum.kino.org.pl s. 86–106; Jachymek Karol: Świadczenia wizualne w badaniach nad historią kina polskiego w perspektywie zachodzących przemian obyczajowych s. 107–118; Haltof Marek: Film-świadczenie, film-dokument: „Ostatni etap” (1948) Wandy Jakubowskiej s. 119–122.

4416. ŻURAWSKI Mateusz: W sprawie partytury teatralnej. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 1/2 s. 99–112.

Inspiracje twórczością Antonina Artauda (1896–1948) w teatrze Jerzego Grzegorzewskiego (1939–2005) oraz metody dokumentowania teatru według Zbigniewa Raszewskiego (1925–1992).

m) Historia muzyki

Zob. poz. 1059, 1727, 1735, 1839, 2332, 2335, 2362, 2371, 2395, 2400, 2411, 2420, 2441, 2442, 3412, 3452, 3526, 3939, 5071, 5489, 5515, 5516, 5529, 5634, 5656, 5788, 6323, 6499, 6529, 6580, 7632, 7766, 7786, 7848, 7936, 7989, 7990, 8010, 8023, 8034, 8035, 8065, 8100, 8106, 8360, 8407, 8421, 8613, 8744, 8803, 8915, 8916, 9186, 9187, 9336, 9385, 9607, 9617, 10196, 10290, 10309, 10320, 10533, 10542, 10566, 10597, 10894, 10895, 10922, 10959, 10987.

4417. 120 LAT Ustrońskiego Chóru Ewangelickiego 1898–2018. Oprac. Piotr Wowry [i in.]. Cieszyn 2018 Interfon 8° ss. 36, il. Parafia Ewangelicko-Augsburska w Ustroniu.

Treść: Zarys dziejów Ustrońskiego Chóru Ewangelickiego s. 6–13; Ciekawe występy i przeżycia chóru, które pamiętamy z ostatnich 50 lat s. 14–18; Wyjazdy do diaspory (lub poza parafię) s. 18–20; Wyjazdy zagranicę s. 20–23; Dyrygenci s. 28–29; Prezesi s. 30–32; Aktualne dane chóru w roku jubileuszowym s. 33; Aktualny skład chóru s. 34–35; Zarząd chóru s. 36.

4418. AMATORSKIE muzykowanie na Pomorzu i Kujawach. Pod red. Aleksandry Kłaput-Wiśniewskiej. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uczelniane Akad. Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego 8° ss. 284, il., + dysk optyczny (CD). Akad. Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy.

Treść: Lisecka Małgorzata: Dwie pieśni weselne ze starodruku 7 III 721 i 722 ze zbiorów Biblioteki Głównej UMK w Toruniu s. 11–17; Romaniuk Marek: Archiwum rodziny von Bethmann-Hollweg. Muzykalia s. 19–26; Kłaput-Wiśniewska Aleksandra: Amatorskie zespoły muzyczne w XVIII- i XIX-wiecznej Bydgoszczy s. 27–48; Grysińska-Jarmuła Katarzyna: Działalność muzyczna Deutsche Gesellschaft für Kunst und Wissenschaft in Bromberg. Zarys problematyki s. 49–64; Olstowski Przemysław: Panorama życia kulturalnego Pomorza w okresie Drugiej Rzeczypospolitej (1920–1939) s. 65–82; Dulisz Ilona: Feliks Nowowiejski w amatorskim ruchu śpiewaczym Polski międzywojennej s. 83–95; Sienkiewicz-Bloch Eleonora: Wątki muzyczne w działalności ks. Ignacego Cyraskiego, ks. Jana Filipiaka i bł. ks. Narceza Putza w okresie 20-lecia międzywojennego

w Bydgoszczy s. 97–109; Mielcarek-Krzyżanowska Barbara: „By czas nie zaćmił i niepamięć” – początki działalności Towarzystwa Śpiewu „Harmonia” w Bydgoszczy s. 111–126; Urbaniak Joanna: Działalność chóru „Vincendum” w okresie dyrygentury Henryka Nawotki s. 127–139; Rzepa Marek: Chóry amatorskie w Archiwum Dokumentów Fonicznych Polskiego Radia Pomorza i Kujaw s. 141–148; Billert Andreas: Paweł Billert – działalność na rzecz kujawsko-pomorskiej kultury muzycznej s. 151–164; Boesche-Kopczyńska Ewelina: „Schola Cantorum Prokopienis” s. 165–171; Gruzca-Rogalska Aleksandra: Katedralny Chór Chłopięco-Męski „Pueri Cantores Thorunienses” – muzyczne zjawisko na mapie Pomorza s. 173–187; Szkulmowska Wanda: Kapele kujawskie (część 3). Kapela Spod Kowala” s. 191–223; Szkulmowska Wanda: Kapele kujawskie (część 4). Zespół Pieśni i Tańca „Kujawy” w Radziejowie s. 225–246; Szkulmowska Wanda: Kapele kujawskie (część 5). Muzykowanie w Sławsku Wielkim s. 247–273; Szkulmowska Wanda: Działalność kulturotwórcza Marii Patyk (1924–2011) s. 275–279.

4419. BAŁUK Kamil, Krupiński Wacław: Wodecki. Tak mi wyszło. Warszawa 2018 Agora 8° ss. 476, nlb. 4, il.

Zbigniew Wodecki (1950–2017).

4420. BARYLSKI Krzysztof: Orkiestra Dęta. Pasja ze 100-letnią tradycją. Kutno 2018 Progres 4° ss. 64, fot.

Orkiestra w Górze Świętej Małgorzaty, od 1910 r.

4421. BEBAK Marek: Nieznany przekaz „Missa in defectu unius contraaltus” Bartłomieja Pękiela [zm. 1670] ze zbiorów Archiwum Krakowskiej Kapituły Katedralnej. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 3 s. 111–116, streszcz. ang.

Z XVIII w.

4422. BIELIŃSKA-GALAS Ewa: Introity o świętych w polskiej tradycji średniowiecznej. Lublin 2017.

Rec.: Wiśniewski Piotr, *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 1 s. 126–130.

4423. BISZTYGA Jerzy: 200 lat diecezji sandomierskiej. Tradycja muzyczna Kościoła sandomierskiego. Sandomierz 2017.

Rec.: Sobczak Dariusz, *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 8/9: 2017 nr 8/9 s. 125–128.

4424. BOROŃ Piotr: Co Polacy śpiewali w dobie odzyskiwania niepodległości. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 63–95.

4425. CIEPLIK Kazimierz: Rychtalscy organmistrzowie. Lublin–Kępno 2018 Tow. Miłośn. Ziemi Kępińskiej 4° ss. 223, il.

XVIII–XXI w.

4426. DOBRZAŃSKI Tomasz: XVII-wieczny repertuar fletu podłużnego w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu. Z zagadnień wykonawstwa muzyki instrumentalnej wczesnego baroku. Wrocław 2018 Wydaw. Akad. Muzycznej im. Karola Lipińskiego 4° ss. 209, il. Akad. Muzyczna im. Karola

Lipińskiego we Wrocławiu. Wydz. Instrumentalny. (Prace Doktorskie; 6).

4427. DRZAZGA-LECH Maja: Tożsamość narodowa i muzyka. Budowanie tożsamości narodowej poprzez muzykę Stanisława Moniuszki [1819–1872] za życia kompozytora i w ramach działalności Związku Śląskich Kół Śpiewaczych w pierwszej połowie XX wieku. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 180, il. (Śląski Moniuszko. Recepcja postaci i twórczości kompozytora na Górnym Śląsku. Studium socjologiczne; t. 1) (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3734).

4428. [DYAKOWSKI Przemek]: Sax Club pana Dyakowskiego. [Oprac.] Kamil Wicik, Mariusz Nowaczyński; przedm. Jerzy Duduś Matuszkiewicz. Gdańsk 2018 Kosycarz Foto Press 8° ss. 344, il.

Muzyk jazzowy w l. 1945–2018.

4429. GARNCZARSKI Stanisław: Pieśni ku czci Najświętszego Serca Jezusowego w twórczości ks. Franciszka Walczyńskiego [1852–1937] (melodie). *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 7: 2016 nr 7 s. 45–66, streszcz. ang.

4430. GARNCZARSKI Stanisław: Pieśni ku czci Najświętszego Serca Jezusowego w twórczości ks. Franciszka Walczyńskiego [1852–1937] (teksty). *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 6: 2015 nr 6 s. 25–33, streszcz. ang.

4431. GARNCZARSKI Stanisław: Pieśni o świętych Bożych w Kancjonale Stanisława Serafina Jagodyńskiego [1590/1595–ok. 1644] (wydania: 1638 i 1695 r.). *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 8/9: 2017 nr 8/9 s. 53–81, streszcz. ang.

4432. [GAWŁOWSKA Sylwia]: Festiwalowe Podium. Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki w Opolu 1963–2017 we wspomnieniach artystów. Aut. wywiadów Sylwia Gawłowska. Ed. specjalna. Opole 2018 Muzeum Pol. Piosenki 8° ss. 179, nlb. 5, il.

4433. GODEK Andrzej Edward, Matoga Piotr: Historia organów w krakowskim kościele pw. św. Tomasza w latach 1621–2017. *Nasza Przyszłość*. T. 129: 2018 s. 293–316, streszcz. ang.

4434. GOLA Stanisław: 50 lat Ogólnopolskiej Turystycznej Giełdy Piosenki Studenckiej w Szklarskiej Porębie. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 81–100, streszcz. ang., czes., niem.

4435. GRZEBĄŁKOWSKA Magdalena: Komeda. Osobiste życie jazzu. Kraków 2018 Znak 8° ss. 510, nlb. 1, tabl. 32, il.

Toż. Wyd. 2. 2018.

Krzysztof Komeda (1931–1969).

4436. HAPTAŚ Krzysztof: Chór Parafii Rzymskokatolickiej pw. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej. Kolbuszowa 2018 Miej. i Pow. Bibl. Publ.; na zlec. Lucjana Szumierza 16° ss. 48, fot. (Varia Kolbuszowskie; 49).

Od 1945 r.

4437. JANK Tomasz, Szadejko Andrzej Mikołaj, Zakrzewska Maria: Organy z Franciszkańskiego Kościoła Świętej Trójcy w Gdańsku. 400 lat historii. Gdańsk 2018 Klasztor Franciszkanów 4° ss. 207, il., streszcz. ang., niem.

4438. JAROSZ Karolina: Almanach polskiej miniatury skrzypcowej czasów romantyzmu i modernizmu. Charakter utworu muzycznego w świetle recepcji. Kraków 2018 Akad. Muzyczna 8° ss. 571, il., nuty, streszcz. ang.

4439. JASIŃSKI Janusz, Małek Janusz: Kancjonał mazurski. Przedwczoraj, wczoraj, obecnie. Olsztyn 2017 Pracownia Wydaw. ElSet 8° ss. 141, nlb. 3, il. + dysk optyczny (CD-ROM).

Dokument towarzyszący.: Nowo wydany Kancjonał Pruski, w formacie pdf, zawierający skan wyd. z 1915 r.

Wyd. nowe na 500-lecie reformacji, 1517–2017.

4440. JASIŃSKI Tomasz: Kolędy i pastorałki zapisane przez Jerzego Jasińskiego [1922–2006] organistę kościoła parafialnego w Łabuniach na Zamojszczyźnie. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio L: Artes. Vol. 16: 2018 [nr] 1/2 s. 87–99, streszcz. ang.

Zbiór 30 utworów z zapisem nut i tekstów, sporządzony w l. 60. XX w. Znajduje się w rękach prywatnych.

4441. JASIŃSKI Tomasz: Pieśniowe kolekcje Józefa Urody [1901–1956]. Przyczynek do repertuaru śpiewaków kościelnych i ludowych południowych regionów Polski w pierwszej połowie XX wieku. Lublin 2015.

Rec.: Pawlak Ireneusz, *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 7: 2016 nr 7 s. 245–246.

4442. KACZOROWSKI Robert: „O, Polsko, idź w imię Boga”. Trzy pieśni Ottona Mieczysława Żukowskiego [1867–1942] jako wyraz miłości do kraju ojczystego. *Studia Gdańskie*. T. 42: 2018 s. 247–259, streszcz. ang.

4443. KACZOROWSKI Robert: Twórczość Ottona Mieczysława Żukowskiego (1867–1942). Próba systematyzacji. *Studia Gdańskie*. T. 43: 2018 s. 273–284, streszcz. ang.

4444. KANCYONAŁ pieśni nabożnych według obrzędów Kościoła Świętego Katolickiego na uroczystości całego roku z przydatkiem wielu nowych sporządzony i wydany „Cum gratia et privilegio S[uae] R[egiae] M[ajestatis]” w Krakowie w drukarni Jakuba Matyjaszkiewicza roku Pańskiego 1721. Wstęp i oprac. Stanisław Garmczarski; transkrypcja tekstu polskiego i komentarz Jan Godyń. Kraków 2017 Uniw. Papieski Jana Pawła II. Wydaw. Nauk. 8° ss. 491, nlb. 1. (Źródła do Dziejów Kultury Duchowej w Polsce; 3).

Rec.: Pawlak Ireneusz, *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 8/9: 2017 nr 8/9 s. 115–116.

4445. KARWASZEWSKA Monika: Andrzej Dobrowolski [1921–1990]. Muzyka czystej formy. Gdańsk 2018 Wydaw. Akad. Muzycznej im. Stanisława Moniuszki 8° ss. 402, il., nuty, streszcz. ang.

4446. [KONDRATOWICZ Janusz]: Wieszczór nad rzeką zdarzeń. Janusz Kondratowicz w rozmowie z Rafałem Podrazą. Wyd. 2. Szczecin 2018 Hogben; na zlec. Oficyny R.; nakł. ZLP. Oddz. 8° ss. 229, nlb. 1, il.

Kompozytor, żył w l. 1940–2014. Wyd. 1. 2015.

4447. KONOPA Bartłomiej: Zarys dziejów muzyki w Toruniu do 1920 r. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 79–104, streszcz. ang., niem.

4448. KORZYŃSKI Andrzej: Znam wszystkie wasze numery. W rozmowie z Marią Szabłowską. Warszawa 2018 Agora 8° ss. 293, nlb. 3, il.

Kompozytor ur. w 1940 r.

4449. KOŚMIEJA Adam: Rewitalizacja „Pianophonie” Kazimierza Serockiego [1922–1981]. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uczelniane Akad. Muzycznej im. F. Nowowiejskiego 8° ss. 129, il., nuty.

4450. KRAJEWSKI Piotr: Historia i polskość w ujęciu Andrzeja Panufnika [1914–1991]. Muzyka jako „odbicie” świata. *Sensus Historiae*. Vol. 30: 2018 no 1 s. 173–188, streszcz. ang.

Lata 1939–1983.

4451. KRÓL Jolanta: Jeśli jazz, to w KOCYNDRZE. *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 101–117, streszcz. ang., niem.

Regionalny Ośrodek Studencki Zrzeszenia Studentów Polskich (ROS ZSP) KOCYNDER w l. 1971–1991; zawiera też kalendarium imprez jazzowych.

4452. KRÓL Jolanta: „Lutnia” i „Gwiazda” – seniorzy z młodzieńczą werwą. *Zeszyty*

Chorzowskie. T. 18: 2018 s. 70–100, streszcz. ang., niem.

Chóry „Lutnia” i „Gwiazda” w Chorzowie, l. 1908–2018.

4453. [KRULIKOVSKA Tetána] Krulikovska Tetyana: Władysław Zaremba (1833–1902) – zapomniany polski kompozytor z Podola i jego zbiór pt. „Mały Paderewski”. *Edukacja Muzyczna*. [T.] 13: 2018 s. 223–241, streszcz. ang., ukr.

Zbiór utworów na fortepian opublikowany w 1911 r.

4454. KULTURA muzyczna w Szczecinie 1884–2014. Red. nauk. Maria Behrendt, Sylwia Burnicka-Kalischewska. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 289, nlb. 3, il.

Z treści: Behrendt Maria, Behrendt Paweł: Życie muzyczne Szczecina 1884–1945 z perspektywy działalności Domu Koncertowego. *Zarys* s. 13–35; Burnicka-Kalischewska Sylwia: Szczecin początkiem światowych karier operowych. Giulio Perotti [1841–1901] – zapomniany Caruso z XIX wieku s. 37–55; Winkler Lutz: Reaktywacja opery w Greifswaldzie przez szczecińskich artystów pod kierunkiem Emanuela Vossa w ramach Greifswaldzkiego Festiwalu Operowego w latach 1907–1911 i jej konsekwencje s. 73–90; Modess Jochen A.: Szczeciński Tydzień Bachowski w 1943 roku s. 91–107; Garecki Damian: Budownictwo instrumentów muzycznych w Szczecinie w latach 1884–1945 s. 109–130; Matławski Bogdan: Znaczenie amatorskiej działalności artystycznej w procesie budowania podstaw tożsamości regionalnej w latach 1945–1948 s. 133–154; Filipowicz-Kosińska Ewa: „Potulicka” widziana przez pryzmat osiągnięć Pierwszej Damy operetki Ireny Brodzińskiej [ur. 1933] s. 155–181; Wolski Paweł: Opery Stanisława Moniuszki w repertuarze Opery na Zamku w Szczecinie s. 183–198.

Toż w jęz. niem. pt. Die Musikkultur in Stettin 1884–2014, zob. poz. 4462.

4455. KUSTO Agata: Echa międzywojnia w muzycznym folklorze powojennej Lubelszczyzny. Na podstawie zapisów Włodzimierza Dębskiego [1922–1998]. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio L: Artes. Vol. 16: 2018 [nr] 1/2 s. 63–86, streszcz. ang.

Badania z l. 1963–1976 obejmujące głównie okres 1910–1925 i jego wpływ na lata po II wojnie światowej.

4456. KWIATKOWSKI Łukasz: Leopold Godowski [1870–1938] i jego wkład w rozwój pianistyki przełomu XIX i XX wieku. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 154, nlb. 2, nuty.

4457. LASKOWSKI Aleksander: Kilka uwag o badaniach nad historią recepcji. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 2 s. 107–112, streszcz. ang.

Muzyka Jima Samsona w 2. poł. XX w.

4458. LEDZION Dariusz: Historia Łobeskiej Orkiestry Dętej w latach 1946–2014. *Zwierciadło Etnologiczne*. Nr 3: 2014 s. 59–64.

4459. MAĆKOWSKI Jan J.: Orkiestry dęte w tradycji kulturowej Drezdenka 1947–2018. Drezdenko 2018 Centrum Promocji Kultury 8° ss. 131, nlb. 1, il.

4460. MATŁAWSKI Bogdan: Orkiestry dęte na Pomorzu Zachodnim po 1945 roku. *Zwierzadło Etnologiczne*. Nr 3: 2014 s. 37–58.

Do 2014 r.

4461. MATYS Artur: Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis. Publikacja z okazji 40-lecia zespołu (1978–2018). Gdańsk 2018 Pol. Chór Kameralny 8° ss. 111, nlb. 25, il.

4462. DIE MUSIKKULTUR in Stettin 1884–2014. Wissenschaftliche Redaktion Maria Behrendt, Sylwia Burnicka-Kalischewska. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 293, nlb. 3, il., streszcz. ang.

Z treści: Behrendt Maria, Behrendt Paweł: Das Musikleben Stettins 1884–1945 im Hinblick auf das Konzerthaus. Eine Übersicht s. 13–36; Burnicka-Kalischewska Sylwia: Stettin als Ausgangsort weltberühmter Opernkarrerien Giulio Perotti – der vergessene Caruso des XIX. Jahrhunderts s. 37–55; Winkler Lutz: Die Wiederbelebung der Oper in Greifswald durch Stettiner Künstler unter der Leitung von Emanuel Voss im Rahmen der Greifswalder Maiopernfestspiele von 1907 bis 1911 sowie ihre Folgen s. 73–91; Modess Jochen A.: Die Stettiner Bachwoche von 1943 s. 93–109; Gardecki Damian: Musikinstrumenten in Stettin in den Jahren 1884–1945 s. 111–132; Matłowski Bogdan: Die Bedeutung von Amateur-Aktivitäten im Entstehungsprozess der regionalen Identität Stettins in den Jahren 1945–1948 s. 135–156; Filipowicz-Kosińska Ewa: Die „Potulicka“ aus Sicht der Errungenschaften von Irena Brodzińska, der „ersten Dame der Operette“ s. 157–184; Wolski Paweł: Die Opern von Stanisław Moniuszko im Repertoire der Stettiner Schlossoper s. 185–200; Popiałkiewicz Łukasz: Die Bemühungen der Gesellschaft „Pro Musica Sacra“ um die Entwicklung der Kirchenmusik s. 201–217; Osuchowski Paweł: Aktivitäten der Stiftung Akademie Alter Musik s. 219–233; Rottermund Bogusław: Das Stettiner Musikleben zu Beginn des 21. Jahrhunderts s. 235–260.

Toż w jęz. pol. pt.: Kultura muzyczna w Szczecinie 1884–2014, zob. poz. 4454.

4463. MUZYKA na Śląsku Cieszyńskim. Red. nauk. Bogumiła Mika, Magdalena Szynkler. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 151, il., nuty, streszcz. ang. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3826).

Treść: Szulakowska Jolanta: Panorama życia kulturalnego Śląska Górnego i Cieszyńskiego w XIX i XX wieku – tradycje, wektory, zróżnicowania s. 9–25; Szynkler Magdalena: Rozwój folklorystyki na Śląsku Cieszyńskim – pierwsze badania s. 26–37; Mika Bogumiła; Krystyna Turek [ur. 1946] – badacz folkloru i pedagog. Przyczynki jubileuszowy s. 38–50; Suchanek Alojzy: Wybrane sylwetki muzyków ewangelickich na Zaoziu s. 51–58; Nawrocka-Wysocka Arleta: Muzyczne tradycje wiślańskie luteranów s. 59–68; Przerembski Zbigniew Jerzy: Cieszyńskie prymaty folklorystyczne s. 69–77; Wójcik Andrzej: Instrumenty i kapele ludowe w folklorze pieśniowym Śląska Cieszyńskiego s. 78–93; Kołt Malwina: Fryderyk Firla ostatnim bastionem sztuki lutniczej w Cieszynie s. 94–98; Bias Hanna: Utwory Jana Gawlasa [1901–1965] odkryte na nowo. Spisznica odnaleziona w zbiorach Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej w Katowicach s. 101–117; Zoń-Ciuk Danuta: Muzyka folklorem Beskidów pisana s. 117–127; Dziadek Magdalena: Ryszarda Gabryśa muzyka „metamuzyczna” s. 128–133; Cudzych Ewa: Od źródła do ujścia. Tradycyjny folklor w dobie wpływów, inspiracji i przemian s. 134–138; Babulewicz Katarzyna: Jak wykreować „podwórkowy klimat”, czyli muzyka Zenona Kowalowskiego do serialu animowanego „Reksio” s. 139–151.

4464. MUZYKA, uniwersytet, technologia, emocje. Studia nad muzyką popularną. T. 2: Live. Red. Andrzej Juszczyk, Natalia Giemza, Konrad Sierżputowski. Kraków 2018 AT Wydaw. 8° ss. 224, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Treść: Juszczyk Andrzej, Sierżputowski Konrad: Wstęp s. 7–10; Juszczyk Andrzej: Na koncercie czy w studio? Technologiczne aspekty „żywości” muzyki popularnej s. 13–25; Smółka Maciej: W całości na żywo. Koncerty jako forma upamiętniania albumów muzycznych s. 27–42; Grabski Piotr: Jedna całość czy zbiór utworów? Idea całościowej prezentacji scenicznej albumów muzycznych s. 43–56; Sosik Norbert: (Od) tworzenie. Muzyka generatywna wobec pojęcia „live” w muzyce s. 57–65; Szczerbakiewicz Rafał: Hound Dog – the virtuoso of the hootchy-kootchy. Koncert jako akt obsceniczny s. 69–86; Svetlova Anna: „Desperacka forma przeżycia” czy „sprawdzian szczości”? Domowe koncerty w Związku Radzieckim oraz we współczesnej Rosji s. 87–99; Kosek Jakub: O ceremonialnych profanacjach w rockowych rytuałach scenicznych s. 101–109; Polakowski Filip: „Live Metallica” – transgresja i fenomen muzyczny s. 111–122; Iwanczewska Łucja: Manifestowanie i znikanie – występy kobiecej obecności. Wycinki z polskiej kontrkultury s. 125–134; Knapik Rozalia: Wyśpiewać pięć. Covery sceniczne a manifestacja tożsamości s. 135–144; Giemza Natalia: Próba omówienia relacji muzyk – słuchacz na przykładzie recepcji twórczości Tego Typa Mesa s. 145–156; Kozyra Magdalena: Liveness poprzez media? Skracanie dystansu i tworzenie aury bliskości w działalności Amandy Palmer s. 157–167; Sierżputowski Konrad: Ekran, klipy wideo i muzyka na żywo. Przypadek Gorillaz s. 171–181; Gromala Monika: The King is dead. Long live the King! Widma artysty s. 183–190; Książ Lidia: Live 2.0 – wykorzystanie rzeczywistości wirtualnej w muzyce „na żywo” s. 191–199; Wigienka Szymon: „Muzyczne klocki lego” – program komputerowy Ableton Live oczami jego twórców oraz artystów s. 201–211.

T. 1. 2017.

4465. NIDECKA Ewa: Twórczość polskich kompozytorów drugiej połowy XX wieku i początku XXI wieku wobec przemian i osiągnięć muzyki europejskiej. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 225, nlb. 1, il., streszcz. ang.

4466. NOWAK Tomasz M[arian]: Polski polonez chodzony. Roczyny 2018 Fund. „Memo” 8° ss. 77, il.

Utwór muzyczny, XVIII–XXI w.

4467. OLEJARCZYK Eugeniusz: KSU mój świat. Rozmawia Andrzej Dumkiewicz. Kraków–Skała 2018 Mystic Prod. 8° ss. 260, il.

Eugeniusz „Siczka” Olejarczyk [ur. 1961] i zespół punkrockowy KSU w l. 1980–2018.

4468. ORGANY Wrocławia. Budownictwo i funkcja w aspektach historii i wyzwań współczesności. Pod red. Bogdana Andrzeja Tabisza i Jakuba Macieja Łubockiego. Wrocław 2018 Fund. Opus Organi 8° ss. 440, il., streszcz. niem.

Treść: Gembalski Julian: Referat wprowadzający: Organy Wrocławia – problematyka badawcza s. 9–26; Łubocki Jakub Maciej: Przegląd metod i źródeł do poszukiwania piśmiennictwa

w zakresie organów Wrocławia (nakreślenie możliwej do realizacji metodyki bibliografii organów Wrocławia) S. 27–42; Benk Marta: Aktualny katalog organów Wrocławia – stan instrumentarium organowego w świetle zagadnień statystycznych s. 43–72; Dziedzic Marcin: Organmistrzowie we wrocławskich aktach metrykalnych s. 73–90; Brylla Wolfgang J.: Wrocławska działalność firmy „Schlag & Söhne” s. 91–128; Gluchowski Tomasz: Organy kolegiaty Świętego Krzyża we Wrocławiu na przestrzeni dziejów s. 129–150; Prasał Andrzej: Wrocławski olbrzym – organy Hali Stulecia s. 151–190; Brylla Wolfgang J.: Nieznane dokumenty dotyczące organów dla wrocławskiej filharmonii s. 191–210; Schulz Michael: Die Orgelbauanstalt W. Sauer der Zeit Beginns der Orgelbewegung (1920–1940) s. 211–218; Hahn Andreas: Die Michael-Engler-Orgel in St. Elisabeth Kirch Breslau. Aspekte zur geplanten Rekonstruktion s. 219–246; Kmitya-Skarsgård Tomasz: Organy luteranckiego kościoła Świętego Krzysztofa we Wrocławiu. Historia, stan obecny oraz plany na przyszłość s. 247–270; Galewski Dariusz: Dekoracja i wymowa ideowa barokowych prospektów organowych we Wrocławiu s. 271–296; Tabisz Bogdan Andrzej: Próba interpretacji manuskryptu organologicznego Karla Friedricha Kriegera z Wrocławia s. 297–318; Pasternak Paweł: Organy Józefa Cynara w diecezji tarnowskiej; Dębica, Tarnów s. 319–334; Gładysz Andrzej: Organy Józefa Cynara w diecezji tarnowskiej; Biała Niżna, Lichwin s. 335–356; Widak Andrzej: Organy Józefa Cynara w kościołach diecezji rzeszowskiej s. 357–378; Matoga Piotr: Wrocławskie miscellanea organowe w Krakowie s. 379–400; Koenig Franciszek: Działalność wrocławskich organmistrzów na terenie Górnego Śląska w XIX i na początku XX w. s. 401–428; Gembalski Julian: Podsumowanie dyskusji: konferencja „Organy Wrocławia – budownictwo i funkcja w aspektach historii i wyzwań współczesności” s. 429–434.

4469. PASTERNAK Paweł: Organy i ich twórcy na obszarze ziemi sądeckiej. Nowy Sącz 2018 Prezydent M. Nowego Sącza 8° ss. 166, nlb. 2, il. (Biblioteka „Rocznika Sądeckiego”).

Lata 1701–1989.

4470. PAWLAK Ireneusz: W poszukiwaniu muzycznego idiomu okresów roku kościelnego w polskiej monodii liturgicznej. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 7: 2016 nr 7 s. 135–160, streszcz. ang.

Od średniowiecza.

4471. PIEKARSKI Michał: Muzyka we Lwowie od Mozarta do [Tadeusza] Majerskiego [1888–1963]. Kompozytorzy, muzycy, instytucje. Warszawa 2018 Sedno Wydaw. Akademickie 8° ss. 353, nlb. 1, il., nuty.

4472. PIOTROWSKA Anna G.: Muzyka w serialu telewizyjnym. Szkic teoretyczno-analityczny na przykładzie Dekalogu. Kraków 2018 Musica Iagellonica 8° ss. 183, il., streszcz. ang. (Acta Musicologica Universitatis Cracoviensis; 34).

Lata 1945–1988.

4473. PIOTROWSKA Anna G.: O muzyce i filmie. Wprowadzenie do muzykologii filmowej. Kraków 2014.

Rec.: Bernatowicz Wojciech, *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 4 s. 113–121.

4474. POLSKIE drogi do niepodległości. Od Chopina do Paderewskiego. Materiały konferencyjne. Żychlin–Konin 2018 Konińska Fund. Kultury; Setidava Wydawnictwo MBP 8° ss. 91, nlb. 1, il.

Materiały z konferencji, Konin, 15–17 XI 2018 r.

Treść: Chlap-Nowakowa Justyna: Niepodległość Polski w poezji i pieśni patriotycznej (1768–1918) s. 12–49; Cichoracki Piotr: Józef Piłsudski. Wyboista droga do niepodległości s. 50–61; Negrey Maciej: Polscy symfonicy XIX wieku na drodze do niepodległości s. 62–87; Dyżewski Marek: Ignacy Jan Paderewski. Ojczyźnie i rodakom s. 88–90.

4475. POPINIGIS Danuta: Carillon i muzyka carillonowa dawnego Gdańska. Gdańsk 2014.

Rec.: Wieczorek Ryszard J., *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 247–253.

4476. POPOWSKA Marta: Graduał Jana Olbrachta z Katedry Wawelskiej. Opis zewnętrzny. *Edukacja Muzyczna*. [T.] 13: 2018 s. 157–182, streszcz. ang.

Toż w jęz. ang.: Jan Olbracht Gradual from the Archives of the Wawel Cathedral. Physical description. *Edukacja Muzyczna*. [T.] 13: 2018 s. 183–207, streszcz. pol.

4477. PORAKH Alaksandr: Konstrukcja białoruskich cymbałów. Historia, ewolucja, perspektywy. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 2 s. 59–84, streszcz. ang.

XX w.

4478. PRASAŁ Andrzej: Działalność organmistrzowska firmy Lux z Łądku-Zdroju. Opole 2018 Zakł. Poligraf. Sindruk 8° ss. 255, il., streszcz. niem. (Opoliensis Musica Ecclesiastica; 2).

Joseph (1831–1896) i Franz (1864–1924) Luxowie.

4479. RAJMAN Jerzy: Wkład klasztorów w rozwój kultury organowej średniowiecznej i wczesnonowożytnej Małopolski (od XIV do końca XVI w.). *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 3 s. 43–64, streszcz. ang.

4480. ROTTERMUND Krzysztof: Wkład kaliskich ewangelików w rozwój kultury muzycznej oraz rzemiosła i przemysłu w zakresie budownictwa instrumentów muzycznych. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 131–157.

Lata 1781–1933, zawiera również 20 biogramów fortepianistów ewangelickich z XIX i XX w.

4481. ROZMUS Rafał: Kolęda jako źródło inspiracji w twórczości kompozytorów polskich w latach 1945–2005. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio L: Artes. Vol. 16: 2018 [nr] 1/2 s. 101–181, streszcz. ang.

4482. RYKOWSKI Mikołaj: Polifonia życia. Biografia Franza Xavera Scharwenki

[1850–1924]. Poznań 2018 Akad. Muzyczna im. I. J. Paderewskiego 8° ss. 203, nlb. 1, il.

4483. SKIBA Krzysztof, Jabłonka Jakub, Łęczuk Paweł: Skiba ciągle na wolności. Autobiografia łobuza. Kraków 2018 Sine Qua Non 8° ss. 502, nlb. 4, tabl. 8, il.

Krzysztof Skiba (ur. 1964); wspomnienia dotyczące zespołu Big Cyc od 1985 r.

4484. SŁAWEK Tadeusz, Mizerski Bogdan: Esej na głos i kontrabas 1977–2017. Sosnowiec 2018 Druk. Progress 8° ss. 108, nlb. 2, il.

4485. SMOLAREK Dariusz: Muzyka instrumentalna XVIII wieku w zbiorach archiwów kościelnych. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 7: 2016 nr 7 s. 163–190, streszcz. ang.

4486. SMOLAREK Dariusz: Repertuar muzyki instrumentalnej z klasztoru dominikanów w Gidlach. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 7: 2016 nr 7 s. 191–212, streszcz. ang.

XVIII–XIX w.

4487. SOBECKI Włodzimierz: Historia muzyki bydgoskiej. Wybrane fragmenty. Z akcentami współpracy polsko-niemieckimi. Oraz współautorzy wymienieni w rozdziałach. Bydgoszcz 2018 nakł. autorski 8° ss. 181, il. (Bydgoszcz – Bromberg; cz. 10).

XIX–XXI w.

4488. STELMACH Piotr: Lżejszy od fotografii. O Grzegorz Ciechowskim [1957–2001]. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 642, nlb. 1, il.

4489. STO lat muzycznej emigracji. Kompozytorzy polscy za granicą (1918–2018). Według koncepcji Marleny Wieczorek; red. nauk. Beata Bolesławska-Lewandowska, Małgorzata Gamarat, Magdalena Nowicka-Ciecierska, Marlena Wieczorek. Gliwice 2018 Fund. MeaKultura 8° ss. 358, nlb. 1, il.

Treść: Wieczorek Marlena: Sto lat muzycznych podziękowań s. 9; Moraczewski Krzysztof: Słowo rekomendacji s. 10–11; Wieczorek Marlena, Bolesławska-Lewandowska Beata: Rozmowa o książce s. 12–20; Gwizdalanka Danuta: Dzieje muzyki to często historia emigrantów s. 21–33; Trochimczyk Maja: Kim są muzyczni emigranci? s. 35–38; Wieczorek Marlena: Życiowe wybory, czyli o powodach i skutkach wyjazdów s. 39–56; Guzy-Pasiak Jolanta: W cztery strony świata – kierunki emigracji polskich kompozytorów w XX wieku s. 57–67; Trochimczyk Maja: Marzenia transatlantyckie. Kompozytorzy w Ameryce s. 68–77; Laskowski Aleksander: Za wschodnią granicą s. 78–82; Lindstedt Iwona: Muzyka w drodze. Nurty i style s. 82–91; Bolesławska-Lewandowska Beata: Skazani na zapomnienie? O obecności muzyki emigracyjnej w kraju i na świecie s. 92–98; Stefański Krzysztof: Muzyczni nomadzi i cyfrowi tubylecy s. 99–110; Trochimczyk Maja: „A w sercu Polska...”, czyli jak

być Polakiem w muzyce XIX wieku s. 112–116; Piotrowski Grzegorz: Istnienia poszczególne. Kompozytorzy jazzu i rozrywki s. 117–122; Cieślak Agnieszka, Gradowski Mariusz: Ścieżki muzyki filmowej s. 123–131; Wojciechowski Remigiusz: Od należeć siebie w wielokulturowym świecie. Migracje polskich kompozytorek i kompozytorów w XXI wieku s. 132–137; Wryk Marta: Samodzielni i wierni sobie – portrety kompozytorek i kompozytorów polskich XXI wieku, którzy osiedlili się za granicą s. 138–145; Jakubowski Piotr: Wciąż wędrujemy... O migracji egzystencjalnej s. 146–150; Zamiast biogramów, czyli Marlena Wieczorek pyta... s. 152–340; Aneks: Polscy kompozytorzy emigracyjni (1918–2018) s. 342–348.

4490. SUBEL Joanna: Źródła do twórczości Karola Lipińskiego [1790–1861]. Wrocław 2018 Wydaw. Akad. Muzycznej im. Karola Lipińskiego 8° ss. 186, nlb. 1, tabl. 12, il., streszcz. ang. Akad. Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu.

4491. SZARAPKA Anna: Władysław Walentynowicz [1902–1999]. Twórca, pedagog i organizator życia muzycznego. Gdańsk 2017 Wydaw. Akad. Muzycznej im. Stanisława Moniuszki 8° ss. 641, il., nuty.

4492. ŚPIEW. Historia, praktyka, pedagogika. T. 1. Wrocław 2018 Pol. Stow. Pedagogów Śpiewu; Akad. Muzyczna im. Karola Lipińskiego 8° ss. 264, il., streszcz. ang. Pol. Stow. Pedagogów Śpiewu, Akad. Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu.

Z treści: Węgrzyn-Klisowska Walentyna: Walery Wysocki – legenda polskiej pedagogiki wokalne s. 15–20; Pożakowski Piotr: Pieśń koncertowa romantyzmu s. 133–148; Ksenicz Olga: Władysława Żeleńskiego pożegnanie ze światem liryki wokalne – cykl pieśni do słów Zofii Ułaszyńskiej op. deest (1911) s. 163–174; Ulwańska Anna: Twórczość wokalna Sergiusza Rachmaninowa w kontekście jego wypowiedzi o interpretacji muzyki s. 175–186; Fedyk-Klimaszewska Monika: Ryszard Wagner: Pięć pieśni do poezji Matyldy Wesendonck – od analizy do syntezy s. 187–206; Majzner Rafał: Kantaty Grażyny Krzawowskiej jako przykład muzyki kantatowej w drugiej połowie XX wieku s. 207–216; Wolański Andrzej: „Wratislavia Cantans” w perspektywie historyczno-fizycznej s. 219–230; Knetig Jerzy: Mój teatr – dzieło życia Stefana Sutkowskiego s. 231–238; Sądziadek Eugeniusz: Z kart historii Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów Śpiewu s. 239–246.

4493. TRADYCJE śląskiej kultury muzycznej. T. 14, cz. 1–2. Red. Anna Granat-Janki i zespół. Wrocław 2017.

Rec.: Przybyszewska-Jarmińska Barbara, *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 3 s. 160–165.

4494. URBAŃCZYK Marek: Organy kościoła Krzyża Świętego w Siemianowicach. Historia, architektura, konstrukcja i problematyka konserwatorska. [Siemianowice Śląskie 2018 Urząd M.] 8° ss. 190, il.

4495. VIOLIN Antonio Stradivari 1685 „Polonia”. The first Antonio Stradivari [1644–1737] violin in past-war[!] Poland, for the 100th Anniversary of Regaining Independence. Limited ed.

[Warszawa] 2018 Royalty's 4° teka (8 s. złoż., 22, nlb. 1), il. + dysk optyczny (CD).

Zawiera także: Poniatowska Irena: Polska wiolinistyka. Tł. Joanna Rosa.

Całość w etui. Tekst równol. w jęz. pol., ang.

4496. W HOŁDZIE Aleksandrowi Tansmanowi (1897–1986). Pod red. nauk. Anny Granat-Janki. Wrocław 2018 Wydaw. Akad. Muzycznej im. Karola Lipińskiego 8° ss. 317, il., nuty, streszcz. ang. Akad. Muzyczna im. Karola Lipińskiego. Wydz. Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii. Katedra Teorii Muzyki i Historii Śląskiej Kultury Muzycznej.

Księga pamiątkowa.

Treść: Granat-Janki Anna: Wprowadzenie s. 7–10; Helman Zofia: Myśl estetyczna Aleksandra Tansmana s. 11–27; Poniatowska Irena: Credo artystyczne Aleksandra Tansmana a nurty stylistyczne w muzyce XX wieku s. 29–43; Granat-Janki Anna: O muzyce Aleksandra Tansmana w perspektywie aksjologicznej s. 45–67; Tansman-Martinozzi Marianne: Aleksander Tansman – między dwiema ojczyznami s. 69–101; Tansman-Zanutini Mireille: Krąg przyjaciół Aleksandra Tansmana w środowisku muzycznym s. 103–133; Trochimczyk Maja: Amerykańskie lata Aleksandra Tansmana (1941–1946) s. 135–162; Skupin Renata: Orientalizm i orientalność w muzyce Aleksandra Tansmana s. 163–187; Łukaszczyk Marcin Tadeusz: Six études de virtuosité pour piano Aleksandra Tansmana s. 189–206; Nowak Anna: Tansman i współcześni twórcy mazurków fortepianowych. W poszukiwaniu nowych form ekspresji artystycznej s. 207–222; Michalak Beata: Fortepianowe utwory Aleksandra Tansmana dla dzieci i młodzieży s. 223–241; Świdnicka Iwona Hanna: Muzyczny nagrobek pamięci wielkiego przyjaciela – „Stele in memoriam Igor Stravinsky” Aleksandra Tansmana s. 243–263; Gamrat Małgorzata: Muzyka polska w refleksji Aleksandra Tansmana s. 265–284; Wendland Andrzej: Dwadzieścia lat Tansman Festival: idee i dorobek. Rzecz o przywracaniu pamięci o kompozytorze s. 285–297; Dyskusja s. 299–317.

4497. W KRĘGU muzyki religijnej. Red. Katarzyna Piątkowska-Pinczewska, Katarzyna Szcześniak. Kalisz–Poznań 2018 Wyd. Pedagogiczno-Artystyczny UAM; UAM 8° ss. 229, il., streszcz. ang.

Treść: Grucza Roman: Doniosłość muzyki sakralnej w Kościele i brak jej poszanowania w polskich świątyniach s. 9–22; Kieling Michał: Ars musica w grecko-rzymskiej kulturze antycznej oraz chrześcijaństwie pierwszych wieków s. 23–36; Paczkowski Jacek: Przepisy liturgiczne dotyczące muzyki w kościele s. 37–54; Powąska Jarosław: Dialogiczny charakter muzyki liturgicznej s. 55–72; Sałek Dariusz: Ludowe śpiewy liturgiczne diecezji radomskiej s. 73–86; Dudkiewicz Emilia: Między hybrydycznym estetyzmem a duszpasterskim pragmatyzmem – pytanie o współczesną muzykę liturgiczną w świetle myśli teologicznej Josepha Ratzingera s. 87–96; Kliber Patrycja: Znaczenie festiwalu Sacrosong w upowszechnianiu muzyki sakralnej s. 97–105; Gluchowski Tomasz: Organy w dekanacie krotoszyńskim – rys historyczny i stan obecny s. 109–162; Mosur Łukasz: Organy firmy Schlag und Söhne w kościele Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Chełmcech koło Kalisza. Historia oraz proces rewaloryzacji s. 163–186; Grucza-Rogalska Aleksandra: Muzyka w nauczaniu i poezji świętego Jana Pawła II s. 189–200; Szcześniak Katarzyna: Pieśń Bogurodzica w operze „Maria” Romana Statkowskiego. Wymiar narodowy i sakralny s. 201–216; Piątkowska-Pinczewska Katarzyna: Requiem Romana Maciejewskiego – początki pracy nad opus vitae s. 217–229.

4498. [WIATROWICZ Marek]: Trzeba mieć pasję... i zadęcie. 80 lat orkiestry dętej w Stalowej Woli. Tekst i oprac. Marek Wiatrowicz. Stalowa Wola 2018 Miejs. Dom Kultury 4° ss. 72, il.

4499. WIDAK Andrzej: Organy w kościołach dekanatu Ulanów diecezji sandomierskiej (studium historyczno-instrumentoznawcze). *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 167–199, streszcz. ang.

4500. WIDAK Andrzej: Zabytkowe organy w kościołach dekanatu Sokołów Małopolski diecezji rzeszowskiej. *Rocznik Sokołowski*. Nr 15: 2018 s. 211–244.

Katalog.

4501. WIECZORY u Telemanna 1979–2018. Programy, wykonawcy, imprezy towarzyszące, sponsorzy. Red. Maciej Kluss. Pszczyna 2018 Wydaw. Muzeum Zamkowe 4° ss. 108, nlb. 4, il. Muzeum Zamkowe w Pszczynie.

Wydawnictwo jubileuszowe XL Festiwalu muzycznego, odbywającego się w sali lustrzanej Muzeum Zamkowego w Pszczynie. Zawiera reprodukcje programów poszczególnych wieczorów, repertuar koncertowy i jego wykonawcy.

4502. WILKOWSKI Eugeniusz: Dzieje chóru na tle życia parafii Rozesłania Świętych Apostołów w Chełmie w latach 1918–2018. Chełm–Biała Podlaska 2018 Arte Michał Bechta 8° ss. 512, il.

4503. WINDER Leszek: Śląski blues. Skoczów 2018 [Śląskie Stow. Artystów i Twórców] 8° ss. 260, il.

Wspomnienia muzyka ur. w 1954 r.

4504. WIŚNIEWSKI Piotr: Śpiew „Exsultet” w XVI-wiecznym „Missale Paulinorum”. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 6: 2015 nr 6 s. 42–57, streszcz. ang.

4505. WIŚNIEWSKI Stanisław: Zorganizowany Amatorski Ruch Muzyczno-Śpiewaczy na ziemi czempieńskiej 2018. Praca zbiorowa. Luboń 2018 Uni-Druk 8° ss. 156, il.

Oprac. zbiorowe pod red. S. Wiśniewskiego. Lata 1884–2018.

4506. WNEK Marcin: Historia Parafialnego Chóru Mieszanego „Zew Gór” z Łącka. Cz. 1. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 5–26.

Toż. Cz. 2: (2014–2017). *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 119–130.

4507. WOJCIECHOWSKI Andrzej, pseud. Idon: Prunelki piło się dużo. Jazz, Łódź i ludzie we wspomnieniach trębacza „Melomanów”. II. Sławomir Arabski. Łódź 2018 Księży Młyn

Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 87, nlb. 1, il.

Autor żył w l. 1930–2018; Hot Club Melomani (zespół jazzowy) funkcjonował w l. 1950–2011.

4508. WOJCIECHOWSKI Ryszard: Orkiestra Dęta OSP w Sławkowie 1906–2016. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 1: 2016 s. 39–44.

4509. WOKÓŁ muzyki Feliksa Nowowiejskiego [1877–1946]. Red. nauk. Sylwia Burnicka-Kalischewska, Alicja Delecka-Bury. Kraków 2018 Impuls 8° ss. 297, il., nuty.

Treść: Fokt Iwona: Spuścizna Feliksa Nowowiejskiego. Zbiory poznańskie s. 13–34; Karolak Elżbieta: Feliks Nowowiejski – ostatnie pożegnanie z Poznaniem s. 35–58; Burnicka-Kalischewska Sylwia: Dłaczego arcydzieło światowe „Quo vadis” Feliksa Nowowiejskiego zostało zapomniane poza polskimi granicami? s. 59–79; Meinel Friederike: Nagrodzona ballada „Kowal z Barłt” (Der Schmied von Barlt) Feliksa Nowowiejskiego s. 81–99; Delecka-Bury Alicja: Feliks Nowowiejski jako patron szkół muzycznych. Szansa czy obciążenie? s. 101–114; Burnicka-Kalischewska Sylwia: Feliks Nowowiejskiego igrzyski z folklorem w kontekście analizy wybranych pieśni artystycznych s. 115–134; Tylkowska-Drożdż Joanna: Motywy hellenistyczne i orientalne w twórczości Feliksa Nowowiejskiego na podstawie „Róż dla Safo” op. 51 nr 1 i „Pod niebem Persji” op. 51 nr 7 s. 135–150; Kukla Jerzy: Nurty i kierunki muzyki pierwszej połowy XX wieku w symfoniach orkiestrowych Feliksa Nowowiejskiego s. 151–200; Gawiejnowicz Waldemar: Pierwiastki marynistyczne w twórczości organowej Feliksa Nowowiejskiego s. 201–214; Dulisz Ilona: Symbolika polskiego morza w muzyce Feliksa Nowowiejskiego s. 215–229; Rondomańska Zenona: Śpiewnik morski i jego recepcja po śmierci kompozytora s. 231–246; Kuchta Monika: Rozumiem fal mówę... – obraz morza i jego kolorystyczna wizja w wybranych pieśniach Feliksa Nowowiejskiego s. 247–259; Kornačka Małgorzata: Muzyczna interpretacja długich i krótkich form zaimka dzierżawczego w utworach wokalnych Feliksa Nowowiejskiego s. 261–280.

4510. WRÓBLEWSKA Danuta: Bogu niech będą dźwięki. Wspomnienia o moim mężu Adamie Wróblewskim. Rzeszów 2018 Biały Wiatr 8° ss. 95, nlb. 1, il.

Lata 1945–2017.

n) Historia sportu i turystyki

Zob. poz. 34, 769, 1734, 3335, 3408, 3471, 3486, 3586, 5925, 5992, 6001, 6274, 6620, 8367, 8368, 8538, 8565, 8867, 8909, 9101, 9154, 9168, 9169, 9282, 9310, 9381, 9465, 9616, 9649, 9661, 9933, 10263, 10311, 10451, 10495, 10843, 10895, 11011, 11062, 11083, 11191.

4511. 110 LAT działalności Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego – Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Siedlcach 1908–2018. Praca zbior. pod red. Anny Kirchner. Siedlce 2018 PTTK. Oddz. „Podhale” 4° ss. 263, nlb. 1, il.

Treść: Kirchner Anna: Od historii do współczesności s. 7–127; Kirchner Anna: Prezysi Zarządu Oddziału w latach 1908–2018

s. 128–143; Kirchner Anna: Konkursy: Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy (OMTTK), „Poznajemy Ojcowiznę”, Konkursy Krasomówcze s. 144–146; Kirchner Anna: Koła i kluby s. 147–182; Kirchner Anna: Związki Oddziału PTTK „Podlasie w Siedlcach z Mazowszem i Polesiem Lubelskim” s. 183–185; Czajka Stanisław: Z kart historii, krajoznawstwa i turystyki w Siemnicy s. 186–203; Bibliografia s. 204.

4512. 200 LAT zorganizowanego przewodnictwa w Sudetach 1817–2017. Praca zbior. pod red. Piotr Gryszela. Jelenia Góra–Kraków 2018 Proksenia 8° ss. 194, nlb. 2, il. Koło Przewodników Sudeckich przy Oddz. PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. (Monografie o Tematyce Turystycznej; 27).

Z treści: Gryszel Piotr: Od tragarzy lektky do profesjonalnych przewodników. Zarys historii zorganizowanego przewodnictwa w Karkonoszach s. 11–39; Łaborewicz Iwo: Materiały do dziejów przewodnictwa i przewodników w zbiorach jeleniogórskiego Archiwum Państwowego s. 41–50; Kapłon Jerzy: Przewodnictwo górskie w Towarzystwie Tatrzańskim i Polskim Towarzystwie Tatrzańskim do 1950 roku s. 51–65; Organiściak Jerzy: Historia przewodnictwa turystycznego w Żąbkowicach Śląskich s. 67–80; Wiśniewski Edward, Rabski Marek: Przewodnictwo turystyczne w Legnicy s. 81–89; Jasionowska Halina, Okoniewski Stefan: Koło Przewodników Sudeckich i Terenowych przy Oddziale PTTK Ziemi Wałbrzyskiej w Wałbrzychu s. 91–92; Kopydłowska Barbara, Błaczkowski Lech: Klub Przewodników i Pilotów „Rzepiór” we Wrocławiu s. 95–98; Kajoch Andrzej, Lesiów Tomasz: Historia powstania i działalności Klubu Przewodników Dolnośląskich i Sudeckich przy Oddziale Wrocławskim PTTK s. 99–100; Wiatr Przemysław: Dawni zielarze-laboranci w Karkonoszach i Górach Izerskich s. 149–163.

4513. 30. TRIUMF na 90-lecie. Bydgoszcz 2018 Rekpol 8° ss. 542, il., streszcz. ang., niem., ros.

Treść: Fiut Kazimierz: Na 90-lecie 30 triumf LOTTO-Bydgoszcz s. 7–9; Fiut Kazimierz: Od Sparty poprzez KKW do Bydgoszcz s. 10–100; Gomol Andrzej: Ostatnie sześć lat turystów kajakarzy s. 101–104; Bigaj Antoni: Sekcja Żeglarska Morskiego s. 105–118; Fiut Kazimierz: 25. tytuł z rzędu Drużynowego Mistrza Polski. Kalendarium 2017 s. 119–250; Fiut Kazimierz: Kalendarium 2018 – 30 triumf na 90-lecie LOTTO-Bydgoszcz s. 251–365; Żurawski Tomasz: Zestawienie osiągnięć polskich wioślarzy i wioślarzy na igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy s. 366–382; Żurawski Tomasz: Zestawienie medalistów LOTTO-Bydgoszcz na regatach światowych i mistrzostwach Polski w latach 2017–2018 s. 383–394; Zestawienie startów wioślarzy i wioślarzy LOTTO-Bydgoszcz na igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata, mistrzostwach Europy, akademickich mistrzostwach świata, mistrzostwach świata w wioślarstwie morskim, młodzieżowych mistrzostwach świata do lat 23, mistrzostwach świata juniorów, młodzieżowych mistrzostwach Europy, akademickich mistrzostwach Europy s. 395–452; Żurawski Tomasz: Zestawienia statystyczne osiągnięć LOTTO-Bydgoszcz na mistrzostwach Polski od powstania Klubu do 2018 roku s. 453–477.

4514. 50 LAT Koła Przewodników Beskidzkiej i Terenowych PTTK Myślenice 1967–2017. Zespół red. Jan Batko, Dariusz Dyląg, Dorota Kamińska, Leszek Maślanka, Mateusz Murzyn, Kazimierz Parzyak, Ludwik Starzak. Myślenice 2018 Muzeum Niepodległości 8° ss. 200, nlb. 8, il.

Treść: Przewodnicy s. 11–48; Historia Koła Przewodników PTTK w Myślenicach s. 57–90; Wspomnienia przewodnickie

s. 91–104; Działalność oddziału PTTK „Lubomir” s. 113–134; Miejsca i wydarzenia s. 135–176; Zasłużeni dla Oddziału PTK i PTTK w Myślenicach s. 185–200.

4515. ALEJZIAK Wiesław: Research on tourist activity in Europe – methodological aspects and results (part I: the period 1945–2000). *Folia Turistica*. Nr 46: 2018 s. 9–48, streszcz. pol.

4516. BAKOTA Daniel: Sport osób niepełnosprawnych w województwie częstochowskim w latach 1975–1998. *Kultura Fizyczna*. T. 17: 2018 nr 1 s. 57–66, streszcz. ang.

4517. BAŁDA Waldemar: Mistrz ping ponga z Komańczy. *Bieszczad*. [T.] 22: 2017/2018 [dr.:] 2018 s. 247–256.

Alojzy Erlich (1914–1992).

4518. BEDNARCZYK Piotr, Raczyński Zdzisław: Toruński Klub Piłkarski Elana Toruń 1968–2018. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 82, il.

4519. BIEGIEM przez historię sportu powiatu gliwickiego. Tekst Maciej Mazur, Anna Mrowiec, Damian Hamler, Mariusz Kowol. Gliwice–Pszów 2018 Starostwo Pow.; Fidelis Agnieszka Keller 4° ss. 121, il., streszcz. w jęz. ang., niem.

Treść: Początki sportu w powiecie gliwickim s. 9–30; Po dwóch stronach granicy s. 31–51; Złote lata s. 53–73; W nowej rzeczywistości – sport po 1989 roku i współcześnie s. 75–102; Olimpijczycy z powiatu gliwickiego s. 103–115; Bibliografia s. 117.

Lata 1884–2018.

4520. CADELSKI Krzysztof: Pięć do setki... Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie 1920–2015. Bydgoszcz 2016 Rekol; staraniem Bydgoskiego Tow. Wioślarskiego 8° ss. 134, il.

4521. CHUDZIŃSKI Kazimierz W.: Szkoła Szybowcowa w Fordonie 1933–1963 im. Czesława Tańskiego. Bydgoszcz–Gorzów Wielkopolski 2018 Kazimierz Wojciech Chudziński; Sonar 4° ss. 204, il.

4522. CZECHOWICZ Jerzy: Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Jarosławiu. Legioniści w walce o niepodległość. Rzeszów 2018 Edytorial 8° ss. 242, il.

Lata 1889–2018.

4523. DĄBROWSKI Jerzy: Zarys historii Żeglarskiego Klubu Turystycznego PTTK „Rejsy” i 60 lat członkostwa w Klubie. Wyd. 2, uzup. Warszawa 2018 ŻKT PTTK „Rejsy” 8° ss. 145, fot.

Wyd. 1. 2017.

4524. DERDA Arkadiusz: Z badań nad historią pojmowaną jako produkt turystyczny –

przykład Częstochowy. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 249–259, streszcz. ang.

4525. DOBROWOLSKI Piotr: Terlecki. Warszawa 2018 ZPR Media Herde Wydaw. 8° ss. 252, nlb. 3, il.

Na okł. podtyt.: Tragiczna historia jednego z najlepszych piłkarzy w Polsce.

Stanisław Terlecki (1955–2017).

4526. DOBRUSZEK Wiesław: Asy żużlowych torów – Bernard Jäder [ur. 1951]. Leszno 2018 Firma Wydaw. „Danuta”, Danuta Dobruszek 8° ss. 247, il.

4527. DOBRUSZEK Wiesław: Żużlowy leksykon ligowy. T. 10: (1981–1982). Leszno 2018 Firma Wydawnicza „Danuta” 16° ss. 161, nlb. 4, il.

T. 1. 2012.

4528. DUDEK Dobiesław: Polska myśl o kulturze fizycznej od czasów dawnych do roku 1939. Kraków 2018 Akad. Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha 8° ss. 290. Akad. Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie. (Monografia; nr 37).

4529. FUDALA Mateusz: Herosi polskiego boksu. Warszawa 2018 ZPR Media 8° ss. 95, nlb. 1, il. (Super Album; nr 6/2018).

Lata 1930–2017.

4530. GABRYJOŃCZYK Piotr: Fortyfikacje nowożytne jako podmioty rynku turystycznego. Warszawa 2018 Wydaw. SGGW 8° ss. 153, il.

4531. GAŚSIOROWSKI Michał: To jest futbol! Krótka historia piłki nożnej. Il. Przemysław i Agnieszka Surmowie. Warszawa 2018 Nasza Księgarnia 8° ss. 239, nlb. 1, il.

Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej w l. 1930–2018.

4532. GLKS Zyndram wczoraj i dziś. 70 lat historii. Oprac. Marek Cwenaar. Łącko–Nowy Sącz 2018 Gm.; Druk Goldruk 8° ss. 104, il.

Treść: Dybiec Henryk: Klubowa historia do roku 1994 s. 7–19; Dybiec Stanisław: Moje wspomnienia s. 20–22; Oldboje s. 23–32; Kibice s. 33–38; Cwenaar Marek: Spacer po klubowej historii s. 39–99; 70 lat historii s. 100–104.

4533. GOLĄŃSKI Jerzy: Moja przygoda ze sportem. Tarczyn 2018 Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 48, il.

Wspomnienia lekarza sportowego; koszykówka w l. 1981–2002.

4534. GOŁĄB Krzysztof, Porada Jerzy, Tałaga Ernest: Historia KS 27 Orzegów. Ruda Śląska 2018 Muzeum Miej. im. Maksymiliana Chroboka 8° ss. 56, il.

Chorzowski klub sportowy w l. 1927–2017.

4535. GOŁĄBEK Mariusz: 65 lat hokeja na lodzie w Jastrzębiu-Zdroju. Jastrzębie-Zdrój 2018 Jastrzębski Klub Hokejowy GKS Jastrzębie 8° ss. 139, il.

Lata 1963–2018.

4536. GOWARZEWSKI Andrzej: Górniki Zabrze. Dzieje legendy 1948–2018. Dokumentacja Bożena Lidia Szmel. Katowice 2018 Wydaw. GiA 4° ss. 312, il.

4537. GOWARZEWSKI Andrzej: Mistrzostwa Polski. Polish Championship. 100 lat prawdziwej historii. [T.] 4: Mecze, kluby, sezony 1945–1955. Dokumentacja Bożena Lidia Szmel. Katowice 2018 Wydaw. GiA 8° ss. 320, il. (Encyklopedia Piłkarska Fuji; t. 54) (Mistrzostwa Polski. Stulecie; 4).

Toż. [T.] 5: Mecze, kluby, sezony 1956–1962. Katowice 2018 ss. 287, il. (Encyklopedia Piłkarska Fuji; t. 54) (Mistrzostwa Polski. Stulecie; 5).

T. 1. 2017.

4538. GOWARZEWSKI Andrzej: Puchar Polski. Dzieje rozgrywek o piłkarskie trofeum pod patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej 1926–2018 spisane na stulecie odzyskania niepodległości RP. Ludzie, mecze, fakty, daty. Dokumentacja Bożena Lidia Szmel. Katowice 2018 Wydaw. GiA 4° ss. nlb. 8, 375, il.

4539. GROCHOWSKI Janusz: Historia sportu mławskiego 1921–2011. Mława 2014 Stacja Nauk. im. Prof. Stanisława Herbsta 8° ss. 463, il. Stacja Nauk. im. Prof. Stanisława Herbsta w Mławie.

4540. GRUPA Bronisława: Akrobatyka sportowa na Ziemi Lubuskiej w latach 1954–2018. (Księga pamiątkowa). Zielona Góra 2018 Pro Libris – Wydaw. WiMBP im. C. Norwida 4° ss. 225, il.

Księga pamiątkowa.

4541. HANDZIUK Marcin: XXX-lecie Klubu Olimpijczyka „Sokół” w Raciborzu. Racibórz 1987–2017. Racibórz 2018 Klub Olimpijczyka „Sokół” 4° ss. 60, il.

4542. JANKOWIAK Krzysztof: Ryszard Zieniawa [ur. 1933] inżynier judo. Biografia mistrza. Namysłów 2018 Avato Studio Graf. Tomasz Jarmuszewski – IPS 8° ss. 573, tabl. 53, il.

Z Namysłowa.

4543. JASTRZĘBSKI Cezary: W duchu krajoznawstwa. Tradycje zwiedzania regionu w widłach Wisły i Pilicy do roku 1809. Kielce 2017 Światowid 8° ss. 144, il., mapy.

Od XIV w.

4544. JÓZEF Piłsudski protektor polskiego sportu i ruchu olimpijskiego, patron AWF w Warszawie. Wybór i oprac. fot., il. prasowych i dokumentów Dobiesław Dudek; red. Dobiesław Dudek, Kajetan Hądzelek, Krzysztof Zuchora. Warszawa–[Stare Babice] 2018 Omikron 4° ss. 172, il. Fund. „Komitet Pierre’a de Coubertin w Polsce” powołana przez Polski Komitet Olimpijski.

Treść: Brygadier Józef Piłsudski wśród sportowców legionowych s. 9–22; Józef Piłsudski z harcerzami s. 23–28; Naczelnik Państwa Józef Piłsudski protektor Polskiego Komitetu Igrzysk Olimpijskich s. 29–32; Marszałek Józef Piłsudski przewodniczący Rady Naukowej Wychowania Fizycznego s. 33–40; Marszałek Józef Piłsudski fundator i patron CIWF-AWF w Warszawie s. 41–58; Józef Piłsudski na zawodach sportowych s. 59–104; Protektoraty Józefa Piłsudskiego nad zawodami sportowymi s. 105–122; Nagrody sportowe z konterfektem Józefa Piłsudskiego s. 123–134; Stadiony sportowe im. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego s. 135–142; Winiety prasowe poświęcone Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu s. 143–150; Józef Piłsudski w karykaturze sportowej s. 151–158; Żałoba po Marszałku Józefie Piłsudskim w prasie sportowej s. 159–172.

4545. KACZMAREK Krzysztof: Sport koszański po 1945 roku. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 103–117.

Do 2017 r.

4546. KALINOWSKI Jan Ryszard: Szkoleniowo-wychowawcza rola klubu sportowego „Jutrzenka” Płock w latach 1948–2018. Płock 2018 Stow. Autorów Pol. Oddz. 8° ss. 119, il., streszcz. ang.

4547. KAPŁON Jerzy: Początki narciarstwa polskiego. Karpackie Towarzystwo Narciarzy we Lwowie 1907–1939. Kraków 2018 Oficyna Wydaw. „Wierchy” 8° ss. 244, il. (Studia i Materiały do Dziejów Turystyki Górskiej; t. 2).

Rec.: Kurek Artur, *Folia Turistica*. Nr 47: 2018 s. 167–169.

4548. KARP Aleksandra: Major János Kevéy. Węgierska szabla w dłoni, polski orzeł w sercu. Tł. węgierskojęzycznych materiałów źródłowych Anna Bytrym, Dorota Jaszcz, Marcin Grad, Szymon Pawlas, tł. niemieckojęzycznych materiałów źródłowych Wojciech Capała, tł. włoskojęzycznych materiałów źródłowych Damian Kaleta, tł. anglojęzycznych materiałów źródłowych Luiza Kotys. Warszawa 2018 Węgiersko-Polska Szkoła Sermierki Szablą 4° ss. 323, il.

4549. KĄDZIELA Józef: 50 lat kolebki żeglarstwa polskiego Chojnice-Charzykowy. (Cz. 2). *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 77–128.

Okres okupacji.

Cz. 1. *Tamże*. [Nr] 13: 2016.

4550. KIELKOWSKI Jan: Prehistoria i początki taternictwa do roku 1903. Katowice 2018

Stapis 8° ss. 368, il. (Zdobycie Tatr. Historia i kronika tatarnictwa; t. 1).

Od 1614 r.

4551. KŁUSEK Aleksander: Historia klubów szachowo-warcabowych w Pilźnie. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 3]: 2007 s. 73–94.

4552. KOPCZAK-WIRGA Anna: Od inności do normalności. Turystyka zagraniczna Polaków w mozaice wspomnień. Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 290, il. Uniw. Opolski. (Studia i Monografie; nr 652).

Lata 1956–2013.

4553. KOTOWICZ Piotr N.: Sanocka Republika Hokejowa. 60 lat historii krążkiem pisanej. Red. Piotr N. Kotowicz; współpr. red. Tomasz Kijowski, Wojciech Wancienko, Marek Zdybek. Sanok 2018 Stow. Kibiców Sanockiego Hokeja 4° ss. 212, nlb. 3.

Od 1948 r.

4554. KOWALIK Tomasz: O wycieczkach wierszem i prozą. Toruń 2018 Machina Druku 8° ss. 135, nlb. 2, il.

Mieczysław Orłowicz (1881–1959).

Rec.: Remiszewski Ryszard M.: Wycieczki Mieczysława Orłowicza wspomniane wierszem i prozą. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 520–522.

4555. KRAJOZNAWCY – współtwórcy Niepodległej. Wybór materiałów oraz układ tomu Teresa Kłosiewicz-Prokop, Edward Wieczorek. Kraków–[Warszawa] 2018 Oficyna Wydaw. „Wierchy”; na zlec. ZG PTTK 8° ss. 209, il. (Studia i Materiały z Dziejów Krajoznawstwa Polskiego; t. 11).

Treść: Jaśkowiak Franciszek: Wspomnienia spisane z okazji 50-lecia zorganizowanego ruchu krajoznawczo-turystycznego na Ziemi Szamotulskiej i 25-lecia powołania Oddziału PTTK w Szamotułach s. 11–28; Świerk Paulina: Zarys historii Oddziału PTTK w Kościerzynie s. 29–56; Twaróg Janina Barbara: Kilka wspomnień z przeszłości s. 57–66; Umiński Janusz: Komisja propagandy i wydawnictw WKKFiT w Bydgoszczy s. 69–92; Majdewicz Włodzimierz: „Wisła” Biuletyn Informacyjny Oddziału Stołecznego PTTK. Rok rzeki Wisły 2017 s. 93–106; Umiński Janusz: Z historii zagospodarowania szlaku Brdy s. 107–122; Głowacki Marian: Dzieje schroniska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Złotym Potoku s. 125–134; Orłowska-Rybicka Grażyna: Rola PTTK w tworzeniu ogólnopolskiego oznakowania szlaków rowerowych s. 135–152; Majdewicz Włodzimierz: Mikołaj Wisznicki [1870–1954] – pamięć s. 155–166; Matyjas Remigiusz: Waclaw Skarbimir Laskowski [1892–ok. 1942] – zapomniany krajoznawca s. 167–172; Matyjas Remigiusz: Wspomnienie o Władysławie Gwardysie [1933–2017] s. 173–176; Dokumenty [fotografie] s. 178–208.

4556. KURCZAB Janusz, Fusek Wojciech, Porębski Jerzy: Polskie Himalaje. Wyd. uzup. Warszawa 2018 Agora 8° ss. 459, nlb. 5, il.

Lata 1932–2018.

4557. LELITO Alina: Jubileusz 30-lecia Ośrodka KTG [Kultury Turystyki Górskiej] w Pieninach. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 381–390.

4558. [LEWANDOWSKI Mirosław]: Fenomen polskiego żużla w 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. The phenomenon of Polish speedway for the centenary of the restoration of Poland's independence. Das Phänomen des polnischen Speedways zum 100. Jahrestag der Wiedererlangung der Unabhängigkeit Polens. Tekst Mirosław Lewandowski. Leszno 2018 Fund. Odzew 4° ss. 56, nlb. 22, il.

Lata 1946–2018.

4559. ŁYSEK Tadeusz: 35 lat Międzyszkolnego Klubu Sportowego Tempo Kęty. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 123–129.

Powstał w 1982 r.

4560. [MARKOWSKI Igor]: Polska siatkówka. Ożarów Mazowiecki–[Warszawa] 2018 Przeds. Wydawniczo-Handlowa „Arti” Artur Rogala, Mariusz Rogala Spółka Jawna 4° ss. 64, il.

Lata 1919–2018.

4561. MAZURKIEWICZ Michał: Sport and religion. Muscular Christianity and the Young Men's Christian Association. Ideology, activity and expansion. (Great Britain, the United States and Poland, 1857–1939). Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 252, il.

4562. MEC Andrzej: Pół wieku przestrzennej ruchliwości czyli Fragmentaryczna historia zelmerskiej turystyki. Rzeszów 2018 RS Druk Drukarnia Wydaw.; Andrzej Mec z pomocą przyjaciół 8° ss. 138, il. PTTK, Koło PTTK nr 64 im. Stanisława Steca w Rzeszowie ul. Jana Matejki 2.

Wspomnienia rzeszowskie od 1958 r.

4563. MĘDRZYCKI Andrzej: Hrabia dusz. Radom 2018 Nmedia.pl 8° ss. 123, nlb. 1, il.

Zdzisław Radulski (ur. 1937), sportowiec i działacz sportowy z Radomia.

4564. MIROSZEWSKI Kazimierz, Wilczok Katarzyna: Akademicki Związek Sportowy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (1968–2018). Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 221, nlb. 3, il.

4565. MONOGRAFIA 60-lecia kostrzyńskiej piłki nożnej. Red. Zygmunt Mendelski, Mariusz Staniszewski, Mariusz Gazda, Bartłomiej Suski. Kraków–Kostrzyn nad Odrą 2017

IDG; na zlec. Miejs. Ośr. Sportu i Rekreacji 4° ss. 208, il.

Tręść: Słowo wstępne s. 4–8; Wspomnienia s. 9–10; Zarys 60 lat historii piłki nożnej w Kostrzynie nad Odrą s. 11–21; Towarzystwo Sportowe Celuloza Kostrzyn nad Odrą s. 22–26; Reprezentanci Polski z Kostrzyna nad Odrą oraz piłkarze „Celulozy” grający w Ekstraklasie s. 27–29; Prezesi i trenerzy kostrzyńskiej piłki nożnej s. 30; Kostrzyńska piłka nożna – rozgrywki ligowe 1957–2017 s. 31–127; Celuloza Kostrzyn nad Odrą w II lidze s. 128–140; Mecz Celuloza Kostrzyn vs Lech Poznań w 1/16 Pucharu Polski s. 141; Druga liga w prasie i galerii zdjęć s. 142–144; Kostrzyńskie stowarzyszenia sportowe – piłka nożna s. 145–161; 60 lat kostrzyńskiej piłki nożnej w obiektywie s. 163–176; 60 lat kostrzyńskiej piłki nożnej w prasie s. 177–195; Pamiątki i trofea klubowe s. 196–199; Poczet zawodników i trenerów w 60-letniej historii kostrzyńskiej piłki s. 200–204; Bibliografia s. 205.

4566. MUCHA Robert, Szelichowski Stanisław: Polacy w rajdach i wyścigach samochodowych. Wyd. 2, poszerz. i uzupełn. Warszawa 2017 Axis Mundi 8° ss. 351, nlb. 2, tabl. 4, il.

Wyd. 1 pt.: 120 lat sportu samochodowego w Polsce. Warszawa 2013.

4567. MURAWSKI Tomasz: Szybowiec wyuczynowy SZD-22 Mucha Standard. Warszawa 2018 Tomasz Murawski 8° ss. 248, il.

Lata 1958–2017.

4568. MY, REGIONALIŚCI. W stronę autowizerunku. Pod red. Damiana Kasprzyka. Wrocław 2018 Fund. Ważka 8° ss. 197, il., streszcz. w wielu jęz.

Tręść: Kasprzyk Damian: Regionaliści – szkic do portretu s. 7–14; Jarosz Adriana: Jeśli chce się odkryć świat, trzeba najpierw poznać najbliższą okolicę s. 15–24; Kielbasa Bartosz: Koniński regionalizm – plany a rzeczywistość s. 25–35; Świst Roman: Czy jestem regionalistą? s. 37–47; Pakuła Roman: Z życia wzięte s. 49–53; Stulczewski Jarosław: Każdy może być – ale nie każdy może zostać regionalistą s. 55–69; Klonowski Grzegorz: Moja Mała Ojczyzna s. 71–77; Ruszkowski Andrzej: Moja droga do regionalizmu... czy krajoznawstwa? s. 79–90; Cielebon Jarosław: Regionalizm, czyli dojrzewanie do przeszłości s. 91–98; Becker Paweł: Ojczyzna myśli mojej s. 99–102; Madej Maria: Ja, regionalistka s. 103–106; Jassen-Czaja Maria: Kujawy, Kujawy s. 107–110; Grabowski Bartłomiej: Regionalizm to miłość do ziemi i ludzi s. 111–116; Filipiak Barbara: W regionalizmie liczy się człowiek s. 117–130; Kubów Wiesława: Ratowanie dobra i piękna – relacja znaną Tanwi s. 131–134; Owoc-Kochańska Katarzyna: My, regionaliści s. 135–137; Rodys Andrzej: Czy warszawianista to regionalista? s. 139–142; Duda Jadwiga: Przyjaciele Wieliczki z Klubu Przyjaciół Wieliczki s. 143–150; Gradoń Marek: Regionalizm – historia codzienności s. 151–152; Pązik Piotr: Droga do regionalizmu s. 153–156; Skoczeń Eugeniusz: Moja droga w regionalizmie s. 157–158; Rusak Franciszek: Regionalizm i regionaliści s. 159–161; Ciepela Bolesław: Kilka słów o sobie i o własnej drodze do regionalizmu s. 163–165; Gołąbek Damian: Przez Boronów do regionalizmu s. 167–168; Cichoń Ewa: Rola muzeum regionalnego w rozwoju wiedzy mieszkańców, zwłaszcza uczniów, na temat miejsca zamieszkania s. 169–171; Bibliografia s. 187–189.

Lata 1874–2018.

4569. NIEDŹWIEDŹ Janusz: Górskie wspomnienia o Mariuszu Wilku [ur. 1964]. Leszno 2018 Janusz Niedźwiedź 8° ss. 192, il.

4570. NIEMIERKA Kazimierz: Historia i wkład wielopokoleniowej rodziny Rytko w rozwój sportu wałbrzyskiego. *Nowa Kronika Wałbrzyska*. T. 6: 2018 s. 271–284, streszcz. ang.

4571. NOWACKI Roman: Between history and tourism. Second edition (expanded). Opole 2018 Roman Nowacki 8° ss. 211.

Wyd. 1 pt.: Around the issues of tourism and history. Opole 2011.

4572. PACUŁA Wojciech: Kto wygra mecz? MKS, MKS, MKS. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 1: 2016 s. 45–51.

Miejski Klub Sportowy Sławków założony w 1921 r.

4573. PAŁUBA Jacek: 90 lat wielkopolskiej piłki ręcznej. Poznań 2018 Wielkopolski Zw. Piłki Ręcznej 8° ss. 137, nlb. 1, il.

Lata 1928–2018.

4574. PAWŁOWSKI Antoni: Sportowcy spod znaku SHL. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 71–83, streszcz. ang.

Przy Hucie „Ludwików” w Kielcach, od 1928 r.

4575. PENAR Maciej: 90-lecie piłki nożnej w Krośnie. Krosno 2018 Armagraf 8° ss. 223, nlb. 6, il.

Lata 1928–2018.

4576. PIĘTA Wiesław: Z dziejów sportu żydowskiego na świecie. Tenis stołowy (1900–2014). Poznań 2018 Wydaw. Nauka i Innowacje 8° ss. 439, nlb. 1, il., streszcz. ang.

4577. PIŁKA ręczna w Opolu. Historia nieznaną. [Aut.] Andrzej Banek, Wiesław Duda, Marek Brożek, Krzysztof Stecki. Opole 2018 Opolska Fund. Filmowa OFFilm 4° ss. 148, il.

Tręść: Wstęp s. 8–11; Zespoły, kluby, sekcje... s. 12–37; Zawodnicy, działacze, trenerzy, sędziowie s. 38–49; Wspomnienia s. 50–103; Galeria, materiały archiwalne s. 104–147; Bibliografia s. 148.

Lata 1928–2018.

4578. PIOTROWSKI Remigiusz: 110 ŁKS. 110 meczów na 110-lecie Łódzkiego Klubu Sportowego. Łódź 2018 Urząd Marszałkowski Woj. Łódzkiego. Departament Promocji i Współpracy Zagranicznej 4° ss. 256, il.

Lata 1908–2018.

4579. PISERA Krzysztof: Jak dawniej po Tatrach chadzano. Wyd. 3. Zakopane 2013.

Rec.: Ręgwelski Tomasz, *Folia Turistica*. Nr 36: 2015 s. 193–195.

4580. PROBLEMY ruchu olimpijskiego w polskim prawie. Pod red. Andrzeja Jan Szwarca. Poznań 2018 Wydaw. Nauka i Informacje

8° ss. 272, nlb. 4, il., streszcz. ang., fr., niem. (Sport i Prawo; 19).

Treść: Szwarz Andrzej J.: Wstęp s. 9–16; Hądzelek Kajetan: Zarys 100-letniego ruchu olimpijskiego w Polsce s. 17–58; Szwarz Andrzej J.: Prawna reglamentacja problemów ruchu olimpijskiego oraz Polskiego Komitetu Olimpijskiego s. 59–72; Krześniak Eligiusz Jerzy: Status prawny Polskiego Komitetu Olimpijskiego s. 73–124; Kędzior Magdalena, Koszewska Marzenna: Funkcje i zadania Polskiego Komitetu Olimpijskiego związane z udziałem w igrzyskach olimpijskich s. 125–150; Raglewski Janusz, Stanisławska-Kloc Sybilla: Prawna ochrona znaków i oznaczeń ruchu olimpijskiego (oznaczenia olimpijskie jako „sui generis” dobro intelektualne) s. 151–206; Ćwiakalski Zbigniew: Rola Polskiego Komitetu Olimpijskiego w rozstrzygnięciu konfliktów sportowych s. 207–225; Tetlak Karolina: Prawno-finansowe i podatkowe problemy ruchu olimpijskiego s. 226–252. Lata 1919–2018.

4581. ROBAK Kazimierz: Żeglarskie Kto jest kim. Krzysztof Baranowski [ur. 1938]. Warszawa 2018 *Megas* 8° ss. 199, nlb. 3, il., mapy.

4582. ROSZKOWSKI Radosław, Stefanko Janusz, Matczak Mieczysław: Pogoń Prudnik. Historia klubu. Cz. 1. Prudnik 2011/2012 Zakł. Poligraficzny Sindruk; Starostwo Pow. 8° ss. 275, il.

Toż. Roszkowski Radosław, Stefanko Janusz; Pogoń Prudnik. Historia Klubu. Cz. 2. Prudnik–Bielsko-Biała 2018 Starostwo Pow.; Drukarnia Dimograf 8° ss. 384, il. Od 1954 r.

4583. [RYŁKO Joanna, Ryłko Andrzej]: Historia Narciarskich Rajdów Chłopskich. Tekst Joanna i Andrzej Ryłko. Rajcza 2018 Gm. Ośr. Kultury i Sportu 8° ss. 38, il.

W Rajczy (pow. żywiecki) w l. 1952–2018.

4584. SEROCZYŃSKI Marcin: Chełmżyńska piłka nożna 1928–2018. Toruń–Chełmża 2018 *Machina Druku*; na zlec. Tow. Przyj. Chełmży 8° ss. 102, il.

Klub Sportowy „Legia” Chełmża.

4585. SIWICKI Marek: Chojnicko-charzykowskie żeglowność po lodzie. Początki i lata powojenne (do roku 1956). *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 63–76.

Od 1920 r.

4586. SIWIŃSKI Tomasz: Działalność Ludowych Zespołów Sportowych w granicach administracyjnych powiatu nowotomyskiego w latach 1946–2017. Nowy Tomyśl 2018 Drukarnia Beyga 8° ss. 300, il., streszcz. ang., niem.

4587. SKARŻYŃSKI Jerzy: W biegu czyli Rozmyślnik maratończyka. Szczecin 2018 *Mega Sport Jerzy Skarżyński* 8° ss. 359, nlb. 1, il.

Pamiętniki maratończyka (ur. 1956) z l. 1969–2017.

4588. SKUTA Jacek: Zagłębie Sosnowiec. Historia piłki nożnej. Współpr. aut. Krzysztof

Misiewicz, Jacek Walczyński. Sosnowiec 2018 *Zagłębie* 8° ss. 628, nlb. 1, il.

Dzieje klubu sportowego w l. 1906–2018.

4589. ŚLAPEK Dariusz, Powąła-Niedźwiedzki Maciej, Markiewicz Paweł: Lubelscy olimpijczycy. Lublin 2018 *Poli hymnia* 4° ss. 126, il.

4590. STEFANIAK Ryszard: Mieczysław Zbigniew Hrechorów [ur. 1924]. Historia jednego niezwykłego życia. Częstochowa 2018 *Zespół Szkół Technicznych* 8° ss. 219, nlb. 1, il.

Rec.: Gmitruk Stanisław, Pięta Wiesław: Mieczysław Zbigniew Hrechorów – o książce Ryszarda Stefaniaka. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 156–158.

4591. STEUER Antoni: Górniczy Klub Sportowy „Slavia” Ruda Śląska. *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 247–262, streszcz. ang., niem. Lata 1924–1965.

4592. STUDENCI i turystyka. PTTK na KUL 1953–2018. Historia i wspomnienia. Red. Eugeniusz Niebelski, Marek Okoń, Alicja Puszcza, Katarzyna Zagdańska-Dudek. Lublin 2018 *Wydaw. KUL* 8° ss. 400, nlb. 69, il. *KUL Jana Pawła II*.

Treść: Zagdańska-Dudek Katarzyna: Studenckie Koło PTTK nr 1 przy KUL 1953–2018 s. 19–152; „Radość wędrowania” – wspomnienia i wspominki. Co się zdarzyło na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych s. 155–162; Od Roztocza po góry... i dalej. Środowisko KUL-turystów lat siedemdziesiątych s. 163–232; Jeszcze tradycyjnie, ale i ekstremalnie. Pokolenie lat osiemdziesiątych i młodszy... s. 233–292; Kura-torzy i prezesi ostatnich dekad – czas „uśpiania” Koła i jego odrodzenie s. 293–314; Nadal z KUL-em albo już indywidualnie s. 315–354; Zapamiętać, nie zapomnieć – różności s. 355–390; Turystyczne świętowanie Sylwestra i Nowego Roku s. 391–398; Eskapady i KUL-turyści – album fotograficzny s. nlb. 401–460.

4593. SZARAWARSKI Marek: Tenis w Rabce-Zdroju. Kraków–Rabka Zdrój 2018 *Plan-Art*; we współpr. o na zlec. Miejs. Ośr. Kultury 8° ss. 68, il.

Lata 1932–2018.

4594. SZUJECKI Krzysztof: Historia sportu w Polsce 1805–2018. T. 1. Red. Leszek Sosnowski. Kraków 2018 *Biały Kruk* 8° ss. 366, nlb. 2, il.

4595. SZUJECKI Krzysztof: Skandale i oszustwa sportowe. Warszawa–Macierzysz 2018 *Przeds. Wydawniczo-Handlowe „Arti”* Artur Rogala, Mariusz Rogala *Spółka Jawna* 4° ss. 128, il.

Lata 1936–2017.

4596. SZYSZKA Edward: 90 wydarzeń 90-lecia Krynickiego Towarzystwa Hokejowego.

Krynica-Zdrój 2018 Edward Szyszka 8° ss. 240, nlb. 15, il.

Lata 1928–2018.

4597. SZYSZKOWSKI Piotr: Tenis w Terespolu w latach 1978–2018. Terespol–Siedlce 2018 Krystyna Rudnicka 8° ss. 210, nlb. 1, il.

4598. ŚCIEPURA Joanna, Lisowski Franciszek: Z kart olkuskiego sportu – KS Olkusz. *Ilcusiana*. Nr 16: 2017 s. 99–119.

Powstał w 1921 r.

4599. ŚWIĘTOCHOWSKI Władysław, Kindziuk Sławomir: 50 lat łukowskich zapasów. Łuków–Siedlce 2018 Agencja Dziennikarsko-Wydawnicza „Opinie” Sławomir Kindziuk 8° ss. 115, nlb. 4, il.

Lata 1968–2018.

4600. TERESZCZUK Mirosław, Śledź Zbigniew: 90 lat Tomasovii. Piłkarska historia klubu sportowego 1923–2013. Współpr. Andrzej Harbusiński [i in.]. Tomaszów Lubelski 2013.

Rec.: Polkowski Maciej, *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 305–309.

4601. WESOŁKIN Wojciech: Jedźcie w Bieszczady Zachodnie! Przyczynek do historii turystyki bieszczadzkiej. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 153–164.

Dot. art. Mieczysława Orłowicza „Bieszczady Zachodnie od Stanek po Smerek” opublikowanego w „Wiadomościach Turczańskich” nr 15 z 31 XII 1934 r.

Zawiera też art. M. Orłowicza.

4602. WOLSZA Tadeusz: Ze sportem za pan brat, ze sportem na bakier. Pasje sportowe elit politycznych w dwudziestoleciu międzywojennym i w pierwszych latach Polski Ludowej. Warszawa 2018 IH PAN; IPN–KSZpNP; Neriton 8° ss. 267, il., streszcz. ang.

4603. Z NAJNOWSZYCH dziejów kultury fizycznej i turystyki w Polsce i w Europie (w okresie XIX–XX wieku). Monografia nauko-

wa. Red. nauk. Eligiusz Małolepszy, Jerzy Kosiwicz, Natalia Organista. Częstochowa 2018 Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego Uniw. Humanist.-Przyrodniczego im. Jana Długosza 8° ss. 177, il., streszcz. ang.

Z treści: Baraniak Maciej: Cieplica w Jaszczurówce przyczynkiem do rozwoju kąpielisk termalnych i sportów wodnych na Podhalu s. 11–19; Szajna Gabriel, Cynarski Wojciech J.: 95-lecie działalności Polskiego Związku Szermierczego s. 21–40; Potruski Kamil: Infrastruktura sportowa dużych miast II Rzeczypospolitej – zarys analizy porównawczej s. 41–60; Tarkowski Paweł: Wkład kobiet lekarzy w rozwój medycyny sportowej w Polsce w okresie międzywojennym s. 61–70; Chelmecki Jerzy: Polityka sanacji wobec Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” s. 71–88; Małolepszy Eligiusz, Drozdek-Małolepsza Teresa, Bakota Daniel: Zarys działalności administracyjnych struktur Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego w województwie wołyńskim (1927–1939) s. 89–103; Niewiadomski Igor Michał: Ideały olimpijskie w życiu Jadwigi Wąjsówny na podstawie książki „Z dyskiem przez świat” s. 105–118; Pięta Wiesław, Pięta Aleksandra: Wierny tenisowi stołowemu – Alojzy Ehrlich s. 119–136; Bohdan Tomasz: Wyścig Pokoju na łamach „Trybuny Opolskiej” s. 137–148.

4604. ZAŃKO Grzegorz Zbigniew: Historia zapaśnictwa podlaskiego 1926–2016. Szczuczyn–Łomża 2018 Druk. Libra-Print Daniel Puławski 4° ss. 227, il.

4605. ZAWADZKI Wojciech: Mistrzostwa Polski Kobiet w szachach 1935–1991. Wrocław 2018 Mika, Bożena Rak-Kawecka 4° ss. 120, il. Komisja Hist. PZSzach.

4606. ZIELEŚKIEWICZ Władysław: 100 lat polskiej piłki ręcznej 1918–2018. Warszawa 2018 Zw. Piłki Ręcznej w Polsce 8° ss. XI, nlb. 1, 1348, il.

4607. ZWIERKO Anna: Dzieje sportu zapaśniczego w Wałbrzychu. *Nowa Kronika Wałbrzyska*. T. 6: 2018 s. 251–264, streszcz. ang. Od 1946 r.

4608. ŻUCHOWSKI Adam: My, grotolazi. Rzeszów 2018 Edytorial 8° ss. 190, nlb. 1, il., mapy.

Wyprawy autora do jaskiń z l. 1962–1968.

3. POSZCZEGÓLNE ZAGADNIENIA

a) Zagadnienia kultury materialnej

Zob. poz. 1595, 2088, 2258, 2281, 2304, 2305, 2491, 4880, 4881, 5277, 5423, 5540, 7253, 7279, 7295, 7321, 7746, 8668, 8720, 10103.

4609. ANTOSIK Łukasz, Maik Jerzy: Późnośredniowieczne krosna tkackie w świetle środkowoeuropejskich znalezisk archeologicznych.

Archaeologia Historica Polona. T. 25: 2017 s. 285–299, streszcz. ang.

4610. ANTOSIK Łukasz, Słomska Joanna: Tekstylija z okresu halsztackiego z terenu Opolszczyzny. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 103–109, streszcz. ang.

Tekstylija z wykopalisk w miejscowościach: Domaradz, Kietrz, Stare Kolnie i Lasowice Małe.

4611. ARCHEOLOGIA Dolnego Miasta w Gdańsku. Północno-zachodnia część kwartału ulic Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla, św. Barbary. Pod red. nauk. Bogdana Bobowskiego. Łódź 2010.

Rec.: Krzywdziński Robert, *Archeologia Gdańska*. T. 5: 2013 s. 435–442.

4612. ARCHEOLOGIA Gdańska. [Badania południowo-zachodniej części kwartału ulic: Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla i Św. Barbary]. Red. nac. Henryk Paner. *Archeologia Gdańska*. T. 5 s. 7–428, streszcz. ang.

Treść: Maciakowska Zofia: U zbiegu ulic Szafarnia i Długie Ogrody. Historia miejsca s. 7–22; Krzywdziński Robert: Analiza przestrzenna funkcjonowania archeologicznych relikwów zagospodarowania działek mieszczzańskich z południowo-zachodniej części kwartału ulic: Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla i Św. Barbary w Gdańsku s. 23–132; Zochniak Marta: Sposoby fundamentowania budynków murowanych ze stanowiska w południowo-zachodnim narożniku kwartału ulic: Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla i Św. Barbary w Gdańsku s. 133–244; Zochniak Marta: Ciesielskie znaki montażowe z konstrukcji odkrytych podczas badań archeologicznych w południowo-zachodniej części kwartału ulic: Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla i Św. Barbary w Gdańsku s. 245–259; Bednarz Szymon: Fajki z wykopalisk przeprowadzonych w południowo-zachodniej części kwartału ulic: Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla i Św. Barbary w Gdańsku, w latach 2008 i 2009 s. 261–278; Dąbal Joanna: Inkrustowane naczynie ceramiczne z badań archeologicznych południowo-zachodniej części kwartału ulic: Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla i Św. Barbary w Gdańsku s. 279–284; Garlicki Przemysław: Żetony z wykopalisk przeprowadzonych w południowo-zachodniej części kwartału ulic: Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla i Św. Barbary w Gdańsku w latach 2008 i 2009 s. 285–307; Kasprzak Monika: Noże ze stanowiska w południowo-zachodniej części kwartału ulic: Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla i Św. Barbary w Gdańsku s. 309–336; Litwiński Adrian: Militaria z wykopalisk przeprowadzonych w południowo-zachodniej części kwartału ulic: Szafarnia, Angielska Grobla, Św. Barbary i Długie Ogrody w Gdańsku w latach 2008 i 2009 s. 337–353; Paszkiewicz Borys: Materiały numizmatyczne i metrologiczne ze stanowiska Szafarnia w Gdańsku s. 355–378; Urbański Piotr: Plomby tekstylne z wykopalisk przeprowadzonych w południowo-zachodniej części kwartału ulic: Szafarnia, Angielska Grobla, Św. Barbary i Długie Ogrody w Gdańsku w latach 2008 i 2009 s. 379–413; Zochniak Marta: Pierścionki i łańcuchy ze stanowiska w południowo-zachodniej części kwartału ulic: Długie Ogrody, Szafarnia, Angielska Grobla i Św. Barbary w Gdańsku s. 415–428.

4613. BATURO Kamila: Dwa kielichy „a facon de Venise” z przełomu wieków XVI i XVII ze zbiorów Działu Archeologicznego Muzeum Warszawy. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 199–215, streszcz. ang.

4614. BIELIŃSKA Gerta, Wieczorek-Szmal Magdalena, Kosiński Maciej: Bransoleta spiralna kultury łużyckiej znaleziona w miejscowości Żarki, pow. myszkowski. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 15: 2015 [dr.] 2016 s. 55–63, streszcz. ang.

4615. BIS Magdalena: Depozyt przedmiotów metalowych z posesji przy ul. Szerokiej

w Płocku (z ok. połowy XIX – początku XX w.). *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 75–97, streszcz. ang.

Zbiór jedenastu wyrobów metalowych odkrytych w trakcie prac archeologicznych w 2009 r., prawdopodobnie część wyprawy ślubnej Maszy Asz z Grosmanów (ur. 1868).

4616. BIS Wojciech: Nowożytnie piece do wypalania ceramiki budowlanej z okolic Płońska. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 125–154, streszcz. ang.

4617. BOBOWSKI Bogdan: Plomby tekstylne z wykopalisk na terenie Dolnego Miasta w Gdańsku. Łódź 2009.

Rec.: Krzywdziński Robert, *Archeologia Gdańska*. T. 5: 2013 s. 429–434.

4618. BUCHHOLZ-TODOROSKA Małgorzata: Trwałość tradycji. Fajans we wnętrzach mieszczzańskich na przełomie XIX i XX wieku. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 173–189, streszcz. ang.

4619. CHORAŻYCZEWSKA Sławomira: Artefakty postawione na głowie. Poznań 2018 Wyd. Architektury Wnętrz i Scenografii. Uniw. Artystyczny 4° ss. 35, il. 1, il.

Nakrycia głowy, tkaniny artystyczne, XVI–XXI w.

4620. CZONSTKE Karolina: Biżuteria słowiańska w basenie Morza Bałtyckiego we wczesnym średniowieczu. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 95–108, streszcz. ang.

4621. DANTISCUM. T. 1. Pod red. R[oberta] Krzywdzińskiego; tł. Barbara Gostyńska. Gdańsk 2016.

Rec.: Milejski Paweł, *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 375–386.

4622. DĄBAL Joanna: Ceramiczne fajki z badań archeologicznych na Zamku Wysokim w Malborku. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 255–266, streszcz. ang.

Z epoki nowożytnej.

4623. FECKO Peter, Soják Marián, Wawrzczak Maciej: Zabytki na wtórnym złożu. Problem kilku wyrobów kamiennych ze stanowisk wczesnośredniowiecznych na Spiszu (północna Słowacja). *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 229–244.

4624. FILIPOWIAK Wojciech: Wczesnośredniowieczny statek z Kamienia Pomorskiego. Szczecin 2018 IAIE PAN. Ośr. Archeologii Średniowiecza Krajów Nadbałtyckich 4° ss. 148, il., streszcz. ang. IAIE PAN. Ośr. Archeologii Średniowiecza Krajów Nadbałtyckich.

4625. FLOREK Marek: Zapinka podkowiasta z Koprzywnicy. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 72–73.

Z X/XI w.

4626. FLOREK Marek: Żelazny grot oszczepu z Rytwian. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 49–50.

4627. FUDZIŃSKI Piotr, Staszewski Stefan, Fudziński Mirosław: Naszyjnik brązowy pochodzący z okolic miejscowości Kębłowo. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 203–208, streszcz. ang.

W gm. Luzino, z epoki brązu.

4628. HENSEL Margitta: Tekstylia w wystroju apartamentów Pałacu Saskiego w Warszawie za Augusta II i Augusta III. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 181–193, streszcz. ang.

4629. JATKI mięsne w Gdańsku od XIV do XX wieku. Pod red. Aleksandry Pudło, Waldemara Ossowskiego, Ewy Trawickiej. Gdańsk 2018 Muzeum Historyczne Miasta Gdańska; Muzeum Archeol. 4° ss. 674, il., streszcz. ang. (Res Gedanenses. Studia i materiały Muzeum Gdańska; t. 16).

Treść: Pudło Aleksandra: Wprowadzenie s. 9–12; Krzywdziński Robert: Jatki rzeźnicze Głównego Miasta w Gdańsku w świetle źródeł archeologicznych s. 13–233; Kasprzak Monika: Analiza stratygraficzno-przestrzenna zabudowy przy ul. Św. Ducha 44–46 na tle budownictwa Głównego Miasta w Gdańsku s. 235–285; Kościński Bogdan: Asortyment naczyń ceramicznych ze średniowiecznych jatek rzeźniczych (ław mięsnych) w Gdańsku s. 287–299; Dąbal Joanna: Naczynia ceramiczne lokalnej produkcji oraz importowane, użytkowane od XVI do XIX wieku s. 301–333; Trawicka Ewa: Zabytki metalowe s. 335–387; Paszkiewicz Borys: Monety s. 389–422; Paner Henryk: To nie mogło być w piątek! czyli ślady obecności pielgrzymów w materiałach z badań na stanowisku Ławy Gdańsku s. 423–433; Kocińska Maria Karolina: Płomby tekstylne i towarowe s. 435–444; Kasprzak Monika: Zabytki wykonane z drewna, kości, poroża i rogu bydłęcego s. 445–464; Ceynowa Beata: Zabytki skórzane s. 465–498; Krukowska Olga: Zespół zabytków ze szkła s. 499–514; Krukowska Olga: Opracowanie zbioru kafli piecowych s. 515–526; Korszański Michał: Fajki gliniane s. 527–534; Korszański Michał: Zabytki bursztynowe s. 535–540; Korszański Michał: Wyroby kamienne s. 541–558; Darecka Katarzyna: Okienice – zamknięcia średniowiecznych otworów okiennych s. 559–564; Badura Monika, Latałowa Małgorzata: Warunki osadnictwa i użytkowanie roślin w rejonie jatek rzeźniczych (XIV–XVII w.) – przesłanki archeobotaniczne s. 565–588; Makowiecka Marzena, Makowiecki Daniel: Zwierzęce szczątki kostne z jatek rzeźniczych w Gdańsku s. 589–648; Nakonieczna Elżbieta: Płyty przedprożowe z elewacji dawnego budynku jatek mięsnych w Gdańsku? s. 649–654; Maciakowska Zofia: Analiza źródeł wraz z próbą odtworzenia zmian w układzie przestrzennym kwartału obejmującego jatki rzeźnicze s. 655–674.

4630. KARP Robert: Kapa liturgiczna z Kęt. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 136–137.

Aksamitna z XVII w.

4631. KIEROŃ Paweł J.: Kilka słów o starych meblach ze wsi Załęcze Wielkie w regionie wieluńskim. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 115–125, streszcz. ang.

4632. KONIECZNY Jan: Narzędzia otoczakowe z zakola na granicy górnego i środkowego biegu Wisłoki. Dąbrowka 2012 Nakł. własny 8° ss. 380, il.

4633. KOPEC Marta: Ceramika naczyńowa z jam gospodarczych kultury pucharów dzwonowatych w Kornicach, gm. Pietrowice Wielkie. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 75–96, streszcz. ang.

4634. KOPERSKA-KOŚMICKA Marta: Flizy holenderskie jako element wystroju wnętrz domów podcieniowych na Żuławach. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 155–171, streszcz. ang.

4635. KORŻEL-KRAŚNA Małgorzata: Rewolucja w sypialni. Łóżka w XIX wieku. Wrocław 2018 Muzeum Nar. 4° ss. 207, nlb. 1, il., streszcz. ang.

W Europie.

4636. KOTOWICZ Piotr N.: Early Medieval axes from the territory of Poland. Kraków 2018 PAU 4° ss. 268, il., mapy + 1 dysk optyczny (CD-ROM). (Seria Polona; 5).

4637. KOWALCZYK-HEYMAN Elżbieta: Jeden warsztat, jedna ręka? *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 525–530, streszcz. ang.

Rogowa rękojeść noża odkryta w Roskilde (Dania) w 1875 r. ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kopenhadze oraz druga znana z fotografii wykonanej przez pracowników Metropolitan Museum of Art z Nowego Jorku; zdaniem autorki oba zabytki pochodzą od jednego artysty.

4638. KOWALSKI Krzysztof Maciej: Tubae Dei. Studia kampanologiczne. Gdańsk 2006 Wyd. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 185, nlb. 3, il.

Historia dzwonów.

4639. KOWALSKI Wojciech [W.]: Talerze z przedstawieniami statków gdańskich na tle fajansu angielskiego drugiej połowy XVIII wieku. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 95–111, streszcz. ang.

4640. KRAJEWSKA Marta: Dwa talerze z kolekcji Lessera Giedzińskiego – brakujące ogniwo. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 11–39, streszcz. ang.

„Jeździec na koniu” i „Chinki w scenerii ogrodowej” wykonane w Gdańsku ok. 1740 r.

4641. KRZEMIENIE do mechanicznego krzesania ognia – nowożytnie źródła archeologiczne do badań historii Chelma. [Aut.] Andrzej Bronicki, Jerzy Libera, Łukasz Rejniewicz, Marek Lalak. *Rocznik Chelmski*. T. 22: 2018 s. 413–429, streszcz. ang., ros.

4642. KUFEL-DIAKOWSKA Bernadeta, Bronowicki Jarosław: Problem użycia eneolitycznych grotów trzoneczkowatych w świetle materiałów z terenów Górnego i Dolnego Śląska. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 59: 2017 s. 19–47, streszcz. ang.

4643. ŁOPATYŃSKA Hanna: „Niech wam z myrty zielonej wykwitnie kwiat srebrny”. O dawnych pamiątkach ślubu i ślubnych jubileuszy. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 4: 2017 s. 139–155, streszcz. ang.

4644. MAŁOCHA Joanna: A technical and iconographic analysis of medieval tiles of the Lipowiec castle. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 277–317, streszcz. pol., ang. XIII/XIV w.

4645. MARCINKOWSKI Mirosław: Fajans pomorski – przedmiot i historia badań. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 75–93, streszcz. ang.

4646. MARKIEWICZ Małgorzata: Późnośredniowieczne i nowożytnie wyroby szklane ze stanowiska przy ulicy Tokarskiej w Gdańsku. *Acta Universitatis Nicolai Copernici*. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Z. 444: Archeologia. [Nr] 35: 2017 s. 113–127, streszcz. ang.

4647. MIAZGA Beata: Nowożytnie zdobione szklanice z Wrocławia (ul. Jodłowa). Problematyka archeometryczno-konserwatorska. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 59: 2017 s. 163–179, streszcz. ang.

4648. MŁODKOWSKA-PRZEPIÓROWSKA Iwona: Zespół dewocjonalistów z wykopalisk na cmentarzu przy kościele pw. św. Barbary na Starym Mieście w Częstochowie. *Acta Universitatis Lodzianensis*. Folia Archaeologica. [Vol.] 33: 2018 s. 207–245, streszcz. ang.

4649. MOLENDĄ Maria: Una gonella di raso cermesi con l'arbori di cerque d'oro. Wyprawa ślubna królowej Bony jako bezcenny przekaz kulturowy doby renesansu. *Osviecimensis*. 2013 s. 89–106.

4650. MYŚLIŃSKI Michał: Srebro z Poznania. Biżuteria i galanteria Spółdzielni Pracy

Rękodzieła Artystycznego „Rytosztuka”. Warszawa 2018 Inst. Sztuki PAN 16° ss. 175, il. Lata 1950–1992.

4651. NIEDZIÓŁKA Kamil, Szczepanik Paweł, Lisowski Mikołaj: A unique find of a silver cross-shaped earring from an early medieval settlement at Szemud [pow. wejherowski], site 4, in Eastern Pomerania, Poland. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 297–325.

4652. NIERYCHLEWSKA Anna, Sikora Jerzy: Późnośredniowieczna ceramika naczyńowa z gródka stożkowego w Gieczynie, gm. Zgierz, pow. zgierski, woj. łódzkie. *Acta Universitatis Lodzianensis*. Folia Archaeologica. [Vol.] 33: 2018 s. 113–151, streszcz. ang.

4653. NOWAK Sebastian: Czechman – element polskiego stroju narodowego. *Acta Universitatis Nicolai Copernici*. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Z. 444: Archeologia. [Nr] 35: 2017 s. 173–185, streszcz. ang.

W okresie nowożytnym.

4654. NOWAK Sebastian: Nowożytnie tkaniny dekoracyjne ze Starego Miasta w Elblągu. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 267–280, streszcz. ang.

4655. OCZKO Piotr: Holenderskie flizy w dawnym Gdańsku – przyczynek do badań. *Gdańskie Studia Muzealne*. [Nr] 10: 2018 s. 125–153, streszcz. ang.

4656. OCZKO Piotr, Plus Jan: Holenderskie flizy na dawnych ziemiach polskich i ościennych. [Cz.] 1: Umywalnia na Zamku Wysokim w Malborku, jej historia i wystrój. Przy współpr. Artura Dobrego. Malbork 2018 Muzeum Zamkowe 4° ss. 270, il. Muzeum Zamkowe w Malborku.

Toż. [Cz.] 2: Mody i wnętrza. Malbork 2018 ss. 287, il. Lata 1630–2018.

4657. PANER Henryk: Plakietka św. Brygidy z Gdańska i inne archeologiczne świadectwa kultu świętej Brygidy w znaleziskach europejskich. *Archeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 269–284, streszcz. ang.

XIV–XVI w.

4658. PİLÂNS'KIJ Stepan Â.: Charakteristika material'noï kul'turi pol's'kogo naseleñnâ Shidnoï Galičini naprikinci XIX st. – do kincâ 30-h rokiv (na prikladï sil's'koï miscsevosti Îvano-Frankivšini). *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 91–102, streszcz. ang., pol.

4659. PIPES Marie-Lorraine, Kruk Janusz, Milisauskas Sarunas: Neolithic textile production

artifacts at Bronocice. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 87–118.

W pow. pińczowskim.

4660. POGORZELSKA Elżbieta: Cegły z sygnaturami z Legionowa i okolic. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 120–132.

Lata 1858–1949.

4661. PRZYMORSKA-SZTUCZKA Magdalena: Przędziki i ciężarki tkackie – niedoceniane źródła archeologiczne do poznania włókiennictwa społeczności łużyckich. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 349–364, streszcz. ang.

4662. RAKOCZY Jacek: Zapinki prowincjonalnorzymskie odkryte na stanowisku 30 w Perkowie na Kujawach. *Acta Universitatis Nicolai Copernici*. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Z. 444: *Archeologia*. [Nr] 35: 2017 s. 25–40.

4663. ROZMUS Dariusz: Drobne pamiątki. Uwagi o odnajdywanych przy różnych okolicznościach zabytkach związanych z dawną kulturą żydowską. *Ilcusiana*. Nr 13: 2015 s. 51–61.

M.in. ceramika i medaliony z XVIII–XIX w.

4664. SIWIŃSKA Monika: Wazon z Królewskiej Fabryki Farfuruowej w Belwederze – nowy nabytek do kolekcji ceramiki Muzeum Warszawy. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 315–319, streszcz. ang.

Z lat 1770–1780.

4665. SŁOWIŃSKI Sławomir: Najnowsze znalezisko na Podzamczu w Szczecinie – nóż z rękojeścią w kształcie postaci kobiecej. [W:] Trzebiatów – spotkania pomorskie. [T. 11]: 2013. Trzebiatów–Gdynia 2014.

Rec.: Kowalczyk-Heyman Elżbieta: Kilka uwag o warsztacie naukowym na podstawie artykułu o średniowiecznym nożu z rękojeścią antropomorficzną ze Szczecina. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 65: 2017 nr 4 s. 507–512.

4666. SUTKOWSKA Eliza: Przeobrażenia narzędzi do młocki na podstawie ekspozycji skansenowskiej w Kujawsko-Dobrzyńskim Parku Etnograficznym w Kłóbce. *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 87–104.

4667. SZAJT Jakub: Dwa kamionkowe dzbany ze zbiorów Działu Sztuki Muzeum Śląska Opolskiego. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 22: 2016 s. 35–44, streszcz. ang.

Odkryte w Szydłowcu Śląskim, pochodzą z Frechen i Raeven (Niemcy) z XVI w.

4668. SZCZEPANIK Paweł: Wyniki badań archeologicznych przeprowadzonych przy ulicy

Szkolnej w Bytowie. *Nasze Pomorze*. Nr 19: 2017 [dr.] 2018 s. 25–43.

4669. TRZECIECKI Maciej: Ceramika płocka między XI a XIX wiekiem. Studium archeologiczne. Warszawa 2016.

Rec.: Poliński Dariusz, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 65: 2017 nr 3 s. 423–429.

4670. WADYL Sławomir: Ostroga z zaczepami haczykowatymi zagiętymi do wnętrza z Bornek, pow. braniewski. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 241–254, streszcz. ang.

Wczesne średniowiecze.

4671. WADYL Sławomir: Ostrogi z haczykowatymi zaczepami zagiętymi do wnętrza z kręgu zachodniobałtyjskiego. „Nowe” źródło do studiów nad początkami wczesnego średniowiecza. *Acta Militaria Mediaevalia*. T. 14: 2018 s. 7–27, streszcz. ang.

4672. WĄCHAŁA Krzysztof: Historia wiśnickich dzwonów. *Zapiski Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]: 2015 s. 70–74.

4673. WOJCIECHOWSKA Iwona: Fragmenty naczyń kamionkowych z Mużakowa odkryte w Stargardzie na części kwartału XXVIII Starego Miasta. *Stargardia*. [T.] 12: 2018 s. 73–90, streszcz. niem.

XVI/XVII–XVIII w.

4674. WOJCIECHOWSKA Iwona: Gliniana figurka Chrystusa Ukrzyżowanego z drugiej połowy XV–XVI w. Z badań archeologicznych na Starym Mieście w Stargardzie. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 381–390, streszcz. ang.

Obecnie w Muzeum w Stargardzie.

4675. WOJENKA Michał: Średniowieczny nóż wraz z okuciem pochwy z okolic Jaroszowca. *Acta Militaria Mediaevalia*. T. 14: 2018 s. 237–242, streszcz. ang.

4676. WYSZYŃSKI Marcin: 220. rocznica wynalezienia maszyny papierniczej – trudne początki wielkiego wynalazku. *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 141–148.

4677. ŻALNIERIUS Algirdas, Balčiūnas Dainius: Pozostałości pieców ludwisarskich z XVII–XVIII wieku z Kowna. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 155–180, streszcz. ang.

4678. ŻYTO Kinga: Kolia w kulturze wielbarskiej. Studia nad jednym elementem stroju

kobiecego. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 47–70, streszcz. ang.

4679. ŻYTO Kinga: Ozdoby stroju wykonane z paciorków w kulturze wielbarskiej. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Archaeologica*. [Vol.] 33: 2018 s. 75–92, streszcz. ang.

b) Zagadnienia społeczno-gospodarcze

Zob. poz. 1718, 1730, 1741, 1754, 2545, 3096, 3436, 6906, 7000, 7004, 7037, 7080, 7205, 7358, 7517, 7678, 8411, 8523, 8541, 8732, 8752, 8831, 8936, 8984, 8985, 8988, 9131, 9132, 9137, 9140, 9149, 9167, 9176, 9190, 9208, 9216, 9241, 9253, 9273, 9343, 9348, 9359, 9360, 9405, 9418, 9421, 9446, 9450, 9455, 9456, 9469, 9489, 9503, 9564, 9565, 9577, 9605, 9607, 9631, 9665, 10054, 10079, 10255, 10258, 10364, 10365, 10403, 10404, 10416, 10536, 10539, 10540, 10545, 10552, 10739, 10742, 10811, 10895, 10897, 10938, 10983, 10989, 10990, 11023, 11047, 11104, 11122.

4680. 100 LAT działalności 5 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką w Krakowie 1918–2018. Praca zbiorowa. Pod red. Artura Kuzaja. Kraków 2018 Antykwia 8° ss. 237, nlb. 1, il. 5 Wojsk. Szpital Kliniczny z Polikliniką – Samodzielny Publ. Zakł. Opieki Zdrowotnej w Krakowie.

Z treści: Kuzaj Artur: Historia 5 Wojskowego Szpitala Klinicznego z Polikliniką SPZOZ w Krakowie s. 7–54; Kaczmarczyk Dariusz: Marian Garlicki – generał brygady, prof. dr hab. medycyny (1908–2002) s. 67–74; Zieliński Ryszard: Moje wspomnienia z drugiego 50-lecia Szpitala s. 83–95; Maj Andrzej: Moje wspomnienia na jubileusz 100-lecia 5 Wojskowego Szpitala Klinicznego w Krakowie s. 97–110; Barut Bogdan: Szkic do historii Stomatologii krakowskiego Szpitala Wojskowego s. 111–124; Nowak Sebastian: Zarys historii Kliniki Chirurgii Urazowej i Ortopedii s. 125–130; Kozok Andrzej: Historia Klinicznego Oddziału Otolaryngologicznego s. 131–134; Gardela Grzegorz, Kuzaj Artur: Historia Oddziału Neurologicznego s. 135–140; Puto Tomasz: Historia Zakładu Radiologii z Pracownią Tomografii Komputerowej s. 141–144; Pabis Dariusz: Zakład Patomorfologii s. 145–146; Lipko Jan Andrzej, Sidor Mateusz: Klinika Kardiologii s. 147–149; Mazur Tadeusz, Suszko Robert: Historia Zakładu Rehabilitacji s. 151–154; Ścisłowicz Krzysztof: Historia Klinicznego Oddziału Urologii s. 155–156; Lipczyński Artur: Oddział Zakaźny – dzień dzisiejszy s. 157–158; Kaliszewski Dariusz: Rys historyczny Klinicznego Oddziału Okulistycznego s. 159–161; Kamińska Małgorzata: Rys historyczny Pielęgniarstwa w setną rocznicę powstania Szpitala s. 163–168; Sito Edward: Jak zostałem jednym z lekarzy 5 Wojskowego Szpitala Klinicznego w Krakowie s. 181–185; Wierzbicki Zbigniew: Wspomnienia z pracy w Oddziałach Wewnętrznych i Zakaźnym w 5 Wojskowym Szpitalu Klinicznym w Krakowie s. 187–190; Jarosz Józef: Moja służba w Szpitalu s. 191–193; Cienciała Antoni: Jak zostałem chirurgiem – garść wspomnień i refleksji z 32-letniej służby w 5 Wojskowym Szpitalu Klinicznym w Krakowie (1970–2002) s. 195–197; Grys Iwon, Kopp Bogusław: Płk prof. dr hab. med. Jan Oleksy [1929–2002] – „Guru” gastroenterologii wojskowej służby zdrowia s. 199–201; Kulig Andrzej: Krótkie wspomnienia o pracy w 5 Wojskowym Szpitalu Rejonowym w latach 1963–1970 s. 203–208; Kuzaj Artur: Pierwszy w dziejach szpitala strajk lekarzy cywilnych w 2007 roku s. 213–216; Kaczmarczyk Dariusz: Georg Trakl

(1887–1914) s. 223–226; Nazwy oraz Komendanci Szpitala Wojskowego w Krakowie s. 227–228; Niektóre akcje i cele świadczeń finansowych kadry 5 Wojskowego Szpitala Okręgowego w Krakowie w latach 1918–1939 s. 229–230; Oficerowie 5 Wojskowego Szpitala Okręgowego w Krakowie – jeńcy sowieckich obozów w Kozielsku i Starobielsku zamordowani przez NKWD wiosną 1940 roku s. 231.

4681. 100 LAT polskiej hodowli zwierząt gospodarskich w Karpatach. Monografia. Pod red. Doroty Kowalskiej. Kraków 2018 Inst. Zootechniki Państw. Inst. Badawczy 8° ss. 128, il., mapy.

Treść: Tomczyk-Wrona Iwona, Chelmińska Agnieszka: Historyczne uwarunkowania zachowania bioróżnorodności zwierząt gospodarskich w Karpatach Polskich s. 7–22; Hanczakowski Piotr: Rzut oka na historię chowu i żywienia zwierząt gospodarskich w dawnej Polsce s. 23–26; Treła Jan [i in.]: Tradycje chowu i hodowli bydła polskiego czerwonego – stan i perspektywy s. 27–57; Choroszczy Bogumiła [i in.]: Miejsce rasy simentalskiej w Polsce – historia i perspektywy s. 58–68; Tomczyk-Wrona Iwona, Gibala Marek, Brejta Władysław: Koń huculski – wczoraj, dziś, jutro... s. 69–92; Kawęcka Aldona: Cakle w Karpatach Polskich s. 93–105; Sikora Jacek: Koza Karpacka – rodzima rasa kóz w Karpatach Polskich s. 106–114; Calik Jolanta, Andres Krzysztof: Rasy drobiu występujące na terenach Podkarpacia w ujęciu historycznym i współczesnym s. 115–128.

4682. 100 LAT pomiędzy leśnikami i lasami. W setną rocznicę działalności Związku Leśników Polskich w Rzeczypospolitej Polskiej. Oprac. Jarosław Szalata. Międzyrzecz–Warszawa 2018 Literat Andrzej Chmielewski; na zlec. ZLP w RP 8° ss. 264, il.

Treść: Początki związku – krótki rys historyczny s. 20–25; Święto Lasu, a nie Święto Leśnika s. 25–36; ZLP w RP a Niepodległa s. 36–40; Reaktywowanie Związku Leśników Polskich w Rzeczypospolitej Polskiej po przemianach ustrojowych 1989 roku s. 40–43; Przewodniczący ZLP w RP po roku 1992 s. 43–44; Zbigniew Grugel (1992–1993) s. 44–45; Jerzy Przybylski (1993–2012) s. 46–48; Bronisław Marek Sasin (2012–2017) s. 49–51; Jarosław Szalata (od 30 marca 2017 roku) s. 51–57; Rok z życia Związku [I IV 2017 – 15 III 2018] s. 57–58; Władze Związku s. 58–59; Zorganizowanie Związku s. 59–62; Funkcjonowanie organów Związku s. 62–79; Kalendarium Ogólnopolskich Rajdów Leśników s. 79–82; Szachowe Mistrzostwa Polski Leśników s. 82–87; Działalność Spółek s. 88–98; Początek roku 2018 to czas wielu zmian... s. 98–105; Czym zajmował się nasz Związek na przestrzeni ostatnich lat? [2004–2015] s. 105–137; Związek to ludzie, Organizacje Zakładowe, Regiony, Okręgi s. 138–256.

4683. 100-LECIE polskiego więziennictwa 1918–2018. Red. Aleksander Czyżowicz, Elżbieta Krakowska. Warszawa 2018 Centr. Zarząd Służby Więziennej – Min. Sprawiedliwości 8° ss. 179, nlb. 1, il.

Treść: Orlikowski Włodzimierz: Lata 1918–1939 s. 2–89; Czyżowicz Aleksander, Orlikowski Włodzimierz: Lata 1939–1944 s. 90–111; Czyżowicz Aleksander: Lata 1944–1956 s. 112–129; Czyżowicz Aleksander, Mitura Paweł: Lata 1956–1989 s. 130–155; Bochniewicz Agnieszka: Po roku 1989 s. 156–169; Grodner Michał, Orlikowski Włodzimierz: Umundurowanie Straży Więziennej i Służby Więziennej 1918–2018 s. 170–178.

4684. 20 LAT Państwowej Straży Pożarnej, 60 lat Zawodowej Straży Pożarnej w Wejherowie.

Red. Stanisław Baranowski, Waldemar Lewandowski, Zenon Frankowski. Kartuzy [2012] Agencja Reklamowa Studio Berda Małgorzata Walkosz-Lewandowska 4° ss. 63, nlb. 1, il.

Treść: Historia Ochrony Przeciwpożarowej w Wejherowie 1768–1952 s. 6–9; Zawodowa Straż Pożarna 1952–1992 s. 10–15; Państwowa Straż Pożarna 1992–2012 s. 16–21; Najważniejsze wydarzenia mijającego XX-lecia s. 22–32; Obiekty, sprzęt i wyposażenie s. 33–35; Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy [1992–2012] s. 36–37; Oddział Powiatowy Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Wejherowie s. 38; Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych w powiecie wejherowskim włączone do KSRG s. 39–53; W obiektywie s. 54–63.

4685. 40-LECIE NOT w Legnicy, 45-lecie SITG O/Lubin. Red. Stanisław Sirojć, Małgorzata Radziwon. Legnica 2018 Edytor; Rada Federacji Stow. Nauk.-Techn. Nacz. Organizacji Techn. „Zagłębia Miedziowego” 8° ss. 101, nlb. 1.

Księga pamiątkowa Rady „Zagłębia Miedziowego” w Legnicy (Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT). Oddział Lublin (Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa) w l. 1973–2018.

Treść: Wstęp s. 5–7; Rada Federacji SNT NOT „ZM” w Legnicy s. 8–20; Mistrz techniki s. 21–29; Ośrodek doskonalenia kadr s. 35–41; Zespół usług technicznych s. 42–48; Stowarzyszenia naukowo-techniczne s. 49–95.

4686. 60 LAT kukurydzy mieszańcowej w Polsce. Pod red. Sylwii Lewandowskiej, Henryka Bujaka, Andrzeja Koteckiego. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Przyrodniczego 8° ss. 152, il., mapy, streszcz. ang. Uniw. Przyrodniczy we Wrocławiu. (Monografie; 213).

Z treści: Słowo wstępne s. 7–8; Początki hodowli mieszańcowych odmian kukurydzy w Polsce s. 9–27; 60 lat hodowli kukurydzy mieszańcowej w Polsce s. 29–39; Znaczenie gospodarze kukurydzy w Polsce i na świecie s. 53–59; Kukurydza w polskiej gospodarce socjalistycznej i współcześnie ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na Dolnym Śląsku s. 75–88.

Lata 1953–2016.

4687. 65 LAT Oddziału Gliwickiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich 1953–2018. Oprac. Szymon Ciura, Roman Miksiewicz, Piotr Zientek. Gliwice 2018 UKiP J&D Gębka 8° ss. 165, il.

4688. 70 LAT Koła Łowieckiego „Drwęca” w Ostródzie. Ostróda 1946–2016. Monografia. Oprac. Andrzej Doborzyński, Andrzej Sliwa, Henryk Ruciński, Andrzej Złotowski. Olsztyn 2017 Agencja Fotograficzno-Wydawnicza „Mazury” 4° ss. 153, nlb. 2, il.

4689. 80 LAT Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Ciechanowie Sp. z o.o. 1938–2018. Oprac. Aneta Rułka. Ciechanów 2018 Zakł. Wodociągów i Kanalizacji 4° ss. 93, il.

Z treści: Historia ciechanowskich wodociągów s. 9; Rozwój przedsiębiorstwa na przełomie lat [1938–1994] s. 11; Głównie

inwestycje [1936–2015] s. 12–27; Prezentujemy kierownictwo firmy od 1938 roku [i jej pracowników] s. 84–90.

4690. 85 LAT Zawodowej Straży Pożarnej w Gdyni 1933–2018. Red. Paweł Gil; oprac. Marcin Nowak [i in.]. Dzierżążno–Gdynia 2018 Berda; na zlec. Komendy Miejskiej Państw. Straży Pożarnej 4° ss. 105, il.

Treść: Historia Straży Ogniowej w Gdyni s. 9–13; Historia Zawodowej Straży Pożarnej s. 14–29; Państwowa Straż Pożarna s. 30–49; Charakterystyka Komendy s. 50–65; Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze s. 66–82; Wybrane akcje ratowniczo-gaśnicze z okresu PSP s. 83–91; Historia Zakładowych Straży Pożarnych s. 92–93; Ochotnicze Straże Pożarne s. 94–101; Wykaz osób zatrudnionych w latach 1945–2018 s. 102–105.

4691. APTEKARSKIE drogi do wolności. Pod red. Joanny Nieznanowskiej. Szczecin–Stargard 2018 Apteka „Nowa” 8° ss. 243, il., streszcz. ang. Sekcja Historii Farmacji Oddz. Szczecińskiego Pol. Tow. Farmaceutycznego.

Treść: Nieznanowska Joanna, Jerzy Waliszewski: Wprowadzenie s. 5–7; Pajak Maria: Aptekarze i drogerzyści pochodzenia polskiego wobec plebiscytu i Powstań Śląskich s. 11–27; Rzepiela Agnieszka: Apteka „Pod Gwiaździa” w Krakowie i jej działalność konspiracyjna podczas II wojny światowej s. 29–45; Nadolska-Styczyńska Anna, Nadolski Jerzy: Człowiek rodzi się dla służby... Barbara z Pszczółkowskich Nadolska – żołnierz, farmaceuta, analityk medyczny s. 47–65; Mariani Andrea: Znaczenie aptek jezuickich dla cyrkulacji wiedzy medycznej w dawnej Rzeczypospolitej s. 69–93; Łuczak Barbara: Od listów do „drogiej Kuzynki” do podręcznika botaniki: angielski przekład i kontynuacja Listów o botanice Jeana-Jacquesa Rousseau s. 95–106; Ślusarczyk Wojciech, Wilczyńska Rokšana: Doniesienia zagraniczne na lamach „Kroniki Farmaceutycznej” (1919–1939) s. 107–137; Skalski Piotr: Absolwenci poznańskiego Oddziału Farmaceutycznego na studiach doktoranckich we Francji w okresie dwudziestolecia międzywojennego s. 139–154; Majewski Marcin: Szkło apteczne z badań archeologicznych w Stargardzie (XVII – pocz. XIX w.) s. 157–168; Nieznanowska Joanna: Sojusz aptekarzy i lekarzy XVII-wiecznego Szczecina przeciw chemicznemu fuzjerstwu i „pitnemu złotu” s. 169–185; Urbanik Monika, Jaworska Katarzyna: Wkład aptekarzy galicyjskich w rozwój przemysłu farmaceutycznego s. 187–210; Sobolewski Jarosław: Rola aptekarzy jako producentów leków i preparatów weterynaryjnych do roku 1939 s. 211–225; Nabilec Wiesława, Wójcik Andrzej J.: Peloidy – historia podawania i wykorzystywania w Kamieniu Pomorskim s. 227–240.

4692. AUGUSTYN Maciej: Materiały do analizy antropogenicznych i ekonomicznych przemian wsi Kielczawa w latach 1772–1900. Ustrzyki Dolne 2017 Wydaw. „Barwa”, Bieszczadzka Agencja Reklamowo-Wydawnicza Andrzej Szczerbicki 4° ss. 161, nlb. 2, tabl. k. 2, s. 8, il., mapy + 1 dysk optyczny (CD-ROM). PAN. Muzeum i Inst. Zoologii.

Toż w jęz. ukr.: Kel’čava v 1772–1900 rokach. Ustriki Dolišni 2018 ss. 218, nlb. 2, tabl. 8, il., mapy.

4693. BAFIA Szymon: Konie na Skalnym Podhalu. Zakopane 2018 M. Zakopane 4° ss. 97, nlb. 1, il.

Lata 1724–2017.

4694. BANASIAK Patryk: „Soleckie” przeprawy przez Wisłę w dobie przedlokacyjnej. *Rocznik Solecki*. [T.] 8/9: 2018 s. 101–114.

Od ok. 1300 r. p.n.e. do XII/XIII w.

4695. BANDZIAK-KWIATKOWSKA Barbara: Polska ceramika użytkowa i dekoracyjna od XVIII do połowy XX wieku w zbiorach Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku. (Ogólna charakterystyka wybranych manufaktur). *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 15–34.

4696. BARYŁA (Bełz) Lucyna: Z kart historii Ochotniczej Straży Pożarnej w Śniatyczach 1926–2018. Zamość–Śniatycze 2018 nakł. aut. 4° ss. 97, il.

4697. BEBENOW Filip, Strzyżewski Przemysław: Żuławska Kolej Dojazdowa. Toruń 2018 Wytwórnia Grafiki Jarosław Bytner 4° ss. 248, il.

Lata 1870–2018.

4698. BEDYŃSKI Krystian: Z dziejów więzienia w Kaliszu (1846–2015). *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 16–29.

4699. BERGER Rafał, Stróżyński Marian: 85 lat z elektrycznością, czyli Historia bydgoskiej elektroenergetyki według Mariana Stróżyńskiego. (Fakty znane i nieznanne, pamiętane i zapomniane). Maszewo 2018 Stow. Miłośn. Historii Energetyki 8° ss. 256, il.

Lata 1731–2017, ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 85 lat.

4700. BEZINTERESOWNI bohaterowie. Historia Ochotniczych Straży Pożarnych w gminie Kartuzy. Red. i oprac. Anna Lehmann. Kartuzy–Kwidzyn 2018 Urząd Miejski; Vega Studio Adv. Tomasz Müller 4° ss. 152, il.

Treść: System ochrony przeciwpożarowej w gminie Kartuzy s. 6–13; Ochotnicza Straż Pożarna w Kartuzach – rok założenia 1888 s. 14–27; Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Kartuzach – rok założenia 1928 s. 28–35; Ochotnicza Straż Pożarna w Brodnicy Górnej s. 36–43; Ochotnicza Straż Pożarna w Dzierżążnie s. 44–53; Ochotnicza Straż Pożarna w Koloni s. 54–63; Ochotnicza Straż Pożarna w Łapalicach s. 64–71; Ochotnicza Straż Pożarna w Mirachowie s. 72–81; Ochotnicza Straż Pożarna w Pomieczyńskiej Hucie s. 82–91; Ochotnicza Straż Pożarna w Prokowie s. 92–101; Ochotnicza Straż Pożarna w Sianowskiej Hucie s. 102–109; Ochotnicza Straż Pożarna w Staniszewie s. 110–117; Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Hucie s. 118–125; Działalność ratowniczo-gaśnicza jednostek OSP s. 126–152.

4701. BEZPAŁKO Jerzy: Historia Zakładów Mechaniczno-Precyzyjnych „Mera-Błonie” 1953–2003. Wyd. 2, popr. i uzup. Błonie 2018 Tow. Przyj. Ziemi Błońskiej 8° ss. 295, nlb. 1, tabl. 8, il.

Wyd. 1. 2010.

4702. BIEL Robert: Historia i współczesność Ochotniczej Straży Pożarnej w Radgoszczy. Tarnów 2018 Artusgraf 8° ss. 170, nlb. 2, il. (Radgoszcz Wczoraj i Dziś; 9).

Lata 1928–2018.

4703. BIELICKI Janusz: Księga cechowa szweców z Dobrzyń nad Wisłą – świadek dziejów cechu i miasta na przełomie XVIII i XIX wieku. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 34–38.

4704. BINEK-ZAJDA Anna: Dzieje Towarzystwa Górniczo-Przemysłowego „Saturn” SA w Czeladzi w latach 1900–1946. *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 59–88, streszcz. ang., niem.

4705. [BŁASZCZUK Sławomir]: Czas przemija – historia pozostaje. Ochotnicza Straż Pożarna w Hańsku 1928–2018. Oprac. Sławomir Błaszczuk; współpr. Marianna Kiecka, Kazimierz Kiecka. Hańsk–Chelm 2018 Wydaw. Tawa Taurogiński Waldemar 8° ss. 104, il.

4706. BOBECKI Marian: Ochotnicze Straże Pożarne na Ziemi Lubaczowskiej. Zarys dziejów. Lubaczów–Kraków 2018 Imagine Design Group 4° ss. 175, nlb. 1, il.

Lata 1870–2018.

4707. „BOGU na chwałę. Ludziom na pożytek”. Ochotnicze straże pożarne powiatu kłobuckiego. Oprac. Sylwia Szymczyńska; współpr. Anety Kiepur. Kamyk–Kłobuck 2018 Druk Allegro; na zlec. pow. kłobuckiego 8° ss. 100, il.

Lata 1898–2018.

4708. BOJARUNIEC-KRÓL Ewa: The ennoblement of Gdańsk patricians in the second half of the fifteenth century and the early sixteenth century. *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 22–41.

4709. BRATKO Maksym: Historia komunikacji publicznej w Kraśniku i powiecie kraśnickim. Kraśnik 2018 Maksym Bratko 8° ss. 304, il.

W l. 1914–2018.

4710. BRENK Mikołaj, Chaczko Krzysztof, Płasek Rafał: 100 lat systemu pomocy społecznej w Polsce. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 151–170.

4711. BRYLIŃSKI Wit: Dzieje Ochotniczej Straży Pożarnej w Tuliszkowie w latach 1906–1945. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 25–46, streszcz. ang.

4712. BRYLIŃSKI Wit, Durzalski Andrzej, Rojek Mirosław: Ochotnicza Straż Pożarna

w Grzymiszewie. 100-lecie jednostki (1918–2018). Grzymiszew–Tuliszków 2018 Gm. i M. Tuliszków 4° ss. 62, il.

4713. BUKOWSKI Józef, Świdroń Jan: Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Krakowie. 100 lat działalności (1918–2018). Współpr. Mieczysław Grzybek, Bohdan Seweryn. Wadowice–Kraków 2018 Woj. Zw. Pszczelarzy 8° ss. 144, il.

4714. CAILLOT[-DUBUS] Barbara, Karkowska Aleksandra: B jak Batory. Warszawa 2018 Oryginały 8° ss. 24, il.

Statek pasażerski w l. 1936–1969.

4715. CHLEBOWSKA Barbara, Czepas Piotr: Wczoraj i dziś. Dzieje działalności młyna motorowego w Grabowie, powiat Łęczyca, województwo łódzkie. *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.:] 2018 s. 73–79, streszcz. ang.

4716. CHOLEWIANKA-KRUSZYŃSKA Aldona: Łañcut i Antoniny. Polowania u Potockich. Warszawa 2017 Editions Spotkania 4° ss. 495, il.

Roman (1851–1915) i Józef Mikołaj (1862–1922) Potoccy; ród i ordynacja.

Rec.: Kolankowska Karolina, *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 431–435.

4717. CHRÓST Leszek: Pradziejowa (od neolitu po wczesne średniowiecze) metalurgia w świetle badań archeologicznych i geochemicznych w zlewni górnej Brynicy, Stoły i Potoku Granicznego. *Rocznik Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny*. [R.] 6: 2018 s. 162–178, streszcz. ang.

4718. CISEWSKI Tomasz Marcin: Korzenie drobnoszlacheckie. Przywiązanie do rodzinnego gniazda na przykładzie wybranych rodów szlachty kaszubskiej. Chojnice 2018 Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy 8° ss. 175, nlb. 1, il.

XVII–XX w.

4719. CZOBODZIŃSKI Jerzy, Jackowski Mieczysław: Świnoujście „Orły”. Historia 60-letniej działalności Wojskowego Koła Łowieckiego nr 263 „Orzeł” w Świnoujściu. Świnoujście–Szczecin 2018 Zapol Sobczyk 4° ss. 456, il.

4720. [CZYŃSKA Małgorzata]: Kobiety Fortonu. Tekst Małgorzata Czyńska. Bydgoszcz 2018 Fund. Farbiarnia 8° ss. 154, nlb. 6, il.

Bydgoskie Zakłady Fotochemiczne, l. 1922–2018.

4721. CŹWIKŁA Marek: Koleje lokalne zachodniej Małopolski. Cz. 1: Kalwaria – Lanckorona – Bielsko-Biała. Rybnik 2018 Eurosprinter 4° ss. 191, il., mapy. (Romantyzm Lokalnych Kolei).

Linia kolejowa nr 117 w l. 1888–2018.

4722. DANIELEWICZ Waldemar: Polskie holowniki morskie 1920–2015. Gdynia 2015 Porta Mare Pomorska Oficyna Wydawniczo-Reklamowa 4° ss. 312, il. (Księgi Floty Ojczystej; t. 68).

Rec.: Leszczyński Ryszard: Kompendium wiedzy o polskich holownikach, czyli książka, na którą długo czekano. *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 285–291.

4723. DOBERS Max: Królewska Huta Fryderyk pod Tarnowskimi Górami na Górnym Śląsku. Memoriał na uroczystość stulecia jej istnienia od 1786 do 1886 roku. Oprac. przez Maxa Dobersa, z uzup. Ernsta Althansa; red. Zbigniew Pawlak; tł. Barbara Widera. Tarnowskie Góry [2018] Stow. Miłośn. Ziemi Tarnogórskiej 8° ss. 95, nlb. 3, il. (Tarnogórskie Dziedzictwo; t. 1).

4724. DOLIWA-KLEPACKI Zbigniew M.: Dwory i dworki miejskie oraz budynki w stylu dworskowym i pałacowym w województwie świętokrzyskim, ponadto niektóre dwory znajdujące się kiedyś na terenie b. woj. kieleckiego. T. 3: Postscriptum losów dworów i pałaców oraz b. ziemian z woj. świętokrzyskiego po II wojnie światowej. Ostrowiec Świętokrzyski 2018 Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości 8° ss. 422.

T. 1. 2013.

4725. DOMEY i ich mieszkańcy w świetle badań archeologiczno-architektonicznych przy ulicy Świętojańskiej 6–7 w Gdańsku. [Aut.] Monika Badura [i in.]. Gdańsk 2018 Inst. Archeologii i Etnologii. Uniw. Gdański; Muzeum Gdańska 4° ss. 303, nlb. 4, il., streszcz. ang.

Treść: Dąbal Joanna: Badania archeologiczne przy ulicy Świętojańskiej 6–7 s. 11–18; Widerski Tadeusz, Muntowski Patryk: Wykorzystanie fotogrametrii bliskiego zasięgu do wykonania dokumentacji archeologicznej w trakcie prac wykopaliskowych – studium przypadku s. 19–26; Potulska Joanna: Historia badań archeologicznych kwartału ulic: Świętojańska–Pańska–Szeroka–Szklary s. 27–34; Grulkowski Marcin: W cieniu klasztoru dominikanów. Dzieje terenu objętego badaniami archeologicznymi s. 35–54; Dąbal Joanna: Domy i ich zaplecza s. 55–74; Dąbal Joanna: Przeszczerń pracy – wprowadzenie s. 75–78; Jędrzejczak-Skutnik Anna, Rembisz-Lubiejewska Anna: Pozostałości późnośredniowiecznego warsztatu szewca-naprawiaacza s. 79–97; Dąbal Joanna: Prace odlewnicze w miejskim domu s. 99–111; Szczepanowska Karolina, Dąbal Joanna: Wystrój wnętrz – wprowadzenie s. 113–116; Dąbal Joanna, Szczepanowska Karolina: Wystrój wnętrz domów mieszczkańskich – ściany i podłogi s. 117–130; Szczepanowska Karolina: Oświetlenie wnętrza kamienic s. 131–137; Szczepanowska Karolina: Ogrzewanie

wnętrz kamienic w okresie nowożytnym (XVII–XVIII wiek) s. 139–154; Dąbal Joanna, Szpronceł Kamil: Późnośredniowieczne meble funkcjonalne s. 155–162; Dąbal Joanna: Elementy diety i oprawa posiłków – wprowadzenie s. 163–166; Dąbal Joanna, Szczepanowska Karolina: W szpitalu, kuchni i na stole – naczynia i sprzęty w domach mieszkalnych s. 167–201; Pińska Katarzyna, Badura Monika: Element roślinny w diecie mieszkańców stowiska 121 w Gdańsku (XV–XVIII wiek) – dane archeologiczne s. 203–213; Makowiecki Daniel, Makowiecka Marzena: Pożywienie pochodzenia zwierzęcego w świetle badań archeozoologicznych s. 215–228; Dąbal Joanna: O paleniu tytoniu w domach mieszczańskich (XVIII–XX wiek) s. 229–238; Dąbal Joanna, Szczepanowska Karolina, Kubus Radosław: Higiena i zdrowie w świetle źródeł materialnych s. 239–250; Dąbal Joanna: Nauka i rozrywka w domach mieszczańskich w świetle źródeł materialnych s. 251–263; Rembisz-Lubiejewska Anna, Jędrzejczak-Skutnik Anna, Maślakiewicz Agnieszka: Tekstylia, skórzane elementy ubioru i ozdoby s. 265–280; Urban Igor: Militaria s. 281–287; Szczepanowska Karolina, Dąbal Joanna: Problematyka zarządzania wynikami badań archeologiczno-architektonicznych na przykładzie prac prowadzonych przy ulicy Świętojańskiej 6–7 w Gdańsku s. 289–303.

4726. DYMITROWSKI Jacek: Rozwój przedsiębiorczości na ziemi dębickiej od zarania dziejów do roku 1950 (synteza). *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 85–92.

4727. DYSZEWSKI Jan Czesław: Od Rulikowskich do Bienkowskich – przyczynek do dziejów Świerszczowa. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 17–20.

Kolejni właściciele majątku administracyjnie związanego z Cycowem.

4728. EJDULIS Anetta: Sejneńskie kramnice targowe. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 193–198.

Z pocz. XIX w.

4729. EPIDEMIE w dziejach Europy. Konsekwencje społeczne, gospodarcze i kulturowe. Red. nauk. Krzysztof Polek, Łukasz Tomasz Sroka. Kraków 2016.

Rec.: Karpiński Andrzej: Twarzą w twarz z Morem. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 145–157.

4730. ERDMANS Mary Patrice: Political-economic transnational behavior: a case study of the Polish American Economic Forum. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 4 s. 9–30.

Polish American Economic Forum powstało w 1989 r., ale artykuł obejmuje lata 1939–1990.

4731. EYSYMONTT Rafał, Sachs Rainer, Szymczyk Maciej: Młyn papierniczy w Dusznikach-Zdroju. Duszniki-Zdrój–Velké Losiny 2018 Muzeum Papiernictwa; Muzeum Papieru 8° ss. 51, nlb. 2, 51, il., mapy.

Współwydane: Fouček Petr: Młyn papierniczy w Velkých Losinach. Z dziejów manufaktury papieru czerpanego. Tł. Hanna Marciniak.

Oprawne w kierunku przeciwnym.

Toż w jęz. ang., niem., czes.

4732. [FRIEDEL Małgorzata]: Dolnośląski Czerwony Krzyż w latach 1945–2015. Opracowanie Małgorzata Friedel. Wrocław–[Dzierżoniów] 2015 Drukarnia Wydaw. Edytor 8° ss. 115, il.

4733. FROM cotton and smoke. Łódź – industrial city and discourses of asynchronous modernity 1897–1994. [Aut.] Agata Zysiak, Kamil Śmiechowski, Kamil Piskala, Wiktor Marzec, Kaja Kaźmierska, Jacek Burski. Łódź 2018 Łódź Univ. Press; Jagiellonian Univ. Press 8° ss. 308, nlb. 1, il.

Z treści: The beginnings: entrance to the industrial world 1897–1914 s. 37–99; The interwar: democratic politics and modern city between two world wars 1918–1923 s. 101–159; The postwar: social justice for the proletarian city? 1945–1949 s. 161–215; Transition: the post-industrial orphan in neoliberal Poland 1989–1994 s. 217–256; A city lost in space in a country lost in time – conclusion s. 257–269.

4734. GALAS Dominik: Kopalnie siarki w Swoszowicach – status prawny i formy zarządu w czasach staropolskich i w okresie zaborów. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 4 s. 387–404, streszcz. ang.

4735. [GARBACZ Dionizy]: Narodziny hutniczej tradycji. Oprac. Dionizy Garbacz. Stalowa Wola 2018 Sztafeta Sp. z o.o. 8° ss. 60, il.

Lata 1937–2018.

4736. GĄSIENICA BYRCYN Wojciech: Okowice czyli raki. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 216–219.

Historia obuwia, 63 r. p.n.e. – lata 60. XX w.

4737. [GIEDROJĆ Jerzy]: Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny im. dr. S. Jasińskiego w Zakopanem 1934–2018. Oprac. Jerzy Giedrojć. Wyd. 2, poszerz. Zakopane–Rabka Zdrój 2018 Zachylna 8° ss. 114, il.

Wyd. 1. 2014.

4738. GŁĄB Zbigniew: Socjotopografia Lutomska (XIII–XVIII w.). Łódź 2017.

Rec.: Żurek Dorota, *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 137–145.

4739. GMITRUK Janusz: Dzieje Związku Floriańskiego. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 123–137, streszcz. ang., niem., ros.

Powołany w 1916 r. – istniał do zjednoczenia organizacji strażackich w Związek Straży Pożarnych RP (8–9 IX 1921 r.).

4740. GMITRUK Janusz: Ludowe Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń „Wisła”.

Niepodległość i Pamięć. R. 25: 2018 nr 1 s. 217–229, streszcz. ang., niem., ros.

Działano w Krakowie w l. 1908–1922.

4741. GMITRUK Janusz: *Z dziejów polskiego ruchu młodzieży wiejskiej*. Warszawa 2018 PFI Krzysztof Gawrychowski; na zlec. MHPRL 4° ss. 178, il.

Lata 1901–1989.

4742. GMURSKI Jerzy: *Dzieje dóbr ziemskich Kozier, Kozerek i Kraśniczej Woli do połowy XX w. Chylice Kolonia–[Jaktorów]* 2014 nakł. aut. 8° ss. 138, il.

Od XV w.

4743. GMURSKI Jerzy: *Z dziejów dóbr ziemskich i folwarków Gól, Basina i Zabłotni do 1945 r. (Fakty, dokumenty)*. Chylice Kolonia–[Jaktorów] 2013 nakł. aut. 8° ss. 103, il.

Od XV w.

4744. GMURSKI Jerzy: *Z dziejów magnackiego majątku ziemskiego Radziejowice (od pocz. XV w. do poł. XX w.)*. Fakty i dokumenty. Chylice Kolonia–[Jaktorów] 2018 nakł. aut. 8° ss. 159, il.

Ród Radziejowskich.

4745. GMURSKI Jerzy: *Z dziejów majątków ziemskich Kask, Szymanowa, Strug i Skotnik do połowy XX wieku*. Fakty i dokumenty. Chylice Kolonia–[Jaktorów] 2018 nakł. aut. 8° ss. 155, il.

Od XV w.

4746. GMURSKI Jerzy: *Z dziejów osad młyńskich przy rzece Tucznej*. (Fakty, dokumenty). Chylice Kolonia–[Jaktorów] 2018 nakł. aut. 8° ss. 121, il.

Od XV w.

4747. GMURSKI Jerzy: *Z dziejów Puszczy Jaktorowskiej i wsi z osadnictwa leśnego zwanych Budami*. (Fakty, dokumenty). Chylice Kolonia–[Jaktorów] 2015 nakł. aut. 8° ss. 166, il.

Budy Michałowskie, Budy Zosine, Budy-Grzybek, Stare Budy, od XV w.

4748. GMURSKI Jerzy: *Z dziejów szlacheckich dóbr ziemskich Chylice, właścicieli prywatnych i uczelni rolniczych*. Fakty, dokumenty. Chylice Kolonia–[Jaktorów] 2016 nakł. aut. 8° ss. 112, il.

Od XV w.

4749. GMURSKI Jerzy: *Zmienne losy folwarków Drybusa, Pułapiny Starej i Pułapiny Nowej (1789–1954)*. (Fakty, wydarzenia, dokumenty). Warszawa 2012 Wydaw. Comandor 8° ss. 89, nlb. 1, il.

4750. GOLISZEK Henryk: *Pół wieku Koła Łowieckiego „Szarak” w Starachowicach 1968–2018*. Starachowice 2018 Henryk Goliszek 8° ss. 131, il.

4751. GORECKI Wilhelm: *Rozwój przemysłu na Górnym Śląsku w XVIII i XIX wieku*. Wyd. 2, rozsz. Kotórz Mały 2018 Silesia Progress 8° ss. 276, il. (Canon Silesiae. Śląskie Dzieje).

Wyd. 1. 2016.

4752. „GOTOWI by służyć”. *Bogu na chwałę a ludziom na ratunek*. Oprac. Haładus Adam Wojciech. Malczyce 2018 Adam Wojciech Haładus 8° ss. 187, il., mapy.

Ochotnicza Straż Pożarna w Malczycach.

4753. GRABOWSKI Zbigniew: *Dawne siedziby ziemiańskie w okolicach Płocka*. Cz. 2. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 74–79.

Kozłowo i Karsy, gm. Drobin, pow. płocki oraz Ciołkowo (Ciołkowo), gm. Radzanowo, pow. płocki – XIX–XX w.

Toż. Cz. 3. *Tamże*. Nr 15: 2018 s. 15–23.

Peplowo i Felicjanów, gm. Bodzanów, pow. płocki – XIX–XX w.

Cz. 1. *Tamże*. Nr 13: 2017.

4754. GRODZIEC i jego właściciele. Red. Józef Król, Ranata Moczła [!], Irena Skrzyżala. Grodziec 2018 Koło Macierzy Ziemi Cieszyńskiej 8° ss. 121, il., streszcz. ang., niem. Macierz Ziemi Cieszyńskiej Tow. Miłośn. Regionu Koło w Grodźcu.

Materiały z konferencji, Grodziec, 13 X 2017 r.

Treść: Król Józef: Początki osadnictwa w Grodźcu i okolicach – czasy najdawniejsze s. 7–10; Gojniczek Waław: Grodzieccy z Brodów herbu Radwan. Genealogia – sprawy wyznaniowe – pozycja społeczna s. 11–26; Król Józef: Grodziec w drugiej połowie XVII wieku s. 27–42; Makowski Mariusz: Grodziec w rękach baronów Larischów z Ligoty i Karwiny s. 43–45; Król Józef: Grodziec w latach 1734–1884. Markłowski [Erdmann Adam, 1710–1765] i jego spadkobiercy s. 47–72; Polak Jerzy: Franz Strzygowski junior [1828–1904] – przemysłowiec na Grodźcu s. 73–97; Makowski Mariusz: Ziemiański majątek w Grodźcu Śląskim w czasach dr Ernesta Habichta [1874–1957] s. 101–116.

4755. GRUSZKOWSKI Krzysztof: *Pociąg do Sławatycz*. Lublin 2017 Best Print 8° ss. 181, il., mapa.

Lata 1845–2017.

4756. GRZEGOREK Grzegorz, Nadolski Przemysław, Szczech Bernard: *Konkurencja i współpraca. Z dziejów organizacji i zarządzania transportem pasażerskim w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym*. Katowice 2018 Agencja Specjalistyczna Prasa i Książka 16° ss. 176, il., mapy.

Lata 1860–2018.

4757. GRZEMPA Mariusz: Bindugi na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego. *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 45–62.

Miejsca nad rzekami, kanałami lub jeziorami służące do składowania i przygotowania drewna do spławu; Zabory, płd. część Kaszub w l. 1928–1997.

4758. HAUZER Bożena: 50 lat działalności Koła Gospodyń w Sławkowie. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 3: 2017 s. 33–45.

4759. HISTORIA Wojskowego Koła Łowieczkiego nr 326 „Łoś” w Gdyni. Wyd. 2, (uzup. i rozsz.). Gdynia–Pelplin 2018 Bernardinum 4° ss. 600, fot.

Z treści: Jak rozumieć łowiectwo s. 15–16; Osoby, funkcje i składy WKŁ s. 17–19; Historia powstania WKŁ nr 326 w Gdyni s. 20–26; Założyciele koła s. 27–28; Dokumenty pierwszych lat s. 29–40; Lata 1954–2018 s. 41–452; O gospodarce łowieckiej s. 454–472; Kanał filmowy WKŁ 326 Łoś w Gdyni [30 filmów] s. 473; Koenig Piotr: Moje 20 lat w WKŁ 326 Łoś s. 474–476; Władze WKŁ s. 478–484; Członkowie WKŁ s. 485–492; Rody łowieckie w WKŁ s. 493–494; Odeszli do Krainy Wiecznych Łowów s. 495–500.

4760. HISTORIE (z) lasu. Księga pamiątkowa poświęcona śp. Piotrowi Mańce [1949–2014]. Red. Bożena Górczyńska-Przybyłowicz, Monika Jania-Szczehowiak, Fryderyk Mudzo. Poznań 2018 Inst. Hist. UAM 8° ss. 246, nlb. 2, il.

Treść: Helmecke Paulina: Słowo o Ojcu s. 9–11; Gąszynek-Szulowska Jolanta: Wspomnienia o Piotrze Mańce s. 13–14; Hintz Marcin: Wspomnienie śp. Piotra Mańki, Kuratora Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej s. 15–19; Górczyńska-Przybyłowicz Bożena: Piotr Mańka, administrator spuścizny Bismarcka w Warcinie s. 21–26; Martin Bernd: Bismarck prywatnie – pierwsze lata w Warcinie s. 27–35; Düllfer Jost: Bismarck i problem pokoju w Europie s. 37–46; Łazuga Waldemar: Bismarck mniej znany s. 47–51; Jania-Szczehowiak Monika: Las pelen historii i... Historii. Przykłady wybrane s. 53–66; Mudzo Fryderyk: Historia łowiectwa w Prusach Zachodnich w XIX wieku s. 67–79; Rudawski Bogumił: Konfiskata majątku leśnego podczas II wojny światowej na przykładzie działalności Głównego Urzędu Powierniczego Wschód s. 81–89; Ceitel Jan: Gospodarowanie w buczynie pomorskiej s. 91–99; Górczyńska-Przybyłowicz Bożena: Naukowe spotkania w Warcinie s. 101–116; Kurek Tomasz: Dni Różnorodności Biologicznej w Leśnym Kompleksie Promocyjnym „Lasy Śródkowopomorskie” jako narzędzie waloryzacji przyrodniczej s. 117–133; Helmecke Paulina: Worte über meinen Vater s. 135–137; Gąszynek-Szulowska Jolanta: Zum Gedenken an Piotr Mańka s. 139–140; Hintz Marcin: Erinnerungen an den verstorbenen Diözesen-Kurator Piotr Mańka s. 141–145; Górczyńska-Przybyłowicz Bożena: Piotr Mańka, Bismarcks Nachlassverwalter in Warcino s. 147–152; Martin Bernd: Bismarck privat – Die ersten Jahre in Warzin s. 153–162; Düllfer Jost: Bismarck und das Problem des europäischen Friedens s. 163–174; Łazuga Waldemar: Einblicke in Bismarcks weniger bekannte Seiten s. 175–181; Jania-Szczehowiak Monika: Wälder voller Geschichten – und Geschichte s. 183–197; Mudzo Fryderyk: Die Geschichte des Waidwerks in Westpreussen im 19. Jahrhundert s. 199–211; Rudawski Bogumił: Die Konfiszierung insbesondere von Holz- und forstwirtschaftlichem Eigentum in Polen durch die Treuhandstelle Posen während der deutsche Besatzung 1939 bis 1945 s. 213–221; Ceitel Jan: Die Bewirtschaftung der Buchenwälder in Polen am Beispiel Pomerns s. 223–232;

Górczyńska-Przybyłowicz Bożena: Wissenschaftliche Veranstaltungen in Warcino s. 233–248.

4761. INTELEKTUALIA Myśliwskie IX. Materiały IX sesji naukowej zorganizowanej w Muzeum Zamoyskich w Kozłowce 10 czerwca 2017 roku. Red. Anna Fic-Lazor, Grażyna Antoniuk, Józef Krzyżanowski. Kozłówka 2018 Muzeum Zamoyskich 8° ss. 215, nlb. 1, il.

Z treści: Poklewski-Kozieli Grzegorz: Tadeusz Poklewski-Kozieli [1890–1942] syberyjski notatnik myśliwego 1902–1916 s. 41–60; Konarski Tomasz: Roman Hubert Hupałowski [1905–1990]. Polowania na bezdrożach świata s. 61–82; Sęczykowska Elżbieta: Egzotyyczne polowania i tajemnice Kamila Giżyckiego [1893–1968] s. 83–101; Kamińska Izabela: Tkaniny łowiectwem „malowane” – blask, fantazja i splendor s. 103–130; Mąka Henryk: Historia i współczesność sokolnictwa s. 131–155; Oleszczuk Krzysztof: Kordelas – zanikająca tradycja s. 177–190.

4762. ISKIERKA Tomasz: Ochotnicza Straż Pożarna w Królowej Woli 1918–2018. 100 lat „Bogu na chwałę, bliźniemu na ratunek”. Królowa Wola–Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 4° ss. 122, il.

4763. JABŁECKI Zygmunt: Konie arabskie i orientalne w hodowli i wycsigach na ziemiach polskich do 1939 r. Krosno–Dobieszyn 2018 nakł. aut. 8° ss. 314, il.

Od XVII w.

4764. „JABŁKA zaś ziemne, a po terazniej-szemu kartofle”. Znaczenie ziemniaka w Europie i na ziemiach polskich ze szczególnym uwzględnieniem Dolnego Śląska w kontekście historii i terazniejszości. [Red.] Joanna Nowosielska-Sobel, Grzegorz Strauchold, Rafał Nowakowski. Kraków–Wrocław 2018 Księg. Akademicka; Ośr. Kultury i Sztuki 8° ss. 403, il., mapy, streszcz. ang.

Materiały z konferencji, Wrocław, 24–25 X 2016 r.

Treść: Magdziarz Zbigniew: Wrocław a ziemniak s. 11–13; Nowosielska-Sobel Joanna, Strauchold Grzegorz, Nowakowski Rafał: Wstęp do redakcji tomu s. 15–17; Leszczyński Wacław: Tajemnice ziemniaka s. 19–34; Nowacki Wojciech: Krótka, a jakże bogata historia ziemniaka w Polsce po II wojnie światowej s. 35–56; Żaćek Rudolf: „...ziemniaki a ziele, to je naše živoby-tí celé...”. K roli brambor ve venkovské společnosti českých zemí 18. a 19. století s přihlédnutím k podhorskému regionu Valašska s. 57–67; Kościel Elżbieta: Zaraza ziemniaczana na Śląsku w połowie XIX wieku 69–75; Arkusz Aleksandra: Uprawa ziemniaka w Galicji s. 77–93; Srebrakowski Aleksander: Uprawa ziemniaków na terenie województwa wileńskiego w okresie międzywojennym s. 95–104; Owsiak Zygmunt, Cieniawska Beata, Sekutowski Tomasz: Aspekty logistyczne mechanizacji ziemniaków w Polsce i na Dolnym Śląsku s. 105–118; Golachowski Antoni, Zdybel Ewa: Ziemniak jako surowiec w przemyśle fermentacyjnym w dawnej Polsce s. 119–129; Strauchold Grzegorz: Areal ziemniaka na niemieckim i polskim Śląsku (XX–XXI wiek) w publikacjach kartograficznych s. 131–144; Nowakowski Rafał: Ziemniaki w industrialnym Wrocławiu? Jak uprawiano ziemniaki w mieście w okresie PRL s. 145–158; Nowakowska Alicja: Kariera „kartofla/ziemniaka” na polu języka polskiego s. 159–172; Badyła Piotr: Ziemniak w różnych kulturach na

przestrzeni wieków – wybrane przykłady s. 173–182; Wolański Filip: Fenomen ziemniaka w polskiej kulturze przelomu XVIII i XIX wieku s. 183–188; Korbelárová Irena: Bramborové knedlíky jako element kulturního transferu českých zemi a příhraničních regionů s. 189–205; Słomiński Mateusz: Ziemniak na Kaszubach s. 207–214; Kita Agnieszka: Przemysłowe przetwórstwo ziemniaczane wczoraj i dziś s. 215–224; Sobel Grzegorz: Ziemniak w kuchni i anegdotie dawnego Wrocławia s. 225–238; Sutowicz Anna: Zupa ziemniaczana rumfordzka jako element reformy żywienia dzieci na przełomie XVIII i XIX wieku na przykładzie wrocławskiego sierocińca Matki Boskiej Bolesnej s. 239–257; Kotrys Natalia Maria: Kartofel nie tylko gotowany, czyli praktyczne zastosowanie ziemniaka w wybranych polskich książkach kucharskich w pierwszej połowie XX wieku s. 259–268; Techmańska Barbara: Ziemniak w życiu codziennym powojennych osadników dolnośląskiej wsi s. 269–281; Machi Karol: Krajobraz kulturowy wsi Nieszkwice (z ziemniakiem w tle) w świetle relacji Zofii Machi s. 283–290; Ordyłowski Marek: Popularyzacja ziemniaka w przepisach kulinarnych w polskiej prasie kobiecej okresu PRL s. 291–302; Nowosielska-Sobel Joanna: Znaczenie ziemniaka na Dolnym Śląsku w drugiej połowie XIX wieku w świetle rolniczych periodyków fachowych s. 303–314; Zerelek Rościsław: Kartofel na łamach czasopisma rolniczego „Piast” s. 315–323; Machalek Małgorzata: „Ziemniaki w niebezpieczeństwie”. Udział uczniów w walce ze stonką ziemniaczaną s. 325–335; Frączkiewicz Kamil: „Ziemniaczana republika” – miejsce, rola i symbolika ziemniaka na Białorusi s. 337–345; Klementowski Robert: Nadużywanie alkoholu przez funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa w latach 40. i 50. XX wieku. Skala i znaczenie zjawiska s. 347–362; Wójcik Marek L.: Z ziemniakiem na tarcy. O ziemniaczanych inspiracjach w sztuce heraldycznej słów kilka s. 363–376; Gabiś Agata: Między motywem a działaniem. Ziemniak w sztukach wizualnych s. 377–385.

4765. JAKÓBCZAK Agata: Transformer-si. Superbohaterowie polskiej reklamy 80.–90. [XX w.]. Kraków 2018 Znak Litera Nova 8° ss. 283, nlb. 2, il.

4766. JAKUBIK Zbigniew: Ochotnicza Straż Pożarna w Korczynie 1883–2018. Krosno–Korczyna 2018 Krośnieńska Oficyna Wydawnicza; na zlec. Ochotniczej Straży Pożarnej 8° ss. 124, fot.

4767. JAKUBOWSKI Antoni Władysław: Czerwiec polski (Porphyrophora polonica L.). Studium historyczne ze szczególnym uwzględnieniem roli czerwca w historii kultury. Wyd. 2. Szczęsne 2018 Klinika Języka Lucyna Aninowska-Maciejewska 8° ss. 555, nlb. 5, mapy. (Biblioteka Historii Gospodarczej Polski).

Lata 1181–1911.
Wyd. 1. Warszawa 1934.

4768. JANIKOWSKI Zbislaw: Profesje których już nie ma. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 97–104.

Służące, modystki, gorseciarki, telefonistki.

4769. JANUSZAJTIS Andrzej: Dzieje Gdańskich Wód. Gdynia–Gdańsk 2018 Region Jarosław Ellwart; na zlec. Gdańskie Wody 8° ss. 190, nlb. 2, il., mapy.

Zbiorniki wodne, XIII–XXI w.

4770. JASIŃSKI Stanisław: Ełcka Kolej Wąskotorowa 1913. Wyd. 2, popr. i uzup. Ełk 2018 Muzeum Hist. 8° ss. 214, nlb. 2, il.

Wyd. 1. 2002.

4771. JAŹDŻEWSKI Krzysztof: Nadleśnictwo Kaliska. Dzieje leśnictwa na skraju Borów Tucholskich. Gdynia–Kaliska 2018 Region Jarosław Ellwart; na zlec. Nadleśnictwa Kaliska 8° ss. 287, il., mapy.

X–XXI w.

4772. KACZMARCZYK Stefan: Dwór w Wieszowie. Historia i wspomnienia. Chorzów 2018 Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny” 8° ss. 324, il., mapy. (Jak Downi Bywało; 2).

XIX–XX w.

4773. KAISER Stephan: Rozwój kolei i jej znaczenie dla wsi śląskiej. *Notatnik Skansenowski*. Nr 6/7: 2017 s. 95–104.

Góry Śląsk w l. 1842–1945.

4774. [KALEJA Marek, Franc Katarzyna]: W czasie zapisane... Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” Spółka Akcyjna 1968–2018. Aut. Marek Kaleja, Katarzyna Franc. Miasteczko Śląskie 2018 Huta Cynku „Miasteczko Śląskie” 4° ss. 314, il.

4775. KELLER Dawid: Praca czy służba? Kolejarze w Polsce w XX wieku – przyczynek do badań. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 165–189, streszcz. ang.

4776. [KĘDZIORA Zenon]: Ochotnicze straż pożarne w gminie Babice. Cz. 2: Ochotnicza straż pożarna w Rozkochowie. Teksty Zenon Kędziora. Jarosławice–Babice 2018 Drukarnia i Wydaw. Grafikon; na zlec. Gm. Babice 4° ss. 236, il.

Lata 1918–2018.

4777. KIERZEK Andrzej: Uzdrowiska nad-niemeńskie dawniej. [Współpr. autorska Małgorzata Paprocka-Borowicz, Andrzej Pozowski, Jadwiga Kuciel-Lewandowska]. Wrocław 2017 Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 215, nlb. 3, il.

Lata 1794–1939.

4778. KIRYK Feliks: Z problematyki spławu produktów leśnych i rolnych oraz przemysłowych wodami górnej Wisły i jej dopływów w okresie staropolskim. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 3–6.

4779. KISIEL Andrzej: Koszalińska kolej wąskotorowa 1898–2016. Współpr. Paweł Gajdzica,

Przemysław Musiał, Paweł Nowakowski. Koszalin 2016 Tow. Koszalińskiej Kolei Wąskotorowej 8° ss. 128, il., mapy, streszcz. ang., niem.

4780. KISIEL Andrzej, Pencarski Kacper: Po wąskim torze. Dzieje Koszalińsko-Bobolicko-Białogardzkiej Kolei Wąskotorowej i jej następców (1898–2018). Koszalin–Słupsk 2018 Tow. Koszalińskiej Kolei Wąskotorowej 4° ss. 188, il., mapy.

4781. KITA Jarosław: Z dworu ziemiańskiego na uniwersytecką katedrę. Przyczynek do genezy inteligencji polskiej. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 101–122, streszcz. ang.

Uczni pochodzenia ziemiańskiego, od 2 poł. XIX do 1 poł. XX w.

4782. KLASSA Marcin: Szczecińskie tramwaje. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 4° ss. 192, il., mapy.

Lata 1879–2018.

4783. KLIMEK Jan, Galus Elżbieta: Kobiety wczoraj i dziś. Kraków 2017 Wydano nakł. własnym autorów 8° ss. 326, il.

Szpital Specjalistyczny im. dra Józefa Babińskiego.

Treść: Klimek Jan: Wprowadzenie s. 9–19; Cz. 1. Wokół miejsca – historia s. 21–129; Cz. 2. Wokół kaplicy szpitalnej s. 133–213; Cz. 3. Wokół tych, którzy tworzyli dziedzictwo Kobierzyń. Wspomnienia różne o życiu, pracy, ludziach s. 215–314; Epilog s. 315–319; Karty zgonów pacjentów w Państwowym Zakładzie Psychiatrycznym od marca do czerwca 1942 roku s. 320; Bibliografia s. 323–326.

4784. [KŁOS Grzegorz, Krzywiec Dariusz, Sobolewski Leszek]: 60-lecie Pasięki Hodowlanej Pożóg 1958–2018. Tekst Grzegorz Kłos, Dariusz Krzywiec, Leszek Sobolewski. Końskowola 2018 Lubelski Ośr. Doradztwa Rolniczego 16° ss. 55, il. Lubelski Ośr. Doradztwa Rolniczego w Końskowoli.

4785. KOCOT Emilian: O pożarnictwie i Ochotniczej Straży Pożarnej w Brudzowicach 1918–2018. Brudzowice 2018 P.P.U.H. Progress 8° ss. 178, il.

4786. KOŁO Łowieckie „Żbik” Szczytno, Okręg Olsztyński. Rok założenia 1953. Oprac. Łukasz Różański. Szczytno–Stare Czajki 2018 Koło Łowieckie „Żbik” 4° ss. nlb. 128, il.

Lata 1953–2018.

4787. KOMIERZYŃSKA-ORLIŃSKA Eliza: Geneza Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i jej działalność na ziemiach polskich. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 3 s. 59–82, streszcz. ang.

Lata 1916–1924.

4788. KONARSKA-PABINIAK Barbara: Szpital psychiatryczny w Gostyninie 1933–2018. Dzieje i współczesność. Gostynin 2018 Woj. Samodzielny Zespół Publ. Zakł. Opieki Zdrowotnej im. prof. Eugeniusza Wilczkowskiego 8° ss. 159, il., streszcz. niem.

4789. KONDRAT’ĚV Igor: Šláhta Lübec’ko-Lovs’kogo starostva: problemi političnogo vi-boru ta zmini pravovogo statusu (XV–XVII st.). *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 25–37, streszcz. ang., pol.

4790. KONOŃCZUK Wojciech: Dobra Orla w latach 1771–1914: od Izabeli Branickiej do Aleksandra Patona. *Bielski Almanach Historyczny*. [T. 3]: 2018 s. 5–40.

Kolejni właściciele i dzierżawcy miasteczka Orla i 11 okolicznych wsi.

4791. KONOPNICKA Małgorzata: Rodzina von Stentsch – właściciele Przytoku w XVI–XIX wieku. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 121–131, streszcz. ang.

4792. KORZENIOWSKI Stanisław: Łowiectwo dawniej i dziś. Wybrane zagadnienia. Suwałki 2018 Wydaw. Uczelniane Państ. Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika 8° ss. 672, il.

IX–XXI w.

4793. KOULI Yaman: Dolny Śląsk 1936–1956. Szybki rozwój i nieudana odbudowa. Wpływ wiedzy na produkcję przemysłową. Przekład Tomasz Dominiak. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego; we współpr. z Niem. Inst. Hist. 8° ss. 315, nlb. 1, il., mapy. (Biblioteka Humanisty).

4794. KOWALCZYK Anna: Brakująca połowa dziejów. Krótka historia kobiet na ziemiach polskich. Il. Maria Frej. Warszawa 2018 Wydaw. WAB – Grupa Wydawnicza Foksal 8° ss. 414, nlb. 2, il.

4795. KOWALIK Tomasz: Kuba pije nie tylko do Jakuba. Jak cię widzą, tak cię piszą... *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 168–184.

Dot. dziejów produkcji łąckiej sliwowicy.

4796. KOWALIK Tomasz: Pierwszy polski park narodowy. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 171–174.

Dzieje Pienińskiego Parku Narodowego powstałego 1 VI 1932 r.

4797. KOWALIK Tomasz: Pierwszy polski park narodowy. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 190–197.

Dzieje Pienińskiego Parku Narodowego powstałego 1 VI 1932 r.

4798. KOZŁOWSKA Urszula: W poszukiwaniu modelu ochrony zdrowia w powojennej Polsce – od państwowej służby zdrowia do publicznej opieki zdrowotnej (1945–2009). *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 3 s. 137–154, streszcz. ang.

4799. KRAJNIAK Wiktor: Rozwój polskiej elektroenergetyki po 1945 roku. *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 225–244, streszcz. ang.

Do 2013 r.

4800. KRONIKA Ochotniczych Straży Pożarnych województwa łódzkiego. Cz. 2. Red. Dariusz Gabryelski. Łódź 2018 Polska Press. Oddz. 4° ss. 96, il.

Treść: Łódź s. 6–7; Powiat bełchatowski s. 8–26; Powiat brzeziński s. 27–28; Powiat kutnowski s. 29–30; Powiat łaski s. 31–32; Powiat łęczycki s. 33–35; Powiat łowicki s. 36–38; Powiat łódzki wschodni s. 39–40; Powiat opoczyński s. 41–42; Powiat pabianicki s. 43–44; Powiat pajęczański s. 45–46; Powiat piotrkowski s. 47–48; Powiat poddębicki s. 49–50; Powiat radomszczański s. 51–52; Powiat rawski s. 53; Powiat sieradzki s. 54–59; Powiat skierniewicki s. 60–65; Powiat tomaszowski s. 66–67; Powiat wieluński s. 68–77; Powiat wierzusowski s. 78–91; Powiat zduńskowolski s. 92–93; Powiat zgierski s. 94–95. XIX–XXI w.

4801. KRONIKA Wojskowego Koła Łowickiego nr 193 „Diana” w Strężyca. Lublin–Strężyca 2018 Druk. Akapit; na zlec. WKŁ nr 193 „Diana” 8° ss. 100, il.

Dokumentacja sezonów łowieckich w l. 1953–2017.

4802. KRZEMIEŃ Marek Piotr: Leksykon polskiej kultury łowieckiej. Gołuchów 2018 Ośr. Kultury Leśnej 8° ss. 214, il.

4803. KRZEMIŃSKI Tomasz: Codzienność mniejszych miast Pomorza Nadwiślańskiego końca XIX i pierwszych dziesięcioleci XX wieku. Zmiany warunków materialnych i przeobrażeń obyczajowości. Warszawa 2017.

Rec.: Niewęgłowska Aneta, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 4 s. 152–155; Turek Wojciech, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 1002–1007.

4804. KRZEPTOWSKI Maciej, Krzeptowska Janina: Zasołny król. Wyd. 3. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 352, il.

Śledź bałtycki, XII–XXI w.
Wyd. 1. Gdynia 2012.

4805. KSIĄŻEK-SZCZEPANIKOWA Anieła: Dzieje polskiej rodziny od roku 1863 do 1944. Łódź 2018 Primum Verbum 8° ss. 164, nlb. 2, il.

4806. KUBICA Anna: Początki sukiennictwa w Bielsku i Białej. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 73–83.

Lata 1548–1915.

4807. KUBIT Janusz: Z dziejów Traktu Węgierskiego na Duklę. *Plaj*. [T.] 52: 2016 [dr.:] 2017 s. 91–100.

Z Barwinka do Przemysła, od 1775 r.

4808. KUBRAK Zygmunt: Dzieje lasów lubaczowskich. Rzeszów [i in.] 2018 Libra PL; na zlec. Nadleśnictwa Lubaczów; Nadleśnictwo Oleszyce; Nadleśnictwo Narol 8° ss. 713, nlb. 7, il., mapy.

Obszar Nadleśnictwa Lubaczów, Narol i Oleszyce.

4809. KUCHARZAK Marian: Bralin, początkowa historia. Cz. 2. Bralin 2018 Tow. Rozwoju Gm. Bralin 8° ss. 58, il.

Lata 1945–2018.
Cz. 1. 2013.

4810. KUCIEL-FRYDRYSZAK Joanna: Służące do wszystkiego. Warszawa 2018 Marginesy 8° ss. 411, nlb. 5, il.

Życie codzienne kobiet w gospodarstwach domowych w l. 1901–1945.

4811. KUCIŃSKI Adam: Bartnictwo a uprzywilejowanie ludności w puszczech północnego Mazowsza (XIII–XVIII wiek). *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 65–80, streszcz. ang.

4812. KULBAKA Jacek: Z historii niepełnosprawności (XVI–XIX w.). *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 19–37.

4813. LEWANDOWSKA Jadwiga: Pozostałości cegielni w „Starym” Rypinie. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 105–123, streszcz. ang.

XV w.

4814. LIDZBARSKI Ryszard: Tczewskie wodociągi dawniej i dziś. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 88, il.

Lata 1905–2018.

4815. LIPIŃSKI Stanisław: Ziemiaństwo i ich dobra w parafii Olchowiec w XVIII i XIX wieku. Rejowiec Fabryczny–Biała Podlaska 2018 Arte 8° ss. 133, il.

4816. LUBLIN przedsiębiorcy. 700 lat historii, 200 lat doświadczeń. Red. nauk. Zbigniew Pastuszek, Ilona Skibińska-Fabrowska. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 184, il.

Materiały z konferencji, Lublin, 17 XI 2017 r.

Z treści: Pastuszek Zbigniew: Lublin przedsiębiorcy – początki i rozwój s. 9–26; Łoboda Mirosław: Rola przedsiębiorców ewangelickich w tworzeniu zrębów przemysłu Lublina s. 27–45; Łoboda Mirosław: Wkład przedsiębiorców żydowskich w rozwój przemysłu Lublina s. 47–69; Litwiński Robert: Przemysłowe atrybuty międzywojennego Lublina s. 71–90; Bałtowski Maciej: Lublin na mapie przemysłowej PRL-u s. 91–104; Sagan Mariusz: Lublin gospodarczy po 1990 roku s. 105–128.

4817. LUCHTER-KRUPIŃSKA Lidia: Życie w zamku w Wiśniczu od XIV – 1. poł. XIX wieku. *Zapiski Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]; 2015 s. 29–63.

4818. LUDZIE Otmętu. Takie tu buty. Historia fotografią pisana. Krapkowice 2018 Starostwo Pow. 8° ss. 172, il., mapy.

Śląskie Zakłady Przemysłu Skórzanego „Otmęt”, l. 1929–2018.

4819. ŁASZKIEWICZ Waldemar: Gdy nastął listopad... 100 lat Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Lublinie 1918–2018. Lublin 2018 Lubelskie Tow. Miłośn. Książki 8° ss. 14, nlb. 1, il. Lubelskie Tow. Miłośn. Książki.

4820. [MADEJSKI Roman]: Historia Osiedla Kąty. Oprac. Roman Madejski. Chrzanów 2018 MBP 8° ss. 113, nlb. 3, il. (Biblioteczka Regionalna Ziemi Chrzanowskiej; 2).

W Chrzanowie, l. 1901–1980.

4821. MAGOŃ Henryk: Jeszcze o jeleniogórskich tramwajach. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 287–294, streszcz. ang., czes., niem.

Lata 1897–1969.

4822. [MALIK Agnieszka]: 60 lat śląskiego zoo w Chorzowie. Kronika 10-lecia jednostki budżetowej województwa śląskiego 2008–2018. Tekst Agnieszka Malik; współpr. merytoryczna Jolanta Kopiec, Maciej Frądczak. Chorzów 2018 Śląska Ogród Zoologiczny 4° ss. 129, nlb. 15, il.

Tekst równol. pol., ang.
Lata 1958–2018.

4823. MALINOWSKI Józef: Kropla nadziei. Zarys dziejów Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Poznaniu (1946–2016). Poznań 2018 Bogucki Wydaw. Naukowe 8° ss. 110, il.

4824. MALMOR Izabela: Majątek hrabiów von Gaschinów i Henckel von Donnersmarcków w Krowiarkach i Makowie. Przyczynek do dziejów społeczno-gospodarczych. Chorzów–Radom 2018 Muzeum Górnos Śląski Park Etnogr.; Wydaw. Nauk Inst. Technologii Eksploatacji – PIB 8° ss. 119, il., streszcz. ang. Muzeum Górnos Śląski Park Etnogr. w Chorzowie. (Monografie i Materiały; 12).

Lata 1842–1945.

4825. [MANTERYŚ Janusz]: Poczty polowe 1918–1922. Bielsko-Biała 2018 Ośr. Wydaw. Augustana 4° ss. 212, il., mapy.

4826. MARCINEK Roman: Rex vinorum. Z dziejów węgryzna w dawnej Polsce. Warszawa 2015.

Rec.: Kurczewski Gabriel: Czym był tokaj dla Polaków? *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 449–458.

4827. MARCINIĄK Janina: Historia Fabryki Żyrandoli Elektrycznych A. Marciniaka. Dokumenty dla wnuka. Warszawa 2018 A. Marciniak Ot Sp. z o.o. 8° ss. 112, fot.

W Warszawie w l. 1878–2018.

4828. MARECKA Anna: Ochotnicza Straż Pożarna w Przygłowie 1918–2018. 100 lat w służbie społeczeństwu. Żelów 2018 Wydaw. Drukarnia Marland 2 Marek Rusak 8° ss. 143, il.

4829. MARSZAŁEK Edward, Perzanowski Kajetan: Żubry z krainy polonin. 55 lat od powrotu w Bieszczady. Wisents from the land of poloniny. 55 years since the come back to Bieszczady. Krosno 2018 Wydaw. Ruthenus, Rafał Barski 8° ss. 175, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang.

Lata 1963–2018.

4830. MATCZAK-ALEKSANDROWICZ Joanna, Adamczyk Aneta: Przystanek Pabianice. Z historii miejskiej komunikacji. Współpr. w oprac. tekstów Marcin Chmielewski, Michał Kłosowski, Piotr Poreda. Pabianice 2018 Muzeum M. Pabianic 8° ss. 270, il.

Lata 1865–2018.

4831. MATUSIEWICZ Andrzej: Dwory na Suwalszczyźnie. Mieszkańcy, rodziny. Suwałki 2018 Starostwo Pow.; Muzeum Okręg. 4° ss. 513, nlb. 2, il., mapy.

Lata 1887–1947.

4832. MATUSZ-RZEWSKA Alicja, Mateusz Bronisław, Mateusz Olga: Między pamięcią a zapomnieniem. Z dziejów Zakładu Kształcenia Nauczycieli w Zgierzu. Wyd. 2, uzup. Zgierz 2018 Zespół Szkół i Placówek Kwalifikacji Zawodowych 8° ss. 363, fot.

Lata 1919–2014.
Wyd. 1. 2013.

4833. MAZURKIEWICZ Eugeniusz: Szlachta pogranicza paczkowsko-jawornickiego. Ślechta paczkowsko-jawornického příhraničí. Tł. Tadeusz Kuchejda i Libor Rösner. Paczków 2018 Grafpol Agnieszka Blicharz-Krupińska 8° ss. 184, il.

Tekst równol. pol., czes.
XII–XX w.

4834. MIASTA Mazowska w XIX i XX wieku. Wybrane zagadnienia społeczno-gospodarcze i kulturowe (do 1939 r.). Red. nauk. Janusz

Szczepeński, Romuald Turkowski. Pułtusk–Warszawa 2013 Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztora; Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 343, nlb. 1, il., streszcz. ang., ros. Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztora, Akademickie Tow. Edukacyjno-Nauk. „Atena”.

Tręść: Szczepeński Janusz: Przemiany społeczno-gospodarcze miast Mazowsza Północnego w XIX i XX wieku (do 1939 r.); Zarys problematyki badawczej s. 13–28; Barański Józef: Kierunki rozwoju ośrodków miejskich Mazowsza w latach 1815–1862 s. 29–42; Józefek Jan: Wpływ handlu na rozwój miast zachodniego Mazowsza epoki porobiorowej s. 43–58; Kijowski Jerzy: Specyfika rozwoju ośrodków miejskich Kurpiowszczyzny (1795–1914) s. 59–78; Chudziński Marian: Rozwój gospodarczy zachodniego Mazowsza a miasta regionu (1865–1914) s. 79–104; Mickiewicz Adam Michał: Gospodarka finansowa miast guberni warszawskiej s. 105–120; Dobroński Adam Czesław: Garnizony rosyjskie na Mazowszu i ich rola w życiu społeczno-gospodarczym regionu (koniec XIX w.–1914 r.) s. 121–140; Milewska Marta: Przemiany w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców miast guberni płockiej s. 141–162; Lolo Radosław: Z demograficznej przeszłości Pułtuska. Ruch naturalny ludności parafii Pułtusk na przestrzeni lat 1869 i 1903 s. 163–172; Małowicki Ryszard: Przemiany krajobrazu kulturowego mazowieckich miast (1866–1914) s. 173–200; Kalinowska-Cajzer Milena: Życie kobiety w Warszawie i w miastach Mazowsza na przełomie XIX i XX w. na łamach czasopisma „Mucha” s. 201–212; Kołodziej Edward: Życie gospodarcze ośrodków miejskich Mazowsza w okresie II Rzeczypospolitej s. 213–230; Załączny Jolanta: Industrializacja miast okręgu warszawskiego okresu międzywojnia s. 231–250; Piotrowski Paweł: Garnizony wojskowe w życiu gospodarczym i kulturalnym mazowieckich miast (1918–1939) s. 251–274; Ostrowska Bożena: Rozwiązanie problemów ochrony zdrowia mieszkańców miast Mazowsza okresu II Rzeczypospolitej s. 275–299; Pięknowska Anna: Z dziejów gospodarczych Pułtuska w okresie porobiorowym (1795–1914) s. 301–306; Tyc Stanisław: Czynniki miastotwórcze Mazowsza w XIX w. na przykładzie Nasielska s. 307–310; Pękuł Grzegorz: Kolej czynnikiem rozwoju Łochowa s. 311–316.

4835. MIKOŁAJCZYK Witold: Gmina Bojanowo traktem i znakami pocztowymi opisaną. Bojanowo 2018 Gm. Bojanowo 4° ss. 310, nlb. 2, fot.

XVI–XXI w.

4836. MILLER Marek: Co dzień świeży pieńiądz, czyli Dzieje bazaru Różyckiego. T. 1: Za cara, za sanacji, za Niemca. Współpr. Maciej Łopuszański, Leszek Nurzyński. Warszawa 2018 Fund. Laboratorium Reportażu; Nar. Centrum Kultury 4° ss. 165, nlb. 3, il. Laboratorium Reportażu.

Lata 1864–1945.

4837. MIRONCZUK Jan: NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze Oddział w Ostrołęce (1980–2018). Ostrołęka 2018 NSZZ „Solidarność”. Oddz. 8° ss. 301, nlb. 2, il.

4838. MIROSZEWSKI Kazimierz: 70 lat Ochotniczej Straży Pożarnej w Rzeniszowie. Rzeniszów 2018 Ochotnicza Straż Pożarna 8° ss. 288, il.

Lata 1946–2018.

4839. MISZKIEWICZ Dawid: 115 lat Ochotniczej Straży Pożarnej w Piasecznie. Piaseczno 2018 Ochotnicza Straż Pożarna 8° ss. 84, il.

Lata 1903–2018.

4840. MŁYNARSTWO tradycyjne – wczoraj, dziś, jutro... Problemy zachowania ginącego dziedzictwa. Red. nauk. Agnieszka Przybyła-Dumin, Barbara Grabny, Paweł Roszak-Kwiatk. Chorzów 2017 Muzeum Górnos Śląski Park Etnogr. w Chorzowie 8° ss. 301, il., streszcz. ang. Muzeum Górnos Śląski Park Etnogr. w Chorzowie. (Monografie i Materiały).

Tręść: Szot-Radziszewska Elżbieta: Wiatraki i młyny wodne jako znaczące elementy w krajobrazie kulturowym tradycyjnej wsi kieleckiej s. 9–23; Młynarczyk Ewa: Obraz tradycyjnego młynarstwa utrwalony w polskich przysłowiaach i frazeologizmach s. 25–38; Balińska Grażyna M.: Dzieje młynów i losy rodzin młynarskich w XX wieku s. 39–57; Morys-Twarowski Michael: O wójtach-młynarzach na Śląsku Cieszyńskim w latach 1864–1918. Przypadek rodu Brachaczków z Kończy Małych s. 59–72; Żaba Antonina: Górnos Śląskie młyny wodne w relacji z podróży Friedricha Bernharda Wernhera (1690–1776), część 1 – województwo Śląskie s. 73–94; Żaba Antonina: Górnos Śląskie młyny wodne w relacji z podróży Friedricha Bernharda Wernhera (1690–1776), część 2 – województwo opolskie s. 95–116; Fajer Maria, Waga Jan Maciej: Młyny wodne – zanikający element krajobrazu dolin rzecznych (na przykładzie Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej) s. 117–139; Święch Jan: Ochrona młynarstwa wiejskiego w polskich muzeach na wolnym powietrzu. Założenia i realizacja s. 141–151; Klajmon Barbara: Remont i konserwacja młynów wiatrowego i wodnego ze zbiorów Muzeum „Górnos Śląski Park Etnograficzny w Chorzowie” s. 153–172; Zalesko Olga: Wyniki badań archeologicznych drewnianego wiatraka holenderskiego w Palczewie s. 173–190; Adamczak Damian: Młyny wodne nad Liswartą i Pankówką s. 191–214; Prarat Maciej, Jagiełło Daria: Kilka refleksji na temat badań i ochrony zabytkowych młynów w Polsce s. 215–231; Kielar Jan: Wiatrak holender z Łąkorza i jego problematyka konserwatorska s. 233–250; Balińska-Ciężki Dorota: Przykłady adaptacji młynów do nowych funkcji – szansa na ocalenie dziedzictwa s. 251–268; Cykaiewicz Małgorzata: Dwie papieerze – doświadczenia społecznego ruchu na rzecz zachowania osady młynarskiej w Barlinku s. 269–286; Roszak-Kwiatk Paweł: Próby zachowania pamięci o młynarstwie tradycyjnym – działalność edukacyjna i popularyzatorska w Muzeum „Górnos Śląski Park Etnograficzny w Chorzowie” s. 287–301.

4841. MODELSKI Marian: Gawęda o pszczelarstwie w Pilźnie i okolicy. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 3]: 2007 s. 102–127.

4842. MONOGRAFIA Koła Gospodyń Wiejskich Chojne gmina Sieradz 1958–2018. Materiały zebrana i oprac. Małgorzata Grabowska. Chojne 2018 Koło Gospodyń Wiejskich 8° ss. 132, il.

4843. MONOGRAFIA młyna papieerniczego w Dusznikach-Zdroju. Duszniki-Zdrój 2018 Muzeum Papieernictwa 8° ss. 407, nlb. 2, il., streszcz. ang., czes., fr., niem., ros.

Tręść: Szymczyk Maciej: Zarys dziejów papieernictwa s. 13–38; Sachs Rainer: Dusznicka papieerza i jej właściciele s. 39–70; Eysymontt Rafał: Architektura papieerza w Dusznikach-

-Zdroju s. 71–125; Bałchan Jan: Dusznicki młyn papierniczy 1939–2006. Od manufaktury do muzeum s. 127–166; Szymczyk Maciej: Najnowsze dzieje Muzeum Papiernictwa s. 167–205; Załączniki [1–10] s. 209–297; Dokumenty, relacje, wspomnienia s. 301–325; Podsumowanie i kalendarium. Oprac. Maciej Szymczyk s. 327–336.

Od XVI w.

4844. MOTYKA Władysław: Beskidy i Tatry. Straż góralskiej watry. 90 lat Związku Podhalan na Żywiecczyźnie 1926–2016. Miłówka 2016.

Rec.: Remiszewski Ryszard M.: Historia Związku Podhalan na Żywiecczyźnie. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 391–393.

4845. NADLEŚNICTWO Człuchów. Historia, ludzie, miejsca. Ocalić od zapomnienia. Red. Marian Fryda. Człuchów 2018 Nadleśnictwo Człuchów 4° ss. 161, tabl. 30, il.

Lata 1466–2018.

4846. NADLEŚNICTWO Wichrowo 1878–2018. Oprac. red. Andrzej Pawlik. Olsztyn–Wichrowo 2018 Edukand Andrzej Pawlik; na zlec. Nadleśnictwa Wichrowo 8° ss. 247, nlb. 1, il., mapy.

Tręś: Sawczuk Aleksander: Krótko o nadleśnictwie s. 7–15; Achremczyk Stanisław: Wichrowo – dzieje s. 17–109; Nowi mieszkańcy, nowe życie. Wspomnienia oprac. Andrzej Pawlik s. 111–209; Leśnictwa s. 211–225; Archiwum s. 227; Fotografie s. 228–232; Lista pracowników Nadleśnictwa Wichrowo zatrudnionych do dnia 1.09.2018 r., w oparciu o dostępne dane s. 233–243.

4847. NADOLSKI Przemysław: Dzieje Kanału Kłodnickiego i Gliwickiego. Gliwice 2018 Muzeum 8° ss. 230, il., mapy, Muzeum w Gliwicach. (Seria Monograficzna; nr 23).

Lata 1781–2013.

4848. NIERYCHLEWSKA Anna: Nadwarciańskie młyny ziemi wieluńskiej – okolice Konopnicy i Osjakowa. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 49–64, streszcz. ang.

Od XV w.

4849. NOWOSAD Wiesław: Konopaccy herbu Odwaga. Dzieje pomorskiej rodziny senatorskiej w XV–XVIII wieku. Studium genealogiczno-majątkowe. Warszawa 2014 DiG 8° ss. 383, il. (Szlachta na Ziemiach Dawnej Rzeczypospolitej).

4850. NOWOTKA Marek: Z dziejów ochotniczych straży pożarnych w gminie Rozogi po 1945 roku. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 49–62.

4851. NYCZ Marek: Poskromienie złoŃnicy. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 112–123.

Zapora „Porąbka” w Międzybrodziu Bialskim wybudowana w l. 1928–1937 i jej dzieje do 2016 r.

4852. OCHOTNICZA Straż Pożarna w gminie Dygowo pow. kołobrzegi 1945–2017. Red. Andrzej Chłudziński. Dygowo–Pruszcz Gdański 2018 Jasne 8° ss. 199, il.

Tręś: Grzelak Zdzisław: Wspomnienia działacza ochrony przeciwpożarowej s. 13–44; Historia jednostek OSP: OSP Czernin s. 49–100; OSP Dygowo s. 101–132; OSP Jazy s. 133–135; OSP Kłopotowo s. 136–137; OSP Piotrowice s. 138–141; OSP Pustary s. 142–144; OSP Skoczów s. 145–148; OSP Stojkowo s. 149–176; OSP Wrzosowo s. 177–198.

4853. OCHOTNICZE Hufce Pracy w województwie opolskim. 60 lat pracy z młodzieżą i dla młodzieży. Red. nauk. Edward Nycz, Zenon Jasiński. Opole 2018 Inst. Nauk Pedagog. Uniw. Opolskiego 8° ss. 144, il. Woj. Komenda Ochotniczych Hufców Pracy w Opolu. Inst. Nauk Pedagog. Uniw. Opolskiego.

Tręś: Cimała Bogdan: Początki Ochotniczych Hufców Pracy na Śląsku Opolskim s. 13–25; Nycz Edward: Ochotnicze Hufce Pracy – działalność organizacji w perspektywie zmian społecznych w kraju s. 26–45; Jasiński Zenon: Przygotowanie młodzieży do życia w zmieniającym się społeczeństwie przez struktury Ochotniczych Hufców Pracy s. 46–58; Zajączkowska Ewa [i in.]: Wojewódzka Komenda Hufców Pracy w Opolu w ostatnim dwudziestolecioleciu s. 59–102; Nycz Edward: Kooperacja organizacyjno-badawcza Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy w Opolu z Instytutem Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego s. 103–119.

4854. ODRA – rzeka wspomnień i wyzwania. Cz. 1: Ocalone dla przyszłości – odrzańska droga wodna. Studia i materiały. Red. nauk. Mirosław Lenart, Aleksandra Starczewska-Wojnar. Opole 2018 AP 8° ss. 103, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang. (Archiwalne Źródła Tożsamości; 2).

Tręś: Leśniowska Maria, Sowińska Justyna: Odra, moja rzeka. Krótka historia głównej rzeki Śląska oparta na wybranych materiałach archiwalnych z Archiwum Państwowego w Opolu s. 10–23; Czaja Stanisław W.: Ekstremalne zjawiska hydrologiczne i meteorologiczne w rejonach Opola od XVI do połowy XX wieku s. 24–43; Jankowski Grzegorz, Czaja Jakub: Żegluga na Odrzańskiej Drodze Wodnej ze szczególnym uwzględnieniem odcinka od Kędzierzyna do ujścia Małej Panwi s. 44–57; Szafraniec Bogna: Ujarzmienie Odry – wystawa w Muzeum Śląska Opolskiego s. 58–64; Mazur Daniela, Blach-Margos Małgorzata: Wyspa Bolko i Park Nadodrzański – zielone serce Opola s. 65–71; Choroś Monika: Wpływ rzeki Odry na nazewnictwo województwa opolskiego s. 72–87; Simonides Dorota, Smolińska Teresa: Rzeka Odra w folklorze śląskim s. 88–98; Bibliografia s. 101–104.

Toż. Cz. 2: Zatrzymane w nurcie czasu – Odra w obiektywie Jerzego Stemplewskiego. Wyboru dokonały Justyna Sowińska, Aleksandra Starczewska-Wojnar; wstępem opatrzył Sławomir Marchel. Opole 2018 ss. 127, nlb. 1, il.

Tręś: Marchel Sławomir: Opolski reporter kompletny s. 8–10; [Fotografie współczesne ujęte w 7 grup tematycznych] s. 12–121; Stańko Manfred: Nadodrzańscy Ślązacy s. 122–127.

4855. OKUPIŃSKI Marek: 100-lecie działalności na Ziemi Łaskiej Ochotniczej Straży Pożarnej w Sędziejowicach. Zarys monograficzno-fotograficzny 1918–2018. Sędziejowice 2018 Urząd Gm.; Społ. Kom. Obchodów Jubileuszu

100-lecia powstania Ochotniczej Straży Pożarnej w Sędziejowicach; Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 144, il.

4856. OLBRYS Witold: Szczycieńska hordowla ptaków drapieżnych 1929–1945. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 103–112.

4857. OTTA Damian: Po kolei o chojnickiej kolei. Chojnice 2018 M. Chojnice 4° ss. 320, il. (Monografie Chojnickie).

Lata 1842–2017.

4858. PAKUŁA Mirosław: Linie kolejowe w powiecie legionowskim. Zarys historii i ślady przeszłości. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 5–41.

Od 1877 r.

4859. PASTUSZKIEWICZ Stanisław: Garncarstwo w Iłży w pierwszej połowie XX wieku. Red., biogram aut., przypisy, indeksy Łukasz Babula. Iłża 2018 Miejs.-Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 186, nlb. 5, il.

4860. PAWLICKI Ryszard: Od wschodniopruskiej fabryki sklejk do Piskich Zakładów Przemysłu Sklejek. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 87–102.

Od końca XIX w.

4861. PAWLIKOWSKI Jarosław: Krótka historia bartnictwa i pszczelarstwa na Pomorzu. Toruń 2018 Martyn 8° ss. 122, il.

XII–XXI w.

4862. PERLIŃSKA Sandra: Koło gospodyń wiejskich w mieście i gminie Pleszew. Zarys dziejów. Pleszew 2018 Muzeum Region. 8° ss. 71, il. Muzeum Region. w Pleszewie.

Lata 1947–2017.

4863. PIETRZYK Elżbieta: Zarazy, epidemie, pomory i głody, jakie przez stulecia nawiedzały Sławków i okolice. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 2: 2017 s. 39–41.

4864. PLECHÓW. Historia majątku ziemskiego. Praca zbior. pod red. Waldemara Bukowskiego. Kraków 2016.

Rec.: Stańczyk Sebastian, *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23: 2017 [dr.] 2018 s. 247–249.

4865. PLISIECKI Piotr: Młyny wodne w województwie lubelskim (do schyłku XVI wieku). Lublin 2015.

Rec.: Kowalczyk Heyman Elżbieta, Związek Tomasz, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 65: 2017 nr 3 s. 410–420.

4866. PODOLSKI Aleksander: Stan szlachecki w polskim społeczeństwie. Wrocław

2018 Unia Polskich Ugrupowań Monarchistycznych 8° ss. 170, il.

X–XXI w.

4867. PODSIADŁY Adam: „Franciszek”, „Adam Józef” i „Leon”. Wiatraki z Osiecznej. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 101–104.

XVIII–XXI w.

4868. POŁEDNIOK Dorota: Państwowa Kopalnia Węgla „Brzeszcze” w Brzeszczach w latach 1903–1939. *Górnik Polski*. Nr 12: 2018 s. 41–58, streszcz. ang., niem.

4869. PRACA, jej rola i funkcje społeczne na przestrzeni wieków w kontekście Europy Środkowej. Red. nauk. Antoni Barciak. Zabrze–Katowice 2018 Studio Noa Ireneusz Olsza 8° ss. 392, il., streszcz. niem., pol. (Kultura Europy Środkowej; t. 21).

Z treści: Barciak Antoni: Wstęp s. 11–12; Barciak Antoni: Einleitung s. 13–14; Swadźba Urszula: Śląski etos pracy. Analiza socjologiczna s. 15–30; Bukala Marcin W.: O pracy w dziele „de contractibus” Mateusza z Krakowa s. 39–56; Iwańczak Wojciech: Profesje miejskie i ich obowiązki w zwierniadle satyry czeskiej końca średniowiecza s. 57–66; Budniak Józef: Dziedzictwo łacińskie i greckie – korzenie Europejczyków s. 67–80; Ozóg Monika: Praca w życiu pierwszych mnichów na podstawie wybranych świadectw z IV i V wieku s. 81–87; Dygo Marian: „Et gens Polonie pauper fuit haut operosa”. Labor as conceived by the Cistercians of Silesia in the 13th and 14th centuries s. 88–106; Pobóg-Lenartowicz Anna: Rola pracy w śląskich klasztorach kanoników regularnych w średniowieczu s. 107–114; Stawski Marek: Plebani wobec swoich obowiązków na późnośredniowiecznym Mazowszu w świetle ksiąg biskupich diecezji płockiej s. 115–132; Duława Jan: Czynniki wyróżniające pracę lekarza – ewolucja na przestrzeni wieków s. 133–139; Marek Anna: Organizacja pracy chirurga w szpitalach Królestwa Polskiego w XIX wieku s. 140–151; Ciara Stefan: Procoholików opinie o pracy. Profesorów galicyjskich z przełomu XIX i XX wieku przypadki... [Franciszek Piekosiński, Antoni Prochaska] s. 152–157; Chojceka Ewa: Wincenty Pstrowski [1904–1948] – zabrzański bohater pracy tragicznej s. 158–162; Jamusziewicz Prot: Kim jest twórca – postawa społeczna i kulturowa w kontekście dydaktyki artystycznej s. 163–169; Kulecka Alicja: Praca w polskiej myśli społecznej w pierwszej połowie XIX wieku s. 179–199; Wawrowski Łukasz: Praca mężczyzn i kobiet w zmieniających się warunkach kulturowych s. 216–229; Kowalczyk Rafał Wiktor: Pasożytnicza rola kapitału zagranicznego. Prawdy i mity o stosunku do pracy polskich robotników inwestorów zachodnich i stworzonych przez nich warunkach pracy w przemyśle górnym Zaglebia Dąbrowskiego do roku 1914 s. 230–245; Topyczyński Michał: Praca a budowa fizyczna. Żołnierze Wojska Polskiego z okresu międzywojennego s. 261–270; Woźniczka Zygmunt: Praca przymusowa w Polsce po 1945 roku s. 271–292; Czechowicz Bogusław: Zanim zabłysła gwiazda Tarnowskich Gór. Ożywienie górnictwa i związane z tym procesy urbanizacyjne w Koronie Czeskiej na przełomie XV i XVI wieku s. 293–308; Drogoń Andrzej: Etos pracy i jego rola w programie śląskiej chadecji u progu budowy polskiego województwa śląskiego po I wojnie światowej s. 309–327; Lityński Adam: GUŁag w systemie pracy ZSRR s. 328–348; Franaszek Piotr: Nowa Huta – miasto ludzi pracy s. 349–362; Iwańczak Wojciech: Krótkie podsumowanie. Praca – przekleństwo czy powołanie s. 363–366; Zapis panelu dyskusyjnego na temat: „Praca, jej rola i funkcje społeczne na przestrzeni wieków w kontekście Europy Środkowej” s. 367–384.

4870. PRAŁAT Emilian: *Gorzelnia Turew. Sto lat wielkopolskiej tradycji. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 62, il.*

Lata 1918–2018.

4871. PRZEGALIŃSKI Andrzej: *Dwór ziemiański na Lubelszczyźnie w epoce przemian gospodarczych i społecznych. Dzieje dóbr Snopków w XIX i w I połowie XX wieku. Lublin 2016.*

Rec.: Lewandowski Jan, *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 405–409.

4872. RABIEGA Józef: *Historia przepraw mostowych na Odrze w pobliżu Siekierok. Red. Katarzyna Mossor. Poznań 2018 Wydaw. Politech. Poznańskiej 8° ss. 90, il., mapy. (Archiwum Mostownictwa w Polsce; z. nr 2).*

Lata 1753–2018.

4873. RADOŃ Zbigniew: *Konie małopolskie. Pochodzenie, rozwój i dzień dzisiejszy. Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 116–124, streszcz. ang.

4874. RAJSKI Andrzej: *62 lata Sekcji Operacyjnej Nowy Targ Grupy Podhalańskiej Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 129–144.

Zawiera też teksty sprawozdań z akcji ratunkowych w l. 1997–2000.

4875. REDLARSKI Paweł: *Dzieje Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Czarnkowie. Czarnków 2018 PM Logo; na zlec. Kurkowego Bractwa Strzeleckiego 8° ss. 196, nlb. 1, il.*

Lata 1649–2018.

4876. ROLA arystokracji w Europie Środkowej ze szczególnym uwzględnieniem Śląska. Red. nauk. Antoni Barciał. Katowice–Zabrze–Rybnik 2017 (2018) Studio NOA Ireneusz Olsza 8° ss. 381, il., streszcz. niem., pol. (Kultura Europy Środkowej; t. 20).

Treść: Chojcka Ewa: *Arystokratyczne rezydencje górnośląskie. Współczesne miejsca pamięci i niepamięci s. 17–27; Gawlas Stawomir: Arystokracja na ziemiach polskich: przeszłość i pamięć s. 28–39; Cetwiński Marek: „Parentibus non valde nobilibus”: „Księga henrykowska” o mechanizmach wyłaniania śląskich elit s. 40–49; Stawski Marek: Testament Dzierzka jako świadectwo religijności możnowładcy polskiego z końca XII wieku s. 50–69; Czechowicz Bogusław: „Barones Silesiae – Barones Coronae”. O stanie magnackim we władztwie czeskim w dobie królów Macieja I oraz Władysława II s. 70–78; Bláhová Marie: „Ostaralé stříbo šlechtu čini”. Česká šlechta ve středověké historiografii s. 79–91; Ciągwa Józef: Uherski ród Turzonów (Turzonowie; Turzowci; Thurzók) w literaturze słowackiej, węgierskiej i polskiej s. 92–112; Wojciechowska Beata: Uroczystości dworskie Jagiellonów w świetle „Roczników” Jana Długosza s. 113–120; Graczyk Waldemar: Biskup płocki Andrzej Noskowski (1492–1567) jako opiekun artystów*

i scholarów s. 121–127; Rachuba Andrzej: *Litewscy „królewicze” i problem ich hegemonii w Wielkim Księstwie Litewskim w XVI–XVIII wiekach s. 128–138; Marszałka Jolanta M.: „Nie kazał się za to chwalić, nie zapisywał swych zasług”. Hetman Jan Tarnowski – mecenat artystyczny, naukowy i gospodarczy s. 139–148; Stroykowski Andrzej: *Od szlacheckiej równości do arystokratycznych tytułów w epoce stanisławowskiej s. 149–161; Madej Grzegorz: Bielscy Sułkowscy – pomiędzy lojalizmem a duchem rewolucji s. 162–176; Nawrot Dariusz: *Książę Friedrich Ferdinand Anhalt-Köthen-Pless w mobilizacji Śląska przeciwko Napoleonowi w kampaniach 1806/1807 i 1813 roku s. 177–192; Laclaviková Miriam: *Majetkové vzťahy medzi šľachtickými manželmi v Uhorsku s príhľadnutím na inštitút obvenenia („dos”) s. 193–209; Mosný Peter, Laclaviková Miriam, Siskovič Štefan: *Zánik šľachtických privilégií v Uhorsku a v Československu (1848–1918) s. 210–225; Kubiciel Romuald: *Rola Promnitzów w rozwoju pszczyńskiego państwa stanowego s. 226–237; Ciara Stefan: *Ze Śląska na Pomorze. Małżeństwo Jakuba Wejhera z Anną Elżbietą Schaffgotsch i jego konsekwencje s. 238–243; Kopiec Jan: *Czy postawa górnośląskiej arystokracji względem Kościoła katolickiego była tylko altruistycznym stanowiskiem? s. 244–251; Kowalczyk Rafał Wiltor: *Śląscy magnaci pieniądza. Aktywność przemysłowa arystokracji śląskiej w okresie budowy państwowego kompleksu przemysłowego przez Hohenzollernów von Donnersmarcków w modernizacji Śląska s. 272–294; Brňovják Jiří: *Szlachta na czechosłowackim Śląsku w pierwszej połowie XX wieku – uwagi o problematyce s. 295–324; Woźniczka Zygmunt: *Rok 1945 – zagłada nie tylko śląskiej arystokracji s. 325–339; Stelmach Roman: „Akta majątku Hochbergów” jako część zasobu akt podworskich w zbiorach Archiwum Państwowego we Wrocławiu s. 430–352; Iwańczak Wojciech: *Krótki podsumowanie s. 353–355; Zapis panelu dyskusyjnego na temat: „Arystokracja w Europie Środkowej ze szczególnym uwzględnieniem Górnośląska” s. 357–374.************

4877. ROZKOSZ Barbara, Czech Łukasz: *Gdyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa 1928–2018. 90 lat. Ludzie i domy. Wyd. 2, poszerz. Gdynia 2018 Gdyńska Spółdz. Mieszkaniowa 4° ss. 276, il., mapy.*

Wyd. 1. 2013.

4878. RUCKA Barbara: *Dwa wieki uzdrowiska Żegiestów. Żegiestów 2016 Tow. Przyj. Żegiestowa 16° ss. 159, il.*

Rec.: Migrała Leszek, *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 363–365.

4879. RUDNICKI Ryszard: *Tomaszowiec łożcowie. Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 289–296.

Od 1923 r.

4880. RYTM rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu. Cz. 1. Red. Jerzy Piekalski, Krzysztof Wachowski. Wrocław 2018 Uniw. Wrocławski. Inst. Archeologii 8° ss. 550, il. (Wratislavia Antiqua. Studia z Dziejów Wrocławia; 23).

Treść: Piekalski Jerzy: *Wstęp s. 11–14; Marcinkiewicz Kamila, Piekalski Jerzy: *Geograficzne, militarno-polityczne i gospodarcze uwarunkowania lokacji Wrocławia s. 15–20; Marcinkiewicz Kamila, Piekalski Jerzy: *Przemiany zagospodarowania terenu w fazach protomiejskich s. 21–140; Marcinkiewicz Kamila, Piekalski Jerzy, Goliński Mateusz, Małachowicz Maciej: *Plac****

Nowy Targ w średniowieczu i wczesnej nowożytności s. 141–218; Piekalski Jerzy, Wieczorek-Kańczuga Katarzyna, Szajt Jakub: Dom i jego wyposażenie s. 219–448; Duma Paweł, Paszkiewicz Borys: Handel i wymiana s. 449–538; Wachowski Krzysztof: Znajomość pisma w późnośredniowiecznym Wrocławiu s. 539–550.

4881. RYTM rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu. Cz. 2. Red. Jerzy Piekalski, Krzysztof Wachowski. Wrocław 2018 Uniw. Wrocławski. Inst. Archeologii 8° s. 559–1216, il., streszcz. ang. (Wratislavia Antiqua. Studia z dziejów Wrocławia; 23).

Tręść: Marek Lech, Miazga Beata: Militaria s. 563–712; Paszkiewicz Borys: Bulla papieża Benedykta XI s. 713–718; Sawicki Jakub, Wachowski Krzysztof: Akcesoria pielgrzymie i dewocjonalia s. 719–746; Konczewska Magdalena, Miazga Beata, Radek Teresa: Rzemiosło skórnicy i jego produkty s. 747–874; Antosik Łukasz, Maik Jerzy, Rybarczyk Anna, Słomska Joanna, Wtorkiewicz-Marosik Emilia: Tekstyla s. 875–904; Sawicki Jakub: Akcesoria stroju s. 905–974; Wachowski Krzysztof: Pierścionki s. 975–980; Jaworski Krzysztof, Rodak Sylwia: Podkowy s. 981–988; Wachowski Krzysztof: Higiena s. 989–992; Gomulka Izabela: Gry i zabawy s. 993–1048; Lisowska Ewa, Gunia Piotr: Zabytki kamienne s. 1049–1074; Duma Paweł: Pochówek dziecka w przestrzeni mieszkalnej. Problem obecności szczątków ludzkich w obiektach osadniczych s. 1075–1082; Chroszcz Aleksander, Janeczek Maciej, Pasicka Edyta: Zwierzęta w średniowiecznym Wrocławiu s. 1083–1112; Piekalski Jerzy, Wachowski Krzysztof: Dynamika przemian osadniczych i kulturowych. Zakończenie s. 1113–1118; Bibliografia s. 1119–1178.

4882. RZECZYCKI Tomasz: Odnaleziona kopalnia w Srebrnej Górze. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr:] 2017 s. 273–274.

Kopalnia srebra, barytu i rudy ołowiu w Górach Bardzkich (Sudety), wyrobiska powstały w l. 1350, 1710, 1858–1861. Odkryta w 2015 r.

4883. SAPUŁA Jerzy: Tak to pamiętam. Sannatorium Kolejowe w Chodzieży. Piła–Chodzież 2018 „Media” Edmund Wolski; Tow. Miłośn. Ziemi Chodzieskiej 8° ss. 166, nlb. 2, il.

Otwarte w 1925 r.

4884. SCHICK David: Vertrauen, Religion, Ethnizität. Die Wirtschaftsnetzwerke jüdischer Unternehmer im späten Zarenreich. Göttingen 2017 V&R 8° ss. 202, il.

Żydowskie przedsiębiorstwa w Łodzi, Wilnie i Odessie, XIX–XX w.

Rec.: Kozińska-Witt Hanna, *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 212–213.

4885. SCHRAMEK Lynn B.: Ukradli nam naszą fabrykę czekolady. Tł. Bartosz Strzelec. Złatna 2018 Bartosz Strzelec 8° ss. 120, il.

Historia Brunona i Wilhelma Schramków, założycieli w 1921 r. fabryki czekolady Bracia Schramek – Tip Top w Cieszynie, na tle życia żydowskiej diaspory w Cieszynie oraz losy fabryki do czasów współczesnych.

4886. SENDAL Donat: 70 lat Koła Łowieckiego „Żbik”. Nowy Sącz 2018 Koło Łowieckie

„Żbik”. Wydaw. i Drukarnia Nova Sandec 4° ss. 96, il., mapy.

W Nowym Sączu w l. 1948–2018.

4887. SĘTOWSKI Juliusz: Z dziejów Szpitala Towarzystwa Dobroczynności dla Żydów w Częstochowie (1913–1939). *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 16: 2016 [dr:] 2017 s. 51–72, streszcz. ang.

4888. SIKORSKI Tomasz: Jerzy Karol Kurnatowski (1874–1934). Solidaryzm, kooperatywnizm i pomoc wzajemna. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 349. (Genealogia Niepodległości).

4889. SINIARSKI Krzysztof: Historia i kultura głuchych we Wrocławiu. Współpr. Małgorzata Palmowska, Aleksandra Szalek-Palmowska. Wrocław 2018 Pol. Zw. Głuchych. Oddz. Dolnośląski 4° ss. 85, il.

Oddział Dolnośląski Polskiego Związku Głuchych w l. 1948–2018.

4890. SMALEC Jerzy: Zapomniana historia papierni w Lubniewicach. *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 23–36, streszcz. ang., niem., czes.

Lata 1708–1880.

4891. SMO CZYŃSKI Marcin: Jak usprawnić pracę w biurze? Jana Kościółka sposoby na racjonalizację pracy biurowej. *Archiwa, Kancelarie, Zbiory*. Nr 9(11): 2018 s. 11–30, streszcz. ang.

Na podstawie publikacji J. Kościółka z okresu międzywojennego i PRL.

4892. SNOCH Bogdan: Leksykon miejscowości gminy Poczesna. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 75–85.

Historyczno-gospodarcze informacje nt. 9 wsi od XVIII do XX w.

4893. SOBECKI Włodzimierz: Historia elektryki bydgoskiej. Wybrane fragmenty z akcentami polsko-niemieckimi. Bydgoszcz [2018] nakł. aut. 8° ss. 152, il. (Bydgoszcz – Bromberg; cz. 9).

XVII–XXI w.

4894. SOBIESZCZAŃSKA Elżbieta, Sobieszczański Maciej: Mircze – siedziba Józefa Stanisława Piorun Sobieszczańskiego na przełomie XVIII i XIX wieku. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 49–65, streszcz. ang.

Opis siedziby i majątku oraz działalność właściciela.

4895. [SOSNA Jan]: Z ludźmi i dla ludzi. Bank Spółdzielczy w Ustce 1948–2018. Autor

Jan Sosna. Warszawa 2018 Biomal 8° ss. 127, nlb. 12, il.

4896. SPOŁEM, Sztaba, Srebrna Góra. Zakład, człowiek, miasteczko na peryferiach Peerelu. Pod red. Tomasza Przerwy. Srebrna Góra–Wrocław 2018 „Art In Design SOVA”; Wyzd. Nauk Hist. i Pedagog. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 200, il.

Treść: Rozdzielne ścieżki. Wzloty i upadki górskiego miasteczka s. 11–14; Industrializacja w wydaniu srebrnogórskim s. 15–19; Siła „Społem” s. 20–21; Chłopak z Ponidzia s. 22–27; Trudne decyzje. Ząbkowicki załazek s. 28–34; Przeprowadzka s. 35–41; Niedośła likwidacja s. 46–51; Zmagania z rzeczywistością s. 52–57; Bilans 1967 s. 58–62; Lata rozkwitu. Kwestie ogólne s. 63–69; Wątki gospodarcze s. 70–92; Krzesło i cała reszta s. 93–99; Kwestie polityczne s. 100–113; Załoga ZPiUT „Społem” s. 114–133; Czas wolny s. 134–146; Aktywizacja Srebrnej Góry s. 147–164; Niespokojna dekada i niechlubny koniec. „Solidarność” s. 165–168; Dekada niepewności s. 169–177; Gorycz porażki s. 178–181; „Agma” s. 182–186; Epilog. Kolejny nowy początek s. 187–196.

Zakład Produkcji i Usług Technicznych „Społem” w Srebrnej Górze w l. 1956–2018.

4897. STARSKI Michał: Zmiany w zagospodarowaniu zamku krzyżackiego w Człuchowie w czasach staropolskich. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 201–215, streszcz. ang. XIV–XVII w.

4898. STAWISZYŃSKA Aneta: Działalność gospodarcza rodziny Baierów w Łodzi i Rudzie Pabianickiej do 1945 r. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 135–145, streszcz. ang.

Od pocz. XIX w.

4899. STĘCHŁY Jadwiga: Jarosławscy rzemieślnicy – wykonawcy stolarki drzewianej – od k. XVIII w. do 1939 r. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 109–148.

4900. STOJAK Grażyna: Kolejowym szlakiem – przez Rozwadów – w stulecie polskiej niepodległości. Z „Akt Galicyjskich” C.K. Ministerstwa Kolei Żelaznych. Stalowa Wola 2018 Sztafeta Sp. z o.o. 8° ss. 126, il., mapa.

Lata 1886–2018.

4901. STOJAK Grażyna: Opowieść o podkarpaccich wiatrakach. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 169–200, streszcz. ang.

4902. STOJEK-SAWICKA Karolina: Plagi królewskie. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 404, nlb. 3.

Lata 1352–1798.

4903. STOJER Brunon: Od joannitów do ratowników czyli Dzieje strażaków ziemi raciborskiej. Praca zbiorowa. Pod red. Katarzyny

Gruchot. Racibórz 2018 Nowiny 8° ss. 192, il.

Rozdz. 3 jest pracą zbiorową.
Lata 1858–2018.

4904. STRAŻACKA służba na ziemi leżajskiej w latach 1868–2018. Pomysłodawca i red. pracy zbior. Józef Golec. Podlesie 2018 Ochotnicza Straż Pożarna 4° ss. 264, il.

4905. STRAŻACY ziemi oświęcimskiej. Red. Stanisław Bukowiec. Bochnia 2018 Agencja Wydawnicza Palindrom 4° ss. 370, nlb. 6, fot. (Strażacy).

Treść: Państwowa Straż Pożarna w Oświęcimiu s. 6–28; Terenowa Służba Ratownicza sp. z o.o. Brzeszcze s. 29–31; Z historii zarządu oddziału powiatowego ZOSP RP w Oświęcimiu s. 32–34; Odznaczeni Złotym Znakiem Związku s. 35–36; Odznaczeni Medalem Honorowym im. Bolesława Chomicza s. 37; Powiat Oświęcimski s. 38–39; Gmina Brzeszcze s. 40–103; Miasto i Gmina Chelmek s. 104–123; Miasto i Gmina Kęty s. 124–189; Gmina Osiek s. 190–223; Gmina Oświęcim s. 224–295; Miasto Oświęcim s. 296–313; Gmina Polanka Wielka s. 314–327; Gmina Przeciszów s. 328–341; Miasto i Gmina Zator s. 342–369.

4906. STULECIE polskiej polityki społecznej 1918–2018. Red. Elżbieta Bojanowska, Mirosław Grewiński, Marek Rymśza, Gertruda Uścińska. Warszawa 2018 Min. Rodziny, Pracy i Polityki Społ.; Nar. Centrum Kultury 8° ss. 696, nlb. 4, il., streszcz. ang. Min. Rodziny, Pracy i Polityki Społ., Nar. Centrum Kultury. (Jubileusz).

Treść: Bojanowska Elżbieta, Grewiński Mirosław, Rymśza Marek, Uścińska Gertruda: Sto lat rozwoju polskiej polityki społecznej. Wprowadzenie od redaktorów s. 17–25; Aulejtnier Julian, Rajkiewicz Antoni: Kwestie społeczne i ich rozwiązywanie w dwudziestoleciu międzywojennym s. 29–54; Grata Paweł, Kurzynowski Adam: Demontaż polityki społecznej w okresie stalinizmu s. 55–76; Polakowski Michał, Szarfenberg Ryszard: Polityka społeczne dojrzałego socjalizmu 1956–1980 s. 77–104; Ciżewska-Martyńska Elżbieta, Mazur Krzysztof: Sprawy społeczne w programie ruchu Solidarność s. 105–126; Dziewięcka-Bokun Ludmiła, Pisz Zdzisław: Polityka społeczna doby zasadniczej transformacji ustrojowej (1989–2004) s. 127–156; Firlit-Fesnak Grażyna, Grewiński Mirosław: Polityka społeczna w okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej 2004–2017 s. 157–182; Hrynkiewicz Józef, Szukalski Piotr: Polityka ludnościowa: pomiędzy kształtowaniem procesów ludnościowych i reagowaniem na nie s. 189–216; Balcerzak-Paradowska Bożena, Leś Ewa: Polityka rodzinna w Polsce w latach 1918–2018: od oddziaływań kompensacyjnych do polityki inwestycji społecznych s. 217–250; Barczyński Andrzej, Habich Dorota: Polityka wobec niepełnosprawności: pomiędzy rehabilitacją, aktywizacją zawodową i inkluzją społeczną s. 251–284; Koczur Wiesław, Szumlisz Tadeusz: Ubezpieczenia społeczne: konfrontowanie solidaryzmu i indywidualizmu s. 285–312; Bojanowska Elżbieta, Krzyszkowski Jerzy: Pomoc społeczna: od opieki do pomocy s. 313–344; Włodarczyk Włodzimierz Cezary, Suchecka Jadwiga: Polityka zdrowotna: pomiędzy opieką zdrowotną i zdrowiem publicznym s. 345–374; Wiśniewski Zenon, Arendt Łukasz: Polityka rynku pracy: od działań osłonowych do aktywizacji zawodowej s. 375–398; Massalski Adam, Kula Ewa: Polityka edukacyjna: pomiędzy kształceniem a wychowaniem s. 399–426; Cesarski Maciej, Zralek Maria: Polityka mieszkaniowa: pomiędzy badaniami a pragmatyką s. 427–452; Rymśza Marek, Karwacki Arkadiusz: Polityka państwa wobec sektora obywatelskiego: od

wspierania działalności dobroczynnej do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego s. 453–483; Uścińska Gertruda, Żukowski Maciej: Konsekwencje integracji europejskiej dla polityki społecznej s. 487–506; Koradecka Danuta, Cieślak Roman: Polityka społeczna w kształtowaniu warunków pracy s. 507–540; Dylus Aniela, Mazur Jan: Pomocniczość, dobro wspólne i solidaryzm jako aksjologiczne determinanty polskiej polityki społecznej s. 541–576; Frieske Kazimierz W., Organiściak-Krzykowska Anna: Przenikanie pojęć i koncepcji s. 577–600; Książkowski Mirosław, Michoń Piotr: Scenariusze rozwoju polskiej polityki społecznej w perspektywie kilku najbliższych dekad s. 601–619; Bibliografia s. 622–666; Akty prawne s. 668–682.

4907. SURDACKI Marian: Szpitale w służbie dawnego społeczeństwa polskiego. Próba typologizacji. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 7–52, streszcz. ang.

4908. SZCZURYK vel Szczerba Jarosław: Wąskotorówka z Łęcznej do Bystrzycy. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 30: 2017 s. 30–34.

Wybudowana na przełomie 1915/1916 r., ostatecznie rozebrana w 1930 r.

4909. SZKLARZ-HABROWSKI Amadeusz: Topografia szpitala-przytułku działającego przy kaplicy/kościelce św. Barbary w Starej Częstochowie na przełomie XVIII i XIX w. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 59–73, streszcz. ang.

4910. SZOPIERA Malwina, Szpajda Anna Maria: Ochotnicza Straż Pożarna w Chojnicach. Historia i terażniejszość. Chojnice 2016.

Rec.: Synak Marcin, *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 209–212.

4911. SZYMAŃSKI Marcin Jakub: Polskie piwo. Biografia. (Historia lekko podchmielona). Warszawa 2018 Fronda PL 8° ss. 342, nlb. 2, tabl. 56, il.

XII–XXI w.

4912. SZYMAŃSKI Stanisław Kostka: O Gdańsku i Gdyni, o budowie statków i żegludze. O hymnie. Gdańsk 2018 Stanisław Szymański 8° ss. 75, il.

4913. ŚLUSARCZYK Wojciech, Chyła Dariusz: Przemysł chemiczno-farmaceutyczny na Kujawach i Pomorzu Gdańskim (1918/20–1951). Bydgoszcz–Toruń 2017 Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera; UMK 8° ss. 149.

Omów.: Klonder Andrzej, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 606–607.

4914. ŚWIERCZEK Michał: Trzeźwe Podhale. Rabka Zdrój 2018 Zachylina 8° ss. 142, nlb. 1.

Ruch trzeźwościowy, l. 1808–2018.

4915. TABACZEK Jerzy: Szpital w Lubaczowie 1896–2016. (Zarys dziejów). Lubaczów–

Kraków 2017 Imagine Design Group 8° ss. 95, nlb. 1, il.

4916. TARKOWSKA Natalia: Lecznica narodu. Kulturotwórcza rola Zakładu Przyrodoleczniczego doktora Apolinarego Tarnowskiego [1851–1943] w Kosowie na Pokuciu (1893–1939). Kraków 2016.

Omów.: [Wielocha Andrzej] aw: Lecznica narodu, czyli o Apolinarym Tarkowskim. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 206.

4917. TENGOWSKI Piotr J.: Dzieje rzemiosła nowosądeckiego. Nowy Sącz 2017.

Rec.: Aleksander Tadeusz, *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 365–369.

4918. TŁOMACKI Andrzej: Stosunki gospodarczo-polityczne w Kodniu w latach 1918–1944. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 2 s. 381–445, streszcz. ang.

4919. TODORSKI Zbigniew: Zarys dziejów Ochotniczej Straży Pożarnej w Kotuniu w latach 1918–2018. Kotuń 2018 Urząd Gm. 8° ss. 155, fot.

4920. TOMKIEWICZ Monika: Więzienie na Łukiszkach w Wilnie 1939–1953. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 437, nlb. 3, tabl. 24, il., streszcz. ang., niem. IPN–KŚZpNP.

4921. [TYSZKIEWICZ-WINOGRODZKA Tamara]: 90 lat Ochotniczej Straży Pożarnej w Dąbrówkach. Bogu na chwałę, ludziom na ratunek! Teksty Tamara Tyszkiewicz-Winogrodzka. Rogówek–Wasilków 2018 Fund. Pole Kultury; Miej. Ośr. Animacji Kultury 4° ss. nlb. 20, il.

Lata 1928–2018.

4922. UBEZPIECZENIA społeczne na Górnym Śląsku 1922–2017. Red. nauk. Wiesław Koczur, Zofia Muczko. Warszawa–Chorzów 2018 Zakład Ubezpieczeń Społ. 8° ss. 171, nlb. 1, il.

Treść: Koczur Wiesław, Muczko Zofia: Wprowadzenie s. 5–8; Pacud Radosław: Powszechne ubezpieczenia społeczne w okresie międzywojennym. Analiza przemian s. 9–26; Koczur Wiesław: Ubezpieczenia społeczne na Górnym Śląsku w świetle postanowień górnośląskiej konwencji genewskiej oraz ustawodawstwa śląskiego s. 27–44; Gruszczyk Marcela: Ubezpieczenia brackie na Górnym Śląsku w latach 1922–1939 s. 45–64; Fertacz Sylwester: Organizacja i zakres działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie w latach 1922–1939 s. 65–102; Szopa Ryszard: Gmach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie jako przykład kształtowania się stylu architektury publicznej II Rzeczypospolitej oraz inwestycje mieszkaniowe chorzowskiego oddziału ZUS s. 103–124; Węcki Mirosław: Działalność Śląskiego Krajowego Zakładu Ubezpieczeniowego (Landesversicherungsanstalt Schlessien) podczas II wojny światowej s. 125–138; Muczko Zofia, Sobańska-Wačko Anna: Ludzie tworzący historię Oddziału ZUS w Chorzowie s. 139–162.

4923. **URBANIK Monika, Urbanik Andrzej:** Radiologia w kręgu Uniwersytetu Jagiellońskiego (1896–2016). Łąka 2016.

Rec.: Dworecka Teresa, *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 139–140.

4924. **URLICH-KORNACKA Małgorzata:** Dom Handlowy Feniks. Dawny dom towarowy braci Baraschów. Wrocław 2018 Via Nova 8° ss. 95, nlb. 1, il.

Arthur i Georg Barasch, l. 1904–2018.

4925. **UŻYWKI w świetle źródeł archeologicznych i historycznych.** Pod red. Justyny Żychlińskiej, Anetty Głowackiej-Penczyńskiej, Andrzeja Klondera. Bydgoszcz 2016.

Rec.: Kosiorek Jakub Maciej, *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 474–477.

4926. **W JEDNOŚCI siła. Bogu na chwałę ludziom na pożytek. W 100 lecie odzyskania przez Polskę niepodległości.** [Red. nauk.] Władysław Tabasz, Marian Zalewski, Maria Smoleń; red. Anna Przybylska, Marianna Skowron, Maria Smoleń, Anna Świtalska. Warszawa 2018 Zarząd Gł. Zw. Ochotniczych Straży Pożarnych RP; Komisja Hist. ZG ŻOSP RP; MHPRL 4° ss. 581, nlb. 3, k. tabl. nlb. 34, il.

Straż Pożarna, XIX–XXI w.

4927. **WARSZAWSKI Klub Rotariański 1931–2018.** Service Above Self. Red. Józef Herold; współpr. Anna Wąjs-Magierska. Warszawa 2018 Warszawski Klub Rotariański 8° ss. 127, nlb. 1, il.

Treść: Szware Aleksander: Rotarianie się nie chwalać s. 3–4; Śreniawa Marek: Dokąd zmierza Rotary? Zapewne na lunch s. 5–7; Wybitni rotarianie na świecie s. 8–11; Wybitni warszawscy rotarianie s. 12–19; Członkowie Klubu w kadencji 2017/2018 s. 20–39; Odeszli na zawsze s. 40; Co to jest Rotary? s. 41–42; Zaczęło się w Chicago s. 43–44; Początki Rotary w Polsce s. 45–47; List of charter members 1931 Rotary Club Warszawa – Statut Rotary Club'u s. 48–51; Z archiwum Rotary Club Warszawa s. 52–85; Kościół a Rotary s. 86–87; Grotowski Paweł: Odrodzenie Warszawskiego Klubu Rotariańskiego s. 88–90; Śreniawa Marek: Jack Olsson [1919–2017] – ojciec chrzestny Rotary w powojennej Polsce s. 91–92; Powrót Rotary do Polski – Warszawski Klub Rotariański s. 93–104; Budrewicz Olgierd: Czy Ziemia musi zginąć? s. 105–108; Śreniawa Marek: Wielka podróż proporczyka s. 109–111; Ścisłowski Witold: Wymiana młodzieży s. 112–114; Rotary Gala – 21 listopada 1994 roku s. 115; Hipoterapia s. 116–118; Pogoda dla pikników s. 119–122; Szukajcie, a znajdziecie s. 123–124; Łańcuch dobrej woli s. 125–126.

4928. **WAWRZYNEK Rafał:** Dwa wieki pożarnictwa w Rudzie Śląskiej. Ruda Śląska 2018 Benigier Media Oficyna Wydawniczo-Ustugowa 4° ss. 310, nlb. 1, il.

Lata 1822–2018.

4929. **WETERYNARIA grudziądzka XX wieku.** Grudziądz – stolica kawalerii. Sesja

historyczna, Grudziądz 25.11.2016. Sępólno Krajeńskie 2018 Firma Usługowo-Wydawnicza „Daniel” Ewa Wierzchucka 8° ss. 128, il. Kujawsko-Pomorska Izba Lekarsko-Weterynaryjna. (Zeszyty Historyczne Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej; vol. nr 3).

Treść: Judek Jacek: Wstęp s. 5–10; Skowrońska Karola: Kawaleryjskie tradycje Grudziądza s. 11–16; Śróbka Michał: Stacja Hodowli i Unasienniania Zwierząt w Grudziądzu s. 17–22; Tyborski Ryszard: Historia grudziądzkiej weterynarii klinicznej w XX wieku. Ludzie i wydarzenia s. 23–48; Zawadzki Zbigniew, Tyborski Ryszard: Rzeźnia Miejska i Zakłady Mięsne w Grudziądzu s. 49–64; Szydłowski Tomasz, Tyborski Ryszard: Służba weterynaryjna w kawalerii s. 65–75; Sobolewski Jarosław: Mieszkańcy Grudziądza Edmund Baranowski i Władysław Hofman – współtwórcy polskiej farmacji weterynaryjnej w okresie międzywojennym s. 76–82; Szynkiewicz Feliks: Weterynaryjna Służba Wojskowa w okresie po II wojnie światowej s. 83–97; Tyborski Ryszard: Jeździecki Klub „Rywał” w Grudziądzu s. 98–104; Tyborski Ryszard: Biogramy lekarzy weterynarii pracujących na terenie pow. grudziądzkiego w latach 1920–2000 s. 105–126; Tyborski Ryszard: Prywatne Zakłady Lecznice dla Zwierząt na terenie miasta Grudziądza i powiatu grudziądzkiego wg stanu na 23 lutego 2018 r. s. 127–128.

4930. **WETERYNARIA sępoleńska 1918–2018.** Szczepan Gracz [1888–1942] – lekarz weterynarii, pallotyn. Sesja historyczna, Sępólno Krajeńskie 14.09.2018 r. Sępólno Krajeńskie 2018 Firma Usługowo-Wydawnicza „Daniel” Ewa Wierzchucka 8° ss. 159, il. Kujawsko-Pomorska Izba Lekarsko-Weterynaryjna. (Zeszyty Historyczne Kujawsko-Pomorskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej; vol. nr 4).

Treść: Czerkawka-Tyborska Magdalena: Wstęp s. 5–8; Wienicki Bartosz: Dr weterynarii Szczepan Gracz (1888–1942) – lekarz weterynaryjny, pallotyn, kapłan, patriota, działacz narodowo-społeczny – w 130 rocznicę urodzin s. 9–25; Tytus Stanisław: Sylwetka duchowa ks. Szczepana Gracza SAC s. 26–38; Wysiecka Izolda: Szczepan Gracz (1888–1942) – polski działacz narodowy, weterynarz, zakonnik s. 39–47; Redlarski Paweł: Państwowa służba weterynaryjna w powiecie chojnickim, sępoleńskim i tuchołskim w okresie II Rzeczypospolitej – wybrane zagadnienia s. 48–93; Tyborski Ryszard: Dom rodzinny, rodzina i młodość dr Szczepana Gracza s. 94–108; Tyborski Ryszard: Dr Szczepan Gracz autor książek, broszur i artykułów o tematyce weterynaryjnej oraz współtwórca polskich przepisów weterynaryjnych s. 109–117; Tyborski Ryszard: Historia służby weterynaryjnej w powiecie Sępólno Krajeńskie w latach 1945–2018 zobrazowana na tle zmian strukturalnych tej służby w Polsce w latach 1945–1999 s. 118–135; Biogramy lekarzy weterynarii pracujących w sępoleńskiej służbie weterynaryjnej (1918–2018) s. 136–157; Prywatne Zakłady Lecznice dla Zwierząt na terenie powiatu sępoleńskiego wg stanu na dzień 10 września 2018 roku s. 158; Tablica pamiątkowa przed kościołem w Sypniewie s. 159.

4931. **WĘGIEL, polityka, stal, ludzie...** Studia z dziejów kolei na Śląsku. Red. Michał Kapias, Dawid Keller. Rybnik 2018 Muzeum 8° ss. 627, il., streszcz. ang.

Treść: Kapias Michał, Keller Dawid: Wstęp s. 9–12; Mielcarek Andrzej: Koleje na pruskim Śląsku a inne środki transportu. Konkurencja i współdziałanie s. 13–36; Biszczyński Grzegorz: Beuchelt & Co. Dzieje zakładu w latach 1876–1945 s. 37–58;

Dominas Przemysław: Ewolucja kolejowego budownictwa mostowego na Śląsku w latach 1842–1945 s. 59–94; Frużyński Adam: Transport szynowy w górnośląskich kopalniach węgla kamiennego do 1945 r. s. 95–142; Lulewicz Dominik: Bliżej praskiego Śląska. Rozwój sieci kolejowej na Śląsku Cieszyńskim i w Galicji Zachodniej do 1914 r. s. 143–194; Nowak Krzysztof: Problemy rozwoju sieci kolejowej Śląska Cieszyńskiego i jej integracji z górnośląską częścią województwa śląskiego (1922–1939) s. 195–206; Tejszerska Anna: Dworce kolejowe magistrali węglowej – projekty konkursowe i realizacje s. 207–240; Syska Anna: Kolejowy modernizm. Budynek linii Pszczyna – Rybnik s. 241–262; Kulik Ewa: Bufety i restauracje kolejowe na terenie DOKP w Katowicach w okresie międzywojennym s. 263–280; Przerwa Tomasz: Koleje Rzeszy, mają szczególnie interes w tym, żeby w istniejących stosunkach niczego nie zmieniać: Proturytyczna inicjatywa niemieckich kolei w Karkonoszach w latach 1932–1933? s. 281–292; Starczewski Patrick: Procesy produkcyjne w Linke-Hofmann Werke i ich uowocześnianie – zarys problematyki s. 293–306; Ciechańska Ariel, Kurowska-Ciechańska Judyta: Wybrana problematyka transportu piwa koleją na Śląsku s. 307–322; Kruk Bartosz: Między PPS i PPR. Upartyjnianie DOKP we Wrocławiu w latach 1945–1948 s. 323–336; Jarząbek Marcin: Nadzoraw i (nie)karac. Górnośląskie PKP w oczach stalinogrodzkiej Grupy Terenowej Zespołu Kontroli Kolei Ministerstwa Kontroli Państwowej (1953–1957) s. 337–350; Keller Dawid: Kolej na Śląsku na początku lat siedemdziesiątych XX w. – przyczynek do badań s. 351–368; Synowiec Andrzej: Koegzystencja górnictwa i kolei w świetle prac prof. Antoniego Rosikonias s. 369–390; Dziuba Adam: Partia organizuje, kieruje i nadzoruje. Organizacja zakładowa PZPR przy Węzle PKP w Rybniku w latach 1951–1977 (w świetle dokumentów) s. 391–418; Bereszyński Zbigniew: Aparat bezpieczeństwa Polski Ludowej wobec kolei i środowisk kolejarzów w rejonie Rybnika s. 419–442; Bereszyński Zbigniew: Zakłady naprawcze Taboru Kolejowego „Opole” w Opolu. Zakład pracy i ośrodek działalności związkowo-opozycyjnej s. 443–480; Balińska Grażyna M., Balińska-Ciężki Dorota: Modernizacja kolei a degradacja krajobrazu kulturowego (na przykładzie linii Wrocław – Poznań) s. 481–514; Załuski Daniel, Rzepnicka Sylwia: Dworzec Katowice w świetle współczesnej doktryny ochrony zabytków i rozwoju przestrzennego śródmieścia Katowic s. 515–530; Ciechański Ariel: Rozwój i regres kolei przemysłowych na Górny Śląsku s. 531–544; Dejneka Grzegorz: Skansen Lokomotyw Parowych PKP w Jaworzynie Śląskiej w latach 1993–2004 – geneza, działalność, bilans s. 545–568; Mierosławski Paweł: Problematyka ochrony zabytków łączności kolejowej s. 569–592; Kolano Julia, Kolasinińska Jadwiga: Modernizacja i adaptacja zabytkowych obiektów kolejowych na obszarze Górnego Śląska na wybranych przykładach s. 593–612; Grabowska-Rogus Anna: „Nie tylko mundur”. Pamiątki kolejowe w zbiorach Muzeum w Rybniku s. 613–627.

4932. WĘSIERSKI Adam: Gmina Kęsowo. Historia, struktura i tradycje rybactwa. Toruń 2018 Machina Druku 8° ss. 164, il.

Lata 1288–2017.

4933. WIATER Przemysław: Historia wrocławskiej komunikacji tramwajowej do 1945 roku. Szklarska Poręba 2014 Libra 8° ss. 153, il.

4934. WIECZOREK Witold: Browar w Sławkowie. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 3: 2017 s. 61–67.

Lata 1807–1928.

4935. WIERUSZEWSKA-ADAMCZYK Maria: Wieś polska w perspektywie stulecia.

Refleksje rocznicowe 1918–2018. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 9–20, streszcz. ang.

4936. WIEŚ minionia lecz obecna. Ślady dawnych wsi i ich badania. Red. nauk. Przemysław Nocuń, Agnieszka Przybyła-Dumin, Krzysztof Fokt. Chorzów–Radom 2018 Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny; Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji 8° ss. 412, il., streszcz. ang. Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie. (Monografie i Materiały; 13).

Z treści: Fokt Krzysztof: Osadnicze „rozpoznanie bojem”? Zaginione średniowieczne wsie ziemi muszyńskiej s. 55–73; Suproniuk Jarosław: Pustki i „osady puste” w Wielkopolsce w 2. połowie XVI wieku. Kilka uwag na przykładzie rejestrów poborowych i ksiąg sądowych s. 75–90; Duma Paweł, Łuczak Anna, Piekalski Jerzy: Kopaniec w Górach Izerskich. Kamienne wały graniczne s. 91–103; Kloch Bogdan: Od wioski Łony do ulicy Łony. Przyczynek do badań nad nowożytnym osadnictwem Rybnika s. 105–116; Legut-Pintal Maria: Zapomniane, lecz obecne. Relikty średniowiecznej sieci osadniczej w środkowym dorzeczu Nysy Kłodzkiej s. 117–139; Adamska Dagmara: Z historii badań nad wiejskim osadnictwem na Śląsku. Kartoteka śląskich nazw polnych Ernsta Maetschkego i Arthura Zobla – problematyka wstępna s. 141–158; Rdzawska-Augustin Elżbieta: Wieś raciborska – wyniki badań prowadzonych w latach 2007–2014 s. 233–251; Trocka-Leszczyńska Elżbieta, Rdzawska-Augustin Elżbieta, Nowicka Agnieszka: Wsie łużyckie – ich układy przestrzenne i architektura s. 253–282; Trocka-Leszczyńska Elżbieta, Rdzawska-Augustin Elżbieta, Nowicka Agnieszka: Międzynarodowe warsztaty studenckie nt. ochrony zanikającej ludowej architektury łużyckiej s. 283–312; Baniowska-Kopacz Ewa: Relikty dawnej struktury osadniczej a wybrane formy życia społecznego. Przykład z wsi Beskidu Śląskiego s. 313–332; Dumin Henryk: Relikty utraconych przestrzeni w tradycjach dolnośląskich osiedleńców po 1945 roku s. 333–344; Trojanowska Katarzyna: Lipa i Żohatyn – wysiedlone wsie polsko-ruskie. Ludność wsi w XIX i XX wieku. Relikty po 70 latach nieistnienia s. 345–370; Marcysiak Tomasz: O poszukiwaniu tożsamości regionalnej społeczności postmigracyjnej na terenach dawnej Kosznejderii. Szkic autoetnograficzny s. 371–392; Smoleńska Olga: Osada istniejąca i nieobecna – zaginiona i obecna we współczesnej turystyce, czyli rzecz o „genius loci” w wiejskiej turystyce kulturowej (studia przypadków w Polsce) s. 393–412.

4937. WILKOWSKI Eugeniusz: Solidarność Rolników Indywidualnych w Chełmskiem w latach 1980–1992. Chełm 2018 Arte Michał Bechta 8° ss. 490.

4938. WINEK Włodzimierz: Warszawskie autobusy 1939–1964. Warszawa 2018 Zw. Zawodowy Pracowników Komunikacji Miej. 8° ss. 247, il.

4939. WINO i historia. Red. Dorota Dias-Lewandowska, Gabriel Kurczewski. Warszawa 2018 Stow. Historyków Sztuki 8° ss. 295. nlb. 1, il., streszcz. ang. (Studia z Historii Wina w Polsce; t. 2).

Treść: Janocha Michał: Wino w Biblii i tradycji Kościoła s. 10–19; Klonder Andrzej: Piwo, wódka i inni konkurenci wina w Polsce nowożytnej s. 20–40; Pietrzak Jarosław: „Trojakość ja upatrzył słuchacz winnice na której Ostrogska i Zasławska snadź dobrze praca i robota”. O winach, winnicach i kulturze

picia na dworze Władysława Dominika księcia Ostrogięskiego-Zasławskiego w latach 1618–1656 s. 42–79; Dias-Lewandowska Dorota: Spisy trunków wydanych na stół jako źródło do badania kultury picia w Polsce s. 80–95; Hamera Paweł: Wino i jego medyczne aspekty w świetle dziewiętnastowiecznej prasy brytyjskiej s. 96–121; Kurczewski Gabriel: Teofil Fukier i jego winiarnia s. 122–159; Łaskiewicz Tomasz: Wokół stołu na pomorskim dworze ziemiańskim w I połowie XX wieku s. 160–177; Burno Filip: „Święto winogrona” jako część faszystowskiej polityki spektaklu i strategii tworzenia „nowego Włocha” s. 178–199; Włodarczyk Wojciech: Święta a państwo. „Obchody winobrania” w Zaleszczykach w latach 1935–1939 s. 200–254; Cincio Arkadiusz: Od sekta do wina owocowego. Zielonogórskie winiarnie w latach 1945–1955 s. 256–273.

4940. WŁODARCZYK Wojciech: Wino narodowe. O winnicy rządowej w Ogrodzie Botanicznym. Warszawa 2018 Łazienki Królewskie 8° ss. 116, nlb. 4, il., mapy.

W Warszawie od 1823 r.

4941. WNUK Ryszard: Ile ołowiu wydobyto w Olkusz do końca XX wieku? *Ilcusiana*. Nr 11: 2014 s. 133–148.

Toż. [Cz. 2–3]. *Ilcusiana*. Nr 13: 2015 s. 17–33.

Toż. Cz. 4. *Ilcusiana*. Nr 14: 2016 s. 27–37.

4942. WOJCZULANIS Marek Jerzy, Boiwko Leonard: Zarys dziejów pożarnictwa powiatu bartoszyckiego. Bartoszyce 2018 Komenda Pow. Państw. Straży Pożarnej 4° ss. 206, nlb. 1, il.

Lata 1945–2018.

4943. WOJNARSKI Jan: Łowiectwo na Ziemi Piłźnieńskiej. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 4]: 2008 s. 62–66.

4944. WOJSKOWE Koło Łowieckie nr 127 Łoś w Białej Podlaskiej 1958–2018. Zespół red. Stanisław Jaworski, Marian Kiryk, Tadeusz Kochanowski, Wojciech Stanisław Kobylarz, Jan Sroka. Biała Podlaska 2018 WKŁ nr 127 Łoś. Pol. Zw. Łowiecki. Okręg 4° ss. 120, il., mapy.

4945. WULW Józef: Koło Gospodyń Wiejskich w Iskrzyńcu 1938–2018. Krosno–Iskrzynia 2018 Krosnińska Oficyna Wydawnicza; w zlec. Koła Gospodyń Wiejskich 8° ss. 140, il.

4946. WYBRANE elementy historii uzdrowisk polskich i niemieckich do 1945 r. Pod red. Bożeny Płonki-Syroki i Andrzeja Syroki. Wrocław 2017 Arboretum 8° ss. 231, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Kultura Uzdrawiskowa w Europie; t. 9).

Trześć: Manikowski Kacper: Zapomniane Wasserheilstalt Centnerbrunn [Zdrojowisko koło Nowej Rudy] – w cieniu słaskich i kłodzkich uzdrowisk s. 19–27; Dziedzic Marcin: Struktura społeczna kuracjuszy w Kudowie-Zdroju i Łądku-Zdroju w 1890 i 1892 r. s. 29–40; Dziedzic Marcin: Sezonowe zakłady fotograficzne w uzdrowiskach ziemi kłodzkiej przed I wojną światową s. 41–52; Dziedzic Gabriela: Życie kulturalne w Łądku-Zdroju

w latach 1910–1932 s. 53–72; Dziedzic Gabriela: Życie kulturalne w Łądku-Zdroju w latach 1933–1941 s. 73–87; Ziomek Patrycja: „Mowa kąpieli radiowa” – przedwojenna historia zakładu radocznego (Radiumbad) w Świeradowie-Zdroju s. 89–104; Wójcik Jacek: Kategorie miejscowości uzdrowiskowych w Niemczech w okresie nazistowskim s. 105–117; Kaźmierczak Agnieszka: Dzieło Leopolda Lafontaine’a „Opisanie skutków y używania ciepłych siarczystych, y zimnych żelaznych kąpieli w Krzeszowicach” [Kraków 1789] jako źródło do badania historii kultury uzdrowiskowej s. 121–135; Wrona-Wolny Weronika: Rys historyczny dawnego uzdrowiska w Krzeszowicach oraz stan obecny s. 137–157; Dorocki Sławomir, Rucka Barbara, Brzegowy Paweł: Infrastrukturalna i społeczna rozbudowa uzdrowiska żegiestowskiego w okresie działalności Ignacego Medweckiego [w l. 1846–1868] s. 159–174; Szegda Maria: Morszyn – „galijski Karlsbad” s. 175–190; Kuty Radosław: Sanatorium Dłuskich – Sanatorium im. J. Piłsudskiego [w Zakopanem] w latach 1918–1939; przyczynki do dziejów s. 191–208; Malczewska-Pawełek Dorota: Idea uzdrowiska wśród sosien. Żarki hrabiostwa Raczyńskich s. 209–230.

4947. Z MYŚLĄ o Niepodległej. Materiały z Konferencji Historycznej (Nowe Miasto Lubawskie – 29 września 2018 r.). Oprac. red. Grzegorz Jan Matczyński, Władysław Maria Świeczkowski. Olsztyn 2018 Oddz. Woj. Zw. Ochotniczych Straży Pożarnych RP Woj. Warmińsko-Mazurskiego 4° ss. 51, nlb. 1, il. Oddz. Woj. Zw. Ochotniczych Straży Pożarnych RP Woj. Warmińsko-Mazurskiego, Komisja Hist. OW ZOSP RP w Olsztynie.

Straż Pożarna.

4948. ZA WYTWORNĄ fasadą. Kulisy funkcjonowania rezydencji arystokratycznych. Materiały z konferencji naukowej z okazji 70-lecia Muzeum Zamkowego w Pszczynie, Pszczyna, 12–13 maja 2016. Red. Maciej Kluss. Pszczyna 2018 Wydaw. Muzeum Zamkowego 8° ss. 430, il., streszcz. niem., ang., pol. Muzeum Zamkowe w Pszczynie.

Trześć: Kluss Maciej: 70 lat Muzeum Zamkowego w Pszczynie s. 5–26; Grzybkowska Teresa: Profesor Zdzisław Żygulski jun. w Pszczynie s. 27–39; Furmanek Mirosław, Kulpa Sławomir, Podgórski Adrian: Zamek wodzisławski i jego gospodarce zaplecze s. 41–60; Żarnovsky Peter: Pałacowe objekty na hrade L’ubovňa a presenie ich hospodárskou-administratívnych funkcií do podhradia s. 61–71; Śniegulska-Gomuła Magdalena: Zaplecze administracyjne i gospodarce rezydencji biskupów krakowskich w Kielcach w latach 1645–1789 s. 73–90; Betlej Andrzej: Regulacje życia dworskiego na zamku w Podhorcach w XVIII wieku s. 91–99; Madej Grzegorz: Administracja fideikomisu i służba dworska bielskich książąt Sułkowskich w 2 poł. XVIII w. na podstawie dokumentów z roku 1796 s. 101–130; Bągińska-Zurawska Teresa: Antoniny na Wołyniu. Tam, gdzie splełną fasada, a kulisy pozostały s. 131–153; Makowski Mariusz: Ziemiański majątek w Grodźcu Śląskim i jego funkcjonowanie przed 1939 rokiem s. 155–167; Wojtal Petr: Oranżerie szlacheckich zamków s. 169–179; Łabzuch Bożena: „Nie samym chlebem żyje człowiek” – rola i znaczenie miejsc kultu religijnego w funkcjonowaniu rezydencji pałacowych rodziny Henckel von Donnersmarcków s. 181–195; Gałaszek Jan: Instalacje wodne w Zamku w Pszczynie – wybrane zagadnienia s. 197–244; Berbelska Dorota, Michalska-Szałacka Magdalena: Kuchennymi drzwiami. Opowieść o życiu codziennym w fabrykanckim pałacu Scheiblerów-Herbstów s. 245–254; Małecka Monika: O kształceniu służ w Pałacu Celestyny Gryzel-

dy Działyński [z Zamojskich, 1804–1883] s. 255–268; Polak Jerzy: Dworzanie i służba dworska w Pszczynie w pierwszej połowie XX wieku (do 1939 roku) s. 269–300; Kludkiewicz Kamila: Kamerdynerzy, lokaje, szoferzy. Na służbie u Hochbergów w Goraju [w Wielkopolsce] s. 301–314; Pfeifer Ingo: Besuch beim Fürsten – Residenzen als Besichtigungsort im 18. Jahrhundert. Das Beispiel Wörlitz s. 315–325; Schuster Michael: Aufbruch und Wandel. Das Schloss Köthen auf dem Weg in die Zukunft s. 327–340; Górajec Piotr: Jak zarządzać rezydencją bez „Folwarku” – Meandry zarządzania zadaniowego w Muzeum s. 341–354; Dąbrowska Anna: Żołnierze na dworze hetmana Jana Klemensa Branickiego [1689–1771] s. 355–369; Husar Bożena: Karol Pietschka – architekt arcyksięcia Albrechta Fryderyka Habsburga s. 371–389.

4949. ZABYTKOWA Wyluszcarnia nasion im. Zdzisława Borońskiego. Nadleśnictwo Maskulińskie w Rucianem-Nidzie. Ruciane-Nida–Olsztyn 2018 Wydaw. QMiKa 8° ss. 55, nlb. 1, il. Region. Dyrekcja Lasów Państw. w Białymstoku.

Treść: Fonder Wojciech: Wstęp s. 5; Ogólna charakterystyka Nadleśnictwa Maskulińskiego s. 7–13; Baza nasienna Nadleśnictwa s. 15–19; Teoretyczne podstawy funkcjonowania wyluszcarni s. 21–27; Zabytkowa Wyluszcarnia nasion im. Zdzisława Borońskiego s. 29–47; Ośrodek Edukacji Leśnej s. 49–53.

Lata 1890–2018.

4950. ZAJĄC Agnieszka: 90 lat rezerwatu „Bór na Czerwonom”. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 193–196.

Istnieje na terenie Nowego Targu od 13 X 1925 r.

4951. ZAKŁADY Farmaceutyczne „Unia” Spółdzielnia Pracy. Od apteki do firmy farmaceutycznej. Dzieje Unii 1937–1989. Red. tekstów Adam Piechowski. Bydgoszcz 2018 „Promocja Polska” Sp. z o.o. Sp. k. 4° ss. 240, il.

Treść: Potrójne korzenie s. 11–18; Deklaracja spółdzielczej tożsamości s. 20–22; Pierwsze lata (1937–1939) s. 23–37; Lata wojny (1939–1944) s. 39–43; Odbudowa (1945–1949) s. 45–65; Trudne czasy – rozwój i kryzys (1950–1955) s. 67–89; Stabilizacja i rozbudowa (1956–1966) s. 91–123; W nowej siedzibie (1967–1975) s. 126–158; Ku nowym czasom (1976–1989) s. 162–195; Supplement – Krótka historia oddziałów „Unii” s. 197–228; Zarząd Spółdzielni „Unia” w latach 1937–1989 s. 230–231; Spis Zarządów Oddziałów s. 232; Bibliografia s. 234–237.

W Warszawie.

4952. ZAKRZEWSKI Andrzej: W przyjaźni ze św. Florianem. Straże pożarne w powiecie sierpeckim. Płock 2018 Płocki Inst. Wydawniczy 8° ss. 54, nlb. 30, il.

XIX–XXI w.

4953. ZALESKI Wojciech: Dzieje górnictwa i hutnictwa na Górnym Śląsku do roku 1806. Szczęsne 2018 Klinika Języka Lucyna Aninowska-Maciejewska 8° ss. 586. (Biblioteka Historii Gospodarczej Polski).

Od 1369 r.

4954. ZALESKI Wojciech: Tysiąc lat naszej wspólnoty. Społeczne i gospodarcze dzieje

narodu polskiego w zarysie. Wyd. 2. Szczęsne 2018 Klinika Języka Lucyna Aninowska-Maciejewska 8° ss. 426. (Biblioteka Historii Gospodarczej Polski).

Lata 960–1939.

Wyd. 1. Londyn 1961.

4955. ZAMEK Królewski w Chęcinach na tle Europy Środkowej. Geneza, funkcje, znaczenie. Pod red. Beaty Wojciechowskiej, Sylwii Konarskiej-Zimmickiej. Kielce–Chęciny 2018 Wydaw. UJK; UJK; Zamek Królewski; Urząd M. i Gm. 8° ss. 222, nlb. 2, il., mapy, streszcz. ang.

Materiały z konferencji naukowej, Chęciny, 25 XI 2016 r.

Z treści: Gliński Waldemar: Królewski zamek w Chęcinach w relacjach dziejopisów, krajoznawców, artystów oraz w świetle badań architektów i archeologów s. 11–73; Iwańczak Wojciech: Miejsce Polski w polityce Wacława II s. 75–87; Kołodziejki Stanisław: Wczesnogotyckie budownictwo obronne w południowej Polsce s. 89–105; Rozmus Dariusz: Wczesnośredniowieczne hutnictwo srebra i ołowiu. Stan badań i perspektywy badawcze s. 155–178; Szymański Konrad: Geneza starostwa checińskiego i formy jego dzierżenia w XIV–XVIII wieku s. 179–198; Jastrzębski Cezary: Zamek checiński w XIX-wiecznych źródłach drukowanych s. 199–215.

4956. ZARYCHTA-WÓJCICKA Agnieszka: 100-lecie Ochotniczej Straży Pożarnej w Skrzyżniku. Skrzyżno–Przysucha 2018 Tow. Kult. im. Oskara Kolberga 8° ss. 119, il.

Lata 1918–2018.

4957. ZASTAWNIK Franciszek: Czarny chleb. Historia kopalni Heinitz/Rozbark 1863–2014. Bytom 2018 STP KorGraf 4° ss. 88, il.

4958. ZAWADZKI Jarosław Maciej: Bank Spółdzielczy w Płońsku. Historia i współczesność. Płońsk 2018 Bank Spółdzielczy 4° ss. 192, il.

Lata 1898–2018.

4959. ZEGAR Józef Stanisław: Kwestia agrarna w Polsce. Warszawa 2018 Inst. Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państw. Inst. Badawczy 8° ss. 405, nlb. 1, il. Inst. Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państw. Inst. Badawczy.

XIX–XXI w.

4960. ZIELONKA Jerzy: Bank Spółdzielczy w Kościanie 1868–2018. (Historia i współczesność). Kościan 2018 Przeds. Aga; [Przeds. Usługowo-Wydawnicze Książnica Polska] 8° ss. 119, il.

4961. ZŁOTKOWSKI Dariusz: Gospodarka w „Dominium Kłobuckim” w XIX i na początku XX w. Radomsko 2018 Taurus 8° ss. 694, tabl. k. 12, tabl. s. 26, il., streszcz. ang., niem., ros.

Lata 1859–1939.

4962. ŻABIAREK Agata, Żabierek Krzysztof: Kanał Warta–Gopło. Droga wodna ku wielkiej Polsce. Brodnica 2017.

Rec.: Goldyn Piotr, *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 255–256.

4963. ŻARNOWSKI Janusz: Inteligencja polska, jej ewolucja historyczna przed wojną i w dobie powojennej. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 127–163, streszcz. ang.

4964. ŻOR Andrzej: Dom. Historia Przytułku św. Franciszka Salezego. Warszawa 2018 Tow. Przytułku św. Franciszka Salezego 8° ss. 351, il.

W Warszawie w l. 1882–2018.

4965. ŻURAW Paweł: Tożsamość zawodowa księgowych. Wymiar historyczny, organizacyjny, menadżerski, etyczny i psychologiczny. Warszawa 2018 Difin 8° ss. 354, il.

XV–XXI w.

4966. ŻYCIE codzienne. Red. Maciej Dębiec. Rzeszów 2017 Oficyna Wydawnicza „Zimowit”; Fund. Rzeszowskiego Ośr. Archeol. 4° ss. 222, il., streszcz. ang. (Wędrówki po Archeologicznych Śladach dawnych Epok i Kultur Województwa Podkarpackiego).

Tręść: Od Redakcji s. 5–6; Zestawienie chronologiczne [od 9 tys. l. p.n.e.] s. 7; Czopek Sylwester: Archeologiczne dziedzictwo kulturowe i jego ochrona s. 8–23; Połtowiec-Bobak Marta, Bobak Dariusz: Paleolit i mezolit s. 24–49; Pasterkiewicz Wojciech: Neolit s. 52–71; Trybała-Zawiślak Katarzyna: Epoka brązu i wczesna epoka żelaza s. 74–97; Bochnak Tomasz, Półpanová-Reszczyńska Agnieszka, Skowron Katarzyna: Okres lateński, wpływów rzymskich i wędrówek ludów s. 100–120; Jędrzejewska Sylwia: Wczesne średniowiecze s. 122–143; Rozwałka Andrzej: Codzienne przedmioty, niezwykłe ich ozdoby s. 146–158; Stojak Grażyna: Ikona karpacka – na granicy kultur wschodu i zachodu s. 160–181; Nawrot-Bukowiec Judyta, Bukowiec Kornel: Miniaturowa ikona metalowa z badań archeologicznych w Miechocinie s. 182–189; Zabilska-Kunek Mirosława: Badania szczątków zwierzęcych odkrywanych na stanowiskach archeologicznych s. 190–201; Grupy rekonstrukcyjne s. 203–219; Bibliografia s. 220–221.

4967. ŻYCIE codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie. Praca zbiorowa. Pod red. nauk. Jerzego Kielbika. Olsztyn–Olsztynek 2014 Tow. Nauk. i Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Muzeum Budownictwa Lud. Park Etnogr. 8° ss. 192, il. (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie; nr 261).

Tręść: Kielbik Jerzy: Wstęp s. 5–6; Radoch Marek: Wydatki Konrada i Ulryka von Jungingen na konfekty w latach 1399–1409 (w świetle księgi podskarbiego malborskiego). Kilka uwag o zastosowaniu konfektów, nabywanych przez wielkich mistrzów krzyżackich, w leczeniu różnych dolegliwości s. 7–19; Sikorski Jerzy: Mikołaj Kopernik jako lekarz praktyk s. 20–41; Flis Stanisław: Praktyka medyczna Mikołaja Kopernika s. 42–67; Jarosz

Krystyna: O Macieju Ermeście Boretiusie (1694–1738), słynnym lekarzu pruskim, o jego życiu, pracy i śmierci, też o królu pruskim oraz całej medycynie czasów ówczesnych s. 68–73; Achremczyk Stanisław: Epidemie wśród ludzi i zwierząt na Warmii i Mazurach s. 74–87; Borkowski Rafał: Problem zwalczania epidemii wśród ludzi i zwierząt oraz ratowania życia ludzkiego w świetle edyktów pruskich wydanych w języku polskim w latach 1726–1804 s. 88–107; Bogdan Danuta: Pouczenie Najwyższego Królewskiego Kolegium Medycznego w Królewcu z 1769 roku o zachowaniu w czasie ospy s. 108–116; Kielbik Jerzy: Przepisy przeciwko paleniu tytoniu w Prusach i na Warmii w okresie nowożytnym s. 117–126; Augusiewicz Sławomir: Personel medyczny w armii brandenbursko-pruskiej w połowie XVII wieku s. 127–138; Łapo Jerzy: Od doktora do znachora. O medycynie i podejściu do zdrowia dziewiętnastowiecznych mieszkańców Mazur w świetle badań wykopaliskowych dawnego cmentarza komunalnego w Giżycku s. 139–148; Hochleitner Janusz: Medycyna ludowa w życiu obrzędowym Warmiaków do początku XX w. s. 149–162; Chłosta Jan: Niemieccy lekarze w polskich szpitalach na Warmii i Mazurach po zakończeniu II wojny światowej s. 163–174; Tomkiewicz Ryszard: Organizacja służby zdrowia na obszarze Warmii i Mazur (1945–1947) s. 175–190.

4968. ŻYCIE codzienne ziemiaństwa polskiego w XIX i XX wieku. Red. Sławomir Kordaczuk. Siedlce 2018 Muzeum Region. 8° ss. 176, il.

Tręść: Matuszewicz Andrzej: Wstęp s. 5; Kordala Tomasz: Generał Wojska Polskiego Piotr Bontemps (1777–1840) polski ziemianin z Francji rodem s. 7–36; Domańska-Jubiak Irena: Rola kobiety na przełomie XIX i XX wieku w dworach kresowych s. 37–48; Rydzewski Marcin: Życie i praca w polskim dworze – Drozdowo w czasach Franciszka Dionizego Lutosałwskiego s. 49–72; Welik Grzegorz: W pałacach i dworach. Ciekawostki z życia ziemian Ziemi Łosickiej. Przeklęty dwór s. 73–82; Bieguński Włodzimierz P.: Pobóg-Chemiczewscy i ich Wola Wodyńska s. 83–110; Miłdura Franciszek: Podróże naukowiec Wincentego Pola. Zygmunt Glogera i innych przedstawicieli nauki i polskiego ziemiaństwa po ziemiach Rzeczypospolitej s. 111–130; Rydel Marcin: Klimat wnętrza dworu średniozamożnego ziemianina w XIX w. s. 131–142; Welik Grzegorz: Dworskie zbiory biblioteczne na terenie guberni siedleckiej s. 143–152; Gujski Waldemar: Dwór w Gałkach – tożsamość, misja i wyzwanie s. 153–160; Fotorelacja w kolorze s. 161–176.

c) Zagadnienia prawno-ustrojowe

Zob. poz. 3545, 3580, 4734, 4994, 5049, 5060, 5114, 5199, 5263, 7336, 7457, 7489, 7520, 7749, 7794, 7883, 7884, 8017, 8067, 8300, 8304, 8382, 8434, 8456, 8493, 8533, 8607, 8747, 8884, 8895, 9016, 9175, 9184, 9222, 9247, 9300, 9302, 9328, 9363, 9379, 9421, 9474, 9521, 9531, 9555, 9560, 9593, 9659, 9670, 9970, 10125, 10719.

4969. 100 KONTROLI z archiwum NIK. Praca zbior. pod red. Doroty Bernhardt-Kowalskiej, Piotra Chojnackiego, Ryszarda Szyca. Warszawa 2018 Najwyższa Izba Kontroli; IPN–KŚZpNP 8° ss. 439, nlb. 2, il.

Tręść: Dwudziestolecie międzywojenne (1919–1939) s. 10–53; Na uchodźstwie i w podziemiu. II wojna światowa (1939–1945) s. 54–75; W Polsce Ludowej (1945–1988) s. 76–141; Czas przełomu, czas transformacji (1989–1997) s. 142–251; W III RP (1998–2003) s. 252–303; Polska w Europie (2004–2019) s. 304–439; Sześćdziesiąt lat NIK od 1919 r. do 2019 r. s. 440–441.

4970. 100 LAT ochrony własności przemysłowej w Polsce. Księga jubileuszowa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej. Red. nauk. Alicja Adamczak. Warszawa 2018 Wolters Kluwer 8° ss. 1665, nlb. 3, tabl. XV, il.

Lata 1918–2018.

4971. AD LAUDEM magistri nostri. Mistrzowie, dzieła polskiej romanistyki. Red. nauk. Ewa Gajda. Toruń 2018 Tow. Nauk. Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora” 8° ss. 342, streszcz. ang.

Z treści: Czech-Jeziarska Bożena: Środowisko romanistyczne wobec „reformy Baszkiewiczza” [Jan, 1930–2011] z 1975 roku s. 7–25; Dyjakowska Marzena: Ks. Henryk Insański [1888–1946] – profesor prawa rzymskiego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego s. 27–48; Jakubowski Ireneusz: Profesorowie Cezary Kunderewicz [1912–1990] i Jan Kodrębski [1936–1997] – polscy romanściści drugiej połowy dwudziestego wieku s. 49–63; Jońca Maciej: Działalność Borysa Łapickiego w latach okupacji hitlerowskiej s. 65–80; Korporowicz Łukasz [Jan]: Jan Kanty Rzeziński, Edward Gibbon i prawo rzymskie s. 97–109; Marzec Łukasz: Stanisław Wróblewski [1868–1938] a krakowska szkoła romanistyczna s. 155–167; Nicyporuk Piotr: Romanściści Akademii Wileńskiej w latach 1644–1655 s. 169–188; Palmirski Tomasz: Wiesław Litewski (1933–2004). Przyczynki do dziejów krakowskiej romanistyki po II wojnie światowej s. 189–200; Sadowski Piotr: Wkład księdza profesora Michała Wyszynskiego [1890–1972] w rozwój polskiej romanistyki s. 201–219; Szczygielski Krzysztof: Adolf Berger (1882–1962). Życiorys naukowy s. 221–261; Wątor Adam: W służbie prawa i Rzeczypospolitej. Działalność publiczna Czesława Woycieckiego [1869–1935] w Małopolsce Wschodniej s. 263–288; Wiewirowski Jacek: Roch Knapowski (16 sierpnia 1892 – 18 maja 1971) – zapomniany mistrz interdyscyplinarności s. 289–311; Wołodkiewicz Witold: Romanistyka warszawska po II wojnie światowej s. 313–342.

4972. ANTONOWICZ Lech: Status prawnomiedzynarodowy Polski (1918–2018). Lublin 2018 Innovatio Press Wydaw. Nauk. Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji 8° ss. 115. (Monografie Wydziału Administracji i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie).

4973. BEREZA Arkadiusz: Sąd Najwyższy 1917–2017. Prezesi, sędziowie, prokuratorzy Sądu Najwyższego. Warszawa–Toruń 2017.

Rec.: Lityński Adam, *Roczniki Administracji i Prawa*. R. 17: 2017 z. 2 s. 385–390.

4974. BIAŁEK Stefan, Dardzińska Joanna, Kochajkiewicz Adam: Niebieskie ptaki. Historie jak z filmu. Wrocław–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 165, nlb. 2, il.

Lata 1918–1975.

4975. BIAŁUŃSKI Grzegorz: Z przemian społeczno-prawnych na ziemiach pruskich. Problem tzw. oraczy (XV–XVIII wiek). *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 11–23, streszcz. ang., fr.

4976. BILKIEWICZ Tatiana: Historyczne tło jurysdykcji administracyjnej na Ukrainie. *Roczniki Administracji i Prawa*. R. 18: 2018 z. 1 s. 219–230, streszcz. ang.

Lata 1864–1989.

4977. CHLABICZ Kama: Pozycja ustrojowa oraz zadania Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach własności przemysłowej w ujęciu historycznym. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 361–374, streszcz. ang.

Od 1918 r.

4978. CHŁOPECKI Tomasz, Baranowska Nina: Koncepcje polskiego notariatu. Zarys problematyki do 1939 roku. Wyd. 2, rozsz. i popr. Kraków 2014 AT Wydaw. 8° ss. 177, nlb. 1.

4979. DZIAŁOCHA Kazimierz: Prawo konstytucyjne na przestrzeni lat. Wybór publikacji profesora Kazimierza Działochy [ur. 1932] z okazji jubileuszu 85 urodzin i 60-lecia pracy naukowej. Red. nauk. Agnieszka Łukaszczyk. Warszawa 2018 Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania 8° ss. XI, nlb. 1, 948, nlb. 4, il., streszcz. ang., fr., niem.

4980. DZIEJE samorządu w Lublinie. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 165–308, streszcz. ang.

Z treści: Michałowski Stanisław, Litwiński Robert: Samorządowe tradycje siedemsetletniego Lublina s. 165; Szczygiel Ryszard: Początki samorządu gminy miejskiej w Lublinie i jego dzieje do roku 1565 s. 167–182; Jakimińska Grażyna: Samorząd miejski Lublina w latach 1565–1794 s. 183–200; Litwiński Robert: W trosce o własne miasto. Samorząd międzywojennego Lublina s. 201–218; Bronisz Urszula: Charakterystyka społeczno-ekonomiczna mieszkańców Lublina w okresie dwudziestolecia międzywojennego s. 219–232; Michałowski Stanisław: Ustrój samorządowego Lublina od 1990 roku s. 233–248; Mieczkowska Katarzyna: Kultura a rozwój miast i regionów na przykładzie miasta Lublin s. 249–268; Jańczuk Lech: Finanse miasta Lublin w latach 2002–2016 s. 269–281; Bobrzyk Leszek: Sukcesy i porażki samorządowego Lublina – lata 1991–1994 s. 297–298; Dąbrowski Edmund: II kadencja Rady Miejskiej w Lublinie s. 299–301; Wasilewski Adam: Kadencja 2006–2010. Spojrzenie po latach s. 303–308.

4981. EWOLUCJA problematyki praw człowieka od 1945 roku do czasów obecnych. Wybrane zagadnienia praw pierwszej i drugiej generacji. Pod red. Rostysława Sopilnyka i Wojciecha M. Hrynickiego. Kraków 2018 Naukowo-Wydawniczy Inst. Badań Bezpieczeństwa i Obronności WSBPI „Apeiron” 8° ss. 177.

Treść: Sopilnyk Rostyslaw, Hrynicki Wojciech M.: Wprowadzenie s. 5–7; Hrynicki Wojciech M.: Ewolucja praw człowieka po drugiej wojnie światowej s. 8–34; Widerski Jarosław: Przesiedlenia ludności po drugiej wojnie światowej w Europie Środkowej i Wschodniej s. 35–58; Greif Tomasz: Wolność w Niemieckiej Republice Demokratycznej s. 59–84; Pięta Ilona: Bezdolność

a prawo do zabezpieczenia społecznego w Polsce s. 85–109; Galon Agnieszka, Pyrz Agnieszka: Realizacja wolności i równości płci w państwach islamskiego kręgu kulturowego s. 110–137; Muc Ewa: Wolność i równość na wybranych przykładach Afryki XXI wieku s. 138–175; Piwowarski Juliusz, Semchuk Zhanna: Zakoczenie s. 176–177.

4982. GÓRSKI Grzegorz: Polonia Restituta. Ustrój Państwa Polskiego w XX wieku. Toruń 2017 Jagiellońskie Wydaw. Nauk. 8° ss. 237. (Monografie Kolegium Jagiellońskiego).

4983. GUDOWSKI Jacek: Kodeks cywilny. Orzecznictwo, piśmiennictwo. Orzecznictwo Sądu Najwyższego z lat 1918–2018 oraz piśmiennictwo z lat 1842–2018, dotyczące Kodeksu cywilnego lub zachowujące ścisły związek z jego przepisami. T. 1: Część ogólna. Warszawa 2018 Wolters Kluwer Polska 8° ss. 840, nlb. 1.

4984. JAKUBOWSKI Wojciech, Słomka Tomasz: Konstytucyjne organy władzy RP w latach 1989–2011 na tle polskich tradycji ustrojowych XIX i XX wieku. Warszawa 2013 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 490, il. Inst. Nauk Polit. Wydż. Dziennikarstwa i Nauk Polit. Uniw. Warszawski.

4985. JANICKA Danuta: Hube – Makarewicz – Wolter. Trzy koncepcje karania na przestrzeni stu lat. *Archiwum Kryminologii*. T. 39: 2017 s. 5–28.

Romuald Hube (1803–1890), Juliusz Makarewicz (1872–1955) i Władysław Wolter (1897–1986).

4986. JANICKA Danuta: Polska myśl prawnokarna XIX–XX wieku: autorzy i ich dzieła. Od szkoły klasycznej do socjologicznej. Z post. Jerzego Lachowskiego. Toruń 2017 Wydaw. UMK 8° ss. 336.

Rec.: Lityński Adam, *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 428–432.

4987. JANIK Wojciech, Krampichowski Adam, Wojtaszek Henryk: Historyczne, teoretyczne i praktyczne uwarunkowania zarządzania bezpieczeństwem w Polsce. Katowice 2018 Wydaw. Nauk. Sophia 8° ss. 117, il.

Lata 1921–2018.

4988. JEMIELITY Witold: 600-lecie praw miejskich Łomży. Łomża 2018 Urząd Miej.; Łomżyńskie Tow. Nauk. im. Wagów 8° ss. 52, il.

Lata 1390–2018.

4989. KARYŚ Jolanta: Powstanie i rozwój instytucji więziennej oraz koncepcji resocjalizacji pracą w ujęciu historycznym (do 1939 roku). *Rocznik Polsko-Ukraiński*. T. 20: 2018 s. 123–137, streszcz. ang.

Od XVI w.

4990. KĘDZIERSKI Jacek: Od czasów Chrobrego, św. Jadwigi Śląskiej i Jagielly – przeciw karze śmierci. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 10 s. 108–110.

Do zmodyfikowanej wersji Katechizmu Kościoła Katolickiego zaakceptowanej przez papieża Franciszka.

4991. KOŁODZIEJ Robert, Zwierzykowski Michał: Miejsca sejmowania w I Rzeczypospolitej. Warszawa 2018 Kancelaria Sejmu 8° ss. 59, il.

Toż w jęz. ang.: Venues for Sejm debates in the First Polish Republic. Warsaw 2018 ss. 62, nlb. 2, il.

Lata 1468–1793.

4992. KONIKOWSKA-KUCZYŃSKA Justyna: Odpowiedzialność karna z tytułu nieuprawnionego rozpowszechniania utworu. Stanowiska w doktrynie i orzecznictwo w ujęciu historycznym. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 193–206, streszcz. ang.

4993. KORNAT Marek, Uruszczaek Waław: 550 lat parlamentaryzmu Rzeczypospolitej. Warszawa 2018 Wydaw. Sejmowe 4° ss. 348, nlb. 4, il.

Toż w jęz. ang.: 550 years of Polish parliamentarism. Transl. Katarzyna Bartuzi, Jerzy Adamko. Warszawa 2018.

Lata 1386–1947.

4994. KORZENIEWSKA-LASOTA Anna: Państwo, właściciele i ich spadkobiercy wobec mienia pozostawionego przez obywateli polskich w województwach wschodnich międzywojennej Rzeczypospolitej. Studium historyczno-prawne. Gdańsk–Sopot 2018 Arche 8° ss. 491, streszcz. ang., ros.

4995. KOWALSKI Ireneusz, Dawiduk Paweł: Prusice, Prausnitz, Prusznica. Portret samorządu dolnośląskiego. Dzieje miasta i gminy 1287–2017. Współpr. Daniela Bacańska, Marian Radzik, Joanna Sroga, Maria Zientarska. Milicz–Prusice 2018 Fund. Frankonia; na zlec. samorządu M. i Gm. Prusice 8° ss. 312, il., mapy. Gm. Prusice.

4996. KOZAR Anna, Tuz Dariusz: Gmina Horodło. Historia administracji. Horodło 2018 Kazimierz Jan Dejer 8° ss. nlb. 2, 71, nlb. 5, tabl. 36, nlb. 4, il., mapa.

Lata 1795–2018.

4997. KOZYRA Waldemar: Znaczenie polskiej tradycji administracyjnej dla administracji publicznej III Rzeczypospolitej. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 239–262, streszcz. ang.

4998. KRZYŻANOWSKI Lech, Okniński Witold: Pierwsze kobiety w polskim sądownictwie.

Od Wandy Grabińskiej do Małgorzaty Gersdorf – kalendarium [1915–2014]. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 12 s. 98–100.

4999. KSIĘGA jubileuszowa z okazji 100-lecia rzecznictwa patentowego w Polsce 1918–2018. Pod red. Krzysztofa Czuba. Warszawa 2018 Pol. Izba Rzeczników Patentowych 4° ss. 351, il., mapy + suplement ss. 4.

Treść: Polska Izba Rzeczników Patentowych we wspomnieniach i refleksjach byłych prezesów PIRP s. 11–60; Lista członków organów PIRP w latach 1993–2018 s. 61–93; Sylwetki rzeczników patentowych wybitnych lub szczególnie zasłużonych dla samorządu zawodowego s. 95–119; Zawód rzecznika patentowego w ujęciu historycznym oraz współczesnym s. 123–149; Zagadnienia ochrony własności intelektualnej s. 151–346; Wykaz rzeczników patentowych s. 347–351.

5000. KUCZYŃSKA Hanna: Możliwość prowadzenia postępowania karnego w sprawie zbrodni popełnionych w czasie Powstania Warszawskiego przed sądami polskimi. Przypadek Heinza Reinefartha. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 331–360, streszcz. ang., fr.

5001. KUDRZYCKI Zbigniew: Z dziejów powiatu szczycieńskiego. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 27–48.

Administracja.

5002. KULESZA Witold: Polska godność narodowa w świetle prawa karnego. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 153–185, streszcz. ang., fr.

Lata 1932–2018.

5003. KUPISZ Dariusz: Od Piotrkowa do Warszawy. 550-lecie polskiego sejmu dwuizbowego. From Piotrków to Warsaw. 550th anniversary of the Polish bicameral sejm. Warszawa 2018 Wydaw. Sejmowe 8° ss. 126, nlb. 2, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Lata 1386–2018.

5004. LANGE Henryk: Alarm w Cedergrenie. Oprac. Marek Sadzewicz. Łomianki 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 182, nlb. 2, il.

Na okł. podtyt.: Skradziony brylant Wiktorii Kaweckiej, kradzież na Zamku Królewskim, mały Jasio śledzi złodziei, kariera i upadek Hipka Wariata, Szpicbródka – dzentelmen włamywacz.

Podstawa ed.: Warszawa 1961.

Lata 1910–1939.

5005. ŁYSKO Marcin: Ewolucja polskiego systemu prawa wykroczeń w XX w. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 167–192, streszcz. ang.

5006. MARKOWSKI Janusz: Leon Petrażycki [1867–1931] – „ordynarnyj” profesor.

Miscellanea Historico-Iuridica. T. 17: 2018 z. 1 s. 121–141, streszcz. ang.

Jego zasługi w dziedzinie prawa.

5007. MICHAŁOWSKA Kinga: Ewolucja i wyodrębnianie „rodzinnych dóbr osobistych” – zagadnienia wybrane. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 345–360, streszcz. ang.

5008. MIKUŁA Maciej: Prawo miejskie magdeburskie (*Ius municipale Magdeburgense*) w Polsce XIV – pocz. XVI w. Studium o ewolucji i adaptacji prawa. Kraków 2017 Wydaw. UJ 8° ss. 398, il., streszcz. ang.

Toż. Wyd. 2, przejr. Kraków 2018 ss. 383, nlb. 1, tabl. 10, il., streszcz. ang.

Rec. [wyd. 2]: Starzyński Marcin, *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 358–361.

5009. MISIUK Andrzej: Zarys ustroju administracji spraw wewnętrznych w Polsce. Przemiany prawno-organizacyjne od połowy XVIII wieku do współczesności. Wyd. 2. Warszawa 2018 Difin 8° ss. 310, il.

Wyd. 1 pt.: Administracja spraw wewnętrznych w Polsce (od połowy XVIII wieku do współczesności). Zarys dziejów. Olsztyn 2005.

5010. NAJWYŻSZA Izba Kontroli 1919–2019. Sto lat troski o państwo. Pod red. Danuty Bolikowskiej; wybór tekstów Danuta Bolikowska, Adam Safaryski. Warszawa 2018 NIK; IPN–KŚZpNP 4° ss. 440, il.

Treść: Korzenie 1808–1918 s. 9–25; Dwudziestolecie międzywojenne 1918–1939 s. 27–71; Na uchodźstwie i w podziemiu 1939–1945 s. 73–101; W Polsce Ludowej 1944–1989 s. 103–201; Czas przełomu 1989–1992 s. 203–229; W odrodzonej Rzeczypospolitej 1992–2004 s. 231–331; We Wspólnocie Europejskiej 2004–2019 s. 333–427; Szefowie NIK 1919–2019 s. 428–429; Kalendarium s. 431; Bibliografia s. 432–434.

5011. NAWORSKI Zbigniew: Opodatkowanie tytoniu w dawnej Polsce. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 1 s. 69–89, streszcz. ang.

Na przestrzeni dziejów.

5012. NIEPODLEGŁA. Rozważania prawno-ustrojowe w 100. rocznicę odrodzenia suwerennego państwa polskiego. Pod red. Aldony Domańskiej i Anny Michalak. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 288. (100 Lat Niepodległości).

Treść: Górecki Dariusz: Narodziny władzy najwyższej w II Rzeczypospolitej s. 13–32; Pałatyńska Joanna: Powstanie II Rzeczypospolitej z perspektywy prawnomiędzynarodowej s. 33–42; Adamczewski Robert Krzysztof: Formowanie się i organizacja suwerennej władzy publicznej/państwowej w warunkach pierwszego prowizorium konstytucyjnego – samorząd terytorialny s. 45–63; Domańska Aldona: Droga do ujednoczenia systemu polskiej edukacji po odzyskaniu niepodległości (1917–1921) s. 65–77; Krawczyk Ryszard P.: Problem najwyższego organu kontroli państwowej u progu tworzenia państwowości polskiej

po I wojnie światowej s. 79–113; Michalak Anna: Administracja rządowa w okresie pierwszego prowizorium konstytucyjnego (1918–1921) – struktura i zadania s. 115–138; Rakowska-Trela Anna: Wolność i prawa człowieka s. 139–149; Składowski Konrad: Zasady prawa wyborczego w pierwszej ordynacji wyborczej w okresie II Rzeczypospolitej s. 151–161; Skotnicki Krzysztof: Sprawy narodowościowe u progu odzyskania niepodległości i w pierwszych latach II Rzeczypospolitej s. 163–173; Wiśniewska Dorota: Sądownictwo powszechne w pierwszych latach niepodległości s. 175–186; Baziak Justyna: Prawo karne w okresie od narodzin i odbudowy niepodległego państwa polskiego do uchwalenia ustawy z dnia 17 marca 1921 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej s. 189–209; Chmielczak-Grochal Anna: Początki polskiego systemu źródeł prawa s. 211–230; Giesen Beata: Droga do ujednoczonego prawa cywilnego w odrodzonej Polsce s. 231–247; Karcz-Kaczmarek Maria: Początki polskiego systemu prawa administracyjnego s. 249–270; Szymczak Aneta: Wpływ nowoczesnej myśli podatkowej na kształtowanie konstytucji podatków w II Rzeczypospolitej Polskiej s. 271–288.

5013. NIEWIŃSKI Kamil: Dzieje zastępstwa procesowego Skarbu Państwa od odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 109–120, streszcz. ang.

Prokuratoria Generalna RP w l. 1918–1951 i od 2001 r. oraz inne instytucje ją zastępujące.

5014. NOGA Zdzisław: Die Selbstverwaltung der Stadt Krakau in vorindustrieller Zeit. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F: Historia*. Vol. 72: 2017 s. 137–148, streszcz. ang., pol.

5015. ORGANIZACJA władz miejskich na obszarze Pierwszej Rzeczypospolitej i na Śląsku w XIII–XVIII w. Red. nauk. Mateusz Goliński, Krzysztof Mikulski. Toruń 2013.

Rec.: Fokt Krzysztof, *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.] 2014 z. 4 s. 429–431, streszcz. ang.

5016. PIASECKI Andrzej K., Ptak Arkadiusz: Sto lat władzy lokalnej na polskiej wsi 1918–2018. Warszawa 2018 Inst. Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN; Scholar 8° ss. 133, mapy.

5017. PRAWO wobec przeszłości. Pod red. Szymona Pawłowskiego. Warszawa 2018 Wyd. Sejmowe Kancelaria Sejmu 8° ss. 251.

Treść: Pawłowski Szymon: Wstęp s. 11–20; Dudek Dariusz: Rozliczenia z przeszłością w polskim porządku konstytucyjnym s. 21–36; Muszyński Mariusz: Prawnomiędzynarodowe uwarunkowania dla krajowych rozliczeń z przeszłością ze szczególnym uwzględnieniem przypadku sukcesji państw s. 37–58; Pawłowski Szymon: Zmiana aksjologii konstytucyjnej na skutek przemian historycznych a prawo do zabezpieczenia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem prawa do emerytury s. 59–130; Daszkowski Peter: Rozliczenie z przeszłością w Polsce i Niemczech na przykładzie lustracji s. 131–150; Jerka Katarzyna: Zwrot mienia obywatelom Niemiec w orzecznictwie sądów powszechnych s. 151–161; Gałka Katarzyna: Zagadnienie historycznych przekształceń własnościowych w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (uwagi w kontekście właściwości Trybunału) s. 162–187; Dąbrowski Marcin: Emerytury funkcjonariuszy byłych służb bezpieczeństwa – krytyczna ocena orzecznictwa TK s. 188–207; Pawłowski Szymon: Emerytury

funkcjonariuszy byłych służb bezpieczeństwa w orzecznictwie niemieckiego Federalnego Trybunału Konstytucyjnego s. 208–227; Romanowski Marcin: Zakończenie s. 228–232.

5018. PRESNAROWICZ Łukasz: Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – rys historyczny. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 155–165, streszcz. ang.

Artykuł z konferencji „Ludzie – idee – prawo. Sto lat od odzyskania niepodległości”, Białystok, 15–16 V 2018 r. Od 1933 r.

5019. PROBLEMY prawa polskiego i obcego w ujęciu historycznym, praktycznym i teoretycznym. Cz. 9. Pod red. Andrzeja Bieleckiego, Dariusza Szafrąńskiego, Tomasza Gąsiora. Warszawa 2018 Wydaw. C. H. Beck 8° ss. XIII, nlb. 1, 262, il. Wyższa Szkoła Admin. Publ. w Ostrołęce.

Z treści: Czakowska Marta: Zgłaszanie kandydatów w wyborach w okresie II Rzeczypospolitej s. 1–20; Florecka Joanna: Zastrzeżenie wykazu osób jako tajemnicy przedsiębiorstwa w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w świetle orzecznictwa s. 21–32; Gąsior Tomasz: Ograniczenia mediów w relacjonowaniu dnia wyborów s. 33–50; Izdebski Krzysztof: Przejrzystość polskiego procesu legislacyjnego. Między jawnością a ochroną prywatności s. 51–60; Kładoczny Piotr: Karnoprawny zakaz pochwalania a wolność słowa. Kilka uwag na temat penalizacji pochwalania przestępstwa s. 61–72; Kruszyńska Paulina: Ochrona praw podstawowych w Unii Europejskiej w kontekście (ponownie) planowanego przystąpienia Unii Europejskiej do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka s. 73–86; Misiuna Jan: Mechanizm dofinansowania prezydenckich kampanii wyborczych w USA: tylko kryzys czy ostateczny koniec? s. 87–96; Pazderski Filip: Demokracje sceptycy czy upolitycznieni aktywiści? O obywatelskości oraz stosunku do demokracji Polaków i mieszkańców krajów wyszehradzkich s. 97–116; Pyrzyńska Agata: Zasada tajności głosowania w Kodeksie wyborczym. Wybrane zagadnienia s. 117–130; Szafrąński Dariusz: Przedstawicielstwo fundacji zagranicznej s. 155–168; Golyś Marlena: Odpowiedzialność cywilna lekarza za błąd medyczny s. 169–202; Kardaś Barbara: Tradycja wiejska dawniej i dziś oraz jej znaczenie w opiniach mieszkańców kurpiowskiej wsi Cierpięta s. 203–212; Zawieska Karolina: Rozwód i jego społeczne skutki s. 237–250. Dostępne także jako e-book.

Cz. 1. 2008.

5020. PUTTKAMER Joachim von: Zawiedzione nadzieje. Prawnokarny rozrachunek z dyktaturą komunistyczną w Polsce (do 2016 r.). *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 3 s. 557–574, streszcz. ang.

Od 1981 r.

5021. REDZIK Adam: Kobiety w Adwokaturze – kalendarium. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 12 s. 94–97.

Lata 1874–2018.

5022. REDZIK Adam, Kotliński Tomasz J.: Historia adwokatury. Wyd. 4, popr. i uzup. Warszawa 2018 Nacz. Rada Adwokacka; Redakcja „Palestry” 8° ss. 432, il.

Wyd. 1. 2012.

5023. REGLIŃSKI Roman Apolinary: Z dziejów kartuskiego sądownictwa (1381–8.02.2016). Kartuzy 2018 Nowator 8° ss. 207, il.

5024. REGULACJE prawne dotyczące małżeństwa w rozwoju historycznym. Pod red. Tomasza Dolaty. Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Atut–Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 258.

Treść: Słowo wstępne s. 9–16; Einleitendes Wort s. 17–24; Rominkiewicz Jarosław: Małżeństwa między bliskimi krewnymi w wybranych państwach antycznych s. 25–52; Szymańska Aleksandra: Prawne regulacje majątku parafarnego w twórczości glosatorów s. 53–64; Gaca Andrzej: Prawo małżeńskie w duńskich regulacjach prawnych od XIII do XVII wieku s. 65–80; Naworski Zbigniew: Kryminalne sprawy małżeńskie w księgach sądowych dawnej Polski s. 81–104; Kruszewski Tomasz: Sprawy małżeńskie małopolskich Gryfitów (XIV–XV w.) s. 105–120; Ptak Marian J.: Prawo kościelne biskupa Waclawa z 1415 roku jako źródło prawa spadkowego i majątkowego małżeńskiego na Śląsku s. 121–136; Krzymkowski Marek: Senat a małżeństwa królewskie za panowania Władysława IV Wazy s. 137–144; Baszak Łukasz: Darowizna między małżonkami w pozaborowym ustawodawstwie francuskim, austriackim i niemieckim s. 145–160; Dolata Tomasz: Osobowe prawo małżeńskie w poglądach Władysława Abrahama s. 161–170; Górnicki Leonard: Koncepcja i konstrukcja prawa małżeństwa w projekcie osobowego prawa małżeńskiego z 1929 r. s. 171–202; Koredeczuk Józef: „...i ślubuję Ci miłość, wierność i uczciwość małżeńską...”. Cudzołóstwo jako podstawa rozdziału małżeństwa w świetle orzecznictwa sądów apelacji lwowskiej w okresie międzywojennym s. 203–212; Pasek Andrzej: Małżeństwo jako źródło obowiązku alimentacyjnego w świetle polskiego prawa rodzinnego w okresie powojennym s. 213–226; Szymura Mateusz: Ważność małżeństw zawieranych nieformalnie (informal marriage) w prawie szkockim i prawie angielskim na przestrzeni wieków s. 227–238; Wiązek Paweł: Poligamia w świetle doktryny islamu i w praktyce życia współczesnych muzułmanów s. 239–248; Włodarczyk Edyta: Prawo małżeńskie Kościoła Ewangelicko-Metodystycznego oraz Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej s. 249–258.

5025. RYMAR Edward: Lewobrzeżny Gorzów i tzw. Marchia Gorzowska nominalnie w państwie polskim (do 1793 roku). *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 25: 2018 s. 13–54, streszcz. ang., niem.

5026. SANDS Philippe: Powrót do Lwowa. O genezie „ludobójstwa” i „zbrodni przeciwko ludzkości”. Przekł. dokonał Jacek Soszyński. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 500, nlb. 1, il., mapy.

Rec.: Żbikowski Andrzej, *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 281–283.

5027. SĄD Najwyższy Rzeczypospolitej Polskiej. Historia i współczesność 2007–2017. Suplement do księgi jubileuszowej 90-lecia Sądu Najwyższego 1917–2007. Warszawa–Toruń 2017 Sąd Najwyższy Rzeczypospolitej Polskiej; Tow. Nauk. Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora” 4° ss. 271, nlb. 1, il.

T. 1. Warszawa–Toruń 2007.

5028. SIKORSKI Andrzej: Posłowie i deputowani płoccy (wyszogrodzcy) na Sejm w latach 1809–1931. *Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny*. T. 10: 2018 s. 9–22, streszcz. ang.

5029. SYPIEŃ Jacek: Burmistrzowie Olkusza w latach 1914–1939. *Ilcusiana*. Nr 15: 2016 s. 39–61.

5030. SZAFRAŃSKI Adam: Konstytucyjna wolność gospodarza na tle historii idei i gospodarki. Warszawa 2018 C. H. Beck 8° ss. XXI, nlb. 1, 199. (Monografie Prawnicze).

XVIII–XXI w.

5031. ŚLIWA Michał: Development of the concept of democratic parliamentarism in Poland. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 135, nlb. 1. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne; 865) (Prawo, Administracja, Ekonomia).

Lata 1875–2018.

5032. TYGIELSKI Maciej: Debata nad środkami zabezpieczającymi w świetle obrad międzynarodowych kongresów penitencjarnych do II wojny światowej. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 311–329, streszcz. ang., fr.

Od 1846 r.

5033. URUSZCZAK Waclaw: Opera historico-iuridica selecta. Prawo kanoniczne, nauka prawa, prawo wyznaniowe. Kraków 2017 Wydaw. UJ 8° ss. 557, nlb. 2, tabl. 1, il.

XII–XX w.

Rec.: Ożóg Michał, *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 435–439.

5034. USTRÓJ państwa, myśli polityczno-prawna, współczesne systemy rządów. Prace ofiarowane profesorowi zw. nauk prawnych Adamowi Jamrozowi [ur. 1945] z okazji Jego Jubileuszu. Pod red. Stanisława Bożyka i Artura Olechno. Białystok 2018 Temida 2 Wydaw. Stow. Absolwentów Wydz. Prawa Uniw. w Białymstoku; przy współpr. Wyd. Prawa Uniw. w Białymstoku 8° ss. 818, il.

Z treści: Sylwetka Jubilata s. 9–14; Wykaz dorobku naukowego prof. Adama Jamroza (bez publicystyki) s. 15–22; Fiedorczyk Piotr: O trudnych początkach postaliniowskiej odwilży w sądownictwie białostockim s. 601–612; Kryszewski Grzegorz: Geneza brytyjskiej ustawy o odwołaniu członków parlamentu s. 639–654; Kuczer Jarosław: Etatyzm śląski doby baroku. Myśl polityczno-prawna a reorganizacja życia publiczno-administracyjnego Śląska w latach 1629–1740 s. 655–664; Lityński Adam: Rok 1917 i Estonii droga do pierwszej niepodległości. W setną rocznicę rosyjskiej rewolucji s. 665–680; Niczyporuk Piotr: „Assertiones ex Jurisprudencia” Aarona Aleksandra Oliżarowskiego – rozprawa, która nigdy nie powstała s. 705–714;

Sagan Stanisław, Wapińska Dominika: Ewolucja konstytucji estońskich s. 749–764.

5035. W POSZUKIWANIU prawdy. Rozważania o prawie, historii i sprawiedliwości. Red. Katarzyna Banasik [i in.]. Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza AFM 8° ss. 856, il.

Prace dedykowane profesorowi Janowi Widackiemu [ur. 1948].

Z treści: Cziomer Erhard: Polityczno-prawne aspekty stanowiska Niemiec wobec odszkodowań wojennych dla Polski – geneza i ewolucja kontrowersji prawno-politycznych s. 163–182; Jabłońska Elżbieta: „Zapomniany profesor” – Józef Michał Rosenblatt [1853–1917] s. 323–338; Kargol Anna: Filozof i żołnierz. Czyli o praktycznym zastosowaniu pewnej idei w Zakonie Krzyża i Miecza – organizacji żołnierzy Wojska Polskiego lat trzydziestych s. 367–384; Lep Łukasz: Rozwój badań poligraficznych w Republice Kazachstanu s. 455–470; Lubelski Marek J.: Wokół książki Henri Gaumego „Więzienie: największy hotel Francji” s. 471–482; Majchrowski Jacek [Maria]: Proces powoływania i odwoływania rządu w latach Drugiej Rzeczypospolitej (szkie problemu) s. 483–500; Plebanek Ewa: Badania poligraficzne w polskim procesie karnym w świetle aktualnego dorobku doktryny i judykatury s. 581–604; Platek Monika: Nawigując od Karola Marksa s. 605–618; Salkiewicz-Munnerlin Ewa: Odszkodowanie za ludobójstwo Ormian – możliwości s. 643–652; Stoczewska Barbara: Pilsudczyk i adwokat. Stanisław Bukowiecki [1867–1944] o narodzie i ustroju państwa s. 677–697; Tarabula Marcin: Dopuszczalność badań poligraficznych w polskim postępowaniu karnym w świetle poglądów doktryny i judykatury – historia i stan współczesny s. 753–766; Waniek Danuta: O drodze Polek ku emancypacji s. 767–778; Widła Tadeusz: Panorama sygnowania dzieł sztuki s. 789–810; Włodarski Bartosz: W poszukiwaniu wzorca nauki o polityce – rzecz o lwowskiej Szkole Nauk Politycznych 1902–1906 s. 811–846.

5036. Z HISTORII ustroju i konstytucjonalizmu Polski. Księga jubileuszowa dedykowana w osiemdziesiątą rocznicę urodzin profesora Mariana Kallasa [ur. 1938]. Red. nauk. Dariusz Makieła; przy współpr. Magdaleny Wilczek-Karczewskiej. Warszawa 2018 Akad. Ekonom.-Humanist. 8° ss. XVII, nlb. 1, 910, nlb. 4, il.

Z treści: Wokół osoby Profesora. Aktywność naukowa i organizacyjna s. 15–18; Bibliografia prac za lata 1969–2018 s. 19–37; Balicki Ryszard, Ławńczak Artur: Polska Ludowa jako przypadek prawno-polityczny s. 41–56; Bałaban Andrzej, Michalkiewicz Ewa: Problem tożsamości konstytucyjnej w przypadku Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. s. 57–70; Banaszak Bogusław, Kulka Grzegorz: Sprawa karna gen. Leopolda Cehaka [1886–1946] za spowodowanie śmiertelnego wypadku samochodowego w 1938 r. s. 71–76; Barańska Anna: Dwie wierności. Problem przysięg biskupów w negocjacjach o konkordat z Rosją (1847) s. 77–87; Bulenda Teodor: Penitencjarne aspekty konstytucyjnych praw człowieka s. 115–148; Ciągwa Józef: IV Sejm Śląski 1935–1939. Zagadnienia wybrane s. 149–164; Cichoń Paweł: Kilka uwag o konstytucji Wolnego Miasta Krakowa z 1818 r. s. 165–175; Fiedorczyk Piotr, Zdrójkowski Dawid: Echa polskich obozów pracy w raporcie Komitetu Specjalnego Pracy Przymusowej z 1952 r. s. 191–199; Gajda Ewa: Między polityką a religią. Cezaropapizm za Justyniana? In honorem Illustrissimi Professoris Marianum Kallas s. 215–232; Gałędek Michał: Pierwsze prace nad „rozwinieciem i dopełnieniem” Ustawy konstytucyjnej Królestwa Polskiego 1815 r. w zakresie ustroju administracyjnego s. 247–265; Grzybowski Marian: Szwedzka reforma konstytucyjna: 1969–1974. Antecedencje, przebieg, kierunki regulacji

s. 309–320; Izdebski Hubert: Administracja, zarząd, zarządzanie – jako przedmiot badań nauk prawnych s. 321–332; Jankiewicz Adam: Warszawskie drogi do stoleczności – Szkic Wstępny Koła Architektów z 1916 r. s. 333–343; Jastrzębski Robert: Powstanie i działalność Prezydium Krajowej Rady Narodowej (1944–1947) s. 359–372; Jeżewski Jan: Terror większości w poglądach Alexisa de Tocqueville s. 389–395; Krzymkowski Marek: Granica Księstwa Warszawskiego z Austrią w pracach Rady Stanu i Rady Ministrów Księstwa Warszawskiego s. 411–420; Kuciński Jerzy: Demokracja bezpośrednia i jej formy w polskich aktach konstytucyjnych s. 421–437; Lityński Adam: Z dziejów organizowania resortu Sprawiedliwości PKWN. Zagadnienia wybrane s. 453–471; Łukaszek Agnieszka: Kontrola zgodności prawa z konstytucją w projektach Konstytucji II Rzeczypospolitej s. 473–484; Maciejowski Tadeusz: Próby demokratyzacji ustroju konstytucyjnego wolnych miast Przesby w okresie Wiosny Ludów s. 485–502; Majer Piotr: Likwidacja Komitetu ds. Bezpieczeństwa Publicznego w listopadzie 1956 r. – przesłanki i następstwa s. 503–511; Majewski Jarosław: Składnia przepisów typizujących przestępstwa w II Rzeczypospolitej s. 513–523; Makieła Dariusz: Bouche de lois. Monteskiusz o sądach, sędziach i władzy sądowniczej s. 525–532; Małek Janusz: Samorząd w Prusach Królewskich w XV–XVIII w. s. 533–546; Mażewski Lech: Próba uchwalenia nowej (względnie kompleksowej nowelizacji) Konstytucji PRL na dwusetlecie Ustawy rządowej z 3 maja 1791 r. s. 547–556; Mikołajczyk Magdalena: Kilka uwag o polisemiczności pojęcia demokracji, demokracji integralnej i etosie polskich intelektualistów s. 557–568; Mikołajczyk Marian: Franciszek Kasawery Bohusz [1746/1756–1820] o ustroju Anglii – obserwacje oświeconego podróżnika w roku 1778 poczynione s. 569–587; Mreńca Elżbieta, Zientarski Piotr, Benedykt: Koncepcja „aktu ustawodawczego” w ustawie konstytucyjnej z dnia 23.04.1935 r. s. 589–613; Nawrot Dariusz: Izba Wykonawcza Powiatowa lelowski-siewierska w 1807 r. s. 615–624; Oniszczuk Jerzy: Dramat w amfiteatrze. Rozwój refleksji racjonalizującej s. 625–653; Stadniczenko Justyna: Rozwój komunikacji społecznej w XX i XXI wieku (zagadnienia wybrane) s. 707–714; Stadniczenko Stanisław Leszek: Historyczne i prawne antecedencje dotyczące pojęć dzieciństwa i praw dziecka s. 715–739; Stanley John: Proces wypracowania skutecznego nadzoru nad agencjami rządowymi w Księstwie Warszawskim s. 741–760; Sypniewski Tomasz: Młodzieżowa organizacja antykomunistyczna Biali Banici, w świetle działań Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa we Wrześni s. 805–820; Zynger Leszek: Wkład biskupa Adolfa Piotra Szelażka w przygotowanie konkordatu między Stolicą Apostolską a Rzeczypospolitą Polską (1925) s. 901–910.

5037. ZABORSKI Marcin: Ustrój Adwokatury Polskiej w latach 1918–2018 w perspektywie historyczno-prawnej. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 11 s. 101–132.

5038. ZUGAJ Leszek: Gmina Godziszów. 100 lat administracji. Lublin–Godziszów 2018 Gm. Godziszów 8° ss. nlb. 2, 140, il., mapy.

Od 1816 r.

5039. ZUGAJ Leszek: Historia administracji w gminie Wiśniowa po roku 1867. Wieliczka–Wiśniowa 2018 Media Kolorowe; na zlec. Urzędu Gm. 8° ss. 110, nlb. 2, tabl. 2, il.

5040. ZUGAJ Leszek, Rybak Roman: Gmina Oleśnica. Historia samorządu i administracji 1945–2018. Oleśnica 2018 Urząd Gm. 8° ss. 269, il.

5041. ŻUKOWSKI Marek: Przebieg prac nad utworzeniem w Polsce samorządu terytorialnego w latach 1980–1990. *Baltyckie Studia i Materiały*. 2008 s. 99–112, streszcz. ang.

5042. ŻYCIE codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Prawo i bezprawie. Praca zbiorowa. Pod red. nauk. Jerzego Kiełbika. Olsztyn–Olsztynek 2015 Tow. Nauk. i Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Muzeum Budownictwa Lud. Park Etnogr. 8° ss. 131. (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie; nr 262).

Treść: Kiełbik Jerzy: Wstęp s. 5–6; Makilla Dariusz: Prawo ludności pruskiej w państwie zakonnym w Prusach (XIII–XV w.) s. 7–22; Szczepański Seweryn: Nie tylko prawo gościnności – staropruska ksenofania w praprzyczynie i reliktach s. 23–32; Achremczyk Stanisław: Wina i kara s. 33–41; Hochleitner Janusz: Wiejski system prawny w komornictwie olsztyńskim (do XVIII stulecia) s. 42–55; Borkowski Rafał: Przymusowy werbunek i porywanie ludzi do armii pruskiej w okresie II wojny śląskiej w świetle mandatu króla polski Augusta III z 9 stycznia 1745 roku s. 56–62; Augusiewicz Sławomir: Artykuły wojenne elektora brandenburskiego Fryderyka Wilhelma z 1656 roku. Początki prawa wojskowego w Prusach Książęcych s. 63–73; Czerniak Grażyna: Czarownice na Warmii w czasach nowożytnych (stan badań) s. 74–83; Jodkowski Marek: Prawne regulacje dotyczące uposażenia duchowieństwa ewangelickiego i nauczycieli na obszarze historycznej Warmii w pierwszej połowie XIX wieku s. 84–108; Tomkiewicz Ryszard: Komisja Specjalna do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym (1945–1954) s. 109–120; Górny Piotr, Wysocki Jacek: Prawny aspekt stosowania wykrywaczy metali w poszukiwaniu zabytków s. 121–130.

d) Zagadnienia polityczne

Zob. poz. 2991, 3496, 4309, 5227, 5954, 6539, 7008, 7203, 7205, 7883, 8443, 8786, 8856, 8858, 8883, 8970, 8971, 8975, 9008, 9019, 9023, 9032, 9067, 9083, 9103, 9133, 9144, 9147, 9149, 9156, 9157, 9158, 9172, 9177, 9198, 9199, 9220, 9229, 9236, 9249, 9263, 9274, 9276, 9281, 9293, 9295, 9303, 9322, 9333, 9350, 9351, 9358, 9370, 9387, 9416, 9418, 9419, 9455, 9456, 9459, 9460, 9469, 9478, 9500, 9509, 9523, 9535, 9542, 9572, 9583, 9588, 9589, 9592, 9594, 9602, 9604, 9606, 9607, 9614, 9615, 9618, 9625, 9642, 9667, 9668, 9706, 9708, 9823, 9828, 9886, 9914, 9973, 9988, 10006, 10011, 10030, 10041, 10042, 10045, 10049, 10050, 10061, 10064, 10080, 10086, 10089, 10096, 10114, 10115, 10122, 10126, 10136, 10140, 10156, 10165, 10166, 10176, 10177, 10194, 10202, 10217, 10220, 10233, 10334, 10341, 10356, 10366, 10368, 10465, 10510, 10576, 10614, 10776, 10823, 10898, 10919, 11033, 11150, 11189, 11192, 11194.

5043. ABRYSZEŃSKI Piotr: Jaka niepodległa? Warszawa–Sulejówek 2018 Muzeum Józefa Piłsudskiego 8° ss. 27, nlb. 1, il., mapa. (Zeszyty do Debat Historycznych).

Roman Dmowski (1864–1939) a Józef Piłsudski (1867–1935).

5044. ABRYSZEŃSKI Piotr: Niepodległość czy socjalizm? Warszawa–Sulejówek 2018

Muzeum Józefa Piłsudskiego 8° ss. 26, nlb. 2, il. (Zeszyty do Debat Historycznych).

Lata 1890–1918.

5045. BANDURSKI Janusz W[acław]: Polski „kocioł”. Warszawa 2018 Dom Wydawniczy Elipsa 8° ss. 161.

Polityka wewnętrzna w l. 1768–2015.

5046. BARTYZEL Jacek: Prawica, nacjonalizm, monarchizm. Studia politologiczno-historyczne. Warszawa–Radzymin 2016 Wydaw. von borowiecky 8° ss. 374, il.

5047. BEER Daniel: Dom umarłych. Syberyjska katanga pod rządami carów. Przeł. Michał Ronikier. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 596, nlb. 3, il.

Dostępne także jako e-book.

Lata 1582–1937.

5048. BŁASIAK Wojciech: Zaprzaszczona rewolucja. Robotnicza rewolucja społeczna „Solidarności”. Podłoże, przyczyny, przebieg, skutki i konsekwencje (w trzech studiach). Katowice 2018 Śląsk 8° ss. 645, nlb. 1, il.

Górny Śląsk w l. 1944–1991.

5049. BOBER Sabina: Polskość w obliczu zagrożeń. Od rozbiorów do niepodległości. Warszawa 2018 Stow. Współpracy Polska–Wschód 8° ss. 308.

Lata 1795–1989.

W aneksach teksty konstytucyj.

5050. ČARNÁKEVIČ Andrej [Mikalaievič]: Čuży sárod čužyh. Pavel Aláksúk [1892–po 1950] i belaruskiá „palanafily”. Minsk 2017 Výdavec A. M. Anuškevič 8° ss. 315, nlb. 3.

Rec.: Milewski Jan Jerzy, *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 18: 2018 s. 86–87.

5051. CHMIELECKI Adam: Solidami i niepodlegli. Gdańsk 2018 Patria Media 8° ss. 250, nlb. 1, il.

Lata 1980–2015.

5052. CIBORSKI Bogumił: Tożsamość lokalna w 100 rocznicę odzyskania niepodległości. Działania Gminy Santok zmierzające do tworzenia i umacniania tożsamości narodowej i lokalnej. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 251–269, streszcz. ang., niem.

Lata 1945–2018.

5053. CZARNOWSKI Ryszard Jan: Krewy dzieje. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 219, nlb. 2.

W l. 1918–1945.

5054. CZARNY Halina, Rzepka Mieczysław: Drogi do niepodległości. O Nowym Mieście nad Wartą i okolicach w latach 1793–1920. Nowe Miasto nad Wartą 2018 Bibl. Publ. Gm. Nowe Miasto nad Wartą 8° ss. 280, il.

5055. CZERWIŃSKI Bogusław: Odzyskanie niepodległości w Jarosławiu i regionie w latach 1917–1920. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 5–41.

5056. DAGNAN Kazimierz: Narodowy ruch robotniczy. Jego rola w życiu Polski i proletariatu polskiego. Warszawa 2018 Praca Polska 8° ss. 43. (Biblioteka Pracy Polskiej).

Wyd. oryg.: Warszawa 1922 (pod pseud. K. Dębiec).
Lata 1905–1922.

5057. DANEK Adam: Demokracja nacjonalistyczna. O myśli politycznej Zygmunta Cybichowskiego [1879–1946]. Kraków 2018 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. 411, nlb. 5. (Polskie Tradycje Intelktualne. Monografie; 3).

5058. DASZYŃSKA-GOLIŃSKA Zofia: Socjalizm i kwestia kobieca. Wybór pism. Wyboru dokonali, oprac. i wstępem opatrzyli Urszula Kozłowska i Tomasz Sikorski. Kraków 2018 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. LV, nlb. 1, 366, nlb. 2. (Biblioteka Klasyki Polskiej Myśli Politycznej; t. 109).

Autorka żyła w l. 1866–1934, pisma dotyczą lat 1893–1929.

5059. DAWNE Kresy Południowo-Wschodnie w optyce historycznej i współczesnej. Pod red. Witolda Listowskiego. Kędzierzyn-Koźle 2018 Stow. Kresowian Kędzierzyn-Koźle 8° ss. 330, il. (Ludobójstwo OUN-UPA na Kresach Południowo-Wschodnich; 10).

Materiały z konferencji popularnonaukowej „XV Wojewódzkie Dni Kultury Kresowej”, Kędzierzyn-Koźle, 2–3 VI 2018 r.

Treść: Kulińska Lucyna: 75 rocznica kresowego ludobójstwa – czy jesteśmy bliżej prawdy? s. 9–24; Jankiewicz Leszek: Ludobójstwo obywateli polskich dokonane przez nacjonalistów ukraińskich w Tarnopolszczyźnie (1939–1946). Pomoc dla autorów opracowujących to zagadnienie s. 25–68; Partacz Czesław: Ukraina wobec własnej wymyślonej historii s. 69–87; Osadczy Włodzimierz: Hybryda banderowsko-giedrojcziowska na wojnie hybrydowej alians przeciwko Polsce s. 89–101; Zapalowski Andrzej: Działania OUN i UPA na terenie Pogórza Przemyskiego od zakończenia operacji „Wisła” do końca 1948 roku s. 103–141; Isakowicz-Zaleski Tadeusz: Ludobójstwo polskich Ormian w Kutach nad Czeremoszem s. 143–155; Kopociński Zbigniew, Kopociński Krzysztof: Nie zawahasz się popełnić największego przestępstwa, jeśli tego wymagać będzie dobro sprawy. Zabójstwo profesora Bolesława Romana Jałowego (1906–1943) s. 157–172; Fotorelacja s. 173–186; Brożniak Artur: Trzeci napad Ukraińskiej Powstańczej Armii na Birczę 6/7 stycznia 1946 r. s. 187–208; Wyspiański Józef: Skutki napadów ukraińskich nacjonalistów w powiecie Przemyska s. 209–224; Skalski Marcin: Litewskie lobby polityczne w Polsce. Geneza i przejawy działalności s. 225–300.

5060. DĄBROWSKI Przemysław: Tradycja Wielkiego Księstwa Litewskiego a rzeczywistość. Myśl polityczno-prawna i działalność Tadeusza Wróblewskiego (1858–1925). Sopot 2018 Arche 8° ss. 364, il., streszcz. ang., lit., ros.

5061. DEPOZYT niepodległości. Rada Narodowa Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie (1939–1991). Red. nauk. Zbigniew Girzyński, Paweł Ziętaara. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 441. (O Niepodległą i Jej Trwanie).

Treść: Rabiński Jarosław: Rada Narodowa Rzeczypospolitej Polskiej podczas drugiej wojny światowej. Wybrane aspekty funkcjonowania s. 19–34; Fabisz Dariusz: Wypowiedzi generałów na posiedzeniach plenarnych I Rady Narodowej s. 35–52; Piotrowski Jacek: Prezydent Władysław Raczkiewicz wobec Rady Narodowej na uchodźstwie w latach 1939–1945 s. 53–68; Gruszczyk Marcela, Fertacz Sylwester: Idea jedności słowiańskiej na forum Rady Narodowej RP w latach 1939–1945 s. 69–85; Wysocki Roman: W poszukiwaniu modelu narodowościowej reprezentacji. Sprawa udziału przedstawicieli środowisk ukraińskich w pracach Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1939–1945 s. 87–114; Turkowski Romuald: Przedstawicielstwo ludowców w Radzie Narodowej RP na emigracji w latach II wojny światowej 1939–1945 s. 115–140; Girzyński Zbigniew: Zmarnowana szansa. Nieudana próba włączenia przedstawicieli emigracji polskiej we Francji w skład Rady Narodowej w 1948 roku s. 141–151; Zaćmiński Andrzej: Problematyka wojskowa w działalności III i IV Rady Narodowej RP na uchodźstwie s. 153–174; Tarka Krzysztof: „Wiadomości z Kraju są coraz gorsze”. IV Rada Narodowa RP o sytuacji w Polsce (1951–1953) s. 175–199; Kulka Grzegorz: „Kryzys” Sądu Honorowego Rady RP w 1970 roku s. 201–210; Witalec Robert: Franciszek Wilk. Przewodniczący Rady Narodowej RP w latach 1973–1977 s. 211–228; Kania Krzysztof: Rada Narodowa w okresie prezydentury Edwarda Raczyńskiego 1979–1986. Zarys problematyki s. 229–244; Danel Jacek Krzysztof: Kazimierz Sabbat wobec parlamentaryzmu polskiego na uchodźstwie 1949–1989 s. 245–279; Wierzbicki Marek: Działalność Zygmunta Lechosława Szadkowskiego (1912–1995) w Radzie Narodowej RP s. 281–297; Siwik Anna: Socjaliści w organach przedstawicielskich emigracji s. 299–318; Wolsza Tadeusz: Sprawa zbrodni katyńskiej w działalności i obradach Rady Narodowej RP s. 319–331; Habielski Rafał: Legalizm jako praktyka polityczna s. 333–367; Ziętaara Paweł: Rada i komitety. Rada Narodowa RP na tle emigracyjnych przedstawicielstw politycznych narodów ujarzmionych s. 369–399.

Rec.: Piórkowska Joanna, *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 204–210.

5062. DMOWSKI Roman: Kościół, naród i państwo. Wstęp Norbert Tomczyk. Wrocław 2018 Nortom 8° ss. 35.

Podstawa ed.: Pisma. T. 6. Częstochowa 1939.

5063. DOLIŃSKA Joanna: Perception of Polish-Mongolian relations in the years 1950–1953 and 2013–2015 in the light of Polish Foreign Ministry analytical notes and press articles. [W:] *Mongolia and the Mongols. Past and present. Proceedings of the International Conference held in the University of Warsaw on November 23–24, 2015*. Warsaw 2018 s. 81–92.

5064. DOŚWIADCZENIE dwóch totalitaryzmów. Interpretacje. Red. Paweł Kaczorowski,

Marek Kornat, Joanna Lubecka, Piotr Madajczyk. Warszawa 2018 Ośr. Badań nad Totalitaryzmami im. Witolda Pileckiego 8° ss. 522, nlb. 2.

Treść: Kozłowski Wojciech, Stefanek Tomasz: Od wydawcy s. 9–11; Lubecka Joanna: Polska wobec dwóch totalitaryzmów – doświadczenie niechciane. Wprowadzenie s. 13–36; Kaczorowski Paweł: Nieludzkie, antyludzkie. Rzeczywistość totalitaryzmu i jej poznawanie. Próba namysłu s. 39–92; Kornat Marek: Czy istnieje totalitaryzm spełniony? W obronie kwestionowanej teorii s. 93–114; Madajczyk Piotr: Totalitaryzm w badaniach polskich i niemieckich s. 115–155; Górniewicz Arkadiusz: Demokracja a totalitaryzm w stronę niejednoznaczności. Refleksja wybranych polskich myślicieli przed 1945 rokiem s. 159–186; Borkowska Ewa: Totalitaryzm w uniwersum semiotycznym. Dziecko, rodzina, naród s. 187–234; Ceran Tomasz: „Zagłada wartościowania”. Polska refleksja nad nazizmem s. 235–294; Mazurkiewicz Maciej Jan: Ludobójstwo? Prawnomiędzynarodowa kwalifikacja wybranych niemieckich i sowieckich zbrodni na narodzie polskim (1939–1945) w świetle ustaleń polskiej doktryny s. 295–334; Rechlewicz Wojciech: Mechanizmy zniewalania umysłów według Czesława Miłosza s. 337–379; Olaszek Jan: Dwa totalitaryzmy w publikacjach drugiego obiegu w PRL-u s. 381–413; Korzeniowska Katarzyna: Dlaczego na Litwie i Słowacji nie było „opozycji”? O pojęciach określających sprzeciw wobec władzy po 1956 roku s. 415–452; Wysocki Artur: Pamięć zbiorowa o okupacji hitlerowskiej, sowieckiej i o PRL-u jako element współczesnej tożsamości narodowej Polaków w perspektywie badań sondażowych s. 453–508.

5065. DROGI do Niepodległości. Remini-scencje popowstaniowe. Red. nauk. Tadeusz Wolsza. Warszawa 2018 Neriton; Muzeum Historii Polski 8° ss. 233, nlb. 1, il. (Wokół Niepodległej).

Treść: Wolsza Tadeusz: Wstęp s. 9–13; Nowak Andrzej: Materiały do fundamentów polityki Imperium Rosyjskiego wobec Polski i Polaków przed powstaniem styczniowym s. 15–42; Kornat Marek: Powstanie styczniowe w dyplomacji europejskiej s. 43–97; Kulecka Alicja: Chłopi a powstanie styczniowe s. 99–131; Sikorska-Kulesza Jolanta: Powstanie styczniowe na Litwie i Rusi a Rzeczypospolita Obojga (Trojga) Narodów s. 133–152; Suleja Włodzimierz: Irredentyści. Przedstawiciele polskiej konspiracji niepodległościowej po powstaniu styczniowym s. 153–165; Sieradzka Anna: Ubiory i biżuteria okresu żałoby narodowej doby powstania styczniowego s. 167–175; Panfil Tomasz: Symbolika powstania styczniowego s. 177–188; Odziemkowski Janusz: Gloria Victis. Pamięć i tradycja powstania styczniowego w II Rzeczypospolitej s. 189–202; Romek Zbigniew: Powstanie styczniowe w podręcznikach PRL. Historia na usługach ideologii i polityki s. 203–218; Rutkowski Tadeusz P.: Obchody setnej rocznicy powstania styczniowego w Polsce Ludowej s. 219–233.

5066. DROGI mieszkańców ziemi andrychowskiej do niepodległości. Oprac. Teresa Putek [i in.]. Andrychów 2018 Tow. Miłośn. Andrychowa 8° ss. 88, il.

Treść: Ruchy niepodległościowe na ziemi andrychowskiej przed 1914 r. s. 2–10; Andrychowanie na frontach I wojny światowej s. 11–23; I wojna światowa w Andrychowie s. 24–37; Echa Wielkiej Wojny na ziemi andrychowskiej s. 38–45; Po odzyskaniu niepodległości s. 46–59; Aneks nr 1. Lista żołnierzy ziemi andrychowskiej walczących podczas I wojny światowej i służących w szpitalach wojskowych s. 60–80; Aneks nr 2. Cmentarze Wojenne z czasów I wojny światowej w Gminie Andrychów s. 81–82; Bibliografia s. 83–86.

Lata 1852–1930.

5067. DROZDOWSKI Marian Marek: Refleksje o roli Ignacego Paderewskiego w dziejach Polski, na marginesie wystawy o Mistrzu w warszawskim Muzeum Narodowym. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 379–384, streszcz. ang.

5068. DZIEDUSZYCKI Wojciech: Wybór pism. Wyboru dokonał, wstępem i przyp. opatrzył Jacek Kłoczkowski. Kraków 2017 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. XLII, 688, nlb. 6. (Biblioteka Kłasyki Polskiej Myśli Politycznej; t. 107).

Autor żył w l. 1848–1909.

5069. EBERHARDT Piotr: Granice polityczne Polski i jej sąsiadów w XX wieku. (Wybrane zagadnienia). Kraków 2018 Pol. Tow. Geopolit. 8° ss. 372, mapy. Pol. Tow. Geopolit.

5070. ENGELGARD Jan: U źródeł polityki polskiej. Od Wielopolskiego do Dmowskiego. Warszawa 2018 Myśl Polska 8° ss. 278. (Biblioteczka Myśli Polskiej).

XIX–XXI w.

5071. ESEJE o Niepodległej. Pod red. Rafała Wiśniewskiego. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury 8° ss. 575, nlb. 1, il.

Treść: Wiśniewski Rafał: Wstęp s. 11–17; Puzynina Jadwiga: Głosy Polaków na przestrzeni dziejów a problem niepodległości s. 20–75; Wiśniewski Rafał: Procesy konstytuowania podmiotowości państwowej i tożsamości zbiorowych w działaniach społecznych i kulturalnych w latach 1918–2018. Selektowne kalendarium s. 76–100; Korporowicz Leszek: Polskie korzenie prawa narodów w budowaniu podmiotowości wspólnot kulturowych s. 102–127; Kucharczyk Grzegorz: Zachód wobec odradzającej się Polski 1914–1919 s. 130–154; Zenderowski Radosław: Czy Europa Środkowo-Wschodnia jest możliwa bez Polski? Sto lat zmagania o niepodległość Polski i państw regionu s. 156–177; Żaryn Jan: Rola Romana Dmowskiego w odzyskaniu przez Polskę niepodległości s. 178–221; Zarzecki Marcin: Propaganda jako wyklęte instrumentarium polityki historycznej s. 222–245; Różański Jarosław: Matka Niepodległości – Kościół katolicki a odradzanie się Rzeczypospolitej s. 246–267; Remberek Marek: Źródła polskiej niepodległości: filozofia, nauka i edukacja. O ideach i działaniach Kazimierza Twardowskiego s. 268–295; Ząbek Maciej: Postawy patriotyczne polskich etnologów, etnologów i antropologów z perspektywy rocznicy stulecia niepodległości Polski s. 296–317; Mędrzecki Włodzimierz: Od kultury ludu polskiego do kultury typu ludowego s. 318–326; Dybciak Krzysztof: Literatura uniwersalna i narodowa. Europejska – czasem wbrew europejskim potęgom s. 330–347; Makowski Tomasz: Biblioteka Narodowa jako symbol niepodległości s. 348–363; Nasitowska Anna: Medialne zmiany i dwudziestolecie międzywojenne s. 364–375; Hawryluk Jacek: Dźwięki Niepodległej s. 376–405; Dahlig Piotr: Utrwalanie niepodległości Polski u podstaw. Teatralizacja etnicznych tradycji muzycznych w dwudziestolecu międzywojennym s. 406–431; Grabowski Artur: Niepodległość z teatru. Tadeusza Kantora teatralne wyzwalanie polskości w Polakach s. 432–462; Nowakowska-Sito Katarzyna: Sztuka polska 1918–1939: bilans dokonań i twórczego dziedzictwa s. 464–510; Postawka-Lech Helena: Ciąg dalszy pieśni kamiennej Narodu. Wybrane zagadnienia z architektury dwudziestolecia międzywojennego w Polsce s. 512–561.

5072. GAC Miłosz: Polska polityka bezpieczeństwa w basenie Morza Bałtyckiego w okresie Związku Bałtyckiego oraz w latach 90. XX wieku. Próba porównania. Katowice 2018 Sophia 8° ss. 119.

Lata 1918–1998.

5073. GENIUSZ niepodległości. Kraków 2018 Wydaw. M 4° ss. 304, il.

Poprawiona wersja książki: „Święto dziesięciolecia zmarłych wstania Polski” (Lwów 1932); zawiera przedruk artykułów i wystąpienia okolicznościowych poświęconych marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu i jego Legionom.

5074. GŁOSZKOWSKI Ryszard: Dwór rodziny Lutostańskich w Nieborzynie. Symbol stulecia niepodległości małej ojczyzny. Kłeczew 2018 [Miejsko-Gminna Bibl. Publ.] 8° ss. 88, il.

5075. GMURSKI Jerzy: Polska w XX wieku w planach i działaniach komunistów. (Zarys). Chylice Kolonia–[Jaktorów] 2016 nakł. aut. 8° ss. 253, il.

5076. GNIAZDOWSKI Andrzej: Behemot polski. Zajazdy krytyczno-polityczne. Warszawa 2018 Wydaw. Inst. Filozofii i Socjologii PAN 8° ss. 386.

5077. GODEK Sławomir: O odrodzeniu Rzeczypospolitej. The Rebirth of the Commonwealth. Tł. Arkadiusz Halicki. Warszawa 2018 Kancelaria Sejmu – Wydaw. Sejmowe 8° ss. 197, nlb. 3, il.

Tekst równol. pol., ang.

Ruchy niepodległościowe w l. 1772–1921.

5078. GÓRSKI Wojciech: Miałeś, chamie, złoty róg... Brzezia Łąka 2018 Poligraf 8° ss. 140, nlb. 2.

Postawy polityczne, l. 1942–2010.

5079. GRAMADSKA-PALÌTYČNAE žyccë ũ Belaruśi, 1772–1917 gg. Rėd. V. V. Danilovič, M. U. Smáhovič, V. V. Anoŭskaã. Minsk 2018 Belarускаã navuka 8° ss. 572, nlb. 1, tabl. 4, il., mapy.

Rec.: Aniŝčanka Äügen, *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 260–265.

5080. [GUD' Bogdan] Hud Bohdan: Ukraińcy i Polacy na Naddnieprzu, Wołyniu i w Galicji Wschodniej w XIX i w pierwszej połowie XX wieku. Zarys historii konfliktów społeczno-etnicznych. Przekł. autoryzowany Anna Korzeniowska-Bihun, Mariya Hud. Warszawa 2018 Pracownia Wydawnicza 8° ss. 445.

5081. HAP Wiesław, Jałosińska Felicja, Świątek Zdzisław: Jasielska droga do niepodległości

Polski (1768–1922). Jasło 2018 Stow. Miłośników Jasła i Regionu Jasielskiego 8° ss. 261, il.

5082. HASKA Agnieszka: Hańba! Opowieści o polskiej zdradzie. Warszawa 2018 WAB – Grupa Wydaw. Foksal 8° ss. 347, nlb. 4, il.

Zmieniona i rozszerzona wersja pracy doktorskiej pt.: Kto rzekł, że to zdrajca? Dyskurs zdrady w wybranych tytułach prasy konspiracyjnej.

Lata 1794–2017.

5083. HEALY Róisín: Poland in the Irish nationalist imagination, 1772–1922: anti-colonialism within Europe. Basingstoke 2017 Palgrave 8° ss. 321.

Rec.: Hamera Paweł, *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 153–160.

5084. HUCZ-CIEŻKA Agnieszka: Puchaczowianie w walce o niepodległość. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 41–46.

Lata 1914–1921.

5085. [JABŁOŃSKI Mariusz, Jachna Artur, Pasiowiec Wojciech]: Miechowskie drogi do wolności. Aut. tekstu Mariusz Jabłoński, Artur Jachna, Wojciech Pasiowiec; oprac. red. Mariusz Jabłoński. Kraków 2018 Fall 8° ss. 46, nlb. 2, il., mapy.

Lata 980–1945.

5086. JANKOWSKI Tomasz, Gwincińska Katarzyna, Kaczmarek Bohdan: Powstańcy wielkopolscy Ziemi Książkiej. 100-lecie wybuchu powstania wielkopolskiego. Książ Wielkopolski 2018 Stow. Nasza Gmina 4° ss. 189, nlb. 3, il., mapy.

Rec.: Pietrowicz Joanna, *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 136–138.

5087. JAROSIŃSKI Dariusz: Ta nasza wolność. Reportaże historyczne. Białystok–Olsztyn–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 670, nlb. 2, il.

Lata 1939–2015.

5088. JAROSŁAWSKIE. Drogi do Niepodległej. Red. prowadzący Łukasz Zagrobelny; tekst Zofia Kostka-Bienkowska, Krystyna Kieferling, Piotr Boruta. Jarosław 2018 Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich 8° ss. 238, nlb. 2, il.

5089. JASIEWICZ Krzysztof: Kłamstwo katyńskie 1940–2016. Geneza, typologia, dzieje. Cz. 2: „Strzelali do nich z czołgów”. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 1 s. 11–22, streszcz. ang.

Cz. 1. *Tamże*. T. 45: 2017 nr 4.

5090. JASTKÓW i okolice w walce o wolną i niepodległą. Ludzie, miejsca, wydarzenia.

Red. Cezary Taracha. Lublin 2018 Werszet 8° ss. 155, il., mapa.

Treść: Taracha Cezary: Wstęp s. 7–8; Rolska Irena: Dwór w tradycji narodowej na przykładzie dworów gminy Jastków s. 9–20; Fuente Pablo de la: Wojna polsko-bolszewicka 1919–1921 z perspektywy hiszpańskiej s. 21–30; Przegaliński Andrzej: Blaski i cienie pierwszych lat Niepodległej. Dzieje dóbr Snopków w latach 1918–1925 s. 31–46; Dobrowolski Rafał: Bracia Stanisław i Feliks Moskalewscy z Sieprawek w służbie Niepodległej s. 47–70; Kopycińska-Lehun Maria, Myszkowski Jacek: Działalność wojskowo-niepodległościowa generała Bolesława Jerzego Roi s. 71–86; Wójcik Robert: Generał Zygmunt Broniewski, ps. „Bogucki”, ostatni dowódca Narodowych Sił Zbrojnych w okupowanej Polsce s. 87–100; Kubala Krzysztof: Pułkownik pilot Wójciech Kotalczkowski, dowódca Dywizjonu 303 s. 101–114; Dwórnik Grzegorz: Józef Wójcik, pilot z Garbowa s. 115–138; Taracha Cezary: Jeden z wielu. Bolesław Goral i jego walka o niepodległość Polski s. 139–153.

5091. JUCHNOWSKI Rafał: Miejsce geopolityki w polskiej myśli politycznej XIX i XX wieku. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 576, mapy.

5092. JURZAK Bartłomiej: Kozianie dla Niepodległej. Kozy 2018 GBP 16° ss. 58, nlb. 4, il.

Lata 1901–1947.

5093. KACZOROWSKI Andrzej W.: Niezwykle losy akt Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ RI „Solidarność”. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 185–198, streszcz. ang., niem.

Lata 1981–2005.

5094. KACZOROWSKI Andrzej W., Pokora-Kalinowska Marzena, Cymiński Grzegorz: Droga rolników od „Solidarności” do niepodległości. Warszawa 2018 NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” 4° ss. 252, il.

Lata 1978–2018.

5095. KĄKOLEWSKI Igor: Nigdy nieumierające ciało państwa, czyli o trwałości toposu „(re)born statehood” w europejskiej kulturze politycznej. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 483–497.

5096. KISIELEWSKI Tadeusz A.: Piłsudski, Dmowski i niepodległość. Osobno, ale razem. Poznań 2018 Rebis 8° ss. 302, tabl. nlb. 8, il., mapa. (Historia).

5097. KOLEJARZE polscy dla niepodległej ojczyzny. Polish railwaymen for independent homeland. Red. nac. Jolanta Żurowska. Kraków 2018 Stow. Inżynierów i Techników Komunikacji RP. Oddz. 8° ss. 149, il., streszcz. ang. (Zeszyty Naukowo-Techniczne Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji Rzeczpospolitej Polskiej. Oddział w Krakowie. Materiały

Konferencyjne. Research and Technical papers of Polish Association for Transportation Engineers in Cracow. Proceedings; nr 3(117)/2018).

Materiały z konferencji, Kraków, 19 X 2018 r.

Treść: Bąkowski Jerzy, Hydzik Jerzy: Kolej w Polsce w latach 1918–1945 s. 7–19; Galas Krzysztof: Tamowska kolej w początkach odrodzonej Polski s. 21–38; Mazur Kazimierz: Na fundamencie patriotyzmu i jedności ZZK Małopolska s. 39–51; Nowak Janusz Tadeusz: Udział kolejarzy w oswojeniu Krakowa spod zaborskiej władzy austriackiej s. 53–66; Zakrzewski Leszek: Kolejarze sędęcy w pracy niepodległościowej 1914–1918 s. 67–96; Zakrzewski Leszek: Pociągi pancerne z Warsztatów Głównych w Nowym Sączu s. 97–118; Moczulski Marek: Alejkami Starych Powązek – listopadowa refleksja 2018 s. 125–141.

5098. KORDACZUK Sławomir: Siedlecka księga chwały 1914–1944. Mieszkańcy regionu w walce o wolność i niepodległość. Siedlce 2018 Muzeum Region. 8° ss. 255, nlb. 1, il.

5099. KOŚCIAŃSKI Zdzisław: W drodze do niepodległości... Wybór artykułów wydrukowanych na łamach „Przeglądu Powiatu Nowotomyskiego” w latach 2013–2018. Nowy Tomyśl 2018 Drukarnia Beyga 4° ss. 127, il.

Dotyczy dziejów od 1914 r.

5100. KOŚMIDER Tomasz: Bezpieczeństwo państwa polskiego. Rozważania w kontekście historycznych doświadczeń. Warszawa 2018 Difin 8° ss. 243, il., mapa, streszcz. ang. (Bezpieczeństwo).

Lata 960–2018.

5101. KRAJEWSKI Mirosław: Podnieś skrzydła orle białe. Ziemi Dobrzyńskiej drogi do wolności. Na 100-lecie odzyskania niepodległości (1918–2018). Dobra Ziemia–Rypin 2018 Dobrzyńskie Tow. Nauk.; na zlec. Kurkowego Bractwa Strzeleckiego Ziemi Dobrzyńskiej 4° ss. 336, il.

5102. KRYNIECKA-PIOTRAK Anna: Aksjologiczne podstawy demokracji w poglądach Czesława Znamierowskiego [1888–1967]. Białystok 2017 Kresowa Agencja Wydawnicza 8° ss. 360.

5103. KUBASIK Adam: Postawa metropolity Andrzeja Szeptyckiego wobec skomplikowanych stosunków polsko-ukraińskich w latach 1918–1944. *Nasza Przyszłość*. T. 129: 2018 s. 341–364, streszcz. ang.

5104. KURYŁA Mateusz: Adam Schaff – droga do komunizmu (1913–1939). *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 3 s. 167–189, streszcz. ang.

5105. LENKIEWICZ Antoni: Polskie zmagania z Rosją sowiecką 1939–1989. T. 1:

1939–1940. Wrocław 2018 Wydaw. – Biuro Tłumaczeń 8° ss. 105, nlb. 1, il.

Toż. T. 2: 1941–1942. Wrocław 2018 ss. 149, nlb. 1, il.

Toż. T. 3: 1943–1944. Wrocław 2018 ss. 129, il.

5106. LESZCZYŃSKI Damian: Polityczna eschatologia. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 184, nlb. 2. (Acta Universitatis Wratislaviensis; nr 3841).

Lata 1637–2009.

5107. LITWIŃSKI Robert: O bezpieczeństwo wewnętrzne odrodzonej Rzeczypospolitej (1917–1922). *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 1/2 s. 218–243, streszcz. ang., ros.

5108. LONDYŃSKA reduta. [T.] 1: Władysław Raczkiewicz (1885–1947). Red. nauk. Jarosław Kłaczek, Mirosław Golon, Krzysztof Kania, Zbigniew Girzyński. Toruń 2017 Adam Marszałek 8° ss. 334. (O Niepodległą i Jej Trwanie).

Treść: Girzyński Zbigniew: Władysław Raczkiewicz – pochodzenie, edukacja i kariera polityczna (1885–1939). Zarys problemu s. 11–38; Sioma Marek: Władysław Raczkiewicz – minister spraw wewnętrznych w latach 1921, 1925–1926, 1935–1936 s. 39–76; Januszewska-Jurkiewicz Joanna: Władysław Raczkiewicz na ziemiach północno-wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej (1920–1930) s. 77–136; Girzyński Zbigniew: Władysław Raczkiewicz jako marszałek Senatu RP (1930–1935) s. 137–172; Wołos Mariusz: Władysław Raczkiewicz jako wojewoda krakowski w 1935 roku s. 173–214; Olstowski Przemysław: Władysław Raczkiewicz jako wojewoda pomorski (1936–1939) s. 215–226; Gmurczyk-Wrońska Małgorzata: Francuski okres prezydentury Władysława Raczkiewicza: jego analizy polityczne i plany na przyszłość s. 227–236; Kulka Grzegorz: Władysław Raczkiewicz na kartach „Dziennika 1939–1940” Stanisława Schmitzka s. 237–244; Kalmasiak Mariusz: Prezydent Władysław Raczkiewicz w świetle materiałów do biografii jego ochroniarza chor. Walentego Wójcika (1939–1940) s. 245–254; Grochowina Sylwia: Prezydent Władysław Raczkiewicz i jego kluczowe decyzje wobec Polski i Polaków w latach 1939–1945 s. 255–286; Habielski Rafał: Prezydent Władysław Raczkiewicz wobec wyzwania legalizmu s. 287–310; Piotrowski Jacek: Władysław Raczkiewicz jako reprezentant polskiego ziemiaństwa s. 311–322; Wolsza Tadeusz: Raczkiewicz nieznan. Sportowe pasje Prezydenta RP (przykłady gry nie tylko szachowej) s. 323–334.

Rec.: Piórkowska Joanna, *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 161–170.

5109. LONDYŃSKA reduta. [T.] 2: Prezydenci RP na uchodźstwie i działalność polskiej emigracji niepodległościowej. Red. nauk. Jarosław Kłaczek, Mirosław Golon, Krzysztof Kania, Zbigniew Girzyński. Toruń 2017 Adam Marszałek 8° ss. 271. (O Niepodległą i Jej Trwanie).

Treść: Górski Grzegorz: Umowa paryska. Przyczynek do polskiej praktyki konstytucyjnej na uchodźstwie s. 9–18; Taylor-Terlecka Nina: Pisarze wobec rządu RP na emigracji – dialog listowny Kazimierza Wierzyńskiego i Tymona Terleckiego s. 19–30; Suchcitz Andrzej: Z wojskowych dziejów emigracji. Związek Sztabu Głównego 1947–1955 s. 31–40; Kornat Marek: Ostatni akt woli Władysława Raczkiewicza. Nominacja Augusta

Zaleskiego jako następcy na urządzie Prezydenta Rzeczypospolitej (kilka uwag) s. 41–52; Polak Bogusław: August Zaleski, Prezydent Rzeczypospolitej 1947–1972, w świetle przemówień, apeli i wywiadów s. 53–72; Kloc Krzysztof: Dyskusyjna nominacja, kontrowersyjne trwanie. August Zaleski a lata 1947 i 1954 s. 73–84; Ziętara Paweł: Gen. Władysław Anders i emigracyjny legalizm. Od apologii do „rokoszu” s. 85–106; Kania Krzysztof: „Pióro mocniejsze jest niż miecz” – rola i znaczenie polskiej emigracji w odzyskaniu przez Polskę niepodległości na przykładzie wybranej korespondencji Edwarda Raczyńskiego i Jana Nowaka oraz audycji Radia Wolna Europa s. 107–122; Polak Michał: Ze Lwowa do Londynu – prezydentura dr. Stanisława Ostrowskiego 1972–1979 s. 123–140; Danel Jacek Krzysztof: Orędownik Niepodległości. Kazimierz Aleksander Sabbat s. 141–174; Roman Wanda Krystyna: Spuścizna polityczna, piśmiennicza i archiwalna Kazimierza Sabbata s. 175–194; Tarka Krzysztof: Ryszard Kaczorowski – ostatni Prezydent RP na uchodźstwie s. 195–220.

Rec.: Piórkowska Joanna, *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 161–170.

5110. ŁUKASIK-TURECKA Agnieszka: Zmiana usytuowania radia w komunikowaniu politycznym. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 271, il. KUL Jana Pawła II. Wyzd. Nauk Społ. Inst. Nauk Polit. i Spraw Międzynar.

W Polsce, l. 1928–2018.

5111. MACIEJEWSKI Gabriel: Socjalizm i śmierć. T. 2. Szczęsne 2018 Klinika Języka Lucyna Anionowska-Maciejewska 8° ss. 380, tabl. 26, il. (Baśń jak niedźwiedź).

Terroryzm w Galicji w l. 1859–1939.

T. 1. 2017.

5112. MACKIEWICZ Stanisław Cat-: Książka moich rozczarowań. Oprac. red. Jan Sadkiewicz. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 533, nlb. 3, il. (Pisma Wybrane).

Lata 1801–1937.

5113. MAJEWSKA Ewa: Kontrpubliczności ludowe i feministyczne. Wczesna „Solidarność” i czarne protesty. Warszawa 2018 Inst. Wydawniczy Książka i Prasa 8° ss. 322, nlb. 4. (Biblioteka Le Monde Diplomatique).

Lata 1970–2018.

5114. MARCINIAK Wojciech: Uwagi o kontekstach znaczeniowych pojęcia „repatriacja” z ZSRR oraz o nabywaniu z jej tytułu obywatelstwa polskiego. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 79–93, streszcz. ang.

Od 1918 r.

5115. MATŁAWSKI Bogdan: Rola kobiety i orędowniczki walki o niepodległość. Tradycje i rozwój na obszarach wiejskich w XXI wieku na przykładzie historii sołeckiej wsi Żabnica. Szczecin 2018 Volumina.pl Daniel Krzanowski 8° ss. 872, il., mapy, streszcz. niem.

Lata 1747–2017.

5116. MATYJAS Remigiusz: Jesteśmy częścią Ojczyzny. Z patriotycznych tradycji gminy Belsk Duży. Belsk Duży 2018 Urząd Gm. 8° ss. 136, il.

Lata 1655–1918.

5117. MAZURKIEWICZ Marek: Spór o pamięć. Polityczne następstwa powojennych wysiedleń Niemców w pozimmnowojennych relacjach polsko-niemieckich i czesko-niemieckich. Warszawa–Opole 2015.

Rec.: Kleczewska-Bosak Alicja, *Forum Historyczno-Społeczne*. Nr 6: 2018 s. 141–144.

5118. MIECZKOWSKI Zbigniew: Obozy internowania na poligonie drawskim oraz „obiad drawski”. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 199–216, streszcz. ang., niem.

W l. 1981 i 1994.

5119. MIĘDZY solidaryzmem a niepodległością. Myśl polityczna Solidarności Walczącej. Red. nauk. Krzysztof Brzechczyn. Poznań–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 190, tabl. 8, il., streszcz. ang. Oddziałowe Biuro Badań Historycznych w Poznaniu. (Studia i Materiały Poznańskiego IPN; t. 44).

Z treści: Krasnodębski Zdzisław: Republikańskie przesłanie programu Solidarności Walczącej s. 13–22; Brzechczyn Krzysztof: Solidarność Walcząca wobec transformacji ustrojowej s. 23–34; Golińczak Marek: „Naszą dewizą: wolni i solidarni”. Związek Radziecki w publicystyce i programach Solidarności Walczącej w latach 1982–1989 s. 35–50; Iwanicki Juliusz: Problematyka religijna na łamach „Biuletynu Dolnośląskiego” s. 51–65; Wilczok Katarzyna: Problematyka społeczno-polityczna i myśl programowa na łamach miesięcznika „Wolni i Solidarni” w Katowicach s. 66–75; Rok Klaudia: Publicystyka społeczno-polityczna na łamach czasopisma „Solidarność i Wzycięży” i „Solidarność Walcząca” s. 76–94; Janiszewski Przemysław: Solidarność Walcząca w historiografii. Esej bibliograficzny s. 95–114; Myc Andrzej: Solidarność Walcząca była organizacją czynnego oporu. Wywiad z Andrzejem Mycem, członkiem Komitetu Wykonawczego Organizacji „Solidarność Walcząca” s. 117–131; Zarach Andrzej: Od Związku Młodzieży Socjalistycznej do Solidarności Walczącej. Wywiad z Andrzejem Zarachem, członkiem Komitetu Wykonawczego Organizacji „Solidarność Walcząca” s. 132–153; Zarach Andrzej: Solidarność Walcząca. Program i stan organizacji s. 154–165; Morawiecki Kornel: Solidarność Walcząca wobec Okrągłego Stołu s. 178–181.

5120. MIKOŁAJCZYK Marek: Generał de Gaulle i Polska – relacje wyjątkowe? Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 236, nlb. 1.

Lata 1919–1970.

5121. MIR kumen on noch a mol. Wokół tematyki bundowskiej. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 4 s. 715–851, streszcz. ang.

Treść: Rusiniak-Karwat Martyna: Wprowadzenie s. 715–717; Antosik-Piela Maria: Dyskusja o artykułach Włodzimierza Medema na łamach „Głosu Żydowskiego” [lata 1917–1918]

s. 721–731; Kozłowska Magdalena: „Za okrzyk Precz z Piłsudskim! kulą w łeb” – przypadek Szyi Grinwalda jako przykład brutalizacji życia codziennego w międzywojennej Polsce s. 733–742; Szyba Anna: „Czy można zniszczyć kopiec mrówek?”. Nauka przyrody w szkołach Centralnej Żydowskiej Organizacji Szkolnej (1921–1939). Teoria i praktyka s. 743–761; Piątkowska Renata: Unter di fener fun Bund. Sfera wizualna Bundu s. 763–786; Trębacz Michał: „Ręka pisze zupełnie co innego, niż serce czuje”. Listy rodziny do Szmula Zygielbojma, 1940–1941 s. 789–815; Rusiniak-Karwat Martyna, Kozłowska Magdalena: Z działalności Cukunfu. Lipiec 1941–marzec 1942 s. 817–826; Rusiniak-Karwat Martyna: Skif w powojennej Polsce. Dzieci przyszłością partii s. 829–851.

5122. MIRONOWICZ Eugeniusz: Wielka tułaczka (1915–1921). The great wandering (1915–1921). Tł. na ang. Sylwia Szarejko. Białystok 2018 Muzeum Pamięci Sybiru 8° ss. 100, il.

5123. MODELE aktywności politycznej Polek od XIX do XXI wieku. Materiały z publicznego seminarium pt.: „Ojczyzna... Kobieta, naród, państwo” doktorantów Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego zorganizowanego z okazji Dnia Niepodległości w dniu 9 listopada 2016 roku. Pod red. Agaty Siwec, Joanny Szyszko-Trojanowskiej, Agaty Zawiszewskiej. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego; Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica 8° ss. 327, streszcz. ang. Uniw. Szczeciński, Książnica Pomorska.

Z treści: Gruntkowska Dominika: Deotyma – kobieta pisząca, kobieta działająca s. 15–27; Siwec Agata: Działalność polityczna Izabeli Moszczeńskiej [1864–1941] s. 29–39; Szyszko-Trojanowska Joanna: „Nasze zdobycze i nasze zaniedbania” – Cecylia Walewska [1859–1940] o instynkcie społecznym s. 41–56; Zawiszewska Agata: Miejsce tzw. gospodarstwa kobiecego w gospodarce krajowej w świetle materiałów publikowanych na łamach czasopisma „Ster” (Lwów 1895–1897) s. 57–75; Duda Maciej: Sojusznik emancypantek. Leon Petrażycki [1867–1931] o prawach kobiet s. 77–92; Sieradzka Monika: Genealogiczna, topograficzna i patriotyczna nostalgia w twórczości Maryli Wolskiej s. 93–108; Skrendo Andrzej: Matka Różewicza [Stefania Maria Różewicz do domu Gelbard, 1895–1957] s. 109–122; Dżabagina Anna: Wokół polskiej recepcji Eleonory Kalkowskiej [1883–1937] (w stronę perspektywy transnarodowej) s. 137–152; Dąbrowska Danuta: Kobiecte doświadczenie wojny po wojnie. Wspomnienia Janiny Smoleńskiej [ur. 1927] s. 153–167; Wasser Beata: Udział Polek w walce o niepodległość Polski na przykładzie losów Elżbiety Zawackiej [1909–2009] s. 169–184; Krupiński Piotr: Króliki i psy. O wspomnieniach łagrowych Janiny Fabierkiewicz-Szyrkowej s. 185–205; Rydelek Małgorzata: Między rodziną a polityką w kobiecej biografistyce [Monika Jaruzelska, Maria Kaczyńska] s. 229–238.

5124. N’DIAYE Sidi: Tutsis du Rwanda et Juifs de Pologne: victimes de la même haine? Imaginaires historiques et de haine dans les meurtres de voisins. Préface Jean-Charles Szurek. Lormont 2017 Le Bord de l’Eau 8° ss. 172, nlb. 8, il.

Rec.: Janicka Elżbieta: Sąsiedzi raz jeszcze. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 521–542.

5125. NAWROT Dariusz: Czeladzkie drogi do Niepodległej Rzeczypospolitej. Czeladź 2018 Muzeum Saturn; we współpr. z Inst. Zagłębia Dąbrowskiego 8° ss. 143, il., mapy, streszcz. ang.

Ruchy niepodległościowe w l. 1794–1922.

5126. NIEMIRKA Bogusław: Węgrowskie drogi do niepodległości. Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 4° ss. 237, nlb. 2, il., mapy. IPN–KSZpNP.

Węgrów, l. 1914–1939.

5127. NIEPODLEGŁA Polska. Bezpieczeństwo i polityka w latach 1918–2018. Red. Paweł Łubiński. Kraków–[Stalowa Wola] 2018 KUL Jana Pawła II. [Wydz. Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie]. Katedra Pedagogiki Katol. 8° ss. 420, il., streszcz. ang.

Treść: Stasiak Danuta: Niepodległość polska uratowana Bożą pomocą. Maryja w obronie wiary chrześcijańskiej i niepodległości Polski s. 13–40; Kokowska Mariola: Emblematy – znaczniki przynależne polskości obecne w estetyce dzieła muzycznego na przełomie XIX i XX wieku s. 41–64; Bodo Marlina: Działalność patriotyczna a odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 roku na przykładzie okresu przedpowstańczego w Szydłowie w latach 60. XIX wieku s. 65–78; Smaga Daniel: Polityczno-militarne aspekty konfliktu polsko-ukraińskiego 1918–1919 – etapowa analiza wydarzenia s. 79–91; Mielnik Daniel: Problematyka kary głównej w II Rzeczypospolitej s. 93–111; Borowiak Żaneta: Proces kształtowania polskich służb wywiadowczych w latach 1918–1939. Wybrane zagadnienia s. 113–142; Jurkun Andrzej: Policja w służbie niepodległej Polsce – ujęcie historyczne s. 143–155; Stasiorezyk Jacek: Polacy w litewskim Sejmie III kadencji w latach 1926–1927 s. 157–172; Siemiątkowski Jakub: Koncepcje integracji Europy Środkowo-Wschodniej w publicystyce tygodnika „Prosto z Mostu” 1935–1939 s. 173–194; Bodo Marlina: Relacje polsko-żydowskie w Szydłowie w latach 1939–1945 s. 195–210; Gałaszewski Michał: Sprawa katyńska w PRL-owskiej polityce historycznej okresu powojennego s. 211–229; Różanek Bartosz: Człowiek, który obudził przedsięwzięcie Polaków, czyli rzecz o Mieczysławie Wilczku – rys biograficzny s. 231–247; Liszkowska Dominika: Droga Polski do stowarzyszenia ze Wspólnotami Europejskimi s. 249–263; Swoboda Piotr: Służby specjalne w Polsce po 1989 roku – problemy definicyjne s. 265–300; Skurut Paweł: Bezpieczeństwo ustroju państwa, niepodległość i nienaruszalność terytorium Rzeczypospolitej w projektach Konstytucji RP klubów parlamentarnych Konfederacji Polski Niepodległej z 1993 roku oraz Sojuszu Lewicy Demokratycznej z 1994 roku. Analiza zagadnienia na wybranych przykładach s. 301–326; Łubiński Paweł: Tożsamość, suwerenność i wolność – oblicze ideowe środowisk narodowych w Polsce na przykładzie zapisów deklaracyjnych głównych podmiotów współtworzących Ruch Narodowy w listopadzie 2012 roku s. 327–354; Lisewski Mikołaj: Geopolityczne aspekty stosunków polsko-chińskich w kontekście projektu Nowego Jedwabnego Szlaku – między nowymi perspektywami a klasycznymi determinantami sytuacji geopolitycznej Rzeczypospolitej Polskiej s. 355–372; Mielnik Daniel: Zjawisko korupcji na tle uwarunkowań historycznoprawnych s. 373–399; Owsiak Tomasz: Realizacja obietnic wyborczych na przykładzie Radnych Olsztyna kadencji 2014–2018 s. 401–414.

5128. [NOSOV Boris Vladimirovič] Nosow Boris: Państwo (jego powstanie, upadek i odrodzenie) jako historycznie uwarunkowana

forma społeczno-politycznej organizacji społeczeństwa. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 507–516.

5129. NOWAK Andrzej: Niepodległa. 1864–1924. Jak Polacy odzyskali ojczyznę. Kraków 2018 Biały Kruk 8° ss. 367, nlb. 1, il., mapy.

5130. O AKTUALNOŚCI „Programu Radomskiego” PPS? Red. nauk. Stefan Budziszewski, Krystyna Dąbrowa, Ryszard Łukasiewicz, Jerzy Stefański. Pułtusk–Warszawa 2018 Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor; Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 82. Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor.

W aneksach dokumenty z l. 1937–1980.

5131. OBÓZ dwóch totalitaryzmów Jaworzno 1943–1956. T. 3. Red. nauk. Adrian Rams. Jaworzno 2018 Muzeum M. Jaworzna 8° ss. nlb. 4, 129, il.

Treść: Rams Adrian: Ucieczki więźniów obozu Neu-Dachs i pomoc dla więźniów ze strony lokalnej społeczności s. 7–23; Miroszewski Kazimierz: Centralny Oboz Pracy Jaworzno w systemie obozów pracy na terenie województwa śląskiego i krakowskiego s. 25–32; Dziurok Adam: „Proszę o zwolnienie człowieka, który jest bezwiny” [!]. Prośby mieszkańców województwa śląskiego o zwolnienie z Centralnego Obozu Pracy w Jaworznie (1945–1946) s. 33–51; Rosenbaum Sebastian: Więźniowie Obozu Pracy w Świętochłowicach Zgodzie w strukturach Centralnego Obozu Pracy w Jaworznie (od listopada 1945 roku) s. 53–61; Węgrzyn Dariusz: Trudna droga do domu. Centralny Oboz Pracy Jaworzno jako etap powrotu aresztowanych przez NKWD w 1945 roku i deportowanych do ZSRS mieszkańców województwa śląskiego s. 63–75; Michna Ewa: Obóz w Jaworznie w narracjach członków łemkowskiej wspólnoty pamięci s. 77–91; Kopka Bogusław: Obóz jaworzniński w latach 50. XX wieku s. 93–103; Rams Adrian: Obóz dwóch totalitaryzmów. Jaworzno 1943–1956 jako miejsce pamięci s. 105–119.

T. 1. 2007.

5132. ODRODZENIE polskiej służby zagranicznej 1917–1921. Red. Krzysztof Szczepaniak; współpr. red. Paweł Ceranka, Wojciech Biliński, Małgorzata Mroczkowska. Warszawa 2018 MSZ. Biuro Archiwum i Zarządzania Informacją 8° ss. 136, il.

Treść: Kalendarium s. 6–9; Uwarunkowania międzynarodowe s. 12–31; Zagraniczne i krajowe ośrodki niepodległościowe s. 34–53; Stosunki dyplomatyczne z sąsiadami s. 56–71; Politycy i dyplomaci [Roman Dmowski, Józef Piłsudski, Ignacy Jan Paderewski, Wybrane postacie] s. 74–101; Odrodzenie służby zagranicznej s. 104–135.

5133. ODRODZONA i niepodległa. W 100 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Oprac. Tadeusz Jaros. Pruszków 2018 Stow. Szarych Szeregów Krąg im. Aleksandra Kamińskiego 8° ss. 78, il.

Treść: Słowo wstępne s. 8–9; Polska niepodległa 966–1772 s. 10–11; Upadek Polski, jego przyczyny s. 12–13; Konfederacja Barska 1768–1772 s. 14–15; Konstytucja 3 Maja 1791 s. 16–20; Powstanie Kościuszkowskie 1794 s. 21–23; Rozbiory Polski 1772, 1793, 1795 s. 24–27; Legiony Dąbrowskiego 1797–1807

s. 28–33; Bóg mi powierzył honor Polaków s. 34–35; Powstanie Listopadowe 1831–1832 s. 36–38; Słowa wieszczów budzące ducha s. 39–41; Powstanie Styczniowe 1863–1864 s. 42–45; W obronie polskości s. 46–48; Legiony Polskie pod komendą Józefa Piłsudskiego s. 49–52; Polska Organizacja Wojskowa s. 53–54; Błękitna Armia s. 55–56; Odradzająca się Polska s. 57–58; 11 Listopada 1918 rok s. 59–60; Orędzie Prezydenta Stanów Zjednoczonych Thomasa Woodrowa Wilsona 8 I 1918 r. Punkt XIII s. 61; Rada Regencyjna do narodu polskiego s. 62–63; Depesza notyfikująca powstanie Państwa Polskiego s. 64–65; Kraków wolny 31 X 1918 r. s. 66; Złączenie Wielkopolski z Rzeczpospolitą s. 67–68; Wyzwolenie Śląska s. 69–71; Początki budowy państwowości polskiej w kraju s. 73–74; Rozwój terytorialny Polski 1918–1922 s. 75–77; Źródła tekstów s. 78.

5134. OLCZYK Arkadiusz: Droga Polaków do niepodległości. II. Barbara Poniedziałek. Częstochowa 2018 Regina Poloniae 4° ss. 52, il.

Lata 1772–1921.

5135. ORZEŁEK Ariel: Zmienność czy konsekwencja? Problem relacji Polski ze Związkiem Sowieckim w publicystycznej refleksji Aleksandra Bocheńskiego od lat trzydziestych XX wieku do 1952 roku. *Acta Humana*. Vol. 7: 2016 s. 133–143, streszcz. ang.

5136. OSIECKI Jerzy: Na ordynansach w potrzebie Ojczyzny. Polscy patrioci w obronie utraconej niepodległości 1768–1918. Kielce 2018 Muzeum Diec. 8° ss. 105, il.

5137. PATLEWICZ Radosław: Historia polityczna Polski. Nowe spojrzenie. T. 2. Częstochowa 2018 Wydaw. 3DOM 8° ss. 237.

Lata 1796–2018.

T. 1. 2017.

5138. PEISERT Arkadiusz: Społeczeństwo obywateli? Obywatelskość w procesie cywilizowania. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 237, streszcz. ang.

XVI–XXI w.

5139. PERSPEKTYWY przegranych i zwycięzców Wielkiej Wojny. Zbiorowe tożsamości i indywidualne doświadczenia w Europie Środkowo-Wschodniej (1914–1921). Red. nauk. Andrzej Nowak. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 509. (Metamorfozy Społeczne; 19).

Treść: Nowak Andrzej: Wielka Wojna: „przestrzenie doświadczenia” i „horyzonty oczekiwań” w Europie Środkowo-Wschodniej – próba badawczego rekonstruowania s. 7–12; Zięba Andrzej A.: Mniejszości Galicji w przededniu wojny s. 13–78; Wiech Stanisław: Carska ochrona – jej działalność, oceny, prognozy i koncepcje w sprawach Królestwa Polskiego w latach I wojny światowej (do 1917 r.) s. 79–130; Nowak Andrzej: Geopolityka, wojna i metamorfozy imperium (1895–1921); Piotr Sawicki i narodziny eurazjanizmu s. 131–206; Janowski Maciej: „Nie rozumiemy was, panowie”. Esej o wyobraźni w epoce przemian s. 207–242; Marczevska-Zagdańska Hanna: Od imperium do państw narodowych 1914–1918: przemiany dyskursu politycznego administracji prezydenta Woodrowa Wilsona wobec Europy Środkowej i Wschodniej oraz kwestii samostanowienia

s. 243–300; Leinwand Aleksandra J.: Dylematy i debaty. Przyszłość Polski w poglądach i sporach polskich socjalistów od schyłku XIX w. do I wojny światowej s. 301–330; Gmurczyk-Wrońska Małgorzata: Adwokaci warszawscy w latach Wielkiej Wojny s. 331–382; Kulik Mariusz: Polityka kadrowa w polskich formacjach walczących u boku armii rosyjskiej w czasie I wojny światowej s. 383–402; Losson Katarzyna: Obraz stosunków polsko-ukraińskich na łamach prasy galicyjskiej (1913–1917) s. 403–446; Sznapiak Adrianna Dominika: Zakopane i zakopiańska elita artystyczno-intelektualna w czasie I wojny światowej – wojenne losy, poglądy i motywacje s. 447–484; Koźuchowski Adam: „Jak trawa przy drodze”: wojna cywilów i pacyfistów w literaturze polskiej s. 485–505.

5140. [PIASECKI Krystian]: Do wolności. 100-lecie Odzyskania Niepodległości, 100-lecie Wybuchu Powstania Wielkopolskiego. 1918–2018. Oprac. Krystian Piasecki. Przygodzice 2018 Bibl. Publ. Gm. Przygodzice im. Gustawa Bojanowskiego 4° ss. 58, nlb. 2, il.

Lata 1794–2018.

5141. [PIŁSUDSKI Józef]: Takiej Polski chce Józef Piłsudski. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 79, nlb. 5, il. (Przywrócić Pamięć).

Repr., oryg.: Warszawa 1937; cytaty z pism J. Piłsudskiego.

5142. PODGAJNA Ewelina: Myśl polityczna Wincentego Witosa (1874–1945). Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 449.

5143. PODLASKIE drogi do niepodległości. Red. Artur Rogalski i Artur Zióntek. Kosów Lacki–Drohiczyń 2018 Miej.–Gm. Ośr. Kultury; przy współpr. Stow. Przyj. Ziemi Kosowskiej oraz Stow. Podlaskie Dziedzictwo Kultury 8° ss. 473, il.

Treść: Zióntek Artur: Z Kosowa ku Niepodległości... zamiast wstępu s. 25–44; Prządka Andrzej: Podlasie w walkach narodo-wo-wyzwoleńczych w latach 1794–1918 w ujęciu bibliograficznym s. 45–156; Tomaszewski Norbert Dariusz: Droga do niepodległości w pamiętnikach doc. Józefa Włodka (i nie tylko). Od konfederacji barskiej do 1918 roku s. 157–170; Sikorski Andrzej: Udział Józefa i Karola Tolińskich w walce o wolność 1794–1863 s. 171–182; Zióntek Artur: Feliks Barteck (1846–1946) – ostatni weteran powstania styczniowego s. 183–218; Kotkowicz Eryk: Droga do niepodległości podlaskiej rodziny Starzeńskich s. 219–230; Zióntek Artur: Stefan Kosiński – różne oblicza walki z carskim zaborcą s. 231–250; Łoś Piotr Szymon: W Korczewie obfite uroczenie i opieka. Właściciele dóbr korczewskich w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym Polski od XVIII do początków XX wieku s. 251–280; Szabaciuk Andrzej: Polityka władz carskich wobec Kościoła greckokatolickiego na południowym Podlasiu w latach 1863–1875 s. 281–294; Rogalski Artur: Sztafeta, czyli kilka (wybranych) cytatów książkowego leitmotiwu niepodległości s. 295–308; Górską Iwoną, Kotyńska-Stetkiewicz Joanną, Kulak Anetą, Ryżewski Grzegorz: Kościół św. Rocha w Białymstoku – pomnik niepodległości s. 309–336; Omiecichi Joanna: Do sanktuarium... Podlaskie pielgrzymowanie jako oręż tożsamościowy s. 337–364; Roguski Mirosław: Mieszkańcy szlacheckich wsi Mazowsza i Podlasia – bohater zbiorowy powstań narodowych s. 365–384; Chojnacki Andrzej: Departament siedlecki i województwo podlaskie w latach 1810–1830. Początki „podlaskiego” charakteru okolic Siedlec i Białej s. 385–400; Chojnacki Andrzej: Kalendarium wojskowe departamentu siedleckiego 1809–1815 s. 401–426;

Magier Dariusz: Sto lat przeciwko Niepodległej. Państwo polskiej wspólnoty narodowej i jego wrogowie (casus Podlasia) s. 427–442; Odziemczyk Jacek: Katyńscy Kosowa Lackiego i okolic s. 443–450.

5144. **POLITYCZNE** uwarunkowania religii, religijne uwarunkowania polityki. Red. nauk. Stefan Dudra, Ryszard Michalak, Łukasz Młyńczyk. Zielona Góra–Sieniawa Żarska 2017 Pracownia Badań nad Mniejszościami Nar. i Etnicznymi. Inst. Politologii. Uniw. Zielonogórski; Morpho 8° ss. 313. (Politologia Religii).

Z treści: Dudra Stefan: Michalak Ryszard, Młyńczyk Łukasz: Profil badań naukowych w Instytucie Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego (1997–2017) s. 5–7; Góra-Szopiński Dariusz: Polityka religijna na obszarze dawnej Rzeczypospolitej: ćwiczenia z teologii politycznej s. 9–29; Furmański Piotr: Jerzego Smoleńskiego idea katolickiej sakralizacji globalnej przestrzeni s. 31–42; Dwojnych Andrzej: Niespójność i spójność w korelacji między nacjonalizmem a katolicyzmem jako determinanty różnicujące ideologię wczesnoeuropejską na nurty: „mieszkański” i „ludowy” s. 43–57; Świder Małgorzata: Druga pielgrzymka Jana Pawła II do Polski i jej znaczenie polityczne z perspektywy Bonn s. 59–69; Podedworna Daria: Wojna czy konflikt interesów? Stosunki państwo – Kościół w Hiszpanii w okresie rządów José Zapatero s. 165–175; Grysa Bartłomiej: Kościół maronicki na styku religii i polityki s. 209–215; Tomczyk Magdalena: Parafie Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego na obszarze Polski południowo-wschodniej w latach 1920–1939. Szkic zagadnienia s. 243–255.

5145. **POMORSKIE** drogi do Niepodległej. Pod red. Józefa Borzyszkowskiego i Cezarego Obracht-Prondzińskiego. Gdańsk 2018 Gdańskie Tow. Nauk. 8° ss. 181, il.

Treść: Borzyszkowski Józef, Obracht-Prondziński Cezary: Wstęp, czyli nieco o specyfice pomorskich dróg do Niepodległej s. 9–12; Chwalba Andrzej: O drogach do szczęśliwego finału s. 13–21; Wierchosławski Szczepan: Pomorzanie Nadwiślańskie w polskiej myśli politycznej XIX wieku s. 22–47; Obracht-Prondziński Cezary: „Sprawa kaszubska” w okresie zaborów s. 48–59; Bachórz Józef: Obraz Pomorza i Kaszubów w oczach rodaków zza kordonów granicznych s. 60–71; Krzemiński Tomasz: Pierwsza wojna światowa – pomorskie doświadczenia codzienności s. 72–91; Olstowski Przemysław: Działania Pomorzanie na rzecz powrotu Pomorza do Polski w latach 1918–1920 s. 92–103; Romanow Andrzej: Problem Gdańska i granicy północnej odradzającej się Rzeczypospolitej na łamach wybranych tytułów polskiej prasy zachodniopruskiej s. 104–129; Borzyszkowski Józef: Ideał państwa polskiego – marzenia Pomorzanie a rzeczywistość 1920 roku s. 130–143; Theiss Wiesław: Demokratyczna szkoła polska. Niepodległościowy projekt Heleny Radlińskiej z lat 1906–1918 s. 144–157; Maciejewicz-Ryś Julita: Eugeniusz Kwiatkowski – działacz gospodarczy, naukowiec, człowiek, pierwszy doktor honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego s. 158–178; Cappella Gedanensis s. 179–180.

5146. **PUKSZTO** Andrzej: Postawy ziemianstwa na Litwie w okresie przemian politycznych lat 1914–1920. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 415–433, streszcz. ang.

5147. **PURCHLA** Jacek: Miasto i polityka. Przypadki z Krakowa. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 212, nlb. 2, tabl. 98, il., mapy, streszcz. ang.

Od 1257 r.

5148. **PYRZYŃSKI** Kajetan: Honestokracja. Demokracja uczciwa. Melpin–Dolsk 2018 Przedsiębiorstwo Delta 8° ss. 384, il.

5149. **REFLEKSJE** o przeszłości, spojrzenie na współczesność. Monografia poświęcona profesorowi Sergiuszowi Wasiucie z okazji 69-letniego jubileuszu i 35-lecia pracy zawodowej. Kraków 2018 Drukarnia Styl Anna Dura 8° ss. 432, il., streszcz. ang. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie.

Treść: Życie i twórcza ścieżka profesora Sergiusza Wasiuty. Działalność naukowa, organizacyjna i pedagogiczna s. 19–42; Bibliografia dorobku naukowego profesora Sergiusza Wasiuty s. 43–70; Wasiuta Sergiusz: Zachodni kierunek integracji Ukrainy jako cywilizacyjna perspektywa przywracania historycznych szans i straconych możliwości rozwoju za prezydentury Leonida Krawczuka s. 71–100; Polska s. 101–345; Ukraina s. 246–415. Lata 1921–2017.

5150. **REVIVAL** of the Polish Foreign Service between 1917 and 1921. [Ed. Krzysztof Szepanik, ed. cooperation Paweł Ceranka, Wojciech Biliński, Małgorzata Mroczkowska]. Warsaw 2018 Ministry of Foreign Affairs. Bureau of Archives and Information Management 8° ss. 136, il., mapy.

Treść: International developments s. 12–33; Independence centres in Poland and abroad s. 34–55; Diplomatic relations with the neighbours s. 56–73; Politicians and diplomats s. 74–103; Revival of the foreign service s. 104–135.

5151. **REWOLUCJA** po polsku. Pamięci Krzysztofa Kozłowskiego [1931–2013] w piątą rocznicę śmierci. Warszawa 2018 Inst. Obywatelski 8° ss. 35, nlb. 1, il.

Treść: Komar Michał: Historia z konsekwencjami s. 3–10; Turowicz Jerzy: List do Tadeusza Mazowieckiego s. 11–14; Kozłowski Krzysztof: Rewolucja po polsku s. 15–22; Kozłowski Krzysztof: Skończył 80 lat i powiedział: Coś tu nie gra s. 23–28; Mazowiecki Tadeusz: Żegna Krzysztofa Kozłowskiego: Dzielność życia s. 29–35.

5152. **RODAN** Andrzej: Historia głupoty w Polsce. T. 1–2. Łódź 2017 Aris (WNA) 8° ss. 289, nlb. 1. (Zeszyty Filozoficzno-Historyczne).

Toż. T. 3. Łódź 2018 ss. 234, nlb. 13, il. XXI w.

5153. **ROLA** dziejowa Macieja Rataja [1884–1940]. Pod red. nauk. Mirosławy Bednarzak-Libera, Janusza Gmitruka. Warszawa 2018 MHPRL 8° ss. 339, nlb. 27, il. MHPRL. (Ludowa Biblioteka Niepodległości).

Treść: Bednarzak-Libera Mirosława, Gmitruk Janusz: Wstęp s. 9–15; Gmitruk Janusz: Maciej Rataj w dziejach ruchu ludowego s. 19–40; Miazek Ryszard: Maciej Rataj – polityk, demokrat, redaktor s. 41–46; Bednarzak-Libera Mirosława: Doświadczenia edukacyjne Macieja Rataja i ich wykorzystanie s. 47–112; Brodacka-Adamowicz Ewa: Maciej Rataj – minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego s. 113–130; Pastuszka Stefan Józef: Działalność parlamentarna Macieja Rataja s. 131–172;

Salkowski Jan: Maciej Rataj a reprezentacja chłopska w Sejmie Ustawodawczym s. 173–200; Engelgard Jan: Maciej Rataj w opinii parlamentarzystów Narodowej Demokracji s. 201–214; Ratyński Mateusz: Czy przyjaźń w polityce jest możliwa? Casus Macieja Rataja i Jana Dębskiego s. 215–228; Cimek Lucjan: Relacje Macieja Rataja ze Stefanem Żeromskim w świetle wspomnień Jarosława Iwaszkiewicza s. 229–236; Turkowski Romuald: Maciej Rataj organizator Stronnictwa Ludowego i przyjaciel Związku Młodzieży Wiejskiej Rzeczypospolitej Polskiej „Wici” w latach 30. XX w. s. 237–276; Matusak Piotr: Maciej Rataj współtwórca Polskiego Państwa Podziemnego w okresie II wojny światowej s. 277–298; Przybylska Anna: Materiały archiwalne związane z Maciejem Ratajem w Archiwum Zakładu Historii Ruchu Ludowego s. 299–310; Jezierski Krzysztof Winicjusz: Semantyka nazwiska Rataj – hipotetyczna podróż po meandrach polskiej historii s. 311–328.

5154. ROMAŃSKA-FAŚCISZEWSKA Teresa: Łagry. Rosyjska rzeczywistość. [Busko-Zdrój 2018] Lech 8° ss. 567, il., mapy.

Lata 1939–1947.

5155. ROSZKOWSKI Wojciech: Mistrzowska gra Józefa Piłsudskiego. Kraków 2018 Biały Kruk 8° ss. 207, nlb. 1, il., mapy.

5156. ROZLICZANIE totalitarnej przeszłości. Zbrodnie, kolaboracja i symbole przeszłości. Red. Andrzej Paczkowski. Warszawa 2017.

Rec.: Wolff-Powęska Anna, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 1007–1012.

5157. RUCHY społeczne w systemach demokratycznych i niedemokratycznych. Red. nauk. Jacek Zygmunt Sawicki. Lublin 2018 Werset 8° ss. 180, streszcz. ang., pol.

Treść: Sawicki Jacek Zygmunt: Wprowadzenie s. 7–9; Wołoszyn Jacek: Konspiracyjne organizacje młodzieżowe z lat 1944/1945–1956 jako ruchy społeczne – próba interpretacji s. 11–48; Busse Krzysztof: Stowarzyszenie PAX w systemie politycznym PRL s. 49–76; Sawicki Jacek Zygmunt: Illusionary hopes. Home Army veterans in Poland during the post-Stalinist thaw. A case study s. 77–94; Słowiński Konrad: NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska jako ruch społeczny (1980–1981) s. 95–118; Słowiński Konrad: NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska jako ruch społeczny (1981–1989) s. 119–144; Stolarz Agata: Obywatelskie projekty historii mówionej w Europie Środkowo-Wschodniej s. 145–158; Pawłus Małgorzata: Ruchy społeczne rodziców w Polsce s. 159–174.

5158. RYDLEWSKI Grzegorz: Rządy i rządzenie w Polsce 1918–2018. Ciągłość i zmiany. Warszawa 2018 Dom Wydawniczy Elipsa 8° ss. 478. Wyd. Nauk Politycznych i Studiów Międzynar. Uniw. Warszawski.

5159. RZECZPOSPOLITA w koncepcjach polskich partii i środowisk politycznych XX i XXI wieku. Pod red. Grzegorza Radomskiego, Michała Strzeleckiego, Katarzyny Sopońskiej. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 426, il.

Treść: Wprowadzenie s. 7–12; Dubicki Andrzej: Pierwsze prawo wyborcze II RP na tle innych ówczesnych rozwiązań wyborczych stosowanych w Europie Środkowej s. 13–38; Maj

Ewa: Suwerenność narodu w dyskursie publicznym Narodowej Demokracji s. 39–60; Wojdyło Witold: Wizja Polski narodowej w myśli politycznej obozu narodowego 1918–1939 s. 61–76; Bichta Tomasz, Wichmanowski Marcin: Wizja państwa w myśli politycznej PSL „Piast” s. 77–106; Dajnowicz Małgorzata: Kobiety, polityka, wybory w świetle „Zwierzciadła: Pisma Ligi Kobiet Polskich” (1982–1990) s. 107–126; Mikołajczyk Magdalena: Rzeczpospolita racjonalna rewizjonistów okresu PRL s. 127–152; Szczegóło Lech: Społeczeństwo obywatelskie jako projekt ideologiczny. Retoryka i praktyka budowniczych III RP s. 153–168; Bojarowicz Tomasz: Koncepcje ideowe partii politycznych a podziały społeczno-polityczne w III RP s. 169–180; Drelich Sławomir: Prawda i wolność w exposé polskich premierów w latach 1989–2014 s. 181–200; Macała Jarosław: Kody geopolityczne III RP na przykładzie programów partii parlamentarnych w latach 1991–2011 s. 201–224; Strzelecki Michał: Wojny ideowe polskich partii politycznych na przełomie XX i XXI wieku, czyli o zaniku godności w polityce s. 225–240; Chechłowska-Lipińska Marta: Rola i znaczenie Kościoła katolickiego w programach i koncepcjach polskich ugrupowań parlamentarnych lat 90. XX wieku s. 241–262; Malendowicz Paweł: Polska katolickiego narodu czy Polska proletariatu? Konfrontacja dwóch wizji państwa s. 263–278; Lewandowski Arkadiusz: Aksjologiczne podstawy państwa według polskich chrześcijańskich demokratów w latach 90. XX wieku s. 279–298; Radomski Grzegorz: Samorząd terytorialny w koncepcjach współczesnego ruchu narodowego w Polsce s. 299–310; Tomczak Łukasz: Różnice i podobieństwa programowe ugrupowań lewicy w kampanii parlamentarnej 2015 roku s. 311–324; Glińska Natalia: Koncepcje przywództwa partyjnego sygnatariuszy komitetu Zjednoczonej Lewicy s. 325–342; Plecka Danuta: Bezpieczeństwo społeczne w perspektywie wyborów parlamentarnych w Polsce w 2015 roku s. 343–354; Wojciechowska Ewelina: Organizacje pozarządowe w programach partii politycznych s. 355–368; Łukasik-Gębska Sylwia: Problematyka edukacji w programach wyborczych polskich partii politycznych w 2015 roku s. 369–384; Sopońska Katarzyna: Polityka karna państwa w koncepcjach programowych Prawa i Sprawiedliwości s. 385–402; Rutkowska Patrycja: Bezpieczeństwo społeczne w programie Prawa i Sprawiedliwości w 2005 roku s. 403–414; Fordoński Arkadiusz: Determinanty zmiany stanowiska Prawa i Sprawiedliwości w konflikcie o sposób ochrony życia poczętego s. 415–426.

5160. SIELEZIN Jan Ryszard: W kręgu myśli politycznej polskiego ruchu ludowego. Artykuły i szkice. Warszawa 2018 MHPRL 8° ss. 251, nlb. 1. MHPRL.

Lata 1918–1947.

5161. SOWIECKIE obozy dla jeńców wojennych i internowanych 1939–1956. Przykłady wybranych narodów. Pod red. Jerzego Bednarka i Dariusza Roguta. Warszawa–Łódź 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 243, nlb. 1. (Biblioteka Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi; t. 44).

Treść: Bednarek Jerzy, Rogut Dariusz: Wstęp s. 7–13; Materski Wojciech: Obozy specjalne NKWD ZSRS s. 17–24; Zolotariow Wadim: Egzekucje oficerów polskich w Charkowie w 1940 r. s. 25–46; Rogut Dariusz: Wrota piekieł. Żołnierze Armii Krajowej i obywatelki polscy w obozie NKWD nr 516 w Krasnowodzku s. 47–72; Bykowska Milena: Polacy z Wileńszczyzny w obozie kontrolno-filtracyjnym nr 240 w Donbasie (1945–1946) s. 73–88; Wróbel Janusz: Książę Janusz Radziwiłł i jego internowanie w Związku Sowieckim s. 89–108; Wol-sza Tadeusz: Polska prasa emigracyjna jako źródło do badań

sowieckich obozów dla jeńców wojennych i internowanych s. 109–126; Frołow Dmitrij: Fińscy jeńcy wojenni okresu wojny zimowej i wojny kontynuacyjnej w latach 1939–1944 i obraz wroga w sowieckiej propagandzie wojennej s. 127–144; Stark Tamas: Węgierscy jeńcy wojenni w obozach sowieckich w świetle wspomnień (1944–1956) s. 145–154; Jamsons Ritvars: Los jeńców wojennych w obozach na terytoriach Łotewskiej i Estońskiej SRS (1945–1947) s. 155–158; Szapował Jurij: Japończycy w obozach dla jeńców wojennych w sowieckiej Ukrainie (1946–1949). Historia nienapisana s. 159–168; Schmidt Ute: Niemieccy cywile deportowani do ZSRS w latach 1944–1956 s. 169–174; Iwanowa Galina: Rola niemieckich jeńców w rozwoju powojennej gospodarki sowieckiej s. 175–190; Zacharczenko Aleksiej: Sowietkie obozy dla jeńców wojennych na Powołżu w latach 1943–1949. Aspekt ekonomiczny s. 191–204; Roca Carne Agustí: Pamiętniki z Borowicz. Relacje hiszpańskich jeńców i internowanych (1949–1952) s. 205–215.

5162. SPOŁECZEŃSTWO i dzieje ziem powiatu zduńskowolskiego w walce o niepodległość. Praca zbior. pod red. Jarosława Stulczewskiego. Zduńska Wola 2018 Tow. Przyj. Zduńskiej Woli 8° ss. 280, il., mapy. Tow. Przyj. Zduńskiej Woli.

Lata 1795–2018.

5163. STANISŁAW Mackiewicz [1896–1966] pisarz polityczny. Red. nauk. Rafał Habielski, Kamila Kamińska-Chełminiak. Warszawa 2015 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 279. (Ludzie, Media, Polityka; t. 5).

Treść: Wstęp s. 7–9; Ujazdowski Kazimierz M.: Konserwatyzm polski. Doktryna, nie metoda s. 11–26; Wojtacki Maciej: Wileńskie „Słowo” – dzieje jednej redakcji s. 27–50; Gzella Jacek: Wpływ koncepcji Władysława Studnickiego na publicystykę Stanisława Mackiewicza s. 51–74; Sadkiewicz Jan: „Ta idea przecież doskonała...”, czyli koncepcja porozumienia polsko-niemieckiego w publicyście Stanisława Mackiewicza s. 75–96; Libera Paweł: Stanisław Mackiewicz w Berezie Kartuskiej s. 97–118; Tarka Krzysztof: Stanisław Mackiewicz: lata na emigracji (1939–1956) s. 119–142; Wardzyński Rafał: Stanisław Mackiewicz na forum Związku Literatów Polskich s. 143–154; Dąbrowicz Elżbieta: Co się stało Panu Mackiewiczowi. Pisarz i cenzura s. 155–172; Kamińska-Chełminiak Kamila: Służba Bezpieczeństwa wobec Stanisława Mackiewicza (1956–1966) s. 173–200; Habielski Rafał: Stanisław Mackiewicz w Polsce Ludowej i poza nią s. 201–230; Tomkowski Jan: Eseistyka Stanisława Mackiewicza s. 231–252; Aneks. Giedroyc Jerzy, Mackiewicz Stanisław Cat: Korespondencja Jerzego Giedroycia i Stanisława Mackiewicza (wybór) s. 253–264.

5164. STAŃCZYCY – konserwatyzm, który przeminał? Pod red. Jacka Kłoczковского. Kraków 2016 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. 143. (Polskie Tradycje Intelktualne; 24).

Treść: Kłoczowski Jacek: Stańczycy – konserwatyzm, który przeminał? s. 7–14; Daszyk Krzysztof Karol: „Szkoła patriotyzmu politycznego”. Stańczycy w autocharakterystyce s. 15–44; Grzybek Dariusz: Czy można być konserwatystą w zafonowanym kraju? Wyobraźnia społeczna krakowskich konserwatystów s. 45–63; Koryś Piotr: Polityka nowoczesności w Galicji. Stańczycy wobec modernizacji s. 65–78; Zakrzewski Maciej: Konserwatyzm ofensywny. O „Buncie Młodych” („Polityce”) i krakowskich stańczykach s. 79–105; Szlachta Bogdan: Wspominać

stańczyków? s. 107–122; Matyja Rafał: Stańczycy bez spadkobierców s. 123–139.

Rec.: Paczos Sebastian, *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 1 s. 120–125.

5165. STAROŃ Mateusz: Zdrajcy. Polacy u boku Lenina. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 301, nlb. 3, fot.

Lata 1917–1920.

5166. SUŁEK Jerzy: Traktat Graniczny RP–RFN z 14 listopada 1990 roku jako ostateczne zamknięcie polsko-niemieckiego sporu o granicę po II wojnie światowej (ze wspomnień głównego negocjatora po 25 latach). *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 103–127, streszcz. ang., niem., ros.

5167. SYBERYJSKIE zesłania. Historia i ludzie. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 4]: 2008 s. 17–43.

Treść: Skopek Maria: Warto przypomnieć [lata 1768–1954] s. 18–23; Kochaniewicz Paweł: Z Sybiru do Pilzna s. 24–25; Szymaszek Janina: Okrucy moich wspomnień z Syberii s. 26–37; Mędrék Janina: Spotkanie z Ojczyzną s. 39–43.

5168. SYPIEŃ Jacek: Olkuszanie dla niepodległości. Olkusz 2018 Grafpress; na zlec. Urzędu M. i Gm. 8° ss. 23, nlb. 1, il.

Lata 1861–1935.

5169. SYRNYK Jarosław: Kwestia wołyńska w perspektywie historycznej, politycznej i perspektywie pamięci. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 71–86, streszcz. ang.

5170. SZALKIEWICZ Wojciech Krzysztof, Sokołowski Marek: Humor i władza. Wprowadzenie do gelotologii politycznej. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 342, il.

XVI–XXI w.

5171. SZLANTA Piotr: Bić się czy nie bić? Warszawa–Sulejówek 2018 Muzeum Józefa Piłsudskiego 8° ss. 26, nlb. 2, il. (Zeszyty do Debat Historycznych).

Lata 1801–1918.

5172. ŚLIWA Michał: Od Kalopei do Rzeczpospolitej Samorządnej. Próba charakterystyki polskich utopii socjalnych. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 247: Studia Politologica. [T.] 18: 2017 s. 145–159, streszcz. ang.

Od 1817 r.

5173. TAK rodziła się niepodległość. W 100-lecie powstania wolnej Polski. This is how Independence was born. In the 100th anniversary of the restoration of the Polish State. Pod red. Zbigniewa Pawła Kruszczyńskiego

i Zdzisława Jana Zasady. Płock–Włocławek 2018 Tow. Nauk. Płockie; Włocławskie Tow. Nauk. 8° ss. 453, il., streszcz. ang. Tow. Nauk. Płockie; Włocławskie Tow. Nauk.

Tręść: Budziński Krzysztof: Zarys organizacji i działalności Polskiej Organizacji Wojskowej na obszarze 4. Obwodu Rypin w latach 1916–1918 s. 11–28; Chrobak Dariusz: Działania oświatowe i społeczne w procesie odzyskania i utrwalenia niepodległości w okolicach Czernikowa na ziemi dobrzyńskiej s. 29–48; Cieślak Marian: Dwa wydarzenia – jeden pomnik. Historia projektu Pomnika Poległych Obrońców Wisły 1920 roku we Włocławku s. 49–66; Gałczak-Froch Agnieszka: Ruchy migracyjne ludności wiejskiej na Kujawach Wschodnich w przededniu I wojny światowej (1900–1914) s. 67–88; Gołębiowski Grzegorz: Rocznicowe uroczystości państwowe w Gąbinie w latach 1928–1931 s. 89–120; Grochowska-Iwańska Krystyna: Płoczkanki na drogach do Niepodległej s. 121–140; Kościelak Lech: System kas chorych w budowie odrodzonej Polski s. 141–164; Nadolska Anna: Melpomena w służbie Niepodległej. Polska scena teatralna w Bydgoszczy (1918/1919–1920) s. 165–184; Parzeński Ryszard: Z historii poradnictwa zawodowego w Polsce na przełomie XIX/XX wieku s. 185–198; Piotrowski Paweł: Działalność Związku Peowiaków na Mazowszu Płockim i Kujawach w latach 1930–1939 s. 199–226; Prokopiak-Lewandowska Anna: Odbudowa samorządu terytorialnego w Kowalu w latach 1918–1939 s. 227–248; Rzepkowski Arkadiusz: Skład narodowościowy II Rzeczypospolitej w świetle pierwszego powszechnego spisu ludności z 1921 roku s. 249–264; Skotnicki Wojciech Jerzy: Harcerze Włocławka w walce o niepodległość (1914–1920) s. 265–282; Skolnicki Michał: Płocka organizacja Polskiej Partii Socjalistycznej wobec wojny z Rosją Sowiecką w latach 1919–1920 s. 283–302; Stodolny Robert: Ku Polsce samorządowej: Komitet Obywatelski Kujawski oraz miejscowe Komitety Obywatelskie Aleksandrowa Kujawskiego, Ciechocinka i Włocławka s. 303–330; Stogowska Anna Maria: Organizacja polskiego samorządu miejskiego w Płocku pod kierunkiem doktora Aleksandra Macieży s. 331–356; Szczechowicz Hanna: Administracja i samorząd Kujaw wschodnich oraz w ziemi dobrzyńskiej w 1918 roku s. 357–398; Załączny Jolanta: Patriotyczny przekaz zawarty w losach uczestników walk o niepodległość 1914–1920 s. 399–416; Zasada Zdzisław Jan: Czyn niepodległościowy Włocławskiej Ochotniczej Straży Ogniowej i straży powiatu włocławskiego w latach 1914–1920 s. 417–440; Zdrojewska Agnieszka, Walczak Marta: Obrońcy Wisły 1920 roku – bohaterem Zespołu Szkół Akademickich we Włocławku s. 441–453.

5174. TIERLING-ŚLEDŹ Ewa: Jak opowiedzieć ludobójstwo na Wołyniu? Casus twórczości Włodzimierza Sławosza i Krzesimira Dębskich. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 229–260, streszcz. ang., niem., ros.

Dot. prac: Dębski Włodzimierz Sławosz: Opowieści wołyńskie. Wyd. 2. Lublin 2011 oraz Dębski Krzesimir: Nic nie jest w porządku. Wołyń – moja rodzinna historia. Warszawa 2016.

5175. TIETZ Bartosz: Ścieżkami zapomnianego pokolenia. Z dziejów walki o polskość powiatu wschowskiego w początku XX wieku. Wschowa 2018 Muzeum Ziemi Wschowskiej 8° ss. 79, nlb. 1, tabl. 2, il., mapy.

Lata 1873–1932.

5176. TROJAN Wojciech: Od Czeczeni do Somalilandu. Idea ochrony uchodźców w kontekście kultury organizacyjnej i prawnej Urzędu

Wysokiego Komisarza do Spraw Uchodźców. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 417, il., streszcz. ang.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Na podstawie rozprawy doktorskiej. Uniwersytet Warszawski, 2018 r.

Lata 1951–2017.

5177. TROJANOWSKI Jacek: Propaganda antyamerykańska w polskiej publicystyce konserwatywnej i narodowej w latach 1898–1939. Warszawa 2017 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 273, nlb. 1, il., mapy.

5178. TRYTEK Józef: Radłowskie drogi do Niepodległości 1772–1918. Radłów–Tarnów 2018 Gm. Centrum Kultury i Czytelnictwa; Biblos 4° ss. 127, il.

5179. WAINGERTNER Przemysław: Konspiracja trzech pokoleń. Związek Młodzieży Polskiej „Zet” i ruch zetowy (1886–1996). Wyd. 2. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 631, nlb. 4. (100 lat Niepodległości).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Wyd. 1. 2017.

5180. WAINGERTNER Przemysław: Rola leśników w budowie i kształtowaniu Drugiej Rzeczypospolitej oraz w Polskim Państwie Podziemnym w latach II wojny światowej. Zarys zagadnienia. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 167–178, streszcz. ang.

5181. WARMIŃSKIE drogi do niepodległości. Oprac. red. Anna Westfeld. Olsztyn 2018 Pracownia Wydawnicza ElSet 8° ss. 71, nlb. 1, il.

Tręść: Kogut Jarosław: Świętujemy dzisiaj setną rocznicę... s. 5–6; Jackiewicz-Garniec Małgorzata: Biskupi warmińscy – z miłości do Rzeczypospolitej. Przyczynek do historii s. 7–14; Achremczyk Stanisław: Polska Warmia s. 15–56; Filipek Marcin Jan: Traktat wersalski a sprawa polska na Warmii i Mazurach s. 57–71.

XIII–XX w.

5182. WASKAN Jan: Idea państwa narodowego w myśli politycznej Romana Rybarskiego do 1939 roku. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 311, streszcz. ang. Od 1907 r.

5183. [WIATER Łukasz]: Bojownicy niepodległości z Podsarnia i Harkabuza. Tekst oprac. Łukasz Wiater. [B.m.] 2018 [b.w.] 8° ss. 20, il.

Lata 1845–1939.

5184. WIECZOREK Krystyna: Stulecie niepodległości Polski na ziemi piotrkowskiej 1918–2018. Lubiaszów 2018 Krystyna Wieczorek – Wydaw. Autorskie „Tiger” 4° ss. 139, nlb. 1, il.

5185. WIELKOPOLSKIE drogi ku Niepodległości XIX i XX wieku z perspektywy „małych ojczyzn”. Materiały nadesłane na I oraz II Konferencję-Sejmik Muzeów i Regionalistów Wielkopolskich. Red. nauk. i wybór artykułów Olaf Bergmann. Poznań 2018 Wielkopolskie Muzeum Niepodległości 8° ss. 229, nlb. 2. Wielkopolskie Muzeum Niepodległości w Poznaniu.

Treść: Śliwiński Eugeniusz: Zarys dziejów powiatu leszczyńskiego w okresie zaboru pruskiego s. 5–20; Chruszczewski Ryszard: Ludzie pracy organicznej z terenu obecnej gminy Suchy Las w XIX i na początku XX wieku s. 21–27; Romanowska-Pietrzak Monika: Szamotyły jako przykład patriotycznej działalności w „małych ojczyznach” s. 28–42; Kostolowska Ewa: Pasje organicznikowskie, polityczne i społeczne w ziemiańskim Śmielowie s. 43–58; Ryńska Wioletta: Książ Wielkopolski. Dwa ważne epizody z dziejów miasta s. 59–67; Magrian Jakub: Witkowo w zasięgu oddziaływania Gniezna jako ośrodka działalności patriotycznej i niepodległościowej w przededniu i w trakcie powstania wielkopolskiego s. 68–83; Pilarska Angelika: Najciekawsze postacie Rogoźna XIX i XX wieku s. 84–102; Nadolska Anna: Stefania Tuchołkowa w Bydgoszczy na początku XX wieku s. 103–112; Nuszkiewicz Tomasz: Czesław Freudenreich. Wielki człowiek z małego miasta s. 113–124; Pielak Tomasz: Przyczyny powstania i rozwój kaliskiego zagłębia fortepianowego s. 125–137; Zarczyńska Justyna: Od sklepu z narzędziami do fabryki maszyn. Historia dziedzictwa Hipolita Cegielskiego w zbiorach Muzeum Historii Miasta Poznania s. 138–151; Mulczyński Jarosław: Największe wystawy sztuki w Poznaniu w XIX i pierwszej połowie XX wieku (do 1939 roku) s. 152–168; Tietz Bartosz: Ludność polska w powiecie wschowskim w początku XX wieku s. 169–191; Prętnicki Andrzej: Sompolno – trzy narodowości, trzy kultury s. 192–197; Balcer Kazimierz, Borowiak Stanisław: Dobrych zabytki – pamiętki po społecznościach niemieckiej i żydowskiej w miasteczku s. 199–215; Szczepaniak Izabella: Zapomniana historia. Pruska kolonia osadnicza i nacjonałści niemiecy w Żabikowie s. 216–230.

5186. WIELOMSKI Adam: Prawica w XX wieku. [T.] 2. Radzimin 2017 von borowiecky 8° ss. 433. (Biblioteka Konserwatyzm. pl).

T. 1. 2013.

5187. WIŚNIEWSKI Jacek: Niepodległy Konin. Konin 2018 Firma Księg. Mawi 8° ss. 113, nlb. 1.

Lata 1914–1921.

5188. WITKOWSKI Bogusław: Patriotyzm w ujęciu kardynała Stefana Wyszyńskiego [1901–1981]. Lubliniec 2018 Wydaw. św. Macieja Apostoła 8° ss. 47, il.

Lata 1946–1981.

Współwyd.: Jan Paweł II: Polska potrzebuje dzisiaj ludzi sumienia. Homilia w czasie mszy świętej na wzgórzu „Kaplówka”. Skoczów, 22 V 1995 r.

5189. [WITOS Wincenty]: Wincenty Witos. Współtwórca niepodległości 1874–1945. obrońca Ojczyzny i chłopów. Wybór myśli. Oprac. Roman Głowacki. Wierzchosławice–Tuchów 2018 Poligrafia Redemptorystów 8° ss. 128, il.

5190. WIZOR Dariusz, Wyszczelski Lech: Wielka wojna o Polskę. Warszawa–Macierzysz 2018 Przeds. Wydawniczo-Handlowe „Arti” Artur Rogala, Mariusz Rogala Spółka Jawna 8° ss. 119, nlb. 5, il.

Lata 1914–1923.

5191. WOLNOŚĆ. Polskie i czeskie dylematy. Pod red. Jacka Kłoczkowski. Kraków 2017 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. 179, nlb. 4. (Studia i Analizy; 22).

Treść: Kłoczkowski Jacek: Wprowadzenie s. 7–13; Květina Jan: Od wolności sumienia do wolności republiki: czeskie i polskie myślenie o wolności we wczesnej nowożytności s. 15–50; Lis Rafał: Perspektywy modernizacji szlacheckiej tradycji wolnościowej i rozwoju republikanizmu w ostatnich latach dawnej Rzeczypospolitej s. 51–65; Doubek Vratislav: Znaczenie jednostki w czeskiej myśli politycznej s. 67–83; Mazur Krzysztof: Wolność jako doświadczenie. Ruch społeczny Solidarność a współczesne rozumienie wolności s. 85–106; Kaiser Daniel: Wolność według [Václava] Havla s. 107–128; Popiołek Piotr: Papież wolności s. 129–145; Vondra Alexandr: Sąsiedzi o odmiennym bagażu doświadczeń. Rozmowa z Alexandrem Vondrą s. 147–159; Bartoszewicz Monika Gabriela: Polskie rozumienie wolności a realia Unii Europejskiej s. 161–173.

5192. WOLNOŚĆ jest trudniejsza niż myśleliśmy. Teksty z „Tygodnika Powszechnego”. Opieka red. Damian Strączek; wybór tekstów Agnieszka Grzywa. Kraków 2018 WAM 8° ss. 158, nlb. 1.

Refleksje na temat wolności od końca XVIII w. do współczesności: Stanisława Stommy, Franciszka Macharskiego, Piotra Hapanowicza, Macieja Kozłowskiego, Piotra Mucharskiego, Krzysztofa Kozłowskiego, Karola Modzelewskiego, Lecha Wałęsy, Tadeusza Mazowieckiego, Michała Okońskiego, Seweryna Blumsztajna, Kamila Dworaczka, Andrzeja Wajdy, Ireny Ślawińskiej, Izabeli Kowalczyk, Józefa Tischnera, Tadeusza Gadacza, Wacława Hryniewicza, Artura Spomiaka, Jana Andrzeja Kłoczowskiego.

5193. WOŁOSIK Anna: Bagnet, piórnik, czarny chleb. Jak młodzi ludzie pomogli Polsce wybić się na niepodległość. Łomianki 2018 Animusz 8° ss. 135, nlb. 1, il.

Lata 1914–1922.

Rec.: Załączny Jolanta: Książka, która z powodzeniem może konkurować z niejednym podręcznikiem do historii. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 363–368.

5194. WOŁYŃ. Ludobójstwo UPA, kłamstwa polityków. Pod red. Pawła Dybicz. Warszawa 2018 Fund. Oratio Recta 8° ss. 318, il., mapy. (Biblioteka „Przeglądu”) (Historia bez IPN).

Treść: Wasilewski Krzysztof: Rzezie na Kresach. Gdy Polska zapomina o ofiarach ludobójstwa na Kresach, Ukraina nagradza jego sprawców s. 14–28; Siemaszko Ewa: Rzezie metodą depolonizacji. Rozmowa z Ewą Siemaszko, rozmawia Paweł Dybicz s. 31–41; Turowski Stanisław: Dlaczego zabijano w tak okrutny sposób? Ogrom rzezi na Kresach był spowodowany nie tylko uwarunkowaniami politycznymi i nacjonalizmem s. 42–46; Wasilewski Krzysztof: Najpierw był Wołyń. Bestialski mord na mieszkańcach Parośli rozpoczął masowe rzezie na Kresach

Wschodnich s. 47–53; Niewiński Jan: Zbrodnie bez zbrodniarzy – rozmowa z pułkownikiem Janem Niewińskim ps. Sokół, rozmowa Paweł Dybicz s. 54–65; Śladowska Monika: Esesmani spod sztandaru OUN. W kwietniu 1943 roku rozpoczęto werbunek do ukraińskiej dywizji SS Galizien s. 66–76; Wasilewski Krzysztof: Dzieci Wołynia. Widziały, jak banderowcy męczą i zabijają ich rodziców i rodzeństwo s. 77–87; Śladowska Monika: Wołyńskie losy Czechów. Na Wołyniu Czesi wiedzieli, że po zlikwidowaniu Polaków przyjdzie kolej na nich s. 88–96; Śladowska Monika: Istriebitelne Bataliony. Akowcy wstępowały do nich nie z chęci kolaboracji, ale położenia kresu ludobójstwu OUN-UPA s. 97–106; Korgol Marian: Naoczny świadek. Upowcy strzelali do ludzi jak do kaczek, ponieważ na tle ognia uciekający byli widoczni jak na dłoni s. 108–120; Blecharczyk Tomasz: Pamiętam łuny nad Zasaniem. Spyałem w węzlekiem najpotrzebniejszych rzeczy, żeby w razie napadu sotni UPA uciekać w bezpieczne miejsce s. 121–126; Dybicz Paweł: To było ludobójstwo. Gdyby rzezi wołyńskich dokonali Rosjanie, w każdym miasteczku byłby pomnik upamiętniający ofiary s. 127–134; Śladowska Monika: Przeprosin nie było – problem pozostał. Pojednanie polsko-ukraińskie jest możliwe, ale tylko pod warunkiem, że mówi się prawdę s. 136–144; Łagowski Bronisław: Niepokoje Anny Strońskiej s. 145–149; Śladowska Monika: Rehabilitacja zbrodniarzy? Polacy nie powinni bezczynnie przyglądać się kreowaniu bohaterów Ukrainy s. 150–155; Śladowska Monika: Propagandowa ofensywa spadkobierców UPA. Racje jakich Ukraińców mamy zrozumieć? Czy tych, którzy ratowali życie Polakom, czy też tych, którzy bestialsko ich mordowali? s. 156–166; Śladowska Monika: Hierarchie wobec zbrodni ludobójstwa. Na Kresach Południowo-Wschodnich dokonali się najbardziej barbarzyński akt etnicznej zagłady historii Polski s. 167–178; Śladowska Monika: Antychrześcijańska ocena ludobójstwa. Orędzie biskupów Ukraińskiej Cerkwi Greckokatolickiej w sprawie zbrodni na Wołyniu s. 179–188; Budzisz Feliks: Uczcijmy godnie pamięć ofiar OUN-UPA. W rocznicę mordu na Wołyniu. Czas najwyższy, by władze obchodziły ją równie uroczysto jak innych tragedii wojennych s. 189–195; Kuriata Czesław: Ludobójstwo zmanipulowane. Ihor Iljuszyn i Mirosław Czech zrównują rzezi dokonane przez UPA na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej z akcjami AK i BCh w obronie ludności polskiej s. 196–202; Śladowska Monika: Wybaczyc mogą tylko ofiary. Duchowni grekokatolicy w Polsce i na Ukrainie przemilczają współdziałanie Cerkwi i ukraińskich nacjonalistów s. 203–211; Śladowska Monika: Manipulacja historią Huty Pieniackiej. Zbrodnie Waffen-SS usiłuje się zataić, tylko że prawdy ukryć się nie da s. 212–220; Śladowska Monika: Polaków w pień wycinać. 70 lat temu w Hucie Pieniackiej UPA wymordowała 1100 osób, w Podkamieniu – 605 s. 221–228; Śladowska Monika: Terrorysta, kolaborant, nazista. Haniebne dziedzictwo Bandery jest wciąż żywe i dzieli Ukrainę s. 229–237; Kolesničenka Vadim: Zbrodniarze bohaterami. Rozmowa z Wadimem Kolesniczenką, rozmawia Paweł Dybicz s. 238–249; Śladowska Monika: Czciociele Wielkiej Ukrainy. Ukraiński nacjonalizm w masce wolności i demokracji s. 250–257; Piętko Bohdan: Historia według Wiatrowycza. „Zimna wojna” polsko-ukraińska s. 258–271; Konarski Wawrzyniec: Wołyń – przemilczane ludobójstwo – rozmowa z dr. hab. Wawrzyniec Konarskim, rozmawia Robert Walenciak s. 272–284; Fedorowicz Ewaryst: Dlaczego wyrznięci Wołyńcy dzisiejszym elitom smierdzą s. 285–288; Rączkowski Wiktor: Życie w nieludzkich czasach. Wojciech Smarzewski: Wołyń nie jest przeciwko Ukraińcom, ale przeciwko skrajnemu nacjonalizmowi s. 290–297; Popek Leon: Wołyń – przemilczana historia – rozmowa z dr. Leonem Popkiem, rozmawia Robert Walenciak s. 298–308; Linkiewicz Olga, Tyma Petro: Rozmowa czy krzyk. Dwugłos polsko-ukraiński o filmie „Wołyń” – rozmowa z dr. Olgą Linkiewicz i Petro Tymą, rozmawia Manuel Ferreras-Tascón s. 309–318.

5195. WOŹNIAKOWSKI Bogumił M.: Szkice z historii polskiej masonerii. Kraków

2018 Wydaw. i Drukarnia Tow. Słowaków w Polsce 8° ss. 103.

Lata 1729–2012.

5196. Z DZIEJÓW represji sowieckich wobec Polaków w latach 1937–1952: Białoruś, Litwa, ziemie północno-wschodniej Polski. Studia i materiały. Pod red. Jana Jerzego Milewskiego. Warszawa–Białystok 2017.

Rec.: Zwolski Marian, *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 109–113.

5197. ZACKIEWICZ Grzegorz: Wizja Polski niepodległej w koncepcjach Stronictwa Niezawisłości Narodowej z lat 1917–1919. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 189–210, streszcz. ang., niem., ros.

5198. ZAJĄC Stanisław: Działalność oraz idea Józefa Piłsudskiego w kręgach otwockiej tradycji. Otwock 2018 Miasto Otwock 8° ss. 88, il.

W l. 1915–1935.

5199. ZAMROCYŃSKA Magdalena: Postępowanie rehabilitacyjne osób skazanych za działalność na rzecz niepodległej Polski. Warszawa–Poznań 2018 IPN–KSZpNP. Oddz. 8° ss. 247, nlb. 1. Oddziałowe Biuro Badań Historycznych w Poznaniu. (Studia i Materiały Poznańskiego IPN; t. 45).

Od 1945 r.

5200. ZAROBY Stanisław: Blaski i cienie polskiej i światowej myśli strategicznej. Wybrane zagadnienia. Słupsk 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej 8° ss. 219, nlb. 1, il. Akad. Pomorska w Słupsku.

XIX–XXI w.

5201. ZAWADZKI Wojciech, Guźlecka Urszula, Chełmiński Marek: Leć Orle Białe. Bydgoszcz 2018 Pejzaż 8° ss. 297, nlb. 3, il.

Ruchy niepodległościowe na Kujawach i Pomorzu w l. 1772–2018.

5202. ZWEIFFEL Łukasz: Marzyciele kontra realia, rzecz o odpowiedzialności i nieodpowiedzialności w polskiej polityce pierwszej połowy XX wieku. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 254: Studia Politologica. [T.] 19: 2017 s. 105–115, streszcz. ang.

5203. ŻARNOWSKI Janusz: Odbudowa państw narodowych po I wojnie światowej. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 569–573.

5204. ŻERKO Stanisław: Reparacje i odszkodowania w stosunkach między Polską a RFN.

(Zarys historyczny). Poznań 2017 Inst. Zachodni 8° ss. 38. Inst. Zachodni. (IZ Policy Papers; nr 22 (1)).

Toż w jęz. niem.: Reparationen und Entschädigungen in den Beziehungen zwischen Polen und der Bundesrepublik Deutschland. (Ein historischer Überblick). Poznań 2017 ss. 42.

Lata 1953–1992.

5205. ŻURAWSKI vel Grajewski Radosław Paweł: Rozważania o upadku i odradzaniu się państw (z okazji setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości). *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 575–588.

e) Zagadnienia historii wojskowej

Zob. poz. 1674, 1690, 1697, 1700, 1746, 1751, 1752, 1763, 2196, 2240, 2252, 3341, 3343, 3345, 3667, 3693, 3921, 4530, 7441, 7483, 7677, 7774, 7797, 7865, 7886, 7953, 7959, 7975, 8015, 8018, 8029, 8070, 8105, 8306, 8307, 8310, 8323, 8327, 8353, 8363, 8370, 8473, 8480, 8529, 8530, 8570, 8844, 8845, 8968, 8969, 8983, 8991, 9033, 9087, 9095, 9100, 9115, 9117, 9120, 9162, 9178, 9179, 9192, 9206, 9239, 9240, 9243, 9259, 9265, 9269, 9272, 9284, 9286, 9287, 9312, 9317, 9319, 9353, 9364, 9365, 9371, 9388, 9394, 9400, 9401, 9409, 9410, 9418, 9422, 9423, 9440, 9451, 9482, 9536, 9537, 9538, 9545, 9561, 9570, 9571, 9576, 9597, 9606, 9622, 9625, 9632, 9635, 9636, 9637, 9640, 9642, 9645, 9646, 9647, 9650, 9693, 9758, 9778, 9862, 9888, 9898, 9905, 9907, 9914, 9915, 9916, 9917, 9924, 9929, 9942, 9984, 9999, 10003, 10005, 10020, 10024, 10025, 10031, 10032, 10033, 10048, 10071, 10074, 10080, 10091, 10092, 10104, 10112, 10114, 10115, 10118, 10127, 10128, 10129, 10138, 10141, 10148, 10158, 10159, 10161, 10177, 10183, 10184, 10185, 10186, 10198, 10202, 10212, 10222, 10260, 10386, 10503, 10507, 10740, 11012, 11025, 11049, 11157.

5206. 1. DYWIZJA Kościuszkowców. Red. nauk. Bogusław Bębenek, Adam Koseski. Pułtusk–Legonowo 2018 Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor; Stow. Ogólnopolska Rodzina Kościuszkowców 8° ss. 193, il., mapy. Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor; Stow. Ogólnopolska Rodzina Kościuszkowców.

Z treści: Koseski Adam: Historyczne i współczesne znaczenie polskiego wysiłku zbrojnego na froncie wschodnim (1943–1945) s. 27–46; Domański Erazm: Dzieje 1. Warszawskiej Dywizji Zmechanizowanej im. Tadeusza Kościuszki w okresie powojennym (1945–2011) s. 47–74; Bębenek Bogusław: Pamięć o żołnierzach 1. Dywizji Kościuszkowców uczestnikach rozminowywania kraju s. 75–86; Pawełek Zenon: Duszpasterstwo wojskowe garnizonu Legionowie i 1. Warszawskiej Dywizji Zmechanizowanej im. Tadeusza Kościuszki s. 87–92; Samarczew Marek: 1. Warszawska Dywizja Zmechanizowana w okresie transformacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej s. 93–97; Czerwiński Piotr: Udział żołnierzy 1. Warszawskiej Dywizji Zmechanizowanej w misjach zagranicznych s. 99–124; Foremski Tadeusz: 1. Warszawska Dywizja Pechoty patronem Szkoły Podstawowej nr 8 w Legionowie s. 125–149; Karski Andrzej: Stowarzyszenie Ogólnopolska Rodzina Kościuszkowców – kultywowanie tradycji s. 151–189.

5207. 100-LECIE polskiego lotnictwa. Tradycje, technika i taktyka. Pod red. nauk. Grzegorza

Rosłana. Rzeszów 2018 Oficyna Wydawnicza Politech. Rzeszowskiej 8° ss. 116, nlb. 1, streszcz. ang.

Treść: Rajchel Jan: Proces szkolenia lotniczego w Szkole Orłąt w okresie dwudziestolecia międzywojennego s. 9–26; Marciniuk Andrzej, Roslan Grzegorz: O kształceniu obserwatorów w Dęblńskiej „Szkole Orłąt” w latach 1927–1939 s. 27–38; Ostasz Grzegorz: Wokół formacji lotniczych Armii Krajowej w Podokręgu Rzeszowskim s. 39–52; Olejko Andrzej: Polskie lotnicze ślady w historii Pakistańskich Sił Powietrznych, czyli droga do „Domu Orłów” i „Śpiącej Damy” s. 53–73; Bartnik Ryszard: Doświadczenia z udziału lotnictwa w walce z siłami nieregularnymi w XX wieku s. 74–101; Mroczkowski Krzysztof: Henryk Krakowianin [1919–2013] – przyczynek do biografii pilota 308. „Krakowskiego” Dywizjonu Myśliwskiego s. 102–116.

5208. 12 PUŁK Ułanów Podolskich. Wspomnienia i materiały. Oprac. i opatryli komentarzami Renata Gałaj-Dempniak, Aleksander Smoliński, Henryk Walczak, Andrzej Wojtaszak. Szczecin–Grajewo 2018 Koło Żołnierzy 12 Pułku Ułanów Podolskich; Eko-Dom; przy współpr. z Eko-Druk s. 323, il., mapy.

Treść: Mińkowski Michał: Wspomnienia i zapiski o 12 Pułku Ułanów Podolskich. Anglia 1948 r. s. 15–141; Kropielnicki Antoni J.: Wspomnienia dowódcy szwadronu. Mobilizacja i wymarsz na wojnę z Niemcami 12 Pułku Ułanów Podolskich w roku 1939 s. 143–149; Dziekoński Mirosław: Mjr 12 Pułku Ułanów Podolskich, wspomina s. 150–154; Dobrzyński Jerzy: Wspomnienia z kampanii wrześniowej 1939 roku s. 155–156; Pawluk Andrzej: Kiedy ranne wstają zorze... s. 157–160; Stępień Władysław: Wspomnienia z września 1939 roku s. 161–174; Chojnacki Jan: 12 Pułk Ułanów Podolskich, dnia 3 października 1945 roku. Meldunek o spaleniu sztandaru 12 Pułku Ułanów Podolskich. Odpis s. 175–178; Podolski raport. Przyczynki do historii 12 Pułku Ułanów Podolskich odtworzonego w Rosji w 1941 roku s. 179–183; Jażyk Zbigniew: Wspomnienia s. 184–187; Hryniewicz Leon: Początki motoryzowania 12 Pułku Ułanów Podolskich s. 188–195; Tarczewski Leonard: Początki wyszkolenia motocyklowego w 12 Pułku Ułanów Podolskich s. 196–198; Święto Bożego Narodzenia i Nowy Rok 1943. Z teki zapomnianych reportaży s. 199–201; Bittner Leon: Wspomnienia s. 202–210; Pieniążek Józef: Z pamiętników s. 211–220; Nowak Antoni: Wspomnienia. Święto Żołnierza. Cingoli 1946 s. 221–223; Kulewicz Jan: Ostatni transport s. 224–226; Wspomnienia o zasłużonych żołnierzach 12 Pułku Ułanów Podolskich s. 227–264; Biogramy dowódców 12 Pułku Ułanów Podolskich s. 253–264.

5209. 65 LAT ITWL. Technologie dla lotnictwa. Red. wydania Krzysztof Bubrzyk. Warszawa 2018 Wydaw. Inst. Technicznego Wojsk Lotniczych 4° ss. 152, nlb. 2, il.

Treść: Pierwsze placówki badawczo-techniczne [1918–1939] s. 13–38; Kształtowanie kierunków naukowo-badawczych w latach 1950–2000 s. 41–80; Technologie XXI wieku s. 83–112; Rada Naukowa Instytutu Technicznego Wojsk Lotniczych s. 115–127; Wspomaganie działalności naukowej s. 129–132; Działalność pozanaukowa Instytutu s. 135–141; Bibliografia s. 143; Załączniki s. 145–153.

Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych w Warszawie.

5210. AKSAMITOWSKI Andrzej: Militarne i terrorystyczne zagrożenia miast i portów Pomorza Zachodniego. Aspekty historyczne

i współczesne. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 3 s. 5–26, streszcz. ang.

XX–XXI w.

5211. ALKOHOL w wojsku i na wojnie. Z dziejów wojskowości polskiej i powszechnej. Pod red. Andrzeja Niewińskiego. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 387, il., mapy, streszcz. ang. (Homo Militans; t. 7).

5212. ARS fortificandi. Studia i materiały z dziejów architektury obronnej. T. 2. Pod red. Pawła Nastrożnego. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 246, il., mapy, streszcz. ang.

Lata 1776–1939.

T. 1. 2016.

5213. ATLAS Twierdzy Toruń. Z. 11: Fort V – Chodkiewicz (Fort III – Scharnhorst). Pod red. Janusza Tandackiego i Lecha Narębskiego. Toruń 2018 Tow. Nauk. 4° ss. 30, nlb. 1, tabl. 32, il., streszcz. niem. Tow. Nauk. w Toruniu, Tow. Przyj. Fortyfikacji im. Adama Freytaga w Toruniu.

XIX–XXI w.

Z. 1. 2005.

5214. AUGUSTYN Bogdan: Pozostałości dworskich założeń obronnych w Bieszczadach i na Pogórzu. *Bieszczad*. [T.] 22: 2017/2018 [dr.:] 2018 s. 172–207.

5215. BAGIŃSKI Mieczysław: Zapamiętaj, łatwiej zrozumiesz. Od ukazów do rozkazów nr 8358/III i nr 10000. Grajewo 2018 Tow. Przyj. 9. Pułku Strzelców Konnych; przy współpr. z Eko-Druk 8° ss. 211, nlb. 2, il.

Lata 1795–1920.

5216. BANASZEK Tadeusz: 1 Brygada Transportowa w Kielcach 1962–1994. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 95–106, streszcz. ang.

5217. BANASZEK Tadeusz: 2 batalion saperów w latach 1943–1955. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 85–93, streszcz. ang.

5218. BĘDŹMIROWSKI Jerzy, Gac Miłosz: Polska Marynarka Wojenna a bezpieczeństwo morskie państwa od zimnej wojny do NATO. Próba usystematyzowania. Katowice 2018 Wydaw. Nauk. Sophia 8° ss. 256, il., mapy.

Lata 1945–2002.

5219. BOLDYREW Aleksander, Dutkiewicz Marek, Jaworski Rafał: Rozprza i okolice na kartach militarnych dziejów Polski. Rozprza–Zelów 2018 Stow. na rzecz Rozwoju Regionu Piotrkowskiego Euroaktywni; Gm. Rozprza;

Wydaw. Drukarnia Marland 2 Marek Rusak 8° ss. 228, il.

5220. BOREK Paweł: Z dziejów 34 Pułku (1918–1939). Biała Podlaska 2018 MBP 8° ss. 79, il.

5221. BRONÍ drzewcowa i uzbrojenie ochronne z Ostrowa Lednickiego, Giecza i Grzybowa. Red. Paweł Sankiewicz, Andrzej M. Wyrwa. Lednica-Dzieskanowice 2018 Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy 4° ss. 371, tabl. 6, il., streszcz. ang. Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. (Biblioteka Studiów Lednickich. Seria B1. Fontes; t. 1).

Tyt. równol.: Pole weapons and armour from Ostrów Lednicki, Giecz and Grzybowo.

Treść: Wyrwa Andrzej M.: Lancia, galea, lorica – broń drzewcowa i ochronna z Ostrowa Lednickiego, Giecza i Grzybowa. Miejsce w kulturze i symbolika s. 9–24; Sankiewicz Paweł: Uzbrojenie ochronne i broń drzewcowa w zbiorach Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy s. 27–32; Wilke Gerard: Groty broni drzewcowej z Ostrowa Lednickiego s. 33–87; Wyrwa Andrzej M.: Historia odkrycia szyszaka znalezionej „w bagnie” koło Giecza i jego miejsce w kulturze s. 89–107; Poklewska-Koziełł Magdalena, Sikora Mateusz: Szyszak z Giecza – szczegółowa inwentaryzacja obiektu i stan badań s. 109–121; Sankiewicz Paweł: Hełm sztokowy z jeziora Lednica s. 123–131; Sankiewicz Paweł: Fragmenty pancerzy kocznych z Ostrowa Lednickiego, Giecza i Grzybowa s. 133–146; Sankiewicz Paweł: Katalog broni drzewcowej s. 147–215; Sankiewicz Paweł: Katalog uzbrojenia ochronnego s. 217–250; Stępiak Tomasz: Drzewca włóczni w świetle analizy surowcowej s. 253–268; Kucypera Paweł, Rybka Krzysztof: Badania archeometalurgiczne groków broni drzewcowej i elementów uzbrojenia ochronnego s. 269–330; Bibliografia s. 331–359.

5222. CHCIUK Adam Michał: Tradycja naszych ojców. Dwieście lat Gwardii Narodowej w Majdanie Zbydniowskim. Stalowa Wola 2018 Muzeum Region. 4° ss. 123, il.

Gwardia Narodowa im. Tadeusza Kościuszki.

5223. CIEŚLA Mariusz: Napierśnik zbroi z warsztatu mediolańskiego w kolekcji Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Analiza porównawcza. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 7–55, streszcz. ang., ros.

Z 1 dekady XVI w.

5224. CZAJA Jarosław: Gródek nad Czarnym Potokiem na tle innych założeń obronnych z zachodniego brzegu Dunajca. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 37–51.

Wzniesienie koło Czarnego Potoku ze śladami założeń obronnych od czasów najdawniejszych do średniowiecza.

5225. DAWNE fortyfikacje. Dla turystyki, rekreacji i kultury. Pod red. Lecha Narębskiego. Toruń 2018 Tow. Opieki nad Zabytkami. Oddz. 8° ss. 308, il., mapy.

Z treści: Molski Piotr: Ochrona i wykorzystanie zabytkowych fortyfikacji z perspektywy minionego 50-lecia s. 9–20; Wielgus

Jadwiga, Wielgus Krzysztof: Metoda Janusza Bogdanowskiego w badaniach krajobrazu warownego i jej skuteczność w rewaloryzacji zespołów fortyfikacyjnych s. 21–50; Głuszek Cezary: Rewaloryzacja i reintegracja fortyfikacji – specyfika konserwatorska w obszarach silnej presji inwestycyjnej s. 51–60; Sajdak Marcin, Gawęda Przemysław, Koziół Katarzyna: Fort XIV jako nowoczesny przykład interdyscyplinarnego zagospodarowania obiektów fortecznych oraz krajobrazu fortecznego s. 185–192; Tomczyk Kamil: Zespoły fortyfikacji nowszych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – zasób, stan, wykorzystanie militarne – po wykorzystaniu współczesne s. 211–224; Jesionowski Bernard, Hochleitner Janusz: Wały von Plauena – dzieje kształtowania przestrzeni dla działalności edukacyjnej Muzeum Zamkowego w Malborku s. 227–244; Pokrzywnicki Janusz: Arsenal Artyleryjski z 1824 r. w Toruniu s. 257–264; Staniewska Anna: Forteczne muzeum rozproszone w krajobrazie górskim. Krajobraz Wielkiej Wojny w Alpach włoskich – stulecie s. 265–276; Borsuk Andrzej: Explozeum – muzeum w poniemieckiej fabryce materiałów wybuchowych s. 277–281.

W I. 1966–2018.

5226. DEPCZYŃSKI Rafał P[iotr]: Żołnierze Marynarki Wojennej w misjach poza granicami kraju. Od Korei do Afganistanu. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 312–318.

Lata 1948–2015.

5227. DETKA Kamil: Militarne i polityczne aspekty funkcjonowania Brygady Świętokrzyskiej NSZ w latach 1944–1945 i powojenne losy żołnierzy. Kielce 2018 Biuro Komunikacji Społ. Urzędu Marszałkowskiego Woj. Świętokrzyskiego 8° ss. 93, il. (Kombatanci Ziemi Świętokrzyskiej. Zeszyty Historyczne; z. 5).

5228. DLA NIEPODLEGŁEJ. Pod red. Jarosława Wąsowicza. Piła 2018 Zakł. Poligraf. Henryk Górowski 8° ss. 92, nlb. 4, il. (Zeszyty Historyczne Piłskich Dni Żołnierzy Wyklętych).

Materiały z VI Piłskich Dni Żołnierzy Wyklętych, Piła, 8 II – 25 III 2018 r.

Treść: Tomasz Piotr: Marian Myszka, antykomunista z Krajny s. 19–27; Tomasz Piotr: Ks. Jan Baranowski, kapelan Armii Krajowej s. 28–35; Tomasz Piotr: Ks. Antoni Januszewski s. 36–39; Poniatowski Andrzej: Kryptonim: Prawica s. 40–46; Tomasz Piotr: Grupa „Ważnego” s. 47–52; Urbanowicz Józef: Jak nie zostało konfidentem UB s. 53–59; Tomasz Piotr: Bydgoska Łączka – szukamy naszych bohaterów! s. 60–66; Fijałkowski Marek: Pamiątki AK w zbiorach Muzeum Okręgowego w Pile s. 67–71; Rajski Kajetan: Ostatnia noc kaprala „Wojtusia” [Wojciech Rajski] s. 74–82; Jagła Damian: Działalność patriotyczna „Piłskich patriotów” w roku 2017 s. 83–92.

5229. DO SZARŻY marsz, marsz... Studia z dziejów kawalerii. T. 7. Pod red. Aleksandra Smolińskiego. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 312, il., streszcz. ang.

Treść: Narloch Krzysztof: Jednostki jazdy w strukturze armii rzymskiej s. 25–73; Bożejewicz Arkadiusz: Starcie pod Ostródą 23 października 1628 r. Przykład „małej wojny” w wielkim konflikcie s. 75–107; Wagner Marek: Semen. Z dziejów europejskich formacji zbrojnych w XVII w. s. 109–126; Yoshida-Mądrowska Olga: Koń w Japonii. Przyczynek do dziejów kawalerii japońskiej s. 127–161; Strzeżek Tomasz: Kawaleria w bitwie pod Ostrołęką 26 maja 1831 r. s. 163–212; Smoliński Aleksander: Dzienniki, pamiętniki i wspomnienia – źródła pomocne w badaniach nad

życiem codziennym kawalerzystów i artylerzystów konnych polskich formacji wojskowych oraz Wojska Polskiego z lat 1914–1939 s. 213–267; Smoliński Aleksander: O początkach dziejów sztandaru Pułku 3 Ułanów Śląskich s. 269–301.

T. I. 2010.

5230. DRAB Lech: 100 lat polskiej dyplomacji wojskowej. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 3 s. 97–115.

Lata 1918–2018.

5231. DRGAS Jakub: Fortyfikacje Wschowy w średniowieczu i czasach nowożytnych. Wschowa 2018 Muzeum Ziemi Wschowskiej 8° ss. 127, nlb. 1, il., mapy.

XIII–XVIII w.

5232. DUDZIŃSKI Tomasz: 9. Pułk Strzelców Konnych im. Generała Kazimierza Pułaskiego. Grajewo 2018 Eko-Dom; przy współpr. z Eko-Druk 8° ss. 619, il.

Lata 1921–1939.

5233. DWORNIKOWSKI Wacław, Sutowski Sławomir: Okręty podwodne Polski. Na 100-lecie odrodzenia Polski i utworzenia Marynarki Wojennej RP. Gdynia 2018 Wacław Dwornikowski 4° ss. 87, il., mapy.

Lata 1926–2018.

5234. DYKSZAK Czesław: Historia Garnizonu Lotniczego Powidz. Słupca 2018 Graffi Studio Janusz Anson 8° ss. nlb. 2, 116, il., mapa.

Lata 1956–2018.

5235. DZIAŁANIA nieregularne w dziejach wojskowości polskiej. Red. nauk. Ryszard Parafianowicz. Warszawa 2018 Wydaw. Akad. Sztuki Wojennej 8° ss. 374, il., streszcz. ang. Akad. Sztuki Wojennej.

Z treści: Chrupek Rafał: Wykorzystanie doświadczeń w sztuce wojennej. Wybrane problemy s. 29–58; Niewiński Andrzej: Działania nieregularne Władysława Białego w walce o władzę w Kronice Jana z Czarnkowa s. 59–73; Lasota Jacek: Wojna podjazdowa w poglądach Mihałya Lajosa Jeneya [1723–1797] s. 75–90; Ochman Marcin: Wojska inżynieryjne w teorii i praktyce polskich walk powstańczych lat 1830–1907 s. 91–102; Szażłyński Jarosław: Działania oddziału partyzanckiego pułkownika Konstantego Ramotowskiego „Wawra” w guberni augustowskiej w powstaniu styczniowym 1863 roku s. 103–153; Drapikowska Barbara: Udział kobiet w walkach o niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1794–1863 s. 155–170; Palczewska Milena: Kobiety polskie w ruchu niepodległościowym w kontekście działań nieregularnych s. 171–192; Przybylak Michał: Polsko-żydowska współpraca w przygotowaniu działań nieregularnych przed rokiem 1939 s. 193–215; Turza Anna: Użycie sił Kolejowego Przystosowania Wojskowego w działaniach nieregularnych Polskiego Państwa Podziemnego s. 217–236; Paluch Marcin: Zaangażowanie Bernardynów z Radezczy w działalność konspiracyjną w latach 1940–1944 s. 237–249; Kopcińska Beata Dagmara: Działalność zgrupowania partyzanckiego Hieronima Dekutowskiego ps. „Zapora” na podstawie akcji zbrojnych pod Krężnicą Okragłą 24 maja 1944 roku oraz 24 września 1946 roku

s. 251–261; Zapalowski Andrzej: Charakterystyka taktyki typu partyzanckiego polskiego podziemia niepodległościowego oraz OUN i UPA na terenie obecnego powiatu przemyskiego w latach 1944–1948 s. 263–301; Oleksiak Klaudia: Działania hybrydowe na przykładzie Ukrainy i krajów bałtyckich (Litwy, Łotwy, Estonii) jako element współczesnych działań nieregularnych s. 303–321.

5236. FRĄCIK Krystian, Mędrzecki Jakub: Wojska specjalne w systemie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa 2018 Akad. Sztuki Wojennej 8° ss. 99, il. Akad. Sztuki Wojennej.

Lata 1919–2017.

5237. FUIŃSKI Zbigniew: Związki pomiędzy zbroją i ubiorem w aspekcie historycznym. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 69–116, streszcz. ang.

5238. GABROWSKI Marian: Śladami zapomnianego lotniska w Lipienicy. Polkowice 2018 Marian Gabrowski 8° ss. 140, il., mapy.

Toż. Wyd. 2, popr. i uzup. Polkowice 2018 ss. 196, il., mapy. Dostępne także jako e-book.

5239. GAC Miłosz: Marynarka Wojenna w polskiej polityce bezpieczeństwa w okresie poprzedzającym wejście do NATO. Katowice 2018 Wydaw. Nauk. Sophia 8° ss. 136, il.

Od 1945 r.

5240. GIĘTKOWSKI Mirosław: Armata czy haubica? *Studia Artyleryjskie*. T. 8: 2018 s. 65–119.

XVIII–XX w.

5241. GIĘTKOWSKI Mirosław, Karpus Zbigniew, Rezmer Waldemar: Twierdza Toruń. Stan w latach dwudziestych XX wieku. Dokumenty. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 229, nlb. 3, il., mapy.

5242. GNIADEK-ZIELIŃSKI [Michał] M. M. O.: Narodowe Siły Zbrojne 1942–1947. Warszawa 2017.

Rec.: Karpiński Grzegorz, *Radziwiński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 248–251.

5243. GOMÓŁKA Marcin: Wpływ szyku taborowego husytów na polską sztukę wojenną XV–XVII w. Zarys problematyki. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 1 s. 11–29, streszcz. ang.

5244. GOSK Daniel: Kapalin z policzkami ze zbiorów Muzeum Zamkowego w Malborku. *Studia Zamkowe*. T. 5: 2018 s. 47–60, streszcz. ang.

Rodzaj helmu.

5245. GÓRSKI Piotr: Historyczna infrastruktura militarna rejonu Zatoki Gdańskiej – wyszczególnienie oraz stan aktualny. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 203–221.

Od przelomu XIV i XV w. do współczesności.

5246. GÓRSKI Piotr: Polska artyleria nadbrzeżna rejonu Zatoki Gdańskiej w latach 1920–1945. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 50–67.

5247. HARTLEB Zygmunt: Szabla polska. Jej rozwój historyczno-techniczny. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 70, il.

Podstawa wyd.: Lwów–Warszawa–Kraków 1926.

Lata 1401–1863.

5248. HORYŃ Wojciech, Falkowski Mariusz: Wojska Obrony Terytorialnej wczoraj i dziś. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 182, nlb. 1, il. (Edukacja dla Bezpieczeństwa).

Lata 1936–2018.

5249. JANOWSKI Andrzej: Grot włóczęni z okresu karolińskiego ze Źródło w gminie Węgorzyno. *Acta Militaria Mediaevalia*. T. 14: 2018 s. 213–220, streszcz. ang.

5250. JANOWSKI Andrzej, Szczepański Łukasz: Okucie pochwy miecza z Gardzenia koło Iławy. Przyczynek do studiów nad uzbrojeniem z pogranicza bałtyjsko-słowiańskiego. *Ostródzki Przegląd Historyczny*. T. 4: 2018 s. 51–67, streszcz. ang.

Z XI–XIII w.

5251. JAROSŁAWSKI Janusz: Bagnety Wojska Polskiego 1918–1939. Warszawa–Biłgoraj 2018 Madex Janusz Jarosławski 4° ss. 359, il.

5252. JAWOREK Rafał: Zatarłe ślady przeszłości. Krosno–Wiśniowa 2018 Graffia Agencja wydawniczo-fotograficzna; Rafał Jaworek; Gm. Bibl. Publ. 4° ss. 183, nlb. 1, il.

Wojsko Polskie (1918–1939) i Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie.

5253. JESKE Maciej: Wytwórcze i oddziałowe znakowanie regulaminowej broni białej. Szable i niektóre pałasze szeregowych kawalerii i innych oddziałów konnych. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 191–237, streszcz. ang.

5254. KANIEWSKI Jacek: Cudownie ocaleni, czyli o tych, którzy powinni zginąć, a przeżyli. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.] 2013 s. 132–148, streszcz. ang.

Przypadki kilku ocalałych żołnierzy polskich, I. 1808–1944.

5255. KAPROŃ Marian: Koń w polskiej wojskowości. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 415, il.

5256. KARCZEWSKI Antoni W.: Broń ma-
lokalibrowa. Zarys teorii strzału, konstrukcja
i wykonanie. Oświęcim 2018 Napoleon V 8°
ss. nlb. 2, 311, tabl. 8, il.

Repr., oryg.: Warszawa 1934.
Lata 1886–1934.

5257. KONTRWYWIAD II RP (1914),
1918–1945, (1948). T. 4. Pod red. Anny Przy-
borowskiej. Warszawa–Emów 2017 Agencja
Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Centr. Ośr.
Szkolenia im. gen. dyw. Stefana Roweckiego
„Grota” 8° ss. 415, il. (Biblioteka „Przeglądu
Bezpieczeństwa Wewnętrznego”; 9).

Materiały z konferencji, Emów, 28–29 X 2015 r.

Treść: Oleszkowicz Ryszard: In memoriam. Podpułkownik
dr Zbigniew Nawrocki (1959–2017) s. 11–12; Krzak Andrzej:
Metody i formy pracy operacyjnej radzieckiego wywiadu wy-
korzystywane przeciw II Rzeczpospolitej w latach 1921–1939
w ocenach i informacjach Wydziału IIb oraz jednostek tereno-
wych kontrwywiadu wojskowego s. 13–28; Sprengel Bolesław:
Konfideni, informatorzy i inne osobowe źródła informacji wy-
korzystywane przez policję II RP do ochrony bezpieczeństwa
wewnętrznego s. 29–44; Majzner Robert: Organizacja i funk-
cjonowanie kontrwywiadu morskiego (SRI Dowództwa Floty)
w latach 30. XX w. na przykładzie zwalczania niemieckiego
szpiegostwa – zarys problematyki s. 45–56; Gaul Jerzy: Inwigi-
lacja Józefa Piłsudskiego przez tajne służby państw centralnych
1901–1917 s. 57–74; Skóra Wojciech: Książka „Służba wy-
wiadowcza” z 1921 r. – pierwszy podręcznik dla pracowników
polskiego kontrwywiadu (na te innych wydawnictw i materiałów
instruktażowych) s. 75–102; Polak Bogusław: Pułkownik dyploma-
nowy Stefan Mayer (1895–1981) s. 103–116; Kozłowski Piotr:
Ochrona kontrwywiadowcza realizowana przez Straż Graniczną
na południowym odcinku granicy państwa w latach 1935–1939
s. 117–132; Nogaj Adam: Próba oceny skuteczności ochrony
kontrwywiadowczej konspiracyjnych struktur Polskiego Pań-
stwa Podziemnego w świetle dokumentu niemieckiego Oddziału
Wywiadowczego „Armie Obce Wschód” Sztabu Generalnego
Naczelnego Dowództwa Wojsk Lądowych, opublikowanego 1 lip-
ca 1944 r. s. 133–192; Handke Waldemar: Struktura i zawartość
raportów „Korwety”. Przyczynek do wiedzy polskiego podziemia
niepodległościowego na temat komunistów s. 193–204; Dubicki
Tadeusz: Kapitan Bronisław Eljaszewicz [1897–po 1978] w kręgu
zainteresowania Służby Bezpieczeństwa s. 205–212; Gregorczyk
Dariusz: Ochrona informacji wrażliwych w jednostkach admini-
stracji państwowej na Śląsku w latach 1922–1939. Zarys proble-
mu s. 213–224; Mąciór-Majka Beata: Rozpoznanie i zwalczanie
obcego wywiadu przez Policję Państwową II RP s. 225–232;
Woźny Aleksander: Bezpieczeństwo placówek Referatu „Zachód”
na terenie zagranicznym w ocenach kierownika por./kpt.
Mieczysława Jaworskiego (1932–1934) s. 233–248; Sypniewski
Tomasz: Działania kontrwywiadowcze powiatowych komend
Policji Państwowej na przykładzie Wejherowa s. 249–263; Ochał
Artur: Wybrane afery kontrwywiadowcze rozpracowywane przez
Korpus Ochrony Pogranicza (1924–1939). Przyczynek do histo-
rii Wydziału KOP s. 264–282; Bednarek Jerzy: Kontrowersje
wokół okoliczności śmierci Władysławy Bytomskiej [ur. 1904]
w 1938 r. s. 283–292; Grabowski Waldemar: Londyńska in-
strukcja pracy wywiadu obronnego z sierpnia 1942 r. s. 293–
306; Świerczek Marek: Polityka kadrowa Oddziału II SG WP
w latach 1921–1926 jako czynnik ryzyka kontrwywiadowczego
s. 307–311; Taciak Piotr: Wykorzystanie byłych pracowników

i współpracowników kontrwywiadu, wywiadu i innych służb
II RP do rozpracowywania środowiska „dwojkarzy” w świetle
materiałów Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego
w Olsztynie. Zarys problematyki s. 312–320; Polak Michał:
Działania informacyjno-kontrwywiadowcze Oddziału II Sztabu
3 Dywizji Strzelców Karpackich Armii Polskiej na Wschodzie
w latach 1942–1943 s. 321–329; Oleszkowicz Ryszard: Wybrane
aspekty współpracy samodzielnych referatów informacyjnych
z Korpusem Ochrony Pogranicza, Policją Państwową oraz in-
nymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo we-
wnętrze państwa na wschodnich obszarach II Rzeczypospolitej
(1924–1939) s. 330–348; Rakowski Mateusz: System ochrony
informacji niejawnych w sztabach i jednostkach Dowództwa
Okręgu Korpusu nr VIII (Toruń) – zarys problemu s. 349–362;
Stala Tomasz: Ochrona tajemnicy wojskowej w zakładach prze-
mysłowych pracujących na rzecz obronności państwa w latach
1921–1939. Zarys problemu s. 363–376.

T. 1. Pod red. Zbigniewa Nawrockiego. Warszawa–Emów
2013.

5258. KONTRWYWIAD II RP (1914),
1918–1945, (1948). T. 5, cz. 1. Red. meryto-
ryczna Konrad Paduszek, Marek Świerczek,
Aleksander Woźny. Warszawa–Emów 2018
Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Centr.
Ośr. Szkolenia im. gen. dyw. Stefana Roweckie-
go „Grota” 8° ss. 256, il. (Biblioteka „Przeglądu
Bezpieczeństwa Wewnętrznego”; 10).

Treść: Siewier Malwina: Działalność organów bezpieczeństwa
w województwie śląskim w okresie międzywojennym. Zarys
problematyki s. 7–16; Skóra Wojciech: Działalność Ekspo-
zytury nr 3 Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego
w zakresie zwalczania szpiegostwa na Pomorzu (1930–1939).
Wybrane problemy s. 17–39; Oleszkowicz Ryszard: Główne kie-
runki działalności agencji terenowych komórek kontrwywiadu
wojskowego na podstawie analizy dokumentacji operacyjnej
Samodzielnego Referatu Informacyjnego DOK IX w Brześciu nad
Bugiem (1921–1939) s. 40–56; Sypniewski Tomasz: Działania
kontrwywiadowcze powiatowych komend Policji Państwowej
na przykładzie Chojnic s. 57–73; Mąciór-Majka Beata: Kwestia
ukraińska w sferze zainteresowania policji politycznej wojewódz-
twa krakowskiego w dwudziestoleciu międzywojennym s. 74–83;
Sobczak Antoni Krzysztof: Meldunki sytuacyjne Mazowieckiego
Inspektoratu Okręgowego (Okręgu) Straży Granicznej w latach
1928–1939 jako źródło informacji kontrwywiadowczej s. 84–
94; Dubicki Tadeusz: Sprawa Wiktora Kuttena w rozpoznaniu
Ekspozytury „R” (Bukareszt) Oddziału II Szt. NW s. 95–111;
Majzner Robert: Sprawa Wilhelma Schneidera – dowód zdra-
dy mjr. Jana Henryka Żychonia? s. 112–118; Polak Bogusław:
„Zmierzech »Londynu«” Stefana Litauera [1892–1959]. Prz-
yczynek do pocztu renegatów polskich s. 119–131; Świerczek
Marek: Selekcja negatywna oficerów Oddziału II SG WP jako
warunek powodzenia strategicznej dezinformacji prowadzonej
przez radzieckie służby specjalne w latach 1921–1927 s. 132–148;
Krzak Andrzej: Instrukcja OT-1 i inne dokumenty wykonawcze
– podstawy prawne funkcjonowania systemu ochrony informac-
ji niejawnych (tajemnicy państwowej i wojskowej) w Wojsku
Polskim w dwudziestoleciu międzywojennym. Zarys proble-
mu s. 149–162; Misiuk Andrzej: Kształtowanie się instytucji
kontrwywiadu cywilnego u zarania II Rzeczypospolitej w latach
1918–1922 s. 163–170; Leśkiewicz Rafał: Kartoteki operacyjne
Oddziału II Sztabu Głównego WP oraz kontrwywiadu i wywiadu
Armii Krajowej w zasobie archiwalnym IPN jako źródło do badań
aktywności polskich służb specjalnych s. 171–182; Giermaziak
Wojciech: Kapitan Zdzisław de Witt pseud. „Zygfryd Wagner”
[ur. 1897], oficer Referatu „Zachód” Oddziału II SG WP (lata
1929–1934, afera „In.3”) s. 191–205; Komat Marek: W kręgu
większych zasług dla bezpieczeństwa Polski. Henryk Kawecki

[ur. 1886], Waclaw Żyborski [ur. 1893], Władysław Żeleński [1903–2006] s. 206–212; Handke Waldemar: Ludzie „Korwety” – Referatu „999” Wydziału Bezpieczeństwa i Kontrwywiadu Oddziału II KG AK s. 213–221; Bednarek Jerzy: Sprawa Edmunda Wasiaka. Przykład powojennych represji wobec byłych funkcjonariuszy Służby Śledczej Policji Państwowej w Łodzi s. 222–232; Padiuszek Konrad: Komisja Tadeusza Daniszewskiego. Partia i „bezpieka” na tropie archiwum kontrwywiadu i wywiadu II Rzeczypospolitej s. 233–247; Polak Michał: Wzorce organizacyjne kontrwywiadu wojskowego PSZ na Zachodzie na przykładzie regulaminu kontrwywiadowczego War Office z 1944 roku s. 248–255.

T. 1. 2013.

5259. KOPKA Sławoj: Żołnierze kometanta. Chłopcy malowani z Zelowa. Żelów–Warszawa 2018 nakł. aut. 8° ss. 163, nlb. 1, il. Lata 1908–1937.

5260. KOTOWICZ Piotr N., Śnieżko Grzegorz: Unikatowy trzewik pochwy miecza z Mielnika nad Bugiem na Podlasiu. *Acta Militaria Mediaevalia*. T. 14: 2018 s. 221–228, streszcz. ang.

Średniowieczny.

5261. KRYGER Zdzisław: Historia i przyszłość artylerii morskiej. *Studia Artyleryjskie*. T. 8: 2018 s. 120–135.

XIV–XXI w.

5262. KUCK Jerzy: 100 lat lotnictwa wojskowego w Małopolsce 1918–2018. Krosno 2018 Armograf 8° ss. nlb. 2, 551, nlb. 4, il.

5263. KULKA Grzegorz: Sąd Honorowy dla Generałów w Wojsku Polskim w latach 1918–1947. Oświęcim 2017 Napoleon V 8° ss. 412.

Rec.: Fabisz Dariusz, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 347–350.

5264. [KUNIKOWSKI Jerzy]: Sztab Generalny Wojska Polskiego 1918–2018. Tekst Jerzy Kunikowski; współpr. Marcin Białas, Rafał Szabała-Chelmiński. Warszawa 2018 Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 8° ss. 155, nlb. 2, il. Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Publikacja opracowana na podstawie wystawy „Sztab Generalny Wojska Polskiego 1918–2018”, przygotowanej w 2013 r., zaktualizowanej w 2018 r.

Toż w jez. ang.: The General Staff of the Polish Armed Forces between 1918–2018. Warsaw 2018.

5265. A LATE medieval or early hackbut barrel from the collection of the Castle Museum in Malbork. [Aut.] Grzegorz Żabiński [i in.]. *Acta Militaria Mediaevalia*. T. 14: 2018 s. 175–206, streszcz. pol.

Lufa hakownicy.

5266. LEDWOCH Janusz: 100 lat czołgów Wojska Polskiego 1918–2018. Warszawa 2018 *Militaria* 8° ss. 176, il.

5267. ŁUBKOWSKI Jerzy: 80 lat służby ORP „Błyskawica” pod polską banderą. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 100–136.

Od 1935 r.

5268. MACHNIAK Arkadiusz: Metodyka pracy operacyjnej oficera obiektowego Informacji Wojska Polskiego na przykładzie 5. pułku piechoty 3. Dywizji Piechoty. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 229–247, streszcz. ang.

Kontrwywiad wojskowy, I. 1943–1957.

5269. MAJZNER Robert: Attachaty wojskowe Drugiej Rzeczypospolitej 1919–1945. Strukturalno-organizacyjne aspekty funkcjonowania. Częstochowa 2011.

Rec.: Włodarkiewicz Wojciech: Działalność polskiej dyplomacji wojskowej w okresie międzywojennym oraz w latach II wojny światowej. [W:] Wywiad i kontrwywiad wojskowy II RP. Z działalności oddziału II SG WP. T. 6. Łomianki 2015 s. 263–273.

5270. MIASTO walczone. Przemysł w 100. rocznicę odzyskania niepodległości. Przemysł–Warszawa 2018 Muzeum Nar. Ziemi Przemyskiej; Wydaw. Sejmowe 8° ss. 118, nlb. 2, tabl. 35, il.

Treść: Fac Lucjan: Przemysł 1918 s. 19–43; Błoński Jacek: Przemyskie Orleńta – obrońcy polskich Kresów s. 44–57; Szopa Grzegorz: Odznaka pamiątkowa „Gwiazda Przemysła” s. 58–61; Polaczek Janusz: Pomnik Orleńta Przemyskich – symbol chwały i świadectwo historii s. 62–71; Bemben Szczepan: Rola duchowieństwa Przemysła w procesie odzyskania niepodległości przez Polskę w latach 1914–1918 s. 72–80; Idzikowski Tomasz, Pomykacz Tomasz: Twierdza Przemysł – budowa i walki s. 81–92; Wójcik Zbigniew K[azimierz]: Gotowi na niepodległość? s. 93–106; Szopa Grzegorz: Związki Józefa Piłsudskiego z Przemysłem s. 107–112; Terlecki Ryszard: Miasto, które pamięta s. 113–118.

5271. MICHALAK Arkadiusz: Kolejna głowica miecza w typie B ze Środkowego Nadodrza. Obserwacje na marginesie znaleziska z Niesulic, pow. świebodziński. *Acta Militaria Mediaevalia*. T. 14: 2018 s. 229–236, streszcz. ang.

Średniowieczna.

5272. MILITARIA pomorskie. Zbiór studiów. T. 12. Pod red. Grzegorza Kotlarza, Łukasza Nadolskiego. Bydgoszcz 2018 Muzeum Wojsk Lądowych 8° ss. 391, il., mapy, streszcz. ang.

Treść: Lizut Małgorzata, Lizut Janusz: Strzały Apolla. Choroby i ich wpływ na działania wojenne s. 7–51; Bożejewicz Arkadiusz: Przygotowania i działania wojenne w konfliktach Rzeczypospolitej z Turcją pod Kamieńcem Podolskim w latach 1633–1634 s. 53–90; Waszak Damian: Działania U.S. Navy przeciwko Indianom kanadyjskim na wodach Puget Sound w 1856 r. s. 91–103; Waszak Damian: Parowce Beaver i Otter w wojnie Yakima (1855–1856) s. 105–112; Kantorski Karol: Opisy bitew wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych w nowojorskim tygodniku „Harper’s Weekly” s. 113–135; Kozubel Marek Bogdan: Legion Ukraińskich Strzelców Siczowych i Polskie Legiony – podobieństwa i różnice, losy weteranów po zakończeniu I wojny

światowej s. 137–148; Wojciechowski Jerzy S.: „Przyczółek Kijów 1920”. Z dziejów 1 Brygady Strzelców Podhalańskich s. 149–181; Wojciechowski Jerzy S.: Wizyta szefa Imperialnego Sztabu Generalnego Wielkiej Brytanii gen. broni Frydrica [!] [Fredericka] Cavana w Polsce w 1923 r. s. 183–206; Żabierek Krzysztof: Wybrane wypadki lotnicze na Pomorzu w świetle relacji „Słowa Pomorskiego” (1920–1939) s. 207–221; Jaskulski Waldemar: Płk Roman Jan Woll (1883–?). Szkic biograficzny s. 223–253; Jaskulski Waldemar: Gen. bryg. Mieczysław Maciejowski (1886–1940). Zarys służby s. 255–293; Drozdowski Krzysztof: Działalność Okręgowego Komitetu Floty Narodowej w Bydgoszczy w latach 1927–1932 s. 295–308; Rudowicz Marcin: Jacek Zieliniewicz [ur. 1926] – wspomnienia byłego więźnia obozów Auschwitz-Birkenau i Natzweiler-Dautmergen s. 309–368; Nadolski Lukasz Mamert: Walki o lotnisko w Dońceku (4 września – 3 października 2014) s. 369–391.

T. 1. 2011.

5273. MILITARNE dziedzictwo Świebodzina i okolic. Ochrona i badania. Red. nauk. Grzegorz Urbanek. Międzyrzecz–Świebodzin 2018 Świebodziński Dom Kultury; Tow. Hist. Ziemi Międzyrzeckiej 8° ss. 143, il.

Materiały z konferencji historycznej, Świebodzin, 16 VI 2018 r.

Treść: Urbanek Grzegorz: Problematyka ochrony budownictwa militarnego z terenu powiatu świebodzińskiego po 1945 roku s. 11–20; Gruszka Bartłomiej, Michalak Arkadiusz: Badania interdyscyplinarne wczesnośredniowiecznego zespołu osadniczego w Grodziszczu, stan. 1, pow. świebodziński s. 21–38; Kalicki Tomasz: Późnośredniowieczne założenie obronne Świebodzina. Charakterystyka i opis elementów s. 39–60; Michalak Arkadiusz: Zdobycie Międzyrzecza w 1474 roku w świetle wybranych militariów s. 61–76; Biesiadka Jacek, Michalak Robert: Organizacja artyleryjkiej walki bliższej na odcinku centralnym Frontu Fortecznego Łuku Odry–Warty s. 77–88; Urbanek Grzegorz: Przygotowania obrony przeciwlotniczej Świebodzina w latach 30. i 40. XX wieku. Zarys problematyki s. 89–98; Stachowiak Paweł: Złamane skrzydła nad Świebus. Zestrzelenia samolotów nad Świebodzinem w ostatnich miesiącach II wojny światowej s. 99–106; Frąckowiak Maksymilian: Grób wojenny w Łagowie w świetle źródeł oraz prac archeologiczno-ekshumacyjnych s. 107–122; Chmielewski Andrzej: Stepan Antonowicz Bahajew – As lotnictwa na świebodzińskim niebie s. 123–126; Mościpan Błażej: Pamiątki po świebodzińskich kombatanatach w zbiorach Lubuskiego Muzeum Wojskowego s. 127–134; Kramarz Dominik: Zespół forteczny w Ołoboku. Szanse i perspektywy na przyszłość s. 135–143.

5274. MISJE pokojowe ONZ. 40 lat misji UNIFIL w Libanie. [Red.] Rafał Piotr Depczyński. Gdynia 2018 Koło nr 31 Stow. Kombatan-tów Misji Pokojowych ONZ; Pius Kacprzak 8° ss. 234, il.

Antologia wspomnień.

5275. MORKOWSKI Janusz: Nie rzucim ziemi... Przypadłości pomorskie 1850–1939. Starogard Szczeciński–Gdańsk–Mirotki 2018 Muzeum 2 Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich [i in.] 8° ss. nlb. 2, 197, il., mapy, streszcz. ang., niem.

Zawiera: Batalion Obrony Narodowej „Starogard” (82 Batalion Piechoty) 1937–1939; O jednym z cywilów w mundurze, którzy walczyli z armią Hitlera. Historia Feliksa Morkowskiego [ur. 1901], sędziego w Starogardzie, który w walce z nawałą hitlerowską poległ we wrześniu 1939 r. w Warszawie.

5276. NAWROT Dariusz: Zakon dzentelme-nów morskich II Rzeczypospolitej (28 listopada 1918 – 31 marca 1947). Gdynia 2018 Muzeum Marynarki Wojennej 8° ss. 325, tabl. 24, il.

5277. NIEZNANA historia cmentarza z tere-nu Cytadeli Warszawskiej. Pod red. Wojciecha Borkowskiego, Marzenny Zieleniewskiej-Kasprzyckiej. Warszawa 2018 Muzeum Wojska Pol. 4° ss. 221, il., mapy, streszcz. ang. + dysk optyczny (CD-ROM).

Treść: Borkowski Wojciech, Zieleniewska-Kasprzycka Marzenna: Przedmowa s. 5–6; Zieleniewska-Kasprzycka Marzenna: Wyniki badań archeologicznych przeprowadzonych na części dawnego cmentarza ewangelickiego, w północno-wschodniej części Cytadeli Warszawskiej s. 7–32; Sobczak Piotr Artur: Obszar dawnego cmentarza ewangelickiego na terenie Cytadeli Warszawskiej jako miejsce grzebalne na przestrzeni wieków s. 33–61; Nagielski Mirosław: Szwedzi w Warszawie w dobie potopu (1655–1657) s. 63–70; Polak Krzysztof: Kontekst historyczny przypuszczalnych wojskowych pochówków z okresu 1. ćwierci XIX w. w północno-wschodniej części Cytadeli Warszawskiej. Próba analizy s. 71–78; Mañkowska-Pliszka Hanna, Stanaszek Lukasz Maurycy: Analiza antropologiczna szczątków ludzkich z Cytadeli Warszawskiej s. 79–113; Ossowski Andrzej [i in.]: Opracowanie wyników badań genetycznych szczątków ludzkich odkrytych na terenie Cytadeli Warszawskiej s. 115–130; Śnieżko Grzegorz: Monety z badań archeologicznych Cytadeli Warszawskiej w 2016 r. s. 131–143; Czajka Grzegorz, Mackiewicz Michał: Guziki i militaria z badań archeologicznych przeprowadzonych na Cytadeli Warszawskiej w 2016 r. s. 145–169; Śnieżko Grzegorz: Dewocjonalia z badań archeologicznych Cytadeli Warszawskiej w 2016 r. s. 171–201; Borkowski Wojciech: Wzgórze zapomnianych cmentarzy. „Góra Szubieniczna” na planach i rycinach s. 203–221.

5278. O WOJSKU z Doliny Kobylańskiej, Druciarzu i innych, co po górach chodzili. Wyboru opowiadań dokonali Jan Bagsik, Tadeusz Szczęsny, Ludwik Wilczyński. Katowice 2018 Stapis 8° ss. 250, nlb. 1, il. (Literatura Górską na Świecie).

Zbiór anegdot z 6 Brygady Powietrznodesantowej im. gen. Stanisława F. Sosabowskiego z l. 1960–2012.

5279. OCHOCIŃSKI Piotr: Historia 10 War-szawskiego Pułku Samochodowego im. majora Stefana Starzyńskiego. Warszawa 2018 CBW im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 8° ss. 20, il. Lata 1918–2018.

5280. OKRAJNICKI memoriał. Gronie. Nr 18: 2018 s. 163–171.

Treść: Rodak Władysław: Ocalić pamięć o tragediach rodzinnych mieszkańców wsi Okrajnik wynikłych w obu wojnach światowych s. 163–167; Szczepaniak Piotr: Wykaz żołnierzy posiadających prawo swojszczyzny w gminie Okrajnik, którzy w czasie I wojny światowej znaleźli się na listach strat armii austro-węgierskiej s. 168–171.

5281. OSIEJ Dariusz: Radomskie skrzydła w służbie Niepodległej. Radom wings in the service of independent Poland. Tł. Sławomir Górka. Radom 2018 Rada Miejs.; „Łaźnia”

Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria 8° ss. 326, nlb. 2, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.
Lata 1918–2018.

5282. OSTROWSKI Władysław: Karabiny maszynowe od czasów najdawniejszych do wynalazków ostatniej doby. Z atlasem. Oświęcim 2018 Napoleon V 4° ss. 517, k. tabl. 36 złoż., il.

Podstawa ed.: Warszawa 1930.
Lata 1583–1927.

5283. PALUCH Jacek: 1 Pułk Strzelców Podhalańskich. Zarys dziejów i trwałość pamięci. Nowy Sącz 2018 Flexergis 8° ss. 424, il.

Okres międzywojenny i kampania wrześniowa 1939 r.

5284. PAŁGAN Jan: Wojewódzki Sztab Wojskowy w Szczecinie. Geneza, rozwój, współczesność. Warszawa 2018 Wojsk. Centrum Edukacji Obywatelskiej 8° ss. 390, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Lata 1945–2017.

5285. PATER Walter: Absolwenci Akademii Marynarki w Fiume w Polskiej Marynarce Wojennej. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 7–30.

Wolne Miasto Fiume (Rijeka); austro-węgierska marynarka wojenna do 1918 r. i późniejsze losy jej absolwentów w polskich sitach morskich.

5286. PATER Walter: Z cesarsko-królewskich sił zbrojnych do Marynarki Wojennej Rzeczypospolitej Polskiej. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 9–29.

Lata 1910–1939.

5287. PIĄTKOWSKI Sebastian: Fabryka Broni w Radomiu. Historia i współczesność. Radom 2018 Inst. Technologii Eksploatacji – PIB; Fabryka Broni 4° ss. 268, il.

„Łucznik” w l. 1922–2018.

5288. PILARSKI Paweł: Wpływ funkcjonowania poligonu artyleryjskiego na życie Torunia w latach 1867–1939 w świetle lokalnej prasy. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 63–78, streszcz. ang., niem.

5289. PLACHA Karol: Polskie wytwórnie samolotów. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 4° ss. 193, nlb. 1, il.

Lata 1909–2000.

5290. PODRUCZNY Grzegorz: Twierdza od wewnątrz. Budownictwo wojskowe na Śląsku w latach 1740–1806. Zabrze 2011 Inforteditions 8° ss. 363, il. (Prace Historyczne; 3).

5291. POKRZYWNICKI Janusz: Atlas Twierdzy Toruń. Z. 10: Przyczółek Mostowy. Pod red. Janusza Tandeckiego i Lecha Narębskiego. Toruń 2017 Tow. Nauk. 4° ss. 23, nlb. 2, tabl. nlb. 35, il., mapy, streszcz. niem. Tow. Nauk. w Toruniu, Tow. Przyj. Fortyfikacji im. Adama Freytaga w Toruniu.

Lata 1813–2018.
Z. 1. 2005.

5292. PRÓSZYŃSKI Maciej: Bagnety Wojska Polskiego. Od XVII wieku do współczesności. Opowieść dziejowa z katalogiem bagnetów. Cz. 1: Bagnet w uzbrojeniu Wojska Polskiego w okresie od 1918 roku do współczesności [!]. Oświęcim 2018 Napoleon V 4° ss. 347, il.

Na s. tyt. błędny tyt. cz. 1, poprawny na okł.: Od XVII wieku do Wielkiej Wojny 1914–1918.

Toż. Cz. 2: Bagnet w uzbrojeniu Wojska Polskiego w okresie od 1918 roku do współczesności. Oświęcim 2018 ss. 231, il.

5293. REFERATY „Wschód” i „Zachód” Oddziału II SGWP. Współpraca czy rywalizacja? Red. nauk. Robert Majzner. Radomsko 2018 Taurus Izabela Szumlak-Majzner 8° ss. 305, il.

Z treści: Majzner Robert: Priorytety operacyjne Oddziału II SGWP, czyli pomiędzy „wschodem” a „zachodem” s. 7–12; Gajownik Tomasz: Monolit czy fasada? Oddział NDWP/SGWP w opiniach oraz ocenach kadry i personelu wywiadowczego. Wprowadzenie do zagadnienia s. 13–42; Świerczek Marek: Początki budowania pozycji wywiadowczych Oddziału II SGWP w Rosji Sowieckiej. Analiza zasobów – wstęp do zagadnienia s. 43–54; Włodarkiewicz Wojciech: Rozpoznanie zagrożenia Rzeczypospolitej Polskiej ze strony Związku Radzieckiego przez polski wywiad wojskowy do 1926 r. s. 55–82; Jekabsons Ēriks: Eduards Opperput i jego rola w operacji sowieckiego wywiadu „MOCR-Trest” s. 83–100; Bruski Jan Jacek: Placówka „A.9/1” i wznowienie działań polskiego wywiadu w Charkowie, 1928–1930 s. 101–114; Dubicki Tadeusz: Misja ppłk. Czesława Pawłowicza w Mandzurii (Placówka Wywiadowcza „Mandaryn”) 1937–1940 s. 115–134; Kaperza Zdzisław J[an]: Radiowywiad na Rosję w latach 1938–1939 w świetle raportów wrześniowych s. 135–160; Bochaczek-Trąbska Joanna: Tworzenie sieci wywiadowczej jako jeden z podstawowych warunków działalności Ekspozytury nr 3 w Bydgoszczy s. 161–170; Skóra Wojciech: Wschód na zachodzie, czyli polski wywiad wojskowy a Ukraińcy i Rosjanie w Wołnym Mieście Gdańsku 1920–1939 s. 171–222; Ćwięk Henryk: Między Berlinem a Moskwą. Rozpoznanie współpracy niemiecko-sowieckiej przez Oddział II Sztabu Generalnego (Głównego) Wojska Polskiego s. 223–234; Woźny Aleksander: Sprawa „In.3” w rywalizacji Referatów „Wschód” i „Zachód” w Oddziale II Sztabu Głównego do 1939 r. i Oddziale II Sztabu Naczelnego Wodza do 1945 r. s. 235–280; Majzner Robert: Opinie kpt. Jerzego Niezbrzyckiego na temat oficerów Referatu „Zachód” s. 281–296.

5294. ROCHOWICZ Robert: Jednostki pływające PMW 1945–2018. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 131–161.

Polska Marynarka Wojenna.

5295. ROZWADOWSKI Tadeusz Jordan: Organizacja wojska dawniej a dziś

(1918 r.). *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 4 s. 128–134.

Przedruk artykułu z: *Bellona*. R. 1: 1918. X–XIX w.

5296. RÓŻAŃSKI Artur: „Castrum et curia”. Studia nad rozwojem prywatnych siedzib obronnych oraz ich zapleczy od średniowiecza do nowożytności na przykładzie włości rodu Pałuków i ich następców. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 183–199, streszcz. ang.

5297. RYBAK Robert: Dyscyplina wojskowa a gotowość bojowa. Analiza dyscypliny wojskowej w Marynarce Wojennej w wybranych okresach XX i XXI wieku. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 233, il.

5298. SEKRETNA wojna. [Cz.] 3: Z dziejów kontrwywiadu II RP (1914) 1918–1945 (1948). Pod red. Zbigniewa Nawrockiego. Wyd. 1 w tej ed. Poznań 2015 Zysk i S-ka 8° ss. 703, nlb. 2, il.

Materiały z konferencji naukowej, Emów, 19–20 XI 2014 r.
Treść: Peplowski Andrzej: Struktura i funkcjonowanie kontrwywiadu wojskowego w II Rzeczypospolitej s. 13–28; Kołakowski Piotr: Zwalczenie szpiegostwa sowieckiego przez polski kontrwywiad w dwudziestoleciu międzywojennym. Zarys problematyki s. 29–46; Mazur Grzegorz: Iredenta ukraińska jako przeciwnik wojskowych i policyjnych służb kontrwywiadowczych II Rzeczypospolitej s. 47–66; Sprengel Bolesław: Fundusz dyspozycyjny s. 67–82; Nogaj Adam: Ocena skuteczności ochrony kontrwywiadowczej planów mobilizacyjnych i operacyjnych Wojska Polskiego przed penetracją niemieckiego wywiadu wojskowego w 1939 r. s. 83–178; Majzner Robert: Wywiadowcze i kontrwywiadowcze aspekty operacji Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego na terenie Hiszpanii w latach 1936–1939 s. 179–194; Skóra Wojciech: Początki działalności polskiego kontrwywiadu wojskowego na Pomorzu (1919–1921) s. 195–228; Mąciór-Majka Beata: Walka kontrwywiadu cywilnego z działalnością antypaństwową na terenie województwa krakowskiego w latach 20. XX w. s. 229–244; Gregorczyk Dariusz: Przykłady działań Policji Województwa Śląskiego w systemie kontrwywiadowczej ochrony Śląska w latach 20. i 30. XX w. s. 245–262; Oleszkowicz Ryszard: Działalność Samodzielnego Referatu Informacyjnego Dowództwa Okręgu Korpusu IX w Brześciu nad Bugiem w 1939 r. Wybrane problemy s. 263–298; Ochał Artur: Podoficerowie graniczni Korpusu Ochrony Pogranicza w systemie zabezpieczenia kontrwywiadowczego pogranicza II Rzeczypospolitej s. 299–328; Grabowski Waldemar: Dział Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w latach 1940–1945 s. 329–358; Balbus Tomasz: Kontrwywiad Armii Krajowej i Abwehry na Wileńszczyźnie wobec bolszewików. Współpraca czy gry operacyjne? s. 359–410; Handke Waldemar: Kontrwywiad (i wywiad) Wielkopolskiej Samodzielnej Grupy Ochotniczej „Warta” – 1945 r. s. 411–452; Gaul Jerzy: Franciszek Charwat – od austro-węgierskich służb informacyjnych do dyplomacji II Rzeczypospolitej s. 453–482; Zak Andrzej Czesław: Ignacy August Boerner – oficer służb II Rzeczypospolitej s. 483–494; Majewski Marcin: Adam Roman Keller – zastępca naczelnika Wydziału Bezpieczeństwa MSW s. 495–518; Polak Bogusław: Kpt. Antoni Kasztelan (1896–1942) – powstaniec wielkopolski, oficer kontrwywiadu Marynarki Wojennej RP s. 519–528; Dubicki Tadeusz: Mieczysław Edward Marian Dubik kapitan piechoty s. 529–548; Woźny Aleksander: Por. rez. Władysław Boczon – współpracownik SRI DOK VII (Poznań 1928–1939)

czy agent Abwehry? Zagrożenie struktury bezpieczeństwa referatu s. 549–584; Bednarek Jerzy: Stanisław Weyer (1891–1950). Zawiłe losy nadkomisarza Policji Państwowej w Łodzi s. 585–610; Polak Michał: Gen. bryg. Stanisław Gano w oczach agentów wywiadu PRL s. 611–624; Sypniewski Tomasz: Kapitan Czesław Brunner i ostatni „pojedynek” Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego z wywiadem PRL s. 625–654; Taciak Piotr: Pracownicy i współpracownicy kontrwywiadu i innych służb II Rzeczypospolitej Polskiej w materiałach Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Olsztynie. Zarys problematyki i perspektywy badawcze s. 655–670; Paduszek Konrad: Spojrzenie retrospektywne. Krajowe publikacje w ocenach oficerów „dwójki” na emigracji s. 671–686.

Cz. 1. 2014.

5299. SERWATKA Kamil: Paleolityczna broń miotana w świetle nowych badań i analogii etnograficznych. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 9–24, streszcz. ang.

5300. SIEMASZKO Zbigniew S[ebastian]: Wojsko od podszewki. Sylwetki i sytuacje. Wyd. 2, popr. i uzup. Lublin 2018 Test 8° ss. 302, nlb. 1, il.

Lata 1939–1947.

Wyd. 1. Londyn 1984.

5301. SIKORA Mateusz: Od tamy szkieletowej do wału obronnego na Ostrowie Tumskim w Poznaniu – uwagi o konstrukcji najmłodszej linii umocnień. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 2 s. 68–85, streszcz. ang.

5302. SMOLIŃSKI Aleksander: Zachodnia Dywizja Strzelecka Robotniczo-Chłopskiej Armii Czerwonej z lat 1917–1919 – pierwsza polskojęzyczna wielka jednostka sowieckich sił zbrojnych. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 227–275, streszcz. ang., ros.

5303. SOLAK Andrzej: Żołnierze Niepodległej. Polskie wojsko w Rosji 1914–1920. Kraków 2018 Wydaw. eSPE 8° ss. 307. (Nasza Historia).

5304. SOSNOWSKI Zygmunt: O koniu w Polsce. Oświęcim 2018 Napoleon V 4° ss. nlb. 2, 115, il.

Repr., oryg.: Warszawa 1912.

Lata 1570–1912.

5305. SPOŁECZNY raport na temat stanu twierdzy Toruń. Praca zbior. pod red. Adama Kowalkowskiego. Toruń 2016 Tow. Opieki nad Zabytkami. Oddz. 4° ss. 246, nlb. 2, il.

Treść: Krzemiński Tomasz: Zarys dziejów twierdzy toruńskiej w XIX wieku s. 5–8; Krzemiński Tomasz: Przegląd najnowszej literatury dotyczącej dziejów twierdzy toruńskiej w XIX wieku s. 9–12; Szczurek Paulina, Kowalkowski Adam: Metodologia. Cel, zakres opracowania oraz zastosowana metoda w „Społecznym raporcie na temat stanu Twierdzy Toruń” s. 13–17; Zglińska Anna: Stan zachowania obiektów Twierdzy Toruń s. 18–37; Karty obiektów s. 38–246.

Rec.: Nastrożny Paweł, *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 309–311.

5306. STANISŁAWSKA Milena, Wiśniewski Bogusław, Rudowicz Marcin: Antoni Ski-biński [ur. 1928] – generał brygady w stanie spoczynku z Pływi. *Studia Artyleryjskie*. T. 8: 2018 s. 237–270.

5307. STANISŁAWSKA Milena, Wiśniewski Bogusław, Rudowicz Marcin: Pułkownik dyplomowany w stanie spoczynku Zygmunt Demidowski [ur. 1945] – artylerzysta i raketowiec. *Studia Artyleryjskie*. T. 8: 2018 s. 206–236.

5308. STANISŁAWSKA Milena, Wiśniewski Bogusław, Rudowicz Marcin: Pułkownik Włodzimierz Rudziński [ur. 1929] – artylerzysta i raketowiec. *Studia Artyleryjskie*. T. 8: 2018 s. 173–205.

5309. SZCZEBICKI Tomasz: Broń strzelecka Wojska Polskiego 1943–2016. Czerwonak 2018 Vesper 4° ss. 337, nlb. 1, il.

5310. TAKTYKA i sztuka operacyjna w polskiej myśli wojskowej. Od Pierwszej do Drugiej Rzeczypospolitej. Red. nauk. Tomasz Szubrycht. Gdańsk–Gdynia 2018 Wydaw. BIT; Akad. Marynarki Wojennej 8° ss. 144, il.

Trześć: Szubrycht Tomasz: Wstęp s. 5–6; Kasprzycki Daniel Damian: Wybrane aspekty staropolskiej sztuki wojennej na przykładzie traktatu „Consilium rationis bellicae” hetmana Jana Tarnowskiego s. 7–23; Wysocki Marcin: Skutki agresywnej i nieprzemyslanej polityki państwa na podstawie dzieła Stanisława Żółkiewskiego „Początek i progres wojny moskiewskiej” s. 24–34; Wiatr Mariusz: Od Kircholmu do Chocimia, czyli jak hetman wielki litewski Jan Karol Chodkiewicz doskonalił staropolską sztukę wojenną s. 35–55; Kulaszewicz Joanna: Tadeusz Kościuszko – patriota i strateg s. 56–68; Nietupska Zuzanna: Taktyka według Józefa Łęskiego, czyli o bronii, piechocie i jeździe podczas batalii s. 69–76; Skoczek Krzysztof: O strategu idealnym... s. 77–83; Jakubowski Wojciech, Kołpaczynski Eugeniusz: „O sztuce wojennej” Ignacego Prądzyńskiego jako przykładzie wizjonerstwa polskiej myśli strategicznej w XIX wieku s. 84–90; Płuciennik Tomasz, Kochańska Małgorzata, Procel Wadim, Skrabarska Joanna: Generała Wojciecha Chrzanowskiego rozważania o wojnie partyzanckiej s. 91–102; Szubrycht Tomasz: Vademe cum officera, czyli „Służba wojska w polu” według generała Wojciecha Chrzanowskiego s. 103–117; Kamiński Wiesław: Przesłanie Adama Mickiewicza do rodaków, czyli z dziejów polskiego mesjanizmu s. 118–126; Zaremba Patrycja: Jan Gottlieb Bloch o naturze wojny s. 127–136; Dudziuk Iwona: Konjunktury geopolityczne w dziejach upadku Polski – na podstawie książki „Dzieje głupoty w Polsce” Aleksandra Bocheńskiego s. 137–144. Lata 1558–1986.

5311. TWIERDZA Toruń. Fortyfikacje 1944/45. Red. Włodzimierz Grabowski, Tomasz Kowalski. Grudziądz 2018 SGK – Tomasz Kowalski 8° ss. 231, il. (Fortyfikacje Pomorza Nadwiślańskiego).

Na okł.: Dodatkowo: Pozycja Drwęcy oraz Brodnica, Jabłonowo, Osiek.

Trześć: Twierdza Toruń i pozycja Drwęcy – historia i struktura s. 11–30; Żelazne zasady czyli jak zwiedzać fortyfikacje s. 31–32; Punkt oporu Lubicz-Kolej s. 33–38; Punkt oporu Lubicz-Szosa s. 39–48; Punkt oporu Rogówko [Rogowo Niemieckie (-Lipniczki)] s. 49–54; Punkt oporu Łysomice s. 55–60; Punkt oporu Różankowo s. 61–66; Punkt oporu Zamek Bierzgowski s. 67–72; Punkt oporu Kąkol-Szosa s. 73–80; Punkt oporu Kąkol-Kolej s. 81–84; Punkt oporu Suchatówka s. 85–92; Punkt oporu Saksoński Most (-Popioły) s. 93–100; Punkt oporu Otloczyn-Kolej s. 101–114; Punkt oporu Otloczyn s. 115–120; Ufortyfikowana przeprawa w Osieku s. 121–128; Radiowe Centrum Nadawcze w Kawęczynie s. 129–132; Punkt oporu Węgiersk s. 133–142; Punkt oporu Bocheniec s. 143–152; Brodnica – szlakiem umocnień i garnizonu s. 153–178; Punkt oporu Tama Brodzka s. 179–182; Pozycja jezior brodnickich 1939 s. 183–194; Umocniony most w Jabłonowie Pomorskim s. 195–206; Punkt oporu Bratuszewo s. 207–208; Punkt oporu Krzemieniewo s. 209–214; Punkt oporu Gwiżdżyna s. 215–216; Punkt oporu Linowiec s. 217–218; Stacja radarowa Löwenfels s. 219–224; Słowniczek pojęć fortyfikacyjnych s. 225–226; Pozycje GPS s. 227–231.

5312. TWIERDZE osiemnastowiecznej Europy. Studia z dziejów nowożytnej sztuki wojskowej. T. 1. Pod red. Macieja Trąbskiego. Oświęcim 2016 Napoleon V 8° ss. 417, tabl. 14, il.

Z treści: Trąbski Maciej: Wstęp s. 11–14; Ciesielski Tomasz: Twierdze prywatne w województwach południowo-wschodnich Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII w. s. 16–41; Krivošea Igor, Vasil’ev Sergij: Misto Uman” ak fortifikacijnij ob’ekt ta ekonomičnij oseredok u XVII–XVIII st. s. 42–55; Srogosz Tadeusz: Załoga twierdzy Kamieniec Podolski wobec epidemii dżumy w okresie panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego s. 56–67; Miłik Katarzyna: Wieżniowie twierdzy kamienieckiej na przykładzie rejestrów z 1785 r. s. 68–75; Kwiatkowski-Jeznach Eliza: Sprawa twierdzy lachowickiej na Sejmie Czteroletnim s. 76–82; Pabich Łukasz: Twierdza Jasna Góra w okresie Wielkiej Wojny Północnej (w latach 1702–1710) s. 84–96; Trąbski Maciej: Artyleria twierdzy jasnogórskiej w epoce saskiej i stanisławowskiej (1702–1793) s. 97–132; Złotkowski Dariusz: Twierdza jasnogórka jako „wieżenie stanu”. Uwężenie bp Wiktora Sadkowskiego na te relacje Stanisława Augusta wobec paulinów s. 133–148; Machynia Mariusz: Reces berdyczowski 1768 r. Przyczynek do dziejów twierdzy s. 149–161; Krokosz Paweł: „Dividimus muros et maenia pandimus urbis”. Opanowanie Dorpatu i Narwy przez wojska rosyjskie w 1704 r. s. 189–222; Podręczny Grzegorz: Pruskie fortyfikacje stałe w latach 1786–1806 s. 242–264; Sawicki Mariusz: Twierdze europejskie w wybranych osiemnastowiecznych pamiętnikach z podróży szlachty litewskiej s. 276–288; Stronynowski Andrzej: Czy w XVIII w. Polki interesowały się twierdzami? s. 289–297; Czerniecka-Haberko Anna, Morawiec Norbert: Archiwizowanie przeszłości. „Zameczki podolskie” w narracji historycznej Antoniego Józefa Rolle s. 300–321; Dudak Wojciech, Herman Radosław, Kobus Andrzej: Twierdze w Krzeczpicach i Dankowie w świetle najnowszych badań s. 322–361; Teksty źródłowe: Przejęcie twierdzy Biała Cerkiew przez wojsko koronne w 1713 r. [Wyd.] Maciej Trąbski s. 364–400; Garnizon Kamienca Podolskiego w latach 1752–1764. [Wyd.] Łukasz Cholewiński s. 401–417.

5313. TWIERDZE osiemnastowiecznej Europy. Studia z dziejów nowożytnej sztuki wojskowej. T. 2. Pod red. Macieja Trąbskiego. Częstochowa 2018 Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza; przy współdz. PTH. Oddz. 8° ss. 571, il. Uniw.

Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie.

Z treści: Trąbski Maciej: Wstęp s. 13–14; Stroynowski Andrzej: Fortyfikacje nadmorskie we Francji w XVIII w. s. 17–39; Podręczny Grzegorz: Vauban i Montalembert a pruska teoria i praktyka architektury obronnej w XVIII w. [Marc-René de Montalembert, Sébastien Le Prestre de Vauban] s. 41–57; Durbas Małgorzata: Marc René de Montalembert – członek Académie royale des sciences w Paryżu s. 59–78; Krokosz Paweł: Twierdza Pietropawłowska w Sankt Petersburgu – miejsce militarne, miejsce sacrum s. 107–147; Bałużyński Józef, Mikulicz Dalibor: Hrad L'ubovňa – pevnost' na uhorsko/pół'skom pohraničí s. 171–190; Feduszka Jacek: Twierdza zamojska w XVIII w. s. 191–217; Cholewiński Łukasz: Twierdza Kamieniec Podolski w latach 1788–1793 s. 219–258; Trąbski Maciej: Twierdza Częstochowska w latach Sejmu Czteroletniego i rządów targowiczian (1788–1793) s. 259–283; Milik Katarzyna: Uwagi w sprawie lazaretu garnizonu twierdzy jasnogórskiej s. 285–296; Baczkowski Michał: Fortyfikacje w Galicji w latach 1772–1815 s. 297–308; Paczuski Adam: Trudna koegzystencja, czyli napoleoński garnizon Torunia w latach 1806–1809 s. 309–327; Bohatyrewicz Witalij: Walki o Nienszanc w pierwszym okresie Wielkiej Wojny Północnej s. 331–339; Balcerak Mariusz: Twierdze kurlandzkie na początku Wielkiej Wojny Północnej (1700–1705) s. 341–382; Kościelniak Karol: Niewykorzystana szansa. Oblężenie Poznania z 1704 r. przez Jana Reinholda Patkula s. 383–409; Kęder Wojciech: Architektura militaris w Polsce w okresie konfederacji barskiej w sprawozdaniach nuncjusza papieskiego Angelo Marii Duriniego s. 411–419; Danilczyk Adam: Twierdza Kamieniec Podolski w okresie konfederacji barskiej (1768–1772) s. 421–436; Pilarczyk Zbigniew: Papierowa twierdza nad Wartą. [Poznań] s. 439–478; Dudak Wojciech, Herman Radosław: Zamki na szlaku armii szwedzkiej w 1702 r. Wybrane polskie warownie oczami szwedzkiego kartografa s. 479–494; Czerniecka-Haberko Anna: Generał Jan de Witte – komendant Twierdzy Kamieniec Podolski w świetle historiografii polskiej s. 495–514; Łastowski Walery, Morawiec Norbert: Historyk w świecie szanów, bastionów, rawelinów... XVIII-wieczne obiekty fortyfikacyjne na terenach dzisiejszej Ukrainy we współczesnej historiografii ukraińskiej s. 515–538; Źródła: [Rzewuski Waclaw Piotr]: Obowiązki komendanta twierdzy oraz podległych mu oficerów i żołnierzy według dyspozycji hetmana polnego koronnego Waclawa Rzewuskiego. [Wyd.] Maciej Trąbski s. 541–551; Garnizon Kamieńca Podolskiego w latach 1768–1776 w świetle korespondencji komendanta gen. Jana de Witte. [Wyd.] Łukasz Cholewiński s. 553–571.

5314. TYMIŃSKI Jan: Patenty oficerskie w zbiorach Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 271–282.

7 patentów z l. 1919–1937.

5315. TYSZYŃSKA-KOWNACKA Danuta: W stulecie dramatów syberyjskich rodaków. Dzieje V Dywizji Syberyjskiej. Przy pomocy wolontariuszek Pauliny Myga i Beaty Koza. Warszawa 2018 Danuta Tuszynska-Kownacka 8° ss. 31, nlb. 1, il.

Lata 1883–1922.

5316. U POLSKICH stali granic. W 90. rocznicę utworzenia Korpusu Ochrony Pogranicza. Pod red. Artura Ochała, Michała Ruczyńskiego, Pawła Skubisza. Warszawa–Szczecin 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 437, il., mapy. (Centralny Projekt Badawczy Instytutu Pamięci Narodowej

„Wojsko Polskie w Strukturach Państwa w XX Wieku”).

Treść: Ochał Artur: Wstęp s. 7–14; Ochał Artur: Korpus Ochrony Pogranicza (1924–1939). Zarys historii i zadań formacji s. 17–48; Cichoracki Piotr: Kresy Wschodnie w pierwszej połowie lat dwudziestych XX w. Uwagi do genezy powołania Korpusu Ochrony Pogranicza s. 49–58; Tomaszewski Bogusław: Przebieg i oznaczenie granicy państwowej II Rzeczypospolitej z ZSRR s. 59–72; Głowiński Tomasz: Pułk KOP „Wolożyn” i chroniona przezeń granica (1929–1939) s. 73–96; Ruczyński Michał: Służba na strażnicach i w garnizonie Batalionu KOP „Borszczów” s. 97–118; Szkwarek Marcin: „Osierocił nas Wódz zwycięski”. Brygada KOP „Podole” wobec śmierci marszałka Józefa Piłsudskiego s. 119–142; Ochał Artur: „Karykatury Jotesa” [Jerzy Szwajcer (1892–1967)], nieznane źródło ikonograficzne do historii Korpusu Ochrony Pogranicza s. 143–168; Kozłowski Piotr: Oddział Wydzielony KOP „Lwów” w systemie bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej (1938–1939) s. 169–204; Nikolajuk Jan: Rozformowanie Batalionu KOP „Suwałki” w świetle zachowanych rozkazów dziennych (1939 r.) s. 205–216; Skubisz Paweł: Przygotowania Korpusu Ochrony Pogranicza do konfliktu zbrojnego na terenie Wileńskiego s. 217–265; Goryński Grzegorz: Ppłk Ignacy Krakus – realizator komunistycznych represji w Wojskach Ochrony Pogranicza wobec żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej s. 269–294; Szczepański Kajetan: Los żołnierzy KOP na Białostoczczyźnie w świetle dokumentów s. 295–313; Ochał Artur, Skubisz Paweł: Retrospektywna bibliografia historyczna Korpusu Ochrony Pogranicza (1924–2017) s. 317–358; Piekarz Karolina: Materiały archiwalne Korpusu Ochrony Pogranicza (1924–1939) w Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie. Opracowanie akt i charakterystyka zawartości s. 359–375; Siemińska Dominika: Poszukiwania i ekshumacje żołnierzy KOP przy strażnicy w Połosciu (Białoruś). Komunikat z prac Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN s. 379–386; Piekarz Karolina, Wilczura Arkadiusz: Prezentacja zbiorów i materiałów dotyczących KOP ze strony internetowej „Muzeum Polskich Formacji Granicznych im. mjr. Władysława Raginisa” s. 387–394; Milewski Edward: Kulturowanie Korpusu Ochrony Pogranicza w Straży Granicznej s. 395–408; Ochał Artur: Pro memoria. Sp. płk SG Kajetan Szczepański, miłośnik dziejów Korpusu Ochrony Pogranicza s. 409–412.

5317. USYDUS Mieczysław: Zarys teorii działań nieregularnych i ewolucja pojęcia tych działań w polskiej myśli wojskowej na przełomie wieków. Analiza krytyczna. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 2 s. 105–118.

XX/XXI w.

5318. WALTER Jerzy C.: Czyn zbrojny wychodźstwa polskiego w Ameryce 1914–1920. Zbiór dokumentów i materiałów historycznych. New York–Chicago 1957. 2 wyd. krajowe, popr. i uzup. New York–Opole 2018 Stow. Weteranów Armii Polskiej w Ameryce; Wydaw. i Druk. Św. Krzyża 4° ss. 624, il.

Wyd. 1. Warszawa 2000.

5319. WĘDRZYN. Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych im. gen dyw. Dezyderygo Chłapowskiego. 70 rocznica utworzenia Ośrodka Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych w Wędrzynie. Oprac. Mariusz Stasiłowicz. Warszawa 2018 Wojskowe Centrum Edukacji

Obywatelskiej im. płk. dypl. Mariana Porwita 4° ss. 118, nlb. 2, il.

Od 1945 r.

5320. WIELGOSZ Jerzy Emil: Kaszycanie w szeregach Legionistów walczących o odzyskanie utraconej przed 123 laty niepodległości. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jaroslavia*. T. 24: 2018 s. 73–89.

Lata 1914–1920.

5321. WIELKI leksykon uzbrojenia – wrzesień 1939. Warszawa 2018 Edipresse Polska 8° ss. [po] 63, il.

T. 130: Nadolny Waldemar: Morskie dywizyjony przeciwlotnicze. Współpr. Roman Bąkowski.

T. 131: Romanek Jacek: Skrzynie amunicyjne. Cz. 1.

T. 132: Mazur Wojciech: Sprzęt z zagranicznych zakupów z roku 1939. Cz. 1.

T. 133: Erenfeicht Leszek: Rewolwer Nagant.

T. 134: Kucharski Szymon: Budownictwo wojskowe. Służba budownictwa.

T. 135: Janicki Paweł: Umundurowanie Marynarki Wojennej. Cz. 1.

T. 136: Korbal Jędrzej: Ciągniki artylerii ciężkiej.

T. 137: Bolforski Marcin: Zandarmieria.

T. 138: Borowiak Mariusz: Baza rzeczna w Pińsku.

T. 139: Korbal Jędrzej: Zagraniczne ciężarówki i ciągniki w WP. Cz. 1.

T. 140: Bolforski Marcin: Rowery. Cz. 2.

T. 141: Borowiak Mariusz: Bazy morskie w Pucku i Oksywiu.

T. 142: Gibasiewicz Andrzej: Służba uzbrojenia.

T. 143: Nadolny Waldemar: Artyleria okrętowa.

T. 144: Mazur Wojciech: Sprzęt z zagranicznych zakupów z roku 1939. Cz. 2.

T. 145: Janicki Paweł: Umundurowanie Marynarki Wojennej. Cz. 2.

T. 146: Korbal Jędrzej: Zagraniczne ciężarówki i ciągniki. Cz. 2.

T. 147: Gwóźdź Zbigniew: Karabinki treningowe bocznego zapłonu.

T. 148: Janicki Paweł: Miotacze ognia.

T. 149: Mazur Wojciech: Samolot myśliwski PZL.24.

T. 150: Jońca Adam: Samochody reprezentacyjne.

T. 151: Zarzycki Piotr: Prototypy broni pancernych.

T. 152: Sadowski Jerzy: Fortyfikacje karpackie.

T. 153: Janicki Paweł, Korbal Jędrzej: Granaty i miny przeciwpancerne.

T. 154: Sobezyński Eugeniusz: Polskie mapy wojskowe.

T. 155: Bolforski Marcin: Ochrona przeciwgazowa.

T. 156: Janicki Paweł, Korbal Jędrzej: Żywnienie żołnierzy w Wojsku Polskim.

T. 1. 2012.

5322. WIERZYKOWSKI Waldemar: Polska Marynarka Wojenna. Ilustrowane kalendarium 1918–2018. T. 3: 1990–2018. Świnoujście–Gdynia 2018 Wydaw. BP; AMW im. Bohaterów Westerplatte 8° ss. 131, il.

T. 1–2. Świnoujście–Gdynia 2017.

5323. WOJENKA Michał: Najnowsze badania archeologiczne budownictwa obronnego na Jurze Ojcowskiej. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 337–371, streszcz. ang.

5324. WYZWANIA i osiągnięcia Służby Czołgowo-Samochoodowej na przestrzeni 100 lat funkcjonowania w siłach zbrojnych. Bydgoszcz, 21.11.2018. Red. nauk. Sławomir Budek, Radosław Dłutkowski, Jacek Plak. Warszawa 2018 BEL Studio 8° ss. 205, il., streszcz. ang. Szeftostwo Służby Czołgowo-Samochoodowej.

Z treści: Jackowski Jerzy, Trawiński Grzegorz: Historia kształcenia w WAT specjalistów Służby Czołgowo-Samochoodowej s. 9–23; Woźniak Dariusz, Dłutkowski Radosław, Kubicki Jacek, Plak Jacek: Mobilne warsztaty i sprzęt ewakuacyjny okresu wojennego. Aspekty techniczne wpływu rozwoju sprzętu na funkcjonowanie Służby Czołgowo-Samochoodowej s. 25–80; Wieczorek Marcin, Pogorzelski Ireneusz: Dwuosiołowe pojazdy opancerzone Wojska Polskiego. Historia i kierunki rozwoju s. 81–103.

Lata 1914–2018.

5325. ZALEWSKI Bogdan: Udział Wojska Polskiego w misjach i operacjach pokojowych w latach 1953–2007. *Baltyckie Studia i Materiały*. 2008 s. 221–241, streszcz. ang.

5326. ZARAWSKI Jerzy: Sygnowany nabój iglicówki Dreyse. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 239–248, streszcz. ang.

5327. ZWYCIEŃSKIE bitwy Polaków. Konsultacja hist., wstęp Dariusz Wizor. Warszawa–Macierzysz 2017 Przeds. Wydawniczo-Handlowe „Arti” Artur Rogala, Mariusz Rogala Spółka Jawna 4° ss. 64, il.

Toż. [Wyd. 2]. Warszawa–Macierzysz 2018.

Lata 972–1944.

f) Zagadnienia historii kościołów i religioznawstwa

Zob. poz. 37, 1433, 1472, 1632, 1715, 1793, 1988, 2025, 2173, 2195, 2235, 2446, 2516, 2751, 3167, 3178, 3264, 3329, 3335, 3347, 3430, 3445, 3447, 3465, 3476, 3529, 3598, 3727, 3885, 3934, 3979, 3990, 3995, 4052, 4086, 4105, 4140, 4258, 4561, 5144, 5713, 5716, 5800, 6718, 6866, 6914, 7299, 7301, 7332, 7334, 7353, 7356, 7357, 7375, 7381, 7383, 7384, 7390, 7391, 7397, 7398, 7412, 7413, 7420, 7455, 7484, 7495, 7500, 7511, 7527, 7528, 7528, 7530, 7535, 7537, 7538, 7561, 7571, 7643, 7650, 7688, 7697, 7698, 7713, 7714, 7715, 7736–7739, 7742, 7751, 7753, 7763, 7764, 7769, 7786, 7814, 7824, 7834, 7858, 7868, 7874, 7878, 7889, 7925, 7930, 7933, 7943, 7968, 7969, 7972, 7978, 7995, 8001, 8009, 8010, 8018, 8025, 8038, 8039, 8065, 8080, 8081, 8094, 8095, 8108, 8147, 8158, 8196, 8250, 8317, 8338, 8349, 8354, 8412, 8437, 8442, 8528, 8571, 8578, 8581, 8601, 8705, 8741, 8780, 8798, 8807, 8812, 8818, 8832, 8838, 8859, 8861, 8864, 8903, 8948, 8959, 8982, 8984, 8985, 9006, 9070, 9094, 9106, 9152, 9211, 9252, 9260, 9295, 9316, 9339, 9403, 9419, 9447, 9462, 9506, 9508, 9558, 9603, 9629, 9634, 9672, 9695, 9725, 9782, 9867, 9911, 9920, 9923, 9925, 9944, 9986, 10009, 10093, 10124, 10204, 10214, 10215, 10218, 10313, 10347, 10471, 10506, 10525, 10617, 10639, 10750, 10842, 10886, 10892, 10902, 10942, 10961, 10995, 11024, 11058, 11069, 11121, 11180, 11188, 11192.

5328. 500 JAHRE Reformation. Reformation in Schlesien, Pommern and Preussen. 500 lat

reformacji. Reformacja na Śląsku, Pomorza i w Prusach. Publikacja pokonferencyjna. Opole 2017 Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen 8° ss. 184, il. (Kleine Bibliothek des VDG).

Materiały z konferencji naukowej, Wrocław, 26–28 V 2017 r.

5329. 500 LAT reformacji na Górnym Śląsku. Pod red. Waclawa Gojniczka i Ryszarda Kaczmarka. Katowice–Bytom 2017 Inst. Badań Regionalnych Bibl. Śląskiej; Frodo sp.j. Wojciech Liebner, Stanisław Przybyła 8° ss. 382, il., mapy, streszcz. niem.

Tręść: Gojniczek Waclaw, Kaczmarek Ryszard: Reformacja i kontrreformacja na Górnym Śląsku od początków do XVIII wieku s. 19–39; Gojniczek Waclaw, Kaczmarek Ryszard: Kościoły i podziały diecezjalne od wojen śląskich do czasów współczesnych s. 41–85; Gojniczek Waclaw, Grudniewski Jakub, Kaczmarek Ryszard: Zbory i wspólnota wiernych s. 87–113; Barański Łukasz, Czyż Renata, Kaczmarek Ryszard: Życie religijne i ewangelizacja s. 115–129; Szczypka Danuta, Grudniewski Jakub: Księża, pastorycy, kaznodzieje s. 131–153; Gabrys Marcin, Gojniczek Waclaw, Grudniewski Jakub, Rott-Urbańska Julia: Nekropolie, księgi zgonów, epitafia s. 155–173; Czyż Renata, Gabrys Marcin, Grudniewski Jakub, Rott-Urbańska Julia: Działalność oświatowa s. 175–205; Czyż Renata, Gabrys Marcin, Kasprowska-Jarczyk Marta, Rott-Urbańska Julia: Działalność społeczna i kulturalna s. 207–225; Giemza Grzegorz, Matuszek Elżbieta: Działalność charytatywna s. 227–251; Garbacz Michał, Kaczmarek Ryszard: Działalność gospodarcza s. 253–259; Diecezje cieszyńska i katowicka i ich historyczne parafie s. 261–313; 500 lat Reformacji na Górnym Śląsku – miejsca pamięci s. 315–326.

5330. 600 LAT parafii Zakrzew. Aspekty historyczne, kulturowe i prawne. Pod red. Agaty Świątkowskiej, Wojciecha Wojtyły. Radom 2018 Inst. Nauk.-Wydawniczy „Spatium” 8° ss. 196, il.

5331. 90 LAT kościoła św. Klemensa, 60 lat parafii w Głogowie. Oprac. merytoryczne Renata Matysiak. Głogów 2018 Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Klemensa; Muzeum Archeol.-Hist. 4° ss. 76, il.

Z treści: Klemens Maria Hofbauer 1751–1820 s. 6–7; Redemptoryści w Głogowie przed 1945 rokiem s. 8–11; Lata 1928–1945 s. 12–14; Rok 1945 s. 15; Lata 1946–1948 s. 16–21; Lata 1948–1952 s. 22–23; Lata 1954–1955 s. 24–25; Lata 1955–1957 s. 26–27; Rok 1958. Erygowanie parafii pw. św. Klemensa w Głogowie s. 28–29; Lata 1958–1960 s. 30–33; Lata 1958–1965 s. 34–37; Lata 1966–1972 s. 38–39; Lata 1976–1985 s. 40–41; Lata 1986–1995 s. 42–43; Rok 1996 – remont kościoła s. 44–45; Lata 1996–1998 s. 46–47; Lata 1999–2002 s. 48–49; Lata 2003–2008 s. 50–51; Lata 2009–2017 s. 52–53; Rok 2018 s. 54–55; Misje święte w parafii św. Klemensa s. 56–57; Wspólnota domu głogowskiego s. 58–60; Miejsca pamięci na cmentarzu komunalnym w Brzozowie s. 61; Rektorzy i proboszczowie głogowskiej wspólnoty redemptorystów s. 62–67; Wikariusze, katecheci, misjonarze w latach 1946–2018 s. 68–71; Źródła i bibliografia s. 73.

5332. ANDRYSIK Ewa, Walczak Krzysztof: Alfons Parczewski [1849–1933] i ewangelicy. Działania kaliskiego prawnika na rzecz Kościoła Ewangelickiego. *Zeszyty Kaliskiego*

Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Nr 18: 2018 s. 229–239.

5333. ANUSZEWSKI Jarosław, Gałkowski Piotr: Parafia Ewangelicko-Augsburska w Rypinie. Rypin 2018 Parafia Ewangelicko-Augsburska 8° ss. 701, il.

5334. BABIARZ Czesław: Królowa Roztocza. Zamość 2018 Zamdruk 8° ss. 157, il.

Matka Boska Krasnobrodzka, kult obrazu z kościoła Nawiedzenia NMP w l. 1640–2015.

5335. BALON Marek: Wielki pontyfikat św. Jana Pawła II. Kraków 2018 Dom Wydawniczy Rafael 8° ss. 88, il.

Lata 1978–2005.

5336. BARTKIEWICZ Adam: Życie moje. Katowice 2018 Emmanuel 8° ss. 468, il.

Na okł. podtyt.: W 60. rocznicę święceń. Wspomnienia księdza ur. w 1935 r.

5337. BAUM-GRUSZOWSKA Marzena: „Titulus Ecclesiae”. Wezwania kościołów ziemi pilźnieńskiej na przetrzeni wieków. *Rocznik Pilźnieński.* [R. 14]: 2018 s. 40–56.

5338. BERNARDYNI bydgoscy 1480–1829. Pod red. Aleksandra Krzysztofa Sitnika. Kalwaria Zebrzydowska 2018 Wydaw. oo. Bernardynów Calvarianum 8° ss. 407, il., streszcz. ang.

Tręść: Moskal Tomasz: Kościelno-polityczny kontekst fundacji Bernardynów w Bydgoszczy w 1480 r. s. 13–29; Sitnik Aleksander Krzysztof: Geneza fundacji klasztoru bernardynów w Bydgoszczy pod koniec XV wieku s. 31–46; Bruździński Andrzej: Bernardyni w Bydgoszczy w okresie staropolskim s. 47–87; Pańczak Alojzy: Działalność rekatoalizacyjna bydgoskich bernardynów s. 89–113; Witkowski Krzysztof: Zakonnicy bydgoscy konwentu bernardynów w świetle nekrologów zmarłych ojców i braci s. 115–135; Szulc Alicja: Bartłomiej z Bydgoszczy [zm. 1548] i jego ślady s. 137–150; Sitnik Aleksander Krzysztof: Paweł z Łęczycy (1572–1642), jeden z wybitniejszych bernardynów bydgoskich s. 153–177; Pastuszewski Stefan: Porozbiorowe losy bernardynów bydgoskich i ich materialnych dzieł s. 179–197; Gąsiorowska Patrycja: Zarys dziejów klarysek w Bydgoszczy w XVII–XVIII wiekach s. 199–220; Romaniuk Marek: Archiwalia bernardyńskie w zasobie Archiwum Państwowego w Bydgoszczy s. 223–239; Matysiak Joanna: Bibliotheca Bernardina – zabytkowa kolekcja Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy s. 241–263; Boruśnik Andrzej Efreim: Obraz św. Antoniego Padewskiego z bernardyńskiego kościoła w Bydgoszczy s. 269–352; Moryc Cyprian Janusz: Domki Loretańskie i kult Matki Bożej Loretańskiej przy Klasztorach Bernardynów w Polsce s. 353–404.

5339. BERNARDYNI kolscy 1466–2016. 660 lat dziedzictwa i posługi. Pod red. Krzysztofa Witkowskiego. Koło 2016 Stow. Przyj. M. Koła n. Wartą 8° ss. 183, il.

Rec.: Goldyn Piotr, *Polonia Maior Orientalis.* T. 4: 2017 s. 306–307.

5340. BIOGRAFIA ks. mgra lic. Waclawa Makosia MIC. Praca zbiorowa. Pod red. Emilii

Fladrowskiej. Bydgoszcz–Warszawa 2018 Bel Studio 8° ss. 205, il.

Tręść: Streszczenie biografii ks. Wacława Makosia MIC [ur. 1928], w ujęciu chronologicznym s. 13–15; Warunki, w których żył ks. Wacław Makos MIC do 1948 r. s. 19–67; Droga do kapłaństwa ks. Wacława Makosia s. 68–69; Studia licencjacko-magisterskie z mariologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim s. 70; Dwudziestoczeroletnia posługa w Rzymie s. 71–72; Ks. Wacław Makos uczestniczy w ważnych pracach zgromadzenia księży marianów s. 73–124; Ks. Wacław Makos w oczach rodziny i przyjaciół s. 125–159; Ks. dr Marian Pisarzak – przyjaciel i współpracownik ks. Wacława s. 160–161; Ks. mgr Eugeniusz Makulski MIC – przyjaciel ks. Wacława, tekst przesłanego listu s. 162–170; Przebyta droga ks. Wacława Makosia s. 171–174; Refleksje ks. Wacława Makosia. Przeżywanie choroby i starzenia się s. 175–181; Jubileusz 25-lecia ks. Wacława Makosia MIC s. 182–183; Jubileusz 50-lecia kapłaństwa ks. Wacława Makosia MIC s. 184–190; Jubileusz 60-lecia kapłaństwa ks. Wacława Makosia MIC s. 191–199.

5341. BISZTYGA Jerzy: Twórczość mszalna ks. Tadeusza Miazgi [1906–1988]. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 7: 2016 nr 7 s. 11–44, streszcz. ang.

5342. BŁASZCZYK Tomasz: Wkład Pallotyń w rozwój kultu Miłosierdzia Bożego. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 265–300, streszcz. ang. XX w.

5343. BOBER Monika: Dekanat strzyżowski od 1807 roku. Wybrane zagadnienia. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 48–63, streszcz. ang.

5344. BOCHNIAK Andrzej: Dzwony kościoła Mariackiego w Krakowie. Narzędzia komunikacji wiary. Opowieść historyczna z informacjami technicznymi i opisem liturgii dzwonów. Katowice–Kraków 2018 Edycja – Książki Naukowe i Specjalistyczne; Wydaw. Mariackie 8° ss. 121, nlb. 1, il.

5345. BOŃCZA-BYSTRZYCKI Lech: Zarys dziejów Kościoła katolickiego w Kołobrzegu do roku 1945. Kołobrzeg–Koszalin 2018 nakł. aut. 8° ss. 256, il., streszcz. ang., niem.

Od 1000 r.

5346. BOŃCZA-BYSTRZYCKI Lech: Zarys dziejów Kościoła katolickiego w Koszalinie do roku 1945. Koszalin 2018 Lech Bończa-Bystrzycki 8° ss. 331, il., streszcz. ang., niem.

Od 1278 r.

5347. BOŃCZA-BYSTRZYCKI Lech: Zarys dziejów Kościoła katolickiego w Słupsku do roku 1945. Koszalin–Słupsk 2018 Lech Bończa-Bystrzycki 8° ss. 250, il., streszcz. ang., niem.

Od 1276 r.

5348. BOREK Władysław: Kronika. Parafia Niegowa w przeszłości r. 1936. Kraków 2018

Katarzyna Kozak-Baryła K4media 8° ss. 156, nlb. 1, il. (Historie Lokalne na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej; t. 3).

Lata 1318–2018.

5349. BRACIA miłośniemi – życie w służbie chorych i potrzebujących. Materiały przygotowane na międzynarodową konferencję naukową zorganizowaną 13 października 2018 roku w Cieszynie dla upamiętnienia 320-tej rocznicy rozpoczęcia budowy tutejszego Konwentu i Szpitala Bonifratrów oraz setnej rocznicy służby Bonifratrów w Polsce odrodzonej. Red. Maksymilian Kuśka. Cieszyn 2018 Konwent Zakonu Bonifratrów 8° ss. 292, il., streszcz. ang. (Monumenta Historica Fratrorum Misericordiarum Tessinensis; vol. 7).

Tręść: Jelinek Petr: Projekt „Hospitální řád sv. Jana z Boha v Germánské provincii do roku 1780” s. 7–15; Kuśka Maksymilian: Historia pierwszych dwóch konwentów bonifratrów na Górnym Śląsku do roku 1781 s. 17–32; Lejman Beata: Bonifratrzy we Wrocławiu. Kościół, szpital i klasztor oraz ogrody s. 35–74; Arijeuk Petr: Umělecká výzdoba kláštera a kostela milosrdných bratří v Těšíně s. 75–92; Joachimiak Grzegorz: „Cantare amantis est”. Dobry śpiew i dobra muzyka w konwencie bonifratrów w Prudniku s. 93–117; Jelinek Petr: Protokoly nemocných nemocnice milosrdných bratří v Těšíně (1703–1726 a 1773–1780) s. 119–164; Jelinek Petr: Protokoly nemocných nemocnice milosrdných bratří ve Vratislavi (1712–1726, 1739–1750, 1755–1780) s. 165–206; Jelinek Petr: Protokoly nemocných nemocnice milosrdných bratří v Prudniku (1766–1780) s. 207–240; Marecki Józef: Bonifratrzy w służbie chorych w II Rzeczpospolitej s. 241–268.

5350. BRANIEWSKI Sławomir: Dzieje parafii unickiej pw. Najświętszej Marii Panny i św. Onufrego w Siedliszczu. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 33–65, streszcz. ang., ros.

W aneksie dokumenty z l. 1844–1858.

5351. BRANIEWSKI Sławomir: Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego i pw. św. Bazylego Wielkiego w Świerszczowie. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 13–18.

Parafia unicka, od XVI w.

5352. BRANIEWSKI Sławomir: Parafia pw. św. Michała Archanioła w Cycowie. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 12–17.

Parafia unicka, od XVIII w.

5353. BRANIEWSKI Sławomir: Parafia unicka pw. św. Mikołaja w Dratowie. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 30: 2017 s. 21–26.

XVIII–XIX w.

5354. BRATKOWSKI Tadeusz: „Officium divinum de tempore” w rękopiśmiennych antyfonarzach zakonów benedyktyńskich w Polsce od XV do XIX wieku. Rzeszów 2013.

Rec.: Grajewski Czesław, *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 6: 2015 nr 6 s. 61–74.

5355. BULAK Jan, Zieliński Mariusz, Marczyk Anna: Wybrane zagadnienia z dziejów Zielonek i Bibic. Zielonki 2018 Bibl. Publ. 8° ss. VIII, nlb. 4, 209, nlb. 2, il. (Biblioteka Historyczna Gminy Zielonki; t. 1).

Parafia Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, l. 1479–2017.

5356. [BZDYRA Urszula]: Śladami przeszłości... Historia parafii pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Modliborzycach. Oprac. Urszula Bzdura; współpr. Katarzyna Pyc, Małgorzata Tatko. Modliborzycze 2018 Stow. Sanna 8° ss. 175, il., mapa.

Lata 1668–2018.

5357. CHACHAJ Jacek: Zarys dziejów parafii Popkowice do początków XVII wieku. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 93–118, streszcz. ang.

Od XIV w.

5358. CHŁOSTA Jan: Gromadkarze na Mazurach. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 63–71.

Od 2 poł. XIX w. do 1942 r.

5359. CHMIELARZ Zygmunt: Matka Boża Gidelska. Jubileusz 500-lecia sanktuarium w Gidlach. *Salus Infirmorum – Uzdrawienie Chorych*. Poznań 2018 Zygmunt Chmielarz 8° ss. 342, il.

5360. CHRZEŚCIJAŃSTWO w dziejach Polski i Polaków 966–2016. Red. nauk. Waldemar Paruch. Wyd. 2, (popr. i uzup.). Warszawa 2018 Wydaw. Sejmowe 4° ss. 354, nlb. 2, il.

Treść: Rosik Stanisław: Polska Piastów. Od chrztu Mieszka I do Korony Królestwa Polskiego (966–1370) s. 13–58; Kras Paweł: Polska Andegawenów i Jagiellonów. Czasy pogłębioonej chrystianizacji i reform Kościoła (1370–1572) s. 59–106; Kupisz Dariusz: Pod wspólnym niebem. Religie i wyznania w Rzeczypospolitej Obojga Narodów (1569–1795) s. 107–154; Wysocki Wiesław Jan: Pod trzema zaborami. Wiara w okresie zniewolenia (1795–1918) s. 155–198; Cywiński Bohdan: Ziemia wiary upartej. O katolicyzmie na wschodnich kresach dawnej Rzeczypospolitej (1795–1918) s. 199–244; Zaryn Jan: Od Drugiej do Trzeciej Rzeczypospolitej. Stulecie cudów i męczenników (1918–2016) s. 245–294; *Kalendarium* s. 295–311.

Toż w jęz. ang.: Christianity in the history of Poland and the Poles 966–2016. Transl. by Jerzy Adamko. Warszawa 2018.

Wyd. 1. 2016.

5361. CHUCHLA Antoni: Parafia św. Antoniego w Gwoźnicy Górnej. Tradycja pieszych pielgrzymek. Gwoźnica Górna–Niebylec–Krosno 2018 Agencja fotograficzno-wydawnicza Graffia 8° ss. 319, nlb. 1, il., mapy.

Kalwaria Pałacowska w l. 1875–2017.

5362. CIEŚLA Bożena: Parafia pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w Mościsku w latach 1968–2013. Mościsko–Nowa Ruda 2018 Usługi

Poligraficzne Bohdan Kokot vel Kokociński 8° ss. 136, il.

5363. CIEŚLAK Stanisław: Ndre Mjeda dhe jezuitë e tjerë të provincës së Venecias në Krakov. Hyrja nga Leonard Zissi; parathënia nga Dom Nikë Ukgjini; përktheu nga origjinali në polonisht Leonard Zissi. *Tiranë 2018 Botimet Flesh* 8° ss. 191, nlb. 1, fot., streszcz. ang., pol.

Tytuł oryg.: Ndre Mjeda [1866–1937] i inni jezuiti z Prowincji Weneckiej w Krakowie.

Poeeci albanëse.

5364. COLLEGARUM et discipulorum gratitudo. *Studia ofiarowane prof. Andrzejowi Radziwińskiemu [ur. 1958] z okazji 60. urodzin*. Pod red. Radosława Biskupa i Krzysztofa Kwiatkowskiego. Toruń 2018 Tow. Nauk. 8° ss. 282, il.

Księga pamiątkowa.

Treść: Wprowadzenie s. 7–11; Biskup Radosław: Monumenta Ecclesie Sambiensis. O zawartości i funkcjach nowożytnego kopiarza średniowiecznych dokumentów biskupów sambijskich i ich kapituły (OF 117) s. 39–72; Czyżak Marta: Duodecim articuli fidei. Duodecim apostoli – rękopis z „Historia scholastica” i „Speculum Theologiae” Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu a działalność fundacyjna księcia Lutera z Brunszwiku s. 73–94; Krajniak Radosław: Między Prusami, Italią i Śląskiem. Kariera Andreasa Schonawa (ok. 1390 – 26 VII 1444) s. 95–121; Kwiatkowski Krzysztof: Biskup warmiński Heinrich IV Vogelsang po bitwie pod Grunwaldem/Tannenbergiem/Žalgirisem, w lecie i na jesieni 1410 roku: regionalny władca duchowny wobec kryzysu systemu władztwa królewego s. 123–196; Sumowski Marcin: Wzorzec duchownego w średniowiecznej instrukcji wizytacyjnej „Inquisitorium clericorum” z diecezji sambijskiej s. 197–214; Zygler Leszek: W kręgu płockich kanonistów późnego średniowiecza (Jakub z Kurdwanowa, Mikołaj z Mirzyńca, Dzierżaw z Karnic) s. 215–235; Alabrudzińska Elżbieta: Dyplomacja polska wobec Niemiec w latach 1926–1932 s. 239–249; Siemianowski Jordan: Det Bergenske Dampskibsselskab jako przykład przedsiębiorstwa prowadzącego transport komplementarny w portach polskiego obszaru celnego w latach 1921–1937 s. 251–282.

5365. COLLOQUIA Lubuskie. Znane i nieznanne tradycje Kościoła lubuskiego w perspektywie 1050-lecia Chrztu Polski. Red. Marek Golemski. Ośno Lubuskie–Gorzów Wielkopolski 2017.

Rec.: Wałkowski Andrzej, *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 291–296.

5366. COLLOQUIUM Opole 2017. W 500-lecie reformacji. Dziedzictwo, miejsce i przyszłość chrześcijaństwa. Pod red. Agaty Haas, Annemarie Franke, Tadeusza Siwka, Roberta Wieczorka. Opole 2018 Państw. Inst. Nauk. – Inst. Śląski 8° ss. 228, nlb. 2, tabl. 12, il., mapy. (Colloquium Opole: Polacy, Niemcy, Cześć. Sąsiedztwo w XXI wieku).

Z treści: Müller Michael G.: Einführung in die Tagung: Die Reformation historisieren. Betrachtungen aus der Perspektive des Luther-Jubiläums und der Geschichte der deutsch-polnischen Beziehungen s. 27–35; Kopiec Jan: Reformacja, reforma,

kontreformacja i... ekumenizm? s. 36–44; Malkus Marta Tatiana: „Verbum Domini manet in aeternum. Wschowski Syjon centrum wielkopolskiego protestantyzmu” s. 63–76; Franke Annemarie: Die Entwicklung der Erbgemeinschaft des evangelischen Schlesiens nach 1990 s. 77–87; Haas Agata: Polskojęzyczne protestanckie zabytki językowe na nowożytnym Śląsku s. 111–127; Seemann-Majorek Anna: Muzeum „Domek Matki Ewy” s. 128–137.

XVI–XXI w.

5367. CZACHOROWSKA Alina, Wasilewska Jolanta: Krzyż jakiego nie znamy. *Archiva, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 75–93, streszcz. ang.

Rodzaje wizerunków krzyża na przestrzeni dziejów.

5368. CZEKAJ Piotr, Ruczyńska Marta: Niedziennie aspekty życia społeczności katolickiej, utrwalone w zespole archiwalnym parafii pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Łasinie. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 45–56, streszcz. ang.

5369. CZUMAJ Zenon: Pod opieką św. Stanisława. Dzieje parafii w Stoczku k. Węgrowa 1518–2018. Stoczek–Drohiczyń 2018 Parafia Rzymskokatolicka św. Stanisława Biskupa i Męczennika; Kuria Diecezjalna 8° ss. 233, nlb. 1, tabl. 36, il., mapy, streszcz. wł.

5370. DETTLAFF Marek Adam: Bracia Mniejsi Konwentualni (franciszkanie) w Wilnie do 1864 roku. Vilnius 2017 Pranciškonų kultūros centras 8° ss. 359, nlb. 1, il. (Studia Franciscana Lithuanica; 6).

Od XVII w.

Rec.: Prejs Roland, *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 486–488.

5371. DIECEZJA kaliska. Parafie, kościoły, kaplice. Przeszłość i teraźniejszość. Opracowanie historycznoźródłowe. Zespół aut.: Michał Kieling, Sławomir Kęszka; współpr. i konsultacje Jerzy Aleksander Splitt. Kalisz 2016.

Rec.: Wąsowicz Jarosław, *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 247–249.

5372. DIECEZJA sejneńska 1818–1925. Studia i szkice z okazji 200-lecia erygowania. Pod red. Tadeusza Kowalewskiego, Józefa Łupińskiego, Magdaleny Niewiadomskiej. Łomża 2018 Państw. Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości 8° ss. 121, streszcz. ang.

Tyt. równol.: Diocese of Sejny (1818–1925). Studies and sketches on the occasion of 200th anniversary of erection.

5373. DIECEZJA siedlecka 1818–2018. Studia i materiały z dziejów. Red. Bernard Błoński, Rafał Dmowski, Dorota Wereda. Siedlce 2018 Wydaw. Diec. Siedleckiej Unitas 8° ss. 596, mapy. (Seria Wydawnicza – Diecezja Siedlecka; t. 10).

Treść: Błoński Bernard, Dmowski Rafał, Wereda Dorota: Wstęp s. 9–12; Gil Andrzej: Polityczne uwarunkowania powstania diecezji janowskiej czyli podlaskiej s. 13–21; Błoński Bernard: Struktury administracyjne diecezji (podlaskiej) siedleckiej w XIX i XX wieku s. 23–52; Błoński Bernard, Dmowski Rafał: Biskupi – rządcy diecezji s. 53–82; Błoński Bernard, Dmowski Rafał: Konsystorz i Kuria w dziejach diecezji siedleckiej s. 83–102; Czarnocki Tomasz, Błoński Bernard: Sąd Biskupi Siedlecki s. 103–113; Błoński Bernard, Dmowski Rafał: Kapituła Katedralna (Podlaska) Siedlecka s. 115–136; Ostas Leszek: Synod Diecezji Podlaskiej z 1923 r. Rys historyczno-prawny s. 137–151; Błoński Bernard, Dmowski Rafał, Wojda Jacek: Zarys dziejów Wyższego Seminarium Duchownego diecezji siedleckiej w latach 1818–2018 s. 153–174; Borysiuk Leszek: Życie liturgiczne w diecezji siedleckiej s. 175–213; Skolimowski Łukasz, Błoński Bernard: Działalność charytatywna w diecezji siedleckiej s. 215–236; Borowicz Joanna: Zarys dziejów katechizacji w diecezji siedleckiej w latach 1818–2018 s. 237–255; Kindracki Paweł: Kształcenie kadry katechetycznej w diecezji siedleckiej s. 257–272; Cymerman Joanna: Podlaskie Liceum Biskupie Św. Rodziny, czyli Wyższe Gimnazjum Biskupa Podlaskiego s. 273–293; Matusiak Marek: Działalność zakonów w diecezji siedleckiej s. 295–316; Majek Maciej, Błoński Bernard: Sanktuaria diecezji siedleckiej s. 317–335; Jaworek Anna: Wizyta Apostoła Jana Pawła II w Siedlcach s. 337–362; Welik Grzegorz, Adamski Andrzej: Media katolickie w diecezji siedleckiej s. 363–392; Wereda Dorota: Kościół unicki w dziejach diecezji siedleckiej s. 393–428; Szabaciuk Andrzej: Prześladowania wobec społeczności unickiej po 1875 r. s. 429–453; Welik Grzegorz: Ziemię jako fundatorzy obiektów sakralnych i przedsięwzięć charytatywnych na terenach skasowanej diecezji podlaskiej s. 455–466; Dmowski Rafał, Welik Grzegorz: Źródła do dziejów diecezji siedleckiej s. 467–490; Dmowski Rafał: Diecezja siedlecka w historiografii s. 491–516; Aneksy s. 517–536; Bibliografia s. 537–590; Mapy s. 593–596.

5374. [DOPKO Aleksandra]: Księga łask w Sanktuarium Świętej Anny koło Przyrowa. Aut. Aleksandra Dopko; red. merytoryczna Dominika Sokołowska. Lublin–Szczębrzeszyn 2018 Wydaw. JUT 16° ss. 67, nlb. 1, il., mapa.

Kościół św. Anny w Aleksandrówce (pow. częstochowski), l. 1580–2018.

5375. [DOPKO Aleksandra, Kistelska-Borkowska Klara]: Księga jubileuszowa. 75 lat Parafii pw. Świętego Andrzeja Boboli w Parafiance. Autorzy Aleksandra Dopko, Klara Kistelska-Borkowska. Lublin [2018] Wydaw. JUT 8° ss. 99, il.

5376. DROZD Roman: Problem własności byłej katedry greckokatolickiej w Przemyśle w latach 1946–1996. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 237–253, streszcz. ang.

5377. DRYJA Tadeusz: Ostatnia mezuza w Kętach. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 113–115.

W kamienicy przy rynku nr 15.

5378. DUCHOWNI na plebanii i w drodze. Konteksty codzienności i interpretacje historyczne. Pod red. Krzysztofa Lewalskiego, Anny

Łysiak-Łątkowskiej. Gdańsk 2015 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 227, tabl. 4, il.

Treść: Lewalski Krzysztof: Życie codzienne duchowieństwa w XIX w. – droga do odheroizowania, trywializacji czy obiektywizacji obrazu grupy? s. 12–55; Borzyszkowski Józef: Życie codzienne plebanii pomorskiej w II poł. XIX i I poł. XX w. (zarys problematyki badawczej) s. 56–91; Rembalski Tomasz: Mieszkańcy plebanii w Niezabyszewie koło Bytowa w świetle dokumentacji metrykalnej oraz aktowej (II poł. XVIII i I poł. XIX stulecia) s. 92–113; Łysiak-Łątkowska Anna: Emigracja francuska – duchowni i arystokraci na ziemiach polskich w dobie rewolucji francuskiej (1789–1799). Uwagi wstępne s. 114–129; Sakowicz-Tebinka Iwona: Duchowieństwo polskie w drodze do Ziemi Świętej w II poł. XIX w. s. 130–145; Borkowski Rafał: Obraz polskiego Kościoła i duchowieństwa w świetle publicystyki i dzieł literackich Józefa Wybickiego w latach 1773–1793 s. 146–160; Rostworowska Weronika: Oratio funebris – ku chwale zmarłego czy ku chwale Ojczyzny? s. 161–192; Kościelniak Sławomir: Przedmioty codziennego użytku w inwentarzach mienia poklasztorowego w Gdańsku w początku XIX w. s. 193–213; Gawęcka Barbara Maria: Książd Józef Cwikliński [1817–1894] moderator prac restauracyjnych i budowlanych kościołów kieleckich w II poł. XIX w. s. 214–227.

Rec.: Szutkunik Piotr, *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 507–517.

5379. DYDYCZ Antoni Pacyfik, Zienkiewicz-Zielińska Alicja: *Serpelice. Dzieje, kapucyni, Kalwaria. Serpelice–Sarnaki 2018 Klasztor Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów; Gm. Sarnaki 8° ss. 58, il.*

Klasztor kapucynów i Kalwaria Podlaska w l. 1513–2010.

5380. DZIEDZICTWO kulturowe Reformacji na Śląsku po 1945 roku. Pod red. Grażyny Barbary Szewczyk. Katowice 2018 Wydaw. „Głos Życia” 8° ss. 267, il., streszcz. ang.

Materiały konferencyjne.

Z treści: Niemiec Marian: Relacje między Kościołami a ekumenizmem. Ekumenizm na Górnym Śląsku z perspektywy ewangelickiej s. 13–20; Palion Adam: Kościół na ekumenicznej drodze po 1945 roku s. 21–40; Malina Adam: Recepcja pieśni Marcina Lutera w polskich śpiewnikach ewangelickich na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku s. 43–57; Maciejczyk Aleksandra: Gómośląscy ewangeliccy kompozytorzy chóralni i dyrygenci s. 58–68; Chojecka Ewa: Drogi przywracania historycznej pamięci. Beskidzkie leśne kościoły i bielska Studnia Pastorów s. 71–78; Szturc Jan: Pamięćki po wybitnych ewangelikach w gómośląskich miastach s. 79–93; Bertman Olaf: Cmentarz ewangelicki w Katowicach jako przykład ewangelickiej sztuki sepulkralnej s. 94–118; Sokół Aneta M.: Luterkańska literatura piękna na Śląsku po 1989 roku s. 121–131; Szewczyk Grażyna Barbara: Ewangelicki Górnym Śląsk we wspomnieniach księdza Rudolfa Barona [1921–2003] s. 158–170; Badura Jadwiga: Tematyka gómośląska na łamach „Zwiastuna Ewangelickiego” s. 173–179; Bertman Wisława: Problematyka kulturalna i społeczna na łamach gómośląskich czasopism ewangelickich po 1989 roku s. 180–199; Skop Michał: Nagroda „Śląski Smaragd” w prasie katowickiej s. 200–208; Czarna Miroslawa: Reformacja a szkolnictwo dla dziewcząt na Śląsku s. 211–216; Mróz-Jablecka Kalina: Luterkańska koncepcja wychowania dziewcząt w śląskich kazaniach pogrzebowych XVII i XVIII wieku s. 217–225; Trybuś-Cieślarska Aleksandra: Szkolnictwo ewangelickie na Śląsku po 1989 roku na przykładzie szkół Towarzystwa Ewangelickiego w Cieszynie s. 229–235; Czudek Maria: Szkoły ewangelickie w Gliwicach s. 236–239.

5381. DZIEDZICTWO religijne i kulturowe Drogi św. Jakuba. W 30. rocznicę uznania szlaku

za pierwszy europejski szlak kulturowy. Pod red. Piotra Roszaka, Franciszka Mroza, Łukasza Mroza. Kraków 2017 Wydaw. „Czuwajmy” 8° ss. 339, tabl. 8, il., mapy, streszcz. ang. Bractwo Św. Jakuba Apostoła w Więclawicach Starych.

Tyt. równol.: Religious and cultural heritage of the Way of St. James. The 30th anniversary of recognising the way as the first European cultural trail. El patrimonio religioso y cultural del Camino de Santiago. En el 30 aniversario de la declaración del primer itinerario cultural Europeo.

Materiały z konferencji, Kraków, 7 X 2017 r.

Z treści: Mruk Wojciech: Dlaczego święty Julian prowadził albergue na drodze do Santiago de Compostela? s. 67–76; Adamczyk Stanisław J.: Pokuta i pielgrzymki pokutne w Kościele katolickim do połowy XVI wieku s. 77–120; Rozyński Waldemar: Przejawy kultu św. Jakuba Większego w Polsce – wybrane przykłady s. 121–150; Kuchta Jakub: Kult świętego Jakuba w diecezji tarnowskiej s. 151–171; Mróz Franciszek: Miechowska Droga św. Jakuba w sieci polskich odcinków „Camino de Santiago” – założenia i perspektywy rozwoju s. 173–195; Hass Waldemar: Dawne i współczesne przedstawienia św. Jakuba Apostoła Starszego na wybranych przykładach z północy Dolnego Śląska (znaczenie, inspiracje) s. 213–222; Plichta Paweł: Elementy kultu św. Jakuba w wybranych narracjach polskich pielgrzymów do Santiago de Compostela s. 223–241; Karpala Barbara: Muzyczne ślady średniowiecza na Camino de Santiago s. 263–268.

5382. DZIEJE kościoła i parafii pod wezwaniem św. Franciszka Ksawerego w Krasnymstawie. [Aut.] Jakub Kalman, Weronika Czyżycka, Bogumiła Bęcał, Sylwia Młynarczyk-Rysak. Krasnystaw 2018 Zakł. Poligraficzny i Wydaw. Romar 8° ss. 293, il.

5383. DZIEJE parafii i kościoła pod wezwaniem Znalezienia Krzyża Świętego w Małym Płocku. Praca zbior. pod red. Marii Przytockiej. Mały Płock 2013.

Omów.: Kowalczyk-Heyman Elżbieta, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 116.

5384. DZIEJE parafii pod wezwaniem św. Anny oraz Chrystusa Króla Wszechświata w Łysych. Praca zbior. pod red. Marii Przytockiej. Łyse–Ostrołęka 2018 Ostrołęckie Tow. Nauk. im. Adama Chętnika 8° ss. 360, tabl. 48, fot. Parafia Rzymskokatolicka pod wezwaniem Chrystusa Króla Wszechświata w Łysych, Ostrołęckie Tow. Nauk. im. Adama Chętnika.

Treść: Borkowski Wojciech: Najstarsze osadnictwo gminy s. 27–43; Pacuski Kazimierz: Puszcza Zagajnica (Kurpiowska) w średniowieczu. Książęcy dwór myśliwski nad jeziorem Krusko s. 45–59; Sychowicz Krzysztof: Niemiecki obóz dla jeńców radzieckich w Łysych s. 61–62; Sychowicz Krzysztof: Zbrodnie zandarmów niemieckich z posterunku w Łysych s. 63–65; Przytocka Maria: Historia parafii w Łysych s. 69–81; Kowalczyk-Heyman Elżbieta: Pochodzenie nazw miejscowych w parafii s. 83–86; Przytocka Maria: Mieszkańcy parafii s. 87–89; Gontarz Anna: Nazwiska mieszkańców parafii s. 91–98; Przytocka Maria: Zmiany w wyglądzie i wystroju kościoła pw. św. Anny s. 101–114; Ruszczyk Grażyna: Architektura dawnego kościoła parafialnego pw. św. Anny s. 115–122; Przytocka Maria: Ołtarze, rzeźby i obrazy w kościele św. Anny s. 123–127; Łyjak Wiktor Z.:

Dzieje organów w kościele św. Anny s. 129–132; Kawczyński Wojciech: Zakożenia projektowe i budowa kościoła pw. Chrystusa Króla Wszczęświata s. 133–136; Przytockia Maria: Kościół pw. Chrystusa Króla Wszczęświata s. 137–142; Przytockia Maria: Ołtarze, rzeźby i obrazy w kościele pw. Chrystusa Króla Wszczęświata s. 143–144; Przytockia Maria: Przedmioty, szaty i księgi kościelne s. 145–156; Przytockia Maria: Księgi i akta parafialne s. 157–160; Przytockia Maria: Cmentarze: przykościelny i grzebalny oraz teren przy kościele pw. Chrystusa Króla Wszczęświata s. 161–172; Przytockia Maria: Życie religijne parafii s. 175–190; Braun Krzysztof: Boże obiady na północnym skraju Kurpiowszczyzny s. 191–196; Szulc Danuta: Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych s. 197–200; Braun Krzysztof: Kurpiowska Palma w Łysych s. 201–207; Przytockia Maria: Zabudowa plebanijna w Łysych s. 211–219; Przytockia Maria: Uposażenie proboszczów w Łysych s. 221–225; Przytockia Maria: Członkowie dozoru kościelnego i rady parafialnej s. 227–230; Grzybowski Michał [Marian]: Wikariusze misyjnieccy pracujący w Łysych s. 233–234; Grzybowski Michał M.: Proboszczowie od 1884 do 1909 roku s. 235–237; Przytockia Maria: Proboszczowie od 1909 do czasów współczesnych s. 239–245; Przytockia Maria: Księża wikariusze w latach 1952–2017 s. 247–253; Bastek Sławomir: Ksiądz Adolf Pogorzelski [1920–1984] we wspomnieniach lokalnej społeczności s. 255–259; Bastek Sławomir, Krzyżewski Janusz Adam: Szkolnictwo na terenie parafii do 1945 roku s. 263–270; Bastek Sławomir: Szkolnictwo po 1945 roku s. 271–283; Krzyżewski Janusz Adam: Szkoła Podstawowa imienia Stacha Konwy w Dębach s. 285–292; Grzybowski Michał M.: Moje wspomnienia z pobytu w Łysych w latach 1940–1945 s. 295–299; Jaroszewski Zbigniew: Lyse 1997–2001 s. 301–303; Pisiak Beata: Rys historyczny działalności jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Łysych s. 305–309; Aneksy s. 311–336. XVIII–XXI w.

5385. **DZIEJE** parafii Zbuczyn w latach 1418–2018. Pod red. Wiesława Charczuka. Zbuczyn 2018 Urząd Gm. 8° ss. 594, il.

5386. **ECCLESIA Smlodoviensis**. Dzieje parafii i kościoła pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Śniadowie. Praca zbior. pod red. Marii Przytockiej. Śniadowo–Łomża 2018 Parafia Rzymkokatol.; Spes Wydaw. 8° ss. 896, tabl. 48, il., mapy. (Folia Ecclesiastica Pultoviensia; 7).

Treść: Redaktor: Wstęp s. 11–14; Borkowski Wojciech: Najstarsze znaleziska archeologiczne na obszarze gminy Śniadowo s. 17–45; Bienia Mieczysław: Kurhany w miejscowości Uśnik Kolonia, gmina Śniadowo s. 47–50; Pacuski Kazimierz: Początki osadnictwa na Mazowszu północno-wschodnim do końca XIV w. s. 51–59; Pacuski Kazimierz: Junosze z Żeromina, Gzów, Sulerza, Gołądkowa i Smlodowa s. 61–73; Żugaj Leszek: Przynależność administracyjna Śniadowa s. 75–86; Przytockia Maria: Śniadowo i jego mieszkańcy po 1541 r. s. 87–107; Morawski Zbigniew: Gdy Śniadowo miastem było s. 109–167; Bergman Eleonora: Żydzi śniadowscy s. 169–192; Izdebski Jerzy: Śniadowo w wojnie 1939 r. s. 193–209; Morawski Zbigniew: Lista śniadowców sporządzona przez NKWD w 1940 r. s. 211–227; Sychowicz Krzysztof: Historia gminy Śniadowo w latach 1945–1989. Wybrane zagadnienia s. 229–245; Przytockia Maria: Śniadowo po 1945 r. – kalendarium s. 247–254; Kurpiewski Jerzy: Wykaz najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez Gminę Śniadowo w latach 1990–2017 s. 255–257; Przytockia Maria: Głowy miasta i Gminy Śniadowo – wykaz burmistrzów, wójtów i naczelników s. 259–265; Pacuski Kazimierz: Osady parafii Smlodowo/Śniadowo w XV i XVI w. s. 267–298; Kowalczyk-Heyman Elżbieta: Pochodzenie nazw miejscowych w parafii Śniadowo s. 299–344; Wojtkowski Julian: Przekład dokumentu

erekcyjnego parafii w Smlodowie [...] s. 345–348; Przytockia Maria: Historia parafii śniadowskiej s. 349–360; Przytockia Maria: Mieszkańcy parafii śniadowskiej s. 361–375; Ostrowska Ewa W.: Przed laty w Śniadowie s. 377–405; Kaliściak Irena: Waclaw Kaliściak [1902–1981], ostatni przedwojenny wójt Śniadowa s. 407–409; Przytockia Maria: Zmiany w wyglądzie i wystroju kościołów śniadowskich s. 413–445; Przytockia Maria: Ołtarze, obrazy i rzeźby w kościołach śniadowskich s. 447–459; Lyjak Wiktor Z.: Organy w Śniadowie s. 461–484; Przytockia Maria: Przedmioty, szaty i księgi liturgiczne s. 485–520; Przytockia Maria: Księgi i akta parafialne s. 521–530; Przytockia Maria: Cmentarze: przykościelny i grzebalny w Śniadowie s. 531–548; Przytockia Maria: Życie religijne parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Śniadowie s. 551–567; Przytockia Maria: Bractwo Najświętszego Różańca Dziewicy Maryi i Najświętszego Imienia Jezus, czyli Promotoria Różańca Św. w Śniadowie s. 569–597; Przytockia Maria: Beneficjum proboszczowskie w Śniadowie s. 601–631; Przytockia Maria: Uposażenie proboszczów śniadowskich – ziemia s. 633–656; Przytockia Maria: Dochody i legaty proboszczów śniadowskich s. 657–672; Przytockia Maria: Witrycy, członkowie dozoru kościelnego i rady parafialnej w Śniadowie s. 673–680; Przytockia Maria: Patroni, czyli kolatorzy kościoła parafialnego w Śniadowie s. 683–688; Pacuski Kazimierz, Przytockia Maria: Plebani i proboszczowie śniadowscy do 1562 r. s. 689–691; Przytockia Maria: Plebani i proboszczowie śniadowscy od 1562 r. do czasów współczesnych s. 693–705; Przytockia Maria: Wikariusze śniadowscy do 1925 r. 707–713; Przytockia Maria: Wikariusze śniadowscy od 1925 r. s. 715–726; Przytockia Maria: Szpital, czyli przytułek w Śniadowie s. 729–732; Przytockia Maria: Szkoła w Śniadowie do 1864 r. 733–737; Wysocka Joanna: Szkoła w Śniadowie w latach 1864–2016 s. 741–754; Przytockia Maria: Straż Pożarna w Śniadowie s. 755–760; Boratyńska Bożena: Ochotnicze Straże Pożarne w Gminie Śniadowo s. 761–782; Zaorski Grzegorz: Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza s. 783–784; Chojnowski Antoni: Dzieje firmy „Prefbet Śniadowo” s. 785–798; Lępkowski Henryk: Śniadowo w moich wspomnieniach s. 799–802; Aneksy s. 803–834; Bibliografia s. 835–859.

5387. **EWANGELICY** w Niepodległej. Red. Ewa Józwiak i Michał Karski. Warszawa 2018 Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP 8° ss. 199. (Biblioteka Jednoty).

Treść: Karski Michał: Co świętujemy w 2018 roku s. 13–16; Stegner Tadeusz: Kościół Ewangelicko-Augsburski u zarania II Rzeczypospolitej s. 19–32; Puślecki Edward: Metodyci w odrodzonej Polsce s. 33–45; Józwiak Ewa: Kościół Ewangelicko-Reformowany po odzyskaniu przez Polskę niepodległości s. 46–68; Michalak Grzegorz: Jednota ewangelicko-reformowana w Wilnie na tle wydarzeń przedwojennia niepodległości polskiej 1915–1922 s. 69–79; Hucal Michał: Prawodawstwo wyznaniowe dotyczące Kościołów ewangelickich po 1918 roku s. 80–101; Karski Karol: Współpraca ekumeniczna w Polsce w okresie międzywojennym s. 105–119; Sojka Jerzy: U progu zmian – teologia ewangelicka około 1918 roku s. 120–130; Kluczyńska Joanna: Ewangelicka działalność diakonijna w Polsce w okresie międzywojennym s. 131–140; Leszczyński Rafał Marcin: Paweł Hulka-Laskowski [1881–1946] a sprawa polska s. 143–157; Zieliński Tadeusz J.: II Rzeczypospolita i dylematy polskich protestantów s. 161–167; Teksty źródłowe s. 169–199.

5388. **FIIAŁKOWSKI** Paweł: Struktura organizacyjna parafii ewangelickich na Mazowszu w XVIII–XX w. na przykładzie parafii iłowskiej, łowickiej i wiskickiej (żyrardowskiej). *Żyrardowski Rocznik Muzealny*. Nr 8: 2018 s. 37–55.

Iłów, Łowicz, Wiskitki w l. 1775–2004.

5389. FINANSOWANIE Kościołów i innych związków wyznaniowych. Pod red. Pawła Sobczyka, Krzysztofa Warchałowskiego. Warszawa 2013 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 477, nlb. 1.

Rec.: Krzysztofek Katarzyna, *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 3 s. 303–308, streszcz. ang.

5390. FLISIAK Dominik: Anglikańskie misje działające wśród Żydów na ziemiach polskich w latach 1821–1939. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 124–135, streszcz. ang.

5391. [FOLTYN Jerzy]: Historia powstania parafii i budowy kościoła pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Poznaniu spisana na dwudziestą rocznicę konsekracji tegoż kościoła, która przypada w dniu 4 maja A.D. 2017, przez pierwszego proboszcza i budowniczego ks. prałata Jerzego Foltyna. Poznań 2017.

Rec.: Ratajski Grzegorz, *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 1 s. 115–118.

5392. FRANUSZKIEWICZ-SILI Iwona: O chórach, regułach i ziemi. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 78–91.

Klasztor klarysek-kapucynek w Kętach, XIX–XX w.

5393. FRĄK Dorota: Dom Zakonny Zgromadzenia Sług Jezusa w Kielczewicach Maryjskich w 100-lecie działalności. Warszawa–Lublin 2018 Zgromadzenie Sług Jezusa; Polihymnia 8° ss. 136, nlb. 3, il.

Od 1918 r.

5394. FREJLICH Wiesław: Parafia Piórków. W 100. rocznicę powołania. Piórków 2018 Gm. Baćkowice 4° ss. 179, nlb. 4, il., mapy.

Od 1918 r.

5395. GAŁUSZKA Tomasz, Kaczmarek Krzysztof: Fratres apud Sanctam Crucem. Z badań nad dziejami dominikanów w Brzegu. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 169, nlb. 1, il.

Lata 1332–1523.

5396. GAŚSIOR Anna, Królikowski Janusz, Witko Andrzej: Ku chwale Przenajświętszej Trójcy. Z dziejów zakonu trynitarzy w Polsce. Mielec–Krywicze. Mielec–Tarnów 2018 Parafia pw. Trójcy Przenajświętszej; Wyd. Teol. Sekcja w Tarnowie (UP JP II); Janusz Królikowski 8° ss. 235, il. (Studia i Materiały do Dziejów Trynitarzy; 1).

Lata 1684–2015.

5397. GENDERA Adrian: „Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde Storchnest”

pastora Alberta Taubego jako dzieło do poznania historii osieckiej gminy ewangelickiej. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 73–81.

Osieczna k. Leszna, XIX/XX w.

5398. GIZA Jerzy: Śladami św. Andrzeja Boboli po Czechowicach-Dziedzicach. Wyd. 2. Czechowice-Dziedzice 2018 Tow. Przyj. Czechowic-Dziedzic 8° ss. 219, il.

XVII–XX w.

Wyd. 1. 2005.

5399. GŁĄB Marek: Patrystyczna wizja kapłaństwa na łamach „Ateneum Kapłańskiego” w latach 1909–1983. Warszawa–Włocławek 2018 Agencja Reklamowa Top Druk. Cyfrowa 8° ss. 71.

5400. GNIECIAK Edyta: Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętego Wojciecha z cudownym obrazem Matki Bożej Pocieszenia. Lublin 2018 Wydaw. Jut 8° ss. 46, nlb. 2, il.

Książ Wielki, I. 1120–2018.

5401. GODLEWSKA Donata: Święci w dziejach Łomży. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 241–274.

Sylwetki i kult: św. Wawrzyńca, św. Brunona z Kwerfurtu, św. Andrzeja Boboli w l. 974–2003.

5402. GOŁĄB Krzysztof: Historia kościoła i parafii pw. św. Michała Archanioła w Rudzie Śląskiej – Orzegowie. W setną rocznicę konsekracji 1918–2018. Ruda Śląska 2018 Muzeum Miej. im. Maksymiliana Chroboka 8° ss. 68, il.

XII–XXI w.

5403. GÓRA Jan: Moja miłość. Duszpasterskie sekrety założyciela Lednicy. Wybór i oprac. Joanna Kubaszczuk. Poznań 2018 dominikanie.pl; W drodze 8° ss. 210, nlb. 2.

Zawiera także wspomnienia o pracy duszpasterskiej Jana Góry (1948–2015) z l. 1977–2015.

5404. GÓRECKI Piotr: „Matka Kościołów zabrzańskich”. Historia parafii św. Andrzeja Apostoła w Zabrze 1354–2018. Zabrze–Gliwice 2018 Rzymskokatolicka Parafia pw. Świętego Andrzeja Apostoła; Epigraf 8° ss. 433, tabl. 164, il., mapy, streszcz. ang., niem.

Tyt. równol.: „Mother of Zabrze Churches”. The history of the parish St. Andrew Apostle in Zabrze 1354–2018. „Mutter der Kirchen in Zabrze”. Geschichte der St. Andreas Apostel-Gemeinde in Zabrze 1354–2018.

5405. GÓRSKA Teresa Mirosława: 100 lat obecności Sióstr Nazaretanek w Warszawie. Dom Prowincjonalny Najświętszego Imienia Jezus 1918–2018. Warszawa 2018 Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu. Prowincja Warszawska 8° ss. 222, il.

5406. GRABOWIECKI Stanisław, Mironczuk Robert, Wiszniewski Roman: Janów Podlaski w dziejach diecezji siedleckiej. Wydanie jubileuszowe. Siedlce 2018 Wydaw. Diec. Siedleckiej Unitas 4° ss. 174, nlb. 2, il.

XV–XXI w.

5407. GRABOWSKI Bartłomiej [Piotr]: Wieś Chełmce. Szkice historyczne parafii pod wezwaniem świętej Katarzyny Aleksandryjskiej. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 105.

XII–XXI w.

5408. GRABOWSKI Janusz: Civitas Monasterii Mariae Magdalene Ordinis premonstratensis. Z dziejów Bodzanowa w okresie panowania książąt mazowieckich. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 171–180, streszcz. ang.

Od panowania Bolesława II (zm. 1313) do Anny Konradówny (1526 r.).

5409. GROBELNY Krzysztof, Wojciechowska Anna: Siostry Szarytki w Zdunach w latach 1867–2017. Działalność opiekuńcza, edukacyjna i religijna. Wrocław–Kluczbork 2018 Papieski Wydz. Teol.; Wydaw. i Drukarnia ANTYKWA 8° ss. 146, tabl. 24, il.

5410. GRONOWSKI Michał Tomasz: Matka Boża Śnieżna (Sancta Maria Maior/Salus Populi Romani) w Polsce. Prolegomena do badań nad rozwojem kultu i wizerunków. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 197–264, streszcz. ang.

Od 2 poł. XVI w. do czasów współczesnych.

5411. GRUPA Małgorzata, Nowosad Wiesław: Pochówki w krypcie kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Tezewie – próba interpretacji źródeł archeologicznych i pisanych. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 281–294, streszcz. ang.

Z 2 poł. XVIII i 1 poł. XIX w.

5412. GRUSZCZAK Gabriela: Arcybractwo Różańca Świętego przy kościele pod wezwaniem św. Marii Magdaleny w Wawrzeńcycach. *Nasza Przyszłość*. T. 130: 2018 s. 127–152, streszcz. ang.

Koło Krakowa, w l. 1600–1938.

5413. GRZANKA Bartłomiej: Dziedzictwo Karmelu – 250 lat kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Kłodawie. Kłodawa 2016.

Rec.: Puziak Marcin, *Studia Bydgoskie*. T. 11: 2017 s. 284–288.

5414. GRZEBIEŃ Ludwik: Zarys dziejów parafii w Strzyżowie. *Strzyżowski Rocznik*

Muzealny. T. 3: 2017 s. 131–170, streszcz. ang.

Od XIV w.

5415. GRZESIAK Krzysztof: Dzieje chrześcijaństwa wschodniego na terenie gminy Łaszczów (ze szczególnym uwzględnieniem okresu międzywojennego). *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 103–121, streszcz. ang.

Od końca X w. do II wojny światowej włącznie.

5416. GRZYBOWSKI Michał Marian: Ciachcin. Szkic z dziejów parafii. Płock–Ciachcin 2018 Parafia p.w. Św. Stanisława Biskupa Męczennika 8° ss. 128, tabl. 48, il.

Lata 1418–2018.

5417. GRZYWACZ Eugeniusz: Opowieść o pewnym klasztorze. T. 1–2. Hebdów–Nowe Brzesko 2018 Centrum Wiara i Kultura; Stow. Przyj. Ziemi Nowobrzezkiej 8° ss. 148, nlb. 4, il.; 149, nlb. 3, il.

Zakon Norbertanów w Hebdowie.

5418. GRZYWACZ Małgorzata: Z dziejów ewangelicyzmu na Pomorzu Zachodnim do 1945 roku. Ludzie, miejsca, konteksty. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 256, nlb. 1, tabl. 18, il., mapy, streszcz. ang., niem. UAM w Poznaniu.

Od 1521 r.

5419. [GUPALO Vira Deonizivna] Hupalo Viera: Ikonografia przedstawień na medalikach religijnych z grobów w kościele pobernardyńskim w Dubnie na Wołyniu (Ukraina). *Notae Numismatae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 275–304, streszcz. pol.

XVIII–XIX w.

5420. HASIDISM. A new history. By David Biale, David Assaf, Benjamin Brown, Uriel Gellman, Samuel Heilman, Moshe Rosman, Gadiv Sagiv and Marcin Wodziński. Princeton, N.J.–Oxford 2017 Princeton Univ. Press 8° ss. 896.

Rec.: Doktor Jan: Nowa czy oficjalna historia chasydyzmu? *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 2 s. 443–451.

5421. HEUMANN Stanisław: Wiadomości o parafiach mucharskiej, zembrzyckiej i suskiej napisane przez proboszcza zembrzyckiego księdza Stanisława Heumanna w latach 1898–1900. Red. Tadeusz Wojtanek, Tadeusz Fidelus, Elżbieta Fidelus (Targosz). Wadowice–Zembrzyce 2018 Drukarnia i Wydaw. Grafikon; na zlec. Bractwa Zbójników spod Babiej Góry 8° ss. 172, il.

Reprinty trzech dzieł; oryg.: Kraków 1898–1901.

Lata 1389–1898.

5422. HISTORIA, duszpasterstwo, wychowanie. 70 lat obecności michalitów w Toruniu. Red. Waldemar Rozykowski, Krzysztof Winiarski. Toruń 2018 Machina Druku; na zlec. Urząd Marszałkowski Woj. Kujawsko-Pomorskiego 8° ss. 178, il.

Treść: Jedynek Marek: Rodzina Szwieców – mieszkańcy toruńskich Rybaków s. 13–28; Rozykowski Waldemar: Michalicy w Toruniu – zarys dziejów s. 29–60; Rozykowski Waldemar: Duszpasterstwo s. 61–93; Rozykowski Waldemar: Inwigilacja toruńskich michalitów s. 95–102; Rozykowski Waldemar: Michalicy na Szlaku Męczeństwa bł. ks. Jerzego Popiełuszki s. 103–118; Winiarski Krzysztof: Oratorium jako parafialne środowisko wychowawcze sprzyjające integralnemu rozwojowi młodego człowieka s. 119–135; Winiarski Krzysztof: Ślady posługi biskupa Jana Chrapka w Toruniu s. 137–150; Kołacz Marta: „Szlachetna prostota”. Architektura wnętrza kościoła św. Michała Archanioła i bł. ks. Bronisława Markiewicza w Toruniu s. 151–165.

5423. HISTORIA kościoła św. Oswalda w Płonkowie. History of St. Oswald church in Płonkovo. T. 2. Pod red. Małgorzaty Grupy, Krzysztofa Jarzęckiego i Wiesława Nowosada. Płonkovo 2018 Parafia p.w. św. Maksymiliana Marii Kolbego i św. Benedykta, Jana, Mateusza, Izaaka i Krystyna, Pierwszych Męczenników Pol. 8° ss. 171, nlb. 2, il.

Treść: Nowosad Wiesław, Grupa Małgorzata, Bachorz Józef: Historia kościoła w Płonkowie s. 11–31; Krajewska Magdalena, Wojciechowska Adrianna, Kozłowski Tomasz: Zmarli pochowani w kryptach kościoła św. Oswalda w kontekście statusu społeczno-ekonomicznego dawnej ludności Płonkowa i okolic. Wstępna analiza antropologiczna s. 33–52; Jarzęcki Krzysztof, Nowosad Wiesław, Grupa Małgorzata: Monety a stratygrafia płonkowskiego kościoła s. 55–63; Nowosad Wiesław, Grupa Małgorzata, Grupa Dawid: Relikty odzieży świeckiej s. 65–78; Nowosad Wiesław, Grupa Małgorzata, Nowak Marcin: Kobięce ozdoby głowy w Płonkowie s. 81–90; Nowak Sebastian, Kulesz Aleksandra, Grupa Małgorzata: Bizuteria w płonkowskich grobach s. 93–105; Grupa Małgorzata, Grupa Dawid, Nowak Marcin: Pojemnik na kulki zapachowe – moda, prestiż czy praktyczność? s. 107–116; Grupa Małgorzata, Nowak Sebastian, Nowosad Wiesław: Wams, szustokor i żupan – co „mówią” guziki i haftki s. 119–131; Grupa Dawid, Grupa Małgorzata, Nowosad Wiesław: Szpilki krawieckie w wyposażeniu grobowym s. 133–143; Kulesz Aleksandra, Nowak Sebastian, Jarzęcki Krzysztof: Relikty obuwia s. 145–153; Majorek Magdalena, Grupa Dawid, Nowak Marcin: Wyroby szklane z badań archeologicznych w Płonkowie s. 155–166.

Tekst równol. pol., ang.
T. 1. 2015.

5424. HOMO religiosus. Różne wymiary religijności na Pomorzu Zachodnim. T. 3. Red. nauk. Marcin Nockowski, Marcin Szczodry. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 197, nlb. 1, il., streszcz. ang. Wyzd. Teol. Uniw. Szczecińskiego. (Studia i Rozprawy; nr 52).

Treść: Babicki Maciej: Trzebiatowskie uroczystości inauguracyjne II Nawiedzenie Kopii Ikony Jasnogórskiej w diecezji szczecińsko-kamięńskiej. Studium historyczne s. 9–21; Gajewska Jolanta: Małżeństwo i rodzina w perspektywie duszpasterskiej. Aktualność przesłania św. Jana Pawła II w 30. rocznicę pielgrzymki do Szczecina s. 23–43; Urbanik Amadeusz: Jan

Paweł II w opiniach mieszkańców Szczecina. Trzydziesta rocznica wizyty papieża w mieście s. 45–60; Lemek Katarzyna: Powrót religii do szkół na terenie diecezji szczecińsko-kamięńskiej s. 61–78; Kawa Marek: Ksiądz kanonik Bronisław Jagiełło [1917–1991] – wieloletni proboszcz i duszpasterz parafii pw. św. Klary w Dobrej Nowogrodzkiej s. 79–90; Szwedowicz Rafał: Motywy paschalne w polichromii cerkwi św. Mikołaja w Szczecinie s. 91–109; Michorzewski Emil: Organy piszczałkowe w kościele rektoralnym Arcybiskupiego Wyższego Seminarium Duchownego w Szczecinie s. 111–128; Mierzejewska Marta: Psychoterapia integratywna w podejściu chrześcijańskim. Podstawy teoretyczne i rozwój na terenie archidiecezji szczecińsko-kamięńskiej s. 129–141; Nockowski Marcin, Wagner Maciej: Kalendarium ważniejszych wydarzeń (archi)diecezji szczecińsko-kamięńskiej 1972–2017 s. 145–195.

T. 1. 2016.

5425. ISAKOWICZ-ZALESKI Tadeusz: Franciszek od Brata Alberta. Radwanowice 2018 Fund. Przyj. Fundacji im. św. Brata Alberta 8° ss. 132, tabl. 32, il.

Kard. Franciszek Macharski (1927–2016) i jego działalność na rzecz Fundacji im. Brata Alberta, prowadzącej Schronisko dla Niepełnosprawnych w Radwanowicach (pow. krakowski).

5426. JAGIEŁŁO Zygmunt: Obecność cudownego obrazu Matki Bożej Szkaplerznej w Tomaszowie Lubelskim. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 31–44.

Dzieje kultu od 1652 r.

5427. JANK Tomasz: Franciszkański kościół Świętej Trójcy w Gdańsku. W 500 lat od zakończenia budowy. Gdańsk 2014.

Rec.: Prejs Roland, *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 488–490.

5428. JANOSZ Stanisław, Ryguła Urszula, Lubecka Mirella: Ks. Krystian Janko [ur. 1951]. Proboszcz Parafii Wszystkich Świętych w Pszczynie. Szkic do portretu. Pszczyna 2018 Starostwo Pow.; Urząd M. 8° ss. 187, nlb. 1, il. (Biblioteczka Ziemi Pszczyńskiej).

5429. JARMOCH Edward, Bylina Sławomir: Te Deum laudamus. Biskupi, duchowieństwo, ruchy religijne Diecezji Siedleckiej w latach 1818–2018. Bishops, priesthood, religious movements Diocese of Siedlce in the year 1818–2018. Siedlce 2018 Wydaw. Diec. Siedleckiej Unitas 8° ss. 513, il.

5430. JASTRZĘBSKI Stefan: Kościół lubomelski. Wstęp i oprac. Maria Dębowska. Biały Dunajec–Ostróg 2018 Ośr. „Wołanie z Wołynia” 8° ss. 118, il. Inst. Badań Kościelnych w Łucku. (Biblioteka „Wołania z Wołynia”; t. 130).

Kościół i parafia Świętej Trójcy w l. 1412–1938.

5431. JAŹDŻEWSKI Leszek J.: 350 lat Pielgrzymki Oliwskiej do Wejherowa. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 111, tabl. 12, il.

Lata 1666–2017.

5432. JAŻDŻEWSKI Leszek [J.]: Dzieje Chłapowa i parafii. 25 lat parafii w Chłapowie. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 135, nlb. 8, il.

5433. JEDNOŚĆ i męstwo 1818–2018. 200 lat Diecezji Siedleckiej. Red. Wojciech Hackiewicz. Wyd. jubileuszowe. Siedlce 2018 Wydaw. Diec. Siedleckiej Unitas 8° ss. 271, il.

Treść: Rządcy diecezji s. 9–118; Stolice Biskupie. Janów Podlaski s. 119–156; Seminarium Duchowne [w Janowie Podlaskim, im. Benedykta XV w Siedlcach, im. Jana Pawła II w Nowym Opolu] s. 157–198; Duch jedności s. 199–220; Duch męstwa s. 221–236; Królowa Podlasia s. 237–271.

5434. JERZAK Norbert, Szpotkański Adam: Sulików. Dzieje katolickiej i ewangelickiej parafii. Książka poświęcona śp. ks. kan. Kazimierzowi Soleckiemu. Sulików–Nowa Ruda 2014 Wydaw. „Maria” 8° ss. 312, tabl. 18, il.
Lata 1234–2011.

5435. JEZUICI w Bydgoszczy i okolicy. Red. Marcin Puziak. Bydgoszcz 2018 Wyższe Seminarium Duchowne Diec. Bydgoskiej 8° ss. 347, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Duchowe Dziedzictwo Diecezji Bydgoskiej; 3).

Materiały sesji, Bydgoszcz, 16 XI 2017 r.

Treść: Danieluk Robert: Bydgoszczana w rzymskim archiwum Towarzystwa Jezusowego s. 13–51; Kościelak Sławomir: Działalność misyjna kolegium bydgoskiego jezuitów na Kaszubach s. 53–76; Nowicki Tomasz: Zaangażowanie duszpasterskie jezuitów w Bydgoszczy i na Kujawach w okresie staropolskim s. 77–105; Grzebień Ludwik: Działalność edukacyjna jezuitów w Bydgoszczy 1641–1780 s. 107–121; Zyglewski Zbigniew: Najstarsza ikonografia i kartografia kościoła oraz kolegium jezuickiego w Bydgoszczy s. 123–158; Kotowski Albert S.: Duszpasterstwo katolików niemieckich przy kościele jezuickim w Bydgoszczy s. 159–186; Siwiak Anna, Siwiak Wojciech: Zabydowania jezuickie w najnowszych badaniach archeologicznych s. 187–217; Rajewska Marta: Nowa fara ewangelicka p.w. Krzyża św. (Kreuzkirche) w Bydgoszczy nowym kościołem jezuitów p.w. św. Andrzeja Boboli s. 219–233; Bieś Andrzej Paweł: Jezuici i ich prace w Bydgoszczy w latach 1946/47–1966/67 s. 235–254; Dorosz Krzysztof: Początki parafii św. Andrzeja Boboli w Bydgoszczy w świetle dokumentów archiwalnych s. 255–274; Kłopot-Wiśniewska Aleksandra: Mieczysław Kowalski (1913–1995) artysta w służbie „pro patria et ecclesia” s. 275–292; Załęski Stanisław: Kolegium w Bydgoszczy s. 295–308; Twardcki Piotr: Rezydencja i parafia św. Andrzeja Boboli w Bydgoszczy s. 309–313; Bermańska Teresa: Działalność Klubu Inteligencji Katolickiej w Bydgoszczy przy kościele św. Andrzeja Boboli s. 315–322; Puziak Marcin: Maksymilian A[ntoni] Piotrowski [1813–1875] i jego „św. Ignacy Lojola” s. 323–345.

5436. JĘDRUSZCZAK Natalia: Szkaplerze z symbolami Męki Pańskiej pozyskane podczas badań archeologicznych bazyliki pw. Narodzenia NMP w Chełmie. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 399–411, streszcz. ang., ros.

5437. JÓZEF Kalinowski św. Rafał [1835–1907]. W kręgu ludzi i kultu. Red. Eugeniusz Niebelski. Lublin 2018 Werset 8° ss. 285, il.

Treść: Niebelski Eugeniusz: Przedmowa s. 7–12; Prejs Roland: Koledzy Józefa Kalinowskiego z lat szkolnych i studiów

s. 13–22; Barańska Anna: Syberia i zesłańcy w oczach Józefa Kalinowskiego (według pamiętników i listów) s. 23–64; Wojciechowski Leszek: Sybirak Józef Kalinowski w opiniach towarzyszy zestania s. 65–102; Niebelski Eugeniusz: Józef Kalinowski w kręgu zesłańców Usola, Irkucka i Kulkuta s. 103–152; Wach Albert: Duchowe wnętrza Józefa Kalinowskiego i karmelity o. Rafała s. 153–172; Prażkiewicz Szczepan T.: Dowody łask i cudów za wstawiennictwem św. Rafała (z materiałów w Rzymie i Krakowie) s. 173–190; Prażkiewicz Szczepan T.: W obcych językach – mało znane wypowiedzi i publikacje o Rafale Kalinowskim s. 191–214; Prejs Roland: Józef Kalinowski – święty Rafał w historiografii polskiej s. 215–228; Angelika, siostra: Tam gdzie Józef Kalinowski był na katordze – Karmel w Usolu na Syberii s. 229–252; Ida, siostra: Córka Koreańczyka Han Mun Su – na drodze ku Bogu i Karmelowi s. 253–260; Zięba Mirosław: Karmelici Bosi na Syberii – parafia św. Rafała Kalinowskiego, historia i duszpasterstwo s. 261–270; Cywiński Zygmunt Piotr: Sanktuarium świętego Rafała w Nowogrodzie s. 271–276; Dalach Adam: Wokół kultu św. Rafała w Munster koło Chicago s. 277–282.

5438. JUJECZKA Stanisław: Klerycy z ziem polskich, litewskich i pruskich święceni w Rzymie (XVI – pocz. XX w.). Clerici ex terris Poloniae, Lithuaniae et Prussiae Romae seu Urbe ordinati (seac. XVI ad init. XX). Oprac. Stanisław Jujeczka na podst. kweryndy rzymskiej wykonanej wspólnie z Henrykiem Gerlicem. Wrocław 2018 Wydaw. eBooki.com. pl 4° ss. 320. [Uniw. Wrocławski].

5439. KACZMAREK Krzysztof: Konwent dominikanów w Brzegu w XIV–XVI wieku. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 243–267, streszcz. ang.

5440. KACZOR Kazimierz: Historia kultu figury Matki Bożej Bolesnej „Piety” w parafii Haczów. Haczów–Krosno 2018 Graffia, Agencja Wydawnicza-Fotograficzna 8° ss. 219, nlb. 4, il.
Lata 1362–2017.

5441. KALWARIE Męki Pańskiej (1602–1939) i Drogi Współcierpienia Matki Bożej (1613–1939). Red. Adam Podolski. Rzeszów 2016 Bonus Liber 8° ss. 375, il. (Turystyka Pielgrzymkowa i Religijna w Polsce przed 1939 r.; t. 4).

Treść: Zaborniak Stanisław, Pezdan-Słiz Iwona: Pielgrzymowanie Polaków do Kalwarii Męki Pańskiej powstałych w czasach I Rzeczypospolitej do 1772 r. s. 21–207; Zaborniak Stanisław, Pezdan-Słiz Iwona: Pielgrzymowanie na dróżkach Współcierpienia Matki Bożej i dróżki różańcowe (1613–1939) s. 209–236; Zaborniak Stanisław, Pezdan-Słiz Iwona: Pielgrzymowanie Polaków do Kalwarii Męki Pańskiej powstałych w dobie zaborów (1772–1918) s. 237–328; Zaborniak Stanisław, Pezdan-Słiz Iwona: Pielgrzymowanie Polaków do Kalwarii Męki Pańskiej powstałych w czasach II Rzeczypospolitej (1918–1939) s. 329–352; Lopatkiewicz Piotr, Obodyński Marcin: Renesansowa architektura obiektów sakralnych w Polsce XVI w. s. 353–368.

5442. KAMIŃSKI Piotr: Sodaliczka Mariańska uczennic gimnazjum i Liceum im. A. Mickiewicza we Lwowie prowadzona przez o. Teofila

Tyrankiewicza. *Nasza Przeszość*. T. 129: 2018 s. 317–339, streszcz. ang.

W l. 1926–1949.

5443. KAMUNTAVIČIENĖ Vaida: Opiłoloki. Parafia rodzinna Czesława Miłosza w pierwszej połowie XX wieku. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 373–389, streszcz. ang.

5444. KANIOR Marian, Królikowski Janusz: Monastycyzm. Specyfika teologiczna i zarys dziejów. Tarnów 2018 Wydaw. Diec. Tarnowskiej Biblos 8° ss. 126. (Alfa – Teologia dla Wszystkich; 13).

Lata 252–2000.

5445. KANLERZ Krzysztof: U Świętego Stanisława Kostki w Lublińcu. Przedm. Waldemar Janecki. Lubliniec 2018 Wydaw. św. Macieja Apostoła 8° ss. 188, il. (Regionalia Lublinieckie; nr 17).

Parafia oo. oblatów pw. św. Stanisława Kostki w Lublińcu w l. 1922–2017.

5446. [KASPROWICZ Wincenty]: Wincentego Kasprowicza Kronika zamczku św. Kingi i pustelni w Pieninach. Z rękopisu aut. do dr. podał oraz wstępem opatrzył Stanisław Kołodziejski. Krościenko nad Dunajcem 2016.

Rec.: Kocańda Paweł, *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 194–197.

5447. KAUCZ Maria: Ewangelickie varia nowodworskie i... nie tylko. [Vol.] 1. Warszawa 2017 nakł. aut. 8° ss. 127, il.

Wspomnienia Roberta Schlachtera (1908–2002). Fragment; Pamiętnik Elżuni Nitschmannówny [Bunzel]. (Wybrane wpisy). Toż. [Vol.] 2. Warszawa 2018 ss. 159, il., mapy.

Lata 1801–1995.

5448. KAWA Ruth Jadwiga: Życia jest wciąż tak dużo. Sto lat kaliskich nazaretanek. Kalisz–Warszawa 2018 Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu 8° ss. 331, nlb. 1, il.

Lata 1918–2018.

5449. KLAJMAN Stefan: Pod opieką Wszystkich Świętych. Szkice z historii parafii Wszystkich Świętych w Wieprzu. Aut. rozdziałów I i II Paweł Boba. Wieprz–Tomice 2018 Scal-Bis 8° ss. 416, il., mapa.

XI–XXI w.

5450. KLASZTOR zakonu OO. Franciszkanów-Reformatów w Siennicy. Siennica 2018 Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 96, il.

Treść: Zakon Franciszkanów s. 11–15; Rodziny zakonne Franciszkanów s. 16–17; Prowincje Reformackie s. 19–21; Zakon Franciszkanów Reformatów s. 22–23; Fundacja oo. Franciszkanów w Siennicy s. 24–37; Opis terenu klasztorowego i kościoła s. 38–41; Ołtarz główny Franciszkanów Reformatów w Siennicy s. 42–49; Życie codzienne zakonników s. 50–52; Damazy

Kosinowski [1816–1900] ostatni Franciszkanin-Reformat w Siennicy s. 53–54; Fundacja i fundator w świetle Erecciones s. 55–56; Historia klasztoru w świetle Erecciones s. 57–58; Biblioteka klasztorowa s. 59–66; Sukcesja po Reformatach s. 67–71; Aneks s. 72–91; Bibliografia s. 93–94.

Lata 1748–2018.

5451. KLEMENSKI Marcin A.: Zanikłe kościoły powiatu leszczyńskiego. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 47–53.

XV–XX w.

5452. KOBUS Agnieszka: Rządcy placówek duszpasterskich Archidiecezji Gdańskiej. Gdańsk–Pelplin 2014.

Rec.: Krajniak Radosław: O średniowiecznych plebanach kościołów wchodzących w skład obecnej Archidiecezji Gdańskiej na marginesie pracy Agnieszki Kobus. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 173–191.

5453. KOBUS Andrzej: Kościoł katolicki i życie religijne Polaków w Żytomierzu w latach 1917–1991. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 111–118, streszcz. ang.

5454. KOCHOWSKI Roman: Trześń. Temu, co niebo i ziemię zbudował. Tarnobrzeg–Gorzyce 2018 Neiko Print & Publishing; GOK 8° ss. 117, nlb. 1, il. (Kościoły w Gminie Gorzyce; 1).

Parafia Świętej Rodziny, l. 1302–2016.

5455. KOGUT Mieczysław [Michał]: Zeszyty historyczne Kościoła katolickiego w Kluczborku. Cz. 19. Wrocław 2018 Papieski Wyd. Teol. 8° ss. 295, il.

Treść: Średniowieczny ceremoniał religijny. Życie mieszczańca od narodzin aż po grób s. 5–22; Życie sakramentalne w Kluczborku i okolicznych ośrodkach duszpasterskich w dawnych czasach s. 23–78; Problematyka wyznaniowa i społeczna w pismach Adama Gdajusza [1615–1688] s. 79–109; Podstawy prawne funkcjonowania w Kluczborku „Józefińskiej Kuracji” s. 110–125; Wspomnienie o społeczeństwie, wspólnocie katolickiej, budowie kościoła w Tułach w XIX wieku s. 127–180; Herr Eduard von Blacha, Rittergutsbesitzer auf Thule in Oberschlesien Erinnerungen s. 181–186; Duszpasterstwo chorych w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kluczborku w l. 1982–2000 s. 187–195; Szafarstwo sakramentów w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kluczborku w l. 1982–2000 s. 196–209; Materiały archiwalne. A. Chronik der Pfarrei St. Peter-Paulin Kreuzburg s. 210–231; B. Geschichte des Kreuzburger Archipresbyterat s. 232–237; Kronika parafii M.B. Wspomożenia Wiernych 2003 s. 238–293.

Cz. 1. Kluczbork 1996.

5456. KOGUT Mieczysław [Michał]: Zeszyty historyczne Kościoła katolickiego w Kluczborku. Cz. 20. Wrocław 2018 Papieski Wyd. Teol. 8° ss. 245, il.

Treść: Konfesjonal i jego miejsce w średniowiecznym kościele s. 5–13; Wokół osoby ks. Jana Dzierżona (1811–1906). Droga do kapłaństwa ks. Jana Dzierżona s. 14–38; Zaangażowanie się w kwestie społeczne ks. Jana Dzierżona s. 39–58;

Przyczyny rezygnacji z pracy duszpasterskiej w Karłowicach s. 59–63; Ekskomunikacja s. 64–90; Creutzburg, Anfang Februar 1846 s. 91–96; Z dziejów katolickiej parafii w Lubszy s. 97–112; Materiały archiwalne. A. Chronik der Pfarrei St. Peter-Paulin Kreuzburg s. 113–165; B. Geschichte des Kreuzburger Archipresbyterat s. 165–175; Kronika parafii M.B. Wspomnienia Wiernych 2004 s. 176–244.
Cz. 1. Kluczbork 1996.

5457. KOŁODZIEJ Małgorzata: Losy kaliskiego zboru baptystów – zarys dziejów do 1939 r. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 241–246.

Od 1871 r.

5458. KONSTANTY Kościński [1858–1914] o Gochach. Z dziejów parafii w Borzyszkowach, Konarzynach i Przechlewie. Pod red. Mariana Frydy. Gdynia 2017.

Rec.: Jaruszewski Kazimierz, *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 216–217.

5459. KOPICZKO Andrzej: Warmińska Kapituła Katedralna. Zarys dziejów. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 11–27, streszcz. ang., niem.

Lata 1260–2010.

5460. KOPIEC Jan: Z dziejów nowożytnego Kościoła. Wybór artykułów. Gliwice 2017 Studio Impreso Przemysław Biliczak 8° ss. 843, tabl. 1, il.

XVI–XXI w.

5461. KORALEWSKI Janusz Wiesław: Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach. Zarys dziejów. *Studia Regionalne*. [T.] 3/4: 2009/2010 [dr.] 2010 s. 59–78.

Lata 1621–1819.

5462. KOSSAKOWSKA-JAROSZ Krystyna, Górecki Jan: Przeświętne Bractwo Barbary Świętej na Górach Tarnowskich fundowane 15 Augusta 1747 r. Fotokopie pierwodruku modlitewnika, współczesniejsza wersja zapisu, komentarze. Dzieje kultu św. Barbary. Opole–Tuchów 2018 Poligrafia Redemptorystów 8° ss. 245, il. Uniw. Opolski.

Lata 1697–1981.

5463. KOŚCIÓŁ Ewangelicko-Methodystyczny na Mazurach w latach 1945–2015. Praca zbiorowa. Pod red. Grzegorz Pełczyńskiego. [Warszawa–Cieszyn 2016 Wydaw. „Pielgrzym Polski”]; Logos Press] 8° ss. 84, il.

5464. KOŚCIÓŁ na straży polskiej niepodległości. Kraków 2018 Biały Kruk 8° ss. 303, nlb. 1, il.

Treść: Deszczyńska Martyna: Naród bez państwa s. 10–143; Nowak Andrzej: Czas walki z Bogiem s. 144–302.

Lata 1772–1991.

5465. KOŚCIÓŁ pw. Najświętszej Maryi Panny w Gostyninie. Oprac. Jolanta Bigus. Płock 2018 Płocki Inst. Wydawniczy 8° ss. 111, nlb. 49, il.

Treść: Rys historyczny s. 13–21; Starania o odbudowę gostynińskiej świątyni s. 22–43; Budowa świątyni w latach 1969–1978 s. 44–97; Książdz kanonik Józef Gerwański [1920–1984] – nieustrudzony budowniczy s. 98–111.

Lata 1946–2018.

5466. KOŚCIÓŁ pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Iwkowej 1518–2018. Red. Bernadeta Klimek, Iwona Gryz; projekt i oprac. tekstu Bernadeta Klimek; współpr. Józef Gurgul. Iwkowa 2018 Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 32, il.

5467. KOŚCIÓŁ w Białce. Pod red. Jana Twardego. Białka–Błażowa–Przemysł 2018 Wydaw. Archidiec. Przemyskiej 8° ss. 383, nlb. 1, il.

Treść: Kutrzeba Małgorzata: Dzieje Białki w zarysie s. 37–84; Gruba Aleksander: Wspomnienia kronikarskie s. 85–94; Gruba Aleksander: Kronika budowy kościoła w Białce (1980–1984) s. 97–150; Bator Stanisław: Kontynuacja prac przy kościele w latach 1984–2018 s. 151–203; Bator Kazimierz: Przyczynki do książki o kościele w Białce s. 204–205; Bator Stanisław: Moje wspomnienia o ks. Adolffie Kowalu, dziekanie i proboszczu parafii błażowskiej s. 206–210; Mazepa Władysław: Wspomnienie s. 211–212; Twardy Jan: „Kocham was wszystkich” – ks. Adolf Władysław Kowal s. 213–218; Twardy Jan: Księża proboszczowie i wikariusze Parafii Błażowa s. 221–228; Twardy Jan: Powołania kapłańskie i zakonne z Białki s. 229–261; Jamróz Maria Elektra: Powołania zakonne żeńskie z Białki s. 262–273; Twardy Jan: Róże Żywego Różańca w Białce s. 274–282; Szul Andrzej: Chór mieszany w Białce s. 283–290; Szul Agata: Współpraca Szkoły Podstawowej w Białce z parafią s. 291–293; Bator Stanisław: Ochotnicza Straż Pożarna w Białce s. 294–304; Heller Danuta: Poświęcenie samochodu pożarniczego OSP w Białce s. 305–309; Bibliografia. Oprac. Jan Twardy s. 316–320; Fotografie s. 321–384.

5468. KOWALEWSKA Dorota: Otoczeni łaskawą opieką. 60-lecie parafii greckokatolickiej w Szczecinie. Oprac. Dorota Kowalewska i Janusz Mieczkowski. Szczecin–[Warszawa] 2018 Zw. Ukraińców w Polsce 4° ss. 127, nlb. 1, il., mapa.

Lata 1957–2017.

5469. KOZIEŁ Danuta: Nazaretanki w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach w latach PRL. Przyczynek do 50 lat pracy (1969–2019). *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 57–69, streszcz. ang.

5470. KRONIKA kościoła parafialnego w Starym Żmigrodzie. Memorabilia ecclesiae parochialis Antiqua Żmigrodensis. Oprac. i wstępem opatrzyl Daniel Nowak. Krosno 2018 Ruthenus – Rafał Barski 8° ss. 87, nlb. 1, il.

Lata 1326–1914.

5471. KRZOS Bartłomiej: Przewodnik po dziejach diecezji sandomierskiej. Wspólna historia

ziem dzisiejszej diecezji sandomierskiej w świetle współczesnych opracowań. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 430, il.

Lata 966–2018.

5472. KSIĄDZ Franciszek Blachnicki [1921–1987]. Wizjoner nowego człowieka i żywego Kościoła. Red. Mirosław Gogolik. Bydgoszcz 2018 Prymasowski Inst. Kultury Chrześcijańskiej 8° ss. 149, nlb. 3.

Treść: Gogolik Mirosław: Wprowadzenie s. 9–10; Nowicki Tomasz: Ruch Światło-Życie w Polsce w świetle danych statystycznych s. 11–31; Hoppe Paweł: Domowy Kościół – gałąź rodzinna Ruchu Światło-Życie na obecnym terenie diecezji bydgoskiej s. 33–44; Mikulski Jan: Czy Polska potrzebuje dzisiaj prawdy o wolności i wyzwoleniu głoszonej przez ks. Franciszka Blachnickiego? s. 45–55; Maciejewska Katarzyna, Maciejewski Paweł: Formacja Domowego Kościoła w służbie odnowy małżeństwa i rodziny w Kościele s. 57–64; Gogolik Mirosław: Katecheza kerymatyczna według ks. Franciszka Blachnickiego – inspiracje dla współczesnej katechezy s. 65–78; Rawicz-Kostro Karol: Formacja liturgiczna duchownych w myśli ks. Franciszka Blachnickiego s. 79–103; Gogolik Maciej: Katecheza liturgiczna w programach formacyjnych Ruchu Światło-Życie s. 105–126; Sędek Marek: Katecheza liturgiczna w programach formacyjnych Ruchu Światło-Życie s. 105–126; Sędek Marek: Idea Żywego Kościoła jako wspólnoty oraz wizja odnowy parafii u ks. F. Blachnickiego s. 127–129; Opaliński Tomasz: Sługa Niepokalanej i Jej Dzieło: duchowość maryjna czcigodnego Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego s. 131–135; Lemiesz Andrzej: Ojciec Czesław Chabielski [1930–2011] SJ duchowny syn Sługi Bożego i 40 lat rekolekcji oazowych w Suchej na Pomorzu s. 136–146; Noty biograficzne autorów s. 147–149.

5473. KSIĄDZ prałat Jan Giriutowicz [ur. 1938]. Kapłan i społecznik. Red. nauk. Daniel Kalinowski. Słupsk 2018 Akad. Pomorska; MBP im. Marii Dąbrowskiej; Stow. Bibl. Pol. Zarząd Oddz. 8° ss. 274, il.

Treść: Giriutowicz Jan: Notatki s. 15–54; Wiązowski Eugeniusz: Wybrane formy działalności duszpasterskiej księdza prałata Jana Giriutowicza w Słupsku s. 57–88; Szymański Józef: Uwarunkowania społeczno-polityczne posługi duszpasterskiej ks. prałata Jana Giriutowicza w Słupsku s. 89–98; Rychert Michał: Społeczny wymiar wiary s. 99–114; Kalinowski Daniel: Autobiografizm w notatkach Jana Giriutowicza s. 115–126; Gliński J. S.: Giriutowicze s. 127–130; Relacje prywatne i środowiskowe s. 131–232; Wybór materiałów prasowych s. 233–272.

5474. KUBICIUS Stanisław: Społeczność ewangelicka w Simoradzu. Simoradz–Skoczów 2018 Parafia Ewangelicko-Augsburska 8° ss. 111, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem.

XVII–XXI w.

5475. KUBICKI Rafał: Zakony mendykankie w Prusach Krzyżackich i Królewskich od XIII do połowy XVI wieku. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 448, il., mapy, streszcz. ang.

5476. KUJAWSKI Witold: Parafie diecezji włocławskiej. Okres kujawsko-kaliski 1818–

1925. Włocławek 2018 Teol. Tow. Nauk. Wyższego Seminarium Duchownego 8° ss. 1314, mapy.

5477. KULIK Damian: „Pieśni do Matki Bożej Saletyńskiej” w XX-wiecznym druku z Górki Klasztornej. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 7: 2016 nr 7 s. 99–115, streszcz. ang.

Śpiewnik, obecnie w Bibliotece Seminarium Duchownego w Lublinie.

5478. KULTURA materialna i duchowa sanktuarium w Piasecznie. Red. Wojciech Pikor. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 263, nlb. 1, il.

Treść: Blyskosz Tomasz: Sanktuarium w Piasecznie jako cenny zabytek sakralny i dobro kultury narodowej s. 8–16; Nowosad Wiesław: Ks. Marjan Stanisław Stojanowski, proboszcz piasecki (1640–1663) i jego dzieło s. 17–32; Grupa Małgorzata: Kultura materialna w świetle badań archeologicznych w sanktuarium w Piasecznie s. 33–43; Pikor Wojciech: Snycerka biblijna w sanktuarium maryjnym w Piasecznie s. 44–62; Perszon Jan: Piaseczno. Sanktuarium i ruch pątnicy w czasach współczesnych (XX i XXI wiek) s. 63–116; Gucewicz Daniel: Władze PRL wobec sanktuarium w Piasecznie s. 117–147; Molendowski Leszek: Księża zmartwychwstańcy w Piasecznie (1945–1967) s. 148–183; Gucewicz Daniel: Uroczystości koronacyjne z września 1968 roku w sanktuarium w Piasecznie w dokumentach władz świeckich s. 184–224; Badziong Bogdan: Sanktuarium maryjne w Piasecznie w publikacjach s. 225–246.

5479. KUMOR-MIELNIK Joanna: Folwark w Mętowie jako własność lubelskiego konwentu oo. dominikanów w XVIII i XIX stuleciu. *Nasza Przeszość*. T. 129: 2018 s. 181–209, streszcz. ang.

5480. KUPRIANOWICZ Adrian: Dzieje parafii prawosławnej pw. Wniebowstąpienia Pańskiego w Klejnikach od XIX do połowy XX wieku. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 63–86, streszcz. ang., białorus.

5481. KURPISZ Leonard: Kronika kościołów chodzieskich. Piła 2013 Wydaw. „Media” Edmund Wolski 8° ss. XII, 310, nlb. 8, 63, nlb. 1, il.

Repr., oryg.: Chodzież 1933.

Zawiera także: Kronika kościołów chodzieskich 80 lat później. Pod red. Edmunda Wolskiego.

5482. LEMAN Helena: W każdym końcu jest początek. Lutry na Kaszubach. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 79, il.

XIX–XXI w.

5483. LENART Mirosław: Chrześcijańska heroina modlitwami uzbrojona. O genezie zapomnianego wzorca osobowego. *Notatnik Skansenowski*. Nr 6/7: 2017 s. 31–44.

Kobiece wzorce osobowe omówione na bazie lektur: Rudolf Pollacz „Heroina chrześcijańska” (Częstochowa 1706); Leopold Otto „Książeczka o małżeństwie ułożona dla ludu chrześcijańskiego” (Cieszyn 1872).

5484. LEOCIĄK Jacek: Młyny boże. Zapiski o Kościele i zagładzie. Wołowiec 2018 Czarne 8° ss. 197, nlb. 2.

Antysemityzm a Kościół katolicki w Polsce, XX–XXI w.

5485. LESZCZYŃSKI Mariusz: Madonny wydziedziczone. Cudowne obrazy maryjne z archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 117–135, streszcz. ang.

Obrazy: Matki Boskiej Łaskawej w Lubkowie (z 1598 r.), Matki Bożej Tartakowskiej w Łukawcu (z XVII w.), Matki Boskiej Pocieszenia z Sokala-Zabuża w Hrubieszowie (z XIV w.) i Matki Boskiej „Zameczkowej” z Belza w Tamoszynie (z 1 poł. XIX w.).

5486. LICHOTA Piotr: Dzieje parafii p.w. NMP Matki Kościoła w Warnicach. Warnice–Szczecin 2018 Zapol Sobczyk 8° ss. 139, il., mapy.

Lata 1490–2018.

5487. LIEBRECHT Grzegorz: Biskup Augustyn Łosiński [1867–1937]. Ordynariusz diecezji kieleckiej w latach 1910–1937. Kielce 2018 Muzeum Historii Kielc; Wydaw. Jedność 8° ss. 302, tabl. 16, il.

5488. LIPIŃSKI Stanisław: Z dziejów parafii w Kumowie. Kumów–Biała Podlaska 2018 Arte 8° ss. 123, tabl. 8, fot.

XV–XX w.

Rec.: Kiermikowski Paweł, *Rocznik Chelmski*. T. 22: 2018 s. 503–505.

5489. LITURGY and music in the history of the Pauline Order. Ed. by Erwin Mateja, Remigiusz Pośpiech. Opole 2018 Red. Wydaw. Wyzd. Teol. UO; Wydaw. i Drukarnia Św. Krzyża 8° ss. 444, nlb. 4, il., streszcz. pol. (Musica Claramontana. Studia; 6).

Z treści: Kubieniec Jakub: Paulite liturgy in medieval Poland. Sources and peculiarities s. 13–35; Kubieniec Jakub: Liturgia paulińska w średniowiecznej Polsce. Źródła i specyfika s. 37–53; Białkowski Mariusz: „Scandicus” forms in JG III 913 codex of the Library of the Jasna Góra monastery s. 95–108; Białkowski Mariusz: Formy „scandicus” w rękopisie JG III 913 Biblioteki oo. Paulinów na Jasnej Górze s. 109–123; Mateja Erwin: Der paulinische Heiligenkalender als Spiegelbild der Multikulturalität des Orden s. 223–239; Mateja Erwin: Pauliński kalendarz liturgiczny świętych z Mszału Jagiellonów obrazem wielokulturowości zakonu s. 241–257; Rozen Fryderyk: Pauline Missal from 1537 as a part of the collection of the University Library in Warsaw s. 259–271; Rozen Fryderyk: Mszał pauliński z 1537 r. w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie s. 273–284; Pośpiech Remigiusz: Polonica aus dem Graduale der Pauliner Ms. AJG III 913 (R 659) s. 285–298; Pośpiech Remigiusz: Polonica z Graduału paulińskiego Ms. AJG III 913 (R 659) s. 299–305; Zbudniewek Janusz: Unbekannte Werke von P. Simon Mielecki im Kontext der Liturgiereform um die Wende des 16./17. Jh. s. 349–373; Zbudniewek Janusz: Nieznana twórczość o. Szymona Mieleckiego w dziedzinie reform liturgii paulińskiej na przełomie XVI/XVII wieku s. 375–392.

5490. LOLO Radosław, Stefański Sławomir, Wiśniewski Krzysztof: Kościół pw. świętych Piotra i Pawła w Pułtusku (1718–2018). W trzechsetną rocznicę konsekracji świątyni. Pułtusk 2018 Parafia Rzymskokatolicka św. Jana Pawła II; [Aga Press] 8° ss. 58, il.

5491. LORENTZ Ewa: Dziedzictwo franciszkanów konwentualnych w Zamościu. Architektura, sztuka, historia. Zamość 2016.

Rec.: Flaga Jerzy, *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 413–420.

5492. LUDZIE i wydarzenia w fotografii. 100 lat parafii w Gęsi. Red. tekstu [i oprac.] Krystyna Deneka. Gęś 2018 Parafia rzymskokatolicka św. Jozafata 8° ss. 219, nlb. 1, il.

Treść: Unicka parafia Gęś s. 5–6; Rzymskokatolicka parafia Gęś s. 6–8; Kościół św. Jozafata s. 8–9; Cmentarze s. 9–10; Otoczenie kościoła s. 10–11; Obchody stulecia budowy kościoła s. 11–12; Pierwsza wojna światowa s. 13; Okres dwudziestolecia międzywojennego s. 13–14; Druga wojna światowa s. 14–15; Lata powojenne s. 15–16; Oświata s. 16–19; Działalność OSP [Ochotniczej Straży Pożarnej] s. 19–20; Kółka rolnicze s. 20–21; Kola gospodyń s. 21; Kluby s. 21; Stare zwyczaje i obrzędy – życie kulturalne s. 22–23; Parafia Gęś w starej fotografii s. 25–105; Dawne banknoty s. 106–109; Parafia Gęś we współczesnej fotografii s. 111–219.

Lata 1665–2018.

5493. MARTINEK Ewa ze Świeców: Szulec. Wieś cudu Świętego Józefa. Opatówek 2018 Inicjatywa dla Opatówka 8° ss. 128, il.

Lata 1750–1800.

5494. MATRASZEK Tadeusz: Krótka historia chodziejskich protestantów. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 1 s. 38–43.

XVI–XXI w.

5495. MAZIARZ Antoni: Bractwo Najświętszych Serc Jezusa i Maryi przy kościele parafialnym w Połocku w świetle Księgi brackiej z lat 1794–1818. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 31–46, streszcz. ang.

5496. MAĆZYŃSKI Ryszard: Muzyka i teatr. W kręgu kultury zakonnej Warszawy XVII–XIX wieku. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 441, il.

5497. MICHALEWSKI Błażej: Polscy zesłańcy w obronie wiary. Kościół katolicki w sowieckim Kazachstanie w latach 1936–1990. Krzeszowice 2016 Kubajak 8° ss. 215, nlb. 1, il.

Rec.: Kuczyński Antoni: Ewangeliczna postać wiernym w sowieckim Kazachstanie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 281–287.

5498. MIGACZ Marcelina: Szkic duszpasterskiego szlaku o. Józefa Kentenicha w latach 1917–1936 na obecnych ziemiach polskich.

Polska tęsknotą Ojca. Otwock–Świder–Ząbki 2018 Wydaw. Ks. Pallotyńów Prowincji Chrystusa Króla 8° ss. 170, il. (Biblioteka Szysztacka; 26).

Joseph Kentenich (1885–1968).

5499. MIKOŁAJCZYK Marcin: Z dziejów parafii ewangelicko-augsburskiej w Sobiesękach (do 1939 r.). *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 82–96.

5500. MIRONOWICZ Antoni: Pod opieką św. Antoniego Pieczerskiego. Odrynki–Białystok 2018 Skit św. św. Antoniego i Teodozego Pieczerskich; Agencja Wydawnicza EkoPress 8° ss. 143, nlb. 1, il., mapy.

Narew, pow. hajnowski; XI–XXI w.

5501. MISIUREK Jerzy: 600 lat parafii Klementowice 1418–2018. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 103, il.

5502. MISTAK Zbigniew: Parafia Stany na przestrzeni dwóch stuleci. Stany 2018 Zbigniew Mistak 8° ss. 172, nlb. 2.

Lata 1610–2018.

5503. [MOLENDĄ Radek]: Historia kościoła w Marysinie Wawerskim. Oprac. Radek Molenda. Warszawa 2018 Wydaw. Diec. Warszawsko-Praskiej 8° ss. 56, il.

Lata 1928–2018.

5504. MOLENDOWSKI Leszek, Ruchlewski Przemysław: Michalicy w Toruniu (1939–1989). Próba syntezy. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 135–168, streszcz. ang., niem.

5505. MOSKAL Tomasz: Zarys dziejów diecezji sandomierskiej (1818–2018). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 12–24.

5506. MOTUZAS Alfonsas: The influence of Polish culture on Lithuanian devotional practices. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 39–49, streszcz. pol.

XVI–XX w.

5507. „MY Z NIEGO wszyscy”. Historyczne i religijne dziedzictwo św. Stanisława Kostki. Red. Wojciech Kućko. Płock 2018 Płocki Inst. Wydawniczy 8° ss. 324, nlb. 4, tabl. 32, il. Wyższe Seminarium Duchowne w Płocku.

Materiały sympozjum, Płock, 15 XI 2018 r.

Z treści: Kućko Wojciech: Zapomniany święty Stanisław Kostka [1550–1568], patron Polski, w 100. rocznicę odzyskania niepodległości s. 13–24; Libera Piotr: Święty z Rostkowa w literaturze staropolskiej s. 32–40; Danieluk Robert: Dokumenty Rzymskiego Archiwum Towarzystwa Jezusowego dotyczące św. Stanisława Kostki s. 41–87; Turek Waldemar: Listy władców Polski pisane do papieży w sprawie kanonizacji bł. Stanisława

Kostki s. 88–112; Turek Waldemar: List dekretalny Dum Christi voce papieża Benedykta XIII ogłaszającego świętym bł. Stanisława Kostkę (wstęp, tekst łaciński, tłumaczenie polskie) s. 113–127; Fusco Roberto: Iconografia di san Stanislao Kostka a Roma, con uno sguardo sull'arte italiana post-tridentina s. 128–145; Fusco Roberto: Ikonografia św. Stanisława Kostki w Rzymie w kontekście potydenckiej sztuki włoskiej s. 146–164; Maliszewski Kazimierz: Rola i miejsce jezuitów w kulturze staropolskiej. Próba zarysu problematyki s. 165–185; O dziedzictwie i kulcie św. Stanisława Kostki. Dyskusja panelowa s. 186–198; Cegłowski Janusz: Aureola aktualna na różnych kontynentach. Stanisław Kostka: święty znany na świecie s. 199–210; Lolo Radosław: Kształtowanie się wizerunku Stanisława Kostki jako patrona Królestwa Polskiego w XVI–XVIII wieku s. 211–232; Chomiczewska Karolina: Ikonografia św. Stanisława Kostki w malarstwie i grafice w Polsce s. 233–251; Macchi Alberto: Perché un italiano ha amato San Stanislao Kostka? Introduzione allo spettacolo „San Stanislao Kostka” s. 277–281; Macchi Alberto: Dlaczego pewien Włoch pokochał św. Stanisława Kostkę? Wprowadzenie do sztuki „Św. Stanisław Kostka” s. 282–286; Kućko Wojciech: Relacja z dnia 22 maja 1921 r. na temat stanu relikwii św. Stanisława Kostki s. 287–293; Kućko Wojciech: Z historii płockich sympozjów s. 294–300.

5508. MYSZKA Łukasz: Dominikanie w Toruniu od XVI do XIX wieku. Katolicki zakon w protestanckim mieście. Kraków 2015.

Rec.: Kościelak Sławomir, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 249–253.

5509. NASZ Pan i nasz Proboszcz. Kroniki i urbarz z Kościelisk. Oprac., wstępem i przyp. opatrzył Bernard Jozzko. Opole 2018 Red. Wydaw. Wyd. Teol. Uniw. Opolskiego; Wydaw. i Druk. Św. Krzyża 8° ss. 496, tabl. 32, il. Uniw. Opolski. Wyd. Teol. (Z Dziejów Kultury Chrześcijańskiej na Śląsku; 96).

Treść: Bernard Jozzko: Wstęp s. 7–10; Metryka parafii Kościeliska s. 11–20; Kronika parafialna Kościelisk s. 21–58; Kronika katolickiej szkoły w Kościeliskach s. 59–152; Urbarz z Kościelisk i Wytokiej z 1798 r. s. 153–220; Pfarchronik s. 221–248; Chronik der katholischen Schule zu Kostellitz s. 249–312; Urbarium von Kostellitz und Wytoka – das Jahr 1798 s. 313–379; Aneks [I–XVII] s. 381–496.

5510. NIEPIEKŁO Lech: Parafia Skibniew Podawce i jej mieszkańcy. T. 1: Dzieje od XV do XIX wieku. Skibniew Podawce 2018 Parafia Rzymskokatolicka św. Wojciecha 4° ss. 744, il.

5511. NIWIŃSKA Halina: Zarys dziejów kościoła i parafii św. Barbary w Kokoszowach. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 175, nlb. 5, il.

XX–XXI w.

5512. NOWAK Mariusz: Religijność ziemiaństwa między Wisłą a Pilicą w drugiej połowie XIX i XX wieku (do 1939) – wybrane problemy. *Nasza Przyszłość*. T. 129: 2018 s. 265–292, streszcz. ang.

5513. NOWAK Piotr: Dzieje bazyliki kolegiackiej oraz Parafii Matki Bożej Pocieszenia i św. Stanisława Biskupa w Szamotułach.

Szamotuły 2018 Muzeum – Zamek Górków 8° ss. 384, il.

XIII–XXI w.

5514. NOWAK Stanisław: *Juxta crucem tecum stare. Kościół częstochowski na przełomie drugiego i trzeciego tysiąclecia (1984–2011)*. Częstochowa 2018 Wydaw. Nauk. Wyższego Inst. Teol. im. NMP Stolicy Mądrości; Częstochowski Wydaw. Archidiec. „Regina Poloniae” 8° ss. 184, fot. (Ad Ecclesiae Częstochoviensis Memoriam; 3).

5515. O PANIE, to Ty na mnie spojrzaleś. 50 lat służby kapłańskiej ks. Zbigniewa Szygandy [ur. 1945]. Red. Kazimierz Rulka. Włocławek 2018 Włocławskie Wydaw. Diec. 8° ss. 327, nlb. 1, il. + dysk optyczny (CD).

Treść: Jarońska Barbara: Od Myślborza do Włocławka s. 9–18; Witeczak Henryk: Kleryk – wikariusz – proboszcz s. 19–34; Karasiński Waldemar: Głosciciel słowa s. 35–44; Straszewska Elżbieta: Patriotyzm w nauczaniu i działaniu s. 45–52; Starczewski Łukasz: Duszpasterz żołnierzy i policjantów s. 53–76; Poniński Antoni: PeeReL wobec księdza, ksiądz wobec PeeReLu s. 77–100; Wiśniewski Zbigniew: Muzyczne pasje i działalność w służbie muzyki s. 101–114; Świadectiona s. 115–126; Szygenda Zbigniew: Z twórczości kaznodziejskiej i muzycznej s. 129–272; Szygenda Zbigniew: Kompozycje i opracowania muzyczne s. 273–324.

5516. OBAŁA Ewa: *Kaliskie Ewangelickie Towarzystwo Śpiewacze w Kaliszu i jego działalność w świetle kaliskiej prasy. Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 118–130.

Od 1857 r.

5517. OD BENEDYKTYNÓW i premonstratensów do salezjanów. *Dzieje kościoła i parafii św. Michała Archanioła na wrocławskim Ołbinie*. Materiały konferencji naukowej z okazji 70-lecia obecności salezjanów na wrocławskim Ołbinie (Wrocław, 28–29 kwietnia 2017 r.). Pod red. Marka L. Wójcika. Wrocław–Borowianka 2018 Uniw. Wrocławski. Wydz. Nauk Hist. i Pedagog. Inst. Hist.; Parafia św. Michała Archanioła; P.P.H.U. Druk–Allegro 8° ss. 430, il., mapy.

Treść: Burak Marek, Głowiński Tomasz: *Dzieje parafii św. Michała Archanioła na Ołbinie od 1945 r.* s. 17–53; Stelmach Roman: *Źródła do dziejów kościoła św. Michała Archanioła na Ołbinie zachowane w zbiorach Archiwum Państwowego we Wrocławiu* s. 55–59; Demidziuk Krzysztof: *Archeologia w parafii św. Michała Archanioła we Wrocławiu* s. 63–77; Kmiecik Piotr, Szwed Robert: *Wystrój kamieniarski opactwa na Ołbinie w świetle najnowszych odkryć archeologiczno-architektonicznych na terenie byłego szpitala im. Józefa Babińskiego we Wrocławiu* s. 79–85; Chorowska Małgorzata: *Ikonografia i datowanie „Zdjęcia z Krzyża” na tympanonie romańskiego portalu z Ołbina* s. 87–92; Szukiel Piotr: *„Liber ordinarius” klasztoru premonstratensów na Ołbinie*. Przyczynek do dalszych badań nad rękopisem s. 93–109; Czechowicz Bogusław: *Opactwo ołbińskie a polityczno-ideowe dylematy Wrocławia pierwszych dekad XVI w.* – próba spojrzenia z uwzględnieniem zjawisk

zachodzących w całej Koronie Czeskiej s. 111–116; Zablocka-Kos Agnieszka: *Wiara, uczucie i święta sztuka. Kościół pw. św. Michała Archanioła we Wrocławiu (1862–1871): dzieje powstania, symbolika i znaczenie na tle innych budowli sakralnych miasta* s. 119–141; Sutowicz Anna: *Towarzystwo salezjańskie w dziele odbudowy kościoła i organizacji parafii św. Michała Archanioła we Wrocławiu (1947–1966)* s. 145–182; Milczanowska Magdalena: *Dzieje parafii św. Michała Archanioła na wrocławskim Ołbinie w latach 1975–1997* s. 183–207; Gondro Jan: *Dzieje parafii św. Michała Archanioła we Wrocławiu i wspólnoty zakonnej salezjanów księdza Jana Bosko w latach 1998–2007* s. 209–220; Galewski Dariusz: *Ave crux spes unica – kaplica św. Teresy Benedykty od Krzyża (Edyty Stein) przy kościele św. Michała Archanioła we Wrocławiu* s. 221–226; Czarniecka-Stefańska Anita: *Ołbińskie filary kultu św. Teresy Benedykty od Krzyża – Edyty Stein* s. 227–234; Milczanowska Magdalena: *Szkoła, boisko, kościół. Prywatne Gimnazjum Salezjańskie im. św. Edyty Stein w parafii św. Michała Archanioła we Wrocławiu w latach 1999–2017* s. 235–244; Oziembłowski Maciej, Dróżdz Magdalena: *Analiza wybranych współczynnów demograficznych na podstawie ksiąg metrykalnych salezjańskiej parafii św. Michała Archanioła we Wrocławiu* s. 245–257; Parafialne wspomnienia. Oprac. Magdalena Dróżdz, Maciej Oziembłowski s. 259–263.

5518. OD MIŁOSIERDZIA do Miłosierdzia. 150 lat Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Krakowie. Red. nauk. Jacek Urban. Kraków 2018 Misericordia 16° ss. 248, nlb. 32, il.

Materiały z sesji, Kraków, 2018 r.

Treść: Urban Jacek: *Wprowadzenie* s. 7–12; Gogola Zdzisław: *Początki domu Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Krakowie* s. 13–38; Baliński Wojciech: *Związki ks. Zygmunta Goliána [1824–1885] ze Zgromadzeniem Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia* s. 39–54; Godek Andrzej Edward: *Fundacja księcia Aleksandra Lubomirskiego na rzecz „Domu dla zaniedbanych dziewcząt na Józefowie w Łagiewnikach” w 1889 roku* s. 55–94; Trąba Mariusz: *Działalność charytatywna i samarytańska postęga Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia na terenie Łagiewnik w latach pierwszej i drugiej wojny światowej* s. 95–132; Siepak Elżbieta: *Miłosierdzie aż po ofiarę z życia* s. 133–164; Machniak Jan: *Rola św. Siostry Faustyny Kowalskiej w życiu Kościoła* s. 165–204; Ostrowski Maciej: *„Charyzmat” sanktuarium na tle wybranych ośrodków ze szczególnym uwzględnieniem Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie* s. 205–235; Kowalczyk Petra: *Posłowie* s. 237–243; *Przełożone w klasztorach krakowskich* s. 247; *Kapelani w klasztorach krakowskich* s. 248.

5519. OD VIXDUM Poloniae unitas do Totus tuus Poloniae populus. *Wileńska prowincja kościelna w latach 1925–1992*. Studia i materiały. Pod red. Jarosława Wasilewskiego, Waldemara F. Wilczewskiego. Warszawa–Białystok 2018 IPN. Oddz. 8° ss. 343, il. IPN–KŚZpNP. (Centralny Projekt Badawczy IPN Władze Wobec Kościołów i Związków Wyznaniowych w Polsce 1944–1989) (Seria Wydawnicza Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku; t. 36) (Studia i Materiały).

Treść: Krahel Tadeusz: *Zarząd częścią archidiecezji wileńskiej w granicach sowieckiej Białorusi w latach 1939–1991* s. 29–44; Łupiński Józef: *Reorganizacja granic diecezji łomżyńskiej do „Totus tuus Poloniae populus”* s. 45–61; Sleszyński Wojciech: *Stosunki narodowościowe a Kościół katolicki na obszarze archidiecezji wileńskiej i diecezji pińskiej w okresie międzywojennym* s. 62–71; Stravinskienė Vitalija: *Wspólnoty narodowo-wyznaniowe*

w międzywojennym Wilnie s. 72–91; Zawadzka Alina: *Formy i metody katechizacji na Wileńszczyźnie w latach 1948–1989* s. 92–105; Paczkowska Czesława: *Działalność i postawa osób świeckich w okresie powojennym do 1992 r. w niektórych parafiach Głębocczyzny we wspomnieniach ich mieszkańców* s. 106–118; Mirek Agata: *Długie trwanie Zgromadzenia Córki Maryi Niepokalanej w Kościele wileńskim* s. 119–141; Wasilewski Jarosław: *Duszpasterze parafii w Wiżajnach w latach 1922–1940* s. 142–156; Sulawka Adam Radosław: „Christijanin” i „K’ Sojedninieniju” – rosyjskojęzyczne czasopisma neounickie wydawane w przedwojennym Wilnie s. 157–173; Rokicki Paweł: *Święta Wielkanoc w 1944 r. na obszarach archidiecezji wileńskiej wywołonych przez Armię Krajową* s. 174–185; Zielińska Dorota: *Błogosławiony Jerzy Matulewicz [1871–1927] – odnowiciel Zgromadzenia Księży Marianów, biskup wileński w latach 1918–1925* s. 186–207; Szoł Adam: *Ksiądz Karol Lubliniec [1866–1942] – duszpasterz i misjonarz kresów II Rzeczypospolitej Polskiej* s. 208–221; Zianiuk Raisa: *Ksiądz Józef Marsänger [1902–1982] w pamięci ludzi oraz na kartach sprawozdań* s. 222–249; Bączek Piotr: *Błogosławiony ksiądz profesor Michał Sopoćko [1889–1975] i kult Miłosierdzia Bożego w dokumentach UB i SB. Przyczynek do problemu* s. 250–266; Sychowicz Krzysztof: *Biskup Mikołaj Sasnowski [1909–1982], ordynariusz łomżyński w latach 1970–1982, wobec problemów społecznych i politycznych w świetle dokumentów proweniencji państwowej* s. 267–285; Zemło Mariusz: *Koleje losu małego miastka – przykład Supraśla* s. 289–304; Stefański Jarosław: *Historia kościoła pw. Trójcy Przenajświętszej w Tykocinie* s. 305–311; Lićwinko Antoni: *Wnętrze kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – starej fary w Białymstoku* s. 312–322.

5520. OJCIEC Hieronim Ryba OFMCap (1850–1927). Sympozjum naukowe, 8 października 2016, Stalowa Wola – Rozwadów. Red. Robert Krawiec. Kraków 2018 Serafin – Zakon Braci Mniejszych Kapucynów. Prowincja Krakowska 8° ss. 107, il.

Z treści: *Kalendarium życia i działalności ojca Hieronima Ryby* s. 7–21; Prejs Roland: *Życie i działalność ojca Hieronima Ryby* s. 27–48; Dzierdziuk Andrzej: *Charakterystyczne cechy duchowości franciszkańsko-kapucyńskiej w życiu i posłudze ojca Hieronima Ryby* s. 49–79.

5521. OKRUSYNA casu jak okrusyna chleba. Postać Prymasa Tysiąclecia Stefana Wyszyńskiego i Ojca Świętego Jana Pawła II na tle dziejów parafii Bachledówka i wsi Czerwienne. Red. Anna Mlekođaj. Wyd. 2, poszerz. Czerwienne–Czerwienne-Bachledówka–Rabka-Zdrój 2018 Katol. Szkoła Podstawowa z Oddz. Integracyjnymi im. Stefana Kard. Wyszyńskiego SPSK; Zakon Św. Pawła Pierwszego Pustelnika; Wydaw. Zachylina 8° ss. 283, nlb. 6, il.

Treść: *Stłyczka Anna: Rys historyczny wsi Czerwienne* s. 10–29; Płatek Józef Stanisław: *Ośrodek duszpastersko-kolekcyjny pod wezwaniem Matki Bożej Jasnogórskiej na Bachledówce – jego początki i rozwój* s. 30–49; Pach Jan: *Uśmiech Boga. Wspomnienie o śp. ojcu Edmundzie Krynickim* s. 50–52; *Stłyczka Anna: Okrusyna casu jak okrusyna chleba, czyli postać Prymasa Tysiąclecia we wspomnieniach* s. 53–109; *Deklamacje na cześć ks. Prymasa Wyszyńskiego* s. 110–112; *Pieśni na cześć ks. Prymasa* s. 113–122; *Podziękowania ks. Prymasa dla górali* s. 123–144; *Łacek Mieczysław: Jan Paweł II i Bachledówka* s. 145–164; *Stłyczka Anna: Moje wspomnienia ze spotkań z Ojcem Świętym Janem Pawłem II* s. 165–175; *Biernik Sylwia: Moje spotkania z Ojcem Świętym Janem Pawłem II* s. 176–177;

Chlebek Małgorzata, Łacek Mieczysław: Z historii pieszych pielgrzymek górali na Jasną Górę s. 178–185; *Bąk Marzena: Życie kulturalne i artystyczne mieszkańców Czerwienno* s. 186–217; *Stłyczka Anna: Dzieło integracji* s. 218–222.

Wyd. 1. Czerwienne-Bachledówka 1999.

5522. ORŁOWSKI Marian Alfred: Joannici na ziemi głębocczyckiej. Dzieje komturii i wsi Grobniki. Grobniki 2018 Centrum Wspierania Aktywności Społ. „Inicjatywa” 8° ss. 147, nlb. 1, il.

Lata 1168–2017.

5523. OŻÓG Piotr: 30 lat parafii pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Trzebusce w oparciu o „Kronikę” parafii Trzebuska (1988–2018). *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 89–126.

5524. PAŃSTWO – religia. Instytucje państwowe i obywatel wobec religii w Europie Środkowo-Wschodniej w XX wieku. T. 2. Pod red. Jarosława Durki. Kalisz 2018 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk 8° ss. 312, streszcz. ang. (Centralny Projekt Badawczy IPN Władze Wobec Kościołów i Związków Wyznaniowych w Polsce 1944–1989).

Treść: *Duda Aneta A.: Rola religii i Kościoła katolickiego w życiu ziemiaństwa i arystokracji w I połowie XX wieku na przykładzie rodu Radziwiłłów* s. 9–39; *Walczak Henryk: Listy Cecylii Plater-Zyberkówny do Henryka Hilchena z lat 1905–1906* s. 40–61; *Zabierek Krzysztof: Biskup Stanisław Gall na łamach czasopisma „Żołnierz Polski”* s. 62–75; *Smoliński Aleksander: Pod opieką Matki Boskiej Ostrobramskiej. Nazwa i sztandar 10 Pułku Ułanów Litewskich. Przyczynek do dziejów kawalerii Wojska Polskiego z lat 1918–1939* s. 76–113; *Kramar Ūrij V.: Protestantaska cerkov’ v sisteme gosudarstvenno-cerkovnyh otnošenij na Volyni v meżwojennyj period* s. 114–134; *Bujak Jan: Bukowińskie ziemiaństwo polskie XX wieku w służbie Bogu i ojczyźnie* s. 135–166; *Werra Zbigniew: Cybernetyczny wymiar katynizmu w relacjach Kościoła rzymskokatolickiego z państwem w okresie PRL* s. 167–189; *Kasprowski Adrian: Problematyka Kościoła rzymskokatolickiego na łamach „Trybuny Ludu” i „Trybuny Robotniczej” w 1956 roku* s. 190–214; *Łatka Rafał: Relacje państwo-Kościół w pierwszych latach rządów Edwarda Gierka – czyli jak wyglądała polityka „normalizacji” w praktyce* s. 215–240; *Durka Jarosław: Druga pielgrzymka Jana Pawła II do Polski w świetle informacji z ośrodków i komitetów PZPR województwa częstochowskiego* s. 241–269; *Górski Krzysztof: Relacje państwo-Kościół w Rumunii w latach 1944–1989* s. 270–293.

T. 1. 2015.

5525. [PAPIERSKA Wiesława, Musiała Joanna]: Życ według błogosławieństw. Historia Towarzystwa Ducha Jezusowego (1918–2018). Oprac. Wiesława Papierska, Joanna Musiała. Warszawa 2018 Tow. Ducha Jezusowego; Bel Studio 8° ss. 220, nlb. 1, il.

5526. PARAFIA Pietrowice Wielkie 1967–2017. Album jubileuszowych wspomnień. Zdjęcia zebr. i oprac. Brunon Stojer. Pietrowice Wielkie 2018 Kolgraf Koloch Jan 4° ss. 59, nlb. 1, il.

5527. PARAFIA Skibniew Podawce i jej mieszkańcy. T. 2: Metryki od XVII do XIX wieku. [Oprac.] Lech Niepiekło. Skibniew Podawce 2018 Parafia Rzymskokatolicka św. Wojciecha 4° ss. 755.

T. 1 wyd. pod hasłem aut.: Niepiekło Lech. Skibniew Podawce 2018.

5528. PARAFIA św. Idziego w Sucheju. Historia i życie wspólnoty. Praca zbiorowa. Pod red. Marka Jagodzińskiego. Radom 2018 Wydaw. Diec. Radomskiej Ave 8° ss. 314, il.

Treść: Jagodziński Marek: Wstęp s. 7–10; Gocel Tomasz: Św. Idzi – życie i kult s. 11–38; Jagodziński Marek: Święci w komunii Kościoła s. 39–62; Turzyński Piotr: Modlitwa do świętych s. 63–82; Kulita Piotr: Śpiewy podczas nabożeństwa ku czci św. Idziego s. 83–92; Hejda Artur: Sucha – parafia p.w. św. Idziego, dekanat pionkowski s. 93–114; Seliga Małgorzata: Służki NMPN w parafii Sucha s. 115–120; Mazur Elżbieta: Sucha – wspomnienia, relacje, dokumenty s. 121–212; Nowicki Tadeusz: Historia Ochotniczej Straży Pożarnej w Sucheju s. 213–216; Cybulski Wiesław: Historia Ochotniczej Straży Pożarnej w Czarnej s. 217–224; Styś Kazimierz: Szkoła Powszechna w Czarnej s. 225–250; Lasota Agnieszka; Podsiada Aneta: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Sucheju – lata 1992–2017 s. 251–288; Olejarz Agnieszka: Historia szkoły w Suskowlu s. 289–304; Kowal Agnieszka: Szkoła Podstawowa w Laskach s. 305–306. Kult od XVIII w.

5529. PARAFIA w Puńcowie od zarania do czasów współczesnych. Pod red. Idziego Panica, Katarzyny Zbylut-Jadczyk. Puńców 2018 Parafia Rzymskokatol. św. Jerzego 4° ss. 102, il.

Treść: Kowala Dariusz: Wstęp s. 7–10; Panic Idzi, Zbylut-Jadczyk Katarzyna: Wprowadzenie s. 11–12; Zbylut-Jadczyk Katarzyna: Parafia od zarania do końca XIX wieku s. 13–30; Kostrzewa Leszek: Parafia puńcowska w XX wieku i początkach XXI wieku s. 31–54; Księżyc Grzegorz: Kaplica Dobrego Pasterza w Dziegielowie s. 55–60; Kwaśny Irena: Architektura i wystrój wewnętrzny świątyni s. 61–70; Piwko Tomasz: Muzyczna praktyka liturgiczna wspólnoty parafialnej Puńcowa. Kojkowie i Dziegielowa w okresie minionych stu lat (1918–2018) s. 71–74; Różańska Aniela: Poszukiwanie wspólnego dobra. Koezystencja ewangelików i katolików na Śląsku Cieszyńskim s. 75–82; Księżyc Grzegorz: Proboszczowie puńcowskiej parafii od końca XIX wieku s. 83–92; Wykaz księży s. 93; Panic Idzi, Zbylut-Jadczyk Katarzyna: Zakończenie s. 94–95; Bibliografia s. 96–98.

5530. PARAFIA w Sokolanach 1618–2018. Red. Adam Szot. Białystok 2018 Wydaw. św. Jerzego 8° ss. 399, il. (Białostockie Studia Historyczno-Kościelne; 19).

Treść: Szczesiul Adam: O parafii sokolańskiej i jej granicach s. 15–29; Wróbel Wiesław: Pierwsze stulecie istnienia parafii w Sokolanach s. 29–44; Kulak Aneta: Dzieje sokolańskich kościołów od 1617 do 1996 roku s. 45–54; Ryżewski Grzegorz: Opis parafii sokolańskiej z 1784 r. s. 55–60; Ryżewski Grzegorz: Kronika parafii sokolańskiej z 1851 r. s. 61–64; Wróbel Marta: Parafia w Sokolanach i jej duszpasterze w okresie zaborów (1795–1914) s. 65–88; Rostkowski Zbigniew: Ks. Felician Jan Szakin (1815–1896) s. 89–104; Zawadzka Alina: Spis parafian sokolańskich z 1872 r. s. 105–138; Malewicz Grzegorz: Budowa kościoła i początki parafii w Majewie s. 139–148; Ryżewski Grzegorz: Spis krzyży i kapliczek parafii Sokolany z 1910 r. s. 149–156; Szot Adam: Trzeci Zakon św. Franciszka w parafii Sokolany w okresie międzywojennym s. 157–180; Wilczewski

Waldemar Franciszek: Wiktor Deputat i jego „Brulion rodziny Deputatów w Kładziewie” s. 181–206; Autuchiewicz Jerzy: Losy mieszkańców parafii w Sokolanach w okresie II wojny światowej i w pierwszych latach powojennych s. 207–218; Sańko Stanisław: Wspomnienia zapisane w zeszytach – za pierwszego Sowietu 1939–1941 s. 219–246; Wieher Sebastian: Dzieje powojennej budowy kościoła w Sokolanach i jego architektura s. 247–264; Sańko Stanisław: Wspomnienia zapisane w zeszytach – chór i chórzyci s. 265–274; Hołodok Stanisław: Służba Boża w parafii Sokolany s. 275–290; Bielawski Marek: Świętowanie Zmartwychwstania Pańskiego i okresu wielkanocnego w parafii sokolańskiej s. 291–328; Krahel Tadeusz: Proboszczowie parafii Sokolany w XX wieku s. 329–344; Lipicz Wojciech: Powołania z parafii sokolańskiej (w drugiej połowie XX w.) s. 345–352; Wróbel Marta: Zespół archiwalny Parafii Rzymskokatolicka pw. Przemienienia Pańskiego w Sokolanach i inne materiały do dziejów parafii w zasobie Archiwum Archidiecezjalnego w Białymstoku s. 353–390; Szot Adam: Wykaz proboszczów i wikariuszy parafii Sokolany s. 391–395.

5531. PARAFIA Wilczęta – zarys historii. Praca zbiorowa. Red. Krzysztof Szczepanik. Braniewo–Wilczęta 2018 Ikat Press; na zlec. Parafii Rzymskokatolickiej 8° ss. 30, nlb. 2, il.

Treść: Historia Wilcząt i najbliższych okolic s. 3–6; Historia parafii Wilczęta s. 7–10; Obiekty sakralne w parafii Wilczęta s. 11–16; Parafialna działalność pozareligijna s. 17–20; Wspomnienia mieszkańców Wilcząt s. 21–29; Literatura s. 30. Parafia Przemienienia Pańskiego w l. 1304–2018.

5532. PASTUSZEWSKI Stefan: Zarys najnowszych dziejów wspólnot staroobrzędowców w Polsce (1939–2016). Kielce 2017.

Rec.: Mironowicz Antoni, *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 266–276.

5533. PELCZAR Roman: Miejsca duchowieństwa rzymskokatolickiego i służby kościelnej wśród kadry nauczycielskiej szkół ludowych Galicji w latach 1774–1873. *Nasza Przeszłość*. T. 129: 2018 s. 149–180, streszcz. ang.

5534. PELCZAR Roman: Warunki lokalowe i wyposażenie wiejskich szkół ludowych w rzymskokatolickiej diecezji przemyskiej w latach 1774–1873. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 485–501, streszcz. ang.

5535. PIECHA-VAN SCHAGEN Beata: Kult świętej Barbary wśród górników kopalń węgla kamiennego na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku. T. 1. Zabrze 2018 Muzeum Górnictwa Węglowego 8° ss. 764, nlb. 1, il.

5536. PIELGRZYMKI i miejsca pielgrzymowania w Polsce XX i XXI wieku. Pod red. Pawła Nowogórskiego, Wojciecha Polaka, Waldemara Rozynkowskiego. Toruń–Górsk 2018 Fund. Centrum Edukacji Młodzieży im. ks. Jerzego Popiełuszki 8° ss. 185, il. (Roczniki Księdza Jerzego; t. 3).

Materiały z konferencji naukowej. Górsk, 25 V 2017 r.

Z treści: Lewandowska Joanna: Ziarno zasiane przez ks. Jerzego pięknie obrodziło. Pielgrzymki Ludzi Pracy na Jasną Górę

w latach 1983–1989 w zbiorach Archiwum Historycznego Komisyj Krajowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” s. 13–30; Kotowski Michał: Pielgrzymki do grobu bł. ks. Jerzego Popiełuszki s. 31–34; Marczak Jan: Pielgrzymka na Górę Krzyży w dziesiątą rocznicę męczeńskiej śmierci ks. Jerzego s. 35–36; Gołębiwska Anna, Marczak Jan, Szpociński Andrzej: Pielgrzymki od grobu bł. ks. Jerzego Popiełuszki s. 37–50; Sikora Izabela: Siostra Jana Plaska, współorganizatorka „Pielgrzymek z Krzyżem od grobu ks. Jerzego Popiełuszki” s. 51–56; Polak Wojciech: Pielgrzymki z Torunia do Górska oraz toruńskie Pielgrzymki Ludzi Pracy na Jasną Górę w latach osiemdziesiątych XX wieku s. 57–66; Rozynkowski Waldemar: Szlak Męczeństwa bł. ks. Jerzego Popiełuszki – o nowych miejscach pielgrzymkowych w Polsce s. 67–78; Nowogórski Paweł: Wychowanie, idea i pielgrzymowanie kościoła domowego w ujęciu bł. ks. Bronisława Markiewicza oraz pielgrzymowanie do Górska – miejsca związane z bł. ks. Jerzym Popiełuszką s. 79–90; Galij-Skarbińska Sylwia: Internet w służbie pielgrzymowania. Od „galaktyki Gutenberga” po Internet s. 91–100; Damazyn Michał: Koronacja Matki Boskiej Bydgoskiej najważniejszym punktem maryjnym obchodów milenijnych w Archidiecezji Gnieźnieńskiej s. 101–114; Wąsowicz Jarosław: Kult błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki na terenie diecezji włocławskiej s. 115–126; Kronika Centrum Edukacji Młodzieży im. ks. Jerzego Popiełuszki w Górsku – rok 2017. Oprac. Karolina Piotrowska, Wioleta Urbańska, Karolina Żbikowska s. 127–144.

5537. PIESZAK Barbara: Kościół i parafia Bożego Ciała w Helu. Toruń 2015 Druk-Tor 8° ss. 359, il.

5538. PIETRZYKOWSKI Jan: Wkład salezjanów w upowszechnianie kultu Maryi Wspomożycielki Wiernych w Polsce. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 137–158, streszcz. ang.

Kult od XVI w. w Europie, w Polsce od XIX w.

5539. PLEBAŃSKI Rafał: Lutomskie „castrum doloris”. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 1 s. 64–75.

Baldachim w kościele parafialnym i ceremonie pogrzebowe, XVIII–XXI w.

5540. POCZĄTKI parafii w Mysłowicach-Janowie (1971–1996). Na podstawie kroniki ks. proboszcza Pawła Bednorza [1936–1996]. Oprac. i przygot. do dr. Maria Szweda. Katowice 2018 Emmanuel 8° ss. 113, nlb. 1, tabl. 40, il.

Treść: Szweda Maria: Wstęp s. 9–10; O księdzu proboszczu Pawle Bednorzu s. 11–12; Powstawanie i rozwój kościoła na podstawie kroniki księdza proboszcza Pawła Bednorza s. 13–99; O współpracy z ks. proboszczem Pawłem Bednorzem s. 100–111; Księży wymienieni w kronice s. 112–114.

5541. PODOLSKI Adam, Zaborniak Stanisław: Uwarunkowania pielgrzymowania w Polsce w warunkach zaborów (1772–1918) i okupacji w latach 1939–1945 oraz w nowej rzeczywistości terytorialnej w pierwszych latach po II wojnie światowej (1945–1948). Rzeszów 2017 Bonus Liber 8° ss. 408, il., streszcz. ang. (Turystyka Pielgrzymkowa i Religijna w Polsce przed 1939 r.; t. 5).

5542. POMARAŃSKA Renata: Z dziedzictwem w przyszłość. 200 lat diecezji sandomierskiej. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 319.

5543. POTEPA Bernard Jan: Jubileusz 300-lecia konsekracji kościoła Franciszkanów (Reformatów) w Kętach. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 124–141.

Konsekracja w 1714 r.

5544. PRAŚKIEWICZ Szczepan T.: Wielu z nich kształciło się lub pracowało w Wadowicach. Męczennicy polskiego Karmelu Tereziańskiego. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 239–248.

Karmelicy bosci.

5545. PROKOP Krzysztof R[afał]: Z dziejów seminariów warszawskich w dawnej diecezji poznańskiej. Biskupi oraz inni przedstawiciele znamienitych rodów doby staropolskiej w gronie wychowanków seminarium „externum” i seminarium „internum” Misjonarzy św. Wincentego à Paulo przy kościele Świętego Krzyża w Warszawie (1675/1676–1864/1865). *Ecclesia*. T. 11: 2016 s. 153–191, streszcz. ang.

5546. PRUCNAL Jan: Sanktuarium Matki Bożej Królowej Świata – Opiekunki Ludzkich Drog. Sokołów Małopolski. Lublin 2018 Wydaw. Jut 16° ss. 54, nlb. 2, il.

Lata 1588–2018.

5547. PRYCKOWSKI Eugeniusz: Swiönowskô nasza Matinkó. Dzieje parafii i sanktuarium oraz cuda Królowej Kaszub. Banio 2016 Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Oddz.; Pryczkowscy. Akad. Kaszubska 8° ss. 472, il.

Sianowo.

Rec.: Szultka Zygmunt, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 208–228.

5548. PRYMAS Stefan Wyszyński [1901–1981] – wychowawca narodu. (Materiały z posiedzenia seminaryjnego Komisji Nauki, Edukacji i Sportu oraz Parlamentarnego Zespołu Miłośników Historii, 16 listopada 2017 r.). Oprac., red. Piotr Świętecki, Dorota Wojucka. Warszawa 2018 Kancelaria Senatu 8° ss. 79. (Zespoły Senackie; 36/2018).

Treść: Wiatr Kazimierz: Wstęp s. 5–6; Żaryn Jan: Wstęp s. 6–15; Rastawicka Anna: Wychowanie do szacunku dla człowieka s. 16–27; Skibiński Paweł: Jak i dlaczego – zdaniem Prymasa Wyszyńskiego – należy porządnie pracować? s. 28–36; Wiatr Kazimierz: Nauczanie i postawa Księży Prymasa a wychowanie do Patriotyzmu s. 37–43; Gryza Piotr: s. 44–55; Zieliński Henryk: s. 56–64; Żaryn Jan: 63–71; Wiatr Kazimierz: s. 72; Informacja o składzie, zakresie zainteresowań i działalności Parlamentarnego Zespołu Miłośników Historii s. 73–74; Lista publikacji przygotowanych przez Biuro Spraw Senatorskich Kancelarii Senatu s. 75–79.

5549. PULIT Franciszek: Białe karty w historii kościoła p.w. św. Marcina Biskupa w Czarnym Potoku. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 97–103.

5550. PULIT Franciszek: Z kart historii kościoła p.w. św. Marcina. Sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej w Czarnym Potoku. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 11–36.

Pierwsza świątynia powstała prawdopodobnie w pocz. XIII w., druga istniała w l. 1449–1596 i obecna zbudowana w l. 1728–1755, a konsekrowana w 1766 r.

5551. PUT Adrian: Powstanie i działalność Towarzystwa Teologicznego Diecezji Gorzowskiej. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 115–132, streszcz. ang.

Założone w 1975 r.

5552. REDEMPTORI. Ks. bp Stefan Moskwa w służbie Odkupicielowi... 1935–2004. Wspomnienia i materiały archiwalne zebrał, przygot. do dr. oraz korekty dokonał Stanisław Bartmiński. Przemysł 2018 Tadeusz Śliwa 8° ss. 364, il. + dysk optyczny (CD).

Z treści: Środowisko rodzinne s. 13–21; Dzieciństwo w szkole i parafii s. 22–25; Student teologii w Przemyslu, Lublinie, wikariusz w Jarosławiu s. 27–52; Działalność w Seminarium Duchownym 1969–1986 s. 53–84; Biskup pomocniczy w Przemyslu s. 85–98; „Oczekując dnia zmartwychwstania” s. 99–100; Śmierć i uroczystości pogrzebowe s. 101–104; Pamięć o zmarłym biskupie s. 105–106; Wspomnienia o ks. bpie Stefanie Moskwie s. 107–119; Ks. bp Stefan Moskwa jako człowiek s. 120–131; Podsumowanie s. 132; Aneks I. Działalność kaznodziejska ks. bpa Stefana Moskwy s. 133–160; Aneks II. Kalendarium życia i działalności ks. bpa Moskwy 1935–2004 s. 161–190; Moskwa Stanisław: [Praca doktorska dotycząca sakramentów z 1965 r.] s. 192–360; Kalendarium działalności 8.01.1984–29.06.2004 s. 361–364.

5553. REFORMACJA protestancka 1517 roku. Spory o dziedzictwo. Red. Cezary Lipiński, Wolfgang Brylla. Wrocław 2018 Quaestio 8° ss. 341, il., streszcz. ang.

Materiały z konferencji naukowej, Zielona Góra, 13–15 X 2017 r.

Treść: Lipiński Cezary, Brylla Wolfgang: Przedmowa s. 7–20; Schilling Heinz: 1517 – mnich i nosorożec. Historia jednego roku z perspektywy globalnej s. 23–34; Reinhard Wolfgang: Reformacja – czy rzeczywiście globalna? s. 35–56; Froniewski Jacek: Wpływ dialogu ekumenicznego na reinterpretację Lutra w Kościele katolickim s. 59–76; Lipiński Cezary: Kryzys duchowości luteranckiej na XVII-wiecznym Śląsku s. 77–108; Podzielný Janusz: Poglądy gospodarcze Marcina Lutra s. 109–118; Brylla Dorota: Alberta Schweitzera mistyczna interpretacja Corpus Paulinum. Problematyczność w zadłużeniu teologa w myśli Lutra i niezasadność utożsamiania paulinizm=luteranizm s. 119–144; Kotin Andrey: Reformacja a prawosławie. Marcin Luter według Dmitrija Merezkowskiego s. 145–158; Jaworski Tomasz: Reformacja na Łużykach – jej przebieg i znaczenie s. 159–186; Wójcik Katarzyna: Dzieje ewangelików niemieckich z Chełmszczyzny i Lubelszczyzny w księdze ojczyźnianej Kurta Lücka „Die deutschen Siedlungen im Cholmer und Lubliner Lande” s. 187–198; Haracz Piotr: Reformacja we wschodniej części

Dolnych Łużyc s. 199–216; Dziewczyński Mariusz: Człowiek stulecia? Znaczenie Marcina Lutra dla ruchu przedmarcowego z perspektywy Hoffmanna von Fallerslebena s. 217–230; Jakubów Marek: Protestantyzm w ujęciu Carla Mutha i autorów czasopisma „Hochland” s. 231–244; Lichański Jakub Z[dzisiaj]: Elity społeczne – elity intelektualne i ich wpływ na rozwój piśmiennictwa na przykładzie kancjonałów protestanckich. Baza wiedzy – od początku do roku 1918 s. 245–262; Stowik Grzegorz P.: Wizerunek Szweda protestanta w Polsce za panowania Wazów w świetle wybranych pamiętników z XVII wieku s. 263–278; Werszler Rafał: Wpływ reformacji na nurt przekształceń aranżacji w ewangelickich bibliariach i repozytoriach XVI i XVII wieku upowszechniających czytelnictwo na Śląsku s. 279–290; Brylla Wolfgang: Luter.pl. Obchody 500-lecia reformacji w zwierciadle polityki, mediów oraz nauki s. 291–316; Hawrysz Magdalena: Ariańskie pojęcia religijne w „Rejestrze” do Nowego Testamentu w tłumaczeniu Marcina Czechowicza z 1577 r. s. 317–326; Miodek Marcin: Hasło „Luter” w polskich encyklopediach i leksykonach uniwersalnych – wybrane aspekty s. 327–341.

5554. REMBALSKI Tomasz: 625 lat parafii św. Mikołaja w Niezabyszewie (zarys dziejów 1393–2018). Gdańsk 2018 Inst. Kaszubski w Gdańsku 8° ss. 431, nlb. 1, il.

5555. RODAK Jan: Matka Boża Pocieszenia w Kętach. Pamiątka jubileuszu 30-tej rocznicy koronacji łaskami słynącego obrazu Pani Kęckiej Ziemi. Kęty–Kraków 2018 Scriptum 8° ss. 193, il.

Kult w l. 1460–2017.

5556. RODAK Jan: Z dziejów parafii i kościoła pw. św.św. Małgorzaty i Katarzyny w Kętach. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 31–60.

Od XIV w.

5557. RODZINA Salezjańska w Kielcach 1918–2018. Pod red. Czesława Kieszkowskiego, Janusza Mularczyka i Włodzimierza Zacharza. Kielce 2018 Oficyna Poligraficzna Apla 8° ss. 191, il. Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Kielcach.

Treść: Kieszkowski Czesław: Zarys parafii salezjańskiej pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego w Kielcach s. 9–108; Myśliński Krzysztof: Architektura świątyni s. 109–110; Wójcik Zbigniew: Salezjańska szkoła zawodowa w latach 1918–1952 s. 111–113; Lewicka Hanna: Żywy pomnik pomocniczek. Siostry salezjanki w Kielcach s. 114–119; Duszpasterstwo. Grupy parafialne s. 120–143; Parafia we wspomnieniach kapłanów i wiernych s. 144–172.

5558. ROLA Kościoła w dziejach Polski. Kościoły w Rzeczypospolitej. Red. nauk. Jacek Krochmal. Wyd. 2. Warszawa 2018 AGAD; NDAP 8° ss. 838, il., streszcz. ang.

Materiały konferencji naukowej, Warszawa, 24–25 XI 2016 r. Wyd. 1. 2017.

5559. RUDY Jarosław: Krzyż pośród krzyży. Theologia crucis w pasterskiej posłudze wiary biskupa Jana Olszańskiego (1919–2003). Biały Dunajec–Ostrów 2018 Ośr. „Wołanie z Wołynia”

8° ss. 416, il. (Biblioteka „Wołania z Wołynia”; t. 109).

Praca doktorska, KUL Jana Pawła II, Lublin.

5560. RUTKOWSKA Karolina Wanda: *Z dziejów łowickich Panien Bernardynek*. Łowicz 2018 Poligrafia 8° ss. 96, il.

XVII–XXI w.

Rec.: Sitnik Aleksander Krzysztof, *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 492–495.

5561. SALAMON Witold Grzegorz: 80 lat istnienia Komisji Szkotystycznej. Historia wydana krytycznego dwóch najważniejszych dzieł bł. Jana Dunsza Szkota. *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 303–315, streszcz. wł.

Od 1938 r.

5562. SALEZJANIE na lubelskiej „Kalinie” 1927–1951. Kronika. Oprac. Waldemar Witold Żurek. Lublin 2018 Waldemar Witold Żurek 8° ss. 407, nlb. 2, il., streszcz. ang., niem., wł. (Biblioteka Salezjańskiej Inspektorii św. Jacka w Krakowie; nr 11).

Treść: Wstęp s. 7–10; Opis fizyczny dokumentu rękopiśmiennego s. 11–12; Nota edytorska s. 13–14; Tekst „Kronika Zakładu Salezjańskiego w Lublinie. Tom 1” s. 15–382; Bibliografia s. 387–394.

Kalinowszczyzna – część Lublina.

5563. SANKTUARIUM świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w Górecku Kościelnym. Aut. Aleksandra Dopko, Klara Kistelska-Borkowska. [Lublin 2018 Wydaw. Jut] 16° ss. 61, nlb. 3, il.

Treść: Wstęp s. 2–6; Historia kościoła i parafii s. 7–16; Historia kultu. Żywo Stanisława ze Szczepanowa s. 18–21; Rozpowszechnianie kultu s. 22–24; Objawienie się świętego Stanisława s. 25–27; Kult świętego na Roztoczu s. 28–29; Kaplica „Pod dębami” i kaplica „Na wodzie” s. 30–37; Wierni w Górecku s. 38; Wirtualny spacer s. 39–58.

Lata 1648–2018.

5564. SEWERYN Dorota, Podlewska Zuzanna, Skop Gizela Maria: Trzy opowiadania, jedna historia. O wspólnocie Niepokalanej i księdzu Błachnickim. Kraków 2018 Światło-Życie 8° ss. 351, nlb. 1, il.

Franciszek Błachnicki (1921–1987) i Instytut Niepokalanej Matki Kościoła.

Wspomnienia z l. 1934–1998.

5565. SHUCHAT Raphael: Rabbi Hayyim of Volozhin’s polemic with hassidism. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 15–27, streszcz. ang.

Chaim ben Ichhak z Wołożyna (1749–1821).

5566. SIKORA Adam: Krótka historia cudownego obrazu Matki Bożej Niepokalanej w Kościele Parafialnym w Strzyżowie nad Wisłokiem. Wprow. Jan Wolak; wyd. Sławomir

Wnęk. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 239–269.

Uzup.: Wnęk Sławomir: Książd Adam Sikora (1909–1958), autor „Krótkiej historii cudownego obrazu Matki Bożej Niepokalanej w Kościele Parafialnym w Strzyżowie nad Wisłokiem” z 1956 roku. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 233–238, streszcz. ang.

5567. SIMIŃSKI Łukasz: Opiekuńczo-wychowawcza działalność Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety w latach 1905–1939 na przykładzie Biskupiego Zakładu Wychowawczego dla Dziewcząt pod wezwaniem św. Anny w Kamieniu Krajeńskim. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 186, il., streszcz. niem. KUL Jana Pawła II.

5568. [SITEK Władysław]: Jubileusz 50-lecia erygowania parafii 1968–2018. Parafia pod wezwaniem świętego Wojciecha i Matki Bożej Częstochowskiej w Krośnie. Tekst i red. Władysław Sitek. Krosno 2018 Graffia Agencja Wydawniczo-Fotograficzna 8° ss. 251, nlb. 1, il.

5569. SKORUPSKA Elżbieta: Szkic do dziejów bractw religijnych działających przy gostyńskim kościele farnym. (Cz. 2). *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 99–129.

XVII–XVIII w.

Cz. 1. *Rocznik Gostyński*. Nr 4: 2017.

5570. SŁAWNE nieszpory w Chełmie Śląskim. Pod red. Anety Pisz, Rafała Kozubka. Chełm Śląski 2018 Fund. Centrum Badań nad Historią Kościoła im. ks. Wincentego Myszora 8° ss. 36, il. + dysk optyczny (CD).

Treść: Guzy Piotr: Słowo proboszcza s. 3–4; Uroczysty nieszpór [nuty; rękopis przechowywany w zbiorach Biblioteki Śląskiej oraz rękopis Czesława Pitery] s. 6–7; Reginek Antoni: Nieszpory uroczyste w Chełmie Śląskim s. 9–25; Literatura s. 26; Tekst Sławnych nieszpórów s. 29–36.

Lata 1861–2010.

5571. SMYKAŁA Piotr: Sucha. Wieś i kościół. Sucha–Opole 2016 Wydaw. i Drukarnia św. Krzyża 8° ss. 239, nlb. 3, tabl. 8, il.

Lata 1254–2016.

5572. SOBOLAK Edward: Pochwała bohaterów narodowych w epicediach ks. Stefana Moimłowskiego (1872–1958). Przemysł–Kielce 2018 Wojciech Ciągło Studio DTP 8° ss. 321, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Epicedia – literackie utwory pogrzebowe.

Rozprawa doktorska, Kraków 2018.

5573. SOCHA Paweł: Kursy duszpasterskie w latach 1983–1992. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 177–190, streszcz. ang.

5574. SPLITT Jerzy Aleksander: Opowieść o kaliskich reformatach i ich dniu codziennym.

Kalisz 2018 Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu 8° ss. 131, il.

Lata 1631–1919.

5575. STANASZEK Bogdan: Diecezja sandomierska 1818–2018. Tradycje historyczne. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 4° ss. 159, il. (Prace Katedry Historii XIX i XX w. Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie; nr 6).

5576. STEFANIAK Piotr: Dziedzictwo duchowe i spuścizna artystyczna Sióstr Magdalenek od Pokuty 1217–2017. Nowogrodziec, Szprotawa, Lubań, Nysa, Studenice, Seyboldsdorf. Lubań–Jelenia Góra 2017 Ad Rem 4° ss. 159, il.

5577. STEFANIAK Piotr: Przesławna patronka miasta Krakowa błogosławiona Bronisława w świetle źródeł i pamiątek. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 33–55, streszcz. ang.

Od ok. 1204 r.

5578. STULECIE Domu Misyjnego św. Wojciecha w Pieniężnie (1920–2020). Zebrał Ireneusz Piskorek. Górna Grupa 2018 Verbinum Wydaw. Księży Werbistów 16° ss. 42, il.

Treść: Wstęp s. 5–8; Dom Misyjny św. Wojciecha. Prowincja Wschodniemiecka Zgromadzenia Słowa Bożego (1920–1945) s. 9–13; Dzieje domu misyjnego w okresie narodowego socjalizmu (1932–1945) s. 14–17; Dom Misyjny św. Wojciecha. Polska Prowincja Zgromadzenia Słowa Bożego od 1945 roku s. 18–24; Goście Domu św. Wojciecha i znani werbiści – do 1945 r. s. 29; Prominentni goście Domu Misyjnego św. Wojciecha – Polska Prowincja Zgromadzenia Słowa Bożego (od roku 1945) s. 30–32; Architektura (wystroj) wnętrza Kościoła seminaryjnego s. 33–40; Bibliografia s. 41–42.

5579. SYGOWSKI Paweł: Na pograniczu wyznaniowym. Nieistniejąca unicka cerkiew pod wezwaniem św. Praksedy Męczennicy w Milejowie i jej wyposażenie. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio L: Artes. Vol. 16: 2018 [nr] 1/2 s. 7–41, streszcz. ang.

Historia parafii od 1470 r., cerkiew z 1 poł. XVIII w., wyposażenie z 1 poł. XIX w.

5580. SZCZEPANOWSKI Mariusz: Wizytatorzy apostołscy i główne nurty ich działania w zakonie paulinów w latach 1907–1931. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 155–168, streszcz. ang.

5581. SZCZERBICKI Andrzej: Kaplica pw. Matki Boskiej Szkaplerznej w Ilniku. *Bieszczad*. [T.] 22: 2017/2018 [dr.] 2018 s. 237–246.

Obecnie w obwodzie lwowskim, poświęcona 16 VII 1934 r.

5582. SZCZYPKA Danuta: Obchody rocznic reformacji w wiślańskim zborze w XIX i XX wieku. *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 18–23.

5583. SZPAK Jacek: Sytuacja finansowa klasztoru Paulinów na Łąkach Panny Maryi pod Głogówkiem w XVIII i na początku XIX wieku. *Wiek Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 115–135, streszcz. ang., niem.

5584. SZULIKOWSKA Stanisława: Bogu i ludziom. Strzelin–Bydgoszcz 2018 Koronis 8° ss. 247, nlb. 1, il.

Wspomnienia z Franciszkańskiego Zakonu Świeckich parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Strzelinie w l. 1988–2016.

5585. SZYLAR Anna: Aspekty (nie)bezpieczeństwa w społeczeństwach dawnych epok. Klasztor Sióstr Norbertanek w Busku. Materiały archiwalne 1737–1819. Tarnobrzeg 2018 Wydaw. Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu 8° ss. 395, il., streszcz. ang.

5586. SZYMBORSKI Wiktor: Bracia z ulicy Freta. Studia nad dominikanami warszawskimi w epoce nowożytnej. Kraków 2018 Wydaw. Esprit 8° ss. 371, nlb. 3, streszcz. ang. [Dominikański Inst. Hist. w Krakowie]. (Studia i Źródła Dominikańskiego Instytutu Historycznego w Krakowie; t. 18).

Lata 1603–1864.

5587. ŚMIGIEL Kazimierz: Prymasostwo polskie. Instytucja, prymasi, dokumenty. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury 8° ss. 915, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Jubileusz).

Lata 1412–2018.

5588. ŚMIGIEL Kazimierz: Z problematyki badawczej dotyczącej dziejów prymasostwa polskiego. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 415–420, streszcz. ang.

XV–XIX w.

5589. ŚWIATŁY Jacek: Kościół ewangelicki w Granowcu (1901–1945). *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 74–84.

5590. ŚWIĘTA Jadwiga Śląska [ok. 1179–1243]. Pamięć, dziedzictwo, inspiracja. Księga Roku Jadwiżańskiego. Pod red. Grzegorza Sokółskiego; współpr. Kazimiera Jaworska, Patryk Gołubców. Wrocław 2018 Wydaw. TUM Wrocławskiej Księg. Archidiec. 8° ss. 270, nlb. 2, il.

Treść: Rosik Stanisław: Od Słężan do Dolnoślązaków. Parę słów o nazwie Śląska i jego przeszłości s. 13–16; Kopiec Jan: Życie i dzieło św. Jadwigi Śląskiej s. 17–28; Wróblewski Stanisław: Święta Jadwiga – Klejnot Korony Śląska s. 29–68; Chorowska Małgorzata: Zamek Piastów Śląskich na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu s. 69–76; Sutowicz Anna: Władczyni

doskonała s. 77–80; Sutowicz Anna: Trochę inny portret św. Jadwigi s. 81–90; Kaczmarek Romuald: Średniowieczna bazylika trzebnicka – świątynia grobowa św. Jadwigi Śląskiej i pamiątką z czasów jej życia s. 93–96; Galewski Dariusz: Przejawy kultu św. Jadwigi w architekturze i sztuce s. 97–118; Mrozowicz Wojciech: Piśmiennictwo o św. Jadwidzie s. 119–136; Jaworska Kazimiera: Legnickie Pole – spotkanie dwóch światów s. 137–142; Jaworska Kazimiera: Pamięć o świętej Jadwidzie Śląskiej na Dolnym Śląsku w czasach Polski Ludowej s. 143–154; Sutowicz Piotr: Czyja jest św. Jadwiga? s. 155–158; Giemza Bogdan: Międzynarodowe Sanktuarium św. Jadwigi w Trzebnicy s. 159–178; Długozima Marek: Trzebnica. Bogactwo historii, potencjał przyszłości s. 181–192; Michalski Radosław, Sokołowski Grzegorz: Wytoczyła wrocławską drogę pojednania s. 193–196; Drożdż Bogusław: Władza jako służba s. 197–212; Sokołowski Bogusław: Siła miłości. Miłosierdzie zasadą społeczną s. 213–232; Białkowski Karol: Spadkobierczynie Świętej Księżnej s. 233–238; Długozima Marek: Między Trzebnicą a Kitzingen s. 239–244; Giemza Bogdan: Wierny sługa Kościoła i Ojczyzny – ks. Wawrzyniec Bochenek SDS (1915–1996) s. 245–250; Swastek Józef: Na służbie Świętej Jadwigi – ks. Antoni Kielbasa SDS (1938–2010) s. 251–256.

5591. TRAJDOS Tadeusz M[ikołaj]: Mieszczanństwo ze Spisza w szeregach bractwa św. Zofii przy kościele św. Marka w Krakowie. *Nasza Przeszłość*. T. 129; 2018 s. 81–148, streszcz. ang.

XV–XVIII w.

Rec.: Remiszewski Ryszard M.: O akcesie mieszczan Starej Lubowli do krakowskiego bractwa św. Zofii. *Prace Pienińskie*. T. 28; 2018 s. 513–514.

5592. URZĄD prymasa w Polsce. Geneza, oddziaływanie, znaczenie. Red. nauk. Waldemar Graczyk, Jolanta M. Marszałska, Leszek Zygnier. Warszawa–Ciechanów 2018 PWSZ 8° ss. 174. Uniw. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie.

Treść: Góralski Wojciech: Urząd prymasa w Kościele powszechnym s. 11–32; Radziwiński Andrzej: Episkopat Polski na przełomie XIV i XV wieku s. 33–44; Ożóg Krzysztof: Udział polskiej delegacji w obradach soboru w Konstancji (1414–1418) s. 45–60; Rachuba Andrzej: Prymas Wielkiego Księstwa Litewskiego – tytuł zwyczajowy, czy usurpacja biskupów wileńskich? s. 61–67; Zygnier Leszek: Prymasi Mikołaj Trąba i Jan Łaski jako reformatorzy prawa kościelnego metropolii gnieźnieńskiej s. 69–80; Wojciechowska Beata: Prymasa Zbigniewa Oleśnickiego (1480–1493) troska o Państwo i Kościół s. 81–90; Mrozowicz Wojciech: Ero obediens archiepiscopo Ecclesiae Gneznensis et primati. Relacje biskupów wrocławskich z metropolitami gnieźnieńskimi w późnym średniowieczu s. 91–104; Dubas-Urwanowicz Ewa: Między racją stanu a interesem Kościoła. Prymas Stanisław Karnkowski jako polityk s. 105–122; Graczyk Waldemar: Z Lubnej do Gniezna – kariera kościelna i polityczna prymasa Macieja Łubińskiego s. 123–130; Kopiec Jan: Relacje między prymasami polski i nuncjuszami papieskimi w I Rzeczypospolitej s. 131–141; Marszałska Jolanta M.: Prymasi: Jakub ze Sienna (1413–1480), Maciej Drzewicki (1467–1535) i Stanisław Karnkowski (1510–1603) – bibliofile, erudyci i pisarze s. 143–154; Bania Zbigniew: Arcybiskupi gnieźnieńscy – prymasi w kulturze i sztuce s. 155–162; Makija Dariusz: Prymas Polski intereksem Rzeczypospolitej s. 163–174.

5593. W KRĘGU kultury religijnej. Publikacja Towarzystwa Czytelni Ludowych z okazji

100-lecia odzyskania niepodległości. Pod red. Bartłomieja Gapińskiego, Ryszarda Stanka. Gniezno 2018 Gaudentinum 8° ss. 92, tabl. 2, il.

Treść: Bukraba-Rylska Izabella: O podmiotową wizję wsi i kultury s. 9–18; Święciocichowski Bolesław: Towarzystwo Czytelni Ludowych we Wrześni i na ziemi wrzesińskiej w przeszłości i współczesnie s. 19–34; Gacka Bogumił: Naród w perspektywie personalizmu s. 35–46; Gapiński Bartłomiej: Anton Onderka na tle kultury Górnego Śląska s. 47–54; Bartzak Piotr: Aspekty tożsamości zbiorowej w Strzelnie s. 55–78; Gapiński Bartłomiej: Kondycja człowieka starego w tradycyjnej rodzinie chłopskiej s. 79–88; Miśkiewiczówna-Witczak Helena: Zeszyt wspomnień s. 89–92.

5594. W PROMIENIACH łaski. 35 lat Parafii pw. Świętej Rodziny w Lublinie. Pod red. Tadeusza Pajurka. Szczepreszyn 2017 Wydaw. Jut 8° ss. 143, nlb. 1, il.

Treść: Pajurek Czesław: Wstęp s. 6–11; Jurak Ryszard: Wywiad z ks. Ryszardem Jurakiem, proboszczem parafii pw. Świętej Rodziny w latach 1982–2015. Rozmowę przeprowadziła Jolanta Koziej-Choldżyńska s. 12–29; Koziej-Choldżyńska Jolanta: Budowa zespołu sakralnego na Czubach s. 30–47; Koziej-Choldżyńska Jolanta: Wizyta Ojca Świętego s. 48–65; Koziej-Choldżyńska Jolanta: Zarys pracy duszpasterskiej w parafii s. 66–105; Kucmierz Ruth Maria: Posługa sióstr betanek s. 106–109; Drela Anna: Międzynarodowy Festiwal Organowy s. 110–125; Koziej-Choldżyńska Jolanta: Radio Lublin s. 126–127; Pajurek Tadeusz: Wywiad z ks. proboszczem Tadeuszem Pajurkiem. Rozmowę przeprowadziła Jolanta Koziej-Choldżyńska s. 128–135; Kalendarium parafii pw. Świętej Rodziny na Czubach w Lublinie s. 136–141; Wykaz księży wikariuszy pracujących w parafii pw. Świętej Rodziny w latach 1982–2017 s. 142–143.

5595. WAKSMUNDZKI Leszek Wojciech: Organizacja „Zakon Rycerzy Kolumba” 1882–2016. Geneza, rozwój i działalność. Warszawa 2018 Adam 8° ss. 432, il., streszcz. ang.

5596. WALCZAK Agnieszka: Zarys dziejów parafii Sobota. Jubileusz 500-lecia Kościoła pod wezwaniem Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Sobocie. Skierniewice–Sobota 2018 Sigma; nakł. aut. 8° ss. 119, il.

Lata 1250–2018.

5597. WALCZYK Adam [Andrzej]: Tajemnica objawień Najświętszej Maryi Panny w Ropcycach na Podkarpaciu. Kraków 2017 Wydaw. AA 8° ss. 173, nlb. 1, il.

Lata 1587–2017.

5598. WALEWANDER Edward: Krasnobród. Sanktuarium i duszpasterze. Wyd. 2. Lublin 2018 Liber Duo 8° ss. 90, nlb. 4, il. (Biblioteka Pedagogiczna Katedry Pedagogiki Porównawczej Wydziału Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Seria A: Studia; t. 45).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Lata 1640–2010.

Wyd. 1. 2017.

5599. WALKUSZ Jan: *Advocata populorum*, czyli Matka ludzkich spraw w historycznej interpretacji. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 7–16, streszcz. ang.

Kult maryjny, XV–XX w.

5600. WALKUSZ Jan: *Kościół w kręgu historii i polityki*. Rys historiograficzny. Lublin 2017.

Rec.: Sakowicz Eugeniusz, *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 317–321.

5601. WAWRYNIUK Andrzej: W obronie wiary i ojczyzny. Szkice z dziejów franciszkanów królewskich. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 74–96, streszcz. ang.

Lata 1753–1808.

5602. WELTZEL Augustin: *Das Fürstliche Zisterzienserstift Himmelwitz*. Książęca fundacja klasztoru cystersów w Jemielnicy. Oprac. i tł. Aleksandra Marta Różyńska; konsultacje: Piotr Michalik, Piotr Jelitto, Piotr Jaskóła. Jemielnica 2018 Gm. Jemielnica; Precjoza 8° ss. 424.

Tekst z 1895 r.
XIII–XIX w.

5603. WELNIC Mikołaj: *Działalność Zgromadzenia Sióstr Serafitek na Ziemi Chodzieskiej i w okolicy*. Poznań 2018 Kontekst 8° ss. 158, nlb. 2, il.

Lata 1829–2018.

5604. WELNIC Mikołaj: *Dzieje parafii kolegiackiej p.w. św. Floriana w Chodzieży w latach 1918–2018*. Poznań 2018 Kontekst 8° ss. 286, il., mapa.

5605. WIECHEĆ Aleksander: *Kościół filialny w Zawoi Welczy*. Maków Podhalański 2018 Homago Studio Graficzne 8° ss. 205, nlb. 3, il. (Zawojskie Reminiscencje; 1).

Parafia św. Klemensa w Welczy (część wsi Zawoja) w l. 1932–2013.

5606. WIERNOSĆ łasce i słowu. Błogosławiona Natalia Tułasiewicz [1906–1945]. Red. Jacek Hadryś, Barbara Judkowiak. Poznań 2018 UAM. Wydz. Teol. 8° ss. 339, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Maneat Quaestio; 31).

Tręść: Judkowiak Barbara: Ze źródła w baptysterium. O świadectwie bł. Natalii Tułasiewicz. Słowo od redakcji s. 11–31; Rzesoś Andrzej: Żywy i obecny Bóg – źródło radości i pokoju bł. Natalii Tułasiewicz s. 35–58; Tafelska Magdalena: Jakość życia i osobista modlitwa bł. Natalii wyrazem troski o losy świata s. 61–81; Hadryś Jacek: Błogosławionej Natalii Tułasiewicz udział w kapłańskiej, prorockiej i królewskiej misji Chrystusa w świetle listów z Hanoweru s. 83–111; Nowicka Elżbieta, Okulicz-Kozaryn Radosław: Natalia Tułasiewicz – polonistka błogosławiona s. 115–133; Żmizdiński Jakub: „Wtedy jestem Nutą w skomplikowanej harmonii świata”. „Piękno artystyczne

w służbie życia” według bł. Natalii Tułasiewicz s. 135–164; Czarnecka Katarzyna: Przyjaciel i Mistrz. Obraz Boga w zapiskach bł. Natalii Tułasiewicz s. 165–186; Judkowiak Barbara: „Miłość słoneczna”. O niedokończonym cyklu poetyckim bł. Natalii Tułasiewicz s. 187–246; Teusz Leszek: Świat duchowy bł. Natalii Tułasiewicz w świetle Psalmów s. 247–277; Kozłowski Stanisław: Natalii błogosławione rozmiłowanie w przyrodzie s. 281–318; Judkowiak Barbara: Kalendarium s. 321–332; Hadryś Jacek: Błogosławiona Natalia wzorem życia w pełni oddanego Bogu i ludziom. Posłowie s. 335–340.

5607. WIERNY Bogu, Kościołowi i Ojczyźnie. Biskup Kazimierz Ryczan [1939–2017] w naszej pamięci. Red. Tomasz Rusiecki. Kielce 2018 Jedność 8° ss. 223, nlb. 1.

Z treści: Informacja o śmierci śp. księdza biskupa Kazimierza Ryczana (13 IX 2017 r.) s. 15–16; Piotrowski Jan: Komunikat w związku ze śmiercią ks. bpa Kazimierza Ryczana (15 IX 2017 r.) s. 17–18; Perz Adam: Relacja z uroczystości pogrzebowych śp. księdza biskupa Kazimierza Ryczana s. 21–27; Wspomnienia o śp. biskupie Kazimierzu Ryczanie s. 79–202; Ryczan Kazimierz: Wywiady biskupa Kazimierza Ryczana (wybór). Pracownik i pracodawca musi być uczciwy s. 205–207; Odmieńmy oblicze Polskiej Ziemi s. 208–211; Rodzina wymaga troski i modlitwy s. 212–214; Pasterz – ciepły i serdeczny człowiek s. 215–218.

5608. WILCZYŃSKA Grażyna: *Wychowawca wolnych ludzi*. Kraków 2018 Wydaw. Światło-Życie 8° ss. 253, nlb. 3, il.

Działalność Franciszka Blachnickiego (1921–1987).

5609. WLAŻŁAK Władysław P[awel]: *Dzieje parafii św. Wawrzyńca Diakona i Męczennika w Borowni (1394–2018)*. Rzeszów 2018 Władysław P[iotr] Wlazlak 8° ss. 319, il.

5610. WLAŻŁAK Władysław P[awel]: *Kościelne dzieje Pajęczna (1251–2018)*. Rzeszów 2018 Władysław Piotr Wlazlak 8° ss. 425, il.

5611. WŁOCZYK Piotr Franciszek: Adam Prosper Burzyński (1755–1830) – drugi biskup sandomierski. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 31–34.

5612. WOLNIKOWSKI Piotr: *Mistyka nadwiślańska XX wieku i jej cechy charakterystyczne*. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 543–566, streszcz. ang., niem.

5613. WPISANI w dzieje Radomia. Pięćset pięćdziesiąta rocznica przybycia oo. Bernardynów do Radomia (1468–2018). Pod red. Michała Krawczyka i Aleksandra Krzysztofa Sitnika. Kalwaria Zebrzydowska 2018 Wydaw. oo. Bernardynów Calvarianum 8° ss. 608, il., streszcz. ang.

Z treści: Grudziński Kajetan Jan, Sitnik Aleksander Krzysztof: Klasztor oo. Bernardynów w Radomiu 1468–1968. Szkic historyczny s. 11–95; Kupisz Dariusz: Bernardyni w dziejach Radomia i regionu radomskiego w czasach staropolskich s. 97–109; Gąsiorowska Patrycja: Kaznodziejstwo u bernardynów radomskich w XVI wieku s. 111–121; Moskal Tomasz Janusz: Księgozbiór

bernardyńców radomskich w świetle inwentarzy z zasobu Biblioteki Diecezjalnej w Sandomierzu s. 123–132; Orzechowska Elżbieta: Bernardyni radomscy w życiu narodu polskiego w XIX wieku s. 133–182; Sitnik Aleksander Krzysztof: Rewindykacja radomskiego klasztoru bernardyńców i jego losy w czasie II wojny światowej, 1936–1945 s. 183–281; Pańczak Alojzy: Trzeci Zakon Franciszkański przy kościele oo. Bernardynów w Radomiu w latach 1936–1959 s. 283–313; Czarniak Władysław: Działalność duszpasterska bernardyńców radomskich na przestrzeni ostatnich 50 lat (1968–2018) s. 315–374; Busse Krzysztof: Klasztor Ojców Bernardynów w Radomiu w dokumentach aparatu bezpieczeństwa (1945–1990) – zarys problemu s. 375–409; Krawczyk Michał: Kościół i klasztor oo. Bernardynów w Radomiu jako przykład jednego z najlepiej zachowanych średniowiecznych założeń bernardyńskich w Polsce s. 413–434; Moryc Cyprian Janusz: Konfesja św. Restytuta w kościele św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Radomiu s. 437–448; Obrusnik Andrzej Efrém: Radomskie portrety trumienne w zbiorach Muzeum Prowincji Ojców Bernardynów w Leżajsku s. 451–481; Ljyak Wiktor Zygmunt: Organy w kościele Bernardynów radomskich s. 485–507; Puton Paweł: Obiekty małej architektury sakralnej wokół zespołu klasztorowego oo. Bernardynów s. 509–546.

5614. [WSZOŁEK Jan]: Wspomnienia z posługi kapłańskiej księdza kanonika Jana Wszółka [ur. 1938]. Kołobrzeg–Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 52, nlb. 1, il.

5615. WÜNSCH Thomas: Space and remembrance. St. John of Dukla (ca. 1414–1484) as a religious memorial place in the Polish-Ukrainian borderland of Ruthenia from the Middle Ages to present times. Wrocław 2018 Chronicon 8° ss. 211, il.

Lata 1414–1997.

5616. WYBULT Witold: „Dziennik indyjski” ks. Mariana Batogowskiego 1916–1982. Płock 2018 Płocki Inst. Wydawniczy 8° ss. 255, nlb. 1, il.

W aneksie fragmenty dziennika.

5617. Z DZIEJÓW Kościoła Powszechnego i zagadnień regionalnych. Red. Marek Golemski, Bożena Grabowska. Ośno Lubuskie–Gorzów Wielkopolski 2018 Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Jakuba Apostoła; Sonar 8° ss. 64, il., mapy. (Colloquia Lubuskie. Seria Nova; nr 1(6)).

Materiały konferencji, Ośno Lubuskie, maj 2017 r. Ziemia Lubuska, 1. 972–1982.

5618. Z PORYWU wiary. Kościół i parafia św. Pawła Apostoła w Bochni 1981–2018. Red. Marek Gruca, Jan Flaszka, Paweł Bielański, współpr. Marta Babicz, Jarosław Kłapsa, Joanna Kmiecik. Bochnia–Łapczyca 2018 Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Pawła Apostoła; Wydaw. Regis Anita Własnowolska-Bielak 4° ss. 229, nlb. 2, il., mapa, streszcz. ang., niem.

5619. Z PRZESZŁOŚCI opactwa łysogórskiego. Materiały z sympozjum, które odbyło

się w dniach 26–27 maja 1986 r. w klasztorze na Świętym Krzyżu, w 50. rocznicę przybycia Misjonarzy Oblatów MN do pobenedyktynskiego opactwa na Świętym Krzyżu. Red. Krzysztof Bracha, Jarosław Różański, Marzena Marczevska. Kielce 2018 Kieleckie Tow. Nauk. 8° ss. 177.

Treść: Zahajkiewicz Marek: Zarys dziejów benedyktynów w średniowiecznej Polsce s. 11–23; Pikulik Jerzy: Życie muzyczne benedyktynów na Świętym Krzyżu w XV wieku s. 25–31; Frejlich Andrzej: Kaplica Oleśnickich na Świętym Krzyżu na tle mecenatu artystycznego ostatnich przedstawicieli rodu s. 33–51; Gach Piotr Paweł: Opactwo i sanktuarium benedyktynów na Świętym Krzyżu w XVIII i XIX wieku s. 53–76; Frejlich Andrzej: Zabytkowy zespół sakralny na Świętym Krzyżu s. 77–83; Massalski Adam: Księża demeryci na Łysej Górze (1852–1863) s. 85–122; Jastrzębski Jan: Pięćdziesiąt lat pobytu Misjonarzy Oblatów MN na Świętym Krzyżu s. 123–131; Bracha Krzysztof: Święty Krzyż w badaniach interdyscyplinarnych. Komentarz i bibliografia za lata 1986–2017 s. 133–172.

5620. ZAJĄC Stefan: Madagaskar. Polscy misjonarze św. Wincentego a Paulo. Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 182, nlb. 1, il., mapy.

Lata 1971–1998.

5621. ZAKON bazylikański na tle mozaiki wyznaniowej i kulturowej Rzeczypospolitej i krajów ościennych. Red. Stanisław Nabywaniec, Sławomir Zabraniak, Beata Lorens. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 363, il., streszcz. ang.

Z treści: Słowo redaktorów s. 7–9; Kempa Tomasz: Unicki ośrodek zakonny w Wilnie i jego rola w reformie bazylianów przeprowadzonej przez metropolitę Józefa Welmina Rutkiego [1574/1576–1637] s. 13–29; Śliwa Tadeusz: Koadiutoria Korsaka. Starania o mianowanie bazylianina o. Rafała Korsaka [1595/1598–1640] koadiutorem unickiego metropolity kijowskiego Józefa Welmina Rutkiego s. 30–44; Krochmal Jacek: Rola bazylianów we wprowadzaniu unii kościelnej w eparchii przemysko-samborskiej w latach 1610–1693 s. 45–66; Dobrowolski Radosław: Status i rola monasteru suprakiego w dziejach Cerkwi unickiej XVII–XIX w. s. 67–85; Gil Andrzej: Monaster lubelski w XVII i XVIII w. Przyczynok do dziejów monastycyzmu wschodniego na zachodnich krańcach eparchii chełmskiej s. 86–97; Stecik Źrij: Protokół wizytacji Lüblins’kogo vasilians’kogo monastira Preobrażennâ Gospodn’ogo (1764 r.) s. 98–115; Lorens Beata: Warunki życia w monasterach bazylikańskich w południowo-wschodniej Rzeczypospolitej w XVIII w. s. 116–136; Nabywaniec Stanisław: Bazylianie w eparchii przemyskiej po pierwszym rozbiore Polski s. 139–149; Wodzianowska Irena: Bazylianie prowincji ruskiej w 1827 r. s. 150–182; Pelczar Roman: Rola zakonu bazylikańskiego w działalności szkół ludowych na terenie eparchii przemyskiej w działaniach zborów (do 1873 r.) – wybrane zagadnienia s. 183–206; Krochmal Anna: Rola bazylianów w życiu religijnym eparchii przemyskiej w XIX w. – zarys problematyki s. 207–224; Pidlypczak-Majerowicz Maria: „Menologium bazylikańskie” Ignacego Kulczyńskiego [1707–1747] – forma i treść księgi s. 267–280; Getka Joanna: Ruskojęzyczne drukarstwo bazylikańskie jako czynnik kształtujący tożsamość kulturową i narodową społeczności unickiej w Rzeczypospolitej w XVIII w. s. 281–294; Shkurgan Oksana: Repertuar pieśni nabożnych wykonywany w czasie misji bazylikańskich prowadzonych w Rzeczypospolitej w drugie połowie XVIII w. s. 295–330; Bibliografia s. 331–354.

5622. ZEMEŁA Krzysztof: Skarżyscy męczennicy. Losy klasztoru i wspólnoty oo. Franciszkanów w Skarżysku-Kamiennej w latach 1937–1940. Skarżysko-Kamienna 2017 PiS Agencja Wydawniczo-Poligraficzna; Klasztor oo. Franciszkanów w Skarżysku-Kamiennej 8° ss. 159, nlb. 1.

Rec.: Madyński Marcin, *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 277–279.

5623. ZHARUK Oleg: Fundacja i dzieje klasztoru bernardynów w Jarmolińcach na Podolu. *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 389–421, streszcz. ang.

Lata 1761–1832.

5624. ZMARTWYCHWSTAŃCY dla odrodzenia Polski. Kazania patriotyczne. Wstęp Artur Kardaś; posł. Stefan Radziszewski; red. Kazimierz Wójtowicz. Kraków 2018 Alleluja 8° ss. 301, nlb. 3, il.

Treść: Kardaś Artur: Zmartwychwstańcy czasu niewoli w trosce o naród i niepodległość Polski (1836–1918). Rys historyczno-teologiczny s. 7–42; [Antologia kazań]: Jełowicki Aleksander s. 43–116; Kajsiewicz Hieronim s. 117–179; Semenenko Piotr s. 181–255; Smolikowski Paweł s. 257–264; Zapala Władysław s. 267–290; Radziszewski Stefan: Posłowie. Pokorni prorocy Niepodległej s. 293–301.

Lata 1843–1941.

5625. [ZUBCZEWSKA Zofia]: Dzieje staroobrzędowców z Wojnowa. Tekst Zofia Zubczewska. Wojnowo–Pisz 2016 Muzeum Ikon i Kultury Staroobrzędowców; Centrum Druku 8° ss. 24, il.

Toż w jęz. niem.: Geschichte der Altgläubigen in Wojnowo. Übersetzung Anna Jachimiak. Wojnowo 2016.

5626. ZYCH Sławomir: Kościelne dzieje Nowego Żmigrodu w okresie przynależności do diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego (1805–1992). Przemysł 2018 Wydaw. Archidiec. Przemyskiej 8° ss. 544.

5627. ZYSNARSKI Jerzy: Errata, czyli przyczynki do monografii kościoła św. Krzyża w Gorzowie [Wielkopolskim]. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 127–155, streszcz. ang., niem.

W l. 1855–1945.

5628. ŻAKIEWICZ Maciej: Gdańsk ewangelicki. Wstęp Antoni Kozłowski. Gdańsk 2018 Fund. Terytoria Książki 8° ss. 228, nlb. 5, tabl. 35, il.

XVI–XXI w.

5629. ŻUREK Dorota: Parafia małego miasta w Małopolsce XV–XVI w. Zasięg i wewnętrzne zróżnicowanie. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 113–128, streszcz. ang.

5630. ŻYCIE codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Wierni i duchowni. Praca zbiorowa. Pod red. nauk. Jerzego Kiełbika. Olsztyn–Olsztynek 2016 Tow. Nauk. i Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Muzeum Budownictwa Lud. Park Etnogr. 8° ss. 128, il. (Rozpraw i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie; nr 264).

Materiały z konferencji, Olsztynek, 2017 r.

Treść: Kiełbik Jerzy: Wstęp s. 5–8; Klimek Robert: Miejsca kultu Prusów na Warmii biskupiej s. 9–27; Achremczyk Stanisław: Warmińska barokowa pobożność s. 28–37; Hochleitner Janusz: Warmińskie pielgrzymki w perspektywie aktywności parafialnej świeckich s. 38–52; Makilla Dariusz: Religijność ustanowiona ustawą. Z dziejów Kościoła w księstwie pruskim za rządów księcia Albrechta (1525–1568) s. 53–61; Bogdan Danuta: Parafia jako element warmińskiego samorządu w czasach nowożytnych s. 62–78; Kiełbik Jerzy: Religijność a prawo. Z dziejów pruskich przepisów miejskich w XVI–XVIII wieku s. 79–85; Jodkowski Marek: Stowarzyszenie świętych Bonifacego i Wojciecha w diecezji warmińskiej w XIX wieku s. 86–115; Chłosta Jan: Katolicy na Mazurach przed 1945 rokiem s. 116–126; Chodkowska Wiesława: Postać Anioła chrzcielnego w kościele ewangelickim s. 126–127.

g) Zagadnienia historii kultury

Zob. poz. 31, 1585, 2410, 3197, 3262, 3983, 4130, 6984, 7495, 7930, 8764, 9119, 9181, 9270, 9271, 9286, 9420, 9993, 10205, 10212, 10294, 10408, 10413, 10625.

5631. „1918–2018. Literatura – sztuka – inspiracje”. Zapis debaty o kulturze z okazji obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Debata została zorganizowana przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w Pałacu Prezydenckim, 15 grudnia 2017 roku. [B.m.] 2018 [b.w.] 8° ss. 47, nlb. 1, il.

5632. 50 LAT Klubu Plastyka Amatora Stowarzyszenie Twórców i Miłośników Sztuk Pięknych. Oprac. red. Maria Skowrońska, Maria Dzierżek, Anna Długosz-Plezia. Ostróda 2018 Klub Plastyka Amatora Stow. Twórców i Miłośn. Sztuk Pięknych 4° ss. 86, nlb. 2, il.

W Ostródzie.

Treść: Członkowie KPA na przestrzeni 50 lat s. 11–12; Władze Klubu Plastyka Amatora od dnia założenia stowarzyszenia s. 13–14; Jesteśmy z Wami – 50 lat s. 15–16; Ostatnie 5 lat [2014–2018] s. 17–38; Nasze nieustające marzenia [biogramy] s. 39–84; Byli z nami i zawsze o nich pamiętamy [biogramy] s. 85–86.

5633. ADAMCZYK Mieczysław, Gmitruk Janusz: Od Zrzeszenia Inteligencji Ludowej i Przyjaciół Wsi do Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego i Wszechnicy Świętokrzyskiej. Warszawa–Kielce 2018 MHPRL; Wszechnica Świętokrzyska 8° ss. 207, il.

MHPRL, Wszechnica Świętokrzyska w Kielcach.

Lata 1918–2017.

Rec.: Miazek Ryszard, *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 361–364.

5634. ARS Inter Disciplinis. Korespondencja. Na styku sztuk. Studia pod red. Joanny Cieślík-Kluza, Magdaleny Gajl i Tomasza Baranowskiego. Białystok–Lublin 2018 Uniw. Warszawski Fryderyka Chopina. Wydz. Instrumentalno-Pedagogiczny; Polihymnia 8° ss. 475, il.

Z treści: Gajl Magdalena: „Correspondance des arts” w twórczości Mikołajosa Konstantinasa Ciurlionisa na przykładzie poematu symfonicznego „Morze” s. 15–30; Baranowski Tomasz: Inspiracje plastyczne w twórczości Ludmira Różyckiego s. 31–42; Świdnicka Iwona: Inspiracje poetyckie w twórczości Grażyny Bacewicz (na podstawie wybranych pieśni) s. 43–57; Szoka Marta: Uliczne korespondencje sztuk? Artystyczne i społeczne aspekty instalacji dźwiękowych w przestrzeni miejskiej s. 99–110; Kowalska-Zajac Ewa: Formy i funkcje zapisu gatunków intermediálních uprawianych przez kompozytorów polskich w drugiej połowie XX wieku s. 111–123; Mikolon Anna: Wpływ teatru, literatury i malarstwa na kształtowanie osobowości genialnego pianisty – Świątosiława Richtera s. 169–184; Łukaszewski Marcin Tadeusz: Inspiracje mityczne w polskich utworach fortepianowych XX i XXI wieku w świetle polskiej i światowej muzyki o tematyce mitologicznej. Rekonesans s. 211–229; Kopania Kamila: Panoramy pasyjne – misteria – literatura pielgrzymkowa. Uwagi o korespondencji sztuk w okresie późnego średniowiecza s. 313–329; Wąsacz-Krztoń Jolanta: Uniwersalizm muzyki filmowej Wojciecha Kilara s. 355–369; Sochacka Urszula: Poetyka postpamięci w filmie „Nie wolno się brzydko bawić” s. 369–383; Mytkowska Karolina: Witold Hulewicz o muzyce s. 411–420; Fink Kinga: Muzyczno-literackie oblicze wydarzeń artystycznych w automicznym Lwowie s. 437–447.

5635. BETWEEN the lands. From Poland to Russia via Belarus and Ukraine: a journey through cinema, history, literature, memory and music. Ed. by Jim Dingley. Olsztyn 2018 Centrum Badań Europy Wschodniej Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 280.

Papers from the Symposium to mark the 75th birthday of prof. Arnold McMillian, School Slavonic and East European Studies University College London, 23–25 June 2016.

Z treści: Gimpelevich Zina: Portrayal of Litvaks in Belarusian literature s. 77–85; Ivanou Ihar: Professor Arnold McMillian and the Skaryna Library in London: Their role in the promotion of Belarusian studies s. 87–102; Phillips Ursula: Grodno through the eyes of Eliza Orzeszkowa and Zofia Nałkowska s. 137–155.

5636. BIELEŃ Dzdzisław: Lubelski Związek Pracy Kulturalnej i Instytut Lubelski (1934–1949). *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 23–52, streszcz. ang., ros.

5637. BOBER Monika: Towarzystwo Kasyńowe w Strzyżowie w latach 1898–1927. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 185–203, streszcz. ang.

5638. LES CAMPAGNES et leurs paysages. Histoire et imaginaire, des origines aux problématiques actuelles. Textes réunis et publiés

par Maciej Forycki, Agnieszka Jakuboszczak, Maciej Serwański et Patrick Werly. Strasbourg–Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 189, il., mapy.

Z treści: Werly Patrick: Introduction s. 7–10; Serwański Maciej, Grobela-Mazurek Paulina: Sarbinowo en Poméranie occidentale. De la colonie slave au village de cure polonais, via le passé germanique s. 51–61; Praczyk Małgorzata: Entre les ruines et l'épanouissement. La nature dans les villages de Poméranie après la Seconde Guerre mondiale s. 63–70; Kichelewski Audrey: Les Juifs dans les campagnes polonaises (1939–2016): une présence méconnue s. 71–84; Jakuboszczak Agnieszka, Manys Bernardetta: Le trésor de la campagne polono-lithuanienne: les forêts de la noblesse en République des Deux Nations au XVIIIe siècle s. 103–113; Forycki Maciej: Migrations allemandes vers les campagnes polonaises à l'époque moderne s. 115–122; Malinowski Wiesław Mateusz: „Sophiowka” ou le jardin poétique de Stanislas Trembecki: la nature soumise à la culture s. 153–165; Sukiennicka Marta: La campagne française comme un palimpseste de l'histoire dans les „Voyages romantiques et pittoresques dans l'ancienne France” s. 167–174.

5639. CAPUTA Henryk: Kościół i szkoła w Smogorzowie. Matrona kultury polskiej na Śląsku. Namysłów 2018 Namisłavia 8° ss. 44, il. Tow. Miłośn. Ziemi Namysłowskiej. (Reedycja Biblioteczki TMZN; z. 13 (dawny 77)).

W l. 1960–1945.

Reedycja wyd. z 1967 r.

5640. CICHOCKI Marek A.: Północ i Południe. Teksty o polskiej kulturze i historii. Warszawa 2018 Fund. Św. Mikołaja. Red. „Teologii Politycznej” 8° ss. 343. (Życie Codzienne Idei; t. 9).

XI–XXI w.

5641. DUMANOWSKI Jarosław, Kasprzyk-Chevriaux Magdalena: Kapłony i szczeżuje. Opowieść o zapomnianej kuchni polskiej. Wołowiec 2018 Wydaw. Czarne 8° ss. 331, nlb. 5, il.

Dostępne także jako e-book.

Lata 1682–1800.

5642. DZIEDZICTWO utracone – dziedzictwo odzyskane. Red. nauk. Anna Kamler, Dorota Pietrzekiewicz. Warszawa 2014 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 548, nlb. 4, tabl. 46, il. Inst. Informacji Nauk. i Studiów Bibliologicznych. Wydz. Hist. Uniw. Warszawski.

Treść: Kamler Anna, Pietrzekiewicz Dorota: Spory o zbior s. 13–22; Otto Maria: Międzynarodowe narzędzia ochrony dziedzictwa kultury w służbie bibliotekom. Organizacje oraz akty prawne (wybrane zagadnienia) s. 25–44; Goch Marcin: Międzynarodowa współpraca policji w poszukiwaniu skradzionych dzieł sztuki – w praktyce polskiej Policji s. 45–52; Sabaciński Marcin: Skarby ziemi wydarte. Zabytki archeologiczne jako obiekty kradzieży, przywłaszczeń i oszustw s. 53–61; Podnieszkiński Paweł: Biblioteka, antykwariat, prokuratura. Obrót książkami z „wadą prawną” w handlu antykwarycznym s. 63–75; Nieć Grzegorz: Duplety i druki zbędne na polskim rynku antykwarycznym s. 77–99; Gmerek Katarzyna: Straty dziedzictwa piśmienniczego Irlandii do 1922 roku s. 103–117; Pugaczewicz Iwona: Wandalizm i przemoc wobec książki w czasach rewolucji

francuskiej s. 119–133; Kowalski Hubert: „Memoriał” Bogusława Radziwiła do Wilhelma Gordona – nowe źródło archiwalne dotyczące zatopionych w nurcie Wisły fragmentów wazowskich rezydencji s. 135–142; Korpysz Ewa: „Są, a jakoby ich nie było...”. Ukryte dzieła XVI-wiecznej rzeźby nagrobnej z polskich kościołów na Ukrainie s. 143–156; Bartoszewicz Agnieszka: Średniowieczne księgi sądowe polskich miast – dzieje powstania zespołów i kolekcji s. 159–174; Larezyńska Agata: Rękopisy i inkunabuły wykształconego skryby Jana Raszora z Nidzicy. Próba rekonstrukcji XV-wiecznego księgozbioru s. 175–186; Kuska Justyna: Zaginione(?)-odnalezione. *Missale Wratislaviense*, APDom. Kr, rkps R XV 45 i „raciborskie” rękopisy w zbiorach Archiwum Polskiej prowincji oo. Dominikanów w Krakowie s. 187–200; Szymańska Kamila: Losy księgozbiorów historycznych parafii ewangelickich w Lesznie s. 201–221; Lichnerowicz Ewa: Losy wojenne i powojenne rękopisów Biblioteki Gdańskiej s. 223–234; Maciejko Karol: Zapomniane archiwa kościelne. Historia strat oraz nabytków na przykładzie archiwum parafii farniej w Brodnicy s. 235–245; Kaliszuk Jerzy: Średniowieczne rękopisy Biblioteki Narodowej utracone w czasie drugiej wojny światowej s. 247–260; Jazdon Andrzej: „Zaginione” kolekcje w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu na przykładzie Biblioteki Batignolskiej s. 261–271; Nowicki Ryszard: Starty książek w powojennej Polsce s. 273–288; Jakubowski Olgierd: Problemy z rewindykacją utraconych w wyniku przestępstw starych druków na przykładzie Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie s. 289–302; Kierczuk-Macieszko Małgorzata: Straty zlotnicze kościołów klasztornych w Lublinie w 2. połowie XVII stulecia s. 305–321; Noworyta-Kuklińska Bożena: Fromborska pyxis. Zaginione dzieło Johanna Gotfryda Schlaubitza (1707–1771) s. 323–333; Paluchowski Piotr: Poszukiwania zagarniętego mienia. Ogłoszenia na łamach gdańskiego czasopisma z końca XVIII w. dotyczące kradzieży z kościołów i budowli przykościelnych s. 335–348; Przylicki Krzysztof: Utracone na zawsze? Przedwojenne Muzeum im. ks. kan. Jana Władzińskiego w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim s. 349–361; Knapieński Ryszard: Nieznana odyseja płockich zabytków s. 363–382; Różycki Edward: Z dziejów zagrabionych polskich bibliotek królewskich. Biblioteka Jana III Sobieskiego w Rosyjskiej Bibliotece Narodowej w Sankt Petersburgu s. 385–404; Czarski Bartłomiej: Nieznany superekslibris Jana III Sobieskiego i jego wyraz ideologiczny s. 405–417; Piramidowicz Dorota: Bibliotheca Sapiehana jako przykład XVII-wiecznego księgozbioru magnackiego s. 419–432; Fluda-Krokos Agnieszka: Sisperse znaczy „w rozproszeniu” – losy biblioteki pałacowej Lubomirskich w Przeworsku s. 433–453; Gmiterek Grzegorz: Dyrektor Biblioteki Polskiej w Paryżu Franciszek Pułaski (1875–1956) – kustosz narodowej pamięci s. 457–472; Kalmer Anna: Udział Józefa Siemińskiego w odzyskaniu Archiwum Koronnego po traktacie ryskim w 1921 r. s. 473–482; Pietrzakiewicz Dorota: Piotr Bańkowski na straży polskich dóbr kultury s. 483–499; Białonowska Magdalena: Dzieła sztuki odzyskane do polskich kolekcji dzięki działalności Andrzeja Stanisława Ciechanowieckiego (ur. 1924) – poszukiwacza poloników na Zachodzie s. 501–518.

5643. GAJEWSKI Krzysztof: Reprezentacje komunizmu. PRL z perspektywy badań literackich i kulturowych. Warszawa 2018 IBL PAN 8° ss. 315.

5644. GŁOWINKOWSKA-DOMAGAŁA Eliza: It bag. Historia torebką pisana. II. Jakub Czyż. Radom 2018 Lucky 8° ss. 240, il.

Moda damska, XX–XXI w.

5645. GRZYBKOWSKA Teresa: Kobieta wodzem chwalebne go czynu. Twórczyni pierwszych polskich muzeów i ogrodów filozoficznych.

Warszawa–Toruń 2018 Pol. Inst. Studiów nad Sztuką Świata; Wydaw. Tako 8° ss. 353, il., mapy. Pol. Inst. Studiów nad Sztuką Świata. (Kultura Artystyczna. Artistic Culture; t. 2).

XVIII–XIX w.

5646. JUBILEUSZ HDK. Hrubieszowski Dom Kultury. 50 lat. Red. Emilia Feliksiak. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 222, il.

Treść: W służbie hrubieszowskiej kultury s. 7–30; Bień Magdalena: Praca w kulturze – poradnik animatora s. 31–183; Klub Literacki Ziemi Hrubieszowskiej s. 184–197; Marut Andrzej: Portrety w karykaturach s. 198–218; Pracownicy domu kultury w okresie 50 lat s. 219–222.

Lata 1968–2018.

5647. KATEGORIE kultury. Czas. Pod red. Moniki Bator, Małgorzaty Krzysztofik, Zbigniewa Trzaskowskiego. Kielce 2015 Inst. Filologii Pol. UJK 8° ss. 572, il. Zakł. Badań Kulturowych. Inst. Filologii Pol. UJK w Kielcach.

Z treści: Bator Monika: „Jeszcze nie wieczór” czy „Pora umierać”? – starość we współczesnym polskim filmie fabularnym s. 5–19; Chrobot Agata: Czas ludzkiego życia zapisany w XVI-wiecznych epitafiach s. 67–79; Dziadul Paweł: Co do naszego świata, to mówią o siedmiu jego wiekach... Idea podziału czasu doczesnego na siedem tysięcy w kulturze bizantyńsko-słowiańskiej s. 89–105; Jabłońska Anna: Średniowiecze – czas w powieści a czas w historiografii s. 143–163; Janus Katarzyna: Święty czas Pięćdziesiąticy w wybranych hymnach średniowiecznych s. 175–186; Jarczykowa Mariola: Rozważania o czasie w barokowych oracjach i kazaniach pogrzebowych s. 187–200; Kisielewski Andrzej: Reklama i czas s. 201–212; Kołoczek Łukasz: Czas mejsjański i wieczny powrót tego samego s. 213–225; Konarska-Zimnicka Sylwia: Aksjologia czasu w kontekście średniowiecznej i wczesnonowoczesnej astrologii elekcyjnej (na przykładzie wybranych prognostyków astrologicznych przełomu XV i XVI stulecia) s. 227–241; Kostuch Lucyna: Odmładzający kocioł medei i młodziący kosmos Platona. Hellenowie o możliwości cofnięcia czasu s. 243–253; Krzysztofik Małgorzata: XVI-wieczny model czasu antropologicznego – Stanisław Kołakowski, „Wiek ludzki” (1584) s. 255–275; Nowak Joanna: Urządzenia do pomiaru czasu przedmiotem fascynacji... bibliologów, czyli kilka słów o publikacjach dla kolekcjonerów zegarów i zegarków s. 321–346; Piotrowski Marcin: O czasie poza Europą s. 367–381; Rostworowska Weronika: Związki formalne i ideowe pomiędzy nagrobkami a zegarami w okresie klasycyzmu – próba charakterystyki s. 389–408; Szawerna-Dyrzka Anna: Żagaryści i czas. Tropy interpretacyjne s. 459–467; Szczot Monika: Między aktualnością a ponadczasowością. Rozważania o wybranych antycznych, staropolskich i oświeceniowych dialogach zmarłych s. 469–477; Szkaradnik Katarzyna: „Problemem jest nie to, jak dostać się do historii, ale jak się z niej wy dostać”. Czy egzystencjalizacja pozwala zrzucić brzemień historii? s. 479–490; Szymczak Ewelina: Wybrane aspekty czasu antropologicznego w „Kazaniach pogrzebnych” Aleksandra Lorenkowicza (1670) s. 503–516; Trzaskowski Zbigniew: Chronozofia z perspektywy znaków czasu s. 517–528; Walińska Marzena: „Czas uprzykrzony” i „godziny pożądane”. Znaczenie wątków temporalnych w „Pobożnych pragnieniach” Aleksandra Teodora Lackiego s. 529–540; Wichowa Maria: „Czas złowieszcy jako rok biejący”. Refleksje Mikołaja Reja o naturze czasu (na podstawie „Żywota człowieka poczciwego”) s. 541–557.

Rec.: Sulejczewicz-Nowicka Monika: Quid ergo est tempus? – refleksje temporalne na przestrzeni dziejów. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 2 s. 233–238.

5648. KOMIZM historyczny. [T.] 2. Pod red. Tomasza Korpysza i Anny Krasowskiej. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 216, il., streszcz. ang. Inst. Filologii Pol. UKSW. (Prace Językoznawcze; t. 11).

Z treści: Krasowska Anna: Maciej Kazimierz Sarbiewski jako teoretyk dowcipu s. 23–32; Sojka-Masztalerz Helena: Polacy w zwiercadle ukraińskiego rysunku satyrycznego (1867–1918) s. 145–154; Ludwikowska Małgorzata: Z czego śmiali się górale na przełomie XIX i XX wieku s. 155–163; Cieśla Bartłomiej: Anegdota w łódzkiej prasie humorystycznej międzywojnia s. 165–173; Niemirowski Wieńczysław: Szeptany dowcip polityczny w narodowosocjalistycznych Niemczech 1933–1945 s. 175–184. T. 1. 2016.

5649. KOPALIŃSKI Władysław: Koty w worku czyli Dzieje pojęć i rzeczy. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 374, nlb. 1.

5650. KOSZUTSKA Jadwiga: Znad Niemna i Wilii. Ubiory włościańskie i drobnoszlacheckie Polaków na Grodzieńszczyźnie i Wileńszczyźnie do roku 1914. Współpr. autorska Oskar Koszutski; konsultacja folklorystyczna Mirosław Nałaskowski. Straduny 2018 Centrum Kultury Gm. Elk 8° ss. 170, il., mapa.

Od XVIII w.

5651. KOZIOŁ Andrzej: Świat opilców i ózralców. Kraków 2018 Petrus 8° ss. 263, nlb. 2.

Kultura stołu i zwyczaje żywieniowe w l. 1386–1997.

5652. KOZŁOWSKA-RYŚ Anna: Lwów na słodko i... półwytrawnie. Poznań–[Suchy Las] 2018 Liberum 8° ss. X, 350, il.

Kawiarnie i cukierki w l. 1801–1939.

5653. LIPSKI Dawid: Uniwersytet Letni Kultury Polskiej w Rzymie. Historia, ludzie, misja. Warszawa–Podkowa Leśna–Londyn 2018 Campidoglio; Inst. Pol. Akcji Katol. w Wielkiej Brytanii 8° ss. 397, nlb. 2, tabl. 6, il.

Lata 1987–2007.

5654. MALISZEWSKI Kazimierz: Krzyż i orzeł. Rola chrześcijaństwa w dziejach kultury polskiej. [Lublin 2017 Fund. Servire Veritati Inst. Edukacji Narodowej] 8° ss. 202. (Biblioteka Cywilizacji).

Lata 966–2000.

5655. [MERRILL Charles]: Podróż albo rzecz niewiniątek. Pamiętnik pół wieku trwającej znajomości z polską, czeską i niemiecką historią 1939–1995 pióra Charlesa Merrilla poświęcony Jamesowi Merrillowi i Jackowi Woźniakowskiemu. Przekł. Andrzej Pawelec; słowo wstępne Czesław Miłosz; posł. Julie Boudreaux, Alicja

Derkowska. Kraków 2018 Znak 8° ss. 431, nlb. 1, il.

5656. MIASTO (dla) sztuki. Sztuka (dla) miasta. 60 lat działalności Gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuki. Pod red. Jarosława Balcewicza, Marii Mendel. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 394, nlb. 1, il.

Z treści: Balcewicz Jarosław: Powstanie Wolnego Miasta Gdańska. Kontekst narodzin Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki s. 15–28; Balcewicz Jarosław: Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki s. 29–36; Barylewska-Szymańska Ewa, Szymański Wojciech: Architektura Wolnego Miasta Gdańska w latach 1920–1933. Nurt nowoczesny (wybrane przykłady) s. 37–61; Mosakowski Janusz: O dialogu literatury i sztuk plastycznych w Gdańsku w latach 1945–2017. Próba rekonstruksji s. 63–80; Grubba-Thiede Dorota: Wobec fundamentalizmu: kruchość, osmoza, sieć, esencjonalność w wybranych praktykach twórczych powiązanych z Gdańskiem s. 81–122; Schiller-Rydzewska Joanna: Dwie generacje kompozytorów w powojennym Gdańsku – twórczość z życiem regionu w tle s. 123–144; Charzyńska Jadwiga: Z mojej perspektywy, czyli słów kilka o artystach, galeriach i ich roli w życiu społecznym s. 147–168; Bykowska Sylwia: Marian Pelczar – twórca powojennego mitu polskości Gdańska s. 169–182; Tomaszewski Feliks: Jak hartowała się Róża Czerwona. Uwagi o organizowanym w Gdańsku Ogólnopolskim Konkursie Poetyckim o Laur „Czerwonej Róży” s. 221–278; Joć-Adamkiewicz Iwona: (Nie)jchciany „Gdański Rocznik Kulturalny” s. 279–300; Gucewicz Daniel: Przegląd źródeł do dziejów Gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuki z zasobów Archiwum Państwowego w Gdańsku i archiwów Instytutu Pamięci Narodowej s. 301–320; Januszajtis Andrzej: Chlebnička 2 – zarys dziejów s. 321–332; Rosner-Kania Maria: Wspomnienia z dawnych czasów s. 335–340; Rosner-Kania Maria: Początki przyjaźni ze sztuką s. 341–345; Sobeka Anna Maria: Andrzej [Krzysztof Waśkiewicz] i GTPS s. 347–352; Balcewicz Jarosław: Profesor Władysław Jackiewicz s. 353–356; Balcewicz Jarosław: GTPS i Heweliusz w Londynie s. 357–360; Balcewicz Jarosław: Marian Mokwa [1889–1987] w GTPS s. 361–363; Balcewicz Jarosław: Marzec 1968 s. 365–368; Balcewicz Jarosław: Na Uniwersytecie Gdańskim o Heweliuszu i reformacji s. 369–376; Paszkowski Cezary: GTPS miejsca spotkań artystów różnych pokoleń s. 377–378; Grabowy Sławomir: GTPS wydał na mnie dużo pieniędzy s. 379–386; Cybulski Andrzej: Festiwal Młodych Muzyków s. 387–390.

5657. [MICHALIK Gabriel]: Spotkania w pałacu. Wywiady z byłymi radziejowickiego pałacu. Przeprowadził Gabriel Michalik. Radziejowice 2018 Dom Pracy Twórczej 8° ss. 263, nlb. 2, il.

Lata 1945–2018.

5658. MIEJSCA nieoczywiste. Literacka, artystyczna, społeczno-kulturowa perspektywa lokalności i prowincji. Red. Joanna Pietrzak-Thébault; wybór il. Kama Pawlicka, Matylda Filas. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kard. Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 277, il., streszcz. ang.

Treść: Pietrzak-Thébault Joanna: Wstęp. Miejsca nieoczywiste – bliskie, dalekie, ukryte, utracone, zapomniane... s. 7–10; Taylor-Terlecka Nina: Między Strypą i Seretem – zapis czy opis świata młodego Salomona Morgensterna s. 11–26; Kubiszyn Marta: Miejsce – Pamięć – Obecność: narracja o lubelskiej

dzielnicy żydowskiej w projektach Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN” s. 27–47; Neszew Vira: Między lokalnością a europejskością. Działalność Związku Naukowo-Literackiego oraz stowarzyszenia „Młoda Muza” jako przykład do historii życia literackiego we Lwowie początku XX wieku s. 49–61; Macieńko Paulina: Obraz wielokulturowej, wielonarodowościowej i wielowyznaniowej ludności kresowej w twórczości Juliana Wołoszynowskiego i Jerzego Stempowskiego s. 63–71; Stolarczyk Sylwia: Kossakówka [w Krakowie] i okolice w poezji Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej s. 73–87; Kucharczyk Łukasz: Flaneur schodzi z gwiazd. Geopolityka miasta w wierszu „Piątką przez Kraków” Stanisława Lema s. 89–102; Kawulok Michał: Jan Wałach i jego umiłowanie małej ojczyzny s. 103–119; Mlekojad Anna: Wymiary lokalności w gwarowej literaturze Podhala na przykładzie opowiadań Józefa Pitonia ze zbioru pt. „Drzewiej i dziś” s. 121–132; Malowaniec Tomasz: Lokalna ojczyzna pisarzy polskich w XX wieku – Konstancin s. 133–150; Puławski Krzysztof: Jan Kamiński i duch tutejszości s. 151–164; Grenada Magdalena: Pojęcie lokalności w działaniach artystycznych, edukacyjnych i animacyjnych poznańskiego Teatru Strefa Cisy s. 165–181; Miłko Marcin: Lokalność warszawskiej Pragi w wybranych opowiadaniach Andrzeja Pilipiuka (perspektywa kognitywna) s. 183–203; Kozieł Patrycja: Somalijczycy w Warszawie – wymiary polsko-somalijского kontaktu w lokalnej przestrzeni społecznej s. 205–224; Czyżewska-Poncyliusz Weronika: Z wysp alternatywny na kontynent prowincji. Nowe ścieżki kultury w Polsce po 1989 roku s. 225–245; Słomianowska-Kamińska Emilia: Zagadnienie pogranicza w bibliotece naukowej na przykładzie zbiorów Gabinetu Dokumentów Życia Społecznego Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie s. 247–255.

XX–XXI w.

5659. NA SZLAKACH kultury. Sztuka, antropologia, teoria. Tom jubileuszowy dedykowany profesorowi Michałowi Błażejowskiemu. Pod red. Katarzyny Kaczor i Barbary Świąder-Puchowskiej. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 215, il., streszcz. ang.

Z treści: Draganik Helena: Szkice do biogramu profesora Michała Błażejowskiego [ur. 1948] s. 21–37; Kotarski Edmund: W stronę publicystyki. Listy z archiwum Jana Zamoyskiego [1542–1605] s. 52–62; Mrozowicki Michał Piotr: Podwójne życie Alfreda [Ernsta, 1860–1898] – kilka uwag o tytanie francuskiego wagneryzmu s. 137–156; Świąder-Puchowska Barbara: Język obrazu. Plastyki i plastyka w gdańskich teatrach studenckich lat 50. i 60. XX wieku s. 157–173; Howorusz-Czajka Magdalena: Kultury świata w malarstwie polskim od 1945 roku po lata 60. XX wieku – na wybranych przykładach s. 193–202.

5660. NASZE bogactwo kulturowe. Studia z historii, etnografii i historii sztuki poświęcone Augustowi Zamoyskiemu [1893–1970] i ludzom z Jabłonia oraz okolic. Pod red. Lechosława Lameńskiego i Elżbiety Błotnickiej-Mazur. Jabłoń 2018 Stow. Miłośn. Ziemi Jabłońskiej 8° ss. 220, il., streszcz. ang.

Treść: Szczepaniak Anna: Zamoyscy – związki rodzinne s. 13–28; Karpniuk Agnieszka: „...bo łączy nas Jabłoń”. O kontaktach i relacjach Augusta Zamoyskiego z mieszkańcami Jabłonia s. 29–48; Mospinek Irena: Oni także tworzyli tutejszą historię s. 49–69; Koprzyś Grzegorz: Zaszliżyli na pamięć. Wybrane sylwetki mieszkańców gminy Jabłoń s. 71–88; Milanowicz Henryk: Dawne tradycje i obyczaje Południowego Podlasia s. 89–98; Cebulak Andrzej: „...chcę mieć rezydencję jak angielscy lordowie”. Rzecz o angielskich wzorach pałacu w Jabloniu s. 99–119; Salamon-Radecka Agnieszka: Falszywe tropy i ślepe uliczki, czyli o kontaktach Augusta Zamoyskiego z Wielkopolanami

podczas I wojny światowej s. 121–140; Gawrońska Roksana: Skrzyńce Augusta Zamoyskiego i ich interesująca zawartość, czyli o narzędziach artysty słów kilka s. 141–149; Lameński Lechosław: August Zamoyski i Stanisław Szukalski – dwaj outsiderzy rzeźby polskiej okresu dwudziestolecia międzywojennego? s. 151–168; Matyaszewska Elżbieta: Jadwiga Amelia Lubińska [1852–1930] – rzeźbiarka związana z Podlasiem s. 169–184; Ilustracje s. 185–207.

5661. NIEMATERIALNE dziedzictwo kulturowe. Warszawa 2013 Nar. Inst. Dziedzictwa 4° ss. 86, nlb. 16, il.

Rec.: Stępnik Władysław, *Archeion*. T. 118: 2017 s. 525–530.

5662. OCHRONA dziedzictwa kulturowego. Intertemporalność, archiwum pamięci. Red. nauk. Samanta Kowalska. Poznań–Kalisz 2018 UAM. Wydz. Pedagog.-Artystyczny 8° ss. 227, il., streszcz. ang.

Treść: Radziszewska Krystyna: „Łódzkie judaica” – literatura łódzkich Żydów 1918–1949 s. 11–27; Wawroska Izabella: Jakob Steinhardt [1887–1968]. Żyd z Żerkowa i jego metryka s. 28–60; Kucner Monika: Literatura Niemców łódzkich – zapomniane dziedzictwo regionu łódzkiego s. 61–69; Urtacka Dorota: Fetycze pamięci i kontrapamięci. Artefakty kulturowe a performatywny wymiar praktyk upamiętniania s. 73–92; Woźniak Mieczysław Arkadiusz: Architektura okresu socrealizmu w Polsce – SIGNUM TEMPORIS s. 93–119; Kozakewych Olena: Liga Pomocy Przemysłowej: przesłanki stworzenia i początki działalności (struktura, statuty) s. 120–139; Podemska-Kaluża Anna: Internet jako medium upowszechniania artefaktów dziedzictwa kulturowego: baśnie Wielkopolski Południowej w sieci s. 143–160; Merta-Staszczak Adriana: Akcja zabezpieczania zabytków ruchomych na Dolnym Śląsku w pierwszych latach powojennych s. 161–177; Straszak-Chandoha Sylwia: Mozaika etniczna wsi dolnośląskiej w pierwszych latach powojennych s. 178–196; Frątczak Dorota, Herman Gracjana: Dzieje Sierocińca im świętego Wacława w Liskowie w latach 1920–1939 s. 199–213; Paprota Renata, Stefaniak Arkadiusz: Stowarzyszenie Regionalna Grupa Historyczna Schondorf s. 214–227.

5663. OLESZCZYK Krzysztof: Historia częstochowskich zabaw literackich i rozrywek umysłowych. Konstancin 2018 Tow. Miłośn. Gier Umysłowych 8° ss. 59, il.

5664. PALIMPSEST. Miejsca i przestrzenie. Pod red. Anny Gomóły i Anny Szawerny-Dyrskiej. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 230, nlb. 2, il., streszcz. ang., ros. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3737).

Z treści: Gomółka Anna, Szawerna-Dyrzka Anna: Poza geografiami i historiami. Palimpsest: miejsce i przestrzeń s. 7–16; Dutka Elżbieta: „Za, a nawet przeciw”, czyli parę uwag i pytań o palimpsestowość miejsc i przestrzeni s. 17–32; Szybowska Antonina: Miasto i czarownica. W poszukiwaniu tożsamości miejsca s. 33–50; Nowacka Beata: Ćwiczenia pamięci. Na marginesie „Bitwy o Monte Cassino” Melchiora Wańkowicza s. 51–64; Kosowska Ewa: Instytucja kulturalna a tożsamość narodowa s. 119–130; Grodzka-Lopuszyńska Elżbieta: „Kajze mi sie podzioł” – temat zgubiony, znalezione, żywy. Muzyczne ślady i znamiona s. 131–144; Kuryleńska Galina: Parki w Nieświeżu. Palimpsestowe sploty natury i historii s. 211–222.

5665. SALA Bartłomiej Grzegorz: Królowie pradawnych puszczy. O dzikach, jeleniach,

łosiach, niedźwiedziach, rysiach, tarpanach, wilkach i żubrach w kulturze i tradycji polskiej. Kraków 2018 *Astraea* 8° ss. 103, nlb. 1, il.

5666. SIEWIOR Kinga: *Wielkie poruszenie. Pojańtańskie narracje migracyjne w kulturze polskiej*. Warszawa 2018 IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 518, nlb. 1. (Nowa Humanistyka; t. 48). Lata 1945–2018.

5667. STAŃCZYK Xawery: *Macie swoją kulturę. Kultura alternatywna w Polsce 1978–1996*. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury 8° ss. 798, nlb. 2, il., streszcz. ang. (Kurs na Kulturę).

Książka powstała na podstawie pracy doktorskiej.

5668. STASZCZYK Bożena: *Od kontusza do garnituru. Zmiany mody męskiej na wybranych przykładach źródeł ikonograficznych ze zbiorów Muzeum Historycznego Miasta Tarnobrzega. Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 55–81.

5669. STOJAK Grażyna: *Socrealistyczna kuźnia stalowych serc kultury. Zakładowy Dom Kultury Huty „Stalowa Wola” w Stalowej Woli*. Red. techn. i konsultacje z zakresu budownictwa Janusz Stojak. Stalowa Wola 2018 *Sztafeta Sp. z o.o.* 4° ss. 167, il., mapy.

Lata 1945–2018.

5670. SUNG-EUN Choi (Estera Czój), Hee-Jung Lee: *Znaczenie pierwszego przekładu „Quo vadis” w koreańskim życiu kulturalno-społecznym w pierwszej połowie XX wieku. Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 163–182.

Przekład powieści przez Hong Nan-Pa (1897–1941) wydany częściowo w prasie w 1920 r. i książce w 1921 r.

5671. TERRA culturae. *Obszary, transfery, recepcje kultury, studia oraz szkice o kulturze i historii*. Red. Łukasz Burkiewicz. Kraków 2018 *Ignatianum* 8° ss. 460, il., streszcz. ang.

Treść: Świerczek Agata: *Odzwierciedlenia strachu w sztuce późnośredniowiecznej i jego funkcja dydaktyczno-propagandowa*. Wybrane przykłady s. 13–34; Kołat Joanna: *Palla Strozzi – sylwetka najbogatszego mieszkańca piętnastowiecznej Florencji* s. 35–54; Nowakowski Paweł F.: *Wątki weneckie w reformatorskich Czechach końca średniowiecza* s. 55–72; Małyż Bohdan: *Aspekt religijny w kontaktach czesko-hispańskich w średniowieczu* s. 73–116; Sekuła Mateusz: *Konflikt śródziemnomorski w latach 1512–1522 i dobiecie Rodos* s. 117–142; Zinkow Leszek: *Wenecja na trasie peregrynacji Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła „Sierotki” do Egiptu i Ziemi Świętej* s. 143–156; Wyszogrodzka Sylwia: *Rola preceptora w podróżach edukacyjnych młodzieży z Rzeczypospolitej w XVI wieku* s. 157–178; Frankiewicz Krzysztof: *Grzegorz Goliński – profesor i donator Akademii Krakowskiej* s. 179–210; Burkiewicz Łukasz: *Cyprus est terra Christianorum ultima*. *Wielokulturowy Cypr w oczach Polaków pielgrzymujących do Ziemi Świętej (do 1878 roku)* s. 211–246; KucharSKI Jarosław: *Piwo i sfera „sacrum” – kilka uwag o dziejach*

piwa do końca XVI wieku s. 247–264; Kaczmarzyk Izabela: *Medyczne posłannictwo ewangelickiego piśmiennictwa religijnego na Śląsku w XVII i XVIII wieku w sytuacji zagrożenia „morowym powietrzem” (na przykładzie dzieł Samuela Dambrowskiego i Jana Muthmana)* s. 265–284; Stuchlik-Surowiak Beata: *Zbójnicy, mordercy, złodzieje i cudzołóżnicy. Obraz środowiska przestępczego XVII–XVIII wieku w „Chronografii albo Dziejopisie żywieckim” Andrzeja Komonickiego* s. 285–312; Gąsiorczyk Paweł Karol: *Rola straży pożarnych w szerzeniu i propagowaniu kultury technicznej w Polsce – historia rozwoju techniki pożarniczej (w zarysie)* s. 313–336; Bigaj-Zwonek Beata: *Nieprzewidywalny dukt pędzla. Materia a dzieło malarskie*. *Szkic* s. 337–366; Jarkiewicz Katarzyna: *Medalik jako „signum servitutis i numisma sacrum”*. *Charakterystyka szczegółowa w obszarze polskiej wytwórczości* s. 367–430; Zaręba Andrzej: *Rycerstwo ponad wiekami. Mit, rzeczywistość i krótkie wskrzeszenie rycerstwa w Wielkiej Wojnie* s. 431–460.

5672. *TWARZE gdańskiej kultury. Splendor Gedanensis 1973–2018*. Oprac. tekstów Anna Umiecka, Mirella Wąsowicz; zdj. Renata Dąbrowska [i in.]. Gdańsk 2018 *Urząd Miej. Biuro Prezydenta ds. Kultury; we współpr. z Klubem Żak* 8° ss. 117, nlb. 3, il.

Treść: Adamowicz Paweł: *Lepiszczce s. 3–5; Splendor Gedanensis 1973–2018 [postaci]* s. 9–99; Laureaci s. 103–113.

5673. ŻEBROWSKA Karolina: *Polskie piękno. Sto lat mody i stylu*. Kraków 2018 *Znak Horyzont – Społ. Inst. Wydawniczy Znak* 8° ss. 267, nlb. 5, il.

5674. ŻUBKA-CHMIELEWSKA Zuzanna: *Kreacja. Kilka uwag o strojach uwiecznionych na fotografiach z atelier Ignacego Bełcha [zm. 1943]*. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 64–85, streszcz. ang.

Atelier w Zawadce k. Strzyżowa, stroje z okresu międzywojennego.

h) Zagadnienia historii mentalności

Zob. poz. 2316, 3096, 4355, 7700, 7885, 7930, 7940, 7977, 8102, 9234, 10023, 10292, 10711, 10895.

5675. AFEKTY, uczucia i emocje w różnych perspektywach. Pod red. Anity Magowskiej. Poznań 2016 *Wydaw. Nauk. Uniw. Medycznego im. Karola Marcinkowskiego* 8° ss. 144. *Uniw. Medyczny im. Karola Marcinkowskiego*.

Materiały konferencji naukowej, Poznań, 16–17 XI 2015 r. Z treści: Magowska Anita: *Przedmowa* s. 7–8; Raubo Agnieszka: *„Łatwo wpada w gniew, ale i łatwo powraca do wdzięczności”*. *Afekty w świetle teorii czterech temperamentów w piśmiennictwie XVI stulecia* s. 11–30; Magowska Anita: *Afekty i uczucia w medycynie okresu romantyzmu: „animi pathemata” i „casus”* Wilna s. 30–44; Jauksz Marcin: *Zasady psychologiczne Théodule’a Ribota a retoryka form prozatorskich Bolesława Prusa* s. 45–59; Koczanowicz-Dehnel Iwona: *Emocje, uczucia, afekty: krótka historia czy długa przeszłość?* s. 60–74; Orzechowski Sylwester, Gawda Barbara: *Ekspresja mimiczna jako źródło wiedzy o emocjach – perspektywa historyczna* s. 75–88;

Kociuba Jolanta: Naturalistyczne a fenomenologiczne ujęcie emocji i uczuć. Uczucia i emocje – fakty cielesne czy dane osobowe? s. 89–99.

Rec.: Dworecka Teresa, *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 208–211.

5676. BUCHOWSKI Krzysztof: Polacy i Litwini – wzajemne stereotypy przez wieki. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 391–404, streszcz. ang.

XIII–XX w.

5677. FURTEK-KOSTYRSKI Dariusz: Kult wojny w dziejach. *Res Politicae*. T. 9: 2017 s. 143–167, streszcz. ang.

5678. KASPERAVIČIUS Algis: Wizerunek Józefa Piłsudskiego w międzywojennej i współczesnej Litwie. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 18: 2018 s. 39–56, streszcz. ang., ros., lit.

5679. KONSTAŃCZAK Stefan: Intelkt na usługach totalitaryzmu. O próbach „naukowego uzasadnienia” idei higieny rasy. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 1 s. 5–36, streszcz. ang.

XIX–XX w.

5680. KORPOROWICZ Leszek: Przemiany kultury narodowej w świetle teorii dezintegracji pozytywnej Kazimierza Dąbrowskiego [1901–1980]. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 191–208.

5681. KOŚNIK Konrad: Internetowe narracje historyczne a słowiańska tożsamość Polaków. Prolegomena teoretyczna. *Sensus Historiae*. Vol. 30: 2018 no 1 s. 57–68, streszcz. ang.

Mit „Wielkiej Lechii” od XVII w. do współczesności.

5682. KOWALSKI Jacek: Sarmacja. Obalanie mitów. Podręcznik bojowy. Warszawa 2016.

Rec.: Obremski Krzysztof: Dwie książki o Sarmacji. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 271–277.

5683. KRASOWSKA Helena: Rola niematerialnego dziedzictwa kulturowego w kontekście zachowania tożsamości grupowej i regionalnej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 313–330.

5684. MARCZEWSKA Marzena: Stereotypy etniczne we współczesnym polskim dyskursie publicznym. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 283–300, streszcz. ang.

Niemcy, Rosjanie i Żydzi.

5685. MAZUREK Monika, Obracht-Prondziński Cezary: Kaszubska tożsamość – powracające pytania o język, status i aktywność grupową. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 113–132, streszcz. ang., niem.

5686. MICHALSKI Wojciech: Two Medieval traditions of Lublin and their influence on the local. Community’s sense of identity (13th?–the beginning of the 17th century). *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 149–178, streszcz. pol.

5687. MOROZ Anna: Między pamięcią a historią. Konflikt pamięci zbiorowych Polaków i Białorusinów na przykładzie postaci Romualda Rajsa „Burego” [1913–1949]. Przedm. Paweł Machcewicz. Warszawa 2016.

Rec.: Orciuch Marek, *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 277–280.

5688. OPOWIEŚĆ o niewinności. Kategoria świadka Zagłady w kulturze polskiej (1942–2015). Projekt i red. t. Maryla Hopfinger, Tomasz Żukowski. Warszawa 2018 IBL PAN 8° ss. 581, il., streszcz. ang.

Treść: Hopfinger Maryla: Wszyscy jesteśmy świadkami. Zamiast wstępu s. 7–52; Chmielewska Katarzyna: Konstruowanie figury polskiego świadka podczas Zagłady s. 53–98; Chmielewska Katarzyna: Narracje alternatywne wobec polityki pamięci. Lata czterdzieste s. 99–150; Żukowski Tomasz: Opowieść na rozdrożu. Przed Październikiem 1956 i później s. 151–216; Zawadzka Anna: Ręka w rękę. Powoływanie świadków polsko-żydowskiego braterstwa s. 217–278; Zawadzka Anna: Świadkowie świadkowaniu. Żydowskie narracje o polskich „świadkach” Zagłady s. 279–344; Calderón Puerta Aránzazu, Żukowski Tomasz: Wina obojętności s. 345–388; Żukowski Tomasz: Archeologia nostalgiczna i archeologia krytyczna s. 389–436; Janicka Elżbieta: Nowy kontrakt narracyjny. „Pokłosie” (2012) s. 437–500; Wilczyk Wojciech: Dokumenty i fikcje s. 501–556.

5689. POLSKIE etosy regionalne i ich znaczenie z perspektywy ogólnonarodowej. Red. merytoryczna Jan Szomburg, Marcin Wandałowski. Gdańsk 2018 Inst. Badań nad Gospodarką Rynkową 8° ss. 204, il., mapy. Kongres Obywatelski. (Wolność i Solidarność; nr 82).

Z treści: Szomburg Jan: Etosy niedocenianym ogniem rozwoju s. 7–12; Zarycki Tomasz: Etosy regionalne a tożsamość narodowa – pole gry s. 13–22; Tyszką Andrzej: O potrzebie ethosu obywatelskiego s. 23–28; Leszczyńska Cecylia: O etosie chłopskim i jego znaczeniu we współczesnej Polsce s. 29–38; Mędrzecki Włodzimierz: Istota polskości – odwieczny spór s. 39–46; Bartkowski Jerzy: Polska tradycja etosowa – różnorodność zdominowana przez romantyzm s. 47–52; Jąłowicki Bohdan: Polska tożsamość to nie tylko mit Kongresówki s. 53–58; Kowalski Mariusz: Co uształtowało regionalne różnicowanie preferencji wyborczych? s. 59–66; Zarycki Tomasz: Kongresówka – etosowy triumf inteligencji s. 67–74; Sakson Andrzej: Rodzące się etosy Ziem Odzyskanych s. 75–86; Obracht-Prondziński Cezary: Etos pomorskiej wspólnoty obywatelskiej s. 87–96; Sepiół Janusz: Małopolskie dziedzictwo kultury politycznej i administracyjnej s. 97–108; Śliz Anna, Szepepański Marek: Regionalna dezintegracja pozytywna na przykładzie Górnego Śląska s. 109–116; Kozłowski Kazimierz: Tworzenie polskiego regionu na Pomorzu Zachodnim s. 117–128; Osękowski Czesław: Ziemia Lubuska – rodząca się tożsamość, nowe aspiracje s. 129–138; Sadowski Andrzej: Podlasie – wspólnota różnicowana kulturowo s. 139–148. Lata 1800–2018.

5690. ROSZKOWSKI Jerzy M[arian]: „Zapomniane Kresy”. Spisz, Orawa, Czadeckie w świadomości i działaniach Polaków 1895–1925. Wyd. 2, popr. i uzup. Nowy Targ 2018 Pow. Centrum Kultury 8° ss. 475, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang., niem.

Wyd. 1. 2011.

5691. ŚLADY Holokaustu w imaginariu kultury polskiej. Red. Justyna Kowalska-Leder,

Paweł Dobrosielski, Iwona Kurz, Małgorzata Szpakowska. Warszawa 2017.

Rec.: Jarkowska-Natkaniec Alicja, *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 331–335.

5692. TRYNKOWSKI Jan: Polski Sybir – przestrzeń zmitologizowana. Próba uporządkowania. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 1 [dr:] 2016 s. 179–192, streszcz. ang. s. 18–19.

4. BIOGRAFIE

a) Ogólne

Zob. poz. 1200, 4254, 4370, 4480, 4589, 4727, 4759, 4846, 4927, 4929, 4930, 4999, 5029, 5066, 5132, 5423, 5632, 5646, 5660, 9025.

5693. POLSKI słownik biograficzny. T. 52/2, [og. zb.] z. 213: Tansman Aleksander – Tarło Stanisław. Red. nac. Andrzej Romanowski. Warszawa–Kraków 2018 IH PAN im. Tadeusza Manteuffla; PAU 4° s. 161–320. PAN, PAU.

5694. 100 LAT harcerstwa na ziemi niżańskiej. Praca zbiorowa. Pod red. Mariusza Kowalika. Nisko 2018 Tow. Ziemi Niżańskiej; na zlec. Gminy i Miasta 8° ss. 368, il.

Słownik biograficzny.

5695. 100 POLAKÓW zasłużonych dla Łotwy. 100 Latvijai nozīmīgi poļi. 100 Poles distinguished in Latvian history. Ed. by Tomasz Otocki, Kazimierz Popławski. Warszawa–Nowodworce 2018 Fund. Bałtycka 4° ss. 259, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., łotewski, ang.

5696. 100 WYBITNYCH postaci Warmii i Mazur w stulecie niepodległości Polski. Pod red. Stanisława Achremczyka i Jerzego Kielbika. Olsztyn 2018 Pracownia Wydawnicza „ElSet” 4° ss. 211, nlb. 1, il.

Słownik biograficzny, X–XXI w.

5697. ALBUM Polonorum 1828–1939. Red. J[an] Trynkowski. Warszawa 2018 Neriton 4° ss. 467, il.

Słownik biograficzny członków korporacji Konwent Polonia na uniwersytetach w Wilnie i Dorpacie (Tartu) w l. 1828–1940.

5698. ALMANACH kobiet chirurgów dziecięcych. Historia polskiej chirurgii dziecięcej (1909–2009) przez pań chirurgów dziecięcych przypadki pisana. Zabrała i oprac. Irena Latawiec-

-Mazurkiewicz. Szczecin 2018 Pomorski Uniw. Medyczny 4° ss. 507, il.

Słownik biograficzny.

5699. BACZYŃSKI Bogusław Andrzej, Nowrotek Maria: Suplement do „Leksykonu”. Bernardynki tarnowskie. *Nasza Przyszłość*. T. 130: 2018 s. 229–262, streszcz. ang.

Suplement do „Leksykonu zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej”, t. 1–3 (Warszawa 2004–2008).

5700. BAJKOWSKA Ewa: Wierni. Opowieść rodzinna. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 307, nlb. 1, il.

5701. BANACH Witold: Radziwiłłowie. Burzliwe losy słynnego rodu. Poznań 2018 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 583, nlb. 1, il.

XVIII–XX w.

Rec.: Orłowski Paweł, *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 235–239.

5702. BEM Marek: Od Augusta do Augusta. Zamoyscy herbu Jelita z Różanki nad Bugiem. Różanka–Włodawa 2018 Gm. Włodawa 8° ss. 132, il.

5703. BERBESZ Marian: Ziemia lubliniecka a powstania śląskie. Lubliniec–Kalety 2018 Wydaw. Piotr Kalinowski 8° ss. 278, il.

5704. BIOGRAPHICAL dictionary of Polish women classicists. 20th century. Edited with an introduction by Elżbieta Olechowska; co-edited by Graham Whitaker. Warszawa 2018 Wyd. „Artes Liberales”. Uniw. Warszawski; OBTA 8° ss. 279, nlb. 1, il. (OBTA Studies in Classical Reception).

5705. BOBROW Ryszard: Warszawscy złotnicy, jubilerzy, grawerzy i kupcy wyrobów kruszcowych w XIX wieku. Warszawa 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 341, nlb. 3, il.

Słownik biograficzny.

5706. BOGAJEWSKI Wojciech: Mieszkańcy województwa poznańskiego. Ofiary ludobójstwa

katyńskiego. Poznań 2018 Wydaw. WBP i Centrum Animacji Kultury 4° ss. 813, il., mapy.

Słownik biograficzny.

5707. BOGDAN Danuta, Przeracki Jerzy: Urzędnicy Starego i Nowego Miasta Braniewa do 1772 roku. Olsztyn 2018 AP; Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. LXII, nlb. 1, 693, streszcz. niem.

5708. BOGUSZ Monika: Burmistrzowie Łęcznej w okresie zaboru rosyjskiego. *Merkuriusz Łęczyski*. Nr 30: 2017 s. 16–21.

5709. BOHATEROWIE Niepodległej. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 290, il. Stow. na Rzecz Najstarszych Szkół w Polsce.

Tręść: Modrzewska-Michalczyk Marzenna, Ząsepa Henryk: Wstęp s. 5–6; Jerzy Stonowski [1883–1936], Tadeusz Chlipalski [1904–1997], Jerzy Klimonda [1914–1975]. Oprac. Rafał Butor s. 7–19; Profesor Tadeusz Kaczorek [ur. 1932], dr Klemens Janicki [1882–1940]. Oprac. Ilona Zwierzchłowska s. 20–27; Leon Janta-Poleczyński [1867–1961]. Oprac. Włodzimierz Jastrzębski s. 28–51; Aleksander Potyrała [1902–1964]. Oprac. Karolina Urbanowicz, Małgorzata Urbanowicz s. 52–59; Paweł Cymys [1894–1949]. Oprac. Ewa Mundt, Paweł Matkowski s. 60–63; Franciszek Kornicki [1916–2017]. Oprac. Alicja Borkowska s. 64–79; Prymas Polski Józef Kardynał Glemp [1929–2013]. Oprac. Edmund Mikołajczak s. 80–90; Janusz Nowacki [1933–2006]. Oprac. Joanna Szczepanek s. 91–99; Plątek Stanisław [ur. 1951]. Oprac. Agnieszka Swoboda, Sabina Müller s. 100–107; Gustaw Herling-Grudziński [1919–2000]. Oprac. Lilla Winiarska-Mancini s. 108–115; Robert Stando [ur. 1931]. Oprac. Magdalena Sobczyńska s. 116–123; Bernard Feliks Standara [1905–1962]. Oprac. Katarzyna Bartkowska, Aleksandra Zimnicka s. 124–129; Tadeusz Moniewski [1901–1939]. Oprac. Marek Chodowski s. 130–135; Jan Szatowski [1907–1988]. Oprac. Jarosław Plachecki s. 136–140; Jan Zbudniewek [1898–1981]. Oprac. Elżbieta Zbudniewek s. 141–153; Adam Trojanowski [1864–1933]. Oprac. Jan Bołtuć s. 154–158; Jan Ciołkosz [1893–1940]. Oprac. Monika Toczyńska s. 159–161; Piotr Zieliński [1879–1951]. Oprac. Krzysztof Siemion s. 162–167; Pokolenia Niepodległej, Władysław Jan Nepomucen Wawrzyniak [1890–1940], ks. Józef Warszawski [1903–1997]. Oprac. Piotr Grabarz, Józef Pietrzak s. 168–176; Stary to gmach i stara szkoła, nad którą dziś rozpiął skrzydła Orzeł Biały... Oprac. Elżbieta Ciesielska-Zajac s. 177–199; Czesław Mączyński [1881–1935], Józef Panaś [1887–1940]. Oprac. Lucjan Fac s. 200–224; Edward Kossoy [1913–2012]. Oprac. Małgorzata Sołtyśiak s. 225–228; Kamil Jan Bogacki [1884–1959]. Oprac. Aleksander Bielenda s. 229–235; Aleksander Patkowski [1890–1942]. Oprac. Agnieszka Kunys-Lukawska s. 236–244; Generał Aleksander Narbut-Luczyński [1890–1977]. Oprac. Iwona Fontańska, Anna Olczak s. 245–249; Jan Wnuk [1895–1942]. Oprac. Marcin Węglowski s. 250–255; Antoni Granowski [1857–1921]. Oprac. Teresa Nemere s. 255–261; Janusz Korczak [ok. 1878–1942]. Oprac. Małgorzata Cydejko s. 262–268; Marta Rzewuska-Frankowska [1889–1954]. Oprac. Renata Franczak s. 269–273; Zofia Kaczyńska [1896–1962]. Oprac. Beata Lewicka, Agata Mackiewicz, Joanna Alicja Stocka s. 274–285.

5710. BOHUSZ-RUBASZEWSKA Ewa: Ludzie minionego czasu. Cmentarz Powązkowski – słownik. Cz. 1. Przy współpr. Pawła Rubaszewskiego; fot. Ewa Bohusz-Rubaszewska. Warszawa 2018 nakł. aut. 8° ss. 233, nlb. 3, il., mapy.

Słownik biograficzny.

5711. BOHUSZ-RUBASZEWSKA Ewa: Miecznik Józef Ołdakowski [ok. 1666–ok. 1750] i rodziny jego potomków. Wspomnienie o ślicznej Jadzi – Szadkowsy i Gutkowsy. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 1 s. 49–70.

Jadwiga Gutkowska (1880–1911).

5712. BORUCKI Marek: Bohaterowie polskich powstań narodowych. Warszawa 2018 Sport i Turystyka – Muza 8° ss. 494, nlb. 2, il.

Słownik biograficzny za l. 1794–1944.

5713. BORUTKA Tadeusz: Koziańscy kapłani. Wielkość życia i posłannictwa proboszczów pracujących w koziańskim kościele i rodaków pochodzących z parafii pw. św.św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza. Kozy–Kraków 2018 Scriptum 8° ss. 335, il.

Lata 1811–2010.

5714. BRANDT-GOLECKA Barbara, Broczek Tomasz, Langner-Matuszczyk Hanna: Aby pamięć przetrwała. Pracownicy i studenci Politechniki Wrocławskiej, którzy przeszli przez niemieckie obozy koncentracyjne i zagłady 1939–1945. Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Politech. Wrocławskiej 8° ss. 528, il.

5715. BRYLLA Wolfgang J.: Państwo Bartelmusowie – zasłużone, aczkolwiek zapomniane świdnickie małżeństwo. *Rocznik Świdnicki*. T. 45: 2017 [dr:] 2018 s. 103–152.

Józef (1881–1950) i Emma (1895–1972) Bartelmus.

5716. BUDKIEWICZ Mariusz: Kapłani parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Zduńskiej Woli. Zduńska Wola 2018 Tow. Przyj. Zduńskiej Woli 8° ss. 219, nlb. 1, il. Tow. Przyj. Zduńskiej Woli.

Słownik biograficzny, l. 1599–2018.

5717. BUDZ Jan: Budzicielem – rola gimnazjum nowotarskiego w kształtowaniu świadomości i tożsamości Spiszaków. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 199–214.

5718. BYCZKOWSKI Tytus: Ludzie spod Tatr. Zdj. Jan Byczkowski. Łomianki–Dziekanów Leśny 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 235, il.

Lata 1970–2018.

5719. CEGLAREK Michał, Gulak Stanisław: Kapelani Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza Wojska Polskiego oraz Prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej w okresie międzywojennym. Nowy Targ 2018 Podhalańska Państw. Wyższa Szkoła Zawodowa 8° ss. 63, nlb. 1, il.

Bojanek Mikołaj (1865–1935), Humpola Jan (1889–1958), Plewczyński Władysław (1880–1964), Tokarzewski Marian (1873–1941?).

5720. CHEŁMIANIE w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie. Oprac. Janusz Paweł Krzywicki, Zbigniew Sławomir Lubaszewski. Chełm 2018 Wydaw. TaWa Taurogiński Waldemar 8° ss. 72. Pol. Tow. Turystyczno-Krajoznawcze. Oddz. im. Kazimierza Janczykowskiego w Chełmie. Komisja Historii i Tradycji.

Słownik biograficzny.

5721. CHRUŚCICKA Alicja: Obrońcy Przemysła i okolic. Rok 1918–1919. Przemysł 2018 Przemyskie Centrum Kultury i Nauki Zamek 16° ss. 171, nlb. 1, il.

Słownik biograficzny.

5722. CHWAŁCZYK Tadeusz Karol: Leksykon lotników Lubelszczyzny. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 519, il.

Słownik biograficzny.

5723. CIEŚLIK Marian, Dyrz Bartłomiej: Pamiętamy. Sylwetki, szkice biograficzne. Tokarnia 2018 Gm. Ośr. Kultury i Sportu; nakł. Grupy Przyj. Historii Ziemi Tokarskiej 8° ss. 146, nlb. 1, il.

Mieszkańcy Tokarni i okolic, l. 1598–2016.

5724. CZAJKOWSKA Agnieszka: Doświadczenie Wschodu w XVIII i XIX wieku w biografjach kobiet (na przykładzie Salomei Pilsztynowej [1718–1760], Ludwiki Śniadeckiej [1800–1866] i Jadwigi Zamoyskiej [1831–1923]). *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 5–27.

5725. CZAMAŃSKA Ilona: Wiśniowieccy. Monografia rodu. Poznań 2007.

Uzup.: Anusik Zbigniew: O książętach Wiśniowieckich i czaszach, w których żyli. Suplement do monografii rodu. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 8: 2009 nr 2 [dr.:] 2010; Polem.: Czamańska I.: Suplement do suplementu. Odpowiedź na Zbigniewa Anusika recenzję książki „Wiśniowieccy. Monografia rodu”. *Res Historica*. Nr 40: 2015; Repl.: Anusik Zbigniew: O książętach Wiśniowieckich raz jeszcze. W związku z wystąpieniem Ilony Czamańskiej. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 185–234.

5726. CZARNUCH Zbigniew: O pewnym aspekcie związków podgorzowskiego Bogdańca z jubileuszem 100-lecia odrodzenia Polski Niepodległej, jak i z całym stuleciem jej zawiłych dziejów. Esej historyczny. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 317–369, streszcz. ang., niem.

Rodzina Kurtzmannów w XX w.

5727. CZYŻ Robert: Z Kresów do Tomaszo-wa (rys historyczny rodziny Boguszewskich). *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 259–288.

Od XVIII w. do 1960 r.

5728. DAJNOWICZ Małgorzata, Bauchrowicz-Tocka Maria, Wróbel Wiesław: Słownik biograficzny kobiet kultury. Białystok i województwo podlaskie. Cz. 2. Koncepcja t. Małgorzata Dajnowicz. Białystok 2018 Wydaw. Humanica Inst. Studiów Kobietych 8° ss. 152, il., streszcz. ang.

Cz. 1. Aut. Dajnowicz Małgorzata, Siedlecki Marcin, Wróbel Wiesław. Białystok 2017.

5729. DAJNOWICZ Małgorzata, Siedlecki Marcin, Wróbel Wiesław: Słownik biograficzny kobiet kultury. Białystok i województwo podlaskie. Cz. 1. Koncepcja t. Małgorzata Dajnowicz. Białystok 2017.

Rec.: Kostrzewska Ewelina Maria: Historia życiorysami pisana. Słów kilka o typowo-nietypowym słowniku biograficznym Małgorzaty Dajnowicz, Marcina Siedleckiego, Wiesława Wróbla pt. „Słownik biograficzny kobiet kultury. Białystok i województwo podlaskie”. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 221–229.

5730. DALL Lesław: Kwaterna legionistów polskich na Nowym Cmentarzu w Zakopanem. Zakopane 2018 Gm. Miasta Zakopane 8° ss. 285, il.

Słownik biograficzny.

5731. DAMAZYN Michał: Bydgoszczan portret własny. T. 4. Bydgoszcz 2018 Magenta 8° ss. 296, nlb. 1, il.

T. 1. 2015.

5732. DEMBIŃSKA-GORZKOWSKI Anieta, Pawlik Edward: Dembińscy z Przysuchy. Między polską a Ameryką. Przysucha 2018 Tow. Kult. im. Oskara Kolberga 8° ss. 239, il.

Lata 1753–1997.

5733. DOMAGAŁA Jarosław: Pruszkowie – właściciele dóbr ziemskich Kunki w powiecie gostyńskim. *Płocki Rocznik Historyczno-Archivalny*. T. 10: 2018 s. 23–36, streszcz. ang.

Od pocz. XIX w. do pocz. XX w.

5734. DOMAŃSKI Marcin, Guzowski Krzysztof: Poczec zasłużonych dla gdańskiego sportu. Gdańsk 2018 Wydaw. Drukarnia WL 8° ss. 256, il.

5735. DORCZYK Kazimierz: Od kowala do senatora. Mazowiecka kariera gostyńskich Beczkowiczów. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 157–166.

Rodzina Beczkowiczów w l. 1665–1949.

5736. DROZDOWSKI Marian Marek: Budowniczości II Rzeczypospolitej. Na przywitaniu odzyskania niepodległości. Red. Antoni Dragan i Tadeusz Skoczek. Warszawa 2018

Komisja Biografistyki Zarządu Gł. PTH; „Grupa M-D-M”; Muzeum Niepodległość; Samorząd Województwa Mazowieckiego 8° ss. 725, nlb. 1, il., streszcz. ang.

5737. DROZDOWSKI Marian Marek: Znani rodacy we wspomnieniach i szkicach. W kręgu stulecia powstania II Rzeczypospolitej Polskiej. Stalowa Wola 2018 Urząd M. 8° ss. 755, il.

Lata 1918–2018.

5738. DRYJA Sławomir: Słownik biograficzny słodowników, piwowarów i karczmarzy krakowskich 1501–1655. Kraków 2018 Księg. Akademicka; Uniw. Papieski Jana Pawła II 8° ss. 1264, nlb. 4. (Historia, Hereditas, Ecclesia; t. 3).

5739. DUDA Daniel: Ludzie morza. Szkice biograficzne (przyczynek do dziejów polskiej gospodarki morskiej). Cz. 5. Gdynia 2018 Wydaw. BP 8° ss. 108, il.

Pławski Eugeniusz (1895–1972), Wroński Bohdan (1908–1985).

Cz. 2. 2016.

5740. DWORAK-COUSIN Iłona: Podróż do krainy cieni. Z hebr. przeł. Henryk Szafir. Budapeszt–Syraquzy–Kraków 2018 Austeria 8° ss. 371, nlb. 8.

Próba odtworzenia historii rodziny Dworaków, l. 1878–1990.

5741. DWORAKOWSKI Jacek: Żyli wśród Gdynian. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 31–47.

Oficerowie Marynarki Wojennej walczący w 1920 r. z bolszewikami, później do 1939 r. związani z Gdynią. Zginęli w 1940 r. w Katyniu.

5742. DYLEWSKI Adam: Poczci królów i księżąt Polski. Od Mieszka I do Stanisława Augusta Poniatowskiego. Bielsko-Biała 2018 Dragon 4° ss. 379, nlb. 5, il. (Historica).

5743. DZIEDZIC Marcin, Zieliński Waldemar: Leksykon fotografów ziemi kłodzkiej 1839–1945. Polanica Zdrój–Bystrzyca Kłodzka 2018 PressForum 4° ss. 134, il.

5744. DZIEDZIC Stanisław: Archipelag pięknych ludzi. Portrety i studia. Kraków 2018 Petrus 8° ss. 361, nlb. 1, il.

Artyści i pisarze polscy z l. 1821–2015.

5745. DZIEMBOWSKI Piotr M[aciej]: Dziembowscy herbu Pomian – linia z Powodowa i Międzyrzecza. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 97–125, streszcz. ang., niem.

Zawiera 42 biogramy od poł. XVII w. do 1939 r.

5746. EHRMANN-STANKIEWICZ Marie-Madeleine: Wy nie zginiecie. Kronika rodzinna. Tł. z jęz. fr. Ewa Kobylńska. Colmar–Tuchów 2018 Poligrafia Redemptorystów 8° ss. 301, nlb. 1, il., mapy.

5747. FEDOROWICZ Andrzej: Słynne ucieczki Polaków. Warszawa 2018 Fronda PL 8° ss. 316, nlb. 3, il.

Lata 1771–1945.

5748. FRĄCZEK Lech: Rodzina Gierczyckich jako przykład szczekocińskiej rodziny mieszczańskiej na przełomie XVIII i XIX wieku. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 1: 2013 s. 59–101, streszcz. ang.

5749. FRĄCZEK Ryszard, Skoczyński Wojciech: Wspomnienia o profesorach i wybitnych wychowankach Wydziału Górniczego Politechniki Śląskiej. Gliwice 2015 Bratniak Gliwicki 8° ss. nlb. 2, 134, il.

Lata 1944–2015.

5750. FUSZARA Miłosław: Równia pochyła. Złepki wspomnień i faktów. Wyd. 3 rozsz. Warszawa–Boguszewo 2018 Krzysztof Brochocki 8° ss. 392.

Rodzina Fuszarów w Boguszewie.

5751. GAZIŃSKI Radosław: Urzędnicy miejscy Kołobrzegu do 1805 roku. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. Grado 8° ss. nlb. 2, 620. (Spisy urzędników miejskich z obszaru dawnej Rzeczypospolitej, Śląska i Pomorza Zachodniego. T. 4, Pomorze Zachodnie. Z. 4, Kołobrzeg).

5752. GDZIEKOLWIEK są Wasze prochy... Red. Stow. Rodzina Katyńska; współpr. Aleksandra Matuszczyk. Katowice 2003 Stow. „Rodzina Katyńska” 8° ss. 207, nlb. 1, il.

Toż. T. 2. Red. Ewa Bojanowska-Burak, Zbigniew Padoł, Maria Śliwińska. Katowice 2017 Stow. Rodzin Katyńskich ss. 120, XVI, il.

Biogramy żołnierzy, ofiar zbrodni katyńskiej.

5753. GEOGRAFOWIE polscy. Słownik biograficzny. T. 1: A–J. Pod red. Antoniego Jackowskiego, Kazimierza Krzemienia, Izabeli Sołjan. Kraków 2018 Inst. Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ 8° ss. 632, il. Inst. Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Kom. Nauk Geograf. PAN, Pol. Tow. Geograf.

Toż. T. 2: K–P. Kraków 2018 ss. nlb. 2, 635–1344, il.

Toż. T. 3: R–Z. Kraków 2018 ss. nlb. 2, 1347–1919, nlb. 1, il.

5754. GERONIN Grażyna: Żydowscy twórcy i artyści związani ze Śląskiem Cieszyńskim. Cieszyn 2014 Logos Press 8° ss. 116, nlb. 4, il.

5755. GIBASIEWICZ Włodzimierz Andrzej: *Lekarze zwierząt w powstaniu wielkopolskim*. [Stare Miasto] 2018 Wydaw. Witanet 8° ss. 137, il.

Słownik biograficzny.

5756. GIBASIEWICZ Włodzimierz A[n-drzej]: *Niepowtarzalni z Wielkopolski*. [Stare Miasto] 2017 Wydaw. Witanet 8° ss. 231, il., mapa.

Słownik biograficzny.

5757. GIERMAKOWSKI Marian: *Dar. (Dopowiedzenie do dziejów rodziny Kazimierza i Zofii Giermakowskich)*. Skaryszew–Radom 2016 [Drukarnia „Biga-Druk” C. Wałachowski, J. Leszczyński s.c.] 8° ss. 163, il.

5758. GLIŃSKI Jan Bohdan: *Słownik biograficzny lekarzy i farmaceutów – ofiar drugiej wojny światowej*. T. 6. Warszawa–Kobyłka 2018 Wydaw. Dwa Światy 8° ss. 133, nlb. 2. Okręg. Izba Lekarska w Warszawie im. prof. Jana Nielubowicza.

T. 1. Wrocław 1997.

5759. GOCHNIO Weronika: *Strażniczki Niepodległej. Rola kobiet w odzyskaniu i utrzymaniu suwerenności w XX wieku*. *Officina Historiae*. T. 1 2018 nr 1 s. 135–140.

Wanda Gertz [1896–1958], Krystyna Skarbek [1908–1952], Anna Walentyńcowa [1929–2010].

5760. GOLAK Julian: *Wspomnienia o Polakach i Czechach*. Tł. na jęz. czes. Joanna Golak-Cincio. Wrocław–Nowa Ruda 2018 Ośr. Kultury i Sztuki; Stow. Kom. Obywatelski Ziemi Kłodzkiej 8° ss. 351, nlb. 1, il.

Tyt. równol. Vzpomínki na Poláky a Čechy.

Text równol. w jęz. pol., czes.

Lata 1898–2018.

5761. GONTARSKA Elżbieta: *Księga pisarzy*. Warszawa–Ożarów Mazowiecki–Macierzysz 2018 Przeds. Wydawniczo-Handlowe „Arti” Artur Rogala, Mariusz Rogala Spółka Jawna 4° ss. 112, il.

Słownik biograficzny.

5762. GOSTYŃSKI słownik biograficzny. Pod red. Barbary Konarskiej-Pabiniak. Gostynin–Płock 2017 Gostynińskie Tow. Kult.-Nauk.; Mazowiecka Agencja Reklamy, Organizacji i Wydawnictw – Marow 8° ss. 464, il.

XIV–XXI w.

5763. GÓRSKI Wojciech: *Poczet wybitnych lublinian i osób zasłużonych dla Lublina*. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 224, il.

Słownik biograficzny, XIII–XXI w.

5764. GRABOWSKA-TUTAK Maria: *Naszym przodkom w stulecie niepodległości*. Długie–Krosno 2018 Krośnińska Oficyna Wydawnicza 4° ss. 116, il.

Słownik biograficzny mieszkańców miejscowości Długie, XIX–XX w.

5765. GRADOŃ Marek: *Rodzina Gradońów od połowy XVIII do początku XX wieku*. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 2: 2015 s. 30–77, streszcz. ang.

5766. GRANDYS Ewa: *Memorabilia*. Łódź 2018 Wydaw. Społ. Akad. Nauk 4° ss. 161, il.

Biografie rodzin: Borowie, Choleśowie, Hadaczowie, Roguscy, l. 1867–2018.

5767. [GRĄCZEWSKA Jolanta, Dolata Jan, Poniatowski Andrzej]: *Włodarze trzcianeckiego samorządu 1990–2018*. Tekst Jolanta Grączewska, Jan Dolata, Andrzej Poniatowski. Trzcianka 2018 Firma Arcan Elżbieta Rutkowska, Lucjan Rutkowski; na zlec. Muzeum Ziemi Nadnoteckiej im. W. Stachowiaka 8° ss. 92, il.

5768. GRUSZKOWSKI Krzysztof: *Upamiętnienia ze Sławatycz*. Lublin 2018 Best Print 8° ss. 166, il., mapy.

Słownik biograficzny, XX w.

5769. GRZELAK Adam: *Powstańcy wielkopolscy ziemi jutrosińskiej 1918–1919*. Jutrosin 2018 Tow. Miłośn. Ziemi Jutrosińskiej 8° ss. 199, il. Tow. Miłośn. Ziemi Jutrosińskiej. (Zeszyty Historyczne; cz. 2).

5770. GUCIA Dobrosława: *Leszczyńscy stypendyści Towarzystwa Naukowej Pomocy*. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 91–100.

XIX–XX w.

5771. GUŻNIK Emilia: *U źródeł znanego rodu Kossaków*. Rychwał–Słupca 2018 Gm. Rychwał; Graffi Studio Janusz Ansion 8° ss. 103, il., mapy.

Juliusz Kossak (1824–1899), Zofia z Gałęczyńskich Kossak (1834–1923).

5772. GUŻNIK Emilia: *U źródeł znanego rodu Kossaków – peregrynacje wielkopolskie*. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 6: 2017 s. 11–87.

Juliusz Kossak (1824–1899), Zofia z Gałęczyńskich Kossak (1834–1923).

5773. GZELLA Grażyna: *Dziennikarze i redaktorzy odpowiedzialni polskiej prasy Pomorza Nadwiślańskiego w okresie zaboru pruskiego*. Słownik biograficzny. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 189, il.

5774. HALEC Janina Małgorzata: Brzeziński z Czempinia. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 113–128.

Jolenta [1908–1966] i Józef [1904–1941] Brzeziński.

5775. HAŁAS Bożena, Talaga Wojciech: Powstańcy wielkopolscy z Żerkowa i Gminy Żerków 1918/1919. Żerków 2018 Bożena Hałas 8° ss. 176, il., mapy.

Słownik biograficzny.

5776. HAŁAS Marek: Spis uczestników armii niemieckiej z Suchego Lasu i okolic w okresie Wielkiej Wojny 1914–1918. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 207.

5777. HARAJDA Stanisław: Kresy w pamięci ojca. Olsztyn 2018 nakł. aut.; Agencja WIT Witold Mierzejewski 8° ss. 216, il.

Ryszard Harajda (1921–1999) i jego rodzina.

5778. HNIEDZIEWICZ Magdalena: Marta [1905–2003] i Władysław Koch [1904–1944]. Artystyczne małżeństwo z Zielonki. Zielonka 2018 Tow. Przyj. Zielonki 8° ss. 72, nlb. 23, il. [Tow. Przyj. Zielonki]. (Zielonkowskie Zeszyty Historyczne; nr 7/2018).

5779. HONOROWI obywatele Białegostoku. Red. Cezary Kukło, Jan Jerzy Milewski. Wyd. 2 zm. Białystok 2018 PTH. Oddz. 4° ss. 161, nlb. 2, il.

Słownik biograficzny.
Wyd. 1. 2006.

5780. IN MEMORIAM [KUL, zmarli w 2017 r.]. *Summarium*. R. 46: 2017 [dr.:] 2018 s. 145–168.

Treść: Dr Krzysztof Sobczyński [ur. 1955] s. 145–146; Dr hab. Jakub Malik, prof. KUL [ur. 1970] s. 147–148; Dr Henryk Skrzypek [ur. 1953] s. 149–150; Prof. dr hab. Józef Ścibor CSsR [ur. 1930] s. 151–152; Dr hab. Alfons Pilorz, prof. KUL [ur. 1928] s. 153–154; Prof. dr hab. Mieczysław Adamczyk [ur. 1933] s. 155–156; Prof. dr hab. Władysław Seńko [ur. 1928] s. 157–158; Mgr Andrzej Albin Paluchowski [ur. 1933] s. 159–160; Dr Piotr Stanisław Kyć OFMConv [ur. 1931] s. 161–162; Prof. dr hab. Zofia Ostrihanska [ur. 1926] s. 163–164; Prof. dr hab. Jerzy Kłoczowski [ur. 1924] s. 165–166; Prof. dr hab. Henryk Cioch [ur. 1951] s. 167–168.

5781. IN MEMORIAM... Pamięci profesorów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu pochowanych na miejscowym cmentarzu parafii św. Jana Marii Vianneya. W oprac. Ewy Stryckiej. Poznań 2017 Wydaw. Uniw. Przyrodniczego 4° ss. 187, nlb. 1, il.

XIX–XXI w.

5782. ISZKOWSKI Waław: Mjr pilot Jerzy Iszkowski [1914–1962]. Biografia Jerzego Iszkowskiego, kpt. naw. Stanisław Wójcik

[1912–1942], kpt. pil. Antoni Sym [1911–1941], komentarz do wspomnień Jerzego. Warszawa 2018 Waław Iszkowski 8° ss. 276, il. (Życie będzie bieгло dalej aż kark skręci; t. 1).

5783. IWASZKIEWICZ Maria: Portrety. Nagrała i oprac. Agnieszka Papińska. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 1 s. 216–219.

Stanisław Wygodzki [1907–1992], Janina Borowiczowa i Zula Balińska, Jerzy Putrament.

Toż. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 2 s. 224–227.

Antoni Słonimski [1895–1976] i Antoni Sobański [1898–1941].

Toż. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 3 s. 248–251.

Stanisław Dygat [1914–1978], Andrzej Łapicki [1924–2012], Stanisław Piętał [1909–1964].

Toż. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 4 s. 254–258.

[Bronisław i Jerzy] Hryniewiczzy i kwiaty, Kwestionariusz Prousta.

5784. JAGŁO Paweł: Korowód Nowohucki. Niepodległa. Nowa Huta. Red. mertytor. Jarosław Kłaś. Kraków 2018 Ośr. Kultury im. C. K. Norwida 8° ss. 32, il.

Lata 1746–2004.

5785. JAKUBOWSKA Danuta, Jaracz Areta, Śliwa Marek: Tajne nauczanie prowadzone przez nauczycieli Gimnazjum i Liceum im. Stanisława Staszica w Chrzanowie. Tekst Danuta Jakubowska, Areta Jaracz, Marek Śliwa. Chrzanów 2017 I LO im. Stanisława Staszica; Stow. Przyjaciele Staszica 8° ss. 78, nlb. 3, il., mapa.

Słownik biograficzny.

5786. JAKUBOWSKA Danuta, Pochylska Joanna: Z tradycją w nowoczesność. Spis absolwentów Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica w Chrzanowie 1911–2011. Chrzanów 2011 I LO im. Stanisława Staszica 8° ss. 99, nlb. 1, il.

5787. JAŁOCHOWSKA Ewa: W cieniu sławy. Zapomniane rodzeństwa sławnych Polaków. Warszawa 2018 Sport i Turystyka – Muza 8° ss. 450, nlb. 4, il.

5788. JANCZEWSKA-SOŁOMKO Katarzyna, Roźniatowska Bożenna: Muzycy pedagodzy urodzeni do 1871 roku w kulturze polskiej. Leksykon. Warszawa 2018 Stow. Pol. Artystów Muzyków 8° ss. 777, nlb. 3.

Od 1466 r.

5789. JANICKI Kamil: Niepokorne damy. Kobiety, które wywalczyły niepodległą Polskę. Kraków 2018 Znak Horyzont – Społ. Inst. Wydawniczy Znak 8° ss. 425, nlb. 2, il.

Wanda Gertz (1896–1958), Aleksandra Piłsudska (1882–1963), Maria Piłsudska (1865–1921).

5790. JAROSŁAWSKI słownik biograficzny. Cz. 1. Red. Barbara Kościelny. Jarosław 2018 Stow. Miłośn. Jarosławia 8° ss. 84, il.

XV–XXI w.

5791. JOŃCZYK Marek: „Współczesna polska racja stanu”. Dążenia niepodległościowe rodziny Machalskich. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 48–55.

5792. JÓZKÓW Beata: Trudna historia. Dzieje kresowej rodziny w latach 1898–1957. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 95–110, streszcz. ang.

Rodziny Jodelów i Pietkowskich z Odelska (obecnie Białoruś).

5793. JUDYCKI Zbigniew [Andrzej]: Polacy w rzymskiej purpurze. Cz. 1. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 363–379.

Toż. Cz. 2. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 317–340. Sylwetki polskich kardynałów.

5794. JUJECZKA Stanisław, Kupeć Krzysztof: Urzędnicy miejscy Legnicy do 1740/1741 roku. Wstęp Stanisław Jujeczka; tł. Waldemar Könighaus. Toruń 2012 Wydaw. Nauk. Grado 8° ss. 361, streszcz. ang. (Spisy urzędników miejskich z obszarów dawnej Rzeczypospolitej, Śląska i Pomorza Zachodniego. T. 1. Śląsk, z. 2 Legnica).

Tekst równol. pol., niem.

5795. JURGAŁA-JURECZKA Joanna: Kossakowie. Biały mazur. Poznań 2018 Zysk i S-ka Wydaw. 8° ss. 365, nlb. 1, il.

5796. KABAT Ewa: Budzyn i jego powstańcy. Piła–Budzyn 2018 „Media”, Edmund Wolski; na zlec. Gm. Budzyn 8° ss. 296, il.

Słownik biograficzny; Powstańcy wielkopolscy 1918–1919.

5797. KACZANOWSKI Grzegorz: Zachowajmy w pamięci. Warszawa 2018 Fund. Ku Przyszłości 4° ss. 408, il.

Dzieje rodziny Kaczanowskich, XVIII–XXI w.

5798. KACZMAREK Hieronim: Przedświt polskiej egiptologii. Szkice biograficzne. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 224. Uniw. Szczeciński. (Rozprawy i Studia; t. (1064) 990).

Lata 1603–1911.

5799. KACZMAREK Michał: Trzy karpacie asy – Mieczysław Orłowicz [1881–1959], Stanisław Vincenz [1888–1971], Petro Szekeryk-Donykiw [1889–1940]. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 105–127.

Fotografia wykonana w Żabiu 28 VIII 1939 r. jako inspiracja do przedstawienia biografii i wzajemnych relacji bohaterów.

5800. KAPŁANI – świadkowie wiary. Biografie wybranych księży związanych z diecezją łomżyńską. Praca zbior. pod red. Tomasza Olszewskiego i Jowity Rusieckiej. Łomża 2018 Spes Wydaw. 8° ss. 808, il.

5801. KASPRZYCKI Marcin: Kadra Referatu ds. Bezpieczeństwa/ds. Służby Bezpieczeństwa KP MO/KMiP MO w Nowym Sączu w latach 1957–1975. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 19–77, streszcz. ang.

5802. [KASPRZYK Bogdan]: Poczet zwierzchników dzielnic miasta Krakowa (1396–2018). Oprac. Bogdan Kasprzyk. Kraków 2018 Urząd M. Kancelaria Prezydenta; Archiwum Nar. 4° ss. 839, nlb. 1, il., mapy.

5803. KEPA Józefina, Korpyś Ireneusz: 100 polskich legionistów. Autor obrazów Piotr Rafałko. Częstochowa 2018 Wydaw. Św. Filipa Apostoła 4° ss. 415, il. + 2 dyski optyczne (CD).

Słownik biograficzny za l. 1867–1960.

5804. KIEŁBON Janina: Więźniarki polityczne Lubelszczyzny 1944–1956. Lublin 2018 Muzeum Lubelskie 8° ss. 624, il.

5805. KIETLIŃSKI Marek: Słownik biograficzny zmarłych działaczy podlaskiej „Solidarności”. Z. 1. Białystok 2018 Wydaw. Prymat Mariusz Śliwowski 8° ss. 86, il. AP w Białymstoku, Region Podlaski NSZZ „Solidarność”.

5806. KITOWSKI Piotr, Gierszewski Andrzej: Urzędnicy miejscy Nowego nad Wisłą do 1772 r. Spisy. Die städtischen Amtsträger von Neunburg an der Weichsel bis 1772. Verzeichnisse. Gdańsk–Warszawa–Kraków 2018 Muzeum Gdańska; PTH; Libron 8° ss. 355.

Część tekstu równol. pol., niem.

5807. KLEE Ernst: Auschwitz. Täter, Gehilfen, Opfer und was aus ihnen wurde. Ein Personenlexikon. Frankfurt am Main 2013 S. Fischer Verl. 8° ss. 506.

Rec.: Piętką Bohdan, *Auschwitz Studies*. [No] 29: 2018 s. 169–177.

5808. KLEJNA-WENDT Piotr: Z dziejów rodów szlacheckich Ziemi Wałeckiej. Historia rodziny Klejna z Wiesiółki. *Zeszyty Wałeckie*. Nr 9: 2018 s. 7–26.

XVI–pol. XIX w.

5809. KOBIETY na Kresach na przełomie XIX i XX wieku. Pod red. nauk. Adriany Dawid i Joanny Lusek. Opole–Warszawa–Bellerive-sur-Allier–Bytom 2016 DiG; Edition La Rama;

Muzeum Górnolśląskie 8° ss. 316, il. Muzeum Górnolśląskie w Bytomiu, Uniwersytet Opolski, Tow. Miłośn. Historii.

Treść: Dawid Adriana, Lusek Joanna: Wstęp s. 9–11; Godyn Piotr: Kobiety na pomoc kobietom. Działalność towarzystw ochrony kobiet we wschodnich województwach II Rzeczypospolitej s. 15–29; Durka Jarosław: Zarys działalności zrzeszeń ziemianek we wschodnich województwach II Rzeczypospolitej s. 31–42; Piwowarczyk Mirosław: Kobiety aktywne – działalność społeczno-oświatowa liderek Wileńskiego Zrzeszenia Wojewódzkiego Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet (1929–1939) s. 43–60; Walasek Stefania: Nauczycielki i działaczki oświatowe w Wilnie na przełomie XIX i XX wieku s. 61–72; Puchalska Joanna: Maria Karpowiczowa – działaczki kresowej dzień powszedni s. 73–84; Gilewska Weronika: Działalność patriotyczno-społeczna Marii Opieńskiej w latach 1911–1921 s. 85–93; Lusek Joanna: Istota wychowania w koncepcji błogosławionej Matki Marceliny Darowskiej i jej współczesne implikacje s. 95–111; Riedl Tadeusz: Kobiety w historii Lwowa na przełomie XIX i XX wieku s. 115–127; Bartków Agnieszka: Anna Bilińska-Bohdanowiczowa [1857–1893] – sztuka w nurcie europejskiego realizmu s. 129–140; Mohl Iwona: Teresa Roszkowska [1904–1992] – między malarstwem a teatrem s. 141–148; Droń Maciej: Erazma Kopaczyńska-Janowicz (1894–1975). Sopran w służbie plebiscytu s. 149–162; Januszewska-Jurkiewicz Joanna: „Kochałam to miasto jak człowieka...” Wilno i regionalizm wileński w publicystyce Heleny Romer-Oehenkowskiej [1875–1947] w latach 20. XX w. s. 163–176; Malczewska-Pawełek Dorota: Lwów i Kresy Łucji Charewiczowej [1897–1943] s. 177–191; Kopiec Jan: Prof. Karolina Lanckorońska (1898–2002) – w służbie Ojczyzny, kultury i nauki s. 193–202; Małowska Anita: Ewa Felińska i inne Sybiraczki w latach 1831–1914 s. 205–217; Kubis Barbara: Życie codzienne kresowych kobiet w okresie wojny i okupacji radzieckiej (1939–1945) w świetle literatury dokumentu osobistego s. 219–234; Polian Paweł: Dwa getta – dwa pamiętniki – dwa światy. Notatki Tamary Lazerson z Kowna i Maszy Rolnikaite z Wilna jako źródło historyczne s. 235–252; Patelski Mariusz: „Minister oświaty” ze Stalagu VI C Oberlangen. Szkic do biografii Cecylii Jordan Rozwadowskiej (1903–1946) s. 253–267; Kempa Maria Elżbieta: Dr Halina Maria Jankowska (1890–1944), zasłużona lekarka psychiatra, uczestniczka powstania warszawskiego s. 269–276; Załęczny Jolanta: Zofia Romanowiczówna [1842–1935] – lwowska aktywistka z powstańczym rodowodem s. 277–286; Bereszyński Zbigniew: Przeciwno dwóm okupantom. Stanisława Runiewicz ps. „Kalina” [1906–1969] – komendantka Wojskowej Służby Kobiet w Okręgu Tarnopolskim Armii Krajowej i eksterytorialnym Okręgu Tarnopolskim Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” s. 287–296.

5810. [KOLÂŇČUK Oleksandr] Kolańczuk Aleksander: Ukraińscy emigranci polityczni w życiu naukowym, kulturalnym, społecznym i gospodarczym Drugiej Rzeczypospolitej. Przemysł 2017 Południowo-Wschodni Inst. Nauk. 8° ss. 389, nlb. 3, il., streszcz. ukr. Południowo-Wschodni Inst. Nauk. w Przemysłu.

Tyt. równol.: Ukraïns'ki politični emigranti v naukovomu, kul'turnomu, suspil'nomu i gospodars'komu žittii drugoi Reči Pospolitoi.

Słownik biograficzny.

5811. KOLMASIAK Mariusz: Belweder 1818–2018. Wyd. 2. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 336, nlb. 2, tabl. 20, il.

Wyd. 1 pt.: Belweder oraz jego mieszkańcy i użytkownicy (1818–2014). Częstochowa 2014.

5812. KONOPKA Marek: Konopkowie herbu Nowina. Z dziejów rodziny. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 205–242, streszcz. ang.

5813. KONOPKA Marek: Stulecie Wołkowickich. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 86–111, streszcz. ang.

Właściciele pałacu strzyżowskiego.

5814. KONSPIRACJA i opór społeczny w Polsce 1944–1956. Słownik biograficzny. T. 5. Pod red. Kazimierza Krajewskiego. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. XXXIII, nlb. 1, 893, nlb. 1, il. IPN–KŚZpNP. (Słowniki; t. 6).

T. 1. Kraków–Warszawa–Wrocław 2002.

5815. KOPCZYŃSKA Agnieszka: Elblążanki. Elbląg 2018 Stow. Alternatywni 8° ss. 191, nlb. 8, il.

XX–XXI w.

5816. KORDACZUK Sławomir: Placówka Siedlce siedleckiej księgi peowiaków. Weryfikacja członków Związku Peowiaków. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 211–243.

Poprawiona wersja art.: Z siedleckiej księgi peowiaków. Cz. 2: Placówka Siedlce. *Szkice Podlaskie*. Z. 7: 1999.

5817. KORUSIEWICZ Stanisław: Apel podhalański. Słownik biograficzny żołnierzy zmobilizowanych przez 1 Pułk Strzelców Podhalańskich w sierpniu i wrześniu 1939 r. Nowy Sącz 2018 PTH. Oddz. w Nowym Sączu 8° ss. 720.

5818. KOSECKI Andrzej: Marksowie. Pelplin 2018 Wydaw. Bernardinum 8° ss. 212, il.

5819. KOŚCIÓW Zbigniew: Michał Nawka [1885–1968] i jego rodzinni następcy. Szkice biograficzne. Opole 2018 Stow. Polsko-Serbołużyckie Pro Lusatia 8° ss. 72, il. (Biblioteczka Stowarzyszenia Polsko-Serbołużyckiego „Pro Lusatia”; nr 9).

5820. KOVÁCS István: Honwedzi, emisarjusze, legionści. Słownik biograficzny polskich uczestników Wiosny Ludów na Węgrzech 1848–1849. Przeł. z jęz. węg. i posł. opatrzył Jerzy Snopek. Kraków 2016.

Rec.: Dybiec Julian, *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 357–360.

5821. KOWALSKA Barbara: Walki o niepodległość z Bobową w tle, czyli Rzecz o bobowskich bohaterach. Bobowa–Nowy Sącz 2018 Wydaw. Dobre 8° ss. 130, il.

Lata 1339–1998.

5822. KOWALSKI Jan: Stowarzyszeni w Światowym Związku Polskich Żołnierzy

Łączności. Cz. 2. Warszawa 2018 Światowy Zw. Pol. Żołnierzy Łączności 8° ss. 72, il.

Cz. 1. 2015.

5823. KREMPA Andrzej: Mielczanie w bitwie budziszynskiej. *Studia Regionalne*. [T.] 3/4: 2009/2010 [dr.:] 2010 s. 87–117.

Rok 1945.

5824. KRĘTOWSKI Józef: Ich pamięci... Straty osobowe lekarzy na Kresach Rzeczypospolitej w latach drugiej wojny światowej. Pod red. Romualda Krętowskiego [i in.]. Białystok 2018 Skryba 16° ss. 200, il.

Spis osobowy.

5825. KRONIKA zmarłych. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 335–338.

Biogramy osób związanych z górami, zmarłych w 2015 r.

5826. [KRUK Erwin]: Księża Diecezji Mazurskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce w latach 1945–2000. Biogramy duchownych. Oprac. Erwin Kruk; red. Rudolf Bażanowski. Olsztyn 2018 Mazurskie Tow. Ewangelickie 8° ss. 192, il.

5827. KRYSIEWICZ Grzegorz: Wspomnienia wojenne. Cz. 3: Ruch oporu w gminie Choroszcz w latach 1939–1947. Kruszewo–Choroszcz 2018 Stow. Pamięci i Tożsamości Skała 8° ss. 250, il.

Słownik biograficzny.
Cz. 1. 2015.

5828. KRZYŻANOWSKI Lech, Okniński Witold: Temida wyemancypowana? Słownik biograficzny kobiet – sędziów, asesorów i egzaminowanych aplikantów w międzywojennym sądownictwie polskim. Sopot 2018 Wydaw. Arche 8° ss. 342, nlb. 2, il., streszcz. ang. (Biblioteka Palesty).

5829. KUBICKI Tomasz: Kobiecte drogi. Polskie bohaterki II wojny światowej. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 411, nlb. 5, il.

Dostępny także jako e-book.

5830. KUFEL Robert [Romuald]: Dwie luźne karty z nazwiskami zmarłych od 1 kwietnia do 19 listopada 1945 roku w parafii pw. św. Miłkołaja w Głogowie. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 217–221, streszcz. ang.

5831. KUFEL Robert Romuald: Słownik biograficzny księży pracujących w Kościele gorzowskim 1945–1956. T. 3: (M–Ś). Zielona Góra 2018 Agencja Wydaw. PDN 8° ss. 399, nlb. 2, il.

T. 1. 2016.

5832. KUJAWA Wojciech: A miało być tak pięknie... Historia Ewy [1923–2007] i Jerzego [1921–1950] Stolarskich. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 351, nlb. 1, il. IPN–KŚZpNP.

5833. KULIG Konrad: Od międzypokoleniowego przekazu. Zwykła rodzina w trybach wielkiej historii. *Ilcusiana*. Nr 12: 2015 s. 8–20.

XVII–XX w.

5834. KULIK Mariusz: Bracia Dowbor-Muśniccy – Polacy na służbie rosyjskiej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 23: 2016 nr 4.

Konstanty Dowbor-Muśnicki (1857–1931), Czesław Dowbor-Muśnicki (1864–1912), Józef Dowbor-Muśnicki (1867–1937).

Rec.: [Burek Krzysztof] kb: Trzej bracia z Garbowa. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 89–90.

5835. KUPIEC Sylwia: Nowotomyślanie znani i mniej znani. Oprac. red., adiustacja i korekta Lucyna Kończal-Gnap. Nowy Tomyl 2018 Mieję. i Pow. Bibl. Publ. 8° ss. 299, nlb. 1, il.

Lata 1901–2017.

5836. KUŚMIEREK Zbigniew: Powojenni mieszkańcy Jeleniej Góry w walkach o Niepodległość Polski. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 153–170, streszcz. ang., czes., niem.

5837. KUTYMA Manfred: Światło rozumu i wiedzy. Nobliści śląscy 1901–1999. Łubowice 2018 Górnosłańskie Centrum Kultury i Spotkań im. Eichendorffa 8° ss. 261, nlb. 2, il.

Słownik biograficzny.

5838. KUŻNIAK Angelika, Karpacz-Oboładze Ewelina: Krótka historia o długiej miłości. Kraków 2018 Znak 8° ss. 187, nlb. 2, il.

Wiesława Śmiechowska (1923–2011), Jerzy Śmiechowski (1922–2008), więźniowie polityczni 1947–1953.

Dostępna także jako e-book.

5839. KWIECIŃSKA Stanisława: Z Wołynia do Stalowej Woli. Wspomnienia rodzinne (1881–1958). Stalowa Wola 2018 Urząd M. 8° ss. 87, nlb. 1, il.

5840. LEKARZE srebrnych ptaków. Absolwenci Technicznej Oficerskiej Szkoły Wojsk Lotniczych Oleśnica '66 w służbie techniki lotniczej Sił Powietrznych RP... i nie tylko. W 100 lecie polskiego lotnictwa wojskowego. Pod red. Jana Waldemara Łagodowskiego. Oleśnica–Warszawa 2018 Inst. Techniczny Wojsk Lotniczych 8° ss. 435, il.

Treść: Dębski Ryszard: Przedmowa s. 11–12; Kunikowski Jerzy: Wstęp s. 13–16; Rozdz. I: Okrągły Jerzy, Bogaczyński Włodzimierz: Historyczno-wojskowe tradycje oraz terażniejszość TOSWL i miasta Oleśnica s. 17–32; Rozdz. II: Łagodowski Jan Waldemar, Bogaczyński Włodzimierz, Rycek Jan, Dłubak

Bronisław: Kompania podchorążych w strukturze TOSWL s. 33–98; Rozdz. III: Absolwenci 1 Kompanii Podchorążych TOSWL wspominają s. 99–334; Rozdz. IV: Łagodowski Jan Waldemar: Losy absolwentów s. 335–364; Rozdz. V: Grabowski Bogdan, Francuz Bogdan: Zjazdy koleżeńskie absolwentów i inne eventy s. 365–392; Łagodowski Jan Waldemar: Zakończenie s. 393–394; Bibliografia s. 395–398; Załączniki s. 399–435.

5841. LEKSYKON Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej. T. 5. Red. nauk. Zenon Jasiński, Bogdan Cimała. Opole 2018. Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 452, il. Inst. Nauk Pedagog. Uniw. Opolskiego.

T. 1. 2012.

5842. LERCH Andrzej W.: Przełomy. Album nie tylko rodzinne [!]. Cz. 1: Porohy historii. Inowrocław 2018. Totem 8° ss. 430, il.

Toż. Cz. 2: Rzeczywista rzeczywistość. Inowrocław 2018 ss. 506, il.

Rodzina Lerchów z Borysławia (Ukraina) w l. 1937–1968.

5843. LEŚ-RUNICKA Maria: Moje korzenie. Historia rodzin Leś i Odrzywołek. Jaworzno 2018 nakł. aut. 8° ss. 203, il., tabl. geneal.

5844. LEŚNICY dla Niepodległej. Biografie 28 leśników, ich rodzin i bliskich. Pod red. Tadeusza Chrzanowskiego. Toruń–Bydgoszcz 2018 Regionalna Dyr. Lasów Państw.; Pol. Tow. Leśne. Oddz.; „Pomorze” 8° ss. 415, il.

Treść: Szpryczyńska Maria: Słowo wstępne s. 10–11; Chrzanowski Tadeusz: Słowo redaktora s. 12–13; Szpryczyńska Maria: Leśniczy Władysław Urbański (1904–1970) s. 15–59; Chrzanowski Tadeusz: Dyrektor Adam Loret (1884–ok. 1940) s. 61–65; Chałupka Władysław: Dyrektor Teofil Lorkiewicz (1885–1944) s. 67–85; Skowronek Magda: Dyrektor Władysław Chwalibogowski (1889–1955) s. 87–91; Tomczak Jadwiga: Nadleśniczy Antoni Tomaszek (1889–1939) s. 93–103; Chrzanowski Tadeusz: Nadleśniczy Marian Musiałowicz (1900–1942) s. 105–113; Kulklicz Bogumiła: Nadleśniczy Władysław Kotula (1893–1940) s. 115–119; Chrzanowski Tadeusz: Nadleśniczy Edmund Drecki (1897–1940) s. 121; Chrzanowski Tadeusz: Nadleśniczy Rudolf Zacher (1899–1940) s. 123–125; Smułkowa Elżbieta: Dyrektor Kazimierz Baran (1902–1940) s. 127–139; Schwetz Marek Zygmunt: Nadleśniczy Tadeusz Schwetz (1894–1941) s. 141–153; Chrzanowski Tadeusz: Nadleśniczy Jerzy Wysocki (1905–1946) s. 155–157; Chrzanowski Tadeusz: Nadleśniczy Bolesław Usow p. Konar (1913–1954) s. 159–185; Butler-Błasińska Barbara: Harcmistrz Bolesław Boniewicz Usow s. 186–187; Przybyszewski Kazimierz: Doktor Józef Goetz (1903–1951) s. 189–191; Sokołowski Michał: Inżynier Antoni Borkowski (1909–1981) s. 193–199; Chrzanowski Tadeusz: Nadleśniczy Feliks Soboczynski (1893–1989) s. 201; Braniecki Włodzimierz: Część losu Ojczyzny. Zapis rozmowy z Feliksem Soboczynskim s. 202–205; Adamczewski Piotr. S.: Leśniczy Józef Bartol (1889–1939) s. 207–211; Vogt Jacek Andrzej: Leśniczy Oskar Vogt (1901–1945) s. 213–253; Chrzanowski Tadeusz: Leśniczy Czesław Malinowski (1906–1941) s. 255–261; Chrzanowski Tadeusz: Leśniczy Jan Bińczyk ps. Zagłoba (1900–1943) s. 263–264; Chrzanowski Tadeusz: Mój Ojciec, Jan Bińczyk [1900–1943] s. 264–279; Chrzanowski Tadeusz: Leśniczy Józef Łącki (1899–1945) s. 281–286; Chrzanowski Tadeusz: Ocalić od zapomnienia. Rozmowa z Włodzimierzem Janem Sakrajdą s. 287–293; Kruk Marzena: Leśnicy Jan Sikorski ps. Wilk (1922–1946) s. 295–307; Chrzanowski Tadeusz: Zginął w mundurze leśnika polskiego.

Rozmowa z Teresą Czartoryską s. 308–317; Orłowski Edward: Danuta Siedzikówna ps. Inka (1928–1946) s. 319–330; Chrzanowski Tadeusz: Oprawcy s. 331–333; Strutyńska Maria: Leśniczy Romuald Strutyński (1911–1960) s. 335–343; Chrzanowski Tadeusz: Leśniczy Franciszek Wrembel ps. Marcin (1904–1972) s. 345; Wrembel Henryk Zbigniew: Placówka AK w Emilianowie s. 346–353; Chrzanowski Tadeusz: Leśniczy Marian Jankowski ps. Szarak (1909–1992) s. 355–363; Chrzanowski Tadeusz: Najlepsze lata życia dla Polski. Rozmowa z Bogdanem Jankowskim s. 364–367; Chrzanowski Tadeusz: Leśniczy Zbigniew Jaworski (1916–2014) s. 369–373; Chrzanowski Tadeusz: Inżynier Michał Sokołowski (ur. 1924) s. 375; Sokołowski Michał: Przeżyłem z lasem tyle lat (fragmenty zapisków) s. 376–393; Chrzanowski Tadeusz, Sokołowski Michał: Indeks biograficzny leśników regionu kujawsko-pomorskiego, poległych i pomordowanych w latach 1939–1956 s. 395–415.

5845. LINDQVIST Herman: Wazowie. Historia burzliwa i brutalna. Przeł. Emilia Fabisiak. Warszawa 2018 Marginesy 8° ss. 494, nlb. 3, il. Lata 1355–1698.

5846. LISTA mocy. Edycja specjalna. 100 wyjątkowych Polek i Polaków z niepełnosprawnością, działających w latach 1918–2018. Red. Anna Postawska, Agnieszka Jędrzejczak-Sprycha. Warszawa 2018 Stow. Przyj. Integracji 8° ss. 158, il.

Słownik biograficzny.

5847. LUBOJEMSKA Barbara: Twórcy kultury i oświaty ziemi strzyżowskiej XIX i XX wieku. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 112–125, streszcz. ang.

5848. LUBOMIRSKI-LANCKOROŃSKI Jan: Lubomirscy. Książęta polscy. Historia rodu książąt Lubomirskich. T. 1: Od czasów najdawniejszych do królów elekcyjnych (X–XVI w.). Kraków–Warszawa–Poznań 2018 Fund. Książąt Lubomirskich; Sorus 4° ss. 264, nlb. 3, il.

Toż. T. 2: Od złotego wieku do Konstytucji 3 maja (XVII–XVIII w.). Kraków–Warszawa–Poznań 2018 ss. 278, nlb. 3, il.

Toż. T. 3: Od Księstwa Warszawskiego do wolnej Polski (XIX–XX w.). Kraków–Warszawa–Poznań 2018 ss. 286, nlb. 3, il.

Załącznik do t. 1–3: Teka z 1 kartą złoż. (drzewo genealogiczne książąt Lubomirskich). Całość w etui.

5849. LUBONIANIE w Powstaniu Wielkopolskim 1918–1919. Z biogramami. Pod red. Piotra Pawła Ruszkowskiego, Janusz Karwata. Wyd. 2, popr., uzup., rozsz. Luboń 2018 Stow. Kult.-Oświatowe „Forum Lubońskie” im. Augusta hr. Cieszkowskiego 8° ss. 688, il.

Wyd. 1 pt. Lubonianie w Powstaniu Wielkopolskim. Z biogramami uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918–1919. Luboń 2009.

5850. LUDZIE kłodawskich sołectw. Szkice biograficzne i przyczynki do lokalnej historii. Red. Ryszard Jałoszyński; współpr. red. Grażyna Niewiarowska, Ireneusz Niewiarowski.

Kłodawa–Konin 2018 Tow. Samorządowe 8° ss. 63, il.

Słownik biograficzny, XIX–XX w.

5851. LUDZIE nauki dla Niepodległej. Pod red. Artura Kurkiewicza i Jadwigi Witek. Katowice 2018 Stow. Nostra Patrumque Memoria 8° ss. 125, il.

Słownik biograficzny, XIX–XXI w.

5852. LUDZIE z pokolenia Ireny Sandlerowej. *Praca Socjalna*. R. 33: 2018 nr 1 s. 117–169.

Treść: Lepalczyk Irena: Aszoff Maria (1904–1988) pielęgniarka, pedagog społeczny s. 117–119; Kelm Albin: Babicki Józef Czesław (1880–1952) wychowawca, teoretyk, współtwórca systemu opieki nad dzieckiem s. 119–122; Szubertowa Maria: Chmielewska ze Szlachcińskich Anna 1° v. Walicka (1905–1981) pedagog społeczny, badacz, teoretyk s. 123–126; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Csorba z Millerów Helena (1907–1985) socjolog medycyny i opieki społecznej s. 126–129; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Deneka z Sałków Jadwiga (1911–1944) wychowawca, opiekunka społeczna s. 129–130; Lepalczyk Irena: Dinter Henryk Stanisław (1912–1980) pedagog społeczny, nauczyciel, pisarz, pracownik socjalny s. 130–132; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Dudkova ze Zglińskich Maria (1901–1948) pedagog społeczny, wychowawca, organizatorka s. 133; Przewłocki Jan: Jerozycki Kazimierz (1877–1948) wychowawca, twórca gniazd dziecięcych. Uzup. Albin Kelm s. 134–137; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Jędrzejowska z Praussów Jadwiga (1904–1978) geolog, organizatorka pomocy i opieki społecznej s. 137–139; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Kacprzak Marcin (1888–1968) lekarz, organizator, popularyzator oświaty sanitarnej i higieny społecznej s. 139–141; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Kuczowska z Trzaskalskich Izabela (1911–1988) organizatorka pomocy i opieki społecznej s. 141–143; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Kuzañska-Obrączkowska Maria (1915–1976) wychowawca, oświatowiec, organizatorka pomocy dzieciom i młodzieży s. 143–145; Kelm Albin: Lisiecki Kazimierz (1902–1976) pedagog i wychowawca s. 145–148; Gładkowska Małgorzata: Łopatto Stefan (1889–1960) organizator i administrator opieki społecznej, wychowawca s. 149–150; Lepalczyk Irena: Majewska Aleksandra Izabella (1907–1990) pedagog społeczny, wychowawca, popularyzatorka s. 150–152; Lepalczyk Irena: Manteuffel-Szoeg z Schroetterów Emilia (1886–1968) współtwórca i organizatorka opieki społecznej s. 153–155; Kelm Albin: Papużński Stanisław (1903–1982) pedagog społeczny, wychowawca, organizator pomocy i opieki społecznej, badacz s. 156–159; Wyrobek-Pawłowska Wanda: Starczewski Jan (1904–1981) prawnik, organizator pomocy i opieki społecznej s. 159–161; Uziembło Aniela: Uziembło z Kalińskich Maria Janina (1894–1976) pedagog społeczny, organizatorka pomocy i opieki społecznej s. 161–163; Uziembło Aniela: Wawrzyńska Wanda, 1° v. Adynowska (1901–1990) pedagog, wychowawca, organizatorka oświaty i opieki nad dzieckiem s. 164–165; Mierzwińska-Szybka Zofia: Żemis Stanisław (1902–1978) nauczyciel, organizator pomocy dzieciom i młodzieży, inicjator form wychowania, organizator bibliotek dla niewidomych, publicysta s. 166–168; Uziembło Aniela: Żurkowska Stanisława (1899–1968). Organizatorka opieki społecznej, wychowawca s. 168–169.

5853. LWOWIANIE w świecie. XVI Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej „Lwowianie w świecie”, Warszawa, 17 listopada 2017 r. Referaty sympozjalne. Pod

red. Janusza Gmitruka, Zbigniewa Judyckiego i Tadeusza Skoczka. Warszawa 2017.

Rec.: Mazurek Jerzy: Podróż sentymentalna poprzez losy lwowian. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 417–420.

5854. ŁASZEWSKI Wincenty: Boży szaleńcy. Niezwykłe losy polskich mistyków. Warszawa 2018 Fronda PL 8° ss. 310, nlb. 1, il.

5855. ŁAZUGA Waldemar: Portret rodziny z herbem we wnętrzu. Poznań 2018 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 273, nlb. 1, il.

Jarogniew Drwęski (1875–1921) i rodzina Drwęskich, l. 1875–2007.

5856. ŁĄTKA Jerzy Siemśław: Słownik Polaków w Imperium Osmańskim i Republice Turcji. Wyd. 2, popr. i uzup. Kraków 2015.

Rec.: Kotecki Andrzej: „Wróg-li to czy przyjaciel?”. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 291–294.

5857. ŁÓDZCY bohaterowie 1918 roku. Pod red. Witolda Jarno i Przemysława Waingertnera. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 328, il. (100 Lat Niepodległości).

Treść: Jarno Witold, Waingertner Przemysław: Zamiast wstępu. Wyzwolenie Łodzi w 1918 r. Stan badań i postulaty badawcze s. 9–22; Piskala Kamil, Szymański Marcin Jakub: Eugeniusz Ajnenkiel (1900–1981) – specjalista, społecznik, piewca robotniczej Łodzi s. 23–40; Jarno Witold: Franciszek Berezka-Bereszko (1887–1924) – zapomniany uczestnik akcji rozbrajania Niemców w Łodzi s. 41–54; Jarno Witold: Alfred Biłyk (1889–1939) – legionista, komendant Miasta Łodzi, adwokat i wojewoda s. 55–78; Czernielewski Konrad A.: Bolesław Fichna (1889–1945) – całe życie w służbie Polsce s. 79–94; Waingertner Przemysław: Z patriotycznej konspiracji do administracji niepodległej Polski. Pierwszy wojewoda łódzki Antoni Kamiński (1878–1944?) s. 95–106; Lesiakowski Krzysztof: Waław Lipiński (1896–1949) – niezwykły łódzianin. Służba, praca i ofiara dla niepodległej Polski s. 107–130; Daszyńska Jolanta, Czekalska Adrianna: Aleksander Napiórkowski (1890–1920) – zapomniany łódzki bohater s. 131–144; Czernielewski Konrad A.: Benedykt Grzymał Pęczkowski (1897–1920) – legionista, peowiak i bohater bitwy radzymińskiej s. 145–158; Olejnik Leszek: Antoni Purlal (1895–1943). Karty z życiorysu s. 159–188; Kita Jarosław: Aleksy Rzewski (1885–1939) – działalność niepodległościowa pierwszego prezydenta międzywojennej Łodzi s. 189–210; Waingertner Przemysław: Leopold Skulski (1877–1940) – „Negocjator łódzkiej niepodległości” i premier polskiego rządu s. 211–228; Jarno Witold: Roman Starzyński (1890–1938) – działacz niepodległościowy, żołnierz i polityk s. 229–252; Waingertner Przemysław: Seweryn Leopold Sterling (1864–1932) – „uzdrowiciel Ziemi Obiecanej” s. 253–266; Czernielewski Konrad A.: Antoni Stanisław Więckowski (1882–1942) – lekarz wojskowy i społecznik s. 267–282; Lesiakowski Krzysztof: Meandry pamięci o rocznicy odzyskania niepodległości w powojennej Polsce s. 283–302; Zakończenie s. 303–304; Bibliografia s. 305–324.

5858. ŁUNKIEWICZ Edward: Wyklęta krew. Stargard 2018 nakł. aut. 8° ss. 288, il.

Historia rodziny autora.

5859. MADEJ Grzegorz: Bielska linia książęcego rodu Sułkowskich (1786–1918). Bielsko-

-Biała 2018 Muzeum Hist. 8° ss. 447, nlb. 1, il. Muzeum Hist. w Bielsku-Białej.

5860. MALIKOWSKI Jacek: *Zendkowanie walczący o niepodległość Polski 1914–1939. Mierzęcice–Sosnowiec 2018 Spółka Przymusowa dla Zagospodarowania Wspólnoty Gruntowej Wsi Zendek; Oddz. Będziński Stow. Autorów Pol. 8° ss. 60, il.*

5861. MANDZIUK Józef: *Rządcy (Archi)-Diecezji Wrocławskiej na przestrzeni wieków. Wrocław 2018 Tum Wydaw. i Drukarnia Wrocławskiej Księg. Archidiec. 8° ss. 456, tabl. 104, il.*

5862. MATŁAWSKA Halina: *Wierni tradycji rodu. O Róży [1913–1976] i Janie [1912–2002] Zamoyskich wspomnienie. Zwierzyniec 2018 Halina Matławska 8° ss. 125, nlb. 1, il.*

5863. MAZUREK Jerzy: *Rodzina ks. Kacpra Kotkowskiego [1814–1875] z Czerwonej Góry w świetle nowych źródeł. Zeszyty Sandomierskie. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 21–31.*

5864. MEDIEWIŚCI. [T.] 6. Red. Jerzy Strzelczyk. Poznań 2018 UAM. Inst. Historii UAM 8° ss. 253. (Publikacje Instytutu Historii UAM; 173).

Treść: Delimata-Proch Małgorzata: Danuta Barawska (1922–1991) s. 9–22; Krawiec Adam: Aleksander Brückner (1856–1939) s. 23–38; Iwańczak Wojciech: Stanisław Bylina (1936–2017) s. 39–48; Skibiński Szczesny: Gwido Chmarzyński (1906–1973) s. 49–56; Loba Anna: Anna Drzewicka (1932–2018) s. 57–64; Dorna Maciej: Kazimierz Jasiński (1920–1950) s. 65–76; Cetwiński Marek: Závřš Kalandra (1902–1950) s. 77–84; Kras Paweł: Jerzy Kłoczowski (1924–2017) s. 85–94; Górczak Zbyszko: Jadwiga Krzyżanikowa (1930–2010) s. 95–104; Nikodem Jarosław: Stefan Maria Kuczyński (1904–1985) s. 105–124; Strzelczyk Jerzy: Dietrich Kurze (1928–2016) s. 125–132; Dąbrowska Małgorzata: Donald MacGillivray Nicol (1923–2003) s. 133–144; Strzelczyk Jerzy: Hans Patze (1919–1995) s. 145–152; Pentek Zdzisław: Antoine Isaac Silvestre de Sacy (1758–1838) s. 153–160; Prostko-Prostyński Jan: Ernst Stein (1891–1945) s. 161–174; Nikodem Jarosław: Anna Strzelecka (1903–1975) s. 175–190; Kaczmarek Krzysztof: Zbigniew Wielgosz (1929–2017) s. 191–196; Pentek Zdzisław: Friedroch Wilken (1777–1840) s. 197–200; Nikodem Jarosław: Bronisław Włodarski (1895–1974) s. 201–220; Nikodem Jarosław: Ignacy Zarebski (1905–1974) s. 221–234; Loba Anna: Paul Zumthor (1915–1995) s. 235–244; Rodzińska-Choraży Teresa: Klementyna Żurowska (1924–2015) s. 245–252. T. 1. 2011.

5865. MIECZYŃSKI Grzegorz: *Żołnierze Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego z powiatu noworadomskiego. Zeszyty Radomszczańskie. T. 15: 2018 s. 263–277.*

5866. MILUŚKA-STASIAK Jadwiga: *Walczyci o niepodległą Polskę. Żołnierze wojny polsko-bolszewickiej 1919–1920 r., I wojny światowej i pierwszych lat niepodległej Polski*

związani z gminą Opatówek. Opatówek 2018 Gm. Bibl. Publ. im. Braci Gillerów 8° ss. 118, nlb. 2, il.

5867. Miodoński Mirosław: *„Rzucanych na stos” życiowy los. Wybrane sylwetki legionistów żywieckich. Gronie. Nr 18: 2018 s. 149–162.*

Lata 1914–1920.

5868. MIRONOWICZ-PANEK Maria: *Oktawia Żeromska [1862–1928]. Portret rodzinny. Lublin 2018 Muzeum Lubelskie 8° ss. 223, nlb. 1, il.*

5869. MISIEWICZ Eugeniusz: *Z cyklu: Łęczyńskie portrety. [Cz. 3:] Kopińscy. Merkuriusz Łęczyński. Nr 29: 2016 s. 52–55.*

Wacław (1881–1933), jego żona Helena Jadwiga z Lecewiczów (1885–1960) oraz córki Maria Alicja Kiszczak (1910–1990) i Halina Bronisława Mostowicz (1924–1999).

Cz. 1. *Tamże.* Nr 26: 2013.

5870. MISIEWICZ Eugeniusz: *Zasłużeni dla Miasta i Gminy Łęczna. Merkuriusz Łęczyński. Nr 30: 2017 s. 41–42.*

Romuald Dylewski (1924–2019), Teodor Edwin Kosiński (ur. 1955) i Wojciech Wieczorek (1928–2012).

5871. MISIUREK Jerzy: *Polscy święci i błogosławieni. Życie, duchowość, przesłanie. Wyd. 2 uzup. Częstochowa 2018 Edycja Św. Pawła 8° ss. 621, nlb. 8.*

Wyd. 1. 2010.

5872. MIZERNY Jakub: *Dzieje rodziny Mizernych z Grabu. Chłopska genealogia wielkopolskiego rodu. Poznań 2018 [nakł. aut.] 8° ss. 331, nlb. 1, nlb. 1 karta tabl., złożona, il.*

5873. MOSKAL Tomasz: *Prałaci i kanonicy Kapituły Katedralnej w Sandomierzu 1938–2018. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Druкарnia 8° ss. 190, il., streszcz. ang., niem., wł.*

5874. MOSKWA Władysława: *Z Wiewiórki (k/Dębicy) i nie tylko, przez Alpy i nie tylko, do Wolności 1918 r. Wiewiórka–Dębica 2018 Wydaw. Millenium 4° ss. 305, il., mapy.*

Zawiera wykazy żołnierzy poległych w I wojnie światowej oraz krótkie notki biograficzne mieszkańców wsi uczestniczących w walkach o niepodległość.

5875. MOSSOŃ Zofia: *Wykaz burmistrzów Pilzna. Rocznik Pilźnieński. [R. 6]: 2010 s. 67–69.*

5876. MOTYKA Janusz, Ośmak Dominika, Chruścicka Alicja: *Rok 1863. Wpisani w dzieje Przemysła. Przemysły 2013.*

Rec.: Drymajło Paweł, *Rocznik Przemyski. T. 52: 2016 z. 1; Polem.: Motyka Janusz: Ad vocem recenzji nt. książki... Rocznik Przemyski. T. 54: 2018 z. 1 s. 441–442.*

5877. **NACZELNICY** organów rosyjskiej administracji specjalnej w Królestwie Polskim w latach 1839–1918. Słownik biograficzny. T. 3: Zarząd skarbem, finansami, przemysłem i handlem. [Aut.] Krzysztof Latawiec, Artur Górak, Jacek Legieć, Stanisław Bogdanow; red. Danuta Słowikowska. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 585.

T. 1. 2015.

5878. **NASI** mistrzowie. Pod red. Katarzyny Ciuły-Urbaneek i Mariusza Jabłońskiego. Krosno 2018 Wydaw. Novum 8° ss. 237, il., streszcz. ang.

Tręść: Jantos Małgorzata: Czy można się zaprzyjaźnić z Mistrzem? s. 12–21; Zamojska-Król Malwina: Różnorodne ujęcia i oblicza mistrzów na ścieżce życia s. 22–31; Gawel Wioleta: Rola autorytetu w szkolnictwie wyższym s. 32–39; Mazurek Mateusz: Pedagogiczne przyczyny kryzysu autorytetów s. 40–49; Golba Dagmara, Łagodzińska Magdalena: Kompetencje intrapersonalne jako nośniki wiedzy cichej na przykładzie pracy w szkole s. 50–61; Sadowski Jerzy: O szkolnictwie jezuickim i mistrzach nauki s. 64–97; Kosztelną Jolanta: Żyć aby zrozumieć – zrozumieć, aby żyć: Sylwetka Ojca Prof. Dr Hab. Piotra Lenartowicza SJ (28.08.1934–10.10.2012) s. 98–111; Pilch Wanda: O rzeczywistym istnieniu Boga : Stanisława Ziemiańskiego [ur. 1931] SJ Elementy Metafizyki Filozofii Boga s. 112–131; Szuta Wiesław: Za mistrzami o Absolucje, osobie i prawie s. 132–141; Darowski Roman: Moi mistrzowie s. 144–151; Szymańska Beata: Moi mistrzowie – Roman Ingarden [1893–1970] i Władysław Stróżewski [ur. 1933] s. 152–159; Ziemiański Stanisław: Osoby, którym najwięcej zawdzięczam w karierze naukowej s. 160–165; Krzyżak Lesław: Mistrzowie seminaryjnej formacji prawnokanonicznej w Przemysłu s. 168–181; Cebera Marta: Aleksandra Śląska [1925–1989] – „święty potwór” z warszawskiej PWST s. 182–201; Tetela Rafał: Mikołaj Bierdziejew [1874–1948] jako nauczyciel metafizyki nieontologicznej s. 202–215; Zygan Ewelina: Doradztwo filozoficzne jako nowa forma realizacji wielowiekowej tradycji filozoficznej. Rola i miejsce Dr Agnieszki Woszczyk na współczesnym parnaisie filozoficznym s. 216–231; Biel-Ziółek Katarzyna: Empatia, profesjonalizm i racjonalne myślenie drogą kształtowania młodych badaczy. Sylwetka Joanny Hańderek s. 232–238.

5879. **NASZA** Sybiriada. Losy mieszkańców powiatu międzychodzkiego dotkniętych represjami sowieckimi w latach 1939–1956. Zebrał i oprac. Adam Nowak; współpr. Jolanta Kławe, Marcin Lehmann, Artur Paczesny; red. Janina Chołłowicz. Międzychód 2018 Koło Zw. Sybiraków; Druk.-Międzychód Bożena Wesołowska-Drabik 8° ss. 319, tabl. 1, il.

Biografie 58 osób związanych z powiatem międzychodzkiem.

5880. **NEKROLOG** gorzowski za rok 2017. Oprac. Jerzy Zysnarski. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 495–522.

Zawiera 68 krótkich biografów.

5881. **NOBLIŚCI**. Nobel prize winners. Red. Piotr Skoczek. Proszówki 2017 Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza 8° ss. 246, nlb. 2, il. (Wielec Polacy).

Tręść: Skoczek Piotr: Od wydawcy s. 5–6; Cieślarska Aleksandra, Pietrzyk Zdzisław: Wprowadzenie s. 9–13; Maria Skłodowska-Curie s. 40–73; Henryk Sienkiewicz s. 74–143; Władysław Stanisław Reymont s. 144–183; Czesław Miłosz s. 184–198; Lech Wałęsa s. 199–205; Wisława Szymborska s. 206–215; Miejsca związane z Noblistami s. 216–246.

5882. **NOSEK** Marzena: Nie(d)ocenione. Kobiety w dziejach Kielc do 1939 roku. Kielce 2018 Agencja JP 8° ss. 155, il.

Słownik biograficzny.

5883. [NOWAKOWSKI Józef]: Wolność przynieśli nam w darze. Słownik biograficzny bądkowian na stulecie odzyskania Niepodległości. Radom 2018 Inst. Technologii Eksploatacji – Państw. Inst. Badawczy 8° ss. 198, il.

5884. **NOWASZEWSKA** Milena: Portret nauczycieli sokołowskich szkół w latach 1944–1975 (wybrane przykłady). *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 169–188, streszcz. ang.

5885. **NOWOSIELSKA-SOBEL** Joanna: Spisy mieszkańców Białegostoku z lat 1845–1891. Oprac. Wiesław Wróbel. Białystok 2018 Fund. Ochrony Zabytków „Na Rubieży” 8° ss. 525, il. (Zróżdła do Dziejów Białegostoku; t. 3).

T. 1. 2016.

5886. **OBRĄCZKA** Piotr: Honorowi obywatele miasta Bytomia. Bytom 2017 Urząd Miejski 8° ss. 64, il.

Lata 1801–2018.

5887. **OJCOWIE** Niepodległości. Zabłudów 1918–2018. Red. Adam Szot. Białystok 2018 Wydaw. Buk 8° ss. 58, nlb. 1, il.

Tręść: Tomanek Adam: Z wdzięczności za troskę o nasz wspólny dom s. 5–7; Szot Adam: O tych, co zagospodarowywali wolność s. 7–11; Szot Adam: Ks. Stanisław Ignacy Nawrocki [1879–1958] – pierwszy proboszcz parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Zabłudowie w niepodległej Polsce s. 13–34; Szot Adam, Nosorowski Edward: Adam Chilecki [1859–1943] – pierwszy wójt Zabłudowa w niepodległej Polsce s. 35–44; Szot Adam, Szumińska Barbara: Michał Szyłkiewicz [1875–1939] – zabłudowianin przywiązany do ziemi swych ojców s. 45–58.

5888. **OLCZAK-RONIKIER** Joanna: Krzyś i Ryś. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 2 s. 221–223.

Krzysztof Kamil Baczyński (1921–1944) i Jan Ryszard Bychowski (1922–1944).

5889. **OŁAWIANIE** w polskim czynie niepodległościowym. Pamięć – tradycja – tożsamość. W stulecie odzyskania przez Polskę niepodległości 1918–2018. Oprac. hist. Tomasz Gałwiazek; oprac. graf. Joanna Letman. Oława 2018 [Bibl. Koronka] 4° ss. 83, il.

Tręść: Generał broni Kazimierz Raszewski s. 18–25; Podpułkownik artylerii Bolesław Babecki s. 26–31; Jakub Axentowicz

s. 32–39; Władysław Gorazd s. 40–45; Jan Dulebowski s. 46–51; Książd prałat Franciszek Kutrowski s. 52–61; Major Jan Łuszczczyński s. 62–67; Rotmistrz Edward Grabski s. 68–75; Porucznik Wojciech Kulakowski s. 76–80.

Lata 1864–1980.

5890. OPOLANIE znani i nieznan. Czasy po II wojnie światowej. Cz. 2. Pod red. Małgorzaty Świder. Opole 2018 PTH. Oddz. 8° ss. 254, il. (Biblioteczka Opolskiego Maturzysty; z. 7).

Treść: Świder Małgorzata: Wstęp s. 7–12; Kisielewicz Danuta: Róża Bednorz (1920–2014) – zasłużona w walce o niepodległą Polskę i zachowanie pamięci historycznej s. 13–30; Trzcielińska-Polus Aleksandra: Danuta Berlińska (1952–2016) – socjolożka, badaczka mniejszości niemieckiej, ceniona wykładowniczy, społeczniczka s. 31–44; Zawadzka Magdalena: Roman Jerzy Dąbrowski (1918–2011) – warszawiak z urodzenia, opolanin z wyboru s. 45–60; Goc Małgorzata: Elżbieta Dworzak (1944–2013) – semper fidelis s. 61–70; Lis Michał: Władysław Alfred Dziewulski (1904–1981) – historyk, badacz i popularyzator dziejów Śląska s. 71–88; Marcinkowski Dominik: Kazimierz Kobiałko (1944–1991) – przede wszystkim pedagog s. 89–106; Trzcielińska-Polus Aleksandra: Maria Kokot (1913–2018) – działaczka katolicka s. 107–116; Pałys Piotr: Szymon Koszyk (1896–1972) – Civis Opoliensis s. 117–126; Sroka Marcin: Jadwiga Sabina Ludwińska (1907–1999) – kobieta partii s. 127–140; Piszczek-Kaiser Halina: Ruta Jadwiga Molin (1937–2005) – artystka, malarka s. 141–150; Pawelec Mariusz: Halina Morawiec z Nowickich (1931–1993) – zwyczajna biografka niezwykłej postaci s. 151–162; Heller Tomasz: Paweł Piechaczek (1888–1961) – starosta nieznany s. 163–176; Bereszynski Zbigniew: Lesław Poeckh (1927–1992) – lwowiak, pionier, opozycjonista. Życiorys nie bez tajemnic s. 177–197; Witoń Wojciech: Teresa Zdzisława Sękowska (1930–2000) – wychowawczyni opolskich bibliotekarzy s. 197–208; Dawid Adriana: Anna Smolka (1916–1992) – rodłaczka, komunistka i społeczniczka s. 209–224; Starczewska-Wojnar Aleksandra: Janina Sosnowska (1920–2015) – choreograf, wychowawczyni i nauczycielka tańca klasycznego s. 225–236; Reisky Maria: Lucyna Szafran-Szadkowska (1933–1994) – „opolanka z wyboru serca”, profesor archeologii oraz miłośniczka egzotycznych podróży s. 237–248.

Cz. 1. 2017.

5891. ORACKI Tadeusz: Studenci i profesorowie z Prus Krzyżackich, Książęcych i Warmii na Uniwersytecie Krakowskim od XIV do XVIII wieku. (Diecezje pomezkańska, sambijska i warmińska). Gdańsk 2018 Tadeusz Oracki 8° ss. I, 294, nlb. 1. (Scientia et Veritas; nr 6).

Rec.: Zawadzki Wojciech, *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 605–607.

5892. ORACKI Tadeusz: Twórcy, działacze, pracownicy kultury i oświaty oraz uczeni-humaniści na Warmii i Mazurach w latach 1945–1990. Cz. 1: Zestaw nazwisk. Red. Karol Sęk. Gdańsk 2018 [b.w.] 8° ss. nlb. 2, 110. (Scientia et Veritas; nr 7).

5893. OSTATNI komendanci, ostatni żołnierze 1951–1963. Red. Monika Biernat [i in.]. Wyd. 3. Warszawa 2018 Biuro Bezpieczeństwa Nar.; Kancelaria Prezydenta RP 8° ss. nlb. 2, 555, nlb. 2, il.

Wyd. 1. Red. Grzegorz Kuczyński [i in.]. Warszawa 2013.

5894. OSTROWSKA Irena: Niezłomni kapłani z Podola. Przekł. Magdalena i Andrzej Lwowsy. Kraków 2018 Wydaw. AA 16° ss. 246, nlb. 1, il.

Antoni Chomici (1909–1993), Martynian Darzycki (1918–2009).

5895. OWCZARSKI Marek: Zaczęło się od jednego zdjęcia... Roman Olbrowski i jego rodzina. Katowice 2018 Marek Owczarski 8° ss. 119, nlb. 1, tabl. 1, il., mapy.

XVIII–XXI w.

5896. PAMIĘCI tych, którzy znali tamten czas. Zapisani w ziemi jedliczkiej. Zespół red. Krystyna Bobusia [i in.]. [Jedlicze]–Krosno [2018] Stow. Inicjatyw Społ. „Rota”; [Gm. Bibl. Publ. im. Kaspra Wojnara]; Wydaw. „Ruthenus”, Rafał Barski 4° ss. 132, nlb. 4, il.

Słownik biograficzny.

5897. PAMIĘĆ nie dała się zgładzić... Oprac. tekstów Ewa Kowalska, Sebastian Karwat, Tomasz Szczepański. Wyd. 2 rozsz. Warszawa 2018 Graf_ika Usługi Wydawnicze Iwona Knechta; przy współpr. Gopher u.r.p. Andrzej Famielec 4° ss. 94, nlb. 2, il.

Tyt. równol.: Memory would not be erased.

Tekst równol. pol., ang.

Sylwetki 22 ofiar zbrodni katyńskiej.

5898. PAMIĘTNIK absolwentów Wydziału Weterynaryjnego 1961–1967 Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Red. Ryszard Tyborski. Sępólno Krajeńskie 2017 Firma Usługowo-Wydawnicza „Daniel” Ewa Wierzchucka 16° ss. 196, il.

5899. PANAS-GOWORSKA Marta, Goworski Andrzej: Inżynierowie Niepodległej. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 266, nlb. 1, tabl. 12, il.

Lata 1819–1934.

5900. PAŃKÓW Julia, Pańków Lidia: Kreator. Kobiety, które zmieniły polski styl życia. Warszawa 2018 Sport i Turystyka – Muza 8° ss. 428, nlb. 4, il.

5901. PAŃTAK Genowefa: Z dawnych Kresów w świat. Warszawa 2017 Przeds. Wielobranżowe Polimax Paweł Kacprzak, Rafał Suława 8° ss. 123, nlb. 1, il.

Historia rodziny Antoniewiczów, XX w.

5902. PATER Walter: Oficerowie Marynarki Wojennej II Rzeczypospolitej i ich książki. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 37–68.

Zawiera biogramy 15 oficerów oraz wykaz książek ich autorstwa.

5903. PATLEWICZ Radosław: Mała księga bohaterów Polski. Il. Iwona Patlewicz. Częstochowa 2018 Wydaw. 3DOM 8° ss. 237.

Słownik biograficzny.

5904. PAWŁOWSKA Alicja: Ludzie znani i nieznan. Twórcy kultury w Resku 1945–2018. Resko 2018 Studio DAO 4° ss. nlb. 1, 255, il.

5905. PAWŁOWSKI Franciszek [Ksawery]: Prałaci i kanonicy Kapituły Katedralnej obrządku łacińskiego w Przemyślu. Przekł. Zygmunt Trojnar; red. Adam Szal, Sławomir Zych. Przemyśl 2018 Wydaw. Archidiec. Przemyskiej 8° ss. 384, il. (Duchowieństwo (Archi)diecezji Przemyskiej Obrządku Łacińskiego; t. 1).

5906. PIĄTEK Stanisław: Niezłomni z Żyznowa. W 100. rocznicę odzyskania niepodległości. Rzeszów 2018 Bonus Liber Wydaw. i Drukarnia Diec. Rzeszowskiej 8° ss. 35, il.

Słownik biograficzny.

5907. PIĄTKOWSKI Sebastian: Historia adwokatury radomskiej. W 100-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę. Radom 2018 Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – Państw. Inst. Badawczego 8° ss. 220, nlb. 1, il.

Słownik biograficzny.

5908. PIEGZA Marian: Patronują świętochłowickim ulicom. Świętochłowice 2018 Agencja Wydaw.-Reklamowa „map” 8° ss. 61, il.

Słownik biograficzny.

5909. PIETRZYK Elżbieta: Historia dworcu i rodu Stawnickich w Sławkowie. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 1: 2016 s. 75–88.

5910. PILARSKA Angelika: Powstańcy wielkopolscy ziemi rogozińskiej. Rogoźno 2018 Rogozińskie Centrum Kultury; Muzeum Region. im. Wojciechy Dutkiewicz 8° ss. 320, il. Muzeum Region. im. Wojciechy Dutkiewicz w Rogoźnie.

Słownik biograficzny.

5911. PŁAWECKA Katarzyna Maria: Dwór w Laskowej we wspomnieniach, literaturze i kulturze. *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 151–166.

Dwór z 1677 r., dzieje rodziny Laskowskich w l. 1420–1964.

5912. PŁAZA Zofia Danuta: Moje Zasady. Wysiadłów 2018 Zofia Danuta Płaza 8° ss. 144, il.

Rodzina Zasadów w l. 1918–2018.

5913. POCZET Doktorów Honoris Causa Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu 1950–2018. Tł. Ewa Śnieżyk-Milczyńska. Wrocław

2018 Wydaw. Uniw. Medycznego 4° ss. 449, il. Uniw. Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.

5914. POCZET prymasów Polski. Pod red. Krzysztofa Woźniaka, Marcina Kulczyńskiego i Piotra Pokory. Gnieźno–Bydgoszcz 2017 Kuria Metropolitalna; Pejzaż 4° ss. 159, nlb. 1, il.

XV–XXI w.

Rec.: Prokop Krzysztof R., *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 433–454.

5915. POCZET rektorów Wyższej Szkoły Rolniczej, Akademii Rolniczej, Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie 1953–2018. Zespół red. Bożena Pietrzyk, Józef Bieniek, Paweł Jakubiec, Iwona Pisiewicz, Szymon Sikorski. Kraków 2018 Wydaw. Uniw. Rolniczego 8° ss. 142, il.

Treść: Sady Włodzimierz: Słowo wstępne s. 5–8; Sylwetki Rektorów Wyższej Szkoły Rolniczej – Akademii Rolniczej – Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie s. 9–94; Przemówienia inauguracyjne (publikowane) z lat 1990–2012 s. 95–132; Załączniki: Wykaz rektorów WSR – AR – UR w Krakowie w latach 1953–2018 s. 133–134; Wykaz prorektorów WSR – AR – UR w Krakowie w latach 1953–2018 s. 135–138; Pietrzyk Bożena, Bieniek Józef: Posłowie s. 139–140; Źródła fotografii s. 141–142.

5916. POCZET rektorów, prorektorów i dziekanów Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. Oprac. red. Bożena Zmitrowicz-Grobelna. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Medycznego im. Piastów Śląskich 4° ss. 310, nlb. 2, il. Uniw. Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.

5917. PODLASCY twórcy niepodległości Polski. Red. t. Wojciech Jan Cymbalisty. Rogówek 2018 Fund. Pole Kultury 8° ss. 162, nlb. 1, il. (Podlachia. Podlaskie zeszyty naukowe; z. 1).

Materiały z konferencji naukowej „Podlascy twórcy niepodległości Polski”, Wasilków, 17 XI 2018 r.

Treść: Dobroński Adam Czesław: Recenzja s. 9–10; Krysiwicz Grzegorz: Józef Świrniak [1901–1944], jeden z Orłąt Lwowskich, bohater Kruzewa s. 11–29; Waczyński Józef: Stanisław Turecki [1884–1941] peowiak, strażak, burmistrz, sybirak s. 31–54; Krysiwicz Grzegorz: Antoni Bućko [1896–1943], wasilkowianin, żołnierz, nauczyciel s. 55–69; Olechnowicz Marian: Podpułkownik Sztabu Generalnego Wojska Polskiego Stanisław Kazimierz Marcin Łapiński [1891–1922] s. 71–116; Adamski Jan: Polska Organizacja Wojskowa Komenda Lokalna Choroszcz 7 października 1917 – 19 lutego 1919. Artykuł wspomnieniowy z okazji stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości i 35. rocznicy pierwszego upamiętnienia członków POW w Choroszczy s. 117–143; Postulaty badawcze przed drugą ogólnopolską konferencją naukową „Podlascy twórcy niepodległości Polski” s. 145–156; Od wydawcy s. 157–161.

5918. POLACY i osoby polskiego pochodzenia w siłach morskich państw obcych. XVIII Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej, Gdynia, 15 czerwca 2018 r. Referaty

sympozjalne. Praca zbiorowa. Red. nauk. Andrzej Drzewiecki, Karol Słowi. Gdynia 2018. Wydaw. BP; Wydż. Dowodzenia i Operacji Morskich AMW 8° ss. 126, il.

Treść: Dąbrowski Stanisław: Bohater Dwóch Narodów 1909–1978 s. 6–14; Drzewiecki Andrzej: Adam Mohuczy [1891–1953] – absolwent Morskiego Korpusu Kadetów – oficer w służbie dwóch bander s. 15–31; Gałkowski Adam: Od rosyjskiej Floty Ochotniczej do Kierownictwa Polskiej Marynarki Wojennej w Londynie – wojenne losy komandora Władysława Kosianowskiego [1895–1966] s. 32–42; Głowacz Daniel: Henryk Cywiński [1855–1938] wiceadmirał Marynarki Wojennej Imperium Rosyjskiego s. 43–45; Macyszyn Jacek: Stanisław Przewodowski [1843–1903] – kapitan brazylijskiej marynarki wojennej s. 46–51; Piotrowski Bogdan: Kontradmiral Kolumbii podkreśla swoje polskie pochodzenie s. 52–56; Semków Piotr: Jerzy Świrski [1882–1959]. Pomiędzy Rosją a Anglią była Polska s. 57–71; Skoczek Tadeusz: Józef Bartosik [1917–2008]. W służbie marynarki polskiej i angielskiej s. 72–78; Zarębczan Władysław: Komandor Jerzy Sas-Kulczycki [1905–1944] bohater woskiego ruchu oporu s. 79–87; Znajdek Jan, Przybyszewska Magdalena: Krzysztof Arciszewski [1592–1656] – najsłynniejszy awanturnik i żołnierz Rzeczypospolitej XVII wieku s. 88–98; Judycki Zbigniew [Andrzej]: Marynarze z polskim rodowodem w siłach morskich państw obcych s. 98–120.

5919. POLACY ratujący Żydów w czasie Zagłady. Przywracanie pamięci. Poles who rescued Jews during the Holocaust. Recalling forgotten history. Red. Emilia Kolinko; tł. Aleksandra Rawska [i in]. Warszawa 2016. Min. Spraw Zagranicznych 8° ss. 141, nlb. 3, il. Kancelaria Prezydenta RP; Muzeum Historii Żydów Polskich Polin; IPN.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

5920. POLACY zasłużeni dla krajów Azji i Pacyfiku. Warszawa 2018. Min. Spraw Zagranicznych. Departament Azji i Pacyfiku 8° ss. 71, nlb. 1, il.

5921. POLAND. A country of remarkable women. Transl. Paulina Grunwald, Mark B. Grzymala. Opole 2018 „Dla Dziedzictwa” 8° ss. 47, il.

XVIII–XXI w.

5922. POLISH statisticians. Biographical notes. Editorial board Mirosław Krzyśko [et al.]. Warszawa 2018 Zakł. Wydawnictw Statyst. 8° ss. 188, il. (Library of the Statistical News).

Lata 1881–2016.

5923. POLSCY biznesmeni w świecie. XVII Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej „Polscy biznesmeni w świecie”, Warszawa 19 grudnia 2017 r. Referaty sympozjalne. Praca zbior. pod red. Zbigniewa Judyckiego i Tadeusza Skoczka. Warszawa 2017. Fund. Polonia Semper Fidelis 8° ss. 133, nlb. 1, il.

Treść: Słowo wstępne s. 7; Bocheńska Aleksandra: Rudolf Modrzejewski [1861–1940] – zapomniany konstruktor mostów s. 9–12; Gałkowski Adam: Ludwik Wołowski [1810–1876] –

polski bankier we Francji s. 13–16; Głowacz Daniel: Leopold Płowiecki [ur. 1942] – francuski król kateterów s. 17–20; Jaros Mirosław: Polscy architekci poza krajem s. 21–32; Judycki Maksymilian: Barbara Piasecka Johnson [1937–2013] – dziedziczka imperium kosmetyczno-farmaceutycznego „Johnson & Johnson” s. 33–36; Judycki Michał: Lwowianin w kraju Helwetów s. 37–40; Kozimor Grażyna: Jan Kobylański [1923–2019] – biznesmen w oparach polityki s. 41–44; Kozyra Anna: Barbara Hulanicki [ur. 1936] – rewolucjonistka mody, matka chrzestna fast fashion s. 45–48; Kucharski Mirosław Jacek: Tadeusz Tad Witkiewicz [ur. 1949] – droga z polskiego nadbużańskiego Kodnia przez Kanadę na Wall Street s. 49–54; Leszczyńska Krystyna: Martha Stewart [ur. 1941] – właścicielka amerykańskiego imperium medialnego s. 55–60; Macyszyn Jacek: Mieczysław Bialkiewicz [1919–2004] – żołnierz, artysta i biznesmen s. 61–66; Orłowski Bolesław: Tadeusz Oksza-Orzechowski [1838–1902] – zapomniany pionier telegrafii podmorskiej s. 67–72; Połap Alicja: Elżbieta Wysocka – założycielka marki luksusowych kosmetyków VISOANSKA s. 73–80; Rybak Michał: Blanka Rosenstiel [ur. 1930] – niezwykła osoba na amerykańskiej ziemi s. 81–84; Siwek Józef: Od kurtyzan po królowe. Antoni Cierplikowski [1884–1976] – fryzjer o międzynarodowej sławie s. 85–88; Skoczek Tadeusz: Adam Zieliński [1929–2010] – pisarz i biznesmen s. 89–92; Skoczek Tomasz: Waldemar Kita [ur. 1953] – skuteczny inwestor sportu s. 93–96; Słowiński Przemysław: Cesarzowa piękna – Helena Rubinstein [1872–1965] s. 97–110; Żongołłowicz Bogumiła: „Carinia” – największa prywatna firma fotograficzna w Australii s. 111–114; Aneks: Judycka Magdalena, Judycki Zbigniew [Andrzej]: Biznesmeni z polskim rodowodem s. 115–130.

Rec.: Stasiński Adam: Polacy w światowym biznesie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 345–354.

5924. POLSCY działacze emigracyjni w walce o niepodległość. XIX Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej „Polscy działacze emigracyjni w walce o niepodległość”, Siemianowice Śląskie, 30 listopada 2018 r. Referaty sympozjalne. Pod red. Janusza Gmitruka, Zbigniewa Judyckiego, Tadeusza Skoczka. Warszawa 2018. Fund. Polonia Semper Fidelis 8° ss. 335, nlb. 1, il.

Lata 1801–2018.

Treść: Słowo wstępne s. 11; Kalinowska-Bouvy Agata: Ostatni z „Kolumbów” s. 13–18; Buras Dariusz: Pułkownik Adam Koc [1891–1961]. Wojenne i powojenne emigracyjne losy s. 19–24; Cendrowski Marek: Generał Władysław Sikorski [1881–1943] s. 25–30; Dąbek Roman: Zygmunt Merdinger (1890–1958). Ostatni radca-minister poselstwa RP w Ciudad de México, legionista, dyplomata, pisarz s. 31–38; Dobroński Adam Czesław: Ryszard Kaczorowski (1919–2010) s. 39–44; Draus Jan: Profesor Stanisław Ostrowski [1892–1982] s. 45–60; Drożdż Urszula Małgorzata: Jacek Marcin Kaczmarek [1957–2004]. Bard Solidarności s. 61–68; Galec Zbigniew: Bohdan Jan Ejbich [1916–2013]. Bohaterski lotnik, emigrant, niestrudzony działacz polonijny, gorący patriota s. 69–74; Gałkowski Adam: Jerzy Giedroyc [1906–2000] i jego Polska s. 75–82; Gigilewicz Edward: Generał Lucjan Mieczysław Żeligowski (1865–1947) i jego koncepcja Wielkiej Sławii s. 83–90; Gmitruk Janusz: Stanisław Kot [1885–1975]. Uczony, polityk, dyplomata, mąż stanu w kraju i na emigracji s. 91–110; Hładkiewicz Wiesław: Edward Szczepanik (1915–2005) s. 111–114; Judycki Maksymilian: Nie zginie!ś Polsko! w 70. rocznicę śmierci Augusta kardynała Hłonda (1881–1948) s. 115–118; Kalczyńska Maria: Tadeusz Chciuk-Celt (17.10.1916 – 10.04.2001). Legendarny „Biały Kurier” – polski bohater. Droga życia od Drohobycza do Monachium s. 119–122; Kibitilewska-Żabińska Dagmara: Zofia Hertz (1910–2003) s. 123–128; Klas Wojciech: Zdzisław Konstanty Jagodziński (1927–2001) s. 129–142; Konopka Jan A.:

Ignacy Jan Paderewski [1860–1941]. Współtwórca odrodzenia Polski s. 143–150; François-Kos Anna: Jan Kułakowski [1930–2011]. Europejczyk znad Wisły s. 151–156; Kozyra Anna: Za wolność naszą i waszą. Polki we francuskim ruchu oporu podczas II wojny światowej s. 157–173; Kruszewska Marta: Komitet na Rzecz Wolnej Polski w Skandynawii (1973–1985) s. 173–177; Kruszewski Eugeniusz S[tanisław]: Jerzy August Bolesław Gawenda. Nie tylko uczyony, ale także żołnierz i polityk s. 179–184; Krześniak Leszek Marek: Tadeusz Kościuszko [1746–1817]. Symbol polskiej niepodległości s. 185–190; Kucharski Mirosław Jacek: „Narodowiec” a sprawa niepodległości. Michał Franciszek Kwiatkowski [1883–1966] i Michał Aleksander Kwiatkowski [1928–2016] s. 191–198; Leszczyńska Krystyna: Lidia Ciołkosz (Kahan) [1902–2002] – działaczka polityczno-społeczna i publicystka polskiej emigracji pojałtańskiej s. 199–206; Maciejczyk Robert: Marek Łatyński (ps. Michał Suszycki) [1930–2003] s. 207–210; Macyszyn Jacek: Gen. dyw. Tadeusz Komorowski ps. Bór (I VI 1895 – 24 VIII 1966) s. 211–216; Mazurek Jerzy: Polonia brazylijska wobec niepodległości Polski w 1918 r. s. 217–228; Mucha Danuta: Robert Adolf Chodasiewicz (1832–1896) – obrońca niepodległości Argentyny s. 229–232; Niklewska Jolanta: Roman Dmowski [1864–1939]. Współtwórca niepodległej Polski s. 233–236; Orłowski Bolesław: Aleksander Józef Waligórski (1802–1873) s. 237–242; Połap Alicja: Maciej Morawski [ur. 1929]. W służbie wolności i przyjaźni polsko-francuskiej s. 243–248; Rychwalska Bogumiła: Arcybiskup Szczepan Wesoly [1926–2018] s. 249–252; Rychwalska Bogumiła, Wieczorek Grzegorz: Piotr Stefan Wandycz [1923–2017]. Historyk specjalizujący się w badaniach najnowszych dziejów Polski, Europy Środkowo-Wschodniej, dziejów dyplomacji, profesor Yale University s. 253–258; Skoczek Tadeusz: Wędrowni Mieczysława Paszkiewicz [1925–2004]. Z Linowa, przez Gusen do Londynu s. 259–266; Słowiński Przemysław: Kurier z Warszawy. Jan Nowak-Jeziorański [1914–2005] s. 267–274; Sokół-Potocki Maksymilian: Dr Jan Tarczyński [ur. 1953] – działacz polskiej emigracji niepodległościowej w Wielkiej Brytanii s. 275–286; Sprengel Bolesław: Ignacy Matuszewski (1891–1946) s. 287–290; Sprengel Mieczysław: Ks. Leon Rogalski TJ (1830–1906) s. 291–294; Szczerbiński Marek: Tadeusz Wyrwa [1926–2010]. Żołnierz Armii Krajowej, polski historyk, politolog, pisarz s. 295–298; Wasilewski Krzysztof: Józef Garliński (1913–2005) s. 299–302; Wieczorek Grzegorz: Zygmunt Lechosław Szadkowski [1912–1995] – działacz harcerski, kombatancki i polityczny polskiej emigracji niepodległościowej w Wielkiej Brytanii s. 303–306; Załączny Jolanta: Leonard Chodźko (1800–1871) popularyzator sprawy polskiej s. 307–312; Zarębian Władysław: Józef Feliks Gawlina [1892–1964] – biskup połowy i pasterz polskiej emigracji s. 313–320; Znajdek Jan, Przybyszewska Magdalena: Tadeusz Nowakowski [1917–1996]. Honorowy obywatel Bydgoszczy i Olsztyna, pisarz, publicysta, polski działacz na uchodźstwie s. 321–326; Zaliński Henryk W.: Generał Józef Bem [1794–1850], bojownik o wolność Polski i Węgier s. 327–332; Judycki Marek: Krzyż Niepodległości s. 333–335.

5925. POLSCY jeźdźcy olimpijscy okresu międzywojennego. Cz. 1: Berlin 1936 – skoki przez przeszkody. [Oprac.] Hanna Łysakowska. Warszawa 2018 Muzeum Łazienki Królewskie 8° ss. 49, nlb. 1.

Treść: Łysakowska Hanna: Wstęp s. 5; Wąsowska Wanda: Wuj Janusz Komorowski, wspomnienia s. 6–11; Urban Renata: Janusz Komorowski – kariera sportowa s. 12–17; Łysakowska Hanna: Janusz Komorowski – oficer, jeździec, trener s. 18–33; Łysakowska Hanna: Polska ekipa z Berlina – skoki przez przeszkody s. 34–49.

5926. POLSCY misjonarze św. Wincentego a Paulo w kraju i zagranicą. Katalog z okazji 100. rocznicy odrodzenia Polskiej Prowincji (1918–2018). Red. Arkadiusz Zakręta, Adam

Borowski, Stanisław Rospond. Wyd. 2 (popr. i uzup.). Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol. Ks. Misjonarzy 8° ss. 438, nlb. 2, il.

Słownik biograficzny.

5927. POLSCY misjonarze św. Wincentego a Paulo w kraju i zagranicą. Katalog z okazji 360. rocznicy przybycia misjonarzy do Polski (1651–2011). Oprac. Arkadiusz Zakręta. Kraków 2012 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 479, nlb. 1, il.

5928. POLSCY odkrywcy, badacze i eksploratorzy Syberii oraz Azji Środkowej. (XIX–początek XX wieku). Pod red. Grzegorza Pełczyńskiego. Wrocław 2018 Wydaw. Univ. Wrocławskiego 8° ss. 336, il. (Acta Universitatis Wratislaviensis; no. 3847).

Treść: Pełczyński Grzegorz: Od redaktora s. 7–8; Nedzelük Tat'ana: Vliánie mirovozzreniá na povsednevnuú žiznú, katolikov Sibiri (1830–1917) s. 11–33; Frącek Teresa Antonietta: Arcybiskup Zygmunt Szczęsny Feliński [1822–1895] – opiekun zesłańców s. 35–55; Rosiński Franciszek M.: Agnellus Kowarz [1880–1937] – niezwykły franciszkanin śląski na Sachalinie w latach 1911–1932 s. 57–74; Panto Dmitrij: Istoriá obrazovaniá Omskogo rimsko-katoličeskogo prihoda i deateľ'nost' ee nastoátelej s. 75–95; Brovčenko Marfa: Naučnoe nasledie pol'skikh issledovatelej Vostočnoj Sibiri i sovremennost' s. 99–111; Blombergowa Maria Magdalena: Badania archeologiczne Polaków na Syberii i w Azji Środkowej s. 113–131; Beliaeva-Saczuk Veronika, Davydov Vladimir: Nieznane kolekcje etnograficzne polskich badaczy w Muzeum Antropologii i Etnografii im. Piotra Wielkiego RAN (Kunstkamera) s. 133–141; Semenov Evgenii: Muzeifikaciá památnyh mest, svázannyh s пребывaniem pol'skikh učenyh na territorii Bajkal'skogo regiona: B. Dybovskij [1833–1930], Á. Čerskij [1845–1892] i Ū. Tal'ko-Gryncevič [1850–1936] s. 143–153; Skrzyński Tomasz: Okres syberyjski w działalności Gotfryda Ossowskiego (1893–1897) s. 155–173; Legutko Grażyna: Kraj Sacha po latach, czyli obraz Jakucji w „Pamiętnikach” Wacława Sieroszewskiego s. 175–189; Sieroszevska-Rolewicz Zuzanna: Pamięć o Wacławie Sieroszewskim [1858–1945] – refleksje z podróży śladami pradziadka do Jakucji s. 191–197; Nikulina Irina: Hołozjstvennaá deateľ'nost' ssyl'nyh polákov na Altae vo vtoroj polovine XIX veka s. 201–209; Masiarz Władysław: Polacy w działalności gospodarczej na Syberii w XIX–XX wieku s. 211–244; Milewska-Młynik Anna, Młynik Roland: Obraz dziejotwórczego Usoła w pracach Stanisława Katerli [1830–1900] s. 247–263; Kopestyńska Paulina: Cykl portretów polskich badaczy Syberii s. 265–267; Kamińska Elżbieta: Jan Strożecki [1869–1918] i jego fotograficzne wspomnienia z Jakucji s. 269–286; Załączny Jolanta: Oswajanie Syberii przez polskie kobiety (w świetle fragmentów wspomnień i dzienników) s. 287–299; Król Małgorzata: „Ten bowiem świat intelektualny ma to do siebie, że czasem tym się staje dla duszy, czym są dla ciała powietrze, pokarmy i napoje” – bibliofil na zesłaniu. Korespondencja literacka Gustawa Zielińskiego [1809–1881] s. 301–314; Pełczyński Grzegorz: Odkrywanie śladów. Refleksje na temat cyklu filmów dokumentalnych Jadwigi Nowakowskiej „Polacy na Syberii” s. 323–336.

5929. POPLAWSKI August Klemens: Łudzie dnia wczorajszego. Red. Agnieszka Żyznowska, Jerzy Popławski, Ewa Bartnikowska. Olsztyn 2018 Grupa WM 8° ss. 301, nlb. 3, il.

Historia rodziny Popławskich oraz Kowalewskich połączona ze wspomnieniami autora (zyl w l. 1912–1988) nt. życia

w Małych Pluskach; zawiera też fragment opracowanej przez autora historii Warmii.

5930. PORADOWSKA-WERSZLER Ewa: Dom na Ogrodach. Monografia historyczno-sentymentalna. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 5: 2016 s. 11–57.

Dzieje rodzin Poradowskich, Mieszczańskich i Sprusińskich na tle dziejów Kalisza od 2 poł. XIX w. oraz historia lokatorów domu zbudowanego w 1905 r.

5931. PORTRETY Regionu Kozła. Pod red. Janusza Jaskulskiego. Kargowa 2018 Stow. Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła 16° ss. 64, il.

Treść: Muzycy Regionu Kozła. Aut.: Leonard Śliwa, Zbigniew Skoczylas s. 2–20; Budowniczości instrumentów muzycznych w Regionie Kozła s. 21–41; Kolbergowie Regionu Kozła. Oprac. Wojciech Olejniczak s. 42–53; Jaskulski Janusz: Pasjonaci Pogranicza i Strażnicy Pamięci s. 54–62.

5932. PORYCKI Janusz: Noty biograficzne osób rozstrzelanych przez Niemców 15 lipca 1943 roku w Lesie Pilickim. *Bielski Almanach Historyczny*. [T. 3]: 2018 s. 101–111.

5933. POTRZEBOWSKI Rafał: Wykaz polskich więźniów ewakuowanych w 1945 r. przymusowo drogą morską z obozu koncentracyjnego Stutthof na wyspę Møn. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 112–133.

Ewakuacja przeprowadzona 25 IV – 5 V 1945 r.

5934. POWSTAŃCY wielkopolscy 1918/1919 mieszkańcami Gminy Wyrzysk. Oprac. Roman Chwaliszewski, Wojciech Kicman. Wyrzysk–[Piła] 2018 Gm. Wyrzysk; [Wojciech Kicman] 8° ss. 103, nlb. 1, il.

Spis osobowy.

5935. PRAŁAT Emilian: Ród historii, historia rodu. Archiwum kopaczewskie Chłapowskich. Leszno–Łódź 2016.

Rec.: Chłapowski Krzysztof, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 298–300.

5936. PRO memoria. Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego spoczywający na cmentarzach Krakowa 1803–2017. [T.] 3. Pod red. Jana Wiktora Tkaczyńskiego. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 351, nlb. 1, il.

T. 1. 2014.

Treść: Słowo Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr. hab. med. Wojciecha Nowaka s. 7–8; Wstęp Przewodniczącego Komitetu ds. Opieki nad Grobami Profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr. hab. Jana Wiktora Tkaczyńskiego O (często) nieodrobionej lekcji pokory wobec dokonani naszych zmarłych profesorów s. 9–13; Biogramy Profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego spoczywających na cmentarzach Krakowa. Lokalizacja i fotografie mogił s. 15–334; Statystyka: Liczba profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego

spoczywających na cmentarzach Krakowa s. 335; Biografia s. 337–338; Plany cmentarzy s. 339–350.

5937. PROKOP Zbigniew Bogumił: Święci i bohaterowie Pragi. Warszawa 2018 „Inicjatywa Praska” DIAK DW-P 8° ss. 150, nlb. 6, il.

Diecezja Warszawsko-Praska w l. 1657–2016.

5938. PRUSS Zdzisław, Kantorek Elżbieta: Bydgoski leksykon plastyczny. Pod red. Zdzisława Prussa. Bydgoszcz 2018 Stow. Andrzeja Szwalbego Dziedzictwo; Dom Wydaw. Margrafen 8° ss. 286, nlb. 1, il.

Słownik biograficzny za l. 1945–2015.

5939. PRZEZWICKA Stanisława: Franciszek Przewicki [1862–1931] w historii Sejmnejczyzny. Genealogia rodziny Przewickich i rodziny Stawińskich. Wyd. 2 zm. Złotów 2018 Tadeusz Przewicki 8° ss. 333, il.

5940. PRZYBYLSKI Marian: Mogiłnianie odznaczeni Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym 1918–1919. 100. lecie Powstania Wielkopolskiego 1918–1919. Mogilno 2018 Mogileński Dom Kultury 8° ss. 193, nlb. 1, il.

Słownik biograficzny za l. 1878–2018.

5941. PRZYBYSZEWSKI Andrzej: Straty osobowe mieszkańców Powiatu Mieleckiego 1939–1945. Radomyśl Wielki 2018 Cashnet 8° ss. 188.

5942. PRZYBYSZEWSKI Kazimierz: Ludzie Torunia odrodzonej Rzeczypospolitej (1920–1939). Biogramy i szkice biograficzne. Cz. 2. Toruń 2018 Wydaw. UMK 8° ss. 694, il. Cz. 1. 2001.

5943. PTAK Danuta, Piasecki Włodzimierz: Dąbrowskie drogi do niepodległości i ich bohaterowie. Dąbrowa Tarnowska 2018 Stow. Samorządów Powiatu Dąbrowskiego 8° ss. 120, il., mapy.

Słownik biograficzny.

5944. PUCHALSKA Joanna: Polki, które zmieniły wizerunek kobiety. Warszawa 2018 Sport i Turystyka 8° ss. 412, nlb. 4, il.

Lata 1668–2003.

5945. PUZIAK Marcin: Uwagi o prowincjach karmelitańskiej Wielkopolskiej Prowincji Najświętszego Sakramentu w XVIII w. *Studia Bydgoskie*. T. 11: 2017 s. 165–194, streszcz. ang.

Lata 1727–1802.

5946. RADZYŃIA Jadwiga: Wspomnienia z życia rodziny Stankiewiczów na Łotwie Sowieckiej. Podał do dr. i wstępem poprz.

Marcin Karas; oprac. językowo Magdalena Broniarek. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 9: 2017 s. 115–177.

Lata 1940–2016.

5947. RASZEJA Stefan (Paweł): Czapka na gwoździu. Rozważania kociewskie. O Raszejach mieszkających na skraju Borów Tucholskich. *Silva rerum. Człuchów 2018 Irena Bartnik 4° ss. 167, il.*

Dzieje rodziny, XVIII–XX w.

5948. REGINEK Antoni: Słownik biograficzny muzyków kościelnych i twórców religijnej kultury muzycznej na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku. Katowice 2018 Księg. św. Jacka 8° ss. 407.

5949. ROJEWSKI Andrzej, Rojewski Ignacy, Wrzesińska Anna Maria: Było ich pięciu. Dzieje rodzin Rojewskich z Gąbina. Płock 2018 Płocki Inst. Wydawniczy 8° ss. 126, nlb. 2, il.

5950. RUKAT Przemysław: Jan Herduś [1895–1940] i Henryk Krawczyk [1899–1943]. Nauczyciele łowickich szkół – ofiary dwóch systemów totalitarnych. *Roczniki Łowickie*. T. 15: 2017 s. 189–212.

5951. RZEDOWSKA Anna, Warchulińska Agnieszka, Wojtczak Renata: Piotrkowianki. Portrety kobiet niezwykłych. Piotrków Trybunalski 2018 MBP im. Adama Próchnika 2° ss. 120, il.

5952. SACHS Rainer, Kandora Berthold: Leksykon artystów plastyków i twórców rzemiosła artystycznego Śląska. T. 1: Powiat zielonogórski (część śląska). Wrocław 2018 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 63, il.

Toż w jęz. niem.: *Künstlerlexikon Schlesiens. Die bildenden Künstler und Kunsthandwerker Schlesiens*. Bd. 1: Kreis Grunberg (schlesischer Anteil). Breslau 2018 ss. 67, nlb. 1, il.

Lata 1691–2016.

5953. SADOWSKI Romuald: Słownik biograficzny: Drugnia, Maleszowa, Pierzchnica, Skrzelczyce, Strojnow, Szczecno i okolice. Pierzchnica 2018 Romuald Sadowski 8° ss. 244, il.

XVI–XXI w.

5954. SAPIEHOWIE. Pod red. Tomasza Ciesielskiego i Mariusza Sawickiego. Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 446, nlb. 1, streszcz. ang. (Wielkie Rody Dawnej Rzeczypospolitej XVI–XIX Wieku; t. 1).

Treść: Ciesielski Tomasz, Sawicki Mariusz: Sapiehowie – historia i dziedzictwo rodu s. 11–31; Constantinov Valentin: Korespondencja Elżbiety Mohyly z Lwem Sapiechą [1557–1633] s. 35–44; Ziober Aleksandra: Postawy wybranych przedstawicieli

rodziny Sapiechów czerejskich wobec elekcji w 1632 roku s. 45–57; Kamiński Andrzej: Sapiehowie wobec Brandenburgii-Prus w latach 1674–1696 s. 59–85; Hundert Zbigniew: Działalność Sapiechów w „powiędzianym” okresie panowania Jana III (1683–1696) w świetle akt sejmikowych województwa mazowieckiego s. 87–104; Kolodziej Robert: Stronictwo Sapiechów a funkcjonowanie sejmu w drugiej części panowania Jana III Sobieskiego (1685–1696) s. 105–119; Rachuba Andrzej: Polityka matrymonialna Sapiechów tzw. czerejskich w XVII wieku s. 121–136; Zwierzykowski Michał: Sapiehowie w Wielkopolsce w dobie panowania Wettynów i ich rola w życiu politycznym prowincji s. 137–156; Macuk Andrzej: Mihal Antonij [1711–1760] i Źjazd Stanisłaŭ Saŭgi [1708–1754] ak kiraŭniki saŭszynskaj grupoŭki ũ 40-h g. XVIII st. s. 177–202; Filipczak Witold: Polityczna rola Elżbiety z Branickich Sapieżyń [1734–1800] w latach 1783–1784 s. 203–226; Nawrot Dariusz: Książę Aleksander Sapieha [1773–1812] – u boku Napoleona s. 227–250; Szpak Jacek: Pozycja polityczna księcia Leona Sapiehy w Galicji w latach 1832–1878 s. 251–273; Nagielski Mirosław: Aleksander Dadźbóg Sapieha [1585–1635] – działalność polityczno-wojskowa w latach 1607–1635 s. 277–295; Bobiatyński Konrad: Udział Sapiechów w obronie Wielkiego Księstwa Litewskiego przed agresją moskiewską w latach 1654–1655 s. 297–313; Sawicki Mariusz: Oblężenie sapieżyńskiej twierdzy Stary Bychów w 1702 roku s. 315–331; Ciesielski Tomasz: Kariera wojskowa Jana Kazimierza Sapiehy [ok. 1672–1730] s. 333–371; Trąbski Maciej: Wojsko polskie w czasie powstania listopadowego w świetle wspomnień ks. Leona Sapiehy [1803–1878] s. 373–387; Goszczyński Artur: Podróże edukacyjne Jana Stanisława Sapiehy (1589–1635) s. 391–410; Rolnik Dariusz: Materiały do badań dziejów rodu Sapiechów w Archiwum Jeleńskich z NGAB w Mińsku (XVI–XVIII wiek) s. 411–426; Świerkot Olga: Warszawska rezydencja Jana Fryderyka Sapiehy (1680–1751) – przebieg przebudowy i aranżacji s. 427–437; Wolański Filip: Sapiehowie w świetle funeralnego dyskursu kaznodziejskiego epoki saskiej. *Rekonosans badawczy* s. 439–447.

5955. SAPIEJA-NOWICKA Wiesława, Nowicki Mirosław: Nekropolia przygodzicka. Przygodzice 2018 Gm. Ośr. Kultury w Przygodzicach 4° ss. 402, il.

Słownik biograficzny, XIX–XXI w.

5956. SELEROWICZ Witold: Miasto i ludzie. [T.] 4: Bełchatów w latach okupacji niemieckiej. Warszawa–Zelów 2018 Wydaw. Drukarnia Marland 2 Marek Rusak 8° ss. 260, il.

T. 1. 2011.

5957. SIENSKI Hieronim: Non omnis moriar... Groby profesorów AGH. Cmentarz Rakowicki. Kraków 2018 Stow. Wychowanków AGH im. Stanisława Staszica 8° ss. 84, il.

5958. SILESIUS. Oprac. tekstów Mirella Dąbek, Łucja Staniczakowa, Dawid Wowra. Katowice 2017 Zw. Górnosląski 4° ss. 93, nlb. 3, il.

Toż. Cz. 2. Oprac. biogramów Mirella Dąbek, Łucja Staniczakowa, Magdalena Paprotny, Bernard Uszok, Marcin Lach; red. Ewelina Kosman, Magdalena Paprotny. Katowice 2018 ss. 63, nlb. 1, il.

Słownik biograficzny Ślązaków, XIII–XXI w.

5959. SITNIK Aleksander Krzysztof: Klerycy kolscy święceni w latach 1644–1685. *Rocznik Kolski*. Nr 11: 2018 s. 66–72.

5960. SKRZYPEK Agnieszka: Matka i pielęgniarka – zapamiętane wśród dębiczian portrety służebniczek dębickich. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 125–131.

S. Dorota Biendara (1850–1938) i s. Leonarda Józefa Urban (1921–1990).

5961. [SLIVKIN Valerij Vasil’evič] Sliwkin Walery: Intelktualiści Ziemi Lidzkiej. [Tł.] Jan Kozłowski. Warszawa 2018 Jan Kozłowski 8° ss. 222, il., mapa.

Słownik biograficzny, XVIII–XXI w.

5962. SŁAWNI Wolborzanie. Zespół red. Teresa Duda [i in.]. Tomaszów Mazowiecki–Wolbórz 2018 PAJ-Press; na zlec. Stow. Przyj. Wolborza 4° ss. 104, il. (Z Dziejów Wolborza).

Lata 1503–2018.

5963. SŁOWNIK architektów i budowniczych środowiska warszawskiego XV–XVIII wieku. Red. nauk. Paweł Migasiewicz, Hanna Osiecka-Samsonowicz, Jakub Sito. Warszawa 2016.

Rec.: Künstler-Langner Danuta, *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 221–227.

5964. SŁOWNIK biograficzno-geograficzny Radzyna Podlaskiego i powiatu radzyńskiego. Cz. 1. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 258–292.

Treść: Magier Dariusz: Wstęp s. 258; Gątarczyk Agnieszka: Seweryn Czetwertyński 1873–1945 s. 259–262; Gątarczyk Agnieszka: Włodzimierz Czetywertyński 1837–1918 s. 263–265; Gontarek Alicja: Henoch Lejner 1839–1891 s. 266–267; Magier Dariusz: Karol Lipiński 1790–1861 s. 268–270; Klembowska Jolanta: ks. Tadeusz Osinski 1858–1942 s. 271–272; Kowalik-Bylicka Joanna: Eustachy Potocki 1719–1768 s. 273–277; Kowalik-Bylicka Joanna: Ignacy Potocki 1750–1809 s. 278–283; Magier Dariusz: Zenon Przesmycki 1861–1944 s. 284–287; Kowalik-Bylicka Joanna: Bronisław Szlubowski s. 288–292.

Toż. Cz. 2. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. R. 16: 2018 [z.] 2 s. 609–623.

Treść: Chojnacki Andrzej: Tadeusz Czernski 1743–1815 s. 609–610; Chojnacki Andrzej: Jan Gołębiowski 1781–1831 s. 611–612; Chojnacki Andrzej: Jan Koch 1788–1863 s. 613; Chojnacki Andrzej: Józef Paszkowski 1787–1858 s. 616–617; Chojnacki Andrzej: Radzyńscy powstańcy listopadowi s. 618–619; Chojnacki Andrzej: Józef Rydel 1788–1846 s. 620–621; Chojnacki Andrzej: Adam Szubert ok. 1784–1844 s. 622–623.

5965. SŁOWNIK biograficzny adwokatów polskich. T. 3 (zmarli w latach 1945–2010) A–Ż. Z. 1. Red. t. Adam Redzik. Warszawa 2018 Nacz. Rada Adwokacka; Redakcja „Palestry” 8° ss. XXXIV, 662, il.

5966. SŁOWNIK biograficzny polskiego ruchu młodowiejskiego. T. 4. Pod red. Elżbiety Wojtas-Ciborskiej. Warszawa 2018 MHPRL 8° ss. 490, il. MHPRL.

T. 1. 2009.

5967. SŁOWNIK biograficzny Południowego Podlasia i Wschodniego Mazowsza. T. 2. Red. Józef Piłatowicz [i in.]. Siedlce 2018 Inst. Historii i Stosunków Międzynar. UPH 8° ss. 156, il. Inst. Historii i Stosunków Międzynar. UPH w Siedlcach.

T. 1. 2009.

5968. SŁOWNIK biograficzny techników polskich. T. 26. Red. nauk. Włodzimierz Gogolek. [Warszawa] 2018 [Wydaw. Czasopism i Książek Technicznych SIGMA-NOT] 8° ss. 177. Nacz. Organizacja Techniczna. Federacja Stow. Naukowo-Technicznych.

T. 1. 1989.

5969. SŁOWNIK członków Łódzkiego Towarzystwa Naukowego 2010–2015. Pod red. Marioli Antczak; przy współpr. Magdaleny Przybysz-Stawskiej. Łódź 2018 Wydaw. UŁ; Łódzkie Tow. Nauk. 8° ss. 406, il.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

5970. SMYKOWSKA-KARAŚ Lucyna: Polskie śląskie nazwisko. Rodzinna historia życiem podpisana. Katowice 2017 Stow. The-saurus Silasiae – Skarb Śląski; Śląsk 8° ss. 596, nlb. 1, il.

Rodzina Euzebiusza Kempy (1890–1973) w l. 1890–1945.

5971. SOBCZUK Jadwiga: Pokolenia ziemi makowskiej. Maków Podhalański–Jaroszewice 2018 Grafikon 8° ss. 237, nlb. 2, il., mapy.

Lata 1391–2001.

5972. SOCHA Paweł: Biografie i wspomnienia o kapłanach diecezji gorzowskiej zmarłych w latach 1972–1991. T. 1. Zielona Góra–Gorzów Wielkopolski 2017 Wydaw. Diec. Zielonogórsko-Gorzowskiej 8° ss. 419, il.

Toż. T. 2: Biografie i wspomnienia o kapłanach diecezji zielonogórsko-gorzowskiej zmarłych w latach 1992–2004. Zielona Góra–Gorzów Wielkopolski 2017 ss. 400, il.

Toż. T. 3: Biografie i wspomnienia o kapłanach diecezji zielonogórsko-gorzowskiej zmarłych w latach 2005–2015. Zielona Góra–Gorzów Wielkopolski 2017 ss. 520, il.

5973. [SOKOŁOWICZ Leon]: Leona Sokołowicza lista emigrantów-sokołowian (z uzupełnieniami). Współudz. Adam Piękoś. *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 363–372.

Lata 1800–1955.

5974. [SOKOŁOWSKA Anna]: Cmentarz parafii katedralnej. Oprac. i red. Anna Sokołowska. Zamość 2018 Green Art Jacek Kardasz 8° ss. 131, il.

5975. SOŁTYSIK Edward: Siewierzanie znani i nieznan. Siewierz–Dobieszowice

2018 Zakład Poligraficzno-Wydawniczy Plik 8° ss. 231, il.

XVI–XXI w.

5976. SOŁTYSIK Marek: Klan Kossaków. Warszawa 2018 Arkady 8° ss. 226, nlb. 2, il.

Lata 1824–1955.

5977. SPIS ludności Szczekocin z 1791 roku. [Wyd. i wstępem poprzedził] Lech Frączek. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 1: 2013 s. 157–201, streszcz. ang.

5978. SPRINGER Filip: Zaczyn. O Zofii [1924–2013] i Oskarze [1922–2005] Hansenach. Kraków–Warszawa 2018 Wydaw. Karakter; Muzeum Sztuki Nowoczesnej 8° ss. 274, nlb. 6, il. (Mówi Muzeum).

5979. STACHOWSKA-DEMBECKA Władysława: Moja Mama, jej siostry i bracia. Poznań 2018 Wydaw. Politech. Poznańskiej 8° ss. 218, nlb. 1, il.

Rodzina Mackowiaków, l. 1797–2018.

5980. STATYSTYCY polscy. Biogramy. Zespół red. Mirosław Krzyśko [i in.]. Wyd. 2, uzup. Warszawa 2018 Zakł. Wydawnictw Statyst. 8° ss. 502, il. (Biblioteka Wiadomości Statystycznych).

Lata 1873–2016.

Wyd. 1. 2012.

5981. STECIK Ůrij: Monahi Lũblins'kogo vasilians'kogo monastirã (1748–1779 rr.): biografični vidomosti. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 207–229, streszcz. ang., pol.

24 biogramy.

5982. STEFANOWICZ Witold: Ród Stefanowiczów 1725–2018. Warszawa 2018 nakł. aut. 4° ss. 197, il.

5983. STĘPIEŃ Robert: Losy benedyktyków sieciechowskich po kasacie opactwa w 1819 roku. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 357–379, streszcz. ang.

5984. STO na stulecie. Minisłownik biograficzny ziemi kłodzkiej. Oprac. Irena Klimaszewska, Krystyna Oniszczuk-Awizeń. Kłodzko 2018 Pow. Kłodzki 16° ss. 56, il.

5985. STOGOWSKA Anna Maria: Bracia Macieszowie: Aleksander (1875–1945) i Adolf (1878–1929) w drodze do niepodległości. *Płocki Rocznik Historyczno-Archivalny*. T. 10: 2018 s. 37–60, streszcz. ang.

5986. [STREL'NIKOV Dmitrij Aleksandrovič] Strelnikoff Dmitrij: Polski Petersburg – rosyjska Warszawa. Powrót Heleny. Wrocław 2017 Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 225, nlb. 2, il.

M.in. o Helenie Bartoszewicz (1900–1967) i jej rodzinie.

5987. SURMACZ Małgorzata: Uczniowie Szkół Handlowych im. Vetterów w walkach o niepodległość i granice państwa. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 115–123, streszcz. ang.

Lublin, 1914–1918.

5988. SYLWETKI polskich dydaktyków i nauczycieli biologii. Pod red. Wiesława Stawińskiego, Marii Obrebskiej, Aliny Stankiewicz, Ilony Żeber-Dzikowskiej. Kielce 2014 Perpetuum Mobile; na zlec. UJK 8° ss. 252, il.

Słownik biograficzny.

5989. SYPIEŃ Jacek: Bohaterowie zapomnianej wojny – mieszkańcy ziemi olkuskiej polegli w walkach o niepodległość w latach 1918–1920. *Ilcusiana*. Nr 18: 2018 s. 37–57.

5990. SYRWID Robert: Starostowie Warmii i Mazur w latach 1945–1950. Szkice biograficzne. Olsztyn–Warszawa–Białystok 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 549, nlb. 1. (Seria Wydawnicza Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku; t. 35).

5991. SZCZEPAŃSKA-KOWALCZUK Katarzyna: Szufłada. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 556, nlb. 4, il.

Rodzina Wolskich w l. 1745–2018.

5992. SZCZYGIELSKI Jerzy: Chorążowie polskich ekip olimpijskich (1924–2018). Pietrowice Wielkie 2018 Kolgraf Koloch Jan 4° ss. 124, il.

Słownik biograficzny.

5993. SZKLAREK Sławomir: Z Galicji do Legionowa – z Wielką Wojną w tle. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 200–213.

Stanisław Jagielowicz i jego żona Olga Banasiówna w l. 1909–1950.

5994. SZLACHTA guberni augustowskiej, lubelskiej i radomskiej wylegitymowana w Królestwie Polskim w latach 1836–1861. Oprac. Elżbieta Sęczys. Warszawa 2018 Nacz. Dyr. Archiwów Państw. 8° ss. 521. Nacz. Dyr. Archiwów Państw.

Spis osobowy.

5995. SZLAUR-BUJOK Maria: Doświadczeni przez życie – Wanda [1913–2001] i Robert [1907–1995] Kubaczkwowie. *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 57–64.

5996. SZNOBER Barbara: W cieniu starych lip. Historia cmentarza ewangelickiego w Mikołowie. Mikołów 2018 Barbara Sznober 8° ss. 64, nlb. 1, il.

5997. SZPRYNGER Wojciech Antoni: Po dróż do przeszłości. Wrocław 2018 Wojciech Antoni Szprynger 4° ss. nlb. 1, 413, il.

Dzieje rodziny Szpryngerów, IX–XXI w.

5998. SZWEDO Bogusław: Sandomierscy legioniści. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 12–21.

5999. SZYBKOWSKI Sobiesław: Kościeleczy ze Skępego herbu Ogon i ich protoplaści. Studium z dziejów późnośredniowiecznej rodziny możnowładczej. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 569, nlb. 1, il.

XV–XVI w.

6000. SZYMANEK Janusz, Chmielewski Grzegorz: Alfabet krakowskich automobilistów. Warszawa 2018 Auto Klub Dziennikarzy Pol. 8° ss. 205, il. (Biblioteka Auto Klubu Dziennikarzy Polskich; 5).

Słownik biograficzny.

6001. SZYMANOWSKI Piotr: Mistrzowie sportu – duma Polaków. Wyd. 2. Poznań–[Żychlin] 2018 Horyzonty-Books 8° ss. 112, il.

Lata 1932–2018.

Wyd. 1. Poznań 2011.

6002. SZYRYŃSKI Piotr: Dom Julii. Warszawa 2015 Oficyna Literatów i Dziennikarzy Pod Wiatr 8° ss. 199, nlb. 3, il.

Julia Szyryńska (1900–1993) i losy rodziny na Sejneńszczyźnie.

6003. ŚCIBOROWSKI Tomasz: Rodzina Andrzeja Juliusza Małkowskiego [1888–1919]. Między fikcją a rzeczywistością. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 105, il.

XVII–XX w.

6004. ŚCISŁOWSKA Donata, Gołębski Grzegorz: Pankracy Węclawski (1902–1977) i jego rodzeństwo na archiwalnych fotografiach. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 57–62.

Rodzeństwo Pankracego Węclawskiego: Ryszard (1900–1939), Natalia (1897–1990), Helena (1905–1965), Zofia (1909–2005) i Leoncja (1911–1989).

6005. ŚWIĄTEK Tadeusz W[ładysław], Chwyszczuk Rafał: Stolica wielu kultur. The capital of many cultures. Warszawa 2018 Fund. Cultus 4° ss. 199, il.

Tekst równol. pol., ang.

Słownik biograficzny dot. Warszawy.

6006. TANEWSKI Paweł: Nasi legioniści. Studenci i absolwenci SGH w Legionach Polskich. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza SGH 8° ss. 230, il.

Słownik biograficzny.

6007. [TARNOBRZEŻANIE na frontach II wojny światowej]. *Tarnobrzeskie Zeszyty Historyczne*. Nr 43: 2015 s. 3–90.

Treść: Zych Tadeusz: Tarnobrżeżanie na frontach II wojny światowej s. 3–38; Zych Tadeusz: Na boisku i na froncie. [Tadeusz Krasoń (1909–1971), Stanisław Gerula (1914–1979)] s. 39–49; Zych Tadeusz: Dziedzictwo przodków. [Jan Juliusz Tarnowski (1900–1966), Artur Tarnowski (1903–1984), Maria Tarnowska (1904–1985), Andrzej Tarnowski (1909–1978)] s. 50–54; Biernat Andrzej: Polegli i pomordowani mieszkańcy Mokrzyszowa 1939–1945 s. 55–74; Biernat Andrzej: Szara piechota s. 75–84; Burghardt Sebastian: Ostatnia zbrodnia hitlerowska na ludności cywilnej w Tarnobrzegu. [3 VIII 1944 r.] s. 85–90.

6008. TATERNICY byli i są wśród nas. Biogramy ludzi gór, powiązanych z AGH. Poszerzone materiały z wystawy Biblioteki Głównej AGH (19.X.–31.XII.2016). Biogramy przygot. zespół Władysław Borowiec, Wojciech Kapurkiewicz, Jerzy Mościcki, Andrzej Paulo. Kraków 2018 Wydawnictwa AGH 8° ss. 151. Koło Pracowników AGH Krakowskiego Oddz. Pol. Tow. Przyj. Nauk o Ziemi.

Słownik biograficzny.

6009. THIELE Henryka: Opowieść rodzinna. Thiele, Bor, Witz. Zielona Góra 2018 Maxim Lucjan Fokszan 4° ss. 40, il.

Dzieje rodzin Thielów, Borów i Witzów w XX w.

6010. TOBIE, Polsko, na śmierć i życie! Mogiły powstańców wielkopolskich poległych i zmarłych w latach 1918–1920. Pod red. Adama Pleskaczyńskiego. Poznań–Warszawa 2018 Wojewoda Wielkopolski; IPN–KŚZpNP 4° ss. 407, nlb. 1, il., mapy.

Treść: Karwat Janusz: Wielkopolska wiktoria s. 10–23; Jastrząb Łukasz: Problematyka strat osobowych powstania wielkopolskiego s. 24–31; Pleskaczyński Adam: Miejsca pochówków powstańców wielkopolskich z lat 1918–1920 s. 32–39; Biegała Bartosz, Józefiak Sławomir, Kaczmarek Adam S.: Wykaz grobów powstańców wielkopolskich poległych i zmarłych w latach 1918–1920 s. 40–363; Bibliografia i wykaz skrótów s. 372–375; Wykaz nazwisk na inskrypcjach nagrobnych s. 380–408.

6011. TOCHMAN Krzysztof A.: Zapomniani Cichociemni z Wydziału Spraw Specjalnych MON PSZ na Zachodzie. Rzeszów [właśc. Zwierzyniec] 2018 Obywatelskie Stow. „Ostoja” 8° ss. 168, il., streszcz. ang.

Słownik biograficzny.

6012. TOMASZEWSKI Mieczysław: Chopin i George Sand. Miłość nie od pierwszego spojrzenia. Wyd. 1 w tej edycji. Warszawa

2018 Nar. Inst. Fryderyka Chopina 8° ss. 211, nlb. 4, il.

Fryderyk Chopin (1810–1849), George Sand (1804–1876).

6013. **TORZEWSKI Henryk**: *Życie pisane wspomnieniami czyli Sto lat historii Polski w oparciu o losy mojej rodziny*. Poznań–Swarzędz 2018 Media-Expo Wawrzyniec Wierzejewski 8° ss. 99, il.

Rodzina Torzewskich.

6014. **TROJAN Włodzimirz**: *Kwaterna Batalionu „Zośka” Armii Krajowej. Cmentarz Wojskowy na Powązkach. Przewodnik – informator z planem*. Wyd. 3, rozsz. i popr. Warszawa 2017 Społ. Kom. Opieki nad Grobami Poległych Żołnierzy Batalionu „Zośka” 8° ss. 359, XVI tabl., il.

Słownik biograficzny.
Wyd. 1. 1991.

6015. **TYSZKA Zbigniew J[anusz]**: *Ojciec i syn. Ferdynand Florian Tysza [1823–1907] i Ludwik Czesław Tysza [1857–1912]*. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 41–60.

6016. **TYSZKA Zbigniew J[anusz]**: *Trzecia siostra Miszewska. Fragment z dziejów rodziny Tyszków*. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 63–73.

Wanda Miszewska (1867–1944) i jej mąż Zygmunt Piotr Tysza (1861–1916) oraz ich trzech synów: Zygmunt Karol (1902–1970), Zbigniew Tadeusz (1905–1933) i Zdzisław Janusz (1907–1974).

6017. **UCIEKINIERZY z więzienia św. Michała w Krakowie – ujęcie chronologiczne**. Oprac. Dawid Golik. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 219–227.

Lata 1945–1949.

6018. **UDZIAŁ ziemian Wielkopolski południowo-wschodniej w powstaniu 1918–1919 roku**. Pod red. Marka Jaegera i Katarzyny Podczaskiej. *Dobrzyca 2018 Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy Zespół Pałacowo-Parkowy 8° ss. 329, nlb. 7, il.* (Studia i Materiały Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy; t. 4).

Treść: Jaeger Marek: Wstęp s. 7–18; Jaeger Marek: Powiat jarociński s. 19–21; Wabiński Dominik: Władysław Grabski (1867–1927). Polityk – ziemianin s. 23–36; Pluta Sebastian, Kaczmarek Ilona: Zbigniew Ostroróg-Gorzeński (1869–1926). „Naszym obowiązkiem jest pozostać tu i bronić tej ziemi...” s. 37–43; Pluta Sebastian, Kaczmarek Ilona: Zdzisław Skarżyński (1878–1941). Pierwszy polski starosta jarociński s. 44–46; Jaeger Marek: Powiat kępiński s. 47–48; Kamiński Łukasz: Aleksander Szembek (1886–1928). W negocjacjach o polską granicę s. 49–62; Szczepaniak Daniel: Powiat krotoszyński s. 63–65; Szczepaniak Daniel: Józef Chełkowski (1868–1954). Zastępca starosta kōźmiński s. 67–80; Szczepaniak Daniel: Stefan Chosłowski (1889–1954). Wzorowy dowódca powstańczy s. 81–87; Szczepaniak Daniel: Józef Modlibowski (1889–1942). Organizator i dowódca sił powstańczych w pow. kōźmińskim s. 88–96; Banach Witold: Powiat ostrowski s. 97–103; Malkowski Jacek:

Tadeusz Brodowski (1874–1933). Komendant Straży Ludowej w Ostrowie Wlkp. s. 104–110; Malkowski Jacek: Wanda, Edmund i Wincenty Chmielewscy (1866–1935), (1871–?), (1874–?). Powstańcze rodzeństwo z Ostrowa Wielkopolskiego s. 111–115; Malkowski Jacek: Witold Cybulski (1885–1956). Członek Straży Ludowej powiatu zubińskiego s. 116–121; Podczaska Katarzyna: Zygmunt Czarniecki (1884–1939). W służbie odrodzonego państwa s. 122–138; Banach Witold: Wojciech Lipski (1860–1930). Energiczny starosta ostrowski s. 139–148; Malkowski Jacek: Mieczysław Niemojowski (1884–1961). Dowódca 4. Kompani Straży Obywatelskiej w Ostrowie Wlkp. s. 149–152; Malkowski Jacek: Wincenty Niemojowski (1854–1926). Pułkownik honorowy weteranów 1863 r., powstaniec wielkopolski, społecznik i patriota s. 153–159; Malkowski Jacek: Nikodem Schroeder (1868–1930). Pierwszy starosta powiatu odolanowskiego s. 160–167; Malkowski Jacek: Stanisław Skórzewski (1884–1940). Komendant Straży Ludowej z obwodu Czekanów s. 168–173; Banach Witold: Bogdan Szembek (1880–1956). Organizator jednostek powstańczych s. 174–182; Powiat ostrzeszowski s. 183–188; Rezler Marek: Marian Gende (1890–1948). Dowódca kompanii grabowskiej s. 189–192; Rezler Marek: Stanisław Thiel (1881–1943). Wybitny powstaniec i generał s. 193–200; Rezler Marek: Henryk Wężyk (1891–1920). Dowódca 4. Kompani Ostrzeszowskiej s. 201–205; Rezler Marek: Józef Wężyk (1871–1946). Działacz niepodległościowy, starosta ostrzeszowski s. 206–207; Szczepaniak Daniel: Wojciech Wężyk (1890–1920). Oficer, powstaniec wielkopolski s. 208–210; Jaeger Marek: Powiat pleszewski s. 211–213; Podczaska Katarzyna: Antonia Czarniecka (1885–1967). Z pomocą rannym żołnierzom s. 214–220; Podczaska Katarzyna: Stefan Czarniecki (1893–1945). Ulan II Rzeczypospolitej s. 221–235; Szymański Andrzej: Konstanty Gozimski (1890–1975). Uczestnik walk o niepodległość s. 236–244; Podczaska Katarzyna: Dora Mukulowska (1880–1946). Artystka zaangażowana s. 245–262; Podczaska Katarzyna: Wanda Niegolewska (1877–1970). „Czyn, coś powinien, będzie co może” s. 263–280; Podczaska Katarzyna: Ignacy Skoroszewski (1881–?). Na froncie północnym powstania s. 281–284; Waliszewski Janusz: Wojciech Skoroszewski (1863–1920). Starosta krotoszyński i pleszewski s. 285–293; Podczaska Katarzyna: Stanisław Szafarkiewicz (1888–1919). Do krwi ostatniej s. 294–313; Wabiński Dominik: Artur Szeniec (1868–1932). „Pracował w najcięższych czasach z całym poświęceniem i zaparciem się siebie...” s. 314–329; Zakończenie s. 330.

6019. **UHMA Janusz, Ulanowski Krzysztof**: *Leksykon wielkich Polaków. Poznań–[Żychlin] 2018 Horyzonty 4° ss. 156, nlb. 2, il.*

Lata 935–2016.

6020. **W HOŁDZIE pleszewianom bohaterom niepodległości**. Red. prowadzący Andrzej Szymański. Pleszew 2018 Pleszewskie Tow. Kult.; Muzeum Region. 8° ss. 113, il. Pleszewskie Tow. Kult., Muzeum Region. w Pleszewie.

Słownik biograficzny.

6021. **WAGNER Marek**: *Słownik biograficzny oficerów polskich drugiej połowy XVII wieku*. T. 3. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 264, nlb. 1.

T. 1. 2013.

6022. **WAKSMUNDZKI Jacek**: *Legioniści z Waksmundą*. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 37–44.

6023. **WALICKI Bartosz**: *Proboszczowie parafii w Sokołowie Małopolskim w XX wieku*.

Studia Regionalne. [T.] 3/4: 2009/2010 [dr.:] 2010 s. 127–147.

Lata 1844–2002.

6024. WĄBRZESKIE wspomnienia. Niezwykłe losy zwykłych ludzi. Wąbrzeźno 2018 Wąbrzeski Dom Kultury; Wąbrzeskie Zakłady Graficzne 8° ss. 167, il.

Treść: Banaś Grzegorz: Wstęp s. 5; Cz. 1. W pętach totalitaryzmu: Heberlejn Daria: Wszystkie drogi prowadzą do domu. Losy rodziny Piotrowskich z Wąbrzeźna w czasach II wojny światowej s. 9–23; Heberlejn Daria: Sowieckie „wyzwolenie”. Z pamiętnika Haliny Szymańskiej [ur. 1925] z domu Jurgawka s. 25–39; Skiba Jakub: Polka, która stała się prawie Niemką s. 41–51; Skiba Jakub: Ocalić od zapomnienia. Losy mojego pradziadka podczas drugiej wojny światowej spisane na podstawie rodzinnych wspomnień s. 53–63; Sadowski Kacper: Skrócone dzieciństwo s. 65–80; Cz. 2. Z niepodległą w sercu: Banasik Joanna: Alojzy Jedamski [ur. 1925] – człowiek z zegarmistrzowską pamięcią s. 83–95; Sadowski Kacper: Witold Maciejewski [1900–1997] – patriota z Pomorza s. 97–109; Dziwulska Zuzanna: Korun s. 111–124; Paluch Róża: Henryk Miśkiewicz [ur. 1928] – świadek dwóch totalitaryzmów s. 125–142; Wiśniewska Anna: Gen patriotyczny i społeczny w mojej rodzinie s. 143–167.

6025. WĘSIERSKI Adam: Sieć agenturalno-informacyjna powiatu tucholskiego w latach 1945–1954. [T.] 2. Toruń 2018 Machina Druku 8° ss. 260, il.

Słownik biograficzny.

6026. WĘSIERSKI Adam: Śliwicki słownik biograficzny. T. 4. Toruń 2018 Machina Druku 8° ss. 99, nlb. 1, il.

T. 1. 2015.

6027. WIATR Marcin: Cmentarz Wojenny w Wałczu. Jesteśmy im winni pamięć... Spisana historia cmentarza wojennego w Wałczu. Oprac. Zygmunt Rola. Wałcz 2018 Muzeum Ziemi Wałeckiej 8° ss. 324, il.

XX w.

6028. WIELCY ludzie małego Pelplina. Pod red. Bogdana Wiśniewskiego. Pelplin 2018 Berardinum 8° ss. 111, nlb. 1, il.

Treść: Wiśniewski Bogdan: Słowo wstępne s. 5–6; Borzyszkowski Józef: Ks. Bernard Sychta [1907–1982] – kaszubski Stolem w Pelplinie – w życiu codziennym s. 7–21; Szwoch Ryszard: Ks. Bernard Sychta [1907–1982] – pół wieku na Kociewiu s. 23–34; Szulist Janusz: Wartość życia w pismach ks. Franciszka Sawickiego [1877–1952] s. 35–46; Kątny Łukasz: Główne idee cecyliizmu w działaniach Oskara Hermańczyka [1867–1948]; s. 47–54; Pauch Seweryn: Oskar Hermańczyk jako organizator życia organistowskiego s. 55–64; Halicki Krzysztof: Związki Walentego Stefańskiego z Pelplinem [1813–1877] s. 65–73; Koch Krzysztof: Ksiądz Biskup Konstantyn Dominik [1870–1942] – wychowanek i wychowawca s. 75–109.

6029. WIELCY polscy podróżnicy, odkrywcy i zdobywcy. Great Polish travellers, explorers and conquerors. Red. Michał Apollo, Rafał Lasyk, Agnieszka Legut, Renata Rettinger. Wyd. 2.

Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Narodowej 8° ss. 224, il. Wyd. 1. 2017.

6030. WIELKOPOLSKA dla Ojczyzny. Polegli i zmarli 27.12.1918–31.03.1921. Oprac. Bożenna Kuliberda. Mnichowo 2015 Wielkopolskie Tow. Geneal. „Gniazdo” 8° ss. 240, nlb. 1.

6031. WIERNICKA Violetta: Polki, które rządziły Kremlem. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 357, nlb. 2, il.

Agafia Gruszecka (ok. 1665–1681), Julia Hauke (1825–1895), Joanna z Grudzińskich (1791–1831), Matylda Krzesińska (1872–1971), Maryna Mniszchówna (ok. 1588–1614), Maria Naryszkin (1779–1854).

6032. WIERUSZOWSKI słownik biograficzny. T. 1. Pod red. Jana Książka. Wieruszów 2018 MGBP im. W. Reymonta; we współpr. z Urzędem Miejskim 8° ss. 203, il. MGBP im. W. Reymonta w Wieruszowie.

Lata 1345–2018.

6033. WINNER Anna: Miód mi w serce lejesz. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 325, nlb. 1, tabl. k. 2, il.

Jan Podgórski (1908–1988) i rodzina Podgórskich.

6034. [WIŚNICKA Elżbieta]: Życie interesujących kobiet z Trzcianki i okolic. Prawdziwe historie. Trzcianka 2018 Muzeum Ziemi Nadnoteckiej im. Wiktora Stachowiaka 8° ss. 351, nlb. 1, il.

Słownik biograficzny, l. 1570–2018.

6035. WIZIMIRSKA Barbara: Zapamiętane. Falenica 1935–1960 we wspomnieniach mieszkańców. Warszawa 2018 Barbara Wizimirska 8° ss. 164, fot.

Zawiera fragmenty wspomnień mieszkańców, biogramy osób związanych z Falenicą, listę mieszkańców pochodzenia żydowskiego ocalałych z Zagłady oraz osób ratujących Żydów.

6036. WKŁAD Polaków w kulturę Europy i świata. Skromni ludzie – wielkie dokonania. T. 1. Red. nauk. Anna Kamler. Warszawa 2016 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 148, il. Inst. Informacji Nauk. i Studiów Bibliologicznych. Wydż. Hist. Uniw. Warszawski.

Treść: Kamler Anna: Wstęp s. 9; Chamera-Nowak Agnieszka: Realizacja „niepisanego testamentu duchowego” braci Żalskich w XIX wieku s. 17–32; Kamler Anna: Rufin Piotrowski [1806–1872] – autor Pamiętników o ucieczce z Syberii s. 33–44; Pugaczewicz Iwona H.: Wkład Antoniego Jazwińskiego [1789–ok. 1870] w promocję nauczania historii Rosji i języków obcych metodą mnemotechniczną s. 45–57; Seroka Katarzyna: Feliks Wrotnowski (1803–1871), emigracyjny działacz i strażnik polskości. Dyrektor Biblioteki Polskiej w Paryżu s. 59–65; Ławicki Jan: Korporacja Akademicka Arkonia i jej skomplikowana historia (1879–1990) s. 67–84; Daszkiewicz Piotr: Wkład Edwarda Janczewskiego (1846–1918) do światowej botaniki w świetle korespondencji

przechowywanej w zbiorach Narodowego Muzeum Historii Naturalnej i Instytutu Francuskiego w Paryżu s. 85–95; Pietrkiewicz Dorota: Ludwik Wertenstein [1887–1945] – pionier badań nad promieniotwórczością s. 97–124; Kłosowicz-Krzywicka Barbara: Jerzy Klemens Świeciński (1878–1958) – rzeźbiarz nieznan s. 125–134; Puchalski Jacek: Polonika w zbiorach bibliotek północnoamerykańskich jako składnik uniwersalnego, amerykańskiego i polskiego dziedzictwa kulturowego s. 135–148.

6037. WKŁAD Polaków w kulturę Europy i świata. Skromni ludzie – wielkie dokonania. T. 2. Red. nauk. Anna Kamler. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 177, il. Inst. Informacji Nauk. i Studiów Bibliologicznych. Wyd. Hist. Uniw. Warszawski.

Treść: Kamler Anna: Wstęp s. 7–17; Franica Michèle, Kłosowicz-Krzywicka Barbara: Syn nie tylko jednego narodu – Kościuszko w Berville s. 19–37; Tarkowska Ewelina: Działalność Władysława Mickiewicza [1838–1926] na rzecz Polaków podczas pierwszej wojny światowej s. 39–58; Landy Rémy: Venceslas Gasztowt (1844–1920), „le plus polonais des Français, le plus français des Polonais” s. 59–79; Drira Abdelhamid: [Wojciech] Kazimirski – un grand orientaliste oublié s. 81–96; Pugaciewicz Iwona H.: Edward Pomian Pożerski [1875–1964] – promotor francuskiej gastronomii i polskich kulinarnych tradycji nad Sekwaną s. 97–115; Caban Wiesław: Jeleński Oktawian [1838–?]: Polak w carskim mundurze s. 117–137; Kamińska-Chelminiak Kamila: Adam Ciołkosz [1901–1978] – pisarz, publicysta, socjalista walczący s. 139–159; Kamler Anna: Skąd się wzięli Polacy w brazylijskiej Kurytybie? s. 161–176; Bibliografia – wybór s. 177.

6038. WŁOCLAWSKI słownik biograficzny. T. 7. Pod red. Stanisława Kunikowskiego. Włocławek 2018 Włocławskie Tow. Nauk. 8° ss. 209, il. Włocławskie Tow. Nauk.

T. 1. 2014.

6039. WOLAK Łukasz: Leksykon działaczy Zjednoczenia Polskich Uchodźców w Republice Federalnej Niemiec (1951–1993). Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 441, nlb. 2, il. Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy’ego Brandta Uniw. Wrocławskiego. (Studia i Materiały do Dziejów Polaków w Niemczech).

6040. WOLAŃCZYK Paweł: Prezydenci Kielc 1919–1950. Kielce 2018 Muzeum Historii Kielc 8° ss. nlb. 2, 407, il., streszcz. ang.

6041. WÓJCIK Grzegorz: Wielki słownik rodzin warszawskich. Parafia Wilanów 1801–1825. Na podstawie akt stanu cywilnego i ksiąg metrykalnych. Konstancin-Jeziorna 2018 Officina Gregoriana 8° ss. 358, nlb. 2.

6042. WRZESZCZ Maciej: Dwoje ludzi w trudnych czasach. Wspomnienia o moich rodzicach. Warszawa 2018 Wydaw. Andrzej Marcin 8° ss. nlb. 4, 133, nlb. 1, il.

Zofia (1899–1974) i Jan Feliks (1900–1969) Wrzeszczowie – prawnicy.

6043. WYBITNI Polacy. Bełchatów 2018 P.H.W. Fenix 4° ss. 64, il.

Słownik biograficzny za l. 1473–2018.

6044. WYKAZ osób z akt parafialnych diecezji łuckiej do 1945 roku. T. 9. Oprac. Waldemar Witold Żurek. Lublin 2018 Wydaw. Archidiec. Lubelskiej „Gaudium” 8° ss. 1010, nlb. 2, streszcz. ang., ukr. (Biblioteka Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; nr 46).

Od XVII w.
T. 1. 2004.

6045. WYKAZ więźniów zbiegłych z więzienia św. Michała w Krakowie w latach 1945–1949. Oprac. Krzysztof Pięciak. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 135–217.

6046. WYWIAŁ Przemysław: Bracia Herzogowie. Żołnierze niepodległości. Wyd. 2 popr. i uzup. Kraków 2018 Drukarnia Styl Anna Dura 8° ss. 145, il.

Franciszek Herzog (1894–1940), Józef Herzog (1901–1983), Stanisław Herzog (1897–1914), Stefan Herzog (1899–1940).

Wyd. 1. 2014.

6047. WYŻGA Mateusz: Urzędnicy miejscy Bochni do 1772 roku. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. Grado 8° ss. nlb. 2, 242. (Spisy urzędników miejskich z obszaru dawnej Rzeczypospolitej, Śląska i Pomorza Zachodniego. T. 3, Małopolska. Z. 4, Bochnia).

6048. Z MAZOWSZA na obczyźnie. XIV Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej „Mazowszanie w świecie”, Warszawa, 15–16 października 2016. Pod red. Janusza Gmitruka, Zbigniewa [Andrzeja] Judyckiego i Tadeusza Skoczka. Warszawa 2016.

Rec.: Stasiński Adam: Mazowszanie na obczyźnie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 331–339.

6049. Z ŻAŁOBNEJ karty. [Aut.] Anna Czepczyk, Marta Czaplewska, Barbara Zagórska, Marcin Synak. *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 219–225.

Romuald Pruszek (1927–2016), Jan Lange (1934–2017), Jan Łosiński (1938–2017), Janusz Palmowski (1958–2017), Elżbieta Felska (1927–2017), Jadwiga Dąbrowska (1936–2017), Urszula Drewek (1947–2018), Magdalena Galikowska (1928–2018), Leszek Chamier Ciemieński (1956–2018), Jadwiga Chelmowska (1940–2018), Zenon Korytowski (1935–2018), Tadeusz Guentzel (1923–2018).

6050. Z ŻAŁOBNEJ karty. Towarzystwo Przyjaciół Częstochowy. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 64–67.

Treść: Krzysztof Urbańczyk 1951–2018 s. 64–65; Prof. dr hab. Bogdan Snoch [1933–2018] s. 66–67.

6051. ZA OJCZYZNĘ i Naród. Order Orła Białego. Odznaczeni 11 listopada 2018 roku w stulecie odzyskania niepodległości. Warszawa 2018 Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 8° ss. nlb. 68, il.

Słownik biograficzny.

6052. [„ZAPORA” i „Bohun”. Chwała i niepamięć]. *Tarnobrzskie Zeszyty Historyczne*. Nr 48: 2018 s. 7–128.

Hieronim Dekutowski (1918–1949), pseud. Zapora; Antoni Zych (1898–1970), pseud. Bohun.

Treść: Zych Tadeusz: Żołnierze Niezłomni s. 7–29; Zych Tadeusz: „Zapora” – studium bohatera s. 30–41; Zawila Marcin: Zaporzycy na ziemi jeleniogórskiej. Przyczynek do powojennych dziejów żołnierzy AK z Lubelszczyzny (1945–1948) s. 42–53; Szwagryk Krzysztof: Powrót Pana Majora. [Ekshumacja szczątków H. Dekutowskiego, 2012 r.] s. 54–57; Zych Tadeusz: Wykłęty i zapomniani – Antoni Zych „Bohun” s. 58–60; Prasowy bój o Hieronima Dekutowskiego. [Wyd.] Witold Majka. [Wypisy, 24 II 1989 – 20 III 1990] s. 61–78; Akta Bohuna. [Wyd.] Tadeusz Zych. [Protokoły przesłuchań z r. 1948 i opracowanie Wydziału „C” KW MO Rzeszów z 1983 r.] s. 79–128.

6053. ZAREMBA (Bielawski) Maciej: Dom z dwiema wieżami. Przeł. Mariusz Kalinowski. Kraków 2018 Karakter 8° ss. 315, nlb. 5, il.

Wspomnienia o rodzinie Bielawskich, polskich Żydach w XX w.

6054. ZASŁUŻENI lekarze toruńscy we wspomnieniach. Sylwetki wybrane. Red. nauk. Waldemar Jędrzejczyk, Sławomir Badurek. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 295, il.

Treść: Jędrzejczyk Waldemar: Słowo wstępne s. 7–9; Badurek Sławomir: Patrząc w przyszłość s. 11–14; Łysiak Marian, Małek Janusz: [Mikołaj] Kopernik [1473–1543] jako lekarz s. 15–35; Smentek Lidia: Otton Andrzej Steinborn [1868–1936] – szkic do rodzinnego portretu s. 37–78; Bieganowska-Korolko Hanna: Mój Tata s. 79–108; Kowalczyk Andrzej, Małek Janusz, Szudy Józef: Wspomnienie o dr. hab. n. med. Lechu Bieganowskim [1940–2017] s. 109–117; Jędrzejczyk Waldemar: Wspomnienie o moim przyjacielu s. 118–121; Iwaniszewska Cecylia: Moje spotkanie z profesorem Lechem Bieganowskim s. 122–124; Gręzicka Ewa: Okulista, naukowiec, pasjonat historii s. 125–132; Lubiński Ignacy: Dr n. med. Jerzy Matyjek [1926–2017], urodzony 14 listopada 1926 r., zmarł 31 stycznia 2017 r. s. 133–139; Wyrowiński Jan: Od Mostowej przez Potulice do III Rzeczypospolitej s. 140–144; Kowalewski Witold: Zygmunta Kowalewski [1921–2010] we wspomnieniach najbliższych s. 145–191; Wyrowiński Jan: Anna Wyrowińska (1948–2006) – oddana bez reszty małym pacjentom, rodzinie i Ojczyźnie s. 193–195; Kuta Krystyna: Wspomnienie o Annie Wyrowińskiej s. 196–201; Kolankiewicz Danuta: Nasza Mama [Krystyna Renata Manthey 1926–1989] s. 203–216; Welker Lesław J.: Dr medycyny, oficer WP, działacz społeczny [Bolesław Osuch 1913–1962] s. 217–219; Welker Lesław J.: Sława Olga Osuchowa [1913–1998] – doktor medycyny, działaczka społeczna s. 221–223; Łysiak Marian: Zasłużony organizator nowoczesnego lecznictwa dziecięcego w Toruniu, wybitny pediatra [Zygmunt Zbucki 1930–2017] s. 225–230; Łysiak Marian: Dyrektor Szpitala Miejskiego w Toruniu w czasie II wojny światowej [Gerhard Lemmel 1902–1987] s. 231–240; Dowbor Bohdan: Ordynator Oddziału Wewnętrzznego 2 Okręgowego Szpitala Wojskowego w Toruniu [Włodzimierz Polak Chmielewski 1918–1987]

s. 241–246; Welker Lesław J.: Jan Laskowski (1922–1996), dr medycyny – twórca toruńskiej psychiatrii s. 247–249; Kowalewski Witold: Wujek Janek – wspomnienia o dr Janie Laskowskim s. 250–263; Kluczewaj Katarzyna: Doktor Rysia – ciocia Rysia. Wspomnienie o Marii Mordawskiej [1938–2010] s. 265–279; Jakowska Krystyna: Wspomnienie o Rysi Mordawskiej s. 280–285; Arendt Adam: Alfred Arendt [1925–2016] – mój Ojciec s. 287–291.

6055. ZDRENKA Joachim: Mieszkańcy Ziemi Złotowskiej polegli i zaginieli w I wojnie światowej 1914–1918. Die Gefallenen und Vermissten des Flatower Landes im 1. Weltkrieg 1914–1918. Wyd. nowe. Złotów 2016.

Rec.: Krzemiński Tomasz, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 263–266.

6056. ZDRENKA Joachim: Mieszkańcy Ziemi Złotowskiej polegli i zaginieli w II wojnie światowej 1939–1945. Die Gefallenen und Vermissten des Flatower Landes im 2. Weltkrieg 1939–1945. Wyd. nowe. Złotów 2017.

Rec.: Krzemiński Tomasz, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 263–266.

6057. ZDRENKA Joachim: Mieszkańcy Ziemi Złotowskiej polegli, zaginieli i ranni w wojnie Prus z Austrią 1866 i Niemiec z Francją 1870–1871. Die Gefallenen, Vermissten und Verwundeten des Flatower Landes im Krieg Preussens mit Österreich 1866 und Deutschlands mit Frankreich 1870–1871. Złotów–Zielona Góra 2018 Eternum 8° ss. 72, il. (Biblioteka Muzeum Ziemi Złotowskiej; t. 15).

Tekst równol. pol., niem.

6058. ZEMEK WŁODEK Anna: Bracia. Tł. z jeż. niem. Małgorzata Endres. Nowy Sącz 2016 Stow. na rzecz Badań i Dokumentacji Kultury „A Posteriori” 8° ss. 80, il.

Edward Kuc (1915–1944), Michał Kuc (1880–1951), Stanisław Kuc (1903–1945), Stefan Kuc (1900–1945), Władysław Kuc (1893–1944).

6059. ZNAKOMICI Grodnianie przełomu XIX i XX wieku. Zasięg i skutki powstania styczniowego na Grodzieńszczyźnie. Ludzie powstania. Red. Zdzisław J. Winnicki, Aleksander Smalianczuk. Grodno–Białystok 2018 Prymat 8° ss. 203, il.

Materiały z międzynarodowej konferencji popularyzatorskiej, Grodno, 21–22 X 2017 r.

Treść: Winnicki Zdzisław Julian, Smalianczuk Aleksander: Od redaktorów s. 3–5; Waluś Irena: To miasto tworzyli wspaniali ludzie s. 5–7; Borys Andżelika: Słowo zapisane pozostaje s. 8; Cz. 1. Naukowe referaty: Winnicki Zdzisław Julian: Idea konferencji „Znakomici Grodnianie przełomu XIX i XX wieku” s. 10–16; Konczewska Katarzyna: Społeczność powiatu grodzieńskiego w powstaniu styczniowym w dokumentach źródłowych Narodowego Archiwum Historycznego Białorusi w Grodnie s. 17–28; Šved Vācijasla: Grodna padcas manifestacij 1861–1862 gg. s. 29–52; Gerasimčyk Vasil’: Stvarénne paŭstanckih arganizacyj u Grodne, Belastoku i Vil’ni ũ 1861–1862 gg.:

Branislaū Švarcē [1834–1904] i Kastus' Kalinoūski [1838–1864] s. 53–61; Marszałek Piotr Krzysztof: Praktyka rosyjskiego prawa stanów nadzwyczajnych na Grodzieńszczyźnie w II poł. XIX wieku s. 62–77; Radziūk Ales': Kanfiskacyā pryvatnaj maemasci ūdziel'nikaū paūstannā 1863–1864 g.: ūrydyčny aspekt problemy s. 78–90; Dobroński Adam Czesław: Adolf Białozok – powstańczy naczelnik miasta Białegostoku. Relacje o śledztwie i losach uwięzionych w Grodnie s. 91–107; Smalāncūk Ales': Māstēčka Novy Dvor Vaūkavyskaga pav. i āgonā žyhari padčas paūstannā 1863–1864 gg. s. 108–130; Malinoūskaā-Franke Natallā, Malinoūskaā Taccāna: Studēnaska paūstanne i mastaki Grodeńščyny s. 131–139; Milewski Jan Jerzy: Pamięć o powstańcach styczniowych w okresie międzywojennym. Przypadek Mojżesza Rogaczewskiego [1823–1931] s. 140–150; Jurkowski Roman: U źródeł Grodzieńskiego Towarzystwa Rolniczego: Grodzieński Syndykat Rolniczy i jego prezes Otton Baehr [1836–1907] w latach 1899–1907 s. 151–164; Burszyńska Halina: Romuald Traugutt [1826–1864] w opowiadaniach Elizy Orzeszkowej z cyklu „Gloria victis” s. 165–174; Cz. 2. Krajoznawstwo: Budnik Ivan: „Kaznit' smert' ū rasstrelāniam”. Lēs paūstanckaga kamandzira Alāksandra Lānkeviča s. 176–186; Dmuhoūski Edvard: Slāhami paūstannā 1863 goda s. 187–196.

6060. ZNANE nieznane. Red. Jadwiga Kisielewska. Warszawa–Kraków 2018 Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia; Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 263, il.

Słownik biograficzny szarytek, l. 1870–2013.

6061. ZNANI i nieznanymi mieszkańcy powiatu sławieńskiego. [Cz.] 2. Pod red. Jana Sroki. Sławno 2018 Fundacja „Dziedzictwo” 8° ss. 216, il.

Słownik biograficzny.
[Cz. 1]. 2015.

6062. ZWYCZAJNI niezwykli mieszkańcy ziemi lęborskiej. Lębork 2018 Stow. na 102 8° ss. 351, il.

Słownik biograficzny, XX–XXI w.

6063. ŻELEŃSKI Tadeusz: Ludzie żywi. Warszawa 2018 Wydaw. CM 8° ss. 207, nlb. 2. (Cykl Autorski Tadeusza Boya Żeleńskiego) (CM Klasyka).

Podstawa ed.: wyd. z 1929 r.

6064. ŻÓŁKOWSKA-KĄDZIEŁOWA Teresa: Żółkowscy. Warszawa 2013 Paweł Kądziała 8° ss. 92, nlb. 1, tabl. 62, il.

Lata 1748–1984.

6065. ŻUCHOWSKI Zbigniew: Ludzie niepodległości okolic Wąpielska. Wąpielsk–Rypin 2018 Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej 8° ss. 32, il.

Lata 1918–2018.

6066. ŻYCHOWSKA Maria: Wykłęci na tarnowskich nekropoliach. Tarnów 2018 Studio Książki 8° ss. 43.

Rec.: Gługła Paweł, *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 271–275.

b) Poszczególne

6067. ABLAMOWICZ Dominik: Kim był Józef A.? Litewskie echa w Sandomierskiem. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 30–37.

Józef Michał Edward Abramowicz (1824–1909).

W nawiązaniu do art.: Mazurek Jerzy: Rodzina ks. Kacpra Kotkowskiego [1814–1875] z Czerwonej Góry w świetle nowych źródeł. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43.

6068. KRZECZKOWSKI Konstanty: Dzieje życia i twórczości Edwarda Abramowskiego [1868–1918]. Wydanie przygotowane z okazji 150. rocznicy urodzin i 100. rocznicy śmierci Edwarda Abramowskiego. Katowice 2018 Stow. „Obywatel Obywatelom” 8° ss. 209. (Biblioteka „Obywatela”; 9).

6069. PODSIADŁY Adam: Ks. dr Stefan Abt [1898–1942] – pisarz i proboszcz leszczyński. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 162–178.

6070. MYJAK Stanisław: Władysław Adamczyk (1948–2016). *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 187–188.

6071. KUROCZKA Katarzyna: Andrzej Janusz Adamkiewicz (1958–2016). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 251–256.

6072. KUSTOSZ i samotnik. Tom poświęcony pamięci Romana Aftanazego [1914–2004]. Pod red. Adolfa Juzwenki. Wrocław 2017.

Rec.: Kolankowska Karolina, *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 261–267.

6073. GIL Honorat Czesław: Błogosławiony ojciec Józef Mazurek, męczennik (1891–1944) – Alfons Maria od Ducha Świętego, karmelita bosy. Red. Iwona Pawłowska. Kraków 2018 Wydaw. Karmelitów Bosych 8° ss. 63, il.

6074. KOWALSKA M. Renata: Pragnę żyć i umierać dla Chrystusa. Błogosławiona s. Alicja Kotoska CR [1899–1939]. Rumia–Poznań 2018 Zgromadzenie Sióstr Zmartwychwstanek 8° ss. 48, nlb. 3, il.

6075. REDZIK Adam, Rogowski Wojciech: Dr Leszek Allerhand (1931–2018). *Palestra*. R. 63: 2018 nr 5 s. 139–141.

6076. REDZIK Adam: Mauryc Allerhand (1868–1942) – w 150-lecie urodzin. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 7/8 s. 159–173.

6077. ŁABOREWICZ Ivo: Adolf Andrejew (10.12.1935–11.03.2018). *Rocznik Jeleńogórski*. T. 50: 2018 s. 341–347.

6078. [ANGERMAN Jarosław]: Klaudiusz Angerman [1861–1922]. Patriotą i społecznik. Tekst Jarosław Angerman. Boguchwała 2018 Solarheat Angerman; Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 46, il.

6079. JEZUSEK Waław: Męczeński koniec arcybiskupa Antoniego Juliana Nowowiejskiego, biskupa płockiego (1858–1941). Płock 2018 Płocki Inst. Wydawniczy 8° ss. 48, il.

6080. KOZIEŁ-ŁĘCKI Wojciech: Szukał Boga w człowieku. A[ntoni] J[ulian] Nowowiejski (1858–1941) w 160. rocznicę urodzin. Lubienia–Płock 2018 Korepetytor 8° ss. 141, il.

6081. KOLAŃCZYK Aneta: Adam Asnyk (1838–1897). Poeta, działacz polityczny i społeczny. Kalisz 2018 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk 16° ss. 124, nlb. 2, il. (Kaliszanie; 16).

6082. BORKOWSKI Łukasz: Podporucznik „Żelazny”. Z Dąbrowy Górniczej do partyzantki „Łupaszk”. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 101–107. Zdzisław Badocha (1925–1946).

6083. ULJASZ Adrian: Wiktoryna Bakalowiczowa (1835–1874). Gwiazda warszawskiego Teatru Rozmaitości, rywalka Heleny Modrzejewskiej. *Wieki Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 136–153, streszcz. ang., niem.

6084. DEMKO Iwona: Zofia Baltarowicz-Dzielińska [1894–1970]. Pierwsza studentka Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Kraków 2018 Wydaw. Akad. Sztuk Pięknych im. Jana Matejki 8° ss. 248, il.

6085. TRYTEK Józef: Pułkownik Ludwik Bałos (1897–1990). *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 135–139.

6086. OLEJNIK Leszek: Prof. Stefan Banasiak (1929–2018). Historyk dziejów najnowszych i dyrektor Instytutu Historii UŁ. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 287–296.

6087. TOSZEK Joanna: Maria Bartczak (1961–2017). *Kronika Szczecina*. Nr 36: 2017 [dr.:] 2018 s. 249–264.

6088. KALBARCZYK Sławomir: Kazimierz Bartel (1882–1941). Uczony w świecie polityki. Warszawa 2015.

Rec.: Sioma Marek, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 213–223.

6089. MAGOWSKA Anita, Nijkowski Kacper: Dr med. Zofia Bartkowiak (1922–2003) – organizatorka chirurgii dziecięcej w Wielko-

polsce. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 1 s. 55–64, streszcz. ang.

6090. KAŁUŻA Henryk: Spłonąć jak świeca... śp. ks. Józef Basista (1913–1981). Sylwetka opolskiego duszpasterza w trudnych czasach powojennych. Nysa–Nowa Ruda 2018 Bogdan Kokot vel Kokociński 8° ss. 59, il. (Świadkowie Wiary; 9).

6091. SIMAKOWA (Mazurek) Katarzyna: Życie i działalność księdza Bazylego Martysza [św., 1874–1945]. Droga do świętości. Warszawa 2018 Elipsa 8° ss. 181, il.

Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny.

6092. WSPOMNIENIA o Macieju Bednarkiewiczu [1940–2016]. Pod red. Andrzeja Rottermunda i Pawła Kądzieni. Warszawa 2018 Tow. „Więź” 8° ss. 143, nlb. 5, tabl. 16, il. + 1 dysk optyczny (DVD). (Biblioteka „Więzi”; t. 343).

6093. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Tadeuszowi Zygmuntowi Bednarskiemu [1934–2018] chwila zadumy. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 495–496.

6094. RUDEK-ŚMIECHOWSKA Anna: Władysław Teodor Benda [1873–1948]. Życie i twórczość polsko-amerykańskiego ilustratora i twórcy masek. Kraków 2016.

Rec.: Zależny Jolanta: Amerykański sukces z polskim rodowodem. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 412–415.

6095. GACEK Piotr: Ina Benita [1912–1984]. Za wcześniej na śmierć. Warszawa 2018 Nakł. Wydaw. Krytyki Politycznej 8° ss. 341, nlb. 2, il.

6096. TRACZ Bogusław: „Sztab” na generała. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 95–100.

Leon Berbecki (1874–1963).

6097. PIĘDEL Antoni, Korczak Czesław, Krzyżak Konrad: Stanisław Bereś [1910–1980]. Nauczyciel, żołnierz września, jeniec wojenny, dyrektor Szkoły Elektrycznej w Nisku, społecznik. Nisko 2017 Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej 8° ss. 139, il. Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej, Pow. Nizański, Woj. Podkarpackie.

6098. SZWED Antoni: Józef Berini (1809–1904). Żołnierz Powstania Listopadowego 1830–1831 – katorżnik i sybirak, mieszkaniec Gilowic. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 11–18.

6099. SIMONIDES Dorota: Wspomnienie o Danucie Berlińskiej [1952–2016]. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 283–284.

6100. SOŁDRA-GWIŹDŹ Teresa: Nasza Danka. Danuta Berlińska (1952–2016). *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 19–24.

6101. KUCIŃSKI Dominik: Marian Bernaciak [1917–1946] „Orlik”. Warszawa 2018 Wydaw. Bollinari Publishing House 8° ss. 126, nlb. 5, il. (Archiwum Żołnierzy Wyklętych; wol. nr 19).

6102. BIAŁECKI Aleksander: Mat Antoni Białecki [1913–1958] – marynarz z ORP „Grom”. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 109–130.

6103. SIERADZKA Danuta: Franciszek Biały (1931–2017). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 256–265.

Zawiera też bibliografię dorobku naukowego.

6104. POLAK Ryszard, Tarkowski Paweł: Częstochowski lekarz i filozof. Osiągnięcia w dziedzinie sztuki lekarskiej oraz filozofia medycyny i etyka Władysława Biegańskiego (1857–1917). Warszawa–Radzymin 2018 Wydaw. von borowiecky 8° ss. 153, nlb. 9, streszcz. ang.

6105. BIELICKI Janusz: Żołnierska historia sprzed 100 lat jakich wiele czy... jak żadna inna? *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 46–49.

Józef Bieliński (1922–1944).

6106. BUREK Krzysztof: Sandomierskie lata Adama Bienia [1899–1998]. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 53–59.

Lata szkolne, 1911–1920.

6107. KURANC-SZYMCZAK Magdalena: Adam Bień (1899–1998). Działalność i myśl polityczna. Zamość 2015 [b.w.] 8° ss. 275.

6108. RYMAROWICZ Leszek: Jan Bilot [1898–1940] – policjant z Zielonego i nordowi kaszëbszi ùtwórca. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 63–68.

Uzup.: Bilot Jan: W odmętach zawiści. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 68–69.

6109. GRYMUZA Adam: Tadeusz Birecki [1894–1966] – rodak z Pantalowic i jego związek z wizerunkiem Matki Bożej Kozieleckiej. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 264–270.

6110. LIPSKA Ewa, Kaniecki Mirosław R[oman]: Marian Bizan (1927–2018). *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 3 s. 243–247.

6111. WILCZYŃSKA Grażyna: Wolny dla... Ks. Franciszek Błachnicki [1921–1987] – założyciel Ruchu Światło-Życie. Kraków 2018 Światło-Życie 16° ss. 101, il.

6112. PIECZONKA-GIEC Diana: Żegnamy Ryska. *Kalendarz Miłośników Skoczowa*. R. 19: 2018 s. 25–27.

Ryszard Blattan (1959–2017).

6113. WÓJCIK Anna: Jan Gottlieb Bloch [1836–1902] – portret zapomnianego pacyfisty. *Res Politicae*. T. 9: 2018 s. 169–182, streszcz. ang.

6114. KASPRZAK Krzysztof: Henryk Błachnio [1952–2016] – artysta fotografik, patron alei nad Jeziorem Swarzędzkim. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 95–99.

6115. MATYSIAK Jarosław: Stefan Błachowski (1889–1962). Poznań 2017.

Rec.: Mamczak-Gadkowska Irena, *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 238–244.

6116. DEDERKO Mirosław Marek: Stanisław Błaszczuk (1945–2017). *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 487–490.

6117. MISZCZUK Marian: Życie na przekór. Wacław Błazejewski 1902–1986. Kraków 2018 Impuls 8° ss. 251, nlb. 1, il. (Fundamenty...).

6118. WOLAK Zbigniew: Ojciec Józef Maria Bocheński OP [1902–1995] – paradoksalna integracja patrioty, myśliciela, zakonnika. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 149–154.

6119. MUSIAŁ Sebastian: Zapomniany proboszcz parafii Straszęcina. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 108–124.

Ks. Jan Bochniewicz (1740–1818).

6120. SZCZECINA Grzegorz Kamil: Sylwetka ks. Teofila Boguckiego (1908–1987) – żoliborskiego proboszcza bł. ks. Jerzego Popiełuszki. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 305–319, streszcz. ang.

6121. TŁUCZEK Ryszard: Ksiądz Franiu. Ksiądz Franciszek Boguś [1948–2000]. Rzeszów 2017 Ryszard Tłuczek 8° ss. 44, il.

Toż. Wyd. 2, uzup. Boguchwała 2018 Gm. Bibl. Publ.

6122. WALICKI Bartosz: Ks. Franciszek Boguś (1948–2000). *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 261–278.

6123. CHWASTYK-KOWALCZYK Jolanta: Antoni Bogusławski [1889–1956] – the forgotten journalist, poet, writer, translator, author of children literature, literary critic, officer. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 1 s. 5–21, streszcz. pol.

6124. KORDALA Tomasz: Piotr Bontemps (1777–1840) – żołnierz w służbie trzech narodów. Cz. 1. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 17–38, streszcz. ang., niem., ros.

Toż. Cz. 2. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 15–48, streszcz. ang., niem., pol.

6125. KORDALA Tomasz: Zapomniany generał Wojska Polskiego Piotr Bontemps [1777–1840]. Piotr Bontemps, le général de l'armée polonaise tombé dans l'oubli 1777–1840. Współpr. Zbigniew Miecznikowski; tł. Alviņa Hovsepyan, Witold Zahorski. Płock 2018 Muzeum Mazowieckie 8° ss. 27, nlb. 1, il., mapa.

Tekst równol. pol., fr.

6126. CHMURA Sławomir: Boroń Piotr Maria [1925–2017]. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 243–251.

6127. TOCHMAN Krzysztof A[dam]: Skok po niepodległość. Pułkownik Adam Boryczka (1913–1988). Rzeszów 2016.

Rec.: Balbus Tomasz: O egzекutorach Kedywu w Wilnie i 6 Brygadzie na marginesie biografii Adama Boryczki („Brony”, „Tońka”). [W:] Wywiad i kontrwywiad wojskowy II RP. Z działalności Oddziału II SG WP. T. 8. Łomianki 2017 s. 259–291.

6128. FLORCZAK Teresa Matea: Córka. Życie Jadwigi Borzęckiej, współzałożycielki Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstanek 1863–1906. Poznań 2014 Zgromadzenie Sióstr Zmartwychwstanek 8° ss. 57, tabl. 8, il.

6129. ŚNIADEK Joanna: Wspomnienie o profesorze Stefanie Bosiackim (1948–2017). Poznaniak, ekonomista, prekursor badań nad konsumpcją turystyczną Polaków. *Folia Turistica*. Nr 47: 2018 s. 171–175.

6130. KAJDAŃSKI Edward: Jak odkrywałem Michała Boyma [ok. 1614–1659] – polskiego Marco Polo. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury 8° ss. 423, nlb. 1, il.

6131. JAKUS-BORKOWA Ewa: Edward Breza 24 X 1932 – 12 X 2017. Wspomnienie onomastyczno-osobiste. *Onomastica*. R. 62: 2018 s. 5–7.

6132. LICA Zenon: Pamięci profesora dr. hab. Edwarda Brezy. *Prace Językoznawcze*. Z. 20: 2018 [nr] 1 s. 5–9.

6133. KRÓL Joanna: Jerzy Brinken (1908–1991): nauczyciel, geograf i społecznik (przyczynek do biografii). *Studia Paedagogica Ignatiana*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 63–86, streszcz. ang.

6134. MICHAŁ Bristiger (1 VIII 1921 – 16 XII 2016). *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 4 s. 145–148.

6135. BOGUĆKA Agnieszka: Janusz Brochwicz-Lewiński „Gryf”. Warszawa 2018 Stow. „Centrum Rozwoju i Edukacji Młodzieży”; Fund. im. gen. dyw. Janusza Brochwicz-Lewińskiego ps. „Gryf”; nonomnis.pl 8° ss. 40, il.

6136. WAKSMUNDZKI Jacek: Książd prałat Wojciech Bryja *1 I 1945 – †4 X 2017 – dobry baca. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 301–304.

6137. RYSZARD Brykowski (1931–2017). Oprac. Grażyna Ruszczuk. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 3 s. 723–745.

Zawiera także: Wykaz publikacji prof. dra hab. Ryszarda Brykowskiego za l. 1956–2012.

6138. JĘDRAŚ Stanisław: Wincenty Brzeskwiniowicz [1877–1930] – powstaniec wielkopolski i uczestnik walk na froncie rosyjskim. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 156–162.

6139. CHMURA Sławomir: Brzewska-Mastalska Krystyna [1925–2017]. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 253–261.

6140. BUCHWALD-PELCOWA Paulina: Adwokat Stanisław Buchwald (1901–1960). *Palestra*. R. 63: 2018 nr 10 s. 141–142.

6141. GŁAZIK Monika: Ostatni Pan na Bychawie – Antoni Budny (1861–1943). Bychawa 2013.

Rec.: Walewander Edward, *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 284–286.

6142. GWAREK Prof. Witold Budryk [1891–1958]. [Kolegium red.] Bronisław Barchański, Mirosław Skibski, Jerzy Mańka, Aleksander Zembok, Maria Diduch. Katowice 2018 Stow. Bractwo Gwarków 8° ss. 147, nlb. 1, il. (Poczet Gwarków Śląskich; z. 10).

Treść: Markowski Jerzy: Wstęp s. 7–9; Lisowski Andrzej: Profesor Witold Budryk i rozwój technologii podszadzki hydraulicznej w rocznicowym wspomnieniu s. 13–18; Mańka Jerzy: Zmodyfikowana teoria Budryka przepływu mieszaniny podszadzkowej s. 21–25; Barchański Bronisław: Czy Profesor Witold Budryk miał wpływ na mój wybór kierunku studiów? s. 29–44; Dubiński Józef: Związki Profesora Witolda Budryka z Głównym Instytutem Górnicztwa s. 47–52; Burtan Zbigniew: Profesor Witold Budryk w Katedrze Górnicztwa Podziemnego na Wydziale Górnicztwa i Geoinżynierii Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie s. 55–59; Dwudziestopięciolatec pracy naukowej Witolda Budryka [Przedr. z „Przeglądu Górniczego” 1953, nr 12] s. 61–69; Cieśla Rudolf: Wspomnienia o początkach kopalni Budryk s. 71–73; Markowski Jerzy: „Budrykowi” należy się taki Patron s. 75–79; Prasol Danuta: Prasol o Budryku s. 81–84; Schubert Gabriela: Moja przygoda z „Budrykiem” s. 85–87; Posłowie s. 89–91; Wykaz książek na podstawie kata-

logu Biblioteki Śląskiej s. 93–95; Notki biograficzne s. 97–101; Materiały archiwalne s. 103–148.

6143. KUŁAN Bartosz [Grzegorz]: Nieznana ofiara Katynia. Zygmunt Bugajski (1887–1940) prawnik i penitencjarysta. Kraków 2018 Petrus 8° ss. 391, nlb. 1, il.

Praca doktorska, UJK w Kielcach, 2016.

6144. BUREK Krzysztof: „Humanista chodzący swoimi drogami”. Pożegnanie śp. Tomasz Burka (1938–2017). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 59–63.

6145. BĄBA Wiesław J[an], Mercik Stefan: Włodzimierz Burzyński [1900–1970]. Życie i dzieło. Gliwice 2018 Stow. Wychowanków Politech. Śląskiej. Oddz. Budownictwa 8° ss. 480, il., streszcz. ang.

6146. PABISZCZAK Michał, Kierzek Andrzej: Gabriel Józef Antoni Büttner (1915–2011) – jeden z pionierów otorynolaryngologii w Ostrowie Wielkopolskim. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 1 s. 61–71, streszcz. ang.

6147. WOJCIECHOWSKA Beata: Pamięci profesora Stanisława Byliny (1936–2017). *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 411–413.

6148. PIASECKA Bożena: Życie i twórczość Jana Filipa Carosiego [1744–1801]. Pod red. nauk. Jerzego Michty. Kielce 2018 Muzeum Historii Kielc 8° ss. 206, nlb. 1, il. (Dzieje Karczówki w Kielcach w latach 1624–2024; t. 8, cz. 1).

6149. GOŁĘBIEWSKA Ewa, Jankosz Antoni: Pilno pożegnało burmistrza Józefa Chmurę [1951–2010]. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 6]: 2010 s. 86–88.

6150. ZABUSKA Kalina: Daniela Chodowieckiego [1726–1801] przypadki. Rzecz o artyście spełnionym z Gdańskiem i Berlinem w tle. Gdańsk 2018 Fund. Terytoria Książki 4° ss. 314, nlb. 4, il.

6151. KNOPEK Jacek: Profesor Andrzej Chodubski – propagator badań polonijnych (1952–2017). *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 1 s. 305–310.

6152. DYTKO Tadeusz: Liberatorem do Polski. Prawdziwa historia małego Janka z RAF. Kraków 2018 Wydaw. AA 8° ss. 400, il. Jan Cholewa (1920–1966).

6153. PERKOWSKA Urszula: Książd profesor Władysław Chotkowski (1843–1926).

Historyk Kościoła, działacz społeczny i kaznodzieja. Lwów–Kraków 2016.

Rec.: Nabywaniec Stanisław, *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 254–255.

6154. PALACZ Tomasz: Franciszek Ksawery Christiani (1772–1842). Warszawa–Orońsko 2018 Inicjał Andrzej Palacz; na zlec. Gm. 16° ss. 43, nlb. 1, il. (Skarbczyk Pamięci).

6155. CHWALIBÓG Krzysztof: Cichy bohater roku 1918. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 75.

Doktor Marcin Henryk Chwałibóg (1873–1918).

6156. KRASIŃSKI Edward: Profesor z Chyloni. Jan Ciechowicz (1949–2017). *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 1/2 s. 204–215.

6157. MULKA Leszek: Profesor Antoni Cieszyński [1882–1941] – Człowiek Niepodległości. *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 4]: 2018 nr 2 s. 5–12.

6158. BRZOZOWSKA Ała: Biskup płocki Erazm Ciołek (1474–1522). Kraków 2017.

Rec.: Kazienko-Brzozowska Ewelina, *Nasza Przeszłość*. T. 130: 2018 s. 339–342.

6159. CHOWANIAK Anna: Tadeusz Cwynar [1923–2003] – życie w służbie oświaty. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 35–52.

6160. SYLWETKI [Józef Czapski 1896–1993]. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 1 s. 55–115.

Treść: Czapski Józef, Gombrowicz Witold: Korespondencja [lata 1949–1969]. Odczytał i oprac. Mikołaj Nowak-Rogozński s. 55–68; Czapski Józef: Wyrwane strony s. 69–70; Karpiński Wojciech: Promieniowanie Czapskiego s. 71–81; Karpeles Eric: Podmałówka czyli wprowadzenie s. 82–93; Mitzner Piotr: Wyspa Taszkient s. 94–106; Fiut Aleksander: Powinowactwa nie tylko z wyboru s. 107–115.

6161. DOBROŃSKI Adam Czesław: Stanisław Czerep (1948–2018). *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 225–231.

6162. BIEDROŃ Tomasz Jan: Czerkawski Jozef[!] (1922–2007), pseud. Włodek, Bursztyński Wojciech, Bursztyński Włodzimierz, MWP-NOW-AK, OP „Szczerbiec”, inż. elektryk, TW Szczery. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 250: Studia de Securitate et Educatione Civili. [T.] 7: 2017 s. 347–350.

6163. BRZEZIECKI Andrzej: Czerniawski. Polak, który oszukał Hitlera. Wołowiec 2018 Czarne 8° ss. 321, nlb. 6. (Linie frontu).

Roman Czerniawski (1910–1985).

6164. CZERNIEWICZ-UMER Teresa, Jałoszyński Ryszard: Życie pracą wypełnione. Saturnin Czerniewicz (1890–1961). Kłodawa–Konin 2018 Tow. Samorządowe 8° ss. 64, il.

6165. WODZIENI Edward: Zdzisław Czerny [ok. 1930–1996] profesor szkoły średniej, popularyzator turystyki i krajoznawstwa, muzyk z zamiłowania, zasłużony członek Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Dębickiej. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 220–237.

6166. HRYNIEWIECKA Anna: Wspomnienie o dr Miroslawie Czerskiej-Jurkowskiej (1936–2018). *Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej*. 2017 nr 19 s. 153–166.

6167. BARTOSZEK Jan: Miłość przypieczetowana krwią. Książd Jan Czuba [1959–1998]. Życie, świadectwo, męczeństwo. Wyd. 2 popr. i uzup. Tarnów 2018 Wydaw. Diec. Tarnowskiej Biblos 8° ss. 102, tabl. nlb. 2, il.

Wyd. 1. 2008.

6168. SIEDZIAKO Michał: Honorowy Obywatel Szczecina – ojciec Hubert Czuma TJ [1930–2019]. *Kronika Szczecina*. Nr 36: 2017 [dr:] 2018 s. 69–83.

6169. BOGDAN Władysław Czyżewski – Wielkopolanin i Dolnoślązak (1922–2015). Oprac. Zygmunt Brusilo. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr:] 2018 s. 198–200.

6170. DĘBOWSKA Maria: Książd Florentyn Czyżewski (1872–1950). Życie i działalność. Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 132, il.

6171. SZTOKFISZ Marta: Pani od obiadów. Lucyna Ćwierczakiewiczowa [1829–1901]. Historia życia. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 381, nlb. 3, il.

6172. KURZEJA-ŚWIĄTEK Maria: Franciszek Cwikowski (1907–1975) – adwokat, publicysta i działacz społeczny. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 5–38.

6173. ON JAKBY zniknął. O dziełach i osobie ks. prof. Tadeusza Dajczera [1931–2009]. [Zespół red. i prowadzący wywiady Eugeniusz Sakowicz, Wanda Zagórska, Elżbieta Nowak]. Warszawa 2018 Wydaw. Fidei 8° ss. 341, il.

Treść: Grelecki Dariusz: Każda chwila spędzona z Ojcem była na wagę złota s. 11–13; Od Redakcji s. 15–19; Cz. I. Oddziaływanie Osoby s. 23–180; Cz. II. Owocowanie dzieł s. 183–302; Cz. III. Naukowiec i świadek wiary s. 303–341.

Wywiady i wspomnienia.

6174. SKOLIMOWSKA Anna: Przyczynki do biografii Jana Dantyszka [1485–1548]. Uzupełnienia i sprostowania dotyczące jego pochodzenia, edukacji i początków kariery. *Przeгляд Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 17–37, streszcz. ang.

6175. WALICKI Bartosz: Stanisław Dańczak (1865–1936). *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 279–294.

6176. IGNACY Daszyński [1866–1936]. Oprac. i wstęp Robert Gębicki. Warszawa 2018 NDAP 4° ss. 154, nlb. 1, il., streszcz. ang. NDAP, AAN.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

6177. PANFIL Tomasz: Ignacy Daszyński 1866–1936. Lublin–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 197, nlb. 2, il. IPN–KŚZpNP.

6178. CIMEK Henryk: Tomasz Dąbał 1890–1937. Wyd. 2, popr. i uzup. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 239, il. Wyd. 1. 1993.

6179. LANG Andrzej: Książd Eugeniusz Dąbrowski (1901–1970). Biografia. Warszawa 2018 Akademicka Oficyna Wydawnicza Exit 4° ss. 801, nlb. 1. (Monografia).

6180. LANG Andrzej: Życie księdza Eugeniusza Dąbrowskiego (1901–1970). Warszawa 2018 Akademicka Oficyna Wydawnicza Exit 4° ss. 319, nlb. 1. (Monografia).

6181. GENERAL Jan Henryk Dąbrowski 1755–1818. W 200 rocznicę śmierci. Pod red. Witolda Molika. Poznań 2018 Centrum „Inst. Wielkopolski”; Wielkopolskie Muzeum Niepodległości 8° ss. 191, nlb. 1, il.

Treść: Molik Witold: Słowo wstępne s. 5–8; Matusik Przemysław: „Tylko w celu zostania Polakiem oręż przypasałem...”. O życiowej drodze Jana Henryka Dąbrowskiego s. 9–38; Baczkowski Michał: „Wiemy ojczyźnie mojej do ostatniego momentu, walczyłem za jej wolność pod nieśmiertelnym Kościuszką”. Jan Henryk Dąbrowski jako dowódca wojskowy s. 39–60; Łukasiewicz Dariusz: „Z ziemi włoskiej do Polski”. Jan Henryk Dąbrowski na czele powstania 1806 roku s. 61–86; Julkowska Violetta: Jan Henryk Dąbrowski – kontekst historii prywatnej s. 87–108; Molik Witold: Wódz i mąż ocalenia publicznego. Jan Henryk Dąbrowski w pamięci historycznej rodaków s. 109–176; Bucholz Andrzej: Jan Henryk Dąbrowski – kalendarium życia s. 177–189; Biografia s. 185–189.

6182. DĄBROWSKI Jerzy: Mogiła wojenna kpt. Władysława Dąbrowskiego II [1906–1939] z września 1939 odnaleziona po 78 latach. Warszawa 2018 Jerzy Dąbrowski 8° ss. 160, il.

6183. KAPERA Zdzisław J[an]: Przemysław Dec (1969–2018): qumranologist and connoisseur

of ancient Judaism. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 153–168, streszcz. ang.

6184. WIŚNIEWSKA-RUTKOWSKA Lucyna: Zaczarowany rewolucją. Rzecz o Edwardzie Dembowskim [1822–1846]. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 184.

6185. WOŹNY Marzena: Włodzimierz Demetrykiewicz (1859–1937). Prehistoryk z przełomu epok. Kraków 2018 PAU; Muzeum Nar. 8° ss. 557, tabl. 17, il., streszcz. ang. PAU, Muzeum Archeol. w Krakowie.

6186. DZIUBIŃSKI Zbigniew: Wspomnienie o profesorze Kazimierzu Denku [1932–2016]: patriocie, wychowawcy, uczonym, turyście, krajoznawcy oraz twórcy edukacji turystyczno-krajoznawczej dla dzieci i młodzieży. *Folia Turistica*. Nr 38: 2016 s. 207–215.

6187. BOGUCKI Krzysztof: Kapitan Waław Denhoff-Czarnecki [1894–1927]. Legionista, który spoczął w Bydgoszczy. Bydgoszcz 2018 [b.w.] 8° ss. 48, il.

6188. WAJS-BARYŁA Ewelina: Bronisława Dłuska [1865–1939]. Doktor wszech nauk lekarskich. Warszawa 2018 Ewelina Wajs-Baryła 8° ss. 56, il.

6189. MYSIAKOWSKA-MUSZYŃSKA Jolanta, Muszyński Wojciech Jerzy: Architekt Wielkiej Polski. Roman Dmowski 1864–1939. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 4° ss. 398, il., mapy, streszcz. ang., fr.

6190. SOBIERAJSKI Henryk, Dyszyński Andrzej; Hubal, Henryk Dobrzański 1897–1940. Fotobiografia. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 317, nlb. 2, tabl. 1, il.

6191. TYLZA-JANOSZ Marta; Henryk Dołkowski [1841–1916] – kupiec i burmistrz, który stał się pionierem polskiej hodowli ziemniaka. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 138–171.

6192. DZIEDZIC Stanisław: Antonina Domańska [1853–1917]. W cieniu literackiej legendy. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 407–422.

6193. WĘGRZYN Iwona: Antonina Domańska [1853–1917] – szkic do portretu. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 191–212, streszcz. ang.

6194. KĘCIŃSKA-KACZMAREK Jowita: Pamięć i dzieło księdza Patrona Bolesława Domańskiego [1872–1939] na Krajnie. (W 80. rocznicę Kongresu Polaków w Berlinie). Wielki

Buczek–Złotów 2018 Stow. Lokalna Grupa Działania Krajna Złotowska 8° ss. 250, il., nuty.

6195. WALICKI Bartosz: Jan Dostych (1894–1963). *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 295–305.

6196. SIERCHUŁA Rafał, Muszyński Wojciech Jerzy: Józef Dowbor-Muśnicki 1867–1937. Poznań–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 255, nlb. 1, il. IPN–KŚZpNP.

6197. WOJTEK Drabowicz [1966–2007]. Oprac. Maciej Straburzyński; red. nauk. Wojciech Maciejowski. Poznań 2018 Akad. Muzyczna im. I. J. Paderewskiego 8° ss. 164, nlb. 1, tabl. 14, il.

Antologia wspomnień przyjaciół Wojciecha Drabowicza.

6198. DRAJCZYK Jan Aleksander: Władysław Drajczyk 14 IX 1907–10 X 1961. – ołnierz[!] 80. pp Strzelców Nowogrodzkich, 74. Górnoląskiego pp i 1. Korpusu Pancernego WP. Lubliniec 2018 Wydaw. Piotr Kalinowski 8° ss. 42, il., mapy. Stow. Rodzina Wojskowa 74. Górnoląskiego Pułku Piechoty w Lublińcu.

6199. SZLAUR-BUJOK Maria: W szlacheckim, iście góralskim uporze dążył do doskonalenia się – szkic do portretu Jerzego Drozda [1907–1981]. *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 65–73.

6200. PATELSKI Mariusz: Kawalerzysta, dowódca i wykładowca – szkic do biografii gen. bryg. Konstantego Druckiego-Lubeckiego (1893–1940). *Wiek Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 154–183, streszcz. ang., niem.

6201. POCZĄTEK Michał; Bronisław Drygas [1884–1942] – farmaceuta, chemik, powstaniec wielkopolski. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 109–114.

6202. PREKIEL Przemysław: Stanisław Dubois (1901–1942). Warszawa 2018 Wydaw. „Kto kim jest” 8° ss. 258, il.

6203. WIELOGŁOS pamięci Zygmunta Dudy [1937–2017], pedagoga i regionalisty. Praca zbior. pod red. Bogumiła Wojcieszaka; przy współpr. Lucyny Kończal-Gnap i Karola Piotrkiewiczza. Opalenica 2018 Opalgraf; staraniem Burmistrza Opalenicy Tomasza Szulca 8° ss. 248, il.

Z treści: Kowalczyk Ryszard: Regionalista i przyjaciel s. 12–19; Rokus Wiesława: Dzieło jednego człowieka s. 20–32; Duda Zygmunt: Marian Neunert – nauczyciel innowator s. 34–37; Duda Zygmunt: Nauczalem po męsku s. 38–41; Mroczek Jeremi: Mój nauczyciel s. 42–49; Mikołajczyk Marian: Kultura między opłotkami s. 57–60; Siłski Andrzej: Kultura w szerokim rozumieniu

s. 61–67; Wojcieszak Bogumił: Opalenickie tropy Janusza Nowackiego s. 68–73; Duda Zygmunt: Pokazać jak najszerszej nasze sprawy s. 74–75; Rzeźnik Małgorzata: Pierwszy naczelny „Ech Opalenickich” s. 76–84; Kasperczak Małgorzata: W roli publicysty s. 85–90; Tabaczyńska Aleksandra: Na łamach „A oto Ja jestem” s. 91–104; Autorskie trudy i dokonania s. 106–127; Wspomnienia i refleksje s. 129–247.

6204. JASTRZĘBSKI Włodzimierz: *Wojenne i sejmowe bitwy i potyczki. Juliusz Dudziński (1893–1939) – legionista, szwoleżer, ziemianin i poseł na Sejm RP z podbydgoskiego Gościeradza. Bydgoszcz 2018 Świadectwo 8° ss. 107, il. (Biblioteczka Bydgoska; t. 11).*

6205. [KRYSIAK Andrzej]: *Podporucznik Tadeusz Dudziński „Zawieja” [1912–1944]. Referat wygłoszony podczas XXV Złotu Stowarzyszenia Szarych Szeregów Oddział w Skiernewicach 08–10 czerwca 2018 r. Oprac. Andrzej Krysiak. Skiernewice 2018 MBP im. Władysława Stanisława Reymonta 8° ss. 19, nlb. 1, il.*

6206. SOŁTAN Andrzej: *Profesor Janusz Durko (1915–2017). Muzealnictwo. R. 59: 2018 s. 242–246, streszcz. ang.*

6207. PILARSKA Angelika: *Wojciecha Dutkiewicza [1896–1990] – patronka muzeum w Rogoźnie. Kronika Wielkopolski. 2018 nr 1 s. 89–92.*

6208. KRAJKOWSKI Leszek: *30. rocznica śmierci prof. Włodzimierza Dworzaka [1905–1988]. Gens. [T. 16]: 2018 s. 139–142.*

6209. GOC Małgorzata: *Elżbieta Dworzak (1944–2013). Opolski Rocznik Muzealny. T. 20: 2014 s. 227–229.*

6210. HANICH Andrzej, Solga Brygida: *Doktor habilitowany Joanna Dybowska (1960–2018). Studia Śląskie. T. 83: 2018 s. 281–282.*

6211. MISTRZ i przyjaciel. *Ojciec profesor Leon Benigny Dyczewski OFMConv. [1936–2016]. Pod red. Małgorzaty Halickiej, Anny Szafranek, Lidii Dakowicz. Białystok 2018 Wydaw. Uniw. w Białymstoku 8° ss. 342, il., streszcz. ang.*

Treść: Wstęp s. 9–11; Szafranek Anna, Halicka Małgorzata, Dakowicz Lidia: Sylwetka Ojca Profesora Leona Dyczewskiego s. 13–16; Dyczewski Andrzej: Dla Ojca Leona s. 17–18; Kowalewski Tadeusz: Troska o człowieka w dorobku naukowym Ojca Profesora Leona Dyczewskiego – wybrane aspekty s. 21–37; Szafranek Anna, Krygier Julianna: Rodzina w ujęciu i w twórczości naukowej Ojca Leona Dyczewskiego s. 39–55; Szulich-Kałuza Justyna: Wartość rodziny w dobie przemian społeczno-kulturowych w refleksji Leona Dyczewskiego s. 57–74; Halicka Małgorzata, Halicki Jerzy: Ludzie starzy i starość w refleksji Ojca Leona Dyczewskiego s. 75–84; Baran Karolina, Jurek

Krzysztof: Leona Dyczewskiego koncepcja kultury s. 85–104; Sugier-Szerega Anna: Święto i świętowanie w myśli Ojca Leona Dyczewskiego OFMConv. s. 105–122; Rembierz Marek: Pedagogiczne perspektywy personalistycznej socjologii. Nutry pedagogicznej refleksji w badaniach i troskach społecznych Leona Dyczewskiego s. 123–156; Skorowski Henryk: Kulturowe aspekty integracji europejskiej. W kierunku jedności kulturowej Europy s. 159–171; Dakowicz Lidia, Dakowicz Andrzej: Psychologiczno-pedagogiczna analiza systemów rodzinnych mężczyzn w kontekście neotypowego wymiaru osobowości s. 173–189; Kramkowska Emilia: Dawne i współczesne postrzeganie starości – podobne czy jednak różne? s. 191–209; Szafranek Anna: Prawne i społeczne pojmowanie śmierci s. 211–225; Kruszyłowicz Marian Błażej: Wspomnienie o Profesorze Leonie Dyczewskim OFMConv. s. 229–241; Jędrzejewski Stanisław: O Leonie jako badaczu, mędrцу, podróżniku s. 243–250; Świątkiewicz Wojciech: Ojciec Profesor Leon Dyczewski OFMConv. jako nauczyciel i wychowawca; badacz kultury s. 251–274; Kamiński Wiesław Andrzej: Ojciec Leon Benigny Dyczewski; postępa kapłaństwu wspólnemu wiernych świecików w jego rodzinie franciszkańskiej s. 275–281; Kowalewski Tadeusz: Ojciec Leon – Profesor, Mistrz, Przyjaciel s. 283–284; Dyczewski Błażej: Tylko dla wytrwałych. Wędrowki po górach z Ojcem Leonem Dyczewskim s. 285–292; Halicka Małgorzata: Ojciec Profesor Leon Dyczewski Honorowym Członkiem Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego s. 293–295; Halicka Małgorzata: Refleksja... s. 297–298; Wadowski Dariusz, Winnicki Grzegorz: Ojciec Profesor Leon Benigny Dyczewski OFMConv. i Jego naukowa twórczość s. 301–342.

6212. SZCZYPKA Danuta: *Śląski Solski – życie i działalność społeczna Ferdynanda Dyrny (1874–1957). Rocznik Wiślański. T. 9: 2017 s. 50–66.*

6213. BĄTKIEWICZ-SZYMANOWSKA Edyta: *Tytus Działyński (1796–1861). Kórnik 2018 PAN. Bibl. Kórnicka 8° ss. 266, nlb. 2, il.*

6214. GAWŁOWICZ Józef: *Niezwykły Andrzej Działlik [1935–2015]. Twórczość, morze, jego czasy. Szczecin 2018 Agnieszka Działlik 8° ss. 208, XXXII, nlb. 2, il.*

Toż. Wyd. poprawione. 2018 ss. 208, XXXII, nlb. 4, il.

6215. [OLEŃCZAK Piotr]: *Starszy sierżant Mieczysław Dziemiszkiwicz „Rój” [1925–1951]. Ślady Żołnierzy Wyklętych w Pomiechówku. Pomiechówek 2018 PomPa – Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 18, il.*

6216. OSMENDA Stanisław: *Rotmistrz Michał Dzierżanowski [1891–1919]. Ilcusiana. Nr 14: 2016 s. 36–43.*

6217. KOTKIEWICZ Adam Dariusz: *Czesław Falkiewicz [1893–1953] – żołnierz Błękitnej Armii gen. Józefa Hallera. Wspomnienie w 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Nasze Korzenie. Nr 14: 2018 s. 40–45.*

6218. BROSZKOWSKA Izabela: *Szcześliwe życie. Opowieść o księdzu Tadeuszu Fedorowiczu [1907–2002]. Warszawa 2018 Tow.*

„Więź” 8° ss. 299, nlb. 5, tabl. 16, il. (Biblioteka „Więzi”; t. 341).

6219. POLACZEK Janusz: Tak wiele śmiałych tez, tak mało czasu. Życie i działalność Augusta Stanisława Fenczaka (1943–2014). *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 9–13.

6220. [NYKLEWICZ Roman]: Mirosław Ferić (1915–1942). Mieszkaniec Ostrowa, pilot Dywizjonu 303, patron Szkoły Podstawowej nr 11 w Ostrowie Wielkopolskim. Ostrowski as podniebnych przestworzy. Materiały zebrał i oprac. Roman Nyklewicz. Ostrow Wielkopolski 2018 Zakł. Wydaw.-Druk. Poligrafia 8° ss. 147, il.

6221. KELLER Mirosław: Generał Emil August Fiełdorff „Nil” 1895–1953 na tle wydarzeń historycznych Polski i Europy. T. 1 i 2. Szczecin 2018 Zakł. Usług Poligraf. i Wydaw. Plewnia Jacek Plewnia Maria 8° ss. 201, il.

6222. MAŚLANKA Krzysztof: Piotr Flin (1945–2018) – wspomnienie. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 533–548.

6223. KASPAREK Norbert: Piotr Florek (1967–2016). *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 261–263.

6224. HAMRYSZCZAK Artur: Ks. dr Hieronim Fokciński SJ (1937–2018). *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 543–546.

6225. HENCZEL-WRÓBLEWSKA Liwia, Jeszke Jaromir: Hieronim Fokciński SJ (30.09.1937 – 30.07.2018). *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 330–332.

6226. JASIŃSKI Janusz: Wojenne i studenckie lata radomskiego historyka Jana Franckiego (1927–1993). Wyd. 2, popr. i uzup. Olsztyn 2018 Pracownia Wydawnicza ElSet 8° ss. 30, nlb. 2, il.

Wyd. 1 w: *Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego*. T. 30: 1995 z. 1/4.

6227. SCHRÖDER Ulrich: Adam Frasunkiewicz [1873–1923] – Schuhmaster, Kriegsgegner, Häftling, Revolutionär, Parteisekretär, Lagerhalter. Eine politische Biografie. *Bremische Jahrbuch*. Bd. 96: 2017 s. 102–143.

6228. NABYWANIEC Włodzimierz: Seweryn Fredro (1785–1845). Zarys biografii oficera szwoleżerów. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 99–118, streszcz. ang., ros.

6229. [ALFRED Freyer (1901–1927)]. *Tarnobrzskie Zeszyty Historyczne*. Nr 46: 2017 s. 5–64.

Treść: Zych Tadeusz: Freyerowie s. 5–12; [Wypisy z przedwojennej prasy dot. działalności sportowej A. Freyera] s. 13–45; Pawłosek Radosław: Pożar zamku Tarnowskich w Dzikowie w roku 1927 s. 46–58; List Matyldy Kowenickiej z d. Freyer do Franciszki i Artura Freyerów we Lwowie [z 1927 r.] s. 59–60; Tarnobrzskie upamiętnienia postaci Alfreda Freyera s. 61–64.

6230. STULCZEWSKI Jarosław: Stanisław Fuks (1922–1984). Biografia pioniera polskiej archiwistyki filmowej. Zduńska Wola 2017.

Rec.: Makacewicz Igor: Archiwista o archiwście. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 86–88; Romanowski Piotr, *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 3/4 s. 81–83.

6231. PRZEWŁOKA Agnieszka: Aleksander Furmański (1904–1975). „Grom”, „Powała” – patriota, żołnierz, obywatel. Wola Rzędzińska–Tarnów 2018 Centrum Kultury i Bibl. Gm. Tarnów 8° ss. 118, il.

6232. SZKARADZIŃSKA Beata: Walczył o wolną Polskę podczas I wojny światowej. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 343–349. Józef Gaecik (1885–1981).

6233. MOSSOŃ Zofia: Odszedł od nas śp. ks. Prałat Julian Galas [1930–2015]. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 11]: 2015 s. 51–54.

6234. WALENTY Galbierczyk (1909–1978). Oprac. Edmund Maliński. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 196–197.

6235. KOZŁOWSKA Aleksandra Anna: Góral generałem – Andrzej Galica [1873–1945]. Biografia żołnierza, polityka i literata. Łódź 2013.

Rec.: Kaczor Liliana, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 250: *Studia de Securitate et Educatione Civili*. [T.] 7: 2017 s. 320–325.

6236. CHRZANOWSKA Małgorzata: Epitafium dla powstańca. Historia życia Walentego Galińskiego [1844–1931] uczestnika Powstania Styczniowego 1863 roku. Otwock 2018 Chrzanowscy Verlag 8° ss. 70, nlb. 1, il.

6237. PROCHWICZ Jerzy: Arcybiskup Stanisław Gall (1865–1942) – biskup polowy Wojsk Polskich. Warszawa 2018 Ordynariat Polowy 8° ss. 52.

6238. STOLARCZYK Marian, Kawalec Agnieszka, Kuzicki Jerzy: Pożegnanie prof. zw. dra hab. Adama Galosa [1924–2013] we Wrocławiu. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 274–276.

6239. WÓDZ Bożena E.: Prawdziwie wolny twórca. Pożegnanie śp. Ryszarda Gancarza (1955–2017). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 68–69.

6240. GARBACIK Paweł: Józef Garbaciak [1907–1976] – rys biograficzny. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 257–267.

6241. DUDA Daniel: Antoni Walerian Garbuszewski [1886–1964] – dyrektor Szkoły Morskiej w Tczewie w latach 1920–1929. Wyd. 2, uzup. Gdynia 2018 Wydaw. BP 8° ss. 158, il. (Księgi Floty Ojczystej; t. 74).

Wyd. 1. 2014.

6242. ERNST Piotr: Dr Czesław Gawlikowski (1899–1984) – lekarz, oficer, społecznik. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 2 s. 35–48, streszcz. ang.

6243. JUDYCKI Zbigniew Andrzej: Turris fortissima – nomen domini. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 131–141.

Abp Józef Gawlina (1892–1964).

6244. KAŁUŻA Henryk: „Będziesz się musiał tulać...”. O ks. abp. Józefie Gawlinie (1892–1964) pasterzu żołnierzy i wygnańców w 50. rocznicę śmierci. Bristol–Sulików 2014 Wydaw. „Maria” 8° ss. 88, nlb. 1, tabl. 1, il.

6245. GETLER Artur: Tadeusz Gawryś [1881–1914] wychowawca do niepodległości i dowódca w walce o nią. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 139–151.

6246. WARDA Elwira: Antoni Gąsiorowski [1820/1821–1866/1878] – drukarz i wydawca z Johannsburga w Prusach Wschodnich. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 347–362, streszcz. ang.

6247. DROZDOWSKI Marian Marek: Jerzy Giedroyc [1906–2000]. Przyczynek do portretu i miejsca w polskiej kulturze politycznej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 253–269.

6248. OPĘCHOWSKA Magdalena: Józef Gielniak [1932–1972] – wybitny grafik, nowe ustalenia do biografii. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 193–204, streszcz. ang., czes., niem.

6249. HURNIKOWA Elżbieta: Związek Tadeusza Gierymskiego [1928–2009] z Częstochową. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 15: 2015 [dr:] 2016 s. 13–28, streszcz. ang.

Od lat 50. XX w.

6250. PODGÓRSKI Tomasz: Generał Józef Giza [1887–1965] w listach i dokumentach. Kraków–Nowy Sącz 2018 Flexergis 4° ss. 188, nlb. 2, il.

6251. LUSEK Joanna: Z Kresów przez Galicję na Górny Śląsk. Wspomnienia o Janinie Giżyckiej [1877–1937]. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 2 s. 23–34, streszcz. ang.

6252. KONTOWSKI Konstanty: Marek Głazik [1947–2016] – archeolog, muzealnik i żeglarz. *Darłowskie Zeszyty Muzealne*. Z. 1: 2017 s. 57–59.

6253. JACKOWSKI Jan Maria: Ks. Jan Gnатовski (1855–1925) na tle epoki. Biografia historyczna. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kard. Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 526, nlb. 1, tabl. 24, il. (W Służbie Niepodległej).

6254. LIS Michał: Jan Goczoł (1934–2018). *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 263–266.

6255. HAJDUK Łukasz: Barbara Godfreyow (1928–2016). Wspomnienie. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 162–175.

6256. WOŹNIAKOWSKI Henryk: Izabella Godlewska de Aranda (18 grudnia 1931 – 12 czerwca 2018). *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 361–362.

Toż w jęz. ang.: Izabella Godlewska de Aranda (18th December 1931 – 12th June 2018). *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 363–365.

6257. GRZYBOWSKA Małgorzata: Odkrywanie historii nieznanych – Eleonora Goła „Cicha” [1890–1949]. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 13]: 2017 s. 28–34.

6258. PRO Memoria. Profesor Jakub Goldberg (1924–2011). *Acta Judaica Lodziensia*. T. 1: 2011 [dr:] 2012 s. 11–31.

Treść: Zespół redakcyjny: Profesor Jakub Goldberg – szkic biograficzny s. 13–15; Kopczyńska-Jaworska Bronisława: Profesor Jakub Goldberg (1924–2011) s. 17–20; Poklewski-Koziell Tadeusz: Profesor Jakub Goldberg (1924–2011). Sześćdziesiąt lat przyjaźni s. 21–24; Teller Adam: Jakub Goldberg s. 25–28; Przemówienie prof. Jakuba Goldberga na uroczystości z okazji odnowienia doktoratu na Uniwersytecie Łódzkim. Oprac. Adam Sitarek s. 29–31.

6259. PRAŻMOWSKA Anita J.: Władysław Gomułka [1905–1982]. Tł. [z ang.] Katarzyna Skawran. Warszawa 2016.

Rec.: Bielanowska Judyta, *Historia i Polityka*. Nr 24: 2018 s. 163–166.

6260. NIWIŃSKI Wojtek: Marian Gorzeczki (ur. 2 lipca 1947, zm. 22 września 1992) –

muzyk i artysta kabaretowy. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 86–96.

6261. BEDNARSKI Damian: Pielgrzym, duszpasterz, profesor. Ks. Jan Górecki (1944–2017). *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 455–457.

6262. AMBROŻY Grabowski [1782–1868]. Red. i koncepcja graf. Kazimierz Brzuska. Kęty 2018 Tow. Miłośn. Kęt 8° ss. 74, il.

Treść: Wspomnienia Ambrożego Grabowskiego s. 6–44; Tyła-Janosz Marta: Kęty czasów dzieciństwa Ambrożego Grabowskiego s. 45–50; Meus Konrad: Krakowski żywot Ambrożego Grabowskiego s. 51–60; Rzeczywistość Ambrożego Grabowskiego s. 61–73.

6263. HAŁAT Adam: Miłość aż po grób. Niezwykłe losy Krzysztofa Grabowskiego [1921–1964], arystokraty, lotnika 301 Dywizjonu Bombowego, pierwszego Polaka, który samotnie przepłynął Atlantyk. Kraków 2018 Arcana 8° ss. 386, il., streszcz. ang.

6264. STANISŁAW Grekowicz 1892–1965. Oprac. red. Adam Pidek, Ewa Wioroko. Pszczela Wola–[Strzyżowice] 2018 Zespół Szkół Rolniczych; Strzyżewickie Tow. Regionalne 8° ss. 29, nlb. 3, il.

6265. UGNIEWSKI Piotr: Barbara Grochulska (13 X 1924 – 30 IV 2017). *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 799–802.

6266. ZIELONKA Jerzy: Orzeł Biały wzlata wzwyż. Opowieść o narodowcu, oficerze WP, żołnierzu wyklętym i adwokacie Jerzym Gronowskim (1908–1992). Leszno 2018 MBP im. Stanisława Grochowiaka 8° ss. 112, il. (Cives Nostri. Biblioteka miasta Leszna; t. 13).

6267. KARPIŃSKI Grzegorz: Jan Grudziński „Płomień” (1914–1948). *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 167–177, streszcz. ang.

6268. KRZESIMOWSKA Agnieszka: Generał bryg. Stanisław Grzmot-Skotnicki [1894–1939] – bohater niepodległości i jego rodzina. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 22–38.

6269. RADOMSKI Mateusz: Felicja Grzywnowicz [1900–1961] „Litwinka” na tle dziejów olkuskiej i miechowskiej konspiracji. *Ilcusiana*. Nr 18: 2018 s. 87–107.

6270. DEGIEL Rafał: Inż. Jan Gurtzman (1906–1942) – zaginiony polarnik i radiotechnik. *Rocznik Legiowski*. T. 11: 2018 s. 165–179.

6271. HAPTAŚ Krzysztof: Piotr Guzior (1894–1959). Żołnierz Niepodległości. Kolbuszowa 2018 Miej. i Pow. Bibl. Publ. 8° ss. 48, il. Miej. i Pow. Bibl. Publ. w Kolbuszowej. (Varia Kolbuszowskie; 50).

6272. BODZEK Jarosław, Woźniak Mateusz: Bogumiła Haczewska (4 maja 1943 – 31 grudnia 2017). *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 345–349.

Toż w jęz. ang.: Bogumiła Haczewska (4th May 1943 – 31st December 2017). *Notae Numismaticae. Zapiski Numizmatyczne*. T. 13: 2018 s. 350–356.

6273. PASZKIEWICZ Borys: Bogumiła Haczewska (1943–2017). *Wiadomości Numizmatyczne*. R. 62: 2018 z. 1/2 s. 395–397.

6274. DOBROCH Bartek: Artur Hajzer [1962–2013]. Droga Słonia. Kraków 2018 Znak 8° ss. 543, nlb. 1, tabl. 16, il.

6275. KONEFAŁ Jan: Józef Haller – „błękitny” generał (1873–1960). *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 14–23, streszcz. ang.

6276. BŁOGOSŁAWIONA Hanna Chrzanowska (1902–1973). Pomagająca chorym w niesieniu krzyża. Red. Stanisław Rospond. Kraków [2018] Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 16° ss. 16.

6277. DZIEDZIC Małgorzata: Hanna Chrzanowska [1902–1973]. Biografia niepospolitej pielęgniarki na tle epoki. W kręgu patriotycznej powinności i trudnych wyborów (cz. 2). *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 165–194, streszcz. ang., niem., ros.

Cz. 1. *Tamże*. R. 22: 2015 nr 1.

6278. KUBIK Kazimierz: Hanna Chrzanowska [1902–1973], błogosławiona pielęgniarka. Kraków 2018 Spes 16° ss. 362, nlb. 1.

6279. [WROŃSKA Urszula, Wielek Marta]: Błogosławiona Hanna Chrzanowska [1902–1973]. Tekst Urszula Wrońska, Marta Wielek. Kraków 2018 Wydaw. M 16° ss. 115, nlb. 1, il.

6280. SZAYNA-DEC Krystyna: Najgroźniejszy agitator sprawy polskiej. Harro Harring Kazimirowicz (1798–1870). Awanturnicze życie poety, romantyka, ułana, bojownika o wolność, Polaka z wyboru. Kraków 2018 Biały Kruk 8° ss. 247, nlb. 1, il.

6281. SMOŁA Marek: Marian Teodor Hądziński (1909–1985) – zapomniany tarnowianin. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 164–181, streszcz. ang.

6282. GORCZYCA Wojciech: Stanisław Haykowski (1902–1943) ułan i malarz batalista. Szkic historyczno-biograficzny. Bielsko-Biała 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Techniczno-Humanist. 8° ss. 114, il.

6283. ŻYWULSKI Łukasz: Po czcionce do książki. Śladami Teodora Heneczka [1817–1888]. Piekary Śląskie 2018 Gm. Piekary Śląskie 8° ss. 130, il.

6284. PADUCHOWSKI Wojciech: Pod czujnym okiem policji politycznej – płk dr Mieczysław Henoch [1890–?]. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 97–94, streszcz. ang.

6285. FRANASZEK Andrzej: Herbert. Biografia. T. 1: Niepokój. Kraków 2018 Znak 8° ss. 860, nlb. 3, tabl. 32, il.

Zbigniew Herbert (1924–1998).

Toż. T. 2: Pan Cogito. Kraków 2018 ss. 958, nlb. 1, tabl. 32, il.

Rec. [T. 1–2]: Żarnowski Janusz: Prehistoria schizmy literacko-politycznej w świetle nowej biografii Zbigniewa Herberta. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 300–307.

6286. SIEDLECKA Joanna: Pan od poezji. O Zbigniewie Herbercie [1924–1998]. Wyd. 2, popr. i poszerz. Warszawa 2018 Fronda PL 8° ss. 664, il.

Wyd. 1. 2002.

6287. KACZMARZYK Ewa: Wspomnienie o profesorze Januszu Hereźniaku [1935–2016] – uczonym, dydaktyku, artyście. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 16: 2016 [dr.] 2017 s. 15–22, streszcz. ang.

6287a. Miodoński Piotr: Generał z żywieckiej „reali”. Franciszek Kwiryn Herman (1904–1952). *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 145–147.

6288. RATAJCZAK Mirosław: Mariusz Hermansdorfer (1940–2018). *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 251–254, streszcz. ang.

6289. „WSZYSTKO z Niepokalaną”. Wspomnienia o apostołe maryjnym ks. prof. Teofilu Herrmannie CM (1921–2003). Red. Stanisław Rospond. Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 174, nlb. 2, il.

Treść: Banko Kryspin: Słowo Księdza Wizytatora s. 5–6; Ks. Prof. Teofil Herrmann CM (1921–2003). Założyciel i pierwszy Dyrektor Krajowy Apostolatu Maryjnego s. 7–15; Mowy podczas pogrzebu 15 IX 2003 r. Oprac. Andrzej Siborenko s. 17–21; X rocznica śmierci Ks. Prof. Teofila Herrmanna CM s. 22–24; I. Świadczenia kapłanów s. 25–54; II. Świadczenia moderatorów i członków zarządu s. 55–119; III. Świadczenia apostołów maryjnych s. 120–155; Działalność Ks. Teofila Herrmanna CM s. 156–167; Dom na Radnej w Warszawie jako siedziba Apostolatu s. 169–172; Daszczyszak Małgorzata: Posłowie s. 173–174.

6290. CZACHOWSKA Jadwiga: Paweł Hertz [1918–2001] o swoim życiu i twórczości w odpowiedziach na ankiety do słowników IBL. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 3 s. 165–177.

Z l. 1950, 1956, 1966, 1976, 1988 i 1993.

6291. ZIÓŁKOWSKI Przemysław: Wspomnienie o Janie Hibnerze [1947–2016]. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki*. Edukacja, Rodzina, Społeczeństwo. Nr 3: 2018 s. 355–357.

6292. ZAMACHOWSKA Monika, Śródka Andrzej: Ludwik Hirszfeld (1884–1954). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 141–149.

6293. KOBIELA Łukasz: August Hlond 1881–1948. Katowice–Warszawa 2018 Stow. Pokolenie; IPN–KŚZpNP 8° ss. 568, il. Stow. Pokolenie, IPN–KŚZpNP.

6294. CZARNIECKI Janusz: Adwokat Jan Hołysz (1954–2018). *Palestra*. R. 63: 2018 nr 7/8 s. 206.

6295. KORWIN Joanna: Henryk Honheiser [1901–1973]. 90-lecie budowy linii kolejowej Chybie–Skoczów i nie tylko. *Kalendarz Miłośników Skoczowa*. R. 19: 2018 s. 105–109.

6296. SAWICKI Tomasz: Stefan Honiek [1908–1981], żołnierz kampanii wrześniowej i Andersa ze Sławkowa. *Sławków: Historia, kultura, ludzie*. Nr 3: 2017 s. 47–53.

6297. [HORABIK Władysław]: Patriotyczny szlak ułana Jaśka. Wyd. 2/2018. Bydgoszcz 2018 Władysław Horabik; Bluszczowa Rzeka 8° ss. 50, il.

Jan Horabik (1901–1981).

6298. TABKOWSKI Sławomir J[erzy]: Leszek Horwath (1958–2017). *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 339–341.

6299. BRZUSZEK Bogdan: Henryk Teofil Howaniec OFM (1931–2018). *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 431–434.

6300. PIOTROWSKI Jacek: Generał Stefan Hubicki. Żołnierz, polityk, lekarz (1877–1955). Wrocław 2009.

Rec.: Żagiel Stefan, *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 283–289.

6301. STROJNA-KRZYSTANEK Anna: Maria Huelle [1896–1980] – pierwsza studentka

na Politechnice Lwowskiej. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 169–193, streszcz. ang.

6302. WIĘCH Antoni: Dr Jan Hupka (1866–1952): polityk, podróżnik, publicysta. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 201–210, streszcz. ang.

6303. GMITRUK Janusz: Tadeusz Ilczuk [1909–2006]. Ludowiec, spółdzielca, polityk, żołnierz Batalionów Chłopskich. Warszawa 2017 MHPRL 8° ss. 148, il. MHPRL.

Rec.: Kordel Paweł, *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 355–356.

6304. JASTRZĄB Łukasz: Michał Iwaszkiewicz (1942–2018). *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 255–258.

6305. RACINOWSKI Dariusz: Brdów w życiu Szczepana Zachariasza Jabłońskiego OSPPE [1940–2015]. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 145–159, streszcz. ang.

6306. WELKER Lesław J.: Maria Felicja Jachimowska (1898–1983), dr medycyny, działaczka PCK. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 277–279.

6307. WELKER Lesław J.: Bronisław Aleksander Jachimowski (1894–1937), oficer artylerii, działacz PCK. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 273–275.

6308. JELIŃSKI Edward: Jan Jachowski [1891–1977]. Księgarz i wydawca z Jaktorowa. Poznań–Piła 2017.

Rec.: Matysiak Jarosław, *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 121–124.

6309. ŚCIBOR Edyta: Pozytywista w działaniu – rzecz o Kazimierzu Jaczewskim [1862–1934], lubelskim lekarzu i społeczniku. *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 9–21, streszcz. ang., ros.

6310. RYBAK Roman: Julian Jakimowicz [1909–1974], lekarz niezapomniany. *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 4]: 2018 nr 1 s. 5–11.

6311. GOŁĘBIEWSKI Marek: Edward Jakubowski (19.04.1924–12.07.2018). *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 348–350.

6312. BALON Marek: Święty Jan Paweł II [1920–2005]. Biografia. Kraków 2018 Dom Wydawniczy Rafael 4° ss. 383, nlb. 1, il.

6313. JAN Paweł II: Opowiem wam o moim życiu. Biografia świętego papieża. Red. Saverio Gaeta; tł. z jęz. wł. Wiesława Dzieża. Wyd. 3.

Pelplin 2018 Wydaw. „Bernardinum” 8° ss. 269, nlb. 3.

Wyd. 1. 2004.

6314. SOSNOWSKA Jolanta: Hetman Chrystusa. Biografia świętego Jana Pawła II. T. 1–2. Kraków 2018 Biały Kruk 8° ss. 447, nlb. 1, il; 431, nlb. 1, il.

6315. DWERNICKA Rita: „Błogosławiony ks. Jan Wojciech Balicki [1869–1948] – po prostu ksiądz”. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 253–263.

6316. STRZELECKI Wiesław: „Krzyż jest mi tarczą, a zbawienie łupem” – Marek Jandowicz O. Carm. (1713–1799). *Studia Bydgoskie*. T. 11: 2017 s. 195–212, streszcz. ang.

6317. RAJWA Apoloniusz, Heska-Kwaśniewicz Krystyna: „Bez Tatr nie wyobrażam sobie życia”. Małgorzata Janicka (1941–2014). *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.] 2017 s. 275–280.

6318. JANICKI Jan Józef: O. Zygmunt Janicki OFM (1867–1929) kaznodzieja miłości Boga i ojczyzny. Kraków 2018 Uniw. Papieski Jana Pawła II. Wydaw. Nauk. 8° ss. 194, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem.

6319. OSSOWSKA Danuta: „Kto mnie na brzegi Proсны powróci...”. Leona Janiszewskiego [1810–1861] niezamierzone podróże. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 9–34.

6320. SZTAL Grzegorz: O uczniu żołnierzu Bartoszu Jankowskim [1901–1919]. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 124–128, streszcz. ang.

6321. KUŚMIEREK Zbigniew: Major Bronisław Jankowski [1898–1973] – pierwszy polski komendant wojsny Jeleniej Góry w 1945 r., uczestnik walk o Niepodległość Polski. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 171–182, streszcz. ang., czes., niem.

6322. LEON Janta-Połączyński (1867–1961). Działacz niepodległościowy, minister i senator II RP. W 150. rocznicę urodzin. Red. nauk. Zdzisław Biegański. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uniw. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 113, il.

Treść: Kobiak Andrzej: Przedmowa s. 7–8; Biegański Zdzisław: Słowo redaktora s. 9; Szwanowski Jerzy: Antenaci Leona Janty-Połączyńskiego s. 11–40; Jastrzębski Włodzimierz: Działalność patriotyczna i niepodległościowa Leona Janty-Połączyńskiego w początkowych dekadach XX wieku s. 41–57; Biegański Zdzisław: Działalność Leona Janty-Połączyńskiego w Senacie RP I i III kadencji (1922–1927 i 1930–1935) s. 59–82; Knopek Jacek: Leon Janta-Połączyński – ziemianin, działacz gospodarczy i minister rolnictwa w pięciu rządach II RP (1930–1932)

s. 83–96; Żardecka Alicja: Sprawozdanie z obchodów 150-lecia urodzin Leona Janty-Połczyńskiego w dniach 16–26 maja 2017 r. s. 97–103; Aneks s. 105–113.

6323. PODRAZA Rafał: Anna Jantar [1950–1980]. Ikona z przypadku? Szczecin 2018 Hogben; na zlec. Oficyny R 8° ss. 102, nlb. 8, il.

6324. MICHON Marta: Wspomnienia o ks. Henryku Januchcie [1956–2015]. *Ilcusiana*. 2015 nr 12 s. 107–119.

6325. GAWKOWSKI Robert, Rymarowicz Leszek: Stefan Jarociński [1900–1952] – inżynier z obserwatorium na Pop Iwanie. *Plaj*. [T.] 54: 2017 [dr.:] 2018 s. 45–56.

6326. KONIECZNA Elżbieta: Jerzy Jarocki [1929–2012]. Biografia. Kraków 2018 Znak 8° ss. 472, nlb. 3, il.

6327. BAZAK Agata Łucja: Józef Jaroń [1900–1940]. Legionista, nauczyciel, więzień Kozielska. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 172, il.

6328. [BEYNAR-CZECZOTT Ewa]: Mój ojciec, Paweł Jasienica [1909–1970]. Warszawa 2018 Wydaw. MG 8° ss. 204, nlb. 3, il.

6329. TOMICKA Aleksandra: Wizerunek Jakuba Jasińskiego w prasie polskiej XIX i pierwszej połowy XX w. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 83–103, streszcz. ang.

W l. 1821–1939.

6330. WÓJCIK Zbigniew [Jerzy]: Wojciech Jastrzębowski (1799–1882) – XIX-wieczny kontynuator przyrodniczo-rolniczego piarstwa ks. Krzysztofa Kluka. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 1 s. 19–46.

6331. WOŚ Kazimierz: Kawaler Orderu Virtuti Militari. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 29–31.

Jan Kazimierz Jastrzębski (1899–1971).

6332. ADWOKAT Czesław Jaworski (1934–2018). *Palestra*. R. 63: 2018 nr 10 s. 130–137.

Treść: Adwokat Czesław Jaworski (1934–2018) s. 130–131; Przemówienie adw. Jacka Treli, prezesa NRA s. 131–132; Przemówienie prezesa Sądu Najwyższego sędziego Stanisława Zabłockiego. „Są ludzie...” s. 133; Redzik Adam: Adwokat Czesław Jaworski – mąż stanu Adwokatury Polskiej s. 134–137; Pożegnania s. 137.

6333. BURZYŃSKA Anna: Stanisław Jaworski (12 września 1934 – 15 lutego 2018).

Wspomnienie. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 263–268.

6334. KULA Marcin: Jerzy Jedlicki [1930–2018], historyk nietypowy. Warszawa 2018 Wydaw. Nisza; Stow. Otwarta Rzeczpospolita 8° ss. 156, nlb. 2, il.

Zawiera także listy J. Jedlickiego.

6335. PLUTA Józef: Jan Henryk Jedynak [1892–1966] – żołnierz, działacz społeczno-gospodarczy, parlamentarzysta, polityk emigracyjny rodem z Paszczyzny. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 170–219.

6336. FIRSZT Stanisław, Góral Jerzy: Płk ojciec Antoni Tadeusz Jelonek Sch.P. (05.12.1933–06.05.2018). *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 351–352.

6337. MALKO Wanda: Leon Jelonek. Dyrigent i pedagog (1916–1994). Częstochowa–Warszawa 2017.

Rec.: Urbanowicz Beata, *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 293–297.

6338. KINDZIUK Milena: Jerzy Popiełuszko [1947–1984]. Biografia. Kraków 2018 Znak 8° ss. 923, nlb. 3, tabl. 48, il.

6339. KAŁEK Przemysław: Władysław Jezierski [1901–1975]. Kostrzyn 2018 Cursiva 8° ss. 584, il., mapa.

6340. KONEFAŁ Jan: Lipnica była mu tylko krótką przystanią. Droga ks. Michała Józefczyka (1946–2016) na tarnobrzezski Serbinów. *Tarnobrzezkie Zeszyty Historyczne*. Nr 47: 2017 s. 95–114.

Lata 1966–1979.

6341. BLAJER Piotr: Adwokat Tadeusz Jurkiewicz (1926–2018). *Palestra*. R. 63: 2018 nr 10 s. 138.

6342. SURMACZ Małgorzata, Gładyszewski Grzegorz: Kazimierz Juszczański [1884–1969] – zapomniany pedagog. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 73: 2018 s. 163–178, streszcz. ang.

6343. REDZIK Adam: Adwokat Ewa Juszczo-Pałubka (1948–2018). *Palestra*. R. 63: 2018 nr 9 s. 138–140.

6344. WILCZYŃSKI Przemysław: Jan Kaczkowski [1977–2016]. Życie pod prąd. Biografia. Kraków 2018 WAM 8° ss. 412, nlb. 4, tabl. 32, il.

6345. KARDAŚ Artur: Hieronim Kajsiewicz [1812–1973] pod Stoczkiem i Nową Wsią (w 100-lecie wywalczenia przez Polskę niepodległości). Kraków 2018 Alleluja 16° ss. 81, nlb. 2, il.

6346. PLEŚNIAROWICZ Krzysztof: Kantor. Warszawa 2018 Wielka Litera 8° ss. 317, tabl. 48, il.

Tadeusz Kantor (1915–1990).

6347. PAĆ Sławomir: To jest sztuka odejść tak, żeby zostać. Subiektywne wspomnienia o gaździnie z Zachty Marii Kapturkiewicz-Szewczyk [1931–2013]. Puławy 2018 Komisja Międzyzakł. NSZZ „Solidarność” Pracowników Oświaty Ziemi Puławskiej 8° ss. 19, il.

6348. KSIAŻEK Marek: Waclaw Kapusto [1925–2018] w obiektywie życia. Olsztyn 2018 Stow. Społ.-Kult. „Pojezierze” 8° ss. 250, nlb. 4, il.

6349. MAZURKIEWICZ Bartosz: Ryszard Karger (1928–2017). *Kronika Szczecina*. Nr 36: 2017 [dr.:] 2018 s. 259–264.

6350. NICZYPORUK Piotr, Fiedorczyk Piotr K.: Stefan Jan Karolak [1945–2018]. „In memoriam”. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 2 s. 239–242.

6351. SMOLIŃSKI Mariusz: Mariusz Karpowicz [1934–2015] – uczony, mistrz, pasjonat. *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 243–245.

6352. KALBARCZYK Marek: Jan Kariski [1914–2000] – wybitny dyplomata, honorowy obywatel i świadek nadziei. Warszawa 2018 Fund. Szansa dla Niewidomych 8° ss. 86, il.

6353. DZIECHCIARZ Olgerd: Wspomnienie o Mieczysławie Karwińskim [1921–2016]. *Ilcusiana*. Nr 14: 2016 s. 16–19.

6354. FORYŚ Eugeniusz: Osobiste wspomnienia o Mieczysławie Karwińskim [1921–2016]. *Ilcusiana*. Nr 14: 2016 s. 12–15.

6355. MIECZYŚLAW Karwiński – 14.07.1921 – 11.04.2016. Oprac. Jacek Sypień. *Ilcusiana*. Nr 14: 2016 s. 5–11.

6356. SYPIEŃ Jacek: Druh Mieczysław. *Ilcusiana*. Nr 14: 2016 s. 20–23.

Mieczysław Karwiński (1921–2016).

6357. DZIEDZIC Stanisław, Dziedzic Małgorzata: Father Serafin Kaszuba [1910–1977].

Transl. by Teresa Bałuk-Ulewiczowa and Hanna Borysewska [i in.]. Biały Dunajec–Poronin–Ostróg 2018 Ośr. „Wołanie z Wołynia” 8° ss. 136, il. (Library „Calling from Volhynia”. Biblioteka „Wołynia z Wołynia”; t. 134).

6358. GAŁĘZOWSKI Marek: Stanisław Kaszubski [1880–1915] „Król”. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 38, nlb. 2, il. (Bohaterowie Niepodległej).

6359. MOSSOŃ Zofia, Podlasek Jacek: Stanisław „Król” Kaszubski [1880–1915]. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 11]: 2015 s. 15–18.

6360. TERLIKOWSKI Tomasz P[iotr]: Wenanty Katarzyniec [1889–1921]. Polski Szarbel. Kraków 2018 Esprit 8° ss. 269, nlb. 2.

6361. FARON Bolesław: Julian Kawalec [1916–2014] i Rabka-Zdrój. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 339–356.

W l. 1969–2014.

6362. GÓRNIEWICZ Józef, Malinowski Jan A., Śliwerski Bogusław: Stanisław Kawula [1939–2014] pedagog i „mistrz wsparcia”. *Wychowanie na co Dzień*. 2015 nr 2 s. 3–8.

6363. ŁUKASZ Kądziała (1955–1997) in memoriam. Warszawa 2018 Paweł Kądziała 8° ss. 79, tabl. 8, il.

Treść: Kriegseisen Wojciech: [Wspomnienie] s. 5–10; Luft Bogumił: Przyjaciel s. 11–13; Kunicki-Goldfinger Marek: Łukasz s. 14–19; Cywiński Jan: Łukasz, przewodnik stada s. 20–25; Komorowski Bronisław: Człowiek, przyjaciel, historyk s. 26–27; Komorowski Bronisław, Skórzyński Jan: Opozycja s. 28–37; Friszke Andrzej: Jeden z najlepszych w swoim pokoleniu s. 38–41; Łukasiewicz Małgorzata: [Wspomnienie] s. 42–43; Kula Marcin: Łukasz był dobrym człowiekiem s. 44–47; Libera Zdzisław: List do Teresy Kądziałowej s. 48; Dembowski Bronisław: Sprawy bolesne s. 49–51; Komorowska Helena: 3 maja 1983 s. 52–58; Zielińska Zofia: Łukasz Kądziała (1955–1997) s. 59–61; Pasztaleniec-Jarzyńska Joanna: Łukasz Kądziała (1955–1997) s. 62–67; Robakiewicz Renata: O doktorze Łukaszu Kądziali s. 68–70; Kądziała Paweł: Podziękowania s. 71.

6364. ŁABOREWICZ Ivo: Franciszek Kędzióra [1899–1958] – zyciorys i relacja uczestnika walk o Niepodległość. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 237–244, streszcz. ang., czes., niem.

Aneks źródłowy.

6365. GRUDZIEŃ Sebastian: Marian Kęsek (1944–2016). *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 476–484.

6366. ACHREMCZYK Stanisław: Wojciech Kętrzyński [1838–1918]. Kustoszu narodowej pamięci. Wyd. 2 (zm. i poszerz.). Kętrzyn–Olsztyn

2018 Kętrzyńskie Centrum Kultury; MBP im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 320, il., streszcz. ang.

Wyd. 1 pt: Wojciech Kętrzyński. Historyk, bibliotekarz, poeta. Kętrzyn 2008.

6367. SURMIAK-DOMAŃSKA Katarzyna: Kieślowski. Zbliżenie. Warszawa 2018 Wydaw. Agora 8° ss. 610, nlb. 6, il.

Krzysztof Kieślowski (1941–1996).

6368. MAZUR Dorota: Barbara Kloss [1902–1981]. Mistyczka różańca świętego. Kraków 2018 Wydaw. eSPe 8° ss. 73, nlb. 2. (Znaki).

6369. GAPSKI Henryk: Jerzy Kłoczowski (1924–2017). *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 269–277.

6370. GUDZIAK Borys: Jerzy Kłoczowski (1924–2017). *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 1 s. 213–215.

6371. KOZŁOWSKI Michał: Profesor Jerzy Kłoczowski (29 XII 1924–2 XII 2017). *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 292–300.

6372. MILEWSKI Jan Jerzy: Jerzy Kazimierz Kłoczowski 1924–2017. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 129–130.

6373. BARTOSZEWICZ Henryk: Roman Knoł [1888–1946]. Polityk i dyplomata. Warszawa 2018 Wydaw. Sejmowe 8° ss. 267, nlb. 2, tabl. 17, il. (Biografie, Wspomnienia i Dokumenty Polskich Dyplomatów).

6374. FUDALI Dariusz Jacek: Marian Kocan [1925–1999] – jarosławskie życiorysy żołnierzy drugiej konspiracji. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 271–275.

6375. PAGACZ Stanisław: Major Stanisław Kolasieński (1916–1996) żołnierz Armii Krajowej cichociemny. Kraków 2018 Wydaw. Sapienia 8° ss. 124, il., mapy.

6376. BORKOWSKA Małgorzata: Czarna owca. Szkic biografii bł. Matki Kolumby Gabriel [1858–1926]. Wyd. 2. Kraków 2018 Tyniec Wydaw. Benedyktynów 8° ss. 313, nlb. 1.

Wyd. 1. 1995.

6377. KOMEDA znany i nieznan. Absolwent I Liceum Ogólnokształcącego w Ostrowie Wielkopolskim. Aut. tekstów Anna Bielawna-Piec [i in.]. Ostrów Wielkopolski 2017 I LO

im. ks. J. Kompały i W. Lipskiego; Wydaw. Galerii Sztuki Współczesnej 8° ss. 26, il.

Krzysztof Komeda (1931–1969).

Treść: Dudziak Michał: Komeda znany i nieznan, czyli historia wielkiego jazzmana s. 3; Peisert Aleksandra: Ksylofon za budowę kurnika? s. 4–5; Głowacz Julia: Trzciniński znowu do Ciebie te bryki nie dotarły s. 6–7; Bielawna-Piec Anna: Komeda w filmie zakłęty s. 8–10; Kamzol Gabriela: Krzysztof Komeda wiecznie żywy s. 11–12; Głowacz Julia: Skazani na Komedę s. 13–15; Brudło Arkadiusz: Bardziej kumpel niż ojciec s. 16–17; Janiszewska Jagoda: Klawisz biały s. 18; Góźdz Hanna: Usłyszeć Cię s. 19; Ze spacerownika po Starych Powązkach s. 21–22; Kaźmierczak Elżbieta: Zamiast zakończenia s. 23–24; Twórczość Krzysztofa Komedy-Trzcinińskiego s. 25.

6378. KALBARCZYK Marek: Epilogi przywracające nadzieję. Wspomnienie o profesorze Witoldzie Kondrackim [1950–2015] i jego świecie. Warszawa 2018 Fund. Szansa dla Nieświadomych 8° ss. 180, il.

6379. ROTKIEWICZ Maria: Halina Konopacka [1900–1989]. Radość życia. Olszanica 2018 Bosz Szymanik i Wspólnicy 8° ss. 254, nlb. 2, il.

6380. BILIŃSKI Piotr: Władysław Konopczyński 1880–1952. Człowiek i dzieło. Kraków 2017 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. 622, nlb. 2, tabl. 8, k. 2, il., streszcz. ang.

Rec.: Hübner Mateusz, *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 493–507.

6381. [CHMIELEWSKI Witold Jan]: Jan Konopnicki (1905–1980) – badacz szkolnictwa i organizator edukacji nauczycieli polskich na uchodźstwie. *Studia Paedagogica Ignatiana*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 37–62, streszcz. ang.

6382. LIPSKI Zygmunt: Jeden z wielu. Książd major Stanisław Kontek 1904–1940. Lublin–Trzeszczany 2018 Polihymnia; staraniem Urzędu Gm. 8° ss. 101, il.

6383. JOANNA Kopacz (1944–2016). Oprac. Redakcja. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 484–485.

6384. EDMUND Kopicki [1924–2017]. Wspomnienie. Oprac. Redakcja. *Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny*. Nr 6: 2018 s. 155–156.

6385. LEWANDOWSKI Jan F[ranciszek]: Wojciech Korfanty (1873–1939) i jego legenda. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 5–15.

6386. SZUM Ernest: Bez wyroku. Postscriptum do losów Józefa Koryckiego [1934–1989]. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 2 s. 573–584, streszcz. ang.

6387. CHOJNACKI Andrzej, Nestorowicz Ilona, Ziontek Artur: Całujcie mię wszyscy w... Życie i sprawy Stefana Kosinińskiego

[1790–1869]. Kosów Lacki 2018 Archiwum Kultury Podlasia. Stow. 8° ss. 212, il. (Projekt Podlasie Mniejsze: departament siedlecki, województwo podlaskie, gubernia podlaska, gubernia siedlecka; t. 2).

Zawiera również antologię tekstów o Stefanie Kosińskim.

6388. JURGAŁA-JURECZKA Joanna: Zofia Kossak [1889–1968]. Opowieść biograficzna. Warszawa 2014 Imprint – Dom Wydawniczy PWN 8° ss. 326, nlb. 2, il.

6389. BALBUS Tomasz: „Fakir” Sergiusz Kościółkowski [1915–1945]. Biografia egzekutora Kedywu, dowódcy szwadronu brygady „Juranda”, komendanta oddziału partyzanckiego Armii Krajowej (na tle historii Okręgu Wileńskiego). T. 1: Życie i wojna na Wileńszczyźnie. Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 8° ss. 1127, tabl. 64, il., mapy, streszcz. ang., lit. IPN–KSZpNP.

6390. NAWROT Dariusz: Tadeusz Kościuszko [1746–1817]. Kraków 2018 Wydaw. M 4° ss. 319, il., streszcz. ang.

6391. STOROŻYŃSKI Alex: Kościuszko. Książę chłopów. Przeł. Jarosław Mikos. Wyd. 2. Warszawa 2018 Wydaw. W.A.B. 8° ss. 539, nlb. 1, tabl. 16, il.

Tadeusz Kościuszko (1746–1817).
Wyd. 1. 2011.

6392. GAJOWNICZEK-PRUSZYŃSKA Katarzyna: Adwokat Marek Kotarski (1956–2017). *Palestra*. R. 63: 2018 nr 3 s. 139–140.

6393. KOWALIK Szczepan: Ksiądz Roman Kotlarz (1928–1976). Radom 2018 Kuria Diec. Radomskiej; Inst. Technologii Eksploatacji – Państw. Inst. Badawczy 8° ss. 55, nlb. 1, il.

6394. KOWALIK Szczepan, Kutkowski Arkadiusz, Kutkowski Jerzy: ...byłem z tymi ludźmi. Życie i działalność księdza Romana Kotlarza [1928–1976]. Wyd. 2 uzup. Radom 2018 Katedra Radomska; Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – PIB 8° ss. 229, il.
Wyd. 1. 2007.

6395. ROMASZEWSKA Teresa: Ksiądz Roman Kotlarz [1928–1976]. Obrońca polskości i katolickiej duchowości. Szydłowiec 2018 Ikona 4° ss. 499, nlb. 1, il.

6396. OLSZOWSKA Maria I.: Ks. Kamil Kowalczyk (1986–2013). Badacz historii Rabki. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 211–213.

6397. MATUSIK Marcin, Kalitowski Kamil: Krótka opowieść o druhu „Jaroniu”. Komorów 2018 Daniel Wolborski 8° ss. 23, il.

Stefan Kowalski (1915–1979).

6398. SZMIDT Olga: Kownacka. Ta od Plastusia. Wołowiec 2016.

Maria Kownacka (1894–1982).

Rec.: Faron Barbara, *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 154–156.

6399. MIECZYŚLAW Kozar-Słobódzki 01.01.1884 – 03.01.1965. Legionista, kompozytor, nauczyciel, świdniczanin. Oprac. tekstów, wybór zdj. Zbigniew Curyl, Marcin Korzekwa, Adam Brożbar. Świdnica 2018 Młodzieżowy Dom Kultury im. Mieczysława Kozara-Słobódzkiego 4° ss. 18, nlb. 2, il.

6400. JUŚKO Edmund: Komandor por. Jerzy Koziołkowski (1911–1990). Tarnowski dowódca jednego ze „Strasznych bliźniaków”. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 126–134.

6401. AUGUSTYNEK Stanisław: Cardinal Adam Kozłowiecki SJ (1911–2007), the first Metropolitan Archbishop of Lusaka. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 11–35, streszcz. pol., ang.

6402. ANTONCZYK Wiktoria: Życiorys własnoręcznie spisany przez Józefa Kozłowskiego [1757/1759–1831]. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 3 s. 137–142, streszcz. ang.

6403. DUTKA Wojciech: Zapomniany stańczyk. Rzecz o Stanisławie Koźmianie (1836–1922). Toruń 2015.

Rec.: Menz Mariusz: Czy Stanisław Koźmian rozpoznalby siebie...? O książce Wojciecha Dutki... *Galicja*. T. 4: 2018 s. 340–360.

6404. PROCHASKA Krzysztof: Józef Kramsztyk [1890–1932]. Pasjans rodzinny, towarzyski, literacki i naukowy. Warszawa 2018 Semper 8° ss. 424, il.

6405. ACHREMCZYK Stanisław: Ignacy Krasicki [1735–1801] nie tylko literat. Olsztyn 2016 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 228, il.

6406. MILEWSKA-MŁYNIK Anna: Zapomniana śpiewaczka – Maria Krasieńska [1914–2005]. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 21–36, streszcz. ang.

Na podst. jej „Wspomnień z Sybiru (maj 1940 r. – maj 1946 r.)”, maszynopis w Muzeum Niepodległości w Warszawie.

6407. DROGAMI świętości Jacka Krawczyka. Red. Andrzej Derdziuk, Adam Zadroga.

Lublin–Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 237, il.

Treść: Derdziuk Andrzej: Wprowadzenie s. 7–15; Krawczyk Anna, Krawczyk Tadeusz: Życiorys Jacka s. 19–21; Zadroga Adam: Duchowa sylwetka Jacka Krawczyka (1966–1991) s. 22–26; Hareźga Stanisław: Świadek nowego życia w Chrystusie s. 27–61; Kieniewicz Piotr: Ślady na piasku s. 62–73; Staroń Agata: Refleksje nad sensem życia w aspekcie cierpienia s. 74–81; Porada Gabriela Anna: Projekt uczniów Zespołu Szkół Urszulańskich w Rybniku s. 82–84; Nagomy Janusz: Homilia w kościele w Strażowie w drugą rocznicę śmierci Jacka Krawczyka (1 czerwca 1993) s. 85–93; Wojnar Grzegorz: Homilia wygłoszona w kościele św. Mikołaja w Połomi (29 października 1995) s. 94–98; Hareźga Stanisław: Homilia wygłoszona w kościele w Palikowce podczas Mszy Świętej w 25. rocznicę śmierci Jacka Krawczyka s. 99–103; Hareźga Stanisław: Homilia wygłoszona w Kościele Akademickim KUL podczas Mszy Świętej na podziękowanie za 25 lat działalności Fundacji im. Jacka Krawczyka (22 listopada 2017) s. 104–109; Teksty Jacka Krawczyka s. 111–131; Wspomnienia i świadectwa s. 135–184; Działalność Fundacji im. Jacka Krawczyka s. 185–235.

6408. KRAJEWSKA Alicja: Franciszek Krawczykowski [1906–1952]. Żołnierz wyklęty z przystajni. Kalisz 2018 Alicja Krajevska 8° ss. 32, il.

6409. KOŁODZIEJCZYK Zofia Barbara: Julian Krawiec [1923–1992] – żołnierz AK. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 100–105.

6410. GROT Elżbieta Maria: Doktor Franciszek Leon Kręcki [1883–1940]. Odkrywany bohater kaszubskiej drogi do niepodległości Polski. Gdańsk 2018 Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie 8° ss. 127, nlb. 1, il., mapy.

6411. WÓJCIK Michał: Baronówna. Na tropie Wandy Kronenberg [1922–1944] – najgroźniejszej polskiej agentki. Śledztwo dziennikarskie. Kraków 2018 Znak 8° ss. 315, nlb. 1, tabl. 16, il.

6412. MAŁYSA Andrzej: Pułkownik Stanisław Królicki [1893–1939]. Żołnierz czterech wojen. Kęty 2018 Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego 8° ss. 143, il.

6413. KRZYSZTOFIŃSKI Mariusz: Z działalności Jana Kruczka ps. „Nurt” (1898–1965), funkcjonariusza przedwojennej Policji Państwowej, szefa Państwowego Korpusu Bezpieczeństwa i Straży Samorządowej w powiecie rzeszowskim, działacza Stronnictwa Narodowego. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 216–233, streszcz. ang.

6414. DROZDOWSKI Marian Marek: Stanisław Kruczek [1914–1979] na tle dziejów Sądecczyzny. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 159–192, streszcz. ang., niem., ros.

6415. SKORUPSKA-SZARLEJ Janina: Maria „Muszka” Krynicka (1920–2006). *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 237–247.

Zawiera także bibliografię jej prac za l. 1954–1986.

6416. MAGIERA Elżbieta: Profesor Włodzimierz Krysiak (1950–2018). *Zeszyty Naukowe Collegium Balticum*. Nr 13: 2018 s. 17–26.

6417. MAGIERA Elżbieta: Zarys życia i działalność Profesora Włodzimierza Krysiaka (1950–2018). *Pedagogika Szkoły Wyższej*. 2018 [nr] 1 s. 9–21, streszcz. ang.

6418. PAWELSKI Leszek: Odszedł profesor Włodzimierz Krysiak [1950–2018] – pedagog, badacz, przyjaciel. *Zeszyty Naukowe Collegium Balticum*. Nr 13: 2018 s. 33–37.

6419. TOMCZYK Danuta: Włodzimierz Krysiak [1950–2018] naukowiec, wychowawca, przyjaciel. *Zeszyty Naukowe Collegium Balticum*. Nr 13: 2018 s. 27–31.

6420. BYKIEWICZ Wojciech: A imię jego 300 i 44. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 2 s. 99–108.

Andrzej Krzemiński (1900–1979) więzień Dachau.

6421. PITOŃ Józef: Ujek. Pamięci Józefa Krzeptowskiego [1904–1971]. Koszalin 2018 Józef Pitoń 8° ss. 88, nlb. 4, il., mapa.

6422. KUBAJAK Leszek: Marian Kuba jak [1934–2015]. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 12–14.

6423. SIERADZKA-BAZIUR Bożena: Profesor Marian Kucała [1927–2014] jako naukowiec, mistrz i nauczyciel. *Studia Paedagogica Ignatiana*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 87–98, streszcz. ang.

6424. KARZMARZEWSKI Andrzej: Mistrz kucharski Władysław Kucharski (1879–1973). *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 145–164.

6425. DACKA-GÓRZYŃSKA Iwona M[onica]: Profesor Stefan Krzysztof Kuczyński (1938–2010), pierwszy prezes Polskiego Towarzystwa Heraldycznego. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 189–196, streszcz. ang. s. 213–214.

6426. NOWAKOWSKI Andrzej B., Pyrak Stefan, Włodarczyk Wojciech: Władysław Kuczyński. Nauczyciel, badacz, społecznik (1915–2003). Warszawa 2018 Fund. PZITB Inżynieria i Budownictwo 8° ss. 116, il.

6427. KRÓLIKOWSKI Bohdan: Lesław Kukawski [1930–2016] – jakim Go pamiętam. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 61–67, streszcz. ang.

6428. WOŁK Katarzyna: Zygmunt Bolesław Kukulski (1890–1944). Pedagog, wychowawca i społecznik. Lublin 2018 *Episteme* 8° ss. 228, il., streszcz. ang. KUL Jana Pawła II. Wydz. Nauk Społ., Fund. „Biografie Codzienności”. (Biblioteka Katedry Biografistyki Pedagogicznej).

6429. MULARCZYK Magdalena, Kuźniewski Eugeniusz: Nauka jest treścią mojego życia... Prof. Stanisław Kulczyński [1895–1975] – życie i dzieło. Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe; Uniw. Wrocławski 8° ss. 367, il.

6430. WOLSKA Teresa Małgorzata: Matka Jadwiga Józefa Kulesza OSB 1859–1931. Kraków 2018 Wydaw. Ks. Sercanów Dehon 8° ss. 74, nlb. 2, tabl. 36, il.

6431. CHMIELEWSKI Grzegorz: Ostatni przejazd. Opowieści o mistrzu Kuligu. Z przedm. Sobiesława Zasady. Wyd. 2 rozsz. Warszawa 2018 Auto Klub Dziennikarzy Pol. 8° ss. 143, il. (Biblioteka Auto Klubu Dziennikarzy Polskich; 6).

Janusz Kulig (1969–2004).
Wyd. 1. Kraków 2005.

6432. DUMAN Teresa: Kornelia Kulinska (1923–2018). *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 1 s. 96–99.

6433. MISZEWSKI Zygmunt: Stanisław Kuliński [1907–1982]. Nauczyciel kaszubskich dzieci. Mosty–Kosakowo–Pogórze 2018 Zygmunt Miszewski; Urząd. Gm. Kosakowo; Sołectwo, Antoni Strzelec 8° ss. 52, il.

6434. JAN Kupiec (1841–1909) śląski pisarz ludowy i działacz społeczno-oświatowy. Praca pod red. Danuty Kocurek. Pszczyna–Kraków 2018 *Scriptum* 8° ss. 167, il.

Treść: Kocurek Danuta: Wstęp s. 7–9; Kanafek-Lewandowska Marcela: Jan Kupiec – wspomnienia rodzinne s. 13–23; Ryguła Ewa Maria: Środowisko społeczne Łąki w czasach Jana Kupca s. 25–35; Gumola Ilona: Spuścizna pisarska i język utworów Jana Kupca – wybrane aspekty s. 37–44; Kocurek Danuta: Działalność Jana Kupca w świetle korespondencji skierowanej do niego s. 45–54; Wybrane listy Jana Kupca do poznańskiej „Oświaty” s. 55–62; Spyra Aleksander: Elementy folkloru w poemacie „Cyganka” Jana Kupca s. 63–69; Kocurek Danuta: Oświata w powiecie pszczyńskim w XIX stuleciu – zarys problematyki s. 77–90; Kocurek Danuta: Czytelnictwo na Ziemi Pszczyńskiej w drugiej połowie XIX wieku – do 1918 roku s. 91–105; Pokorny Andrzej: Repertuar zespołu regionalnego

„DOLANIE” z Łąki ze szczególnym uwzględnieniem pieśni Jana Kupca s. 109–123; Ziebur Paweł: Działalność Towarzystwa Miłośników Łąki w ukazywaniu dziedzictwa kulturowego regionu i dokonania Jana Kupca s. 125–139; Świerkot-Zmij Krystyna: Sprawozdanie z konferencji popularyzatorskiej pt.: Działalność społeczno-kulturalna Jana Kupca z Łąki w 175 rocznicę urodzin s. 141–145; Chrobok-Sztoler Urszula: Edukacja regionalna w dobie globalizacji – kilka refleksji z warsztatu regionalisty s. 147–151; Sztoler Grzegorz: Cyfryzacja dorobku kulturowego Ziemi Pszczyńskiej jako szansa na jego zachowanie i upowszechnienie. Refleksje ze współpracy ze Śląską Biblioteką Cyfrową w Katowicach s. 153–163.

6435. BIKONT Anna, Łuczywo Helena: Jacek. Warszawa–Wołowiec 2018 *Czarne* 8° ss. 739, nlb. 5, il.

Jacek Kuroń (1934–2004).

6436. STĘPIEŃ Urszula: Ks. Antoni Kuśnierski [1880–1924] – artysta niespełniony. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 74–75.

6437. PIWKO Robert: Ppor. Jan Kuśnierz (1913–1945). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 44–47.

6438. HANEJKO Tomasz: Wspomnienie o Robercie Kuwałku (1966–2014). *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 299–300.

6439. DARIUSZ Kwaśniewski (1964–2017). Oprac. Edmund Maliński, Grażyna Hanaf, Andrzej Leśniewski. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 201–203.

6440. TYLE dobrego. Wspomnienia o Alicji Kwiatkowskiej [1964–2007]. Red. Karolina Dróżdż, Bożena Wieczorek-Berdys. Częstochowa 2018 *Paulinianum* 8° ss. 77, nlb. 3, il.

6441. SIKORA Sławomir: Leopold Lachowski (1921–2016). *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 317–322.

6442. PIWOWARSKI Tomasz: Kpt. pil. Florian Laskowski [1902–1939]. Ja poprowadzę tę eskadrę. Gruta 2018 Urząd Gm. 8° ss. 20, il., mapa.

6443. KOWOLIK Piotr, Tokarczyk Stanisław: Pan Antoni. Antoni Latocha 1921–1988. *Nauczyciel i Szkoła*. 2018 nr 3 s. 137–146.

6444. ZAWADZKI LEWANDOWSKI Jarosław: Moja przystań – Chełmża. (Wspomnienie o Eugeniuszu Lau) [1936–2017]. Chełmża–Wąbrzeźno 2018 Burmistrz Miasta; Wąbrzeskie Zakłady Graficzne 8° ss. 75, il.

6445. SUPERNAK Karolina: Jan Ledwoch (1891–1952) – poseł, polityk i działacz ruchu ludowego z Irządz. *Rocznik Historyczny*

Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego. Nr 34: 2018 s. 251–286.

6446. ALICJA Lenczewska [1934–2012]. Biografia. Red. Mieczysław Piotrowski, Maria Zboralska. Poznań 2018 Agape 8° ss. 173, nlb. 3, il.

Zawiera także wspomnienia przyjaciół A. Lenczewskiej.

6447. SEWERYNIAK Henryk, Bednarczyk Rafał: Ojcostwo i miłosierdzie. Biskup Leon Wetmański (1886–1941). Płock 2018 Płocki Inst. Wydawniczy 8° ss. 175, il.

Błogosławiony.

6448. GUCWA Józef: Stanisław Leszczycki – Przywara ps. „Szary” [1922–1944]. Nowy Sącz 2018 nakł. aut.; Wydaw. i Drukarnia Nova Sandec 8° ss. 69, nlb. 1, tabl. 24, il.

6449. CHMARA-ŻACZKIEWICZ Barbara: Teodor Leszetycki [1830–1915]. Notatki z biografii artysty i pedagoga w świetle stosunków z rodziną, przyjaciółmi i uczniami. (Cz. 1). *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 4 s. 88–112, streszcz. ang.

6450. MYDLARZ Jerzy: Adam Leśniak [1924–2011] – babiogórski kustosz pamięci. *Rocznik Babiogórski*. T. 14: 2013 s. 53–60, streszcz. słowac., ang.

6451. FARON Bolesław: Odszedł Jerzy Leśniak [1957–2017] wielki przyjaciel „Almanachu Łąckiego”. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 189–191.

Uzup.: Jastrzębska Jadwiga: Non Omnis Moriar – Jerzy Leśniak. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 192–193.

6452. KOŁCZ Bogusław: Jerzy Leśniak [1957–2017] – sądeczanin. *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 7–40.

6453. KOŁCZ Bogusław: Zakochany w Sączu. Jerzy Leśniak (1957–2017). Nowy Sącz 2018 Goldruk Wojciech Golachowski 8° ss. 174, nlb. 1, il.

6454. LEWANDOWSKI Jerzy: Feliksa Lewandowska z Głowackich [1916–2005]. Zarys biografii. Włocławek 2016 Fund. Humanitarna 8° ss. 131, nlb. 2, il.

6455. DOMAŃSKI Erazm: Antoni Władysław Lewandowski (1937–2017) – były wiceprezes Towarzystwa Przyjaciół Legionowa. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 197–199.

6456. MAŚLANKA Julian: Wspomnienie o Ryszardzie Kazimierzu Lewańskim [1918–1996] w setną rocznicę urodzin. Białystok 2018 Prymat Mariusz Śliwowski; Wyd. Filol. Uniw.

w Białymstoku 8° ss. 46, nlb. 1, il. (Prelekcje Mistrzów Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku; 5).

6457. JODKO-KULA Elżbieta: Ostatnia miłość Marszałka. Eugenia Lewicka [1896–1931]. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 190, nlb. 1, tabl. 8, il.

6458. ŻABIEREK Agata, Żabierek Krzysztof: Józef Lewiński (1906–1944) – bohaterski żołnierz, uczestnik bitwy o Monte Cassino. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 235–244, streszcz. ang.

6459. BEBAK Marek: Franciszek Lilius [ok. 1600–1657]. Życie i twórczość na tle epoki. Kraków 2018 Musica Iagellonica 8° ss. 460, il., streszcz. ang. (Acta Musicologica Universitatis Cracoviensis; 35).

6460. GARBAL Łukasz: Jan Józef Lipski [1926–1991]. Biografia źródłowa. T. 1: 1926–1968. Warszawa 2018 IPN-KSZpNP; Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza 8° ss. 935, nlb. 1, tabl. 16, il. IPN-KSZpNP, Inst. Dokumentacji i Studiów nad Literaturą Pol. Oddz. Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie.

Toż. T. 2: 1968–1991. Warszawa 2018 ss. 943, nlb. 1, tabl. 16, il.

6461. WOJCIECHOWSKA Jolanta, Wolaniuk Anita, Włodarczyk Bogdan: Profesor Stanisław Liszewski (1940–2016). *Folia Turistica*. Nr 48: 2018 s. 283–287.

6462. JARUSZEWSKI Kazimierz: Chojniczanie Franciszek Loeper (1843–1898) – korespondent Wojciecha Kętrzyńskiego. *Baszta*. [Nr] 14: 2018 s. 41–44.

6463. SYPIEŃ Jacek: Józef Lubański (1906–1993) – leśnik, komandos i pisarz. *Ilcusiana*. 2015 nr 12 s. 71–99.

6464. KALISZ Łukasz: Charitable work of rev. Karol Lubianiec (1866–1942). *Journal of History and Education* [Przegląd Historyczno-Oświatowy]. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 217–227.

6465. PIWARSKI Kazimierz: Hieronim Lubomirski. Hetman wielki koronny. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 174.

Hieronim Augustyn Lubomirski (ok. 1648–1706). Praca powstała w 1929 r.

6466. WRÓBEL Herkulan, Sitnik Alexander Krzysztof: Jerzy Józef Łakomiak OFM (1924–2018). *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 438–441.

6467. TOMKIEL Marcin: *Zaufany sztabowiec Piłsudskiego. Historia życia Stanisława Niłskiego-Łapińskiego* [1881–1922]. Białystok 2018 Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego 8° ss. 178, il., mapy.

6468. KORYBUT-MARCINIAK Maria: Antoni Wincenty Łazarowicz (1819–1905) – carski urzędnik, literat, kolekcjoner. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 55–96, streszcz. ang., niem., ros.

6469. ANDRYSIAK Ewa, Karolewska Henryka: Felicja Łączkowska (1859–1932). Nauczycielka i działaczka społeczna. Kalisz 2018 Kaliskie Tow. Przyj. Nauk 16° ss. 107, nlb. 1, il. (Kaliszanie; 15).

6470. SROKA Jan: Amelia Łączyńska [1883–1993] i jej wspomnienia z Darłowa. *Darłowskie Zeszyty Muzealne*. Z. 1: 2017 s. 17–43.

6471. BISKUP Zygmunt Łoziński [1870–1932]. Opowieść o świecie, którego już nie ma. Materiały zebrał Krzysztof Irek. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 143, nlb. 1, il.

Toż. Wyd. 2 popr. i uzup. Sandomierz 2018 ss. 163, nlb. 1, il.

6472. LEON Jan Łuka [1918–1983]. Red. Krzysztof Godon. Gdańsk 2018 Muzeum Archeol. 8° ss. XIII, 223, tabl. 18, il. Muzeum Archeol. w Gdańsku. Oddz. Grodzisko w Sopocie. (Archiwum Pamięci Archeologii Pomorza; z. 1).

Tręść: Godon Krzysztof: Nota redakcyjna s. VII–VIII; Godon Krzysztof: Archiwum Pamięci Archeologii Pomorza s. IX–XI; Trawicka Ewa: Wstęp s. XII–XIII; Cz. 1. Działalność zawodowa: Szymańska-Bukowska Aleksandra: Leon Jan Łuka (1918–1983). Założyciel Muzeum Archeologicznego w Gdańsku s. 3–21; Chońska-Bochdan Elżbieta: „Przesiane przez pamięć” (Średniowiecze) s. 22–48; Grabarczyk Tadeusz: Zainteresowania Leona Jana Łuki okresami przedrymskim i wpływów rzymskich s. 50–52; Bukowski Zbigniew: Leon Jan Łuka (1918–1983). Badacz pradziejów społeczności w dorzeczu Odry i Wisły s. 53–89; Fudziński Piotr: Dorobek Leona Jana Łuki w dziedzinie badań nad kulturą łużycką s. 90–95; Felczak Olgierd, Król Danuta: Leon Jan Łuka – badania epoki kamienia na Pomorzu Wschodnim s. 96–99; Kochanowski Marian: Bibliografia prac naukowych i popularnonaukowych Leona Jana Łuki s. 100–116; Cz. 2. Wspomnienia: Jażdżewski Konrad: Leon Jan Łuka (1 IV 1918 – 3 VIII 1983) s. 121–129; Szymańska-Bukowska Aleksandra: Leon Jan Łuka. Dyrektor Muzeum Archeologicznego w Gdańsku w latach 1953–1983. Moje wspomnienia, fakty, relacje s. 130–153; Szymańska Aleksandra: Leon Jan Łuka – działacz Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego s. 154–156; Kamińska Janina: Leon Jan Łuka – niestrudzony organizator placówki archeologicznej Pomorza Wschodniego w Gdańsku s. 157–163; Walenta Krzysztof: Śladami Leona Jana Łuki po ziemi chojnickiej s. 164–175; Gładkowska-Rzeczycka Judyta J.: Doc. dr hab. Leon Jan Łuka – jeden z odtwórców archeologii na Pomorzu Gdańskim oraz realizatorów idei utworzenia Muzeum Archeologicznego w Gdańsku po II wojnie światowej s. 176–191; Kowalska Helena: Leon Jan Łuka – wspomnienie s. 192–195;

Cz. 3. Początki Gdańskiego Ośrodka Archeologicznego: Jażdżewski Konrad: O górnych i chmurach pradziejach archeologii gdańskiej s. 197–207; Łuka Leon Jan: Muzeum Archeologiczne w Gdańsku w służbie społeczeństwa (1953–1983 r.) s. 208–223; Cz. 4. Album s. 224–242.

6473. POLKOWSKI Lech [Tadeusz]: Jan Łukasiewicz [1878–1956]. Life, work, legacy. On the centenary of the farewell lecture at Warsaw University during which Jan Łukasiewicz introduced multi-valued logic and on his 140th birth anniversary. In the year of 100-th anniversary of regained Polish independence. Olsztyn–Warszawa 2018 Maria Semeniuk-Polkowska 8° ss. 54, il.

6474. JANIK Jan: Ferdynand Łukaszek (1921–2017). Polityk ludowy, parlamentarzysta i społecznik. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 59–64.

6475. JASIŃSKI Janusz: O Bohdanie Łukaszewiczu [1945–2017] z pamięci i źródeł. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 265–271.

6476. KASPAREK Norbert, Strzyżewska Małgorzata, Tomkiewicz Ryszard: Prof. dr hab. Bohdan Łukaszewicz (1945–2017). *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 273–279.

6477. REMISZEWSKI Ryszard [Marian]: O ks. Janie Machayu ze Spiskiej Kapituły. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 327–328.

Jan Nepomucen Machay (1788–1866).

6478. MRÓZ Katarzyna, Kanimir Janusz: Adwokat Jan Maciaszek (1876–1932) – pierwszy polski prezydent Bydgoszczy. Inauguracja obchodów 100-lecia Odrodzonej Adwokatury Polskiej w Bydgoszczy. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 1/2 s. 204–210.

6479. KIEŁB Zbigniew: „Zapomniany” kaniowczyk ppłk Stanisław Magnuszewski (1888–1968). Puławy 2018 Zbigniew Kiełb FenixZK 8° ss. 341, il.

6480. DAMAZYN Michał: Dokończysz dzieło Faustyny. Siostra Helena Majewska [1902–1967], wileńska mistyczka miłosierdzia. Wilno–Kraków–Częstochowa 2018 Inicjatywa Ewangelizacyjna Wejdzmy na Szczyt; Wydaw. Zakonu Św. Pawła Pierwszego Pustelnika „Paulinianum” 16° ss. 95, il.

6481. HEFFNER Krystian: Doktor habilitowany Stanisław Malarski (1931–2018). *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 267–269.

6482. BARTKOWIAK Danuta: Inż. Ernest A. Malinowski 1818–1899. W 200 rocznicę

urodzin. Poznań 2018 Wydaw. Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa 8° ss. 46, il., streszcz. hiszp.

6483. BOŹEK Michał: Ryszard Mariusz Małajny (1953–2018). *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 441–443, streszcz. ang., fr.

6484. GAŚSIOROWSKI Stefan: Professor Jan Marian Małeczki (1926–2017): In memoriam. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 15: 2017 s. 169–173, streszcz. ang.

6485. MANN Wojciech: Kazimierz Mann [1910–1975] artysta. *Opowieść o moim ojcu*. Kraków 2018 Znak 4° ss. 187, nlb. 5, il.

6486. KAROL Henryk Mańka [1915–2003]. Leśnik, fitopatolog, uczony. Pod red. Małgorzaty Mańki. Poznań 2018 Pol. Tow. Fitopatologiczne 8° ss. 144, il. Pol. Tow. Fitopatologiczne. Katedra Fitopatologii Leśnej Uniw. Przyrodniczego w Poznaniu.

Treść: Mańka Małgorzata: Słowo wstępne s. 7; Mańka Małgorzata: Kalendarium życia prof. zw. dr. Karola Henryka Mańki, czł. rzecz. PAN, doktora honoris causa Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu s. 9–12; Mańka Małgorzata: Profesor zw. dr. Karol Henryk Mańka, czł. rzecz. PAN, doctor honoris causa Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu s. 13–85; Mańka Małgorzata: Magistranci prof. zw. dr. Karola Henryka Mańki w Katedrze Fitopatologii Leśnej s. 86–92; Mańka Małgorzata: Doktoranci prof. zw. dr. Karola Henryka Mańki s. 93–94; Mańka Małgorzata: Spis publikacji prof. zw. dr. Karola Henryka Mańki s. 95–117; Grzywacz Andrzej: Karol Mańka jako członek Polskiej Akademii Nauk s. 119–123; Kowalski Stefan: Wspomnienie o profesorze Karolu Mańce w 100. rocznicę urodzin s. 124–127; Weber Zbigniew: Związek prof. zw. dr. Karola Mańki członka rzeczywistego PAN, dr. h.c. z Katedrą Fitopatologii Wyższej Szkoły Rolniczej (obecnie Uniwersytetu Przyrodniczego) w Poznaniu s. 128–129; Burkot-Klon Lidia: O profesorze Karolu Mańce s. 130–131; Rataj-Guranowska Maria: Moje osobiste wspomnienia o profesorze Karolu Mańce s. 132–135; Brzozowska Maria: Wspomnienie studenckie o Profesorze Karolu Mańce s. 136–139; Wolny Stefan: Pasożytnicze grzyby i nicienie, prawie dwa „bratanki” – wspomnienie studenta prof. dr. hab. Karola Henryka Mańki s. 140–142; Czart Jan: Moje wspomnienie o Panu Profesorze Karolu Mańce s. 143–144.

6487. DURKA Jarosław: Z działalności Stanisława Mańkowskiego (1876–1937) – właściciela majątku w Kazimierzu Biskupim. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 221–233, streszcz. ang.

6488. CEGIELSKI Hipolit: Życie i zasługi Doktora Karola Marcinkowskiego [1800–1846]. Poznań 2018 Tow. im. Hipolita Cegielskiego; Samorząd Woj. Wielkopolskiego; Wydaw. Miej. Posenania 8° ss. nlb. 8, 43, nlb. 5, il. Repr., oryg.: 1866.

6489. JADCZYK Karol: Prawdziwy szermierz wolności. *Rzecz o Michale Mareckim*

[1833–1864] – żołnierzu armii honwedów 1848–1849, oficerze wojsk austriackich i sułtańskich, garibaldczyku oraz wodzu powstańczym 1863–1864. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 55–77, streszcz. ang., niem., ros.

6490. LUSEK Joanna: „Siostra Doktor” – bł. siostra Ewa od Opatrzności (Bogumiła Noiszewska). *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 2 s. 39–68, streszcz. ang.

Bł. Maria Ewa od Opatrzności (1885–1942).

6491. KALKA Antoni, Kucharska Małgorzata: 100-lecie niepodległości Polski. Biało-czerwona ścieżka błogosławionej Marii Karłowskiej [1865–1935]. *Studia Bydgoskie*. T. 12: 2018 s. 271–283, streszcz. ang.

6492. MORYS-TWAROWSKI Michael: Jan Martinek (1862–1920). Polski uciciel, społeczenský a národní aktivista. *Těšínsko. Vlastivědný časopis*. R. 56: 2013 č. 4 s. 32–35.

6493. BAŁUC Barbara: Władysław Maternicki (1933–2017). *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 326–330.

6494. DZIEDZIC Wojciech : Jan Mazurek [1905–1984] – tomaszowski kronikarz i regionalista. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 201–228.

6495. KRUCZEK Zygmunt: Wspomnienia o Krzysztofie Radosławie Mazurskim (1946–2016). Geograf, regionalista, krajoznawca, podróżnik. *Folia Turistica*. Nr 40: 2016 s. 163–169.

6496. BUREK Krzysztof: „Książę poetów legionowych”. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 91–92.

Józef Mączka (1888–1918).

6497. ZGLIŃSKI-BRZÓZY Grażyna, Zgliński Juliusz René: Hipopotam. Nasze wspomnienia o ojcu Karolu Meissnerze OSB [1927–2017]. Dla każdego, czyli dla dzieci i nie tylko... Gdynia 2018 Manufaktura Słów 8° ss. 62, nlb. 2, il.

6498. WOŁODKIEWICZ Witold: Józef Méléze-Modrzejewski (1930–2017). *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 375–382.

6499. JANKOWSKI Krzysztof: Blisko pół wieku z festiwalem. *Rzecz o Krzysztofie Merkurze* [1950–2018]. *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 115–129.

Międzynarodowy Festiwal Chopinowski w Dusznikach-Zdroju.

6500. PIENKOSZ Konstanty: Pożegnania i powroty. Książd Infulat Profesor Bonifacy Miązek (27 marca 1935 – 17 października 2018). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 55–58.

Uzup.: [Burek Krzysztof] kb: Pożegnanie ks. infulata profesora Bonifacego Miązka. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 82.

6501. TRACZ Michał: Jan Michalik (1945–2018). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 266–269.

6502. SHORE Marci: Wspomnienie o Krzysztofie Michalskim (1948–2013). *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 3 s. 234–242.

6503. RUSAK Andrzej: Spowiednik św. Jana Pawła II. Ks. infulat Stanisław Juliusz Michalski (1916–2003). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 48–52.

6504. BŁ. MICHAŁ Czartoryski (1897–1944) OP i jego czasy. Red. Kazimierz Karolczak, Marek Miławicki. Kraków 2018 Esprit 8° ss. 271, il. Dominikański Inst. Hist. w Krakowie. (Studia i Źródła Dominikańskiego Instytutu Historycznego w Krakowie; t. 17).

Treść: Karolczak Kazimierz, Miławicki Marek: Wstęp s. 9–19; Karolczak Kazimierz: Genealogia, koligacje i kontakty towarzyskie Czartoryskich s. 21–45; Długoń Iwona: Rodzice i środowisko rodzinne bł. Michała Czartoryskiego s. 47–60; Miławicki Marek: Zakon dominikański w Polsce w czasach bł. Michała Czartoryskiego s. 61–131; Kantypowicz Dariusz: „Po świętym życiu dał mu Pan Bóg śmierć męczeńską”. Szkice życiorysu bł. Michała Czartoryskiego s. 133–144; Gajewski Stanisław: Jan Franciszek Czartoryski (o. Michał) wśród młodzieży akademickiej s. 145–161; Wistuba Gabriela: Błogosławiony ojciec Michał Czartoryski OP a Sługa Boży ojciec Jacek Woroniecki OP [1878–1949] s. 163–167; Kopiński Aleksander: Kapelan AK pseudonim Ojciec Michał. Ostatnie tygodnie życia bł. Michała Czartoryskiego na powstańczym Powiślu s. 169–191; Spież Jan Andrzej: Sylwetka duchowa o. Michała Czartoryskiego s. 193–216; Bartoszewski Gabriel: Męczeństwo o. Michała Czartoryskiego OP w kontekście procesu beatyfikacyjnego stu osmiu męczenników II wojny światowej 1939–1945 s. 217–253.

6505. KUTTA Janusz: Witold Mielcarzewicz (1870–1933). Pierwszy polski prezes Wydziału Izby Adwokackiej i pierwszy dziekan Rady Adwokackiej w Toruniu. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 1/2 s. 211–213.

6506. GUZE Justyna: Artur Międzyrzeczki (1922–1996). *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 3 s. 252–256.

6507. ZWOLIŃSKA Elżbieta: Mikołaj z Chrzanowa [1487/1492–1562] – addenda. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 3 s. 103–110, streszcz. ang.

6508. ŻUREK Dorota: Mikołaj z Chrzanowa [1487/1492–1562]. Nowe ustalenia w sprawie

losów organisty i kompozytora. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 1 s. 75–86, streszcz. ang.

6509. BOŻEK Renata: Ludwik Miksa [1883–1956] – pastor z Kęt. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 28–31.

6510. JANOWCZYK Grzegorz: Lotnik. Śladami sierżanta Jana Miksy [1909–1996]. Człuchów 2018 Urząd Miejski 8° ss. 153, nlb. 3, il.

6511. JACEK Miler (1964–2018). Oprac. Anna Kostrzyńska-Miłosz. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 4 s. 935–938.

Zawiera także bibliografię jego prac za l. 1997–2017.

6512. KOŁODZIEJCZYK Ewa: Amerykańskie powojnie Czesława Miłosza [1911–2004]. Warszawa 2015.

Rec.: Pietych Piotr: Miłosz czytany w panińskim pokoju, albo jak nie być użyteczną. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 1 s. 237–255.

6513. KURC-MAJ Paulina: Marian Minich (1898–1965). *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 228–239, streszcz. ang.

6514. AUGUSTYN-SZCZĘCH Anna, Szczęch Norbert: Wspomnienia najbliższej rodziny o świętej pamięci Ojcu Mieczysławie Marii Mirochnie [1908–1989], misjonarzu w Japonii z Wojnicz. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 2 s. 31–41.

6515. DROZDOWSKA Dorota M.: O Mieczysław Maria Mirochna [1908–1989] polski misjonarz Japonii. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 2 s. 17–30.

6516. PACHOWICZ Małgorzata: Z Niepokalaną w świat. O Mieczysław Maria Antoni Mirochna (1908–1989). *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 2 s. 5–16.

6517. SIERCHUŁA Rafał: Ze szkoły Romana Dmowskiego. Adam Misia (1900–1967). Leszno 2018 MBP im. Stanisława Grochowiaka 8° ss. 128, il. (Cives Nostri. Biblioteka miasta Leszno; t. 14).

6518. PROF. Barbara Mizerka 1930–2017. Pod red. Rafała Kościańskiego. Kościan 2018 Stow. Absolwentów Gimnazjum i Liceum w Kościanie 8° ss. 44, il. (Nasi Profesorowie).

Treść: Pogorzelska-Albińska Czesława: Wstęp s. 5; Mizerka Jacek: Barbara Mizerka – żona, matka, nauczycielka, działaczka s. 6–15; Kubczak Anna: Wspomnienie o... Sąsiadce s. 16–17; Tomczak Róża: Pani Profesor we wspomnieniach uczennicy s. 18–23; Matuszak Piotr: O nauczyciele oraz współzałożyciele stowarzyszenia absolwentów s. 24–26; Zielonka Jerzy: Spieszmy się kochać ludzi... czyli wspomnienie o Pani Barbarze s. 27–33;

Kościański Rafał: Działalność w ramach NSZZ „Solidarność”, Klubu Inteligencji Katolickiej i represje z tym związane s. 34–42; Źródła i opracowania s. 44.

6519. SZUMIŁ Halina Irena: Miły Bogu i ludziom. Książd Julian Młynarczyk (1882–1950). Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Druk. 8° ss. 121, nlb. 2, tabl. 8, il.

6520. MACHCEWICZ Anna: Kazimierz Moczarski [1907–1975]. Biografia. Wyd. 2. Kraków 2018 Znak Horyzont – Społ. Inst. Wydawniczy Znak 8° ss. 341, nlb. 2, tabl. 64, il. Wyd. 1. 2009.

6521. ZURLI Arael: Na wskroś piękna. Historia Heleny Modrzejewskiej [1840–1909]. Warszawa 2018 Iskry 8° ss. 241, nlb. 3, il.

6522. DEMBINIOK Józef: Janusz Modrzyński (1925–2018). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 269–271.

6523. EMILIA Molska [1932–2017] wybitna humanistka, wspinały pedagog i wychowawca. Praca zbiorowa. Red. Stanisław Adamczak. Kielce 2018 Compus 8° ss. 111, il.

Treść: Adamczak Stanisław: Przedmowa s. 3; Emilia Molska – nauczycielka języka polskiego w latach 1953–1993 s. 5–19; Molska Emilia: „HADES” klub młodzieżowy w Liceum Ogólnokształcącym w Kazimierzy Wielkiej s. 21–30; Prawda Marek: Profesor Emilia Molska – wspomnienie s. 31–33; Adamczak Stanisław: Emilia Molska w kronikach obozów Chorągwi Kieleckiej s. 35–76; Adamczak Stanisław: Śpiewniczek Bieszczadziczek s. 77–84; Adamczak Stanisław: Spotkanie po latach s. 85–89; Gącik Dariusz: Homilia wygłoszona podczas mszy świętej żałobnej za śp. Emilię Molską s. 91–95; Bodzioch Adam: Przemówienie burmistrza Miasta i Gminy Kazimierza Wielka podczas pogrzebu Pani Emilii Molskiej s. 96–98; Kruzynski Włodzimierz: Pożegnanie Pani Profesor Emilii Molskiej s. 99–102; Opilska Halina: Pożegnanie w imieniu Związku Nauczycielstwa Polskiego s. 103–104; Daszkiewicz (Czypryńska) Dorota: Pożegnanie Emilii Molskiej s. 105–106; Tuleta-Balaga Elżbieta: Elżbieta Tuleta-Balaga żegna świętej pamięci Profesor Emilię Molską s. 107–108; Adamczak Stanisław: Płyta pamiątkowa pamięci Profesor Emilii Molskiej odsonięta dnia 06.10.2018 r. s. 109.

6524. ŁAPUSZEK Ludwik, Łapuszek Marta: Ludwik Mołata [1918–1967] z Libiążą. Pilot 305 Dywizjonu Bombowego im. Józefa Piłsudskiego. Chrzanów 2018 Marta Łapuszek 8° ss. 193, il.

6525. TYPEK Barbara: Edmund Monsiel [1897–1962] – rysownik z Woźuczyna. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 255–268.

6526. CHODYŃSKI Antoni Romuald: Bronisław Mora-Mieszkowski 1909–1976. *Studia Zamkowe*. T. 5: 2018 s. 187–199, streszcz. ang.

6527. HELWIN Wiktoria, Walat Wiesław, Zakrzewski Leszek: Pobitno w Rzeszowie.

Szczęśny Morawski. W 200. rocznicę urodzin, w 120 rocznicę śmierci. Rzeszów 2018 Stow. Opieki nad Starym Cmentarzem im. Włodzimierza Kozło 8° ss. 16, il.

6528. TRUDNO... Świetnie! Bliscy i przyjaciele wspominają Teresę Morisson [1937–2014]. Red. Gabriela Wardenka. Wrocław 2018 Wydaw. Apis 8° ss. 94, nlb. 2, il.

6529. WNEK Marcin: Stanisław Moryto (1947–2018). *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 107–122.

Uzup.: Lakner Agnieszka: Artystyczna osobowość Stanisława Moryto. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 123–128.

6530. ŚWIDERSKA Julia: Książd Henryk Mosing (1910–1999). Lekarz, pedagog, duszpasterz. Praca magisterska napisana na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II pod kierunkiem dr hab. Ryszarda Skrzyniarza prof. KUL. Biały Dunajec–Ostróg 2018 Ośr. „Wołanie z Wołynia” 8° ss. 159, il., mapy. Inst. Badań Kościelnych w Łucku.

6531. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Wojciech Moszyński [1946–2015]. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr:] 2017 ss. 280.

6532. NIESTRAWKA Maria: Ignacy Moś [1917–2001]. W setną rocznicę urodzin. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 52–63.

6533. ZAŁĘCZNY Jolanta: Płk Bolesław Mościcki [1877–1918]. Kariera wojskowa i kształtowanie się legendy. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 175–196, streszcz. ang., niem., ros.

6534. ULMER Andrzej: Ignacy Mościcki [1867–1946]. Wybitny naukowiec i technolog. Warszawa 2018 Fund. Politech. Warszawskiej 8° ss. 112, il.

6535. HANDKE Waldemar: Lwowskie Dziecię. Ppłk Feliks Motyka 1898–1958. Leszno 2018 MBP im. Stanisława Grochowiaka 8° ss. 152, il., streszcz. ang. (Cives Nostri. Biblioteka miasta Leszna; t. 12).

6536. GLOBISCH Wolfgang: Mąż opatrnościowy Wawelna. Teodor Motzko [1896–1982], budowniczy kościoła i plebanii. Wawelno 2018 Wydaw. i Druk. Św. Krzyża 8° ss. 52, il.

6537. PUŚLECKI Łukasz: Książd Ludwik Mucha [1904–1962] – gostyński Filipin, kapelan oddziału majora „Hubala”. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 47–85.

6538. LUDWIK Musioł (1892–1970) – nauczyciel i historyk śląski. Red. nauk. Danuta Kocurek. Pszczyna 2018 Starostwo Pow. 8° ss. 161, il.

Materiały konferencji popularyzacyjnej, Pszczyna, 9 XI 2017 r.

Treść: Sadza Paweł: Słowo od Wydawcy s. 7; Kocurek Danuta: Wstęp s. 9–10; Krupa Sławomira: Ludwik Musioł – szkic do portretu (1892–1970) s. 11–46; Nocoń Halina: Ludwik Musioł jako pedagog „Skarbów swej wiedzy nie szczędził nikomu...” s. 47–59; Sztoler Grzegorz: Znaczenie monografii Pszczyny Ludwika Musioła w lokalnej historiografii miasta Pszczyny i regionu – refleksja własna s. 61–75; Chrobok-Sztoler Urszula: Model monografii parafii wiejskiej autorstwa Ludwika Musioła na przykładzie monografii Miedźnej i Brzeźce s. 77–89; Waluszko Cezary: Piśmiennictwo Ludwika Musioła ze szczególnym uwzględnieniem ziemi pszczyńskiej s. 91–99; Chlebek-Rolska Agnieszka: Bibliografia prac Ludwika Musioła s. 101–118; Spyra Aleksander: Ludwik Musioł „redivivus” s. 119–121; Grygier Zdzisław: Dokumenty i pamiątki po Ludwiku Musiole w zbiorach Muzeum Prasy Śląskiej w Pszczynie s. 123–151; Cieszewski Damian: Sprawozdanie z konferencji popularyzacyjnej „Ludwik Musioł (1892–1970) nauczyciel i historyk śląski. W 125 rocznicę urodzin” s. 153–155.

6539. SALMONOWICZ Stanisław: Ludwik Muzyczka „Benedykt” (1900–1977). Materiały historyczne do dziejów Komendy Głównej Armii Krajowej. Red. nauk. Maciej Jan Mazurkiewicz. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 303, nlb. 1, tabl. 16, il. IPN–KŚZpNP.

6540. ZAGAŃCZYK Marek: O Zygmuncie Mycielskim [1907–1987]. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 2 s. 231–235.

6541. SZYMAŃSKI Krzysztof, Kamiński Bronisław, Kulasik Rozalia: Ks. Jan Myjak (1934–2017). *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 189–194.

6542. WNEK Marcin: Maria Myjak z domu Kurzeja [1922–2018]. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 102–106.

6543. KRZANOWSKI Adam: Jadwiga Nakończna (1889–1983). Życiorys polskiej nauczycielki z Kresów. Krosno 2018 Krośnieńska Oficyna Wydaw.; nakł. Oddz. ZNP 8° ss. 47, il. (Portrety Krośnian).

6544. OGONOWSKA Agnieszka: Rekonstrukcja portretu psychologicznego Zofii Nałkowskiej [1884–1954] (na podstawie jej „Dziennika 1918–1929”). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 252: *Studia de Cultura*. [T.] 10: 2018 [nr] 2 s. 116–132, streszcz. ang.

6545. IWANECZKO Dariusz: Rys biograficzny. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 10–11.

Zbigniew Nawrocki (1959–2017).

6546. CIECHANOWICZ Jarosław: Ks. profesor Klemens Neumann [1873–1928] – wstęp do biografii. *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Wałeckiej*. Nr 9: 2018 s. 111–123, streszcz. ang.

6547. ŚWITALSKA-STARZEŃSKA Barbara: „Człowiek szalony”. Andrzej Niemojewski (1864–1921). Warszawa 2018 Uniw. Kard. Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 495, nlb. 1, il., streszcz. ang. (W Służbie Niepodległej).

6548. PŁAZA Dominik Kacper, Papiernik Piotr: Ewa Niesiołowska (1941–2013). *Acta Archaeologica Lodziensia*. Nr 63: 2017 [dr.] 2018 s. 137–140.

6549. JAHOLKOWSKA Alina: Non omnis moriar. Profesor Andrzej Nikodemowicz 1925–2017. Lublin 2018 Polihymnia 4° ss. 94, il.

6550. PALKA Franciszek: Ksiądz Edward Nitka [1919–1981] – animator rozkwitu kultury ludowej w Paszynie w Beskidzie Sądeckim. *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 137–141.

6551. ŚLEBODA Tomasz: Edgar Norwerth 1884–1950. Artysta i człowiek. Warszawa–Toruń 2018 Pol. Inst. Studiów nad Sztuką Świata; Wydaw. Tako 4° ss. 576, il. Pol. Inst. Studiów nad Sztuką Świata.

6552. TALAREK Kazimierz: Ksiądz prałat Michał Nowak – proboszcz w Korzennej i dziekan dekanatu bobowskiego (1908–1990). *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 247–259.

6553. KRZANOWSKI Adam: Kazimierz Franciszek Nowakiewicz (1887–1940). Legionista i kupiec krośnieński (100 lat niepodległości Polski 1918–2018). Krosno 2018 Agencja Wydawniczo-Fotograficzna Graffia 8° ss. 127, il. (Portrety Krośnian).

6554. BRZUCHOWSKA Zofia: Przepustka do życia. Wspomnienie o Profesorze Józefie Nowakowskim [1926–2014]. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 281–284.

6555. KALANDYK Mariusz: Józef Nowakowski [1926–2014] – wspomnienie po latach. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 277–280.

6556. PATRYN Bogdan: Józef Nowakowski „Łabędź” (1926–2014). *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 271–275.

6557. LUSEK Joanna: Kpt. dr Ewa Nowosielska-Derus (1924–2000). *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 1 s. 65–86, streszcz. ang.

6558. CZERNI Krystyna: Nietoperz w świątyni. Biografia Jerzego Nowosielskiego [1923–2011]. Kraków 2018 WAM 8° ss. 444, nlb. 4, tabl. 24, il.

6559. CZEPAS Piotr: Ad Memoriam Witold Nowosz (1927–2015). *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.:] 2018 s. 11–12, streszcz. ang.

6560. GRYGIEL Ryszard: Witold Nowosz (1927–2015). *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.:] 2018 s. 9–10.

6561. CHOJNACKI Andrzej: Walenty Antoni Oborski (1776–1813) – pierwszy siedlecki komendant placu. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 31–41.

W aneksie dokumenty.

6562. PIERSIAK Tadeusz: Maria Ogłaza [1953–2018]. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 105–119.

6563. NOWICKI Tomasz: Profesor Stanisław Kazimierz Olczak (1936–2018). *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 313–319.

6564. JAŹDŻEWSKI Krzysztof: Wojciech Olej (1902–1982) – leśnik i żołnierz. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 12: 2018 s. 189–192.

6565. KOTOWSKI Robert: Listy Wacława Olszewicza [1888–1974] do córki jako źródło do badań biograficznych. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 221–236, streszcz. ang.

Do Hanny Szanckiej z l. 1945–1974; zawiera także fragm. listów.

6566. KASPERCZYK Anna: Pokutnica z Krakowa. Opowieść o Karolinie Olszowskiej [1900–1956]. Kraków 2018 Fund. List – Media dla Rodziny i Edukacji 8° ss. 319, il. (Listowa Biblioteka; t. 32).

6567. JĘDRZEJEWSKA Agnieszka: Bez prawa do chwały? Generał brygady Józef Konstanty Olszyna-Wilczyński (1890–1939). Biografia. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 375, il., mapy. (Zakręty Historii).

6568. SCZANIECKI Paweł: Karol van Oost OSB [1899–1986]. Odnowiciel życia

monastycznego w Polsce. Wyd. 2. Kraków 2018 Tyniec Wydaw. Benedyktynów 8° ss. 331, nlb. 1.

Wyd. 1 pt.: Ojciec Karol van Oost. Tyniec 1990.

6569. LITYŃSKI Adam, Mikołajczyk Marian, Nawrot Dariusz: Wojciech Organisiak (1961–2018). *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 443–448, streszcz. ang., fr.

6570. GNAT-WIETESKA Zbigniew: Generał brygady Kazimierz Orlik-Łukoski [1890–1940]. Pruszków 2018 Oficyna Wydawnicza Ajaks 8° ss. 155, nlb. 2, il.

6571. PATER Kamil: Walerian Hildegard Orłowski [1893–1940] – oficer Niepodległości. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 152–169.

6572. FURIER Andrzej: Powstaniec i obywatel z Wielkopolski – Zdzisław Orłowski [1892–1982]. Poznań–Chomęcice 2018 FNCE 8° ss. 309, il., mapy, streszcz. ang.

6573. KORNAŚ Tadeusz: W gabinecie i na Wyprawie. Moje wspomnienie o Zbigniewie Osińskim (1939–2018). *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 4 s. 161–174.

6574. PROFESOR Zofia Ostrianska (22.02.1926–24.11.2017). [Aut.] Konrad Buczkowski [i in.]. *Archiwum Kryminologii*. T. 40: 2018 s. 3–9.

6575. FRYŻLEWICZ Marek: Antonina Ozorowska (1930–2018) – wierna Bogu i kościołowi, rodzinie, Ojczyźnie i człowiekowi w potrzebie. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 305–307.

6576. OJCIEC Mirosław Paciuszkiewicz SJ [1931–2010] we wspomnieniach. Koncepcja ed., wybór tekstów Małgorzata Mularczyk. Warszawa 2018 Bel Studio 16° ss. 177, il.

Treść: Mularczyk Małgorzata: Wstęp s. 11–27; Wystąpienia – wspomnienia z sympozjum „Ojciec Mirosław Paciuszkiewicz SJ – Duszpasterz przełomu czasów” s. 31–65; Wspomnienia bliźnich s. 69–113; Homilie i wywiady s. 117–162; Biografia wydawnictw książkowych O. Mirosława Paciuszkiewicza SJ s. 165–167; Bibliografia publikacji prasowych O. Mirosława Paciuszkiewicza SJ. Oprac. Aleksandra Gójska s. 171–177.

6577. DROZDOWSKI Marian M[arek]: O niepodległą i demokratyczną Rzeczpospolitą. Z dziejów aktywności artystycznej i obywatelskiej Ignacego Jana Paderewskiego [1860–1941]. Warszawa–Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 305. nlb. 1, tabl. 16, il.

Rec.: Goelcn Jacek, *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 283–286.

6578. OLCZAK Mariusz: Ignacy Jan Paderewski 1860–1941. Warszawa 2018 AAN; IPN 4° ss. 519, il.

6579. SŁUŻYĆ będą aż do śmierci. Prezydent Ignacy Jan Paderewski [1860–1941]. Oprac. Marek Różycki. Warszawa 2018 Stow. „Centrum Rozwoju i Edukacji Młodzieży” 8° ss. 126, nlb. 1, il. + dysk optyczny (DVD).

Treść: Żaryn Jan: Ignacy Jan Paderewski – kompozytor i mąż stanu s. 4–6; Olezak Mariusz: Dzieciństwo i młodość s. 7–14; Wibrowski Adam: Lion de Paris s. 15–26; Wibrowski Adam: Mistrz Ameryki s. 27–40; Kłoczyński Robert: Na początku drogi s. 41–50; Fontaine Markus: Droga do Niepodległości s. 51–70; Kłoczyński Robert: Wielki powrót do Polski s. 71–80; Kłoczyński Robert: Prezydent Paderewski s. 81–90; Fontaine Markus: Polska na mapach świata s. 91–100; Kłoczyński Robert: Miłość do Ojczyzny wystawiona na próbę s. 101–106; Kłoczyński Robert: Marszałek Sejmu na Uchodźstwie s. 107–116; Olezak Mariusz: Służbę będą aż do śmierci s. 117–122; Kłedzik Maciej: Spadek po Ignacym Janie Paderewskim s. 123–126.

6580. SMASZCZ Waldemar: Ignacy Jan Paderewski [1860–1941] dla Niepodległej Polski. Białystok 2018 Studio Wydawnicze Krzysztof Tur 8° ss. 78, nlb. 1, il.

6581. VOWIE Ireneusz: Ignacy Jan Paderewski [1860–1941]. Tł. Weronika Kusek. Swarzędz 2018 Media-Expo Wawrzyniec Wierzejewski 8° ss. 10, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

6582. NOWOTKA Marek: Pamięci dr. Stanisława Pajki [1934–2017]. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 142–149.

6583. WPISANI w życie Twoje, Stanisławie. Wspomnienia o Stanisławie Pajce [1934–2017]. Red. nauk. Jerzy Kijowski. Ostrołęka–[Kadzidło] 2018 Ostrołęckie Tow. Nauk. im. Adama Chętnika; Urząd Gm. 8° ss. 192, il. Ostrołęckie Tow. Nauk. im. Adama Chętnika.

Treść: Kijowski Jerzy: Wstęp s. 5–6; Budelewski Dariusz: „Człowiek jest wart tyle, ile uczyni dobrego” (przysłowie) s. 9; Bzdęga Krystyna: Małachowska „Jeśli ktoś czegoś nie chce, to przy doktorze Pajce musi chcieć” s. 10–12; Czyż Leszek: Trzy sprawy s. 13–18; Dobroński Adam Czesław: Straciłem Przyjaciela s. 19–21; Drabot Krystyna: O Stasiu – Wspomnienia s. 22–26; Drabot Krystyna: Drogi Stasia u – Wierszem s. 27; Gawrych Roman: W pamięci mojej s. 28–30; Gołębiowski Bronisław: Zakochany w Kurpiowszczyźnie s. 31–34; Gołota Janusz: Nie wszystkie umarłeś. Doktorze Stanisławie! s. 35–38; Górska Irena: [Wspomnienie] s. 39; Grec Tadeusz: Wspomnienie o serdecznym przyjacielu s. 40–41; Grzyb Mirosław: Wprowadził mnie w świat regionalizmu kurpiowskiego (wspomnienie dra Stanisława Pajki) s. 42–46; Kozłowski Andrzej Józef: Kurpiowi, który Kurpiom i Kurpiowszczyźnie poświęcił całe swoje życie. Stanisławowi s. 47–52; Kruk Tadeusz: Kurp z dziada pradziada s. 53–57; Kustusz Antoni: Pionier z sentymentem dla przeszłości – skrawki wspomnień s. 58–60; Leończyk Sergiusz: Ze spotkań w Ostrołęce i na Kurpiach s. 61–62; Łukaszczyński Dariusz: „Stasio dzwonił” s. 63–64; Machnowski Tadeusz: O doktorze Stanisławie – Ten co nie ukończył podstawówki s. 65; Mikulski Wiesław Janusz:

Utrudzony dla Polski i Kurpiów s. 66–67; Mossakowska Irena: Moje wspomnienie o Stanisławie Pajce s. 68; Nosek Anna, Nosek Jan: E-mail do Przyjaciela s. 69; Nawotka Marek: [Wspomnienie] s. 70–72; Olzacki Sławomir: Trzy niezaprzeczalne fakty o doktorze Stanisławie Pajce s. 73; Parszewski Kazimierz: „Nauczyłeś mnie, jak kochać Kurpie” s. 74–76; Parzych Czesław: „Sercem dotykał śpiewu skowronków” s. 77–78; Prusik Jan: Moje „okrucy” wspomnień o dr Stanisławie Pajce s. 79–84; Samsonowicz Henryk: Stanisław Pajka (1934–1983) – wybitny badacz polskiej kultury na Mazowszu s. 85–86; Siemaszkiewicz Irena: Okrucy wspomnień o Stanisławie Pajce s. 87; Sikora Jerzy: Najbardziej interesował Go człowiek s. 88–90; Sopuch Kazimierz: Stanisław Pajka dał przykład s. 91–94; Waszkiewicz Jerzy: Zadowolony Pan Doktor s. 95–97; Włodawczyk Halina: s. 98–99; Żebrowski Tadeusz: Zaproponowano mi napisać Wspomnienie o Stanisławie Pajce s. 100–101; Kijowski Jerzy: Przemówienie na pogrzebie Stanisława Pajki. Panie doktorze Stanisławie Pajka! Doktorze, Stanisławie! Stasiu! s. 102–104; Materiały Stanisława Pajki s. 105–167; Bibliografia 1961–2015 s. 169–187; Stanisław Pajka w fotografiach s. 189–192.

6584. SAWICKI Stefan: Andrzej Pałuchowski (1933–2017). Kielce 2018 Pewne Wydaw. 8° ss. 22, nlb. 2, il.

6585. ZEZULA Barbara: Andrzej Pałuchowski (1933–2017). *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 7–8.

6586. ŚWIERCZEWSKA Beata: O życiu i twórczości Andrzeja Pałusa z [1926–2011]. Zarys monograficzny. Opole 2018 Oficyna Wydaw. Politech. Opolskiej 8° ss. 205, il.

6587. JUDEK Jacek: Kazimierz Panek [1873–1935]. Życie, działalność i dorobek naukowy. Bydgoszcz 2018 Jacek Judek 8° ss. 251, il.

6588. PAWLAK Grażyna: Nieznane fakty z biografii Jana Parandowskiego [1895–1978]. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 145–164.

6589. JANUSZ St. Pasierb [1929–1993]. Współtwórca kultury i nauki Pomorza, Polski i Europy. II konferencja popularnonaukowa „Wielec Ludzie Małego Pelplina”. Pod red. Bogdana Wiśniewskiego. Pelplin 2018 Oddz. Kociński Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego; Wydaw. Bernardium 8° ss. 107, il.

Konferencja popularnonaukowa „Wielec Ludzie Małego Pelplina”, Pelplin, 24 XI 2018 r.

Treść: Wiśniewski Bogdan: Słowo wstępne s. 9–13; Mering Wiesław Alojzy: Janusz St. Pasierb – ksiądz s. 15–21; Sochoń Jan: Katedra jako tekst kultury. Przedłożenia księdza Janusza St. Pasierba s. 23–29; Janocha Michał: Ks. Janusz St. Pasierb – inicjator badań poloników artystycznych w Watykanie s. 31–39; Tomasiak Tomasz: Miasto jak świat. Rzym Pasierba s. 41–53; Laddach Agnieszka: Ks. prof. Janusz St. Pasierb – współtwórca klimatu kulturowego Żarnowca s. 57–73; Pytlík Wincenty: Działalność ks. Janusza St. Pasierba jako konserwatora s. 75–81; Wiśniewski Bogdan: Pomorze – mała ojczyzna ks. Janusza St. Pasierba s. 83–91; Wilczek Maria: Ks. Janusz St. Pasierb – przewodnik na drodze wiary s. 93–101.

6590. SZUMIŁ Halina Irena: W służbie nauki. Książd Józef Pastuszka (1897–1989). Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Druk. 8° ss. 96, nlb. 1, il.

6591. BAŚ Marzanna, Pawica Anna: Danuta Patkaniowska (1953–2017). *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 486–495. Zawiera także bibliografię prac.

6592. KIERZEK Andrzej, Pabiszczak Michał: Tadeusz Paul (1913–1982) – otolaryngolog w Ostrowie Wielkopolskim. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 1 s. 49–54, streszcz. ang.

6593. ŚWIĄTKOWSKI Tomasz: Henryk Pawelec [1921–2015], ps. Andrzej – sylwetka partyzanta ziemi świętokrzyskiej. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 191–208, streszcz. ang.

6594. SPALLEK Waldemar: Professor Władysław Pawlak 26 July 1931 – 3 August 2016. *Polish Cartographical Review*. Vol. 48: 2016 No 3 s. 141–143.

6595. ŁĘCICKI Grzegorz: Harcerz, ułan, kapłan. Książd Zdzisław Peszkowski 1918–2007. Wyd. 3, zm. i uzup. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 255, nlb. 1, tabl. 40, il.

Wyd. 1. 2007.

6596. CZYŻ Robert: Dr Janusz Peter (1891–1963) – twórca Muzeum Ziemi Tomaszowskiej. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 335–372.

6597. ŚP. EUFROZYNA Piątek (1935–2018). *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 357–360, streszcz. ang., niem.

6598. SOCHA Krzysztof: Krzysztof Picha [1954–2012] – wspomnienie. *Dartowskie Zeszyty Muzealne*. Z. 1: 2017 s. 61–62.

6599. KACZANOWSKI Longin, Zarębski Maciej Andrzej: Paweł Pierściński [1938–2017] in memoriam. Wspomnienia, wywiady, recenzje, fotografie. Brwinów–Zagnańsk 2018 Świętokrzyskie Tow. Region. 8° ss. 207, nlb. 1, il. (Biblioteka Świętokrzyska; 366).

6600. MIREK Zbigniew: Przygoda z górami. Wspomnienie o profesor Halinie Piękoś-Mirkowej [1939–2013]. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr:] 2017 s. 5–26.

6601. KOŁODZIEJCZAK Zenon: „Byłeś nam przykładem uczonej, a zarazem prostej,

dziecięcej wiary”. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 6: 2015 nr 6 s. 97–98.

Ks. Jerzy Pikulik (1928–2015).

6602. ZABRANIAK Sławomir: Człowiek wielkiego ducha i serca. Ks. prałat Zygmunt Pilarczyk (1932–2013). Częstochowa 2018 Częstochowskie Wydaw. Archidiec. Regina Poloniae 8° ss. 200, il.

6603. PATRICELLI Marco: Ochotnik. O rotmistrzu Witoldzie Pileckim [1901–1948]. Przeł. Krzysztof Żaboklicki. Wyd. 2. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 396, nlb. 3, il., mapa. Wyd. 1. 2011.

6604. SPLISGART Jacek: Polski badacz Ajnów – Bronisław Piłsudski (1866–1918). Wspomnienie w setną rocznicę śmierci. *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*. Z. 14: 2018 s. 112–127, streszcz. ang.

6605. CABAJ Jarosław, Dmowski Rafał, Roguski Rafał: Piłsudski i Siedlce. Siedlce 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. 8° ss. 233, il., streszcz. ang., ros. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. w Siedlcach. Wyzd. Humanist. Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Józef Piłsudski (1867–1935).

6606. [CEPNIK Henryk]: Józef Piłsudski. Twórca Niepodległego Państwa Polskiego. Zarys życia i działalności (5.XII.1867–12.V.1935). Oprac. Henryk Cepnik. Warszawa 2018 CBW im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 8° ss. 300, nlb. 1, tabl. k. 1, il.

W komplecie z: Józef Piłsudski 1867–1935; Marszałek Józef Piłsudski. Tekst oprac. Wacław Sieroszewski; całość w etui o wspólnym tyt.: 1918–2018. Setna rocznica odzyskania niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Repr., oryg.: Wyd. 3. Warszawa 1935.

6607. CIOŁKOWSKI Tomasz: Józef Piłsudski [1867–1935] – sfałszowana biografia. Warszawa 2018 Wydaw. W Promieniach 8° ss. 296, il.

Lata 1904–1935.

6608. CIOŁKOWSKI Tomasz: Józef Piłsudski [1867–1935] bez retuszu. Warszawa 2018 Wydaw. W Promieniach – United Express 8° ss. 360, il.

Lata 1918–1935.

6609. GAŁĘZOWSKI Marek, Kirszak Jerzy: Twórca Niepodległej. Józef Piłsudski 1867–1935. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP; Wojsk. Biuro Hist. im. gen. broni Kazimierza Sosnkowskiego 4° ss. 535, il.

6610. JÓZEF Piłsudski. Oprac. Tadeusz Jaros. Pruszków 2018 Stow. Szarych Szeregów. Krąg im. Aleksandra Kamińskiego; [PiMBP im. Henryka Sienkiewicza] 8° ss. 43, il.

6611. JÓZEF Piłsudski na Syberii 1887–1892. Oprac. Eugeniusz Niebelski. Lublin 2018 Polihymnia; PAN. Oddz. 8° ss. 319, il.

Treść: Niebelski Eugeniusz: Przedmowa s. 7–9; Wójcik Zbigniew J.: Bronisław i Józef Piłsudscy na Syberii Wschodniej s. 14–42; Niebelski Eugeniusz: Droga na Sybir w 1887 roku i tzw. list gończy za „przestępcą” Józefem Piłsudskim s. 45–58; Józef Piłsudski: Bunt więzienny w Irkucku. Ze wspomnień. Oprac. Eugeniusz Niebelski s. 59–73; Niebelski Eugeniusz: Józef Piłsudski i zesłańcy polityczni w syberyjskiej Tunce 1890–1892 s. 75–139; Kobylański Józef Władysław: Piłsudskiego opowieści o polowaniu w Dolinie Tunkińskiej. Oprac. Eugeniusz Niebelski s. 141–151; Burcew Włodzimierz: Moje spotkanie z Piłsudskim (w więzieniu, na Syberii i za granicą). Oprac. Eugeniusz Niebelski s. 153–175; Niebelski Eugeniusz: Wstęp do syberyjskich listów Józefa Piłsudskiego s. 179–184; Piłsudski Józef: Zesłańcze listy do krewnych i przyjaciół. 1887–1890 s. 185–200; Piłsudski Józef: Listy do Leonardy Lewandowskiej [1861–1901]. 1890–1891 s. 201–313.

6612. JÓZEF Piłsudski [1867–1935]. Under the banners of White Eagle and Pahonia. On the centenary of Polish independence. Edited by Włodzimierz Suleja, Tadeusz Wolsza. Warszawa–Brussels 2018 Neriton; ACRE ASBL 8° ss. 259, nlb. 1, tabl. 18, il.

Treść: Fotyga Anna, Złotowski Kosma: Preface s. 7–8; Suleja Włodzimierz, Wolsza Tadeusz: Introduction s. 9–11; Dawidziak-Kładoczna Małgorzata: Józef Piłsudski's Creative and Unconventional Language s. 13–30; Gmurczyk-Wrońska Małgorzata: Józef Piłsudski's Diplomacy (1914–1918): Between Central Powers and the Entente s. 31–45; Jastrzębska-Golonka Danuta: The Figure of Marshal Józef Piłsudski in Polish Language Teaching in the Second Polish Republic, Polish People's Republic and the Third Polish Republic s. 47–77; Kornat Marek: Józef Piłsudski on International Relations and the Aims of Polish Foreign Policy s. 79–113; Miknys Rimantas: Why was Michał Römer Unable to Reach an Understanding with Józef Piłsudski? s. 115–123; Moćkun Sławomir: Józef Piłsudski's Exile, Imprisonment, Missions and Peregrinations All Over the World s. 125–161; Odziemkowski Janusz: The Legions' Military Actions (1914–1918) s. 163–181; Svarauskas Artūras: Józef Piłsudski's „participation” in Lithuanian Internal Politics in the Interwar Period s. 183–192; Suleja Włodzimierz: Józef Piłsudski as a Statesman s. 193–200; Wolsza Tadeusz: Józef Piłsudski's Passions s. 201–221; Libera Paweł: Józef Piłsudski towards Lithuania s. 223–238; Bumblauskas Alfredas, Kornat Marek, Miknys Rimantas, Nikžentaitis Alvydas, Nowak Andrzej, Staliūnas Darius, Suleja Włodzimierz, Venclova Tomas: „No Emotions Involved”. A Polish-Lithuanian Dialogue on Józef Piłsudski – panel discussion (transcript) s. 239–259.

6613. JÓZEF Piłsudski. Związki z Chełmem i ziemią chełmską. Wybór materiałów. Wybrał, przygot. i poprzedził wstępem Zbigniew Lubaszewski; aut. tekstów Stanisław Błaszczuk [i in.]. Chełm 2017 Wydaw. Tawa Taurogiński Waldemar 8° ss. 136, il. PTTK. Oddz. im. Kazimierza Janczykowskiego w Chełmie. Komisja Historii i Tradycji przy współpr. Muzeum

Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie.

Z treści: Lubaszewski Zbigniew: Wstęp s. 9–12; I. Materiały prasowe s. 13–82; II. Wspomnienia s. 83–90; III. Artykuły i opracowania s. 91–122; Fotografie s. 123–136.

6614. KOLMASIAK Mariusz: Więzień magdeburski. Internowanie Józefa Piłsudskiego [1867–1935] i dalsze losy Domku Magdeburskiego. Warszawa 2018 Mariusz Kolmasiak 8° ss. 235, il.

Lata 1917–1950.

6615. SIEROSZEWSKI Waław: Józef Piłsudski [1867–1935]. Red. nauk., wstęp i komentarz Jolanta Załączny. Warszawa 2018 Muzeum Niepodległości; Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 67, nlb. 2. (Przypomnienia; z. 1).

6616. [SIEROSZEWSKI Waław]: Marszałek Józef Piłsudski. Tekst oprac. Waław Sieroszewski. Warszawa 2018 CBW im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 8° ss. nlb. 1, 21, tabl. 64, il.

W komplecie z: Józef Piłsudski 1867–1935. Warszawa [2018]; Józef Piłsudski. Twórca Niepodległego Państwa Polskiego. Zarys życia i działalności (5.XII.1867–12.V.1935). Oprac. Henryk Cepnik; całość w etui o wspólnym tyt.: 1918–2018. Setna rocznica odzyskania niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Repr., oryg.: Warszawa 1931.

6617. SULEJA Włodzimierz: Mundur na nim szary... Rzecz o Józefie Piłsudskim (1867–1935). Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP; nakł. rodziny aut. 8° ss. 407, nlb. 1, tabl. 8, il. IPN–KŚZpNP.

6618. CIEŚLIKOWA Agnieszka J.: Walery Pisarek (1931–2017). *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 165–168.

6619. DOMAGAŁA Jarosław: Ludwik Teodor Płosajkiewicz [1859–1926]. Pedagog i kompozytor. Kutno 2018 Kutnowskie Stow. Promocji Muzyki 8° ss. 80, il.

6620. SMYŁA Marek: Konstanty Pociętkowicz [1932–2003]. Leszno 2018 Firma Wydaw. „Danuta” 8° ss. 208, il. (Asy Żużlowych Torów).

6621. PODLEWSKI Łukasz: Olech Czesław Podlewski (1933–2016). *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 289–290.

6622. ZIELASKOWSKA Ewa: Józef Tomasz Pokrzywniak (1947–2017). *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 11–23.

6623. WOICKI Jan: Drogi do wolności. Jan Polak [1899–1967] żołnierz dwóch wojen światowych. Tomaszów Mazowiecki 2018 Jan Woicki 4° ss. 100, il.

6624. KINDZIUK Milena: Matka Świętego. Poruszające świadectwo Marianny Popiełusko. Wyd. 2. Kraków 2017 Znak 8° ss. 299, nlb. 5, tabl. 40, il.

Rec.: Szczecina Grzegorz Kamil, *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 495–499.
Wyd. 1. 2012.

6625. WOJTYCZA Janusz, Wojtycza Krzysztof: Stanisław Porębski (1922–1989). Kraków 2018 Fund. „Wczoraj i Dziś” 8° ss. 134, nlb. 1, tabl. 7, il.

6626. WOJTYCZA Krzysztof: Stanisław Porębski „Szreniawa” (1922–1989). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 131–155.

6627. BAŁUC Barbara: Maciej Porzycki (1934–2017). *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 331–336.

6628. KOŚKA Małgorzata: Edward Potkowski (10 V 1934 – 31 VII 2017). *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 393–395.

6629. TYSZKIEWICZ Jan: Edward Potkowski (10 V 1934 – 31 VII 2017). *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 803–805.

6630. JARUSZEWSKI Kazimierz: Jak płomień świecy w mroku. W 200. rocznicę urodzin ks. Juliusza Prądzyńskiego. Chojnice 2018 Chojnickie Tow. Przyj. Nauk 8° ss. 32, il. (Chojniccy Abiturienti; t. 1).

6631. PIĄTKOWSKA Monika: Prus. Śledztwo biograficzne. Kraków 2017.

Bolesław Prus (1847–1912).
Rec.: Martuszevska Anna: Prus zdegradowany. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 217–238.

6632. BEILINSON Orel: Alexander Prusin (1955–2018). *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 19–21, streszcz. ang.

6633. ALEJZIAK Wiesław: „Życie ludzkie jest wędrówaniem”. Wspomnienie o profesorsze Krzysztofie Przewalskim (1927–2014). *Folia Turistica*. Nr 36: 2015 s. 201–213.

6634. MARTINEK Libor: Wilhelm Przewczek [1936–2006]. (Monografie). Wyd. 1. v Polské republice. Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 424, il., streszcz. ang., pol.

6635. PASIUT Bogusława: Mieczysław Ptaszek – kowal, żołnierz, nauczyciel (1914–2014). *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 224–246.

6636. SZLAUR-BUJOK Maria: Ferdynand Pustówka (1894–1965) – nauczyciel i folklorysta z Malinki. *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 67–76.

6637. KRĘGLEWSKA Katarzyna: Być (albo nie być) jak Chojka. Wspomnienie o Joannie Puzynie-Chojce (1969–2018). *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 4 s. 175–184.

6638. FORYT Mariusz: Franciszek Pyzowski (1936–2018) – lekarz weterynarii, społecznik, człowiek wielkiego serca. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 309–311.

6639. KONTOWSKI Konstanty: Ryszard Rabięga [1940–2015], rybak, myśliwy i... artysta. *Darłowskie Zeszyty Muzealne*. Z. 1: 2017 s. 63–64.

6640. MENCFEL Michał: Atanazy Raczyński (1788–1874). Biografia. Poznań 2016.

Rec.: Haake Michał, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 267–271.

6641. TOBOŁA Romualda, Kochaniewicz-Budzik Elżbieta: Aleksander Józef Radoniewicz [1882–1969] nauczyciel, patriota, społecznik. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 4]: 2008 s. 92–97.

6642. MAKOMASKA Sylwia: Andrzej Rakowski (16 VI 1931 – 3 IV 2018). *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 4 s. 149–155.

6643. SOROKA Jakub: Tadeusz Ramotowski – nauczyciel, dyrektor szkoły (1928–2002). *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 489–490.

6644. OSŁOWSKA Iwona: Janusz Regulski (1887–1983). Szkic biograficzny. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 125–160, streszcz. ang., niem., ros.

6645. SIAMA Alfred: Żołnierskie życie Franciszka Rejka [1901–1992]. (Biografia z „Pamiętnika” pozyskana). *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 87–98.

6646. WOJCIECHOWSKI Kazimierz: Kazimierz Rogacki (1929–2018): lekarz, naukowiec, działacz społeczny. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 291–294.

6647. OLEJARCZYK Michał: Zbigniew Rogala (1936–2017). *Annales Lublinoenses pro Musica Sacra*. R. 8/9: 2017 nr 8/9 s. 131–133.

6648. JEUTE Wojciech: Bronisława Romanowska-Mazur (1926–2018). *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 180–196.

6649. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Romuald Romanowski [1964–2015]. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 281–282.

6650. KAMIŃSKI Edmund: Leon Roppel (1912–1978). O niezwykłym człowieku słów kilka. Wejherowo–Luzino 2018 Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej; Gm. Bibl. Publ. im. Leona Roppla 8° ss. 16, il.

6651. EMANUEL Mateusz Rostworowski 1923–1989. Materiały z posiedzenia naukowego w dniu 8 października 2014 r. Red. tomu Maria Czeppe. Kraków 2018 PAU 8° ss. nlb. 2, 138, nlb. 2, nlb. 32 tabl., il., streszcz. ang. PAU, Archiwum Nauki PAN i PAU. (W Służbie Nauki; nr 29).

Treść: Wyrozumski Jerzy: Przedmowa s. 7–9; Czeppe Maria: Wstęp s. 11–14; Homola-Skapska Irena: Wspomnienie o Emanuelu Rostworowskim jako redaktorze Polskiego Słownika Biograficznego s. 15–20; Zielińska Zofia: Myśląc o Emanuelu Rostworowskim – historyku s. 21–26; Kriegseisen Wojciech: Kilka wspomnień i uwag poświęconych Emanuelowi Mateuszowi Rostworowskiemu s. 27–30; Link-Lenczowski Andrzej K.: Emanuel Mateusz Rostworowski – uczonego i artystę s. 31–50; Rostworowski Marek: Spotkania z Bratem s. 51–54; Rostworowski Emanuel Mateusz: Ścieżki trawą porośłe s. 55–116; Łaskosz Joanna: Archiwum osobiste historyka. O spuściznie prof. Emanuela Rostworowskiego w zbiorach Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie s. 117–122; Spis wspomnień i publikacji o Emanuelu Rostworowskim s. 123–124; Summary s. 125–128.

6652. PIOTRKIEWICZ Katarzyna: Stanisław Rotstąd (1895–1994). Lekarz, żołnierz, humanista. Łowicz 2018 Urząd Miejski; Łowicki Ośr. Kultury 8° ss. 232, il.

6653. HANDKE Waldemar: Od „Radeckiego” do „Grotta”... Szkice o gen Stefanie Roweckim [1895–1944]. Leszno 2018 Urząd M.; MBP 8° ss. 184, il. (Cives Nostri. Biblioteka miasta Leszna; t. 11).

6654. CHMIELEWSKI Zbigniew: Rotmistrz Henryk Leliwa-Roycewicz [1898–1990] i jego żołnierze. Warszawa–Ożarów Mazowiecki 2018 Stow. Tenisowo-Narciarski Klub Dziennikarzy Media 8° ss. 140, nlb. 4, il., streszcz. ang.

6655. ZBIGNIEW Rubinowski (1929–1997). Materiały posesyjne, Kielce, 11.10.2017 r. Pod red. Anny Fijałkowskiej-Mader. Kielce 2018 Kieleckie Tow. Nauk. 8° ss. 192, nlb. 2, XIII, il., mapy.

Treść: Fijałkowska-Mader Anna: Słowo wstępne s. 5; Łukasik Justyna: Życiorys Zbigniewa Rubinowskiego s. 7–41; Gągól Jerzy, Nowak Maria, Urban Jan, Wróblewski Tymoteusz: Zbigniew Rubinowski – badacz Ziemi i rzecznik jej ochrony s. 43–69; Wójcik Zbigniew: Problematyka z zakresu historii nauki

w dokonaniach doc. dr. inż. Zbigniewa Rubinowskiego s. 71–83; Massalski Adam: Docent Zbigniew Rubinowski (1929–1997) – działacz Kieleckiego Towarzystwa Naukowego s. 85–89; Rembalski Andrzej: Udział docenta Zbigniewa Rubinowskiego w pracach Towarzystwa Przyjaciół Górnicstwa, Hutnictwa i Przemysłu Staropolskiego w Kielcach s. 91–102; Fijałkowska-Mader Anna: Działalność Zbigniewa Rubinowskiego w Oddziale Świętokrzyskim Polskiego Towarzystwa Geologicznego s. 103–107; Stec Elżbieta: Współdziałanie Zbigniewa Rubinowskiego z Oddziałem Świętokrzyskim PTTK i Kołem Przewodników Świętokrzyskich w Kielcach s. 109–116; Kapturkiewicz Wojciech: O Zbyszku Rubinowskim – autorytecie, starszym koleździe i przyjacielu s. 117–124; Paulo Andrzej: Antarktyczny epizod s. 125–144; Wróblewski Tymoteusz: Miedzianka w Górach Świętokrzyskich s. 145–192; Aneks: Fotografie i rysunki w kolorze s. 193.

6656. MUSIAŁ Jolanta: Od krakowskiego Podgórza po warszawskie salony. Historia kariery politycznej Kazimierza Rusińska [1905–1984]. Warszawa–Gdańsk 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 309, nlb. 3, tabl. 8, il. (Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN; t. 70) (Seria Gdańsk).

6657. BOKSA Michał: Profesor Władysław Rusiński [1911–1986] jako regionalista kaliski. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 39–51.

6658. KALINOWSKA Ambrozja Jadwiga: Pani Jadwiga Russanowska-Alexandrowicz [1881–1948] i jej zasługi dla powstania oraz początkowego funkcjonowania Zgromadzenia Sióstr Benedyktynek Czynnych w Białej Cerkwi koło Kijowa. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 79–106, streszcz. ang., niem.

Zawiera też materiały źródłowe: list z 1937 r. i zapiski z dziennika z l. 1940–1944.

6659. SIERADZIŃSKA Elżbieta: Wanda Rutkiewicz [1943–1992]. Jeszcze tylko jeden szczyt. Warszawa 2018 Marginesy 8° ss. 567, nlb. 1.

6660. KICMAN Wojciech: Pułkownik Kazimierz Zygmunt Rybicki [1897–1985]. Powstaniec wielkopolski 1918/1919, żołnierz Wojska Polskiego 1920–1930 oraz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie 1941–1945. Współpr. Barbara i Grzegorz Sowa. Wyd. 2, popr. i uzup. Piła 2018 Wojciech Kicman 8° ss. 63, nlb. 1, il. Wyd. 1. 2009.

6661. KURZEJA-ŚWIĄTEK Maria: Ksiądz Stanisław Rychlec [1906–1986] – jego działalność duszpasterska i społeczna. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 121–131.

Uzup.: Borowska-Marciniak Józefa: Tablica pamięci ks. Rychleca. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 132–133.

6662. KAROL F. Sabath [1902–1942]. Portret listami pisany. Red. Wojciech Grajewski. Brenna 2017 Tow. Miłośn. Brennej i Górek

„Jodła” 8° ss. 250, nlb. 2, il. Tow. Miłośn. Brennej i Górek „Jodła”. (Wspomnienia, Biografie i Materiały Biograficzne; t. 4).

Treść: Greń-Grajewska Dorota, Grajewski Wojciech: Wstęp s. 9–11; Sabath Beata: „Moja Najdroższa Ewko” s. 13–101; Halski-Hess Franciszek: Jeden z zapomnianych s. 119–159; Grajewski Wojciech: Ostatni redaktor „Gwiazdki Cieszyńskiej” – szkic biograficzny s. 167–217; Sabath Karol Ferdynand: Młodzież przy pracy (na siedmiolatec Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, 1926) s. 227–232; Korespondencje z Brennej (1928) s. 235–238; Cudze chwalice, swego nie znacze (refleksje iściebniaka po wizycie w Brennej, 1929) s. 241–244; Sabath Karol Ferdynand: Nie zapominamy o Brennej (1937) s. 247–250.

6663. CZAJA Dariusz Andrzej: *Warszawiak z urodzenia, głogowianin z wyboru. Jerzy Bogusław Sadowski [1923–2003] we wspomnieniach rodziny i przyjaciół. Głogów 2018 Studio Z2.com 8° ss. 93, nlb. 2, il.*

Zawiera też bibliografię prac J. B. Sadowskiego.

6664. JAŻWIECKI Stanisław J.: *Adwokat Marian Sadowski (1926–2018). Palestra. R. 63: 2018 nr 10 s. 139–141.*

6665. JANOTA Dariusz: *Rytm dnia codziennego młodej mężatki z kręgów arystokratycznych. Przyczynek do biografii Jadwigi z Sanguszków Sapieżyny [1830–1918]. Klio. T. 44: 2018 nr 1 s. 57–79, streszcz. ang.*

6666. MORELA Tymoteusz: *O Teodor Sasała SVD [1888–1940] męczennik drugiej wojny światowej. Opole–Szczepanów–Nowa Ruda 2014 Wydaw. „Maria” 8° ss. 172, il.*

6667. KUZIO-PODRUCKI Arkadiusz: *Ostatnia pani cieplickiego pałacu. Zofia hrabina Schaffgotsch, hrabianka von Oppersdorff (1887–1973). Rocznik Jeleniogórski. T. 50: 2018 s. 141–152, streszcz. ang., czes., niem.*

6668. JERZY Seidler – współtwórca Wydziału Elektroniki Politechniki Gdańskiej. *Wybitny naukowiec i jego dzieło w oczach wychowanków i współpracowników. Red. Jerzy Konorski, Józef Woźniak. Gdańsk 2018 Wydaw. Politech. Gdańskiej 8° ss. 165, il.*

Treść: Prof. Jerzy Seidler (1927–2017) – kalendarium s. 5; Wtorek Jerzy: Słowo wstępne dziekana Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki o prof. Jerzym Seidlerze – naukowcu i wychowawcy s. 7–10; Odszedł wspaniały człowiek i wieki uczony. Oprac. Jerzy Konorski, Józef Woźniak s. 11–16; Profesor Jerzy Seidler: zawsze otwiera się nowe pole... Oprac. Paweł Janikowski s. 17–37; Sobczak Wojciech: Przywracanie pamięci po czterdziestu latach s. 39–43; Rutkowski Dominik: Wspomnienia ze współpracy naukowo-badawczej i dydaktycznej z prof. Jerzym Seidlerem w latach 1963–1996 s. 45–52; Molisz Wojciech: Konferencja „Sieci komputerowe”, tłumaczenie książki „Sieci telekomunikacyjne komputerów”, podręcznik „Metody rozwiązania zadań optymalizacji” s. 53–61; Rykaczewski Roman: Wspomnienie o prof. Jerzym Seidlerze s. 63–66; Konorski Jerzy: Nad monografią Jerzego Seidlera „Analiza i synteza sieci łączności dla systemów teleinformatycznych” s. 67–78;

Woźniak Józef: Systemy wielodostępowe w pracach prof. Jerzego Seidlera – próba klasyfikacji i syntezy metod ich opisu s. 79–88; Müller Erika: Profesor Jerzy Seidler’s scientific contacts with the University of Rostock s. 89–98; Abramson Joan, Abramson Norman: Memories of Jerzy Seidler s. 99–104; Pach Andrzej R.: Prof. Jerzy Seidler jako twórca ośrodka naukowego w obszarze telekomunikacji w Akademii Górniczo-Hutniczej s. 105–108; Pawlikowski Krzysztof: Moje wspomnienie o prof. Jerzym Seidlerze s. 109–113; Żurada Jacek M.: Profesor Jerzy Seidler: wychowawca na całe życie s. 115–122; Wilamowski Bogdan Maciej: Wspomnienie o prof. Jerzym Seidlerze s. 123–128; Keller Helmut: Memories of Prof. Jerzy Seidler s. 129–131; Konorski Jerzy, Szpankowski Wojciech: Facets of Information s. 133–151; Publikacje prof. Jerzego Seidlera oraz wydawnictwa zbiorowe pod jego redakcją. Oprac. Jerzy Konorski, Józef Woźniak s. 153–155; Lista doktorantów prof. Jerzego Seidlera z okresu 1963–1997. Oprac. Józef Woźniak s. 157–160; Wydziałowe „doktorskie” drzewo genealogiczne prof. Jerzego Seidlera – 1955–2018. Oprac. Józef Woźniak s. 161–165.

6669. ULJASZ Adrian: *Irena Semadeni-Konopacka (1901–1984) – zasłużony lekarz, współtwórczyni tradycji polskiej stomatologii, żołnierz Armii Krajowej. Przegląd Nauk Historycznych. R. 17: 2018 nr 1 s. 171–184.*

6670. MIESZKOWSKA Anna: *Historia Ireny Sendlerowej [1910–2008]. Wyd. 2 w tej edycji (wyd. rozsz., popr. i uzupełn.). Warszawa 2018 Marginesy 8° ss. 412, il.*

Wyd. 1 pt.: *Matka Dzieci Holocaustu. Historia Ireny Sendlerowej. Warszawa 2004; kolejne wyd. pt.: Dzieci Ireny Sendlerowej oraz Prawdziwa historia Ireny Sendlerowej. Warszawa 2009.*

6671. MIECZYŚLAW Serwiński [1918–1999] w stulecie urodzin. *Red. Urszula Cywińska, Krystyna Popiel, Małgorzata Wilbik. Łódź 2018 Wydaw. Politech. Łódzkiej 8° ss. 79, nlb. 1, il. Rektorska Komisja Hist., Pracownia Hist. Politech. Łódzkiej.*

Treść: Prof. dr inż. Mieczysław Serwiński s. 5–8; Serwińska-Bark Barbara: Mój tata. Przywoływanie wspomnień, przyjmowanie daru przeszłości s. 9–18; Strumiłło Czesław: Fragmenty wspomnień o Profesorze Mieczysławie Serwińskim s. 19–24; Kasprzycki Józef: Czterdzieści lat z Profesorem s. 25–36; Cywińska Urszula: Nasz Profesor s. 37–46; Amanowicz Jacek: Nasze (moje i Żony Maliny) wspomnienia o Profesorze s. 47–48; Heim Andrzej: Kilka osobistych wspomnień o Profesorze Mieczysławie Serwińskim s. 49–50; Krauze Ryszard: Epizody z życia Profesora zapamiętane przeze mnie s. 51–52; Iciek Jan: Wspomnienie o Profesorze Mieczysławie Serwińskim s. 53–54; Sowiński Włodzimierz: Moja przegródą z Katedrą Inżynierii Chemicznej s. 55–56; Zarzycki Roman: Wspomnienia o moim Nauczycielu s. 57–58; Markowski Adam S.: Profesor M. Serwiński jako gospodarz s. 59–60; Wańkowicz Kazimierz: Pomocna dłoń s. 61–62; Jarczyńska Jadwiga: Pan Kierownik s. 63; Górak Andrzej: Opowieści o prof. Mieczysławie Serwińskim s. 63–66; Ledakowicz Stanisław: Moje spotkanie z prof. M. Serwińskim s. 67–68; Kamiński Władysław: Fragmenty wspomnień o Profesorze Mieczysławie Serwińskim s. 69–70; Marczak Halina: Nauka patriotyzmu s. 73–74; Wawrzyniak Paweł: Moje spotkanie z Profesorem Serwińskim s. 75–76; Janczyk Joanna: Mój pierwszy dzień s. 77; Mucha Maria: [Wspomnienie] s. 77.

6672. ŚLIWA Joachim: *Józef Julian Sękowski (1800–1858), doktor filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego i członek zagraniczny*

Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 183–196, streszcz. ang.

6673. WSPOMINAJĄC Andrzeja. Życie i twórczość Andrzeja Siemińskiego [1944–2015]. Red. Julia Siemińska, Waldemar Siemiński. Warszawa 2018 Mazowiecki Inst. Kultury; Galeria Test 8° ss. 240, il.

Treść: Siemińska Julia: Wstęp s. 6–7; Lewniewski Tomasz: Andrzej Siemiński. Miniaturka wspomnienia s. 8–9; Wspomnienia rodziny s. 10–48; Wspomnienia Kazimierzanki i Kazimierzaków s. 51–115; Wspomnienia przyjaciół z reszty świata s. 117–188; Reprodukcyjne obrazów Andrzeja Siemińskiego s. 190–204; Eseje: Szary-Matywiecka Ewa: Oko w oko z grą s. 206–208; Matywiecki Piotr: Pochwała malarstwa s. 210–217; Jaremowicz Janusz: Andrzej Siemiński s. 218–221; Odorowski Waldemar: Obrazy bezmiaru s. 222–225; Lipińska-Ilłakowicz Krystyna: Malarska metafizyka Andrzeja Siemińskiego s. 226–230; Jaremowicz Janusz: Malarski los s. 232–235; Kalendarium życia i twórczości Andrzeja Siemińskiego s. 236–240.

6674. SKALIMOWSKI Andrzej: Sigalin. Towarzysz odbudowy. Wołowiec 2018 Wydaw. Czarne 8° ss. 318, nlb. 2, il. (Biografie).

Józef Sigalin (1909–1983).

6675. GALUBIŃSKI Krzysztof: Tadeusz Simiński [1899–1950] – wielkopolski los. Leszno 2017.

Rec.: Podsiady Adam, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 305–306.

6676. GOETZENDORF-GRABOWSKI Leszek: Docent dr hab. Jadwiga Siniańska-Czaplicka (1913–1986). *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 131–135.

6677. SABAJ Barbara: Bogusława Siwałdowska (16 III 1942 – 18 XI 2017). *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 229–230.

6678. STOJAKOWSKA-SKALNA Maria: Stefan Skalny [1931–2015] – historyk górskiej wojskowości. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.] 2017 s. 213–215.

Zawiera też bibliografię jego prac z l. 1992–2001.

6679. SOBOL' Valentina: Skorina pro sebe samogo. Biografičnij ta avtobiografičnij kontekstu. (Do 530-riččâ vid dnâ narodžennâ Franciška Skorini, 1486–1540 (1541?) ta do 500-riččâ vid vihodu jogo Biblii). *Przegľad Środkowo-Wschodni*. [T.] 3: 2018 s. 59–69, streszcz. pol., ang.

Franciszek Skaryna.

6680. SKĄPSKI Rafał: Ziemia łącka w życiu Antoniego Skąpskiego [1813–1915]. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 44–74.

Uzup.: Kurzeja-Świątek Maria: Podążanie za pradiadkiem. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 39–43.

6681. NOWAK Marian Franciszek: Śp. Jacek Kazimierz Skiba (1941–2018). *Rocznik Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego*. Nr 13: 2018 s. 395–396.

6682. NOCHOWICZ Tomasz: Zapomniany wałbrzyszanin Konstanty Skirmunt [1866–1949]. Memento w 100. rocznicę odzyskania niepodległości przez Rzeczpospolitą Polską. *Nowa Kronika Wałbrzyska*. T. 6: 2018 s. 217–248, streszcz. ang.

6683. WALCZAK Bogdan: Honorata Skoczylas-Stawska (1934–2018). *Rocznik Wieleński*. T. 18: 2018 s. 263–265.

6684. WALCZAK Krzysztof: Honorata Skoczylas-Stawska (1934–2018): językoznawca, nauczyciel akademicki. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 295–296.

6685. BATYR Tadeusz: Spowiedź Nikosia z za grobu. Pierwsza biografia Nikodema Skotarczaka [1954–1998], ojca chrzestnego trójmiejskiej mafii. Warszawa 2018 Zona Zero 8° ss. 295, nlb. 1, il.

6686. CZOP Janusz: Anna Zofia Skraszana-Schusterowa [1908–1948] – pierwsza, etatowa konserwatorka w Muzeum Narodowym w Krakowie. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 11: 2018 s. 173–178.

6687. WĄS Monika: Skrzynecki. Demiurg i wizjoner. Kraków 2018 WAM 8° ss. 319, il. Piotr Skrzynecki (1930–1997).

6688. DUBICKI Andrzej: Lucjan Skupiewski [1876–1949]. Biografia społeczno-polityczna. Lucjan Skupiewski. Biografia social-političâ. Tł. Andrzej Dubicki. Warszawa 2018 Fund. Warsaw Institute 8° ss. 109, il.

6689. ZAREMBA Jadwiga: Ksiądz Józef Słowik [1938–2017] – biografia. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 68–69.

6690. SZUMAŃSKI Marek: Polscy architekci krajobrazu. Jan Dominik Smogorzewski [1913–1992]. Wydanie specjalne w 25. rocznicę śmierci Jana Dominika Smogorzewskiego. Warszawa 2018 Wydaw. SGGW 8° ss. 47, nlb. 1, il. Szkoła Gł. Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Wydz. Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu. Katedra Architektury Krajobrazu. (Diariusz Katedry Architektury Krajobrazu; z. 7).

6691. PALACZ Andrzej: Karolina Sobañska [1793?–1885]. Odeska Mata Hari.

Warszawa 2018 Inicjał Andrzej Palacz 8° ss. 194, nlb. 2, il.

6692. DEMCIO Marcin: Stanisław Sobiniński [1872–1926] – kurator Okręgu Szkolnego Lwowskiego. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 268–276.

6693. BAZAŁA Teresa, Martyna-Dybek Ewelina: Pułkownik Józef Kazimierz Sokół [1898–1974]. Bohater spod Monte Cassino. Nowa Ruda 2014 Wydaw. „Maria” 8° ss. 152, tabl. 16, il.

6694. KURCYK Tadeusz: Tadeusz Sołtyk [1909–2004]. Życie i twórczość. Warszawa 2018 Wydaw. Inst. Technicznego Wojsk Lotniczych 8° ss. 114, il.

6695. NICZYPORUK Piotr: Janusz Marian Soneł (1937–2017). *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 2 s. 243–245.

6696. ZABŁOCKA Maria: Janusz Soneł (1937–2017). *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 383–386.

6697. INDRASZCZYK Arkadiusz: Waław Soroka [1917–1999] – ludowiec na emigracji. Szkic biograficzny. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 167–203, streszcz. ang., niem., ros.

6698. ZACHARSKI Marian: Rotmistrz. Poznań 2011 Wydaw. Zysk i S-ka 8° ss. 478, nlb. 1, il.

Jerzy Sosnowski (1896–1942).

6699. SZELIGA Anna: Kazimierz Sosnowski (1875–1954). Życie, działalność, twórczość. Kraków 2017.

Rec.: Mignala Leszek, *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 388–390.

6700. SPALTENSTEIN Adam: Witold Spaltenstein (1949–2017). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 272–273.

6701. JANKOWSKA Teresa: O świętym Stanisławie Kostce [1550–1568] inaczej. Wyd. 2. Warszawa 2018 Fidei 16° ss. 169, nlb. 1. (O Świętych Trochę Inaczej; 3).

6702. ŚWIĘTY Stanisław Kostka [1550–1568] odkryty na nowo. Materiały źródłowe, pastoralne i katechetyczne. Wybór i red. Grzegorz Grochowski. Wyd. 2 popr. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 168.

Wyd. 1. 2002.

6703. WÓJTOWICZ Marek: Boży wędrowiec – św. Stanisław Kostka [1550–1568]. Kraków 2018 Wydaw. św. Stanisława BM 8° ss. 141, nlb. 3, il.

6704. KOWALIK Tomasz: Święty Stanisław z Podegrodzia. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 39–44.

Św. Stanisław Papeczyński (1631–1701).

6705. WYSZOWADZKI Władysław: Ks. infułat Władysław Stanisławski (1901–1989) opatrnościowy duszpasterz Polskiej Misji Katolickiej w Anglii i Walii. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 615, il.

Zawiera też kazania i przemówienia księdza, wygłoszone w l. 1939–1977.

6706. ZANIEWSKA Teresa: Pan na Zamku Muri. Zygmunt Stankiewicz (1914–2010). Żołnierz, artysta, myśliciel. Warszawa 2018 Wydaw. SGGW 8° ss. 175, nlb. 1, tabl. 56, il.

6707. KOZŁOWSKI Marek: Ireneusz Starckiewicz [1930–2009] „Radziwiłł”. Członek Polskiej Podziemnej Organizacji Wojskowej (1948–1949). Kalisz 2018 Media i Rynek 8° ss. 120, il.

6708. TOSZA Bogdan: Ksenia Starosielska (1937–2017). *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 2 s. 228–230.

6709. ROZYNKOWSKI Waldemar: Błogosławiony ksiądz Stefan Wincenty Frelichowski (1913–1945). Toruń 2018 Wydaw. Diec. 16° ss. 48.

6710. POPIEL Krystyna, Wilbik Małgorzata: Bohdan Stefanowski [1883–1976] założyciel i pierwszy rektor Politechniki Łódzkiej. Łódź 2018 Politech. Łódzka; Rektorska Komisja Hist.; Pracownia Hist. Politech. Łódzkiej 8° ss. 94, nlb. 1, il. (Rektorzy Politechniki Łódzkiej).

6711. RYSZKA Czesław: Pięknie spełnione życie. Franciszek Stefczyk 1861–1924. Sopot 2018 Spółdzielczy Inst. Nauk. 8° ss. 186, il.

6712. LYSZCZYNA Marek: Wspomnienie o Stefanie Stellerze [1926–2018]. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 204–206.

6713. LECH-JABŁOŃSKA Bożena: Grażyna Stępień (I V 1950 – 23 II 2018). *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 179–180.

6714. PERZYNA Paweł: Błażej Stolarski 1880–1939. Biografia społecznika, działacza gospodarczego i polityka. Warszawa–Łódź 2017.

Rec.: Lech Andrzej, *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 215–220.

6715. PERZYNA Paweł: Błażej Stolarski [1880–1939] – sylwetka działacza wszechstronnego. *Rocznik Historyczny Muzeum*

Historii Polskiego Ruchu Ludowego. Nr 34: 2018 s. 235–250.

6716. PERZYNA Paweł: Epilog życia Błażeja Stolarskiego [1880–1939]. Suplement do biografii. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 221–225.

6717. PTASZYŃSKI Radosław: Stommizm. Biografia polityczna Stanisława Stommy [1908–2005]. Kraków 2018 Znak 8° ss. 715, nlb. 3, il.

Rec.: Orzelek Ariel: Minimalizm i maksymalizm a „stommizm”. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 443–463.

6718. WSPOMNIENIA o świętej pamięci księdzu proboszczu Jerzym Strzyżu [1932–1997]. Ocalić od zapomnienia. Wybór i oprac. Paweł Furczyk. Katowice 2018 Drukarnia Archidiec. 8° ss. 154, nlb. 1, il.

Treść: Furczyk Paweł: Wstęp s. 9–12; Życie i działalność duszpasterska ks. Jerzego Strzyża s. 13–19; Postać proboszcza dębskiej parafii ks. Jerzego Strzyża w świetle wspomnień księży, bliskich współpracowników oraz parafian s. 21–78; Historia kościoła parafialnego w Dębnie, dzielnicy Katowic s. 79–89; Wypis z Kroniki parafialnej parafii św. Michała Archanioła w Katowicach. Oprac. Jacek Wierzbza s. 90–91; Wywiady i wspomnienia s. 94–95; Aneksy: Zdjęcia s. 96–155.

6719. PROF. Hieronim Strzyżewski (1926–1981) – pionier chirurgii ręki w Polsce. [Aut.] Ewa Bręborowicz, Leszek Romanowski, Władysław Manikowski, Wojciech Strzyżewski. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 1 s. 87–95, streszcz. ang.

6720. NIEBUDEK Aleksander: Stefania Studzińska [1909–1999]. Harcerka, nauczycielka rodem z Łowicza. *Roczniki Łowickie*. T. 15: 2017 s. 175–188.

6721. CHOMENTOWSKI Stanisław Leszek: Płk dypl. int. Gracjan Henryk Stypułkowski [1892–1937]. Oficer bez skazy. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 445–451.

6722. SIEKIERSKI Maciej: Wspomnienia o Wiktorze Sukiennickim [1901–1983]. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 3 [dr.:] 2017 s. 645–649, streszcz. ang. s. 494.

Lata 1981–1983.

6723. KIERNIKOWSKI Paweł: Witold Zbigniew Sulimierski (1943–2018). *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 491–497.

6724. JANK Tomasz: Życie i twórczość malarska brata Adama Swacha (1668–1747). Kraków 2017.

Rec.: Prejs Roland, *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 490–492; Witwińska Magdalena, *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 210–212.

6725. SYM Antoni Jan: Kpt. pil. Antoni Sym [1911–1941]. 304 Dywizjon. Warszawa 2018 Wacław Iszkowski 16° ss. 24, il.

6726. STEFAN Symotiuł – człowiek z Pa-sji. Księga pamiątkowa ku czci profesora Stefana Symotiuła (1943–2016). Pod red. Jadwigi Mizińskiej i Łukasza Marcińczaka. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 345, nlb. 1, tabl. 16, il.

Treść: Mizińska Jadwiga, Marcińczak Łukasz: Stefana Symotiuła „myślenie niespokojne” s. 9–10; Maile i SMS-y będące spontaniczną reakcją na wiadomość o śmierci Stefana Symotiuła s. 11–29; Wstęp do wspomnień. Wspomnienia przyjaciół, znajomych, wychowanków i studentów s. 31–126; Pożegnania s. 127–138; Artykuły pochodzące ze Złotu Filozoficznego odbytego w 2017 roku w Wiatrakowie w obecności Stefana Symotiuła i z jego udziałem pod nazwą „Przyjaźń i nieprzyjaźń”: Siedlaczek Iwona A.: Przyjaźń i nieprzyjaźń wśród artystów s. 141–176; Wodziński Maciej: Pokuta przyjaźni. Czyli przyjaźń widziana z perspektywy wroga s. 177–188; Zalewski Jacek: Odyseja przyjaźni s. 189–205; Wodziński Maciej: Dwaj bajkopisarze s. 207–214; Siedlaczek Iwona A.: Witkacy Profesora Symotiuła. Rekonesans s. 215–229; Trębicka-Czarnocka Katarzyna, Sośnicka Joanna: Na barkach olbrzyma... Krótka fenomenologia autorytetu s. 231–239; Kamińska Anna: Opowieść fantasmagoryczna s. 241–259; Haiku dla Stefana s. 261; Liryki dla Stefana s. 263–266; Ostatnie ukończone i złożone do druku teksty Stefana Symotiuła (artykuł, recenzja, polemika, dialog mailowy, a także wywiad): Symotiuł Stefan: Ejdytka radości tryumfatycznej s. 269–282; Korespondencja mailowa między Stefanem Symotiułkiem i Sabiną Magierską s. 283–291; Recenzja wydawnicza książki Macieja Kałuszyńskiego „Magia szkoły” s. 293–297; Symotiuł Stefan: WITKACY – POTFOR, ale nie POTWÓR s. 299–309; Świat trzeba dokończyć. Rozmowa przeprowadzona przez Łukasza Marcińczaka z profesorem Stefanem Symotiułkiem, odkrywca człowieka niespokojnego – homo inquietus – o konieczności utopii s. 311–346.

6727. MICHAŁ Sytnik [1951–2016] – polonista. Red. Barbara Wilczewska. Białystok 2018 [b.w.] 8° ss. 225, il.

Zawiera opowiadania i listy M. Sytnika oraz wspomnienia o nim.

6728. STANIK Stanisław: Jerzy Szaniawski [1886–1970] – dramaturg przeciwstawień. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 81–95.

6729. MOŚCICKI Bogdan: Zosia, która uratowała cerkiew. *Plaj*. [T.] 52: 2016 [dr.:] 2017 s. 5–20.

Zofia Szanter (1952–2016).

6730. KOPOCIŃSKI Krzysztof, Kopociński Zbigniew, Jeśman Czesław: Lwowski lekarz, który ratował życie „Lwa z Westerplatte” – 130. rocznica urodzin pułkownika Józefa Szaragie (1897–1967). *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 1 s. 59–65, streszcz. ang.

„Lew z Westerplatte” – Mieczysław Słaby (1905–1948).

6731. KŁECZEK-WALICKA Ewa: Ks. Paweł Szarek (1873–1927). *Rocznik Sokołowski*. Nr 15: 2018 s. 247–259.

6732. MIĄCZYŃSKA Krystyna: Wspomnienie o Karolu Szczekliku [1912–1939]. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 3]: 2007 s. 147.

6733. GENIUSZ Jana Szczepanika [1872–1926] dawniej i dziś. Pod red. Mieczysława Czosnyki. Tarnów 2018 Fund. im. Jana Szczepanika 8° ss. 72, il. (Biblioteka Fundacji im. Jana Szczepanika; nr 10).

Treść: Sus Sławomir: Wstęp s. 5–6; Czosnyka Mieczysław: Działalność Fundacji im. Jana Szczepanika w Tarnowie – sprawozdanie za 2018 r. (wybrane aspekty) s. 7–14; Realizacja projektu „Geniusz Jana Szczepanika dawniej i dziś” s. 15–20; Gąsiorek Patrycjusz: Historia fotografii s. 21–26; Czosnyka Mieczysław: Jan Szczepanik i Ludwik Szczepański – dzieje przyjaźni s. 27–40; Stypułkowska Joanna: Pierwszy polski kolorowy film pełnometrażowy, którego nigdy nie obejrzyś s. 41–52; Bielecki Sebastian, Juda Wiesław, Sobota Jakub, Korzec Maciej: Śladami Szczepanika – Zakład Inżynierii Materiałowej Instytutu Politechnicznego PWSZ w Tarnowie s. 53–56; Ukleja Katarzyna: Jubileusz 130-lecia ZSP im. J. Szczepanika w Krakowie s. 57–59; Fotogaleria s. 61–72.

6734. BEDNARZ-KOLONKO Maria: Aptekarz w służbie ludu i ojczyzny. Patriotyczna działalność Stanisława Szczepańskiego [1873–1944] na Żywiecczyźnie w procesie odzyskiwania niepodległości. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 45–51.

6735. DZIEDZIC Stanisław: W ogień, by mocniej żyć. (Piotr Szczercki [1953–2015]). *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 331–347.

6736. WĘGRZYNEK Zbigniew: Bogumiła Szelaąg [1938–2018]. Nauczycielka, opozycjonistka. *Zeszyty Historyczne Ziemi Garwolińskiej*. Nr 23: 2018 s. 82–84.

6737. STANEK Piotr: Stefan Szela (1924–2017). *Łambinowicki Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 211–213.

6738. GRZESIAK Paweł: Generał Piotr Szembek (1788–1866) – żołnierz i społecznik. Wspomnienie w 150 rocznicę śmierci. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 225–230.

6739. MOSSOŃ Zofia: Nieznany Piłźnianin. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 6]: 2010 s. 70–72.

Olgierd Szerła (1920–1996).

6740. MĘCZENNIK z Niechanowa. Ks. Jan Szlachta [1879–1941] dziekan wrzesiński. Red. Aurelia i Zbigniew Bręklewicz, Leszek Zych. Niechanowo 2018 Wydaw. Gaudentium 8° ss. 70, il.

6741. POPINIGIS Danuta: Danuta Szlagowska, 1 X 1946 Toruń – 13 III 2018

Kiełpino Kartuskie. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 3 s. 167–170.

6742. KRÓLIKOWSKA Magdalena: Żyjąc bez kompromisów – kilka słów o Alicji Szleptyńskiej [1932–2015]. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 156–161.

6743. JASTRZĘBSKA Jadwiga: Jan Szlepek [1903–1990]. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 213–215.

6744. JARNECKI Michał: O Stefanie Szolcu Rogozińskim raz jeszcze [1861–1896]. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 47–65.

6745. ANDRZEJ Szomański (1930–1987). Publikacja pokonferencyjna. Oprac. i zred. Mirosław Lewandowski. Warszawa 2018 Ośr. Myśli Niepodległościowej Inst. Hist. NN im. Andrzeja Ostoja Owsiatego 8° ss. 79, nlb. 1, il. (Biblioteka Opinii Ośrodka Myśli Niepodległościowej).

Treść: Nekrolog [Przedr. z „Droga” 1987, nr 25]; Moczułski Leszek: Andrzej [Przedr. z „Droga” 1987, nr 25] s. 7–8; Giedymin: ... Pan Andrzej [Przedr. „Świt Niepodległości” 1987, nr 4] s. 9–11; Lewandowski Mirosław: Wprowadzenie s. 13–20; Gawlikowski Maciej: Kontakty Andrzeja Szomańskiego w świetle zachowanych dokumentów s. 21–29; Panel dyskusyjny z udziałem Grzegorza Wołka, Macieja Gawlikowskiego, Ireneusza Głażewskiego s. 30–32; Woźniak Jerzy: Andrzej Szomański (1930–1987) w mojej pamięci s. 34–50; Modlitwa za Andrzeja Szomańskiego s. 51; Urbankowski Bohdan: [Wspomnienie] s. 52–66; Panel dyskusyjny z udziałem Bohdana Urbankowskiego, Macieja Gawlikowskiego, Mirosława Lewandowskiego s. 67–75.

6746. SOKOŁOWSKA Zofia: Jan Szotek [1926–2002] – pedagog, dyrygent, miłośnik muzyki organowej i śpiewu chóralnego. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 277–278.

6747. KOSTUCH Bożena: Wanda Szraiberówna (1886–1962). Szkic do portretu. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 209–224.

6748. SZCZECHOWICZ Bartosz: Wspomnienie o profesorze Janie Szumilaku (1941–2017). *Folia Turistica*. Nr 45: 2017 s. 163–171.

6749. KOPEĆ Zygmunt: O Ludwiku Szwałkowskim [1878–?]. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 5]: 2009 s. 77–83.

6750. STARCZAK-KOZŁOWSKA Krystyna: Życie na przełomie. Opowieść o Andrzeju Szwałbe [1923–2002]. Wyd. 2 poszerz. Bydgoszcz 2018 Agencja Reklamowa Remedia 8° ss. 474, il. + dysk optyczny (DVD).

Płyta DVD zawiera film o Andrzeju Szwałbe, autorstwa Macieja Kozłowskiego.

Wyd. 1. Bydgoszcz 1999.

6751. OKNIŃSKI Witold: Adwokat Stefan Szydłowski (1891–1963). *Palestra*. R. 63: 2018 nr 11 s. 139–142.

6752. POŻEGNANIE Józefa Ścibiora (1960–2018). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 76–81.

Treść: [Notka biograficzna] s. 76; Kokowski Andrzej: Był sobie archeolog s. 77–78; Buko Andrzej: Niezrównany gawędziarz i kolega s. 78–79; Krzesimowski Andrzej: Wspomnienia o przyjacielu s. 79–80; Publikacje Józefa Ścibiora [za l. 1985–2006]. Zestawili Marek Florek, Piotr Sławiński s. 80–81.

6753. GMITRUK Janusz: Bolesław Ścibiorek [1906–1945]. Biografia niezłomnego wiciarza. Warszawa 2018 MHPRL 8° ss. 178, il. MHPRL.

Rec.: Bednarzak-Libera Mirosława, *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 357–360.

6754. WIŚNIEWSKI Piotr: O. prof. dr hab. Józef Ścibor CSsR (1930–2017) – niestrudzony badacz modalności gregoriańskiej. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 8/9: 2017 nr 8/9 s. 135–137.

6755. DEREŃ Bolesław: Życie i dzieło Stanisława Ścigalskiego [1904–1999]. *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 235–237.

6756. POLAK Bogusław: Dowódca Grupy „Leszno”. Ppłk Bernard Śliwiński 1883–1941. Leszno 2018 MBP im. Stanisława Grochowiaka 8° ss. 104, il. (Cives Nostri. Biblioteka miasta Leszna; t. 15).

6757. RADICA Aleksander: Puzzle harcerskie z sylwetką Waleriana Jeremiego Śliwińskiego [1902–1978]. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 48–54.

6758. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Alojzy Śmiech [1921–2008]. Góral spod Babiej Góry. Szczawnica 2018 Pieniński Ośr. Hist. Turystyki Górskiej; nakł. aut. 8° ss. 89. nlb. 1, il. + dysk optyczny (CD). (Seria z „Okienkiem”; 61).

Rec.: Kamocki Janusz, *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 518–519.

6759. JADCZYK Karol: Weteran dwóch powstań. Rzecz o Józefie Śmiechowskim (1798–1875). *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 71–96, streszcz. ang., niem., ros.

6760. CHRZANOWSKI Ryszard (Cranovsky): Wspomnienia o doktorze Stanisławie Świerczewskim (1900–1959) z perspektywy

jego pacjenta oraz na tle wydarzeń w Małopolsce. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 2 s. 49–63, streszcz. ang.

6761. BISZTYGA Jerzy: Ks. Stefan Świętlicki (1889–1965) – duszpasterz, publicysta, pedagog, gorliwy krzewiciel liturgii i muzyki Kościoła. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 8/9: 2017 nr 8/9 s. 35–51, streszcz. ang.

6762. UTKIN Joanna Ewa: Wspomnienie o Witoldzie Świącickim [1889–1965]. Lata 1945–1965. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 377–398.

Cz. 1 z podtyt.: Czasy do 1944 roku. *Tamże*. T. 16: 2017 z. 2.

6763. ŚWIDER Mariusz: Biskup Ignacy Świrski [1885–1968] – świadek miłosierdzia Bożego. Siedlce 2018 Wydaw. Diec. Siedleckiej Unitas 8° ss. 56, il.

6764. JULKOWSKA Violetta: Prof. Helena Tadeuszak 1909–1982. Kościan 2014 Stow. Absolwentów Gimnazjum i Liceum w Kościanie 8° ss. 36, il. (Nasi Profesorowie).

6765. STAWIARSKA Teresa: Helena Tarczyńska – nauczycielka, społeczniczka, późna „Entuzjastka” (1850–1935). *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 207–224, streszcz. ang.

6766. STAWIARSKA Teresa: Odzyskiwanie niepodległości. Z dokumentów Apolinarego Tarczyńskiego (1879–1945), działacza społecznego i politycznego. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 337–362.

W aneksie dokumenty z okresu 4 XI 1916 – 15 II 1920 r.

6767. BUREK Krzysztof: Strażnik pamięci o drodze Armii Krajowej. Śp. mjr w st. spocz. Wojciech Targowski (1925–2017). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 66–67.

6768. MAŁYSA Andrzej: Godność wbrew opresji franciszkanina Leonarda Tatarzy [1904–1994]. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr:] 2017 s. 116–121.

6769. OSSOWSKI Piotr: Czerwona Michalina. Michalina Tatarówna - Majkowska [1908–1986] – prządka, działaczka, łodzianka. Łódź 2017.

Rec.: Przeperski Michał, *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 299–302.

6770. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Julian Jerzy Teisseyre [1864–1912] – wzbudzał ducha narodowego górali Orawy i Spisza. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 11–14.

6771. RYBA Mieczysław: Ksiądz arcybiskup Józef Teodorowicz [1864–1938] – Ormianin i polski patriota. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 139–157, streszcz. ang., niem., ros.

6772. JAMROZEK-SOWA Anna: Miski historii, strzępy współczesności. Studium o biografii i twórczości Władysława Terleckiego [1933–1999]. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 540, nlb. 1, il., streszcz. ang.

6773. NOWROTEK Maria: Józef Przerwa-Tetmajer (1804–1880). Szkic do biografii. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 1 s. 27–47.

Poszerzona wersja artykułu opublikowanego w: *Rocznik Tarnowski*. [T.] 17: 2012.

6774. BAŚCIK Kazimierz: Włodzimierz Tetmajer [1861–1923] – wybitny współtwórca niepodległości Polski. *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 205–211.

6775. DZIEDZIC Stanisław: Panicz na swojej dziedzinie. Włodzimierz Tetmajer [1861–1923]. *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 181–204.

6776. ZIEJKA Franciszek: Włodzimierz Tetmajer [1861–1923] – gorące i szlachetne serce. *Rocznik Bibliotek Kraków*. R. 2: 2018 s. 15–41.

6777. BATYCKI Krzysztof: Doktor Adolf Tochtermann [1892–1955]. Życie radomskiego lekarza, żołnierza wrześniowego i społecznika na tle epoki. Radom 2018 Biga-Druk; nakł. Delegatury Radomskiej Okręgowej Izby Lekarskiej 8° ss. 189, il., streszcz. ang.

6778. BILIŃSKI Piotr: Waclaw Tokarz 1873–1937. Historyk walk o niepodległość. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 214, nlb. 5, nlb. 12 tabl., il., streszcz. ang. (Societas; 116).

6779. KOPIŃSKI Krzysztof: Andrzej Tomczak (12 IX 1922 – 8 II 2017). *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 193–203.

6780. SIKORSKA Mirosława: Florentyn Trawiński [1850–1906] – „Zbawca Luwru”. Fakty i mity. Współpr. Piotr Trawiński; tł. Beata Trawińska. Poznań–Bucharzewo 2018 Zakł. Nar. Rewiteum 8° ss. 182, nlb. 3, il.

6781. BIEDROŃ Tomasz Jan: Trondowski (Trędowski) Marian Eugeniusz (1915), pseud.: Adam, Marian, Jan, TW „Jacek”, członek SN-NOW-AK, prawnik. *Annales Universitatis*

Paedagogicae Cracoviensis. [Fol.] 250: Studia de Securitate et Educatione Civili. [T.] 7: 2017 s. 351–354.

6782. ANDRZEJ Trzebski [1928–2017]. Wybitni uczeni we wspomnieniach. Red. Małgorzata Józefaciuk. [Warszawa] 2018 Biuro Upowszechniania i Promocji Nauki PAN 8° ss. 159, il.

Treść: Szczepańska-Sadowska Ewa: Wprowadzenie s. 6–7; Biogram prof. Andrzeja Trzebskiego s. 8–11; Profesor Andrzej Trzebski o misji i wyzwaniach dla nauk medycznych s. 13; Trzebski Andrzej: Wyznania wobec nauk medycznych u progu nowego wieku. Wykład wygłoszony podczas inauguracji roku akademickiego 2002/2003 s. 14–25; Człowiek interesuje nas przede wszystkim. Zasluguje na to. Prof. Andrzej Trzebski w rozmowie z Andrzejem M. Kobosem s. 26–58; Trzebski Andrzej: Historia odkrycia adrenaliny. W 100-lecie pionierskiej pracy Napoleona Cybulskiego [1854–1919] i Władysława Szymonowicza [1869–1939]. Wykład wygłoszony na Walnym Zgromadzeniu PAU s. 59–69; Majewski Sławomir: Działalność prof. Andrzeja Trzebskiego w Polskiej Akademii Nauk s. 72–76; Krawczyk Marek: Profesor Andrzej Trzebski – wybitny naukowiec i nauczyciel akademicki s. 77–86; Pawlik Wiesław W.: Profesor Andrzej Trzebski w nauce krakowskiej s. 87–91; Nadanie godności doktora honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego profesorowi Andrzejowi Trzebskiemu s. 93–95; Januszewicz Andrzej: Naukowa spuścizna profesora Andrzeja Trzebskiego s. 96–98; Trzebski Andrzej, Szczepańska-Sadowska Ewa: Zaslugi profesora Andrzeja Trzebskiego jako kierownika Katedry Fizjologii Człowieka s. 99–111; Rużyłło Witold: Prof. Andrzej Trzebski – wybitny naukowiec i lekarz, jeden z pionierów medycyny translacyjnej s. 112–115; Profesor Andrzej Trzebski we wspomnieniach współpracowników s. 117; Lewartowski Bohdan: Profesor Andrzej Trzebski: Dobre dobrego początki s. 118–120; Januszewicz Włodzimierz: Moje wspomnienie o profesorze Andrzeju Trzebskim s. 121–128; Religa Anna: Wspomnienia pierwszej doktorantki s. 124–128; Lipski Janusz: Byłem uczniem wielkiego fizjologa s. 129–138; Śmietanowski Maciej: Profesor Andrzej Trzebski w moich wspomnieniach s. 134–138; Biały Michał: O profesorze Andrzeju Trzebskim s. 139–143; Cudnoch-Jędrzejewska Agnieszka: Profesor Trzebski – nauczyciel nowych pokoleń medyków s. 144–145; Tafil-Klawe Małgorzata: Powrót do przeszłości s. 146–149; Szczepańska-Sadowska Ewa: Profesor Andrzej Trzebski – uczyony, pedagog, erudyta s. 150–159.

6783. MATUSIK Przemysław: Lech Trzeciakowski (24 XII 1931 – 7 I 2017). *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 229–233.

6784. BRODOWSKI Janusz, Cisło Bolesław: Antoni Tujak (1911–1987) – tomaszowski fotograf, dokumentalista dziejów miasta. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 269–280.

6785. KUTEK Wiesław: Kazimierz Tu-midajski (1897–1947). Radłowski generał. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 140–148.

6786. GAZIŃSKI Radosław: Lucyna Tu-rek-Kwiatkowska (1925–2017). *Kronika Szczecina*. Nr 36: 2017 [dr.] 2018 s. 265–272.

6787. FRANUSZKIEWICZ-SILI Iwona: Władysław Turyczyn [1895–1959] –

legionista. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 122–128.

6788. BIELEŃ Zdzisław: Jan Franciszek Twardowski (14 XII 1951 – 27 II 2018). *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 181–183.

6789. JURKIEWICZ Jan: Antanas Tyla (28 X 1929 – 23 XI 2018) – historyk i świadek historii. *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 177–193.

6790. HURYSZ Mateusz, Kotarski Marcin: Zbigniew Tylewicz [1920–1995] – poznanianin, leszczynianin, prekursor polskiej rehabilitacji młodzieży niepełnosprawnej. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 267–276.

6791. GRONKOWSKA Joanna, Hodowicz Stanisław A[ndrzej]: Wojciech Tyłka-Suleja [1870–1916] – słynny przewodnik tatrzański. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 265–270.

6792. KAŁUŻA Tomasz, Podemska-Kałuża Anna: Teodor Urbański [1792–1850] – twórca koncepcji Kaliskiego Węzła Wodnego. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 5: 2016 s. 89–102.

Zbudowany w l. 1842–1843.

6793. CHOROSZY Jan A.: Lena Vincenz [1887/1892?–1952]. Szkice do portretu. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 77–104.

6794. WIŚNIEWSKI Izidor: Władysław Vogelgesang [1922–2009] – tomaszowski działacz sportowy. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 229–239.

6795. WIDACKI Jan: Leon Wachholz [1867–1942], zapomniany polski kryminolog. *Archivum Kryminologii*. T. 40: 2018 s. 523–534, streszcz. ang.

6796. BUREK Krzysztof: Łączyły ją serdeczne związki z Sandomierzem. Pożegnanie Barbary Wachowicz (18 maja 1937 – 7 czerwca 2018). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 82–83.

6797. DRYJA Tadeusz: Waciegowa od Aniołów. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 129–132.

Janina Waciega (1904–1996).

6798. WIĘZIK Małgorzata, Więzik Józef: O zapachu chleba i zapomnianym partyzancie. *Szczyrk 2018 Józef Więzik 8° ss. 236, il.*

Biografia Władysława Wajdzika (1906–1945), działacza ruchu oporu, zamordowanego w 1945 r. przez Niemców; Zawiera historię rodziny Wajdzików.

6799. OLASZEK Jan: Jan Walc [1948–1993]. Biografia opozycjonisty. Warszawa 2018 Trzecia Strona 8° ss. 439, il.

6800. OLSZEWSKI Henryk: Marek Waldenberg (1926–2018). *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 386–389.

6801. GASIULEWICZ Leszek: Stanisław Wallis [1895–1957] – etnograf i historyk regionu górnośląskiego. *Rocznik Świętochłowicki*. T. 11: 2018 s. 5–14.

6802. GOŁUBIEW Zofia: Poeta sztuki – Janusz Wałek [1941–2018]. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 247–250, streszcz. ang.

6803. KURA Antoni: Biskup Leon Wałęga [1859–1933]. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 1 s. 5–26.

6804. ROŻKOW Władysław: Ksiądz Władysław Wana g s (1931–2001) – obrońca Kościoła na Podolu. Biały Dunajec–Ostróg 2018 Ośr. „Wołanie z Wołynia” 8° ss. 128, il. Inst. Badań Kościelnych w Łucku. (Biblioteka „Wołania z Wołynia”; t. 138).

6805. ULJASZ Adrian: Jan Wantuła (1877–1953). Z polską książką do śląskiego ludu. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 149–167, streszcz. ang.

6806. JÓZEFIAK Piotr: Związki Melchiora Wańkowicza [1892–1974] z Jerką. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 129–136.

6807. ZACŁONA Michał: Wspomnienie o doktorze Andrzeju Wasia ku (17 lipca 1939 – 16 stycznia 2004). *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr.:] 2018 s. 15–30, streszcz. ang.

6808. TROMBSKI Marek: Prof. dr hab. inż. Przemysław Wasilewski [1927–2006] – naukowiec. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 291–294.

6809. PAWŁOWSKA Magdalena M., Walewender Kinga R., Walewender Monika D.: Józef Watulewicz (1868–1953). Proboszcz felsztyński (1898–1940). Poznań 2017 Kontekst 8° ss. 687, il.

6810. WATYCHA Stanisław: Sierżanta Franciszka Watychy droga do niepodległości. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 53–58. Franciszek Watycha – ur. 1895, zm. w l. 70. XX w.

6811. PATEK Artur: Teksty funeralne jako źródło historyczne. Przyczynek do biografii

Aleksego Wdziękońskiego [1892–1946], konsula RP w Jerozolimie. *Studia Środkowo-europejskie i Bałkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 125–141, nlb. 2, streszcz. ang.

6812. KIELBASA Ireneusz: Ks. Tomasz Weigang SDS [1843–1926]. Wytrwały i wierny charyzmatowi Założycielu. Kraków–Roma 2018 Salwator; Curia Generalizia dei Salvatoriani 8° ss. 28, nlb. 3. (Salwatorianie, których warto znać; 9).

6813. GAERTNER Henryk: Moje wspomnienia o Rudolfe Weiglu (1883–1957). *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 2 s. 89–91, streszcz. ang.

Od 1. 30. XX w.

6814. URBANEK Mariusz: Profesor Weigl i karmiciele wszy. Warszawa 2018 Wydaw. Iskry 8° ss. 371, nlb. 4, il.

Rudolf Weigl (1883–1957).

6815. GRYŻLAK Piotr: Daniel Weimer (1958–2017). *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 342–352.

6816. STEINFELD Ludwika: Huragan i cisza. Epizody wojenne. Wyd. 2. Warszawa 2017 Książka i Wiedza 8° ss. 279, nlb. 1, il.

Biografia Natalii Weisselberg (1902–1900), napisana przez córkę Ludwikę Steinfeld.

Wyd. 1 pt.: Żydzi i ludzie. Frankfurt am Main 2001.

6817. PÓŁTURZYCKI Józef: Odeszła współorganizatorka Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego i założycielka „Edukacji Dorosłych”. *Edukacja Dorosłych*. 2016 nr 1 s. 189–190.

Eugenia Anna Wesołowska (1929–2016).

6818. DURDA-DMITRUK Magdalena: Antoni Anatol Węcławski (1891–1985). Między fotografią zawodową a artystyczną. Białystok 2018 Galeria im. Sienkiewicza 8° ss. 236, nlb. 3, il.

6819. GRZESIK Ryszard: Andrzej Wędzki (14 XI 1927 – 13 XII 2017). *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 1029–1034.

6820. MAJERCZAK Kazimierz: Józef Węglarz-Matuszek [1893–1989]. Przypomnieć zapomnianych. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 203–210.

6821. MALATA Piotr: Sędzia Michał Widłarz (1882–1965). Przedwojenny kierownik Sądu Powiatowego w Żywcu. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 53–57.

6822. ŁABOREWICZ Iwo: Danuta Wielebińska (3.11.1928–26.04.2018). *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 353–356.

6823. CHYLAŁAK Karol, Michalik Marek: Paweł Wielechowski (1953–2013). Opozycjonista, związkowiec, wydawca, emigrant. Warszawa 2017.

Rec.: Waingertner Przemysław, *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 259–261.

6824. JÓZEFIAK Piotr: Zbigniew Wielgosz (1929–2017). *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 317–318.

6825. BIEDROŃ Tomasz Jan: Wielgus Stanisław (1919–1996), ps. Wysocki, Markart, TW Stefan, Jurek, Andrzej, prawnik, adwokat, członek NOG-i, MW, MWP, SN, BPS UJ, CKM. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 250: *Studia de Securitate et Educatione Civili*. [T.] 7: 2017 s. 355–360.

6826. PTASZYŃSKA Eliza: Spóźniony przechodzień – Karol Wierusz-Kowalski (1869–1953). *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 189–206, streszcz. ang.

6827. BEDNARCZYK Ryszard: Niewysoki, szczupły blondyn z pistoletem. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 116–121.

Paweł Wierzbiński (1918–1956).

6828. WIKTOR Tomasz: Wspomnienia o Ojcu – Profesorze Zdzisławie Wiktorze [1911–1970]. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 1 s. 111–119.

6829. KOCZERSKA Maria: Małgorzata Wilska (28 II 1940 – 19 II 2017). *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 235–239.

6830. PACUSKI Kazimierz: Pożegnanie śp. prof. Małgorzaty Wilskiej [1940–2017]. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 55–58.

6831. KIERZEK Andrzej, Gil Ewelina: Jadwiga Winklerowa (1920–1987) – twórczyni wrocławskiej medycyny fizykalnej. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 2 s. 65–83, streszcz. ang.

6832. KOT Aleksander: Zapomniany bohater. Kpt. Artur Wiśniewski (1890–1920). *Ilcusiana*. Nr 19: 2018 s. 79–86.

6833. KRUSZYŃKA. Ks. Stefan Wiczak (1948–2006). Oprac. Joanna Gólak. Wyd. 2 poszerz. Nowa Ruda–Wrocław 2014

Kom. Organizacyjny Pol.-Czeskich Dni Kultury i Sztuki [i in.] 8° ss. 351, il.

Wyd. 1. 2011.

6834. PINKWART Maciej: Wtkacy w Tatrach. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 43–62.

Stanisław Ignacy Witkiewicz (1885–1939) w l. 1887–1939.

6835. DORMUS Katarzyna: Helena Witkowska (1870–1938). Nauczycielka, publicystka, popularyzatorka. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 207–219.

6836. BŁ. KS. WŁADYSŁAW Bukowiński. Wybór Maria Kalas. Biały Dunajec–Ostróg 2018 Ośr. „Wołanie z Wołynia” 8° ss. 48, il. Inst. Badań Kościelnych w Łucku. (Biblioteka „Wołania z Wołynia”; t. 124).

Wybór wspomnień i listów W. Bukowińskiego (1904–1974) oraz wspomnień i listów jego przyjaciół.

6837. ZYGMUNT Wnuk 1942–2016. Życie i praca profesora Uniwersytetu Rzeszowskiego, naukowca, pedagoga i obrońcy przyrody. Red. Romuald Olacek. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 183, il.

Treść: Olacek Romuald: Wstęp s. 9; Czopek Sylwester: Wspomnienie s. 11–12; Rzońca Bogdan: Wspomnienie s. 13–14; Ferenc Tadeusz: Wspomnienie s. 15; Koziorowski Marek: Wspomnienie s. 16; Czarny Wojciech: Wspomnienie s. 17–18; Olacek Romuald: Kartki z zyciorysu Zygmunta Wnuka s. 19–54; Bibliografia publikacji dr. hab. Zygmunta Wnuka. Zestawił Romuald Olacek s. 55–74; Wnuk Wiktor, Fajger Mieczysław, Wnuk Dorota: Podróż s. 75–114; Wnuk Dorota: Człowiek rodziny: mąż, ojciec, brat s. 115–124; Zygmunt Wnuk w pamięci przyjaciół i znajomych s. 125–176; Drozd Kazimierz: Homilia pogrzebowa s. 178; Wnuk Dorota: Do zobaczenia, Mężu s. 182.

6838. WODCZAK Grzegorz: Franciszek Ignacy Wodczak (1896–1948). *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 12: 2018 s. 193–197.

6839. GOLEC Krzysztof: Adwokat Ewelina Wolańska (1931–2017). *Palestra*. R. 63: 2018 nr 3 s. 135–139.

6840. PETELCZYC Krzysztof, Kędzińska Ewelina: Mieczysław Wolfke [1883–1947]. Gdyby mi dali choć pół miliona... Biografia. Warszawa 2018 Oficyna Wydaw. Politech. Warszawskiej 4° ss. 240, nlb, il.

6841. MARSZAŁEK Konstanty Wolny 1877–1940. Praca zbior. Małgorzaty Myśliwicz oraz Janiny Kwaśny i Konstantego Mariana Wolnego. Świętochłowice 2018 Muzeum Powstań Śląskich 4° ss. 291, il.

Treść: Myśliwicz Małgorzata: Wstęp s. 11–14; Kwaśny Janina, Wolny Konstanty: 1670–1918 s. 17–42; 1919–1939. Aut.: Małgorzata Myśliwicz, Jacek Kurek, Konstanty Marian Wolny, Janina Kwaśny, Maciej Marmola, Józef Ciągawa, Witold Iwaszkiewicz, Dawid Keller, Barbara Maresz s. 45–197; Kwaśny

Janina, Wolny Konstanty Marian, Hryciuk Grzegorz: 1939–1940 s. 201–214; Małecki Marian: Kariera prawnicza Konstantego Wolnego s. 217–229; Kwaśny Janina, Wolny Konstanty Marian, Jarczyk-Biolik Astrid: Przyjaźnie i więzi rodzinne s. 233–243; Lysko Alojzy, Kwaśny Janina, Wolny Konstanty Marian: Pamięć o Konstantym Wolnym s. 247–268; Myśliwicz Małgorzata: Zakończenie s. 269–270; Załącznik – kilka refleksji na temat marszałka Konstantego Wolnego i Autonomii Śląska s. 283–289.

6842. PROF. Zofia Wolska 1909–2005. Pod red. Violetty Julkowskiej i Bartosza Horodeckiego. Kościan 2015 Stow. Absolwentów Gimnazjum i Liceum w Kościanie 8° ss. 34, nlb. 2, il. (Nasi Profesorowie).

Treść: Pogorzelska-Albińska Czesława: Wstęp s. 5; Julkowska Violetta, Horodecki Bartosz: Zofia Wolska (1909–2005) nauczycielka chemii w Liceum Ogólnokształcącym w Kościanie w latach 1952–1970 s. 6–9; Wolski Włodzimierz: Portret Matki s. 10–20; Skoban-Gnacy Aleksandra: Wspomnienia o prof. Wolskiej s. 21–23; Pogorzelska-Albińska Czesława: W gabinecie prof. Zofii Wolskiej s. 24–25; Michałak Krzysztof: Zofia Wolska – „ciocia Zosia” s. 26–27; Julkowska Violetta: Życie związkowe i koleżeńskie w ogniwach Związku Nauczycielstwa Polskiego w latach międzywojennych s. 28–34; Julkowska Violetta: Droga zawodowa Zofii Wolskiej s. 35; Julkowska Violetta: Źródła i opracowanie s. 36.

6843. JUREK Tomasz, Urban Renata: Professor Bernard Woltmann (1932–2013) nauczyciel i naukowiec. Gorzów Wielkopolski 2018 Pol. Tow. Nauk. Kultury Fizycznej. Sekcja Historii 8° ss. 271.

6844. BUCZAK Michał: Wspomnienie o Władysławie Wołkowskim [1902–1986]. *Ilcusiana*. 2015 nr 12 s. 101–105.

6845. NOWAK Małgorzata: Śp. Bożena Woś [1944–2018]. *Rocznik Ostrowskiego Towarzystwa Genealogicznego*. Nr 13: 2018 s. 396–397.

6846. MUSIAŁ Filip: Ks. Jan Wójcik [1911–1954]. „Milsza mi śmierć niż współpraca”. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 14]: 2018 s. 68–69.

6847. DEREŃ Bolesław: Wspomnienie o Józefie Wójciku (1935–2017). *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 238–241.

6848. POCHWAT Błażej: Kpt. naw. Stanisław Wójcik [1912–1942]. 304 Dywizjon. Warszawa 2018 Waclaw Iszkowski 16° ss. 20, il.

6849. GMITRUK Janusz, Pastuszka Stefan J[ózef], Turkowski Romuald: Czesław Wycech. Nauczyciel, ludowiec, polityk (1899–1977). Warszawa–Kielce–Pińczów 2018 MHPRL; przy wsparciu Inst. Hist. Uniw. Warszawskiego; przy wsparciu Wyższej Szkoły Umiejętności Zawodowych 8° ss. 425, il.

6850. KSIEĞA wspomnień. Tadeusz Wydra 1958–2013. Koncepcja układu książki,

red., wybór, reprodukcja i obróbka fot. Jerzy Kutkowski. Radom 2018 Inst. Technologii Eksploatacji; Stow. „Młyńska” Verum Bonum Pulchrum 8° ss. 264, il.

Z treści: Oracz Paweł: Wprowadzenie s. 5–17; Dzieciństwo i młodość s. 18–29; Duszpasterstwo akademickie s. 30–44; Ślub Tadeusza i Małgorzaty 53–57; Praca zawodowa w Radomiu s. 58–85; Praca zawodowa w Warszawie s. 86–121; Bp Edward Materski w życiu Tadeusza Wydry s. 128–134; Biskup Jan Chrappek s. 136–145; Działania społeczne s. 146–158; Czas relaksu s. 159–162; W domu i z rodziną s. 167–169; Wśród przyjaciół s. 170–178; Tadeusz Wydra, Kazimierz Wlazło, Henryk Byzdra – Jubileusz 50. urodzin s. 179–180; Podróż s. 184–194; Dzieła s. 195–202; Ostatnie pożegnanie s. 205–219; Pamięć s. 220–243; Zakończenie s. 244–254.

6851. KRÓLIKOWSKI Lech: Pierwszy solidarnościowy prezydent Warszawy. Dr Stanisław Wyganowski (7 XII 1919 – 13 X 2017). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 91–92.

6852. KUKŁO Cezary: Andrzej Wyrobisz (1931–2018). *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 233–241.

6853. PRO Memoria. Zmarł Jerzy Lesław Wyrozumski [1930–2018] – Członek Honorowy Stowarzyszenia Króla Kazimierza Wielkiego w Kowalu na Kujawach, odznaczony Złotym Medalem Króla Kazimierza Wielkiego. Oprac. Redakcja. *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 21: 2018 s. 5–6.

6854. SZYLAR Anna: Niedościągły Mistrz. Pożegnanie Profesora Jerzego Wyrozumskiego [1930–2018]. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 58–59.

6855. GNAT-WIETESKA Zbigniew: Płk Waclaw Wysocki [1918–1936] w walce o niepodległość i granice. Garwolin–Warszawa 2018 Lud. Spółdzielnia Wydawnicza 8° ss. 45. (Biblioteczka Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Garwolinie).

6856. PRYMAS niezwykły – Stefan kard. Wyszyński [1901–1981]. Zbiór najistotniejszych faktów z życia i nauczania Prymasa Wyszyńskiego. Oprac. red. Piotr Reimann, Krystyna Henschel. Krosno–[Olesno] 2018 Piotr Reimann 8° ss. 170, nlb. 4, il.

6857. „WITNICA. Andrzej Zabłocki” [1958–2016] – tak się przedstawiał. Red. nacz. Catherine Griefenow-Mewis. Witnica 2018 Pol.-Niem. Stow. Educatio Pro Europa Viadrina 4° ss. 190, il.

Zbiór wspomnień rodziny, przyjaciół i współpracowników Andrzeja Zabłockiego, burmistrza Miasta i Gminy Witnica w latach 1990–2014.

6858. TYRYBON Weronika: Bruno Zając (1887–1954) – nauczyciel, socjalista i działacz niepodległościowy. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 249–255.

6859. MAJKA Jerzy: Generał Józef Zając [1891–1963] legionista, lotnik, naukowiec. Rzeszów 2012 Wydaw. Libra PL 8° ss. 94, tabl. 16, il.

6860. CZYŻ Renata: Całe życie w bibliotece – Urszula Zamorska (1917–2000). *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 77–80.

6861. LITWIŃSKI Robert: Kordian Józef Zamorski [1890–1983]. „Granatowy” generał. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 392, tabl. 31, il.

6862. KONDRACKI Tadeusz: Stefan Adam Zamorski (1904–1976). Ziemiannin, żołnierz, działacz emigracyjny. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 246, tabl. 28, il., streszcz. ang.

6863. WIDEL Jerzy: Jacek Zaremba (1949–2017). *Rocznik Sąddecki*. T. 46: 2018 s. 337–338.

6864. GRABOWSKA Anna: Halina Zasztowt-Sukiennicka (1900–1998). Adwokatka i malarka. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 12 s. 116–121.

6865. KRYSIA. Wybór i oprac. Anna Zawadzka. Pionki–Grodzisk Mazowiecki 2018 na zlec. aut. Zakł. Poligraficzny Primum 8° ss. 292, nlb. 1, il.

Antologia wspomnień o Krystynie Zawadzkiej (1917–2016). Z treści: Zawadzka Anna: Wstęp s. 11–14; We wspomnieniach rodziny i najbliższych s. 15–125; Przyjaciele i znajomi s. 127–194; W świecie natury s. 195–269.

6866. RODAK Jan: Kęcki męczennik i apostoł miłosierdzia – świętobliwy ks. Grzegorz Zdziewojski z Łasku (1609–ok. 1685). *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 32–62.

6867. WANIEK Henryk: Szalone życie Macieja Z. Opowieść. Warszawa 2018 Iskry 8° ss. 184, il.

Maciej Zembaty (1944–2011).

6868. MOTYKA Grzegorz: Obywatel „Igła” – krawiec ze Skaryszewa. Analiza mikrohistoryczna kontrewolucji wyklętych. Warszawa 2018 ISP PAN 8° ss. 161, nlb. 1, tabl. 5, il., streszcz. ang.

Tadeusz Zieliński (1927–1948).

6869. LICHOTA Marcin: Ksiądz kanonik Ksawery Ziemiecki (1912–2002). Proboszcz

parafii Orszymowo (1961–1988). Mała Wieś 2018 Ridero 8° ss. 224, il.

6870. SZEWCZYK Zenon: Bronisława Zimowska (1922–2017). *Rocznik Sąddecki*. T. 46: 2018 s. 323–325.

6871. ZYSNARSKI Jerzy: Znaniecki, pionier radia i... Gorzowa. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 25: 2018 s. 371–385, streszcz. ang., niem.

Konstanty Znaniecki (1878 – po 1949).

6872. STRYCHARZ-BOGACZ Kinga: Antoni Zoła [1948–2015] – ceniony etnomuzykolog, znakomity wykładowca, niestrudzony badacz ludowych śpiewów religijnych. *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 6: 2015 nr 6 s. 99–106.

6873. GŁÓWKA Jan: Generał Juliusz Zulauf [1891–1943] – dowódca i obywatel Kielc. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 183–190, streszcz. ang.

6874. SOWIŃSKI Paweł: Norbert Żaba [1907–1994] – Polityka z oddali. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 2 s. 203–228, streszcz. ang.

6875. FABISZ Dariusz: Generał Lucjan Żeligowski (1865–1947). Działalność wojskowa i polityczna. Warszawa 2007.

Rec.: Rezmer Waldemar: Biografia generała Lucjana Żeligowskiego. *Europa Orientalis*. [T.] 3: 2012 s. 203–210.

6876. CZUBASZEK Krzysztof: Stanisław Żemis [1902–1978] – świadek zagłady Żydów w Łukowie. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 279–307, streszcz. ang.

6877. BARTOSIK Przemysław: Helena Żerebna-Fedyniak. Wspomnienia z utraconej ziemi. Jaglice–Piła 2018 Stefan Fedyniak; Zakł. Poligraficzny H. Górowski 8° ss. 152, il.

Biografia Heleny Żerebnej-Fedyniak (ur. 1924) – napisana w oparciu o wywiad, wspomnienia oraz przekazy ustne syna, Stefana Żerebnego, który zebrał materiał źródłowy opublikowany w pracy.

6878. PINKWART Maciej: Stefan Żeromski [1864–1925] Prezydent Rzeczypospolitej Zakopiańskiej. Nowy Targ 2018 Wydaw. Wagant 8° ss. 432, il.

6879. DYMITROWSKI Jacek: Jerzy Żuławski [1874–1915]. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 133–138.

6880. STEPŃIAK Krzysztof: Tadeusz Żychiewicz [1922–1994]. Kraków 2018 Petrus 16° ss. 325, nlb. 1. (Wielcy Ludzie Nauki i Kultury).

6881. ZAWIERUCHA Szymon: Życie i działalność Jana Henryka Żychonia [1902–1944]. *Rocznik Polsko-Ukraiński*. T. 20: 2018 s. 87–99, streszcz. ang.

6882. MAŁYSA Andrzej: Andrzej Jan Żydowski [ok. 1640–1721] – sylwetka fundatora klasztoru Reformatów w Kętach. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 63–77.

5. POSZCZEGÓLNE REGIONY I MIEJSCOWOŚCI

Andrychów

6883. [STANISŁAWEK-JANUS Jadwiga]: Andrychów. Sceny z życia miasta. T. 1–2. Opisała Jadwiga Stanisławek-Janus. Andrychów 2018 Jadwiga Stanisławek-Janus 8° ss. 367, il.; 339, il.

Lata 1750–1945.

Baborów, miasto i region

6884. MALER Katarzyna: Baborów i okolica. Monografia gminy. Baborów–[Częstochowa] 2018 Gm. Baborów; Precjoza 8° ss. 440, il.

Lata 1296–2018.

Baligród

6885. BAJDA Łukasz: Baligród. Historia bieszczadzkiego miasteczka. Krosno 2018 Ruthenus – Rafał Barski 8° ss. 249, il.

Lata 1615–2018.

Baranów

6886. GMURSKI Jerzy: Z dziejów Baranowa i okolic. Lata 1611–2011. Warszawa 2012 Wydaw. Comandor 8° ss. 164, nlb. 1, il.

Barczewo

6887. ZENDEROWSKI Wojciech: Historia Barczewa. Cz. 2. Barczewo 2018 Wojciech Zenderowski 8° ss. 298, il., mapy. (Miasto z aniołami w herbie).

Od 1945 r.

Cz. 1. 2014.

Basiówka, Ukraina; Horowica, Ukraina

6888. SZPONAR Adolf: Eseje o Hodowicy i Basiówce. Ziemia Lwowska. Wrocław 2018 Adolf Szponar 8° ss. 230, il.

Lata 1371–2017.

Bełchatów, gmina

6889. KARTKI z kalendarza Gminy Bełchatów. Z okazji Stulecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę. Praca zbiorowa. Pod red. Krzysztofa Iwańskiego, Marka Rusaka. Bełchatów 2018 Wydaw. Drukarnia Marland 2 Marek Rusak 8° ss. 164, il.

Tręś: Selerowicz Witold: Po raz ostatni wspólnie – wybory w gminie Bełchatówek w 1919 roku s. 5–44; Selerowicz Witold: Jak Bełchatów rozdził się z gminą Bełchatówek s. 45–75; Chęciński Adam: Walki pod Grocholicami w grudniu 1914 roku s. 77–100; Piasta Jolanta: Alfons Brandt – mistrz skrzypiec z Kurnosa s. 101–110; Iwański Krzysztof: Załężki Ochotniczych Straży Ogniowych s. 111–137; Chęciński Adam: Tajemnicza historia młynów Michalaków i Lange s. 139–163.

Beszowa; Mielec

6890. KIRYK Feliks: Beszowa i Mielec. Przyczynki do ich najdawniejszych dziejów. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 129–152, streszcz. ang.

XIV–XVII w.

Białogard; Karlino

6891. GŁADYSIAK Łukasz: Opowieści znad Parsęty. Białogard i Karlino poprzez wieki. Warszawa–Koszalin 2018 Polska Press. Oddz. w Koszalinie 8° ss. nlb. 2, 252, il.

IX–XX w.

Białowieża

6892. BAJKO Piotr: Kronika białowieska. T. 1: 1983–1959 r. Białowieża 2018 Hajstra 4° ss. 348, il.

Toż. T. 2: 1960–2000 r. Białowieża 2018 ss. 311, il.

Białystok

6893. STAROSIELSKIE wspomnienia 1872–2000. [Zebrał i oprac.] Krzysztof Obłocki. Wyd. 2. Starosielce–Białystok 2018 Buk 8° ss. 494, il.

Antologia wspomnień o Starosielcach, dzielnicy Białegostoku. Wyd. 1. 2000.

Bierwce

6894. ZBROŻNA Bożena: Bierwieckie opowieści. Historia wsi Bierwce ze szkolnej ławy widziana. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 210, il.

XVI–XXI w.

Biskupiec

6895. BOGUCA Bogumiła: Mój Biskupiec. Dąbrówno 2018 Retman 8° ss. 237, nlb. 2, il.

Bobolice

6896. MALINOWSKI Bronisław: Historia Bobolic do 1945 roku. Bobolice 2018 Muzeum Region. 4° ss. 482, nlb. 1, il., mapy, streszcz. niem.

Bobowa

6897. ĆMIECH Andrzej: Bobowa i jej dzieje. Bobowa–Nowy Sącz 2018 Wydaw. i Drukarnia Nova Sandec 4° ss. 171, nlb. 1, il., mapy.

XIV–XXI w.

Bobry, Litwa

6898. JARMALA Albinas, Utaraitė-Rakauskienė Irena: Babrai. Istorija ir žmonės. Punsko 2018 „Aušros” leidykla 8° ss. 366, il., mapa.

Wieś Bobry na Litwie w l. 1744–2018.

Bodzanów, wieś i region

6899. GRABOWSKI Janusz, Szczepański Janusz, Leszczyński Zdzisław: Dzieje Bodzanowa i okolic. Bodzanów–Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 719, il.

XII–XXI w.

Bojadła

6900. [SPIEKER Hans Hugo Gustav]: Kronika Bojadel. T. 3. Oprac. Grzegorz Bosy, Emilia Kostka-Mamet, Maciej Mamet; red. t. Adam Górski. Zielona Góra 2018 Eternum 8° ss. 340, il. (Źródła do Dziejów Ziemi Lubuskiej. Quelle zur Geschichte Woiwodschaft Lubuskie; t. 3).

Współwyd.: Chronik von Boyadel. Bd. 3.

Tekst równol. pol., niem.

T. 1. 2014.

Borówiec

6901. BORÓWIEC. Przyczynek do monografii. Kórnik 2018 Urząd M. i Gm. 8° ss. 126, nlb. 2, il., mapa.

Z treści: Grześkowiak Tomasz: Wstęp s. 3–4; Lechnerowski Jerzy: Rozwój Borówca po 1990 roku s. 5; Potocka Ilona: Środowisko fizyczno-geograficzne Borówca i okolic s. 7–11; Bartkowiak Elżbieta, Kubacki Grzegorz: Borówiec na kartach historii s. 13–29; Wagner Justyna: Dzieje borówieckiej szkoły s. 31–32; Krawiarz Kazimierz: Doktor Leon Langner (1913–1975) s. 33–35; Grześkowiak Tomasz: Dzieje Borówca po 1945 roku s. 35–55; Grzegorowski Łukasz: „Borowiec” wpatrzony w kosmos s. 57–61; Maślanko Grzegorz: Historia i współczesność parafii pw. Matki Bożej Królowej Rodzin w Borówcu s. 63–78; Grześkowiak Tomasz: Podsumowanie s. 79–80.

Brańsk

6902. NIEMYJSKI Henryk: Mój Brańsk. Oprac. Zbigniew Romaniuk. Legnica 2018 Dec. Centrum Edukacyjne 8° ss. 267, nlb. 6, il. (Biblioteka Diecezji Legnickiej; 73).

Brodnica, gmina

6903. ZUGAJ Leszek: Historia gminy Brodnica do roku 1990. Brodnica 2014 Urząd Gm. 8° ss. 160, il.

Brody, Ukraina

6904. KUZMANY Bőrries: Brody. A Galician border city in the long nineteenth century. Leiden–Boston 2017 Brill 8° ss. 443, il.

Rec.: Kozińska-Witt Hanna, *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 4 s. 916–919.

Brudzew, miasto i gmina

6905. [KASZYŃSKI Mariusz]: Brudzew – dobra ziemskie, miasto, gmina. Aut. Mariusz Kaszyński. Turek–[Częstochowa]–Brudzew 2018 MBP im. Włodzimierza Pietrzaka; Wydaw. Precjoza; wydano dla Gm. Brudzew 8° ss. 588, il.

Brzeg Dolny, miasto i region

6906. BRZEG Dolny. T. 1: Dzieje miasta. Red. nauk. Józef Koredczuk. Brzeg Dolny 2017 Urząd Miejs. 8° ss. 333, il., streszcz. ang., niem.

Treść: Jastrzębski Stanisław: Słowo wstępne s. 11–12; Koredczuk Józef: Przedmowa s. 13–18; Miodek Jan: O Brzegu Dolnym – onomastycznie s. 19–24; Jaworski Krzysztof: Okolice Brzegu Dolnego w pradziejach i wczesnym średniowieczu s. 25–38; Ptak Marian Józef: Brzeg do 1663 roku s. 39–80; Koredczuk Józef: Nadanie praw miejskich Brzegowi Dolnemu i herb miasta s. 81–102; Ptak Marian Józef: Brzeg Dolny w latach 1663–1742 s. 103–128; Kruszewski Tomasz: Brzeg Dolny w latach 1742–1853 s. 129–158; Kruszewski Tomasz: Brzeg Dolny w latach 1853–1918; Koredczuk Józef: Brzeg Dolny w latach 1918–1939 s. 185–216; Dolata Tomasz: Brzeg Dolny w latach 1939–1945 s. 217–234; Podkowski Marek: Brzeg Dolny w latach 1945–1989 s. 235–262; Wiązek Paweł: Brzeg Dolny w dobie społeczeństwa obywatelskiego (1989–2013) s. 263–294.

Toż. T. 2: Dzieje wybranych instytucji i zagadnień. Brzeg Dolny 2018 ss. 524, il., streszcz. ang., niem.

Częściowo zawiera materiały z konferencji nauk., 2013 r.

Treść: Koredczuk Józef: Przedmowa s. 23–26; Ziątkowski Leszek: Żydzi w Brzegu Dolnym. Dzieje osadnictwa oraz kulturowe i materialne ślady ich obecności s. 27–48; Migoń Krzysztof: Szabataj Bass (1641–1718) s. 49–66; Bajda Justyna: Henriette Hanke [1785–1862] i Friedrich Peter Hankowiak [1890–1954]. Życie i twórczość przedstawicieli literatury niemieckiej w Dyhernfurth w XIX i na początku XX wieku. Prolegomena s. 67–82; Pyś Jan: Odra w dziejach Brzegu Dolnego s. 83–114; Kos Jerzy Krzysztof: Architektura i sztuka Brzegu Dolnego s. 115–166; Wojcieszak Magdalena: Cmentarze i inne miejsca pochówku w Brzegu Dolnym s. 167–184; Koredczuk Józef: Arbeitslager Dyhernfurth I i II s. 185–202; Szumilas Józef: Polskie osadnictwo w Brzegu Dolnym po II wojnie światowej s. 203–220; Skorupka Eugeniusz Wojciech: Powstanie i rozwój Nadodrzańskich Zakładów Przemysłu Organicznego „Rokita” s. 221–248; Koredczuk Bożena: Pismo zakładowe „Głos Rokity” (1954–1981) jako źródło informacji o Brzegu Dolnym s. 249–280; Manasterski Andrzej: Kościół i życie religijne w Brzegu Dolnym po 1945 roku s. 281–316; Pirek Paweł: Szkolnictwo w Brzegu Dolnym po 1945 roku s. 317–346; Aleksandrowicz Bogusława: Życie kulturalne i jego instytucje w Brzegu Dolnym s. 347–398; Strzyż Henryk: „Solidarność” w Brzegu Dolnym s. 399–424;

Adaško Roman: Międzynarodowa współpraca Brzegu Dolnego z miastami partnerskimi w latach 1993–2013 s. 425–448; Kalendarium s. 449–478.

Bukówiec Górny

6907. BY BUKWITZ był znów Bukówcem. Red. wyd. Barbara Dragan; współpr. Zofia Dragan. Bukówiec Górny 2018 Stow. Bukówczan Manu 8° ss. 175, il.

Treść: Dragan Zofia: Wstęp s. 5; Rezler Marek: Patriotyzm na „landzie” s. 8–9; Dragan Barbara: By Bukwitz był znów Bukowcem... s. 13–18; Kaczmarek Antoni: W łańcuchu wydarzeń, walk o wolną Polskę. Strajk szkolny 1906–1907 s. 20–31; Małepszak Stanisław: Jan Małepszak (1891–1980) s. 36–55; Małepszak Stanisław: Bukówiec w Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919 s. 56–65; Małepszak Stanisław: Historia chorągwi Towarzystwa Powstańców i Wokaków w Bukówcu Górnym s. 66; Grzesiecki Jan: Opis Bukówca-Górnego i jego działalność w Powstaniu Wlkp. w 1918/19 roku s. 69–70; Durski Władysław: Fragment Kroniki Szkolnej bukowieckiej szkoły s. 79–93; Lórych Franciszek: Powstanie na ziemi wschowskiej w roku 1918–19 Włoszakowice-Bukówiec Górny s. 95–100; Apolinarski Zygmunt: Lista nazwisk 120 uczestników Powstania Wielkopolskiego z Bukówca s. 102–107; Apolinarski Zygmunt: Wspomnienie o losach wojennych mojego ojca Franciszka Apolinarskiego [1889–1977] s. 108–112; Apolinarski Zygmunt: Droga bojowa na froncie wschodnim Franciszka Apolinarskiego s. 113–119; Grzesiecki Kazimierz: Małi Powstańcy s. 121; Gębaczka Józef: Powstanie. Kilka wypadków na te wypadków Powstania Wielkopolskiego w roku 1919 s. 125–131; Markiewicz Anna: Maciej i Powstanie s. 133; Markiewicz Anna: Co zostało z tamtych lat? s. 134–140; Sylwetki osób z Bukówca i okolice zaangażowanych w działania niepodległościowe s. 143–150; Miejsca związane z działalnością niepodległościową Bukówczan s. 151–156; W modlitwie, poezji i pieśni s. 157–161; Od autorów 162; ...póki my żyjemy s. 163–175.

Bydgoszcz

6908. OSIŃSKI Krzysztof: Bydgoskie puzzle. Szkice z dziejów miasta nad Brdą. Bydgoszcz–Gdańsk 2018 Patria Media 8° ss. 355, il.

Lata 1331–2000.

6909. SIDORKIEWICZ Roman: Bydgoszcz – mój fyrtel. Bydgoszcz 2018 Inst. Wydawniczy „Świadectwo” 8° ss. 122, il.

Obraz Bydgoszczy we wspomnieniach autora, historii związanej z ulicami miasta oraz ich mieszkańcami.

Bystrzyca Kłodzka

6910. RUCHNIEWICZ Małgorzata, Rosik Stanisław, Wiszewski Przemysław: Bystrzyca Kłodzka. Zarys rozwoju miasta na przestrzeni wieków. Wyd. 2 popr. i rozsz. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 619, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem., czes. Wyd. 1. 2017.

Chociwól, miasto i region

6911. Z DZIEJÓW Chociwla i okolic. Materiały wydane z okazji 680. rocznicy nadania praw miejskich Chociwlowi. Pod red. Andrzej

Puławskiego. Chociwel–Stargard 2018 Urząd Miejski; Książnica Stargardzka 8° ss. 102, il.

Lata 1338–2018.

Treść: Puławski Andrzej: Wstęp s. 5–6; Rogalski Bartłomiej: Cmentarzysko w Długim, pow. Stargard, stan. 3 w świetle problemów datowania i identyfikacji kulturowej materiałów kultury jastorfskiej na Pomorzu Zachodnim s. 7–26; Gut Paweł: Z dziejów Chociwla do końca XVIII wieku s. 27–35; Puławski Andrzej: Kolonizacja wiejska na obszarze gminy Chociwel w średniowieczu s. 36–44; Krasnodębska Kinga: Pasja Chociwelska – czołowe dzieło późnogotyckiego warsztatu zachodniopomorskiego – charakterystyka i podsumowanie badań s. 45–54; Kalita-Skwirzyńska Kazimiera: Dwory i pałace gminy Chociwel s. 55–75; Bierca Andrzej: Pomniki gminy i miasta Chociwel s. 76–93; Puławski Andrzej: Józef Kurpiel [1913–1994] i jego rzeźby s. 94–102.

Chodzież

6912. MATRASZEK Tadeusz: Chodziejskie ciekawostki. T. 1: Wydarzenia. Chodzież 2018 MBP im. Stefana Michalskiego 8° ss. 95, nlb. 1, il.

XIII–XXI w.

Chojnice, miasto i region

6913. JASTRZĘBSKI Włodzimierz: Szkice z dziejów Chojnic i okolic w XX wieku. Chojnice 2018 Urząd Miejski; Chojnickie Tow. Przyj. Nauk 8° ss. nlb. 2, 104, il. (Biblioteka Zeszytów Chojnickich; t. 1).

Chorzów

6914. CHORZÓW. T. 2: Od wioski do założenia miasta. Red. nauk. Jan Drabina. Chorzów 2018 Muzeum 8° ss. 379, il., streszcz. ang., czes., niem.

Treść: Drabina Jan: Wprowadzenie s. 21; Wykaz skrótów s. 23; Pierzak Jacek: Badania archeologiczne w Chorzowie i rozległej okolicy s. 26–64; Rajman Jerzy: Chorzów i parafia chorzowska w średniowieczu s. 65–133; Drabina Jan: Parafia s. 134–151; Jedynak Zdzisław: Wioski Chorzów i Dąb s. 152–168; Drabina Jan: Proboszczowie i ich kontakty z poddanyymi s. 169–196; Nadolski Przemysław: Chorzów pod panowaniem pruskim do 1868 r. s. 197–312; Literatura i materiały źródłowe s. 316–336.

Chrzanów

6915. ŻUREK Dorota: Przestrzeń i społeczeństwo Chrzanowa średniowiecznego i nowożytnego. Kraków 2015.

Rec.: Wiencierz Patrycja, *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 373–375.

Chrząpsko Wielkie, wieś i region

6916. NOWAK Piotr: Historia Ziemi Chrząpskiej 1914–1939 z biografiami powstańców wielkopolskich. Poznań–Chrząpsko Wielkie 2018 Kontekst; Gm. Ośr. Kultury i Bibl. Publ. 8° ss. 227, nlb. 1, il.

Cieszyn; Konradów

6917. ŚWIATŁY Jacek: Cieszyn, Konradów. Szkic monograficzny. Opole 2018 nakł. autora 8° ss. 174, nlb. 2, tabl. 16, il.

Lata 1155–2012.

Cięcina

6918. FICOŃ Wawrzyniec: Cięcina. Wieś piastowska. Cięcina–Węgierska Górka 2018 Ośr. Promocji Gm. Węgierska Górka 8° ss. 462, il.

Lata 1340–2018.

Ciężkowice

6919. KOSSACKI-LYTWIN Łukasz: W dawnych Ciężkowicach. Krótkie szkice do portretu miasta i jego mieszkańców. Ciężkowice 2018 Centrum Kultury i Promocji Gminy 8° ss. 133.

XII–XX w.

Ciświca

6920. TALAGA Wojciech: Historia Ciświcy XIII–XX w. Wyd. 3, popr. i uzup. Jarocin 2018 Stow. Opiekunów Ziemi Jarocińskiej 4° ss. 275, nlb. 4, il., streszcz. ang., niem.

Czarna

6921. RYŚ Tomasz: Czarna. Od renesansu do Trzeciej Rzeczypospolitej. Lublin 2018 Tomasz Ryś 8° ss. 308, il.

Lata 1581–2004.

Czarny Potok

6922. KIRYK Feliks: Kartki z dziejów Czarnego Potoka w okresie staropolskim. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 5–10.

Czernelica, Ukraina

6923. [NAGIRNIJ Vitalij] Nagirny Vitalij: Czernelica nad Dniestrem – od grodu średniowiecznego do miasta nowożytnego. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 9–24, streszcz. ukr., ang.

XII w. – 1946 r.

Czernica

6924. CZERNICA. Magia pamięci o przeszłości odległej i bliskiej. Red. Aleksandra Skrzypiet, Patrycja Tomiczek. Czernica–Rybnik 2018 Stow. Działań Lokalnych Spichlerz; Aquarius Group Adrian Grad 8° ss. 259.

Treść: Skrzypiet Aleksandra, Tomiczek Patrycja: Szanowni Czytelnicy s. 9–11; Krajczok Jan: Losy barona Hugona von Roth

[1817–1892] na tle zmian społeczno-gospodarczych w Czernicy s. 13–34; Chwałek-Bednarczyk Katarzyna: Pomiędzy teatrem a historią, czyli teatr w służbie „małych ojczyzn” s. 35–49; Krajczok Małgorzata: Czernicki zamek – z kulturą nam po drodze s. 51–74; Tomiczek Patrycja: Z działalności kobiet na terenie powiatu rybnickiego na przykładzie Towarzystwa Młodych Polek s. 75–100; Skrzypietz Aleksandra: Fenomen działalności społecznej górnoląskich kobiet w pierwszej ćwierci XX wieku i aktywność mieszkanki powiatu rybnickiego w Związku Towarzystw Polek s. 101–134; Szpak Jacek: Pielgrzymki Górnoślążaków do Matki Bożej od XVII do początku XIX wieku s. 135–175; Sobeczko Mateusz: Władza komunistyczna wobec Kościoła katolickiego na Górnym Śląsku s. 177–206; Fic Maciej: Metoda oral history jako źródło badań historycznych w przetrzeni wiejskiej s. 209–228; Bibliografia 229–232.

Czernice

6925. CZARNOTTA Elżbieta: Czernice. 195-lecie wsi. Piła 2018 Art-Wena Studio Projektu Graf. 8° ss. 59, il.

Lata 1823–2018.

Częstochowa

6926. SITKOWSKI Roman: Raków. Dzieje częstochowskiej dzielnicy. Dziedzictwo historyczne i kulturowe na przestrzeni wieków. T. 1–2. Red. nauk. Andrzej Kuśnierczyk. Raków–Częstochowa 2018 Muzeum Częstochowskie; Stow. „Pokolenia” 8° ss. 289, il.; nlb. 7, 298–621, il.

XIX–XX w.

Danków

6927. OSIEM wieków Dankowa nad Liswartą. Red. nauk. Tadeusz Grabarczyk, Andrzej Kobus. Lipie 2018 Gm. Lipie 8° ss. 256, il.

Treść: Wieloch Bożena: Przedmowa s. 5; Grabarczyk Tadeusz, Kobus Andrzej: Wstęp s. 7–8; Dudak Wojciech, Herman Radosław: Zanim powstał zamek. Pradzieje okolic Dankowa z perspektywy archeologów s. 9–21; Grabarczyk Tadeusz, Nowak Tadeusz: Danków i okolice do XVI wieku s. 23–43; Kobus Andrzej: Warszycy w dziejach Dankowa (1610–1681) s. 45–58; Żerek-Kleszcz Hanka: Majętności Warszycyckich w świetle ugody z 1699 roku s. 59–73; Włodarczyk Zdzisław: Wsie na obszarze gminy Lipie w świetle pruskich materiałów statystycznych z końca XVIII wieku s. 75–90; Jędrzyak Jarosław: Danków i dobra dankowskie w XIX wieku s. 91–105; Kobus Helena: Szkolnictwo w gminie Lipie na przełomie XIX i XX wieku s. 107–121; Michalski Michał: Gmina Lipie w okresie międzywojennym (1918–1939) s. 123–137; Jarno Witold: Działania wojenne na terenie gminy Lipie w dniu 1 września 1939 roku s. 139–157; Zabraniak Sławomir: Parafia Danków do 1945 roku s. 159–173; Świerczyński Marcin: Życie społeczno-gospodarcze gminy Lipie w latach 1945–1989 s. 175–190; Cyprych Jolanta, Kotynia Agnieszka: Danków i gmina Lipie w latach 1989–2017 s. 191–225; Adamczewski Marek: Łękawica Warszycyckich z Dankowa w herbie gminy Lipie s. 227–240.

Rec.: Kałużny Jędrzej Tomasz, *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 223–226.

Dąbrowa Górnicza

6928. KRAJNIEWSKI Jarosław, Lulek Olga, Rybak Arkadiusz: Strzemieszyce Małe. Dąbrowa

Górnicza 2018 Muzeum Miej. „SztYGarka” 8° ss. 20, il.

Lata 1470–2018.

6929. KULEJ Gerard: Okradzionów w sławkowskim kluczu dóbr biskupów krakowskich. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 2: 2017 s. 65–75.

Obecnie część Dąbrowy Górnicej.

Dąbrowskie Zagłębie

6930. KOSTRO Tomasz: Sekrety Zagłębia. Łódź 2018 Księży Młyn 8° ss. 141, il.

XX–XXI w.

6931. KOSTRO Tomasz: Zagłębie, którego nie ma. A Zagłębie that no longer exists: Będzin, Czelaź, Dąbrowa, Sosnowiec. Tł. Izabela Molińska. Łódź 2017 Księży Młyn Dom Wydawniczy 8° ss. 143, il.

Dobrzyńska ziemia

6932. Z DZIEJÓW ziemi dobrzyńskiej. Materiały z XX Konferencji Historycznej „Z dziejów ziemi dobrzyńskiej w Radominie w dniu 28 X 2015 r.”. Pod red. Ryszarda Bartoszewskiego; wstęp i typografia Mirosław Krajewski. Dobrzyń nad Wisłą–Brodnica 2016 Stow. Gmin Ziemi Dobrzyńskiej; Wszechnica Edukacyjna i Wydawnicza „Verbum” 8° ss. 239, il. (Z Dziejów Ziemi Dobrzyńskiej; 20).

Treść: Krajewski Mirosław: Słowo wstępne s. 7; Szalkowski Andrzej: Bitwa w Radominie 14.09.1769 r. Przyczynek do historii czasów Konfederacji barskiej na ziemi dobrzyńskiej s. 11–22; Krajewski Mirosław: Od Targowicy do Żołnierzy Niezłomnych (przyczynki do biografistyki martyrologicznej ziemi dobrzyńskiej) s. 23–88; Wróbel Adam: Z dziedzictwa kulturowego, językowego w Ziemi Dobrzyńskiej. O nazwach miejscowych Gminy Radomin s. 89–178; Rygielska Patrycja: Konspiracyjna działalność Wacława Kozłowskiego w ramach Tajnego Związku Krwawej Ręki s. 179–192; Fodrowski Zbigniew: Szkolnictwo w Gminie Radomin s. 193–204; Brzezińska Agnieszka: Ośrodek Chopinowski w Szafarni – historia i dzień dzisiejszy s. 205–210; Dąbrowska Małgorzata: Regionalna Izba Pamięci Marii Dąbrowskiej w Płonem s. 211–218.

6933. Z DZIEJÓW ziemi dobrzyńskiej. Materiały z XXI Konferencji Historycznej „Z dziejów ziemi dobrzyńskiej w Tłuchowie w dniu 26 października 2016 r.”. Pod red. Ryszarda Bartoszewskiego i Mirosława Krajewskiego. Dobrzyń nad Wisłą–Brodnica 2017 Stow. Gmin Ziemi Dobrzyńskiej; Wszechnica Edukacyjna i Wydawnicza „Verbum” 8° ss. 196, il. (Z Dziejów Ziemi Dobrzyńskiej; 21).

Treść: Krajewski Mirosław: Kontrowersje wokół herbu Ziemi Dobrzyńskiej s. 7–38; Gąsiorowska Edyta: Z dziejów tłuchońskiej świątyni s. 39–50; Wróbel Adam: Z dziedzictwa kulturowego, językowego w Ziemi Dobrzyńskiej. O nazwach miejscowych i wodnych gminy Tłuchowo s. 51–178.

Donosy

6934. ZIELENIEWSKA Jadwiga: Nasza wieś Donosy. Odonów 2018 Odonowskie Tow. Kult. 8° ss. 169, nlb. 1, il., mapa.

Lata 1377–2018.

Drewnica, wieś i region

6935. KOSZELAK Marek: Drewnica i okolice. Wyd. 2. Elbląg 2018 PTTK o/Ziemi Elbląskiej 8° ss. 117, il.

XIV–XXI w.
Wyd. 1. 2009.

Durlasy

6936. PARZYCH Czesław: Z odległości lat. Wieś Durlasy we wspomnieniach. Ostrołęka 2016 Tow. Przyj. Ostrołęki 8° ss. 176, il.

Rys historyczny wsi Durlasy, charakterystyka mieszkańców, roczny „rytm” funkcjonowania wsi oraz wspomnienia autora (ur. 1938) na temat domu rodzinnego.

Dzwola, gmina

6937. BARANOWSKI Zenon: Gmina Dzwola historia i tradycje. Dziedzictwo historyczno-kulturowe gminy. Lublin–Dzwola 2015 Gm. Bibl. Publ. i Ośr. Kultury w Dzwoli 8° ss. 294, il.

Toż. Wyd. 2. Lublin 2016 ss. 298, il.

Galicja

6938. GRODZISKI Stanisław: Wzdłuż Wiśły, Dniestru i Zbrucza. Wędrowki po Galicji dylizansem, koleją, samochodem. Wyd. 2, rozsz. i uzupeł. Kraków 2016.

Rec.: Uljasz Adrian: Wędrowki ze Stanisławem Grodziskim po Galicji. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 285–287.

Gaszyn

6939. GASZYN. Szkice z dziejów wsi. Opracowanie zbiorowe. Pod red. Zdzisława Włodarczyka. Wieluń 2018 Wieluńskie Tow. Nauk. 8° ss. 211, nlb. 1, il., mapy. Wieluńskie Tow. Nauk. (Biblioteka Wieluńskie Towarzystwa Naukowego; t. 28).

Lata 1323–2018.

Treść: Owczarek Krzysztof: Przedmowa s. 5; Włodarczyk Zdzisław: Wstęp s. 7–8; Gronowska-Caban Elżbieta: Gaszyn koło Wielunia (1323–1945). Zarys dziejów s. 9–61; Książek Jan: Inwentarz spadkowy z roku 1869 po Franciszku Landowiczu [1801–1869] z Gaszyna s. 63–70; Kopańska Magdalena: Dzieje rodziny Piradoff-Piradanc s. 71–78; Włodarczyk Zdzisław: Gaszyn współczesny (od 1945) s. 79–91; Gorzkowska-Owczarek Anna: Szkoła Podstawowa im. Jana Jarczaka w Gaszynie s. 93–124; Aneks 1: Nauczyciele Szkoły Podstawowej w Gaszynie. Dyrektorzy i kierownicy. Nauczyciele obecnie pracujący. Pracownicy obsługi. Oprac. Jadwiga Chrabańska s. 125–127; Aneks 2: Absolwenci Szkoły Podstawowej w Gaszynie. Oprac. Jadwiga Chrabańska s. 128–136; Blajer Bogdan: Kościół drewniany

w Gaszynie s. 137–140; Gronowska-Caban Elżbieta: Parafia Gaszyn 1987–2018 s. 141–152; Gorzkowska-Owczarek Anna: Kapliczki i krzyże przydrożne s. 153–158; Gorzkowska-Owczarek Anna: Miejsca pamięci o ofiarach II wojny światowej s. 159–162; Gronowska-Caban Elżbieta: Ochotnicza Straż Pożarna w Gaszynie s. 163–173; Gorzkowska-Owczarek Anna: Koło Gospodyń Wiejskich w Gaszynie s. 175–178; Owczarek Krzysztof: Gaszyn się zmienia... s. 179–196.

Gawłów

6940. ORZECHOWSKI Marek: Gawłów. Czas i przestrzeń. Gawłów–[Sochaczew] 2018 Fund. Ochrony Zabytków Mazowsze 8° ss. 79, il., mapy.

Gdańsk

6941. BORZYSZKOWSKA-SZEWCZYK Miłoslawa, Obracht-Prondzyński Cezary, Cirocka Bogumiła: Kaszubski wanożnik po Gdańsku. Znaki i miejsca w przestrzeni kulturowej miasta. Gdańsk 2018 Inst. Kaszubski 8° ss. 311, nlb. 2, il.

XVIII–XXI w.

6942. HISTORIE gdańskich dzielnic. T. 1: Chełm. Pod red. Janusza Dargacza, Katarzyna Kurkowskiej i Piotra Paluchowskiego. Gdańsk 2018 Muzeum Gdańska 8° ss. 375, nlb. 1, il.

Treść: Adamowicz Paweł: Przedmowa s. 7; Ossowski Waldemar: Wstęp s. 8–9; Dargacz Janusz, Kurkowska Katarzyna, Paluchowski Piotr: Słowo od redaktorów tomu s. 10–12; Bruski Klemens: Chełm w późnym średniowieczu i u progu epoki nowożytnej (XIV–XVI w.) s. 13–51; Maciakowska Zofia: Dawny Chełm pod Gdańskiem. Rozwój przestrzenny do czasu zniszczenia na początku XIX wieku s. 52–83; Kościelak Sławomir: Chełm jako własność kapituły włocławskiej w XVII–XVIII wieku s. 84–124; Kościelak Sławomir: Dzieje chełmskiego klasztoru Reformatorów od drugiej połowy XVII do początku XIX wieku s. 125–156; Marcinkowski Mirosław, Pospieszna Barbara: Produkcja ceramiki w Chełmie pod Gdańskiem od końca XVII do początku XIX wieku s. 157–200; Paluchowski Piotr: Eliasz Kopijewicz [ok. 1651–1714] i Christian Philipp Goltz [zm. po 1711] – chełmski epizod wydawniczy z przełomu XVII i XVIII wieku s. 201–211; Szulc Michał: Żydzi w Chełmie do 1814 roku s. 212–225; Marcinkiewicz Alicja: Dzieje Królewskiego Zespołonego Miasta Chełm w latach 1772–1813 s. 226–251; Szulc Michał: Dawny cmentarz żydowski na Chełmie s. 252–267; Barylewska-Szymańska Ewa, Szymański Wojciech: Osiedle mieszkaniowe na gdańskim Chełmie z lat czterdziestych XX wieku na tle działalności architekta Michaela Fleischera [1903–1983] s. 268–294; Marcinkiewicz Alicja: Komando pracy jeńców wojennych na Chełmie (Arbeitskommando Stolzenberg) w latach 1941–1945. Przyczynek do dziejów Gdańska w okresie drugiej wojny światowej s. 295–302; Daniluk Jan: Zmiany nazewnictwa ulic Chełma w XX i na początku XXI wieku s. 303–320; Kopittke Ryszard: Chełm po drugiej wojnie światowej: budowa osiedla Chełm-Orunia i późniejsze inwestycje s. 321–352; Etmajska Maria: Parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Gdańsku-Chełmie w latach 1947–2017 s. 353–368.

6943. IWICKI Zygmunt: Bedeker oliwski. Oliwa antiqua et praesens. Cz. 1: Osoby i instytucje. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 335, nlb. 1, il.

Toż. Cz. 2: Zabytki. Pelplin 2018 ss. 400, il.
XI–XXI w.

6944. TARKOWSKA Aleksandra: *Sekrety Gdańska*. Łódź 2018 Księży Młyn 8° ss. 155, il. XVII–XXI w.

Gidle

6945. REJMENT Ewa Aleksandra, Duda Elżbieta: *A w Gidlach...* [Nr 1]: Lata dwudzieste, lata trzydzieste. Wybór, oprac. i red. Ewa Aleksandra Rejment. Warszawa 2017 Ewa Aleksandra Rejment; Elżbieta Duda 4° ss. 53, nlb. 1, il.

Toż. Nr 2: Rody, rodziny, obywatele. Warszawa–Końskie–Gidle 2017 ss. 100, il.

Toż. Nr 3: Szkoła, nauczyciele, uczniowie. Końskie–Gidle–Warszawa 2018 ss. 104, il.

Toż. Nr 4: Obywatele i przyjaciele tej ziemi. Końskie–Gidle–Warszawa 2018 ss. 80, il.

Gliwice

6946. PLESZYNIAK Jerzy: *Gliwice*. Gliwice 2018 Wyd. Kultury i Promocji Miasta. Urząd Miejski 4° ss. 231, nlb. 1, il.

Lata 1276–2018.

6947. TRACZ Bogusław: *Gliwice*. Biografia miasta. Gliwice 2018 Muzeum w Gliwicach 8° ss. 591, nlb. 1, il.

Głogów

6948. GŁOGÓW. Średniowieczne miasto nad Odrą. Red. Krzysztof Czaplą. Głogów 2018 Wydaw. Pracowni Badań Region. Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej 8° ss. 196, il., mapy. Pracownia Badań Region. (Biblioteka Pracowni Badań Regionalnych; nr 2).

Treść: Czaplą Krzysztof: Zanim powstało miasto s. 7–38; Czaja Dariusz A.: Funkcje grodów warownych w czasach pierwszych Piastów na przykładzie Głogowa s. 39–54; Maciuszczak Wiesław: Od grodu do obronnego miasta. Okres przejściowy s. 55–64; Adamska Dagmara: „...dla użytku i potrzeby ziemi naszej”. Rozwój przestrzenny lewobrzeżnego Głogowa od połowy XIII do początku XVI wieku w świetle źródeł pisanych s. 65–94; Nowakowski Dominik: Elementy obronne średniowiecznego miasta i broni w mieście na przykładzie Głogowa w świetle źródeł pisanych i archeologicznych s. 95–112; Biszkont Jadwiga: Późnośredniowieczne naczynia szklane z Głogowa s. 113–128; Pogorzelski Wacław: Wyroby z kości i rogu w kulturze średniowiecznego Głogowa s. 129–184; Lachowski Paweł: Zaopatrzenie w wodę Głogowa w okresie średniowiecza i czasów wczesnonowozłotychnych s. 185–196.

Głogów, miasto i region; Wielkopolska

6949. SPRUNGALA Martin: *Wsie i miasta na pograniczu głogowsko-wielkopolskim*. Zarys dziejów wybranych miejscowości. Geschichte der Dörfer und Städte in der Glogau-Posener Grenzregion. Ein kurzer historischer Überblick. Tł. Przemysław Zielnica. Dortmund–

Wijewo 2018 Tow. Przyj. Sławy 8° ss. 690, il., mapy.

Tekst równol. pol., niem.
XII–XX w.

Głogów Małopolski

6950. KOTULA Franciszek: *Miasteczko*. Na przykładzie Głogowa Małopolskiego i jego sąsiadów. Próba biografii. Oprac. red. Wanda Tarnawska. Wyd. 2, rozsz. (1 kompletne). Głogów Małopolski–Rzeszów 2014.

Rec.: Hamryszczak Artur, *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 489–493.

Gniewkowo

6951. SULKOWSKA-TUSZYŃSKA Krystyna: *Gniewkowo – studia nad kulturą przedmieścia (XIV/XV–XVIII w.)*. Stary Toruń 2018 Studio Kropka dtp – Piotr Kabaciński 4° ss. 222, nlb. 1, mapa, streszcz. ang.

Gorzów Wielkopolski

6952. STASZAK Paweł: *Sekrety Gorzowa*. Łódź 2018 Księży Młyn 8° ss. 144, il.

Lata 1850–2017.

Grabowiec

6953. HALICKI Tadeusz: *Grabowiec 750 lat*. Album jubileuszowy. Grabowiec 2018 Tow. Przyj. Grabowca 4° ss. 217, il.

Lata 1268–2018.

6954. SAWICKA Katarzyna, Kordyś Dominik: *750 lat Grabowca 1268–2018*. Grabowiec 2018 Tow. Przyj. Grabowca 8° ss. 34, nlb. 2, il. Gm. Ośr. Kultury w Grabowcu.

Grodków, miasto i region

6955. Z DZIEJÓW Grodkowa i ziemi grodkowskiej. Cz. 3. Grodków 2018 [Lokalna Grupa Działania Złota Ziemia] 8° ss. 200, il.

Treść: Zawadzka Dorota: Wstęp s. 5–6; Cebulka Wanda Małgorzata: Historia Grodkowa s. 7–39; Lauzer Marcin: Historia grodkowskiego kościoła s. 41–77; Ożga Paweł: Organy kościoła pw. św. Michała Archanioła w Grodkowie. Przeszłość i przyszłość. Dwa spojrzenia na grodkowskie organy s. 79–98; Kałuża Henryk: Dzieje Żelaznej i Głębocka s. 99–124; Pawlak Iwona: Historia wpisana w życiorys. Dzieje Jędrzejowa i jego mieszkańców s. 125–155; Kałuża Henryk: Dzieje Lipowej i Osieka Grodkowskiego s. 156–185; Noty o autorach s. 187–190; Podgórna Janina: Inne działania z projektu grantowego s. 191–193. Cz. 1. 2008.

Grudziądz

6956. HAWELKO-WIZO Wiesław: *Grudziądz, jakim go widzę*. Grudziądz 2018 Wizo-Art 8° ss. 330, il.

Lata 1291–2018.

Gryfino, powiat

6957. VI NADODRZAŃSKIE Spotkania z Historią 2018. Materiały pod red. Andrzeja Chłudzińskiego. Pruszcze Gdański–Mieszkowice 2018 Wydaw. Jasne; Gm. Mieszkowice 8° ss. 296, il., mapy, streszcz. niem., pol.

Tekst równol. pol., niem.

Materiały konferencyjne.

Treść: Szanowni Państwo! s. 7–8; Chłudziński Andrzej: Od redaktora s. 9–10; Rogalski Bartłomiej: Groby elit z wczesnego okresu rzymskiego na dolnym Nadodrze na przykładzie cmentarzyska w Czelinie, gm. Mieszkowice, stan. 23 s. 11–30; Chłudziński Andrzej: Nazwy miejscowe gminy Chojna (wybór) s. 31–76; Reinhard Schmook: Wo liegt „Ostbrandenburg”? Zur Geschichte und Geographie einer historischen Region östlich der Oder s. 77–84; Kalita-Skwirzyńska Kazimiera: Siedziby rycerskie, pałace i dwory na terenie gminy Moryń s. 85–106; Wachnicki-Grymuza Daniel: Historia kościoła w Troszynie s. 107–124; Sobisz Zbigniew: Flora naczyniowa cmentarzy gminy Mieszkowice s. 125–140; Foltyn Rafał: „I trójśloneczny znów Światowid wstanie...” Słowiński bożyc w rodzinnej literaturze XIX wieku s. 141–164; Gutsche Edda: Maler im Odertal in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts, Teil I s. 165–190; Maliński Piotr: Walki Wojska Polskiego nad Odrą w 1945 roku jako motyw twórczości artystycznej w sztukach wizualnych s. 191–212; Herman Radosław: Badania – edukacja – rekreacja. Nowatorskie podejście do popularyzacji historii Rejonu Pamięci Narodowej Cedynia–Siekierki–Gozdowice s. 213–224; Maliński Piotr: Przemiany lapidarium w Starych Łysogórkach. Nowe elementy, ich treści i przesłania s. 225–232; Bibliografia s. 233–252; Ilustracje kolorowe s. 253–295. T. 1. 2013.

Grzymiszew

6958. [BRYLIŃSKI Wit, Rojek Mirosław]: Grzymiszew. Z kart historii miejscowości. Tekst Wit Bryliński, Mirosław Rojek. Grzymiszew–Tuliszków 2018 OSP; Gm. i M. Tuliszków 8° ss. 95, il., mapa.

Lata 1411–2018.

Harta

6959. HARTA. Wczoraj i dziś. Red. Maria Pałac. Harta–Rzeszów 2018 Stow. Opieki nad Starym Cmentarzem im. Włodzimierza Kozłó 8° ss. 120, il.

Treść: Wanat Piotr: Zamiast wstępu s. 5–7; Kupczyk Bogdan: Parafia i kościół w Harcie. Zarys dziejów s. 9–12; Pękala Stanisław: Puste miejsce s. 13–16; Pękala Stanisław: Droga na polu rodzącym chleb s. 17–32; Stochmal Aleksander: 80. rocznica strajków chłopskich. Harta 1937–2017 s. 33–40; Szczutek Artur: Ochotnicza Straż Pożarna w Harcie s. 41–54; Hadam Ewa: Orkiestra Dęta OSP Harta s. 55–70; Martowicz-Sieńko Joanna, Sowa Andrzej: „Młoda Harta” s. 71–74; Stochmal Jacek: Klub HDK „Nadzieja” w Harcie s. 75–86; Pałac Maria: Towarzystwo Kultury i Rozwoju Wsi Harta s. 87–98; Domin Sławomir, Piech Wojciech: Klub Sportowy „Orzeł” Harta s. 99–111.

Horyniec-Zdrój

6960. LESZCZYŃSKI Mariusz: Horyniec-Zdrój. Studia z historii miejscowości i parafii. Lublin 2016.

Rec.: Flaga Jerzy, *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 323–328.

Huta Józefów

6961. HUTA Józefów. Stąd nasz ród. Praca pod red. Mieczysława Machulaka. Wyd. 2. Huta Józefów–Wojkowska 2018 Apla Andrzej Skibicki 8° ss. 177, il.

Antologia wspomnień mieszkańców z l. 1863–2018.

Hawa

6962. KAUFMANN Karl Joseph: Dzieje miasta Hawy. Red. nauk. Seweryn Szczepański; tł. Jędrzej Skrobot, Wiesław Skrobot. Wyd. 2 popr. i uzup. Kraków–Hawa 2018 IDG Anna Kwiatkowska; na zlec. Tow. Miłośn. Ziemi Hawskiej 8° ss. 194, tabl. 2, il.

Wyd. 1. Hawa 2010.

Howo-Osada, wieś i region

6963. [SZAMBORA Tadeusz Paweł]: Howo. Wybrane zagadnienia z dziejów majątku, wsi, podległych folwarków – Sochy, Janowo, Wólka Howska, Smolniki, Kraszewo, Mławka oraz okolicznej siedziska w latach 1403–1945. Oprac. Tadeusz Paweł Szambora; współpr. Piotr Grzymkowski. Narzým–Działdowo 2018 Tow. Miłośn. Ziemi Działdowskiej 8° ss. 545, nlb. 79, il. (Monografia Gminy Howo-Osada; t. 2).

Iwierzycy, gmina

6964. GMINA Iwierzycy na przestrzeni dziejów. T. 1. Red. nauk. Edyta Czop. Iwierzycy–Rzeszów 2018 RS Druk 8° ss. 336, il., streszcz. ang., ros.

Z treści: Czop Edyta: Wstęp s. 7–9; Mucha Bogusław: Wyprawa do historii – wprowadzenie s. 11–12; Skulimowska Małgorzata: Środowisko geograficzne s. 13–45; Czopek Sylwester: Osadnictwo prahistoryczne i wczesnośredniowieczne na terenie Gminy Iwierzycy w świetle źródeł archeologicznych s. 49–80; Lorens Beata: Najdawniejsze dzieje gminy (do 1772 roku) s. 82–124; Pustelak Danuta: Gmina Iwierzycy w czasach zaborów (1772–1918) s. 131–176; Czop Edyta: Gmina Iwierzycy w okresie II Rzeczypospolitej (1918–1939) s. 181–219; Czop Edyta, Gądek Paweł: Gmina Iwierzycy w latach okupacji niemieckiej (1939–1945) s. 223–280.

Toż. T. 2 ss. 404, il., streszcz. ang., ros.

Z treści: Czop Edyta: Wstęp s. 7–9; Mucha Bogusław: Wyprawa do historii – wprowadzenie s. 11–12; Słezak-Gotkowska Jolanta, Puchajda Patrycja: Gmina Iwierzycy w PRL – życie polityczne, społeczne i gospodarcze s. 13–81; Bonusiak Andrzej, Wojdon Wiesław: Gmina Iwierzycy w III RP s. 85–143; Zabraniał Sławomir: Historia kościołów i parafii s. 147–199; Aneks s. 200–205; Stukus-Hanik Katarzyna, Hanik Daniel: Szkolnictwo w Gminie Iwierzycy s. 209–263; Lenart Jolanta, Lenart Zbigniew: Kultura w Gminie Iwierzycy s. 264–319; Tabasz Władysław: Ochotnicze pożarnictwo w Gminie Iwierzycy s. 320–349.

Iwonicz-Zdrój, miasto i region

6965. JAKUBOWICZ Emil: Dzieje Iwonicza i okolicznych miejscowości oraz saga rodu Jakubowiczów. Krosno 2018 Krośnieńska Oficyna Wydawnicza 8° ss. 186, nlb. 1, il.

Lata 1387–2018.

Jabłonna

6966. KULIGOWSKA Katarzyna: Jabłonna Augusta. Jabłonna [2018] Gminna Bibl. Publ. im. ks. Jana Twardowskiego 8° ss. 80, il.

Jabłonowo Pomorskie, miasto i region

6967. [RZEPKA Ewa]: Do korzeni... Tekst Ewa Rzepka. Jabłonowo Pomorskie–[Wąbrzeźno] 2018 Wąbrzeskie Zakłady Graficzne 8° ss. 100, il.

6968. RZEPKA Ewa: Jabłonowo miastem. Jabłonowo Pomorskie–Wąbrzeźno 2018 Wąbrzeskie Zakłady Graficzne 8° ss. 83, il.

Jabłoń, gmina

6969. MONOGRAFIA gminy Jabłoń. Pod red. nauk. Dariusza Tarasiuka. Jabłoń 2018 Stow. Miłośn. Ziemi Jabłońskiej 8° ss. 216, il.

Treść: Tarasiuk Dariusz: Wstęp s. 5–6; Ternes Jerzy: I Rzeczpospolita (do 1795) s. 7–16; Tarasiuk Dariusz: Pod zaborem (1795–1918) s. 17–69; Tarasiuk Dariusz: Lata międzywojenne (1919–1939) s. 71–78; Kłapeć Janusz: II wojna światowa (1939–1944) s. 79–89; Kowalik-Bylicka Joanna: Lata powojenne (1944–1989) s. 91–120; Ukalska Ada: Parafie rzymskokatolickie s. 121–152; Latawiec Krzysztof: Oświata s. 153–175; Bibliografia s. 179–187; Ilustracje s. 189–216.

Jaromierz

6970. KACZMAREK Julianna: Jaromierz moja wieś. Jaromierz–Siedlec 2016 Urząd Gm. Siedlec 8° ss. 112, il.

Wspomnienia autorki (ur. 1946) oraz zebrane przez nią materiały, relacje mieszkańców, notatki i dokumenty nt. Jaromierza.

Jarosław, miasto i powiat

6971. JAROSŁAWSKIE przemiany. Tekst Zofia Kostka-Bieńkowska, Konrad Sawiński. Jarosław 2018 Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsetich 8° ss. 260, nlb. 3, il.

Lata 1868–2018.

6972. WONDAŚ Andrzej: Szkice do dziejów Jarosławia. T. 1: Upadek Jarosławia pod rządami austriackimi (1773–1818). Rzeszów 2018 Edytoriał 16° ss. 165, nlb. 2.

Toż. T. 2. Rzeszów 2018 ss. 156, IV, nlb. 1.

Toż. Szkic uzupełniający: Jarosław w pierwszych latach ery samorządowej 1867–1889. Rzeszów 2018 ss. 96, nlb. 1.

Repr., oryg.: Jarosław 1934, 1936, 1938.

Jastarnia

6973. STRUCK Ryszard: Jastarnia. Nim staliśmy się miastem. Gdynia 2018 Region Jarosław Ellwart 8° ss. 95, nlb. 1, il.

Lata 1918–1989.

Jawor

6974. GOLIŃSKI Mateusz, Muła Arkadiusz, Przerwa Tomasz: Stolica na pograniczach. Dzieje miasta Jawora (do 1945 r.). Wrocław 2018 Wydaw. eBooki.com.pl 8° ss. 379, il., mapa, streszcz. ang., niem. Univ. Wrocławski. (Historia Obok. Studia z dziejów lokalnych. History Next To. Local past studies; t. 10).

Jaworzno

6975. SAWIAK Jarosław: Długoszyn. Zarys dziejów od średniowiecza do końca okresu staropolskiego (XII–XVIII wiek). Jaworzno 2018 Muzeum M. Jaworzna 4° ss. nlb. 4, 65, il.

Od 1954 r. część Szczakowej, od 1956 r. Jaworzna.

Jędrzejów, powiat i region

6976. DZIEJE ziemi i powiatu jędrzejowskiego. Oprac. red. Sylwester Wolak. Kraków–Jędrzejów 2018 Agent PR; Pow. Jędrzejowski 8° ss. 351, il.

XII–XX w.

Treść: Kaczmarek Edmund: Szanowni Państwo s. 3; Wstęp s. 7–12; Pielas Jacek, Wojciechowska Beata: Powiat Jędrzejowski do końca XVIII wieku s. 13–84; Jastrzębski Cezary: Powiat Jędrzejowski w latach 1795–1918 s. 85–214; Massalski Adam: Powiat Jędrzejowski (1918–1939) s. 215–350; Massalski Adam: Powiat Jędrzejowski w latach okupacji (1939–1945) s. 285–315; Massalski Adam: Powiat Jędrzejowski w powojennej rzeczywistości (1945–1950). Szkice do portretu s. 317–338; Aneksy: Aneks I: Właściciele majątków ziemskich w powiecie jędrzejowskim w latach 1918–1939 s. 339–341; Aneks II: Proboszczowie parafii w powiecie jędrzejowskim w latach 1919–1939 s. 341–343; Aneks III: Pracownicy Magistratu m. Jędrzejowa w marcu 1933 r. s. 344; Aneks IV: Budżety miasta Jędrzejowa w wybranych latach okresu międzywojennego. Budżet miasta Jędrzejowa w 1928/29 s. 345–347; Aneks V: Kierownicy Państwowych Szkół Powszechnych w powiecie jędrzejowskim w 1939 r. s. 348; Aneks VI: Nauczyciele oficerowie rezerwy z powiatu jędrzejowskiego w 1939 r. s. 349; Aneks VII: Nauczyciele pow. jędrzejowskiego którzy ponieśli śmierć w niemieckich obozach koncentracyjnych s. 350; Aneks VIII: Osoby pracujące na tajnych kompletach szkoły średniej w Jędrzejowie s. 351.

Juchnowiec Kościelny

6977. JUCHNOWIECKIE szeptory o historii. T. 2. Red. Jakub Dobrzyński. Juchnowiec Kościelny 2017 Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 196, il.

Treść: Dobrzyński Jakub: Od organizatorów s. 7–9; Wróbel Wiesław: Wokół początków parafii w Juchnowcu Kościelnym. Dokumenty funduszone i erekcyjne z 1547 r. oraz związane z nimi kontrowersje s. 11–43; Dobrzyński Jakub: Zarys dziejów parafii w Płonce Kościelnej. Kilka słów o związkach z Juchnowcem Kościelnym s. 45–53; Krahel Aleksandra: Obraz Matki Bożej z Juchnowca – przedstawienie typu ikonograficznego s. 55–61; Szymańska Izabela: Sakowiczowie herbu Pomian i ich związki z ziemią juchnowiecką s. 63–70; Kozłowska Monika: Od Annasza do Kajfasza. Dzieciobójstwo przed białostockimi sądami w połowie XVIII w. s. 71–83; Baranowski Łukasz: „Obrachunek całoroczny pięciu ogrodów wszelkiej percepy i ekspensy” – rzecz o dochodowości ogrodów Izabeli Branickiej [1730–1808] s. 85–95; Dobrzański Jakub, Samsel Agata:

Powstanie styczniowe na Podlasiu. Przyczynek do badań nad udziałem ziemiaństwa Białostockizny w zrywie narodowym s. 97–113; Donowski Łukasz: Hotel „Ritz” – próba kategoryzacji na podstawie analizy porównawczej s. 115–126; Sobieszczak Piotr: Gmina Juchnowiec w dwudziestoleciu międzywojennym s. 127–161; Borchert Marek: Inspektorat V Białostocki Armii Krajowej w latach 1941–1944 w świetle dokumentów opracowanych przez Władysława Żarskiego-Zajdlera [1919–1973] s. 163–181; Jakman Alan: Biblioteki i repozytoria cyfrowe jako źródła do badań genealogicznych i historycznych s. 183–194. T. 1. 2016.

6978. JUCHNOWIECKIE Strępy o historii. T. 3. Red. Jakub Dobrzyński. Juchnowiec Kościelny 2018 Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 199, nlb. 1, il.

Treść: Dobrzyński Jakub: Stan badań i postulaty badawcze w badaniach nad dziejami ziemi juchnowieckiej w perspektywie trzeciego tomu „Juchnowieckich szeptów o historii” s. 7–12; Wróbel Marta: Proboszcz juchnowiecki ksiądz Bartłomiej Bylewski (1790–1874) jako współtwórca spuścizny aktowej dziekanów białostockich s. 13–27; Wróbel Wiesław: Romuald Lenczewski [1822–1922] – rodzina, życie, dzieło s. 29–45; Szymańska Izabela: Podlaski fragment historii rodu Paszkowskich herbu Zadora s. 47–57; Baranowski Maciej: Struktura społeczna mieszkańców województwa białostockiego ze względu na wiek, płeć, wyznanie oraz stan cywilny w świetle spisu powszechnego z roku 1931 s. 59–85; Samsel Agata: Historia pomocy więźniom w Białymstoku na tle inicjatyw podejmowanych w Królestwie Polskim i Drugiej Rzeczypospolitej s. 87–103; Samsel Agata, Wróblewska Urszula: Działalność patriotyczna białostockich gimnazjalistów w okresie zaboru rosyjskiego. Zarys problemu s. 105–115; Faszczka Łukasz: Przedwzrzesniowe przygotowania do obrony Augustowszczyzny (od marca 1939 r.) s. 117–138; Faszczka Łukasz: Zaangażowanie duchowieństwa katolickiego południowej Suwalszczyzny w działalność ruchów narodowych w okresie 1915–1919 s. 139–160; Sobieszczak Piotr: Sprawcy i ofiary. Przystępczość w gminie Juchnowiec w okresie międzywojennym w świetle prasy codziennej s. 161–175; Grodzki Jakub: Zabezpieczenie socjalizmu – Komenda Powiatowa Milicji Obywatelskiej w Bielsku Podlaskim w latach 1944–1945 s. 177–198. T. 1. 2016.

Kałużyn, miasto i region

6979. KAŁUSZYN. Studia z dziejów miasta, parafii i okolic. Red. nauk. Tadeusz Krawczak. Warszawa 2018 Aspra-JR 8° ss. 822, il., mapy. Urząd Miej. w Kałużynie.

Treść: Sozyski Marian: Słowo wstępne s. 7; Sadowska-Topór Jolanta, Ościłowski Jarosław: Okolice Kałużyna w prądzie i starożytności s. 9–44; Ościłowski Jarosław: Dorzecze dolnego i średniego Liwca we wczesnym średniowieczu ze szczególnym uwzględnieniem okolic Kałużyna s. 45–69; Kowalczyk-Heyman Elżbieta: Pochodzenie nazw miejscowych w parafii kałużyńskiej s. 71–91; Goska Aneta Aleksandra, Nowik Andrzej Marek: Kałużska szlachta cząstkowa od XV do XXI wieku s. 93–130; Krawczak Tadeusz: Parafia Kałużyna w latach 1472–2016 s. 131–242; Roguski Mirosław: Udział szlachty kałużyńskiej w życiu politycznym i społecznym ziemi liwskiej i Rzeczypospolitej s. 247–289; Osiecka Małgorzata: Kałużyn w czasie Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego s. 291–323; Wocial Andrzej: Kałużyn w powstaniu listopadowym s. 325–378; Krawczak Tadeusz: Miasto i parafia Kałużyn w latach 1863–1918 s. 379–433; Bartoszewicz Henryk: Obraz kartograficzny Kałużyna s. 435–479; Kuligowski Janusz: Kałużyn i okolice w latach 1918–1939 s. 481–578; Wesolowski Andrzej: Kałużyn i okolice w kampanii wrzesniowej 1939 r.

s. 579–652; Piskunowicz Henryk: Okupacja w Kałużynie i regionie kałużyńskim s. 653–762; Posłowie s. 763–765.

Kamienna Nowa

6980. CISZKOWSKI Tadeusz: Kamienna Nowa – mieszkańcy i historia. Dąbrowa Białostocka–Białystok 2018 Urząd Miej.; Partner Poligrafia 8° ss. 68, il.

Lata 1850–2017.

Karczew, gmina

6981. TRZEPAŁKA Bogdan Józef: Taka gmina... Karczew. Karczew 2018 [Miej.-Gm. Ośr. Kultury] 8° ss. 142, nlb. 1, il.

Kaszuby

6982. LINKNER Tadeusz: Wyczytane z pierwszego i ostatniego wydania Przewodnika Aleksandra Majkowskiego. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 12: 2018 s. 177–188.

Pierwszy: „Zdroje Raduni. Przewodnik po tak zwanej Szwajcarii Kaszubskiej”. Warszawa 1913. Ostatni: „Przewodnik po Kaszubskiej Szwajcarii”. Kartuzy 1936.

Katowice

6983. BULSA Michał, Szmatloch Barbara: Sekrety Katowic. Łódź 2018 Księży Młyn 8° ss. 144, il.

Lata 1830–2007.

6984. KATOWICE jako ośrodek nauki i kultury w XX i XXI wieku. Pod red. Antoniego Barciaka. Katowice 2018 Muzeum Historii Katowic 8° ss. 345, nlb. 3, il., streszcz. niem., pol. (Katowice, Historia i Współczesność; t. 3(17)).

Materiały z Katowickiej Konferencji Naukowej, 13–14 IX 2017 r.

Treść: Barciak Antoni: Wstęp s. 7; Fałęcki Tomasz: Miejsce Katowic w kulturze Górnego Śląska s. 11–24; Chojceka Ewa: Juliany Tomann obraz historii Katowic s. 27–32; Donocik Tomasz: Rola Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach w promowaniu nauki i kultury miasta oraz regionu s. 33–43; Woźniczka Zygmunt: Katowice – Kraków. Współpraca czy rywalizacja? (Refleksje historyka) s. 45–58; Jirásek Zdeněk, Jirásek Ondřej: Organizacje kulturalne i oświatowe w regionie w 80. a 90. latach 20. stulecia (na przykładu Severomoravského kraje) s. 59–68; Drogoń Andrzej: Kulturotwórcza i społeczna rola Uniwersytetu Śląskiego – pierwszej humanistycznej uczelni wyższej na Górnym Śląsku s. 71–92; Fic Maciej: „Dążymy do organizacji uniwersytetu”, czyli o planach utworzenia Uniwersytetu Śląskiego u progu lat 60. XX wieku s. 93–102; Duława Jan: Katowice jako ośrodek nauk medycznych w XX wieku s. 103–108; Cząstka-Szymon Bożena, Synowiec Helena: Wkład językoznawców Uniwersytetu Śląskiego w badaniach nad językową przeszłością regionu s. 109–124; Krzyżanowski Lech: Nauki prawne w międzywojennych Katowicach s. 125–138; Czech Alojzy, Melich-Iwanek Krystyna: Instytucje statystyczne i statystycy w Katowicach w okresie międzywojennym s. 139–156; Skrzypietz Aleksandra: Profesor Michał Komaszynski [1924–2007] – katowicki badacz stosunków polsko-francuskich i jego wkład w rozwój polskiej historiografii epoki nowożytnej w XX wieku s. 157–168; Pałka Mariusz: Wkład katowickiego środowiska artystycznego w kulturę Polski

s. 171–182; Borowik Aneta: Historia w murach zapisana – śródmiejski kampus uniwersytecki w Katowicach w latach 60. i 70. XX wieku s. 183–200; Heska-Kwaśniewicz Krystyna: „Wieża spadochronowa” Kazimierza Gołby [1904–1954] i „Ptaki ptakom” Wilhelma Szewczyka [1916–1991] – dwie książki o Katowicach s. 201–226; Bias Hanna: Co działo się w murach Akademii Muzycznej w Katowicach w latach 1939–1945? s. 211–226; Krzyżyk Danuta: Ogólnopolski Konkurs Ortograficzny DYK-TANDO i jego rola w rozbudzaniu zainteresowań językowych Polaków oraz w propagowaniu wzorców poprawnej pisowni. Rys historyczny s. 227–238; Olszar Henryk: Wkład duchowieństwa (archi)diecezji katowickiej w rozwój polskiej teologii s. 239–288; Sznajder Andrzej: Katowickie epizody biografii ks. Franciszka Blachnickiego [1921–1987] s. 289–302; Pethe Aleksandra: „Gość Niedzielny” inspiratorem i promotorem wydarzeń kulturalnych w Katowicach w latach 1974–2003 s. 303–314; Kruszyna Natalia: Geneza i zaczątek kolekcji prac Hansa Bellmera [1902–1975] w Muzeum Historii Katowic (komunikat) s. 315–324; Zapis panelu dyskusyjnego na temat „Katowice jako ośrodek nauki i kultury w XX i XXI wieku” s. 325–345.

6985. KATOWICE oczami Niemców i Polaków. Relacje, wspomnienia, obrazy literackie. T. 1. Pod red. Grażyny Barbary Szewczyk. Katowice 2017 Stow. Thesaurus Silesiae – Skarb Śląski; współwydawca „Śląsk” Wydaw. Nauk. 8° ss. 213, nlb. 3, il.

Treść: Szewczyk Grażyna Barbara: Słowo wstępne s. 7–11; Holtze Richard: Miasto Katowice. Studium kulturowo-historyczne s. 15–51; Hoffmann Georg: Katowice jako miasto s. 53–69; Pohlmann Alexander: Katowice w latach 1865–1915 s. 71–76; Kutsche Eduard: Rozwój urzędu pocztowego w Katowicach s. 79–83; Dame Louis: Jak Katowice stały się miastem s. 85–89; Grabowski Elisabeth: Z życia młodego miasta s. 91–94; Wirbitzky Wilhelm: Moje Katowice s. 97–98; Landsberger Franz: Wspomnienie mojego dzieciństwa s. 101–102; Przywara Erich: Co zawdzięczam Katowicom s. 105–106; Zweig Arnold: Fortece mojego dzieciństwa (fragment) s. 109–110; Zweig Arnold: Spotkanie z pewnym mężczyzną s. 111–113; Zweig Arnold: Zarys życia (fragment) s. 114–116; Grünfeld Walter: Wspomnienia s. 119–131; Knötel Paul: Nowy Teatr Miejski w Katowicach s. 135–140; Heier Willy: Katowice, miasto sztuk pięknych s. 143–146; Lubrich Fritz: Katowickie Towarzystwo Śpiewacze im. Oskara Meistersa s. 151–153; Katowice w utworach literackich s. 163–214.

6986. KATOWICE oczami Niemców i Polaków. Relacje, wspomnienia, obrazy literackie. T. 2. Pod red. Grażyny Barbary Szewczyk. Katowice 2017 Stow. Thesaurus Silesiae – Skarb Śląski; współwydawca „Śląsk” Wydaw. Nauk. 8° ss. 194, nlb. 4, il.

Treść: Piernikarczyk Józef: Powiat katowicki s. 9–12; Goetel Ferdynand: Z cyklu: Ludzie i maszyny. VI Katowice s. 15–19; Mecler Wanda: Hody i zboże (fragment) s. 21–25; Wańkiewicz Melchior: Polski Dawid i angielski Goliat... s. 27–209; Wieczorek Alojzy [Aleksander Widera]: Jesteśmy tylko fabułą. O złotym jubileuszu opowieść nieco przewrotna s. 31–41; Szewczyk Wilhelm: Budował to miasto swój i obcy s. 43–69; Waniek Henryk: Katowice-Blues czyli Kattowitz-Polska s. 71–81; Obrazy literackie s. 89–152; Katowice w szkicach i felietonach Wilhelma Szewczyka s. 153–195.

Kazimierza Wielka, powiat

6987. BIENIAS Andrzej, Przybyszewski Stanisław M., Pilarski Zdzisław: Powiat

Kazimierski. 1956–1975, 1999 – do chwili obecnej. Kazimierza Wielka 2018 Nowa Nidzica 8° ss. 242, nlb. 2, il.

Kępno

6988. KOWALSKI Stanisław: Dzieje Kępna. Od początku istnienia do 2015 r. Kępno–Stare Miasto 2018 Gm. Kępno; Witonet 4° ss. 386, il.

Kielce, miasto i powiat

6989. DZIEJE Karczówki w Kielcach w latach 1624–2024. T. 1: Początki fundacji, insygnia, fundator. Pod red. nauk. Jerzego Michty. Kielce 2016.

Rec.: Kardyś Piotr, *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 427–431.

Kiernozia, wieś i region

6990. KACPRZAK Władysław: Kiernozia i okolice. Łowicz–Skierniewice 2018 Sigma 8° ss. 58, tabl. 22, il.

Lata 1301–2018.

Knyszyn, miasto i region

6991. 450 LAT praw miejskich Knyszyna. Materiały z konferencji naukowej (Knyszyn 20 X 2018). Red. Krzysztof Bagiński, Ewelina Sadowska-Dubicka. Knyszyn 2018 Gmina 8° ss. 200, il., streszcz. ang. (Biblioteka „Gońca Knyszyńskiego”; nr 43).

Treść: Sadowska-Dubicka Ewelina: Wstęp s. 9–10; Maroszek Józef: Układ przestrzenny Knyszyna i dworca królewskiego w mieście XVI wieku s. 11–37; Gołaszewski Łukasz: Pozycja prawna kobiety w małym mieście Rzeczypospolitej w XVI i XVII wieku – przykład Knyszyna s. 39–66; Dobroński Adam Czesław: Knyszyn w legendzie i legenda Knyszyna (do końca XIX wieku) s. 67–85; Czerep Stanisław: Straty osobowe mieszkańców Knyszyna i okolicznych miejscowości odbywających służbę w armii rosyjskiej 1914–1918 s. 87–101; Szołt Dan: Działnictwo przyrodnicze parafii knyszyńskiej w okresie międzywojennym s. 103–132; Lewkowicz Mieczysław: Dobra lenne Knyszyn – Goniądz w XX wieku s. 133–163; Wołkowycki Dan: Działnictwo przyrodnicze ziemi knyszyńskiej s. 165–183; Aneks s. 189–200.

Kociewie

6992. KOCIEWIE. Kraina nad Wisłą. Praca zbiorowa. Pod red. Marii Pająkowskiej-Kensik i Kazimierza Tobolskiego. Gruczno 2017 Tow. Przyj. Dolnej Wisły 8° ss. 168, il., mapy.

Treść: Pająkowska-Kensik Maria: Wstęp s. 5; Tobolski Kazimierz: Granice Kociewia s. 7–14; Tobolski Kazimierz: Ukształtowanie terenu i ważniejsze przemiany s. 15–28; Tobolski Kazimierz: Torfowiska s. 29–40; Tobolski Kazimierz: Pokrywa glebowa s. 41–46; Kubiak-Wójcicka Katarzyna, Gorączko Marcin: Zasoby wodne Kociewia s. 47–75; Pająkowska-Kensik Maria: O grupach etnicznych nad Dolną Wisłą s. 76–82; Pająkowska-Kensik Maria: O gwarze w tekstach z Kociewia s. 83–88; Krótko o gwarze kociewskiej s. 89; Pająkowska-Kensik Maria: Słownik kociewski s. 91–135; Sturmowska-Hinc Katarzyna: O germanizmach w dialekcie kociewskim s. 136–143;

Sturmowska-Hinc Katarzyna: Słowniczek germanizmów gwary kociewskiej s. 144–151; Łucarz Anna: Żem lużał do wieczora, czyli gwara kociewska wczoraj i dziś s. 152–166; Posłowie s. 167.

Kock

6993. **DZIEJE Kocka**. Od czasów najdawniejszych do najnowszych. Pod red. Dariusza Magiera. Kock 2017.

Rec.: Bosko Maciej, *Studia Archiwalne*. [T. 5]: 2018 s. 273–276.

Kołobrzeg

6994. **DZIEMBA Robert**: Historia Kołobrzegu dla średniozaawansowanych. Kołobrzeg 2018 Kamera; Fund. Historia Kołobrzegu; współpr. Muzeum Oręża Pol. 8° ss. 310, il., mapy.

Koniecpol

6995. **KONIECPOL w świadectwach jego mieszkańców**. Historia i współczesność. Materiały zebrali, oprac. i komentarzem opatrzyli Edyta Bukowska i Edward Biłos. Koniecpol–Włoszczowa 2018 Pressprint Piotr Góral 8° ss. 360, il.

XVI–XXI w.

Kościelec, gmina

6996. **DZIEJE Gminy Kościelec**. Pod red. Krzysztofa Witkowskiego. Kościelec–Kolo 2018 Gm. Kościelec; Presilo R. i P. Andre 8° ss. 242, il., mapy.

Treść: Witkowski Krzysztof: Wstęp s. 7–8; Witkowski Krzysztof: Dzieje najdawniejsze (do 1795 r.) s. 9–64; Aneks 1: Dokument księcia Władysława Odonica [1190–1239] z 29 czerwca 1232 r. s. 74–76; Aneks 2: Dokument księcia Bolesława Pobożnego [1224–1279] z dnia 24 kwietnia 1268 r. s. 76–77; Grzanka Bartłomiej: Okres zaborów (1793–1918) s. 79–133; Aneks 3: Wykaz właścicieli gospodarstw w niektórych wsiach należących obecnie do gminy Kościelec według tabeli likwidacyjnych i nadawczych sporządzanych po 1864 r. s. 134–144; Gołdyn Piotr: Dzieje najnowsze (1918–2018) s. 145–228; Bibliografia s. 229–242.

Kościelisko

6997. **JASIŃSKI Mieczysław**: Kościelisko. T. 2: Zarys rozwoju miejscowości od roku 1918 do 1945. Kościelisko–Kraków 2018 Mieczysław Jasiński; „TEJ” Biuro Usług Geodezyjnych i Innych 8° ss. 356, il., il.

T. 1. Zakopane 2012.

Kraczkowa

6998. **KISAŁA Władysław**: Kronika wsi Kraczkowa. Przygot. do dr. Andrzej Kuźniar. Kraczkowa–Rzeszów 2018 Stow. Rozwoju Kulturalno-Gospodarczego; NOT 4° ss. nlb. 7, 169, nlb. 1, XIV, il.

XIV–XX w.

K r a k ó w

6999. **KIELAR Jan**: Prokocim. Jego dzieje dawne i obecne. Oprac. nauk. Gabriel Szuster. Kraków 2018 Młodzieżowy Dom Kultury im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego 8° ss. 223, il.

Dzielnica Krakowa, l. 1909–1978.

7000. **KRAKÓW – metropolia**. T. 3: Dziedzictwo. Pod red. Jacka Purchli. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 531, il., mapy, streszcz. ang.

Treść: Miodunka Piotr: Zaopatrzenie aglomeracji krakowskiej w żywność w połowie XVII wieku. Zarys problematyczny s. 7–30; Laskowski Andrzej: „Dzielnica przyszłości”. Krakowski Zakrzówek w okresie międzywojennym s. 31–84; Purchla Jacek: Architektura III Rzeszy w Krakowie – dziedzictwo kłopotliwe? s. 85–144; Broński Krzysztof: Przemysł i rzemiosło w Krakowie i dystrykcie krakowskim w okresie okupacji niemieckiej 1939–1945 s. 145–188; Murzyn-Kupisz Monika: Dziedzictwo kulturowe Krakowa i jego dzielnic we współczesnej prozie kryminalnej s. 189–234; Wiśniewski Michał: Architektura jako miernik rozwoju metropolitalnego Krakowa na przełomie XX i XXI wieku s. 235–286; Hołuj Dominika: Partycypacja społeczna w działaniach samorządu Krakowa dotyczących dziedzictwa kulturowego s. 287–320.

T. 1. 2016.

7001. **KRYZAŁOWICZ Urszula**: Wieś Kobierzyn pod Krakowem. Kraków 2018 Wydaw. i Drukarnia Tow. Słowaków w Polsce 8° ss. 140, nlb. 3, il.

Włączona w granice administracyjne miasta w 1941 r. XV–XX w.

7002. **PROKOCIM dawniej i dziś**. Red. nauk. Tomasz Ścieżor. Kraków 2018 Tow. Przyj. Prokocimia 8° ss. 246, il.

Treść: Ścieżor Tomasz: Słowo wstępne s. 7–8; Ścieżor Tomasz: Prokocim przez wieki s. 9–24; Biernat Jan Emil: Obecność i znaczenie augustianów w Prokocimiu w pierwszej połowie XX wieku s. 25–33; Ścieżor Tomasz: Zagadka Prokendorfku s. 35–51; Frey-Stecowa Beata: Refleksje sztuki europejskiej w kościele rektoralnym pw. św. Mikołaja z Tolentino w Krakowie-Prokocimiu s. 53–60; Ścieżor Anna: Kazimierz Wodzicki [1847–1906] – myśliwy, omiolog, społecznik s. 61–80; Więch Arkadiusz S.: Działalność Erazma Józefa Jerzmanowskiego [1844–1909] jako przykład autokreacji. Wokół problematyki mecenatu końca XIX wieku s. 81–89; Skrzyński Tomasz: Fundacja Nagród imienia Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich. Założenia a rzeczywistość s. 91–106; Drodź Matusz: Rycerz biało-czerwonej szlachownicy z prokocimskiego pomnika s. 107–121; Głogowski Aleksander: Z Prokocimia do Pakistanu s. 123–131; Święch Wojciech: Budownictwo mieszkalne w gminie Prokocim lat 30. XX w. w świetle przepisów prawa okresu międzywojennego s. 133–142; Kozioł Dorota: Działalność przemysłowa osób fizycznych na terenie gminy Prokocim w latach 1927–1939 s. 143–172; Szuster Gabriel: Więźniowie KL Auschwitz-Birkenau z Prokocimia. Wprowadzenie do problemu i podstawa źródłowa s. 157–172; Ścieżor Tomasz, Radecki-Pawlik Artur: Geomorfologia i hydromorfologia historyczna obszaru Prokocimia s. 173–189; Rajda Włodzimierz, Ostafin Anna, Radecki-Pawlik Artur: Jakość wody rzeki Drwinka w parku im. Jerzmanowskich w Krakowie-Prokocimiu s. 191–204; Czaplicka Anna, Kubala Marek, Pokrzywa Katarzyna: Historia powstania Zalewu Bagry

w Prokocimiu oraz jakość jego wód w aspekcie wykorzystania rekreacyjnego s. 205–222; Bibliografia s. 223–243.

Krasiczyn, wieś i gmina

7003. BARTMIŃSKI Stanisław: Krasiczyn. Zarys dziejów wsi, gminy i parafii naszkicowany przez starego proboszcza. Przemysł–Krasiczyn 2018 Tadeusz Śliwa 8° ss. 580, il., mapy.

XX–XXI w.

Krasnystaw, miasto i powiat

7004. DZIEJE Krasnostawskie. Pod red. Artura Borzęckiego, Ryszarda Maleszyka. Krasnystaw 2018 Krasnostawski Dom Kultury 8° ss. 215, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Treść: Kozyrski Damian: Od wydawcy s. 4–5; Kowalczyk Krzysztof: Krasnystaw w latach 1795–1864 – rys społeczno-gospodarczy s. 6–60; Kulbaka Jacek: Społeczność Krasnegostawu (od powstania styczniowego do I wojny światowej) s. 61–83; Latawiec Krzysztof: Rosjanie w Krasnymstawie w latach 1864–1914 s. 84–106; Kamiński Ernest, Grochowski Konrad: Archeologia I wojny światowej w powiecie krasnostawskim. Postulaty badawcze s. 107–121; Borzęcki Artur: Związek Strzelecki w powiecie krasnostawskim w okresie dwudziestolecia międzywojennego s. 122–147; Czernicka Aleksandra: Społeczna, polityczna i kulturalna działalność ziemiaństwa powiatu krasnostawskiego w dwudziestoleciu międzywojennym s. 148–173; Dąbrowski Radosław: Ukraińcy w powiecie krasnostawskim w latach Drugiej Rzeczypospolitej s. 174–192; Jan Kyc [1894–1969] – peowiak, działacz spółdzielczy i społecznik. Oprac. Ryszard Kyc, Edward Kyc s. 193–201.

Kresy Wschodnie

7005. NICIEJA Stanisław Sławomir: Kresowe trójmiasto. Truskawiec, Drohobycz, Borysław. Wyd. 2. Opole 2018 Wydaw. MS 8° ss. 294, nlb. 2, il.

Wyd. 1. 2009.

Lata 1812–1990.

Krostoszowice

7006. KROSTOSZOWICE. Od przeszłości do współczesności. Red. Beata Bienia. Krostoszowice–Godów 2018 Gm. Centrum Kultury, Sportu i Turystyki 4° ss. 179, il., mapy.

Treść: Bienia Beata: Od redakcji s. 7; Grajewski Czesław: O jednej karcie pergaminowej, czyli co mają święci Szczepan i Oswald do Mszany Śląskiej i okolic s. 9–18; Hudek Wiesław: W cieniu raciborskiej kolegiaty... Z dziejów Krostoszowice (1416–1800) s. 19–41; Marcisz Artur: Krostoszowice w okresie międzywojennym i w czasie II wojny światowej s. 42–56; Bienia Beata: Kościół – Krostoszowicki Kościół 57–70; Bienia Beata: Oświata, kultura s. 71–98; Marcisz Artur: Klub sportowy „Inter” s. 99–101; Bienia Beata: Koło Gospodyń Wiejskich „Gospodyni” s. 102–104; Bienia Beata: Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych s. 104–105; Bienia Beata: Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Koni „Mustang” s. 106–108; Bienia Beata: Niezwykłe miejsca s. 109–118; Bienia Beata: Blaski i cienie życia na wsi s. 119–125; Mendrek Olga: Krostoszowickie zwyczaje s. 126–132; Hudek Wiesław: Dom, który stał się drogą s. 133–140; Bienia Beata: Z serca i duszy Ślączka – Hildegarda Szkatuła [ur. 1940] s. 140–141; Olga Mendrek: Augustyn Szkatuła s. 142–146; Bienia Beata: Najstarsi mieszkańcy

Krostoszowice s. 146–147; Bienia Beata: Krostoszowice w obiektywie s. 149–174; Bibliografia s. 175–179.

Krościenko Wyżne; Pustyny

7007. LORENS Beata: Droga do niepodległej. Krościenko Wyżne i Pustyny w okresie odzyskiwania i budowania niepodległości w XIX i XX wieku. Krosno–Krościenko Wyżne 2018 Wydaw. Ruthenus – Rafał Barski; na zlec. Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 239, tabl. 124, il.

Krotoszyn, miasto i region

7008. KROTOSZYN i okolice. Opracowania i materiały źródłowe. Praca zbiorowa. T. 14. Pod red. Józefa Zdunka. Krotoszyn 2018 Tow. Miłośn. i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej 8° ss. 285, il., mapy. Tow. Miłośn. i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej.

Treść: Zdunek Józef: Przemowa s. 9; Mikołajczyk Piotr: Ewangelicy w Krotoszynie s. 11–34; Grzywaczewski Jan: Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem w powiecie krotoszyńskim 1928–1935 s. 35–69; Kobusiński Kazimierz: Kształtowanie się władzy ludowej i działalność kulturalno-oświatowa w Sulmierzycach w latach 1945–1975 s. 71–82; Grzywaczewski Jan: Śmierć w płomieniach (Przeżynek do dziejów 56. Pułku Piechoty Wielkopolskiej) s. 83–85; Śnieciński Grzegorz: Działalność Towarzystwa Miłośników i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej w latach 2013–2017 s. 87–112; Mikołajczyk Piotr: Kalendarium krotoszyńskie roku 2017 s. 113–120; Kroczyński Hieronim: Profesor Edward Potkowski [1934–2017] – im memoriam s. 121–133; Korsak Antoni A.: Wojciech Jan Tyczyński (1892–1959), pułkownik WP, dowódca 56. Pułku Piechoty Wielkopolskiej s. 134–140; Marzyński Mariusz: Książd Leonard Sprenger (1838–1895) s. 141–145; Szpoper Stanisław: Kapitan Antoni Dąbrowski (1899–1979), oficer 17. Pułku Artylerii Lekkiej w Gnieźnie s. 146–151; Żyto Kinga, Żyto Maria: Stanisław Płaczek (1891–1938), powstaniec wielkopolski s. 152–154; Konieczny Stefan: Czesław Karaśkiewicz (1890–1968), dyrektor Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Krotoszynie z problemami politycznymi s. 155–165; Szymura-Busza Krystyna: Wojenne losy Henryka Szymury (1909–1989), wspomnienie o moim ojcu s. 166–179; Szpoper Stanisław: Książd Alfons Ptak (1913–1987) s. 180–186; Szczepaniak Daniel: Praca i działalność konspiracyjna Henryka Przybyły (1913–1962) s. 187–190; Kaźmierczak Robert: Lekarz medycyny Tadeusz Kaźmierczak (1931–2006) – droga życiowa i zawodowa s. 191–208; Materiały źródłowe do dziejów Krotoszyna i ziemi krotoszyńskiej: Księstwo Krotoszyńskie (autor Szczęsny) – przedruk artykułu, Dziennik Poznański numery 256 i 257 z dnia 6 i 7 października 1919 r. Przekazał do druku Edmund Nawrocki. Słowo wstępne napisał Paweł Hadrych s. 209–214; Sprawozdania sytuacyjne starosty krotoszyńskiego IV–VI 1933 roku. Przekazał do druku i słowem wstępnym opatrzył Jan Grzywaczewski s. 215–248; Mizera Józef: Wspomnienia oficera wojska polskiego, kapitana rez. Józefa Mizery. Tekst dostarczył Paweł Mizera s. 249–279; Charakterystyka powiatu krotoszyńskiego. Opracowanie: Kolektyw pracowników Powiatowej Komisji Planowania Gospodarczego w Krotoszynie, lipiec 1957 rok – przedruk: Stosunki wodne. Przekazał do dr. i słowem wstępnym opatrzył Józef Zdunek s. 280–282.

T. 1. 2005.

Krzeczkowo

7009. SKUTNIK Tadeusz: Krzeczkwowo. Wieś gminy Mońki. Białystok–Mońki 2018

Druk. Cyfrowa druk-24h.com.pl; Moniecki Ośr. Kultury 8° ss. 128, il.

Lata 963–2017.

Krzeczyn Wielki

7010. RUSEWICZ Henryk: Krzeczyn Wielki. (Gross Krichen). Lubin 2018 Urząd Gm. 8° ss. 56, il. (Powiat Lubiński).

Lata 1217–2018.

Kudowa-Zdrój

7011. KAMIŃSKI Bronisław: Kilkoro z nas. Kudowa Zdrój–Wrocław 2018 Agencja Promocji Kultury „Kudowiana”; Agencja Wydawnicza „Argi” 8° ss. 143, fot.

Historie mieszkańców i osób związanych z Kudową-Zdrój, od II wojny światowej po czasy współczesne, wraz z wydarzeniami dot. miejscowości.

Kuflew, wieś i region

7012. JUŚKIEWICZ Kamila, Nowik Andrzej Marek, Sekular Jagna: Dzieje ziemi kuflewskiej. Kuflew–Mrozy–Mińsk Mazowiecki–Ceglów 2018 Gm. Bibl. Publ. im. Jana Pawła II; współpr. Gm. Mrozy; Muzeum Ziemi Mińskiej; Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej; Gm. Ceglów 8° ss. 184, il.

Lata 1515–2018.

Kujawy; Pomorze

7013. DZIEJE regionu kujawsko-pomorskiego. Pod red. Andrzeja Radziwińskiego. Toruń 2017.

Rec.: Hübner Mateusz, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 266–273.

Kunice, wieś i region

7014. BĄKOWSKA Beata: Kunice dawno temu... Losy podlegnickiej wsi i jej mieszkańców oraz okolic w I. poł. XX w. Legnica 2018 Edytor 8° ss. 223, nlb. 1, il., streszcz. niem.

Kurpie

7015. KURPIE we wspomnieniach. Koncepcja, wybór, red. Iwona Choroszevska-Zyśk, Mirosław Grzyb. Ostrołęka 2018 Związek Kurpiów 8° ss. 304, il.

Zbiór wspomnień i opowieści mieszkańców związanych z regionem, XX–XXI w.

Kwidzyn, miasto i region; Cygany

7016. KULTURA, historia, patriotyzm. Po-konferencyjna praca zbiorowa. Red. Łukasz Cieślakowski. Kwidzyn 2018 www.alt-media.com.pl 8° ss. 101, il.

Materiały z konferencji naukowej, Kwidzyn, 23 III 2018 r.

Treść: Wstęp s. 7–8; Cieślakowski Łukasz: Zamiast wprowadzenia – samoregulacja a praktyka edukacyjna s. 9–17; Gontarska Wiktoria, Stoppel Kinga: Władysław Gebik [1900–1986] – polski patriota s. 18–22; Babiarsz Ewa, Muzolf Dominika, Kobus Maja: Gardeja i zapomniana linia fortyfikacyjna s. 23–29; Kuźma Emilia, Kozubowska Natalia: Historia Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy w Cyganach w latach 1945–2015 s. 30–47; Kwiatkowski Michał, Badaszewski Jakub: Historia Koła Gospodyń Wiejskich w Cyganach s. 48–51; Okońska Barbara, Serocka Oliwia: Patriotyzm s. 52–56; Lasecka Pola, Lubińska Emilia, Liszewska Julia: Dzieciństwo w PRL s. 57–60; Refleksje po-konferencyjne. Aut.: Maria Botwicz, Karol Kędra, Agnieszka Zapolska, Marika Grabowska s. 61–69.

Kwitajny

7017. DZIEMIDOWICZ Czesław: Kwitajny – Quittainen. Moja ojczyzna. Wyd. 2, popr. i uzup. Bydgoszcz 2018 Margrafen 8° ss. 213, il.

Lata 1281–2009.

Wyd. 1. 2014.

Laski, wieś i region

7018. PIASECKI Florian W.: Laski znane i odkrywane. Przeszłość miejscowości i jej najbliższej okolicy. Laski–Trzcinnica 2018 Tow. Przyj. Lasek LUKUS 8° ss. 420, il.

XII–XXI w.

Lelów, wieś i region

7019. LELOWSKI matecznik i okolica. Od mikrohistorii do historii ratowniczej. Pod red. Mirosława Skrzypczyka; współpr. red. Karolina Koprowska, Agnieszka Mąka, Anna Wieczorek. Lelów–Włoszczowa 2018 Gm. Lelów; Lelowskie Tow. Hist.-Kult. im. Walentego Zwierkowskiego; Drukarnia Kontur 8° ss. 278, il., mapa, streszcz. ang.

Materiały z konferencji nauk., Lelów, 4 XI 2017 r.

Treść: Skrzypczyk Mirosław: Wstęp s. 7–9; Bogdanowska Monika: Gotycka Matka Boska z Kościola w Staromieściu s. 13–24; Gryglewski Piotr: Lelów i okolice. Zabytki architektoniczne regionu oczami historyka sztuki s. 25–46; Karolezyk Bartosz: Od denara do grosza. Pieniądz mieszczan lełowskich s. 47–63; Dudala Grzegorz: Vita cum morte commutavit. Śmierć parafianina nakielskiego w XVIII w. s. 65–104; Frączek Lech: Konwersje z judaizmem na katolicyzm w parafiach Nakło i Przyłęk w XIX w. s. 107–122; Poniewierski Janusz: Zapomniany prorok. O księdzu Janie Ziei [1897–1991] i lełowskim fragmencie jego biografii s. 123–138; Bryła Zbigniew: Misjonarz z Turzyna. Wspomnienie o życiu i kapłaństwie księdza Emila Cudaka [1950–2014] s. 139–154; Koprowska Karolina: Kwitech – zapis i ślad s. 155–168; Kasprzyk Damian: Regionalistyczne biogramy z ziemi lełowską w tle s. 171–189; Krupa-Ławrynowicz Aleksandra: Etnografia dla lokalnej społeczności. Działania i przemyslenia z gminy Lelów s. 191–205; Nowak Marian: Jerzy Anzelm Zwierkowski [1873–1932] – nieugięty w budowie silnej i nowoczesnej II Rzeczypospolitej s. 207–214; Kobierski Radosław: Surrealistyczne przedmioty, pośmiertna ironia s. 217–226; Skrzypczyk Mirosław: W mateczniku. Misterium Męki Pańskiej w Staromieściu s. 227–242; Wajszczak Jacek: Jorcajt okiem i kamerą s. 243–258; Mioduszewska-Wajszczak Zofia, Wajszczak Jacek: Od ciulimu do humusu. Szkic o kuchni żydowskiej we współczesnej Polsce s. 259–272.

Leszno

7020. LUDZIE i czasy. Leszno we wspomnieniach mieszkańców. Oprac. red. Barbara Głowinkowska. Leszno 2018 Leszczyńskie Tow. Kult. 8° ss. 247, il.

Lata 1918–2018.

Opowieści spisali Elżbieta Curyk-Sierszulska, Janina Małgorzata Halec, Anna Maćkowiak, Antoni Neczyński, Elżbieta Olender, Halina Siecińska, Janusz Skrzypczak, Kinga Zydorowicz.

Leśnica Pienińska, Słowacja

7021. TRAJDOS Tadeusz M[ikołaj]: Leśnica Pienińska. Z dziejów wsi, kościoła i parafii. Nowy Targ–Łapsze Niżne 2016.

Omów.: [Wielocha Andrzej] aw: Życie religijne Leśnicy Pienińskiej. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 205.

Lichwin

7022. RECZEK Mateusz: Lichwin i okolica na kartach dziejów. Białystok 2018 [Drukarnia Cyfrowa Partner Poligrafia] 8° ss. 325, il., mapy.

Ligota

7023. NOWROTEK Zdzisław: Ligota dawnymi laty. Ligota–Czechowice-Dziedzice 2018 Tow. Przyj. Czechowic-Dziedzic 8° ss. 400, il.

XV–XXI w.

Lipiny

7024. REGUŁA Elżbieta: Lipiny dawniej i dziś. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 4:] 2008 s. 78–91.

Lipnik

7025. KAWECKI Józef: Historia wsi Lipnik. Lipnik 2018 Gm. Janów 8° ss. 305, il., mapy.

Lipno, powiat

7026. KRAJEWSKI Mirosław: Powiat lipnowski. Materiały monograficzne i albumowe. Lipno–Brodnica 2018 Wszechnica Edukacyjna i Wydawnicza „Verbum” 4° ss. 721, nlb. 1, il.

XIV–XXI w.

Lipowo

7027. JANISZ Joanna: Lipowo w gminie Wiązowna – sołectwo marzeń. Wiązowna 2018 Urząd Gm. Wiązowna 8° ss. 96, tabl. 41, il.

Lata 1539–2018.

Lisów

7028. ORŁOWSKI Leszek: Lisowski ślad. Łódź 2018 Wydaw. Biblioteka 8° ss. 228.

Rec.: Lech Andrzej, *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 203–207.

Liszki, wieś i region

7029. KOWALIK Adam: Ziemia Lisiecka. Ludzie, historia, tradycje. Kraków–Liszki 2018 Księg. Akademicka; Urząd Gm. Liszki 8° ss. 184, il.

Lata 1124–2018.

Lubartów

7030. LUBARTÓW w dziejach od czasów najdawniejszych do współczesności. Pod red. Ryszarda Szczygła. Lubartów 2018 Urząd M. Lubartów 8° ss. 765, nlb. 4, tabl. 32, il.

Trzęść: Bodziacki Janusz: Przedmowa s. 7–8; Szczygieł Ryszard: Wstęp s. 9–12; Rodzik Jan, Terpilowski Sławomir: Środowisko przyrodnicze Lubartowa s. 13–34; Libera Jerzy: W pradziejach i wczesnym średniowieczu s. 35–76; Sochacka Anna: Osadnictwo okolic Lubartowa przed lokacją miasta s. 77–110; Jusiak Paweł, Szczygieł Ryszard: Proces lokacyjny miasta Lewartowa s. 111–140; Gmiterek Henryk, Jusiak Paweł, Szczygieł Ryszard: Rozkwit miasta za czasów Mikołaja Firleja [1588–1636] oraz jego córki Elżbiety [1609–po 1655] s. 141–196; Kupisz Dariusz: Miasto w XVII i XVIII wieku s. 197–268; Szczygieł Ryszard: W czasach Galicji Zachodniej 1795–1809 s. 269–296; Sędzimirz Ewa, Śladkowski Wiesław: W czasach Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego s. 297–246; Łatawiec Krzysztof: Lubartów w latach 1865–1918 s. 347–397; Zaporowski Zbigniew: Lubartów w okresie Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1939 s. 399–434; Kłapęć Janusz: Lubartów w latach II wojny światowej i okupacji niemieckiej 1939–1944 s. 435–486; Mazur Mariusz: Lubartów w latach 1944–1989 s. 487–586; Tokarski Longin: Lubartów w latach 1990–2015 s. 587–726; Aneks: Właściciele Lewartowa/Lubartowa w latach 1543–1867. Oprac. Paweł Jusiak s. 727–731; Wykaz źródeł i literatury s. 733–765.

Lubawka, miasto i region

7031. WISZEWSKI Przemysław: Świat na pograniczu. Dzieje Lubawki i okolic do 1810 r. Wrocław 2015 Wydaw. eBook.com.pl 8° ss. 562, il., streszcz. ang., niem.

Od 1207 r.

Lubicz, gmina

7032. PAWŁOWSKI Marek: Gmina Lubicz bez granic. Lubicz Dolny–Gdynia 2017 Gm. Lubicz; Region Jarosław Ellwart 4° ss. 396, nlb. 2, il.

XIII–XXI w.

Lublin, miasto i region

7033. GRABOWSKI Christopher: Lublin. A history. Lublin 2018 Maria Curie-Skłodowska Univ. Press 8° ss. 186, il.

Lata 1198–2012.

7034. JAKUBOWICE Murowane, Trzeźniów, Pliszczyn, Rudnik. Red. z. Hubert Maćcik, Dominik Szulc, Jacek Chachaj. Lublin 2017 Lubelskie Tow. Genealogiczne 8° ss. 23, il.

(Historia Micra, Historia Magna) (Lublin 700-lecie. Historia dzielnic).

Treść: Rodzój Jolanta, Mroczek Przemysław: Środowisko przyrodnicze s. 3–5; Niedźwiadek Rafał: Przeszłość Jakubowic Murowanych, Pliszczyna, Rudnika i Trześniowa w świetle odkryć archeologicznych s. 6–9; Chachaj Jacek: Jakubowice Murowane, Łysaków, Pliszczyn, Rudnik i Trześniów do pocz. XVII wieku s. 10–18; Jakimowicz Kamil: Jakubowice, Pliszczyn oraz Rudnik w XVII i XVIII stuleciu s. 19–21; Mącik Hubert: Zespół pałacowo-parkowy w Jakubowicach Murowanych i otaczający go krajobraz kulturowy s. 22–23.

7035. LUBLIN. 700 lat dziejów miasta. Red. Grzegorz Figiel, Ryszard Szczygieł, Wiesław Śladkowski. Lublin 2017.

Rec.: Obara-Pawłowska Anna: Kilka uwag o monografii. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 251–260; Michalski Wojciech: Dzieje Lublina w popularnej syntezie na siedemsetletnią rocznicę lokacji miasta. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 261–265.

7036. LUBLIN. Historia, społeczeństwo, gospodarka. Red. nauk. Wojciech Janicki. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 4° ss. 226, il.

Treść: Janicki Wojciech: Wprowadzenie s. 7; Rodzój Jolanta: Historyczne uwarunkowania rozwoju Lublina s. 9–19; Kociuba Dagmara: Rozwój przestrzenny Lublina od średniowiecza do współczesności s. 21–40; Gorzym-Wilkowski Waldemar: Lublin jako centrum administracyjne regionu s. 41–54; Kociuba Dagmara: Lubelski Obszar Funkcjonalny s. 55–64; Flaga Małgorzata: Przemiany demograficzne Lublina s. 65–80; Bronisz Urszula: Struktury społeczne mieszkańców Lublina s. 81–93; Jakubowski Andrzej: Lublin jako ośrodek nauki s. 95–107; Jakubowski Andrzej: Lublin jako ośrodek kultury s. 109–116; Wesółowska Monika: Miejskie tereny zielone s. 117–124; Miszczyk Andrzej, Miszczyk Magdalena: Rozwój przemysłu w Lublinie s. 125–137; Wesółowska Monika: Infrastruktura techniczna Lublina s. 139–146; Warda Jacek: Lublin jako ośrodek handlowy s. 147–161; Myna Artur: System transportowy Lublina s. 163–179; Świeca Andrzej, Krukowska Renata, Brzezińska-Wójcik Teresa, Skowronek Ewa, Tucki Andrzej, Lachowska Dorota: Lublin jako centrum turystyki w regionie s. 181–196; Bronisz Urszula: Jakość życia w Lublinie s. 197–209; Kociuba Dagmara, Sagan Mariusz: Metropolia Lublin 2030 s. 211–223; Janicki Wojciech: Podsumowanie s. 225–226.

7037. LUBLIN przez siedem wieków. Wydarzenia i ludzie. Red. Eugeniusz Niebelski. Lublin 2017.

Rec.: Rodak Mateusz, *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 417–421.

7038. PIETRASIEWICZ Tomasz: Poemat o mieście Lublinie Józefa Czechowicza. Przewodnik. Lublin 2018 Ośr. „Brama Grodzka – Teatr NN” 8° ss. 421.

Przewodnik po Lublinie inspirowany poematem J. Czechowicza, opublikowanym w 1934 r.

Rec.: Bryłowski Jan, *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 3 s. 695–696.

7039. POLAŃSKA Marta, Jakimińska Grażyna, Piwowarska Magdalena: Lublin. Historia miasta. Lublin 2018 Muzeum Lubelskie 8° ss. 127, nlb. 1, il., streszcz. ang.

7040. WĘGLIN, Szerokie. Red. z. Hubert Mącik, Dominik Szulc, Jacek Chachaj. Lublin 2017 Lubelskie Tow. Genealogiczne 8° ss. 19, il. (Historia Micra, Historia Magna) (Lublin 700-lecie. Historia dzielnic).

Treść: Rodzój Jolanta, Mroczek Przemysław: Środowisko przyrodnicze i działalność człowieka s. 3–7; Niedźwiadek Rafał: Węglin jako potencjalne miejsce dla osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego? s. 8–9; Chachaj Jacek: Konopnica od XIV do pocz. XVII wieku s. 10–13; Jakimowicz Kamil: Węglin w XVII–XVIII wieku s. 14; Nieszcioruk Kamil: Węglin s. 15; Mącik Hubert: Konopnickie kościoły s. 16–18.

7041. WIATER Zdzisław: Wydmuchy w Lublinie. Historia Czechowa. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 81, il.

Lata 1326–2018.

Lubomierz

7042. DYGDALOWICZ Zbigniew: Lubomierz. 725 lat historii miasta. Lubomierz. 725 let historie města. Lubomierz. 725 Jahre Stadtgeschichte. Lubomierz. 725 years of the town's history. Tł. na jęz. czes. Helena Jankowska; tł. na jęz. niem. Marta Miatkowska; tł. na jęz. ang. Ida Wrzesień. Lubomierz 2016.

Rec.: Surowiec Michał, *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 360–361.

Luboń, miasto i region

7043. SZCZEPANIAK Izabella: Dzieje ziemi lubońskiej. Historia Lasku, Lubonia i Żabikowa od czasów najdawniejszych do utworzenia miasta. Luboń 2018 Ośr. Kultury 8° ss. 411, il.

Lwów, Ukraina

7044. BURACZYŃSKI Jan: Dzieje Lwowa. Lublin 2018 Druk. i Wydaw. Akad. Wyższej Szkoły Społ.-Przyrod. im. Wincentego Pola 8° ss. 107, il.

7045. [SMIRNOV Ūrij] Smirnow Jurij: Sekrety Lwowa. Łódź 2018 Księży Młyn 8° ss. 167, il.

XX–XXI w.

7046. ZWOLIŃSKI Andrzej: Lwowskie okrucy historii. Kraków–Częstochowa 2018 Wydaw. AA; Inicjatywa Ewangelizacyjna Wejdzmy na Szczyt 8° ss. 255, il.

Lata 1301–2018.

Łągów, wieś i gmina

7047. HISTORIA i walory turystyczne Łągowa. Red. Jadwiga Kamińska. Łągów 2018 Urząd Miasta i Gm. Łągów 4° ss. 97, nlb. 1, il., mapy.

Materiały z konferencji, Łągów, 8 VI 2018 r.

Z treści: Rembalski Andrzej: Dawny Łągów w „Rocznikach czyli Kronikach sławnego Królestwa Polskiego” Jana Długosza s. 13–18; Jastrzębski Cezary: Łągów w XIX-wiecznych opisach krajoznawczych s. 19–23; Pietrzyk Zdzisław: O bitwach i potyczkach w rejonie Łagowa w czasie powstania styczniowego s. 25–32; Zagniński Andrzej: Historia Nadleśnictwa Łągów s. 33–37; Kasza Andrzej: Poszukiwania rud uranu w Winnej kolo Łagowa w latach 1952–1956 s. 71–73; Miller Andrzej: Wizerunek księdza Kazimierza Kończyka (1915–1998) – najdłużej pracującego proboszcza w parafii św. Michała Archanioła w Łagowie s. 77–80; Krawczyk Piotr: Żydzi łagowscy w dokumentach i wspomnieniach s. 81–85; Girczys-Janowicz Halina: Działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Łagowie s. 93–97.

Łęczna

7048. FRAZIK Józef Tomasz: Łęczna. *Mercuriusz Łęczyński*. Nr 30: 2017 s. 43–44.

Fotokopia artykułu zamieszczonego w nr 6 pisma „Ziemia” z 1958 r.

7049. STUDIA z dziejów Łęcznej. Pod red. Anny Sochackiej; współpr. red., wybór i opis il. Eugeniusz Misiewicz. Łęczna 2017.

Rec.: Giergiel Tomisław, *Studia Archiwalne*. [T. 5]: 2018 s. 277–280.

Łęczycza

7050. PISARKIEWICZ Mirosław: Opowieści starej Łęczycy. [Kraków] 2018 Ridero 8° ss. 247, il.

Lata 1869–2017.

Łęki Dukielskie

7051. KYC Henryk: Moje Łęki Dukielskie na przestrzeni dziejów. Dukla–Krosno 2016 Gm. Dukla; Wydaw. Ruthenus 8° ss. 665, il. (Biblioteka Dukielska; t. 12).

Lata 1101–2016.

Łomazy, gmina

7052. SZUDEJKO Romuald: Monografia Gminy Łomazy. Biała Podlaska–Łomazy 2018 Gm. Łomazy 4° ss. 512, il.

Zawiera: Cz. 1: Łomazy. Historia wsi, miasta i osady gminnej; Cz. 2: Historia miejscowości Gminy Łomazy. Lata 1370–2018.

Łomża

7053. ŁOMŻA na przestrzeni dziejów. Monografia opracowana w 600-lecie nadania praw miejskich. Pod red. Krzysztofa Sychowicza. Łomża 2018 Urząd Miej. 4° ss. 438, nlb. 1, il.

Treść: Chrzanowski Mariusz: Do Czytelników s. 7; Sychowicz Krzysztof: Wstęp s. 9–10; Bienia Mieczysław, Kuklińska Małgorzata: Pradawna Łomża (od epoki kamienia po średniowiecze) s. 11–38; Lolo Radosław: Wczesnonożytna Łomża s. 41–62; Graczyk Waldemar, Marszalska Jolanta M.: Kościół katolicki w Łomży od XV do końca XVIII wieku s. 63–87; Bzura

Danuta: Od zaborów do odzyskania niepodległości s. 89–143; Dudziński Tomasz: W okresie II Rzeczypospolitej s. 145–212; Kaczyński Michał: Wrzesień 1939 roku w regionie łomżyńskim s. 213–225; Leszczyński Kamil: Pod dwiema okupacjami s. 227–241; Sychowicz Krzysztof: Od komunistycznej „wolności” do pełnej samorządności s. 243–337; Aneksy 341–394; Bibliografia s. 395–408.

7054. RZECZNIOWSKI Leon: Dawna i teźniejsza Łomża. Łomża 2018 Muzeum Północno-Mazowieckie; Agencja Wydawnicza „Od Akapitu” 8° ss. XVIII, nlb. 12, 128, nlb. 2, il.

Repr., oryg.: Warszawa 1861 nakł. aut. Lata 1418–1861.

Łomża; Ostrołęka

7055. SOKOŁOWSKA Dorota, Maculewicz Grzegorz: Sekrety Łomży i Ostrołęki. Łódź 2018 Księży Młyn 8° ss. 155, il.

Lata 1850–2017.

Łopuszno, wieś i region

7056. BOŻYK Izabela, Pastuszka Stefan Józef, Turkowski Romuald: Łopuszno i okolice na przestrzeni dziejów do 2018 roku. Łopuszno–Kielce 2018 Gm. Bibl. Publ.; Ludowe Tow. Naukowo-Kulturalne. Oddział 8° ss. 722, streszcz. ang.

Łowicz

7057. TARCZYŃSKI Władysław: Łowicz. Wiadomości historyczne z dodaniem innych szczegółów. Wydał na pamiątkę 35-letniego zamieszkania swego w Łowiczu Władysław Tarczyński. Wyd. 2. Łowicz 2018 Łowiczanka 8° ss. nlb. 8, 252, V.

Repr., oryg.: Łowicz 1899. XIV–XIX w.

Łysaków

7058. KALINA Dariusz: Wieś Łysaków na przestrzeni dziejów. Wstęp do badań nad przeszłością wsi należących do cysterskiego klasztoru w Jędrzejowie. Kielce–Łysaków–Szydłówek 2018 Ikona 8° ss. 198, nlb. 2, tabl. 2, il.

XII–XXI w.

Malbork

7059. ODKRYWAMY polskość Malborka w stulecie odzyskania niepodległości. Pod red. Janusza Hochleitnera i Karola Polejowskiego. Malbork 2018 Malborskie Centrum Kultury i Edukacji 8° ss. 142, nlb. 1, il. (Biblioteka Malborska).

Treść: Hochleitner Janusz, Polejowski Karol: Wstęp s. 3–7; Polejowski Karol: Malbork w czasie ostatniej wojny polsko-krzyżackiej i ordynacja zamku malborskiego z 1521 r. s. 9–24; Czarnowska Joanna: Mennica malborska za panowania królów

polskich s. 25–37; Siuciak Aleksandra: Gerhard Denhoff (1590–1648) i Malbork s. 39–53; Panfil Rafał: Próby fundacji kolegium jezuickiego w Malborku w XVII wieku s. 55–71; Bogdanowicz Tomasz: Noblesse oblige – Sierakowscy z Waplewa s. 73–79; Szwedowski Piotr: Książd Władysław Łęga [1889–1960] jako badacz polskości Ziemi Malborskiej s. 81–98; Hochleitner Janusz: Symboliczne znaczenie Malborka w I poł. XX wieku s. 99–123; Butryn Bartłomiej: Znane i zapoznane polonika z terenu Malborka s. 125–132; Dzikowski Arkadiusz: Konspiracja wileńska na terenie Malborka w latach 1946–1948 s. 133–142.

7060. RZĄD Ryszard: Bedeker malborski 1845–1945. Malbork 2018 Muzeum M. Malborka 8° ss. 335, tabl. 1, il., mapa.

Malinowice

7061. CIEPIELA-CZAPLA Beata: Malinowice w dokumentach i wspomnieniach. Czeladź–Malinowice 2018 Pol. Zw. Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Koło nr 4; Inst. Autorski SAP O 8° ss. 220, il.

XIV–XXI w.

Mazowsze

7062. DYMEK Benon: Mazowsze. Historia i kultura 1526–1795. T. 2. Pułtusk–Warszawa 2015 Akad. Humanist. im. Aleksandra Gięsztorza; Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 380, nlb. 1, il. Akad. Humanist. im. Aleksandra Gięsztorza, Mazowieckie Tow. Nauk., Akademickie Tow. Edukacyjno-Nauk. „Atena”.

T. 1. Żyrardów 2015.

7063. DZIEJE Mazowsza. Praca zbiorowa. T. 2: Lata 1527–1794. Pod red. Jana Tyszkiewicza. Pułtusk 2015.

Rec.: Grabowski Janusz, *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 351–354.

7064. DZIEJE Mazowsza. Praca zbiorowa. T. 5: Lata 1939–1945. Pod red. Adama Koseskiego. Pułtusk–Warszawa 2017 Akad. Humanist. im. Aleksandra Gięsztorza; Muzeum Niepodległości; na zlec. wydawcy Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 568. Akad. Humanist. im. Aleksandra Gięsztorza.

Toż. [Wyd. 2]. Pułtusk 2018 Akad. Humanist. im. Aleksandra Gięsztorza ss. 690, il.

Treść: Koseski Adam: Wstęp s. 7–9; Koseski Adam: Źródła do dziejów Mazowsza w okresie II wojny światowej s. 11–21; Izdebski Jerzy: Działania wojenne na Mazowszu we Wrześniu 1939 r. s. 23–54; Lewandowska Stanisława: Reżim okupacyjny s. 55–92; Szubska-Bieroń Elżbieta: Organy represji okupanta na Mazowszu Północnym s. 93–184; Szubska-Bieroń Elżbieta: Rejencja ciechanowska s. 185–237; Milewska Marta: Sytuacja ludności niemieckiej s. 239–276; Szczepański Janusz: Zagłada mazowieckich Żydów s. 277–335; Zygnier Leszek: Eksterminacja ludności polskiej s. 337–376; Zygnier Leszek: Kościół katolicki i inne wyznania chrześcijańskie s. 377–445; Gmitruk Janusz, Przybysz Kazimierz: Martyrologia wsi mazowieckiej s. 447–477;

Lewandowska Stanisława: Opór społeczeństwa przeciwko polityce okupanta s. 479–541; Gmitruk Janusz, Przybysz Kazimierz: Konspiracyjny ruch ludowy na Mazowszu s. 543–620; Koseski Adam: Wyzwolenie Mazowsza spod hitlerowskiej okupacji s. 621–634.

T. 1. 2006.

Mazury, wieś

7065. WÓJCIAK Marek: Historia wsi Mazury w Gminie Wysokie Mazowieckie. Wysokie Mazowieckie 2018 Urząd Gm. 8° ss. 191, il.

Lata 1526–2012.

Michałowice, gmina

7066. MEUS Konrad, Chorążki Marcin: Na granicy. Monografia historyczna gminy Michałowice. T. 2: Od schyłku XVIII wieku do 1949 roku. Michałowice 2018 Urząd Gm.; Fabryka Grafika 8° ss. 319, il.

Miedzichowo, gmina

7067. GMINA Miedzichowo na szlakach dziejów. Red. nauk. Marcelli Tureczek. Miedzichowo–Zielona Góra 2018 Gm. Miedzichowo 4° ss. 169, nlb. 3, il., mapy.

Treść: Tureczek Marcelli: Wstęp s. 5–6; Miejscowości w gminie Miedzichowo s. 13–28; Sanocka-Tureczek Katarzyna: Źródła archiwalne do dziejów Miedzichowa i okolic s. 13–28; Piechota Stanisław: Uwarunkowanie geograficzne i gospodarcze Gminy Miedzichowo s. 29–47; Stachowiak Paweł: Archeologia obszaru Gminy Miedzichowo s. 49–55; Gularek Małgorzata, Tureczek Marcelli: Krajobraz kulturowy i zabytki okolic Miedzichowa s. 57–77; Tureczek Marcelli: Zarys dziejów Miedzichowa i okolic w okresie średniowiecznym i wczesnonowożytnym s. 79–83; Stachowiak Paweł: Żelazne (i miedziane) korzenie Miedzichowa s. 85–88; Nodzyński Tomasz: Obszar gminy Miedzichowo w latach 1815–1939 s. 89–106; Urbanek Grzegorz: Miedzichowo i okolice w okresie drugiej wojny światowej (1939–1945) s. 107–120; Pieniężny Andrzej: Zarys dziejów Miedzichowa i okolic w latach 1945–2017 s. 121–134; Łodyga Maciej, Siwiński Tomasz: Bolewice, Grudna, Bolewicko i Węgielnia w latach 1945–1989 s. 135–152; Kowalczyk Kazimierz: Nie tylko dokumenty – Esej o powojennych dziejach okolic Miedzichowa s. 153–164; Nodzyński Tomasz, Piechota Stanisław, Tureczek Marcelli: Wspomnienia mieszkańców z okolic Miedzichowa s. 157–169; Bibliografia s. 165–169.

Miejsce Piastowe

7068. WRONA Grzegorz: Dzieje Miejsca Piastowego do 1914 roku. Krosno 2018 Wydaw. Ruthenus – Rafał Barski; Parafia Nawiedzenia NMP w Miejscu Piastowym 8° ss. 407, il., mapy.

Mielec

7069. HAPTAŚ Krzysztof, Miodunka Piotr: Rzochów. Zarys historii miasteczka i parafii do roku 1939. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 2: 2012 s. 21–50.

Od XIV w.; obecnie w granicach Mielca.

Mielno

7070. FRANCZUKOWSKI Zbigniew: Mielńskie opowieści. Mielno 2018 Press Forum; na zlec. Gm. Mielno 8° ss. 141, il.

Lata 1801–2018.

Mikołów

7071. [DMETRECKI Mariusz]: Historyczne kalendaria Śmiłowic w 90-lecie Ochotniczej Straży Pożarnej. Oprac. i koment. opatrzył Mariusz Dmetrecki. Mikołów–Katowice 2018 MBP; Pol. Tow. Turystyczno-Krajoznawcze. Regionalna Pracownia Krajoznawcza 8° ss. 152, il.

Lata 1928–2018.

Milicz, powiat; Żmigród, powiat

7072. POWIAT milicko-żmigrodzki w perspektywie historycznej. Kreis Militch-Trachenberg in historischer Perspektive. Red. Ireneusz Kowalski; aut. Janusz Gołaszewski [i in.]. Milicz 2017 Fund. Frankonia 8° ss. 345, nlb. 7, il., mapy, streszcz. niem. (Powiaty Polskie).

Treść: Kowalski Ireneusz: Wstęp s. 5; Kolenda Justyna, Seidel-Grzezińska Agnieszka: Grody dawnego powiatu milicko-żmigrodzkiego – ich formy, funkcje i losy na przestrzeni dziejów s. 6–39; Kowalski Ireneusz: Spis wsi. Od średniowiecza do początku XX w. s. 40–87; Kowalski Ireneusz: Zarys dziejów Stawów Milickich i gospodarki stawowej s. 88–93; Kowalski Ireneusz: Lasy dawnego powiatu. Część milicka. Część żmigrodzka s. 94–103; Kozica Kazimierz: Milicz i Żmigród oraz Stawy Milickie na dawnych mapach Śląska s. 104–167; Ranożek Włodzimierz: Kształtowanie pogranicza śląsko-wielkopolskiego w rejonie powiatu milicko-żmigrodzkiego s. 168–183; Kowalski Ireneusz: Powiat milicko-żmigrodzki. Terytorium, instytucje, funkcjonowanie s. 184–197; Hatzfeldt Friedrich von, Hochberg Michael von, Kowalski Ireneusz, Schweinitz Friedrich-Carl von: Główne miejscowości powiatu s. 198–219; Gołaszewski Janusz: Powstanie i funkcjonowanie Żmigrodzko-Milickiej Kolejki Powiatowej 1894–1930 s. 220–257; Anex. Legendy Doliny Baryczy s. 258–323.

Miłoradzice

7073. RUSEWICZ Henryk: Miłoradzice. (Muhlradlitz). Lubin 2018 Urząd Gm. 8° ss. 56, il. (Powiat Lubiński).

Lata 1267–2018.

Morochów

7074. KLAJA Piotr: Witriany – dziś przysiółek Morochowa, niegdyś odrębna wieś. *Bieszczad*. [T.] 22: 2017/2018 [dr.] 2018 s. 98–171.

Mrowino

7075. SZEWCZYK Maciej A.: Mrowino. Przyczynek do historii. Mrowino 2018 Maciej A. Szewczyk 8° ss. 170, nlb. 10, il., streszcz. ang.

XV–XXI w.

Nadolna Karczma

7076. SZWANKOWSKI Jerzy: 300 lat Nadolnej Karczmy. Raciąż 2018 Stow. Rozwoju Sołectwa Raciąż 8° ss. 96, il.

Lata 1717–2017.

Nakło nad Notecią; Krajna

7077. GEPPERT Ignacy, Bobowski Teodor, Marciniak Franciszek: Nakło i Krajna. Studia i rozprawy. Oprac. Tomasz Pasięka, Tomasz Rogacki, Mariusz Gratkowski. Nakło nad Notecią 2018 nakł. Urzędu M. i Gm. Nakło nad Notecią; przy współpr. z Muzeum Ziemi Krajeńskiej 8° ss. nlb. 8, XVI, 266, nlb. 4, 15, tabl. 12, il.

Nakło nad Notecią, powiat

7078. LEMKE Ewa: Powiat nakielski. Bydgoszcz 2018 Atrstudio; na zlec. Urzędu Marszałkowskiego 8° ss. 193, nlb. 3, il. (Kujawsko-Pomorskie Powiaty. Lubię tu być).

Nawojowa Góra

7079. WÓJCIK Jan Kanty: Nawojowa Góra. Siedemsetlecie dziejów. Wyd. 2. Nawojowa Góra 2018 Stow. Inicjatyw Społ. Nawojowej Góry 8° ss. 299, il.

Wyd. 1. 2017.

Niemodlin, miasto i region

7080. ZIEMIA niemodlińska. W kręgu historii i kultury. [Z.] 3. Red. Maria Szwed. Niemodlin–Opole 2018 Niemodlińskie Tow. Region.; Wydaw. Inst. Śląski 8° ss. 78, nlb. 9, il., streszcz. niem.

Treść: Paszkowska-Witkowska Aleksandra: Od Wydawcy s. 7–8; Domska Janina: Zarys dziejów księstwa niemodlińskiego (1313–1460) s. 9–15; Sekowski Roman: Szlachta i jej majątki w okolicy Niemodlina od średniowiecza do XIX wieku s. 16–44; Woźniak Mariusz: Przemysł, handel i rzemiosło, czyli przedsiębiorczość w dawnym powiecie niemodlińskim (1845–1975) s. 45–74; Mrozek Paweł: Symbole samorządowe Niemodlina. O projektowaniu współczesnego wizerunku herbu oraz flagi, banneru i pieczęci herbowych miasta i gminy s. 75–78; Ilustracje s. 79–84.

Z. 1. 2014.

Nieporęt, wieś i gmina

7081. GMINA Nieporęt w latach 1918–2018. Setna rocznica odzyskania niepodległości. Red. Wawrzyniec Orliński, Konrad Szostek. Nieporęt 2018 Nieporęckie Stow. Hist. 8° ss. 223, il., mapy. Nieporęckie Stow. Hist.

Treść: Mazur Maciej: Przedmowa s. 5; Orliński Wawrzyniec: Od redakcji zamiast wstępu s. 7–20; Łopaciński Maciej: Kanał Królewski w dokumentach archiwalnych s. 21–32; Pakuła Mirosław: Odmowa złożenia przysięgi przez 5. Pułk Legionów Polskich w Zegrzu Południowym w lipcu 1917 r. s. 33–40; Pakuła Mirosław: Walki pod Nieporętem w sierpniu 1920 r.

s. 41–48; Borowski Marek: Wietka s. 49–71; Szostek Konrad: Życie religijne gminy Nieporęt w dwudziestolecu międzywojennym s. 73–84; Wróbel Dariusz: Zarys dziejów wojennych na terenie Nieporętu i okolic w wojnie obronnej 1939 roku s. 85–92; Rogusz Marek: Lotniczy wrzesień 1939 r. nad Nieporętem s. 93–114; Wróbel Dariusz: III Batalion Armii Krajowej w Nieporęciu – zarys działań bojowych 1940–1944 s. 115–124; Wróbel Dariusz: Walki o przedpole warszawskie i wyzwolenie Nieporętu w 1944 roku s. 125–134; Szostek Konrad: Trudne lata powojenne s. 135–142; Szostek Konrad: Czego Jaś się nie nauczył, tego Jan nie będzie umiał, czyli o szkolnictwie w gminie Nieporęt w latach 1918–2018 i trochę wcześniej s. 143–164; Magnuszewski Artur: Jezioro Zegrzyńskie – historia powstania i warunki hydrologiczne s. 165–176; Olechowski Andrzej: Zarys historii samorządu terytorialnego w gminie Nieporęt w latach 1918–2018 s. 177–202; Kotowska Elżbieta: Biblioteka Publiczna Gminy Nieporęt – historia s. 203–214; Gmina Nieporęt w dawnej prasie – przegląd s. 215–220; Bibliografia s. 221–222.

Nisko, miasto i region

7082. OGIŃSKI Janusz: Ziemia Niżańska. Królewsczyzna, dobra kameralne, powiat. Stalowa Wola–Nisko 2018 Sztafeta; na zlec. Starostwa Pow. 8° ss. 204, il.

VIII–XXI w.

Nowa Góra

7083. RZEPECKI Bronisław: Zarys historii Nowej Góry. Nowa Góra 2018 Tow. Przyj. Nowej Góry 8° ss. 184, il., mapy.

XIII–XX w.

Nowa Wieś

7084. AUGUSTYN Janina: U stóp Jastrzębiej Góry. Przewodnik po historii i współczesności Nowej Wsi. [Nowa Wieś 2018 Janina Augustyn] 8° ss. 227, nlb. 1, il., mapy.

Nowa Wieś; Trzcianne

7085. PISANKO-BOROWIK Agnieszka, Borowik Przemysław: Nowa Wieś Trzcianne. Szkic historyczny. Trzcianne 2018 Gm. Trzcianne 8° ss. 193, il., mapy.

Lata 1559–2018.

Nowa Wieś Lubińska

7086. KARDYŚ Grzegorz: Nowa Wieś Lubińska. Polkowice–Głogów 2015 Tow. Ziemi Polkowickiej; Drukarnia Wydaw. „Druk-Ar” 8° ss. 192, il., streszcz. ang. (Biblioteka Towarzystwa Ziemi Polkowickiej; z. 15).

Lata 1945–2015.

Nowy Korczyn

7087. BIENIAS Andrzej, Przybyszewski Stanisław M.: Nowy Korczyn. Kazimierza Wielka 2018 Nowa Nidzica 4° ss. 221, nlb. 1, il.

Od pradziejów do współczesności.

Nowy Sącz

7088. MIGRAŁA Leszek: Historia Nowego Sącza. Nowy Sącz 2017.

Rec.: Aleksander Tadeusz, *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 380–382.

Obertyn, Ukraina

7089. OBERTYN. Opowieści o życiu miasteczka. Obertyn. Opovidni pro žittâ miistečka. Ob’ertyni. Red. nauk. Marcelina Jakimowicz, Piotr Zubowski; rf. Pavel Ablamski [i in.]. Wrocław 2018 Ośr. „Pamięć i Przyszłość” 8° ss. 510, il., streszcz. ang.

Tekst równol. w jęz. ukr.

Treść: Zubowski Piotr: Wprowadzenie s. 9–17; Cz. 1. Obertyn – miasteczko w Galicji Wschodniej: Mędrzecki Włodzimierz: Polacy – Ukraińcy – Żydzi w Galicji Wschodniej s. 21–39; Jakimowicz Marcelina, Kluba Jolanta: Refleksje metodologiczne z badań terenowych wśród byłych i obecnych mieszkańców Obertyna s. 41–51; Musiał Marcin: Przestrzeń Obertyna s. 53–73; Cz. 2: Opowieści o życiu miasteczka: 1. Obertyn w niepodległej Polsce (1918–1939): Hładyszuk Serhii: Słowo wstępne s. 79–83; Miasteczko i jego mieszkańcy s. 85–88; Ziemię wokół miasteczka s. 88–90; Życie społeczne s. 91–100; Jarmarki s. 100–103; Organizacje społeczne i życie kulturalne s. 103–110; Szkolnictwo s. 110–117; Relacje międzysąsiedzkie s. 117–123; Życie religijne s. 123–140; Siostry zakonne i opieka zdrowotna s. 141–146; Emigracja s. 146–149; 2. II wojna światowa (1939–1945): Zubowski Piotr: Słowo wstępne s. 153–157; Początek wojny s. 159–164; Okupacja radziecka s. 165–174; Atak Niemiec na ZSRR s. 174–176; Interregnum i mordy na Żydach w okolicach Obertyna s. 176–178; Wojska węgierskie i węgierscy Żydzi s. 178–182; Życie pod okupacją niemiecką s. 182–189; Wypędzenie Żydów do getta s. 189–193; Getto s. 193–196; Głód 1942 roku i ostateczna Zagłada Żydów s. 196–198; Historia ocalenia Marii Szmegold s. 198–199; Historia ocalenia Soni Sorger s. 200–214; Historia ocalenia Leona Nachwalgera [1912–2015] s. 214–221; Polacy i Ukraińcy ratujący Żydów s. 221–226; „I znów przyszedli Ruscy” s. 226–229; Ewakuacja przed frontem s. 229–231; Mobilizacja mężczyzn do służby wojskowej s. 231–235; Wycofanie się Niemców i ujawnienie się ocalałych Żydów s. 235–239; Powrót z ewakuacji s. 240–243; Napady ukraińskich nacjonalistów na Polaków s. 244–257; 3. Powojnie: Ablamski Pavel: Słowo wstępne s. 261–267; Wyjazdy obertyniaków i nowi mieszkańcy 1944–1946 s. 269–282; Kolektywizacja rolnictwa w Obertynie s. 282–285; Działalność OUN i UPA i radzieckie represje wobec ukraińskiej partyzantki s. 286–292; Głód 1947 roku s. 292–296; Codziennosc w Obertynie s. 297–308; Walka władz radzieckich z religią s. 308–316; Obertyniacy w „nowej” ojczyźnie s. 316–326; Swoi i obcy na „Ziemiach Odzyskanych” s. 326–330; Organizacja nowego życia s. 330–335; Wyjazdy z Obertyna i osiedlenie na „Ziemiach Odzyskanych” pod koniec lat 50. XX w. s. 335–340; „Powroty” do Obertyna s. 340–347; Aneks: Świadkowie historii Obertyna s. 349–388.

Obryste, gmina

7090. GMINA Obryste. Serce Puszczy Białej. Teksty Ewa Kowalczyk, Radosław Lolo, Sylwia Słojkowska-Affelska i Grzegorz Hubert Gerek; red. Ewa Kowalczyk. Wyd. 2. Obryste–Pułtusk 2018 Aga Press Agencja Wydawniczo-Reklamowa – Wydaw. Aleksander 8° ss. 159, nlb. 1, mapy, streszcz. ang. (Gminy Polski – Małe Ojczyzny).

Ocieśki, wieś i region

7091. OCIEŚKI i okolice. Dziedzictwo małych ojczyzn. Pod red. Dariusza Kaliny. Biały-stok–Ocieśki 2018 Druk. Cyfrowa druk-24h.com.pl; OSP 8° ss. 229, nlb. 5, il.

Tręść: Juszczak Janusz: Od redakcji s. 7–8; Kalina Dariusz: Zamiast wstępu... s. 9–19; Gacia Tadeusz: Akt erekcyjny kościoła w Ocieśkach s. 23–31; Mirowski Roman: Ocieśkie kościoły oraz zamek i dwór w Rembowie s. 33–44; Malicki Adam: Materiały do dziejów dóbr Szumsko-Radostów i Pagowiec na przełomie XIX i XX w. w świetle akt w zasobach Archiwum Państwowego w Kielcach s. 47–58; Kalina Dariusz: Z dziejów osadnictwa szlacheckiego w parafiach Bardo i Szumsko w XVII–XIX wieku s. 61–76; Kalina Dariusz: Z dziejów osadnictwa na terenie parafii w Ocieśkach s. 79–116; Juszczak Janusz: Z najnowszych dziejów parafii Ocieśki s. 117–122; Juszczak Janusz: Ziemia rakowska w latach wojny i okupacji 1939–1945 s. 125–149; Czerwec Jolanta, Szczerba Katarzyna: Z dziejów szkolnictwa w Ocieśkach s. 151–165; Sadowski Romuald: Bitwa pod Ocieśkami i trzy potyczki Powstania Styczniowego s. 167–207; Domoń Andrzej: Bracia Domonowie – bohaterowie z Ocieśk s. 209–218; Juszczak Janusz: Historia i działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w Ocieśkach s. 219–229.

Odrzywół

7092. ROLA-STĘŻYCKI Andrzej Zygmunt: Odrzywół. Gród Dobrogosta. Różanna 2018 Inst. Genealogii Kapituła Pol. Heraldyków i Genealogów 4° ss. 285, nlb. 1, il.

Po 1945 r.

Oksa, gmina

7093. DUDA Mirosław: Z Okszą Imć Pana Mikołaja przez dzieje. Cz. 1–2: Opowieści z dziejów gminy oksańskiej. Wyd. 2. Kielce–Kraków–Oksa 2018 Drukarnia Eikon Plus; Urząd Gm. 4° ss. nlb. 2, 292, il., mapy; nlb. 2, 334, il., mapy.

Olesno, gmina

7094. NASZE wczoraj i dziś. Gmina Olesno we wspomnieniach i opowieściach. Red. i oprac. Małgorzata Morawiec; współpr. Katarzyna Foder, Barbara Wójcik. Olesno 2018 Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 303, nlb. 1, il.

Antologia wspomnień mieszkańców gminy Olesno, XX–XXI w.

Olsztyn, powiat

7095. ACHREMCZYK Stanisław, Chłosta Jan: Dzieje powiatu olsztyńskiego. Olsztyn 2018 Pow. Olsztyński 8° ss. 607, il.

Oława, miasto i region

7096. ZIEMIA oławska. Tradycja a współczesność. Red. nauk. Tomasz Gałwiazek. Oława 2018 Bibl. „Koronka” 8° ss. 210, il. (Śląskie Studia Regionalne. Studia i materiały).

Materiały z konferencji naukowej, Oława, 12 V 2017 r.

Tręść: Gałwiazek Tomasz: Słowo wstępne s. 7–8; Stelmach Roman: Średniowieczne dokumenty do dziejów Oławy zachowane w zasobie Archiwum Państwowego we Wrocławiu s. 9–24; Szczepańska Jolanta: Elita urzędnicza Henryka IV Probusa i jej związki z ziemią oławską s. 25–40; Szymański Jarosław: Czy istniało księstwo oławskie? Przyczynek do rozważań nad tytułaturą książąt brzeskich s. 41–54; Heś Robert: Brzesko-oławski epizod wyprawy Jagiellonów na Śląsk w 1474 r. 55–73; Wojtucki Daniel: Rzemiosło katowskie w nowożytnej Oławie na podstawie rachunków miejskich i ksiąg metrykalnych s. 74–100; Skrzypietz Aleksandra: Z Oławy do Sztokholmu lub Paryża. Plany małżeńskie najstarszej córki królewicza Jakuba, Marii Kazimieri [1695–1723] s. 101–119; Seredyński Grzegorz: Między księstwem a cesarstwem. David Metz, burmistrz i złotnik oławski s. 120–146; Gałwiazek Tomasz: Z badań nad strukturą i działalnością administracji państwowej na ziemi oławskiej w latach 1945–1949 s. 147–168; Trzaskowska Grażyna: Dzieje radzieckiego cmentarza wojennego w Oławie s. 169–200.

Opole

7097. POBÓG-LENARTOWICZ Anna: Od opola do Opola. Popularna historia miasta. Opole 2017.

Rec.: Bereszyński Zbigniew, *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 241–252.

Orawa

7098. TRAJDOS Tadeusz M[ikołaj]: Dzieje Górnej Orawy. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 164–181.

Orchówek

7099. STUKUS Włodzimierz J., Jabłońska Izabela M., Korneluk Tomasz: Miasteczko małe jak... Orchówek. Orchówek–Włodawa 2018 Gm. Włodawa 4° ss. 119, il.

Lata 1401–2018.

Osiek

7100. RUSEWICZ Henryk: Osiek. (Ossig). Lubin 2018 PTTK. Oddz. „Zagłębie Miedziowe” 8° ss. 72, il. (Powiat Lubinski).

Lata 1203–2018.

Ośława, dorzecze

7101. WESOŁKIN Wojciech: W dorzeczu Ośławy. Cz. 8: Radoszyce i Ośławica. *Bieszczad*. [T.] 22: 2017/2018 [dr.:] 2018 s. 22–79.

Cz. 1. *Tamże*. [T.] 15: 2009.

Ostrołęka, powiat

7102. DZIEJE powiatu ostrołęckiego. Pod red. Janusza Gołoty, Jerzego Kijowskiego, Jana Mironczuka. Ostrołęka 2018 Ostrołęckie Tow. Nauk. im. Adama Chętnika 8° ss. 549, nlb. 2, il., mapy. Ostrołęckie Tow. Nauk. im. Adama Chętnika.

Tręść: Kubel Stanisław: Słowo Starosty s. 7; Wprowadzenie s. 9–10; Zebrowski Tadeusz: Środowisko geograficzno-przyrodnicze s. 11–22; Balcerzyk Małgorzata: Pradzieje i okres średniowiecza do powstania powiatu (1373) s. 23–66; Niewiadomski

Marek: Od lokacji miasta do upadku Rzeczypospolitej (1373–1795) s. 67–152; Białczak Adam: Trwanie pod obcą władzą (1795–1914) s. 153–252; Gołota Janusz: Podciągnąć powiat wwyż (1915/1918–1939) s. 253–307; Łukaszewski Wojciech: Pod dwiema okupacjami (1939–1945) s. 309–351; Kijowski Jerzy: Powiat i „bez powiatu” (1945–1998) s. 353–429; Mironczuk Jan: 20 lat samorządności w okresie III RP (1998–2018) s. 435–482; Bibliografia s. 483–496; Mapy powiatu s. 497–504.

Ostróda

7103. MIECZNIKOWSKI Stanisław: *Ostróda – moja mała ojczyzna. Ostródzki Przegląd Historyczny*. T. 4: 2018 s. 113–128.

Od 1945 r.

Oświęcim, miasto i region

7104. NOWAKOWSKI Andrzej: Integracja księstwa oświęcimskiego z Królestwem Polskim (1454–1564) i późniejsze losy ziemi oświęcimskiej w kontekście Wadowic. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 166–207, streszcz. ang.

7105. OŚWIĘCIM miasto pogranicza. T. 1. Red. nauk. Bożena Czwojdrak, Kazimierz Miroszewski, Piotr Węcowski. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 457, streszcz. ang., niem.

Treść: Chwierut Janusz: Słowo wstępne s. 7–8; Czwojdrak Bożena: Wstęp s. 9–11; Piber-Zbieranowska Marta: Oświęcim i ziemia oświęcimska na dawnych mapach s. 15–30; Węcowski Piotr: Sieć drożna ziemi oświęcimskiej od połowy XVI wieku s. 31–40; Ferenc Marek: Sieć drożna ziemi oświęcimskiej w latach 1564–1772 s. 40–46; Rychel-Mantur Dominika, Miroszewski Kazimierz: Sieć drożna ziemi oświęcimskiej w XIX i XX wieku s. 47–53; Sperka Jerzy: Ziemia i księstwo oświęcimskie do połowy XV wieku s. 54–108; Węcowski Piotr: Przyłączenie ziemi oświęcimskiej do Królestwa Polskiego s. 109–132; Ferenc Marek: Dzieje Oświęcimia i ziemi oświęcimskiej od 1564 do 1772 roku s. 133–177; Nawrot Dariusz: Czasy austriackie do 1918 roku s. 178–215; Januszewska-Jurkiewicz Joanna: Oświęcim i ziemia oświęcimska w niepodległej Polsce 1918–1939 s. 216–246; Fertacz Sylwester: Czasy wojny 1939–1945 s. 247–269; Miroszewski Kazimierz: W Polsce Ludowej do 1956 roku s. 270–294; Ratajczak Tomasz: Historia architektury zamku w Oświęcimiu s. 295–324; Pajor Piotr: Sztuka średniowiecza i nowożytna s. 325–338; Borowik Aneta: Sztuka XIX i pierwszej połowy XX wieku s. 339–358; Żurek Dorota: Nauka i kultura w Oświęcimiu – średniowiecze i czasy nowożytne s. 359–363; Fic Maciej: Szkolnictwo oświęcimskie w latach 1772–1951 s. 364–384; Fic Maciej: Nauka i kultura w Oświęcimiu s. 385–392; Oleś Wioletta: Ważniejsze postacie w życiu miasta s. 393–402; Czwojdrak Bożena: Kalendarium s. 403–408; Bibliografia s. 416–431.

Rec.: Żywczak Dorota: Oświęcim w nowej perspektywie. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 283–286.

7106. OŚWIĘCIM miasto pogranicza. T. 2. Red. nauk. Bożena Czwojdrak, Kazimierz Miroszewski, Piotr Węcowski. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 509, il., streszcz. ang., niem.

Treść: Kiszka Beata: Nazwa miast i dzielnic s. 9–15; Marzec Andrzej: Herb i pieczęcie Oświęcimia s. 16–23; Mądrycki Grzegorz: Oświęcim w badaniach archeologicznych. Zarys problematyki s. 24–50; Żurek Dorota: Rozwój miasta do końca XVI wieku

s. 51–110; Zbieranowski Michał: Oświęcim w drugiej połowie XVI wieku. Próba rekonstrukcji planu miasta s. 111–116; Palkij Henryk: Rozwój miasta w czasach koronnych s. 117–164; Rychel-Mantur Dominika: Topografia miasta s. 165–177; Babiński Aleksander Zygmunt: Ustrój i organizacja miasta s. 178–191; Madziar Dawid: Mieszkańcy i ich życie codzienne s. 191–207; Szpak Jacek: Dzieje gospodarce s. 208–227; Januszewska-Jurkiewicz Joanna: Okres międzywojenny s. 228–264; Miroszewski Kazimierz: Pierwsze lata PRL s. 265–305; Szynkler Artur: Oszpician. Oświęcimscy Żydzi na przestrzeni wieków s. 306–342; Rajman Jerzy: Kościoły średniowiecznego Oświęcimia (do końca XVI wieku) s. 343–390; Wólkiewicz Ewa: Instytucje kościelne w Oświęcimiu w XVII i XVIII wieku s. 391–420; Trąba Mariusz: Kościół katolicki i życie religijne miasta w XIX i XX wieku s. 421–466; Bibliografia s. 472–481.

Rec.: Żywczak Dorota: Oświęcim w nowej perspektywie. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 283–286.

7107. RAJMAN Jerzy: Księstwo oświęcimskie. Zarys dziejów i postulaty badawcze. *Osviecimensis*. 2013 s. 4–88.

XIII–XVI w.

Parzymiechy

7108. JĘDRYSIAK Jarosław: *Parzymiechy – 750 lat historii*. Lipie 2018 Gm. Lipie 8° ss. 256, il.

Lata 1266–2016.

Pcim; Stróża; Trzebutnia

7109. SADOWSKI Piotr: *Śladami przodków – wokół Niepodległej. Pcim, Stróża i Trzebutnia w latach 1900–1939*. Pcim 2018 Gm. Ośr. Kultury i Sportu 8° ss. 128, il.

Piasieczno

7110. MIESZKAŃCY wspominają. Cz. 3. [Spisała] Małgorzata Kawka-Piotrowska. *Piasieczno 2018 Urząd. M. i Gm.* 8° ss. 148, il.

Antologia wspomnień mieszkańców Piasieczna, XX w.

Treść: Szturowska Małgorzata: Wstęp s. 5; Andrzejewski Jacek: Opowieści o moich rodzicach s. 7–16; Fusek Aleksandra, Fusek Andrzej: Opowieść o życiu wuefisty w liceum przy Chyliczkowskiej s. 17–27; Granosik Zofia: Opowieści o Reytanach i ulicy Mickiewicza s. 29–39; Koprowski Andrzej, Obłozja Piotr: Opowieść o żaglach i harcerskim granatowym mundurze s. 41–53; Morawska-Ryll Anna: Opowieść o Marii i Konstantym s. 55–62; Natarska Grażyna: Opowieść o skromnych, wielkich ludziach s. 63–72; Samek Jadwiga: Opowieść o piasiecznińskiej akuszerce s. 73–86; Samojlik Janina: Opowieść o domu rodzinnym s. 87–104; Sierańska Grażyna: Opowieść o ludziach z mojej ulicy s. 105–116; Trzeciak Elżbieta, Trzeciak Tadeusz: Opowieść o życiu z pasją s. 117–132; Zieliński Grzegorz: Opowieść o pięciu pokoleniach z ulicy Sienkiewicza s. 133–149.

Cz. 1. 2015.

Pilzno, miasto i region

7111. PILZNO. Monografia miasta do 1945 roku. Pod red. Bogdana Stanaszka. Pilzno 2018 Tow. Przyj. Pilzna i Ziemi Pilźnieńskiej 8° ss. 768, tabl. 50, il.

Treść: Mossoń Zofia, Podlasek Jacek: Przedmowa s. 5; Stanaszek Bogdan: Wstęp s. 7–9; Towpasz Krystyna: Środowisko

naturalne okolice Pilzna s. 11–30; Blajer Wojciech, Szpunar Andrzej: Pradzieje i wczesne średniowiecze okolic Pilzna s. 31–54; Kiryk Feliks: Pilzno w XIV–XVI wieku s. 55–67; Stanko Przemysław: Szkoła pilźnieńska i jej absolwenci na Uniwersytecie Krakowskim w XV–XVI wieku s. 69–92; Miodunka Piotr: Miasto Pilzno od początku XVII w. do około 1785 roku s. 93–228; Bruzdziński Andrzej: Klasztor augustianów w Pilźnie (1403–1832). Zarys problemu s. 229–250; Stanaszek Bogdan, Haptaś Krzysztof, Brzegowy Joanna: Pilzno pod zaborem austriackim s. 251–374; Bruzdziński Andrzej: Klasztor karmelitów w Pilźnie (1840–1945). Zarys problemu s. 375–386; Stanaszek Bogdan: Pilzno w czasie I wojny światowej s. 387–412; Celarek Michał: Mieszkańcy Pilzna i okolic w walkach Legionów Polskich w czasie I wojny światowej s. 413–423; Stanaszek Bogdan: Pilzno w latach 1918–1939 s. 425–614; Małozieć Maciej: Miasto i gmina w okresie okupacji niemieckiej s. 615–678; Nawrocki Rafał: Zabytki gminy Pilzno s. 679–712.

7112. SZCZEKLIK Józef: Pilzno i jego dzieje. Wyd. 3. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 448, il., mapy.

XII–XX w.
Wyd. 2. 1994.

7113. WOJTANOWSKI Józef: Monografia Pilzna. (Dzieje Pilzna do pierwszej wojny światowej). *Rocznik Pilźnieński*. [R. 5]: 2009 s. 13–38.

Autor żył w l. 1873–1937.

Uzup.: Modelski Marian: Józefa Wojtanowskiego historia Pilzna. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 5]: 2009 s. 5–11; Szczeklik Józef: Omówienie. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 5]: 2009 s. 12–13.

Piotrków Trybunalski, powiat

7114. ZIEMBA Zbigniew: Ojczyzna to pamięć... Przyczyńki do historii wybranych fragmentów powiatu piotrkowskiego. Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 104, tabl. 9, il.

XVI–XX w.

Piszczac, gmina

7115. GMINA Piszczac. Historia i współczesność. Praca zbiorowa. Pod red. Bogusława Korzeniewskiego, Andrzeja Buczyły, Sławomira Hordejuka. Piszczac–Biała Podlaska 2018 Arte 4° ss. 167, il.

XVI–XXI w.

Treść: Koźuchowski Kamil: Przedmowa s. 7; Wstęp s. 9–10; Korzeniewski Bogusław, Buczyło Andrzej, Hordejuk Sławomir: Historia współczesnych miejscowości gminy Piszczac s. 11–114; Buczyło Andrzej, Hordejuk Sławomir: Historia miejscowości obecnie nieistniejących s. 115–118; Węda Łukasz: Kultura i sport s. 119–131; Korzeniewski Bogusław, Bielecki Adam: Inwestycje z lat 2007–2018 s. 132–151; Korzeniewski Bogusław, Wawryszak Ewelina: Wykaz wójtów, radnych i sołtysów gminy Piszczac s. 152–161.

Pleśna, wieś i region

7116. WÓJCIK Łukasz: Pleśna i okolice. Dzieje najdawniejsze. Ruchowa 2018 Łukasz Wójcik 8° ss. 96, il.

Od pradziejów do 1800 r.

Podlasie

7117. SMÓŁKO Zbigniew: Terra felix. Podlasie dla średniozaawansowanych. Wołyń–Czełmierz–Radzyń Podlaski–[Wygnanów] 2018 Wydaw. Wspólnota Mateusz Orzechowski 8° ss. 134, nlb. 3, il.

Pomorska Wieś, wieś i region

7118. RODZEWICZ Wiesław: Pomorska Wieś i okolice. Historia i teraźniejszość. Elbląg–Gniezno 2018 Gaudentium 8° ss. 180, nlb. 2, il.

Lata 1344–2017.

Pomorze

7119. HISTORIA Pomorza. T. 5. (1918–1939): Województwo pomorskie i Wolne Miasto Gdańsk. Cz. 2: Polityka i kultura. Pod red. Szczepana Wierchosławskiego i Przemysława Olstowskiego. Toruń–[Warszawa] 2018 Wydaw. Tow. Nauk. w Toruniu; Narodowe Archiwum Cyfrowe 8° ss. 450, nlb. tabl. 28, il. Inst. Historii PAN im. Tadeusza Manteuffla, Tow. Nauk. w Toruniu.

Treść: Wierchosławski Szczepan, Olstowski Przemysław: Przedmowa s. 7–9; Województwo pomorskie: Olstowski Przemysław: Życie polityczne s. 11–74; Hauser Przemysław, Wołos Mariusz: Mniejszości narodowe i wyznaniowe s. 75–131; Walkusz Jan, Alabrudzińska Elżbieta: Kościoły i religie s. 132–175; Olstowski Przemysław: Szkolnictwo i oświata, ruch naukowy, biblioteki i muzea s. 176–221; Olstowski Przemysław: Życie literackie s. 222–240; Olstowski Przemysław: Ruch wydawniczy s. 241–249; Pepliński Wiktor, Stopikowski Robert: Czasopiśmiennictwo s. 250–293; Skuczynski Janusz: Życie teatralne s. 294–303; Gawrońska Ewa: Życie muzyczne s. 304–317; Olstowski Przemysław, Łaskiewicz Tomasz, Krzemiński Tomasz: Życie codzienne s. 318–350; Mansfeld Bogusław: Sztuka s. 351–375; Wolne Miasto Gdańsk: Andrzejewski Marek: Życie polityczne s. 376–385; Andrzejewski Marek: Kultura i życie umysłowe s. 386–404; Mansfeld Bogusław: Sztuka s. 405–421; Olstowski Przemysław, Wierchosławski Szczepan: Refleksje końcowe s. 422–428.

T. 1. Cz. 1–2. Poznań 1969–1972.

T. 5. Cz. 1. 2015.

Posadów

7120. PIOTROWSKI Marcin: Grodzisko w Posadowie i jego kontekst. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 7–48, streszcz. ang.

Dzieje wsi.

Poznań

7121. MRUGALSKA-BANASZAK Magdalena: Wilda w czterech odsłonach 1235–1945. Poznań 2018 Wydaw. Miej. Pospnania 4° ss. 607, il., streszcz. ang.

7122. TRZEBA by jeszcze powiedzieć. Z Archiwum Społecznego Śródkki. Cz. 2. Pod red.

Anny Pikuły; współpr. Michał Kępski, Olga Tarczyńska-Polus. Poznań 2018 Centrum Turystyki Kulturowej Trakt; Wydaw. Miej. Pospnania 8° ss. 163, nlb. 5, il. + 1 dysk optyczny (DVD).

Treść: Mirzyński Robert: Słowo wstępne s. 5; Kępski Michał, Pikula Anna, Tarczyńska-Polus Olga: Archiwum Społeczne Śródki s. 6–9; Most Cybiński s. 11–46; Rewitalizacja s. 47–78; Z rodzinnego albumu s. 79–100; Historie mówione s. 101–161. Cz. 1. 2016.

Pruszków

7123. JAKUBOWSKI Tadeusz Hubert: Scribo, ergo sum. Pruszków 2018 Książnica Pruszkowska im. Henryka Sienkiewicza 8° ss. 247, nlb. 1, il.

Historia Pruszkowa od okresu międzywojennego.

Przemków

7124. PRZYBYSZEWSKI Stanisław M., Bienias Andrzej: Przemków na kartach historii. Kazimierza Wielka 2018 Nowa Nidzica 8° ss. 130, nlb. 1, il.

XIII–XXI w.

Przewrotne

7125. WALCZEWSKA Dorota: Od Przewrotnej do Przewrotnego. Zarys dziejów. Rzeszów–Głogów Małopolski 2018 Edytorial; na zlec. Miej.-Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 215, il., mapy. Nar. Centrum Kultury.

Lata 1564–2018.

Przysucha

7126. ZARYCHTA-WÓJCICKA Agnieszka: 100-lecie Niepodległości. Przysucha 1918–2018. Przysucha–Radom 2018 Muzeum Wsi Radomskiej 8° ss. 131, il.

Przytyk, wieś i region

7127. KUPISZ Dariusz, Piątkowski Sebastian: Dzieje Przytyka i okolicznych miejscowości do 1918 roku. Przytyk–Radom 2018 Urząd Gm.; Inst. Technologii Eksploatacji – PIB 8° ss. 291, tabl. 40, il., mapy.

Radziejowa

7128. SZYKUŁA Rafał: Radziejowa odkryta na nowo. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 165–170.

Dzieje nieistniejącej wsi położonej k. Baligrodu i wzmiankowanej po raz pierwszy w 1552 r. oraz rozmowa z jej mieszkanką Barbarą Sobczyszyn (1922–2017) ukazująca przedwojenne realia wsi i wywiezienie mieszkańców w l. 1946/1947.

Radzim

7129. RADZIM. Gród i wieś nad Wartą. Red. Andrzej Kowalczyk, Michał Skoczyński,

Andrzej M. Wyrwa. Dziekanowice 2017 Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Wydaw. 4° ss. 518, nlb. 1, il., mapy. (Biblioteka Studiów Lednickich. Ser. A; t. 8).

Treść: Urbański Dariusz: Przedmowa s. 5; Szrama Tomasz: Przedmowa s. 7; Wyrwa Andrzej M.: Radzim – zapomniany i przywrócony pamięci ślad osadnictwa z przeszłości. *Introductio* s. 9–11; Nazwa, położenie i topografia Radzimia. Aut.: Andrzej Kowalczyk, Michał Skoczyński, Mikołaj Kostyrko, Tomasz Sobalak, Bartosz Perz, Władysław Danielewicz s. 15–70; Kowalczyk Andrzej, Kaczmarek Łukasz: Przemiany osadnicze w prahistorii i średniowieczu w świetle źródeł archeologicznych s. 71–210; Skoczyński Michał, Brust Mieczysław: Gród i kasztelania radzimskie s. 211–238; Skoczyński Michał: Wieś Radzim s. 243–252; Skoczyński Michał, Serafin Jerzy: Kościół i parafia św. Mikołaja i św. Barbary w Radzimu s. 253–282; Sikora Mateusz: Monety z badań archeologicznych na Ostrowie Radzimskim s. 283–290; Dębski Artur, Paweł Sankiewicz: Uzbrojenie z Ostrowa Radzimskiego s. 291–314; Makowiecka Marzena, Makowiecki Daniel: Podstawy gospodarki zwierzętami na potrzeby osiedla i kasztelania radzimskiej w średniowieczu (VIII–pierwsza połowa XIV wieku) s. 315–356; Wrzesińska Anna: Ekspertyza antropologiczna kości ludzkich ze stan. 1 w Radzimu s. 357–362; Pietrzak Sławomir, Langer Jerzy J.: Substancje organiczne z fragmentów naczyń produkcyjnych do wytwarzania dziegiu z Radzimia – badania archeometryczne s. 363–382; Gałka Mariusz: Opracowanie wyników analizy paleobotanicznej szczątków roślinnych ze stan. 1 w Radzimu s. 383–386; Goslar Tomasz: Datowanie radiowęglowe próbek z badań archeologicznych przeprowadzonych na stan. 1 w Radzimu, gm. Murowana Goślina, pow. poznański s. 387–390; Sikorski Andrzej: Tkanina na denaruku krzyżowym ze stan. 1 w Radzimu s. 391–396; Sikorski Andrzej: Pakuły i tkaniny na trzpieniu noża osobistego ze stan. 1 w Radzimu s. 397–400; Sikorski Andrzej: Odciski tkanin na naczyńkach ze stan. 1 w Radzimu s. 401–406; Kowalczyk Andrzej, Wyrwa Andrzej M.: Radzim. Gród i wieś nad Wartą. Podsumowanie s. 407–414; Kowalczyk Andrzej: Aneks 1: Mapy s. 415–426; Skoczyński Michał: Aneks 2: Wizytacje s. 427–462; Aneks 3: Objasnienia (Legenda do ryc. 39. Typy i podtypy gleb w okolicy Radzimia) s. 463–479; Bibliografia s. 494–511.

Rec.: Danielewski Marcin: Książka „Radzim. Gród i wieś nad Wartą” w kontekście badań nad osadnictwem grodowym Wielkopolski. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 1 s. 109–119.

Rafajłowa, Ukraina

7130. SKŁODOWSKI Jan: Rafajłowa. Huculska wieś w Karpatach Wschodnich. Krosno–Warszawa 2018 Ruthenus – Rafał Barski; Nar. Inst. Pol. Dziedzictwa Kulturowego za Granicą Polonika 4° ss. 287, il.

Od 1914 r.

Raszyn, gmina

7131. NASZA mała ojczyzna. Red. Dariusz Bartoszewicz, Grażyna Gałązka. Raszyn–Sękocin Stary–Teresin 2018 Gm. Raszyn; Parafia Rzymskokatolicka św. Siostry Faustyny Kowalskiej; Wydaw. Ojców Franciszkanów Niepokalanów 4° ss. 293, nlb. 4, il., mapy.

Zawiera: Zarys dziejów wsi Sękocin, Słomin i Laszczki. Kronika 25-lecia parafii św. Faustyny Kowalskiej w Sękocinie Starym.

Lata 1565–2018.

Reszel

7132. RESZEL. 680 lat historii miasta. Pod red. Grzegorza Białuńskiego i Roberta Klimka. Reszel 2018 Tow. Miłośn. Reszla i Okolic 8° ss. 237, nlb. 1, il., mapy.

Treść: Wstęp s. 9–11; Białuński Grzegorz: Przywilej lokacyjny Reszla z 12 lipca 1337 roku s. 15–24; Bogdan Danuta: Samorząd miasta Reszla w XVI–XVIII wieku s. 27–55; Achremczyk Stanisław: Reszel – ośrodek oświaty, nauki i rzemiosła artystycznego w XVII–XVIII wieku s. 57–112; Kielbik Jerzy: Rodzina i gospodarstwo domowe w parafii reszelskiej na Warmii w świetle spisu komunikujących na początku XVIII wieku s. 113–130; Kopiczko Andrzej: Społeczność reszelska pod koniec XVIII na podstawie księgi chrztów (1768–1785) s. 133–157; Łapo Jerzy: Wieści z Reszla w mazurskich gazetach przełomu XIX i XX wieku s. 159–181; Kuprjanik Stanisław: Krzyże i kapliczki przydrożne w Reszlu s. 183–210; Klimek Robert: Między prawdą a zmyśleniem: trzy błędy historyczne z dziejów Reszla s. 213–232.

Rębków, wieś i region

7133. SIUDALSKI Stefan Jerzy: Duża historia małej wsi Rębków i okolica. Garwolin–Sulbiny 2018 Urząd Gm. Garwolin; Kinga Smak-Lasocka; Gm. Centrum Animacji Kultury 4° ss. 328, il., mapy.

Lata 1497–2018.

Rozprza

7134. KABZIŃSKI Stanisław Witold: Rozprza i ja. Gawęda o miejscu, gdzie pół duszy zostało. Piotrków Trybunalski 2018 Stanisław Witold Kabziński 8° ss. 95, nlb. 9, il.

XI–XXI w.

Ruda Śląska

7135. [KOZIELEK Alojzy]: Kronika ks. Alojzego Koziełka. Kochłowice i Kłodnica, Nowa Wieś, Bykownina, Halemba oraz Stara Kuźnica. Inicjatywa wydawnicza i red. Barbara i Adam Podgórcy, Jan Kołodziej. Ruda Śląska 2018 Rudzkie Tow. Przyj. Drzew 8° ss. 245, nlb. 2, il. (Biblioteka Kronik Rudzkich; 1).

7136. [MATURA Józef]: Kronika Józefa Matury [1882–1968] „Z przeszłości Orzegowa”. Inicjatywa wydawnicza, oprac. i red. Barbara i Adam Podgórcy. Ruda Śląska 2018 Rudzkie Tow. Przyj. Drzew 8° ss. 78, nlb. 3, il. (Biblioteka Kronik Rudzkich; 2).

Dzielnica Rudy Śląskiej, l. 1241–1952.

Rybnica

7137. SMOLIŃSKI Tadeusz, Szkudlarek Zenon: Rybnica. Zarys historii 1217–2017. Wyd. 2, popr. i uzup. Jelenia Góra–Rybnica 2018 Ad Rem; na zlec. Tow. Przyj. Rybnicy 8° ss. 289, tabl. 2, il., mapy.

Wyd. 1. 2010.

Rybnik

7138. KULIK Ewa: Dzieje Ochojca, dzielnicy Rybnika. Rybnik 2018 Muzeum 8° ss. 156, il., mapy. (Zeszyty Rybnickie. Monografie).

XVI–XXI w.

Rząśnia, gmina

7139. [JAKIM-MORAWSKA Anna, Słojkowska-Affelska Sylwia, Gerek Grzegorz Hubert]: Gmina Rząśnia. Tuż za miedzą Puszczy Białej. Teksty Anna Jakim-Morawska, Sylwia Słojkowska-Affelska i Grzegorz Hubert Gerek. Wyd. 2. Rząśnia–Pułtusk 2017 Aga Press Agencja Wydawniczo-Reklamowa – Wydaw. Aleksander 8° ss. 146, nlb. 2, il., mapy. (Gminy Polski – Małe Ojczyzny).

Sadki, gmina

7140. KAMOSIŃSKI Sławomir: Gmina Sadki. Dzieje i współczesność. Sadki 2018 Koronis 8° ss. 319, nlb. 1, tabl. 64, il., mapa.

Serock

7141. SEROCK i Mazowsze na przestrzeni wieków. Studia z okazji 600-lecia nadania Serockowi praw miejskich. Red. nauk. Sławomir Jakubczak, Radosław Lolo. Serock 2017.

Rec.: Jankowiak Mirosław, *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 289–291.

Sępólno Krajeńskie, miasto i region

7142. JAKUBOWSKI Łukasz: Krajeński las rzeczy. Szkice z dziejów Sępólna Krajeńskiego i okolic. Sępólno Krajeńskie 2018 Wydaw. Koronis; na zlec. Bibl. Publ. 8° ss. 264, tabl. 48, il. XIV–XX w.

Sielc

7143. URBAŃCZYK Jadwiga: Śladami historii Sielca. Sielc 2018 [b.w.] 8° ss. nlb. 16, il.

Siemianowice Śląskie

7144. [MARSZCZYK Stefan, pseud.] Stary Korzyń: Siemianowice, kerych niy znocie. Wyd. 2, poszerz. Siemianowice Śląskie 2018 Urząd M. 8° ss. 99, nlb. 3, il.

Lata 1940–2017.

Większość tekstu w gwarze śląskiej.

Wyd. 1. 2017.

7145. WĄDOŁOWSKI Marcin: Vademecum historii Michałkowic. Siemianowice Śląskie–Chorzów 2018 Siemianowickie Centrum Kultury; Marcin Wądołowski 8° ss. 36, il., mapy.

XIX–XX w.

Sierakowice, gmina

7146. 100-LECIE niepodległości Polski a gmina Sierakowice. Red. Mirosław Kuczkowski. Sierakowice 2018 Gm. Sierakowice 8° ss. 177, il. (Biblioteka Miesięcznika „Wiedomości Sierakowickie”; 4).

Materiały z konferencji, Sierakowice, 7 X 2018 r.

Treść: Kuczkowski Mirosław: Przedmowa s. 7; Wstęp s. 9; Knut Tadeusz: Św. Jan Paweł II do Polaków o Ojczyźnie s. 11–12; Kropidłowski Zdzisław: Z tradycji idei narodu polskiego. Budowanie dziedzictwa kulturowego s. 15–44; Romanow Andrzej: Problem granicy północnej odradzającej się Rzeczypospolitej na stronach ważniejszych tytułów polskich gazet Prus Zachodnich s. 47–75; Niwiński Piotr: Partyzantka i konspiracja na Kaszubach po 1939 roku. Zarys problematyki s. 77–93; Kuczkowski Mirosław: O trwaniu polskiej tożsamości narodowej w Sierakowicach w XIX–XX w. Niektóre z wydarzeń i postaci s. 95–117; Fularczyk Zbigniew: Cwicer wieku samorządu gminy Sierakowice w 100-letniej historii Polski s. 119–134; Kalendarium wydarzeń s. 137–138; Fotorelacja z konferencji naukowej s. 139–142; Fotorelacja z obchodów Święta Niepodległości s. 143–150; Sierakowice dawniej i dziś s. 151–177.

Skarszewy

7147. KOZŁOWSKI Edwin F[ranicsek]: Życie polityczne, sądowe, religijne, gospodarcze i kulturalne w Skarszewach w stolicy województwa pomorskiego w latach 1454–1772 za I Rzeczypospolitej. Z. 11–12. Gdańsk 2018 Wydaw. Pomorskie Regionalnej Pracowni Krajoznawczej PTTK; nakł. aut. 8° ss. 28, il.; 28, il. Z. 1. Sopot–Gdańsk 2011.

Skaryszew

7148. SKARYSZEW w latach 1910–1935. Wydarzenia, życie codzienne. Przygot. merytoryczne Agnieszka Ruszczyk, Maria Ostrowska. Skaryszew 2018 Stow. „Aktywni na Targowej” 8° ss. 23, il., mapy.

Skawinki

7149. NOWAKOWSKI Andrzej, Obodyński Marcin: Skawinki. Wieś, kościół, szkoła, sport. Od schyłku średniowiecza po rok 2017. Rzeszów 2017.

Rec.: Figlewicz Paweł: Skawinki na przestrzeni dziejów w wieloaspektowym ujęciu badawczym. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 274–276.

Skieblewo

7150. NARUSZEWICZ Tomasz: Skieblewo. Historia podlipskiej wsi. Suwałki 2018 Tadeusz Chołko 8° ss. 257, nlb. 3, il.

Skorzęcin

7151. KOBZA Antoni: Skorzęcin – wieś której już nie ma. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 1 s. 54–63.

XIII–XXI w.

Sławno

7152. SADOWSKA Margareta, Szymczewski Rafał: Sławno. 700 lat. Gdynia–Sławno 2018 Region Jarosław Ellwart; na zamówienie Urzędu Miej. 4° ss. 91, nlb. 5, il.

XIV–XXI w.

Sokołów, Ukraina

7153. DZIEDUSZYCKA-MACHNIK Anna: Sokołów koło Stryja. Miasteczko, którego już nie ma. Kraków 2013.

Rec.: Budzynski Zdzisław: Losy miasteczka Sokołów nad Sudolem i Świca jako przykład współczesnego pisarstwa historycznego o Kresach Wschodnich. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 279–288.

Sokołów Małopolski

7154. DAŃCZAK Andrzej: Szkic z przeszłości Sokołowa. *Rocznik Sokołowski*. Nr 15: 2018 s. 309–355.

Lata 1569–1939.

Solec-Zdrój, gmina

7155. KALINA Dariusz: Z dziejów gminy Solec-Zdrój. Solec-Zdrój–Kielce 2018 Tow. Przyj. Ziemi Soleckiej; w partnerstwie z Gminą Solec-Zdrój; Wydaw. Światowid 8° ss. 240, tabl. XVI, il., mapy.

Sośno; Krajna

7156. SZKICE z dziejów Sośna i Krajny. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 174, il.

Treść: Kasyna Ryszard: Przedmowa s. 5–6; Jaskuła Andrzej: Wstęp s. 7–12; Skaza Leszek: Szkic do historii Krajny i miejscowości Sośno s. 13–22; Rozynekowski Waldemar: Zakon krzyżacki jako zakon – o Krzyżakach inaczej s. 23–48; Mazanowska Izabela: Utworzenie parafii Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie s. 49–61; Góra Mieczysław: Zbrodnie niemieckie na terenie parafii Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie s. 62–92; Polak Wojciech: Represje władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego na przykładzie diecezji chełmińskiej s. 93–151; Zakończenie s. 152; Aneks fotografii s. 157–174.

Spiż

7157. HISTORIA Scepusii. Vol. 1: Dejiny Spiša. Vedecá red. Martin Homza a Stanislav A. Sroka. Bratislava 2009 Katedra Slovenských Dejín 4° ss. 662, il.

Treść: Homza Martin: Wstęp s. 20–31; Homza Martin: Úvod s. 17–19; Homza Martin: Vorwort s. 24–27; Homza Martin: Introduction s. 28–31; Homza Martin: Redakčné poznámky s. 31–32; Sroka Stanislav A.: Wstęp s. 35–38; Sroka Stanislav A.: Úvod s. 36; Sroka Stanislav A.: Vorwort s. 37; Sroka Stanislav A.: Introduction s. 38; Skawiński Marek: Fyzicko-geografické pomery s. 40–61; Bevilacqua Dušan, Barlog Milan: Príroda, fauna a flóra na Spiši s. 64–76; Soják Marián: Praveký a včasnodedajný vývoj Spiša s. 78–123; Homza Martin: Včasnosedoveké dejiny Spiša s. 126–327; Henryk Ruciński, Šimkovic Michal, Šedivý

Juraj; Neskorošredoveké dejiny Spiša s. 330–543; Dodatky s. 545–613.

7158. SKORUPA Andrzej: Zarys dziejów Polskiego Spisza do II wojny światowej. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 155–178.

Stara Wieś Spiska, Słowacja

7159. SKORUPA Andrzej: Stara Wieś Spiska. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.] 2017 s. 167–176.
Lata 1326–1895.

Stare Siołkowice, wieś i region

7160. STAMPKA Andrzej: Z dziejów Siołkowic i okolicy. *Popielów 2018 GBP* 8° ss. 191, nlb. 1, il.

Lata 1223–1945.

Stary Waliszów

7161. WSPOMNIENIA o Starym Waliszowie. Oprac. Georg Heinze; współpr. Katharina Klinke [i in]; z niem. tł. Jan Syposz. *Bystrzyca Kłodzka–Kłodzko 2018 Muzeum Filumenistyczne; Spółdz. Socjalna „Dorkas”* 8° ss. 327, nlb. 5, il.

Wspomnienia wysiedlonych mieszkańców; Zawiera też: Kronika Bruno Klappera.
Lata 1269–1946.

Strzyżewice

7162. RYMARZ Ferdynand: Monografia Strzyżewic. Lublin 2018 Polihymnia; nakł. Strzyżewickiego Tow. Region. 8° ss. 575, il. XIV–XXI w.

Strzyżów, powiat

7163. [ZIELIŃSKA Agnieszka, Chuchła Antoni, Godek Czesław]: Miejscowości powiatu strzyżowskiego. [Teksty] Agnieszka Zielińska, Antoni Chuchła, Czesław Godek. [Rzeszów]–Strzyżów 2018 Wydaw. Edytorial; na zlec. Zarządu Powiatu Strzyżowskiego 4° ss. 256, il.

Sulejów

7164. MYSZKOWSKA Katarzyna: Sulejów historyczny. Historię tworzą (nie)zwykli ludzie i (nie)przeciętne wydarzenia. Sulejów 2018 Gm. Sulejów 8° ss. 615, nlb. 1, il.

Suwałki, gmina

7165. NARUSZEWICZ Tomasz: Wsie gminy Suwałki. Suwałki 2018 Gm. Suwałki 4° ss. 391, il. (Zapomniana przeszłość: ścieżkami tradycji i kultury pogranicza litewsko-polskiego. Užmiršta praetis: Lietuvos ir Lenkijos paribio tradicijų ir kultūros takais; t. 1).

Suwałki; Mariampol, Litwa

7166. NARUSZEWICZ Tomasz, Tumelienė Neringa: Suvalkų valsčius – Marijampolės savivaldybė. Istorija ir dabartis. Vertimas iš lenkų kalbos Vytautas Batvinskas. Suwałki 2018 Suvalkų valsčius 4° ss. 70, nlb. 1, il. (Zapomniana przeszłość: ścieżkami tradycji i kultury pogranicza litewsko-polskiego. Užmiršta praetis: Lietuvos ir Lenkijos paribio tradicijų ir kultūros takais; t. 2).

Swarzędz, region

7167. KOBZA Antoni: Dzieje wsi okolic Swarzędza. Szkice i materiały do historii Powiatu Poznańskiego. Swarzędz 2018 Spółdzielnia Mieszkaniowa 8° ss. 628, il., mapy.

Szczecin

7168. BRUGGEMANN Ludwig Wilhelm: Opis miasta Szczecina. Tł., wstęp i oprac. Agnieszka Gut. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 148, il. Uniw. Szczeciński. (Rozprawy i Studia; t. (1111)1037) (Szczecin – Historia i Współczesność).

Lata 1124–1778.

7169. CZEJAREK Roman: Sekrety Szczecina. Cz. 3: PRL. Łódź 2018 Księży Młyn 8° ss. 143, il.

Lata 1945–1989.
Cz. 1. 2014.

7170. ŁUCZAK Marek: Szczecin-Zdroje. Finkenwalde. Tł. Małgorzata Ebert. Wyd. 2 poszerz. Szczecin 2018 Zapol 8° ss. 304, il. Wyd. 1. 2004.

7171. ŁUCZAK Marek: Szczecin. Skolwin, Stołczyn. Scholwin, Stolzenhagen. Wyd. 2 poszerz. Szczecin 2018 Zapol 8° ss. 304, il.

Tekst równol. pol., niem.
Wyd. 1. 2007.

Szczecinek

7172. WELNIC Rajmund: W dawnym Szczecinku. Koszalin 2018 Polska Press. Oddz. 8° ss. 245, il.

XIII–XXI w.

Szczekociny

7173. SZCZEKOCINY. Społeczeństwo, przedmioty, wizerunki. Pod red. Lecha Frączka. Szczekociny 2018 Stow. Miłośn. Historii Szczekocin i Okolic 8° ss. 176, tabl. k. 1, il., streszcz. ang.

Treść: Frączek Lech: Przedmowa s. 7–8; Orliński Andrzej: Grzegorz Orliński [1737–1795] – ławnik i burmistrz Szczekocin

w II połowie XVIII wieku. Studium genealogiczne s. 9–26; Żak Andrzej Henryk: Zarys dziejów Bonowic i Grabca od XIII do XVIII wieku s. 27–59; Dudała Grzegorz: Kościółki filialne i kaplice Szczekocin jako przyczynek do badań nad kultem religijnym s. 61–118; Frączek Lech: Pieczęcie władz miejskich Szczekocin w okresie 1795–1918 s. 119–146; Skotnicka Janina: Ośrodek garncarski w Szczekocinach w tradycji i zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach s. 147–160; Grzesik Paweł: Album „Szczekociny” Bronisława Wilkoszewskiego [1847–1901] w zbiorach Muzeum Narodowego w Kielcach s. 161–174.

Szczepanów

7174. ŻERELIK Rościśław: *Szczepanów. Wielkie dzieje dolnośląskiej wsi*. Wrocław–Kraków 2018 Księg. Akademiacka 8° ss. 636, nlb. 1, tabl. 36, il., mapy, streszcz. ang., niem. (Historia Obok. Studia z dziejów lokalnych. History Next To. Lokal past studies; t. 15).

Lata 1307–2018.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Szumowo, gmina

7175. DOBRŃSKI Adam Czesław, Żochowski Mieczysław: *Monografia Gminy Szumowo (do IX 1939)*. Szumowo–Lublin 2018 Gm.; Thorg 8° ss. 296, il.

Od XV w.

Szymanowo

7176. MORYSON Jakub Maciej: *Szymanowo Friedrichweiler. Zarys historii wsi*. Poznań 2018 FNCE 8° ss. 187, nlb. 1, il.

Lata 1407–2018.

Śląsk

7177. LUDKOWSKI Bogdan: *Śląskie dzieje*. [Kielców 2018] [Fund. Idzie Jezus] 4° ss. 171, nlb. 1, il.

Świercze, gmina

7178. [MISIEWICZ Adam, Jakim-Morawska Anna]: *Gmina Świercze. Mazowieckie klimaty*. Teksty Adam Misiewicz, Anna Jakim-Morawska. Świercze–Pułtusk 2018 Aga Press Agencja Wydawniczo-Reklamowa–Wydaw. Aleksander 8° ss. 107, nlb. 1, il., mapy. (Gminy Polski – Małe Ojczyzny).

Świerzawa, miasto i region

7179. RUCHNIEWICZ Małgorzata, Wiśzewski Przemysław: *Życie w dolinach. Dzieje Świerzawy i okolic*. Wrocław 2015 Wydaw. eBooki. com.pl 8° ss. 528, il., streszcz. ang., niem.

Lata 1278–2015.

Tarnawatka, gmina

7180. *DZIEJE gminy Tarnawatka powiat Tomaszowski*. [Aut.] Józef Niedźwiedź, Ewa

Niedźwiedź, Robert Czyż, Robert Kuźniarz. *Tarnawatka–Zamość–Lublin 2018 JN-Profil; Akapit 4° ss. 150, il., mapy*. (Dzieje Gmin Zamajszczyzny; t. 17).

Tenczyn

7181. *100 HISTORII mieszkańców Tenczyna na 100. rocznicę odzyskania niepodległości Polski*. Oprac. Genowefa Flaga. Kraków 2018 Drukarnia Styl Anna Dura 8° ss. 160, il.

Antologia wspomnień, l. 1875–2018.

Tomaszów Mazowiecki

7182. *KARTY z dziejów Tomaszowa Mazowieckiego*. W 100. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę oraz 230-lecia powstania miasta. Pod red. Andrzeja Wróbla, Daniela Warzochy. Tomaszów Mazowiecki–Piotrków Trybunalski 2018 Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim im. Antoniego hr. Ostrowskiego; AP 8° ss. 296, il., streszcz. ang.

Treść: Witko Marcin: *Przedmowa Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego* s. 9–10; Wstęp s. 11–16; Kita Jarosław: *Rola Rawitów Ostrowskich w rozwoju Tomaszowa Mazowieckiego w XIX i XX w.* s. 17–36; Ziółkowska Gabriela: *Rozwój przestrzenny Tomaszowa do 1830 r. na podstawie źródeł kartograficznych*. Wstęp do problematyki badawczej s. 37–58; Ordak Michał: *Tomaszów Mazowiecki i powiat tomaszowski – zarys dziejów administracyjnych* s. 59–80; Woźniak Krzysztof Paweł: *Wczesnoprzemysłowy Tomaszów i jego konkurenci* s. 81–100; Witczak Krzysztof Tomasz: *Udział ewangelików i starozakonnych z Tomaszowa Mazowieckiego w powstaniu styczniowym (1863–1864)* s. 101–122; Daszyńska Jolanta A.: *Nie szablą, a fortepianem*. Ignacy Jan Paderewski w walce o niepodległą Polskę s. 123–138; Wróbel Andrzej: *Społeczne i polityczne aspekty drogi Tomaszowa Mazowieckiego do niepodległości* s. 139–164; Jarno Witold: *Oswobodzenie Tomaszowa Mazowieckiego spod okupacji niemieckiej i utworzenie pierwszych oddziałów wojskowych na przełomie 1918 i 1919 r.* s. 165–182; Hubka Maciej: *Wielkie wyzwanie Niepodległości. Wojna polsko-rosyjska 1919–1921 – wymiar regionalny na przykładzie Tomaszowa Mazowieckiego (wybrane przykłady)* s. 183–198; Maziarz Antoni: *Benedyktyni w Tomaszowie Mazowieckim w latach 1922–1923* s. 199–218; Ziółkowski Mariusz: *Osada i cmentarzysko kultury łużyckiej w Tomaszowie Mazowieckim–Ludwikowie* s. 219–248; Jędrzejczyk Beata, Zielińska Zofia: *Wybrane aspekty historii Tomaszowa Mazowieckiego w źródłach archiwalnych z zasobu Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim Oddział w Tomaszowie Mazowieckim* s. 249–276.

Toruń

7183. DULLIN Sylwia: *Toruńskie Nowe Miasto i jego mieszkańcy we wspomnieniach (XIX–XXI wiek)*. Oprac., wstępem i przypisaniami opatrzyła Sylwia Grochovina. Toruń 2018 Fund. Generał Elżbiety Zawackiej. Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek 8° ss. 178, il., streszcz. ang., niem.

Lata 1879–2011.

7184. KLUCZWAJD Katarzyna: Podgórz. Toruńskie przedmieścia sprzed lat. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 4° ss. 189, il., mapy.

7185. ŁĘCKI Marcin: Toruń od A do Z. Historycznie i subiektywnie. Toruń 2018 Marcin Łęcki 8° ss. 94, nlb. 4, VI, il.

XIII–XXI w.

Trąbki Wielkie, sołectwo

7186. DOLATOWSKI Dariusz: Z dziejów sołectwa Trąbki Wielkie w gminie Trąbki Wielkie od czasów najdawniejszych do 1945 roku. Gdynia–Gdańsk 2018 Region Jarosław Ellwart; Gdański Kantor Wydaw. 8° ss. 269, nlb. 3, il. (Poznajemy Swoją Małą Ojczyznę).

Od 1236 r.

Trembowła, Ukraina

7187. SEIDEL Barbara: Trembowła. Cz. 2: Historie ludzkie i nieludzkie. Wrocław 2018 Beta-Druk 8° ss. 380, fot.

Okres II wojny światowej.
Cz. 1. 2017.

Trzebiatów

7188. TRZEBIATÓW – spotkania pomorskie 2017. Pod red. Janiny Kochanowskiej. Trzebiatów–Gdynia 2018 Trzebiatowski Ośr. Kultury; Region; Biuro Dokumentacji Zabytków 8° ss. 279, nlb. 1, tabl. 40, il., mapy, streszcz. niem.

Treść: Kochanowska Janina: Słowo od redakcji s. 7–9; Janowski Andrzej: Grodziska w okolicy Gryfic w świetle nowych badań archeologicznych s. 11–23; Dworzak Marek: Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków w powiecie Kamień Pomorski s. 25–44; Borkowska Urszula: Starosta Ernst August von Borecke [1776–1850] i jego pałac w Kąkolewicach s. 45–59; Sobisz Zbigniew: Wybrane projekty parków Petera Josepha Lenné [1789–1866] na Pomorzu Zachodnim s. 61–75; Hamburg-Federowicz Aleksandra: Willa Biesela/Kunstmanna przy Al. Wojska Polskiego 69 w Szczecinie jako manifest architektury modernizmu s. 77–87; Zgodzińska Beata: Włoska grafika reprodukcyjna (XIX wieku) o tematyce polskiej w zbiorach Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku s. 89–102; Nowicki Jan: Zaginione eksponaty niemieckiej kolekcji lotniczej z Berlina s. 103–118; Kochanowska Janina: Pastor Hans-Udo Vogler [1931–2018] – niestrudzony uczestnik Spotkań Pomorskich w Trzebiatowie, nasz Przyjaciel s. 119–127; Cydzik-Brzezińska Janina: Maria Zaborowska [1902–1973] – powojenna inspiratorka działań na polu kultury w Słupsku s. 129–146; Korek Renata Teresa: Życie i twórczość Juliusza Wierzbickiego [1938–2008] jako pedagoga i artysty s. 147–174; Kulesza-Szerniewicz Ewa: Stare Miasto w Trzebiatowie – ochrona zabytkowych wartości a planowanie przestrzenne s. 175–194; Hamburg-Federowicz Aleksandra: Profesor Stanisław Latour [1927–2007]. Biografia s. 195–199; Hamburg-Federowicz Aleksandra: Profesor Stanisław Latour w Trzebiatowie. Rewaloryzacja historycznej przestrzeni miasta s. 201–205; Kargul Roman Andrzej: Książęce groby grupy lubieszewskiej w Lubieszewie s. 207–222; Müller Erich: Żydzi w Gryficach i Trzebiatowie nad Regą na Pomorzu Tylnym po

wojnie trzydziestoletniej s. 223–235; Gutsche Edda: Znad Odry nad Nową. Caryca Maria Fiodorowna [1847–1928] s. 237–250; Krzewicka Bożena, Krzewicki Antoni: Pastor Christian Friedrich Gaedtke – „Papież z Robów” s. 251–260; Vogler Hans-Udo: Impulsy płynące z Pomorza do reorganizacji Kościoła i społeczeństwa s. 261–268; Vogler Marlene: Kartofel na Pomorzu s. 269–273; Kochanowska Janina: O kartoflu z Biesiekierza. Głos w dyskusji – na marginesie referatu Marlene Vogler s. 275–280.

Trzebień, wieś i region

7189. TRZEBIEŃ i okolice. Historia i współczesność. Red. Tadeusz Orawiec; zespół red. Anna Bober-Tubaj, Monika Czarnota, Barbara Glinkowska, Tadeusz Orawiec, Anna Puk; teksty Zdzisław Abramowicz [i in.]. Bolesławiec 2018 Muzeum Ceramiki; na zlec. Gm. Bolesławiec 8° ss. 207, il., mapy.

Z treści: Na kartach historii s. 9–86; Instytucje i organizacje s. 104–144; Ryszard Adam Gruchawka [ur. 1950] s. 148–150; Aneksy: Wykaz rodzin zamieszkujących miejscowości północnych wsi Gminy Bolesławiec w latach 40.–70. XX w. s. 160–185; Wykaz radnych Rady Gminy z okręgu nr 8 (Kozłów, Parkoszków, Stara Oleszna, Trzebień, Trzebień Mały) w latach 1990–2018 s. 186; Wykaz sołtysów w latach 1990–2018 s. 186–187; Bibliografia s. 188–200.

Trzydnik Duży, gmina

7190. ZUGAJ Leszek: Zarys historii gminy Trzydnik Duży. Trzydnik Duży 2018 Gm. Trzydnik Duży 8° ss. 208, il.

Lata 1377–2018.

Tuczepy, gmina

7191. KAŃSKA Zofia: Tam gdzie płynie Wschodnia. Szkice z dziejów gminy Tuczepy. Tuczepy 2018 Stow. „Tow. Przyj. Gm. Tuczepy” 8° ss. 292, il.

Od XII w.

Tursko, wieś i region

7192. MAŁYSZKO Stanisław: Tursko i okolice. Gołuchów 2012 Urząd Gm. 8° ss. 432, il.

Lata 1146–2012.

Tychy

7193. O CIELMICACH raz jeszcze. Nowe spojrzenie na Cielmice. Monografia historyczna. Red. Mariola Freiherr-Trukała. Tychy–Katowice 2018 Grupa Infomax 4° ss. 144, il.

Od 1368 r.
Dzielnica miasta Tychy.

Tyszowce

7194. SZYSZLAK (Kozyra) Teresa: Dzieje Tyszowiec do roku 1809. Rzeszów 2012.

Rec.: Wały Tomasz, *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 301–303.

Uhnów, Ukraina

7195. KUKIZ Tadeusz: Uhnów – zarys dziejów. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 123–146, streszcz. ang.

Od średniowiecza do lat 50. XX w.

Wałcz, miasto i powiat

7196. BARTOSIK Przemysław: Szkice wałeckie XVIII–XX w. Przyczynek do dziejów ziemi wałeckiej pod panowaniem prusko-niemieckim. *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Wałeckiej*. Nr 9: 2018 s. 39–110, streszcz. ang.

7197. BARTOSIK Przemysław: Szkice z dziejów najnowszych powiatu wałeckiego. Wałcz–Piła 2018 Robert Kraszczyk; Zakł. Poligraficzny H. Górowski 8° ss. 74, il.

Lata 1949–1985.

Warmia

7198. WARMIA w czasach Feliksa Nowowiejskiego. Red. Sławomir Fafiński. Olsztyn 2016 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 183, il.

Treść: Achremczyk Stanisław: Wstęp s. 5–7; Chłosta Jan: Feliks Nowowiejski [1877–1946] – Warmiak z Barczewa, organista z Olsztyna s. 9–36; Panasiak Krzysztof: Muzyka według Nowowiejskiego. Novo, czyli nieznanego twórcy muzyki nieznanego s. 37–66; Achremczyk Stanisław: Warmia w czasach cywilizacyjnych przemian s. 67–96; Bętkowski Rafał: Olsztyn urzędniczy i wojskowy s. 97–122; Tomkiewicz Ryszard: Gdy Wartenburg stał się Barczewem, a Olsztyn stolicą województwa. Między Prusami Wschodnimi a Okręgiem Mazurskim s. 123–140; Wakar Marcin: Pamięć o Feliksie Nowowiejskim na Warmii s. 141–156; Szelaż Magdalena: Muzeum Feliksa Nowowiejskiego w Barczewie jako przykład pamięci o kompozytorze s. 157–181.

Warmia; Mazury

7199. ACHREM CZYK Stanisław: Historia Warmii i Mazur. T. 1: Pradzieje – 1772. Wyd. 2, uaktualnione i uzupełnione. Olsztyn 2018 Tow. Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Pracownia Wydawnicza ElSet, Elżbieta Skóra 8° s. 1–671, nlb. 1, il.

Wyd. 1. 2010.

Toż. T. 2: 1772–2018. Wyd. 2, uaktualnione i uzupełnione. Olsztyn 2018 s. nlb. 5, 678–1359, nlb. 1, il.

Wyd. 1. 2011.

Warszawa

7200. NAPIERAŁSKI Mateusz: Dawna Wólka Węglowa. Wspomnienia mieszkańców. Warszawa 2018 Wydaw. RM 8° ss. 166, nlb. 2, il., mapy.

W obrębie Bielán, dzielnicy Warszawy.

Wąchock, miasto i region

7201. WINIARCZYK Kazimierz: Szkice z dziejów Wąchocka i okolicy. Cz. 1–2. Wąchock 2008 PU Compus 8° ss. 116, il.; 299, il.

Wielgie, gmina

7202. KUBIAK Władysław, Wróbel Adam: Dzieje gminy Wielgie. Wielgie–Włocławek 2018 Exdruk Wojciech Żuchowski, Adam Filipiak 8° ss. 962, il.

Od pradziejów do współczesności.

Wielkopolska

7203. WIELKOPOLSKA i... nie tylko. Pod red. Konrada Białeckiego, Tomasza Ceglarza, Marcina Jurka, Łukasza Komorowskiego. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 398, il., mapy. (Publikacje Instytutu Historii UAM; 160).

Księga jubileuszowa dedykowana prof. Stanisławowi Jan-kowiakowi (ur. 1958).

Treść: Białecki Konrad, Ceglarz Tomasz, Jurek Marcin, Komorowski Łukasz: Wstęp s. 9–10; Bibliografia publikacji prof. Stanisława Jan-kowiaka s. 11–18; Hauser Przemysław: Miejsce Wielkopolski w niemieckich koncepcjach politycznych w latach 1914–1918 s. 21–38; Julkowska Violetta: Działalność społeczna Mieczysława Chłapowskiego [1874–1939] ze szczególnym uwzględnieniem Fundacji Sulkowskich w Rydzynie w latach 1926–1939 s. 39–46; Mikołajczyk Marek: Obchody rocznicowe wybuchu powstania wielkopolskiego na łamach prasy poznańskiej i krajowej w latach II Rzeczypospolitej s. 47–62; Wryk Ryszard: Poznaniacy na Igrzyskach Olimpijskich w Berlinie w 1936 roku s. 63–71; Górczyńska-Przybyłowicz Bożena: Uniwersytet Rzeszy w Poznaniu. Intelkualne i gospodarcze centrum Niemieckiego Wschodu Rzeszy? s. 73–86; Jurek Marcin: Żywy niesławnych mężów. Pierwsi sekretarze KW PPR w Poznaniu (1945–1948) s. 87–107; Hekert Anna: Wydział Kobiecego Komitetu Wojewódzkiego PPR/PZPR w Poznaniu 1946–1953 s. 109–116; Osekowski Czesław: Związki Wielkopolski z Ziemią Lubuską w pierwszych latach po drugiej wojnie światowej s. 117–131; Haszyńska Sabina: Kontakty wielkopolskiej antykomunistycznej konspiracji z polityczną emigracją w Londynie s. 133–140; Miłosz Jan: Finanse, gospodarka i rynek pracy Poznania w latach 1945–1956 s. 141–171; Strykowski Krzysztof: Jak to ze stonką było. Wojna z „żukiem kolorado” w Wielkopolsce s. 173–180; Reczek Rafał: Kiedy Cyrankiewicz odrąbał ręce Poznaniakom s. 181–197; Macyra Roman: Poznański region przemysłowy. Struktura i kierunki zmian – uwagi wstępne s. 199–221; Białecki Konrad: „Kolega Wałęsa jest bardziej jakiś ugodowy”. Wizyta przewodniczącego NSZZ „Solidarność” w Licheniu i Koninie 30 listopada 1980 roku w świetle dokumentów wytworzonych przez Służbę Bezpieczeństwa s. 223–230; Komorowski Łukasz: Referendum z 29 listopada 1987 roku w województwie poznańskim s. 231–251; Rzepa Krzysztof: Wielkopolskie szkoły, nauczyciele i uczniowie w 1980/1981 roku s. 253–272; Eisler Jerzy: Poznań ’56 oczami Filipa Bajona s. 273–279; Skotar-czak Dorota: Tropem „poznańskich” kryminalistów s. 281–289; Okulewicz Piotr: Epizod kielecki w dniu 12 sierpnia 1914 r. s. 293–299; Schramm Tomasz: Rok 1922 – początki Senatu Rzeczypospolitej s. 301–308; Kotłowski Tadeusz: Polski ruch zawodowy w Wolnym Mieście Gdańsku – struktura i działalność s. 309–325; Kapica Bartłomiej: Linia propagandowa Polskiej Partii Robotniczej wobec ujawnienia zbrodni katyńskiej w 1943 roku na podstawie „Głosu Warszawy” s. 327–337; Krzyżaniak Wojciech: Chronologia zimnej wojny s. 339–365; Ceglarz

Tomasz: Kluby Inteligencji Katolickiej w PRL w latach 1956–1981. Szkic do portretu s. 367–390; Sawicz Agnieszka: Między wersami s. 391–396.

Wieluń

7204. BLISKO i daleko. Sympozjum Regionalistów. Praszka 2016. [T. 2]. Pod red. Zbigniewa Szczerbika i Zdzisława Włodarczyka. Wieluń–Praszka 2017.

Rec.: Eichstaedt Dorota, *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 227–230.

7205. WIELUŃ. Monografia miasta. T. 1: Dzieje miasta do 1792 roku. Pod red. Alicji Szymczak. Łódź–Wieluń 2011 PTH. Oddz.; Urząd Miejski. 8° ss. 548, il. PTH. Oddz. w Łodzi; Urząd Miejski w Wieluniu.

Treść: Wstęp s. 5–13; Cz. 1. Wieluń do 1580 roku: Abramek Bogusław, Dudak Wojciech: Wieluń w świetle źródeł archeologicznych s. 19–50; Grabarczyk Tadeusz, Nowak Tadeusz: Dzieje polityczne Wielunia s. 51–80; Grabarczyk Tadeusz, Nowak Tadeusz: Rozplanowanie przestrzenne miasta s. 81–137; Grabarczyk Tadeusz, Nowak Tadeusz: Władze miasta. Finanse miejskie s. 139–161; Grabarczyk Tadeusz, Nowak Tadeusz: Rzemiosła i cechy s. 163–201; Cz. 2. Wieluń w latach 1580–1792: Młyńska Agata: Instytucje kościelne w mieście s. 203–226; Żerek-Kleszcz Hanka: Wieluń w latach 1580–1792 na tle dziejów Rzeczypospolitej s. 229–264; Żerek-Kleszcz Hanka: Przestrzeń miejska i jej przemiany w końcu XVI–XVIII w. s. 265–419; Żerek-Kleszcz Hanka: Ustrój miasta s. 369–420; Żerek-Kleszcz Hanka: Mieszkańcy Wielunia s. 421–462; Adamczewski Marek: Pieczęcie i herby Wielunia s. 463–477; Aneks: Burmistrzowie Wielunia s. 479–484; Miary staropolskie s. 485–486; Bibliografia s. 487–503.

Rec.: Nabiałek Karol, *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 213–228.

Wierzchosławice

7206. KURTYKA Władysław: Wierzchosławice – z dziejów wsi. Wierzchosławice 2018 Władysław Kurtyka 8° ss. 516, il.

Lata 1301–1939.

Wilno

7207. TOMASZEWSKI Tadeusz: Wracając do Wilna. Warszawa 2018 Czytelnik 8° ss. 426, nlb. 2, il.

Zawiera 21 wywiadów z dawnymi wilnianami, wspominającymi miasto od okresu międzywojennego.

Wińsko

7208. BOTWINICK Rita Steinhart: Wińsko 1933–1946. Przeł. Bogodar Zielnica; wstęp do wyd. pol. Jolanta Kryswata-Zielnica. Wińsko 2018 Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 205, nlb. 2, tabl. 16, il.

Wiślica, miasto i gmina

7209. KALINA Dariusz: Miasto i gmina Wiślica. Dziedzictwo kulturowe. Wiślica–Włoszczowa

2018 Kontur Drukarnia 8° ss. 408, il. (Biblioteka Historii Wiślicy; t. 1).

Wiśniowa

7210. WIŚNIOWA. Z dziejów wsi i jej mieszkańców. Pod red. nauk. Roberta Witalca i Grzegorza Zamoyskiego. Kraków 2018 Historia Jagellonica 8° ss. 314, tabl. k. 2, il.

Treść: Kut Marcin: Słowo wstępne s. 7–8; Witalec Robert: Wprowadzenie s. 9–12; Bober Monika: Stan badań archeologicznych na terenie gminy Wiśniowa s. 13–27; Ślusarek Krzysztof: Wiśniowa w latach osiemdziesiątych XVIII wieku s. 29–48; Zamoyski Grzegorz: Struktura społeczno-gospodarcza Wiśniowej w połowie XIX wieku na podstawie katastru galicyjskiego s. 49–74; Wnęk Sławomir: Wiśniowa od połowy lat osiemdziesiątych XVIII do połowy XX wieku w świetle ewidencji parafialnej s. 75–103; Witalec Robert: Wiśniowa w okresie drugiej wojny światowej s. 105–130; Ostasz Grzegorz: Reforma rolna i parcelacja majątku w Wiśniowej s. 131–148; Rabczak Ewa: Gminna Rada Narodowa w Wiśniowej 1945–1950 s. 149–168; Motyka Andrzej: Zarys dziejów parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Świata w Wiśniowej (1971–2017) s. 169–206; Kargol Tomasz: Mycielscy z Wiśniowej s. 207–232; Malec Artur: Wiśniowski dwór w XIX i XX wieku s. 233–254; Stanisławczyk Agnieszka: Jerzy Mycielski [1856–1928] – historyk, kolekcjoner, pedagog s. 255–258; Szypuła Andrzej: Zygmunt Mycielski [1907–1987] – kompozytor i pisarz s. 259–265; Kawelek Jacek: Nowy i Stary Barbizon wiśniowski s. 267–284; Bibliografia s. 285–296.

Wiśniowczyk, Ukraina

7211. ŚWIERZKO Rozaljan Rozaljan Jan: Wiśniowczyk nad Strypą. Višnivčik. Dzieje miasteczka przed 1945 r. [B.m.] 2017 [b.w.] 4° ss. 168, tabl. k. 1, il., mapy.

Lata 1533–2011.

Witonia, wieś i gmina

7212. KITA Jarosław, Nowak Tadeusz: Dzieje Witoni i Gminy Witonia (do 1939 roku). Pod red. Jana Szymczaka. Witonia–Łódź 2018 PTH. Oddz. 8° ss. 299, il. Gm. Witonia, PTH. Oddz. w Łodzi.

Włocławek, gmina i powiat

7213. GMINA Włocławek w okresie walk o niepodległość 1914–1989. Wybrane zagadnienia. Pod red. Tomasza Dzikiego. Włocławek–Kruszyn–Toruń 2018 Urząd Gm.; Studio Wydaw. „Graf”; AP 8° ss. 71, il., mapy. Urząd Gm. Włocławek, Gm. Ośr. Kultury w Kruszyńcu, AP w Toruniu.

Treść: Braszkiewicz Ewa: Przedmowa s. 6–7; Dzik Tomasz: Wstęp s. 8–9; Dzik Tomasz: Z dziejów gminy Łęg w latach 1914–1918 s. 10–17; Michalski Tomasz: Z dziejów terytorium obecnej gminy Włocławek w latach 1918–1945 s. 18–43; Kwiatkowski Andrzej: Gmina Włocławek w latach Polski Ludowej (1945–1989) s. 44–66; Bibliografia s. 67–70.

7214. MONOGRAFIA powiatu włocławskiego. Pod red. Krzysztofa Mikulskiego i Tomasza

Dzikiego. Włocławek–Bydgoszcz 2018 Starostwo Pow.; Agencja Promocyjno-Wydawnicza Unigraf 8° ss. 782, tabl. 4, il.

Treść: Kaca Kazimierz: Przedmowa s. 11–12; Mikulski Krzysztof, Dziki Tomasz: Wstęp s. 13–14; Bartzczak Arkadiusz, Błaszczewicz Mirosław, Birek Ewa: Położenie i środowisko geograficzne powiatu włocławskiego s. 15–58; Mikulski Krzysztof: Dzieje terytorium dzisiejszego powiatu włocławskiego do 1793 roku s. 59–103; Dziki Tomasz: W czasach zaborów (1793–1918) s. 105–282; Michalski Tomasz: Powiat włocławski w latach międzywojennych (1918–1939) s. 283–350; Michalski Tomasz: Powiat włocławski w latach okupacji niemieckiej (1939–1945) s. 351–403; Kwiatkowski Andrzej: Powiat włocławski w latach 1945–1975 s. 405–524; Wąsik Tomasz: Gminy obecnego powiatu włocławskiego w latach 1975–1998 s. 525–596; Moraczewska Barbara: Powiat włocławski w latach 1999–2010 s. 597–705; Gmurski Przemysław: Powiat włocławski 2010–2017. Kalendarium s. 707–736.

7215. MONOGRAFIA powiatu włocławskiego. Włocławek 2018 Expol P. Rybiński i J. Dąbek 8° ss. nlb. 4, 338, nlb. 2, tabl. 44, il., mapy.

Repr., oryg.: Monografia powiatu włocławskiego. T. 1. Włocławek 1930 Wydaw. Włocławskiego Wyzd. Pow.

Treść: Gajzler Czesław: Przedmowa s. 5–6; Byszewski A.: Pochodzenie i typy gleb powiatu włocławskiego s. 7–16; Byszewski A.: Klimat s. 17–22; Byszewski A.: Flora powiatu włocławskiego s. 23–30; Babiński: Lasy powiatu włocławskiego s. 31–46; Siniarski-Czaplicki K., Korolkiewicz Z.: Ludność rolnicza w powiecie włocławskim s. 47–54; Hrubesz Alojzy: Gatunki produkowanych roślin i ich wartość siewna, odżywcza, handlowa, względnie przemysłowa w zestawieniu z charakterem gleby i każdorocznymi warunkami atmosferycznymi powiatu włocławskiego s. 55–70; Żuławski Kazimierz: Każdoroczna produkcja roślinna grupami gospodarstw i według poszczególnych upraw (zboże: okopowe, strączkowe, warzywa, owoce, rośliny techniczne, pasza, kultury specjalne) ogólna i z hektara s. 71–78; Żuławski Kazimierz: Powierzchnia poszczególnych użytków rolnych (grupami gospodarstw wg obszaru) z podziałem gruntów ornych według poszczególnych upraw s. 79–92; Stachowicz Stanisław: Opis systemów gospodarczych ludności rolniczej mniejszej własności s. 93–108; Pacuła Władysław: Konsumpcja nawozów sztucznych na terenie powiatu włocławskiego s. 109–114; Pacuła Władysław: Stan zaopatrzenia powiatu włocławskiego w maszyny i narzędzia rolnicze s. 115–120; Czaplicki L., Bialecki T.: Kwestja społeczna w rolnictwie (ludność bezrolna, produktywność jej, podaż i zapotrzebowanie rąk roboczych, płace, ubezpieczenia społeczne) s. 121–130; Kamiński W.: Stan oświaty rolniczej s. 131–140; Michałowski August: Stan spółdzielczości rolniczej oraz kółka rolnicze w pow. włocławskim s. 141–164; Bacciarelli Cezary: Łowiectwo i zwierzanost powiatu włocławskiego s. 165–170; Chelchowski Edmund: Stan inwentarza i hodowli oraz produkcje przetworów hodowlanych s. 171–202; Szokalski H.: Stan sanitarno-weterynaryjny powiatu włocławskiego s. 203–208; Mańkiewicz Fr.: Stan budynków mieszkalnych i gospodarskich, ubezpieczenia inwentarza w powiecie włocławskim s. 209–218; Pustelnik Fr.: Organizacje o charakterze publiczno-prawnym s. 219–250; Hempler Edward: Żegluga wodna, kolejki, koleje s. 251–266; Panek: Drogi publiczne w powiecie włocławskim s. 267–292; Gajzler Cz.: Oblicze polityczne powiatu s. 293–320; Nowicki T.: Samorząd Powiatowy s. 321–338.

Wodynie, wieś i region

7216. ŚLEDAŃSKI Stanisław: Ziemia Wodyńska. Historia – ludzie. Warszawa–Wodynie 2018 Tow. Przyj. Ziemi Wodyńskiej 8° ss. 196, il.

Wodzisław Śląski, miasto i region
7217. HOJKA Piotr: Czas zmian. Wodzisław i ziemia wodzisławska pomiędzy Cesarstwem Niemieckim a II Rzeczpospolitą. Wodzisław Śląski 2018 Muzeum 8° ss. 112, il.

Wola Kopcowa

7218. OLSZEWSKI Piotr: Wieś rządowa Wola Kopcowa. Kielce–Masłów 2018 Agencja JP; Urząd Gm. Masłów 8° ss. 381, nlb. 3, tabl. 24, il.

XVI–XXI w.

Wola Rafałowska

7219. Z MOJEJ małej ojczyzny. Historia wsi życiem ludzi pisana. Cz. 4. Red. Danuta Szajna [i in.]. Wola Rafałowska 2018 Stow. Promocji i Rozwoju Wsi Wola Rafałowska „Nasza Wola” 8° ss. 152, il. Stow. Promocji i Rozwoju Wsi Wola Rafałowska „Nasza Wola”, Gm. Chmielnik.

Treść: Wstęp s. 7; Szajna Danuta: To już dziesięć lat działalności Stowarzyszenia Promocji i Rozwoju Wsi Wola Rafałowska „Nasza Wola” s. 11–46; Nowak Małgorzata: Czesław Czarnota (1930–2017) s. 49–63; Rejwer Justyna, Rejwer Ewa: Historia życia Stanisławy [ur. 1930] i Edwarda [1923–2008] Sroków s. 64–70; Niepokój Jan: Wolańscy Organizanci s. 71–91; Czarnota Daniel, Smyczek Zbigniew: Wujek Romek s. 100–113; Jesiołkiewicz Ryszard: Życie mieszkańców Woli Rafałowskiej w XIX w. czyli co wyczytałem z ksiąg metrykalnych tutajszej parafii? s. 114–151.

Wołczyn

7220. DZIEJE Wołczyna i okolic od 1910 do 1933 roku. Na podstawie źródeł Archiwum Państwowego w Opolu oraz książki Henryka Gawła wydanej w 1933 roku w Kluczborku. Red. Leonard Getek. Wołczyn 2011 [b.w.] 16° s. 3–50, il., streszcz. ang. (Dzieje Wołczyna; z. 1F).

Wołomin

7221. WOŁOMIŃSKI niezbędnik historyczny. Pod red. Zofii Michalik; tekst Magdalena Janik [i in.]. Wołomin 2018 Urząd Miejski. 8° ss. 100, il.

Treść: Radwan Elżbieta: Przedmowa s. 5; Michalik Zofia: Wprowadzenie s. 6; Janik Michał: Pradziad Wołomina – książę mazowiecki Janusz I Starszy [1346–1429] i jego czasy s. 7–15; Janik Michał: Od folwarku do letniska. Stacja Kolei Warszawsko-Petersburskiej w Wołominie s. 16–26; Kubacz Marzena: Parcelacja majątku Wołomin. Założyciel miasta – Henryk Konstany Woyciechowski [1851–1934] s. 27–29; Musiałowicz Ryszard: Huta „Wołomin” – początki osady fabrycznej s. 30–39; Michalik Zofia: Nadanie Wołominowi praw miejskich. Szybki rozwój miasta s. 40–50; Kubacz Marzena: Książę Jan Gołędzinowski [1877–1942]. Powstanie parafii rzymskokatolickiej w Wołominie s. 51–57; Wojtkowska Anna: Rozwój szkolnictwa w Wołominie w 20-lecie międzywojennym s. 58–72; Michalik Zofia: Okres

wojny i okupacji. Wołomiński ruch oporu s. 73–83; Janik Michał: *Dynamiczny rozwój miasta po II wojnie światowej* s. 84–90; Michalik Zofia: *Kalendarium Wołomina* s. 91–94.

Woźniki

7222. NOWAK Dominika: *Dyrdy i Sośnica. Krótki rys historyczny. Woźniki–[Kalety]* 2018 Ochotnicza Straż Pożarna; Wydaw. Piotr Kalinowski 8° ss. 136, il., mapy. (Biblioteczka Wiedzy o Mieście i Gminie Woźniki).

Obecnie w obrębie Woźnik.

Wrocław

7223. MÜHLE Eduard: *Breslau. Geschichte einer europäischen Metropole. Köln–Weimar–Wien* 2015 Böhlau Verlag 8° ss. 387, il., mapy.

Toż w jęz. pol.: *Historia Wrocławia*. Przeł. Joanna Janicka. Warszawa 2016 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 351, tabl. 16, il.

Rec. [wyd. w jęz. niem.]: Wilga Grzegorz, *Germanica Wratislaviensia*. [T.] 141: 2016 s. 515–518; [wyd. w jęz. pol.]: Ślusarczyk Dawid, *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 337–340; Ziątkowski Leszek, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 184–190.

Września, powiat i region

7224. 200 LAT powiatu wrzesińskiego. *Historia i współczesność. Opracowanie zbiorowe*. Pod red. Mariana Torzewskiego. Września 2018 Bibl. Publ. M. i Gm. 4° ss. 429, il.

Treść: Jaśniewicz Dionizy: *Przedmowa* s. 5; Torzewski Marian: *Wstęp* s. 13–14; Mazurkiewicz Sebastian: *Srodowisko geograficzno-przyrodnicze ziemi wrzesińskiej* s. 15–26; Brzostowicz Michał: *Archeologia terenów powiatu wrzesińskiego* s. 27–41; *Administracja i samorząd w powiecie wrzesińskim na przestrzeni dwóch wieków*. Aut.: Sebastian Mazurkiewicz [i in.] s. 42–125; Torzewski Marian: *Ludność ziemi wrzesińskiej na przestrzeni wieków* s. 126–135; Nowaczyk Roman: *Ziemiaństwo powiatu wrzesińskiego, jego rola polityczna, gospodarcza i kulturalna* s. 136–163; Biernat Filip, Torzewski Marian: *Życie gospodarcze, transport i komunikacja na ziemi wrzesińskiej* s. 164–204; Nowaczyk Roman: *Konspiracja oraz czyn zbrojny w dziele odzyskiwania, umacniania i obrony niepodległości* s. 205–232; Torzewski Marian: *Germanizacja oraz spontaniczny i zorganizowany polski opór* s. 233–257; Biernat Filip, Nowaczyk Roman, Torzewski Marian: *Polska aktywność społeczna w powiecie wrzesińskim w XX wieku* s. 258–275; Biernat Filip, Torzewski Marian: *Polityczny obraz społeczeństwa wrzesińskiego od II do III RP* s. 276–293; Torzewski Marian: *Medycyna, lekarze i ochrona zdrowia w powiecie wrzesińskim na przestrzeni 200 lat* s. 294–305; Torzewski Marian: *Policja i sądownictwo w powiecie wrzesińskim na przestrzeni 200 lat* s. 306–314; Mazurkiewicz Sebastian: *Religie i kościoły na ziemi wrzesińskiej* s. 315–333; Torzewski Marian: *Oświata w powiecie wrzesińskim* s. 334–353; Biernat Filip, Czerniak Robert Michał, Nowacki Leszek, Torzewski Marian: *Działania na polu kultury w powiecie wrzesińskim* s. 354–412; Nowacki Leszek, Torzewski Marian: *Wrzesiński sport, turystyka, rekreacja* s. 413–427.

Zabrze

7225. NASZE Makoszy. Red. Tomasz Iwasiów, Natalia Wojtoń. Zabrze 2018 MBP im. Jerzego Fusieckiego; M-Studio 4° ss. 250,

nlb. 4, il. MBP im. Jerzego Fusieckiego w Zabrzu. (Dzielnice Zabrze).

Treść: Mańka-Szulik Małgorzata: *Wstęp* s. 7; Hnatyszyn Piotr: *Zarys historii Makoszów* s. 11–15; Gołasz Zbigniew: *Spór o kopalnię „Delbrück” („Makoszy”)* s. 16–19; Gołasz Zbigniew: *Incydent w Makoszowach* s. 20–23; Szczech Bernard: *Makoszy na mapach Wielanda Hommanna z 1736 r.* s. 24; Szczech Bernard: *Makoszy na mapie powiatu bytomskiego Wiesnera* s. 25; Gołasz Zbigniew: *Kopalnia „Makoszy”* s. 26–31; Gołasz Zbigniew: *Z dziejów szkolnictwa w Makoszowach* s. 35–47; Gołasz Zbigniew: *Z dziejów parafii* s. 51–59; Kleczka Karol: *Osoby duchowne i konsekrowane* s. 60–65; *Życiorysami pisane* s. 69–208; *Walerjański Dariusz, Kleczka Karol: Poznaj Makoszy. Spacer po dawnej wsi Makosza* s. 209–224; Kleczka Karol: *Na co i gdzie makoszowianie wydawali pieniądze?* s. 225–228; *Makoszowskie imprese* s. 229–234.

Zakrzówek, gmina

7226. KRAWIEC Henryk: *Gmina Zakrzówek w czasach niewoli narodowej i odrodzonej Rzeczypospolitej (1864–1939). Zakrzówek–Rudnik Pierwszy* 2018 Fund. Mozaika 8° ss. 284, il., mapy.

Zalesie, gmina

7227. KOBYLARZ Wojciech Stanisław: *Z dziejów obszaru gminy Zalesie. Biała Podlaska* 2018 Wojciech Kobylarz 8° ss. 371, il.

Zamagurze Spiskie

7228. [GOTKIEWICZ Marian]: *Rękopis o historii osadnictwa na Zamagurzu Spiskim z 1969 roku*. [Wyd.] Marek Gotkiewicz. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 145–157.

Zatytułowany „Kto był pierwszy na Zamagurzu: Niemcy czy Polacy?”.

Zamość

7229. ORŁOWSKI Stanisław Maria: *Dwie dekady. Zamość w latach 1980–2000. Two decades. Zamość between 1980 and 2000*. Tł. Małgorzata Linek. *Zamość* 2018 GreenArt Jacek Kardasz 8° ss. 176, il.

Tekst równol. w jęz. pol., ang.

Zaniemyśl, wieś i region

7230. NOETZEL Henryka, Plebański Roman, Łowicki Damian: *Ziemia Zaniemyska. Przyroda, historia, turystyka*. Wyd. 2, popr. i rozsz. *Zaniemyśl* 2018 Stow. „Ziemia Zaniemyska” 8° ss. 128, il.

Wyd. 1. 2014.

Zawoja

7231. PRZYSŁOP z widokiem na historię. *Zespół* red. Jan Żurek, Krystyna Wajdzik, Elżbieta Żurek, Anna Świtek, Zofia Drabek, Romuald Wilk. *Przysłop–Grzechynia* 2018 Stow. na

Rzecz Zrównoważonego Rozwoju „Przysłop” 8° ss. 277, nlb. 4, il.

Z treści: Żurek Jan: Zamiast wstępu s. 3–7; Wspomnienia mieszkańców s. 10–124; Spyra Czesław: Między cudem a przeznaczeniem s. 126–225; Choma Zenon: Karmelici Bosi w Zawoi-Zakamieniu s. 228–238; Żurek Jan: Szkoła Podstawowa nr 4 im. św. Rafała Kalinowskiego s. 239–252; Wajdzik Krystyna: Ochotnicza Straż Pożarna w Zawoi Przysłop s. 253–264; Żurek Jan: Koło Rolnicze i Koło Gospodyń Wiejskich s. 265–272; Zasadziński Mariusz: Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju s. 273–276; Bibliografia s. 277.

XX–XXI w.

Zduny, wieś i region

7232. JĘDRZEJCZYK Dobiesław: Drużbie szkice z dziejów Zdun i okolic. Przedm. Jerzy Miziołek. Warszawa 2018 nakł. aut. 8° ss. 301, il.

Lata 1301–1970.

Zdzieszowice

7233. SCHULWITZ Arthur: Zdzieszowice. Notatki historyczne. Opole 2018 Studio Impreso Przemysław Biliczak 8° ss. 94, il.

Lata 1386–2018.

Zielonczyn

7234. ŻARNOWSKA Agnieszka: Zielonczyn 1848–2018. Historia wsi tworzona przez mieszkańców. Oprawa graf. Jakub Stachowicz. Bydgoszcz 2018 Zafir Joanna Błaszczak 8° ss. 115, il.

Zielonka

7235. WIŃSKI Janusz: Mieszkańcy obszaru dzisiejszej Zielonki centralnej w XVIII i XIX wieku. Zielonka 2018 Tow. Przyj. Zielonki 8° ss. 87, il., mapa. Tow. Przyj. Zielonki. (Zielonkowskie Zeszyty Historyczne; nr 6/2018).

Zimna Woda

7236. RUSEWICZ Henryk: Zimna Woda. (Kaltwasser). Lubin 2018 PTTK. Oddz. „Zagłębie Miedziowe” 8° ss. 64, il. (Powiat Lubiński).

Lata 1399–2018.

Zułów, Litwa

7237. KOLMASIAK Mariusz: Zułów. Miejsce urodzenia Marszałka Józefa Piłsudskiego [1867–1935]. Wyd. 2. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 304, il.

Wyd. 1 pt.: Kolebka wielkości. Zułów, miejsce urodzenia Marszałka Józefa Piłsudskiego. Częstochowa 2017.

Żabno

7238. ŻABNOVIANA. Cz. 1: Rękopisy, dokumenty, artykuły prasowe. [Oprac.] Paweł

Domański. Żabno 2018 Gm. Centrum Kultury 4° ss. 370.

Toż. Cz. 2: Stare i nowe fotografie. Żabno 2018 ss. 93, il. XX–XXI w.

Żelazków, gmina

7239. KOŚCIELAK Zbigniew: Nasza Gmina Żelazków. W stulecie odzyskania niepodległości Ojczyzny. Żelazków 2018 Bibl. Publ. Gm. 8° ss. 51, nlb. 1, il., mapy.

XIV–XXI w.

Żelazowa Wola

7240. TURCZYK Aleksander Grzegorz: Dzieje Żelazowej Woli. *Żyrardowski Rocznik Muzealny*. Nr 8: 2018 s. 57–65.

Lata 1304–1984.

Żmigród, gmina

7241. BECELA Paweł: Nasze wspólne dziedzictwo. O obszarze wiejskim Gminy Żmigród. T. 1–2. Stare Babice 2018 Omikron 8° ss. 477, il., mapy; 475, il., mapy.

Żukowice, gmina

7242. NOWOSIELSKA-SOBEL Joanna, Wiszewski Przemysław: Nad rzeką, wśród wzgórz. Dzieje gminy Żukowice. Współpr. Grzegorz Strauchold. Wrocław 2018 Wydaw. eBooki.com.pl 8° ss. 422, il., mapy, streszcz. ang., niem. Uniw. Wrocławski. (Historia Obok. Studia z dziejów lokalnych. History Next To. Local past studies; t. 7).

Dostępne w wersji elektronicznej.

Żukowo

7243. ZISCHKE Magdalena: Nieznana historia Żukowa. Na podstawie wspomnień mieszkańców. Wyd. 2. Gdynia 2018 Region 8° ss. 101, nlb. 3, XI, tabl. 1, il., mapa.

XX–XXI w.

Wyd. 1. 2013.

Żuławy Gdańskie

7244. QUADE Willi: Żuławy Gdańskie. Tł. Izabela Kowalska; red. i oprac. Dariusz Piasek. Wyd. 2 (uwspółcześnione i opatrzone komentarzami). Gdynia 2018 Wydaw. Region 8° ss. 59, nlb. 1, il.

Wyd. 1. 2011.

Żurawce

7245. WISZKA Emilian: Żurawce. Wieś Żurawce w dokumentach, na kartach historii i we wspomnieniach jej byłych mieszkańców.

Toruń 2014 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 638, tabl. złoż. 3.

Rec.: Koper Mariusz, *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 317–323.

Zuromin

7246. [KOWALCZYK Marek, Jabłoński Marcin]: 250 lat miasta Żuromina 1767–2017. [Publikację przygot.] Marek Kowalczyk, Marcin

Jabłoński. Żuromin 2018 Kancelaria Rady Prawnego Marek Kowalczyk 4° ss. 192, il.

Żywiec, miasto i region

7247. WOŹNIAK Hieronim: Żywiecczyzna w XX wieku. Kronika wydarzeń, materiały źródłowe. Żywiec–Ruda Śląska 2018 Hieronim Woźniak; Tow. Miłośn. Ziemi Żywieckiej; Advert Studio, Marcin Wilk 4° ss. 370, il.

II. POSZCZEGÓLNE OKRESY

1. OKRES DO POŁOWY I TYSIĄCLECIA N.E.

Zob. poz. 2287, 2490, 2508, 7495, 7497.

7248. V SPRAWOZDANIE biskupińskie. Vth Biskupin's report. Pod red. Jarosława Kopiasza, Henryka Pawła Dąbrowskiego, Anny Grossman, Wojciecha Piotrowskiego. Biskupin 2017 Muzeum Archeol. 4° ss. 367, nlb. 1, k. tabl. nlb. 1 złożona luzem, il., streszcz. ang. Muzeum Archeol. w Biskupinie.

Treść: Kopiasz Jarosław, Rączkowski Włodzimierz: Prolog s. 7–8; Rączkowski Włodzimierz: Zdjęcia lotnicze badań wykopaliskowych w Biskupinie – w stronę efektywnej interpretacji s. 9–16; Kopiasz Jarosław, Drzewicz Anna, Grochulska Anna, Piotrowska Katarzyna: Archiwalna dokumentacja fotograficzna i jej znaczenie w badaniach struktur zabudowy grodu z wczesnej epoki żelaza na stanowisku 4 w Biskupinie s. 17–46; Zawieska Dorota, Markiewicz Jakub, Tobiasz Hubert, Kossakowska-Pluto Joanna, Kopiasz Jarosław: Baza danych przestrzennych GIS w badaniach struktur zabudowy grodowej na stanowisku 4 w Biskupinie s. 117–134; Terlikowski Wojciech, Gregoriou-Szczepaniak Martyna, Sobczyńska Ewa, Wasilewski Kacper, Kopiasz Jarosław: Identyfikacja i analiza numeryczna konstrukcji obiektów budowlanych zabudowy grodu z wczesnej epoki żelaza na stanowisku 4 w Biskupinie s. 135–184; Kopiasz Jarosław: Relikty zabudowy osiedla obronnego w Biskupinie w świetle interpretacji przedwojennej dokumentacji rysunkowej i fotograficznej oraz produktów fotogrametrycznych s. 185–353; Gralak Tomasz: Analiza metrologiczna relikwów zabudowy drewnianej grodu ludności kultury lużyckiej w Biskupinie s. 355–368.

7249. ADAMCZYK Michał, Chmiel-Chrzastowska Marta: Useless stones? The potential of lithics in palaeodemographic research. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 31–45.

Europa Środkowa i Północna w epoce kamiennej.

7250. BARON Justyna, Nowak Kamil, Bohr Marcin: Kotlina Kłodzka w czasach pól popielnicowych. Główne zagadnienia i potrzeby badawcze. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 89–101, streszcz. ang.

7251. BECKER Valeska, Dębiec Maciej, [Bardec'kij Andrij Bogdanovič] Bardetskiy

Andriy B.: We are one: figural finds from the eastern border of the linear pottery culture distribution. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 227–242.

7252. BIELIŃSKA-MAJEWSKA Beata: Późny paleolit w dorzeczu dolnej Wisły i górnej Noteci. Toruń 2018 Adam Marszałek 4° ss. 531, il., mapy, streszcz. ang.

Katalog zabytków.

7253. BOKINIEC Ewa, Olszta-Bloch Magdalena, Pronobis Maria: Materiały kultur oksywickiej i wielbarskiej pozyskane w 2010 roku na stanowisku 20 w miejscowości Małe Czyste, pow. chełmiński, woj. kujawsko-pomorskie. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne*. Z. 444: Archeologia. [Nr] 35: 2017 s. 5–23, streszcz. ang.

7254. BUCHNER Aneta: Struktura przestrzenno-funkcjonalna osady z wczesnej epoki żelaza w Starym Śleszowie, pow. wrocławski. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 365–381, streszcz. ang.

7255. BUTRIMAS Adomas, Król Danuta, Ostrauskienė Dalia: Z Rzucewa do zachodnioliteńskich osad z późnej epoki kamienia. Znaleźiska z bursztynu. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 115–138, streszcz. ang.

7256. CHABIŃSKA Monika: Osada kultury pomorskiej w Odrach, stan. 2, gm. Czarsk. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 163–201, streszcz. ang.

7257. CHMIEŁOWSKA Anna: Żelazo i przestrzeń. Koncepcja strefy przemysłowej na przykładzie brzeskiego rejonu starożytnego hutnictwa. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 59: 2017 s. 49–70, streszcz. ang.

IV–V w. n.e.

7258. CORPUS der römischen Funde in europäischen Barbaricum. Polen. Bd. 3: Mittelpolen. Bearbeitet von Ireneusz Jakubczyk; unter Mitarbeit von Aleksander Bursche, Magdalena Mączyńska. Kraków–Warszawa 2018 PAU; UJ. Inst. Archeologii; Uniw. Warszawski Inst. Archeologii 4° ss. 204, tabl. 118, il., mapa. PAU, Uniw. Warszawski. Inst. Archeologii, UJ. Inst. Archeologii.

Tyt. równol.: Korpus znalezisk rzymskich z europejskiego Barbaricum. Polska. T. 3: Polska Środkowa. Bd. 1. Warszawa 2001.

7259. CZARNÓWKO, Fpl. 5. Vor- und Frühgeschichtliche Gräberfelder in Pommern. T. 1. Hrsg. von Jacek Andrzejowski. Lębork–Warszawa 2018 Muzeum; Fund. Monumenta Archaeologica Barbarica; Państw. Muzeum Archeol. 4° ss. 256, tabl. 2, il., mapy. Muzeum w Lęborku, Fund. Monumenta Archaeologica Barbarica, Państw. Muzeum Archeol. w Warszawie. (Monumenta Archaeologica Barbarica; t. 19/1).

Zob. też poz. 7287.

7260. [DĀČENKO Aleksandr Viktorovič] Diachenko Aleksandr, Rybicka Małgorzata: Świeciechów flint and the trans-regional interactions of the funnel beaker populations. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 119–137.

W l. 4000–2900 p.n.e.

7261. FRANKOWICZ-SZPUNAR Barbara, Szpunar Andrzej: Cmentarzysko kultury łużyckiej w Dębiniu Zakrzowskiej. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 2 s. 42–51.

7262. GACKOWSKI Jacek: The most recent monograph on the Kashubian barrow in the bronze and iron ages, in other words, how some archaeologists find themselves in a post-truth world. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 339–351.

7263. GÓRSKI Jacek: Podkrakowska enklawa wczesnej kultury łużyckiej w świetle wyników najnowszych badań terenowych na trasie autostrady A4. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 41–62, streszcz. ang.

7264. GRALAK Tomasz: Architecture, style and structure in the Early Iron age in Central Europe. Transl. by Tomasz Borkowski. Wrocław 2017 Uniw. Wrocławski. Inst. Archeologii 8° ss. 285, il.

Toż. 2nd ed. Wrocław 2018 Yellow Point Publications ss. 294, il.

7265. GRYGIEL Michał: Chronologia przemian kulturowych w dobie przełomu starszego i młodszego okresu przedrzymskiego na Niżu Polskim. The chronology of cultural changes at the turn of the Early and Late Pre-Roman period in the Polish Lowland. Łódź 2018 Fund. Badań Archeol. Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego; Muzeum Archeol. i Etnograf. 4° ss. 822, tabl. 4, il., mapy, streszcz. ang.

7266. JANIĄK Radosław: Ucieczka do podziemi? Miejsce pochówku głównego w kurhanach „cyklu łużycko-pomorskiego” na Pojezierzu Kaszubskim. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 209–220, streszcz. ang.

7267. JĘDRYSIK Joanna: Rozwój i charakter osadnictwa na obszarze Jury Polskiej w późnej epoce brązu i wczesnej epoce żelaza. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 43–88, streszcz. ang.

7268. JÓZEFOWSKA Anna: Halsztacki model funeralny grobów komorowych z Domaśławia. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 183–208, streszcz. ang.

7269. KACZMAREK Maciej: Późnobrązowe cmentarzyska kurhanowe w Dolicach na Pomorzu Zachodnim – podsumowanie wyników badań. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 139–162, streszcz. ang.

7270. KŁOSIŃSKA Elżbieta Małgorzata: Radom – Wośniki, stanowisko 2. Cmentarzysko kultury łużyckiej w regionie radomskim. Analizy specjalistyczne Marcin J. Biborski [i in.]. Radom–Pętkowice 2018 Muzeum im. Jacka Malczewskiego; Wydaw. i Pracownia Archeol. Profil Magdalena Dziegielewska 4° ss. 272, il., mapa, streszcz. ang. (Ocalone Dziedzictwo Archeologiczne; t. 7).

Tyt. równol.: Radom – Wośniki, site 2. Cemetery of the Lusatian culture in Radom region.

7271. KŁOSIŃSKA Elżbieta Małgorzata: Some thoughts regarding the research on the eastern range of the culture representing the urnfield complex (including the key issues relating to the Lublin region and the adjacent areas of Western Ukraine). *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 103–112, streszcz. pol.

7272. KONCZEWSKI Paweł, Konczevska Magdalena, Szczurowski Jacek: Relacje osadnictwa kultury łużyckiej do środowiska naturalnego nad środkową Nysą Łużycką. *Śląskie*

Sprawozdania Archeologiczne. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 11–40, streszcz. ang.

7273. KRUK Janusz, Milisauskas Sarunas: Bronocice – the chronology and development of a Neolithic settlement of the millennium BC. Kraków 2018 Inst. of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences. Centre for Mountains and Uplands Archaeology 4° ss. 304, il.

Współwyd.: Bronocice – osiedla rolnicze z IV tysiąclecia przed Chrystusem (chronologia i rozwój). Skrócona wersja w języku polskim.

7274. KRUK Janusz, Milisauskas Sarunas, Włodarczyk Piotr: Real time. Radiocarbon dates and Bayesian analysis of the Neolithic settlement in Bronocice, fourth millennium BC. Kraków 2018 Institute of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences. Centre for Mountains and Uplands Archaeology 4° ss. 153, il., mapy.

7275. KUFEL-DIAKOWSKA Bernadeta, Wilk Stanisław: Microliths from graves of the Lublin-Volhynian at site 2 in Książnice, Świętokrzyskie Voivodeship. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 243–268.

2500–2000 r. p.n.e.

7276. KURPIEWSKI Artur, Rakoczy Jacek: Materiały kultury przeworskiej z Perkowa na Kujawach. Toruń 2015 Kolgraf Koloch Jan 8° ss. 118, il., streszcz. ang. + Planigrafia (teka) k. złożonych luzem 7, mapy.

7277. LASOTA-KUŚ Anna: A cinerary urn from site 21 in Ostrów, Przemyśl district. A contribution to studies on the meaning and role of ornamentation of early roman period ceramic vessels in the Przeworsk culture. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 153–171.

V–III w. p.n.e.

7278. „LONG ago, far away...” – rytuał pogrzebowy na cmentarzysku ciałopalnym z późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Janowicach, st. 44 (AZP 106-65/103). [Aut.] Marta Korczyńska, Michał Borowski, Klaus Cappenberg, Magdalena Moskal-del Hoyo, Anita Szczepanek. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 139–182, streszcz. ang.

7279. ŁACIAK Dagmara, Gunia Piotr: Proces halsztatyzacji południowo-zachodnich terenów Polski z perspektywy studiów nad wytwórczością ceramiczną. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 235–277, streszcz. ang.

7280. MACIEJEWSKI Marcin: Perspektywy badań nad skarbami z późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 279–313, streszcz. ang.

7281. NOWAK Kamil: Badania nad rekonstrukcją sposobów wytwarzania wybranych typów narzędzi metalowych w późnej epoce brązu. Dwuczęściowe gliniane formy odlewnicze. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 97–124, streszcz. ang.

7282. OSTAPIAK-JAGODZIŃSKA Judyta: „Sztuka” w pradziejach. Realne zjawisko czy wyobrażenie badaczy? Przyczynek do rozważań, na podstawie przypadku urn z kultury pomorskiej. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 23–33, streszcz. ang.

7283. PELISIAK Andrzej: Centrum i peryferia osadnictwa w neolicie i wczesnej epoce brązu na wschodnim Podkarpaciu i we wschodniej części polskich Karpat. Core and peripheries of the Neolithic and Early Bronze Age settlements on the Eastern Carpathian forelands and the eastern part of Polish Carpathians. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego; Oficyna Wydawnicza „Zimowit” 4° ss. 352, nlb. 1, tabl. 14, il., mapy, streszcz. ang. Inst. Archeologii Uniw. Rzeszowskiego, Fund. Rzeszowskiego Ośr. Archeol. (Collectio Archaeologica Ressoiviensis; t. 38).

7284. PIONTEK Janusz: Zastosowanie cech niemetrycznych zębów do badań różnicowania biologicznego ludności kultury łużyckiej. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 1 s. 221–233, streszcz. ang.

7285. PRZEMIANY kulturowo-osadnicze w dorzeczu rzeki Wiszni w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza w kontekście zmian prahistorycznej i wczesnośredniowiecznej ekumeny. Red. nauk. Sylwester Czopek; współpr. red. Katarzyna Trybała-Zawiślak, Natalia Wojcieszczuk. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 4° ss. 705, tabl. 20, il., mapy, streszcz. ang. + dysk optyczny (CD-ROM). Inst. Archeologii Uniw. Rzeszowskiego, Centrum Nauk.-Badawcze „Ratownicza Służba Archeologiczna” Inst. Archeologii Nar. Akad. Nauk Ukrainy.

Tyt. równol.: Kul'turno-poselens'ki zmini v basejni rički Višná v epohu bronzii i za dobi rann'ogo zaliza v kontekstii zmin doistoričnoi i rann'oserednioviečnoj okjumeni.

Tekst równol. pol., ukr.

Treść: Czopek Sylwester, Osaulczuk Oleg: Wprowadzenie s. 13–18; Trybała-Zawiślak Katarzyna, Wojcieszczuk Natalia, Pawliw Dmytro, Petehyrycz Wołodymyr: Historia odkryć i badań archeologicznych w dorzeczu Wiszni s. 19–30; Czopek Sylwester,

Wojcieszuk Natalia: Charakterystyka bazy źródłowej s. 30–43; Czopek Sylwester: Stan badań nad przemianami kulturowo-osadniczymi w epoce brązu i we wczesnej epoce żelaza w dorzeczu Wiszni s. 43–46; Gębica Piotr, Jacyszyn Andrzej: Charakterystyka geomorfologiczna i pokrywa glebowa dorzecza Wiszni s. 47–71; Wacnik Agnieszka: Młodoholoceńska transformacja roślinności dorzecza Wiszni i Sanu w świetle danych palinologicznych s. 71–103; Gębica Piotr, Wacnik Agnieszka, Jacyszyn Andrzej: Miejsce regionu dorzecza Wiszni w krajobrazie naturalnym Europy Środkowo-Wschodniej s. 103–106; Bobak Dariusz, Połtowicz-Bobak Marta: Starsza i środkowa epoka kamienia w dorzeczu rzeki Wiszni s. 107–115; Pasterkiewicz Wojciech: Młodsza epoka kamienia w dorzeczu Wiszni s. 116–124; Czopek Sylwester: Uwagi o chronologii i podziałach kulturowych s. 125–129; Czopek Sylwester: Wczesna epoka brązu s. 129–141; Trybała-Zawiślak Katarzyna: Starsza epoka brązu s. 141–156; Czopek Sylwester: Środkowa, młodsza i późna epoka brązu s. 156–185; Czopek Sylwester: Podsumowanie s. 185–191; Czopek Sylwester: Zmienność kulturowa w epoce brązu i we wczesnej epoce żelaza w dorzeczu Wiszni na tle przemian kulturowych w Europie Środkowo-Wschodniej s. 193–210; Wojcieszuk Natalia: Osadnictwo w dorzeczu Wiszni u schyłku starożytności i we wczesnym średniowieczu s. 211–229; Czopek Sylwester: Dorzecze Wiszni i jego znaczenie dla osadnictwa prehistorycznego i kontaktów interkulturowych s. 231–237; Czopek Sylwester: Uwagi końcowe s. 239–243; Czopek Sylwester, Trybała-Zawiślak Katarzyna, Bobak Dariusz, Wojcieszuk Natalia, Osaulczuk Oleg: Katalog stanowisk s. 245–677; Wykaz cytowanej literatury s. 679–694.

7286. PRZYBYŁA Marcin S., Jędrzyk Joanna: A classification of objects made of bone, antler, tooth and horn from the early bronze age fortified settlement in Maszkowice. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 269–296. 2300–1700 r. p.n.e.

7287. SCHUSTER Jan: Czarnówko, Fpl. 5. Acht Prunkgräber – Zeugnisse neuer Eliten im 2. Jh. n. Chr. im Ostseeraum. Lębork–Warszawa 2018 Muzeum; Fund. Monumenta Archaeologica Barbarica; Państw. Muzeum Archeol. 4° ss. 242, il., mapy. Muzeum w Lęborku, Fund. Monumenta Archaeologica Barbarica, Państw. Muzeum Archeol. w Warszawie. (Monumenta Archaeologica Barbarica; t. 19/2).

Zob. też poz. 7259.

7288. SCHUSTER Jan: Czarnówko, stan. 5. Cz. 2: Osiem grobów okazałych – narodziny elit w II wieku po Chr. w basenie Morza Bałtyckiego. Lębork–Warszawa 2018 Muzeum; Fund. Monumenta Archaeologica Barbarica; Państw. Muzeum Archeol. 4° ss. 234, il., mapy. Muzeum w Lęborku, Fund. Monumenta Archaeologica Barbarica, Państw. Muzeum Archeol. w Warszawie. (Monumenta Archaeologica Barbarica. Series Gemina; t. 8).

Cz. 1 pt.: Czarnówko, stan. 5. Cmentarzyska z późnej starożytności na Pomorzu. Lębork–Warszawa 2015.

7289. SCHYŁEK neolitu na Wyżynie Lubelskiej. The decline of the neolithic on the Lublin

Upland. Pod red. Pawła Jarosza, Jerzego Libery i Piotra Włodarczyka. Kraków 2016.

Rec.: Sieradzka Elżbieta, *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 375–378.

7290. STASIAK-CYRAN Marta: Charakterystyka osady kultury przeworskiej z okresu rzymskiego w Nieszawie Kolonii, gmina Józefów nad Wisłą, powiat opolski, województwo lubelskie – osiągnięcia i perspektywy badawcze. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 63–72, streszcz. ang.

7291. STRÓŻYK Mateusz: Fortifications in landscape. Preferences in the location of the early bronze age settlement in Bruszcze. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 139–151.

7292. SZCZUREK Grzegorz, Pudełko Edward: Szadek. Cmentarzysko z przełomu epok brązu i żelaza w południowo-wschodniej Wielkopolsce. The Late Bronze Age and early Iron Age cemetery in South-East. Poznań 2015.

Rec.: Zychlińska Justyna, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 65: 2017 nr 2 s. 267–271.

7293. ŚWIAT kolorów garncarzy z rejonu Domaśławia sprzed około 2800 lat. [Aut.] Bogusław Gediga, Dagmara Łaciak, Barbara Łydzba-Kopczyńska, Małgorzata Markiewicz. Wrocław 2017 IAiE PAN 4° ss. 422, nlb. 2, il., streszcz. ang. + 1 dysk optyczny (CD-ROM). Fund. Przyj. IAiE PAN, IAiE PAN.

750–400 r. p.n.e.

7294. TYSZLER Lubomira: Z problematyki wczesnych faz kultury przeworskiej na obszarze górnej Warty. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 11–25, streszcz. ang.

7295. ZESPÓŁ osadniczy z epoki kamienia – Rzucewo, gmina Puck, stanowisko 1. Settlement complex from Stone age – Rzucewo, community Puck, site 1. Pod red. Danuty Król. Gdańsk 2018 Muzeum Archeol. 4° ss. VIII, 254, il., mapy, streszcz. ang. Muzeum Archeol. w Gdańsku. (Fontes Commentationesque ad Res Gestas Gedani et Pomeraniae; t. 7).

Treść: Trawicka Ewa: Przedmowa s. VII–VIII; Król Danuta: Historia badań archeologicznych na stanowisku 1 w Rzucewie s. 1–13; Gałka Mariusz, Knorr Klaus-Holger, Miotk-Szpiganowicz Grażyna, Moskalewicz Damian, Uścińowicz Szymon, Witak Małgorzata, Woźniak Piotr Paweł: Uwarunkowania środowiskowe położenia zespołu osadniczego z epoki kamienia w Rzucewie s. 14–39; Schild Romuald, Król Danuta: Osadnictwo cypla rzucewskiego w świetle stratygrafii wykopów archeologicznych s. 40–59; Czekaj-Zastawny Agnieszka, Kabaciński Jacek: Początki osadnictwa s. 60–82; Felczak Olgierd: Kultura pucharów lejkowatych w środkowym i schyłkowym okresie s. 83–107; Czekaj-Zastawny Agnieszka, Król Danuta, Ważny Tomasz, Heussner

Karl-Uwe: Konstrukcje drewniane w części nadmorskiej osady s. 108–114; Król Danuta: Osadnictwo neolityczne s. 115–125; Rauba-Bukowska Anna: Opracowanie szlifów naczyń glinianych ze stanowiska archeologicznego w Rzucewie, gmina Puck s. 126–130; Butrimas Adomas: Materiały bursztynowe z osady s. 131–142; Kabaciński Jacek: Krzemieniarstwo neolityczne zespołu osadniczego w Rzucewie s. 143–185; Winiarska-Kabacińska Małgorzata: Analiza traseologiczna wybranych narzędzi krzemienych s. 186–200; Czubla Piotr, Woźniak Piotr Paweł: Surowce i narzędzia kamienne ze stanowiska archeologicznego nr 1 w Rzucewie s. 201–217; Makowiecki Daniel: Gospodarka mieszkańców osady na podstawie źródeł archeozoologicznych

s. 218–238; Pudło Aleksandra: Kości ludzkie z neolitycznej osady w Rzucewie kwestia interpretacji s. 239–252; Król Danuta: Podsumowanie s. 253–254.

7296. ZYCH Renata: Zarys osadnictwa kultury pucharów lejkowatych w Kotlinie Sandomierskiej na przykładzie stanowisk w Woli Chorzełowskiej, stan. 3 oraz w Grzęsce, stan. 26, woj. podkarpackie. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 241–257, streszcz. ang.

2. OKRES OD VI WIEKU DO 1506

a) Źródła

Zob. poz. 751, 6996, 7329, 7377, 7383, 7443, 7465, 7469, 7492, 7493, 7513, 7522, 7525, 7528.

7297. [ANONIM zw. Gallem] Gall Anonim: Kronika polska. W przekładzie Zygmunta Komarnickiego. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 155.

Podstawa wyd.: Kronika Marcina Galla. Warszawa 1873.

7298. „FORMULARZ z Uppsali”. Późnośredniowieczna księga formularzowa biskupstw pruskich. Komentarz i edycja Radosław Biskup. Toruń 2016.

Rec.: Sumowski Marcin, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 255–258.

7299. [JAN Kapistran, św.]: The correspondence of John of Capistrano. Vol. 1: Letters related to the history of Poland and Silesia (1451–1456). Edited by Paweł Kras, Halina Manikowska, Marcin Starzyński, Anna Zajchowska-Bołtromiuk; transl. into English by Stephen Rowell. Warsaw–Lublin 2018 Tadeusz Manteuffel Institute of History. Polish Academy of Sciences; Wydaw. KUL 8° ss. 325, il.

7300. KODEKS Dzikowski A.D. MDI. Tł. i oprac. Grzegorz Kazimierz Walkowski. Bydgoszcz 2018 Bogart 8° ss. 777. (Polski proces ziemski do końca XV wieku; cz. 1).

7301. KOŚCIÓŁ i społeczeństwo w Prusach krzyżackich. Teksty źródłowe do dziejów chrześcijaństwa w Pomezaniu i Pogezanii. [Oprac.] Mieczysław Józefczyk. Elbląg 2017 Warmińskie Wydaw. Diec. 8° ss. 646, nlb. 1.

Polski przekład dokumentów łacińskich i staroniemieckich z l. 1206–1527.

Rec.: Biskup Radosław, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 221–230.

7302. KRONIKA halicko-wołyńska. (Kronika Romanowiczów). Wyd., wstępem i przypisami opatrzyli Dariusz Dąbrowski, Adrian

Jusupović; współpr. Irina Ūr'eva, Aleksandr Vâčeslavovič Majorov, Tetâna Leonidivna Vikul. Kraków–Warszawa 2017. (Pomniki Dziejowe Polski. Ser. 2; t. 16).

Rec.: Tęgowski Jan, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 230–235.

7303. KSIĘGA ławnicza Starego Miasta Torunia (1479–1515). Cz. 1: (1479–1501). Wyd. Krzysztof Kopiński, Krzysztof Mikulski, Janusz Tandecki. Toruń 2018 Tow. Nauk. 8° ss. XXXVI, nlb. 2, 496. Tow. Nauk. w Toruniu. (Fontes; 113).

Toż. Cz. 2: (1502–1515). Toruń 2018 ss. nlb. 7, 498–998.

7304. DIE LEGENDE der heiligen Hedwig in der Übersetzung des Kilian von Meiningen. Hrsg. Sabine Seelbach. Münster 2016 Aschendorff Verlag 8° ss. 277.

Żywot księżnej śląskiej (ok. 1179–1243).

Rec.: Mrozowicz Wojciech, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 259–265.

7305. LIBER vetustissimus gorlicensis. Das älteste Görlitzer Stadtbuch. Najstarsza księga miejska zgorzelecka 1305–1416 (1423). T. 1: (1305–1343). Bearb. von Krzysztof Fokt, Christian Speer, Maciej Mikula. Kraków 2017.

Rec.: Starzyński Marcin, *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 356–358.

7306. MATERIAŁY do historii altarystów kościoła Mariackiego w Krakowie w średniowieczu. Cz. 1: Kalendarz i nekrolog oraz katalog altarystów i benefaktorów. [Wyd.] Bożena Wyrozumska, Marcin Starzyński. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 259–291, streszcz. ang.

7307. MODLITEWNIK królowej Bony 1492 r. Facsimile. Wstęp Katarzyna Krzak-Weiss. Poznań 2015.

Rec.: Plonka-Bałus Katarzyna, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 264–268.

7308. NESTOR: Powieść minionych lat. Laptopis. Sandomierz 2018 Armoryka 8° s. nlb. 3, 522–862.

Tekst równol. pol., ros.
Repr., oryg.: Monumenta Poloniae historica. T. 1. Kraków 1864.

7309. ODNALEZIONY oryginał najstarszego przywileju papieskiego dla klasztoru cystersów w Sulejowie z 9 maja 1218. [Wyd.] Przemysław Nowak. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 1 s. 115–125.

7310. OPISY granicy państwa zakonu krzyżackiego w Prusach z księstwem słupskim z XIV i XV wieku. [Wyd.] Wiesław Długocki, Rafał Simiński. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 169–206, streszcz. ang., niem.

7311. POKÓJ namysłowski z 22 listopada 1348 roku. [Wyd.] Włodzimierz Oźga, Aleksander Paroń. Namysłów 2018 Namysłavia Tadeusz Wincewicz 8° ss. 12, il. (Źródła i Materiały do Dziejów Ziemi Namysłowskiej; 4).

Część tekstu w jęz. łac., część tekstu tł. z jęz. łac.

7312. POLONIA pontificia sive repertorium privilegiorum et litterarum a Romanis Pontificibus ante annum MCLXXXVIII Poloniae ecclesiis, monasteriis, civitatibus singulisque personis concessorum: Provincia Gnesnensis (archidioecesis Gnesnensis, dioecesis Posnaniensis, Cracoviensis, Wratislaviensis, Plocensis, Wladislaviensis et Lubucensis), Pomerania (dioecesis Caminensis exempta). Congessit Waldemarus Könighaus. Gottingae 2014.

Rec.: Prokop Krzysztof R., *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 329–340.

7313. PRAWO ludów i wojna sprawiedliwa. [Aut.] Paweł Włodkowic, Stanisław ze Skarbiemierza, Benedykt Hesse, Mateusz z Krakowa; tł. Justyna Łukaszevska-Haberko; red. nauk. Marek A. Cichoński, Adam Talarowski. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury; Teologia Polit. Fund. Św. Mikołaja 8° ss. 147. (Dziedzictwo) (Tradycje Polskiej Myśli Prawa Międzynarodowego w XV Wieku; t. 1).

Antologia traktatów.

7314. „REGISTRA Mercatoria”. Rachunki kupców krakowskich z lat 1401–1510. Wyd. Agnieszka Bartoszewicz i Marcin Starzyński. Kraków 2018 Tow. Miłośn. Historii Krakowa 8° ss. XXVI, nlb. 2, 65, nlb. 1. Tow. Miłośn. Historii i Zabytków Krakowa. (Cracovienses Fontes Minores; 4).

7315. „REGISTRUM hominum ius civile susceptorum”. Rejestr przyjęć do prawa

miejskiego Proszowic z XV wieku. [Wyd. i wstęp] Karol Nabiałek. *Średniowiecze Polskie i Powszechnie*. T. 10(14): 2018 s. 144–191, streszcz. ang., niem.

7316. WIGAND von Marburg: Nowa kronika pruska. Oprac., wstęp, ed. i tł. Sławomir Zonenberg, Krzysztof Kwiatkowski. Toruń 2017 Tow. Nauk. w Toruniu 8° ss. 665, nlb. 1, tabl. 2, il. + dysk optyczny (CD-ROM).

Autor żył w l. 1311–1394.
Rec.: Jurek Tomasz, *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 363–367.

7317. WYKAZ czynszów i służb okręgu Barciany z około połowy XV wieku. [Wyd.] Rafał Kubicki. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 159–171, streszcz. ang., niem.

b) Opracowania

Zob. poz. 2490, 2547, 2579, 2707, 2710, 2736, 2742, 2751, 2754, 7285.

7318. ADAMCZYK Dariusz: Srebro i władza. Trybuty i handel dalekosiężny a kształtowanie się państwa piastowskiego i państw sąsiednich w latach 800–1100. Tł. Agnieszka Gadzała. Warszawa 2018 WN PWN 8° ss. 426, mapy, streszcz. ang.

Tł. z jęz. niem. rozprawy habilitacyjnej.

7319. ADAMSKA Dagmara: W sprawie lokalizacji cmentarzy żydowskich na średniowiecznym Śląsku. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 3–19, streszcz. ang.

7320. ANDRZEJEWSKA Aldona, Andrzejewski Aleksander: Zamki Kujaw brzeskich i ziemi dobrzyńskiej w badaniach Profesora Leszka Kajzera. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 9–24, streszcz. ang.

7321. ANIMOS labor nutrit. Studia ofiarowane Profesorowi Andrzejowi Buko w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. Pod red. Tomasza Nowakiewicza, Macieja Trzecieckiego, Dariusza Błaszczyka. Warszawa 2018 IAI PAN; Inst. Archeologii UW 4° ss. 367, il., mapy.

Z treści: Od Redakcji s. 5–27; Gediga Bogusław: Laudatio s. 29–30; Tabaczyński Stanisław, Wyczółkowski Dariusz: Z Sandomierza... s. 33–37; Mamzer Henryk: Od „socjologii ceramicznej” po procesy urbanizacyjne i państwowotwórcze – archeologia Andrzeja Buko i jej konsekwencje interpretacyjne s. 39–46; Gąssowski Jerzy: Dlaczego wczesne średniowiecze? s. 47–52; Vannini Guido: For a Conservation of the Archaeological Documentation s. 53–58; Samsonowicz Henryk: Uwagi

na temat władzy w średniowieczu s. 59–64; Michałowski Roman: Rygoryzm religijny w Czechach i Polsce w początkowym okresie chrystianizacji s. 65–72; Żmudcki Paweł: Jak zaczęła się Polska, czyli co wiadomo o początkach kariery Mieszka I s. 73–79; Szupecki Leszek Paweł: Ganga undir jardarmen. Skandynawskie „braterstwo krwi” (föströðralag) i obrzęd pochodzenia pod damią oraz ich znaczenie. Rytualna śmierć i powtórne narodziny s. 89–95; Świętosławski Witold: Oręż słowiańskich bogów s. 97–101; Modrzewska-Pianetti Iwona: Importy garum i salsamentum na obszary Górnego Adriatyku w okresie rzymskim na podstawie znalezisk amfor s. 103–114; Janowski Andrzej: Elementy kultury bizantyjskiej w wyposażeniu zmarłych pochowanych w grobach komorowych s. 129–136; Kalaga Joanna: Dorzecze środkowego Bugu w VI–XVIII w. Przegląd problemów badawczych s. 137–143; Tyszkiewicz Jan: Timor Tartarorum. Miasta, bojarzy i książę Daniel Romanowicz wobec najeźdu Mongołów s. 145–150; Suchodolski Stanisław: Gdzie, kiedy i w jakim celu Bolesław Chrobry emitował denary z cyrylicznym napisem? s. 151–162; Urbańczyk Przemysław: Przemysł w czasach pierwszych Piastów s. 163–169; Dzieńkowski Tomasz: Wczesnośredniowieczny Chełm. Powstanie i rozwój ośrodka s. 171–181; Parczewski Michał: Święty Kamień koło Dynowa nad Sanem s. 183–190; Auch Michał: Przemiany w produkcji garnerskiej na terenie kompleksu osadniczego w Czeremnie we wczesnym średniowieczu s. 191–206; Wołoszyn Marcin, Florkiewicz Iwona, Nosek Elżbieta M., Stepiński Janusz: Wczesnośredniowieczny trzewik pochwy miecza z Czeremna w świetle analiz archeologicznych i metaloznawczych s. 207–216; Maik Jerzy: Średniowieczne włókiennictwo w badaniach milenijnych s. 217–223; Polniński Dariusz: O studiach nad średniowiecznymi i nowożytnymi naczyniami ceramicznymi. Kilka refleksji w kontekście aktualnego stanu badań s. 225–232; Libern Jerzy, Florek Marek: Czy we wczesnym średniowieczu użytkowano skały krzemionkowe? s. 233–246; Kurasieński Tomasz: Razem czy osobno? Naczynia drewniane i gliniane na cmentarzyskach doby wczesnopiastowskiej s. 247–270; Błaszczak Dariusz, Bajka Monika, Belka Zdzisław, Florek Marek: Pochodzenie osób pochowanych na wczesnośredniowiecznym cmentarzysku w Sandomierzu, stan. I w świetle badań trwałych izotopów strontu s. 271–278; Bogucki Mateusz, Trzeciński Maciej: Denarius Sandomiri z radomskiego grodu s. 279–292; Nowakiewicz Tomasz: Średniowieczny topór z Nidajna: przypadek czy świadome nawiązanie do dawnego sacrum? s. 293–301; Florek Marek: Znaleziska wczesnośredniowiecznych odważników z okolic Opatowa, woj. świętokrzyskie s. 303–309; Strzelczyk Jerzy: Waregowie w Wągnii? O politycznych uwarunkowaniach pewnej teorii s. 321–326; Rębkowski Marian: O chronologii grodu w Lubinie na wyspie Wolin s. 337–342; Kolenda Justyna, Zamelska-Monczak Kinga: The settlement on site 1 in Bodzia – exception or the rule? A contribution to the studies of early medieval settlements in Kuyavia region s. 343–349; Bis Wojciech, Herbiech Tomasz, Ryndziejewicz Robert, Zbieranowski Michał: Żelechowska siedziba rodu Ciołków w świetle źródeł historycznych i nieinwazyjnych badań archeologicznych s. 351–359; Ościłowski Jarosław: Jeszcze w sprawie lokalizacji warszawskiego Jazdowa s. 361–367.

7322. AUCH Michał: The early medieval settlement complex at Czeremno in the light of results from the past research (up to 2010). Pottery finds. Wczesnośredniowieczny zespół osadniczy w Czeremnie w świetle wyników badań dawnych (do 2010). Ceramika naczyniowa. Kraków–Leipzig–Rzeszów–Warszawa 2017 Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa; Inst. Archeologii Uniw, Rzeszowskiego; IAIe PAN 4° ss. 571, il. (U Źródeł

Europy Środkowo-Wschodniej; t. 2 cz. 3. Frühzeit Ostmitteleuropas; Bd. 2 T. 3).

Tekst równol. pol., ang.

7323. BACHOWSKA Monika: Henryk Pobożny. Książę męczennik. Kraków 2018 Espe 8° ss. 117, nlb. 2.

Żył ok. 1196–1241.

7324. BADANIA interdyscyplinarne. Pod red. Andrzeja Buki, Karola Kollingera, Sylwii Jędrzejewskiej. Rzeszów 2018 Inst. Archeologii Uniw. Rzeszowskiego; Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 393, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Materiały V Kongresu Mediewistów Polskich; t. 4).

Tom ku pamięci Prof. Leszka Kajzera.

Treść: Buko Andrzej: Wprowadzenie s. 7–10; Kowalczyk–Heyman Elżbieta: Archeologia dla historyków, historia dla archeologów, czyli kilka uwag o programie kształcenia mediewistów s. 13–21; Sikorski Dariusz Andrzej: Jak wyglądała nasza wiedza o początkach Polski bez źródeł archeologicznych s. 23–39; Piętkowski Piotr: Bobrzanie znad rzeki Bóbr czy „Obrzanie” znad Obry? O dyskusji polskich badaczy dotyczącej wzmiankowanego w tzw. dokumencie praskim z 1086 roku plemienia „Pobarane” s. 41–53; Kiarszys Grzegorz: Palimpsesty średniowiecznych krajobrazów w świetle metod nieinwazyjnych. Przykład archeologicznych studiów nad grodziskami powiatu górowskiego, woj. dolnośląskie s. 55–77; Starski Michał: Reprezentatywność znalezisk archeologicznych dla badań nad kulturą materialną małego miasta w późnym średniowieczu na przykładzie Pucka s. 79–96; Rębkowski Marian: Początki architektury chrześcijańskiej na Pomorzu s. 99–119; Kóćka-Krenz Hanna, Różański Artur: Wielkopolskie palatia pierwszych Piastów na tle europejskich wczesnośredniowiecznych zespołów rezydencjonalnych s. 121–140; Chudziak Wojciech: Relikty romańskiego kościoła w Kaldusie. Problem genezy w kontekście wyników najnowszych badań s. 141–162; Wyrwa Andrzej M.: Grodowo-sakralny ośrodek w Leknie. Podsumowanie badań (1982–2015). Komunikat s. 163–182; Kajzer Leszek: Badania dworów – nie tylko na Mazowszu s. 183–207; Rozwałka Andrzej: Najstarsza architektura murowana w Lublinie. Wiele hipotez i długa droga do odkrycia prawdy s. 209–246; Buko Andrzej: Rezydencja króla Daniela Romanowicza w Chełmie. Nowe odkrycia i nowe wyzwania badawcze s. 247–268; Firlot Janusz, Pianowski Zbigniew: Wawel średniowieczny w świetle badań archeologicznych ostatnich 40 lat s. 269–294; Proksa Michał: Pół wieku studiów nad romańskimi budowlami Przemysła s. 295–321; Tabor Dariusz: Obraz w relacji do egzegezy biblijnej w wiekach średnich. Od bezpośredniej zależności od komentarza do samodzielnej interpretacji tekstu świętego s. 325–349; Łopatkiewicz Piotr: Problematyka fundatorska drewnianego kościoła w Haczowie w kontekście najnowszych ustaleń chronologicznych s. 351–369; Moskal Katarzyna: Na pograniczu sztuki i rzemiosła. Hafta gotyckie w Małopolsce s. 371–394.

7325. BADOWICZ Maciej: Studium z dziejów wina w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach XIV–XV wieku. Produkcja, dystrybucja, konsumpcja. Gdańsk 2017.

Rec.: Dygo Marian, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 738–743.

7326. BADURA Janusz, Kastek Tomasz A.: Topograficzne uwarunkowania lokalizacji

zamków wrocławskich. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 135–161, streszcz. ang.

7327. BANASIAK Patryk: Znaleźiska belemnitów z wczesnośredniowiecznego kompleksu osadniczego w Kałdusie. Próba interpretacji. *Acta Universitatis Nicolai Copernici*. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Z. 444: Archeologia. [Nr] 35: 2017 s. 69–100, streszcz. ang.

Dot. m.in. wierzeń i zwyczajów Słowian.

7328. BAR Přemysl: Gdańsk affairs at the council of Constance (1414–1418). *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 7–21.

7329. BARAN Aleksander: Dokumenty króla Aleksandra Jagiellończyka dotyczące miasta Łucka w zbiorach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 93–111, streszcz. ang., ros.

Omówienie treści dokumentów.

W aneksie oryginalna treść dokumentów oraz ich tłumaczenie.

7330. BARAN Aleksander: Pojawienie się terminu „miasto” w językach polskim i ruskim w XIII wieku (na materiale „Kroniki halicko-wołyńskiej”). *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.] 2013 s. 7–12, streszcz. ang.

7331. BARTOSZEWICZ Agnieszka: Książęta mazowieccy w świetle zapisek z ksiąg miejskich Starej Warszawy. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.] 2018 s. 7–24, streszcz. ang.

7332. BARTOSZEWICZ Agnieszka: Religijność mieszkańców późnośredniowiecznego Szadku w świetle aktów ich ostatniej woli. *Biuletyn Szadkowski*. T. 18: 2018 s. 5–19, streszcz. ang.

7333. BAUER Thomas A.: The wedding of duke George of Landshut in 1475 – a challenge for the whole town. *Terminus*. R. 11: 2009 z. 1/2 s. 33–41, streszcz. pol.

Wesele Jerzego Bogatego, księcia Bawarii, i królowny Jadwigi, córki Kazimierza Jagiellończyka, w Landshut w Bawarii, 1475 r.

7334. BIELAK Włodzimierz: Problemy istnienia parafii w Stróży w archidiaconacie zawichojskim w średniowieczu. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 63–75, streszcz. ang.

7335. BIENIAK Janusz: Zarębowie i Nałęczce a królobójstwo w Rogoźnie. Warszawa 2018 Wydaw. DiG 8° ss. 225, nlb. 7, il.

Śmierć Przemysła II w 1296 r.

7336. BINIAŚ-SZKOPEK Magdalena: Małżonkowie przed sądem biskupiego oficjała

poznańskiego w pierwszej ćwierci XV wieku. Poznań 2018 IH 8° ss. 293, il., streszcz. ang. (Publikacje Instytutu Historii, 179).

7337. BIŃKOWSKI Marek Krzysztof: Oleśnica i Księstwo Oleśnickie w Rocznikach Jana Długosza. *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 4]: 2018 nr 2 s. 25–28.

7338. BLUSIEWICZ Karolina: Szwec czy garbarz? Interpretacja archeologicznych śladów produkcji skórnicy. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 201–220, streszcz. ang.

W Pucku, 2 poł. XV w.

7339. BŁOŃSKI Mariusz: Nasielsk we wczesnym średniowieczu. Warszawa 2018 Wydaw. IAiE PAN 4° ss. 349, il., mapy, streszcz. ang. IAiE PAN.

7340. BOBOWSKI Kazimierz: Entstehung und Entwicklung von verschiedenen schlesischen Schulgründungen im Mittelalter. *Prace Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości z siedzibą w Wałbrzychu*. 2018 t. 2 s. 29–38.

7341. BORKOWSKI Tomasz, Kordala Tomasz: Odkrycie wczesnośredniowiecznego cmentarzyska przy ul. 1 Maja 3/5 w Płocku. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 18–25.

XI–XIII w.

7342. BOROWSKI Grzegorz, Legendziewicz Andrzej: Mury miejskie w Środzie Śląskiej w świetle badań architektoniczno-archeologicznych. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 189–207, streszcz. ang.

7343. BÖTTCHER Paweł: Bielsko w stosunkach pomiędzy książętami cieszyńskimi a dworem krakowskim w średniowieczu. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 43–56.

7344. BRACHA Krzysztof: Pamięć średniowiecznego kaznodziei. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 71–82, streszcz. ang.

Sztuka zapamiętywania w kontekście kazań.

7345. BRZUSTOWICZ Grzegorz J[acek]: Powstanie miasta Barlinka. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 25: 2018 s. 77–96, streszcz. ang., niem.

W 1278 r.

7346. BRZUSTOWICZ Grzegorz Jacek: Próba identyfikacji nazw „Bronyk” i „Brysk”, w związku z interwencją margrabiego brandenburskiego Zygmunta Luksemburskiego

przeciwko Bartoszowi z Odolanowa w latach 1381–1382. *Nasza Przeszość*. T. 129: 2018 s. 25–37, streszcz. ang.

7347. BUŚKO Cezary, Głowa Wojciech: Nuda czy konieczność? Działalność wytwórcza na rynkach średniowiecznego Krakowa i Wrocławia. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 221–249, streszcz. ang.

7348. CHORAŻY Bogusław, Choraży Bożena: Początki Bielska w świetle nowych odkryć archeologicznych. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 11–30.

XIII–XIV w.

7349. CHRZEST Mieszka I i chrystianizacja państwa Piastów. Red. Józef Dobosz, Marzena Matla, Jerzy Strzelczyk. Poznań 2017.

Rec.: Kosman Marcelli, *Nasza Przeszość*. T. 130: 2018 s. 333–338.

7350. CZAJA Roman: Städtische Gemeinden im mittelalterlichen Preussen und Livland – zwischen Rats Herrschaft und bürgerlicher Partizipation. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 121–135, streszcz. ang., pol.

XIII–XV w.

7351. DANIELEWSKI Marcin: Sieć grodowa na Kujawach oraz jej funkcje od połowy X do końca XIII wieku. Poznań 2016.

Rec.: Jurek Tomasz, *Kwartalnik Historyczny*. R. 124: 2017 nr 1; Polem.: Danielewski Marcin: Odpowiedź na recenzję pióra Tomasza Jurka czyli o grodach raz jeszcze. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 103–113.

7352. DĄBROWSKI Franciszek: Grody jako instytucje władzy w monarchii wczesnopiastowskiej (w źródłach pisanych). *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 2 s. 122–155, streszcz. ang.

7353. DEKAŃSKI Dariusz Aleksander: Obraz duchowieństwa w „Kronice oliwskiej” do przełomu XIII/XIV w. *Studia Gdańskie*. T. 42: 2018 s. 87–97, streszcz. ang.

Od XIII w.

7354. DOBKIEWICZ Andrzej: Wykleta księżna Guta – żona Bolka II ziebickiego (ok. 1300–1342). *Rocznik Świdnicki*. T. 45: 2017 [dr:] 2018 s. 9–31.

7355. DOMŻAŁ Zbigniew, Wałkówski Andrzej: Imię róży inaczej... W tajemniczym świecie pisarzy i rękopisów cystersów w Mogile do początków XVI wieku. Łódź 2016.

Rec.: Śliczyńska Joanna Elżbieta, *Acta Universitatis Lodzianensis*. Folia Librorum. [Vol.] 1(26): s. 109–112.

7356. DOMŻAŁ Zbigniew, Wałkówski Andrzej: Intelektualista i twardy biznesmen w szarym habicie. O opacie klasztoru cystersów w Mogile Janie Taczelu. *Echa Przeszości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 63–95, streszcz. ang.

2 poł. XV w.

7357. DOMŻAŁ Zbigniew, Wałkówski Andrzej: Z badań nad piśmiennictwem pragmatycznym średniowiecznej biblioteki klasztoru cystersów w Mogile. *Z badań nad Książką i Księgozbiorem Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 39–68, streszcz. ang.

7358. DUMA Paweł, Biskont Jadwiga, Sadowski Krzysztof: Początki produkcji szklarskiej w Górach Izerskich w świetle badań prowadzonych w pobliżu Chromca, gm. Stara Kamienica, na tle porównawczym. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 209–239, streszcz. ang.

W późnym średniowieczu, od XIV w.

7359. DZIADEK Justyna: Mikołaj Włoski – kaznodzieja łysogórski i jego Postylla „Sermones festuales cum nonnullis miraculis” z l. poł. XV wieku. Podstawa źródłowa. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 83–103, streszcz. ang.

Rękopis z l. 1446–1448.

7360. DZWONOWO. Średniowieczne zaginione miasto. T. 1: Środowisko naturalne, zarys dziejów, badania nieinwazyjne. An abandoned Medieval town. Vol. 1: Natural environment, history, non-invasive survey. Red. Marcin Krzepakowski, Marcin Moeglich i Piotr Wroniecki. Wągrowiec 2017 Muzeum Region. 4° ss. 304, il., mapy, streszcz. ang.

Toż. Wyd. 2 popr. Wągrowiec–Skoki 2018 Tow. Miłośn. M. Skoki i Ziemi Skockiej ss. 304, il., mapy, streszcz. ang.

Treść: Krzepakowski Marcin, Moeglich Marcin, Wroniecki Piotr: Zagadnienia wstępne s. 9–18; Hildebrandt-Radke Iwona, Jaszczak Jan: Charakterystyka położenia kompleksu osadniczego w Dzwonowie na tle uwarunkowań przyrodniczych zlewni Dzwonówki s. 21–31; Hildebrandt-Radke Iwona: Rekonstrukcja środowiska przyrodniczego na podstawie analiz litologicznych i geochemicznych s. 32–46; Okuniewska-Nowaczyk Iwona: Region Dzwonowa w świetle badań palinologicznych s. 47–60; Jaszczak Jan: Przemiany antropogeniczne środowiska przyrodniczego zlewni Dzwonówki w XIX i XX wieku s. 61–73; Krzepakowski Marcin: Osadnictwo pradziejowe, średniowieczne i nowożytne okolic Dzwonowa s. 77–93; Moeglich Marcin: Dzwonowo w świetle średniowiecznych i nowożytnych źródeł pisanych s. 77–93; Przybył Maciej: Dzwonowo na tle sieci drożnej w późnym średniowieczu s. 122–137; Bogacki Miron: Dokumentacja z powietrza przy pomocy bezzałogowego statku powietrznego w Dzwonowie – czerwiec 2014 roku s. 141–147; Kostyrko Mikołaj, Kiarszys Grzegorz, Hanus Kasper: Teledetekcja. Zaginione miasto w Dzwonowie oraz efekt szczęśliwego trafu s. 148–177; Wroniecki Piotr: Kompleksowe geofizyczne rozpoznanie zaginionego średniowiecznego miasta w Dzwonowie

s. 178–193; Kittel Piotr, Tołoczko Wojciech, Piech Wiktor: Opracowanie badań zawartości fosforu w gruncie metodą polową na obszarze zespołu osadniczego w Niedźwiedzinach, przysiółek Dzwonowo s. 194–201; Krzepakowski Marcin, Wroniecki Piotr: Rozpoznanie powierzchniowe dzwonowskiego kompleksu osadniczego s. 202–230; Wrzesińska Anna: Wyniki ekspertyzy antropologicznej szczątków ludzkich z badań powierzchniowych w Dzwonowie s. 231–241; Krzepakowski Marcin: Wyniki badań ratowniczych średniowiecznej siedziby rycerskiej i dworu staropolskiego w Dzwonowie (Niedźwiedziny, stan. 5). Sezon 2015 s. 245–263; Bartkowiak Romualda, Świtoń Marta, Krzepakowski Marcin: Okiem konserwatorskim. Problemy ochrony, popularyzacji i promocji „zaginionych miast” na przykładzie Starych Szamotoł, Nieszawy i Dzwonowa s. 264–276; Krzepakowski Marcin, Wroniecki Piotr, Szymański Michał, Moeglich Marcin: Dzwonowo przemówiło. Czy sprawa skończona? s. 279–302.

7361. THE EARLY medieval settlement complex at Gródek upon the Bug River in the light of results from past research (1952–1955). Material evidence. Wczesnośredniowieczny zespół osadniczy w Gródku nad Bugiem w świetle wyników badań dawnych (1952–1955). Podstawy źródłowe. Ed. by Marcin Wołoszyn. Kraków–Leipzig–Rzeszów–Warszawa 2018 Leibnitz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa; Inst. Archeologii Uniw. Rzeszowskiego; IAiE PAN 4° ss. 1055, tabl. 2, il., mapy + dysk optyczny (CD-ROM). (U Źródła Europy Środkowo-Wschodniej; t. 4) (Frühzeit Ostmitteleuropas; Bd. 4).

Tekst równol. pol., ang.

7362. EHRlich Ludwik: Paweł Włodkowiec i Stanisław ze Skarbimierza. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury; Teologia Polit. 8° ss. 300, il. (Dziedzictwo) (Tradycje Polskiej Myśli Prawa Międzynarodowego w XV Wieku; t. 2).

Czas powstania dzieła: 1954.

7363. FARON Barbara: Jak Piotr Wydźga w Łącku złoto kopał. *Almanach Łącki*. Nr 28: 2018 s. 80–85.

Próba identyfikacji postaci wzmiankowanej przez Jana Długosza w „Liber beneficiorum” – Wydźga, właściciel Łącka z XIII w. lub Wydźga z Tęgorborza żyjący w XIV w.

7364. FARON Barbara: Panie sądeckie: Święta Kinga i jej siostrzenice. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 5–18.

Jadwiga Łokietkówna i Gryfina, żona Leszka Czarnego.

7365. FARON Barbara: Święte i tygrysyce. Piastówny i żony Piastów 1138–1320. Kraków 2018 Astra 8° ss. 359, nlb. 8, il.

7366. FEDORČÁKOVÁ Mária: Sociálne a hospodárske väzby medzi bardejovskými mešťanmi a mešťanmi z Malopol’ska a Sliezska v prvej polovici 15. storočia. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 69–84, streszcz. ang.

7367. FENCZAK August S[tanisław]: Słynne w całym świecie miasto u stóp Świętej Góry, czyli Czerwień (późniejszy Przemysł) w IX i X stuleciu (fotokopia zachowanego fragmentu jednego z tekstów Augusta S. Fenczaka). *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 35–40.

7368. FERNIE Eric: Romanesque architecture. The first style of the European age. New Haven–London 2014 Yale Univ. Press 8° ss. XXX, 297, nlb. 3, il. (Pelican History of Art).

Dot. także ziem polskich.

Rec.: Węclawowicz Tomasz: Jak nas widzą z daleka. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 409–412.

7369. FIJAŁKOWSKA Aleksandra: Próba porównania obrządku pogrzebowego na Pomorzu oraz w kulturze zachodnich Bałtów we wczesnym średniowieczu. *Pomorantia Antiqua*. T. 27: 2018 s. 71–94, streszcz. ang.

7370. FILIPEK-MISIAK Aleksandra: W ogrodzie cnót, wad i grzechów. Problematyka cnót w wybranych średniowiecznych kronikach klasztornych na Śląsku i w Czechach. Kraków 2016.

Rec.: Juzepczuk Monika, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 964–968.

7371. FLACHENECKER Helmut: Auswanderung an die Weichsel im frühen 15. Jahrhundert. Die familie Lindwurm zwischen Würzburg und Thorn. *Folia Toruniensia*. Vol. 18: 2018 s. 9–21, streszcz. pol., ang.

7372. FLOREK Marek: Początki kościołów sandomierskich w świetle wyników badań archeologicznych. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 15–20.

7373. FOKT Krzysztof: Górnoluzycy villici w pierwszej połowie XIII wieku: włodarze, sołtysi czy wójtowie? *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 1 s. 1–29, streszcz. ang.

7374. FREZA-OLCZYK Mariola: Bishop Conrad III of Kamień Pomorski: a common clergyman and a politician in the Duchy of Pomerania in 1233–1241. *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 67–81.

7375. GABROWSKI Marian: O legendarnych początkach ikony krzeszowskiej i tutejszego klasztoru. Polkowice 2018 Marian Gabrowski 8° ss. 292, nlb. 2, il., mapa.

Lata 1238–1318.

7376. GAŚSIOROWSKI Antoni: Itinerarium Władysława Jagiełły 1386–1434. Do dr. przygot.

A. Gąsiorowski i Grażyna Rutkowska. Wyd. 2, popr. i uzup. Warszawa 2015.

Rec.: Krajniak Radosław: Itineraria Jagiellonów. Uwagi i uzupełnienia do kolejnych tomów serii. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 149–167.

7377. GIERGIEL Tomisław, Jop Robert: Dokument lokacyjny Leszka Czarnego dla Sandomierza z 1286 roku. Sandomierz 2015 Art Media Marcin Cebula 8° ss. 71, tabl. 1, il. Sandomierska Kapituła Katedralna, Muzeum Diec. w Sandomierzu, Urząd Miejski w Sandomierzu. (Źródła do Dziejów Sandomierza; Nr 1).

Zawiera też tekst źródła.

7378. GINTE Artur: Badania archeologiczne dworu Zarembów w Kalinowej – siedziby jednego z najmożniejszych rodów w średniowiecznej Polsce. *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Archaeologica*. [Vol.] 33: 2018 s. 153–176, streszcz. ang.

7379. GNIEZNO – wczesnośredniowieczny zespół grodowy. Red. Tomasz Sawicki; współpr. red. Magdalena Bis. Warszawa 2018 IAiE PAN 4° ss. 494, il., mapy, streszcz. ang. + dysk optyczny (CD-ROM). (Origines Polonorum; t. 11).

Rec.: Sawicki Tomasz: Wstęp s. 13–14; Hildebrandt-Radke Iwona: Uwarunkowania geomorfologiczne średniowiecznego osadnictwa w Gnieźnie s. 17–25; Makothonienko Mirosław: Środowisko i procesy osadnicze Gniezna u schyłku starożytności i w średniowieczu w świetle źródeł palinologicznych s. 27–44; Dobosz Józef; Gniezno w wiekach średnich oczyma historyka s. 47–55; Wolnicz-Pawłowska Ewa: Nazwa „Gniezno” i przymiotnik „gnieźnieński” s. 57–61; Sawicki Tomasz: Dzieje badań Góry Lecha s. 63–82; Sawicki Tomasz: Stan i perspektywy badań nad wczesnośredniowiecznym zespołem grodowym w Gnieźnie s. 85–89; Kaczmarek Łukasz: Osadnictwo pradziejowe na terenie Gniezna i w jego regionie s. 91–103; Janiak Tomasz, Kaczmarek Łukasz: Osadnictwo wczesnośredniowieczne na terenie Gniezna i w jego regionie s. 105–117; Sawicki Tomasz: Powstanie i rozwój wczesnośredniowiecznego zespołu grodowego s. 119–144; Sawicki Tomasz: Wyniki badań nieinwazyjnych i wykopaliskowych przy kościele św. Jerzego s. 147–162; Janiak Tomasz: Pozostałości architektury przedromańskiej i romańskiej s. 165–187; Janiak Tomasz: Katedra gnieźnieńska we wczesnym średniowieczu s. 189–233; Sawicki Tomasz: Relikwii zamku książęcego s. 235–247; Sawicki Tomasz: Wczesnośredniowieczne drewniane budownictwo mieszkalne s. 249–269; Kaczmarek Łukasz: Ceramika naczyńowa z badań archeologicznych na Górze Lecha s. 271–299; Sawicki Tomasz: Pracownia ceramiki architektonicznej z końca XII w. s. 301–320; Aneks 1: Sawicka Joanna; Ślady produkcji szklarskiej odkryte w obrębie pracowni ceramicznej s. 322–329; Sawicka Joanna: Pozostałości pracowni wytwarzającej posadzkowe szklwione płytki ceramiczne s. 331–339; Sawicka Joanna: Pozostałości średniowiecznych szkieł okiennych s. 341–353; Sawicki Tomasz: Pozostałości domniemanej wczesnośredniowiecznej pracowni złotniczej s. 355–361; Makowiecki Daniel, Makowiecka Marzena; Zwierzęta gnieźnieńskiego zespołu grodowego we wczesnym średniowieczu s. 363–406; Sawicki Tomasz: Podsumowanie s. 407–412; Bibliografia s. 419–443.

7380. GORLIŃSKA Dobrochna: Żydzi w administracji skarbowej polskich władców czasu rozbitcia dzielnicowego. Kraków 2015.

Rec.: Starzyński Marcin, *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 433–438.

7381. GÓRSKI Szymon: Biskupi i krzyże. Tak zwany epizod szczeciński krucjaty połabskiej (1147) w relacji Wincentego z Pragi. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 7–32, streszcz. ang., niem.

7382. GRABARCZYK Tadeusz: Funkcje obozu armii jagiellońskiej w XV wieku. *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 53–68, streszcz. ang.

7383. THE GRAND tour of John of Capistrano in Central and Eastern Europe (1451–1456). Transfer of ideas and strategies of communication in the late Middle Ages. Edited by Paweł Kras, James D. Mixson. Warsaw–Lublin 2018 Tadeusz Manteuffel Institute of History. Polish Academy of Sciences; Wydaw. KUL 8° ss. 379, nlb. 1 karta tabl., il.

Materiały z konferencji, Warszawa, 16–17 XI 2017 r.

Treść: Pellegrini Letizia: Preface s. 11–15; Mixson James D.: Introduction s. 21–29; I. John of Capistrano: preacher, papal diplomat and promoter of Observance: Kalous Antonin: John of Capistrano and papal policy s. 33–42; Viallet Ludovic: Jean de Capistran et la promotion de l'Observance en Europe centre-orientale: un projet et ses limites s. 43–61; Mariani Giacomo: Controversy over Observant reform: Roberto da Lecce's attacks and John of Capistrano's letters s. 63–80; Geeser Ottó: Sermon and treatise in John of Capistrano s. 81–97; Klaniczay Gábor: Disciplining society through dress: John of Capistrano, the „Bonfire of vanities”, and sumptuary law s. 99–115; Krzenek Thomas: John of Capistrano as a tireless preacher in Leipzig [w aneksie dokumenty z l. 1452–1462] s. 117–148; Zaremska Hanna: John of Capistrano and the 1453 trial of Wrocław Jews s. 149–168; Solvi Daniele: The lands of Europe as reflected in John of Capistrano's hagiography s. 169–185; Manikowska Halina: Peter Eschenloer on John of Capistrano sojourn in Wrocław s. 187–200; Pezzuto Luca: Images of John of Capistrano in fifteenth century Europe s. 201–216; II. John of Capistrano and his correspondence: Felskau Frederik: John of Capistrano and the impact of his grand tour in Central Europe (1451–1456): reflections on his correspondence with German authorities and individuals s. 219–257; Soukup Pavel: The polemical letters of John of Capistrano against the Hussites: remarks on their transmission and context s. 259–273; Koczerska Maria: Correspondence between cardinal Zbigniew Oleśnicki, Jan Długosz and John of Capistrano s. 275–292; Starzyński Marcin: The circulation of king Casimir IV Jagellon's letter to John of Capistrano from 7 September 1451 s. 293–302; Kras Paweł: John of Capistrano and the Cracow brethren s. 303–321; Zajchowska-Boltromiak Anna: John of Capistrano's „ars praedicandi”: the preaching of John of Capistrano in light of his Wrocław sermons and Polish-Silesian epistolary s. 323–334; Kowalski Marek Daniel: The affair of the Gnojnicki cousins and the Cracow letters to John of Capistrano from April 1450 s. 335–345; Turchi Lorenzo: Beyond John of Capistrano: The letters of James of the Marches s. 347–365; Wiszewski Przemysław: Jakub Kostowski (1958–2006): In Memoriam s. 367–369.

7384. GROCHOWSKI Paweł: Chrystian. Biskup Prus 1216–1245 i misja pruska jego czasów. Górna Grupa 2018 Verbinum 8° ss. 500, il., streszcz. ang., niem.

Żył w l. ok. 1180–1245.

7385. GRODY i miasta. Zbiór wykładów popularnonaukowych wygłoszonych podczas XIII Ogólnopolskiego Festiwalu Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie nad Wartą w dniach 3–4 czerwca 2017 roku. Pod red. Michała Brzostowicza, Macieja Przybyła i Jacka Wrzesińskiego. Łądz–Poznań 2018 Muzeum Archeol.; Starostwo Pow. 8° ss. 153, nlb. 1, tabl. 8, il., mapy, streszcz. ang.

Treść: Bojarski Jacek: Grody plemion polskich s. 12–54; Przybył Maciej: Grody i ich znaczenie w Polsce Piastowskiej s. 55–82; Danielewski Marcin: Grody i miasta w XIII wieku czyli elementy starej i nowej rzeczywistości s. 83–98; Górczak Zbyszek: „Miejskie powietrze czyni wolnym”. Prawa osobiste mieszkańców miast w średniowiecznej Polsce s. 99–127; Kustra Maurycy: Przestrzeń najstarszych średniowiecznych miast lokacyjnych Wielkopolski s. 128–143.

7386. GRODY z okresu plemiennego na Lubelszczyźnie. Praca zbiorowa. Pod red. Ewy Banasiewicz-Szykuły. Lublin 2018 Woj. Urząd Ochrony Zabytków 8° ss. 269, il. Lubelski Woj. Konserwator Zabytków. (Skarby z Przeszości; t. 19).

Treść: Słowo od redakcji s. 3; Buko Andrzej: Wstęp s. 5–9; Florek Marek: Topografia plemienna Lubelszczyzny s. 11–24; Miechowicz Łukasz: Wczesnośredniowieczne grody w Kotlinie Chodelskiej s. 25–70; Florek Marek: Grody plemiennie południowej Lubelszczyzny s. 71–123; Niedźwiadek Rafał: Lublin i inne grody w okresie plemiennym na północnej krawędzi Wyżyny Lubelskiej s. 125–173; Dzieńkowski Tomasz, Wołoszyn Marcin: Grody „plemienne” (VIII–X w.) i z okresu przelomu X/XI wieku ze wschodniej Lubelszczyzny s. 175–235; Mączka Grzegorz: Katalog s. 237–268.

7387. GRUPA Dawid: Welniane woreczki jako wyraz magicznych zachowań wczesnośredniowiecznych mieszkańców osady rzemieślniczo-rybackiej w Gdańsku. *Acta Universitatis Nicolai Copernici*. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Z. 444: Archeologia. [Nr] 35: 2017 s. 101–112, streszcz. ang.

7388. HECKMANN Dieter: Ferment in der Verwaltung. Das öffentliche Notariat im Deutschordensland Preussen. *Archivalische Zeitschrift*. T. 93: 2013 s. 207–220.

7389. HEYDE Jürgen: Multiethnizität, Stadtrecht, Stadt. Lemberg im späten Mittelalter. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 95–119, streszcz. ang., pol.

XIV–XV w.

7390. HIEROFANIE, wierzenia, obrzędy... Kultura symboliczna w średniowieczu między

pogaństwem a chrześcijaństwem. Pod red. Stanisława Rosika, Sylwii Jędrzejewskiej, Karola Kollingera. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 249, nlb. 1, il., mapy, streszcz. ang. (Materiały V Kongresu Mediewistów Polskich; t. 2).

Z treści: Rosik Stanisław: Wprowadzenie s. 7–9; Szczepanik Paweł: Wczesnośredniowieczne miniaturowe figurki antropomorficzne z terenów Słowiańszczyzny Północno-Zachodniej. Próba interpretacji s. 43–67; Cieślík Janusz: Idol ze Zbrucza. Zabytek z XI wieku? s. 69–102; Pleszczyński Andrzej: Krzyż – Drzewo Życia z wrocławskiego kościoła Świętego Krzyża. Znaczenie i kontekst kulturowy wyobrażenia s. 103–118; Kajkowski Kamil: Symbolika wczesnośredniowiecznych depozytów szkieletów koni z ziem polskich s. 121–157; Janowski Andrzej: Czy groby komorowe z X i początku XI wieku z ziem władztwa wczesnopiastowskiego i Rusi są pochówkami pierwszych chrześcijan? s. 159–186; Bartnicki Mariusz: Ceremoniał pogrzebowy władców ruskich w XII i XIII wieku s. 187–213; Skrzyńska Katarzyna: Czekanowskie „Lieu de Mémoire”. Obraz archeologiczny s. 215–250.

7391. JANUS Katarzyna: Duch Święty w polskim piśmiennictwie. Średniowiecze i długie trwanie. Studia. Częstochowa 2018 Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego Akad. im. Jana Długosza 8° ss. 371, il., streszcz. ang. Akad. im. Jana Długosza w Częstochowie.

7392. JASIŃSKI Tomasz: Handel miedzią węgierską a restytucja rządów Władysława Łokietka w Polsce (1304–1312). *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 93–138, streszcz. ang.

7393. JEDYNAK Zdzisław: Rozwój Żarnowca do końca XVI wieku ze szczególnym uwzględnieniem zasług Kazimierza Wielkiego dla tego miasta. *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 21: 2018 s. 34–56.

7394. JEZIORSKI Paweł A.: Proskrypcja i banicja w miastach późnego średniowiecza. Warszawa 2017.

Rec.: Modrzyński Paweł Mateusz, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 215–219.

7395. JÓŹWIAK Sławomir: Dienerzy w służbie zakonu krzyżackiego w Prusach w drugiej połowie XIV – pierwszej połowie XV wieku. Liczebność, utrzymanie, zakwaterowanie. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 7–37, streszcz. ang., niem.

7396. JURECZKO Andrzej: Średniowieczne mosty i przewozy na Wiśle na Ziemi Sandomierskiej. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 7–11.

7397. JUREK Tomasz: Biskupstwo poznańskie w wiekach średnich. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 664, il., streszcz. ang. UAM w Poznaniu.

7398. KACZMAREK Krzysztof: Świeceni duchowieństwa w diecezji gnieźnieńskiej w latach 1482–1493. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 401, streszcz. ang. (Publikacje Instytutu Historii; 153).

7399. KACZOR Ewelina: „Peccata matrimoniales”. Wykroczenia przeciw moralności małżeńskiej w świetle noty penitencjalnej z XV-wiecznego rękopisu ze zbiorów Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 104–113, streszcz. ang.

Z księgozbioru Stanisława z Jankowic z XV w.

7400. KARCZEWSKA Joanna: Dzieje Przytoku w średniowieczu. In *Gremium*. T. 12: 2018 s. 113–119, streszcz. ang.

7401. KAWIŃSKI Paweł: „Sacrum” w wyobrażeniach pogańskich Prusów. Próba interpretacji na pograniczu historii i etnologii religii. Olsztyn 2018 Pruthenia 8° ss. 409, il. (Monumenta Literaria Prussiae. Seria C: Monografie; nr 8).

Lata 701–1283.

7402. KIARSZYS Grzegorz, Kolenda Justyna: Wczesnośredniowieczne grodziska w krajoznazie Doliny Baryczy. Przyczynek do studiów nad przemianami osadniczymi. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 59: 2017 s. 93–126, streszcz. ang.

7403. KILLICH Bartłomiej: Stosunki Romana halicko-włodzimierskiego z książętami polskimi (1182–1205). *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 9–29, streszcz. ang.

7404. KLEMENSKI Marcin A.: Albert książę strzelecki (ok. 1300–1370/71). Kraków 2017.

Rec.: Woźny Maciej, *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 243–248.

7405. KNYŻEWSKI Marcel: Formy siedzib średnich i niższych rangą urzędników krzyżackich w granicach obecnej Polski. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 265–282, streszcz. ang.

7406. KOBYLIŃSKA Ewa: O lekarzu królewskim Macieju z Błonia i jego zapiskach biograficzno-historycznych. *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 77–90, streszcz. ang.

Zm. 1517 r.

7407. KOBYLIŃSKI Maciej [Tadeusz]: Księstwo Słupskie (1368–1478). Słupsk 2018 Maciej Kobylński 8° ss. 79, nlb. 1, il., mapy.

7408. KOCZY Leon: Polska i Skandynawia za pierwszych Piastów. Red. Albert Rokosz. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 171.

7409. KOGUT Mieczysław [Michał]: Wrocławska Canossa z 20 grudnia 1261 r. Wrocław 2018 Papieski Wydż. Teol. 8° ss. 158.

Dot. zatargu księcia Bolesława Rogatki z biskupem wrocławskim Tomaszem I.

7410. KOŁACZ-CHMIEL Małgorzata: *Mulier honesta et laboriosa*. Kobieta w rodzinie chłopskiej późnośredniowiecznej Małopolski. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 349.

7411. KONARSKA-ZIMNICKA Sylwia: „Wenus panią roku, Mars towarzyszem...”. Astrologia w Krakowie XV i początku XVI wieku. Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 454.

7412. KOWALCZYK Marta: Bł. Dorota z Mątów [1347–1394]. Poznań 2018 Flos Carmeli Wydaw. Warszawskiej Prowincji Karmelitów Bosych 8° ss. 299, il., streszcz. fr., niem.

Rec.: Zawadzki Wojciech, *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 609–611.

7413. KOWALCZYK Marta: Mikołaj z Pszczółek (1350–1420) – spowiednik bł. Doroty z Mątów i gdański szpitalnik. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 43–53, streszcz. ang., niem.

7414. KOWALSKA Anna Bogumiła: Odpady produkcyjne jako źródła do badań nad organizacją wczesnośredniowiecznej wytwórczości skórzanej. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 181–199, streszcz. ang.

7415. KOWALSKA Barbara: O wychowaniu w średniowiecznej rodzinie na podstawie „Żywotu Doroty z Mątów”. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 313–324.

7416. KOWALSKI Mariusz: Pochodzenie Fiodora Nieświckiego w świetle badań genetycznych. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 1 [dr:] 2016 s. 151–166, streszcz. ang. s. 17–18.

XIV–XV w.

7417. KOZIELEWSKI Ignacy: Zawisza Czarny. Red. wydawnicza Danuta Porębska. Kraków 2018 Impuls 16° ss. 75, nlb. 5, il.

Podstawa ed.: Płock 1928.

Zawisza Czarny z Garbowa (ok. 1370–1428).

7418. KRAFL Pavel Otmar: *Polské provinční synody 13.–15. století*. Praha 2016.

Rec.: Zygner Leszek, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 175–179.

7419. KRASUSKI Marcin: Walka o władzę w Wielkopolsce w I połowie XIII wieku. *Officina Historiae*. T. 1 2018 nr 1 s. 51–90, streszcz. ang.

7420. „KSIĄŻĘ Bolko I opolski (zm. 1313) – postać, epoka, dziedzictwo”. Materiały z ogólnopolskiej konferencji popularnonaukowej zorganizowanej w Muzeum Śląska Opolskiego w dniu 19.04.2013 roku. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 9–100, streszcz. ang.

Treść: Cetwiński Marek: Elity księstwa opolskiego za panowania Bolesława I s. 11–27; Wójcik Marek L.: Kancelaria Bolesława I opolskiego (1279–1313) s. 29–41; Mrozowicz Wojciech: Korony niegodni? Bolko I opolski i inni książęta śląscy jako pretendenci do tronu polskiego s. 43–53; Barciak Antoni: Bolesław I opolski w czeskich średniowiecznych źródłach narracyjnych s. 55–62; Rajman Jerzy: Książę opolski Bolko I wobec opactwa cystersów w Jemielnicy s. 63–68; Póbob–Lenartowicz Anna: Polityka fundacyjna Bolka I – dominikanie i franciszkanie w Opolu s. 69–77; Czechowicz Bogusław: Śladami Bolkowego dziedzictwa. O niektórych nośnikach idei sukcesji władzy w Opolu z okresu od XIV do XX wieku s. 79–100.

7421. KSIĄŻĘ Kazimierz Konradowic i Kujawy jego czasów. Pod red. Dariusza Karczewskiego. Kraków 2017 Avalon 8° ss. 245, il.

Treść: Karczewski Dariusz: Książę Kazimierz Konradowic i Kujawy jego czasów s. 9–12; Mikolajczak Edmund: Inowrocław w czasach Kazimierza Konradowica (1230–1267) s. 13–32; Tęgowski Jan: Stosunki rodzinne Kazimierza Konradowica księcia kujawskiego s. 33–44; Śliwiński Błażej: Książę kujawski Kazimierz I i książę wschodniopomorski (gdański) Świętopelk w latach 1230–1248 s. 45–80; Dąbrowski Dariusz: Romanowicze a Kazimierz I Konradowic książę kujawski s. 81–92; Wojtkowiak Joanna: Kazimierz Kujawski i „diabelski szaf” Konrada Mazowieckiego – przyczynek do poznania komunikacji symbolicznej s. 93–102; Karczewska Joanna: Świeccy urzędnicy księcia kujawskiego Kazimierza Konradowica s. 103–140; Białowąs Justyna Ewa: Kazimierz kujawski i Eufrozyna opolska, trzecia małżonka władcy Kujaw s. 141–168; Kosecki Adam: Lokacje miejskie księcia Kazimierza Konradowica na Kujawach s. 169–196; Hlebionek Marcin: O pieczęciach księcia Kazimierza I Konradowica s. 197–228; Woźniak Marcin: Książę Kazimierz Kujawski i początki architektury gotyckiej na Kujawach. Inowrocławski klasztor Franciszkanów w świetle badań archeologicznych s. 229–245.

Rec.: Frańś Marcin, *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 131–136.

7422. KSIĘGA. Teksty o świecie średniowiecznym ofiarowane Hannie Zaremskiej. Pod red. Haliny Manikowskiej. Warszawa 2018 IH PAN 16° ss. 289.

Treść: Brojer Wojciech: Żydowski ród kontestacji. Kolonizacji w Nadrenii do końca XII wieku s. 9–71; Dalewski Zbigniew: Pokuta Bolesława Chrobrego s. 73–101; Gąssowska Maja: Naganny występek czy zbrodnia? Prawo lubeckie a tradycja Kościoła Wschodniego wobec tzw. praktyk niezgodnych z naturą. „Casus” z 1494 roku s. 103–116; Grabowski Antoni: Sprawiedliwość rękami diabła s. 117–135; Kasperski Robert: O „legio mesaburiorum” i innych grupach wojowników uwag kilka s. 137–160; Manikowska Halina: „Eine erschreckliche Sache mit den Juden”. Piotr Eschenloer o udziale Jana Kapistrana w procesie i kaźni Żydów we Wrocławiu w 1453 roku s. 161–200; Michałowski Roman: Wizja Kingi, księżnej krakowskiej.

Przyczynek do historii świętych rodzin w średniowieczu s. 201–216; Okniński Piotr: Tomasza Paryskiego „Pochwała Krakowa” (ok. 1415) s. 217–227; Pomierny-Wąsińska Anna: Tommaso Davizzi – abakista i mierniczy czternastowiecznej Florencji s. 229–258; Rutkowski Rafał: Trzech ormiańskich pseudobiskupów na Islandii (XI w.) s. 259–289.

7423. KURASIŃSKI Tomasz, Skóra Kalina, [Gajdućik Viktor N.] Gayduchik Viktor: A grain against „a vampire”? Some remarks on so-called anti-vampire practices in the light of archaeological and folkloristic-ethnographic data. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 173–202.

Wczesnośredniowieczne obrzędy grzebalne w Polsce.

7424. KUSZ Adam: Pałuki w czasach Kazimierza Wielkiego. *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 21: 2018 s. 57–64.

7425. KUULIALA Jenni: Disability and religious practices in late medieval Prussia. Infirmary and miraculous in the canonization process of St. Dorothea of Monthau (1404–1406). [W:] *Lived religion and long reformation in Northern Europe c. 1300–1700*. Boston 2017 s. 46–74.

Rec.: Karczewski Marek, *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 613–616.

7426. LABERSCHEK Jacek: Dzieje średniowiecznego Lelowa. Lelów–[Włoszczowa] 2018 Druk. Kontur 8° ss. 246, il.

Lata 1246–1575.

7427. LABERSCHEK Jacek: Sieć wodna średniowiecznego Krakowa i jej gospodarcze wykorzystanie. Warszawa 2016.

Rec.: Starzyński Marcin, *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 361–363.

7428. LEGENDZIEWICZ Andrzej, Lasota Czesław: Średniowieczne fortyfikacje Namysłowa w świetle badań architektoniczno-archeologicznych. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 167–187, streszcz. ang.

7429. LEGUT-PINTAL Maria: Zamki księstwa nyskiego na tle przemian krajobrazu kulturowego w średniowieczu. Wrocław 2017 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 208, tabl. 52, il., mapy, streszcz. ang.

7430. LEŚNIEWSKI Sławomir: Drapieżny ród Piastów. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 450, nlb. 5, il.

7431. LEWCZUK Jarosław: Poszukiwania późnośredniowiecznych pochówków księżęcych w kościele parafialnym pw. Oczyszczenia NMP w Kożuchowie gm. loco, pow. nowosolski. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 91–113, streszcz. ang.

7432. LUBIN. Early Medieval stronghold at the mouth of the Oder river. Ed. by Marian Rębkowski. Szczecin–Warszawa 2018 Institute of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences 4° ss. 500, il.

Treść: Rębkowski Marian: Introduction. Medieval Lublin as the Subject of Archaeological Research s. 7–17; Kiarszys Grzegorz: Remains of Anthropogenic Land Forms in Lubin's Cultural Landscape: Summary of Remote-sensing, Cartographic and Surface Survey Evidence s. 19–31; Krajewski Przemysław: The Stronghold in the Original Landscape of the Lubin Area in the Light of the Cartographic Evidence s. 33–44; Borówka Ryszard K., Bieniek Bartosz, Kosińska Bożena, Tomkowiak Julita: Geological Structure and Geomorphology of the Castle Hill in Lubin s. 45–55; Rębkowski Marian: The Archaeological Evidence. The Nature and Extent of Excavations, the Stratification Systems s. 59–130; Romanowicz Paulina: Catalogue of Graves s. 131–159; Krąpiec Marek: Results of Radiocarbon Analyses s. 161–164; Misiewicz Krzysztof: Non-invasive Survey of the Stronghold in Lubin s. 165–172; Rębkowski Marian: The Development of Settlement on the Hilltop s. 175–182; Rębkowski Marian, Romanowicz Paulina: The Church of St Nicholas s. 183–189; Rębkowski Marian, Romanowicz Paulina: The Residential Tower s. 191–197; Rębkowski Marian: The Cultural Character and Chronology of the Cemetery on the Castle Hill in Lubin s. 201–211; Teul Iwona: Residents of Early Medieval Lubin in the Light of Anthropology s. 213–225; Ossowski Andrzej, Diepenbroek Marta, Zielińska Grażyna: Genetic Analysis of Skeletal Remains from the Cemetery s. 227–232; Adamczyk Michał: Flint Artefacts s. 235–243; Dworaczek Marek, Durdyn Grzegorz: Early Medieval Pottery Vessels s. 245–271; Romanowicz Paulina: Late Medieval and Modern Ceramics s. 273–285; Bogucki Mateusz: Coins from Lubin as a Contribution to the Study of medieval Pomeranian s. 287–293; Romanowicz Paulina: Metal Objects s. 295–315; Romanowicz Paulina: Finds of Bone, Antler, Amber and Clay s. 317–324; Szydłowski Marcin, Romanowicz Paulina: Stone Objects s. 325–331; Makowska Aleksandra, Romanowicz Paulina: Finds of Glass s. 333–340; Makowiecki Daniel: Animal Bone Remains. The Importance of Fauna for the Inhabitants of Medieval Lubin s. 341–367; Rębkowski Marian: Lubin in the Middle Ages s. 371–379; Bartz Wojciech, Gąsior Maria: Results of Investigation of Mortar Composition from Castle Hill in Lubin s. 383–393; Tables s. 395–452; Bibliography s. 453–499.

7433. ŁOZOWSKI Piotr: Aktywność gospodarcza kobiet w Starej i Nowej Warszawie w 1. poł. XV wieku. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 168–210, streszcz. ang., niem.

7434. [MACIEJEWSKI Jacek]: Kazimierz III Wielki 1310–1370. Rozm. przepr. Mirosław Maciorowski. *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 20: 2018 s. 7–33.

7435. MAJEWSKI Bronisław: Inowrocław w średniowieczu. Inowrocław 2018 Biuro Turystyczne „Piast” 8° ss. 150, nlb. 2, il., mapy.

7436. MAKOWSKI Marek: Jan Długosz jako wychowawca synów królewskich na dworze Kazimierza Jagiellończyka. *Rocznik Polsko-Ukraiński*. T. 20: 2018 s. 87–99, streszcz. ang.

7437. MARCICKIEWICZ Jerzy: Polanie. Czy byli, czy nie byli? Poznań 2018 [Jerzy Marcickiewicz] 8° ss. 60, il., mapy.

7438. MIECHOWICZ Łukasz: Wczesnośredniowieczne grody nad Chodelką i ich zaplecze osadnicze. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 2 s. 11–41, streszcz. ang.

Z przełomu VIII/IX w.; istniały do XII w.

7439. MRUCZEK Roland: „Bergfried, Donjon, Eigenkirche”. Miejsce zamków śląskich w architekturze europejskiej. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 101–134, streszcz. ang.

XII–XIII w.

7440. NABYWANIEC Stanisław: Znad Temeszu nad San? Czyli skąd mogli przybyć bracia Piotr i Paweł z Węgier, protoplaści rodów szlacheckich w ziemi sanockiej. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 7–21, streszcz. ang.

Lata 1388–1402.

7441. NADOLSKI Andrzej: Polskie siły zbrojne w czasach Bolesława Chrobrego. Zarys strategii i taktyki. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 143, mapy.

7442. NALEWAJEK Agnieszka: Dworzanie królewicza Jana Olbrachta w latach 1487–1492. Przyczynek do badań nad karierami rodów szlacheckich w czasach jagiellońskich. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 10(14): 2018 s. 192–216, streszcz. ang.

7443. NARODY, odkrycia, fantazje, czyli Średniowieczna kultura z innej strony. Materiały Seminariów Mediewistycznych im. Alicji Karłowskiej-Kamzowej z lat 2013–2015. Pod red. Jacka Kowalskiego i Witolda Miedziaka. Poznań 2018 Wydaw. PTPN; Inst. Historii Sztuki UAM 8° ss. 383, nlb. 1, il., mapy. PTPN. Wyd. Nauk o Sztuce. (Prace Komisji Historii Sztuki; t. 41).

Treść: I. Fantazja a rzeczywistość w kulturze średniowiecznej Europy: Utzig Joanna: „Pictor in carmine” – idea typologii w sztuce jako remedium na „oczy opętane próżnością” i średniowieczne upodobanie do przedstawień fantastycznych. [Zawiera aneks źródłowy] s. 9–26; Kielbus Marcin: Wyobrażenia w służbie autorefleksji „homo interior” w kazaniach Peregryna z Opola s. 27–38; Adamski Jakub: Sklepienia pseudopoligonalne a kwestia iluzjonizmu w architekturze gotyckiej. Kilka uwag natury ogólnej s. 39–56; Gąsowska Maja: O tym jak św. Olaf kościoły budował. (Estonia) wariant pewnego literackiego motywu wędrownego) s. 57–71; Rusnak-Kozłowska Agata: O specyfice późnośredniowiecznej duchowości mieszczańskiej w kontekście kaplicy Męki Pańskiej przy kościele NMP w Legnicy s. 73–89; II. Odkrywanie świata w średniowieczu: Utzig Joanna: Poznawanie treści ideologicznych przez obraz. Czy witraż średniowieczny był „biblią ubogich”? (na przykładzie czternastowiecznych kwater z Torunia, Chelmlna i Włocławka) s. 93–120; Jakubek-Raczkowska Monika: Światy i zaświaty Doroty z Matów Wielkich s. 121–136; Kielbus Marcin: Odkrywanie świata przez kazania na przykładzie „sermones” Peregryna z Opola s. 137–148; Adamski Jakub: Między Anglią a Prusami. O okrywanu zamorskich nowinek i dalekiej wędrowce form w architekturze XIV–XVI

wieku na przykładzie wybranych budowli z terenu państwa krzyżackiego s. 149–176; Gąssowska Maja: Wschodnie pobrzeża Bałtyku w średniowiecznej tradycji skandynawskiej s. 177–190; Szczepaniak Julia: „Powieść o Jaufre”, czyli odkrycie literatury rycerskiej na Południu Francji (analiza dwóch epizodów z udziałem króla Artura) s. 191–200; Miedziak Witold: Odkrywanie gotyku w nowożytnym Wielkopolsku s. 201–218; Pajor Piotr: Dolina Prądnika w średniowieczu jako miejsce schronienia i komemoracji s. 219–240; Rusnak-Kozłowska Agata: Zmiany w sposobach reprezentacji jako efekt „odkrywania świata” na przykładzie dwóch kaplic rycerskich na Dolnym Śląsku s. 241–259; III. „Nationum Proprietates”. Odrębność i wspólnota narodów w kulturze średniowiecza: Gąssowska Maja: Obraz „gentes” podczas krucjat bałtyckich w kronice Henryka zwanego Łotyszem (I ćw. XIII w.) s. 263–278; Utzig Joanna: Przeszklenia witrażowe w kościołach i klasztorach cysterskich do końca XIII wieku – znaczenie związków regionalnych w świetle organizacji zakonu s. 279–293; Kowalski Tomasz: Regionalny i narodowy charakter ośrodków kultu maryjnego w Koronie, Prusach i na Śląsku. Przeobrażenia topografii kultu u schyłku średniowiecza s. 295–314; Lobodzińska Patrycja: „Lingua vulgaris” a łacina w artystycznych fundacjach patrycjatu wrocławskiego w późnym średniowieczu s. 315–329; Pajor Piotr: Czy istniał „styl Kazimierzowski”? O niektórych rozwiązaniach formalnych w małopolskiej architekturze XIV wieku s. 331–349; Łuczak Marzena: Kościół św. Andrzeja Apostoła w Gosławicach jako wyraz propaństwowych i promonastycznych idei biskupa Andrzeja Łaskarza s. 351–368; Miedziak Witold: Nekropolia magnaeka po (wielko)polsku – przypadek kościoła w Czarnkowie s. 369–384.

7444. NIEDOJADŁO Andrzej: Spicymir Leliwita – protoplasta Tarnowskich. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 94–103, streszcz. ang.

Po raz pierwszy wzmiankowany w 1312 r., założyciel Tarnowa w 1330 r., kasztelan krakowski od 1331 r., zm. 1352 r.

7445. NIEMIEC Dariusz: Piece do wypału ceramiki budowlanej i wapna w XIII-wiecznym klasztorze Dominikanów w Krakowie. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 7–35, streszcz. ang.

7446. NOWAK Tadeusz: Duchowieństwo ziemi wieluńskiej w drugiej połowie XV i początku XVI wieku. Studium prozopograficzne. *Wieluń* 2017.

Rec.: Zabraniak Sławomir. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.] 2017 s. 259–261.

7447. OKNIŃSKI Piotr: Forming the spatial and institutional framework of a communal town in Medieval Lublin (13th and 14th centuries). *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 81–94, streszcz. pol.

7448. OKNIŃSKI Piotr: Narodziny miasta komunalnego. Struktury ustrojowe, ramy przestrzenne i podstawy gospodarcze Krakowa w XIII wieku. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 204, streszcz. ang.

7449. OMAN Charles: Sztuka wojenna w średniowieczu T. 1–3. Tł. Grzegorz Smółka.

Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 291, il., mapy; 241, il., mapy; 282, il., mapy.

7450. OSOJCA-KOZŁOWSKA Sylwia: Bolko II świdnicki i jego ponadnarodowościowa polityka. *Rocznik Świdnicki*. T. 45: 2017 [dr.] 2018 s. 32–41.

7451. PAC Grzegorz: Kalendarz z Kodeksu Gertrudy jako świadectwo dewocji monarszej. Wokół kultu świętych na styku chrześcijaństwa łacińskiego i wschodniego w XI wieku. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 31–68, streszcz. ang.

7452. PANIC Idzi: Wokół przywileju pierwszego księcia cieszyńskiego Mieszka dla Bielska z 3 czerwca 1312 roku. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 33–42.

7453. PANKIEWICZ Aleksandra, Siemianowska Sylwia: Czy na wrocławskim Ostrowie Tumskim w X–XIII wieku istniały pracownice szklarskie? *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 141–165, streszcz. ang.

7454. PANKIEWICZ Aleksandra, Siemianowska Sylwia: W kwestii istnienia pracowni szklarskiej w Opolu-Ostrówku. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 59: 2017 s. 127–146, streszcz. ang.

We wczesnym średniowieczu.

7455. PAROL Jakub: Spory cystersów sulejewskich i norbertanów witowskich w XIII i XIV w. *Nasza Przeszość*. T. 129: 2018 s. 5–23, streszcz. ang.

7456. PATAŁA Agnieszka: Pod znakiem świętego Sebalda. Rola Norymbergi w kształtowaniu późnogotyckiego malarstwa tablicowego na Śląsku. Wrocław 2018 Wydaw. Via Nova 4° ss. 351, il.

7457. PAWEŁ Włodkowiec [ok. 1370 – ok. 1435] i polska szkoła prawa międzynarodowego. Red. nauk. Marek A. Cichoński, Adam Talarowski. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury; Teologia Polit. Fund. Św. Mikołaja 8° ss. 318. (Dziedzictwo) (Tradycje Polskiej Myśli Prawa Międzynarodowego w XV Wieku; t. 3).

Treść: Wstęp s. 6–43; Krzyżanowski Stanisław: Doktryna polityczna Pawła Włodkowica s. 45–54; Niesiłowski Andrzej: Paweł Włodkowiec i jego doktryna na tle epoki (z okazji 500-lecia jego śmierci) s. 55–75; Belch Stanisław: Paweł Włodkowiec jako historyk i jego wpływ na [Jana] Długosza s. 76–115; Domański Juliusz: Myśl polityczna między moralistyką a pragmatyzmem s. 116–138; Jasudowicz Tadeusz: Człowiek, jego prawa i obowiązki w nauczaniu Pawła Włodkowica s. 139–167; Jasudowicz Tadeusz: Włodkowiec wizja porządku prawnego s. 168–190; Wielgus Stanisław: Teoria ius gentium w średniowiecznej Polsce. Geneza, historia, twórcy, oryginalność, główne problemy s. 191–232; Ozóg Krzysztof: Krakowska szkoła prawa

międzynarodowego s. 233–247; Ożóg Krzysztof: Armia, broń i wojna w myśli uczonych krakowskich XV wieku s. 248–278; Graff Tomasz: Sobór w Konstancji wobec monarchii polsko-litewskiej s. 279–312.

7458. PIERZAK Jacek: Czy „Wielki Zamek” krakowskiego biskupa miał ułatwić zdobycie Krakowa? *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 1: 2016 s. 7–24.

Zamek w Sławkowie z 3 ewierci XIII w.

7459. PIETKIEWICZ Krzysztof: Itinerarium króla Aleksandra Jagiellończyka 1492–1506. Warszawa 2016. (Itineraria Jagiellonów; t. 3).

Rec.: Krajniak Radosław: Itineraria Jagiellonów. Uwagi i uzupełnienia do kolejnych tomów serii. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 149–167.

7460. PLESZCZYŃSKI Andrzej: Przekazy niemieckie o Polsce i jej mieszkańcach w okresie panowania Piastów. Lublin 2016.

Rec.: Wiszewski Przemysław: Niemcy o Polsce i Polakach? O różnych poziomach transferu treści kulturowych w średniowieczu. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 721–733, streszcz. ang.

7461. POBÓG-LENARTOWICZ Anna: Energiczne, władcze, pobożne. Książniczek i księżnych opolskich portret (prawie) własny. Opole 2016.

Rec.: Dominiak Wojciech, *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 240–242.

7462. POLIŃSKI Dariusz: Z nowych badań nad wczesnośredniowiecznym zespołem osadniczym przy jeziorze Archidiakonka w okolicy Chełmży. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne*. Z. 444: Archeologia. [Nr] 35: 2017 s. 41–67, streszcz. ang.

7463. POPIELAS-SZULTKA Barbara: Lokacja sławna na prawie lubeckim. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 31–44, streszcz. ang.

Od ok. 1250 do 1317 r.

7464. PÓSÁN László: Ungarisch-preussische Handelsbeziehungen in Mittelalter. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 4 s. 115–145, streszcz. ang., pol.

7465. PROCES beginek świdnickich w 1332 roku. *Studia historyczne i edycja łacińsko-polska*. Oprac. Paweł Kras, Tomasz Gałuszka, Adam Poznański. Wyd. 2, popr. Lublin 2018. Wydaw. KUL 8° ss. nlb. 2, 292, nlb. 4, tabl. 1, il., streszcz. ang. KUL Jana Pawła II. Wydz. Nauk Humanist. Inst. Hist. Katedra Dziejów i Kultury Europy Jagiellońskiej.

Współwyd.: Przesłuchanie świadków w sprawie siostr w kaptachach w Świdnicy.

Tekst pracy współwyd. równoległy w jęz. łac., pol.

Wyd. 1. 2017.

7466. PRZEMBSZA-ZIELIŃSKI Jan: Trzy złote korony Żarnowca. *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 17: 2016 s. 16–27.

7467. PRZESZŁOŚĆ w kulturze średniowiecznej Polski. [Cz.] 1. Red. nauk. Jacek Banaszkiewicz, Andrzej Dąbrówka, Piotr Węcowski. Warszawa 2018 IH PAN; Neriton 8° ss. 786.

Treść: Banaszkiewicz Jacek: Słowo wstępne s. 7–13; Banaszkiewicz Jacek: Preface. The past in the culture of medieval Poland s. 14–20; Dalewski Zbigniew: W poszukiwaniu poprzedników – pierwsi Piastowie i ich wizja własnej przeszłości s. 23–58; Wojtowicz Witold: Epika zachodnioeuropejska i możliwości jej recepcji w warunkach polskiej kultury średniowiecznej. Uwagi wstępne s. 59–78; Wojtowicz Witold: Uwagi o modelu epiki i transmisji epiki w „Kronice” Anonima tzw. Galla s. 79–87; Wojtowicz Witold: „Waltharius” s. 89–104; Wojtowicz Witold: Tzw. „Carmen Mauri” s. 105–125; Wojtowicz Witold: Obraz memorialny Troi u Galla Anonima i jego konteksty s. 127–142; Michalski Wojciech: Rodzime dzieje z nieodległej przeszłości w pamięci polskich rodzin rycerskich s. 143–161; Michalski Wojciech: Legendy rodowo-herbowe – pożądanie przeszłości w kręgach polskiego rycerstwa XIV–XVI wieku s. 163–205; Grabowski Antoni: Polska i Polacy w średniowiecznej wspólnocie europejskiej – świadectwo Alberyka z Trois-Fontaines [ok. 1190–1252] s. 207–239; Banaszkiewicz Jacek: Gall Anonim – tradycja historyczna Piastów jako wykład o początkach rodu-dynastii i Polski, w planie podobnych realizacji dziejopisarskich XII stulecia s. 241–267; Banaszkiewicz Jacek: Mistrz Wincenty i naśladowcy – wizje najstarszych dziejów Polski XIII–XV wieku s. 269–306; Banaszkiewicz Jacek: Prolog do „Rocznika kapituły krakowskiej”, św. Stanisław i czas historyczny s. 307–352; Banaszkiewicz Jacek: Rocznik tzw. małopolski (minoritycki) z początku XIV wieku – próba dookreślenia zabytku s. 353–365; Węcowski Piotr: Skarbiec pamięci. Archiwum monarchie w Polsce do początków XVI wieku s. 369–418; Kaliszuk Jerzy: Skarbec pamięci – księgozbiory kościelne s. 419–445; Starzyński Marcin: Archiwa miejskie w średniowiecznych strategiach pamięci s. 447–475; Dąbrówka Andrzej: Sposoby wykorzystania przeszłości w kulturze religijnej i edukacji s. 479–510; Zdanek Maciej: Obecność historii w nauczaniu i refleksji krakowskiego ośrodka uniwersyteckiego w XV wieku s. 511–544; Kubieniec Jakub: „Commemoratio”, sposoby prezentacji i wykorzystania przeszłości w liturgii s. 545–606; Zajchowska-Boltromiuk Anna: Przeszłość w zbiorach kazań modelowych „de tempore” i „de sanctis” mistrzów Uniwersytetu Krakowskiego w XV wieku s. 607–655; Manikowska Halina, Gacka Dorota: Hagiografia a historyczność, czyli o historii w hagiografii i hagiografii w służbie historii s. 657–748.

7468. PRZESZŁOŚĆ w kulturze średniowiecznej Polski. [Cz.] 2. Red. nauk. Halina Manikowska. Warszawa 2018 IH PAN; Neriton 8° ss. 570, tabl. 18, il.

Treść: Manikowska Halina: Wstęp s. 7–28; Dalewski Zbigniew: Przeszłość zrytualizowana: tradycja królewskich koronacji s. 29–57; Piech Zenon: Przeszłość zobrazowana: święci patroni i władcy s. 59–119; Manikowska Halina: Przeszłość pod ochroną: relikwie s. 121–176; Okniński Piotr: Oficjalna przeszłość miasta s. 177–201; Tomaszek Michał: Przeszłość w tekście i działaniu społeczności klasztornych s. 203–244; Michałowski Roman: Wspomnienie modlitwne a pamięć o przeszłości (do końca XIII wieku) s. 245–270; Manikowska Halina: Przeszłość osobista i tożsamość wspólnotowa. Formy i treści memorii w późnym średniowieczu. Przy współpr. Piotra Oknińskiego s. 271–332; Manikowska Halina: Przeszłość wywołana – zeznania przed

sądem. Przy współpr. Adama Kozaka s. 333–402; Brojer Wojciech: (Re)konstrukcja i nagana przeszłości – hermeneutyka Pawła Włodkowica s. 403–475; Zaremska Hanna: Przeszłość w tożsamości diaspory żydowskiej s. 477–498; Bibliografia s. 501–543.

7469. RAJFURA Hanna: Jana Długosza list dedykacyjny do „Katalogu arcybiskupów gnieźnieńskich”. *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 111–138, streszcz. ang.

Z ok. 1476 r.

Aneks źródłowy.

7470. RAJMAN Jerzy: Średniowieczne pogranicze w Karpatach – refleksje nad informacjami Jana Długosza. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 85–112, streszcz. ang.

7471. RATAJCZAK Tomasz: Wieża na zamku w Oświęcimiu – „pars pro toto” książęcej rezydencji. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 163–182, streszcz. ang.

XIII–XIV w.

7472. ROGOWSKI Paweł: Przysięga w średniowiecznym prawie polskim. Lublin 2016.

Rec.: Zarosa Wojciech: O średniowiecznej przysiędze w związku z pracą... *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 465–482.

7473. ROZMUS Dariusz: Czy w Bytomiu, w grodzie leżącym niegdyś w Ziemi Krakowskiej, w XI i XII w. wydobywano i wytapiano srebro? *Ilcusiana*. 2015 nr 12 s. 53–59.

7474. RUTKOWSKA Grażyna: Itinerarium króla Kazimierza Jagiellończyka 1440–1492. Warszawa 2014. (Itineraria Jagiellonów; t. 1).

Rec.: Krajniak Radosław: Itineraria Jagiellonów. Uwagi i uzupełnienia do kolejnych tomów serii. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 149–167.

7475. RYMAR Edward: Na marginesie nowego zarysu polityki książąt Barnima I i Bogusława IV. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 237–240.

Na marginesie pracy: Guzikowski Krzysztof: Rywalizacja i współpraca. Polityka Barnima I (1233–1278) i Bogusława IV wobec Piaśtów (1278–1309) – zarys problemu. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 32: 2017 z. 2.

Lata 1238–1288.

7476. RYMAR Edward: Rola Nowej Marchii w rabunkowej działalności braci Maternów w latach 1495–1507. (W 520-lecie napadu na kupców gdańskich pod Nowogrodem). *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 25: 2018 s. 55–76, streszcz. ang., niem.

Grzegorz i Szymon Maternowie.

7477. SAMÓL Piotr: Borrowing images of Empire. The contribution of research on the artistic influence of the Holy Roman Empire

on Polish Romanesque architecture in the eleventh and twelfth centuries. *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 206–223.

7478. SAMÓL Piotr: Młode Miasto Gdańsk (1380–1455) i jego patrymonium. Gdańsk 2018. Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 421, il., streszcz. ang. + dodatek ss. nlb. 16, il.

7479. SAMP Mariusz: Bolesław III Krzywousty i jego przygotowania obronne do odparcia najazdu Niemców w 1109 roku. Sprawa ataku na Nakło. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 75–111, streszcz. ang.

7480. SAMP Mariusz: Pomoc międzynarodowa dla państwa Bolesława III Krzywoustego w czasie wojny polsko-niemieckiej z 1109 roku. Kilka krytycznych uwag na marginesie stosunków łączących Polskę z Rusią i Węgrami przed 1109 rokiem. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 113–137, streszcz. ang.

7481. SAMSONOWICZ Henryk: My o sobie. Portret własny mieszkańców ziem polskich u schyłku średniowiecza. Warszawa 2017. Wydaw. Drugie 8° ss. 127, nlb. 1.

7482. SAMSONOWICZ Henryk: Początki samorządowego Szydłowa. *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 17: 2016 s. 5–15.

7483. SARNECKI W [itold], Nicolle D [avid]: Armie średniowiecznej Polski (966–1500). Tł. Konrad Ziółkowski. Oświęcim 2018. Napoleon V 8° ss. 53, il.

7484. SZANIECKI Paweł: Sacramentum dedicationis. Obrzęd poświęcenia kościoła i jego znaczenie w dziedzinie religijnej, obyczajowej i kulturalnej na podstawie źródeł polskich z XII wieku. Red. nauk. t. Michał Tomasz Gronowski. Wyd. 2. Kraków 2018. Tyniec Wydaw. Benedyktynów 8° ss. 303, streszcz. niem. (Modlitwa Kościoła; 22).

Wyd. 1. Lublin 1979.

7485. SIWIŃSKI Jacek Brunon: Wczesne dzieje Polan. Łódź 2018. Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 223, il., mapa.

7486. SKRZYNIARZ Ryszard: Kanonicy Grobu Bożego i ich religijny, społeczny, edukacyjny i kulturowy wkład w rozwój mieszkańców ziem polskich w średniowieczu. Lublin 2015.

Rec.: Rajman Jerzy, *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 10(14): 2018 s. 225–237.

7487. SKRZYNIARZ Ryszard: Mowy uniwersyteckie Stanisława ze Skarbimierza źródłem

wiedzy o uniwersytecie i wychowaniu młodzieży akademickiej na początku XV wieku w Krakowie. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 327–338, streszcz. ang.

7488. SMOŁUCHA Janusz: Ambrogio Con-
tarini [1429–1499] i jego podróż na Wschód.
Okoliczności nawiązania kontaktów dyploma-
tycznych przez Wenecję i Polskę z Persją
w drugiej połowie XV wieku. *Folia Historica
Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 353–366,
streszcz. ang., pol.

7489. SOCHACKA Anna: Sąd wyższy prawa
niemieckiego na zamku w Lublinie w pierwszej
połowie XV w. – skład osobowy. *Annales Uni-
versitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F:
Historia. Vol. 73: 2018 s. 9–63, streszcz. ang.

7490. SOCHACKA Anna: Witaniów w XV
wieku (w 590 rocznicę utworzenia sołectwa).
Merkuriusz Łęczyński. Nr 31: 2018 s. 2–6.

7491. SPERKA Jerzy: Ziemia namysłow-
ska w polityce książąt opolskich w 2. poł. XIV
wieku. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*.
T. 9(13): 2017 s. 113–126, streszcz. ang., niem.

7492. SROKA Stanisław A[ndrzej]: Studenci
z Polski dopuszczeni do prowadzenia zajęć na
Uniwersytecie Bolońskim na początku XVI
wieku. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018
s. 293–309, streszcz. ang.

Aneks źródłowy.

7493. STARZYŃSKI Marcin: The oldest
hebrew document in Poland (1485) and its trans-
lations. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 15:
2017 s. 9–23, streszcz. ang.

Zawiera też aneks źródłowy.

7494. STRENCZAK Zygmunt: Książę Wła-
dysław Opolski [1326/1332–1401]. *Rocznik
Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24:
2018 s. 241–252.

7495. STUDIA nad dawną Polską. T. 1: Ma-
teriały z wykładów wygłoszonych w Muzeum
Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie od
października 2007 do czerwca 2008 roku. Red.
nauk. Tomasz Sawicki. Gniezno 2008 Muzeum
Początków Państwa Pol. 8° ss. 154, il., streszcz.
ang. (Biblioteka Muzeum Początków Państwa
Polskiego w Gnieźnie; vol. 1).

Treść: Radecki Gerard: Przedmowa s. 7; Nowaczyk Bolesław:
Dzieje geologiczne i geomorfologiczne Wysoczyzny Gnieźnień-
skiej i Gniezna w ostatnich 20 000 lat s. 9–20; Kumatowska
Zofia: Wielkopolska – kolebką państwa polskiego s. 21–33;
Kócka-Krenz Hanna: Najstarszy Poznań – wciąż odkrywany
s. 35–53; Strzelczyk Jerzy: Początki Polski w świetle źródeł
pisanych s. 55–70; Krapiec Marek: Dendrochronologia. Drzewa

mówią o przeszłości s. 71–90; Soćko Adam: Romański
klasztor norbertanek w Strzelnie na Kujawach – problemy,
zagadki, interpretacje s. 91–109; Jurek Tomasz: Odrodzenie
Królestwa. Od Polski dzielnicowej do zjednoczonej monarchii
s. 111–131; Krzyżaniakowa Jadwiga: Kultura średniowiecznej
Wielkopolski – etapy rozwoju s. 133–144; Skierska Izabela:
Dzień święty w średniowiecznej Polsce. Nakazy i zakazy
s. 145–154.

7496. STUDIA nad dawną Polską. T. 2: Ma-
teriały z wykładów wygłoszonych w Muzeum
Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie od
października 2008 do czerwca 2009 roku. Red.
nauk. Tomasz Sawicki. Gniezno 2009 Muzeum
Początków Państwa Pol. 8° ss. 154, il. streszcz.
ang. (Biblioteka Muzeum Początków Państwa
Polskiego w Gnieźnie; vol. 3).

Treść: Sawicki Tomasz: Od Redakcji s. 7–8; Jasiński To-
masz: Czy państwo polskie za Mieszka I było suwerenne?
s. 9–17; Urbańczyk Przemysław: Czy Gniezno było pierwszą
stolicą państwa wczesnopiastowskiego? s. 19–26; Suchodolski
Stanisław: Czy moneta polska ma już tysiąc lat? s. 27–46; Chu-
dział Wojciech: Wyspa w Żółtym na Jeziorze Żarańskim – na
pograniczu rzeczywistości i transcendencji s. 47–70; Ratajczak
Tomasz: Od grodu do zamku – XIII-wieczne rezydencje pia-
stowskie w Wielkopolsce s. 71–85; Baranowski Tadeusz: Kalisz.
Od grodu do miasta s. 87–112; Makowiecki Daniel: Historia
ludzi i zwierząt w badaniach archeozoologicznych s. 113–131;
Rączkowski Włodzimierz: Zobaczyć ukryte. Zdjęcia lotnicze
w archeologii s. 133–154.

7497. STUDIA nad dawną Polską. T. 3. Red.
nauk. Tomasz Sawicki. Gniezno 2013 Muzeum
Początków Państwa Pol. 8° ss. 202, il., streszcz.
ang. (Biblioteka Muzeum Początków Państwa
Polskiego w Gnieźnie; vol. 4).

Treść: Sawicki Tomasz: Od Redakcji s. 7–8; Kobusiewicz
Michał: Społeczności pradziejowe łowców i zbieraczy z tere-
nów Wielkopolski s. 9–28; Firllet Janusz, Pianowski Zbigniew:
Wawel wczesnośredniowieczny i jego budowle s. 29–68;
Pianowski Zbigniew: Pierwsze budowle murowane w Prze-
myślu. Przemysłidzi, Rurykowicze czy Piastowie? s. 69–84;
Wołoszyn Marcin: Grody Czerwieńskie i problem wschodniej
granicy monarchii pierwszych Piastów. Stan i perspektywy ba-
dań s. 85–116; Kara Michał: Wybrane groby z uzbrojeniem
z cmentarzyska w Bodzi pod Włocławkiem – przyczynek do
studiów nad obecnością „wikingów” w państwie pierwszych
Piastów s. 117–132; Hlebionek Marcin: Pięćdziesiąt pierwszych
Piastów, czyli o tym, co było, być mogło albo nie istniało w ogóle
s. 133–156; Kaczmarek Maria: Stan zdrowia średniowiecznej
ludności opisany na podstawie badań serii szkieletowych po-
chodzących z cmentarzysk Wielkopolski s. 157–182; Makoho-
nienko Mirosław: Historia Gniezna odczytywana ziamami pyłku
s. 183–202.

7498. STUDIA nad dawną Polską. T. 4. Red.
nauk. Tomasz Sawicki. Gniezno 2015 Muzeum
Początków Państwa Pol. 8° ss. 147, il., streszcz.
ang. (Biblioteka Muzeum Początków Państwa
Polskiego w Gnieźnie; vol. 7).

Treść: Bogacki Michał: Od Redakcji s. 7–9; Michałowski
Andrzej: Przed, po czy pomiędzy? Czasy wielkiej wędrówki
ludów w Wielkopolsce s. 11–36; Buko Andrzej: Zanim powstało
państwo Piastów. O osobliwościach ziemi krakowskiej IX–X
wieku w świetle danych archeologii s. 37–61; Dobosz Józef:

Gniezno jako centrum monarchii piastowskiej s. 63–75; Nawrońska Grażyna: Standard i luksus w średniowiecznym Elblągu w świetle źródeł archeologicznych s. 77–109; Hlebionek Marcin: Piętnastowieczny rycerski tłok pieczętny ze zbiorów Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie s. 111–120; Pokora Piotr, Muraszko Michał: Nowe źródła do heraldyki kapituły katedralnej w Gnieźnie s. 121–137; Łukaszewski Jakub: Zaginiony i odnaleziony – piętnastowieczny rękopis z dziełami Pseudo-Augustyna i Pseudo-Chryzostoma z Biblioteki Katedralnej w Gnieźnie s. 139–147.

7499. **STUDIA** nad dawną Polską. T. 5. Red. nauk. Tomasz Sawicki. Gniezno 2017 Muzeum Początków Państwa Pol. 8° ss. 195, il., mapy, streszcz. ang. (Biblioteka Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie; vol. 9).

Treść: Sawicki Tomasz: Od Redakcji s. 7–9; Zamelska-Monczak Kinga: Grody w Międzyrzeczu i Santoku we wczesnym średniowieczu – podobieństwa i różnice s. 11–28; Osypińska Marta: Zwierzęta w wczesnośredniowiecznym Szczecinie – studium archeozoologiczne s. 29–46; Janowski Andrzej: Ekloga Teodolusa w obrazach. Kilka uwag o treściowych wzorach średniowiecznych przedstawień ikonograficznych s. 47–59; Wojenka Michał: Władysław Łokietek i jaskinie Ojcowa s. 61–86; Niemiec Dariusz: Trzynastowieczne fortyfikacje Krakowa s. 87–124; Pasiciel Stanisław: Świętokrzyska fundacja księcia Henryka IV we Wrocławiu. Podwójna kaplica czy dwukondygnacyjny kościół? s. 125–184; Badowicz Maciej: Konsumpcja wina w Europie Środkowo-Wschodniej w XIV–XV wieku – studium zagadnienia s. 185–195.

7500. **SUPERNAK** Karolina: Pod auspicjami papieży – relacje między księciem krakowsko-sandomierskim Bolesławem V Wstydlivym a zakonem bożogrobców w Miechowie. *Nasza Przeszłość*. T. 130: 2018 s. 5–32, streszcz. ang.

7501. **SZCZEPAŃSKI** Seweryn: Pomezania pruska. Dzieje osadnictwa w XIII–XV wieku. Olsztyn 2016 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 412, tabl. 1., il., streszcz. ang. (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie; nr 265).

7502. **SZCZYGIEŁ** Ryszard: Die Lokation Lublins nach Magdeburger Recht und der Weg zur Blüte der Stadt im 14. Jahrhundert. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 179–203, streszcz. ang., pol.

7503. **ŚLÓSORZ** Jan: Comes Silesiae – palatyn Piotr Włost [zm. 1153]. Katowice 2018 P. H. Horyzont 8° ss. 175, il.

7504. **ŚREDNIOWIECZNY** mercator christianus. Praktyka, organizacja, idee etyczne i religijne. Pod red. Marcina W. Bukały, Grzegorza Myśliwskiego. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 134, nlb. 1, il., mapa, streszcz. ang. (Materiały V Kongresu Mediewistów Polskich; t. 8).

Treść: Myśliwski Grzegorz, Bukala Marcin W.: Wstęp s. 9–16; Myśliwski Grzegorz: Handel detaliczny we Wrocławiu (XIII–XV w.) s. 17–41; Grulkowski Marcin: Oszustwa w handlu gdańskim (XIV – pierwsza połowa XVI w.) s. 43–60; Rzepiela Michał: O pozycji zawodowej kobiet w średniowieczu w świetle praktyki opisu leksykograficznego w „Słowniku łaciny średniowiecznej w Polsce” s. 61–78; Ossowski Karol: Miejskie gildie kupieckie w czternastowiecznej Anglii. Zarys zagadnienia s. 79–98; Hryszko Rafał: „Mercator christianus” w koncepcji Rajmunda Lullala [ok. 1232/3–1315/6] s. 99–116; Bukala Marcin W.: Problem zbawienia kupca według Mateusza z Krakowa s. 117–135.

7505. **ŚWIDERSKA-WŁODARCZYK** Urszula: Homo militans. Rycerskie wzory i wzorce osobowe w średniowiecznej Polsce. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 216, nlb. 1, tabl. 16, il.

7506. **ŚWIEBODA** Wojciech: Błędy krawca Stanisława. Przyczynek do badań nad działalnością antyheretycką Stanisława ze Skarbimierza. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 139–169, streszcz. ang.

XV w.

7507. **TAPOLCAI** László: Czy możemy ustalić etniczny (plemienny) charakter wielkopolskiego centrum wczesnego państwa piastowskiego? *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 11–29, streszcz. ang., niem.

7508. **TELER** Marek: Kobiety króla Kazimierza III Wielkiego. Warszawa 2018 Promohistoria (Histmag.org); Wydaw. CM 8° ss. 124, nlb. 12, il. (Biblioteka Histmag).

7509. **TETERYCZ-PUZIO** Agnieszka: Polscy krzyżowcy. Fascynująca historia wypraw Polaków do Ziemi Świętej. Poznań 2017 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 368, il.

Rec.: Kazienko Ewelina: Boży wojownicy czy pobożni pielgrzymi? *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 482–492.

7510. **TĘGOWSKI** Jan: Dynastyczne kontakty rodzinne litewsko-mazowieckie w XIII–XV wieku. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 197–215, streszcz. ang.

7511. **TRAJDOS** Tadeusz M[ikołaj]: Dominikanie w średniowiecznej diecezji przemyskiej. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 43–112.

7512. **TRZECIECKI** Maciej: Późnośredniowieczne piece produkcyjne z grodziska Piotrówka w Radomiu – możliwości interpretacji. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 59–77, streszcz. ang.

7513. **TUREK** Jakub: Od prokuratora w Kurii Rzymskiej do przeciwnika procesowego. Rola Pawła z Kłodawy w sporze o dziesięciny

kościół czernięciński. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 10(14): 2018 s. 91–129, streszcz. ang., niem.

W aneksie dokument z 26 VI 1422 r.

7514. TUREK Jakub: Próba uruchomienia studium generalnego dominikanów we Wrocławiu na początku XV wieku. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 171–190, streszcz. ang.

7515. URBANČZYK Przemysław: Co się stało w 1018 roku? Poznań 2018 Zysk i S-ka Wydaw. 8° ss. 154, nlb. 5, tabl. 16, il.

7516. [VACEBA Rostislav Mirolúbivič] Waceba Rostysław: Zagadnienie struktury etnicznej i politycznej południowego Połabia w końcu VI – pierwszej ćwierci X wieku. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 10(14): 2018 s. 13–35, streszcz. ang., niem.

7517. VARIA historiae. Wybrane aspekty z dziejów i kultury średniowiecza. Red. Jan Flasza, Krzysztof Polek. Bochnia 2018 Muzeum im. Stanisława Fischera 8° ss. 256, il., streszcz. ang., mapy. Muzeum im. Stanisława Fischera w Bochni.

Treść: Polek Krzysztof: Wstęp s. 11; Materna Marek: Stylusy – garnki – warzelnie. Podsumowanie dotychczasowych badań archeologicznych na terenie Bochni s. 13–36; Krasnowolski Bogusław: Bochnia średniowieczna – interpretacja układu urbanistycznego i jego przekształceń s. 37–57; Flasza Jan: Średniowieczna i wczesnonowożytna Bochnia – nowoczesny ośrodek wydobywczy i handlowy s. 59–88; Sowina Urszula: Badania nad życiem codziennym późnośredniowiecznych miast s. 89–96; Żurek Dorota: Socjotopografia małego miasta w późnośredniowiecznej Polsce. Nowe tendencje i kierunki badawcze s. 97–121; Molenda Maria: W mieszczanśkim domu (XIV do I. poł. XVI w.) s. 123–132; Rajman Jerzy: Propozycje nowych badań nad kultem świętych w średniowiecznej Małopolsce na tle dotychczasowej literatury s. 133–162; Polek Krzysztof: Tendencje i kierunki w badaniach nad historią gospodarczą Europy Północnej i Zachodniej we wczesnym średniowieczu w XX/XXI w. Stare pytania, nowe odpowiedzi s. 163–198.

7518. WADYL Sławomir: Recent developments in the archaeology of the Pomeranian-Prussian borderland in the early middle ages. The case of the settlement complex in Węgry, northern Poland. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 203–225.

7519. WALCZAK Tomasz: Maledykcja w dokumencie polskim do końca XIII wieku. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 10(14): 2018 s. 56–75, streszcz. ang., niem.

Złorzczenia i przekleństwa.

7520. WALKOWSKI Grzegorz Kazimierz: Polski proces ziemski do końca XV wieku i elementy polskiego prawa prywatnego. Bydgoszcz 2018 Bogart 8° s. nlb. 4, 783–1450. (Polski proces ziemski do końca XV wieku; cz. 2).

Tyt. równol.: The Polish landprocess and the elements of the Polish private law to the end of 15th century.

Toż: English version. Bydgoszcz 2018 ss. nlb. 4, 1455–1858. (The Polish land process to the end of 15th century; pt. 3).

7521. WASIK Bogusz: Wybrane zagadnienia z zakresu cegielnictwa w późnośredniowiecznych Prusach. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 37–58, streszcz. ang.

7522. WIATER Łukasz: Narodziny Polski. Kraków 2018 Wydaw. M 4° ss. 103, nlb. 25, il. (Nasza Historia).

Zawiera też teksty źródłowe.

7523. WIEWIÓRA Marcin: Najstarsze fazy osadnictwa krzyżackiego na zamkach w Unisławiu, Zamku Bierzgłowskim i Starogrodzie. Studia nad osadnictwem obronnym na ziemi chełmińskiej w XIII wieku. *Archaeologia Historica Polona*. T. 26: 2018 s. 239–264, streszcz. ang.

7524. WILK-WOŚ Zofia: Tomasz z Uniejowa i środowisko uniejowskich „litterati” w późnym średniowieczu. *Biuletyn Uniejowski*. T. 7: 2018 s. 5–15, streszcz. ang.

7525. WŁODARSKI Łukasz: List Rady Miasta Płońska do rajców toruńskich w sprawie zwrotu skonfiskowanych towarów dwóch mieszczan płońskich Mikołaja Junga i Janiecza z 3 XII 1479 r. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 61–66, streszcz. ang.

Zawiera też tekst źródła.

7526. WŁODARSKI Łukasz: Listy biskupa włocławskiego i arcybiskupa gnieźnieńskiego Jana Gruszczyńskiego do rady miasta Gdańska. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 153–167, streszcz. ang., niem.

Z l. 1454–1472.

7527. WŁODARSKI Łukasz: Urzędnicy dworscy biskupa płockiego Andrzeja herbu Ciołek (1254–1261). Przyczynek do badań nad dworami biskupimi w średniowiecznej Polsce. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 457–463, streszcz. ang.

7528. WOJCIECH Jastrzębiec – w służbie monarchii i Kościoła. Pod red. Bożeny Czwojdrak, Feliksa Kiryka i Jerzego Sperki. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 225, nlb. 3, tabl. 7, il., streszcz. ang., niem. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3776).

Materiały z konferencji, Sandomierz, 23–24 V 2016 r.

Treść: Czwojdrak Bożena, Kiryk Feliks, Sperka Jerzy: Wstęp s. 7–8; Czwojdrak Bożena: Opieka czy nepotyzm – Wojciech Jastrzębiec [1362–1436] i jego rodzina s. 9–17; Sperka Jerzy: Wojciech Jastrzębiec – faworyt króla Władysława Jagiełły s. 19–37; Pacuski Kazimierz: Wojciech Jastrzębiec jako biskup poznański

na Mazowszu (1399–1412). Erygowanie kapituły kolegiackiej w Warszawie s. 39–51; Szybkowski Sobiesław: Biskup poznański Wojciech Jastrzębiec jako starosta koniński. [Aneks: Asesorzy sądów ziemskich w Koninie z udziałem biskupa poznańskiego Wojciecha Jastrzębca w latach 1403–1409] s. 53–75; Szweada Adam: Biskup poznański i arcybiskup gnieźnieński Wojciech Jastrzębiec w kontaktach z zakonem krzyżackim s. 77–90; Kozak Adam: Konsystorz poznański za pontyfikatu biskupa Wojciecha Jastrzębca w świetle najstarszych ksiąg wpisów (1404–1411). [Aneks: Sprawy sądowe w konsystorzu poznańskim rozstrzygane przez i przy współudziale biskupa Wojciecha Jastrzębca] s. 91–108; Janicki Marek A.: „J uszkodziłeś króla i wszystkie korony pospólstwa”. „Compromissum” w Koszycach w 1419 roku oraz proces Wojciecha Jastrzębca na zjeździe w Łęczycy w 1420 roku w świetle współczesnego łacińsko-polskiego dokumentu Mikołaja Trąby i relacji Jana Długosza s. 109–143; Ożóg Krzysztof: Biskupa Wojciecha Jastrzębca „paterna sollicitudo” o Kościele krakowski. Statuty synodalne z roku 1420 s. 145–160; Knapik Elżbieta: Udział kanoników krakowskich w zarządzie diecezją za pontyfikatu Wojciecha Jastrzębca s. 161–169; Czyżak Marta: Działalność duszpasterska arcybiskupa Wojciecha Jastrzębca. Ordynacja z 1426 roku dla duchowieństwa katedry gnieźnieńskiej s. 171–188; Pokora Piotr: Pieczęcie Wojciecha Jastrzębca s. 189–211; Grzędza Mateusz: Uwagi o patronacie artystycznym Wojciecha Jastrzębca s. 213–225.

7529. WOŹNY Grażyna: 659. rocznica nadania praw miejskich Ropczycom. *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 20: 2018 s. 85–89.

7530. WRÓBLEWSKI Sławomir: Początki chrześcijaństwa w ziemi sądeckiej. Święty Andrzej Świerad [980–1030] i jego środowisko religijne. *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 68–96.

7531. WRZESIŃSKI Jacek, Danielewski Marcin: Zaplecze osadnicze grodu w Grzybowie. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 2 s. 86–104, streszcz. ang.

7532. WYROZUMSKA Bożena: Fontes. Prace wybrane z dziejów średniowiecza i nauk pomocniczych historii. Wybór i oprac. Marcin Starzyński. Kraków 2018 Avalon 8° ss. XXII, nlb. 2, 236, nlb. 1, il.

7533. ZAGINIONE zamki Puszczy Zgorzeleckiej. [Aut.] Paweł Konczewski [i in.]. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne*. T. 60: 2018 [z.] 2 s. 265–283, streszcz. ang.

Z okresu średniowiecza.

7534. ZANIEWSKI Adam: Królewskie zamki i obiekty obronne Kazimierza III w XIV-wiecznej Polsce. *Zapiski Kazimierzowskie*. Nr 21: 2018 s. 7–33.

7535. ZAROSA Wojciech: Dziesięcina w ustawodawstwie synodów prowincjonalnych metropolii gnieźnieńskiej w średniowieczu. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 11–29, streszcz. ang.

7536. ZAWADZKI Tomasz: Rodzina von Zedlitz w księstwach świdnicko-jaworskim oraz

legnickim w XIV wieku. *Średniowiecze Polskie i Powszechne*. T. 9(13): 2017 s. 55–92, streszcz. ang., niem.

7537. ZAWICHOST we wczesnym średniowieczu. Red. Stanisław Tabaczyński, Dariusz Wyczółkowski; współpr. red. Dorota Cyngot. Warszawa 2018 IAIe PAN 4° ss. 439, il., mapy, streszcz. ang. + dysk optyczny (CD-ROM). (*Origines Polonorum*; t. 12).

Treść: Tabaczyńska Eleonora, Tabaczyński Stanisław: Słowo wstępne s. 15–21; Wyczółkowski Dariusz: Zawichost – dzieje badań s. 21–31; Wyczółkowski Dariusz: Sposób prowadzenia prac s. 31–34; Lalik Tadeusz: Zawichost we wcześniejszym średniowieczu s. 37–45; Słupecki Leszek P.: Osady służebne pod Sandomierzem i Zawichostem s. 47–55; Słupecki Leszek P.: Bitwa pod Zawichostem, niedziela 19 czerwca 1205 s. 57–62; Kollinger Karol: Bitwa pod Zawichostem w świetle źródeł przeddługoszowych – próba nowego spojrzenia s. 65–75; Chyła Roman: Wokół lokacji Sandomierza i Zawichostu s. 77–85; Wyczółkowski Dariusz: Sieć parafialna zaplecza Zawichostu s. 87–93; Dunin-Wąsowicz Teresa: Kult świętego Maurycego i Legionu Tebańskiego w Zawichoście s. 95–98; Maruszczak Henryk: Geologiczne i geomorfologiczne warunki rozwoju zespołu osadniczego na Wzgórzu Zawichojkim s. 101–113; Nogaj-Chachaj Jolanta: Wybrane zagadnienia topografii średniowiecznego Zawichostu s. 115–121; Wyczółkowski Dariusz: Topografia Zawichostu do czasu lokacji. Z perspektywy archeologii s. 123–145; Misiewicz Krzysztof: Rozpoznanie geofizyczne rejonu skarpy wsielanej w pobliżu kościoła Wniebowzięcia NMP w Zawichoście s. 149–155; Tabaczyński Stanisław, Wyczółkowski Dariusz, Cyngot Dorota: Stratygrafia stanowiska „NMP” z relikwiami tetrakonchosu s. 157–160; Wyczółkowski Dariusz: Chronologia stanowiska „NMP” s. 163–179; Rodzińska-Choraży Teresa: Tetrakonchos w Zawichoście (pod wezwaniem św. Maurycego?): analiza relikwii, problem rekonstrukcji i genetyzacji formy s. 181–207; Skoczylas Janusz, Jochemczyk Leonard: Niektóre rezultaty badań petroarcheologicznych skalnego materiału budowlanego kościoła pw. św. Maurycego w Zawichoście s. 209–215; Wyczółkowski Dariusz: Cmentarzysko przy kościele Świętego Maurycego w Zawichoście. Uwagi wstępne s. 217–229; Piótek Janusz: Analiza ludzkich szczątków kostnych z cmentarzyska przy kościele św. Maurycego w Zawichoście s. 231–243; Kozak-Zychman Wanda, Pilarska Ewa: Przypadki patologii kośćca ludności z cmentarzyska w Zawichoście s. 245–249; Tomczak Krzysztof: Ceramika ze stanowiska przy kościele św. Maurycego w Zawichoście s. 251–283; Komuda Monika: Zabytki wydzielone ze stanowiska przy kościele św. Maurycego w Zawichoście s. 285–303; Belcikowska-Bramowicz Agnieszka: Wyniki badań nad wczesnośredniowiecznymi fragmentami tkanin z Zawichostu z grobu 314 s. 305–306; Wyczółkowski Dariusz: Stanowisko „Św. Jan”, wykop „Sad”. Badania weryfikacyjne w 1996 r. s. 309–313; Lange-Kostrzewa Joanna: Ceramika ze stanowiska przy kościele św. Jana Chrzciciela s. 315–328; Komuda Monika: Zabytki wydzielone ze stanowiska przy kościele św. Jana Chrzciciela s. 331–334; Tabaczyńska Eleonora, Tabaczyński Stanisław: Zawichost – „caput terrae Sandomiriensis”? s. 337–351; Bibliografia s. 375–397; Zawartość płyty CD: Aneksy: Wyczółkowski Dariusz, Cyngot Dorota: Zawichost, stanowisko „NMP”. Badania 1996–1999. Wykaz jednostek stratygraficznych; Wyczółkowski Dariusz, Cyngot Dorota: Katalog grobów z cmentarzyska przy kościele Świętego Maurycego w Zawichoście; Sekuła Anna, Przytułska Anna, Wójcik Izabela: Katalog pomiarowy szkieletów z cmentarzyska przy kościele św. Maurycego; Kozak-Zychman Wanda, Gauda Ewa, Dziedzic Sylwia: Charakterystyka antropologiczna materiałów kostnych z wczesnośredniowiecznego cmentarzyska na stan. „NMP” w Zawichoście (badania w 1997 r.); Tomczak Krzysztof: Ceramika ze stanowiska przy kościele św. Maurycego w Zawichoście; Komuda Monika: Zabytki wydzielone ze stanowiska przy kościele św. Maurycego w Zawichoście;

Wyczółkowski Dariusz: Zawichost, stanowisko „Św. Jan”, wykop „Sad”. Badania 1996–1999. Wykaz jednostek stratygraficznych; Lange-Kostrzewa Joanna: Ceramika ze stanowiska przy kościele św. Jana Chrzyciela; Komuda Monika: Zabytki wydzielone ze stanowiska przy kościele św. Jana Chrzyciela.

7538. ZIELIŃSKI Andrzej: Tajemnice polskich templariuszy. Wyd. poszerz. i uzup. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 270, il.

Lata 1155–1373.
Wyd. 1. 2003.

3. OKRES 1506–1795

a) Źródła

Zob. poz. 2579, 5313, 7301, 7314, 7653, 7658, 7686, 7696, 7702, 7720, 7730, 7740, 7745, 7747, 7824, 7844, 7860, 7868, 7880, 7927, 7950, 8000, 8002, 8006, 8092, 8098.

7541. ACTA capituli ecclesiae cathedralis Vilnensis saec. XVI–XVIII. Vilnius katedros bažnyčios kapitulos posėdžių protokolai XVI–XVIII a., tomus 1: 1502–1533. Ediderunt/parengė Darius Argiletanus, Dalia Emilija Staškevičienė. Vilnius 2018 Lietuvos Istorijos Institutas 8° ss. XL, 536.

Rec.: Jurek Tomasz, *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 376–379.

7542. AKT ostatniej woli Anny ze Stanisławskich Zbąskiej, pierwszej polskiej poetki, z 7 lipca 1696 roku. [Wyd.] Jacek Pielas. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 385–418, streszcz. ang.

7543. AKTA sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1668–1675. Wyd. Michał Zwierzykowski, Robert Kołodziej, Andrzej Kamiński. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. XX, nlb. 2, 673, nlb. 1, il. UAM w Poznaniu. (Staropolski Parlamentaryzm).

7544. AKTA sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego. Lata 1676–1695. Wyd. Michał Zwierzykowski, Robert Kołodziej, Andrzej Kamiński. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. XX, nlb. 2, 713, nlb. 2, il. UAM w Poznaniu. (Staropolski Parlamentaryzm).

7545. AKTA sejmikowe województwa lubelskiego 1572–1632. Oprac. Henryk Gmiterek. Lublin 2016.

Rec.: Opaliński Edward, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 197–201.

7546. AKTA skarszewskiego Sądu Miejskiego z XVII i XVIII wieku. [Wyd.] Marcin Woźny. Skarszewy–Starogard Gdański 2018 Gm. Ośr. Kultury i Bibl. Publ.; Bank Spółdzielczy 8° ss. 172, il.

7539. ŻYLIŃSKA Jadwiga: Piastówny i żony Piastów. Wyd. 6. Warszawa 2018 Państw. Inst. Wydawniczy 8° ss. 324, nlb. 4.

Wyd. 1. 1967.

7540. ŻYWOT Świątobliwego Świątosława (przedruk). *Ślasków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 1: 2016 s. 25–28.

Żywot mąsjonarza przy kościele Mariackim w Krakowie (zm. 1489) wydany w 1877 r.

7547. ALBUM Polonicum 1592–1745. Metryka nacji polskiej w Padwie. Edycja fototypiczna. Registri di immatricolazione della nazione polacca Padova. Edizione fototipica. *Metrica of the Polish nation in Padua. The phototypic edition*. T 1, cz. 1–2. Red. Renata Gajowiak, Małgorzata Łzykowska; współpr. red. Magdalena Gutowska, Piotr Jamski; tł. Zbigniew Pyż, Serafina Santoliquido. Warszawa 2018 Nar. Inst. Pol. Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika” 4° ss. 71, nlb. 341; nlb. 260. (Natio Polona. Fontes et studia; 1).

7548. [BOHOMOLEC Jan]: Ślad komety w Prognoście Jana Bohomolca. Wybór tekstu, red. i oprac. Paweł Kupiszewski i Aldona Przyborska-Szulc. Warszawa–Kraków 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR; IJP PAN 8° ss. 478, nlb. 1. IJP PAN. (Pisma Scjencji Pełne; t. 4).

Lata 1769–1770.

7549. CAROSI Johann Philipp von: Podróże po polskich prowincjach, obserwacje mineralogiczne i inne dodatkowe opisy tych ziem. (Wersja polska i niemiecka). T. 1–2. Pod red. nauk. Jerzego Michty. Kielce 2018 Muzeum Historii Kielc 8° ss. 375, il.; 436, nlb. 1, il. (Dzieje Karczówki w Kielcach w latach 1624–2024; t. 8, cz. 2–3).

Wyd. w Lipsku 1781 i 1784, autorstwa posiadającego polski indygenat włoskiego geologa żyjącego w l. 1744–1801.

7550. CHMIEŁOWSKI Benedykt: Nowe Ateny. Nowy Plinijusz. Oprac. Jerzy Kroczyk i Eliza Orman. Wrocław 2018 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 193, nlb. 5, il. (Bibliotheca Curiosa; 30).

Praca wyd. w l. 1745–1756.

7551. CHMIEŁOWSKI Benedykt: Nowe Ateny albo Akademia wszelkiej sciencyi pełna... Cz. 1–2. Warszawa 2018 Grafika Usługi Wydawnicze Iwona Knechta; Gopher u.r.p. Andrzej

Famielec 8° ss. nlb. 12, 896, nlb. 16; nlb. 10, 800, nlb. 14.

Repr., oryg.: Lwów 1745.

7552. [DOBIECKI Wojciech]: Wojciech Dobiecki (1780–1862) i jego wspomnienia. [Wyd.] Tomasz Andrzej Nowak. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 87–144.

Artykuł składa się z dwóch części: pierwsza to przedruk pracy z 1892 r. będącej kompilacją wspomnień Wojciecha Dobieckiego i komentarza Tadeusza Czapeckiego do nich (dot. nauki szkolnej i pobytu na dworze Michała Jerzego Poniatowskiego); druga to dzieje legionów, w których Dobiecki walczył od 1799 r. doprowadzone do 1813 r.

7553. DOBRA Rusinów, Grabowa i Wola Gałęcka w świetle inwentarza z 1795 roku. [Wyd.] Kamil Szpunar. *Między Wisłą a Pilicą*. T. 19: 2018 s. 151–167, streszcz. ang.

7554. DWA XVIII-wieczne diariusze wileńskiego kościoła pw. św.św. Janów. Edycja źródłowa i opracowanie. Oprac. i wstęp Bernadetta Manyś. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8°.

Cz. 1: [Korwin Kossakowski Antoni Konstanty]: Diariusz actorum parochiae Vilmensis [z l. 1721–1723] ss. XXIV, nlb. 2, 192, nlb. 1. (Biblioteczka Źródłoznawcy; nr 8).

Cz. 2: [Siemaszko Ignacy]: Dyjariusz albo Notacje roku całego, to jest 1742 ss. XL, nlb. 2, 243, nlb. 2. (Biblioteczka Źródłoznawcy; nr 9).

7555. DYPLOMACI sascy wobec Konstytucji 3 maja. [Oprac.] Henryk Kocój. Kraków 2010.

Rec.: Cichosz Adam, *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.]: 2012 s. 126–128.

7556. DYPLOMACI sascy wobec Sejmu Wielkiego. [Oprac.] Henryk Kocój. Kraków 2016.

Rec.: Cichosz Adam: Między Dreznem – Berlinem – Paryżem – Wiedniem – Londynem i Petersburgiem w Warszawie w tle. *Wiek Stare i Nowe*. T. 12(17): 2017 s. 210–217; Janeczek Zdzisław: Między saskim tronem a pruską i rosyjską intrygą. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 395–404.

7557. AN EARLY North-Western Karaim text dating from before 1700. A linguist's contribution to the biography of Josef ha-Mashbir. [Wyd.] Michał Németh. *Almanach Karaimski*. [T.] 7: 2018 s. 83–98, streszcz. ang.

Józef ha-Maszbir (zm. 1700).

7558. ENTRETIENS du roi Stanislas-Auguste avec Otto Magnus von Stackelberg (1773–1775). Oprac. i komentarz Dorota Dukwicz, Ewa Zielińska. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 257, nlb. 3, tabl. 4, il.

7559. [ERNDEL Christian Heinrich]: Dziennik podróży uczoney Christiana Erndtela, lekarza przybocznego Augusta II. Tł. i oprac.

nauk. Katarzyna Pękacka-Falkowska, Halina Bogusz. Warszawa 2018 Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie 8° ss. 159, nlb. 1, il. (Silva Rerum).

Lata 1706–1707.

Rec.: Hajdrych Łukasz, *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 192–196.

7560. [GRABOWSKI Jerzy]: Dwa listy Jerzego Grabowskiego z 1652 r. Do Jana Sobiepana Zamoyskiego z relacją o zerwaniu sejmu przez posła upickiego. [Wyd.] Rafał Górny. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 247–254, streszcz. ang.

Władysława Sicińskiego.

7561. GRZEGORZ z Sambora: Żywot świętego Stanisława Kostki. Polaka. Przeł. Elwira Buszewicz, wstęp i oprac. Elwira Buszewicz, Wojciech Ryczek. Kraków 2018 Homini – Tyńnic Wydaw. Benedyktynów 8° ss. 136, nlb. 1, streszcz. łac., ang.

Łaciński poemat hagiograficzny wyd. w Krakowie w 1570 r.

7562. [HANNOVER Nathan]: Jawein mecula t.j. Bagno głębokie. Kronika zdarzeń z lat 1648–1652, napisana przez Natana Hannovera z Zaslawia i wydana po raz pierwszy w Wenecji w r. 1656. Przełożył z oryg. i opatrzył wstępem i objaśnieniami Majer Bałaban. Szczesne 2018 Klinika Języka Lucyna Aninowska-Maciejewska 16° ss. 162. (Małe Książki o Wielkich Sprawach).

Dot. prześladowań Żydów w czasie powstania Chmielnickiego; spisane w 1653 r.

7563. HEERMANN Johann: Szlachetna sztuka druku. Przeł. Marcin Błaszowski, posł. Kamila Szzymańska, Marcin Błaszowski. Leszno 2017 Urząd M. Leszna 8° ss. 76.

Autor żył w l. 1585–1647.

Rec.: Meller Katarzyna, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 293–297.

7564. HEIDENSTEIN Jan Reinhold: Pamiętniki wojny moskiewskiej w 6 kręgach. Przeł. Jan Czubek; oprac. i wyd. Janusz Byliński i Włodzimierz Kącorowski. Opole 2017 Wydaw. i Drukarnia Świętego Krzyża 8° ss. 269, k. tabl. nlb. 3, ss. tabl. nlb. 2, il., mapy.

7565. THE HOUSE of Vasa and the house of Austria. Correspondence from years 1587 to 1668. P. 1: The times of Sigismund III, 1587–1632. Vol. 1. Ed. by Ryszard Skowron; in collab. with Krzysztof Pawłowski [i in.]. Katowice 2016.

Rec.: Kalinowska Anna, *Legatio*. Z. 1: 2017 s. 165–167.

7566. HUSYNNE w 1716 r. Testament Antoniego Bartłomieja Czarnockiego. [Wyd.]

Andrzej Czarnocki. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 431–442, streszcz. ang., ros.

Z 18 III.

7567. INWENTARZ przedmiotów wywiezionych z Warszawy podczas potopu szwedzkiego. Edycja źródła. [Wyd.] Katarzyna Wagner. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 151–164, streszcz. ang.

Ze zbiorów Stattarkivet w Sztokholmie.

7568. INWENTARZE dóbr ziemskich z XVII–XVIII wieku. Cz. 2. Wstęp i oprac. Katarzyna Justyniarska-Chojak, Jacek Pielas. Kielce 2016.

Omów.: Klonder Andrzej, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 116–117.

7569. JAK Kraków witał arcyksiężniczkę? Uroczystości ślubne i koronacyjne Anny Habsburżanki i Zygmunta III Wazy w 1592 roku. [Wyd.] Justyna Gałuszka. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 225–251.

Toż w jęz. ang.: How did Cracow welcome the Archduchess? Wedding and coronation ceremonies of Anne of Austria and Sigismund III Vasa in 1592. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 227–254.

7570. [KITOWICZ Jędrzej]: Korespondencja i gazetki rękopiśmienne Jędrzeja Kitowicza z lat 1771–1776. Oprac. i wyd. Tomasz Ciesielski, Sławomir Górzyński, Filip Wolański. Warszawa–Bellerive-sur-Allier 2017 DiG; Edition La Rama 8° ss. 423. (Monumenta Poloniae Epistolaria).

Rec.: Popiołek Bożena: Nie tylko pamiętnikarz: „Korespondencja i gazetki rękopiśmienne Jędrzeja Kitowicza z lat 1771–1776”. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 145–151; Strogosz Tadeusz, Stroynowski Andrzej, *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 287–291.

7571. KLARYSKI w Krakowie w 1654 roku. [Wyd.] Janusz Królikowski. *Studia Regionalne*. [T.] 2: 2008 [dr.:] 2009 s. 291–295.

List do papieża Innocentego X, dot. kultu bł. Salomei.

7572. [KŁOSSOWSKI Stanisław Józef]: Cuda y łaski za przyczyną i wzywaniem Mnie-manego Oycy Jezusowego Jozefa Świętego przy Obrazie Tegoż Świętego Patryarchy w Kollegiacie Kaliskiej, uciekającym się do opieki Jego, od Wszzechmocnego Boga miłościwie uczynione: z procesu dwóch commissy i zaprzysiężeń w Konsystorzu Kaliskim przez Stanisława Józefa Kłossowskiego zebrane. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. nlb. 100, 548, nlb. 12.

Repr., oryg.: Kalisz 1780.

Kazania S. J. Kłossowskiego (1726–1798).

7573. [KOMENSKÝ Jan Amos, Kinner Cyprjan]: Jan Amos Komeński i jego korespon-

dencja z Cyprjanem Kinnerem z Elbląga 1642–1648. Transkrypcja oraz tłumaczenie ang. i pol. ze wstępem, przypisami i bibliografią William J. Hitchens, Alojzy Konior, Adam Matuszewski, John T. Young. Sheffield–Warszawa–Leszno 2017.

Rec.: Szymańska Kamila, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 290–293.

7574. KOMONIECKI Andrzej: Memoriał kościołów parochialnych milowskiej i rajczańskiej, w którym od początku ich erekcje, fundacje i ozdoby wszelkie pokazują. Inne pisma. Wydał, wstępem i komentarzem opatrzył Przemysław Dyrłaga. Żywiec 2018 Tow. Nauk. Żywieckie 8° ss. 80, il. (Źródła do Historii Ziemi Żywieckiej. Fontes Historiae Terrae Zyvecensis. T. 1: Wieki XIV–XVIII; vol. 2).

Autor to żyjący w l. 1658–1729 burmistrz a następnie wójt żywiecki.

7575. KONSTYTUCJA 3 Maja 1791 na podstawie tekstu Ustawy Rządowej z archiwum Sejmu Czteroletniego. Oprac. i wstępem opatrzyła Anna Grzeszowiak-Krwawicz. Warszawa 2018 AGAD; Muzeum Łazienki Królewskie 8° ss. 85, nlb. 3, il.

7576. KOPERNIK Mikołaj: Nicolai Copernici torunensis De revolutionibus orbium coelestium libri sex. Accedit G. Joachimi Rheticus Narratio prima, cum Copernici nonnullis scriptis minoribus nunc primum collectis, ejusque vita. Mikołaja Kopernika toruńczyka O obrotach ciał niebieskich ksiąg sześć. Nadto opowiadanie pierwsze J. Joachima Retyka, różne pisma mniejsze M. Kopernika teraz zebrane i życiorys jego. Tł. Jan Baranowski. Truszczyń 2018 Robert Szaj. Fundacja Nicolaus Copernicus 4° ss. nlb. 6, LXXXV, nlb. 5, 642, VII, nlb. 13, il.

7577. KOPIARIUSZ dokumentów wydanych przez Andrzeja Radolińskiego dla Klucza Radosiewskiego (Radosiew, Gajewo, Górnica, Jędrzejewo, Runowo, Siedlisko) oraz miasta Radoliny i okolicznych miejscowości w latach 1757–1772. Wyd. i oprac. Łukasz Nowak. Trzcianka 2017.

Rec.: Bis Justyna, *Archivista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 92–94.

7578. KOSSOWICZ Jan Michał: Diariusz podróży po Europie (1682–1688). Oprac., wstępem i komentarzem opatrzyła Anna Markiewicz. Warszawa 2017.

Rec.: Gadocha Marcin, *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 273–282; Klonder Andrzej, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 248–250.

7579. KSIĘGA kryminalna miasta Krakowa z lat 1554–1625. Oprac. i wyd. Wacław

Uruszczak, Maciej Mikoła, Anna Karabowicz. Kraków 2013.

Rec.: Wyżga Mateusz: Nad edycjami ksiąg kryminalnych miasta Krakowa z lat 1554–1690. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 222–227.

7580. KSIĘGA kryminalna miasta Krakowa z lat 1589–1604. Oprac. i wyd. Waław Uruszczak, Maciej Mikoła, Krzysztof Fokt, Anna Karabowicz. Kraków 2016.

Rec.: Wyżga Mateusz: Nad edycjami ksiąg kryminalnych miasta Krakowa z lat 1554–1690. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 222–227.

7581. KSIĘGA sądowa – tom 10. jako źródło wiedzy o Karaimach z Krymu. [Wyd.] Katarzyna Stefaniak-Rak. *Almanach Karaimski*. [T.] 7: 2018 s. 109–127, streszcz. ang.

Z l. 1666–1670.

7582. KSIĘGA sądowa wsi Wysoka k. Łańcuta 1665–1792. Wstęp i oprac. Andrzej Technański. Kraków 2017.

Rec.: Kołacz-Chmiel Małgorzata, *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 73: 2018 s. 181–185.

7583. KSIĘGI kryminalne miasta Krakowa z lat 1630–1633, 1679–1690. Oprac. i wyd. Waław Uruszczak, Maciej Mikoła, Krzysztof Fokt. Kraków 2016.

Rec.: Wyżga Mateusz: Nad edycjami ksiąg kryminalnych miasta Krakowa z lat 1554–1690. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 222–227.

7584. LAPIDARIUM staropolskie. Oprac. Aleksandra Szczurek. Wrocław 2018 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 170, nlb. 6, il. (Bibliotheca Curiosa; 32).

Treść: Wstęp s. 5–25; Bibliografia s. 27–32; Nota edytorska s. 33–35; Falimirz Stefan: O kamieniach drogich, na wiele rzeczy potrzebnych s. 37–73; Spiczynski Hieronim: O kamieniach drogich, na wiele rzeczy potrzebnych s. 75–97; Siennik Marcin: O kamieniach drogich, na wiele rzeczy potrzebnych s. 99–121; Komentarz s. 123–168.

Lata 1534–1568.

7585. LIETUVOS Metrika. Knyga nr 47 (1565–1567). Užrašymų knyga 47. Oprac. Eglė Deveikytė, Gediminas Lesmaitis. Vilnius 2018 Lietuvos istorijos institutas 4° ss. XXII, 218, il.

Rec.: Łopatecki Karol, *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 169–172.

7586. LUSTRACJA powiatu radomskiego z roku 1765. [Wyd.] Jan Pawlikowski, Michał Pawlikowski. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 7–28.

Objmuje miejscowości Konary, Zawada i Piekary. Stanowi kontynuację pracy: Lustracja Dóbr Królewskich Ekonomii Gidelskiej z roku 1765. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 13: 2017.

7587. LUSTRACJA województwa podlaskiego 1602 roku. Wyd. Michał Sierba. Warszawa 2017.

Rec.: Wijaczka Jacek, *Czasy Nowożytny*. T. 31: 2018 s. 356–359.

7588. MANITIUS Johann Andreas, Widmann Georg: Die Tagebücher der Mitarbeiter des Institutum Judaicum in Halle auf der Reise durch Polen 1730–1731. [Cz.] II. Von Danzig nach Plock; das Gespräch mit dem plocker Rabiner (AFSt H K 48, k. 11v–33v.). Hrsg. und kommentiert von Jan Doktor. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 123–167.

Toż. [Cz.] III. Von Plock nach Toruń 20–30 Mai 1731 (AFSt H K 48, k. 33r–52v). *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 2 s. 407–439.

Toż. [Cz.] IV. Von Toruń nach Września (AFSt H K 48, k. 52v–83v). *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 3 s. 627–676.

Toż. [Cz.] V. Von Września nach Toruń (AFSt H K 48, k. 83v–104v). *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 4 s. 863–900.

[Cz.] I. *Tamże*. [R. 17]: 2017 nr 4.

7589. MATERIAŁY źródłowe do dziejów Denhoffów herbu własnego w XVII–XVIII wieku. (Cz. 1). [Wyd.] Artur Jankowski. *Między Wisłą a Pilicą*. T. 19: 2018 s. 121–137, streszcz. ang.

Podział dóbr ziemskich między synami Zygmunta Denhoffa starosty bydgoskiego z 21 marca 1673 r.; Testament Teodora Denhoffa, podkomorzego koronnego z 19 stycznia 1684 r.; Rejestr ruchomości Teodora Denhoffa, starosty karaczkowskiego, wraz z rejestrem wydatków po jego śmierci, spisany przez wdowę po nim Katarzynę z Drohojowskich w dniu 1 sierpnia 1723 r.

7590. METRYKA litewska. Rejestry poddymnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Województwo połockie 1667 i 1690 r. Pod red. Andrzeja Rachuby; oprac. Henryk Lulewicz i Andrzej Rachuba. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 181, nlb. 1, tabl. k. 1, mapa. IH PAN.

7591. MIESZKAŃCY Woźnik w latach 1719–1753 w świetle najstarszej księgi metrykalnej parafii Lgota Wielka. [Wyd.] Jacek Kapuściński. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 29–71.

7592. [MIKOSZA Józef]: Obraz osiemnastowiecznej Turcji w „Obserwacjach politycznych państwa tureckiego...” Józefa Mikoszy (1787). Wstęp i oprac. Ewa Siemienieć-Gołaś, Sylwia Filipowska. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. XVI, 242. (Orientalia Polonica; 11).

7593. MODLITEWNIK Pawła Dunin-Wolskiego, kanclerza wielkiego koronnego, biskupa poznańskiego 1541–1542 r. Facsimile. Wstęp Wiesław Wydra, Katarzyna Krzak-Weiss. Poznań 2018 Wydaw. „Poznańskie Studia

Polonistyczne” 16° ss. 65, nlb. 4, nlb. tabl. 227. UAM w Poznaniu. (Libri Precationum Illuminati Poloniae Veteris: facsimilia).

7594. MODLITEWNIK Zygmunta I Staro-
rego, 1524 r. Facsimile. Wstęp Rafał Wójcik.
Poznań 2016.

Rec.: Płonka-Babus Katarzyna, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 264–268.

7595. O ORMIANCE, która nie chciała być
żoną dla męża. Proces o unieważnienie mał-
żeństwa w Mohylowie nad Dniestrem w końcu
XVIII wieku. [Wyd.] Dorota Jarząbek-Wasył,
Franciszek Wasył. *Przegląd Wschodni*. T. 14:
2015/2018 z. 3 [dr.:] 2017 s. 567–619, streszcz.
ang. s. 492.

Dokumenty procesowe z 1789 r. dot. sprawy Reginy Pio-
trowiczówny Szymonowiczowej i Harutiuma Szymonowicza.

7596. OBRAZ parafii pw. Przenajświętszej
Trójcy w Czarnym Dunajcu w świetle wizytacji
parafii z 1608 r. [Wyd.] Andrzej Fryźlewicz.
Almanach Nowotarski. Nr 22: 2018 s. 73–90.

7597. OKRAINA Królestwa Polskiego.
Krańc koncepcji międzymorza. [Aut.] Szymon
Starowski, Stanisław Koniecpolski, Guillaume
le Vasseur de Beauplan, Pierre Chevalier; przekł.
tekstów fr. Zofia Czerniak; red. Rafał i Zofia
Czerniakowie. Grodzisk Mazowiecki 2018 Kli-
nika Języka Lucyna Aninowska Maciejewska
8° ss. 363, tabl. 2, il.

7598. OPIS świątyni parafialnej w Rem-
bieszycach z 1790 roku. [Wyd.] Małgorzata
Karkocha. *Między Wisłą a Pilicą*. T. 19: 2018
s. 139–150, streszcz. ang.

7599. „ORDENTLICHER Bericht der Pol-
nischen Niederlage und was die Schwedischen
ferner wider die Stadt Thoren vorgenommen”.
Jeszcze jedno źródło do dziejów wojny pol-
sko-szwedzkiej 1626–1629. [Wyd.] Arkadiusz
Bożejewicz, Józef Jarosz. *Studia z Dziejów
Wojskowości*. T. 6: 2017.

Sprost.: Bożejewicz Arkadiusz, Jarosz Józef, *Studia z Dziejów
Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 393.

7600. OSTATNIE wielkie widowisko baro-
kowej Europy. Polskie relacje z uroczystości
weselnych Fryderyka Augusta i Marii Józefy
w Wiedniu i Dreźnie w 1719 r. Wstęp i oprac.
Katarzyna Kuras; przy współpr. Jolanty Pabian.
Kraków 2015 Historia Iagellonica 8° ss. 146,
tabl. 16, il., streszcz. ang.

7601. PAPROCKI Bartosz: Hetman. Sando-
mierz 2018 Armoryka 8° ss. nlb. 4, 67, nlb. 1.

Repr., oryg.: Sanok 1856.
Praca z 1578 r.

7602. [PASZKOWSKI Marcin]: Marcin
Paszkowski i jego „Dzieje tureckie i utarczki
kozackie z Tatory...” (1615). Wstęp i oprac. Ewa
Siemieniec-Gołaś, Agata Pawlina. Kraków 2018
Księg. Akademicka 8° ss. XVII, nlb. 1, 234.
(Orientalia Polonica; t. 8).

Edycja krytyczna poematu opisowego.

7603. [PIASECKI Paweł]: Kronika Pawła
Piaseckiego biskupa przemyskiego. Z dawne-
go rękopisu na pol. przeł. Julian Bartoszewicz.
Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. nlb. 4, 457,
nlb. 1.

Repr., oryg.: Kraków 1870.
Praca z 1645 r.

7604. [POTOCKI Mikołaj]: Korespondencja
Mikołaja Potockiego. Hetman polny koronny
1637–1646, hetman wielki koronny 1646–1651.
Oprac. i wyd. Maciej Franz. Warszawa–Bel-
lerive-sur-Allier 2018 DiG; Edition La Rama
8° ss. 435, streszcz. ang., ukr. (Listy hetmań-
skie rodu Potockich) (Monumenta Poloniae
Epistolaria).

7605. POTOCKI Wacław: Wojna chocim-
ska. Wstępem opatrzył Aleksander Tyszyński.
Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 361, nlb. 1.

Tekst wg edycji XIX-wiecznej.

7606. PRAWA i przywileje miasta Knyszy-
na 1509–1795. Monografia historyczna miasta
Knyszyna z uwzględnieniem najnowszych badań
archiwalnych. Oprac. Józef Maroszek. Knyszyn
2018 Knyszynskie Tow. Region. im. Zygmun-
ta Augusta 8° ss. 242, il. (Biblioteka „Gońca
Knyszynskiego”; nr 42).

7607. PROTOKOŁY rewizyjne dóbr trzcia-
neckich z 1793 r. Wyd., oprac. i przeł. Łukasz
Nowak. Trzcianka 2018 Bibl. Parafialna 8°
ss. 255. (Źródła do Dziejów Ziemi Trzcianec-
kiej; t. 3).

Tekst równol. w jęz. niem., pol.

7608. PRZEBENDOWSKI [Ignacy Fran-
ciszek] Ignatius: Wilkierz. Przeł. z jęz. niem.,
oprac. i wstępem oraz przypisami opatrzył
Andrzej Groth. Wejherowo 2018 Muzeum Pi-
śmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej
4° ss. 63, nlb. 1, il.

Tekst równol. w jęz. pol., niem.
Podstawa ed. 1769.
Dot. miasta prywatnego – Wejherowa.

7609. PRZY boku króla Stanisława Lesz-
czyńskiego (1706–1709). T. 1: Wyprawy do
Saksonii i Litwy w latach 1706–1708. Listy
królewskich sekretarzy Samuela Kazimierza
Szykowskiego i Jozafata Michała Karpia

oraz fragmenty z gazet pisanych i diariuszy. Wyd. Jerzy Dygdała. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 321, nlb. 1.

7610. PUNKTA rady malkontentów z obozu pod Gołębiem die 9 octobris 1672. [Wyd.] Iwona Górnicka. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 329–333, streszcz. ang.

7611. [RADZIWIŁŁOWA Magdalena z Czapskich]: „Gdybym Cię, moje Serce, za męża nie miała, żyć bym nie mogła”. Listy Magdaleny z Czapskich do Hieronima Floriana Radziwiłła z lat 1744–1759. Wstęp i oprac. Iwona Maciejewska, Katarzyna Zawilska. Olsztyn 2016 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 376, tabl. 2, il. + dysk optyczny (CD-ROM).

Rec.: Tomaszewski Mikołaj, *Czasy Nowożytność*. T. 31: 2018 s. 359–363.

7612. REJESTR czynszowy z Nowych Dóbr i Sześciu Morgów z 1589 r. jako źródło do badań nad procesem polonizacji Chełmna w XVI w. [Wyd.] Mateusz Superczyński. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 13–26.

7613. REJESTR podatku podymnego powiatu pilźnieńskiego z roku 1680 i 1683. [Wyd.] Mieczysław Czosnyka. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 156–184.

7614. SIEMEK Kasper: Civis bonus. Dobry obywatel. W tłumaczeniu Józefa Macjona, wstępem i przypisami opatrzyli Iłona Balcerczyk i Paweł Sydor. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury 8° ss. 368. (Biblioteka Staropolskiej Myśli Politycznej; t. 3).

XVII w.

Rec.: Zmierzak Maria, *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 426–427.

7615. SPORY toczone przez gminę łączyczką z Żydami osiadłymi w dobrach szlacheckich w związku z taryfą pogłównego z 1765 r. [Wyd.] Hanka Żerek-Kleszcz. *Acta Judaica Lodziensia*. T. 1: 2011 [dr.:] 2012 s. 115–137.

7616. STAŁO się przy obecności naszego urzędu miejskiego białostockiego... Białostocka księga miejska (1744–1794). Wstęp Monika Kozłowska; oprac. Monika Kozłowska, Łukasz Baranowski, przy współud. Jakuba Grodzickiego. Białystok 2018 Inst. Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy 8° ss. 212. Inst. Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy. (Dissertationes; t. 27) (Prace Centrum Badań Struktur Demograficznych i Gospodarczych Przednowoczesnej Europy Środkowo-Wschodniej. Źródła; t. 1).

7617. [STANISŁAW August Poniatowski]: Korespondencja polityczna Stanisława Augusta. Augustyn Deboli 1780. Oprac. Ewa Zielińska i Adam Danilczyk. Warszawa 2012.

Rec.: Zając Paweł, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 980–984.

7618. [STANISŁAW August Poniatowski]: Korespondencja polityczna Stanisława Augusta. Augustyn Deboli 1781. Oprac. Ewa Zielińska i Adam Danilczyk. Warszawa 2015.

Rec.: Zając Paweł, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 980–984.

7619. [STANISŁAW August Poniatowski]: Korespondencja polityczna Stanisława Augusta. Augustyn Deboli 1782. Oprac. Ewa Zielińska, Adam Danilczyk. Warszawa 2017 IH PAN 8° ss. 369.

7620. STAROPOLSKIE przepisy kulinarne. Receptury rozproszone z XVI–XVIII w. Źródła rękopiśmienne. Wyd. i oprac. Jarosław Dumanowski, Dorota Dias-Lewandowska, Marta Sikorska; pod red. Jarosława Dumanowskiego. Warszawa 2017 Muzeum Pałacu Króla Jana III Sobieskiego w Wilanowie 4° ss. 366, nlb. 2, il. (Monumenta Poloniae Culinaria. Polskie Zabytki Kulinarne; t. 7).

Omów.: Klonder Andrzej, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 247–248.

7621. [STARZEŃSKI Michał]: Pamiętnik Michała Starzeńskiego [1757–1823], starosty brańskiego. [Wyd.] Eryk Kotkowicz. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 1 s. 185–259.

Od 1772 r.

7622. SUMARIUSZ dokumentów Krzysztofa Radziwiłła „Pioruna” z 1604 r. Jako źródło do dziejów rodziny i Wielkiego Księstwa Litewskiego. [Wyd.] Jarosław Zawadzki. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 221–246, streszcz. ang.

Regesty dokumentów.

7623. SUMARIUSZ księgi MK 180 z Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie z lat 1633–1635, kanclerstwa Jakuba Zadzika. Oprac. Wojciech Krawczuk. Kraków 2018 Historia Jagellonica 8° ss. 506, nlb. 1. (Sumariusz Metryki Koronnej. Seria Nowa; t. 10).

7624. SYREŃSKI Szymon: Rejestry i klucze zawartości Zielnika Syreniusza. (Tom 1–5). Red. główny Michał Łuczaj. Krosno 2017 Krośnieńska Oficyna Wydaw. 8° ss. nlb. 52, 48, il.

Przedruk, oryg.: Kraków 1613.

Autor żył w l. ok. 1540–1611.

7625. [SZEMBERG Teofil, Neverani Pro-tazy, Bieliński Franciszek]: Europejskie drogi staropolskich peregrynatorów. Relacje Teofila Szemberga, Protazego Neveraniego i Franciszka Bielińskiego. Red. Bogdan Rok, Filip Wolański. Kraków–Wrocław 2018 Księg. Akademicka; Wyd. Nauk Hist. i Pedagog. Uniw. Wrocławskiego; Inst. Hist. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. XII, 461, nlb. 1. (Peregrinationes Sarmatarum; vol. 7).

Lata 1595–1789.

7626. SZLACHTA polsko-inflancka wobec przełomu. Materiały z dyneburskich akt grodzkich i ziemskich z lat 1746–1775. Wyd. Bogusław Dybaś, Paweł A. Jeziorski; przy współpr. Tomasza Wiśniewskiego. Toruń–Warszawa 2018 Tow. Nauk.; IH PAN 8° ss. 700, il., mapa, streszcz. ang., łot., niem., ros. Tow. Nauk. w Toruniu, IH PAN. (Fontes; 116).

7627. ŚMIERĆ Stefana Jegomości króla polskiego w Grodnie 12 Decembra Anno Domini 1586 (Prawdziwa sprawa o chorobie i śmierci nieboszczyka Stefana Batorego króla polskiego) – źródło do losów Stefana Batorego i historii medycyny. [Wyd.] Agnieszka Pawłowska-Kubik. *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 137–153, streszcz. ang.

7628. TESTAMENT kasztelana żarnowskiego Olbrachta Starołęskiego (ze skandalem obyczajowo-kryminalnym w tle). [Wyd.] Mariusz Lubczyński. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 299–318, streszcz. ang.

Ekstrakt z ksiąg konsystorza łowickiego, do których testament wpisano 2 V 1667 r. po śmierci testatora.

7629. TESTAMENT strażnika wielkiego litewskiego Samuela Kmicica. [Wyd.] Konrad Bobiatyński. *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 137–158, streszcz. ang.

Z 20 I 1692 r.

7630. TESTAMENTY szlacheckie z ksiąg grodzkich i ziemskich ziemi halickiej z XVII wieku. Wyd. Paweł Klint, Konrad Rzemieniecki, Jakub Węglorz. Wrocław 2018 Wydaw. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 606, streszcz. ang. (Źródła Dziejowe; t. 30).

7631. TESTAMENTY w księgach miejskich wileńskich z XVI i XVII wieku. Katalog. Oprac. Kamil Frejlich. Warszawa 2017.

Rec.: Manyś Bernadetta, *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 165–167.

7632. [TRZANOWSKI Jerzy] Transcius Georgius: Pieśni duchowe z kancjonału Cithara sanctorum. Z języka czeskiego przełożył oraz

Siedem peregrynacji w poszukiwaniu poety Georgiusa Transciusia przeprowadził i Dodatek dołączył Zbigniew Machej. Cieszyn 2017 Oficyna Efemeryczna 8° ss. 223, nlb. 4.

Pastor i pisarz religijny z Cieszyna (1592–1637).

Pierwsze wydanie Cithara sanctorum wyszło w r. 1635/36. Rec.: Czyż Renata, *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 84–85.

7633. UCHWAŁY braterskie żywieckiego cechu szewskiego z lat 1563–1725. Wydali, wstępem i komentarzem opatrzyli Beata Pawlus-Dusik i Jarosław Dusik. Żywiec 2018 Tow. Nauk. Żywieckie 8° ss. 138. (Źródła do Historii Ziemi Żywieckiej. Fontes Historiae Terrae Zyvecensis. T. 1: Wiekі XIV–XVIII; vol. 4).

7634. UGODA z Altranstädt i reces egzekucyjny. Tł., oprac. Aleksandra Milcarz. *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 81–94.

Tł. z: Preuves des interets presens et des prétensions des puissances de l'Europe. Tom XIII. Haga 1736. Ugoda w Alt-Ranstädt 11(22) VIII 1707, reces we Wrocławiu 8 II 1709 r.

7635. UNION of Lublin, 1st July 1569. Concept and text Hubert Wajs; transl. Anna Maria Tymosz, transl. of the original text of the union Grzegorz Żabiński. Warsaw 2018 Central Archives of Historical Records 8° ss. 35, nlb. 1, 1 karta tablic złożona luzem, il., mapy.

Toż: Liublino Unija, 1569 m. liepos 1 d. Sumanymas ir tekstas Hubert Wajs; vertimas Justina Seferovič. Varšuva 2018 AGAD ss. 35, nlb. 1, il., mapy.

7636. USTAWY Kommissyi Edukacyi Narodowej dla stanu akademickiego i na szkoły w krajach Rzeczypospolitej przepisane. Tautinés Edukacijos Komisijos nuostatai, skirti akademiniam luomui ir mokykloms Respublikos kraštuose. The statutes of the Commission of National Education as prescribed for the academic estate and for the schools in the lands of the Commonwealth. Roku 1783. Red. nauk. Kalina Bartnicka. Warszawa 2015.

Rec.: Malinowska Ludwik, *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 276–280.

7637. WIŚNIEWIECKI Janusz Antoni: Ilias Polski (1700–1710). Wyd. Przemysław P. Romaniuk i Jacek Burdowicz-Nowicki. Warszawa 2018 Neriton 8° ss. 329, il.

7638. WIZYTACJA biskupa Sierakowskiego parafii Żurawica z roku 1744. Red. Marian Hofman; tł. tekstu Piotr Kuta. Żurawica–Ostrów 2014 Drukarnia San Set Józef Radymski 8° ss. 130, il. (Dzieje Żurawicy. Studia i materiały; t. 3).

7639. [WYBICKI Józef]: Pamiętniki Józefa Wybickiego w nowym opracowaniu. Oprac.

i uzup. biografii Zenon Gołaszewski. Gdańsk 2018 Wimana 8° ss. 397, il.

Aut. żył w l. 1747–1822.

7640. Z DZIEJÓW wojny o sukcesję polską. Listy Wielkopolan do Jana Tarły wojewody lubelskiego z lat 1734–1735. Wyd. Grzegorz Głabisz i Michał Zwierzykowski. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 241, nlb. 1, tabl. 6, il. (Biblioteczka Źródłoznawcy; nr 10).

7641. ZAŁOŻENIE wsi Siedlanka w świetle dokumentów lokacyjnych. [Wyd.] Piotr Miodunka. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 93–96.

Dokumenty z 1596 i 1598 r.

7642. ZAPIS wizytacji kościoła pw. św. Małgorzaty w Gostyniu z lat 1628–1630 przeprowadzonej przez biskupa poznańskiego Macieja Łubieńskiego. [Wyd.] Rafał Rybacki. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 207–212.

7643. ZDZIEWOJSKI Grzegorz Jan z Łasku: Kazania za kołędę miane w kościołach parafialnych wilamowickim i pisarzowickim w roku 1643 oraz 1644. Wyd. z rękopisu, oprac. i wstępem poprzedził Jan Rodak. Kraków 2018 *Scriptum* 8° ss. 99, nlb. 1, il.

Żył 1609–1687.

7644. ŻYCIE i dzieło Tomasza Zamoyskiego 1594–1638. W 420. rocznicę urodzin. Tomaszów Lubelski 2014.

Rec.: Jusiak Paweł, *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 303–305.

7645. ŻYDZI w Ostrowie w dokumentach z XVIII wieku. Wybór i oprac. Waclaw Kieremkamt. Ostrów Wielkopolski 2015 Stow. „Przyjaciele Ostrowskiej Synagogi” 4° ss. 120, il. (Ostrowskie Studia Judaistyczne. Studia Iudaica Ostroviensia; t. 3).

b) Opracowania

Zob. poz. 2579, 2724, 2760, 5312, 5313, 5954, 7030, 7205, 7360, 7406, 7426, 7476.

7646. 250-LECIE konfederacji barskiej. (Półklosie konferencji naukowej odbytej w Muzeum Rolnictwa w dniu 3 lutego 2018 roku). *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 2 s. 141–208.

Treść: Kucharski Karol: Z konfederackich okopów na cokoły? Jak powstała legenda Kazimierza Pułaskiego s. 141–154; Litwińczuk Jan: Bitwa pod Olmontami s. 155–160; Romaniuk Zbigniew: Konfederacja barska na ziemi bielskiej s. 161–181;

Tomaszewski Norbert Dariusz: Konfederacja barska (1768–1772) na pograniczu podlasko-mazowieckim s. 183–208.

7647. ACHREMCZYK Stanisław: Sejmik Generalny Prus Królewskich. Olsztyn 2016 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 273, nlb. 1, il. (Dzieje Sejmików i Samorządów Warmii i Mazur).

7648. ALEXANDROWICZ Stanisław: Rola mecenatu magnackiego w rozwoju kartografii ziem Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI – I połowie XVII wieku. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 235–254, streszcz. ang.

7649. ANDRUSIEWICZ Andrzej: Krwawa dekada. Polska interwencja w Rosji 1602–1612. Dyplomacja, samozwańcy, wojna. Kraków 2013.

Rec.: Kwak Jan, *Limes*. Nr 6: 2013 s. 289–293.

7650. ANTYTRYNITARYZM w Pierwszej Rzeczypospolitej w kontekście europejskim. Źródła – rozwój – oddziaływanie. Red. Michał Choptiany, Piotr Wilczek. Warszawa 2017 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 374, nlb. 1. (Kultura Pierwszej Rzeczypospolitej w Dialogu z Europą. Hermeneutyka wartości; t. 10).

Treść: Choptiany Michał, Wilczek Piotr: Wprowadzenie s. 7–20; Baars Arie: Jan Kalwin i polski antytrynitarizm s. 23–50; Huber Steffen: Andrzej Frycz Modrzewski wobec antytrynitarizmu s. 51–75; Balázs Mihály: Odmiany nonadorantyzmu w Europie Środkowo-Wschodniej (1570–1620) s. 76–98; Burton Simon J. G.: Bartolmiej Keckermann [1572–1609] o trynitarnej naturze rozumu. Źródła scholastyczne i ramistyczne s. 99–119; Suitner Riccarda: Radykalny reformator czy uczeń Telesia [Bernardina, 1508/9–1588]? Przypadek Agostina Doniego [poł. XVI w. – po 1583] s. 123–142; Szabó Adám: Tajemnicze przeznaczenie. O nieznanym mowie Ernsta Sonera [1572–1612] s. 143–159; Molnár Dávid: Siedmiogrodzkie biskupstwo Valentina Radeckiego (1615–1632) s. 160–184; Ryczek Wojciech: Retoryka refutacji. Polemika Adama Gosławskiego [ok. 1577–przed 1643] z Bartolmiejem Keckermannem s. 185–216; Koryl Jakub: Hermeneutyka braci polskich. Wprowadzenie s. 219–261; Pietkiewicz Rajmund: Polskie antytrynitarские przekłady Biblii w dialogu Pierwszej Rzeczypospolitej ze wschodnią i zachodnią Europą s. 262–286; Koryl Jakub: Socyniański „λογος” Prologu Ewangelii według św. Jana. Filologia – doktryna – tożsamość konfesyjna s. 287–315; Luszczyńska Magdalena: „Odpis Jakuba Żyda” Marcina Czechowica [1532–1613] i chrześcijański hebraizm w wersji ariańskiej s. 316–333; Simon József: György Enyedi i „Opowieść etiopska” Heliodora s. 334–362.

Rec.: Ptaszyński Maciej, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 230–234.

7651. ANUSIK Zbigniew: Królewska krew. Polscy potomkowie Zygmunta Starego i Katarzyny Telniczanki w czasach staropolskich. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 29–66, streszcz. ang.

Toż w jęz. ang.: The royal blood. Polish descendants of Sigismund I the Old and Katarzyna Telniczanka in the old Polish times. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 29–66, streszcz. pol.

Katarzyna z Ochstatów Kościeleca (1480–1528).

7652. ANUSIK Zbigniew: Podział latyfundiów Eustachego i Marianny z Kąskich Potoczek w 1771 roku. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 5–24, streszcz. ang.

7653. AUGUSTYN Maciej, Kokoszkiewicz Konrad: Pierwotny przywilej Barbary z Felsztyna na cerkiew i popostwo w Czarnej Górnjej z 1562 r. *Bieszczad*. [T.] 22: 2017/2018 [dr.:] 2018 s. 13–21.

W aneksie łac. tekst przywileju i pol. tłumaczenie.

7654. BAHLCKE Joachim: Kalendarium i Jednota braci czeskich w Europie Środkowej i Środkowo-Wschodniej. *Studia na temat społecznego i kulturowego znaczenia wyznania reformowanego w okresie wczesnonowożytnym*. Red. t. Roman Mnich. Berlin–Siedlce 2017.

Rec.: Kriegseisen Wojciech, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 223–229.

7655. BAJDA Łukasz: Szlachta w Bieszczadach i na Pogórzu. *Czasy saskie i stanisławowskie*. Krosno 2017 Wydaw. Ruthenus – Rafał Barski 8° ss. 413, tabl. nlb. 19, il.

Toż. Wyd. 2 uzupeł. i popr. Krosno 2017 ss. 431, nlb. 1, il. Rec. [wyd. 1]: Nabywaniec Stanisław, *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 245–247.

7656. BALISZEWSKI Mikołaj, Muszyńska Monika: „Voyage pittoresque” Jana Potockiego [1776–1815] i nieznane egipskie pendants z podróży do Turcji i Egiptu w 1784 roku. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 303–327, streszcz. ang.

7657. BAŃBORSKI Kazimierz: Urząd hetmański w czasach Jana Tarnowskiego. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 38–41, streszcz. ang.

W l. 1527–1561.

7658. BARŁOWSKA Maria: Wilno jako Rzym, czyli nieznany list Stanisława Rakowskiego do Andrzeja Trzebnickiego. *Terminus*. R. 11: 2009 z. 1/2 s. 321–335, streszcz. ang.

Lata 1638–1639; zawiera też list.

7659. BENDOWSKA Magdalena: Prints in Yiddish published in Lublin during the 1st Commonwealth. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 35–56, streszcz. ang.

XVI–XVII w.

7660. BENYSKIEWICZ Krzysztof: Małachiasz Kramski, komendarz kościoła w Nowym Kramsku (przeł. XVII i XVIII w.). *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 71–92, streszcz. ang.

7661. BERKOWSKI Władysław: Wołyń w systemie celnym Wielkiego Księstwa Litewskiego i Korony Polskiej (XVI – połowa XVII wieku). *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 217–233, streszcz. ang.

7662. BIALIC Magdalena: „Made in England”. Anglomania w Warszawie czasów stanisławowskich (1764–1795). *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 209–242, streszcz. ang.

7663. BIELICKI Janusz: Przyczynek do historii ojca Piotra Skargi [1536–1612] i tego, który ocalał jego szczątki – ojca Stanisława Bielickiego [1657–1718]. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 4–8.

7664. BLINDA Angelika: Działalność polityczna Anny z Sapiechów Jabłonowskiej w czasie konfederacji barskiej w świetle jej listów do Teofili z Jabłonowskich Sapieżyny z lat 1768–1772. *Wiek Stary i Nowy*. T. 12(17): 2017 s. 70–86, streszcz. ang., niem.

7665. BOBIATYŃSKI Konrad, Hundert Zbigniew: Skład armii Wielkiego Księstwa Litewskiego podczas wojny z Turcją (1675–1676) w świetle akt skarbowo-wojskowych. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 155–173, streszcz. ang., niem.

7666. BOBIŃSKA Hanna, Ojcewicz Grzegorz, Saar-Kozłowska Alicja: Nie tylko brodnickie tajemnice Anny Wazówny [1568–1625]. *Szczytno 2018* Wydaw. „GregArt” 8° ss. 527, nlb. 1, il., streszcz. ang., fr., niem., ros.

7667. BODNIAK Stanisław: Polska a Bałtyk za ostatniego Jagiellona. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 196.

Praca z 1946 r.

7668. BOGUĆKA Maria: Kultura Sarmatyzmu w Polsce XVI–XVIII wieku. Wyd. 2 rozsz. Warszawa 2016.

Omów.: Klonder Andrzej, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 65: 2017 nr 2 s. 280.

7669. BORKOWSKA Małgorzata: Problemy identyfikacji osób w tekstach źródłowych. Na przykładzie listy klarysek krakowskich z 1654 roku. *Studia Regionalne*. [T.] 2: 2008 [dr.:] 2009 s. 5–10.

7670. BORKOWSKI Robert: „Rybeńki” życia rok ostatni (wg diariusza M.K. Radziwiłła). *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.:] 2015 s. 34–59, streszcz. ang.

Michał Kazimierz Radziwiłł, 1761 r.

7671. BORONŃ Piotr: Pierwszy akt Konfederacji Barskiej w Krakowie. Fakty i legendy w świetle „Dziennika” Wojciecha Mączeńskiego [1736–1814]. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 195–209.

Dziennik zdarzeń w mieście Krakowie w czasie Konfederacji Barskiej. Kraków 1911.

7672. BORYSOWSKA Agnieszka: Kultura książki w dawnym Szczecinie (XVII–XVIII w.). Studia z pogranicza bibliologii i literaturoznawstwa. Szczecin 2018 Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica 8° ss. 404.

7673. BORYSOWSKA Agnieszka: Oprawa literacka jubileuszu stulecia reformacji w księstwie szczecińskim. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 4 s. 285–298, streszcz. ang.

Rok 1617.

7674. BRONIARCZYK Marcin: Udział kasztelanów mniejszych w pracach sejmowych na przykładzie senatorów z Wielkopolski, Kujaw i Mazowsza w czasach Władysława IV. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr.] 1 s. 135–155, streszcz. ang.

7675. BRYŁKA-JESIONEK Agata: Nowożytna kalendarigrafia Śląska do połowy XVIII wieku. Katalog. Katowice 2018 UŚ 8° ss. 194, nlb. 2, tabl. 2, il., streszcz. ang.

Publikacja wydana na prawie maszynopisu gwarantowanego. Dostępne także w wersji elektronicznej.

7676. BRZEZINA-SCHEUERER Katarzyna: Między wiarą a wiedzą. Zainteresowanie księcia Hieronima Floriana Radziwiłła [1715–1760] naturą i medycyną. *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 89–107, streszcz. ang.

7677. BRZEZINSKI Richard: Polski husarz 1576–1775. Il. Velimir Vukšić; tł. Tomasz Basarabowicz. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 63, il.

7678. BRZOSTOWSKA Izabella, Skibiński Franciszek: Cegielnie miejskie w Koronie od połowy XVI do połowy XVII w. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 449–474, streszcz. ang.

7679. BULATY Pavel: Dynamika lăhavickąga maėntka ũ XVI st. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. T. 1: 2016 s. 93–100, streszcz. ang., pol.

Rozwój majątku Lachowicze w XVI w.

7680. BYLIŃSKI Janusz: Sejm z 1611 roku. W nowym opracowaniu. Wrocław 2016.

Polem.: Szpacyński Przemysław P.: Spór o politykę Zygmunta III wobec Moskwy. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 379–408.

7681. CHEMPEREK Dariusz: Kultura literacka autora relacji „O czarnej śmierci w Lesznie w roku Pańskim 1709” i problem atrybucji utworu. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 65–72.

7682. CHEMPEREK Dariusz: Obraz Smoleńska i jego mieszkańców w literaturze polskiej początku XVII wieku. *Terminus*. R. 11: 2009 z. 1/2 s. 217–228, streszcz. ang.

7683. CHRON-MROZOWSKA Anita: Bacciarellówka. Pracownia i szkoła artystyczna króla Stanisława Augusta. Warszawa 2018 Arx Regia Ośr. Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum 8° ss. 66, nlb. 2, il., mapy.

7684. CIESIELSKI Tomasz: Hetmani Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVIII wieku (lata 1717–1794). *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 89–110, streszcz. ang.

7685. CIESIELSKI Tomasz: Materiały sejmikowe w spuściźnie po Ludwiku Gruno, księciu Hessen-Homburg w archiwum Muzeum Artylerii, Wojsk Inżynieryjnych i Łączności w Sankt Petersburgu. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 57–71, streszcz. ang.

Z l. 1732–1736.

7686. CIESIELSKI Tomasz: Na przedpolach Kamieńca Podolskiego. Zdławienie konfederacji barskiej na Podolu w świetle raportów Jana de Witte. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 169–185, streszcz. ang.

Zawiera też fragmenty raportów.

7687. CIESIELSKI Tomasz: Problem zdrady w dobie bezkrólewia po śmierci Augusta II i polskiej wojny sukcesyjnej 1733–1735. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 28–49, streszcz. ang.

7688. CIESIELSKI Tomasz: When other rulers defend dissidents. The situation of protestants and orthodox christians in the Polish-Lithuanian Commonwealth of the Saxon era. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 133–153, streszcz. pol., niem.

7689. CIEŚLA Maria: Kupcy, arendarze i rzemieślnicy. Różnorodność zawodowa Żydów w Wielkim Księstwie Litewskim w XVII i XVIII w. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 323, streszcz. ang.

7690. CIEŚLA Maria: Metryka Litewska jako źródło do badań nad historią Żydów w Wielkim

Księstwie Litewskim w XVII i XVIII wieku. *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 25–40, streszcz. ang.

7691. CIEŚLA Maria: Podatki oraz inne świadczenia pobierane od Żydów w Wielkim Księstwie Litewskim w XVII i XVIII wieku. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 33–58, streszcz. ang., niem.

7692. CIEŚLUK Małgorzata: „Carolinum redivivum”. Kryzys dydaktyczny w Królewskim Gimnazjum Karolińskim w Szczecinie w latach 1679–1680 w świetle dokumentacji dydaktycznej szkoły. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 5–34, streszcz. ang.

7693. CZAJEWSKI Jerzy: Johann Pleitner (ok. 1604–1664). Inżynier wojskowy i żołnierz w służbie króla Władysława IV. Cz. 1: Ok. 1604–1634. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 93–126, streszcz. ang.

7694. CZECHOWICZ Agnieszka: „Muza polska” Wacława Potockiego jako heroicum epideiktyczne. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 185–196.

„Muza polska na triumfalny wjazd najjaśniejszego Jana III Sobieskiego”, dotyczy wojny polsko-tureckiej 1672–1676.

7695. CZEPANIS Patryk: Z problemów perswazji w „*Epistolae familiares*” Stanisława Konarskiego. *Terminus*. R. 10: 2008 z. 1 s. 89–103, streszcz. ang.

Rok 1733.

7696. CZOSNYKA Mieczysław: Dokumenty Hetmana Jana Tarnowskiego dotyczące Łęgu Tarnowskiego. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 112–123, streszcz. ang.

Zawiera też tekst dokumentów hetmana z 2 X 1559 i 24 X 1560 r. oraz dokument Anny Ostrogskiej z 1 VII 1607 r.

7697. CZUPRYK Rafał: Organizacja terytorialna przemyskiej diecezji obrządku łacińskiego i eparchii przemyskiej w XVIII wieku. Retrospekcja historyczno-kartograficzna. Sandomierz–Rzeszów 2015 Wydaw. Diec. i Drukarnia; Rafał Czupryk 8° ss. 157, il. + mapy.

Rec.: Nabywaniec Stanisław, *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 248–249.

7698. CZUPRYK Rafał: Urzędy dziekańskie i dekanaty diecezji przemyskich obrządku wschodniego i łacińskiego w XVIII wieku. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 51–59, streszcz. ang.

Do rozbiorów.

7699. CŹWIKŁA Janusz: W sprawie daty śmierci kasztelana brzezińskiego Piotra (III) Wspinka z Będkowa w 1521 roku. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 31–43, streszcz. ang.

7700. DANKOWSKI Michał Zbigniew: Liberum veto. Chłuba czy przekleństwo? Zrywanie sejmów w ocenach społeczeństwa drugiej połowy XVII wieku. Gdynia 2018 Czarny Gryf 8° ss. 413, nlb. 1, il.

7701. DANOWSKA Ewa: Przywileje królewskie Augusta III Sasa z terenu ekonomii samborskiej w zbiorach Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 237–254.

Zawiera też rejestry dokumentów z l. 1752–1763.

7702. DĄBEK Jerzy, Łyko Antoni: Teresa Izabela Morsztynówna [1680–1698]. Skarb Parafii św. Józefa w Sandomierzu. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 135, il., streszcz. ang., niem., ros.

Współwyd.: Morsztyn Stanisław: Smutne żale po utraconych dzieciach.

7703. DELIMATA-PROCH Małgorzata: Choroby w świetle księgi cudów i łask Matki Bożej Świętogórskiej (XVI–XVIII w.). *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 271–287, streszcz. ang.

Na podst. zbioru świadectw pielgrzymujących do sanktuarium na Świętej Górze koło Gostynia wydanego w 1726 r. pt. „Prospekt Wesoły, Miłosiernych Ocu, Przenajświętszej Maryi, [...] z Gory S. Gostynskiej”.

7704. DIAS-LEWANDOWSKA Dorota: Czy alkohol jest używką? Wstęp do badań nad kulturą picia w Polsce w czasach nowożytnych. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 263–277, streszcz. ang.

7705. DOKTÓR Jan: W areszcie? Jakub Frank na Jasnej Górze. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 57–81, streszcz. ang.

Lata 1759–1776.

7706. DROZDOWSKI Mariusz: „Co za czasy!... Chamy taki miód piją! Boże, Ty to widzisz i nie grzmisz?”. O deprecjacji Kozaków przez szlachtę Rzeczypospolitej w okresie powstania Chmielnickiego. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F: Historia*. Vol. 73: 2018 s. 65–82, streszcz. ang.

7707. DRUNGILAS Jonas: Adaptacja i integracja pierwszego pokolenia szlachty polskiej

osiedlającej się na Żmudzi (II połowa XVI – początek XVII wieku). *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 255–277, streszcz. ang.

7708. DRYJA Sławomir, Janowski Mirosław: Zapotrzebowanie na energię krakowskiego przemysłu piwowarskiego w XVI i I połowie XVII wieku w świetle kwerendy archiwalnej i symulacji procesu spalania w piecach bezkominowych. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 143–174, streszcz. ang.

7709. DRYJA Sławomir, Sławiński Stanisław: Mała encyklopedia piwowarska Krakowa i Kazimierza w wieku XVI i pierwszej połowie wieku XVII. Studia z dziejów piwowarstwa Krakowa i Kazimierza z uwzględnieniem problematyki Kleparza i przedmieść. Kraków 2018 Księg. Akademicka; Uniw. Papieski Jana Pawła II 8° ss. XXVI, nlb. 2, 352, nlb. 3, tabl. 20, il. (Historia, Hereditas, Ecclesia; t. 2).

7710. DRZEWIECKA Dorota, Drzewiecki Bartosz: O ciężkim losie mieszkańców Dulinowa i Kozińca w XVIII wieku, czyli czy wszyscy oledrzy byli porządni i bogaci. *Materiały Muzeum Emograficznego w Toruniu*. Nr 3: 2014 s. 33–50, streszcz. ang.

7711. DRZEWIECKA Ewelina: „Sen o różnorodności Fortuny i Cnoty” Jana Dantyszka w świetle listu „Somnium de fortuna” Eneasza Sylwiusza Piccolominiego. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 7–21.

Geneza i porównanie obu tekstów – biskupa chełmińskiego i warmińskiego z 1510 i późniejszego papieża Piusa II z 1444 r.

7712. DUBAS-URWANOWICZ Ewa: Mężowie stanu, awanturnicy czy zdrajcy? Dzieje rodu Zborowskich w XVI wieku. Warszawa 2018 DiG 8° ss. 793.

Rec.: Anusik Zbigniew: Kilka uwag o dziejach rodu Zborowskich w XVI wieku. Na marginesie książki Ewy Dubas-Urwanowicz. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 285–325; Anusik Zbigniew: A few remarks on the history of the Zborowski family in the 16th century with the reference to the book by Ewa Dubas-Urwanowicz. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 287–326.

7713. DUDEK Izabela: Papież Klemens XIV w świetle prasy warszawskiej. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 208–218, streszcz. ang. W. I. 1769–1774.

7714. DUDZIK Sebastian: „Theatrum urbium Italicarum” Pietra Bertellego – przedsięwzięcie wydawnicze biskupa Hieronima Rozdrażewskiego podczas jego podróży do Rzymu. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 95–134, streszcz. ang.

Z 1599 r.

7715. DUH Oleg [Zinovijovič]: Prevelební panni. Žinoči černeči spil’noti L’vivs’koï ta Peremišl’s’koï Ėparhij u rann’omodernij period. L’viv 2017 Vidavnictvo Ukraïns’kogo Katolič’kogo Universitetu 8° ss. 747, nlb. 5, tabl. 7, il. (Kiiivs’ke Hristiianstvo. Kyivan Christianity; t. 5).

Tyt. równol.: The venerable ladies.
Rec.: Kozyrski Robert, *Rocznik Chelmski*. T. 22: 2018 s. 501–503.

7716. DUKWICZ Dorota: „l’humanité (...) m’oblige à contribuer aux progrès de l’instruction en Pologne”, czyli o kulisach ustanowienia Komisji Edukacji Narodowej. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 73–93, streszcz. ang.

7717. DUKWICZ Dorota: Rosja wobec sejmku rozbiorowego warszawskiego (1772–1775). Warszawa 2015.

Rec.: Müller Michael G., *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 766–771.

7718. DYBAŚ Bogusław: Fortece Rzeczypospolitej. Studium z dziejów budowy fortyfikacji stałych w państwie polsko-litewskim w XVII wieku. Wyd. 2, popr. i uzup. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 582, nlb. 1, tabl. 1, il., streszcz. ang., niem.

Rec.: Smoliński Aleksander: Monografia dotycząca nowożytnych fortyfikacji z obszarów dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 377–383. Wyd. 1. 1998.

7719. DZIEMBOWSKI Piotr Maciej: Inwentarz rzeczy ruchomych po biskupie Aleksandrze Działyńskim z 1739 roku. *Gens*. [T. 16]: 2018 s. 117–126, streszcz. ang.

7720. DZIEMBOWSKI Piotr Maciej: Testament Jerzego Wojciecha Dziembowskiego z 1763 roku. *Gens*. [T. 16]: 2018 s. 103–115, streszcz. ang.

W aneksie tekst testamentu.

7721. DZIUBA Agnieszka: Tyta Liwiusza „Dzieje rzymskie” hrabiego Ossolińskiego. Pierwszy polski przekład „Ab Urbe condita”. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 49–60, streszcz. ang.

Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z 1771 r.

7722. DZIUBECKI Tomasz: „Théâtre sur l’isle” w Łazienkach Królewskich – funkcja i forma. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 357–370, streszcz. ang.

Teatr na Wyspie otwarty w 1791 r.

7723. FABIAŃSKI Marcin: Książd Stanisław Orzechowski i swawolne dziewczęta wobec opon Zygmunta Augusta na Wawelu. *Terminus*. R. 13: 2011 s. 41–69, streszcz. ang.

Arrasy, l. 1548–1553.

7724. FEDUSZKA Jacek: „Przewagi wojenne” Jana Zamoyskiego (1542–1605), hetmana i Kanclerza Wielkiego Koronnego. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 42–55, streszcz. ang.

7725. FIJAŁKOWSKI Paweł: Warszawska społeczność żydowska w okresie stanisławowskim 1764–1795. Rozwój w dobie wielkich zmian. Warszawa 2016.

Rec.: Zarubin Przemysław, *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 438–443.

7726. FILIPCZAK Witold: Sejmiki ziem liwskiej 1780–1786. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 123–153, streszcz. ang.

Toż w jez. ang.: Sejmiks in the Land of Liw 1780–1786. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 123–155, streszcz. pol.

7727. FIRLEJ-BUZON Aneta: „Philosophical Transactions of the Royal Society” Henry’ego Oldenburga z lat 1665–1677 i naukowe doniesienia z Rzeczypospolitej ze szczególnym uwzględnieniem prac Jana Heweliusza. *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 19–34, streszcz. ang.

7728. FORDOŃSKI Krzysztof: Maciej Kazimierz Sarbiewski and English dissenting poets of the early 18th century. A study in reception of neo-latin poetry in Great Britain. *Terminus*. R. 13: 2011 s. 71–85, streszcz. pol.

M. K. Sarbiewski (1595–1640) i jego tłumacze: Isaak Watts (1674–1748), Thomas Gibbons (1720–1785).

7729. FORMOWANIE kultury katolickiej w dobie potrydenckiej. Powszechność i narodowość katolicyzmu polskiego. Red. nauk. Justyna Dąbkowska-Kujko. Warszawa 2016.

Rec.: Żółtek Zofia, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 235–241.

7730. FRAN CZAK Grzegorz: Antonio Querenghi, „Carmen ad Urbem Romam in adventu Serenissimi Vladislai Poloniae Principis” (1625). *Terminus*. R. 15: 2013 z. 1/4 s. 273–290, streszcz. ang.

Dot. pobytu późniejszego króla w Rzymie, l. 1624–1625; zawiera też panegiryk.

7731. FRĄCZEK Lech: Ludność parafii Nakło w świetle spisu z 1791 roku. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 13–28, streszcz. ang.

7732. FRĄŚ Marcin: Studia z dziejów Barcin w okresie staropolskim. Barcin 2018 BPMiG 8° ss. 165, il., mapy.

7733. FRICK David A.: Polska „philologia sacra” w czasach reformacji i kontrreformacji.

Kilka kart z historii sporów wyznaniowych (1551–1632). Przeł. Kaja Szymańska. Warszawa 2018 Wyd. Polonistyki UW 8° ss. 289, nlb. 2. Wyd. Polonistyki UW. (Studia o Literaturze Dawnej; t.7).

7734. FRICK David [A.]: „Słowa uszczypliwe”, „słowa nieuczciwe”. Język sporów sądowych i ruska polemika. *Terminus*. R. 12: 2010 z. 2 s. 15–35, streszcz. ang.

XVII w.

7735. FRICK David [A.]: Żydzi i Inni w siedemnastowiecznym Wilnie. Życie w dzielnicy. *Terminus*. R. 11: 2009 z. 1/2 s. 43–84, streszcz. ang.

7736. FRYKOWSKI Janusz Adam: Dzieje parafii unickiej w Ratyczowie w XVIII wieku w świetle protokołów wizytacyjnych. *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.:] 2015 s. 236–252, streszcz. ang.

Lata 1732–1818.

7737. FRYKOWSKI Janusz [Adam]: Parafia unicka pw. św. Praksedy Męczenniczki w Hubinku w świetle XVIII-wiecznych wizytacji kościelnych. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 67–85, streszcz. ang.

7738. FRYKOWSKI Janusz [Adam]: Parafia unicka w Korhyniach w XVIII wieku. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 45–63.

7739. FRYKOWSKI Janusz A[dam]: Z dziejów parafii unickiej pw. Wniebowzięcia Pańskiego w Szarowoli w świetle XVIII-wiecznych wizytacji kościelnych. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 169–189, streszcz. ang.

7740. GAŁUSZKA Justyna: Nieznany list Fryderyka Alembeka do Władysława Dominika Zasławskiego-Ostrogskiego ze zbiorów Skokloster w Riksarkivet w Sztokholmie. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 267–273, streszcz. ang.

Zawiera też tekst listu z Przemysła z 2 X 1649 r.

7741. GAŁWIACZEK Tomasz: W poszukiwaniu opisów przyrody pienińskiej w polskim piśmiennictwie historycznym i geograficznym XVI–XVIII w. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 173–181.

7742. [GARKOVIČ Natallá] Harkovich Natallia: Sąd cerkiewny nad Stefanem Zyzanią w kontekście stosunków wiernych i hierarchii prawosławnej w Rzeczypospolitej u schyłku XVI wieku. *Elpis*. T. 19: 2017 s. 85–95, streszcz. ang.

Lata 1595–1596.

7743. [GAWROŃSKI Franciszek] Rawita-Gawroński Franciszek: Kobiety na tronie carów moskiewskich w XVIII wieku. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 168, nlb. 2.

Repr., oryg.: Warszawa 1921.

7744. GETKA Joanna: Znaczenie ruskojęzycznego drukarstwa bazylińskiego w rozwoju języka ukraińskiego i białoruskiego. *Przeгляд Srodkowo-Wschodni*. T. 1: 2016 s. 9–29, streszcz. ang.

XVIII w.

7745. GLIWA Andrzej: Nieznany inwentarz miasta Strzyżowa i dóbr strzyżowskich z 1654 roku ze zbiorów rumuńskich. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 285–291, streszcz. ang.

W aneksie tekst dokumentu.

7746. GŁÓWKA Dariusz: Siedziby szlacheckie w ziemi zakroczymskiej w XVII i XVIII wieku. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 475–486, streszcz. ang.

Na podst. zachowanych opisów.

7747. GMITEREK Henryk: Kasztelan chełmski Kazimierz Dłużewski i jego testament z 1724 roku. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 229–247, streszcz. ang.

W aneksie tekst testamentu.

7748. GNIAZDOWSKI Andrzej: Tradycja republikanizmu szlacheckiego z perspektywy historii idei. *Sensus Historiae*. Vol. 33: 2018 no 4 s. 145–161, streszcz. ang.

XVII–XVIII w.

7749. GOŁASZEWSKI Łukasz: Przepisy prawa miejskiego a wybory władz w Knyszynie (XVI–pocz. XVIII w.). *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr:] 2014 z. 2 s. 109–131, streszcz. ang.

7750. GOŁASZEWSKI Łukasz: Spory o dziesięciny. Świeccy i duchowni w Knyszynie na przełomie XVI i XVII wieku. Warszawa 2016.

Rec.: Szady Bogumił, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 203–208.

7751. GOŁASZEWSKI Zenon: Bracia polscy zwani arianami. Wyd. 2. Gdańsk 2018 Wimana 8° ss. 200.

Wyd. 1. 2015.

7752. GONERA Marzena: Adam Kazimierz Czartoryski – marszałek i orator sejmu konwokacyjnego 1764. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 37–57, streszcz. ang.

7753. GÓRCZYK Wojciech Jerzy: Diecezja kamieniecka w drugiej połowie XVIII w. Czasy pontyfikatu biskupa Adama Stanisława Krasińskiego. *Nasza Przeszłość*. T. 130: 2018 s. 75–114, streszcz. ang.

7754. GÓRSKA Krystyna: Rozwój szpitalnictwa i opieki społecznej w dekanacie węgrowskim w XVII i XVIII wieku. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 9–28, streszcz. ang.

7755. GÓRSKA Magdalena: Hieroglifik w teorii Rzeczypospolitej (XVII–XVIII wieku). Zarys problematyki. *Terminus*. R. 14: 2012 s. 15–46, streszcz. ang.

7756. GRABOWSKI Michał: Konstrukcja wraka W-34. Przykład lokalnego wytworu skutniczego dostosowanego do warunków żeglugi przybrzeżnej w rejonie Zatoki Gdańskiej. *Pomorania Antiqua*. T. 27: 2018 s. 295–312, streszcz. ang.

XVII–XVIII w.

7757. GREGOROWICZ Dorota: Final reports of papal diplomats as a cultural message. The case of the Polish-Lithuanian Commonwealth. *Legatio*. Z. 1: 2017 s. 5–32.

7758. GRUPA Małgorzata, Nowak Marcin: Wianki jako element wyposażenia grobowego. *Acta Universitatis Nicolai Copernici*. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Z. 444: Archeologia. [Nr] 35: 2017 s. 159–172, streszcz. ang.

XVII–XVIII w.

7759. GRZEŚKOWIAK Radosław: „Przywiodą w swą miarę, co się wykroczyło”. Tradycja tekstu „Zgody” Jana Kochanowskiego i jego poprawne brzmienie. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 207–222.

Geneza utworu związanego z kwestiami omawianymi na sejmie egzekucyjnym piotrkowskim (30 XI 1562 – 25 III 1563 r.).

7760. GRZEŚKOWIAK Radosław, Niedźwiedz Jakub: Nieznane polskie subskrypcje do emblematów Ottona van Veen i Hermana Hugona. Przyczynek do funkcjonowania zachodniej grafiki religijnej w kulturze staropolskiej. *Terminus*. R. 14: 2012 s. 47–68, streszcz. ang.

Rok 1615.

7761. GRZEŚKOWIAK-KRWAWICZ Anna: Czy rewolucja może być legalna? 3 maja 1791 w oczach współczesnych. Warszawa 2012.

Rec.: Kuras Katarzyna, *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr:] 2014 z. 3 s. 313–315, streszcz. ang.

7762. GRZEŚKOWIAK-KRWAWICZ Anna: Dyskurs polityczny Rzeczypospolitej Obojga

Narodów. Pojęcia i idee. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 451, streszcz. ang. Fund. na Rzecz Nauki Pol. (Monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej).

7763. GULÛK Êvgen: Meditacii „Pro najdostojnišu Bogorodicu Mariu” Adriana Mâskovs’kogo âk zrazok ritoricnogo mistectva ta imagologicnogo narativu. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 67–77, streszcz. ang.

Adrian Miaskowski (1657–1737).

7764. HANUSIEWICZ-LAVALLEE Mirosława: „Rozum mój w poimanie wezmę”. Sceptycyzm fideistyczny w świadectwie konwersji Kaspra Wilkowskiego. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 97–110.

Dot. porzucenia antytrynitarzy i przejścia na katolicyzm w 1583 r.

7765. HAPTAŚ Krzysztof: Księgi liturgiczne w parafiach puszczańskich dekanatu miechocińskiego w XVII–XVIII w. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 97–105.

7766. HAUPTMAN-FISCHER Ewa: „Regens chori figuralis” Caspar Raff (1683–1738) i muzyka wokalnie-instrumentalna w klasztorze cystersów w Lubiązu na początku XVIII wieku. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 1 s. 48–74, streszcz. ang.

7767. HENDZLIK Piotr: Obraz żołnierza w „Księgach o gotowości wojennej” Stanisława Łaskiego [ok. 1500–1550]. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 53–67, streszcz. ang.

Wyd. w 1599 r.

7768. HENDZLIK Piotr: Służba medyczna w etatach armii Rzeczypospolitej z lat 1789 i 1792. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 105–121, streszcz. ang.

7769. HIRSCH Michał: Działalność Antoniego Pucciego jako kardynała-protektora Polski w świetle „Dziennika podróży do Włoch 1540–1541” Jana z Ocieszyna Ocieskiego. *Nasza Przeszłość*. T. 129: 2018 s. 39–65, streszcz. ang.

7770. HOMBEK Danuta: Dzieje prasy polskiej. Wiek XVIII (do 1795 r.). Kielce 2016.

Rec.: Chlewicka Katarzyna: Historia prasy w nowym ujęciu. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 402–407.

7771. HOMBEK Danuta: Publicystyka polska XVIII wieku o potrzebach rozwijania czytelnictwa. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 27–40.

7772. HRYNIEWICZ Iwo, Machaj Dawid: Students’ innocent fun religious and rites of passage in 16th century Cracow. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 179–202, streszcz. pol., ang.

7773. HUNDERT Zbigniew: Wojskowe zaciągi sejmików ziemskich województwa mazowieckiego w latach 1671–1673. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 141–180, streszcz. ang.

7774. HUNDERT Zbigniew: Zaciężne wojsko powiatowe sejmiku wiszeńskiego województwa ruskiego w latach 1671–1673 oraz jego rola w działaniach wojskowych i politycznych Jana Sobieskiego. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 4 s. 641–671, streszcz. ang.

7775. IJÄS Miia: Reformation at the election field. Religious politics in the Polish-Lithuanian royal elections, 1573–1576. [W:] Lived religion and long reformation in Northern Europe c. 1300–1700. Boston 2017 s. 230–254.

7776. IJÄS Miia: Res publica redefined? The Polish-Lithuanian transition period of the 1560s and 1570s in the context of European state formation processes. Frankfurt am Main 2016 Peter Lang 8° ss. 304. (Eastern and Central European Studies; vol. 5).

Rec.: Opaliński Edward, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 756–761.

7777. IMAŃSKA Iwona: Księgozbiory prywatne torunian w XVIII wieku. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 41–58.

7778. INWENCJA i inspiracja w kulturze wczesnonowoczesnej. Red. Barbara Niebelska-Rajca, Maciej Pieczyński. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 370. (Studia i Materiały z Dziejów Literatury Wczesnonowoczesnej; 6).

Treść: Słowo wstępne s. 7–9; Partyka Joanna: „Inventio” i „inventores” w dawnych tekstach encyklopedycznych s. 11–21; Ryszka-Kurczab Magdalena: „Topoi” inwencyjne s. 23–34; Rydzek Wojciech: Retoryka. Inwencja elokucyjna s. 35–57; Pieczyński Maciej: „Nova profunda et inexhausta vena metaphorarum”. Kombinatoryczna teoria inwencji poetyckiej i oratorskiej s. 59–71; Walińska Marzena: Mitologia w perswazji kaznodziej-skiej. Zarys problematyki s. 73–83; Chemperek Dariusz: „Poeta nowy” Łukasza Opalińskiego „versus” Morsztynowska „Lutnia”. Inspiracja, spór poetyk s. 85–93; Wojtkowska-Maksymik Marta: Giovanni Battista da Monte (Montanus) jako lekarz Polaków w Padwie w XVI wieku s. 95–103; Rusnak Radosław: Apoliński i dionizyjski wymiar twórczości Jana Kochanowskiego s. 105–117; Kuran Michał: Imitacja i oryginalność w „Dziejach tureckich” Marcina Paszkowskiego s. 119–134; Łabęcka-Józwiakowska Grażyna: Źródła inspiracji „Gorais” Sebastiana Fabiana Klonowica s. 135–149; Wierzbicka-Trwoga Krystyna: Powinowactwa – czy z wyboru? O możliwych inspiracjach „Banaluki” Hieronima Morsztyna s. 151–160; Buszewicz Elwira: Poeeci o poetach. „Epicitharisma” na lirę [Macieja Kazimierza] Sarbiewskiego a inspiracje i wyzwania s. 161–177; Prejs Marek:

Kalwaria jako źródło poetyckiej inspiracji s. 179–192; Piskała Magdalena: Szymona Okolskiego inspiracje epigramatyką, czyli o wpływie drobnych utworów poetyckich na staropolską heraldykę na przykładzie „Orbis Polonus” s. 193–203; Zatorska-Rosén Joanna: „Hymenaeus albo wiersz godowy” Pawła Mankiewicza (1642) wobec tradycji gatunku s. 205–215; Kroczak Jerzy: Gaszenie zapałów cielesnych w „Nadobnej Paskwalinie”. Z problemów imaginacji i zaplecza inwencyjnego s. 217–229; Półcwiartek-Dremiere Dorota: „Le piot” i Rzeczpospolita. Polska a inspiracja w twórczości Saint-Amanta. [Marc-Antoine Girard Saint-Amant] s. 231–250; Nowicka-Struska Anna: Nieznany cykl „Emblematy na obraz dziada” z rękopisu karmelitańskiego Bonawentury od św. Stanisława, Frezera s. 251–267; Głuszak Patrycja: Nowa Judyta w „Oblężeniu Jasnej Góry Częstochowskiej” s. 269–288; Wichowa Maria: Przekład, imitacja, kompilacja jako formy kulturowania dziedzictwa kultury antycznej w „Nowych Atenach” ks. Benedykta Chmielowskiego s. 289–310; Stasiewicz Krystyna: „Muza w mądrości uboga, ale w piśmie szczerą”. Inspiracje twórcze domorosłej poetki Elżbiety Drużbackiej s. 311–325; Fieguth Rolf: O inspiracji u Książnina. [Franciszek Dionizy Książnina] s. 327–353.

7779. IWAN Agnieszka: Taniec, teatr, pijaństwo i komedia – czyli o obyczajach staropolskich w „Postylli” siedemnastowiecznego kalwińskiego duchownego Krzysztofa Kraińskiego. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 43–63, streszcz. ang.

Krzysztof Kraiński: Postylla Kościoła powszechnego apostołskiego Słowem Bożym ugruntowanego zbudowanego na Jezusie Chrystusie. Łaszczów 1611.

7780. JAKÓBCZYK-GOLA Aleksandra: Moje Tusculum. Dwór w Nieporęcie w kontekście teorii architektury XVII wieku. *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 59–75, streszcz. ang.

7781. JAMKOWSKI Marcin, Kowalski Hubert: Uratowane z Potopu. Zdj. Marzena Hmielewicz. Warszawa 2018 Wydaw. Książkowe – Agora 8° ss. 253, nlb. 3, il. + 1 dysk optyczny (DVD).

Poszukiwania śladów wojny polsko-szwedzkiej z l. 1655–1660.

7782. JANAKOWSKI Marcin: Między faktami a panegiryzmem. Śladami młodzieńczych lat i peregrynacji Hieronima, Jana i Stanisława Łaskich. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 67–100, streszcz. ang.

Toż w jez. ang.: Between facts and panegyrics. Tracing the youth and peregrinations of Hieronim, Jan and Stanisław Łaski. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 67–101, streszcz. pol.

XVI w.

7783. JANECZEK Stanisław: Komisja Edukacji Narodowej. Studia i szkice z dziejów polskiej kultury intelektualnej. Red. nauk. Anna Starościc. Lublin 2018 Tow. Nauk. KUL; KUL 8° ss. 329. Tow. Nauk. KUL. Wydz. Filozofii. (Źródła i Monografie; 459).

Lata 1773–1774.

7784. JANY Curt: Armia Fryderyka Wielkiego. Wojna siedmioletnia. Tł. Małgorzata Konopnicka. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 361, mapy.

Praca z 1928 r.

7785. JARZĘBIAK-KOŁODZIEJCZYK Joanna: Podróże edukacyjne synów szlacheckich w świetle korespondencji Jakuba Dunina z wojaży po Europie w latach 1699–1703. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 105–117.

7786. JEŹ Tomasz: Muzyka w służbie przekazu wizualnego w jezuickim dramacie szkolnym. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 1 s. 29–47, streszcz. ang. XVII w.

7787. JUSUPOVIĆ Monika: Problem legalnego miejsca sejmików jako element rywalizacji politycznej na przykładzie sejmików kowieńskich za panowania Stanisława Augusta. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 4 [dr.:] 2018 s. 841–854, streszcz. ang. s. 729–730.

7788. JUŚKO Edmund: Pierwsze lata wojny polsko-rosyjskiej (1609–1611) w relacji i opinii hetmana Stanisława Żółkiewskiego. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 56–69, streszcz. ang.

7789. KAJDAŃSKI Edward: Żegluga Beniowskiego wzdłuż wybrzeży Azji Wschodniej w świetle najnowszych odkryć (wyspy Bonin, Japonia, wyspy Liuqiu, Chiny, Makau). *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*. Z. 13: 2018 s. 115–138, streszcz. ang.

Maurycy Beniowski, 1771 r.

7790. KALBARCZYK Adam: Wątki religijne i duszpasterskie bitwy pod Wschową 1706. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 28–28, streszcz. ang.

7791. KALBARCZYK Adam: Wielkość osoby i dzieła pastora Valeriusa Herbergera [1562–1627] w świetle jego przydomków. *Poznańskie Studia Teologiczne*. T. 32: 2018 s. 181–194, streszcz. ang.

7792. KALINOWSKI Emil: Ni wino ni woda. Z alkoholowych dziejów szlachty bielskiej w XVI–XVII w. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 233–262, streszcz. ang.

7793. KAMUNTAVIČIUS Rūstis: Status polityczny Litwy w Rzeczypospolitej Obojga Narodów: interpretacje francuskie i włoskie w drugiej połowie XVI i w XVII wieku. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 279–305, streszcz. ang.

7794. KANECKI Oskar: Wpływ wojny z Rosją na kształt i funkcjonowanie sądownictwa na terenie Wilna w latach 1655–1660. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 253–265, streszcz. ang.

7795. KARDYŚ Piotr: Szyszkwiana/pseudoszyszkwiana z dawnego księgozbioru bernardynów z Karczówki, przechowywane obecnie w zbiorach Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach. Komunikat („Vilescit quilibet semper apignis liber infirmatur”, wpis w jednej z ksiąg oo. bernardynów z Karczówki, 1651 r.). *Z Badań nad Książką i Księgozbiorem Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 429–442, streszcz. ang.

Zawiera też spis ksiąg należących do bpa Marcina Szyszkwowskiego.

7796. KARKOCHA Małgorzata: „Gazeta Warszawska” o wielkiej wojnie wschodniej (kampania 1789 roku). *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 155–178, streszcz. ang.

Toż w jęz. ang.: „Gazeta Warszawska” on the Russo-Turkish War (the 1789 campaign). *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 157–180, streszcz. pol.

7797. KARPIŃSKI Tomasz: Jak dawniej dbano o broń – z historii piechoty polskiej czasów saskich. (Cz. 1). *Przegląd Historyczno-Wojсковy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 9–44, streszcz. ang., ros.

7798. KARYŚ Jerzy Witold: Synowie Jana III Sobieskiego na Śląsku Habsburgów. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 21–36, streszcz. ang.

7799. KEMPA Tomasz: Konflikty wyznaniowe w Wilnie od początku reformacji do końca XVII wieku. Wilno 2016.

Rec.: Meilus Elmantas, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 750–755.

7800. KIAUPA Zigmantas: Dwa państwa i dwie prowincje Rzeczypospolitej Obojga Narodów w drugiej połowie XVIII wieku. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 337–347, streszcz. ang.

7801. KLINT Paweł: Dyspozycje i legaty pogrzebowe Ormian z województwa ruskiego w XVII w. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 309–317, streszcz. ang.

7802. KOCHANOWICZ Jerzy Eugeniusz: Wawrzyniec Wojer – szwedzki nauczyciel w polskich szkołach doby kontrreformacji. *Studia Paedagogica Ignatiana*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 19–36, streszcz. ang.

7803. KOEHLER Krzysztof: Palus sarmatica. Warszawa 2016.

Rec.: Obremski Krzysztof: Dwie książki o Sarmacji. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 271–277.

7804. KOŁODZIEJCZAK Ryszard, Płowy Damian: Pułkownik Waclaw Sadowski-Czech [ok. 1614 – ok. 1656] – dzierżawca Godurowa i Ponieca. Szkice z XVII wieku. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 9–18.

7805. KOMOROWSKI Jarosław: Daniela Kurtza lata szkolne. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 4 s. 130–138.

D. Curz vel Kurz (1753–1822) – baletmistrz królewski.

7806. KOMUNIKACJA w epoce staropolskiej. Pod red. Aleksandry Ziober. Łódź 2018. Wydaw. Nauk. ArchaeGraph Diana Łukomiak 8° ss. 275.

Treść: Ziober Aleksandra: Wstęp s. 9–13; Janakowski Marcin: Szydłowcecy o Szydłowcech. Komunikaty i kreacja zawarte w „Liber geneosus illustris familiae Schidloviciae” s. 15–38; Szczyrkowski Łukasz: Lokalne problemy w południowo-wschodniej Wielkopolsce, a procesy o czary w XVI–XVIII wieku s. 39–47; Gregorowicz Dorota: Komunikacja i jej aspekty informacyjne w działalności nuncjuszy apostołskich w Rzeczypospolitej (XVI–XVII w.) s. 49–73; Wojnarowicz Piotr: Dedykacje jako forma komunikacji z odbiorcą na przykładzie „Polityki” Arystotelesa przełożonej przez Sebastiana Petrycego z Pilzna s. 75–84; Borowy Paweł: Pisma polityczne z czasów rokoczu Zebrzydowskiego, jako forma propagandy i komunikacji w czasach Zygmunta III Wazy s. 85–96; Kurzyński Patryk: Instrukcje przedsejmowe oraz uniwersały królewskie z lat 1605–1606 jako przykłady dokumentów kształtujących wizerunek dworu Zygmunta III Wazy s. 97–115; Szymala Jacek: Wjazd Bohdana Chmielnickiego do Kijowa w 1648 r. Szkic historyczno-wizualny s. 117–132; Król Andrzej: Urzędowa droga komunikowania o odbywaniu sejmików przedsejmowych w Rzeczypospolitej w XVII w. s. 133–142; Świerkot Olga: Literackie zamilowanie Jan Fryderyka Sapiehy (1680–1751) jako przykład piśmiennictwa doby staropolskiej s. 143–156; Wołoszyn Adam Jan: Sprawa pewnego mezaliansu w Wielkim Księstwie Litewskim. Rzecz o sporze Jana Kazimierza Kaczanowskiego z Krzysztofem Zawiszą w latach 1701–1702 i jego kreacji w pamiętnikarskiej narracji wojewody mińskiego s. 157–173; Wiśniewska Dorota: Dyplomacja francuska w Rzeczypospolitej około połowy XVIII w. – kulisy funkcjonowania s. 175–193; Blinda Angelika: „Wiek dziecinny jest najmniejbezpieczniejszy dla błędów”. Wychowanie domowe na dworach magnackich w drugiej połowie XVIII w. s. 195–212; Lepalczyk Anna: Jakobini i prasa. Propaganda radykalnego stronnictwa powstania kościuszkowskiego na łamach „Gazety Wolnej Warszawskiej” oraz „Gazety Rządowej” s. 213–233; Bibliografia s. 235–275.

7807. KONECZNY Feliks: Tło cywilizacyjne osiedzi wiedeńskiej. Warszawa 2018 Prohibita 8° ss. 54, nlb. 2, il.

Praca z 1933 r.

7808. KONFEDERACJA barska 1768–1772. Pod red. Adama Danilczyka. Warszawa 2018. Inst. Wydawniczy; Neriton 8° ss. 137, streszcz. ang.

Treść: Danilczyk Adam: Wstęp s. 5–13; Kosińska Rozalia: Czy interwencja rosyjska z 1767 r. zaniepokoiła szlachtę? s. 15–21;

Trąbski Maciej: Teoria i praktyka wojny partyzanckiej w czasie konfederacji barskiej. Wybrane przykłady s. 23–56; Haratym Andrzej: Konfederacja powiatu orszańskiego jesienią 1771 r. s. 57–67; Borkowski Mikołaj Piotr: Spory o regimentarstwo i marszałkostwo konfederacji województw wielkopolskich (1768–1772) s. 69–111; Mulina Swietłana: Jeńcy-konfederaci w perspektywie rosyjskich problemów i konfliktów społecznych s. 113–123; Danilewicz Adam: Wojskowe aspekty rosyjskiej polityki w Rzeczypospolitej w okresie konfederacji barskiej (1768–1772) s. 125–137.

7809. KONFEDERACJA barska (1768–1772). Tło i dziedzictwo. Publikacja wydana w 250. rocznicę zawiązania konfederacji barskiej. Oprac. red. Mariusz Jabłoński. Kraków 2018 Fall 8° ss. 141, nlb. 3, il., mapy.

Treść: Majchrowski Jacek: [Przedmowa] s. 5–6; Boroń Piotr: Historyczne tło konfederacji barskiej s. 7–10; Stolicki Jarosław: Początki konfederacji barskiej nad Dniestrem s. 11–22; Koziół Michał: Konfederacja barska w Małopolsce. Ostatnie szlacheckie wystąpienie czy pierwsze narodowe powstanie? s. 23–32; Boroń Piotr: Kraków w dobie konfederacji barskiej s. 33–46; Nowak Andrzej: Zmagania konfederatów o godność Rzeczypospolitej s. 47–54; Gadocha Marcin: Szanse konfederacji barskiej s. 55–68; Makowska Monika: Literatura konfederacji barskiej s. 69–76; Jachna Artur: Konfederacja barska w galicyjskich podziemkach do historii ojczystej używanych w okresie autonomicznym na niższych stopniach nauczania s. 77–92; Prejs Roland: Konfederacja barska i kapucyni. Zagadnienia wybrane s. 93–104; Rakoczy Eustachy: Ryngrafy konfederatów barskich s. 105–110; Jabłoński Mariusz: Kazimierz Pułaski [1745–1779] – człowiek, który walczył o niepodległość s. 111–122; Jurek Marek: Duch barski na drugim krańcu Europy s. 123–128; Tabasz Piotr: Konfederacji barscy a żołnierze niezłomni s. 129–137; Pieśni konfederacji barskiej s. 138–142.

7810. KOPIEC Jan: Między Altransztadem a Połtawą. Stolica Apostolska wobec obsady tronu polskiego w latach 1706–1709. Wyd. 2. Szczęsne 2018 Klinika Języka 8° ss. 205, il., streszcz. niem., wł.

Wyd. 1. Opole 1997.

7811. KORCZAK-SIEDLECKA Jaśmina: Czy chłop miał honor? Zastosowanie kategorii honoru w badaniach nad społeczeństwem nowożytnym. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 633–655, streszcz. ang.

7812. KORYTKO Andrzej: „Na których opiera się Rzeczpospolita?”. Senatorowie koronni za Władysława IV Wazy. Olsztyn 2015.

Rec.: Broniarezyk Marcin: O senatorach koronnych za Władysława IV. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 149–166, streszcz. ang.

7813. KORYTKO Andrzej: „Pobiezę do Warszawy, gdy tego będzie trzeba”. Kwestia motywacji senatorów do uczestnictwa w obradach sejmowych za Władysława IV Wazy. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 157–170, streszcz. ang.

7814. KORZO Margarita A.: Druki jezuickie w kręgach prawosławnych: dwa przykłady

z XVII-wiecznej Rzeczypospolitej. *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 65–73, streszcz. ang.

7815. KOSIŃSKA Rozalia: Sejmiki poselskie 1766 roku. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 861–899, streszcz. ang.

7816. KOSSOWSKA Katarzyna: Wychowanie obywatelskie w pismach i działalności Stanisława Konarskiego [1700–1774]. *Prosopton*. 2018 nr 4 s. 37–43.

7817. KOSTECKA Joanna: Krakowskie komisje „Boni Ordinis”. Próby reform miejskich 1750–1789. Kraków 2017.

Rec.: Jędrzejewski Przemysław, *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 234–245.

7818. KOŚCIAŃSKI Tomasz: Leszno w aktach sejmikowych województwa poznańskiego i kaliskiego w czasach saskich (1696–1763). *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 55–64.

7819. KOŚCIAŃSKI Tomasz: Marszałkowie sejmiku województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1733–1763. Próba charakterystyki. *Wiek Stary i Nowy*. T. 12(17): 2017 s. 41–69, streszcz. ang., niem.

W aneksie spis.

7820. KOŚCIELNIAK Karol: Charakterystyka polskich relacji z przebiegu bitwy pod Krzyżborkiem/Jakobstadt z 26 lipca (5 sierpnia) 1704 roku. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 149–167, streszcz. ang.

7821. KOWALCZYK Małgorzata Ewa, Janicka Jowita: „Wychowawca! O jakaż wzniosła musi to być dusza!” Prywatne guwernantki dziewcząt w czasach stanisławowskich. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 19–34, streszcz. ang.

7822. KOWALSKI Waldemar: Krakowski drukarz Stanisław Murmeli i jego księgozbiór (1571). *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 5–45, streszcz. ang.

7823. KOZŁOWSKA Monika: Rynek obrotu nieruchomościami w Białymstoku w XVIII wieku. *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 103–127, streszcz. ang.

7824. KROCHMAL Jacek: Nominacja Józefa Szumlańskiego na biskupa białoruskiego (25 IV 1670). *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 255–265, streszcz. ang.

W aneksie źródło.

7825. KROWICKI Stanisław Ludwik: Rzekomy list księcia biskupa krakowskiego Kajetana

Ignacego Sołtyka [1715–1788] „z niewoli moskiewskiej” do Senatu i polskiego rządu. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23: 2017 [dr.:] 2018 s. 161–179.

Z 1768/69 r., autor nieznan.

7826. KRÓL Andrzej: Postawa szlachty lwowskiej, przemyskiej i sanockiej wobec króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego (w świetle instrukcji poselskich i laudów sejmikowych). *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.:] 2015 s. 7–22, streszcz. ang.

7827. KRÓL Andrzej: Stanowisko sejmiku wiszeńskiego w kwestiach społecznych w świetle jego laudów i instrukcji poselskich z lat 1587–1648. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 21–38, streszcz. ang.

7828. KRÓL Andrzej: Zagadnienia polityki zagranicznej Rzeczypospolitej na forum sejmiku halickiego w II połowie XVII w. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 7–21, streszcz. ang.

Lata 1648–1699.

7829. KRÓLIKOWSKA Anna: Benedykt Herbst (1531–1598) i Grzegorz Knapski (1564–1639) – zasłużeni dla kultury i edukacji nauczyciele jezuickich seminariów nauczycielskich. *Paedagogia Christiana*. Vol. 41: 2018 No 1 s. 183–199, streszcz. ang.

7830. KRÓLIKOWSKA-DZIUBECKA Marzena: Dzieje rodziny Marcella Bacciarellego – nowe ustalenia. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 195–207, streszcz. ang.

7831. KRUKOWSKI Jan: Kolonia akademicka uniwersytetu krakowskiego we Lwowie w XVII wieku. *Rocznik Komisji Nauk Pedagogicznych*. No 71: 2018 s. 5–37, streszcz. ang.

7832. KRZYWY Roman: Dusza rogata. Autobiograficzny wiersz Anny Ludwiki z Mycielskich Radziwiłłowej [1729–1771]. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 251–270.

„Wiersze z melancholijnej po śmierci śp. męża mego najukochańszego pisane, w których opisane jest całe życie moje”, z 1751 r. ku czci pierwszego męża, Leona Michała Radziwiłła.

7833. KRZYWY Roman: Podróż do nowej Arkadii. Wizja Włoch w elegiach Klemensa Janicjusza. *Terminus*. R. 13: 2011 s. 87–100, streszcz. ang.

Klemens Janicki (1516–1543).

7834. KUBLIN Grzegorz: Dzieło Reginalda Brauna z 1741 roku poświęcone księżniczce raciborskiej Eufemii. Opole 2018 Studio Impreso

8° ss. 146, nlb. 1, streszcz. niem. (Studia i Źródła do Dziejów Dominikanów i Dominikanek w Raciborzu; t. 2).

Eufemia, zwana Ofką (ok. 1299–1359), księżniczka śląska, córka księcia Przemysława raciborskiego i Anny czerskiej.

7835. KUCHARSKI Wojciech: Rokosz Lubomirskiego 1665–1666 czyli Krótka historia wojny polsko... polskiej. Warszawa 2018 Wojciech Kucharski 8° ss. 408, nlb. 1, il., mapy.

7836. KUCZER Jarosław: Prawne i administracyjne podstawy tworzenia systemu militarnego na Śląsku na przykładzie księstwa głogowskiego w czasach habsburskich (1526–1740). *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 21–46, streszcz. ang.

7837. KULA Ewa: „Ad maiorem Dei gloriam”. Ekszejuici w służbie Komisji Edukacji Narodowej w szkole w Kamieńcu Podolskim. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 325–338, streszcz. ang.

7838. KUPISZ Dariusz: Próby organizacji wojsk „obrony domowej” przez szlachtę województw kijowskiego, braclawskiego i czernihowskiego (1649–1650). *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 5–26, streszcz. ang.

7839. KUPISZ Dariusz: Wyprawy żołnierza łanowego w Koronie w czasach Jana Kazimierza. Warszawa 2018 Kancelaria Sejmu Wydaw. Sejmowe 8° ss. 305, nlb. 1.

7840. KURAN Michał: Wizja wspólnoty szlacheckiej i sarmackie idee w twórczości okolicznościowej Marcina Paszkowskiego [zm. po 1621]. *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 151–170, streszcz. ang.

7841. KURAS Katarzyna: Dwór królowej Marii Leszczyńskiej. Ludzie, pieniądze, wpływy. Kraków 2018 Historia Jagellonica 8° ss. 337, streszcz. ang., fr. (Studia z Historii Nowożytej; t. 3).

7842. KURZEJ Michał: Depingere fas est. Sebastian Piskorski [1636–1707] jako konceptor i prowizor. Kraków 2018 Imedius Agencja Reklamowa 4° ss. 343, il., streszcz. ang.

7843. KURZYŃSKI Patryk: Św. Franciszek z Asyżu – włoskie podróże staropolskich reformatorów Stanisława Kleczewskiego oraz Remigiusza Zawadzkiego do Rzymu w 1750 roku. *Wiek Stary i Nowy*. T. 13(18): 2018 s. 85–114, streszcz. ang., niem.

7844. KUS Józef: Inwentarz rzeczy pozostałych po stolniku przemyskim Jerzym

Wołodzowski z 1674 roku. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 211–228, streszcz. ang.

W aneksie tekst inwentarza.

7845. KUS Józef: „W tym mieście można dostać najzimniejsze napitki”. Jarosław na przełomie XVI/XVII w. w świetle zapisów Martina Grunewega. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 95–108.

7846. KUŚMIERZ Łukasz: Kryzys skarbości na przykładzie Polski w XVII wieku. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 2 s. 51–66, streszcz. ang.

7847. LANGE Tadeusz Wojciech: Malta Jana Potockiego. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 103–118.

W l. 1779–1781.

7848. LESZCZYŃSKA Agnieszka: „Piosnka nadobna dla dzieci”. Z myślą o młodocianych użytkownikach polskich kancajonów. *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 91–109, streszcz. ang.

XVI w.

7849. LESZCZYŃSKA-SKOWRON Klara: Niefabularna proza Krasickiego – światopogląd i środki perswazji. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 97–128.

Kazania z l. 1754–1765 i publicystyka w „Monitorze” w l. 1765–1785 autorstwa Ignacego Krasickiego (1735–1801).

7850. LEŚNIEWSKA J[ózefa] Ewa: Ksiądz Hieronim Antoni Szeptycki [1700–1772] i jego spadkobiercy – dziedzice „Państwa Łęczyńskiego”. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 30: 2017 s. 10–15.

Właściciel miasta od 1766 r., dot. też jego testamentu i sporu o majątek pomiędzy bratankiem Wojciechem i jego braćmi stryjczykami, synami Franciszka, zakończonemu w 1774 r.

7851. LIBERUM veto. Pod red. Urszuli Kosińskiej. *Biblioteka Epoki Nowożytnej*. T. 4: 2016.

Rec.: Dygdała Jerzy, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 761–765.

7852. LIEDKE Marzena: Rodzina magnacka w Wielkim Księstwie Litewskim w XVI–XVIII wieku. Studium demograficzno-społeczne. Białystok 2016.

Rec.: Błaszczuk Grzegorz, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 190–196; Rachuba Andrzej, *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 3 [dr.:] 2017 s. 692–702.

7853. LISEK Adam: Ku pacyfikacji. Rozpad obozu stanisławowskiego na Litwie w okresie wojny o tron polski w latach 1735–1736. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 22–72, streszcz. ang.

7854. LISEK Adam: Skutki walk o tron polski i wystąpienie hajdamaków w województwie braclawskim (1733–1736). *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 13–37, streszcz. ang.

7855. LISEK Adam: Z badań nad postawą polityczną szlachty województwa czernihowskiego i kijowskiego w latach 1733–1736. *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.:] 2015 s. 60–86, streszcz. ang.

7856. LITWIN Henryk: Chwała Północy. Rzeczpospolita w polityce Stolicy Apostolskiej 1598–1648. Warszawa 2018 Państw. Inst. Wydaw. 8° ss. 432, tabl. 16, il., k. tabl. 3.

7857. LOLO Radosław: Towarzystwo Jezusowe w diecezji płockiej 1566–1773. Studium koegzystencji w dobie recepcji reformy trydenckiej. Pułtusk–[Warszawa] 2013.

Rec.: Kosman Marcei, *Nasza Przyszłość*. T. 129: 2018 s. 447–452.

7858. LORENS Beata: Bazylianie jako właściciele dóbr klasztornych w drugiej połowie XVIII wieku. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 39–62, streszcz. ang.

7859. LORENS Beata: Bazylianie prowincji koronnej w latach 1743–1780. Rzeszów 2014.

Rec.: Nabywaniec Stanisław, *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 250–253.

7860. LUTO Magdalena, Titkow Szymon: Ślub Ferdynanda II Habsburga i Marii Anny Wittelsbach w świetle relacji Jana Firleja z 1600 r. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 3 s. 575–589, streszcz. ang.

W aneksie tekst listu do Zygmunta III Wazy z 4 V 1600 r.

7861. ŁOJKO Jerzy, Łojko-Wojtyniak Paulina: Krajenka w czasach wielkiej epidemii 1709–1711. Przyczynek źródłowy. *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 119–127, streszcz. ang.

Analiza zawartości źródeł ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej.

7862. ŁOPATECKI Karol: „Itineraria” jako źródła poznania myśli strategicznej i operacyjnej w okresie panowania Stefana Batorego. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 2 s. 29–49, streszcz. ang.

7863. ŁOPATECKI Karol: Kariera siedemnastowiecznego ewangelickiego szlachcica Jana Kunowskiego. *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 47–89, streszcz. ang.

7864. ŁOPATECKI Karol: „Kriegsbericht und Memorial” – the first military work of

Albrecht Hohenzollern. *Folia Toruniensia*. Vol. 18: 2018 s. 23–34, streszcz. pol., ang.

Ustalenie autorstwa na podst. analizy rękopisu z ok. 1555 r.

7865. ŁOPATECKI Karol: Pierwszy poetycki traktat wojskowy z mapą – Jana Kunowskiego „Odsiecz smoleńska”. Wykorzystanie kartografii w działaniach operacyjnych (1616–1617). *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 41–75, streszcz. ang.

7866. ŁOPATECKI Karol: Wyprawa zbrojna Krzysztofa Radziwiłła „Pioruna” w Infantach zimą 1579 roku. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 39–67, streszcz. ang., niem.

7867. ŁOPUSZYŃSKI Krzysztof: Idea bankowości centralnej w ostatnich latach I Rzeczypospolitej. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 3 s. 101–112, streszcz. ang.

Lata 1788–1792.

7868. ŁUKARSKA Beata: Religijność sarmacka w przekazie piśmiennictwa polskiego XVII i XVIII wieku. Zarys monograficzny i antologia tekstów źródłowych. Częstochowa 2018 Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego Uniw. Humanist.-Przyrodniczego im. Jana Długosza 8° ss. 826, tabl. nlb. 24, il., streszcz. ang. Uniw. Humanist.-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie.

7869. ŁUKASIEWICZ Dariusz: Czy chłopom w Prusach żyło się dobrze? (XVIII w.). *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 93–114, streszcz. ang.

7870. ŁYCZAK Bartłomiej: Toruński cech rzeźbiarski i snycerka na obszarze jego oddziaływania w latach 1695–1793. Warszawa 2018 DiG 4° ss. 276, il.

7871. ŁYCZAK Bartłomiej: Złotnicy we Wschowie w XVII i pierwszej połowie XVIII wieku w świetle dokumentów źródłowych. *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 47–70, streszcz. ang.

7872. [MAKARAŨ Maksim] Makarau Maksim: Witebsk w XVIII wieku: historia i „historycy” (dawne kopiariusze miasta, Kronika Pancyrnego i Awierki). *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 93–117, streszcz. ang.

7873. MAKOWSKI Artur: Ludność Pleszewa w latach 1751–1793 w świetle ksiąg metrykalnych. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 1 s. 30–55, streszcz. ang.

7874. MAŁYSIAK Justyna: Sąd, który przerażał, i jego nieustraszonego Sędziego. Eschatologia

strachu w wybranych kazaniach karmelitańskich Klemensa od Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny i Serapiona Kocielekowicza. *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 21–36, streszcz. ang.

XVII/XVIII w.

7875. MARIANI Andrea: I gesuiti e la nobilita polacco-lituana nel tardo periodo sassone (1724–1763). *Cultura e istruzione fra tradizione e innovazione*. Poznań 2014.

Rec.: Szadkowska Olga: Panorama stosunków jezuitów z polsko-litewską magnaterią w czasach późnosaskich. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 182–187.

7876. MARIANI Andrea: Materia medica w aptekach jezuickich XVIII wieku. Między tradycją a innowacją. *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 53–88, streszcz. ang.

7877. MAROSZEK Józef: Kształtowanie się osadnictwa w obszarze gminy Korycin w XVI–XVIII wieku. *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 33–64, streszcz. ang.

7878. MATERIAŁY sesji „Społeczne, polityczne, gospodarcze i kulturowe skutki reformacji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku”. Toruń, 19–21 października 2017 roku. Red. Jacek Wijaczka, Krzysztof Mikulski. *Czasy Nowożytne*. T. 31: 2018 s. 9–346, streszcz. ang.

Treść: Wijaczka Jacek, Mikulski Krzysztof: Od redakcji s. 9–10; Harasimowicz Jan: Dziedzictwo reformacji w cywilizacji i kulturze Zachodu s. 13–18; Małek Janusz: Periodyzacja reformacji w Polsce s. 19–25; Salmonowicz Stanisław: Kilka uwag o modernizacyjnej roli pastorów w XVII–XIX wieku s. 27–40; Gmiterek Henryk: Rola braci czeskich w kształtowaniu się kultury irenizmu w obozie polskiej reformacji s. 41–54; Kuklo Cezary: Czy reformacja wpłynęła na struktury demograficzne rodziny i jej funkcjonowanie w epoce staropolskiej? s. 55–71; Tygielski Wojciech: Czy potrafimy skonstruować model kariery Włocha w siedemnastowiecznej Rzeczypospolitej? s. 73–88; Harasimowicz Jan: „Ein löblich cristlich Werk”. Książęca, szlachecka i miejska reformacja na Dolnym i Górnym Śląsku s. 89–109; Pawlik Radosław: Kapituła kamińska wobec protestantyzmu i przebudowy stosunków kościelnych w Księstwie Pomorskim do połowy XVI wieku s. 111–145; Ptaszyński Maciej: Dlaczego polska reformacja nie wydała męczenników? O skutkach wydarzeń gdańskich z 1525 i 1526 roku s. 147–171; Kizik Edmund: Dyscyplinowanie duchownych luterańskich w Gdańsku i terytorium wiejskim miasta w XVII–XVIII wieku s. 173–190; Kościelak Sławomir: Konwersje i konwertycy na luteranizm w Gdańsku u schyłku XVII wieku. Studium przypadku – Andrzej Jelitkowski i Andreas Neufeldt s. 191–209; Zawadzki Wojciech: Kościół ewangelicko-reformowany w Elblągu na przełomie XVIII i XIX wieku s. 211–226; Kamiński Andrzej: Dzieje czterech pokoleń ewangelickich rodziny Unrugów w Wielkopolsce (1597–1736). Między obroną interesów protestantyzmu a lojalnością wobec Rzeczypospolitej s. 227–256; Dygdała Jerzy: Wokół kwestii dysydenckiej w początkowym okresie panowania Stanisława Augusta. Plany konfederackie, układanie postulatów i zabiegów o ich realizację w czasie sejmów z 1767/68 roku s. 257–278; Węgrzynek Hanna: Zmiana położenia Żydów w okresie reformacji s. 279–289; Noga Zdzisław: Reformacja w Krakowie w XVI–XVII wieku i jej skutki s. 291–300; Guzowski Piotr, Liedke Marzena: Dobroczyńcy czy inwestorzy? Partnerzy kredytowi Jednoty Litewskiej w XVII wieku s. 301–324; Kempa Tomasz:

W czasie największej próby. Litewscy kalwiński wobec zburzenia zboru w Wilnie w 1682 roku s. 325–346.

7879. MATYJA Daria: Działacze polityczni goszczący w pałacu Urszuli Dembińskiej w XVIII w. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 1: 2013 s. 50–58, streszcz. ang.

W Szczekocinach.

7880. MAĆIK Hubert: Zespół dworski w Kalisznanach (Niezdowie) w świetle inwentarzy z lat 1705 i 1782. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 79–98, streszcz. ang.

Aneks źródłowy.

7881. MEISSNER Andrzej, Ślęczka Ryszard, Pękowska Marzena: Komisja Edukacji Narodowej 1773–1794. Szkoły w Wydziale Małopolskim. Warszawa 2018 IHN PAN; Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 336, il., streszcz. ang. IHN PAN. (Komisji Edukacji Narodowej model szkoły i obywatela- koncepcje, doświadczenia i inspiracje; t.6).

7882. MICHAŁOWSKA-MYCIELSKA Anna: Bractwa pogrzebowe w gminach żydowskich Rzeczypospolitej (XVI–XVIII w.). *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 439–448, streszcz. ang.

7883. MIĘDZY barokiem a oświeceniem. Parlamentaryzm. Praca zbior. pod red. Barbary Krysztopy-Czupryńskiej, Jerzego Kielbika. Olsztyn 2016 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Tow. Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 236. (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego; 263).

Materiały z XI konferencji naukowej, Olsztyn, 9–11 VI 2016 r.

Treść: Stroynowski Andrzej: Zmiany metod walki parlamentarnej w Rzeczypospolitej w XVIII wieku s. 5–16; Makilla Dariusz: Sejmy w bezkrólewiu. Instytucja władzy najwyższej Rzeczypospolitej s. 17–27; Kołodziej Robert: Specyfika funkcjonowania sejmu Rzeczypospolitej w czasach Jana III Sobieskiego s. 28–34; Zwierzykowski Michał: Reprezentacja sejmowa województw poznańskiego i kaliskiego w latach 1696–1763. Uwagi wstępne s. 35–46; Wierzbicki Leszek A.: Sejmiki deputackie w Koronie z lat 1669–1696 s. 47–54; Filipczak Witold: Szlachta koronna wobec reformy sejmu w świetle instrukcji poselskich z lat 1778–1786 s. 55–69; Ziober Aleksandra: Jan Stanisław Sapieha – przyjaciel i faworyt Władysława Zygmunta Wazy s. 70–82; Sawicki Mariusz: Benedykt Paweł i Kazimierz Jan Sapiehowie na sejmach za panowania Michała Korybuta Wiśniowieckiego s. 83–95; Rolnik Dariusz: Meandry życia parlamentarnego (politycznego) w Rzeczypospolitej stanisławowskiej. Leonard Marcin Świeykowski – ostatni wojewoda podolski w świecie polityki s. 96–108; Raczynska Kinga: Szefowie Gabinetu Stanisława Augusta Poniatowskiego s. 109–119; Augustiewicz Sławomir: Rezydenci brandenburscy jako obserwatorzy sejmów Rzeczypospolitej w XVII wieku s. 120–126; Kamiński Andrzej: Wpływy polityczne Brandenbурii-Prus na sejmiku średnim za panowania Jana III Sobieskiego s. 127–142; Skrzypietz Aleksandra: Parlamentaryzm szlachecki XVII wieku w opiniach wysłanników

francuskich s. 143–156; Krysztopa-Czupryńska Barbara: Uwagi dyplomaty brytyjskiego Thomasa Villiersa o sejmie zwyczajnym 1738 roku s. 157–166; Szpak Jacek: Sejm Rzeczypospolitej i sejmik krakowski wobec klasztoru paulinów na Jasnej Górze w Częstochowie s. 167–177; Nawrot Dariusz: Ostatnia Konfederacja Generalna z 1812 roku s. 178–198; Mikusek Marcin: „Owiewczki złotorunne”. Francuski ustrój w staropolskim dyskursie geograficznym s. 199–208; Makarczyk Irena: Mowy sejmowe (kazania) kaznodziejów królewskich z czasów panowania Jana Kazimierza s. 209–226; Szczauś Agnieszka: Mówca doskonały według „Reguł krasomowskich względem mow publicznych” (1761) s. 227–235.

7884. MIĘDZY barokiem a oświeceniem. Prawo i bezprawie. Praca zbior. pod red. Stanisława Achremczyka i Jerzego Kielbika. Olsztyn 2018 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 211. Tow. Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego; 267).

Materiały z XII konferencji naukowej, Iława, 9–11 VI 2016 r.

Treść: Achremczyk Stanisław: Wstęp s. 5; Makilla Dariusz: Rzeczpospolita praworzędna. Z zasad funkcjonowania prawa konstytucyjnego na przełomie XVI–XVII wieku s. 7–27; Stroynowski Andrzej: Prawo i bezprawie według Marcina Matuszewicza s. 28–40; Orzeł Joanna: Mitologizacja początków ustroju społeczno-politycznego Rzeczypospolitej w piśmiennictwie XVI–XVIII wieku s. 41–49; Achremczyk Stanisław: O naprawę szlacheckich sądów Prus Królewskich s. 50–60; Rolnik Dariusz: Prawo i bezprawie w sądownictwie szlacheckim Rzeczypospolitej czasów stanisławowskich. Przypadek Leonarda Marcina Świeykowskiego marszałka Trybunału Koronnego 1782–1783 s. 62–79; Sawicki Mariusz: Trzy sprawy kryminalne o przestępstwo z artykułu 71 prawa magdeburgskiego przed sądem miejskim w Krzemieńcu w latach 1765–1772 s. 80–90; Ziober Aleksandra: Wokół procesu o czary w folwarku Zudziągół (Zudziągół) w powiecie wilkomierskim w 1674 roku s. 91–100; Filipczak Witold: Organizacja sądownictwa w świetle uchwał sejmików koronnych 1778–1786 s. 101–119; Nawrot Dariusz: Komitet Sprawiedliwości Komisji Rządu Tymczasowego na Litwie w 1812 roku s. 120–136; Milik Katarzyna: Sądownictwo w dobie rządów Rady Nieustającej w latach 1778–1780 s. 137–158; Głabisz Grzegorz: Prawo i bezprawie w praktyce ustrojowej funkcjonowania sejmików dawnej Rzeczypospolitej (XVIII wiek). Uwagi wstępne s. 159–169; Szpak Jacek: Szlachta koronna wobec zakonu paulinów w XVIII wieku s. 170–186; Manyś Bernadetta: „Zbrodnia i kara” w listach Anny z Mycielskich Radziwiłłowej do Michała Kazimierza Radziwiłła z lat 1754–1762 s. 187–198; Pytasz-Kołodziejczyk Anna: Radziwiłłowie na Goniądzu i Rajgrodzie (1509–1571) – studium z obyczajowości prawnej Wielkiego Księstwa Litewskiego s. 199–211.

7885. MIĘDZY barokiem a oświeceniem. Społeczeństwo stanowe. Praca zbior. pod red. Stanisława Achremczyka i Jerzego Kielbika. Olsztyn 2013 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego; Tow. Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 311. (Rozprawy i Materiały Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego; 260).

Materiały z X konferencji naukowej, Ostróda, 6–8 IX 2012 r.

Treść: Achremczyk Stanisław: Pamięci Profesora Jacka Staszewskiego [1933–2013] s. 5–10; Stroynowski Andrzej: Funkcje

dworu magnackiego w czasach stanisławowskich s. 11–24; Rolnik Dariusz: Mieszczanin u progu obywatelstwa w Rzeczypospolitej – szlachta o mieszczańach i obywatelstwie w ostatniej dekadzie czasów stanisławowskich s. 25–43; Forycki Maciej: Dzieje i upadek społeczeństwa stanowego w historycznocyficznych ujęciu Condorceta [Jeana Antoine’a Nicolasa, 1743–1794] s. 44–51; Wiślicz Tomasz: Narod chłopski? Społeczna, religijna i narodowa tożsamość chłopów we wczesnonowoczesnej Polsce s. 52–65; Kielbik Jerzy: Rodzina mieszczańska a rodzina chłopska na Warmii w 1701 roku w świetle spisu komunikujących parafii w Reszlu s. 66–70; Nawrot Dariusz: Chłopi na Litwie na przełomie XVIII i XIX wieku. Uwagi na marginesie pracy Waleriana Stroynowskiego: „O ugodach dziedziów z włościanami” s. 71–87; Ciesielski Tomasz: Stan żołnierski a stan szlachecki w czasach saskich. Aspekt polityczny s. 88–103; Skrzypczak Aleksandra: Pozycja królewicza polskiego w XVII wieku s. 104–121; Kołodziejczyk Anna: Kobieta w społeczeństwie Wielkiego Księstwa Litewskiego do początku XVII w. – pozycja prawna a rola społeczna s. 122–134; Orzel Joanna: Czas mityczny w staropolskich genealogiach – przyczynek do badań nad mitologią sarmacką s. 135–142; Krysztopa-Czupryńska Barbara: Dyplomaci brytyjscy wobec sytuacji dysydenów w Rzeczypospolitej w okresie panowania Augusta II s. 143–176; Bogdan Danuta: Pierwszy sejmik warmiński za rządów biskupa Jana Stanisława Zbąskiego z 29/30 stycznia 1690 roku s. 177–193; Kuczer Jarosław: Prestiż, ranga, aurytety, reprezentacja. Prawno-społeczne konsekwencje hierarchizacji arystokracji śląskiej do 1740 roku s. 194–218; Szpak Jacek: Poddani w dobrach paulinów polskich w XVIII wieku. Zarys problemu s. 219–259; Konopnicka Małgorzata: Mieszczanin – oficer – szlachcic. Nobilitacje oficerów w monarchii pruskiej w latach 1740–1806 s. 260–271; Achremczyk Stanisław: Senatorowie Prus Królewskich drugiej połowy XVII wieku s. 272–288; Tarkowska Ewelina: Ustrój Rzeczypospolitej szlacheckiej na łamach Wielkiej Encyklopedii Francuskiej s. 289–311.

7886. MIĘDZY obowiązkami, przywilejami a prawem Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku. Społeczeństwo w obronie państwa polsko-litewskiego. Red. nauk. Anna Kalinowska, Adam Perłakowski, Dariusz Rolnik, Filip Wolański. Warszawa 2018 Arx Regia Ośr. Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum 8° ss. 496, il., streszcz. ang. Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum. (Studia i Materiały; 8).

Materiały z konferencji naukowej, Ustroń, 27–28 X 2016 r.

Treść: Falkowski Wojciech: Wstęp s. 9–10; Kalinowska Anna, Perłakowski Adam, Rolnik Dariusz, Wolański Filip: Wprowadzenie s. 11–14; Stasiak Arkadiusz M.: Strach przed wyznawcami islamu w polskich opisach Imperium Osmańskiego z 2. połowy XVI w. s. 17–31; Malinowska Teresa: Obraz wojska polsko-litewskiego we francuskich drukach od końca XVI do schyłku XVIII w. Od ideału szlachcica – obrońcy Rzeczypospolitej i chrześcijaństwa – do postulatu wychowania chłopskiego żołnierza obywatela s. 33–50; Kalinowska Anna: „Jeden bardzo przykry obowiązek...”. Zagraniczne opinie o obronności Rzeczypospolitej w XVI–XVII w. s. 51–68; Opaliński Edward: Problem zagrożenia zewnętrznego i wewnętrznego w roku 1607 s. 69–84; Dorobisz Janusz: Z Wołynia nad Bosfor. Mołdawskie przypadki księcia Samuela Koreckiego s. 85–102; Sawicki Mariusz: W obronie ojczyzny i we własnym interesie. Poselstwo Kazimierza Jana Sapiehy do Moskwy w 1678 r. s. 103–118; Ciesielski Tomasz: Rzeczpospolita wobec wybuchu wojny siedmiolatniej (jesień 1756–zima 1757) s. 119–139; Urwanowicz Jerzy: Aktywność Stanisława Żółkiewskiego na sejmach w sprawie obronności państwa (1606–1619) s. 141–152; Dubas-Urwanowicz Ewa: Polityczny aspekt uchwał poborowych na sejmach koronnych w latach 1519–1572 s. 153–163; Srogosz Tadeusz: Sprawy

skarbowo-wojskowe w działalności sejmiku województwa łęczyckiego w XVII w. s. 165–178; Gawron Przemysław: Sejmiki koronne wobec żołnierzy cudzoziemskich w armii koronnej za panowania Zygmunta III Wazy s. 179–192; Gajewski Artur: Szlachta województwa sieradzkiego wobec obronności kraju w latach 1654–1655 s. 193–206; Nagielski Mirosław: Stanowisko sejmików wisznieńskiego i halickiego wobec cudzoziemców służących w armii koronnej w okresie rządów dwóch ostatnich Wazów (1632–1668) s. 207–230; Kołodziej Robert: Przedsejmowe legacje królewskie w propagandzie wojennej Jana III Sobieskiego s. 231–242; Stroynowski Andrzej: Między patriotyczną deklaracją a realizacją zobowiązań w świetle diariuszy sejmowych z XVIII w. s. 243–261; Filipczak Witold: Wojsko i obronność Rzeczypospolitej na sejmie w 1780 r. s. 263–280; Nawrot Dariusz: Komitet Wojskowy na Litwie w 1812 r. s. 281–297; Franz Maciej: Szlachta wobec powstań kozackich w I. połowie XVII w. s. 299–311; Kroll Piotr: Rola ideału obrońcy Rzeczypospolitej i jego wpływ na wzrost znaczenia Kozaków w społeczeństwie ziem ruskich wśród kozaczyzny zaporskiej s. 313–337; Broniarczyk Marcin: Między polskich pisarzy renesansowych dotyczące edukacji wojskowej młodzieży szlacheckiej w XVI w. a ówczesna praktyka s. 339–356; Skrzypczak Aleksandra: Służba wojskowa królewiczów polskich w XVII w. s. 357–376; Kupczewska Marta: „Takie prywatki stoją za trochę publiki!”, czyli o ochocie Tomasza Zamoyskiego służenia Rzeczypospolitej w latach 1618–1628 s. 377–395; Ziobor Aleksandra: W trosce o ojczyznę i Dom Sapieżyński. Postawy Lwa Sapiehy z czasów wojny w Inflantach w latach 1627–1629 w świetle korespondencji s. 397–413; Lisek Adam: W obronie świętej wiary katolickiej, wolności i praw Rzeczypospolitej. Obóz stanisławowski w województwie podlaskim w okresie wojny o tron polski (1733–1736) s. 415–446; Kucharski Adam: Kwestia obrony kraju w gazetach rękopiśmiennych epoki konfederacji barskiej (1768–1772) s. 447–462; Bibliografia s. 465–480.

7887. MIKOCCA-RACHUBOWA Katarzyna: Domenico Cardelli [1767–1797] – rzeźbiarz króla Stanisława Augusta. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 2 s. 259–301, streszcz. ang.

7888. MIKUŁA Maciej: O reformie prawa miejskiego w XVI wieku. Ciężkowicka uchwała o prawie prywatnym i administracji. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 3 s. 229–245, streszcz. ang.

7889. MIRONCZUK Jan: Wyznania protestanckie na obszarze dystryktu podlaskiego. *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 139–162, streszcz. ang.

XVI–XVIII w.

7890. MIRONOWICZ Antoni: Bulgarian manuscripts in the collections of the Supraśl monastery in the mid-16th century. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 22–40, streszcz. pol.

Rok 1557.

7891. MIRONOWICZ Antoni: Związki kulturowe monasteru supraskiego z kulturą serbską w XVI wieku. *Elpis*. T. 19: 2017 s. 149–168, streszcz. ang.

7892. MIRONOWICZ Marcin: Działalność szkoły brackiej w Mińsku od II połowy XVI

wieku do XVIII wieku. *Elpis*. T. 20: 2018 s. 79–84, streszcz. ang.

7893. MIRONOWICZ Marcin: Działalność szkoły brackiej w Mohylewie od II połowy XVI wieku do XVIII wieku. *Elpis*. T. 19: 2017 s. 51–58.

7894. MIRONOWICZ Marcin: Grecy w Akademii Ostrogskiej i Bractwie Lwowskim na przełomie XVI i XVII wieku. *Latopisy Akademii Supraskiej*. [T.] 8: 2017 s. 233–241, streszcz. ang.

7895. MIRONOWICZ Marcin: Szkolnictwo prawosławne na terenie Rzeczypospolitej w II połowie XVI i na początku XVII wieku. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 38–62, streszcz. ang., białorus.

7896. MIRONOWICZ Marcin: Szkoły brackie w Słucku w XVI–XVIII wieku. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 7–24, streszcz. ang., białorus.

7897. MODELSKI Marian: W 500-tą rocznicę urodzin Szymona Marycjusza z Pilżna. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 12]: 2016 s. 7–8.

Poglądy dot. edukacji.

7898. MODLIŃSKA-PIEKARZ Angelika: Łacińska poezja biblijna na Śląsku w XVI i XVII wieku. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 800, il., streszcz. ang., niem.

7899. MONIUSZKO Adam: Mazowieckie Sądy Ziemskie (1588–1648). Organizacja – funkcjonowanie – postępowanie. Warszawa 2013.

Rec.: Mikula Maciej, *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.] 2014 z. 3 s. 309–312, streszcz. ang.

7900. MONIUSZKO Adam: Prawo sądowe Rzeczypospolitej szlacheckiej (XVI–XVIII w.). Zarys wykładu z wyborem źródeł. Warszawa 2017 Campidoglio 8° ss. 192.

Rec.: Głuszak Marcin, *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 421–425.

7901. MORAWSKI Kazimierz Marian: Bractwo wrogów wstrzeźliwości. Studium historyczne z czasów Augusta II. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 50.

Przedruk z „Kwartalnika Historycznego”, R. 48: 1934 z. 3.

7902. MORAWSKI Kazimierz Marian: Spišek przeciwko Polsce czyli Źródło rozbioru Polski. Studia i szkice z ery Sasów i Stanisławów. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 369, nlb. 1, il.

Repr., oryg.: Poznań 1935.

7903. MOTYLEWICZ Jerzy: Licytacja ruchomości krasiczyńskich w 1787 roku. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.] 2013 s. 38–50, streszcz. ang.

Majątek Krasieńskich.

7904. MULINA Svetlana [Anatol'evna]: Geografiâ pol'skoj ssyl'ki v Sibiri v devânostye gody XVIII veka. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 39–57, streszcz. ang., niem., ros.

7905. NAGIELSKI Mirosław: Jan III Sobieski i jego wpływ na odrodzenie staropolskiej sztuki wojennej w II połowie XVII wieku. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.] 2012 s. 70–88, streszcz. ang.

7906. NAGIELSKI Mirosław: Udział wojskowych w sejmie elekcyjnym 1648 roku. *Wiek Stary i Nowy*. T. 12(17): 2017 s. 9–23, streszcz. ang., niem.

7907. NAGIELSKI Mirosław: Ujście – Kiejdany 1655. Zdrada czy konieczny wybór? *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 12–27, streszcz. ang.

7908. NIEDŹWIEDŹ Jakub: Jan Kochanowski, poeta litewski. *Terminus*. R. 10: 2008 z. 2 s. 169–181, streszcz. ang.

Wpływ i recepcja, XVI–XVII w.

7909. NIEDŹWIEDŹ Jakub: The use of books in 16th century Vilnius. *Terminus*. R. 15: 2013 z. 1/4 s. 149–166.

Lata 1522–1610.

7910. NIEMCZYK Katarzyna: A few remarks about Bogdan the One-Eyed's matrimonial policies in the context of the conflict between Poland and Moldova in 1509. *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 153–162.

7911. NIEMIRA Konrad: Rynek sztuki w Warszawie czasów Stanisława Augusta. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 11–35, streszcz. pol.

Toż w jęz. ang.: The art market in Warsaw during the times of Stanisław II August. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 37–58.

7912. NIERADKA Grzegorz: W obronie wiary i wolności. Iwonicz w dobie konfederacji barskiej. Krosno 2018 „Ruthenus” – Rafał Barski 8° ss. 136, il.

7913. NORTH Michael: Sekularyzacja – rebelia – migracja – innowacja. Różnorodne ekonomiczne skutki reformacji w regionie Morza Bałtyckiego. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 4 s. 9–32, streszcz. ang.

7914. [NOVGORODOVA Dar'á Dmitrievna] Nowgorodowa Daria D.: Musaeum Gottwaldianum i jego losy w Rosji. Musaeum Gottwaldianum and its afterlife in Russia. *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 109–137, streszcz. ang.

Dot. zakupu kolekcji po gdańszczaninie Johannie Christophie Gottwaldzie przez cara Piotra I, 1714 r.

7915. NOWAK Tomasz Andrzej: Rejestr słuchów w parafii kolegiackiej w Wieluniu w latach 1701–1772. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 65–100, streszcz. ang.

Zawiera też wypisy z księgi metrykalnej.

7916. NOWASZCZUK Jarosław: Dzieła upowszechnione pod nazwiskiem Duretiusa w krakowskiej edycji. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 165–184.

Quintius Duretius (XVII w.), recepcja dzieła Litaniae Laurentanae, wydane w Krakowie po 1660 r.

7917. NOWIŃSKI Janusz: Obrazy Szymona Czechowicza [1689–1775] i malarza z kręgu jego warsztatu w Czerwińsku. Fundacje opata Mateusza Kraszewskiego. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 23–47, streszcz. ang. W l. 1759–1767.

7918. NOWOGÓRSKI Przemysław: Lokacja Zakliczyna nad Dunajcem w 1558 r. *Nasza Przeszłość*. T. 129: 2018 s. 67–79, streszcz. ang.

7919. NYKA Józef: Tak zginął Papiрус. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 208–211.

Śmierć Johanna Andreasa Papiруса, poszukiwacza skarbów tatrańskich w rejonie Czarnego Szczytu w 1771 r.

7920. OBREMSKI Krzysztof: Konfederacja warszawska, ksiądz Piotr Skarga i mowa podszyta nienawiścią. *Terminus*. R. 15: 2013 z. 1/4 s. 37–66, streszcz. ang.

Lata 1591–1611.

7921. OKOŃ Jan: Wychowanie do społeczeństwa w teatrach szkolnych jezuitów w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Kraków 2018 Collegium Columbinum 8° ss. 500, mapa, streszcz. ang. (Biblioteka Tradycji; 157).

7922. OPALIŃSKI Edward: Kryzys, rozpad i odrodzenie I Rzeczypospolitej w okresie II wojny północnej (1655–1660). *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 337–363, streszcz. ang.

7923. OPALIŃSKI Edward: Problem uczestnictwa w obradach sejmu 1607. Kwestia autoritetu parlamentu w opinii szlacheckiej. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 115–133, streszcz. ang.

7924. OPITZ Eckardt: Austria i Brandenburgia w wojnie polsko-szwedzkiej 1655–1660. Przygotowania oraz przebieg kampanii w Danii i na Pomorzu. Tł. Bernard Lipka. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 338, mapy.

7925. ORZECZOWSKA-KOWALSKA Kazimiera: Pielgrzymi polscy w Santiago de Compostela w latach 1631–1716. *Folia Turistica*. Nr 27: 2012 s. 109–131, streszcz. ang.

7926. ORZEŁ Joanna: Historia, tradycja, mit w pamięci kulturowej szlachty Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku. Warszawa 2016.

Rec.: Augustyniak Urszula, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 209–216.

7927. ORZEŁ Joanna, Roszak Stanisław: Listy Piotra Hiacynta Śliwickiego do nuncjusza Alberico Archinto z lat 1754–1757 w zbiorach Archiwum Watykańskiego. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 175–191, streszcz. ang., niem.

W aneksie trzy listy.

7928. OSTAPCZUK Jerzy: O liczbie cyrylickich starych druków tetraewangelii ze Lwowa. *Elpis*. T. 19: 2017 s. 181–189, streszcz. ang.

Lata 1636–1743.

7929. OSZCZĘDA Aleksandra: Do bibliografii druków Stanisława Grochowskiego [1542–1612]. Anonim wydawniczy „Łez smutnych po ześciu (...) Jana Zamoyskiego” i jego impresor. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 223–234.

Dotyczy wydawnictw z l. 1610–1611. Impresor to Bazyli Skalski (ok. 1570–?).

7930. OŚWIECENIE nieoświecone. Człowiek, natura i magia. Pod red. Danuty Kowalewskiej, Agaty Roćko i Filipa Wolańskiego. Warszawa 2018 Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie 8° ss. 462, nlb. 2, il., streszcz. ang., fr. (Silva Rerum).

Treść: Rok Bogdan: Kalendarze oświecone i nieoświecone w XVIII wieku s. 21–37; Raczynska Sabina: Zabobony i czary w „Kalendarzu polskim i ruskim na rok pański 1759” Stanisława Duńczewskiego [1701–1767] s. 39–49; Słaby Agnieszka: Między magią a medycyną. Aptecka domowa w początkach XVIII wieku s. 51–67; Maciejewska Iwona: Romanse, czyli „nikczemne bajki”: o motywach magiczno-fantastycznych w pogardzanym gatunku s. 69–82; Janoszka Maria: Kilka uwag o inspiracji ikonografią kart tarota w „Rękopisie znalezionym w Saragossie” Jana Potockiego [1761–1815] s. 85–97; Kadulska Irena: Magia ogni kunsztownych w spektaklach plenerowych XVIII wieku s. 99–113; Osiecka-Samsonowicz Hanna: Magia życia i śmierci w pogrzebowym teatrum w Rzeczypospolitej w XVIII wieku s. 115–125; Zajac Grzegorz: Magia a rzeczywistość. „Oświecony władca” w oczach pamiętnikarzy s. 127–139; Krawiec-Złotkowska Krystyna: Nieoświecone tragedie duchowne oświeconego bibliofila, czyli o barokowej (magicznej?) wyobraźni Józefa Andrzeja Żałuskiego. Rekonesans s. 141–155; Kufel Sławomir: Oświeceniowy światłocien s. 157–167; Saja Krystian: Źródła

potworności i jej emanacje do wieku XIX (ujęcie kognitywne) s. 169–180; Kowalewska Danuta: Jasnowidzenie i „wpływ magnetyczny” jako źródło fascynacji i motyw literacki w późnym oświeceniu s. 183–199; Kowal Jolanta: W kręgu „mniemań i przesądów, które wieki nieoświecenia i zabobonu odznaczyły”. Echa dyskusji wokół mesmeryzmu na łamach „Dziennika Wileńskiego” s. 201–213; Ročko Agata: Szamanizm w osiemnastowiecznych wspomnieniach polskich zesłańców syberyjskich s. 215–230; Pluta Paweł: Między crudycją a zabobonem – „Wieczory badenskie” Józefa Maksymiliana Ossolińskiego [1748–1826] s. 233–243; Dąbrowski Roman: O bohaterach posiadających tajemną władzę nad naturą w poezji epickiej oświecenia s. 245–259; Urbańska Monika: Praktyki magiczne w „Astoldzie” Anny Mostowskiej [ok. 1762–1811] s. 261–273; Danowska Ewa: Proces o czary w Doruchowie – prawda czy mit? O nieznanym dokumencie z 1762 roku s. 277–291; Stasiewicz Krystyna: „Cicer cum caule” z zabobonami, duchami, upiorami i egzorcyzmami w wieku rozumu s. 293–307; Chachaj Małgorzata: Zabobony i miłość w komedii „czary” Franciszka Bohomolca [1720–1784] s. 309–321; Rutkowski Paweł: Pozytek z ducha: duchy i zjawy w osiemnastowiecznej kulturze angielskiej s. 323–332; Maliszewski Kazimierz: Postać Fausta w kulturze i literaturze europejskiej jako symbol marzeń człowieka o zdołowaniu nieograniczonej potęgi i wiedzy tajemnej o sprawach ludzkich i boskich s. 335–349; Kucharski Adam: Źródła inspiracji alchemicznych pasji Seweryna Rzewuskiego [1743–1811]. Tropy bibliologiczne s. 351–365; Szymański Tomasz: O „magizmie” wszechrzeczy u Louis-Claude’a de Saint-Martina [1743–1803] s. 367–378; Wołański Filip: Kaznodzieje pierwszej połowy XVIII wieku wobec magii i czarów. Wokół kulturowych uwarunkowań przepowiadania staropolskiego s. 381–391; Małysiak Justyna: Święty Józef jako patron dobrej śmierci i jego cudowne zdolności w przepowiadaniach karmelity Klemensa od Ofiarowania NMP [zm. 1768] s. 393–405; Rolnik Dariusz: Bóg i natura: o specyfice religijności elit oświeconych czasów stanisławowskich. Wybrane przykłady s. 407–421; Wiślicz Tomasz: Koniec Polski, koniec cudów? Losy polskich sanktuariów maryjnych w końcu XVIII wieku s. 423–435.

7931. PABICH Łukasz: Częstochowianie w garnizonie jasnogórskim w okresie Wielkiej Wojny Północnej (lata 1704–1715) – zarys problematyki. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 15: 2015 [dr.:] 2016 s. 77–94, streszcz. ang.

7932. PADALŃSKI Uladzimir [Alákseevič]: Pradstaŭnictva Válikago Knástva Lítouskaga na Lúblinskim sojme 1569 goda. Udziel u pracy peršaga val’ naga sojma Rečy Paspalitaj. Minsk 2017 A. M. Ánuškevič ss. 238, nlb. 2.

Rec.: Zawadzki Jarosław, *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 359–364.

7933. PANFIL Rafał: Stosunki religijne w Malborku od początku reformacji do początku XVII w. *Studia Zamkowe*. T. 5: 2018 s. 93–108, streszcz. ang.

Od 1523 r.

7934. PANKRAT’EVA Oksana: Mesáceslovy bogoslužebnyh četveroevangelij l’vovskoj pečati (XVII–XVIII vekov). *Elpis*. T. 20: 2018 s. 135–143, streszcz. ang.

7935. PARKITNY Maciej: Nowoczesność oświecenia. Studia o literaturze i kulturze polskiej drugiej połowy XVIII wieku. Poznań

2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 258, nlb. 1, streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (*Filologia Polska*; nr 196).

7936. PASQUIER Krystyna: Ceremoniał uroczystości pogrzebowych Marii Leszczyńskiej i jego wątki muzyczne. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 1 s. 113–120, streszcz. ang.

Zm. 24 VI 1768 r.

7937. PASTRNAK Patrik: „Adducimus gemmam et florem”: Bona Sforza’s bridal journey (1518) in the light of rituals and ceremonies. *Studia z Dziejów Średniowiecza*. T. 22: 2018 s. 174–193.

7938. PAWLATA Lech: Wczesnonowożytny cmentarz w miejscowości Mościcha k. Sidry w świetle źródeł archeologicznych. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 119–135, streszcz. ang.

7939. PAWLUCZUK Urszula Anna: Osiemnastowieczne Wilno, miasto wielu religii i narodów. Białystok 2015.

Rec.: Rachuba Andrzej, *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 159–169.

7940. PAWŁOWSKA Anna Paulina: Emblematyczność w polskich drukach różańcowych w pierwszej połowie XVII wieku. *Terminus*. R. 14: 2012 s. 137–156, streszcz. ang.

7941. PELCZAR Roman: Losy szkół jezuitów z terenu przedrozbiorowego województwa ruskiego po kasację zakonu Towarzystwa Jezusowego w 1773 r. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 339–354, streszcz. ang.

7942. PEŁKA Emilia: Rezydencja w Starejwsi na Podlasiu w okresie rządów Radziwiłłów w XVII wieku. *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 39–58, streszcz. ang.

7943. PENKAŁA[-JASTRZĘBSKA] Anna: Osiemnastowieczne rejestry wypraw panieńskich dla szlachcianek wstępujących do klasztoru. Zarys problematyki. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 319–332, streszcz. ang.

7944. PENKAŁA[-JASTRZĘBSKA] Anna: Panięskie ochędóstwo. Kwestie posagowe i wienne w małżeństwach szlacheckich województwa krakowskiego w czasach saskich. Kraków 2016.

Rec.: Ročko Agata: Problemy posagu, wyprawy i wiana w małżeństwach szlachty krakowskiej w czasach saskich. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 221–226.

7945. PENKAŁA[-JASTRZĘBSKA] Anna: Przeciw prawu, tradycji i obyczajowi. Sprawy

procesowe szlacheckich małżeństw w księgach sądów grodzkich z terenu województwa krakowskiego w czasach saskich. Kraków 2017.

Rec.: Manyś Bernadetta, *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 196–204.

7946. PENKAŁA[-JASTRZEBSKA] Anna: Szlacheckie aspiracje. Opieka finansowa nad obiektami sakralnymi w świetle wybranych przykładów testamentów kobiecych oblatowanych w krakowskich księgach grodzkich z XVIII wieku. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 81–100, streszcz. ang.

7947. PEREGÏNEC' Katerina: Kolekcja inkunabul l'viv'skogo bernardins'kogo monastira. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 25–37, streszcz. ang.

Na podst. inwentarza z XVIII w.

7948. PETERSSON Erik: Karol IX [1550–1611]. Król bezlitosny. Przeł. Wojciech Łygaś. Oświęcim 2015 Napoleon V 8° ss. 299.

Rec.: Szpaczyński Przemysław P., *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 347–357.

7949. PETRIŠAK Bogdana Igorivna: „Licar pera i kalamarâ” – pisar mista L'vova Vojech Zimnic'kij (1583–1639 rr.). L'viv 2011.

Rec.: Zawitkowska Wioletta, *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 250–252.

7950. PEKACKA-FALKOWSKA Katarzyna: „Horti sicci” Jacoba Breynę'a z 1659 i 1673 roku. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 47–83, streszcz. ang., niem.

Żyjący w l. 1637–1697 badacz flory Prus Królewskich, mieszkaniec Gdańska.

W aneksie: Herbarium J. Breynę'a z 1659 i 1673 r.

7951. PEKACKA-FALKOWSKA Katarzyna: Instrumenty chirurgiczno-anatomiczne i rytownicze gdańskiego lekarza Christopha Gottwalda (1636–1700). *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 157–183, streszcz. ang.

7952. PEKACKA-FALKOWSKA Katarzyna: Wokół kolekcji przyrodniczych w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Cz. 1: Christoph i Johann Christoph Gottwaldowie oraz ich gdańskie muzeum. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 2 s. 51–97, streszcz. ang.

Na podst. katalogu aukcyjnego z 1714 r.

7953. PIENKOS Zdzisław: Kampania ukraińska 1651 roku. Od Krasnego do Białej Cerkwi. Zabrze–Tarnowskie Góry–Połomia 2018 Inforteditions 8° ss. 303, nlb. 1, mapa. (Bitwy/Taktyka; 101).

7954. PIETRZAK Jarosław: Ceremoniał wjazdu w epoce nowożytnej na przykładzie

podróży Teresy Kunegundy Sobieskiej do Brukseli na przełomie 1694 i 1695 roku. Scenariusz i interpretacja uroczystości. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 87–120, streszcz. ang.

7955. PIETRZAK Jarosław: W służbie Sobieskiego. Działalność polityczna i wojskowa Jana Gorzeńskiego (około 1626–1694). *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 69–110, streszcz. ang., niem.

7956. PIĘTA Marek: Od I Dymitriady do rozejmu w Dywilinie. Z dziejów wojen polsko-moskiewskich w pierwszej połowie XVII wieku. Tarnowskie Góry–Zabrze 2018 Inforteditions 8° ss. 191, nlb. 1, il., mapy. (Bitwy/Taktyka; 98).

7957. PIŁATOWICZ Józef: Przekazywanie wiedzy wojskowo-technicznej przed powstaniem warszawskiej Szkoły Rycerskiej (do połowy XVIII w.). *Studia Historyczno-Wojskowe*. T. 4: 2014 s. 113–146.

7958. PIŁATOWICZ Józef: Szkolnictwo wojskowe na ziemiach polskich do 1795 roku. Siedlce 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. 8° ss. 529. Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Wyd. Humanist. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. w Siedlcach.

7959. PLEWCZYŃSKI Marek: Wojny i wojskowość polska XVI wieku. T. 1: Lata 1500–1548. Oświęcim 2017 Napoleon V 8° ss. 406, tabl. k. 12, il.

Toż. T. 2: Lata 1548–1575. Oświęcim 2018 ss. 380, il.

7960. PŁOWY Damian: Duńczycy w Pogorzeli. Epizod z dziejów wojny trzydziestoletniej. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 39–46.

Lata 1618–1648.

7961. POKOJ Jakub: Artykuł 58 Ordunku Górnego, czyli rzecz o początkach ubezpieczeń na Śląsku. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 173–194, streszcz. ang., fr. XVI w.

7962. POLAK Jerzy: Powstanie miasta Białej. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 57–72.

Lata 1564–1734.

7963. POPIOŁEK Bożena: Kobiety świat w czasach Augusta II. Studia nad mentalnością kobiet z kręgów szlacheckich. Wyd. 2 poszerz. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 452. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne; 828).

Wyd. 1. 2003.

7964. POPIOŁEK Bożena: Kryminalia w księgach sądowych miast Korony jako źródło do badań nad życiem rodzinnym na przełomie XVII i XVIII w. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 21–32, streszcz. ang.

7965. POTOCKI Jan F.: Zapomniana tragedia zapomnianych ludzi. Warszawa 2018 Bel Studio 8° ss. 71, il., mapa.

Dot. konfederacji barskiej.

7966. PRAŻUCH Wacław: Zdrada i zdrajcy Rzeczypospolitej – rozważania o upadku państwowości polskiej. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 194–205.

7967. PROCHASKA Antoni: Hetman Stanisław Żółkiewski [1547–1620]. Red. Katarzyna Bloch. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 371.

Podstawa ed.: Warszawa 1927.

7968. PROKOP Krzysztof R[afał]: Stanisława Wojeńskiego [?–1685] droga do biskupiej infuły. Perypetie kościelnej kariery syna rektora Akademii Krakowskiej. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 77–127, streszcz. ang.

7969. PRUS Grzegorz: Polska prowincja paulinów w czasie panowania dynastii Wazów w Polsce (1587–1668). Studium nad składem personalnym paulinów polskich. Jasna Góra–Częstochowa 2011 Wydaw. Zakonu Paulinów „Paulinianum” 8° ss. 288, tabl. 18, il.

Rec.: Szpak Jacek: W sprawie badań nad składem personalnym zakonu paulinów w Polsce. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 519–524.

7970. PRZESTRZEŃ, prawo, pismo. Studia nad elementami kultury miejskiej. Pod red. Andrzeja Buczyły, Anny Maleszki i Julii Możdżeń. Toruń 2018 Tow. Nauk. 8° ss. 232, il., mapa.

Treść: Buczyło Andrzej, Maleszka Anna, Możdżeń Julia: Słowo wstępne s. 7–10; Bursiewicz Natalia: Koncepcja miasta w przestrzeni i prawie średniowiecznej Kastylii s. 13–26; Dołyńska Maryanna: Przestrzenny model miasta na prawie niemieckim: rzeczywistość i nowożytna recepcja na przykładzie Lwowa s. 27–37; Kozłowa Inga: The structure of social space of the contemporary Ukrainian city in the context of country's tourism orientation: way of conceptualization s. 39–49; Barabasz Taras: Postgotyckie cechy pisma w kancelariach miejskich województwa ruskiego XVI–XVII wieku: typologia i chronologia (w świetle źródeł z Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego Ukrainy we Lwowie) s. 53–65; Maleszka Anna: Wspólnota, jej reprezentacja oraz idea dobra wspólnego w anglonormańskim Dublinie w świetle ksiąg miejskich i przywilejów królewskich s. 67–83; Superczyński Mateusz: Księgi ławnicze Mokrego jako źródła do dziejów przedmieścia Torunia w XVII–XVIII wieku s. 85–94; Kofel Weronika: Piśmiennictwo pamiętnikarskie w siedemnastowiecznym mieście. Obraz Zamościa w drugiej połowie XVII wieku na podstawie dziurysza prywatnego Bazylego Rudomicza s. 95–112; Ziemiński Artur: Rejestry dochodów

i wydatków jako źródła w badaniach nad historią szpitalnictwa w Polsce przedrozbiorowej na przykładzie szpitala św. Jadwigi na Stradomiu s. 113–122; Błoch Katarzyna: Biblioteki i skrytoria klasztorne w miastach na przykładzie Trzemeszna s. 123–133; Hul Olha: Rusini i Ormianie we Lwowie w XVI wieku oraz ich dążenia do zrównania w prawach z ludnością katolicką s. 137–155; Paślowska Natalia: Krawcy Rusini w środowisku rzemieślniczym Lwowa w XVI i pierwszej połowie XVII wieku: aspekt socjalny i prawny s. 157–177; Zamostiank Ryśna: Żebracy w obrzędach pogrzebowych lwowskich mieszczan w drugiej połowie XVI i pierwszej połowie XVII wieku s. 179–186; Superczyński Mateusz: Sytuacja ludności przedmiejskiej w dobie kryzysu Torunia na początku XVIII wieku w świetle nieznanymi źródeł s. 187–208; Ziemiński Artur: Miasto a szpital w Polsce przedrozbiorowej. Wzajemne interakcje na przykładzie Krakowa i szpitala św. Jadwigi na Stradomiu s. 209–218.

7971. PRZYBOŚ Kazimierz: Posłowie województwa sandomierskiego na sejmy za panowania Jana III Sobieskiego w latach 1676–1695. *Między Wisłą a Pilicą*. T. 19: 2018 s. 27–46, streszcz. ang.

W aneksie wykaz.

7972. PTASZYŃSKI Maciej: Reformacja w Polsce a dziedzictwo Erazma z Rotterdamu. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 746.

Lata 1518–1566.

7973. PUCHALSKA-DĄBROWSKA Bernadetta: Kawalerowie maltańscy jako wzorce osobowe w refleksji kaszubskiej Fabiana Birkowskiego. *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 209–221, streszcz. ang.

Żył w l. 1566–1636.

7974. PUCHOWSKI Kazimierz: Kwestia żydowska na sejmiku szkolnym w warszawskim Collegium Nobilium Societatis Jesu. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 463–472, streszcz. ang.

7975. RACHUBA Andrzej: Konfederacja wojsk litewskich w latach 1655–1663. *Zabrze 2010 Inforteditions* 8° ss. 311, nlb. 1. (Prace Historyczne; 1).

7976. RACHUBA Andrzej: Próba zrównania uprawnień litewskich urzędów hetmańskich za panowania Jana Kazimierza. *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 77–92, streszcz. ang.

7977. RADŁOWSKI Zygmunt: Jak narody widzą siebie nawzajem? Stereotypy narodowościowe w Europie na przykładzie Polski i Niemiec. Siedemnastowieczne mowy wygłoszone na uniwersytecie w Tybindze. Z łac. przetł. i przypisami opatrzył Jerzy Wojtczak-Szyszkowski. Warszawa 2018 Semper 8° ss. 199, il.

7978. REFORMACJA w Krakowie (XVI–XVII wiek). Materiały z sesji naukowej 6 maja 2017 roku. Pod red. Zdzisława Nogi. Kraków

2018 Tow. Miłośn. Historii i Zabytków Krakowa 8° ss. 183, nlb. 3, tabl. nlb. 8, il. Tow. Miłośn. Historii i Zabytków Krakowa, Muzeum Hist. M. Krakowa. (Kraków w Dziejach Narodu; 37).

Treść: Purchla Jacek: Reformacja i Kraków s. 5–8; Pracki Roman: Duchowni krakowskiego zboru ewangelickiego w XVI wieku s. 9–23; Kowalski Waldemar: Reformacja w Krakowie w XVI wieku s. 25–42; Noga Zdzisław: Krakowska rada miejska a reformacja s. 43–57; Kiss Csaba G.: Co węgierska reformacja zawdzięcza Krakowowi? s. 59–66; Pietrzyk Zdzisław: Uniwersytet Krakowski wobec reformacji s. 67–81; Machaj Dawid: Milites Christi czy pospolici złoczyńcy? Krakowscy studenci w walce z reformacją. Motywacje, metody, efekty s. 83–102; Pawelec Mariusz: Kronika ks. Wojciecha Węgierskiego [1602–1659] – panorama dziejów krakowskiego protestantyzmu s. 103–128; Jurzak Bartłomiej: Ks. Andrzej Herman z Kóz (ok. 1581–1630) – chłopski kaznodzieja krakowskich ewangelików s. 129–138; Komorowski Waldemar: Protestanckie miejsca w Krakowie w XVI wieku – zборы, domy, cmentarze s. 139–164; Bibliografia s. 165–176.

7979. RELACJE międzypokoleniowe w epoce staropolskiej. Red. Marcin Czaplinski, Paweł Borowy. Łódź 2018 Wydaw. Nauk. Archaeograph 8° ss. 163, il.

Treść: Wstęp s. 7–8; Ziobler Aleksandra: „Dwa lwi klejnot sapieżyński...”. Propaganda i tradycja w kazaniach pogrzebowych Lwa, Jana Stanisława i Pawła Stefana Sapiechów s. 9–32; Różanek Bartosz: Krzysztof Hegendorfer [1500–1540] i jego rewolucyjny program nauki realizowany w Akademii Lubrańskiego w Poznaniu w XVI wieku s. 33–54; Czaplinski Marcin: Relacje pomiędzy Marią Wirtemberską [1768–1854] a rodzicami [Adamem Kazimierzem i Izabelą Czartoryskimi] s. 55–80; Kurzyński Patryk: Miejsce staropolskich instrukcji podróżniczych w relacjach międzypokoleniowych – aspekt wychowawczy w świetle wybranych zaleceń dla peregrynantów s. 81–102; Mierzejewska-Wasilewska Milena: Życie za murami klauzury w epoce staropolskiej – wybór rodziców czy dzieci? s. 103–119; Borowy Paweł: Dzieciństwo, młodość, wychowanie oraz edukacja dzieci Zygmunta III Wazy s. 121–147; Wojnarowicz Piotr: Dwa testamenty Stanisława Żółkiewskiego s. 149–163.

7980. ROGUSKI Mirosław: Raporty podatkowe ziemi liwskiej z lat 1789 i 1790 z realizacją uchwał Sejmu Wielkiego w sprawie podatków „na powiększenie sił krajowych”. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 7–29.

7981. ROKOSZ Mieczysław: Insurekcja Kościuszkowska w Sandomierskiem. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 2–9.

7982. ROLNIK Dariusz: Kariera polityczna Leonarda Marcina Świeykowskiego: od podsędką do wojewody – przypadek czy nowe zasady kształtowania się elit w czasach Stanisława Augusta? *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 181–201, streszcz. ang.

7983. ROLNIK Dariusz: Między chwałą a pogardą. O losach i postawie Jana Suchożewskiego oraz jego brygady w latach 1792–1794. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 74–91, streszcz. ang.

7984. ROLNIK Dariusz: Województwo mińskie i Jeleńscy w życiu publicznym Rzeczypospolitej w latach 1764–1795 w świetle ich korespondencji. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 323, nlb. 5, streszcz. ang., ros. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3640).

7985. ROTT Dariusz: „Hymny moje domowe” Piotra Wacheniusa. Przyczynek do recepcji twórczości Jana Kochanowskiego na Śląsku w XVII wieku. *Terminus*. R. 10: 2008 z. 2 s. 143–152, streszcz. ang.

7986. RUBIK Tadeusz: Czy Jakub Wujek znał angielski? „Nowy Testament” z 1593 roku i angielskie źródło jego paratektu. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 235–250.

7987. RUBIK Tadeusz: „Grzech bałwochwaltwa jest nie w czynieniu bałwanów albo obrazów” – przekład Biblii Jakuba Wujka wobec problemu przedstawień kultowych. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 2 s. 33–43, streszcz. ang.

7988. SACHSLEHNER Johannes: Wiedeń 1683. Przekład Łukasz Kuć. Kraków 2018 Znak Horyzont – Społ. Inst. Wydaw. Znak 8° ss. 412, nlb. 3, il.

7989. SAWICKI Daniel: Nauczanie staroobrzędowców pomorskich w kwestiach odnoszących się do śpiewu cerkiewnego. *Elpis*. T. 19: 2017 s. 67–78, streszcz. ang.

XVII–XVIII w.

7990. SAWICKI Daniel: Nauczanie śpiewu cerkiewnego przez wspólnoty staroobrzędowców z Wojnowa w świetle rkp. BN akc. 8982. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 2 s. 85–105, streszcz. ang.

XVII–XVIII w.

7991. SAWICKI Mariusz: Manifest Sapiechów z 6 marca 1702 roku. *Wiek Stary i Nowy*. T. 12(17): 2017 s. 24–40, streszcz. ang., niem.

7992. SCHEURING Herman Zdzisław: Czy królobójstwo? Krytyczne studium o śmierci króla Stefana Batorego [1533–1586]. Grodzisk Mazowiecki 2018 Klinika Języka Lucyna Aniowska-Maciejewska 8° ss. nlb. 2, 348.

7993. SCHMIDT Joanna: O poziomie życia w mieście prywatnym doby stanisławowskiej na przykładzie Siemiatycz – wizja właścicielki miasta Anny Jabłonowskiej. *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 81–101, streszcz. ang.

Anna z Sapiechów Jabłonowska (1728–1800).

7994. SCHMIDT Joanna: Zdrowie mieszczan w dobie oświecenia. Polityka zdrowotna

właściciele miast prywatnych z pogranicza polsko-litewskiego. Białystok 2018 Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego 8° ss. 165, il.

7995. SCHRÖDER Nikolas K.: Die Behandlung religiöser Minderheiten unter König Friedrich II. von Preussen (1712–1786) aufgezeigt am Beispiel der Sozinianer. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 155–181, streszcz. pol., ang.

7996. SERAFIN Jarosław: Jan Szczęsny Herburt (1567–1616). Działacz szlachecki, pisarz polityczny, wydawca. Sanok 2017.

Rec.: Gałuszka Justyna: Kilka uwag do najnowszej biografii „uczzonego warchoła” – Jana Szczęsnego Herburta. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 411–420.

7997. SIEMBAB Mateusz: Model obywatela idealnego w listach pasterskich biskupa płockiego Michała Jerzego Poniatowskiego (1773–1784). *Wiek Stary i Nowy*. T. 12(17): 2017 s. 87–107, streszcz. ang., niem.

7998. SIERADZKA-BAZIUR Bożena: The evolution of scientific language of pedagogy on the example of „Książki o wychowaniu dzieci” („Books on children’s upbringing”) by Erasmus Glicznier in the context of contemporary determinants of the language of science. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 5–16.

Wyd. w 1558 r.

7999. SIERBA Michał: W kwestii Pokaniewa i Katarzyny Kazimierskiej. Kilka słów na marginesie edycji Lustracji województwa podlaskiego 1602 roku. *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 193–198, streszcz. ang.

Katarzyna z Niemirów Kazimierska.

8000. SIERBA Michał: Zastaw Baranowszczyzny Katarzynie Przeuskiej przez Bogusława Radziwiłła (1667 r.). *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 253–259.

Zawiera też tekst źródłowy.

8001. SIMIŃSKI Rafał: Kosztowności pomorskich klasztorów w świetle wykazów z czasów sekularyzacji w pierwszej połowie XVI wieku. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 4 s. 201–223, streszcz. ang.

8002. SKOPEK Maria, Mossoń Zofia: Sensacyjne odkrycie listów z okolic Pilzna sprzed dwustu lat. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 3]: 2007 s. 133–159.

Pisanych przez J. Rybczyńskiego, zarządcę majątku w Strzegocicach, do starosty piłźnieńskiego Stanisława Pinińskiego w l. 1780–1789.

Zawiera też fotokopie fragmentów korespondencji.

8003. SKOWRON Ryszard: Ceremoniał przyjęcia ambasadora hiszpańskiego Francisca de Mendozy na warszawskim dworze Wazów w roku 1597. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4: 2017 [dr.:] 2018 s. 25–46, streszcz. ang.

8004. SKRZYPIETZ Aleksandra: Francuskie przekazy „o ceremoniale domowym” dworu polskiego na przełomie XVII i XVIII w. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 165–179, streszcz. ang.

8005. SLIŹ Natallâ Uladzimirauna: Šlûbnyâ i pazašlûbnyâ stasunki šlâhty Vâlikaga Knâstva Litoûskaga ũ XVI–XVII stst. Smalensk 2015 Inst. belaruskaj kul’tury 8° ss. 671, nlb. 1.

Rec.: Srogosz Tadeusz, Stroynowski Andrzej, *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 283–286.

8006. SLIŹ Natallâ [Uladzimirauņa]: Z dokumental’naj spadčyny sâmi vilenskaga civuna Šymka Mackoviča i Zafei Paûlaûny: ad sâmejnyh adnosin da gistoryi doma Bagdana Onkaviča ũ Vil’ni. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 235–252.

Szymko Mackowicz, ciwun, horodniczy wileński (zm. 1542). Zawiera też dokument z 1541 r.

8007. SŁOMAK Iwona: Militaria w wybranych modlitewnikach XVIII wieku – wobec tradycji emblematycznej. *Terminus*. R. 14: 2012 s. 69–94, streszcz. ang.

8008. ŠMIGELSKYTĚ-STUKIENĚ Ramunė: „Wielkie Księstwo” i „provincia litewska” w piśmiennictwie politycznym okresu rozbiorów. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 349–363, streszcz. ang.

8009. SMOŁA Marek: Z dziejów kościoła i parafii w Biegonicach w dobie staropolskiej. *Rocznik Sąddecki*. T. 46: 2018 s. 97–123.

Na podst. inwentarzy parafialnych z l. 1596–1775.

8010. I SOBIESKI a Roma. La famiglia reale polacca nella Città Eterna. A cura di Juliusz A. Chrościcki, Zuzanna Flisowska, Paweł Migasiewicz. Varsavia 2018 Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie 4° ss. 414, nlb. 2, il.

Materiały z konferencji, Rzym, 8–9 I 2016 r.

Treść: Orłowski Tomasz: Discorso di apertura del convegno. Sobieski a Roma. La famiglia reale polacca nella Città Eterna. Roma, Bibliotheca Hertziana 8–9 giugno 2016 s. 10–11; Jaskanis Paweł: Prefazione s. 12–13; Chrościcki Juliusz A., Migasiewicz Paweł: Introduzione s. 14–15; Tygielski Wojciech: La famiglia Sobieski. I fondamenti della grandezza nel contesto della loro presenza romana s. 18–28; Boiteux Martine: Triomphes romains des Sobieski, 1683–1735. Performances, représentations, images, mémoire s. 30–56; Platania Gaetano: Maria Casimira Sobieska e Roma s. 58–67; Pietrzak Jarosław: L’ingresso di Maria Casimira d’Arquien Sobieska a Roma nel 1699 e la sua cornice cerimoniale s. 70–88; Boccolini Alessandro: Tra sacro, profano e politica

pontificia. Il ruolo e la presenza di Maria Casimira Sobieska nella Roma del 1700 s. 90–100; Poumarède Gérard: Marie-Casimire de la Grange d'Arquien et les réseaux français en cour de Rome (1699–1701) s. 102–125; Richard Nicolas: Autour d'une lettre de Marie-Casimire Sobieska au Saint-Office (1692). Le Chrétien intérieur de Jean de Bernières, le quietisme et la spiritualité de la Reine s. 126–138; Migasiewicz Paweł: „Pieuse intrigante”. Fondations religieuses et pratiques dévotionnelles dans la vie et la stratégie politique de Marie-Casimire Sobieska s. 140–155; Gawron Przemysław, Kossarzewski Krzysztof: Unknown archival sources related to roman period of Marie-Casimire Sobieska and her sons preserved in National Historical Archives of Belarus in Minsk s. 156–161; Bély Lucien: Louis XIV et la reine Marie-Casimire. Le retour d'une Française ou d'une reine de Pologne? s. 162–172; Kieven Elisabeth: La regina Maria Casimira Sobieska e il Palazzo Zuccari s. 176–199; Żórawska-Witkowska Alina: Opere italiane alla corte reale di Giovanni III a Maria Casimira Sobieska s. 200–207; Della Libera Luca: La Vergine sale al cielo per Maria Casimira? Drammaturgia e contesto ne „La Santissima Annunziata” di Alessandro Scarlatti s. 208–219; Fabris Dinko: „Le gare d'amore e di politica”. Domenico Scarlatti al servizio di Maria Casimira s. 220–248; Markuszewska Aneta: Nicola Porpora, a composer of drammi per musica dedicated to Maria Clementina Sobieska in Rome s. 250–293; Ehrmann-Herfort Sabine: „Tale in Arcadia sparse almo splendore”. Maria Casimira, Carlo Sigismondo Cecepi, e l'Accademia dell'Arcadia s. 294–311; Montagu Jennifer: The Sobieskis in Marble s. 312–326; Miłkocka-Rachubowa Katarzyna: Il cenotafio degli ultimi Stuart [Jakuba III, Karola Edwarda i Henryka], i discendenti del re Sobieski s. 328–343; Cordovani Rinaldo: Alessandro Sobieski e i frati cappuccini a Roma s. 344–361; Skrzypiec Aleksandra: Marital crisis between Maria Clementina née Sobieska and James Stuart in the light of the correspondence with her father [Jakub Ludwik Sobieski] s. 362–377; Quesada Maria Antonietta: Il processo di beatificazione di Maria Clementina Sobieska. La voce dei testimoni s. 378–389; Jucejka Stanisław: The beatification process of Maria Clementina Sobieska. Legal and political contexts s. 390–400.

8011. ŠPÁNOVÁ Marta, Lichnerová Lucia, Némcová Zuzana: Valentin Mantskovit. A Polish-born printer in sixteenth-century Hungary. *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 5–17.

Wersje imienia: Walenty, Bálint; wersje nazwiska: Manczkowicz, Mączkowicz, Farinola, Kraffmehl; zm. przed 1599 r.

8012. SPODARYK Adam: Dwa niepublikowane szkice obozów wojska litewskiego podczas kampanii przeciw powstaniu Chmielnickiego. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 225–240, streszcz. ang., ros.

W aneksie rysunki z objaśnieniami.

8013. SPOŁECZEŃSTWO a elity. Oprac. red. Iwona M. Dacka-Górzyńska, Andrzej Karpiński. Warszawa 2018 Wydaw. DiG 8° ss. 294, streszcz. ang. (Społeczeństwo Staropolskie. Seria Nowa; t. 5).

Treść: Przedmowa s. 7–10; Zakrzewski Leszek S.: Socjologia elity staropolskiej s. 11–28; Dubas-Urwanowicz Ewa: Drogi awansów szlachty do senatu w państwie polsko-litewskim w XVI w. s. 29–36; Wroniszewski Łukasz: Elity szlacheckie na sejmie – frekwencja senatorska na sejmach Stefana Batorego (1576–1586) s. 37–86; Augustyniak Urszula: Elita władzy – elita wpływów – elity uznania. Rywalizacja w kręgu elit politycznych jako czynnik zmiany systemu rządów i modernizacji struktur władzy w Rzeczypospolitej czasów Wazów s. 87–116; Śnieżko

Dariusz: Corpus nobile s. 117–126; Kalinowski Emil: Starosta tykociński Łukasz Górnicki (1571–1603) wobec szlachty ziemi bielskiej. Konflikt w łonie elity w staropolskiej mikrospołeczności s. 127–156; Rachuba Andrzej: Paweł Jan Sapieha (1610–1665) – niebywała kariera z przypadku czy przemyślana kalkulacja? s. 157–166; Orzeł Joanna, Wróbel Łukasz: Józef Jerzy Hylzen (1736–1786) jako przedstawiciel elity inflanckiej. Studium początków kariery magnackiej s. 167–182; Kuras Katarzyna: „Ludzie, którzy mogą być użyteczni”. Profrancuskie elity Rzeczypospolitej w 1748 r. s. 183–196; Popiołek Bożena: Korespondencja kobieca jako świadectwo więzi klientalnej w epoce saskiej s. 197–208; Kroll Piotr: Elity kozackie na Ukrainie w drugiej połowie XVII w. – powstanie, rozwój i wpływ na ich funkcjonowanie społeczeństwa staropolskiego s. 209–238; Wereda Dorothea: Hierarchowie Cerkwi unickiej w Rzeczypospolitej XVIII w. jako pośrednicy między kulturami s. 239–250; Bartoszewicz Agnieszka: Kancelaria jako narzędzie działania polskich elit mieszczańskich w późnym średniowieczu i na początku epoki nowożytnej s. 251–262; Truciński Łukasz: Przedstawiciel elity Grodziska Wielkopolskiego, podwójci Maciej Hanyk, w świetle jego testamentu z 1712 r. s. 263–278; Cieśla Maria: „Najniższy podnóżek i wierny poddany” – czyli o przedstawicielach żydowskich elit ekonomicznych na dworach magnackich (przypadek braci Ickowiczów) s. 279–292.

8014. SPRUTTA Justyna: *Psicomachia nei drammi gesuitici in Polonia (al XVIII secolo) sulla scena del teatro di scuola. Psychomachia w polskich dramatach jezuitckich (do XVIII wieku) na scenie teatru szkolnego. Nauczyciel i Szkoła*. 2018 nr 3 s. 47–56, streszcz. ang.

8015. SROGOSZ Tadeusz: *Życie codzienne żołnierzy armii koronnej i litewskiej w XVII wieku. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 302, il.*

8016. STACHURA Anna: „Rozmowa o stylu polskim” jako ogniwo procesu kształtowania się kanonu literatury polskiej w XVIII wieku. *Terminus*. R. 10: 2008 z. 1 s. 199–210, streszcz. ang.

Rok 1768.

8017. STANKEVIČ Adam: Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo veikla XVIII amžiaus antroje pusėje. Vilnius 2018 Lietuvos istorijos institutas 8° ss. 528, il.

Litewski Trybunał Główny.

Rec.: Frejlich Kamil, *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 172–175.

8018. STAROPOLSKI ogład świata. Nulla dies sine linea. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Bogdanowi Rokowi w 70. rocznicę urodzin. Red. nauk. Elżbieta Kościak, Filip Wolański, Rościśław Żerelik. Toruń 2017 Adam Marszałek 8° ss. 636, il.

Z treści: Tabela Gratulatoria s. 11–12; Mikulski Krzysztof: ... (Bardzo trudne to zadanie...) s. 19–20; Badyńska Piotr: Nietuzinkowy badacz kultury i mentalności czasów staropolskich. Wybitny Uczony, Mistrz, Kolega i Przyjaciel Profesor Bogdan Rok s. 21–34; Kucharski Adam: Dom, dwór i świat. Sytuacje komunikacyjne i przestrzenie kontaktów w diariuszu europejskiej podróży Michała Kazimierza Radziwiłła (1721–1723) s. 35–56;

Kliment Paweł: Horyzonty wiedzy geograficznej w humorystycznej twórczości urzędników grodzkich w XVII w. s. 57–64; Ziobor Aleksandra: Rzym i Stolica Apostolska w świetle diariusza podróży do Włoch z opatem tynieckim Józefem Lubomirskim [1690 r.] s. 65–74; Dolński Dariusz: Podróż z Polski do Stambułu w XVIII w. s. 75–92; Achremczyk Stanisław: Niepokoje w Prusach Królewskich o schyłku XVII stulecia s. 93–108; Chachaj Marian: Czy magistra sztuk wyzwolonych Jerzego z Ejszyszek można utożsamiać z biskupem żmudzkiem Jerzym Pietkiewiczem? s. 109–120; Chachaj Jacek: Obsada prałatur w lubelskiej kolegiacie pod wezwaniem św. Michała w epoce nowożytnej. Stan badań s. 121–130; Jakuboszczak Agnieszka: „Morze od brzegu śmiertelności do portu odpocznienia (...) prowadzące”. Cierpienie i smutek po stracie małżonka w kazaniach pogrzebowych z XVII–XVIII w. s. 131–144; Skrzypczak Aleksandra: Śmierć w listach księżnej palatynki Elżbiety Karoliny, duszesy Orleańskiej [1652–1722], pisanych do Zofii Hanowerskiej [1668–1705] s. 145–158; Manyś Bernadetta: „Jak się ty tam dziś będziesz wesołi, to ja tu będę wesoła”. O świętach i świętowaniu w korespondencji Anny z Mycielskich Radziwiłłowej z lat 1754–1762 s. 159–172; Rołnik Dariusz: Urszula Tarnowska z Ustrzyckich [1755–1829] i jej pamiętniki. O mentalności i świadomości „dam polskich” końca XVIII w. s. 173–186; Kukło Cezary: O imiennictwie chrześnym dzieci nieślubnych z południowych przedmieść Starej Warszawy w XVII w. s. 187–204; Popiołek Bożena: „Będzie to pałac osobliwej magnificencji...” Rzecz o warszawskim pałacu Józefa Wandalina Mniszcha, marszałka wielkiego koronnego s. 205–218; Sawicki Mariusz: Dziecko ze złotym zębem. Zjawiska nadprzyrodzone i rzeczy niezrozumiałe w kronice mohylewskiej Surty i Trubnickich (XVII–XVIII w.) s. 219–228; Wojtki Daniel: Przypadek „Poltergeista” z Rybnicy Leśnej z 1709 r. Przyczynkiem do wierceń o „magia posthuma” na Śląsku s. 229–244; Wiślicz Tomasz: Od piaseczot do uderzeń. Dotyk w komunikacji interpersonalnej na wsi staropolskiej s. 245–252; Węglorz Jakub: Poglądy na zachowanie dobrego zdrowia w społeczeństwie staropolskim s. 253–264; Moisan-Jablonski Christine: Niebieski zwierzyniec. Symbolika zodiaku na wybranych przykładach polskich kazań doby baroku s. 265–282; Wąs Gabriela: Polityka pozyskiwania nabytków terytorialnych przez Hohenzollernów wobec Rzeczypospolitej i Królestwa Czeskiego s. 283–296; Serwanek Maciej: Sytuacja w Europie w drugiej połowie XVII w. Próba syntezy s. 297–302; Link-Lenczowski Andrzej K.: August II i Jerzy I wobec wyzwań doby popołtawskiej s. 303–318; Anusik Zbigniew: Sytuacja we Francji w pierwszych miesiącach 1792 r. w świetle relacji sekretarza Ambasady Szwedzkiej w Paryżu Erika Bergstedta s. 319–338; Stasiak Arkadiusz M.: Idee króla filozofa w polskiej teorii władzy drugiej połowy XVIII w. s. 339–346; Srogosz Tadeusz: Motywacje wstąpienia w szeregi armii w Rzeczypospolitej w XVII w. s. 347–360; Perlakowski Adam: Trudny los oficera artylerii koronnej. Adam Samson Bombek w służbie hetmana Adama Mikołaja Sieniawskiego w latach 1707–1714 s. 361–378; Nawrot Dariusz: Wkroczenie Francuzów do Wilna 28 czerwca 1812 r. s. 379–388; Stroynowski Andrzej: Sprawa aukcji wojska w litewskich instrukcjach poselskich z 1788 r. s. 389–402; Basista Jakub: A custome lothsome to the eyes, hateful to the nose, harmefull to the braine, dangerous to the lungs s. 403–412; Żerelik Rościsław: Hovsep Emin i jego wydana w Londynie w 1792 r. autobiografia „The life and adventures of Joseph Emin, an Armenian, written in English, by himself, London 1792?” s. 413–426; Ciesielski Tomasz: Początki diaspory polskiej w Odessie i innych ośrodkach miejskich guberni chersońskiej s. 427–450; Dębicki Jacek: Zmienność i stałość świata. Kilka aspektów z historiografii śląskiej o progę jej nowoczesności s. 451–462; Khodzin Siarhei M.: Mikro- i makropodejścia a źródła studiów nad dziejami Białorusi w okresie międzywojennym (1921–1939) s. 463–471; Kochanowski Aleksandr G.: Stan a perspektywy badania społecznej mobilności ludności Białorusi drugiej połowy XIX w. – początku XX w. s. 473–481; Łaskiewicz Hubert: Kobiety i Natura, Dwie prawdziwe miłości Sokolego Oka? s. 483–490;

Nobis Adam, Nobis Małgorzata: Kamienie drogie u Falimirza i dziś s. 491–500; Walasek Stefania: Działania pomocowe i opiekuńcze w Wilnie w latach 1901–1939 s. 501–514; Prohorov Andrej A.: Biografii vostokovedov s belorusskikh zemel' načala XIX v. Primer nacional'no-kul'turnoj konvergencii/divergencii na pogranic'ie s. 515–528; Kowalski Waldemar: Sprawy małżeńskie w diecezji krakowskiej: trzy przypadki z połowy XVII w. s. 529–544; Wójcick Marek L.: Herb miasta Prószkowa z 1560 r. s. 545–556; Kołodziej Robert: Testament Elżbiety Heleny Rozalii z Prusinowa Sapieżyny kasztelanowej wileńskiej (zm. po 1675 r.) s. 557–572; Zwierzykowski Michał: Nieznane źródło z 1778 r. do dziejów zamku poznańskiego i starostwa generalnego Wielkopolski s. 573–586; Bibliografia s. 567–636.

8019. STARSKI Michał: Szesnastowieczny warsztat garncarski z Pucka. *Archaeologia Historica Polona*. T. 25: 2017 s. 79–103, streszcz. ang.

8020. STASIAK Arkadiusz M[ichał]: Zdrada w czasach konfederacji barskiej. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 50–73, streszcz. ang.

8021. STROYNOWSKI Andrzej: Adam Poniński w obradach delegacji sejmu 1773–1775. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 59–83, streszcz. ang.

8022. STROYNOWSKI Andrzej: Znaczenie alternatywy sejmów dla Wielkiego Księstwa Litewskiego w epoce stanisławowskiej. *Przeгляд Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 121–142.

8023. STUDIES on the reception of Italian music in central-eastern Europe in the 16th and 17th century. Ed. by Marina Toffetti. *Kraków 2018 Musica Iagellonica* 8° ss. 302, il.

Z treści: Przybyszewska-Jarmińska Barbara: Sources in the history of music at the courts of the Polish Vasas preserved in the Skokloster castle (Sweden) s. 121–136; Przybyszewska-Jarmińska Barbara: On the trail of Luca Marenzio's works composed in Poland: „Missa super Iniquos odio habui” s. 137–172.

8024. SUSKI Piotr: Akcje polskich spółek akcyjnych w XVIII wieku – analiza historycznoprawna. Cz. 1. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 5: 2012 s. 149–162, streszcz. ang.

Toż. Cz. 2. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.] 2014 z. 2 s. 133–147, streszcz. ang.

8025. SUTOWICZ Anna: Organizacja życia wewnętrznego w klasztorze klarysek wrocławskich według potrydenckich konstytucji z 1677 r. *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 361–388, streszcz. ang.

8026. SWOBODZIŃSKI Marcin: Źródła do dziejów politycznych Gdańska w pierwszym okresie bezkrólestwa po śmierci Jana III Sobieskiego (VI–XII 1696) w zasobie Archiwum

Państwowego w Gdańsku. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 27–38.

8027. SYPIEŃ Jacek: Zagadka ołowianej tablicy. *Ilcusiana*. Nr 13: 2015 s. 35–43.

Tablica pochodząca z 1596 r., obecnie na ścianie olkuskiej bazyliki św. Andrzeja Apostoła.

8028. SZABO Franz A. J.: Wojna siedmioletnia w Europie 1756–1763. Tł. Miłosz Młynarz. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 399, mapy. (Best of Napoleon V).

8029. SZADKOWSKI Paweł: Staropolskie i hiszpańskie piśmiennictwo wojskowe XVI wieku w kontekście teorii rewolucji militarnej. Próba porównania. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 597–631, streszcz. ang.

8030. SZAFARCZYK Wioletta: Wizje pogrzebu w testamentach szlachty małopolskiej i wielkopolskiej z XVI–XVIII wieku. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 31–41, streszcz. ang.

8031. SZALKIEWICZ Wojciech Krzysztof: Mikołaja Kopernika rozmyślania nad monetą. Olsztyn 2017 Agencja Wit Witold Mierzejewski 8° ss. 95, nlb. 1, il.

Monetae cudendae ratio.

8032. SZARSZEWSKI Adam, Pałuchowski Piotr: Memoriale Loimicum – gdański pamiętnik z czasów zarazy w 1709 roku autorstwa Johanna Christoph Gottwalda. *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 139–156, streszcz. ang.

8033. SZELĄGOWSKA Krystyna: Kryzys państwowości w połowie XVII wieku. Paralela Dania – Rzeczpospolita. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 303–335, streszcz. ang.

8034. SZELEST Marcin: Nowo odkryte fragmenty „Lamentationes” Wacława z Szamotuł: przyczynek do odczytania źródła. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 1 s. 87–99, streszcz. ang.

W Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie z XVI w.

8035. SZELEST Marcin: „Sancte Simon magno mundi”: nowo zidentyfikowany motet Giovanniego Battisty Coccioli. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 3 s. 65–101, streszcz. ang.

Z pocz. XVII w.; przechowywany obecnie w Bibliotece im. Wróblewskich Litewskiej Akad. Nauk w Wilnie.

8036. SZPACZYŃSKI Przemysław Piotr: Mocarstwowe dążenia Zygmunta III w latach 1587–1618. Kraków 2013.

Rec.: Opaliński Edward: Zygmunt III wobec Habsburgów i Jana Zamoyskiego. *Kwartalnik Historyczny*. R. 123: 2016 nr 4; Polem.: Szpacyński Przemysław P[iotr]: Habsburgowie i Jan Zamoyski wobec ambicji mocarstwowych Zygmunta III.

Kwartalnik Historyczny. R. 124: 2017 nr 3; Repl.: Opaliński Edward, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 688–691.

8037. SZTYBER Radosław: Polski traktat historiozoficzny z 1633 roku. Studia i szkice. Zielona Góra 2017 Inst. Filologii Pol. Uniw. Zielonogórskiego 8° ss. nlb. 2, 216.

Wojciech Dembołęcki (ok. 1585–ok. 1646): Wywód jedy-nowłasnego państwa świata.

8038. SZULTKA Zygmunt: Proces przebudowy stosunków kościelnych na kaszubskim obszarze językowym Księstwa Szczecińskiego w XVI wieku. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 4 s. 225–258, streszcz. ang.

8039. SZULTKA Zygmunt: Spostrzeżenia nad procesem reformacji w Słupsku. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 7–45, streszcz. ang., niem.

Lata 1524–1539.

8040. [SZWED Wiaczesław] Shved Viachaslau, Zielińska Noemi: Podróż biograficzna po miastach Franciszka Skoryny. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 3: 2018 s. 9–33, streszcz. ang.

Pochodzący z Witebska humanista, drukarz, wydawca i tłumacz (1486–1551).

8041. SZYKUŁA-ŻYGAWSKA Agnieszka: Środowisko artystyczne Pilzna pod koniec XVIII stulecia w świetle ksiąg metrykalnych parafii św. Jana Chrzyciela w Pilźnie. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 9]: 2013 s. 29–33.

8042. SZYKUŁA-ŻYGAWSKA Agnieszka: Tomasz Hutter ze Lwowa wykonawcą ołtarzy w kościele pw. Przemienienia Pańskiego w Rachaniach. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 237–253.

XVIII w.

8043. SZYMAŃSKI Andrzej: Decydenci miasta Pleszewa w końcu XVIII wieku. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 5: 2016 s. 259–268.

Właściciel Makary Gorzeński z żoną Ludwiką z Koźmińskich, proboszcz Wojciech Kaliszyński, kierownik szkoły Michał Zawierski oraz burmistrzowie, wiceburmistrzowie, wójtowie i wicewójtowie.

8044. SZYMAŃSKI Andrzej: Kalisz końca XVIII wieku wobec niebezpieczeństwa pożarów. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 126–137.

Działalność Komisji Dobrego Porządku w l. 1780–1793.

8045. SZYMAŃSKI Andrzej: Podstawy i perspektywy wyżywienia miast powiatu

kaliskiego w drugiej połowie XVIII wieku. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 6: 2017 s. 165–184.

8046. SZYMAŃSKI Konrad: Uwagi nad problematyką obsady starostwa chęcińskiego w XVI–XVIII wieku. *Między Wisłą a Pilicą*. T. 19: 2018 s. 11–25, streszcz. ang.

8047. SZYMCZYK Maciej: Główne kierunki sprzedaży dusznickiego papieru w XVI i XVII w. *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 9–21, streszcz. ang., niem., czes.

8048. ŚLIWA Maciej: Obóz konfederatów barskich pod Barwinkiem. *Plaj*. [T.] 54: 2017 [dr.:] 2018 s. 118–131.

8049. ŚLIWA Maciej: Obóz konfederatów barskich pod Grabiem. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 171–189.

8050. ŚLUSAREK Krzysztof: Przestrzeń miejska Zbaraża w świetle akt podatkowych z lat 80. XVIII wieku. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 229–248, streszcz. ang.

8051. ŚWIAT bliski i świat daleki w staropolskich przestrzeniach. Pod red. Marioli Jarczykowej i Bożeny Mazurkowej; z udziałem Szymona Piotra Dąbrowskiego. Katowice 2015.

Rec.: Lawenda Tomasz, *Barok*. [T.] 23: 2016 [dr.: 2017] [nr] 1/2 s. 271–274.

8052. ŚWIAT teatru – świat wartości. Wychowanie obywatelskie w teatrze szkolnym jezuitów w Rzeczypospolitej XVI–XVIII w. Księga zbior. pod red. Jana Okonia. Kraków 2017.

Rec.: Kadulka Irena: Teatr szkolny jezuitów w służbie Rzeczypospolitej epok dawnych. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 187–201.

8053. ŚWIDERSKA-WŁODARCZYK Urszula: Homo nobilis. Wzorzec szlachcica w Rzeczypospolitej XVI i XVII wieku. Warszawa 2017.

Rec.: Klonder Andrzej, *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 111–114; Ujma Magdalena, *Czasy Nowożytne*. T. 31: 2018 s. 349–352; Srogosz Tadeusz, Stroynowski Andrzej: W sprawie wzorca osobowego szlachcica w Rzeczypospolitej w XVI i XVII wieku. *Wiek Stare i Nowe*. T. 12(17): 2017 s. 194–209; Polem.: Świdierska-Włodarczyk Urszula: Odpowiedź na artykuł recenzyjny... *Wiek Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 313–319.

8054. TARASZKIEWICZ Jacek: Uczniowie szkoły pijarskiej w Podolinie w latach 1642–1795. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 445–461, streszcz. ang.

8055. TARNOWSKA Anna: Periodyki późnej epoki stanisławowskiej jako źródło dla histo-

ryka prawa ustrojowego. O „Gazecie Narodowej i Obcej” oraz „Pamiętniku Historyczno-Polityczno-Ekonomicznym”. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 291–312, streszcz. ang., fr.

8056. TEATR dworski. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 4 s. 5–129.

Treść: Olechnowicz Emilia: Spektakl suwerenności. Uroczystości koronacyjne królowej Elżbiety I [14 I 1559 r.] s. 5–33; Olkusz Piotr: Théâtres de société we Francji. Salonowy eksperyment i laboratorium nowych reguł [XVIII w.] s. 34–54; Bajera Michał: Tragedia i dwór. Stan faktyczny oraz polemiczne użycie stereotypu w historii polskich przekładów [Pierre’a] Corneille’a i [Jean’a] Racine’a s. 55–86; Szumańska Joanna: Wizerunki równoległe Stanisława Augusta podczas inauguracji Teatru Królewskiego w Starej Oranżerii 6 września 1788 s. 87–112; Skowroński Piotr: Preasumpcja równania się Henrykowi IV. Stanisław August a legenda pierwszego Bourbona na tronie francuskim s. 113–129.

8057. TOKARZ Wacław: Warszawa przed wybuchem powstania 17 kwietnia 1794 roku. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 255.

8058. TOMASZEK Andrzej: Palestrancka kariera Jana Dunklana Ochockiego [ok. 1766–1848] – przyczynek do dziejów palestry schyłku Pierwszej Rzeczypospolitej. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 11 s. 94–100.

8059. TOMKIEWICZ Władysław: Jeremi Wiśniowiecki (1612–1651). Red. Andrzej Bucholz. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 332, il.

8060. TRAJDOS Tadeusz M[ikołaj]: Bogusza w świetle wizytacji XVIII w. *Plaj*. [T.] 54: 2017 [dr.:] 2018 s. 132–152.

8061. TRĄBSKI Maciej: Oblężenie i kapitulacja Twierdzy Kokenhauzen (2–7 X 1700). *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 59–82, streszcz. ang., niem.

Na terenie Inflant.

8062. TUROS Maria J[oanna]: Leopold Lafontaine (1756–1812) – nadworny chirurg króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 29–42, streszcz. ang.

8063. TYSZKOWSKI Kazimierz: Wojna o Smoleńsk 1613–1615. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 139.

8064. UJMA Magdalena: Samuel Zborowski i jego czasy. Wyd. 2. Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 388, tabl. nlb. 16, il., streszcz. ang.

Wyd. 1. 2017.

8065. UNIVERSALIA et particularia. Ars et praxis Societatis Jesu in Polonia. Eds. Bogna

Bohdanowicz, Tomasz Jeż. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Sub Lupa 8° ss. VIII, 469, nlb. 1, il., nuty, streszcz. ang., pol. (Fontes Musicae in Polonia. Seria B; vol. 3).

Materiały z konferencji, Warszawa, 22–23 IX 2017 r.

Treść: Bohdanowicz Bogna, Jeż Tomasz: Od redakcji s. V–VI; Toz w jęz. ang.: Editor's note s. VII–VIII; Kowalczyk Dariusz: Wiara wcielona w kulturę, czyli jezuickie szukanie Boga we wszystkich rzeczach. Muzyczne paradoksy pierwszych jezuitów s. 1–27; Nowicka-Jeżowa Alina: Post-Tridentine Jesuit. Writers and the humanist tradition. Continuities and reevaluations in the works of Piotr Skarga s. 29–62; Przybyszewska-Jarmińska Barbara: „The Swedish mission” of Adam Steinhallen and two other priests from the Collegium Germanicum and its impact on music at the court of Sigismund III Vasa in the late 16th and early 17th centuries s. 63–83; Berglund Lars: Music and mission in the Roman Jesuit circles in the mid-17th century s. 85–105; Galewski Dariusz: Barokowe prospekty organowe w świątyniach jezuickich na Śląsku – stan zachowania, forma i wymowa ideowa s. 107–147; Szelest Marcin: The repertoire of the Braunsberg/Oliva organ tablatures and its sources s. 149–197; Gerasimowa Irina: Wpływ wczesnobarokowego koncertu kościelnego na styl muzyczny Mykoły Dyleckiego [ok. 1630–1690] s. 199–221; Jochymczyk Maciej: Jacek Szczurowski [1716–po 1778] – źródła do biografii s. 223–253; Baranowski Andrzej Józef: Teatralizacja wewnątrz kościołów jezuickich w okresie baroku s. 255–306; Okoń Jan: Muzyka i taniec oraz ich funkcje wychowawcze w teatrach szkolnych jezuitów w Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku s. 307–342; Trilupaaitienė Jūratė: Szkice o muzykowaniu w jezuickim teatrze szkolnym i widowiskach parateatralnych w Wielkim Księstwie Litewskim s. 343–372; Kochanowicz Jerzy [Eugeniusz]: Edukacja muzyczna w kolegiach jezuickich Rzeczypospolitej Obojga Narodów s. 373–393; Mariani Andrea: Inwentarze kolegiów Towarzystwa Jezusowego jako źródło do badań nad jezuicką kulturą muzyczną s. 395–450; Seriakow Serhij: Obraz burs muzycznych Towarzystwa Jezusowego w historiografii polskiej XIX i pierwszej połowy XX wieku s. 451–468.

8066. URBANA VIČIUS Agnius: The new citizens of Vilnius from Polish Royal Prussia 1661–1795. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 307–336, streszcz. pol.

8067. URUSZCZAK Waław: Ustawy okołokonstytucyjne Sejmu Wielkiego z 1791 i 1792 roku. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 3 s. 247–258, streszcz. ang.

8068. [VORONČUK Īrina Oleksiivna] Voronchuk Iryna: Volhynian court books as a source for studying the history of the Ukrainian noble (szlachta) family in the 16th and 17th centuries. *Przeszłość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 39–62, streszcz. pol.

8069. W KRĘGU patronatu kobiecego w XVII–XVIII wieku. Red. Bożena Popiołek, Urszula Kicińska, Anna Penkała-Jastrzębska, Agnieszka Słaby. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 343, il., streszcz. ang., pol. Uniw. Pedagog. im. KEN w Krakowie. (Prace Monograficzne; nr 889).

Treść: Starchenko Natalia: Patronage system as a formal power mechanism in the early modern Polish-Lithuanian Commonwealth

s. 17–36; Bilous Natalia: Klientela Tomasza Zamoyskiego w województwie kijowskim (w świetle korespondencji z lat 1619–1637) s. 37–58; Trimonienė Rita Regina: Międzynarodowa rodzina szlachecka w Wielkim Księstwie Litewskim w drugiej połowie XVI i na początku XVII wieku s. 59–78; Oczko Piotr: Uwagi z zupełnie innego świata. Czy w Republice Zjednoczonych Prowincji mógł zaistnieć (kobięcy) patronat? s. 79–90; Kwaśna Karolina: And when he died, his widow continued the business... Wdowy z Nowej Anglii s. 91–107; Żołądź-Strzelczyk Dorota: Wpływ kobiet na edukację w epoce nowożytnej. Konteksty rodzinne i społeczne s. 109–121; Szylar Anna: „Niechaj pilnie upatrują humorów i fantazji fundatorek, aby nie przynosiły żadnych turbacji klasztorowi...” Kobiety-fundatorki klasztorów żeńskich w XVII i XVIII wieku. Reforma trydencka i jej konsekwencje dla powstawania klasztorów cenzurowych s. 123–139; Traczyk Łukasz: Zapomniani warszawski pałac Heleny Tekli z Ossolińskich Lubomirskiej [1622–1687] s. 141–154; Pietrzak Jarosław: Zarządcy, słudzy i korespondenci: Mikołaj Krogulecki [zm. 1707] i Jan Antoni Lamprecht [zm. 1714] w kręgu patronatu Marii Kazimierzy Sobieskiej i Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej w latach 1698–1714 s. 155–177; Kucharski Adam: Informacje i usługi. Jakub Kazimierz Rubinkowski [1668–1749] jako korespondent Elżbiety Sieniawskiej [ok. 1669–1729] oraz Anny Katarzyny Radziwiłłowej [1676–1746] s. 179–192; Sajdak Kinga: Relacje patron-sługa na przykładzie Elżbiety Sieniawskiej z Lubomirskich i Izraela Rubinowicza [zm. ok. 1743] s. 193–204; Stasiewicz Krystyna: Patronat sławnych magnatów nad nietuzinkową klientką Elżbietą z Kowalskich Drużbacką [ok. 1698–1765] s. 205–219; Kicińska Urszula: Patronacka aktywność wdowy Konstancji Marianny z Potockich Szczukowej [ok. 1676–1733], podkanclerzyny litewskiej s. 221–237; Penkała-Jastrzębska Anna: Anna Wincenta z Fredrów Sapieżyńna [zm. 1733]: zapomniana dobrodziejka s. 239–251; Słaby Agnieszka: Anna Franciszka z Gnińskich Zamoyska [zm. 1704] w roli protektorki. Próba sondażu s. 253–267; Kuras Katarzyna: Patronat kobiecy we Francji w XVIII wieku. Stare wzorce i nowe idee s. 269–284; Dormus Katarzyna: Mecenat artystyczny Izabeli z Flemmingów Czartoryskiej [1746–1835] s. 285–297; Kudła Lucyna: Fundatorki żeńskich szkół zakonnych w dziewiętnastowiecznej Galicji s. 299–306; Pekaniec Anna: Jadwiga z Działyńskich Zamoyska [1831–1923]. Portret społeczniczki i autobiografki s. 307–321.

8070. WAGNER Marek: Żołnierze Starej Warszawy. Szkice historyczne z XVII wieku. Warszawa 2018 [b.w.] 8° ss. 272, nlb. 1, mapa.

8071. WAJS Hubert: O tytuł, czyli artykuł 3 traktatu oliwskiego z 1660 r. – tres Etceterationes in titulo. *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 129–142, streszcz. ang. s. 212.

Tytuł króla.

8072. WALIŃSKA Marzena: „Żywoty świętych ten Apollo pieje”. Studia nad tradycją mitologiczną w literaturze staropolskiej. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 248, nlb. 2, streszcz. ang., fr. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3756).

Lata 1558–1700.

8073. WAŚ Gabriela: Reformacja i władza. Reformy chrześcijaństwa w nurcie reformacji a spory o władzę na Śląsku w XVI i w pierwszym dwudziestolecu XVII wieku. Kraków 2017.

Rec.: Kriegseisen Wojciech, *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. T. 62: 2018 s. 217–222.

8074. WERYŃSKA-PRZYBYŚ Agnieszka: Obraz wsi w regionie dębickim II połowy XVIII wieku. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 93–107.

8075. WHITE Agnieszka: Angielskie i polskie miasta we wspomnieniach siedemnastowiecznych peregrynatorów z obu krajów. *Terminus*. R. 11: 2009 z. 1/2 s. 141–160, streszcz. ang.

8076. WILCZEWSKI Tadeusz: Mieszkańcy parafii Pręgowo w drugiej połowie XVII wieku. Cz. 3: Rodziny i osoby. Gdańsk 2018 Galan 8° ss. 531, il.

Pw. Bożego Ciała w l. 1658–1750.
Cz. 1. 2012.

8077. WIŚNIEWSKA Dorota: Dla dobra rodziny. Wokół działalności Ludwika z Poniatowskich Zamoyskiej w latach 1751–1772. *Przeгляд Historyczny*. T. 108: 2017 z. 4 s. 673–685, streszcz. ang.

8078. WITECKI Stanisław: Przekaz kulturowy w parafiach katolickich na obszarze Rzeczypospolitej Obojga Narodów czasów stanisławowskich. Kraków 2018 Societas Vistulana 8° ss. 394, tabl. 28, k. 1, il., streszcz. ang., ros.

8079. WITKOWICZ Andrzej: Kara Mustafa nad Dnieprem. Geneza, przebieg i skutki wojny czehryńskiej 1678 r. Tarnowskie Góry–Zabrze 2017 Inforteditons 8° ss. 327, nlb. 1, il., mapy. (Bitwy/Taktyka; 96).

8080. WITKOWSKA Aleksandra: Księgi cudów – źródło do badań praktyk pątnicznych na ziemiach polskich. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.:] 2008 s. 189–200.

8081. WOLSKI Marian: The Potocki family of the Pilawa coat of arms. A study of family history and estates until the early 17th century. Kraków 2017 Societas Vistulana 8° ss. 451, tabl. 42, il., mapy.

Od XVI w.; Wyd. oryg.: Potoccy herbu Pilawa do początku XVII wieku. Studium genealogiczno-własnościowe. Kraków 2013.

8082. WOLSKI Marian: Spór przemyskiej kapituły katedralnej ze szlachtą o dziesięcinę biskupią w drugiej połowie XVI wieku. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 227–249, streszcz. ang.

8083. WOLSKI Rafał: Sejmiki mazowieckie wobec planów wojny tureckiej Władysława IV w 1646 roku. *Wiek Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 52–66, streszcz. ang., niem.

8084. WÓJCIK Ewa: „Wiadomości Literackie” 1760–1763 – popularnonaukowy dodatek

do „Kuriera Litewskiego”. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 179–194, streszcz. ang.

8085. WÓJCIK Michał Tomasz: Pożar w Lublinie w 1719 r. – na obrazie z lubelskiej bazyliki pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika i w świetle źródeł pisanych. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 39–66, streszcz. ang.

8086. WRONA Grzegorz: Rewizja komisji skarbowej w ekonomii samborskiej w 1698 roku. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 7–37, streszcz. ang.

8087. WRÓBEL Łukasz: Hylzenowie, Platrowie i Tyzenhauzowie. Szlachta inflancka i jej rola w życiu politycznym osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 175–185, streszcz. ang.

8088. WRÓBEL Łukasz: Źródła do dziejów magnackiego rodu. O egodokumentach trzech pokoleń Hylzenów. *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 37–59, streszcz. ang.

XVII–XVIII w.

8089. ZAJAC Andrzej: Urzędnicy najemni i służba w miastach Wołynia w drugiej połowie XVI i pierwszej połowie XVII wieku. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 25–49, streszcz. ukr., ang.

8090. ZAKLIKA Walerian: Powiat pilźnieński w XVI w. pod względem geograficzno-statystycznym. *Rocznik Pilźnieński*. [R. 5]: 2009 s. 39–53.

8091. ZAKRZEWSKI Andrzej [B.]: Prawo i praktyka udziału w sejmikach Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI–XVIII wieku. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 97–113, streszcz. ang.

8092. ZAMOYSKI Grzegorz: Wieś Niwa w metryce józeffińskiej. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 91–116.

Zawiera aneks źródłowy.

8093. ZAWADZKI Robert K.: „Terrae Sanctae et urbis Hierusalem descriptio” brata Anzelma Polaka [ok. 1460–1522]. Niektóre walory literackie utworu. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 4 s. 23–38.

Opis podróży autora do Palestyny w 1507 r., wyd. w jęz. łac. w l. 1512 i 1517 oraz w jęz. pol. w Wilnie w 1595 r.

8094. ZBUDNIEWEK Janusz: Geneza i okoliczności koronacji obrazu Matki Bożej

Częstochowskiej. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 17–48, streszcz. ang.

W 1717 r.

8095. ZIELECKA-MIKOŁAJCZYK Wioletta: The activity of the orthodox nobility from the eparchy of Przemyśl on behalf of the Orthodox Church in the 17th century. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 41–55, streszcz. ang.

8096. ZIELIŃSKA Ewa: „Entretiens” Stanisława Augusta z ambasadorem rosyjskim Ottonem Magnusem von Stackelbergiem i „Mémoires” ostatniego króla Rzeczypospolitej. *Studia Źródloznawcze*. T. 56: 2018 s. 91–103, streszcz. ang.

8097. ZIEMIERSKI Maciej: Losy Adama Toryanego (po 6 marca 1701–1756/57), syna rajcy krakowskiego Franciszka Toryanego, w świetle jego testamentu i pośmiertnego inwentarza. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23: 2017 [dr.:] 2018 s. 11–44.

8098. ZIEMIERSKI Maciej: Szlachcic – mieszczańinem. Losy miecznika lubelskiego Józefa Siestrzyńskiego w świetle jego ostatniej woli z 17 czerwca 1652 r. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 159–173, streszcz. ang.

Zawiera też tekst testamentu.

8099. ZIOBER Aleksandra: The role and use of religion in the politics of candidates to the

Polish throne in the 17th century. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 115–132, streszcz. pol., niem.

8100. ZWOLIŃSKA Elżbieta: Pytania o muzykę w kościele Mariackim w Krakowie w pierwszej połowie XVI stulecia i o postać Jana z Lublina. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 3 s. 3–41, streszcz. ang.

8101. ZYCH Sławomir: Sanktuarium maryjne Kolbuszowszczyzny około połowy XVIII w. Zarys problematyki. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 31–37.

8102. ZYDEK Sylwia: Strach i poczucie bezpieczeństwa jako elementy budujące polską mentalność w XVIII wieku w świetle kaznodziejstwa Antoniego Węgrzynowicza (1658–1721). Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 144. (Staropolski Ogląd Świata).

8103. ŻOŁĄDŹ-STRZELCZYK Dorota: „Wychowanie dobre dziecięciu szlacheckiemu” – Hieronim Baliński [ok. 1540–ok. 1600] o edukacji. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 7–18, streszcz. ang.

8104. ŻUKOWSKI Jacek: Pałac królewski w Łobzowie – funkcje i przekształcenia w latach 1633–1648. *Barok*. [T.] 24: 2017 [dr.:] 2018 [nr] 1/2 s. 15–37, streszcz. ang.

4. OKRES 1795–1918

a) Źródła

Zob. poz. 6561, 6766, 7552, 7621, 7639, 8316, 8366, 8371, 8375, 8384, 8385, 8386, 8396, 8602, 8604, 8684, 8698, 8713, 8723, 8755, 8776, 8855, 8871, 8877, 8912, 8913, 8925, 8940.

8105. I WOJNA światowa na morzach w opiniach polskich teoretyków i praktyków. [Oprac.] Maciej Franz, Mariusz Kardas. Oświęcim–Gdynia–Poznań 2018 Napoleon V; Akad. Marynarki Wojennej; Inst. Historii UAM 8° ss. 128, nlb. 1, il.

Treść: Zamiast wstępu s. 7; Od Redaktorów s. 8–10; Pierwsza wojna światowa na morzu – wprowadzenie do tematyki s. 11–27; Zespół Ligi Morskiej i Kolonialnej w Archiwum Państwowym w Iwano-Frankiwsku s. 28–33; Zasady edycji materiału źródłowego s. 34–36; Kmdr ppor. dypl. Rafał Czczcott [1891–1945] – Rys biograficzny s. 37–40 Czczcott Rafał: Organizacja morskiej blokady Niemiec podczas Wojny Światowej s. 41–55; Inż. Stanisław K. Kochanowski [1871–1943] – Rys biograficzny s. 56–58; Kochanowski Stanisław K.: Działalność przemysłu budowy okrętów wojennych 1914–1918 s. 59–62; Kpt. mar. inż. Witold Hubert [1889–1939] – Rys biograficzny s. 63–66; Hubert Witold: Zarys historii wojen morskich s. 67–80; Kmdr por. Artur

Lotar Reyman [1900–1983] – Rys biograficzny s. 81–85; Reyman Artur: Hydrografia s. 86–95; Kochanowski Stanisław K.: Z Wołym Rogerem s. 96–99; Czczcott Rafał: Działania marynarki wojennej s. 100–107; Inż. Jerzy Sawiczewski [1902–1973] – Rys biograficzny s. 108–109; Sawiczewski Jerzy: Anglicy na Bałtyku 1914–1919 s. 110–123; Zestawienie udziału okrętów podwodnych w walkach na Bałtyku s. 124–125; Kochanowski Stanisław K.: Wojna gospodarcza na morzu 1914–1918 s. 126–128; Kilka uwag dotyczących dorobku Polski na morzu s. 129.

8106. XIX-WIECZNE walce pienińskie na fortepian. [Wyd.] Ryszard M. Remiszewski. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 325–342.

Stanisława Cybulskiego z ok. 1897 r.

Zawiera gł. nuty.

8107. ÂKIJ hosen z kritiki. Polemika galičan na storinkah nimeckoi presi 1843–1846 rr. Zbrav i do druku pidgotuvav Volodimir Pilipovič; predmovu napisav Mihael Mozer; z nimeckoi pereklav Oleg Konkevič; z latinskoj pereklav Rostislav Paranko. Peremišl 2018 Vidavničtvo Domì 8° ss. 439, il.

8108. ARCHIDIECEZJA lwowska obrządku łacińskiego w latach 1914–1918. Materiały źródłowe. T. 1. Oprac., przypisy, indeksy, wybór fot. Grzegorz Chajko. Kraków 2018 Scientia Plus 8° ss. 331, nlb. 3, il.

8109. [BARCZEWSKA Natalia z Gołowaczewskich]: Czy można przeżyć więcej? Wspomnienia Natalii z Gołowaczewskich Barczewskiej. Warszawa 2018 Wydaw. Andrzej Marcin 8° ss. nlb. 4, 50, nlb. 1, il.

Żyła 1905–1994.

8110. BARTKOWSKI Witold: Wspomnienia Zbyszkwowi i Rysiowi do przeczytania. Oprac. i przypisy Agnieszka Krzesimowska. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 56–66.

Obejmują dzieciństwo i młodość autora (1898–1943) w Julianowie w domu dziadka, potem pobyt u rodziców w Klimontowie i lata szkolne w Sandomierzu; doprowadzone do wybuchu I wojny światowej.

8111. [BARTNIK Władysław]: Wspomnienia Władysława Bartnika (1886–1953). [Wyd.] Jolanta Bartnik. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 237–249.

Wspomnienia kupca i działacza społecznego obejmujące dzieciństwo i pierwsze prace jako praktykanta rolnego w Borkach i Niechcicach, naukę w gimnazjum w Częstochowie i pracę tamże, lata I wojny spędzone w rodzinnych Grabach, życie rodzinne i działalność społeczną w Radomsku w międzywojniu oraz ukrywanie się w czasie II wojny światowej; uzupełnione o bieżące zapiski z l. 1928–1945 dot. warunków atmosferycznych.

8112. BAUM Bronia: Dziennik z lat 1912–1921. [Wyd.] Joanna Lisek. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 191–220, streszcz. ang.

Wspomnienia Broni (Brejndl) Baum (1896–1947), późniejszej ortodoksyjnej pisarki, działaczki i publicystki, wówczas mieszkanki Tomaszowa Mazowieckiego.

8113. BOHATEROWIE powstania styczniowego Władysław Rawicz i ks. Stanisław Brzóska w wybranych źródłach archiwalnych. [Wyd.] Rafał Dmowski. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 191–210.

Z l. 1863–1865.

8114. BREJSKI Jan: Wspomnienia (z moich lat w Westfalii i Nadrenii) wraz z wprowadzeniem „Testament człowieka czynu narodowego współtwórcy Kuźni Bochumsko-Westfalskiej”. Oprac., red. i przygot. do dr. Jan Papiór. Poznań 2018 Rys 8° ss. 124, il.

Treść: Papiór Jan: „Testament człowieka czynu narodowego i współtwórcy Kuźni Bochumsko-Westfalskiej”. Wprowadzenie do wspomnień Jana Brejskiego [1863–1934] s. 9–38; Brejski Jan: Początki Wychodźstwa Zarobkowego s. 39–112; Brejska-Nawrocka Ludmiła: W 23 rocznicę zgonu śp. Jan Brejskiego s. 113; Śp. Jan Brejski b. wojewoda pomorski. (Wspomnienie

pośmiertne) s. 113–116; Mańkowski Franciszek: Zgąsło życie wielkiego Polaka s. 117–120; Papiór Jan: Biogramy Jana Brejskiego s. 121–122; Literatura podstawowa s. 123–124.

Wspomnienia wydawcy, społecznika i późniejszego wojewody pomorskiego z l. 1893–1918 opisujące sytuację polskich robotników w Westfalii, działalność ks. Franciszka Lissa i rolę wychodźstwa na rzecz odbudowy niepodległości Polski.

8115. BRENZTEJN Michał [Eustachy]: Dziennik 1915–1918. Cz. 1: Rok 1915–1916. Oprac., wstęp i przypisy Małgorzata i Marek Przeniosło. Kielce 2015.

Rec.: Kasperek Norbert, *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 105–107; Karpińska Małgorzata, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 199–205.

8116. [BROWNE John Ross]: Amerykanin w Wielickiej kopalni soli. Nieznana relacja z XIX wieku. An American tourist in the salt mine of Wieliczka. An unknown account from the 19th century. (Oprac. i tł.) Małgorzata Piera; red. nac. Jan Goddowski; red. Elżbieta Bednarowska, Małgorzata Piera. Wieliczka 2018 Muzeum Żup Krakowskich 8° ss. 77, nlb. 3, il. Min. Kultury i Dziedzictwa Nar. Departament Dziedzictwa Kulturowego.

Tekst równol. pol., ang.

Rok 1860.

8117. BUKOWSKI Henryk: Wspomnienia powstańca styczniowego. Oprac. Dorota Lewandowska. Warszawa–Nowy Jork 2018 NDAP; we współpr. z Fund. Rodziną Blochów 8° ss. 127, nlb. 1, il. NDAP.

Tyt. równol.: Wspomnienia Henryka Bukowskiego.

8118. [BURZYŃSKI Józef, Burzyńska Marcjanna, Stępiński Józef]: Korespondencja z głębi Rosji. Listy Józefa i Marcjanny Burzyńskich z Syberii oraz Józefa Stępińskiego z Kaukazu. [Wyd.] Michał Pótroła. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 73–81.

Gł. do Pelagii Stępińskiej, z l. 1884–1891.

8119. [BURZYŃSKI Kazimierz]: Niepublikowane wspomnienia o Michale Czajkowskim – Sadyku Paszy. [Wyd.] Aleksandar Zlatanov. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 2 s. 111–130, streszcz. ang., ros.

Wspomnienia adiutanta z l. 1866–1868.

8120. [BUSZKAT Wilhelm]: Wilhelm Buszkat. Uciekinier z Syberii 1868 roku. Oprac. Eugeniusz Niebelski. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 158, il.

Treść: Niebelski Eugeniusz: Kim był Wilhelm Buszkat – zamiast przedmowy s. 7–14; Buszkat Wilhelm: Opowiadanie z życia syberyjskiego. Spisał Nikodem Fałęcki s. 17–103; Niebelski Eugeniusz: Z Aleksandrowska nad Angarą do Krakowa w Galicji – ucieczka Buszkata w 1868 roku s. 107–149; Bibliografia s. 151–153.

Wspomnienia zesłańca (1839–?) z walk w powstaniu styczniowym, drogi na katorgę na Syberii, udziału w powstaniu zabajkalskim, ucieczki z więzienia w 1868 r., pojmania i przewiezienia do Wilna oraz ponownej ucieczki do Krakowa.

8121. CARTON de Wiart Adrian: *Moja odyseja. Awanturnik, który pokochał Polskę*. Tł. Krzysztof Skonieczny; posł. Marek Kornat; red., przypisy, indeks Arkadiusz Wingert. [Wyd. 2]. Kraków–Warszawa 2018. Wydaw. Arkadiusz Wingert; Bellona 8° ss. 398, nlb. 2, il.

Pamiętniki urodzonego w Belgii oficera brytyjskiego (1880–1963) obejmujące naukę w Edgbarton i Oxfordzie, udział w wojnie burskiej i I wojnie światowej, wyjazd do Polski na czele Brytyjskiej Misji Wojskowej (w l. 1919–1924), osiedlenie się w leśniczówce Prostyń w dobrach Karola Mikołaja Radziwiłła, realia II RP, ponowną służbę w Misji od sierpnia 1939 r. i dalsze losy wojenne i powojenne.

Wyd. 1. 2016.

8122. CHEŁMSKI listopad 1918 roku. Wybór materiałów. Wybrał, oprac. i przedzielił wstępem Zbigniew Lubaszewski. Chełm 2018. Wydaw. TaWa Taurągowski Waldemar 8° ss. 60, il. Pol. Tow. Turystyczno-Krajoznawcze. Oddz. im. Kazimierza Janczykowskiego w Chełmie. Komisja Historii i Tradycji przy współpr. Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie.

Treść: Lubaszewski Zbigniew: Wstęp s. 7–10; Orlicz-Dreszer Gustaw: Listopad r. 1918 w Chełmie s. 11–15; Ambroziewicz Wiktor: Moja przygoda pedagogiczna. O szkole polskiej nieco inaczej s. 16–20; Wspomnienia Wacława Komarnickiego s. 21–22; Z marszu na Kijów. Opowieść ppor. [Jerzego] Wyrzykowskiego s. 23–25; Odorkiewicz Cyprjan: Pamiętne lata s. 26–27; Cymkówna-Wronkowska Maria: Listopadowe echa s. 28–31; Karcz Jan, Kryński Wacław: Zarys historii wojennej 1-go Pułku Szwoleżerów Józefa Piłsudskiego s. 32–33; Odorkiewicz Cyprjan: Listopad 1918 w Chełmie s. 34–44; Stefański Jan, pseud. Szelaż: Praca P.O.W. na terenie powiatu Chełma s. 45–48; Cymkówna-Wronkowska Maria: Z pamiętnych dni listopadowych r. 1918. Kartka z pamiętnika uczennicy kl. V s. 49; Kędziński Mieczysław: Wspomnienia o Orliczu s. 50; Relacja Stanisława Burchardt-Bukackiego dla sekcji historyczno-operacyjnej Oddziału III Naukowo-Szkolnego Sztabu Generalnego MSWojsk. o przebiegu rozbrojenia okupantów w Lublinie s. 51; Kmicic-Skrzyński Ludwik, Dudziński Julian: Dzieje wojenne 1 Szwadronu 1 Pułku Szwoleżerów Józefa Piłsudskiego s. 52–53; Jaworski Kazimierz Andrzej: Koniec seansu s. 53; Fotografie s. 55–60.

8123. [CHWALIBÓG Józefa]: Fragment drogi do Niepodległej w relacji śp. Józefy Chwalibogowej żony doktora Henryka Marcina Chwaliboga. [Wyd.] Krzysztof Chwalibóg. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 65–66.

Zawiera apel autorki (1878–1942) wystosowany w 1916 r. do mieszkańców Łącka i Czernca o pomoc dla legionistów.

8124. CINCIAŁA Andrzej: *Dziennik 1846–1853*. T. 1–2. Wyd. Marzena Bogus. Cieszyn 2015.

Rec.: Jarząbek Marcin, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 775–778.

8125. [CZARTORYSKI Adam Jerzy]: *Dziennik ks. Adama Jerzego Czartoryskiego 1813–1817*. Oprac. i wstępem opatrzyła Małgorzata Karpińska; przypisami opatrzyła Małgorzata Karpińska przy współpr. Janusza Pezdy. Warszawa 2016.

Rec.: Zawadzki Wacław Hubert, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 207–210.

8126. CZARTORYSKI Adam Jerzy: *Żywoć Juliana Ursyna Niemcewicza [1758–1841]*. Oprac. i wstępem poprzedził Aleksander Czaja. Warszawa 2013. Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 439, tabl. 16, il. (Kolekcja Niemcewiczowska).

W aneksie korespondencja J. U. Niemcewicza; czas powstania dzieła 1860.

8127. [CZECHÓWNA Aleksandra]: *Wielka wojna w „Dzienniku” Aleksandry Czechówny*. (Cz. 4: 1 stycznia – 29 grudnia 1917 r.). [Wyd.] Bożena Lesiak-Przybył. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23: 2017 [dr.:] 2018 s. 181–215.

Cz. 1. *Tamże*. T. 20: 2014 [dr.:] 2015.

8128. DAŃCZAK Czesław: *Materiały do historii miasta Sokółowa. Kupcy*. *Rocznik Sokółowski*. Nr 15: 2018 s. 357–361.

Wspomnienia dot. chrześcijan-Polaków, XIX w. – ok. 1918 r.

8129. DASZYŃSKI Ignacy: *Pamiętniki*. Cz. 1–2. Wstęp i oprac. Kamil Piskała. Warszawa 2017.

Rec.: [w jez. pol.]: Waingertner Przemysław, *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 326–329; [w jez. ang.]: Waingertner Przemysław, *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 327–330.

8130. [DAWID Jadwiga] Szczawińska-Dawidowa Jadwiga: *Listy do Jana Władysława Dawida (marzec – maj 1905)*. Z rękopisu do dr. przygot., wstępem i komentarzami opatrzyła Justyna Myszowska. Warszawa 2017. Bibl. Publ. m. st. Warszawy. Bibl. Gł. Woj. Mazowieckiego 8° ss. 287, il. (Prace Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy; nr 25).

8131. DĘBOWSKI Stanisław, pseud. Młot: *Była taka drużyna*. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 405–444.

Wspomnienia autora (1899–1987) z działalności w drużynie skautowej im. Tadeusza Kościuszki w Łomży, l. 1916–1917.

8132. DOKUMENTY z grodzieńskiego archiwum. [Cz.] 2. [Wyd.] Stanisław Remiszewski. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 1 s. 261–303.

Dot. Ciechanowca, z l. 1851–1864.

Cz. 1. *Tamże*. T. 13: 2017.

8133. [DOLIŃSKI Stanisław, Doliński Artur]: Dzień powszedni Polaka-urzędnika w głębi Cesarstwa Rosyjskiego. Korespondencja Stanisława Dolińskiego z Arturem Dolińskim (1851 rok). [Wyd.] Maria Korybut-Marciniak. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 293–322.

8134. DOROŻYŃSKA Elżbieta z Zaleskich: Na ostatniej placówce. Dziennik z życia wsi podolskiej w latach 1917–1921. Przedm. Artur Górski; red. Małgorzata Pilecka. Łomianki 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 347, nlb. 1.

Oprac. na podstawie wyd.: Warszawa 1925.

Wspomnienia żyjącej w l. 1882–1943 ziemianki, literatki i działaczki społecznej obejmujące okres 8 XI 1917 – 18 VII 1921 i opisujące życie w dworze w Halzbjówce w realiach rewolucji.

8135. DROHOJOWSKI Marcei: Pamiętnik (1817–1901). Do dr. podali Joanna Dardzińska, Tomasz Gałwiazek. Krościenko nad Dunajcem 2017.

Rec.: Remiszewski Ryszard M.: Pamiętnik Marcelego Drohojowskiego. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 503–504.

8136. [DUDA Franciszek]: „Przeżywamy wielkie dni dziejowe”. Obraz rodzącego się niepodległego państwa polskiego w Dzienniczku z czasów wojny 1914–1921 Franciszka Dudy. [Wyd.] Maria Urgacz. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 71–118, streszcz. ang.

8137. DUNIN Józef Stanisław: Migawki z mojego życia. Wspomnienia właściciela dóbr głębowickich. Wstępem poprzedzili Amelia Dunin z Dąbskich i Piotr Józef Włast Dunin; oprac. red. Jutyna Wójcik. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 302, tabl. 1, il.

Wspomnienia ziemianina (1896–1980) ukazujące dzieciństwo i edukację domową w Głębowicach, naukę w gimnazjum w Krakowie i studia na UJ oraz w Wiedniu, walki w Legionach Polskich i w armii austriackiej, gospodarowanie w rodzinnym majątku, udział w wojnie we Francji i powojenną pracę przewodnika po Krakowie; uzupełnione korespondencją z l. 1941–1973.

8138. [DYBOWSKI Benedykt]: Korespondencja Benedykta Dybowskiego do Janusza Domanińskiego w latach 1917–1918. Red. Piotr Daszkiewicz, Dariusz Iwan, Hubert Kowalski, Dominika Mierzwa-Szymkowiak, Robert Zaborowski. Warszawa 2018 Muzeum i Inst. Zoologii PAN 8° ss. 218, il., streszcz. ang., franc. (Memorabilia Zoologica. Nowa Seria; 4/2018).

B. Dybowski (1833–1930), J. Domaniński (1891–1954).

8139. DZIEDUSZYCKA Ewa: Podróżniczka. Opieką red. Barbara Górka. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 596, nlb. 4, il.

Wspomnienia ziemianki z rodziny Koziębrodzich (1879–1963) opisujące dzieciństwo w majątku Kozłów pod Lwowem, osiedlenie się z mężem Władysławem w Jezupolu, kontakty

z twórcami kultury i sztuki, liczne podróże do Afryki Północnej, Indii i Palestyny, tułaczkę w czasie II wojny i powojenne osiedlenie się we Wrocławiu.

8140. [DZIĘCIOŁ Józef]: Józefa Dzięcioła wspomnienia z lat 1914–1919. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 3: 2017 s. 15–32.

Zapiski z okresu 1 VIII 1914 – 15 IX 1919 opisujące wędrówkę autora (1883–1975) – stolarza i powojennego wójta gminy Sławków – po Europie w czasie I wojny światowej zakończoną wstąpieniem do I Dywizji Strzelców Pieszych w Odessie.

8141. EMIGRACJA polityczna. Przypadek polski. Wybór tekstów z okresu zaborów. Wyboru dokonał, oprac. i wstępem opatrzył Jacek Kłoczkowski. Kraków 2018 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. 436, nlb. 1. (Polskie Tradycje Intelktualne; 30).

Treść: Kłoczkowski Jacek: Wstęp s. 9–22; Mochnacki Maurycy: O charakterze polskiej emigracji s. 25–29; Mochnacki Maurycy: List do Generała Dwernickiego od oficerów, podoficerów i żołnierzy z zakładu Auxerre [17 X 1834 r.] s. 30–38; Mochnacki Maurycy: Pismo okólne oficerów, podoficerów i żołnierzy z zakładu Auxerre, do Rodaków w Emigracji [23 X 1834 r.] s. 39–48; Nabelak Ludwik: Do Maurycego Mochnackiego z powodu pism auxerskich [29 XI 1834] s. 49–68; Jelowicki Aleksander: Polemika z „Nową Polską” [23 IX 1834] s. 69–78; Jelowicki Aleksander: Kilka słów z powodu oświadczenia Generała Dwernickiego [7 X 1834] s. 76–81; Morawski Teodor: Komitet Narodowy Emigracji Polskiej [5 XII 1832] s. 82–88; Mickiewicz Adam: Niezgody emigracji naszej. Kilka słów o jej ruchach s. 89–93; Kajstewicz Hieronim, Koźmian Jan: Korespondencja emigracyjna [15 II 1835 – 17 III 1835] S. 94–106; Dwernicki Józef: Do szanownych Polaków emigrację polską składających [16 IX 1835] s. 107–112; Sienkiewicz Karol: Dyplomacja emigracji s. 113–117; Sienkiewicz Karol: Emigracja w 1856 r. s. 117–128; Rettel Leonard: Rzut oka na ogólne dzieje emigracji do 1842 r. s. 129–147; Alcyato Jan: Sprzysiężenie narodowe s. 148–159; Alcyato Jan: Terroryzm s. 160–162; Alcyato Jan: Korespondencja wykreślenia się Jana Alcyaty z listy członków Towarzystwa Demokratycznego Polskiego [17 VII 1846 – 21 VII 1946] s. 163–170; Wielogłowski Walery: Emigracja polska wobec Boga i narodu s. 171–184; Kalinka Walerian: Polska poza krajem s. 185–195; Kalinka Walerian: O podróżujących i godności narodowej s. 195–198; Kalinka Walerian: Adres uczniów Towiańskiego do cesarza Aleksandra [19 i 26 IX 1857] s. 198–203; Kamiński Henryk: Odezwa do wychodźstwa [18 IV 1859] s. 204–209; Koźmian Stanisław: Hotel Lambert a sprawa polska s. 210–224; Koźmian Stanisław: Emigracja wobec kwestii włościańskiej s. 224–228; Chęć wracać! [Pierwodruk 25 VI 1882 „Gazeta Narodowa”] s. 229–231; Paderewski Ignacy: Do Polonii w Ameryce, 22 maja 1915 s. 232–237; Mickiewicz Adam: Myśl o sejmie polskim s. 241–245; Socjalizm [15 IV 1849] s. 245–248; Heltman Wiktor: Zasady demokracji polskiej [1836] s. 249–266; Hoffman Karol Boromeusz: Polemika z Joachimem Lelewelem s. 267–272; Jelowicki Aleksander: O potrzebie króla Polski s. 273–276; Woronicz Janusz: Rzecz o monarchii i dynastii w Polsce s. 277–304; Goszczyński Seweryn: Główny żywioł demokracji polskiej s. 305–323; Czartoryski Adam Jerzy: Mowa z 29 listopada 1844 roku s. 324–340; Kołosowski Jan Franciszek: Położenie obecne [24 III 1848] s. 341–352; Worcell Stanisław: Przedburze s. 353–361; Klaczko Julian: Katechizm nie-rycerski s. 362–373; Klaczko Julian: Możliwe porozumienie między Polską a Rosją s. 373–379; Morawski Teodor: List otwarty do Gazety Narodowej s. 380–386.

8142. [FARBAROWICZ Icek Boruch] Urke Nachalnik: Życiorys własny przestępcy. Wyd. 3.

Szczęśne 2018 *Klinika Języka* Lucyna Aninowska-Maciejewska 8° ss. 354.

Toż. Wyd. 1 w tej ed. Poznań 2018 Replika ss. 399, nlb. 1.

Wspomnienia przestępcy i pisarza (1897–1939) ukazujące dzieciństwo w Wiźnie i naukę w jesywycie w Łomży, działalność kryminalną, pobyt w więzieniu i początki kariery pisarskiej.

Wyd. 1. Poznań 1933.

8143. FEIBELSOHN Anna: *Moje wspomnienia*. Oprac. Sławomir Pastuszka. Pszczyzna 2018 Pszczyńskie Centrum Kultury; przy współpr. Urzędu Miejskiego. 16° ss. 46, nlb. 3, il.

Wspomnienia autorki (1871–1962) obejmujące lata 1871–1936: dzieciństwo w kupieckiej rodzinie żydowskiej (Timendorferów) w Katowicach i Pszczynie, naukę tamże, przeniesienie się z mężem Ignacem do Ostrzeszowa, następnie do Berlina i emigrację w 1934 r. do Palestyny.

8144. FILAR Kazimierz: *Śmieszne to życie! Ale go żal... Dzienniki Kazimierza Filara*. Cz. 1–2. Oprac. Piotr Szlanta; współpr. Leszek Boryczko. Warszawa 2018 NDA 8° ss. 559, nlb. 2, il.; 300, nlb. 3, il. (Wielka Wojna – Codziennosc Niecodziennosci; t. 5, cz. 1–2).

K. Filar (1889–1918).

8145. FRYCZ Mieczysław Ł.: *Sławków – wspomnienie z mego dzieciństwa*. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 2: 2017 s. 5–19.

Wspomnienia aut. (1906–1993) z l. 1911–1919 obejmujące dzieciństwo w Strzemieszycach, potem Częstochowie, realia I wojny światowej w Sławkowie, odzyskanie niepodległości i początki nauki w gimnazjum w Olkuszu.

8146. GAWLINA Józef [Feliks]: *Wspomnienia*. Oprac. i przypisami opatrzył Jerzy Myszor. Wyd. 3. 2018 Wydaw. Księgarnia św. Jacka 8° ss. 434. Wyd. Teol. UŚ w Katowicach. (Źródła do Dziejów Kościoła Katolickiego na Górnym Śląsku; nr 23).

Wspomnienia arcybiskupa, żyjącego w l. 1892–1964, obejmujące dzieciństwo w Strzybniku i naukę w gimnazjach w Raciborzu i Rybniku, studia teologiczne we Wrocławiu, pracę duszpasterską w diecezji katowickiej oraz pełnienie funkcji biskupa polowego Wojska Polskiego w okresie rządów sanacji, II wojny światowej i początkach emigracji (doprowadzone do 1946 r.).

Wyd. 1. 2004.

8147. GODECKA Aniela Róża: *Autobiografia*. Red. Bogumiła Czemko. Częstochowa 2017 Edycja Świętego Pawła 8° ss. 633, nlb. 7, il.

Żyła w l. 1861–1937, była współzałożycielką Zgromadzenia Małych Sióstr Niepokalanego Serca Maryi (honoratek).

Rec.: Prejs Roland, *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 482–485.

8148. GOGOJEWICZ Władysława z Budaszów: *Z moich wspomnień*. Oprac. Arkadiusz Małyszka. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 93–108.

Wspomnienia artystki operowej (1897–1972) z czasów dzieciństwa i młodości, dot. l. 1902–1918.

8149. GOLDSZMIT Józef, Goldszmit Jakub: *O prawo do szacunku*. W oprac. Bożeny Wojnowskiej; przy współpr. Marleny Sęczek. Warszawa 2018 IBL 8° ss. 616, nlb. 7.

Wybór publicystyki; Stosunki etniczne i asymilacja Żydów w Polsce w l. 1862–1892.

8150. GOMULICKI Wiktor: *Sandomierz i sandomierzenie*. Kartka z wycieczki po kraju. Wprow. i przypisy Krzysztof Burek. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 60–69.

Oddelegowany przez redakcję „Kuriera Codziennego” po wielkim wylewie Wisły w 1884 r.

8151. GORAJ Antoni: *Moje wspomnienia*. Sietesz 1907–1918. Oprac. Anna Gubernat-Krzywdą, Teresa Konieczna. Mielec 2018 Edward Guziakiewicz 8° ss. 51, nlb. 1, il.

Pamiętniki wojskowego (1901–1987) z czasów dzieciństwa i młodości, obejmujące lata 1907–1918: naukę w szkole w Sieteszy i realia I wojny światowej.

8152. GREKOWICZ-HAUSNEROWA Michalina: *Chleb dziennikarski ma smak rozmaity... Wspomnienia*. Wstęp i oprac. Karolina Grodziska. Kraków 2017 PAU 8° ss. 341, nlb. 3.

Żyła w l. 1891–1967 w Lwowie.

Rec.: Wójcik Ewa, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: *Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia*. [T.] 16: 2018 s. 332–336.

8153. [GRODZISKI Stanisław]: *Stanisław Grodzki 1889–1946*. *Dziennik krakowski* adwokata. Oprac. Karolina Grodziska oraz Stanisław Grodzki. Kraków 2013.

Rec.: Uljasz Adrian, *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.] 2015 s. 267–269.

8154. [HALPERT-SKANDERBERG Tadeusz]: *Pamiętnik Tadeusza Halperta – „Pierwsze 72 lata mojego życia”*. [Wyd. i wstępem poprzedzili] Marek Gradoń i Andrzej Orliński. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 1: 2013 s. 202–268, streszcz. ang.

Wspomnienia Tadeusza Halperta (1886–1963) obejmujące dzieciństwo w Petersburgu i wakacyjne wyjazdy do Szczekocin, naukę w Szkole Realnej w Warszawie (w l. 1902–1906), studia na UJ i potem w Lipsku (do 1907 r.), podróże po Afryce w l. 1911–1913; udział w konferencji paryskiej (jako osobisty sekretarz Paderewskiego), pracę w ambasadzie londyńskiej i w MSZ (do 1925 r.), osiedlenie się w majątku w Szczekocinach i od 1932 r. w Jeleńcu, uczestnictwo w ruchu oporu w czasie II wojny, powojenne uwięzienie oraz wyjazd do Wielkiej Brytanii i Kanady (w 1948 r.).

8155. [HOHENAUER de Charlenz Emanuel]: *Wojna światowa 1914–1918*. *Moje wspomnienia i przeżycia bojowe*. Skreślił Emanuel de Charlenz Hohenauer generał brygady WP na wojnie pułkownik wojsk austriackich. Wyd., wstępem i przypisami opatrzyła Ewa Danowska. Kraków 2018 PAU 8° ss. XXIV,

76, nlb. tabl. 32. PAU. (Prace Komisji Historii Wojen i Wojskowości PAU; t. 12).

Pamiętnik autora (1863–1946) opisujący stan monarchii w przededniu wojny, losy żołnierzy oraz własne przeżycia i walki na różnych frontach.

8156. HOŁÓWKO Tadeusz: *Przez dwa fronty*. Cz. 1–2. Rzeszów 2014.

Rec.: Koko Eugeniusz, *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 267–272.

8157. IDASZEWSKI Leon: *Wspomnienia wygnańca i więźnia z Jarocina*. Jarocin 2018 Muzeum Region. 8° ss. 176, il. Muzeum Region. w Jarocinie.

Wierszowane wspomnienia lekarza (1878–1956) ukazujące dzieciństwo i naukę w Pyszczej, dalszą edukację w Śremie, studia medyczne we Wrocławiu, Gryfii, Berlinie, Monachium i Lipsku, osiedlenie się w Jarocinie i pracę lekarską tamże oraz pobyty w obozach w czasie II wojny światowej.

8158. INGRES do katedry sandomierskiej biskupa Mariana Ryxa, 3 lipca 1910 roku. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 89.

Fotografia i tekst z „Kroniki Diecezji Sandomierskiej” z 1910 r. nr 7.

8159. INSTRUKCJA sporządzania skorowidzów w archiwach akt dawnych z uwagami do niej Hieronima Duchnowskiego z 1844 roku. [Wyd.] Robert Jop. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 249–269, streszcz. ang.

8160. INWENTARZ bernardyńskiego klasztoru i kościoła w Kazimierzu Biskupim z 1819 roku. [Wyd.] Aleksander Krzysztof Sitnik. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 163–176, streszcz. ang.

8161. INWENTARZE kolejowe z lat 1914–1919/1920 z terenu byłej Galicji. [Wyd.] Dariusz Opaliński. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 531–594.

8162. JABŁOŃSKA Helena z Seifertów: *Dziennik z obłożonego Przemysła 1914–1915*. Wstęp, przypisy i oprac. Stanisław Stępień. *Przemyśl 2018 Południowo-Wschodni Inst. Nauk*. 8° ss. 644, nlb. 2, il., streszcz. niem. Południowo-Wschodni Inst. Nauk. w Przemyślu.

Tyt. równol.: *Tagebuch aus dem belagerten Przemyśl*.

Zapiski autorki pochodzącej z rodziny inteligencko-urzędniczej (żyjącej w l. 1864–1936) obejmujące okres 1 VIII 1914 – 29 VIII 1915.

8163. JAŁOWIECKI Mieczysław: *Na skraju Imperium i inne wspomnienia*. Wybór i układ tekstu Michał Jałowiecki; red. Mariusz Zwoliński. Wyd. 6 w tej ed. Warszawa 2018 Czytelnik 8° ss. 775, nlb. 1.

Zawiera: *Na skraju imperium; Wolne Miasto; Requiem dla ziemiaństwa*.

Wyd. 1 w tej ed. 2012.

8164. [JANUSZKIEWICZ Eustachy]: *Eustachy Januszkiewicz. Wyjątki z korespondencji czterdziestoletniej z lat 1831–1871*. Cz. 2: *Lata 1833–1835*. [Wyd.] Olga Gorbaczewa. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 363–394.

Cz. 1 pt: *Ânstafij Ânuševič ab pačatkah ěmigracyi. Niepodległość i Pamięć*. R. 23: 2016 nr 2.

8165. JANUSZKIEWICZ Eustachy: *Pamiętnik*. Oprac. Wolha Harbaczowa. Warszawa–Bellerive-sur-Allier 2018 DiG; Edition La Rama 8° ss. 227, il.

Zapiski pisarza, księgarza i wydawcy (żyjącego w l. 1805–1874) ukazujące drogę emigrantów powojennych do Francji i ich życie tamże w l. 1831–1851.

8166. [JARNO Jan]: *Olkusz i ziemia olkuska podczas I wojny światowej w pamiętnikach Jana Jarno [1867–1933]*. Cz. 2: 1915–17. [Wyd.] Jacek Sypień. *Olkusz 2018 Pow. i Miejs. Bibl. Publ.* 8° ss. 202, il.

Toż. Cz. 3: 1918–1920. *Klucze–Olkusz 2018 Klucze Poligrafii; na zlec. OSP ss. 116, il., streszcz. ang., niem.* Cz. 1. 2014.

8167. KALIŃSKI Feliks: *Moja walka o niepodległość*. Red. nauk. i wstęp Edward Kopówka. Siedlce 2018 [b.w.] 8° ss. 200, il.

Autobiografia (1893–1959).

8168. KALISCH Ludwigo: *Obrazki z moich lat chłopięcych*. Wstęp, oprac. i tł. Marcin Błaszowski. Warszawa; Wrocław 2018 Wydaw. Nauk. PWN; Muzeum Historii Żydów Polskich Polin; Uniw. Wrocławski. *Katedra Judaistyki im. T. Taubego* 8° ss. XLVII, nlb. 3, 110, il., streszcz. ang., niem. + 1 dysk optyczny (CD). (Żydzi, Polska, Autobiografia; t. 1).

Wspomnienia pisarza (właśc. Loebel Kalischer, 1814–1882) ukazujące pierwszych 12 lat życia w rabinackiej rodzinie w Lesznie oraz obraz społeczności żydowskiej tego miasta.

Wyd. oryg.: Lipsk 1872.

8169. KARPIŃSKI Zbigniew: *Wspomnienia*. Oprac. Wojciech Karpiński; zamiast post. Jakub Karpiński „Dom”, Marek Karpiński „Mój Ojciec”. Warszawa 2018 AP; *Dom Spotkań z Historią* 8° ss. 149, il. (Biblioteka Kroniki Warszawy).

Pamiętnik architekta (1906–1983) ukazujący sylwetki członków rodziny, dzieciństwo w Łasku i Łodzi, wyjazd na Krym, edukację w Łodzi po I wojnie światowej i studia w Warszawie, II wojnę światową tam spędzoną i powojenną pracę na rzecz odbudowy stolicy.

Zawiera także: *Markiewicz Tomasz: Bezpartyjny fachowiec*.

8170. KARWASIŃSKA Jadwiga: *Wspomnienia z lata 1914 roku*. Z rękopisu spisała Barbara Kłosowicz-Krzywicka; oprac. Barbara Kłosowicz-Krzywicka, Agata Zawiszewska;

wstęp Agata Zawiszewska. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 170, il.

Wspomnienia mediewistki (1900–1986) z życia w rodzinie inteligenckiej w Piotrkowie Trybunalskim oraz wyjazdów do rodziny w Działoszynie i Fałku w okresie 28 VI – 15 X 1914 r.

8171. KATEDRA pw. imienia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku w opisie wizytacyjnym z 1829 roku. [Wyd.] Marek Hałaburda. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 207–242, streszcz. ang.

8172. [KÖGLER Joseph]: Duszniki w opisie Josepha Köglera. Wstęp i odnośniki Maciej Szymczyk. *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 75–111.

Zawiera: Historyczny opis kościoła parafialnego św. Apostołów Piotra i Pawła w mieście królewskim Duszniki, jak i wszystkich innych kościołów i kaplic na terenie obecnej parafii Duszniki wraz z początkami miasta Duszniki, sporządzony w 1807 roku, uzupełniony w 1813 roku.

8173. KOMOROWSKA Maria Magdalena z Nałęcz-Gorskich: Powrót do Żmudzi. Oprac. Anna Dowgiałło, Jan Dowgiałło. Łomianki 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 237, nlb. 2, tabl. 1, il.

Pamiętniki pochodzącej z ziemiańskiej rodziny autorki (1900–1989) ukazujące dzieciństwo w Szawkianach, lata I wojny światowej w Petersburgu, powojenny pobyt w Birżynianach i losy rodziny w czasie II wojny światowej i po niej; uzupełnione o: Komorowski Bronisław: Wspomnienie.

8174. KONIECZNY Bronisław: Moje życie w mundurze. Czasy narodzin i upadku II Rzeczypospolitej. Tekst rękopisu do dr. przygot. Jadwiga Konieczna-Twardzikowa i Irena Roterman-Konieczna. Wyd. 2, uzup. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 405, nlb. 2, il.

Wspomnienia syna gospodarza z Przenoszy (1896–1973) opisujące dzieciństwo tamże, edukację w Skrzydziej, Szczyrzycu i w Krakowie, naukę rzemiosła, działalność w drużynach strzeleckich, walki na froncie włoskim w I wojnie światowej, międzywojenną służbę oficerską, udział w kampanii wrześniowej, pobyt w obozie jenieckim Neubrandenburg, powojenne wcielenie do LWP i gospodarowanie w Szczyrzycu.
Wyd. 1. 2005.

8175. KOPYCIŃSKI Władysław: Czyny i marzenia. Zapiski legionisty 1911–1920. Oprac. Teresa Kołakowska. Warszawa 2016 Pol. Fund. Kościuszkowska 8° ss. 423.

Wspomnienia zyjącego w l. 1893–1920 i pochodzącego ze Żmigrodu skauta, działacza społecznego, żołnierza Legionów Polskich i uczestnika wojny polsko-bolszewickiej.

Rec.: Kostecki Włodzimierz: Wspomnienia legionisty. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 329–323.

8176. KORESPONDENCJA ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego z austro-węgierskimi władzami okupacyjnymi w sprawie przejścia archiwaliów pozostawionych przez urzędy rosyjskie (marzec–lipiec 1918). [Wyd.] Alicja Nowak. *Miscellanea*

Historico-Archivistica. T. 25: 2018 s. 309–323, streszcz. ang.

Zawiera 10 dokumentów.

8177. KOŚCIÓŁ parafialny we Włodzimierzku Wołyńskim 1851–1856. [Wyd.] Waldemar Witold Żurek. *Nasza Przeszość*. T. 130: 2018 s. 203–227, streszcz. ang., ros., ukr.

Opis kościoła.

8178. KOTIK Jechezkel: Moje wspomnienia. T. 1. Wstęp i oprac. David Assaf; tł. z jęz. ang. i jidysz Agata Reibach. Warszawa 2018 WN PWN 8° ss. LXXII, 338, il. (Żydzi. Polska. Autobiografia; t. 2).

Autor żył w l. 1847–1921, wspomnienia dotyczą lat 1847–1867.

8179. KOZŁOWSKA-BUDKOWA Zofia: Wspomnienia z lat 1893–1923. Oprac. Marcin Starzyński. Kraków 2018 Avalon 8° ss. XLIV, nlb. 1, 211, nlb. 3, tabl. XVI, il. (Mistrzowie Historiografii).

Historyczka – żyła w l. 1893–1986.

8180. [KRASIŃSKI Adam Stanisław] Krasinskis Adomas Stanislovas: Atsiminimai. Parengė Aldona Prašmantaitė. Vilnius 2013 LII Leidykla 8° ss. 255, nlb. 1, il. Lietuvos istorijos institutas.

Wspomnienia biskupa wileńskiego, aut. żył w l. 1810–1891.
Rec.: Sikorska-Kulesza Jolanta, *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 3 [dr.:] 2017 s. 689–691.

8181. KRONIKA Gimnazjum w Bochni 1817–1904. Wyd. Agnieszka Gicała, Zofia Sitko. Kraków–Warszawa 2017.

Rec.: Grin-Piszczyk Ewa, *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 421–426.

8182. KRUKOWIECKA Helena z Wolskich: Dziennik 1831–1833. Z rękopisu odczytała, skomentowała i wstępem poprzedziła Emilia Kolinko. Warszawa 2016.

Rec.: Kasperek Norbert: Uwaga – jak nie wydawać. *Echa Przeszości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 251–258, streszcz. ang.

8183. KSIĘGA cudów doznanych od Pana Jezusa Nazareńskiego w krzywickim kościele. Wyd. Anna Gąsior, Janusz Królikowski. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.:] 2008 s. 209–237.

Lata 1798–1824.

Uzup.: Królikowski Janusz: Księga cudów z Krywicz. Świadectiono pobożności z przełomu XVIII i XIX wieku. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.:] 2008 s. 203–208.

8184. KSIĘGA gruntowa łącka. Oprac. i wydał Julian Dybiec; wstępem poprzedził Adam Redzki. Kraków 2018 Julian Dybiec 8° ss. 299, nlb. 5, fot., mapy. (Biblioteka Łącka; 3).

Lata 1832–1850.

8185. KUBALSKI Edward: Kraków w czasie Wielkiej Wojny. Wstęp i red. nauk. Maciej Zakrzewski. Kraków 2018 IPN–KŚZpNP; Libron 8° ss. 120, nlb. 5, il.

Wspomnienia; żył w l. 1872–1958.

8186. [KUHR Piete] Mihaly Jo: ...znów się tam spotkamy! Wojenny dziennik dziewczynki 1914–1918. Przekł. Joanna Kościelnik-Mańczak, Wiesława Szczygieł; konsultacja translologiczna Iwona Ewertowska-Klaja. Piła 2017.

Rec.: Chalecki Wiktor, *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 119–121.

8187. [KUPFERSCHMID Michał]: Modlitwa intencyjna „Za młodzieńca się do wysokich szkół udawającego”. Oprac. Danuta Szczyпка. *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 101–103.

Powstała w l. 1818–1862.

8188. [KUPFERSCHMID Michał]: Modlitwa intencyjna za młodzieńca służącego w regimencie. Oprac. Danuta Szczyпка. *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 74–75.

Powstała w l. 1818–1862.

8189. KURNATOWSKI Ludwik M.: Niebieskie ptaki Warszawy. Wyd. 1 powojenne. Warszawa 2018 Wydaw. CM 8° ss. 111, il. (Kryminały Przedwojennej Warszawy; t. 60).

Wspomnienia żyjącego w l. 1868–1940 pisarza i Nadkomisarza Urzędu Śledczego w Warszawie opisujące historie życia oszustów działających w l. 1900–1926.

8190. LEGIONIŚCI w Nowym Sączu. Pamiętnik wydana z okazji pobytu żołnierzy polskich w Nowym Sączu w latach 1914–1917. Pod red. Tadeusza Zubrzyckiego i Pawła Lunda. Nowy Sącz 2018 PTH. Oddz. 8° ss. 96, nlb. 4.

Repr., oryg.: Nowy Sącz 1917.

8191. [LELEWEL Joachim]: Lelewel prasowy. Oprac. Danuta Zawadzka. Warszawa 2018 IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 384, nlb. 3, il. (NBR Nowa Biblioteka Romantyczna).

Publicystyka z l. 1816–1859.

8192. LISTY z frontu i na front. Korespondencja rodziny Massalskich (1914–1921). Wstęp i oprac. Adam Massalski. Kielce 2017 WBP im. Witolda Gombrowicza; IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 293, il. (Seria Świętokrzyska – Dzienniki, Wspomnienia, Pamiętniki, Listy; t. 1).

8193. LUKSEMBURG Róża: O rewolucji 1905, 1917. Wybór i oprac. Przemysław Wielgosz; ze wstępem Feliksa Tycha. Wyd. 2.

Warszawa 2018 Inst. Wydawniczy Książka i Prasa 8° ss. 318, nlb. 1. (Biblioteka Le Monde Diplomatique).

Wyd. 1. 2008.

8194. MAŁKOWSKI Andrzej: Korespondencja 1911–1919. Zebrał i przypisami opatrzył Marek Popiel. Zakopane 2018 Stow. Muzeum Harcerskie im. Olgi i Andrzeja Małkowskich 8° ss. 415, il.

8195. [MAYR Theodor]: Budowa Kalwarii Wielkiej. Listy architekta Theodora Mayra do proboszcza Parafii Wiele ks. Józefa Szydzika. Der Bau des Kalvarienberges in Wiele. Briefe des Architekten Theodor Mayr an den Pfarrer von Wiele, Józef Szydzik. Wyd. i wstępem opatrzyła Bożena Górczyńska-Przybyłowicz; współpr. Jan Flisikowski, Monika Jania-Szczechowiak, Fryderyk Mudzo. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 4° ss. 423, nlb. 1, il.

Lata 1915–1921.

8196. MAZURZY wobec wiary i Kościoła. Ewangelicyzm w relacjach duchownych i nauczycieli w XIX wieku. Wstęp, tł. i oprac. tekstów Grzegorz Jasiński i Małgorzata Szymańska-Jasińska. Dąbrówno–Olsztyn 2018 Retman; AP 8° ss. 260, nlb. 4. (Moja Biblioteka Mazurska; nr 31).

Treść: Mrowitzki Johannes: Wspomnienia z życia kościelnego na Mazurach starego nauczyciela szkoły parafialnej s. 8–31; Dziennik Ottona Kirchnera ewangelickiego duchownego z Miłomłyną z 1854 roku s. 32–65; Relacja duchownego diaspor [Adolpha Bernharda] Friedemanna z podróży na Mazury [VII–VIII 1865 r.] s. 66–121; Obrazki z życia parafialnego na wsi [1855 r.] s. 122–130; Schulz Gotfried: O sytuacji polsko-ewangelickich parafii w Prusach, a zwłaszcza na Mazurach s. 131–156; Okólnik do mazurskich duchownych z okazji generalnej wizytacji kościelnej i szkolnej przeprowadzonej w powiecie szczecińskim przez generalnego superintendenta dr. Carusa [Friedricha Wilhelma, w dn. 9–29 V 1884 r.] s. 157–184; Nadzwyczajna wizytacja szkolna na Mazurach w 1884 roku s. 185–217; Wizytacja radcy królewskiego konsystorza Hermanna Pelki w Zagłębiu Ruhry w 1898 roku s. 218–247.

8197. MECISZEWSKI Hilary: Listy galicyjskie. Wybór pism. Wstępem opatrzył Bogdan Szlachta. Kraków 2015 Ośr. Myśli Polit. Wyd. Studiów Międzynar. i Polit. UJ 8° ss. XXVII, nlb. 1, 283, nlb. 8. (Biblioteka Klasyki Polskiej Myśli Politycznej; 87).

Żył w l. 1803–1855.

8198. [MICHAŁ Sopoćko, bł.]: Wspomnienia. Błogosławiony ksiądz Michał Sopoćko. Przygot. tekstu, wprowadzenie i przypisy Elżbieta Fedorowicz, Teresa Szałkowska, Emilia Błomska. Białystok 2018 Wydaw. św. Jerzego 8° ss. 316, nlb. 4, il.

Żył w l. 1888–1975.

8199. MICHAŁ Woźniak, bl.: Kronika parafii Chojnata 1911–1920. Oprac. Ludwik Królik, tl. tekstów łac. Sławomir Wasilewski. Radziejowice 2018 Bogumił Mrówczyński 8° ss. 151, nlb. 5, il.

8200. MORACZEWSKA Zofia Anna, Moraczewski Jędrzej: Korespondencja czasu przełomu 1916–1918. Wstęp i oprac. Joanna Dufurat, Piotr Cichoracki. Łomianki–Dziekanów Leśny 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 225, nlb. 2, tabl. 12, il.

8201. [MORACZEWSKI Jędrzej]: Jędrzej Moraczewski. Wspomnienia, ludzie, czasy i zdarzenia. Cz. 1: Młodość i praca inżynierska. T. 1: Lata nauki 1870–1896. Oprac., wstęp i komentarz Iłona Florczak. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 254, il. (100 Lat Niepodległości).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

8202. [MOSZCZAŃSKI Karol]: Wody Iwoniczkie. Przez Karola Moszczańskiego lekarza przy zdrojach; oprac. i red. Zbigniew Skatulski. Warszawa 2018 Zbigniew Skatulski 8° ss. 116, nlb. 4, il.

Lata 1857–1864.

8203. MOSZYŃSKA Anna: Listy z Piry 1850. Uzupełnione fragmentami dziennika Anny Moszyńskiej oraz listami Piotra Moszyńskiego. Oprac. Emilia Kolinko. Warszawa 2018 IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 306, nlb. 1, il. + dodatek: ss. 51, nlb. 1. (Archiwum Kobiet).

8204. MOŚCICKI Ignacy: Autobiografia. Szczesne 2018 Klinika Języka Lucyna Aniowska-Maciejewska 8° ss. 269, tabl. nlb. 16, il.

Wspomnienia żyjącego w l. 1867–1946 prezydenta RP, obejmujące dzieciństwo w Mierzanowie, Klicach i Skierbieszowie, naukę w szkole średniej w Warszawie, studia politechniczne w Rydze, działalność w nielegalnych organizacjach, wyjazd do Londynu, studia i asystenturę we Fryburgu, pracę naukową we Lwowie, realia II RP, doprowadzone do śmierci żony w 1932 r.

8205. [MUCZKOWSKI Józef, Leleweł Joachim]: Korespondencja Józefa Muczковского z Joachimem Lelewelem z lat 1827–1830 w sprawie wydania dzieł Adama Mickiewicza. [Wyd.] Barbara Krawczyk. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 153–186, streszcz. ang.

8206. MYCIELSKA Helena: Pośród kłesk i zwycięstw 1906–2006. Red. Ludwik Mycielski, Agnieszka Pawlik-Regulska, Agnieszka Dębska. Warszawa–Izabelin 2018 Rosikon Press 8° ss. 573, nlb. 3, il.

Żyła w l. 1906–2008.

8207. NA GALICYJSKIM Podolu. Praca narodowa i oświatowa w relacjach uczestników do roku 1914. [Wyd.] Adam Wątor. Szczecin

2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 238. (Genealogia Niepodległości).

Treść: Wątor Adam: Na galicyjskim Podolu przed Wielką Wojną s. 9–58; Zamorski Jan: Praca oświatowa i narodowa na Podolu galicyjskim. Wspomnienia s. 67–130; Srokowski Stanisław: Jak lud polski wchodził w Polskę. Garść wspomnień o pracy oświatowej na zachodnim Podolu 1903–1914 s. 135–182; Medyński Aleksander: Tarnopolskie Koło TSL 1902–1912. Z powodu dziesięciolecia pracy prezesa Koła, prof. Stanisława Srokowskiego s. 183–208; Aneks: Spis członków Koła TSL w Tarnopolu w 1903 r. s. 209–213; Związki okręgowe TSL na Podolu w 1912 r. s. 214; Zarządy powiatowe Towarzystwa Kółek Rolniczych na Podolu w 1911 r. s. 214; Spis ważniejszych publikacji: Jana Zamorskiego s. 215–217; Stanisława Srokowskiego s. 218; Aleksandra Medyńskiego s. 219–220; Bibliografia s. 221–228.

8208. NIEZNANE listy z Ziemi Zabraných. Red. Stanisław Wiech. Kielce 2016. (Kresy w Polskich Pamiętnikach i Listach (1795–1918); t. 3).

Rec.: Karpińska Małgorzata, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 199–205.

8209. NIEZNANE rozmowy Józefa Piłsudskiego. Red. Leszek Sosnowski. Kraków 2018 Biały Kruk 8° ss. 207, nlb. 1, il., mapa.

8210. OBÓZ jeniecki w Pile 1914–1919. Wspomnienia jeńców. Przekł. Jarosław Bączyk, Małgorzata Kaczmarek, Maciej Usurski. Piła 2018 Muzeum Stanisława Staszica 8° ss. 271, il. Muzeum Stanisława Staszica w Pile.

Wspomnienia Australijczyków, Brytyjczyków, Francuzów i Rosjan.

8211. OBRAZOWA historia wojny europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem obrazów niedoli i zniszczenia na ziemiach polskich. Red. Anna Miklewska; oprac. graficzne Jerzy Rozwadowski. Wyd. 1 w tej ed. Warszawa 2018 Książka i Wiedza 8° ss. 255, nlb. 1, il., mapy.

Poprawiona edycja książki wyd. w 1916 r. w Stevens Point, Wisconsin przez Braci Worzałłów.

8212. OJCZYŹNIE naszej, Polsce, bądźmy wierni. Bitwa miechowska 17 lutego 1863 roku w relacjach uczestników powstania styczniowego i świadków zniszczenia miasta. Wybór i red. Maria Słusznik. Miechów 2018 Pow. i Miej. Bibl. Publ. im. Marii Fihel 8° ss. 377, il. Pow. i Miej. Bibl. Publ. im. Marii Fihel w Miechowie.

Antologia wspomnień.

8213. OPIS powiatu mieleckiego. Wyd. Krystyna Gargas-Gąsiewska, Anna Gąsior, Janusz Królikowski. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.] 2008 s. 243–287.

Dokument Cesarsko-Królewskiej Komisji Szacunkowej, 1873 r.

Uzup.: Królikowski Janusz: Powiat mielecki w 1873 r. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.] 2008 s. 239–241.

8214. OPIS powiatu ropczyckiego z 1873 roku. [Wyd.] Grzegorz Zamojski. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 249–288, streszcz. ang.

Dokument „C. k. Starostwo Powiatowe w Ropczycach” z Archiwum Państwowego w Rzeszowie.

8215. OPIS probostwa w Małogoszczu z 1856 roku. [Wyd.] Małgorzata Karkocha. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 143–170.

8216. [ORZESZKOWA Eliza]: Listy Elizy Orzeszkowej do Władysława Zahorskiego. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 1 s. 75–88.

Lata 1904–1910.

8217. OSTASZEWSKA Aniela: Dziennik Klimkówka 2 VIII 1914 – 24 IV 1915. Dwór Ostaszewskich. Galicyjski epizod z wielkiej wojny. Oprac. Krzysztof Sołtysik. Klimkówka–Krosno 2016 Wydaw. Ruthenus – Rafał Barski 8° ss. 182, nlb. 2, il.

8218. [OŻAROWSKI Wiktor]: Książd Wiktor Ożarowski. [Wyd.] Janusz Królikowski. *Studia Regionalne*. [T.] 3/4: 2009/2010 [dr.:] 2010 s. 191–193.

List do Piotra Semenienki z 2 XII 1865 r.

8219. PADEREWSKI Ignacy Jan: Listy do Ojca i Heleny Górskiej (1872–1924). Oprac. Małgorzata Perkowska-Waszek; red. Małgorzata Sułek, Justyna Szombra. Warszawa 2018 Nar. Inst. Fryderyka Chopina 8° ss. 582, tabl. 5, il.

Jan Paderewski i Helena Maria z Rosenów 1°voto Górka 2°voto Paderewska.

8220. PALESTER Roman: Słuch absolutny. Niedokończona autobiografia i listy z lat wojny. Oprac. i komentarzami opatrzyła Zofia Helman. Warszawa–Kraków 2017 Fund. Uniw. Warszawskiego; Pol. Wydaw. Muzyczne 8° ss. 328, nlb. 2, il.

Żył w l. 1907–1989.

8221. PAŁAC arcybiskupów lwowskich obrządku łacińskiego w Obroszynie koło Lwowa w latach 1885–1923. Edycja źródłowa inwentary. [Wyd.] Grzegorz Chajko. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 71–119, streszcz. ang., pol.

8222. PAMIĘTNIKI Jaworzan. Na stulecie niepodległości. Przygot. materiałów, oprac. red. Małgorzata Kobiela-Gryczka, Irena Stekla, Ryszard Stanclik. Jaworze 2018 Tow. Miłośn. Jaworza 8° ss. 163, nlb. 1, il., mapa. (Biblioteczka Towarzystwa Miłośników Jaworza; z. 2).

Zawiera: Ryrych Andrzej: Mój życiorys; Stanclik Jan: Pamiętnik z niewoli rosyjskiej. Pięć lat w Sybiru; Lysek Jan: Z pamiętnika.

Lata 1914–1920.

8223. PESZKO Henryk: Sprawy i ludzie na tle jednego mojego życia. Wspomnienia kieleckiego duchownego z lat 1910–1946. Wstęp i oprac. Ryszard Gryz, Karolina Święcich. Kielce 2016.

Rec.: Kwaśniewski Andrzej, *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 363–369.

8224. PEKOSŁAWSKI Jan: Dla potomności. Z okresu zarania naszej niepodległości 1919–1926. Wstęp i oprac. Urszula Kozłowska, Tomasz Sikorski. Warszawa–Radzymin 2017 von borowiecky 8° ss. 304, il.

Wspomnienia autora żyjącego w l. ok. 1877–1944.

8225. [PIŁSUDSKI Józef]: Józef Piłsudski o sobie. Z pism, rozkazów i przemówień komendanta. Zebrał i wyd. Z[ygmunt] Zygmuntowicz. Warszawa 2018 Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 8° ss. 128, il.

Repr., oryg.: Warszawa–Lwów 1936 Panteon Polski.

Lata 1867–1928.

8226. PIŁSUDSKI Józef: Moje pierwsze boje. Red. Renata Gądek. Kraków 2018 Wydaw. AA 8° ss. 271, nlb. 1, il., mapy.

Pamiętniki.

8227. PODRÓŻ europejska Rozalii i Stanisława Dunin-Borkowskich. Pod red. Małgorzaty Wrześniak, Małgorzaty Ewy Kowalczyk. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 484, il., streszcz. ang.

Zawiera: Dunin-Borkowska Rozalia z Michałowskich: Dziennik podróży do Italii i Szwajcarii z lat 1815–1816; Dunin-Borkowski Stanisław: Podróż do Włoch w latach 1815–1816.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

8228. POLACY z Wilna i ze Żmudzi na zesłaniu. Pamiętniki Józefa Bogusławskiego i księdza Mateusza Wejta. Oprac. Mariusz Nowak. Kielce 2016. (Kresy w Polskich Pamiętnikach i Listach (1795–1918); t. 4).

Rec.: Karpińska Małgorzata, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 199–205.

8229. POMIAN-SRZEDNICKI Stanisław: Moje wspomnienia. T. 1–3. Red. Adam Ruta. Łódź 2018 Fund. im. Stanisława Pomian-Srzednickiego 8° ss. 87, nlb. 2, tabl. k. 1, il. + dokumenty ss. 38; 117; 135, nlb. 4.

Całość 3 tomy w etui.

Aut. żył w l. 1840–1925.

8230. POURBAIX Kamil de: Wołyńskie echa. Historia mojego życia piórem ujęta.

Oprac. Michał Franciszek de Pourbaix [i in.]; red. Iwona Zawisza-Chrzanowska. Brzeźnia Łąka 2018 Poligraf 8° ss. 234, il.

Wspomnienia ziemianina (1873–1944) obejmujące dzieciństwo w Belgii, przeniesienie się rodziny na Wołyń, gospodarowanie w majątku Horodziec, działalność społeczną, zsyłkę na Sybir w czasie I wojny, realia wojny z bolszewikami i życie w II RP.

8231. POZYTYWIZM narodowy 1886–1918. Antologia publicystyki. Wstęp, wybór i oprac. Maciej Głoger. Warszawa 2017 Semper 8° ss. 210, streszcz. ang.

Teksty autorstwa: Józefa Karola Potockiego, Jana L. Popławskiego, Romana Dmowskiego, Jana Steckiego, Zygmunta Balickiego, Stanisława Kozickiego, Stanisława Pienkowskiego, Ignacego Balińskiego, Romana Rybarskiego i Franciszka T. Wybuła.

8232. POZYTYWIZMY u progu XX wieku. Antologia publicystyki społeczno-kulturalnej i filozoficznej. Wstęp Maciej Głoger, Tomasz Sobieraj; wybór i oprac. Marta Barańska, Maciej Głoger, Tomasz Sobieraj. Warszawa 2018 Semper 8° ss. 240, streszcz. ang.

Z l. 1844–1913.

8233. PREBENDA św. Anny w Małogoszczu w połowie XIX stulecia. [Wyd.] Małgorzata Karkocha. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 269–284.

Opis z 1856 r.

Toż w jęz. ang.: St. Anne's prebend in Małogoszcz in the mid-nineteenth century. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 271–286.

8234. PROBLEMATYKA wschodnia w aktach dotyczących Józefa Piłsudskiego z lat 1916–1918 w Austriackim Archiwum Państwowym w Wiedniu. [Wyd.] Jerzy Gaul. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 4 [dr.:] 2018 s. 881–898, streszcz. ang. s. 731–732.

8235. PROTOKOŁY Rady Miejskiej Przedborza z lat 1917–1920. (Cz. 1). [Wyd.] Paweł Grabalski. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 15: 2018 s. 325–372.

8236. PRUSZKÓW. Księga protokołów Rady Miejskiej 3 stycznia – 23 grudnia 1918. Księga protokołów Magistratu 8 stycznia – 31 grudnia. Red. tekstu Marian Skwara. Pruszków 2018 Książnica Pruszkowska 4° ss. 151, tabl. 112, il.

8237. RACZYŃSKI Atanazy: Dziennik. T. 1: Wspomnienia z dzieciństwa, dziennik 1808–1830. Z jęz. fr. i niem. przeł. i oprac. Aleksander Wit Labuda i Michał Mencfel. Poznań 2018 Wydaw. Nauk UAM 8° ss. 761, nlb. 1, tabl. 11, il. UAM w Poznaniu.

Autor żył w l. 1788–1874.

8238. RAPORT Komitetu Narodowego Polskiego o sytuacji w I pułku strzelców polskich (lipiec 1917 r.). [Wyd.] Krzysztof Kawalec. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 225–238.

8239. REJESTR ruchomości pałacu w Rusinowie z 7 grudnia 1801 roku. Przyczynek źródłowy do badań nad dziejami dworu szlacheckiego w Małopolsce przełomu XVIII i XIX wieku. [Wyd.] Kamil Szpunar. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 319–334, streszcz. ang.

8240. [REYMONT Władysław Stanisław]: Wojenne wspomnienia Władysława Reymonta – nieznanany rękopis. Oprac. Dariusz Pachocki. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 165–188.

8241. ROMANOWSKI Mieczysław: Kilka dni w górach Pokucia. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 128–158.

Reportaż z podróży poety zamieszczony pierwotnie w „Dzienniku Literackim” nr 138–141 z 1857 r.

8242. RÖMER Michał: Dzienniki. T 1: 1911–1913. Wybór Jan Sienkiewicz. Warszawa 2017 Ośr. Karta 8° ss. 704, nlb. 1, tabl. 40, il. (Świadectwa. Polska XX Wiek).

Toż. T. 2: 1914–1915. Warszawa 2017 ss. 540, nlb. 3, il.

Toż. T. 3: 1916–1919. Warszawa 2018 ss. 848, nlb. 1.

Toż. T. 4: 1920–1930. Warszawa 2018 ss. 667, nlb. 1.

Toż. T. 5: 1931–1938. Warszawa 2018 ss. 613, nlb. 1.

Toż. T. 6: 1939–1945. Warszawa 2018 ss. 741, nlb. 3, tabl. 24, il.

8243. RUTKOWSKA Jadwiga: Pamiętnik lwowianki 1914–1919. Wstęp, oprac. i red. nauk. Wojciech Polak, Sylwia Galij-Skarbińska. Toruń 2017.

Rec.: Więch Arkadiusz S[tanisław], *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 9: 2017 s. 181–184.

8244. [RYDEL Józef, Majewski Erazm]: Józef Rydel i jego korespondencja z Erazmem Majewskim. [Wyd.] Maria Krajewska. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 217–253, streszcz. ang.

Z l. 1900–1911.

8245. RYLKE Aleksander: Wspomnienia z dawnych lat. Red. Marek Dzida, Miłosz Frąckowiak, Iwona Golecka. Gdańsk 2018 Wydaw. Politech. Gdańskiej 8° ss. 142, il. Wydż. Oceanotechniki i Okrętownictwa Politech. Gdańskiej.

Inżynier, żył w l. 1887–1968; wspomnienia z l. 1909–1968.

8246. [RYMAR Stanisław]: Przegląd nurtów myśli politycznej Narodowej Demokracji w Galicji i odrodzonej Polsce. Pamiętniki Stanisława Rymara [1886–1965]. Oprac. red. Agnieszka

Staniszewska; współpr. red. Marta Stęplewska. Kraków 2017 Ekodruk 8° ss. XIV, 760, nlb. 5, tabl. 16, il.

8247. [RZEWUSKA Stefania z Lemańskich]: Ziemiańska w XIX-wiecznym kurorcie. Listy Stefanii z Lemańskich Rzewuskiej do męża z pobytów w zagranicznych uzdrowiskach. Wstęp i oprac. Jarosław Kita i Urszula Klemba. Łódź 2017 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 236, il.

Do Waclawa Rzewuskiego z okresu 27 XII 1886 – 6 XI 1893 r. Autorka żyła w l. 1859–1896.

8248. RZEWUSKI Waclaw Seweryn: O koniach wschodnich i wywodzących się z ras orientalnych. Warszawa 2017 BN 4°.

T. 1: Rękopis. Z jęz. fr. przełożył Grzegorz Przewłocki ss. 542, il.

T. 2: [Cz. 1:] Album. [Cz. 2:] Opisy. Oprac. Tadeusz Majda ss. 310, il.; 110.

T. 3: Waclaw Seweryn Rzewuski – „O koniach wschodnich i wywodzących się z ras orientalnych”. Praca zbiorowa. Eseje. Pod red. Tadeusza Majdy ss. 303, nlb. 1, il.

Toż w jęz. ang.: Concerning the horses of the Orient and those originating from oriental breeds. Warsaw 2017.

Vol. 1: Manuscript. Transl. from French John Cornell ss. 567, il.

Vol. 2: [Pt. 1:] Album. [Pt. 2:] Descriptions. By Tadeusz Majda ss. 310, nlb. 1, il., mapy, nuty; 110.

Vol. 3: Waclaw Seweryn Rzewuski „Concerning the horses of the Orient and those originating from oriental breeds”. Essays. Ed. by Tadeusz Gajda ss. 307, nlb. 1, il., mapy.

Wyd. pol. i wyd. ang. w etui z wyd. oryg. t. 1: Sur les chevaux orientaux et provenant des races orientales. Manuscrit. Zob. poz. 8249.

8249. RZEWUSKI Waclaw Seweryn: Sur les chevaux orientaux et provenant des races orientales. Manuscrit. Warsaw 2017 National Library od Poland 4° ss. 541, il.

Zob. też. poz. 8248.

8250. SADZIKOWSKA Lucyna: Pamiętka, historia, tradycja rodzinna... O Drogach kalwaryjskich, czyli księżce do nabożeństwa służącej dla użytku pątników, Kalwaryę Zebrzydowską zwiedzających, z dodatkiem historii o cudownym obrazie Matki Boskiej, w bocznej kaplicy umieszczonym, oraz historii klasztoru i kościoła. *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 113–131, streszcz. ang.

Modlitewnik z 1902 r. wydany w Bytomiu.

8251. SANDOMIERZ w rosyjskich opisach z końca XIX wieku. [Wyd.] Lech Królikowski. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 71–73.

8252. SAPIEHA Leon: Wspomnienia (z lat od 1803–1863 r.). Z przedm. Stanisława Tarnowskiego; wyd., wstępem i wyjątkami

z korespondencji zaopatrzył Bronisław Pawłowski. Rzeszów 2015 Wydaw. Libra PL 8° ss. XLIII, 345, nlb. 1, tabl. 1. (Biblioteka Historyczna Altenberga).

Repr., oryg.: Lwów 1914.

Rec.: Czyż Piotr A., *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 240–247.

8253. SIENKIEWICZOWA Maria z Szetkiewiczów: Listy. Listy oprac., wstępem i przypisami opatrzyła Barbara Szargot; tł. z jęz. fr. Małgorzata Kaczmarek; tł. z jęz. niem. Renata Korbiewska. Wyd. 2, zm. i popr. Warszawa 2018 IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 357, nlb. 1.

Zawiera gł. listy do rodziców Wandy i Kazimierza Szetkiewiczów oraz siostry Jadwigi Janczewskiej z l. 1880–1885.

Wyd. 1. Piotrków Trybunalski 2012.

8254. [SOBIESZCZAŃSKI Jerzy Wojciech]: Z teki wspomnień. Wspomnienia Jerzego Wojciecha Sobieszczańskiego z lat 1906–1951, ziemianina z Podlódowa, komendanta I rejonu obwodu Tomaszów Lubelski Armii Krajowej. Pod red. Macieja Sobieszczańskiego (syna). Tomaszów Lubelski 2013.

Rec.: Trombski Marek, *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 309–314.

8255. SOLARZ Zofia: Opinie, wspomnienia, artykuły. Oprac. i red. nauk. Wojciech Solarz i Andrzej Sowa. Warszawa 2018 Stow. Promni 8° ss. 391, nlb. 1, il. (Życie spełnione; 3).

Wspomnienia, żyła 1904–1988.

8256. [SOS Mateusz]: Kronika parafii Targowiska z czasów I wojny światowej. [Wyd.] Tomasz Pudłocki. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 89–120, streszcz. ukr., ang.

8257. [SOWIŃSKI Józef]: Listy Józefa Sowińskiego do Katarzyny Schroeder Jonasowej z lat 1812–1813. Cz. 1. [Wyd.] Janusz Wesołowski. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 381–402.

Toż. Cz. 2. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 341–362.

Toż. Cz. 3. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 281–302.

8258. STANKIEWICZ Jan Andrzej: Szkice do pamiętnika. Oprac. Piotr Borowiec. Kraków–Rzeszów 2018 Firma SAS Wanda Tarnawska 8° ss. 212, il.

Wspomnienia dziennikarza (1890–1952) ukazujące prace redaktora odpowiedzialnego „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” od 1910 r. oraz losy autora w czasie II wojny światowej (ewakuację redakcji z Krakowa do Lwowa, ucieczkę do Rumunii, przedarcie się do Krakowa w XII 1940 r. i realia okupacji tamże).

Rec.: Bańdo Adam: Pamiętnik Jana Stankiewicza, redaktora „Ilustrowanego Kuriera Codziennego”. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 4 s. 153–160.

8259. „STARAJCIE się o dobre imię, o spokojność sumienia” – testament Tekli Kronenberg [1775–1848]. [Wyd.] Anna Dybała-Pacholak. *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 405–423, streszcz. ang.

Z 1847 r.

8260. STECKI Henryk Olechnowicz: Wspomnienia mojej młodości. Oprac. i do dr. podał Sławomir Górzyński. Warszawa–Bellerive-sur-Allier 2018 DiG; Edition La Rama 8° ss. 217, il.

Lata 1831–1891.

8261. STO lat mojego gospodarstwa. Pamiętniki mieszkańców wsi. Oprac. Sylwia Michalska, Maria Halamska, Marek Kłodziński. Poznań–Warszawa 2018 Pol. Wydaw. Rolnicze; Inst. Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN; Wydaw. Nauk. Scholar 8° ss. 285, il., mapa.

Lata 1901–2017.

8262. SYBERYJSKA korespondencja zesłańców postyczniowych (1864–1866). „Po drodze życia wstąpić przed śmiercią do Polski”. Wybór, oprac., wstęp Wiesław Caban i Swiętłana A. Mulina. Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 380, il. (Polacy – Syberia. XVIII–XIX wiek. Polaki – Sibir. XVIII–XIX wiek; t. 3).

Tyt. równol.: Sibirskaȧ korrespondenciã ṡsylnyh uċastnikov ãnvarского vosstaniã 1864–1866. „Dorogoj žizni pered smertŭ vstupit v Polšu”.

Tekst równol. pol., ros.

8263. SZETKIEWICZ Kazimierz: Listy z zesłania. Listy oprac., wstępem i przypisami opatrzyła Barbara Szargot. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 450, il.

Z l. 1863–1866.

8264. SZKLENNIK Aleksander: „Wspomnienia o wydarzeniach w Wilnie i w kraju”. Dziennik. Cz. 1. Wstęp i oprac. Joanna Gierowska-Kałużur. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 960. (Metamorfozy Społeczne; 18).

Lata 1915–1917.

8265. [SZTOLCMAN Jan]: Z dziejów Gabinetu Zoologicznego w Warszawie. Korespondencja Jana Sztolcmana (1854–1928). Red. Piotr Daszkiewicz, Dariusz Iwan, Hubert Kowalski, Dominika Mierzwa-Szymkowiak, Robert Zaborowski. Warszawa 2018 Muzeum i Inst. Zoologii PAN 8° ss. XI, nlb. 1, 185, il. (Memorabilia Zoologica. Nowa Seria; 3/2018).

Z l. 1880–1928.

8266. [SZWERMICKI Józef]: Książd Krzysztof Szwermicki i 10 tysięcy wiorst po Syberii w 1859 i 1860 roku. Red. nauk. i oprac. tekstów

Eugeniusz Niebelski. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 224, il.

Zawiera: Ks. Krzysztofa Szwermickiego Dziennik podróży; Listy ks. Krzysztofa Szwermickiego; Historia zesłańca [dwa teksty aut. Benedykta Dybowskiego i E. Niebelskiego dot. autora dziennika i listów żyjącego w l. 1814–1894].

Rec.: Barańska Anna, *Nasza Przeszłość*. T. 130: 2018 s. 343–347.

8267. SZYMANEK Piotr: Droga do wolności. Wspomnienia z lat 1895–1945. Pod red. nauk. Janusza Gmitruka. Warszawa 2018 OFI Krzysztof Gawrychowski; na zlec. MHPRL 8° ss. 204, il. MHPRL.

Aut. żył w l. 1895–1975.

8268. [SZYSZKO-BOHUSZ Adolf]: Synagoga w Przedborzu w świetle opisu z 1909 r. [Wyd. i wstępem opatrzył] Paweł Zięba. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 217–228.

Fragmenty art.: Materiały do architektury bóżnic w Polsce. W: Prace Komisji Historii Sztuki. T. 4. Kraków 1927.

8269. ŚMIGIELSKI Walenty: Wspomnienia z kulturkampfu 1875–1878. Oprac. Małgorzata Juda-Mieloch. Ostrów Wielkopolski 2018 Republika Ostrowska; Parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika 8° ss. 223, il., mapa.

Ed. na podstawie wyd. z 1900 r.

Rec.: Celer Bogumiła, *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 477–480.

8270. ŚWIĘTOCHOWSKI Andrzej: Wspomnienia Andrzeja Świętochowskiego, udośćnionone przez Ewę Sosnowską z Wiazowni. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 3: 2017 s. 69–73.

Wspomnienia autora (1844–1928) z dzieciństwa i młodości w rodzinie konduktora dróg bitych w Sławkowie.

8271. TO SZCZĘŚCIE, co my go szukamy, jest nikczemne... Listy emigrantów z Argentyny 1913–1939. Wstęp, wybór i oprac. Katarzyna Porada. Warszawa 2018 MHPRL; Inst. Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW 8° ss. 582, nlb. 1, tabl. 28, il. (Biblioteka Iberyjska).

8272. [TRETIAK Józef]: „Miłość wężem bytu w nicości”. Józef Tretiak [1841–1923] o dramacie staroindyjskim. Wstęp i oprac. Halina Marlewicz. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. XLV, nlb. 1, 163, il. (Orientalia Polonica; t. 7).

8273. [TWARDOWSKI Jan]: „Wojskowa służba moja”. Wspomnienia księdza Jana Twardowskiego, żołnierza 13. Galicyjskiego Pułku Piechoty „Guidobalda Starhemberga”, zwanego „Krakowskimi Dziećmi”. [Wyd.] Ewa Danowska, Piotr Świątczak. *Rocznik Biblioteki*

Naukowej PAU i PAN w Krakowie. R. 63: 2018 s. 23–69, streszcz. ang.

8274. UCHODŹSTWO polskie w Rosji w latach I wojny światowej w świetle dokumentów. Wstęp, wybór i oprac. Mariusz Korzeniowski, Krzysztof Latawiec, Dariusz Tarasiuk. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. XIII, nlb. 1, 947, nlb. 1, il.

Zawiera też bibliografię dorobku nauk. prof. Marka Mądzika na s. VII–XIV.

8275. USTAWODAWSTWO szkolne w Królestwie Polskim w latach autonomii administracyjnej 1815–1867. Materiały i źródła do historii wychowania. T. 1: 1815–1839. Wybór, wstęp i oprac. Karol Poznański. Warszawa 2018 Wydaw. Akad. Pedagog. Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej 8° ss. 397, nlb. 1.

Toż. T. 2: 1840–1867. Warszawa 2018 ss. 591, nlb. 1.

8276. [UZIĘBŁO Lucjan]: Listy Lucjana Uziębło do Władysława Zahorskiego. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 1 s. 89–104. Lata 1910–1915.

8277. WALIGÓRSKA Bronisława: Listy z cytadeli 1886. Ancilla libri Monika Rudaś-Grodzka; indeks Emilia Kolinko. Warszawa 2018 IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 210, nlb. 2, tabl. 4, il.

Żyła ok. 1847–1887, X Pawilon (Cytadela Warszawska).

8278. [WANTUŁA Jan]: Zmieszany zapach książek i jabłek. Wybór korespondencji Jana Wantuły z lat 1899–1953. Wybór, oprac. nauk. i przedm. Katarzyna Szkaradnik. Ustroń–Katowice 2017 Galeria na Gojach; UŚ 8° ss. 516, il.

Rec.: Czyż Renata, *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 83–84.

8279. WASIELEWSKI Franciszek: Wspomnienia chełmińskiego lekarza (1891–1985). Red. Anna Grzeszna-Kozikowska. Toruń–Chełmno 2018 Muzeum Ziemi Chełmińskiej 8° ss. 255, il.

8280. WĄTORSKI Kazimierz: Wspomnienia. Oprac. red. Paweł Luboński. Warszawa 2016 Ęwa Wątorska-Towpik; ze wsparciem Okręgu Rady Lekarskiej 8° ss. 479, il.

Lekarz, żył w l. 1909–1990.

8281. WIELKA Wojna w kronikach szkół w Tomicach i Zygodowicach. [Wyd.] Marcin Witkowski. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 229–238.

8282. WIELKA wojna w polskiej korespondencji zatrzymanej przez cenzurę austro-węgierską. Materiały polskich grup cenzury z lat 1914–1918. T. 1. Kwerenda, wstęp, oprac.

i przypisy Paweł Brudek, Jan Molenda, Jerzy Z. Pająk. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 560, tabl. 2, il., mapy. (Metamorfozy Społeczne; 13).

Toż. T. 2. Warszawa 2018 ss. 605. (Metamorfozy Społeczne; 14).

Toż. T. 3. Warszawa 2018 ss. 539. (Metamorfozy Społeczne; 15).

Toż. T. 4. Warszawa 2018 ss. 588. (Metamorfozy Społeczne; 16).

Toż. T. 5: Bibliografia, wykaz dokumentów, indeksy. Zestawili i oprac. Jerzy Z. Pająk i Marta Sala. Warszawa 2018 ss. 346. (Metamorfozy Społeczne; 17).

8283. WIERUSZ-KOWALSKI Edmund: Wspomnienia moje z roku 1863. Oprac. Adam Malicki. Włoszczowa 2018 Kontur Drukarnia 8° ss. 160, il.

Toż. Wyd. rozsz. pt.: Wspomnienia moje z roku 1863 oraz wybór źródeł do dziejów powstania styczniowego na terenie powiatu włoszczowskiego w zasobach Archiwum Państwowego w Kielcach. Włoszczowa 2018 ss. 290, il.

8284. WIERZYŃSKI Kazimierz: Pamiętnik poety. Oprac., wstępem i przyp. opatrzył Paweł Kądziela. W tej ed. wyd. 1. Warszawa 2018 PIW 8° ss. 538, nlb. 2.

Wspomnienia autora (1894–1969) obejmujące lata 1907–1939 i opisujące gimnazjum w Stryju, działalność w konspiracyjnych organizacjach młodzieżowych, walki w Legionach Polskich i w wojsku austriackim, niewolę rosyjską w Riazaniu, ucieczkę i ukrywanie się w Kijowie oraz pierwsze kroki literackie w Warszawie.

Wyd. 1. 1991.

8285. WILNO i Wileńszczyzna w pamiętnikach z lat pierwszej wojny światowej (materiały ze zbiorów wileńskich i londyńskich). Oprac., wstęp i przypisy Małgorzata i Marek Przeniosło. Kielce 2014.

Rec.: Karpińska Małgorzata, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 199–205; Kasparek Norbert, *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 107–109.

8286. [WILSKA Zofia]: Zofia z Sulikowskich Wilska. Pamiętniki, listy, notatki i dokumenty. Zebrał i oprac. Ignacy (IV) Wilski. Gdańsk 2018 *Orechoviana* 8° ss. 99, nlb. 1, il., mapy.

Żyła w l. 1877–1952.

8287. WISNIEWSKI Stanisław: Wspomnienia. Reportaż z żywota człowieka powiatowego. Poznań 2012 nakł. Krystyny i Czesława Mikoszków 8° ss. 329, tabl. 24, il.

Zawiera też: Wiśniewski Melchior Roman: Wspomnienia z niemieckich obozów internowania w czasie I wojny światowej.

8288. WITORT Jan [Michał]: O syberyjskim zesłaniu i rusyfikacji Źmudzi. Wstęp, oprac. i red. Wiesław Caban i Jerzy Szczepański; przy współpr. Zbigniewa Wójcika. Warszawa 2017.

Rec.: Karpińska Małgorzata, *Studia Źródłoznawcze*. T. 56: 2018 s. 199–205.

8289. WŁOSIŃSKI Adam: Wielka wojna nad Nidą. Kronika parafii Imielno (1912–1917). Wstęp i oprac. Jerzy Gapys, Tomasz Gocel. Kielce 2018 WBP im. Witolda Gombrowicza; Wydaw. Jedność 8° ss. 319, il. (Seria Świętokrzyska – Dzienniki, Wspomnienia, Pamiętniki, Listy; t. 2).

Aut. żył w l. 1861–1953.

8290. WOJNAR Kasper: Ze wspomnień i przeżyć (1888–1908). Do dr. przygot. i komentarzami opatrzył Zdzisław Łopatkiewicz. Jedlicze 2018 Gm. Bibl. Publ. im. Kaspra Wojnara 8° ss. 122, il.

Wspomnienia księgarza i wydawcy oraz działacza Ligi Narodowej i Ligi Polskiej.

8291. [WRZOSEK Adam]: Pamiętnik Adama Wrzoska (1875–1965). *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 1 s. 99–110.

Wspomnienia rodzinne profesora medycyny z końca XIX w., spisane w 1955 r.

8292. WYKAZ rekwizycji dokonanych przez wojska austro-węgierskie i niemieckie w Szczekocinach w czasach I wojny światowej. [Wyd.] Lech Frączek. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 2: 2015 s. 124–167, streszcz. ang.

8293. Z BOJÓW brygady Piłsudskiego. Red. Witold Rawski. Wyd. 2. Warszawa–New York 2018 Wojsk. Centrum Edukacji Obywatelskiej im. płk. dypl. Mariana Porwita; Inst. Józefa Piłsudskiego w Ameryce 4° ss. 127, nlb. 5, il. Wojsk. Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Wyd. 1. 2014.

8294. Z NIECODZIENNEGO i grzesznego życia dawnych mieszkańców Ostródy i okolic. [Wyd.] Jerzy Łapo. *Ostródzki Przegląd Historyczny*. T. 4: 2018 s. 88–112.

Przedruk z „Gazety Ludowej” z l. 1896–1902.

8295. [ZABŁOCKI Kazimierz, Zabłocka Maryla]: Co los mi przeznaczy. Wspomnienia Kazimierza i Maryli Zabłockich z lat 1881–1921 oraz inne zapiski rodzinne. Oprac. Jadwiga Kuczyńska. Lublin 2018 Tow. Nauk. KUL 8° ss. 244, il. Tow. Nauk. KUL. (Źródła i Monografie; 460).

8296. ZAHORSKI Władysław: Moje wspomnienia. T. 1. Oprac., wstęp i przypisy Jolanta Sikorska-Kulesza. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 352, il.

Pamiętniki lekarza i działacza społecznego (1858–1927) ukazujące dzieciństwo w Święcianach, Ufie i Wilnie, naukę w tych dwóch miastach oraz w Permie; doprowadzone do 1878 r.

8297. ZIEMIA Biecka. Lud polski w powiatach gorlickim i grybowskim. Praca zbiorowa

napisana w latach 1889–1895, wydana z rękopisu. Pod red. Seweryna Udzieli. Wyd. 2. Nowy Sącz 2018 Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” 8° ss. 428, il.

Wyd. 1. Nowy Sącz 1994.

8298. ŹRÓDŁA i dokumenty do dziejów legionistów węgierskich służących w Legionach Polskich w latach 1914–1918. Wybór i oprac. Endre László Varga; red. Tadeusz Skoczek. Warszawa 2018 Muzeum Niepodległości 8° ss. 386, nlb. 2. (Biblioteka Kwartalnika „Niepodległość i Pamięć”; t. 5).

Rec.: Kamocki Janusz, *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 505–506; Kamocki Janusz: Węgry – żołnierze 2 pułku piechoty Legionów Polskich. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 88.

8299. ŻYCIE umysłowe w zaborze rosyjskim w latach 1848–1867 w świetle korespondencji Adama F. Adamowicza. [Wyd. i wstęp] Anita Magowska. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 1 s. 73–107, streszcz. ang.

b) Opracowania

Zob. poz. 2786, 2816, 5088, 5821, 5857, 5954, 6907, 7004, 7030, 7360, 7736, 7809, 8018, 8069, 8105, 9295, 9451, 9463, 9527, 9590, 9606.

8300. 1866. ODBUDOWA samorządu miejskiego – narodziny nowoczesnego Krakowa. Red. Konrad Meus, Łukasz Tomasz Sroka. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 278, nlb. 1, il., streszcz. ang. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne; 870).

Treść: Meus Konrad, Sroka Łukasz Tomasz: Wstęp s. 7–11; Augustynowicz Christoph: Spojrzenie z perspektywy władz austriackich na samorząd i autonomię w Galicji s. 13–22; Mudryj Marian: Władze zwierzchnie Lwowa i Krakowa XIX i XX wieku jako problem badawczy w świetle historiografii ukraińskiej i z porównawczej perspektywy s. 23–33; Niezabitowski Michał: „Nie od razu Kraków podzielono” s. 35–48; Broński Krzysztof: Uwarunkowania gospodarcze funkcjonowania samorządu Krakowa oraz innych miast galicyjskich w okresie autonomii s. 49–77; Jakimyszyn-Gadocha Anna: Samorząd krakowski a infrastruktura żydowskiego Kazimierza s. 79–92; Sroka Łukasz Tomasz: Prezydenci Krakowa doby autonomicznej. Szkic do portretu zbiorowego s. 93–109; Follprecht Kamila: Samorząd Królewskiego Wolnego Miasta Podgórze 1867–1915 s. 111–165; Meus Konrad: Czy jeszcze samorząd? Władze Krakowa w latach Wielkiej Wojny (1914–1918) s. 167–180; Brzoza Czesław: Reprezentanci społeczności żydowskiej w Radzie Miejskiej międzywojennego Krakowa s. 181–198; Kozińska-Witt Hanna: „Szkoła uobywatelniania” a „kwestia żydowska”. Rady miejskie Krakowa, Poznań i Warszawy w okresie międzywojennym s. 199–212; Kusak Magdalena: Źródła do badań nad samorządem krakowskim doby autonomii (1866–1914) w zasobie Archiwum Narodowego w Krakowie s. 213–223; Hapanowicz Piotr: Od Józefa Dietla do Jana Kantego Fedorowicza. Pamiętki po prezydentach doby autonomicznej w zbiorach MHK [Muzeum Historycznego Miasta Krakowa] s. 225–264.

8301. ADAMOWICZ Anna, Płonka-Syroka Bożena: Szczepienia przeciw ospie prawdziwej oraz przeciw gruźlicy w opiniach lekarzy polskich w świetle wybranych tytułów polskiego czasopiśmiennictwa lekarskiego (1801–1900). *Analecta*. R. 27: 2018 z. 1 s. 157–200, streszcz. ang.

8302. ADAMUSIŃSKA-TASAK Anna: Scena warszawska oczami Fryderyka Chopina. Warszawa 2018 Nar. Inst. Fryderyka Chopina 8° ss. 199, nlb. 1, il. (Chopin. Konteksty).

8303. AMBROZIAK Sławomir: Lekarz spod Stalingradu. O początkach medycyny na mazurskiej wsi. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 80–86.

Zawiera gł. informację o Ottmarze Kohlerze, inicjatorze budowy szpitala w Jedwabnie (zm. 1908) i krótką notkę o jego synu Ottmarze Kohlerze jun. (1908–1979) walczącym pod Stalingradem.

8304. ANDRASZ-MRÓZEK Monika: Magistrat miasta Krakowa 1866–1914. Ustrój, kadra i mechanizmy zarządzania miastem. Kraków 2018 Tow. Miłośn. Historii i Zabytków Krakowa 8° ss. 492, nlb. 2, il., streszcz. ang. (Biblioteka Krakowska; nr 164).

8305. ANDRYSIAK Ewa: Zakład Naukowy Żeński Heleny Semadeniowej w Kaliszu i jego znaczenie dla kształcenia kobiet. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 171–188.

W l. 1901–1909.

8306. ARNOLD James R., Reinertsen Ralph R.: Kryzys w śniegu. Kampania zimowa 1806–1807. Tł. Michał Rukat. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 477, il. (Wielka Armia przeciwko armii carskiej).

Wojna francusko-prusko-rosyjska, m.in. na terenach Polski i Prus Wschodnich.

8307. ARNOLD James R., Reinertsen Ralph R.: Triumf Napoleona. Kampania frydlandzka 1807. Tł. Katarzyna Mróz-Mazur. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 412, il. (Wielka Armia przeciwko armii carskiej).

Wojna francusko-prusko-rosyjska, m.in. na terenach Polski i Prus Wschodnich.

8308. ARTYMOWSKI Stefan, Bezak Paweł: Ku jedności. Listopad 1918 roku. Warszawa 2018 WN PWN; Muzeum Niepodległości 8° ss. 252, il.

8309. AUGUSTYN Maciej: Tartak i młyn wodny w Starzawie nad Strwiążem. *Bieszczad*. [T.] 22: 2017/2018 [dr.:] 2018 s. 80–97.

Z 1811 r.; działały odpowiednio do 1877 r. i I wojny światowej.

8310. BACZKOWSKI Michał: Austriacka załoga wojskowa Przemyśla. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 3–16, streszcz. ang.

8311. BACZKOWSKI Michał: Rozkład władzy zaborczej w Krakowie i w Galicji w 1918 roku. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 5–15, streszcz. ang.

8312. BACZYŃSKI Bogusław Andrzej: Mogiła rabacyjna na Cmentarzu Starym w Tarnowie. Grób uczestników nieszczęsnych wydarzeń z lutego 1846 roku. Tarnów 2017.

Rec.: Gługła Paweł, *Fides*. R. 24: 2018 nr 1 s. 204–216.

8313. BAJDAK Marjana: Obraz życia i śmierci w kobiecych narracjach Wielkiej Wojny na podstawie materiałów z Galicji Wschodniej. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 9: 2017 s. 73–82.

8314. BALCER Kazimierz, Borowiak Stanisław: Generał Kazimierz Turno (1772–1817) i Dobrzyca jego czasów. Dobrzyca 2018 Muzeum Ziemiaństwa Zespół Pałacowo-Parkowy 8° ss. 305, nlb. 2, il. (Studia i Materiały Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy; t. 5).

Właściciel dóbr dobrzyckich od 1816 r.

8315. BAŁCHAN Jan: Artur Steinhagen (1858–1907) – założyciel fabryki papieru w Myszkowie. *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 37–44, streszcz. ang., niem., czes.

8316. BARANOWSKI Marcin, Trąbski Maciej: Dwa źródła do planów modernizacji twierdzy częstochowskiej w czasach Księstwa Warszawskiego. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 359–376.

Lata 1808–1810; zawiera też źródła.

8317. BARAŃSKA Anna: Rzymskokatolicka metropolia mohylewska (1798–1917). Struktury i episkopat. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 1 [dr.:] 2016 s. 47–96, streszcz. ang. s. 12–14.

8318. BARTOSZEWICZ Henryk: Kierunek wschodni aktywności dyplomatycznej Rady Regencyjnej. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 5–30, streszcz. ang.

8319. BATOR Wiesław: Południowo-zachodnie pogranicze Królestwa Kongresowego i Szczekociny w czasach pierwszej wojny światowej. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 1: 2013 s. 102–148, streszcz. ang.

8320. BATOREK Maciej: Częstochowskie drogi do niepodległości 1914–1918. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 9–18.

8321. BEDNARZ[-GRZYBEK] Renata: Wychowanie zdrowotne w polskojęzycznych czasopismach uzdrowiskowych (1844–1914). Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 764.

8322. BEDNARZ-GRZYBEK Renata, Kraśńska Izabela: Edukacja zdrowotna i seksualna na łamach „Świata Płciowego” (1905–1906). *Studia Edukacyjne*. Nr 50: 2018 s. 369–385, streszcz. ang.

8323. BELOSTYK Ryszard: Fortyfikacje Księstwa Warszawskiego 1807–1813. Tł. Andrzej Szymański. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 590, il.

8324. BEREŚ Ewa: Powiatowy Komitet Narodowy w Krośnie w okresie I wojny światowej. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 17–41, streszcz. ang.

8325. BĘDKOWSKI Mateusz: Polacy na krańcach świata. XIX wiek. Warszawa 2018 Promohistoria (Histmag.org); Wydaw. CM 8° ss. 419, il. (Biblioteka Histmaga).

8326. BIELAWNY Krzysztof: Niepodległość wyszła z Gietrzwałdu. Warszawa 2018 Spes 8° ss. 242, nlb. 5, il.

8327. BLOCH Przemysław Jan: Karabin „mierosławka” pomysłu gen. Ludwika Mierosławskiego w świetle jego wynalazków wojskowych i epoki. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 249–279, streszcz. ang.

8328. BŁACHNIO Jan: Kraśnik 1914. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 292, nlb. 4, tabl. 8, il., mapy. (Historyczne Bitwy).

8329. BOCZAR Elżbieta: Polskie książki dla dzieci i młodzieży wydawane w Galicji Wschodniej w XIX w. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 16: 2018 s. 3–22, streszcz. ang.

8330. BOGALECKI Tadeusz Zbigniew: Wyzwolenie regionu łódzkiego spod okupacji austriackiej i niemieckiej w listopadzie 1918 roku. Geneza, akcje rozbrajania okupantów i pielęgnowanie tradycji. Łódź 2018 Centrum Europejskie Natolin 8° ss. 88, nlb. 16, il.

8331. BOHUSZ-RUBASZEWSKA Ewa: Czyżew w metrykaliach z lat 1809–1867. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 1 s. 93–157.

8332. BOJKO Pelagia: Kultura wieku XIX w oczach Norwida. Piotrków Trybunalski

2018 UJK w Kielcach. Filia 8° ss. 189, nlb. 1, streszcz. ang.

Cyprian Kamil Norwid (1821–1883).

8333. BOŁCUN Grażyna: Rola Kolbuszowej w „akcji galicyjskiej” 1833 roku płk. Józefa Zaliwskiego. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 21–32, streszcz. ang.

8334. BOŁDYREW Aneta: Społeczeństwo Królestwa Polskiego wobec patologii społecznych w latach 1864–1914. Łódź 2016.

Rec.: Kuźma-Markowska Sylwia: Alkohol, patologie społeczne i perspektywy badawcze (na marginesie...). *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 458–468.

8335. BORKOWSKA-RYCHLEWSKA Alina, Nowicka Elżbieta: Opery Verdiego w polskich XIX-wiecznych przekładach. Poznań 2016.

Rec.: Sokalska Małgorzata: Ze świata opery. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 1 s. 222–229.

8336. BORODZIEJ Włodzimierz, Górny Maciej: Nasza wojna. T. 2: Narody 1917–1923. Warszawa 2018 Wydaw. W.A.B. – Grupa Wydaw. Foksal 8° ss. 622, nlb. 1, il.

T. 1. 2014.

8337. BORUTA Tadeusz: Władze okupacyjne i samorządowe w czterech powiatach dawnej guberni siedleckiej należących do generał-gubernatorstwa warszawskiego 1915–1918. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 43–58.

8338. BORYS Marcin: Działalność żeńskich zgromadzeń zakonnych wśród Polonii chicagowskiej (1874–1899). *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 1 s. 219–239, streszcz. ang.

8339. BORYS Marcin: Sięgając do początków – polskie migracje zarobkowe w XIX wieku. [W:] Współczesna polska emigracja. Stracone czy zyskane szanse? Jednostka – rodzina – społeczeństwo. Tarnów 2011 s. 19–39.

Rec.: Nabywaniec Stanisław, *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.] 2012 s. 129–131.

8340. BOSKO Maciej: Rekruci z powiatu radzyńskiego w armii rosyjskiej podczas I wojny światowej w świetle akt Sądu Okręgowego w Białej Podlaskiej z lat 1919–1931. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 2 s. 357–379, streszcz. ang.

8341. BOŻENKO Anastasiâ: Pol’s’ka громада u mis’komu prostori Harkova u drugij polovini XIX – na počatku XX stolittâ. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 155–166, streszcz. ang.

8342. BOŻEK Renata: Pocztówki Kartera. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 165–169.

Widoki Kęt z l. 1912–1915 wydawane przez Ignacego Kartera (1869–1932).

8343. BRUDEK Paweł: Obraz zaboru rosyjskiego w oczach żołnierzy i urzędników państw centralnych w latach 1914–1917. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 57–80, streszcz. ang.

8344. BUCZEK Katarzyna: „...żeby Wołyń, wzór biorąc z najlepszych modeli, Wydał sam kiedyś Lokków, Russów i Kornelów”, czyli o pracowniach Gimnazjum Wołyńskiego w Krzemieńcu. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 45–69, streszcz. ang., niem., ros.

8345. BUCZYŃSKI Andrzej: Maryjska Ochronka Rosyjskiego Towarzystwa Dobroczynności w Warszawie w relacjach rosyjskojęzycznej prasy warszawskiej. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 95–135, streszcz. ang.

Lata 1868–1902.

8346. BUDREWICZ Tadeusz: Spory wokół „Romantyzmu i jego skutków” Franciszka Krupińskiego. Poznań 2018 Wydaw. PTPN 8° ss. 246, nlb. 3, streszcz. ang. PTPN. Wyzd. Filol.-Filoz. Komisja Filol. (Polemika Krytycznoliteracka w Polsce. Critical Literary Argument in Poland; t. 6).

Tyt. równol.: The polemic over Franciszek Krupiński's Romanticism and its consequences.

Franciszek Salezy Krupiński (1836–1898), l. 1876–1881.

8347. BUDREWICZ Tadeusz, Sadlik Magdalena: Od Galicji po Amerykę. Literackim tropem XIX-wiecznych podróży. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 341, nlb. 1, tabl. 13, il. Uniw. Pedagog. im. KEN w Krakowie. (Prace Monograficzne; 822).

8348. BUDZYŃSKI Radosław: O nieznanym liście Gustawa Manteuffla ze zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Lwowskiego. Komunikat. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 693–704, streszcz. ang.

Omówienie czterech listów do Aleksandra Semkowicza z l. 1903–1904.

8349. BUJAK Grzegorz: The synods of Przemysł bishop Józef Sebastian Pelczar of 1902, 1908 and 1914. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 77–91, streszcz. ang., pol.

8350. BUJAK Jan: Kronika bukowińskich Polaków 1911–1914. Suceava 2017 Zw. Polaków w Rumunii 8° ss. 306, nlb. 1.

8351. BULAK Jan: Między panem wójtem i plebanem... Konflikt wójtowsko-plebański w latach 60. i 70. XIX wieku w podkrakowskiej wsi. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 37–69, streszcz. ang., pol.

W Zielonkach.

8352. BUREK Krzysztof: Laurka z bratkami. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 74–76.

Dot. wiersza Jadwigi Łuszczewskiej zw. Deotymą datowanego w Warszawie 28 X 1902 r. jako wyrazu wdzięczności za dar od mieszkańców Sandomierza z okazji 50-lecia twórczości literackiej, z kolekcji ks. Jana Wiśniewskiego.

Zawiera też tekst utworu.

8353. BZURA 1914–1915. Red. Mariusz Samborski, Jakub Wojewoda. Sochaczew 2018 Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą 4° ss. 154, k. 12 tabl., il., streszcz. ang.

Treść: Zespół muzealny: Słowo wstępne s. 5; Samborski Mariusz: Relikty terenowe frontu nad dolną Bzurą z lat 1914–1915 s. 7–60; Furmańczyk Jacek: Ilów 1914 – kto o tym dziś pamięta? s. 61–77; Gómy Michał: Broń palna Wielkiej Wojny w zbiorach Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą s. 79–87; Gómy Michał: Zabytki z czasów Wielkiej Wojny w Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą s. 89–98; Wojewoda Jakub: Cmentarze I wojny światowej na terenie powiatu sochaczewskiego s. 99–116; Wojewoda Jakub, Samborski Mariusz: Żołnierz Wielkiej Wojny z Żukowa s. 117–120; Furmańczyk Jacek: O krok od klęski. Walki 26 wirtemburskiej Dywizji Piechoty o przeprawę przez Bzurę w grudniu 1914 r. s. 121–134; Galeria fotografii archiwalnej s. 135–154; [Mapy] s. 155–167.

8354. CABAJ Jarosław: W służbie prawosławia i państwa rosyjskiego – działalność mniszek leśniańskich na obszarze nadbużańskiego Podlasia na przełomie XIX i XX wieku. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 47–75, streszcz. ang., niem., ros.

Leśna, l. 1884–1915.

8355. CABAN Wiesław, [Mulina Svetlana Anatol'evna] Mulina Swietłana: Zesłańcy postyczniowi w Kurganie. Sprawa Towarzystwa Pomocy Wzajemnej. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 203–218, streszcz. ang.

8356. CENTEK Jarosław, Kułacz Sławomir: The reasons for the successful breakthrough at Gorlice. *Klio*. T. 45: 2018 nr 2 s. 85–95, streszcz. ang.

Przyczyny udanego przełamania frontu pod Gorlicami w 1915 r.

8357. CEPIL Monika, Figlus Tomasz: Wiejskie szkoły ewangelickie w okolicach Łodzi w XIX wieku – ujęcie geograficzno-historyczne. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 125–136, streszcz. ang.

8358. CETNAROWICZ Antoni: Opinia sło-
weńska o sytuacji Polaków w zaborze pruskim
w drugiej połowie XIX wieku. *Studia Środ-
kowieuropejskie i Balkanistyczne*. T. 27: 2018
s. 75–88, streszcz. ang.

8359. CHABERSKI Maciej: Działania poli-
tyczno-militarne podczas drugiej wojny bałkań-
skiej w świetle doniesień „Dziennika Poznań-
skiego” (czerwiec–sierpień 1913 roku). *Media
– Kultura – Komunikacja Społeczna*. [T.] 14:
2018 [nr] 2 s. 75–94, streszcz. ang.

8360. CHAMCZYK Ewa: Podbijając mu-
zyczne centrum Europy: paryska dekada Apoli-
narego Kątskiego (1838–1848). *Muzyka*. R. 63:
2018 nr 4 s. 65–87, streszcz. ang.

Skrzypek żyjący w l. 1826–1879.

8361. CHOJNACKI Andrzej: Studium nad
operacyjnym wykorzystaniem międzyrzecza
Wisły, Bugu i Wieprza w dobie wojen napoleo-
ńskich (1795–1813). *Studia z Dziejów Wojsko-
wości*. T. 7: 2018 s. 119–153, streszcz. ang., ros.

8362. CHRUŚCIŃSKI Kazimierz: O ro-
mansie Napoleona z Walewską nieco inaczej.
Bałtyckie Studia i Materiały. 2009 s. 203–210,
streszcz. fr.

Maria z Łączyńskich Walewska (1786–1817).

8363. CHWAŁBA Andrzej: Legiony Pol-
skie 1914–1918. Kraków 2018 Wydaw. Liter.
8° ss. 372, nlb. 3, il.

Rec.: Kasprzyk Artur, *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 326–330.

8364. CHWAŁBA Andrzej: Wielka wojna
Polaków 1914–1918. Warszawa 2018 WN PWN
8° ss. 451, nlb. 1.

Rec.: Niewęgłowska Aneta, Zaleska Ilona, *Klio*. T. 47: 2018
nr 4 s. 219–224.

8365. CIERPISZ Szymon: Projekty „his-
torycznych” studni dla Krakowa Sebastiana
Sierakowskiego. Idea i forma. *Biuletyn Biblio-
teki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 187–210,
streszcz. ang.

Z 1817 r.

8366. ČUTKIJ Andrij Īvanovič: Nevidomij
aspekt z istoriï pol’s’koï gromadi Kieva počat-
ku XX st. Pol’s’kij gurtok ta Varšavs’ke zem-
lâctvo u Kiïvs’komu komercijnomu instituti
(1908–1914 rr.). *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015
s. 11–34, streszcz. pol., ang.

Koło Polskie i Ziemstwo Warszawskie w Kijowskim Insty-
tucie Gospodarczym.

Zawiera też dokument.

8367. CYBULA Iwona: Tourism as a new
form of leisure in light of „Wędrowiec” („The

Wanderer”) weekly magazine (1863–1906). *Folia
Turistica*. Nr 46: 2018 s. 149–181, streszcz. pol.

8368. CYBULA Iwona: „Wędrowiec” jako
źródło wiedzy o dziejach turystyki tatrzańskiej.
Folia Turistica. Nr 36: 2015 s. 41–65, streszcz.
ang.

Lata 1863–1906.

8369. CYBULSKA Kamila: Liga Kobiet
Pogotowia Wojennego w Okręgu Kieleckim
w latach 1914–1918. *Między Wisłą a Pilicą*.
T. 19: 2018 s. 61–86, streszcz. ang.

8370. CYGAN Wiktor: Duch polskiego żoł-
nierza czyli O odwadze żołnierza legionowego.
Warszawa 2018 Fund. Tow. Projektów Eduka-
cyjnych 8° ss. 20, il. + 1 dysk optyczny (CD).

8371. CZAJA Aleksander: Nieznany amery-
kański list Juliana Ursyna Niemcewicza. War-
szawa 2018 Ursynoteka – Muzeum 4° ss. 24,
il. (Materiały do Dziejów Ursynowa).

Pisany z Elizabeth Town 15 IV 1799 r. do Catherine Bache.
Zawiera też edycję źródła.

8372. CZAPLA Julia: Henryk Bukowski
i jego dar w 130. rocznicę ofiarowania. *Rocznik
Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*.
R. 63: 2018 s. 389–392.

Z 1888 r.; książki z zakresu historii cywilizacji dla Biblio-
teki AU.

8373. CZAPLA Tomasz: Jawą się stało co
pradziad śnił... o dębiczanie wędrowce ku Niepod-
ległej. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*.
T. 3: 2018 s. 41–84.

Lata 1863–1918.

8374. CZAPSKI Józef: Poszukiwanie Bro-
nislawa Romera. Tł. i oprac. Jan Maria Kłó-
czowski. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 4
s. 154–164.

Rok 1918.

8375. CZARTORYSKA Jolanta: Świadek
i uczestnik odzyskania niepodległości przez
Polskę. Przemówienie Wincentego Witosa
w Reichsracie z 16 VI 1917 r. *Rocznik Prze-
myski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 303–312, streszcz. ang.

Zawiera też tekst przemówienia.

8376. CZEKALSKA Adrianna: Problemy
nauczyciela szkoły elementarnej w pierwszej
połowie XIX wieku na przykładzie sporu Ada-
ma Domaradzkiego z Wojciechem Ostrowskim
z Radoszewnicy. *Między Wisłą a Pilicą*. T. 19:
2018 s. 47–60, streszcz. ang.

8377. CZEREP Stanisław: Wielka operacja
zimowa pierwszej wojny światowej. Działania

na kierunku mazursko-augustowskim od 7 do 21 lutego 1915 roku. Wyd. 2. Oświęcim 2013 Napoleon V 8° ss. 448, tabl. 25, il., mapy.

Toż. Wyd. 3. Oświęcim 2018 ss. 493, il., mapy, streszcz. ang. W załączniku teksty źródłowe w jęz. niem., ros. Wyd. 1. Białystok 2011.

8378. CZOCHAŃSKI Marian [Piotr]: Pierwsze polskie geodezyjne standardy techniczne z lat 1819–1839. Kutno 2018 Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej 8° ss. 142, il. Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie. (Biblioteka Pomocy Naukowych) (Monografie).

8379. CZOCHAŃSKI Marian [Piotr]: Pomiaru dóbr i lasów w Królestwie Polskim. Procedury pomiarowe, wykonawcy i przykłady opracowań. Kutno 2018 Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej 8° ss. 171, nlb. 1, il., mapy. Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie. (Biblioteka Pomocy Naukowych) (Monografie).

8380. CZOSNYKA Mieczysław: „Nadzieją wiosny tchnęło powietrze...”. Tarnów i Ziemia Tarnowska a „sprawa narodowa” roku 1863. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 19–51, streszcz. ang.

8381. CZUBATY Jarosław: Księstwo Warszawskie – pierwsze nowoczesne państwo polskie? *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 365–401, streszcz. ang.

8382. DANIELUK Janusz: Funkcjonowanie notariatu w Cesarstwie Rosyjskim na przykładzie akt zespołu Starszego Notariusza Sądu Okręgowego w Grodnie. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 267–308, streszcz. ang.

8383. DANOWSKA Ewa: Jak powstał Kopiec Kościuszki w Krakowie – jego dzieje w czasach Rzeczypospolitej Krakowskiej. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23: 2017 [dr.] 2018 s. 45–63.

Lata 1820–1860.

8384. DASZKIEWICZ Piotr: Adam Ferdynand Adamowicz (1802–1881) i Francuskie Towarzystwo Botaniczne. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 117–121.

Członek Towarzystwa od 1861 r.; zawiera też tekst referatu A. F. Adamowicza na temat historii botaniki na Litwie, wygłoszonego przy tej okazji.

8385. DASZKIEWICZ Piotr: Dziewiętnastowieczna francuska próba zakupu gdańskiej kolekcji bursztynów Georga Carla Berendta (1790–1850). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 119–122.

Zawiera też list Victora Fontaniera w tej sprawie z 23 II 1850 r.

8386. DASZKIEWICZ Piotr, Iwan Dariusz: List Jules Pierre Verreaux (1807–1873) do Antoniego Wągi (1799–1890) – interesujący dokument historii zoologii. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 2 s. 99–105, streszcz. ang.

Zawiera też tekst listu z 20 X 1866 r. ze zbiorów Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie.

8387. DASZYK Krzysztof Karol: „Bo imię jego jest Polska”. Tadeusz Kościuszko w patriotycznej legendzie i politycznym micie czasów porozbiorowych. (Esej historyczny). Kraków 2018 *Historia Iagellonica* 8° ss. 205, nlb. 2, il., streszcz. ang.

8388. DASZYŃSKA Jolanta Alina: Poza linią frontu. Łódź końca 1914 roku – wybrane refleksje. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 85–102, streszcz. ang.

8389. DĄBROWSKA Magdalena: Ziemie polskie połowy XIX wieku oczyma Rosjan (Piotr Dubrowski i Michaił Glinka). *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 2: 2017 s. 135–149, streszcz. ang.

Filolog, profesor literatury polskiej (1812–1882) i kompozytor polskiego pochodzenia (1804–1857).

8390. DĄBROWSKI Krzysztof: Elementy wiedzy o radiotechnice we wczesnych polskich publikacjach. Przyczynek do historii radiotechniki. *Analecta*. R. 27: 2018 z. 1 s. 249–264, streszcz. ang.

Przełom XIX i XX w.

8391. DEMPC Daniel: Straty wojenne wśród ludności powiatu wejherowskiego w latach 1914–1919. *Pruszcz Gdański* 2018 *Jasne* 8° ss. 63, il.

8392. DEMSKI Dagnosław: „Spoglądając wstecz...”. Wystawa „szczepów” z doliny Nilu w Poznaniu, 1914. *Etnografia Polska*. T. 62: 2018 z. 1/2 s. 199–2019, streszcz. ang.

Pokaz typów ludów znad Nilu w dn. 10–23 VII 1914 r. oraz wcześniejsze w l. 1879–1904.

8393. DINARDO Richard L.: Przełom. Bitwa pod Gorlicami–Tarnowem 1915. Przeł. Jan Szkudliński. Poznań 2012.

Rec.: Centek Jarosław, *Europa Orientalis*. [T.] 3: 2012 s. 193–197.

8394. DOBRY Artur: Dni Cesarskie i poświęcenie kościoła na Zamku Wysokim w Malborku w 1902 r. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 1 s. 56–71, streszcz. ang.

Wizyty cesarza Wilhelma II.

8395. DOBRZYCCY bohaterowie czasów napoleońskich. Pod red. Stanisława Borowiaka. Dobrzyca 2018 Muzeum Ziemiaństwa Zespół Pałacowo-Parkowy 8° ss. 130, nlb. 2, il., mapy. (Studia i Materiały Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy; t. 3).

Materiały konferencji naukowej, Dobrzyca, 8 IX 2017 r.

Treść: Borowiak Stanisław: Wprowadzenie s. 3–4; Matusik Przemysław: „My z Napoleonem...”. Kilka uwag o sprawie polskiej w dobie napoleońskiej s. 5–12; Kowalkowski Jacek: Wokół związków Józefa Wybickiego (1747–1822) i Augustyna Gorzeńskiego (1743–1816) s. 13–44; Pętkowska-Grabowska Edyta: O Legionach i dla Legionów. Działalność polityczna i publicystyczna Józefa Wybickiego (1747–1822) w latach 1796–1801 s. 45–64; Rey Przemysław: Przekaz propagandowy w Pieśni Legionów Polskich we Włoszech s. 65–72; Krzymkowski Marek: Działalność polityczna i administracyjna generała Augustyna Gorzeńskiego w czasach Księstwa Warszawskiego s. 73–82; Paczusi Adam: Kazimierz Turno jako organizator i dowódca 5. pułków strzelców konnych Księstwa Warszawskiego w latach 1806–1807 s. 83–102; Balcer Kazimierz: „Dostali Braterstwo Dobrzyccę...” – śmierć gen. Augustyna Gorzeńskiego (1743–1816) i przejęcie schedy po nim przez gen. Kazimierza Turno (1778–1817) s. 103–124; Dyskusja s. 125–126.

8396. [DORCZ Krzysztof]: Powstanie styczniowe w Izbicy Kujawskiej i okolicach. Materiały. Oprac. Krzysztof Dorcz; [przedm. Tomasz Dziki]. Izbica Kujawska–Toruń 2018 Urząd Miejski; Urząd Marszałkowski Woj. Kujawsko-Pomorskiego; Studio Wydawnicze „Graf” 8° ss. 80, il.

Zawiera liczne cytaty źródeł.

8397. DROGA do Niepodległej. Ziemia sanna. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej w 100 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Red. Hubert Ossadnik, Marcin Krowiak. Sanok 2018 Muzeum Budownictwa Lud. 8° ss. 199, nlb. 1, il., mapy.

Materiały z konferencji, Sanok, 26 X 2018 r.

Treść: Ossadnik Hubert: Wstęp s. 7–9; Lipelt Robert: Przemiany demograficzne na terenie ziemi sanockiej na przełomie XIX i XX wieku s. 11–23; Kargol Tomasz: Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu sanockiego u progu niepodległości (1914–1918) s. 25–55; Baczkowski Michał: Tworzenie się Wojska Polskiego w 1918 r. na bazie struktur armii austriackiej (ze szczególnym uwzględnieniem ziemi sanockiej) s. 77–97; Ślusarek Krzysztof: Uwarunkowania powstania i kierunki działalności polskich ośrodków władzy na terytorium Galicji w 1918 roku (ze szczególnym uwzględnieniem Sanoka) s. 129–164; Magdoń Jacek: Powstanie 2. Pułku Strzelców Podhalańskich w 1918 r. s. 99–116; Romaniak Andrzej: 2 Pułk Strzelców Podhalańskich s. 119–126; Zając Edward: Jak Sanok wybił się na niepodległość s. 129–164; Fotografie archiwalne ze zbiorów Muzeum Historycznego w Sanoku oraz Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku s. 167–198.

8398. DROZDOWSKA Agnieszka: Kobiety w czasie pierwszej wojny światowej. Ziemie północno-wschodnie Królestwa Polskiego i Obwodu Białostockiego. Białystok 2018 Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego 8° ss. 155, il.

8399. DROZDOWSKI Marian Marek: Sienkiewicz – Paderewski. Przyjaźń i wspólny etos. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 93–104, streszcz. ang., niem., ros.

8400. DRUKI ulotne w procesie komunikacji społecznej w XIX wieku (do 1918 roku). Red. nauk. Małgorzata Karpińska. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 174, il.

Treść: Karpińska Małgorzata: „Drukowane piśmiennictwo dnia codziennego” – druki ulotne w warsztacie historyka s. 7–13; Markiewicz Grzegorz: Druki ulotne jako forma kształtowania świadomości społecznej s. 15–31; Kulecka Alicja: Materiały ulotne w archiwistyce i archiwach (wokół archiwaliów z XIX w.) s. 33–48; Świątek Adam: „Rusyn, Polak to dwa tyla, szczo jednego serdca syła”. Polska agitacja względem Rusinów galicyjskich w dobie Wiosny Ludów na przykładzie wybranych druków ulotnych s. 49–71; Pijaj Stanisław: Rola druków ulotnych w debatach politycznych w Galicji („casus” wyborów do Sejmu Krajowego w 1869 r.) s. 73–83; Wiech Stanisław: Polskie broszury i druki ulotne z przełomu XIX i XX w. w zasobach Państwowego Archiwum Rosyjskiej Federacji w Moskwie s. 85–106; Markowski Artur: Ulotka w systemie komunikacji antypogromowej. Mechanizmy kształtowania wyobrażeń społecznych w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w. s. 107–122; Zaleska Ilona: „Narodowa Demokracja strzela salwami do robotników!” – wizerunek endecji w drukach ulotnych PPS w okresie rewolucji 1905–1907 w Królestwie Polskim s. 123–143; Zackiewicz Grzegorz: Opinie i wyobrażenia na temat Rosji w polskich drukach ulotnych z lat pierwszej wojny światowej s. 145–160; Szlanta Piotr: Ulotki z okresu pierwszej wojny światowej skierowane do żołnierzy wrogich armii jako źródło historyczne s. 161–174.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

8401. DUBICKI Andrzej: Rola kolei w przemieszczeniach ludności w warunkach wojennych: casus polski i rumuński w czasie Wielkiej Wojny. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 133–155, streszcz. ang.

8402. DUCHNOWSKI Tomasz Marcin: Dyslokacja i skład niemieckiego XVII Korpusu Armijnego w latach 1890–1900. *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 35–57, streszcz. ang.

Gdańsk, Grudziądz, Toruń, Słupsk.

8403. DUCHNOWSKI Tomasz Marcin: Działania wojenne w rejonie Biskupca w sierpniu 1914 roku. Gdańsk 2018 Wydaw. Nauk. Katedra 8° ss. 594, il., mapy.

8404. DUDA Agata, Hajduk Krzysztof: Losy mieszkańców gminy Nozdrzec w latach 1914–1921. Rzeszów–[Hłudno] 2018 Edytorial; na zlec. Stow. „Tow. Miłośn. Ziemi Dynowsko-Brzozowskiej” 8° ss. 86, nlb. 1, il.

8405. DUDA Krzysztof: O początkach „Szarej Siódemki” – VII Krakowskiej Drużyny Harcerzy im. Tadeusza Rejtana (1911–1917). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 13: 2017 s. 117–132.

8406. DUDZIŃSKI Paweł: Szachy wojenne 1914–1918. Drogi do niepodległości. Przedm. Radosław Jedynak; konsultacja nauk. Tomasz Lissowski, Tadeusz Wolsza. Warszawa 2018 Wydaw. Jerzego Morasia Penelopa; Centrum Biznesowe „Info” 8° ss. 238, il.

Współwyd. z: Szalsza Marek: Turniej.

8407. DYBOWSKI Stanisław: Franciszek Liszt [1811–1886]. Przyjaciel Polski i Polaków. Warszawa 2018 Państw. Inst. Wydawniczy 4° ss. 580, nlb. 3, il.

Dostępne także jako e-book.

8408. DYMMEL Anna: Wartość lubelskich akt notarialnych jako źródła do badań prywatnych księgozbiorów duchowieństwa w pierwszej połowie XIX wieku. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 144–166, streszcz. ang.

8409. DYNNER Glenn: Yankel’s tavern. Jews, liquor, and life in the Kingdom of Poland. Oxford–New York 2014 Oxford Univ. Press 8° ss. XI, 249, il., mapy.

Rec.: Kosiorek Jakub Maciej. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 482–484.

8410. DYRLAGA Przemysław: Katastrofalne oberwanie chmury nad Juszczyną w dniu 16 lipca 1908 r. w relacjach prasowych i zapytaniach kronik kościelnych. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 175–203.

8411. DYWAN Tomasz: Przemysł gazowniczy we Lwowie w latach 1856–1914: przyczynek do dziejów industrializacji miasta. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 91–125, streszcz. ang.

8412. DZIEJE diecezji Janowskiej czyli Podlaskiej w latach 1818–1867. Pod red. Edwarda Jarmocha, Sławomira Byliny, Romana Wiszniewskiego. Siedlce–Bydgoszcz 2017 Koronis 8° ss. 179, nlb. 1, mapy, streszcz. ang. Kapituła Kolegiacka Janowska.

Materiały z konferencji naukowej, Janów Podlaski, 29 VIII 2017 r.

Treść: Bylina Sławomir: Przyczyny powstania i organizacja Diecezji Janowskiej czyli Podlaskiej s. 9–30; Bylina Sławomir: Feliks Łukasz na Lewinie Lewiński z Bożej i Stolicy Apostolskiej Łaski biskup diecezji podlaskiej Senator Królestwa Polskiego Orderu Św. Stanisława Kawaler s. 31–44; Jarmoch Edward: Jan Marceł z Gutkowa Gutkowski z Bożej i Stolicy Apostolskiej Łaski biskup diecezji podlaskiej Senator Królestwa Polskiego Orderu Św. Stanisława Kawaler s. 45–61; Majek Maciej: Biskup Podlaski Piotr Paweł Beniamin Szymański OFM Cap (1857–1867) s. 62–80; Wojda Jacek: Sprawa kasaty diecezji podlaskiej: między berłem a pastorałem s. 81–135; Dzyr Stanisław: Diecezja podlaska i jej duchowieństwo w latach 1818–1867 s. 136–178.

8413. EPSZTEIN Tadeusz: Wielka własność ziemska w guberni podolskiej na tle Ukrainy Prawobrzeżnej w XIX wieku. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 1 s. 5–33, streszcz. ang., ros.

8414. ERDMAN Dominik, Jaglarz Monika: Prezent spod równika. Wycinek z rękopisu dziennika podróży Aleksandra von Humboldta do Ameryki. Ze zbioru [Josepha Marii von] Radowitza. *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 67: 2017 s. 221–227, streszcz. ang.

Podróż odbyta w l. 1799–1804.

8415. FABIANOWSKI Andrzej: Mickiewicz i świat żydowski. Studium z aneksami. Warszawa 2018 Wydaw. UW 8° ss. 399, streszcz. ang.

Toż. Wyd. 2. Warszawa 2018.

Rec.: Sekula Aleksandra: Model do samodzielnego składania. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 4 s. 903–913.

8416. FALKOWSKA Joanna: Ambasadorki wychowania. Poglądy pedagogiczne polskich kobiet w II połowie XIX i początkach XX wieku. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 360, il., streszcz. ang.

8417. FELIKS Anna: Osobliwe kartki z egzotycznych podróży. Zbiór pamiątek z Ameryki Południowej, Afryki Południowej, Australii i Azji Heleny i Ignacego Jana Paderewskich. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 203–223.

W zasobie Muzeum Narodowego i Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie.

O ich podróżach, fascynacjach, koncertach w l. 1904 i 1911–1912.

8418. FERMUS-BOBOWIEC Anna: Instytucje miejskiego kredytu hipotecznego w Królestwie Polskim jako przyczynek do dyskusji o modelu organizacyjnym kredytu hipotecznego w Polsce. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 2 s. 19–32, streszcz. ang.

8419. FICIK Igor Dmitrovič: Mental’nist’ pol’s’koj šlāhti očima rosij’s’koj aristokratii v XIX st. (na materialii spogodovoi literatury). *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 81–92, streszcz. pol., ang.

8420. FIKUS Sebastian: Konsekwencje wojen napoleońskich na Śląsku. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 15–32, streszcz. ang., niem., ros.

8421. FINK Kinga: Muzyka w życiu i twórczości Kornela Ujejskiego [1823–1897]. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 574, nlb. 1, il., nuty.

8422. THE FIRST World War on Polish lands. Expectations, experiences, consequences. Ed. by Włodzimierz Mędrzecki; transl. into English Nicholas Siekierski. Warsaw 2018 Tadeusz Manteuffel Inst. of Hist. Polish Acad. of Sciences 8° ss. 226. (Metamorfozy Społeczne; 21).

Treść: Mędrzecki Włodzimierz: Introduction s. 7–17; Janowski Maciej: „Gentlemen, we do not understand you”. An essay on imagination in an epoch of change s. 19–54; Nowak Andrzej: Geopolitics, war and metamorphoses of Empire (1895–1921). Petr Savitskii and the birth of Eurasianism s. 55–116; Kozuchowski Adam: Like grass by the road. The war of civilians and pacifists in Polish literature s. 117–139; Sierakowska Katarzyna: Women on war and women – Polish lands 1914–1918 s. 141–160; Rodak Mateusz: Banditry in the lands of the former Kingdom of Poland: 1914–1918 s. 161–178; Nizińska Ewa: The attitudes and social moods of the people of Sambor during the First World War s. 179–197; Brudek Paweł, Molenda Jan, Pająk Jerzy Z.: The Great War in Polish correspondence intercepted by Austro-Hungarian censorship. Materials of Polish Censorship Groups from 1914–1918 s. 199–224.

8423. FISCHER Adam: Zwyczaje pogrzebowe ludu polskiego. Warszawa 2018 Grafika, Usługi Wydaw. Iwona Knecht 8° ss. XII, 439, nlb. 13, streszcz. fr.

Repr., oryg.: Lwów 1921.
Lata 1801–1918.

8424. FLOREK Marek: Archeologia a ślady Wielkiej Wojny 1914–1918 w okolicach Sandomierza. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 77–78.

8425. FRANKIEWICZ Paweł Edward: Osieczna w walce o niepodległość. Zarys historyczno-kulturalny do dziejów ziemi leszczyńskiej 1890–1919. Osieczna–Poznań 2018 Garmond Oficyna Wydawnicza 8° ss. XLIX, nlb. 3, 192, nlb. 2, CV, tabl. 12, il., mapy. (Dzieje Osiecznej; t. 1).

Repr., oryg.: Osieczna 1939.

8426. FRĄCZEK Lech: Brukowanie Olkusza w latach 1825–1861. *Ilcusiana*. Nr 17: 2017 s. 85–97.

8427. FRĄCZEK Magdalena: Petersburskie czasopisma Adama Honorego Kirkora. *Europa Orientalis*. [T.] 4: 2013 s. 103–118, streszcz. ang.

Lata 1867–1871.

8428. FRIEDRICH Agnieszka: The Natansons as an embodiment of the evils of assimilation in the Anti-Semitic weekly „Rola”. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 55–64, streszcz. ang.

Rodzina Natansonów w l. 1883–1912.

8429. FRYŚ Andrzej, Rusin Daria: Andrychów w czasach Wielkiej Wojny. Stulecie

odzyskania niepodległości 1918–2018. *Wadowiana*. Nr 21: 2018 s. 7–29, streszcz. ang.

8430. GABRYŚ-SŁAWIŃSKA Monika: U progu Niepodległej. „Tygodnik Ilustrowany” w ostatnich miesiącach wojny. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 171–187, streszcz. ang.

8431. GADOWSKA Irmina: Building the „New Jerusalem”: Jewish artistic patronage in Łódź, 1880–1907. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 65–81, streszcz. ang.

8432. GAJDA-GAŁUSZKA Paulina: Kształtowanie się polskiej terminologii biznesowej (na przykładzie „Czasu” z lat 1870–1914). Analiza semantyczna. Kraków 2018 Libron – Filip Lohner 8° ss. 364, nlb. 1.

Praca doktorska, UJ, Kraków 2017.

8433. GALICJA 1916. Plus/minus dziesięć lat (przestrzenie dyskursów: historia, literatury, kultury, języki). Red. t. Andrzej Borkowski, Roman Mnich. Siedlce 2018 Wydaw. Nauk. Inst. Kultury Region. i Badań Liter. im. Franciszka Karpińskiego 8° ss. 237, il., streszcz. ang. Kolegium Galicyjskie (DK-Kolleg: Galizien und multinationales Erbe), Inst. Kultury Region. i Badań Liter. im. Franciszka Karpińskiego, Państw. Uniw. Pedagog. im. Iwana Franki w Drohobyczu.

Treść: Borkowski Andrzej, Mnich Roman: Od redaktorów s. 7; Korbicz Halina: Geokulturowy dyskurs Galicji z perspektywy ukraińskiej s. 9–23; Woldan Alois: Polnische und ukrainische Dichtung über den Ersten Weltkrieg – gemeinsame Züge s. 25–66; Kemin Volodimir: Galicijina pid rosijs’ko-avstrijs’kou okupaciu u perszij svitovij vijni. Pogląd kriz’ prizmu shidnoevropejs’kih literatur s. 67–77; Zieliński Bogusław: Wielka Wojna w tradycji polskiej i serbskiej. Józef Wittlin i Miłoś Crmjanski s. 79–97; Poliszczuk Jarosław: Inna Huculszczyzna Wasyla Stefanyka [1871–1936] s. 99–113; Bassa Oksana: Solospivi galic’kih kompozitoriv na slova poetiv molodomuzivciv (20-ti roki XX st.) s. 115–129; Koval’s’ka-Frajt Oksana: Muzikalii u malij prozi Darii Vikons’koi počatku 1920-h rokov u svitli sučasnih literaturno-mistec’kih koncepcij s. 131–145; Pospíšil Ivo: Koncepcia tvorčestva Ťriá Fed’koviča v monografii Mečislava Krgouna v kontekste brnenskoj literaturovedčeskoj slavistiky s. 147–159; Borkowski Andrzej: Obraz Galicji w powieści Claudii Erdheim „Już od dawna koszernie. Historia pewnej rodziny” s. 161–174; Mnich Roman: Galicja Franciszka Józefa I jako heterotopia/ forma symboliczna s. 175–190; Frużyńska Joanna: Obrazy dzieciństwa w krótkich formach narracyjnych Zofii Rogoszożny [1881/2–1921] s. 191–206; Ankieta o Galicji: Gnatuk Mihajlo s. 207–220; Nalepa Marek s. 221–228; Szczukowski Ireneusz s. 229–232; Bibliografia s. 233–237.

8434. GAŁĘDEK Michał: Miejsce resortu spraw wewnętrznych w administracji Księstwa Warszawskiego. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 4 s. 405–422, streszcz. ang.

8435. GAUL Jerzy: Józef Piłsudski wobec wyborów do parlamentu austriackiego oraz

działalności polskich posłów socjalistycznych IX kadencji (1897–1900). *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 901–932, streszcz. ang.

8436. GAUL Jerzy, Nowak Alicja, Próba Maciej: Odzyskanie niepodległości przez Polskę w źródłach z zasobu Archiwum Głównego Akt Dawnych. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 325–346, streszcz. ang.

8437. GIZA Andrzej: Życie za chińskim murem – kultywowanie tradycji katolickiej w polskiej kolonii w Harbinie na przełomie XIX i XX w. *Nasza Przeszość*. T. 129: 2018 s. 249–263, streszcz. ang.

8438. GIZA Jerzy: Legioniści z nowosądeckich gimnazjów czasu Wielkiej Wojny 1914–1918. Nowy Sącz–Kraków 2018 Zespół Szkół Społ. nr 1 8° ss. 229, nlb. 3, il.

8439. GLIŃSKI Waldemar: Wolnomularskie inspiracje polityki wyznaniowej KRWRiOP w okresie prezydencji Stanisława Kostki Potockiego (1815–1820). *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 301–313, streszcz. ang.

Komisja Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

8440. GLUGLA Paweł: Tarnowianie w drodze do niepodległości 1914–1918. Tarnowians on their way to independence 1914–1918. Tarnów 2018 MBP im. Juliusza Słowackiego 8° ss. 324, il., streszcz. ang.

8441. GLUŠIK Irina: „Čerez pracu do pravdu”. Naukovì studiiì pol’s’kih i ukrains’kih studentiv v istoričnomu seminarì Ksaveriã Liske. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 105–120, streszcz. pol., ang.

Seminarium historyczne Ksawerogo Liskego, l. 1871–1891.

8442. GŁADYSZ Andrzej: Organiści w kościołach dekanatu bobowskiego w świetle wizytacji dziekańskich ks. Stanisława Baniaka (1856–1869). *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. R. 7: 2016 nr 7 s. 67–82, streszcz. ang.

Toż w jęz. ang.: The organists in churches of Bobowa deanery in the light of father Stanisław Baniak’s dean visitation (1856–1869). *Annales Lublinenses pro Musica Sacra*. T. 7: 2016 nr 7 s. 83–98.

8443. GŁUSZKO Mariusz: Stańczycy wobec rozwoju ideologii socjalistycznej w Galicji 1870–1893. Rzeszów 2018 Mariusz Głuszko 8° ss. 170, nlb. 1, il.

8444. GOCLON Jacek [Arkadiusz]: Gabinety Królestwa Polskiego 1917–1918. Skład, funkcjonowanie i działalność. *Krakowskie Studia*

z Historii Państwa i Prawa. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 2 s. 149–178, streszcz. ang.

8445. GODEK Sławomir: Kilka spostrzeżeń o prawie rzymskim w Gimnazjum i Liceum w Krzemieńcu. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 2 s. 189–213, streszcz. ang.

8446. GOŁUB Stanisław, Kuźniarska Katarzyna, Mąka Magdalena: Nieznani żołnierze rosyjscy podczas I wojny światowej w Wólce Czulczyckiej, gmina Chełm. Studium archeologiczno-historyczno-antropologiczne. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 9–32, streszcz. ang., ros.

8447. GONTASZEWSKA-PIEKARZ Agnieszka: „Caroline & Herrmann” – pierwsza kopalnia węgla brunatnego na tle górnictwa Ziemi Lubuskiej. *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 115–128, streszcz. ang.

Glisno, l. 1820–1869.

8448. GONTASZEWSKA-PIEKARZ Agnieszka: Odkrycie złóż oraz początki górnictwa węgla brunatnego w Zielonej Górze. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 21–45, streszcz. ang.

1838 r.

8449. GONZÁLEZ CAIZÁN Cristina: Por Napoleón en España. Los soldados polacos en los Sitios de Zagarozza (1808–1809). Madrid 2017 Foro para el Estudio de la Historia Militar de España 8° ss. 631, tabl. 14. (Colección Episodios Históricos).

Rec.: Kieniewicz Jan, *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 1 s. 168–172.

8450. GORZAŁKA Przemysław: Sprawa kapitana Neidhardta, czyli o sukcesach „służb sekretnych” Księstwa Warszawskiego. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 155–173, streszcz. ang., ros.

Aleksander Neidhardt (?–1875).

8451. GÓRA Barbara: „Album Wileńskie” Jana Kazimierza Wilczyńskiego [1806–1885] i obrazki religijne z hymnami polskich poetów. *Nasza Przeszość*. T. 130: 2018 s. 153–188, streszcz. ang.

Inicjatywa patriotyczno-krajoznawcza podjęta w l. 40. XIX w. przez lekarza z Wileńszczyzny.

8452. GÓRCZYK Wojciech Jerzy: Krasinścy i Opinogóra w drodze do Niepodległej. Opinogóra 2018 Muzeum Romantyzmu 8° ss. 54, nlb. 1, il., mapa.

Lata 1901–1915.

8453. GRABOWSKA-PIENKOSZ Dorota: Zapisani w pamięci. Nauczyciele zaboru austriackiego w literaturze pamiętnikarskiej. Toruń 2016.

Rec.: Pudłocki Tomasz, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 998–1002.

8454. LA GRANDE Guerra e la Polonia in Europa. Atti del convegno, Roma 12–13 novembre 2015. A cura di Andrea Ciampani e Piotr Salwa. Roma 2016 Accademia Polacca delle Scienze. Biblioteca e Centro di Studi a Roma 8° ss. 133. Accademia Polacca delle Scienze. (Conferenze; 134).

Treść: Ciampani Andrea, Salwa Piotr: Premessa s. 7–9; Szlachta Bogdan: Polish political thought in the time of World War I s. 11–20; Cigliano Giovanna: La „questione Polacca” nell’Impero zarista durante la Prima Guerra Mondiale s. 21–56; Kiwió-Filo Małgorzata: La Galizia Polacca e la Prima Guerra Mondiale s. 57–66; Schramm Tomasz: World War I in the memory of residents of Greater Poland s. 67–74; Tylusińska-Kowalska Anna: Un (quasi) legionario filoitagliano. Le memorie di Michal Lityński degli anni 1914–1915 s. 75–86; Sondel-Cedarmas Joanna: I Polacchi dell’Impero Austro-Ungarico e il fronte italiano nelle memorie dei legionari s. 87–103; Cárja Ion: „L’ultimo imperatore”. Carlo I (IV), i Romeni della Transilvania e la Prima Guerra Mondiale (1916–1918) s. 105–124; Cisek Janusz: The years 1914–1918 from a Polish perspective s. 125–133.

8455. GROCHOWALSKI Andrzej: Radomszczański Listopad 1918 roku w relacjach i wspomnieniach. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 15: 2018 s. 279–302.

Radomsko od X 1918 r.

8456. GRODZISKI Stanisław: Sejm Krajowy galicyjski 1861–1914. T. 1–2. Wstęp Marian Małecki. Wyd. 2. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 731, nlb. 2, tabl. 16, il. (Studia Galicyjskie; t. 5).

Wyd. 1. Warszawa 1993.

8457. GRUCA Anna: Duchowieństwo i stowarzyszenia katolickie wobec bibliotek dla ludu w Galicji na przełomie XIX i XX wieku. *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 37: 2018 s. 11–21, streszcz. ang.

8458. GUCIA Dobrosława: Stypendyści Towarzystwa Naukowej Pomocy im. Karola Marcinkowskiego 1841–1909. Poznań 2017.

Rec.: Wojtczak Jakub, *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 229–231.

8459. GZELLA Grażyna: „Nie wszystko złoto...”. Polscy redaktorzy Prus Zachodnich inaczej. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 3 s. 5–19, streszcz. ang.

8460. HABRAT Barbara: Wkład lekarzy i naukowców w restaurację iwoniczych źródeł

do wybuchu I wojny światowej. Iwonicz Zdrój 2018 [nakł. aut.] 8° ss. 23, il.

8461. HERBICH Tomasz: Pragnienie Królestwa. August Cieszkowski, Mikołaj Bierdziejew i dwa oblicza meşjanizmu. Warszawa 2018 Fund. Św. Mikołaja; Red. „Teologii Politycznej” 8° ss. 336. (Czwarta Fala; t. 5).

8462. HETMAŃCZYK Janusz: Hallerczycy z okolic Łącka. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 93–101.

8463. IWAŃSKA Marżena: Inteligencja miasta przemysłowego XIX i początków XX wieku wobec niepodległości. Przykład miasta Łodzi. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 51–79, streszcz. ang.

8464. IWASZKIEWICZ Janusz: Wielka Prowokacja. Rzekomy rząd narodowy 1865 r. Leszno 2018 Pardwa 16° ss. 87, nlb. 1.

Czas powstania dzieła: 1928.

8465. IZDEBSKI Edward: Bitwa pod Zamościem 26–27 sierpnia 1914 r. Red. Witold Grzelak, Damian Płowiy. Tarnowski Góry–Zabrze 2018 Inforteditions 8° ss. 47, nlb. 1, il., mapy. (Pola Bitew; No 51).

8466. JAHNKE Ida: Podróżniczki wobec Innego. Rasa w rozumieniu Marii Rakowskiej i Heleny Pajzdarskiej (na przykładzie „Podróży Polki do Persji” i nowel z tomu „Z dalekich łądów”). *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 3 s. 97–113, streszcz. ang.

Lata 90. XIX w.

8467. JAKUBCZAK Aleksandra: „Pogrom alfonsów” jako eskalacja konfliktu między członkami półświatka a robotnikami. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 2 s. 185–202, streszcz. ang.

Ataki żydowskich robotników i rzemieślników na przestępców warszawskich i domy rozpusty w maju 1905 r.

8468. JANAS Małgorzata: Społeczno-edukacyjna działalność Zgromadzenia Sióstr Felicjanek w Warszawie w latach 1854–1864. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 195–216, streszcz. ang.

8469. JANAS Mieszko M.: Twierdza Kraków – problematyka badań archeologicznych. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 237–248, streszcz. ang.

8470. JANICKA Anna: „W chwili przesilenia”. Kształtowanie się obrazu pozytywizmu warszawskiego w latach 1903–1918 (rekonesans). *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 71–84, streszcz. ang.

8471. JANICKA Iwona: Uwarunkowania i przebieg epidemii cholery w guberni mohylewskiej w 1848 roku. *Przeszłość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 215–244, streszcz. ang.

8472. JANKOWIAK Mirosław: Jabłonna przelomu XIX i XX wieku w „Księgach pamiątkowych”. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 107–119.

Siedziba rodu Poniatowskich, później Potockich w księgach z l. 1874–1913.

8473. JANUSZEWSKI Stanisław: Awiacja I Korpusu Polskiego na Wschodzie 1917–1918. Wrocław 2018 Fund. Otwartego Muzeum Techniki 8° ss. 184, il. Fund. Otwartego Muzeum Techniki.

8474. JARNECKI Michał: Stefan Szolc-Rogosiński i Klemens Tomczek ponownie. *Dzieńdzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 5: 2016 s. 77–88.

Wyprawa do Kamerunu w l. 1882–1884.

8475. JARUGA Adam Norbert: Ogólne warunki powstania i działalności towarzystw Straży Ogniowej Ochotniczych w guberni piotrkowskiej. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 107–132, streszcz. ang.

8476. JAWORSKI Wojciech: Legalne organizacje społeczne w powiecie nieszawskim (1879–1914). *Rocznik Muzealny* [Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej]. T. 17: 2018 s. 115–125.

8477. JAWORSKI Wojciech: Legalne organizacje społeczne w powiecie tomaszowskim do 1914 roku. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 87–102, streszcz. ang.

8478. JAWORSKI Wojciech: Legalne organizacje społeczne w Zgierzu do 1914 roku. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 227–242, streszcz. ang.

Od poł. XIX w.

8479. JAWORSKI Wojciech: Spółdzielnie pracy w Królestwie Polskim (1904–1914). *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 179–188, streszcz. ang.

8480. JAŻWIECKI Stanisław J.: W stulecie procesu w Marmaros-Sziget. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 12 s. 101–102.

Losy II Brygady Legionów wchodzącej w skład Polskiego Korpusu Posiłkowego w armii austro-węgierskiej w 1918 r.

8481. JĘDRYSIAK Jacek: Długa droga do odrodzenia – koncepcje budowy polskich władz wojskowych pod okupacją niemiecką w latach

1916–1918. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 1/2 s. 44–109, streszcz. ang., ros.

8482. JĘDRZEJEWSKI Tomasz: Literatura w warszawskiej prasie kulturalnej pogranicza oświecenia i romantyzmu. Kraków 2016.

Rec.: Makaruk Maria: Dlaczego klasycy. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 277–284; Stankiewicz-Kopeć Monika: Próba rewizji koncepcji przelomu oświeceniowo-romantycznego. *Wiek Oświecenia*. [T.] 34: 2018 s. 265–276.

8483. JODKOWSKI Marek: Działalność Kościoła ewangelickiego w Prusach Wschodnich w czasie I wojny światowej. *Teologia i Człowiek*. Vol. 43: 2018 No 3 s. 47–63, streszcz. ang.

8484. JODKOWSKI Marek: Przygotowania do odbudowy ewangelickich budynków kościelnych w Prusach Wschodnich w czasie pierwszej wojny światowej. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 143–158, streszcz. ang., niem.

8485. JODKOWSKI Marek: Straty materialne Kościoła ewangelickiego na obszarze rejencji gabińskiej w czasie I wojny światowej. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 121–147, streszcz. ang.

W Prusach Wschodnich.

8486. JURCZYSZYN Marek: Nauczanie domowe w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku. *Pedagogika Rodziny*. [R.] 3: 2013 nr 1 s. 19–29.

8487. KACHEL Jacek: Droga do niepodległości mieszkańców powiatu bielskiego. Porąbka–Bielsko-Biała 2018 DTL; Starostwo Pow. 8° ss. 208, il., mapy.

8488. KACPERSKI Kamil: Koncepcje systemu wyborczego do Sejmu na ziemiach Królestwa Polskiego w latach 1917–1918. Warszawa 2018 Kancelaria Sejmu. Wydaw. Sejmowe 8° ss. 296, nlb. 1.

8489. KAJDA Kornelia, Kobiąłka Dawid, Kostyrko Mikołaj: Wiek później – materialny wymiar wybranych pierwszowojennych niemieckich obozów jenieckich z terenów współczesnej Polski. *Łambinowski Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 129–148, streszcz. ang., niem.

Archeologia lotnicza.

8490. KALINOWSKI Emil: Zygmunt Głoger i rok 1863. Przyczynek do biografii słynnego Podlasiarza. *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 143–162, streszcz. ang.

8491. KAMOŃSKI Janusz: „W górę serca! I do zobaczenia!” *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 44–46.

Żołnierskie losy Janusza Saryusza-Kamockiego (1900–1919).

8492. KANFER Yedida Sharona: The 1912–1913 Łódź rabbinic elections in the light of memoirs and archival documents. *Acta Judaica Lodziensia*. T. 1: 2011 [dr.:] 2012 s. 77–95.

8493. KANIA Rafał: Prawne podstawy systemu ochrony przed pożarami w Królestwie Polskim (1815–1830). *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 249–266, streszcz. ang., fr.

8494. KAPUŚCIŃSKA-KMIECIK Nina: When he is looking for joy beyond his home... The image of an unfaithful husband from Polish landed gentry according to 19th century handbook, diaries, memoirs, social periodicals and belles-letters. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 141–151, streszcz. pol.

8495. KARGOL Tomasz: Komitet Obywatelski Odbudowy Wsi i Miast w Krakowie a „techniczna odbudowa” Galicji w latach 1914–1918. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 9–27, streszcz. ang.

8496. KARGOL Tomasz: Sytuacja społeczno-gospodarcza w powiecie wadowickim w latach 1914–1919. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 30–59, streszcz. ang.

W aneksie: Statystyka odbudowy przemysłu w zachodniej części b. Galicji w świetle kwestionariusza Sekcji III KNO.

8497. KAROLCZAK Stanisław: Z dziejów powiatowego miasta Jarocina 1913–1918. Jarocin 2018 Biuro Turystyczne „Piast” 8° ss. IV, nlb. 2, 64, nlb. 2, il. Muzeum Region. w Jarocinie.

Repr., oryg.: Poznań 1935.

8498. KARPENKO Oresta, Krasieńska Izabela: Kształcenie zawodowe młodzieży wiejskiej w Galicji na łamach „Przodownicy” (1899–1912). *Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa*. R. 11: 2018 s. 403–416.

8499. KARPIŃSKA Małgorzata: O środkach halucynogennych, narkotykach i lekach. Przypadek eteryzacji Zygmunta Krasieńskiego piórem historyka społecznego. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 291–302, streszcz. ang.

8500. KARPOWICZ-SŁOWIKOWSKA Sylwia: Dusze w niewoli. Bolesława Prusa i innych (pozytywistów) myślenie o Rosji. Szkice. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 272, streszcz. ang., ros.

8501. KARWALA Marek: Poezja legionowa i żołnierska czasu Wielkiej Wojny. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 97–115.

8502. KAUFFMAN Jesse: Iluzoryczne przymierze. Niemiecka okupacja ziem polskich w czasie I wojny światowej. Przekł. Jan Kabat. Warszawa 2018 Państw. Inst. Wydawniczy 8° ss. 255, nlb. 1, mapa.

8503. KAWALEC Krzysztof: Incydent. Komitet Narodowy Polski wobec perspektywy usunięcia z Armii Polskiej we Francji ochotników wywodzących się spośród jeńców z armii niemieckiej (lipiec 1918 r.). *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 1/2 s. 110–129, streszcz. ang., ros.

8504. [KEMIN Volodimir Petrovič] Kemin Volodimir: Mecenasostwo hrabiego Stanisława Skarbka [1780–1848] w tradycji wychowawczej Galicji. *Studia Gdańskie*. T. 14: 2017 s. 21–30, streszcz. ang.

8505. KENIG Piotr: Z historii zapomnianego tzw. kmentarza cholerycznego w Bielsku. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 85–92.

Lata 1831–1855.

8506. KĘSIK Kamil: Szkolnictwo elementarne na terenie powiatu wieluńskiego u progu Niepodległości (1917–1918). *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 151–164, streszcz. ang.

8507. KISIELNICKI Kazimierz: Prochy. Szkice obyczajów początku XX wieku. T. 1: Korzeniste 1896–1906. Kraków 2018 Wydaw. MAK 8° ss. 388, il.

Toż. T. 2: Poza domem 1906–1913. Kraków 2018 ss. 388, il.

8508. KITA Jarosław: Obóz powstańczy podczas insurekcji styczniowej 1863 roku. *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 69–84, streszcz. ang.

8509. KITA Jarosław: Polskie drogi do niepodległości. Zarys zagadnienia. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 139–150, streszcz. ang.

8510. KIZWALTER Tomasz: Pozagrobowy żywot Rzeczypospolitej. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 2 s. 499–505.

8511. KLATKA Urszula: „Przyjaźń ze mną jak pozłacany tombak...”. O sztambuchu Heleny Karpińskiej [1868–1914]. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 317–331, streszcz. ang.

8512. KLEMBIA Urszula: Warszawskie salony końca XIX wieku we wspomnieniach Cecylii

z Zaleskich Walewskiej [1859–1940]. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 153–165, streszcz. ang.

8513. KLIMCZAK Ewelina: Obóz jeniecki Lamsdorf z I wojny światowej w dokumentach Bundesarchiv – Auswärtiges Amt. *Łambinowicki Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 151–161, streszcz. ang., niem.

8514. KLIMUS Elżbieta: Prekursorzy haseł pozytywistycznych. Elementy pracy organicznej i pracy u podstaw w programie Towarzystwa Filomatów (1817–1823). *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 17–44, streszcz. ang., niem., ros.

8515. KLONOWSKA Maria: W Sokołównku był sposób na niepodległość. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 341–352.

Szkoła rolnicza ufundowana z zapisu testamentowego Tomasza Klonowskiego (1850–1899).

8516. KŁODAWSKI Krzysztof: Postawy ewangelików wobec polskich dążeń niepodległościowych w XIX i początkach XX wieku. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 50–56.

8517. KOBIETA w Galicji. Nowoczesność i tradycja. Red. nauk. Jolanta Kamińska-Kwak, Szczeban Kozak, Dariusz Opaliński. Rzeszów 2016.

Rec.: Hoff Jadwiga, *Galicja*. T. 4: 2018 s. 331–339.

8518. KOLASA Władysław Marek, Woźniakowski Krzysztof, Rogoż Michał: Prasa dla dzieci i młodzieży 1824–1918. T. 1: Dzieje wydawnicze. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 359, nlb. 3, il. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne; nr 851).

Toż. T. 2: Zawartość, dodatki prasowe, prasa religijna. [Aut.] Michał Rogoż, Krzysztof Woźniakowski, Sabina Kwiecień. Kraków 2018 ss. 341, nlb. 2, il. (Prace Monograficzne; nr 852).

Toż. T. 3: Prasa młodzieżowa. [Aut.] Władysław Marek Kolas, Sabina Kwiecień, Michał Rogoż. Kraków 2018 ss. 309, nlb. 1, il. (Prace Monograficzne; nr 853).

8519. KOLMAS Paweł: Działalność społeczno-gospodarcza rodziny Ostrowskich herbu Korab z Maluszyna w XIX wieku. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 123–132, streszcz. ang.

8520. KOŁODZIEJ Edward: Gospodarka wojenna w Królestwie Polskim w latach 1914–1918. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Scholar 8° ss. 171, nlb. 1.

8521. KOŁODZIEJCZAK Ryszard: Urodzony Walenty Bielski [1810–?], nauczyciel

z Zalesia. Przyczynek do rozszerzenia wiadomości o pierwszym nauczycielu i szkole w Zalesiu. Wielkopolska pod zaborem pruskim w XIX w. *Parantele*. Nr 3: 2018 s. 287–299.

8522. KOŁOS Anna: Między poczuciem wyższości cywilizacyjnej a autoidentyfikacją, między rasą a narodem. Polska i Chiny w drugiej połowie XIX wieku. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 3 s. 115–126, streszcz. ang.

8523. KONIECZNY Dawid: Fabryka. *Ilcusiana*. Nr 17: 2017 s. 153–181.

Olkuska Fabryka Wrobów Alumiiniowych i Metalowych Lender i Syn – początek XX w.

8524. KONIECZNY Dawid: Ludzkie losy zakłete w dziejach trudnej historii miasta Olkusza. Naczelnik powiatu olkuskiego – Timofiej Antonowicz Monachowicz (1844–1903). *Ilcusiana*. Nr 13: 2015 s. 106–115.

8525. KONIECZNY Dawid, Góra Sławomir: Dworzec olkuski Drogi Żelaznej Iwanogrodzko-Dąbrowskiej na przełomie XIX i XX wieku. *Ilcusiana*. Nr 16: 2017 s. 15–45.

8526. KONOPKA Kazimierz: Reforma uwłaszczeniowa w Królestwie Polskim i jej wpływ na ograniczenie obrotu gruntami włościańskimi (1864–1914). Wyd. 2 uzup. Białystok 2018 Oficyna Wydawnicza Politech. Białostockiej 8° ss. 127, streszcz. ang. Politech. Białostocka. (Rozprawy Naukowe; nr 151).

Wyd. 1. 2007.

8527. KONOPKA Maria: Polski rynek wydawniczy Lwowa w dobie autonomii galicyjskiej (1867–1914). Kraków 2018 Universitas 8° ss. 437, nlb. 2, tabl. 1, il., streszcz. ang.

Rec.: Puchalski Jacek, *Z Badań nad Książką i Księgozbiorem Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 449–454.

8528. KOPIEC Jan: Stolica Apostolska i reorganizacja struktur Kościoła katolickiego w Królestwie Polskim po Kongresie Wiedeńskim (1818). *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 45 s. 8–11.

8529. KOPROWSKI Marek A.: Legiony. Droga do legendy. Nie tylko I Brygada 1915–1916. Poznań 2018 Replika 8° ss. 364, nlb. 1, tabl. nlb. 16, il., mapa.

8530. KOPROWSKI Marek A.: Legiony. Droga do legendy. Przed wyruszeniem w pole 1906–1914. Zakrzewo 2018 Replika 8° ss. 366, nlb. 1, tabl. 16, il.

8531. KORBUT [Viktar Andrévič] Viktar: Franciszek Skoryna i inni drukarze z Wielkiego

Księstwa Litewskiego i Korony Polskiej na łamach wileńskiej prasy białoruskojęzycznej w latach 1909–1918. Przyczynę do dziejów kształtowania białoruskich stereotypów narodowych. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 3: 2018 s. 35–57, streszcz. ang.

8532. KORBUT Viktar [Andrèevič]: Litoŭskaâ knigarnâ Maryi Pâsackajce-Šlapâlène ũ Vil’ni i âe rolâ ũ pašyrënni belaruskamoŭnaga druku ũ 1906–1908 gadah. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. T. 1: 2016 s. 68–89, streszcz. ang., pol.

8533. KOREDCZUK Józef: Zasady dziedziczenia nieruchomości według Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch w XIX wieku. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 3 s. 259–266, streszcz. ang.

Austriacki kodeks cywilny.

8534. [KOROL’KOV Georgij Karpovič] Korolkow Georgij Karpowicz: Operacja łódzka 1914. Najciekawsza batalia pierwszej wojny światowej. Tł. i oprac. Dominik Jednorowski. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 254, nlb. 61, il., mapy. (Best of Napoleon V).

8535. KORWIN-SZYMANOWSKI Michał: Aleksander Grzegorz Korwin-Szymanowski [1883–1939], ziemianin z Kępy Polskiej. Udział w walkach o odzyskanie niepodległości przez Polskę w latach 1914–1920. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 24–28.

8536. KORYBUT-MARCINIAK Maria: W poszukiwaniu sposobów do życia – uwarunkowania społeczno-polityczne kresowej inteligencji urzędniczej w XIX stuleciu. Przypadek Stanisława Dolińskiego [1793–1873]. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 123–140, streszcz. ang.

8537. KOSTRZEWSKA Ewelina Maria: Drogi kobiet do stacji Niepodległa. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 139–150, streszcz. ang.

8538. KOŚCIAŃSKI Krzysztof: Geneza i rozwój piłki nożnej w Częstochowie do 1918 roku. *Kultura Fizyczna*. T. 17: 2018 nr 2 s. 57–68, streszcz. ang.

8539. KOWAL Jolanta: Józefa Ignacego Kraszewskiego krytyczny ogląd „Literatury w Wilnie” w początku XIX wieku. *Rocznik Lituanistyczny*. Vol. 4: 2018 s. 119–135, streszcz. ang.

8540. KOWALCZYK Agnieszka: Zwierciadło polskości XIX stulecia. „Gazeta Polska” w latach 1826–1907. Warszawa–Kraków 2018 Niezależne Wydaw. Polskie; Wydaw. M 4° ss. 702, nlb. 1, il.

8541. KOWALCZYK Rafał Wiktor: Gospodarczy awans Częstochowy i sosnowiecko-częstochowskiego okręgu przemysłowego w latach 1877–1914. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 1 s. 99–110, streszcz. ang.

8542. KOWALCZYK Ryszard: Wielkopolskie czasopiśmiennictwo okresu zaboru pruskiego w walce o tożsamość narodową i regionalną. Szkice prasoznawczo-politologiczne. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. Wydż. Nauk Polit. i Dziennikarstwa UAM 8° ss. 235, nlb. 1.

8543. KOWALIK Jolanta: Obraz Królestwa Polskiego i Polaków w latach 1815–1830 na łamach czasopisma „Russkaja Starina”. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 19–37, streszcz. ang., niem., ros.

Wychodziło w Petersburgu w l. 1870–1918.

8544. KOWALSKI Jacek: Straszny dwór czyli Sarmackie korzenie Niepodległej. Warszawa 2018 Państ. Inst. Wydawniczy 4° ss. 517, nlb. 2, il. + dysk optyczny (CD).

Dostępne także jako e-book.

8545. KOZIAK-PODSIADŁO Magdalena: Kształcenie introligatorów przy Muzeum Techniczno-Przemysłowym w Krakowie w latach 1908–1913. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 245–256, streszcz. ang.

8546. KOZIŃSKA-WITT Hanna: Initiatives to regular the legal situation of Jewish communities in Galicia in the second half of the nineteenth century: greater autonomy for communities, or increased dependence on the secular/state administration? *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 29–53, streszcz. ang.

8547. KOZIŃSKA-WITT Hanna: Support your own, on your own: local government subsidies for Jewish institutions during the period of Galician autonomy, 1866–1914. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 15: 2017 s. 99–114, streszcz. ang.

8548. KOZŁOWSKA Aleksandra Anna: Bolesław Roja. Legionowym szlakiem dowódcy czwartaków. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 69–91, streszcz. ang.

8549. KOZYRSKA Antonina: Konflikt polsko-litewski w diecezji wileńskiej na początku XX wieku. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 9–27, streszcz. ang.

Lata 1904–1912.

8550. KRAJKOWSKI Michał: Oblicza prowincji. Galicja w polskojęzycznej prozie pisarzy zaboru austriackiego II połowy XIX wieku. Toruń 2016.

Rec.: Kozak Szczepan, *Galicja*. T. 4: 2018 s. 375–377.

8551. [KRAJNIEWSKI Jarosław, Rybak Arkadiusz]: Dąbrowiaci w drodze do niepodległości. Dąbrowa Górnicza [2018] Muzeum Miejs. „Szttygarka” 8° ss. 30, nlb. 6, il.

8552. KRAKÓW lat 1910–1918 na kliszy utrwalony. Oprac. red., opisy zdjęć Mariusz Jabłoński; zgomadzenie, wybór zdjęć Katarzyna Kędra, Wojciech Pasiowiec. Kraków 2018 MEC Małopolskie Centrum Edukacji 8° ss. 153, nlb. 3, il. (Strażnicy Pamięci).

Treść: Daszczyżak Michał: Słowo wstępne s. 5; Jabłoński Mariusz: Kraków zależny s. 7–26; Bubiń Walery: Kraków jako miasto pamięci narodowej s. 27–42; Zbroja Barbara: Wielki Kraków i początki nowoczesnego miasta s. 43–64; Sroka Łukasz Tomasz: Żydy krakowscy wobec niepodległości Rzeczypospolitej s. 65–76; Nieć Grzegorz: Z myślą o Odrodzonej. Kraków jako polski ośrodek wydawniczy w przededniu niepodległości s. 77–84; Drożdż Mateusz: Rakowickie gniazdo krakowskich Orłów s. 85–94; Pasiowiec Wojciech: Krakowski „Sokół” a niepodległość s. 95–102; Gąsowski Tomasz: Kraków kolebką Legionów s. 103–120; Nowak Janusz Tadeusz: Kraków wolny 31 października 1918 r. s. 121–134; Hapanowicz Piotr: Postacie znane i nieznanie Krakowa s. 135–153; Cupiał Mariusz: Program „Strażnicy Pamięci” s. [154].

8553. KRASIŃSKA Izabela: Choroby a nadużywanie alkoholu w opiniach zagranicznych i polskich lekarzy (z perspektywy polskojęzycznych periodyków abstynenckich z początku XX w.). *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 43–58, streszcz. ang.

8554. KRASIŃSKA Izabela: Polskojęzyczne czasopisma abstynenckie w latach 1843–1914. Kraków 2018 Libron – Filip Lohner 8° ss. 548, nlb. 1, il.

Rec.: Danowska Ewa, *Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy*. [R.] 10(21): 2018 s. 187–190.

8555. KRAVČUK Vasilina: Tehničeskaâ intelligenciâ pol’skogo proischożdeniâ v Zapadnoj Sibiri v načale XX v. *Europa Orientalis*. [T.] 3: 2012 s. 91–97, streszcz. pol., ang.

8556. KRAWCZYK Jerzy: Od akademii do akademii. Zabiegi o kształcenie górników w Krakowie (do początków XX wieku). *Galicja*. T. 4: 2018 s. 194–226, streszcz. ang.

Od 1816 r.

8557. KROH Antoni: Dziewczę z Sącza wiecznie żywe. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 159–163.

Poetycka opowieść Mieczysława Romanowskiego opublikowana w 1861 r.

8558. KRYPCZYK-DE BARRA Aleksandra: Obyczaj ludowej wieczornicy w twórczości Maksymiliana Gierymskiego oraz Władysława Syrokomli. Wybrane aspekty. *Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*. Seria Nowa. T. 10: 2017 s. 103–130.

Dotyczy zaginionego obrazu M. Gierymskiego „Wieczornica” z 1869 r. oraz związków między literaturą i malarstwem w 2 poł. XIX w. w Polsce.

8559. KRZYK Józef: Pociąg Korfanteo spóźnił się o pięć dni. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 16–26.

Polityczna rozgrywka Wojciecha Korfanteo z Józefem Piłsudskim w Warszawie w listopadzie 1918 r.

8560. KRZYMKOWSKI Marek: Rada Stanu Księstwa Warszawskiego. Poznań 2011.

Rec.: Malec Dorota, *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr:] 2014 z. 1 s. 63–69, streszcz. ang.

8561. KRZYWDA Edmund: Pożar Wiśnicza w roku 1863. *Zapiski Muzealne Zamku Kmi-tów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]: 2015 s. 85–89.

8562. KRZYWIEC Grzegorz: Szowinizm po polsku. Przypadek Romana Dmowskiego (1886–1905). Warszawa 2009.

Rec.: Dajnowicz Małgorzata: O rasizmie i światopoglądzie Romana Dmowskiego. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 288–290.

8563. KSIT Barbara: Działalność publiczna Tadeusza Staniewskiego w Swarzędzu do roku 1918. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 43–61, streszcz. ang.

8564. KUBA Grzegorz: Polskie biblioteki wojskowe na przełomie XVIII i XIX wieku. *Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej*. Nr 8: 2018 s. 23–31, streszcz. ang.

8565. KUBKOWSKI Piotr: Sprężyści. Kulturowa historia warszawskich cyklistów na przełomie XIX i XX wieku. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury 8° ss. 589, nlb. 3, il., streszcz. ang. (Kurs na Kulturę).

Lata 1860–1914.

8566. KUCA Jan: O wojnie i pokoju w Jarosławskim 1867–1918. *Rzecz o codziennym życiu mieszkańców*. Mołodycz 2017.

Rec.: Kawalec Agnieszka: O codzienności nieco inaczej... W kontekście monografii Jana Kucy. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 361–374; Więch Arkadiusz S., *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 427–430.

8567. KUCA Jan: W oblężonej twierdzy Przemyśl (1914/1915) – w świetle wspomnień i dzienników. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 158–174, streszcz. ang.

8568. KUCHARSKI Wojciech: Bój o Olszynkę Grochowską – 25 lutego 1831 roku. *Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej*. Nr 8: 2018 s. 141–178, streszcz. ang.

8569. KUCHTA Jan: Schyłek wojny i powstanie Niepodległej Polski. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 15–17.

8570. KUCZYŃSKI Krzysztof [Antoni]: „Mała wojna” generała Dominika Dziewanowskiego. Teoria i jej praktyczne wykorzystanie w kampanii 1812 r. na przykładzie działań 28. Brygady Lekkiej Jazdy. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 57–97, streszcz. ang., ros.

8571. KUDŁA Lucyna: Szkoły sióstr bazylierek w Jaworowie w okresie autonomii galicyjskiej 1867–1918. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 115–127.

8572. KUDZIN Patrycja: Białoruskie odrodzenie narodowe w świetle publicystyki krajowców Michała Römera i Ludwika Abramowicza. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 102–114, streszcz. ang., białorus.

8573. KULA Ewa: Wsparcie finansowe uczniów szkół średnich w świetle protokołów Rady Wychowania Publicznego w latach 1845–1850. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 503–515, streszcz. ang.

8574. KULA Ewa: Związki Królestwa Polskiego z Europą Zachodnią w dziedzinie oświaty i nauki w świetle protokołów posiedzeń RWP w latach 1845–1850. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 131–147, streszcz. ang.

Rada Wychowania Publicznego.

8575. KULA Stanisław: Sokołowianie w walce o wolną i niepodległą Polskę. Sokołów Małopolski 2018 Miej.-Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 40, il.

8576. KULIGOWSKI Piotr: Polityczny wymiar koncepcji wojny ludowej Henryka Kamieńskiego w kontekście debat połowy lat czterdziestych XIX w. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 3 s. 531–555, streszcz. ang.

8577. KULPIŃSKI Jan: Nowa Słupia i okolice w latach 1861–1864. Wyd. 2, uzup. i rozsz. Kielce–Nowa Słupia 2017 Agencja JP; na zlec.

Gm.; na zlec. Centrum Dziedzictwa Gór Świętokrzyskich 8° ss. 183, tabl. 4, il.

Wyd. 1. 2014.

8578. KUPRIANOWICZ Adrian: Cerkovno-prihodskoe obučenje na territorii pravoslavno-go prihoda Voznesseniâ Gospodnâ v Klejnikah. *Elpis*. T. 20: 2018 s. 57–64, streszcz. ang., pol.

8579. KUŚNIERCZYK Andrzej: Dokument kancelaryjny jako źródło do badań życia codziennego na przykładzie Dziennika korespondencji Magistratu Miasta Częstochowy w roku 1858. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 16: 2016 [dr.] 2017 s. 87–106, streszcz. ang.

8580. KUŚNIERCZYK Andrzej: Podróże częstochowian w świetle rejestru paszportowego z roku 1854. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr.] 2018 s. 172–191, streszcz. ang.

8581. KUZICKI Jerzy: Zakonnicy z klasztorów położonych na Ziemiach Zabrzanych jako uczestnicy Wielkiej Emigracji (1831–1863). *Limes*. Nr 6: 2013 s. 81–101, streszcz. ang.

8582. KWESTIA polska w propagandzie w okresie pierwszej wojny światowej. Praca pod red. W[itolda] Molika, T[omasza] Schramma, D[amiana] Szymczaka. Poznań 2018 Inst. Historii UAM; Wielkopolskie Muzeum Niepodległości 8° ss. 275, il., streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (Publikacje Instytutu Historii; 166).

Treść: Wstęp s. 7–12; Molik Witold: Propaganda w okresie I wojny światowej. Organizacja i rola mediów s. 13–58; Górny Maciej: „Duch w chorem ciele”. Główne narracje propagandy w czasie I wojny światowej s. 59–73; Szymczak Damian: „Wir können hinter den Deutschen nicht zuruckbleiben”. Sprawa polska a polityczne i propagandowe działania władz monarchii habsburskiej w czasie I wojny światowej s. 75–98; Lazari Andrzej de: Kwestia polska w rosyjskiej debacie publicznej 1914–1918 s. 99–112; Krzeziński Tomasz: Sprawa odbudowy państwowości na łamach prasy polskiej Prus Zachodnich w czasie I wojny światowej s. 113–121; Kaczmarek Ryszard: Kwestia polska podczas I wojny światowej w propagandzie na Górnym Śląsku s. 123–142; Thakur Keya: Polityczny dylemat, walki ideologiczne i przełom społeczny w kontekście europejskim: sprawa polska w propagandzie polskiej w Królestwie Polskim podczas I wojny światowej s. 143–162; Korzeniowski Mariusz: O Polsce na łamach prasy polskiej w Rosji w latach 1917–1918 s. 163–173; Hinc Alina: Propaganda niemiecka w Poznańskim w latach Wielkiej Wojny s. 175–201; Brudek Paweł: Świat Niemieckiego Ducha: propaganda niemiecka w Generalnym Gubernatorstwie Warszawskim 1915–1918 s. 203–223; Środecki Paweł: Kwestia polska i wizerunek Polski w publicystyce francuskojęzycznej w okresie I wojny światowej s. 225–242; Jarząbek Marcin: Czechosłowacka propaganda plebiscytowa na Śląsku Cieszyńskim, czyli Jak przekonać nieprzekonanych s. 243–261.

8583. KWIECIEŃ Sabina: Problemy oświaty, szkoły i wychowania na łamach wileńskiej „Pobudki” (1908–1914). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244:

Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 230–244, streszcz. ang.

8584. KWIECIŃSKI Ryszard: Warunki życia frontowego legionisty w świetle wspomnień Jakuba Hoffmana [1896–1964]. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 249–259, streszcz. ang.

8585. LADA Wojciech: Polscy terroryści. Wyd. 2. Kraków 2018 Znak Horyzont – Społ. Inst. Wydawniczy Znak 8° ss. 360, nlb. 5, il. Wyd. 1. 2014.

8586. LADEK Marcin: Służba w wojsku austro-węgierskim c. i k. kapitana I klasy Wacława Krzepińskiego. *Gens*. [T. 16]: 2018 s. 29–52, streszcz. ang.

W l. 1852–1878.

8587. LASKOWSKI Jan: Pierwszowojenne cmentarze wojenne. Reminiscencje z wykładu zorganizowanego z okazji stulecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 90–94.

W Jarosławiu i powiecie jarosławskim z 1915 r.

8588. LASZUK Anna: „Raport o Polsce” u progu niepodległości. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 73–79.

Raport z 31 I 1918 r. przygotowany przez Henryka Arctowskiego dla Komisji do Spraw Polski przy Prezydencie USA.

8589. LATOCHA Sebastian: „Lubania 1867”. Epidemia cholery w mikroskali. Perspektywa mikrohistoryczna. *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.:] 2018 s. 101–109, streszcz. ang.

8590. LEGIEĆ Jacek, Latawiec Krzysztof: Prawobrzeżna Ukraina. Czasy Annienkowa i Bezaka (1864–1868). Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 299. (Depolonizacja Ziem Zabranych (1864–1914): koncepcje – mechanizmy decyzyjne – realizacja; t. 2).

8591. LEHNSTADT Stephan: Prejudicies of an elite. The central powers in occupied Poland, 1915–1918. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 1 s. 93–114, streszcz. pol.

8592. LEONCZYK Sergiusz: Polskie osadnictwo wiejskie na Syberii w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Warszawa 2017.

Rec.: Kuczyński Antoni: Polskie osadnictwo rolnicze na Syberii. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 323–328.

8593. LEPECKI Mieczysław B[ohdan]: Józef Piłsudski na Syberji. Układ graf. książki, il.,

ozdobniki, wyklejkę, projekt oprawy i obwolucie w drzeworycie wykonał St. O[stoja]-Chrostowski; dwanaście il. barwnych wykonał Zdzisław Czermański. Warszawa 2018 Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 2° ss. nlb. 4, XII, 227, nlb. 5, tabl. k. 20, il.

Repr., oryginał: Warszawa 1936.

Współwyd.: Czermański Zdzisław: Józef Piłsudski na Syberji. 12 plansz.

8594. LESISZ Paweł: Tramwaje konne w Wilnie w latach 1887–1914. Od pomysłu do realizacji. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 487–501, streszcz. ang.

8595. [LEŚ-RUNICKA Maria]: Byczyna w czasie zaborów i Wielkiej Wojny. Oprac. merytoryczne oraz tekst Maria Leś-Runicka. Jaworzno 2018 TPMJ. Koło Byczyna 4° ss. 27, nlb. 1, il., mapy.

8596. LEŚNIEWSKA J[ózefa] Ewa: Jarmark, który dał początek wyścigom konnym i powstaniu Łęczyńskiego Towarzystwa Wyścigów Konnych. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 6–9.

2 poł. XIX w., pierwsze wyścigi w 1883 r.

8597. LIPIŃSKI Stanisław: Przyczynek do dziejów dóbr Żulin we władaniu rodów arystokratycznych w XIX wieku. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 443–454, streszcz. ang., ros.

8598. LIS Marek: Zarys działań oddziałów inżynierskich armii austro-węgierskiej i niemieckiej w Sandomierzu i okolicach w 1914 roku. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 38–47.

8599. LIS Marek: Ziemia sandomierska na szlaku legionowych walk o niepodległość 1914–1915. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 2–11.

8600. LIS Marek, Frejlich Wiesław: Na skraju Gór Świętokrzyskich. Z wydarzeń Wielkiej Wojny 1914–1915 na ziemi baćkowskiej. W 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Baćkowice 2018 Gm. Baćkowice 8° ss. 176, il., mapy.

8601. LORENS Beata: Życie codzienne w klasztorze bazylikańskim w Galicji (do 1882 roku). *Galicja*. T. 4: 2018 s. 102–122, streszcz. ang.

8602. LUBASZEWSKI Zbigniew [Sławomir]: Wyzwolenie Chełma w 1918 r. w relacjach uczestników. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 81–98, streszcz. ang., ros.

Zawiera liczne cytaty źródeł.

8603. LÛBIČANKOVSKIJ Sergej: Orenburskaâ poliŕiĕskaâ sŕylka kak mehanizm akkul'turacii: kazus Bronislava Zaleskogo i Kandida Zelenko. *Przeĕląd Wschodnioeuropejski*. [T.] 9: 2018 [nr] 1 s. 11–20, streszcz. ang.

Działacz społeczny i pisarz Bronisław Zaleski (1819/1820–1880) oraz dominikanin Kandyd (właśc. Michał) Zielonko (zm. 1860).

8604. LUBIŃSKA Anna: Stanisława Przybyszewskiego kontakty z polskimi wydawcami. *Studia o Ksiąŕce i Informacji*. [T.] 36: 2017 s. 125–149, streszcz. ang.

Na podst. listów S. Przybyszewskiego z l. 1906–1917; zawiera teŕ fragmenty listów.

8605. LUBRYCZYŃSKI Łukasz, Gańko Karolina Wanda: Doroŕkarstwo warszawskie w XIX wieku. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 233, il. (W Słuŕbie Niepodległej).

Dostępane takŕe w wersji elektronicznej.
Wyd. 1. 2016.

8606. LUDOROWSKI Lech: Patriotyczno-obywatelska słuŕba Henryka Sienkiewicza dla Ojczyzny. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 105–130, streszcz. ang., niem., ros.

8607. LUDWICZAK Paweł: Prawo karne Królestwa Polskiego w latach 1815–1905 a sprawowanie kultu religijnego. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 225–238, streszcz. ang., fr.

8608. ŁABUZ Marek: Stowarzyszenia w diecezji tarnowskiej na przełomie XIX i XX wieku. *Studia Regionalne*. [T.] 3/4: 2009/2010 [dr.:] 2010 s. 119–126.

Lata 1881–1913.

8609. ŁAPOT Mirosław: Sprawy dyscyplinarne Władysława Seredyńskiego (1841–1893) – nieznaną kartą z dziejów nauczycielstwa galicyjskiego. *Przeĕląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 75–89, streszcz. ang.

8610. ŁAWSKI Jarosław: Domowy wróg i sojusznik. Turcja Mickiewicza. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 29–48.

Stosunki polsko-tureckie w XIX w.

8611. ŁÓDZKIE drogi do niepodległości. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 9–66, streszcz. ang.

Treść: Kita Jarosław: Łodzianie wobec powstań narodowych XIX wieku s. 9–22; Piskała Kamil: Społeczna samoorganizacja, upodmiotowienie warstw plebejskich i początki polityki demokratycznej. Uwagi o rewolucji 1905 roku i niektórych jej konsekwencjach s. 23–42; Daszyńska Jolanta: Operacja Łódzka drogą do odzyskania niepodległości s. 43–54; Waingertner

Przemysław: Narodziny i pierwsze lata łódzkiej niepodległości po I wojnie światowej. Zarys zagadnienia s. 55–66.

8612. ŁUKASZEWICZ Adam: Rok 1836: Juliusz Słowacki pod piramidami. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 119–138.

8613. ŁUKSZA Agata: Transfer kulturowy a repertuar popularny. Przypadek londyńsko-warszawski. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 4 s. 139–160.

Kultura teatralna Europy w XIX w., szczególnie w odniesieniu do teatru muzycznego.

8614. ŁYSAKOWSKA Agata: Działalność Poznańskiego Towarzystwa Dobroczynności Dam Polskich. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 83–90.

8615. ŁYSAKOWSKA Agata: Rozwój dziełnastowiecznego Szczecina w „Geschichte der Stadt Stettin” Martina Wehrmanna. *Przeĕląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 9–27, streszcz. ang.

Wyd. w 1911 r.

8616. MACHOWSKI Tomasz: Stacja kolejowa w Strzyżowie nad Wisłokiem w latach 1890–1914. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 126–140, streszcz. ang.

8617. MADEJSKA Katarzyna: By żyć w Polsce. Chłopi ziemi radomskiej w walce, obronie i budowie Niepodległej. Radom 2018 Muzeum Wsi Radomskiej 4° ss. 144, il., mapy.

8618. MAGOWSKA Anita: Działalność naukowa i oświatowa Polaków w Wilnie w latach 1899–1915 w świetle listów Elizy Orzeszkowej i Lucjana Uziębło do Władysława Zahorskiego. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 1 s. 67–74, streszcz. ang.

8619. MAGOWSKA Anita: Epizod z dziełjów neurologii, czyli Moritz Romberg i Herman Galewski. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 2 s. 93–96, streszcz. ang.

Lata 30. XIX w.

8620. MAGOWSKA Anita: Kształtowanie się medycyny weterynaryjnej w Wilnie w świetle archiwaliów z pierwszej połowy XIX wieku. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 2 s. 5–23, streszcz. ang.

8621. MAGOWSKA Anita: Statystyki amputacji a powstanie chirurgii jako dyscypliny akademickiej (ze szczególnym uwzględnieniem kliniki chirurgicznej w Wilnie) w pierwszej połowie XIX wieku. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 2 s. 25–37, streszcz. ang.

8622. MAGUŚ Justyna: „Słowo Polskie” w latach 1895–1915. *Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy*. [R.] 10(21): 2018 s. 169–183, streszcz. ang.

8623. MAHLER Teofila: Walka między ortodoksją a postępowcami w Krakowie w latach 1843–1868 (Komitet Starozakonnych a Wydział dla Spraw Żydowskich). Oprac., wstęp i posł. Alicja Maślak-Maciejewska. Kraków–Budapest 2017.

Rec.: Jasnowski Paweł, *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 209–211.

8624. MAKUCH Damian Włodzimierz: Kłopoty z „rasą” – przypadek Ludwika Krzywickiego. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 3 s. 37–55, streszcz. ang.

Lata 1885–1905.

8625. MAŁYSA Andrzej: Generał Antoni Giełgud (1792–1831). Działalność wojskowa. Oświęcim 2016.

Rec.: Pugačauskas Virgilijus, *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 18: 2018 s. 77–81.

8626. MANFRED von Richthofen (1892–1918) oraz jego polscy krewni. W setną rocznicę zakończenia I wojny światowej i śmierci Czerwonego Barona. Red. nauk. Jerzy Kuzicki. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 152, il., streszcz. ang.

Treść: Wstęp s. 7–9; Tarko Iwona: Losy polskiej linii rodziny von Richthofen s. 10–46; Kuzicki Jerzy: Wokół małżeństwa Marii z Wielogłowskich [1820–1887] z Henrykiem Richthofenem [1826–1878] s. 47–66; Centek Jarosław: Manfred von Richthofen i kawaleria niemiecka w początkowym okresie I wojny światowej s. 67–84; Sułkowska Alicja: Mechanizmy kreacji mitu Manfreda von Richthofena i dzieje jego recepcji s. 85–106; Mroczkowski Krzysztof: Manfred von Richthofen jako obiekt muzealny s. 107–125; Korzeniowski Paweł: Materiały archiwalne dotyczące Manfreda von Richthofena znajdujące się w The National Archives w Londynie s. 126–138; Bibliografia s. 139–147.

8627. MANTERYŚ Janusz: Szpitale wojskowe w Bielsku i Białej w czasie I Wojny Światowej. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 93–102.

8628. MARKIEWICZ Agata: Kobiety i rodziny powstańców styczniowych zesłanych w głąb Rosji. Warszawa 2018 Difin 8° ss. 254, il. (Engram).

8629. MARKOWSKI Artur: Przemoc antyżydowska i wyobrażenia społeczne. Pogrom białostocki 1906 r. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 512, 1 karta tablic złoż., fot., mapy, streszcz. niem., ros.

8630. MARZEC Wiktor: Rebelia i reakcja. Rewolucja 1905 roku i plebejskie doświadczenie polityczne. Łódź–Kraków 2016.

Rec.: Jarząbek Marcin, *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 3 s. 632–636; Laniewski Aleksander: Czy metodologia powinna zaćmiewać faktografię? Nowe spojrzenie na rewolucję 1905 roku. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 nr 2 s. 151–175; Micińska Magdalena, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 779–782.

8631. MAŚLAK-MACIEJEWSKA Alicja: Krakowski „Izraelita” (II–IV 1870) – pierwsze polskojęzyczne czasopismo Żydów galicyjskich. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 83–96, streszcz. ang.

8632. MAŚLAK-MACIEJEWSKA Alicja: Modlili się w Templu. Krakowski Żydy postępowi w XIX wieku. Studium społeczno-religijne. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 472, nlb. 2, il. (Studia nad Cywilizacją Żydowską w Polsce. Studies in Jewish Civilization in Poland; vol. 4).

8633. MATANIAK Mateusz: Bank Krajowy Wolnego Miasta Krakowa. O nieudanych próbach jego utworzenia w latach 1833–1835. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 267–298, streszcz. ang., fr.

8634. MATANIAK Mateusz: Monopol solny w Wolnym Mieście Krakowie (1815–1846). Organizacja i zakres kompetencji Straży Solnej Wolnego Miasta Krakowa. *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23: 2017 [dr:] 2018 s. 65–99.

8635. MATUSEK Beata: Edukacja dorosłych na Górnym Śląsku od Wiosny Ludów do wybuchu I wojny światowej. Cz. 1: Sytuacja polityczna Górnego Śląska, prekursorzy pracy oświatowej, kierunki rozwoju edukacji dorosłych (1848–1914). Sosnowiec 2018 Oficyna Wydawnicza „Humanitas” 8° ss. 127.

8636. MATZKE Jan: „Wódka i karabin”. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 3: 2017 s. 55–56.

Epizod z dziejów 4. Pułku Piechoty Legionów – wystrzał broni podczas zabawy z udziałem Antoniego Rosia i Jana Jurkowskiego – dziadka autora.

8637. [MAZUR Marek]: Powstanie styczniowe na terenie ziemi modliborzyckiej. Oprac. Marek Mazur; wspópr. Marta Frączek, Małgorzata Tatko. Modliborzyce 2018 Stow. Sanna 8° ss. 75, il.

8638. MAZUREK Jerzy: Brazylia wobec niepodległości Polski w latach 1914–1918. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 75–94, streszcz. ang., niem., ros.

8639. MAŻEWSKI Lech: Oblany egzamin z polityki. O narodzinach i istnieniu państwa polskiego w latach 1806–1874. Radzymin 2016 Wydaw. von borowiecky 8° ss. 314.

8640. MICHALIK Jan: Repertuar Teatru Miejskiego w Krakowie 1913–1918. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 202, nlb. 2. (Teatr/Konstelacje).

Także e-book.

8641. MICHALSKA-BRACHA Lidia: Od powstania styczniowego do niepodległości. O lwowskiej inteligencji z powstańczą biografią w tle. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 15–32, streszcz. ang.

8642. MICHALSKI Grzegorz: Działalność Wyższej Szkoły Rzemieślniczej w Łodzi w przekazie „Dziennika Łódzkiego” pod koniec XIX wieku. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 53–69, streszcz. ang.

8643. MIECZKOWSKI Zbigniew: Stargardzki generał Heinrich von Doeberitz [1738–1811] i jego majątek w Pełknicy w epoce napoleońskiej. *Stargardia*. [T.] 12: 2018 s. 91–111, streszcz. niem.

8644. MIECZNIKOWSKI Zbigniew: Zapomniany grobowiec z Bielska. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 9–14.

Według przekazów byli tam pochowani żołnierze z okresu wojen napoleońskich.

8645. MIECZYŃSKI Grzegorz: Emisje pieniądza zastępczego w Radomsku w latach I wojny światowej. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 15: 2018 s. 247–261.

8646. MIECZYŃSKI Grzegorz: Urzędnicy powiatu noworadomskiego w latach 1867–1914 w świetle ksiąg pamiątkowych guberni piotrkowskiej. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 145–162.

8647. MIGRAŁA Leszek: Nowy Sącz od lojalizmu do niepodległości (1914–1918). *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 43–67.

8648. MIKABERIDZE Alexander: Bitwa pod Borodino 1812. Napoleon w walce z Kutuzowem. [Tł. Grzegorz Smółka]. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 329, il., mapy.

8649. MIKOŁAJCZYK Marcin: Kaliska parafia ewangelicka na łamach „Zwiastuna Ewangelicznego” w latach 1863–1914. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 97–117.

8650. MINAKOWSKI Marek Jerzy, Lebet-Minakowska Anna: Jewish birth and marriage registrations in 19th-century Cracow and what

they reveal about the dynamics of ritual marriage. *Przeszłość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 171–196, streszcz. ang.

8651. MLECZKO Wojciech: J.I. Kraszewski i zmartwychwstańcy: przyczynek do opisu relacji. *Nasza Przeszłość*. T. 130: 2018 s. 189–201, streszcz. ang.

Dot. l. 1858–1879.

8652. MŁYNARCZUK Aldona: „Baśniowi, mityczni, niepewni...” Bohaterowie legendarni w podręcznikach dziejów Polski przełomu XIX i XX wieku. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 311–339, streszcz. ang.

8653. MODA i styl życia. Red. nauk. Jarosław Kita, Maria Korybut-Marciniak. Łódź–Olsztyn 2017 Wydaw. UŁ; Inst. Historii i Stosunków Międzynar. UWM 8° ss. 330, il., mapa, streszcz. ang. (Życie Prywatne Polaków w XIX Wieku (Łódź); t. 6).

Treść: Wstęp s. 7–12; Ryszewska Katarzyna: Moda na archeologię w środowisku polskiego ziemiaństwa w XIX wieku s. 13–29; Kita Jarosław: Wilegiatury – moda na dziewiętnastowieczny „urlop” s. 31–50; Sikorska-Kowalska Marta: Moda na dobroczynność w wieku XIX s. 51–61; Hochleitner Janusz: Modne sanktuaria. Warmińskie ośrodki pielgrzymkowe w XIX wieku s. 63–81; Janicka Iwona: „Post mortem” – niezwykła moda na fotografię pośmiertną s. 83–96; Kuropatwa Justyna: Moda na fotografię na ziemiach polskich (do lat sześćdziesiątych XIX wieku) s. 97–106; Biały Łukasz: Moda zegarowa – XIX-wieczne czasomierze: rodzaje i ich funkcje s. 107–118; Burzyńska Katarzyna: Moda na witraże s. 119–129; Chojnowski Zbigniew: „Terazniejsze mody” w wierszach Mazurów pruskich s. 131–146; Korybut-Marciniak Maria: Modny urzędnik w Nowogrodzie i Petersburgu s. 147–162; Załączny Jolanta: Biżuteria patriotyczna przejawem XIX-wiecznej mody czy stosunku do Ojczyzny s. 163–176; Kłak-Ambrożkiewicz Marta: Modny artysta – moda na Matejkę s. 177–187; Klimus Elżbieta: Na pograniczu nauki i wyobraźni – XIX-wieczny fenomen hipnozy i magnetyzmu w społeczeństwie polskim s. 189–199; Chudzikowska-Wołoszyn Małgorzata: Definicja XIX-wiecznej przystojności w pareniezie Ignacego Piotra Legatowicza s. 201–215; Czajka Anna: Moda kobieca na rower (przełom XIX i XX wieku) s. 217–230; Kowalik Jolanta: „Nie ma nic stałego w modach...” – o damskich nakryciach głowy na podstawie wybranych polskich czasopism z I połowy XIX wieku s. 231–244; Raińska Kinga: O pilności względem ubioru. Modna panna w świetle XIX-wiecznej literatury poradnikowej s. 245–262; Studnicka-Mariańczyk Karolina: „Mały kawałek Europy” w świetle pamiętnikarskiej relacji z podróży Natalii Gadowskiej s. 263–278; Mazur Karolina: Zakazana miłość jako płama na złotych szatach arystokratycznego rodu („Serce i ręka” J. I. Kraszewski) s. 279–286; Sikorska-Kowalska Marta: Ubiór codzienny i odświętny robotniczy przełomu XIX i XX wieku s. 287–297; Stadnicka Oxana Sara: Dandys – czyli męczyzna metroseksualny w XIX wieku s. 299–309.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

8654. MODELSKI Marian: Historyje. Dawna chłopska samowiedza a świadomość narodo-wa. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 5]: 2009 s. 67–76.

Dot. gł. opowieści o rabacji.

8655. MOLIK Witold: Polscy studenci na uniwersytetach niemieckich od końca XVIII do początku XX wieku. T. 1. Poznań 2016.

Rec.: Schiller-Walicka Joanna, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 984–989.

8656. MORYS-TWAROWSKI Michael: Wójtowie na Śląsku Cieszyńskim 1864–1918. Studium prozopograficzne. T. 1–3. Kraków 2018 *Historia Iagellonica* 8° ss. 472; 478; 465, streszcz. ang.

8657. MOSZYŃSKI Maciej: Antysemityzm w Królestwie Polskim. Narodziny nowoczesnej ideologii antyżydowskiej (1864–1914). Poznań 2017.

Rec.: Kiec Olgierd, *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 531–534.

8658. MOTYKA Wojciech: Wychowanie muzyczne młodzieży w środkowej części Galicji w okresie autonomicznym (1867–1914). Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 310, nlb. 1.

8659. MUCHA Danuta: Polacy w ruchu niepodległościowym XIX-wiecznego Meksyku. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 39–54, streszcz. ang., niem., ros.

8660. MUCHA Danuta: Polacy w walkach o niepodległość Argentyny. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 33–46, streszcz. ang., niem., ros.

8661. MUCHA Danuta: Udział Polaków w wojnach niepodległościowych Wenezueli (1806–1821). *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 15–25, streszcz. ang., niem., ros.

8662. MULINA Svetlana [Anatol'evna]: Sibirskij gorod Omsk v pamâti pol'skich ssyl'nyh. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 65–75, streszcz. ang.

8663. MUSZYŃSKI Wojciech Jerzy: Białe Legiony 1914–1918. Od Legionu Puławskiego do I Korpusu Polskiego. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 4° ss. 447, tabl. 5, il. (Dopalenie Kresów).

8664. MYŚL filozoficzna, teologiczna i socjologiczna Bolesława Prusa [1847–1912]. Pod red. Roksany Blech, Sylwii Karpowicz-Słowikowskiej. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 282, il., streszcz. ang.

Treść: Blech Roksana, Karpowicz-Słowikowskiej Sylwia: Słowo od redakcji s. 9–10; Bachórz Józef: O Kronikach Bolesława Prusa. Chwila wspominkowa s. 11–21; Martuszevska Anna: Prusowska koncepcja biegu życia s. 25–32; Kreft Magdalena: „Trzeba żyć, aby...” Pokusa śmierci z własnej ręki w perspektywie

Prusowskich ideałów życiowych s. 33–45; Ogonowska Małgorzata: Najogólniejsze ideały życiowe Bolesława Prusa – projekt wydania hipertekstowego s. 46–53; Karpowicz-Słowikowska Sylwia: O opinii publicznej raz jeszcze. Uwagi na marginesie Najogólniejszych ideałów życiowych s. 57–66; Głogier Maciej: Faraon Bolesława Prusa wobec spiskowej koncepcji dziejów i polityki nowoczesnej s. 67–80; Flis-Czerniak Elżbieta: Duch (nie tylko) narodowy, ewolucja i joga. Dialog Bolesława Prusa z Wincentym Lutosławskim w trzech odsłonach (rekonesans) s. 81–91; Sobieraj Tomasz: Summa metaphysicae. O Emancypantkach Bolesława Prusa s. 92–107; Głęb Grzegorz: Sens cierpienia w literackiej wizji Bolesława Prusa. Nowela Sen – glosa do utworu s. 111–125; Stanek Monika: Na przekór mrocznej naturze człowieka. Bolesława Prusa refleksje o kondycji dziewiętnastowiecznego społeczeństwa (na podstawie Kronik i Najogólniejszych ideałów życiowych) s. 126–133; Żmudziak Magdalena: Miłosierdzie „zdefektowane”? Obraz dobroczynności w Lalce Bolesława Prusa s. 134–144; Wietecha Anna: In articulo mortis. Wokół śmierci Karoliny Latter w Emancypantkach Bolesława Prusa s. 145–153; Borek Bartłomiej: „Księżyc nie miało wyrzwał ku ziemi, a spozstrzęgłszy na skraju nieba rąbek czerwonych blasków, pomyślał...” Rozważania Bolesława Prusa o księżycu s. 154–164; Blech Roksana: Bolesław Prus o społeczeństwie polskim (u progu XX wieku) s. 167–175; Adamek-Świechowska Adrianna: „Z życia czerpiąc – życie daje”. Sienkiewicz o Prusie s. 176–188; Legutko Grażyna: Perspektywa antyfeministyczna czy apologia kobiecości? Refleksje po lekturze Emancypantek Prusa i Oziminy Berenta [Wacława] s. 189–202; Machnicka Violetta: O sposobach mierzenia i określania czasu w Placówce Bolesława Prusa s. 205–216; Maciąg Kazimierz: Nauka (pozytywistyczna) w Faraonie Bolesława Prusa s. 217–231; Osiński Dawid Maria: Faraon i klucz oświeceniowy s. 232–268; Archaicki Mateusz: Jaką rolę odgrywała matematyka w życiu Bolesława Prusa s. 269–275.

8665. NADOLSKA-STYCZYŃSKA Anna: Z Litwy na krańce świata. Kilka uwag o polskich badaczach obszarów i kultur pozaeuropejskich. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 165–183, streszcz. ang.

Lata 1797–ok. 1906.

8666. NAGASAWA Nobukata: On social and psychological aspects of a negligible reception of Natanson's article of 1911 in the early history of quantum statistics. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 391–418, streszcz. pol.

Artykuł opublikowany przez Władysława Natansona dot. statystycznej teorii promieniowania.

8667. NALEPA Marek: Porozbiorowe migracje w literaturze późnego oświecenia. Studia nad wybitnymi tekstami. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 351, nlb. 1, il.

8668. NALEWAJSKA Lilianna: O guzikach w XIX wieku na podstawie „Kuriera Warszawskiego” i innych polskich periodyków. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 2 s. 225–238, streszcz. ang.

8669. NAPIERAŁA Anita: Higiena prywatna. Koncepcje i porady w polskich publikacjach popularnych i popularnonaukowych w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. Poznań

2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 481, nlb. 1, il., streszcz. ang.

Lata 1857–1914.

8670. NEDZELÛK Tat'ána Gennad'evna: Konfessional'noe soobšestvo katolikov Sibiri. Vilánie mirovozzreniá na povsedbevenuú žizn' (1830–1917 gg.). Monografiá. Novosibirsk 2016 FGBOU VO „Rossijskaá akademiá narodnogo hozájtstva i gosudarstvennoj služby pri Prezidente Rossijskoj Federacii” 8° ss. 344, nlb. 1.

Polska i niemiecka społeczność katolicka na Syberii.
Rec.: Koział Anna, *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 nr 1 s. 195–198.

8671. NEDZELÛK Tat'ána G[ennad'evna]: Pol'skie ssyl'nye v obšestvennom mnenii rossián vo vtoroj polovine XIX – načale XX v. (po materialam periodičeckih izdanij). *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 77–84, streszcz. ang.

8672. NEKRAŠEVIČ Filip: Tajnye obšestva Otdel'nogo Litovskogo korpusa. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 11–30, streszcz. pol., ang.

Lata 1817–1831.

8673. NEUMANN Jacek: Dar wiary i Ojczyzny w życiu i działalności Sługi Bożego Bogdana Jańskiego [1807–1840]. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 55–77, streszcz. ang., niem.

8674. „NIE wierząc nam, że chcieć to móc...”. Legiony i ich wpływ na sprawę polską w latach 1914–1918. Red. nauk. Zbigniew Girzyński, Jarosław Kłaczek. Toruń 2018 Adam Marszałek; Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 408, mapy, streszcz. ang. (O Niepodległą i Jej Trwanie).

Treść: Górzyński Zbigniew, Kłaczek Jarosław: Wstęp s. 5–10; Olstowski Przemysław; O potrzebach dalszych badań nad dziejami Legionów Polskich (1914–1918) s. 11–23; Kloc Krzysztof: Czy Józef Piłsudski rzeczywiście liczył na wybuch powstania w Królestwie Polskim? Kilka refleksji o polityce Komendanta w pierwszych tygodniach Wielkiej Wojny s. 25–36; Dufnat Joanna: „Legiony to dzisiaj Polska”. Zabiegi o pozyskanie społeczeństwa Królestwa Polskiego dla Legionów w latach 1914–1915 s. 37–50; Cichoracki Piotr: W koalicji. Żołnierze Legionów Polskich a żołnierze armii państw centralnych w latach 1914–1917 s. 51–67; Centek Jarosław: Bitwa pod Limanową–Lapanowem i rola w niej Legionów Polskich s. 69–89; Podhorodecki Piotr: Kazimierz Sosnkowski – dowódca połowy I Brygady Legionów Polskich s. 91–150; Mierzwa Janusz: W cieniu brata [Adama, 1891–1969]. Rzecz o Leonie Waclawie Kocu [1892–1954] s. 151–175; Kulka Grzegorz: Rady Oficerskie w Legionach Polskich jako forma sądownictwa honorowego w latach 1916–1917 s. 177–195; Snopko Jan: Próby opanowania kryzysu przysięgowego w Legionach Polskich latem 1917 roku s. 197–214; Gzella Jacek: Próby przekształcenia Legionów w Wojsko Polskie przez Tymczasową Radę Stanu w ocenie Władysława Studnickiego s. 215–241; Piotrowski Jacek: Zaopatrzenie w Legionach Polskich (1914–1918) w świetle wspomnień s. 243–255; Smoliński Aleksander: Obraz jeńców rosyjskich z czasów I wojny światowej w wybranych pamiętnikach żołnierzy Legionów Polskich. Przyczynke do dziejów Wielkiej Wojny na froncie wschodnim i ziemiach polskich s. 257–277; Wołos Mariusz: Epopeja legionowa w pamięci weteranów I Brygady Jakuba Hoffmana [1896–1964]

i Damiana Stanisława Wandycza [1892–1974] s. 279–309; Hübner Mateusz: Geneza grupy „pułkowników” w Legionach Polskich i Polskiej Organizacji Wojskowej s. 311–334; Gajownik Tomasz: Legionowe rodowody attachés wojskowych II RP w krajach nadbałtyckich (Łotwa, Estonia i Finlandia) s. 335–355; Bibliografia s. 361–396.

8675. NIEBELSKI Eugeniusz: Dominikanin Kandyd Zielonko [zm. 1860] i jego życie pod policyjnym nadzorem w Orenburgu w wieku XIX. *Nasza Przyszłość*. T. 129: 2018 s. 211–223, streszcz. ang.

8676. NIEBELSKI Eugeniusz: „Lepsza nam kula niżli takie życie!”. Polskie powstanie nad Bajkałem w 1860 roku. Wyd. 2 uzup. Lublin 2018 Polihymnia; we współpr. z PAN. Oddz. 8° ss. 165, il., mapy.

Wyd. 1. 2016.

8677. NIEBELSKI Eugeniusz: „Wiosna i jesień trwa tu krótko”. Księża zesłańcy 1863 roku w syberyjskiej Tunce. Wyd. 2, popr. i uzup. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 234, il. KUL. Wyd. Nauk Humanist.

Wyd. 1. 2013.

8678. NIEBELSKI Eugeniusz: Wobec roku 1863. Księża w powstaniu styczniowym i ich losy. Lublin 2015.

Rec.: Ślądkowski Wiesław, *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 411–415.

8679. NIESTRAWSKI Mariusz: Początki lotnictwa w Poznaniu 1913–1918. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 1 s. 44–53.

8680. NIETRZEBKA Bogusław: Pierwszy żyardowianin, czyli krótka opowieść o ciężkim losie wynalazcy. *Żyardowski Rocznik Muzealny*. Nr 8: 2018 s. 89–91.

Filip de Girard, l. 1825–1836.

8681. NIEWIAROWSKA Joanna: Niepodległość literatury polskiej według Stefana Żeromskiego – uwagi o statusie literatury polskiej w czasie I wojny światowej w świetle odczytu „Literatura a życie polskie”. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 131–151, streszcz. ang., niem., ros.

8682. NIEZNANOWSKA Joanna: Zakłady wodolecznicze XIX-wiecznego Szczecina. Frauendorf (Gołęcino). *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 1 s. 15–23, streszcz. ang.

8683. NIKULINA Irina [Nikolaevna]: Učastve pol'skih političeskih ssyl'nyh v naučnoj i kul'turnoj žizni Altaá (XIX–načalo XX vv.). *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 9–20, streszcz. pol., ang.

8684. NOWAK Alicja: Koncesja na handel obwoźny dla Izraela Jankiela z Kalwarii wydana w 1802 roku. *Miscellanea Historico-Archivistica*. T. 25: 2018 s. 281–288, streszcz. ang.

W aneksie tekst źródłowy.

8685. NOWAK Barbara: Działalność dobroczynna Arcybractwa Miłosierdzia i Towarzystwa św. Wincentego a Paulo w Krakowie w XIX i na początku XX wieku w świetle statutów, ordynacji i sprawozdań. Gliwice 2015 J&J Leszek Żochowski 8° ss. 138.

8686. NOWAK Daniel Krzysztof: Stały Kaptaster w Galicji. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 283–304, streszcz. ang.

Wprowadzony patentem z 23 XII 1817 r.

8687. NOWAK Joanna: Piastuni dziejów. Wizerunki narodów europejskich w polskiej refleksji romantycznej. Warszawa 2018 Inst. Sławistyki PAN 8° ss. 467, streszcz. ang. (Kultura na Pograniczach; 12).

Lata 1817–1894.

8688. NOWAK Magdalena: Dwa światy. Zagadnienie identyfikacji narodowej Andrzeja Szeptyckiego w latach 1865–1914. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 613, il., streszcz. ang., ukr.

8689. NOWAK Tomasz Andrzej: Z dziejów Radomska w latach I wojny światowej. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 15: 2018 s. 5–238.

8690. NOWOSZ Witold: Wizerunek Żyda, Polaka i Rosjanina w folklorze ukraińskim Galicji Wschodniej na przełomie XIX i XX wieku. (Przyczynek do studiów nad antysemityzmem i nacjonalizmem). *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.] 2018 s. 19–38.

8691. NOWROTEK Maria: Pamięć Wielkiej Wojny. Mikołajowice. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 2 s. 52–63.

8692. NYCZ Marek: Koniec drewnianych Kęt. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.] 2018 s. 104–108.

Pożar miasta w 1797 r.

8693. OETTINGEN Urszula: I Brygada Legionów Polskich nad Nidą w 1915 roku. *Europa Orientalis*. [T.] 4: 2013 s. 9–28, streszcz. ang.

8694. OGÓREK Bartosz: Niezatarte piętno? Wpływ I wojny światowej na ludność miasta Krakowa. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 620, nlb. 3, il. (Historia Życia).

Rec.: Ruszała Kamil: Długofalowe konsekwencje Wielkiej Wojny – przypadek Krakowa. *Rocznik Krakowski*. T. 84: 2018 s. 219–221.

8695. OGÓREK Bartosz: Piśmienność mieszkańców Krakowa w pierwszej połowie XIX wieku. Uwarunkowania demograficzne i społeczno-gospodarcze. *Przeszłość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 141–170, streszcz. ang.

8696. [OLCZYK Jacek]: Bitwa pod Kluskami 22 kwietnia 1863. Oprac. Jacek Olczyk. Pątnów 2018 Urząd Gm. 4° ss. 32, il., mapy.

8697. OLEJARZ Barbara: Kopalnia ropy naftowej w Bóbrce. Założone przez Ignacego Łukasiewicza – pierwsze na świecie wielowymiarowe przedsiębiorstwo naftowe. *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 21–39, streszcz. ang., niem.
Od 1850 r.

8698. OLEJNICZAK Józef: Testament księdza Andrzeja Stasica. *Zeszyty Staszycowskie*. Z. 11: 2018 s. 163–185, streszcz. ang.

Zawiera też tekst testamentu z 2 VI 1824 r.

8699. OLESZEK Anna: Vetterowie – zapomnieć czy zapamiętać? *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 107–114, streszcz. ang.

Rodzina lubelska, od pocz. XIX do 1915 r.

8700. OLKUŚNIK Marek: Wyjechać z miasta... Mieszkańcy Warszawy wobec podróży, turystyki i wypoczynku na przełomie XIX i XX wieku. Warszawa 2015.

Rec.: Janiak-Jasińska Agnieszka, Szware Andrzej: O wjazdach wakacyjnych i wypoczynku mieszkańców Warszawy przed I wojną światową (na marginesie książki...). *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 1 s. 136–147.

8701. OLSTOWSKI Przemysław, Wołos Mariusz: Rola militarna i polityczna Polskiej Organizacji Wojskowej w odzyskaniu niepodległości. Próba bilansu. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 1/2 s. 159–192, streszcz. ang., ros.

8702. ONYSZKO Grzegorz: Henryk Marconi i jego architektoniczne projekty Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej. (Maczki – Myszków – Poraj – Strzemieszyce Południowe – Ząbkowice). Dąbrowa Górnicza 2018 Tow. Przyj. Dąbrowy Górniczej; Muzeum Miej. „Szytarka” 16° ss. 24, il., streszcz. ang., wł. (Industriae Theatrum ex Silesia; vol. 5).

Żył 1791–1863.

8703. OPACKI Zbigniew: Rosyjska prowincja w świetle listów Henryka Kamińskiego do

siostry Laury. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 107–127, streszcz. ang.

Sufczyńskiej, sec. voto Trzcńskiej, z l. 1846–1850.

8704. ORLEWICZ-MUSIAŁ Małgorzata: Działalność artystyczna Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Galicji. *Studia Humanistyczne* [AWF w Krakowie]. Nr 7: 2007 s. 99–113, streszcz. ang.

Lata 1867–1914.

8705. ORZECZOWSKA Elżbieta: Duchowieństwo diecezji sandomierskiej w powstaniu styczniowym. Przedm. Zygmunt Zieliński. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 511, nlb. 1, tabl. 8, mapy.

Rec.: Walewander Edward, *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 525–528; Walewander Edward, *Studia Paedagogica Ignatiana*. Vol. 21: 2018 no 4 s. 167–171.

8706. ORZECZOWSKI Emil: Związki Heleny Modrzejewskiej z Wielkopolską i pamięć o nich. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 5: 2016 s. 58–76.

Gł. z teatrem poznańskim.

8707. OSIŃSKI Dawid Maria: Pozytywistów dziedzictwo Oświecenia. Kierunki i formy recepcji. Lublin 2018 Episteme 8° ss. 886.

Lata 1863–1900.

8708. OSTROVSKIJ Leonid Kazimirovič: Poláci v Zapadnoj Sibiri v konce XIX – prvej četverti XX veka. Novosibirsk 2016 Novosibirskij gosudarstvennyj arhitekturno-stroitel'nyj universitet (Sibstrin) 8° ss. 808, nlb. 1. Posol'stvo Respubliki Pol'sha v Rossijskoj Federacii. General'noe konsul'stvo respubliki Pol'sha v Irkutske, Ministerstvo obrazovaniâ i nauki Rossijskoj Federacii, Novosibirskij gosudarstvennyj arhitekturno-stroitel'nyj universitet (Sibstrin). (Pol'sko-Sibirskaa Biblioteka. Naučnye Monografii; t. 5(8)).

Toż. 2-e izd. ispr. i dop. Sankt-Petersburg 2018 Aleteja ss. 486, nlb. 2.

8709. OSTROVSKIJ Leonid K[azimirovič]: Vklad polákov v razvitie predprinimatel'stva v Zapadnoj Sibiri na rubeže XIX–XX vekov. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 85–106, streszcz. ang.

8710. OŻÓG Łukasz: Sokołów w okresie Wielkiej Wojny – dzieje miasta i jego mieszkańców w latach 1914–1918. *Rocznik Sokołowski*. Nr 15: 2018 s. 53–88.

8711. PACHOWICZ Anna: Codzienne problemy mieszkańców Galicji na przykładzie

społeczności ziemi tarnowskiej w świetle pisma „Orzeł”. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 72–87, streszcz. ang.

Wychodziło w l. 1882–1883.

8712. PANASIEWICZ Janusz: Hrubieszowskie ziemiaństwo wobec idei ks. Staszica w świetle protokołów Rady Gospodarczej TRH. *Zeszyty Staszicowskie*. Z. 11: 2018 s. 145–162, streszcz. ang.

Towarzystwo Rolnicze Hrubieszowskie, l. 1823–1824.

8713. PANASIEWICZ Janusz: Uwagi Bandtkiego do projektu statutu TRH ks. Staszica. *Zeszyty Staszicowskie*. Z. 11: 2018 s. 189–198, streszcz. ang.

W aneksie tekst uwag Jana Wincentego Bandtkiego do projektu statutu Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego z 1811 r.

8714. PARTYKA Wiesław: Opieka instytucjonalna na Lubelszczyźnie w XIX wieku. Szpitale i przytułki. Lublin 2017.

Rec.: Walewander Edward, *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 461–463.

8715. PASZKOWSKI Wiesław: Niezrealizowany projekt Nowej Synagogi w Częstochowie. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 15: 2015 [dr.:] 2016 s. 127–132, streszcz. ang.

Lata 1808–1897.

8716. PAŚ Monika: Księga rachunkowa kazimierskiego cechu złotników żydowskich (1834–1859). *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 3 s. 679–688, streszcz. ang.

8717. PAVLENKO Svetlana: Rosja Adama Mickiewicza oraz jego polskich i rosyjskich przyjaciół. Gdańsk–Sopot 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 298, nlb. 1, streszcz. ang., ros.

8718. PAWŁOWSKI Piotr: Sandomierskie drogi do niepodległości w świetle materiałów archiwalnych Archiwum Państwowego w Kielcach. Oddział w Sandomierzu. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 39–44.

8719. PELCZAR Roman: Realizacja nauki niedzielnej (dopełniającej) w szkołach parafialnych i trywialnych w Galicji do 1869 roku. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 76–91, streszcz. ang.

8720. PENDRASZEWSKI Mariusz: „Parzytkim fasonem Wortha”. Kilka słów o strojach płoczanek z około 1900 roku. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 80–89.

Charles Worth (1826–1895) – angielski projektant mody damskiej działający we Francji.

8721. PETROZOLIN-SKOWROŃSKA Barbara: Przed nocą styczniową. Poznań 2013 Zysk i S-ka 8° ss. 570.

Lata 1832–1863.

8722. PEZDA Janusz: „O Boże zlituj się nad nami, rozpacz bierze patrząc na cierpienia Polaków”. O pomocy emigracji emigrantom. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 197–215, streszcz. ang.

Wielka Emigracja.

8723. PEZDA Janusz: Prośba tułacza. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 1: 2009 s. 107–110.

Zawiera też list Stanisława Piłata z 4 II 1846 r., pisany z Nowego Jorku.

8724. PIĄTKOWSKI Wiesław: Idea Polski w ruchu ludowym w Królestwie Polskim przed pierwszą wojną światową. Łódź 2018 nakł. aut. 8° ss. 77.

8725. PIĄTKOWSKI Wiesław: Idee niepodległościowe ruchu ludowego w Królestwie Polskim. Łódź 2018 nakł. aut. 8° ss. 121.

Lata 1914–1918.

8726. PIEKARA Magdalena: Zbiorowość i tożsamość w polskojęzycznych czasopismach nurtu asymilacyjnego (1870–1910). *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 3 s. 57–67, streszcz. ang.

8727. PIETRZYK Elżbieta: Epidemia cholery z 1849 roku, czyli o cholernym cmentarzu w Sławkowie. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 2: 2017 s. 43–55.

8728. PIŁSUDSKI Józef: 22 stycznia 1863. Red. Zbigniew Filipkowski, Daniel Kamiński. Warszawa 2018 Centr. Bibl. Rolnicza im. Michała Oczapowskiego 8° ss. 110, nlb. 4, il., mapa.

8729. PIOTROWSKA-MARCHEWA Monika: Ludzie starzy w instytucjach opieki w XIX i na początku XX w. (na przykładzie dokumentów Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie). *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 333–341, streszcz. ang.

8730. PODAVKA Ondřej: Leopold Jan Szersznik's Encyclopaedia of Teschen Scholars. *Wieki Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 67–84, streszcz. pol., niem.

Encyklopedia „Nachrichten von Schriftstellern und Künstlern aus dem Teschen Fürstenthum” wyd. w 1810 r.

8731. POLONAIIS et Roumains dans la Première Guerre mondiale. Études et essais.

Sous la direction de Marek Komat, Małgorzata Willaume et Mariusz Wołos. Kraków 2017 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 147. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. (Prace Monograficzne; 808).

Treść: Komat Marek, Willaume Małgorzata-Julia, Wołos Mariusz: Préface s. 7–9; Berindei Dan: Les Polonais et les Roumains pendant la Grande Guerre s. 11–16; Willaume Małgorzata-Julia: Les Européens pouvaient-ils prévoir en 1914 le déclenchement de la guerre mondiale? s. 17–26; Żarnowski Janusz: La société du Royaume de Pologne pendant la Grande Guerre s. 27–43; Bolovan Ioan: The Romanians and the Poles from Austria-Hungary in the maelstrom of the Great War. Statistical data, historical facts and perceptions s. 44–57; Wołos Mariusz: La voie de l'indépendance dans la conception de Józef Piłsudski avant et pendant la Première Guerre mondiale s. 58–70; Otu Petre: L'influence des opérations militaires du Front de l'Est sur la neutralité de la Roumanie (1914–1916) s. 71–93; Komat Marek: Roman Dmowski's vision of the postwar Europe. Problems of Central and Eastern Europe s. 94–108; Pippidi Andrei: La Grande Guerre telle qu'elle fut vue par Nicolas Iorga s. 109–115; Gierowska-Kallaure Joanna: The two unknown reports from December 1921 by Witold Wielogłowski military attaché ad interim in Bucharest s. 116–133; Laptos Józef: Le patriotisme en exil. Les premiers débats dans le milieu des exilés politiques sur l'avenir de l'Europe centrale et orientale (1945–1952) s. 134–147.

8732. POLSKI Niepodległej regionu korzenie. Red. Jacek Bonarek, Janusz R. Budziński. Piotrków Trybunalski 2017 Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Uniw. Jana Kochanowskiego. Filia 8° ss. 174, il., mapy.

Materiały konferencyjne.

Treść: Bonarek Jacek, Budziński Janusz R.: Wstęp s. 7–8; Jaworski Rafał: Patriotyzm fundamentem Niepodległości s. 9–12; Dutkiewicz Marek: Droga do Niepodległości s. 13–20; Bojko Pelagia: Tuwim i inni. Niepodległość w literaturze s. 21–27; Piasta Aleksy: Piotrków Trybunalski u progu Niepodległości s. 29–40; Borek Małgorzata: Radomsko u progu Niepodległości s. 41–50; Grabowski Adam, Świętek-Nowicka Lidia: Opoczno u progu Niepodległości s. 51–66; Wróbel Andrzej: Tomaszów Mazowiecki u progu Niepodległości s. 67–80; Hubka Maciej: Piotrków i piotrkowianie wobec wyzwań Niepodległości s. 81–91; Matuszak Tomasz: Piotrkowskiej archiwistyki drogi do Niepodległości s. 93–109; Hubka Maciej: Obywatelski Komitet Obrony Państwa w Radomsku. Zarys problemu s. 111–118; Politański Łukasz: Symbole Niepodległości w przestrzeni miejskiej Bełchatowa s. 119–140; Bukowiec Cezary: Janusz Kępański [1895–1967] – bohater z wyboru s. 141–148; Herudziński Bolesław, Anszpergel Apoloniusz: Bełchatów – Grocholice: fakty, anegdoty historyczne i współczesne kształtujące przemiany infrastrukturalne s. 149–164; Kopec Alicja: Wpływ budowy Bełchatowskiego Zespołu Górnictwo-Energetycznego na rozwój miasta i okolic Bełchatowa s. 165–171; Zajewska Aleksandra: Moja mała ojczyzna s. 173–174.

8733. POLSKOE ånvarskoe vosstanie 1863 goda. Istorickie sud'by Rossii i Pol'si. Red. kol. N[ikolaj] A[ndreevič] Makarov (otv. red.), L[ûdmila] P[etrovna] Marnej, B[oris] V[ladimirovič] Nosov (sost.). Moskva 2014 Indrik 8° ss. 414, nlb. 2, tabl. 2. Inst. slavânovedeniâ RAN.

Materiały z konferencji, Moskwa, 3–5 IX 2013 r.

Treść: Makarov Nikolaj Andreevič, Nosov Boris Vladimirovič: Predilovie s. 7–24; Mihal'ska-Braha Lidiâ, Caban Veslav: Agaton Giller (1831–1887) – pervyj istorik ånvarskogo vosstaniâ

s. 25–39; Piskurevič Ān: Artur Volyn'skij [1844–1893] – uczestnik i historik ąnarskiego vosstania s. 40–50; Kařanova Ol'ga Sergeevna: Vosstanie 1863 g. v. rossijskoj istoriografii i publicistike s. 51–80; Gorizontov Leonid Efremovič, Voh Stanislav: ąnarskoe vosstanie 1863 g. v. vospomnaniach petrokovskogo gubernatora [Konstantina] K[onstaninoviča] Millera s. 81–95; Matveev Gennadij Filippovič: Opyt pol'skogo ąnarskogo vosstania v traktovke Ŭ. Pilsudskogo s. 105–113; Borisėnok Ŭrij Arkadevič: Mihail Bakunin. ąnarskoe vosstanie i sovremennaa pol'skaa istoriografiia s. 114–132; Fal'kovič Svetlana Mihajlovna: Sotrudnicestvo russkikh i pol'skikh revoliuionnykh demokratov nakanune vosstania 1863–1864 gg. v. Korolevstve Pol'skom s. 133–142; Nosov Boris Vladimirovič: Pravyy lager' v političeskoj žizni Korolevstva Pol'skogo nakanune ąnarskogo vosstania s. 143–201; Krisan' Mariia Alekseevna: Krest'ane v ąnarskom vosstanii 1863–1864 gg. s. 202–209; Ševyrev Aleksandr Pavlovič: Meždu Varřavoj i Peterburgom: velikij knaż Konstantin Nikolaevič. A[leksandr] V[asilievič] Golovin i Pol'skoe vosstanie 1863 g. s. 210–227; Kulik Mariuř: Problemy voennnoj istorii ąnarskiego vosstania 1863 g. v. pol'skoj i rossijskoj istoriografii s. 228–238; Makarova Galina Vasil'evna: Genrik Kraevskij: ot „Organizacii 1848 goda” – k vosstanii 1863 g. s. 239–256; Čurkina Iskra Vasil'evna: Slavonofili i M[ihail] P[etrovič] Pogodin o polakach (40–60-e gg. XIX v.) s. 257–272; Čemov Kirill Sergeevič: Russkie istočniki Konstitucionnoj hartii Korolevstva (Carstva) Pol'skogo s. 273–287; Ružickaa Irina Vladimirovna: Pravovaa reforma v Carstve Pol'skom i vosstanie 1863 g.: kruešenie zamysla s. 288–300; Mamej Ljudmila Petrovna: Problemy finansovoj avtonomii Carstva Pol'skogo i ąnarskoe vosstanie 1863 g. s. 301–310; Šiller-Valicka Joanna: O vlianni ąnarskogo vosstania na koncepcii universitetskogo obrazovaniia i universitetskoj nauki v Korolevstve Pol'skom s. 311–322; Vujčik Zbignevev: Učastniki ąnarskogo vosstania – issledovateli prirody Sibiri s. 323–331; Kirilina Ljubov' Alekseevna: Slovenskie politiki o pol'skom voprose vo vtoroj polovine XIX – načale XX v. s. 332–343; Šumskij Ān: CK KPSS i načalo rabot nad proektom po istorii vosstania 1863–1864 gg. s. 344–354; Zařtovt Leřek: David Fajnhauz o ąnarskom vosstanii 1863 g. na litovsko-belorussko-urainskikh zemľah v kontekste ego izučenii pol'skoj istoriografii s. 355–370; Šumskij Ān: Delo Davida Fajnhauza v dokumentah CK KPSS s. 371–374; Romek Zbignevev: Pol'skoe ąnarskoe vosstanie 1863 goda v istoriografii Tret'ej Reči Pospolitoj (1989–2013 gg.) s. 375–381; Lykořina Larisa Semenovna: 150-letie ąnarskogo vosstania v svete istoričeskoj politiki sovremennoj Pol'shi s. 382–391.

Rec.: Kulecka Alicja, *Archeion*. T. 118: 2017 s. 543–545.

8734. POMIANOWSKI Piotr Z.: Oplaty w sprawach wynikajacych w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim (do 1876 roku). *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 2 s. 83–93, streszcz. ang.

8735. POMIANOWSKI Piotr Z.: Rozwód w XIX wieku na centralnych ziemiach polskich. Praktyka stosowania Kodeksu Napoleona w latach 1808–1852. Warszawa 2018 Campidoglio 8° ss. 448, nlb. 1, il., streszcz. ang.

8736. POPEK Joachim: Ród Tyszkiewiczów z Weryni w XIX wieku. Warszawa 2018 Neriton; Fund. Lanckorońskich 8° ss. 266, tabl. 28, il., streszcz. ang. Inst. Hist. Uniw. Warszawskiego. (Prace Instytutu Historycznego UW).

8737. POPIOŁEK Joanna: Powódzie w Warszawie w latach trzydziestych XIX wieku.

Almanach Warszawy. T. 12: 2018 s. 59–75, streszcz. pol.

Toż w jęz. ang.: Flooding in Warsaw in the 1830s. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 77–93, streszcz. ang.

8738. POSPIESZNA Barbara: Historia malborskiej kolekcji odlewów gipsowych. *Studia Zamkowe*. T. 5: 2018 s. 61–92, streszcz. ang.

Działalność Conrada Steinbrechta, l. 1882–1902.

8739. POTONIEC Bogdan: Ślady powstania styczniowego na Sądecczyźnie. Nowy Sącz 2016.

Rec.: Dybiec Julian, *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 361–362.

8740. POTUPČIK Margarita: Vklad polákov v razvitie bibliotečnogogo dela na Altae v načale XX v. *Europa Orientalis*. [T.] 4: 2013 s. 43–51, streszcz. ang., pol.

8741. PREJS Roland: Biskup Aleksander Bereśniewicz wobec klasztorów w Wielkopolsce Wschodniej (1883–1902). *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 15–23, streszcz. ang.

8742. „PRYWATNE światy zamknięte w listach”. Red. nauk. Jarosław Kita, Maria Korybut-Marciniak. Łódź–Olsztyn 2018 Wydaw. UŁ; Inst. Historii i Stosunków Międzynar. UWM 8° ss. 325, il., streszcz. ang. (Życie Prywatne Polaków w XIX Wieku (Łódź); t. 7).

Treść: Wstęp s. 7–12; Maciejewska Iwona: Trudna droga do prywatności – o ewolucji epistolamej konwencji w XVIII stuleciu s. 13–25; Raińska Kinga: Tajniki XIX-wiecznej sztuki epistolamej dla dziewcząt s. 27–47; Kuzicki Jerzy: Korespondencja kapelańskich polskich powstań narodowych w XIX wieku jako źródło do dziejów emigracji s. 49–63; Marchlewicz Krzysztof: Emigracja bez zniecierulenia. Londyńskie listy Ignacego Jackowskiego do Leonarda Niedźwieckiego ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej s. 65–75; Kita Jarosław: Podróż w nieznanie. Losy chłopskich emigrantów do Ameryki z okresu „gorączki brazylijskiej” w świetle listów do kraju z lat 1890–1891 s. 77–90; Jurkowski Roman: Rosja i Rosjanie w korespondencji Elizy Orzeszkowej. Listy do Waćława Makowskiego, Leopolda Męmeta, Erazma Piltza i Józefa Sikorskiego z lat 1866–1909 s. 91–101; Sikorska-Kowalska Marta: Okrucy życia intymnego w świetle listów wojennych Józefa Piłsudskiego do Aleksandra Szczerbińskiego z lat 1914–1918 s. 103–112; Klimus Elżbieta: Korespondencja Filomatów z lat 1817–1823 jako źródło do historii związków młodzieży akademickiej s. 113–125; Korybut-Marciniak Maria: „Widać z listów, że nas kochać (...).” Portrety kobiet w świetle korespondencji rozproszonej rodziny kresowej (1845–1877) s. 127–148; Załączny Jolanta: Kobiece troski, pasje i marzenia w listach Florentyny Skierskiej (1839–1890) do przyjaciółki Zofii Romanowiczówny s. 149–163; Studnicka-Mariańczyk Karolina: Miłość, modlitwa, mazurki w sztuce pisania listów Stanisława Grabowskiego z Gutanowa s. 165–182; Bątkiewicz-Szymanowska Edyta: „(...) W wielkim pośpiechu i na prędcę w sam dzień wyjazdu do Anglii ostatnie słówko z Paryża przesyłam”. Codziennosc i niecodziennosc w wybranych listach córek Tytusa Działyńskiego (1796–1861) ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej s. 183–203; Śmiechowicz Anna: Sport w życiu rodziny Curie w świetle korespondencji prywatnej s. 205–216; Florczak Ilona: Literatów dole i niedole. Z korespondencji do Kazimierza Bartoszewicza s. 217–234; Kowalik Jolanta: Obraz

Warszawy w świetle korespondencji publikowanych na łamach „Sankt-Petersburskich Wiadomości” z lat 1855–1881 s. 235–246; Łyszkowska Aldona: Ojcostwo i macierzyństwo w świetle listów Zygmunta i Elizy Krasieńskich s. 247–264; Górczyk Wojciech Jerzy: Pułkownik Tadeusz Wyleżyński, przyjaciel czy „substytut” ojca Zygmunta Krasieńskiego s. 265–280; Wojcieszek Agnieszka: „(...) jestem bowiem z tych, którzy jeśli coś czują, to całą potęgą, jeśli kochają, to już całym huraganem”. Historia pewnej miłości w świetle korespondencji Władysława Stanisława Reymonta s. 281–289; Klemba Urszula: Życie małżeńskie Stefanii z Lemańskich i Wacława Rzewuskich w świetle źródeł epistolarnych s. 291–301.

8743. PRZENIOSŁO Małgorzata, Przeniosło Marek: Rada Główna Opiekuńcza w latach I wojny światowej. Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 418, mapa, streszcz. ang.

8744. PRZĘDZIK Mirosław: Muzyczny Kalisz. Kalisz 2018 MBP im. Adama Asnyka 4° ss. 419, nlb. 1, il.

Lata 1870–1914.

8745. PRZYBYSZEWSKA Maria, Wasilewicz Barbara, Gryglewski Ryszard W.: Współpraca Edwarda Schnucka z Leonem Marchlewskim w świetle zachowanej korespondencji. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 35–62, streszcz. ang.

Z l. 1899–1902.

8746. PRZYBYSZEWSKI Wojciech: Portrety królów i wybitnych Polaków. Serie wydawnicze z lat 1820–1864. Warszawa 2017 Fund. Hereditas 4° ss. 311, il.

8747. PRZYSTANEK w drodze do Niepodległości. Działalność Rady Regencyjnej w latach 1917–1918. Pod red. Jerzego Gaula, Dariusza Makiiły, Wojciecha Morawskiego. Warszawa 2018 AGAD; Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania; Szkoła Gł. Handlowa; Akad. Ekonom.-Humanist. 8° ss. 164, il. AGAD, Szkoła Gł. Handlowa w Warszawie, Akad. Ekonom.-Humanist. w Warszawie.

Treść: Gaul Jerzy, Makiiła Dariusz, Morawski Wojciech: Wprowadzenie s. 5–6; Makiiła Dariusz: Prawnoustrojowa i polityczna pozycja Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w latach 1917–1918 s. 7–15; Morawski Wojciech: U kresu sił. Międzynarodowy kontekst działalności Rady Regencyjnej w końcowym okresie Wielkiej Wojny s. 17–34; Gaul Jerzy: Austro-Węgry wobec powołania Rady Regencyjnej (maj–październik 1917 r.) s. 35–73; Zupanić Jan: Kwestia polska jako problem polityki wewnętrznej Austro-Węgier w czasie I wojny światowej s. 75–82; Horčíčka Václav: Austria-Hungary, Treaty of Brest-Litovsk and the issue of Poland (1917–1918) s. 83–90; Łazor Jerzy: „Monitor Polski” Rady Regencyjnej jako czasopismo publicystyczne. Zarys problemu s. 91–106; Szymborski Grzegorz: Rada Regencyjna Królestwa Polskiego jako głowa państwa – aspekty konstytucyjne w świetle przedwojennej dogmatyki prawa s. 107–128; Krochmal Jacek: Rada Regencyjna a powołanie sieci polskich archiwów państwowych s. 129–154; Aneks: Manfroid Stéphanie: Henri La Fontaine [1854–1943], un prix Nobel de la Paix en 1913 s. 155–164.

8748. PUDŁOCKI Tomasz: Gimnazjum w Samborze za czasów dyrektury Franciszka Tomaszewskiego (1896–1904). *Krakowskie Piśmo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 51–86, streszcz. ukr., ang.

Zył w l. 1852–1912.

8749. PUDŁOCKI Tomasz: Honwedzi czy Hunowie? Obraz Węgrów w społeczeństwie galicyjskim 1914–1918 – pamięć a rzeczywistość. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 59–70, streszcz. ang.

8750. PUDŁOCKI Tomasz: Księgi ogłoszeń dyrekcji jako źródło do dziejów dnia powszedniego w galicyjskiej szkole średniej na początku XX wieku. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 123–139, streszcz. ang.

8751. PUGACEWICZ Iwona H.: Batignolles 1842–1874. Edukacja Wielkiej Emigracji. Warszawa 2017.

Rec.: Kuzicki Jerzy, *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2

8752. PUŚ Wiesław: Przemysł w majątkach ziemskich Królestwa Polskiego w latach 1879–1913. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy 8° ss. 204, il., streszcz. ang.

W aneksie: Słownik ziemiańskich zakładów przemysłowych w Królestwie Polskim na początku XX wieku zatrudniających ponad 20 robotników.

8753. [QUIRINI Eugeniusz, Librewski Stanisław]: Ilustrowana kronika Legionów Polskich 1914–1918. Oprac. Eugenjusz Quirini, Stanisław Librewski. Warszawa 2018 Wojsk. Inst. Wydawniczy 4° ss. 124, nlb. 13, 196, tabl. 22, il., mapy.

Repr., oryg.: Warszawa 1936.

8754. RABIEJ Stanisław, Łabęcka Halina: Opolski cmentarz żydowski w XIX wieku. Fot. Halina Łabęcka, Katarzyna Ciapa. Opole 2018 Red. Wydaw. Wydz. Teol. Uniw. Opolskiego 8° ss. 131, nlb. 2, il., streszcz. Uniw. Opolski. Wydz. Teol. (Z Dziejów Kultury Chrześcijańskiej na Śląsku; 95).

8755. RADOMIAN drogi do niepodległej. Pod red. Dariusza Kupisza. Radom 2018 Zespół Nauk. do Badań Dziejów Radomia; MBP im. J.A. i A.S. Załuskich 8° ss. 280, il., mapa.

Treść: Lewandowski Jan: Sytuacja polityczna na ziemiach polskich pod okupacją austriacką w 1918 roku s. 9–19; Piątkowski Sebastian: Życie codzienne mieszkańców Radomia w latach okupacji austriackiej (1915–1918) s. 21–34; Duszyk Adam: Polska Organizacja Wojskowa w Radomiu (1914–1918) s. 35–72; Tusiński Piotr A.: Radomscy przewodnicy na szlakach ku niepodległości. Sylwetki lokalnych przywódców z roku 1918 s. 73–122; Zapiski proboszcza radomskiego, księdza Piotra

Górskiego z lat 1914–1918. Wyd. Dariusz Kupisz, Agata Świątkowska s. 123–145; Kwiecień Marcin: Nastroje społeczne w Radomiu w 1918 roku u progu niepodległości w świetle „Pamiętników kapelana wojskowego” ks. Dominika Ścisłaka... s. 145–165; Mietzger Renata: „Uciech sto/ Radom to/ Tylko... chleba brak”. Życie kulturalne miasta w 1918 roku s. 167–188; Putoń Paweł: Wojenne losy krzyży i pomników uwłaszczeniowych z terenu guberni radomskiej s. 189–256; Bibliografia s. 257–270.

8756. RADZŹUK Alaksandr, Matvejčyk Dzmitryj: Sâmejnâ tragedyj: prymusovaâ départacyâ ūdzel'nikaŭ paŭstannâ 1863 goda ū Sibir. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 87–101, streszcz. ang., pol.

8757. RAFALSKI Marek: Ciężko chory i umierający w XIX-wiecznej Warszawie. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 7–26, streszcz. ang.

8758. RAMOTOWSKA Franciszka: Warszawa przedstycyniowa. Przebudzenie. „Rewolucja moralna”. Oprac. Dorota Lewandowska i Małgorzata Osiecka. Warszawa 2018 NDAP 8° ss. 313, nlb. 2, nlb. 1 karta złoż. luzem, il.

8759. RANK Dominika: Between Haskalah and Zionism. The example of the Jewish community of Brody. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 15: 2017 s. 115–125, streszcz. ang.

8760. RATAJCZAK Wiesław: Św. Franciszek, św. Albert i Władysław Zamoyski. Wyimek z duchowej historii Zakopanego. *Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej*. Z. 35: 2018 s. 57–69, streszcz. ang.

Znajomość św. Alberta Chmielowskiego z Władysławem Zamoyskim.

8761. RATAJEWSKA Barbara: Polscy mieszkańcy powiatu wschowskiego w walce z germanizacją na początku XX wieku. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 133–175, streszcz. ang.

8762. RATUSZNA Hanna: Cień Hamleta. Tropy szekspirowskie w literaturze przełomu XIX i XX wieku. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 363. (Z Problematyki Literatury i Sztuki Młodej Polski; t. 7).

Lata 1890–1918.

8763. RATYŃSKI Mateusz: Działalność oświatowa Jana Dębskiego podczas I wojny światowej. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 131–146.

8764. RĄCZKA-JEZIORSKA Teresa: Infanckie pitoreski. Kultura dworu ziemiańskiego dawnych Inflant Polskich w XIX wieku. Warszawa 2018 IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 497, nlb. 1, tabl. 35, il., mapy, streszcz. ang., łot., ros.

8765. REJMAN Sabina: Boże Narodzenie i Wielkanoc w życiu codziennym mieszkańców Tarnowa i Rzeszowa na przełomie XIX i XX wieku w świetle prasy lokalnej. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 44–71, streszcz. ang.

8766. REJMAN Sabina: Od oświetlenia naftowego do elektrycznego – Rzeszów na tle równorzędnych miast Galicji Zachodniej. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 160–174, streszcz. ang.

Lata 1889–1914.

8767. REJMAN Sabina: Zgony i ich uwarunkowania w parafii farnej w Rzeszowie w latach 1876–1913 w kontekście pierwszego przejścia demograficznego. *Przeszłość Demograficzna Polski*. [T.] 40: 2018 s. 245–272, streszcz. ang.

8768. REMY Johannes: Ukrainian national movement and Poland from the 1840s to the 1870s. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 3 [dr.:] 2017 s. 535–564, streszcz. ang. s. 491.

8769. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Szkoła Początkowa w Borzymowie w guberni kieleckiej (1865–1914). *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 355–387, streszcz. ang.

8770. ROBAK [Igor] Igor, Srogosz Tadeusz: Polski ślad w dziejach Wydziału Lekarskiego Imperatorskiego Uniwersytetu Charkowskiego: profesor Teodor Opęchowski (1853–1914). *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 141–151, streszcz. ang.

Toż w jęz. ukr.: Pol's'kij slid v istorii medicznego fakul'tetu imperators'kogo Harkivs'kogo universitetu: profesor Fedir Mečislavovič Openhov's'kij (1853–1914). *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 153–162.

8771. ROGOZIŃSKA Katarzyna: Problematyka oświatowa na łamach czasopisma „Krakus” (1891–1895). *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 255–265, streszcz. ang.

8772. ROGOŹ Michał: Pedagogical and ethical content in Polish young readers' periodicals in the years 1863–1918. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 221–229.

8773. ROLA emigracji polskiej w odzyskaniu niepodległości 1918 roku. Red. nauk. Waldemar Gliński. Warszawa 2018 Światowa Rada Badań nad Polsnią; Fotoskład Pracownia Poligraficzna 8° ss. 426, il., mapy.

Materiały z konferencji naukowej, Warszawa, 13–14 XI 2018 r. Treść: Gliński Waldemar: Słowo wstępne s. 5–8; Gołębski Walter Wiesław: Wprowadzenie s. 9–10; Listy od Marszałka Senatu RP Stanisława Karczewskiego s. 11–12; Kałuski Marian:

Hasło emigrantów: „Wolna Polska!”. Zarys ogólny s. 13–28; Pyłat Joanna: Ignacy Jan Paderewski [1860–1941] i jego starania o odzyskanie niepodległości s. 29–42; Pachowicz Anna: Działalność Heleny Paderewskiej [z Rosenów 1° Górską 1856–1934] na rzecz niepodległości państwa polskiego s. 43–54; Kaczorowska Teresa: Współpraca historyka Polonii Amerykańskiej Mieczysława Haimana z Ignacym Janem Paderewskim s. 55–74; Zaborski Maciej: Rola i działania arcybiskupa Aleksandra Kakowskiego, metropolity warszawskiego w Radzie Regencyjnej. Studium w stulecie odzyskania niepodległości s. 75–94; Polak Michał: Plan Komitetu Narodowego w Paryżu i Wojciecha Korfańtego ekspedycji do Gdańska Armii generała Józefa Hallera (grudzień 1918 – wiosna 1919) s. 95–107; Braun Kazimierz: Polscy artyści emigracyjni w drodze do niepodległości s. 109–122; Zaborski Maciej: Edmund Dalbor [1869–1926] – ksiądz społecznik i pierwszy prymas odrodzonej Polski s. 123–140; Kołodziej Bernard: Myśli ojczyzniane salezjanina księdza Augusta Hlonda, późniejszego kardynała i Prymasa Polski s. 141–162; Michalewski Błażej: Rola duchowieństwa polskiego w Rosji na przełomie XIX i XX wieku jako element postawy niepodległościowej Polaków w Rosji s. 163–184; Szczepański Janusz: Wkład Prezesa Związku Sokolstwa Polskiego w Ameryce Teofila Antoniego Starzyńskiego [1878–1952] w walkę o niepodległość Polski s. 185–198; Gul-Rechlewicz Violetta: Polacy w Belgii wobec kwestii odrodzenia niepodległościowego państwa polskiego s. 199–220; Klimaszewski Zbigniew Tomasz: Rozwój organizacji polonijnych w Zagłębiu Ruhry i ich rola w utrwalaniu świadomości narodowej Polaków s. 221–242; Polak Bogusław: Rola „Sokołów” z gniazd w Niemczech w przebiegu powstania wielkopolskiego 1918–1919 roku s. 243–252; Żurek Jacek: Arcybiskup [Andrzej] Szepczycki wobec wybuchu wojny światowej (1914). [Aneksy źródłowe] s. 253–296; Gołębiowski Walter Wiesław: Rola i udział emigracji amerykańskiej w odzyskaniu niepodległości Polski w 1918 roku s. 297–312; Cyran Edward Stanisław: Wychodźstwo polskie w Stanach Zjednoczonych a sprawa odzyskania niepodległości przez Polskę w roku 1918 s. 313–326; Szymański Józef: Formy aktywności Związku Narodowego Polskiego u progu niepodległości Polski w świetle materiałów z „Dziennika Związkowego” s. 327–340; Kiper Daniel: Oblicze ideowe „Zgody” w latach 1914–1918 s. 341–354; Szonert-Binienda Maria: Spojrzenie współczesnych Amerykanów na historię Polski w stulecie odzyskania niepodległości s. 355–364; Załączny Jolanta: „Mała Polska”, czyli Polacy w Harbinie w okresie rodzenia się wolnej Polski s. 365–386; Cholewicki Jacek: Polacy w Australii: ich udział w odzyskaniu niepodległości Polski w 1918 roku s. 387–392; Wysocki Wiesław Jan: Misja Prezydentów RP na uchodźstwie s. 393–406; Wójcicki Norbert: Problem odzyskania niepodległości w wypowiedziach alternatywnych Prezydenta RP Juliusza Nowina-Sokolnickiego s. 407–423.

8774. ROLF Malte: Rządy imperialne w Kraju Nadwiślańskim. Królestwo Polskie i cesarstwo rosyjskie (1864–1915). Przekł. Wojciech Włoskiewicz. Warszawa 2016.

Rec.: Górak Artur: Modernizacja poprzez kolonizację i wy narodowienie. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 421–432.

8775. ROMAN Danuta: Rola wychowawcza w polskiej rodzinie w XIX w. i początku XX. Niedzielscy – polska rodzina bukowińska. *Poezja Dzisiaj*. Nr 131/132: 2018 s. 155–159.

Bukowina (Rumunia).

8776. ROMANIUK Zbigniew: Ku Niepodległej. Powiat bielski w latach 1914–1919. Bielski Podlaski 2018 Fund. Ochrony Dziedzictwa Ziemi Bielskiej 8° ss. 352, il., mapy.

W aneksie wspomnienia, relacje i dokumenty.

8777. RÖSKAU-RYDEL Isabel: Antonina Domańska (1853–1917) w środowisku rodzinnym Kremerów. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 213–226, streszcz. ang.

8778. ROSZKOWSKI Jerzy M[arian]: Cesarz Franciszek Józef I w oczach Polaków. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 226–228.

8779. ROSZKOWSKI Jerzy M[arian]: Walka o Morskie Oko w Tatrach (1811–1909). *Kórnik 2018 Fund. Zakłady Kórnickie 8° ss. 222, nlb. 2, il.*

8780. RÓŻAŃSKI Marcin A.: Towarzystwo Powściągliwość i Praca (michalicy) w Miejscu Piastowym w okresie I wojny światowej w opinii byłych wychowanków oraz zapisów w Księgach Wychowanków. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 43–57, streszcz. ang.

8781. RUDNICKI Jacek: Rzeszów rok 1915. 100. rocznica odbicia miasta w rąk Rosjan. Epizod Wielkiej Wojny. Rzeszów 2015 Wydaw. Libra PL 8° ss. 93, nlb. 3, il.

8782. RUSZCZYŃSKA Marta: Kryminał w literaturze polskiej XIX wieku. Kilka uwag. *Acta Universitatis Lodzianis. Folia Litteraria Polonica*. [Vol.] 50: 2018 nr 4 s. 13–28, streszcz. ang.

8783. RUTKOWSKA Elżbieta: Kołaczki (trochisci, pastilli), morsele (morsuli, tagellae) i krążki (rotulae, orbiculi) jako stałe doustne postaci leku w świetle dziewiętnastowiecznych podręczników do receptury. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 123–137, streszcz. ang.

8784. RUTKOWSKI Marek: Rosyjsko-chińskie traktaty dwustronne z lat pięćdziesiątych XIX wieku w formalnym przedstawieniu „Gazety Rządowej Królestwa Polskiego”. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 2 s. 57–76, streszcz. ang., ros.

8785. RYBIŃSKA Agata: Granice integracji. Religijność Żydów wrocławskich w drugiej połowie XIX wieku (1854–1890). Wrocław 2017.

Rec.: Kozińska-Witt Hanna, *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 4 s. 914–915.

8786. RYBIŃSKA Agata: Hermann Joel (1821–1880) – zapomniany rabin jeleniogórski. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 133–140, streszcz. ang., czes., niem.

8787. RYKFA Władysław: Walki I Brygady Legionów Józefa Piłsudskiego na Ziemi Kieleckiej 1914–1915. Warszawa 2018 Lud. Spółdzielnia Wydawnicza 8° ss. 35, il.

8788. RYMAROWICZ Leszek, [Zelenčuk Ivan] Zelenczuk Iwan, [Zelenčuk Aroslav] Zelenczuk Jarosław: Połahna – Stanisława Vincenza przewodniczka po huculskiej duszy. *Plaj*. [T.] 52: 2016 [dr.:] 2017 s. 47–56.

Zawiera też tekst S. Vincenza: Połahna.

Połahna Timofijewna Słypeńczuk (Słipeńczuk, 1839–1906) – niania pisarza.

8789. RYPNIEWSKA Krystyna: Witraże koszalińskiej katedry w świetle źródeł archiwalnych. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 9–24.

Dot. lat 1914–1915.

8790. RYTTEL Piotr, Rytteł Karol: Historie kryminalne. *Wiek XIX*. Cz. 2. Konin 2018 *Psychoskok* 8° ss. 299, il.

Cz. 1. 2017.

8791. SADURSKI Ireneusz: Ignacy Drewnowski – uczestnik walk powstańczych w 1863 roku na Lubelszczyźnie i w Sandomierskiem. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 99–110, streszcz. ang.

8792. SADURSKI Ireneusz: Pochodzenie społeczne uczniów Gimnazjum (Liceum) Lubelskiego w latach 1832–1864. *Przeгляд Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 45–74, streszcz. ang.

8793. SAMBORSKA-KUKUĆ Dorota: Kilka uwag do biografii i działalności publicystycznej Marii Ilnickiej [1825–1897]. *Acta Universitatis Lodzianensis*. Folia Litteraria Polonica. [Vol.] 48: 2018 nr 2 s. 375–388, streszcz. ang.

8794. SAMBORSKA-KUKUĆ Dorota: Odświętność i codzienność życia kulturalnego Krakowa. Poezja okolicznościowa w dzienniku „Czas” w pierwszym pięcioleciu po powstaniu. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 nr 3 s. 39–55, streszcz. ang.

8795. SAMBORSKA-KUKUĆ Dorota: Płacz Antygony. O ludziach powstania styczniowego. *Łódź* 2017.

Rec.: Wierzechosławski Szczepan, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 198–204.

8796. SAMSONOWSKA Krystyna: „Niewiasty kresowe”. Kobiety w piśmiennictwie Józefa Antoniego Rollego – od historii przez literaturę do mitu. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 9: 2017 s. 9–23.

Józef Apolinary Rolle (1829–1894), w literaturze znany pod imionami Józef Antoni i pod pseud. „dr Antoni J”.

8797. SAMSONOWSKA Krystyna: Republika Wąchocka 1863. Wokół faktów i mitów

powstańczej historii Wąchocka. Wąchock–Starchowice 2013 PU Compus 8° ss. 334, il.

8798. SAWICKI Ryszard: Między ołtarzem a tronami obcych mocarstw. Biskupi diecezji wigierskiej – działalność pastoralna, społeczna i polityczna. Warszawa 2018 Doktoranci Teologii Pastoralnej UKSW 8° ss. 149, tabl. 8, il., streszcz. ang., niem., lit.

Michał Franciszek Karpowicz (1744–1803) i Jan Klemens Gołaszewski (1748–1820) w latach 1799–1820.

8799. SAWICKI Tomasz: Legioniści z gminy Bolesław w 100 rocznicę odzyskania niepodległości. *Ilcusiana*. Nr 19: 2018 s. 59–77.

8800. [SEDLÂR Oleksandr Volodimirovič] Sedliar Oleksandr: Działalność wydawnicza i publikacje Towarzystwa im. Michajła Kaczkowskiego w latach 1875–1885 – ujęcie ogólne. *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 87–106, streszcz. ang.

We Lwowie.

8801. [SEWERYNIAK Lucyna] Maria Lucyna od Krzyża, Seweryniak Henryk: Na deskach karmelińskiego teatru. „Święty Stanisław Kostka” św. Teresy od Dzieciątka Jezus. *Płock* 2018 Płocki Inst. Wydawniczy 8° ss. 85, nlb. 2, il.

Współwyd.: Teresa od Dzieciątka Jezus, św.: Święty Stanisław Kostka. Pobożne rekreacje.

Epizod z życia polskiego świętego napisany z okazji złotego jubileuszu innej karmelitanek noszącej w zakonie jego imię (Maria Rosalia Gueret siostra Św. Stanisław od Świętych Serce).

8802. SĘTOWSKI Juliusz: Kadra lekarska szpitali i ambulatoriów fabrycznych w Częstochowskiem (od lat 80. XIX wieku do 1918 roku). *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 15: 2015 [dr.:] 2016 s. 95–126, streszcz. ang.

8803. SHKURGAN Oksana: Pieśni o Tymoteusza Szczurowskiego w „Śpiewniku kościelnym” ks. Michała Marcina Mioduszezewskiego. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 3 s. 117–136, streszcz. ang.

Zbiór pieśni religijnych wydanych w Krakowie w 1838 r.

8804. SIKORSKA-KOWALSKA Marta: Ku socjalizmowi. Przelamywanie barier kulturowych na przykładzie biografii żydowskich socjalistek działających w wielkich miastach Królestwa Polskiego – Warszawie i Łodzi. *Acta Judaica Lodzianensis*. T. 1: 2011 [dr.:] 2012 s. 61–76.

8805. SIKORSKA-KOWALSKA Marta: Środowisko inteligencji radykalnej na przełomie XIX i XX wieku. Próba portretu. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 33–50, streszcz. ang.

8806. SIKORSKI Tomasz: Ewangelia zbawienia. Polska lewica chrześcijańska (1832–1914). [Cz.] 1–3. Warszawa–Radzymin 2018 von borowiecky 8° ss. 479; 631; 399, il.

8807. SITNIK Aleksander Krzysztof: Koronacja obrazu Matki Bożej Kalwaryjskiej w 1887 roku. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 73–115, streszcz. ang.

8808. SKAŁKOWSKI Adam: Polacy na San Domingo 1802–1809. Leszno 2018 Wydaw. Par-dwa, Damian Marszał 8° ss. 199, nlb. 1.

Przedr., oryg.: Poznań 1921.

8809. SKOWRONEK-JÓZEFIAK Anna: Polacy w rosyjskiej Besarabii w latach 1812–1918. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 263, mapa, streszcz. ang., ros., rum. (Publikacje Instytutu Historii; 148).

8810. SKRZYPEK Marian: Staszicowski konkurs na pochwałę Kościuszki i jego emigracyjne pokłosie. *Zeszyty Staszicowskie*. Z. 11: 2018 s. 21–72, streszcz. ang.

W 1818 r.

8811. SNOCH Bogdan: O wsi regionalnej w II połowie XIX wieku. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 68–74.

Okolice Żarek, Siewierza i Pilicy w regionie częstochowskim.

8812. SOBCZAK-WALIŚ Monika, Waliś Grzegorz: Społeczność ewangelicka w dobrach zakrzyńskich w XIX w. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 44–81.

8813. SOBIERAJ Tomasz: Między konwencją a innowacją. Szkice o polskim dramacie i teatrze drugiej połowy XIX i początku XX wieku. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 205, nlb. 1, il., streszcz. ang.

8814. SOBIESZCZAŃSKA Elżbieta: Chodzący Zdanowiczów i Janiszewskich w XIX wieku. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 65–72.

8815. [SOBOCIŃSKI Krzysztof]: Mieszkańcy Sannik w drodze do niepodległości. Aut. Krzysztof Sobociński. Sanniki 2018 Europejskie Centrum Artystyczne im. Fryderyka Chopina 8° ss. 40, il. Europejskie Centrum Artystyczne im. Fryderyka Chopina.

8816. SOCHA Krzysztof: Galicyjski grzech zaniedbania. Problem recepcji twórczości Leopolda von Sacher-Masocha na gruncie polskim. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 2 s. 55–66, streszcz. ang.

8817. SOKOLNICKI Michał: O strukturze narodowościowej uczniów gimnazjów państwowych w Płocku w latach 1905–1914. (Z dziejów „Małachowianki”). *Notatki Płockie*. 2018 nr 3 s. 23–28.

Liceum Ogólnokształcące im. Marszałka Stanisława Małachowskiego.

8818. SOLIS Robert M.: Problematyka kościelna w pamiętnikarstwie polskim XIX wieku. Lublin 2018 Wydaw.-Druk. Liber Duo 8° ss. 141. (Biblioteka Pedagogiczna Katedry Pedagogiki Porównawczej Wydziału Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Seria A, Studia; t. 44).

Rec.: Kowolik Piotr, *Journal of History and Education [Prze-gład Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 262–264.

8819. SOSNOWSKA Joanna: German education in Łódź before 1914 – the organization, structure, and directions of development. *Prze-gład Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 59–82.

8820. SOSNOWSKA Joanna: Komitet Obywatelski Niesienia Pomocy Biednym w Łodzi – organizacja, struktura, zadania w początkowym okresie I wojny światowej (1914–1915). *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 69–88, streszcz. ang.

8821. SPOTKANIA z historią w 186 rocznicę brawurowego ataku artylerii Józefa Bema na wojska rosyjskie. Pod red. Marka Niewiadomskiego i Wandy Żuber-Stanisze-wskiej. Ostrołęka 2017 Zarząd Stow. Absolwentów i Sympatyków I LO im. gen. J. Bema 8° ss. 151, nlb. 1 karta luzem, il.

Materiały z konferencji historycznej, Ostrołęka, 19 V 2017 r.

Treść: Niewiadomski Marek: Ostrołęka 26 maja 1831 roku – przełomowa bitwa powstania listopadowego s. 9–26; Kasperek Norbert: Wieczór i dzień po bitwie s. 27–60; Turos Maria J.: Bitwa pod Ostrołęką oczami medyków widziana s. 61–74; Mechliński Maciej: Produkcja uzbrojenia podczas wojny polsko-rosyjskiej 1831 roku s. 75–86; Zebrowska Monika: Umundurowanie wojska polskiego w bitwie pod Ostrołęką 26 maja 1831 roku s. 87–108; Kondratowicz Marek: Posługa duszpasterska w czasie powstania listopadowego s. 109–116; Idzikowska Magdalena: Józef Bem – bohater trzech narodów s. 117–128.

8822. SROKA Łukasz Tomasz: Rada Miejska we Lwowie w okresie autonomii galicyjskiej 1870–1914. Studium o elicie władzy. Kraków 2012.

Rec.: Kawalec Agnieszka, *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.] 2013 s. 244–249.

8823. STANEK Piotr: Niemieckie obozy jeń-nieckie dla Polaków z armii rosyjskiej w latach I wojny światowej (1916–1918). *Łambinowicki Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 43–68, streszcz. ang., niem.

8824. STANKIEWICZ-KOPEĆ Monika: *Miasto i cywilizacja w kontekście sporów modernizacyjnych w piśmiennictwie polskim lat 1800–1830*. Studia. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum 8° ss. 585, streszcz. ang.

8825. STARZYŃSKA-KOŚCIUSZKO Ewa: Bronisław Ferdynand Trentowski (1808–1869). *Filozofia uniwersalna i myśli o „wyjarzmienu” ojczyzny*. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 300, streszcz. ang.

8826. STARZYŃSKA-KOŚCIUSZKO Ewa: *Religion and philosophy in August Cieszkowski's [1814–1894] „Our Father”*. *Organon*. Vol. 50: 2018 s. 123–146.

8827. STASIAK Piotr: *W cieniu orłów. Kutno w epoce napoleońskiej*. *Studia i Materiały z Dziejów Kutna i Powiatu*. T. 2: 2012 s. 20–39.

8828. STEFAŃSKA Dorota: *Działalność Polskiej Organizacji Wojskowej w Szadku w okresie I wojny światowej*. *Biuletyn Szadkowski*. T. 18: 2018 s. 65–77, streszcz. ang.

8829. STEFAŃSKI Łukasz: *Pracownicy kieleckiego więzienia w latach 1826–1918*. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 45–69, streszcz. ang.

8830. STĘPIEŃ Urszula: *„Przy omszałym kościele pamiętek pełnym”*. *Sandomierskie wątki w listach Władysława Łuszczkiewicza do ks. Ludwika Rocha Piotrowicza*. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 72–87. Z l. 1880–1888.

8831. STOJAK Grażyna: *Stacja kolejowa Rozwadów. Akta Galicyjskie C.K. Ministerstwa Kolei Żelaznych. Kwerenda w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie*. *Stalowa Wola 2017 Sztafeta Sp. z o.o.* 8° ss. 79, nlb. 1, il., mapy.

Rec.: Opaliński Dariusz: *Stacja kolejowa Rozwadów. Głos w dyskusji nad początkami rozwadowskiego kolejnictwa na marginesie książki Grażyny Stojak*. *Galicia*. T. 4: 2018 s. 382–393.

8832. STOPIKOWSKI Robert: *Prasa katolicka jako źródło do dziejów Kościoła katolickiego w Cesarstwie Rosyjskim na przykładzie „Przeglądu Katolickiego” (1863–1914)*. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 129–152, streszcz. ang.

8833. STUDIA i materiały do dziejów społecznych Polski 1914–1918. Red. nauk. Katarzyna Sierakowska. Warszawa 2018 IH PAN 8° ss. 391. (Metamorfozy Społeczne; 20).

Tręść: Sierakowska Katarzyna: *Wstęp s. 7–12; Rodak Mateusz: Zjawisko bandytyzmu na ziemiach byłego Królestwa Polskiego w latach 1914–1918 s. 15–43; Sierakowska Kata-*

*ryzna: Kobiety o wojnie i kobietach – ziemię polską 1914–1918 s. 45–64; Filipowska Karolina: Żydzi w Poznańskim w latach I wojny światowej – stan badań, źródła i postulaty badawcze s. 65–84; Razyhrayev Oleh: Organizacje społeczne na Wołyniu w czasie I wojny światowej: struktura, zadania, formy aktywności s. 85–116; Potapenko Maksym: Wyjazdy Polaków z Państwa Ukraińskiego do Królestwa Polskiego (kwiecień–listopad 1918 r.) s. 117–144; Nalewajko-Kulikow Joanna: „Obrazki z warszawskiego życia”. *Codziennosc Warszawy na łamach prasy jidysz w pierwszym okresie wojny (do 5 sierpnia 1915 r.) s. 147–166; Przeniosło Małgorzata: Społeczeństwo Wilna w latach I wojny światowej s. 167–199; Nizińska Ewa: Postawy i nastroje społeczne samorzan podczas I wojny światowej s. 201–229; Pudłocki Tomasz: Elity Przemysła po upadku Twierdzy (1915–1918) s. 231–258; Watson Alexander: Kształtowanie się narodu, upadek społeczności lokalnej: Kraków w czasie wojny, 1914–1918 s. 259–284; Przeniosło Marek: Straty i zniszczenia wojenne na terenach wiejskich i małomiasteczkowych Królestwa Polskiego w latach 1914–1918 s. 287–303; Ogórek Bartosz: Terytorialne zróżnicowanie demograficznych skutków I wojny światowej w populacji II Rzeczypospolitej s. 305–327; Pawłowski Łukasz: *Obraz ziem polskich czasu Wielkiej Wojny w powieści lat 1914–1923; Landau-Czajka Anna: Kształtowanie (nie)pamięci. Wielka Wojna w podręcznikach okresu międzywojennego s. 371–387.***

8834. STUDIA nad historią społeczną ziem polskich 1914–1918. Red. nauk. Włodzimierz Mędrzecki. Warszawa 2018 IH im. Tadeusza Manteuffla PAN 8° ss. 260, nlb. 1, il. (Metamorfozy Społeczne; 12).

Tręść: Mędrzecki Włodzimierz: *Wstęp s. 7–13; Żarnowski Janusz: Zarys dziejów społecznych ziem polskich 1914–1918 – Królestwo Polskie s. 15–63; Pająk Jerzy Z.: Zarys dziejów społecznych ziem polskich 1914–1918 – Galicja s. 65–116; Pawłyszyn Oleh: *Wieś ukraińska Galicji Wschodniej w latach I wojny światowej: strategię przetrwania, modernizacja społeczna i tożsamość narodowa s. 117–160; Epsztajn Tadeusz: Wielka własność ziemiska na ziemiach polskich podczas I wojny światowej (1914–1918) s. 161–201; Korzeniowski Mariusz: *Uchodźcy z Królestwa Polskiego i Galicji w latach Wielkiej Wojny s. 203–239; Mędrzecki Włodzimierz: Polskie doświadczenie rewolucji 1917–1920 na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej s. 241–260.***

8835. STYK Maria Barbara: *Przypomnienie utworu Elżbiety Nowickiej „W Pieninach” (1915)*. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 322–324.

8836. SUDOŁ Tomasz: *Działania militarne nad Sanem 1914 roku – powiat stalowowolski*. Rzeszów 2018 WBX Studio Drukarnia Wydaw. 8° ss. 100, il., mapy.

8837. SULA Dorota: *Pomoc Polakom – jeńcom w Imperium Rosyjskim w okresie I wojny światowej*. *Łambinowski Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 83–103, streszcz. ang., niem.

8838. SURMACZ Małgorzata: *Pogrzeb biskupa lubelskiego Franciszka Jaczewskiego [1832–1914] w relacji pamiętnikarskiej*. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 19: 2017 s. 85–89, streszcz. ang.

8839. SYBERYJSKIE sacrum i profanum. Red. Małgorzata Król, Grażyna Legutko. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 272, streszcz. ang. KUL Jana Pawła II. Wydz. Nauk Humanist. (Syberia Literacka. Obrazy, mity, ludzie; t. 3).

Materiały z konferencji, 15–16 V 2017 r.

Treść: Wstęp s. 7–11; Jędrzychowska Barbara: Dziewiętnastowieczna rodzina zesłańcza i jej wartość w obliczu zagrożenia s. 13–23; Hawryluk Dorota: Człowiek wobec sacrum i profanum. O drodze duchowej patrona sybiraków św. Rafała Kalinowskiego [1835–1907] s. 25–60; Skalińska Ewangelina: Syberyjska perspektywa Drogi do Rosji Adama Mickiewicza. O obecności (?) sacrum w polskich i rosyjskich odczytaniach utworu s. 61–75; Borowczyk Jerzy: Natura, religia, zbrodnia. Agaton Giller o sacrum i profanum kilku miejsc Zabajkalskiej Krainy s. 77–98; Saniewska Diana: Tropy szamanizmu syberyjskiego w dziewiętnastowiecznym piśmiennictwie (etnografia, literatura, biografia) s. 99–120; Legutko Grażyna: Święte księgi zesłańcza. O wrażliwości religijnej Wacława Sieroszewskiego s. 121–144; Trynkowski Jan: Marii Konopnickiej Z 1835 roku – źródła inspiracji – budowanie mitu s. 145–153; Król Małgorzata: Duchowość Zielińskiego [Gustawa] s. 155–171; Wójcik Zbigniew: Religijność Benedykta Dybowskiego (1833–1930). W kręgu sacrum i profanum z ewolucjonizmem w tle s. 173–189; Zajkowska Joanna: Syberia profana – kraina geograficzna w oczach dziewiętnastowiecznych podróżników. Casus Bronisława Rejchmana [1848–1936] s. 191–211; Toruń Włodzimierz: Krzyż, miecz? Walka o Niepodległą braci Karola i Edwarda Nowakowskich w kraju i na zesłaniu s. 213–232; Pyczek Wacław: Wanda Boniszewska [1907–2003] – epizod zesłańczy na drodze do świętości s. 233–259.

8840. SYPIEŃ Jacek: Olkuska Tarcza Legionistów i tarcze strażackie. *Ilcusiana*. Nr 14: 2016 s. 73–87.

Tarcza Legionistów z 1916 r.

8841. SYPIEŃ Jacek: Rok 1914 w Olkuszu na kartach pamiętnika Ignacego Kowalskiego [1874–1931]. *Ilcusiana*. Nr 19: 2018 s. 7–27.

Zawiera też fragmenty pamiętnika.

8842. SYPIEŃ Jacek: Zaginiona Kronika 21. Zagłębiowskiej Drużyny Harcerzy im. Jana Kilińskiego w Olkuszu. *Ilcusiana*. Nr 16: 2017 s. 65–97.

Z 1915 r. dot. powstania I Olkuskiej Drużyny Skautowej.

8843. SZCZEPANIAK Monika: Mars w „ornamentach wojny”. Estetyka męskości militarnej i jej dewaluacja w kontekście Wielkiej Wojny. *Wiek XIX*. R. 11(53): 2018 s. 134–156, streszcz. ang.

8844. SZCZEPANIAK Piotr: Austriackie i austro-węgierskie formacje wojskowe w Żywcu, ze szczególnym uwzględnieniem okresu I wojny światowej. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 85–106.

8845. SZCZEPAŃSKI Jacek Emil: Niemieckie wojska okupacyjne na Mazowszu 1915–1918. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 81–106, streszcz. ang.

8846. SZCZEPAŃSKI Janusz: Pułtusk i ziemia pułtуска w epoce walk o niepodległość. Pułtusk 2018 Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor 8° ss. 239, il. Akad. Humanist. im. Aleksandra Gieysztor.

8847. SZCZERBA Anna: Duchowieństwo krakowskie w latach 1795–1918. Warszawa 2017.

Rec.: Miławicki Marek, *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 284–294; Ryś Natalia, *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 318–325.

8848. SZCZĘSNY-KOSTANECKI Dominik: „Polakowi przystało: uderzył i przemógł” – recepcja szarży pod Somosierrą w kulturze polskiej i polskim życiu publicznym w latach 1808–1831. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 187–224, streszcz. ang.

8849. SZCZUROWSKI Rafał: Oświecenie i kontroświenie czasów Królestwa Polskiego. Polemika o. Karola Surowieckiego z ministrem Stanisławem Kostką Potockim. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 405–426, streszcz. ang., pol.

8850. SZCZYPKA Danuta: Wisła podczas I wojny światowej i jej skutki dla mieszkańców. *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 24–36.

8851. SZEWCZYK Andrzej: Druga wizyta inspekcyjna cesarza Franciszka Józefa w Galicji (1880). *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 173–174.

8852. SZEWCZYK Andrzej: Gospodarska wizyta „Cysorza”. Rzecz o cesarzu Franciszku Józefie I w związku z jego pobylem na ziemi żywieckiej w listopadzie 1851 roku. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 19–43.

8853. [SZEWCZYK Tomasz]: Dar Orłów. W cieniu Orłówki. W 100. rocznicę odzyskania niepodległości. Cmentarz wojskowy z I wojny światowej nr 357 Rozdziele Dolne – Jastrząbka/Orłówka – Kamionka Mała. Pamiętka mszy św. na Jastrząbce 10 listopada 2018 r., godz. 11.00. Tekst Tomasz Szweczyk. Bochnia 2018 Wydaw. Regis Anita Własnowolska-Bielak 8° ss. 127, nlb. 1, il., mapy.

Na publikację składają się: zarys dziejów Kamionki Małej z l. 1297–1957, życiorysy księży Józefa (1872–1952) i Wojciecha (1878–1957) Orłów oraz ich bratanków Mariana i Stanisława, kalendarium wydarzeń w regionie w XI i XII 1914 r., opis operacji limanowsko-lapanowskiej, a także lista pochowanych na Cmentarzu Wojennym nr 357 w Kamionce Małej.

8854. SZKUTNIK Piotr: Legalizacje dzieci w świetle akt Sądu Pokoju Okręgu Radomskiego w latach 1845–1874. *Przeszłość*

Demograficzna Polski. [T.] 40: 2018 s. 197–214, streszcz. ang.

8855. SZKUTNIK Piotr: Pełnomocnictwo dotyczące dysponowania funduszami propinacyjnymi w Szadku (1852 r.). *Biuletyn Szadkowski*. T. 18: 2018 s. 39–47, streszcz. ang.

Zawiera też tekst źródła.

8856. SZLANTA Piotr: Jak ku niepodległej? Sulejówek 2018 Muzeum Józefa Piłsudskiego 8° ss. 27, nlb. 1, il. (Zeszyty do Debat Historycznych).

Polska Partia Socjalistyczna w l. 1904–1907.

8857. SZLANTA Piotr: Jeńcy-Polacy z armii państw zaborczych podczas I wojny światowej – przegląd problematyki. *Łambinowicki Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 19–41, streszcz. ang., niem.

8858. SZLANTA Piotr: Z kim ku niepodległości? Warszawa–Sulejówek 2018 Muzeum Józefa Piłsudskiego 8° ss. 26, nlb. 2, il. (Zeszyty do Debat Historycznych).

Lata 1914–1918.

8859. SZMEREK Agnieszka: Dziewiętnastowieczne inwentarze majątkowe jako źródło do poznania dziejów krypty w kościele Przemienienia Pańskiego oo. Pijarów w Krakowie. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 99–116, streszcz. ang.

8860. SZMYT Andrzej: Polscy współpracownicy cara Aleksandra I (książę Adam Jerzy Czartoryski i hrabia Seweryn Potocki). *Acta Polono-Ruthenica*. [T.] 23: 2018 [nr] 1 s. 79–92, streszcz. ang.

8861. SZPAK Jacek: Władze Królestwa Polskiego wobec paulinów polskich (1815–1864). Zarys problematyki. *Wiek Stary i Nowy*. T. 12(17): 2017 s. 108–127, streszcz. ang., niem.

8862. SZPOPER Dariusz: Rosyjskie czynniki rządowe wobec reformy szkolnej Aleksandra Wielopolskiego w świetle petersburskiego rękopisu ekspertyzy prawnej zatytułowanej „Uwagi nad projektem stowrzenia instytucji naukowych w Królestwie Polskim” opublikowanym w polskiej gazecie „Dziennik Powszechny”. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 11–66, streszcz. ang., fr.

Rok 1861.

8863. [SZWED Wiaczesław] Šved Vāčaslaū: Dēpartavanyā sa šlāheckih vakolic ū „addalenyā guberni Rasiī” padčas Studzenskaga paūstannā

1863–1864 gg. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. T. 1: 2016 s. 101–121, streszcz. pol., ang.

8864. SZYMAŃSKI Józef: Parafie i duchowieństwo polskie w USA w walce o niepodległość Polski. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 395–414, streszcz. ang.

Gł. lata 1912–1918.

8865. SZYMCZAK Damian: Nad modrym Dunajem. Refleksje o życiu codziennym polskich polityków w Wiedniu w okresie konstytucyjnym 1861–1914. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 23–43, streszcz. ang.

8866. ŚMIECHOWSKI Kamil: Endeckie postrzeganie miasta. Ewolucja tematyki miejskiej na łamach „Przeglądu Wszehpolskiego” i „Przeglądu Narodowego”. *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 7–26, streszcz. ang.

Lata 1895–1915.

8867. ŚMIECHOWSKI Krzysztof: Koncepcja powołania Związku Ukraińskich Towarzystw Gimnastycznych i Pożarniczych „Zaporoże” w założeniach programowych działaczy „Sokiła-Batka” (1906–1914). *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 113–131, streszcz. ang.

8868. ŚPICA Paweł: Edukacja kobiet wiejskich w Prusach Zachodnich w poglądach Anastazji z Czarlińskich Pospieszysłowej (1801–1878). *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 323–342.

8869. ŚPICA Paweł: Pensje dla panien polskich w Prusach Zachodnich w połowie XIX w. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 90–108, streszcz. ang.

8870. ŚPIESZMY Węgrów w boju wspierać... Polacy w Powstaniu Węgierskim 1848–1849. ...siessünk segíteni a magyarokat a harban... Lengyelek az 1948–49. évi magyar forradalomban. [Aut.] Marek Zalewski, István Kovács, Ákos Engelmayer, János Bene; tł. Horvath Peter. Mińsk Mazowiecki 2018 Muzeum Ziemi Mińskiej 8° ss. 33, nlb. 7, il. Muzeum Ziemi Mińskiej, Muzeum im. Andrása Jósy w Nyiregyháze.

Tekst równol. w jez. pol., węg.

Publikacja towarzysząca wystawie.

8871. ŚWIEŻY Artur, Wąsowicz Jarosław: Darowizna Teofila Kostiuka z Sokołowa Małopolskiego na rzecz dzieła salezjańskiego w Przemysłu z 1907 roku. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 275–286, streszcz. ang.

W aneksie tekst źródłowy zawierający zobowiązanie donatora do przekazywania części dochodów ze sprzedaży dewocjonalii

i wydawnictw religijnych na rzecz budującego się kościoła i zakładu salezjańskiego.

8872. ŚWIĘCKOWSKA Teresa: Kochani krwio pijce. Własność literacka i prawo autorskie w XIX-wiecznej Polsce. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 388.

8873. TAPEREK Marta: „Polscy Aryjczycy”. Pomiędzy naukowymi podstawami mitu a mitycznymi korzeniami nauki w dyskursie słowiańskim XIX wieku. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 3 s. 151–165, streszcz. ang.

8874. TARKOWSKA Ewelina: Bretania w pierwszej połowie XIX wieku. Władze lokalne i mieszkańcy Côtes-du-Nord wobec spraw polskich i obecności polskich emigrantów polistopadowych w ich departamencie. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 171–189, streszcz. ang.

8875. TARKOWSKI Mikołaj: Polacy na Litwie i Białorusi pod rządami Aleksandra II (1855–1881). Studium historyczno-prawne. Gdańsk–Sopot 2018 Arche 8° ss. 664, il., streszcz. ang., lit., ros.

8876. TARKOWSKI Paweł: Łaźnia ludowa w Cieleśnicy i jej rola w upowszechnianiu praktyk higienicznych wśród mieszkańców podlaskiej wsi. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 5: 2015 z. 2 s. 5–13, streszcz. ang.

Lata 1900–1918.

8877. [TARNOBRZEG ku niepodległości 1914–1918]. *Tarnobrzegskie Zeszyty Historyczne*. Nr 49: 2018 s. 3–87.

Treść: Zych Tadeusz: Tarnobrzegscy żołnierze wolności s. 3–22; Zych Tadeusz: Republika Tarnobrzegska s. 23–26; Zych Tadeusz: Tarnobrzegscy ojcowie wolności s. 27–37; Jak Tarnobrzeg i okolice niepodległość witały – prasowe doniesienia. [Wyd.] Aneta Majka, Witold Majka s. 38–63; Zych Tadeusz: Tarnobrzegski Naczelny Komitet Narodowy – spełniane marzenia o niepodległości s. 64–68; Dokumenty. [Wydziału Powiatowego Naczelnego Komitetu Narodowego, l. 1914–1917] s. 69–87.

8878. TARNOWSKA Anna: Zwischen Rechtsstaat und Verwaltungsgewalt. Zur rechtlichen Lage der polnischen Bevölkerung in Preussen 1850–1914 mit besonderer Berücksichtigung der Provinzen Posen und Westpreussen. *Biuletyn Polskiej Misji Historycznej*. Nr 13: 2018 s. 183–206, streszcz. pol., ang.

8879. TOBIASZ Agata: Listy Szczęsnego Morawskiego do siostry Gabrieli oraz do Gotthilfa Kohna. *Rocznik Sąddecki*. T. 46: 2018 s. 260–275.

Zawiera też: dwa listy z 1861 r. do Gabrieli z Morawskich Dzieślewskiej oraz list z 1890 r. do Gotthilfa Kohna.

8880. TODORSKI Zbigniew: Oddział Polskiej Organizacji Wojskowej i Straż Ogniowa Ochotnicza w Kotuniu w latach 1915–1918. Wyd. 2, popr. i uzup. Kotuń–Siedlce 2018 Muzeum Region. 8° ss. 147, il.

Wyd. 1. 2003.

8881. TOŁYSZ Aldona: Muzea szkolne w Królestwie Polskim – rozpoznanie problematyki. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 44–52, streszcz. ang.

8882. TOMCZOK Paweł: Literacki kapitalizm. Obrazy abstrakcji ekonomicznych w literaturze polskiej drugiej połowy XIX wieku. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 741, nlb. 3, streszcz. ang., niem. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3694).

8883. TOMCZYK Ryszard: Ukraiński ruch narodowy w Galicji Wschodniej w przededniu wybuchu pierwszej wojny światowej. Aspekty polityczne i militarne. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 121–143, streszcz. ang.

Lata 1911–1914.

8884. TOMCZYK Ryszard: Urzędy i instytucje gospodarcze w monarchii habsburskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Galicji. System prawno-instytucjonalny. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 91–112, streszcz. ang.

Lata 1848–1914.

8885. TOMCZYK Ryszard: Zabezpieczenia społeczne wdów i sierot po pracownikach sfery publicznej w monarchii habsburskiej (od XIX wieku do 1918 roku). *Limes*. Nr 6: 2013 s. 123–137, streszcz. ang.

8886. TOMICKI Stanisław: Dom drogomistrza powiatu olkuskiego w Sławkowie w latach 1896–1916. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 3: 2017 s. 7–14.

8887. TREBUNIA-STASZEL Stanisława: „I w chłopskiej piersi Polska chce być”. Idea Niepodległej w podhalańskim ruchu regionalnym. *Almanach Nowotarski*. R. 22: 2018 s. 155–168.

Działalność oświatowa, obchody rocznic i świąt narodowych, zjazdy Podhalań – głównie w XIX i pocz. XX w.

8888. TROJANOWSKA Anna: Pracownia Chemiczno-Analityczna Warszawskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w latach 1897–1914 (w świetle „Wiadomości Farmaceutycznych”). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 3 s. 63–90, streszcz. ang.

8889. TRYNKOWSKI Jan: Wolność na Syberii? Przypadek „konarszczyków”. *Przegląd*

Historyczny. T. 109: 2018 z. 4 s. 545–563, streszcz. ang.

Realia życia zesłańców.

8890. TUROS Maria J[oaanna]: „Chirurgia obozowa” Jana Tomorowicza, czyli algorytmy postępowania sprzed dwóch stuleci. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 77–91, streszcz. ang.

Wyd. w Warszawie w 1816 r.

8891. TUROS Maria J[oaanna]: Rok ostatni księcia Józefa Poniatowskiego. Oświęcim 2015 Napoleon V 8° ss. 126, nlb. 1, il.

8892. TUROS Maria Joanna: Warszawskie i mazowieckie drogi Dominique’a a Jeana Larreya [1766–1842]. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 27–52, streszcz. ang., niem., ros.

Chirurg Napoleona I, dot. kampanii 1806/7.

8893. TYLA Antanas: Lietuviai ir Lietuvos jaunimas Tartu universitete 1802–1918 metais. Vilnius 2013 Lietuvos nacionalinis muziejus 8° ss. 190, il.

Litwini i młodzież Litwy na Uniwersytecie w Tartu (dawniej Dorpat) w latach 1802–1918.

Zawiera polonika.

Rec.: Błaszczak Grzegorz, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 258–263.

8894. TYLZA-JANOSZ Marta: Kiedy powstał łąka cmentarz. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 21–30.

Obecnie funkcjonujący, od 1892 r.

8895. TYLZA-JANOSZ Marta: Trudne początki. Działalność Rady Miejskiej I kadencji samorządu gminnego (1867–1870). *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 185–214.

W Kętach.

8896. TYLZA-JANOSZ Marta: Utracone szanse. Batalia o powiat kęcki w 1866 r. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 15–34.

8897. ULJASZ Adrian: Z dziejów prasy żydowskiej w Galicji. Rzeszowski „Postęp” Hermanna Liebermana z 1895 roku. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 138–159, streszcz. ang.

8898. URBANEK Bożena: Lwowski „Głos Lekarzy” 1903–1914. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 4 [dr.:] 2018 s. 899–911, streszcz. ang. s. 732.

8899. URBANIK-KOPEĆ Alicja: Anioł w domu, mrówka w fabryce. Warszawa 2018 Wydaw. Krytyki Politycznej 8° ss. 287, nlb. 1, il. (Seria Historyczna).

Dostępne także jako e-book.

Robotnice fabryczne, l. 1850–1914.

8900. URGACZ Maria: „Stanęli w potrzebie”. Służba wojskowa przyszłych członków Polskiej Akademii Umiejętności w latach 1914–1920. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 8–21, streszcz. ang.

8901. WAJDA-LAWERA Hanna: Na kuracji i wywczasach. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 175–193, streszcz. ang.

W Galicji w okresie autonomii.

8902. WALCZAK Kamil: Kawa na Petersburskiej czyli Spacer po XIX-wiecznym Piotrkowie. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 159, nlb. 1, il.

8903. WALCZAK Krzysztof: Pastor Adam Haberkant [1829–1905] i jego działalność na ziemi kaliskiej. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 219–228.

8904. WALCZAK Krzysztof: Zamysł założenia Instytutu Edukacyjnego pastora Karola Herzberga [1769–1812] w Kaliszu w świetle prospektu szkoły. *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 158–170.

Z 1808 r.

8905. WALEWANDER Edward: Lublin w migawce. Między powstaniem styczniowym a wybuchem I wojny światowej. Lublin 2017 Liber Duo 8° ss. 67, nlb. 5, tabl. 13, il. (Biblioteka Pedagogiczna Katedry Pedagogiki Porównawczej Nauk Społecznych KUL Jana Pawła II. Seria A: Studia; 43).

8906. WALICKI Bartosz: Obraz regionu kolbuszowskiego czasu Wielkiej Wojny w relacjach korespondentów „Piasta”. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 65–139.

8907. WALICKI Bartosz: Wkład społeczeństwa ziemi sokołowskiej w dzieło odzyskania niepodległości. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 141–166, streszcz. ang.

Sokołów Małopolski.

8908. WALICKI Bartosz: Zniszczenia i straty w regionie sokołowskim podczas I wojny światowej. *Rocznik Sokołowski*. Nr 15: 2018 s. 159–209.

8909. WASILEWSKI Andrzej: Wkład współtwórców Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w dzieło odzyskania niepodległości. *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 135–151, streszcz. ang., ros.

Zał. w 1906 r.

8910. WASZTYL Ryszard: Na konnym szlaku kresowym Tarnopol–Lwów. *Studia Humanistyczne* [AWF w Krakowie]. Nr 8: 2008 s. 19–40, streszcz. ang.

Wyścig konny, 1836 r.

8911. WASZTYL Ryszard: Od bractw kurkowych do towarzystw strzeleckich. *Studia Humanistyczne* [AWF w Krakowie]. Nr 8: 2008 s. 7–18, streszcz. ang.

Galicja, gł. w l. 1790–1867.

8912. WATSON Alexander: The Greek Catholic Church and the problem of Ruthenian desertion in Przemyśl, January 1915. Documents from the Kriegsarchiv, Vienna. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 287–301, streszcz. pol.

Zawiera też dokumenty.

8913. WAWRZCZAK Maciej, Kozik Joanna: Przyczynek do poznania XIX-wiecznej Szczawnicy na podstawie listu z 1862 roku. *Plaj*. [T.] 52: 2016 [dr.:] 2017 s. 125–130.

W aneksie list Józefa Szalaya do Józefa Dietla z 18 IV.

8914. WAWRZYNOWICZ Andrzej: Tradycja i postęp w historiozofii polskiego meşjanizmu. Filozoficzne uwagi na marginesie prelekcji paryskich Adama Mickiewicza. *Sensus Historiae*. Vol. 33: 2018 no 4 s. 119–133, streszcz. ang.

Wykłady o literaturze słowiańskiej w College de France w l. 1840–1844.

8915. WĄSACZ-KRZTOŃ Jolanta: Kobiety na estradzie muzycznej Rzeszowa na przełomie wieków XIX i XX. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 88–102, streszcz. ang.

8916. WĄSIK Barbara: Przedmałżeńskie relacje kobieta-mężczyzna w wybranych powieściach polskich pisarek „minorum gentium” przełomu XIX i XX w. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 16: 2018 s. 23–37, streszcz. ang.

Lata 1876–1915.

8917. WĄTOR Adam: Strategiczna rola twierdzy szczecińskiej podczas wojny w latach 1806–1807. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 99–120, streszcz. ang.

8918. WESOŁOWSKI Adrian: Nieśmiertelny i dobroczynny. Historyczne badania genezy i charakteru sławy Stanisława Staszica [1755–1826]. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 29–63, streszcz. ang.

Ewolucja wizerunku Staszica jako filantropa w XIX w.

8919. WIECH Stanisław: Litwa i Białoruś. Od Murawjowa do Baranowa (1864–1868). Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 333. (Depolonizacja Ziem Zabrzanych (1864–1914). Koncepcje – mechanizmy decyzyjne – realizacja; t. 1).

8920. WIELCY fundatorzy przełomu XIX i XX wieku dla Warszawy. Oprac. red. Roman Nowoszewski. Warszawa 2018 Bibl. Publ. m.st. Warszawy – Bibl. Gł. Woj. Mazowieckiego 8° ss. 95, il. (Sesje Varsavianistyczne; z. 24).

Materiały sesji, Warszawa, 23 X 2014 r.

Treść: Żor Andrzej: Jak im się to udało: Kronenberg, Bloch, Fraenkel i inni s. 6–21; Mazur Elżbieta: Czytelnie bezpłatne Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności s. 22–32; Popławska-Bukalo Ewa: Biblioteka na Koszykowej jako przykład filantropijnej działalności Eugenii Kierbedziejowej s. 33–73; Popłowska Joanna: Stanisław Rotwand – finansista, przemysłowiec i filantrop s. 74–85.

8921. WIERZCHOSŁAWSKI Szczepan: Aktywizacja polityczna społeczeństwa Pomorza Nadwiślańskiego w wyborach do Reichstagu 1871–1914. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 3 s. 83–115, streszcz. ang., niem.

8922. WIĘCH Arkadiusz Stanisław: Społeczność żydowska dębickiego sztetla na przełomie XIX i XX wieku. *Galicja*. T. 4: 2018 s. 143–157, streszcz. ang.

8923. WINIARZ Adam: Szkoły elementarne Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego na tle rządowego szkolnictwa elementarnego w powiecie hrubieszowskim do 1864 roku. *Zeszyty Staszycowskie*. Z. 11: 2018 s. 73–106, streszcz. ang.

8924. WIŚNIEWSKA Monika: Edukacja w służbie Niepodległej w świetle „Zasad wychowania narodowego” Zygmunta Balickiego [1858–1916]. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 153–171, streszcz. ang., niem., ros.

Przedstawionych na 2. Kongresie Pedagogicznym we Lwowie, 1–2 XI 1909 r.

8925. WŁODARCZYK Zdzisław: Część wojskowa raportów miesięcznych C. i k. Komendy Obwodowej w Radomsku (Noworadomsk) z czerwca i października 1917 r. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 15: 2018 s. 239–246.

Zawiera też tekst źródłowy raportów.

8926. WŁODARCZYK Zdzisław: Piotr Wetzlich – budowniczy powiatu wieluńskiego w latach 1838–1851. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 231–234.

8927. WŁODARCZYK Zdzisław: Spis majątku kościoła w Jaworznie z 8 listopada 1818 roku. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 227–230.

8928. WNEK Sławomir: Parafialna ewidencja zmarłych w Strzyżowie w latach 1834–1889 jako źródło do dziejów strzyżowskich nekropolii. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 171–183, streszcz. ang.

8929. WODZIŃSKA Izabela: Galicyjski poradnik dla osób duchownych. O „Medycynie pasterskiej” Józefa Sebastiana Pelczara. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 4: 2017 s. 29–51, streszcz. ang.

Wyd. w 1900 r.

8930. WODZIŃSKA Izabela: Kalendarz „Wieńca” i „Pszczółki” Stanisława Stojalowskiego i jego rola w upowszechnianiu oświaty ludowej na ziemiach polskich w II połowie XIX wieku. *Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej*. Nr 2: 2012 s. 73–88.

8931. WOJTANOWSKA-BAK Natalia: Działalność polityczno-kulturalna Macieja Loreta w Rzymie przed wybuchem Wielkiej Wojny. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 29–55, streszcz. ang.

8932. WOLDAN Alois: Studia galicyjskie. Posł. Jacek Purchla; tł. Jacek Dąbrowski, Jolanta Krzysztoforska-Doschek. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 310, nlb. 5, il. (Polonica Leguntur; 22).

8933. WOŁKANOWSKI Waldemar: Wileński epizod z życia Emilii Bohowiczowej. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 35–46.

Pobył działaczki kulturalnej i społecznej z Kalisza w Wilnie od 2 poł. 1915 r. do prawdopodobnie 2 poł. 1916 r. i otwarcie tamże szkoły muzycznej.

8934. WOSIEK Robert: Zapomniany grób Heleny Steczkowskiej (1837–1880) – uczestniczki wyprawy na Babią Górę w 1855 r. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 215.

8935. WOŚ Kazimierz: Ziemia milejowska u progu niepodległości. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 47–49.

8936. WOŹNIAK Krzysztof Paweł: Próba uprzemysłowienia Uniejowa w latach 20.–30. XIX wieku. *Biuletyn Uniejowski*. T. 7: 2018 s. 17–28, streszcz. ang.

8937. WOŹNIAK Krzysztof Paweł: Stanisław Staszic o Łodzi i okolicznych miastach. Rekonstrukcja zaginionego raportu z 1825 r. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 197–212, streszcz. ang.

8938. WOŹNIAKOWSKI Krzysztof: Galician periodicals for children and adolescents in the time of positivism. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 195–220.

8939. WOŹNY Grażyna: Dębiczanie i Ropczycanie w drodze do niepodległości. *Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy*. T. 3: 2018 s. 5–40.

Lata 1914–1918.

8940. WÓJCIK Zbigniew J[erzy]: Staszyciana we wspomnieniu Józefa Gluźnińskiego [1799–1866] poświęconym Annie z Zamoyskich Sapieżynie. *Zeszyty Staszycowskie*. Z. 11: 2018 s. 7–20, streszcz. ang.

Zawiera też fragmenty wspomnienia.

8941. WRONA Grażyna, Wójcik Ewa, Zając Renata: Zdrowie kobiety, jego profilaktyka i ochrona w dziewiętnastowiecznych popularnonaukowych czasopismach medycznych. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 3 s. 21–38, streszcz. ang.

8942. WRÓBLEWSKI Sebastian: Architektura spod znaku Temidy w prowincji śląskiej w latach 1877–1918. Wrocław 2018 Oficyna Wydawnicza Politech. Wrocławskiej 8° ss. 596, nlb. 1, il.

8943. WYCHODŹSTWO na rzecz niepodległości Polski w latach 1914–1920. Materiały XXXIX Sesji Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie. Nowy Jork, 4–8 października 2017. Red. Joanna Kułakowska-Lis. Nowy Jork–Warszawa 2018 Muzeum Historii Polski 8° ss. 182, nlb. 1, tabl. 16, il.

Treść: Czajkowski Krzysztof: Głosa do Zebrania członków Komitetu Generalnego Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce, w Vevey w Szwajcarii; Henryk Sienkiewicz w ujęciu Leona Kaufmanna (Kamira) s. 23–28; Czajkowska Agnieszka: Działalność Marii Skłodowskiej-Curie na rzecz niepodległości Polski w czasie I wojny światowej s. 29–36; Ruchniewicz Krzysztof: Waplewscy patrioci. Stanisław Sierakowski i jego żona Helena s. 37–48; Kowalska Jadwiga: Ksiądz Alojzy J. Foltin i polska kolonia w Wielkiej Brytanii na rzecz niepodległości kraju s. 49–58; Maresch Eugenia: Polska diaspora na rzecz niepodległości Polski 1914–1918 s. 59–72; Balázs István: Polskie wspomnienia o Węgrach, którzy walczyli w Legionach Piłsudskiego s. 73–81; Buchmann Anna: Z archiwum Muzeum Polskiego w Rapperswilu – dokumenty dotyczące działalności „Ogniska” w Genewie i Towarzystwa „Zgoda” na rzecz niepodległości Polski s. 82–90; Hoffman-Jędruch Ewa, Zieliński Marek: Wychodźstwo na rzecz niepodległości Polski w latach 1914–1920. Dokumenty i ludzie s. 91–100; Zieliński Marek, Hoffman-Jędruch Ewa: Polska niepodległa w zbiorach Instytutu Piłsudskiego w Ameryce. Nowoczesne metody opracowania i udostępniania archiwów s. 101–115; Lachowicz Teofil: Czyn zbrojny wychodźstwa polskiego w Ameryce

1914–1920 s. 116–125; Koszarski-Skrabonja Elizabeth: Życzliwość obcych. Spuścizna Polski w Ameryce i Fundacji Kościuszkowskiej s. 126–132; Targońska Edyta, Misterka Halina, Kot Małgorzata: Akta Wydziału Narodowego Polskiego oraz pamiątki po Ignacym Janie Paderewskim z kolekcji Muzeum Polskiego w Ameryce źródłem do badań nad wkładem Wychodźstwa na rzecz niepodległości Polski s. 133–157; Bryszewska Marta: Polonia argentyńska na rzecz niepodległości Polski s. 158–170.

8944. WYSOCKI Piotr: „Jak kropla na kamień...”. Lokalna działalność rodziny Tarczyńskich jako przykład pracy na rzecz niepodległości Polski. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 169–190, streszcz. ang.

2 poł. XIX w.

8945. ZAJĄCZKOWSKA Urszula: Paulus – pierwszy fotograf architektury Opola. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 135–144.

F. Paulus, l. 1861–1864.

8946. ZAKRZEWSKI Paweł: Życie jeńców polskich we włoskim obozie Santa Maria Capute Vetere w czasie I wojny światowej. *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 103–114, streszcz. ang.

8947. ZALESKA Ilona: Towarzyszka „Ola” – działalność niepodległościowa Aleksandry Piłsudskiej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 95–121, streszcz. ang., niem., ros.

Aleksandra Piłsudska ze Szczerbińskich (1882–1963).

8948. ZAWADZKI Wojciech: Duszpasterstwo ewangelickie w więzieniu elbląskim w drugiej połowie XIX wieku. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 85–106, streszcz. ang., niem.

8949. ZIEJKA Franciszek: Jak Henryk Sienkiewicz [1846–1916] podbił Kraków. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 53–87.

8950. ZIEJKA Franciszek: Stefan Żeromski w młodopolskim Krakowie. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 377–398.

Lata 1889–1914.

8951. ŻITIN Ruslan, Topil'skij Aleksej: Social'nye i ekonomičeskie efekty trudovyh migracij polaków w Germanskuu imperiiu v konce XIX – načale XX veka. *Przeгляд Wschodnioeuropski*. [T.] 9: 2018 [nr] 1 s. 21–29, streszcz. ang.

Lata 1880–1914.

8952. ZNANI i nieznanzi dziewiętnastowiecznego Lwowa. *Studia i materiały*. T. 5. Red. Lidia Michalska-Bracha i Małgorzata Przeniosło. Kielce 2017 Wydaw. UJK 8° ss. 197, il.

Treść: Michalska-Bracha Lidia, Przeniosło Małgorzata: Wstęp s. 7–8; Szymczak Damian: Ze Lwowa do Wiednia i z powrotem. Wokół kariery Filipa Zaleskiego [1836–1911] s. 9–27; Nowak Mariusz: Henryk Lisicki (1839–1899) – pisarz historyczny, publicysta i recenzent „Kwartalnika Historycznego” s. 29–42; Cybulska Kamila: Roman Gostkowski [1837–1912] – uczonej europejskiej miary s. 43–70; Noiński Emil: W służbie Melpomeny i pamięci powstania styczniowego. Rzec z Edwardzie Webersfeldzie (1845–1918) s. 71–84; Michalska-Bracha Lidia: Stanisław Piotr Osieccimski (1841–1921) – zapomniany weteran 1863 roku s. 85–92; Kotowski Robert: Henryka Sienkiewicza związki ze Lwowem s. 93–103; Utkowska Beata: Jan Kasprzewicz (1860–1926) – lwowska stabilizacja bez poetyckich konsekwencji s. 105–118; Cichoń Maciej K.: Lwowski węzeł kolejowy w latach 1861–1914 s. 119–146; Lubezyńska Aleksandra: „Na Ziemi Naszej. Dodatek naukowo-literacki »Kuriera Lwowskiego«” (1909–1912) – pismo, jego tematyka i autorzy s. 147–168; Przeniosło Małgorzata: Katedra Chorób Wewnętrznych na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Lwowskiego 1897–1919 s. 169–176; Kargol Tomasz: Lwów jako składnik mitu galicyjskiego we współczesnej literaturze polskiej s. 177–197.

T. 1. 2007.

8953. [ŽVANKO Lúbov Mikolaivaj] Žwancko Lubow: Polacy na Ukrainie Lewobrzeżnej. Geneza, symbole tożsamości (XIX–początek XX w.). *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 21–46, streszcz. ang.

8954. ZYGNER Leszek: Młodzi bohaterowie Niepodległej. Młodzież powiatu mławskiego w walce o niepodległość (październik–listopad 1918). Mława 2018 Parafia Rzymsko-Katol. pw. św. Stanisława BM 8° ss. 48, tabl. 16, il.

8955. ZYSNARSKI Jerzy: Landsberska premiera Kulturkampfu, czyli historia ks. Theodora Kleina (1839–1928), drugiego proboszcza parafii św. Krzyża. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 291–304, streszcz. ang., niem.

8956. ŻURAWSKI vel Grajewski Radosław Paweł: Ognisko permanentnej insurekcji. Powstanie 1846 roku i likwidacja Rzeczypospolitej Krakowskiej w „dyplomacji” Hotelu Lambert wobec mocarstw europejskich (1846–1847). Kraków–Łódź 2018 Ośr. Myśli Polit.; Wydaw. UŁ 8° ss. 488. (Biblioteka Myśli Politycznej; 125).

8957. ŻURAWSKI vel Grajewski Radosław Paweł: Ostatnie wolne miasto. Rzeczpospolita Krakowska w „dyplomacji” Hotelu Lambert wobec Wielkiej Brytanii (1831–1845). Kraków–Łódź 2018 Ośr. Myśli Polit.; Wydaw. UŁ 8° ss. 394. (Biblioteka Myśli Politycznej; 124).

8958. ŻUREK Jacek: Julian Ludwik Hawarewicz [1894–1915] i „Pierwsza brygada”. Warszawa–Katowice 2018 Fund. Centrum Badań nad Historią Kościoła im. ks. Wincentego Myszora 8° ss. 42, nlb. 3, fot. + dysk optyczny (CD).

5. OKRES 1918–2018

a) 1918–1939

Źródła

Zob. poz. 1459, 6766, 7008, 7110, 8111, 8112, 8121, 8134, 8136, 8140, 8143, 8145, 8146, 8152, 8154, 8161, 8163, 8173, 8175, 8179, 8189, 8192, 8194, 8195, 8210, 8219, 8220, 8221, 8222, 8224, 8230, 8235, 8236, 8245, 8258, 8261, 8265, 8267, 8271, 8278, 8280, 8284, 9150, 9153, 9213, 9328, 9365, 9374, 9400, 9405, 9413, 9450, 9451, 9455, 9456, 9464, 9608, 9612, 9619, 9645, 9646, 9647, 9662, 9684, 9752, 9767, 9796.

8959. 1 SYNOD Diecezji Lubelskiej celebrowany w Kościele Katedralnym w roku 1928 w dniach 25, 26, 27 września przez najdostojniejszego, najprzewielebniejszego i najczciodszyego Mariana Leona Fulmana biskupa lubelskiego. Tł. tekstów łac. Zbigniew Wójtowicz; konsultacje prawne Leszek Adamowicz. Lublin 2018 Kuria Metropolitalna w Lublinie 8° ss. 195.

8960. ANDERS Hans-Georg: Unser Leben am Zobten. Hrsg. von Wojciech Fabisiak; mit einem Vorwort von Urszula Glensk. Sobótka 2017 Muzeum Ślązański; Ślązański Ośr. Kultury, Sportu i Rekreacji; Miej. i Gm. Bibl. Publ. 8° ss. 237, nlb. 1, il.

Toż w jęz. pol.: Od Zobten do Sobótki. Ze wstępem Urszuli Glensk, przekł. i przypisy Michał Skrzypek; oprac. Urszula Glensk, Michał Hajduszkiewicz. Sobótka 2015 Muzeum Ślązański; Ślązański Ośr. Kultury, Sportu i Rekreacji; Miej. i Gm. Bibl. Publ. ss. 198, il.

Wspomnienia autora (1928–2019), mieszkanka Zobten (Sobótka) z lat szkolnych, życia codziennego w mieście, nauki w gimnazjum we Wrocławiu w latach II wojny światowej, pierwszych lat powojennych w polskiej Sobótki i ewakuacji do RFN.

8961. BADOWSKI Zbigniew: Wspomnienia małego warszawiaka (1934–1946). Warszawa 2018 Lud. Spółdz. Wydawnicza 8° ss. 104, nlb. 4, il.

Wspomnienia autora z lat dzieciństwa spędzonych w Warszawie, wycieczek do Zamościa i Zakopanego, II wojny światowej i lat okupacji, wybuchu powstania warszawskiego i wypędzenia z Warszawy do Niedzwiedzia, pobytu w Zakopanem oraz powrotu do zniszczonej Warszawy i życia w nowych realiach.

8962. BAILLY Rosa: W sercu Polski. Małe miasta, zamki, wsie. Do dr. przygot. Łukasz Stefaniak. Lublin 2018 Norbertinum 8° ss. 171, nlb. 1, tabl. 22, k. 1, il., mapa.

Zbiór reportaży, osobistych wrażeń i przemysłów Rosy Bailly (1890–1976) z podróży, które odbywała w okresie dwudziestolecia międzywojennego po Polsce.

8963. BIAŁORUSINI na Łotwie (1920–1939) oczami dyplomatów polskich w Rydze. [Wyd.] Jerzy Grzybowski. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. T. 1: 2016 s. 281–307, streszcz. ang.

8964. CICHOWICZ Helena: Ja Michasia dziecko Galicji. Rzeszów 2018 Sowelllo 8° ss. 103, nlb. 1, il.

Wspomnienia autorki (ur. 1933) z rodzinnej wsi Kupnie, dzieciństwa, nauki szkolnej, pracy jako kierownik działu organizacji i nadzoru nad pracownikami służby zdrowia w powiecie kolbuszowskim, założenia rodziny i trudnego małżeństwa, wyjazdów do USA, Paryża, Kanady.

8965. [DĄBROWSKI Stanisław] Dąbrowski Klemens: Pierwsze lata benedyktynów w Polsce odrodzonej. Kronika-pamiętnik 21 V 1919 – 23 IX 1929. Wyd. Antoni Maziarz. Wrocław–Lubiń–Opole 2018 Wrocławskie Tow. Miłośn. Historii. Oddz. PTH; Opactwo Benedyktynów; Uniw. Opolski 8° ss. 279, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Dziedzictwo Kulturowe po Skasowanych Klasztorach; t. 9).

8966. DĄMBSKA Izydora, Ingarden Roman: Korespondencja Izydory Dąmbskiej z Romanem Witoldem Ingardenem. Listy przeczytali, przepisałi, oprac. oraz wstępem poprzedzili Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak. Kęty 2018 Wydaw. Marek Derewiecki 8° ss. 344. (Biblioteka Europejska).

Z l. 1933–1968.

8967. DEKLARACJE programowe frakcji łódzkiej Rady Miejskiej z 1939 r. [Wyd.] Jacek Walicki. *Acta Judaica Lodziensia*. T. 1: 2011 [dr.] 2012 s. 153–177.

16 II 1939 r.

8968. DELEGACJA Wojska Polskiego w Rumunii w maju 1931 r. Z dziejów polsko-rumuńskich stosunków wojskowych. [Wyd.] Waldemar Rezmer. *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 133–151.

Sprawozdanie.

8969. DUSZPASTERSTWO wojskowe w okresie posługi abp. Stanisława Galla biskupa polowego Wojska Polskiego. Wybór dokumentów źródłowych 1918–1933. Wybór dokumentów, wstęp, biogramy, red. Zbigniew Kępa, Jerzy Prochwicz. Warszawa 2018 Ordynariat Polowy 8° ss. II, 492.

8970. DWA bratanki. Dokumenty i materiały do stosunków polsko-węgierskich 1918–1920. Wybór i oprac. Endre László Varga. Warszawa 2016.

Rec.: Kamocki Janusz, *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 388–390.

8971. DYPLOMACI i politycy sowiecy w Kartach Informacyjnych poselstwa RP

w Moskwie (rok 1927). [Wyd.] Małgorzata Gmurczyk-Wrońska. *Europa Orientalis*. [T.] 4: 2013 s. 121–139.

8972. DZIENNIK Polskiego Sejmu Dzielnicego w Poznaniu w grudniu 1918 r. Wyd. Andrzej Gulczyński. Poznań 2018 Wydaw. PTPN 8° ss. 214, nlb. 1, streszcz. ang. (Wielkopolska Dawniej i Dziś. Studia, źródła i materiały; 6).

8973. DZIEWOŃSKI Edward: W życiu jak w teatrze. Wyd. 3, popr. i rozsz. Łomianki 2017 Wydaw. LTW 8° ss. 448, il.

Wspomnienia aktora (1916–2002).

Wyd. 1. Warszawa 1989.

8974. ECHA śmierci Zdzisława Tarnowskiego w ówczesnej prasie. [Wyd.] Tadeusz Zych. *Tarnobrzskie Zeszyty Historyczne*. Nr 47: 2017 s. 25–32.

Zm. 24 XI 1937 r.

8975. ELABORAT poselstwa polskiego w Berlinie z listopada 1926 r., pt. „Rzut oka na rozwój stosunków politycznych francusko-niemieckich w okresie ostatnich kilkunastu miesięcy w związku z polityką Anglii, Włoch i Polski”. [Wyd.] Krzysztof Kania, Krzysztof Kloc. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 273–308.

8976. GAYDAMOWICZ Tadeusz: Podróż do minionego świata. Wspomnienia Polaka z Besarabii. O călătorie i lumea de odinoriă. Amintirile unui polonez din Besarabia. Kiszyniów–Warszawa 2018 Ambasada RP; Mecenat Plastics-Moldova; Min. Spraw Zagranicznych. Biuro Archiwum i Zarządzania Informacją 16° ss. 59, nlb. 65, il.

Tekst równol. pol., rumuński.

Zbiór wspomnień oraz dokumentów i fotografii pochodzących z archiwum autora (ur. 1923), dot. życia w przedwojennej Besarabii, historii polskiego osadnictwa oraz działalności w harcerstwie.

8977. GIBSON Hugh S.: Amerykanin w Warszawie 1919–1924. Niepodległa Rzeczpospolita oczami pierwszego ambasadora Stanów Zjednoczonych. Przekł. Andrzej Ehrlich; wybór tekstów i oprac. Vivian Hux Reed, M. B. B. Biskupski, Jochen Böhrer, Jan-Roman Potocki. Kraków 2018 Znak 8° ss. 668, nlb. 1, tabl. 16, il.

8978. GŁOSY prasy związane z pożarem zamku dzikowskiego w 1927 r. [Wyd.] Aneta Majka, Witold Majka. *Tarnobrzskie Zeszyty Historyczne*. Nr 47: 2017 s. 39–74.

8979. „GONG Głodomora”. Humorystyczny obraz atmosfery intelektualnej i obyczajowej panującej w Zakładzie Przyrodolecznicy

doktora Apolinarego Tarnawskiego w Kosowie. [Wyd.] Natalia Tarkowska. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 121–150, streszcz. ukr., ang.

Maszynopis z 23 VIII 1937 r.; „Gong Głodomora” ukazywał się prawdopodobnie w l. 20.–30. XX w., a jego twórcami byli kuracjusze przebywający w Zakładzie Przyrodolecznicy doktora Apolinarego Tarnawskiego w Kosowie na Ukrainie.

8980. [GOTKIEWICZ Marian]: Lata 1918–1919 we fragmentach „Wspomnień słowackich” i notatnika Mariana Gotkiewicza. [Wyd.] Marek Gotkiewicz. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 179–197.

Opis sytuacji społeczno-gospodarczej na słowackim odcinku polsko-czechosłowackiego pogranicza.

8981. GRZESIUK Stanisław: Boso, ale w ostrogach. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. III, nlb. 1, 419, nlb. 1.

8982. HLOND August: Na straży sumienia narodu. Ze wstępem Czesława Sobierajskiego. Warszawa 2018 Inst. Papieża Jana Pawła II 8° ss. nlb. 14, XIX, nlb. 5, 327, nlb. 3, tabl. nlb. 13, il.

Reedycja wyd. z 1951; Wybór pism i przemówień.

8983. HOFMAN Władysław: Hipologia. Podręcznik dla oficerów kawalerii i artylerii. T. 1–2. Wyd. 2. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 508, il.; 369, il.

Wyd. 1. 2013; Podstawa ed.: Warszawa 1931.

8984. INWENTARZ rzymskokatolickiego kościoła parafialnego w Kobryniu z 21 sierpnia 1933 roku. [Wyd.] Waldemar W[itold] Żurek. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 399–412, streszcz. ang., białorus., ros.

8985. INWENTARZ rzymskokatolickiego kościoła parafialnego w Siehniecicach z 14 maja 1930 roku. [Wyd.] Waldemar W[itold] Żurek. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 465–476, streszcz. ang., białorus., ros.

8986. ISZKOWSKI Jerzy: Odwrót. Romanizm lotnictwa, na tyłach kampanii wrześniowej, Eskadra 22, droga wiodła przez Rumunię, lotnictwo polskie we Francji. Oprac. Waław Iszkowski, Małgorzata Kalinowska-Iszkowska. Warszawa 2018 Waław Iszkowski 8° ss. 300. (Życie będzie biegło dalej aż kark skreć; t. 2).

Wspomnienia ppor. pil. Jerzego Iszkowskiego (1914–1962) z lat młodości, fascynacji lotnictwem, pobytu w szkole w Dęblinie, promocji oraz służby w 22 Eskadrze 2. Pułku Lotniczego, pobytu na Bliskim Wschodzie, w Rumunii, Francji oraz Anglii.

8987. JAK powstała gmina Legionowo. Wybór tekstów Katarzyna Kuligowska. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 133–139.

Lata 1927–1931.

8988. JAKUBOWSKI Kazimierz: Dominium Wyszyna Fałkowska. Kopiał majątkowy i prywatny. Wybór i oprac. Jerzy Gapys we współpracy z Marcinem Łuczowskim. Oświęcim 2015 Napoleon V 8° ss. 190, il.

Za l. 1927–1939.

8989. [JANOWSKI Aleksander]: Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r. oraz jej rozwój do 1928 r. w świetle wykładu Aleksandra Janowskiego pt. „Po 10 latach niepodległości”. [Wyd.] Marek Fryźlewicz. *Almanach Nowotar-ski*. Nr 22: 2018 s. 19–35.

8990. JEDLINA-JACOBSON Wojciech: Z ludem wielkopolskim przeciw zaborcom. Wspomnienia. Red. nauk., wstęp, bibliogr., opisy fotografii Bartosz Kruszyński. Poznań 2018 Wydaw. Replika 8° ss. 367, nlb. 1, il., mapy.

Wspomnienia autora (1885–1961) z udziału w powstaniu wielkopolskim, wojnie polsko-bolszewickiej; zawiera także imienne spisy powstańców.

8991. KARPIŃSKI Stanisław: Taktyka walki powietrznej (1922 r.). *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 2 s. 138–157.

Przedruk artykułu z „Bellony” z 1922 r.

8992. KARTKA z dziejów kresowej szkoły – Państwowe Liceum i Gimnazjum w Tłumaczu w świetle sprawozdania wizytatora dra Jerzego Polańskiego. [Wyd. i wpraw.] Karol Sanojca. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 313–322, streszcz. ang.

Wizytacja w dn. 22–25 IV 1939 r.

8993. KĘSZYCKI Daniel: Wspomnienia z 1919/22. Ks. 1: Udział Śremu w Powstaniu Wielkopolskim. Tł. z jęz. fr.; wstępem i koment. opatrzyły Danuta Płygawko, Danuta Zydorek. Wyd. 2. Śrem 2018 Bibl. Publ. im. Heliodora Święcickiego 8° ss. 210, il.

Wyd. 1. 1932.

8994. KNOTHE Stanisław: Wspomnienia 1919–2015. Red. Waław Dziurzyński, Anton Sroka. Kraków 2018 Inst. Mechaniki Górotworu PAN 4° ss. 182, il.

Wspomnienia profesora, pracownika Katedry Górnictwa AGH w Krakowie z lat dzieciństwa, pobieranej edukacji, udziału w II wojnie światowej, działalności naukowej, również po przejściu na emeryturę.

8995. KONIUCH Maria: Wspomnienia z wojny. *Zapiski Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]: 2015 s. 90–93.

Wspomnienia mieszkanki Nowego Wiśnicza, poetki i działaczki społecznej (1926–2003), ukazujące udział w obozie harcerskim i atmosferę miasta w przededniu II wojny światowej oraz po jej wybuchu.

8996. KONOPCZYŃSKI Władysław: Dziennik 1918–1921. Cz. 1–2. Wstęp Piotr Biliński; oprac. Piotr Biliński, Paweł Plichta. Warszawa–Kraków 2016.

Rec.: Kondracki Tadeusz, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 783–786.

8997. KOPERSKA Apolonia: Kobieta – obywatelka. Wybór i oprac. Dominika Jagielska. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 393–399.

Tekst zamieszczony pierwotnie w pierwszym numerze „Przedwodnika Społecznego” z 1919 r.

8998. KORESPONDENCJA Jana Patočki z Ireną Krońską i Krzysztofem Michalskim (wraz z listami Tadeusza Krońskiego). Przeł. Wojciech Starzyński, Daniel R. Sobota; wstępem opatrzył Wojciech Starzyński. Warszawa 2018 Wydaw. IFiS PAN 8° ss. 321, nlb. 1, il. (Archiwum Warszawskiej Szkoły Historii Idei. Źródła). Z l. 1938–1976.

8999. KOSSAK Tadeusz: Wspomnienia wojenne 1918–1920. Red. nauk. Andrzej Gładysz. Lublin 2018 Fund. Servire Veritati Inst. Edukacji Nar. 8° ss. 157, nlb. 3, tabl. k. 1, il., mapa.

Wspomnienia działacza społecznego (1857–1935), majora kawalerii Wojska Polskiego, z walk na froncie wschodnim.

9000. KOSSAK[-SZCZUCKA] Zofia: Listy. Wybór i oprac. Anna Zalewska. Lublin 2017 Fund. Servire Veritati Inst. Edukacji Nar. 8° ss. 201, nlb. 3, il.

Z l. 1931–1967.

9001. KOSSAKOWSKI Jan: Podróże naukowe 1931–1939. Cz. 1. Oprac., wstęp i przypisy Mateusz Klempert, Ewelina Gołębiowska. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 217, nlb. 1, il.

Wspomnienia chirurga dziecięcego (1900–1979).

9002. KREINER Jerzy Krzysztof: Obozem wędrownym przez Gorgany i Czarnohorę. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.] 2017 s. 109–136.

Wspomnienia z obozu (w 1931 r.) Akademickiej Drużyny Harcerskiej im. J. Bema działającej przy Uniw. Jagiellońskim. Autor żył w l. 1906–1972.

9003. KRONIKA miasta Zakopane w czasie kadencji Burmistrza Leopolda Winnickiego. Reprint z okazji 85-lecia nadania praw miejskich Zakopanemu. Zakopane 2018 M. Zakopane 4° ss. 66, il.

Repr.; oryg.: 1933.

9004. KRONIKA Salezjańskiego Instytutu Filozoficznego w Marszałkach 1935–1939. Oprac. i wyd. Waldemar Witold Żurek. Lublin 2018 Waldemar Witold Żurek 8° ss. 531, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem., wł. (Biblioteka Salezjańskiej Inspektorii św. Jacka w Krakowie; nr 9).

9005. [KRZEMIŃSKI Stanisław]: „Groch z kapustą” według Stanisława Krzemińskiego [1921–2014]. Wspomnienia z lat 1920–1941. [Wyd.] Mariusz Grzyb. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr.:] 2018 s. 139–171, streszcz. ang.

9006. [KRZYSTYŃIAK Władysław]: Relacje niemiecko-polskie w rzymskokatolickiej parafii pw. Świętej Trójcy w Machlińcu w archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego w przekazie ks. Władysława Krzystyniaka z 1922 roku. [Wyd.] Grzegorz Chajko. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 39–74, streszcz. ang.

9007. LASKA Helmut: Mazur opowiada swoją historię. Pisz 2018 Centrum Druku; Frank Laska 8° ss. 102, nlb. 3, il., mapy.

Wspomnienia autora (1933–2012), z dzieciństwa spędzonego w Strzelnikach, nauki w Szkole Ludowej w Górze, II wojny światowej, wkrócenia Armii Czerwonej i ucieczki przed frontem, powrotu do Góry, nauki w Polskiej Szkole Dokształcającej w Mikołajkach, pracy na gospodarstwie, aż do wyjazdu w 1963 r. do RFN.

9008. LASOCKI Zygmunt: Wspomnienia szefa administracji Polskiej Komisji Likwidacyjnej i Komisji Rządzącej. Oprac. nauk. Andrzej Aksamitowski i Henryk Walczak. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 261. Z l. 1918–1920; autor żył w l. 1867–1948.

9009. LATAWIEC Czesław: Sandomierzanin w Poznaniu. Uniwersytet, życie literackie, szkolnictwo 1923–1945. Oprac. liter. Bogusława Latawiec; oprac. krytyczne Ewa Rajewska. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 337, il., streszcz. ang. Uniw. im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Wspomnienia literaturoznawcy (1902–1986).

9010. LIPIŃSKI Wacław: Wśród lwowskich Orłat. Warszawa 2015 Wydaw. LTW 8° ss. 166, nlb. 2.

Wspomnienia oficera WP (1896–1949) z okresu polsko-ukraińskich walk o Lwów (1918–1919).

Podstawa ed.: Wyd. 2. Warszawa 1931.

9011. LISICKA Zofia: Moje wspomnienia o Rawie Mazowieckiej z czasów szkolnych i okresu do wybuchu II wojny światowej w 1939 roku. Wstęp i oprac. Marcin Broniarczyk i Anna

Pawłowska. Rawa Mazowiecka 2018 Muzeum Ziemi Rawskiej 8° ss. 79, il. Muzeum Ziemi Rawskiej.

Z. Lisicka (1908–1994).

9012. LISTOPAD 1918 r. na terenie okupacji niemieckiej w wybranych dokumentach Polskiej Organizacji Wojskowej z zasobów Wojskowego Biura Historycznego. [Wyd.] Arkadiusz Tułiński. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 1/2 s. 245–390, streszcz. ang., ros.

9013. LUBOMIRSKA-STADNICKA Elżbieta: Na krawędzi epok 1922–2017. Współpr. Agnieszka Przychodnia. Izabelin–Warszawa 2018 Rosikon Press 8° ss. 349, nlb. 3, il.

Wspomnienia autorki (1922–2017) dotyczące dzieciństwa i majątku rodzinnego w Kruszynie, wybuchu II wojny światowej i lat okupacji, działalności w ruchu oporu, parcelacji i utraty dobytku przez rodzinę Lubomirskich i Stadnickich, życia w realiach PRL-u, wyjazdu do Francji oraz późniejszych powrotów do Polski.

9014. ŁĘCZNA w świetle meldunków policyjnych z roku 1934. Cz. 3(6). [Wyd.] Janusz Łosowski. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 31–36.

Toż z roku 1935. Cz. 1(7). *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 30: 2017 s. 26–30.

Toż z roku 1936. Cz. 1(8). *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 49–54.

Kierowanych do Komendy Powiatowej Państwowej Policji w Lubartowie przez Komendanta Posterunku w Łęcznej Jana Kantego Kamińskiego i w jego zastępstwie przez starszego posterunkowego Stanisława Buraczyńskiego.

Cz. 1. *Tamże*. Nr 24: 2011.

9015. MACIEJEWSKI Lech: Wokół placu Wolności. Wspomnienia kielczanina. Oprac. Marcin Kolasa. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 8: 2016 s. 231–241, streszcz. ang.

Wspomnienia kielczanina (ur. 1930), dotyczące życia codziennego w okolicy jego mieszkania, od r. 1937.

9016. MALKIEWICZ Krzysztof: Życiorysy z pamięci. Brzezia Łąka 2018 Poligraf 8° ss. 273, nlb. 3, il.

Toż w jez. ang.: Malkiewicz Krzysztof (Kris): Persistence of vision. Brzezia Łąka 2018 ss. 286, il.

Wspomnienia reżysera i operatora filmowego (ur. w 1931) z lat dzieciństwa w majątku Chorowice i w Krakowie, studiów filmowych, pracy jako operator filmowy w Kalifornii i spotkań z gwiazdami filmu; zawiera wspomnienia matki, Jadwigi Malkiewiczowej (siostry Adama Doboszyńskiego) z pobytu w więzieniu w l. 1947–1955.

9017. [MARDKOWICZ Aleksander]: Publicystyka Aleksandra Mardkowicza dotycząca tematyki prawa notarialnego. Zbiór tekstów. [Wyd.] Mariusz Pawelec. *Almanach Karaimski*. [T.] 7: 2018 s. 145–180, streszcz. ang.

Artykuły opublikowane na łamach czasopisma „Notariat-Hipoteka” w l. 1932–1935.

9018. **MODELSKI Marian**: Wspomnienia i refleksje z dzieciństwa i młodości. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 13]: 2017 s. 46–53.

Wspomnienia wykładowcy filozofii i miłośnika Ziemi Piłźnieńskiej (1929–2017), opisujące dzieciństwo i lata szkolne w Piłźnie oraz okupację i ucieczkę Niemców.

9019. **MORAWSKI Kajetan**: Tamten brzeg. Wspomnienia i szkice. Wstęp Jerzy Marek Nowakowski. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury; Fund. Editions Spotkania 8° ss. 318, nlb. 1, il. (Powrót Pisarzy. Wspomnienia).

Wspomnienia polityka, dyplomaty (1892–1973), ambasadora przy rządzie gen. de Gaulle'a, dotyczące historii rodziny, jego udziału w życiu politycznym przed i w czasie II wojny światowej, a także szkice na temat ważnych wydarzeń historycznych oraz wybitnych postaci, m.in.: Józefa Lipskiego i Charles'a de Gaulle'a.

9020. **MOŹDŻONEK Jan**: Opowiadania Wnukom. Red. merytoryczna Mirosław Możdżonek, Helena i Paula Kukołowicz. Warszawa 2018 Fund. Wolne Dźwięki 8° ss. 141, il.

Wspomnienia autora (ur. 1917) z lat młodości spędzonych w Józefowie, pierwszych prac stolarskich, pracy w Warszawie, wybuchu II wojny światowej, ochotniczej służby w obronie Warszawy w 1939 r., okupacji niemieckiej w Józefowie, dalszej edukacji po zakończeniu wojny oraz pracy jako nauczyciel w Szkole Rzemiosł Budowlanych. Zawiera również rozważania na temat historii Józefowa, warunków życia i prac rolnych w okresie międzywojennym.

9021. [MUSZKOWSKA-PENSON Joanna]: Gdy otworzyli bramy, zaczęłam iść w stronę domu... Rozmowy z Joanną Muszkowską-Penson. [Rozm. przepr.] Jacek Ladorucki. Łódź 2016.

Rec.: Bañkowska Małgorzata, *Acta Universitatis Lodziansis*. Folia Librorum. [Vol.] 2(27): 2018 s. 117–120; Maria Wichowa, *Acta Universitatis Lodziansis*. Folia Librorum. [Vol.] 2(27): 2018 s. 127–133.

9022. **NIEPODLEGAŁA** na łamach „Kultury”. 1947–1962. Wybór i wstęp Marek Żebrowski. Paryż–Kraków 2018 Inst. Liter. Kultura; Inst. Książki. Dział Wydawnictw 8° ss. 605, nlb. 3. (W Kręgu Paryskiej Kultury).

Antologia artykułów dot. odzyskiwania przez Polskę niepodległości oraz dziejów II Rzeczypospolitej.

9023. [NOWACZYŃSKI Adolf]: Z bojów Adolfa Nowaczyńskiego. Wybór źródeł. T. 1. Red. nauk. Arkadiusz Meller, Sebastian Kosiorowski. Radzimin–Warszawa 2012 von borowiecky; Klub Zachowawczo-Monarchistyczny 8° ss. 388, il. (Biblioteka Konserwatyzm.pl).

Antologia tekstów opublikowanych na łamach prasy, m.in. „Rzeczpospolita”, „Myśl Narodowa”, „Tęcza”, „Kurier Poznański” w l. 1919–1925.

Toż. T. 2: W Regio Sanatorum (1926–1933). Radzimin–Warszawa 2016 ss. 222, nlb. 1, il.

Zawiera wybrane artykuły autora z l. 1926–1933.

Toż. T. 3: W cieniu swastyki (1932–1934). Radzimin–Warszawa 2018 ss. 259, nlb. 1, il.

Zawiera felietony dot. sytuacji w Niemczech i rodzącego się hitleryzmu.

9024. **OBCHODY 1 Maja** w województwie kieleckim w roku 1919 na łamach „Robotnika”. [Wyd.] Tomasz Karbowniczek. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 229–251, streszcz. ang.

9025. **OPRACOWANIA** i relacje do dziejów 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich. T. 1: Z Kubania do Lwowa. Wybór i oprac. Antoni Dudziński, Jan Gromnicki. Grajewo 2018 Eko-Dom; przy współpr. z Eko-Druk 8° ss. 350, il., mapy.

Treść: Czaykowski Witold: Zarys historii wojennej 14-go Pułku Ułanów Jazłowieckich s. 13–52; Polak Bogusław: Z Kubania do Polski s. 53–88; Tym Juliusz S.: Bój pod Jazłowcem 11–13 lipca 1919 roku s. 89–124; Kukawski Lesław: Sztandar 14. Pułku Ułanów Jazłowieckich s. 125–144; Dudziński Antoni, Kukawski Lesław: Pluton trębaczy 14. Pułku Ułanów Jazłowieckich s. 145–160; Dudziński Antoni: Żurawiejski s. 161–181; Wilhelmi Witold: Moje wspomnienia o 14-tym Pułku Ułanów Jazłowieckich s. 183–210; Tomaszewski Władysław: Kubań – wspomnienia z roku 1918 s. 211–236; Plisowski Kazimierz: Porucznik Maczek – na podwodzie s. 237–238; Plisowski Kazimierz: Jak doszliśmy do naszego sławnego imienia s. 239–242; Grudziński Antoni: Szarża pułku w pierwszym dniu boju pod Jazłowcem s. 243–246; Laudyn Władysław: Bój pod Jazłowcem 11–13 lipca 1919 s. 247–274; Skibiński Franciszek: Żółkiew s. 275–288; Skibiński Franciszek: Na wojnie polsko-rosyjskiej 1920 roku s. 289–320; Sienkiewicz Mieczysław: Bój pod Niestanicą s. 321–324; Grudziński Antoni: *Virtuti Militari* na sztandar bojowy s. 325–328; Mianowski Zygmunt: *Virtuti Militari* na sztandar bojowy s. 329–335; Aneksy. Dowódcy Pułku w latach 1918–1921; Oficerowie i szeregowi Pułku w latach 1918–1919 s. 341–344; Polegali na polu chwały w latach 1918–1920 s. 345–348; Lista odznaczonych Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego „*Virtuti Militari*” V klasy w latach 1918–1920 s. 349–350.

9026. **ORGANIZACJA** i ewidencja personalna 1. Pułku Strzelców Bytomskich oraz Baonu Szturmowego Bytomskiego (styczeń–kwiecień 1921). Teksty źródłowe. Oprac. Paweł Parys. Katowice 2015.

Rec.: Rządkowski Adam, *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 281–282.

9027. [ORŁOWSKA Jadwiga]: Z pamiętnika naszej matki. [Oprac.] Jacek i Wojciech Machowie. Lublin 2018 Jacek i Wojciech Machowie; Drukarnia Tekst 8° ss. 151, il.

Fragmenty pamiętnika Jadwigi Orłowskiej-Machowej (1898–1971) dotyczące lat młodości oraz studiów na Wydz. Prawa i Nauk Społecznych KUL, nauki w warunkach wojny polsko-bolszewickiej oraz pracy w Syndykacie Lubelskim.

9028. **OSTROWSKI Ryszard**: Warszawiak w Urzeczcu. [Wyd.] Karol Jędrzejczak. Łowicz 2018 TDU 8° ss. 117, il.

Wspomnienia autora (ur. 1910) z lat młodości spędzonych na warszawskiej Pradze, pracy w szkole powszechnej w Urzeczcu, II wojny światowej, przeprowadzki do Łowicza i aktywnej działalności na rzecz szkolnictwa i spółdzielczości aż do przejścia na emeryturę.

9029. [PIELUCHOWSKA Zenobia]: Wspomnienia Zenobii Pieluchowskiej z jej działalności oświatowej w Radomsku. [Wyd.] Gizella Bober. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 251–268.

Wspomnienia kierowniczki przedszkola (1906–1987) ukazujące przedwojenną działalność w Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet i organizację przedszkola, wojenną pracę w ochronie pod egidą RGO i w AK, powojenną działalność oświatową w Radomsku oraz w Gdańsku (po wyjeździe w 1954 r.).

9030. PIENKOS Edward: „Wygraliśmy życie”. Z Kresów do Armii Andersa. Białystok 2018 Muzeum Pamięci Sybiru 8° ss. 108, il. Muzeum Pamięci Sybiru. (Wspomnienia i Relacje; t. 2).

Wspomnienia autora (ur. 1923) z lat młodości, życia rodzinnego, wojny i wywózki w kwietniu 1940 r. do Kazachstanu, tamtejszego życia i pracy oraz przyłączenia się do Armii Andersa.

9031. POLITYKA narodowościowa władz polskich względem emigracji i mniejszości rosyjskiej w latach 1926–1935. Wybór dokumentów. [Wyd.] Łukasz Drybkał. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 1 [dr.:] 2016 s. 205–231, streszcz. ang. s. 21.

9032. POLITYKA państw bałtyckich wobec Rzeczypospolitej Polskiej i III Rzeszy na przełomie marca i kwietnia 1939 roku w ocenie wileńskiej ekspozytury Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego. [Wyd.] Tomasz Gajownik. *Przegląd Wschodnioeuropejski*. [T.] 9: 2018 [nr] 1 s. 359–367.

9033. POLSKO-CZECHOSŁOWACKIE kontakty wojskowe 1921–1938 w dokumentach wywiadu i dyplomacji II Rzeczypospolitej. Oprac. Piotr Kołakowski. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 428, nlb. 1, il.

9034. POTWOROWSKI Walenty Edward: Niektóre wspomnienia życia religijnego z domu rodzinnego w Goli. *Rocznik Gostyński*. T. 3: 2016 s. 169–174.

Wspomnienia dominikanina (1923–2011) dot. wychowania i życia religijnego rodziny; obejmują l. 1936–1988.

9035. PRASA zagraniczna o Polsce. Listopad 1918 – luty 1919. Red. Włodzimierz Borodziej, Joanna Brzegowy, Bartłomiej Gajos, Nina Hetmańska, Marta Laskowska. Warszawa 2018 Pol. Inst. Spraw Międzynar. 8° ss. 471. Pol. Inst. Spraw Międzynar.

Wycinki prasowe.

9036. PROTOKOŁY posiedzeń plenarnych Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego (1918–1920). Cz. 1–2. Wyd. Edward Długajczyk i Miłosz Skrzypek. Cieszyn 2016.

Rec.: Gąsior Grzegorz, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 787–792; Szczyпка Danuta, *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 133.

9037. PULIT Ludwika: Wspomnienia najstarszej mieszkanki Czarnego Potoku. Rozmawiała Stanisława Wojtas. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 74–82.

Wspomnienia autorki (ur. 1920) z dzieciństwa w okresie międzywojennym, życia codziennego, nauki szkolnej, tradycji i obyczajów rodzinnej wsi, wybuchu wojny i realiów okupacji.

9038. [RADKIEWICZ Stanisław]: Rozwiązanie KPP oczyma Stanisława Radkiewicza. [Wyd.] Piotr J. Wróbel. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 3 s. 591–604.

W 1938 r.

9039. REFLEKTOR. Materiały archiwalne i prasowe. Wybór i oprac. Jarosław Cymerman, Aleksander Wójtowicz. Lublin 2018 Muzeum Lubelskie 8° ss. 120, il.

Czasopismo „Reflektor”, l. 1923–1930.

9040. [ROMAN Sitko, bł.]: Listy błogosławionego Romana Sitki. Wyd. Janusz Królikowski. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.:] 2008 s. 291–293.

Kartka z pozdrowieniami z 1915/1918 r. oraz listy z l. 1938–1939.

Uzup.: Królikowski Janusz: Z życia i działalności błogosławionego Romana Sitki. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.:] 2008 s. 289–290.

9041. RUSZKOWSKI Andrzej: Okruchy historii. Początki niepodległości. 1920–1923. Puławy 2018 nakł. aut. 8° ss. 106, il.

Listy, wspomnienia, dokumenty dot. rodziny Dąbrowskich oraz Ruszkowskich z l. 1920–1923.

9042. [RYBICKA Stanisława]: Z pamiętnika Stanisławy Rybickiej. [Wyd.] Zofia Mossoń. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 9]: 2013 s. 34–40.

Wspomnienia nauczycielki (1912–?) z początków pracy pedagogicznej w okresie międzywojennym, realiów wojny w rodzinnych Brzeżanach oraz powojennej działalności w szkołach w Łekach Dolnych i Górnych.

9043. RYŻKO Stanisław: „Trzeba zostać”. Wyd. 2. Lublin 2017 Norbertinum Wydaw. – Drukarnia – Księg. 8° ss. 366, nlb. 3, tabl. 59, il. (Duchowieństwo Polskie w Więzieniach, Łagrach i na Zesłaniu w ZSRR. Pamiętniki i dokumenty; t. 2).

Wyd. 1. 1999.

Wspomnienia kapłana z seminarium w Pińsku (1928–1934), lat okupacji na Białorusi, zesłania w Kazachstanie i na Syberii (1949–1956) oraz posługi kapłańskiej w parafii Łohiszyn k. Pińska; w aneksie listy z l. 1935–1956.

9044. SABOTAŻE nacjonalistów ukraińskich oraz akcja represyjna władz polskich w Małopolsce Wschodniej w 1930 roku w świetle

dokumentów. Wybór, wstęp i oprac. Adam Adrian Ostanek. Warszawa–[Siedlce] 2018 [Adam Ostanek] 8° ss. 219, streszcz. ang., ukr.

9045. [SELIVANOV Vasilij Stepanovič]: Otryvok vospominanij byvszego komandira 1-go Gomel'skogo Kommunističeskogo Proletarskogo batal'ona V. S. Selivanova. [Wyd.] Valentina Lebedeva. *Europa Orientalis*. [T.] 3: 2012 s. 133–154, streszcz. pol., ang.

Wspomnienia z pierwszego etapu wojny polsko-bolszewickiej, 1919 r.

9046. SILVA rerum resoviensium ad libertatem spectans. Wyboru tekstów dokonały Ewa Ferenc, Małgorzata Zaremba. Rzeszów 2018 Woj. i Miej. Bibl. Publ.; Stow. Liter.-Artystyczne Fraza 8° ss. 162, nlb. 6, il.

Wycinki prasowe z czasopism „Ziemia Rzeszowska”, „Głos Rzeszowski” z l. 1918–1920.

9047. SKIBA Josef: Zbawienie. Biografia Ślązaka. Zabrze 2016 Nar. Oficyna Śląska 16° ss. 96, 116.

Współwyd.: Skiba J.: Die Erlösung. Biografie eines Schlesiens. Oprawne w kierunku przeciwnym.

Wspomnienia autora ur. w 1929 r. w Hindenburgu (Zabrze) z lat dzieciństwa, II wojny światowej, powojennych realiów i nauki j. polskiego, wyjazdu do NRD, pracy w przemyśle oraz podjętych studiów.

9048. SOKOŁOWSKI Kazimierz: Dziennik 1920 roku. Red. nauk. i wstęp Mirosław Sosnowski; z rkps. wyd. Ewa Beata Sosnowska; komentarz edytorski i przypisy Karol Jaworski. Wyd. 2. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 490, tabl. 13, il. (Wojna i Pamięć. Dziennik).

Wyd. 1. Warszawa 2010 Muzeum Powstania Warszawskiego; Pol. Bractwo Kawalerów Gutenberga.

Wspomnienia z wojny polsko-bolszewickiej dziewiętnastoletniego studenta, późniejszego urzędnika II RP, żołnierza 1. Dyw. Grenadierów Polskich we Francji, prof. ekonomii.

9049. [SPRINGWALD Stanisław]: Wspomnienia i dokumenty płk. Stanisława Springwalda z walk na Polesiu w latach 1919–1920. Oprac. nauk. Janusz Faryś, Henryk Walczak i Andrzej Wojtaszak. Szczecin 2018 Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica 8° ss. 609, tabl. k. 1, il., mapa.

S. Springwald (1864–1951).

9050. STUDNICKI Władysław: Wobec nadchodzącej drugiej wojny światowej. Wstęp i oprac. Jan Sadkiewicz; posł. Piotr Zychowicz. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 233, nlb. 3, il.

Na podst. wyd.: Wobec nadchodzącej II-ej wojny światowej, 1939.

9051. SZEFLER Stanisław: Idąc – wytaczasz drogę. Moje dzieciństwo i młodość

w II Rzeczypospolitej. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 454, tabl. 15, il.

Wspomnienia prof. ekonomii (1917–1987) z lat młodości spędzonych na Pomorzu, nauki w Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz studiów w Wyższej Szkole Handlowej w Poznaniu aż do wybuchu II wojny światowej.

9052. SZLAKIEM zwycięstwa. Relacje literatów z wojny 1920 roku. Posł. Maciej Urbanowski. Łomianki 2012 Wydaw. LTW 8° ss. 201, nlb. 2.

Teksty Adama Grzymały-Siedleckiego, Karola Irzykowskiego, Kornela Makuszyńskiego, Eugeniusza Małaczewskiego, Melchiora Wańkowicza, Stefana Żeromskiego.

9053. SZNER-NESZAMIT Sara: Spoczynku nie zastałam. Przedwojenne wspomnienia urodzonej w Sejnach Soni Dusznickiej. Przekł. Agnieszka Podpora; oprac. Cwika Dror. Sejny 2018 Ośr. „Pogranicze – Sztuk, Kultur, Narodów” 8° ss. 61, nlb. 21, 44, fot.

Tekst równol. pol., hebr.

Wspomnienia autorki (1913–2008) nt. rodziny i dzieciństwa spędzonego w Sejnach, Dusznicy oraz Łódzkiej, pobierania nauki w gimnazjum, studiów w Kownie oraz działalności w ruchach młodzieżowych.

9054. SZYŁKIEWICZ Stefan: Wspomnienia z wojny 1918–1920 ułana 13. Pułku Ułanów Wileńskich. Wprow. i oprac. Diana Maksimiuk. Warszawa–Białystok 2018 IPN. Oddz. 8° ss. 198, il., mapy. (Centralny Projekt Badawczy IPN Wojsko Polskie w Strukturach Państwa w XX Wieku) (Seria Wydawnicza Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku; t. 38).

9055. ŚMIŚNIEWICZ Witold: Wspomnienia z Pionek. Lata trzydzieste XX wieku. Pionki 2018 MBP; na zlec. Wydz. Promocji, Kultury, Turystyki i Aktywności Lokalnej Urzędu M. Pionki 8° ss. nlb. 7, 185, tabl. s. 8, k. 2, il.

Obraz miasta Pionki w dwudziestoleciu międzywojennym we wspomnieniach autora (ur. 1927), a także spędzonego tam dzieciństwa.

9056. ŚRENIOWSKA Krystyna: Moje życie. Oprac., wstęp i komentarz Jolanta Kolbuszowska, Rafał Stobiecki. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 239, il.

Wspomnienia profesor (1914–2013) UŁ, przedstawicielki łódzkiego ośrodka badań historyograficznych, z lat dzieciństwa spędzonych we Lwowie, wybuchu II wojny światowej, przeprowadzki do Łodzi i podjęcia pracy w Uniwersytecie. W aneksie zamieszczono m.in. bibliografię prac naukowych.

9057. ŚWIDA-SZACIŁOWSKA Helena: Moje kręte ścieżki czyli Śpiewacze wspomnienia. Lublin 2018 Test 8° ss. 270, nlb. 2, il.

Wspomnienia śpiewaczki (1928–2016), solistki Państwowej Opery Objazdowej w Warszawie i Teatru Wielkiego oraz Filharmonii w Lublinie nt. młodości, nauki śpiewu, działalności artystycznej, kolegów i współpracowników; obejmują l. 1933–1990.

9058. ŚWIDA-ZIEMBA Hanna: Uchwycić życie. Wspomnienia, dzienniki i listy 1930–1989. Wybór i oprac. Dominik Czapięgo. Warszawa 2018 Ośr. Karta 8° ss. 347, nlb. 1, tabl. 36, il. (Świadectwa. Polska XX Wiek).

Wspomnienia prof. socjologii (1930–2012) dot. lat młodości spędzonych w Wilnie, wybuchu II wojny światowej i realiów okupacji, nauki szkolnej, pracy zawodowej m.in. na UW i drogi do osiągnięcia profesury.

9059. TAUBE Karol: Figle diablika błot pińskich. Ze wspomnień marynarza. Ed. Artur Gajewski. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 94.

Wspomnienia kapitana (1888–1940) marynarki wojennej I Batalionu Morskiego Flotyli Pińskiej z okresu wojny polsko-bolszewickiej.

9060. [TRAPSO-KRYWULTÓWNA Felicja]: „Dzisiaj rano dostałam Twój kochany list, a już wieczorem odpisuję”. Felicja Trapszo-Krywultówna do Leonii Jabłonkówny 1930–1936. Oprac. Grażyna Chmielewska. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 1/2 s. 113–134.

9061. TRAWIŃSKI Jerzy: Prawda nie znała nic. Warszawa–Łomianki 2017 Drukarnia Hologramy 8° ss. 166, nlb. 2, il.

Wspomnienia autora z l. 1937–1947; dot. młodości, wychowywania się w domach dziecka przeznaczonych dla potomstwa „wrogów ludu” na terenie ZSRR, edukacji szkolnej, II wojny światowej oraz przyjazdu do Polski.

9062. TRĘBICKI Kazimierz: Od bieżącej polityki do wymagającej perspektywy historii. Wstęp, zarys biografii, wybór i oprac. tekstów Wanda Krystyna Roman. Warszawa 2017 Wydaw. Sejmowe Kancelaria Sejmu 8° ss. 270, nlb. 1, tabl. 13, il. (Biografie, Wspomnienia i Dokumenty Polskich Dyplomatów).

Wybrane teksty żyjącego w l. 1896–1981 dyplomaty II Rzeczypospolitej, działacza powojennej emigracji niepodległościowej, dotyczące sytuacji i roli Polski i Polaków w Europie Środkowo-Wschodniej.

9063. TYCNER Wanda: Od Poznania do powstania. Wspomnienia z lat dawnych i czasu niemieckiej okupacji. Warszawa 2017 Polpress-tour – Janusz Tycner 8° ss. 416, nlb. 3, il.

Wspomnienia autorki (ur. 1926) z lat dzieciństwa spędzonych w Poznaniu, podróży do Warszawy, II wojny światowej, w tym udziału w powstaniu warszawskim jako sanitariuszka (pseud. Radziejowska).

9064. UHMA Czesław Paweł: Warszawo Ty ma... Wspomnienia starego warszawiaka. Red. Julia Skąlecka. Warszawa 2018 Askon 8° ss. 111, il.

Wspomnienia autora (1922–2016) dotyczące Warszawy okresu przedwojennego, wydarzeń II wojny światowej, powstania warszawskiego oraz czasów powojennych.

9065. UZASADNIENIE przez dowództwo Grenzschtzu decyzji o rezygnacji z walki

z Polską w 1919 r. [Wyd.] Jarosław Centek. *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 241–245.

9066. W KRĘGU Spółdzielczego Instytutu Naukowego 1919–1939. Wybór pism. Wybór, wpraw. i red. nauk. Adam Piechowski. Warszawa 2018 Oficyna Nauk. 8° ss. LXII, 205, nlb. 1. (Kooperatyzm).

9067. WARSZAWA zapamiętana. Dwudziestolecie międzywojenne. Oprac. Magda Szymańska; współpr. Maria Buko, Iwona Makowska, Joanna Rączka. Warszawa 2018 Dom Spotkań z Historią 8° ss. 179, nlb. 1, il. (Z Archiwum Historii Mówionej).

Antologia wspomnień mieszkańców o życiu codziennym w przedwojennej Warszawie.

9068. WĘZEŁ polsko-białoruski 1918–1921. Dokumenty i materiały. Wybór i oprac. Wojciech Materski; współpr. Uładzimir Snapkouski. Warszawa 2018 ISP PAN 8° ss. 859.

9069. WIARA i życie. Świadectwa duchowych przeżyć osób prześladowanych na Podolu w latach 1918–1990. Zebrał i oprac. Paweł Gonczak; przekł. z jęz. ukr. Tadeusz Kaźmierczak. Lublin 2016 Norbertinum 8° ss. 101.

Antologia wspomnień.

9070. WIKTOR Antoni: Wspomnienia z wojny 1920 roku. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 224–228.

Wspomnienia autora (1900–1986) pochodzącego z Frydrychowic, walczącego w 51. Pułku Piechoty Strzelców Kresowych dot. leczenia po amputacji nogi w wyniku zranienia na wojnie.

9071. WIZYTACJA dziekańska dekanatu kolbuszowskiego z roku 1923. [Wyd.] Krzysztof Haptaś. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 439–445, streszcz. ang.

9072. WOJSKO Polskie a sytuacja wewnętrzna Małopolski Wschodniej. Działalność Rejonów Bezpieczeństwa 5., 11. i 12. Dywizji Piechoty w latach 1924–1925. [Wyd.] Maciej Franz, Mariusz Kardas, Adam Adrian Ostanek. Warszawa–Chrzan–Siedlce 2018 Wydaw. Stara Szufflada; Adam Ostanek 8° ss. 507, mapy, streszcz. ang.

9073. WÓJCIK-KEUPRULIAN Bronisława: Korespondencja do Szwajcarii. Listy do Henryka Opieńskiego (1925–37) i Ludwika Bronarskiego (1929–38). Oprac., wstęp i komentarz Małgorzata Sieradz. Warszawa 2018 Inst. Sztuki. PAN 8° ss. 206, nlb. 1, il., streszcz. ang.

9074. WSPOMNIENIA powstańców wielkopolskich 1918–1919 z ziemi wrzesińskiej.

Zebrał i oprac. Michał Pawełczyk. Września 2018 Stow. Samorządny Pow. 8° ss. 180, il.

Antologia wspomnień.

9075. ZAJĄCZKOWSKI Włodzimierz]: Li-sty Włodzimierza Zajączkowskiego do Tadeusza Kowalskiego (1936–1944). [Wyd.] Maria Emilia Zajączkowska-Łopatto. *Almanach Karaimski*. [T.] 7: 2018 s. 181–211, streszcz. ang.

9076. „ZIEMIA Łomżyńska”. [Wyd.] Adam Czesław Dobroński. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 125–134.

Wybrane teksty z czasopisma „Ziemia Łomżyńska. Tygodnik demokratyczny” z l. 1918–1921.

9077. ZNACZENIE Gdańska w planach operacyjnych Reichsheer. [Wyd.] Jarosław Centek. *Europa Orientalis*. [T.] 4: 2013 s. 141–145, streszcz. ang.

Dokument z 1934 r.

9078. ZOLL-CZARNECKA Maria: A żaby grały mi do snu. Wspomnienia lekarki. Oprac. i komentarzami opatrzyła Patrycja Cicha. Brzeźnia Łąka 2018 Poligraf 8° ss. 157, nlb. 2, il.

Wspomnienia lekarza-pediatry (1928–2016), założycielki Przychodni dla Ludzi Bezdolnych w Warszawie, z lat dzieciństwa, II wojny światowej, powstania warszawskiego, życia w realiach PRL-u oraz działalności społecznej.

9079. ZUMBACH Jan: Ostatnia walka. Przekł. Ryszard Witkowski. [Wyd. 2]. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 416, il.

Wyd. 1. 2016.

9080. ŻYWOT lekarza wojskowego... poczciwego. Wspomnienia lekarzy wojskowych. Oprac. Adam Borzęcki. Lublin 2018 Zatoka Słów 8° ss. 235, nlb. 2, tabl. 19, il.

Antologia wspomnień, od 1922 r.

Opracowania

Zob. poz. 4, 1585, 2816, 5821, 7004, 7030, 7182, 8018, 8300, 8336, 8391, 8404, 8425, 8496, 8535, 8611, 8776, 8833, 8900, 8943, 8979, 8992, 9024, 10086.

9081. AMBROCHOWICZ-GAJOWNIK Anna: Szkolnictwo polonijne w południowo-wschodniej Francji z perspektywy konsulatu polskiego w Marsylii w okresie międzywojennym. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 197–215, streszcz. ang.

9082. ANTKIEWICZ Zofia: Kogo krzepił cukier? Konsumpcja cukru w międzywojennej Polsce. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 349–370, streszcz. ang.

9083. ARTYMOWSKI Jan: Myśl ustrojowa przedwojennego Stronnictwa Demokratycznego.

Zeszyty Historyczno-Polityczne. Nr 1: 2017 s. 44–53.

9084. BAGIŃSKA Magdalena: Polki i kolonie w Afryce w świetle prasy kobiecej okresu międzywojennego. *Acta Universitatis Lodzian-sis. Folia Historica*. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 97–115, streszcz. ang.

9085. BANASIK Adam: Tygodnik „Dzwon Niedzielný” jako narzędzie pracy duszpasterskiej w ujęciu księdza Ferdynanda Machaya. Kraków 2017 Scriptorium 8° ss. 190.

W l. 1925–1929.

9086. BANAS- BARAN Ewa: „Ruch Pedagogiczny” przykładem czasopisma popularyzującego przekaz radiowy treści pedagogicznych w latach 1918–1939. *Edukacja, Technika, Informatyka*. 2018 nr 3 s. 31–32.

9087. BARTOSZEWSKI Piotr Mateusz: Zaginiony pułk. Zarys wrześniowej historii 7 pułku piechoty Legionów. Lublin 2013 [System-Graf, Drukarnia Agencja Reklamowo-Wydawnicza, Janusz Laskowski] 8° ss. 143, nlb. 1, il.

9088. BASIŃSKI Grzegorz: Społeczeństwo Częstochowy wobec kryzysów – litewskiego i czechosłowackiego w 1938 r. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 19–34.

9089. BASTIAN-ZAJĄC Anna: Rzecz o pierwszym kierowniku sulmierzyckiej elektrowni. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 6: 2017 s. 148–164.

Zygmunt Wenderski, kierownik elektrowni w l. 1928–1934.

9090. BASZKO Agnieszka: „Ośrodek całej wystawy, jej mózg, stacja centralna kultury”. Książka na Powszechnej Wystawie Krajowej. *Biblioteka*. Nr 22: 2018 s. 107–141, streszcz. ang.

W Poznaniu w 1929 r.

9091. BATÓG Mateusz: Odzyskanie przez Polskę niepodległości i początki Drugiej Rzeczypospolitej. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 7–19, streszcz. ang.

9092. BAUCHROWICZ-TOCKA Maria: Łomża i region na łamach polskiej prasy łomżyńskiej okresu międzywojennego. Białystok 2018 Wydaw. Humanica Inst. Studiów Kobiecych 8° ss. 473, nlb. 2.

9093. BAUCHROWICZ-TOCKA Maria: Tradycje niepodległościowe w Łomżyńskim

w II Rzeczypospolitej. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 157–174.

9094. BAZAK Agata Łucja: Duszpasterstwo dzieci i młodzieży w parafii Staszów w latach 1918–1939. Sandomierz 2018 Armoryka 8° ss. 112, il.

9095. BĘDŹMIROWSKI Jerzy: „Blaski” i „cienie” współpracy Polskiej Marynarki Wojennej z Royal Navy w okresie międzywojennym. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 30–49.

9096. BIAŁY Andrzej: Mniejszość polska na Białorusi Sowieckiej w latach 1921–1939. Przasnysz 2018 Tow. Przyj. Ziemi Przasnyskiej 8° ss. 839, streszcz. ang., białorus., ros.

9097. BIAŁY Andrzej: Szkolnictwo polskie na terenie wsi zamieszkałych przez Polaków w Białorusi w latach międzywojennych (1921–1937). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 147–162.

9098. BIELICKI Janusz: Frontowe listy i fotografie dobrych żołnierzy sprzed 100 lat. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 29–35.

Lata 1918–1921.

9099. BIELNIAK Nel: Polski epizod Aleksandra Wertyńskiego. *Acta Polono-Ruthenica*. [T.] 23: 2018 [nr] 3 s. 7–18, streszcz. ang.

Aleksandr Nikolaewič Vertinskij (1889–1957); pobyt w Polsce w l. 1923–1927.

9100. BIENIECKI Ireneusz: Służba i życie codzienne personelu Flotylii Rzecznej Marynarki Wojennej na Polesiu w latach 1919–1939. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 160–173, streszcz. ang.

9101. BIENIUK Szymon: O piłkarskich trybunach Lwowa lat 30. XX wieku na łamach prasy sportowej. Wybrane kwestie. *Kultura Fizyczna*. T. 17: 2018 nr 1 s. 25–56, streszcz. ang.

9102. BIERNAT Andrzej: „Otworzyła się Ameryka”. Inwestycje Centralnego Okręgu Przemysłowego w Tarnobrzegu i okolicy. *Tarnobrzeskie Zeszyty Historyczne*. Nr 47: 2017 s. 75–94.

9103. BILIŃSKI Wojciech: Uznanie międzynarodowe Polski a ustanowienie przez nią stosunków dyplomatycznych w 1919 r. *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 108: 2018 s. 11–39, streszcz. ang.

9104. BILSKA-CIEĆWIERZ Magdalena: Kiedy stała się wolność... Płock w latach

1918–1921. Płock 2018 Muzeum Mazowieckie 8° ss. 299, nlb. 1, il., mapy.

9105. BISKUPSKI Łukasz: Kinofilia zaangażowana. Stowarzyszenie Miłośników Filmu Artystycznego „Start” i upowszechnianie kultury filmowej w latach 30. XX w. Łódź 2017 Przepis – Wydaw. Oficyna 8° ss. 199, nlb. 6, il. (Archiwa Popkultury).

W Warszawie.

9106. BŁASZCZAK Aleksandra: Sytuacja ludności polskiej wyznania ewangelickiego na Zaolziu po przyłączeniu do Polski w świetle relacji „Ewangelickiego Pośła Cieszyńskiego”. *Forum Historyczno-Społeczne*. Nr 6: 2018 s. 102–130, streszcz. ang.

9107. BŁASZCZAK Iwona: Uniwersytety ludowe szkołą myślenia i działania „Wiciarzy”. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 34: 2018 nr 1/2 s. 32–36.

Lata 1928–1939.

9108. BŁASZCZAK Tomasz: Lithuanian students at Stefan Batory University. Creating new Lithuanian elites in interwar Vilnius. *Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej*. R. 15: 2017 z. 3 s. 185–206.

9109. BOBREK Janusz: Witkacy w Nowym Sączu. *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 209–223.

Wizyty Stanisława Ignacego Witkiewicza w l. 1934, 1936 i 1938.

9110. BÖHLER Jochen: Wojna domowa. Nowe spojrzenie na odrodzenie Polski. Przekł. Robert Sudół. Kraków 2018 Znak 8° ss. 397, nlb. 2, il., mapy.

Ruchy niepodległościowe 1918–1921.

9111. BOJARSKI Adam: „Żołnierska karta” doktora Stanisława Sławskiego [1881–1943] w powstaniu wielkopolskim 1918/1919. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 11 s. 133–138.

9112. BOKSA Michał: Kompania kiełczewska w Powstaniu Wielkopolskim 1918–1919. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 18–25.

9113. BOŁDYREW Aneta: Warunki i strategię działalności naukowej polskich akademikzek na niwie pedagogiki i psychologii w latach 1918–1939. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 140–151.

9114. BORECKI Kamil: Obóz narodowy wobec wybuchu w Cytadeli Warszawskiej w 1923 roku i jego konsekwencji na podstawie relacji prasowych. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 15–50, streszcz. ang., niem., ros.

9115. BOREK Paweł: Kultura fizyczna w garnizonie w Siedlcach w latach 1922–1939. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 113–131, streszcz. ang.

9116. BORZYSZKOWSKA Barbara: „Śpiew, śpiew, boski dar...” – muzycznie o polskiej tożsamości w niewielkim Płotowie w 20-leciu międzywojennym. *Nasze Pomorze*. Nr 19: 2017 [dr.:] 2018 s. 99–107.

9117. BÓJ pod Zasławiem. 23 września 1920. Zabrze–Tarnowskie Góry–Połomia 2018 Infort-editions 8° ss. 61, nlb. 1, il., mapy. Biuro Hist. Sztabu Generalnego. (Pola Bitew; no 52).

Redycja: Warszawa 1925 Wojsk. Inst. Nauk.–Wydawniczy.

9118. BRENNER Rachel Feldhay: The Jews and the messianic ethos of the Second Polish Republic. Stanisław Rembek’s interwar literary writings. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 4 s. 23–30.

9119. BRONOWICKA Monika: Kultura i rozrywka mieszkańców Wałbrzycha po I wojnie światowej (w latach 1918–1923). *Nowa Kronika Wałbrzyska*. T. 6: 2018 s. 17–27, streszcz. ang.

9120. BROŻYNIAK Artur: Zapomniane zbrodnie Ukraińskiej Halickiej Armii – Zarys problematyki. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 113–122.

W l. 1918–1919.

9121. BRYŁA Zbigniew: Przedwojenne harcerstwo w Szczekocinach. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 1: 2013 s. 149–156, streszcz. ang.

9122. BRZEZIŃSKI Andrzej M[aciej]: Udział Oskara Haleckiego w obchodach 250 rocznicy odsieczy wiedeńskiej w 1933 roku. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 25–43, streszcz. ang.

9123. BRZOZA Czesław: Żydzi Krakowa międzywojennego. Kalendarium. Kraków 2018 Historia Jagellonica 8° ss. XV, nlb. 1, 826, il.

9124. BUCHOWSKI Krzysztof: Polacy i Litwini między marcem 1938 a wrześniem 1939 roku, czyli o tym, jak poznawano „terra incognita”. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 175–185, streszcz. ang.

9125. BUCZEK Katarzyna: „Nie łzawe wspomnienia dawnych bojów, ale realna nauka z przeszłości”. O świętowaniu rocznicy niepodległości w szkołach II Rzeczypospolitej

refleksji kilka. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 56–71.

9126. BUREK Krzysztof: Prezydent Stanisław Wojciechowski w Sandomierzu. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 24: 2018 nr 46 s. 70–71.
15 VIII 1924 r.

9127. CAŁBECKI Marcin: Skamander i awangarda na ubitej ziemi. O sporze Karola Wiktora Zawodzińskiego [1890–1949] i Józefa Czechowicza [1903–1939]. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 83–91.

W 1935 r.

9128. CEGLAREK Roman: Edukacja religijna w liceach zawodowych w kontekście innowacyjnych zmian w szkolnictwie zawodowym w okresie międzywojennym w Polsce. *Labor et Educatio*. Nr 5: 2017 s. 73–88, streszcz. ang.

9129. CEGLAREK Roman: Reforma programowa nauczania religii w szkołach w II Rzeczypospolitej w założeniach Ustawy o Ustroju Szkolnictwa z 1932 r. Częstochowa 2018 Wydaw. Nauk. Wyższego Inst. Teol.; Częstochowskie Wydaw. Archidiec. „Regina Poloniae” 8° ss. 404, il., streszcz. ang.

9130. CENTEK Jarosław: Ewakuacja wojsk niemieckich z ziem litewskich po zakończeniu I wojny światowej. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 467–494, streszcz. ang.

9131. CEPIL Monika, Figlus Tomasz: Parcelacja wsi w okresie międzywojennym i jej reperkusje osadnicze na przykładzie folwarków Orzeszków, Wielenin i Zieleń. *Biuletyn Uniejowski*. T. 7: 2018 s. 29–45, streszcz. ang.

Dawna gm. Kościelnica.

9132. CHLEBOWSKA Barbara: Życie społeczne i ekonomiczne grabowskich Żydów i Niemców w latach 1918–1939. *Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi*. Nr 35: 2016 [dr.:] 2018 s. 53–72, streszcz. ang.

9133. CHŁOPECKI Tomasz: Myśl polityczna i prawna obozu rządzącego w Polsce w latach 1935–1939. Państwo, prawo, gospodarka. Poznań 2018 FNCE 8° ss. 605, streszcz. ang., niem.

9134. CHŁOSTA Jan: Jerzy Lanc i polska szkoła w Piasutnie. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 72–79.

Polsko-ewangelicka szkoła w l. 1930–1932.

9135. CHOMIUK Aleksandra: Między geografią a polityką. O pewnym międzywojennym

dyskursie krajoznawczym. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 252: Studia de Cultura. [T.] 10: 2018 [nr] 2 s. 55–69, streszcz. ang.

Dot. serii wydawniczej „Cuda Polski”, l. 1928–1939.

9136. CHOROŚ Monika, Jarczak Łucja: Polityka władz wobec nazewnictwa górnośląskiego w okresie międzywojennym. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 111–123, streszcz. ang.

9137. CHROBAK Łukasz: Zmierzch potęgi przeworskich Lubomirskich. Książę Andrzej Lubomirski jako prezes przeworskiej spółki cukrowej. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 71–90, streszcz. ang.

9138. CHYRA-ROLICZ Zofia: Oświata spółdzielcza dla wsi w II Rzeczypospolitej. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 33–43.

9139. CICHONŃ Maciej K.: Lot propagandy ppłk. Mariana Ocetkiewicza dookoła Polski w 1928 r. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 191–200, streszcz. ang.

9140. CIEŚLAK Romuald: Montowanie samochodów w II Rzeczypospolitej. Warszawa 2018 Wydaw. Komunikacji i Łączności 8° ss. 167, nlb. 1, il.

9141. CIEŚLAK Stanisław: Stanisław Bednarski SJ i prof. Stanisław Kot: uczeń i mistrz. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 119–149, streszcz. ang.

Lata 1922–1939.

9142. CIEŚLIKOWA Agnieszka J.: Czerwna Pomoc w Polsce 1924–1938. Przybudówka, przykrywka, przyczółek. Warszawa 2018 IH im. Tadeusza Manteuffla PAN 8° ss. 299, streszcz. ang.

9143. CIEŚLIKOWA Agnieszka J.: O efemerycznym czasopiśmie „Na Szlakach Świata” (1926–1927) i redaktorach Lepeckich. *Rocznik Prasoznawczy*. R. 12: 2018 s. 107–116, streszcz. ang.

9144. CUD niepodległości. Odbudowa państwa polskiego 1918–1919. Gorzów Wielkopolski 2018 Wydaw. Nauk. Akad. im. Jakuba z Paradyża 8° ss. 202, il., streszcz. ang., fr., niem., ros. Akad. im. Jakuba z Paradyża.

Treść: Faryś Janusz, Kucharczyk Grzegorz, Skorupska-Raczyńska Elżbieta, Słowiński Przemysław: Wstęp s. 7–8; Skorupska-Raczyńska Elżbieta: Językowo-kulturowy obraz niepodległości w polszczyźnie dawnej i współczesnej s. 9–28; Faryś Janusz: Budowa niepodległego państwa polskiego 1918–1919 s. 29–69; Kucharczyk Grzegorz: Jaka niepodległość? Polska

myśl polityczna u progu II Rzeczypospolitej (1918–1919) s. 71–89; Kucharczyk Grzegorz: „Polska zagrożona ze wszystkich stron”. Polityka zagraniczna Polski u progu Drugiej Niepodległości (1918–1919) s. 91–119; Słowiński Przemysław: Polityka społeczna państwa polskiego w latach 1918–1919 s. 121–170; Zakończenie s. 171–172.

9145. CYMERMAN Jarosław: Józef Czechowicz – krytyk sztuki. Prolegomena. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 11–16, streszcz. ang.

9146. CZAJKA Bartosz, Dworski Michał, Wesołowski Mateusz: O wielkość i potęgę Rzeczypospolitej. Polska Akademička Korporacja Astrea 1923–1939. Lublin 2018 Werset 8° ss. 113.

9147. CZARNECKI Dawid, Skalski Dariusz: Polityka bezpieczeństwa i strategia obronna II Rzeczypospolitej. Zarys problematyki. Security policy and defense strategy II of the Republic of Poland. Outline of the problem. Starogard Gdański–Gdańsk–Grudziądz 2018 Pomorska Szkoła Wyższa; przy udziale Akad. Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego; przy udziale Tow. Nauk. w Grudziądzu 8° ss. 197, il.

9148. CZARNOWSKI Ryszard Jan: Legenda Orłąt. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 301, nlb. 1, il.

9149. CZECHOWSKI Janusz: Gdynia i Wolne Miasto Gdańsk w politycznej, gospodarczej i kulturalnej perspektywie II Rzeczypospolitej. Słupsk 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej 8° ss. 231, nlb. 1, il. Akad. Pomorska w Słupsku.

9150. CZEŚĆ pamięci powstańców wielkopolskich 1918–1919 z Czerniejewa i okolic. W 100. rocznicę zwycięskiego zrywu Wielkopolan. Praca zbiorowa. Pod red. Waldemara Kielbowskiego. Gniezno 2018 Gnieźnieńska Firma Wydaw. Tum, Waldemar Kielbowski 8° ss. 300, il.

Treść: Kielbowski Waldemar: Wstęp s. 9–13; Polak Bogusław: Powstanie w Poznaniu s. 15–23; Kielbowski Waldemar: Sytuacja społeczno-polityczna w Czerniejewie w grudniu 1918 roku s. 25–37; Kielbowski Waldemar: Udział czerniejewian w zrywie powstańczym s. 39–83; Kielbowski Waldemar [i in.]: Biogramy s. 87–192; Memorialia powstańcze s. 195–267; Karwat Jerzy: Zakończenie s. 269–271.

9151. CZĘSTOCHOWA a obrona Lwowa. Red. Ryszard Stefaniak, Rafał Piotrowski. Częstochowa 2018 Zespół Szkół Technicznych 8° ss. 178, nlb. 1, il.

Treść: Stefaniak Ryszard: Wstęp s. 5–6; Fiszer Marek: Obrona Lwowa w 1918 roku s. 7–16; Piotrowski Rafał: Częstochowianie w walce o Lwów s. 17–33; Stefaniak Ryszard: Cmentarz Obrońców Lwowa do 1939 roku s. 34–56; Zawada Mariusz: Grób Nieznanego Żołnierza s. 57–64; Burzyńska Agnieszka: Obrona Lwowa we wrześniu 1939 roku s. 65–84; Burzyńska

Agnieszka: „Druga obrona Lwowa...” s. 85–97; Burzyńska Agnieszka, Piotrowski Rafał: Gen. bryg. Mieczysław Boruta-Spiechowicz i gen. bryg. dr Roman Abraham – bohaterowie „drugiej obrony Lwowa” s. 98–105; Rakoczy Eustachy, Stefaniak Ryszard: Legenda Lwowska (Wspomnienie o generale Abrahamie) s. 107–110; Aneks s. 111–163.

9152. CZUB Krystian: Zjazd katolicki w Gostyniu i koronacja cudownego obrazu Matki Boskiej Świętogórskiej w 1928 roku. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 149–156.

9153. CZWOJDRAK Dariusz: Droga do niepodległości. Powstanie wielkopolskie 1918–1919 na ziemi wschowskiej (rys historyczny, opracowania, relacje, wspomnienia). Wschowa 2018 Katol. Stow. Civitas Christiana. O/ Wschowa; Tow. Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919. Koło 8° ss. 175, nlb. 1, il.

Zawiera wspomnienia i relacje uczestników powstania wielkopolskiego oraz biogramy powstańców.

9154. CZYŻ Marek: Tatarnictwo – sport czy turystyka? Rozważania na marginesie pism taterników okresu międzywojnia. *Folia Turistica*. Nr 36: 2015 s. 67–83, streszcz. ang.

9155. DANOWSKA Ewa: Akademia Umiejętności – Polska Akademia Umiejętności. Czas przełomu po odzyskaniu niepodległości. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 2: 2018 s. 151–175.

W l. 1918–1927.

9156. DAVIDÛK Ruslana: Uenerivs’ka emigraciâ i pol’s’ko-radâns’ke prikordonne protistoânnâ na Volini u peršij polovini 20-h rokov XX st. *Europa Orientalis*. [T.] 4: 2013 s. 53–69, streszcz. ang., pol.

9157. DAWIDOWICZ Aneta: Myśl polityczna Stronnictwa Narodowego 1928–1939. Wspólnota ideału czy alternacja koncepcji. Lublin 2017 UMCS. Wydaw. 8° ss. 409.

Rec.: Wrzesińska Katarzyna, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 793–797.

9158. DĄBROWSKI Przemysław: Rozpłitykowane miasto. Ustrój polityczny państwa w koncepcjach polskich ugrupowań działających w Wilnie w latach 1918–1939. Gdańsk–[Sopot] 2012 [Arche s.c.] 8° ss. 632, il., streszcz. ang., lit., ros.

9159. DECZYŃSKI Włodzimierz Ignacy: Kształtowanie nazewnictwa ulic toruńskiego osiedla Bielany w dwudziestoleciu międzywojennym. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 105–135, streszcz. ang., niem.

9160. DEDYK Aleksandr: Čortkivs’ka ofenziva. Častina 1–2. Wyd. 2. L’viv 2015 Astrolâbiâ 8° ss. 232; 192.

Wojna polsko-ukraińska, 7–28 VI 1919 r.

Rec.: Kozubel Marek Bogdan, *Klio*. T. 46: 2018 nr 3 s. 210–217.

Wyd. 1. 2013.

9161. DEPCZYŃSKI Mieczysław: Powiat kępiński za czasów Grenzschutzu 1918–1920. Słowo wstępne Maciej Franz. Kępno 2018 Muzeum Ziemi Kępińskiej im. T. P. Potworowskiego 8° ss. 80.

9162. DOBROWOLSKI Piotr: Świetlice żołnierskie – rola i zadania w systemie wychowawczym żołnierzy (1918–1939). *Acta Universitatis Lodzianis*. Folia Historica. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 148–157, streszcz. ang.

9163. DOLIWA Katarzyna: „A wiosną – niechaj wiosnę, nie Polskę zobaczą” – postawy młodego pokolenia literatów wobec odzyskania niepodległości. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 11–24, streszcz. ang.

Artykuł z konferencji „Ludzie – idee – prawo. Sto lat od odzyskania niepodległości”, Białystok, 15–16 V 2018 r.

9164. DORMUS Katarzyna: Rozwój edukacyjnego średniego szkolnictwa ogólnokształcącego w okresie II Rzeczypospolitej. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 44–55, streszcz. ang.

9165. DOROSZEWSKI Jerzy: The educational and cultural activity of teachers’ seminars in Poland between 1918–1937. *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 83–102.

9166. DROZD Aleksandra: Geograf „dusz i serc ludów” czy piewca kolonializmu? Afrykańskie relacje Antoniego Ferdynanda Ossendowskiego z dzisiejszej perspektywy. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 252: Studia de Cultura. [T.] 10: 2018 [nr] 2 s. 161–172, streszcz. ang.

Lata 1925–1927.

9167. DROZD Jarosław: Dzieje Polskiej Agencji Morskiej S. A. w Gdyni, pierwszej polskiej firmy maklerskiej, w świetle akt rejestrowych Sądu Grodzkiego w Gdyni. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 53–72.

Działała w l. 1926–1939.

9168. DROZDEK-MAŁOLEPSZA Teresa, Małolepszy Eligiusz: Z dziejów Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” okręgu wołyńskiego (1922–1939). *Kultura Fizyczna*. T. 17: 2018 nr 2 s. 69–84, streszcz. ang.

9169. DROZDEK-MAŁOLEPSZA Teresa, Małolepszy Eligiusz, Bakota Daniel: Marsz na Polską Górę jako przykład zawodów wojsko-sportowych na Wołyniu. *Kultura Fizyczna*. T. 17: 2018 nr 1 s. 11–22, streszcz. ang.

9170. DRÓŹDŹ Andrzej: Polska racja stanu a wyobrażenia Paneuropy w utopijnej powieści Feliksa Burdeckiego pt. Babel (1931). *Annales Universitatis Pedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 247: Studia Paedagogica. [T.] 18: 2017 s. 25–39, streszcz. ang.

9171. DRUZ Edmund: Migracja polska na Łotwie w okresie międzywojennym. Warszawa–Włocławek 2018 Agencja Reklamowa TOP 8° ss. 123.

9172. DUBER Paweł: Kulisy ustąpienia Aleksandra Prystora ze stanowiska premiera w maju 1933 r. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 227–238, streszcz. ang.

9173. DUDA Roman: Lwów i Wilno w tematyce międzywojennej Polski. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 1 [dr.:] 2016 s. 125–147, streszcz. ang. s. 15–17.

9174. DUDEK BUJAREK Teresa: Artyści Kattowitzer Künstlergruppe (Katowickiej Grupy Artystycznej) z Bielska, Białej i okolicy. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 211–243.

Lata 1929–1939.

9175. DUNAJ Katarzyna: Parlamentarny system rządów w Polsce i Niemczech po I wojnie światowej. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 43–59, streszcz. ang.

Artykuł z konferencji „Ludzie – idee – prawo. Sto lat od odzyskania niepodległości”, Białystok, 15–16 V 2018 r.

9176. DWORAS-KULIK Judyta: Rzeczowe zabezpieczenie wiarygodności morskich w międzywojennej Polsce. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 3 s. 35–48, streszcz. ang.

9177. DWORECKI Zbigniew: Chrześcijańska Demokracja w Poznaniu w latach Drugiej Rzeczypospolitej. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 240, nlb. 1. (Publikacje Instytutu Historii UAM; 154).

9178. DYMEK Przemysław: Poznańska 3. Brygada Saperów 1929–1934. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 317, il.

9179. DYMEK Przemysław: Zarys historii oddziałów żandarmerii i taborów Okręgów Korpusu VII i VIII w latach 1919–1939. Poznań 2018 PIU Geoperitus 8° ss. 100, il.

9180. DZIEDZIC Krzysztof: Odnaleziony list prof. Antoniego Cieszyńskiego. *Miscellanea Olesnickie*. [R. 4]: 2018 nr 2 s. 13–19.

List ze Lwowa z 12 V 1928 r. do prof. anatomii i rentgenologa Alberta Hasselwandra dot. opinii na temat habilitacji dwóch lwowskich naukowców Józefa Chani von Dębickiego oraz Emila Meiselsa.

9181. DZIEDZIC Wojciech: Życie kulturalne w Tomaszowie Lubelskim w okresie dwudziestolecia międzywojennego. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 87–99.

9182. DZIUBA Karina: Między rewolucją społeczną a powstaniem narodowym. Rybnik w latach powstań śląskich. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 45–53.

9183. FASZCZA Łukasz: Niemiecka okupacja południowej Suwalszczyzny po 11 listopada 1918 r. Wybrane aspekty. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 18: 2018 s. 57–75, streszcz. ang., ros., lit.

9184. FIC Maciej: Nadanie praw miejskich Świętochłowicom – analiza historyczno-prawna. *Rocznik Świętochłowski*. T. 11: 2018 s. 27–36. 17 VI 1924 r.

9185. FIJAŁKOWSKI Marek: Rada Ludowa w Pile 1918–1919. Piła 2018 Studio K2 Krzysztof Rauhut 8° ss. nlb. 64, il.

9186. FINK Kinga: Lwowscy skrzypkowie pochodzenia żydowskiego w opinii dziennikarzy i krytyków muzycznych w Polsce międzywojennej. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 73: 2018 s. 139–159, streszcz. ang.

9187. FINK Kinga: Początki muzycznej edukacji Wojciecha Kilara w szkole Malwiny Reissówny we Lwowie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 97–118, streszcz. ang., niem., ros. Nauka w l. 1938–1939 w szkole działającej w l. 1912–1939.

9188. FLISIAK Dominik: Powstanie, rozwój i ideologia organizacji Haszomer Hacair działającej w II Rzeczypospolitej. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 189–207, streszcz. ang. Haszomer Hacair – Młody Strażnik.

9189. FRANZ Maciej: Polska odrodzona nad morzem – kilka słów o propagandzie morskiej. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 123–130. Lata 1918–1939.

9190. FRUŻYŃSKI Adam: Stosunki własnościowe w górnictwie okresu międzywojennego. *Górnik Polski*. Nr 12: 2018 s. 149–205, streszcz. ang., niem.

9191. FRYŻLEWICZ Marek: 20-lecie odzyskania niepodległości w Nowym Targu w 1938 r. – „Podhale dla armii”. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 45–51.

9192. GAJOWNIK Tomasz: Stosunki litewsko-niemieckie w okresie międzywojennym w ocenie polskiego wywiadu wojskowego. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 157–174, streszcz. ang.

9193. GARMANTY Vital': Madernizacyã sel'skaj gospadarki navagrudskaga vaãvodstva ũ 1921–1939 gg. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 47–66, streszcz. ang., lit.

9194. GAŚSIOR Grzegorz: Kolej a tożsamość: postawy narodowościowe kolejarzy na czechosłowackim Śląsku Cieszyńskim w latach 20. XX w. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. T. 1: 2016 s. 171–181, streszcz. ang.

9195. GĘBOŁYŚ Zdzisław: Biblioteki mniejszości niemieckiej w II Rzeczypospolitej. Katowice 2012.

Rec.: Uljasz Adrian, *Limes*. Nr 6: 2013 s. 294–295.

9196. GIBIEC Magdalena: Bezpieczeństwo na granicy. Aktywność OUN w latach 1930–1935 na podstawie sprawozdań sytuacyjnych (Wschodnio)małopolskiego Inspektoratu Okręgowego Straży Granicznej. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 31–49, streszcz. ang.

9197. GIERLOTKA Stefan: Górnicze Obserwatorium Magnetyczne przy Kopalni Doświadczalnej „Barbara” i Centrali Ratownictwa Górniczego w Mikołowie. *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 9–10, streszcz. ang., niem.

9198. GMURCZYK-WROŃSKA Małgorzata: Independence in the vicinity of the empire. Polish-Soviet negotiations on non-aggression pact and Moscow protocol in 1925–1932. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 101–118, streszcz. pol.

9199. GOCLON Jacek [Arkadiusz]: Działalność Mariana Zyndrama-Kościąłkowskiego na stanowisku premiera rządu (13 X 1935 – 15 V 1936). *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 195–217, streszcz. ang.

9200. GOCLON Jacek Arkadiusz: W obronie Europy. Wojna z bolszewicką Rosją w 1920 roku. Wyd. 4 zm. i poszerz. Komorów 2015. Wydaw. Antyk – Marcin Dybowski 8° ss. 531, nlb. 1, il.

Wyd. 1. Toruń 2006.

9201. GOŁASZ Zbigniew, Gwóźdź Krzysztof: Na straży porządku publicznego. Policja Województwa Śląskiego w latach 1922–1939. O projekcie dotyczącym dziejów polskich formacji policyjnych na Górnym Śląsku. *Czasypismo*. 2018 nr 1 s. 200–203.

9202. GOŁASZ Zbigniew, Gwóźdź Krzysztof: Od Milicji Polskiej do Policji Województwa Śląskiego. Polskie formacje policyjne na Górnym Śląsku w latach walki o niepodległość 1918–1922. *Czasypismo*. 2018 nr 1 s. 68–78.

9203. GOŁDYN Piotr: Czasopismo „Głos Szkoły i Rodziny” (1925–1926) źródłem do rozważań nad współpracą domu ze szkołą w okresie II RP. *Studia Edukacyjne*. Nr 50: 2018 s. 159–168, streszcz. ang.

9204. GOŁĘBIEWSKI Grzegorz: Płock 1920. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. nlb. 4, II, 290, nlb. 1, tabl. nlb. 24, il. (Historyczne Bitwy).

9205. GOŁĘBIEWSKI Grzegorz: Strażacy i aktorzy, czyli teatr letni w Podolszyczach w 1924 roku. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 74–76.

9206. GOŁĘBIEWSKI Grzegorz: Związki gen. Józefa Hallera i Hallerczyków z Płockiem w latach 1917–1924. Płock 2018 Książnica Płocka im. Władysława Broniewskiego 8° ss. 112, il.

9207. GÓRNY Maciej: Legitymizacja granic w refleksji geografów z Europy Środkowo-Wschodniej w okresie międzywojennym. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 369–393, streszcz. ang.

9208. GÓRSKI Michał: Niepodległość kosztuje. Początki podatku dochodowego w II Rzeczypospolitej. *Miscellanea Historico-Juridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 93–108, streszcz. ang.

Artykuł z konferencji „Ludzie – idee – prawo. Sto lat od odzyskania niepodległości”, Białystok, 15–16 V 2018 r.

9209. GÓRSKI Piotr: Flotyllę śródlądowe – dyskusja. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 7–22.

9210. GRABOWSKI Janusz: Zygmunt Wdowiszewski – dorobek naukowy i działalność w Polskim Towarzystwie Heraldycznym (1923–1939). *Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego*. T. 17(28): 2018 s. 173–188, streszcz. ang. s. 213.

9211. GRABOWSKI Łukasz: Stowarzyszenie Katolickiej Młodzieży Polskiej w Żelazowicach (1925–1939) na tle działalności

katolickiego ruchu młodzieży diecezji sandomierskiej w dwudziestoleciu międzywojennym. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 99–117, streszcz. ang.

9212. GRATKOWSKI Mariusz: Nakło nad Notecią w okresie Powstania Wielkopolskiego (1–14.01.1919 r). Nakło nad Notecią 2018 Urząd M. i Gm.; Muzeum Ziemi Krajeńskiej 8° ss. 124, il.

9213. GRODZISKA Karolina: Jan Kazimierz Tetmajer [1901–1920] w świetle spuścizny rękopiśmiennej w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 119–128, streszcz. ang.

Dot. gł. utworów Włodzimierza Tetmajera upamiętniających śmierć syna w bitwie pod Stanisławczykiem (28 VII 1920) na Wołyniu oraz projektu nagrobka dla niego.

9214. GRYSZPANOWICZ Piotr: Płockie ulice w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości. *Płocki Rocznik Historyczno-Archiwalny*. T. 10: 2018 s. 78–92, streszcz. ang.

9215. GRZEGORCZYK Tomasz: Wyprawa kijowska. Toruń 2014.

Rec.: Rezmer Waldemar, *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 271–283.

9216. GRZESIAK Ewa: Życie gospodarcze ludności żydowskiej w Łęcznej w okresie międzywojennym. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 9–12.

9217. GUMULIAUSKAS Arūnas: Jeszcze w sprawie Wilna w okresie międzywojennym. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 187–197, streszcz. ang.

9218. GUMUŁA Teresa: Edukacyjne dziedzictwo. Sposób na popularyzowanie reformy szkolnictwa na przykładzie czasopisma „Oświata i Wychowanie” 1929–1939. *Rocznik Świętokrzyski*. Seria C. Nauki Społeczne. T. 1: 2018 s. 31–56, streszcz. ang.

9219. GUMUŁA Teresa, Majewski Stanisław: Edukacyjne dziedzictwo. Drogi rozwoju polskiej szkoły w Drugiej Rzeczypospolitej. *Rocznik Świętokrzyski*. Seria C. Nauki Społeczne. T. 1: 2018 s. 5–30, streszcz. ang.

9220. GURSZTYN Piotr: Ribbentrop – Beck. Czy pakt Polska – Niemcy był możliwy? Wrocław–Poznań 2018 Wydaw. Dolnośląskie 8° ss. 366, nlb. 1, tabl. 8, il.

9221. HAPANOWICZ Piotr: Senatorowie województwa krakowskiego II Rzeczypospolitej

(1922–1939). Szkic do portretu zbiorowego. Kraków 2018 Tow. „Pro Museo” 8° ss. 392, nlb. 3.

9222. HAPONIUK Dorota: Uwagi o pracach nad polskim kodeksem zobowiązań z 1933 r. ze szczególnym uwzględnieniem zasady słuszności. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 43–154, streszcz. ang.

9223. HEJNICKA-BEZWIŃSKA Teresa: Koncepcja pedagogiki (i pedagogiki ogólnej) w Szkole Lwowsko-Warszawskiej. *Forum Pedagogiczne*. 2018 [nr] 1 s. 43–58, streszcz. ang.

9224. HENSEL-MOSZCZYŃSKA Barbara: Niezrealizowany projekt Domu Literatury Polskiej na Starym Mieście. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 241–252, streszcz. ang.

W Warszawie pod nr 34 i 36 w l. 1922–1938.

9225. HOJKA Zbigniew: Sytuacja polityczna ludności polskiej na Górnym Śląsku w latach 1918–1919. *Rocznik Muzeum Górnos Śląski Park Etnograficzny*. [R.] 6: 2018 s. 9–24, streszcz. ang.

9226. HOŁUB Jacek Marian: Wielokulturowość mieszkańców Jarosławia w okresie Drugiej Rzeczypospolitej – wybrane zagadnienia religijne i narodowościowe. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 157–170.

9227. HÜBNER Piotr: Rola periodyków ogólnoakademickich w formowaniu świadomości środowiska akademickiego II Rzeczypospolitej. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 155–174.

9228. JAGIELSKA Dominika: Eugenics and the woman question in the work of selected Polish catholic humanists in the period 1918–1939. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 131–149.

9229. JAKUBIAK Marek: Relacje państwo–Kościół katolicki na tle polityki oświatowo-wychowawczej sanacji. Warszawa 2016.

Rec.: Sołga Przemysław: Państwowa edukacja w konfrontacji z nauczaniem Kościoła. Uwagi na marginesie książki Marka Jakubiaka... *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 263–272.

9230. JAKUBIK Grzegorz: Struktura zawodu weterynaryjnego w województwie tarnopolskim w okresie międzywojennym. *Ciechanowiecki Rocznik Muzealny*. T. 14: 2018 z. 1 s. 159–182.

Zawiera również spis weterynarzy.

9231. JAKUBOWSKI Bartosz: Michał Pawlikowski jako ziemianin – właściciel klucza medycznego w latach 1919–1939. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 103–130, streszcz. ang.

9232. JAMROZIK Katarzyna: Nie samą pracą drukarz żyje... Przedstawiciele zawodu w świetle humorystycznych jednodniówek okolicznościowych z okresu międzywojennego. *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 36: 2017 s. 109–123, streszcz. ang.

9233. JAMSKI Piotr J[acek]: Wystawa Zdobnictwa Ludwisarskiego – Lwów 1920. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 4 s. 801–825, streszcz. ang.

9234. JANICKI Kamil: Epoka milczenia. Przedwojenna Polska, o której wstydzimy się mówić. Kraków 2018 Znak Horyzont 8° ss. 399, il.

Na okł. podtyt.: Przystępczość seksualna, dewiacje, bezkarnosc sprawców.

9235. JANIK Gaweł: Artysty (nie)łatwe początki. Z dziejów recepcji przedwojennej twórczości Adolfa Rudnickiego. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 252: Studia de Cultura. [T.] 10: 2018 [nr] 2 s. 40–54, streszcz. ang.

Lata 30. XX w.

9236. JANOWSKI Ryszard: Udział stowarzyszeń kombatanckich w obozie sanacyjnym na terenie województwa kieleckiego w latach 1926–1939. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 209–227, streszcz. ang.

9237. JARMUSZKIEWICZ Anna: „Montesquieu in Poland” by Majer Korzennik. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 143–151, streszcz. ang.

Dot. pracy doktorskiej obronionej na UJ w 1931 r.

9238. JARMUSZKIEWICZ Anna, Smywińska-Pohl Anna: Odkrywanie niedostępnego. Utwory osierocone w dorobku studentów pochodzenia żydowskiego z Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 2018 Libron – Filip Lohner 8° ss. 270, nlb. 1, il.

9239. JARNO Witold: 26 dywizjon artylerii ciężkiej w latach 1937–1939. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 45–78, streszcz. ang.

9240. JARNO Witold: Batalion zapasowy 30 Pułku Strzelców Kaniowskich w latach 1919–1924. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 147–166, streszcz. ang.

9241. JARNO Witold: Wojsko Polskie w życiu gospodarczym Łodzi w latach II Rzeczypospolitej. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 89–102, streszcz. ang.

9242. JARSKI Adam: „Afera” motocyklowa. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 241–246.

Przy budowie ORP „Orzeł” w stoczni holenderskiej i jego przybyciu do Gdyni w 1939 r.

9243. JARSKI Adam: Nadzwyczajny i mobilizacyjny budżet na lata 1928/29, a sprawa MDLot-u. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 215–224.

Morski Dywizjon Lotniczy.

9244. JARSKI Adam, Konarski Mariusz: Samoloty dla MDLot-u z warsztatów portowych MW? *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 225–240.

Morski Dywizjon Lotniczy w l. 1932–1936.

9245. JASIUK Ireneusz: Truskawiec – dzieje kresowego uzdrowiska na tle różnorodności kulturowej i etnicznej Małopolski Wschodniej. *Acta Humana*. Vol. 8: 2017 s. 231–246, streszcz. ang.

Lata 1918–1939.

9246. JASTRZĘBSKI Jarosław: Instytucja profesury zwyczajnej w polskim państwowym szkolnictwie akademickim w latach 1920–1939. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 585, nlb. 1, streszcz. ang. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne; 805).

9247. JASTRZĘBSKI Robert: Kodeks cywilny austriacki (ABGB) a wykonanie zobowiązań pieniężnych w II Rzeczypospolitej. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.] 2014 z. 3 s. 267–276, streszcz. ang.

9248. JAWORSKI Wojciech: Centrale syjonistyczne w Krakowie (1919–1939). *Krakowski Rocznik Archiwalny*. T. 23: 2017 [dr.] 2018 s. 135–157.

9249. JAZAVITA Simonas: Diplomatic activities of Kazys Škirpa, the first Lithuanian envoy to Poland, in March–December, 1938. *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 91–117, streszcz. ang.

9250. JERSCHINA Jacek: Model Policji Państwowej ukształtowany w pierwszym dziesięcioleciu istnienia II Rzeczypospolitej. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 111–140, streszcz. ang.

9251. JESZKE Jaromir: U źródeł koncepcji wydawniczej periodyku „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój”. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 175–186.

Zał. w 1918 r.

9252. JODKOWSKI Marek: Z badań nad duchowieństwem warmińskim w udzielnej pralaturze kłajpedzkiej w latach 1926–1939. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 119–133, streszcz. ang., niem.

9253. JURKIEWICZ Jan: Pierwszy zjazd górników w odrodzonej Polsce. Powstanie i działalność Związku Robotników Przemysłu Górniczego w latach 1918–1919. *Górnik Polski*. Nr 12: 2018 s. 221–246, streszcz. ang., niem.

9254. JUŚKO Edmund: Rola seminariów w kształceniu wartości wychowawczych nauczycieli szkół powszechnych w Polsce lat międzywojennych na przykładzie seminarium nauczycielskiego męskiego im. Jędrzeja Śniadeckiego w Tarnowie. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 54–65, streszcz. ang.

9255. JUŚKO Edmund, Niedojadło Andrzej: Uroczystości w szkołach Okręgu Szkolnego Krakowskiego jako element kształtowania świadomości narodowej, patriotycznej, moralno-religijnej i obywatelskiej w II Rzeczypospolitej. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 329, il., streszcz. ang., niem.

9256. KAGANIEC Małgorzata: Echa obrońcy Kresów południowo-wschodnich w latach 1918–1920 w prasie górnośląskiej. Bytom 2018 Urząd Miejski. 8° ss. 48, il., mapa.

9257. KALINOWSKA-WITEK Barbara: Przeciążenie szkolne młodzieży w wypowiedziach publicystów „Przeglądu Pedagogicznego” z lat dwudziestych XX wieku. *Edukacja, Technika, Informatyka*. 2018 nr 3 s. 19–24.

9258. KAŁUŻA Sławomir: Prasa polonijna o przebiegu amerykańskiej misji Karola Grzesika (listopad–grudzień 1921). *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 42–51, streszcz. ang., niem.

9259. KANIA Leszek: Organizacja i rys działalności sądów połowych Naczelnego Dowództwa WP w przedwojennym okresie wojny z Rosją Sowiecką latem 1920 r. (Cz. 1). *Przegląd Historyczno-Wojсковy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 45–84, streszcz. ang., ros.

9260. KARABIN Joanna: Stosunek Kościoła katolickiego do ruchów religijnych w górnośląskiej części województwa śląskiego (1922–1939). *Wiekі Stare i Nowe*. T. 12(17): 2017 s. 161–180, streszcz. ang., niem.

9261. KARAMAŃSKA Marta, Młynarczyk Ewa: Językowy obraz troski o II Rzeczypospolitą utrwalony w nazwach stowarzyszeń. *Annales*

Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. [Fol.] 261: *Studia Linguistica*. [T.] 13: 2018 s. 13–24, streszcz. ang.

9262. KARWAT Janusz: Ziemia gnieźnieńska w powstaniu wielkopolskim 1918/1919. Wybrane aspekty z perspektywy 100 lat. Red. Grzegorz Musidlak; aut. biogramów Małgorzata Deszcz [i in.]. Gniezno–[Poznań] 2018 Wydaw. Naukowe CONTACT/ABC 4° ss. 372, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem.

9263. KASIARZ Anna: Zjazd w Dzikowie 1927 rok. *Tarnobrzskie Zeszyty Historyczne*. Nr 47: 2017 s. 7–20.

Zjazd Stronnictwa Prawicy Narodowej.

9264. KASPRZAK Krzysztof: Film dokumentalny „Częstochowa, lata 1918–1939. Od wojny do wojny”. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 35–49.

Zrealizowany z okazji stulecia odzyskania niepodległości na podstawie materiałów Filmoteki Narodowej, premiera 13 X 2018 r. Zawiera także wykaz 39 filmów kręconych w Częstochowie w l. 1918–1939.

9265. KASPRZYCKI Remigiusz: Dezerterzy przed sądami Drugiej Rzeczypospolitej. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 109–130, streszcz. ang., fr.

9266. KASPRZYCKI Remigiusz: Krakowianie w walce o ochronę zwierząt w II Rzeczypospolitej. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 4 s. 687–712, streszcz. ang.

9267. KASPRZYCKI Remigiusz: Miraże Czerwonego Raju. Losy dezertersów z Wojska Polskiego w Związku Radzieckim w latach 1921–1939. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 129–156, streszcz. ang., niem., ros.

9268. KASPRZYCKI Remigiusz: Powiatowe Komendy Uzupelnieni i Komisje Poborowe przed 1939 rokiem. Przypadki patologii w wojskowej i cywilnej administracji. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 125–158, streszcz. ang., niem., ros.

9269. KASPRZYCKI Remigiusz: „Zielone Kadry”. Samoorganizacja i kontrolowanie przez dezertersów niektórych obszarów Europy Środkowowschodniej w latach 1918–1921. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 250: *Studia de Securitate et Educatione Civili*. [T.] 7: 2017 s. 235–244, streszcz. ang.

9270. KASZYŃSKI Mariusz: Oświata i kultura w gminie Brudzew w okresie międzywojennym. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 81–102.

9271. KAWA Ewelina: Do kina czy do teatru? Prasa regionalna jako źródło do badań nad wybranymi aspektami życia kulturalnego w okresie międzywojennym. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 119–136, streszcz. ang.

9272. KELLER Dawid: Polskie pociągi pancerne podczas III powstania śląskiego. *Czasopismo*. 2018 nr 1 s. 54–62.

W 1921 r.

9273. KEMPIŃSKI Maksym: Pozamilitarne funkcje poznańskiej Cytadeli w przestrzeni miejskiej i koncepcje jej zagospodarowania w latach 1918–1939. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 261–276, streszcz. ang.

9274. KĘDZIERSKI Jacek: Kształtowanie się odrodzonej państwowości polskiej w latach 1918–1923. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 12 s. 86–93.

9275. KIJEK Kamil: Dzieci modernizmu. Świadomość, kultura i socjalizacja polityczna młodzieży żydowskiej w II Rzeczypospolitej. Wrocław 2017.

Rec.: Mrzygłód Izabela, *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 3 s. 525–529.

9276. KIJEK Kamil: Zanim stał się Przytyk. Ruch narodowy a geneza zażęć antyżydowskich w województwie kieleckim w latach 1931–1935. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 45–79, streszcz. ang.

9277. KLIMCZAK Ewelina W.: Where did Lithuanians come back? Fates of people from north-east borderline of the Second Polish Republic (September–October 1939). *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 195–205, streszcz. pol.

9278. KLIMEK Marcin: Mord belwederski czyli Zabójstwo żandarma Koryzmy, ochroniarza Marszałka Piłsudskiego. Łomianki–Dziekanów Łeśny 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 282, nlb. 1, il.

Franciszek Koryzma (1898–1928).

9279. KLIYMUK Alexander: The construct „Ostjuden” in German Anti-Semitic discourse of 1920–1932. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 97–108, streszcz. ang.

9280. KMOCH Maria Weronika: Strażackie świętowanie rocznicy odzyskania niepodległości na Mazowszu. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 36–40.

Lata 1918–1928.

9281. KOCHNOWSKI Roman: Mit mocarstwowości w myśli politycznej II RP. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 247: *Studia Politologica*. [T.] 18: 2017 s. 61–71, streszcz. ang.

9282. KÖHLER Piotr: Polska wyprawa na Spitsbergen w 1938 r. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 2 s. 7–27, streszcz. ang.

9283. KOLBUSZEWSKA Jolanta: Wskrzieszenie państwa polskiego a równouprawnienie kobiet w nauce. *Sensus Historiae*. Vol. 30: 2018 no 1 s. 119–134, streszcz. ang.

9284. KOŁAKOWSKI Piotr: Marynarka wojenna III Rzeszy w świetle informacji polskiego wywiadu wojskowego. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 181–194, streszcz. ang.

9285. KOŁODZIEJ Edward: Polska i inne państwa wobec problemów reparacji i długów zagranicznych w latach 1918–1939. Warszawa 2017.

Rec.: Szczepański Janusz, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 390–395.

9286. KOŁOMYJA, Pokucie i Huculszczyzna w II Rzeczypospolitej. Wybrane zagadnienia. Red. nauk. Adam Adrian Ostanek, Aleksander Smoliński. Warszawa 2017 Adam A. Ostanek 8° ss. 190, il., mapa.

Treść: Ostanek Adam Adrian, Smoliński Aleksander: Wstęp s. 7–9; Duda Krzysztof: Pokucie i huculskie inspiracje twórczości Stanisława Daczyńskiego w świetle kołomyjskich listów do Seweryna Böhma s. 10–32; Čornen'kij Roman, Gavrilisn Petro: Diál'nist' Komitetu opiki pol's'kih žinok nad vijs'kovopolonemimi ta internovanimi osobami u Kolomii v period pol's'ko-ukraińs'koj vjini 1918–1919 rr. s. 32–46; Rogulski Rafał: Pokucie pod okupacją rumuńską oraz podczas przejmowania nad nimi kontroli przez Wojsko Polskie (maj–sierpień 1919 roku) s. 47–63; Gibiec Magdalena: Proces kształtowania się tożsamości narodowej na pograniczu polsko-rumuńsko-czechosłowackim w kontekście bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej. Analiza dokumentów Inspektoratu Granicznego „Kołomyja” z lat 1928–1935 s. 64–80; Tarkowska Natalia: Życie kulturalne i społeczne polskich mieszkańców Kołomyi w latach 1933–1934 w świetle sprawozdań kwartalnych sporządzonych na potrzeby Wydziału Społeczno-Politycznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych s. 81–96; Ostanek Adam Adrian: Garnizon Kołomyja w latach 1919–1939 s. 97–137; Smoliński Aleksander: Elementy huculskiego stroju regionalnego w umundurowaniu 49. Huculskiego Pułku Strzelców Wojska Polskiego z lat 1937–1939 s. 138–174; Kołomyja, Pokucie, Huculszczyzna na przedwojennej fotografii i pocztówce s. 177–190.

9287. KOMOROWSKI Antoni [Franciszek]: Rozwój broni torpedowej w Polskiej Marynarce Wojennej do 1939 r. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 137–145.

Od 1918 r.

9288. KONATOWSKI Krzysztof: Powstanie Wielkopolskie 1918–1919 w Janowcu i najbliższej

okolicy. Janowiec Wielkopolski 2018 Urząd Miej. 8° ss. 50, nlb. 2, il.

9289. KONSTANTYNÓW Dariusz: Polskie stowarzyszenia artystyczne w Wilnie lat 30. XX wieku. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 4 s. 827–858, streszcz. ang.

9290. KONTNY Irena: Nieistniejące witraże w kościele św. Jana Kantego w Kętach. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 61–69.

Z l. 20. i 30. XX w.

9291. KOPAŃSKI Tomasz J[an]: Wojna polsko-ukraińska 1918–1919 i jej bohaterowie. Warszawa 2013 Wojsk. Centrum Edukacji Obywatelskiej 4° ss. 495, nlb. 1, il. Min. Obrony Nar. Departament Wychowania i Promocji Obronności.

Rec.: Lech Piotr: „(...) baczność! Za Lwów cel, pal!”. *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 267–270.

9292. KORBEL Daniel: 12 Pułk Piechoty Ziemi Wadovickiej w obronie Śląska Cieszyńskiego. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 60–83, streszcz. ang.

W czasie walk polsko-czechosłowackich, 23–30 I 1919 r.

9293. KOREŚ Daniel: Oficer na kluczowej placówce – początki działalności płk. dypl. Wojciecha Fydy na stanowisku attaché wojskowego w Paryżu i w Brukseli. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 187–241, streszcz. ang.

W l. 1936–1939.

9294. KOREŚ Daniel: Tranzyt południowy. Problem organizacji kolejowego tranzytu materiału wojennego do Polski przez Rumunię w latach 1921–1939. *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 45–107, streszcz. ang.

9295. KORFANTY i inni... Rok 1918 na Górnym Śląsku. Praca zbiorowa. Pod red. Jerzego Myszora przy współpr. Henryka Olszara. Katowice 2018 Księg. św. Jacka 8° ss. 294, nlb. 2, il. Wyd. Teol. UŚ w Katowicach.

Treść: Myszor Jerzy: Wstęp s. 5–6; Klakus Michał: Bracia Brandysowie – obrońcy polskości i wiary ojczystej s. 9–25; Olszar Henryk: Serviam – chcę służyć. Rok 1918 w życiorysie księdza Teofila Bromboszcza s. 29–40; Hojka Zbigniew: Książd Józef Czempiel w dobie Wielkiej Wojny s. 43–53; Musialik Wanda, Kołodziej Bernard: Znad Dunaju do kraju Przemszy. Zmienne obszary posługi księdza Augusta Hlonda s. 57–66; Ruman Natalia Maria: Książd Jan Kapica – droga do duszpasterza, polityka Centrum do obozu polskiego s. 69–87; Olszar Henryk: „Zrobiłeś, coś powinien, więcej nie. Zrobiłeś tyle, ile mogłeś”. Wojciech Korfanty (1873–1939) s. 91–114; Trąba Mariusz: Książd Teodor Kubina – duszpasterz wobec problemów społeczno-politycznych Górnego Śląska (1917–1925) s. 117–133; Czapliski Bronisław: Książd Michał Lewek (1878–1967) w służbie niepodległości Górnego Śląska s. 137–150; Wnętrzak Grzegorz: Książd Józef Londzin i jego działalność narodowa i polityczna w czasach

przełomu na Śląsku Cieszyńskim s. 155–172; Januszewska-Jurkiewicz Joanna: Józef Piłsudski wobec spraw śląskich w dobie odbudowy państwa polskiego s. 175–205; Musialik Wanda: Górnośląski poseł trzech sejmów – książd Paweł Pośpiech s. 209–221; Bednarski Damian: Achilles Ratti i jego misja na Górnym Śląsku s. 225–244; Jądro Dariusz: Górny Śląsk czy Polska? Książd Tomasz Reginek w obliczu problemu niepodległości s. 247–265; Fic Maciej: Katolicki i polski. Rola ks. Aleksandra Skowrońskiego w przyłączeniu części Górnego Śląska do Polski s. 269–281; Dudala Halina: Emil Szramek: pomiędzy sprawiedliwością a pietyzmem i miłością wobec ojczyzny s. 285–294.

9296. KOSMANA Ignacy: O. Kolbe i Żydzi. Pytania o antysemityzm. *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 49–63, streszcz. ang.

9297. KOSTKIEWICZ Janina: Beauty art and elements of aesthetic education in the Polish writings of the Neo-Thomists of the interwar period. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 92–112.

9298. KOSTRZEWSKI Leopold, Świętociuchowski Bolesław: Wrześnianie w Powstaniu Wielkopolskim 1918–1919. Wyd. 3, popr. i uzup. Września 2018 Wrześnińskie Tow. Kulturalne 8° ss. 138, il. (Biblioteczka WTK; 17).
Wyd. 1. 1999.

9299. KOTRYS Natalia: Rola i znaczenie Zakładu Lecznico-Wychowawczego im. Józefa Piłsudskiego w Istebnej w kontekście walki z gruźlicą (wybrana problematyka). *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 s. 191–202 streszcz. ang.

9300. KOWALSKA Samanta: Akty notariuszy kaliskich w okresie międzywojennym – aspekty prawne i społeczne oraz implikacje transgraniczne. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 6: 2017 s. 131–147.

9301. KOWALSKA Samanta: Juryslingwistyka aktów notarialnych Miasta Kalisza z okresu międzywojennego. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 5: 2016 s. 144–156.

9302. KOWALSKA Samanta: Testamenty i darowizny w kaliskich kancelariach notarialnych okresu międzywojennego – prolegomena. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 157–164.

9303. KOZIŃSKA-WITT Hanna: Polityka społeczna m.st. Warszawy względem żydowskich mieszkańców stolicy (1919–1939) – wędrug relacji prasowych. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 3 s. 491–546, streszcz. ang.

9304. KOZŁOWSKA-RYŚ Anna, Drozdowski Krzysztof: Świat odosobniony. Bydgoska służba penitencyjna w latach 1920–1939. Poznań–Bydgoszcz–Piotrków Trybunalski 2017.

Rec.: Purat Andrzej, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 350–364.

9305. KOZŁOWSKI Artur Roland, Knoch Marta: Usunięcie zaborców z ziem przedrozbiorowej Rzeczypospolitej w następstwie pierwszej wojny światowej. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 3: 2010 s. 65–84, streszcz. ang. s. 172–173.

9306. KOZYRA Waldemar: Stanisław Wojciechowski – minister spraw wewnętrznych Polski Odrodzonej (16 stycznia 1919 – 23 czerwca 1920). *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 103–130, streszcz. ang., niem., ros.

9307. KOZYRSKA Antonina: Masowe represje wobec Polaków w obwodzie winniczym na Ukrainie w latach 1937–1938. Głosy akt śledczych. *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 109–132, streszcz. ang.

9308. KRAJEWSKI Kazimierz: Nowogródzczyzna naszych ojców. Województwo nowogródzkie II RP. Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 4° ss. 560, il. (Dopalenie Kresów).

9309. KRAWCZAK Szymon: Dwumiesięcznik „Oriens” wydawany przez Misję Wschodnią OO. Jezuitów. (Cz. 2). *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 81–122.

Cz. 1 pt.: Ks. Jan Urban i geneza pisma „Oriens”. *Tamże*. Z. 18: 2012.

9310. KRÓL Paweł, Zaborniak Stanisław, Czarny Wojciech: Lekkoatletyka w działalności Wileńskiego Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki (1922–1939). Rzeszów 2018 Uniw. Rzeszowski; RS DRUK 8° ss. 345, il., streszcz. ang.

9311. KRUKOWSKI Piotr: Bitwa zamojska 1920. Zamość, Komarów, Hrubieszów. Warszawa 2018 Wydaw. Bellona 4° ss. 99, nlb. 5, il., mapy.

9312. KRUSZEWSKI Tomasz: Bronisław Gubrynowicz [1870–1933] i uformowanie jego warsztatu badawczego w Stacji Naukowej PAU w Rzymie. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 269–283, streszcz. ang.

Charakterystyka tzw. biblioteki Gubrynowicza, która po śmierci przeszła pod opiekę Stacji Naukowej PAU; Dot. gł. 1. 1933–1939.

9313. KRYSIAK Andrzej: Skierniewicki 18 Pułk Piechoty 1918–1939. Skierniewice 2018

MBP im. Władysława Stanisława Reymonta 8° ss. 424, nlb. 1, il., mapy.

9314. KRZAK-WEISS Katarzyna: Jak Emil Zegadłowicz o typografii gawędził. Uwagi na marginesie poznańskiej edycji „Gawędy poety z typografem” z 1929 roku. *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 37: 2018 s. 149–162, streszcz. ang.

9315. KRZYŻANOWSKI Lech: Wybrane problemy z dziejów Świętochłowic w okresie dwudziestolecia międzywojennego. *Rocznik Świętochłowski*. T. 11: 2018 s. 15–26.

9316. KSIĘSKA Eliza: Środowisko organizacyjne Akcji Katolickiej w diecezji lubelskiej w okresie międzywojennym. Lublin–[Świdnik] 2018 Eliza Księżka 8° ss. 331, il.

9317. KUCHCIAK Michał: Czołg lekki Vickers 6-ton w Wojsku Polskim w latach 1931–1939. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 245, il.

9318. KUKAWSKI Lesław: Stowarzyszenie Przyjaciół Muzeum Wojska (1933–1939). Refleksje w 50. rocznicę istnienia Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy. *Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego*. Cz. 15: 2018 s. 21–26, streszcz. ang.

9319. KULCZYŃSKI Robert: Lotnictwo wielkopolskie na froncie niemieckim (styczeń–czerwiec 1919 r.) Wybrane zagadnienia. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 60–74.

9320. KURZEJA-ŚWIĄTEK Maria: Przedwojenne Kongresy „Niemieckiego Frontu Pracy” w Hamburgu. Udział grup regionalnych z Podhala i Sądecczyny w 1936 i 1938 r. *Almanach Łącki*. Nr 27: 2017 s. 45–66.

9321. KUSZ Sara Anna: „Wraca wódz duchowy narodu!”. Kilka słów o recepcji osoby i twórczości Juliusza Słowackiego w dwudziestoleciu międzywojennym na przykładzie artykułów z toruńskiego „Domu Rodzinnego” 1927, nr 25. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 201–216, streszcz. ang., niem., ros.

9322. KUŚMIERZ Robert: Przesiedlenia ludności na Ukrainie w latach 1933–1934. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 51–68, streszcz. ang.

9323. KUTRZEBA Tadeusz: Bitwa nad Niemnem (wrzesień–październik 1920 roku). Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 293, tabl. 1, il., mapy.

Podstawa ed.: Warszawa 1926.

9324. KUŹMA-MARKOWSKA Sylwia: Dziecko, rodzina i płeć w amerykańskich inicjatywach humanitarnych i filantropijnych w II Rzeczypospolitej. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 419, il.

9325. KUŹMA-MARKOWSKA Sylwia: „Pomagajcie polskim dzieciom”. Humanitarna mobilizacja amerykańskiej opinii publicznej po I wojnie światowej. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 3 s. 657–688, streszcz. ang.

9326. KUŹMA-MARKOWSKA Sylwia: W trosce o „dzieci jutra”: amerykańskie inicjatywy opieki nad niemowlętami w II Rzeczypospolitej. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 113–138, streszcz. ang.

9327. KWIECIEŃ Sabina, Langer Beata: Prasa, książka, biblioteka na łamach krakowskiego „Nowego Dziennika”. Kraków 2016.

Rec.: Woźniakowski Krzysztof: Nad najnowszym studium o krakowskim „Nowym Dzienniku” (1918–1929) (wokół książki Saby Kwiecień i Beaty Langer „Prasa, książka, biblioteka na łamach krakowskiego »Nowego Dziennika«”). *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 3 s. 109–114.

9328. KWIECIEŃ Sebastian: Umowa o pracę robotników – polskie regulacje prawne okresu międzywojennego. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 4 s. 87–110, streszcz. ang.

Rozporządzenie Prezydenta RP z dn. 16 III 1928 r.

9329. LANDAU-CZAJKA Anna: Kobiety w Palestynie oczyma polskojęzycznej prasy syjonistycznej. *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 279–297, streszcz. ang.

Z l. 1919–1939.

9330. LANDAU-CZAJKA Anna: Wielki „Mały Przegląd”. Społeczeństwo i życie codzienne w II Rzeczypospolitej w oczach korespondentów „Małego Przeglądu”. Warszawa 2018 ŻIH 8° ss. 486, il.

9331. LANDAU-CZAJKA Anna: Żyd gólusowy. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 1 s. 97–122, streszcz. ang.

Ruch syjonistyczny w Polsce w okresie międzywojennym i Palestyna.

9332. LECH Andrzej: „Nowy wspólny dom”. Myśl społeczno-polityczna Związku Młodzieży Wiejskiej RP „Wici”. Warszawa 2018 MHPRL 8° ss. 218, il., streszcz. pol. MHPRL, Lud. Tow. Nauk.-Kulturalne, Interdyscyplinarne Zespół Badania Wsi UŁ.

W l. 1928–1948.

9333. LESZCZYŃSKI Paweł A.: Ideowe inspiracje Stronnictwa Demokratycznego w 1939

roku. *Zeszyty Historyczno-Polityczne*. Nr 1: 2017 s. 34–43.

9334. LESZCZYŃSKI Rafał: Powiat borszczowski w latach 1921–1939. *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 73–90, streszcz. ang.

9335. LEWANDOWSKI Włodzimierz: Udział Wielkopolski w odbudowie Rzeczypospolitej w latach 1918 i 1919. Wyd. 1 w tej edycji. Poznań 2018 Zysk i S-ka Wydaw. 8° ss. 183, nlb. 1, il., mapy.

Wyd. 1. 1939.

9336. LINDSTEDT Iwona: Polska refleksja o muzyce w kinie dźwiękowym w latach trzydziestych XX wieku. Główne idee i perspektywy badawcze w muzykologii. *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 2 s. 3–26, streszcz. ang.

9337. LINKIEWICZ Olga: Lokalność i nacjonalizm. Społeczności wiejskie w Galicji Wschodniej w dwudziestoleciu międzywojennym. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 362, il., mapy.

9338. LIPOWSKI Wojciech: Szczęsny Mysłowicz [1890–1946], filmowy dokumentalista międzywojennego Krakowa. *Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie*. R. 63: 2018 s. 333–346, streszcz. ang.

9339. [LISOVSKAĀ Tat'ana Vital'evna] Lisouskaya Tatsiana: Działalność wspólnot późnoprotestanckich na Zachodniej Białorusi w latach 1921–1939. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 166–180, streszcz. ang., białorus.

9340. LITWIŃSKI Robert: Inteligencja polska w służbie państwowej II Rzeczypospolitej (zarys problematyki). *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 19: 2018 s. 81–99, streszcz. ang.

9341. ŁABĘDZKA Barbara: Funkcjonariusze służby więziennej w Chęcinach 1918–1927. Charakterystyka grupy zawodowej. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 29–56, streszcz. ang.

9342. ŁACH Wiesław Bolesław: Zajęcie pasa neutralnego w lutym 1923 roku – próba oceny działań militarnych i politycznych. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 83–104, streszcz. ang.

Granica polsko-litewska.

9343. ŁAPA Małgorzata, Gruszecka-Tieśluk Agata: Raport Odpowiedzialny biznes w Polsce 1918–1939. Dobre praktyki. Warszawa 2018 Forum Odpowiedzialnego Biznesu 4° ss. 108, il.

9344. ŁAPOT Mirosław: Działalność Państwowego Pedagogium we Lwowie (1937–1939). *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 409–424, streszcz. ang.

9345. ŁOMNICKI Marian: Dowód osobisty wzór 1928 – koncepcja, realizacja, przemiany. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 189–202, streszcz. ang.

9346. ŁOTYSZ Sławomir: Transeuropejska droga wodna przez Polesie a kwestia jego osuszenia w II Rzeczypospolitej. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 7–37, streszcz. ang.

9347. ŁOZIŃSKI Jan: Narodziny niepodległej Polski. Lata 1918–1926. Ożarów Mazowiecki–Macierzysz 2018 Przeds. Wydawniczo-Handlowe „Arti” Artur Rogala, Mariusz Rogala Spółka Jawna 4° ss. 64, il.

9348. ŁUCZYK Wojciech: Rozwój instytucji oszczędnościowo-kredytowych na terenie powiatu przemyskiego (1918–1939). *Limes*. Nr 6: 2013 s. 175–190, streszcz. ang.

9349. ŁUKOMSKI Grzegorz: Antemurale. Schyłek Wielkiego Księstwa Litewskiego 1918–1922. Łomianki 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 358, nlb. 1, tabl. 12, il.

9350. ŁUKOMSKI Grzegorz: Ententa i Niemcy wobec polskiej polityki wschodniej 1918–1919. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 63–82, streszcz. ang.

9351. MACHALIŃSKI Zbigniew: Ogólna charakterystyka koncepcji polskiej polityki morskiej w latach 1919–1939. *Baltyckie Studia i Materiały*. 2008 s. 207–220, streszcz. ang.

9352. MACHALIŃSKI Zbigniew: „Wiadomości Stowarzyszenia Techników Okrętowych Polskich” – pierwsze polskie czasopismo z zakresu techniki morskiej. *Baltyckie Studia i Materiały*. 2009 s. 237–244, streszcz. ang.

Lata 1936–1939.

9353. MACHNIAK Arkadiusz: Polski wywiad i kontrwywiad wojskowy z lat 1918–1939 w dokumentach analitycznych Głównego Zarządu Informacji Wojska Polskiego. *Limes*. Nr 6: 2013 s. 191–206, streszcz. ang.

9354. MAGIERA Elżbieta: The formal aspects of the activities conducted by School Students' Sightseeing Clubs in the Second Republic of Poland (1918–1939). *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 121–141.

9355. MAGIERA Elżbieta: Metodyka pracy szkolnych kół krajoznawczych w Polsce okresu międzywojennego. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 79–96.

9356. MAGIERA Elżbieta: Obowiązki kierownika szkoły powszechnej w Polsce w latach 1932–1939 w świetle zaleceń centralnych władz oświatowych. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 389–408, streszcz. ang.

9357. MAGNUSZEWSKI Artur: Popowo-Letnisko – nowoczesne miasto ogród, które nigdy nie powstało. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 8–10.

Lata 1928–1933.

9358. MAJ Ewa: Narodowa Demokracja wobec oświaty wsi w II Rzeczypospolitej. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 45–62.

9359. MAJEWSKI Mariusz W.: Biopaliwa w Drugiej Rzeczypospolitej – mały krok do zrównoważonego rozwoju. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 4 s. 503–523, streszcz. ang.

9360. MAJEWSKI Mariusz W.: Prace Instytutu Metalurgii i Metaloznawstwa przy Politechnice Warszawskiej i Jan Czochrański. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 89–117, streszcz. ang.

Prace na rzecz przemysłu zbrojeniowego II RP.

9361. MAJEWSKI Piotr: Źródła naszego dziś. Modernizacja i muzealizacja przestrzeni miejskiej Warszawy w czasach międzywojnia. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 77–83, streszcz. ang.

9362. MAŁECKI Damian: VIII Zlot Sokolstwa Polskiego jako wielka manifestacja polskości Śląska w 15. rocznicę przyłączenia Górnego Śląska do Polski (26–29 czerwca 1937). *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 4 s. 131–165, streszcz. ang., niem., ros.

9363. MAŁECKI Marian: Règles du droit pénal polonais dans la période de l'entre-deux-guerres. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 1 s. 45–50, streszcz. ang.

9364. MARCINIUK Andrzej: Doskonalenie polskiego personelu lotnictwa bombowego w latach 1931–1937. Analiza dokumentów archiwalnych. Dęblin 2018 Wydaw. Lotniczej Akademii Wojskowej 8° ss. 140. Lotnicza Akademia Wojskowa. (Biblioteka Lotnicza. Dokumenty; t. 3).

9365. MARCINIUK Andrzej, Rurak Adam: Szkolenie lotnicze w 1937 roku. Instrukcja pilotażu. Dęblin 2018 Wydaw. Lotniczej Akad. Wojsk. 8° ss. 166, il., mapy. Lotnicza Akad. Wojsk. (Biblioteka Lotnicza. Dokumenty; t. 4).

Zawiera także: Instrukcja pilotażu. Warszawa 1937.

9366. MARCINKIEWICZ-KACZMARCZYK Anna: Życie codzienne w oddziałach Ochotniczej Legii Kobiet (1918–1922). *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica.* [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 135–146, streszcz. ang.

9367. MARCYSIAK Małgorzata: Kształtowanie się pielęgniarstwa społecznego jako działu medycyny społecznej na przykładzie województwa łwowskiego w latach 1929–1939. Warszawa 2018 IHN PAN; Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 335, nlb. 1, il. IHN PAN.

9368. MARTINOVA Lilá S.: Poláki Pivdná Ukraïni ák ob'ekt persliduvannâ karal'no-represivnih organiv SRSR (1929–1939). *Zeszyty Historyczne.* T. 17: 2018 s. 169–181, streszcz. pol., ang.

9369. MASIARZ Władysław: Związek Sybiraków w Polsce 1928–1939. Kraków–Warszawa 2018 Zw. Sybiraków. Zarząd Gł. 8° ss. 117, nlb. 1.

Księga pamiątkowa.

9370. MASSALSKI Adam: Sylwetki wybitnych działaczy Stronnictwa Demokratycznego (Klubów Demokratycznych) w latach 1937–1939. *Zeszyty Historyczno-Polityczne.* Nr 1: 2017 s. 12–33.

9371. MASTALSKI Lech: Dzieje 11 Pułku Piechoty 1918–1939. Częstochowa 2018 nakł. aut. 8° ss. 488, k. tabl. nlb. 14 złożonych luzem, il.

9372. MATELSKI Dariusz: Niemcy w II Rzeczypospolitej (1918–1939). [T.] 1–2. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 611, k. tabl. nlb. 1, il., streszcz. niem.; 628, k. tabl. nlb. 1, il., streszcz. ang., niem.

9373. MATSUMOTO Teruo, Theiss Wiesław: Dzieci syberyjskie. Pomoc Japonii dla dzieci polskich z Syberii 1919–1922. Shiberia koji. 1919-nen–1922-nen Porando jido-eno Nihon-no enjo. Siberian children. Japan's aid for Polish children in years 1919–1922. Wyd. 2, rozsz. Warszawa 2018 Wydaw. Sejmowe. Kancelaria Sejmu 8° ss. 219, nlb. 1, tabl. 64, il., mapy.

Tekst równol. w jęz. pol., japońskim, ang. Wyd. 1. 2009.

9374. MATUSZEK Elżbieta: Akt pamiątkowy objęcia Górnego Śląska przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej. Dzieje jednego dokumentu. Katowice 2018 AP 4° ss. nlb. 4, 63, il., streszcz. ang., niem. AP w Katowicach.

Zawiera kopie pamiątkowego aktu oraz krótkie biogramy osób, które go podpisały.

9375. MÂZGA Mikalaj [Mikalaeviç]: Űzaf Pilsudski i nakatoryâ aspekty savecka-pol'skih adnosin 1921–1923 gg. *Biuletyn Historii Pogranicza.* Nr 18: 2018 s. 19–28, streszcz. ang., lit., pol.

9376. MAZUREK Jerzy: Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych w II RP na przykładzie Państwowego Seminarium Nauczycielskiego im. T. Kościuszki w Ostrowcu Świętokrzyskim i losów jego absolwentów. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego.* Nr 34: 2018 s. 103–129.

9377. MAZUREK Michał: Demografia parafii Rejowiec w latach 1918–1939. Lublin 2018 Michał Mazurek 8° ss. 144, il.

9378. MAZURKIEWICZ Dawid: Miasto Zduńska Wola w Polsce Odrodzonej 1918–1939. Z dziejów samorządu. Zduńska Wola 2018 Tow. Przyj. Zduńskiej Woli; na zlec. i przy współpr. Stow. Pamiętamy 8° ss. 104, il.

9379. MĄCZYŃSKI Marek: Przemiany pozycji ustrojowej starosty w strukturze władz publicznych II Rzeczypospolitej. *Baltyckie Studia i Materiały.* 2009 s. 93–116, streszcz. ang.

9380. MĘDRZECKI Włodzimierz: Kresowy kalejdoskop. Wędrowki przez ziemie wschodnie Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1939. Kraków 2018 Wydaw. Literackie 8° ss. 418, nlb. 5, il., mapy.

9381. MIATKOWSKI Jerzy, Owsiański Jarosław: 1928. Wiśła po raz drugi. Poznań 2018 Bogucki Wydaw. Nauk. 8° ss. 427, il. (Polska Liga Piłki Nożnej).

Sezon piłkarski 1928 r.

9382. MICHALCZYK Anna: W służbie świętemu Florianowi – działalność Koneckiej Ochotniczej Straży Pożarnej w latach 1918–1939. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne.* T. 7: 2018 s. 57–78, streszcz. ang.

9383. MICHALSKA Iwonna: Polskie uczelnie wyższe lat międzywojennych i ich społeczności w relacji prasowej „Ilustrowanej Republiki”. *Biuletyn Historii Wychowania.* [Nr] 39: 2018 s. 71–88, streszcz. ang.

9384. MICHALSKA-BRACHA Lidia: O kobietach w lwowskim muzealnictwie lat międzywojennych. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 59–70, streszcz. ang.

9385. MICHALSKI Andrzej: Rozwój szkolnictwa muzycznego w Polsce w latach 1918–1939. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Gospodarki*. Edukacja, Rodzina, Społeczeństwo. Nr 3: 2018 s. 93–114.

9386. MICHALSKI Michał: Towarzystwo Ochotniczych Straży Pożarnych w powiecie wieluńskim w latach 1918–1939. (Cz. 2). *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 203–222, streszcz. ang.

Cz. 1. *Rocznik Wieluński*. T. 17: 2017.

9387. MICHALUK Dorota: Premier Białoruskiej Republiki Ludowej Antoni Łuckiewicz wobec polskich i litewskich aspiracji do Wileńszczyzny i Grodzieńszczyzny. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 29–54, streszcz. ang.

Lata 1918–1919.

9388. MIECZKOWSKI Rafał: Zakończenie „syberyjskiej epepei”. Jeńcy z 5. Dywizji Strzelców Polskich w sowieckiej niewoli (1920–1921). *Łambinowicki Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 105–127, streszcz. ang., niem.

9389. MIECZYŃSKI Grzegorz: Próby lustracji osób współpracujących z władzami carskimi czynnymi w okresie międzywojennym w Radomsku. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 15: 2018 s. 303–309.

9390. MIERZWA Janusz: Starostowie Polski międzywojennej. Portret zbiorowy. Wyd. 2. Kraków 2018 Historia Iagellonica 8° ss. nlb. 2, 647, il., streszcz. ang., niem.

Wyd. 1. 2012.

9391. MIGALSKI Paweł: Wizyta polskich naukowców w Szczecinie i w Wolinie w 1935 roku. *Roczniki Historyczne*. R. 84: 2018 s. 329–348, streszcz. ang.

9392. MIRKIEWICZ Agnieszka: Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w II Rzeczypospolitej (1918–1939). Rzeszów 2017 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 597, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem.

9393. MIRONOWICZ Eugeniusz: Konfidenti służb bezpieczeństwa II RP w środowisku białoruskim. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 1 s. 63–78, streszcz. ang., ros.

9394. MISIEWICZ Eugeniusz: Stulecie lotnictwa polskiego. 2. Eskadra Wywiadowcza

(1918–1921). *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 19–20.

9395. MOGILNO. Powstanie wielkopolskie 1918/1919. *Zeszyt historyczny*. Mogilno 2018 Mogileński Dom Kultury 8° ss. nlb. 18, il.

9396. MONZALI Luciano: Francesco Tommasini [1875–1945]. L'Italia e la rinascita della Polonia indipendente. Roma–Warszawa 2018 Accademia Polacca delle Scienze. Biblioteca e Centro di Studi a Roma; PAN 8° ss. 149, nlb. 2, il. Accademia Polacca delle Scienze. (Conferenze; 138).

F. Tommasini, ambasador Włoch w Polsce w l. 1919–1923.

9397. [MOSIJCZUK Tetâna] Misiichuk Tetiana: Działalność oświatowa UNDO w Galicji Wschodniej (1925–1939). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 163–188.

UNDO – Ukraińskie Zjednoczenie Narodowo-Demokratyczne.

9398. MOSTYKA Andrej: Studenty-bielorusy Universiteta Stefana Batoriâ v Vil'no v svete statističeskich i personal'nyh dannyh. Sostav, social'noe proishozhdenie, nacional'naâ identičnost'. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 121–143, streszcz. ang., pol.

9399. MRZYGLÓD Izabela: Przestrzenie sprzeciwu. Działalność Ligi Obrony Praw Człowieka i Obywatela w II Rzeczypospolitej. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 565–586, streszcz. ang.

9400. MÜNNICH Maciej Michał: Atak na przedmoście Dyneburga 27–28 września 1919 r. Relacja dowódcy dyonu pociągów pancernych kpt. Michała Münnicha. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 241–273, streszcz. ang., ros.

W aneksie tekst relacji.

9401. MURANOWICZ Marta: Przystosowanie Wojskowe Kobiet na ziemi wadowickiej (1928–1939). *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 84–91, streszcz. ang.

9402. MUSZAŁA Aniela: Publiczna Szkoła Powszechna nr 5 w Mysłowicach w latach 1934–1939. Katowice–Rybnik 2018 Studio Noa Ireneusz Olsza 8° ss. 48, il. (Z Cyklu Rodziny Śląskie; cz. 3).

9403. MYSZOR Jerzy: Duchowieństwo katolickie wobec powstań i plebiscytu. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 41–44.

W l. 1919–1921.

9404. MYŚLIŃSKA Anna: Obrona Lwowa w malarstwie polskim 1918–1939. Kielce 2018. Kieleckie Tow. Nauk.; Stow. Muzealników Polskich, Oddz. Świętokrzyski 8° ss. 88, nlb. 32 tabl., il., streszcz. ang.

9405. NAWROCKI Antoni, Ożóg Łukasz: Miasta Centralnego Okręgu Przemysłowego rejonu C w świetle dokumentacji z wizytacji inspektoratów wojskowych. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 447–468.

Zawiera też tekst źródłowy.

9406. NEUBAUER Tomasz: Wybrane aspekty zabezpieczenia warunków socjalno-bytowych Szkoły Podchorążych Marynarki Wojennej w Bydgoszczy. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 91–99.

Głównie w l. 30. XX w.

9407. NIEDOJADŁO Andrzej: Postacie bohaterów narodowych Polski oraz Europy i świata, związanych z Polską, występujące w obchodach uroczystości państwowych w szkolnictwie powszechnym II Rzeczypospolitej w latach 1918–1926 na przykładzie Okręgu Szkolnego Krakowskiego. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 92–101, streszcz. ang.

9408. NIEMIRKA Bogusław: 11 listopada 1918 r. w Węgrowie w świetle źródeł archiwalnych. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 59–72.

9409. NIESTRAWSKI Mariusz: Koncepcja rozwoju polskich Wojsk Lotniczych autorstwa majora pilota Stanisława Jasińskiego z końca 1920 roku. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 85–97, streszcz. ang., ros.

9410. NIESTRAWSKI Mariusz: Lotnictwo wielkopolskie 1919–1920. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 39–59.

9411. NIEWĘGŁOWSKA Aneta, Wyszczel-ski Lech: W przededniu II wojny światowej. Siedlce 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. 8° ss. 204, streszcz. ang. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. w Siedlcach. Wydż. Humanist.

9412. NIZIOŁEK Barbara Dagmara: Measures taken by educational authorities in the interwar period, to shape the health conditions of Tarnow district public school students. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 66–75, streszcz. pol.

9413. NOSSOWSKA Małgorzata: Anioły z Lublina. Lublin oczami Rosy Bailly na

podstawie fragmentów „A la recherche du maître inconnu” oraz „Petites villes, châteaux, campagnes”. *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 113–125, streszcz. ang., ros.

Spędzała w Lublinie wakacje w l. 1921–1938.

9414. NOWAK Andrzej: Pierwsza zdrada Zachodu. 1920 – zapomniany appeasement. Kraków 2015.

Polem.: Zacharias Michał Jerzy: Rok 1920 i lata następne. Brytyjska polityka „appeasementu” i zdrady? Artykuł polemiczny. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 nr 1 s. 165–193, streszcz. ang., streszcz. ros.; Repl.: Nowak Andrzej, *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 nr 1 s. 194.

9415. NOWAK Mariusz: Zbiory biblioteczne ziemiaństwa województwa kieleckiego w okresie międzywojennym. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 95–117, streszcz. ang., niem., ros.

9416. NOWIK Grzegorz: Odrodzenie Rzeczypospolitej w myśli politycznej Józefa Piłsudskiego 1918–1922. Cz. 1: Sprawy wewnętrzne. Warszawa–Sulejówek 2017.

Rec.: Waingartner Przemysław: Czy „chcieć to móc”? Kolejna próba historycznej refleksji nad postacią Józefa Piłsudskiego. *Przegląd Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 1 s. 235–245.

9417. O BIBLIOTECE i nie tylko. Informacja o działalności Koła Związku Polskiej Młodzieży Ewangelickiej w Wiśle Centrum. Oprac. Danuta Szczyпка. *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 76–78.

Przedruk z: „Strażnica Ewangeliczna”. Nr 9/10: 1947.

Koło powstało w Wiśle-Jaworniku w marcu 1929 r.

9418. O GRANICE, niepodległość i cywilizację. Szkice o wojnie polsko-bolszewickiej. Pod red. Jacka Kloczkowskiego. Kraków 2017 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. 263. (Polskie Tradycje Intelktualne; 28).

Treść: Kloczkowski Jacek: Skomplikowane zwycięstwo. Uwagi o skutkach wojny polsko-bolszewickiej s. 7–17; Nowik Grzegorz: Polityczne aspekty wojny z bolszewicką Rosją w 1920 roku na tle sporu o kształt polskiej polityki zagranicznej s. 21–45; Odziemkowski Janusz: Przygotowania Rzeczypospolitej do wojny z Rosją bolszewicką: listopad 1918 – kwiecień 1919 s. 47–67; Wywiłł Przemysław: Jak jednolitość, niewzruszony mur... Społeczeństwo wobec wojny polsko-bolszewickiej s. 69–82; Krzysztofiński Mariusz: Polscy komuniści a wojna z bolszewikami w latach 1919–1921 s. 83–101; Bruski Jan Jacek: Sojusz polsko-ukraiński 1920 roku. Piłsudski, Petlura i próba geopolitycznej przebudowy Europy Wschodniej s. 103–120; Zakrzewski Maciej: Dylematy imperialne: rok 1920 a polska myśl polityczna s. 121–139; Koryś Piotr: Od początku późniemi... Gospodarcze skutki wojny polsko-bolszewickiej s. 141–146; Urbanowski Maciej: Wojna polsko-bolszewicka 1920 roku w literaturze polskiej (rekonesans) s. 147–170; Ciołkowski Mateusz: Jak walczone z bolszewikami. Rozmowa z prof. Januszem Odziemkowskim s. 173–188; Ambrozek Mateusz: Więcej niż wojna o granice... Rozmowa z prof. Markiem Kornatem s. 189–197; Matuła Adrian: Dyplomacja i propaganda w służbie bolszewickiej ekspansji.

Rozmowa z prof. Mariuszem Wołosem s. 199–220; Ambrożek Mateusz: Kresy Wschodnie a wojna polsko-bolszewicka. Rozmowa z prof. Andrzejem A. Ziębą s. 221–234; Matuła Adrian: Żydzi wobec wojny polsko-bolszewickiej. Rozmowa z prof. Tomaszem Gąsowskim s. 235–254; Indeks osób s. 255–260; Autorzy tomu s. 261–263.

9419. O NIEPODLEGŁOŚCI ekumenicznie. Wyznawcy różnych Kościołów dla Rzeczypospolitej (1918–1939). Red. nauk. Sabina Bober, Sławomir Jacek Żurek. Lublin 2018 Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II 8° ss. 260, il., streszcz. ang. Tow. Nauk. KUL Jana Pawła II. (Źródła i Monografie; 468).

Treść: Żurek Sławomir Jacek: Wyznawcy różnych Kościołów dla Rzeczypospolitej (1918–1939). (Słowo wstępne) s. 7–12; Bujak Grzegorz: Państwo a Kościoły i związki wyznaniowe w II Rzeczypospolitej s. 13–26; Mironowicz Antoni: Prawosławia a odbudowa państwa polskiego (1918–1939) s. 29–43; Kłaczkow Jarosław: Ewangelicy na ziemiach polskich u schyłku belle époque i w II Rzeczypospolitej s. 45–62; Zieliński Zygmunt: Katolicka II Rzeczypospolita? s. 63–71; Stegner Tadeusz: Józef Piłsudski: katolik, ewangelik, czy...? s. 75–88; Grzybowski Jerzy: Arcybiskup generał brygady Sawa (Sowietów) – duszpasterz, żołnierz, obywatel s. 89–111; Gardawski Juliusz: Biskup Juliusz Burscha a niepodległość Polski s. 113–133; Bober Sabina: Mniejszości narodowe w Polsce w dwudziestoleciu międzywojennym. Zarys problematyki s. 137–145; Alabrudzińska Elżbieta: Religia i polityka. Stosunek Kościołów ewangelickich do państwa polskiego w latach 1918–1939 s. 147–164; Knutel Damian Grzegorz, Nabywaniec Stanisław: Rozwój prawosławia na Lemkowszczyźnie a separatystyczne tendencje wśród Lemków w okresie odzyskiwania niepodległości przez Polskę s. 165–181; Pawluczuk Urszula: Monastery prawosławne w niepodległej Polsce 1918–1939 s. 185–198; Lapa Małgorzata: Wielość i pluralizm – współistnienie i współpraca. Wielowyznaniowa chrześcijańska społeczność Łodzi (1918–1939) s. 199–214; Lupienko Aleksander: Polskojęzyczni duchowni luteranicy z „Kongresówki” wobec polskości s. 215–234; Friszke Andrzej: W stulecie niepodległości – ewangelicy polscy s. 235–248.

9420. OBLICZA kultury w II Rzeczypospolitej. Red. Agnieszka Kania. Kielce 2018 UJK 8° ss. 167, nlb. 1. UJK.

Treść: Kania Agnieszka: Wstęp s. 5–6; Czaja Filip E.: Leon Chwistek – [zapomniany?] „demon intelektu” s. 7–20; Domin Anna: Wpływ stylu art déco na modę w II Rzeczypospolitej s. 21–29; Drozd Aleksandra: „Kto ma szyk, kto ma dryg, kto ma gest...” – dwudziestolecie międzywojenne w zwierciadle piosenki estradowej s. 31–42; Flisiak Dominik: Kultura polityczna międzywojennej Polski. Działalność Jakóba Perelmana w II Rzeczypospolitej s. 43–56; Kania Agnieszka: Wilno jako przedmiot zainteresowań naukowych kadry akademickiej Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie s. 57–67; Matuła Adrian: Publicystyka „Czasu” wobec Związku Sowieckiego jako zagrożenia antycywilizacyjnego w okresie pierwszego planu pięcioletniego s. 69–79; Pasewicz-Rybacka Magdalena: „Bądźmy i w domu eleganckie” – moda i wygląd kobiet w Polsce międzywojennej s. 81–96; Pasisz Piotr: Historia kultury w twórczości historycznej Stanisława Lempickiego s. 97–104; Rogozin Aleksei: Mare Nostrum: rola Morza Bałtyckiego w kształtowaniu świadomości historycznej w II Rzeczypospolitej s. 105–120; Sikora Monika: Krzewienie kultury i oświaty przez wojsko w garnizonie kieleckim w latach 1922–1939 s. 121–137; Steciewicz Agata: Politycznie o modzie w wileńskim „Słowie”. Snobizm i panna Barbary Toporskiej s. 139–154; Szegda Maria: „Ci tańczą, ci się patrzą, a wszyscy weseli. Nawet chorzy

na chwilę chorób zapomnieli” – życie kulturalne w wybranych uzdrowiskach polskich w okresie międzywojennym s. 155–167.

9421. OBLICZA Niepodległej. Pod red. Wojciecha Kalwata i Michała Kopczyńskiego. Warszawa 2018 Muzeum Historii Polski 8° ss. 299, il. (Wokół Niepodległej; t. 1).

Treść: Kostro Robert: Wstęp s. 9–10; Chwalba Andrzej: Bilans zamknięcia, bilans otwarcia s. 12–45; Skibiński Paweł: Dlaczego Polacy odzyskali niepodległość? s. 46–63; Mędrzecki Włodzimierz: Oblicza II Rzeczypospolitej s. 64–89; Chojnowski Andrzej: Nie tylko Polacy s. 90–115; Kęsik Jan: Armia a społeczeństwo w II RP 1921–1939 s. 116–147; Lityński Adam: Kodyfikacja prawa II Rzeczypospolitej s. 148–179; Leszczyńska Cecylia: Rzeczypospolita w latach 1918–1939 – gospodarka i zagadnienia walutowe s. 180–231; Żarnowski Janusz: Szklane domy s. 232–259; Nowakowska-Sito Katarzyna: Dwie dekady sztuki 1918–1939 s. 260–299.

9422. OCHAŁ Artur: Problemy żandarmerii Korpusu Ochrony Pogranicza z marynarzami Flotyli Pińskiej w 1927 r. Przyczynek do historii formacji w świetle dokumentów żandarmerii KOP. *Przegląd Historyczno-Wojkowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 98–113, streszcz. ang., ros.

9423. OCHAŁ Artur: Tarcza II Rzeczypospolitej. Korpus Ochrony Pogranicza 1924–1939. Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 8° ss. 439, nlb. 1, il., streszcz. ang. IPN–KSZpNP.

9424. OCHOCIŃSKI Piotr: Początki szkolnictwa artyleryjskiego w Toruniu. Bydgoszcz 2018 Muzeum Wojsk Łądowych 8° ss. 133, il. Lata 1918–1924.

9425. OCHOCIŃSKI Piotr, Ślipiec Jeremiasz: Sprowadzenie zwłok generała Józefa Zachariasza Bema do Polski w 1929 roku. *Studia Artyleryjskie*. T. 8: 2018 s. 155–172.

9426. OKOŃ Jacek: Noc listopadowa 1918 roku w Cieszynie we wspomnieniach i twórczości Gustawa Morcinka. *Górnik Polski*. Nr 12: 2018 s. 125–147, streszcz. ang., niem.

31 X/1 XI 1918 r.

9427. OLCZAK-KARDAS Monika: Biblioteki dwudziestolecia międzywojennego na łamach „Przeglądu Księgarskiego”. *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 37: 2018 s. 23–39, streszcz. ang.

9428. OLCZAK-KARDAS Monika: Fachowe czasopismo „Papier i Galanteria” 1921–1922. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 105–123, streszcz. ang.

9429. OLCZAK-KARDAS Monika: „Nasza Księgarnia” na rynku wydawniczo-księgarskim Drugiej Rzeczypospolitej. Kielce 2014.

Rec.: Dymmel Anna: Z badań nad rynkiem wydawniczo-księgarskim lat 1918–1939. *Annales Universitatis Paedagogicae*

Cracoviensis. [Fol.] 265: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 16: 2018 s. 337–346.

9430. OLECHOWSKI Piotr: Stosunki polsko-ukraińskie we Lwowie w świetle wspomnień (1918–1939). Przemysł 2017 Pol. Tow. Historyczne. Oddz.; AP; Przemyskie Centrum Kultury i Nauki Zamek 8° ss. 156, il., mapa. (Biblioteka Przemyskich Zapisków Historycznych; t. 2).

9431. OLSZEWSKI Marian: Powstanie wielkopolskie 1918–1919. Red. i oprac. Łukasz Jastrząb. Wyd. 5. Warszawa–Poznań 2018 IPN–KŚZpNP Oddz. 4° ss. 228, nlb. 3, il. (Historia i Edukacja; t. 1).

Wyd. 1. Poznań 1963.

9432. OLSZEWSKI Wojciech: Obszar byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego jako tło ustaleń teoretycznych w nurcie humanistycznym polskiej myśli etnicznej do drugiej wojny światowej. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 105–114, streszcz. ang.

9433. OMIECZYŃSKI Witold, Zbierski Hubert: Powstanie Wielkopolskie 1918–1919 na ziemi śmigiełskiej. Śmigieł 2018 Urząd Miej. 8° ss. 199, nlb. 1, tabl. 1, il. (Śmigiełskie Zeszyty Historyczne; nr 3).

9434. OPLAKANSKAÂ Renata: Trudnaâ doroga domoj. O repatriacii voennoplennyh 5-j pol'skoj strelkovej divizii na Ŭge Sibiri v 1921 g. *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 59–72, streszcz. ang.

9435. OSICA Janusz, Sowa Andrzej: Bitwa Warszawska 1920. Rok niezwykły, rok zwyczajny. Poznań 2011 Wydaw. Żysk i S-ka 8° ss. 483, il.

9436. OSTANEK Adam A[drian]: Zanim został wielkim bibliotekoznawcą... Kpt. Adam Łysakowski – organizator i pierwszy kierownik Okręgowej Biblioteki Wojskowej DOK nr VI we Lwowie (1919–1925). *Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej*. Nr 8: 2018 s. 33–47, streszcz. ang.

9437. PAGARĚLY Alâksandr: Da prablemy vybaru eâvalûcyjnaj paradygmy sacyâl'nyh zmen Belaruskaj Hrysciaŋskaj Dêmakratyâj miŝvaennaga peryâdu. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 97–120, streszcz. ang., pol.

9438. PARYS Paweł: Dziergowice i Kuźnia Raciborska na tle innych wsi powiatów kozielskiego i raciborskiego w okresie powstań śląskich i plebiscytu w świetle nowych źródeł

archiwalnych. *Rocznik Muzeum Górnôśląski Park Etnograficzny*. [R.] 6: 2018 s. 24–39, streszcz. ang.

9439. PARYS Paweł: Zanim poszli do powstań śląskich. Ślâzacy w powstaniu wielkopolskim. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 63–67.

9440. PATER Walter: Uzbrojenie załogi Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 48–63.

Lata 30. XX w.

9441. PAWEŁCZYK Michał: Ziemia strzałkowska w powstaniu wielkopolskim 1918–1919. Strzałkowo–Kraków 2013 Urząd Gm. Strzałkowo; Wydaw. LoboSoft II 8° ss. 304, il., streszcz. ang.

9442. PAWLAK Piotr: Policja Powiatu Wieluńskiego w latach 1918–1919. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 165–176, streszcz. ang.

9443. PAWLICKI Ryszard: Wybrane wyniki spisu powszechnego ludności w powiecie szczycieŋskim z 16 czerwca 1925 roku. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 7–18.

9444. PAWŁOWSKI Henryk: Powstanie wielkopolskie 1918–1919 na ziemi rawickiej. Historia i tradycja. Rawicz–Sieradz 2018 Muzeum Ziemi Rawickiej; Prof-Art 8° ss. 151, nlb. 5, il.

9445. PAWŁOWSKI Piotr: Zwiâzki Wisły z życiem miasta w II Rzeczypospolitej. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 44 s. 12–18.

9446. PENCARSKI Kacper: Gospodarka mieszkaniowa i komunalna w Koszalinie w latach 1919–1939. *Baltyckie Studia i Materiały*. 2008 s. 183–206, streszcz. niem.

9447. PEREGRYNACJE do Matki Bożej koronowanej w dobie II Rzeczypospolitej (1918–1939). Red. Adam Podolski. Rzeszów 2017 Bonus Liber 8° ss. 278, il. (Turystyka pielgrzymkowa i religijna w Polsce przed 1939 r.; t. 3).

Treść: Wstęp s. 7–8; Pezdan-Sliż Iwona, Krasowski Robert: Pielgrzymowania koronacyjne do Matki Bożej Królowej Polski w dobie II Rzeczypospolitej (1919–1939) s. 9–114; Zaborniak Stanisław, Krasowski Robert: Pielgrzymowania koronacyjne do Matki Bożej Królowej Polski w drugiej dekadzie II Rzeczypospolitej (1929–1939) s. 115–219; Łopatkiewicz Piotr, Obodyński Marcin: Architektura sakralna na ziemiach Rzeczypospolitej w dobie baroku, rokoka, neoklasycyzmu i historyzmu od XVII do początków XX w. s. 221–264; Zakoŋczenie s. 265–270.

9448. PEKOWSKA Marzena: Popularisation of knowledge on international accomplishments of special education in the „Szkoła Specjalna”

magazine during the inter-war period. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 171–185.

9449. PIEKARSKI Tomasz: Udział ziemianstwa na Północnym Mazowszu w szerzeniu oświaty w okresie II RP. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 189–202.

9450. PIELKA Mateusz: Rejestr dóbr gminy wyznaniowej żydowskiej w Chełmży w 1931 roku (powiat toruński, województwo pomorskie). *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 197–206.

Zawiera też rejestr.

9451. PIERWSZE dni niepodległości. Materiały z konferencji naukowej, Białystok 14–16 marca 2018 r. Kolegium red. Natalia Filinowicz, Piotr Niziołek, Łukasz Radulski, Tomasz Wesołowski. Białystok 2018 Ośr. Badań Historii Wojskowości Muzeum Wojska 8° ss. 372, il., streszcz. ang. Muzeum Wojska w Białymstoku, Muzeum Podlaskie w Białymstoku.

Trześć: Sadowski Robert, Lechowski Andrzej: Wstęp s. 5; Olejnik Karol: Wielkopolskie „wiano” w 1918 roku s. 7–21; Adamska Anna: Józef Piłsudski wobec powstańczej Wielkopolski – fakty, mity, kontrowersje s. 23–40; Białokur Marek: Przybyłem, zobaczyłem, opisałem. Obraz pierwszych dni niepodległości Polski w listopadzie 1918 roku we wspomnieniach Włodzimierza Bartoszewicza s. 41–62; Drzewiecki Andrzej: Od Słupska po Królewicę – aspiracje i realia morskiej niepodległości s. 61–81; Feduszka Jacek: Droga do wolności. Zamość w październiku – grudniu 1918 roku s. 83–96; Gołębiowski Dariusz: Pierwsze dni niepodległości w historycznej edukacji gimnazjalnej w Polsce w latach 1999–2018 s. 97–111; Kazimierzuk Krystian: Pierwsze dni wolności Królewskiej Huty (Chorzów) w świetle inicjatyw społecznych s. 113–122; Majchrowicz Bartłomiej, Wróblewski Tomasz: Sytuacja Polaków na Górnym Śląsku od postanowień traktatu wersalskiego do powstań śląskich s. 123–133; Maksymowicz Anitta: Rocznicowa wycieczka Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce do Polski w 1927 roku s. 135–153; Marszałek Piotr Krzysztof: Geneza systemu kierowania i dowodzenia siłami zbrojnymi w okresie odzyskiwania przez Polskę niepodległości s. 155–174; Mikołajczyk Marek: Początki polskiej niepodległości oczami majora Charlesa de Gaulle’a s. 175–194; Misiurska Agnieszka: Pierwsze dni niepodległości Polski na łamach francuskiej prasy codziennej s. 195–210; Rezman Waldemar: Powstanie na Pomorzu na przełomie 1918–1919 roku. Mity i fakty s. 211–227; Sikorska-Kowska Marta: Rok 1918 w osobistej relacji Aleksandry Piłsudskiej s. 229–240; Sula Dorota: Z moją o niepodległej. Przygotowania ludności polskiej do powrotu z Imperium Rosyjskiego w latach 1915–1918 s. 241–254; Szczepaniak Marek, Tyrczan Grażyna: Repolonizacja wielkopolskiego szkolnictwa ludowego w oczach lokalnych społeczności. Kroniki szkolne o wydarzeniach przełomu lat 1918/1919 s. 255–292; Tyszuk Waldemar: Postawy społeczeństwa Białegostoku w okresie odzyskiwania niepodległości 1918–1920 s. 293–307; Wróbel Andrzej: Tomaszowa Mazowieckiego drogi do niepodległości s. 309–332; Zych Tadeusz: Republika tarnobrzeńska s. 333–356; Żebrowski Mariusz: Przejęcie miasta i twierdzy Grudziądz w roku 1920 s. 357–368.

9452. PIERZCHAŁKA Janina: Monografia czasopisma „Życie Włocławka i okolicy”

1926–1931. Włocławek 2018 MBP im. Zdzisława Arentowicza 8° ss. 80.

9453. PIETRZAK Michał: O ustroju, prawie i polityce II Rzeczypospolitej. Pisma wybrane. Wprow., wybór i red. nauk. Paweł Borecki, Czesław Janik. Warszawa 2018 Wolters Kluwer Polska 8° ss. 339, nlb. 1, tabl. 2, il.

9454. PILARCZYK Zbigniew: Spojrzenie na Powstanie Wielkopolskie 1918–1919 po stu latach. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 5–17.

9455. PIŁSUDSKI i sanacja. Błędy i zbrodnie. Konferencja historyczna, Warszawa, 15 września AD 2018. Materiały z konferencji 15.09.2018 wraz z aneksami. Pod red. Rafała Mossakowskiego. Warszawa 2018 Centrum Edukacji i Rozwoju im. Bpa Kajetana Sołtyka 8° ss. 236, il. (Jedynie Prawda Jest Ciekawa; t. 2).

Trześć: Mossakowski Rafał: Słowo wstępne s. 7–14; Wyszczel-ski Lech: Klęska wrześniowa i wpływ na nią polityki zagranicznej Sanacji (1926–1930) s. 15–36; Michalkiewicz Stanisław: Sanacja w aspekcie politycznym i gospodarczym s. 37–44; Engelgard Jan: Sojusz z Czechosłowacją – niewykorzystana szansa? s. 45–62; Śliwiński Artur: Blaski i cienie sanacyjnej polityki gospodarczej s. 63–72; Cywińska Marta: Sanacyjny model wychowania i edukacji – przyczynek do analizy s. 73–94; Śmiech Adam: Piłsudczyzna kontra Endecja – zarys historii represji politycznych s. 95–106; Pruska-Wiszniovska Anna: Józef Piłsudski – religijność a rewolucja moralna s. 107–148; Ciołkowski Tomasz: Józef Piłsudski bez retuszu – masoneria i okultyzm w jego życiu s. 149–176; Patey Mariusz: Różne wizje rozwoju gospodarczego Polski – koncepcje sanacji i polskiego obozu narodowego s. 177–184; Skalski Marcin: Sanacja wobec mniejszości narodowych i prometeizmu – droga do klęski s. 185–196; Niepoń Henryk: Tajemnice bitwy warszawskiej 1920 r. – udział i kalkulacje Józefa Piłsudskiego s. 197–206; Jaśkowski Jerzy: Falszywi bohaterowie. Kto ich promuje? Agentura City of London Corporation w tworzeniu państwa polskiego po 1918 r. s. 207–216; [Aneks:] Piłsudski Józef: Dymisja Naczelnego Wodza i Naczelnika Państwa z 12 sierpnia 1920 r. s. 217–220; Piłsudski Józef: Rozkaz „O łączności” z 27 marca 1929 r. s. 221–226; Doboszyński Adam: Modlitwa o Wielką Polskę i jej autor s. 227–234; Rota ślubowań polskiej młodzieży akademickiej s. 235–236.

9456. PIŁSUDSKI i sanacja. Prawda i mity. Konferencja historyczna, Warszawa, 12 maja AD 2018. Materiały z konferencji 12.05.2018 wraz z aneksami. Pod red. Rafała Mossakowskiego. Warszawa 2018 Centrum Edukacji i Rozwoju im. Bpa Kajetana Sołtyka 8° ss. 192, il. (Jedynie Prawda Jest Ciekawa; t. 1).

Trześć: Mossakowski Rafał: Słowo wstępne s. 7–10; Żaryn Jan: O przewrocie majowym krytycznie – m.in. o skutkach zamachu Piłsudskiego s. 11–16; Wyszczel-ski Lech: Kontrowersje wokół polskiej polityki wojskowej 1926–1939 s. 17–32; Braun Grzegorz: Sanacyjna polityka historyczna czyli „prawda wyższego rzędu” s. 33–42; Suchodolski Sławomir: Garść uwag o etaty-zmie i gospodarce pod rządami Józefa Piłsudskiego i sanacji 1926–1939 s. 43–62; Ziemiakiewicz Rafał: Wojna Rydza – m.in. o polityce wojskowej Rydza-Śmigłego s. 63–70; Niepoń Henryk: Przeciwnie stanowisko polskiej Armii Generała Tadeusza Jordana Rozwadowskiego i Marszałka Józefa Piłsudskiego czyli w sieci interesów Niemiec i Ententy s. 71–80; Kamiński Marek: Ostatnie

tajemnicie Marszałka s. 81–92; Ciołkowski Tomasz: Sfałszowana biografia Józefa Piłsudskiego s. 93–100; Gryguć Tomasz: Wrogowie i przyjaciele. Technologia polskiego upadku – kilka uwag o polityce zagranicznej sanacji s. 101–140; Giertych Maciej: Mit Piłsudskim s. 141–146; Maciejewski Gabriel: Kto stał za Józefem Piłsudskim czyli hrabiowie, magnaci i rewolucyjniści s. 147–154; [Aneks:] Modelski Izidor: Słowo przedwstępne i wstęp do raportu „Przyczyny klęski wrześniowej 1939 r.” s. 155–168; List Masonów polskich do Masonów francuskich 1920 r. s. 169–174; Tokarzewski Marian: Fragment „Wspomnień z Belwederu” kapelana Józefa Piłsudskiego s. 175–186; Protest przeciwko pomnikowi Piłsudskiego w Rzeszowie 2018 r. s. 187–192.

9457. PIONEK Marian: Harcerze w plebiscycie i powstaniach śląskich (1919–1921). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 7–11.

9458. PIOTROWSKA Magdalena: Złot Sokolstwa podczas Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu w 1929 roku. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 103–124, streszcz. ang., niem., ros.

9459. PISKAŁA Kamil: Ku Rzeczypospolitej Socjalistycznej. Studium z dziejów myśli politycznej PPS (1929–1939). *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 239–251.

Autoreferat rozprawy doktorskiej.

9460. PIWKO Robert: Tradycje ruchu demokratycznego w województwie kieleckim (1938–1939). Przyczynek do dziejów Stronnictwa Demokratycznego na Kielecczyźnie. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 119–134, streszcz. ang.

9461. PLĄSEK Rafał: Opieka zastępcza w międzywojennej Polsce. *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. R. 58: 2018 s. 52–60.

9462. PLEWA Bogumiła: Pierwszy synod diecezji tarnowskiej. Etap przygotowawczy (4 kwietnia 1927 – 20 czerwca 1928). *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 122–135, streszcz. ang.

9463. PŁOŃSKA Emilia: Stanisława Filipina Paleolog [1892–1968] w walce o odzyskanie i utrzymanie niepodległości. Służba kobiet w strukturach Policji Państwowej okresu międzywojennego. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 75–91, streszcz. ang.

Artykuł z konferencji „Ludzie – idee – prawo. Sto lat od odzyskania niepodległości”, Białystok, 15–16 V 2018 r.

9464. PODHORODECKI Piotr, Turza Anna: Pierwszy projekt ustanowienia dnia 11 listopada Narodowym Świętem Niepodległości. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 1/2 s. 391–402, streszcz. ang., ros.

W aneksie dokument z 1919 r.

9465. POLAKOWSKI Michał, Marek Marta: Gwiazdy sportu w Niepodległej. Wybitni sportowcy II Rzeczypospolitej. Sports stars of Interwar Poland. Outstanding athletes of the Second Republic of Poland. Warszawa 2018 Muzeum Sportu i Turystyki; Estrella 4° ss. 195, nlb. 1, il.

Tekst równol. pol., ang.

9466. POLSKA niepodległa międzywojenna. Bielsko-Biała 2018 Dragon 8° ss. 383, nlb. 1. (Historica).

Treść: Jaworski Robert: Wstęp s. 4–7; Jaworski Robert: Polityka i ludzie s. 9–71; Janicki Kamil, Zaprutko Aleksandra: Elity s. 73–135; Gałuszka Magdalena: Życie codzienne s. 139–183; Dylewski Adam: Dzieje Żydów s. 185–225; Fiedoruk Łukasz: Restauracje s. 227–285; Gawkowski Robert: Wpoczynek s. 287–345; Żak Piotr: Historia sportu s. 347–371; Bibliografia s. 373–383.

9467. PONIEDZIAŁEK Ewelina, Walczak Marian: Zapomniane karty z dziejów życia społeczno-politycznego w Powiecie Jarocińskim w okresie międzywojennym w świetle sprawozdań Powiatowej Policji Państwowej w Jarocinie. *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. T. 4: 2015 s. 165–179.

9468. PORYCKI Janusz: Kwaterna poległych i zmarłych na służbie funkcjonariuszy Policji Państwowej w Bielsku Podlaskim, w latach 1922–1937. *Bielski Almanach Historyczny*. [T. 3]: 2018 s. 41–54.

9469. POWSTANIE i działalność Polskiej Komisji Likwidacyjnej 28 X 1918 r. w Galicji – pierwszego polskiego rządu dzielnicowego. Red. nauk. Janusz Gmitruk. Warszawa 2018 MHPRL 8° ss. 173, nlb. 4, il. MHPRL.

Treść: Gmitruk Janusz: Wstęp s. 7–11; Skoczek Tadeusz: Przy Tobie, Najjaśniejszy Panie, stoimy i stać chcemy s. 13–18; Przeniosło Marek: Źródła do dziejów Polskiej Komisji Likwidacyjnej s. 19–23; Gmitruk Janusz: Rola i miejsce Polskiej Komisji Likwidacyjnej i jej przewodniczącego Wincentego Witosa w odzyskaniu niepodległości s. 25–42; Mierzwa Janusz: Administracja Polskiej Komisji Likwidacyjnej s. 43–51; Baścik Kazimierz: Ludowcy w Polskiej Komisji Likwidacyjnej s. 53–70; Śliwa Michał: Socjaliści w Polskiej Komisji Likwidacyjnej s. 71–87; Bednarzak-Libera Mirosława: Polska Komisja Likwidacyjna na rzecz poprawy sytuacji materialnej Galicji (1918–1919) s. 89–128; Bąkała Krzysztof: Relacje pomiędzy Polską Komisją Likwidacyjną a Tymczasowym Komitetem Rządzącym w świetle archiwaliów s. 129–140; Engelgard Jan: Polityka Narodowej Demokracji w Galicji w latach 1917–1918 s. 141–151; Cimek Henryk: Republika Tarnobrzeńska – radykalna wizja odradzającej się polskiej demokracji s. 153–173.

9470. POWSTANIE wielkopolskie w Żninie. Przebieg, uczestnictwo, pamięć. Red. Jadwiga Jelinek. Żnin 2018 Miejs. i Pow. Bibl. Publ.; Tow. Przyj. Powstania Wielkopolskiego 1918–1919. Koło w Żninie 8° ss. 239, nlb. 1, il., mapy.

Treść: Jelinek Jadwiga: Wprowadzenie s. 7–8; Zwierzykowski Zbigniew: Powstanie Wielkopolskie w Żninie. Przebieg s. 9–52;

Wilgórski Marek: Żnińskie organizacje kombatanckie w okresie międzywojennym s. 53–84; Naliwajski Łukasz: Martyrologia powstańców wielkopolskich z terenu Pałuk s. 85–101; Pilarski Mirosław: Powstańcy wielkopolscy ze Żnina i okolic s. 103–220; Pietraszko Jacek: Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego Koło w Żninie s. 221–238; Bibliografia s. 239–240.

9471. PRAWO i literatura. Szkice drugie. Red. nauk. Jarosław Kuisz i Marek Wąsowicz. Warszawa 2017 Wydaw. Nauk. Scholar 8° ss. 252, nlb. 1.

Treść: Wąsowicz Marek: Obraz prawa w literaturze dwudziestolecia międzywojennego. Uwagi wstępne s. 7–23; Kuisz Jarosław: O przeszłości ruchu prawo i literatura – zarys problematyki s. 24–31; Kuchta Gniewomir: Jak śmietnik w salon zmieniano. Wybrane aspekty prawne w Generale Barcu Juliusza Kadena-Bandrowskiego s. 32–49; Ujazdowski Aleksander: Prawo w służbie przesłania Przedwiośnia – rozważania o powieści Stefana Żeromskiego s. 50–66; Jakubowski Piotr: Analiza środowiska urzędniczego w Romansie Teresy Hennert Zofii Nałkowskiej s. 67–91; Szczepański Piotr: „Niech prawo zawsze prawo znaczy, a sprawiedliwość – sprawiedliwość” – od prozaicznego żartu aż po dogłębną refleksję nad prawem w twórczości Juliana Tuwima s. 92–122; Derlikiewicz Joanna: Obraz prawa w powieści Tadeusza Dołęgi-Mostowicza Kariera Nikodema Dyzmy s. 123–143; Ziemia Maria: Obraz polskiej Policji Państwowej i kryminologii w powieściach Adama Nasielskiego s. 144–163; Sołoch Bartosz: Tadeusz Rittner: nie taka polska rewolucja s. 164–182; Król Karolina: Zbrodnia z premedytacją Witolda Gombrowicza, czyli o zbrodni nigdy nie popełnionej s. 183–213; Oleksy Kacper: Obrona jako akt moralnej próby – Adwokat i różę Jerzego Szaniawskiego s. 214–245.

9472. PRINKE Andrzej: Zapraszamy... ale bez Hakenkreuzów! Polsko-niemiecka wymiana grup młodzieżowych w latach 1936–1937. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 83–98, streszcz. ang.

9473. PROCHWICZ Jerzy: Organizacja ochrony granicy wschodniej w latach 1920–1924. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 136–149, streszcz. ang.

9474. PROKOP Krzysztof: W poszukiwaniu systemu rządów u progu niepodległości (1918–1921). *Miscellanea Historico-Juridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 25–42, streszcz. ang.

Artykuł z konferencji „Ludzie – idee – prawo. Sto lat od odzyskania niepodległości”, Białystok, 15–16 V 2018 r.

9475. PRYMAK-SAWIC Agnieszka: W przedwojennym Nałęczowie z Wiesławą Bancarzewską. (Wokół powieści „Powrót do Nałęczowa” o czytelnictwie i tzw. literaturze kobiecej). *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 127–134, streszcz. ang., ros.

9476. PRYMAK-SAWIC Agnieszka: „Złota legenda” Józefa Piłsudskiego w literackich odśłonach lubelskich (między kreacją a propagandą). *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 153–164, streszcz. ang., ros.

9477. PRZENIOSŁO Małgorzata, Przeniosło Marek: Rada Główna Opiekuńcza w latach 1918–1921. Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 395, mapa, streszcz. ang.

9478. PRZYBYSZ Bartłomiej: Pierwszy rząd Władysława Grabskiego. Planowany jako przejściowy czy przejściowy z konieczności? *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 225–232.

23 VI – 24 VII 1920 r.

9479. PRZYCZYNY i skutki przewrotu majowego 1926 roku. Pod red. nauk. Janusza Gmitruka. Warszawa 2017.

Rec.: Sioma Marek: Ścieżką obok tematu i faktów. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 373–404.

9480. RADECKA-MIKULICZ Kamila: Obraz życia codziennego w Chełmie w 1928 roku na podstawie rubryki „Fun Chełm un umegent” (Z Chełma i okolicy) publikowanej na łamach tygodnika „Chełmer Sztymy” (Głos Chełma). *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 253–270, streszcz. ang.

9481. RADOMSKI Mateusz: Olkusz na pierwszej linii frontu, czyli o wizycie gen. Józefa Hallera w Srebrnym Mieście. *Ilcusiana*. Nr 19: 2018 s. 49–57.

W 1919 r.

9482. RADZIWIŁŁOWICZ Dariusz: Kwaternistrzowskie zabezpieczenie oraz materiałowo-techniczne zaopatrzenie oddziałów polskich na Syberii (1918–1920). *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 115–133, streszcz. ang.

9483. RAIŃSKA Kinga: Korespondencja prywatna oficera II RP por. Juliana Bulsy w zbiorach Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 51–76, streszcz. ang., niem., ros.

Obraz życia rodziny wojskowego na podstawie jego korespondencji z żoną Joanną z l. 1924–1935.

9484. RAK Adrian: Decentralizacja samorządu miejskiego w Polsce w latach 1918–1939. Cz. 1. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 1: 2008 s. 239–263, streszcz. ang. s. 358–359.

Toż. Cz. 2. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 2: 2009 s. 251–274, streszcz. ang. s. 349.

9485. RAZIGRAËV Oleg [Volodimirovič]: Organizaciã političnoï policij v Shidniũ Galični u mižvoënnij period. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 160–184, streszcz. ang.

9486. [RAZIGRAËV Oleg Volodimirovič] Razyhrayev Oleh: Więzienie karno-śledcze w Kaliszu 1918–1939. Wybrane problemy. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 61–79, streszcz. ang.

9487. RECLAIMED avant garde. Spaces and stages of avant-garde theatre in Central-Eastern Europe. Ed. by Zoltán Imre and Dariusz Kosiński. Warsaw–Sofia–Olomouc–Bratislava–Ljubljana 2018 Zbigniew Raszewski Theatre Inst.; National Academy of Theatre and Film Arts NATFA; Faculty of Arts. Palacký Univ. Olomouc; Slovak Theatre Inst.; Slovenian Theatre Inst. 8° ss. 283, nlb. 5, il.

Z treści: Imre Zoltán, Kosiński Dariusz: Introduction s. 8–13; Kosiński Dariusz: The avant-garde dramaturgy of space – the Polish case s. 84–97; Guderian-Czaplińska Ewa: The imagined theatrical spaces of Teresa Żamower s. 150–164; Michalik Justyna: Something HAPPENED theatrically – The Cricot Artists' Theatre s. 218–231.

9488. REDZIK Adam: O „Statucie kaliskim” oraz prawnikach i ekonomistach polskich żydowskiego pochodzenia i ich wkładzie w budowę Drugiej Rzeczypospolitej. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 5 s. 108–120.

9489. RENZ Regina: Kobieta w międzywojennej społeczności wiejskiej w świetle dokumentów kościelnych (na przykładzie diecezji kieleckiej). *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 167–177, streszcz. ang.

9490. RENZ Regina: Polki i Żydówki w małych miastach międzywojennej Kielecczyny. *Między Wisłą a Pilicą*. T. 19: 2018 s. 87–97, streszcz. ang.

9491. RESLER Tomasz: Seraja Szapszał – hachan karański w Drugiej Rzeczypospolitej w świetle dokumentów Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 383–400, streszcz. ang., fr.

W l. 1928–1939.

9492. REZLER Marek: Polska niepodległość 1918. Poznań 2018 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 414, nlb. 2, mapy.

9493. REZLER Marek: Powstanie wielkopolskie 1918–1919. Po 100 latach. Wyd. 2 rozsz. Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 371, nlb. 1, tabl. nlb. 16, k. tabl. XIV, il., mapy.

Wyd. 1. 2008.

9494. REZMER Waldemar: Walki o Wilno w styczniu 1919 roku – początek wojny polsko-

-sowieckiej. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 55–74, streszcz. ang.

9495. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Studenckie żydowskie Towarzystwo Rygorozantów we Lwowie w latach 1918–1939. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 421–443, streszcz. ang.

9496. RĘDZIŃSKI Kazimierz: Towarzystwo Żydowskich Studentów Filozofii Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (1922–1939). *Rocznik Polsko-Ukraiński*. T. 20: 2018 s. 11–35, streszcz. ang.

9497. RODAK Mateusz: Pospolitalcy, cuwaki, powrotowcy. Osadzeni w Więzieniu Karnym Warszawa-Mokotów (1918–1939). Warszawa 2017.

Rec.: Grata Paweł, *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 308–315.

9498. ROGOWSKA Beata: Katolicka nauka społeczna o ekonomicznej roli państwa w Polsce w okresie II Rzeczypospolitej. Kielce 2018 Wydaw. UJK 8° ss. 227, nlb. 1.

9499. ROJEK Paweł: Śmierć Antoniego Chmielewskiego. Opowieść o rozbrajaniu Niemców w Chróście w 1918 roku. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 177–193, streszcz. ang.

Zginął 13 XI 1918 r.

9500. ROMANOWSKI Piotr: Najważniejsze elementy reformy kancelarii centrali Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie w 1933 roku. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 85–111, streszcz. ang.

9501. ROSENBAUM Sebastian, Węcki Mirosław: „Widział pan, jak mi Polska zapłacała”. Śmierć i pogrzeb Wojciecha Korfantego. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 27–40.

17 VIII 1939 r.

9502. ROSZAK Gabriel, Janik Bogusław, Śliwiński Eugeniusz: Bronić ziemi ojców. Powstańcy wielkopolscy z Pępowa i okolic. O zwycięskim powstaniu 1918–1919. Gębice–Pępowo 2018 Gm. Pępowo 8° ss. 160, il.

9503. ROTERMAN Joanna: Handel w Olkuszu w dwudziestoleciu międzywojennym. *Ilcusiana*. Nr 16: 2017 s. 47–63.

9504. ROTERMAN Joanna: Warunki materialne i sanitarne oraz służba zdrowia w Olkuszu w dwudziestoleciu międzywojennym. *Ilcusiana*. Nr 17: 2017 s. 125–151.

9505. ROTERMAN Joanna: Życie społeczno-kulturalne mieszkańców Olkusza w dwu-

dziestoleciu międzywojennym. *Ilcusiana*. Nr 18: 2018 s. 7–35.

9506. RÓŻAŃSKI Mieczysław: Schematy-zmy diecezji łódzkiej w okresie II Rzeczypospolitej (1922–1939) jako źródło do poznania jej struktury organizacyjnej. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 311–326, streszcz. ang.

9507. RÓŻAŃSKI Przemysław: Przewrót majowy Józefa Piłsudskiego w wybranych tytułach opiniotwórczej prasy amerykańskiej. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 185–226, streszcz. ang.

9508. RUDA Oksana: Religijni činniki u procesi formuvannâ nacional'noi identičnosti naselennâ ukraïns'ko-pol's'ko-čehoslovac'kogo pograniččâ (1918–1939) (na przykładi ukraïnciv Shidnoi Galičini ta Zakarpattâ). *Wiek i Nowe*. T. 12(17): 2017 s. 128–144, streszcz. ang., niem., pol.

9509. RUDNICKI Szymon: Falanga. Ruch Narodowo-Radykalny: Falanga walczy, Falanga czuwa, Falanga nową Polskę wykuwa. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 833, il. Inst. Hist. UW, Tow. Nauk. Warszawskie.

Rec.: Przeperski Michał, *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 314–316.

9510. RUDZIK Jerzy: Prasa polonijna w V Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 25–34.

W l. 1929–1939.

9511. RUMAK Aneta: Parafia wólczńska w świetle zapisków ks. Ludwika Grabowskiego w „Kronice parafialnej” (1927–1937). *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 127–157.

9512. RYMAROWICZ Leszek: Marszałek Piłsudski – książe Lubomirski. O początkach obserwatorium na Pop Iwanie raz jeszcze. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 79–99.

Dot. gruntu подарowanego przez księcia Sebastiana Lubomirskiego Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej w lipcu 1938 r., na tydzień przed oddaniem budowanego już schroniska.

9513. RYMAROWICZ Leszek: O gminie Dzembromia i jej mieszkańcach. *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 18–59.

Istniała w l. 1928–1934.

9514. RYMAROWICZ Leszek: Przedwojenne jednostki samorządu terytorialnego w dorzeczu Czeremoszów. Gmina Dzembromia (1928–1934). *Plaj*. [T.] 55: 2018 s. 60–64.

9515. RYMAROWICZ Leszek: Wokół historii Teatru Huculskiego z Żabiego (1933–1939). *Plaj*. [T.] 54: 2017 [dr.] 2018 s. 5–27.

Toż w jęz. ukr. (wersja skrócona): Pro slavnij ta zabutij Gucul's'kij teatr z Żab'â (1933–1939). *Plaj* s. 28–35.

9516. RZEPKA Magdalena: Rola nauczyciela w wychowaniu moralnym w II Rzeczypospolitej na podstawie analizy „Przeglądu Pedagogicznego” (1918–1939). *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 102–123.

9517. RZEPKOWSKI Arkadiusz: Struktura społeczno-zawodowa i wyznaniowa ludności powiatu wieluńskiego w schyłku lat trzydziestych XX w. *Rocznik Wieluński*. T. 18: 2018 s. 195–202, streszcz. ang.

9518. SADOWSKA Jadwiga, Zimnoch Katarzyna: Jednodniówki na terenie województwa białostockiego i województw wschodnich (nowogrodzkiego, poleskiego, wileńskiego, wołyńskiego) Drugiej Rzeczypospolitej. Białystok 2017.

Rec.: Langer Beata, *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 3 s. 115–120.

9519. SAŁKOWSKI Jan: Wieś mazowiecka w latach 1918–1939. Warszawa 2018 OFI Krzysztof Gawrychowski; na zlec. MHPRL 8° ss. 534, il. MHPRL.

9520. SIELEĞ Patrycja: Wybory do Sejmu Ustawodawczego na łamach „Gońca Częstochowskiego”. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 215–224.

Rok 1919.

9521. SIEMASZKO Karol: Ochrona dobrego imienia Józefa Piłsudskiego w świetle przepisów prawa karnego oraz w praktyce sądowej w okresie II Rzeczypospolitej. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 299–310, streszcz. ang., fr.

9522. SIERPOWSKI Stanisław: Kondycja Stowarzyszeń Przyjaciół Ligi Narodów (1919–1939). Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 227, il., streszcz. ang. UAM w Poznaniu. (Publikacje Instytutu Historii; 164).

9523. SIERPOWSKI Stanisław: Problemy odradzającej się Polski w optyce Ligi Narodów: Gdańsk i Wilno. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 17–45.

W l. 1918–1923.

9524. SIKORA Dariusz: Szkolnictwo powszechne w powiecie białskim w przededniu

II wojny światowej. *Podlaski Kwartalnik Kulturalny*. R. 31: 2018 nr 2 s. 5–18.

9525. SIKORSKI Robert: Radomsko i okolice w latach 1918–1920 w „Gońcu Częstochowskim”. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 15: 2018 s. 311–323.

9526. SITKIEWICZ Piotr: Bruno Schulz i krytycy. Recepcja twórczości Brunona Schulza w latach 1921–1939. Gdańsk 2018 Fund. Terytoria Książki 8° ss. 294, nlb. 5. (Biblioteka Schulz/Forum; 6).

9527. SIWIEC-CIELEBON Michał: Wolność i siew. Absolwenci i uczniowie c. i k. Gimnazjum Wyższego w Wadowicach do 1918 r. jako kadra przyszłych sił zbrojnych odrodzonej Rzeczypospolitej. *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 92–145, streszcz. ang.

9528. SKALSKI Piotr: Charakterystyka społeczna studentów farmacji Uniwersytetu Poznańskiego w II Rzeczypospolitej. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 1 s. 3–22, streszcz. ang.

9529. SKIBIŃSKI Paweł: Polska 1918. Warszawa 2018 Sport i Turystyka – Muza 8° ss. 607, nlb. 1, il., mapy.

9530. SKORNIEWSKI Mariusz: Źródła do dziejów działalności Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Ułhówek w okresie międzywojennym XX stulecia. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 341–352.

9531. SKOTNICKI Krzysztof: Instytucja mężów zaufania w polskim prawie wyborczym w okresie międzywojennym. *Studia Wyborcze*. T. 25: 2018 s. 85–93, streszcz. ang.

9532. SKOWRON Paweł: Społeczność żydowska Staszowa w latach 1918–1939. Gdynia 2017.

Rec.: Frączek Lech, *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 259–263.

9533. SŁABIŃSKA Elżbieta: Rynek pracy w latach 1918–1939 na przykładzie województwa kieleckiego. Kielce 2015.

Rec.: Kochanowski Jerzy: Niedopracowany rynek pracy. Kilka spostrzeżeń po lekturze książki... *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 [dr.:] z. 3 s. 605–611.

9534. SŁUŻBY konserwatorskie w dwudziestolecu międzywojennym. Narodziny, organizacja, działalność. W 100-lecie odzyskania niepodległości. Warszawska Konferencja Konserwatorska 22 listopada 2018 r. Red. nauk.

Karol Guttmejer. Warszawa 2018 M. Stołeczne Warszawa 8° ss. 240, il., mapy, streszcz. ang.

Materiały z konferencji, Warszawa, 22 XI 2018 r.

Treść: Michał Krasucki: Słowo wstępne s. 7; Guttmejer Karol: Wprowadzenie s. 9; Dawidowicz Marcin: System prawny ochrony zabytków w okresie dwudziestolecia międzywojennego s. 11–30; Popławska-Bukalo Ewa: Organizacja i działalność warszawskiego urzędu konserwatorskiego w latach 1918–1939 s. 31–68; Zielińska-Meissner Urszula: Dokonania Warszawskiego Konserwatora Zabytków w latach 1918–1939 s. 69–94; Dettloff Paweł: Ochrona zabytków w Krakowie w latach 1918–1939 s. 95–123; Poklewski Józef: Wileńsko-nowogródzki okręg konserwatorski w okresie międzywojennym s. 125–158; Siejkowska-Askutja Ewa: Ochrona zabytków w międzywojennej Polsce – województwo poznańskie s. 159–192; Zimna-Kawecka Karolina: Ochrona zabytków w Toruniu w latach 1920–1939 s. 193–240.

9535. SMOLIŃSKI Aleksander: Analiza i oceny zmian ekonomicznych na sowieckiej Ukrainie od końca lat 20. do końca lat 30. XX w. formułowane przez oficerów Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego oraz funkcjonariuszy polskich służb dyplomatycznych. Przyczynek do dziejów polskiego wywiadu wojskowego na Sowiety. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 73–99, streszcz. ang.

W l. 1929–1939.

9536. SMOLIŃSKI Aleksander: Dlaczego 10 Pułk Ułanów otrzymał nazwę „Litewskich”? *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 435–450, streszcz. ang.

W l. 1918–1926.

9537. SMOLIŃSKI Aleksander: Elementy tradycji byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego w piechocie Wojska Polskiego Drugiej Rzeczypospolitej. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 121–155, streszcz. ang.

9538. SMOLIŃSKI Aleksander: Szwadron Jazdy Ziemi Kaliskiej. Przyczynek do dziejów szwadronów wojewódzkich formowanych na ziemiach polskich od końca 1918 do marca 1919 r. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 47–59, streszcz. ang.

9539. SOBIERAJ Sylwia: Organizacja kolonii dziecięcych w województwie kieleckim w latach 1918–1939. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 79–98, streszcz. ang.

9540. [SOBIESZCZAK Piotr]: Żołnierz łapski. Łapy, 11 listopada 2018 r. Publikacja wydana z okazji obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Tekst historyczny Piotr Sobieszczak. Łapy 2018 Fund. Aktywność 4° ss. 28, il., mapy.

9541. SOKOLNICKI Michał: Głodno, chłodno, niebezpiecznie... Z problemów odradzającego

się państwa – Płock w latach 1918–1921. *Płocki Rocznik Historyczno-Archivalny*. T. 10: 2018 s. 61–77, streszcz. ang.

9542. SOKOŁOWSKI Jacek K.: The parties on the political scene of Poland in the interwar period, 1918–1939. *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 1 s. 51–62.

9543. SOSNOWSKA Joanna: Samorządowa opieka nad najmłodszymi łodzianami w latach 1918–1939. Przykład półkolonii letnich organizowanych w miejskich parkach. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 179–195, streszcz. ang.

9544. SOSNOWSKA Joanna: Z dziejów opieki społecznej w Polsce międzywojennej. Półkolonie letnie w Łodzi. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 281, nlb. 2, il. (100 lat Niepodległości).

9545. SRIBNÁK Ľigor: Polonení staršini Ukraíns'koj Galickoj Armii v tabori Tuholá (Pol'sčca) voseni 1920 r.: moral'no-psihologičnij stan ta umovu perebuvannâ. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 31–44, streszcz. pol., ang.

9546. STANISŁAWÓW i ziemia stanisławowska w II Rzeczypospolitej. Wojskowość, bezpieczeństwo, społeczeństwo, kultura. Red. nauk. Mariusz Kardas, Adam A. Ostanek, Piotr Semków. Warszawa–Stanisławów–Siedlce 2016.

Rec.: Pudłocki Tomasz, *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 253–259.

9547. STANISZEWSKA Magdalena: Społeczniczki, żony, matki – sierpczanki w dwudziestoleciu międzywojennym. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 77–83.

9548. STASZAK Jakub: Nie tylko latające kompanie. Udział społeczeństwa ziemi jarocińskiej w powstaniu wielkopolskim i walce o granicę wschodnią Rzeczypospolitej w latach 1918–1921. Jarocin 2017 [Powiat Jarociński] 8° ss. 620, il., mapy.

9549. STAWARZ Przemysław: Książd pułkownik Józef Panaś jako niezłomny działacz ludowy w walce z obozem sanacji w latach 1926–1939. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica*. [Vol.] 100: Studia i szkice z dziejów Polski i powszechnych od starożytności do początku XXI wieku: 2018 s. 117–143, streszcz. ang.

9550. STEFANIAK Ryszard: Obchody imienin marszałka Józefa Piłsudskiego w Polsce do

1939 roku. Częstochowa 2018 Zespół Szkół Technicznych 8° ss. 203, nlb. 1, il.

9551. STOLARCZYK Michał: Wychowanie państwowe w Drugiej Rzeczypospolitej w świetle programów szkolnych (po wprowadzeniu Reformy Oświatowej z 1932 roku). *Lubelski Rocznik Pedagogiczny*. Vol. 37: 2018 nr 3 s. 215–235, streszcz. ang.

9552. STOLARCZYK Tomasz: Przyczynęk do historii prasy łączyczej w dwudziestoleciu międzywojennym. *Płocki Rocznik Historyczno-Archivalny*. T. 10: 2018 s. 93–105, streszcz. ang.

9553. STOPIŃSKA-PAJĄK Agnieszka: Kształtowanie się ośrodków naukowo-badawczych andragogiki w Drugiej Rzeczypospolitej. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 39–53.

9554. STULCZEWSKI Jarosław: Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej w Krokociach w latach 1929–1939. *Biuletyn Szadkowski*. T. 18: 2018 s. 49–64, streszcz. ang.

9555. STUS Marek: The Austrian matrimonial property law as applied in the practice of Cracow notary public offices (1918–1939). *Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*. [T.] 6: 2013 [dr.:] 2014 z. 1 s. 37–44.

9556. SULA Dorota: Powrót ludności polskiej z byłego Imperium Rosyjskiego w latach 1918–1937. Warszawa 2013.

Rec.: Białokur Marek: Ocaleni z bolszewickiej otchłani. *Wiek Stare i Nowe*. T. 12(17): 2017 s. 218–225.

9557. SUPLIKA Agnieszka: Prywatne szkoły średnie ogólnokształcące i zawodowe w województwie białostockim w II Rzeczypospolitej. Białystok 2015.

Rec.: Wróblewska Urszula, *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 298–301.

9558. SZADY Joanna: Aktywność społeczna żeńskich zgromadzeń zakonnych w Lublinie w latach 1918–1939. Lublin 2018 Wydaw. KUL 8° ss. 344, il., streszcz. ang.

9559. SZADY Joanna: Działalność opiekuńczo-wychowawcza i oświatowa Zgromadzenia Sióstr Sług Jezusa w Lublinie w latach 1918–1939. *Ruch Pedagogiczny*. R. 87[88]: 2017 nr 3 s. 43–57.

9560. SZCZYGIEŁ Tomasz: Wojskowe postępowanie karne w II Rzeczypospolitej (1918–1939). Katowice 2017.

Rec.: Lityński Adam, *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 411–419.

9561. SZCZYPIORSKI Krzysztof: Dzieje Ułanów Lubelskich. Mińsk Mazowiecki 2018 Muzeum Ziemi Mińskiej 8° ss. 560, il.

7 Pułk Ułanów Lubelskich im. gen. Kazimierza Sosnkowskiego.

9562. SZCZYPKA Danuta: Władysław Miedniak [1879–1963] – komisarz Wisły w latach 1934–1939. *Rocznik Wiślanski*. T. 10: 2018 s. 48–56.

9563. SZKICE z dziejów bydgoskiej oświaty i wychowania w niepodległej II RP. Publikacja okolicznościowa z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości 1918–2018. Red. Włodzimierz Jastrzębski, Filip Sikora, Przemysław Ziółkowski. Bydgoszcz 2018 Wydaw. Uczelniane Wyższej Szkoły Gospodarki 8° ss. 226, il.

Treść: Sikora Filip: Wstęp s. 7–8; Ziółkowski Przemysław: Wychowanie moralne, katolickie, państwowe, narodowe i obywatelskie w regionie bydgoskim w II RP (1918–1939) s. 9–28; Żmudzka Mirosława: Przedszkola i szkoły powszechne (elementarne) w międzywojennej Bydgoszczy s. 29–48; Jastrzębski Włodzimierz: Maturzyści i uczniowie I Państwowego Gimnazjum Klasycznego w Bydgoszczy z lat 1920–1939 – polegli, pomordowani i zaginieni w okresie II wojny światowej s. 49–73; Małachowski Edward: Bydgoscy maturzyści z polskich szkół (1921–1939) s. 75–88; Ziółkowski Przemysław: Szkolnictwo prywatne i wydziałowe w Bydgoszczy w II RP s. 89–104; Michalski Andrzej: Ruch artystyczny i szkolnictwo muzyczne w Bydgoszczy i regionie kujawsko-pomorskim w okresie międzywojennym s. 105–123; Szubertowska Elżbieta: Edukacja i kultura muzyczna Bydgoszczy w okresie międzywojennym s. 125–142; Chamot Marcin: Rozwój oświaty i kultury w Bydgoszczy w latach 1922–1930 s. 143–147; Bogucki Andrzej: Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” prekursorem polskiego wychowania fizycznego s. 149–212; Chamot Marcin: „Polacy – naród jednością silny” s. 213–221.

9564. SZMAJ-KUPNY Ewa: Kremy, mydła, maść na odciski. Preparaty kosmetyczne i ich producenci na Górnym Śląsku w latach 1918–1939. *Czasypismo*. 2018 nr 1 s. 146–152.

9565. SZMIDTKE Zenon: Polskie Kopalnie Skarbowe na Górnym Śląsku – spółka dzierżawna. *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 89–106, streszcz. ang., niem.

W l. 1922–1935.

9566. SZULAKIEWICZ Władysława: Seminarium pedagogiczne Mariana Massoniusa – między filozofią a pedagogiką. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 109–121, streszcz. ang.

Na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie.

9567. SZYCHTA Anna, Jędrzejewski Sławomir, Turzyński Mikołaj: Rachunkowość w Polsce w okresie międzywojennym 1918–1939. Łódź 2018 Katedra Rachunkowości. Wyd. Zarządzenia. UŁ; Wydaw. Nieoczywiste – GAB

Media 8° ss. 220, il. (70-lecie Katedry Rachunkowości Uniwersytetu Łódzkiego).

9568. SZYMCZAK Damian: Nasza gmina, nasze sprawy. Życie codzienne w przedwojennej gminie Włoszakowice. Włoszakowice 2018 Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 249, il.

9569. SZYMCZYNA Arkadiusz, Maler Katarzyna: Kresowi mieszkańcy ziemi głubczyckiej. (W setną rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę). T. 1–2. Głubczyce 2018 Głubczycka Oficyna Historyczna 8° ss. 504, tabl. 1, il., streszcz. ang., niem.; 438, il., streszcz. ang., niem.

W l. 1918–1947.

9570. ŚLĄCZKA Jacek: Z Krościenka Wyznego ku niepodległości. Lotna Kompania 4. Dywizji Piechoty porucznika Maczka w walkach o granice odrodzonego państwa polskiego. Krosno 2018 Wydaw. „Ruthenus” – Rafał Barski 8° ss. 328, il., mapy.

9571. ŚLEDZIŃSKI Kacper: W tajnej służbie. Wojna wywiadów w II RP. Kraków 2018 Znak 8° ss. 349, nlb. 2, il.

9572. ŚLESZYŃSKI Wojciech: Litewsko-białoruska działalność dywersyjna przeciwko państwu polskiemu w latach 1920–1923. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 75–81, streszcz. ang.

9573. ŚLESZYŃSKI Wojciech, Szarejko Monika: Niepodległa. Ziemia wschodnie II Rzeczypospolitej. Białystok 2018 Muzeum Pamięci Sybiru 8° ss. 149, nlb. 1, il.

9574. ŚLĘCZKA Ryszard: Wychowanie młodzieży w krakowskich szkołach zawodowych w duchu patriotycznym i obywatelskim (1918–1939). *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 72–85, streszcz. ang.

9575. ŚLIWA Marian, Michalak Wiesław, Tomczak Krystyna: Czas pamięci. Powstanie wielkopolscy ziemi wronieckiej. Kulturowanie pamięci Powstania Wielkopolskiego. Wyd. 2, popr. i uzup. Wronki 2018 Tow. Miłośn. Ziemi Wronieckiej 8° ss. 305, il., mapa.

Wyd. 1. 2008.

9576. ŚLIWIŃSKI Eugeniusz: Udział kobiet w Powstaniu Wielkopolskim 1918–1919. Na przykładzie frontu południowo-zachodniego. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 3 s. 26–38.

9577. ŚLUSARCZYK Wojciech: O historii leków naturalnych na łamach „Kroniki Farmaceutycznej” w okresie dwudziestolecia

międzywojennego (1919–1939). *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 39–63, streszcz. ang.

9578. ŚMIEJA Wojciech: Homoerotyzm, mimesis i „Kunst der Fuge”. Twórczość André Gide’a („Korydon”, „Falszerze”) w literaturze polskiego Dwudziestolecia międzywojennego. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 51–70.

9579. ŚMIGIELSKI Bogdan: Jedna kartka papieru. Historia wycieczki z 1930 roku. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 355–359.

Prowadzonej przez Czesława Panczakiewicza działacza Polskiego Towarzystwa Tatrzńskiego, prof. Państwowego Gimnazjum im. Marcina Wadowity w Wadowicach.

9580. ŚMIGIELSKI Tomasz, Śmigielscy Ignacy: Wysokie Mazowieckie 1918–1939. Kalendarium. Michałki–Białystok 2018 Wydaw. Buk 4° ss. 659, il.

9581. TECHMAN Ryszard: Inspektorat Straży Granicznej w Gdyni w latach 1928–1939. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 203–246.

9582. THEISS Wiesław: The participation of Helena Radlińska in the European social and pedagogical movement (1918–1939). *Journal of History and Education [Przegląd Historyczno-Oświatowy]*. R. 61: 2018 nr 3/4 s. 103–120.

9583. TOKARZ Stanisław: Polskie działania nad Olzą po podziale Śląska Cieszyńskiego w 1920 roku w świetle doniesień czeskich agentów. *Wiek Stary i Nowy*. T. 12(17): 2017 s. 145–160, streszcz. ang., niem.

9584. TOKC’ Sàrgej [Mihajlavič]: Belaruska-litońska partyzantka ũ Grodzenskim pavece Belastockaga vaãvodstva ũ 1922–1923 gg. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 61–96, streszcz. ang., pol.

9585. TOMASIK Wojciech: Cień Jasińskiego. Przyczynek biobibliograficzny. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 189–204.

Udział Brunona Jasińskiego w wydawnictwie „Bielomorsko-Baltijskij kanał imienia Stalina. Istoria stroitolstwa 1931–1934 gg.”, wydanego w Rosji Sowieckiej w 1934 r.

9586. TOMASZEWSKI Patryk: Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919–1939. Studium z dziejów organizacji i postaw ideowych studentów. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 612, nlb. 3, il.

9587. TOMKOWIAK Katarzyna: Udział Zygmunta Mocarskiego w pracach rewindykacyjnych polskich zbiorów bibliotecznych z Rosji

(1922–1923). *Folia Toruniensia*. Vol. 18: 2018 s. 57–87, streszcz. ang., niem.

9588. TRĘBACZ Zofia: Nie tylko Palestyna. Polskie plany emigracyjne wobec Żydów 1935–1939. Warszawa 2018 ŻIH im. Emanuela Ringelbluma 8° ss. 384, nlb. 1, il., streszcz. ang.

9589. TRUSZKOWSKI Bartosz Kamil: Walka o świeckie państwo w II Rzeczypospolitej. Memoriał Polskiego Związku Myśli Wolnej z 1933 r. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 61–74, streszcz. ang.

Artykuł z konferencji „Ludzie – idee – prawo. Sto lat od odzyskania niepodległości”, Białystok, 15–16 V 2018 r.

9590. TRZEMESZNO w dobie powstania wielkopolskiego 1918–1919. Praca zbiorowa. Pod red. Andrzeja Leśniewskiego. Trzemeszno 2018 Stow. Miłośn. Zabytków Hist. położonych na terenie M. i Gm. Trzemeszno 8° ss. 408, il.

Treść: Leśniewski Andrzej: Wstęp s. 7–8; Leśniewski Andrzej: Wprowadzenie s. 9–16; Leśniewski Andrzej: Trzemeszno i jego mieszkańcy w obliczu zrywu niepodległościowego s. 17–76; Leśniewski Dariusz: Szlak bojowy trzemeszeńskich powstańców s. 77–129; Jabłoński Krystian, Leśniewski Andrzej: Wzory osobowe doby powstania s. 131–275; Pietraszak Patryk, Leśniewski Andrzej: Pamięć pokoleniowa w stułetniej perspektywie lokalnej s. 277–372; Bibliografia 373–387.

9591. TUREK Wojciech: Ewakuacja żołnierzy V Dywizji Syberyjskiej z Dalekiego Wschodu do Gdańska w 1920 r. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 247–266.

9592. TUREK Wojciech: Obóz Narodowy w Gdyni w latach 1920–1939. Radzymin–Warszawa 2015 von borowiecky 8° ss. 366, nlb. 1, il.

Rec.: Sikorski Tomasz, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 223–228.

9593. TURKOWSKI Romuald: Samorząd terytorialny szczebla powiatowo-gminnego w II Rzeczypospolitej wobec funkcjonowania oświaty i szkół powszechnych na wsi (1918–1939). *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 21–68, streszcz. ang.

9594. TURKOWSKI Romuald: Stronnicstwo Ludowe wobec reformy ministra Janusza Jędrzejewicza i jej następstw dla wsi polskiej (1932–1939). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 63–102.

9595. TUSIŃSKI Piotr A.: „Republika Radomska” w listopadzie 1918 roku. Wyd. 2. Radom 2018 Ośr. Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska” 16° ss. 78, il. Ośr. Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska”.

9596. TYM Juliusz S.: Drogi do powstania wielkopolskiego. Spojrzenie z perspektywy stulecia. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 1/2 s. 130–158, streszcz. ang., ros.

9597. TYM Juliusz [S.]: Polska sztuka wojenna na łamach „Bellony” w latach 1918–1939. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 4 s. 135–145.

9598. UJMA Martyna: Antysemityzm oraz totalitaryzm w świetle twórczości dramatycznej Antoniego Słonimskiego i Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. *Acta Humana*. Vol. 8: 2017 s. 137–152, streszcz. ang.

9599. ULATOWSKI Łukasz: Polski wywiad wojskowy w 1939 roku: struktura organizacyjna, składy osobowe, personel, budżet, mob. Wyd. uzup. Warszawa 2013.

Rec.: Woźny Aleksander, [w:] Wywiad i kontrwywiad wojskowy II RP. Z działalności Oddziału II SG WP. T. 5. Łomianki 2015 s. 269–305.

9600. URBANEK Bożena: Wileńskie placówki naukowe Uniwersytetu Stefana Batorego na przykładzie niektórych klinik „niezabiegowych” w latach 1919–1934. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 93–111, streszcz. ang.

9601. USURSKI Maciej: Korespondencyjne Kursy Rolnicze im. Stanisława Staszica 1925–1939. *Zeszyty Staszycowskie*. Z. 11: 2018 s. 107–125.

9602. UWIJAŁA Piotr: Pomoc państwa węgierskiego dla Polski w 1920 roku. *Wiek Stary i Nowy*. T. 13(18): 2018 s. 184–205, streszcz. ang., niem.

9603. ŪZVA Aleksandr: Podgotovka k Pomesnomu Soboru Pol’skoj Avtokefal’noj Pravoslavnoj Cerkvi po žurnalu „Voskresnoe Čtenie”. *Elpis*. T. 20: 2018 s. 25–39, streszcz. ang., pol.

Lata 20.–30. XX w.

9604. VIŤALARU Adrian: From Alexandru G. Florescu to Gheorghe Grigorcea. The chiefs of diplomatic mission of Romania in Poland (1919–1939). *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*. T. 54: 2017 [dr.:] 2018 s. 141–150, streszcz. ang.

9605. VOGELS Hans: The Polish post in the Free City of Danzig 1920–1939. Poczta Polska w Wolnym Mieście Gdańsku. 4, Handstamps, forms and labels. Stemple ręczne, formularze, druki i nalepki. Consultation and translation Giles du Boulay; tł. na jęz. pol. Janusz Berbeka,

Przemysław Drzewiecki. Basel–Gliwice–Kraków 2018 Hans Vogels 8° ss. 779, il.

Tekst równol. pol., ang.

9606. W OBLICZU nowej rzeczywistości. Stanisławów i Ziemia Stanisławowska w latach 1918–1923. T. 1: Polityka – wojskowość. Red. nauk. Mariusz Kardas, Adam Adrian Ostanek, Piotr Semków. Warszawa–Iwano-Frankiowsk–[Siedlce] 2018 [Adam Ostanek] 8° ss. 286, il., streszcz. ukr.

Materiały konferencyjne, Iwano-Frankiowsk, 7–9 IX 2018 r.

Treść: Wstęp s. 7–10; Semków Piotr: Listopad 1918 na łamach prasy polskiej Małopolski Wschodniej w pierwszej dekadzie niepodległości Polski s. 17–29; Lizen’ Ėvgen: Diplomatyczna diał’nist’ urądu ZOUNR pid čas perebyvannâ v Stanislavovi (sičen’-traven’ 1919 r.) s. 30–37; Krasnodębski Jarosław: „Znicz” Organ Polskiego Komitetu Powiatowego w Stanisławowie (1918–1920) s. 38–51; Olijnik Oleg: Červonij Hrest ta blagodijna aktivnist’ miscevoogo naselennâ na teritorii Prikarpattâ v period ZUNR/ZOUNR na storinkah miscevoi presi s. 52–64; Gavrilišin Petro: Osoblivosti perebigu sudovogo procesu nad „kosačivs’kim katom” likarem Petrom Petruševičem u L’vovi v 1921 r. s. 65–76; Fedunišin Ljubomira: Ivan Krevec’kij v ukrains’kih vizvol’nih zmagannâh 1918–1923 rr. s. 77–89; Gogol Bogusław: „Ziemia w jarzmie”. Propagandowy obraz sytuacji ziem Galicji Wschodniej od roku 1918 na łamach polskojęzycznej prasy sowieckiego okupanta po wrześniu 1939 roku s. 90–115; Tarasevič Roman: Pol’ska gromada Stanislav(ov)a u političnih zminah piślâ svitovih voën: porivnâl’nij analiz s. 116–127; Kardas Mariusz: Stanisławów i Ziemia Stanisławowska 1919. Szkic do polityczno-wojskowego portretu lat 1918–1923 s. 131–146; Čomen’kij Roman: Polâki Kolonii v period ZUNR-ZO UNR u 1918–1919 rr. s. 147–158; Pulik Paweł: Zniszczenia wojenne ziemi stanislawowskiej z lat 1914–1920 s. 159–176; Ostanek Adam Adrian: Z ruinami w tle... Stan bezpieczeństwa w Stanisławowie w (po)wojennej rzeczywistości u 1919–1921 s. 177–193; Rogulski Rafał: Krajobraz po burzy. Stan bezpieczeństwa Ziemi Stanisławowskiej w latach 1921–1923 s. 194–205; Smoliński Aleksander: Wybitni oficerowie kawalerii z garnizonu Stanisławów z lat 1921–1939. Przyczynek do dziejów kresowych formacji jazdy Wojska Polskiego II Rzeczypospolitej s. 206–257; Ostanek Adam Adrian, Sadłowski Przemysław, Hickiewicz Jerzy: Kazimierz Drewnowski – naukowiec, żołnierz, stanislawowianin (1881–1952) s. 258–273; Jasiński Grzegorz: Adam Tiger – syn ziemi stanislawowskiej i współtwórca polskiego lotnictwa wojskowego s. 274–282.

9607. W OBLICZU nowej rzeczywistości. Stanisławów i Ziemia Stanisławowska w latach 1918–1923. T. 2: Administracja – kultura. Red. nauk. Petro Hawrylyszyn, Mariusz Kardas, Adam Adrian Ostanek. Warszawa–Iwano-Frankiowsk–[Siedlce] 2018 Adam Ostanek 8° ss. 273, il., streszcz. ang.

Materiały konferencyjne, Iwano-Frankiowsk, 7–9 IX 2018 r.

Treść: Wstęp s. 7–9; Maksimec’ Bogdan: Formuvannâ organiv miscevoi vladi ZUNR na Stanislavivšini (1918–1919 rr.) s. 15–28; Franz Maciej: Zadania i działania Policji Państwowej na Ziemi Stanisławowskiej w drugiej połowie 1921 roku w świetle materiałów źródłowych Archiwum Państwowego w Iwano-Frankiowsku s. 29–37; Potravič Ljudmila: Vpliv ekonomičnoogo rozvitku m. Stanislavova na ekologičnij stan dovkillâ v period 1918–1923 rr. s. 38–71; Zvarič Roman: Osoblivosti evolūcii sudovoi sistemi Drugoi Reči Pospolitoi čerez prizmy inkorporativnoi politiki na Stanislavivšini (1918–1923 rr.) s. 72–112; Drogobic’ka Oksana:

Sanitaro-epidemiologiczna situacii na Stanislavivšini u 1918–1923 rr. s. 113–127; Kobuta Stepan: Ukrains'ki advokati Stanislavova i Stanislavivšini y 1918–1925 rr.: čisel'nist', teritorial'ne predstavništvo, specifika profesijnoi i gromads'koi dial'nosti s. 128–147; Tkačik Natala: Stanislaviv ta Pokuttá na špal'tah „Ilüstrovanogo tižnevika” (1859–1918 rr.) s. 151–163; Karas' Ganna: Osip Začes'kij na tli suspil'no-političnoi dobi ta kul'turno-mistec'kogo žittá Stanislavova s. 164–181; Genik Lüdmila, Īgnatük Bogdan: Perša svitova ta inši vijnj j novela Vasilá Stefanika „Sini” s. 182–208; Čerepanin Miron: Organizaciá perših vikonavs'kih konkursiv vokal'no-horovogo ta instrumental'nogo mistectva u Stanislavovi s. 209–220; Kozakevič Olena: Oserečki tekstil'nogo virobništva na Stanislavivšini: peredumovi stvorenná, dial'nist', asortiment s. 221–247; Babij Nadiá: Evrejs'ka „kartina svitu” u memoriáh Snátina s. 248–270.

9608. W STULECIE odzyskania niepodległości (1918–2018). *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 3 s. 5–215.

Treść: Piłsudski Józef: List do Związku Artystów Scen Polskich w Warszawie [z dn. 20 I 1920 r.] s. 5–6; Mościcki Tomasz: Warszawski listopad teatralny 1918. „Z dni przełomu” s. 7–49; Poskuta-Włodek Diana: Mitologizacje, ceremonie, apoteozy. Piłsudski i Legiony w teatrze krakowskim s. 50–76; Szydłowska Mariola: Teatr Miejski we Lwowie u progu niepodległości (1918–1919) s. 77–116; Duda Artur: Teatr Narodowy na Pomorzu w kontekście toruńskiej drogi do wolności s. 117–136; Kuligowska-Korzeniewska Anna: Psyche zrzuca kajdany. Teatr Łódzki w listopadzie 1918 s. 137–145; Świątkowska Wanda: Koncepcje teatru społecznie zaangażowanego według Juliusza Osterwy [1885–1947] s. 146–168; Buczek Katarzyna: „Lepiej, gdy oczy zobaczą”. Obchody święta niepodległości w szkołach II Rzeczypospolitej s. 169–204; Stacewicz-Podlipska Joanna: „Carissimo Kurek”, czyli o braterstwie awangardy s. 205–212; Summaries s. 213–215.

9609. WACHOWIAK Jerzy: Zawsze w pamięci nam stać będą... Karty z dziejów powstania wielkopolskiego w Szamotułach. Szamotuły 2018 Tow. Kultury Ziemi Szamotulskiej; Muzeum Zamek Górków 4° ss. 111, nlb. 1, il.

9610. WAGNER Barbara: Nauczanie we własnych izbach szkolnych na wsi (1918–1939). *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 19–31.

9611. WAGNER Barbara: Potencjał oświaty pozaszkolnej na polskiej wsi (1918–1939). *Roczniki Dziejów Ruchu Ludowego*. Nr 37: 2018 s. 145–163.

9612. WAJS-BARYŁA Ewelina: List Bronisławy Dłuskiej do Ludwika Wertensteina z charakterystyką Ireny Joliot-Curie – po otrzymaniu przez nią Nagrody Nobla. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 267–278.

Z 10 VI 1936 r.

9613. WALASEK Stefania: Aktywność społeczna na rzecz rozwoju szkolnictwa w województwie wileńskim – działalność Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół

Powszechnych (1932–1939). *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 361–372, streszcz. ang.

9614. WALCZAK Henryk: Chief of State Józef Piłsudski's visit to Romania in September 1922. Antecedents, course, and results. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 167–186, streszcz. ang.

9615. WALCZAK Henryk: Józef Piłsudski wobec sojuszu Polski z Rumunią w okresie międzywojennym. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 3 s. 109–136, streszcz. ang.

9616. WARDA Anna: „Poznaj swoje miasto – Poznaj zabytki Lublina”, czyli o zwiedzaniu Lublina przez jego mieszkańców w drugiej połowie lat trzydziestych XX wieku. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 111–123, streszcz. ang.

9617. WARSZAWSKIE vademecum niepodległości. Autorzy tekstów Zbigniew Gluza [i in.]; oprac. nut Katarzyna Boniecka. Warszawa 2018 Dom Spotkań z Historią 8° ss. 69, nlb. 3, il.

Kalendarium za l. 1918–1923 oraz pieśni i piosenki z tamtych lat.

9618. WASILEWSKI Aleksander: Z kart kalendarza Polskiej Służby Zagranicznej. Dyplomacja ekonomiczna. From the Polish Foreign Service calendar. Economic diplomacy. Stranicy istorii pol'skoj diplomatičeskoj służby. Ekonomičeskaá diplomatia. Warszawa 2018 Min. Spraw Zagranicznych 8° ss. 263, il. Departament Współpracy Ekonom..

Tekst równol. pol., ang., ros.

9619. WAWRZCZAK Maciej, Wawrzczak Anna: Przyczynek do kontaktów sanatorium dra Józefa Kołęczkowskiego w Szczawnicy z potencjalnymi kuracjuszami, na podstawie dwóch krótkich listów. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 194–202.

Listy Eleonory Lubomirskiej z 8 i 20 VI 1923 r.

9620. WENDERSKI Michał: Od Łodzi po Lejdę – o międzynarodowych kontaktach polskiej awangardy międzywojennej. *Muzealnictwo*. R. 59: 2018 s. 61–67, streszcz. ang.

9621. WENKLAR Michał: Między obroną wolności a drogą do rewolucji. Strajk nauczycielski 1937 roku. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 491–517, streszcz. ang., pol.

9622. WESOŁOWSKI Tomasz: Pierwszy etap prac Sztabu Głównego nad planem operacyjnym „Zachód” (luty – połowa marca 1939 r.) w dokumentach, relacjach i wspomnieniach jego twórców. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 289–326, streszcz. ang., ros.

9623. WĘSIERSKI Adam: Manifestacje patriotyczne mieszkańców powiatu tucholskiego z okazji odzyskania niepodległości. Toruń 2018 Machina Druku 8° ss. 38, il.

W l. 1926–1938.

9624. WIELKA księga piechoty polskiej. Warszawa 2018 Edipresse Polska 8° ss. [po ok.] 93, il.

T. 22: Sulich Paweł: 22 Dywizja Piechoty Górskiej.

T. 23: Dominiec Arkadiusz, Bojdoł Marcin, Skupień Piotr: 23 Górnoląska Dywizja Piechoty.

T. 24: Krupop Jakub: 24 Dywizja Piechoty.

T. 25: Drozdowski Krzysztof: 25 Dywizja Piechoty Wielkopolskiej.

T. 26: Paradowski Piotr, Wojewoda Jakub: 26 Dywizja Piechoty.

T. 27: Dymek Przemysław: 27 Dywizja Piechoty.

T. 28: Kurus Adam: 28 Dywizja Piechoty.

T. 29: Bieliński Piotr: 29 Dywizja Piechoty.

T. 30: Wesołowski Andrzej: 30 Poleska Dywizja Piechoty.

T. 31: Kurus Adam: Korpus Ochrony Pogranicza. Cz. 1: 38 Dywizja Piechoty Rezerwowa.

T. 32: Szczepaniak Artur: Batalion Stołeczny 1936–1939.

T. 33: Wesołowski Andrzej, Zawadzki Tadeusz: 35 Dywizja Piechoty Rezerwowa.

T. 34: Rozdźstwieński Paweł Mikołaj: Organizacja piechoty w 1939 roku. Cz. 1: Pułk.

T. 1. 2016.

9625. WIELKOPOLSKIE drogi do niepodległości. Powstanie wielkopolskie 1918–1919. Historie lokalne. Red. nauk. Olaf Bergmann, Elżbieta Wojcieszek. Warszawa–Poznań 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 200, il., mapy. IPN–KŚZpNP. Oddz. w Poznaniu. Oddziałowe Biuro Badań Historycznych w Poznaniu. (Studia i Materiały Poznańskiego IPN; t. 46).

Treść: Bergmann Olaf, Wojcieszek Elżbieta: Wstęp s. 7–10; Gulczyński Andrzej: Polski Sejm Dzielnicowy. Znaczenie, stan badań i postulaty badawcze s. 11–24; Krawiarz Kazimierz: Udział mieszkańców Kórnik i Bnina w Polskim Sejmie Dzielnicowym s. 25–43; Poniedziałek Anna, Stasik Łucja: Prof. zw. dr hab. ortopedii Ireneusz Wierzejewski – rodzinie, medycynie, ojczyźnie s. 45–59; Leśniewski Dariusz: Wkład lokalnych społeczności w organizację, przebieg i upamiętnienie frontu północnego Powstania Wielkopolskiego (1918–1919). Zarys problematyki s. 61–70; Mielcarzewicz Maria: Powstanie Wielkopolskie w Środzie (1918–1919). Opis wydarzeń na podstawie wspomnień mieszkańców s. 71–89; Piotrowski Łukasz: Ziemia stęszewska i jej mieszkańcy w Powstaniu Wielkopolskim s. 91–108; Paprocki Dariusz: Ziemia goślińska i jej mieszkańcy podczas Powstania Wielkopolskiego oraz walk o niepodległość Polski w 1920 r. s. 109–117; Chruszczewski Ryszard: Powstanie Wielkopolskie (1918–1919) i jego bohaterowie na terenie gminy Suchy Las s. 119–126; Pałasz Sławomir: Powstańcza batalia o Zduny s. 127–155; Śliwiński Eugeniusz: Niespokojna linia demarkacyjna s. 157–167; Śliwiński Eugeniusz: Uroczystości powrotu Leszna do Polski 17–18 stycznia 1920 r. s. 169–176; Czechowska Kamila: Pomnik–mogiła Powstańców Wielkopolskich na cmentarzu w Szubinie s. 177–189.

9626. WIERZBICKA Anna: Wystawy sztuki polskiej we Francji w latach 1921–1939. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 1 s. 131–178, streszcz. ang.

9627. WIERZBIENIEC Waław: The role of Jewish philanthropic associations in large cities of Central and Eastern Europe in the interwar period. On the example of L'viv (1918–1939). *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 83–95, streszcz. ang.

9628. WIERZEJSKA Jagoda: Toward the idea of polishness: implications of 1918 for the former Eastern Galicia, 1918–1939. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 4 s. 71–94.

9629. WIŚNIEWSKI Jan: Wpływ księży dekanatu sztumskiego na proces utrwalania polskości i katolicyzmu na terenie Powiśla w latach 1919–1920. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 107–118, streszcz. ang., niem.

9630. WITKOWSKI Czesław: Majowy zamach stanu. Czy działania podjęte przez piłsudczyków były w pełni zaplanowane, czy też w dużym stopniu okazały się dziełem przypadku? *Wojskowy rokosz Piłsudskiego*. Warszawa 2016.

Rec.: Sioma Marek: Inne spojrzenie, czyli odmienna interpretacja zamachu stanu Józefa Piłsudskiego w związku z książką Czesława Witkowskiego... *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 319–335.

9631. WŁODARCZYK Edward: Uwarunkowania ekonomicznego rozwoju miast prowincji pomorskiej w dwudziestoleciu międzywojennym. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 111–136, streszcz. ang., niem.

9632. WŁODARKIEWICZ Wojciech: Broń przeciwpancerowa Wojska Polskiego w latach 1935–1939. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 97–124, streszcz. ang., niem., ros.

9633. WŁODARKIEWICZ Wojciech: Stan bezpieczeństwa wewnętrznego w województwie tarnopolskim (1 stycznia 1939 – 31 sierpnia 1939 roku). *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 159–188, streszcz. ang., niem., ros.

9634. WŁODARSKI Łukasz: Przebieg wizytacji kanonicznej biskupa Leona Wetmańskiego w sierpniu 1938 roku w Drobinie. Z dziejów parafii pw. Św. Stanisława B.M. w dwudziestoleciu międzywojennym. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 109: 2018 s. 363–372, streszcz. ang.

9635. WOJCIECHOWSKI Jerzy Stanisław: Międzynarodowe i krajowe konkursy hipiczne o Nagrodę Armii Polskiej im. Pierwszego Marszałka Józefa Piłsudskiego w latach 1927–1939. *Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej*. Nr 8: 2018 s. 179–232, streszcz. ang.

9636. WOJCIECHOWSKI Jerzy S[tani-sław]: Przyczynek do dziejów pierwszego kursu Przysposobienia Wojskowego Broni Pancernej. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 277–287, streszcz. ang., ros.

9637. WOJTASZAK Andrzej: Generacja Wojska Polskiego w latach 1935–1939. (Analiza grupy funkcjonalno-dyspozycyjnej). Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 357, il. Uniw. Szczeciński. (Rozprawy i Studia; t. (1119) 1045).

9638. WOŁCZYK Łukasz: Przyczynek do badań nad oddziaływaniem lokalnej prasy na wiejską ludność Górnego Śląska – na przykładzie wybranych artykułów zawartych w „Przewodniku Wiejskim” – w latach 1919–1922. *Rocznik Muzeum Górnos Śląski Park Etnograficzny*. [R.] 6: 2018 s. 40–54, streszcz. ang.

9639. WOŁOSZYN Ewa: Dyskusja nad rolą i zadaniami podręcznika szkolnego w Polsce w latach 1918–1939. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 234–244, streszcz. ang.

9640. WRÓŃSKI Marek: Odtworzenie 3 Pułku Ułanów w Warszawie w listopadzie 1918 roku i jego wkład w uzyskanie niepodległości Polski. Tarnowskie Góry 2018 Wydaw. Inst. Tarnogórskiego i Muzeum 4° ss. 200, il. (Zeszyty Tarnogórskie; nr 80).

9641. WRÓBLEWSKA Urszula, Gołko Joanna: Święto „Tygodnia Dziecka” jako jedna z form działalności Polskiego Komitetu Opieki nad Dzieckiem w II Rzeczypospolitej. *Biuletyn Historii Wychowania*. Nr 38: 2018 s. 151–169.

9642. WRZESIĘ 1939 r. z perspektywy służb specjalnych II Rzeczypospolitej. Red. nauk. Robert Majzner. Radomsko 2017 Wydaw. Taurus Izabela Szumlas-Majzner 8° ss. 430, il., mapa.

Treść: Majzner Robert: Rola i zadania służb specjalnych II Rzeczypospolitej w ramach przygotowań wojennych – zarys problematyki s. 7–18; Kornat Marek: Polska służba zagraniczna i wywiad w obliczu rozbioru państwa w 1939 r. Rozważania historyka dyplomacji s. 19–61; Pilarski Sebastian: Polityka min. Józefa Becka u schyłku lat 30. w ocenie świadków i uczestników wydarzeń s. 63–92; Bułhak Władysław: Instrukcja Oddziału II Sztabu Generalnego/Głównego Wojska Polskiego w sprawie inspiracji i dezinformacji w świetle współczesnej literatury przedmiotu s. 93–105; Cwiąg Henryk: Między Warszawą a Berlinem przed wybuchem II wojny światowej s. 107–147; Nogaj Adam: Wojsko Polskie na stopie „W” w ocenach niemieckiego wywiadu wojskowego, w przededniu wybuchu wojny s. 149–180; Woźny Aleksander: Sprostowanie ppłk. dypl. Andrzeja Marcinka z 1941 r. w kwestii wizyty brytyjskiej delegacji wojskowej w Sztabie Głównym Wojska Polskiego w maju 1939 r. s. 181–196; Majzner Robert: Rola i zadania attachatów wojskowych II Rzeczypospolitej w ramach przygotowań wojennych s. 197–215; Koreś Daniel: Pod znakiem wojny – epilog działalności attaché

wojskowego w Paryżu i Brukseli ppłk. dypl. Wojciecha Fydy we wrześniu 1939 r. s. 217–255; Skóra Wojciech: Ekspozytura nr 3 Oddziału II Sztabu Naczelnego Wodza w Bydgoszczy we wrześniu 1939 r. Organizacja, działania, ewakuacja i próba bilansu s. 257–286; Dubicki Tadeusz: Wrzesień 1939 r. w relacjach oficerów Oddziału II Sztabu Naczelnego Wodza s. 287–308; Kapera Zdzisław J.: Przyczyny wrześniowej klęski polskiego radiowywiadu s. 309–326; Majewski Marcin: Unieruchomienie tzw. elementów zagrażających bezpieczeństwu państwa spośród społeczności ukraińskiej podczas kampanii 1939 r. s. 327–362; Gajownik Tomasz: Płk. dypl. Stefan Antoni Mayer i jego recepcja września 1939 r. s. 363–377; Lenczewski Tomasz: Wrzesień 1939 r. we wspomnieniach rtm. Janusza Rozwadowskiego s. 379–384; Balbus Tomasz: Kpt. Bolesław Nowik (1909–1987). Od oficera kontr-wywiadowczego do szefa wileńskiej „Dwójki” s. 385–416.

9643. WYSZCZELSKI Lech: Powstanie wielkopolskie 1918–1919. Warszawa [2018] Bellona 8° ss. 262, nlb. 2, tabl. nlb. 8, il., mapy. (Historyczne Bitwy).

9644. WYSZCZELSKI Lech: Warszawa w walce o niepodległość i suwerenność Polski. Warszawskie Termpole 1918–1920. Warszawa 2018 Fund. Warszawa Walczy 1939–1945 8° ss. 314, tabl. 8, il., mapy.

9645. WYWIAD i kontrwywiad wojskowy II RP. Z działalności Oddziału II SG WP. T. 5. Pod red. Tadeusza Dubickiego. Łomianki 2015 Wydaw. LTW 8° ss. 323, nlb. 8, il.

Treść: Woźny Aleksander: Przejęcie akt Oddziału II SG WP przez Einsatzkommando 2/IV(SS/SD*) w 1939 r. [Dokumenty: Referatu „Zachód” i Biura Szyfrów – 4 i 3]. Zlekceważenie procedur bezpieczeństwa ochrony dokumentów s. 7–37; Maćgor-Majka Beata: Rozpoznanie i zwalczanie obcego wywiadu przez policję polityczną II RP (w latach dwudziestych XX wieku) s. 39–69; Balbus Tomasz: Likwidacja pod Ostrą Bramą. Życie i śmierć Danuty Wyleżyńskiej (1922–1943) s. 71–95; Kozłowski Piotr: Rola i zadania konfidentów i informatorów Straży Granicznej w systemie ochrony granicy państwowej Drugiej Rzeczypospolitej s. 97–118; Paduszek Konrad: Operacja „Trust” – geneza, przebieg i konsekwencje dla pracy polskiego wywiadu w ZSRSS w dwudziestoleciu międzywojennym s. 119–141; Gajownik Tomasz: Działalność informacyjna pułkownika Mieczysława Pożarskiego – attaché wojskowego w Helsingforsie (Helsinki) w latach 1919–1921 s. 143–162; Ciechanowski Jan Stanisław: Bohaterowie polskiego wywiadu w II wojnie światowej. Ppłk dypl. Jan Kowalewski (1892–1965) s. 165–187; Grabowski Waldemar: Przerwana kariera dyplomaty. Działalność Tadeusza Chromckiego w Rzymie w latach 1933–1938 s. 191–200; Majewski Marcin: Z tajnych archiwów Łubianki. Własnoręczne zeznania por. Jerzego Klimkowskiego. Część 1 s. 201–225; Pilarski Sebastian: Sprawozdanie kpt. Jana Mielczarskiego z Ekspozytury nr 2 Oddziału II Sztabu Głównego WP z działań dywersyjnych grupy „Rozłucz” prowadzonych na Rusi Podkarpackiej w październiku – listopadzie 1938 r. w ramach akcji „Łom” s. 227–243; Polak Michał: Rotmistrza Wacława Gilewicza projekt organizacji pracy wywiadowczej na czas powojenny – 1942 r. s. 245–257; Gajownik Tomasz: Projekt reorganizacji wywiadu na Rosję z obszarów państw nadbałtyckich – memorandum kpt. Wiktora Tomira Drymmera s. 259–266.

T. 1. 2010.

9646. WYWIAD i kontrwywiad wojskowy II RP. Z działalności Oddziału II SG WP. T. 6.

Pod red. Tadeusza Dubickiego. Łomianki 2015
Wydaw. LTW 8° ss. 288, il.

Treść: Sprengel Bolesław: Policyjna taktyka przesłuchania zbiegłych do Polski żołnierzy niemieckich s. 7–15; Starczewski Mieczysław: Oddział II SG WP organizatorem działań specjalnych na Śląsku w okresie międzywojennym s. 17–85; Świerczek Marek: Okoliczności towarzyszące zaniechaniu wyjaśnienia afery MOCR-Trustu w lipcu 1927 r. s. 87–108; Oleszkowicz Ryszard: Działania polskiego kontrwywiadu wojskowego wobec zabójstwa ministra spraw wewnętrznych RP, Bronisława Pierackiego, w świetle dokumentów Samodzielnego Referatu Informacyjnego DOK IX w Brześciu n. Bugiem s. 109–139; Prochwiez Jerzy: Kontrola działalności organizacji mniejszości ukraińskiej przez Wywiad Korpusu Ochrony Pogranicza. (Zarys problemu) s. 141–153; Dubicki Tadeusz: Relacje mjr. Bronisława Mikiewicza w sprawie łączności radiowej O. II SG WP s. 157–171; Dubicki Tadeusz: Sprawozdanie majora Jana Zychonia w sprawie działalności Ekspozytury nr 3 Oddziału II SGWP s. 173–181; Majewski Marcin: Z tajnych archiwów Lubianki. Własnoręczne zeznania por. Jerzego Klimkowskiego. Część 2 s. 183–202; Woźny Aleksander: Relacja pchor. pil. Janusza Meissnera, pseud. „Orski” 47, z akcji dywersyjnej w rejonie Oberglouau/Głogówek w 1921 r. s. 203–234; Kapera Zdzisław J.: Uzupelnienia do raportu ppk. Gwidona K. Langera odnośnie do sojuszniczego radiowywiadu w 1940 r. s. 235–247; Kozłowski Piotr: Nadkomisarz Karol Kuraś – oficer informacyjny Wschodnio-Malopolskiego Inspektoratu Okręgowego Straży Granicznej we Lwowie w latach 1937–1939 s. 251–253; Tochman Krzysztof A.: Starszy sierżant Tadeusz Brogowski (1913–2000) s. 255–256; Tochman Krzysztof A.: Major Zbigniew Piątkowski (1908–1991) s. 257–259.

T. 1. 2010.

9647. WYWIAD i kontrwywiad wojskowy II RP. Z działalności Oddziału II SG WP. T. 7. Pod red. Tadeusza Dubickiego. Łomianki 2016
Wydaw. LTW 8° ss. 447, nlb. 2, il.

Treść: Sypniewski Tomasz: Sprawa Alfreda Wendlera, jako przykład działań kontrwywiadowczych realizowanych przez powiatową komendę Policji Państwowej w Wejherowie s. 7–28; Gregorczyk Dariusz: Kurs Wywiadu Obronnego Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie dla byłych żołnierzy Wehrmachtu (grudzień 1944 r. – luty 1945 r.) w materiałach Urzędu Bezpieczeństwa w Katowicach s. 29–39; Siewier Malwina: Współpraca organów bezpieczeństwa państwa w zakresie zwalczania Abwehry na Górnym Śląsku w okresie międzywojennym. Wybrane problemy s. 41–52; Majewski Marcin: Feliks Świątek (1906–1966) – ostatni naczelnik Wydziału Społeczno-Politycznego Departamentu Spraw Wewnętrznych Delegatury Rządu na Kraj s. 53–92; Kanafocka Patrycja: Kobiety-szpiega obraz w międzywojennej Polsce s. 93–114; Balbus Tomasz: Likwidacja w kościele świętej Katarzyny w Wilnie. Życie i śmierć Czesława Ancerewicza (1888–1943) s. 115–160; Mazur Grzegorz: Ppłk dypl. Aleksander Klotz i jego sieć wywiadowcza Oddziału II Komendy Głównej Armii Krajowej na Ukrainie s. 161–191; Lenczewski Tomasz: Raporty Dominika Horodyńskiego o emigracji politycznej (1948) s. 193–225; Dubicki Tomasz, Woźny Aleksander: Sprawozdanie mjr. dypl. Jana Leśniaka z działalności Samodzielnego Referatu „Niemcy” i Samodzielnego Referatu Sytuacyjnego „Niemcy” Oddziału II Sztabu Głównego WP s. 229–245; Noga Adam: Wiedza niemieckiego wywiadu wojskowego o szkoleniu i wyszkoleniu oraz morale Wojska Polskiego w 1939 r. s. 247–271; Oleszkowicz Ryszard: Służby specjalne Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1945. Bibliografia selektywna (materiały z lat 1918–2014) s. 275–391; Tochman Krzysztof A.: Kapitan Roman Kowalik (1897–1984) s. 395–397; Tochman Krzysztof A.: Por. Jerzy Waletko (1903–1972) s. 399–403; Dubicki Tadeusz: Kapitan uzbrojenia Ludwik Stefan Marciniak s. 405–408;

Dubicki Tadeusz: Major dyplomowany Leon Mariusz Wernic s. 409–412.

T. 1. 2010.

9648. WYWIAD i kontrwywiad wojskowy II RP. Z działalności Oddziału II SG WP. T. 8. Pod red. Tadeusza Dubickiego. Łomianki 2017
Wydaw. LTW 8° ss. 328, nlb. 8, il.

Treść: Sucheit Andrzej: Z historii polskiego wywiadu na emigracji 1945–1958 s. 7–48; Gajownik Tomasz: Oddział II Kwatery Głównej 2 Armii Wojska Polskiego w latach 1921–1922. Organizacja, personel i główne kierunki działalności s. 49–66; Jarno Witold: Samodzielny Referat Informacyjny Dowództwa Okręgu Korpusu nr IV Łódź w latach 1918–1939 s. 67–97; Majewski Marcin: Wydział Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Przyczynek do historii kontrwywiadu cywilnego II RP 1926–1939 s. 99–118; Balbus Tomasz: Obsada i uposażenie pracowników wileńskiego „Gońca Codziennego” (uzupełnienie do sprawy Czesława Ancerewicza) s. 119–124; Łukomski Grzegorz: Polski wywiad w Afryce Północnej 1941–1944 s. 125–149; Bulhak Władysław: Polskie piekło i Sowietci. Wokół publikacji Centralnego Archiwum Służby Wywiadu Zagranicznego Federacji Rosyjskiej Tajemnice polskiej polityki. Zbiór dokumentów 1935–1945 s. 151–182; Pilarski Sebastian: Działania aparatu bezpieczeństwa państwa wobec oficerów Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego. Przypadek mjr. Wojciecha Lipińskiego s. 183–232; Polak Bogusław, Polak Michał: Organizacja i zadania wywiadu wojskowego w polu w latach II wojny światowej według regulaminów War Office z 1944 roku s. 233–242; Tochman Krzysztof A.: Misja w Albanii ppwr. Leona Michała Gradowskiego ps. „Lis” s. 243–256; Dubicki Tadeusz: Kpt. rez. piech. Jan Stanisław Berson s. 295–297; Dubicki Tadeusz: Mjr art. kontr. Kumuz Hussein (Hadzi Bekir) s. 299–301; Tochman Krzysztof A.: Kpt. piech. śl. st. Józef Maciąg s. 303–306; Radomski Jerzy Adam: Płk dypl. Aleksander Ruchaj s. 307–310.

T. 1. 2010.

9649. ZABORNIAK Stanisław, Niewczas Marta, Król Paweł: Sportowo-paramilitarne narcyjskie Marsze Huculskim Szlakiem II Brygady Legionów Polskich w Karpatkach Południowo-Wschodnich w latach 1934–1939. Rzeszów 2018 Uniw. Rzeszowski 8° ss. 169, il., streszcz. ang.

9650. ZAGÓRSKI Sławomir: Białe kontra czerwone. Polscy marynarze w wojnie z bolszewikami. Kraków 2018 Znak Horyzont – Społ. Inst. Wydawniczy Znak 8° ss. 506, nlb. 1, il.

9651. ZAJĄC Jerzy: Catholic periodicals in eastern borderlands of the Second Polish Republic. (Pt. 1 – General). *Seminare*. Vol. 38: 2017 no. 4 s. 129–146, streszcz. pol.

Toż. Cz. 2 pt.: Czasopiśmiennictwo katolickie Wschodnich Kresów II Rzeczypospolitej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 81–101, streszcz. ang., niem., ros.

9652. ZAKRZEWSKI Antoni: Przemysł używek (i nie tylko) przez granicę polsko-niemiecką w latach 1934–1938. *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 371–394, streszcz. ang.

9653. ZALAS Katarzyna: Działalność pozaszkolna nauczycieli szkół powszechnych

w Częstochowie w organizacjach masowych w latach 1918–1939. Zarys problematyki. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 373–381, streszcz. ang.

9654. ZALAS Katarzyna: Warunki materialne szkół powszechnych w Częstochowie w latach 1918–1939. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 445–456, streszcz. ang.

9655. [ŻALNORA] Żalnora Aistis: Prof. Stanisław Trzebiński and his research in philosophy of medicine in Vilnius Stephen Batory University in 1922–1939. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 101–113, streszcz. ang.

9656. ŻALNORA Aistis: The role of Hygiene Department of Stephen Batory University in the development and promotion of Public Health in Vilnius in the years 1922–1939. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 51–87, streszcz. pol.

9657. ZAŁĘCZNY Jolanta: Tradycje patriotyczne elementem kształtowania zbiorowej świadomości historycznej w II Rzeczypospolitej. Red. Tadeusz Skoczek. Warszawa 2017.

Rec.: Odziemkowski Janusz, *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 317–318; Stasiński Adam: O patriotyzmie i świadomości historycznej w II RP. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 3 s. 337–344; Szwarc Andrzej: Pamięć historyczna i tradycje patriotyczne w II Rzeczypospolitej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 412–416.

9658. ZAŁĘCZNY Jolanta: Wielkie pogrzeby twórców literatury i ich wpływ na budowanie postaw patriotycznych w niepodległej Polsce. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 1 s. 173–200, streszcz. ang., niem., ros.

Sprowadzenie do kraju prochów Henryka Sienkiewicza (1924) i Juliusza Słowackiego (1927) oraz pogrzeby Stefana Żeromskiego i Władysława Stanisława Reymonta w 1925 r.

9659. ZAORSKI Krzysztof: Udział Bronisława Hełczyńskiego [1890–1978] w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej. *Miscellanea Historico-Iuridica*. T. 17: 2018 z. 1 s. 309–344, streszcz. ang.

W l. 1928–1939.

9660. ZAWADZKI Arkadiusz: Gospodarka Południowego Podlasia w latach 1918–1939. Siedlce 2014.

Rec.: Rospara Małgorzata, Stańska Agnieszka: Czy została wykorzystana szansa na opisanie gospodarczych dziejów Południowego Podlasia w okresie międzywojennym? Wokół książki Arkadiusza Zawadzkiego „Gospodarka Południowego Podlasia w latach 1918–1939”. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 215–223; Repl.: Zawadzki Arkadiusz: W odpowiedzi na artykuł recenzyjny Małgorzaty Rospany i Agnieszki Stańskiej na temat książki „Gospodarka Południowego Podlasia 1918–1939”. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 225–232.

9661. ZIARKOWSKA Joanna: Turystyka w międzywojennym Krakowie. Kraków–Gliwice 2018 UKiP JD Gębka 8° ss. 290, il., streszcz. ang.

9662. ZIEBA-DĄBROWSKA Agnieszka: Wileńskimi tropami Stanisława Pigionia (1885–1968). O życiu i nauce. *Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne*. T. 7: 2018 s. 135–164, streszcz. ang.

W aneksie dokumenty.

Kariera naukowa prof. historii literatury podczas jego pracy na Uniwersytecie Stefana Batorego w l. 1921–1931.

9663. ZNANI i nieznanie międzywojennego Lwowa. *Studia i materiały*. T. 5. Red. Małgorzata Przeniosło, Lidia Michalska-Bracha. Kielce 2017.

Rec.: Kita Jarosław, *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 261–264.

9664. ZUGAJ Leszek: Gminy Helenów i Brwinów w latach 1918–1939. Brwinów 2018 Urząd Gm. 16° ss. 57, nlb. 2, il., mapy.

9665. ZYCH Radosław: Historycznoprawne aspekty działalności Oddziału Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w Bydgoszczy. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 3 s. 161–180, streszcz. ang.

W l. 1918–1924.

9666. ZYCH Tadeusz: Zegadłowicz na „Pawłasówce”. *Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 82–88.

Pobył Emila Zegadłowicza w domu Eugeniusza i Janiny Pawłasów w Tarnobrzegu w l. 1936–1938.

9667. ZYCHOWICZ Piotr: Pakt Piłsudski–Lenin czyli Jak Polacy uratowali bolszewizm i zmarnowali szansę na budowę imperium. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 450, tabl. nlb. 32, il., mapy.

Wyd. 1. 2015.

9668. ZYCHOWICZ Piotr: Pakt Ribbentrop–Beck czyli Jak Polacy mogli u boku III Rzeszy pokonać Związek Sowiecki. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 362, tabl. nlb. 32, il., mapy.

Wyd. 1. 2012.

9669. ŻABIEREK Agata, Żabierek Krzysztof: Romanian occupation of Pokuttia in 1919. *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*. T. 54: 2017 [dr.] 2018 s. 117–122, streszcz. ang.

9670. ŻABIEREK Krzysztof: 80. rocznica zmiany granic administracyjnych województwa poznańskiego. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 2 s. 30–38.

Rok 1938.

9671. ŻUKOWSKI Przemysław Marcin: Wydział Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1918–1939. Kraków 2016.

Rec.: Małec Dorota: O Wydziale Prawa UJ. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 388–391; Olszewski Henryk, *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 371–373.

9672. ŻYWICKI Jerzy: Adaptacje dawnych cerkwi na świątynie rzymskokatolickie w międzywojennym Lublinie. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*. R. 66: 2018 nr 3 s. 343–362, streszcz. ang.

9673. ŻYWICKI Jerzy: Architekci międzywojennego Lublina. Przyczynek do charakterystyki środowiska w pierwszym pięcioleciu niepodległości (1918–1923). *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio L: Artes. Vol. 16: 2018 [nr] 1/2 s. 43–62, streszcz. ang.

b) Okres 1939–1945

Źródła

Zob. poz. 3084, 5167, 7110, 8111, 8121, 8146, 8152, 8154, 8220, 8245, 8261, 8267, 8278, 8280, 8960, 8961, 8964, 8966, 8973, 8976, 8982, 8986, 8994, 8995, 8998, 9000, 9005, 9009, 9012, 9014, 9018, 9019, 9020, 9028, 9029, 9030, 9034, 9037, 9042, 9043, 9047, 9056, 9057, 9058, 9061, 9063, 9064, 9069, 9075, 9078, 9079, 9080, 9921, 9926, 9927, 9932, 9941, 9946, 9951, 9974, 9995, 10017, 10029, 10040, 10043, 10077, 10093, 10094, 10113, 10201, 10202, 10204, 10244, 10259, 10264, 10955.

9674. 20 CZERWCA 1943. Pamięć dłuższa niż życie. Red. Lucyna Lorenc, Magdalena Kozyna-Sękułska, Agata Kurliej. Wola Zarczycka 2018 Stow. „Nasza Wola”; we współpr. z Ochotniczą Strażą Pożarną oraz Parafią Rzymskokatol. p.w. Przemienienia Pańskiego 8° ss. 223, il.

Z treści: Dąbal Mariusz: Przedmowa s. 11; Olko Paweł: Geneza i tło historyczne pacyfikacji Woli Zarczyckiej s. 13–32; Wspomnienia s. 33–139; Wola Zarczycka na fotografii s. 213–223.

9675. ABRAMOW-NEWERLY Jarosław: Lwy mojego podwórka. Wyd. 3 popr. Warszawa 2018 Państw. Inst. Wydawniczy 8° ss. 452, nlb. 4. Wyd. 1. 2000.

9676. ACCOUNTS from the Borderlands 1939–1941. Ed. by Andrzej Żbikowski. Warszawa 2018 ŻIH 8° ss. XXXIX, nlb. 1, 684. (The Ringelblum Archive. Underground Archive of the Warsaw Ghetto; Vol. 2).

9677. ADAMCZYK [Wesley] Wiesław: Kiedy Bóg odwrócił wzrok. Przeł. Ewa Ledóchowicz; przedm. Norman Davies. Wyd. 1, (dodruk). Poznań 2018 Rebis 8° ss. 352, il., mapy. (Historia).

Wyd. 1. 2010.

9678. ADLER Stanisław: Żadna bлага, żadne kłamstwo... Wspomnienia z warszawskiego getta. Red. nauk. i wpraw. Marta Janczewska. Warszawa 2018 Stow. Centrum Badań nad Zagładą Żydów 8° ss. 426, nlb. 5, il. (Biblioteka Świadczeń Zagłady).

Dot. 1. 1940–1943.

9679. ANDERS Władysław: Bez ostatniego rozdziału. Wspomnienia z lat 1939–1946. Słowo wstępne Anna Maria Anders. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury; Fund. Editions Spotkania 8° ss. 463, nlb. 1, il., mapy. (Powrót Pisarzy. Wspomnienia).

Wspomnienia dot. kampanii wrześniowej, formowania Armii Polskiej na Wschodzie oraz jej ewakuacji, walk we Włoszech oraz rozwiązania II Korpusu Polskiego w 1946 r.

9680. BABUL Wiktor: Wspomnienia profesora. Z Pojezierza Braławskiego przez Syberię i Ukrainę do Polski. Złotokłos 2018 Print-Land 8° ss. 190, il.

Wspomnienia autora (ur. 1924) z czasów II wojny światowej, wysiedlenia z rodzinnej miejscowości Bobyle na Syberię, wcielenia do Wojska Polskiego (6. Pułku Piechoty), powrotu do Polski w 1944 r., studiów na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej oraz późniejszych pracy w Instytucie Mechaniki Precyzyjnej oraz Wojskowej Akademii Technicznej.

9681. BALBERYSZSKI Mendel: Likwidacja getta wileńskiego. Wyd. 2. Warszawa 2018 ŻIH 8° ss. 106, nlb. 2, tabl. k. 1, il. (Wydanie Krytyczne Prac Centralnej Żydowskiej Komisji Historycznej).

Wyd. 1. 1946.

Wspomnienia autora (1894–1966) z ostatniego okresu istnienia getta wileńskiego w 1943 r., jego funkcjonowania oraz etapów ostatecznego wysiedlenia.

9682. BARANOWSKI Edmund, Kulesza Juliusz: Warszawskie gry wojenne. Wspomnienia z lat wojny, okupacji i Powstania Warszawskiego. Poznań 2011 Wydaw. WiS 8° ss. 298, nlb. 2, il.

Zawiera: „Okruchy wojny” E. Baranowskiego oraz „Fakty i refleksje” J. Kuleszy; wspomnienia ukazują etapy wojny, niemieckiej okupacji oraz Powstania Warszawskiego.

9683. BAUER Karol: Jest i było. Radom 2018 Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – PIB 8° ss. 93, nlb. 3, il.

Wspomnienia autora (ur. 1934) z lat dzieciństwa spędzonych w Nagórnio, wysiedlenia i podróży na teren Śląska, rodzinnych wędrowek po kraju w poszukiwaniu domu, osiedlenia w 1959 r. w Radomiu oraz pracy m.in. w Zespole Szkół Samochodowych.

9684. [BEDNARZ Jan]: Jan Bednarz [1921–2016] marynarz z ORP Błyskawica. Opowieść o życiu zupełnie zwykłego człowieka. Z jęz. ang. tł. Karina Kowalska. Kołobrzeg 2018 Muzeum Oręża Pol. 8° ss. 113, nlb. 1, il., mapy. (Moje Wspomnienia).

9685. BIRENBAUM Halina: Nadziej umiera ostatnia. Oświęcim 2017 Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 212. (*Arbeit Macht Frei*).

Toż w jęz. ang.: *Hope is the last to die*. Transl. by David Welsh. Oświęcim 2019 ss. 193, nlb. 1.

Wspomnienia obozowe z l. 1939–1945.

9686. BOBER Gizella: Moje wspomnienia z młodości w Radomsku. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 269–284.

Wspomnienia córki Zenobii Pieluchowskiej (ur. 1932) ukażące początki wojny i naukę w jej trakcie w Radomsku, kontynuowaną po wojnie w gimnazjum i liceum pedagogicznym w Zgierzu, pracę pedagogiczną w Brzeżnach k. Łodzi, a następnie w Gdańsku oraz wydarzenia roku 1970 i 1980 na Wybrzeżu.

9687. BOBOWIK Alfons: Wschodnie drogi i losy wojennego pokolenia elczan (historia, fakty, ludzie). T. 2. Elk 2018 Mazurskie Tow. Nauk. 8° ss. 325, nlb. 1, il.

Treść: Bobowik Alfons, Wstęp. Granice, pogranicza Polskich Kresów Wschodnich s. 11–14; Bobowik Alfons: Kombatanci Związku Bojowników o Wolność i Demokrację w Elku s. 15–16; Mońko Dorota: Historia Koła Związku Sybiraków w Elku s. 16–22; Cwikowski Henryk: Rys historyczny powstania Związku Sybiraków Warmińsko-Mazurskiego Regionu – Oddział w Elku s. 22–25; Bobowik Alfons: Towarzystwo Przyjaciół Grodna i Wilna w Elku s. 25–38; Tymiański Brunon: Koło Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Elku s. 39–43; Bobowik Alfons: Zapomniana tragiczna historia dzieci ofiar II wojny światowej s. 43–58; Sympozjum naukowe poświęcone deportacji Polaków z Białostocczyzny na Syberię s. 58–60; Pietkiewicz Jerzy: Polityka sowietyzacji i deportacji Polaków na Syberię w kwietniu 1940 roku s. 61–70; Bobowik Alfons: Sowiecka okupacja Augustowszczyzny w świetle dokumentów z Instytutu Roberta Hoovera s. 70–79; Bobowik Alfons: Repatriacja i przesiedlenie polskiej ludności z Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej w latach 1944–1947 s. 80–90; Kuryło Franciszek: Repatriacja Polaków z Wileńszczyzny (wspomnienia) s. 91–97; Pamiętniki, życiorysy frontowe, wspomnienia z wywózki i powrotu z Syberii oraz repatriacji i przesiedlenia do Elku i na Mazury s. 97–300; Zakończenie s. 301; Bibliografia s. 302–306; Galeria zdjęć zesłańców, kombatantów oraz działań edukacyjnych dla upamiętnienia ich cierpień i historii s. 307–319.

T. 1 pt.: Pamiętniki elczan. Historia, ludzie, fakty 1945–2015. Zebrał, oprac. i wstępem opatrzył Alfons Bobowik. Elk 2015.

9688. BOROWIEC Andrew: Chłopak z Warszawy. Powstanie warszawskie oczami szesnastoletniego żołnierza. Przeł. Klaudia Stefaniak i Jacek Sroda. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 432, tabl. nlb. 16, il., mapy. (Historia).

Wyd. 1. 2014.

9689. BOŻAŁKIŃSKA Urszula: Ona, on i wojna. Bielsko-Biała 2018 Tow. Przyj. Białka-Białej i Podbeskidzia 8° ss. 174, nlb. 9, il. (Almanach Towarzystwa Przyjaciół Białka-Białej i Podbeskidzia; nr 11).

Antologia wspomnień; zawiera także: Kolory, smaki, zapachy we wspomnieniach Ireny Kuczyńskiej.

9690. BRACIA z za Buga. Wspomnienia z czasu wojny. Zebrał Jan Turnau. Wyd. 2, uzup. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 190, nlb. 2.

Antologia wspomnień z l. 1939–1945.

Wyd. 1. 1999.

9691. BREST, leto 1941 g.: dokumenty, materiały, fotografii. Avtory-sostaviteli Christian Ganzer [i in.]. Smolensk 2016.

Rec.: Milewski Jan Jerzy, *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 113–114.

9692. [BREUSTEDT Zofia]: Najmniej jestem tam gdzie jestem... Listy Zofii z Vorzimmerów Breustedt z Warszawy i getta warszawskiego do córki Marysi w Szwajcarii (1939–1942). Wstęp, oprac. koment. Elżbieta Orman. Kraków 2016.

Rec.: Janowski Maciej: Listy Zofii Breustedt z warszawskiego getta do córki. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 362–366.

9693. [BRYCHCY Stanisław]: Mobilizacja i walka baterii Canet w świetle nieznanego wcześniej sprawozdania jej wrześniowego dowódcy, chor. mar. Stanisława Brychcego [1898–1945]. [Wyd.] Krzysztof Brychcy. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 69–108.

Oksywie w 1939 r.

9694. BUKOWSKA Wanda: Wspomnienia z okresu od 1918 do 2018. Wodzisław Śląski–Zgierz 2018 Łódzkie Zakłady Graf. 8° ss. 260, il.

Wspomnienia autorki (ur. w 1930) z domu rodzinnego w Miłoszewicach, okupacji radzieckiej oraz wywózki w 1940 r. do łagru w Karabaszu na Syberii, pobytu w Kazachstanie, życia w sierocińcu po śmierci matki, powrotu do Polski w 1946 r., lat edukacji, następnie pracy jako nauczycielka jęz. rosyjskiego, działalności edukacyjnej oraz prowadzenia kółek teatralnych i zespołów folklorystycznych, przejścia na emeryturę w 1984 r. i dalszej działalności artystycznej.

9695. BULANDA Edward [Józef]: Wspomnienia jezuity (1939–1954). Oprac. Bartłomiej Noszczak. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 309, nlb. 2, tabl. 16, il.

Wspomnienia o Edwarda Bulandy (1902–1992) prowincjała Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej, więźnia okresu stalinowskiego, dot. życia i działalności jezuitów podczas wojny oraz w czasach komunistycznych; zawiera kalendarium wydarzeń związanych z życiem o. Edwarda.

9696. BURCZAK-ABRAMOWICZ Józef Lucjan: Wspomnienia. Kresy, Nałęczów, Śląskie Ziemie Odzyskane. Lublin 2017 Norbertinum Wydaw. – Drukarnia – Księg. 8° ss. 171, tabl. nlb. 40, k. tabl. nlb. 1 złożona, il.

Wspomnienia autora (ur. 1935) z lat dzieciństwa spędzonych w Wilnie, wybuchu II wojny światowej i realiów okupacji, przesiedlenia do Nałęczowa, edukacji, obowiązkowej służby wojskowej oraz życia w warunkach PRL-u.

9697. BUTOWICZ-ROMUALDI Maria Halina: Wybaczyłam, ale nie zapomniałam. Wyd.

i tł. tekstów na jęz. wł. Jolanta Kais-Badrici. Sandomierz–[Lublin] 2018 Jolanta Kais-Badrici 8° ss. 159, il.

Część tekstu równol. w jęz. pol., wł.

Wspomnienia autorki ur. w 1939 r. na Wileńszczyźnie, wysiedlonej na Syberię; obejmują l. 1939–1958.

9698. BZOWSKA Maria: Pamiętnik z okresu II wojny światowej (1939–1945). Wygielzów 2016 Muzeum Nadwiślański Park Etnogr. w Wygielzowie i Zamek Lipowiec 8° ss. 128, il.

Wspomnienia autorki (1913–1999) z wydarzeń II wojny światowej w Drogini, dot. życia w warunkach okupacji niemieckiej oraz prowadzenia rodzinnego gospodarstwa.

9699. CHILICKI Piotr: Wojna w mojej pamięci. Twardy Róg 2017 Jamiński Zespół Indeksacyjny 8° ss. 115, il.

Wspomnienia autora (ur. 1927) z życia codziennego w miejscowości Jamin w latach okupacji oraz w okresie powojennym.

9700. CHODACKI Marian: Kilka słów o Gdańsku (1941 r.). *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 3 s. 137–157.

Przedruk artykułu z „Bellony” z 1941 r.

9701. CHRÓSCIEWICZ-FILIPOWICZ Helena: Z Kresów Wschodnich do Nałęczowa. Wspomnienia nauczycielki. Red., konsultacja hist. Jerzy Michał Sołdek. Nałęczów 2018 Tow. Przyj. Nałęczowa 8° ss. 24, il.

Wspomnienia autorki (ur. w 1928) z lat okupacji sowieckiej oraz niemieckiej na Wołyniu, ucieczki do Chełma i Nałęczowa, edukacji w Liceum im. Wacławy Archiszowej w Lublinie, studiów na UMCS, a także późniejszej pracy jako nauczycielka.

9702. CIEMNA noc okupacji niemieckiej na ziemi michałowskiej. [Oprac.] Zygmunt Janas. Kraków 2017 Wydaw. „Czuwajmy” 8° ss. 96, il.

Toż. Cz. 2. [Oprac.] Zygmunt Janas, Elżbieta Gołąb. Kraków 2018 ss. 137, nlb. 2, il.

Antologia wspomnień.

9703. CIS-BANKIEWICZ Leon: Dżwina – Wilno – Kaługa. Wspomnienia żołnierza 23. Braławskiej Brygady Armii Krajowej. Oprac. Anna Strzebońska. Kraków 2017 Zw. Sybiraków. Oddz.; Attyka 8° ss. 148, il.

L. Cis-Bankiewicz (1925–1993).

9704. CZYŻYKOWSKA Maria: Zwyczajnie niezwyčajni. Skierniewice 2018 Estet Zbigniew Gradowski 8° ss. 99, il.

Wspomnienia autorki (ur. 1934) z lat dzieciństwa spędzonych w Głównie, wybuchu wojny, okupacji, działalności konspiracyjnej rodziców, aresztowania i śmierci matki Euzebii Gradowskiej; zawiera kopie grypsów więziennych pisanych przez matkę.

9705. DELBO Charlotte: Żaden z nas nie powróci. Tł. Oskar Hedemann. Oświęcim 2017 Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 118. (Arbeit Macht Frei).

Toż w jęz. ang.: None of us will return. Transl. by Rosette C. Lamont. Oświęcim 2017 ss. 110.

Pobył francuskich więźniarek politycznych w bloku 26 obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu w okresie II–VIII 1943 r. w relacji pisarki i dziennikarki, członkini komunistycznego ruchu oporu we Francji.

9706. DEPESEZ szyfrowe poselstwa Rzezypospolitej Polskiej w Budapeszcie 1 X 1939 – 1 I 1941. Wstęp i oprac. Paweł Pietrzyk. Warszawa 2014 NDAP. Departament Organizacji i Udostępniania. Wyd. Popularyzacji i Wydawnictw 8° ss. 321, nlb. 1, il.

9707. DOMIN Tadeusz: Wspomnienia z okresu okupacji hitlerowskiej. Cz. 2. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 219–244.

Opis pracy przymusowej rodzeństwa: Heleny i Jana w Niemczech, ataku Niemców na obóz partyzantów za Turbaczem w grudniu 1943 r., pobytu autora i ucieczki z Baudienstu w Krakowie na wiosnę 1944 r.

Cz. 1. *Tamże*. Nr 20: 2016.

9708. [DONASS Feliks]: Konsulat Łotwy w Wilnie i sprawozdania konsula Feliksa Donassa napisane jesienią 1939 r. [Wyd.] Ēriks Jēkabsons. *Europa Orientalis*. [T.] 3: 2012 s. 101–131, streszcz. ang.

Z okresu 17 IX – 16 XI 1939 r.

9709. DRESCHER Kazimiera: Wróciłam. I came back. Red. Andrzej Drescher, Patryk Drescher. Warszawa 2017 Lotos Poligrafia 8° ss. 190, il.

Wspomnienia K. Drescher, pseud. Zula (1914–1985), tłumaczki obozowej komisji lekarskiej przuszkowskiego obozu Duląg 121 od momentu aresztowania w 1944 r., pobytu w obozie Oświęcim-Brzezinka, aż do jego opuszczenia w 1945 r.

9710. DRYJA Kazimierz: Mój udział w wojnie obronnej (fragment niepublikowanych pamiętników). *Wadoviana*. Nr 21: 2018 s. 206–223.

W 6. Pułku Artylerii Lekkiej w 1939 r.

9711. DWIE ojczyzny. Polskie dzieci w Nowej Zelandii. Tułacze wspomnienia. Red. Stanisław Manterys. Miechów 2018 Stow. Masz Wybór 8° ss. 365, tabl. L, il., mapy.

Antologia wspomnień.

9712. DWORAK Dagmara: Kromka chleba. Poruszające wspomnienia z syberyjskiego zesłania. Powrót po 70 latach na miejsce zsyłki. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 370, nlb. 5, il. (Historia).

Wspomnienia Danuty i Bogusława Żukowskich z Hajnówki zesłanych na Syberię w 1940 r., spisane przez ich wnuczkę.

Wyd. 1. 2017.

9713. DYWERSJA w Zamojszczyźnie 1939–1944. Zwierzyniec 2018 Roztoczański Park

Narodowy 8° ss. 176, il. (Wydawnictwo Materiałów do Dziejów Zamojszczyzny w Latach Wojny 1939–1944; t. 4).

Repr., oryg.: Zamość 1947.

9714. DZIECI Holocaustu mówią... [Vol. 1]. Do dr. przygotowała Wiktoria Śliwowska; posłowiem opatrzył Jerzy Ficowski. Wyd. 3 rozsz. Warszawa 2016 Stow. „Dzieci Holocaustu” 8° ss. 306, il.

Wyd. 1. 1993.

9715. DZIECI Holocaustu mówią... [Vol. 2]. Do dr. przygotowali Jakub Guttenbaum i Agnieszka Latała. Wyd. 2 rozsz. Warszawa 2016 Stow. „Dzieci Holocaustu” 8° ss. 287, il.

Wyd. 1. 2001.

Vol. 1. 1993.

9716. DZIECI Holocaustu mówią... [Vol. 3]. Do dr. przygotowały Katarzyna Meloch i Halina Szostkiewicz; posłowiem opatr. Katarzyna Meloch. Warszawa 2008 Stow. „Dzieci Holocaustu” 8° ss. 296, il.

Vol. 1. 1993.

9717. DZIECI Holocaustu mówią... [Vol. 4]. Do dr. przygotowały Katarzyna Meloch i Halina Szostkiewicz. Warszawa 2012 Stow. „Dzieci Holocaustu” 8° ss. 296, il.

Vol. 1. 1993.

9718. DZIECI Holocaustu mówią... [Vol. 5]. Zred. i przygotowała do dr. Anna Kołacińska-Gałązka. Wyd. 2 uzup. Warszawa 2014 Stow. „Dzieci Holocaustu” 8° ss. 340, il.

Wyd. 1. 2013.

Vol. 1. 1993.

9719. DZIEWCZĘTA z Auschwitz. Głosy ocalonych kobiet. [Wyd.] Sylwia Winnik. Warszawa 2018 Sport i Turystyka – Muza 8° ss. 302, nlb. 2, il.

Antologia wspomnień.

9720. DZIEWCZYNY z Wołynia. Oprac. Anna Herbich. Kraków 2018 Znak Horyzont 8° ss. 277, nlb. 2, il. (Prawdziwe Historie).

Antologia wspomnień.

9721. DZIEWOLSKI Jan: Wspomnienia obozowe. Od Szczawnicy, przez Zakopane, Kraków, Oświęcim-Birkenau, Mauthausen-Gusen do Linzu. Red. Ryszard M. Remiszewski. Szczawnica 2018 Pieniński Ośr. Historii Turystyki Górskiej 8° ss. 141, nlb. 1, il. (Seria z Okienkiem; 67).

Lata 1943–1945.

9722. EGER Edith Eva: Wybór. Przetrzeć niewyobrażalne i żyć. Współpr. Esmé Schwall Weigand; przeł. Barbara Szelewa-Kropiwnicka; wstęp Philipa G. Zimbarda. Warszawa 2018 Wydaw. Czarna Owca 8° ss. 391.

Wspomnienia psycholog (ur. 1927), pochodzącej z rodziny węgierskich Żydów, nt. historii rodziny i życia codziennego, wywózki w 1944 r. do obozu Auschwitz, późniejszych pobytów w innych obozach pracy, m.in.: Mauthausen, a także życia po zakończeniu wojny, długiej drogi powrotu do normalności oraz radzenia sobie z obozową traumą.

9723. FRĄCKIEWICZ Eugeniusz: Z Włocławka nad Bzurę. Dziennik z września 1939 roku. Oprac., red., przypisy Małgorzata Borczak. Warszawa 2018 Veda 8° ss. 87, nlb. 1, il.

Dziennik wojenny por. rez. Eugeniusza Frąckiewicza (1910–1977), dowódcy plutonu łączności II Batalionu 14. Pułku Piechoty.

9724. FRIEDLÄNDER Saul: Dokąd prowadzi pamięć. Moje życie. Tł. Michał Romanek. Kraków 2017 Wydaw. Liter. 8° ss. 366.

Autobiografia żydowskiego historyka (ur. 1932) dotycząca życia, pracy naukowej, rozmyślań nad historią Izraela.

Rec.: Florczak Mateusz, *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 703–706.

9725. GACEK Celestyn: Kronika Iwieńca (od 3.05.1939 do 8.06.1941 roku). Strach i niepewność zwiększają się co dnia... Hronika ľvãncã (z 3.05.1939 pa 8.06.1941 goda). Strah i nãpëũnasc' uzrastãũc' ťodnã. Wstëp i oprac. Rafał Kwiatkowski, Tomasz Głowiński; tł. tekstu z jęz. pol. na białorus. Wojciech Pestka. Wrocław 2018 Moltimari 8° ss. 173, nlb. 3, il.

Tekst równol. w jęz. pol., białorus.

Kronika klasztoru franciszkanów w Iwieńcu, spisana przez o. Celestyna Gacka, dotycząca funkcjonowania zgromadzenia oraz wydarzeń II wojny światowej na terenie Iwieńca.

9726. GAWALEWICZ Adolf: Refleksje z poczekalni do gazu. Ze wspomnień muzulmanina. Oświęcim 2017 Auschwitz-Birkenau State Museum 8° ss. 145. (Arbeit Macht Frei).

Toż w jęz. ang.: Reflections in the gas chamber's waiting room. From the memoirs of muselmanin. Transl. by Witold Zbirohowski-Kościcia.

Wspomnienia z obozu Auschwitz-Birkenau.

9727. GERMAN atrocities in Warsaw – Wola, August 1944. Concept of the volume Tomasz Stefanek, Leszek Zaborowski. Warszawa 2018 Witold Pilecki Center for Totalitarian Studies 8° ss. 295, nlb. 1, il. (Chronicles of Terror; vol. 2).

Wyd. pol.: Warszawa. Zbrodnie niemieckie na Woli w sierpniu 1944 r. Warszawa 2017.

9728. GERMAN executions in occupied Warsaw. Concept of the volume Tomasz Stefanek, Leszek Zaborowski. Warszawa 2018 Witold

Pilecki Center for Totalitarian Studies 8° ss. 283, nlb. 1, il. (Chronicles of Terror; vol. 1).

Wyd. pol.: Warszawa. Niemieckie egzekucje w okupowanym mieście. Warszawa 2017.

9729. [GIBBS Norman]: Norman Gibbs jeń-
niec wojenny nr 16349. Dziennik retrospektyw-
ny. Oprac. Joanna Lusek. Bytom 2018 Joanna
Lusek 8° ss. 193, il., mapa, streszcz. ang.

Zawiera: Dziennik brytyjskiego jeńca wojennego, osadzonego
w Stalagach VIII B Lamsdorf i VIII B Teschen z l. 1940–1945;
Wspomnienia Elizabeth Gibbs nt. męża.

W aneksie zamieszczono relacje i przeprowadzone wywiady
z innymi jeńcami: Georgem Hawkinsem i Frederickiem Lina-
kerem oraz zestawienie komand pracy w pow. bytomskim/
bytomsko-tamogórskim.

9730. GŁOWIŃSKI Michał: Czarne sezony.
Wyd. 3, dodr. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8°
ss. 233, nlb. 2.

Dostępne także jako e-book.

Wspomnienia autora (ur. 1934) z warszawskiego getta i ukry-
wania się po aryjskiej stronie miasta.

Wyd. 1. Warszawa 1998 Open.

9731. [GOLDSTEIN Janina]: Dziennik Janki
Goldstein. Oprac. Katarzyna Zimmerer, Ewa
Czekaj. Kraków 2018 Żydowskie Muzeum
Galicja 8° ss. 349, nlb. 1, il., mapy.

Wspomnienia mieszkającej w Krakowie Żydówki z l. 1940–
1942, dot. niemieckiej okupacji, życia codziennego, wykluczenia
społecznego oraz zamknięcia w getcie.

9732. GOLGOTA kobiet. Relacje więźniarek
Ravensbrück i innych obozów koncentracyjnych
ze zbiorów Polskiego Instytutu Źródłowego
w Lund. Wstęp i wybór dokumentów Zbi-
gniew Stanuch. Szczecin 2018 IPN–KŚZpNP
8° ss. 160, il. + dysk optyczny (DVD).

Płyta DVD zawiera kopie protokołów przesłuchań więźnia-
rek, przeprowadzonych w l. 1945–1946 przez Polski Instytut
Źródłowy w Lund.

9733. GRABARCZYK Ryszard Hubert:
Przetrwiałem syberyjskie łagry. Łódź 2018 Księ-
ży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński.
Oddz. Publikacji Zleconych; na zlec. aut. 8°
ss. 363, nlb. 3, il.

Wspomnienia autora (ur. 1929) pochodzącego z Krzemienia
z lat młodości, wojny, zsyłki całej rodziny na Syberię, życia i pra-
cy na zesłaniu, ucieczek z łagru, tułaczki oraz powrotu do Polski.

9734. GRYGLAK Jan: Na trzech konty-
nentach z karabinem w ręku. Cz. 4. *Almanach
Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 245–264.

Dalszy ciąg wspomnień autora (1919–2015) obejmujących
służbę w 3. Dywizji Strzelców Karpackich w Iraku i Palestynie
oraz manewry w Libanie.

Cz. 1. *Tamże*. Nr 19: 2015.

9735. GRYNBERG Mikołaj: Ocaleni z XX
wieku. Po nas nikt już nie opowie, najwyżej ktoś

przeczyta. Wyd. 2. Wołowiec 2018 Czarne 8°
ss. 371, nlb. 4, fot.

Wywiady z polskimi Żydami ocalałymi z Holocaustu.
Wyd. 1. 2012.

9736. GRZESIUK Stanisław: Pięć lat kacetu.
Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński
Media 8° ss. IV, nlb. 2, 607, nlb. 3.

Wspomnienia autora (1918–1963) z pobytu w obozach Dachau
i Mauthausen-Gusen.

9737. GUCWA Józef, pseud. Wilk, Michał,
Szumny: Z leśnych koszar do kapłaństwa. Nowy
Sącz 2018 nakł. aut.; Wydaw. i Drukarnia Nova
Sandec 8° ss. 119, nlb. 1, tabl. nlb. 16, il.

Wspomnienia biskupa (1923–2004), współorganizatora od-
działów AK „Świerk” i „Kmicie” wchodzących w skład 1. Pułku
Strzelców Podhalańskich, z lat wojny i działalności w ZWZ-AK,
powojennych represji oraz wstąpienia do Wyższego Seminarium
Duchowego w Tamowie.

9738. GUMIENIK Zofia: Piekło na ziemi
i droga przez mękę. Oprac. Anna Gąsior. *Studia
Regionalne*. [T.] 2: 2008 [dr.:] 2009 s. 214–256.

Wspomnienia autorki (ur. 1925) z zesłania do Konstantynówki
w Kazachstanie i powrotu do Polski; obejmuje l. 1940–1945.

Uzup.: Gąsior Anna: „Najwytrwalszy jest człowiek”. Wspom-
nienia Zofii Gumienik z deportacji do Kazachstanu. *Studia
Regionalne*. [T.] 2: 2008 [dr.:] 2009 s. 211–213.

9739. HAREL Miriam: Przeżyliśmy, aby
opowiedzieć... Świadcstwa ocalałych z Holo-
kaustu. Cieszyn–Oświęcim 2017 Logos Press;
Stow. Służba Szalom 8° ss. 238, il.

9740. HAREL Miriam: Teraz już możesz
płakać... Cieszyn–Oświęcim 2016 Logos Press;
Stow. Służba Szalom 8° ss. 255, il.

Wspomnienia (ur. 1924) córki sędziego rabinackiego, dot.
wydarzeń II wojny światowej: pobytu w łódzkiej getcie i obozach
zagłady Auschwitz, Bergen-Belsen i Mehltheuer.

9741. HAROK Bogusław M.: Byłem tam.
Wspomnienia weterana II wojny światowej.
Przeł. Edyta Pukocz. Katowice 2017 Bibl.
Śląska 8° ss. 288, nlb. 19, il.

Wspomnienia autora z dzieciństwa spędzonego w Pińczowie
oraz Przemysłu, edukacji szkolnej, działalności w harcerstwie,
wybuchu II wojny światowej, deportacji na Syberię i przymuso-
wej pracy, wstąpienia do Armii gen. Andersa, pobytu na terenach
Bliskiego Wschodu oraz Włoch.

9742. HEROD Mieczysław: Diariusz z cza-
sów wojennej tułaczki. Lata 1940–1947. Oprac.
nauk. Marian Małecki. Pszczyna 2015 Pro Me-
moriam. Stow. „Bitwy pod Pszczyną 1939” 8°
ss. 586, il. (Pszczynskie Epizody Historyczne;
t. 4).

Wspomnienia płk. Mieczysława Heroda (1918–2018) wal-
czącego w obronie Pszczyny we wrześniu 1939 r., dotyczące
przedostania się do Węgier, a następnie Syrii, wstąpienia do
Brygady Strzelców Karpackich, stacjonowania w Palestynie

oraz Włoszech i walk o Monte Cassino, demobilizacji, pobytu w Anglii oraz powrotu do Polski w 1947 r.

9743. [HOŁYŃSKI Piotr]: Ks. Piotr Hołyński i jego „Wojenny notes”. [Wyd.] Adam Szczupak. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 323–388, streszcz. ang.

Zapiski katechety grekokatolickiego z okresu 1 IX – 6 X 1939 r. spędzonego w Przemysłu.

9744. HRYNIEWICZ Bohdan: Chłopięca wojna. Pamiętnik z Powstania Warszawskiego. Przekł. Paulina Maksymowicz. Warszawa 2018 Wydaw. Bellona 8° ss. 502, nlb. 1.

Wspomnienia autora (ur. 1931) dot. wybuchu II wojny światowej, przeprowadzki z Wilna do Warszawy, pełnienia funkcji łącznika podczas powstania warszawskiego, pobytu w obozie przejściowym, życia pod okupacją niemiecką i sowiecką oraz ucieczki do Anglii.

9745. INFORMACJE na temat Stanisława Kota zebrane przez Brytyjczyków w 1943 r. Oprac. Janusz Gmitruk. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 289–296.

9746. INSTRUKCJA organizacyjna Polskiej Partii Robotniczej z 10 września 1944 roku. [Wyd.] Dariusz Magier. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 343–356, streszcz. ang.

9747. ISZKOWSKI Jerzy: Dywizjon 304. Bomber Command, Coastal Command, polskie skrzydła nad Atlantykiem. Oprac. Waław Iszkowski, Małgorzata Kalinowska-Iszkowska. Warszawa 2018 Waław Iszkowski 8° ss. 442. (Życie będzie biegło dalej aż kark skręci; t. 3).

Wspomnienia kpt. pil. Jerzego Iszkowskiego (1914–1962) z okresu służby w Dywizjonie 304; obejmuje l. 1940–1943.

9748. ISZKOWSKI Jerzy Kord: Powrót. Cichociemny. Oprac. Waław Iszkowski, Małgorzata Kalinowska-Iszkowska. Warszawa 2018 Waław Iszkowski 8° ss. 176. (Życie będzie biegło dalej aż kark skręci; t. 4).

Kontynuacja wspomnień mjr. pil. Jerzego Iszkowskiego z okresu zgłoszenia się i przygotowywania do służby w Polsce jako cichociemny, służby w AK oraz walki w strefie frontowej k. Warszawy, aresztowania przez NKWD, aż do uwolnienia w 1947 r.

9749. JAKUBOWSKA Anna, pseud. Paulinka, Bukalska Patrycja: Szkło pod powieką. Warszawa 2018 Wielka Litera 8° ss. 299, nlb. 2, fot.

Wywiad-rzeka przeprowadzony z Anną Jakubowską (ur. 1927), dot. dzieciństwa, wybuchu II wojny światowej i działalności w AK podczas powstania warszawskiego, aresztowania (w 1949 r.) i 5-letniego więzienia, życia w realiach PRL-u, działalności w NSZZ „Solidarność”, stanu wojennego i pierwszych wolnych wyborów.

9750. JAKUSIK Regina: Pamiętnik z Syberii. Oprac. i red. Jerzy Kaliszan. Gorzów Wielkopolski 2018 Woj. Ośr. Metodyczny 8° ss. 137, il.

Wspomnienia autorki (1930–2015) z dzieciństwa spędzonego na zesłaniu na Syberii, powrotu do Polski i osiedlenia się w Dębnie; dot. l. 1940–1946.

9751. [JANIAK Zenon]: Wrześniowe wspomnienia porucznika Zenona Janiaka [1909–1992]. Pamiętnik dowódcy 7. kompanii strzeleckiej 31 pułku Strzelców Kaniowskich z września 1939 roku. Red. i oprac. Bolesław Rosiński, Maciej Bednarek, Krzysztof Zajac. Koźnice–Łódź 2018 Koźnickie Stow. Hist. „Strzelcy Kaniowscy”; Stow. Hist. „Strzelcy Kaniowscy” 8° ss. 256, il., streszcz. ang.

9752. JANICZAKÓWNA-SZYKSZNIAN Danuta: Wileńska łączniczka AK. Z Danutą Szyksznian-Ossowską „Sarenką” rozmawia Magdalena Semczyszyn. Szczecin 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 263, nlb. 1, il. IPN–KŚZpNP. (Ziemie Polskie pod Okupacją 1939–1945).

Wywiad-rzeka z Danutą Szyksznian-Ossowską (ur. 1925) dotyczący lat dzieciństwa, edukacji i życia w międzywojennym Wilnie, II wojny światowej, okupacji, działalności w ZWZ-AK, aresztowania i uwięzienia w sowieckim łagrze w Jelszance oraz życia w powojennej Polsce.

9753. JAWORSKI Edward: Zranione skrzydło. Wspomnienia ppłk. pilota polskich dywizjonów myśliwskich na Zachodzie odznaczonego Orderem Virtuti Militari. Oprac. red. Maria Miłek. Wyd. 2 przejr. i uzup. Zielona Góra 2018 Organon; nakł. Biura Podróży Exodus – Ewa Jaworska, Zbigniew Jaworski 8° ss. 248, il.

Wyd. 1. 1995.

9754. JĘDO Marian: Mój wrzesień 1939. II. Marian Jędo. Kraków 2014 Muzeum AK im. gen. Emila Fieldorfa-Nila 8° ss. 80, nlb. 3, il.

Wspomnienia autora (1922–2017) żołnierza AK i dowódcy grupy osłony radiostacji „Wisła”, z wydarzeń września 1939 r. w Piaskach Wielkich.

9755. JONES John Elwyn: Uciekałem pięć razy. Walijski gwardzista w szeregach Armii Krajowej. Przekł. z jęz. walijskiego Marta Listewnik. Zakrzewo 2017 Replika 8° ss. 316, nlb. 1, tabl. 8, il. (Wojna i Ludzie).

Wspomnienia autora (1921–2008) wziętego do niewoli podczas kampanii francuskiej, z pobytu w niemieckim obozie jenieckim zlokalizowanym na ziemiach polskich, podejmowanych prób ucieczki, wstąpienia do AK, przedostania się przez Szczecin do Szwecji, a następnie Wielkiej Brytanii.

9756. JONKAJTYS-LUBA Grażyna (Maria Januszkiewicz): „...was na to zdieś’ priwiezli, sztoł wy podochli”. Kazachstan 1940–1946.

Wyd. 4. Lublin 2018 Norbetinum 8° ss. 312, nlb. 3, tabl. 17, il. (Z Nieludzkiej Ziemi. T. 1).

Wyd. 1. 1999.

9757. [KALITA Tadeusz]: Tadeusz Kalita „Spóźniony” melduje. Okupacja niemiecka i rzeczywistość PRL w donosach agenta UB/SB. Wstęp, oprac. nauk., przypisy Jerzy Mazurek. Warszawa 2018 MHPRL; Inst. Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW 8° ss. 511, k. tabl. nlb. 2 złożone luzem, il., mapy.

Donosy agenta pochodzącego z gm. Boksyce, dot. konspiracji antyniemieckiej i antykomunistycznej.

9758. KAMPANIA wrześnieiowa 1939 31 pułku Strzelców Kaniowskich na terenie powiatu kozienickiego w relacjach oficerów 31 PSK. Red. Witold Adamski. Kozienice–Stanisławice 2009 Ochotnicza Straż Pożarna 8° ss. 103, il.

Antologia wspomnień.

9759. KAŻMIERSKA Kaja, Pałka Jarosław: Żołnierze Ludowego Wojska Polskiego. Historie mówione. Łódź 2018 Wydaw. UEŁ 8° ss. 454, nlb. 1.

Antologia wspomnień.

9760. KENT [John A.] Johnny: Polacy są najlepsi. Wspomnienia Kanadyjczyka z dywizjonu 303. Przekł. Wojtek Matusiak. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 486, nlb. 4, il.

Wspomnienia pilota RAF-u (1914–1985), skierowanego do polskiego 303. Dywizjonu Myśliwskiego, z lat pełnionej służby, a także współpracy z polskimi lotnikami, pracy w lotnictwie po zakończeniu wojny, uzupełnione o wspomnienia córki Alexandry Kent nt. ojca.

9761. KICMAN Monika: Pokonać strach. Niemieckie zbrodnie w relacji naocznego świadka. Kraków 2018 Wydaw. AA 8° ss. 381, tabl. 3, il. + 1 dysk optyczny (DVD).

Wspomnienia autorki (1912–1997) z września 1939 r., okupacji oraz powstania warszawskiego, dot. działalności w konspiracji wraz z mężem Czesławem (1910–1996), aresztowania oraz wywózki do obozów koncentracyjnych w Niemczech (Bergen-Belsen, Sachsenhausen, Flossenbürg), po wojnie pracy i życia w Jeleniej Górze oraz powrotu w 1949 r. do Warszawy.

9762. [KIDA Józef]: Wspomnienia Józefa Kidy z lat 1944–1945. [Wyd.] Grzegorz Boguń. *Rocznik Sokolowski*. Nr 15: 2018 s. 13–33.

Wspomnienia żołnierza AK z Łowiska, Woli Zarczyckiej, od 20 VI 1944 r. – tj. po odejściu wojsk niemieckich, a wejściu wojsk radzieckich.

9763. KIELAR Wiesław: Anus mundi. Oświęcim 2017 Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 408. (Arbeit Macht Frei).

Toż w jęz. ang.: Anus mundi. Five years in Auschwitz. Oświęcim 2017 ss. 357.

Wspomnienia z obozu Auschwitz-Birkenau w l. 1940–1945.

9764. KNAPCZYK Helena, Knapczyk Wincenty: Zesłańcy, żołnierze, pielgrzymi... Z Syberii do Ameryki – losy polskiej rodziny. Warszawa 2018 Wojsk. Inst. Wydawniczy 8° ss. 95, nlb. 1, il.

Wspomnienia małżonków: Wincentego Knapczyka (ur. 1923) z dzieciństwa spędzonego w Nowosadach, wojny i zsyłki w lutym 1940 r. na Syberię, dołączenia do 2. Korpusu Polskiego, emigracji do Anglii oraz Ameryki oraz Heleny Knapczyk (ur. 1928) z lat młodości, aresztowania i wywózki na Syberię, pracy i życia codziennego, podróży do Uzbekistanu, pobytu w obozie dla uchodźców w Tengeru, przyjazdu do Anglii, założenia rodziny i emigracji do Ameryki.

9765. KOŁACIŃSKI Władysław pseud. Żbik: Między młotem a swastyką. Oprac. i posł. Leszek Żebrowski. Warszawa–Chicago–[Rumia] 2018 Capital; IPN–KŚZpNP; Zw. Żołnierzy NSZ. Koło; Stow. Narodowa Rumia 8° ss. 321, il.

Wspomnienia żołnierza Brygady Świętokrzyskiej NSZ (1911–1995) z działalności konspiracyjnej, walk z Niemcami, współpracy z oddziałami partyzanckimi AK i BCh, oraz problemów z partyzantką komunistyczną; zawiera spis żołnierzy służących pod dowództwem kpt. Kołacińskiego.

9766. KOMBATANCI lwowscy. Wspomnienia członków Organizacji Polskich Kombatanów II Wojny Światowej 1939–1945 i Osób Represjonowanych Miasta Lwowa. Materiały zebrali i oprac. Krzysztof Szymański, Julia Łokietko; współpr. Władysław Maławski; koordynacja projektu Marcin Zieniewicz. [Lublin] 2014 Wydaw. Test 8° ss. 220, il.

Antologia wspomnień.

9767. KOPROWSKI Marek A.: Kresy na Pomorzu. Tułaczka po Ziemiach Odzyskanych. Zakrzewo 2018 Wydaw. Replika 8° ss. 357, nlb. 1, tabl. nlb. 48, il., mapy.

Relacje świadków pochodzących ze wsi Brzozdowce na Ukrainie, przesiedlonych na Pomorze Zachodnie, dot. życia na Kresach w okresie II Rzeczypospolitej oraz po przesiedleniu; zawiera rys historyczny przyłączenia Pomorza do Polski oraz transformacji ustrojowej.

9768. [KOSSACKI Leszek]: Wybrane fragmenty wspomnień Leszka Kossackiego. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 1 s. 73–95.

Wspomnienia autora (1929–2017) z dzieciństwa, wojny i okupacji, wkroczenia żołnierzy radzieckich, działalności w Ruchu Oporu AK, aresztowania i przesłuchania przez UB.

Uzup.: Kossacki-Lytwin Łukasz: Leszek Kossacki (1929–2017). *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 1 s. 69–73.

9769. KOTZ Tadeusz: 303 mój dywizjon. [Red. prowadzący] Joanna Proczka. Warszawa 2018 Wydaw. Bellona 8° ss. 331, nlb. 5, il.

Wspomnienia lotnika (1913–2008), dowódcy Dywizjonu 303, z lat młodości, edukacji w Szkole Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie, walk podczas II wojny światowej, internowania w Rumunii, pobytu we Francji, a następnie w Wielkiej Brytanii. Służby

w Dywizjonach: 303, 245, 317, pełnienia funkcji sztabowych, a także życia po zakończeniu wojny, do przejścia na emeryturę.

9770. KOWALSKI Antoni: Tymczasem pa, Kochany Skarbniczk. Listy rysunkowe Antoniego Kowalskiego do syna Jerzego z okupowanego Poznania. Oprac. Piotr Korduba. Poznań 2014 Zysk i S-ka 8° ss. 159, nlb. 1, il.

Zawiera 33 ilustrowane listy, obrazujące życie codzienne w mieście.

9771. KOZŁOWSKA Ewa, Kozłowski Zbigniew: Byłam pokojówką komendanta Konzentrationslager Majdanek. Lublin 2018 Norbertinum 8° ss. 96, nlb. 4, tabl. nlb. 31, il.

E. Kozłowska (1922–2011).

9772. [KOZŁOWSKA Kazimiera]: Dziewięćdziesiąt lat życia we wspomnieniach Kazimiery Kozłowskiej. [Spisał] Marek Krzysztof Bińkowski. *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 4]: 2018 nr 2 s. 20–24.

Wspomnienia urzędniczki (ur. 1928) opisujące stosunki polsko-ukraińskie w rodzinnym Dawidowie k. Lwowa w czasie wojny, politykę okupanta niemieckiego, wkroczenie Sowietów, wyjazd w 1946 r. do Bukowa, realia życia repatriantów, przeprowadzkę do Bierutowa w 1951 r. i pracę m.in. w Urzędzie Gminy w Oleśnicy.

9773. KRĘCKI Józef: Zapiski wojenne. Oprac. i komentarz Jerzy Szwanowski. Raciąż 2018 Stow. Rozwoju Sołectwa 8° ss. 47, nlb. 1, il.

Wspomnienia mieszkańca Raciąży (1921–1944), z walk na frontach II wojny światowej najpierw w armii niemieckiej, później po stronie alianckiej w Afryce; obejmują l. 1942–1944.

9774. KRZYŚCIAK Władysław: „Wśród wojennej nawałnicy”. Wspomnienia oficera z lat 1939–1945. Wstęp Wojciech Krupa; oprac. Łukasz Borkowski [i in.]. Katowice 2014.

Rec.: Artymowski Stefan: Wspomnienia z internowania. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 316–318.

9775. KRZYŻ Wołynia 1943. Cz. 2: Relacje (krąg kupowalecki). Oprac. Krzysztof Gilewicz. Wyd. 3, popr. i uzup. Lublin 2018 nakł. aut. 8° ss. 451, il.

Wyd. 1. 2013.

9776. KULIG Konrad: „JA JESZCZE TYLKO ŻYJĘ...” rozmowa z Janem Jurczykiem pseud. Klon, ostatnim żołnierzem oddziału „Hardego”. *Ilcusiana*. Nr 18: 2018 s. 71–85.

Wywiad przeprowadzony w 2016 r.

9777. [KUTA Tadeusz]: Akcja „Burza”. Wspomnienia ppor. Tadeusza Kuty ps. „Żegaj” – dowódcy IV plutonu III Zgrupowania Armii Krajowej w III Rejonie Walki Gołęczyna-Gębiczyna w 1944 r. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 10]: 2014 s. 5–23.

9778. KUTRZEBA Tadeusz: Bitwa nad Bzurą (9–22 września 1939 r.). Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 141, mapy.

9779. KWIATKOWSKI Jerzy: 485 dni na Majdanku. Red. nauk. Wojciech Lenarczyk. Lublin 2018 Państ. Muzeum na Majdanku 8° ss. 439, tabl. 24, il.

Wspomnienia rotmistrza, wicedyrektora fabryki obrabiarek „Pionier” w Warszawie (1894–1980) z aresztowania i pobytu w obozie Majdanek; dot. l. 1943–1945.

Rec.: Krupa Bartłomiej, *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 690–696.

9780. LANGBEIN Hermann: Ludzie w Auschwitz. Tł. Viktor Grotowicz. Oświęcim 2017 Państ. Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 734. (Arbeit Macht Frei).

Toż w jęz. ang.: People in Auschwitz. Transl. by Harry Zohn. Oświęcim 2017 ss. 704.

Wspomnienia więźnia politycznego z pobytu w KL Auschwitz, gdzie został deportowany w 1942 r. z obozu koncentracyjnego Dachau, osadzonego z powodu udziału w wojnie domowej w Hiszpanii i przynależności do Komunistycznej Partii Austrii, działającego aktywnie w obozowym ruchu oporu.

9781. LEVI Primo: Czy to jest człowiek. Tł. Halszka Wiśniowska. Oświęcim 2017 Państ. Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 171. (Arbeit Macht Frei).

Toż w jęz. ang.: If this is a man. Transl. by Stuart Woolf. Wspomnienia Żyda włoskiego pochodzenia z pobytu w KL Auschwitz.

9782. LIEDTKE Antoni: Saga pelplińskiej Biblii Gutenberga. Wojenne losy biskupa chełmińskiego Stanisława W. Okoniewskiego. Red. Urszula Hańkiewicz. Pelplin–Włocławek 2018 Wydaw. „Bernardinum”; Wydaw. Duszpasterstwa Rolników 8° ss. 282, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem.

Zawiera opis egzemplarza Biblii Gutenberga ze zbiorów biblioteki Seminarium w Pelplinie, jej losy podczas II wojny światowej oraz powrót do Pelpina, wojennych losów bpa chełmińskiego Stanisława Wojciecha Okoniewskiego, autorstwa dyrektora biblioteki Seminarium w Pelplinie oraz wspomnienia o ks. A. Liedtke (1904–1994), przedstawiające go jako bibliofila, naukowca, duszpasterza.

9783. LIGOCKA Roma: Dziewczynka w czerwonym płaszczyku. Współpr. Iris von Finckenstein; przeł. Katarzyna Zimmerer. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 459, il.

Wspomnienia z dzieciństwa w krakowskim getcie, powojennych kontaktów z kuzynem, Romanem Polańskim, uczestniczenia w życiu krakowskiego środowiska artystycznego, przyjaźni z Piotrem Skrzyneckim, emigracji.

9784. LUDWIKOWSKI Jerzy: Akcja na Feldkassę. *Zapiski Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]: 2015 s. 104–109.

Wspomnienia lekarza (1927–2013) opisujące akcję przeprowadzoną przez Narodową Organizację Wojskową AK w Nowym Wiśniczu 5 I 1945 r.

9785. ŁAZISKA Górne we wspomnieniach mieszkańców. Moje wspomnienia z prac w elektrowni. Wspomnienia z lat II wojny światowej. Praca zbior. Zebr. i oprac. Barbara Rudy i Marcin Rudy. Łaziska Górne 2018 Tow. Przyj. Łazisk; na zlec. Gm. Miejs. Łaziska Górne 8° ss. 62, nlb. 2, il.

Antologia wspomnień.

9786. ŁĄCZNICZKI. Wspomnienia z powstania warszawskiego. [Oprac.] Wiktor Krajewski, Maria Fredro-Boniecka. Warszawa 2018 Wydaw. W.A.B. – Grupa Wydawnicza Foksal 16° ss. 317, nlb. 3, tabl. 16, il.

9787. ŁUKASZEWSKI Janusz: Z odległej pamięci, po dzień dzisiejszy. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 818, il.

Wspomnienia autora (ur. 1935) z lat dzieciństwa spędzonych w Mostach Fabrycznych, II wojny światowej, przesiedlenia na Ziemię Odzyskaną, edukacji i studiów prawnych w Uniwersytecie Łódzkim, wyjazdów i pracy w USA, pracy jako konsul w placówce we Lwowie oraz w Konsulacie Generalnym w Chicago, powrotu do Polski i przejścia na emeryturę.

9788. [MACIEJEWSKI Eugeniusz]: Sportowy pontiac na Helu – wspomnienia Eugeniusza Maciejewskiego z obrony Wybrzeża we wrześniu 1939 r. [Wyd.] Wojciech Krasucki. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 257–280, streszcz. ang.

9789. MAGUZA Zygmunt: Żołnierskie losy Wołyniaka. Wstęp, oprac. i red. nauk. Tomasz Berezka. Rzeszów–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 272, tabl. XXXI, il. IPN–KŚZpNP. (Centralny Projekt Badawczy IPN Ziemi Polskie pod Okupacją 1939–1945) (Relacje i Wspomnienia; t. 25).

Wspomnienia autora (1925–2018) z wydarzeń II wojny światowej na Wołyniu, antypolskich akcji OUN-UPA, służby w 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK, walk z oddziałami OUN-UPA i Wehrmachtu oraz życia po zakończeniu wojny.

9790. MANSTEIN Erich von: Stracone zwycięstwa. Przekł. Jerzy Sawicki. Warszawa–[Międzyzdroje] 2018 Wydaw. Bellona; Wydaw. Arkadiusz Wingert 8° ss. 734, nlb. 2, tabl. nlb. 16, il., mapy.

Wspomnienia niemieckiego generała, dot. kampanii w Polsce, bitew nad Bzurą, pod Kutnem, Tomaszowem i Warszawą, inwazji na Francję, zmian zachodzących w dowództwie, a także walk na froncie wschodnim, operacji Barbarossa i zdobycia m.in. Sewastopola; dot. lat 1939–1944.

9791. MARCINKOWSKA Helena: Rozdarcie kordonem. Dzierżoniów 2018 „Edytor” Drukarnia – Wydaw. Tomasz Ligieża 8° ss. 79, il., mapy.

Wspomnienia autorki (ur. 1923) z rodzinnej Horodnicy, wybuchu II wojny światowej i okupacji niemieckiej, wyjazdu w 1942 r. do Frampola, zesłania do Kazachstanu, wysiedlenia na teren Górnego Śląska i życia w nowych realiach, nauki w szkole

w Kadłubie oraz w Liceum Pedagogicznym we Wrocławiu, późniejszej pracy jako nauczycielka w szkole w Świebodzicach; zawiera historię rodziny i losy niektórych jej członków podczas wojny.

9792. MARKUSZEWICZ Roman: Cudowne ocalenie. Wspomnienie o przetrwaniu Zagłady. Przekł. Tomasz Bilczewski, Anna Kowalczyk-Pawlik; wstęp Paweł Dybel. Kraków 2018 Universitas 8° ss. XXVIII, nlb. 2, 54, nlb. 7.

Wspomnienia neurologa i psychiatry (1894–1946).

9793. METZLER Ursula von: Von Allenstein (Ostpreussen) nach Isenbüttel (Niedersachsen). Mein Weg durch ein Stück Zeitgeschichte. Lublin 2017 Verlag Liber Duo 8° ss. 118, il., mapy.

Wspomnienia autorki (ur. 1931) dotyczące wojny i ucieczki rodziny z Olsztyna w 1945 r, osiedlenia się w Isenbüttel, małżeństwa i życia rodzinnego oraz zawodowego; zawierają również historię rodziny Włodowskich oraz Wolffów.

9794. MICHALSKA Jolanta: Opowieści mojej mamy. Czasy okupacji. Płock 2016 Korpetytor 8° ss. 93, il.

Dot. Kamili Kolczyńskiej w Płocku w l. 1939–1945.

9795. [MIKOŁAJCZYKÓWNA Józefa]: Nieznane dzieje Ziemi Włodawskiej podczas II wojny światowej. Wspomnienia Józefy Mikołajczykówny – łączniczki Zgrupowania Partyzanckiego „Jeszcze Polska nie zginęła”. [Wyd.] Piotr A. Czyż. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 2 s. 471–493, streszcz. ang.

Lata 1940–1944.

9796. MIZERA Józef: Wspomnienia. Urodziłem się w wiosce Przędzel. Wrocław 2017 Monika Mizera 8° ss. 182, nlb. 6, il.

Wspomnienia autora (ur. w 1928) z lat dzieciństwa, wydarzeń II wojny światowej, obowiązkowej służby wojskowej oraz pracy m.in. w Hucie Stalowa Wola; zawierają też opis życia wsi, prac w rolnictwie, obyczajów i tradycji, a także przeprowadzki do Stalowej Woli.

9797. MOCZARSKI Kazimierz: Rozmowy z katem. Wstęp Norman Davies, oprac. Andrzej Krzysztof Kunert. Wyd. 18 (3. Znak). Kraków 2018 Znak Horyzont – Społeczny Instytut Wydawniczy Znak 8° ss. 446.

Wyd. 1. 2014.

9798. MOJA żydowska Warszawa. Antologia tekstów. Wybór, tł. i oprac. Anna Ciałowicz. Warszawa 2016 Gm. Wyznaniowa Żydowska w Warszawie 4° ss. 334, nlb. 1, il.

9799. MORACZEWSKI Jędrzej: Dziennik wydarzeń 1939–1944. Wstęp i oprac. Joanna Dufat, Piotr Cichoracki. Łomianki–Wrocław 2016.

Rec.: Florczak Ilona: O „serii datowanych śladów”. Na marginesie „Dziennika wydarzeń 1939–1944” Jędrzeja Moraczewskiego. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*.

T. 20: 2018 s. 195–202; Zackiewicz Grzegorz: Wojenne zapiski byłego premiera. *Studia Podlaskie*. [T.] 25: 2017 s. 195–210.

9800. MORD w lesie katyńskim. Przesłuchania przed amerykańską komisją Maddena w latach 1951–1952. T. 2. Wstęp, wybór i oprac. Witold Wasilewski; przełożył Waclaw Jan Popowski. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 864. IPN–KŚZpNP.

T. 1. 2017.

9801. MORDAS Stanisław: Pamięć... Wspomnienia. Wybrał i oprac. Leszek Józwiak. *Zeszyty Waleckie*. Nr 9: 2018 s. 107–111.

Wspomnienia autora pochodzącego z Wilna (ur. 1929), ukazujące tułaczkę z rodzinnego miasta do Wałcza w 1945 r. oraz początki osadnictwa.

9802. [MYSTKOWSKI Andrzej, Mystkowska Krystyna]: Niewola i nadzieja. Korespondencja wojenna Andrzeja i Krystyny Mystkowskich. Oprac. Anna Matuchniak-Mystkowska, Jan Mystkowski, Piotr Stanek. Opole 2018 Centr. Muzeum Jeńców Wojennych 8° ss. 428, nlb. 4, il., streszcz. ang., fr., niem. Centr. Muzeum Jeńców Wojennych.

9803. NAWARA Justyna: Jedna kobieta i trzy oblicza piekła obozowego – Auschwitz Birkenau – Ravensbrück – Buchenwald. *Ilcusiana*. Nr 12: 2015 s. 23–35.

Salomea Mitka (ur. 1926); wywiad i relacje z życia obozowego.

9804. NEUMANN Walter: Dziennik młodego Niemca. Wspomnienia 1939–1940. Przekład i red. nauk. Liliana Lewandowska. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 144, il. (Wojna i Pamięć. Dziennik).

Wspomnienia autora (ur. 1926) przesiedlonego wraz z rodziną w ramach akcji Heim ins Reich z Rygi do Stargardu, a następnie Torunia, z życia i adaptacji do nowych warunków.

9805. NIEMCY i Zamojszczyzna 1939–1944. Zwierzyniec 2018 Roztoczański Park Narodowy 8° ss. 183, nlb. 1, il. (Wydawnictwo Materiałów do Dziejów Zamojszczyzny w Latach Wojny 1939–1944; t. 3).

Repr., oryg.: Zamość 1946.
Antologia wspomnień.

9806. NIEMIECKIE zło (esej fotocyfotograficzny). Oprac. Jan Wawrzyńczyk. Warszawa 2018 Miła Hoshi 8° ss. 17, nlb. 1.

Zbiór wycinków źródłowych.

9807. NIEPUBLIKOWANY fragment „Kroniki getta łódzkiego”. [Wyd.] Ewa Wiatr. *Acta Judaica Lodziensia*. T. 1: 2011 [dr.] 2012 s. 179–183.

1–19 IX 1942 r.

9808. NYISZLI Miklós: Byłem asystentem doktora Mengele. Wspomnienia lekarza z Auschwitz. Tł. Tadeusz Olszański. Oświęcim 2017 Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 158, nlb. 2. (Arbeit Macht Frei).

Toż w jęz. ang.: I was doctor Mengele's assistant. The memoirs of an Auschwitz physician. Transl. from the Polish Witold Zbirohowski-Kościa. Oświęcim 2017 ss. 170.

9809. OBERTYŃSKA Beata (Marta Rudzka): W domu niewoli. Wrocław 2018 Siedmioróg 8° ss. 532, nlb. 2. (Biblioteka Literatury Pięknej; 104) (Kanon Lektry: kanon literatury polskiej).

Wspomnienia aktorki i poetki (1898–1980), opisujące zajęcia Lwowa przez wojska sowieckie, aresztowanie przez NKWD, pobyt w więzieniach w Kijowie, Odessie, Charkowie, obozie w Starobielsku oraz łagrze Loch-Workuta, zwolnienie na mocy układu Sikorski–Majski, ewakuację wraz z Armią Andersa przez Iran, Palestynę, Egipt i Włochy.

9810. OBLICZA getta. Antologia tekstów z getta łódzkiego. Red. nauk. Krystyna Radziszewska i Ewa Wiatr. Wyd. 2. Łódź 2018 Wydaw. UEŁ 8° ss. XXXIII, nlb. 1, 435, nlb. 2, il. (Judaica Łódzkie).

Wyd. 1. 2017.

9811. OCALIĆ od zapomnienia – Niemce. Lublin 2018 Perfekta info Paweł Markisz 8° ss. 222, il.

Treść: Cz. 1: Grochowski Witalis: Kronika. Gmina Niemce w czasach II wojny światowej. Przygot. do dr. Łukasz Kasperek s. 7–121; Cz. 2: Okruchy historii. Fragmenty historii gminy Niemce w czasach II wojny światowej zebrane w 2018 r. Zebranie materiałów i oprac. Teresa Zembrzycka. Aut. Zbigniew Bernat [i in.], wykorzystano notatki wojenne Marty z Budnych Łosiowej s. 125–207.

9812. OGOŃSKA Janina: Moje wspomnienia. Spisała Anna Ogonowska. Garwolin 2018 [b.w.] 8° ss. 108, il.

Wspomnienia mieszkanki Garwolina (ur. 1933) z lat dzieciństwa, II wojny światowej i bombardowania miasta, życia pod okupacją, powojennej edukacji i pracy w szkole jako sekretarka oraz księgowia.

9813. OKRĘG Warszawa-Miasto ZWZ i Okręg Warszawski ZWZ-AK. Dokumenty 1940–1943. Archiwum „Drapacza” ze skrzynki „Ali”. [T.] 1–2. Wstęp i oprac. Mariusz Olczak, Marek Strok. Warszawa 2018 Egros 8° ss. 323; 327, tabl. 56, il. (Archiwum Czynu Niepodległościowego).

9814. OKUPACJA niemiecka w dystrykcie radomskim. Red. prowadzący Leszek Zaborowski. Warszawa 2018 Ośr. Badań nad Totalitaryzmami im. Witolda Pileckiego 8° ss. 283, nlb. 1, il. (Zapisy Terroru; 3).

Treść: Stefanek Tomasz, Zaborowski Leszek: Wprowadzenie s. 15–23; Piątkowski Sebastian: Drobne świadectwa pamięci.

Zbrodnie niemieckie w dystrykcie radomskim s. 24–37; [Zeznania świadków:] Stolica dystryktu – centrum przemocy s. 40–69; Firlej, Jedlnia, Las Kosowski – radomskie miejsca straceń s. 70–109; Wzgórze Zamkowe, Słowik, Stadion – zbrodnie w Kielcach s. 110–126; Zagłada Żydów w dystrykcie radomskim s. 128–166; Pacyfikacja Kieleccyzny s. 168–203; Michniów – wieś w płomieniach s. 204–222; Egzekucje na ziemi radomskiej s. 223–257; Terror na ziemi częstochowskiej s. 258–270.

Toż w jęz. ang.: German occupation in the Radom District. Concept of the volume Tomasz Stefanek, Leszek Zaborowski. Warszawa 2018 ss. 307.

9815. [ORENBACH Izrael Aljuhe]: Sen o teatrze. Listy z tomaszowskiego getta – Izrael Aljuhe Orenbach [1920–1942] do Edith Blau [ur. 1921]. Oprac. Justyna Biernat; tł. Agnieszka Haładaj, Anna Pawłowska. Tomaszów Mazowiecki 2018 Fund. Pasaże Pamięci 8° ss. 292, nlb. 4, il.

Zbiór listów i rysunków autorstwa Izraela Aljuhe Orenbacha z l. 1939–1942.

9816. ORLIKOWSKA Władysława Janina: Z Polski do Polski. Wspomnienia z wygnanej tułaczki. Wyd. 2. Włoszczowa 2018 Kontur Drukarnia 8° ss. 134, nlb. 6, il., mapy.

Wspomnienia z wojennego zesłania do Kazachstanu i wyjścia z ZSRR razem z armią gen. Andersa. Wyd. 1. 2010.

9817. OSACZENIE. Polski Wołyń w ogniu nienawiści. Oprac. Krystyna Lemanowicz. Piła 2018 Media Zet Zuzanna Przeworska 8° ss. 1225, il.

Antologia wspomnień.

9818. OSTOJA-SOLECKA Ewa: Kronika córki obszarńnika. Podole, Kazachstan, Afryka, PRL, USA. Prawdziwa historia. Krzeszowice 2018 Kubajak 8° ss. 200, il.

Wspomnienia autorki (ur. 1936) wywodzącej się z ziemiańsko-inteligentnej rodziny z wydarzeń II wojny światowej, wywózki do Kazachstanu, podróży przez Iran i Indie do Afryki, pobytu w obozach dla uchodźców w Ugandzie i Kenii, powrotu do Polski oraz ucieczki do USA.

9819. PAŁŁASZ Edward: Na własną nutę. Warszawa 2018 Iskry 8° ss. 455, nlb. 5, il.

Wspomnienia kompozytora (1936–2019), szefa radiowej Dwójki i wicedyrektora Warszawskiej Opery Kameralnej z lat dzieciństwa spędzonych na Kaszubach, drogi twórczej, współpracy z Polskim Radiem i przewodniczenia Stowarzyszeniu Autorów ZAiKS.

9820. PASTUSZAK Krzysztof: Halinka... Radość życia. Joy of life. Wyd. 2 zm. Ohain–Bristol–Kielce 2018 Jedność 8° ss. 224, tabl. 8, il.

Zawiera wspomnienia Haliny Radoszewskiej (ur. 1925), sanitariuszki w powstaniu warszawskim, żołnierza AK z wydarzeń II wojny światowej, pobytu w niemieckich obozach jenieckich oraz wyjazdu do Anglii.

Wyd. 1. Kielce 2008.

9821. [PAWLAR Franz]: Dziennik księdza Franza Pawlara. Górny Śląsk w 1945 roku. Opis pewnego czasu. Przekł. i komentarz Leszek Jodliński. Wyd. 2, popr. Kraków 2018 Azory 8° ss. 150, nlb. 2, il., mapy.

Zapiski proboszcza z Pławniowic, 17 I – 27 IV 1945 r. Wyd. 1. Kotórz Mały–Opole 2015.

9822. PAWŁOWSKA Władysława: Ucieczka z Sybiru. Odczytanie, przepisanie i oprac. listów Władysławy i Jana oraz spisanie historii rodziny Pawłowskich Małgorzata Jarosińska. Rzeszów 2012 Libra PL 8° ss. 199, nlb. 5, il.

Zawiera: Pawłowska Władysława: Ucieczka z Sybiru; Jarosińska Małgorzata: Historia rodziny; Władysława i Jan Pawłowski: Listy.

9823. PAŹDZIERNIKOWE zaostrenie kursu. Wokół referatu Stanisława Radkiewicza zgłoszonego na posiedzeniu Prezydium PKWN 4 października 1944 r. [Wyd.] Maciej Łochowski. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 407–430, streszcz. ang.

Zawiera protokół posiedzenia.

9824. PELC-PIASTOWSKI Jerzy: Obwód AK Łańcut. T. 3. Katowice 2018 Druk. Archidiec. 8° ss. 193, il., mapy.

T. 1 pt.: Z akowskich wspomnień. Obwód Łańcut. Katowice 2016.

9825. [PIĄTEK Marianna]: Oni tu przyszli. Wspomnienia Marianny Piątek z domu Wojdan, świadka mordy w Lubieszowie na Polesiu, gdzie dwustu Polaków spalono żywcem. Wywiad przepr. Jacek Kiełpiński. Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 8° ss. 155, nlb. 1, tabl. 28, il., mapy.

Dot. mordy dokonanej przez ukraińskich nacjonalistów 9 XI 1943 r.

9826. PIKOR Wojciech: Wspomnienia. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 30, il.

Wspomnienia autora (żyjącego w l. 1907–1989) z II wojny światowej i życia w PRL, doprowadzone do 1980 r.

9827. PILECKI Witold: Witold's report from Auschwitz. Ząbki 2017 Apostolicum 8° ss. XXXVIII, 253, nlb. 5, il.

Wyd. w jęz. pol. 2017.

9828. PKWN w Chełmie? Na podstawie protokołów posiedzeń Delegatury KRN dla terenów wyzwolonych i PKWN z lipca 1944 r. Materiały. [Wyd.] Robert Kozyrski. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 455–486, streszcz. ang., ros.

9829. POCZĄTKI obozu Auschwitz w świetle materiałów źródłowych. The origins of the Auschwitz Camp in the light of the source

materials. Oprac. Igor Bartosik, Łukasz Martyniak, Piotr Setkiewicz; tł. William Brand. Oświęcim 2018 Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau 4° ss. 377.

Tekst równol. pol., ang.

9830. [POGOŹEV Andrej] Pogożew Andriej: Ucieczka z Auschwitz. Z ang. przeł. Katarzyna Bażyńska-Chojnacka i Piotr Chojnacki. Warszawa 2011.

Rec.: Lachendro Jacek, *Auschwitz Studies*. [No] 28: 2018 s. 249–252.

9831. POLONIUS Alexander: Widziałem oblężenie Warszawy. Sensacyjny nieznanymi dziennik z września 1939! Przeł. Marek Przybyłowicz. Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 409, nlb. 2, tabl. nlb. 16, il., mapa.

Dziennik napisany przez autora (posługuje się pseud.), który spędzając wakacje w Warszawie opisał oblężenie miasta przez Niemców we wrześniu 1939 r.

9832. POTOCKA Maria Anna: Zofia Posmysz. Szrajberka 7566. Auschwitz 1942–1945. Kraków 2018 Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK 8° ss. 127, nlb. 1, k. tabl. nlb. 4 złożone luzem, il. + 1 dysk optyczny (CD).

Zbiór wspomnień Z. Posmysz zarejestrowanych przez M. A. Potocką.

9833. DAS PRIVATLEBEN von SS-Leuten im KZ Auschwitz. Auswahl und Bearbeitung der Berichte Piotr Setkiewicz; aus dem Polnischen übersetzt von Siegfried Schmidt. Oświęcim 2018 Staatliches Museum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 151, nlb. 3, il.

Wyd. oryg.: Życie prywatne esesmanów w Auschwitz. Wybór i oprac. relacji Piotr Setkiewicz. Oświęcim 2012.

9834. PRYZYSTASZ Zbigniew B.: Spuścizna katyńska. Zapiski znalezione w dole śmierci. Wstęp i oprac. Zygmunt Matuszek, Jacek Zygmunt Matuszek. Piórków Trybunalski 2018 UJK w Kielcach. Filia 16° ss. 98, nlb. 3, tabl. 6, il.

Dziennik obozowy ppor. rez. piechoty Wojska Polskiego (1912–1940), z pobytu w obozie w Kozielsku.

9835. RASSALSKI Stefan: Warszawskie dziewczyny, kanały i gołębiarze. Wybór i oprac. tekstów Bożydar Rassalski. Warszawa 2018 Wydaw. Bellona 8° ss. 286, nlb. 2, il.

Fragmety dziennika Stefana Rassalskiego opisujące powstanie warszawskie, a także reportaże przedstawiające wybrane epizody z walk oraz sylwetki walczących w powstaniu.

9836. REDLARSKI Stanisław Leszek: Grudziądzkie reminiscencje 1930–1990. Prywatna karta historii XX wieku. Białystok 2018 Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego 8° ss. 126, nlb. 1, il.

Wspomnienia autora (ur. 1930) dot. ojca Jana Redlarskiego, życia podczas wojny oraz w czasach PRL-u w Grudziądzu.

9837. REICHARDT Jasia: Piętnaście podróży z Warszawy do Londynu. Przeł. Joanna Błachnio. Łódź–Warszawa 2018 Muzeum Sztuki; ŻIH 8° ss. 142, il.

Wspomnienia dot. podróży, które doprowadziły autorkę z warszawskiego getta do Londynu, zawiera obraz rodziny i życia w okupowanej Warszawie; obejmuje l. 1939–1946.

9838. REMBOWSKI Maciej: Moje wspomnienia. Red. Jarosław T. Łożyński. Poznań 2018 Bogucki Wydaw. Nauk. 8° ss. 152, il.

Wspomnienia autora (1920–2010), żołnierza Armii Poznań, uczestnika powstania warszawskiego, z lat dzieciństwa spędzonych w Wyszakowie, walk podczas II wojny światowej, pobytu w obozach jenieckich oraz życia w czasach PRL-u.

9839. [RINGELBLUM Emanuel]: Pisma Emanuela Ringelbluma z bunkra. Oprac. Eleonora Bergman, Tadeusz Epszstein, Magdalena Siek. Warszawa 2018 ŻIH 8° ss. XVII, nlb. 1, 368, nlb. 1, streszcz. ang. + 1 dysk optyczny (CD-ROM). (Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy; T. 29a).

9840. [RINGELBLUM Emanuel]: Pisma Emanuela Ringelbluma z getta. Oprac. Joanna Nalewajko-Kulikow. Warszawa 2018 ŻIH 8° ss. LX, 596, streszcz. ang. + 1 dysk optyczny (CD-ROM). (Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy. T. 29).

9841. ROGALSKI Robert: Siedlce, okupacja, teatr. Wspomnienia z lat 1920–2018. Rozmowę wstępną przeprowadził Andrzej Chojnacki. Siedlce–Kosów Łacki 2018 Miejsko-Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 214, il.

Wspomnienia aktora filmowego i teatralnego, żołnierza AK, pseud. Czeng, z lat dzieciństwa, wydarzeń II wojny światowej, czasów okupacji, studiów oraz działalności artystycznej.

9842. ROLA-SZADKOWSKI Janusz: Z błyskawicą na tygrysy. Dziennik powstańca. Red., posł. Anna Gądek; red. merytoryczna, przypisy, biogramy Marek Daroszewski. Poznań 2017 Wydaw. Poznańskie 8° ss. 300, nlb. 3, il.

Powstanie warszawskie.

9843. RUDAWIEC Bohdan, Łupinowicz Halina: Rzuceni w stępy Kazachstanu. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury 8° ss. 133, nlb. 2, il. (Sztuka Polska. Literatura).

Wspomnienia autorów od wywózki w 1940 r. z rodzinnego Grodna na Syberię oraz późniejszej tułaczki, doprowadzone do 1949 r.

9844. [RUDENKO Jerzy]: Wspomnienia z Kazachstanu Jerzego Rudenko. Pod red.

Ryszarda Stefaniaka. Częstochowa 2017 Zespół Szkół Technicznych 8° ss. 167, nlb. 2, il., mapy.

J. Rudenko (1932–2003).

9845. [RUMKOWSKI Chaim Mordechaj]: „Słuchają słów Prezesa...”. Księga przemówień Chaima Mordechaja Rumkowskiego. Red. i oprac. nauk. Adam Sitarek i Michał Trębacz. Łódź 2011.

Rec.: Spodnikiewicz Paweł, *Acta Judaica Lodziensia*. T. 1: 2011 [dr.]: 2012 s. 187–189.

9846. RUTKOWSKI Stanisław Bożywoj: Pamiątnik z oflagów 1939–1945. Wstęp, oprac. i red. nauk. Wojciech Polak, Sylwia Galij-Skarbińska. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 251, il.

Wspomnienia pplk. (1898–1989) z aresztowania i więzienia w kilku oflagach oraz działalności w obozowym ruchu oporu.

9847. [RYDAROWSKA-SZYMERSKA Maria]: Wspomnienia pfm. Marii Rydarowskiej-Szymerskiej z KL Bergen-Belsen ze zbiorów CAP w Orchard Lake. [Wyd.] Jarosław Wąsowicz. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 199–216.

Z 1945 r.

9848. RYZA Ryszard: Moje z Olkuszem brylantowe gody (fragmenty). *Ilcusiana*. 2015 nr 12 s. 61–69.

Wojsenny Olkusz widziany oczami autora (ur. 1937).

9849. SALAMON Maria: Wspomnienia z okupacji. *Zapiski Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich w Wiśniczu*. [T. 1]: 2015 s. 94–95.

Wspomnienia autorki (zm. 1989) ukazujące opiekę nad uchodźcami przybyłymi do Nowego Wiśnicza w czasie kampanii wrześniowej.

9850. [SILBERMAN Pnina]: Ostatnia hachszara. Listy Pniny Silberman do Dory Gromb i Chai Lerman (Heleny Lemańskiej). *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 4 s. 181–192.

Z l. 1940–1944.

9851. SKOWRON Roman: Czerwień i biel. 100 lat niepodległości Polski 1918–2018, 200 lat Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie 1818–2018. Kraków 2018 Expo Graphic 8° ss. 155, nlb. 5, il.

Wspomnienia artysty plastyka (ur. 1937) o rodzicach, młodości spędzonej w Środzie Wielkopolskiej, życia rodziny podczas II wojny światowej, edukacji, rozpoczęcia studiów na Wydz. Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. Zawiera też katalog prac, kronikę obejmującą l. 1981–2017 oraz życiorys autora.

9852. SMURZYŃSKI Jerzy: Czarne lata na łomżyńskiej ziemi: (masowe zbrodnie hitlerow-

skie w roku 1939 i latach 1941–1945 w świetle dokumentów). Warszawa–Łomża 1997.

Uzup.: Smurzyński Jerzy: Czarne lata na łomżyńskiej ziemi. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 195–218.

9853. SOBOTA-GRÜN Ewa: Wspomnienia z lat 1939–1941 (fragment „Wspomnień z Syberii”). Tekst przypisami opatrzył Janusz Porycki. *Bielski Almanach Historyczny*. [T. 3]: 2018 s. 113–138.

Wspomnienia nauczycielki (1921–2011) z kampanii wrześniowej przeżytej w Czajach, wkroczenia Sowieców, ucieczki ojca-nauczyciela do Jasła, wysiedlenia i początku drogi na zesłanie (do 21 VI 1941 r.).

9854. SOSABOWSKI Stanisław: Z dziejów obrony Warszawy wrzesień 1939 (1941 r.). *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 1 s. 108–132.

Przedruk artykułu z „Bellony” z 1941 r.

9855. THE SS Garrison in KL Auschwitz. Oprac. Piotr Setkiewicz. Oświęcim 2018 Auschwitz-Birkenau State Museum 8° ss. 234, nlb. 3, il. (Voices of Memory; 13).

Wyd. pol.: Załoga SS w KL Auschwitz. Oświęcim 2017.

9856. STANEK Zofia: White gamut. A memoir of Siberian exile. Preface to the English ed. by Monika Freyman-Herrera; English transl. by Nick Hodge, Piotr Krasnowolski. Kraków 2018 Inter Line SC 8° ss. 163, nlb. 1, il.

Tyt. oryg.: Biała gama. Kraków 1997.

9857. STEPSKA-KOT Elżbieta: Wspomnienia. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 9]: 2013 s. 41–46.

Relacja córki policjanta (ur. 1937), oparta na wspomnieniach matki Anny Sławińskiej oraz własnych, opisująca aresztowanie ojca, Tarnopol w czasie wojny, wywiezienie do Kazachstanu oraz powrót do ojczyzny.

9858. STRAŚ Adam: Wspomnienia z czasów okupacji hitlerowskiej w Sławkowie. *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 2: 2017 s. 21–31.

Obejmują relację o zbrodniach hitlerowskich wobec Polaków i Żydów, tajne nauczanie przez Klarę Sawrycz oraz wkroczenie Sowieców.

9859. SUCHCICKI Czesław: Echo syberyjskich wspomnień. Wrocław 2018 SUCZES 8° ss. 82, il.

Współczesne spojrzenie autora (ur. 1928) na syberyjskie zesłanie, skonfrontowane z dziecięcym punktem widzenia. Opis zesłania rodziny w 1941 r., pobytu oraz panujących warunków, powrotu do Polski w 1946 r.; zawiera rozważania nt. politycznych wydarzeń w powojennej Polsce.

9860. SWOROBOWICZ Teresa: Moje wspomnienia. Gdańsk–Wejherowo 2018 Havran Wydaw. Domowe 8° ss. 132, il.

Wspomnienia autorki (ur. 1932) nt. domu rodzinnego we wsi Czerniewo, II wojny światowej, pomocy partyzantom AK po

zakończeniu wojny, aresztowania i procesu, pobytu w więzieniu w Połocku, skazania (w 1948 r.) na 25 lat łagru, pobytu w obozie w Poćmie, uwolnienia oraz powrotu do Polski w 1957 r.

9861. SYBIRACKIE dzieje. Ku pamięci... o byłych ludziach i ich czasach. Świeradów-Zdrój–Jelenia Góra 2017 Wydaw. Poligrafia Ad Rem 8° ss. 149, il., mapy.

Praca jest efektem konkursu, rozmów młodzieży z Sybirakami.

9862. SZABLOWSKI Stanisław: Dziennik 31 VIII 1939 r. – 23 II 1944 r. Oprac. i komentarz Regina Szablowska-Lutyńska. Dęblin 2018 Wydaw. Lotniczej Akad. Wojsk. 8° ss. 67, nlb. 16, tabl. nlb. 16, il. Lotnicza Akad. Wojsk. (Biblioteczka Podchorążego; t. 1).

Dziennik ppor. 65 Eskadry Bombowej, dowódcy Eskadry „A” Dywizjonu 307 z udziału w wojnie obronnej w 1939 r. oraz późniejszej służby w Wielkiej Brytanii do śmierci w 1944 r.

9863. SZMAGLEWSKA Seweryna: Dymy nad Birkenau. Oświęcim 2017 Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 316. (Arbeit Macht Frei).

Toż w jęz. ang.: Smoke over Birkenau. Transl. by Jadwiga Rynas. Oświęcim 2017 ss. 335.

Wspomnienia autorki z pobytu w obozie w I. 1942–1945.

9864. SZPILMAN Władysław: Pianista. Warszawskie wspomnienia 1939–1945. Wstęp i oprac. Andrzej Szpilman; fragm. pamiętnika Wilm Hosenfeld; posł. Wolf Biermann. Kraków 2018 Znak Horyzont 8° ss. 220, nlb. 3, tabl. 12, il.

9865. SZPIRO Dawid: Pamiętnik. Tł. z jęz. ros. Aneta Szekalska. Białystok 2018 Galeria im. Sleńdzińskich 8° ss. 250, nlb. 8, il.

Tekst równol. pol., ang.

Wspomnienia autora (ur. 1922) z życia w Supraślu podczas okupacji sowieckiej oraz niemieckiej, pracy w Żydowskiej Służbie Porządkowej; obejmują I. 1940–1943.

9866. SZURO Jan: I tak będę żył. Rozmowy z tatą Stanisławem Szuro wiecznym optymistą, żołnierzem niezłomnym, weteranem września 1939 roku, konspiracji przeciw Niemcom i władzy ludowej, więźniem obozów koncentracyjnych i więzień komunistycznych. Kraków 2018 Wydaw. i Drukarnia Tow. Słowaków w Polsce. Salonik 8° ss. 432, il.

Wywiad-rzeka ze Stanisławem Szuro (ur. 1920).

9867. [SZYCH Jan]: Diecezja Łucka w latach 1939–1945. Sprawozdanie ks. Jana Szycha. Oprac. Maria Dębowska. Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 67, nlb. 1.

9868. [ŚMIGIEL Alfons]: Wspomnienia z lat 1939–1955 bernardyna Alfonsa Śmigła OFM (1914–1993). Cz. 2: Lata 1944–1955. [Wyd.]

Aleksander Krzysztof Sitnik. *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 317–359, streszcz. wł.

Cz. 1. *Tamże*. T. 27: 2017.

9869. ŚWIERCZYŃSKI Bernard Konrad: Przemytynicy życia. Oprac. i posł. Aleksandra Janiszewska. Warszawa 2018 Ośr. Karta 8° ss. 158, nlb. 4, il., mapy.

Wspomnienia autora opisujące środowisko warszawskich szmuglerów i przemytników podczas II wojny światowej, pomocy Żydom zamkniętym w getcie w dostarczaniu produktów oraz w przechodzeniu na „aryjską stronę” miasta.

9870. [TARNOWSKI Artur]: Obozowe listy Artura Tarnowskiego. [Wyd.] Tadeusz Zych. *Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 89–104.

Z 1941 r.

9871. TERROR niemiecki w Zamojszczyźnie 1939–1944. [Red.] Zygmunt Klukowski. *Żwirzyniec 2018 Roztoczański Park Narodowy 8° ss. nlb. 22, 170, nlb. 1, il.* (Wydawnictwo Materiałów do Dziejów Zamojszczyzny w Latach Wojny 1939–1944; t. 1).

Repr., oryg.: Zamość 1945.

Antologia wspomnień.

9872. TROJAN Longina: Wielki mały świat. Wspomnienia emigrantki z Australii. Perth–Wrocław–Toruń 2018 Oficyna Wydaw. Kucharski 8° ss. 158, il.

Wspomnienia emigrantki (ur. 1936) nt. dzieciństwa spędzonego w Korolówce, wojny, przesiedlenia rodziny z Kresów na tereny Ziemi Odzyskanych, edukacji i pracy w Wojewódzkim Szpitalu we Wrocławiu oraz emigracji do Australii i wycieczek do Polski.

9873. TYTKO Kazimierz: Dziennik z lat 1940–1943. Oprac. Karolina Koprowska, Mirosław Skrzypczyk. Łelów 2018 Kontur Drukarnia 8° ss. 247, il.

Dziennik młodego artysty-samouka (ur. 1924) pochodzącego z Łelowa, od 1942 r. żołnierza AK; zawiera rysunki i obrazy autora.

9874. „URATOWAĆ pamięć (...)”. Wspomnienia Polaków zapisane w historii i świadomości. Oprac. red. Alina Czapla; opieka merytoryczna Zygmunt Czapla. Koszalin 2018 Dyr. Zespołu Szkół Niepubl. „Czapłówka” 8° ss. 131, il.

Antologia wspomnień kresowiaków, I. 1939–1989.

9875. W MARSZU i boju. Z walk i przeżyć partyzanckich żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej NSZ. Reprint wydania z 1948 roku. Red. merytoryczna Karol Wołek. Lublin 2018 Fund. im. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 148, il.

Antologia wspomnień, I. 1944–1945.

9876. WACHOLDER Ben Zion: Wspomnienia. Tł. Piotr Majdanik; red. Łukasz Rzepka.

Ożarów–Kraków 2018 Fund. im. Św. Królowej Jadwigi dla Uniw. Papieskiego Jana Pawła II 8° ss. 183, nlb. 1, il. (BOŻnica Biblioteka Ożarowa Żydowskiego; t. 1).

Wspomnienia mieszkańca Ożarowa z okupacji niemieckiej, pobytu w getcie oraz ucieczki.

9877. WALKA zbrojna i działalność polskiego ruchu oporu w świetle dokumentów niemieckich 1939–1945. Oprac. i red. nauk. Janusz Gmitruk, Piotr Matusak. Warszawa 2018 MHPRL 8° ss. 1257. MHPRL, Stow. Historyków Wojskowości.

9878. [WASIŁOJC-SMOLEŃSKA Janina]: „Nie było czasu na strach...”. Z Janiną Wasiłojc-Smoleńską rozmawiają Marzena Kruk i Edyta Wnuk. Szczecin 2016 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 353, nlb. 2, tabl. 48, il.

Wywiad z Janiną Wasiłojc-Smoleńską (1926–2010), żołnierzem 5. Brygady Wileńskiej AK nt. dzieciństwa, działalności konspiracyjnej, aresztowania po wojnie i pobytu w Zakładzie Karnym w Fordonie oraz Inowrocławiu.

9879. WEISS Szewach: Pamiętam... Rozmawia Kamila Drecka. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 299, nlb. 5, il.

Wywiad-rzeka z byłym ambasadorem Izraela w Polsce, prof. nauk politycznych, dziennikarzem (ur. 1935) nt. dzieciństwa, ocalenia z Zagłady, aż po czasy współczesne, relacji polsko-żydowskich, narodowych stereotypach, zakłamywaniu i odkłamywaniu historii, pamięci i poczuciu tożsamości.

9880. WIELANIER Roch, Wielanier Zdzisława, Wielanier Jadwiga: „Przecież wyjazd za granicę był w sferze marzeń...” Korespondencja z obozów pracy Erfurt i Steyr 1944/45. Oprac. Maria Polakowska i Jacek Żurek. Warszawa–Katowice–Siedlce 2018 Fund. Centrum Badań nad Historią Kościoła im. ks. Wincentego Myszora 8° ss. 372, il., streszcz. ang., niem., ros.

9881. [WILCZYŃSKI Chaskiel]: Pisma Chaskiela Wilczyńskiego. Oprac. Eleonora Bergman, Tadeusz Epsztein; przekł. Tadeusz Epsztein, Magdalena Siek. Warszawa 2018 ŻIH 8° ss. XXXV, 434, nlb. 1, mapa, streszcz. ang. + dysk optyczny (CD-ROM). ŻIH. (Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy; t. 30).

Pisarz (1892–1943).

9882. WITOLD. Listy więzienne. Oprac. Jacek Łuczak, Anna Lasek; współpr. Maciej Łuczak. Poznań 2018 Nauka i Innowacje 8° ss. 453, nlb. 1, il.

Zbiór korespondencji Witolda Kowalskiego (1921–1942) z pobytu w więzieniach niemieckich; zawiera pamiętnik obejmujący okres od września do października 1939 r., akta procesowe, akt oskarżenia oraz wyrok śmierci.

9883. [WITT-PASZTA Hanna]: Hanna Witt-Pasza. Być dla kogoś. Oprac. Rafał Kowalski. Płock 2018 Książnica Płocka im. Władysława Broniewskiego 8° ss. 103, nlb. 1, il. (Niezapomniani Płocczanie z Urodzenia i Wyboru).

Pamiętnik mówiony pianistki, działaczki społecznej (ur. 1935) nt. rodziny, dzieciństwa spędzonego w Wieluniu, zamiłowania do muzyki i nauki gry na pianinie, życia po zakończeniu wojny, pracy jako pedagoga w szkole muzycznej w Płocku oraz dyrektora orkiestry.

9883a. WOSKOWSKI Stanisław: Byłem więźniem Radogoszcza. Oprac. Stanisław Andrzej Średziński, Teresa Fereżyńska. Łódź 2018 Fund. Kamienna Łódź 8° ss. nlb. 44, il.

Wspomnienia więźnia (1895–1974) od momentu aresztowania 7 XI 1939 r. do uwolnienia 23 V 1940 r.; zawiera też życiorys autora oraz jego powojenne losy.

9884. WOŹNIAK Małgorzata Helena: Dzieci w anus mundi – największa hańba ludzkości. Nazistowskie obozy zagłady. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 277, il.

Antologia wspomnień osób, które jako dzieci przeżyły pobyt w obozach zagłady.

9885. [WÓJCİK Józefa, Kocur Maria]: Z Mościsk do Jugowa. Relacje Józefy Wójcik [ur. 1930] i Marii Kocur [ur. 1928], repatriantek z Kresów Wschodnich. [Wyd.] Arkadiusz S. Więch. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 10: 2018 s. 205–249, streszcz. ang., ukr.

Wspomnienia sióstr dot. lat 1939–1958, wywiad z 2014 r.

9886. WRZESIEN 1939 roku w Warszawie. Sprawozdanie Poselstwa Łotwy. [Wyd.] Ēriks Jēkabsons. *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 235–286, streszcz. ang.

9887. WUTKE Paweł: Cena chleba. Historia mojej rodziny, przeżycia własne. Wyd. 2 uzup. Łódź 2018 WBP im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 8° ss. 226, nlb. 1, il.

Z treści: Bierczyński Piotr: Słowo wstępne do wydania drugiego uzupełnionego s. 3–5; Wutke Andrzej: Przedmowa do wydania pierwszego s. 7; Wutke Paweł: Cena chleba. Historia mojej rodziny. Przeżycia własne s. 11–147; Marciniak Wojciech: Recenzja wspomnień Pawła Wutke s. 189–191; Piotrowicz Maria: Osobista ocena wspomnień Pawła Wutke s. 193; Wiatr-Partyka Stanisława: Recenzja wspomnień Pawła Wutke s. 195; Wutke Mieczysław: Cena chleba i wolności. Z moich wspomnień s. 197–207; Piotrowicz Maria: Mieczysław Wutke w Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” s. 225–226. Wyd. 1. 2014.

9888. „WYZWOLENIE” Włocławka w 1945 r. w świetle dokumentów dowództwa 3 Dywizji Piechoty z zasobu Centralnego Archiwum Wojskowego w Warszawie. [Wyd.] Kamil Anduła. *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 153–173.

9889. ZAGÓRSKI Waław: *Wolność w niewoli*. Przedm. Adam Ciołkosz. Wyd. 1 krajowe. Gdańsk 2014 Oficyna Wydawnicza Finna 8° ss. 480, tabl. 16, il.

Wspomnienia dziennikarza (1909–1982), pseud. „Daniel”, „Lech”, dot. tworzenia struktur i walk w podziemiu niepodległościowym od września 1939 r. do powstania warszawskiego.

9890. ZAKRZEWSKI Tadeusz: *Powstanie warszawskie widziane z wieży spadochronowej*. Wyd. 2 rozsz. [Warszawa 2016] Książka i Wiedza 8° ss. 242, nlb. 1.

Wyd. 1. 2014.

9891. ZAMOJSZCZYŻNA w walce z Niemcami 1939–1944. [Red.] Zygmunt Klukowski. Zwierzyniec 2018 Roztoczański Park Narodowy 8° ss. 196, nlb. 1, il. (Wydawnictwo Materiałów do Dziejów Zamojszczyzny w Latach 1939–1944; t. 2).

Antologia wspomnień.

9892. ZIELIŃSKI Damian: *Dzieciństwo w czasach wojny*. Żnin 2017 Wydaw. Dominika Księżkiego Wulkan 8° ss. 46, nlb. 2, il.

D. Zieliński (ur. 1936).

9893. ZIELONOGÓRSCY Sybiracy. Red. nauk. Czesław Osekowski. Zielona Góra 2018 Stow. na rzecz Pomocy Zesłańcom Sybiru 8° ss. 614, il., mapy.

Wojenne wspomnienia i sylwetki Sybiraków.

9894. ZIEMBA Adam: *Pajda chleba. Oświęcim 2017 Państw. Muzeum Auschwitz-Birkenau 8° ss. 102. (Arbeit Macht Frei)*.

Toż w jęz. ang.: *A pice of bread*. Transl. Gerard Majka. Oświęcim 2017 ss. 110.

Wspomnienia obozowe z l. 1941–1942.

9895. ZYGADLEWICZ Roman, [pseud.] *Zawor: Na cichym froncie. Relacja z działalności konspiracyjnej w Łodzi 1939–1945*. Pod red. Tomasza Toborka, Joanny Żelazko. Łódź–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 494, nlb. 1, il. IPN–KŚZpNP. Oddz. w Łodzi. (Biblioteka Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi; t. 48).

Wspomnienia autora (1910–1999) nt. działalności w AK w Łodzi, w szczególności w dzielnicy Bałuty.

9896. „ŻNIWIARZ” – kompania dywersyjna. *Relacje żołnierzy 9. Kompanii, Kedyw 17. Całość oprac. Jacek Klempis*. Wyd. 2. Warszawa 2018 Eliotpol Jacek Klempis 8° ss. 283, il. (Biblioteka Żoliborska).

Wyd. 1. 2016.

9897. ŻYJĘ. *Wybór odpowiedzi na ankietę ks. prof. Konstantego Michalskiego z 1945 roku*,

skierowaną do byłych więźniów politycznych z czasów okupacji niemieckiej. Red. Edward Formicki [i in.]. Kraków 2012.

Rec.: Lachendro Jacek, *Auschwitz Studies*. [No] 29: 2018 s. 179–186.

Opracowania

Zob. poz. 2893, 3813, 5821, 7030, 9151, 9332, 9569, 9642, 9648, 9674, 9687, 9693, 9729, 9732, 9811, 9814, 9823, 10569, 10576, 10666, 10759, 10955.

9898. 66 OSOWIECKI Rejon Umocniony 1940–1941. Część północna. [Aut.] Rafał Bujko, Łukasz Kozdrój, Marcin Kozdrój, Anna Świńska. Grajewo 2018 Eko-Dom; współpr. Eko-Druk 8° ss. 336, il. Grupa Badawcza Kriepost.

Linia Molotowa w woj. podlaskim.

9899. AUDERO-BOTTERO Diego: *Verso lo sterminio. Storia degli ebrei di Cracovia 1939–1945*. Warszawa–Cracovia 2017 Jerzy Moraś Wydaw. „Penelopa”; in collab. con Istituto Italiano di Cultura 8° ss. 128, il.

Toż w jęz. hiszp.: *Rumbo al exterminio. Breve historia de los judios de Cracovia 1939–1945*. Trad. Imma Blasco y Adriana Martinez Duran. Warszawa 2017 ss. 121, il.

9900. BARTOSIK Igor: *Crematorium VI in KL Auschwitz: How the Idea of the Crematorium for Mass Cremation Originated*. *Auschwitz Studies*. [No] 29: 2018 s. 75–96.

9901. BARTOSIK Igor: *Gas Chamber and Crematorium Components in the Collections of the Auschwitz-Birkenau State Museum in the Light of the Archival Records*. *Auschwitz Studies*. [No] 28: 2018 s. 7–82.

9902. BASTER Janusz: *The chronicle of the Polish Underground State in Kraków (1939–1945)*. Kraków 2018 Muzeum Hist. Miasta Krakowa 8° ss. 73, il., mapy.

9903. BAUER Yehuda: *Powstanie w getcie warszawskim. Nowe spojrzenie. Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 25–42, streszcz. ang.

9904. BAUM-GRUSZOWSKA Marzena: *„Sprawiedliwi” Ziemi Piłźnieńskiej. Rocznik Piłźnieński*. [R. 13]: 2017 s. 17–27.

9905. BĄCZYK Norbert, Jasiński Grzegorz, Trzepałka Hubert: *Brückenkopf Warschau 1944. Odcinek południowy: Karczew, Otwock, Celestynów, Wiązowna*. Warszawa 2018 Libiri Militari 8° ss. 223, nlb. 1, tabl. 8, il., mapy.

Warszawski Rejon Umocniony.

9906. BEEVOR Antony: *Arnhem. Operacja Market Garden*. Przekład Paweł Cichawa.

Kraków 2018 Znak Horyzont – Społ. Inst. Wydawniczy Znak 8° ss. 585, nlb. 2, tabl. 32, il. (Znak Historia).

9907. BELSKI Józef: Ostatnie dni. Kraków 2018 Wydaw. Maszynograf 8° ss. 246, il.

Na terenie powiatu pińczowskiego, od 10 VIII 1944 r. do 15 I 1945 r.

9908. BEN Arie Katriel: Bohaterska obrona Monte Cassino 1944. Aliancka kompromitacja na włoskiej ziemi. Tł. Dominik Jednorowski. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 300, il.

9909. BĘBNIK Grzegorz: „Incydent” w Stopnicy 9 września 1939 roku – między zbrodnią sądową a egzekucją. *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 65–101, streszcz. ang.

Rozstrzelanie jeńców niemieckich przez żołnierzy 201. pułku piechoty z 55. Dywizji Piechoty na rozkaz dowódcy płk. Stanisława Kalabińskiego.

9910. BIGAJ Mirosława: Mroczny czas. Losy mieszkańców gminy Pępowo w czasie II wojny światowej. Wyd. nowe rozsz. Pępowo 2017.

Rec.: Martinek Ewa, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 300–302.

Wyd. 1. 2009.

9911. BOBER Sabina: Religion in the German concentration camps: turning from and to God. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 151–159, streszcz. pol.

9912. BODNAR [Galina] Hałyna: Wojna w jednym losie. Narracje biograficzne wdów sowieckich wojskowych na przykładzie listów do władz Lwowa z lat 1944–1945. *Krakowskie Pismo Kresowe*. R. 9: 2017 s. 93–111.

9913. BOJARSKA Barbara: Piaśnica – miejsce martyrologii i pamięci. Z badań nad zbrodniami hitlerowskimi na Pomorzu. Wyd. 5 uzup. i popr. Pelplin 2018 Bernardinum 8° ss. 130, nlb. 1, il., mapa.

Wyd. 1. Wrocław 1978.

9914. BOJEMSKI Sebastian: Nim Hitler uśnie śmierć komunie! Wywiad antykomunistyczny Narodowych Sił Zbrojnych pod okupacją niemiecką w latach 1942–1945. Warszawa 2018 Wydaw. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 350, nlb. 2, tabl. 16, il. (W Służbie Niepodległej).

9915. BORKIEWICZ Adam: Powstanie warszawskie 1944. Zarys działań natury wojskowej. Wyd. 4, uzup. i popr. Warszawa 2018 Muzeum Powstania Warszawskiego 4° ss. 1245, nlb. 2, il., mapy.

Wyd. 1. 1957.

9916. BOROWIAK Mariusz: Hunt-class destroyers. In Polish Navy service. 3D visualization and drawings Waldemar Góralski; transl. Kazimierz Zygałdo. Lublin–Turka 2018 Kagero Publ. 4° ss. 240, tabl. 4, il.

Tekst równol. w jęz. ang., pol.

9917. BOROWIAK Mariusz: Polskie Okręty Wojenne w Wielkiej Brytanii 1939–1945. Oświęcim 2018 Napoleon V 8°.

T. 12: Okręty francuskie pod polską banderą ss. 73, il.

T. 13: Niszczyciel eskortowy Kujawiak ss. 110, il.

T. 14: Okręt podwodny ORP Dzik ss. 74, il.

T. 15: Ścigacze artyleryjskie S-1 – S-4 ss. 88, il.

T. 16: Niszczyciel eskortowy ORP Ślązak ss. 73, il.

T. 17: Ścigacze torpedowo-artyleryjskie S-5 – S-10 ss. 57, il.

T. 1. 2016.

9918. BORYS Marcin: Polonia amerykańska wobec II wojny światowej na przykładzie polskich parafii rzymskokatolickich w Chicago. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 24–33, streszcz. ang.

9919. BUCOŃ Zbigniew: Mały Wołyń. Walki zbrojne w powiecie przemyskim od akcji „Burza” do akcji „Wisła” (1944–1947). Niepokalanów 2017.

Rec.: Olszewska Natalia, *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 437–440.

9920. BZDYRAK Grzegorz: Sąd Biskupi w Lublinie pod okupacją niemiecką (1939–1944). Lublin–Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 426.

9921. CERAN Tomasz Sylwiusz: Paterek 1939. Zbrodnia i pamięć. Paterek 1939. Crime and memory. [Przeł. i korekta] Katarzyna Jopek. Bydgoszcz–Warszawa–Gdańsk 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 4° ss. 159, tabl. nlb. 65, il. IPN–KŚZpNP. Oddz. w Gdańsku. (Centralny Projekt Badawczy IPN Ziemie Polskie pod Okupacją 1939–1945) (Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN; t. 68) (Seria Gdańsk).

Zawiera również: listę ofiar oraz aneks źródłowy.

9922. CERAN Tomasz [Sylwiusz]: Żandarm w służbie Selbstschutzu. Otto Oberländer i zbrodnia niemiecka w Sadkach koło Nakła nad Notecią w 1939 r. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 69–94, streszcz. ang.

9923. CHAJKO Grzegorz: Życie codzienne i religijno-moralne w parafiach wiejskich Biłka Szlachecka oraz Dołżanka w archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego na łamach ogłoszeń duszpasterskich z lat 1942–1945. *Nasza Przeszłość*. T. 129: 2018 s. 365–386, streszcz. ang.

9924. CHARCZUK Wiesław: Działalność Podokręg IVA Siedlce (Podlasie) Batalionów Chłopskich w latach 1942–1944. *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 163–191, streszcz. ang.

9925. CHARCZUK Wiesław: Losy duszpasterzy i mieszkańców parafii Zbuczyn w latach 1939–1944. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 123–138.

9926. CHEREZIŃSKA Elżbieta: Byłam sekretarką Rumkowskiego. Dzienniki Etki Daum. Poznań 2018 Zysk i S-ka Wydaw. 8° ss. 394, nlb. 2, tabl. 32, il.

Chaim Mordechaj Rumkowski (1877–1945) i łódzkie getto w świetle wspomnień Estery Frenkiel (Etki Daum 1918–2001).

9927. CHOJNACKA Julita: Wybrane przykłady propagandy antybolszewickiej kierowanej do mieszkańców powiatu sokołowskiego w pismach ulotnych okupanta niemieckiego. Z zasobów Archiwum Państwowego w Siedlcach. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 139–156.

Zawiera też faksymile ulotek.

9928. CHUMIŃSKI Jerzy: Uratowani przed zagładą. Chlubna karta w historii Wojnicza. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 1 s. 48–52.

Icek (Ignac) Rosenbaum oraz siostry Bronka i Dorka Lirt ukrywane przez Franciszka Karasia i Władysława Przeklasę w kaplicy Studnickich na wojnickim cmentarzu.

9929. CIECHANOWSKI Grzegorz: Sowiecka i polska artyleria w bitwie o prawobrzeżny Szczecin. *Studia Artyleryjskie*. T. 8: 2018 s. 43–64.

W marcu 1945 r.

9930. CIESIELSKA Maria: Lekarze getta warszawskiego. Wyd. 2 (popr. i uzup.). Warszawa–Kobyłka 2018 Wydaw. Dwa Światy 8° ss. 449, nlb. 17, il., streszcz. ang.

Wyd. 1. 2017.

9931. CIESIELSKA Maria: Szpitale getta warszawskiego. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 3 s. 547–577, streszcz. ang.

9932. CIURA Franciszek: Gminy Alwernia i Babice pod okupacją hitlerowskich Niemiec 1939–1945. Kraków 2014 Wydaw. Jak 8° ss. 288, tabl. 16, il.

Zawiera także wspomnienia i relacje mieszkańców gmin Alwernia i Babice.

9933. CUBAŁA Agnieszka: Igrzyska życia i śmierci. Sportowcy w Powstaniu Warszawskim. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 375, nlb. 2, il.

9934. CYRA Adam: Retaliatory Violence Against the Inhabitants of the Oświęcim Region Following the Escapes of Prisoners from the Auschwitz Concentration Camp. *Auschwitz Studies*. [No] 28: 2018 s. 123–242.

9935. CZARNIAWSKI Marek: Podlaskie Bataliony Śmierci 1939–1941. Białystok 2018 Marek Czarniawski 8° ss. 101. (Prace historyczne).

Bataliony Śmierci Strzelców Kresowych.

9936. CZARNUCH Zbigniew, Wujec Stanisław: Poszukiwania zaginionego w rejonie Mosiny amerykańskiego bombowca B-17 i dwóch członków jego załogi. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny*. Nr 25: 2018 s. 271–287, streszcz. ang., niem.

Zaginął 18 II 1945 r., nieodnaleziony.

9937. CZERMAK Wiesław: Losy rodzin kresowych Czermaków i Manasterskich w latach 1939–1946. Częstochowa–Sosnowiec 2018 Progres Wydaw.-Druk-Reklama 8° ss. 107, nlb. 8, il.

9938. CZERWIŃSKA-BUCZEK Małgorzata: Dzieci wojennej Warszawy. Warszawa 2018 Rytm 8° ss. 117, nlb. 3, il.

9939. [CZERWONNAJA Swietłana] Červonna Svetlana: Pol'skij Vil'no – litovskij Vil'nūs i ten' Sovetskogo Soūza: ot sentābrā 1939 do iūnā 1941 (istoriā i ee otrāženie v iskusstve). *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 115–163, streszcz. ang.

9940. DALEJ jest noc. Losy Żydów w wybranych powiatach okupowanej Polski. T. 1. Pod red. Barbary Engelking, Jana Grabowskiego. Warszawa 2018 Stow. Centrum Badań nad Zagładą Żydów 8° ss. 865, nlb. 6, tabl. 10, il., mapy.

Treść: Engelking Barbara, Grabowski Jan: Wstęp s. 11–43; Engelking Barbara: Powiat bielski s. 45–189; Skibińska Alina: Powiat bilgorajski s. 191–380; Grabowski Jan: Powiat węgrowski s. 383–544; Szurek Jean-Charles: Powiat łukowski s. 547–620; Zapalec Anna: Powiat złoczowski s. 623–760.

Rec.: Chrobaczyński Jacek: Osaczeni, samotni, bezbronni... *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 266–301.

9941. DALEJ jest noc. Losy Żydów w wybranych powiatach okupowanej Polski. T. 2. Pod red. Barbary Engelking, Jana Grabowskiego. Warszawa 2018 Stow. Centrum Badań nad Zagładą Żydów 8° ss. 829, nlb. 6, tabl. 8, il., mapy.

Treść: Libionka Dariusz: Powiat miechowski s. 11–211; Panz Karolina: Powiat nowotarski s. 213–358; Frydel Tomasz: Powiat dębicki s. 361–521; Swaitek-Niewińska Dagmara: Powiat bocheński s. 523–642.

Rec.: Chrobaczyński Jacek: Osaczeni, samotni, bezbronni... *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 266–301; Gieron Roman: Próby

przetrwania Zagłady w powiecie bocheńskim. Refleksje po lekturze artykułu Dagmary Swałtek-Niewińskiej. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 95–108; Goliń Dawid: Nowotarska noc. Kilka uwag na marginesie artykułu Karoliny Panz. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 109–133.

9942. DĄBKIEWICZ Krzysztof: Emisarjusze i kurierzy. W służbie łączności i wywiadu. Warszawa 2018 Wojsk. Inst. Wydawniczy 8° ss. 286, nlb. 1.

9943. DENKIEWICZ-SZCZEPANIAK Emilia: Polska siła robocza w Organizacji Todta w Norwegii i Finlandii w latach 1941–1945. Wyd. 2. Gdańsk–Sopot 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 297, k. tabl. nlb. 1, il., streszcz. ang., niem., nor.

Wyd. 1. Toruń 1999.

9944. DĘBOWSKA Maria: Ksiądz Zygmunt Chmielnicki [1891–1944] – biskup żytomierski czy kandydat na biskupa pomocniczego w diecezji łuckiej. *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne*. T. 110: 2018 s. 133–144, streszcz. ang.

Dot. lat 1940–1944.

9945. DOBROŃSKI Adam Czesław: Kartoteka łomżyńska. [Cz.] 2. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 135–141.

Wojenne losy żołnierzy związanych z Łomżą, pojmanyh do sowieckiej niewoli w czasie II wojny światowej.

Cz. 1. *Tamże*. [T.] 13: 2013.

9946. DOBROWOLSKA Anna: Fotograf z Auschwitz. Warszawa 2013 Grupa Filmowa Rekontrplan 4° ss. 282, nlb. 6, il.

Zawiera także fragm. wywiadu-rzeki z Wilhelmem Brasse (1917–2012) z filmu „Portrecista” w reżyserii Ireneusza Dobrowolskiego.

9947. DOPART Alicja: Pabianice w dniach II wojny światowej w czasie okupacji hitlerowskiej 1939–1945. Pabianice 2018 [b.w.] 4° ss. 197, il., streszcz. ang.

9948. DOROSZUK Tadeusz: Gmina Wisznice w latach okupacji hitlerowskiej 1939–1944. *Studia z dziejów*. Wisznice–Lublin 2018 Drukarnia Tekst Emilia Zonik i Wspólnicy 8° ss. 236, il.

9949. DREIFUSS Havi: Relations between Jews and Poles during the Holocaust. The Jewish perspective. Jerusalem 2017 Yad Vashem 8° ss. 304.

Rec.: Grabowski Jan, *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 679–682.

9950. DUDZIŃSKI Tomasz: Bitwa pod Domanowem 13 IX 1939 r. Grajewo 2018 Tow. Przyj. 9 PSK 8° ss. 12, tabl. 4, il.

9951. DZIEDZIC Lech: Nie tylko Karość. Ukraińska zbrodnia przeciw ludzkości

w Chłaniowie i Władysławinie 23 lipca 1944. Wierchowina 2018 Lech Dziedzic 8° ss. 130, nlb. 1, il.

W aneksach protokoły przesłuchania świadków.

9952. DZIEDZICKA Marta: Oswajanie okupacji: kontynuacja życia przez polską inteligencję. Rekonesans. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 587–610, streszcz. ang.

9953. DZIERZBICKA Katarzyna: Ucieczka z Brockwitz. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 403–416.

Ryszarda Budzianowskiego „Borysa” (1930–2015) i Romana Kazimierzczaka „Lisa” powstańców warszawskich, wysłanych do pracy w hucie szkła, 22 XII 1944 r.

9954. DZIUBEK Marcin: Niezłomni z oddziału „Sosienki”. Armia Krajowa wokół KL Auschwitz. Nowe spojrzenie. Kraków–Oświęcim 2016.

Rec.: Szyprowski Bartłomiej, *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 287–294.

9955. ENGELKING Barbara: Jest taki piękny słoneczny dzień... Losy Żydów szukających ratunku na wsi polskiej 1942–1945. Warszawa 2011.

Rec.: Gontarczyk Piotr: Czy bracia Hryć byli polskimi mordercami Żydów? Czyli uwagi na temat naukowej wiarygodności badań prof. Barbary Engelking. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 201–204.

9956. ENGELKING Barbara: Żydzi i komuniści w okupowanej Warszawie. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 80–114, streszcz. ang.

9957. FIEDLER Radosław: Iran – śladami polskich uchodźców. Poznań 2018 Wydaw. FNCE 8° ss. 232, il.

9958. FILIPOW Krzysztof: „Kde domov můj, kde domov můj?”. Czechosłowacy i polscy żołnierze dekorowani w czasie II wojny światowej. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 137–150, streszcz. ang., niem., ros.

9959. FOGELZANG-ADLER Ewa: „Jutro Polski. Biuletyn Informacyjny” (1940–1942) na tle konspiracyjnej prasy Stronnictwa Demokratycznego w Krakowie: problematyka wojenno-okupacyjna i perspektywna. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 4 s. 111–131, streszcz. ang.

9960. FRITZ Juergen, Anders Edward: Mord dokonany na polskich jeńcach wojennych we wsi Podgaje (Flederborn) w lutym 1945 r. *Europa Orientalis*. [T.] 3: 2012 s. 157–186, streszcz. ang.

9961. GAŚSIOROWSKI Andrzej, Tomkiewicz Monika: *Konspiracja w Gminie Dziemiany w latach 1939–1945*. Gdańsk–Kościerzyna 2017 Nandruk Marcin Narloch 8° ss. 89, il. Muzeum Stutthof w Sztutowie, Oddz. KŚZpNP w Gdańsku.

9962. GEOGRAPHIES of the Holocaust. Ed. by Anne Kelly Knowles, Tim Cole, Alberto Giordano. Bloomington–Indianapolis 2014 Indiana Univ. Press 8° ss. 260.

Z treści: Giordano Alberto, Knowles Anne Kelly, Cole Tim: *Geographies of the Holocaust* s. 1–18; Knowles Anne Kelly, Jaskot Paul B., Blackshear Benjamin Perry, De Groot Michael, Yule Alexander: *Mapping the SS Concentration Camps* s. 19–52; Beorn Waitman Wade, Knowles Anne Kelly: *Killing on the Ground and in the Mind: The Spatialities of Genocide in the East* s. 89–120; Jaskot Paul B., Knowles Anne Kelly, Harvey Chester, Blackshear Benjamin Perry: *Visualizing the Archive: Building at Auschwitz as a Geographic Problem* s. 159–191; Gigliotti Simone, Masurovsky Marc J., Steiner Erik B.: *From the Camp to the Road: Representing the Evacuations from Auschwitz, January 1945* s. 193–225.

Rec.: Leociak Jacek, *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 683–689.

9963. GERLACH Christian: *Der Mord an den europäischen Juden. Ursachen, Ereignisse, Dimensionen*. München 2017 C.H. Beck 8° ss. 576.

Rec.: Logemann Daniel: *Europejski wymiar Zagłady w książkach niemieckich historyków, czyli jak pisać o przemocy wobec Żydów wymierzonej nie przez Niemców*. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 618–631.

9964. GLINIECKI Tomasz: *Zdobycie Elbląga przez Armię Czerwoną w rozkazach dowódcy 2 Armii Uderzeniowej ze stycznia i lutego 1945 roku*. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 135–154, streszcz. ang., niem.

9965. GLIŃSKI Tomasz: *Śladami iłżeckiego września 1939*. Starachowice–Iłża 2018 COMPUS, L. Grochulski, P. Szyszkowski; nakł. Stow. Rekonstrukcji Historycznej 51 pułku piechoty Strzelców Kresowych 8° ss. 247, il.

9966. GŁOWACKI Albin: *O działalności edytorskiej Komitetu do spraw Dzieci Polskich w ZSRR (1943–1946)*. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 4 [dr.:] 2018 s. 797–839, streszcz. ang. s. 728–729.

9967. GMITRUK Janusz: *Ludowy Związek Kobiet*. Warszawa 2017.

Rec.: Kostrzewska Ewelina Maria: *Jak kobiety o wolność i miejsce w polityce walczyły. Spotkania z książką Janusza Gmitruka*. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 197–205.

9968. GOLIK Dawid: *Pamięci Władysława Borzęckiego – Mocarnego zamordowanego*

przez Niemców w Ludźmierzu 8 grudnia 1943 r. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 271–275.

Członek niepodległościowej siatki konspiracyjnej Wojciecha Bolesława Duszy „Szaroty”.

9969. GORAZD-DZIUBAN Paulina, Kocanda Paweł: *Krótką informacją o wynikach badań ratowniczych przeprowadzonych w Radomyślu Wielkim (pow. Mielec) na miejscu katastrofy lotniczej z czasów II wojny światowej*. *Rocznik Kolbuszewski*. Nr 18: 2018 s. 429–437, streszcz. ang.

9970. GRACZYK Konrad: *Podatek dochodowy za 1939 rok a okupacja Górnego Śląska*. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 1 s. 17–28, streszcz. ang.

9971. GRĄDZKA-REJAK Martyna: *Kobieta żydowska w okupowanym Krakowie (1939–1945)*. Kraków 2016 Wysoki Zamek 8° ss. 486, nlb. 2. IPN–KŚZpNP. (Centralny Projekt Badawczy IPN *Zagłada Żydów na Ziemiach Polskich*).

9972. GROCHOWINA Sylwia: *Transit camps for deported Poles in Potulice, Smukała, Tezew and Toruń as a source of cheap labour*. *Historia i Polityka*. Nr 26: 2018 s. 81–96, streszcz. pol.

W l. 1940–1945.

9973. GROCHOWINA Sylwia, Kącka Katarzyna: *Polityka niemiecka władz okupacyjnych na Pomorzu Gdańskim. Dokumentacja wybranych problemów*. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 666.

9974. GRUDZIŃSKA Marta, Kubiszyn Marta: *„To was tutaj tak strasznie biją? [...] Nie, nas nie. Tylko Żydów”*: Żydzi w obozie na Majdanku w świetle relacji polskich więźniów. *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 333–371, streszcz. ang.

Dot. l. 1941–1944; relacje pochodzą z l. 1987–1989.

9975. GRUSZKA Paweł: *„Żytowiecki” kocioł – styczeń 1945*. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 177–186.

Starcie żołnierzy Wehrmachtu z Armią Czerwoną 27 I 1945 r.

9976. GRZYBOWSKI Adam: *Na wolność przez Lizbonę. Ostatnie okrety polskich nadziei*. Współpr. Jacek Tebinka. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 639, nlb. 1, il. IPN–KŚZpNP.

Losy polskiej kolonii uchodźczej w Portugalii w l. 1939–1945.

9977. HAŁAT Małgorzata: *The Fate of the Patients of the Auschwitz I Hospital as*

Reflected in the Register of Block 28, „Stube 7”. *Auschwitz Studies*. [No] 28: 2018 s. 145–203.

9978. HARGREAVES Richard: Ostatnia twierdza Hitlera. Breslau 1945. Przeł. Tomasz Fiedorek. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018 Dom Wydaw. Rebis 8° ss. 536, tabl. nlb. 16, il., mapy. (Historia).

Wyd. 1. 2014.

9979. HASTINGS Max: I rozpętało się piekło. Świat na wojnie 1939–1945. Przeł. Michał Ronikier. Wyd. 2. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 968, nlb. 3, il., mapy.

Wyd. 1. 2013.

9980. HISTORIA Romów i Sinti w obozie pracy i zagłady w Bełżcu. Pod red. Agnieszki Caban i Ewy Koper. Radom 2014.

Rec.: Dziejcz Wojciech, *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 326–330.

9981. HODOROWICZ Stanisław A[ndrzej]: O działalności Polskiego Komitetu Opieki Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej na podstawie wspomnień i zapisków Andrzeja Hodorowicza. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 59–62.

Powstał w 1941 r.

9982. THE HOLOCAUST and Polish-Jewish relations. Selected issues. Ed. by Martyna Grądzka-Rejak, Adam Sitarek; transl. Wojciech Matusiak. Warsaw 2018 The Inst. of National Remembrance Commission for Prosecution of Crimes Against the Polish Nation 8° ss. 397, nlb. 1.

Treść: Berendt Grzegorz: Jewish escapers from ghettos or death camps s. 15–52; Domański Tomasz: Polish „Navy Blue” police in the Kielce country in 1939–1945 s. 53–93; Grądzka-Rejak Martyna: „We recognised each other by our eyes”. From research on the survival strategies of Jewish women living „on the surface” on the „aryan” side in occupied Cracow and its vicinity s. 94–126; Namysło Aleksandra: Persecution of Polish citizen for providing help to Jews in the light of procedural files of German special courts s. 127–145; Piątkowski Sebastian: The participation of the German gendarmerie in extermination of the Jewish population of the General Government (with the north-eastern part of the Radom district as an example) s. 146–161; Rączy Elżbieta: Aktion Reinhardt in the Cracow district s. 162–179; Sitarek Adam: Ghetto in the testimonies of Poles and Germans, inhabitants of Litzmannstadt s. 180–201; Szpytma Mateusz: Crimes against the Jewish population at Markowa in 1942 in the context of 1949–1954 criminal proceedings s. 202–244; Urynowicz Marcin: Organized and individual assistance of Poles for Jewish people exterminated by the German occupants in the second world war s. 245–358.

9983. ILUK Łukasz: Zaozana krew. Od Głubczyc i Raciborza po Opawę. Wiosna 1945 roku na pograniczu śląsko-morawskim. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 276, il., mapy.

9984. JAGIEŁA Przemysław: Podchorążowie Wojska Polskiego w niewoli niemieckiej

1939–1945. Opole 2018 Cent. Muzeum Jeńców Wojennych 8° ss. 307, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem. Centr. Muzeum Jeńców Wojennych.

9985. JAGODA Leonard: Gorycz wrześniowa. 4 dni od Kalet do Janowa. Kalety 2018 Stow. Nasze Kalety 8° ss. nlb. 40, fot.

Dot. kampanii wrześniowej w powiecie częstochowskim.

9986. JAGODZIŃSKA Anna: Niezłomni. Wierni Bogu i Ojczyźnie. Łódź 2018 Archidiec. Wydaw. Łódzkie; współpr. z Region. Dyrekcją Lasów Państw. 8° ss. 286, nlb. 2, il.

Dot. kapłanów archidiecezji łódzkiej, aresztowanych i wywiezionych do obozu Dachau.

9987. JAK było naprawdę? Niemieckie obozy, polscy bohaterowie. Przygot. wywiadów Maciej Zdziarski. Kraków 2016 Inst. Łukasiewicza 8° ss. 43, nlb. 1, il.

Toż w jęz. ang.: What was the truth? German camps, Polish heroes. Interviews Maciej Zdziarski; transl. Bartosz Sowiński. Kraków 2016 ss. 43.

Wyd. 2 uzup. Warszawa–Kraków 2018.

Opis projektu, realizowanego przez Instytut Ignacego Łukasiewicza, dot. przeciwdziałania używaniu zwrotu „polskie obozy śmierci”.

9988. JAK rodzi się zło. Sprawcy, wykonawcy, pomocnicy. Red. nauk. Alicja Bartuś. Oświęcim 2018 Bibl. Galeria Książki; Fund. na Rzecz MDMS 8° ss. 367, il.

Materiały z IX Ogólnopolskiej Konferencji „Auschwitz i Holocaust na tle zbrodni ludobójstwa w XX wieku” w Oświęcimiu 2018 r.

Treść: Bartuś Alicja: Od redakcji s. 7–10; Król Eugeniusz Cezary: Narodowy socjalizm – narodziny zła s. 13–36; Panz Karolina: „To już nie jest szczyt tylko głupoty, to jest podłość i zdrada” – ruch Goralenvolk a zagłada podhalańskich Żydów s. 37–49; Ceran Tomasz: „Korytarz nienawiści”. Motywacja sprawców zbrodni – członków organizacji Selbstschutz Westpreussen s. 51–62; Motyka Grzegorz: Zbrodnia wołyńska '43 – zorganizowana czystka etniczna czy wybuch żywiołowej nienawiści? s. 63–73; Witek-Malicka Wanda: O przystosowawczej funkcji moralności obozowej s. 77–98; Setkiewicz Piotr: Więźniowie funkcyjni w KL Auschwitz s. 99–111; Kłys Agnieszka: Psy w służbie zła. Oddział Hundestaffel w obozie Stuthof s. 113–121; Mazanowska Izabela: Kariera Wernera Sorgatza – komendanta obozu Selbstschutzu s. 123–133; Kozaczynska Beata: Artur Schütz – komendant obozu przejściowego w Zamościu – w pamięci byłych więźniów s. 135–144; Jarkowska-Natkaniec Alicja: Konfidenci żydowscy. Wokół przypadków kolaboracji Żydów w stolicy Generalnego Gubernatorstwa s. 145–160; Starecka Katarzyna: Winni zbrodni zaniechania. Od Nankinu (1937) po Manilę (1945) s. 163–194; Lubecka Joanna: Sprawcy w rękach ofiar – sprawiedliwość czy zemsta s. 195–211; Owiński Marcin: Sprawca w propagandzie medialnej na przykładzie pierwszego procesu stuthofskiego s. 213–243; Grądzka-Rejak Martyna: Oblicza zbrodni. Sylwetki członków załogi obozu Płaszów w świetle dokumentacji procesowej s. 245–264; Cuber-Strutycka Ewa: Sprawa osądzenia polskich więźniów funkcyjnych na łamach biuletynu „Wolni Ludzie” s. 265–277; Kamińska Anna: Karl Jaspers o problemie winy sprawców s. 281–295; Ambrosewicz-Jacobs Jolanta: Nieobecni rodzimi sprawcy zła. Pomiedzy sakralizacją a tabuizacją s. 297–319; Szmidt Olga: Pytania o historyczne sprawstwo Zagłady i europejski antysemityzm w nowoczesności s. 321–337.

1989. JANDO Hubert: *ORP „Orzeł”. Historia i hipotezy jego zatonięcia*. Gdynia 2015.

Rec.: Kotecki Andrzej: *Monografia legendarnego okrętu. Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 442–447.

1990. JANIA-SZCZUCHOWIAK Monika: *Przesiedlenia wewnętrzne i wywłaszczenie ludności polskiej w powiecie leszczyńskim w latach 1943–1944*. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 194–214.

1991. JARKOWSKA-NATKANIEC Alicja: *Wymuszona współpraca czy zdrada? Wokół przypadków kolaboracji Żydów w okupowanym Krakowie*. Kraków 2018 Universitas 8° ss. VII, nlb. 1, 433, nlb. 4, il., streszcz. ang.

1992. JARONIEC Paweł: *Obraz działań jednostek „ludowego” Wojska Polskiego na Wale Pomorskim, Pomorzu Zachodnim i Kołobrzegu między styczniem a marcem 1945 r. w świetle relacji i wspomnień kombatantów zamieszczanych w prasie codziennej PRL – przyczynek do zagadnienia*. *Studia z Dziejów Wojskowości*. T. 7: 2018 s. 327–357, streszcz. ang., ros.

1993. JAROWIECKI Jerzy: *Kultura i literatura na łamach polskiej prasy konspiracyjnej (1939–1945)*. Wrocław 2017.

Rec.: Chwastyk-Kowalczyk Jolanta, *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 3 s. 121–123.

1994. JARYMOWICZ Roman: *Gościna na połoninie Czywczyn*. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 112–120.

W Górach Marmaroskich w 1942 r.

Uzup.: Rymarowicz Leszek: *O nadleśniczym Romanie Jarymowiczu [1909–1991] i jego huculskich opowiadaniach*. *Plaj*. [T.] 53: 2017 s. 107–111.

1995. JARZEMBOWSKI Kazimierz: *Lubelska Chorągiew Szarych Szeregów „Ul Zboże” 1939–1944*. Kraków 2012 ZHP Chorągiew Krakowska 8° ss. 225, il.

Zawiera wspomnienia członków Szarych Szeregów, noty biograficzne wizytatorów, komendantów chorągwi oraz hufców; w aneksie umieszczono wytyczne, teksty przysięgi, rozkazy oraz meldunki z l. 1940–1944.

1996. JASIEWICZ Krzysztof: *Nieznany epizod II wojny światowej. Sowiecka okupacja Suwalszczyzny 24 IX – 6 X 1939 r. jako studium przypadku*. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 31–56, streszcz. ang.

1997. JASIEWICZ Krzysztof: *Operacja katyńska 1940 roku. Kryteria selekcji zdobywczonego kontyngentu ludzkiego na tle sowieckiej koncepcji ekspansji imperium*. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 3 s. 193–238, streszcz. ang., niem., ros.

1998. JASTRZĘBSKA Jadwiga: *Działalność kurierów na Ziemi Łąckiej w latach II wojny światowej*. *Almanach Łącki*. Nr 29: 2018 s. 72–74.

1999. JAŚKIEWICZ Łukasz: *304 Dywizjon Bombowy „Ziemi Śląskiej” im. ks. Józefa Poniatowskiego*. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 291, il., mapy.

10000. JEŻEWSKI Paweł: *Nowa Ruda w okresie II wojny światowej*. Nowa Ruda 2018 F.H.U. „Beata” Jerzy Jeżewski 8° ss. 120, il.

10001. JEŻEWSKI Paweł: *Sekrety III Rzeszy w Ludwikowicach Kłodzkich*. Nowa Ruda 2018 F.H.U. „Beata” Jerzy Jeżewski 8° ss. 283, nlb. 3, il.

10002. KAJDA Kornelia, Frąckowiak Maksymilian: *Archaeological investigation of the microhistories of the Second World War. A case of a Soviet soldier’s grave in Western Poland*. *Sprawozdania Archeologiczne*. [T.] 70: 2018 s. 327–337.

10003. KAJETANOWICZ Jerzy: *Formacje wojsk specjalnych Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i formy ich wykorzystania przez rząd na uchodźstwie*. *Res Politiacae*. T. 9: 2018 s. 65–84, streszcz. ang.

10004. KALIŃSKI Dariusz: *Bilans krzywdy. Jak naprawdę wyglądała niemiecka okupacja Polski*. Kraków 2018 Znak 8° ss. 345, il. (Polskie Ciekawostki Historyczne.pl).

10005. KAŁUŻA-DĄBROWSKA Małgorzata: *„Dominika” i „Suszarnia” Inspektoratu „Maria” i 106 DP AK*. Załuże 2018 Wydaw. MaKaDa 8° ss. 280, il.

W l. 1942–1945.

10006. KARDYŚ Damian: *Międzynarodowy kontekst zbrodni wołyńskiej*. *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 117–130, streszcz. ang.

10007. KAROCKI Andrzej: *Droga Michała Branda z Polski przez Syberię do Polski*. Lata 1939–1955. Wyd. 2, poszerz. Kraków 2018 Andrzej Karocki Wydaw. Alkar 8° ss. 22, nlb. 2, il.

Wyd. 1 w wersji cyfrowej. Kraków 2017.

10008. KAROLAK Adrian: *Organizacja rozgłośni i wytyczne dla propagandy radiowej w ZSRS w latach 1941–1944*. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 206–228, streszcz. ang.

10009. KAWA Ruth [Jadwiga]: *Czas wielkich spraw*. *Wojenne losy kaliskich nazaretanek*.

Kalisz 2018 Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu 8° ss. 239, il.

10010. KEMPA Wojciech: Okręg Śląski Armii Krajowej. T. 5. Siemianowice Śląskie 2018 Śląskie Centrum Kultury 8° ss. 435.

T. 1. 2016.

10011. KERSTEN Krystyna: Narodziny systemu władzy. Polska 1943–1948. Wprow. Andrzej Friszke; red., indeks Beata Bińko. Warszawa 2018 ISP PAN; Fund. Kerstenów; Textura Jerzy Giebułtowski 8° ss. LXXV, nlb. 3, 566, il. (Klasyka Najnowszej Historii Politycznej Polski).

10012. KING Richard: Dywizjon 303. Walka i codzienność. Tł. Grzegorz Siwek. Wyd. 3. Warszawa 2018 Wydaw. RM 8° ss. 431, il. (Sekrety Historii).

Wyd. 1. 2012.

10013. KISIELEWICZ Danuta: Niewola w cieniu Alp. Oflag VII A Murnau. Opole 2015.

Rec.: Woźny Aleksander: Recenzja książki o polskich oficerach, jeńcach wojennych w niewoli Wehrmachtu w latach 1939–1945. [W:] Wywiad i kontrwywiad wojskowy II RP. Z działalności Oddziału II SG WP. T. 7. Łomianki 2016 s. 415–424.

10014. KLIMCZAK Ewelina: Służba strażników Stalagu VIII B Lamsdorf w czasie II wojny światowej. Regulaminy i realia. *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica*. [Vol.] 101: Oblicza wojny. Wojska dzień powszedni: 2018 s. 175–189, streszcz. ang.

10015. KNAB Sophie Hodorowicz: Naznaczone literą „P”. Polki jako robotnice przymusowe w III Rzeszy 1939–1945. Przeł. Wojciech Tyszka. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 491, nlb. 4, il.

Dostępne także jako e-book.

10016. KOBIELA Stanisław: Ucieczka rtm. Witolda Pileckiego z KL Auschwitz do Bochni i Wiśnicz. Bochnia 2018 Stow. Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej 8° ss. 110, il., streszcz. ang.

10017. [KÔKEBAEVA Gûlzaubar Kakenkazy] Kokebajewa G. K., [Smanova A. M.] Smanowa A. M.: Polska – Kazachstan. Skrzyżowanie losów. Tł. z jęz. kazachskiego Katarzyna Wojciechowska, Patryk Woszczek. Warszawa 2013 Oficyna Olszynka 8° ss. 184, il.

W aneksie teksty źródłowe w jęz. ros.
Dot. zesłań podczas II wojny światowej.

10018. KOŁAKOWSKI Andrzej: „Ducha nie gościę” – treści wychowawcze na łamach

nacjonalistycznych czasopism konspiracyjnych w Polsce w okresie II wojny światowej. *Kwartalnik Pedagogiczny*. R. 63: 2018 nr 4 s. 152–165, streszcz. ang.

10019. KOMOROWSKI Krzysztof: Jeden z „Szesnastu”. Okupacyjny wątek biografii Zbigniewa Stypułkowskiego [1904–1979]. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 13–54, streszcz. ang., niem., ros.

10020. KONARSKI Mariusz: 304. Dywizjon Bombowy – spadkobierca tradycji Morskiego Dywizjonu Lotniczego. Cz. 1. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 131–170.

Toż. Cz. 2. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 146–182.

10021. KONSTAŃCZAK Stefan: Pamiętnik czasu wojny. Lekarska epopeja Adama Wrzoska. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 6: 2016 z. 2 s. 69–88, streszcz. ang.

10022. KOOP Volker: Rudolf Höss [1900–1947]. Komendant obozu Auschwitz. Przeł. Monika Kilis. Warszawa 2016.

Rec.: Hamerlak Kajetan, *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.] 2017 s. 238–244.

10023. KOPROWSKA Karolina: Postronni? Zagłada w relacjach chłopskich świadków. Kraków 2018 Universitas 8° ss. 237, nlb. 5, streszcz. ang. (Modernizm w Polsce. Studia nad nowoczesną polską literaturą, sztuką, kulturą i myślą humanistyczną; 57).

10024. KORZENIOWSKI Paweł: Polska dywizja piechoty w wrześniu 1939 r. na przykładzie 6. DP – organizacja, uzbrojenie, zasady walki. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 34–45, streszcz. ang.

10025. KOSKODAN Kenneth K.: Najwierniejszy sojusznik. Historia Polskich Sił Zbrojnych w czasie II wojny światowej. Przeł. Arkadiusz Belczyk. Kraków 2013 Astra 8° ss. 272, tabl. 32, il.

Toż w jęz. ang.: No greater ally. The untold story of Poland's forces in World War II. Oxford–New York 2009.

10026. KOŚCIUSZKO Maciej: Rekwizycja czy rabunek? Studium przypadku przywłaszczenia mienia przez Armię Czerwoną na przykładzie powiatu wrzesińskiego w 1945 r. *Historia Slavorum Occidentis*. [R. 8]: 2018 nr 1 s. 72–88, streszcz. ang.

10027. KROCHMAL Anna: Pomoc Żydom podczas II wojny światowej w świetle źródeł archiwalnych. Przemyśl 2018 AP 8° ss. 100, nlb. 2, tabl. 8, il., mapy.

10028. KUBIT Janusz: Wrzesień 1939 na Przełęczu Dukielskiej. *Plaj*. [T.] 52: 2016 [dr:] 2017 s. 101–114.

10029. KUCHARCZYK Przemysław: Siedemdziesiąt lat w byfju. Listy z Wehrmachtu napisane po śląsku. *Czasypismo*. 2018 nr 1 s. 172–178.

Omówienie 30 listów Józefa Kanafka z 1944 r.

10030. KULINOK Svâtoslav: Podgotovka nemeckoj razvedyvatel'no-diversionnoj agentury na territorii Pol'si dlâ dejstvij protiv SSSR v 1939–1944 gg. (Po materialam Nacional'nogo arhiva Respubliki Belarus'). *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 144–158, streszcz. ang., pol.

10031. KURUS Adam: Oddział Wydzielony „Lubliniec”. Działania bojowe 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty w ramach Oddziału Wydzielonego „Lubliniec” 1 IX 1939. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 556, il.

10032. KUTZNER Jacek: 303. Dywizjon Myśliwski „Warszawski” im. Tadeusza Kościuszki. Działania wojenne 1940–1945. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 336, il.

10033. LADA Wojciech: Bandyci z Armii Krajowej. Ile jest prawdy w czarnej legendzie polskiego podziemia? Kraków 2018 Spół. Inst. Wydawniczy Znak 8° ss. 299, nlb. 2, il.

10034. LAHNSTAEDT Stephan: Czas zabijania. Bełżec, Sobibór, Treblinka i Akcja Reinhardt. Przeł. Bartosz Nowacki. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 230, il.

10035. LATAWSKI Paul: Skuteczny manewr operacyjny gen. Stanisława Maczka. Opanowanie przyczółka w Jort 14–16 sierpnia 1944 roku. *Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej*. Nr 8: 2018 s. 117–139, streszcz. ang.

10036. LAVÉE (Łukawiecki) Simon: Oddział Niezwycięzonych. Drużyna żydowskich partyzantów Armii Krajowej pod dowództwem Edmunda Łukawieckiego w latach 1941–1944. Tł. na jez. pol. Magdalena Kurek. Rzeszów 2018 „Bonus Liber” Wydaw. i Drukarnia Diec. Rzeszowskiej 8° ss. XIX, nlb. 1, 275, fot., mapy.

10037. LEMAŃSKI Jarosław: Zabójstwo Selima Ablajewa. *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Waleckiej*. Nr 9: 2018 s. 125–137, streszcz. ang.

Zabójstwo pracownika Rosyjskiej Komendantury Wojennej w Walczu dokonane 3 IV 1945 r. przez żołnierzy Franciszka Rzewuskiego i Jana Zagajewskiego.

10038. LEMIESZEK Piotr: Do Polski przez Monte Cassino. Wojenne losy Mariana Lemieszka. Szczecin 2018 volumina.pl Daniel Krzanowski 8° ss. 131, il., mapy.

10039. LEOŃCZYK Sergiusz: Mała Minusa w Kraju Krasnojarskim jako miejsce pamięci deportacji narodu polskiego. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 157–174, streszcz. ang., niem., ros.

Sierociniec dla polskich dzieci działający w l. 1942–1946.

10040. LEŚNICZY w okresie II wojny światowej na Kielecczyźnie. Cz. 1. Pod red. Mariana Kolusa i Dariusza Detki. Kielce 2018 Biuro Komunikacji Społ. Urzędu Marszałkowskiego Woj. Świętokrzyskiego 8° ss. 125, nlb. 1, il. (Kombatanci Ziemi Świętokrzyskiej. Zeszyty Historyczne; z. 4).

Zawiera też wspomnienia leśników.

10041. LIBIONKA Dariusz: Polska Podziemna wobec szantażystów i szmalcowników w Warszawie. Korekta obrazu. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 115–164, streszcz. ang.

10042. LIS Cezary Jan: Likwidatorzy zdrajców. Z wyroków Polski Podziemnej. Katowice [2017] Drukarnia Archidiec. 8° ss. 335, il.

10043. LUDWICKI Marcin: Płonące pustkowie. Warszawa od upadku powstania do stycznia 1945. Relacje świadków. Warszawa 2018 Zona Zero 8° ss. 296, il.

10044. LUKAS Richard C.: Dziecięcy plac. Holocaust dzieci żydowskich i polskich w latach 1939–1945. Tł. Tomasz Kaźmierczak. Poznań 2018 Wydaw. Replika 8° ss. 344, tabl. nlb. 8, il.

10045. LUKAS Richard C.: Zapomniany holocaust. Polacy pod okupacją niemiecką 1939–1944. Z przedm. Normana Daviesa; przeł. Sławomir Stodulski. Wyd. 2 popr., uzup. i rozsz. (dodr.). Poznań 2018 Dom Wydaw. Rebis 8° ss. 474, tabl. nlb. 8, il., mapa. (Historia).

Wyd. 1. Kielce 1995.

10046. ŁATKA Jerzy S[iemisław]: Bezkarni zabójcy Basi Binder [zm. 1944]. Wieś znała „wykłętych”, ale... Warszawa 2018 Fund. Oratio Recta 8° ss. 318, il. (Biblioteka „Przeglądu”) (Historia bez IPN) (Wykłęci Nie Święci).

10047. ŁATKA Jerzy S[iemisław]: Zemsta z za grobu Stanisława Pytla. Historia okrutnej zbrodni w Brzozowej. Warszawa 2018 Fund. Oratio Recta 8° ss. 262, il. (Historia bez IPN) (Wykłęci Nie Święci).

10048. ŁOCHOWSKI Maciej: Realizacja wojskowych aspektów operacji „Burza” w Inspektoracie Zamość AK. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 145–161, streszcz. ang.

Rok 1944.

10049. ŁOJEK Jerzy: Agresja 17 września 1939. Studium aspektów politycznych. Warszawa 2016 Wojsk. Inst. Wydawniczy 8° ss. 230, nlb. 1.

10050. ŁÓDŹ pod okupacją. Studia i szkice. Pod red. Tomasza Toborka i Michała Trębacza. Warszawa–Łódź 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 432, il., mapy. (Biblioteka Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi; t. 46).

Tręść: Wstęp s. 7–9; Wróbel Janusz: Przemiany demograficzne w Łodzi w latach okupacji niemieckiej 1939–1945 s. 15–62; Trębacz Michał: Kierownictwo łódzkiego gestapo. Próba portretu s. 63–75; Abramowicz Sławomir: Niemieckie obozy w Łodzi (1939–1945) s. 77–119; Galiński Antoni: Niemieckie miejsca odosobnienia w Łodzi w latach 1939–1945. Wybrane problemy s. 121–132; Wolf Gerhard: Volkslista w Litzmannstadt – laboratorium narodowosocjalistycznej polityki ludnościowej s. 133–159; Spodenkiewicz Paweł: Muzyka klasyczna po „aryjskiej” stronie Litzmannstadt s. 161–205; Pietrzak Jacek: Polska konspiracja polityczna w Łodzi 1939–1945. Zarys problematyki s. 207–223; Grabowski Waldemar: Tajna administracja na terenie województwa łódzkiego w latach II wojny światowej s. 225–248; Toborek Tomasz: Armia Krajowa w Łodzi i regionie s. 249–271; Sitarek Adam: Tramwajem przez getto. „Dzielnica zamknięta” w relacjach Polaków i Niemców – mieszkańców Litzmannstadt s. 273–290; Lesiakowski Krzysztof: Tajne nauczanie w okupowanej Łodzi (1939–1945) – organizacja, ludzie, znaczenie s. 291–310; Huener Jonathan: Polityka Niemiec wobec Kościoła i polskiego Kościoła katolickiego w diecezji Kraju Warty i łódzkiej s. 311–339; Ossowski Artur: Proces Eugenii Pol a historia Polen-Jugendverwahrlager s. 341–375; Czyżewski Andrzej: Obóz dziecięcy w Łodzi jako element polityki pamięci historycznej PRL s. 377–413.

10051. MACKIEWICZ Edward: Burza nad Niemnem. Wyd. 2. Dywity 2018 Edward Mackiewicz 8° ss. 231, il.

10052. MAŁOZIĘĆ Maciej: Geneza powstania oraz warunki funkcjonowania hitlerowskich obozów pracy na ziemi tarnowskiej na przykładzie obozu w Zdrochcu. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 86–93, streszcz. ang.

10053. MAŁYSA Andrzej: Wrzesień 1939 roku w świetle kroniki Domu Sióstr Zgromadzenia Zmartwychwstania Pańskiego w Kętach. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 81–91.

10054. MANIKOWSKI Kacper: Największa tragedia noworudzkiego górnictwa z 10 maja 1941 roku i jej skutki społeczne. *Wiek i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 206–218, streszcz. ang., niem.

10055. MARAT Emil: Sen Kolumba. Warszawa 2018 Wydaw. W.A.B. – Grupa Wydawnicza Foksal 8° ss. 429, nlb. 3, tabl. 16, il.

Dot. Krzysztofa Mikołaja Sobieszczańskiego (1916–1950), pseud. Kolumb i ruchu oporu w Warszawie.

Dostępna także jako e-book.

10056. MARTYNIAK Łukasz: Canteens in KL Auschwitz. *Auschwitz Studies*. [No] 29: 2018 s. 49–74.

10057. MARTYNIAK Łukasz, Piętko Bohdan: The Camp Bakeries at Auschwitz. *Auschwitz Studies*. [No] 28: 2018 s. 83–121.

10058. MATUCHNIAK-KRASUSKA Anna: Za drutami oflagów. Jeniec wojenny 613/X A. Opole 2016.

Rec.: Żulicki Remigiusz: Oficer, jeniec, dziadek – niezwykle studium przypadku. *Przegląd Humanistyczny*. R. 62: 2018 nr 2 s. 172–176.

10059. MATUSIAK Janusz: Mszczonów 11 września 1939 roku. *Żyrardowski Rocznik Muzealny*. Nr 8: 2018 s. 73–79.

10060. MAZIARKA Michał: Zabójstwo rodziny Rębsiów i Zofii Miela z Połomii oraz osób narodowości żydowskiej oczami świadków. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 11]: 2015 s. 45–50.

Za ukrywanie Żydów, 9 IX 1943 r.

10061. MAZUR Wojciech: Niebo rozwianych nadziei. Zachodni sojusznicy wobec wojny powietrznej w Polsce we wrześniu 1939 roku. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 261, il., streszcz. ang. (Societas; 112).

10062. MCQUAID Elwood: Halina. Wiera pośród ognia. Przekład Agata Jankowiak. Warszawa–Otwock 2018 Współnota „Drzewo Oliwne” 8° ss. 172, tabl. 16, il.

Wojenne losy Haliny Ostik (ur. 1919).

10063. MICHAŁSKI Paweł: Okoliczności wizyty Louisa P[aula] Lochnera w Częstochowie 5 września 1939 r. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 50–63.

10064. MISZEWSKI Dariusz: Zaolzie w stosunkach polsko-czechosłowackich w czasie II wojny światowej. *Wiek i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 219–246, streszcz. ang., niem.

10065. MISZTAL Maria: Mojżesz Merin – zbawca, kolaborant czy zagubiony człowiek? *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 299–331, streszcz. ang.

Dot. l. 1940–1943.

10066. MOMOT Lucjan: Obrońcy rodzinnych strzech. Wojenne losy mieszkańców Gminy Łabunie. Red. Bogdan Szykuła, Piotr Piela, Renata Jastrzębska. Świdnica–Łabunie

2018 Bibl. Publ. Gm. 8° ss. 224, il. (Łabuńska Biblioteczka Regionalisty; 28).

10067. MONTAGUE Patrick: Chełmno. Pierwszy nazistowski obóz zagłady. Przeł. Tomasz S. Gałązka. Wołowiec 2014.

Rec.: Bartosik Igor, *Auschwitz Studies*. [No] 29: 2018 s. 187–195.

10068. MOSSOŃ Zofia: W hołdzie „Barbara”. *Rocznik Piłźnieński*. [R. 4]: 2008 s. 5–16.

Walki I Batalionu 16 pp AK „Barbara” w ramach akcji „Burza” w VII–VIII 1944 r.

10069. MURKOCIŃSKI Mikołaj: To govern a community of refugees: some insights into the history of the Polish refugee administration in East Africa, 1942–1945. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 4 s. 119–136.

10070. NIEDOJADŁO Andrzej: Pierwsze dni września 1939 roku we wspomnieniach mieszkańców ziemi tarnowskiej. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 101–104, streszcz. ang.

10071. NIETRZEBKA Bogusław: Ostatnia bitwa Zgrupowania Kampinos (29 września 1944 r.). *Żyrardowski Rocznik Muzealny*. Nr 8: 2018 s. 81–88.

10072. NIKOŁAJUK Jan: Walka o Rajsk 24 czerwca 1941 roku. *Bielski Almanach Historyczny*. [T. 3]: 2018 s. 55–62.

10073. NIZIOŁEK Paweł: Ks. Władysław Młynarczyk w niemieckich obozach koncentracyjnych – okoliczności śmierci. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 67–78, streszcz. ang., ros., lit.

20 VIII 1942 r.

10074. NOWAK Szymon: Przyczółek Czeraniakowski 1944. Zabrze 2011 Infortedititions 8° ss. 277, il. (Bitwy/Taktyka; 36).

10075. NOWAK Tomasz Andrzej: Wyzwolenie Radomska w 1945 r. we wspomnieniach mieszkańców. *Zeszyty Radomszczańskie*. T. 14: 2018 s. 285–304.

10076. NOWIK Grzegorz: Epilog do Kamieni na szaniec. Wyd. 3. Warszawa 2018 Niezależne Wydaw. Harcerskie – Marek Frąckowiak 16° ss. 174, il.

Do książki Aleksandra Kamińskiego (1903–1978). Wyd. 1. 2013.

10077. NOWOK Łukasz: Działania Einsatzgruppen na terenie Górnego Śląska w roku

1939. Kraków 2018 Ridero 8° ss. 129, il., mapy.

Zawiera także materiały źródłowe i powojenne zeznania nt. Einsatzgruppen.

10078. NUSSBAUM Klemens: Historia zła. Żydzi w Armii Polskiej w ZSRR 1943–1945. Warszawa 2016 Tetragon 8° ss. 228, il.

Rec.: Anduła Kamil, *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 183–189.

10079. NYKA Józef: Niemiecki przemysł wojenny u stóp Tatr. *Wierchy*. R. 81: 2015 [dr.:] 2017 s. 63–86.

10080. O NIEWOLI w 70 lat po wojnie. Studia i materiały. Pod red. Violetty Rezler-Wasielewskiej. Opole 2017 Centr. Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach–Opolu 8° ss. 208, il.

Treść: Rezler-Wasielewska Violetta: Wstęp s. 7–10; Kula Marcin: Obozowy świat jako przedmiot refleksji socjologii historycznej s. 11–28; Matuchniak Anna: Dylematy pamięci jenieckiej. Rozważania socjologa s. 29–56; Jagiela Przemysław: Losy podchorążych Wojska Polskiego w niewoli niemieckiej w świetle najnowszych badań naukowych s. 57–76; Jaczyński Stanisław: Jeńcy Kozielska, Starobielska i Ostaszkowa ocaleni od masakry katyńskiej s. 77–97; Faldowska Maryla: Rejestracja jeńców wojennych w obozie juchnowskim (lipiec 1940 – czerwiec 1941) s. 99–114; Keller Rolf: Praca a wojna totalna – jeńcy radziecy w Rzeszy Niemieckiej 1941/1942 s. 115–124; Kisielewicz Danuta: Obozy jenieckie Wehrmachtu – casus Oflagu VII A Murnau s. 125–146; Janczak Bartosz: Gen. dyw. Piotr Skuratowicz (1892–1940) – reformator polskiej kawalerii, ofiara zbrodni katyńskiej s. 147–166; Stanek Piotr: By nie zapomnieć o „byłe mogile” – działania Stefana Korbońskiego na rzecz pamięci o zbrodni katyńskiej s. 167–176; Karbaum Rolf: Upamiętnienie jeńców wojennych z okresu II wojny światowej na granicy polsko-niemieckiej s. 177–187; Szor-Skowronek Jadwiga, Woźna Maria: „Każda rzecz ma swój koniec, więc i wojna skończyć się musi”. Korespondencja kpt. Ignacego Szora z Janiną Charaszkiewiczówną z lat 1939–1945 s. 189–208.

Rec.: Strauchold Grzegorz, *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 253–256.

10081. OBÓZ przejściowy w Prabutach w latach 1939–1940. Übergangslager Riesenburg Westpreussen. Oprac. Danuta Drywa. Prabuty 2018 M. i Gm. Prabuty 4° ss. 23, il.

10082. OCALMY od zapomnienia. Tekst Józef Żak, Jolanta Gałęza-Terelak, Zofia-Ligia Janda, Beata Jaworska. Bogoria 2017 Gm. Ośr. Kultury 4° ss. 80, il.

Gmina Bogoria w czasie II wojny światowej.

10083. OLEJKO Andrzej: Tarnów 3 września 1939 r. – historia jednego zestrzelenia w świetle dokumentów i relacji lotników 31. Eskadry Rozpoznawczej. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 78–85, streszcz. ang.

Omyłkowe zestrzelenie własnego samolotu przez polską obronę przeciwlotniczą.

10084. OLEJNIK Mateusz: Działania 6. Dywizji Piechoty w wojnie polsko-niemieckiej we wrześniu 1939 roku. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 46–59, streszcz. ang.

10085. OLSON Lynne, Cloud Stanley: Sprawa honoru. Dywizjon 303 Kościuszkowski. Zapomniani bohaterowie II wojny światowej. Z ang. przeł. Małgorzata i Andrzej Grabowscy. Warszawa 2018 Marginesy 8° ss. 491, nlb. 5, il.

Dostępne także jako e-book.

10086. ORLOF Ewa, Orlof Zofia: Echa idei unii polsko-słowackiej z września 1938 roku w okresie drugiej wojny światowej. *Prace Pieńskie*. T. 27: 2017 s. 133–144.

10087. ORŁOWSKI Leszek: Walki na przyczołku sandomiersko-baranowskim w 1944 r. – we wspomnieniach mieszkańców Lisowa. *Zeszyty Wiejskie*. Z. 16: 2011.

Uzup.: Orłowski Leszek: Pamięć o wojnie ciągle żywa. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 161–189.

10088. OSTASZ Grzegorz: Podziemna Armia. Podokręg AK Rzeszów. Rzeszów 2010.

Rec.: Małozieć Maciej, *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 2: 2011 [dr.:] 2012 s. 135–138.

10089. OSTASZ Grzegorz: Tarnowska Powiatowa Delegatura Rządu – szkic do historii. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 162–175, streszcz. ang.

10090. OSTROWSKA Joanna: Przemilczane. Seksualna praca przymusowa w czasie II wojny światowej. Warszawa 2018 Marginesy 8° ss. 461, nlb. 3, il.

10091. PACHOWICZ Anna: Struktury wojskowe Polskiego Państwa Podziemnego w Wojniczu 1939–1945. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 94–100, streszcz. ang.

10092. PAJKA Przemysław: Nad Narwią i nad Bugiem. Szlak bojowy 1 Dywizji Piechoty Legionów w pierwszej fazie wojny obronnej Polski w 1939 r. *Officina Historiae*. T. 1: 2018 nr 1 s. 111–118, streszcz. ang.

10093. PAKUZA Joanna: Życie religijne wygnańców polskich w Związku Sowieckim w latach 1939–1945 na podstawie ich wspomnień. Katowice 2018 Centrum Badań nad Historią Kościoła im. ks. prof. Wincentego Myszora 8° ss. 353, nlb. 1, il.

10094. PALCZEWSKA Karolina Anna: Powstanie warszawskie oczami sanitariuszek. Analiza w oparciu o wybrane źródła relacyjne. Częstochowa–Olsztyn 2018 Pol. Tow. Polityki

Zagranicznej; Eryk Kowalczyk 8° ss. 130, nlb. 2, il.

Toż. Wyd. 2, popr. Elk–Olsztyn 2018.

10095. [PANTO Dmitrij Ivanowicz] Panto Dmitrij, Łakuszyn Wojciech: Okupacja sowiecka ziem polskich w latach 1939–1941. Gdańsk 2018 Muzeum II Wojny Światowej 4° ss. 139, nlb. 5, il.

Rec.: Zwolski Marcin, *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 18: 2018 s. 88–91.

10096. PARYS Józef: Nazistowska polityka okupacyjna wobec tarnowskich Żydów na podstawie afiszy z lat 1939–1942. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 3: 2013 s. 136–161, streszcz. ang.

10097. PARYS Józef: Początek końca... Los ludności żydowskiej w pierwszych miesiącach niemieckiej okupacji Tarnowa. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 105–115, streszcz. ang.

10098. PASEK Anna: Tajne nauczanie w Suchedniowie. *Zeszyty Suchedniowskie*. Historia. [T.] 3: 2018 s. 121–130.

10099. PASTUSIAK Longin: Teheran, Jałta, Poczdam. Wielka Trójka o zachodniej granicy Polski. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 79–102, streszcz. ang., niem., ros.

10100. PASTUSZKA Stefan Józef: Losy i edukacja polskich dzieci deportowanych w głąb ZSRR. *Rocznik Biblioteki Uniwersyteckiej*. T. 4/5: 2017 s. 53–79, streszcz. ang.

10101. PASZKO Marlena: Wielkopolskie ofiary niemieckiego ludobójstwa. Greater Poland victims of German extermination. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 129, nlb. 1.

10102. PASZKOWSKI Wiesław: Kształtowanie się elit żydowskich w Częstochowie w okresie okupacji niemieckiej 1939–1945. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 16: 2016 [dr.:] 2017 s. 73–86, streszcz. ang.

10103. PASZKOWSKI Wiesław: Żydowskie groby wojenne w Częstochowie. *Rocznik Muzeum Częstochowskiego*. T. 17: 2017 [dr.:] 2018 s. 192–214, streszcz. ang.

10104. PATER Walter: Uzbrojenie żołnierzy niemieckich podczas walk na Westerplatte we wrześniu 1939 roku. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 68–80.

10105. PERSAK Krzysztof: Ekshumacja, której (prawie) nie było. Prace archeologiczne

-ekshumacyjne w Jedwabnem w 2001 r. i ich wyniki. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 248–275, streszcz. ang.

Związane z wydarzeniami z 10 VII 1941 r.

10106. PERSON Katarzyna: Policjanci. Wizerunek Żydowskiej Służby Porządkowej w getcie warszawskim. Warszawa 2018 ŻIH 8° ss. 294, nlb. 1, il.

10107. PERZYŃSKI Benedykt Zygfryd: KL Soldau. Tablica pamięci. Działdowo 2018 Starostwo Pow. 8° ss. 96, il.

Obóz koncentracyjny w Działdowie.

10108. PIĄTKOWSKI Sebastian: Radom w latach wojny i okupacji niemieckiej (1939–1945). Warszawa–Lublin 2018 IPN–KSZpNP 8° ss. 776. IPN–KSZpNP. Oddział w Lublinie.

10109. PIĘTEK Monika: Działalność tzw. „policji granatowej” w Generalnym Gubernatorstwie. *Rocznik Polsko-Ukraiński*. T. 20: 2018 s. 111–121, streszcz. ang.

10110. PIĘTKA Bohdan: The Deportation of Prisoners to KL Auschwitz from the Rawicz and Wronki Penitentiaries. *Auschwitz Studies*. [No] 29: 2018 s. 125–166.

10111. PISCHEL Klaus: Niezwykła przyjaźń. Próba człowieczeństwa w okupowanej Polsce. Tł. Michael Pietrucha. Białystok 2018 Wydaw. Buk 8° ss. 185, il.

10112. PODSIADŁO Rafał: Linia niemieckich fortyfikacji Stellung a2 i jej przebieg przez Szczekociny. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 2: 2015 s. 108–123, streszcz. ang.

Budowana od lata 1944 r. do stycznia 1945 r.

10113. POLACY i Żydzi ofiary niemieckiej okupacji Ziemi Sierpeckiej w latach 1939–1945. Red. Zdzisław Dumowski i Krzysztof Stręciwilk. Sierpc 2018 Spół. Kom. Renowacji Miejsc Pamięci Nar. przy ul. Wojska Polskiego 28a; przy współpr. Tow. Przyj. Ziemi Sierpeckiej 8° ss. 447, il.

Treść: Dumowski Zdzisław: Wstęp s. 9–35; Dumowski Zdzisław, Stręciwilk Krzysztof: Tło historyczne wydarzeń s. 37–52; Weber Michał: Klasztor sióstr benedyktynek i więzienie w Sierpcu s. 53–114; Weber Michał: Ofiary mordu w klasztorze – wykaz alfabetyczny s. 115–117; Weber Michał: Cmentarz Parafii Rzymskokatolickiej pw. śś. Wita, Modesta i Krescencji w Sierpcu. Wykaz nagrobków ludności polskiej w latach 1939–1945 s. 123–133; Dumowska Bogumiła: Żydowska gmina wyznaniowa w Sierpcu. Wspomnienia ocalonych z Holocaustu s. 135–217; Świadeictwa i dokumenty s. 219–426.

10114. POLSKA walcząca. Historia Polskiego Państwa Podziemnego. Warszawa 2018 Edipresse Kolekcje; Bellona 8° ss. [po ok.] 62, il.

T. 42: Koreś Daniel, Żuczkowski Maciej: Samoobrona na Wołyniu i 27. Dywizja Piechoty Armii Krajowej.

T. 43: Kubisz Bogusław: Obrona Zamojszczyzny.

T. 44: Morzycki-Markowski Mikołaj: Podziemie na ziemiach włączonych do Rzeszy.

T. 45: Rutkowski Grzegorz, Żuczkowski Maciej: Akcja „Burza”.

T. 46: Morzycki-Markowski Mikołaj: Działania partyzanckie na Lubelszczyźnie.

T. 47: Morzycki-Markowski Mikołaj: Działania partyzanckie na Kielecczyźnie.

T. 48: Semczyszyn Magdalena: Operacja „Ostra Brama”.

T. 49: Semczyszyn Magdalena: Wileńskie brygady Armii Krajowej.

T. 50: Koreś Daniel: Powstanie warszawskie. Wybuch i okres inicjatywy powstańców.

T. 51: Kubisz Bogusław: Powstanie warszawskie. Powstanie sierpniowe.

T. 52: Nowak Szymon: Powstanie warszawskie. Powstanie we wrześniu.

T. 53: Nowak Szymon: Powstanie warszawskie. Powstanie w Puszczy Kampinoskiej.

T. 54: Siedziako Michał: Rozwiązanie Armii Krajowej i proces szesnastu.

T. 1. 2015.

10115. PORZĄDEK publiczny i bezpieczeństwo w okupacyjnej Warszawie. Studia historyczne. Pod red. Roberta Spałka. Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 8° ss. 507, nlb. 1, streszcz. ang. IPN–KSZpNP. (Warszawa Nie-?Pokonana; t. 17).

Treść: Spałek Robert: Słowo wstępne s. 7–14; Górski Grzegorz: Wymiar sprawiedliwości Polskiego Państwa Podziemnego s. 15–33; Szyrowski Bartłomiej: Wojskowy wymiar sprawiedliwości Armii Krajowej w Warszawie w czasie okupacji niemieckiej s. 35–87; Litwiński Robert: Policja granatowa w okupacyjnej Warszawie w obronie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Od podległości wobec okupanta do współpracy z Polskim Państwem Podziemnym s. 89–121; Noszczak Monika: Kedyw Okręgu Warszawskiego i Komendy Głównej AK w akcjach porządkowych i likwidacyjnych – wybrane zagadnienia s. 123–140; Grabowski Waldemar: Państwowy Korpus Bezpieczeństwa – konspiracyjna policja Polskiego Państwa Podziemnego s. 141–166; Spałek Robert: Ekspozytura Urzędu Śledczego PKB w Warszawie – kryptonim Start. Między okupacyjną rzeczywistością a mistyfikacją procesu stalinowskiego (1943–1951) s. 167–216; Krajewski Kazimierz: Patologia w Polskim Państwie Podziemnym. Przystępczość pospolita żołnierzy ZWZ/AK w Warszawie s. 217–254; Marszałec Janusz: Porządek i bezpieczeństwo publiczne w powstaniu warszawskim s. 255–270; Piątkowski Sebastian: Przystępczość w okupowanej Warszawie w świetle polskojęzycznej pracy niemieckiej s. 271–322; Marszałec Janusz: Grupa ekspropriacyjno-likwidacyjna Andrzeja Popławskiego „Andrzeja Sudeczki” w podziemnej Warszawie 1943–1944. Między kondotierstwem, walką o niepodległość a mordem s. 323–384; Piskunowicz Henryk: Batalion „Miotła” w okresie walki konspiracyjnej s. 385–413; Kosiński Paweł: Bezpieczeństwo publiczne i porządek w Warszawie w dokumentacji niemieckiej s. 415–450; Zwierzchowski Piotr: Sprawiedliwość wojenna i okupacyjna w filmie polskim s. 451–472.

10116. POTACZEK Joanna, Olenicz Grzegorz: „Kto ratuje jedno życie – ratuje cały świat”. Pomoc niesiona ludności żydowskiej podczas okupacji niemieckiej na terenie Jarosławia i okolic. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 171–199.

10117. PÓŁCWIARTEK Józef: Sentymtalne powroty do miejsc utraconych czasu Holocaustu w kahale leżajskim. Przemysł 2018 AP 8° ss. 84, il.

10118. PRACKI Mariusz, Bazela Karol: Niemieckie fortyfikacje polowe 1944. Włocławek, Kujawy Wschodnie i Ziemia Dobrzyńska. Przewodnik. [Zdj. Mariusz Pracki, Karol Bazela; mapy Mariusz Pracki]. Wielgie–Osiećciny 2018 Infotomedia Agencja Reklamowo-Fotograficzna 8° ss. 131, il., mapy.

10119. PRENGER Kevin: Sędzia w Auschwitzu. Sędzia SS Konrad Morgen i jego walka z korupcją oraz „nielegalnymi” morderstwami w obozach koncentracyjnych. Tł. Paweł Kruszyński. Zakrzewo 2018 Wydaw. Replika 8° ss. 325, nlb. 1, il. (Piekło Obozów).

10120. PRZECIEŻ ich nie zostawię. O żydowskich opiekunach w czasie wojny. Pod red. Magdaleny Kicińskiej, Moniki Sznajderman. Wołowiec 2018 Wydaw. Czarne 8° ss. 206, nlb. 5., il.

Tręś: Od redaktorek s. 7–10; Kicińska Magdalena: Niestemplowane s. 11–28; Chomątowska Beata: Czarna suknia s. 29–50; Chutnik Sylwia: Ćwiczenia z normalności s. 51–68; Dołowy Patrycja: Zobaczyc Lunię s. 69–96; Przewrocka-Aderet Karolina: Przezroczyta s. 97–118; Sulej Karolina: Ciocia Zosia s. 119–146; Witkowska-Krych Agnieszka: Smutne oczy s. 147–166; Sznajderman Monika: Dzień ostatni s. 167–196; Krall Hanna: Strzępy nie na temat (Posłowie) s. 197–203.

10121. PRZEGIĘTKA Marcin: Obraz Polaków w szkoleniu swiatopoglądowym niemieckiej Policji Porządkowej w Generalnym Gubernatorstwie (1939–1945). *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 57–78, streszcz. ang.

10122. PRZEWOŹNIK Sylwia: Korespondencja więźniów z obozu w Auschwitz w świetle akt Sądu Grodzkiego w Krakowie z lat 1946–1950. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 335–344, streszcz. ang., fr.

Dot. korespondencji z czasu II wojny światowej.

10123. PUŁAWSKI Adam: „Benzyny zużyto 8 litrów”. Prozaizacja Zagłady na przykładzie dokumentacji Archiwum Państwowego w Lublinie Oddział w Chełmie. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 311–333, streszcz. ang.

10124. PUŁAWSKI Adam: „Same nie-szczęścia wojny i tak ludzi do Boga zbliżają”. Postawy księży katolickich podczas II wojny światowej na podstawie dokumentów archiwum dekanatu chełmskiego. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 125–143, streszcz. ang.

10125. PUŁAWSKI Adam: Urzędy powiernicze w Chełmie w okresie II wojny światowej.

Rocznik Chełmski. T. 22: 2018 s. 99–131, streszcz. ang., ros.

Zarząd Powierniczy i tzw. mężowie zaufania (treuhänderzy). Dot. przejmowania mienia żydowskiego.

10126. PUŁAWSKI Adam: Wobec „nie-spotykanego w dziejach mordu”. Rząd RP na uchodźstwie, Delegatura Rządu RP na Kraj, AK a eksterminacja ludności żydowskiej od „wielkiej akcji” do powstania w getcie warszawskim. *Chełm 2018 Stow. Roczn. Chełmski* 8° ss. 870, nlb. 1. (Biblioteka Rocznika Chełmskiego; t. 7).

10127. RADECKI Henryk: Młodzież Andersa. Wojskowe Szkoły Junaków 1941–1947. Toronto–Białystok 2018 Pol. Fundusz Wydawniczy w Kanadzie; Muzeum Wojska 8° ss. 343, il., streszcz. ang.

10128. RAPIŃSKI Piotr: 1 Pułk Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa” w latach 1943–1945. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 533, il.

10129. RAPIŃSKI Piotr: Lotnictwo Armii „Łódź”. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 332, il., mapa. (Zakręty Historii).

10130. RĄCZY Elżbieta: Zagłada Żydów w dystrykcie krakowskim 1939–1945. Rzeszów 2014.

Rec.: Sołga Przemysław: Distrikt Krakau – nowy asumpt do badań nad zagładą Żydów. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 337–354.

10131. REES Laurence: Holocaust. Nowa historia. Przeł. Łukasz Praski. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 552, tabl. nlb. 24, il., mapy.

10132. REMISZEWSKI Ryszard M[arian]: Pipszok 1 psp AK w Gorcach. *Plaj*. [T.] 52: 2016 [dr.:] 2017 s. 115–124.

Radiostacja agencyjna o kryptonimie „Wanda 06” zrzucona 22/23 XI 1944 r.

Uzup.: Wigłusz Waldemar: Przyczynek do... *Plaj*. [T.] 54: 2017 [dr.:] 2018 s. 208–210.

10133. RIGG Bryan Mark: Losy żydowskich żołnierzy Hitlera. Nieznane historie ludzi żydowskiego pochodzenia, którzy walczyli za Trzecią Rzeszę. Przeł. Katarzyna Bażyńska-Chojnacka, Piotr Chojnacki. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018 Rebis 8° ss. 374, il. (Historia).

Wyd. 1. Poznań 2010.

10134. RÖGER Maren: Wojenne związki. Polki i Niemcy podczas okupacji. Warszawa 2016.

Rec.: Wichert Wojciech, *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 221–229.

10135. ROGUT Dariusz: Mechanizmy sowieckich represji. Żołnierze Armii Krajowej w obozie NKWD nr 270 w Borowiczach (1944–1946). Studium przypadku. Żelów 2017. Wydaw. Drukarnia Marland 2 Marek Rusak 4° ss. 325, nlb. 1, tabl. 30, il.

10136. ROMAN Wanda Krystyna: Władze litewskie wobec polskiej konspiracji niepodległościowej na Wileńszczyźnie 1939–1941. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 563–578, streszcz. ang.

10137. ROMBLEWSKA Daria Jadwiga: Losy mieszkańców Kalisza pod okupacją hitlerowską (1939–1945). *Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu Południowej Wielkopolski*. [T.] 5: 2016 s. 157–167.

10138. ROSIŃSKI Maciej: Karabiny w Wojsku Polskim okresu II wojny światowej. Toruń–[Broniewek 2018 Maciej Rosiński] 4° k. 55, il.

10139. ROSTKOWSKI Jerzy: Podziemia III Rzeszy. Tajemnice Książa, Wałbrzycha i Szczawna-Zdroju. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018. Dom Wydaw. Rebis 8° ss. 294, tabl. nlb. 32, il. Wyd. 1. 2010.

10140. RUDAWSKI Bogumił: Grabież mienia w Kraju Warty 1939–1945. Działalność Urzędu Powierniczego w Poznaniu. Poznań 2018. Inst. Zachodni 8° ss. 281, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Prace Instytutu Zachodniego; nr 94).

10141. RUKKAS Andrij: Batal'jon Korpusu Ohoroni Prikordonnâ „Dederkali” u veresni 1939 roku. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 119–130, streszcz. ang., pol.

10142. RUTKOWSKI Grzegorz: Środki pieniężne przerzucone drogą lotniczą dla Polskiego Państwa Podziemnego. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 5–20, streszcz. ang.

10143. RYBKA Krzysztof: Pogorzela, Pogorschella, Brandenstein. II wojna światowa. Pogorzela 2018. Miejs.-Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 388.

10144. RYMAR Edward: Dr Hermann Bethke [1900–1940], zastępca zbrodniarza wojennego Ericha Kocha i perypetie z jego grobem pod Pyrzycami. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 305–315, streszcz. ang., niem.

10145. SADOWSKA Edyta: Idee obywatelsko-narodowe w dziele edukacji dzieci i młodzieży na obczyźnie (ZSRR, Bliski i Środkowy Wschód 1940–1944). *Edukacja, Technika, Informatyka*. 2018 nr 1 s. 291–296.

10146. SAMSONÛK Tetâna, Trofimovič Volodimir: Rozbudova pol's'kogo pidpil'noho ruhu na Rivnensini (1939–1940 rr.) (za dokumentami z arhiviv Ukraïni). *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.:] 2016 s. 185–205, streszcz. ang.

10147. SANECKI Tomasz Przemysław: Tragedia miechowska 25–28 stycznia 1945 roku. Kraków 2018. Ridero 8° ss. 130, il.

Zbrodnia wojenna popełniona przez żołnierzy Armii Czerwonej w Bytomiu.

10148. SCHINDLER Herbert: Mosty i Tczew 1939. Dwie akcje specjalne niemieckich sił zbrojnych przed rozpoczęciem kampanii polskiej. Tł. Grzegorz Bębniak. Oświęcim 2018. Napoleon V 8° ss. 140, tabl. nlb. 2.

10149. SCHÛLE Annegret: Industrie und Holocaust. Topf & Söhne – die Ofenbauer von Auschwitz. Göttingen 2010. Wallstein Verlag 8° ss. 464, il.

Rec.: Bartosik Igor, *Auschwitz Studies*. [No] 28: 2018 s. 257–262.

10150. SCHULZE Dietmar: Eutanazja na Śląsku. Akcja T4 – instytucje i odpowiedzialni. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 167–171.

W 1941 r.

10151. [SCHULZE Dietmar]: „Zbędne istnienia”. Rozmawia Sebastian Rosenbaum. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 160–166.

O eugenicie i eutanazji oraz zbrodniach eutanazyjnych III Rzeszy.

10152. SETKIEWICZ Piotr: The First Jews in KL Auschwitz. *Auschwitz Studies*. [No] 29: 2018 s. 7–47.

10153. SHNER Moshe: Down the ladder or despair: the Holocaust legacy of Itzhak Katzenelson [1886–1944]. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 15: 2017 s. 83–98, streszcz. ang.

10154. SIEBIESZUK Damian: Niemiecka akcja likwidacyjna mieszkańców Bielska Podlaskiego z 15 lipca 1943 roku. *Bielski Almanach Historyczny*. [T. 3]: 2018 s. 63–100.

Tzw. akcja odwetowa – zamordowanie 49 mieszkańców miasta w Lesie Pilickim.

10155. SIKORA Krzysztof: Harcerski Kurhan na Suchej Górze. Kraków 2018. Fall 8° ss. 102, nlb. 2, il., mapy.

Dot. I Batalionu „Barbara” AK podczas II wojny światowej.

10156. SIKORSKI Tomasz: Wizja (wyobrażenie) powojennego państwa w myśli politycznej konspiracyjnej organizacji „Unia”.

Przegląd Zachodniopomorski. R. 33: 2018 z. 3 s. 155–189, streszcz. ang.

10157. SKOTNICKI Piotr: W sowieckiej niewoli. Życie codzienne oficerów, żołnierzy i funkcjonariuszy polskich w obozach jenieckich na terenie ZSRS w latach 1939–1941. Warszawa 2018 Muzeum Wojska Polskiego 8° ss. 192, il. Muzeum Wojska Polskiego.

10158. SKROBOT Maciej Andrzej: Narodowe Siły Zbrojne. Rejon Małogoszcz. Red. merytoryczna Karol Wołek. Lublin 2018 Fund. im. Kazimierza Wielkiego 8° ss. 112, il.

Lata 1939–1956.

10159. SMOLIŃSKI Józef: Koncepcje formowania i użycia Wojska Polskiego we Francji (wrzesień 1939 – czerwiec 1940). *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 151–173, streszcz. ang., niem., ros.

10160. SNYDER Timothy: „Na nieludzkiej ziemi” Józefa Czapskiego. Tł. Anna Arno. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 4 s. 165–178.

Wstęp do amerykańskiego wyd. książki pt.: *Inhuman land*. Nowy Jork 2018.

10161. SOJDA Grzegorz, Śliżewski Grzegorz: God save the 303 Squadron! Historia Dywizjonu 303 z trochę innej perspektywy. Czerwonak 2018 Wesper 8° ss. 372, nlb. 1, il.

10162. SOLECKI Mariusz: Historie pisane przez wojnę. Łomianki–Dziekanów Leśny 2015 Wydaw. LTW 8° ss. 263, nlb. 1, il.

10163. SOWA Andrzej Leon: Kto wydał wyrok na miasto? Plany operacyjne ZWZ-AK (1940–1944) i sposoby ich realizacji. Kraków 2016.

Rec.: Drozdowski Marian Marek: Spór o Powstanie Warszawskie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 429–436; Salmonowicz Stanisław, *Kwartalnik Historyczny*. R. 124: 2017 nr 2; Polem. [z rec. S. Salmonowicza]; Sowa Andrzej Leon: Kilka uwag do recenzji mojej książki... *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 1 s. 115–118.

10164. STANISŁAWCZYK[-ŻYŁA] Barbara: Czterdzieści twardych. Wojenne losy Polaków i Żydów. Prawdziwe historie. Wyd. 3. Poznań 2018 Rebis 8° ss. 278, nlb. 2, il.

Wyd. 1. Warszawa 1997.

10165. STANKERAS Petras: Policja litewska i sprawy polskie na ziemiach litewskich w latach 1939–1944. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 219–249, streszcz. ang.

10166. STEINKE Ronen: Fritz Bauer. Auschwitz przed sądem. Zakrzewo 2017 Replika 8° ss. 349, nlb. 2, tabl. 8, il.

10167. STIGLEGGER Marcus: Auschwitz-TV. Reflexionen des Holocaust in Fernsehserien. Wiesbaden 2015 Springer VS 8° ss. XII, 95, il.

Rec.: Wolting Monika, *Germanica Wratislaviensia*. [T.] 141: 2016 s. 493–496.

10168. STRASZEWSKA Anna: Stroje ślubne ze spadochronu – historyczne uwarunkowania i legenda. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 201–232, streszcz. ang.

10169. STRZELECKI Andrzej: The Wirtschaftshof Birkenau Sub-camp. *Auschwitz Studies*. [No.] 29: 2018 s. 97–124.

10170. STUDNICKA-MARIAŃCZYK Karolina: Zakład Karny w Sieradzu w okresie okupacji hitlerowskiej 1939–1945. *Zeszyty Historyczne*. T. 17: 2018 s. 183–196, streszcz. ang.

10171. SYPIEŃ Jacek: Dwudziestu straconych. Kim były ofiary? *Ilcusiana*. Nr 18: 2018 s. 59–69.

Akcja odwetowa za zastrzelenie niemieckiego żandarma w Olkuszu 16 VII 1940 r.

10172. SZCZEPAŃSKI Jacek Emil: Legionowski dworzec kolejowy 1939–1944. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 56–80.

10173. SZCZEŚNIAK Jerzy: W czerwonym jarzmie. Z dziejów jeńców polskich w niewoli sowieckiej w latach 1939–1941. Warszawa 2016.

Rec.: Janczak Bartosz, *Łambinowicki Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 175–180.

10174. SZCZUROWSKI Maciej: Politics and the armed forces. The Poles in the Second World War. Toruń 2016 Adam Marszałek 8° ss. 297.

10175. SZCZUROWSKI Maciej: Władze i społeczeństwo Litwy wobec Polaków internowanych we wrześniu 1939 roku. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 541–561, streszcz. ang.

10176. SZLAK Andersa. Kronika niezwykłego marszu przez kontynenty. Warszawa 2018 Edipresse Polska; Rosikon Press 8° ss. [po ok.] 90, il.

T. 24: Gałęzowski Marek: Nad Adriatyk! Zdobycie Ankony.

T. 25: Rosalak Maciej: Słowem jak bagnetem. „Wanda” co chciała Niemca, i żołnierze Wehrmachtu, co chcieli do Polski.

T. 26: Gałęzowski Marek: Złamać Linie Gotów! Epilog walk adriatyckich i boje w Apeninach Emiliańskich.

T. 27: Gałęzowski Marek: O krok od buntu? Konferencja jałtańska a 2 Korpus Polski.

T. 28: Rosalak Maciej: Oszukani przez aliantów. Skutki postanowienia jałtańskich dla Polski i Polaków.

T. 29: Gałęzowski Marek: Pierwsi w Bolonii. Ostatnia bitwa 2 Korpusu Polskiego.

T. 30: Rosalak Maciej: Przed III wojną. Od mobilizacji do demobilizacji Polaków. Generał Anders i rotmistrz Pilecki.

T. 31: Gałęzowski Marek: Najdzielniejsi z dzielnych. Sylwetki wyższych oficerów 2 Korpusu.

T. 32: Gałęzowski Marek: Przegranii zwycięzcy. Los Polski i Polaków po zakończeniu wojny.

T. 33: Rosalak Maciej: Korpus kultury i edukacji. Nauka, lektury i praca żołnierzy polskich po wojnie.

T. 34: Gałęzowski Marek: W ojczyźnie polszczyźnie. Z piśmiennictwa 2 Korpusu Polskiego.

T.35: Gałęzowski Marek: Z ziemi włoskiej donikąd. Powojenne losy żołnierzy 2 Korpusu w kraju.

T. 36: Rosalak Maciej: Polska diaspora. Ci, co wyszli z ZSRR pod wodzą Andersa i pozostali na całym świecie.

T. 1. 2016.

10177. SZPYTMA Mateusz: Sprawiedliwi i ich świat. Markowa w fotografii Józefa Ulmy. Wyd. 2, popr. i uzup. Kraków 2015 IPN–KŚZpNP 4° ss. 155, il.

Wyd. 1. 2007.

10178. SZULC Paweł: Czasopiśmiennictwo polskie w Iranie w latach 1942–1945. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 49–69, streszcz. ang.

10179. SZYPROWSKI Bartłomiej: Kradzież pieniędzy zrzuconych z placówki „Kopyto”. Sprawa karna pchor. Tadeusza Szatkowskiego „Groma” przed Wojskowym Sądem Specjalnym Komendy Głównej Armii Krajowej. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 21–47, streszcz. ang.

10180. SZYPROWSKI Bartłomiej: Przypadek Zygmunta Sztuki vel Jerzego Balickiego „Wismana”, „Rusta” i jego sprawa karna przed Wojskowym Sądem Specjalnym Armii Krajowej. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 192–223, streszcz. ang., ros.

Właśc. Zygmunt Sztuka (1913–1942), żołnierz Inspektoratu Rejonowego Zamość ZWZ-AK, skazany za zdradę.

10181. ŚLIWAK Katarzyna: Zrzeszenie Nauczycielstwa Polskiego w Iranie w latach 1943–1945. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 119–126, streszcz. ang.

10182. ŚLIŻEWSKI Grzegorz: Inwazyjna kronika „Puchaczy”. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 35–48.

Udział 307 „Lwowskiego” Dywizjonu Myśliwskiego w lądowaniu aliantów w Normandii, 1944 r.

10183. ŚLIŻEWSKI Grzegorz: Myśliwcy zapomniani. Działania polskich pilotów myśliwskich na zapleczu frontu we wrześniu 1939 roku. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 114–142, streszcz. ang., ros.

10184. ŚLIŻEWSKI Grzegorz: Nad krwawiącymi liśćmi klonu. Polscy piloci myśliwscy

w operacji „Jubilee” (Dieppe, 19 sierpnia 1942 roku). Oświęcim 2018 Napoleon V 4° ss. 160, il., mapy.

10185. ŚLIŻEWSKI Grzegorz: Od Montpelier po Dieppe. Rola polskiego lotnictwa myśliwskiego w działaniach alianckich 1940–1942. Oświęcim 2018 Napoleon V 4° ss. 188, il.

10186. ŚWIĄTCZAK Krzysztof: Deportacje ludności polskiej z terenów wschodniej Rzeczypospolitej w latach 1940–1941. *Kwartalnik Prawo, Społeczeństwo, Ekonomia*. 2017 nr 2 s. 86–98, streszcz. ang.

10187. TOMKIEWICZ Monika: Wybrane aspekty historii Dziemian (Sophienwalde) w latach II wojny światowej. Gdynia–[Kościerzyna] 2014 Nandruk Marcin Narloch 8° ss. 80, il. Oddz. KŚZpNP w Gdańsku.

10188. TOMKIEWICZ Monika: Zakład Wychowawczy dla polskich chłopców w Wejherowie w okresie okupacji niemieckiej. *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 137–153, streszcz. ang., niem.

10189. TROJANOWSKI Krzysztof: Świnie w kinie? Film w okupowanej Polsce. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 393, nlb. 1, il., streszcz. ang.

10190. TYSZKIEWICZ Jan: Turkolodzy polscy w czasie II wojny światowej. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 4 s. 71–92, streszcz. ang.

10191. VAIČENONIS Jonas: Początek wojny polsko-niemieckiej według pułkownika Sztabu Generalnego armii litewskiej Kazysa Griniusia. *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 529–539, streszcz. ang.

10192. WALICKA Barbara: „Twardy”. Mała historia Podkowy Leśnej. Pruszków 2018 Książnica Pruszkowska im. Henryka Sienkiewicza 8° ss. 277, nlb. 2, il.

Henryk Walicki „Twardy”.

10193. WARDZYŃSKA Maria: Ponary – miejsce masowych straceń w okręgu wileńskim. *Przegląd Wschodni*. T. 14: 2015/2018 z. 1 [dr.:] 2016 s. 193–203, streszcz. ang. s. 19–21.

10194. WARDZYŃSKA Maria: Wysiedlenia ludności polskiej z okupowanych ziem polskich włączonych do III Rzeszy w latach 1939–1945. Warszawa 2017.

Rec.: Przegiętka Marcin, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 1 s. 219–225.

10195. WAWRYNIUK Andrzej: Antypolska działalność ukraińskich nacjonalistów w kampanii polskiej 1939 roku. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 2 s. 447–469, streszcz. ang.

10196. WAWRZYNEK Karin Anna: Pozoracja normalności. Funkcja muzyki w obozach koncentracyjnych III Rzeszy na przykładzie Almy Rosé. Poznań 2018 Wydaw. Rys 8° ss. 142, il., streszcz. ang., niem.

10197. WĄSOWICZ Jarosław: Ofiary niemieckich obozów koncentracyjnych spośród duchowieństwa więzionego w obozie internowania w Kazimierzu Biskupim. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 117–129, streszcz. ang.

10198. WESTPHAL Marcin: Produkcja okrętów podwodnych w stoczni Schichaua i w Danziger Werft w latach 1939–1945. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 131–159, streszcz. ang.

10199. WETTSTEIN Adrian E.: Wehrmacht w walce miejskiej 1939–1942. Tł. Maciej Tylec. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 463, mapy.

10200. WIERZBICKI Marek: Wojenna misja hm. Zygmunta Lechosława Szadkowskiego w Rumunii (1939–1940). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 55–64.

10201. WITKOWSKA-KRYCH Agnieszka: Ostatni tekst autorstwa Janusza Korczaka opublikowany za jego życia. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 3 s. 205–216.

List, który ukazał się na łamach „Gazety Żydowskiej” nr 3 z 7 I 1942 r., w sprawie Domu Sierot; zawiera też tekst listu.

10202. WOJNA i okupacja niemiecka na ziemi wolskiej 1939–1945. Materiały z konferencji naukowej (18 X 2012). Oprac. red. Paweł Wąs. Tomaszów Mazowiecki–Wolbórz 2018 Agencja Wydawnicza PAJ-Press; na zlecenie Stow. Przyj. Wolborza 8° ss. 135, il., mapy. (Z Dziejów Wolborza).

Treść: Słowo wstępne s. 5–8; Działania wojenne w rejonie Wolborza we wrześniu 1939 r. s. 9–32; Represje okupacyjne władz niemieckich wobec ludności cywilnej gmin Bogusławice i Golesze s. 33–42; Zagłada wolskich Żydów w latach drugiej wojny światowej (1939–1942) s. 43–54; Działalność II Rejonu ZWZ-AK „Kotwica” na podstawie Księgi Pamiątkowej s. 55–56; Księga Pamiątkowa ZWZ-AK s. 57–96; Afisze s. 97–106; Fotografie z okresu II wojny światowej i pozostałe s. 107; Fotografie z konferencji s. 123–126; Bibliografia s. 128–130.

10203. WOLSZA Tadeusz: Dotyk Katynia. Wojenne i powojenne losy Polaków wizytujących Katyń w 1943 roku. Wyd. 2. Poznań 2018 Życz i S-ka Wydaw. 8° ss. 349, il., streszcz. ang.

Wyd. 1 pt.: „To co widziałem przekracza swą grozą najśmielsze fantazje”. Wojenne i powojenne losy Polaków wizytujących Katyń w 1943 roku. Poznań 2015.

10204. WONTOR-CICHY Teresa: The Transport of Clergymen to the Dachau Concentration Camp on 10 December 1940. *Auschwitz Studies*. [No] 28: 2018 s. 205–249.

Zawiera też spis osób.

10205. WOŹNIAKOWSKI Krzysztof: W kręgu życia kulturalnego polskiego wojennego uchodźstwa na Węgrzech 1939–1945. Studia i szkice. Kraków 2018 Wydaw. i Druk. Tow. Słowaków w Polsce 8° ss. 298, nlb. 1, il.

10206. WOŹNIAKOWSKI Krzysztof: Wokół lwowskiej edycji „Pokoju na poddaszu” Wandy Wasilewskiej (1940). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 16: 2018 s. 77–87, streszcz. ang.

10207. WÓJCIK Barbara: Długi cień von Malutkiego. *Bieszczad*. [T.] 22: 2017/2018 [dr:] 2018 s. 257–299.

Otto Rudolf Hermann von Malottki (1905–1948), ur. na Kaszubach zbrodniarz hitlerowski, wg autorki szef gestapo w Ustrzykach Dolnych.

10208. WÓJCIK Michał: Treblinka '43. Bunt w fabryce śmierci. Kraków 2018 Znak Litera Nova 8° ss. 317, nlb. 1, tabl. 24, il., mapy.

10209. WÓJCIK Tomasz: Skrwawione miasto. Uniejów i jego region w czasie wojny obronnej 1939 roku. *Biuletyn Uniejowski*. T. 7: 2018 s. 47–63, streszcz. ang.

10210. WRÓŃSKI Stefan: Armia Krajowa na pograniczu południowej Wielkopolski i Śląska (w świetle relacji). Oprac. i red. Tadeusz Wincewicz. Namysłów 2018 Namisłavia 8° ss. nlb. 2, IV, 156, il., mapy.

10211. ZADROŻNY Tadeusz: Almanach wrocławski na rok 1495 w katalogu Sicherstellte Kunstwerke im Generalgouvernement, czyli o losach polskich zbiorów artystycznych w okresie II wojny światowej. *Biuletyn Historii Sztuki*. R. 80: 2018 nr 4 s. 859–879, streszcz. ang.

Opis i losy inkuabułu graficznego umieszczonego w spisie (katalog Sicherstellte... za 1940 r.) dzieł sztuki „zabezpieczonych” w GG.

10212. ZAŁĘCZNY Jolanta: Życie kulturalne w Samodzielnej Brygadzie Strzelców Karpackich. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 175–202, streszcz. ang., niem., ros.

10213. ZAMOYSKI Adam: Orły nad Europą. Losy polskich lotników w czasie drugiej

wojny światowej. Przeł. Tomasz Kubikowski. Wyd. 3. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 412, nlb. 3, il., mapy.

Wyd. 1. 2004.

10214. ZAPART Robert: Dobro wspólne, solidaryzm i subsydiarność w teorii i lokalnej praktyce. Kościół katolicki wobec kryzysu państwa polskiego w okresie II wojny światowej na przykładzie Kolbuszowej. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 211–240, streszcz. ang.

10215. ZASADA Stanisław: Duch 44. Siła ponad słabością. Duchowi przywódcy Powstania Warszawskiego. Kraków 2018 Wydaw. WAM 8° ss. 231, nlb. 1, mapa.

10216. ZIMMERMAN Joshua D.: Polskie Państwo Podziemne i Żydzi w czasie II wojny światowej. Tł. Magdalena Macińska; red. nauk. Martyna Rusiniak-Karwat. Warszawa 2018 WN PWN 8° ss. 623, nlb. 1, tabl. 16, il., streszcz. ang.

10217. ŽIVĀŪK Andrijs: Poláci v organah radáns'koj vladi u zahidnih oblastáh URSS (1939–1941 rr.). *Europa Orientalis*. [T.] 8: 2017 s. 83–100, streszcz. pol., ang.

10218. ZYCH Sławomir: Diecezja przemyska obrządku łacińskiego w warunkach okupacji niemieckiej i sowieckiej 1939–1944/1945. Przemysł 2011.

Rec.: Żurek Waldemar W., Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne. T. 109: 2018 s. 465–469.

10219. ZYCHOWICZ Piotr: Obłęd '44 czyli Jak Polacy zrobili prezent Stalinowi, wywołując Powstanie Warszawskie. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018 Rebis 8° ss. 511, tabl. 32, il.

Wyd. 1. 2013.

Toż. Wyd. 2 rozsz. (dodr.). Poznań 2018 ss. 555, tabl. 32, il.

10220. ZYCHOWICZ Piotr: Opcja niemiecka czyli Jak polscy antykomuniści próbowali porozumieć się z III Rzeszą. Wyd. 1 (dodr.). Poznań 2018 Rebis 8° ss. 461, tabl. 32, il., mapy.

Wyd. 1. 2014.

10221. ŻARNOWIECKI Grzegorz: Dramat Szczekocin we wrześniu 1939 roku. *Szczekociński Rocznik Historyczny*. [Nr] 2: 2015 s. 78–107, streszcz. ang.

10222. ŻUREK Piotr: Polacy w oddziałach czetników Draży Mihailovicia. *Przegląd Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 143–158, streszcz. ang., ros.

c) 1945–1989

Źródła

Zob. poz. 1573, 2465, 3084, 3402, 3668, 5119, 5167, 7110, 8121, 8146, 8152, 8154, 8220, 8245, 8261, 8278, 8280, 8960, 8964, 8966, 8976, 8994, 8998, 9000, 9012, 9015, 9019, 9020, 9028, 9029, 9034, 9042, 9043, 9047, 9055, 9056, 9057, 9060, 9063, 9068, 9078, 9079, 9080, 9667, 9679, 9680, 9683, 9684, 9686, 9687, 9694, 9695, 9696, 9697, 9699, 9701, 9712, 9722, 9724, 9733, 9742, 9748, 9749, 9750, 9752, 9756, 9757, 9759, 9760, 9764, 9765, 9767, 9768, 9769, 9772, 9782, 9783, 9787, 9791, 9793, 9796, 9801, 9812, 9818, 9819, 9820, 9821, 9826, 9836, 9838, 9841, 9843, 9844, 9851, 9857, 9859, 9860, 9866, 9868, 9872, 9874, 9878, 9879, 9883, 9885, 9887, 10417, 10437, 10458, 10531, 10550, 10609, 10612, 10663, 10681, 10688, 10696, 10739, 10781, 10802, 10881, 10882, 10892, 10895, 10929, 10949, 10964.

10223. AKCJA „Wisła” 1947. Dokumenty i materiały. Wstęp, wybór i oprac. Eugeniusz Miśiło. Warszawa 2013.

Rec.: Pisuliński Jan: Ułomny obraz Akcji „Wisła”. *Limes*. Nr 8: 2015 [dr.] 2016 s. 273–284.

10224. ALBIN Kazimierz: Postskriptum. Aus dem Polnischen übersetzt von Siegfried Schmidt. Oświęcim 2018 Staatliches Museum Auschwitz-Birkenau 16° ss. 276, nlb. 2, il.

Wspomnienia autora (ur. 1922) z powojennych studiów na Oddziale Lotniczym Wydziału Komunikacji przy AGH w Krakowie, pracy w przemyśle szybocowym i handlu zagranicznym, a także o działalności w organizacjach upamiętniających obóz Auschwitz-Birkenau.

Wyd. pol. pt.: Postskriptum. Losy powojenne i powrót do Auschwitz. Oświęcim 2013.

10225. AMBER Ludwika: Szybujące krajobrazy Australii. Opowieść autobiograficzna (1982–2012). Lublin 2018 „Norbertinum” 8° ss. 301, nlb. 1, tabl. nlb. 16, il.

Wspomnienia dotyczące 30 lat życia spędzonych wraz z rodziną w Australii, gdzie autorka trafiła jako emigrantka „solidarnościowa”.

10226. ANDRZEJEWSKI Piotr Łukasz Juliusz: Moje trzy grosze. Warszawa 2018 Kancelaria Senatu 8° ss. 131, nlb. 1, il.

Wspomnienia autora (ur. 1942) nt. jego pracy jako adwokata, senatora oraz sędziego Trybunału Stanu w l. 1980–2009; w aneksie umieszczono m.in.: wybrane uchwały podjęte przez Senat w l. 1991–2007, wniosek do Ministra Sprawiedliwości RP z 2004 r., list otwarty do Premiera RP Jarosława Kaczyńskiego z 2007 r. oraz list do Prezydenta RP Andrzeja Dudy.

10227. ARCHIWUM Wiktora Kulerskiego. Dokumenty podziemnej „Solidarności” 1982–1986. Wstęp i oprac. Jan Olszsek; posł. Andrzej Friszke. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 812, nlb. 1. IPN–KŚZpNP, Stow. Archiwum Solidarności. (Centralny Projekt Badawczy IPN Opozycja i Opór Społeczny w PRL 1956–1989).

10228. BACHOR Wojciech: Między Fajum a Kaliszem. (Fakty i myśli z mojego życia). Kalisz 2018 Media i Rynek 8° ss. 415, il.

Autobiografia prezydenta miasta Kalisza (ur. 1956), dot. życia prywatnego oraz pełnienia funkcji urzędniczych w l. 1990–1998.

10229. BAGAŻ doświadczeń i wspomnień. Relacje osadników polskich na Warmii i Mazurach po 1945 roku. Pod red. Piotra Bojarskiego i Emilii Janowskiej. Olsztyn 2017 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 191, il., mapy.

Antologia wspomnień przesiedleńców z Kresów Wschodnich.

10230. BARAL Sabina: Zapiski z wygnania. Wyd. 4. Kraków–Budapeszt 2018 Austeria 8° ss. 175, nlb. 8, il.

Wyd. 1. 2015.

10231. BASISTA Andrzej: Zwierzenia zaangażowanego wariata. Architekt, pedagog, naukowiec. Kraków 2017 Historia Jagellonica 8° ss. 249, nlb. 2, tabl. 6, il., mapy.

Wspomnienia architekta (1932–2017) z lat nauki, studiów i pracy na: Wydz. Architektury Politechniki Krakowskiej, ASP oraz Politechnice Białostockiej, wykładów zagranicznych, udziału w konkursach architektonicznych, licznych podróży m.in. do Czechosłowacji, Iraku, Libii, Grecji, Włoch, Bułgarii.

10232. BIELEWICZ Remigiusz: Mój album polityczny. Fakty, dokumenty. Płock 2018 Drukarnia Szmydt 8° ss. 164, nlb. 4, il.

Wspomnienia autora (ur. 1944) z życia w Płocku, w którym zamieszkał wraz z rodziną po powrocie z zesłania, relacji ze służbami aparatu bezpieczeństwa, działalności w nielegalnej opozycji oraz w Diecezjalnym Komitecie Niesienia Pomocy Potrzebującym w Płocku.

10233. „BIULETYN Informacyjno-Instrukcyjny”. Wybór dokumentów z 1955 r. Red. nauk. Kamila Budrowska, Magdalena Budnik, Wiktor Gardocki. Białystok 2018 Alter Studio 8° ss. 241. (Cenzura w PRL. Archiwalia; t. 3).

10234. BŁACHUCKA Anna: Opłotki. Obrazki z dzieciństwa. Warszawa 2018 Scholar; Fund. na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa 8° ss. 164, nlb. 1, il.

Wspomnienia autorki nt. wsi Kozłów i jej mieszkańców w l. 50. i 60., widziane z perspektywy dziecka.

Praca nagrodzona w IX ed. konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”, 2017.

10235. [BŁASZCZYSZYN Wojciech]: Pamiętnik ofiarowany kard. Augustowi Hlondowi prymasowi Polski podczas jego pobytu na Ziemi Lubuskiej w 1947 roku. [Wyd.] Jarosław Wąsowicz. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 223–235, streszcz. ang.

Albumik ucznia klasy VI (ur. 1936).

10236. BOCZARSKA Bożena: Ulotny zapach kwiatów. Lata 60. Włocławek 2018 „Expol” P. Rybiński, J. Dąbek 8° ss. 225, nlb. 1.

Wspomnienia autorki (ur. 1942) z życia codziennego we Włocławku.

10237. BOCZARSKI Józef: Lata sześćdziesiąte XX wieku we Włocławku. Włocławek 2018 „Expol” P. Rybiński, J. Dąbek 8° ss. 195, il.

Wspomnienia autora (ur. 1939) na temat życia codziennego oraz rozwoju urbanistycznego i przemysłowego miasta, w tym nauki w Technikum Przemysłowo-Pedagogicznym Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego i pracy w Specjalistycznym Przedsiębiorstwie Robót Antykorozyjnych „Korchem”.

10238. „BORUTA”. Ślady agenturalnej przeszłości. Oprac. Jarosław Piotr Ptak. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 46: 2017.

Uzup.: Frazik Wojciech: Współpraca agenturalna Franciszka Abraszewskiego w latach 1950–1952. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 263–269.

10239. BRUSIŁO Zygmunt: Moje lata pracy w liceum ogólnokształcącym (1964–1975). *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 178–183.

W Bolesławcu.

10240. BRZENCZEK Piotr: Moja Knapicka. Siemianowice Śląskie 2018 Wydaw. OM Studia 8° ss. 140, il.

Wspomnienia autora dot. życia codziennego w Siemianowicach Śląskich w l. 50., pisane z perspektywy młodego chłopca.

10241. CHYBIŃSKI Adolf, Chomiński Józef Michał: Korespondencja 1945–1952. Wstęp i koment. Małgorzata Sieradz. Warszawa 2016.

Rec.: Wieczorek Ryszard J., *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 4 s. 121–129.

10242. CWOJDZIŃSKA Barbara: Gostynianki w PRL-u. Poradnik na lata kryzysu. Gostyń 2018 Urząd Miejski; Stow. Zielona Kohorta; Barbara Cwojdzńska 8° ss. 152, il.

Wspomnienia z życia codziennego w l. 60.–80. XX w.

10243. CZAPSKI Józef: Z listów do Pawła Hertza. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 4 s. 146–151.

Z 1967 i 1978 r.

Uzup.: Nowak-Rogoziński Mikołaj: Głosa do listów. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 4 s. 152–153.

10244. CZECHOWICZ Andrzej: Straceniec czyli Przypadki urodzonego w niewłaściwym czasie. T. 1–2. Warszawa 2018 Andrzej Czechowicz 8° ss. 486, nlb. 2, il.; 343, nlb. 1, il.

Wspomnienia Andrzeja Czechowicza (ur. 1937), pracownika Polskiej Sekcji Wydziału Badań i Analiz Europy Wschodniej Radia Wolna Europa, z lat studiów na Wydziale Historii UW, współpracy z wywiadem MSW PRL, pobytu w placówkach

dypomatycznych, aktywności Jana Nowaka-Jeziorańskiego oraz procesu sądowego z Grzegorzem Gaudenem – redaktorem naczelnym „Rzeczpospolitej”; zawierają też wspomnienia z dzieciństwa i lat nauki szkolnej.

10245. CZUBA Krystyna: „Słudzy nieuczestni jesteśmy...”. Warszawa 2018 Wydaw. Siostr Loretanek 8° ss. 318, nlb. 1, tabl. nlb. 40, il.

Wspomnienia autorki (ur. 1937) z dzieciństwa spędzonego w Piotrkowie Trybunalskim, nauki szkolnej, doktoratu z teologii moralnej, pracy w duszpasterstwie akademickim, działalności naukowo-dydaktycznej, pracy dziennikarskiej i publicystycznej, pełnienia funkcji senatora i aktywności politycznej, odbytych pielgrzymek, spotkań z Janem Pawłem II, kard. Stefanem Wyszyńskim, ks. Jerzym Popiełuszką.

10246. DEBSKI Aleksander Jerzy: To tylko wspomnienia. Wyd. 2 popr. Warszawa 2016 nakł. aut.; Andrzej M. Bogusz 8° ss. 394, tabl. 34, il. Wyd. 1. 2015.

10247. DOBOSZ-TEMPSKI Wacław: Wyzwanie. Listy z Soliny 1964–1967. Il. Ewa Cofalik-Dobosz. Gdańsk 2018 BiT, Beata Żmuda-Trzebiatowska 8° ss. 352, il.

Korespondencja z przyszłą żoną Ewą, dot. pracy przy budowie elektrowni i zapory wodnej w Solinie oraz życia codziennego; zawiera notatki autora.

10248. DRAMAT i teatr w dokumentach GUKPPIW. Red. nauk. Kamila Budrowska, Magdalena Budnik, Katarzyna Kościewicz. Białyostok 2017 Alter Studio 8° ss. 307, il., streszcz. ang. (Cenzura w PRL. Archiwalia; t. 2).

Treść: Wstęp s. 5–8; Artysiewicz Anna: Cenzorska wizja dramatu i teatru na podstawie „Odpraw krajowych” z lat 1945–1946 s. 9–20; „Protokół z narady Wojewódzkich Kierowników Referatów i Referentów Widowskich odbytej w Głównym Urzędzie Kontroli Prasy, Publikacji i Widowskich w dniach 7, 8 i 9 lutego 1949 r.”. Wybór, wstęp i oprac. Kamila Budrowska s. 21–90; Boroda Krzysztof, Kościewicz Katarzyna: Cenzurowanie widowisk w 1949 roku w świetle statystyki Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowskich s. 91–107; „Sprawozdanie z Wydziału Teatrów za III kwartał 1951 r.”; „Sprawozdanie z Wydziału Teatrów GUKPPIW za rok 1951”. Wybór, wstęp i oprac. Wiktor Gardocki s. 109–132; „O wyższy poziom pracy na odcinku widowisk. Uwagi o kontroli widowisk”; „Kilka uwag o próbach generalnych”. Wybór dokumentów z „Biuletynu Informacyjno-Instrukcyjnego” 1953, nr 3. Wybór, wstęp i oprac. Magdalena Budnik s. 133–151; Pawlak Grażyna: Cenzura instytucjonalna i pozainstytucjonalna wobec telewizyjnych widowisk teatralnych s. 153–185; Mojsak Kajetan: Cenzorskie perypetie „Dramatów” Witkacego. [Rok 1962] s. 187–202; Teatr po „Dziadach”. Wybór archiwaliów GUKPPIW z lat 1968–1969. Wybór, wstęp i oprac. Barbara Tyszkiewicz; współopr. Olga Tyszkiewicz s. 203–258; Gardocki Wiktor: Cenzura wobec dramatu i teatru na przełomie lat 70. i 80. oraz w czasie stanu wojennego. Wybrane przykłady s. 259–284; Bibliografia. Cenzurowanie dramatu i teatru. Dramat i teatr w PRL s. 285–292.

10249. DUBANIOWSKA Agnieszka: Miejsce na ziemi. Z kresów na Przedmieście Oławskie. Wrocław 2018 Wrocławska Rewitalizacja 8° ss. nlb. 1, 217, nlb. 4, il.

Wspomnienia autorki (ur. 1941), przesiadłej wraz z rodziną z Kresów do Wrocławia, dotyczące adaptacji i życia w mieście w okresie PRL-u; zawiera historię rodziny.

10250. [DYLEWSKI Romuald]: Pierwszy po wojnie plan rozwoju Lublina. Wywiad z Romualdem Dylewskim – profesorem w Instytucie Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa w Warszawie, autorem planu rozwoju miasta Lublina (1959). [Rozm.] Izabela Pastuszek. *Rocznik Lubelski*. T. 44: 2018 s. 373–402.

10251. EYSYMONT Janusz: Dzienniki marlarza. Stan wojenny. Warszawa 2018 Halina Eysymont; [Wydaw. i Druk. Matrix] 8° ss. 403, il. Żył w l. 1930–1991.

10252. [FARON Stanisław]: Tu zaszła zmiana... [Rozmawiał] Jerzy Leśniak. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 62–67.

Wspomnienia syna sadownika (ur. 1943) z dzieciństwa w rodzinnej wiosce i późniejszej działalności we własnym gospodarstwie sadowniczym, wraz z refleksjami na temat rozwoju Czarnego Potoku w l. 50. i 60. XX w.

10253. FIAŁKOWSKI Edward I.: Ojczyzna ma... Wspomnienia z lat 1968–1990. Kraków 2018 Wydaw. Inst. Teol. Księży Misjonarzy 8° ss. 192, nlb. 1, tabl. 10, il.

Wspomnienia autora (ur. 1952) z działalności antykomunistycznej, założenia olkuskiego oddziału „Solidarności” oraz emigracji do USA.

10254. FOROWICZ Jan: Wolne Radio Nowinki. Wspomnienia ze studiów w Politechnice Krakowskiej. Wyd. 2 poszerz. Kraków–Warszawa 2018 Jan Forowicz 8° ss. 40.

Lata 1959–1963.
Wyd. 1. 2007.

10255. FRYŻLEWICZ Franciszek: Stan i perspektywy rozwoju owczarstwa w województwie nowosądeckim. Wybrane problemy owczarstwa górskiego w latach 80. XX wieku. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 169–178.

10256. FURGAŁ Zdzisław Stanisław: Opowieści nowohuckie. Kraków 2018 Tow. Słowników w Polsce 4° ss. 400, il.

Zawiera gł. wspomnienia budowniczych Nowej Huty.

10257. GACH Piotr Paweł: Z Pilicy do Lublina – biogram własnoręcznie napisany. *Summariusm*. R. 46: 2017 [dr:] 2018 s. 23–34. Historik wychowania (ur. 1943).

10258. GALEWICZ Marek: Szklane okruchy z historii mojej pracy w KHS lata 1959–2000. Krosno 2018 Muzeum Rzemiosła 8° ss. 47, il. (Biblioteka Krośnieńska. Wspomnienia; z. 21 (2018)).

Wspomnienia autora (ur. 1935) z 40 lat pracy w Krośnieńskiej Hucie Szkła, nabytego doświadczenia oraz odbytych podróży służbowych.

10259. GAŁCZYŃSKA Kira: Nie gościę tej lampy przy drzwiach... Przesiane przez pamięć. [Warszawa 2017] Świat Książki Wydaw. 8° ss. 276, nlb. 3, il.

Wspomnienia autorki (ur. 1936) dot. dzieciństwa przerwanego wybuchem wojny, życia w czasach stalinizmu, pracy jako dziennikarka w czasach PRL-u, aż do współczesności.

10260. GARNIZON Jelenia Góra we wspomnieniach 1945–2004. Zobaczyłem miasto w zieleni i kwiatach... Red. Zbigniew Kuśmierz. Jelenia Góra 2018 Zw. Żołnierzy Wojska Pol. 8° ss. 540, il.

Antologia wspomnień żołnierzy, pełniących służbę wojskową w Jeleniej Górze.

10261. GAŚIOREK [(Gaśior)] Jerzy: Listy do praprawnuka. Gorzów Wielkopolski 2018 Woj. i Miej. Bibl. Publ. im. Zbigniewa Herberta 8° ss. 175, il.

Wspomnienia artysty (ur. w 1941) plastyka i poety z Gorzowa Wielkopolskiego napisane w formie listów.

10262. GIEDROYC Jerzy, Sokolnicki Michał: Korespondencja 1947–1960. Oprac. i wstępem opatrzył Krzysztof Kłoc. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 251, nlb. 2. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne; nr 855).

10263. GINKO Wojciech: Jeździecka dolina Zbrosławice. O koniach, ludziach i PRL-u. Zbrosławice 2018 Wojciech Ginko; Gm. Zbrosławice 8° ss. 224, il.

Wspomnienia autora (ur. 1947) nt. funkcjonowania Ośrodka Jeździeckiego Zbrosławice, miłości do koni i jeździectwa.

10264. GLENSK Joachim: Autochton. Autobiografia z przymrużeniem oka. Łędziny 2018 Mega Pres II – Instytut Ślůnskiej Godki 8° ss. 609, il.

Wspomnienia profesora polonistyki (ur. 1935), deklarującego narodowość śląską, z lat dzieciństwa spędzonych w Tarnowie Opolskim, II wojny światowej, edukacji szkolnej, studiów polonistycznych w Uniwersytecie Wrocławskim i życia po wojnie na Śląsku.

10265. GODLEWSKA Donata: Życie wśród skarbów przeszłości. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 307–312.

Wspomnienia z pracy kierowniczkii Powiatowego Archiwum Państwowego w Łomży w l. 1952–1985.

10266. GOLDKORN [Włodek] Włodek: Dziecko w śniegu. Przeł. Joanna Malawska. Wołowiec 2018 Wydaw. Czarne 8° ss. 252, nlb. 3, il.

Wspomnienia potomka ocalałych z Holocaustu, włoskiego publicysty (ur. 1952) z dzieciństwa spędzonego w Katowicach, wyjazdu do Włoch w 1968 r. oraz wizyt w byłych nazistowskich obozach.

Dostępne także jako e-book.

10267. GOLLY Antoni: Kręte ścieżki kariery naukowej Ślązaków na śląskiej uczelni. Zabrze 2016 Nar. Oficyna Śląska 8° ss. 143, nlb. 1.

Wspomnienia fizyka, wykładowcy akademickiego (ur. 1933), związanego z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Opolu (od 1994 r. Uniwersytet Opolski) dotyczące jego kariery naukowej.

10268. GRABNA Ewa: Moje miasto – spacer wspomnieniowy po Częstochowie mojej młodości. *Almanach Częstochowy*. [T. 31]: 2018 s. 159–215.

Wspomnienia autorki wierszy dla dzieci z l. 1961–1976, dot. Częstochowy.

10269. GRODZISKI Stanisław: Klio, córka Mnemosyne, kelnerka z „Kopciuszką”. Kraków 1968–1982. Wyd. 2, rozsz. i uzup. Kraków 2018 Karolina Grodziska 8° ss. 333, nlb. 1, il.

Wyd. 1. 2014.

10270. GRUSZEWSKI Zenon Sławomir: Supraślńska eca-peca. Supraśl 2018 Urząd Miej.; Centrum Kultury i Rekreacji 8° ss. 487, nlb. 1, il.

Wspomnienia autora (ur. 1942), z młodości i codziennego życia w Supraślu w l. 1945–1960.

10271. [GUCEWICZ Krystyna]: Notes Krystyny Gucewicz czyli Fołtyn w śmietanie. Żarty, fakty, anegdoty. Warszawa 2018 Arkady 8° ss. 319, nlb. 1, il.

Opowieści, anegdoty, fragmenty rozmów dziennikarki, satyryczki i reżyserki (ur. 1947), dotyczące artystów polskiego teatru i filmu, pisarzy, których poznała i z którymi współpracowała.

10272. [HARAJDA Ryszard]: Handlówka oczami ojca. [Wyd.] Stanisław Harajda. Olsztyn 2018 nakł. aut.; Agencja Wit Witold Mierzejewski 8° ss. 111, il.

Wspomnienia Ryszarda Harajdy (1921–1999) z pracy w Zespole Szkół Handlowych im. Oskara Langego w Poznaniu jako nauczyciela matematyki w l. 1946–1976 oraz późniejsze przemyslenia nt. szkolnictwa; zawiera też wspomnienia współpracowników, uczniów, przyjaciół oraz syna – Stanisława Harajdy nt. ojca.

10273. HAUSNER Wojciech: IV Światowy Zlot Harcerstwa w Rising Sun (relacja uczestnika w 30 rocznicę wyprawy). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 75–88.

Rok 1988.

10274. HERLING-GRUDZIŃSKI Gustaw: Dziennik 1957–1958. Oprac. Włodzimierz Bolecki, Marta Herling. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 358, nlb. 7, il.

10275. HERLING-GRUDZIŃSKI Gustaw: Dziennik pisany nocą. Vol. 2: 1982–1992. Pod red. Włodzimierza Boleckiego; oprac. Sylwia Błażejczyk-Mucha [i in.]. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 743, nlb. 6. (Dzieła zebrane; t. 8).

Vol. 1. 2017.

10276. HERLING-GRUDZIŃSKI Gustaw: *Rozmowy w Dragoni. Rozmowy w Neapolu. Rozmowy przeprowadził Włodzimierz Bolecki*; pod red. Włodzimierza Boleckiego. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 804, nlb. 3, il. (Dzieła Zebrane; t. 11).

Przeprowadzone w 1995, 1998 i 1999 r., dot. życia i twórczości Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.

10277. „HOMER” czyli „R-2”. Jacek Fisiak jako tajny współpracownik Służby Bezpieczeństwa. Wybór dokumentów. Do dr. podał i wstępem opatrzył Kazimierz Świrydowicz. Poznań 2018 Zysk i S-ka Wydaw. 8° ss. 350, nlb. 1, il., streszcz. ang.

10278. [INGARDEN Roman]: *Korespondencja Romana Witolda Ingardena. Z dziejów „Studia Philosophica. Commentari Societas Philosophicae Polonorum”*. Listy przeczytali, przepisali oraz wstępem poprzedzili Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak. Kęty 2018 Wydaw. Marek Derewiecki 8° ss. 432. (Biblioteka Europejska).

Z l. 1945–1951.

10279. INNY świat? Zakopane i Podhale w raportach Radia Wolna Europa z lat 1954–1961. [Wyd.] Jerzy Kochanowski. *Prace Pienniskie*. T. 28: 2018 s. 23–49.

10280. IWASZKIEWICZ Jarosław: *List do Henryka Korotyńskiego*. Podał do dr. i oprac. Robert Papiński. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 4 s. 193–195.

Z dnia 3 II 1965 r.

10281. IWASZKIEWICZ Jarosław, Strykowski Julian: *Listy*. [Wyd.] Ireneusz Piekarski. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 3 s. 134–151.

Z l. 1953–1979.

10282. J. J.: *Zapiski zwykłego studenta 1981–1983*. Całość oprac. Jacek Klempis. Warszawa 2018 Eliotpol Jacek Klempis 8° ss. 358, il.

Wspomnienia nieznanego studenta, nt. akcji solidarnościowych z tzw. strajkiem łódzkim, wkroczenia milicji do budynku Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy, sytuacji w Polsce po wprowadzeniu stanu wojennego.

10283. JANIK Edward: *Wspomnienia z pobytu na zesłaniu w Zachodniej Syberii*. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 78–99.

Wspomnienia autora (1927–2014) z l. 1945–1946.

10284. JANOTA-BZOWSKI Tadeusz: *Król Bieszczadów*. Red. Tomasz Antoni Żak. Krosno 2016 Wydaw. Ruthenus – Rafał Barski 8° ss. 200, nlb. 7, il.

Wspomnienia inspektora bieszczadzkich parków konnych (1904–1983) dot. życia w Bieszczadach i Beskidzie Niskim w l. 1948–1974.

10285. JARMUŁOWICZ Hubert: *Jak to przewieźć, jak dojechać... 50 lat temu*. *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 137–140.

Wspomnienia z kontroli w Zakładach Celulozowo-Papierniczych w Bardzie w 1965 r.

10286. JARUZELSKI Wojciech: *Starsi o 30 lat*. Toruń 2011 Adam Marszałek 8° ss. 204, il. Refleksje dot. gł. wydarzeń z 1981 r.

10287. JENDHOF Antoni: *Z kroniki szkoły w Wersku*. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 1 s. 77–87.

Wypisy z l. 1945–1950.

10288. JUBILEUSZ 50-lecia Absolutorium Biologów 1968 Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. *Koncepcja i red. Lubomira Burchardt*. Poznań 2018 Bogucki Wydaw. Nauk.; na zlec. Wydz. Biologii UAM 4° ss. 79, nlb. 1, il.

Księga pamiątkowa i antologia wspomnień z l. 1962–1968.

10289. [KAPCZYŃSKI Włodzimierz]: *We Wronkach witały nas kopniaki*. *Rozmowa z Włodzimierzem Kapczyńskim*. *Czasy Pismo*. 2018 nr 1 s. 122–130.

Wspomnienia uczestnika podziemia niepodległościowego, więźnia stalinowskiego, działacza śląsko-dąbrowskiej „Solidarności”, internowanego w stanie wojennym; dot. lat 1947–1953.

10290. KARCEROWICZ Marek: *Jest wystarczająco dobrze... czyli o tym, jak Joanna Makabresku z latami osiemdziesiątymi przegrała*. Fot. i grafiki Piotr Roszczyk. Warszawa 2018 Piotr Roszczyk 8° ss. 239, nlb. 1, il.

Wspomnienia muzyka (ur. 1967) o warszawskim zespole muzycznym Joanna Makabresku, istniejącym w l. 1986–1991.

10291. KLICH Maciej: *Niepokomy*. Historia lat 1976–1986. Katowice–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 512, il. (Centralny Projekt Badawczy IPN *Opozycja i Opór Społeczny w PRL 1956–1989*).

Wspomnienia autora (ur. 1958) z okresu studiów na AGH w Krakowie, UŚ w Katowicach, współtworzenia i działalności w NZS w Katowicach, internowania, emigracji do Szwecji i wsparcia środowisk opozycyjnych na Górnym Śląsku.

10292. KOFTA Krystyna: *W szczelinach czasu*. Intymnie o Peerelu. Warszawa 2018 Warszawskie Wydaw. Liter. Muza 8° ss. 603, nlb. 5, il.

Wspomnienia pisarki, felietonistki, plastyczki (ur. 1942) nt. życia codziennego i pracy twórczej w czasach PRL-u.

10293. KOŁAKOWSKI Leszek, Walicki Andrzej: *Listy*. 1957–2007. Do dr. podał,

komentarzem i aneksami opatrzył Andrzej Walicki; z rękopisów przepisał i oprac. Henryk Citko. Warszawa 2018 Wydaw. IFiS PAN 8° ss. 387, nlb. 1. (Archiwum Warszawskiej Szkoły Historii Idei. Źródła).

10294. [KONOPACKI Maciej]: Idea Muzeum Tatarskiego w wybranych dokumentach i listach (1973–1975) Macieja Konopackiego. [Oprac.] Rafał Berger. Warszawa 2018 Stow. Jedności Muzułmańskiej. Inst. Muzułmański 8° ss. 227, il.

10295. KOSYNIERZY z „Daru Pomorza” zawsze razem. Zapiski kapitanów. Pod red. Gabriela Oleszka. Sopot–Pruszcz Gdański 2018 Jasne 8° ss. 234, nlb. 5, il. (Seria z Sekstantem).

Antologia wspomnień absolwentów Szkoły Morskiej, rocznik 1965–1968.

10296. KOWALEWSKI Jerzy: Mój Urzędów, mój ukochany Bęczyn (lata sześćdziesiąte XX w.). Chicago–Starachowice 2018 Wydaw. Radostowa 8° ss. 157.

Wspomnienia poety i podróżnika (ur. 1945) nt. rodzinnych stron.

10297. KOWALSKI Tadeusz: Liceum Pedagogiczne w Pułtusk. Organizacja i funkcjonowanie. To my. Wspomnienia absolwentów Liceum Pedagogicznego w Pułtusk. Wyd. 2. Pułtusk 2017 Aga Press Agencja Wydawniczo-Reklamowa – Wydaw. Aleksander 8° ss. 126, il.

Antologia wspomnień, l. 1945–1970.

10298. KOZACZYŃSKI Adam: Warto było.... Komarów–Zamość 2018 Zakład Poligraficzny Krystyna Górską 8° ss. 316, il.

Wspomnienia członka NSZZ „Solidarność” (ur. 1951) dot. działalności opozycyjnej, internowania i represji podczas stanu wojennego.

10299. KRÓLIKOWSKI Bohdan: Przedziwny Uniwersytet. *Summariun*. R. 46: 2017 [dr.:] 2018 s. 35–77.

Wspomnienia autora z l. 1951–1955, dotyczące studiów na KUL-u.

10300. KRZYŻAGÓRSKI Klemens: Nie wszystko jest jasne. Reportaże z Ziem Zachodnich. Wybór tekstów i posł. Andrzej Maślankiewicz. Warszawa 2017 Stow. Dziennikarzy RP. Zarząd Gł. 8° ss. 232, il.

Antologia reportaży z l. 1950–1970.

10301. KUKOMSKA Lucyna: To już było. Płock–Zagnańsk 2018 Świętokrzyskie Tow. Regionalne 8° ss. 183, il. (Biblioteka Świętokrzyska; 367).

Płockie wspomnienia autorki (ur. 1941), dot. młodości, zainteresowań i spostrzeżeń nt. otaczającego świata, współpracy

ze Świętokrzyskim Towarzystwem Regionalnym i działalności literackiej.

10302. KULWICKI Eugeniusz: Życie w cieniu „cieni”. Czas Peerelu – dziennik 1953–1973. Zagdańsk 2017.

Rec.: Palka Stanisław, *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 242–244.

10303. KWIATKOWSKA Halina: Szkoła, moja miłość. Kraków 2018 Miniatura 16° ss. 108, nlb. 1, il.

Wspomnienia aktorki (ur. 1921), pedagog Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie w l. 1963–2003.

10304. LATEK Sławomir Konrad: Tajna „Solidarność” w Pułtusk w latach 1982–1986. Wspomnienia konspiratora. Pułtusk 2014 Pułtuskie Tow. Społ.-Kult. [i in.] 8° ss. 99, il. (Folia Historica Pultoviensia; t. 1).

10305. LICHOTA Władysław Tadeusz: Śmierć na Dominikanie. Ze wspomnień zwyyczajnego dyplomaty i konsula. Warszawa 2018 MHPRL; Inst. Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich UW 8° ss. 242, il. (Biblioteka Iberyjska).

Wspomnienia dyplomaty i konsula (ur. 1944) związane z życiem zawodowym i pełnionymi funkcjami, m.in. w Ameryce Południowej; obejmują lata 1970–2010.

10306. „LISTA sztuk wycofanych. Tajne; Lista sztuk niezaleconych do wystawienia”. Oprac. Katarzyna Kościewicz. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 1/2 s. 163–203.

Mechanizmy cenzurowania amatorskiego ruchu scenicznego na przełomie lat 40. i 50. XX w.

10307. LISTY Michała Wąsowicza do Witolda Suchodolskiego i inne źródła archiwalne 1945–1954. Rzecz o archiwach, archiwistach i archiwaliach na Dolnym Śląsku. Wstęp i oprac. Grażyna Trzaskowska, Ivo Łaborewicz. Wrocław 2016.

Rec.: Fiktus Paweł, *Archeion*. T. 118: 2017 s. 536–539.

10308. LUDZIE Sierpnia 80 w Gdyni. [T. 5]. Oprac. Danuta Sadowska, Roman Zwiercan, Andrzej Kołodziej. Gdynia 2016 [Fund. Pomorska Inicjatywa Hist.] 8° ss. 176, il.

Toż. T. 6. Oprac. Danuta Sadowska. Gdynia 2017 ss. 338, il. T. 1. 2013.

10309. LUTOSŁAWSKI Witold: Correspondence with his western publishers and managers 1966–1994. Vol. 1: 1966–1976. Ed. by Zbigniew Skowron. Kraków 2018 *Musica Iagellonica* 8° ss. 479, nlb. 1.

Toż. Vol. 2: 1977–1994. Kraków 2018 ss. 953, nlb. 1, il.

10310. ŁAPICKI Andrzej: *Jutro będzie „Zemsta”*. Dzienniki 1984–2005. Red. Jacek Szczerba. Warszawa 2018 Agora 8° ss. 701, nlb. 3, il.

A. Łapicki (1924–2012).
Toż. Wyd. 2. 2018.
Dostępny także jako e-book.

10311. ŁYSAKOWSKI Marian: *Podróże i przygody pilota wycieczek w XX i XXI wieku*. Zielona Góra 2018 Maxim 4° ss. 142, nlb. 1, il., mapy.

Wspomnienia z l. 1971–2014.

10312. MACIEJOWSKA Jadwiga: *Moje liceum*. Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych we Wrocławiu w latach 1950–1952. *Parantele*. Nr 3: 2018 s. 325–333.

10313. MANDZIUK Józef: *Swoista autobiografia*. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza-Poligraficzna Adam 4° ss. 517, il.

Józef Mandziuk (ur. 1941), duchowny katolicki, historyk Kościoła, profesor w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie (późniejszego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego); zawiera też bibliografię prac.

10314. [MARKIEWICZ Wiktor]: *Wspomnienia ks. Wiktora Markiewicza. Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 237–247, streszcz. ang.

Z powojennej pracy duszpasterskiej (do 1977 r.) w Chojnie, Dębnie i Słupsku.

10315. MARTENKA Henryk: *Wielki akord*. Ze wspomnień dyrektora Międzynarodowych Konkursów Pianistycznych im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy 1985–2008. Bydgoszcz 2008 Tow. Muzyczne im. I. J. Paderewskiego 8° ss. 205, nlb. 1, tabl. XXXII, il.

Toż (2). Dalszy ciąg wspomnień dyrektora Międzynarodowych Konkursów Pianistycznych im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy 2008–2011. Bydgoszcz 2012 ss. 238, nlb. 1, tabl. XXXII, il.

Toż (3). Ze wspomnień dyrektora Międzynarodowych Konkursów Pianistycznych im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy 2011–2017. Wstęp Katarzyna Popowa-Zydroń. Bydgoszcz 2018 ss. 286, nlb. 1, tabl. XXXII, il.

10316. MARZEC 1968 na Politechnice Gdańskiej oczami uczestników. Pod red. Katarzyny Konieczki. Warszawa–Gdańsk 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 254, tabl. 16, il. IPN–KŚZpNP. Oddz. w Gdańsku. (Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN; t. 67) (Seria Gdańsk).

Antologia wspomnień studentów.

10317. MATCZUK Piotr: *Moje wspomnienia z działalności w gorzowskiej „Solidarności”*. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 445–452.

Dot. l. 1980–1983.

10318. MATKI niepokornych. Wywiady przepr. Jacek Liziniewicz, Wojciech Mucha, Anna Eliza Wasilewska. Warszawa 2017 Fund. „Rodzice Szkole” 4° ss. 236, nlb. 3, il.

20 wywiadów z kobietami, matkami, których dzieci w l. 80. XX w. działały w podziemiu antykomunistycznym.

10319. MIKLASZEWSKI Krzysztof: *Moja historia krakowskich Jaszczurów 1966–1968*. Kraków 2018 AFR „Pracownia Golem” 8° ss. 144, il.

Wspomnienia autora (ur. 1944) z okresu działalności w studenckim Klubie „Pod Jaszczurami”.

10320. MILIAN Jerzy: *Wiem i powiem*. Życiorys dobrze brzmiący. Chorzów–Sosnowiec 2017 GAD Records 8° ss. 249, nlb. 1, il.

Wspomnienia kompozytora i dyrygenta (1935–2018) dot. życia artystycznego, współpracy z Krzysztofem Komedą oraz pracy w Orkiestrze Rozrywkowej PRiTV w Katowicach.

Rec.: Kurek Jacek, *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 196–199.

10321. MIŁOSZ Czesław: *Sprawa stylu*. Podał do dr. i oprac. Paweł Bem. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 4 s. 196–201.

Niepublikowany rękopis z 1949 r. dot. wystawienia tłumaczenia przez Miłosza „Jak wam się podoba” Williama Szekspira w Teatrze Śląskim w Katowicach (premiera 31 XII 1948) w reżyserii i za dyrekcji Władysława Krasnowieckiego w l. 1947–1949.

10322. MŁYNARSKI Marian pseud. Kiśkis: *Moja harcerska służba*. Kraków 2013 ZHP Chorągiew Krakowska 8° ss. 226, nlb. 1, tabl. 16, il.

Toż. Wyd. 2 uzup. 2018.
Obejmuje l. 1945–1991.

10323. MODELSKA-SREECH Mira: *Zapiski bez cenzury*. Warszawa 2015 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 266, nlb. 3, tabl. 16, il.

Wspomnienia tłumaczki, wykładowcy akademickiego, prezes Stowarzyszenia „Wars i Sawa” (ur. 1946) z lat dzieciństwa i młodości spędzonych w Warszawie.

10324. MORAWSKI Wacław: *Geometria czasu 1945 r. – 2013 r. Bielsko-Biała [2014]* Stow. Autorów Pol. Oddz.; Wydaw. „Prasa Beskidzka” 8° ss. 139, il.

Wspomnienia poety (ur. 1942) dotyczące dzieciństwa, młodości i lat edukacji szkolnej, wydarzeń oraz przemian politycznych i gospodarczych.

10325. [MÜLLER Jan]: *Kościerskie przypadki* ks. Jana Müllera CR (1903–1973). *Fragmenty wspomnień z lat 1947–1962*. Cz. 2. [Wyd.] Maciej Gawlik, Hanna Mollin. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 12: 2018 s. 135–175.

Cz. 1. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 11: 2017.

10326. [MYCIELSKI Zygmunt, Panufnik Andrzej]: *Zygmunt Mycielski – Andrzej Panufnik*.

Korespondencja. Cz. 1: Lata 1949–1969. Oprac., wstęp i komentarze Beata Bolesławska-Lewandowska; współpr. Bartosz Lewandowski. Warszawa 2016.

Rec.: Szymańska-Stulka Katarzyna, *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 2 s. 147–149.

10327. [MYCIELSKI Zygmunt, Panufnik Andrzej]: Zygmunt Mycielski – Andrzej Panufnik. Korespondencja. Cz. 2: Lata 1970–1987. Oprac., wstęp i komentarze Beata Bolesławska-Lewandowska; współpr. Bartosz Lewandowski. Warszawa 2018 Inst. Sztuki PAN 8° ss. XIII, nlb. 3, 271, il., nuty, streszcz. ang.

Korespondencja dot. działalności muzycznej oraz życia prywatnego kompozytorów; w aneksie zamieszczono zdjęcia wybranych listów.

Cz. 1. 2016.

10328. NIE prowadziła ich gwiazda. Losy rodzin łobeskich repatriantów z Kresów. [Oprac.] Mira Górecka. Łobez 2018 Mirosława Górecka 8° ss. 360, nlb. 3, il.

Antologia wspomnień.

10329. NIEZŁOMNI ziemi jasielskiej. Oprac. Zdzisław Gogola. Kraków 2018 Wydaw. i Drukarnia Tow. Słowaków w Polsce 4° ss. 200, nlb. 4, il.

Treść: Gogola Zdzisław: Wstęp s. 3–6; Gogola Zdzisław: Eugeniusz Niziołek [1922–2005] – żołnierz AK i WiN pseudonim „Lew” – więzień s. 7–24; Dokumentacja organizacji WiN s. 25–39; Kwestionariusze osobowe nielegalnej organizacji WiN oraz karty opisujące czyny przestępcze, sporządzone przez Wydział „C” KWMO w Rzeszowie w latach 1977–1978 s. 41–192; Zakończenie s. 193–194.

10330. NOWAK-JEZIORAŃSKI Jan, Ciołkosz Adam, Bregman Aleksander: Korespondencja z lat 1952–1975. Wstęp Rafał Habielki; oprac. Kamila Kamińska-Chełminiak, Piotr Swacha. Wrocław–Warszawa 2018 Ossolineum; Uniw. Warszawski 8° ss. 659, nlb. 4. (Dokumenty i materiały do dziejów Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa; t. 2) (Świadkowie Historii).

10331. NOWICKA Beata, Stuhr Barbara: Basia. Szczęśliwą się bywa. Warszawa 2018 W.A.B. – Grupa Wydawnicza Foksal 8° ss. 316, nlb. 4, il.

Autobiografia skrzypaczki Barbary Stuhr, żony aktora Jerzego Stuhra.

10332. NYCZAJ Stanisław: Taniec z pamięcią. Wokół polskich lat Jerzego Grotowskiego. Kielce 2018 Oficyna Wydawnicza Ston 2 8° ss. 133, nlb. 1, il.

Wspomnienia poety i eceisty (ur. 1943) dot. jego związków z Teatrem-Laboratorium 13 Rzędów Jerzego Grotowskiego w l. 1960–1964.

10333. OCALIĆ od zapomnienia. Cz. 2: Wspomnienia pierwszych osadników na ziemi niechlowskiej w latach 1945–1956. Pod red. Pawła Wróblewskiego; słowo wstępne Beata Pona. Niechlów 2018 Gm. Niechlów 8° ss. 75, nlb. 2, tabl. 23, il.

Autorzy wspomnień: Janina Wiśniewska, Magdalena Janik, Anna Kolibek, Beata Pona, Antonina Błaszczyk, Wioletta Stupnicka-Cencora, Stanisława Balsewicz.

Cz. 1 pt.: Ocalić od zapomnienia. Kształtowanie się osadnictwa na ziemi niechlowskiej w latach 1945–1956. Wspomnienia pierwszych osadników. Niechlów 2017.

10334. ODPIS memoriału złożonego Premierowi Rządu RP oraz ministrom przez Powiatowy Komitet Osiedleńczy w Kwidzynie 1 października 1945 roku. [Wyd.] Małgorzata Łukianow, Marcin Maciejewski. *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 271–276, streszcz. ang.

10335. [OKÓLSKA Halina]: Drogi do Wrocławia. Wywiady Haliny Okólskiej. Wrocław 2018 Gajt 1991 8° ss. 390, il.

37 wywiadów przeprowadzonych z repatriantami, którzy po II wojnie światowej osiedlili się we Wrocławiu.

10336. OLSTOWSKI Przemysław: „Przyjaciół nikt nie będzie mi wybierał, wrogów poszukam sobie sam!”. NZS II UMK 1988–1990. Bydgoszcz–Toruń 2018 Janusz Małecki 8° ss. 126, nlb. 2, il.

Wspomnienia.

10337. OSIECKA Agnieszka: Dzienniki i zapiski. T. 5: 1954–1955. Pod red. Karoliny Felberg-Sendeckiej. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 831, nlb. 1, il.

T. 1 pt.: Dzienniki. Warszawa 2013.

10338. PLESKOT Patryk: Tam i z powrotem. Georges Mink w słowach, dokumentach, obrazach. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 278, il. IPN–KŚZpNP. (Centralny Projekt Badawczy IPN Polska Emigracja Niepodległościowa 1945–1990).

Wywiad rzeka z socjologiem (ur. 1946), prezesem International Council for Central and East European Studies, który czynnie wspomagał opozycję PRL, nt. emigracji, protestów z 1968 r. oraz „Solidarności”, uzupełniony o dokumentację archiwalną i wycinki prasowe.

10339. PŁECZEŃ Omelan: Dziewięć lat w bunkrze. Wspomnienia żołnierza UPA. W lasach i bunkrach powiatów przemyskiego, sanockiego i leskiego 1944–1947. Z ukr. przeł. Mirosława Kaweckia. [Warszawa 2012] Oficyna Wydawnicza Mireki 8° ss. 244, nlb. 1.

Relacja żołnierza UPA z walk polsko-ukraińskich w l. 1944–1947 i akcji „Wisła”, ukrywającego się w l. 1947–1956.

10340. PODSTAWA prawna regulacji górnego Dunajca. W 65. rocznicę podjęcia uchwały nr 741 Prezydium Rządu. [Wyd.] Maciej Kijowski. *Prace Pienińskie*. T. 27: 2017 s. 183–190.

10 IX 1952 r.

10341. POLSKIE dokumenty dyplomatyczne 1980 styczeń–czerwiec. Red. Piotr Długolecki. Warszawa 2018 Pol. Inst. Spraw Międzynar. 8° ss. LXXIII, nlb. 1, 1048. (Polskie Dokumenty Dyplomatyczne).

10342. POLSKIE Stronnictwo Ludowe w województwie lubelskim w latach 1945–1947. Wybór źródeł. Wybór, wstęp i oprac. Jacek Romanek. Lublin–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 479.

10343. POŁĄCZYŁ nas KUL. Wspomnienia absolwentów filologii polskiej w latach 1971–1976. Red. Barbara Wilczewska. Białystok 2018 Prymat; Mariusz Śliwowski 8° ss. 330, nlb. 2, il.

10344. POMIAN Krzysztof: Wśród mistrzów i przyjaciół. Gdańsk 2018 Fund. Terytoria Książki 8° s. 3–602, nlb. 7. (Biblioteka Mnemosyne).

Wspomnienia historyka idei, pisarza, filozofa (ur. 1934) dotyczące życia w PRL-u, nawiązywanych relacji oraz przyjaźni.

10345. POTACZAŁA Krzysztof: Bieszczady w PRL-u. Wybrane reportaże. Olszanica 2018 Wydaw. Bosz 8° ss. 294, nlb. 2, il.

10346. POWOJENNY Kołobrzeg 1945–1950. Wybór źródeł. Tekst i wybór źródeł Hieronim Kroczyński. Wyd. 2, rozsz. Kołobrzeg 2018 Wydaw. Reda Kazimierz Ratajczyk 8° ss. 196, il., mapy.

Wyd. 1. 2004.

10347. PROGRAM uroczystości poświęcenia kaplicy na ewangelickim cmentarzu w Wiśle dnia 29 sierpnia 1948 roku. Oprac. Danuta Szczyпка. *Rocznik Wiślański*. T. 10: 2018 s. 79–82.

10348. „PRZEZ radosne okulary”. Polska Ludowa w listach do „Przyjaciółki” 1948–1956. Cz. 1: 1948–1952. [Oprac., wybór] Ewa Fogelzang-Adler. Kraków–Tarnów 2018 Wydaw. Diec. Tarnowskiej Biblos 8° ss. 229, streszcz. ang.

10349. PYRCHAŁA Paweł: Można odnaleźć wiele dobra... Wspomnienia z posługi duszpasterskiej wśród internowanych w stanie wojennym. *Górnik Polski*. Nr 12: 2018 s. 29–37, streszcz. ang., niem.

10350. [RAWICZ Piotr]: W środku nocy. [Wyd.] Piotr Mitzner. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 4 s. 179–180.

List do Konstantego Jeleńskiego z 26 VII 1969 r.

10351. REGULAMIN szkoły. *Rocznik Sokołowski*. Nr 15: 2018 s. 373–377.

LO w Sokołowie Małopolskim, 2 I 1989 r.

10352. ROBOTNICZA Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa – Książka – Ruch”. Wybór tekstów źródłowych. Wstęp i oprac. Marta Polaczek–Bigaj. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. XV, nlb. 1, 362.

Lata 1970–1990.

10353. [ROSENOW Karl]: Karl Rosenow jako „kierownik muzeum” pod polską władzą. [Wyd. Mateusz Matejek]. *Darłowskie Zeszyty Muzealne*. Z. 1: 2017 s. 7–16.

Wspomnienia z Muzeum w Darłowie, l. 1945–1946.

10354. ROŚOŁOWICZ Jerzy: Dziennik. Red. Michał Kunik. Wrocław 2018 I-BiS 8° ss. 82, nlb. 2.

Dziennik malarza (1928–1982) obejmujący l. 1970–1982.

10355. ROZBICKA Jadwiga, Rozbicki Wiesław: Dzieci z Żabiej Górki. Wyd. 2 uzup. Białystok [2016] Kresowa Agencja Wydawnicza 8° ss. 200, il.

Wyd. 1. 2016.

10356. SIEDLECKI Marzec '68. Dokument dotyczący sprawy operacyjno-śledczej o kryptonimie „Malarz”. [Wyd.] Witold Bobryk. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 245–257.

Represje dot. słuchaczy Studium Nauczycielskiego w Siedlcach.

10357. SŁOWEM i pałą. Wojsko wobec polskiego Marca '68 w dokumentach. Wstęp i oprac. Edward Jan Nalepa. Piotrków Trybunalski 2018 Inst. Historii i Stosunków Międzynar. UJK. Filia 8° ss. 289, nlb. 1.

10358. SŁUŻBA Bezpieczeństwa wobec duszpasterstwa akademickiego w Częstochowie w 1969 i na początku 1970. Wybrane dokumenty. [Wyd.] Jarosław Durka. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 169–190, streszcz. ang.

10359. SOBKOWICZ Barbara: Socho-nostalgia. Kraków 2018 Signo 8° ss. 140, nlb. 4, il.

Wspomnienia autorki dot. życia codziennego w Sochaczewie od 1945 r. do czasów współczesnych.

10360. SOBOLEWSKI Adam: Nasz ogólniak, nasza klasa 1954–1958. *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 549–554.

Wspomnienia uczniów LO w Łomży – obecnie im. Tadeusza Kościuszki.

10361. SOBOLEWSKI Jerzy Z.: Przygody w PRL i u sąsiadów (1970–83). Rotmanka 2018 Jerzy Zdzisław Sobolewski 8° ss. nlb. 4, 246, nlb. 2, tabl. 4, il.

Wspomnienia pracownika naukowego Politech. Warszawskiej (ur. 1940) dot. pracy na uczelni i w przemyśle, a także życia osobistego.

10362. SOKOŁOWSKA Raisa: Wspomnienia. Wojna polsko-polska. Stan wojenny. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 95–101.

Wspomnienia pracownicy Zakładu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego „Hortex” w Siemiatyczach.

10363. SOLIDARNOŚĆ Walcząca we wspomnieniach. Wywiady przeprowadzili Grzegorz Surdy, Krzysztof Brożek. Kraków–[Pawlikowice] 2018 Stow. Społ.-Kult. Regiony 8° ss. 150, il.

10364. SOLIDARNOŚĆ związkowa. Zachodnioniemiecka pomoc humanitarna dla Polaki (1982–1983). Wybór, wstęp i oprac. Małgorzata Świder. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Ignatianum 8° ss. 325.

Dokumenty z l. 1981–1986.

10365. SPRAWOZDANIE z działalności Dyrekcji Przemysłu Miejskowego w Olsztynie w 1945 roku. [Wyd.] Romualda Piotrkiewicz. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 225–236, streszcz. ang.

10366. SPRAWY przesiedleńcze. Protokoły konferencji Wojewódzkiego Komitetu Przesiedleńczego, organizacji politycznych i innych w 1945 roku. [Wyd.] Alina Zdunek. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 19–26.

10367. STEFANIAK Janusz: Z naszych dziejów ojczystych. Wspomnienia nie tylko o Świdniku (1970–2015). Świdnik 2018 Wydaw. Archidiec. Lubelskiej Gaudium 8° ss. 318, nlb. 2, tabl. nlb. 8, il.

Wspomnienia dotyczące młodości, lat nauki, pracy i zamieszkania do historii, gł. w czasach PRL-u.

10368. STENOGRAMY '81. Zapis negocjacji studentów z przedstawicielami rządu PRL w czasie strajku łódzkich uczelni w 1981 roku. Oprac. materiałów archiwalnych Jacek Talczewski, Włodzimierz Domagalski, Radosław Peterman; zdj. Edward Chudzik. Warszawa 2018 Nar. Centrum Kultury 4° ss. 391, nlb. 1, il.

10369. STUDENCKI Komitet Solidarności w Poznaniu. Spojrzenie po czterdziestu latach. *Studia i świadectwa*. Pod red. Jerzego Fiecki i Przemysława Zwiernika. Poznań 2018 Wydaw. Miej. Posenania; Inst. Filologii Pol. UAM; IPN 8° ss. 231, il., streszcz. ang.

Zawiera częściowo materiały z sesji naukowej, Poznań, 20 XI 2017 r.

Treść: Fiecko Jerzy, Zwiernik Przemysław: Słowo wstępne s. 7–9; Walięga Grzegorz: Uwarunkowania powstania zorganizowanej studenckiej opozycji w latach 1977–1980 s. 13–23; Zwiernik Przemysław: Studencki Komitet Solidarności w Poznaniu. Zarys genezy i działalności w latach 1977–1980 s. 24–46; Dabert Dobrochna: Poloniści w poznańskim SKS s. 47–62; Kandziara Jerzy: Drugi obieg wydawniczy w Poznaniu przed Sierpniem '80 s. 63–84; Świadectwa i wspomnienia organizatorów Studenckiego Komitetu Solidarności w Poznaniu. [Jacek Kubiak, Jaromir Jedliński, Maria Ganowicz, Jerzy Kandziara, Marcin Kęszycki, Jerzy Nowacki, Krzysztof Czyżewski, Andrzej Wilowski, Włodzimierz Fenrych] s. 85–229.

10370. SZUPRYCZYŃSKI Jan: Dziennik największej polskiej wyprawy polarnej na Spitsbergen Hornsund 1978–1979. [Warszawa 2018 Inst. Geofizyki PAN] 8° ss. 187, nlb. 2, il.

10371. [TALAR Monika]: Wspomnienia. Monika Talar – była dyrektorka przedszkola. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 70–73.

Wspomnienia z pracy w Czarnym Potoku w l. 1962–1990 ukazujące organizację przedszkola, przeniesienie do nowego budynku, dokształcanie się autorki i jej życie rodzinne.

10372. TAŁASIEWICZ Marek: Ścieżki, drogi i manowce... 75 lat stuknęło... Szczecin 2018 Kadruk 8° ss. 215, nlb. 1, il.

Wspomnienia pracownika naukowego Politechniki Szczecińskiej (ur. 1943), działacza opozycji demokratycznej, wojewody szczecińskiego i zachodniopomorskiego po transformacji ustrojowej, wiceprezesa Stoczni Szczecińskiej.

10373. [TARNOWSKI Artur]: Leliwici Tarnowscy. Listy Artura Tarnowskiego do Włodzimierza Dworzaczka. Oprac., wstępem i przypisami opatrzył Tadeusz Zych. Tarnobrzeg 2018 Muzeum Hist. M. Tarnobrzeg 8° ss. 282, il.

Z l. 1959–1984.

10374. [TENENBAUM Józef, Pat Jacob, Canin Mordechaj]: Trzy wizyty w Auschwitz. [Wyd.] Monika Adamczyk-Garbowska. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 440–476, streszcz. ang.

Relacje z podróży do Polski, l. 1945–1947.

10375. [TRZYNA Edward]: List Edwarda Trzyny do Zygmunta Leśniaka. Podał do dr. oraz przypisami opatrzył Sławomir Wnęk. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 270–275.

Pisany z Wrocławia 14 I 1959 r.; dot. kwerendy odnośnie materiałów do dziejów Strzyżowa w Ossolinium.

10376. TURZYNIECKI Jan, pseud. Mogiłka: Wspomnienia z powojennych czasów. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 183–235.

Wspomnienia żołnierza AK, w l. 1944–1953 uczestnika konspiracji antykomunistycznej.

10377. TYRMAND Leopold: Zapiski dyletanta. Przekład Małgorzata Wolanin. Warszawa 2018 MG 8° ss. 195, nlb. 2.

Zbiór notatek dokumentujących życie pisarza (1920–1985) po emigracji do USA; obejmują l. 1966–1970.

10378. UCHWAŁA o podjęciu strajku ostrzegawczego UMCS w listopadzie 1981 r. [Wyd.] Barbara Centek. *Europa Orientalis*. [T.] 7: 2016 s. 163–169.

10379. UPA i WiN w walce z totalitaryzmem 1945–1947. Dokumenty, wspomnienia. Pod red. Bogdana Huka. Przemysł 2018 Stow. Ukraińskie Dziedzictwo 8° ss. XLII, 753, il. Stow. Ukraińskie Dziedzictwo.

10380. WASIK Wanda Anna: W odcieniach błękitu. Poznań 2017 Bonami 8° ss. 141, nlb. 2, il.

Wspomnienia poetki i malarki (ur. 1930) nt. męża Jana, życia rodzinnego, podróży oraz działalności artystycznej; obejmują l. 1950–2010.

10381. WASOWSKA Monika, Wasowski Grzegorz: Kabaret Starszych Panów. Życiorys nieautoryzowany. Posł. Konstanty Przybora. Kraków 2018 Mando – Wydaw. WAM 8° ss. 203, nlb. 1, il.

Wywiad-rzeka z twórcami Kabaretu Starszych Panów, Jerzym Wasowskim i Jeremim Przyborą, nt. ich przyjaźni i działalności artystycznej.

10382. WAT Aleksander: Dziennik bez samogłosek. Transkrypcja i oprac. na podst. zasztyfrowanego maszynopisu Michalina Kmiecik. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 403, nlb. 2, il. (Awangarda/Rewizje).

Zapiski autobiograficzne pisarza i poety (1900–1967) wydane na podst. zasztyfrowanych notatek z l. 1963–1965 podczas pobytu w Paryżu i Berkeley.

10383. WIDZIANE z Londynu. Stosunek emigracji londyńskiej do wyjazdów i kontaktów młodzieży z emigracji z krajem 1949–1992. [Wyd.] Wiesław Kukła, Marian Mischczuk. Warszawa 2018 Marian Mischczuk; Wydaw. Tomiko 8° ss. 146. (Dzieje Harcerstwa poza Krajem i na Obczyźnie; t. 2).

10384. [WIERCIAŃSKI Edmund, Roszkowska Teresa]: „W tym strasznym Wrocławiu”. Korespondencja Edmunda Wiercińskiego z Teresą Roszkowską 1950–1952. Oprac. Anna Chojnacka, Marek Piekut. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 1/2 s. 135–162.

10385. WOJNICKI kościół w raporcie bezpieki z 1958 roku. Materiały źródłowe. [Wyd.] Paweł Gługła. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 1 s. 53–60.

10386. WOJSKO wobec polskiego Sierpnia '80 w dokumentach. Wstęp i oprac. Edward Jan Nalepa. Wyd. 2, popr. Piotrków Trybunalski 2018 Inst. Historii i Stosunków Międzynar. Filii UJK 8° ss. 288, nlb. 1, il.

Wyd. 1. 2015.

10387. WOJSKOWE koszty stanu wojennego w Polsce. [Wyd.] Edward J. Nalepa. *Przeгляд Historyczny*. T. 109: 2018 z. 2 s. 267–281, streszcz. ang.

10388. WOLNE Związki Zawodowe Wybrzeża 1978–80 w relacjach. Koncepcja i opieka nauk. Igor Hałagida; wstęp Piotr Brzeziński; oprac. biogramów i relacji Arkadiusz Kazański. Gdańsk–Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 8° ss. 48, tabl. 24, il. + dysk optyczny (DVD).

Antologia wspomnień działaczy WZZ; zawiera również biogramy i dokumenty.

10389. WOŁOSIUK Leszek: Ziemia подарowana. Rzeszów 2018 Sowell 8° ss. 175, nlb. 1, il.

Wspomnienia autora (ur. 1951) dot. osób związanych z Nową Wsią Lęborską i okolicami.

10390. WOROSZYLSKI Wiktor: Dzienniki. T. 2: 1983–1987. Wybór fragmentów do dr., oprac. red. Agnieszka Dębska; współpr. red. Katarzyna Bizacka; oprac. przypisów Bartosz Kaliski. Warszawa 2018 Ośr. Karta 8° ss. 719, nlb. 1. (Świadectwa. Polska XX Wiek).

T. 1. 2017.

10391. WOŹNIAK Hieronim: Świat się zmienia. O moim życiu i działalności w Kozłincu i w Żywcu. Koziniec–Żywiec–Ruda Śląska 2018 nakł. aut.; Advert Studio, Marcin Wilk 8° ss. 102, il.

Wspomnienia nauczyciela i działacza społecznego (ur. 1933) gł. z okresu PRL-u.

10392. WSPOMNIENIA absolwentów Liceum Pedagogicznego w Starym Sączu w latach 1951–1954. Red. Leon Leszek Harabas, Marian Lis, Bronisław Pasznicki, Sławomir Piskorz. Kraków 2011 8° ss. 187.

Rec.: Tabkowski Sławomir J[erzy], *Rocznik Ślądecki*. T. 46: 2018 s. 355–356.

10393. WSPOMNIENIA studentów Politechniki Śląskiej z lat 1945–1950. Oprac. i red. Wiesław Jan Bąba. Gliwice 2012 Bratniak Gliwicki 8° ss. 2, 193, il.

10394. WUJEK '81. Relacje. Wybór i oprac. Robert Ciupa i Sebastian Reńca. Katowice 2018 Śląskie Centrum Wolności i Solidarności 8° ss. 320, il.

Antologia wspomnień uczestników oraz świadków strajku w kopalni „Wujek” w Katowicach.

10395. WYCECH Czesław: Dzienniki (1964–1967). Cz. 1. Wprowadzenie Janusz Gmitruk, Stefan Józef Pastuszka, Romuald Turkowski; przypisy oprac. Romuald Turkowski. Warszawa–Kielce 2018 MHPRL; przy wsparciu Inst. Hist. Uniw. Warszawskiego; przy wsparciu Wyższej Szkoły Umiejętności Zawodowych 8° ss. 347. MHPRL, Inst. Hist. Uniw. Warszawski, Wyższa Szkoła Umiejętności Zawodowych w Pińczowie.

Dziennik Marszałka Sejmu PRL (1899–1977), historyka, nauczyciela, działacza ruchu ludowego.

10396. WYSZYŃSKI Stefan: Pro memoria. T. 1: 1948–1952; T. 2: 1953. Red. nauk. t. Paweł Skibiński. Warszawa 2017.

Toż. T. 3: 1953–1956. Red. nauk. t. Iwona Czarcieńska, Andrzej Galka. Gnieszno–Warszawa 2018 Archidiec. Gniesznińska; IPN–KŚZpNP; Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. XVIII, nlb. 2, 264, nlb. 3. Kościół Katolicki w Dokumentach.

Toż. T. 5: 1958. Red. nauk. t. Małgorzata Krupecka. Gnieszno–Warszawa 2018 ss. XIV, nlb. 2, 421, nlb. 2, il.

Rec. [t. 1–2]: Prejs Roland, *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 381–390.

10397. Z BOŚNI do Polski. Edycja źródłowa dokumentów dotyczących reemigracji Polaków z Bośni i Hercegowiny po II wojnie światowej. [Wyd.] Tomasz Jacek Lis. Bolesławiec–Nowa Ruda 2016.

Rec.: Tomczak Sandra, *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 2 s. 263–265.

10398. Z POLSKĄ w sercu. Wspomnienia skwierzyńskich pionierów. Oprac. Andrzej Chmielewski. Skwierzyna 2018 Wydaw. Literat. Andrzej Chmielewski 8° ss. 68, il.

Antologia wspomnień pierwszych mieszkańców oraz przesiedleńców przybyłych do Skwierzyny po II wojnie światowej.

10399. ZABOROWSKI Adam: Promując Polskę. Z politechniki do dyplomacji i turystyki. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 365, il.

Wspomnienia dyplomaty, dra nauk historycznych (ur. 1948), z okresu studiów i pracy na Politechnice Warszawskiej, pracy w ambasadzie w Berlinie, w turystyce oraz udziale w kampanii Euro 2012.

10400. [ZAMOYSKI Stefan Adam]: Listy Stefana Zamoyskiego do Stanisława Lorentza. Oprac. Alina Kowalczykowa, Tadeusz Kondraci, Andrzej Rottermund. *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 265–276.

Z okresu 21 IV 1961 – 20 VIII 1970 r.; zawiera też list do Tadeusza Rudnickiego z 11 VI 1969 r.

10401. ZAPAŁOWSKI Tadeusz: Żołnierska przygoda małolata. [Cz. 2]. Warszawa 2018 nakł. własny 8° k. 18, streszcz. ang.

Cz. 1. 2014.

10402. [ZAREMBA Jadwiga, Babik Irena, Setlak Krzysztof]: Sen o wolności. Powstanie Solidarności nauczycielskiej w gminie Łącko we wspomnieniach założycieli związku. [Oprac. i rozmawiał] Andrzej Zarych. *Almanach Łącki*. Nr 26: 2017 s. 94–97.

Lata 1987–1990.

10403. ZARZĄDZENIE nr 224 Prezesa Rady Ministrów z 16 listopada 1960 r. w sprawie uregulowania gospodarki wodnej w dorzeczu Dunajca. Krótki komentarz. [Wyd.] Maciej Kijowski. *Prace Pienińskie*. T. 28: 2018 s. 360–366.

10404. ZBIÓR danych o zakładach przemysłowych istniejących w Polsce Ludowej w świetle ich produkcji i majątku oraz zatrudnienia. Stan w roku 1988. Oprac. zespołowe: Andrzej Karpiński, Stanisław Paradysz, Bartłomiej Skrzypek, Paweł Soroka, Wiesław Żółtkowski. Warszawa 2018 Fund. Oratio Recta 8° ss. 157.

10405. ZLAMAL Janusz: Tak to zapamiętałem. Cz. 2. Warszawa 2018 Askon 8° ss. 70, tabl. 36, il.

Wspomnienia aktora (ur. 1927) dot. pracy w teatrach w Gorzowie Wielkopolskim, Kielcach, Gdańsku, Warszawie, obejmujące lata 1945–1989.

Cz. 1. 2017.

10406. ZMIANY w priorytetach działań operacyjnych Wydziału IV SB KW MO w Krakowie w latach 1978–1980 – dwa dokumenty. Oprac. Filip Musiał. *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 229–241.

10407. ŻOŁNIERZE Niezłomni w polskiej prasie niepodległościowej w Wielkiej Brytanii z lat 1945–1956 ze zbiorów Centralnej Biblioteki Wojskowej. T. 3: Lata 1945–1956. Wybór i przygot. materiałów pod nadzorem merytorycznym Jana Tarczyńskiego [i in.]. Warszawa 2018 Centr. Bibl. Wojsk. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 4° ss. nlb. 4, 299.

T. 1. 2016.

Opracowania

Zob. poz. 1573, 3004, 3039, 3402, 7030, 7809, 8839, 9332, 9569, 9648, 9687, 9767, 9937, 9966, 10000, 10007, 10050, 10115, 10127, 10135, 10158, 10177, 10203, 10248, 10279, 10340, 10369, 10403, 11047, 11054, 11187.

10408. 1984. LITERATURA i kultura schyłkowego PRL-u. Pod red. Kamili Budrowskiej, Wiktora Gardockiego i Elżbiety Jurkowskiej.

Warszawa 2015 IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 465, il., streszcz. ang. (Badania Filologiczne nad Cenzurą PRL; t. 5).

Z treści: Stoff Andrzej: Rok 1984 – Nowy wspaniały świat. Pułapki czytelnice (i nie tylko). [George Orwell] s. 15–29; Kotowska-Kachel Maria; Tomasz Mirkowicz, tłumacz Roku 1984 George’a Orwella, i jego opowiadanie pt. „Tunel” s. 31–43; Wieszczyk de Oliveira Krystyna: O wczesnych relacjach Orwella z Polską s. 45–62; Szumiło Mirosław: Ewolucja nastrojów społecznych w Polsce w latach 1980–1989 s. 65–83; Sadowska Joanna: „Działania przyciągające i neutralizujące”, czyli polubowne gesty władzy komunistycznej wobec społeczeństwa polskiego w latach 80. s. 85–100; Walczak Zbigniew: Lech Bądkowski (1920–1984) – pisarz i pierwszy rzecznik Solidarności. Życie „twarzą do przyszłości” s. 101–119; Jakowska Krystyna: Stać w kolejce. Życie i kultura s. 123–137; Szczerbakiewicz Rafał: Metonimie PRL-u w fantastyce lat 80. Przypadek „Paradyżii” (1984) Janusza Zajdla s. 139–157; Kaliszuk Przemysław: Dydaktyczno-rozrywkowe powiastki schyłkowego PRL-u (Anatol Ulman, Marek Słyk, Paweł Huelle) s. 159–178; Larenta Beata: PRL-owska dekadencja. „Pismak” Władysława Lecha Terleckiego s. 179–196; Larenta Anna: Stan wojenny w doświadczeniu Anglika. Interpretacja opowiadania „Profesor Andrews w Warszawie” Olgi Tokarczuk s. 197–208; Kaźmierczyk Zbigniew: Prorocy i prorocтва Czesława Miłosza s. 209–221; Wejs-Milewska Violetta: Rzeczywistość alternatywna według Andrzeja Kijowskiego (prelekcja autora w Centrum Dialogu oo. Palloitynów w Paryżu – luty 1984) s. 223–235; Jeziorowska-Polakowska Anna: Czy „Polska jest chora na Polskę”? Adolfa Rudnickiego diagnoza współczesności s. 237–258; Tyszkiewicz Barbara: „Przykłady działań wyprzedzających”. Z cenzorskiej dokumentacji roku 1984 s. 261–284; Dąbrowicz Elżbieta: Trudna rocznica. Cenzura wobec pamięci o powstaniu warszawskim w 1984 roku s. 285–299; Budrowska Kamila: Popieluszek. O najtrudniejszym cenzorskim zadaniu roku 1984 s. 301–315; Gardocki Wiktor: Rzecz o nieistnieniu Czesława Miłosza (1979–1981) s. 317–335; Kisielewska Alicja: Rozpad systemu komunistycznego w obrazach twórców Niezależnej Telewizji Mistrzajowice (wybrane wątki) s. 339–351; Więch Karol: Re-sentymenty wobec PRL-u. Niezależna twórczość filmowa Studia Video Kontakt w Paryżu s. 353–369; Czyżak Agnieszka: Sygnały przesilenia. Rok 1984 z perspektywy ostatniego ćwierćwiecza s. 405–419; Niewiadomski Andrzej: „Czarna dziura” czy „międzyepoka”. Tezy o poezji lat 80. s. 421–435; Jurkowska Elżbieta: „Postępowy” poeta? Recepcja twórczości Wacława Potockiego przed 1989 rokiem s. 437–447.

10409. ADAMCZYK-PLUTA Edyta: „Kampania kontrolowana”, czyli kandydaci rzeszowskiego Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” pod „szczególnym” nadzorem Służby Bezpieczeństwa. *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.:] 2015 s. 163–187, streszcz. ang.

Wybory parlamentarne, 1989 r.

10410. AMBROZIEWICZ Piotr: Złote lata polskiej chuliganerii 1950–1960. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 336, nlb. 2, tabl. 16, il.

10411. ARKUSZ Aleksandra: Życie codzienne obywateli polskich w wybranych obozach ZSRR w latach 1944–1949. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 37–51, streszcz. ang.

10412. BACIC-SALISZEWSKA Alina: Struktura organizacyjna sotni UPA Hryhorija

Jankińskiego „Łastiwki” (1945–1947). *Scripta Historica*. Nr 23: 2017.

Rec.: Samborski Mieczysław: Jeszcze raz o sotni Hryhorija Jankińskiego „Łastiwki”. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 287–293; Polem.: Bacic-Saliszewska Alina: Kilka uwag do recenzji Mieczysława Samborskiego. *Scripta Historica*. Nr 24: 2018 s. 295–297.

10413. BAKUŁA Bogusław: Eine parallele Welt. Beiträge zur unabhängigen Kultur in Polen 1976–1989. Bielefeld–Kraków 2018 Piotr Sałustowicz 8° ss. 352, nlb. 1.

10414. BANASŃ Konrad: Repatriacja Polaków z Luksemburga po II wojnie światowej. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 1 s. 101–115, streszcz. ang.

10415. BARABASZ Adam: Polska wobec zachodnioeuropejskich procesów integracyjnych po II wojnie światowej (do 1989 r.). Poznań 2018 Wydaw. Nauk. Wydz. Nauk Polit. i Dziennikarstwa UAM 8° ss. 329, nlb. 1.

10416. BARTOSIK Przemysław: Historia Nadleśnictwa Człopa w latach 1945–1970. Człopa 2018 Nadleśnictwo Człopa 8° ss. 120, il.

10417. BARTOSIK Przemysław: List Tajnego Współpracownika o ps. „Kuba” do I sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka z 1977 r. *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Wałeckiej*. Nr 9: 2018 s. 169–172, streszcz. ang.

W aneksie list z 9 XI.

10418. BARTOSZCZE Stanisław: Oborna przestrzeni powietrznej Górnego Śląska i Zachodniej Małopolski w latach 1962–1989. Współpr. Franciszek Lisowski. *Ilcusiana*. Nr 14: 2016 s. 90–113.

10419. BASAK Waldemar: Formowanie się władzy komunistycznej na Rzeszowszczyźnie w latach 1944–1947. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.:] 2008 s. 61–79.

10420. BASAK Waldemar: Przesiedlenia ludności ukraińskiej i walki z UPA na terenie południowo-wschodniej Rzeszowszczyzny (1944–1947). *Studia Regionalne*. [T.] 2: 2008 [dr.:] 2009 s. 35–60.

10421. BECHTA Mariusz, Muszyński Wojciech J[erzy]: Przeciwno Pax Sovietica. Narodowe Zjednoczenie Wojskowe i struktury polityczne ruchu narodowego wobec reżimu komunistycznego 1944–1956. Warszawa 2017.

Rec.: Zajączkowski Mariusz: Wierzychowiny i NSZ. Uwagi krytyczne na marginesie książki Mariusza Bechty i Wojciecha J. Muszyńskiego... *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 281–298.

10422. BEDNARCZYK Michał Jan: „Elementy przypadkowy i wrogi, karierowicze, moralnie rozłożeni, sypacze i deklaranci”. Obraz członków Polskiej Partii Robotniczej w województwie lubelskim w świetle spraw Wojewódzkiej Komisji Kontroli Partyjnej PPR w Lublinie w latach 1945–1948. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 243–285, streszcz. ang.

10423. BEDNARSKI Mariusz D[ariusz]: Dezerce młodzieży z brygad i oddziałów Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” na przykładzie województwa lubelskiego. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 2 s. 495–527, streszcz. ang.

10424. BEDNARSKI Mariusz Dariusz: Gminne rady narodowe na terenie powiatu tomaszowskiego w pierwszych latach po II wojnie światowej. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 3: 2014 s. 117–141.

10425. BEM Anna: „Piwnica pod Baranami” – fenomen w czasach Polski Ludowej. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 411–428.

10426. BENKEN Przemysław: Kilka uwag na temat udziału Wojska Polskiego w walce z tzw. ośrodkami dywersji ideologicznej w Czechosłowacji w 1968 r. *Toruńskie Studia Bibliologiczne*. R. 12: 2018 nr 2 s. 96–114, streszcz. ang.

10427. BERESZYŃSKI Zbigniew: Aparat bezpieczeństwa Polski Ludowej wobec Kościoła katolickiego na przykładzie Śląska Opolskiego i sąsiednich terenów dolnośląskich w latach 1945–1950. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 17–42, streszcz. ang., niem.

10428. BERESZYŃSKI Zbigniew: Rekrutacja, szkolenie i kariery funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa (na przykładzie województwa opolskiego). *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 145–176, streszcz. ang.

Lata 1956–1990.

10429. BERESZYŃSKI Zbigniew: Sowietyzacja życia społecznego w Polsce na przykładzie Śląska Opolskiego w latach 1947–1951. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 99–110, streszcz. ang.

10430. BIAŁKOWSKI Michał: „Należy ich otoczyć jakąś opieką nie angażując się w ich kontestacje”. Kardynał Stefan Wyszyński i opozycja demokratyczna (1976–1980). *Studia Gdańskie*. T. 43: 2018 s. 215–236, streszcz. ang.

10431. BIAŁKOWSKI Michał: Odnowa posoborowa w Kościele katolickim w Polsce

w latach 1972–1978. Zarys wybranych problemów. *Nasza Przeszołość*. T. 129: 2018 s. 387–446, streszcz. ang.

10432. BIAŁKOWSKI Michał: Odnowa posoborowa w Kościele katolickim w Polsce w latach 1978–1989. Zarys wybranych problemów. *Nasza Przeszołość*. T. 130: 2018 s. 263–323, streszcz. ang.

10433. BIAŁKOWSKI Michał: Początek pontyfikatu i I Pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny w świetle materiałów Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Toruniu. *Rocznik Toruński*. [T.] 45: 2018 s. 137–164, streszcz. ang., niem.

Diecezja chełmińska, 1. 1978–1979.

10434. BIEDROŃ Tomasz Jan: Powstanie i działalność Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Limanowej (styczeń–kwiecień 1945 r.) w świetle relacji ppłk Mieczysława Bubaka. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 250: Studia de Securitate et Educatione Civili. [T.] 7: 2017 s. 23–40, streszcz. ang.

10435. BIELAWSKA Sylwia: Biblioteki wałbrzyskie w latach 1945–1950. Rys historyczny. *Nowa Kronika Wałbrzyska*. T. 6: 2018 s. 179–203, streszcz. ang.

10436. BIENIECKI Ireneusz: Podsystem obserwacji i radiolokacyjnego dozoru Wojsk Ochrony Pogranicza w ochronie granicy morskiej PRL w latach 1960–1970. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 171–192.

10437. BIENIECKI Ireneusz, Szkurląt Izabela: Przystępczość graniczna w Polsce w drugiej połowie XX wieku w świetle biuletynów Wojsk Ochrony Pogranicza. Schyłek lat 70. i okres stanu wojennego. Źródła. Słupsk 2018 Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej 8° ss. 209, nlb. 1, il.

Zawiera też dokumenty.

10438. BIERNACKA-LICZNAK Katarzyna: Serce Pinokia. Włoska literatura dla dzieci i młodzieży w Polsce w latach 1945–1989. Warszawa–Wrocław 2018 Wydaw. Stow. Bibliotekarzy Pol.; Wydż. Filol. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 306, nlb. 2, il. Stow. Bibliotekarzy Pol. (Literatura dla Dzieci i Młodzieży; 12).

Tyt. równol.: Pinocchio's heart. Italian literature for children and young adults in Poland, 1945–1989.

10439. BIESOK Ezdrasz: Komunistyczny obóz internowania i pracy sióstr elżbietanek w Kobylinie. *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 193–219, streszcz. ang.

Lata 1952–1956.

10440. BILICKA Beata: Zagadnienie Ojczyzny w polskich katechizmach i podręcznikach do nauki religii dla dzieci i młodzieży w latach 1945–1957. *Teologia i Człowiek*. Vol. 43: 2018 No 3 s. 11–31, streszcz. ang.

10441. BÍLÝ Matěj: Varšavská smlouva 1969–1985. Vrchol a cesta k zániku. Praha 2016 Ústav pro studium totalitních režimů 8° ss. 430, il.

Układ Warszawski, m.in. rola w polskim kryzysie w l. 1980–1981.

Rec.: Hryciuk Grzegorz, *Przegląd Historyczno-Wojakowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 295–303.

10442. BITTNER Karolina: Partia z piosenką, piosenka z partią. PZPR wobec muzyki rozrywkowej. Warszawa 2017.

Rec.: Donefner Piotr, *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 303–308.

10443. BLÁHA Renata: Z kuchni do kopalń – wizja kobiecości w Polskiej Kronice Filmowej w latach 1947–1955. *Acta Humana*. Vol. 7: 2016 s. 145–155, streszcz. ang.

10444. BŁAŻEJOWSKA Justyna: Opozycja antyreżimowa w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w latach 1956–1989. Warszawa 2018 Volumen; IPN–KŚZpNP 8° ss. 704, nlb. 1. (Centralny Projekt Badawczy IPN Opozycja i Opór Społeczny w PRL 1956–1989).

10445. BOGUSZ Monika: Łęczyński epizod Roku Leninowskiego. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 50–51.

Zmiana nazwy ul. Lubelskiej na ul. Lenina, 1970 r.

10446. BOGUSZ Monika: Pierwsza szkoła średnia w Łęcznej. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 54–56.

Samorządowe Gimnazjum Miejskiej Rady Narodowej, l. 1945–1952.

10447. BOJKO Łukasz: Proces Bolesława Kontryma. Sądownictwo Polski Ludowej w latach 1944–1955. Zarys problemu. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 2 s. 361–382, streszcz. ang., fr.

10448. BORATYN Marcin: Osaczyć mecnasa. Bezpieka wobec Józefa Witczaka. *Czasy-Pismo*. 2018 nr 1 s. 88–94.

10449. BOROWCZYK Joanna: Architektura powojennych szpitali Łodzi na tle uwarunkowań epoki. Łódź 2018 Wydaw. Politech. Łódzkiej 8° ss. 281, il., mapy, streszcz. ang. (Monografie Politechniki Łódzkiej).

10450. BORZĘCKI Artur: Referendum ludowe z 30 czerwca 1946 r. na terenie powiatu krasnostawskiego. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 147–163, streszcz. ang., ros.

10451. BOSSAK-HERBST Barbara, Głowacka-Grajper Małgorzata: Państwowe Tory Wścigów Konnych na Służewcu jako wielowymiarowa przestrzeń wolności w czasach PRL. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 867–894, streszcz. ang.

10452. BRODOWSKI Jerzy: Dzieje Liceum Morskiego w Gdyni w latach 1973–1985. Słupsk–Brzezia Łąka 2018 Poligraf 8° ss. 217, nlb. 2, il.

10453. BROŻYNIAK Artur: Działalność Ukraińskiej Powstańczej Armii na Pogórzu Przemyskim od kwietnia do czerwca 1947 r. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 249–269.

10454. BRYŁA Marcin, Fudali Dariusz Jacek: Z kart jarosławskiego więziennictwa. Więzienie przy Sądzie Grodzkim w Jarosławiu w latach 1945–1946. Historia pewnej ucieczki. *Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia*. T. 24: 2018 s. 200–207.

10455. BUCK Andrzej: Prasa studencka w latach siedemdziesiątych (1972–1980). Tendencje i nurty. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 39–62, streszcz. ang.

10456. BUDNIAK Marek: Stalinowskie represje wobec Edwarda Kuli, nauczyciela historii, w świetle dokumentów Wojskowego Sądu Rejonowego w Zielonej Górze. *In Gremium*. T. 12: 2018 s. 197–217, streszcz. ang.

10457. BUKO Maria: Tożsamość represjonowana – prywatność jako przestrzeń wolności sybiraków w okresie PRL. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 773–792, streszcz. ang.

10458. BUNT i propaganda. Marzec 1968 w Lublinie. Red. Małgorzata Choma-Jusińska, Piotr Nazaruk, Teresa Klimowicz, Jacek Jeremicz. Lublin 2018 Ośr. „Brama Grodzka – Teatr NN” 8° ss. 276, nlb. 12, il. Ośr. „Brama Grodzka – Teatr NN”. (Scriptores; nr 47).

Z treści: Marcowe optyki: Eisler Jerzy: Marzec 1968 roku s. 13–41; [Osęka Piotr]: To był ogień, w którym wykuwały się elity przyszłej opozycji s. 43–49; Choma-Jusińska Małgorzata: Wydarzenia marcowe 1968 roku w Lublinie s. 51–79; Choma-Jusińska Małgorzata: Społeczność żydowska w Lublinie w latach 1967–1968 s. 81–97; Kruszyński Marcin: Marzec '68 na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie s. 99–117; Mazur Mariusz: Wizja propagandowego świata w Marcu 1968 r. s. 119–137; Wrzeszcz Maria: O Marcu '68 inaczej. W trzydziestą

rocznicę lubelskiego Marca s. 139–149; Wspomnienia s. 157–216; Dokumenty źródłowe s. 217–252; Aneks: Lublin na przełomie lat 60. i 70. w obiektywie Jana Trembeckiego s. 277–287.

10459. BURGHARDT Sebastian: Sprawa operacyjnego rozpracowania Kryptonim „Urwisze”. *Dzikoviana*. T. 4: 2018 s. 105–112.

Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa w Tarnobrzegu wobec współpracowników i rodziny mjr. Hieronima Dekutowskiego.

10460. BUZALKA Juraj: Post-peasant economy memories of socialism in Zakopane. *Przeгляд Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 651–668, streszcz. ang.

Zależności między pochodzeniem etnicznym i gospodarką socjalistyczną w Zakopanem.

10461. BYKIEWICZ Wojciech: Wojnicki młyn. *Zeszyty Wojnickie*. R. 27: 2018 nr 1 s. 61–68.

Powstały po II wojnie światowej i zarządzany początkowo przez Ludwika Siedlika i Romana Książka.

10462. BYRSKI Krzysztof: Obywatele amerykańscy ubiegający się o stypendia na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1946–1950. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 191–202, streszcz. ang.

10463. BYSZEWSKI Piotr: Organizacja „Ruch” (1965–1970). *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 271–277.

Autoreferat rozprawy doktorskiej.

10464. CENTEK Barbara: „Biuletyn Informacyjny” i „Biuletyn Informacyjny LKDS. Wydanie Strajkowe” – samoistne wydawnictwa periodyczne Lubelskiego Klubu Dziennikarzy Studenckich z 1981 r. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 1 s. 46–63, streszcz. ang.

10465. CENZURA w PRL. Analiza zjawiska. Red. nauk. Zbigniew Romek, Kamila Kamińska-Chełmniak. Warszawa 2017 Aspra-JR 8° ss. 406, il., streszcz. ang., ros. Wyd. Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniw. Warszawskiego.

Materiały z konferencji, Warszawa, 27–28 X 2016 r.

Treść: Kamińska-Chełmniak Kamila, Romek Zbigniew: Wstęp s. 13–15; Rajch Marek: Instytucja i procedury cenzury literackiej w NRD s. 19–28; Matkowska Ewa: Cenzura i recepcja literatury polskiej w NRD s. 29–37; Chojecki Mirosław: Cenzura wobec literatury na przykładzie Jana Józefa Szczepańskiego. Przyczytny narodzin wydawnictw niezależnych s. 39–45; Kamińska-Chełmniak Kamila: „Mieć dwie twarze, podwójne życie”. O cenzurze w „Dziennikach” Stefana Kisielewskiego s. 47–60; Wiśniewska-Grabarczyk Anna: „O wyższy poziom pracy nad książką” – biuletyny urzędu cenzury z lat 1945–1956 w perspektywie literaturoznawczej. Rekonosans s. 61–74; Hobot-Marcinek Joanna: Cóż się stało z tą świętą poezją? Cenzura wobec programów i praktyki poetyckiej Pokolenia '68 s. 75–87; Tyszkiewicz Barbara: W strefie buforowej. O (nie)cenzuralnych

konsekwencjach politycznego dialogu – „casus” Jerzego Zawieskiego s. 89–103; Kledzik Maciej: Tygodnik „Polityka” w stanie wojennym w aspekcie cenzury, etyki, moralności i przyzwoitości s. 107–124; Patelski Mariusz: Cenzura komunistyczna wobec Kościoła katolickiego i prasy katolickiej w Polsce 1945–1957. „Casus” Śląska Opolskiego s. 125–143; Swacha Piotr: Cenzura wobec prasy sportowej na przełomie lat 40. i 50. XX w. (na przykładzie „Przeglądu Sportowego”) s. 145–157; Kristanova Evelina: Przepuszczone przez cenzurę. Zagadnienia literackie w „Tygodniku Powszechnym” (1945–1953) jako wyraz starcia światopoglądowego środowiska katolików z obozem marksistowskim s. 159–175; Smyczek Katarzyna: „Picie pod ustawę przestaje być prywatną sprawą pijącego”. O politycznej i społecznej szkodliwości dwóch wierszy Ryszarda Marka, które nie ukazały się na łamach łódzkiego dwutygodnika społeczno-literackiego „Kronika” s. 177–185; Wojsław Jacek: Rysowanie obrazu „propagandy sukcesu” w „Głosie Wyrzęta” w przededniu sierpnowego przełomu (do 14 sierpnia 1980 r.) w świetle wybranych zaleceń cenzorskich GUKPPIW i instrukcji Wydziału Prasy, Radia i Telewizji KC PZPR s. 187–207; Trudzik Artur: Opresje reżimowe wobec środowisk muzycznych w PRL-u i próby kontreakcji s. 211–224; Miedziński Paweł: Fotografia strzeżona. Mechanizmy kontroli w Centralnej Agencji Fotograficznej s. 225–251; Studniarek Michał: Od „Robinsona warszawskiego” do „Miasta nieujarzmionego” – studium przypadku s. 253–265; Korczyńska-Derkacz Małgorzata: Propaganda partyjna w latach 70. XX w. w świetle dokumentów KW PZPR we Wrocławiu s. 267–281; Lichański Jakub Z.: Cenzura w białych rękawiczkach. O praktykach cenzurowodnych w PRL, w tym w okresie „szyłkowego Gierka” i w stanie wojennym s. 283–295; Donefer Piotr: Na froncie „walki i porozumienia”. Działalność cenzury w okresie stanu wojennego s. 297–318; Anculewicz Zbigniew: „Odwilż w olsztyńskiej cenzurze”. Działalność Wojewódzkiego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk w Olsztynie w latach 1954–1958 s. 319–340; Aneks 1: 27 października 2016 r. Zapis dyskusji z udziałem Janusza Rolickiego, Kazimierza Orłosia i Zbigniewa Lwa-Starowicza, prowadzonej przez Błażeja Torańskiego s. 341–366; Aneks 2: 28 października 2016 r. Zapis dyskusji z udziałem Tomasza Strzyżewskiego, prowadzonej przez Zbigniewa Romka i Kamilę Kamińską-Chełmniak s. 367–389.

10466. ČEVARDIN Aleksej: Repatriacja pol'skich graždan iz Sverdlovskoj oblasti v 1944–1946 gg. *Europa Orientalis*. [T.] 4: 2013 s. 71–80, streszcz. ang., pol.

10467. CHAMERA-NOWAK Agnieszka: Biblioteki związków zawodowych w latach 50. XX wieku. Z *Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 327–344, streszcz. ang.

10468. CHMIELEWSKI Witold Jan: Zwalczanie wychowania religijnego w szkołach w latach 1944–1950. Kraków 2017.

Rec.: Walewander Edward, *Przeгляд Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 281–283; Walewander Edward: Powojenne przyspieszenie. Nowe oblicze polskiej szkoły. *Studia Paedagogica Ignatiana*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 183–186.

10469. CHRISTIAENS Kim, Goddeeris Idesbald: Solidarność a Trzeci Świat. Cz. 1: Chrześcijańsko-demokratyczna droga do Ameryki Łacińskiej. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 281–308, streszcz. ang.

Toż. Cz. 2: Taktyczne sojusze z kluczowymi ruchami lat osiemdziesiątych XX wieku. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 247–272, streszcz. ang.

10470. CIARKOWSKI Błażej: Miastoprojektanci. Łódzcy architekci w czasach PRL-u. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 200, il., mapy.

10471. CICHOCKA Marta: Kościół rzymskokatolicki w procesach integracyjnych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1956. Szczecin 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Szczecińskiego 8° ss. 369. Uniw. Szczeciński. (Rozprawy i Studia; t. (1118) 1044).

10472. CIELICZKO Paweł: Trzy Tramwajarki. Poznań 2018 Fund. Kochania Poznania; Wydaw. Druga Strona Poznania 16° ss. 85, nlb. 1, il. (Ulicznik Poznański).

Helena Przybyłek, Stanisława Sobańska, Maria Kapturska i Poznański Czerwiec 1956 r.

10473. CIEŚLEŃSKA Beata: Wkład Związku Nauczycielstwa Polskiego w Płocku w doskonaleniu i doskonaleniu nauczycieli w latach 1945–1989. *Rocznik Towarzystwa Naukowego Płockiego*. R. 10: 2018 s. 55–82.

10474. CIOSEK Monika: Koleżanki, panie, obywatelki. Ukryte życie zakonne na Mazowszu w latach 1945–1989 w świetle relacji biograficznych. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 315, nlb. 1, tabl. 8, il. (W Służbie Niepodległej).

Dostępne także jako e-book.

10475. CIUPA Robert, Tracz Bogusław: Wujek '81. Strike and pacification. Katowice 2018 Silesian Freedom and Solidarity Centre 4° ss. 219, nlb. 1, il., mapa.

Kopalnia Węgla Kamiennego „Wujek” w Katowicach.

10476. CYWIŃSKA Dorota: „Pragnę nazywać się Polką a nie Niemką...”. Powojenne losy polsko-niemieckich związków w źródłach Archiwum Państwowego w Koszalinie. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 49–58.

Lata 1945–1950.

10477. CZAJA-CHUDYBA Iwona: Po latach traumy. Psychologiczne następstwa represji politycznych w Polsce w latach 1944–1956. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 242, nlb. 1, il. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne; 816).

10478. CZAPELSKI Marek: Moduły i wieżowce. Polscy architekci wobec przemian w budownictwie mieszkaniowym 1956–1970. Warszawa 2018 Neriton 8° ss. 259, il., streszcz. ang.

10479. CZAS bibuły. T. 4. Pod red. Romana Wróblewskiego. Wrocław 2016 Oficyna

Wydawnicza Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 120, il.

Z treści: Wróblewski Roman: Od redaktora s. 7; Śreniowski Józef: Rzeka podziemia. Dwie techniki komunikowania się dla zebrania danych o zjawisku kolportażu 1981–1989 s. 33–39; Nowakowski Jacek: „Kolportaż” filmu niezależnego w Polsce: od kin studyjnych i DKF-ów do „drugiego obiegu filmowego” w późnym PRL-u s. 41–50; Knoch Konrad: Publicystyka „Impulsu” w latach 1987–1989 s. 51–78; Kaczorowski Andrzej W.: „Bohdan Wnikliwy z zespołem”. Zagadka esbeckiej fałszywki w PAX-ie. [Fałszywy numer „Stowarzyszenia”, przygotowany przez funkcjonariuszy SB, 1982 r.] s. 79–93; Petes Florian: „I ty zostań spekulantem”. Praktyka gospodarstwa i myślenie o ekonomii w drugim obiegu lat 80. – rekonoesans. [Dot. m.in. Janusza Korwin-Mikkego] s. 95–102; Rudka Szczepan: Wrocławskie „dolary”. [Opozycyjne quasi-banknoty, l. 1983–1989] s. 103–109; Kaczorowski Andrzej W.: Debiut literacki w drugim obiegu. Andrzeja Stasiuka juvenilia s. 111–120.

T. 1. 2013.

10480. CZERWIŃSKA Magdalena: Propagandowa działalność komitetów powiatowych PZPR na Lubelszczyźnie w świetle działalności bibliotek partyjnych 1948–1952. *Studia Archiwalne*. [T.] 5: 2018 s. 185–207, streszcz. ang.

10481. DAHLMANN Hans-Christian: Antysemityzm w Polsce roku 1968. Między partią a społeczeństwem. Przekł. z jęz. niem. Barbara Ostrowska. Warszawa 2018 ŻIH im. Emanuela Ringelbluma 8° ss. 9, nlb. 1, 357.

Rec.: Wróblewski Andrzej Kajetan, *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 3 s. 697–700.

10482. DAJNOWICZ Małgorzata: Działalność Ligi Kobiet na obszarze kraju w świetle czasopism organizacji – „Kobiety Dzisiejszej” (1946–1947) i „Kobiety” (1947–1949). *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 3 s. 57–94, streszcz. ang.

10483. DAJNOWICZ Małgorzata: Liga Kobiet w terenie. Kierunki działalności organizacji na przykładzie struktur białostockich w latach 1966–1981. *Niepodległość i Pamięć*. R. 25: 2018 nr 2 s. 161–182, streszcz. ang., niem., ros.

10484. DAKOWICZ Dorota: Inwentaryzacja starego drewnianego domu we wsi Protasy w gminie Zdrzewców. *Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego*. Z. 24: 2018 s. 199–214.

Rok 1947.

10485. DANIEL Jacek Krzysztof: Dar pułkownika Stefana Zamoyskiego dla narodu polskiego. Nieznana historia miecza króla Zygmunta Starego. *Studia Regionalne*. [T.] 1: 2007 [dr.] 2008 s. 81–92.

Sprawa powrotu miecza do Polski, l. 1952–1963.

10486. DANILECKI Tomasz: Autoreferat rozprawy doktorskiej: „Między zaangażowaniem,

przystosowaniem i sprzeciwem. Postawy mieszkańców Polski północno-wschodniej wobec wyborów powszechnych w okresie »małej stabilizacji«. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 79–86, streszcz. ang., ros., lit.

10487. DANILECKI Tomasz: Między Marcem a Sierpniem. Przykłady postaw opozycyjnych mieszkańców Białostocczyzny w końcu lat sześćdziesiątych i w latach siedemdziesiątych XX w. *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 113–141, streszcz. ang.

10488. DAUBIGNY Małgorzata: Polska emigracja polityczna lat 80. XX w. do Norwegii. Rekonesans badawczy na wybranych przykładach ze środowiska wrocławskiego. *Europa Orientalis*. [T.] 6: 2015 s. 195–217, streszcz. ang.

10489. DAWID Adriana: Apogeum i kres stalinowskich obchodów Święta Pracy na Śląsku Opolskim. Cz. 3. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 63–86, streszcz. ang., niem.

Cz. 1. *Tamże*. T. 78: 2016.

10490. DEGEN Dorota: Polityka wydawnicza w sferze nauki w latach 1944–1959. Toruń 2014.

Rec.: Centek Barbara, *Europa Orientalis*. [T.] 5: 2014 s. 303–307.

10491. DŁUGOŁĘCKI Aleksander: Zamknięcie „Przeglądu Kulturalnego” i otwarcie „Kultury” w 1963 roku – sukces moczarowców w ich walce o wpływy w środowisku inteligencji. *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 139–164, streszcz. ang.

10492. DOBIES Cezary: Herbert w Toruniu. Miasto i mistrz. Wyd. 2, popr. i poszerz. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 16° ss. 142, nlb. 1, il.

Zbigniew Herbert (1924–1998).

Wyd. 1. 2008 pt.: Herbert w Toruniu. Przewodnik po latach 1947–1951 dla turystów poezyjczych.

10493. DOBKIEWICZ Agnieszka: Szpiedzy ze Świdnicy. *Rocznik Świdnicki*. T. 45: 2017 [dr.:] 2018 s. 95–102.

Dot. Marty i Erwina Kuhnertów aresztowanych przez Urząd Bezpieczeństwa w 1960 r.

10494. DOBOSZ Stanisław: Teatr Szkolny w Technikum Mechanicznym w Żywcu-Sporyszu w latach 1963–1966. *Gronie*. Nr 18: 2018 s. 65–83.

10495. DOBRUSZEK Wiesław: Jubileusze Unii Leszno trzy lata (1987, 1988, 1989) z osiemdziesiątą. Oprac. Wiesław Dobruszek.

Leszno 2018 Wiesław Dobruszek, Firma Wydawnicza „Danuta” 8° ss. 125, il.

10496. DOMKE Radosław: Awans cywilizacyjny i społeczny polskiego robotnika w epoce gierkowskiej. Mít a rzeczywistość. *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 245–268, streszcz. ang.

10497. DOMKE Radosław: Przemiany społeczne w Polsce w latach 70. XX wieku. Zielona Góra 2016.

Rec.: Sakson Andrzej, *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 285–289.

10498. DOMKE Radosław: Przemiany społeczno-polityczne polskiego społeczeństwa przed grudniem '70 jako preludeum do przyszłych przemian społeczno-politycznych. *Forum Historyczno-Społeczne*. Nr 6: 2018 s. 7–19, streszcz. ang.

10499. DRABIK Sebastian: Elita polityczna krakowskiej PZPR w latach 1956–1975. Kraków 2013 Avalon 8° ss. 186.

Rec.: Wasłowicz Diana, *Limes*. Nr 6: 2013 s. 296–298.

10500. DRAUS Jan: Polska 1989 roku na tle państw komunistycznych Europy Środkowo-Wschodniej. *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.:] 2015 s. 253–264.

10501. DRUKI niezależne w Polsce w latach 1945–1990. Praca zbior. pod red. Grażyny Schlender. Kalisz 2018 AP 8° ss. 417, il., streszcz. ang. AP w Kaliszu.

Treść: Jasiak Ksawery: Konspiracyjne Wojsko Polskie w walce propagandowej z władzą komunistyczną w latach 1945–1948 s. 13–54; Schlender Grażyna: Kaliskie młodzieżowe organizacje opozycyjne wydające druki antykomunistyczne w latach 1945–1989 s. 55–98; Zygner Leszek: Poznańska „Przystań” jako przestrzeń wolności (1978–1981) s. 99–110; Jankowiak Stanisław: Historia Polski w publikacjach NSZZ „Solidarność” Wielkopolski („Obserwator Wielkopolski”, „Solidarność Wielkopolska”, „Serwis Informacyjny KZ NSZZ Solidarność UAM w Poznaniu”) s. 111–127; Okulewicz Piotr: Obraz historii Polski w wydawnictwach drugiego obiegu w latach 1980–1989 (ze szczególnym uwzględnieniem II Rzeczypospolitej) s. 129–147; Wróbel Andrzej: Droga do prawdy. Biuletyn organizacji związkowej w Zakładach Włókien Chemicznych „Chemitex-Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim „NSZZ Solidarność Informuje” s. 149–166; Jasiak Ksawery: Poczta obywatela na przykładzie wspomnień członków jeleniogórskiej „Solidarność” s. 167–179; Pazda Justyna: Pisma drugiego obiegu w strukturze zasobu archiwalnego Oddziałowego Archiwum IPN w Gdańsku s. 181–206; Marek Łucja: O wolności w „Wolności”. Pisma opozycyjne o tytule „Wolność” z drugiej połowy lat osiemdziesiątych XX w. s. 207–227; Sroka Daniel: Prasa opozycyjna i materiały ulotne w spuściznie senatora i posła pierwszych kadencji Bartłomieja Kołodzieja w zasobie Archiwum Państwowego w Toruniu Oddział we Włocławku s. 229–252; Kuta Cecylia: Pisma drugiego obiegu w Krakowie w okresie stanu wojennego s. 253–282; Szymkowska Beata: Wydawnictwa drugiego obiegu w archiwach. Uwagi metodyczne s. 283–312; Bestian-Zając Anna: Prasa i druki opozycyjne w zasobie Archiwum Państwowego w Kaliszu s. 313–336.

10502. DRYGIER Mariusz D.: *Piesza Opolska Pielgrzymka na Jasną Górę. Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 49–71, streszcz. ang.

W sierpniu 1977 r.

10503. DRZEWIECKI Andrzej, Kardas Mariusz, Wojciechowski Zbigniew: *Marynarka Wojenna PRL w życiu społeczno-politycznym i gospodarczym Pomorza w latach 1945–1989*. Gdynia 2018 Akad. Marynarki Wojennej 8° ss. 614, il., mapa.

10504. DULEWICZ Jarosław: *Miasta w ruchu. Codziennosc w uprzemysławianych ośrodkach miejskich w Polsce w latach siedemdziesiątych XX wieku*. Warszawa 2017.

Rec.: Wilk Hubert, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 368–371.

10505. DWORACZEK Kamil, Przedpełski Tomasz: *Stacja Solidarność. Protest głodowy kolejarzy 21–27 października 1980 roku*. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP; Zw. Pracodawców Kolejowych 8° ss. 134, il.

10506. DZIEJE Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim. Praca zbiorowa. T. 3: 1972–1978. Pod red. Michała Siedziako, Zbigniewa Stanucha, Grzegorza Wejmana. Warszawa–Szczecin 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 470, il., streszcz. ang. (Centralny Projekt Badawczy IPN Władze Komunistyczne Wobec Kościołów i Związków Wyznaniowych w Polsce 1944–1989).

Tręść: Siedziako Michał, Stanuch Zbigniew, Wejman Grzegorz: Wstęp s. 7–9; Marecki Józef: Kościół katolicki w PRL. Między bullą „Episcoporum Poloniae coetus” a wyborem kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową s. 11–41; Polak Wojciech: Percepcja wyboru papieża Jana Pawła II w Polsce – perspektywa władz i społeczeństwa s. 43–56; Latka Rafał: Episkopat wobec złudnej normalizacji relacji państwo – Kościół w latach 1971–1978 s. 57–85; Białkowski Michał: Od bulli „Episcoporum Poloniae coetus” do wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową. Druga faza recepcji Soboru Watykańskiego II w Polsce (1972–1978) s. 87–132; Sikorski Tomasz: Siła rozwoju czy siła regresu? Stowarzyszenie PAX w latach 1972–1978 s. 133–153; Wejman Grzegorz: Organizacja Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim w latach 1972–1978 s. 155–193; Stanuch Zbigniew: Pod ścisłym nadzorem władz. Najważniejsze wydarzenia religijne na Pomorzu Zachodnim w latach 1972–1978 s. 195–215; Hala-gida Igor: Grekokatolicy na Pomorzu Zachodnim i Środkowym w latach 1972–1978 s. 217–227; Kołodziej Bernard: Towarzystwo Chrystusowe na Pomorzu Zachodnim w latach 1972–1978 s. 229–240; Masalski Robert: Referat Duszpasterstwa Dobroczynnego w kurii szczecińskiej w latach 1972–1978 s. 241–254; Put Adrian: Kształcenie duchowieństwa diecezjalnego Kościoła szczecińsko-kamińskiego do czasu utworzenia własnego wyższego seminarium duchownego s. 255–281; Fenrych Zofia: Duszpasterstwo akademickie w Szczecinie w latach siedemdziesiątych XX w. s. 283–301; Zamiatala Dominik: Zrzeszenie Katolików „Caritas” na Pomorzu Zachodnim w latach siedemdziesiątych XX w. s. 303–327; Śmierczalski-Wachocz Dariusz: Prześladowanie duchowieństwa na Pomorzu Zachodnim w latach 1972–1978.

Metody i przykłady s. 329–347; Siedziako Michał: Represje wobec katolików świeckich w Szczecinie w latach siedemdziesiątych XX w. – wybrane przykłady s. 349–380; Lemek Katarzyna: Posługa katechetyczna w kontekście budowania Kościoła diecezjalnego w okresie posługi duszpasterskiej bp. Jerzego Stroby s. 381–396; Gierlasiański Janusz: Wpływ polityki administracji do spraw wyznaniowych na stan zachowania budowli sakralnych w granicach archidiecezji szczecińsko-kamińskiej w latach 1972–1978 s. 397–424; Wojcieszek Elżbieta: Z dziejów parafii pw. Wszystkich Świętych w Białej w diecezji koszalińsko-kołobrzeszkiej w latach 1972–1978 s. 425–443.

T. 1. 2016.

10507. DZIEMBA Robert: *Przedsięwzięcie 3000. Tajna historia radzieckich baz atomowych w Polsce*. Kołobrzeg 2018 Wydaw. Kamera; Fund. Historia Kołobrzegu; Muzeum Oręża Pol. 8° ss. 296, nlb. 4, il.

10508. DZIUBA Adam: *Żołnierze na froncie ideologicznym. Okręg Śląski Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” w walce propagandowej z komunistycznym reżimem*. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 108–115.

Lata 1945–1946.

10509. DZIUROK Adam: *Duchowieństwo województwa katowickiego wobec akcji społeczno-politycznych władz komunistycznych w latach 50. XX wieku*. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 43–62, streszcz. ang., niem.

10510. EBERHARDT Piotr: *Formowanie się polskiej granicy wschodniej po II wojnie światowej*. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 87–118, streszcz. ang.

10511. EISLER Jerzy: *Czterdzieści pięć lat, które wstrząsnęły Polską. Historia polityczna 1944–1989*. Warszawa 2018 Wydaw. Czerwone i Czarne 8° ss. 543.

10512. [„FAKTY, Opinie”]. *Organ samorządu robotniczego ZML „Kęty”*. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.] 2016 s. 142–154.

Tręść: Toczec Jan: Fakty a opinie s. 142–145; Dryja Tadeusz: Historie z gazety zakładowej s. 146–152; Kusak-Kłęczar Krystyna: Pamiętam s. 153–154.

Gazeta zakładowa, powstała w 1974 r.

10513. FIEĆKO Jerzy: *KOR i odnawianie romantyzmu w latach 70. i 80. XX wieku (na łamach „Zapisu” i „Krytyki”)*. *Sensus Historiae*. Vol. 33: 2018 no 4 s. 135–143, streszcz. ang.

10514. FIJAŁKOWSKI Paweł: *Archeologia Ziemi Sochaczewskiej 1945–1989*. *Zyrardowski Rocznik Muzealny*. Nr 8: 2018 s. 9–35.

Historia badań.

10515. FILIP Krzysztof: *Milicja Obywatelska w Sopocie w latach 1945–1949*. Gdańsk 2011 IPN–KŚZpNP 8° ss. 248, tabl. 12, il.

IPN–KŚZpNP. Oddz. w Gdańsku. (Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN; t. 12).

10516. FILIPCZYK Joanna: Sztuka musi być zrozumiała dla mas. Realizm socjalistyczny ze zbiorów Muzeum Śląska Opolskiego, Galeria Muzeum Śląska Opolskiego. *Opolski Rocznik Muzealny*. T. 20: 2014 s. 127–132.

Lata 1949–1956.

10517. FIOŁEK Damian: Struktura, kadry i morale Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Sokołowie Podlaskim. *Officina Historiae*. T. 1: 2018 nr 1 s. 119–127, streszcz. ang.

Lata 1944–1951.

10518. FLISIAK Dominik: Działalność członków paramilitarnej organizacji Irgun Cwai Leumi w Polsce w latach 1945–1948. *Kwartalnik Bellona*. R. 12: 2018 nr 3 s. 56–66.

10519. FRANZ Maciej: Historia wojska i wojskowości w komiksie czasów PRL. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej*. T. 19: 2018 s. 277–296, streszcz. ang.

10520. FRIEDL Jiří: Ucieczki Polaków przez Czechosłowację na Zachód w latach 1945–1948. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 87–108, streszcz. ang., niem.

10521. FRISZKE Andrzej: Rok 1968 – koniec i początek. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 2 s. 167–190, streszcz. ang.

Toż. *Zeszyty Literackie*. R. 36: 2018 nr 2 s. 76–96.

10522. FUS Bolesław: Dzieje cukrowni w Woźuczynie w latach 1944–1970. *Rocznik Tomaszowski*. [T.] 4: 2015 s. 147–181, streszcz. ang.

10523. GALA Olga: Receptura apteczna bonifratrów w Cieszynie w latach 1946–1951. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 1 s. 163–199, streszcz. ang.

10524. GAŁĘZIOWSKI Jakub: Dom Matki i Dziecka w Słupsku w świetle badań Polskiego Instytutu Służby Społecznej. Próba zachowania anonimowości i podmiotowości kobiet i dzieci w powojennym chaosie. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 793–821, streszcz. ang.

Gł. w 1947 r.

10525. GAŁUSZKA Paweł: Karol Wojtyła i Humanae vitae. Wkład arcybiskupa krakowskiego i grupy polskich teologów w encyklikę Pawła VI. Tł. Krzysztof Stopa. Warszawa 2018 Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego 8° ss. 522, il. (Na Ścieżkach Prawdy; 1).

10526. GAŃCZAK Filip: Polski nie od-damy. Władze NRD wobec wydarzeń w PRL 1980–1981. Warszawa 2017.

Rec.: Szumski Jakub, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 371–377.

10527. GAŃCZAK Filip: Władze Niemieckiej Republiki Demokratycznej wobec Okrągłego Stołu i przemian w Polsce w 1989 roku. *Forum Historyczno-Społeczne*. Nr 6: 2018 s. 87–101, streszcz. ang.

10528. GASIDŁO Władysław: Kęty Karola Wojtyły. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr:] 2016 s. 92–111.

Lata 1965–1978.

10529. GIERLOTKA Stefan: Poprawa bytu górników po wprowadzeniu Karty Górnika w 1949 roku? *Górniki Polski*. Nr 12: 2018 s. 207–218, streszcz. ang., niem.

10530. GIRZYŃSKI Zbigniew: Między Londynem a Warszawą. Polacy we Francji w polityce rządu uchodźczego i władz Polski Ludowej w latach 1945–1956. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 868, nlb. 1. (O Niepodległą i Jej Trwanie).

10531. GŁOWACKI Roman: „Nie-Rzeczywistość” Strajkowy Biuletyn Informacyjny (18 listopada – 11 grudnia 1981) jako źródło do badań aktywności siedleckich studentów. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 2 s. 529–571, streszcz. ang.

W aneksie fotokopia.

10532. GŁOWACKI Waldemar Józef: „Błękitna 16”. 16. Drużyna Harcerska im. Hanki Sawickiej. Z dziejów legionowskiego harcerstwa 1953–1976. Legionowo 2017.

Rec.: Ziulkowska-Karnicka Katarzyna, *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 292–293.

10533. GŁUSZAK Katarzyna Anna: Skowyt i szał. O muzyce w polityce w latach 80. XX wieku. Lublin 2018 Wydaw. Muzyczne Polihymnia 8° ss. 308, il.

10534. GNAT-WIETESKA Zbigniew: Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Garwolin–Pruszków 2018 SZŻAK. Koło; Oficyna Wydawnicza Ajaks 8° ss. 74, nlb. 2, il.

Lata 1944–1956.

10535. GOŁDYN Piotr: Szkoły powszechne w gminie Kazimierz Biskupi w pierwszych latach po II wojnie światowej. *Polonia Maior Orientalis*. T. 5: 2018 s. 131–144.

10536. GONERA Wojciech: Niezależny chłopski ruch związkowy na Kujawach Zachodnich (1980–1989). Inowrocław 2018 PTH. Oddz. 8° ss. 152, nlb. 1, tabl. 10, il., streszcz. ang.

10537. GONET Tomasz: Elity Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w regionie śląsko-dąbrowskim sierpień 1980 – lipiec 1981. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 3: 2010 s. 85–103, streszcz. ang. s. 173.

10538. GORLOFF Elżbieta: Geneza, założenia, organizacja szkół eksperymentalnych i wiodących w okresie PRL-u (lata 60. XX wieku). *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 2 s. 341–372.

10539. GOSPODARKA PRL. Wybrane zagadnienia. Pod red. Witolda Gieszczyńskiego. Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 406.

Materiały konferencji naukowej, Olsztyn, 8–9 XII 2016 r.

Treść: Gieszczyński Witold: Wstęp s. 7–10; Gieszczyński Witold: Zniszczenia wojenne w Polsce zachodniej i północnej (na przykładzie Okręgu Mazurskiego) s. 14–25; Gross Radosław: Państwowe majątki ziemskie na Warmii i Mazurach (1945–1949) s. 29–56; Niedzielski Eugeniusz: Rola i zadania gospodarstw państwowych w rolnictwie Polski Ludowej s. 57–70; Wykowski Bogumił: Udział autochtonów z powiatu szczywieńskiego w działalności rolniczych spółdzielni produkcyjnych jako przejaw (re)polonizacji. Przyczynki do życia gospodarczego na Warmii i Mazurach w Polsce Ludowej s. 71–107; Wojnicki Jacek: Kwestie gospodarcze w referatach przywódców Polski Ludowej s. 111–134; Marciniak Wojciech: Polsko-radzieckie pertraktacje w sprawie umowy o rozliczeniach obustronnych transferów ludności z 21 lipca 1952 roku s. 135–159; Wilk Hubert: Miejsce i rola polskiego przemysłu motoryzacyjnego i rozwoju motoryzacji w gospodarce Polski Ludowej s. 161–174; Golon Mirosław: Trudna droga peceerelowskiej prowincji do „socialistycznego dobrobytu”. Gospodarka komunalna i mieszkaniowa w małych miastach powiatowych okresu postalinowskiego na przykładzie Nidzicy w latach 1957–1975 s. 175–211; Fryszak Małgorzata: Bankowość w PRL – analiza porównawcza wybranych instytucji prawa bankowego s. 213–242; Ciszewska Natalia: Przepiękna popełniana na szkodę Skarbu Państwa (na przykładzie wielkich afer gospodarczych w okresie PRL) s. 243–253; Radziszewska Maria Jolanta: Wkład uczniów szkół podstawowych w realizację Planu Sześcioletniego (na przykładzie województwa olsztyńskiego) s. 257–275; Gołota Janusz: Pięciolatka prosperity w budownictwie szkolnym (1961–1965) s. 277–301; Białokur Marek: Współczesna propaganda czy wyważona ocena? Obraz komunistycznych przemian, które doprowadziły do powstania gospodarki PRL we współczesnej szkolnej edukacji historycznej na przykładzie szkół ponadgimnazjalnych s. 303–320; Skrzypek Andrzej: Gierkowska koncepcja otwarcia na Zachód a postawa Kremla (1971–1980) s. 323–347; Świder Małgorzata: Republika Federalna Niemiec wobec kryzysu gospodarczego w Polsce w latach 1980–1981 s. 349–365; Benken Przemysław: U źródeł polskiego kryzysu. Koncepcje profesorów Wiktora Herera i Władysława Sadowskiego na temat przyczyn załamania się gospodarki na początku lat osiemdziesiątych s. 367–383; Łabędź Krzysztof: Koncepcje reformy gospodarczej przedstawiane w ramach NSZZ „Solidarność” w latach osiemdziesiątych XX wieku s. 385–394.

10540. GÓRSKA-STREICHER Justyna: Kto nie chce pracować, ten jeść nie powinien. Żywnienie zbiorowe w Radomiu. Radom 2018 Muzeum Wsi Radomskiej 4° ss. 80, il.

W okresie PRL.

10541. GRABOWSKA Magdalena: Zerwana genealogia. Działalność społeczna i polityczna kobiet po 1945 roku a współczesny polski ruch kobiecy. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Scholar 8° ss. 322, tabl. 12, il. IFiS PAN.

Rec.: Jarska Natalia, *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 327–332.

10542. GRADOWSKI Mariusz: Big beat. Style i gatunki polskiej muzyki młodzieżowej (1957–1973). Warszawa 2018 Aspra-JR 8° ss. 252, nlb. 1, streszcz. ang. Inst. Muzykologii Uniw. Warszawskiego.

10543. GRANICE kompromisu. Naukowcy wobec aparatu władzy[!] ludowej. Pod red. Piotra Franaszka. Warszawa 2015 IPN–KŚZpNP 8° ss. 343, il., streszcz. ang. IPN–KŚZpNP. (Centralny Projekt Badawczy IPN Aparat Bezpieczeństwa Wobec Środowisk Twórczych, Dziennikarskich i Naukowych) (Dziennikarze, Twórcy, Naukowcy).

Treść: Franaszek Piotr: Wstęp s. 7–11; Kawalec Krzysztof: Milicyjny przegląd uczelni wrocławskich z lat sześćdziesiątych (na przykładzie Uniwersytetu) s. 12–22; Pleskot Patryk: Kontakty polskich humanistów ze środowiskiem „Annales” w optyce komunistycznej ideologii (1945–1989) s. 23–36; Patelski Mariusz: Z szeregów Demokratycznej Armii Krajowej do stalinowskich więzień. Nieznane karty z biografii opolskiego matematyka – profesora Eugeniusza Szczepankiewicza s. 37–50; Kuta Cecylia: Działania aparatu represji wobec profesora Jana Kielanowskiego s. 51–77; Szule Paweł: Andrzej Burda – prawnik na usługach państwa i partii s. 78–99; Benken Przemysław: Od „utrwalacza władzy ludowej” do roli doradcy Solidarności – zmienne koleje losu profesora Wiktora Herera s. 100–124; Arkusz Aleksandra: Ruta Nagucka – filolog, tajny współpracownik ps. „Mag” s. 125–144; Bereszynski Zbigniew: Instytut Śląski w Opolu w krzywym zwierciadle doniesień tajnego współpracownika ps. „Jan” s. 145–169; Galij-Skarbińska Sylwia: Agent niepokorny. Historia tajnego współpracownika ps. „Stanisław” s. 170–187; Kunicki Wojciech: Przypadek Zenona Rudnickiego. Przyczynki do inwigilacji środowisk kościelnych i akademickich w Łodzi s. 188–211; Maciejowski Maciej: W kręgu komunistycznej klienteli. Przypadek profesora Bogdana Dopierafy s. 212–235; Suleja Włodzimierz: Kryptonim „Ekonomista”. [Józef Popkiewicz] s. 236–245; Synowiec Andrzej: Stanisław Nahlik – dyplomata, uczyony, tajny współpracownik SB s. 246–273; Franaszek Piotr: Przemysław Mroczkowski – filolog, historyk literatury angielskiej, figurant sprawy operacyjnego rozpracowania o kryptonimie „Topola” s. 274–291; Sikora Mirosław: Magia systemów sterowania, czyli profesor [Stefan] Węgrzyn, Francuzi i (kontr) wywiad PRL 1958–1976 s. 292–328.

10544. GRATA Paweł: Blaski i cienie modernizacji gospodarczej Rzeszowa po II wojnie światowej (1944–1989). *Limes*. Nr 6: 2013 s. 207–222, streszcz. ang.

10545. GRATA Paweł: Czas przełomu. Polska polityka społeczna w latach 1944–1950. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 506, nlb. 1.

10546. GRODZKI Jakub: Zasób aktowy Banku Ziemi Prus Wschodnich jako wtórne materiały piśmiennicze wykorzystane do stworzenia dokumentacji Komendy Powiatowej Milicji Obywatelskiej w Bartoszycach w latach 1945–1947. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 17: 2017 s. 87–94.

10547. GRONOWSKI Dariusz: Zabiegi bpa Wilhelma Pluty mające na celu uregulowanie statusu prawnego i podział gorzowskiego terytorium kościelnego w 1972 r. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 157–169, streszcz. ang., niem.

10548. GROSS Radosław: Inwigilacja i proces kierownictwa Zarządu Okręgowego Państwowych Nieruchomości Ziemi w Olsztynie. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 215–246, streszcz. ang.

Rok 1949.

10549. GROSS Radosław: Związek Samopomocy Chłopskiej na olsztyńskiej wsi (1945–1948). Początki „polityki klasowej”. *Echa Przeszłości*. [T.] 19: 2018 [nr] 1 s. 203–214, streszcz. ang.

10550. GRUPY Oporu Solidarni 1981–1989. Aut. Grzegorz Majchrzak, Karol Stanisław Kühn, Tomasz Borowik, Jacek Juzwa. Warszawa 2018 Fund. Polska Obywatelska 4° ss. 95, nlb. 1, il.

Zawiera też materiały źródłowe i ikonograficzne.

10551. GRUSZKA Zbigniew: Wątki ideologiczne w ofercie wydawniczej Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich do 1956 roku. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: *Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia*. [T.] 16: 2018 s. 139–154, streszcz. ang.

Od 1945 r.

10552. GRZEGORZEWSKI Jerzy: Polski przemysł lotniczy (1944–89). Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Inst. Lotnictwa 8° ss. 473, il. (Biblioteka Historyczna Instytutu Lotnictwa; 13) (Biblioteka Naukowa Instytutu Lotnictwa).

10553. HABIELSKI Rafał, Machciewicz Paweł: Rozgłośnia Polska Radia Wolna Europa w latach 1950–1975. Wrocław–Warszawa 2018 Ossolineum; Uniw. Warszawski; ISP PAN 8° ss. 415, nlb. 5. (Dokumenty i Materiały do Dziejów Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa; t. 1) (Świadkowie Historii).

10554. HALCZAK Bohdan: „Akcja Lubelska” na Ziemi Lubuskiej w 1951 roku. *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 159–168, streszcz. ang.

Przesiedlenia ludności.

10555. HOMA Anna: Wojskowy Sąd i Prokuratura Grupy Operacyjnej „Wisła” jako narzędzie terroru wobec mniejszości ukraińskiej, w świetle zasobu archiwalnego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 4 s. 71–93, streszcz. ang.

Rok 1947.

10556. HUDZIK Paweł: Oświęcim po uwolnieniu od okupacji niemieckiej w 1945 roku w świetle akt Archiwum Państwowego Oddział w Oświęcimiu. *Oświęcimensis*. 2015 s. 58–76.

10557. IDZIKOWSKA-CZUBAJ Anna: „Wolność można odzyskać, młodość nigdy”. Sytuacja młodzieży w okresie powojennej transformacji cywilizacyjnej w Polsce 1945–1956. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 322, il.

10558. IHNATOWICZ Mateusz: Prowincja Wielkopolsko-Mazowiecka jezuitów za kadencji prowincjała o. Władysława Janczaka SI w dokumentacji resortu bezpieczeństwa (1968–1973). *Studia Gdańskie*. T. 43: 2018 s. 97–113, streszcz. ang.

10559. IHNATOWICZ Mateusz: Wizyta generała zakonu jezuitów o. Pedro Arrupe SI w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w 1969 r. w dokumentach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. *Studia Gdańskie*. T. 42: 2018 s. 99–104, streszcz. ang.

10560. INDRASZCZYK Arkadiusz: „Wolność i Lud” – organ prasowy Stronnictwa Ludowego „Wolność”. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 4 s. 5–26, streszcz. ang.

W Londynie, l. 1948–1949 i 1953–1954.

10561. INTERNOWANI i uwięzieni w stanie wojennym. Red. Tomasz Kurpierz, Jarosław Neja. Katowice–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 334, nlb. 1. IPN–KŚZpNP. Oddz. w Katowicach. (Centralny Projekt Badawczy IPN Opozycja i Opór Społeczny w PRL 1956–1989).

Treść: Kurpierz Tomasz, Neja Jarosław: Wstęp s. 7–11; Polak Wojciech: Specyfika represji stanu wojennego s. 13–35; Zwolski Marcin: Internowanie jako łatwe narzędzie represji na przykładzie województw północno-wschodniej Polski s. 37–48; Wołk Grzegorz: Paszport w jedną stronę? Emigracja internowanych po wprowadzeniu stanu wojennego s. 49–74; Marcinkiewicz Marta: „...by sprawiedliwość była rozłożona równomiernie” – internowanie byłych prominentów PZPR s. 75–101; Koj Ewa: Zbrodnie stanu wojennego s. 103–114; Łabędź Krzysztof: Prasa podziemna z 1982 roku o internowanych i aresztowanych w stanie wojennym s. 115–124; Sznajder Andrzej: Ośrodek Odosobnienia

Internowanych w Zakładzie Karnym w Zabrze-Zaborzu 1981–1982 s. 125–145; Węgrzyn Dariusz: Internowania w województwie bielskim s. 147–170; Dąbrowski Marcin: Ośrodki Odosobnienia dla Internowanych na Lubelszczyźnie (1981–1982) s. 171–183; Bereszyński Zbigniew: Internowanie i inne formy pozbawienia wolności jako instrument represji oraz środków pracy operacyjnej SB w województwie opolskim w okresie stanu wojennego i po jego zawieszeniu s. 185–205; Perlak Bartłomiej: Powołanie ośrodków odosobnienia i translokacje internowanych do ośrodków podległych OZZK we Wrocławiu s. 207–220; Kazański Arkadiusz: Wyroki Sądu Marynarki Wojennej w Gdyni w sprawach politycznych stanu wojennego w województwie gdańskim s. 221–235; Okoń Jacek: Obozowa twórczość poetycka internowanych z Regionu Śląsko-Dąbrowskiego s. 237–316.

10562. IWANIUK Sławomir: Szkolnictwo białoruskie na Białostoczczyźnie w latach 1944–1948. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 159–174, streszcz. ang., białorus.

10563. JACKOWSKA Anna Maria: Sołwety na ławie oskarżonych. Polskie uczestnictwo w propagandowej zimnej wojnie we Francji w latach 1947–1952. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 374, il., streszcz. fr., ang. IPN–KŚZpNP. (Monografie; t. 132).

10564. JAEGER Marek: Ziemiwanie w świetle dokumentów UB i SB w latach 1945–1971. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 241–272, streszcz. ang., niem., ros.

10565. JAGIELSKA Dominika: Kierunki rozwoju koncepcji wychowania obywatelskiego w Polsce po II wojnie światowej – wprowadzenie do problematyki. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 139–162, streszcz. ang.

10566. JAKELSKI Lisa: Making new music in cold war Poland. The Warsaw Autumn Festival, 1956–1968. Oakland 2017 Univ. of California Press 8° ss. 272. (California Studies in 20th Century Music).

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej „Warszawska Jeseień”.

Rec.: Bolesławska-Lewandowska Beata, *Muzyka*. R. 63: 2018 nr 2 s. 149–153.

10567. JANKOWIAK Stanisław: Poznański Marzec 1968 roku. *Kronika Wielkopolski*. 2018 nr 1 s. 5–26.

10568. JANKOWSKA-NAGÓRKA Anna: Zmiana imion i nazwisk autochtonów na Dolnym Śląsku jako wyraz antyniemieckiej polityki państwa w latach 1945–1949. Kilka refleksji o sposobach postępowania władz. *Res Historica*. Nr 46: 2018 s. 219–233, streszcz. ang.

10569. JANUSZEWSKA-WARYCH Maria: Współdziałanie Związku Nauczycielstwa Polskiego w powojennym ratowaniu dzieci pol-

skich wygnanych z ojczyzny w latach II wojny światowej. *Rocznik Polsko-Ukraiński*. T. 20: 2018 s. 45–63, streszcz. ang.

10570. JAROSIŃSKI Janusz: Związki zawodowe w teorii i praktyce partii rządzących w Polsce 1944–1958. Trade unions in theory and practice of the governing parties in Poland 1944–1958. Kielce 2012 Perpetuum Mobile 8° ss. 258, nlb. 1.

10571. JAROSZ Dariusz: Główne problemy polsko-włoskiej współpracy gospodarczej w latach 1959–1970. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 20: 2018 s. 137–155, streszcz. ang.

10572. JAROSZ Dariusz: Reinterpretacja tradycji Drugiej Rzeczypospolitej jako element ideologizacji polityki wobec książki w Polsce lat 1944–1956. *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 251–272, streszcz. ang.

10573. JAROSZ Dariusz: Zarys przygotowanego kompendium wiedzy o historii społecznej Polski 1944–1989. *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 281–283.

10574. JAROSZ Dariusz, Miernik Grzegorz: Pobór, wcielenie, „pruska dyscyplina”, dezercje. Wstęp do badań nad historią społeczną służby wojskowej w stalinowskiej Polsce (1950–1955). *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 41–84, streszcz. ang.

10575. JASIAK Ksawery: Amnestia na Śląsku Opolskim w 1947 r. jako jedna z metod rozpracowania i likwidacji podziemia niepodległościowego. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 167–204, streszcz. ang., niem.

10576. JASIŃSKI Łukasz: Sprawiedliwość i polityka. Działalność Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce 1945–1989. Przedm. opatrzył Paweł Machcewicz. Gdańsk–Warszawa 2018 ISP PAN 8° ss. 506, streszcz. ang.

10577. JASTRZĘBSKI Robert: Reforma rolna po drugiej wojnie światowej. Ustawodawstwo państwa polskiego. *Czasopismo Prawno-Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 111–151, streszcz. ang., fr.

10578. JAWORSKI Piotr: Święty Stanisław ze Szczepanowa w świetle propagandy antykościelnej prowadzonej przez władze polityczne Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 4: 2014 s. 102–113, streszcz. ang.

10579. [JEDYNAK Marek, Königsberg Wojciech]: 30. rocznica powtórnego pogrzebu płk. Jana Piwnika „Ponurego”. Warszawa 2018 Impresje.net Miłosz Trukawka; na zlec. Obwodu Świętokrzyskiego Zw. Harcerstwa Rzeczypospolitej 8° ss. 40, il.

Dot. starań o sprowadzenie prochów do Polski i ponowny pochówek, l. 1969–1988.

10580. JUCHOWSKI Piotr: Rola i pozycja Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz jego aparatu w systemie władz PRL w okresie wrzesień 1980 – grudzień 1981. Analiza wybranych przykładów. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 259–282, streszcz. ang.

10581. JUSUPOVIĆ Adrian: Służba Bezpieczeństwa na cywilnych uczelniach. Przyczynek do pozaresortowego szkolenia funkcjonariuszy MSW. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 319–333, streszcz. ang.

Lata 1944–1990.

10582. JUŚKO Paweł: Liczba nauczycieli oraz wskaźnik obciążenia uczniami w szkołach podstawowych Tarnowa i powiatu tarnowskiego w latach 1945–1975. *Karpacki Przegląd Naukowy*. 2018 nr 3 s. 37–53, streszcz. ang.

10583. JUŚKO Paweł: Szkolenie ideologiczne kadr nauczycielskich szkół podstawowych Tarnowa i powiatu tarnowskiego w latach 1949–1956. *Tarnowskie Studia Historyczne*. T. 1: 2009 s. 60–76, streszcz. ang.

10584. KACHEL Jacek: Bielsko-Biała 60 lat temu. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 131–142.

Rok 1951.

10585. KACZOROWSKA Teresa: Dziewczyny Obławy Augustowskiej. Warszawa 2017 Fund. Historii i Kultury 8° ss. 295, nlb. 1, il.

10586. KACZOROWSKI Andrzej W.: Edukacja i wyszkolenie funkcjonariuszy Wydziału II/V Departamentu IV MSW. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 127–143, streszcz. ang.

Lata 1962–1989.

10587. KACZOROWSKI Jan: Gdy treść i forma idą w parze. O edytorskich i estetycznych walorach czasopisma „Oficyna Poetów” w latach 1966–1980. *Studia o Książce i Informacji*. [T.] 36: 2017 s. 151–179, streszcz. ang.

10588. KALENDARIMUM powstania „Listu otwartego instruktorów ZHP ze środowiska

krakowskiego”. Oprac. Krzysztof Krzyżanowski. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 71–74.

Rok 1980.

10589. KALIŚ Natalia: Pan niewolnik. Męski masochizm w performance okresu PRL-u. Warszawa 2018 Inst. Sztuki PAN 8° ss. 272, nlb. 1, il., streszcz. ang. (Dysertacje Doktorskie Instytutu Sztuki PAN; 11).

10590. KAŁUŻNY Ryszard: Kształcenie kadry dydaktycznej wyższych szkół oficerskich w latach 1967–1980. *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 187–201, streszcz. ang.

10591. KAMIŃSKA-CHEŁMINIAK Kamila: Cenzura PRL wobec „Hańby domowej” Janka Trznadla (1989–1990). *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 345–358, streszcz. ang.

10592. KAPŁON Marcin: Parafia Żurawica w latach 1945–1967. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 229–265, streszcz. ang.

10593. KAPUŚCIAK Bartosz: „Pochmurne lato” nad „Dunajem”. Wojskowa Służba Wewnętrzna „śląskich” dywizji Wojska Polskiego w inwazji na Czechosłowację w 1968 roku. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 179–185.

10594. KARGUL Józef: Pozaformalna edukacja pracowników upowszechniania kultury w latach 1945–1956. *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 175–185, streszcz. ang.

10595. KARP Hanna: Media totalitarne. „Przegląd Katolicki”. Historia jednej redakcji. Służby bezpieczeństwa jako przykład kontroli systemu informacyjnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w latach 1983–1988. Warszawa 2018 [b.w.] 8° ss. 255, nlb. 1, il.

10596. KASPRZYCKI Lesław: Bolesławiecki Ośrodek Kultury i inne placówki kulturalno-oświatowe w Bolesławcu w latach 1945–1979. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 78–83.

10597. KASPRZYCKI Remigiusz: Dekada buntu. Punk w Polsce i krajach sąsiednich w latach 1977–1989. Kraków 2013 Wydaw. Libron 8° ss. 500, nlb. 1, il., streszcz. ang., niem., ros.

10598. KASZA Andrzej, Król Grzegorz: Poszukiwania uranu w Miedzianej Górze i Kielcach. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 11–27, streszcz. ang.

Lata 50. i 60. XX w.

10599. KENGOR Paul: Papież i prezydent. Przekł. Maciej Antosiewicz. Warszawa 2018 Bellona 8° ss. 694, nlb. 2.

Jan Paweł II i Ronald Reagan.

10600. KEPA-MĘTRAK Jolanta: „Głos Załogi” – od jednodniówki do dekadówki. Metamorfozy gazety zakładowej. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 117–138, streszcz. ang.

W Kieleckich Zakładach Wyrobów Metalowych, l. 1958–1990.

10601. KIECKO Emilia: Przyszłość do zbudowania. Futurologia i architektura w PRL. Warszawa 2018 Fund. Nowej Kultury Bęc Zmiana 8° ss. 490, nlb. 1, il.

10602. KIJOWSKI Maciej: Prawnofinansowy aspekt pogrzebu Juliana Tuwima wobec ówczesnych pochówków. W hołdzie Poeście w 65. rocznicę śmierci. *Rocznik Łódzki*. T. 68: 2018 s. 243–257, streszcz. ang.

Rok 1953.

10603. KINDZIUK Milena: Wizerunek medialny ks. Jerzego Popiełuszki w polskiej prasie w latach 1980–1984. Warszawa 2014.

Rec.: Szczecina Grzegorz Kamil, *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 391–397.

10604. KISZTELIŃSKA-WĘGRZYŃSKA Agnieszka: Bruno Kreisky. Polityka zagraniczna i dyplomacja wobec PRL (1959–1983). Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 419, streszcz. ang., niem.

Dostępne także jako e-book.

10605. KLICH-KLUCZEWSKA Barbara: Z daleka od sierocińca. Nieformalne adopcje i rodzinne domy dziecka w systemie opieki nad dzieckiem w PRL. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 823–845, streszcz. ang.

10606. KLOC Agnieszka: Cenzura wobec tematu II wojny światowej i podziemia powojennego w literaturze polskiej (1956–1958). Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 383, streszcz. ang. IPN–KŚZpNP. (Dziennikarze, Twórcy, Naukowcy).

10607. KOCHANOWSKI Jerzy: Rewolucja międzypaździernikowa. Polska 1956–1957. Kraków 2017.

Rec.: Jarosz Dariusz: Polska 1956–1957 odczytana na nowo. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 2 s. 311–321; Kosiński Krzysztof: Różowa jutrzienka rzeczywistości. *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 285–297.

10608. KOCHANOWSKI Jerzy: „Wolne miasto?”. Nieco inne spojrzenie na Zakopane

Władysława Gomułki, 1956–1970. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 611–650, streszcz. ang.

10609. KOCJAN Krzysztof: „I tak dobrze, że nie ma krzyku o już zagospodarowane części cmentarza” – Rabin Chaim Wolhendler i wolbromski cmentarz żydowski (1977–1984). *Ilcusiana*. Nr 13: 2015 s. 63–81.

Zawiera też fragmenty pism urzędowych oraz korespondencji z l. 1977–1984.

10610. KOCJAN Krzysztof: Powojenne losy mienia gmin żydowskich w Olkuszu i Wolbromiu. *Ilcusiana*. Nr 15: 2016 s. 63–89.

10611. KOŁODRUBIEC Anna Barbara: Historia judaszowego dzieła. Rzecz o tw „Jabłońskim”. *Miscellanea Oleśnickie*. [R. 4]: 2018 nr 1 s. 12–19.

Wacław Topolski, l. 1949–1974.

10612. KOŁODZIEJ Andrzej, Zwiercan Roman: Solidarność Walcząca. Oddział Trójmiasto 1982–1990. Wyd. 2, popr. Gdynia 2017 Fund. Pomorska Inicjatywa Hist. 8° ss. 397, nlb. 2, il.

Zawiera też wspomnienia.

Wyd. 1. Kościerzyna 2012.

10613. KOMAN Aleksandra: Reception of Pirandello in Cracow during the period of Polish People’s Republic (PRL). *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 2 s. 79–96.

Luigi Pirandello.

10614. KOMUNIZM. Idee i praktyki w Polsce 1944–1989. Pod red. Katarzyny Chmielewskiej, Agnieszki Mrozik i Grzegorza Wołowca. Warszawa 2018 IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 516, streszcz. ang. (Komunizm. Idee, dyskursy, praktyki).

Treść: Chmielewska Katarzyna, Mrozik Agnieszka, Wołowicz Grzegorz: Nowe perspektywy studiów nad komunizmem w powojennej Europie Środkowo-Wschodniej s. 5–21; Władza: Chmielewska Katarzyna: Uprawomocnienie komunizmu. Budować i burzyć s. 25–61; Żukowski Tomasz: Erotyka i władza s. 63–94; Sobieska Anna: Socjalistyczne ideały wychowawcze i modele patriotyzmu. Z problematyki polskiej powojennej myśli pedagogicznej i polityki oświatowej PRL-u s. 95–138; Wołowicz Grzegorz: Czerwone i brunatne. O nacjonalistycznym uprawomocnieniu komunizmu w Polsce raz jeszcze s. 139–182; Emancypacja: Mrozik Agnieszka: „Bo dziewczyna to ludzie”. Projekty i polityki emancypacji kobiet w powojennej Polsce s. 185–224; Calderón Puerta Aránzazu: Przygoda w hucie i na Mariensztacie. Rodzina i emancypacja kobiet w polskim kinie lat 50. s. 225–246; Szybowicz Eliza: „Sfinks w wieku podlotka”. (Po)jodwilożna powieść dla dziewcząt s. 247–281; Komunizm i antykomunizm: Zawadzka Anna: Zanikanie komunizmu w PRL-u. Przypadek dyskursu o inteligencji s. 285–318; Rams Paweł: Obecność myśli Stanisława Brzozowskiego w polskim piśmiennictwie naukowym i publicystycznym lat 1945–1974. Nurty, polemiki, paralele s. 319–346; Artwińska Anna: Komunistyczne auto/biografie. „Oni” Teresy Torzańkiej w perspektywie

współczesnych paradygmatów rozumienia przeszłości s. 347–373; Opozycje: Starnawski Bartłomiej: „Tu stoje, inaczej nie moge...” Wokół „Listu otwartego do Partii” oraz pojęcia „rewizjonizmu” w perspektywie analizy retorycznej dyskursu o opozycji politycznej lat 60. w Polsce s. 377–433; Mojsak Kajetan: Wokół „Miazgi” Jerzego Andrzejewskiego, „Niereczywistości” Kazimierza Brandysa i polskiej myśli lewicowej przelomu lat 60. i 70. s. 435–467; Gajewski Krzysztof: Knucie jako biznes. „Komunizm” w języku opozycji lat 80. na przykładzie „Małego konspiratora” s. 469–490.

10615. KONDUSZA Wojciech: Tajemnice garnizonów radzieckich w Polsce. Legnica 2018 Edytor 8° ss. 448, il.

Lata 1945–1993.

10616. KONIECZNY Dawid: Wspomnienie zapomnianego miejsca – Ośrodek Harcerski w Olkuszu. *Ilcusiana*. Nr 15: 2016 s. 91–109.

Lata 50. XX w.

10617. KONTEKSTY społeczno-polityczne akcji „Wisła” w 70. rocznicę wydarzeń. Red. nauk. Piotr J[acek] Krzyżanowski, Paweł A. Leszczyński, Beata A. Orłowska, Mirosław Pecuch. Gorzów Wielkopolski 2018 Akad. im. Jakuba z Paradyża 8° ss. 300, il. Akad. im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim.

Treść: Krzyżanowski Piotr J., Leszczyński Paweł A., Orłowska Beata A., Pecuch Mirosław: Wstęp s. 7–8; Drozd Roman: Akcja „Wisła” a poczucie godności Ukraińców w Polsce s. 11–31; Tyda Arkadiusz: Społeczno-polityczne aspekty reakcji Organizacja[!] Obrony Łemkowszczyzny wobec akcji „Wisła” s. 33–48; Wasilewski Krzysztof: Między Wołyniem a akcją „Wisła”. Miejsce mniejszości narodowych i etnicznych w lokalnym dyskursie prasowym – perspektywa komunikacji międzykulturowej s. 49–64; Słabig Arkadiusz: „...Ukraińcy nie powinni się w to mieszać”. Społeczność ukraińska w Polsce w okresie przesilen politycznych w świetle materiałów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z lat 1956–1990 s. 65–81; Syrnok Marek: Sprawa obiektowa GO-340 kryptonim „Beta” – ochrona operacyjna ukraińskiej mniejszości narodowej na terenie powiatu i województwa gorzowskiego 1970–1990 s. 83–92; Semczyszyn Magdalena: Ukraińcy przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Szczecinie 1947–1955 – analiza statystyczna i wykaz imienny według zachowania spraw karnych s. 93–111; Krzyżanowski Piotr J.: Aparat państwa Polski Ludowej wobec Ukraińców przesiedlonych w ramach akcji „Wisła” na Warmię i Mazury w świetle materiałów źródłowych zgromadzonych w zasobach archiwalnych Instytutu Pamięci Narodowej s. 113–135; Orłowska Beata A.: Akcja „Wisła” 70 lat później w opinii kolejnych pokoleń s. 137–148; Bobryk Witold: Wpływ deportacji ukraińskiej na strukturę terytorialną Cerkwi greckokatolickiej w Polsce Ludowej s. 151–163; Pecuch Mirosław: Duchowni greckokatolicy w Gorzowskiem s. 165–181; Szmajda Jarosław: Zagadnienia wyznaniowe w kontekście akcji „Wisła” – Kościół prawosławny s. 183–201; Trochanowski Arkadiusz: Znaczenie parafii greckokatolickiej w przeciwdziałaniu procesom asymilacyjnym w społeczności ukraińskiej na Ziemi Waleckiej po 1947 r. s. 203–219; Halczak Bohdan: Liczebność przesiedleńców z akcji „Wisła” w województwie zielonogórskim w świetle dokumentacji Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze w latach 1950–1968 s. 223–234; Włodarczyk Tamara: Akcja „Wisła” we wspomnieniach Łemków przesiedlonych na Ziemię Zachodnie s. 235–260; Wanatko Grzegorz: Przesiedleńcy akcji „Wisła” na Ziemi Lubuskiej na przykładzie Niwisk s. 261–276; Halczak Bohdan: Tajne posiedzenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej

Górze z dnia 25 września 1952 r. na temat położenia ludności ukraińskiej w województwie zielonogórskim s. 277–287; Leszczyński Paweł A.: Podsumowanie s. 291–294.

10618. KOPCIOWSKI Adam: Przemoc antyżydowska w powojennej Polsce w świetle ksiąg pamięci. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 212–247, streszcz. ang.

10619. KOPICZKO Andrzej: Nawiedzenie II. Druga Peregrynacja Obrazu Jasnogórskiego w diecezji warmińskiej 1986–1987. Olsztyn 2018 Inst. Historii i Stosunków Międzynar. UMW 8° ss. 244, nlb. 1, il.

10620. KORCZYŃSKA-DERKACZ Małgorzata: Popularyzacja książki rolniczej i czytelnictwa fachowego na wsi a wytyczne IX Plenum KC PZPR (na przykładzie województwa wrocławskiego). *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 307–326, streszcz. ang.

10621. KORCZYŃSKA-DERKACZ Małgorzata: Z historii prasy największych zakładów przemysłowych Wrocławia i okolic (1946–1990). *Roczniki Biblioteczne*. R. 62: 2018 s. 53–90, streszcz. ang.

10622. KOSIŃSKI Dariusz: Farsy-misteria. Przedstawienia Jerzego Grotowskiego w Teatrze 13 Rzędów (1959–1960). Wrocław 2018 Inst. im. Jerzego Grotowskiego 4° ss. 278, nlb. 1, il.

10623. KOSTUCH Agnieszka: Dokumentowanie teraźniejszości w obiektywie Amatorskiego Klubu Filmowego „Taśma”. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 12: 2018 s. 9–40.

Lata 60. i 70. XX w.

10624. KOŚCIAŃSKI Rafał: Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Poznaniu w latach 1945–1954. Powstanie – struktura – działalność operacyjna. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 253–262.

Autoreferat rozprawy doktorskiej.

10625. KOŚCIELNIAK Marcin: Egoiści. Trzecia droga w kulturze polskiej lat 80. Warszawa 2018 Inst. Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego 8° ss. 587, il. (Nowa Biblioteka Instytutu Teatralnego).

10626. KOŚCIELNY Robert: Wiosna wolnych Polaków. Wersja szczecińska. Warszawa 2017 Wydaw. Drugie 8° ss. 1041, nlb. 2.

Lata 1980–1981.

10627. KOTELUK Daniel: Biblioteka w osadzie wiejskiej Czerwieńsk w województwie zielonogórskim od 1949 do 1956 roku.

Studia Zachodnie. [T.] 20: 2018 s. 143–157, streszcz. ang.

10628. KOTELUK Daniel: „Papierowa propaganda” w bibliotece w osadzie wiejskiej Czerwińsk w powiecie zielonogórskim od 1949 do 1956 roku. Zielona Góra 2016.

Rec.: Nieć Grzegorz: Mała biblioteka i wielka polityka. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 412–416.

10629. KOWALCZYK Elżbieta: Programy nauczania Szkoły Partyjnej przy KC PZPR w latach 1952–1956 (na przykładzie szkolenia kadry kulturalno-oświatowej). *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 335–352, streszcz. ang.

10630. KOWALCZYK Józef: Władysław Demkow i jego Uniwersytet Ludowy w Błotnicy Strzeleckiej. *Polski Uniwersytet Ludowy*. R. 34: 2018 nr 1/2 s. 106–109.

Lata 1945–1978.

10631. KOWALSKA-LASEK Agnieszka: Listy Jadwigi Kornilowicz do córki Marii ze zbiorów Pałacyku Henryka Sienkiewicza w Oblegorku. *Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach*. T. 30: 2015 s. 117–136, streszcz. ang.

Lata 1946–1968.

10632. KOWALSKI Rafał: Płocky wypędzeni. Marzec '68. Płock 2018 Muzeum Mazowieckie w Płocku 8° ss. 147, nlb. 1, il.

10633. KOZIOŁ Ryszard: Samorządna Rzeczpospolita – samorządna wyspa na niedemokratycznym oceanie. Koncepcje samoorganizacji społecznej w czasach pierwszej „Solidarności”. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 247: Studia Politologica. [T.] 18: 2017 s. 72–90, streszcz. ang.

10634. KOZŁOWSKA Urszula: Organizacja ochrony zdrowia robotników na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1955. Wprowadzenie do problematyki. *Przegląd Zachodniopomorski*. R. 33: 2018 z. 1 s. 121–143, streszcz. ang.

10635. KRAWCZYK Jarosław A.: Gierkowska propaganda w Radzionkowie. *CzasyPismo*. 2018 nr 1 s. 192–199.

Lata 70. XX w.

10636. KROK Tomasz: Antymasońska komórka Episkopatu Polski (1946–1952). Wyd. 2, poszerz. i popr. Łomianki 2018 Wydaw. LTW 8° ss. 431, nlb. 1, il.

Wyd. 1. Gdynia 2015.

10637. KRONIKA PRL 1944–1989. Warszawa 2018 Edipresse – Kolekcje; Bellona 8° ss. [po] 131, nlb. 3, il.

[T. 41:] Ławecki Tomasz, Kunicki Kazimierz: Polityka – lata 1981–1989.

[T. 42:] Ławecki Tomasz, Kunicki Kazimierz: Życie codzienne w latach 80.

[T. 43:] Kienzler Iwona: W fabryce i na roli.

[T. 44:] Kienzler Iwona: Sport.

[T. 45:] Kienzler Iwona: PRL za kierownicą.

[T. 46:] Ławecki Tomasz, Kunicki Kazimierz: Nauka.

T. 1. 2015.

10638. KRYGIER Krzysztof: Kruczata Wolności. Szkic o walce o wolność niezłomnych synów Ziemi Pobjedziskiej w latach 1951–1954. Pobjedziska 2018 BPMiG 8° ss. 67, il.

10639. KRZYSZTOFEK Katarzyna: Położenie prawne i działalność nierzymskokatolickich Kościołów i związków wyznaniowych w Krakowie w latach 1945–1970. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 453, nlb. 1, il., streszcz. ang.

10640. KRZYŻANOWSKI Łukasz: Dom, którego nie było. Powroty ocalałych do powojennego miasta. Wołowiec 2016.

Rec.: Kosiński Krzysztof: Zmarnowana szansa. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 355–382.

10641. KRZYŻANOWSKI Piotr J[acek], Orłowska Beata A[anna], Rotengruber Przemysław: Wielokulturowość przesiedleńca subregionu gorzowskiego. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 227–250, streszcz. ang., niem.

Lata 1945–1980.

10642. KUHCINIŃSKA-KURCZ Agnieszka: Operacja papież. Szczecin 2018 Muzeum Nar. 8° ss. 63, nlb. 4, il.

Pielgrzymka Jana Pawła II do Polski, 1987 r.

10643. KUFEL Robert [Romuald]: Powojenne losy pochówków w kościele pojezuickim w Otyniu. *Adhibenda*. [Nr] 5: 2018 s. 77–90, streszcz. ang.

Po 1945 r.

10644. KUHN Mieczysław: Dziesięć lat działalności Powiatowego Domu Kultury w Kościerzynie. Cz. 2. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 12: 2018 s. 41–69.

Lata 1963–1967.

Cz. 1. *Tamże*. [Z.] 11: 2017.

10645. KULA Marcin: Skończyły się obchody rocznicy Marca, porozmawiajmy więc o nim jeszcze raz, w perspektywie długiego trwania. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 506–511.

Marzec '68 z perspektywy półwiecza.

10646. KULCZAK Mikołaj: Działania Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Gostyniu wobec byłych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Analiza materiałów zgromadzonych w teczce obiektowej o kryptonimie „Tobruk”. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 19–38.

Przełom l. 40. i 50. XX w.

10647. KUMOR Katarzyna: „Wykłopotane dzieło”. Sprawa budowy kaplicy w Machorach w diecezji sandomierskiej (1957–1964). *Między Wisłą a Pilicą*. T. 19: 2018 s. 99–117, streszcz. ang.

10648. KUNICKI Kazimierz, Ławecki Tomasz: Budujemy drugą Polskę. Wielkie inwestycje PRL-u. Wielka płyta, Huta Katowice, Dworzec Centralny, Gierkówka i wiele innych... Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 203, nlb. 1, il., mapy. (Historia i Ludzie).

10649. KUNICKI-GOLDFINGER Marek: U źródeł Uniwersytetu Łatającego i Towarzystwa Kursów Naukowych. *Wolność i Solidarność*. Nr 10: 2017 s. 6–28.

10650. KURPIEWSKI Piotr: Historia na ekranie Polski Ludowej. Gdańsk–Sopot 2017.

Rec.: Guzek Mariusz: Filmowa pamięć historyczna dekadami mierzona. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 2 s. 323–330.

10651. KUŹNIAR Bogusław: Likwidacja OUN-UPA na terenie powiatu jarosławskiego i lubaczowskiego. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 235–240.

Rok 1947.

10652. [LACHENDRO Jacek]: Auschwitz dopo la liberazione. Testo Jacek Lachendro; traduzione Alessio Costa. Oświęcim 2018 Museo Statale di Auschwitz-Birkenau 8° ss. 235, il.

10653. LACHOWSKI Marcin: Powojenna krytyka artystyczna wobec awangardy. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 56–63, streszcz. ang.

Po II wojnie światowej.

10654. LANDAU-CZAJKA Anna: Wpływ nauki dorosłych na życie rodzinne na podstawie pamiętników lat 60. i 70. XX wieku. *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 147–161.

10655. LANG Andrzej: Trzy postawy w świetle dokumentów IPN: ks. Piotr Nitecki, ks. Stanisław Mędała, ks. Michał Czajkowski. Warszawa 2018 Akademicka Oficyna Wydawnicza Exit 8° ss. 419, nlb. 1. (Monografia).

10656. LESIAKOWSKI Krzysztof: Centralna Szkoła Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego 1945–1947. Łódź 2017.

Rec.: Studniarek Michał, *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 309–313.

10657. LESIAKOWSKI Krzysztof: Krótka historia Centralnej Szkoły Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Łodzi (1945–1947). *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 81–101, streszcz. ang.

10658. LESZCZEŁOWSKI Jarosław: Matka chrzestna MS Mirosławiec. *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Waleckiej*. Nr 9: 2018 s. 147–156, streszcz. ang.

Uroczystość wodowania statku 25 V 1975 r. i „chrztu” przez Józefę Baławajder – nauczycielkę, działaczkę społeczną i matkę dwóch żołnierzy poległych w czasie II wojny światowej.

10659. LESZCZEŁOWSKI Jarosław: Mirosławiecki radiowęzeł. *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Waleckiej*. Nr 9: 2018 s. 139–146, streszcz. ang.

Lata 1948–1964.

10660. LEŚNIAK Kamila: Krytyka fotograficzna 1945–1970. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 48–55, streszcz. ang.

10661. LEWANDOWICZ-NOSAL Grażyna: Nabożeństwa i sakrament bierzmowania – publikacje dla dzieci i młodzieży w Polsce w latach 1945–1949. *Folia Toruniensia*. Vol. 18: 2018 s. 111–131, streszcz. ang., niem.

10662. LICEUM Pedagogiczne nr 2 w Bartoszycach. Klasy ukraińskie. Przewodn. kol. red. Stefan Łaszyn. Bartoszyce–Olsztyn 2018 Tyrsa 4° ss. 831, nlb. 1, il. + dysk optyczny (CD).

Toż w jęz. ukr.: Pedagogičnij licej n. 2 v Bartośicáh. Ukraїnski klasi. Bartośici [i in.] 2018 ss. 833, nlb. 1, il. + dysk optyczny (CD). Księga pamiątkowa, l. 1956–1970.

10663. LICEUM Pedagogiczne w Gostyninie 1950–1970. Red. Zbigniew Królikowski, Stanisława Matyńka, Irena Sierakowska, Przemysław Sierakowski. Gostynin 2018 Drukarnia Szymdt 8° ss. 368, il.

Zawiera zarys dziejów szkoły, wspomnienia oraz biogramy nauczycieli i uczniów.

10664. LIGARSKI Sebastian, Majchrzak Grzegorz: Artyści, PRL i bezpieczeństwa. Herbert, Miłosz, Hłasko i wielu innych... Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński; IPN 8° ss. 221, nlb. 1, il. (Centralny Projekt Badawczy IPN Władze PRL wobec Środowisk Twórczych, Dziennikarskich i Naukowych) (Dziennikarze, Twórcy, Naukowcy) (Historia i Ludzie).

10665. LIPIŃSKI Piotr: Bierut. Kiedy partia była bogiem. Wołowiec 2017 Wydaw. Czarne 8° ss. 267, nlb. 4, il.

Rec.: Chrobaczyńska-Plucińska Edyta: Drogi i bezdroża życia „prawdziwego komunisty”. Kilka uwag na marginesie książki Piotra Lipińskiego. *Res Gestae*. [T.] 6: 2018 s. 302–310.

10666. LITKA Piotr, Lorek Zdzisław, Pawlikowski Grzegorz: Śledztwo sędziego Władysława Bednarza w sprawie niemieckiego obozu zagłady Kulmhof. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 334–353, streszcz. ang.

Dot. obozu zagłady w Chełmnie nad Nerem, I. 1945–1950.

10667. ŁAGOJDA Krzysztof: Sytuacja społeczno-polityczna w powiecie kłodzkim ze szczególnym uwzględnieniem Dusznik-Zdroju w pierwszych latach po wojnie (1945–1947). Wybrane aspekty. *Rocznik Muzeum Papiernictwa*. T. 12: 2018 s. 47–72.

10668. ŁAGOJDA Krzysztof: Więzienie karno-śledcze w Kłodzku w latach 1945–1953 (1956). Zarys problematyki. *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 5–40, streszcz. ang.

10669. ŁAPTOS Józef: Humanitaryzm i polityka. Pomoc UNRRA dla Polski i polskich uchodźców w latach 1944–1947. Kraków 2018 Wydaw. Nauk. Uniw. Pedagog. 8° ss. 511, nlb. 1, il. Uniw. Pedagog. im. Komisji Edukacji Nar. w Krakowie. (Prace Monograficzne; 824).

Rec.: Kastory Andrzej, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 364–369; Sękowski Paweł, *Studia Środkowoeuropejskie i Balkanistyczne*. T. 27: 2018 s. 197–203.

10670. ŁATKA Rafał: Prymas Stefan Wyszyński wobec zagrożenia interwencją sowiecką i konsekwencje jego poglądów (1980–1981). *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 1 s. 145–164, streszcz. ang., ros.

10671. ŁATKA Rafał: Rada Główna Episkopatu Polski a pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny w 1979 r. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 229–262, streszcz. ang.

10672. ŁATKA Rafał: Wydział IV SB KW MO/WUSW w Krakowie (1962–1989) – w świetle aktualnego stanu badań. *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 261–296, streszcz. ang.

10673. ŁOTYSZ Sławomir: Kraków czy Tar-chomin? Historia sporu o lokalizację fabryki penicyliny przekazanej Polsce w ramach programu pomocowego UNRRA (1946–1947). *Analecta*. R. 27: 2018 z. 1 s. 289–310, streszcz. ang.

10674. ŁUCZYŃSKI Romuald [Mariusz]: Działalność Komisji do Walki ze Spekulacją i Nadużyciami w Handlu przy Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Wałbrzychu w latach 1954–1964. *Nowa Kronika Wałbrzyska*. T. 6: 2018 s. 53–68, streszcz. ang.

10675. ŁUSZCZAK Beata: Wybory parlamentarne w województwie rzeszowskim w czerwcu 1989 roku. *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.] 2015 s. 146–162, streszcz. ang.

10676. ŁUSZCZYNA Marek: Mała zbrodnia. Polskie obozy koncentracyjne. Kraków 2017.

Rec.: Kobylarz-Buła Renata, *Lambinowski Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 165–173; Chrobaczyński Jacek: Refleksje na temat monografii Marka Łuszczyny... *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 319–335.

10677. ŁUSZPAK Agnieszka: „Nie poszliśmy więc do polityki. Ale oto polityka przyszła do nas” – rola bibliotekarza w okresie stalinowskim (w świetle materiałów zamieszczanych na łamach polskich czasopism zawodowych). *Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi*. T. 12: 2018 s. 273–306, streszcz. ang.

10678. ŁYSKO Marcin: Prace nad kodyfikacją materialnego prawa wykroczeń w Polsce Ludowej (1960–1971). Białystok 2016.

Rec.: Strug Ewa, *Roczniki Administracji i Prawa*. R. 17: 2017 z. 2 s. 391–395.

10679. MACHNIAK Arkadiusz: Biuro Studiów Głównego Zarządu Informacji Wojska Polskiego. Geneza powstania i analiza działalności. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.] 2017 s. 160–179, streszcz. ang.

Lata 1945–1956.

10680. MACHNIAK Arkadiusz: Powiat przeworski w latach 1945–1947 w świetle dokumentów organów bezpieczeństwa publicznego. *Limes*. Nr 7: 2014 [dr.] 2015 s. 127–145, streszcz. ang.

10681. MACHNIAK Arkadiusz: Z materiałów Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Biuro Udostępniania w Warszawie. Dokument nr AIPNBU, 835/117. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 149–152.

W aneksie sprawozdanie Grupy Operacyjnej „Wisła” z maja 1947 r.

10682. MAĆKOWIAK Emilia: Prawda, pamięć, pojednanie. Gdańska Rodzina Katyńska (1988–2011). Gdańsk 2018 Marpress 8° ss. 195, tabl. 32, il.

10683. MAJCHEREK Janusz, Mościcki Tomasz: Kryptonim „Dziady”. Teatr Narodowy

1967–1968. Warszawa 2017 Fund. Historia i Kultura 8° ss. 533, nlb. 3, il.

10684. MAJEWSKI Piotr: Krytyka artystyczna wobec abstrakcji niegeometrycznej, lata 1945–1965. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 36–47, streszcz. ang.

10685. MAKOWSKI Rafał: Realny ośrodek władzy. Wybrane aspekty działalności Komitetu Miejskiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Lesznie w latach 1975–1989. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 137–145.

10686. MALESZAK Sylwia: Opieka nad matką i dzieckiem w powiecie chełmskim w latach 1944–1956. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 133–145, streszcz. ang., ros.

10687. MALINOWSKI Jerzy C[ezary]: Odkłamywanie pamięci majora „Łupaszki” – Zygmunta Szendzielarza i jego Żołnierzy Niezłomnych Okręgu Wileńskiego AK. Lublin 2018 Jerzy Malinowski 8° ss. nlb. 2, 146.

Stanowi fragment (wstęp i pierwszy rozdział) przygotowywanej przez autora książki pt.: Prawda o Żołnierzach Niezłomnych Polski Walczącej. Zdemaskowane kłamstwo paszkwiliu o skazach na pancerniak, będący polemiką z publikacją: Zychowicz Piotr: Skazy na Pancerniach. Czarne karty epopei Żołnierzy Wyklętych. Poznań 2018.

Zob. poz. 10951.

10688. MAŁA Piętnastka. 70. rocznica tragedii na Jeziorze Gardno. Red. Zbigniew Dolaciński, Piotr Dziewulski, Anna Jakubowska-Rapkiewicz. Łódź 2018 Chorągiew Łódzka ZHP 8° ss. 44, il.

Rok 1948; zawiera też wspomnienia.

10689. MARCINIAK Piotr: Konteksty i modernizacje. Studia z dziejów architektury i urbanistyki w PRL. Poznań 2018 Wydaw. Politech. Poznańskiej 8° ss. 227, il., mapy.

10690. MARCINIAK Rafał: „Odwilż” 1956 roku w aparacie partyjnym województwa koszalińskiego. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 59–88.

10691. MARCINIAK Wojciech: Tajna notatka Wydziału Zagranicznego KC PPR o problemach repatriacyjnych Polaków z ZSRR z 5 grudnia 1947 roku. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku*. T. 18: 2017 s. 187–196, streszcz. ang.

10692. MARCINKIEWICZ-KACZMARCZYK Anna: Rola kobiety w Polsce Ludowej w świetle treści propagandowych rozpowszechnianych przez Ligę Kobiet w latach 1946–1956. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 149–179, streszcz. ang.

10693. MARCZAK Agnieszka: Festiwal Piosenki Radzieckiej w Zielonej Górze w latach 1962–1989. Łomianki 2017.

Rec.: Fic Maciej: „Popkomunistyczny” wymiar sojuszu polsko-radzieckiego, czyli o Festiwalu Piosenki Radzieckiej w Zielonej Górze. *Wiekі Stare i Nowe*. T. 13(18): 2018 s. 282–289.

10694. MAREK Zbigniew, Mirecki Zdzisław: Milicja Obywatelska w Bolesławcu i w powiecie bolesławieckim w 1945 r. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr:] 2018 s. 105–111.

10695. MARKOWSKI Damian Karol: Anatomia strachu. Sowietyzacja obwodu lwowskiego 1944–1953. Studium zmian polityczno-gospodarczych. Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 8° ss. 587, il., streszcz. ang. IPN–KSZpNP. (Monografie; t. 138).

10696. MARZEC '68. Przyczyny i następstwa. Pod red. Marii Kubasik i Marka Żaka. Legnica 2018 Stow. Pamięć i Dialog 8° ss. 272, il., streszcz. ang.

Treść: Kondusza Wojciech: Słowo od wydawcy s. 5–6; Kubasik Maria, Żak Marek: Wstęp s. 7–12; Żak Marek: Marzec 1968 w Legnicy s. 15–62; Kubasik Maria: Przed i po „Marcu”. Żydzi w Legnicy w latach sześćdziesiątych XX wieku s. 63–110; Szczepański Andrzej: Tematyka legnicka na łamach „Plotkies” – gazety internetowej emigrantów Marca 1968 roku s. 111–122; Sobel Leopold: „Emigracja marcowa” i jej związki z Polską s. 123–129; Kichler Jerzy: Ocena sytuacji społeczności żydowskiej w Polsce po Marcu '68 s. 130–146; Włodarczyk Tamara: Specyfika emigracji marcowej na tle innych fal migracyjnych społeczności żydowskiej z Polski po II wojnie światowej s. 147–166; Materiały: Blajer Szalom: Wspomnienie o moim ojcu – Mojżeszu Blajerze [1911–po 1964] s. 169–179; Fish Szymon: Legnica – moje miasto. [Wyd.] Maria Kubasik s. 181–189; Fogelman-Zindell Phyllis: Legnickie okrucy życia. [Wyd.] Marek Żak s. 191–196; Fudali Zbigniew: Legnica od zawsze moim domem. [Wyd.] Marek Żak s. 197–206; Juniszewski Maciej: Marcowe migawki. [Wyd.] Marek Żak s. 207–213; Kinder Wolf: Wspomnienia o Legnicy. [Wyd.] Maria Kubasik s. 215–216; Kosierb Krzysztof: Kilka moich wspomnień o tamtych wydarzeniach. [Wyd.] Marek Żak s. 217–222; Ritter Izaak: Wspomnienia. [Wyd.] Andrzej Szczepański s. 223–226; Sauerteig Józef: Legnickie wspomnienia. [Wyd.] Maria Kubasik s. 227–239; Szklar Henia, Szklar Lejba: Wspomnienia. [Wyd.] Andrzej Szczepański s. 241–249; Sznerch Tadeusz: Przywołane z pamięci: legnicki marzec 1968 roku s. 251–258; Szczepański Andrzej: „Moje miasto Łuków” – wspomnienie o M[ojżeszu] Szejnserze (1920–2017) s. 259–268.

10697. MARZEC 1968. Fakty, wydarzenia, interpretacje. Pod red. Arkadiusza Czwołka, Sylwii Galij-Skarbińskiej i Wojciecha Polaka. Toruń 2018 Costa.net 8° ss. 290, il.

Treść: Czwołek Arkadiusz, Galij-Skarbińska Sylwia, Polak Wojciech: Wstęp s. 9; Marecki Józef: Listy Konferencji Episkopatu Polski o wydarzeniach marcowych 1968 r. s. 13–19; Kuta Cecylia: Środowiska katolików świeckich wobec wydarzeń Marca 1968 r. s. 21–32; Bielanowska Judyta: Zmierzch rządów Władysława Gomułki, czyli „wrogowie” we własnym obozie s. 33–40; Komaniecka-Lyp Monika: Francuska służba dyplomatyczna w Polsce wobec Marca 1968 r. Wybrane zagadnienia s. 41–56; Bereszyński Zbigniew: Marzec '68 na Śląsku Opolskim

s. 57–74; Opulski Rafał: Działania komunistycznej władzy wobec „wichrzycieli” w marcu 1968 r. w Krakowie s. 75–90; Kasprzycki Marcin: Jak rozpoczęto „Marzec” w Tarnowie s. 91–110; Polak Wojciech: Wydarzenia marca 1968 r. na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu w donosach tajnego współpracownika Służby Bezpieczeństwa o pseudonimie „Prus”. [Marian Borzestowski] s. 111–130; Abryszewski Piotr: Organizacje partyjne uczelni Trójmiasta wobec wydarzeń marcowych s. 131–143; Gucewicz Daniel: Marcowy „reporter”. Przyczynek do dziejów Marca '68 w Gdańsku i działań Służby Bezpieczeństwa wobec studentów s. 145–158; Chrzanowski Robert: „Garstka 300 chuliganów”, czyli co wydarzyło się w Gdyni 17 marca 1968 r. s. 159–169; Ruzikowski Tadeusz: Nie tylko „Akacja”. Warszawska Służba Bezpieczeństwa wobec Marca 1968 r. s. 171–190; Pleskot Patryk: Marzec w Akademii. Wpływ protestów marcowych na funkcjonowanie Polskiej Akademii Nauk (1968–1970) s. 191–198; Tomasiak Paweł: Klub „Babel” z perspektywy półwiecza. [Klub studencki w Warszawie] s. 199–215; Pastuszewski Stefan: Pamięć osobista i pamięć zbiorowa o Marcu 1968 (studium historyczno-socjologiczne) s. 217–239; Bartosik Przemysław: Sprawa operacyjno-śledcza o kryptonimie „Czarny Tulipan” na tle protestów społecznych oraz konfliktów politycznych w powiecie wałeckim w latach 1968–1969 s. 241–250; Benken Przemysław: Zawiedziony i niedoceniony. Historia ucieczki pułkownika Klemensa Nussbauma do Izraela w 1969 r. s. 251–263; Sztama Paweł: Byli funkcjonariusze komunistycznego aparatu represji żydowskiego pochodzenia w oczach Służby Bezpieczeństwa w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX w. Wybrane przypadki s. 265–286.

10698. MARZEC 1968 w Gdańsku. Pod red. Mieczysława Nurka; przy współpr. Anny Wałek, Katarzyny Błaszczkowskiej. Gdańsk 2018. Wydaw. Uniw. Gdańskiego; Politech. Gdańska 8° ss. 263, il.

Materiały konferencji naukowej, Gdańsk, 12 III 2018 r.

Treść: Rachoń Janusz: Słowo wstępne s. 11–14; Eisler Jerzy: Kto, komu, gdzie, kiedy i dlaczego ukrał Marzec '68 s. 15–32; Oseka Piotr: Marzec 1968 jako zjawisko pokoleniowe s. 33–60; Bajków Bartosz: Wydarzenia marcowe '68 na Politechnice Gdańskiej s. 61–89; Abryszewski Piotr: Wokół Trójmiasta. Kontekst społeczno-polityczny wydarzeń marcowych s. 91–124; Gucewicz Daniel: Marzec '68 w zasobie Archiwum IPN w Gdańsku s. 125–145; Debata panelowa. [Moderatorzy: Edmund Wittbrodt, Jan Wyrowski; paneliści: Krzysztof Kotarski, Janusz Rybicki, Tadeusz Bień, Sylwia Poleska-Peryt, Tadeusz Woźniak, Katarzyna Konieczka] s. 147–190; Jakubowski Jan: Sprawa [Damazego Jerzego] Tilgniera s. 193–229; Rosiek Stanisław: J(...) w marcu 1968 roku. Próba łączenia wątków s. 230–247.

10699. MATUSZCZYK Zbigniew: Sławków – odzyskanie praw miejskich (1984 r.). *Sławków. Historia, kultura, ludzie*. Nr 1: 2016 s. 29–37.

Oddzielenie się od Dąbrowy Górnicej.

10700. MAZUREK Wojciech: Piechota morską w strukturze Polskiej Marynarki Wojennej w latach 1951–1963 (wybrane zagadnienia). *Bałtyckie Studia i Materiały*. 2009 s. 245–264, streszcz. ang.

10701. MAZUREK Wojciech: Reorganizacja Polskiej Piechoty Morskiej w latach 1962–1963. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 193–216.

10702. MAZUREK Wojciech: Środki desantowe Marynarki Wojennej pierwszej generacji

1946–1964. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 285–304.

10703. MAŻEWSKI Lech: Ustrojowopolityczny taran. Polityka NSZZ „Solidarność” a przemiany ustrojowe w PRL w latach 1980–1982. Warszawa–Radzymin 2017 von borowiecky 8° ss. 496.

Rec.: Turek Wojciech, *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 403–410.

10704. MERTA-STASZCZAK Adriana: Niechciane dziedzictwo. Nieruchomości zabytkowe na Dolnym Śląsku w latach 1945–1989. Warszawa 2018 Scholar; Politech. Wrocławska 8° ss. 394, il.

10705. MĘTRAK Karolina: Muzycy dla odbudowy. Działalność koncertowa Rady Prymasowskiej Odbudowy Kościołów Warszawy w końcu lat czterdziestych XX wieku. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 165–177, streszcz. ang.

10706. MIKŁASZEWICZ Irena: Rola Jana Pawła II w procesie przemian na Litwie (według materiałów byłego archiwum KGB w Wilnie). *Europa Orientalis*. [T.] 1: 2009 s. 579–592, streszcz. ang.

Lata 1978–1990.

10707. MILERYTÉ-JAPERTIENÉ Giedrė: Wizje stosunków polsko-litewskich w środowiskach emigracji 1945–1990. Przeł. Kamil Peceła. Kraków 2017 Ośr. Myśli Polit. 8° ss. 320, nb. 8. Ośr. Myśli Polit. (Studia i Analizy; 24).

10708. MIREK Agata: The Second Vatican Council: „Ad extra – Ad intra” impacts on female monastic orders in Poland. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 211–223, streszcz. pol.

Lata 1959–1968.

10709. MIRKIEWICZ Agnieszka: Likwidacja Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w województwie rzeszowskim po II wojnie światowej. *Limes*. Nr 5: 2012 [dr.:] 2013 s. 192–212, streszcz. ang.

Lata 1945–1954.

10710. MIROSZEWSKI Kazimierz, Sobeczko Mateusz: „Jo był ukradziony”. Tragedia górnośląska. Ziemia rybnicka. Wyd. 2, rozsz. i popr. Rydułtowy–Katowice 2018 Studio Noa Ireneusz Olsza 8° ss. 197, il.

Wyd. 1. 2016.

10711. MITY PRL-u. Red. Jerzy Sosnowski. Gdańsk 2018 Fund. Pracownia 8° ss. 117, nb. 3, tabl. 26.

Materiały z cyklu spotkań „Teki refleksji” 2018.

Treść: Sosnowski Jerzy: Mity PRL-u. [Przedmowa] s. 9–14; Skórzyński Jan: Cały naród był w opozycji? Polskie postawy wobec komunizmu s. 17–34; Tyński Maciej: Szyk jak za Gierka, czyli skąd się wzięła nostalgia za PRL po upadku komunizmu s. 37–63; Maga Anna: „Uroczy” design lat 60. s. 65–78; Gradowski Mariusz: Kruszyć kopię? Kilka uwag o oryginalności polskiej muzyki rockowej w czasach PRL s. 81–101; Szostkiewicz Adam: Trzy pojednania i przymierze. [Sytuacja Kościoła katolickiego w PRL i III RP] s. 103–112.

10712. MŁYNARSKI Marian: Krakowscy harcerze a Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 65–69.

10713. MOJSAK Kajetan: Groteska w polskiej prozie narracyjnej 1945–1968. Warszawa 2014 Fund. Akad. Humanist.; IBL PAN. Wydaw. 8° ss. 396, nlb. 1.

Rec.: Wołk Marcin: Groteska – antropologicznie. *Pamiętnik Literacki*. R. 109: 2018 z. 2 s. 255–262.

10714. MOKROSZ Janusz: Aleksander Zawadzki – działacz komunistyczny i wojewoda śląski (1945–1948). Warszawa–Katowice 2017.

Rec.: Krzysztofński Mariusz: Aleksander Zawadzki widziany z perspektywy Śląska. Refleksje wokół książki Janusza Mokrosza... *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 3 s. 309–317; Kurek Jacek, *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 196–199.

10715. MOKROSZ Janusz: Losy ludzkie – indywidualne i zbiorowe – górnośląskiej społeczności w świetle dziejów Chorzowa w pierwszych latach po zakończeniu II wojny światowej. *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 52–69, streszcz. ang., niem.

Lata 1945–1948.

10716. MOLENDOWSKI Leszek: Misjonarze Świętej Rodziny w Wielkim Klinczu w latach 1945–1960. Cz. 2. *Kościerskie Zeszyty Muzealne*. [Z.] 12: 2018 s. 71–89.

Cz. 1 pt.: Misjonarze Świętej Rodziny w Wielkim Klinczu w latach 1938–1939. *Tamże*. [Z.] 11: 2017.

10717. MORAWA Tadeusz jun., Morawa-Fryzlewicz Krystyna: Podhalańskie Brygady Wywiadowcze „WiN”. Nowy Targ 2018 Tadeusz Morawa 8° ss. 155, il.

10718. MORDYŃSKI Krzysztof: Plac Bankowy i Oś Corazziańska w koncepcji powojennej odbudowy Warszawy. *Almanach Warszawy*. T. 12: 2018 s. 179–195, streszcz. ang.

10719. MROZEK Jacek Janusz: Prawo prasowe w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Ełk 2018 Civitas et Lex 8° ss. 311.

10720. MUELLER Wojciech: Potyczki księdza Aleksandra Woźnego z komunizmem. Współpr. Anna Łagodzińska. Poznań 2018 Wydaw. Kontekst 8° ss. 668, nlb. 4, il.

10721. MUSIAŁ Filip: Podręcznik bezpieczeństwa. Teoria pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa w świetle wydawnictw resortowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych PRL (1970–1989). Wyd. 3. Kraków–Warszawa 2018 IPN–KSZpNP 8° ss. 390, nlb. 2.

Wyd. 1. Kraków 2007.

10722. MUSIAŁ Jolanta: Sądy grodzkie w okręgu gdańskim w latach 1945–1950 oraz ich dokumentacja w zasobie archiwalnym. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 84–98.

10723. NA SWOIM? U siebie? Wśród swoich? Pierwsze lata na Ziemiach Zachodnich i Północnych. Pod red. Katarzyny Bock-Matuszyk, Wojciecha Kucharskiego i Piotra Zubowskiego. Wrocław 2018 Ośr. Pamięć i Przyszłość 8° ss. 526, il., streszcz. ang.

Treść: Bock-Matuszyk Katarzyna, Kucharski Wojciech, Zubowski Piotr: Wstęp s. 9–10; Ruchniewicz Małgorzata: Ziemie Zachodnie i Północne w granicach Polski. Kontekst polityczny i społeczny przyłączenia i zagospodarowania s. 11–29; Ruchniewicz Małgorzata: Western and Northern Territories as Part of Poland. The Political and Social Context of Incorporation and Development s. 31–48; Tomkiewicz Ryszard: Kresowianie na Warmii i Mazurach. Oswajanie krajobrazu kulturowego i przyrodniczego po 1945 r. s. 51–63; Mroczek Łukasz: Transporty dobrowolnych przesiedleńców z powiatu Biała Krakowska na Ziemie Zachodnie w 1945 r. s. 65–84; Jaworski Tomasz: Reemigracja Polaków z Czechosłowacji na Ziemie Zachodnie i Północne w 1948 r. s. 85–103; Sakson Andrzej: Mazurzy i Warmiacy w powojennej rzeczywistości (1945–1949) s. 105–120; Bereszyński Zbigniew: Śląsk Opolski 1945–1950. Starzy i nowi mieszkańcy regionu, ich postawy i relacje wzajemne w świetle materiałów aparatu bezpieczeństwa, dokumentacji lokalnych organów administracji państwowej oraz akt partyjnych PZPR s. 121–156; Nitschke-Szram Bernadetta: Ewolucja postaw ludności autochtonicznej Ziemi Babimojskiej wobec rzeczywistości Polski Ludowej s. 157–176; Byłkowska Sylwia: Problem weryfikacji autochtonów na tle przemian ludnościowych w Gdańsku w latach 1945–1948 s. 177–209; Lewandowska Izabela: Wśród swoich i obcych. Józef Malewski ze wsi Jaroty (1945–1948) s. 211–225; Kurpiel Anna: Polscy „Francuzi”. Francuska struktura odczuwania w powojennej dolnośląskiej rzeczywistości s. 227–245; Techmańska Barbara: Problemy z akceptacją Dolnego Śląska jako „nowego” miejsca zamieszkania przez dzieci i młodzież grup mniejszościowych (z perspektywy szkoły) s. 247–258; Palys Piotr: Serbołużyczcy studenci uczelni wrocławskich na przełomie lat 40. i 50. XX w. s. 259–273; Woźniakowska Kinga: Reklamacje fachowców niemieckich oraz tzw. walka z niemieczną jako przykład problemów funkcjonowania zdrowia w polskich Sudetach i Przedgórzu Sudeckim w latach 1945–1948 s. 275–283; Dawidejt-Drobeck Ewa: Kształtowanie więzi nowych mieszkańców Nysy z „odzyskanym” dla Polski miastem s. 287–314; Śleziak Marta: Życie, śmierć i wrastanie – dolnośląska rzeczywistość odzwierciedlona w powojennych klepsydрах s. 315–327; Aniszewska Jolanta: Zaryglowane drzewi i strach przed sowieckim mundurem... Armia Czerwona i jej stosunek do ludności i mienia na ziemi stargardzkiej w latach 1945–1946 s. 329–356; Jedynak Krzysztof: Początki muzealnictwa polskiego na Pomorzu Środkowym w pierwszych latach po II wojnie światowej s. 357–369; Cichocka Marta: Integracyjna rola Kościoła rzymskokatolickiego na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1949 s. 371–390; Szablewska Justyna: Ochotnicze Straże Pożarne jako czynnik integrujący lokalne społeczności na Ziemiach

Zachodnich i Północnych s. 391–400; Gruszczyk Marcela: Polska granica zachodnia i „Ziemie Odzyskane” w optyce słowiańskiej propagandy po II wojnie światowej s. 403–414; Tyszkiewicz Jakub: „Odzysk cegły” we Wrocławiu i w Szczecinie – próba wstępnego porównania s. 415–421; Skierska Jolanta: Działania władz lokalnych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego w Zielonej Górze w pierwszych latach powojennych (1945–1950) s. 423–443; Dobrosielska Alicja, Radzicki Bogdan: Archeologia „Ziem Odzyskanych”. Prusy Wschodnie – dyskurs i praktyki s. 445–460; Szczepańska Barbara: Działalność architekta Andrzeja Frydeckiego jako przyczynek do badania dziejów architektury wrocławskiej w pierwszych latach po II wojnie światowej s. 461–477; Paprot-Wielopolska Aleksandra: Powojenne mity i tradycje Ziem Zachodnich i Północnych a ich kontynuowanie i odtwarzanie w czasach współczesnych – przykład Żulaw i Powiśla s. 479–499.

10724. NAWRATOWICZ[-STUART] Barbara: Kabaret „Piwnica pod Baranami” 1956–1963. Fenomen w kulturze PRL. Wyd. 2, rozsz. Kraków 2018 Wydaw. i Drukarnia Tow. Słowa-
k w Polsce 8° ss. 380, nlb. 3, il.

W Krakowie.
Wyd. 1. 2012.

10725. NDIAYE Iwona Anna: Z historii polskich przekładów powieści „Doktor Żywago” Borysa Pasternaka (na podstawie korespondencji Jerzego Giedroycia i Gustawa Herlinga-Grudzińskiego oraz Jerzego Stempowskiego i Marii Dąbrowskiej). *Acta Polono-Ruthenica*. [T.] 23: 2018 [nr] 2 s. 85–96, streszcz. ang.

Lata 1958–1959.

10726. NEUBAUER Tomasz: Bezpieczeństwo morskie: Marynarka Wojenna w walce o bezpieczne morskie transporty, konwoje i ćwiczenia. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 217–225.

Lata 1957–1979.

10727. NEUBAUER Tomasz: Bezpieczeństwo wykonywanych strzelań artyleryjskich i raketowych przez okręty Marynarki Wojennej – wypadki na ORP „Jastrząb” i ORP „Nysa”. *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 305–311.

Lata 1968 i 1985.

10728. NIEDZIAŁEK Łukasz: Działania Wojska Polskiego na terenie powiatu kolbuszowskiego w latach 1945–1947. *Rocznik Kolbuszowski*. Nr 18: 2018 s. 33–64, streszcz. ang.

10729. NISIOBĘCKA Aneta: Adaptacja reemigrantów z Francji do komunistycznej rzeczywistości w Polsce Ludowej w latach 1945–1954. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 189–220, streszcz. ang.

10730. NISIOBĘCKA Aneta: Rząd francuski wobec powrotu polskiej emigracji zarobkowej w latach 1945–1949. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 2 s. 203–224, streszcz. ang.

10731. NISIOBĘCKA Aneta: Z Lens do Wałbrzycha. Powrót Polaków z Francji oraz ich adaptacja w Polsce Ludowej w latach 1945–1950. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 399, nlb. 1, tabl. 16, il., streszcz. fr. IPN–KŚZpNP. (Monografie; t. 140).

10732. NITA Marek Edward: Książd Jan Szczepański „Popieluszko czasów bierutowskich”. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 30: 2017 s. 30–34.

10733. NIZIŃSKA Ewa: Z Sambora „do Rzeczypospolitej”. Akcja przesiedleńcza 1944–1946 w dokumentach i pamięci samoborzan. *Rocznik Przemyski*. T. 54: 2018 z. 1 s. 203–227, streszcz. ang.

10734. NOWAK Marian: Pedagogika i pedagogzy z marginesu wobec głównego nurtu pedagogiki socjalistycznej. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 277–295.

10735. NOWAK Szymon: Niechciani generałowie. Sosabowski, Maczek, Bór-Komorowski i inni. Powojenne losy polskich oficerów. Warszawa 2018 Fronda PL 8° ss. 448, il.

10736. NOWAKOWSKI Andrzej: Wadowice w latach 1945–1990. Przyczynek do najnowszej historii miasta. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 363, nlb. 1, il., streszcz. ang.

10737. NOWAKOWSKI Mieczysław: Droga do odsłonięcia pomnika Wincentego Witosa w Warszawie. *Roczniki Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego Oddział w Krakowie*. Nr 16/17: 2018 s. 227–234.

Odsłonięty 22 IX 1985 r.

10738. OBREBALSKI Marek: Strategiczne inspiracje „Tez Jeleniogórskich” po 60. latach. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 53–64, streszcz. ang., czes., niem.

Program społeczno-gospodarczego rozwoju regionu karkonoskiego, 1958 r.

10739. OBRZEŻA społeczne Warszawy w latach 1945–1989. Studia i materiały pod red. Patryka Pleskota. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 303. IPN–KŚZpNP. Oddz. w Warszawie.

Treść: Pleskot Patryk: Ludzie z marginesu? Wykluczeni? Warszawiacy z obrzeży społecznych w latach 1945–1949 s. 7–11; Madej Krzysztof: Warszawa – szczególne miejsce na mapie przestępczości gospodarczej w latach 1956–1970 s. 15–30; Gasztold Przemysław: Bejrut w Warszawie. Arabski półświatk nad Wisłą w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w. s. 31–51; „Moralnie zagrożeni”. Przestępczość wśród nieletnich warszawiaków u schyłku PRL w świetle materiałów MSW. [Wyd.] Patryk Pleskot s. 52–68; Brenk Mikołaj: Dożywianie ludności w kuchniach Stołecznego Komitetu Opieki Społecznej w latach

1945–1948. Przyczynek do badań s. 71–90; Jackowska Anna Maria: Postawa Józefa Rybickiego wobec problemu powojennego alkoholizmu na terenie województwa warszawskiego (i nie tylko) w latach 1955–1985 s. 91–117; Dobrowolska Anna: Topografie seksualności. Prostytucja w przestrzeni miejskiej Warszawy w latach sześćdziesiątych XX w. s. 118–136; Drabik Sebastian: Przymus pracy w Polsce Ludowej w latach 1948–1956. Władze centralne PZPR wobec problemu osób bez stałego zatrudnienia na przykładzie Warszawy s. 139–152; Jak warszawska milicja walczyła z „pasozytami” w momencie wprowadzenia stanu wojennego. Wytyczne KS MO z listopada 1981 roku. [Wyd.] Patryk Pleskot s. 153–162; Tracz Bogusław: Nie tylko „Prorok”. Hipisi w Warszawie na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX w. s. 165–187; Bugaj Tomasz: „Szpiedzy imperializmu sięjacy historię wojenną” – wyznanie świadków Jehowy wobec polityki komunistycznych władz Warszawy w latach 1945–1989 s. 188–212; Pleskot Patryk: „Adwent”. Wyznania nierzymskokatolickie w Warszawie z perspektywy SB w pierwszej połowie lat siedemdziesiątych s. 213–229; Kosiński Krzysztof: Z Księciem Nocy na szlaku. Marek Nowakowski jako przewodnik po zakazanej Warszawie w latach czterdziestych i pięćdziesiątych XX w. s. 233–245; Sikorski Tomasz: „Ludzie z pustego obszaru”. Margines społeczny Warszawy w polskim filmie dokumentalnym w latach 1956–1959 s. 246–270; Dorociak Weronika: „Chicago na Marszałkowskiej” – obraz warszawskiego świata przestępczego w serialu „07, zgłoś się” s. 271–288.

10740. OBSZAR Centralny Zrzeszenia WiN 1945–1947. Pod red. Tomasza Łabuszewskiego. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 731, nlb. 1, il. IPN–KŚZpNP. Oddz. w Warszawie. (Centralny Projekt Badawczy IPN Podziemie Niepodległościowe w Polsce 1944–1956).

Treść: Łabuszewski Tomasz: Wstęp s. 7–10; Łabuszewski Tomasz: Komenda Obszaru Centralnego „Nie”-DSZ-WiN, „31”, „Zatoka”, „Wisła” s. 11–206; Muszyński Wojciech J.: Charakterystyka prasy konspiracyjnej Obszaru Centralnego WiN w latach 1945–1947 – organy centralne oraz przegląd czasopism terenowych s. 207–232; Łapiński Piotr: Okręg Białostocki Zrzeszenia WiN s. 233–257; Brenda Waldemar: Zrzeszenie WiN na Warmii i Mazurach w latach 1946–1947 s. 259–299; Żelazko Joanna: Łódzki Okręg Zrzeszenia WiN s. 301–317; Poleszak Sławomir: Okręg Lublin Zrzeszenia WiN (wrzesień 1945 – kwiecień 1947 roku) s. 319–379; Krajewski Kazimierz: Warszawski Okręg Zrzeszenia WiN s. 381–450; Krajewski Kazimierz: Wywiad Obszaru Południowego na terenie Obszaru Centralnego Zrzeszenia WiN – struktury i ludzie s. 451–478; Bechta Mariusz: Inspektorat Rejonowy AK-WiN „Radzyń Podlaski” w latach 1944–1947 s. 479–540; Śmietanka-Kruszelnicki Ryszard: Inspektorat Związku Zbrojnej Konspiracji na tle pozostałych struktur Zrzeszenia WiN w województwie kieleckim s. 541–569; Rychlewski Bartłomiej: Suwalsko-Augustowski Obwód WiN (kryptonim „Bronisława”, „Falaise”, „Felcja”, „Filomena”, „56”) – historia powstania, struktura, zarys działalności s. 571–598; Tochman Krzysztof A.: Podpułkownik Stanisław Sędziak (1913–1979) w strukturach WiN s. 599–623.

10741. OCZKO Patryk: Działalność społeczno-kulturalna Stanisława Oczki w Bielsku-Białej w latach 1945–1980. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 201–210.

10742. OGNIWA zakładowe i sekcje branżowe NSZZ „Solidarność” 1980–1989. Pod red. Łukasza Sołtysika, Grzegorza Waligóry. Wrocław–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 399, nlb. 1. (Centralny Projekt Badawczy

IPN Opozycja i Opór Społeczny w PRL 1956–1989).

Treść: Sołtysik Łukasz, Waligóra Grzegorz: Wstęp s. 7–18; Bereszyński Zbigniew: NSZZ „Solidarność” w Hucie „Małapanew” w Ozimku 1980–1989 s. 21–70; Bereszyński Zbigniew: NSZZ „Solidarność” w Zakładach Cementowo-Wapienniczych „Górażdże” w Choruli 1980–1989 s. 71–116; Bereszyński Zbigniew: NSZZ „Solidarność” w Zakładach Urządzeń Przemysłowych w Nysie s. 117–143; Dworaczek Kamil: Międzyokręgowa Komisja Porozumiewawcza Kolejarzy/Krajowa Sekcja Kolejarzy NSZZ „Solidarność” 1980–1981 s. 145–158; Gotowiecki Paweł: NSZZ „Solidarność” w Hucie im. Marcelego Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim 1980–1981 s. 159–187; Jurkiewicz Jan: O górniczy honor. Górnicza „Solidarność” w Regionie Śląsko-Dąbrowskim 1980–1981 s. 189–237; Kozłowski Tomasz: NSZZ „Solidarność” Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości s. 239–261; Kruszyński Marcin: Lubelska Służba Bezpieczeństwa wobec działalności „Solidarności” na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Wybrane mechanizmy działania s. 263–280; Majchrzak Grzegorz: Próby tworzenia związków zawodowych w resorcie spraw wewnętrznych w 1981 roku s. 281–293; Olszek Jan: „CDN-Głos Wolnego Robotnika”. Pismo Międzyzakładowego Komitetu Robotniczego „Solidarność” 1982–1989 s. 295–318; Wasilewski Krzysztof: Niezależna prasa zakładowa w Górnictwie Wielkopolskim na przykładzie „Solidarności Stilonowskiej” 1980–1989 s. 319–336; Wojcieszek Elżbieta: NSZZ „Solidarność” w Wielkopolskich Zakładach Teleelektronicznych „Telkom-Teletra” im. Karola Świerczewskiego w Poznaniu 1980–1989 s. 337–356; Zwolski Marcin: Organizatorzy – współpracownicy – oponenci. Ewolucja relacji „Solidarności” Przedsiębiorstwa Państwowego „Żegluga Mazurska” w Giżycku z MKZ/ZR NSZZ „Solidarność” Pojezierze 1980–1981 s. 357–370.

10743. OKNIŃSKI Witold: Sąd Grodzki w Sokołowie Podlaskim w latach 1945–1947. *Prace Archiwalno-Konserwatorskie*. Z. 21: 2018 s. 157–160.

10744. OLASZEK Jan: Marzec ’68 w publikacjach drugiego obiegu w PRL. *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 165–201, streszcz. ang.

10745. OLASZEK Jan: Podziemne dziennikarstwo. Funkcjonowanie głównych pism informacyjnych podziemnej „Solidarności” w Warszawie w latach 1981–1989. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 789, nlb. 3, tabl. 8, il., streszcz. ang. IPN–KŚZpNP. (Monografie; t. 134).

10746. OLASZEK Jan: Przeciw PRL. Szkice z dziejów opozycji demokratycznej. Warszawa 2017 Trzecia Strona 8° ss. 247, il.

10747. OLEJNICZAK Andrzej: „Tajna Organizacja Sikorski Dolny Śląsk nr 1” w powiecie bolesławieckim 1950–1951. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.] 2018 s. 50–56.

10748. OLEJNIK Leszek: Prasa żydowska w Łodzi w latach 1945–1949. *Acta Judaica Lodziensia*. T. 1: 2011 [dr.] 2012 s. 97–111.

10749. ONDERKA Katarzyna: „Hory naszymy, hory naszymy Karpaty...”. O obozie III KDH

im. Pułaskiego w Ulczu w 1983 roku. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 89–94.

Pogórze Dynowskie.

10750. OPALIŃSKI Mateusz: „Zgody nie wyrażono”. Problem budownictwa sakralnego w diecezji łódzkiej 1945–1989. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 469, il., mapy. (Zakrety Historii).

10751. ORZEŁEK Ariel: Aleksander Bocheński wobec działalności i koncepcji Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 263–279, streszcz. ang.

10752. ORZEŁEK Ariel: Recepja publicystyczna „Dziejów głupoty w Polsce. Pamfletów dziejopisarskich” Aleksandra Bocheńskiego. *Przeгляд Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 2 s. 203–223, streszcz. ang.

Lata 1947–1984.

Toż w jęz. ang.: The journalistic reaction to the first edition of „The History of Stupidity in Poland. The historiographic pamphlets” by Aleksander Bocheński. *Przeгляд Nauk Historycznych*. R. 17: 2018 nr 3 s. 205–225, streszcz. pol.

10753. OSIŃSKI Jakub: Zapomniany język? Psychoanaliza na łamach londyńskich „Wiadomości” (1946–1981). *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 2 s. 125–141, streszcz. ang.

10754. OŚKO Piotr: Struktury poziome PZPR w warszawskim środowisku naukowym w latach 1980–1981. *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 245–280, streszcz. ang.

10755. PACIOREK Magdalena: Studenci wydziałów lekarskich w Polsce w latach 1944/1945–1948/1949. Kształtowanie i rozwój środowiska. Warszawa 2016.

Rec.: Płonka-Syroka Bożena, *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 317–321; Trojanowska Anna, *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. R. 63: 2018 nr 1 s. 151–155.

10756. PACZKOWSKI Andrzej: Polacy pod obcą i własną przemocą. [W:] Czarna księga komunizmu. Zbrodnie, terror prześladowania. Dębogóra–Kraków 2017 s. 355–380.

10757. PADUCHOWSKI Wojciech: Potencjał wojenny Korei Północnej na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX w. w raportach Attachatu Wojskowego przy Ambasadzie PRL w Phenianie. *Przeгляд Historyczno-Wojskowy*. R. 19: 2018 nr 3/4 s. 159–190, streszcz. ang., ros.

10758. PALUSZKIEWICZ-MISIACZEK Magdalena: Polish Combatants’ Association in Canada and its support for Solidarity movement and Polish refugees in 1980s. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 4 s. 77–96.
Lata 1980–1987.

10759. PARIS et les artistes polonais 1945–1989. Paris and the Polish artists 1945–1989. Ed. by Małgorzata Geron, Jerzy Malinowski, Jan Wiktor Sienkiewicz. Toruń 2018 Wydaw. Nauk. UMK 8° ss. 431, il. (Studia o Sztuce Nowoczesnej. Studies on Modern Art; t. 6).

Treść: Malinowski Jerzy: Foreword s. 9–13; Bobrowska Ewa: Les associations artistiques polonaises en France dans la seconde moitié du XXe siècle: vers une intégration du milieu s. 15–28; Malinowski Jerzy: Jewish artists from Poland in post-war Paris s. 29–47; Czerwononaja Swietlana: Kaunas – Vilnius – Paris: Lithuanian parallel of Polish artistic exile during and after World War II s. 49–59; Marciniak Piotr, Raniewicz Aleksandra: L’émigration polonaise en France après la Seconde Guerre Mondiale, et son influence sur la création de l’espace urbain s. 61–67; Blonka-Drażdzewska Aleksandra: Jerzy Brodnicki – Van Haardt – une vie, deux biographies s. 69–75; Szomko-Osękowska Dorota: Jan Ekiert – the artist of quiet voice s. 77–87; Ziembńska Ewa: Les sculptrices polonaises à Paris après 1945 s. 89–100; Kulpińska Katarzyna: The graphic work and publishing activities of Franciszek Prochaska (1891–1972) s. 101–110; Ignaczak Paweł: Les graveurs polonais en France après 1945, dans les collections artistiques de la Bibliothèque Polonaise de Paris s. 111–120; Gryglewicz Tomasz: Paris motifs in the art of Jan Lebenstein as an image of man’s downfall in a big city s. 121–128; Grubba-Thiede Dorota: From the „Wailing Wall” through affirmative participation to situational „whisper”: notes on the Paris works of Wostan, Alina Szapocznikow, Wanda Czelkowska and Andrzej Wojciechowski in years 1946–1973 s. 129–141; Przybył Marlena: Les commencements d’Edward Baran. Vers la dé-matérialisation de la peinture s. 143–152; Stepnik Małgorzata: La non-existence fructueuse. Piotr Smitke et le „simulacrum” parisien s. 153–165; Zelmańska-Lipnicka Anna: Janusz Strzałecki – artwork revisions and the idea to establish Parisian Studio of Copy as the Gdańsk State Higher School of Fine Arts Department s. 167–180; Geron Małgorzata: Roman Zrębowski „O nowoczesnym malarstwie francuskim. Wspomnienia i refleksje paryskie” (1959) s. 181–194; Majewski Piotr: Le voyage de Pierre Restany pour la Pologne en 1960, et ses échos dans les écrits du critique s. 195–208; Sawczuk Magdalena: „Chassés du paradis”. Les facettes inconnues de la scène artistique polonaise à Paris après la Seconde Guerre Mondiale s. 209–223; Kluczevska-Wójcik Agnieszka: Le „Dossier Pologne” de la galerie l’Ollave de Lyon s. 225–236; Zychowicz Karolina: The cooperation between the Louise Leiris Gallery in Paris and CBWA „Zachęta”. Exhibitions of Pablo Picasso (1965, 1968) and André Beaudin (1968) s. 237–249; Reinhard-Chlanda Małgorzata: Włodzimierz Hodys – between Paris and Kraków s. 251–258; Dzierżyc-Horniak Anna: „Polish art is an interest, otherwise it won’t be seen, as in comparison with what is being done in the world...”. Foksal Gallery and Polish-French artistic relations s. 259–267; Grabowska-Konwent Anna: Roman Cieśliewicz – meanders of imagination in archival order s. 269–277; Kuczyńska Agnieszka: „Seulement la liberté”. Zbigniew Makowski, Paris and surrealism in 1962 s. 279–288; Milczanowska Henryka: Nothing objectively existing. Arika Madeyska [1920–2004] – a sketch to her portrait s. 289–299; Sienkiewicz Jan Wiktor: Searching for the bright spot. The work of Joanna Wierusz-Kowalska-Turowska s. 301–306; Jedlińska Eleonora: Zofia Lipiecka – L’Art et l’infinie harmonie du Chaos

s. 307–315; Rudek-Śmiechowska Anna: Cryptic notes from everyday life. Michał Batory's graphic statements s. 317–324; Durda-Dmitruk Magdalena: Mirror mirages of Gabriela Morawetz s. 325–337.

10760. PARKITNA Katarzyna: Obraz repatriacji i przesiedleń w powiecie częstochowskim po II wojnie światowej na podstawie dokumentów Oddziału Powiatowego Państwowego Urzędu Repatriacyjnego w Częstochowie. Zarys zagadnienia. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 133–150, streszcz. ang.

10761. PASTUSZEWSKI Stefan: Edytorstwo literatury pięknej w Bydgoszczy 1956–1989. Bydgoszcz 2018 Inst. Wydawniczy „Świadectwo” 8° ss. 90, il. (Biblioteczka Bydgoska; t. 9).

10762. PASTUSZEWSKI Stefan: Rewolucja, odnowa i ożywienie w bydgoskiej kulturze od sierpnia 1980 do grudnia 1981 roku. Bydgoszcz 2018 Inst. Wydawniczy „Świadectwo” 8° ss. 374, il., streszcz. ang. (Biblioteczka Bydgoska; t. 12).

10763. PASZTOR Maria, Jarosz Dariusz: Nie tylko Fiat. Z dziejów stosunków polsko-włoskich 1945–1989. Warszawa 2018 Scholar 8° ss. 505, il., streszcz. wł.

10764. PATELSKI Mariusz: Kontrola prasy oraz bibliotek przez urzędników Ministerstwa Informacji i Propagandy w Opolu. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 151–166, streszcz. ang., niem.

10765. PAWŁOWSKA Maria: Fizycy w Krakowie – w 70. rocznicę I Międzynarodowej Konferencji Promieni Kosmicznych. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 421–449.

Rok 1947.

10766. PAWŁOWSKI Antoni: Meandry kieleckiego sportu. *Studia Muzealno-Historyczne*. T. 10: 2018 s. 107–117, streszcz. ang.

Lata 1945–1989.

10767. PĄCZEK Tomasz: Szkolenie zawodowe i polityczne szeregowych oraz podoficerów Milicji Obywatelskiej w latach 1945–1954. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 103–125, streszcz. ang.

10768. PELCZAR Maria: Biblioteka Miejska w Gdańsku w latach 1945–1954. *Libri Gedanenses*. T. 35: 2018 s. 41–89, streszcz. ang., niem.

10769. PERSAK Krzysztof: Akcja „Wisła” – próba kwalifikacji prawnej. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 1 s. 23–54, streszcz. ang.

10770. PETROV Vladimir: Kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli w systemie wyższych studiów zaocznych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 70. i 80. XX wieku. *Spoleczeństwo, Edukacja, Język*. T. 7: 2018 s. 235–251, streszcz. ang.

10771. PIĄTEK Przemysław: Przepępcze wymuszanie zeznań w postępowaniach przygotowawczych prowadzonych przez organy bezpieczeństwa publicznego w latach 1944–1956. Studium kryminologiczno-prawne. Warszawa–Katowice 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 462, nlb. 1. IPN–KŚZpNP.

Skrót pracy doktorskiej.

10772. PIECZONKA-GIEC Diana: 50 lat temu pisano o Skoczowie. *Kalendarz Miłośników Skoczowa*. R. 19: 2018 s. 61–77.

Rok 1968.

10773. PIEKARUŚ Daniel: Pod czujnym okiem bezpieki. Funkcjonariusze UB w Łęcznej w latach 1944–1948. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 47–50.

10774. PIEKARZ Artur: Akcja oddziałów Leona Taraszkiewicza „Jastrzębia” i Stefana Brzuszcza „Boruty” w Łęcznej (22 V 1946 r.). *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 29: 2016 s. 36–47.

10775. PIETRZYK Mirosław: Zbrodnia wewnątrz resortu. Zabójstwo funkcjonariusza PUBP w Inowrocławiu Wincentego Mückiego (1901–1945). *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 371–379, streszcz. ang.

23 X 1945 r.

10776. PION walki z podziemiem niepodległościowym RBP/MBP 1944–1954. Pod red. Tadeusza Ruzikowskiego. Warszawa 2016 IPN–KŚZpNP 8° ss. 483, nlb. 1.

Treść: Wstęp s. 7–15; Gasztołd-Seń Przemysław: Geneza, podstawy prawne i początkowy okres działalności pionu walki z „bandytyzmem” (zbrojnym podziemiem niepodległościowym) 1944–1946 s. 17–60; Klementowski Robert: Kadra kierownicza tzw. pionu III MBP s. 61–76; Chmielarz Andrzej: Rola służb sowieckich w zwalczaniu polskiego podziemia niepodległościowego s. 77–112; Muszyński Wojciech J.: „Endecji trzeba zniszczyć fizycznie”. Zarys działalności operacyjnej Departamentu III MBP wobec podziemia narodowego w latach 1946–1955 s. 113–142; Szymyk Jarosław: Zwalczanie antykomunistycznych środowisk ukraińskich, białoruskich oraz środowiska „białych” emigrantów rosyjskich przez Departament III MBP oraz podległe mu struktury s. 143–156; Ruzikowski Tadeusz: Komunikat o stanie badań nad udziałem przedstawicieli służb sowieckich w strukturach RBP/MBP Polski Ludowej w latach 1944–1954 s. 157–168; Szymaniak Marek: Pion walki z „bandytyzmem” WUBP w Bydgoszczy (1945–1954). Struktury – kadry – metody zwalczania zbrojnego podziemia niepodległościowego s. 169–256;

Semczyszyn Magdalena: Zarys działalności Wydziału do Walki z Bandytyzmem Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego na Okręg Pomorze Zachodnie/Wydziału III Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Szczecinie w latach 1945–1954 s. 257–282; Ossowski Artur: „Człowiek Moczara” w walce ze zbrojnym podziemiem w Łódzkiem – przyczynek do biografii Mikołaja Krupskiego s. 283–300; Krajewski Kazimierz: Działania WUBP w Warszawie przeciwko podziemi zbrojnemu w latach 1945–1954 s. 301–366; Dudek Justyna: Działalność struktur WUBP w Lublinie odpowiedzialnych za walkę z podziemiem niepodległościowym w latach 1944–1954. Zarys problemu s. 367–382; Rokicki Konrad: Działalność pionu III PUBP w Mińsku Mazowieckim: uwarunkowania, cele, metody, skutki s. 383–400; Surdej Mirosław: Działania Sekcji do Walki z Bandytyzmem PUBP w Mińsku przeciwko podziemi niepodległościowemu w latach 1945–1946 s. 401–420; Podemski Marcin: Samodzielna Sekcja do Walki z Bandytyzmem oraz Sekcja/Referat 3 PUBP we Wschowie w latach 1945–1952 s. 421–482.

Rec.: Machniak Arkadiusz, *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 273–280.

10777. PISULIŃSKI Jan: Akcja specjalna „Wisła” w województwie rzeszowskim. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 159–174.

Rok 1947.

10778. PLESKOT Patryk: Samoograniczająca się dyplomacja. Reakcje polityczne Zachodu i ZSRR na początku polskiej transformacji ustrojowej (luty – wrzesień 1989 r.). *Forum Historyczno-Społeczne*. Nr 6: 2018 s. 65–86, streszcz. ang.

10779. PLESKOT Patryk: W cieniu centrali. Struktury pionu SB Komendy Stołecznej MO i Stołecznego Urzędu Spraw Wewnętrznych w latach 1975–1990. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 409, nlb. 1. IPN–KŚZpNP. Oddz. (Warszawa Nie?Pokonana; t. 19).

10780. POKOJ Jakub: Organizacja oddziałów Narodowego Banku Polskiego po II wojnie światowej na tzw. „Ziemiach Odzyskanych” na przykładzie Oddziału NBP w Raciborzu w latach 1945–1947. *Roczniki Nauk Prawnych*. T. 28: 2018 nr 2 s. 67–81, streszcz. ang.

10781. POLAK Wojciech: Dla Niepodległej. Szkice z dziejów walki o Polskę wolną i bezpieczną. Gdańsk 2018 Patria Media 8° ss. 382, tabl. 4, il. (Biblioteka Liderów Opinii; t. 3).

Treść: Golon Mirosław: Przedmowa s. 9–12; Chrzesz Polski – najważniejsze wydarzenie w dziejach naszego kraju s. 13–26; Potrzeba niemieckiego zadośćuczynienia za zbrodnie popełnione wobec Polski s. 27–48; Represje władz komunistycznych wobec Kościoła Katolickiego na przykładzie diecezji chełmińskiej s. 49–81; Działania Służby Bezpieczeństwa wobec młodzieży związanej z duszpasterstwami akademickimi w Toruniu w okresie PRL s. 83–131; Działalność księdza Hilarego Jastaka w okresie solidarnościowego „karnawału” i stanu wojennego (1980–1983) s. 133–158; Grudziądzki Czerwiec 1976 s. 159–194; Działania ojców jezuitów w Toruniu wspierające opór społeczny przeciwko

systemowi komunistycznemu w latach 1980–1989 na tle sytuacji na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika s. 195–238; Jan Hanasz [ur. 1934] – bohater toruński „Solidarności” podziemnej s. 239–255; Specyfika represji stanu wojennego s. 257–286; Ucieczka 1 kwietnia 1982 roku do Austrii trzech lotników wojskowych z rodzinami w świetle akt Wojskowej Służby Wewnętrznej. [Andrzej Malec, Jerzy Czerwiński, Bolesław Wrona] s. 287–299; Krzyż kwietny na Placu Zwycięstwa w Warszawie w 1982 roku w świetle raportów Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego s. 301–318; Pielgrzymki z Torunia do Górska oraz toruńskie Pielgrzymki Ludzi Pracy na Jasną Górę w latach 80. XX wieku s. 319–331; Kilka słów o narodzie, historii i dumie narodowej s. 333–353; Solidarność Polaków s. 355–366.

10782. POLSKA szkoła filmowa. Reinterpretacje i nawiązania. Pod red. Wojciecha Otto. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 8° ss. 245, il. UAM w Poznaniu. (Seria Filmoznawcza; nr 28).

Treść: Hendrykowski Marek: Zamiast wstępu. Polska szkoła filmowa jako formacja artystyczna s. 9–21; Stachówna Grażyna: Iskra w popiele. „Pokolenie” – filmowy debiut Andrzeja Wajdy s. 25–37; Sliwińska Anna: Czy popiół tylko zostanie i zamet? „Popiół i diament” Andrzeja Wajdy s. 43–53; Otto Wojciech: W stronę Szkoły Polskiej? „Pierwszy dzień wolności” Aleksandra Forda s. 55–67; Szpulak Andrzej: „Scherzo alla polacca” – poszerzona formuła racjonalności. [Dot. filmu „Eroica” Andrzeja Munka] s. 73–82; Jazdon Mikołaj: Polifonia jednostajnie posępna. O bohaterach „Ostatnio ługobre”, drugiej noweli z „Eroiki” Andrzeja Munka s. 83–103; Hendrykowska Małgorzata: Intymny portret we wnętrzu. „Zimowy zmierzch” Stanisława Lenartowicza s. 111–121; Zwierzchowski Piotr: Mężczyźni nad brzegiem rzeki. O „Kwietniu” Witolda Lesiewicza i Józefa Hena s. 123–131; Kozłowski Krzysztof: „Ja jestem ty – ty jesteś ja!”. O „Matce Joannie od Aniołów” Jarosława Iwaszkiewicza i Jerzego Kawalerowicza raz jeszcze s. 137–146; Bucknall-Hołyńska Justyna: W zamkniętym kręgu. „Pęta” Marka Hłaski i Wojciecha Jerzego Hasa s. 147–156; Mąka-Malatyńska Katarzyna: Etyczny wymiar spojrzenia – kilka uwag o „Świadectwie urodzenia”. [Film Stanisława Różewicza] s. 161–172; Guzek Mariusz: Czy w kieleckiej knajpie można być wojennym bohaterem? „Pigułki dla Aurelii” Stanisława Lenartowicza s. 173–180; Sulejewska Justyna: Fotografie, fotosy i fotofilmowa technika narracyjna w kinie lat 60. na przykładzie „Pasażerki” Andrzeja Munka s. 185–195; Pomostowski Piotr: Andrzej Munk – „Człowiek na dwóch torach”. Muzyka w filmie i muzyczność filmu s. 197–215; Lubelski Tadeusz: „Jeziro Bodeńskie” według scenariusza Stanisława Dygata – brakujące ogniwo Szkoły Polskiej s. 221–232; Szczepański Tadeusz: Bolesław Michałek jako krytyk polskiej szkoły filmowej s. 233–245.

10783. PORĘBSKI Sławomir: Przejmowanie władzy przez komunistów w Bielsku i powiecie bielskim w latach 1945–1947. *Bielsko-Bialskie Prace Historyczne*. T. 1: 2014 s. 113–130.

10784. PRAWA człowieka w polityce demokracji zachodnich wobec Polski w latach 1975–1981. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 331, nlb. 1, streszcz. ang.

Treść: Wstęp s. 7–14; Tyszkiewicz Jakub: Z perspektywy Waszyngtonu s. 15–91; Tebinka Jacek: Z perspektywy Londynu s. 92–142; Jarząbek Wanda: Z perspektywy Bonn s. 143–181; Jarząbek Wanda: Z perspektywy Paryża s. 182–207; Jaworski Paweł: Z perspektywy Sztokholmu s. 208–252; Jaworski Paweł: Z perspektywy Oslo i Kopenhagi s. 253–277; Tebinka Jacek: Z perspektywy Ottawy s. 278–298; Zakończenie s. 299–303.

10785. PREJS Roland: Wkład kapucynów w życie Kościoła na Ziemiach Odzyskanych w latach 1945–1951 na przykładzie administracji apostołowskiej w Gorzowie Wlkp. Cz. 3. *Studia Franciszkańskie*. T. 28: 2018 s. 271–301, streszcz. niem.

Cz. 1. *Tamże*. T. 26: 2016.

10786. PRZEWŁOKA Agnieszka: Kluby Inteligencji Katolickiej w województwie katowickim 1956–1989. Katowice 2016.

Rec.: Fic Maciej: Ważny głos na temat roli inteligencji katolickiej w historii województwa katowickiego. *Wiek Stare i Nowe*. T. 12(17): 2017 s. 226–233.

10787. PTAK Jarosław Piotr: Wolańcy. Grupa Jana Jaszczuka (1945–1946). Oddział pozorowany czy banda rabunkowa? *Zeszyty Historyczne WiN-u*. Nr 47: 2018 s. 5–86, streszcz. ang.

10788. PUCHALSKI Arkadiusz: Historia Związku Polskich Artystów Plastyków w Białymstoku w latach 1944–1983. Białystok 2017.

Rec.: Sadowska Joanna, *Studia Podlaskie*. T. 25: 2017 s. 225–228.

10789. PUDEŁOCKI Tomasz: Ludzie wobec wyzwań epoki: anglistyka na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1945–1952 – zarys problematyki. *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 17: 2018 s. 151–174, streszcz. ang.

10790. PULIŃSKI Andrzej Jarosław: Konspiracyjne organizacje młodzieżowe w województwie białostockim na tle prawnoinstytucjonalnej rzeczywistości Polski Ludowej w latach 1947–1956. Białystok 2018 Niepaństwowa Wyższa Szkoła Pedagog. 8° ss. 516, il.

10791. RASZEWSKA Magdalena: Władza i teatr. Wokół „Dziadów” i Marca ’68. *Pamiętnik Teatralny*. R. 67: 2018 z. 1/2 s. 59–82.

10792. RATAJCZAK Wiesław: Spór o Conrada 1945–1948. Poznań 2018 Wydaw. PTPN 8° ss. 316, nlb. 3. PTPN. Nauk. Wyd. Filol. Komisja Filol. (Polemika Krytycznoliteracka w Polsce. Critical Literary Argument in Poland; t. 10).

Dot. twórczości Josepha Conrada.

10793. RAĞOWSKA Maria: Szkoła inna niż wszystkie. *Parantele*. Nr 3: 2018 s. 336–345.

Zespół Szkół Plastycznych im. Stanisława Kopystyńskiego we Wrocławiu, l. 1969–1974.

10794. REDZIK Adam: Marzec ’68. *Palestra*. R. 63: 2018 nr 3 s. 141–142.

10795. RETECKI Piotr: Działalność służb specjalnych państw zachodnich w regionie wałbrzyskim w latach 40. i 50. XX wieku.

Nowa Kronika Wałbrzyska. T. 6: 2018 s. 29–52, streszcz. ang.

10796. RICE Monika: „What! Still Alive?!” Jewish survivors in Poland and Israel remember homecoming. Syracuse 2017 Syracuse Univ. Press 8° ss. 254.

Rec.: Krzyżanowski Łukasz, *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 726–735.

10797. ROCHATKA Tomasz: Opór chłopów w powiecie gnieźnieńskim przeciwko kolektywizacji wsi w latach 1948–1956. *Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego*. Nr 34: 2018 s. 203–213.

10798. ROCHOWICZ Robert: Mobilizacja Marynarki Wojennej na czas wojny (lata 1951–1959). *Biuletyn Historyczny*. Nr 32: 2017 s. 258–284.

10799. ROGOWSKA Barbara I.: Funkcje polityczne świąt państwowych i religijnych w Polsce Ludowej. Wrocław 2018 Inst. Politologii Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 294.

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Lata 1944–1952.

10800. ROKICKI Konrad: Kluby studenckie w Warszawie 1956–1980. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 135, nlb. 1, il. (Warszawa Nie?Pokonana; t. 15).

10801. ROMANIAK Andrzej: Operacja „Wisła” w powiecie sanockim. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 241–248.

Rok 1947.

10802. ROMANOWSKA Elżbieta: Prokuratura wobec stanu wojennego: notatka ze spotkania Przewodniczącego Rady Państwa z prokuratorami Prokuratury Generalnej w dniu 15 lutego 1982 r. *Roczniki Administracji i Prawa*. R. 18: 2018 z. 1 s. 131–150, streszcz. ang.

Zawiera też notatkę.

10803. ROMAŃSKI Mirosław: Radykalne postawy społeczne w Polsce 1944/45–1990. Rzeszów 2018 Mirosław Romański 8° ss. 408, il.

10804. ROSENBAUM Sebastian, Tracz Bogusław, Węgrzyn Dariusz: Tiumna-lagier Tost. Historia obozu NKWD w Toszku w 1945 roku. Toszek 2017 Gm. Toszek 8° ss. 223, il., streszcz. ang., niem.

10805. ROZENFELD Anna: Audycje w języku jidysz w Polskim Radiu po II wojnie światowej. *Studia Judaica*. Vol. 21: 2018 nr 2(42) s. 373–404, streszcz. ang.

Lata 1950–1958.

10806. RUTA Magdalena: „Nusekh Poyln” and the ‘New Jewish Man’. The image of the Jewish communist in Yiddish literature of post-war Poland. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 133–142, streszcz. ang.

10807. RUTKOWSKA Karolina Wanda: Regionalizm łowicki w okresie Polski Ludowej. *Zeszyty Wiejskie*. [T.] 24: 2018 s. 193–196.

Autoreferat rozprawy doktorskiej.

10808. RYBARCZYK Piotr: Szkolenie funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa i porządku publicznego PRL w latach 1956–1989 (na przykładzie województwa bydgoskiego). *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 193–318, streszcz. ang.

10809. RYCHTEROWICZ Wojciech: Działalność Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie w latach 1975–1985. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 89–94.

10810. RYDZEWSKA Barbara: Płock – wybór z konieczności, czyli jak wędrowni Cyganie stali się płocczanami. *Nasze Korzenie*. Nr 14: 2018 s. 90–96.

Rok 1952.

10811. RZECHORZEK Ewa: Moda Polska Warszawa. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 446, nlb. 2, tabl. 24, il.

Lata 1958–1990.

10812. RZEPA Krzysztof: Nostalgia i rewolucyjny zapal – na obrzeżach PZPR: Poznańskie Forum Komunistyczne i Komunistyczny Związek Młodzieży w Wielkopolsce w 1981 r. *Przegląd Archiwalno-Historyczny*. T. 5: 2018 s. 111–134, streszcz. ang.

10813. SADOWSKA Joanna: Fenomen „Telewizyjnej Listy Przebojów”: grodzieńscy fani polskiej muzyki. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 2 s. 77–93, streszcz. ang., ros.

Lata 80. XX w.

10814. SAJDEK Wiesława: Po wojnie. Pedagogiczne ideały w wybranych artykułach z lat 1945–1949. *Polska Myśl Pedagogiczna*. Nr 4: 2018 s. 343–358.

10815. SAPIA-DREWNIAK Eleonora: Pionierskie działania nauczycieli w szkolnictwie dla dorosłych na Śląsku Opolskim w okresie powojennym (1945–1950). *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 163–174, streszcz. ang.

10816. SAPIA-DREWNIAK Eleonora: Szkoły dla dorosłych i nauczyciele na Opolsz-

czyźnie w latach powojennych (1945–1950). Opole 2018 Wydaw. Uniw. Opolskiego 8° ss. 185, streszcz. ang. Uniw. Opolski. (Studia i Monografie; nr 555).

10817. SARNA Paweł: Ziemie Zachodnie i Północne na łamach czasopism kulturalnych w pierwszych latach powojennych. *Rocznik Prasoznawczy*. R. 12: 2018 s. 125–135, streszcz. ang.

10818. SASANKA Paweł: Historia walki na dwa fronty. Władza – prasa – dziennikarze 1953–1955/1956. *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 85–137, streszcz. ang.

10819. SAWIC Jarosław: Od „lipca” do „października”. Kultura muzyczna Lublina w latach 1944–1956, na podstawie dokumentów życia społecznego ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. *Bibliotekarz Lubelski*. R. 61: 2018 s. 53–92, streszcz. ang., ros.

10820. SEMCZYSZYN Magdalena: Nielegalna emigracja Żydów z Polski 1944–1947 – kontekst międzynarodowy. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 95–121, streszcz. ang.

10821. SEMPOŁOWICZ Michał: Kontakty Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Gdańsku i Komitetu Obwodowego (KO) Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego (KPZR) w Leningradzie w latach 60. XX w. *Historia – Archiwa – Gdańsk*. T. 1: 2018 s. 177–202.

10822. SĘCZYK Waldemar: KW PZPR w Wałbrzychu wobec I LO w latach 80. XX wieku. *Nowa Kronika Wałbrzyska*. T. 6: 2018 s. 69–88, streszcz. ang.

10823. SIEDZIAKO Michał: Bez wyboru. Głosowania do Sejmu PRL (1952–1989). Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 406, nlb. 1, tabl. 32, il., streszcz. ang. IPN–KŚZpNP. (Monografie; t. 137) (Centralny Projekt Badawczy IPN Partia Komunistyczna w Systemie Władzy w Polsce 1944–1989).

10824. SIEDZIAKO Michał: Emocje szczyńskiego Sierpnia ’80. *Kronika Szczecina*. Nr 36: 2017 [dr.] 2018 s. 41–49.

10825. SIEDZIAKO Michał: Społeczna percepcja wyborów w PRL w świetle listów nadesłanych do władz podczas konsultacji projektu nowej ordynacji wyborczej do Sejmu w 1985 roku. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 181–200, streszcz. ang.

10826. SIEMIĄTKOWSKI Zbigniew: Ewolucja modelu szkolenia kadr wywiadowczych w PRL. Od ulicy Długiej do Starych Kiejkut. *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 353–367, streszcz. ang.

Lata 1945–1990.

10827. SIEMIĄTKOWSKI Zbigniew: Między złudzeniem a rzeczywistością. Oblicze ideowe PZPR pod rządami Władysława Gomułki. Toruń 2018 Adam Marszałek 8° ss. 357.

Lata 1956–1970.

10828. SIEMIŃSKI Daniel: Wybrane zagadnienia życia społeczno-gospodarczego Żyrardowa w latach 1945–1953. *Żyrardowski Rocznik Muzealny*. Nr 8: 2018 s. 99–105.

10829. SIKORA Mirosław: USA, CoCom i embargo strategiczne. Kontrola dyfuzji technologii podwójnego zastosowania w czasie zimnej wojny, ze szczególnym uwzględnieniem PRL. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 97–154, streszcz. ang.

CoCom – Coordinating Committee for Multilateral Export Controls.

10830. SIKORSKI Tomasz: Fronda. Rozłam w Stowarzyszeniu PAX w 1955 roku. (Geneza – przebieg – konsekwencje). *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 1 s. 201–227, streszcz. ang.

10831. SKALSKI Piotr: Walka z chorobą polio w powojennej Polsce. *Medycyna Nowożytna*. T. 23: 2017 z. 2 s. 79–98, streszcz. ang.

10832. SKOBELSKI Robert: Szkice z powojennych dziejów Przytoku. *In Gremio*. T. 12: 2018 s. 133–141, streszcz. ang.

10833. SKOBELSKI Robert: Wojsko podczas kampanii wyborczej i wyborów do Sejmu PRL z 20 stycznia 1957 roku. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 4 s. 155–179, streszcz. ang.

10834. SŁABIG Arkadiusz: Działania aparatu bezpieczeństwa Polski Ludowej wobec Ukraińców w latach 1944–1989. Słupsk 2018 Akad. Pomorska – Wydaw. Nauk. Akad. Pomorskiej 8° ss. 700, nlb. 1, streszcz. ang. Akad. Pomorska.

10835. SŁAWIŃSKA Agnieszka: Więźniarki polityczne z Bojanowa. Łagier dla dziewcząt w latach 1952–1956. Bojanowo–Sochaczew–Warszawa 2017.

Rec.: Hekert Anna, *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 302–304.

10836. SOBECZKO Mateusz, Tomiczek Patrycja: „Był naprawdę dobry”. Działalność księdza Franciszka Blachnickiego w parafii

Świętego Jerzego w Rydułtowych. Katowice–Rydułtowy 2018 Studio Noa Ireneusz Olsza 8° ss. 151, il.

Lata 1953–1954.

10837. SOBOLEWSKI Adam: Szkoła Ćwiczeń Liceum Pedagogicznego w Łomży (1949–1954). *Ziemia Łomżyńska*. [T.] 14: 2018 s. 219–233.

10838. SOLARZ Adam: Harcerstwo jeleniogórskie 1956–1973. Nieprzetarty Szlak. Jelenia Góra 2018 Adam Solarz 8° ss. 36, il.

10839. STANASZEK Bogdan: Represje władz komunistycznych wobec radomskiego proboszcza ks. Jana Wiącka. *Folia Historica Cracoviensis*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 367–404, streszcz. ang., pol.

Lata 1950–1957.

10840. STANIÓW Bogumiła: Książka popularnonaukowa dla dzieci i młodzieży w polskiej szkole w latach 1945–1989. Zalecenia i rzeczywistość (studia i szkice). Warszawa–Wrocław 2018 Wydaw. Nauk. i Edukacyjne Stow. Bibliotekarzy Pol.; we współpr. Wyd. Filol. Uniw. Wrocławskiego 8° ss. 285, nlb. 2, il. (Nauka, Dydaktyka, Praktyka. Science, Didactics, Practice; 186).

Tyt. równol.: Popular science book for children and youth in the Polish school in the years 1945–1989. Recommendations vs reality (studies and outlines).

10841. STASIAK Marcin: „Możesz kłąć, możesz płakać, ale wstań i idź dalej”... Ośrodki rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych po polio w Polsce po II wojnie światowej jako przestrzeń życia codziennego. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 252: Studia de Cultura. [T.] 10: 2018 [nr] 1 s. 113–124, streszcz. ang.

Gł. I. 50.–70. XX w.

10842. STEFAN Wyszyński wobec oporu społecznego i opozycji 1945–1981. Red. nauk. Ewa K. Czaczkowska. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP; Wydaw. Nauk. UKSW 8° ss. 309, nlb. 1. IPN–KŚZpNP. (Centralny Projekt Badawczy IPN Władze wobec Kościołów i Związków Wyznaniowych w Polsce 1944–1989) (Biskupi w Realiach Komunistycznej Władzy).

Dostępne także w wersji elektronicznej.

Treść: Od Redaktora s. 7–10; Żaryn Jan: Prymasi Polski wobec podziemia niepodległościowego (1945–1953) s. 11–28; Bułhak Władysław: Prymas Stefan Wyszyński jako punkt odniesienia w obrazie osoby i polityki kard. Karola Wojtyły w oczach informatorów i funkcjonariuszy wywiadu MSW PRL w latach 1958–1978 s. 29–50; Białkowski Michał: Prymas Stefan Wyszyński a opozycja demokratyczna (1976–1980). Kilka uwag wstępnych s. 51–76; Łatka Rafał: „Bronić Solidarność przed

wkraczaniem na tereny polityczne”. Prymas Stefan Wyszyński wobec Solidarności s. 77–103; Noszczak Bartłomiej: Niepodległościowa ewangelizacja. Obchody Tysiąclecia Chrztu Polski (1956–1966/1967) jako forma kontestacji systemu społeczno-politycznego PRL s. 105–142; Czaczkowska Ewa K.: Marzec '68 w dokumentach Konferencji Episkopatu Polski s. 143–156; Skibiński Paweł: Prymas Stefan Wyszyński a wydarzenia grudnia 1970 roku s. 157–177; Zamiatala Dominik: Prymas Stefan Wyszyński wobec zmagania wsi z systemem komunistycznym w Polsce po 1945 roku s. 179–202; Mirek Agata: Kardynał Stefan Wyszyński jako inspirator oporu społecznego zakonnicy w PRL. Zarys problemu s. 203–222; Leszczyński Grzegorz: Prymas Wyszyński a komuniści wobec problemu budownictwa sakralnego w PRL na przykładzie Zbrozsy Dużej s. 223–235; Bachanek Grzegorz: Pobożność maryjna a zdolność do oporu społecznego – refleksja na podstawie nauczania prymasa Stefana Wyszyńskiego s. 237–250; Zabielski Józef: Religijno-moralne odrodzenie narodu polskiego jako ratowanie ojczyzny w posłudze pasterskiej kardynała Stefana Wyszyńskiego s. 251–264; Lupiński Józef: Stefan Wyszyński i harcierskie ideały s. 265–282; Marek Łucja: Łagodna i koncesjonowana „opozycja”. Prymas Stefan Wyszyński a Koło Poselskie „Znak” (1957–1976) na podstawie „Dzienników” Janusza Zabłockiego s. 283–308.

10843. STEFANIK Ryszard: Sportowcy w kolumnie marszowej. Organizacja socjalistycznej kultury fizycznej w Szczecinie w latach 1945–1961. Warszawa–Szczecin 2018 IPN–KŚZpNP. Oddz. 8° ss. 210, nlb. 6, il.

10844. STEMPOWSKI Ryszard: Zrzeszenie Studentów Polskich w socjalizmie państwowym 1950–1973. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Scholar 8° ss. 385, il.

10845. STĘPIEŃ Monika: Housing situation of Holocaust survivors returning to their hometowns in Poland after the Second World War. Examples from Kraków and Łódź. *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 109–122, streszcz. ang.

10846. STĘPIEŃ Monika: Miasto opowiedziane. Powojenny Kraków w świetle żydowskiej literatury dokumentu osobistego. Budapeszt–Syraquzy–Kraków 2018 Austeria Klezmerhojs 8° ss. 410, nlb. 3.

Lata 1945–1968.

10847. STĘPIEŃ Monika: „Pamięci zamordowanych składamy hołd”. Działalność Wojewódzkiej Żydowskiej Komisji Historycznej w powojennym Krakowie. *Kwartalnik Historii Żydów*. [R. 18]: 2018 nr 3 s. 579–606, streszcz. ang.

Lata 1945–1949.

10848. STOLA Dariusz: Kampania antysyjonistyczna w Polsce 1967–1968. Wyd. 2. Warszawa 2018 ISP PAN 8° ss. 414, streszcz. ang.

Wyd. 1. 2000.

10849. STRUZIK Zdzisław: Obrona wolności narodu księdza kardynała Stefana Wyszyńskiego

Prymasa Polski w 100. rocznicę odzyskania niepodległości 1918–2018. Warszawa 2018 Inst. Papieża Jana Pawła II; Wydaw. Nauk. Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 8° ss. 349, nlb. 2, il., streszcz. ang.

Lata 1946–1981.

10850. STRUZIK Zdzisław: Wolność w nauce kardynała Stefana Wyszyńskiego w 100. rocznicę odzyskania niepodległości. Warszawa 2018 Inst. Papieża Jana Pawła II 8° ss. 55, nlb. 1, il. (Zeszyt o Bożej Opatrzności; nr 9).

10851. SUCHARKIEWICZ Katarzyna: Krucjata przeciw banałowi i tandecie. Działalność częstochowskiej Fabryki WYROBÓW CERAMICZNYCH „Czyn”. *Częstochowskie Teki Historyczne*. T. 8: 2018 s. 151–168, streszcz. ang.

Lata 1945–1953.

10852. SUCHOWIECKA Anita: Szkolnictwo zawodowe na Warmii i Mazurach (1945–1989). Olsztyn 2018 Wydaw. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego 8° ss. 275, il., streszcz. ang.

10853. SYLBURSKA Aleksandra: Działalność polskiej placówki dyplomatycznej na Węgrzech (1946–1956). *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 309–318, streszcz. ang.

Autoreferat rozprawy doktorskiej.

10854. SYNOWIEC Andrzej: Z dziejów przemysłu tytoniowego. Uprawa tytoniu w Polsce w okresie pierwszego planu pięcioletniego (1956–1960). *Przegląd Historyczny*. T. 108: 2017 z. 2 s. 395–428, streszcz. ang.

10855. SYSKA Zbigniew: Z bibułą w plecaku. Działalność młodzieży szkolnej w latach osiemdziesiątych XX wieku na Ziemi Lubuskiej. Gorzów Wielkopolski 2018 Woj. Ośr. Metodyczny 8° ss. 114, tabl. 40, il., streszcz. ang.

10856. SZAJDA Marek: Syjoniści w Jeleniej Górze po 1945 r. Z działalności Zjednoczenia Syjonistów Demokratów „Ichud”. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 245–252, streszcz. ang., czes., niem.

10857. SZATRAWSKI Krzysztof D.: Społeczne tło i kulturowe konsekwencje obchodów tysiąclecia chrztu i państwowości Polski w latach 1956–1966. *Warmińsko-Mazurski Kwartalnik Naukowy*. Nauki Społeczne. 2017 nr 2 s. 9–21, streszcz. ang.

10858. SZAYNOK Bożena: Zatrzymane w archiwach. Wojewódzki Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk w Poznaniu wobec tematyki żydowskiej na łamach czasopism

katolickich (1945–1950). *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 354–386, streszcz. ang.

10858a. SZCZERBA Adrianna: From the history of Polish archaeology studies of the beginning of the Polish state 1948–1966 („Millennium Program”). *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Archaeologica*. [Vol.] 33: 2018 s. 247–254, streszcz. pol.

10859. SZCZUTKOWSKA Joanna: Współpraca kulturalna Polski z Węgrami w dziedzinie kinematografii w latach siedemdziesiątych XX wieku. *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. T. 53: 2018 z. 1 s. 113–144, streszcz. ang., ros.

10860. SZEWCZYK Danuta: Sprawa śmierci Jana Stawisińskiego w kopalni „Wujek” w świetle źródeł. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 119–134.

Rok 1981.

10861. SZKICE z dziejów Hufca Męskiego ZHP. Nowy Dwór Mazowiecki 1945–1950. [Aut.] Zenon Jendor, Ryszard Możdżyński, Kazimierz Sikora, Bogusław Wieczorek. [B.m.] 2018 [b.w.] 8° ss. nlb. 2, 40, nlb. 2, tabl. 1, il., mapa.

10862. SZMYTÓWNA Maria: Wkład pracy pomocniczych pracowników nauki i pracowników technicznych przy uruchomieniu zakładów i pracowni chemicznych ówczesnego Oddziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Poznańskiego na II piętrze Collegium Chemicum przy ul. Grunwaldzkiej 6 w Poznaniu w 1945 r. *Acta Medicorum Polonorum*. R. 7: 2017 z. 2 s. 85–89, streszcz. ang.

10863. SZPAK Ewelina: „Chory człowiek jest wtedy jak coś go boli”. Społeczno-kulturowa historia zdrowia i choroby na wsi polskiej po 1945 r. Warszawa 2016.

Toż. Wyd. 2, popr. pt.: „Chory człowiek jest wtedy jak coś go boli”. Społeczno-kulturowa historia zdrowia i choroby na wsi w Polsce Ludowej. Warszawa 2018 IH PAN ss. 357, il., streszcz. ang.

Rec. [wyd. 1]: Jarska Natalia, *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 1021–1027.

10864. SZPAK Ewelina: Personal hygiene and public health care in the Polish countryside after 1945 – propaganda against reality. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 165–187, streszcz. pol.

Lata 1945–1970.

10865. SZPAK Ewelina: „Zdrowie na peryeriach”. Lecznictwo i opieka zdrowotna w praktyce codziennej pierwszych dwóch

dekad PRL na przykładzie listów do władz. *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 227–243, streszcz. ang.

10866. SZUBARCZYK Piotr: „Zachowałam się jak trzeba”... Danuta Siedzikówna „Inka” (3 IX 1928 – 28 VIII 1946). Kraków 2018 Dom Wydawniczy Rafael 4° ss. 63, nlb. 1, il.

10867. SZUMIŁO Mirosław: Kobiety jako „szare eminencje” w komunistycznej elicie władzy w Polsce. *Res Historica*. Nr 45: 2018 s. 287–309, streszcz. ang.

10868. SZUMSKI Jakub: Rozliczenia z ekipą Gierka 1980–1984. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 335, nlb. 1, tabl. 16, il., mapa, streszcz. ang. IPN–KŚZpNP. (Monografie; t. 133).

10869. SZUMSKI Jakub: Uniwersytet i nie-inteligencka opowieść o PRL. *Kultura i Społeczeństwo*. T. 62: 2018 nr 1 s. 251–263.

Punkty za pochodzenie.

10870. SZYMAŃSKI Andrzej: Likwidacja przedszkola katolickiego „Caritas” w Gdańsku oraz prywatnego liceum ogólnokształcącego sióstr urszulanek w Gdyni w latach 1961–1962. *Przegląd Prawno-Ekonomiczny*. 2017 nr 3 s. 7–21.

10871. SZYMONICZEK Joanna: W cieniu wojny. Polski Czerwony Krzyż w latach 1945–1972. Warszawa 2016 ISP PAN 8° ss. 279, il., streszcz. ang., niem.

10872. ŚLEZIAK Marta: Klepsydry na tle innych tekstów pożegnalnych. Wrocław 2018 Atut 8° ss. 131, il.

Lata 1946–1949.

10873. ŚWIĄDER-PUCHOWSKA Barbara: Myślenie obrazem. Gdańskie teatry plastików w latach 50. i 60. XX wieku. Gdańsk 2018 Wydaw. Uniw. Gdańskiego 8° ss. 269, tabl. 28, il.

10874. ŚWIDER Małgorzata: Wokół problemu wznowienia obrad IV Forum polsko-niemieckiego w listopadzie 1985 roku. *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 187–204, streszcz. ang.

10875. TARKA Krzysztof: Działalność Zagranicznego Komitetu Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie (1967–1972). *Kronika Zamkowa*. [Nr] 4(70): 2017 [dr.:] 2018 s. 243–264, streszcz. ang.

10876. TARKA Krzysztof: „Jesteśmy tu dla Polski”. III Rada Narodowa RP wobec wydarzeń w kraju (1949–1951). *Czasopismo Prawno-*

-*Historyczne*. T. 70: 2018 z. 1 s. 273–289, streszcz. ang., fr.

10877. TARKA Krzysztof: To nie były wolne wybory. Prasa polskiej emigracji politycznej w Wielkiej Brytanii wobec wyborów do Sejmu PRL z 20 stycznia 1957 roku. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 1 s. 23–44, streszcz. ang.

10878. TARKA Krzysztof: Władze Rzezypospolitej Polskiej na uchodźstwie wobec sytuacji w Polsce w latach 1947–1949. *Studia Śląskie*. T. 82: 2018 s. 109–124, streszcz. ang., niem.

10879. TERLECKI Ryszard: Solidarność 1980–1989. Polska droga do wolności. Kraków 2018 Wydaw. AA 8° ss. 302, nlb. 1, il.

10880. TISCHNER Józef: Etyka Solidarności oraz Homo sovieticus. Wyd. 3. Kraków 2018 Znak 8° ss. 295.

Wyd. 1. 1992.

10881. TOKARSKA-BAKIR Joanna: Logika uniku. O protokole audiencji Josepha Tenenbauma u prymasa Augusta Hlonda 3 czerwca 1946 r. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 477–487, streszcz. ang.

Aneks źródłowy.

10882. TOKARSKA-BAKIR Joanna: Pod klątwą. Społeczny portret pogromu kieleckiego. T. 1. Warszawa 2018 Czarna Owca 8° ss. 767, nlb. 1, il.

Toż. T. 2: Dokumenty ss. 806, nlb. 1, il.

Dostępne także jako e-book.

Rec. [t. 1–2]: Zaremba Marcin: CV pogromu. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 651–661; Szaynok Bożena: Wokół nowej książki o pogromie Żydów w Kielcach. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 662–667; Polem.: Tokarska-Bakir Joanna: Odpowiedź na recenzje Bożeny Szaynok i Marcina Zaremby. *Zagłada Żydów*. Nr 14: 2018 s. 668–676.

10883. TOMASIK Krzysztof: Gejerel. Mniejszości seksualne w PRL-u. Wyd. 2, poszerz. Warszawa 2018 Wydaw. Krytyki Polit. 8° ss. 468, nlb. 4, il.

Wyd. 1. 2012.

10884. TOMKIEWICZ Ryszard: Ułomna samorządność Polski Ludowej. Warmia i Mazury 1945–1990. Olsztyn 2016 Ośr. Badań Nauk. im. Wojciecha Kętrzyńskiego 8° ss. 329, il. (Dzieje Sejmików i Samorządów Warmii i Mazur).

10885. TRACZ Bogusław: Zen na poddaszu. Przyczynek do recepcji buddyzmu w Polsce. *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 203–225, streszcz. ang.

Lata 1945–1989.

10886. TRAGARZ Mirosław: Listy pasterkie w posłudze biskupiej Jerzego Ablewicza. Tarnów 2016 Wydaw. Diec. Tarnowskiej Biblos 8° ss. 214.

Lata 1962–1989.

10887. TRZEBUSKA – Turza. Tajemnice Małego Katynia Ziemi Sokołowskiej. Red. Piotr Ożóg i Bartosz Walicki. Sokołów Małopolski 2017 MiGBP 8° ss. 156, il. (Biblioteka Sokołowska. Seria C: Opracowania; nr 8).

10888. TRZESKOWSKA Karolina Natalia: W Radiu Wolna Europa. Działalność Tadeusza Żenczykowskiego. *Klio*. T. 44: 2018 nr 1 s. 101–109, streszcz. ang.

10889. TYCZYŃSKA Ewa: Muzea skansenowskie w zamierzeniach prof. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej planowane w dawnym województwie bydgoskim. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 3: 2014 s. 173–194, streszcz. ang.

Lata 1959–1971.

10890. TYLEC Piotr: Inwigilacja duchowieństwa diecezji sandomierskiej w świetle dokumentu KW MO w Kielcach z dnia 6 października 1961 roku. *Folia Historica Cracoviensia*. Vol. 23: 2017 z. 2 s. 465–490, streszcz. ang., pol.

10891. URBAN Gabriel Piotr: Rozpowszechnianie komunistycznej prasy partyjnej w województwie lubelskim 1946–1979. *Radzyński Rocznik Humanistyczny*. T. 16: 2018 [z.] 1 s. 179–190, streszcz. ang.

10892. UWIĘZIENIE Prymasa. Nowe fakty i dokumenty. Oprac. Marian P. Romaniuk. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 4° ss. 62, il. IPN–KŚZpNP. (Biskupi w Realiach Komunistycznej Władzy).

Materiały konferencji, Warszawa, 28 X 2016 r.

Z treści: Łatka Rafał: Od Wydawcy s. 5; Romaniuk Marian Piotr: Słowo wstępu s. 6; Skibiński Paweł: Aresztowanie i uwięzienie kardynała Stefana Wyszyńskiego w świetle notatek i zapisków s. 7–9; Żaryn Jan: Inwigilacja Stefana Wyszyńskiego w zasobach archiwalnych Instytutu Pamięci Narodowej s. 10–12; Prasa watykańska z lat 1953–1956 w obronie Prymasa Polski. [Wyd.] Marian P. Romaniuk. [Dokumenty, fotografie i wypisy z prasy] s. 13–47; Zuchniewicz Paweł: Przesłanie edukacyjne Stoczek i Prudnika s. 48–51; Bartoszewski Gabriel: Służba Kościołowi Sługi Bożego Kardynała Stefana Wyszyńskiego w więzieniu. Błogosławione owoce s. 52–56.

10893. VYŠNIAUSKAS Arūnas: Konflikto dėl Vilniaus vaizdavimas tarybinio laikotarpio lietuviškuose vadovėliuose. *Europa Orientalis*. [T.] 2: 2010 s. 259–280, streszcz. pol.

Lata 1957–1988.

10894. W KRĘGU kultury PRL. Muzyka. Rodzaje i style. Pod red. Karoliny Bittner i Doroty Skotarczak. Poznań 2017 Oddz. IPN-KŚZpNP; Inst. Historii UAM 8° ss. 439, il. + płyta audio (CD). (W Kręgu Kultury PRL; 3).

Płyta audio zawiera archiwalne nagrania zespołów „Bardowie” i „Dzięcioły”.

Treść: Karolina Bittner, Skotarczak Dorota: Wstęp s. 7–9; Karwaszewska Monika: Polska muzyka ideowo zaangażowana – twórcza, formy i gatunki s. 13–25; Szulc Paweł: Między misją a zleceniem politycznym. Szczecińska Filharmonia w okresie stalinowskim s. 27–34; Boniecki Tadeusz, Wojciechowski Przemysław: Muzyka operowa i symfoniczna w Poznaniu w powojennej rzeczywistości (1945–1970) s. 35–50; Bruliński Michał: Chopin „socrealistyczny”? Rok 1949 w polskim dyskursie muzycznym s. 51–67; Dulisz Ilona: Recepcja muzyki Feliksa Nowowiejskiego w Polsce Ludowej s. 69–78; Losiak Robert: Muzyka w pejzażu dźwiękowym Wrocławia czasów PRL. Doświadczenia mieszkańców miasta s. 79–86; Rzanna-Szczepaniak Ewa: „Grupa 49” s. 89–95; Chlebowski Piotr: „Muszę opuścić Polskę!”. Wokół historii Andrzeja Panufnika: nowe pytania, nowe wątpliwości s. 97–108; Bindel Karolina: Zbigniew Turski (1908–1979). Muzyczny antybohater socrealizmu s. 109–115; Lipko Mateusz: Wizjoner Andrzej Korzyński [ur. 1940]. Przyczynek do biografii s. 117–129; Wojcieszek Elżbieta: „Musica sacra” w PRL s. 133–148; Kolasa Krzysztof: Festiwal piosenek religijnej „Sacrosong '69” w Łodzi „na cenzurowanym” s. 149–164; Pasternak Paweł: Przyczynek do historii budownictwa organowego w PRL s. 165–178; Hučková Jadwiga: „Jutro się będzie tańczyć wszędzie”, czyli O użyteczności muzyki ludowej s. 181–192; Matławski Bogdan: Muzyka ludowa na Pomorzu Zachodnim w latach 1949–1970 na przykładzie wybranych zespołów pieśni i tańca s. 193–205; Krzyżanowski Piotr Jacek: Muzyka cygańska w pętli komunizmu, czyli Zespoły cygańskie, cygańscy muzycy i soliści w PRL s. 207–219; Ciesielski Rafał: Od „odwilży” do „polskiego jazzu”. Inicjalna formuła krytyki jazzowej (1956) w PRL s. 223–233; Zaporowski Zbigniew: „Z obłoków na ziemię”. Powstanie, organizacja i funkcjonowanie zespołów rockowych w PRL-u w latach sześćdziesiątych s. 235–248; Gradowski Mariusz: Przemiany stylów i gatunków polskiej muzyki młodzieżowej na przykładzie zespołu Niebiesko-Czarni s. 249–256; Orzechowski Piotr: Dzięcioły – zespół muzyczny Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu na tle poznańskiego jazzu i big-beatu s. 257–270; Trapszczy Artur: „Peace, love and freedom”. Hipisowskie tony w polskiej muzyce rozrywkowej przełomu lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX w. s. 271–286; Gajda Krzysztof: „Boom polskiego rocka” wobec bojkotu mediów w stanie wojennym s. 287–296; Idzikowska-Czubaj Anna: Muzyka rockowa w PRL-u. Obszary buntu, uległości i negocjacji z systemem s. 297–307; Kurek Jacek: SBB a PRL s. 309–316; Muras Wioleta: „Po co śpiewać piosenki?” – postawa kompozytorska Witolda Lutosławskiego wobec muzyki rozrywkowej w audiosferze lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX w. s. 319–327; Warych-Czajka Anna: „W pedetach ciałem maj...”. Językowo-kulturowy obraz PRL-u w tekstach piosenek Agnieszki Osieckiej s. 329–340; Przyszlak Alicja: Skrzydlate słowa wywodzące się z utworów muzycznych okresu PRL w dzisiejszej polskiej przestrzeni językowo-kulturowej s. 341–352; Marcinkiewicz Radosław: O problemach z delimitacją tytułów albumów fonograficznych Czesława Niemena (i jego zespołów) wydanych przez Polskie Nagrania s. 353–366; Socha Zimowit: Folklor i kontestacja. Pamięć zakazanych piosenek w PRL – próba analizy socjologicznej s. 367–376; Jurek Marcin: Historia już o nich głucho milczy. Polskie podziemie niepodległościowe (1944–1956) we współczesnej muzyce rozrywkowej s. 377–386; Martinek Ewa: Rzeczywistość w krzywym zwierciadle w kabarecie „Gallux Show” s. 387–399; Gardocki Wiktor: Cenzura wobec kabaretu w latach osiemdziesiątych XX w. Wybrane przykłady s. 401–409; Audiosfera w PRL – od teorii do praktyki codzienności. Dyskusja panelowa (18 XI 2015 r.) s. 411–435.

10895. W KRĘGU kultury PRL. Poradnictwo. Pod red. Karoliny Bittner i Doroty Skotarczak. Poznań 2018 UAM. Inst. Historii; Oddz. IPN-KŚZpNP 8° ss. 383, il. (W Kręgu Kultury PRL; 4).

Treść: Bittner Karolina, Skotarczak Dorota: Wstęp s. 7–9; Jarosz Dariusz: Poradnictwo takie jak PRL s. 13–39; Konieczka-Słwińska Danuta: Instytucjonalny system poradnictwa edukacyjnego w PRL s. 43–51; Król Joanna: Powiemy wam, jak wychowywać dzieci: poradnictwo pedagogiczne na łamach miesięcznika „Szkoła i Dom” (1949–1958) s. 53–68; Rzanna-Szczepaniak Ewa: Polskie podręczniki do historii muzyki i form muzycznych z lat 1945–1956 s. 69–78; Graban Marcin: Kształtowanie człowieka socjalistycznego – kształcenie i poradnictwo zawodowe w PRL s. 79–91; Gawroński Arkadiusz: Funkcje poradnicze organizacji młodzieżowych na przykładzie organizacji działających na białostockim w latach 1973–1989 s. 93–101; Skotarczak Dorota: Ireny Gumowskiej porady dla milicjantów s. 103–110; Fiktus Paweł: Poradnictwo prawne na łamach „Prawa i Życie” w latach 1956–1989 s. 111–128; Brzechczyn Krzysztof: Poradnik opozycjonisty s. 129–134; Piasecka-Robak Agnieszka: „Ryba tego Ci nie powie, ale wzmacnia Twoje zdrowie” – komunikowanie o zdrowiu i poradnictwo zdrowotne w PRL (1960–1974) s. 137–157; Knyspel-Kopeć Renata: „Na terenie całego kraju nie było zagrożenia dla zdrowia ludności”. Porady dla Polaków w związku z katastrofą ekologiczną w Czarnobylu (1986) w świetle „Dziennika Polskiego” s. 159–165; Stefaniak Ryszard: Poradnictwo sportowe w Polsce w latach 1949–1955 s. 167–179; Szubert Rafał: Poradnictwo w Ludowych Zespołach Sportowych w latach 1946–1975 s. 181–191; Machalek Małgorzata: Edukacyjne walory „Poradnika gospodyni wiejskiej” na przykładzie wydań z lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX w. s. 195–206; Stasiewicz Agnieszka: Od czerwonej bluzki z rękawików frotte do „Potraw z małą ilością mięsa” czyli poradnictwo Ligi Kobiet w PRL s. 207–244; Stańczak-Wisłocka Katarzyna: Jak żyć w kryzysie? Strategie radzenia sobie z organizacją życia codziennego na łamach polskiej prasy kobiecej lat osiemdziesiątych XX w. s. 245–257; Tunak Marcin: Poradnictwo „odzieżowe” dla gospodyni wiejskich na przykładzie gminy Chrzypsko Wielkie w trudnych latach osiemdziesiątych s. 259–273; Buchholz Andrzej Krzysztof: Główne działy poradnictwa w prasie kobiecej doby PRL na przykładzie wybranych numerów czasopisma „Kobieta i Życie” – szkic trochę zbareizowany s. 275–283; Jarska Natalia: Między równością a różnicą płci. Poradniki życia małżeńskiego w PRL s. 287–301; Miłosz Jan: Edukacja seksualna i planowanie potomstwa w PRL – Towarzystwo Świadomego Macierzyństwa/ Towarzystwo Planowania Rodziny – Michalina Wisłocka – Zbigniew Lew Starowicz s. 303–316; Ciesielski Rafał: Poradnictwo w zakresie muzyki jazzowej w miesięczniku „Jazz” (1956–1968) s. 319–331; Kruszyński Marcin, Skura Agnieszka: „Trudno opowiedzieć, jak wielkie wrażenie wywarły na mnie góry”, czyli kilka uwag o wypoczynku i dobrych radach podczas spędzania wakacji (koniec lat czterdziestych i początek lat pięćdziesiątych) s. 333–341; Szymala Jacek: Pole bitwy beresteckiej w wybranych przewodnikach z okresu PRL s. 343–351; Nowik Paweł: Co kierowca amator powinien wiedzieć o obsłudze samochodu. Analiza poradników Adama Słodowego publikowanych w latach sześćdziesiątych XX w. s. 353–361; Bittner Karolina: Jak urządzić mieszkanie? Porady z zakresu architektury wnętrz w poradnikach zwartych wydanych w latach 1945–1989 s. 363–373; [Królska Maria]: Wykład p. Marii Królskiej na temat żywienia zbiorowego w PRL. [Stołówki akademickie w Poznaniu] s. 375–379.

10896. WAKSMUNDZKI Jacek: Książd Józef Fudali – wierny Ojczyźnie. *Almanach Nowotarski*. Nr 22: 2018 s. 63–72.

Dot. procesu kurii krakowskiej, 1953 r.

10897. WALCZAK Dariusz: Tramwaje powojennej Warszawy 1945–1975. Wydanie jubileuszowe z okazji 110. rocznicy uruchomienia pierwszego tramwaju elektrycznego w Warszawie 26 marca 1908 roku. Rybnik 2018 Eurosprinter 4° ss. 368, il.

10898. WAŁASZEWSKI Krzysztof: Tysiąc szkół na Tysiąclecie. Szkoły Tysiąclecia – architektura, propaganda, polityka. Łódź 2018 Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński 8° ss. 348, nlb. 1, il.

10899. WANATKO Grzegorz: Kulisy erygowania parafii greckokatolickiej w Międzyrzeczu. *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 129–142, streszcz. ang.

Lata 1956–1958.

10900. WASYL Anna Maria: „Plus ratio quam vis”. Od mimochodem rzuconej sentencji do dewizy uniwersyteckiej. *Terminus*. R. 15: 2013 z. 1/4 s. 1–20, streszcz. ang.

Nadanie dewizy UJ z inicjatyw Karola Estreichera jun. (l. 1952–1964) i jej pochodzenie.

10901. WAWRZYNIAK Joanna: ZBoWiD i pamięć drugiej wojny światowej 1949–1969. Warszawa 2009.

Rec.: Lachendro Jacek, *Auschwitz Studies*. [No] 28: 2018 s. 263–270.

10902. WAŻNIEWSKI Włodzimierz: Zło dobrem zwyciężaj. Polityka przemocy państwowej wobec Kościoła katolickiego w Polsce 1945–1970. Warszawa 2014 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR; MHPRL 8° ss. 405.

10903. WĄSOWICZ Jarosław: Maryjny charakter religijności ruchu „Solidarność” 1980–1989. *Kościół w Polsce*. [T.] 17: 2018 s. 159–175, streszcz. ang.

10904. WEEKS Theodore R.: Esperanto w Polsce Ludowej – internacjonalizm, przestrzeń publiczna, propaganda. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 4 s. 895–919, streszcz. ang.

10905. WERSZLER Rafał: Wrocławski epizod znanego stanisławowskiego księgarza i wydawcy Romana Jasielskiego i jego córki Anny. *Folia Toruniensia*. Vol. 18: 2018 s. 89–109, streszcz. ang., niem.

Lata 1946–1949.

10906. WĘDRÓWKA ludów. Powojenny transfer ludności w Polsce Ludowej. Pod red. Macieja Fica. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 158, nlb. 2, streszcz. ang., niem. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3719).

Treść: Fic Maciej: Wstęp s. 7–12; Klonczyński Arnold: Emigracja z Polski do Szwecji w latach 1945–1989 s. 13–25; Machalek Małgorzata: Powojenne migracje ludności na obszarze Pomorza Zachodniego – zarys problemu s. 26–39; Nitschke-Szram Bernadetta: Wysiedlenia Niemców i ludności pochodzenia niemieckiego z Ziemi Lubuskiej w latach 1945–1947 s. 40–56; Jankowiak Stanisław: Specyfika wysiedleń ludności niemieckiej z województwa poznańskiego po II wojnie światowej s. 57–74; Fic Maciej: Migracyjny ruch wędrowniczy na obszarze województwa śląskiego/katowickiego od 1945 roku – zarys problematyki s. 75–95; Dawid Adriana: Problem migracji do obu państw niemieckich w ujęciu władz partyjnych województwa opolskiego (1956–1959) s. 96–117; Pisuliński Jan: Powojenne przesiedlenia ludności ukraińskiej s. 118–134; Gawroński Arkadiusz: Przesiedlenia ludności polskiej na terenie województwa białostockiego w latach 1945–1950 s. 135–154.

10907. WĘGRZYN Ewa: Seeking a return to Poland. The case of the „Gomulka Aliyah” immigrants in Israel (1956–1960). *Scripta Judaica Cracoviensia*. Vol. 16: 2018 s. 123–131, streszcz. ang.

10908. WICENTY Daniel: Zgniłe jabłka, zepsute skrzynki i złe powietrze. Dysfunkcje w Służbie Bezpieczeństwa w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. Gdańsk–Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 510, nlb. 2. IPN–KŚZpNP. Oddz. w Gdańsku. (Publikacje Gdańskiego Oddziału IPN; t. 69) (Seria Gdańsk).

10909. WIDOMSKI Wojciech: Milicja Obywatelska w Solcu Kujawskim 1945–1990. *Rocznik Solecki*. [T.] 8/9: 2018 s. 75–100.

10910. WIECZOREK Wojciech: Fortuna kołem się toczy. *Merkuriusz Łęczyński*. Nr 31: 2018 s. 70–71.

Fotokopia artykułu zamieszczonego w piśmie „Kraj” R. 1 nr 4 z 8 III 1959 r.

Gł. realia miasta Łęczna w l. 50. XX w.

10911. WIECZYŃSKI Łukasz: „Mój Jureczku najdroższy...”. O listach Jarosława Iwaszkiewicza do Jerzego Błęszyńskiego. *Acta Humana*. Vol. 9: 2018 s. 107–115, streszcz. ang.

Lata 1954–1960.

10912. WIERNI Polsce aż po grób! Pod red. Jarosława Wąsowicza. Piła 2015 Zakł. Poligraficzny Henryk Górowski 8° ss. 96, il. (Zeszyty Historyczne Piłskich Dni Żołnierzy Wyklętych 2015).

Materiały z III Piłskich Dni Żołnierzy Wyklętych, Piła, 19 II – 6 III 2015 r.

10913. WILK Hubert: Między pragmatyzmem a oczekiwaniami. Społeczeństwo, władza i samochody w Polsce 1945–1970. Warszawa 2017.

Rec.: Jarosz Dariusz, *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 293–299; Zawistowski Andrzej, *Polska 1944/45–1989*. [T.] 16: 2018 s. 314–316.

10914. WILKOWSKI Eugeniusz: Restrykcje wobec młodzieży za zawieszenie krzyża w Centrum Kształcenia Ustawicznego Ekonomistów w Chełmie (1981–1982). *Rocznik Chełmski*. T. 21: 2017.

Polem.: Prost Krzysztof: List do redakcji Rocznika Chełmskiego. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 507–508; Repl.: Wilkowski Eugeniusz: W odpowiedzi na... *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 509–515.

10915. WIŚNIEWSKA-GRABARCZYK Anna [Ż. M.]: „Czytelnik” ocenowany. Literatura w kryptotekstach-recenzjach cenzorskich okresu stalinizmu. (Na materiale GUKPPiW z 1950 roku). Warszawa 2018 IPN-KŚZpNP 8° ss. 191, il., streszcz. ang. IPN-KŚZpNP. (Centralny Projekt Badawczy IPN Władze PRL wobec Środowisk Twórczych, Dziennikarskich i Naukowych) (Dziennikarze, Twórcy, Naukowcy).

10916. WITUS Andrzej: Działalność Armii Czerwonej/Radzieckiej w powiecie ostródzkim (IV 1945 – VIII 1947). *Ostródzki Przegląd Historyczny*. T. 4: 2018 s. 69–95, streszcz. ang.

10917. WŁODKOWSKI Robert: Działalność biskupa szczecińsko-kamińskiego Jerzego Stroby w latach 1972–1978 w kontekście relacji państwo–Kościół (wybrane problemy). *Almanach Historyczny*. T. 20: 2018 s. 229–259, streszcz. ang.

10918. WOJTYCZA Krzysztof: Hufiec Kraków-Śródmieście w latach 1973–1989. Kraków 2018 Text 8° ss. 273, il. Kom. Hist. Krakowskiej Chorągwi ZHP.

10919. WOLSKI Artur: Mozaika opozycji politycznej w PRL w latach 1979–1989 ze szczególnym uwzględnieniem KPN. Piotrków Trybunalski 2018 ARWO 8° ss. 121, il.

10920. WOLSKI Mikołaj: „Zdecydowany reakcjonista”. Leopold Tyrmand w dokumentach organów bezpieczeństwa z lat 1945–1962 (zarys problematyki). *Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989*. [T.] 15: 2017 s. 381–404, streszcz. ang.

10921. WONIAK Katarzyna: Verdrängen und Wiederentdecken. Die Erinnerungskulturen in den west- und nordpolnischen Kleinstädten Labes und Flatow seit 1945. Eine vergleichende Studie. Marburg 2016.

Rec.: Hartwich Mateusz J., *Kwartalnik Historyczny*. R. 125: 2018 nr 4 s. 1013–1015.

10922. WOYNAROWSKA Ewa: Festiwal niepokorny „Młodzi muzycy młodemu miastu”

Stalowa Wola 1975–1980. Stalowa Wola 2018 KAVA – Design – Jacek Kawa Studio Projektowo Reklamowe 4° ss. 136, il.

10923. WOŹNIAK Norbert: Janusz Buczyński [ur. 1957] – jeden z bohaterów sierpeckiej Solidarności. *Nasze Korzenie*. Nr 15: 2018 s. 88–89.

10924. WOŹNIAK Sylwester: Konflikty pomiędzy duchowieństwem rzymskokatolickim a greckokatolickim na terenie Administratury Apostolskiej Kamińskiej, Lubuskiej i Prałatury Piłskiej w latach sześćdziesiątych XX wieku. *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 169–185, streszcz. ang.

10925. WOŹNIAKOWSKA Kinga: Codziennosc w sudeckich sanatoriach w latach 1950–1966. *Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych*. T. 79: 2018 s. 221–251, streszcz. ang.

10926. WÓJCICKI Andrzej: Konspiracja na ziemi kłobuckiej w latach 1945–1951. Kłobuck 2018 Andrzej Wójcicki 8° ss. 123, tabl. 2, il., mapy.

10927. WRÓBEL Janusz: Chipolbrok. Z dziejów polsko-chińskiego sojuszu morskiego 1950–1957. Łódź 2016.

Rec.: Skobelski Robert, *Studia Zachodnie*. [T.] 20: 2018 s. 279–283.

10928. WYBIERALIŚMY Polskę. Na podstawie materiałów z konferencji zorganizowanej z okazji 25. rocznicy wyborów parlamentarnych z 4 czerwca 1989 roku. Red. Mariusz Karwowski. Lublin 2014 Info Studio Agencja Reklamowo-Wydawnicza 8° ss. 105, nlb. 12, il.

Materiały konferencji, Lublin, 30 V 2014 r.

10929. WYDAWNICTWO Przedświt. Historia i ludzie. Nadzór merytoryczny Tomasz Dolecki. Warszawa 2018 Stow. Wolnego Słowa 8° ss. 128, il.

Dostępne także jako e-book.

Treść: Wójcik Katarzyna: Wydawnictwo Przedświt (1982–1989) s. 7–40; Czasy, ludzie, wspomnienia s. 41–121.

10930. WYKOWSKI Bogumił: Przygotowanie i przebieg wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 19 stycznia 1947 roku w powiecie szczecińskim oraz trudności organizacyjne Komitetu Powiatowego Polskiej Partii Robotniczej w Szczytnie po wyborach. *Rocznik Mazurski*. T. 22: 2018 s. 113–141.

10931. WYSZYŃSKA Elżbieta: Zuchy w szczepie 6 KDH „Leśni Ludzie” w latach 1982–1984. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 193–198.

10932. **ZA NASZĄ i waszą „Solidarność”**. Inicjatywy solidarnościowe z udziałem Polonii podejmowane na świecie (1980–1981). T. 1: Państwa pozaeuropejskie. Pod red. Patryka Pleškota. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 488, streszcz. ang. IPN–KŚZpNP. (Centralny Projekt Badawczy IPN Polska Emigracja Niepodległościowa 1945–1990).

Treść: Pleskot Patryk: Wokół inicjatyw solidarnościowych z udziałem Polonii s. 9–25; Wróbel Janusz: Geografia emigracji solidarnościowej. Zarys problemu s. 26–38; Wnuk Magdalena: Obóz dla uchodźców jako przystanek na drodze emigracji Polaków w latach osiemdziesiątych XX w. Przykład Austrii, Włoch i Szwecji s. 39–58; Pleskot Patryk: W poszukiwaniu metodologii badań nad emigracją lat osiemdziesiątych i inicjatywami solidarnościowymi Polonii s. 61–89; Wnuk Magdalena: Emigranci lat osiemdziesiątych w badaniach antropologa kultury s. 90–108; Frybes Marcin: Amerykanie polskiego pochodzenia oraz Polacy w USA wobec „Solidarności” w latach 1980–1989. Emocje, osoby i organizacje s. 111–227; Polec Patryk: Ponadnarodowa solidarność. Polonia Kanadyjska a ruch „Solidarności” w Polsce s. 228–251; Frybes Marcin: Polacy i środowiska polonijne w Meksyku wobec ruchu „Solidarność” w latach 1980–1989 s. 252–271; Pleskot Patryk: Głosy w oddali. Inicjatywy solidarnościowe podejmowane w krajach Ameryki Południowej i w latach 1980–1989 w perspektywie polskiej. Rekoncesja badawczy s. 272–322; Pleskot Patryk: Solidarnościowe inicjatywy podejmowane w Australii w latach 1980–1989 s. 323–397; Strękowski Jan: Skrzynka pocztowa POB 47, Tokyo Japan 157 s. 398–434; Zukowski Arkadiusz: Diaspora polska w Republice Południowej Afryki i jej prosolidarnościowa aktywność w latach 1980–1989. Wybrane problemy s. 435–456.

10933. **ZA NASZĄ i waszą „Solidarność”**. Inicjatywy solidarnościowe z udziałem Polonii podejmowane na świecie (1980–1981). T. 2: Państwa europejskie. Pod red. Patryka Pleškota. Warszawa 2018 IPN–KŚZpNP 8° ss. 782, streszcz. ang. IPN–KŚZpNP. (Centralny Projekt Badawczy IPN Polska Emigracja Niepodległościowa 1945–1990).

Treść: Pleskot Patryk: Wstęp s. 7–9; Pyłat Joanna Krystyna: Inicjatywy prosolidarnościowe środowisk polskich w Wielkiej Brytanii w latach 1980–1989 s. 10–143; Doherty Gabriel: Społeczność polskich emigrantów w Irlandii a kwestia „Solidarności” (1980–1989) s. 144–163; Heruday-Kielczewska Magdalena: Inicjatywy solidarnościowe Polonii i emigracji w latach 1980–1989: Francja s. 164–217; Goddeeris Idesbald: Polska migracja w Belgii i inicjatywy solidarnościowe w latach osiemdziesiątych s. 218–257; Miedema Christie: „Samą walkę musicie toczyć w Polsce”. Polscy emigranci w Holandii i pomoc dla Polski s. 258–315; Pick Dominik: Ludzie „Solidarności” w Republice Federalnej Niemiec w latach 1980–1989 s. 316–366; Hochuli Marianne: Solidarność z „Solidarnością”. Szwajcarskie inicjatywy solidarnościowe w latach 1980–1983 s. 367–422; Sasso Donatella: Inicjatywy solidarnościowe polskich emigrantów w północnych Włoszech w latach 1980–1989 s. 423–462; Konopka Tadeusz: Komitet Solidarności z „Solidarnością” w Rzymie s. 463–474; Faraldo José Maria: Polska emigracja w Hiszpanii i inicjatywy pomocy dla „Solidarności” w latach 1981–1989 s. 475–491; Kłoczynski Arnold: Inicjatywy solidarnościowe podejmowane przez Polaków w Szwecji w latach 1980–1989 s. 492–558; Strękowski Jan: Solidaritet Norge-Polen i polska reszta s. 559–626; Hajduk Bolesław: Polskie uchodźstwo niepodległościowe w Królestwie Danii wobec opozycji demokratycznej i NSZZ „Solidarność” w PRL (zarys problematyki) s. 627–652; Pleskot Patryk: Zamiast podsumowania s. 653–654; Suplement s. 655–737.

10934. **ZABŁOCKI Janusz**: Czas próby. Polski Związek Katolicko-Społeczny w latach 1983–1986. Lublin 2013 [System Graf] 8° ss. 320, il.

10935. **ZACMIŃSKI Andrzej**: Poezja agi-tacyjna w kampanii wyborczej do Sejmu PRL pierwszej kadencji z 26 października 1952 r. Tematyka – Obrazowanie – Polityka. *Dzieje Najnowsze*. R. 50: 2018 [nr] 2 s. 181–214, streszcz. ang.

10936. **ZAGRODZKI Janusz**: Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Koszalinie według założeń Mariana Bogusza. *Rocznik Koszaliński*. Nr 45: 2017 s. 95–102.

Lata 1947–1964.

10937. **ZAJDEL Jakub**: Pokolenia PRL na ekranie: w kontekście dokumentów prasowych z epoki. Katowice 2018 Wydaw. UŚ 8° ss. 322, nlb. 2, streszcz. ang., niem. (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 3695).

10938. **ZAKŁADY Przemysłowe R-1 w Kowarach 1948–1973**. Praca zbiorowa. Wyd. 2, popr., uzup. Kowary–Jelenia Góra 2017 Ad Rem 8° ss. 118, il., mapy + dysk optyczny (CD). (Kowarskie Kopalnie. Warto wiedzieć – pomoc dla przewodników turystycznych w Sudetach).

Z treści: Adamski Władysław: Historia górnictwa i kuznictwa kowarskiego s. 9–21; Dąbrowski Bogusław: Organizacja i zakres działania s. 22–28; Adamski Władysław: Złoza i przejawy rudne w obrębie bloku Karkonoszy po stronie polskiej (dotyczące występowania uranu) s. 29–47; Bareja Jerzy Wojciech: Prace geologiczno-poszukiwawcze w Zakładach Przemysłowych R-1 w Kowarach s. 48–65; Dąbrowski Bogusław: Roboty górnicze: poszukiwawcze i eksploatacyjne rud uranowych s. 66–75; Muras Karol: Zagrożenie radiacyjne pracowników kopalń uranowych i środowiska naturalnego na przykładzie kopalni „Podgórze” w Kowarach s. 76–87; Wisznikow-Pilak Swietlana: Historia, struktura, zabezpieczenie analityczne dla grup geologicznych do roku 1967, dla wydziału produkcji koncentratu uranowego metodą hydrometalurgiczną do 1972 r. s. 88–95; Masłowski Władysław: Zakład produkcji koncentratu uranowego s. 96–99; Tomys Bożena: Doświadczalna wytwórnia związków ziem rzadkich s. 100–102; Dąbrowski Bogusław: Organizacja transportu oraz obsługa samochodowa kopalni i grup geologiczno-poszukiwawczych s. 103–113; Gawor Franciszek: Wykorzystanie wyrobisk pokopalnianych dla celów dydaktycznych, badawczych, leczniczych i turystycznych s. 114–124.

Rec.: Kuźnierz Jakub: Kowarskie kopalnie. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 361–364.

Wyd. 1. 2016.

10939. **ZALEWSKA-OPALIŃSKA Bogumiła**: Podporucznik Władysław Dubielak [1924–1955] – Żołnierz Niezłomny – z powiatu gostyńskiego stracony w rakowieckim więzieniu. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 195–240, streszcz. ang., niem., ros.

10940. ZAPAŁOWSKI Andrzej: Działania OUN i UPA na terenie powiatu przemyskiego od stycznia 1947 r. do końca kwietnia 1947 r. *Przemyskie Zapiski Historyczne*. T. 21: 2017 s. 175–234.

10941. ZAPAŁOWSKI Andrzej: Granica w ogniu. 35. „przemyska” komenda odcinka WOP w działaniach przeciw OUN i UPA w latach 1945–1948. Warszawa 2016 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR; MHPRL 8° ss. 337, il.

10942. ZGROMADZENIE siostr św. Elżbiety w latach 1945–1989 w Polsce. Red. nauk. serii Agata Mirek. Lublin 2018 Ośr. Badań nad Geografią Hist. Kościoła w Polsce. KUL Jana Pawła II; Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety 8° ss. 1055, nlb. 1, il. KUL Jana Pawła II. Ośr. Badań nad Geografią Hist. Kościoła w Polsce. (Studia i Materiały do Historii Chrześcijaństwa w Polsce) (Zakony Żeńskie w PRL; t. 4).

Treść: Mirek Agata: Przedmowa s. 5–8; Werbińska Samuela: Słowo Przełożonej Generalnej s. 9–11; Sztylec Żaneta: Wstęp s. 13–20; Sztylec Żaneta: Prowincje Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety s. 21–155; Nikiel Paula Maria: Rozwój terytorialny Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety s. 157–397; Cebula Karolina: Członkinie zgromadzenia i ich formacja s. 399–514; Zipzer Teodozja: Działalność siostr elżbietanek prowincji polskich s. 515–707; Kemnic Piotra Anna: Życie religijne siostr i uczestnictwo Zgromadzenia w ważniejszych wydarzeniach Kościoła lokalnego i powszechnego s. 709–913; Sztylec Żaneta: Zakończenie s. 915–917.

10943. ZIĘBA Józef: Dlaczego nie zlikwidowano Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w okresie PRL? Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 201, nlb. 27, il.

Lata 1947–1952.

10944. ZINKOW Leszek: Ancient Egypt and the Polish archaeological research in Egypt in popular science magazines in 1946–1990. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 16: 2018 s. 88–100.

10945. ZIÓŁKOWSKA-MÓWKA Magdalena: Obraz polskich staroobrzędowców w prasie powojennej. *Materiały Muzeum Etnograficznego w Toruniu*. Nr 3: 2014 s. 51–73, streszcz. ang.

Lata 1950–2011.

10946. ZMUDA Wenancjusz: Nawiedzenie kopii Obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej w archidiecezji gnieźnieńskiej w latach 1978–1979. Studium historyczno-pastoralne. *Studia Bydgoskie*. T. 11: 2017 s. 121–163, streszcz. ang.

10947. ZUGAJ Leszek: Historia administracji w gminie Gostyń w latach 1945–1990. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 131–147.

10948. ZWIERZCHOWSKI Piotr: Oswajanie tabu seksualnego w kinie PRL. *Przegląd Historyczny*. T. 109: 2018 z. 2 s. 225–237, streszcz. ang.

10949. ZWROT polityczny '48. Między polską drogą a projektem uniwersalnym. Cz. 2. Red. nauk. Marek Jabłonowski, Włodzimierz Janowski. Warszawa 2015 Wyd. Dziennikarstwa i Nauk Polit. Uniw. Warszawskiego [i in.] 8° ss. 508, il., streszcz. ang. (Polska Mniej Znana 1944–1989; t. 10).

Zawiera zapis dyskusji oraz materiały źródłowe. Cz. 1. 2013.

10950. ZYCHOWICZ Karolina: Koncepcje realizmu w polskiej krytyce artystycznej lat 1945–1955. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 24–35, streszcz. ang.

10951. ZYCHOWICZ Piotr: Skazy na panцерzach. Czarne karty epopei Żołnierzy Wyklętych. Poznań 2018 Dom Wydawniczy Rebis 8° ss. 407, tabl. 32, il.

Toż. Wyd. 2, rozsz. Poznań 2018 ss. 423, tabl. 32, il. Zob. poz. 10687.

10952. ZYSIAK Agata: Punkty za pochodzenie. Powojenna modernizacja i uniwersytet w robotniczym mieście. Kraków 2016.

Rec.: Chłosta-Sikorska Agnieszka, *Zapiski Historyczne*. T. 83: 2018 z. 2 s. 274–282.

10953. ZYSNARSKI Jerzy: Początki straży pożarnej, czyli pierwsza w dziejach Gorzowa manipulacja. *Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archivalny*. Nr 25: 2018 s. 171–183, streszcz. ang., niem.

Lata 1945–1946.

10954. ŻOŁNIERZE wyklęci. Antykomunistyczne podziemie zbrojne po 1944 roku. [Aut.] Dawid Goliński [i in.]; pomysł, koncepcja i wybór il. Adam Borowski; wybór i oprac. Grzegorz Wąsowski i Leszek Żebrowski. Warszawa 2017 Volumen 4° ss. 751, nlb. 1, il.

Do 1956 r.

10955. ŻUŁAWY w 1945 roku. Niedomknięte księgi. Pod red. Tomasza Glinieckiego i Marcina Owsńskiego. Sztutowo 2018 Muzeum Stutthof 8° ss. 238, il., mapa.

Materiały z konferencji naukowej, Gdańsk, 1 XII 2017 r.

Treść: Michalski Jacek: Przedmowa s. 7; Gliniecki Tomasz, Owsński Marcin: Wstęp s. 9–12; Chrzanowski Bogdan: Prusy Wschodnie w planach Polskiego Państwa Podziemnego. Działalność bieżąca i plany powojenne s. 15–27; Gliniecki Tomasz: Atak na Gdańsk od strony Żuław w świetle dziennika działań bojowych 2. Armii Uderzeniowej za marzec 1945 roku s. 29–47; [K.W.Cr.]: Z walk o miasto i zamek w Malborku. Relacja K.W.Cr. [Wyd.] Ryszard Rząd s. 49–65; Łakuszyń Wojciech: Armia Czerwona

wobec alianckich jeńców wojennych na Żuławach w 1945 roku. Sygnalizacja potrzeb badawczych s. 67–72; Czerwiński Daniel: Sowicka administracja wojenna w powiecie gdańskim w świetle dokumentacji oznaczeniowej Armii Czerwonej i skarg polskich osadników s. 73–81; Westphal Marcin: Powojenne próby kontynuowania produkcji miniaturowych U-Bootów typu XXVII B5 „Seehund” w Stoczni nr 16 w Elblągu s. 83–98; Garba Bartłomiej: Wysiedlenie Niemców z powiatu malborskiego w latach 1946–1947 s. 99–111; Owiński Marcin: Żuławy na łamach „Dziennika Bałtyckiego” w latach 1945–1948 s. 115–150; Polejowski Karol: Malborska grupa wsparcia 5. Brygady Wileńskiej AK (1945–1946) s. 151–166; Lach Halina: Sprawa wytyczenia i delimitacji polsko-radzieckiej granicy przylegającej do Morza Bałtyckiego po II wojnie światowej s. 167–180; Lach Wiesław Bolesław: Organizacja i działania w 1946 roku 22. Komendy Odcinka Wojsk Ochrony Pogranicza w Braniewie w ochronie granicy przylegającej do Morza Bałtyckiego s. 181–191; Tymiński Marcin: Żuławy i Mierzeja Wiślana 1945 roku w świadectwach archeologicznych s. 193–201; Hochleitner Janusz, Jamroz Robert: Upamiętnianie bohaterów historii najnowszej a świadomość historyczna mieszkańców Żulaw s. 203–209; Paprot-Wielopolska Aleksandra: Pamięć o 1945 roku na Żuławach w narracjach powojennych osadników – perspektywa antropologiczna s. 211–224; Kępski Łukasz: Dzień osadnika w Nowym Dworze Gdańskim – geneza, realizacja, plany na przyszłość s. 225–233.

10956. ŻURALSKI Jan: 40. Pułk Piechoty – 40. Pułk Zmechanizowany w Bolesławcu w latach 1946–1962. Cz. 2. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr:] 2018 s. 32–49.

Cz. 1 pt.: 40. Pułk Piechoty w Bolesławcu w latach 1946–1962. *Tamże*. T. 9: 2016.

10957. ŻUREK Jacek: Ruch „księży patriotów” w województwie katowickim w latach 1949–1956. Wyd. 2, uzup. Warszawa–Katowice 2018 Fund. Centrum Badań nad Historią Kościoła im. ks. Wincentego Myszora 8° ss. 450, il., streszcz. w jęz. lit., niem., słowackim. (Zródła do Dziejów Kościoła Katolickiego na Górnym Śląsku; nr 21).

Wyd. 1. Warszawa 2009.

10958. ŻYCIE społeczne, kultura i polityka w okresie PRL. Red. Paulina Szymczyk, Monika Maciąg. Lublin 2018 Fund. na rzecz Promocji Nauki i Rozwoju Tygiel 8° ss. 153, il.

Treść: Łochowska Barbara: „Na co w koleje tej czekasz? Na starość, na starość, na starość! (...) Co kupisz, gdy dojdziesz? Zmęczenie, zmęczenie, zmęczenie”, czyli zakupy spożywcze w PRL w latach 1976–1989 s. 7–19; Smyczek Katarzyna: Sadyra w służbie „odwilży”. O ingerencjach cenzury w felietonach „Notatki naiwnego” Zygmunta Ościenia s. 20–29; Szymala Jacek: Związki filmu i historii w wybranych publikacjach polskich z lat 1969–1989 s. 30–44; Kalka Antoni: Między państwem a społeczeństwem – miejsce i rola szkoły w systemie PRL s. 45–56; Drzewiecki Piotr: „Regulacja poprzez kryzys” – wymiana elit partyjnych a rola prowokacji w kreowaniu kryzysów społeczno-politycznych s. 57–69; Pachucki-Włosek Krystian: Epoka Edwarda Gierka – początek pościgu za zachodem i początek kryzysu s. 70–88; Marczak Dominika: Wpływ reform gospodarczych w okresie transformacji systemowej na polskie społeczeństwo. Trudna droga do spójności społeczno-ekonomicznej s. 89–99; Wielgosz Łukasz: Trust partyjny w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Niemieckiej Republice Demokratycznej s. 100–122; Frączkiewicz Kamil: Wydział Propagandy Komitetu

Wojewódzkiego Polskiej Partii Robotniczej we Wrocławiu s. 123–134; Frączkiewicz Kamil: Skargi i doniesienia na wojsko radzieckie i polskie do starostwa powiatowego w Nysie w latach 1945–1946 s. 135–152.

d) 1989–2018

Źródła

Zob. poz. 1727, 2465, 3403, 8261, 8964, 8994, 9020, 9683, 9694, 9701, 9712, 9724, 9749, 9765, 9787, 9819, 9841, 9851, 9866, 9879, 9883, 10224, 10226, 10228, 10231, 10232, 10244, 10245, 10249, 10253, 10257, 10258, 10259, 10260, 10261, 10266, 10271, 10275, 10276, 10293, 10295, 10303, 10305, 10309, 10310, 10311, 10313, 10315, 10322, 10324, 10331, 10336, 10352, 10359, 10367, 10371, 10372, 10380, 10383, 10389, 10391, 10399, 10402, 11084, 11105, 11108, 11162.

10959. 20 LAT Bielskiej Zadymki Jazzowej. 15 lat z Grupą Lotos. Oprac. graf., skład i przygot. do dr. Jarosław Szymański. Bielsko-Biała 2018 Stow. Sztuka Teatr 4° ss. 185, nlb. 117, il.

Fragmenty wspomnień i przedruki tekstów prasowych, l. 1999–2017.

10960. 20 LAT minęło... jak jeden dzień. Pod red. Ewy Szymańskiej i Iwony Radel. Leszno 2018 Stow. Uniw. Trzeciego Wieku 8° ss. 64, il.

Antologia wspomnień z Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Lesznie, l. 1998–2018.

10961. 25 LAT rozgłośni radiowej archidiecezji przemyskiej. Red. Krystyna Berbec [i in.]. Przemysł–Jarosław 2018 Wydaw. Archidiec. Przemyskiej; Ośr. Kultury i Formacji Chrześcijańskiej im. s. B. Anny Jenke 8° ss. 175, nlb. 1, il.

Zawiera gł. wspomnienia, l. 1993–2018.

10962. BUREK Tomasz: Z Dziennika kwarantanny. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 63–65.

Zapiski z okresu 4 X 1996 – 19 V 1999 r.

10963. ĆWIERĆWIECZE samorządu sądeckiego. Red. Sławomir Sikora. Nowy Sącz 2017.

Antologia wspomnień samorządowców.

Rec.: Molendowicz Wojciech, *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 372–374.

10964. DEMBIŃSKI Andrzej: „Kariera” klawisza. Kraków 2016 Impuls 8° ss. 225, nlb. 1.

Toż. Wyd. 2 uzup. Kraków 2018 ss. 229, nlb. 1, il.

Wspomnienia funkcjonariusza Służby Więziennej, l. 1988–2016; zawiera także słowniczek gwary więziennej.

10965. ETOS Solidarności. Konferencja Ruchu Obywatelskiego 9–10 grudnia 1989 roku. Wybór źródeł. Oprac. i wybór materiałów źródłowych Justyna Orysiak, Robert Kubaś, Maciej

Pindelski. Warszawa 2018 Kancelaria Senatu 4° ss. 176, nlb. 1, il. (Teki Archiwum Senatu; z. 2).

Tekst gł. w postaci faksymiliów.
Dostępny także jako e-book.

10966. HEJNOWICZ Maciej: Moje spotkanie i rozstania z „Kęczaninem”. *Almanach Kęcki*. Nr 19: 2015 [dr.:] 2016 s. 155–164.

Wspomnienia założyciela i pierwszego redaktora naczelnego czasopisma, od 1990 r.

10967. JANDA Krystyna: *Dziennik 2003–2004*. Warszawa 2017 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 674, nlb. 1, il. (Cała Janda).

10968. JANDA Krystyna: *Dziennik 2005–2006*. Warszawa 2018 Prószyński i S-ka – Prószyński Media 8° ss. 598, nlb. 3, il. (Cała Janda).

10969. KOMOROWSKI Antoni F[ranciszek]: Międzynarodowe uwarunkowania przemian AMW w drodze do NATO w latach 1994–2003. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 195–199.

Autor był w l. 1994–2003 komendantem-rektorem Akademii Marynarki Wojennej.

10970. KOMOROWSKI Antoni F[ranciszek]: Niektóre refleksje i dokonania z okresu kierowania Akademią Marynarki Wojennej w latach 1994–2003. *Biuletyn Historyczny*. Nr 33: 2018 s. 186–194.

10971. KONFERENCJA dwa plus cztery 1990. Aspekty polskie. Oprac., wybór i przygot. do dr. Marek Jabłonowski, Włodzimierz Janowski, Grzegorz Sołtysiak. Warszawa–Pułtusk 2016 Wyd. Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniw. Warszawskiego; AAN; Oficyna Wydawnicza Aspra-JR; Fund. Archiwum Dokumentacji Hist. PRL 8° ss. 386, nlb. 3, streszcz. niem. Wyd. Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniw. Warszawskiego, AAN w Warszawie, Fund. Archiwum Dokumentacji Hist. PRL.

Toż. Wyd. 2, uzup. Warszawa–Pułtusk 2018 ss. 466, nlb. 3, streszcz. niem.

10972. KURIAŃSKI Mieczysław: Katecheza wśród młodzieży Wrocławia i okolic w latach 1994–2011. Wspomnienia nauczyciela-wychowawcy. *Dydaktyka Literatury i Konteksty*. [T.] 37: 2018 s. 131–134.

10973. MINKNER Jan Karol: *Kabaret Teka i Goście*. Radio Opole. Misja dobrego humoru w latach 2002–2016. Opole 2017 Radio Opole; Zakł. Poligraficzny Sindruk 8° ss. 271, il.

Wspomnienia.

10974. NASZ Almanach. *Almanach Kęcki*. Nr 20: 2016 [dr.:] 2017 s. 7–20.

Treść: Brzuska Kazimierz: XX Almanach Kęcki – jubileusz. [Lata 1997–2016] s. 7–11; Drożdżik Irena: „Almanach Kęcki” nadal bliski naszym myślom s. 12–13; Bułka Grażyna: Wspominam ten czas ze wzruszeniem... s. 14–16; Kaczmarczyk Barbara: Siła pozytywnej motywacji s. 17; Nowak Alina: Przyjazna strategia długomyślnych s. 18–20.

10975. [NOWAKOWSKI Józef]: Profesora Józefa Nowakowskiego sztuka epistolarna. [Wyd.] Bogdan Patryn. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 3: 2017 s. 243–270, streszcz. ang.

Zawiera pięć listów do B. Patryna z l. 2009–2011.

10976. OLSZÓWKA Jerzy: *Moje Radio czyli Kulisy powstania RDN i nie tylko powstania...* Tarnów 2018 RDN Małopolska; Wydaw. Dec. Tarnowskiej Biblos 8° ss. 306, nlb. 1, il.

Wspomnienia dziennikarza-duchownego (ur. 1963) z pracy w rozgłośni RDN, l. 1993–2018.

10977. OSSOWSKA Stanisława: Wspomnienia z 25 lat Fundacji Kultury Informacyjnej. Nadarzyn 2018 Oficyna Informatyczna 8° ss. 100, il.

Wspomnienia członkini zarządu (ur. 1950), l. 1993–2018.

10978. POLAK Robert: *Raport Borsuka. ISAF – nie dla idiotów. Dziennik wojenny z Afganistanu. Oświęcim 2018 Napoleon V 8° ss. 143, nlb. 1, tabl. 26, il.*

Zapiski żołnierza Polskiego Kontyngentu Wojskowego z l. 1998–2010.

10979. POLSKA droga do Unii Europejskiej w świetle spuścizny Jana Kułakowskiego. Dokumenty i materiały. Oprac., wybór i przygot. do dr. Marek Jabłonowski, Włodzimierz Janowski, Grzegorz Sołtysiak. Warszawa–Olsztyn–Pułtusk 2018 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR; AAN; Inst. Nauk Polit. Wyd. Nauk Społ. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego; Fund. Archiwum Dokumentacji Hist. PRL 8° ss. 254, nlb. 3, streszcz. ang. Inst. Nauk Polit. Wyd. Nauk Społ. Uniw. Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, AAN w Warszawie, Fund. Archiwum Dokumentacji Hist. PRL.

Lata 1996–2002.

10980. SUCHOCKA Hanna: *Ambasador u trzech papieży*. Kraków 2018 Wydaw. Liter. 8° ss. 579, nlb. 4, il.

Wspomnienia z okresu pełnienia funkcji ambasadora w Watykanie, l. 2001–2013.

10981. SZ. Mariusz, pseud. Szlachet: *Miasto Młodych Wilków. Cz. 1: Chłopcy z Pruszkowa. Brzezia Łąka 2018 Poligraf 8° ss. 228, il.*

Toż. Cz. 2: *Walka z Temidą. Brzezia Łąka ss. 226, nlb. 2, il.*
Wspomnienia z działalności w grupie przestępczej, l. 1999–2006.

10982. WYBÓR źródeł do dziejów ZHP i ZHR w latach 2017–2018. Wybór i oprac. Katarzyna Marszałek. Kraków 2018 Impuls 8° ss. 302, il.

Opracowania

Zob. poz. 3402, 3668, 7030, 10500, 10527, 10586, 10591, 10615, 10682, 10778, 10945.

10983. X – DZIESIĘCIOLECIE Błóńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku 2008–2018. Do dr. przygot. Roman Nowoczewski. Błonie 2018 Ereni 8° ss. 201, nlb. 2, il.

Księga pamiątkowa.

10984. 10 LAT Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Szymona Szymonowica w Zamościu: 2005–2015. Zamość 2015 Drukarnia Cyfrowa Triada Jan Ciesielski; na zlec. Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej im. Szymona Szymonowica 4° ss. 167, nlb. 1, il. + Wykaz Absolwentów ss. 15.

10985. X LAT „Rocznika Bolesławieckiego”. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 8–16.

Treść: Od redakcji s. 8–9; Miodek Jan: Na jubileusz „Rocznika Bolesławieckiego” s. 10; Nowosielska-Sobel Joanna: Rola „Rocznika Bolesławieckiego” w kreowaniu tożsamości kulturalnej regionu s. 11–12; Strauchold Grzegorz: 10 lat „Rocznika Bolesławieckiego” s. 13–15; Nowakowski Rafał: „Rocznik Bolesławiecki” – wizytówka miasta s. 16.

10986. 15 LAT Uniwersytetu Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim 2003–2018. Oprac. red. Matylda Niewójt, Krystyna Borys, Jadwiga Myśliwska, Józef Pazderski. Ostrowiec Świętokrzyski 2018 Stow. Uniw. Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości 8° ss. 181, nlb. 3, il.

10987. 20 LAT Dziecięco-Młodzieżowej Orkiestry Dętej i Mażorettek z Węczyicy Wielkiej. 1998–2018. Węczyica Wielka 2018 Gm. Ośr. Kultury 8° ss. 63, nlb. 2, il.

Kalendarium.

10988. 20 LAT istnienia Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Polsce. Pod red. Anny Pachowicz. Tarnów 2018 Wydawnictwa Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej 4° ss. 241, nlb. 5.

Lata 1998–2018.

10989. XX-LECIE Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Zamościu 1998–2018. Zespół red. Janusz Szatkowski [i in.]. Zamość 2018 Woj. Ośr. Ruchu Drogowego 8° ss. 159, il.

10990. XXV LAT w naukach ekonomicznych. Dokonania, wyzwania, perspektywy.

Red. nauk. Ryszard Bartkowiak, Michał Matusewicz. Warszawa 2018 Oficyna Wydawnicza SGH. Szkoła Gł. Handlowa 8° ss. 583, il.

Materiały sympozjum, Warszawa, 11–13 VI 2018 r.

Z treści: Borowski Krzysztof: Ocena efektywności strategii regulamego inwestowania na rynku finansowym w okresie 1999–2017 na przykładzie 25 indeksów giełd światowych i cen czterech metali szlachetnych s. 75–97; Kightley Marta: Triumf niemieckiej szkoły historycznej w Japonii. [Ekonomia, przełom XIX/XX w.] s. 229–238; Marzec Anna, Redel Danuta: Aktywna przedsiębiorstw i źródła ich finansowania w latach 2003–2015 s. 283–295; Pieriegud Jana: Ekonomika transportu kolejowego – ewolucja kierunków badań. [XIX–XXI w.] s. 325–343; Słobodzian Ludmiła: Ewolucja podejścia do prywatyzacji w Polsce w okresie transformacji: społeczna percepcja przemian własnościowych s. 373–388; Ziółkowska Marta: Tendencje rozwojowe powiązań franczyzowych w Polsce – perspektywa 25 lat s. 557–567.

10991. 25 LAT Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 1993–2018. Red. Iwona Hofman, Marek Pietras, Beata Surmacz, Wojciech Ziębara. Lublin 2018 Wydaw. UMCS 8° ss. 148, nlb. 1, il. + dysk optyczny (CD-ROM).

10992. XXV LAT Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 1993–2018. Wydanie jubileuszowe. Red. Agnieszka Cybal-Michalska, Agnieszka Gromkowska-Melosik, Kinga Kuszak, Magdalena Piorunek, Waldemar Segiet. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. UAM 4° ss. 294, il. UAM w Poznaniu.

Księga pamiątkowa.

10993. 25-LECIE Harcerskiego Kręgu Seniorów „Włochy” im. hm. Eugeniusza Janca. Oprac. red. Anna Szymańska, Wiktoria Thierry-Frańczak. Warszawa 2016 Urząd Dzielnicy Włochy m.st. Warszawy 8° ss. 48, il. ZHP. Chorągiew Stołeczna.

Lata 1991–2016.

10994. 25-LECIE praw doktoryzowania na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu. Red. Jolanta Markwart, Elżbieta J. Siek. Radom 2018 Inst. Nauk.-Wydawniczy „Spatium” 8° ss. 250, il.

Lata 1993–2018.

10995. 30 LAT parafii pw. Świętego Stefana w Radomiu. Red. Michał Krawczyk. Radom 2018 Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Stefana; Michał Krawczyk 8° ss. 120, il.

10996. 700 LAT Lublina. Rok z życia miasta. Inspiracja dziedzictwem, duma z Lublina, rozwój ku przyszłości. Red. Miłosz Zieliński.

Lublin 2018 Urząd M.; Centrum Kultury 8° ss. 295, nlb. 5, il.

Obchody jubileuszu w 2017 r.

10997. 80 LAT działalności Oddziału SIMP w Rzeszowie. Lata 1938–2018. Opis ostatnich 20 lat 1998–2018 działalności stowarzyszenia jest kontynuacją wydania z czerwca 1998 roku z okazji 60 lat SIMP. Oprac. zespół Janusz Dobrzański [i in.]. Rzeszów 2018 NOT; Stow. Inżynierów i Techników Mechaników Pol. Zarząd Oddz. 8° ss. 215, il.

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich.

10998. ADAMSKA Aneta: Obchody 700-lecia Lublina na UMCS. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Sectio F: Historia. Vol. 72: 2017 s. 231–241.

Konferencje naukowe krajowe i międzynarodowe związane z obchodami w 2017 r.

10999. ANDREJUK Katarzyna, Oleksiyenko Olena: Experience of migrant self-employment as „economisation of ethnicity”. Indian and Chinese entrepreneurs in Poland. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 3 s. 77–96.

Lata 2014–2017.

11000. ANDRUSIEWICZ Piotr: Ewolucja portali horyzontalnych w XXI wieku na przykładzie strony głównej Onetu. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: *Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia*. [T.] 15: 2017 s. 392–401, streszcz. ang.

Lata 1996–2008.

11001. ANTONOWICZ Michał: Konfederacja barska w polskim dyskursie publicznym po 1989 roku. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 273–290, streszcz. ang., niem., ros.

11002. BARSZCZ Marek: Koncepcje rozwiązania kryzysu ekonomicznego przez dominujące polskie partie polityczne w latach 2008–2009. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 254: *Studia Politologica*. [T.] 19: 2017 s. 116–125, streszcz. ang.

11003. BARTKOWSKI Jerzy: OKP jako elita władzy. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 2 s. 11–48, streszcz. ang.

Obywatelski Klub Parlamentarny, l. 1989–1991.

11004. BARTNICKI Roman: Wydział Teologiczny UKSW w latach 2013–2017. *Studia Theologica Varsaviensia*. R. 56: 2018 [nr] 1 s. 113–134, streszcz. ang.

11005. BOLIŃSKA Monika, Dykas Paweł, Kowalczyk Anna: Przestrzenne różnicowanie rozwoju ekonomicznego powiatów w latach 2002–2014. *Studia Prawno-Ekonomiczne*. T. 107: 2018 s. 197–219, streszcz. ang.

11006. BONUSIAK Andrzej: Mariupolacy. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 1 s. 277–303, streszcz. ang.

Polacy ewakuowani z Mariupola na Ukrainie do Polski, l. 2000–2015.

11007. BRZUSKA Kazimierz: 20 lat kwestowania. *Almanach Kęcki*. Nr 21: 2017 [dr.:] 2018 s. 100–103.

Zbiórka na odnowę zabytków kęckiego cmentarza, od 1997 r.

11008. BUCZEK Katarzyna: Sprawozdanie z obchodów Roku Henryka Sienkiewicza na Litwie. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 1 s. 247–252.

W 2016 r.

11009. BUGAJSKI Jarosław: Młodzież doby transformacji. Postawy i zachowania z perspektywy socjologicznej. Edinburg–Milanówek 2018 Edinburg Education Publishing House; Centrum Profilaktyki Społ. – Oficyna Wydawnicza von Velke 8° ss. 476, il.

Lata 1989–2018.

11010. CEBUL Krzysztof: Miejsce i rola Polski w Unii Europejskiej w świetle debat parlamentarnych w Sejmie RP w latach 2004–2011. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. UKSW 8° ss. 465.

11011. CENDER Jarosław: Szydłowiecka Liga Piątek Piłkarskich 1996–2001. Szydłowiec 2018 Ikona 8° ss. 201, nlb. 14, il.

11012. CENTRUM Szkolenia Łączności i Informatyki im. gen. bryg. Heliodora Cepy w Zegrzu, 1997–2017. Red. Mirosław Pakuła. Warszawa 2017.

Rec.: Jankowiak Mirosław, *Rocznik Legionowski*. T. 10: 2017 s. 290–291.

11013. CHMIELECKI Adam: Stowarzyszenie „Godność” 1993–2018. Oprac. graf. Teresa i Andrzej Sowińscy. Gdańsk 2018 Patria Media 8° ss. 184, il.

11014. CHROBAK Piotr: Referendum akcesyjne do Unii Europejskiej oraz wybory do Parlamentu Europejskiego w Szczecinie na tle Pomorza Zachodniego i Ziemi Lubuskiej w latach 2003–2014. Preferencje wyborcze mieszkańców regionów zachodniopomorskiego i lubuskiego. Poznań 2018 Wydaw. Nauk.

Wydz. Nauk Polit. i Dziennikarstwa UAM 8° ss. 583, streszcz. ang. UAM w Poznaniu. Wydz. Nauk Polit. i Dziennikarstwa.

Tyt. równol.: Accession referendum to European Union and elections to European Parliament in Szczecin on the background of West Pomeranian and Lubusz Land in the years 2003–2014. Electoral preferences of the inhabitants of the West Pomeranian and Lubusz regions.

11015. CHUDOBA Marcin: Komiksy wydawnictwa Marvel Comics na polskim rynku wydawniczym w latach 2012–2016 (publikacje zwarte). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 268–285, streszcz. ang.

11016. CHWASTYK-KOWALCZYK Jolanta: „Ekspresje” (2010–2015) – Rocznik Stowarzyszenia Pisarzy Polskich za Granicą w Londynie. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 3 s. 75–99, streszcz. ang.

11017. CIESIELSKA Marta: 20 lat Western City. *Rocznik Jeleniogórski*. T. 50: 2018 s. 109–118, streszcz. ang., czes., niem.

W Ściegnach k. Karpacza, od 1998 r.

11018. CZARNECKA Aleksandra: Popularyzacja systemu pedagogicznego Marii Montessori na łamach czasopisma „Wychowanie w Przed-szkolu” w latach 1989–2017. *Pedagogika*. T. 27: 2018 nr 1 s. 457–471.

11019. DĄBROWSKA-CENDROWSKA Olga: Prasa kobieca w Polsce w latach 1989–2017 – próba diagnozy rynku. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 4 s. 27–44, streszcz. ang.

11020. DELONG Marek: Wybrane kwestie wychowania młodego pokolenia w enuncjacji Konferencji Episkopatu Polski w latach 1989–2013. *Studia Sandomierskie*. T. 24: 2017 s. 249–260.

11021. DOLAT Krystyna: Kalendarium wybranych wydarzeń z historii Gimnazjum nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Kutnie 1999/2000–2017/2018. *Kutnowskie Zeszyty Regionalne*. T. 22: 2018 s. 351–420.

11022. DOŁHAŃ Bronisław: Wiejski Dom Kultury w Bielicach. Historia budowy (1992–1995) i działalność (1995–2015). Bielice–Nowa Ruda 2015 Wydaw. Maria 8° ss. 111, nlb. 5, il.

11023. DOM dla Niepełnosprawnych w Piekoszowie im. Sługi Bożego ks. Wojciecha Piwowarczyka. Jubileusz 25-lecia Domu (1993–2018) i 20-lecia Katolickiego Stowarzyszenia

Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół „Nasz Dom” (1998–2018). Red. Jan Jagielka. Kielce 2018 Wydaw. Jedność 8° ss. 135, il.

11024. DOPKO Aleksandra: Naszej Matce i Królowej... 25 lat Parafii pw. NMP Królowej Polski w Stawie Lubelskim. Lublin 2018 Wydaw. Jut 4° ss. 47, nlb. 1, il.

Lata 1993–2018.

11025. DOŚWIADCZENIA z zaangażowania Polski w operacje wojskowe w Islamskiej Republice Afganistanu w latach 2002–2014. Red. Robert Reczkowski. Wyd. 2, popr. Bydgoszcz 2018 Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych 8° ss. 225, nlb. 1, il. Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych im. gen. broni Władysława Sikorskiego.

Wyd. 1. 2016.

11026. DRZEWIECKI Bartosz, Kiryk Feliks, Meus Konrad: Trzebinia. Dzieje miasta i regionu 1989–2017. Kraków–Trzebinia 2018 Urząd M. 8° ss. 462, tabl. 80, il.

11027. DUDA Krystyna: Zjazd rodzin jeńców Oflagu II D Gross Born. Łambinowice, 16 listopada 2017 r. *Łambinowski Rocznik Muzealny*. [R.] 40: 2017 s. 187–195, streszcz. ang., niem.

11028. DUMIŃSKA-KIERSKA Anna: 20 lat Powiatu Płońskiego. Płońsk–Inowrocław 2018 Pow. Płoński; Totem.com.pl 4° ss. 160, il.

11029. DWADZIEŚCIA lat Fundacji AMF „Nasza Droga”. Red. Ewa Krawiecka. Ostrów Mazowiecka–Opole 2018 Fund. AMF „Nasza Droga”; Zakł. Poligraficzny Sindruk 8° ss. 219, nlb. 1, il.

Kalendarium, księga pamiątkowa, l. 1998–2018.

11030. DZIEDZICZAK-FOLTYN Agnieszka: Reformy w polskim szkolnictwie wyższym po 1990 r. w świetle nauki o polityce publicznej. *Studia z Polityki Publicznej*. 2018 nr 2 s. 9–23.

11031. FISZER Józef M.: Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z 17 czerwca 1991 roku: geneza, cele, realizacja. Sukcesy, porażki i perspektywy w kontekście kryzysu migracyjnego w Europie. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 4 s. 45–69, streszcz. ang.

11032. FRANZ Maciej: „Pod wojenną banderą” – krótka historia czasopisma wojenno-morskiego. *Studia z Dziejów Polskiej Historiografii*

Wojskowej. T. 19: 2018 s. 297–307, streszcz. ang.

Lata 1990–1993.

11033. GEOGRAFIA wyborcza Polski. Interpretacje postaw i zachowań obywateli. Red. nauk. Tomasz Koziello, Dominik Szczepański. Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 339, il., streszcz. ang.

Z treści: Koziello Tomasz, Szczepański Dominik: Wprowadzenie s. 7–11; Marzęcki Radosław: Zróżnicowanie światopoglądowe a zachowania wyborcze młodych Polaków w 2015 r. s. 76–96; Ignasiak Agnieszka: Zachowania wyborcze elektoratu wybranych miast średniej wielkości w Polsce w latach 2001–2015 s. 97–112; Skorupska Magdalena: Nieważne głosy w wyborach parlamentarnych w Polsce w latach 2001–2015 z perspektywy badań geograficzno-politycznych s. 113–130; Koziello Tomasz: Województwa o najwyższym poparciu społecznym Ligi Polskich Rodzin w wyborach parlamentarnych, europejskich i samorządowych (2001–2007) s. 131–153; Drzonek Maciej: Pochwała bezpartyjności? Paradoxy zachowań elektoratów partyjnych w wyborach prezydenta Szczecina s. 154–168; Szczepański Dominik: Agitacja wyborcza na terenach kościelnych a postawy respondentów w elekcjach wyborczych w Polsce w 2015 r. s. 169–179; Zawadzka Katarzyna: Działacze środowiska LGBT na polskiej scenie politycznej s. 180–192; Chwedoruk Rafał: Regionalne zróżnicowanie poparcia w wyborach parlamentarnych po 2004 r. dla socjaldemokracji w Polsce na tle innych państw Europy Środkowej i Wschodniej s. 195–220; Sieklucki Dominik: Pozycja partii postpepeteerowskiej lewicy na polskiej scenie politycznej w perspektywie wyborów prezydenckich i parlamentarnych 2015 r. s. 221–235; Tomczak Łukasz: Partie i ugrupowania polityczne w wyborach do Sejmiку Województwa Zachodniopomorskiego s. 236–248; Madras Tomasz: Geografia wyborcza województwa podlaskiego s. 249–264; Hayn Paweł: Wybory samorządowe do Rady Miasta Dębica w 2010 i 2014 r. – analiza porównawcza s. 265–276; Kasprzyk Wojciech Marek: Obraz powyborczy (w wybranych miastach) w województwie dolnośląskim i podkarpackim po wprowadzeniu systemu jednomandatowych okręgów wyborczych s. 277–292; Furman Wojciech: Sprawozdawcy czy doradcy? Działania dziennikarzy gazet regionalnych „Nowiny” i „Głos Szczeciński” w parlamentarnej kampanii wyborczej w 2015 r. s. 295–313.

11034. GIMNAZJUM im. Jana Pawła II w Zręcinie. 1 IX 1999 – 31 VIII 2018. Pod red. Renaty Młodzińskiej i Pawła Przetacznika. Zręcin–Krosno 2018 Jaskulski Zbigniew – Zakł. Usług Poligraficznych Drukarnia 8° ss. 467, il.

11035. GLIŃSKI Waldemar: Spór o charakter i sens dalszego istnienia Układu Warszawskiego w stosunkach polsko-radzieckich w latach 1989–1990. *Studia Podlaskie*. T. 26: 2018 s. 143–167, streszcz. ang.

11036. GRAMZA Grażyna, Steur Agnieszka: „Zrozumieć dwujęzyczność” – doroczna konferencja dla nauczycieli pracujących z polskimi uczniami w szkołach holenderskich. *Biuletyn Historii Wychowania*. [Nr] 39: 2018 s. 119–130.

Lata 2014–2017.

11037. GRENDA Magdalena: Poznańscy Ofceusze. Teatr alternatywny Poznania po 1989

roku jako zjawisko artystyczne, społeczne i kulturowe. Poznań 2018 Wydaw. Nauk. Wyzd. Nauk Społ. UAM 8° ss. 286, tabl. 20, il., streszcz. ang. Wyzd. Nauk Społ. UAM. (Monografie).

11038. GURDA-JAROSZEWSKA Milena: Stowarzyszenie „Starówka Płocka”. *Nasze Kozienie*. Nr 14: 2018 s. 103–107.

Od 1997 r.

11039. GUZEWICZ Wojciech: Katalog duchowienstwa diecezji elckiej. Zmiany administracyjno-personalne w latach 1992–2017. *Elk 2018* Wydaw. Diec. Adalbertinum 8° ss. 73, nlb. 4, mapa.

11040. HISTORIA Liceum Ogólnokształcącego nr III im. Juliusza Słowackiego w Otwocku. 25-lecie szkoły. Zespół red. Ewa Bednarska-Piętka, Jolanta Wakulińska, Zofia Winiarek. Otwock–Józefów 2018 LO nr III im. Juliusza Słowackiego; ACAD Mirosław Przywózki 8° ss. 100, il.

Lata 1994–2018.

11041. [HOPE Ewa, Wasilczuk Julita]: O tym, co wynikało ze współpracy humanistów z inżynierami. 25 lat istnienia Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej. Projekt Ewa Hope, Julita Wasilczuk. Gdańsk 2018 Wyzd. Zarządzania i Ekonomii. Politech. Gdańska 8° ss. 140, il.

Lata 1993–2018.

11042. [HUSS-NOWOSIELSKA Ewa]: Historia utkana ze wspomnień. Geschichte die aus Erinnerungen gewoben wurde. 25 lat Stowarzyszenia Mniejszości Niemieckiej „Warmia” w Lidzbarku Warmińskim. Teksty pol. Ewa Huss-Nowosielska. Lidzbark Warmiński 2018 PHU Giga Krzysztof Hening 8° ss. 97, nlb. 1, il., mapa.

Tekst równol. pol., niem.

11043. HUT Paweł: Polska wobec Polaków w przestrzeni poradzieckiej. Od solidaryzmu etnicznego do obowiązku administracyjnego. Warszawa 2014 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 356, nlb. 1, tabl. 16, il., streszcz. ang. Inst. Polityki Społ. Wyzd. Dziennikarstwa i Nauk Polit. Uniw. Warszawski.

11044. JABŁOŃSKI Artur: Kaszubi. Wspólnota narodowa. Gdynia 2013 Wydaw. Region 16° ss. 59, nlb. 1. (Seria z Gryfem).

Toż. Wzd. 2. zm. Gdynia 2018 ss. 79, nlb. 1.

Lata 1989–2013.

11045. JASIŃSKA Ewa: Historia Kapituły Harcerki Rzeczpospolitej w Pomorskiej Chorągwi

ZHR. Początki i dalsze działania. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 101–130.

Od 1995 r.

11046. JASKA Ewa, Mosiejczuk Joanna: Zmiany na rynku prasowym w Polsce i ich determinanty. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 2 s. 233–248, streszcz. ang., niem., ros.

W okresie III RP, gł. po 2013 r.

11047. JASKÓLSKA Kalina, Markiewicz Maria, Żyłkowska Beata: Związek Sybiraków w Polsce (po reaktywowaniu) 1988–2018. Kraków–Warszawa 2018 Zw. Sybiraków. Zarząd Gł. 8° ss. 125, nlb. 1, il.

Księga pamiątkowa.

11048. JEDYNAK Witold: Nauczanie religii w polskich szkołach – sukces czy porażka? *Poznańskie Studia Teologiczne*. T. 32: 2018 s. 207–228, streszcz. ang.

Lata 1990–2016.

11049. JĘDRZEJKO Mariusz, Maszkowski Marek: Kadra Wojska Polskiego 1989–2012. (Studium socjologiczno-politologiczne). Wybrane problemy. Warszawa 2014 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 506, il.

11050. JĘDRZEJSKI Michał: Educational activity of the Sisters of Resurrection in Czechoslowia in the years 1991–2016. *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. R. 61: 2018 nr 1/2 s. 181–194.

Zmartwychwstanki.

11051. JÓŹWIK Leszek: Starostwo Waleckie w latach 2008–2017. *Zeszyty Waleckie*. Nr 9: 2018 s. 27–80.

11052. JUBILEUSZ 25-lecia Hospicjum im. św. Kaliksta I w Tychach. Pod red. Mirosławy Błaszczak-Waławik. Tychy 2018 Społ. Stow. Hospicjum im. św. Kaliksta I 8° ss. 143, il. Hospicjum im. św. Kaliksta I w Tychach.

Lata 1993–2018.

11053. KALENDARIUM działalności Zarządu Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych od 30.11.2016 do 31.12.2017. Oprac. Robert Romuald Kufel. *Archiva Ecclesiastica*. Nr 11: 2018 s. 179–181.

11054. KAMIŃSKA-CHEŁMINIAK Kamila: Debata nad stanem wojennym w Polsce. Publicystyka „Gazety Wyborczej”, „Naszego Dziennika”, „Trybuny” oraz „Życia” z lat 1989–2008. Warszawa 2013 Inst. Dziennikarstwa Uniw. Warszawskiego; Oficyna Wydawnicza

Aspra-JR 8° ss. 375, nlb. 1, streszcz. ang. (Media Początku XXI Wieku; t. 18).

11055. KAROWSKA-KOPERWAS Magdalena: Głogota Wschodu – program Mazowieckiej Chorałgi Harcerek ZHR (1999–2001). *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 95–98.

11056. KARWOWSKA Katarzyna: Wypędzeni do raju. Portret własny późnych przesiedleńców z Polski w literaturze polskiej w Niemczech. Warszawa 2016.

Rec.: Wirpsza Aleksander: Proza późnych przesiedleńców. *Przegląd Środkowo-Wschodni*. [T.] 3: 2018 s. 253–258.

11057. KASTORY Agnieszka [Małgorzata]: Rola Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego w kształtowaniu polskiej polityki wschodniej w latach 1989–1991. Kraków 2018 Księg. Akademicka 8° ss. 287, nlb. 6, streszcz. ang. (Societas; 114).

11058. KĘSIK Kamil: Dwadzieścia lat parafii Najświętszej Maryi Panny Fatimskiej w Kłobucku (1998–2018). Kłobuck 2018 Borowianka; Druk Allegro 8° ss. 183, il., streszcz. niem.

11059. KIEDROŃ Stefan: Dawna literatura niderlandzka we Wrocławiu. Oudere letterkunde uit de Nederlanden in Wrocław. 1992–2017. Wrocław 2017 Atut – Wrocławskie Wydaw. Oświatowe 8° ss. 244, nlb. 1, il.

Tekst równol. w jęz. pol., niderlandzkim.

11060. KLEPKA Rafał: Czynniki dynamizujące zmiany polskich elit politycznych po roku 1989. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 2: 2009 s. 31–56, streszcz. ang. s. 346.

Do 2005 r.

11061. KLEPKA Rafał: Wizje państwa w programach wyborczych z 2005 r. Platformy Obywatelskiej oraz Prawa i Sprawiedliwości. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 1: 2008 s. 153–168, streszcz. ang. s. 356.

11062. KOŁO Seniorów AZS Kraków 1992–2017. Kol. red. Bogdan Barut [i in.]. Warszawa 2018 AZS. Zarząd Gł. 8° ss. 59, il.

Wyd. specjalne czasopisma: Akademicki Przegląd Sportowy.

11063. KOŁODZIEJSKI Henryk: Brodnicki Klub Szaradzistów „Jolka”. Porcelanowy jubileusz. Krosno 2018 Armagraf 8° ss. 58, il.

Kalendarium, l. 1997–2017.

11064. KONOPSKA Beata, Pasławski Jacek: Polish adaptation of foreign geographical atlases for general use at the turn of 20th and

21th centuries. *Polish Cartographical Review*. Vol. 47: 2015 No 2 s. 77–90.

11065. KORDAS Jerzy: Polska – Ukraina: polityka historyczna w latach 2015–2017. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 250: Studia de Securitate et Educatione Civili. [T.] 7: 2017 s. 197–234, streszcz. ang.

11066. [KOSAKOWSKI Wiesław]: 25 lat matury międzynarodowej w Polsce i gdyńskiej Trójce 1993–2018. Pomysłodawca i aut. tekstów Wiesław Kosakowski. Gdynia 2018 III LO im. Marynarki Wojennej 4° ss. 203, nlb. 1, il.

III LO im. Marynarki Wojennej w Gdyni.

11067. KOSIACKI Włodzimierz: Organizacja systemu gdańskiemu w Polsce po 1989 roku. *Studia Gdańskie*. T. 43: 2018 s. 115–126, streszcz. ang.

11068. KOSIOR Wanda, Pamulanka Agnieszka: XXV lat Zespołu Caritas w Zaczerniu 1993–2018. Zaczernie 2018 Indygo 8° ss. 182, il.

11069. KOŚCIOŁY diecezji rzeszowskiej 1992–2017. Red. Wiesław Matyskiewicz. Rzeszów 2017 Wydaw. i Drukarnia Diec. Rzeszowskiej 4° ss. 176, il.

11070. KOTOWSKA Agata: Stosunki polsko-ukraińskie w polskim dyskursie prasowym (1991–2008). Rzeszów 2018 Wydaw. Uniw. Rzeszowskiego 8° ss. 392.

11071. KOWALCZUK Łukasz: TM-Semic. Największe komiksowe wydawnictwo lat dziewięćdziesiątych w Polsce. Poznań 2013.

Rec.: Chudoba Marcin: Sentymentalna historia oficyny TM-Semic. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 15: 2017 s. 408–411.

11072. KOWNACKA Katarzyna: Kobiety na listach mniejszości niemieckiej w województwie opolskim w wyborach samorządowych i parlamentarnych w latach 2002–2018. Kwoty, parytety, poparcie. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 205–224, streszcz. ang., niem.

11073. KOZŁOWSKI Tomasz: Obywatelski Klub Parlamentarny jako inicjator prac ustawodawczych – casus ustaw o MSW, Policji i UOP. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 2 s. 49–71, streszcz. ang.

Lata 1989–1990.

11074. KRAMEK Michał: Beata Szydło. Przerwana misja? Zakrzów 2018 Bonum Verbum 8° ss. 101, il.

Lata 2015–2017.

11075. KRASUCKI Eryk: Dekomunizacyjna rewolucja. W związku z usunięciem szczyńskiego pomnika Wdzięczności dla Armii Czerwonej. *Kronika Szczecina*. Nr 36: 2017 [dr.:] 2018 s. 51–67.

Rok 2017.

11076. KRAWCEWICZ Arkadiusz: Polityka wschodnia w koncepcjach partii politycznych w III Rzeczypospolitej Polskiej. Wybrane aspekty. Stosunki międzynarodowe, polityka historyczna, gospodarka i integracja europejska. Tarnowskie Góry–Zabrze 2018 Inforteditio 8° ss. 370, nlb. 1, streszcz. ang. (Prace Historyczne; 20).

11077. KRAWCZYK Marek: Konferencja Rektorów Uczelni Warszawskich. We współpr. z Przewodniczącymi KRUW-u z l. 1993–2016; red. Madalena Zielonka. Warszawa 2018 Inst. Problemów Współczesnej Cywilizacji im. Marka Dietricha 4° ss. 148, il.

Lata 1993–2016.

11078. KRET Urszula: Kronika Okręgu Małopolskiego Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej. Rok 2017. *Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa*. T. 14: 2018 s. 199–216.

11079. KRONIKA Szkoły Polskiej im. Czesława Miłosza w Alcalá de Henares 1994–2016. Pod patronatem Stowarzyszenia Polaków w Hiszpanii „Orzeł Biały”. Red. Łucja Bachulska. Madryt–Warszawa 2018 Impresje.net Miłosz Trukawka 8° ss. 51, nlb. 1, il.

11080. KRUCKA Barbara: Polska polityka wewnętrzna i zewnętrzna w zwierciadle prasy rosyjskiej (2010–2016). Warszawa 2018 Bel Studio 8° ss. 697. (Sprawy Polsko-Rosyjskie. Historia, kultura, nauka. Studia i materiały; 8).

11081. KRYCZKA Małgorzata: Makroekonomiczne uwarunkowania konsumpcji turystycznej w okresie przekształceń społeczno-gospodarczych w Polsce w latach 1990–2010. *Folia Turistica*. Nr 30: 2014 s. 81–92, streszcz. ang.

11082. KRYSZTAŁOWICZ Lech: Dwadzieścia pięć lat Związku Stowarzyszeń Niemieckich Warmii i Mazur. Tł. Uwe Hahnkamp, Magdalena Olbryś. Olsztyn 2018 Zw. Stowarzyszeń Niem. Warmii i Mazur 8° ss. 24, 32, il.

Tekst równol. pol., niem.

11083. KSIAŻĘCYM szlakiem. Działalność PTTK Oddział w Łowiczu w latach 2013–2017. Zespół red. i oprac. tekstów Aneta Kryściak, Katarzyna Piotrkiewicz, Anna Słomska, Adam

Szymański, Dorota Wiśniewska, Mariusz Wiśniewski, Teresa Wojciechowska. Łowicz–Skiernewice 2018 Sigma 8° ss. 119, il.

11084. KSIĘGA dwudziestolecia Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej w Jeleniej Górze. 20-year anniversary publication of the Karkonosze College in Jelenia Góra. Red. Henryk Gradkowski, Aleksander Woźny. Jelenia Góra 2018 Karkonoska Państw. Szkoła Wyższa 8° ss. 400, il., streszcz. ang. Karkonoska Państw. Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze.

Z treści: Ursel Marian, Lewandowski Tadeusz: Dwadzieścia lat minęło... [Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, l. 1998–2018] s. 7–9; W kręgu Karkonoskiej – tradycje i współczesność: Blachno Andrzej: Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w życiorysie nauczyciela pracującego przez 55 lat w zawodzie. [Wspomnienia, gł. z pracy w Jeleniej Górze w l. 1983–2016] s. 13–28; Winnicki Tomasz: Udało się, choć nie wszystko... [Wspomnienia organizatora i pierwszego rektora Kolegium Karkonoskiego (później: Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa)] s. 29–47; Stąpór Kazimierz: Działalność Biblioteki i Centrum Informacji Naukowej im Juliusza Słowackiego w latach 2008–2017 s. 49–64; Zaprucki Józef: Fedor Sommer. Zarys recepcji s. 83–96; Puchalski Lucjan: Geografia literatury niemieckiego oświecenia s. 123–135; Gradkowski Henryk: Kobiety w życiu Juliusza Słowackiego s. 211–223.

11085. KUBASIK Maria: Pielgrzym w Legnicy. Legnica 2018 Urząd M. 8° ss. 176, nlb. 3, il.

Jan Paweł II, 1997 r.

11086. KUCHNIA-WOŁOSIEWICZ Agnieszka, Jurkowska Małgorzata: Beata Szydło. Zerwana umowa? Kraków 2018 Ridero 8° ss. 101, il.

Lata 2015–2017.

11087. KUDYBA Dorota: „Almanach Sądecki” – 25 lat pisma. *Rocznik Sądecki*. T. 46: 2018 s. 297–314.

Lata 1992–2017.

11088. KUFEL Jakub, Ruchlewski Przemysław: Samorząd powiatowy w powiecie tczewskim w latach 1998–2018. Tczew 2018 Pow. Tczewski 8° ss. 232, il.

11089. LANDOWSKI Janusz, Lewandowska Eleonora: Kociewie noszą w sercu. Festiwal Twórczości Kociewskiej im. Romana Landowskiego 2008–2018. Tczew–Zblewo 2018 Fund. Oko-lice Kultury 8° ss. 144, il.

W Tczewie.

11090. LEONOWICZ-BUKAŁA Iwona: Polskie media w Wielkiej Brytanii na początku XXI wieku. Warszawa–Rzeszów 2015 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR; Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania 8° ss. 423.

11091. LESICZKA Sebastian: Dziesięć edycji Koncertu Kołęd i Pastoralek w Sokołowie. *Rocznik Sokołowski*. Nr 15: 2018 s. 381–414.

Lata 2008–2018.

11092. LESIŃSKA Magdalena: Participation and voting behavior of Poles abroad in home country elections. The case of Poles in the US and Canada in comparative perspective. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 4 s. 97–117.

Lata 1990–2015.

11093. LEWANDOWSKA Barbara, Lewandowski Jerzy: 20 lat Fundacji Humanitarnej. Włocławek 2018 Fund. Humanitarna 8° ss. 218, il.

We Włocławku, l. 1998–2018.

11094. LIS Michał: Mniejszość niemiecka na Śląsku Opolskim – wyborcze aspiracje a wyniki wyborów samorządowych w województwie opolskim w 2018 roku. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 133–144, streszcz. ang., niem.

11095. LORANTY Michał: System kształcenia w zawodzie technik archiwista na poziomie średnim obowiązujący w latach 2012–2017. *Archiwista Polski*. R. 23: 2018 nr 2 s. 39–48, streszcz. ang.

11096. ŁODZIŃSKI Sławomir: „Żywy instrument”. Ustawa o mniejszościach z 2005 roku a ochrona tożsamości mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. *Studia Śląskie*. T. 83: 2018 s. 83–100, streszcz. ang., niem.

11097. MACHOWSKI Andrzej: Nowi wyborcy Prawa i Sprawiedliwości z wyborów 2015 roku. *Zeszyty Historyczno-Polityczne*. Nr 1: 2017 s. 54–89.

Analiza porównawcza struktury nowego elektoratu PiS ze strukturami wybranych elektoratów z wyborów 2011 i 2015 r.

11098. MACIAKIEWICZ Katarzyna: Rynek mangi w Polsce – oferta wydawnicza w latach 1996–2015. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia. [T.] 16: 2018 s. 161–176, streszcz. ang.

11099. [MAJ Andrzej, Kępa Marcin]: Odcisnięte w porcelanie... 20 lat Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu. Teksty Andrzej Maj, Marcin Kępa. Łódź 2018 Wydaw. UŁ 8° ss. 109, nlb. 3, il.

11100. MAJDZIŃSKA Anna: Obszary depopulacyjne w Polsce w latach 2002–2014. *Studia Demograficzne*. 2018 nr 1 s. 23–54, streszcz. ang.

11101. MALCZEWSKA-BŁASZCZYK Agnieszka: Pracownicy ochrony osób i mienia. Wczoraj i dzisiaj. Specyfika organizacji i funkcjonowania w zawodzie. Lata 1997–2018. Bytom 2018 Wolumen Firma Usługowa 8° ss. 515, il., streszcz. ang., niem., słowackie.

11102. MALISZEWSKI Tomasz: Polski Uniwersytet Ludowy jako szkoła dla życia (1989–2014). Ćwierćwiecze rozczarowań i nadziei. *Edukacja Dorosłych*. 2015 nr 1 s. 171–180, streszcz. ang.

11103. MARZEC Bożena: Modernizacja wychowania przedszkolnego w Polsce na przełomie XX i XXI wieku (1989–2017). Dąbrowa Górnicza 2018 Wydaw. Nauk. Akad. WSB 8° ss. 449, nlb. 1. Akad. WSB.

11104. MARZEC Paweł: Sektor non-profit w Pol'sku (1989–2007). Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 144, il., streszcz. ang., fr., niem., pol.

11105. MARZENIA nie odchodzą na emeryturę. Księga pamiątkowa w 25-lecie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Gorzowie Wielkopolskim. Zespół red. Krystyna Kamińska, Czesław Ganda, Edward Korban, Ireneusz Krzysztof Szmidt. Gorzów Wielkopolski 2018 Uniw. Trzeciego Wieku; Oddz. Zw. Literatów Pol. 4° ss. 136, il.

Lata 1993–2017; zawiera też wspomnienia.

11106. MAŚLICKA Danuta: Bolesławiecki Ośrodek Kultury w latach 1990–2001. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 84–94.

11107. MATUSZEK Krzysztof: Kukiz '15 – geneza, idee, próba klasyfikacji. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 254: *Studia Politologica*. [T.] 19: 2017 s. 126–135, streszcz. ang.

11108. MĄDROŚĆ i wsparcie. 10 lat Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Red. Ewa Kulawska, Jan Niewęglowski, Witold Starnawski. Warszawa 2018 Warszawskie Wydaw. Socjol. 8° ss. 306, il.

Lata 2010–2018; zawiera też wspomnienia.

11109. MIEGOŃ Tomasz: ORP „Oksywie” w opałach. *Biuletyn Historyczny*. Nr 31: 2016 s. 231–238.

Eksplozja silnika podczas ćwiczeń na Bałtyku w dn. 3 VI 1993 r.

11110. MIELCZAREK Tomasz: „W Sieci”. Tygodnik opinii czy społeczno-polityczny tabloid? *Rocznik Historii Prasy Polskiej*. Vol. 21: 2018 no 1 s. 65–79, streszcz. ang.

11111. MIELŻYŃSKI Jan: Wierni powstańczym tradycjom. [XX lat Oddziału Lubuskiego Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 w Zielonej Górze]. Zielona Góra 2013 Oddz. Lubuski TPPW 1918–1919 8° ss. 216, il.

Toż. Wyd. 2, popr. pt.: Wierni powstańczym tradycjom. XXV lat Oddziału Lubuskiego Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918–1919 w Zielonej Górze. Zielona Góra 2018 Jerzy Przybecki; Oddz. Lubuski TPPW 1918–1919 ss. 279, il., mapy + dysk optyczny (DVD).

11112. MIŁOCH Małgorzata: Monografia Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Żeliszawicach 1998–2013. Dobieszowice 2018 Zakł. Poligraficzno-Wydawniczy Plik 8° ss. 248, il.

11113. MUCHA Janusz, Łuczaj Kamil: Polska w świecie krążących umysłów. Zagraniczni pracownicy naukowo-dydaktyczni na uczelniach krakowskich. Warszawa 2018 Wydawnictwa Uniw. Warszawskiego 8° ss. 269, il. Ośr. Badań nad Migracjami. (Studia Migracyjne).

Lata 1989–2018.

11114. MURAWSKI Czesław: Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Sandomierskiej. 25 lat istnienia i działalności. Sandomierz 2018 Wydaw. Diec. i Drukarnia 8° ss. 148, il.

11115. NIEĆ Grzegorz: Kształtowanie się księgarskiego rynku wtórnego po 1989 r., jego formy, funkcjonowanie i rola w procesie upowszechniania książki na tle przemian społeczno-ekonomicznych (podsumowanie projektu badawczego). *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 244: *Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia*. [T.] 15: 2017 s. 341–349, streszcz. ang.

11116. OBAJTEK Gabriela: Rynek mangi w Polsce na przykładzie działalności wydawnictwa Waneko. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 265: *Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia*. [T.] 16: 2018 s. 177–193, streszcz. ang.

Lata 1999–2017.

11117. OBRĘBSKA Marta: Marketing polityczny w wyborach na prezydenta miasta Bytomia w 2006 r. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 1: 2008 s. 285–302, streszcz. ang. s. 360.

11118. OBRĘBSKA Marta: Wykorzystanie Internetu jako środka promocji w wyborach samorządowych na przykładzie wyborów w 2006 roku w Bytomiu. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 2: 2009 s. 275–290, streszcz. ang. s. 350.

11119. OLIWA Grzegorz: Jubileusz dwudziestopięciolecia Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Zygmunta Mycielskiego w Strzyżowie. *Strzyżowski Rocznik Muzealny*. T. 4: 2018 s. 141–168, streszcz. ang.

Powołana w 1992 r.

11120. OŁENICZ-BERNACKA Ewa: Krótka historia Gimnazjum Samorządowego nr 2 im. Polaków Zesłanych na Sybir. *Rocznik Bolesławiecki*. T. 10: 2017 [dr.:] 2018 s. 61–73.

W Bolesławcu w l. 1999–2017.

11121. ORŁOWSKI Mariusz: Puławscy zielonoświątkowcy. Kościół Chrześcijan Wiary Ewangelicznej w Puławach w latach 1991–1995. Warszawa 2018 *Semper* 8° ss. 115.

11122. PACANOWSKA Regina: Przemiany społeczno-gospodarcze w Wielkopolsce na przełomie XX/XXI wieku. Poznań 2018 Inst. Historii UAM 8° ss. 340. (Publikacje Instytutu Historii; 176).

11123. [PACHOWICZ Anna]: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie 1998–2018. Aut. tekstu Anna Pachowicz. Tarnów 2018 Wydawnictwa Państw. Wyższej Szkoły Zawodowej 4° ss. 280, nlb. 2, il.

11124. PAKUŁA Mirosław: Światowy Związek Polskich Żołnierzy Łączności w Zegrzu (1993–2018). *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 233–242.

11125. PALUCH Janusz M.: Krakowska książka miesiąca. *Rocznik Biblioteki Kraków*. R. 1: 2017 s. 357–361.

Konkurs literacki, l. 1995–2017.

11126. PAPROT-WIELOPOLSKA Aleksandra: Żuławy i Powiśle. Kreowanie tożsamości lokalnych i regionalnych po 1989 roku. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. Scholar 8° ss. 288, il.

11127. PAŚCIAK Andrzej: Elektrotim S.A. (1998–2018). XX-lecie w 20 odsłonach. Wrocław 2018 Fund. Otwartego Muzeum Techniki 8° ss. 219, il. Fund. Otwartego Muzeum Techniki.

We Wrocławiu.

11128. PATOK Małgorzata: Free movement of workers and the self-employment issue. The case of the „Polish Plumber” in France. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*. R. 44: 2018 nr 3 s. 59–76.

Lata 2011–2016.

11129. PAUL Magdalena: Wpływ społeczny bibliotek publicznych. Badanie użytkowników

bibliotek w województwie mazowieckim. Warszawa 2018 Grupa Cogito 8° ss. 303. Wyd. Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Univ. Warszawskiego.

Lata 1999–2018.

11130. PIEKARSKA Anna Karolina: Lech Kaczyński. Prezes Najwyższej Izby Kontroli w latach 1992–1995. Warszawa 2018 The Warsaw Inst. Review 8° ss. 181, il.

11131. PIETRZKIEWICZ Adam: Ustrojowe reformy organów służb specjalnych w III RP. *Homo Politicus*. Vol. 11: 2016 s. 27–44, streszcz. ang.

Lata 1990–2006.

11132. PISKUREWICZ Jan: „Nauka Polska” jako miejsce dyskusji o potrzebach, organizacji i rozwoju nauki w Polsce w latach 1992–2017. *Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój*. T. 27(52): 2018 s. 239–264.

11133. PLEWA Maria: Gostyńskie Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt „Noe” 2007–2017. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 191–196.

11134. POLITYKA wschodnia Rzeczypospolitej Polskiej przed i po 2015 roku. Praca zbiorowa. Pod red. Tigrana Ohanyana. Warszawa 2016 Wydawnictwa Drugie 8° ss. 195, nlb. 1, streszcz. ang.

11135. POLKO Paulina: Problematyka bezpieczeństwa wewnętrznego w programach polskich partii politycznych po 1989 roku. *Historia i Polityka*. Nr 25: 2018 s. 51–64, streszcz. ang.

Do 2015 r.

11136. POL’OVIJ Taras: Belorusko-pol’skie otnošení v kontekste vnutripolitičeskikh izmenenij v Belarusi i vnešnepolitičeskikh prioritetov Pol’si (1991–1996 gg.). *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 49: 2018 s. 214–234, streszcz. ang., pol.

11137. POLSKIE Towarzystwo Farmaceutyczne na Dolnym Śląsku 2008–2018. Pod red. Janusza Pluty, Bożeny Karolewicz. Wrocław 2018 Nakł. Wrocławskiego Oddz. Pol. Tow. Farmaceutycznego 8° ss. 141, il.

11138. POPRAWA Jan: Łażnia Radom. Radom 2018 „Łażnia” Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria 8° ss. 226, nlb. 2, il. Łażnia – Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria.

Lata 1994–2018.

11139. POST Barbara: O zespole doradców socjologicznych Obywatelskiego Klubu

Parlamentarnego. *Studia Polityczne*. T. 46: 2018 nr 2 s. 73–100, streszcz. ang.

Lata 1989–1990.

11140. PRZYBECKI Jerzy Czesław, Kaźmierczak Tadeusz: Znaki pamięci. Zielona Góra 2018 Oddz. Lubuski TPPW 1918–1919; Jerzy Czesław Przybecki 8° ss. 36, il.

Oddział Lubuski Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918–1919, l. 2001–2018.

11141. PRZYBYLSKA Ewa: Polska międzynarodowa andragogika porównawcza. Próba identyfikacji trendów i tendencji po 1989 roku. *Edukacja Dorosłych*. 2018 nr 1 s. 25–39.

11142. PTACH Jerzy Jan: Szkice niedokończony. Historia parafii pw. św. Małgorzaty PM i Matki Bożej Szkaplerznej w Śmiłowie. Cz. 2. Bydgoszcz 2018 Centrum Promocji i Reklamy Piotr Florek 8° ss. 79, nlb. 1, il.

Lata 2011–2015.

Cz. 1. Piła 2011.

11143. ROMANIUK Jerzy: Konkurs na stanowisko Burmistrza Miasta Wałcza w 1991 r. *Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Wałeckiej*. Nr 9: 2018 s. 157–165, streszcz. ang.

Wybór Władysława Polcyna.

11144. ROMANOWSKA-MAZUR Bronisława: 15 lat działalności Fundacji na Rzecz Dzieci i Młodzieży im. Wandy Tomczyńskiej. *Rocznik Legionowski*. T. 11: 2018 s. 243–262.

W Legionowie, l. 2002–2017.

11145. ROMAŃSKI Mirosław: Negatywne spoty wyborcze w III RP. *Media – Kultura – Komunikacja Społeczna*. [T.] 14: 2018 [nr] 3 s. 61–74, streszcz. ang.

11146. ROSÓŁ Katarzyna: Debata parlamentarna nad ustawą kwotową w 2010 roku. *Homo Politicus*. Vol. 11: 2016 s. 77–88, streszcz. ang.

Kwestia parytetu w ordynacji wyborczej.

11147. [RUDOVIČ Stanislav Ščapanavič] Rudowicz Stanisław: Obraz Józefa Piłsudskiego w naukowym i społeczno-politycznym dyskursie w Republice Białoruś. *Biuletyn Historii Pogranicza*. Nr 18: 2018 s. 29–37, streszcz. ang., ros.

Po 1991 r.

11148. RZEPLIŃSKA Irena, Włodarczyk-Madejska Justyna: Przeszłość cudzoziemców w Polsce na podstawie danych policyjnej statystyki przestępczości za lata 2013–2016. *Studia Prawnicze*. 2018 nr 4 s. 137–163, streszcz. ang.

11149. RZESZUTKO Mariusz: Autonomiczne aspiracje Ruchu Autonomii Śląska w kontekście wydarzeń w europejskich państwach regionalnych. *Res Politicae*. T. 9: 2018 s. 107–128, streszcz. ang.

11150. SAWA-CZAJKA Elżbieta: Polska scena polityczna 1989–2018. Warszawa 2018 Wyższa Szkoła Stosunków Międzynar. i Amerykanistyki 8° ss. 260, il.

11151. [ŠEVČENKO Svitlana Mikolaïvna] Shevchenko Svetlana: Organization of educational process in schools with Polish educating and the special school for deaf children in the conditions of independent Ukraine (1991–2010). Comparative aspects. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas*. Seria Pedagogika. [Z.] 18: 2018 s. 159–166, streszcz. pol.

11152. SIERPOWSKI Stanisław: Polska przełomu tysiąclecia. *Rocznik Leszczyński*. T. 18: 2018 s. 150–156.

Tekst wykładu wygłoszonego w Teatrze Wielkim w Poznaniu z okazji inauguracji roku akademickiego 2001/2002 w Wyższej Szkole Umiejętności Społecznych.

11153. SKORUT Paweł: Bezpieczeństwo, obronność państwa i stany nadzwyczajne w projektach ustaw konstytucyjnych III RP. Analiza tematu na wybranych przykładach: projektu obywatelskiego konstytucji Rzeczypospolitej opracowanego przez NSZZ „Solidarność” z 1994 roku oraz projektu ustawy zasadniczej Rzeczypospolitej Polskiej autorstwa „Prawa i Sprawiedliwości” z 2010 roku. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis*. [Fol.] 250: *Studia de Securitate et Educatione Civili*. [T.] 7: 2017 s. 144–157, streszcz. ang.

11154. SŁAWCZYŃSKI Ryszard: O dniach kultury polskiej w Chakasji na Syberii. Wrocław 2018 Akwedukt 8° ss. 27, nlb. 1, il.

Rok 2017.

11155. SOBOLEWSKI Janusz: Społeczny Komitet Odnowy Cmentarza Katedralnego w Sandomierzu 1992–2017. *Zeszyty Sandomierskie*. R. 22 [właśc. 23]: 2017 nr 43 s. 35–41.

11156. SOBOŃ Małgorzata, Szachon Gabriela: 20 lat Liceum Ogólnokształcącego im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie 1998–2018. Lublin 2018 Drukarnia Akapit; na zlec. XXIII LO im. Nauczycieli Tajnego Nauczania 8° ss. 64, il.

11157. SOCIAL aspects changes in the Polish Army after 1989. Ed. Urszula Jarecka, Marzena Piotrowska-Trybull. Warszawa 2018 Wydaw.

Akad. Sztuki Wojennej 8° ss. 177, il. Akad. Sztuki Wojennej.

Treść: Jarecka Urszula, Piotrowska-Trybull Marzena: Introduction s. 7–9; Chmielecki Marek: Structural Changes in the Polish Armed Forces Following the System Transformation s. 13–36; Kacała Tomasz: Propaganda and Disinformation vs. Psychological Operations (PSYOPS) The Major Change in Attitude towards Shaping the Information Environment s. 37–50; Panfil Rafał Bartłomiej: Brotherhood in Arms: Polish Soldiers about Social Bonds among them s. 51–75; Piotrowska-Trybull Marzena: Local Development and Presence of the Army in a Given Region s. 79–114; Stochaj Justyna: Solutions in the Scope of Providing Reconversion Aid s. 115–129; Jarecka Urszula: Image of the Polish Army in Media Discourse s. 130–167.

11158. SOKOŁOWSKI Jarosław, Szostak Janusz: Bandyci i celebryci. Masa, Słownik, Nikoś, Dziad, Pershing i inni. Warszawa 2018 ZPR Media Harde Wydaw. 8° ss. 246.

Przestępczość zorganizowana, I. 1990–2016.

11159. SOKÓŁ Aneta M.: Polska książka ewangelicka po 1989 roku. Katowice 2016.

Rec.: Szczyńska Danuta, *Rocznik Wiślański*. T. 9: 2017 s. 132; Celer Bogumiła, *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Nr 18: 2018 s. 249–251.

11160. STAWARZ Andrzej: Metamorfoza miasta. Grodzisk Mazowiecki 1989–2018. Grodzisk Mazowiecki 2018 Urząd Miejski. 8° ss. 248, tabl. 48, il.

11161. STAWIARSKA Anna: Stowarzyszenie Chorzowskich Artystów Plastików w mieście i regionie z perspektywy dwudziestu lat działalności. *Zeszyty Chorzowskie*. T. 18: 2018 s. 164–188, streszcz. ang., niem.

Lata 1998–2017.

11162. STOSUNKI polsko-białoruskie w 25 lat po podpisaniu Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Red. nauk. Aleksandra Daniluk, Jan Hofmokl, Jadwiga Nadolska. Warszawa 2018 Min. Spraw Zagranicznych RP; we współpr. z Wyd. Nauk Polit. i Studiów Międzynar. Uniw. Warszawskiego 8° ss. 285, il., streszcz. pol., ros.

Z treści: Daniluk Aleksandra, Hofmokl Jan, Nadolska Jadwiga: Redaktorzy: Wstęp s. 9–11; Daniluk Aleksandra, Hofmokl Jan, Nadolska Jadwiga: Wstąpienie s. 12–14; Smulkowa Elżbieta: W 25. rocznicę podpisania Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z Białorusią s. 15–22; Krawczenko Piotr: Między radzieckim młotem i polskim kowadłem. Prehistoria i historia zawarcia polsko-białoruskiego Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy 25 lat temu: od konfrontacji do zrozumienia i współpracy korzystnej dla obu stron s. 23–28; Tymanowski Józef: Polska i Białoruś we współczesnej Europie – w 25 lat po podpisaniu Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy s. 30–43; Wierzbicki Andrzej: Uwarunkowania systemowe i geopolityczne stosunków polsko-białoruskich s. 44–58; Mironowicz Eugeniusz: Polska – Białoruś: ćwierć wieku szorstkiego sąsiedztwa s. 59–78; Binkowski Henryk: Nowe otwarcie w relacjach Warszawa – Mińsk w kontekście procesu reintegracji białorusko-rosyjskiej s. 79–95; Kuznicow

Igor: Katynskaa tragediia v kontekste belorusko-pol'skikh otnošenij: neresennyye problemy s. 102–115; Zasada Maciej: Wspólna Polsko-Białoruska Komisja ds. Współpracy Gospodarczej, jako jedna z płaszczyzn kooperacji gospodarczej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś s. 118–127; Gomółka Krystyna: Działalność Polsko-Białoruskiej Komisji Koordynacyjnej do spraw Współpracy Transgranicznej s. 128–140; Daniluk Aleksandra: Polsko-białoruska współpraca transgraniczna w świetle unijnych działań zewnętrznych s. 141–168; Aneks 1. Treść Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy, podpisany w Warszawie dnia 23 czerwca 1992 roku w wersji polskiej s. 266–275; Aneks 2. Treść Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy, podpisany w Warszawie dnia 23 czerwca 1992 roku w wersji rosyjskiej s. 276–285.

11163. STRUZIŁ Anna: Krytyka lat 90. – sztuka krytyczna. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 74–80, streszcz. ang.

Krytyka artystyczna w Polsce.

11164. STRUZIŁ Anna: Sztuka polska po 1998 roku a krytyka artystyczna. *Studia i Materiały Lubelskie*. T. 20: 2018 s. 81–91, streszcz. ang.

Do 2016 r.

11165. SUDUŁ Ryszard: Ramy administracyjne i uregulowania prawne dotyczące zagospodarowania i ochrony granicy państwowej w procesie przystępowania do strefy Schengen. *Rocznik Chełmski*. T. 22: 2018 s. 195–212, streszcz. ang., ros.

11166. SURMACZ Ryszard: Tobie Polsko. Projekty kulturowe. T. 1. Lublin 2018 Polihymnia 8° ss. 177.

Polityka kulturalna w III RP.

11167. SZCZEPAŃSKA-DUDZIAK Anna: Relacje polsko-czechosłowackie w okresie transformacji systemowej po 1989 r. *Forum Historyczno-Społeczne*. Nr 6: 2018 s. 44–64, streszcz. ang.

11168. [SZCZYPIORSKI Mirosław, Kulon Przemysław]: Nasze 20 lat. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy 1998–2018. Teksty Mirosław Szczypiński, Przemysław Kulon. Legnica 2018 Stow. Wspólnota Akademicka 4° ss. 152, il.

11169. SZKOPIEC Anna: Historia szkół Sióstr Nazaretanek w Kaliszu w latach 1990–2015. Kalisz 2018 Kuria Diec. 8° ss. 136, il. (Książnica Diecezji Kaliskiej; nr 7).

11170. SZYDŁOWSKA Agata: Od solidarycy do TypoPolo. Typografia a tożsamości zbiorowe w Polsce po roku 1989. Wrocław 2018 Ossolineum 8° ss. 220, nlb. 4, il. (Na Jeden Temat).

11171. SZYMAŃSKA Kamila: „Graboniskie Zapiski Regionalne” 1991–2011. Kilka słów podsumowania. *Rocznik Gostyński*. Nr 5: 2018 s. 197–202.

11172. ŚWITKA Jan: Dwadzieścia jeden lat studiów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Tomaszowie Lubelskim (w latach 1995–2016). Cz. 2. Rzeszów–Boguchwała 2018 Wydaw. Amelia, Aneta Siewiorek 8° ss. 155, il. Cz. 1. 2016.

11173. TARASIUK Renata: Kulturowe uwarunkowania współczesnego bezpieczeństwa społeczności żydowskiej w Polsce. Siedlce 2018 Inst. Kultury Region. i Badań Liter. im. Franciszka Karpińskiego. Stow. 8° ss. 336, streszcz. ang. Uniw. Przyrodniczo-Humanist. w Siedlcach. Wydz. Humanist. Inst. Nauk Społ. i Bezpieczeństwa. (Colloquia Judaica; t. 3).

Od 1989 r.

11174. TIERLING-ŚLEDŹ Ewa: Bohaterowie wracają. Żołnierze Wyklęci w filmie i spektaklu telewizyjnym Ryszarda Bugajskiego. *Niepodległość i Pamięć*. R. 24: 2017 nr 4 s. 291–315, streszcz. ang., niem., ros.

Film „Generał Nil” (2009) i spektakl „Śmierć rotmistrza Pileckiego” (2006).

11175. TORUŃSKIE Spotkania Teatrów Lalek/Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek „Spotkania” 1994–2018. Toruń Meetings of Puppet Theaters/International Puppet Theatre Festival „Meetings” 1994–2018. Red. Szymon Spichalski. Toruń 2018 Teatr „Baj Pomorski” 4° ss. 170, nlb. 2, il.

Tekst równol. pol., ang.

11176. TUREK Monika: Założenia reformy samorządowej z perspektywy jej twórców. *Homo Politicus*. Vol. 11: 2016 s. 57–66, streszcz. ang.

Dot. wspomnień Jerzego Regulskiego i Michała Kuleszy, l. 1989–1990.

11177. TUTAJ Anna, Tutaj Jerzy: Uniwersytety Trzeciego Wieku w Aglomeracji Wałbrzyskiej. *Nowa Kronika Wałbrzyska*. T. 6: 2018 s. 205–216, streszcz. ang.

11178. ULJASZ Adrian: Pamięć historyczna w kulturze masowej. Recepcja filmu Wojciecha Smarzowskiego „Wołyń” z 2016 r. w prasie drukowanej i Internecie. *Limes*. Nr 9: 2016 [dr.:] 2017 s. 180–211, streszcz. ang.

11179. W HOŁDZIE ofiarom obławy augustowskiej z lipca 1945 roku. Red. Zw. Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej 1945. Augustów

2016 Zw. Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej 1945 4° ss. 173, nlb. 2, il.

Toż. Wyd. 2. Suwałki 2018 ss. 184, il. Obchody rocznicowe w l. 2014–2016.

11180. [WALCZAK Marcin]: To Bóg wzniosł ten przybytek. 25 lat Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Sokołowie Podlaskim. Aut. Marcin Walczak; red. merytoryczna Krzysztof Kisielewicz. Lublin–Szczeczeszyn 2018 Wydaw. JUT 8° ss. 111, nlb. 1, il.

11181. WAWROWSKI Łukasz: Rozmieszczenie kobiet na listach wyborczych a uzyskane wyniki. Studium przypadku wyborów do sejmiku w latach 1997–2005. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 2: 2009 s. 119–157, streszcz. ang. s. 347.

11182. WESOŁOWSKA-LOREK Aneta: Działalność Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego Oddział w Olsztynie w latach 1997–2010. *Studia Niemcoznawcze*. T. 61a: 2018 s. 1156–1171.

11183. WŁODARCZYK Anna: Biało-ruś w koncepcji polskiej polityki wschodniej Krzysztofa Skubiszewskiego w latach 1990–1993. *Białoruskie Zeszyty Historyczne*. [T.] 50: 2018 s. 203–218, streszcz. ang., białorus.

11184. WOLBORSKIE Towarzystwo Kultury i Turystyki na turystycznych szlakach. Zespół red. Jadwiga Banaszekiewicz, Emilia Cieciorowska, Maria Makowska-Cegła, Grażyna Szostak. Tomaszów Mazowiecki 2018 Agencja Wydawnicza PAJ-Press 8° ss. 44, nlb. 1, il., mapy. (Z Dziejów Wolborza).

Księga pamiątkowa, l. 2000–2018.

11185. [WOLSKA Eugenia]: Carpe Diem. Przeżyjmy to jeszcze raz 2003–2018. 15 lat Stowarzyszenia Społecznego Klubu Nauczycielskiego. Tekst Eugenia Wolska. Bolesławiec 2018 Muzeum Ceramiki 4° ss. 69, nlb. 2, il.

W Bolesławcu.

11186. WRÓBEL Sylwester: Lokalne komitety wyborcze miast górnośląskich w wyborach samorządowych 2006 roku. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 2: 2009 s. 201–221, streszcz. ang. s. 348.

11187. WRÓBLEWSKI Jarosław: Kwaterna Ł. Wolność jest kuloodporna. Warszawa 2018 Fronda PL 8° ss. 229, il.

Kwaterna na Łącznie na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach, ekshumacje w l. 2012–2017.

11188. ZAGÓRSKI Dariusz: 25 lat Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Toruńskiej (1993–2018). Euntes docete. Toruń–Bydgoszcz 2018 Wydaw. Pejzaż Stadnicki 8° ss. 239, nlb. 1, il.

11189. ZAKRZEWSKI Piotr: Rządy mniejszościowe w III Rzeczypospolitej. Warszawa 2015 Oficyna Wydawnicza Aspra-JR 8° ss. 378, nlb. 1, streszcz. ang. Wydz. Dziennikarstwa i Nauk Polit. Uniw. Warszawski.

11190. ZAWADZKI Wojciech: Ćwierćwiecze Kapituły Katedralnej Elbląskiej na tle dziejów kapituł w regionie. *Studia Elbląskie*. T. 19: 2018 s. 29–42, streszcz. ang., niem.

Lata 1992–2017.

11191. ZAWADZKI Wojciech: Mistrzostwa Polski Kobiet w szachach 1992–2018. Wrocław 2018 Mika, Bożena Rak-Kawecka 4° ss. 135, il. Komisja Hist. PZSzach.

11192. ZIELIŃSKA Katarzyna: W walce o hegemonię? Religia w polskiej sferze publicznej na przykładzie debat sejmowych. Kraków 2018 Wydaw. UJ 8° ss. 314, nlb. 1.

Lata 1989–2015.

11193. ZIELIŃSKI Michał: Zachowania wyborcze polskiego społeczeństwa w elekcji parlamentarnej 2007 roku w ujęciu geograficznym. *Chorzowskie Studia Polityczne*. Nr 2: 2009 s. 159–197, streszcz. ang. s. 347–348.

11194. ZUBEK Stanisław: Życie polityczne Radomia 2006–2012. Radom 2013 Tow. Nauczycieli Szkół Pol.; Wydaw. Nauk. Inst. Technologii Eksploatacji – PIB 8° ss. 231, nlb. 1, tabl. 40, il.

11195. ŻAGLEWSKA Dorota: Sztuka czy biznes? Sekrety antykwariuszy. Warszawa 2018 Wydaw. Nauk. PWN 8° ss. 407, nlb. 1.

Lata 1989–2018.

11196. ŻMIJKOWSKA Magdalena: Kultura pamięci na łamach czasopisma „Borussia. Kultura. Literatura. Historia” w latach 1991–2004. *Media – Kultura – Komunikacja Społeczna*. [T.] 14: 2018 [nr] 1 s. 47–58, streszcz. ang.

ŻMUDA Ryszard: Jubileusz 10-lecia „Forum Bibliotek Medycznych – Medical Library Forum” (2008–2017). *Forum Bibliotek Medycznych*. R. 10: 2017 nr 2 s. 205–225, streszcz. ang.

SKOROWIDZ

Skorowidz zawiera w układzie alfabetycznym: 1. Nazwiska autorów i współpracowników, autorów przedmów, recenzji, tłumaczy i wydawców źródeł historycznych; 2. Tytuły wydawnictw źródłowych, dzieł anonimowych i zbiorowych oraz czasopism; 3. Nazwiska osób; 4. Nazwy geograficzne; 5. Nazwy zakonów, narodowości i dynastii wymienionych w tytułach oraz adnotacjach bibliograficznych. Po nazwach miejscowości podana jest nazwa powiatu, a w przypadku miast powiatowych – nazwa województwa. Nazwy przymiotnikowe powiatów przyjęto za „Spisem miejscowości w Polsce”. Miasta wojewódzkie nie posiadają żadnego określnika. Osobne hasła stanowią nazwy województw, dawne i obecne oraz nazwy diecezji i archidiecezji. W przypadku miejscowości leżących poza granicami Polski podano nazwę państwa, z wyjątkiem stolic, pozostawionych bez określnika. Liczby następujące po hasłach indeksowych odsyłają do numerów pozycji w tekście „Bibliografii”. Do haseł głównych (nazwiska autorów, tytuły wydawnictw źródłowych, dzieł anonimowych, zbiorowych i czasopism) oraz nazw geograficznych i historycznych odsyłają liczby drukowane pismem tekstowym (antykwą). Liczby drukowane kursywą odsyłają do nazwisk wymienionych w tytułach lub dodatkowych informacjach bibliograficznych oraz do nazw zakonów. Tytuły czasopism podano kursywą, natomiast nazwy geograficzne – drukiem rozstrzelonym (spacja).

W indeksie użyto następujących skrótów: fotografie – fot.; ilustracje – il.; opracowanie, opracował – oprac.; omówienie i recenzja – rec.; polemika – polem.; redakcja (także kierownictwo w zespołach redakcyjnych, względnie współredaktorstwo) – red.; replika – repl.; przekład, tłumaczenie – tł.; uzupełnienie – uzup.; różne formy współpracy – współpr.; wydawcy zaznaczeni w różny sposób (wydał, podał do druku, wyboru dokonał, zestawiał itp.) – wyd.

1. Dywizja Kościuszkowców 5206
I Synod Diecezji Lubelskiej celebrowany w Kościele Katedralnym 8959
I wojna światowa na morzach w opiniach polskich teoretyków i praktyków 8105
X – Dziesięciolecie Błońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku 10983
10 lat Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Szymona Szymonowica 10984
X lat „Rocznika Bolesławieckiego” 10985
10 x 10. Nabytki Muzeum Historii Kielc 1434
100 fotografii Zawichostu 1614
100 historii mieszkańców Tenczyna 7181
100 kontroli z archiwum NIK 4969
100 lat działalności 5 Wojskowego Szpitala Klinicznego 4680
100 lat harcerstwa na ziemi nizańskiej 5694
100 lat I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Czarnieckiego w Kozienicach 3292
100 lat I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Kraśniku 3293
100 lat nauk prawnych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim 3294
100 lat ochrony własności przemysłowej w Polsce 4970
100 lat Polski w liczbach 2443
100 lat polskiej hodowli zwierząt gospodarskich w Karpatach 4681
100 lat Polskiej Marynarki Wojennej 1425
100 lat pomiędzy leśnikami i lasami 4682
100 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim 2444
100 lat Szkoły Podstawowej nr 1 w Makowie Mazowieckim 3295
100 lat Szkoły Podstawowej nr 10 im. H. Sienkiewicza 3296
100 lat teologii na KUL 3297
100 lat w służbie Niepodległej 1615
100 monuments of history 1617
100 obrazów z historii Polski 1616
100 photos from Polish history 1616
100 Polaków zasłużonych dla Łotwy 5695
100 pomników historii 1617
100 wybitnych postaci Warmii i Mazur 5696
100 x 100. Nasze Stulecie 1399
100 x 100. Sto zdjęć 1618
100-lecie niepodległości Polski a gmina Sierakowice 7146
100-lecie polskiego lotnictwa 5207
100-lecie polskiego więziennictwa 4683
100-lecie Zespołu Szkół Ekonomicznych w Radomiu 3298
110 lat działalności Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego 4511
12 Pułk Ułanów Podolskich 5208
120 lat Ustrońskiego Chóru Ewangelickiego 1898–2018. 4417
130 lat „Szczepanika” 3299
140 Jahre St. Severin 3178
140 lat historii Szkoły w Pełkiniach 3300
140 lat Teatru w Kielcach 4350, 4351
15 lat Uniwersytetu Trzeciego Wieku 10986
150 lat Gimnazjum i Liceum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego 3301
180 lat szkoły w Targowej Górze 3302
1866. Odbudowa samorządu miejskiego 8300
XIX-wieczne walce pienińskie na fortepian 8106
1918–2018. Literatura – sztuka – inspiracje 5631
1984. Literatura i kultura schyłkowego PRL-u 10408
2. Eskadra Wywiadowcza 1619
II i III Pomorska Sesja Sprawozdawcza za rok 2012 i 2014. 2257
20 czerwca 1943. 9674
20 lat Bielskiej Zadymki Jazzowej 10959
20 lat Dziecięco-Młodzieżowej Orkiestry Dętej i Mażorettek 10987
20 lat istnienia Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych 10988
20 lat minęło... jak jeden dzień 10960
20 lat Państwowej Straży Pożarnej 4684

- XX Sesja Pomorzoznawcza 2258
XX-lecie Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Zamościu 1998–2018. 10989
- 20/10. Spotkania z arcydziełem w Bibliotece Raczynskich 1095
200 lat Diecezji Sandomierskiej 1527
200 lat powiatu wrzesińskiego 7224
200 lat zorganizowanego przewodnictwa w Sudetach 4512
2018 rok. Setna rocznica odzyskania niepodległości 808
25 lat rozgłośni radiowej archidiecezji przemyskiej 10961
25 lat w naukach ekonomicznych 10990
25 lat Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 10991
- XXV lat Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM 10992
25-lecie Harcerskiego Kręgu Seniorów 10993
25-lecie praw doktoryzowania na Wydziale Nauk Ekonomicznych 10994
250-lecie konfederacji barskiej 7646
3 Drużyna Harcerzy im. X. J. Poniatowskiego 3303
- III Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski 437
30 lat parafii pw. Świętego Stefana w Radomiu 10995
30. triumf na 90-lecie 4513
35 lat ZPAMiG 1620
- IV Ogólnopolska konferencja Naukowa „Codziennosc w antycznej i średniowiecznej Europie” 596
IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Polska niepodległość – droga do wolności” 594
IV Sympozjum Filatelistyczne 585
- 40 lat filozofii w Uczelni Papieskiej w Krakowie 3304
40 lat Instytutu Filologii Angielskiej Uniwersytetu Opolskiego 3305
40 lat Muzeum Miasta Zgierza 1364
40 lat w drodze 3306
40-lecie NOT w Legnicy, 45-lecie SITG O/Lubin 4685
40-lecie wyboru Karola Wojtyły na papieża 2873
43. Międzynarodowy Kongres Historii Farmacji w Warszawie 431
450 lat Gimnazjum i Liceum im. Mikołaja Kopernika 3307
450 lat praw miejskich Knyszyna 6991
5 sprawozdanie biskupińskie 7248
50 lat Klubu Plastyka Amatora 5632
50 lat Koła Przewodników Beskidzkich i Terenowych PTTK 4514
50 lat Leśnego Zakładu Doświadczalnego Krynica 3308
50 lat minęło... Szkoła Podstawowa 3309
50 lat Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych US 3310
50 lat Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej 3311
50 lat Wydziału Inżynierii Ładowej, Środowiska i Geodezji Politechniki Koszalińskiej 3312
50 lat Wydziału Mechanicznego Politechniki Koszalińskiej 3313
50 lat Wydziału Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej 3314
50 lat Zespołu Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Gostyninie 3315
50 lat Zespołu Szkół Leśnych w Zaganańsku 3316
50 lat Zespołu Szkół Rolniczych im. mjr. Henryka Dobrzańskiego-Hu-bala w Sokółce 3317
50-lecie Szkoły Podstawowej w Boguchwale 3318
50-lecie Wydziału Technologii Chemicznej Politechniki Poznańskiej 3319
500 Jahre Reformation 5328
500 lat reformacji na Górnym Śląsku 5329
6 Nadodrzańskie Spotkania z Historią 2018. 6957
60 lat kurzydzy mieszańcowej w Polsce 4686
60 lat Zespołu Pieśni i Tańca Lasowiaczy 2332
600 lat miasta Łomży 3040
600 lat parafii Zakrzew 5330
65 lat ITWL 5209
65 lat Oddziału Gliwickiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich 4687
65-lecie Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego 3320
65-lecie Zespołu Szkół Nr 1 im. Ambrożego Towarnickiego w Rzeszowie 3321
66 Osowiecki Rejon Umocniony 1940–1941. 9898
70 lat dumnej historii 1621
70 lat I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Sulęcinie 3322
70 lat Koła Łowieckiego „Drwęca” w Ostródzie 4688
70 lat Liceum Lindego 3323
70 lat Liceum Ogólnokształcącego nr IV im. Stefana Żeromskiego 3324
70 lat Liceum Ogólnokształcącego w Resku 3325
70 lat Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi 3326
70 lat Politechniki Częstochowskiej 3327
70 lat Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie 3328
70 lat Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych 1549
70-lecie Wyższego Seminarium Duchownego w Gorzowie Wlkp. 3329
700 lat Lublina 10996
80 lat działalności Oddziału SIMP w Rzeszowie 10997
80 lat Liceum Ogólnokształcącego w Stalowej Woli 3330
80 lat Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Ciechanowie 4689
85 lat Zawodowej Straży Pożarnej w Gdyni 1933–2018. 4690
90 lat kościoła św. Klemensa 5331
90 lat Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Ostrowi Mazowieckiej 1093
90 lat Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Józefa Lompy 1062
90. urodziny Profesora Janusza Bieniaka 597
95 lat Muzeum w Bydgoszczy 1396
95-lecie Szkoły Rolniczej w Okszowie 3331
- Ab Occidente referunt 2760
Abdullabejova Gulav Gasan 3786
Ablajew Selim 10037
Ablamski Pavel 7089; tł. 7089
Ablewicz Jerzy 10886
Ablamowicz Dominik 6067
Ablamowicz Józef Michał Edward 6067
Abraham Roman 9151
Abraham Władysław 5024
Abrahamowicz Dawid 3148
Abramek Bogusław 7205
Abramiuk Dorota 3371
Abramow-Newerly Jarosław 3217, 9675
Abramowicz Aneta 3294
Abramowicz Ludwik 8572
Abramowicz Małgorzata 1417
Abramowicz Sławomir 906, 10050
Abramowski Edward 6068
Abramski Jerzy 76, 77
Abramson Joan 6668
Abramson Norman 6668
Abraszewski Franciszek 10238
Abriszewska Paulina 3798; red. 3798
Abryszeński Piotr 5043, 5044, 10697, 10698
Abt Stefan 6069
Aby pamięć przetrwała 833
Accounts from the borderlands 9676
Achilleus Tatios 2701
Achmatowicz Mustafa 3106
Achremczyk Stanisław 2579, 3853, 4846, 4967, 5042, 5181, 5630, 6366, 6405, 7095, 7132, 7198,

- 7199, 7647, 7884, 7885, 8018; przedm. 7198, 7884; red. 5696, 7884, 7885
- Acta Archaeologica Lodziensis* 101
- Acta capituli ecclesiae cathedralis Vilmensis* 7541
- Acta Judaica Lodziensis* 102
- Acta Medicorum Polonorum* 103
- Acta Militaria Mediaevalia* 104
- Acta Universitatis Lodzianis* 105, 106
- Ad futuram rei memoriam 3332
- Ad laudem magistri nostri 4971
- Ad notam, ad gloriam 3674
- Adalberg Samuel 748
- Adam Eugenia 2282
- Adam Mickiewicz w Krakowie 1439
- Adamczak Alicja, red. 4970
- Adamczak Damian 4840
- Adamczak Kamil 2287
- Adamczak Marcin 4152
- Adamczak Stanisław 3668, 6523; przedm. 6523; rec. 1834; red. 6523
- Adamczewski Marek 1830, 1831, 1832, 2101, 2127, 6927, 7205
- Adamczewski Piotr. S. 5844
- Adamczewski Przemysław 2874
- Adamczewski Robert Krzysztof 5012
- Adamczuk Franciszek 3576
- Adamczyk Aleksandra F. 1063
- Adamczyk Aneta 1276, 4830; oprac. 1276
- Adamczyk Anita 3096
- Adamczyk Arkadiusz 2564
- Adamczyk Barbara 1931
- Adamczyk Dariusz 7318
- Adamczyk Grzegorz 2444
- Adamczyk Joanna 894
- Adamczyk Maria 3333
- Adamczyk Maria (1938–2013) 3273
- Adamczyk Mateusz 3675
- Adamczyk Michał 7249, 7432
- Adamczyk Mieczysław 5633, 5780
- Adamczyk Paulina 4109
- Adamczyk Stanisław, red. 3668
- Adamczyk Stanisław J. 5381
- Adamczyk (Wesley) Wiesław 9677
- Adamczyk Władysław 6070
- Adamczyk Wojciech 3096
- Adamczyk-Garbowska Monika, wyd. 10374
- Adamczyk-Nowak Renata 3106
- Adamczyk-Pluta Edyta 10409
- Adamczykowa Zofia 3822
- Adamek-Pujszo Katarzyna 4124
- Adamek-Świechowska Adrianna 3750, 8664
- Adamiak Maria 2807
- Adamiak Stanisław 2485
- Adamiec Anna 2535
- Adamiec Wiesław 3212
- Adamiecka-Sitek Agata 4406; red. 4406
- Adamkiewicz Andrzej Janusz 6071
- Adamko Jerzy, tł. 4993, 5360
- Adamowicz Adam Ferdynand 3223, 8299, 8384
- Adamowicz Anna 8301
- Adamowicz Jarosław 3978
- Adamowicz Leszek, współpr. 8959
- Adamowicz Paweł 5672; przedm. 3092, 6942
- Adamowicz-Pośpiech Agnieszka 3761
- Adamowska Tatiana 2623
- Adamowski Jan, przedm. 2383; red. 2383
- Adamów, pow. łukowski 1730
- Adampol zob. Wyrzyki-Adam-pól
- Adamska Aneta 10998
- Adamska Anna 1509, 9451; red. 2034
- Adamska Dagmara 668, 4936, 6948, 7319
- Adamska Mariola 1278
- Adamska Monika Ewa 4100
- Adamski Andrzej 5373
- Adamski Jakub 7443
- Adamski Jan 5917
- Adamski Maciej 3334
- Adamski Wiktor 2509
- Adamski Witold, red. 9758
- Adamski Władysław 10938
- Adamusińska-Tasak Anna 8302
- Adamusová Jana 1124
- Adaško Roman 6906
- Adhibenda* 107
- Adler Stanisław 9678
- Adlojada. Pamięć i kultura 3115
- ¿Adónde vas, España? 2875
- Adriatyckie Morze 7321, 10176
- Adrich Stefan, fot. 1707
- Adwokat Czesław Jaworski 6332
- Afekty, uczucia i emocje w różnych perspektywach 5675
- Afganistan 2917, 5226, 10978, 11025
- Afisz, plakaty i druki ulotne 979
- Afryka 832, 884, 1065, 1275, 2548, 2556, 2873, 2903, 3106, 3722, 4981, 8154, 9084, 9166, 9773, 9816; Południowa 2805, 8417; Północna 8139, 9648, 10176; Wschodnia 10069
- Aftanazy Roman 6072
- Agnieszka Zielińska 877
- Agopsowicz Monika 3148
- Agrypa (właśc. Marcus Vipsanius Agrippa) 2680
- Ahmad ibn Mājid 2471, 2555
- Aigaika 2618
- Aistulf, król Longobardów 2736
- Ajnenkiel Eugeniusz 5857
- Ajnowie 3277, 6604
- Akcja „Wisła” 1947. 10223
- Akerman Chantal 4389
- Ākij hosen z kritiki 8107
- Aksamitowski Andrzej 5210; oprac. 9008
- Aksoy Suay 1141
- Akt ostatniej woli Anny ze Stanisławskich Zbąskiej 7542
- Akta miasta Człopa 3041
- Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego 7543, 7544
- Akta sejmikowe województwa lubelskiego 7545
- Akta skarszewskiego Sądu Miejskiego 7546
- Aktualności TPZW 391
- Aktywni i kreatywni 1038
- Ākubovič Mihajlo 3164
- Akwileja, Włochy 748
- Al-Alamajn, Egipt 2679
- Al-Idrisi 2471
- Al-Maliki Nuri 3001
- Al-Mukaddasi 2739
- Alabrudzińska Elżbieta 5364, 7119, 9419; oprac. 7119
- Alāksūks Pavel Paūlavič 5050
- Alama Aneta 1159
- Alandzkie Wyspy 2518
- Alaska 2765
- Albania 2881, 5363, 9648
- Albania Kaukaska 2485
- Albeniz Isaac 2499
- Alberska Agnieszka, współpr. 1112
- Albert, książę strzelecki 7404
- Albert Chmielowski, św. 3304, 8760
- Albertrandi Jan Chrzyciel 2120
- Alberyk z Trois-Fontaines 7467
- Albin Kazimierz 10224
- Albrecht Fryderyk Habsburg, arcyksiążę austriacki i książę cieszyński 4948
- Albrecht Hohenzollern, książę pruski 2177, 5630, 7864
- Albrecht-Szymanowska Wiesława 68
- Album Legionów 1622
- Album Polonicum 1592–1745. 7547
- Album Polonorum 1828–1939. 5697
- Albumy kwiatowe Elizy Orzeszkowej 1623
- Alcalá de Henares, Hiszpania 11079
- Alcyoto Jan 8141
- Aleziak Wiesław 4515, 6633
- Aleksander I, car 2839, 3086, 8860
- Aleksander II, car 8141, 8875
- Aleksander I, król Epiru 2670
- Aleksander Jagiellończyk 2167, 7329, 7459
- Aleksander Newski, św. prawosławny i wielki książę włodzimierski 907
- Aleksander od Niepokalanego Pożycia NMP 3888
- Aleksander Tadeusz 3096, 3622, 3622; rec. 4917, 7088
- Aleksander Wielki 748, 2267
- Aleksandria, Egipt 2586
- Aleksandrowicz Bogusława 6906
- Aleksandrowicz Joanna 2655
- Aleksandrowicz Maria, red. 1725
- Aleksandrowicz Piotr 2705

- Aleksandrowicz Tadeusz 2612
 Aleksandrów Kujawski, woj. kujawsko-pomorskie 5173
 Aleksandrówka, pow. częstochowski 5374
 Alekseeva Madina, oprac. 3680
 Aleksiuł Paweł zob. Aláksúk Pavel Paŭlavič
 Alembek Fryderyk 7740
 Aleramo Sibilla 3768
 Alexandrowicz Stanisław 337, 2191, 7648
 Alfons Maria Mazurek, bl. 6073
 Alfred Freyer (1901–1927) 6229
 Alfred Hałasa. Plakaty 1067
 Alichnowicz Karol 3751
 Alicja Lenczewska. Biografia 6446
 Alicja Maria Jadwiga Kotowska, bl. 6074
 Alkohol w wojsku i na wojnie 5211
 Allerhand Leszek 6075
 Allerhand Maurycy 6076
Almanach Czestochowy 108
Almanach Historyczny 109
Almanach Kęcki 110, 10974
 Almanach kobiet chirurgów dziecięcych 5698
Almanach Łącki 111, 6451
Almanach Muszyni 112
Almanach Nowotarski 113
Almanach Warszawy 114
 Alpy 5225, 5874
 Althans Ernst, uzup. 4723
 Alturme Riho 790
 Altranstädt, Niemcy 7634, 7810
 Alwernia, pow. chrzanowski; gmina 9932
 Ałtaj 3258, 8683, 8740
 Amakin wa-asma. Miejsca i nazwy 2471
 Amanowicz Jacek 6671
 Amatorskie muzykowanie na Pomorzu i Kujawach 4418
 Amber Ludwika 10225
 Amberowie, rodzina 10225
 Ambrochowicz-Gajownik Anna 663, 9081
 Ambrosewicz-Jacobs Jolanta 3138, 9988
 Ambrosiewicz Maciej 4127
 Ambrosini Richard 3761
 Ambroziak Sławomir 8303
 Ambroziewicz Grażyna, red. 3292
 Ambroziewicz Piotr 10410
 Ambroziewicz Wiktor 8122
 Ambrozek Mateusz 9418
 Ambroży Grabowski 6262
 Amelio Gianni 2950
 Ameryka 337, 908, 1918, 2282, 2575, 2760, 3177, 3189, 3214, 3234, 3266, 3618, 3715, 3722, 3750, 3751, 3847, 3865, 4010, 4489, 8347, 8371, 8414; Łacińska 908, 2554, 2567, 2858, 2873, 2875, 10469; Południowa 8417, 10305, 10932; Północna 2008, 2495, 2567, 2781, 2834, 3068, 3184
 Ameryka Barańczaka 3715
Ameryka-Echo 3191
 Amícola José 3865
 Amiradżibi-Stawińska Helena 4389
 Ammianus Marcellinus 2685
 Amszejewicz Michał 3650
 Anan ben Dawid 2757
 Anastazja, księżna pomorska 2515
 Anastazjusz I, cesarz bizantyński 3075
 Anatolia 2282
 Ancerewicz Czesław 9647, 9648
 Anculewicz Zbigniew 10465
 Ancyparowicz Grażyna 3096
 Anczewski Piotr, współpr. 1112
 Andalużja 2471, 4228
 Andegawenowie 5360
 Anders Anna Maria, przedm. 9679
 Anders Edward 9960
 Anders Hans-Georg 8960
 Anders Paweł 1174
 Anders Władysław 813, 2005, 3947, 4085, 5109, 6296, 9030, 9679, 9741, 9809, 9816, 10127, 10176
 Andersen Hans Christian 3823
 Anderson James 2776
 Andrałojć Małgorzata 1523
 Andrałojć Mirosław 1523
 Andrasz-Mrozek Monika 8304
 Andrejew Adolf 6077
 Andrejuk Katarzyna 10999
 Andres Krzysztof 4681
 Andrukajtis Jarosław 682
 Andrusiewicz Andrzej 7649
 Andrusiewicz Piotr 11000
 Andruszkiewicz Barbara 4260
 Andruszkiewicz Jolanta, przedm. 1093; red. 1093
 Andrychowicz-Skrzeba Joanna, red. 1897
 Andrychów, pow. wadowicki 5066, 6883, 8429; region 5066
 Andrysiak Ewa 467, 537, 3515, 3909, 5332, 6469, 8305
 Andrzej Boboła, św. 1383, 5398, 5401
 Andrzej II Ciołek 7527
 Andrzej Łaskarzyc z Gosławic 7443
 Andrzej Szomański (1930–1987). Publikacja pokonferencyjna 6745
 Andrzej Świerad, św. 7530
 Andrzej Trzebski. Wybitni uczeni we wspomnieniach 6782
 Andrzejczuk Artur 2616
 Andrzejewska Aldona 7320
 Andrzejewska Ewa 1211, 1427
 Andrzejewska Jadwiga 4414
 Andrzejewska Janina 7110
 Andrzejewska Magdalena 3218
 Andrzejewski Aleksander 7320
 Andrzejewski Dariusz 1624
 Andrzejewski Jacek 7110; współpr. 1474
 Andrzejewski Jerzy 10614
 Andrzejewski Marek 7119
 Andrzejewski Piotr Lukasz Juliusz 10226
 Andrzejewski Przemysław 2545
 Andrzejewski Roman 7110
 Andrzejewski Antoni 3494
 Andrzejewski Jacek 2305; red. 7259
 Anduła Kamil, rec. 10078; wyd. 9888
 Andy 1542; Peruwiańskie 3260; region 2560
 Angara, prawy dopływ Jeniseju 8120
 Angelika, siostra 5437
 Angerman Jarosław 6078
 Angerman Kladiusz 6078
 Angermanowie, rodzina 6078
 Aniel Joanna 351
 Anglia 2349, 2517, 2540, 2562, 2759, 2760, 2791, 2798, 2815, 2861, 3087, 3280, 3285, 4199, 4639, 5024, 5036, 5390, 5660, 5918, 6705, 7504, 7662, 7728, 7930, 7986, 8075, 8105, 8720, 8975, 8986, 9742, 9744, 10408; kolonie 2781
 Anglickień Laima 2333
 Anhalt-Köthen-Pless Friedrich Ferdinand 4876
 Animos labor nutrit 7321
 Aniśanka Äugen, rec. 5079
 Aniszewska Jolanta 1298, 10723; red. 272
 Ankona, Włochy 10176
 Anna, księżna mazowiecka 3055, 5408
 Anna, księżniczka czerska, żona Przemysława raciborskiego 7834
 Anna Boleyn, królowa angielska 2841
 Anna Habsburżanka, królowa 7569
Annales 10543 10543
Annales Lublinenses pro Musica Sacra 115
Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska 71, 116, 117
Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis 118
 Annenkov Nikolaj Nikolajewiç 8590
 Anonim zw. Gallem 441, 724, 748, 2736, 3758, 3802, 7297, 7467
 Anoszko Sergiusz 2988, 3088
 Anoũskaá Valánvina Vasileũna, red. 5079
 Anszpergel Apoloniusz 8732
 Antarktyda 3268
 Antczak Andrzej T. 2282
 Antczak Krzysztof 2565; red. 2692
 Antczak Magdalena 2282
 Antczak Mariola, red. 5969
 Antecka Jolanta 1449
 Antici Tommaso 277

- Antioch I Soter, król seleucydzki 2636
- Antiochia 2716
- Antkiewicz Zofia 9082
- Antonczyk Wiktoria 6402
- Antoni Julian Nowowiejski, bl. 6079, 6080
- Antoni Pieczerski, św. 5500
- Antoniewicz Karol 3148
- Antoniewicz Marcei 46, 748
- Antoniewiczowie, rodzina 5901
- Antonín Robert 761
- Antoniny, Ukraina 4716, 4948
- Antonisz Julian 4365
- Antoniuk Grażyna, red. 4761
- Antoniuk Mateusz 3813
- Antonowicz Antoni K. 3162
- Antonowicz Lech 4972
- Antonowicz Michał 11001
- Antos Janusz 1441; red. 1067, 1449
- Antosiewicz Maciej, tl. 10599
- Antosik Łukasz 4609, 4610, 4881
- Antosik Renata 834, 835, 836, 837, 838, 874
- Antosik-Piela Maria 3147, 3787, 5121; przedm. 3787; red. 3787
- Antoszczuk Rafał Maria 1797, 3979
- Antwerpia, Belgia 2760, 2859
- Antyborzec Ewa 2334
- Antygon I Jednooki, diadoch 2700
- Antyryitaryzm w Pierwszej Rzeczypospolitej 7650
- Anusik Zbigniew 2760, 7651, 7652, 8018; rec. 7712; red. 105, 219; repl. 5725; uzup. 5725
- Anuszewski Jarosław 5333
- Anzelm Polak 8093
- Anzulewicz Henryk 3253
- Apacze 2567
- Apanavičius Romualdas 2335
- Apanel Danuta 3337
- Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989. 119
- Apelny 2655
- Apeniny; Emiliańskie 10176
- Apolinarski Franciszek 6907
- Apolinarski Zygmunt 6907
- Apollo Michał, red. 6907
- Apollonia, Albania 2623
- Appel Hanna 2565, 2612, 2619, 2620, 2621
- Appenzlak Jakub 3787
- Appenzlak Paulina 3858
- Applebaum Anne 2876, 2877
- Aptekarskie drogi do wolności 4691
- Apulia 2671
- Arabas Iwona 598, 3091
- Arabia, Arabowie 2623, 3164, 10739
- Arabska Justyna 3174
- Arabski Sławomir, il. 4507
- Araszkiewicz Agata 3813
- Araszkiewicz Aleksandra 2706
- Araszkiewicz Feliks 4410
- Archacki Mateusz 8664
- Archaeologia Historica Polona* 120
- Archaeology. Just add water 2259
- Arche, techno, psyche 4125
- Archeologia Dolnego Miasta w Gdańsku 4611
- Archeologia Gdańska* 121
- Archeologia Gdańska. [Badania] 4612
- Archeologia obszarów leśnych 455
- Archeologiczno-historyczne badania zespołu zamkowo-pałacowego w Woźuczynie 4126
- Archidiakonka zob. Chełmża
- Archidiecezja lwowska obrządku łacińskiego w l. 1914–1918. 8108
- Archinto Alberico 7927
- Archiszowa Wacława 9701
- Architektura kultur lokalnych pogranicza 4127
- Architektura niepodległości w Europie Środkowej 1440
- Architektura w początkach państw Europy Środkowej 4128
- Architektura XX wieku 1932
- Archiva Ecclesiastica* 122
- Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne* 123
- Archiwa, historia, pamięć 906
- Archiwa, Kancelarie, Zbiory* 124
- Archiwa, źródła, historia 907
- Archiwalia do dziejów polskiej emigracji politycznej 908
- Archiwista Polski* 125
- Archiwum Diecezjalne w Tarnowie 999
- Archiwum Państwowe w Białymstoku 946
- Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika 1000
- Archiwum Wiktora Kulerskiego 10227
- Arciszewski Krzysztof 5918
- Arctowski Henryk 8588
- Arcun Ūliā 748
- Arcydziela plastyki dawnej XII–XVIII w. 3980
- Arendt Adam 6054
- Arendt Alfred 6054
- Arendt Hannah 3543
- Arendt Łukasz 4906
- Argento Dario 2950
- Argentyna 3865, 5924, 8271, 8660, 8943, 10062
- Argiletanus Darius, wyd. 7541
- Arich-Gerz Bruno, współpr. 3784
- Arijčuk Petr 5349
- Ank Sabire 2555
- Arktyka 3268
- Arkusz Aleksandra 4764, 10411, 10543
- Arlet Joanna 2761
- Armenia 2485, 2808, 2953
- Arnhem, Holandia 9906
- Arno Anna, tl. 10160
- Arnold James R. 8306, 8307
- Arnold Udo 2579
- Arnsztajnowa Franciszka 3822
- Aron Raymond 2325
- Arrupe Pedro 10559
- Ars fortificandi 5212
- Ars Inter Disciplinis 5634
- Arszyńska Joanna M. 4260; red. 1547
- Art brut 3981
- Art nouveau 1278
- Art of war in the Balkans 2472
- Artaud Antonin 4416
- Artemiuk Przemysław 2635; red. 2635
- Artes liberales 4352
- Artificem commendat opus 1878
- Artur, legendarny władca 7443
- Artwińska Anna 3795, 10614
- Artymowski Jan 9083
- Artymowski Stefan 8308; rec. 9774
- Artysiewicz Anna 10248
- Artyści Andersa 1625
- Arystokles zob. Platon
- Arystoteles 2664, 7806
- As-Sajjida Arwa Bint Ahmad, królowa Jemenu 748
- Asafia Svatoslavivna 3075
- Asnyk Adam 3823, 6081
- Asocjacje i implikacje historyczne 1879
- Aspazja 2636
- Aspects of royal power in medieval Scandinavia 2707
- Assaf David 3138, 5420; przedm. 8178; wyd. 8178
- Assmann Aleida 628
- Ast Robert, red. 4125
- Asyria 2623
- Asz Masza z Grosmanów 4615
- Asz Szolem (Szalom) 2578, 3170
- Aszoff Maria 5852
- At-Tafila, Jordania 2282
- Atanasijević Ksenia 2255
- Atatürk Mustafa Kemal 2808
- Ateum Kapłańskie* 5399
- Ateny 2618, 2636, 2664, 2694, 4228; starożytne 2701
- Atlantycki Ocean 2889, 6263, 9747
- Atlas historii świata 2192
- Atlas Twierdzy Toruń 5213
- Auch Michał 7321, 7322
- Audero-Bottero Diego 9899
- Auderska Halina 1878
- Augustawicz Sławomir 4967, 5042, 7883
- August, cesarz rzymski 2622
- August II Mocny 1415, 2125, 4628, 7559, 7687, 7885, 7901, 7963, 8018
- August III Sas 3075, 4628, 5042, 7600, 7701
- August-Zarebska Agnieszka 2881
- Augustianie 2004, 7002, 7111
- Augustów, woj. podlaskie 699, 3098, 3177, 8377, 10585, 11179;

- gubernia 5235, 5994; region 1895, 6978, 9687, 10740
- Augustyn Agata 894
- Augustyn Bogdan 5214
- Augustyn Janina 7084
- Augustyn Kamila, red. 3909
- Augustyn Leszek 3267
- Augustyn Maciej 4129, 4692, 7653, 8309
- Augustyn Urszula 4130
- Augustyn ze Stargardu 2710
- Augustyn-Szczęch Anna 6514
- Augustynek Stanisław 6401
- Augustyniak Hubert 2281
- Augustyniak Jan 3880
- Augustyniak Urszula 8013; rec. 7926
- Augustyniak Zuzanna 2473, 2577
- Augustynowicz Christoph 8300
- Augustynowicz Helena 3488
- Augustynowicz-Kopec Ewa, red. 3288
- Auleytner Julian 4906
- Aureliusz Wiktor (właśc. Sextus Aurelius Victor) 2685
- Aurenche Olivier 2282
- Auschwitz zob. Oświęcim
- Auschwitz Studies* 126
- Auschwitz-Birkenau zob. Oświęcim
- Auschwitzin luonnoslehtiö 1626
- Austerlitz zob. Sławków, Czechy
- Australia 908, 2531, 2828, 2964, 3189, 3197, 5923, 8210, 8417, 8773, 9872, 10225, 10932
- Austria 1401, 1918, 2540, 2564, 2797, 2870, 3545, 4064, 5024, 5036, 5097, 6057, 6489, 6972, 7565, 7924, 8137, 8234, 8242, 8300, 8310, 8330, 8397, 8433, 8435, 8533, 8755, 8844, 9247, 9555, 9780, 10604, 10781, 10932; Austro-Węgry 771, 2216, 2488, 2786, 2816, 2847, 3693, 5280, 8155, 8176, 8282, 8292, 8298, 8422, 8454, 8480, 8582, 8586, 8598, 8747, 8844; zabór 7111, 8453, 8550
- Austro-Węgry zob. Austria
- Ausz Mariusz 3335
- Autuchiewicz Jerzy 5530
- Auxerre, Francja 8141
- Auzoniusz (właśc. Decimus Magnus Ausonius) 2636
- Avenarius Johannes Maximilian 3982
- Ávila, Hiszpania 2768
- Avramova Mariya 2701
- Awangarda teatralna w Europie Środkowo-Wschodniej 4353
- Awangarda, underground 3983
- Awarowie 748
- Awierka Stefan Hawriłowicz 7872
- Axentowicz Jakub 5889
- Axer Jerzy 2564, 3839; przedm. 2564
- Ayaka gytma, Uzbekistan 2282
- Azerbejdżan 2525, 3786
- Azja 2485, 2536, 2537, 2873, 2883, 5920, 8417; Centralna 2282; Środkowa 5928
- Baarová Barbara 761
- Baars Arie 7650
- Bab Juliusz 4409
- Babada Josef z Tarnopola 3169
- Babecki Bolesław 5889
- Baberowski Jörg 615
- Babi Dół, pow. kartuski 2258
- Babia Góra 6450, 6758, 8934
- Babiarz Czesław 5334
- Babiarz Ewa 7016
- Babice, pow. chrzanowski 1359, 4776; gmina 9932; Lipowicz 4644
- Babice, pow. wadowicki 3505
- Babicka Anna, red. 1603
- Babicki Józef Czesław 3429, 5852
- Babicki Maciej 5424
- Babicz Marta, współpr. 5618
- Babicz-Kaczmarek Karolina, współpr. 1531
- Babij Nadiâ 9607
- Babij Paweł 2515
- Babik Irena 10402
- Babik Zbigniew 3683, 3706; rec. 2246
- Babilonia 2567, 2703
- Babimost, pow. zielonogórski; region 10723
- Babiński 7215
- Babiński Aleksander Zygmunt 7106
- Babis Dominik 2573
- Baborów, pow. głubczycki; gmina 6884; region 6884
- Babul Wiktor 9680
- Babulewicz Barbara, oprac. 1790
- Babulewicz Katarzyna Lidia 2878, 4463
- Bacanska Daniela, współpr. 4995
- Bacciarelli. Studia o malarzu królewskim 3984
- Bacciarelli Cezary 7215
- Bacciarelli Marcello 1561, 3984, 7683, 7830
- Bach-Szczawińska Cecylia 4131
- Bachanek Grzegorz 3087, 10842
- Bachanska Kaja 909
- Bache Catherine 8371
- Bachmann Ingeborg 3858
- Bachor Wojciech 10228
- Bachorz Józef 5423
- Bachowice, pow. wadowicki 3493
- Bachowska Monika 7323
- Bachórz Józef 3795, 5145, 8664
- Bachulska Łucja, red. 11079
- Bacic-Saliszewska Alina 10412; polem. 10412
- Bäcker Roman 1913
- Bacon Gershon 3138
- Bacowie i Walasi 2336
- Baczkowski Krzysztof 2555
- Baczkowski Michał 2816, 3073, 5313, 6181, 8310, 8311, 8397
- Baczyńska Stefania 3813
- Baczyński Andrzej 3336
- Baczyński Bogusław Andrzej 5699, 8312
- Baczyński Krzysztof Kamil 3813, 5888
- Bać Kazimierz 4040
- Baćkowice, pow. opatowski 8600
- Bad Muskau, Niemcy 4673
- Badach Artur, red. 179, 4109
- Badach Marzena 2383
- Badal Ernestina 2282
- Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej 456
- Badania interdyscyplinarne 7324
- Badania regionalne w historii wychowania 3337
- Badaszewski Jakub 7016
- Badenia 7930
- Badoch Zdzisław 6082
- Badowicz Maciej 7325, 7499
- Badowski Zbigniew 8961
- Badura Anna 963
- Badura Beata 3515
- Badura Jadwiga 5380
- Badura Janusz 7326
- Badura Monika 4629, 4725
- Badurek Sławomir 6054, 6054
- Badyna Piotr 4764, 8018
- Badziong Bogdan 5478
- Baehr Otto 6059
- Bafana Wäldä Mika'el 2577
- Bafia Szymon 4693
- Bagaż doświadczeń i wspomnień 10229
- Bagi Dániel 668
- Bagińska Agnieszka 1143
- Bagińska Elżbieta 337
- Bagińska Magdalena 9084
- Bagińska-Żurawska Teresa 4948
- Bagiński Krzysztof, red. 6991
- Bagiński Mieczysław 5215
- Baglajewski Arkadiusz 3830
- Bagry, zalew w Krakowie 7002
- Bagsik Jan, wyd. 5278
- Bahaev Stepan Antonovič 5273
- Bahlcke Joachim 7654
- Bahneva Kalina 3786
- Baidak Mariana 2349
- Baierowie, rodzina 4898
- Bailly Rosa 8962, 9413
- Bajan I, kagan Awarów 2515
- Bajda Justyna 6906
- Bajda Łukasz 6885, 7655; wyd. 3103
- Bajda Piotr 2879
- Bajdak Marjana 8313
- Bajdak Michał 8056
- Bajka Monika 2260, 7321
- Bajkał 8676
- Bajko Piotr 6892
- Bajkowscy, rodzina 5700
- Bajkowska Ewa 5700, 5700
- Bajków Bartosz 10698

- Bajon Filip 7203
 Baka Małgorzata 1160
 Bakałowiczowa Wiktoryna 6083
 Bakota Daniel 4516, 4603, 9169
 Bakula Bogusław 10413
 Bakun Elżbieta 3985, 3986
 Bakunin Mihail Aleksandrowiĉ 8733
 Balawajder Józefa 10658
 Balawelder Romuald 3383
 Balázs István 8943
 Balázs Mihály 7650
 Balberyszki Mendel 9681
 Balbus Tomasz 5298, 6389, 9642, 9645, 9647, 9648; rec. 6127
 Balbuza Katarzyna 2622
 Balcer Adam 2474
 Balcer Elwira 3338
 Balcer Kazimierz 5185, 8314, 8395
 Balcerzyk Ilona, przedm. 7614; wyd. 7614
 Balcerk Mariusz 463, 5313
 Balcerzak-Paradowska Bożena 4906
 Balcerzyk Małgorzata 7102
 Balcewicz Jarosław 5656; red. 5656
 Balčiūnas Dainius 4677
 Balicki Adam 844, 847
 Balicki Jan Wojciech zob. Jan Wojciech Balicki, bl.
 Balicki Jerzy zob. Sztuka Zygmunt Balicki Ryszard 5036
 Balicki Zygmunt 8231, 8924
 Bali gród, pow. leski 6885
 Balińska Grażyna M. 4840, 4931
 Balińska Mariola 1636
 Balińska Zula 5783
 Balińska-Ciężki Dorota 4132, 4840, 4931
 Baliński Aleksander 74; red. 184
 Baliński Hieronim 8103
 Baliński Ignacy 8231
 Baliński Stanisław 3875
 Baliński Wojciech 5518
 Balio Tino 4396
 Balisz-Schmelz Justyna 2880
 Baliszewski Mikołaj 7656
 Balkan Jewish women 2881
 Balogh Michał, oprac. 2023
 Balon Marek 5335, 6312
 Balsamo Jean 2776
 Balsewicz Stanisława 10333
 Baltarowicz-Dzielińska Zofia 6084
 Balthasar Hans Urs von 2570
 Baltruschat, esesman 3170
 Baluch Alicja 3716, 3803
 Baluch Jacek 2004, 3212
 Balužinský Jozef 5313
 Bała Sonia 3987
 Bałaban Andrzej 5036
 Bałaban Majer 806; przedm. 7562; tł. 7562; wyd. 7562
 Bałchan Jan 4843, 8315
 Bałda Waldemar 4517
 Bałkany 285, 716, 907, 2282, 2472, 2524, 2564, 2569, 2801, 2847, 2881, 8359
 Bałos Ludwik 6085
 Bałtowie 2485, 3511, 7369
 Bałtowski Maciej 4816
 Bałtyckie Morze 1161, 1751, 2710, 2922, 3061, 3083, 3096, 3106, 4261, 4620, 4804, 5072, 7443, 7667, 8105, 9032, 9420, 10955, 11109; kraje 154, 309, 1440; region 272, 2281, 2506, 2515, 2518, 2769, 3093, 3909, 7287, 7288, 7913
 Bałuc Barbara 6493, 6627
 Bałucki Michał 3735
 Bałuk Kamil 4419
 Bałuk-Ulewiczowa Teresa 3266, 3817; tł. 1680, 6357
 Bałuty zob. Łódź
 Bamberg, Niemcy 2710, 3160
 Bamburgska diecezja 2710
 Banach Anna 4405
 Banach Krzysztof 1475
 Banach Wiesław, red. 1291
 Banach Witold 5701, 6018
 Banach-Kielanowska Gabriela 4069
 Banachowicz Joanna Małgorzata 2861
 Banasiak Andrzej, pseud. Stowik 11158
 Banasiak Joanna, red. 3490
 Banasiak Patryk 4694, 7327
 Banasiak Piotr 1311
 Banasiak Stefan 6086
 Banasiewicz-Szykuła Ewa 1972; red. 7386
 Banasik Adam 9085
 Banasik Joanna 6024
 Banasik Katarzyna, red. 5035
 Banaszak Bogusław 5036
 Banaszek Tadeusz 5216, 5217
 Banaszewska Julia 895
 Banaszewicz Jacek 7467; przedm. 7467; red. 7467
 Banaszewicz Jadwiga, red. 11184
 Banaszewicz Karina 3750, 4365
 Banaś Grzegorz, przedm. 6024
 Banaś Konrad 10414
 Banaś Paweł 1604
 Banaś-Baran Ewa 9086
 Banaś-Korniak Teresa 3846; red. 3846
 Bancerzewska Wiesława 9475
 Banderka Stepan Andrijoviĉ 2592, 5194
 Bandtkie Jan Wincenty 8713
 Bandurski Janusz Waclaw 5045
 Bandziak-Kwiatkowska Barbara 4695
 Banek Andrzej 4577
 Bangrowska Agnieszka 1933
 Bania Zbigniew 5592
 Baniak Stanisław 8442
 Baniecki Adam 907, 3219
 Baniowska-Kopacz Ewa 4936
 Banko Kryspin 6289
 Banot Aleksandra E. 3829
 Banowska Lidia 3823; red. 3795
 Baniś Wiesław 3626
 Bańburski Kazimierz 2252, 7657
 Bańczyk Alicja, red. 2546
 Bańdo Adam 3948; rec. 3072, 8258
 Bańka Krystyna 988
 Bańkowska Iga 997, 1550
 Bańkowska Małgorzata 458; rec. 9021
 Bańkowski Andrzej 3706
 Bańkowski Kamil, fot. 1627
 Bańkowski Piotr 5642
 Bar, Ukraina; konfederacja 5313, 7646, 7664, 7671, 7686, 7808, 7809, 7886, 7912, 7965, 8020, 8048, 8049, 11001
 Bar Lechosław 1640
 Bar Přemysl 7328
 Bar Wiesław 3294
 Bar-Hebraeus 2508
 Bara Dominika 1064
 Barabáš Pavol 2990
 Barabaš Taras Mstislavoviĉ 7970
 Barabasz Adam 10415
 Barabasz Wiesław 3233
 Baral Sabina 10230
 Baran Aleksander 7329, 7330
 Baran Edward 10759
 Baran Józef 3846
 Baran Karolina 6211
 Baran Kazimierz 5844
 Baran Marcin, oprac. 1242; red. 1463, 1465
 Baran Scholastyka 3949
 Baran Władysław 1834
 Baraniak Maciej 4603
 Baraniecka-Olszewska Kamila 890, 1920
 Baraniewicz-Kotasińska Sabina 1878
 Baraniewski Waldemar 3091, 4007
 Barankiewicz Tomasz 3294
 Baranov Eduard Trofimoviĉ 8919
 Baranowska Grażyna 3170
 Baranowska Lidia, rec. 3742
 Baranowska Magdalena, red. 3306
 Baranowska Nina 4978
 Baranowski Andrzej Józef 8065
 Baranowski Edmund 9682
 Baranowski Edmund (weterynarz) 4929
 Baranowski Jan (1800–1878) 557; tł. 7576
 Baranowski Jan (ksiądz) 5228
 Baranowski Krzysztof 4581
 Baranowski Łukasz 6977; wyd. 7616
 Baranowski Maciej 6978
 Baranowski Marcin 8316
 Baranowski Stanisław, red. 4684
 Baranowski Tadeusz 7496
 Baranowski Tomasz 5634; red. 5634
 Baranowski Waldemar 1431
 Baranowski Wojciech 3878
 Baranowski Zenon 6937

- Baranowszczyzna zob. Malinniki
- Baranów, pow. grodziski, woj. mazowieckie 6886
- Baranów Sandomierski, pow. tarnobrzeński 10087
- Baranówka, Ukraina 1586
- Barańczak Anna 3715
- Barańczak Stanisław 3273, 3715, 3719, 3751
- Barańczuk Jerzy, fot. 1676, 1710; red. 1676, 1710
- Barańska Anna 5036, 5437, 8317; rec. 8266
- Barańska Ewa 816
- Barańska Katarzyna 1133; red. 2358
- Barańska Małgorzata, red. 9
- Barańska Marta, wyd. 8232
- Barański Jan 2358
- Barański Józef 4834
- Barański Łukasz 2762, 5329
- Barański Marek Z. 2258
- Barasch Arthur 4924
- Barasch Georg 4924
- Barba Eugenio 2570
- Barbara, św. 5462
- Barbara z Felsztyna 7653
- Barbaricum 7258, 7259, 7287
- Barbarzyńcy w oczach starożytnych Greków i Rzymian 2623
- Barbasiewicz Olga 2882, 2883
- Barchański Bronisław 6142; red. 6142
- Barciak Antoni 668, 716, 3103, 3106, 7420; przedm. 4869, 6984; red. 4869, 4876, 6984
- Barciany, pow. kętrzyński; region 7317
- Barcicki Mariusz, fot. 4257
- Barcik Joanna 3257
- Barcin, pow. żniński 7732
- Barcza Alicja de 3184
- Barczewo, pow. olsztyński 6887, 7198
- Barczewska Natalia z Gołowaczewskich 8109
- Barczyk Ewa 3189
- Barczyński Andrzej 4906
- Barczyński Zbigniew, il. 1489
- Bardach Juliusz 3545
- Bardan Jacek 2358; red. 141
- Bardec'kij Andrij Bogdanovič 2282, 7251
- Bardejów, Słowacja 7366
- Bardo, pow. kielecki 7091
- Bardo, pow. ząbkowski 10285
- Bareja Jerzy Wojciech 10938
- Barek Radosław 4268
- Barekowski Matthias 3950
- Barker Richard 1161
- Barkowski Robert F. 2708, 2709
- Barlinek, pow. myśliborski 4840, 7345
- Barlog Milan 7157
- Barłowska Maria 7658
- Barłowski Dezydery 2540
- Barłóg-Mitmańska Anna 1174
- Barnaś Bogusław 4303
- Barnaś-Baran Ewa 3335
- Barnim I, książę szczeciński i pomorski 2754, 7475
- Barnim III Wielki, książę szczeciński 2710
- Barok 127
- Baron Justyna 7250
- Baron Roman 3103; przedm. 3212; red. 3212
- Baron Rudolf 5380
- Barow-Vassilevitch Daria 1126
- Barszcz Anna 907
- Barszcz Marek 11002
- Barszcz Tomasz 3294
- Bartal Israel 3138
- Bartczak Andrzej 2258
- Bartczak Arkadiusz 7214
- Bartczak Maria 6087
- Bartczak Natalia 1992
- Bartczak Piotr 5593
- Bartczuk Feliks 5143
- Bardecki Bartłomiej 2303, 2304, 2305
- Bartek Rafał 1878; red. 3136
- Bartel Kazimierz 6088
- Bartelik Marek 1487
- Bartelli Pietro 7714
- Bartelmus Emma 5715
- Bartelmus Józef 5715
- Bartetzky Arnold 1440
- Barth Grzegorz 3297
- Barth Jeremias 3169
- Bartkiewicz Adam 5336
- Bartkowiak Anna, red. 3325
- Bartkowiak Danuta 6482
- Bartkowiak Edyta 3660
- Bartkowiak Elżbieta 6901
- Bartkowiak Romualda 7360
- Bartkowiak Ryszard, red. 10990
- Bartkowiak Zofia 6089
- Bartkowska Katarzyna, oprac. 5709
- Bartkowski Jerzy 5689, 11003
- Bartkowski Ryszard 8110
- Bartkowski Witold 8110
- Bartkowski Zbigniew 8110
- Bartków Agnieszka 5809
- Bartłomiej z Bydgoszczy 5338
- Bartmiński Jerzy 2337
- Bartmiński Stanisław 7003; oprac. 5552; wyd. 5552
- Bartnicka Kalina 3339, 3339; wyd. 7636
- Bartnicki Mariusz 7390
- Bartnicki Roman 11004
- Bartnik Agnieszka 2612, 2624
- Bartnik Jolanta, wyd. 8111
- Bartnik Ryszard 5207
- Bartnik Władysław 8111
- Bartnikowska Ewa, red. 5929
- Bartol Józef 5844
- Bartosiewicz Aleksandra 2593
- Bartosik Igor 9900, 9901; rec. 10067, 10149; wyd. 9829
- Bartosik Józef 5918
- Bartosik Przemysław 6877, 7196, 7197, 10416, 10417, 10697; red. 278; wyd. 3041, 3066
- Bartoskiński Jan 4409
- Bartos z Odolanowa 7346
- Bartoszak Michał 498, 955, 3878
- Bartoszcze Stanisław 10418
- Bartoszek Jan 1627, 6167
- Bartoszewicz Agnieszka 3106, 5642, 7331, 7332, 8013; red. 2034; wyd. 7314
- Bartoszewicz Dariusz, red. 7131
- Bartoszewicz Helena 5986
- Bartoszewicz Henryk 6373, 6979, 8318
- Bartoszewicz Joachim 1878
- Bartoszewicz Julian, tl. 7603
- Bartoszewicz Kazimierz 8742
- Bartoszewicz Monika Gabriela 5191
- Bartoszewicz Włodzimierz 9451
- Bartoszewiczowie, rodzina 5986
- Bartoszewski Gabriel 1553, 6504, 10892
- Bartoszewski Piotr Mateusz 9087
- Bartoszewski Ryszard, red. 6932, 6933
- Bartoszewski Władysław 1564
- Bartoszyce, woj. warmińsko-mazurskie 2281, 3717, 10546, 10662; powiat 4942
- Bartoszycka Grupa Literacka 3717
- Bartoszyński Kazimierz 3273
- Bartov Omer 3138
- Bartuszek Joanna 1798
- Bartuś Alicja, red. 9988
- Bartuzi Katarzyna, tl. 4993
- Bartyzel Jacek 2546, 2564, 5046
- Bartz Wojciech 7432
- Barucki Tadeusz 4127
- Barut Bogdan 4680; red. 11062
- Barvicka Ol'ga, tl. 1254
- Barwinek, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 4807, 8048
- Barycz, prawy dopływ Odry; dolina 7402
- Barylewska-Szymańska Ewa 1415, 4171, 5656, 6942; red. 4171
- Barylski Krzysztof 4420
- Baryła (Bełz) Lucyna 4696
- Basak Waldemar 10419, 10420
- Basarabowicz Tomasz, tl. 7677
- Basiewiczowie, rodzina 5700
- Basin, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4743
- Basiński Grzegorz 9088
- Basiówka, Ukraina 6888
- Basista Andrzej 10231
- Basista Jakub 2760, 8018
- Basista Józef 6090
- Baškirceva Marija Konstantinovna 2863
- Bass Szabtaj ben Josef 6906
- Bassa Oksana 8433
- Bassara Krzysztof 3164

- Bastek Dariusz, red. 3491
 Bastek Sławomir 5384
 Baster Janusz 9902
 Baster Marcin 3624
 Bastian-Zając Anna 9089
 Bastrzyk Stanisław 378
 Baszak Łukasz 5024
 Baszkiewicz Jan 4971
 Baszko Agnieszka 9090; red. 1095
Baszta 128
 Baś Marzanna 6591
 Baścik Kazimierz 6774, 9469
 Bat Jam, Izrael 3170
 Batalion harcowski Wojsk Polskich 3340
 Bátor Erzsébet 2593
 Batignolles zob. Paryż
 Batko Jan, red. 4514
 Batogowski Marian 5616
 Bator Kazimierz 5467
 Bator Monika 4415, 5647; red. 5647
 Bator Stanisław 5467
 Bator Wiesław 8319
 Batorek Maciej 8320; red. 108
 Batory Michał 10759
 Batory Weronika 3094
 Batowski Henryk 716
 Batożyński Radosław 3520
 Batóg Mateusz 9091
 Battelli Agnieszka 3170
 Baturó Kamila 4613
 Batvinskas Vytautas, tł. 7166
 Batycki Krzysztof 6777
 Batory Tadeusz 6685
 Bauchrowicz-Tocka Maria 3957, 5728, 9092, 9093; oprac. 3957
 Baudouin de Courtenay-Ehrenkreutz-Jędrzejewiczowa Cezaria 3054
 Bauer Fritz 10166
 Bauer Karol 9683
 Bauer Thomas A. 7333
 Bauer Yehuda 9903
 Bauer Zbigniew 3951
 Baum Bronia 8112
 Baum-Gruszowska Marzena 1277, 2000, 3116, 5337, 9904
 Bauman Szymon 3174
 Bauman Zygmunt 1878
 Baumgarten Aleksander 3825
 Bawaria 1078, 4409, 7333
 Baworowski Wiktor 3739
 Bayer Jerzy 2884, 2909
 Baza Katarzyna, red. 3536
 Bazak Agata Łucja 6327, 9094
 Bazala Teresa 6693
 Bazaniak Rafał 3083
 Bazela Karol 10118; il. 10118
 Baziak Justyna 5012
 Baziur Grzegorz 3341
 Bazylewicz Tomasz 892; red. 892
 Bazyli Martysz, św. 6091
 Bazylianie 5621, 5981, 7744, 7858, 7859, 8601
 Bazylianki 3558, 8571
 Bazylika Metropolitalna 1628
 Bażanowski Rudolf, red. 5826
 Bażyńska-Chojnacka Katarzyna, tł. 9830, 10133
 Bażyński Franciszek 3720
 Bąba Stanisław 3272
 Bąba Wiesław Jan 6145; oprac. 10393; red. 10393
 Bąbiak Grzegorz Paweł 75, 1160; red. 3868
 Bączalska Regina 2020
 Bączek Piotr 5519
 Bączyk Jarosław, tł. 8210
 Bączyk Norbert 9905
 Bądkowo, pow. aleksandrowski 5883
 Bądkowski Lech 3785, 10408
 Bąk Marzena 5521
 Bąk Michał 3984
 Bąkała Krzysztof 1312, 2193, 9469; red. 1462
 Bąkiewicz Marta J. 3825
 Bąkowska Beata 7014
 Bąkowski Jerzy 5097
 Bąkowski Roman, współpr. 5321
 Bątkiewicz-Szymanowska Edyta 3879, 6213, 8742
 Beattie Andrew H. 1158
 Beaudin André 10759
 Beaumarchais Pierre 3786
 Beauplan Guillaume le Vasseur de 7597
 Beauvois Daniel 664
 Bebak Marek 4421, 6459
 Bebenow Filip 4697
 Becela Paweł 7241
 Bechta Mariusz 10421, 10740
 Beck Józef 2564, 3110, 9220, 9642, 9668
 Becker Paweł 1629, 4568
 Becker Valeska 7251
 Beczkowiczowie, rodzina 5735
 Bedeker. Muzeum Śląskie w Katowicach 1214
 Bednarczuk Leszek 3203, 3686, 3706
 Bednarczuk Monika 3829
 Bednarczyk Anna, red. 3656
 Bednarczyk Czesław 39
 Bednarczyk Dorota 1007
 Bednarczyk Krystyna 39
 Bednarczyk Michał Jan 10422
 Bednarczyk Piotr 4518
 Bednarczyk Rafał 6447
 Bednarczyk Ryszard 4133, 4134, 6827
 Bednarek Anna 1799, 1800; oprac. 1242
 Bednarek Jerzy 759, 906, 5257, 5258, 5298; przedm. 906, 5161; red. 759, 906, 5161
 Bednarek Maciej, oprac. 9751; red. 9751
 Bednarek Zdzisław 817
 Bednarek-Kolasińska Hanna 1833
 Bednarkiewicz Ewa 6092
 Bednarkiewicz Maciej 6092
 Bednarowska Aleksandra 2348
 Bednarowska Elżbieta, red. 8116
 Bednarska-Piętka Ewa, red. 11040
 Bednarski Damian 6261, 9295
 Bednarski Mariusz Dariusz 10423, 10424
 Bednarski Stanisław 9141
 Bednarski Tadeusz Zygmunt 6093
 Bednarz Irena 30
 Bednarz Jan 9684
 Bednarz Marcin 2287
 Bednarz Szymon 2287, 4612
 Bednarz Tomasz 1161
 Bednarz Władysław 10666
 Bednarz-Doiczmanowa Ewelina 1160; red. 1160
 Bednarz-Grzybek Renata 72, 8321, 8322
 Bednarz-Kolonko Maria 6734
 Bednarzak-Libera Mirosława 812, 5153, 9469; przedm. 5153; rec. 6753; red. 5153
 Bednorz Paweł 5540
 Bednorz Róża 5890
 Bedyński Krystian 4698
 Beer Daniel 5047
 Beevor Antony 9906
 Begastri, Hiszpania 2259
 Beginki 3846, 7465
 Behem Baltazar 2011
 Behrendt Maria 4454, 4462; red. 4454, 4462
 Behrendt Paweł 4454, 4462
 Beiersdorf Zbigniew 4303
 Beilinson Orel 6632
 Beinhart Jakob 1601
 Bejda Wojciech 2565, 2625
 Bejger Michał 2490
 Bela Zbigniew 47, 727
 Beláeva-Sačuk Veronika Aleksandrovna 5928
Belaruski śláh 2488
 Belava Jelena, tł. 1067
 Belávec Vadzim Georgievič 2281, 2304
 Belcar Bożena 3342
 Belczyk Arkadiusz, tł. 10025
 Belgia 1065, 8121, 8230, 8773, 10933
 Belgrad 2255, 2989
 Belka Marek 3091
 Belmer Hans 6984
Bellona 9597
 Belostyk Ryszard 8323
 Belsk Duży, pow. grójcecki; gmina 5116
 Belski Józef 9907
 Bély Lucien 8010
 Belch Ignacy 5674
 Belch Stanisław 7457
 Belch-Rucińska Joanna, tł. 1242
 Belchatów, woj. łódzkie 3155, 5956, 8732; Belchatówek 6889; gmina 6889; Grocholice 6889, 8732; powiat 4800; region 8732

- Bełchatówek zob. Bełchatów
 Bełcikowska-Bramowicz Agnieszka 7537
 Bełka Zdzisław 7321
 Bełskie województwo 3103
 Bełz, Ukraina 2230
 Bełżec, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 2230, 10034; obóz 9980
 Bełżyce, pow. lubelski 748
 Bem Anna 10425
 Bem Józef 5924, 8821, 9425
 Bem Marek 5702
 Bem Paweł, oprac. 10321; wyd. 10321
 Bemben Szczepan 5270
 Ben Arie Katriel 9908
 Ben Gurion Dawid 3773
 Benach Alon, tł. 1254
 Benda Władysław Teodor 6094
 Bender Agnieszka 4015
 Bender Iwona, red. 3557
 Bendowska Magdalena 7659
 Bene Janós 8870
 Benedykt XI, papież 4881
 Benedykt XIII, papież 5507
 Benedykt XVI, papież 2972, 3002, 4497
 Benedyktyni 940, 1470, 3889, 5354, 5517, 5619, 5983, 7182, 8965
 Benedyktyнки 1099, 1632, 1933, 2025, 6430, 6658, 10113
 Benedyktyнки misjonarki 2555
 Beneš Edvard 3110
 Beneš Zdeněk 761
 Benezs-Goldfinger Zuzanna, red. 1587
 Bengal 2915
 Beniowski Maurycy 7789
 Benita Ina 6095
 Benk Marta 4468
 Benken Przemysław 2885, 3002, 10426, 10539, 10543, 10697; przedm. 3002; red. 3002
 Benyskiewicz Krzysztof 7660
 Beorn Waitman Wade 9962
 Berbecki Leon 6096
 Berbec Krystyna, wyd. 10961
 Berbelska Dorota 4948
 Berbesz Marian 5703
 Bercal Joanna 3824
 Berdajew Nikolaj Aleksandrowič 8461
 Berding Joop W. A. 3543
 Berdyc'ów, Ukraina 5312
 Berdyszak Jan 4118
 Berendt Georg Carl 8385
 Berendt Grzegorz 3138, 9982
 Berendt Zuzanna 4406
 Berent Waclaw 3811, 8664
 Beresteczko, Ukraina 3103, 10895
 Bereszko Franciszek Berezka- 5857
 Berezynski Zbigniew 1878, 3515, 4931, 5809, 5890, 10427, 10428, 10429, 10543, 10561, 10697, 10723, 10742; rec. 7097
 Beres Ewa 8324
 Beres Stanisław 6097
 Beres Witold 4354
 Bereśniewicz Aleksander 3932, 8741
 Berezka, pow. biański 4209
 Berezka Arkadiusz 4973
 Berezka Kartuska, Białoruś 5163
 Berezka Tomasz, oprac. 9789; przedm. 9789; red. 9789
 Berezka-Bereszko Franciszek zob. Berezko Franciszek Berezka-
 Bergen, Niemcy; obóz Bergen-
 -Belsen 9740, 9761, 9847
 Berger Adolf 4971
 Berger Rafał 4699; oprac. 10294
 Berglund Lars 8065
 Bergman Eleonora 5386; oprac. 9839, 9881
 Bergmann Olaf, przedm. 1174, 9625; red. 1174, 5185, 9625
 Bergstedt Erik 8018
 Berindei Dan 8731
 Berini Józef 6098
 Berka-Dudzińska Teresa, tł. 1655
 Berkan-Jabłońska Maria 3718
 Berkeley, Stany Zjednoczone Ame-
 ryki 10382
 Berkowski Władysław 7661
 Berlewi Henryk 3911
 Berlin 906, 1139, 1160, 1989, 2281, 3210, 4101, 4409, 5293, 5925, 6150, 6194, 7188, 7203, 7556, 8143, 8257, 8975, 9642, 10399; Wannsee 1158
 Berlińska Danuta 48, 2314, 5890, 6099, 6100
 Berma Mieczysław 4081
 Bermańska Teresa 5435
 Bernaciak Marian, pseud. Orlik 6101
 Bernacki Marek 3852
 Bernacki Paweł 3909
 Bernard, książe opolski 3075
 Bernardini Luca 3722
 Bernardyni 1942, 3880, 4052, 5235, 5338, 5339, 5419, 5613, 5623, 7383, 7795, 7947, 8160, 9868
 Bernardyni bydgoscy 5338
 Bernardyni kolscy 5339
 Bernardynki 5560, 5699
 Bernat Zbigniew 9811
 Bernátová Zuzana 1124
 Bernatowicz Wojciech, rec. 4473
 Bernhardt-Kowalska Dorota, red. 4969
 Bernières Jean de 8010
 Bernini Gian Lorenzo 4094
 Berska Barbara 908
 Berson Jan Stanisław 9648
 Bertman Olaf 5380
 Bertman Wisława 5380
 Bertolucci Bernardo 2546, 2950
 Berville, Francja 6037
 Besarabia 8809, 8976
 Beskid, Beskidy 163, 900, 2336, 4463, 4514, 4844, 5380; Niski 10284; Sądecki 6550; Śląski 2302, 3752, 4210, 4936
 Bestian-Zajac Anna 10501
 Beszowa, pow. staszowski 6890
 Betanki 5594
 Bethke Hermann 10144
 Bethmann-Hollweg von, rodzina 4418
 Betlej Alina 2444
 Betlej Andrzej 4948; przedm. 1597
 Betlej Magdalena, współpr. 2051
 Betlewski Rafał 3147
 Betley Kazimierz, oprac. 3575
 Between the lands 5635
 Beurden Cahn Maria van 3169
 Bevilacqua Dušan 7157
 Beynar-Czczcott Ewa 6092, 6328
 Bezak Aleksandr Pavlovič 8590
 Bezak Paweł 1313, 8308
 Bezinteresowni bohaterowie 4700
 (Bez)kres romantyzmu 3719
 Bezpałko Jerzy 4701
 Bębenek Bogusław 5206; red. 5206
 Bębło, pow. krakowski 2282, 2287
 Bęblik Grzegorz 9909; tł. 10148
 Bęcal Bogumila 5382
 Bęczyn, pow. kraśnicki 10296
 Będkowska Hanna 94
 Będkowski Krzysztof 352
 Będkowski Mateusz 8325
 Będzin, woj. śląskie 1181, 6931
 Będzirowski Jerzy 3343, 5218, 9095
 Bętkowski Rafał 7198
 Bhutan 2540
 Biadoliny Szlacheckie, pow. brzeski, woj. małopolskie 3370
 Biale David 5420
 Bialic Magdalena 7662
 Białik Kamila 8355
 Biała zob. Bielsko-Biała
 Biała, pow. czarnkowsko-trzcianecki 10506
 Biała Cerkiew, Ukraina 5312, 6658, 7953
 Biała Krakowska zob. Bielsko-Biała
 Biała Niżna, pow. nowosądecki 4468
 Biała Podlaska, woj. lubelskie 4944, 8340; powiat 9524
 Białachowski Artur Robert 2861
 Białas Marcin, współpr. 5264
 Białczak Adam 7102
 Białecki Aleksander 6102
 Białecki Konrad 7203; przedm. 7203; red. 7203
 Białecki Mat Antoni 6102
 Białecki T. 7215
 Białecki Tadeusz 2218, 2445
 Białek Stefan 4974
 Białek-Ostecka Dorota 1934
 Białek-Szwed Olga 4352
 Białka, pow. rzeszowski 5467
 Białkiewicz Mieczysław 5923

- Białkowska Lidia 1189; red. 128
 Białkowski Karol 5590
 Białkowski Mariusz 5489
 Białkowski Michał 2475, 10430, 10431, 10432, 10433, 10506, 10842
 Biało-Czerwona Niepodległa 809
 Białobrzegi, pow. łancucki 1762
 Białogard, woj. zachodniopomorskie 4780, 6891
 Białokoz Adolf 6059
 Białokozowicz Piotr 1390
 Białokur Marek 812, 894, 1878, 3084, 3088, 9451, 10539; rec. 831, 2919, 9556
 Białonowska Magdalena 1134, 3988, 5642; przedm. 1381; red. 1381
 Białorusini na Lotwie 8963
 Białoruska diecezja 7824
Białoruskie Zeszyty Historyczne 129
 Białoruś 8, 129, 419, 456, 478, 770, 1024, 1557, 1876, 1887, 1910, 1923, 2281, 2488, 2926, 2927, 2967, 3075, 3086, 3088, 3098, 3157, 3162, 3163, 3197, 3482, 3814, 4477, 4764, 5050, 5079, 5196, 5519, 5635, 5687, 7744, 8010, 8018, 8531, 8572, 8733, 8875, 8919, 8963, 9068, 9097, 9393, 9398, 9437, 9572, 9584, 10030, 10562, 10776, 11136, 11147, 11162, 11183; Republika Ludowa 9387; sowiecka 9096, 9687; Zachodnia 9339
 Białostockie „Kontrasty” 3951
 Białostockie środowisko filologiczne 3344
 Białostockie województwo 337, 4022, 6978, 9518, 9557, 9584, 10790, 10906
 Białoszewski Miron 3184, 3786, 3813
 Białous Maciej 4355
 Białowąs Justyna Ewa 2040, 2573, 7421
 Białowieska Puszcza 3834
 Białowieża, pow. hajnowski 455, 3145, 6892
 Białuński Grzegorz 665, 2579, 4975, 7132; red. 7132
 Biały Andrzej 9096, 9097
 Biały Franciszek 6103
 Biały Łukasz 2476, 8653
 Biały Michał 6782
 Białynin, pow. skierniewicki 4325
 Białystok 336, 337, 346, 619, 620, 848, 946, 1174, 1182, 1183, 1184, 1390, 1391, 1392, 1393, 1662, 1763, 3075, 3098, 3152, 3177, 3344, 3365, 3494, 3803, 3951, 4048, 4067, 4083, 4146, 4159, 4227, 4239, 4315, 4336, 4337, 4338, 4379, 5034, 5143, 5519, 5530, 5728, 5729, 5779, 5885, 6059, 6977, 6978, 7616, 7823, 8629, 9163, 9222, 9451, 9865, 10231, 10483, 10788; Białostocka 3515, 5316, 9687; dekanat 2448, 2449; obwód 1030; powiat 4022; region 3098, 3177, 4101, 8398, 10487, 10562, 10740, 10895; Starosielce 6893
 Bias Hanna 4463, 6984
 Biber Tomasz 3668
 Bibice, pow. krakowski 5355
 Bibliografia historii Polski XIX–XX w. 10
 Bibliografia polska 1901–1939. 9
 Bibliografia prac Bogumiły Haczewskiej 54
 Bibliografia prac drukowanych Profesora Danuty Quirini-Popławskiej 59
 Bibliografia prac Jana Tyszkiewicza 67
 Bibliografia prac prof. dr. hab. Bogdana Roka 61
 Bibliografia prac prof. dr. hab. Henryka Gmitterka 51
 Bibliografia prac prof. Grzegorza Straucholda 65
 Bibliografia publikacji prof. Andrzeja Radziwińskiego 60
 Bibliografia publikacji Profesora Jana Tegowskiego 66
 Bibliografia regionu koszański 20
 Bibliografie specjalne 1
 Bibliography of Prof. Timothy Snyder 64
Biblioteka 130
Biblioteka Epoki Nowożytnej 131
 Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w pięćdziesięciolecie istnienia 1063
 Bibliotekarz, biblioteka, historia 3880
 Biblioteki specjalistyczne Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 1064
 Biborski Maciej J., współpr. 7270
 Biborski Marcin 2305
 Biborski Mateusz 2282
 Bichta Tomasz 5159
 Bickhardt Stephan 1927
 Biebrza, prawy dopływ Narwi 3076
 Biecz, pow. gorlicki; region 8297
 Bieczyński Mateusz Maria 2477
 Biedaczów, pow. leżajski 1225
 Biedroń Tomasz Jan 6162, 6781, 6825, 10434
 Biedrzychowice, pow. prudnicki 2429
 Biedrzycka Agnieszka, rec. 3089
 Biedrzycki Adam 27
 Biedrzycki Wojciech 2478, 3392
 Biegała Bartosz 6010
 Bieganowska-Korolko Hanna 6054
 Bieganowski Lech 6054
 Biegański Władysław 2546, 3275, 6104
 Biegański Zdzisław 6322; przedm. 6322; red. 6322
 Biegas Bolesław 1552
 Bieganiem przez historię sportu powiatu gliwickiego 4519
 Biegonice zob. Nowy Sącz
 Bieguński Włodzimierz P. 4968
 Biel Robert 4702
 Biel Urszula 4365
 Biel-Ziółek Katarzyna 5878
 Biela, pow. koniński 2147
 Bielał Agnieszka 3760
 Bielał Paweł, red. 5618
 Bielał Renata, red. 1670, 2443
 Bielał Włodzimierz 7334
 Bielawska Judyta 10697; rec. 6259
 Bielany zob. Kraków
 Bielany zob. Toruń
 Bielany zob. Warszawa
 Bielański Stefan 666
 Bielał Andrzej 3834
 Bielawa, pow. dzierzoniowski 3488
 Bielawna-Piec Anna 6377
 Bielawny Krzysztof 8326
 Bielawscy, rodzina 6053
 Bielawska Sylwia 4135, 10435; red. 200
 Bielawska-Pałczyńska Joanna 4275
 Bielawski Marek 5530
 Bielecka Jaszek-Joanna, red. 1579
 Bielecki Adam 7115
 Bielecki Andrzej, red. 5019
 Bielecki Czesław 6092
 Bielecki Robert 2608
 Bielecki Sebastian 6733
 Bielenda Aleksander, oprac. 5709
 Bielenia-Lenczowska Karolina 3179
 Bieleń Mieczysław 1551, 1551
 Bieleń Stanisław 1918, 2561; red. 2561
 Bieleń Zdzisław 5636, 6788
 Bielewicz Remigiusz 10232
 Bielewska Agnieszka 3180
 Bielice, pow. nyski 11022
 Bielicki Janusz 4703, 6105, 7663, 9098
 Bielicki Józef 6105
 Bielicki Stanisław 7663
 Bielinis-Kopec Barbara, przedm. 4340; red. 4340
 Bielino, pow. plocki; Wirginia 4151
 Bielińska Gerta 2274, 4614
 Bielińska-Galas Ewa 4422
 Bielińska-Kowalewska Katarzyna 3250
 Bielińska-Majewska Beata 1306, 2258, 2282, 7252
 Bieliński Franciszek 7625
 Bieliński Piotr 9624
 Bielniak Nel 9099
 Bielsk Podlaski, woj. podlaskie 132, 1790, 1960, 3056, 4043,

- 5932, 6978, 9468, 10154; Las Pilicki 10154; powiat 8776, 9940; region 3999, 7646, 7792, 8013
- Bielski Almanach Historyczny* 132
- Bielski Syjon zob. Bielsko-Biała
- Bielski Walenty 8521
- Bielskie województwo 10561
- Bielsko-Bialskie Prace Historyczne* 133
- Bielsko-Biała, woj. śląskie 133, 947, 1164, 1407, 1725, 1890, 3479, 3619, 4154, 4721, 4806, 5380, 5859, 7348, 7452, 8505, 8644, 9174, 10324, 10584, 10741, 10783, 10959; Biała 7962, 8627; Biała Krakowska 10723; Bielski Syjon 1835; Bielsko 8627; Hałcnów 3479; powiat 8487, 10783; region 9174
- Biendara Dorota 5960
- Bienia Beata 7006; red. 7006
- Bienia Mieczysław 5386, 7053
- Bieniak Janusz 597, 7335
- Bieniarzówna Janina 716
- Bienias Andrzej 1864, 6987, 7087, 7124
- Bienias Barbara 462, 468, 599
- Bieniaszewska Anna 3117
- Bieniecki Ireneusz 3345, 9100, 10436, 10437
- Bieniek Bartosz 7432
- Bieniek Józef 5915; red. 5915
- Bieniek Mariusz, red. 3293
- Bieniek Sylwia 5521
- Bieniuk Szymon 9101
- Bienkiewicz Salomea Barbara 3346
- Bięń Adam 6106, 6107
- Bięń Magdalena 5646
- Bięń Tadeusz 10698
- Bięnkowscy, rodzina 4727
- Bięnkowska Alicja, oprac. 1672
- Bięnkowski Janusz 1641
- Bierca Andrzej 6911
- Bierca Marta 1298
- Bierczyński Piotr, przedm. 9887
- Berdáev Nikolaj Aleksandrowič 5878
- Biermann Felix 2710
- Biermann Wolf, przedm. 9864
- Biernacka Maja 2886
- Biernacka-Licznar Katarzyna 10438
- Biernacki Andrzej B. 2679
- Biernacki Edmund Faustyn 3275
- Biernacki Witold 2763
- Biernat Andrzej 6007, 9102
- Biernat Filip 7224
- Biernat Jan Emil 7002
- Biernat Justyna, oprac. 9815
- Biernat Kamila Anna 528, 910; rec. 928
- Biernat Monika, red. 5893
- Bieruń, woj. śląskie 3073
- Bierut Bolesław 2989, 3094, 10665
- Bierutów, pow. oleśnicki 3348, 9772
- Bierwce, pow. radomski 6894
- Bierzgłowo, pow. toruński 4327, 7523
- Biesaga Monika 806
- Biesiada Jacek 3720
- Biesiadecka Elżbieta 3482
- Biesiadka Jacek 5273
- Biesiekierz, pow. koszaliński 7188
- Biesok Ezdrasz 10439
- Bieszczad* 134
- Bieszczad Marek, fot. 2432
- Bieszczady 134, 1630, 2292, 2302, 3392, 4829, 5214, 7655, 10284, 10345; Zachodnie 4601
- Bieszczady, Gorgany i Czarnohora w starej fotografii 1630
- Biesz Janusz 4136
- Bieś Andrzej Paweł 3347, 5435
- Biezanów zob. Kraków
- Bigaj Antoni 4513
- Bigaj Mirosława 9910
- Bigaj-Zwonek Beata 5671
- Bigijew Dżarullah 3106
- Bigus Jolanta, oprac. 5465
- Bijak Bartosz 906
- Bijak Urszula, red. 3700
- Bikont Anna 6435
- Bilcza, pow. kielecki 3535
- Bilczewski Tomasz, tl. 9792
- Bilicka Beata 10440
- Bilicki Lech 4201
- Bilińska-Bohdanowiczowa Anna 5809
- Biliński Piotr 6380, 6778; oprac. 8996; przedm. 2517, 8996
- Biliński Wojciech 9103; współopr. 5132, 5150
- Bilkiewicz Tatiana 4976
- Billert Andreas 4418
- Billert Paweł 4418
- Bilot Jan 6108; uzup. 6108
- Bilous Nataliâ 3103, 8069
- Bilska-Ciećwierz Magdalena 9104
- Bilski Jacek 1541, 2887
- Bilý Matěj 10441
- Biłgoraj, woj. lubelskie; powiat 9940
- Biłka Szlachecka, Ukraina 9923
- Biłos Edward, oprac. 6995
- Biłyk Alfred 5857
- Binler-Mackiewicz Elżbieta 1288
- Binda Krzysztof 947
- Bindel Karolina 10894
- Binder Basia 10046
- Binek-Zajda Anna 4704
- Biniaś-Szkopek Magdalena 667, 2001, 2348, 7336
- Biniek Rafał 2635
- Binkowska Dagmara 3881; oprac. 18
- Binkowski Henryk 11162
- Binne de Haan 660; przedm. 660
- Bińczyk Jan, pseud. Zagłoba 5844
- Bińko Beata, red. 10011
- Bińkowski Krzysztof Marek 3348, 7337; oprac. 9772
- Bioarcheologiczne badania populacji ludzkiej z Radomia 2261
- Biografia ks. mgra lic. Wacława Makosia 5340
- Biographical dictionary of Polish women classicists 5704
- Bircza, pow. przemyski 5059
- Birecki Piotr 2530, 3989, 4137, 4138, 4278
- Birecki Tadeusz 6109
- Birek Ewa 7214
- Birek Wojciech 3721
- Birenbaum Halina 9685
- Birma 2491
- Birżyniany, Litwa 8173
- Bis Justyna, rec. 1423, 7577
- Bis Magdalena 4615; współopr. 7379
- Bis Wojciech 4616, 7321; rec. 4331
- Biskup Otton z Bambergu i jego świat 2710
- Biskup Radosław 5364; rec. 7301; red. 5364; wyd. 7298
- Biskup Rafał 2861
- Biskup Zygmunt Łoziński 6471
- Biskupiec, pow. nowomiejski; region 8403
- Biskupiec, pow. olsztyński 6895
- Biskupin, pow. żniński 1979, 7248
- Biskupska Kamilla 1920
- Biskupski Łukasz 9105
- Biskupski Mieczysław B. B., wyd. 8977
- Bismarck Otto von 4760
- Biszczanik Grzegorz 4931
- Biszczanik Marek 3676
- Biszkont Jadwiga 6948, 7358
- Biszyta Jerzy 4423, 5341, 6761
- Bitner-Wróblewska Anna 2305
- Bittner Karolina 10442, 10894, 10895; przedm. 10895; red. 10894, 10895
- Bittner Leon 5208
- Bitynia 2160
- Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej* 135
- Biuletyn Dolnośląski* 5119
- Biuletyn Historii Pogranicza* 136
- Biuletyn Historii Sztuki* 137
- Biuletyn Historii Wychowania* 138
- Biuletyn Historyczny Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni* 139
- Biuletyn Informacyjno-Instrukcyjny* 10233
- „Biuletyn Informacyjno-Instrukcyjny”. Wybór dokumentów 10233
- Biuletyn Informacyjny* 10464
- Biuletyn Informacyjny LKDS. Wydanie Strajkowe* 10464
- Biuletyn Konserwatorski Województwa Podlaskiego* 140
- Biuletyn Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej* 141
- Biuletyn Polskiej Misji Historycznej* 142

- Biuletyn Szadkowski* 143
 Bizacka Katarzyna, red. 1214;
 współpr. 10390
 Bizan Marian 6110
 Bizancjum 2079, 2508, 2555,
 2663, 2679, 2713, 2719, 2745,
 2753, 2754, 4078
 Bjørneboe Jens 2570
 Blach-Margos Małgorzata 4854
 Blacha Eduard von 5455
 Blachnicki Franciszek 1430, 5472,
 5564, 5608, 6111, 6984, 10836
 Blachura Tadeusz 1366
 Blackshear Benjamin Perry 9962
 Bláha Renata 10443
 Bláhová Marie 4876
 Blajer Bogdan 6939
 Blajer Mojżesz 10696
 Blajer Piotr 6341
 Blajer Szalom 10696
 Blajer Wojciech 7111
 Blake William 4102
 Blanchaert Jean 1395
 Blaschke Kinga 4094
 Bläsjö Viktor 3349
 Blatman Daniel 3138
 Blattan Ryszard 6112
 Blau Edith 9815
 Blayer Mojżesz zob. Blajer Mojżesz
 Blech Rokšana 8664; przedm. 8664;
 red. 8664
 Blecharczyk Tomasz 5194
 Blicharska Barbara, współpr. 3525
 Blicharska Iwona 1063
 Blin-Olbert Danuta 1290, 2336
 Blinda Angelika 7664, 7806
 Bliska historia 668
 Bliski Wschód 2287, 2537,
 2567, 2647, 2903, 4108, 8986,
 9741, 10145
 Blisko i daleko 7204
 Bliskowice, pow. kraśnicki 2304
 Blizanów, pow. kaliski 1050
 Bliziński Waclaw 3379
 Blížej domu 810
 Blížej historii 839
 Blobaum Robert 2786
 Bloch Jagoda 3952
 Bloch Jan Gottlieb 5310, 6113, 8920
 Bloch Marc 654
 Bloch Przemysław Jan 8327
 Bloch-Pogodzińska Marta 2257
 Blohberger Gudrun 1163
 Blombergowa Maria Magdalena
 5928
 Blonka-Drzażdżewska Aleksandra
 10759
 Blumsztajn Seweryn 5192
 Blusiewicz Karolina 7338
Bluszcz 72
 Bł. ks. Władysław Bukowiński 6836
 Bł. Michał Czartoryski (1897–1944)
 OP i jego czasy 6504
 Błachnio Henryk 6114
 Błachnio Jan 8328
 Błachnio Joanna, tl. 9837
 Błachno Andrzej 11084
 Błachowska Katarzyna 3106
 Błachowski Stefan 6115
 Błachucka Anna 10234
 Błaczkowski Lech 4512
 Błasiak Wojciech 5048
 Błaszak Magdalena 2888
 Błaszczak Aleksandra 9106
 Błaszczak Antonina 10333
 Błaszczak Iwona 9107
 Błaszczak Monika 895
 Błaszczak Tomasz 2488, 9108
 Błaszczak-Waclawik Mirosława, red.
 11052
 Błaszczuk Sławomir 4705
 Błaszczuk Stanisław 6613, 6116
 Błaszczyk Dariusz 7321; red. 7321
 Błaszczyk Grzegorz 3075; rec. 7852,
 8893
 Błaszczyk Iwona 4275
 Błaszczyk Katarzyna, red. 4228
 Błaszczyk Tomasz 5342; rec. 3181
 Błaszczyszyn Wojciech 10235
 Błaszkiwicz Mirosław 7214
 Błaszowska Katarzyna, współpr.
 10698
 Błaszowski Marcin 1472; przedm.
 7563, 8168; tl. 7563, 8168; wyd.
 8168
 Błaut Marzena, red. 3316
 Bławat-Krzyżowska Monika, oprac.
 1667, 1668
 Bławat-Obin Joanna 950
 Błażejczyk Natanaela Wiesława 440
 Błażejczyk-Majka Lucyna 629
 Błażejczyk-Mucha Sylwia, oprac.
 10275
 Błażejewski Krzysztof 2132
 Błażejewski Michał 5659
 Błażejewski Waclaw 6117
 Błażejewska Justyna 10444
 Błażowa, pow. rzeszowski 5467
 Błażowski Marcin, tl. 3048
 Bleszyńska Marta 1063
 Bleszczyński Jan 3954
 Bleszyński Jerzy 10911
 Błędowski Piotr 2258
 Błoch Katarzyna 7970; red. 7967
 Błogosławiona Hanna Chrzanowska
 6276
 Błok Aleksander 3843
 Błonie, pow. warszawski zachodni
 1185, 1394, 4701, 10983
 Błońska Emilia, przedm. 8198; wyd.
 8198
 Błoński Bernard 5373; przedm.
 5373; red. 5373
 Błoński Jacek 5270
 Błoński Mariusz 7339
 Błotnica Strzelecka, pow. strze-
 lecki 3407, 10630
 Błotnicka-Mazur Elżbieta, red. 4101,
 5660
 Błyskosz Tomasz 5478
 Bnin zob. Kórnik
 Bo każda książka to czyn 3722
 Boanov Andrij 1597
 Bobak Dariusz 2292, 4966, 7285
 Bobeckii Marian 4706
 Bober Gizella 9686; wyd. 9029
 Bober Janusz 2282
 Bober Monika 1299, 4040, 5343,
 5637, 7210; red. 273
 Bober Sabina 5049, 9419, 9911; rec.
 3062; red. 9419
 Bober Stanisław 3825
 Bober-Tubaj Anna 1395; red. 229,
 7189
 Bobiatyński Konrad 5954, 7665;
 wyd. 7629
 Bobińska Hanna 7666
 Bobiński Witold 3822
 Bobko Aleksander 3304
 Bobkowski Andrzej 3830
 Bobola Andrzej zob. Andrzej Bo-
 bola, św.
 Bobolice, pow. koszaliński 1186,
 4780, 6896
 Bobowa, pow. gorlicki 5821, 6897;
 dekanat 6552, 8442
 Bobowicz Zofia 1071
 Bobowik Alfons 9687; przedm. 9687
 Bobowska-Hryniewicz Agnieszka,
 wyd. 1651
 Bobowski Bogdan 4617; red. 4611
 Bobowski Kazimierz 7340
 Bobowski Teodor 7077
 Bobrek Janusz 9109
 Bobrek zob. Bytom
 Bobrow Ryszard 5705
 Bobrowicz Anna, red. 9
 Bobrowscy, rodzina 2044
 Bobrowska Ewa 1552, 3184, 10759
 Bobrowska-Antoniewicz Jadwiga 46
 Bobry, Litwa 6898
 Bobryk Adam 3203
 Bobryk Witold 10617; wyd. 10356
 Bobrzanie 7324
 Bobrzyk Leszek 4980
 Bobrzyński Michał 716
 Bobusia Krystyna, red. 5896
 Bobile, Białoruś 9680
 Boccacio Giovanni 3802
 Bocolini Alessandro 8010
 Bochaczek-Trąbska Joanna 5293
 Bochenek Wawrzyniec 5590
 Bocheńska Aleksandra 5923
 Bocheński Aleksander 3093, 3104,
 5135, 5310, 10751, 10752
 Bocheński Józef Maria 6118
 Bocheński Waldemar 1504
 Bochiński Jacek 572, 1575
 Bochlin, pow. świecki 3636
 Bochnak Tomasz 2292, 4966
 Bochnia, woj. małopolskie 1141,
 3356, 3427, 4342, 5618, 6047,
 7517, 8181, 10016
 Bochniak Andrzej 5344
 Bochniewicz Agnieszka 4683

- Bolińska Monika 11005
 Boliwia 2490, 2560
 Bolko I, książę opolski 7420
 Bolko II, książę świdnicki 7450
 Bolko II, książę ziebicki 7354
 Bolków, pow. jaworski 1646
 Bolom-Kotari Martina, rec. 2104
 Bolonia, Włochy 7492, 10176
 Bolovan Ioan 8731
 Bołcun Grażyna 8333
 Bołdyrew Aleksander 5219
 Bołdyrew Aneta 3556, 8334, 9113
 Bołtuć Jan, oprac. 5709
 Bombek Adam Samson 8018
 Bomse Nuchim 3876
 Bona Sforza, królowa 4649, 7307, 7937
 Bonar Małgorzata 1159
 Bonarek Jacek 2508; przedm. 8732; red. 2508, 8732
 Bondar Nataliä 3797
 Bondaruk Paweł 3798
 Bondyra Wiesław 3103; red. 3103
 Bondźić Dragomir 2989
 Bonecki Jarosław, oprac. 814
 Bonewicz Usow Bolesław zob. Usow Bolesław, pseud. Konar
 Boniecka Katarzyna, oprac. 9617
 Boniecki Tadeusz 10894
 Bonifacio Giovanni Bernardino 1042
 Bonifratrzy 5349, 10523
 Bonin zob. Ogasawara
 Boniszewska Wanda 8839
 Bonn, Niemcy 5144, 10784
 Bonowice, pow. zawierciański 7173
 Bontemps Piotr 4968, 6124, 6125
 Bonter Urszula 2861
 Bonusiak Andrzej 6964, 11006
 Bonusiak Włodzimierz, red. 185
 Bończa-Bystrzycki Lech 5345, 5346, 5347
 Bończa-Szablowski Jan 1173
 Bończuk-Dawidziuk Urszula 1351
 Boratyn Marcin 4141, 10448
 Boratyn Norbert 3106
 Boratyńska Bożena 5386
 Borawska Danuta 5864
 Borawska Teresa 3220
 Borchert Marek 6977
 Borcke Ernst August von 7188
 Borczy, pow. kartuski 2258
 Borchak Małgorzata, wyd. 9723
 Borchuch-Białkowska Maria 2
 Bordeaux, Francja 2760
 Borecka Emilia 1314
 Borecki Kamil 9114
 Borecki Paweł, przedm. 9453; red. 9453; wyd. 3047
 Borejsza Jerzy Wojciech 2564
 Borek Arkadiusz, oprac. 2215
 Borek Bartłomiej 8664
 Borek Małgorzata 8732
 Borek Paweł 5220, 9115
 Borek Piotr 3797, 3817, 3839
 Borek Władysław 5348
 Boretius (Borecki) Maciej Ernest 4967
 Boria, pow. ostrowiecki 3387
 Borisėnok Ūrij Arkadevič 8733
 Borki, pow. radomszczański 8111
 Borkiewicz Adam 9915
 Borkiewicz Anna 894
 Borkowicowie, ród 2041
 Borkowska Alicja, oprac. 5709
 Borkowska Aneta, oprac. 1491
 Borkowska Ewa 5064
 Borkowska Grażyna 3750, 3786, 3829, 3834; red. 3834
 Borkowska Małgorzata 1632, 6376, 7669
 Borkowska Urszula 2385, 7188
 Borkowska-Rychlewska Alina 8335
 Borkowski Andrzej 3649, 8433; przedm. 8433; red. 8433
 Borkowski Antoni 5844
 Borkowski Łukasz 6082; wyd. 9774
 Borkowski Maciej 3783
 Borkowski Mikołaj Piotr 7808
 Borkowski Rafał 4967, 5042, 5378
 Borkowski Robert 7670
 Borkowski Tomasz 7341; tł. 1403, 7264
 Borkowski Wojciech 1992, 5277, 5384, 5386; przedm. 5277; red. 1177, 5277
 Borne von dem, ród 4241
 Bornholm, wyspa duńska 2518
 Bornki, pow. braniewski 4670
 Boroda Krzysztof 3075, 10248; red. 3075
 Borodij Eugeniusz, red. 125
 Borodino, Rosja 8648
 Borodziej Włodzimierz 1880, 8336; red. 9035
 Boronów, pow. lubliniecki 4568
 Boroń Aleksandra 1926
 Boroń Piotr 2515, 2754, 4424, 7671, 7809; polem. 676
 Boroń Piotr Maria 6126
 Boroń Tomasz 2263
 Borowczyk Jerzy 3273, 3795, 8839; red. 3795
 Borowczyk Joanna 10449
 Borowczyk Walerian 4401
 Borowiak Łukasz, przedm. 7020
 Borowiak Mariusz 2889, 5321, 9916, 9917
 Borowiak Patryk 2569
 Borowiak Stanisław 1411, 5185, 8314; przedm. 8395; red. 1411, 8395
 Borowiak Żaneta 5127
 Borowica, pow. krasnostawski 2271
 Borowicz Joanna 5373
 Borowicz Sylwia 2257
 Borowicze, Rosja 5161; obóz 10135
 Borowiczowa Janina 5783
 Borowie, rodzina 5766, 6009
 Borowiec Andrew 9688
 Borowiec Karolina 2004; red. 2004
 Borowiec Piotr, wyd. 8258
 Borowiec Władysław, oprac. 6008
 Borowik Aneta 4321, 6984, 7105
 Borowik Irena 615
 Borowik Przemysław 4040, 7085
 Borowik Tomasz 10550
 Borowno, pow. częstochowski 5609
 Borowska Małgorzata 2564
 Borowska Sulisława 3622
 Borowska-Marciniak Józefa, uzup. 6661
 Borowska-Strugińska Beata 2261
 Borowski Adam, red. 5926, 10954; współpr. 1786
 Borowski Andrzej 3797, 3817; tł. 2463; wyd. 2463
 Borowski Grzegorz 7342
 Borowski Jan Paweł 2194
 Borowski Krzysztof 10990
 Borowski Marek 7081
 Borowski Michał 7278
 Borowski Tadeusz 3778
 Borowy Paweł 7806, 7979; red. 7979
 Borówiec, pow. poznański 6901; parafia 6901
 Borówiec. Przyczynek do monografii 6901
 Borówka Ryszard K. 7432
 Borromini Francesco 4094
 Borsuk Andrzej 1396, 5225
 Borsuk Ewa 1071, 3880
 Borszczów, Ukraina; powiat 9334
 Bortnowski Antoni 2764
 Borucki Marek 5712
 Boruń-Jagodzińska Katarzyna 3212
 Borussia 11196
 Boruśnik Andrzej Efreim 5338
 „Boruta”. Ślady agenturalnej przeszłości 10238
 Boruta Piotr 5088
 Boruta Tadeusz 8337
 Boruta-Spiechowicz Mieczysław 9151
 Borutka Tadeusz 5713
 Boruwłaski Józef 2776
 Borychowska Anna Agnieszka 3649
 Borycka Beata 1275, 1276
 Boryczka Adam 6127, 9648
 Boryczka Jerzy 2172, 2186
 Boryczko Leszek, współpr. 8144
 Borys Andżelika 6059
 Borys Anna 961
 Borys Krystyna, red. 10986
 Borys Marcin 480, 3182, 3184, 8338, 8339, 9918; red. 300
 Borysewska Hanna, tł. 6357
 Borysiewicz Mariusz 2479, 3093
 Borysiuk Leszek 5373
 Borysław, Ukraina 5842, 7005
 Borysławski Rafał 2707; przedm. 2707; red. 2707

- Borysowska Agnieszka 3511, 7672, 7673; przedm. 3511; red. 3511
- Boryszewski Paweł 3096, 3476, 3957; oprac. 3957; red. 3476
- Borzestowski Marian 10697
- Borzestowski Waldemar 3164
- Borzęcín, pow. brzeski, woj. małopolskie 3846
- Borzęcka Jadwiga 6128
- Borzęcki Adam, oprac. 9080
- Borzęcki Artur 7004, 10450; red. 7004
- Borzęcki Władysław, pseud. Mocarny 9968
- Borzemek Ludwika 3068
- Borzemów, pow. staszowski 8769
- Borzyszkowska Barbara 9116
- Borzyszkowska-Szewczyk Miłoslawa 6941
- Borzyszkowski Józef 2338, 5145, 5378, 6028; przedm. 5145; red. 5145
- Borzyszkowy, pow. bytowski 5458
- Bosfor, cieśnina 7886
- Bosiacki Adam 2561
- Bosiacki Stefan 6129
- Bosiak Mariusz 2282
- Bosiński Gerhard 2282
- Bosko Maciej 993, 8340; rec. 6993
- Bospor 2634
- Bospor Kimmeryjski 2133
- Bossak-Herbst Barbara 10451
- Boston, Stany Zjednoczone Ameryki 3715
- Bosy Grzegorz 2195; oprac. 6900
- Bośnia 2881, 2974, 3196
- Bośnia i Hercegowina 2472, 2989, 3012, 10397
- Bośniacka Eliza 3791
- Botero Giovanni 666
- Both Marek 2302
- Botschaft der Bücher 3724
- Böttcher Paweł 7343
- Botticelli Sandro 4112
- Botwicz Maria 7016
- Botwinick Rita Steinhardt 7208
- Boucicaut (właśc. Jean II le Meingre) 2555
- Boudreaux Julie, przedm. 5655
- Bouillet Alain 3981
- Bourkane Mateusz 3725
- Boużyk Maria M. 3352
- Boy-Żeleński Tadeusz zob. Żeleński Tadeusz Boy-
- Boym Michał 6130
- Bożenko Anastasiâ 8341
- Bozowska Stanisława 3822
- Bożałkińska Urszula 9689
- Bożejewicz Arkadiusz 5229, 5272; uzup. 7599; wyd. 7599
- Bożek Michał 6483
- Bożek Renata 4356, 6509, 8342
- Bożogrobcy 2349, 4298, 7486, 7500
- Bożyk Izabela 7056
- Bożyk Stanisław, red. 5034
- Bóbr, lewy dopływ Odry 7324
- Bóbrka, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 8697
- Bój pod Zaslawiem 9117
- Bp Juliusz Bursche w Wiśle 1633
- Bracha Krzysztof 5619, 7344; rec. 1126; red. 5619
- Brachaczkowie, rodzina 4840
- Bracia miłosierni – życie w służbie chorych 5349
- Bracia zza Buga 9690
- Bracka Marija 3834
- Bracka Teresa, red. 1754
- Bracka-Kondracka Marzenna, red. 1667, 1668
- Braclawskie województwo 3103, 7838, 7854
- Brajerska-Mazur Agata 3798
- Bralewski Sławomir 2485
- Bralin, pow. kępiński 4809; gmina 4213
- Brambert Patryk 352
- Brand Michał 10007
- Brand William, tł. 1254, 9829
- Brandenburgia 1601, 2154, 2491, 2861, 3100, 5954, 6957, 7883, 7924; Marchia 7346
- Brandstaetter Roman 3872
- Brandt Alfons 6889
- Brandt Józef 1143, 1144, 1145, 1568
- Brandt Marion, tł. 2338
- Brandt-Golecka Barbara 5714
- Brandys Kazimierz 10614
- Brandysowie, rodzina 9295
- Branicy, ród 4227
- Branicka Izabela 4790, 6977
- Branicki Jan Klemens 4048, 4067, 4948
- Braniecki Włodzimierz 5844
- Braniewo, woj. warmińsko-mazurskie 5707, 8065, 10955
- Braniewski Sławomir 5350, 5351, 5352, 5353
- Branny Grażyna Maria Teresa 3353
- Brańsk, pow. bielski, woj. podlaskie 6902, 7621
- Brasławskie Pojezierze 9680
- Brasse Wilhelm 9946
- Braszkiewicz Ewa, przedm. 7213
- Brasza Łukasz 1973
- Bratek Teresa 3717
- Bratko Maksym 4709
- Bratkowski Daniel 3846
- Bratkowski Tadeusz 5354
- Bratysława 2763, 3909
- Braun Grzegorz 2530, 9456
- Braun Katarzyna 1936
- Braun Kazimierz 8773
- Braun Krzysztof 5384
- Braun Reginald 7834
- Brawer Wojciech 4408
- Brazis Romuald 3189
- Brazylia 3179, 3198, 8638, 8742
- Brąkowska Katarzyna 1634
- Brda, lewy dopływ Wisły 4555, 6908
- Brdów, pow. kolski 6305
- Bregman Aleksander 10330
- Brejda Jaromir, red. 3115
- Brejska-Nawrocka Ludmiła 8114
- Brejski Jan 8114, 8114
- Breja Władysław 4681
- Brema, Niemcy 908
- Bremer Józef 2555, 4015
- Brenda Waldemar 10740
- Brenk Mikołaj 616, 4710, 10739
- Brenna, pow. cieszyński 6662
- Brenner Rachel Feldhay 9118
- Brensztejn Michał Eustachy 8115
- Brest, leto 1941 g. 9691
- Bretania 2794, 8874
- Bretes Jadwiga 2446, 2447
- Brethour Miranda 2890
- Breustedt Maria 9692
- Breustedt Zofia 9692
- Breyne Jacob 7950
- Breyne Johann Philipp 2177
- Breza Edward 6131, 6132
- Bręborowicz Ewa 6719
- Bręklewicz Aurelia, red. 6740
- Bręklewicz Zbigniew, red. 6740
- Brinken Jerzy 6133
- Brisbane, Australia 908
- Bristiger Michał 6134
- Brno, Czechy 1026, 3262
- Brňovják Jiří 4876
- Brochwicz-Lewiński Janusz, pseud. Gryf 6135
- Brockwitz, Niemcy 9953
- Broczek Tomasz 5714
- Brodacka-Adamowicz Ewa 5153
- Brodka Jan 2382
- Brodnica, woj. kujawsko-pomorskie 5311, 5642, 7666, 11063; gmina 6903
- Brodnica Górna, pow. kartuski 4700
- Brodnicki Kazimierz Jerzy zob. Van Haardt Georges
- Brodnickie Pojezierze 3681
- Brodowski Janusz 669, 6784
- Brodowski Jerzy 10452
- Brodowski Samuel 670
- Brodowski Tadeusz 6018
- Brodsky G. W. Stephen 3761
- Brody, Ukraina 3073, 6904, 8759
- Brodzińska Irena 4454, 4462
- Brodzisz Paweł 372, 1713
- Brodzki Tomasz 2567
- Broggi Giovanna 3839
- Brogowski Tadeusz 9646
- Brojer Wojciech 7422, 7468
- Brol Bogusława 1540
- Bromboszcz Teofil 9295
- Bronarski Ludwik 9073
- Bronder Alicja 3692
- Broniarczyk Marcin 7674, 7886; oprac. 9011; przedm. 9011; rec. 7812

- Broniarek Magdalena, oprac. 5946
 Bronicki Andrzej 2305, 4641
 Broniewski Władysław 3858
 Broniewski Zygmunt, pseud. Boguc-
 ki 5090
 Bronisław Markiewicz, bl. 2570,
 5536
 Bronisława, bl. 5577
 Bronisz Urszula 2455, 4980, 7036
 Bronkowski Marek 489
 Bronocice, pow. pińczowski 4659,
 7273, 7274
 Bronowice Małe zob. Kraków
 Bronowicka Monika 9119
 Bronowicki Jarosław 1354, 4642
 Broń biała 1352
 Broń drzewcowa i uzbrojenie ochron-
 ne 5221
 Broński Krzysztof 7000, 8300
 Broński Włodzimierz 3294
 Broszkiewicz Jerzy 3790
 Broszko Małgorzata 3692
 Broszko Monika 2262
 Broszkowska Izabela 6218
 Brovčenko Marfa Innokent'evna
 5928
 Browarek Tomasz 3166
 Browarny Wojciech 3825
 Browina, pow. toruński 2258
 Brown Benjamin 5420
 Brown Richard D. 660
 Browne John Ross 8116
 Brożane, jezioro na Pojezierzu
 Suwalsko-Augustowskim 2259
 Brożbar Adam, oprac. 6399
 Brożek Krzysztof, współpr. 10363
 Brożek Ludwik 1065
 Brożek Marek 4577
 Brożniak Artur 5059, 9120, 10453
 Brożniński Paweł, oprac. 1157
 Bruchnalska Maria 9384
 Bruchnalski Wilhelm Adolf 4409
 Brückner Aleksander 5864
 Brudek Paweł 8343, 8422, 8582;
 przedm. 8282; wyd. 8282
 Brudło Arkadiusz 6377
 Brudne, odrażające, niechciane w ję-
 zyku i literaturze 3726
 Brudnice, pow. żuromiński 2305
 Brudzew, pow. turecki 6905, 9270;
 gmina 6905
 Brudziński Józef 1559
 Brudzisz Marian 2002
 Brudzowice, pow. będziński 4785
 Bruggemann Ludwig Wilhelm 2782,
 7168
 Brukalska Barbara 1585
 Bruksela 7954, 9293, 9642
 Bruliński Michał 10894
 Bruncz Dariusz 2530
 Brunner Czesław 5298
 Bruno z Kwerfurtu, św. 5401
 Brusilo Zygmunt 10239; oprac. 6169
 Bruski Jan Jacek 5293, 9418
 Bruski Klemens 6942
 Brust Mieczysław 7129
 Bruszczewo, pow. kościański
 7291
 Brutin Batya 3542
 Bruzewicz-Mikłaszewska Barbara
 3275
 Bruzdziński Andrzej 716, 3797,
 5338, 7111
 Brwilno, pow. plocki 4176
 Brwinów, pow. pruszkowski 9664
 Brychey Krzysztof, wyd. 9693
 Brychey Stanisław 9693
 Bryja Wojciech 6136
 Bryk Adriana 942
 Brykowska Maria 4142
 Brykowski Ryszard 6137
 Bryl Mariusz, red. 4051
 Bryl Monika 1381; przedm. 1381;
 red. 1381
 Brylew Marek 2891
 Bryliński Wit 4711, 4712, 6958
 Brylla Dorota 5553
 Brylla Wolfgang Damian 5553;
 przedm. 5553; red. 5553
 Brylla Wolfgang J. 4468, 5715
 Bryła Marcin 10454
 Bryła Zbigniew 7019, 9121; red.
 3509
 Bryłka-Jesionek Agata 7675
 Bryłowski Jan, rec. 7038
 Brynica, prawy dopływ Czarnej
 Przemszy 2189, 4717
 Bryniecka Elżbieta, red. 3299
 Brynkus Józef 761, 2349
 Bryszewska Marta 8943
 Bryś Beata 812
 Brytania 2675
 Brzechczyn Krzysztof 5119, 10895;
 red. 5119
 Brzeg, woj. opolskie 1187, 2607,
 5395, 5439; region 7257
 Brzeg Dolny, pow. wołowski
 6906; obóz Dyhernfurth 6906;
 region 6906
 Brzeg Dolny. T. 1: Dzieje miasta
 6906
 Brzegowy Joanna 7111; red. 9035
 Brzegowy Paweł 3275, 4946; red.
 3275
 Brzejszczak Rafał 2287, 2288, 2289
 Brzenczek Piotr 10240
 Brzeska-Pasek Agnieszka 2282
 Brzesko, woj. małopolskie 7096
 Brzeskwiniowicz Wincenty 6138
 Brzeszcze, pow. oświęcimski
 4868, 4905
 Brześć, Białoruś 1557, 2224, 5258,
 5298, 9646, 9691
 Brześć Kujawski, pow. włocław-
 ski 2299
 Brześć Litewski zob. Brześć
 Brześć nad Bugiem zob.
 Brześć
 Brzewska-Mastalska Krystyna 6139
 Brzeziak Agnieszka 31
 Brzezie, pow. opatowski 2141
 Brzeziecki Andrzej 6163
 Brzezina, pow. stargardzki 2258
 Brzezina-Scheuerer Katarzyna 7676
 Brzezinka, pow. oleśnicki 4260
 Brzeziński Richard 7677
 Brzeziny, woj. łódzkie 9686; kasz-
 telania 7699; powiat 4800
 Brzezińska Agnieszka 6932
 Brzezińska Anna (ur. 1971) 3750
 Brzezińska Anna (ur. 1981) 671
 Brzezińska Anna Weronika 1886
 Brzezińska Jolenta 5774
 Brzezińska-Marjanowska Wioletta
 1936
 Brzezińska-Skarżyńska Anna 1554
 Brzezińska-Wójcik Teresa 7036
 Brzeziński Andrzej Maciej 623, 9122
 Brzeziński Ireneusz, fot. 1707
 Brzeziński Jacek 4357
 Brzeziński Jan 4049
 Brzeziński Józef 5774
 Brzeziński Leonard 1404
 Brzeziński Mirosław 3297
 Brzeziński Piotr, przedm. 10388
 Brzeziński Witold 2041, 2711
 Brzeziński Zbigniew 3189
 Brzezowski Marcin 3094
 Brzeźce, pow. pszczyński 6538
 Brzeźnica, pow. wadowicki 1671
 Brzeźno, pow. aleksandrowski
 1931
 Brzeżany, Ukraina 9042
 Brzękowski Jan 3816
 Brzostek Błażej 2892; rec. 4230
 Brzostowicz Michał 7224; red. 7385
 Brzostowska Izabella 4305, 7678
 Brzoza Czesław 8300, 9123
 Brzozdowce, Ukraina 9767
 Brzozowa, pow. tarnowski 10047
 Brzozowska Ała 6158
 Brzozowska Maria 6486
 Brzozowska Marlena 682
 Brzozowska Sabina 3735, 3791;
 przedm. 3791; red. 3791
 Brzozowska Zofia A. 2713
 Brzozowska-Krajka Anna 3197
 Brzozowski Stanisław 10614
 Brzóska Artur 2259
 Brzóska Stanisław 8113
 Brzostowicz-Klajn Monika 3800
 Brzuchowska Zofia 6554
 Brzuska Kazimierz 365, 10974,
 11007; il. 6262; red. 6262
 Brzustowicz Grzegorz Jacek 7345,
 7346
 Brzuszek Bogdan 6299; rec. 2514
 Brzuszek Stefan, pseud. Boruta
 10774
 Brzyno, pow. pucki 2304
 Brzyś Bogusław 3189
 Bubak Mieczysław 10434
 Bubała Renata, red. 3442
 Bubezyk Robert 2712
 Bubiń Walery 8552

- Bubrzyk Krzysztof, red. 5209
 Buchali-Olszakowska Joanna 4358
 Buchalik Lucjan 3277; red. 3277
 Buchanan George 2867
 Buchenwald zob. Ettersberg
 Buchholtzowie, rodzina 3582
 Buchholz-Todoroska Małgorzata 1372, 4618
 Buchmann Anna 3189, 8943
 Buchner Aneta 7254
 Bucholz Andrzej Krzysztof 6181, 10895; red. 8059
 Buchowski Krzysztof 3203, 5676, 9124
 Buchwald Stanisław 6140
 Buchwald-Pelcowa Paulina 3839, 6140
 Buck Andrzej 10455
 Buck Lienhard 2168
 Bucka Karolina 1297
 Bucki Przemysław 1635
 Bucknall-Hołyńska Justyna 10782
 Bucóń Zbigniew 9919
 Buczak Michał 6844
 Buczek Katarzyna 3494, 8344, 9125, 9608, 11008; oprac. 3339; rec. 3874
 Buczkowski Konrad 6574
 Buczkowski Krzysztof 891
 Buczyło Andrzej 3075, 7115; oprac. 597; przedm. 7970; red. 7115, 7970
 Buczyński Andrzej 8345
 Buczyński Janusz 10923
 Bućko Antoni 5917
 Budapeszt 2305, 9706
 Buddsieg Hermann 3876
 Budek Sławomir, red. 5324
 Budelewski Dariusz 6583
 Budkiewicz Mariusz 5716
 Budniak Józef 4869
 Budniak Marek 10456
 Budnik Ivan 6059
 Budnik Magdalena, red. 10233, 10248; wyd. 10248
 Budny Antoni 6141
 Budny Szymon 3686
 Budrewicz Olgierd 4927
 Budrewicz Tadeusz 3750, 3824, 3834, 8346, 8347
 Budrewicz Zofia 3803, 3822, 3824, 3857; red. 3824
 Budrowska Kamila 619, 3786, 10408; red. 10233, 10248, 10408; wyd. 10248
 Budryk Witold 6142
 Budy Michałowski, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4747
 Budy Zosine, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4747
 Budy-Grzybek, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4747
 Budynek Adam 1523
 Budz Jan 5717
 Budzeń Anna 2586
 Budzialek Anna 1597
 Budzianowski Ryszard, pseud. Borys 9953
 Budziaszek Barbara 3990
 Budzik Małgorzata 482
 Budzik Stanisław 6092
 Budziński Janusz R., przedm. 8732; red. 8732
 Budziński Krzysztof 5173
 Budzusz Feliks 5194
 Budzisz Marek 2765
 Budziszewski Janusz 2287, 2302, 2303; współpr. 2270
 Budziszewski Stefan, red. 5130
 Budziszyn (Bautzen), Niemcy 2168, 5823
 Budzyń, pow. chodzieski 5796
 Budzyńska Natalia, współpr. 1645
 Budzyńska-Daca Agnieszka 3846
 Budzyński Mateusz 1390
 Budzyński Radosław 2247, 8348
 Budzyński Waclaw 4409
 Budzyński Zdzisław 400, 672, 2196; rec. 7153; red. 185
 Bueno Mónica 3865
 Buenos Aires 1123, 3865
 Bug, lewy dopływ Narwi 3102, 7321, 7361, 10092; region 8354, 8361
 Bugaj Ewa 2267
 Bugaj Michał 1992
 Bugaj Ryszard 3091
 Bugaj Tomasz 10739
 Bugajewski Maciej 630, 1926
 Bugajska-Rutyna Jadwiga, oprac. 97
 Bugajska-Więcławska Joanna 812
 Bugajski Jarosław 11009
 Bugajski Ryszard 11174
 Bugajski Zygmunt 6143
 Bugowski Radosław 2315
 Bujak Grzegorz 8349, 9419
 Bujak Henryk, red. 4686
 Bujak Jan 5524, 8350
 Bujak Piotr 1878
 Bujakiewicz Piotr 1360
 Bujakowski Maciej 3354
 Bujalska-Kowalczyk Jolanta 3170
 Bujko Rafał 9898
 Bujnicki Tadeusz 3722, 3750, 3786, 3797, 3825, 3834
 Bujno Hubert 7248
 Bujnowska Katarzyna 3488
 Bujwidok-Kurek Ewa 2989
 Bukalska Patrycja 9749
 Bukala Marcin W. 4869; przedm. 7504; red. 7504
 Bukareszt 3004, 5258, 8731
 Buko Andrzej 4016, 6752, 7321, 7324, 7498; przedm. 2263, 7324, 7386; red. 2263, 7324
 Buko Maria 10457; współpr. 9067
 Bukowiec, pow. jeleniogórski 359
 Bukowiec Cezary 8732
 Bukowiec Kornel 4966
 Bukowiec Stanisław, red. 4905
 Bukowiecki Stanisław 5035
 Bukowina 3195, 3558, 5524, 8350, 8775
 Bukowina Tatrzańska, pow. tatrzański 2432, 9981
 Bukowiński Władysław zob. Władysław Bukowiński, bł.
 Bukowno, pow. olkuski 1051; Stare Bukowno 2296
 Bukowo, pow. opolski, woj. opolskie 9772
 Bukowska Edyta, oprac. 6995
 Bukowska Wanda 9694
 Bukowski Henryk 1073, 8117, 8372
 Bukowski Jan 1967
 Bukowski Józef 4713
 Bukowski Waldemar, red. 4864; wyd. 3056
 Bukowski Zbigniew 6472
 Bukówiec Górny, pow. leszczyński 6907
 Bukraba-Rylska Izabella 5593
 Bulak Jan 5355, 8351
 Bulanda Edward Józef 9695
 Bulaty Pavel 7679
 Bulenda Teodor 5036
 Bulgarian State in 927-969. 2713
 Bułńska Monika 4341; red. 4341
 Bulkowo, pow. plocki 1094
 Bulla Krzysztof 1190, 2042
 Bullecourt, Francja 2820
 Balsa Joanna 9483
 Balsa Julian 9483
 Balsa Michał 6983
 Bulychov Kir 1913
 Bulzak Jakub Marcin, red. 3629
 Bułat Barbara 31
 Bułgaria 2255, 2564, 2569, 2713, 2777, 2848, 3007, 3022, 3197, 3761, 4353, 7890, 10231
 Bułhak Jan 1636
 Bułhak Władysław 9642, 9648, 10842
 Bułka Grażyna 10974
 Bułtowicz Radosław 1135
 Bumblauskas Alfredas 6612
 Bunjak Petar 3197
 Bunkus Verena 448
 Bunsch Eryk 1992
 Bunt i propaganda 10458
 Bunt Młodych 5164
 Bunyan John 2555
 Bura Aleksandra, red. 3673
 Bura Marta 2281
 Buraczyński Jan 7044
 Buraczyński Stanisław 9014
 Burak Marek 3112, 5517
 Buras Dariusz 5924
 Burbonowie 3075, 8056
 Burcev Vladimir L'vovič 6611
 Burchardt Lubomira, red. 10288
 Burchardt-Buckacki Stanisław 8122
 Burchard Krzysztof 3294; red. 3294
 Burczak-Abramowicz Józef Lucjan 9696

- Burda Andrzej 10543
 Burda Bogumiła, red. 3546, 3623
 Burdecki Feliks 9170
 Burdowicz-Nowicki Jacek, wyd. 7637
 Burdukiewicz Jan Michał 2490
 Burdziński Michał, red. 1278
 Burek Krzysztof 377, 502, 521, 522, 530, 550, 600, 601, 1528, 1834, 2108 6106, 6144, 6496, 6767, 6796, 8352, 9126; oprac. 23; przedm. 8150; rec. 1614, 5834; red. 317; uzup. 6500; wyd. 8150
 Burek Tomasz 6144, 10962
 Burghardt Marcin 2292
 Burghardt Marta 3727, 3765
 Burghardt Sebastian 6007, 10459
 Burkiewicz Łukasz 2555, 2714, 5671; oprac. 59; red. 2555, 5671
 Burkot Stanisław, rec. 1772
 Burkot-Klon Ligia 6486
 Burliga Bogdan 2655
 Burnetko Krzysztof 4354
 Burnicka-Kalischewska Sylwia 4454, 4462, 4509; red. 4454, 4462, 4509
 Burno Filip 4939
 Burowie 8121
 Bursche Aleksander 2258, 2305; współpr. 7258
 Bursche Juliusz 1633, 9419
 Bursche Stefan, fot. 1633
 Burszewicz Józef 3825
 Bursiewicz Natalia 2471, 4143, 7970
 Burski Jacek 4733
 Burszta Wojciech J. 3091
 Bursztynowe art déco 1413
 Bursztynowo, pow. grudziądzki 2258
 Burszyńska Halina 6059
 Burt Roger 1141
 Burtan Zbigniew 6142
 Burton Simon J. G. 7650
 Buryła Sławomir 1881, 3147; przedm. 3147; red. 3147
 Burzenin, pow. sieradzki 1760
 Burzyńska Agnieszka 9151
 Burzyńska Anna 6333
 Burzyńska Katarzyna 8653
 Burzyńska Marcjanna 8118
 Burzyński Adam Prosper 5611
 Burzyński Józef 8118
 Burzyński Kazimierz 8119
 Burzyński Włodzimierz 6145
 Busch Norbert 1163
 Busko-Zdrój, woj. świętokrzyskie 5585
 Busse Carl Hermann 2594
 Busse Krzysztof 5157, 5613
 Buszewicz Elwira 3797, 3817, 7778; oprac. 7561; przedm. 7561; tł. 7561
 Buszkat Wilhelm 8120
 Buśko Cezary 7347
 Bute, wyspa w Wielkiej Brytanii 3211
 Butkiewicz Michał, red. 1675
 Butkiewicz Tomasz 2893, 2894, 3337
 Butler-Błasińska Barbara 5844
 Butor Rafał, oprac. 5709
 Butowicz-Romualdi Maria Halina 9697
 Butrimas Adomas 7255, 7295
 Butryn Bartłomiej 7059
 Büttner Gabriel Józef Antoni 6146
 Buzalka Juraj 10460
 By Bukwitz był znów Bukówcem 6907
 Bychawa, pow. lubelski 2202, 6141
 Bychowski Jan Ryszard 5888
 Bychów, Białoruś 5954
 Byczkowski Jan 2541; fot. 5718
 Byczkowski Marek 3622
 Byczkowski Tytus 5718
 Byczyna zob. Jaworzno
 Byczyna, pow. kluczborski 720
 Bydgoska diecezja 4201
 Bydgoskie województwo 906, 10808, 10889
 Bydgoszcz 898, 923, 948, 1052, 1161, 1174, 1396, 1397, 1398, 2132, 2159, 2258, 3088, 3306, 3650, 3652, 3767, 3823, 4109, 4201, 4278, 4305, 4418, 4487, 4513, 4520, 4555, 4699, 4720, 4893, 5173, 5185, 5228, 5272, 5293, 5338, 5435, 5536, 5731, 5924, 5938, 6187, 6478, 6750, 6908, 6909, 7589, 9304, 9406, 9563, 9642, 9665, 10282, 10315, 10761, 10762, 10776; Fordon 4521, 9878; region 9563; Smukała 9972
 Bykiewicz Wojciech 6420, 10461
 Bykownia zob. Ruda Śląska
 Bykownia zob. Kijów
 Bykowska Milena 5161
 Bykowska Sylwia 5656, 10723
 Bylewski Bartłomiej 6978
 Bylina Sławomir 5429, 8412; red. 8412
 Bylina Stanisław 5864, 6147
 Byliński Janusz 7680; przedm. 2502; wyd. 2502, 7564
 Był taki czas 3042
 Byrski Krzysztof 10462
 Bysiec Maria, tł. 1044
 Bystrzec, Ukraina 2418
 Bystrzyca (Rafajłowa), Ukraina 4908
 Bystrzyca Kłodzka, pow. kłodzki 6910
 Bystrzyca Stara, pow. lubelski 3486
 Byszewski A. 7215
 Byszewski Piotr 10463
 Byszuk Dariusz 906
 Bytom, woj. śląskie 1399, 1400, 2402, 3740, 3909, 5886, 7473, 8250, 9026, 11117, 11118; Bobrek 1191; Miechowice 10147; powiat 7225, 9729; Rozbark 4957
 Bytomska Władysława 5257
 Bytowiacy na starej fotografii 1637
 Bytów, woj. pomorskie 196, 1053, 1188, 1637, 2250, 4668
 Bytrym Anna, tł. 4548
 Byzdra Henryk 6850
 Bzdęga Krystyna 6583
 Bzdyra Urszula 5356
 Bzdyrak Grzegorz 9920
 Bzowska Alicja, rec. 2229
 Bzowska Maria 9698
 Bzura, lewy dopływ Wisły 682, 8353, 9723, 9778, 9790
 Bzura 1914–1915. 8353
 Bzura Danuta 7053; wyd. 3040
 Bzdziuch Agnieszka, tł. 1311
 Cabaj Dorota 3368
 Cabaj Jarosław 6605, 8354
 Caban Agnieszka, red. 9980
 Caban Ewa 4321
 Caban Kazimierz, współpr. 1728
 Caban Mariusz 2311
 Caban Wiesław 6037, 8355, 8733; przedm. 8262, 8288; red. 760; wyd. 8262, 8288
 Cabrini Frances Xavier 2836
 Cadelski Krzysztof 4520
 Caillot-Dubus Barbara 4714
 Calderón de la Barca Pedro 4044
 Calderón Puerta Aránzazu 5688, 10614
 Calik Jolanta 4681
 Callier Edmund 673
 Calvin Jean 2509, 7650
 Całbecki Marcin 3823, 9127
 Całus Katarzyna 2612
 Cameron David 3020
 Campagnes et leurs paysages 5638
 Campanella Tommaso 666
 Canin Mordechaj 10374
 Canossa, Włochy 7409
 Čapaitė Rūta, rec. 2031
 Capała Wojciech, tł. 4548
 Capeci Carlo Sigismondo 8010
 Cappenberg Klaus 7278
 Caputa Henryk 5639
 Cardelli Domenico 7887
 Cârja Ion 8454
 Čarčić Milosav Ž. 2480
 Čarnákevič Andrej Mikalaevič 5050
 Carnicte Sharon Marie 4396
 Carosi Johann Philipp von 6148, 7549
 Carpignano, Włochy 2570
 Carsten Albert 4157
 Carter Jimmy 2589
 Carton de Wiart Adrian 8121
 Carus Friedrich Wilhelm 8196
 Castiella Fernando Maria 2875
 Castiglione Baldassarre 2463

- C a t a l h ö y ü k, Turcja 2282
 Cavan Frydric zob. Lambart Frederick Rudolph
 CDN 10742
 Cebra Marta 5878
 Cebul Krzysztof 11010
 Cebula Andrzej 3677
 Cebula Karolina 10942
 Cebulak Andrzej 5660
 Cebulka Wanda Małgorzata 6955
 C e c o r a, Mołdawia 777
 Cedro-Biskupowa Maria 3837
 C e d y n i a, pow. gryfiński 6957
 Cegielska Maria 3668
 Cegielski Hipolit 5185, 6488
 Cegielski Tadeusz 4064
 Ceglarek Michał 3095, 5719
 Ceglarek Roman 9128, 9129
 Ceglarski Marcin 4323
 Ceglarz Tomasz 7203; przedm. 7203; red. 7203
 Cegłowski Janusz 5507
 Cehak Leopold 5036
 Ceitel Jan 4760
 Ceklarz Jan, red. 3824
 Ceklarz Katarzyna 1285, 2382; red. 2381, 2382
 Celan Paul 3858
 Celarek Michał 7111
 Celer Bogumiła 674; rec. 8269, 11159
 Celestynów, pow. otwocki 9905
 Č e l i n o v a c, Bośnia i Hercegowina 3088
 Celnik Hanna 3275
 Celnikier Izaak 3177
 Cembik Artur 3814, 3875
 Cenckiewicz Sławomir 1593
 Cender Jarosław 11011
 Cendrowski Marek 5924
 Centek Barbara 10464; rec. 10490; wyd. 10378
 Centek Jarosław 483, 2766, 8356, 8626, 8674, 9130; rec. 8393; wyd. 9065, 9077
 Centesima adveniensi 3355
 Centrum Szkolenia Łączności i Informatyki 11012
 Cenzura w PRL 10465
 Cepil Monika 352, 2219, 8357, 9131
 Cepnik Henryk, oprac. 6606, 6616
 Ceran Tomasz Sylwiusz 3767, 5064, 9921, 9922, 9988
 Ceranka Paweł, współpr. 5132, 5150
 Cercha Ezechiel 4104
 Č e r č o v i č I v a n n a I v a n i v n a 2348
 Čerepanin Miron 9607
 Čerkaskij Sergej Dmitriewič 4396
 Černov Kirill Sergeewič 8733
 Červonna Svetlana zob. Czerwon-naja Swietlana
 Cesarski Maciej 4906
 Cetnarowicz Antoni 2555, 8358
 Cetwiński Marek 631, 675, 676, 677, 748, 2071, 3075, 4876, 5864, 7420; przedm. 748, 2485; rec. 3758; red. 748
 Č e v a r d i n A l e k s e j 10466
 Ceynowa Beata 4629
 Ceynowa Florian 3686
 Cezar (właśc. Caius Iulius Caesar) 2626, 2632, 2692
 Cezary Wodziński. In memoriam 3221
 Chaberski Maciej 8359
 Chabielski Czesław 5472
 Chabiera Magdalena, przedm. 3008; wyd. 3008
 Chabińska Justyna, red. 1653
 Chabińska Monika 7256
 Chabior Agata, red. 3622
 Chabros Przemysław, red. 3393
 Chabrowski Tadeusz 3754
 Chabrzyk Piotr 2134
 Chachaj Jacek 3103, 5357, 7034, 7040, 8018; red. 7034, 7040
 Chachaj Małgorzata 7930
 Chachaj Marian 8018
 Chachulski Tomasz, red. 3801
 Ch a c o, kanion 2567
 Chaczaturian Aram 2565
 Chaczko Krzysztof 2895, 4710
 Chajewski Adam 3203
 Chajko Grzegorz 9923; wyd. 8108, 8221, 9006
 Chakasja, Rosja 11154
 Chalecki Wiktor, rec. 8186
 Chałas Krystyna 3652
 Chałubiński Mirosław 3281
 Chałupka Władysław 5844
 Chałupki, pow. przeworski 3483
 Chamczyk Ewa 8360
 Chamera-Nowak Agnieszka 6036, 10467
 Chamier Ciemiński Leszek 6049
 Chamot Marcin 9563
 Chamot Marek 4201
 Chanko Joanna 2258
 Chanowski Tadeusz 5844
 Chapska Joanna, red. 1038
 Charaszkiwiczówna Janina 10080
 Chareczuk Wiesław 9924, 9925; red. 5385
 Charewiczowa Łucja 650, 5809, 9384
 Charkiewicz Jarosław, red. 1748
 Charkot Józef 2197
 Ch a r k ó w, Ukraina 5161, 5293, 5752, 8341, 8770, 9809
 Charles Edmond zob. Chojecki Edmund
 Charwat Franciszek 5298
 Charyło Andrzej 2481
 Ch ar z y k o w y, pow. chojnicki 4549
 Charzyńska Jadwiga 5656
 Charzyńska-Wójcik Magdalena, red. 3449
 Chazbijewicz Selim 3106, 3163
 Chciuk Adam Michał 5222
 Chciuk Andrzej 3875
 Chciuk-Celt Tadeusz 5924
 Chechłacz Czesław, red. 3595
 Chechłowska-Lipińska Marta 5159
 Cheda Karol 93
 Chelchowski Edmund 7215
 Chełkowski Józef 6018
 Chełm zob. Gdańsk
 Chełm, woj. lubelskie 230, 360, 949, 1401, 1709, 1925, 2265, 2305, 3448, 3545, 4115, 4174, 4502, 4641, 5436, 5720, 6613, 7324, 8122, 8602, 9480, 9701, 9828, 10123, 10124, 10125, 10914; gubernia 1401; kasztelania 7747; powiat 8122, 10686; region 1925, 2043, 2044, 4137, 4138, 4215, 4283, 4305, 4937, 5553, 6613
 Chełm Śląski, pow. bieruńsko-łędziński 5570
 Chełmce, pow. inowrocławski 5407
 Chełmce, pow. kaliski 4497
 Chełmecka Paulina 3991
 Chełmecki Jerzy 4603
 Chełmek, pow. oświęcimski 4905
 Chelmer Sztyme (Głos Chelma) 9480
 Chełmianie w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie 5720
 Chełmiak Marek 5201; fot. 1698
 Chełmińska Agnieszka 4681
 Chełmińska diecezja 7711, 10433, 10781
 Chełmińska ziemia 2269, 7523
 Chełmno, pow. kolski; obóz Kulmhof 3170, 10067, 10666
 Chełmno, woj. kujawsko-pomorskie 2346, 7443, 7612, 8279
 Chełmoński Józef 3304
 Chełmowska Jadwiga 6049
 Chełmska eparchia 5621
 Chełmska ziemia 3103
 Chełmski listopad 1918 r. 8122
 Chełmskie województwo 3075, 3103
 Chełmża, pow. toruński 3117, 3570, 4584, 6444, 9450; Archidiaconki 7462
 Chemperek Dariusz 3839, 7681, 7682, 7778
 Cherezińska Elżbieta 9926
 Chersoń, Ukraina; gubernia 8018
 Chevalier Pierer 7597
 Chęciny, pow. kielecki 4955, 9341; starostwo 4955, 8046
 Chęcińska Urszula, red. 177
 Chęciński Adam 6889
 Chętnik Adam 2339
 Ch i c a g o, Stany Zjednoczone Ameryki 1369, 3184, 3216, 4927, 8338, 9787, 9918
 Chile 2560, 2875
 Chilecki Adam 5887
 Chilicki Piotr 9699
 Chilińska-Früboes Agata 2281

- Chiny 2507, 2536, 2540, 2585, 2650, 2829, 2830, 2896, 2953, 2959, 3030, 3093, 5127, 7789, 8437, 8522, 8784, 10927, 10999
- Chiron-Mrozowska Anita 3984
- Chlabicz Kama 4977
- Chlebda-Sieragowska Ewa, red. 3625
- Chlebek Małgorzata 5521
- Chlebek Zdzisław 4040
- Chlebek-Rolska Agnieszka 6538
- Chlebowska Barbara 2340, 4715, 9132
- Chlebowska Edyta 3795, 3798
- Chlebowski Bronisław 3825
- Chlebowski Piotr 3795, 10894
- Chlebowski Stanisław 3712
- Chlewicka Katarzyna, rec. 7770
- Chlewiński Zbigniew 3981
- Chlipalski Tadeusz 5709
- Chludziński Andrzej 2220, 6957; przedm. 6957; red. 4852, 6957
- Chłaniów, pow. krasnostawski 9951
- Chłap-Nowakowa Justyna 4474
- Chłapowo, pow. pucki 5432
- Chłapowscy, ród 5935
- Chłapowski Krzysztof, rec. 4280, 5935; red. 2215
- Chłapowski Mieczysław 7203
- Chłędowski Kazimierz 2482
- Chłędowski Walenty 3739
- Chłopecki Tomasz 2540, 4978, 9133
- Chłosta Jan 3853, 4967, 5358, 5630, 7095, 7198, 9134
- Chłosta-Sikorska Agnieszka 894; przedm. 2348, 2349; rec. 10952; red. 2348, 2349
- Chłosta-Zielonka Joanna 3825
- Chmaj Ludwik 3641
- Chmara-Zaczkiewicz Barbara 6449
- Chmarzyński Gwido 5864
- Chmiel Łukasz 492
- Chmiel Maria J. 3233
- Chmiel Piotr 2564
- Chmiel Sylwia 2341
- Chmiel-Chrzanowska Marta 2258, 7249
- Chmielarz Andrzej 10776
- Chmielarz Zygmunt 5359
- Chmielarz-Grochal Anna 5012
- Chmielecki Adam 5051, 11013
- Chmielecki Grzegorz 2135
- Chmielecki Marek 11157
- Chmielewska Anna 5852
- Chmielewska Ewa, red. 1295
- Chmielewska Grażyna, oprac. 9060
- Chmielewska Iwona 1590, 3803
- Chmielewska Katarzyna 748, 1573, 2546, 3880, 5688, 10614; przedm. 10614; red. 10614
- Chmielewska Maria 4144
- Chmielewska Wanda 6018
- Chmielewski Andrzej 5273; oprac. 10398
- Chmielewski Antoni 9499
- Chmielewski Edmund 6018
- Chmielewski Grzegorz 6000, 6431
- Chmielewski Krzysztof 1601
- Chmielewski Łukasz 3992
- Chmielewski Marek 3297
- Chmielewski Wincenty 6018
- Chmielewski Witalij 3189
- Chmielewski Witold Jan 551, 6381, 10468; rec. 3405; red. 216
- Chmielewski Wojciech 1576
- Chmielewski Zbigniew 6654
- Chmieleńska Aniela 2342
- Chmielnicki Bohdan 748, 785, 3088, 7562, 7706, 7806, 8012
- Chmielnicki Zygmunt 9944
- Chmielnik, pow. kielecki 1402, 1914
- Chmielno, pow. kartuski 1403
- Chmiełowska Anna 7257
- Chmiełowska Danuta 2483
- Chmiełowski Adam zob. Adam Chmiełowski, św.
- Chmiełowski Benedykt 3797, 7550, 7551, 7778
- Chmiełowski Stanisław, red. 2567
- Chmura Józef 6149
- Chmura Sławomir 6126, 6139
- Chmura-Golonka Ewa, tł. 2439
- Chochlikowski Piotr 2282
- Chochołowiczowie, rodzina 2054
- Chochorowski Jan 2303, 2304
- Chocim, Ukraina 777, 2302, 7605
- Chociwel, pow. stargardzki 2305, 6911; region 6911
- Chodacki Marian 9700
- Chodasiewicz Robert Adolf 5924
- Chodelka, prawy dopływ Wisły 7438
- Chodelska Kotlina 7386
- Chodkiewicz Jan Karol 5310
- Chodkowska Wiesława 5630
- Chodorowski Łukasz 2586
- Chodowiecki Daniel 6150
- Chodowski Marek, oprac. 5709
- Chodubski Andrzej 6151
- Chodyński Antoni Romuald 1260, 2484, 6526
- Chodywańce, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 8814
- Chodzież, woj. wielkopolskie 1853, 4883, 5481, 5494, 5604, 6912; region 5603
- Chodźko Bożena 3728
- Chodźko Ewelina, red. 594, 596
- Chodźko Leonard 5924
- Choińska-Bochdan Elżbieta 6472
- Chojecka Ewa 1399, 1835, 4100, 4869, 4876, 5380, 6984
- Chojecka Joanna, red. 236
- Chojecki Dariusz K., red. 224
- Chojecki Edmund 3212
- Chojecki Mirosław 10465
- Chojna, pow. gryfiński 668, 10314; gmina 6957
- Chojnacka Anna, oprac. 10384
- Chojnacka Barbara 1396, 4109, 4278, 4305
- Chojnacka Julita 9927
- Chojnacki Andrzej 5143, 5964, 6387, 6561, 8361; wspólr. 9841
- Chojnacki Jan 5208
- Chojnacki Paweł 3183
- Chojnacki Piotr (ur. 1974), tł. 9830, 10133
- Chojnacki Piotr (ur. 1983), red. 4969
- Chojnata, pow. skierniewicki; parafia 8199
- Chojne, pow. sieradzki 4842
- Chojnice, woj. pomorskie 1189, 1404, 1693, 1871, 3065, 3337, 4549, 4585, 4857, 4910, 5258, 6913; powiat 4930; region 2298, 6472, 6913
- Chojnowski Andrzej 9421
- Chojnowski Antoni 5386
- Chojnowski Przemysław 3786
- Chojnowski Zbigniew 3729, 3751, 3825, 8653; red. 3825
- Cholewa Jan 6152
- Cholewa Marta 3356
- Cholewa-Purgał Anna 2546
- Cholewianka-Kruszyńska Aldona 1225, 4145, 4716
- Cholewicka Emilia 4405
- Cholewiński Łukasz 5313; wyd. 5312, 5313
- Cholewski Jacek 8773
- Cholula, Meksyk 2864
- Chołłowicz Janina, red. 5879
- Chołoniewski Antoni 632
- Chołuż Aleksandra 2259; przedm. 2259; red. 2259
- Chołyrowie, rodzina 5766
- Choma Zenon 7231
- Choma-Jusińska Małgorzata 10458; red. 10458
- Chomątowska Beata 10120
- Chomentowski Stanisław Leszek 6721
- Chomętowska Zofia 4389
- Chomiąza Książa, pow. zniński 2156
- Chomici Antoni 5894
- Chomiczewska Karolina 5507
- Chomik Piotr 3075, 4146
- Chomiński Józef Michał 10241
- Chomiuk Aleksandra 3750, 9135
- Chomko Jolanta 2448
- Chopin Fryderyk 1702, 3212, 4064, 4474, 6012, 8302, 10894
- Choptiany Michał, przedm. 7650; red. 7650
- Choraży Marcin 2348, 7066
- Choraży Bogusław 2302, 7348
- Choraży Bożena 2302, 7348
- Chorażyczeńska Sławomira 4619
- Chorażyczewski Waldemar 907, 942, 2036, 2177; red. 124, 932, 942
- Chorażykiewicz Przemysław 1802, 1802

- Choronżuk Kateryna 3107, 3108
 Choroszcz, pow. białostocki 3177, 4040, 5917; gmina 5827
 Choroszczy Bogumiła 4681
 Choroszevska-Zyśk Iwona, red. 7015
 Choroszy Jan A. 3876, 6793; red. 3876
 Choroś Monika 475, 2221, 4854, 9136
 Chorowice, pow. krakowski 9016
 Chorowiec Oleg 2072
 Chorowska Małgorzata 2311, 5517, 5590
 Chorula, pow. krapkowicki 10742
 Chorwacja 2931, 2989, 3686, 4353
 Choryń, pow. kościański 4279
 Chorów, woj. śląskie 245, 312, 1190, 1191, 1428, 3452, 4365, 4384, 4452, 4534, 4822, 4840, 4922, 6914, 9451, 10715, 11161; parafia 6914; region 11161
 Chorów. T. 2: Od wioski do założenia miasta 6914
 Chosińska Danuta 2594, 3357
 Chosiński Sebastian 2594, 3357
 Chosłowski Stefan 6018
 Chotkowski Władysław 6153
 Chowaniak Anna 1218, 3358, 6159
 Chowaniec Krystyna, oprac. 3594
 Chrabańska Jadwiga, oprac. 6939
 Chrapek Jan 5422, 6850
 Christiaens Kim 10469
 Christiani Franciszek Ksawery 6154
 Christie Agata 2573
 Christine de Pisan 2535
 Chrobaczyńska-Plucińska Edyta 1882; rec. 10665
 Chrobaczyński Jacek, rec. 9940, 9941, 10676
 Chrobak Dariusz 5173; oprac. 1672
 Chrobak Karol 1453; red. 1453
 Chrobak Łukasz 9137
 Chrobak Piotr 11014
 Chrobak Stanisław 3359
 Chrobok-Sztolcer Urszula 6434, 6538
 Chrobot Agata 3068, 5647
 Chromecki Tadeusz 9645
 Chromiec, pow. jeleniogórski 7358
 Chron-Mrozowska Anita 7683
 Chronik von Boyadel 6900
 Chrost Marzena 3652; przedm. 3652; red. 3652
 Chrościcki Juliusz Antoni 2751; przedm. 8010; red. 127, 8010
 Chróst Leszek 4717
 Chrószcz Aleksander 4881
 Chrościewicz-Filipowicz Helena 9701
 Chróścina, pow. opolski, woj. opolskie 9499
 Chrudzimska-Uhera Katarzyna, red. 4109
 Chrupek Rafał 5235
 Chrustowicz Beata 3485
 Chruszczewski Ryszard 5185, 9625
 Chruściak Ilona 2636
 Chruścicka Alicja 5721, 5876
 Chruściński Kazimierz 3730, 8362
 Chrystian, biskup Prus 7384
 Chrystianizacja Europy 2485
 Chrzanowska Hanna zob. Hanna Chrzanowska, bl.
 Chrzanowska Małgorzata 6236
 Chrzanowska-Kluczevska Elżbieta 3266
 Chrzanowski Bogdan 10955
 Chrzanowski Marcin 1136
 Chrzanowski Mariusz, przedm. 7053
 Chrzanowski Robert 10697
 Chrzanowski Ryszard (Cranovsky) 6760
 Chrzanowski Tadeusz 3751, 5844; przedm. 5844; red. 5844
 Chrzanowski Wojciech 5310
 Chrzanów, woj. małopolskie 4820, 5785, 5786, 6507, 6508, 6915
 Chrzastowska Bożena 3814
 Chrzastów, pow. mielecki 3658
 Chrzaszcz Paulina 3174
 Chrzczonowska Anna, red. 3667
 Chrzest Mieszka I i chrystianizacja państwa Piastów 7349
 Chrześcijańska Regina, red. 62
 Chrześcijaństwo w dziejach Polski i Polaków 5360
 Chrzypsko Wielkie, pow. międzychodzki 10895; region 6916
 Chuchla Antoni 5361, 7163
 Chudoba Marcin 11015; rec. 11071
 Chudoba Wiesław 3250
 Chudziak Wojciech 2258, 7324, 7496
 Chudziakowa Jadwiga, red. 120
 Chudzik Anna, red. 1680
 Chudzik Edward, il. 10368
 Chudzik Patryk 2490
 Chudzik Przemysław 2547, 2701
 Chudzikowska Monika 4412
 Chudzikowska-Wołoszyn Małgorzata 2547, 8653; przedm. 2547; red. 2547
 Chudziński Edward, red. 1772
 Chudziński Kazimierz W. 4521
 Chudziński Marian 4834
 Chudzio Hubert 2349; przedm. 3189; red. 3189
 Chumiński Jerzy 9928
 Chursan Anna 396
 Chutnik Agata 1883
 Chutnik Sylwia 10120
 Chwałba Andrzej 437, 678, 685, 748, 3091, 5145, 8363, 8364, 9421
 Chwałczyk Jolanta 1481
 Chwałibogowski Władysław 5844
 Chwałibóg Henryk Marcin 8123
 Chwałibóg Józefa 8123
 Chwałibóg Krzysztof 6155; wyd. 8123
 Chwałibóg Marcin Henryk 6155
 Chwaliszewski Roman, oprac. 5934
 Chwałczyk Tadeusz Karol 5722
 Chwałek Małgorzata, red. 4058
 Chwałek Tomasz 2385
 Chwałek-Bednarczyk Katarzyna 6924
 Chwastowicz Agata, tl. 1173
 Chwastyk-Kowalczyk Jolanta 6123, 11016; rec. 9993
 Chwedoruk Rafał 1884, 11033
 Chwieralski Błażej, fot. 1519
 Chwierut Janusz, przedm. 7105
 Chwin Stefan 3092, 3799
 Chwistek Leon 1453, 9420
 Chwiszczuk Rafał 6005
 Chybie, pow. cieszyński 6295
 Chybiński Adolf 599, 10241
 Chyby, pow. poznański 1801
 Chylak Karol 6823
 Chylce-Kolonia, pow. grodziski, woj. mazowiecki 4748
 Chylonia zob. Gdynia
 Chyla Dariusz 4913
 Chyla Roman 381, 7537
 Chynczevska-Hennel Teresa 679
 Chyra-Rolicz Zofia 2535, 9138
 Chyrów, Ukraina 3551, 3615
 Ciachcin, pow. plocki 5416
 Ciałowicz Anna, tl. 9798; wyd. 9798
 Ciampani Andrea, przedm. 8454; red. 8454
 Ciapa Katarzyna, fot. 8754
 Ciara Stefan 4869, 4876
 Ciarkowski Błażej 4147, 4148, 4306, 4323, 10470
 Ciałoń Agata 4415
 Ciągwa Józef 4876, 5036, 6841
 Ciałzela Andrzej 3360
 Ciborov'ska-Rimarovič Irina 3797
 Ciborska Elżbieta 3096
 Ciborski Bogumił 5052
 Cibulka Pavel 3262
 Cicha Anna Halina 2258
 Cicha Patrycja, oprac. 9078
 Cichawa Paweł, tl. 9906
 Cichočka Marta 10471, 10723
 Cichocki Jan Kazimierz 2177
 Cichocki Marek A. 5640; red. 7313, 7457
 Cichoń Ewa 4568
 Cichoń Maciej K. 8952, 9139
 Cichoń Paweł 602, 5036
 Cichońska Izabela 4149
 Cichoracki Piotr 2488, 4474, 5316, 8674; oprac. 9799; przedm. 8200, 9799; wyd. 8200
 Cichosz Adam, rec. 7555, 7556
 Cichowicz Helena 8964
 Cichy Andrzej 4156
 Ciecanki, pow. łączycki 4221
 Ciecchanowicz Andrzej 3098
 Ciecchanowicz Jarosław 6546
 Ciecchanowiec, pow. wysokomazowiecki 144, 1192, 1193, 1194, 1936, 2488, 4040, 8132

- Ciechanowiecki Andrzej Stanisław 3988, 4077, 5642
Ciechanowiecki Rocznik Muzealny 144
 Ciechanowski Grzegorz 9929
 Ciechanowski Hadrian 907
 Ciechanowski Jan Stanisław 2564, 9645; red. 2564; współpr. 55
 Ciechanowski Szymon 840, 841
 Ciechanów, woj. mazowieckie 3173, 4689; rejencja 7064
 Ciechańska Ariel 4931
 Ciechocinek, pow. aleksandrowski 1195, 5173
 Ciechowicz Jan 3834, 6156
 Ciechowski Grzegorz 4488
 Cieciorowska Emilia, red. 11184
 Ciekoty, pow. kielecki 1405
 Cielebon Jarosław 1731, 4568
 Cieleśnica, pow. bialski 8876
 Cieliczko Paweł 358, 1885, 10472
 Cielmice zob. Tychy
 Ciemńska Anna 1161; red. 1161
 Ciemna, jaskinia na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej 2282
 Ciemna noc okupacji niemieckiej na ziemi miczałowickiej 9702
 Cienciąła Anna Maria 773
 Cienciąła Antoni 4680
 Cieniawska Beata 4764
 Cieński Marcin 2776, 3839; rec. 3859
 Ciepiela Bolesław 4568
 Ciepiela-Czapla Beata 7061
 Ciepłewo, pow. gdański 2257, 2258
 Cieplice Śląskie-Zdrój zob. Jelenia Góra
 Ciepplik Kazimierz 4425
 Cieplińska Dorota, red. 1639
 Cierniak Jędrzej 1585, 4409
 Cierniak Urszula 2255, 2546, 3797; red. 2546
 Cierpięta, pow. ostrołęcki 5019
 Cierpisz Szymon 4150, 8365
 Cierplikowski Antoni 5923
 Ciesielska Adriana 2299
 Ciesielska Maria 427, 9930, 9931
 Ciesielska Marta 1585, 11017; red. 3492
 Ciesielska-Zajac Elżbieta, oprac. 5709
 Ciesielski Bartłomiej, red. 257
 Ciesielski Rafał 10894, 10895
 Ciesielski Stanisław 3112
 Ciesielski Tomasz 748, 2027, 2252, 3083, 3103, 5312, 5954, 7684, 7685, 7686, 7687, 7688, 7885, 7886, 8018; red. 5954; wyd. 7570
 Cieszewski Damian 6538
 Cieszkowski August 8461, 8826
 Cieszyn, pow. ostrowski, woj. wielkopolskie 6917
 Cieszyn, woj. śląskie 1064, 1406, 1407, 1408, 1775, 2164, 2841, 3617, 3926, 4101, 4463, 4885, 5349, 5380, 7632, 8730, 9426, 10523; księstwo 2061, 7343, 9036; region 3713, 3846; Marklowice 2060
 Cieszyn 1918. 1406
 Cieszyńska diecezja 5329
 Cieszyński Antoni 3275, 6157, 9180
 Cieśla Bartłomiej 5648
 Cieśla Bożena 5362
 Cieśla Magda 2282
 Cieśla Maria 7689, 7690, 7691, 8013
 Cieśla Mariusz 5223; oprac. 1607; red. 1352
 Cieśla Rudolf 6142
 Cieślak Agnieszka 4489
 Cieślak Marian 1345, 2170, 5173
 Cieślak Robert 2509
 Cieślak Roman 4906
 Cieślak Romuald 9140
 Cieślak Stanisław 553, 716, 2555, 5363, 9141
 Cieślak Tomasz 3825
 Cieślakowski Łukasz 7016; red. 7016
 Cieśla Aleksandra 680, 1068; przedm. 5881
 Cieśleńska Beata 10473
 Cieślewicz Roman 3830, 10759
 Cieślik Adrian 911
 Cieślik Ewa 2896
 Cieślik Janusz 7390
 Cieślik Krzysztof, tł. 3757
 Cieślik Marian 5723
 Cieślik-Kluza Joanna, red. 5634
 Cieślikowa Agnieszka J. 756, 3953, 6618, 9142, 9143
 Cieślińska Barbara 4040
 Cieślińska-Lobkowicz Nawojka 341
 Cieśliński Adam 2281, 2305
 Cieśliński Marek Kosma 4365
 Cieśluk Małgorzata 3511, 7692
 Cięciak Jan 1873
 Cięcina, pow. żywiecki 808, 6918
 Ciężkowice, pow. tarnowski 6919, 7888
 Cigliano Giovanna 8454
 Cimała Bogdan 4853; red. 5841
 Cimek Henryk 6178, 9469
 Cimek Lucjan 5153
 Cinciała Andrzej 8124
 Cincio Arkadiusz 4939
 Cioch Henryk 5780
 Ciok Patryk 3094
 Ciołek Erazm 6158
 Ciołkosz Adam 6037, 10330; przedm. 9889
 Ciołkosz Jan 5709
 Ciołkosz Lidia 5924
 Ciołkowski Mateusz 9418
 Ciołkowski Tomasz 6607, 6608, 9455, 9456
 Ciołowicz Krzysztof M. 2282
 Ciosek Monika 10474
 Ciółkowo (Ciółkovo), pow. plocki 4753
 Cirocka Bogumiła 6941
 Cis-Bankiewicz Leon 9703
 Cisak Stanisław 1166
 Cisek Janusz 8454
 Cisewski Tomasz Marcin 4718
 Cisło Bolesław 669, 6784
 Ciszewska Ewa 2990; przedm. 2990; red. 2990
 Ciszewska Klaudia 3174
 Ciszewska Natalia 10539
 Ciszkowski Tadeusz 3361, 6980
 Ciświca, pow. jarociński 6920
 Citko Henryk, oprac. 10293; wyd. 10293
 Citko Lilia, red. 3687
 Citkowska-Kimla Anna 681, 2897
 Ciuła-Urbaneck Katarzyna, red. 5878
 Ciupa Robert 10475; wyd. 10394
 Ciupiński Andrzej, rec. 2801
 Ciupka Stanisław 2701
 Ciura Franciszek 9932
 Ciura Szymon, oprac. 4687
 Čiurlionis Mikalojus Konstantinas 5634
 Civitate zob. San Paolo di Civitate
 Cívkač O'łga 3177, 3735, 3876
 Cizewska-Martynska Elżbieta 4906
 Čizinskij Stefan Fedorovič 3163
 Clark Mark W. 2898
 Clark William 2834
 Clausewitz Carl von 2780
 Cloud Stanley 10085
 Cło zob. Kraków
 Cmentarze i miejsca pamięci gminy Słupno 4151
 Cmentarze nieistniejących cmentarzy 4152
 Cmentarze wojenne I wojny światowej 682
 Cocciola Giovanni Battista 8035
 Cofalik-Dobosz Ewa 10247; il. 10247
 Cole Tim 9962; red. 9962
 Collegarum et discipulorum gratitudo 5364
 Colloquia Lubuskie 5365
 Colloquium Opole 2017. 5366
 Cołbecka Monika 942; rec. 932
 Compiegne, Francja 1659
 Condorcet Jean Antoine Nicolas 7885
 Conrad Joseph 3730, 3757, 3761, 3829, 10792
 Constantinov Valentin 5954
 Contarini Ambrogio 7488
 Copik Ilona 4365
 Cordovani Rinaldo 8010
 Corneille Pierre 8056
 Cornell John, tł. 8248
 Čornen'kij Roman 9286, 9606
 Corpus der römischen Funde in europäischen Barbaricum 7258
 Corpus inscriptionum Poloniae 2016
 Costa Alessio, tł. 10652

- Côtes-d'Armor 2794, 8874
 Côtes-du-Nord zob. Côtes-d'Armor
 Coubertin Pierre 3652
 Courtenay Jan Baudouin de 3650
 Craft Claudia, red. 218
 Cramer Daniel 3511
 Cranovsky Richard zob. Chrzanowski Ryszard
 Cricot idzie! 1441
 Crispus Lucilius 2683
 Crnjanski Miloš 8433
 Croy Ernst Bogusław von 2509
 Csorba Helena 5852
 Cubala Agnieszka 9933
 Cuber Tomasz, tł. 3136
 Cuber-Strutyńska Ewa 9988
 Cubrzyńska-Leonarczyk Maria, red. 1111
 Cud niepodległości 9144
 Cudak Emil 7019
 Cudak Romuald 3822; red. 3197, 3786
 Cudnoch-Jędrzejewska Agnieszka 6782
 Cudzych Ewa 4463
 Cudziho Dariusz, tł. 1699
 Cuper Grzegorz, red. 4351
 Cupiał Mariusz 8552
 Curanović Alicja 2561
 Curie, rodzina 8742
 Čurkina Iskra Vasil'evna 8733
 Curtis Gasparo de 2776
 Curyk-Sierszulska Elżbieta 7020
 Curyl Zbigniew, oprac. 6399
 Curz vel Kurz Daniel 7805
 Čutkij Andriј Ivanović 8366
 Cvetković Vladimir Lj. 2989
 Cwenar Jolanta 3346
 Cwenar Marek 4532; oprac. 4532
 Cwer Andrzej M. 3373
 Cwojdzńska Barbara 10242
 Cwojdzński Antoni 2570
 Cwynar Tadeusz 6159
 Cybal-Michalska Agnieszka, red. 10992
 Cybichowski Zygmunt 5057
 Cybis Jan 1273
 Cybula Iwona 8367, 8368
 Cybulska Aneta 3882
 Cybulska Justyna 1199
 Cybulska Kamila 8369, 8952
 Cybulski Andrzej 5656
 Cybulski Marcin 2899
 Cybulski Napoleon 6782
 Cybulski Stanisław 8106
 Cybulski Wiesław 5528
 Cybulski Witold 6018
 Cyceron (właśc. Marcus Tullius Cicero) 2565, 2636
 Cyców, pow. łęczyński 4727, 5352
 Cydejko Małgorzata, oprac. 5709
 Cydzik-Brzezińska Janina 7188
 Cyfus Edward 2387
 Cygal-Krupa Zofia 3683
 Cygan Stanisław 3678
 Cygan Wiktor 1786, 1787, 8370
 Cyganek Joanna 3277
 Cygany, pow. kwidziński 7016
 Cykalewicz Małgorzata 4840
 Cylman Iwona 986
 Cymbalisty Wojciech Jan 3177; red. 5917
 Cymbrowski Borys, red. 2326
 Cymek Lidia 2257
 Cymelia grudziądzkiej fotografii 1638
 Cymer Anna 4153, 4323
 Cymerman Jarosław 4359, 9145; przedm. 2570; red. 2570; wyd. 9039
 Cymerman Joanna 5373
 Cymiński Grzegorz 5094
 Cymkówna-Wronkowska Maria 8122
 Cyms Paweł 5709
 Cynar Józef 4468
 Cynarski Wojciech J. 4603
 Cyngot Dorota 682, 7537; red. 7537
 Cyr 2299, 2555, 2564, 2662, 2717, 2760, 2822, 5671
 Cyprych Jolanta 6927
 Cyra Adam 9934
 Cyran Edward Stanisław 8773
 Cyraski Ignacy 4040, 4418
 Cyrek Krzysztof 2282
 Cyrus Młodszy 2673
 Cyryl II, metropolita kijowski 2725
 Cyryl Aleksandryjski, św. 2481
 Cysterki 1632, 4258
 Cystersi 3329, 4094, 4258, 4310, 4869, 5602, 7058, 7309, 7355, 7356, 7357, 7420, 7443, 7455, 7766
 Cywińska Dorota 10476
 Cywińska Marta 9455
 Cywińska Urszula 6671; red. 6671
 Cywiński Bohdan 5360
 Cywiński Henryk 5918
 Cywiński Jan 3663
 Cywiński Zygmunt Piotr 5437
 Czabanowska-Wróbel Anna 3824, 3852
 Czabańska-Rosada Małgorzata 3674, 3825
 Czachorowska Alina 5367
 Czachorowska Magdalena 3679
 Czachorowski Musa Çaxarxan 3163, 3163, 3165; przedm. 3165; red. 3165
 Czachowska Jadwiga 6290
 Czacka Elżbieta 3462
 Czaczkowska Ewa K. 10842; red. 10842
 Czadca, Słowacja; region 5690
 Czaja Aleksander 8371; przedm. 8126; wyd. 8126
 Czaja Dariusz Andrzej 6663, 6948
 Czaja Filip E. 3854, 9420
 Czaja Jakub 4854
 Czaja Jarosław 5224
 Czaja Justyna 4360; red. 3840, 3841
 Czaja Roman 570, 7350
 Czaja Stanisław, rec. 3280
 Czaja Stanisław W. 4854
 Czaja-Chudyba Iwona 10477
 Czaje, pow. siemiatycki 9853
 Czajewski Jerzy 7693
 Czajka Anna 8653
 Czajka Bartosz 9146
 Czajka Elżbieta, rec. 917
 Czajka Grzegorz 5277
 Czajka Stanisław 4511
 Czajkowska Agata 1926; przedm. 1926; red. 1926
 Czajkowska Agnieszka 5724, 8943
 Czajkowska-Kordylewska Katarzyna 1307
 Czajkowski Krzysztof 748, 8943
 Czajkowski Michał (ur. 1934) 10655
 Czajkowski Michał (Sadyk Pasza) 3839, 8119
 Czakowska Marta 5019
 Czamańska Ilona 5725; polem. 5725
 Czapczyk Anna 1189; red. 128
 Czapelki Marek 10478
 Czapelki Tadeusz 7552
 Czapiewski Edward 3112
 Czapiewski Tomasz, red. 177
 Czapiga Małgorzata, red. 2330
 Czapigo Dominik 2325; wyd. 9058
 Czapiuk Alina 811
 Czapla Alina, red. 9874
 Czapla Anna 2222
 Czapla Julia 8372
 Czapla Krzysztof 6948; red. 6948
 Czapla Tomasz 8373
 Czapla Zygmunt, współpr. 9874
 Czaplewska Marta 1189, 6049
 Czaplicka Anna 7002
 Czapllicki Bronisław 9295
 Czapllicki L. 7215
 Czapllicki Marcin 7979; red. 7979
 Czapnik Sławomir 1878
 Czapski Józef 1987, 3760, 3814, 3830, 3830, 4109, 6160, 6160, 8374, 10160, 10243
 Czarcńska Iwona, red. 10396
 Czarcziński Ireneusz, oprac. 60, 5364
 Czarkowy, pow. buski 1864
 Czarna, pow. dębicki 6921
 Czarna, pow. radomski 5528
 Czarna Górna, pow. bieszczadzka 7653
 Czarne Morze 748, 2633, 3824; region 1336, 2555, 2679, 3103
 Czarnecka Agnieszka 3222
 Czarnecka Aleksandra 11018
 Czarnecka Antonina 6018
 Czarnecka Barbara 3731
 Czarnecka Daria 3084
 Czarnecka Dominika 2343
 Czarnecka Iwona 3494, 3660
 Czarnecka Karolina 2304
 Czarnecka Katarzyna 5606

- Czarnecka Mirosława 5380
 Czarnecki Dawid 9147
 Czarnecki Jacek 682
 Czarnecki Łukasz 2715
 Czarnecki Michał 4361
 Czarnecki Piotr 2555
 Czarnecki Stefan 6018
 Czarnecki Włodzimierz 2043, 2044
 Czarnecki Zygmunt 6018
 Czarniak Krzysztof 2310
 Czarniak Władysław 5613
 Czarniakiewicz Andrej 2488
 Czarniawski Marek 9935
 Czarniecka-Stefańska Anita 5517
 Czarniecki Janusz 6294
 Czarniecki Rafał T. 2767
 Czarnik Jacek, oprac. 1604
 Czarnik Mirosław 3169
 Czarnków, woj. wielkopolskie 4875; powiat 1752
 Czarnobyl, Ukraina 10895
 Czarnocki Andrzej, wyd. 7566
 Czarnocki Antoni Bartłomiej 7566
 Czarnocki Tomasz 5373
 Czarnogóra 2472
 Czarnohora, pasmo górskie w Beskidach Południowych 1630, 9002
 Czarnolas, pow. zwoleński 3846
 Czarnota Czesław 7219
 Czarnota Daniel 7219
 Czarnota Filip 2545
 Czarnota Monika, red. 7189
 Czarnotta Elżbieta 6925
 Czarnowasy zob. Opole
 Czarnowicz Marcin 2282
 Czarnowska Joanna 7059
 Czarnowski Ryszard Jan 5053, 9148
 Czarnówko, pow. łęborski 1474, 2257, 7259, 7287, 7288
 Czarnówko, Fpl. 5. 7259
 Czarnuch Zbigniew 2617, 5726, 9936
 Czarny Dunajec, pow. nowotarski; parafia 7596
 Czarny Elżbieta 2900
 Czarny Halina 5054
 Czarny Potok, pow. nowosądecki 514, 515, 3578, 3579, 5224, 5549, 5550, 6922, 9037, 10252, 10371
 Czarny Ryszard Michał 2901
 Czarny Szczyt, szczyt w Tatrach 7919
 Czarny Wojciech 6837, 9310
 Czarski Bartłomiej 5642
 Czart Jan 6486
 Czartoryscy, ród 1160, 1381, 1935, 6504
 Czartoryska Izabela z Flemmingów 7979, 8069
 Czartoryska Jolanta 8375
 Czartoryska Teresa 5844
 Czartoryski Adam Jerzy 8125, 8126, 8141, 8860
 Czartoryski Adam Kazimierz 7752, 7979
 Czartoryski Michał zob. Michał Czartoryski, bl.
 Czartoryski Witold 2349
 Czas (Kraków) 2848, 3266, 8432, 8794, 9420
 Czas bibuły 10479
 Czas przez nikogo niezłapany 1358
 Czasopismo Automobilowe 3948
 Czasopismo Prawno-Historyczne 145, 3960, 3964
 Czas Nowożytny 146
 Czasypismo 147
 Czaykowski Bogdan 3197
 Czaykowski Witold 9025
 Cząstka-Szymon Bożena 6984
 Czech Alojzy 6984
 Czech Łukasz 4877
 Czech Małgorzata, współpr. 32
 Czech Mirosław 5194
 Czech-Jeziarska Bożena 4971
 Czechakowie, rodzina 7183
 Czechanowski Przemysław 2545
 Czechosłowacja 1894, 2187, 2255, 2783, 2935, 2970, 2990, 3005, 3017, 3039, 3110, 3112, 3983, 4876, 8582, 8980, 9033, 9088, 9194, 9286, 9292, 9455, 9508, 9958, 10064, 10231, 10426, 10520, 10593, 10723, 11167
 Czechowicz Marcin 5553, 7650
 Czechowice-Dziedzice, pow. bielski, woj. śląskie 1383, 5398
 Czechowicz Agnieszka 7694
 Czechowicz Andrzej 10244
 Czechowicz Bogusław 3103, 4100, 4869, 4876, 5517, 7420; red. 4100
 Czechowicz Jerzy 4522
 Czechowicz Józef 3803, 3822, 7038, 9127, 9145
 Czechowicz Szymon 7917
 Czechowska Ilona, red. 3724
 Czechowska Kamila 9625
 Czechowska Kinga 3170
 Czechowski Janusz 2902, 9149
 Czechów zob. Lublin
 Czechówna Aleksandra 8127
 Czechy 668, 689, 748, 761, 771, 1078, 1918, 2535, 2742, 2754, 2786, 2849, 2900, 2920, 2990, 3076, 3103, 3212, 3624, 3649, 3846, 3983, 4128, 4268, 4353, 4869, 4876, 5117, 5191, 5194, 5517, 5671, 5760, 5841, 7321, 7370, 7420, 7654, 8018, 8998
 Czeczenia 2969, 5176
 Czczott Rafał 8105, 8105
 Czehryń, Ukraina 8079
 Czejarek Roman 7169
 Czekaj Ewa, oprac. 9731
 Czekaj Piotr 5368
 Czekaj-Zastawny Agnieszka 2282, 7295
 Czekalska Adrianna 346, 348, 574, 2073, 5857, 8376
 Czekalski Stanisław, red. 4051
 Czekalski Tadeusz 3362
 Czekanowska-Gutman Monika 3147
 Czekanów, pow. ostrowski, woj. wielkopolskie 6018
 Czekanów, pow. sokołowski 7390
 Czeladź, pow. będziński 4704, 5125, 6931
 Czelin, pow. gryfiński 2258, 6957
 Czelkowska Wanda 10759
 Czemko Bogumiła, red. 8147
 Czempiel Józef 9295
 Czempiń, pow. kościański 5774
 Czempka-Wewióra Maria 3692
 Czepanis Patryk 7695
 Czepas Piotr 1249, 1259, 2344, 4715, 6559
 Czepczyk Anna 6049
 Czepczyńska Emilia 3294; red. 3294
 Czepil Bartosz 1878
 Czepiń, pow. kościański; region 4505
 Czeppe Maria, przedm. 6651; red. 6651
 Czeremosz, prawy dopływ Prutu; dorzecze 9514
 Czerep Stanisław 6161, 6991, 8377
 Czerkawska-Tyborska Magdalena, przedm. 4930
 Czerkowski Józef 6162
 Czerlunczakiewicz Katarzyna, red. 4224
 Czermak Wiesław 9937
 Czermakowie, rodzina 9937
 Czermański Zdzisław, il. 8593
 Czeremo, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 2305, 7321, 7322
 Czerncki Grzegorz 1519
 Czerncki Józef Zbigniew 3212
 Czernek Przemysław 4154
 Czernelica, Ukraina 6923
 Czerner Anna 549
 Czerner Rafał 2679
 Czerni Krystyna 6558
 Czerniachowski, Rosja 2591
 Czerniak Grażyna 3107, 3108, 5042
 Czerniak Lech 2282
 Czerniak Rafał, wyd. 7597
 Czerniak Zofia, tl. 7597; wyd. 7597
 Czerniaków zob. Warszawa
 Czerniawska Iwona 815
 Czerniawska Olga 3622
 Czerniawski Adam 3197
 Czerniawski Roman 6163
 Czernica, pow. rybnicki 6924
 Czernica. Magia pamięci 6924
 Czernice, pow. złotowski 6925
 Czernicka Aleksandra 7004
 Czerniec, pow. nowosądecki 8123
 Czernicka-Haberko Anna 441, 445, 683, 748, 5312, 5313; red. 2256
 Czerniejewo, pow. gnieźnieński 9150; region 9150
 Czerniejewski Radosław, fot. 1729
 Czernielewski Konrad A. 5857
 Czerniewicz Saturnin 6164

- Czerniewicz-Umer Teresa 6164
 Czerniewo, Białoruś 9860
 Czernięcin, pow. biłgorajski 7513
 Czernihowskie województwo 7838, 7855
 Czernihów, Ukraina; region 3190
 Czernikowo, pow. toruński 5173
 Czernin, pow. kołobrzeski 4852
 Czerny Zdzisław 6165
 Czerpać ze źródła 2768
 Czersk, pow. chojnicki 682
 Czerska Karolina 1441, 1597; red. 1441
 Czerska Tatiana 2578
 Czerska-Jurkowska Mirosława 6166
 Czerski Jan 5928
 Czerski Tadeusz 5964
 Czerwiec Jolanta 7091
 Czerwiec-Banek Anna 894
 Czerwiennne, pow. nowotarski 5521
 Czerwiński, pow. zielonogórski 10627, 10628
 Czerwińskie Grody 7497
 Czerwiński, pow. płoński 7917
 Czerwińska Anna 1590; red. 1590
 Czerwińska Magdalena 912, 10480
 Czerwińska-Buczek Małgorzata 9938
 Czerwiński Bogusław 5055
 Czerwiński Daniel 10955
 Czerwiński Grzegorz 3177
 Czerwiński Ignacy Lubicz 3802
 Czerwiński Jerzy 10781
 Czerwiński Piotr 842, 872, 5206
 Czerwiński Tomasz 1192
 Czerwona Góra, pow. opatowski 5863, 6067
 Czerwonnaja Swietłana 3163, 9939, 10759
 Czerwony Dwór, pow. olecki 2308
 Czeski Cieszyn, Czechy; obóz 9729
 Cześć pamięci powstańców wielkopolskich 9150
 Czeźnik Lesław 1396
 Czetritzowie, rodzina 4135
 Czetweryński Włodzimierz 5964
 Częstochowa, woj. śląskie 108, 148, 244, 352, 806, 1196, 1197, 1409, 1410, 2112, 2117, 2397, 3327, 3415, 3644, 3755, 3838, 4045, 4095, 4243, 4524, 4648, 4887, 5514, 5663, 6104, 6249, 7931, 8111, 8145, 8316, 8320, 8538, 8541, 8579, 8580, 8715, 9088, 9151, 9264, 9520, 9653, 9654, 10063, 10102, 10103, 10268, 10358, 10851, 11050; Jasna Góra 748, 1594, 5312, 5313, 5489, 5521, 5536, 7705, 7883, 7931, 8094, 10502, 10781; powiat 9985, 10760; Raków region 2397, 8802, 8811, 9814; Stara Częstochowa 4909
 Częstochowa a obrona Lwowa 9151
Częstochowskie Teki Historyczne 148
 Częstochowskie województwo 4516, 5524
 Cześciok Tomasz 3093
 Cziomer Erhard 5035
 Członkowie Honorowi TNS 378
 Człopa, pow. walecki 3041; region 10416
 Człowiek a historia 3068
 Człowiek w świecie bez wolności 812
 Człuchowianie 1945–2015. 1639
 Człuchów, woj. pomorskie 1639, 4897; nadleśnictwo 4845
 Czobodziński Jerzy 4719
 Czochański Marian Piotr 8378, 8379
 Czochralski Jan 9360
 Czoł Sung-Eun (Czoj Estera) 3197
 Czołomiej Sylwester 1192
 Czonstke Karolina 1532, 2258, 4620
 Czop Edyta 6964; przedm. 6964; red. 6964
 Czop Janusz 1935, 1973, 6686
 Czopek Sylwester 2304, 2490, 4966, 6837, 6964, 7285; przedm. 7285; red. 7285
 Czopek-Kopciuch Barbara 742
 Czornik Katarzyna 2903
 Czorsztyn, pow. nowotarski 2102, 4071
 Czosnyka Mieczysław 347, 6733, 7696, 8380; red. 6733; wyd. 7613
 Czub Krystian 9152
 Czub Robert, red. 231
 Czuba Jan 6167
 Czuba Krystyna 10245
 Czuba Krzysztof, red. 4999
 Czuba Mariusz, red. 1617
 Czubaszek Krzysztof 6876
 Czubyaty Jarosław 8381; rec. 3372
 Czubek Jan, tł. 7564
 Czubieli Lucjan 894
 Czubiński Antoni 684
 Czubla Piotr 7295
 Czuby zob. Lublin
 Czudec, pow. strzyżowski 3620
 Czudek Maria 5380
 Czudy Jacek, fot. 1707
 Czudzkie Jezioro zob. Pejpus
 Czuliów, pow. krakowski 3591
 Czuma Hubert 6168
 Czumaj Zenon 5369
 Czupryk Rafał 7697, 7698
 Czupryńska Joanna, oprac. 1008
Czuwaj 3957
 Czwojdrak Bożena 2754, 3075, 7105, 7528; przedm. 7105, 7528; red. 297, 3076, 7105, 7106, 7528
 Czwojdrak Dariusz 4155, 9153
 Czwołek Arkadiusz, przedm. 10697; red. 10697
 Czy powstanie styczniowe było konieczne 685
 Czyż Stanisław 3875
 Czyńska Małgorzata 4720
 Czyste, pow. turecki 1846
 Czystochlebski Szymon zob. Marycjusz Szymon
 Czytanie Trembeckiego 3732
 Czyż Anna Sylwia 2074
 Czyż Antoni 3858
 Czyż Jakub, il. 5644
 Czyż Leszek 6583
 Czyż Lidia Maria 598
 Czyż Marek 9154
 Czyż Piotr A. 532, 1803; rec. 8252; wyd. 9795
 Czyż Renata 1117, 5329, 6860; oprac. 2188, 2352; rec. 7632, 8278; red. 262
 Czyż Robert 5727, 6596, 7180
 Czyżak Agnieszka 3825, 10408
 Czyżak Marta 1103, 4305, 5364, 7528; oprac. 1104
 Czyżew, pow. wysokomazowiecki 8331
 Czyżewska Jolanta, red. 3317
 Czyżewska-Poncyliusz Weronika 5658
 Czyżewski Andrzej 10050
 Czyżewski Bogdan Władysław 6169
 Czyżewski Feliks 3103, 3686
 Czyżewski Florentyn 6170
 Czyżewski Krzysztof 3092, 10369
 Czyżewski Krzysztof J. 1456
 Czyżewski Przemysław 906
 Czyżewski Tytus 3861
 Czyżowicz Aleksander 4683; red. 4683
 Czyżycka Weronika 5382
 Czyżykowska Maria 9704
 Ćmiech Andrzej 6897
 Ćmielewski Bartłomiej 2490
 Ćmielów, pow. ostrowiecki 1387
 Ćwiąkałski Zbigniew 4580
 Ćwierczakiewiczowa Lucyna 6171
 Ćwierćwiecze samorządu sądeckiego 10963
 Ćwiek Henryk 5293, 9642
 Ćwik Anna, oprac. 1604
 Ćwiklak Kornelia 3825
 Ćwiklińska Aleksandra, red. 97
 Ćwikliński Józef 5378
 Ćwikła Janusz 7699
 Ćwikła Łukasz 477, 2045
 Ćwikła Marek 4721
 Ćwikła Paweł 4264
 Ćwikowski Franciszek 6172
 Ćwikowski Henryk 9687
 Da Monte Giovanni Battista 7778
 Da Pizzano Tommaso di Benvenuto 2535
 Dabert Dobrochna 3262, 3273, 10369
 Dącenko Aleksandr Viktorovič 7260
 Dacewicz Leonarda 2448
 Dachau, Niemcy; obóz 1158, 6420, 9736, 9780, 9986, 10204

- Dacka-Górzyńska Iwona Monika 748, 2075, 3106, 6425; red. 8013
- Daczyński Stanisław 9286
- Dagnan Kazimierz 5056
- Dahlig Piotr 5071; red. 2400
- Dahlig-Turk Ewa 2345
- Dahlmann Hans-Christian 10481
- Dajanowicz Małgorzata 337
- Dajczak Wojciech 790
- Dajczer Tadeusz 6173
- Dajnowicz Małgorzata 5159, 5728, 5729, 10482, 10483; rec. 8562; red. 140, 5729; współpr. 337
- Dajnowski Maciej 3799
- Dakowicz Andrzej 6211
- Dakowicz Dorota 10484
- Dakowicz Lidia 6211; red. 6211
- Dalach Adam 5437
- Dalbor Edmund 8773
- Dalej jest noc 9940, 9941
- Daleki Wschód 2816, 2988, 3265, 9591
- Dales Przemysław, red. 2256
- Dalewski Zbigniew 689, 7422, 7467, 7468
- Daliga Karol 2258
- Dalimil 748
- Dall Lesław 5730
- Damazyn Michał 5536, 5731, 6480
- Dambek-Giallelis Zofia 3273, 3795, 3798
- Dambrowski Samuel 5671
- Dame Louis 6985
- Damek Marcin 2536, 2537
- Danek Adam 2540, 2546, 5057
- Danel Jacek Krzysztof 5061, 5109, 10485
- Dania 2469, 2568, 2707, 2841, 2901, 3101, 5024, 5933, 7924, 7960, 8033, 10784, 10933
- Daniel Józef 2346
- Danielak Monika 2028
- Danielewicz Waldemar 4722
- Danielewicz Władysław 7129
- Danielewski Marcin 7351, 7385, 7531; polem. 7351; rec. 7129
- Danieluk Janusz 8382
- Danieluk Robert 5435, 5507
- Danilczyk Adam 5313, 7808; przedm. 7808; red. 7808; wyd. 7617, 7618, 7619
- Danilecki Tomasz 10486, 10487
- Danilewicz-Zielińska Maria 3474, 3494
- Danilovič Vācaslaū Viktaravič, red. 5079
- Daniluk Aleksandra 11162; przedm. 11162; red. 11162
- Daniluk Jan 1531, 6942
- Daniluk Małgorzata 813; oprac. 814
- Daniłowo Małe, pow. białostocki 2263
- Daniszew, pow. kolski 2305
- Daniszewski Tadeusz 5258
- Dankiewicz Katarzyna 4156; red. 1939
- Dankowska Maria 4228
- Dankowski Marek 3363
- Dankowski Michał Zbigniew 7700
- Danków, pow. kłobucki 5312, 6927
- Danowska Ewa 1069, 3148, 7701, 7930, 8383, 9155; przedm. 8155; rec. 8554; red. 606; wyd. 8155, 8273
- Dante Alighieri 3854
- Dantiscum 4621
- Dantyszek Jan 6174, 7711
- Dańczak Andrzej 7154
- Dańczak Czesław 8128
- Dańczak Stanisław 6175
- Dar Młodzieży 1640
- Darczeńska Jolanta 2904
- Dardzińska Joanna 906, 4974; wyd. 8135
- Darecka Katarzyna 4629
- Dargacz Janusz, przedm. 6942; red. 6942
- Dargacz Tomasz 2626
- Dariusz Kwaśniewski (1964–2017) 6439
- Darłowo, pow. sławieński 149, 1045, 1198, 2135, 6470, 10353
- Darłowskie Zeszyty Muzealne 149
- Daroch Magdalena 3735
- Daromin, pow. sandomierski 2491
- Daroszewski Marek, oprac. 9842; red. 9842
- Darowska Helena 3824
- Darowska Marcelina zob. Marcelina Darowska, bl.
- Darowski Roman 2555, 3304, 5878
- Darska Bernadetta 3823
- Darska-Login Magdalena, tl. 2338
- Darzycki Martynian 5894
- Daszczyszak Małgorzata 6289
- Daszczyszak Michał, przedm. 8552
- Dasze, pow. hajnowski 3470
- Daszkiewicz (Czypryńska) Dorota 6523
- Daszkiewicz Joanna 3981; red. 3981
- Daszkiewicz Piotr 2769, 3223, 6036, 8384, 8385, 8386; red. 8265; wyd. 8138
- Daszkowski Peter 5017
- Daszyk Krzysztof Karol 716, 5164, 8387
- Daszyńska Jolanta Alina 2770, 5857, 7182, 8388, 8611
- Daszyńska-Golińska Zofia 5058
- Daszyński Ignacy 6176, 6177, 8129
- Daubigny Małgorzata 10488; rec. 3200
- Dauksza Agnieszka 895, 3821
- Daum Etkā zob. Frenkiel Estera
- Davidük Rusłana 9156
- Davies Norman 3110; przedm. 9677, 9797, 10045
- Davizzi Tommaso di Francesco 7422
- Davydov Vladimir Nikolaevič 5928
- Dawid, król biblijny 2508
- Dawid Adriana 1878, 3084, 3166, 5890, 10489, 10906; przedm. 5809; rec. 2919; red. 5809
- Dawid Jadwiga 8130
- Dawid Jan Władysław 3459, 3543, 8130
- Dawid Lucja 3733
- Dawid z Dinant 3253, 3253
- Dawidejt-Drobek Ewa 10723
- Dawidowicz Aneta 9157
- Dawidowicz Grażyna 3177
- Dawidowicz Marcin 9534
- Dawidowski Henryk, tl. 3441
- Dawidów, Ukraina 9772
- Dawiduk Paweł 4995
- Dawidziak-Kładoczna Małgorzata 3706, 6612
- Dawne fortyfikacje 5225
- Dawne Kresy Południowo-Wschodnie 5059
- Dawne osadnictwo Podlasia w świetle badań ratowniczych 2263
- Dawne Zawiercie 1641
- Dawno temu w Tomaszowie 1642
- Dąb zob. Katowice
- Dąbal Joanna 2258, 4612, 4622, 4629, 4725
- Dąbal Mariusz, przedm. 9674
- Dąbal Tomasz 6178
- Dąbczańska Helena 3893, 3894, 9384
- Dąbek Jerzy 7702
- Dąbek Mirella, oprac. 5958
- Dąbek Roman 5924
- Dąbkiewicz Krzysztof 9942
- Dąbkowska-Kujko Justyna, red. 7729
- Dąbrowa Białostocka, pow. sokólski; gmina 3361
- Dąbrowa Górnicza, woj. śląskie 4321, 6931, 8525, 8551, 10699; Okradzionów 6929; region 10289; Strzemieszyce 8145; Strzemieszyce Małe 6928; Strzemieszyce Południowe 8702; Żabkowice 8702
- Dąbrowa Krystyna, red. 5130
- Dąbrowa Tarnowska, woj. małopolskie; region 5943
- Dąbrowicz Bernard 3170
- Dąbrowicz Elżbieta 2794, 3795, 3951, 5163, 10408; przedm. 2794; red. 3742
- Dąbrowscy, rodzina 9041
- Dąbrowska Agata 1962
- Dąbrowska Alicja 3823
- Dąbrowska Anna 3364, 4948
- Dąbrowska Barbara 3068
- Dąbrowska Danuta 3799, 5123
- Dąbrowska Diana 2950; przedm. 2950; red. 2950
- Dąbrowska Ewa 3880
- Dąbrowska Jadwiga 6049
- Dąbrowska Joanna E. 3365
- Dąbrowska Judyta 2841
- Dąbrowska Kamila 1158, 1573

- Dąbrowska Magdalena 2771, 8389
 Dąbrowska Małgorzata 2555, 5864, 6932
 Dąbrowska Maria 1287, 1702, 3793, 3829, 3858, 6932, 10725
 Dąbrowska Marlena 3414
 Dąbrowska Renata, fot. 5672
 Dąbrowska Sara 2841
 Dąbrowska-Cendrowska Olga 11019
 Dąbrowski Adam 3957; oprac. 3957
 Dąbrowski Adam Grzegorz 2029
 Dąbrowski Antoni 7008
 Dąbrowski Bartosz 3799; red. 3799
 Dąbrowski Bogusław 10938
 Dąbrowski Dariusz 7421; przedm. 7302; wyd. 7302
 Dąbrowski Edmund 4980
 Dąbrowski Eugeniusz 6179, 6180
 Dąbrowski Franciszek 7352
 Dąbrowski Henryk Paweł, red. 7248
 Dąbrowski Jacek, tł. 8932
 Dąbrowski Jan Henryk 6181
 Dąbrowski Jerzy 4523, 6182
 Dąbrowski Józef 985
 Dąbrowski Karol 3073
 Dąbrowski Kazimierz 5680
 Dąbrowski Klemens zob. Dąbrowski Stanisław (1875–1953)
 Dąbrowski Krzysztof 8390
 Dąbrowski Marcin 5017, 10561
 Dąbrowski Marek 3294
 Dąbrowski Marian 3829
 Dąbrowski Paweł 1643, 2304, 2545
 Dąbrowski Przemysław 5060, 9158
 Dąbrowski Radosław 7004
 Dąbrowski Roman 7930
 Dąbrowski Roman Jerzy 5890
 Dąbrowski Stanisław 5918
 Dąbrowski Stanisław (1875–1953) 8965
 Dąbrowski Stanisław (1889–1969) 1160
 Dąbrowski Szymon Piotr, współpr. 8051
 Dąbrowski Władysław 6182
 Dąbrowski Zbigniew 3275
 Dąbrowskie Zagłębie 76, 1295, 4869, 6930, 6931, 8842, 10537, 10561, 10742
 Dąbrówka Andrzej 7467; red. 3802, 7467
 Dąbrówka, pow. białostocki 4921
 Dąbrówno, pow. ostródzki 4260
 Dąbska Izydora 8966
 Dąbski Piotr 2991
 De Amicis Edmondo 3722
 De Groot Michael 9962
 De Mille Charlotte 2747
 De Rosa Gabriele 774
 Dean Jerry, tł. 3132
 Deboli Augustyn Antoni (właśc. Antoni Augustyn Deboli) 7617, 7618, 7619
 Dec Ignacy 2490
 Dec Małgorzata 3277
 Dec Przemysław 6183
 Dec Renata 3448
 Dec-Pustelnik Sylwia 2330
 Deczyński Włodzimierz Ignacy 9159
 Decycius Karl 3724, 3751
 Dederko Mirosław Marek 6116
 Dedyk Aleksandr 9160
 Defrance Corine 790
 Degen Dorota 10490
 Degen Robert 907, 943
 Degiel Rafał 6270
 Degler Adam 2136
 Degórski Tomasz 1640
 Deikler Roman, red. 2567
 Dejnawicz Beata, il. 1457
 Dejnka Grzegorz 4931
 Dekański Dariusz Aleksander 7353
 Deklaracje programowe frakcji łódzkiej Rady Miejskiej 8967
 Dekutowski Hieronim, pseud. Zapora 5235, 6052, 10459
 Delaperrière Maria 3189
 Delbo Charlotte 9705
 Delecka-Bury Alicja 4509; red. 4509
 Delegacja Wojska Polskiego w Rumunii 8968
 Delft François van der 2841
 Delft, Holandia 1543
 Delimata-Proch Małgorzata 3802, 5864, 7703
 Della Libera Luca 8010
 Delong Marek 11020
 Delowicz Jan 3118
 Dembecka Władysława 3366
 Dembiniok Józef 6522
 Dembińscy, rodzina 3994, 5732
 Dembińska Urszula 7879
 Dembińska-Gorzowski Anita 5732
 Dembiński Andrzej 10964
 Dembołęcki Wojciech 8037
 Dembosz Jacek, red. 3647, 3648
 Dembowski Bronisław 6363
 Dembowski Edward 6184
 Demcio Marcin 6692
 Demel Ryszard 4085
 Demetriusz I Poliorketes, król Macedonii 2700
 Demetriusz Pepagomenos 2754
 Demetrykiewicz Włodzimierz 6185
 Demidowicz Tomasz, rec. 16
 Demidowski Zygmunt 5307
 Demidziuk Krzysztof 5517
 Demirski Paweł 4406
 Demko Iwona 6084
 Demkow Władysław 10630
 Dempc Daniel 8391
 Demski Dagnosław 8392
 Dendys Gabriela 1715
 Denek Kazimierz 6186
 Deneka Jadwiga 5852
 Deneka Krystyna, oprac. 5492; red. 1733, 5492
 Denhoff Gerhard 7059
 Denhoff Teodor 7589
 Denhoff Zygmunt 7589
 Denhoff-Czarnecki Waclaw 6187
 Denhoffowa Katarzyna z Drohojowskich 7589
 Denhoffowie, ród 7589
 Denis Elżbieta 1644
 Denkiewicz-Szczepaniak Emilia 9943
 Deotyma zob. Łuszczewska Jadwiga
 Deotyma z Mantinei 2636
 Depczyńska Anna 2347
 Depczyński Mieczysław 9161
 Depczyński Rafał Piotr 2943, 5226; red. 3373, 5274
 Depesze szyfowe poselstwa Rzeczypospolitej Polskiej w Budapeszcie 9706
 Depka-Będyńska Anna 1189
 Depozyt niepodległości 5061
 Deputat Wiktor 5530
 Deputatowie, rodzina 5530
 Derda Arkadiusz 4524
 Derdowski Hieronim 3825
 Derdziński Ryszard 3734
 Derdziuk Andrzej, przedm. 6407; red. 6407
 Derelkowska Aleksandra, tł. 2466
 Derenk, Węgry 421, 3194
 Dereń Bolesław 6755, 6847
 Dereszewicz, Białoruś 2543
 Derewenda Robert 980
 Derkowska Alicja, przedm. 5655
 Derlikiewicz Joanna 9471
 Derwich Marek, red. 164
 Deryło Bogusława 2030
 Design everywhere 1555
 Deskur Anna 2905
 Deskur Zbigniew 2905
 Deszcz Małgorzata, współpr. 9262
 Deszczyńska Martyna 5464
 Detal architektoniczny warszawskiej Pragi 4156
 Detale Politechniki Gdańskiej 4157
 Detka Dariusz, red. 10040
 Detka Kamil 5227
 Detlak, Bośnia i Hercegowina 3196
 Dettlaff Danuta 4015, 4094
 Dettlaff Jan P. 4015, 4094
 Dettlaff Marek Adam 5370
 Dettloff Paweł 4158, 9534
 Deutsch Helena 535
 Deveikytė Eglė, wyd. 7585
 Dębek Bogusław Andrzej 2486
 Dębica, woj. podkarpackie 248, 1655, 2000, 2439, 3116, 4468, 5874, 6165, 8373, 8922, 8939, 11033; powiat 9941; region 4726, 8074
 Dębicki Jacek 3993, 8018
 Dębiec Maciej 2282, 7251; red. 2292, 4966
 Dębina Zakrzowska, pow. tarnowski 7261
 Dębiński Antoni 3367; przedm. 3294
 Dęblin, pow. rycki 3401, 5207, 8525, 8986, 9769; region 3401

- Dębno, pow. myśliborski 9750, 10314
- Dęboróg-Bylczyński Maciej 1065
- Dębowczyk Małgorzata 3093
- Dębowska Maria 6170, 9944; oprac. 5430; przedm. 5430; wyd. 3046, 9867
- Dębowska-Ludwin Joanna, tł. 1353
- Dębowski Stanisław, pseud. Młot 8131
- Dębscy, rodzina 2057
- Dębska Agnieszka, oprac. 10390; red. 8206; wyd. 10390
- Dębska Joanna, red. 3493
- Dębski Aleksander Jerzy 10246
- Dębski Artur 7129
- Dębski Jan 5153, 8763
- Dębski Kazimierz, red. 3493
- Dębski Krzesimir 5174
- Dębski Mieczysław 2057
- Dębski Ryszard, przedm. 5840
- Dębski Włodzimierz 4455
- Dęby, pow. ostrołęcki 5384
- Dialog* 3963
- Dias-Lewandowska Dorota 4939, 7704; red. 4939; wyd. 7620
- Diaspora polska w Ameryce Północnej 3184
- Dick Philip K. 3759
- Didiusz Julian, cesarz rzymski 2638
- Diduch Maria, red. 6142
- Diec Joachim 2561
- Diecezja kaliska. Parafie, kościoły, kaplice 5371
- Diecezja sejneńska 1818–1925. 5372
- Diecezja siedlecka 1818–2018. 5373
- Diepenbroek Marta 7432
- Dieppe, Francja 10184, 10185
- Dietl Cora, red. 1090
- Dietl Józef 3275, 8300, 8913
- Dietrich Gustaw 692
- Dilthey Wilhelm 3267, 3267
- Dimitrijević Ivan 2509
- Dimitrijević Bojan 2989
- DiNardo Richard L. 8393
- Dingley Jim, red. 5635
- Dinter Henryk Stanisław 5852
- Distel Barbara 1158
- Djilas Aleksa 2989
- Dla niepodległej 5228
- Dłubak Bronisław 5840
- Długa Kościelna, pow. miński 4325
- Długajczyk Edward, wyd. 9036
- Długie, pow. kłodzki 5764
- Długie, pow. stargardzki 6911
- Długie, pow. wrocławski 2259
- Długokęcki Wiesław 3106; wyd. 7310
- Długolecki Aleksander 10491
- Długolecki Piotr 908; red. 10341
- Długoń Iwona 2004
- Długosz Jan 659, 677, 716, 725, 744, 762, 763, 780, 783, 2103, 2547, 2555, 3075, 3103, 4876, 7047,
- 7337, 7363, 7383, 7436, 7457, 7469, 7470, 7528, 7537
- Długosz Jerzy, red. 4191
- Długosz Kazimierz 3674
- Długosz Maciej 3094
- Długosz-Plezia Anna, red. 5632
- Długoszyn zob. Jaworzno
- Długozima Marek 5590
- Dłuscy, rodzina 4946
- Dłuska Bronisława 6188, 9612
- Dłutkowski Radosław 5324; red. 5324
- Dłużewski Kazimierz 7747
- Dmetrecki Mariusz 7071
- Dmitruk Stefan 2449
- Dmochowski Piotr Andrzej 2068
- Dmochowski Tadeusz 2906
- Dmowski Rafał 2259, 3368, 5373, 6605; przedm. 5373; red. 5373; wyd. 8113
- Dmowski Roman 654, 2540, 3096, 5043, 5062, 5070, 5071, 5096, 5132, 5924, 6189, 6517, 8231, 8562, 8731
- Dmucha Gerard 3281
- Dmuhoński Edvard 6059
- Dniepr 8079
- Dniestr 6923, 6938, 7809
- Do nich przyszła Polska 3043
- Do Niepodległej. Chełm w latach 1913–1918. 1401
- Do szarży marsz, marsz 5229
- Dobers Max 4723
- Dobesz Janusz L. 4010
- Dobiecki Wojciech 7552
- Dobierzewska-Mozrzyńmas Ewa, przedm. 2490; red. 2490
- Dobies Cezary 10492
- Dobkiewicz Agnieszka 10493
- Dobkiewicz Andrzej 91, 1645, 1646, 1647, 1648, 7354
- Doborzyński Andrzej, oprac. 4688
- Dobosik Bożena 352
- Dobosz Andrzej 6092
- Dobosz Józef 761, 2251, 3262, 7379, 7498; przedm. 2485; red. 166, 873, 2485, 7349
- Dobosz Piotr 1938
- Dobosz Stanisław 10494
- Dobosz Tadeusz 1159
- Dobosz-Tempski Waław 10247
- Doboszyński Adam 9016, 9455
- Dobra, pow. łobezki 1706
- Dobra Rusinów, Grabowa i Wola Gałęcka w świetle inwentarza z 1795 roku 7553
- Dobroch Bartek 6274
- Dobroczyński Bartłomiej 3224
- Dobroński Adam Czesław 337, 686, 1192, 1649, 3957, 4834, 5924, 6059, 6161, 6583, 6991, 7175, 9945; oprac. 3957; przedm. 3957; rec. 3161, 5917; red. 337, 1192, 3957; wyd. 9076
- Dobrosielska Alicja 10723
- Dobrosielski Paweł, red. 5691
- Dobrowol'skij Dmitrij Anatol'ewiç 3087
- Dobrowolska Anna 9946, 10739
- Dobrowolska Joanna 3735
- Dobrowolska-Polak Joanna, przedm. 1918; red. 1918
- Dobrowolski Andrzej 4445
- Dobrowolski Ireneusz 9946
- Dobrowolski Kazimierz 801
- Dobrowolski Piotr 3414, 3909, 4525, 9162
- Dobrowolski Radosław 5621
- Dobrowolski Rafał 5090
- Dobrowolski Witold 2490
- Dobruszek Wiesław 4526, 4527, 10495; oprac. 10495
- Dobry Artur 1262, 8394; współpr. 4656
- Dobrzańska Halina 2304
- Dobrzański Antoni 3275
- Dobrzański Henryk, pseud. Hubal 6190, 6537
- Dobrzański Jakub 6977
- Dobrzański Janusz, red. 10997
- Dobrzański Tomasz 4426
- Dobrzelewski Jarosław 2907
- Dobrzyniecka Izabela 3798; red. 3798
- Dobrzyca, pow. pleszewski 1411, 5185, 8314, 8395
- Dobrzyccy bohaterowie czasów napoleońskich 8395
- Dobrzycki Stanisław 3271
- Dobrzyniecki Jerzy 5208
- Dobrzyń nad Wisłą, pow. lipnowski 3075, 3106, 4703, 9098
- Dobrzyńska Małgorzata 3225
- Dobrzyńska ziemia 243, 2754, 5101, 5173, 6932, 6933, 7320, 10118
- Dobrzyński Jakub 6977, 6978; red. 6977, 6978
- Dobrzyński Jarosław, tł. 2922
- Dodacka Maria, red. 3596
- Doerberitz Heinrich von 8643
- Doering Bruno 2595
- Doherty Gabriel 10933
- Doktór Jan 2724, 3138, 3167, 7705; rec. 5420; red. 182; wyd. 7588
- Dokumentacja, monitoring i ochrona zabytków 1936
- Dokumenty Stolicy Apostolskiej dotyczące diecezji podlaskiej i siedleckiej 3044
- Dokumenty z grodzieńskiego archiwum 8132
- Dola Tadeusz, red. 4015
- Dolabella Tommas 4120
- Dolaciński Zbigniew, red. 10688
- Dolański Dariusz 8018
- Dolat Krystyna 11021
- Dolata Jan 5767
- Dolata Sławomir 1396
- Dolata Tomasz 5024, 6906; red. 5024

- Dolatowski Dariusz 7186
 Dolecki Rafał 843
 Dolecki Tomasz, red. 10929
 Dolice, pow. stargardzki 7269
 Dolinove'kij Volodimir Ivanovič 3073
 Dolins'ka Mar'ana L'vivna 3073, 7970
 Dolińska Joanna 5063
 Dolińska-Romanowicz Joanna, tł. 1647
 Doliński Artur 8133
 Doliński Stanisław 8133, 8536
 Dolińska Małgorzata 1662, 4159
 Doliwa Katarzyna 9163
 Doliwa-Klepacki Zbigniew M. 4724
 Dolnej Wisły Dolina 1964
 Dolnośląskie województwo 3112, 11033
 Dołęga-Mostowicz Tadeusz 9471
 Dołhań Bronisław 11022
 Dołhołęka, pow. biański 4209
 Dołkowski Henryk 6191
 Dołowy Patrycja 10120
 Dożanka, Ukraina 9923
 Dom, codzienność i święto 2348, 2349
 Dom dla Niepełnosprawnych 11023
 Dom Kombatanta Polskiego im. gen. Władysława Andersa 1650
Dom Rodzinny 9321
 Domagalska Małgorzata 806
 Domagalski Włodzimierz, oprac. 10368
 Domagała Jarosław 5733, 6619
 Domalanus Anna 3767
 Domaniowski Janusz 8138
 Domano'w, pow. kamiennogórski; okolice 9950
 Domańska Aldona 5012; red. 5012
 Domańska Antonina 3716, 3756, 3827, 3845, 6192, 6193, 8777
 Domańska Ewa 633; oprac. 662
 Domańska-Jubiak Irena 4968
 Domańska-Smoleń Magdalena 4160
 Domański Bolesław 6194
 Domański Cezary W. 2487
 Domański Czesław 3369
 Domański Erazm 5206, 6455
 Domański Juliusz 7457
 Domański Marcin 5734
 Domański Paweł, oprac. 7238
 Domański Tomasz 426, 1914, 9982
 Domaradz, pow. opolski, woj. opolskie 4610
 Domaradzka Aleksandra 2385
 Domaradzki Adam 8376
 Domasław, pow. wrocławski 2267, 7268; region 7293
 Domasłowski Jerzy, rec. 4061, 4323
 Domicjan, cesarz rzymski 2626, 2692
 Domin Anna 9420
 Domin Helena 9707
 Domin Jan 9707
 Domin Sławomir 6959
 Domin Tadeusz 9707
 Dominas Przemysław 4931
 Dominiak Tomasz, tł. 4793
 Dominiak Wojciech, rec. 7461; red. 2429
 Dominiczak Henryk 3069
 Dominiec Arkadiusz 9624
 Dominik Konstantyn 6028
 Dominik z Prus 3802, 3839
 Dominikana 10305
 Dominikanie 716, 1715, 1799, 2228, 3073, 3447, 3880, 3928, 4091, 4092, 4100, 4304, 4486, 5395, 5439, 5479, 5508, 5586, 5642, 6504, 7420, 7445, 7511, 7514, 8603, 8675, 9034
 Domino Marcin 2429
 Domińczak Michał 4161
 Domke Radosław 10496, 10497, 10498
 Domoń Andrzej 7091
 Domska Janina 7080
 Domy i ich mieszkańcy w świetle badań archeologiczno-architektonicznych 4725
 Domżał Robert 1161; red. 1161
 Domżał Zbigniew 7355, 7356, 7357
 Donass Feliks 9708
 Donbas 5161
 Dondzik Michał 4362
 Donefner Piotr 10465; rec. 10442
 Doni Agostino 7650
 Doniec Renata 3556
 Donieck, Ukraina 5272
 Donnersmarck, ród 4824
 Donocik Tadeusz 3626
 Donocik Tomasz 6984
 Donoso Cortés Juan 2564
 Donosy, pow. kazimierski 6934
 Donowski Łukasz 6977
 Dopart Alicja 9947
 Dopart Bogusław 620
 Dopierała Bogdan 10543
 Dopierała Kazimierz 2555
 Dopko Aleksandra 5374, 5375, 5563, 11024
 Doraczyńska-Dziuba Kinga 1961
 Dorak-Wojakowska Lilianna 3852
 Dorcz Krzysztof 8396
 Dorczyk Kazimierz 5735
 Dorda Jan Karol 5878
 Dormus Katarzyna 2348, 3558, 6835, 8069, 9164
 Dorna Maciej 5864
 Dorobek naukowy 58
 Dorobisz Janusz 1878, 7886
 Dorociak Weronika 10739
 Dorocki Sławomir 3275, 4946; red. 3275
 Doron Shlomi 3543
 Dorosz Krzysztof 5435
 Doroszczyk Justyna 2772
 Doroszevska Julia 2701; przedm. 2701; red. 2701
 Doroszewski Jerzy 9165; rec. 3565
 Doroszek Tadeusz 9948
 Dorota z Małtowów (właśc. Dorota Schwartz), bł. 7412, 7413, 7415, 7425, 7443
 Dorotkiewicz Agnieszka, współpr. 1573
 Dorożyńska Elżbieta z Zaleskich 8134
 Dorpat zob. Tartu
 Doruchów, pow. ostrzeszowski 7930
 Dostoevskaa Anna Grigorievna 2535
 Dostoevskij Fëdor Mihajlovič 2535, 2546
 Dostych Jan 6195
 Doświadczenia z zaangażowania Pol-
 ski w operacje wojskowe 11025
 Doświadczenie dwóch totalitaryzmów 5064
 Doubek Vratislav 5191
 Dowbor Bohdan 6054
 Dowbor-Muśnicki Czesław 5834
 Dowbor-Muśnicki Józef 5834, 6196
 Dowbor-Muśnicki Konstany 5834
 Dowgiałło Anna, wyd. 8173
 Dowgiałło Jan, wyd. 8173
 Dowody zbrodni 1315
 Drab Lech 5230
 Drabarczyk Paweł 4102
 Drabek Aneta 1063
 Drabek Zofia, red. 7231
 Drabik Rafał, red. 885
 Drabik Sebastian 10499, 10739
 Drabik Wincenty 4396
 Drabina Jan 1400, 6914; przedm. 6914; red. 6914
 Drabot Krystyna 6583
 Drabowicz Wojciech 6197
 Dragan Antoni, red. 5736
 Dragan Barbara 6907; red. 6907
 Dragan Jolanta 1226, 2350, 2413; red. 2358
 Dragan Wojciech 2358, 2413
 Dragan Zofia, przedm. 6907; współpr. 6907
 Draganik Helena 5659
 Dragonea, Włochy 10276
 Draguła Andrzej 3329
 Drajczyk Jan Aleksander 6198
 Drajczyk Władysław 6198
 Dramat i teatr w dokumentach GUKPPiW 10248
 Dramaty zapomniane – niedocytane – pominięte 3735
 Drapikowska Barbara 5235
 Dras Anna, red. 3661
 Draskóczy István 3624
 Dratów, pow. łączyński 2305, 5353
 Draus Jan 3039, 5924, 10500; red. 3039
 Drawsko Pomorskie, woj. zachodniopomorskie 5118
 Drag-Korga Iwona 908
 Drecka Kamila, współpr. 9879

- Drecki Edmund 5844
 Dreifuss Havi 9949
 Dreikopel Tomasz 2573
 Drela Anna 5594
 Drelich Sławomir 5159
 Drelicharz Wojciech 716, 1993
 Drémaité Marija 1440
 Drescher Andrzej, red. 9709
 Drescher Kazimiera 9709
 Drescher Patryk, red. 9709
 Drewek Urszula 6049
 Drewniak Maciej 1476
 Drewniak Tomasz 4267; przedm. 4267, 4268; red. 4267, 4268
 Drewnica, pow. nowodworski; region 6935
 Drewnowski Ignacy 8791
 Drewnowski Kazimierz 9606
 Dreyer Carl Theodor 4396
 Drezdenko, woj. lubuskie 4459; powiat 2016
 Drezno, Niemcy 7556, 7600
 Drgas Jakub 5231
 Drira Abdelhamid 6037
 Drobiec Łukasz 1937
 Drobik Andrzej, współpr. 1922
 Drobina, pow. plocki 9634
 Droga do Niepodległej 8397
 Droga do Niepodległej Rzeczypospolitej 1651
 Droga do Niepodległości 1652
 Droga Polski do niepodległości 2137, 2198
 Drogami świętości Jacka Krawczyka 6407
 Drogi do Niepodległości. Reminiscencje powstaniowe 5065
 Drogi do niepodległości narodów Europy Wschodniej 2488
 Drogi mieszkańców ziemi andrychowskiej do niepodległości 5066
 Drogonia, pow. myślenicki 9698
 Drogobic'ka Oksana 9607
 Drogoń Andrzej 4869, 6984
Drogowiec 3957
 Drohobycz, Ukraina 672, 3514, 3814, 5924, 7005
 Drohojowski Marcelei 8135
 Droń Maciej 5809
 Dropkin Celia 3174
 Dror Cwika, oprac. 9053
 Drössler Renata 3212
 Droste-Hülshoff Anette von 2348
 Droś Anna 434
 Drozd Aleksandra 9166, 9420
 Drozd Jarosław 9167
 Drozd Jerzy 6199
 Drozd Kazimierz 6837
 Drozd Roman 5376, 10617
 Drozdek Adam 2773, 2774, 3094
 Drozdek-Mafolepsza Teresa 4603, 9168, 9169
 Drozdowicz Zbigniew 3267
 Drozdowiczowa Maria 378
 Drozdowo, pow. łomżyński 4968
 Drozdowska Agnieszka 8398
 Drozdowska Dorota M. 6515
 Drozdowska Karolina 2570
 Drozdowska Sylwia, współpr. 68
 Drozdowski Krzysztof 5272, 9304, 9624
 Drozdowski Marian Marek 5067, 5736, 5737, 6247, 6414, 6577, 8399; przedm. 3060; rec. 1747; wyd. 3060
 Drozdowski Mariusz 7706
 Drożdżik Irena 10974
 Drożdżiecka Sabina 1055
 Drożdż Bogusław 5590
 Drożdż Mateusz 7002, 8552
 Drożdż Urszula Małgorzata 5924
 Drożdż Andrzej 9170
 Drożdż Karolina, red. 6440
 Drożdż Magdalena 5517; oprac. 5517
 Drożka Wanda, wyd. 3495
 Drucki-Lubecki Konstanty 6200
 Drugnia, pow. kielecki 5953
 Druki niezależne w Polsce 10501
 Druki ulotne w procesie komunikacji społecznej 8400
 Drungilas Jonas 7707
 Druskieniki, Litwa 4777
 Druz Edmund 9171
 Drużbacka Elżbieta z Kowalskich 7778, 8069
 Drużyłowski Edward 2264
 Drwęca, prawy dopływ Wisły 2258, 5311
 Drwęcý, rodzina 5855
 Drwęski Jarogniew 5855
 Drwinka, prawy dopływ Wisły 7002
 Dryblak Łukasz, wyd. 9031
 Drybus, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4749
 Drygas Aleksander 598
 Drygas Bronisław 6201
 Drygier Mariusz D. 10502
 Dryja Kazimierz 9710
 Dryja Sławomir 5738, 7708, 7709
 Dryja Tadeusz 1836, 3119, 5377, 6797, 10512; red. 110
 Drymajło Paweł, rec. 5876
 Drymmer Wiktor Tomir 9645
 Drywa Danuta 1536; oprac. 10081
 Drzazga-Lech Maja 4427
 Drzewicka Anna 5864
 Drzewicki Maciej 5592
 Drzewicz Anna 7248
 Drzewiecka Dorota 7710
 Drzewiecka Ewelina 7711
 Drzewiecki Andrzej 1878, 5918, 9451, 10503; red. 5918
 Drzewiecki Bartosz 7710, 11026
 Drzewiecki Piotr 4151, 10958
 Drzewiecki Piotr (1865–1943) 1579, 3060
 Drzewiecki Wiesław 4407
 Drzewińska-Soons Marzena 1507; tl. 1507
 Drzonek Maciej 11033
 Drzonoń, pow. zielonogórski 5273
 D'Silva Ajay Nelson 2873
 Dubaniowska Agnieszka 10249
 Dubas-Urwanowicz Ewa 337, 5592, 7712, 7886, 8013
 Dubasiewicz Małgorzata 2267
 Duber Paweł 9172
 Dubicki Andrzej 748, 2472, 3004, 5159, 6688, 8401; red. 3004; tl. 6688
 Dubicki Tadeusz 57, 748, 5257, 5258, 5293, 5298, 9642, 9646, 9647, 9648; red. 9645, 9646, 9647, 9648
 Dubicki Tomasz 9647
 Dubiel Aleksander, tl. 1651
 Dubiel Stawoj 1268
 Dubiel-Dmytryszyn Sebastian 2489
 Dubielak Władysław 10939
 Dubik Mieczysław Edward Marian 5298
 Dubiński Józef 6142
 Dublany, Ukraina 3577
 Dublin 7970
 Dubno, Ukraina 5419
 Dubois Stanisław 6202
 Dubowik Izabella 4409
 Dubowska Zofia, przedm. 1585
 Dubrowskij Petr Pavlovič 8389
 Dubrownik, Chorwacja 2555
 Dubrowska-Sołtan Małgorzata 1575
 Duch polskiego żołnierza 814
 Duchnowski Hieronim 8159
 Duchnowski Tomasz Marcin 8402, 8403
 Duchowni na plebanii i w drodze 5378
 Duczko Władysław 4016
 Duda Agata 8404
 Duda Andrzej 1589, 10226
 Duda Aneta A. 5524
 Duda Artur 9608
 Duda Daniel 5739, 6241
 Duda Elżbieta 6945
 Duda Franciszek 8136
 Duda Jadwiga 4568
 Duda Jerzy 3883
 Duda Krystyna 11027
 Duda Krzysztof 3226, 8405, 9286
 Duda Maciej 3115, 3829, 5123
 Duda Michalina 2177
 Duda Mirosław 7093
 Duda Roman 615, 2490, 3227, 9173
 Duda Rozalia 369, 370
 Duda Teresa, red. 5962
 Duda Wiesław 4577
 Duda Wojciech P., red. 3092
 Duda Zygmunt 6203, 6203
 Dudak Wojciech 2199, 5312, 5313, 6927, 7205
 Dudała Grzegorz 2017, 3994, 7019, 7173
 Dudała Halina 9295
 Dudek Andrzej 2099

- Dudek Antoni, przedm. 3096
 Dudek Bujarek Teresa 4109, 9174
 Dudek Dariusz 3294, 3449, 5017
 Dudek Dobiesław 4528; oprac. 4544; red. 4544; wyd. 4544
 Dudek Izabela 7713
 Dudek Joanna 3281; red. 3281
 Dudek Jolanta 3813, 3829
 Dudek Justyna 10776
 Dudek Kamilla 2223
 Dudek Michał 3735
 Dudek-Bujarek Teresa zob. Dudek Bujarek Teresa
 Dudek-Młynarska Elżbieta 2358, 2413; przedm. 1289; red. 1289
 Dudek-Szumigaj Agnieszka 2018
 Dudkiewicz Emilia 4497
 Dudkowa Maria 5852
 Dudra Stefan 2875, 5144; red. 2875, 5144
 Dudziak Michał 6377
 Dudziak Wojciech 2336
 Dudzik Sebastian 7714
 Dudzik Wojciech 4412
 Dudziński Antoni 9025; oprac. 9025; wyd. 9025
 Dudziński Julian 8122
 Dudziński Juliusz (1893–1939) 6204
 Dudziński Paweł 2076, 8406
 Dudziński Tadeusz 6205
 Dudziński Tomasz 5232, 7053, 9950
 Dudziuk Iwona 5310
 Dufrat Joanna 8674; oprac. 9799; przedm. 8200, 9799; wyd. 8200
 Duh Oleg Zinowijowicz 7715
 Dukaczewski Dariusz 352, 3098
 Dukiełska Przełęcz 10028
 Dukla, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 1653, 4807, 5615
 Dukla i okolice na starej fotografii 1653
 Dukwicz Dorota 7716, 7717; wyd. 7558
 Dulewicz Jarosław 10504
 Dulęba Agnieszka 3147
 Dulęba Przemysław 2138
 Dulębowski Jan 5889
 Dülffer Jost 4760
 Dulik Leszek 3115
 Duliniew, pow. toruński 7710
 Dulisz Ilona 4418, 4509, 10894
 Dullin Sylwia 7183
 Duława Jan 4869, 6984
 Duma Paweł 2311, 4880, 4881, 4936, 7358
 Duma Robert 1654
 Duman Teresa 6432; red. 321
 Dumanowski Jarosław 5641; red. 7620; wyd. 7620
 Dumin Henryk 4936
 Dumin Stanisław W. 3163, 3164
 Dumińska-Kierska Anna 11028
 Dumkiewicz Andrzej, współpr. 4467
 Dumowska Bogumiła 10113
 Dumowski Zdzisław 10113; red. 10113
 Dunaj 9295
 Dunaj Bogusław 3683
 Dunaj Katarzyna 9175
 Dunajec, prawy dopływ Wisły 5224, 10403; góry 10340
 Dunikowski Xawery 1448
 Dunin Amelia z Dąbskich, przedm. 8137
 Dunin Jakub 7785
 Dunin Janusz 3884
 Dunin Józef Stanisław 8137
 Dunin Piotr Józef Włast, przedm. 8137
 Dunin-Borkowska Rozalia z Michałowskich 8227
 Dunin-Borkowski Stanisław 8227
 Dunin-Wąsowicz Teresa 7537
 Dunin-Wilczyński Zbigniew, oprac. 2118
 Dunin-Wolski Paweł 7593
 Duńczewski Stanisław 3106, 7930
 Durbas Małgorzata 2760, 5313
 Durda-Dmitruk Magdalena 6818, 10759
 Durdyń Grzegorz 7432
 Durek Wojciech 1871
 Dürer Albrecht 1456
 Duretius Quintius 7916
 Durini Angelo Maria 2776, 5313
 Durka Jarosław 2816, 3515, 5524, 5809, 6487; red. 5524; wyd. 10358
 Durko Janusz 6206
 Durlasy, pow. ostrołęcki 6936
 Durski Władysław 6907
 Duruelo, Hiszpania 2768
 Durzalski Andrzej 4712
 Dusik Aneta, rec. 215
 Dusik Jarosław, przedm. 7633; wyd. 7633
 Duska Joanna 2004, 3683, 3713
 Dusza Kowalska Ilona, współpr. 1526
 Dusza Paweł, red. 1295
 Dusza Wojciech Bolesław, pseud. Szarota 9968
 Duszatyn, pow. sanocki 6877
 Dusznica, pow. sejneński 9053
 Dusznicka Sonia zob. Sznier-Neszamit Sara
 Duszniki-Zdrój, pow. kłodzki 1199, 1412, 4731, 4843, 6499, 8047, 8172, 10667
 Duszpasterstwo wojskowe w okresie posługi abp. Stanisława Galla 8969
 Duszyk Adam 8755
 Duszyński Wojciech 2618
 Duś Marcin 3370
 Dutka Elżbieta 3825, 5664
 Dutka Wojciech 6403
 Dutkiewicz Marek 2109, 5219, 8732
 Dutkiewicz Wojciecha 6207
 Dwa XVIII-wieczne diariusze wileńskiego kościoła pw. św. św. Janów 7554
 Dwa bratanki 8970
 Dwadzieścia lat Fundacji AMF „Nasza Droga” 11029
 Dwernicka Rita 6315
 Dwernicki Józef 4056, 8141, 8141
 Dwie ojczyzny 9711
 Dwójnych Andrzej 5144
 Dworaczek Kamil 5192, 10505, 10742
 Dworaczyk Marek 7432
 Dworak Dagmara 9712
 Dworak-Cousin Ilona 5740
 Dworakowie, rodzina 5740
 Dworakowska Zofia 1585
 Dworakowski Jacek 5741
 Dworas-Kulik Judyta 9176
 Dworzak Marek 7188
 Dworecka Teresa, rec. 3289, 4923, 5675
 Dworecki Zbigniew 9177
 Dwornikowski Wacław 5233
 Dworsatschek Mariusz 3909; przedm. 1118; red. 1118
 Dworski Michał 9146
 Dworzaczek Włodzimierz 2046, 2068, 6208, 10373
 Dworzak Agata 381
 Dworzak Elżbieta 5890, 6209
 Dwórnik Grzegorz 5090
 Dyakowski Przemek 4428
 Dyba Olga 1938
 Dybała-Pacholak Anna, wyd. 8259
 Dybaś Bogusław 7718; wyd. 7626
 Dybciak Krzysztof 3148, 5071
 Dybczyńska-Bułyško Anna 1737, 4162
 Dybek Dariusz, rec. 2087
 Dybel Paweł 3736, 3816; przedm. 9792; red. 3816
 Dybicz Paweł 5194; red. 5194; współpr. 5194
 Dybiec Henryk 4532
 Dybiec Julian 716; rec. 5820, 8739; red. 111; wyd. 8184
 Dybiec Stanisław 4532
 Dybizbański Marek, przedm. 3791; red. 3791
 Dyboscy, rodzina 3266
 Dyboski Roman 3230, 3266
 Dybowska Joanna 6210
 Dybowski Benedykt 5928, 8138, 8266, 8839
 Dybowski Grzegorz 1936
 Dybowski Stanisław 8407
 Dyczek Piotr 2679
 Dyczewski Andrzej 6211
 Dyczewski Błażej 6211
 Dyczewski Leon Benigny 6211
 Dyda Konrad 2509
 Dydyż Antoni Pacyfik 5379
 Dydyńska Teresa 2021
 Dygacz Kornelia 2351
 Dygasiński Adolf 3659, 3791
 Dygat Stanisław 5783, 10782
 Dygda Jerzy 3075, 7878; rec. 131, 7851; wyd. 7609

- Dydałowicz Zbigniew 7042
 Dygo Marian 3106, 4869; rec. 7325
 Dygowa, pow. kołobrzegi 4852; gmina 4852
 Dyhernfurth zob. Brzeg Dolny
 Dyjakowska Marzena 4971; rec. 3064; red. 3294
 Dyk Stanisław 3297
 Dykas Paweł 11005
 Dykaszak Czesław 5234
 Dyląg Dariusz, red. 4514
 Dylecki Mykola (Dileckij Nikolaj) 8065
 Dylewski Adam 3120, 5742, 9466
 Dylewski Romuald 5870, 10250
 Dylus Aniela 4906
 Dymarski Mirosław, rec. 2946
 Dymczyk Rafał 2569; red. 2569
 Dymek Benon 7062
 Dymek Przemysław 9178, 9179, 9624
 Dymel-Trzebiatowska Hanna 3803
 Dymitr Samozwaniec I, car 7956
 Dymitrowski Jacek 1655, 4726, 6879; red. 248
 Dymkowski Maciej 634
 Dymmel Anna 3885, 8408; rec. 9429
 Dymmel Piotr 748, 981, 3885; red. 274
 Dymowska Teresa 1656
 Dymowski Arkadiusz 2136, 2139, 2140
 Dymytryszyn Jerzy, wyd. 1695
 Dyneburg, Łotwa 7626, 9400
 Dynner Glenn 3138, 8409
 Dynowskie Pogórze 3141, 10749
 Dypa Katarzyna 1227
 Dyplomaci i politycy sowieccy w Kartach Informacyjnych poselstwa RP 8971
 Dyplomaci sascy wobec Konstytucji 3 maja 7555
 Dyplomaci sascy wobec Sejmu Wielkiego 7556
 Dyplomy sportowe Drugiej Rzeczypospolitej 1556
 Dyras Magdalena, red. 2255
 Dyrz Bartłomiej 5723
 Dyrz Rafał 906
 Dyrda Krzysztof 2258
 Dyrdy zob. Woźniki
 Dyrka Maria 1161; red. 1161
 Dyrłaga Przemysław 8410; przedm. 7574; wyd. 7574
 Dyrna Ferdynand 2352, 2352, 3733, 4023, 6212
 Dyszak Andrzej S. 3823
 Dyszewski Jan Czesław 4727
 Dyszyński Andrzej 6190
 Dytko Tadeusz 6152
 Dywan Tomasz 8411
 Dydwersja w Zamojszczyźnie 9713
 Dywilino (Dieulino), Rosja 7956
 Dyzewski Marek 4474
 Dzembronia, Ukraina 9513, 9514
 Dziadek Justyna 4333, 7359
 Dziadek Magdalena 4463
 Dziadkiewicz Roman 1236
 Dziadkiewicz Wanda 1063
 Dziadul Paweł 2255, 5647
 Dziadulewicz Stanisław 3164
 Dziak Waldemar Janusz 2884, 2908, 2909
 Działaj i miej nadzieję 1938
 Działalność Muzeum Historyczno-Et-nograficznego w Chojnicach 1189
 Działania nieregularne w dziejach wojskowości polskiej 5235
 Działdowo, woj. warmińsko-mazurskie 2281, 2579, 6079; obóz Soldau 10107
 Działocha Kazimierz 4979, 4979
 Działoszyn, pow. pajęczański 8170
 Działoszyński Bartosz 2775; wyd. 95
 Działyńscy, ród 1438, 2348
 Działyńscy i Zamoyscy – wielkopolskie rody w walce 1438
 Działyńska Celestyna Gryzelda z Zamojskich 4948
 Działyńska Izabella z Czartoryskich 1381, 1515
 Działyński Aleksander 7719
 Działyński Jan 1381
 Działyński Ksawery 3879
 Działyński Tytus 6213, 8742
 Dziarmaga Agnieszka 1914; przedm. 1914; red. 1914
 Dziatlak Andrzej 6214
 Dziąbek Beata 1092
 Dzida Marek, oprac. 8245
 Dziechciarz Olgerd 6353
 Dziechciarz Renata 906
 Dzieci Holocaustu mówią 9714, 9715, 9716, 9717, 9718
 Dzieduszycka Ewa 8139
 Dzieduszycka-Machnik Anna 7153
 Dzieduszycki Władysław 8139
 Dzieduszycki Wojciech 5068; przedm. 2303; red. 2303
 Dziedzic Sylwia 7537
 Dziedzic Agata 371
 Dziedzic Gabriela 4946
 Dziedzic Grzegorz 1394, 1394
 Dziedzic Krzysztof 1657, 9180
 Dziedzic Lech 9951
 Dziedzic Małgorzata 6277, 6357; rec. 4334
 Dziedzic Marcin 4468, 4946, 5743; współpr. 1692
 Dziedzic Stanisław 474, 1099, 3148, 3817, 4363, 4364, 5744, 6192, 6357, 6735, 6775; przedm. 1439; rec. 4334; red. 3148
 Dziedzic Sylwester 3995
 Dziedzic Wojciech 6494, 9181; rec. 9980
 Dziedzicka Marta 9952
 Dziedzictwo. Architektura historyczna współcześnie 1939
 Dziedzictwo Kulturowe Miasta Kalisza i Regionu 150
 Dziedzictwo kulturowe Reformacji na Śląsku 5380
 Dziedzictwo religijne i kulturowe Drogi św. Jakuba 5381
 Dziedzictwo utracone – dziedzictwo odzyskane 5642
 Dziedziczak-Foltyn Agnieszka 11030
 Dzieje diecezji Janowskiej czyli Podlaskiej 8412
 Dzieje Gminy Kościelec 6996
 Dzieje gminy Tarnawatka powiat Tomaszowski 7180
 Dzieje Karczówki w Kielcach 6989
 Dzieje Kocka 6993
 Dzieje kościoła i parafii pod wezwaniem św. Franciszka Ksawerego 5382
 Dzieje Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim 10506
 Dzieje Krasnostawskie 7004
 Dzieje książki i prasy 3886
 Dzieje Mazowsza 7063, 7064
 Dzieje medycyny w Polsce 3228
 Dzieje Muzeum Kolejnictwa 1316
 Dzieje Najnowsze 151
 Dzieje parafii i kościoła pod wezwaniem Znalezienia Krzyża Świętego 5383
 Dzieje parafii pod wezwaniem św. Anny 5384
 Dzieje parafii Zbuczyn 5385
 Dzieje powiatu ostrołęckiego 7102
 Dzieje regionu kujawsko-pomorskiego 7013
 Dzieje samorządu w Lublinie 4980
 Dzieje Szkoły Podstawowej w Węrbkovicach 3371
 Dzieje Uniwersytetu Warszawskiego 3372
 Dzieje Wołczyzna i okolic 7220
 Dzieje ziemi i powiatu jędrzejowskiego 6976
 Dziekoński Mieczysław 3686
 Dziekoński Mirosław 5208
 Dzielska Maria 2485
 Dzieła Natury, dzieła człowieka, historia 2490
 Dziemba Robert 6994, 10507
 Dziembowski, rodzina 5745
 Dziembowski Jerzy Wojciech 7720
 Dziembowski Piotr Maciej 2047, 5745, 7719, 7720; red. 161
 Dzie m i a n y, pow. kościerski; gmina 9961; Sophienwalde 10187
 Dziemidowicz Czesław 7017
 Dziemieszkiewicz Mieczysław 6215
 Dzienis Helena 3887
 Dzienisiewicz Daniel 2573
 Dziennik Bałtycki 10955
 Dziennik Bydgoski 2989

- Dziennik Kijowski* 2488
Dziennik Literacki 8241
Dziennik Łódzki 8642
Dziennik Polski 10895
 Dziennik Polskiego Sejmu Dzielnicegowego w Poznaniu 8972
Dziennik Poznański 8359
Dziennik Wileński 7930
Dziennik Związkowy 8773
 Dziennikarz, utwór, prasa 3954
 Dzięnkowski Tomasz 2265, 2305, 7321, 7386
 Dzierdziuk Andrzej 5520
 Dziergowice, pow. kędzierzyńsko-kozielski 9438
 Dzierśław z Karnic 5364
 Dzierzbicka Katarzyna 9953
 Dzierzgow, pow. włoszczowski 506
 Dzierżanowska Joanna 3294
 Dzierżążno, pow. kartuski 4700
 Dzierżek Maria, red. 5632
 Dzierżek, możnowładca śląski 4876
 Dzierżon Jan 5456
 Dzierżyc-Horniak Anna 10759
 Dzieślewska Gabriela z Morawskich 8879
 Dziewanowscy, rodzina 1702
 Dziewanowski Dominik 8570
 Dziewanowski Michał 6216
 Dziewczęta z Auschwitz 9719
 Dziewczyny z Wołynia 9720
 Dziewczyński Mariusz 5553
 Dziewięcka-Bokun Ludmiła 4906
 Dzewulski Jan 9721
 Dzewulski Edward 8973
 Dzewulska Małgorzata 4406
 Dzewulski Grzegorz 2635
 Dzewulski Michał 687; oprac. 1455; red. 286
 Dzewulski Piotr, red. 10688
 Dzewulski Władysław Alfred 5890
 Dzieża Wiesława, tl. 6313
 Dzieciół Józef 8140
 Dziegła Dorota 1963
 Dziegielewski Jan 3106
 Dziegiełow, pow. cieszyński 5529
 Dzik Agnieszka 2841
 Dzik Tomasz 7213, 7214; przedm. 7213, 7214, 8396; red. 7213
Dzikoviana 152
 Dzikowski Andrzej 2627
 Dzikowski Arkadiusz 7059
 Dzikowski Zdzisław 3737
 Dzików zob. Tarnobrzeg
 Dziony Marek 3783
 Dziuba Adam 4931, 10508
 Dziuba Agnieszka 2612, 2628, 2636, 7721
 Dziuba Karina 9182
 Dziuba Sylwia, oprac. 1489
 Dziubecki Tomasz 7722
 Dziubek Marcin 9954
 Dziubiński Zbigniew 6186
 Dziurok Adam 5131, 10509; red. 147
- Dziurzyńska Ewa 1442
 Dziurzyński Dariusz 3738; red. 3868
 Dziurzyński Wacław, red. 8994
 Dziwis-Kika Izabela 1063
 Dziwisz Stanisław 6092
 Dziuwska Zuzanna 6024
 Dziaza Piotr 2252
 Dzwola, pow. janowski 6937; gmina 6937
Dzwon Niedzielny 9085
 Dzwon w chrześcijańskiej Europie 2491
Dzwon z Nad Narwi 3957
 Dzwonkowski Roman 2546
 Dzwonowo zob. Niedźwiedziny
 Dzwonowo. Średniowieczne zaginione miasto 7360
 Dzwonówka, lewy dopływ Małej Weli 7360
 Dzyr Stanisław 8412
 Dźwigaj Czesław 3996
 Dźwiągł Tomasz 906
 Dźwiągła Bartłomiej 2716
 Dźwina 9703
 Dżabagina Anna 5123
 Dżerba, wyspa na Morzu Śródziemnym 2787
- Early medieval settlement complex 7361
 Early North-Western Karaim text 7557
 Eberhardt Piotr 5069, 10510
 Eberharter Markus 3739
 Eberlein Paul Gerhard 3517; red. 3517
 Ebert Małgorzata, tl. 7170
 Ebhardt Bodo 1150
 Ecclesia Smlodoviensis 5386
Echa Opalenickie 6203
Echa Płockie i Łomżyńskie 3957
Echa Przeszłości 153
 Echa śmierci Zdzisława Tarnowskiego 8974
Echo Szkolne 3957
 Ecône, Szwajcaria 2530
 Edel Philippe 3223
 Edgerton, Wielka Brytania 8121
 Editionswissenschaftliches Kolloquium 2003
 Edmund Bojanowski, bl. 3587
 Edmund Kopicki. Wspomnienie 6384
 Educare necesse est 913, 914
Edukacja Dorosłych 3660
Edukacja i Dialog 3660
 Edukacja patriotyczna młodzieży 3373, 3374
 Edward VI, król Anglii 2815, 2841
 Edwin, król Nortumbrii 2485
 Efron Sara Efrat 3542
 Egejskie Morze; region 2618
 Eger Edith Eva 9722
 Egipt 2282, 2490, 2537, 2612, 2641, 2659, 2676, 2697, 2702, 3103, 5671, 7656, 8612, 9741, 9809, 10944
 Egzamin gimnazjalny 844
 Ehrlich Alojzy 4603
 Ehrlich Andrzej, tl. 8977
 Ehrlich Ludwik 7362
 Ehrmann-Herfort Sabine 8010
 Ehrmann-Stankiewicz Marie-Madeleine 5746
 Ehrmannowie, rodzina 5746
 Eichstaedt Dorota, rec. 7204
 Eidherr Armin 2807
 Eiger Casimiro (właśc. Kazimierz Eiger Silberstein) 2554
 Eisler Jerzy 3091, 7203, 10458, 10511, 10698
 Eizyk Aron 3170
 Ejbich Bohdan Jan 5924
 Ejdulis Anetta 4728
 Ejenhart Dariusz 2164
 Ekhdal Sven 2266
 Ekiert Jan 10759
 Eksperyment! Fotografia początku XX wieku we Lwowie 1484
Ekspresje 11016
 Ekwador 2560
 Elarolat poselstwa polskiego w Berlinie 8975
 Elbląg, woj. warmińsko-mazurskie 276, 1372, 1381, 1732, 4014, 4109, 4395, 4654, 5815, 7498, 7573, 7878, 8948, 9964, 10955, 11190
 Eliusz Arystydes 2567
 Elizabeth Town, Stany Zjednoczone Ameryki 8371
 Eljaszewicz Bronisław 5257
 Elkan-Wykurz Jolanta 4408
 Ellwart Jarosław 3785
 Elzenberg Henryk 3751
 Elżbieta, księżna włogoska 2515
 Elżbieta I, królowa Anglii i Irlandii 2841, 8056
 Elżbieta Charlotta, zw. Lisolettą, żona Filipa I, księcia orleńskiego 8018
 Elżbieta Rakuszanka, królowa 2754, 3076
 Elżbieta Stuart, żona Fryderyka VI 2872
 Elżbietanki 5567, 10439, 10942
 Elcka diecezja 11039
 Ełk, woj. warmińsko-mazurskie 2579, 4770, 9687
 Emaldi Viola 1395
 Emanuel Mateusz Rostworowski 1923–1989. 6651
 Emigracja polityczna. Przypadek polski 8141
 Emil Szramek, bl. 9295
 Emilia Molska wybitna humanistka 6523
 Emilianów, pow. wołomiński 5844
 Emiliusz Paulus (właśc. Lucius Aemilius Paulus Macedonicus) 2619
 Emin Joseph 8018

- Emma, królowa Anglii (ok. 988–1052) 2707
- Encyklopedia 100-lecia KUL 78
- Encyklopedia powstania wielkopolskiego 79
- Endres Małgorzata, tl. 6058
- Engel Marcin 2281
- Engelgard Jan 1557, 1558, 5070, 5153, 9455, 9469; oprac. 1652, 1743
- Engelking Anna 635
- Engelking Barbara 9940, 9955, 9956; przedm. 9940; red. 9940, 9941
- Engelking Leszek 3740
- Engelmayer Ákos 8870
- England Ania 3997
- Englander Barbara 3875
- Entre Pologne et France 2776
- Entretiens du roi Stanislas-Auguste avec Otto Magnus von Stackelberg 7558
- Enyedi György 7650
- Epidemie w dziejach Europy 4729
- Epsztein Tadeusz 8413, 8834; oprac. 9839, 9881; rec. 4372; tl. 9881
- Erazm z Rotterdamu 2509, 7972
- Erdheim Claudia 8433
- Erdman Dominik 8414
- Erdmans Mary Patrice 3184, 4730
- Erdrich Michael, red. 2304, 2305
- Erenfeicht Leszek 5321
- Erfurt, Niemcy; obóz 9880
- Erlich Alojzy 4517
- Erdtel Christian Heinrich 7559
- Ernest Malinowski. Konstruktor kolei 1542
- Ernst Alfred 5659
- Ernst Piotr 6242
- Eschebach Insa 1158
- Eschenloer Piotr 7383, 7422
- Eseje o Niepodległej 5071
- Eskin Ūrij Moisevič 748, 3106
- Ésperance, przyładek na Oceanie Spokojnym 2961
- Esterka 782
- Estetyka w archeologii 2267
- Estonia 3019, 3028, 5034, 5161, 5235, 7443, 8674
- Estreicher Karol, jun. 8, 10900
- Estreicher Karol, sen. 8, 3839
- Estreicher Stanisław 8
- Estreicherowie, rodzina 2578, 3797
- Etgen Volker 1141
- Ethelbert I, król Kentu 2485
- Etiopia 2470, 2473, 2485, 2577, 7650
- Etmańska Maria 6942
- Etos Solidarności 10965
- Etruskowie 2490
- Ettersberg, Niemcy; obóz Buchenwald 1158, 4399, 9803
- Eufemia (Ofka), księżniczka raciborska, dominikanka 7834
- Europa 1, 410, 414, 420, 424, 434, 470, 596, 671, 790, 804, 833, 860, 894, 1046, 1141, 1161, 1260, 1324, 1352, 1379, 1532, 1900, 1927, 1932, 1992, 2172, 2174, 2256, 2460, 2471, 2485, 2491, 2493, 2512, 2526, 2527, 2546, 2564, 2573, 2714, 2736, 2738, 2751, 2760, 2775, 2794, 2841, 2866, 2868, 2923, 2967, 3003, 3004, 3068, 3075, 3076, 3086, 3091, 3092, 3096, 3098, 3124, 3189, 3275, 3339, 3751, 3791, 3797, 3972, 3984, 4015, 4016, 4064, 4127, 4322, 4465, 4515, 4603, 4635, 4657, 4729, 4760, 4764, 5064, 5065, 5083, 5095, 5229, 5312, 5313, 5809, 6211, 6589, 7002, 7223, 7368, 7383, 7439, 7578, 7600, 7625, 7776, 7785, 7809, 7930, 7977, 8018, 8028, 8140, 8211, 8360, 8454, 8582, 8613, 8653, 8687, 8731, 8952, 8956, 9200, 9407, 9582, 9963, 9988, 10032, 10553, 10933, 11031; Południowo-Wschodnia 2847; Północno-Wschodnia 2282; Środkowa 285, 477, 716, 1880, 2299, 2471, 2474, 2487, 2524, 2564, 2684, 2749, 2786, 2807, 2840, 2852, 2940, 3073, 3099, 3112, 3197, 3624, 3983, 4016, 4098, 4101, 4128, 4609, 4869, 4876, 4955, 4981, 5159, 7249, 7264, 7383, 7654, 8731, 11033; Środkowo-Wschodnia 185, 284, 288, 337, 415, 460, 473, 476, 748, 790, 1179, 1440, 1583, 2282, 2515, 2786, 2963, 2991, 3010, 3025, 3084, 3110, 3113, 3147, 4097, 4098, 4353, 5071, 5127, 5139, 5157, 5524, 5924, 7285, 7383, 7499, 7650, 7654, 8023, 9062, 9207, 9269, 9487, 9627, 10500, 10614; Unia 487, 2501, 2901, 3203, 3294, 5191, 10979, 11010, 11014, 11033; Wschodnia 154, 412, 448, 1928, 2471, 2488, 2524, 2684, 2840, 2873, 3018, 3073, 3099, 3339, 4016, 4058, 4981, 7650, 8731, 9418, 11033; Zachodnia 1180, 2555, 2586, 2760, 2873, 2947, 3099, 3102, 7467, 7517, 7650, 8574, 10415, 10520
- Europa Orientalis* 154
- Eurypides 2636
- Euzebia, cesarzowa rzymska 2636
- Ewagriusz Scholastyk 2719
- Ewangelicki Posel Cieszyński* 9106
- Ewangelickie prawo kościelne 3045
- Ewangelicy w Niepodległej 5387
- Ewertowska-Kłaja Iwona, współopr. 8186
- Ewertowski Tomasz 3741
- Ewolucja problematyki praw człowieka 4981
- Eysymont Janusz 10251
- Eysymontt Rafał 1658, 4101, 4163, 4731, 4843
- Fabia Łukasz 3068
- Fabiani Bożena 2492
- Fabianiak Monika 3375
- Fabianowska Anne-Marie, tl. 1324
- Fabianowski Andrzej 3813, 3853, 8415
- Fabiańska Barbara 1659
- Fabiański Marcin 4164, 7723; polem. 4164
- Fabicka Joanna 3803
- Fabierkiewicz-Szyrkowa Janina 5123
- Fabisiak Emilia, tl. 5845
- Fabisiak Wojciech, wyd. 8960
- Fabisz Dariusz 5061, 6875; rec. 5263
- Fabiszak Małgorzata 1886
- Fabiszewski Mateusz, red. 3490
- Fabircius Jakob 3511
- Fabricius Vincentius 1415
- Fabris Dinko 8010
- Fac Andrzej Mestwin 3799
- Fac Bolesław 3799
- Fac Lucjan 5270; oprac. 5709
- Facca Danilo, rec. 3709
- Fafiński Mateusz, tl. 3154
- Fafiński Sławomir, red. 7198
- Fahrenheit Gabriel 2281
- Fainarete, matka Sokratesa 2636
- Fajer Maria 4840
- Fajger Mieczysław 6837
- Fajnhauz Dawid 8733
- Fajum, pow. kaliski 10228
- Fakty, Opinie* 10512
- Fakty, Opinie. Organ samorządu robotniczego ZML „Kęty” 10512
- Falconi Giovanni Battista 4193
- Faldrowska Emilia, red. 5340
- Falenica zob. Warszawa
- Falecki Tomasz 6984
- Falimirz Stefan 7584, 8018
- Falis Adam 3098
- Falk Michał, red. 1915
- Falk Rainer 2861
- Falkiewicz Czesław 6217
- Falklandy 2494
- Fal’kovič Svetlana Mihajlovna 8733
- Falkowska Joanna 3376, 8416; przedm. 3494; red. 3494
- Falkowski Mariusz 5248
- Falkowski Piotr, omów. 193; rec. 298
- Falkowski Tomasz 507
- Falla Manuel de 2499
- Fallersleben Hoffmann von 5553
- Faltyn Adam 2910
- Faldowska Maryla 10080
- Fałek, pow. piotrkowski 8170
- Fałęcki Nikodem, oprac. 8120
- Fałkowski Wojciech, przedm. 7886; red. 179
- Famielec Monika 2224

- Farage Nigel 3020
 Faraldo José María 10933
 Farbarowicz Icek Boruch 8142
 Faron Barbara 7363, 7364, 7365; rec. 6398
 Faron Bolesław 514, 515, 3808, 3824, 6361, 6451; rec. 3769
 Faron Stanisław 10252
 Faryno Jerzy 2491
 Farys-Kawalec Patrycja 1492, 1493
 Faryś Janusz 1878, 9144; oprac. 9049; przedm. 9144
 Faszczka Dariusz 2493, 2777
 Faszczka Łukasz 6978, 9183
 Faszczka Michał Norbert 2493, 2565, 2612, 2629
 Fatima, Portugalia 2546, 2817
 Fatyga Ewelina 1477
 Fatyga Jerzy 2630
 Faulenbach Bernd 1158
 Fauli Margaret Lindsay 1141
 Faure Romain 790
 Faustyna Kowalska, św. 5518, 6480
 Fawley Court, Stany Zjednoczone Ameryki 908
 Fazan Katarzyna 1441
 Fazan Teresa 342
 Fecko Peter 4623
 Fedisz Marcin, oprac. 1577
 Fedor Gocz (1929–2018) 3121
 Fedorčáková Mária 7366
 Fedorowicz Andrzej 5747
 Fedorowicz Elżbieta, przedm. 8198; wyd. 8198
 Fedorowicz Ewaryst 5194
 Fedorowicz Jan Kanty 8300
 Fedorowicz Tadeusz 6218
 Fedunišin Ljubomira 9606
 Feduszka Jacek 5313, 7724, 9451
 Fedyk-Klimaszewska Monika 4492
 Feibelsohn Anna 8143
 Feibelsohn Ignatz 8143
 Feifer Mariusz 1979
 Fel Stanisław 2444; red. 4352
 Felberg-Sendecka Karolina, red. 10337
 Felczak Olgierd 6472, 7295
 Feldman-Kołodziejuk Ewelina 3177
 Felicjanki 8468
 Felicjanów, pow. płocki 4753
 Feliks Anna 1317, 1381, 1576, 3998, 8417
 Feliksiak Emilia, red. 5646
 Felikss Donas 9708
 Feliński Aleksandra 3660
 Felińska Ewa 3087, 5809
 Feliński Zygmunt Szczęsny zob. Zygmunt Szczęsny Feliński, św.
 Felix Mieke 3543
 Fellerer Jan 3683
 Fellini Federico 2950
 Felska Angelika 3377, 3429
 Felska Elżbieta 6049
 Felskau Frederik 7383
 Felsztyn zob. Skeliwka
 Fenczak August Stanisław 49, 3248, 6219, 7367
 Fenikowski Franciszek 3785, 3799
 Fenrych Włodzimierz 10369
 Ferencz Zofia 10506
 Fercowicz Barbara 1596
 Ferdynand II Habsburg, cesarz 7860
 Ferenc Ewa, wyd. 9046
 Ferenc Marek 3076, 7105
 Ferenc Tadeusz 6837
 Ferenc Teresa 1055
 Ferenc-Piotrowska Maria 3138
 Fereński Piotr J. 894
 Fereżyńska Teresa, oprac. 9883a
 Ferić Mirosław 6220
 Fermus-Bobowiec Anna 8418
 Fernández José B. 3184
 Fernie Eric 7368
 Ferreras-Tascón Manuel, współpr. 5194
 Fersen Hans Axel von 2760
 Fert Józef Franciszek 3449, 3795, 3798
 Fertacz Sylwester 4922, 5061, 7105
 Fesinger Sebastian 3999
 Fester Kevin 1161
 Fiałkowska Magdalena 1396
 Fiałkowski Edward I. 10253
 Fic Maciej 812, 817, 894, 1878, 6924, 6984, 7105, 9184, 9295, 10906; przedm. 10906; rec. 10693, 10786; red. 10906
 Fic Patryk 3105
 Fic-Lazor Anna, red. 4761
 Fichna Bolesław 5857
 Fick Igor Dmitrovič 8419
 Fick Monika 1065
 Ficoń Wawrzyniec 6918
 Ficowski Jerzy 2353, 3821; przedm. 9714
 Fidalke Johann 3922
 Fidelus Elżbieta z Targoszów, red. 5421
 Fidelus Tadeusz, red. 5421
 Fides. *Biuletyn bibliotek kościelnych* 155
 Fiećko Jerzy 3273, 3795, 10513; przedm. 10369; red. 10369
 Fiedler Radosław 9957
 Fiedorczuk Jan 2540
 Fiedorczyk Piotr K. 5034, 5036, 6350; red. 190
 Fiedorek Tomasz, tł. 3071, 9978
 Fiedoruk Łukasz 9466
 Fieguth Rolf 3795, 7778
 Fieldorf August Emil, pseud. Nil 6221, 11174
 Figat Katarzyna 2990
 Figiel Anna 2354
 Figiel Grzegorz 2383, 2760; red. 7035
 Figiel Joanna, tł. 1441
 Figiel Kamil 915
 Figiel Rafał 682
 Figlewicz Paweł, rec. 7149
 Figlus Tomasz 2219, 8357, 9131
 Figura Leon, red. 808
 Figura Marek 1887
 Figura św. Jana Nepomucena ze Szczytów-Dzięciołowa 3999
 Figurski Paweł 1470
 Fijałkowska Aleksandra 7369
 Fijałkowska Joanna 1298
 Fijałkowska-Mader Anna 6655; przedm. 6655; red. 6655
 Fijałkowski Marek 1504, 1505, 5228, 9185
 Fijałkowski Paweł 5388, 7725, 10514; oprac. 3150
 Fik Marta 3110
 Fiktus Paweł 10895; rec. 10307
 Fikus Sebastian 1927, 2613, 2911, 2912, 2913, 8420
 Fila-Sawczak Anna, tł. 1777
 Filadelfia, Stany Zjednoczone Ameryki 2941
 Filak Mieczysław 4165
 Filar Kazimierz 8144
 Filas Agnieszka 636
 Filas Matylda, oprac. 5658
 Filinowicz Alina 2225, 3177
 Filinowicz Natalia, red. 9451
 Filip Krzysztof 10515
 Filip Neri, św. 3839
 Filip Tomasz 1459
 Filipeczak Teresa 907
 Filipeczak Witold 3103, 5954, 7726, 7883, 7884, 7886
 Filipczyk Joanna 1273, 4100, 10516; red. 4100
 Filipek Ondřej 2901
 Filipek Benedykta 1553
 Filipek Marcin Jan 5181
 Filipek-Misiak Aleksandra 7370
 Filipiak Barbara 4568
 Filipiak Ewa 3652
 Filipiak Jan 4418
 Filipiny 3115
 Filipkowski Piotr 637
 Filipkowski Zbigniew, red. 8728
 Filipow Krzysztof 1994, 9958
 Filipowicz Wojciech 4624
 Filipowicz Dorota 1293
 Filipowicz Mirosław 2610, 3449
 Filipowicz-Kosińska Ewa 4454, 4462
 Filipowicz-Tokarska Ksymbena 3825
 Filipowska Karolina 8833
 Filipowska Sylwia, przedm. 7592; wyd. 7592
 Filipowski Piotr 1158
 Filmowe przestrzenie Górnego Śląska 4365
 Finansowanie Kościołów i innych związków wyznaniowych 5389
 Finc Marcin 2518; przedm. 2518; red. 2518
 Finckenstein Iris von, współpr. 9783
 Fink Kinga 5634, 8421, 9186, 9187
 Finlandia 2546, 2794, 2818, 2901, 2902, 5161, 8674, 9943

- Fiń Anna 3184
 Fiodorowna Maria 7188
 Fiołek Damian 10517
 Fir Sandra 1186
 Firek Wiesław 3652
 Firla Fryderyk 4463
 Firlej zob. Radom
 Firlej Agata 3262
 Firlej Dorota 2382
 Firlej Elżbieta 7030
 Firlej Jan 7860
 Firlej Mikołaj 7030
 Firlej-Buzon Aneta 3909, 7727
 Firllet Janusz 7324, 7497
 Firlit-Fesnack Grażyna 4906
 First World War on Polish lands 8422
 Firszt Stanisław 361, 1039, 6336
 Fischer Adam 3054, 8423
 Fischer Andrzej 366
 Fish Szymon 10696
 Fisiak Jacek 10277
 Fiszer Adam 2375
 Fiszer Józef M. 2924, 11031;
 przedm. 2924; red. 2924
 Fiszer Marek 9151
 Fiszer Paweł 1042
 Fiszzerowa Wirydianna 3068
 Fitas Adam 3830
 Fiuk Piotr 4101
 Fiume zob. Rijeka
 Fiut Aleksander 6160
 Fiut Kazimierz 4513
 Flach Jolanta 2355, 2356
 Flachenecker Helmut 7371; red.
 142, 2003
 Flaga Genowefa, oprac. 7181
 Flaga Jerzy, rec. 5491, 6960
 Flaga Małgorzata 7036
 Flandria 2584, 4064, 4101
 Flasiński Tomasz 2914, 2915
 Flaszka Jan 7517; red. 5618, 7517
 Flederborn zob. Podgaje
 Fleischer Max 4212
 Fleischer Michael 6942
 Flin Piotr 50, 6222
 Flinik-Huryn Maria 1396
 Flis Stanisław 4967
 Flis-Czerniak Elżbieta 3791, 8664
 Flisiak Dominik 3095, 3104, 5390,
 9188, 9420, 10518
 Flisikowski Jan, współpr. 8195
 Flisowska Zuzanna, red. 8010
 Flontaś Antonia 2299
 Flor Adrian 3094
 Florczak Ilona 348, 2816, 8742;
 oprac. 8201; przedm. 8201; rec.
 9799
 Florczak Mateusz, rec. 9724
 Florczak Teresa Matea 6128
 Florczykiewicz Janina 3649
 Florecka Joanna 5019
 Florek Marcin, oprac. 1489
 Florek Marek 1614, 2141, 2142,
 2268, 2304, 4625, 4626, 7321,
 7372, 7386, 8424; oprac. 6752
 Florek Piotr 6223
 Florencja, Włochy 5671, 7422
 Florencka Katarzyna 895
 Flores Juan de 3797
 Florescu Alexander G. 9604
 Florian, św. 9382
 Florjanowicz Paulina, przedm. 1161
 Florkiewicz Iwona 2305, 7321
 Florus (właśc. Florus Lucius Anna-
 eus) 2547
 Fluda-Krokos Agnieszka 3888, 5642
 Foch Ferdinand 2596
 Foder Katarzyna, współpr. 7094
 Fodrowski Zbigniew 6932
 Fogelman-Zindell Phyllis 10696
 Fogelzang-Adler Ewa 3392, 9959;
 oprac. 10348
 Fokciński Hieronim 323, 908, 6224,
 6225
 Fokt Iwona 4509
 Fokt Krzysztof 688, 716, 3378, 3624,
 4936, 7373; rec. 5015; red. 4936;
 wyd. 7305, 7580, 7583
 Folga-Januszewska Dorota 1660;
 oprac. 1660; rec. 3801, 4068
Folia Historica Cracoviensia 156
Folia Toruniensia 157
 Folklor dziecięcy 2357
 Folklor Rzeszowiaków 2358
 Follprecht Kamila 367, 716, 8300;
 red. 173
 Foltin Alojzy J. 8943
 Foltyn Edelgarda M. 2302
 Foltyn Edyta 3785
 Foltyn Eugeniusz 2302
 Foltyn Jerzy 5391
 Foltyn Rafał 3785, 6957
 Foltyniak Magdalena 4265
 Folta Magdalena 2413
 Fonder Wojciech, przedm. 4949
 Fontaine Markus 6579
 Fontana Baltazar 4109
 Fontana Carl 4094
 Fontana Francesco 4094
 Fontane Theodor 2861
 Fontanier Victor 8385
 Fontanowie, rodzina 2068
 Fontańska Iwona, oprac. 5709
 Forczek-Sajdak Anna 1934
 Ford Aleksander 10782
 Ford Gerald R. 2588
 Fordon zob. Bydgoszcz
 Fordoński Arkadiusz 5159
 Fordoński Krzysztof 7728
 Forecki Piotr 1888
 Foremski Tadeusz 5206
 Formella Sławomir 3785
 Formicki Edward, red. 9897
 Formowanie kultury katolickiej w do-
 bie potrydenckiej 7729
 Formularz z Uppsali 7298
 Fornal Alina, tł. 1647
 Fornal Maria 1961
 Fornalska Dorota 4166
 Forowicz Jan 10254
 Forst de Battaglia Otto 477
 Fortuna Grzegorz Jr 2950
 Fortuna-Marek Anna 1228
Forum Bibliotek Medycznych 11197
Forum Historyczno-Społeczne 158
 Forycki Maciej 5638, 7885; red.
 5638
 Forysiak Jacek 2288
 Forysiak-Wójciński Robert 1118,
 2101
 Foryś Eugeniusz 6354
 Foryś Robert 3753
 Foryt Artur 2717; tł. 2717
 Foryt Mariusz 6638
 Fotograficzny zarys dziejów 1661
 Fotografowie białostocy przed i za
 obiektywem 1662
 Fotyga Anna, przedm. 6612
 Fouček Petr 4731
 Fourquevaux Raymond de 2841
 Fox Dorota 1572, 3735
 Fraenkel Antoni Edward 8920
 Frampol, pow. biłgorajski 9791
 Franaszek Andrzej 6285
 Franaszek Piotr 1141, 4869, 10543;
 przedm. 10543; red. 10543
 Franc Katarzyna 4774
 Franc Maciej 3083
 Franciszek, papież 2972, 3002, 4990
 Franciszek Józef I, cesarz Austrii
 1408, 2540, 2870, 8433, 8778,
 8851, 8852
 Franciszek z Asyżu, św. 4030, 7843,
 8760
 Franciszkanie 36, 2546, 2555, 3802,
 3979, 3990, 4437, 5370, 5427,
 5450, 5491, 5530, 5584, 5601,
 5613, 5622, 5928, 6211, 6360,
 6768, 7420, 9725
 Franciszkanki 3465
 Francja 663, 671, 790, 908, 1065,
 1171, 1481, 1650, 1860, 1918,
 1927, 2049, 2452, 2535, 2561,
 2565, 2570, 2578, 2596, 2759,
 2760, 2776, 2785, 2789, 2793,
 2814, 2821, 2825, 2838, 2843,
 2850, 2854, 2905, 2989, 3023,
 3093, 3110, 3185, 3189, 3197,
 3339, 3651, 3730, 3802, 3807,
 3909, 4013, 4260, 4691, 4968,
 5024, 5035, 5061, 5108, 5313,
 5378, 5638, 5642, 5659, 5923,
 6037, 6057, 6984, 7443, 7793,
 7806, 7883, 7885, 7886, 8004,
 8010, 8013, 8018, 8056, 8069,
 8137, 8165, 8210, 8306, 8307,
 8384, 8385, 8503, 8582, 8720,
 8975, 8986, 9013, 9048, 9081,
 9451, 9456, 9626, 9705, 9724,
 9755, 9769, 9790, 9917, 10159,
 10338, 10530, 10543, 10563,
 10697, 10723, 10729, 10730,
 10731, 10759, 10784, 10933,
 11128
 Franco Francisco 2875, 2968

- François-Kos Anna 5924
 Francuz Bogdan 5840
 Franczak Grzegorz 7730
 Franczak Radosław 3889
 Franczak Renata, oprac. 5709
 Franczukowski Zbigniew 7070
 Franczyk-Cegła Agnieszka, oprac. 1132
 Franecki Jan 6226
 Franica Michèle 6037
 Frank Jakub 3138, 3221
 Frank Johann Peter 2835
 Frank Stuart M. 1161
 Franke Annemarie 5366; red. 5366
 Frankiewicz Krzysztof 5671
 Frankiewicz Paweł Edward 8425
 Frankowicz Krzysztof 1040, 1070, 3931
 Frankowicz-Szpunar Barbara 7261
 Frankowski Zenon, red. 4684
 Franuszkiewicz-Sili Iwona 5392, 6787
 Franz Maciej 2816, 7886, 8105, 9189, 9607, 10519, 11032; przedm. 9161; red. 2515, 3083; wyd. 7604, 9072
 Frączak-Prochowski Tadeusz Zygmunt 379, 380, 381
 Frasunkiewicz Adam 6227
 Frazik Józef Tomasz 7048
 Frazik Wojciech, red. 314; uzup. 10238
 Frącek Teresa Antonietta 1553, 5928
 Frącik Krystian 5236
 Frąckiewicz Anna 1940, 1941, 4000; red. 303
 Frąckiewicz Eugeniusz 9723
 Frąckiewicz Małgorzata 3957; oprac. 3957
 Frąckowiak Maksymilian 5273, 10002
 Frąckowiak Miłosz, oprac. 8245
 Frąckowska Anna 1414; przedm. 1381; red. 1381
 Frączek Adrianna 3185
 Frączek Irena, współpr. 3217
 Frączek Lech 964, 5748, 7019, 7173, 7731, 8426; przedm. 5977, 7173; rec. 9532; red. 295, 7173; wyd. 5977, 8292
 Frączek Magdalena 8427
 Frączek Marta, współpr. 8637
 Frączek Piotr 1973
 Frączek Ryszard 5749
 Frączkiewicz Kamil 817, 4764, 10958
 Frączysty Andrzej 342
 Frądczak Maciej, współpr. 4822
 Frąk Dorota 5393
 Frąś Marcin 7732; rec. 7421
 Frątczak Dorota 3379, 5662
 Frechen, Niemcy 4667
 Fredro Aleksander 3705
 Fredro Seweryn 6228
 Fredro-Boniecka Maria, oprac. 9786
 Freiherr-Trukała Mariola, red. 7193
 Frej Maria, il. 4794
 Frejlich Andrzej 5619; red. 279
 Frejlich Czesława, red. 1555
 Frejlich Kamil, oprac. 7631; rec. 8017
 Frejlich Wiesław 5394, 8600
 Frejusz Kamilla 3359
 Frelichowski Stefan Wincenty zob. Stefan Wincenty Frelichowski, bl.
 Frenkiel Estera 9926
 Fret Barbara 2257
 Freudenreich Czesław 5185
 Frey Ludwik 3229
 Frey-Stecowa Beata 7002
 Freyer Alfred 6229
 Freyer Artur 6229
 Freyer Franciszka 6229
 Freyerowie, rodzina 6229
 Freyman-Herera Monika, wyd. 9856
 Freza-Olczyk Mariola 7374
 Frezer Bonawentura 7778
 Frick David A. 7733, 7734, 7735
 Friedel Małgorzata 4732
 Friedemann Adolph Bernhard 8196
 Friedl Jiří 3070, 10520
 Friedländer Saul 9724
 Friedrich Agnieszka 3147, 3169, 8428
 Friedrich Barbarossa in den Nationalgeschichten Deutschlands 689
 Friedrich Lorentz i niemieckie badania Kaszub 2359
 Frieske Kazimierz W. 4906
 Frisch Max 3858
 Frisch Michael 638
 Frist Henryk 1767
 Friszke Andrzej 3091, 3092, 6363, 9419, 10521; przedm. 10011, 10227
 Fritz Johann Michael 4001
 Fritz Juergen 9960
 Frlić Oliver 4406
 Frodyma Mariusz 3683, 3712
 Frolov Dmitrij Fedorovič 5161
 From cotton and smoke 4733
 Frombork, pow. braniewski 5642
 Fromowicz Maria 4109
 Fronczak Paulina 2916
 Froniewski Jacek 5553
 Frontczak Beata 1439
 Frost Robert I. 3071
 Frühmittelalterliche Münzfunde aus Grosspolen 2143
 Frużyńska Joanna 8433
 Frużyński Adam 4931, 9190
 Frybes Marcin 10932
 Fryburg, Szwajcaria 908, 8204
 Frycz Mieczysław Ł. 8145
 Fryda Marian, red. 4845, 5458
 Frydecki Andrzej 10723
 Frydel Tomasz 9941
 Fryderyk V, palatyn reński 2872
 Fryderyk I Barbarossa 689
 Fryderyk II Wielki, król Prus 2540, 2812, 7784, 7995
 Fryderyk Wilhelm I, król Prus 5042
 Frydland zob. Prawdinsk
 Frydrychowice, pow. wadowicki 9070
 Frykowski Janusz Adam 7736, 7737, 7738, 7739
 Frymus Aleksandra 1065
 Fryszt Romuald 4407
 Frysztacki Krzysztof, red. 2326
 Frysztak Małgorzata 10539
 Fryś Andrzej 8429
 Fryźlewicz Andrzej, wyd. 7596
 Fryźlewicz Franciszek 10255
 Fryźlewicz Marek 6575, 9191; wyd. 8989
 Fuchs Abraham Moshe 2807
 Fudala Jan 3824
 Fudala Mateusz 4529
 Fudali Dariusz Jacek 6374, 10454
 Fudali Józef 10896
 Fudali Zbigniew 10696
 Fudała Maria, red. 1316
 Fudzińska Ewa 2257, 2258
 Fudziński Mirosław 2257, 2258, 4627; przedm. 2257; red. 2257
 Fudziński Piotr 2257, 2258, 4627, 6472
 Fuente Pablo de la 2554, 5090
 Fuiński Zbigniew 5237
 Fukier Teofil 4939
 Fuks Stanisław 6230
 Fukushima 2536
 Fularczyk Zbigniew 7146
 Fulman Marian Leon 748, 8959
 Furczyk Paweł, oprac. 6718; przedm. 6718
 Furgał Zdzisław Stanisław 10256
 Furier Andrzej 6572
 Furman Wojciech 11033
 Furmanek Mirosław 2303, 4948
 Furmanek Waldemar 3651
 Furmanik Mateusz 2546
 Furmanik Stanisław 3273
 Furmańczyk Jacek 8353
 Furmański Aleksander, pseud. Grom, Powąła 6231
 Furmański Piotr 5144
 Fürstenberg/Havel, Niemcy; obóz Ravensbrück 9732, 9803
 Furtek-Kostyrski Dariusz 5677
 Fus Bolesław 10522
 Fusco Roberto 5507
 Fusek Aleksandra 7110, 7110
 Fusek Andrzej 7110; 7110
 Fusek Wojciech 4556
 Fuszara Miłosław 5750
 Fuszarowie, rodzina 5750
 Futoma, pow. rzeszowski 4040
 Fyda Wojciech 9293, 9642
 Gabiś Agata 4167, 4764
 Gábor Bethlen, książę Siedmiogrodu 2763

- Gabriel Janina Matylda zob. Kolumba Gabriel, bl.
- Gabriel Justyna 2267
- Gabriel Kolumba zob. Kolumba Gabriel, bl.
- Gabrowski Marian 4168, 5238, 7375
- Gabryelski Dariusz, red. 4800
- Gabryjończyk Piotr 4530
- Gabrys Marcin 5329
- Gabrys Ryszard 4463
- Gabrys-Slawinska Monika 86, 577, 8430
- Gac Dominik 2570, 4359
- Gac Miłosz 5072, 5218, 5239
- Gaca Andrzej 5024
- Gacek Celestyn 9725
- Gacek Józef 6232
- Gacek Marcin 2325
- Gacek Piotr 6095
- Gach Piotr Paweł 5619, 10257; red. 791
- Gacia Tadeusz 7091
- Gacka Bogumił 5593
- Gacka Dorota 3802, 7467
- Gackowski Jacek 2269, 7262
- Gaczoł Andrzej 1938
- Gaczoł Ewa, oprac. 1705
- Gac, pow. przeworski 2304
- Gadacz Tadeusz 5192
- Gadocha Marcin 716, 7809; przedm. 2348, 2349; rec. 7578; red. 2348, 2349
- Gadomska Barbara, tl. 2876
- Gadomska Beata, red. 1008
- Gadomska Natalia 8653
- Gadomska Wanda, tl. 2876
- Gadowska Irmina 8431
- Gadzała Agnieszka, tl. 7318
- Gaedtke Christian Friedrich 7188
- Gaertner Eduard 4079
- Gaertner Henryk 6813; rec. 3228
- Gaeta Saverio, red. 6313
- Gaj Mały, pow. szamotulski 1160
- Gajak-Toczek Małgorzata 3197
- Gajcy Tadeusz 3813
- Gajda Andrzej, red. 3394
- Gajda Ewa 5036; red. 4971
- Gajda Jakub Gustaw 2917
- Gajda Kinga Anna 1160
- Gajda Krzysztof 10894
- Gajda Radosław 4169
- Gajda-Galuszka Paulina 8432
- Gajdaj Olga Mihajlivna 690
- Gajduć Viktor N. 7423
- Gajdzica Paweł, współpr. 4779
- Gaje wo, pow. czarnkowsko-trzcianecki 7577
- Gajewska Bożena 3170; red. 3170
- Gajewska Jolanta 5424
- Gajewski Artur 7886; oprac. 717, 718, 719
- Gajewski Jarosław 4396
- Gajewski Krzysztof 5643, 10614
- Gajewski Marek 1391, 1662
- Gajewski Stanisław 6504
- Gajko Krzysztof 2263
- Gajl Magdalena 5634; red. 5634
- Gajos Bartłomiej, red. 9035
- Gajos Robert 906
- Gajowiak Renata, red. 7547
- Gajowniczek Jolanta (Zuzanna) 759
- Gajowniczek Zygmunt Tomasz 1663, 3380
- Gajowniczek-Pruszyńska Katarzyna 6392
- Gajownik Jadwiga 2383
- Gajownik Tomasz 691, 5293, 8674, 9192, 9642, 9645, 9648; wyd. 9032
- Gajt Tadeusz 1393; oprac. 1393
- Gajusz (właśc. Gaius), jurysta rzymski 2653
- Gajzler Czesław 7215; przedm. 7215
- Gala Olga 10523
- Galant Jan 3825
- Galas Dominik 4734
- Galas Józef 6233
- Galas Krzysztof 5097
- Galas Michał, przedm. 3167, 3169; red. 269, 3167, 3169
- Galátovski Ioanniki 3163
- Galba, cesarz rzymski 2686
- Galbierczyk Walenty 6234
- Galczak-Froch Agnieszka 5173
- Galec Zbigniew 5924
- Galen 2750
- Galewicz Marek 10258
- Galewski Dariusz 4100, 4468, 5517, 5590, 8065
- Galewski Herman 8619
- Galia 2565
- Galica Andrzej 6235
- Galicja 1, 17, 159, 400, 446, 714, 806, 945, 1585, 2196, 2302, 2349, 2488, 2786, 2807, 2816, 3072, 3073, 3169, 3558, 3791, 3876, 4101, 4268, 4284, 4658, 4691, 4764, 4869, 4900, 5111, 5139, 5164, 5313, 5533, 5954, 5993, 6251, 6938, 7210, 7809, 8069, 8107, 8120, 8161, 8197, 8201, 8207, 8217, 8246, 8273, 8282, 8300, 8311, 8333, 8347, 8397, 8400, 8433, 8443, 8454, 8456, 8457, 8495, 8496, 8498, 8504, 8517, 8527, 8547, 8550, 8571, 8601, 8609, 8631, 8658, 8686, 8704, 8711, 8719, 8749, 8750, 8816, 8822, 8827, 8831, 8834, 8851, 8884, 8897, 8901, 8911, 8932, 8938, 8952, 8964, 9469; Wschodnia 2504, 5080, 7089, 8313, 8329, 8690, 8834, 8883, 9337, 9397, 9485, 9508, 9606, 9628; Zachodnia 1407, 3275, 4931, 7030, 8766
- Galicja. Mozaika nie tylko narodowa 3072
- Galicja. Studia i materiały 159
- Galicja 1916. Plus/minus dziesięć lat 8433
- Galiczyjskie miasta w epoce zmian społeczno-politycznych 3073
- Galij-Skarbińska Sylwia 5536, 10543; oprac. 9846; przedm. 8243, 9846, 10697; red. 8243, 9846, 10697
- Galik Piotr 1118
- Galikowska Magdalena 6049
- Galilej Cecylia 3706
- Galinski Louis 4002
- Galiński Antoni 10050
- Galiński Walenty 6236
- Gall Alfred 790
- Gall Stanisław 5524, 6237, 8969
- Galle Cornelis I 1079
- Galle Cornelis II 1079
- Galle Cornelis III 1079
- Galle Theodor 1079
- Gallewicz-Dołowa Teresa 906
- Galli Henryk 3688
- Gallus Władysław 4409
- Galoch Bronisław 2918
- Galon Agnieszka 4981
- Galos Adam 6238
- Galos Małgorzata 1070
- Galuba Rafał 943
- Galubiński Krzysztof 6675
- Galubović Vital', współpr. 3109
- Galus Elżbieta 4783
- Galus Zbigniew, red. 302
- Galus-Barchan Agnieszka 3233
- Galusek Lukasz, red. 1440
- Gałąj-Dempniak Renata 3030; oprac. 5208
- Gałaszek Jan 4948
- Gałaszewski Michał 5127
- Gałązka Anna 3233
- Gałązka Grażyna, red. 7131
- Gałązka Tomasz 3500, 3501, 3502
- Gałązka Tomasz S., tl. 10067
- Gałązka Waldemar 2173
- Gałączyńska Kira 10259
- Gałączyńska Teresa 3381
- Gałądek Michał 5036, 8434
- Gałąza-Terelak Jolanta 10082
- Gałąziowska-Krzystolik Anna 3692
- Gałąziowski Jakub 10524
- Gałąziowski Marek 6358, 6609, 10176
- Gałka Andrzej, red. 10396
- Gałka Bogusław, rec. 3066
- Gałka Katarzyna 5017
- Gałka Mariusz 7129, 7295
- Gałki, pow. przysuski 4968
- Gałkowie-Ocin, pow. sandomierski 2268
- Gałkowski Adam 2110, 5918, 5923, 5924
- Gałkowski Piotr 5333
- Gałkowski Stanisław 3652
- Gałużka Edyta 3
- Gałużka Irena, oprac. 1525
- Gałużka Justyna 7740; rec. 7996; wyd. 7569
- Gałużka Kamil Dawid 4407

- Gałuszka Magdalena 9466
 Gałuszka Paweł 10525
 Gałuszka Tomasz 5395; oprac. 7465
 Gałwiczek Tomasz 7096, 7741; oprac. 5889; przedm. 7096; red. 7096; wyd. 8135
 Gamble Barry 1141
 Gamberro Carlos 3865
 Gamrat Małgorzata 4496; red. 4489
 Gancarski Jan, przedm. 2302; red. 2302
 Gancarz Ryszard 6239
 Gancewski Jan 2316, 2547, 2579, 3880, 4268
 Ganda Czesław, red. 11105
 Gano Stanisław 5298
 Ganowicz Ewa, red. 1878
 Ganowicz Maria 10369
 Ganzer Christian, wyd. 9691
 Gańczak Filip 10526, 10527
 Gańko Karolina Wanda 8605
 Gapiński Bartłomiej 2450, 5593; red. 5593
 Gapska Edyta 3294
 Gapski Henryk 6369
 Gapski Marcin Henryk 2177
 Gapys Jerzy 1914, 2348; oprac. 8289; przedm. 8289; wyd. 8988
 Garamantowie 2623
 Garba Bartłomiej 10955; oprac. 1418; red. 1175
 Garbacik Józef 6240
 Garbacik Paweł 6240
 Garbačova Vol'ga Vasi'leŭna, wyd. 8164, 8165
 Garbacz Agnieszka 2567
 Garbacz Anna, oprac. 2332
 Garbacz Dionizy 4735
 Garbacz Michał 5329
 Garbacz-Klempka Aldona 2269, 2287, 2491
 Garbaczewski Krzysztof 3852
 Garbal Łukasz 6460
 Garbal Witold 1273, 1494, 1495
 Garbe Detlef 1158
 Garbów, pow. lubelski 5090
 Garbul' Lúdmila 3163
 Garbula Joanna Maria 3520, 3521; przedm. 3520, 3521; red. 3520, 3521
 Garcia Lorca Federico 4007
 Garczarek-Bendkowska Alfreda, red. 3332
 Garczewska-Semka Katarzyna 3880
 Gardawski Juliusz 9419
 Gardecki Damian 4462
 Gardela Grzegorz 4680
 Gardno, jezioro w pow. słupskim 10688
 Gardocki Wiktor 10248, 10408, 10894; red. 10233, 10408; wyd. 10248
 Gardzień, pow. iławski 5250
 Garecki Damian 4454
 Gargas-Gąsiewska Krystyna, wyd. 8213
 Garibaldi Giuseppe 6489
 Garkovič Natallà 7742
 Garlicki Marian 4680
 Garlicki Przemysław 4612
 Garliński Józef 5924
 Garmanty Vital' 9193
 Garnczarski Stanisław 4429, 4430, 4431; oprac. 4444; przedm. 4444
 Garmizon Jelenia Góra we wspomnieniach 10260
 Garnuszek Karolina, oprac. 1527
 Garmuszewski Antoni Walerian 6241
 Garstka Robert 2360
 Garsztecka Karina 908
 Garsztecki Stefan 790
 Gartenlaube 2861
 Garwolin, woj. mazowieckie 2304, 9812
 Garwoliński Tomasz 1049, 3890; red. 3897
 Gaschin, ród 4824
 Gasidło Krzysztof 4268
 Gasidło Władysław 10528
 Gasiński Krzysztof 3094
 Gasiulewicz Leszek 6801
 Gasparini Pablo 3865
 Gass Dietmar, tl. 2897
 Gasztold-Señ Przemysław 10739, 10776
 Gasztowtt Venceslas 6037
 Gaszyn, pow. wieluński 6939; parafia 6939
 Gaszyn. Szkice z dziejów wsi 6939
 Gaś Świetłana, red. 3726
 Gatys Irena 1664, 1665, 1666
 Gatys Roman 1664, 1665, 1666
 Gauda Ewa 7537
 Gauden Grzegorz 10244
 Gaudí y Cornet Antonio 2597
 Gauger Søren, tl. 1555
 Gaul Jerzy 449, 615, 1023, 5257, 5298, 8435, 8436, 8747; przedm. 8747; red. 8747; wyd. 8234
 Gaulle Charles de 5120, 9019, 9451
 Gaumé Henri 5035
 Gautier Theophil 2570
 Gavrilišin Petro Mihajlovič 9286, 9606; red. 9607
 Gawalewicz Adolf 9726
 Gawarecka Anna 2535, 3262
 Gawda Barbara 5675
 Gawel Heinrich 7220
 Gawell Ewelina 4268
 Gaweł Łukasz 1141
 Gaweł Wioleta 5878
 Gawełko Jan 2451
 Gawenda Jerzy August Bolesław 5924
 Gawęcka Barbara Maria 5378
 Gawęda Przemysław 5225
 Gawiejnowicz Waldemar 4509
 Gawiłk Maciej, wyd. 10325
 Gawińska Ewa 4040
 Gawkowski Robert 6325, 9466
 Gawlak Paweł, red. 1761
 Gawlas Jan 4463
 Gawlas Sławomir 4876
 Gawlicki Tadeusz, red. 585
 Gawlik Mariusz 1443
 Gawlik Mateusz 817
 Gawlik Paweł 3983
 Gawlikowski Czesław 6242
 Gawlikowski Maciej 6745
 Gawlina Józef Feliks 5924, 6243, 6244, 8146
 Gawłowicz Józef 6214
 Gawłowska Sylwia 4432
 Gawłowski Piotr 4228
 Gawłów, pow. sochaczewski 6940
 Gawłuszowice, pow. mielecki 4170
 Gawor Franciszek 10938
 Gawron Przemysław 7886, 8010
 Gawrońska Ewa 7119
 Gawrońska Roksana 5660
 Gawrońska-Garstka Magdalena 3272
 Gawroński Arkadiusz 10895, 10906
 Gawroński Franciszek Rawita- 7743
 Gawroński Jan 3947
 Gawroński Radosław Andrzej 2631
 Gawrych Roman 6583
 Gawrycki Marcin Florian 2494
 Gawryś Tadeusz 6245
 Gaydamowicz Tadeusz 8976
 Gazarin Aleksander, tl. 1896
 Gazda Daniel 2258
 Gazda Mariusz, red. 4565
Gazeta Automobilowa 3948
Gazeta Gdańska 3967
Gazeta Kolska 3660
Gazeta Ludowa 8294
Gazeta Lomżyńska 3957
Gazeta Narodowa 8141
Gazeta Narodowa i Obca 8055
Gazeta Olsztyńska 3853
Gazeta Polska 8540
Gazeta Rządowa 7806
Gazeta Rządowa Królestwa Polskiego 8784
Gazeta Toruńska 3290
Gazeta Warszawska 2760, 7796
Gazeta Wolna Warszawska 7806
Gazeta Włoborzca 11054
Gazeta Żydowska 10201
Gazette de Leyde 2776
 Gaziński Radosław 2452, 5751, 6786
 Gądzicki Maciej 2255
 Gąbin zob. Gusiew
 Gąbin, pow. płocki 1054, 5173, 5949
 Gącik Dariusz 6523
 Gądek Anna, przedm. 9842; red. 9842
 Gądek Paweł 3104, 6964
 Gądek Renata, red. 8226
 Gądzik Zuzanna 3294
 Gągół Jerzy 6655
 Gąsianowski Adam 1721
 Gąsienica Byrcyn Wojciech 4736
 Gąsiewski Włodzimierz 2077, 3122, 4170

- Gąsior Anna 5396; oprac. 9738; uzup. 9738; wyd. 8183, 8213
 Gąsior Grzegorz 1918, 9194; rec. 9036
 Gąsior Magdalena 3186
 Gąsior Maria 7432
 Gąsior Tomasz 5019; red. 5019
 Gąsiorek Paweł Karol 5671
 Gąsiorek Patrycjusz 6733
 Gąsiorek (Gąsior) Jerzy 10261
 Gąsiorowska Edyta 6933
 Gąsiorowska Maria 3761
 Gąsiorowska Patrycja 5338, 5613
 Gąsiorowski Andrzej 3187, 9961
 Gąsiorowski Antoni 617, 7376
 Gąsiorowski Antoni (drukarz) 6246
 Gąsiorowski Kuba Ryszard 2778
 Gąsiorowski Michał 4531
 Gąsiorowski Stefan 3106, 3123, 6484; przedm. 3174; red. 280, 3174
 Gąsiorowski Teodor 3392
 Gąsowski Tomasz 716, 8552, 9418; przedm. 716; red. 716
 Gąssowska Maja 7422, 7443
 Gąssowska Mariola 2718
 Gąssowski Jerzy 2495, 7321
 Gąsczyk-Szulowska Jolanta 4760
 Gątarczyk Agnieszka 5964
 Gburska Danuta 1064
 Gdaczus Adam 5455
 Gdaniec Ewelina 817
 Gdańsk 18, 43, 120, 160, 165, 184, 330, 352, 739, 740, 906, 908, 916, 950, 951, 952, 953, 954, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1161, 1174, 1200, 1201, 1202, 1203, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1667, 1818, 2113, 2122, 2139, 2157, 2257, 2258, 2458, 2518, 3092, 3093, 3164, 3239, 3454, 3481, 3612, 3694, 3734, 3785, 3799, 3881, 3887, 3895, 4018, 4019, 4053, 4065, 4109, 4157, 4171, 4186, 4261, 4305, 4437, 4461, 4475, 4612, 4629, 4639, 4640, 4646, 4655, 4657, 4708, 4725, 4769, 4912, 5145, 5378, 5427, 5628, 5642, 5656, 5659, 5672, 5734, 6150, 6410, 6472, 6668, 6685, 6941, 6944, 7328, 7387, 7413, 7476, 7478, 7504, 7526, 7588, 7878, 7950, 7951, 7952, 8026, 8032, 8385, 8402, 8773, 9029, 9077, 9523, 9591, 9686, 9700, 10198, 10316, 10405, 10501, 10612, 10682, 10697, 10698, 10723, 10759, 10768, 10821, 10870, 10873, 10955, 11041; Chełm 6942; Dolne Miasto 4611, 4617; Oliwa 1147, 3164, 5431, 6943, 7353, 8065, 8071; Osowa 2258; powiat 10955; region 10722; Westerplatte 1834, 6730, 9440, 10104; Wolne Miasto 1536, 5293, 5656, 7119, 7203, 8163, 9149, 9605
 Gdańsk dawniej i dziś 1667
 Gdańsk w literaturze 18
 Gdańska archidiecezja 5452
 Gdańska Zatoka 1161, 5245, 5246, 7756
 Gdański Rocznik Kulturalny 5656
 Gdańskie ogrody 4171
 Gdańskie Studia Muzealne 160
 Gdańskie województwo 1146, 10561
 Gdynia, woj. pomorskie 139, 1204, 1205, 1206, 1207, 1425, 1668, 1932, 3068, 3083, 3343, 4282, 4690, 4759, 4877, 4912, 5314, 5741, 6685, 9149, 9167, 9242, 9581, 9592, 10308, 10452, 10561, 10612, 10697, 10698, 10870, 11066; Chylonia 6156; Oksywie 5321, 9693
 Gdynia dawniej i dziś 1668
 Gdziekolwiek są Wasze prochy 5752
 Gecser Ottó 7383
 Gediga Bogusław 7293, 7321; red. 4016
 Gellman Uriel 3167, 5420
 Gembski Julian 4468
 Gemra Anna, red. 3800
 Gende Marian 6018
 Genders Adrian 5397
 Genello Henryk 4324
 Generalne Gubernatorstwo 3545, 9982, 9988, 10109, 10121, 10211
 Generał Jan Henryk Dąbrowski 6181
 Generał Józef Haller i jego żołnierze 1558
 Genewa, Szwajcaria 8943
 Genik Ljdmila 9607
 Geniusz Jana Szczepanika dawniej i dziś 6733
 Geniusz niepodległości 5073
 Gens 161
 Genua, Włochy; republika 2555
 Geografia wyborcza Polski 11033
 Geografowie polscy 5753
 Geographies of the Holocaust 9962
 Georgios Akropolitēs 2745
 Georomantyzm. Literatura, miejsce, środowisko 3742
 Geppert Ignacy 7077
 Gerasimčyk Vasil' 6059
 Gerasimova Irina 8065
 Gerber Peter 1141
 Gercuik Dmitro Dmitrovič 3558; red. 252
 Gerek Grzegorz Hubert 7090, 7139
 Gerlach Christian 9963
 Gerlic Henryk, współpr. 5438
 German atrocities in Warsaw 9727
 German executions in occupied Warsaw 9728
 Germanie 2485, 2557, 2631, 2696, 2736, 3087
 Gero (Geron), margrabia Marchii Wschodniej 767
 Geron Małgorzata 4109, 10759; red. 10759
 Geronin Grażyna 5754
 Gersdorf Małgorzata 4998
 Gertruda Mieszkówna, księżna kijowska 7451
 Gertz Wanda 5759, 5789
 Gerula Stanisław 6007
 Gerwański Józef 5465
 Gerwarth Robert 2919
 Gessen Estera 3177
 Get-Stankiewicz Eugeniusz 1358
 Getek Leonard, red. 7220
 Getka Joanna 5621, 7744; red. 220
 Getka-Kenig Mikołaj 4064; rec. 2256
 Getler Artur 6245
 Getynga, Niemcy 394, 1979
 Geyer Helena 3083
 Gębaczka Józef 6907
 Gębczyński Michał 2160
 Gębica Piotr 7285
 Gębicki Robert, oprac. 6176; przedm. 6176
 Gębiczyna, pow. dębicki 9777
 Gębik Władysław 7016
 Gębka-Wolak Małgorzata, przedm. 3688; red. 3688
 Gębołyś Zdzisław 9195
 Gęgnowskie Wielkie, jezioro na Pojezierzu Drawskim 2258
 Gepka Małgorzata, oprac. 3310
 Gęsina Tomasz, przedm. 3692; red. 3692
 Gęstwicki Brunon 4278
 Gęstwicki Feliks Paweł 4278
 Gęś, pow. parczewski 1733, 5492
 Ghazni, Afganistan 2917
 Gibała Marek 4681
 Gibas-Krzak Danuta 2472
 Gibasiewicz Andrzej 5321
 Gibasiewicz Włodzimierz Andrzej 5755, 5756
 Gibbon Edward 4971
 Gibbons Thomas 7728
 Gibbs Elizabeth 9729
 Gibbs Norman 9729
 Gibiec Magdalena 3104, 9196, 9286
 Gibińska-Marzec Marta 3230, 3266
 Gibson Hugh S. 8977
 Gicala Agnieszka, wyd. 8181
 Gide André 9578
 Gidle, pow. radomszczański 4486, 5359, 6945, 7586
 Gieba Kamila 3743, 3825
 Giebułtów, pow. krakowski 2304
 Giecz, pow. średzki, woj. wielkopolskie 5221
 Gieczno, pow. zgierski 4652
 Giedroń Jerzy 4737
 Giedroyc Jerzy 773, 2998, 3830, 5163, 5924, 6247, 10262, 10725

- Giedymin 3075
 Gielarowiec Sybilla, red. 3300
 Gielata Ireneusz 3750, 3834
 Gielniak Józef 6248
 Gieldon Liliana 1161
 Giełdziński Lesser 1160, 4640
 Giełgud Antoni 8625
 Giemza Bogdan 5590
 Giemza Ewa 2361
 Giemza Grzegorz 5329
 Giemza Natalia 4464; red. 4464
 Gierańczyk Wiesława 352; red. 353
 Gierasimowicz Bartłomiej 1914
 Gierczyccy, rodzina 5748
 Gierczyńska Joanna 1318
 Gierek Edward 1878, 2989, 5524, 10417, 10539, 10635, 10868
 Giergiel Tomisław 1614, 1764, 2078, 2079, 7377; oprac. 1527; rec. 7049
 Giergielewicz Jerzy 2111, 3074
 Gierke Michał 668
 Gierke Otto von 2795, 2796
 Gierlak Maria, przedm. 2807; red. 2807
 Gierlasinski Janusz 10506
 Gierlotka Stefan 9197, 10529
 Giermakowscy, rodzina 5757
 Giermakowska Zofia 5757
 Giermakowski Kazimierz 5757
 Giermakowski Marian 2226, 5757
 Giermaziak Wojciech 5258
 Gieroń Roman, rec. 9941
 Gierowska-Kałuż Joanna 8731; przedm. 8264; wyd. 8264
 Gierowski Józef Andrzej 806, 2760
 Gierowski Piotr 2920
 Giersz Miłosz 1584; przedm. 1584; red. 1584
 Gierszewski Andrzej 5806
 Gierszon Urszula 3215
 Giertych Maciej 9456
 Giertychowice, rodzina 3189
 Gierymski Maksymilian 4122, 8558
 Gierymski Tadeusz 6249
 Giesen Beata 5012
 Gieszczyńska-Nowacka Katarzyna 1513
 Gieszczyński Witold 10539; przedm. 10539; red. 10539
 Gietrzwałd, pow. olsztyński 8326
 Gieysztor Aleksander 600, 3106, 3110, 3110
 Giełkowski Mirosław 2496, 2497, 5240, 5241; red. 275
 Gigilewicz Edward 2080, 5924; red. 78
 Gigliotti Simone 9962
 Gigoux Jean Francois 4056
 Gil Andrzej 2921, 5373, 5621
 Gil Ewelina 6831
 Gil Honorat Czesław 6073
 Gil Magdalena 1065
 Gil Paweł, red. 4690
 Gil Sylwia 2491
 Gilad Batia 3544
 Gilewicz Krzysztof, wyd. 9775
 Gilewicz Waclaw 9645
 Gilewska Weronika 5809
 Gilgal, Izrael 2282
 Giller Agaton 8733, 8839
 Gillemeister Andrzej 2632; red. 169
 Gilowice, pow. żywiecki 6098
 Gimnazjum im. Jana Pawła II w Zręcinie 11034
 Gimnazjum Toruńskie 3382
 Gimpelevich Zina 5635
 Ginczanka Zuzanna 3115, 3813
 Ginko Wojciech 10263
 Ginte Artur 7378
 Ginter Kazimierz 2719
 Ginter Kinga, współpr. 1707
 Ginzburg Carlo 660
 Giordano Alberto 9962; red. 9962
 Giovanni da Capestrano zob. Jan Kapistran
 Gippius Zinaida Nikolaevna 2546
 Girard Filip de 8680
 Girczys-Janowicz Halina 7047
 Girejowie, ród 3106
 Giriutowicz Jan 5473, 5473
 Giriutowiczowie (Gieriatowicze), rodzina 5473
 Girsztowt Aleksandra 2349
 Girzyński Zbigniew 5061, 5108, 10530; przedm. 8674; red. 5061, 5108, 5109, 8674
 Giza Andrzej 8437
 Giza Jerzy 5398, 8438
 Giza Józef 6250
 Gizicka Dorota 2444
 Giżycka Janina 6251
 Giżycki Kamil 4761
 Giżycko, woj. warmińsko-mazurskie 682, 2281, 4967, 10742; powiat 2281
 Glabisz Grzegorz 7884; wyd. 7640
 Gladisuk Sergij 7089
 Glapiński Mariusz 2303
 Glatzel Ilona, red. 3403
 Glauer Max 1501
 Glegoła Piotr 4064
 Glemp Józef 5709
 Glensk Joachim 10264
 Glensk Urszula 3231; przedm. 8960; wyd. 8960
 Gliczarów, pow. tatrzański 2356
 Gliczner-Skrzetuski Erazm 7998
 Gliksman Adam, red. 1791
 Glinianowicz Marcin 2292
 Gliniecki Tomasz 9964, 10955; przedm. 10955; red. 10955
 Glinka Mihail Ivanovič 8389
 Glinkowska Barbara, red. 7189
 Glinkowski-Musiałek Agata 4228
 Glims'kij Isidor 2786
 Glińska Natalia 5159
 Glińska Nina 4128
 Glińska-Neweś Aldona 3653
 Gliński J. S. 5473
 Gliński Jan Bohdan 5758
 Gliński Mateusz, red. 5015
 Gliński Radosław 4172
 Gliński Tomasz 9965
 Gliński Waldemar 4955, 8439, 11035; przedm. 8773; red. 8773
 Glinno, pow. sulęciński 8447
 Gliwa Andrzej 1228, 7745
 Gliwice, woj. śląskie 2290, 4212, 4265, 4687, 4847, 5380, 6946, 6947, 7080; powiat 4519
 GLKS Zyndram wczoraj i dziś 4532
 Globisch Wolfgang 6536; red. 2599
 Glock Michał 2922
 Gloger Maciej 3750, 8664; oprac. 8231; przedm. 8231, 8232; wyd. 8231, 8232
 Gloger Zygmunt 2546, 3096, 4968, 8490
 Gluba Justyna 2989
 Gluła Paweł 8440; rec. 999, 3913, 6066, 8312; wyd. 10385
 Gluśnik Irina 8441
 Gluza Renata, red. 1616
 Gluza Zbigniew 1926, 9617
 Glużyński Józef 8940
 Glużyński Krzysztof 1118
 Gładkowska Małgorzata 8552
 Gładkowski Krzysztof 3166; przedm. 3166; red. 3166
 Gładkowska-Rzeczycka Judyta J. 6472
 Gładysiak Łukasz 6891
 Gładysz Andrzej 3297, 4468, 8442; red. 8999
 Gładysze, pow. braniewski 2258
 Gładyszewski Grzegorz 6342
 Gład Adam 3697
 Gładzik Marek 6252
 Gładzik Monika 6141
 Gładzewski Ireneusz 6745
 Gład Elżbieta, oprac. 9702
 Gład Grzech 3735, 8664
 Gład Henryk 2290
 Gład Marek 5399
 Gład Zbigniew 4738
 Głębocki Henryk 826
 Głębocki Karol 1669
 Głębocko, pow. brzeski, woj. opolskie 6955
 Głębockie, Białoruś 3164; Głębocczyzna 5519
 Głębowice, pow. oświęcimski 8137
 Głodkowska Joanna 3618; red. 3618
 Głodkowska Wiesława, red. 3312
 Głodowska Anna 2636
 Głogowscy, ród 3103
 Głogowski Aleksander 7002
 Głogowski Piotr 1575
 Głogów, woj. dolnośląskie 1695, 1992, 2145, 3093, 3103, 5331, 6663, 6948, 6949; księstwo 7836; parafia 5830; region 6949
 Głogów. Średniowieczne miasto nad Odrą 6948

- Głogów Małopolski, pow. rzeszowski 6950
 Głogówek, pow. prudnicki 692, 1694, 5583; region 9646
Głos Kamiennej 3660
Głos Lekarzy 8898
Głos Pogranicza 9510
Głos Pogranicza i Kaszub 9510
Głos Rzeszowski 9046
Głos Szczeciński 11033
Głos Szkoły i Rodziny 9203
Głos Warszawy 7203
Głos Wybrzeża 10465
Głos Żalogi 10600
Głos Żydowski 5121
 Głosy prasy związane z pożarem zamku dzikowskiego 8978
Głosy znad Odry 3660
 Głoszkowski Ryszard 5074
 Głowa Wojciech 2303, 7347
 Głowaccy, rodzina 2045
 Głowacka-Grajper Małgorzata 1920, 10451
 Głowacka-Penczyńska Anetta, red. 3856, 4925
 Głowacki Albin 9966
 Głowacki Antoni, red. 1921
 Głowacki Jan Nepomucen 4101
 Głowacki Krzysztof, oprac. 1520
 Głowacki Marian 4555
 Głowacki Roman 10531; oprac. 5189
 Głowacki Waldemar Józef 10532
 Głowacki Zbigniew 3297
 Głowacz Daniel 5918, 5923
 Głowacz Julia 6377
 Głowicka Zofia, oprac. 1112
 Głowinkowska Barbara, red. 7020
 Głowinkowska-Domagala Eliza 5644
 Głowiński Michał 3795, 9730
 Głowiński Stanisław Franciszek 550
 Głowiński Tomasz 5316, 5517; oprac. 9725; przedm. 9725
 Głowka Dariusz 7746
 Głowka Jan 1166, 6873; red. 281
 Główno, pow. zgierski 9704
 Główny Urząd Statystyczny 1670
 Głubczyce, woj. opolskie 9983; region 2363, 5522, 9569
 Głuchołazy, pow. nyski 4268
 Głuchowska Lidia 1487
 Głuchowski Gerard 3383
 Głuchowski Tomasz 4468, 4497
 Głuszak Katarzyna Anna 10533
 Głuszak Marcin, rec. 7900
 Głuszak Patrycja 7778
 Głuszek Cezary 5225; red. 1939
 Głuszek Inga 2623, 2633; przedm. 2623; red. 1515, 2623
 Głuszko Marek 3188
 Głuszko Mariusz 8443
 Głyda Barbara 4265
 Gmerek Katarzyna 5642
 Gmina Brzeźnica 1671
 Gmina Iwierzycy na przestrzeni dziejów 6964
 Gmina Miedzichowo na szlakach dziejów 7067
 Gmina Nieporęt w latach 1918–2018. 7081
 Gmina Obryte 7090
 Gmina Piszczac. Historia i współczesność 7115
 Gmina Wielgie w starej fotografii 1672
 Gmina Włocławek w okresie walk o niepodległość 7213
 Gmiterek Grzegorz 3103, 5642
 Gmiterek Henryk 51, 3075, 3103, 7030, 7747, 7878; wyd. 7545
 Gmitruk Janusz 264, 613, 626, 1878, 4739, 4740, 4741, 5153, 5633, 5924, 6303, 6753, 6849, 7064, 9469, 9967; oprac. 9745, 9877; przedm. 5153, 9469, 10395; red. 233, 5153, 5853, 5924, 6048, 8267, 9469, 9479, 9877
 Gmitruk Stanisław, rec. 4590
 Gmurczyk Zbigniew 1014
 Gmureczyk-Wrońska Małgorzata 5108, 5139, 6612, 9198; wyd. 8971
 Gmurski Jerzy 4742, 4743, 4744, 4745, 4746, 4747, 4748, 4749, 5075, 6886
 Gmurski Przemysław 7214
 Gmyrek Grzegorz 2146
 Gmys Marcin 3091
 Gnat-Wieteska Zbigniew 6570, 6855, 10534
 Gnatowski Jan 6253
 Gnatowski Michał 3957; oprac. 3957
 Gnatúk Mihajlo 8433
 Gniadek-Zieliński Michał 2515, 5242
 Gniazdowska Małgorzata 1472
 Gniazdowski Andrzej 3250, 5076, 7748
 Gniechowice, pow. wrocławski 2310
 Gnieciak Edyta 5400
 Gniew, pow. tczewski 2257
 Gniewkowo, pow. inowrocławski 6951
 Gnieszno, woj. wielkopolskie 725, 955, 956, 957, 1896, 3443, 3712, 3917, 5185, 5592, 7008, 7379, 7495, 7497, 7498, 7528, 8034; Góra Lecha 7379; powiat 10797; region 9262
 Gnieszno – wczesnośredniowieczny zespół grodowy 7379
 Gnieźnieńska archidiecezja 5536, 7312, 7398, 7469, 7526, 7528, 7535, 10946
 Gnieźnieńska Wysoczyzna 7495
 Gnip Ol'ga-Mariâ 3073
 Gnojnicki Mikołaj, syn Klemensa zob. Mikołaj z Gnojnika, syn Klemensa z Turzy
 Gnojnicki Mikołaj, syn Przeclawa zob. Mikołaj z Gnojnika, syn Przeclawa
 Gnyś-Nidecka Małgorzata 2751
 Goban-Klas Tomasz 2509
 Goc Małgorzata 1273, 5890, 6209
 Gocel Tomasz 5528; oprac. 8289; przedm. 8289
 Goch Marcin 5642
 Gochnio Weronika 5759
 Goci 2518, 10176
 Goclon Jacek Arkadiusz 8444, 9199, 9200; rec. 6577
 Gocół Damian 639
 Gocz Fedor 3121
 Goczal Ewa 1926
 Goczół Jan 6254
 Goddeeris Idesbald 10469, 10933
 Godecka Aniela Róża 8147
 Godek Andrzej Edward 4433, 5518
 Godek Czesław 7163
 Godek Sławomir 5077, 8445
 Godfreyow Barbara 6255
 Godlewicz-Adamiec Joanna 2547; red. 3784
 Godlewska de Aranda Izabella 6256
 Godlewska Donata 686, 5401, 10265
 Godlewska Joanna, red. 619, 620
 Godlewski Jan, współpr. 337
 Godlewski Marcelli 1553
 Godłowski Jan 1141; przedm. 1141; red. 1141, 8116
 Godon Krzysztof 1532; przedm. 6472; red. 1532, 6472
 Godowski Leopold 4456
 Godula Karol 3068
 Godurowo, pow. gostyński 7804
 Godyń Jan 3683; oprac. 4444
 Godziszów, pow. janowski; gmina 5038
 Goetel Ferdynand 6986
 Goetz Józef 5844
 Goetzendorf-Grabowski Leszek 6676
 Gogojewicz Władysława z Budaszów 8148
 Gogol Bogusław 3785, 9606
 Gogola Jerzy W., red. 2768
 Gogola Marek 1344
 Gogola Zdzisław 52, 52, 1804, 5518, 10329; przedm. 10329; wyd. 10329
 Gogolik Maciej 5472
 Gogolik Mirosław 5472; przedm. 5472; red. 5472
 Gogolin, pow. krapkowicki 3326, 4191; gmina 4191
 Gogolek Włodzimierz, red. 5968
 Gojniczek Waclaw 1433, 4754, 5329; red. 5329
 Gojsak Aleksandr 3680
 Gola, pow. gostyński 9034
 Gola Beata 453

- Gola Eleonora 6257
 Gola Stanisław 4434
 Golachowski Antoni 4764
 Golak Julian 5760
 Golak-Cincio Joanna, oprac. 6833; tł. 5760
 Golański Jerzy 4533
 Golasz-Szołomicka Hanna 4203
 Golat Rafał 1137
 Golba Dagmara 5878
 Golda Maria 1064
 Goldberg Jakub 6258
 Goldberg Józef zob. Różański Józef
 Goldkorn Włodek 10266
 Goldsmith Jason, tł. 1781
 Goldstein Janina 9731
 Goldszmit Jakub 8149
 Goldszmit Józef 8149
 Gole, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4743
 Golec Ewa 48
 Golec Józef 53, 53; red. 4904
 Golec Krzysztof 6839
 Golecka Iwona, oprac. 8245
 Golema Kamil 3294
 Golemski Marek, red. 5365, 5617
 Golese, pow. piotrowski 10202
 Gołęcino zob. Szczecin
 Gołędzinowski Jan 7221
 Gologota kobiet 9732
 Goli otok, wyspa na Morzu Adriatyckim 2255
 Golian Zygmunt 5518
 Golicki Józef 1673
 Golik Dawid 9968, 10954; oprac. 6017; rec. 9941
 Golińczak Marek 5119
 Goliński Grzegorz 5671
 Goliński Mateusz 2720, 4880, 6974
 Goliszek Henryk 4750
 Golka Jan 1435
 Gollasch-Golly Dagmar 2861
 Golly Adrian 2861
 Golly Antoni 10267
 Golon Mirosław 10539; przedm. 10781; red. 5108, 5109
 Golonka Jan 4015
 Golovin Aleksandr Vasilevič 8733
 Golz Christian Philipp 6942
 Golasz Zbigniew 7225, 9201, 9202
 Gołaszewska-Rusinowska Dominika 2779
 Gołaszewski Jan Klemens 8798
 Gołaszewski Janusz 7072
 Gołaszewski Łukasz 6991, 7749, 7750
 Gołaszewski Zenon 3825, 7751; oprac. 7639
 Gołąb, pow. puławski 7610
 Gołąb Krzysztof 4534, 5402
 Gołąb Stanisław 4173
 Gołąbek Damian 4568
 Gołąbek Eugeniusz 2359
 Gołąbek Katarzyna 2248, 3076
 Gołąbek Małgorzata 2303
 Gołąbek Mariusz 4535
 Gołba Kazimierz 6984
 Gołda Agnieszka 1, 4
 Gołda-Sobczak Maria 2509
 Gołdyn Piotr 401, 406, 2816, 3384, 3385, 3494, 3660, 5809, 6996, 9203, 10535; rec. 4962, 5339; red. 210
 Gołek Bartłomiej 504
 Gołembka Mateusz 2048
 Gołembnik Andrzej 2263, 2303
 Gołębiwska Anna 5536
 Gołębiwski Grzegorz 5173, 6004, 9204, 9205, 9206
 Gołębiwski Walter Wiesław 8773; przedm. 8773
 Gołębiwska Anna, red. 831
 Gołębiwska Ewa 6149
 Gołębiwska Ewelina, oprac. 9001; przedm. 9001
 Gołębiwska Renata 1711
 Gołębiwski Bronisław 6583
 Gołębiwski Dariusz 9451
 Gołębiwski Jan 5964
 Gołębiwski Marek 6311
 Gołębiwski Michał, współpr. 3797
 Gołęczyna, pow. dębicki 9777
 Gołko Joanna 9641
 Gołota Janusz 3520, 6583, 7102, 10539; red. 7102
 Gołub Iwona 1972, 4174
 Gołub Stanisław 2265, 8446
 Gołubców Patryk, współpr. 5590
 Gołubiew Zofia 6802; rec. 3646
 Gołuchów, pow. pleszewski 1515
 Gołńska Honorata 4305
 Gołński Mirosław 3735
 Gołyś Marlena 5019
 Gołyźniak Paweł 425
 Gombrowicz Witold 3744, 3755, 3816, 3865, 6160, 9471
 Gomol Andrzej 4513
 Gomółka Anna, przedm. 5664; red. 5664
 Gomółka Krystyna 11162
 Gomółka Marcin 3102, 5243
 Gomulicki Wiktor 8150
 Gomułski Piotr 2258
 Gomułka Izabela 2311, 4881
 Gomułka Władysław 2989, 6259, 10608, 10697, 10827
 Gonczaruk Paweł, oprac. 9069; wyd. 9069
 Gondek Romuald 3707
 Gondro Jan 5517
 Goner Marzena 7752
 Gonera Wojciech 10536
 Gonet Tomasz 10537
 Gong *Glodomora* 8979
 „Gong Glodomora”. Humorystyczny obraz 8979
 Goniądz, pow. moniecki 4040, 6991, 7884
Goniec Codzienny 9648
Goniec Częstochowski 9520, 9525
Goniec Pograniczny 3957
 Gontarczyk Piotr, rec. 9955
 Gontarek Alicja 5964
 Gontarska Elżbieta 5761
 Gontarska Wiktorja 7016
 Gontarski Waldemar 3954
 Gontarz Anna 5384
 Gontaszewska-Piekarz Agnieszka 8447, 8448
 González Caizán Cristina 2564, 8449; red. 2564; współpr. 55
 Gopło, jezioro na Pojezierzu Gnieźnieńskim 4962
 Goraj, pow. czarnkowsko-trzcianecki 4948
 Goraj Antoni 8151
 Gorajczyk Dariusz 826
 Goral Bolesław 5090
 Goral Iwona, tł. 1254
 Gorazd Władysław 5889
 Gorazd-Dziuban Paulina 9969
 Gorączko Marcin 6992
 Gorbačeva Ol'ga Vasil'evna 422
 Gorce 3824, 10132
 Gorczyca Andrzej J. 4015
 Gorczyca Krzysztof 1304, 2362
 Gorczyca Łukasz 1737; red. 1737
 Gorczyca Wojciech 6282
 Gordon Wilhelm 5642
 Gordon Wojciech, red. 1579
 Goreski Wilhelm 4751
 Gorgany, pasmo górskie w Karpatach 1630, 9002
 Gorgiasz, grecki filozof 2636
 Görich Knut, red. 689
 Goriszowski Włodzimierz 1063
 Gorizontov Leonid Efremovič 8733
 Gorki Maksym 3735
 Gorlice, woj. małopolskie 407, 8356, 8393; powiat 4216, 8297; region 1789, 9737
 Gorlińska Dobrochna 7380
 Görlitz, Niemcy 1139, 1891, 2168, 3482
 Gorloff Elżbieta 3337, 3660, 10538
 Gorodziszcz Piotr 3177
 Goryński Grzegorz 5316
 Gorzała Bogusława 1770
 Gorzałka Przemysław 8450
 Gorzanów, pow. kłodzki 1654
 Gorzecki Marian 6260
 Gorzelak Grzegorz 3091
 Gorzelany Dorota 1160, 2655, 2701
 Gorzelik Jerzy, rec. 4039
 Gorzeńska Ludwika z Koźmińskich 8043
 Gorzeński Augustyn 8395
 Gorzeński Jan 7955
 Gorzeński Makary 8043
 Gorzkiewicz Natalia 2349, 3482
 Gorzkowska-Owczarek Anna 6939
 Gorzkowski Albert 3817
 Gorzkowski Robert 2164
 Gorzków, pow. krasnostawski 1988
 Gorzowska diecezja 5551, 5972

- Gorzowskie województwo 10617
- Gorzów Wielkopolski 158, 958, 959, 1738, 2067, 2545, 3329, 3580, 5025, 5627, 5831, 5880, 6871, 6952, 8955, 10261, 10317, 10405, 10547, 10742, 10785, 10953, 11105; powiat 10617; region 19, 3429, 10641
- Gorzym-Wilkowski Waldemar 7036
- Gosik-Kapelińska Iwona 3735
- Gosk Aleksander 1640
- Gosk Daniel 5244
- Gosk Hanna 3813
- Goska Aneta Aleksandra 6979
- Goskówna Kazimiera 2068
- Goslar Tomasz 7129
- Gosławice zob. Konin
- Gosławski Adam 7650
- Gospodarka PRL 10539
- Gospodarz. Słownik języka mieszkańców powiatu kolskiego 80
- Gospodyni. Słownik języka mieszkańców powiatu kolskiego 81
- Gossler Norbert 2281
- Gostkowski Roman 8952
- Gostomska Anita, przedm. 3686; red. 3686
- Gostycyn, pow. tucholski 3087
- Gostynin, woj. mazowieckie 195, 3139, 3315, 4788, 5465, 5762, 10663
- Gostyński słownik biograficzny 5762
- Gostyń, woj. wielkopolskie 231, 1945, 2099, 3559, 5569, 5735, 6537, 7642, 9152, 10242, 10646, 11133; gmina 10947; powiat 10939; Święta Góra 7703
- Gostyńska Barbara, tł. 4621
- Goszczyński Artur 5954
- Goszczyński dla Niepodległej 1491
- Goszczyński Seweryn 3068, 3823, 8141
- Gościeradz, pow. bydgoski 6204
- Gościeszowice, pow. żagański 1601
- Gościkowo, pow. świebodziński; Paradyż 3329
- Gość Puszcząński 3957
- Gotfryd de Chamy 2740
- Gotfryd z Bouillon 2716
- Gotkiewicz Marek, wyd. 7228, 8980
- Gotkiewicz Marian 7228, 8980
- Gotlandia, wyspa szwedzka 2518
- Gotowi by służyć 4752
- Gotowiecki Paweł 10742
- Gottfried Kazimierz 4040
- Göttlicher Arvid 1161
- Gottlieb Leopold 1588
- Gottwald Christoph 7951, 7952
- Gottwald Johann Christoph 7914, 7952, 8032
- Götz Aly 3124
- Gouhier Henri 2570
- Gowarzewski Andrzej 82, 4536, 4537, 4538
- Gowerski Andrzej 5899
- Goya Francisco 3177
- Goyke Frank 2861
- Gozdecka Renata 71, 2498, 2499
- Gozdowice, pow. gryfiński 6957
- Gozimirski Konstanty 6018
- Goździk Jolanta, oprac. 1642
- Goźdz-Roszkowski Stanisław 3697
- Gójska Aleksandra, oprac. 6576
- Góra, pow. piski 9007
- Góra, woj. dolnośląskie; powiat 7324
- Góra Barbara 8451
- Góra Cementarna zob. Rowy
- Góra Jan 5403, 5403
- Góra Kalwaria, pow. piaseczyński 1874
- Góra Lecha zob. Gnieszno
- Góra Mieczysław 7156
- Góra Puławska, pow. puławski 1656
- Góra Sławomir 8525
- Góra św. Anny, pow. strzelecki 1208, 1209, 1210
- Góra Świętej Małgorzaty, pow. łączycki 4420
- Góra Zyndrama, wzniesienie w pow. nowosądeckim 2293
- Góra-Szopiński Dariusz 5144
- Górajec Piotr 4948
- Górak Andrzej 6671
- Górak Artur 5877; rec. 8774
- Góral Anna, red. 1062
- Góral Jerzy 6336
- Góralik Mikołaj, przedm. 2990; red. 2990
- Górska Małgorzata 3909
- Górska Renata 3386
- Górski Waldemar, współpr. 9916
- Górski Wojciech 5592
- Górczak Zbyszko 5864, 7385
- Górczyk Wojciech Jerzy 7753, 8452, 8742
- Górczyńska-Przybyłowicz Bożena 4760, 7203; przedm. 8195; red. 4760; wyd. 8195
- Górecka Mira, oprac. 10328
- Górecki Dariusz 3203, 5012
- Górecki Jan 5462, 6261
- Górecki Krzysztof 1532
- Górecki Piotr 5404
- Górecko Kościelne, pow. biłgorajski 5563
- Górka Ewelina 3965
- Górka Sebastian P. 2601, 2780
- Górka Sławomir, tł. 5281
- Górkiewiczowa Janina Barbara 3824
- Górko Jerzy 1662
- Górlkowski Marek 3232
- Górniak Marek Robert 45
- Górniak-Bardzik Magdalena 692
- Górniak-Prasnal Karolina 3726
- Górnica, pow. czarnkowsko-trzcianecki 7577
- Górnicka Iwona 3102; wyd. 7610
- Górnicka-Boratyńska Aneta 3745
- Górnicka-Kalinowska Joanna 3281
- Górnicka-Naszkiewicz Barbara 2363
- Górnicki Leonard 5024
- Górnicki Łukasz 3797, 8013
- Górniewicz Józef 3652, 6362
- Górnik Polski 162
- Górnisiewicz Arkadiusz 5064
- Górny Grzegorz 2500
- Górny Halszka 742, 3706; red. 3700
- Górny Maciej 1440, 1880, 2174, 2786, 8336, 8582, 9207; rec. 3070
- Górny Marek 3075
- Górny Michał 8353
- Górny Piotr 5042
- Górny Rafał, wyd. 7560
- Górsk, pow. toruński 5536, 10781
- Górska Barbara, red. 8139
- Górska Helena zob. Paderewska Helena
- Górska Irena 6583
- Górska Iwona 5143
- Górska Krystyna 7754
- Górska Magdalena 7755
- Górska Teresa Mirosława 5405
- Górska-Nieć Zdzisława, red. 4321
- Górska-Streicher Justyna 10540
- Górska-Szymczak Joanna 2501
- Górska-Zabielska Maria 352
- Górski Adam, oprac. 2023; przed. 1459; red. 1459, 6900; tł. 2023
- Górski Artur, przedm. 8134
- Górski Grzegorz 4982, 5109, 10115
- Górski Jacek 2270, 7263; red. 1461
- Górski Jarosław 3746
- Górski Krzysztof 5524
- Górski Michał 1043, 9208
- Górski Piotr 5245, 5246, 8755, 9209
- Górski Rafał L. 3697
- Górski Szymon 7381
- Górski Wojciech 5078, 5763
- Góry Prusinowskie, pow. zduńskowski 1869
- Górzna Sylwia 2923
- Górzno, pow. ostrowski, woj. wielkopolskie 41
- Górzynski Sławomir 510, 748, 2036, 2564; red. 250, 2036; wyd. 7570, 8260
- Góźdz Hanna 6377
- Góźdz Krzysztof 3297
- Gra o świat 2924
- Gra w historię, historia w grach 892
- Grab, pow. jasielski 8049
- Grab, pow. pleszewski 5872
- Grabalski Paweł, wyd. 8235
- Graban Marcin 2545, 10895
- Grabarczyk, rodzina 9733
- Grabarczyk Jarosław 603
- Grabarczyk Ryszard Hubert 9733
- Grabarczyk Tadeusz 567, 2305, 6472, 6927, 7205, 7382; przedm. 6927; red. 212, 6927

- Grabarska Elżbieta 1064
 Grabarz Piotr, oprac. 5709
 Grabczak Iwona 1219
 Grabiec, pow. zawierciański 7173
 Grabińska Wanda 4998
 Grabiński Stefan 3788
 Grabka Barbara 3683
 Grabna Ewa 10268
 Grabny Barbara, red. 4840
Grabonoskie Zapiski Regionalne 11171
 Grabonóg, pow. gostyński 11171
 Grabowa, pow. przysuski 7553
 Grabowicz-Matyjas Karolina 4282
 Grabowiec, pow. zamojski 6953, 6954
 Grabowiecki Stanisław 5406
 Grabowska Anna 4864
 Grabowska Bożena 4003; red. 5617
 Grabowska Dorota 1
 Grabowska Katarzyna 2144, 4175
 Grabowska Magdalena 10541
 Grabowska Małgorzata, oprac. 4842; tł. 10085; wyd. 4842
 Grabowska Marika 7016
 Grabowska Martyna 1936, 4176
 Grabowska-Konwent Anna 10759
 Grabowska-Piefkosz Dorota 3376, 8453; rec. 3605
 Grabowska-Rogus Anna 4931
 Grabowska-Tutak Maria 5764
 Grabowski Adam 8732; współpr. 1728
 Grabowski Ambroży 1382, 6262
 Grabowski Andrzej, tł. 10085
 Grabowski Antoni 7422, 7467
 Grabowski Artur 5071
 Grabowski Bartłomiej Piotr 1837, 4568, 5407
 Grabowski Bogdan 5840
 Grabowski Christopher 7033
 Grabowski Elisabeth 6985
 Grabowski Jan 9940; przedm. 9940; rec. 1900, 9949; red. 9940, 9941
 Grabowski Janusz 907, 2036, 2754, 3075, 3076, 5408, 6899, 9210; rec. 7063
 Grabowski Jerzy 7560; wyd. 8963
 Grabowski Józef 3387
 Grabowski Krzysztof 6263
 Grabowski Ludwik 9511
 Grabowski Łukasz 9211
 Grabowski Michał 2144, 4175, 7756
 Grabowski Stanisław 8742
 Grabowski Tadeusz 3271
 Grabowski Waldemar 5257, 5298, 9645, 10050, 10115
 Grabowski Włodzimierz, red. 5311
 Grabowski Zbigniew 4753
 Grabów, pow. łączycycki 2340, 4715, 9132
 Grabów nad Prosną, pow. ostrzeszowski 6018
 Grabski August 3138
 Grabski Edward 5889
 Grabski Marek 1360; red. 1360
 Grabski Piotr 4464
 Grabski Tadeusz I. 1513
 Grabski Władysław 6018, 9478
 Grabski Władysław Jan 3772
 Graby, pow. radomszczański 8111
 Gracová Blažena 761
 Gracz Szczepan 4930
 Graczyk Dawid, red. 3324
 Graczyk Konrad 9970
 Graczyk Waldemar 4876, 5592, 7053; red. 5592
 Graczyńska Marta 4128
 Grad Marcin, tł. 4548
 Gradkowski Henryk 3747, 11084; red. 11084
 Gradoiowie, rodzina 5765
 Gradoń Marek 4568, 5765; przedm. 8154; wyd. 8154
 Gradowska Euzebia 9704
 Gradowski Henryk 361
 Gradowski Leon Michał 9648
 Gradowski Marian 9704
 Gradowski Mariusz 4489, 10542, 10711, 10894
 Graff Tomasz 716, 7457
 Grajewscy, ród 2068
 Grajewski Adam 1138
 Grajewski Andrzej 2873
 Grajewski Artur, wyd. 9059
 Grajewski Czesław 7006; rec. 5354
 Grajewski Grzegorz 4177
 Grajewski Wojciech 6662; przedm. 6662; red. 6662
 Gral Antoni 2175
 Grala Hieronim 748, 2564, 3106
 Grala Paulina 4178
 Gralak Tomasz 2267, 4016, 7248, 7264
 Graliński Filip 2573
 Gramadska-palityčnaë žyccë ũ Belarusi 5079
 Grammes Carsten 1141
 Gramza Grażyna 11036
 Granados Enrique 2499
 Granat Wincenty 3494
 Granat-Janki Anna 4496; przedm. 4496; red. 4493, 4496
 Grand Rapids, Michigan, Stany Zjednoczone Ameryki 3184
 Grand Tour della ceramica classica 1395
 Grand tour of John of Capistrano 7383
 Grande Guerra e la Polonia in Europa 8454
 Grandys Ewa 5766
 Granica i jej narracje 1139
 Granice kompromisu 10543
 Granosik Zofia 7110
 Granowiec, pow. ostrowski, woj. wielkopolskie 5589
 Granowski Antoni 5709
 Grass Günter 2861, 3780
 Grassmann Magdalena 540, 1369
 Grata Paweł 4906, 10544, 10545; rec. 9497
 Gratkowski Mariusz 9212; oprac. 7077
 Grażyński Michał 3388
 Grączewska Jolanta 5767
 Grądziel Piotr, red. 1675
 Grądzka-Rejak Martyna 2349, 9971, 9982, 9988; red. 9982
 Grążawski Kazimierz 2281
 Grążawski Piotr 3681
 Grec Tadeusz 6583
 Grecja 425, 1234, 1336, 1353, 1381, 2160, 2164, 2267, 2564, 2573, 2586, 2619, 2623, 2633, 2636, 2646, 2647, 2655, 2673, 2681, 2687, 2701, 2702, 2704, 3015, 3133, 3650, 3839, 3915, 4497, 7894, 10231
 Gredecka Anna, oprac. 2192
 Gregorczyk Dariusz 2472, 5257, 5298, 9647; przedm. 2472; red. 2472
 Gregoriou-Szczepaniak Martyna 7248
 Gregorowicz Dorota 7757, 7806
 Gregorowicz Stanisław 3203
 Gregorowicz Tomasz, tł. 1716
 Greif Tomasz 4981
 Greifswald, Niemcy 4454, 4462, 8157
 Grekowicz Stanisław 6264
 Grekowicz-Hausnerowa Michalina 8152
 Grele Roland J. 640
 Grelecki Dariusz 6173
 Grelewicz Beata 1610
 Grenada, Hiszpania 2756, 2841
 Grenda Magdalena 5658, 11037
 Greniewska Natalia 2536
 Grenlandia 2570
 Greń Paweł 1889, 1891
 Greń-Grajewska Dorota, przedm. 6662
 Greszata-Telusiewicz Marta 3294
 Greszta Anna 2385
 Gretzngier Robert 1674
 Grewiński Mirosław 4906; przedm. 4906; red. 4906
 Grębień, pow. wieluński 4220
 Gręboszyce, pow. oleśnicki; region 3084
 Gręzak Anna 2261
 Gręzicka Ewa 6054
 Gribova Svetlana Vladimirovna 3164
 Gricak Vasil', przedm. 759
 Griefenow-Mewis Catherine, red. 6857
 Grigorice Gheorghe 9604
 Grigorova Margreta 3197, 3761
 Grin-Piszczek Ewa, rec. 960, 8181
 Grinberg Daniel 337, 1734, 2794; przedm. 2794
 Grinberg Uri Cwi 2807
 Grinius Kazys 10191
 Grinwald Szyja 5121

- Gobelna-Mazurek Paulina 5638
 Grobelny Krzysztof 5409
 Grobelny Paweł 4303
 Grobni, pow. głubczycki 5522
 Grochalski Stefan Marek 1878
 Grochecki Konrad 3102, 7004; red. 3102
 Grochmalski Piotr, red. 180
 Grochola-Szczepanek Helena 3683
 Grocholice zob. Bełchatów
 Grocholska Barbara 3068
 Grochowalski Andrzej 8455
 Grochowiak Stanisław 3735
 Grochowina Sylwia 3382, 5108, 9972, 9973; oprac. 7183; przedm. 7183
 Grochowska Anna 3748
 Grochowska Joanna 1751; oprac. 1751
 Grochowska Karolina 1213
 Grochowska Weronika 2721
 Grochowska-Iwańska Krystyna 5173
 Grochowska-Jasnos Marzena 2145
 Grochowski Artur 4407
 Grochowski Grzegorz, red. 6702
 Grochowski Janusz 4539
 Grochowski Kazimierz 3245
 Grochowski Łukasz 916
 Grochowski Paweł 7384
 Grochowski Stanisław 7929
 Grochowski Witalis 9811
 Grochulska Anna 7248
 Grochulska Barbara 6265
 Grodecka Ewa 3389
 Grodków, pow. brzeski, woj. opolskie 6955; region 6955
 Grodner Michał 4683
 Grodno, Białoruś 442, 748, 3683, 3706, 4236, 4329, 5635, 6059, 7627, 8132, 8382, 9584, 9687, 9843, 10813; region 3086, 4276, 5650, 6059, 9387
 Grody Czerwieńskie 2303
 Grody i miasta 7385
 Grody z okresu plemiennego na Lubelszczyźnie 7386
 Grodzicki Jakub, współpr. 7616
 Grodzicki Lech 2049
 Grodziec, pow. bielski 4754; region 4754
 Grodziec i jego właściciele 4754
 Grodziec Śląski, pow. bielski 4948
 Grodzieccy, rodzina 4754
 Grodzieńskie województwo 8863
 Grodzisk Mazowiecki, woj. mazowieckie 11160
 Grodzisk Wielkopolski, woj. wielkopolskie 8013
 Grodziska Karolina 3797, 4179, 9213; oprac. 8152, 8153; przedm. 2389, 8152; red. 228
 Grodziski Stanisław 6938, 8153, 8456, 10269; oprac. 8153
 Grodziski Stanisław (1889–1946) 6938, 8153
 Grodziszczce, pow. świebodziński 5273
 Grodzka-Łopuszyńska Elżbieta 5664
 Grodzki Jakub 464, 6978, 10546
 Grodzki Witold 2249
 Grodź Iwona 3891
 Gromacka Regina, red. 1265
 Gromada Tadeusz 3189
 Gromadowie, rodzina 3189
 Gromadzka Jolanta 4180
 Gromadzka Monika, red. 3548
 Gromadzka Oliwia 2545
 Gromadzki Jan 1601; oprac. 1601
 Gromadzki Stanisław, przedm. 3250; red. 3250
 Gromala Monika 4464
 Gromala Stanisław 3390
 Gromb Dora 9850
 Gromek Beata 3957
 Gromek Monika, red. 3556
 Gromko Bartosz 3104
 Gromkowska-Melosik Agnieszka, red. 10992
 Gromnicki Jan, oprac. 9025; wyd. 9025
 Gromnik, pow. tarnowski 10155
 Groniek Agnieszka 2255, 3797, 4101
 Gronie 163
 Gronkowska Joanna 6791
 Gronowska-Caban Elżbieta 6939
 Gronowski Dariusz 10547
 Gronowski Jerzy 6266
 Gronowski Michał Tomasz 1470, 5410; red. 1470, 7484
 Groński Ryszard Marek 3091
 Gross Jan Tomasz 3125
 Gross Radosław 10539, 10548, 10549
 Gross-Rosen zob. Rogoźnica
 Grosseová Elżbieta 3212
 Grossman Anna 4016; red. 4016, 7248
 Grosz 2164
 Grot Elżbieta Maria 6410
 Groth Andrzej, przedm. 7608; tł. 7608; wyd. 7608
 Grotowicz Viktor, tł. 9780
 Grotowski Jerzy 1431, 3852, 4406, 10332, 10622
 Grotowski Paweł 4927
 Grotowski Piotr Ł. 2508
 Grott Bogumił, przedm. 2557; red. 2557
 Grott Olgierd, przedm. 2557; red. 2557
 Grozny, Rosja 2969
 Gródek, pow. sokołowski 7361
 Gruba Aleksander 5467
 Grubba-Thiede Dorota 5656, 10759
 Grubiński Waclaw 3735
 Gruca Anna 11, 3909, 8457
 Gruca Marek, red. 5618
 Gruchała Irena 3892, 3893, 3894
 Gruchała Janusz S. 2004, 3817
 Gruchawka Ryszard Adam 7189
 Gruchmanowa Monika 3272, 3272
 Gruchot Katarzyna, red. 4903
 Grucza Roman 4497
 Grucza-Rogalska Aleksandra 4418, 4497
 Gruczno, pow. świecki 4305
 Grudka Piotr 2561
 Grudna, pow. nowotomyski 7067
 Grudniewski Jakub 5329
 Grudziądz, woj. kujawsko-pomorskie 1638, 4929, 6956, 8402, 9451, 9836, 10781; powiat 4929
 Grudzień Sebastian 6365
 Grudzińska Marta 9974
 Grudzińska-Gross Irena 1573; współpr. 3125
 Grudziński Antoni 9025
 Grudziński Jan 6267
 Grudziński Kajetan Jan 5613
 Grugel Zbigniew 4682
 Grulkowski Marcin 2258, 3895, 4725, 7504
 Grünberg Sławomir 4366
 Gruneweg Martin 7845
 Grünfeld Walter 6985
 Gruno von Hessen-Homburg Ludwik Johann 7685
 Grunt Magdalena 3858
 Gruntkowska Dominika 5123
 Grunwald, pow. ostródzki 2266, 5364; gmina 3476
 Grunwald Paulina, tł. 5921
 Grupa Bronisława 4540
 Grupa Dawid 2257, 5423, 7387
 Grupa Krakowska 1597
 Grupa Małgorzata 5411, 5423, 5478, 7758; przedm. 2257; red. 5423
 Grupy Oporu Solidarni 10550
 Gruś Alaksandr Ivanavič 2031
 Gruszcak Gabriela 5412
 Gruszczyk Marcela 4922, 5061, 10723
 Gruszczyński Jan 7526
 Gruszecka Agafia 6031
 Gruszecka-Tieśluk Agata 9343
 Gruszewski Zenon Sławomir 10270
 Gruszka Bartłomiej 5273
 Gruszka Joanna 1890
 Gruszka Paweł 9975
 Gruszka Zbigniew 1048, 3909, 10551
 Gruszkowski Krzysztof 4755, 5768
 Gruzja 2552, 2809, 2845, 2874, 2971, 4389
 Gruzewski Bogusław 3189
 Gry miejskie w działalności edukacyjnej archiwów 917
 Grybów, pow. nowosądecki; powiat 8297; region 1789, 9737
 Grycel Janusz 4127
 Gryfca zob. Greifswald
 Gryfice, woj. zachodniopomorskie 7188

- Gryfici, ród 2158, 5024
 Gryfina, żona Leszka Czarnego 7364
 Grygiel Michał 2305, 7265
 Grygiel Ryszard 6560
 Grygiel Stanisław 6092
 Grygielska Jolanta 1838
 Grygier Zdzisław 6538
 Grygierczyk Maria 2453
 Gryglak Jan 9734
 Gryglewicz Tomasz 10759
 Gryglewski Elke 1163
 Gryglewski Piotr 7019
 Gryglewski Ryszard W. 8745
 Grygorcewicz Monika, red. 3525
 Gryguć Tomasz 9456
 Gryko Arkadiusz 3785
 Gryksa Edyta 2547, 2655
 Grymuza Adam 6109
 Grynberg Henryk 3184; przedm. 1692
 Grynberg Mikołaj 9735
 Grys Iwon 4680
 Grysa Bartłomiej 5144
 Grysińska-Jarmuła Katarzyna 3088, 4418; przedm. 3087, 3088; red. 3087, 3088
 Gryszeł Piotr 4512; red. 4512
 Gryszyński Piotr 9214
 Gryta Bartłomiej 2925
 Gryz Iwona, red. 5466
 Gryz Ryszard, oprac. 8223; przedm. 8223; red. 109
 Gryza Piotr 5548
 Gryzio Beata 1056
 Gryźlak Piotr 6815
 Grzanka Bartłomiej 5413, 6996
 Grzebałkowska Magdalena 4435
 Grzebień Ludwik 3391, 3652, 5414, 5435
 Grzebyk Tomasz 2540, 2781
 Grzechnik-Correale Grażyna 1444
 Grzechowiak Jarosław 2990
 Grzegorzczak Agnieszka, współpr. 4240
 Grzegorzczak Andrzej 3170
 Grzegorzczak Barbara 3649
 Grzegorzczak Rozalia 3837
 Grzegorzczak Tomasz 9215
 Grzegorzczak Wojciech 3837
 Grzegorek Grzegorz 4756
 Grzegorek Iwona, red. 3322
 Grzegorowski Łukasz 6901
 Grzegorz Maksymilian 2176
 Grzegorz z Sambora 7561
 Grzegorzewska Maria 3618, 3858
 Grzegorzewski Jerzy 10552
 Grzegorzewski Jerzy (1939–2005) 4416
 Grzejszczak Łukasz 1381
 Grzelak Adam 5769
 Grzelak Witold, red. 8465
 Grzelak Zdzisław 4852
 Grzelak-Krzymianowska Adriana 2636
 Grzelczak Piotr 1659
 Grzelecka Elwira 3618
 Grzempa Mariusz 4757
 Grzesiak Ewa 9216
 Grzesiak Krzysztof 5415
 Grzesiak Paweł 6738
 Grzesiecki Jan 6907
 Grzesiecki Kazimierz 6907
 Grzesik Karol 9258
 Grzesik Paweł 7173
 Grzesik Ryszard 6819
 Grzesiowska Karina 1360
 Grzesiuk Stanisław 8981, 9736
 Grzeszczuk-Brendel Hanna 4181, 4274
 Grzeszna-Kozikowska Anna, wyd. 8279
 Grześczak Marian 1096
 Grześkowiak Radosław 2004, 3749, 7759, 7760
 Grześkowiak Tomasz 6901; przedm. 6901
 Grześkowiak-Krwawicz Anna 2776, 3839, 7761, 7762; przedm. 7575; red. 2776; wyd. 7575
 Grzęda Mateusz 7528
 Grzęska, pow. przeworski 7296
 Grzmot-Skotnicki Stanisław 6268
 Grzonka Henryk 1428
 Grzyb Mariusz 1409; wyd. 9005
 Grzyb Mirosław 6583; red. 7015
 Grzybek Dariusz 5164
 Grzybek Mieczysław, współpr. 4713
 Grzybkowska Teresa 1445, 4109, 4948, 5645
 Grzybowo, pow. wrzesiński 460, 5221, 7531
 Grzybowska Aleksandra, red. 828
 Grzybowska Małgorzata 6257
 Grzybowska Marzena 410; wyd. 2468
 Grzybowski Adam 9976
 Grzybowski Andrzej 3275
 Grzybowski Jerzy 415, 2926, 2927, 6492, 9419; wyd. 2468
 Grzybowski Marian 2901, 5036
 Grzybowski Michał Marian 5384, 5416
 Grzymała Mark B., tł. 5921
 Grzymała Pęczkowski Benedykt 5857
 Grzymała-Siedlecki Adam 9052
 Grzymiszew, pow. turecki 4712, 6958
 Grzymkowski Piotr, współpr. 6963
 Grzymowicz Marek, oprac. 1672
 Grzywa Agnieszka, współpr. 5192
 Grzywacz Andrzej 6486
 Grzywacz Eugeniusz 5417
 Grzywacz Franciszek, fot. 4297
 Grzywacz Małgorzata 5418
 Grzywacz Marta 894
 Grzywaczewski Jan 7008
 Grzywnowicz Felicja 6269
 Guadalcanal 2960
 Guagnini Alessandro 2502
 Gubała-Czyżewska Joanna 1920
 Gubernat-Krzywda Anna, oprac. 8151
 Gubrynowicz Bronisław 9312
 Gucewicz Daniel 5478, 5656, 10697, 10698
 Gucewicz Krystyna 10271
 Gucia Dobrosława 5770, 8458; współpr. 2051
 G u c i ó w, pow. zamojski 2270
 Gucman Robert 845, 846
 Gucwa Józef, pseud. Wilk, Michał, Szumny 6448, 9737
 Gud' Bogdan 2504, 5080
 Gud' Mariã, tł. 5080
 Guderian-Czaplińska Ewa 4406, 9487; red. 4353
 Gudowska Marta 4004
 Gudowski Jacek 4983
 Gudziak Borys 6370
 Guentzel Tadeusz 6049
 Gueret Maria Rosalia (siostra Św. Stanisław od Świętych Serc) 8801
 Guglielmi Gregorio 3984
 Guillaume de Lorris 2546
 Guja Jowita 3257
 Gujski Waldemar 4968
 Guk Helena 3786
 Gul-Rechlewicz Violetta 8773
 Gulak Stanisław 5719
 Gularek Małgorzata 7067
 Gulczyńska Justyna 3660
 Gulczyński Andrzej 1174, 9625; wyd. 8972
 Gulczyński Jacek 466
 Guldán-Klamecka Bożena 1187
 Guldensternowie, ród 2579
 Guldon Łukasz 513
 Gulgowska Teodora 2338
 Gulgowski Izidor 2338
 Gulic Milan 2989
 Gulük Èvgen 7763
 Gumienik Zofia 9738
 Gumińska-Oleksy Jagoda, oprac. 1457
 Gumola Ilona 6434
 Gumowska Irena 10895
 Gumowski Dariusz, red. 1676, 1710
 Gumuliauskas Arūnas 9217
 Gumula Teresa 9218, 9219
 Gunia Piotr 4881, 7279
 Gupalo Vira Deonizivna 5419
 Gurda-Jaroszevska Milena 11038
 Gurevič Aron Ākovlevič 671
 Gurgul Józef, współpr. 5466
 Gurgul Piotr 9928
 Gursztyn Piotr 9220
 Gurtzman Jan 6270
 G u s i e w, Rosja; rejencja gabińska 8485
 Gut Agnieszka 2782; oprac. 7168; rec. 2003; tł. 7168
 Gut Paweł 6911
 Gut-Czerwonka Anna 2019
 Guta, żona Bolka II ziębickiego 7354

- Gutanów, pow. lubelski 8742
 Gutenberg Johannes 2509
 Gutkowscy, rodzina 5711
 Gutkowska Bożenna 598
 Gutkowska Dorota 1381
 Gutkowska Jadwiga 5711
 Gutkowski Jan Marcelli 8412
 Gütmane Liene, tl. 3188
 Gutowska Magdalena, współpr. 7547
 Gutowski Bartłomiej 4005
 Gutowski Krzysztof 843
 Gutowski Stefan 1064
 Gutsche Edda 6957, 7188
 Gutt Romuald 1737
 Guttenbaum Jakub, wyd. 9715
 Guttman Ludwig 2598
 Guttmejer Karol, przedm. 9534; red. 1989, 9534
 Guttry Władysław 2989
 Guz Marzena 2227
 Guze Justyna 6506; rec. 1357
 Guzek Mariusz 2990, 4415, 10782; rec. 10650
 Guzewicz Wojciech 3957, 11039; oprac. 3957
 Guzik Tomasz 3545
 Guzikowski Krzysztof 2754, 7475
 Guziorski Piotr 6271
 Guzowski Krzysztof 3297, 5734
 Guzowski Piotr 2177, 3075, 7878; red. 3075
 Guzy Anna, red. 3857
 Guzy Piotr 5570
 Guzy-Pasiak Jolanta 4489
 Guźlak Gerard, przedm. 2491; red. 2491
 Guźlecka Urszula 5201
 Guźnik Emilia 5771, 5772
 Gwadera Małgorzata 1063
 Gwagnin Aleksander zob. Guagnini Alessandro
 Gwara Małgorzata 1109
 Gwardys Władysław 4555
 Gwarek Prof. Witold Budryk 6142
 Gwatemala 2523
 Gwiazda Adam 2928
Gwiazdka Cieszyńska 6662
 Gwiazdomorski Jan 1065
 Gwiazdowicz Agnieszka 2385
 Gwiazdowska Ewa 4064
 Gwincińska Katarzyna 5086; oprac. 1538
 Gwioździk Jolanta 3797
 Gwizdalanka Danuta 4489
 Gwoźnica Górna, pow. strzyżowski 5361
 Gwóźdź Andrzej 2929, 4365; red. 4365
 Gwóźdź Krzysztof 9201, 9202
 Gwóźdź Zbigniew 5321
 Gyalólkay Zoltán 4101
 Gyurkovich Jacek 4190
 Gzella Grażyna 5773, 8459; rec. 3967
 Gzella Jacek 5163, 8674
 Haake Michał 4006; rec. 6640
 Haan Binne de, red. 660
 Haas Agata 5366; red. 5366
 Haber Grzegorz, przedm. 2991; red. 2991
 Haberkant Adam 8903
 Habich Dorota 4906
 Habicht Ernest 4754
 Habielski Rafał 5061, 5108, 5163, 10553; przedm. 10330; red. 5163
 Hábl Jan 3649
 Habrat Barbara 8460
 Habrych Urszula 1100
 Habsburgowie 2790, 2862, 7798, 7836, 8036, 8582, 8884, 8885
 Hackiewicz Wojciech, red. 5433
 Hackmann Jörg 790; red. 790
 Haczek Sabina 2382
 Haczewska Bogumiła 54, 198, 6272, 6273
 Haczów, pow. brzozowski 5440, 7324
 Hadaczowie, rodzina 5766
 Hadam Ewa 6959
 Hadler Frank 790
 Hadrych Paweł 7008
 Hadryś Jacek 5606; red. 5606
 Haduch Henryka 1359
 Hadziewiczowa Julianna 4064
 Haffner Izaak 3339
 Haft krajeński 2364
 Hahn Andreas 4468
 Hahnkamp Uwe, tl. 11082
 Haiman Mieczysław 8773
 Haiti 8808
 Hajder Patrycja 4305
 Hajdrych Łukasz 892, 4253; rec. 7559; red. 892
 Hajduk Bolesław 10933
 Hajduk Krzysztof 8404
 Hajduk Łukasz 6255
 Hajduszkiewicz Michał, wyd. 8960
 Hajle Syllasje I, cesarz Etiopii 2577
 Hajnos Jan 2050
 Hajnówka, woj. podlaskie 3825, 9712, 10355
 Hajzer Artur 6274
 Halamska Maria, red. 8261
 Halamus Michał 2634
 Halasy, pow. białski 4209
 Halban Leon 2557
 Halczak Bohdan 10554, 10617
 Halec Janina Małgorzata 1086, 5774, 7020; przedm. 7020
 Halecki Oskar 477, 3110, 9122
 Halemba zob. Ruda Śląska
 Halicka Małgorzata 6211; red. 6211
 Halicki Arkadiusz, tl. 5077
 Halicki Jerzy 6211
 Halicki Krzysztof 6028
 Halicki Tadeusz 6953
 Halickie, pow. białostocki 1688
 Halicz, Ukraina 7302, 7330, 7828, 7886; region 2222; ziemia 7630
 Halkiewicz-Sojak Grażyna 3751, 3795, 3798; red. 3798
 Hall Aleksander 3092
 Halle, Niemcy 7588
 Haller Józef 1558, 6217, 6275, 8462, 9206, 9481
 Halpert-Skanderberg Tadeusz 8154
 Halski-Hess Franciszek 6662
 Haltof Marek 4415
 Hałzbijówka, Ukraina 8134
 Hałaburda Marek, wyd. 8171
 Hałacziewicz Joanna 3854
 Haładiga Igor, wyd. 10388
 Haładus Adam Wojciech, oprac. 4752
 Haładaj Agnieszka, tl. 9815
 Haładiga Igor 10506
 Hałas Bożena 5775
 Hałas Marek 5776
 Hałas Alfred 1067
 Hałat Adam 6263
 Hałat Małgorzata 9977
 Hałcnów zob. Bielsko-Biała
 Hałko Stanisław 3494
 Hałuszczak Paweł 2051
 Hałuszczak Szczepan 2537
 Hałyk Józef, red. 1615
 Hamberg-Federowicz Aleksandra 7188
 Hamburg, Niemcy 748, 1161, 9320
 Hamera Paweł 2348, 2760, 4939; rec. 5083
 Hamerlak Kajetan, rec. 10022
 Hamerlok Dorota 3692
 Hamler Damian 4519
 Hampl Lubomir 3649
 Hamre Harald 1161
 Hamryszyk Artur 516, 518, 584, 6224; rec. 6950; red. 123; wyd. 3046
 Han Mun Su 5437
 Hanaf Grażyna, oprac. 6439
 Hanaka Anna, red. 1617
 Hanasz Jan 10781
 Hanczakowski Piotr 4681
 Hanczewski Paweł 2760
 Handke Waldemar 5257, 5258, 5298, 6535, 6653
 Handziuk Marcin 4541
 Hanejko Tomasz 6438
 Hanich Andrzej 6210
 Hanik Daniel 6964
 Hanke Henriette 6906
 Hankowiak Friedrich Peter 6906
 Hankus Michał 1446
 Hanna Chrzanowska, bl. 6276, 6277, 6278, 6279
 Hannöver Bruno Norbert 3329
 Hannover Nathan 7562
 Hannover, Niemcy 4109, 5606
 Hansen Oskar 5978
 Hansen Zofia 5978
 Hanula Justyna 1140
 Hanus Kasper 7360

- Hanusiewicz-Lavallee Mirosława 3839, 7764; przedm. 3839; red. 3839
- Hanyk Maciej 8013
- Hańczak Paweł 2768
- Hańderek Joanna 5878
- Hańderek Mieczysław 1844
- Hańsk Pierwszy, pow. włodawski 4705
- Hap Wiesław 5081
- Hapanowicz Piotr 5192, 8300, 8552, 9221
- Haponiuk Dorota 9222
- Haptaś Krzysztof 614, 4182, 4436, 6271, 7069, 7111, 7765; wyd. 9071
- Harabasz Leon Leszek, red. 10392
- Haracz Piotr 5553
- Harajda Ryszard 5777, 10272
- Harajda Stanisław 5777; wyd. 10272
- Harajdowie, rodzina 5777
- Harapiuk Alicja 3105
- Harasimowicz Jan 1433, 7878
- Harasimowicz Zofia 2020, 2021
- Haratyk Anna, przedm. 3558; red. 3558
- Haratyk Paulina 4389
- Haratym Andrzej 3075, 7808; oprac. 3109
- Harbin, Chiny 3093, 8437, 8773
- Harbul'ová L'ubica 2783
- Harbusiński Andrzej, współpr. 4600
- Harc Lucyna 894
- Harcerska wędrówka przez stulecie 1675
- Harcerstwo w Bieszczadach 3392
- Hardt Matthias 2505
- Harel Miriam 9739, 9740
- Haręzga Stanisław 6407
- Harfusz Ibrahim 2471
- Hargreaves Richard 9978
- Haritonov Aleksandr 1496
- Harkabuz, pow. nowotarski 5183
- Harmata Agnieszka, red. 3493
- Harok Bogusław M. 9741
- Harper's Weekly* 5272
- Harring Harro Paul 6280
- Harrison Benjamin 2588
- Harta, pow. rzeszowski 6959; parafia 6959
- Harta. Wczoraj i dziś 6959
- Hartleb Zygmunt 5247
- Hartman Józef 1634
- Hartmann Bernhard, tl. 1897
- Hartnoch Christoph 2530
- Hartwich Mateusz J., przedm. 3517; rec. 10921; red. 3517
- Harvey Chester 9962
- Has Wojciech Jerzy 10782
- Haselau Jan Jakub 4107
- Hasidism. A new history 5420
- Hasiuk Magdalena 2570, 2930
- Hasjanova Lëla 4314
- Haska Agnieszka 5082
- Hass Waldemar 2751, 5381
- Hassas Najmeh 4268
- Hasse-Müller Lucyna, red. 3306
- Hasselbusch Robert 428, 1313, 1319
- Hasselwander Albert 9180
- Hastings Max 9979
- Haszchar* 3787
- Haszyńska Sabina 7203
- Haškiewicz Urszula, red. 9782
- Hattusilis III, król hetycki 2567
- Hatzfeldt Friedrich von 7072
- Hatzfeldtowie, ród 2311
- Hauke Julia 6031
- Hauke-Nowak Aleksander zob. Nowak Aleksander Hauke-
- Haupt Zygmunt 3760
- Hauptman-Fischer Ewa 7766
- Hauptmann Carl 2587
- Hauptmann Gerhart 2587
- Haur Jakub Kazimierz 3706
- Hauser Przemysław 7119, 7203
- Hausner Wojciech 10273; red. 174
- Hauzer Bożena 4758
- Hauziński Jerzy 748, 2471, 2555
- Havel Václav 1878, 2991, 5191
- Hawalewicz Julian Ludwik 8958
- Hawelko-Wizo Wiesław 6956
- Hawkins Georg 9729
- Hawryluk Dorota 8839
- Hawryluk Jacek 5071
- Hawrysz Magdalena 3650, 5553
- Hayasaka Makoto 693
- Haydzicki Marian Teodor 6281
- Haykowski Stanisław 6282
- Hayn Paweł 11033
- Haźdelek Kajetan 4580; red. 4544
- Healy Róisín 5083
- Hebda Wiktor 2931
- Heb dó w, pow. proszowicki 5417
- Heberlejn Daria 6024
- Heckmann Dieter 7388; współpr. 2177
- Heckmann Marie-Luise 1126, 2177
- Heda Antoni, pseud. Szary 3095
- Hedemann Oskar, tl. 9705
- Hee-Jung Lee 5670
- Heermann Johann 7563
- Heffner Krystian 2454, 6481
- Hegendorf Christoph (Hegendorfer Krzysztof) 7979
- Heidegger Martin 3221, 3304
- Heidenstein Jan Reinhold 7564
- Heidrich Andrzej 3903
- Heier Willy 6985
- Heilman Samuel 5420
- Heim Andrzej 6671
- Heinrici Gotthard 2464
- Heinze Georg, oprac. 7161
- Heitzer Enrico, red. 1158
- Hej Sobótka w Uhowie nad Narwią 1676
- Hejda Artur 5528
- Hejnar Angelika 3105
- Hejnicka-Bezwińska Teresa 9223
- Hejno Wiesław 4367
- Hejnowicz Maciej 10966
- Hekert Anna 3104, 7203; rec. 10835
- Hel, pow. pucki 5537, 9788
- Hel e n ó w, pow. pruszkowski 9664
- Helim Sylwia, tl. 1603
- Heliodor z Emeny 7650
- Heliogabal, cesarz 2305
- Heller Danuta 5467
- Heller Tomasz 5890
- Hellingrath Berthold 4109
- Helman Alicja 2950
- Helman Zofia 4496; oprac. 8220
- Helmecke Paulina 4760
- Helmke Christophe 2282
- Helmold, historyk saski 2515
- Helsingfors zob. Helsinki
- Helsinki; Helsingfors 9645
- Heltman Wiktor 8141
- Helwin Wiktoria 6527
- Helczyński Bronisław 9659
- Hemon Agata 2358
- Hempler Edward 7215
- Hen Józef 10782
- Hen Maciej 3834
- Henckel von Donnersmarck, ród 4876, 4948
- Henczel-Wróblewska Ligia 6225
- Hendrykowska Małgorzata 10782
- Hendrykowski Marek 3682, 3814, 3861, 4368, 10782
- Hendzlik Piotr 7767, 7768
- Heneczek Teodor 6283
- Henisz Krzysztof 4033
- Hennel Piotr 3221
- Hennel-Bernasikowa Maria 4183
- Hennert Teresa 9471
- Henning Hahn Hans 3795
- Henoch Mieczysław 6284
- Henryk V, cesarz niemiecki 781
- Henryk VIII, książę brzeski 2555
- Henryk II Plantagenet, król Anglii 2731
- Henryk II Pobożny 748, 4015, 7323
- Henryk IV Probus 7096, 7499
- Henryk IV Wielki, król Francji 8056
- Henryk VII z Blizną zob. Henryk VIII, książę brzeski
- Henryk Benedykt Stuart, pretendent do tronu brytyjskiego 8010
- Henryk Łotysz 7443
- Henryk Morel. Oscylacje 4007
- Henryk Ruciński 7157
- Henryk Sienkiewicz w literaturze i krytyce literackiej 3750
- Henryk Zdík 2710
- Henschel Krystyna, red. 6856
- Hensel Margitta 4628
- Hensel-Moszczyńska Barbara 1575, 9224; red. 1575
- Henski Paweł 83
- Herba Barbara 893
- Herberger Valerius 7791
- Herbert w listach 3751
- Herbert Zbigniew 3148, 3184, 3197, 3751, 3814, 3852, 6285, 6286, 10492, 10664

- Herbst Benedykt 7829
 Herbich Anna, wyd. 9720
 Herbich Tomasz 7321, 8461
 Herbst Stanisław 730
 Herbut Jan Szczepny 7996
 Hercen Aleksander, przedm. 2466
 Herduś Jan 5950
Hereditas Monasteriorum 164
 Herer Wiktor 10539, 10543
 Hereźniak Janusz 6287
 Hering Ludwik 3821
 Herkt Monika, red. 830
 Herling Marta, oprac. 10274
 Herling-Grudziński Gustaw 3659, 3763, 3829, 3838, 5709, 10274, 10275, 10276, 10275
 Herman Andrzej 7978
 Herman Franciszek Kwiryn 6287a
 Herman Gracjana 3379, 5662
 Herman Kacper 2545
 Herman Radosław 2199, 5312, 5313, 6927, 6957
 Hermann von Malottki Otto Rudolf 10207
 Hermanowski Marcin 3955
 Hermansdorfer Mariusz 6288
 Hermańczyk Oskar 6028
 Hermes Bernard 2282
 Hernik Anna 4407; red. 4407
 Herod Mieczysław 9742
 Herod Wielki, król Judei 2567
 Herody po bojszowsku 2365
 Herold Józef, red. 4927
 Herold Jürgen 2022
 Herrmann Carl Adalbert 4100
 Herrmann Teofil 6289
 Herrmann Zacharias 1472
 Hertel Georg 2599
 Hertz Paweł 6290, 10243
 Hertz Zofia 5924
 Heruday-Kiełczewska Magdalena 908, 943, 10933
 Herudziński Bolesław 8732
 Herulowie 2508
 Herzberg Karol 8904
 Herzl Teodor 3787
 Herzog Franciszek 6046
 Herzog Józef 6046
 Herzog Stanisław 6046
 Herzog Stefan 6046
 Heska-Kwaśniewicz Krystyna 3752, 6317, 6984
 Hess-Remuszko Mirella, red. 818
 Hesse Benedykt 7313
 Hesse Christian 3624
 Heś Robert 7096
 Hetmanowi i rycerstwu polskiemu w hołdzie 1839
 Hetmańczyk Janusz 8462
 Hetmańska Nina, red. 9035
 Hetmańska Wiktoria 3104
 Hetnar-Michaldo Adelina 806
 Heumann Stanisław 5421
 Heussner Karl-Uwe 7295
 Hewak Krzysztof 1395
 Heweliusz Jan 5656, 7727
 Heyde Jürgen 3138, 7389
 Heydel Magda 3715
 Hibner Jan 6291
 Hibszer Adam 351, 352
 Hickiewicz Jerzy 9606
 Hierofanie, wierzenia, obrzędy 7390
 Hieronimowo, pow. białostocki 2263
Higiena Ciała i Sport 3660
 Hilchen Henryk 5524
 Hildebrandt-Radke Iwona 7360, 7379
 Hill George Francis 1381
 Hiller Karol 3911
 Himalaje 6659
 Hinc Alina 8582
 Hinsch Werner 1161
 Hintz Marcin 4760; wyd. 3045
 Hipokrates 2546, 2586
 Hirsch Maurice 3169
 Hirsch Michał 7769
 Hirsch Robert, red. 1932
 Hirszenberg Samuel 4314
 Hirszfild Hanna 3231
 Hirszfild Ludwik 3231, 6292
 Historia. Konspekty lekcji 815
Historia – Archiwa – Gdańsk 165
 Historia badań mikrobiologicznych w Puławach 3233
 Historia Biblioteki Jagiellońskiej 1070
 Historia dnia codziennego jako przedmiot badań naukowych 694
 Historia, duszpasterstwo, wychowanie 5422
 Historia harcerstwa w SP nr I im. Marynarki Wojennej RP 3393
 Historia i polityka w ujęciu filozoficznym 641
 Historia i walory turystyczne Łagowa 7047
 Historia i wiedza o społeczeństwie 847
 Historia jednej fotografii 2366
 Historia języka, dialektologia i onomastyka 3683
 Historia, klimat, przyroda 2177
 Historia komisji tematycznych Polskiego Towarzystwa Geograficznego 351
 Historia kościoła św. Oswalda w Płonkowie 5423
 Historia Liceum Ogólnokształcącego nr III im. J. Słowackiego w Otwocuku 11040
 Historia Lublina w liczbach 2455
 Historia, masa, popkultura 3753
 Historia medycyny 3234
 Historia naturalna jednego instytutu 327
 Historia oddziałów terenowych i tematycznych PTG 352
 Historia Oddziału Toruńskiego PTG 353
 Historia Otwartego Międzynarodowego Konkursu na Rysunek Satyryczny 4008
 Historia Polski w liczbach 2456
 Historia Polski w tuchowskich witrażach zamknięta 4009
 Historia Pomorza 7119
 Historia reformacji. Scenariusze lekcji 816
 Historia Romów i Sinti w obozie pracy i zagłady w Bełżcu 9980
 Historia Scepunii 7157
Historia Sclavorum Occidentis 166
 Historia Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej 385
 Historia Szkoły Medycznej w Przemysłu 3394
 Historia Szkoły Rolniczej w Żłobiznie 3395
 Historia szkoły w fotografii 1677
 Historia sztuki na co dzień 4010
 Historia to nie dziwka 695
 Historia w przestrzeni publicznej 894
 Historia w wersji popularnej 895
 Historia – Wiara – Nauka 2635
 Historia Wojskowego Koła Łowickiego nr 326 „Łoś” w Gdyni 4759
 Historie gdańskich dzielnic 6942
 Historie (z) lasu 4760
 History of pathology 3235
 History of the Jews of Krakow 1447
 Historyczne gry dydaktyczne 817
Historyka 167
 Hiszpania 1878, 2471, 2499, 2546, 2564, 2567, 2779, 2792, 2841, 2854, 2875, 2881, 2886, 2968, 3075, 3797, 5090, 5144, 5161, 5298, 5671, 8003, 8029, 9780, 10933, 11079; kolonie 2792
 Hitchens William J., przedm. 7573; tł. 7573; wyd. 7573
 Hitler Adolf 2557, 2893, 2912, 6163, 9914, 9978, 10133
 Hładyszuk Serhii zob. Gładziśuk Sergij
 Hławaty Stanisław 3373
 Hlebionek Marcin 907, 942, 2100, 2101, 7421, 7497, 7498; przedm. 2102; red. 2101, 2106; wyd. 2104
 Hlond August 976, 5924, 6293, 8773, 8982, 9295, 10235, 10881
 Hładkiewicz Wiesław 5924
 Hłasko Marek 10664, 10782
 Hmal’nicki Mikalaj Mikalaevič 3197
 Hmel’nic’kij Bogdan zob. Chmielnicki Bohdan
 Hmieiewicz Marzena, fot. 7781
 Hnatyszyn Piotr 7225
 Hniedziejewicz Magdalena 5778
 Hnitesa, szczyt w Górach Czerwonych 2242
 Ho Chi Minh 2965
 Hobot-Marcinek Joanna 10465
 Hochberg Michael von 7072

- Hochberg von Pless Mary-Theresia Olivia 1518
- Hochbergowie, ród 4876, 4948
- Hochland* 5553
- Hochleitner Janusz 896, 4967, 5042, 5225, 5630, 7059, 8653, 10955; przedm. 7059; red. 7059
- Hochman Nicolás 3865
- Hochuli Marianne 10933
- Hock Beata 790
- Hoczyk Julia 4405
- Hodge Nick, tl. 9856
- Hodorowicz Andrzej 9981
- Hodorowicz Maciej 3397
- Hodorowicz Stanisław Andrzej 3396, 3397, 6791, 9981
- Hodys Włodzimierz 10759
- Hodzin Sárgej Mikalaewič 8018
- Hofbauer Klemens Maria zob. Klemens Maria Hofbauer, św.
- Hoff Jadwiga, rec. 8517
- Hoff Krzysztof 1174
- Hoffman Jakub 8584, 8674
- Hoffman Jerzy 4393
- Hoffman Karol Boromeusz 8141
- Hoffman-Jędruch Ewa 8943
- Hoffmann Georg 6985
- Hoffmann Mirosław, przedm. 2281; red. 2281
- Hoffmann-Piotrowska Ewa 3813
- Hoffmanowa Klementyna z Tańskich 3858
- Hofman Iwona 3965; red. 10991
- Hofman Marian, wyd. 7638
- Hofman Władysław 4929, 8983
- Hofmokl Jan, przedm. 11162; red. 11162
- Hofstetter Eva, oprac. 4068
- Hohenauer de Charlenz Emanuel 8155
- Hohenzollernowie 8018
- Hojczyk Tatiana 3277
- Hojka Bożena 3896
- Hojka Piotr 7217
- Hojka Zbigniew 3236, 9225, 9295
- Hola Aleksandra 1456; red. 1456
- Holandia zob. Niderlandy
- Holberg Ludvig 2570
- Holc Jerzy 1468
- Hollister, Stany Zjednoczone Ameryki 2985
- Hollywood zob. Los Angeles
- Holmgren Beth 3184
- Holocaust and Polish-Jewish relations 9982
- Holtze Richard 6985
- Holzer-Zelażewska Dorota 2462
- Hołodok Stanisław 5530
- Hołówko Tadeusz 8156
- Hołub Barbara 488
- Hołub Jacek Marian 3169, 9226
- Hołubcka-Zielnica Aleksandra, wyd. 3042
- Hołuj Dominika 7000
- Hołuj Tadeusz 3735
- Hołyński Piotr 9743
- Holysz Jan 6294
- Homa Anna 10555
- Homann Georg Gotthilf Jacob 3263
- Hombek Danuta 7770, 7771
- „Homer” czyli „R-2” 10277
- Homicki Bogusław 3398; oprac. 3512
- Homo religiosus 5424
- Homola-Skapska Irena 6651
- Homza Martin 7157; przedm. 7157
- Honey Michael 3175
- Hongkong, Chiny 1613, 3033
- Honheiser Henryk 6295
- Honiek Stefan 6296
- Honka Norbert 1878, 2932
- Honorat Koźmiński, bł. 1553
- Honoratki 8147
- Honorowi obywatele Białegostoku 5779
- Hoover Robert 9687
- Hope Ewa 11041
- Hopfinger Maryla, przedm. 5688; red. 5688
- Hoppe Paweł 5472
- Hoppen Jerzy 1548
- Horabik Jan 6297
- Horabik Władysław 6297
- Horčička Václav 8747
- Hordecki Bartosz 2509, 2784, 6842
- Hordejuk Sławomir 3164, 7115; red. 7115
- Horeczy Anna 2722
- Hormuth Dennis 696
- Hornsund, Norwegia 10370
- Horoeh Emil, red. 230
- Horodecki Bartosz 3954; red. 6842
- Horodło, pow. hrubieszowski; gmina 4996
- Horodnica, Ukraina 9791
- Horodniki, Białoruś 4062
- Horodyński Dominik 9647
- Horodziec, Ukraina 8230
- Horolets Anna 3184
- Horostryta, pow. włodawski 1953
- Horowica, Ukraina 6888
- Horvath Peter, tl. 8870
- Horváthová Eva 2302
- Horwath Leszek 6298
- Horyniec-Zdrój, pow. lubaczowski 6960
- Horyń Ewa 3684, 3685, 3706; red. 3712, 3713
- Horyń Wojciech 5248
- Horzela Dobrosława 716, 4011, 4021
- Hosenfeld Wilm 9864
- Höss Rudolf 10022
- House of Vasa 7565
- Hovsepyan Alwina, tl. 6125
- How did Cracow welcome the Archduchess? 7569
- Howaniec Henryk Teofil 6299
- Howorus-Czajka Magdalena 4012, 5659
- Hraban Maur 3494
- Hrabia Stanisław, red. 1044
- Hrechorów Mieczysław Zbigniew 4590
- Hreha Rastislav 2282
- Hrestianin* 5519
- Hroszowa z Gandersheim zob. Rozwita z Gandersheim
- Hrubesz Alojzy 7215
- Hrubieszów, woj. lubelskie 2304, 5485, 5646, 8712, 8713, 9311; powiat 8923; region 5646
- Hruša Aliaksandr 2036
- Hrycaj-Małańczuk Ewelina 3275; red. 3275
- Hryciowie, rodzina 9955
- Hryciuk Grzegorz 3112, 6841; rec. 10441
- Hrycuniak Michał zob. Sawa (Michał Hrycuniak), abp
- Hrynicky Wojciech M. 4981; przedm. 4981; red. 4981
- Hryniewicz Bohdan 9744
- Hryniewicz Iwo 7772
- Hryniewicz Karol 3813; przedm. 3813; red. 3813
- Hryniewicz Wacław 5192
- Hryniewiecka Anna 6166
- Hryniewiecki Bronisław 5783
- Hryniewiecki Jerzy 5783
- Hryniewicz Józef 4906
- Hryniewicz Leon 5208
- Hryszan Katarzyna, red. 3556
- Hryszko Barbara 2785, 4013
- Hryszko Rafał 2555, 7504; red. 2555
- Huarmey, Peru 1584
- Hubac Franciszek 1678
- Hubac Łukasz Józef 1595
- Hube Romuald 4985
- Huber Steffen 7650
- Hubert Witold 2506, 8105, 8105
- Hubicki Stefan 6300
- Hubinek, pow. tomaszowski, woj. lubelskie; parafia 7737
- Hubka Maciej 7182, 8732
- Hübner Mateusz 589, 8674; rec. 6380, 7013
- Hübner Milena, rec. 4061
- Hübner Piotr 9227
- Hübner Wojciech Marek 2507
- Hućał Michał 5387; wyd. 3045
- Hučko Tomáš 2990
- Hudzková Jadwiga 2990, 10894
- Huculszczyzna, Huculi 1679, 1828, 4228, 8433, 9286, 9515, 9649
- Huculszczyzna na dawnej pocztowce 1679
- Hucz-Cięzka Agnieszka 5084
- Huczek Monika 1118
- Hudek Wiesław 604, 7006
- Hudzik Elżbieta 4014
- Hudzik Paweł 1407, 10556
- Huelle Maria 6301
- Huelle Paweł 3799, 10408
- Huener Jonathan 10050
- Hufeland Christoph Wilhelm 2835

- Hugon Herman 7760
 Huk Bogdan, red. 10379
 Hul Olha 7970
 Hulanicki Barbara 5923
 Hulewicz Jerzy 1411
 Hulewicz Witold 5634
 Hulka-Laskowski Paweł 5387
 Hułas Maciej 2444
 Humań, Ukraina 5312; powiat 748
 Humboldt Alexander von 8414
 Hummel Piotr, rec. 2217
 Humpola Jan 5719
 Hundert Zbigniew 5954, 7665, 7773, 7774
 Hunka Ján 2302
 Hupałowski Roman Hubert 4761
 Hupka Jan 6302
 Hurnikowa Elżbieta 3754, 3755, 6249
 Hürter Johannes, red. 2464
 Hurwic Józef 564
 Hurysz Mateusz 6790
 Hus Jan 2509, 3262
 Husak Bogumiła, red. 3623
 Husar Bożena 4948
 Husar Wioletta 2875
 Huss-Nowosielska Ewa 11042
 Hussowski Mikołaj 3075
 Husynne, pow. chełmski 7566
 Husynne w 1716 r. 7566
 Hut Paweł 11043
 Huta Józefów, pow. kraśnicki 6961
 Huta Józefów. Stąd nasz ród 6961
 Huta Pieniacka, Ukraina 5194
 Hutter Tomasz 8042
 Hvil'ovij Mikola 2958
 Hycowska Agnieszka 1293
 Hydzik Jerzy 5097
 Hylzen Józef Jerzy 8013
 Hylzenowie, rodzina 8087, 8088
 Hypomnemata byzantina 2508
 Hyrchała Anna 2303, 2304
 Hyszko Maciej 2112
 Hytrek-Hryciuk Joanna 3084
- Iberia, starożytna kraina we wschodniej Gruzji 2485
 Iberyjski Półwysep 2760
 Ibrahim Ibn Jakub 2471
 Ibsen Henryk 3735
 Iciek Jan 6671
 Ickowicz, rodzina 8013
 Ida, siostra 5437
 Idaszewski Leon 8157
 Ideał i antyideał kobiety w literaturze 2636
 Idee reformacji w tradycji społeczno-politycznej 2509
 Idzi z Saint-Gilles, św. 5528
 Idziemy w bój życia 3399
 Idzik-Ropa Marta, red. 3666
 Idzikowska Magdalena 8821
 Idzikowska-Czubaj Anna 10557, 10894
- Idzikowski Tomasz 5270
 Iger Tadeusz 1273
 Ignaciuk Stanisław 1648
 Ignacy Daszyński 6176
 Ignaczak Jagoda 4369
 Ignaczak Paweł 10759
 Ignas Katarzyna 1516, 2358, 2413
 Ignasiak Agnieszka 11033
 Ignasiak Joanna, oprac. 3617
 Ignatowicz Krzysztof 2561
 Ignatowicz Robert 3221
 Ignatük Bogdan 9607
 Ihnatowicz Ewa 3756
 Ihnatowicz Mateusz 10558, 10559
 Ijäs Miia 7775, 7776
 Ikony. Najpiękniejsze ikony w zbiorach polskich 1680
Ilcusiana 168
 Ilczuk Tadeusz 6303
 Ilesič Fran 2989
 Ilgner Artur 3824
 Ilić Dane 2881
 Iliria 2850
 Ilich Peter, red. 2143
 Ilkosz Barbara 1597; przedm. 1597; red. 1597; tł. 4309
 Ilkosz Jerzy 4177
 Illg Jerzy 3715
 Ilnicka Maria 8793
 Ilnik, Ukraina 5581
 Iłski Jarosław 1185
 Iłski Kazimierz 2485
 Iłuk Łukasz 9983
 Il'ušin Igor Ivanovič 5194
Ilustrowana Republika 9383
Ilustrowany Kurier Codzienny 8258
 Iława, woj. warmińsko-mazurskie 6962
 Iłakowiczówna Kazimiera 3720, 3875
 Iłow-Osada, pow. dziadowski 6963; region 6963
 Iłów, pow. sochaczewski 8353
 Iłża, pow. radomski 4859, 6236, 9965
 Imaging Poland 1613
 Imago – vox demonstrans 4015
 Imańska Iwona 3880, 7777
 Imber Samuel Jakub 3831
 Imbramowice, pow. olkuski 516
 Imielno, woj. świętokrzyskie; region 8289
 Imperium Osmańskie 2474, 2541
Impuls 10479
 Imre Zoltán, przedm. 9487; red. 9487
In Gremium 169
 In memoriam 5780
 In memoriam... Pamięci profesorów Uniwersytetu Przyrodniczego 5781
 In memoriam Richard Pipes 2610
 Indianie Pueblo 2567
- Indie 2471, 2564, 2873, 2915, 2953, 5616, 8139, 9818, 10999
 Indrasczyk Arkadiusz 1320, 6697, 10560
 Infanty 2247, 2305, 3197, 7350, 7626, 7866, 7886, 8013, 8061, 8087; Polskie 8764
 Informacje na temat Stanisława Kota 9745
 Informator o zasobie Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie 1008
 Ingarden Roman 5878, 8966, 10278
 Ingres do katedry sandomierskiej biskupa Mariana Ryxa 8158
 Innocenty X, papież 7571
 Inny świat 10279
 Inoue Koichi 3277
 Inowrocław, woj. kujawsko-pomorskie 7435, 9590, 9878, 10775
 Insadowski Henryk 4971
 Inskrypcje ementarza ewangelickiego w Smiglu 2023
 Inskrypcje na pieczęciach 2101
 Inspiracje i funkcje sztuki pradziejowej i wczesnośredniowiecznej 4016
 Instrukcja organizacyjna PPR 9746
 Instrukcja sporządzania skorowidzów w archiwach akt dawnych 8159
 Instytucje totalne i ich ślad w pamięci 1891
 Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu 343
 Instytut Pedagogiki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim 3400
 Insurekcja kościuszkowska 1681
 Intelktualia Myśliwskie 4761
 Inteligencja polska w świetle 3189
 Intellectuals and world war I. 2786
 Inter Regnum et Ducatum 3075
 International Conference of Mining 1141
 Internowani i uwięzieni w stanie wojennym 10561
 Inwencja i inspiracja w kulturze wczesnonowoczesnej 7778
 Inwentarz Archiwum Diecezji Łuckiej 3046
 Inwentarz bernardyńskiego klasztoru i kościoła w Kazimierzu Biskupim 8160
 Inwentarz przedmiotów wywiezionych z Warszawy 7567
 Inwentarz rękopisów Archiwum Kapituły Kolegiackiej i Katedralnej w Sandomierzu 995
 Inwentarz rękopisów do połowy XVI wieku w zbiorach Biblioteki Narodowej 1110
 Inwentarz rzymskokatolickiego kościoła parafialnego w Kobryniu 8984, 8985

- Inwentarze dóbr ziemskich z XVII–XVIII wieku 7568
- Inwentarze kolejowe z lat 1914–1919/1920. 8161
- Iorga Nicolas 873/
- Irak 2903, 2907, 2962, 3001, 9734, 9741, 10231
- Iran 2485, 2508, 2585, 2634, 2673, 4268, 7488, 8466, 9741, 9773, 9809, 9816, 9818, 9957, 10178, 10181
- Irek Krzysztof, oprac. 6471
- Irena Lekapena, caryca Bułgarii 2713
- Irena z Trapezuntu, cesarzowa 2555
- Irkuck, Rosja 5437, 6611
- Irlandia 2348, 2485, 2511, 2760, 3197, 5083, 5642, 10933
- Irządze, pow. zawierciański 6445
- Irzykowski Karol 9052
- Isakowicz-Zaleski Tadeusz 5059, 5425
- Isenbüttel, Niemcy 9793
- Iskierka Tomasz 4762
- Iskra Janusz 2510
- Iskrzynia, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 4945
- Islandia 2559, 7422
- Isserlein Izrael 806
- Istebna, pow. cieszyński 6662, 9299
- Iszkiewicz Lasio Władysław 3126
- Iszkowski Jerzy, pseud. Kord 5782, 8986, 9747, 9748
- Iszkowski Waclaw 5782; oprac. 8986, 9747, 9748
- Iubilaeum Warmiae et Bibliothecae 3897
- Ivano-Frankivs'k, Ukraina 3177, 3735, 8105, 9546, 9606, 9607, 10905; region 9546, 9606, 9607
- Ivanočko Ůhiana 4268
- Ivanou Igar 5635
- Ivanov Nikolaj 615
- Ivanova Galina 5161
- Ivanova Vol'ga Sargeuina 1024
- Iwan Agnieszka 7779
- Iwan Dariusz 8386; red. 8265; wyd. 8138
- Iwanczewska Łucja 4464
- Iwaneczko Dariusz 6545; red. 119
- Iwanek Anna 4320
- Iwangorod zob. Dęblin
- Iwanicki Juliusz 5119
- Iwanicki Piotr 2281
- Iwaniec Małgorzata 3401
- Iwaniszewska Cecylia 625, 6054
- Iwaniuk Sławomir 946, 10562
- Iwanow Mikołaj 3084
- Iwańczak Wojciech 748, 2555, 2742, 3103, 3106, 4869, 4955, 5864; przedm. 4869, 4876
- Iwańska Małgorzata 3093
- Iwańska Marzena 8463
- Iwańska-Cieślak Bernadeta 3880; red. 3886
- Iwański Krzysztof 6889; red. 6889
- Iwański Mateusz 2287
- Iwasiów Sławomir 3785
- Iwasiów Tomasz, red. 7225
- Iwaszkiewicz Janusz 8464
- Iwaszkiewicz Jarosław 3735, 3797, 3824, 5153, 10280, 10281, 10782, 10911
- Iwaszkiewicz Maria 5783
- Iwaszkiewicz Michał 6304
- Iwaszkiewicz Witold 1208, 6841
- Iwicki Zygmunt 6943
- Iwieniec, Białoruś 9725
- Iwierzyce, pow. ropczycko-sędzi-szowski; gmina 6964
- Iwin-Kot Emilia 1274
- Iwkowa, pow. brzeski, woj. małopolskie 5466
- Iwonicz-Zdrój, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 6965, 7912, 8202, 8460
- Izbica Kujawska, pow. włocławski 8396
- Izdebska Agnieszka 3834
- Izdebski Adam 2723
- Izdebski Edward 8465
- Izdebski Hubert 5036
- Izdebski Jan 3294
- Izdebski Jerzy 5386, 7064
- Izdebski Krzysztof 5019
- Izerskie Góry 2434, 2435, 4512, 4936, 7358
- Izokrates, mówca grecki 2636
- Izrael 806, 2282, 2318, 2555, 2567, 2630, 2661, 2891, 2895, 2903, 2976, 2986, 3062, 3138, 3167, 3197, 5740, 9724, 9879, 10697, 10796, 10907
- Izrael Jankiel 8684
- Izraelita 8631
- Iżycka-Świeszewska Ewa 466
- Iżykowska Małgorzata, red. 7547
- Iżykowski Karol 3909
- J. J. 10282
- Jablonskaja Ivona 1942
- Jablecki Zygmunt 4763
- Jabłka zaś ziemne 4764
- Jablonka Jakub 4483
- Jablonko Olga 3237
- Jablonkówna Leonia 9060
- Jabłonna, pow. legionowski 944, 6966, 8472
- Jabłonowo Pomorskie, pow. brodnicki 5311, 6967, 6968; region 6967
- Jabłonowska Anna z Sapiehów 7664, 7993
- Jabłonowski Aleksander 697
- Jabłonowski Marek, red. 10949; wyd. 10971, 10979
- Jabłonowski Stanisław 2038
- Jabłoń, pow. parczewski 5660; gmina 5660, 6969; region 5660
- Jabłończ Wielki, pow. bytowski 2257
- Jabłońska Anna 1892, 5647
- Jabłońska Elżbieta 1943, 5035
- Jabłońska Helena z Seifertów 8162
- Jabłońska Izabela 1114; współpr. 1112
- Jabłońska Izabela M. 7099
- Jabłońska Maria, red. 3295
- Jabłońska Marlena 907, 942; rec. 1740
- Jabłońska-Stefanowicz Ewa 894, 3898
- Jabłoński Arkadiusz 2444
- Jabłoński Artur 11044
- Jabłoński Krystian 2567, 9590; red. 2567
- Jabłoński Marcin 7246; oprac. 7246
- Jabłoński Mariusz 5085, 7809, 8552; red. 5085, 5878, 7809, 8552
- Jabłoński Mateusz 1141
- Jabłoński Witold 3823
- Jabłoński Zachariasz Szczepan 6305
- Jacek Miler (1964–2018) 6511
- Jach Anna 2561
- Jachimczuk Regina 1803
- Jachimecki Zdzisław 3930
- Jachimiak Anna, tl. 5625
- Jachimowska Maria Felicja 6306
- Jachimowski Bronisław Aleksander 6307
- Jachna Artur 5085, 7809
- Jachowicz Stanisław 3588
- Jachowski Jan 6308
- Jachymek Karol 4415
- Jackiewicz Danuta 1740
- Jackiewicz Władysław 5656
- Jackiewicz-Garniec Małgorzata 5181
- Jackiewicz-Król Danuta 1618
- Jackowska Anna Maria 10563, 10739
- Jackowska Krystyna 1057
- Jackowski Antoni 351, 354; red. 5753
- Jackowski Ignacy 8742
- Jackowski Jacek P. 1537; red. 2400
- Jackowski Jan Maria 6253
- Jackowski Jerzy 5324
- Jackowski Mieczysław 4719
- Jackson David J. 3184
- Jacobson Krzysztof, red. 1352
- Jacobson-Cielecka Agnieszka 4303
- Jacusiński Waclaw 2535
- Jacusiński Zbigniew, wyd. 3057
- Jaczewski Andrzej 3392, 3402
- Jaczewski Franciszek 8838
- Jaczewski Kazimierz 6309
- Jaczyński Michał 2933
- Jaczyński Stanisław 10080
- Jaćwiegowie (Jaćwingowie) 2281
- Jadach Jan, red. 70
- Jadczak Maria 3403
- Jadczyk Karol 6489, 6759
- Jadwiga Jagiellonka, księżna bawarska 7333
- Jadwiga Łokietkowa, królowa 7364
- Jadwiga Śląska, św. 4990, 5590, 7304

- Jaeger Marek 6018, 10564; przedm. 6018; red. 6018
 Jaekel Adolph Theodor 4124
 Jäger Hugo 3170
 Jagiellak Anna 1944
 Jagiellonowie i ich świat 3076
 Jagiellonowie 3075, 3076, 3077, 3082, 3756, 4094, 4101, 4109, 4876, 5360, 7096, 7376, 7382, 7442, 7459, 7474
 Jagielska Daria 2988
 Jagielska Dominika 9228, 10565; wyd. 8997
 Jagielska Elżbieta, red. 1617
 Jagielska Irena 1161
 Jagielski Sebastian 4389
 Jagieła Przemysław 9984, 10080
 Jagielka Jan, red. 11023
 Jagiełło Bronisław 5424
 Jagiełło Daria 4305, 4840
 Jagiełło Jarosław 3304; red. 3304
 Jagiełło Zdzisław 698
 Jagiełło Zygmunt 5426
 Jagiełłowicz Olga z Banasiów 5993
 Jagielowicz Stanisław 5993
 Jagła Damian 5228
 Jaglarz Monika 8414
 Jaglice, pow. wałecki 6877
 Jagło Paweł 4254, 5784
 Jagłowski Mieczysław 2554, 2934
 Jagniątków zob. Jelenia Góra
 Jagoda Leonard 9985
 Jagodyński Stanisław Serafin 4431
 Jagodzińska Anna 9986
 Jagodzińska Katarzyna 1142
 Jagodziński Marek 5528; przedm. 5528; red. 5528
 Jagodziński Zdzisław Konstanty 5924
 Jaguś Patryk 2787
 Jahn Christoph 2281
 Jahnke Ida 8466
 Jahołkowska Alina 6549
 Jaimes Arturo 2282
 Jajeśniak-Quast Dagmara 790
 Jajko Krzysztof 4362
 Jak było naprawdę? Niemieckie obrazy 9987
 Jak dorobić się skrzydeł? 3403
 Jak Kraków witał arcyksiężniczkę? 7569
 Jak powstała gmina Legionowo 8987
 Jak rodzi się zło 9988
 Jak wydawać teksty dawne 2004
 Jakacka Izaura 3984
 Jakelski Lisa 10566
 Jakim-Morawska Anna 7139, 7178
 Jakimińska Grażyna 4980, 7039
 Jakimowicz Julian 6310
 Jakimowicz Kamil 7034, 7040
 Jakimowicz Marcelina 7089; red. 7089
 Jakimyszyn-Gadocha Anna 806, 3169, 8300
 Jakman Alan 6977
 Jakobstadt zob. Jėkabpils
 Jakosz-Chojnacka Zdzisława 1468
 Jakowska Krystyna 6054, 10408
 Jakóbczak Agata 4765
 Jakóbczyk-Gola Aleksandra 3839, 7780
 Jaksiewicz Joanna 3297
 Jaktorowo, pow. chodzieski 6308
 Jaktorowska Puszcza 4747
 Jakub I (VI) Stuart, król Anglii 2600
 Jakub Edward Stuart, pretendent do tronu brytyjskiego 8010
 Jakub Frank 7705
 Jakub Starszy, św. 4025
 Jakub Większy, św. 2751, 5381
 Jakub z Composteli zob. Jakub Większy, św.
 Jakub z Kurdwanowa 5364
 Jakub z Marchii, św. 7383
 Jakub ze Sienna 5592
 Jakubas Edward 2367
 Jakubas Wioleta 1125
 Jakubczak Aleksandra 8467
 Jakubczak Ireneusz 1065
 Jakubczak Michał 2302, 2303
 Jakubczak Sławomir, red. 7141
 Jakubczyk Ireneusz 2258, 2305; oprac. 7258
 Jakubczyk Michał 2287
 Jakubczyk-Słęczka Sylwia 3169
 Jakubek-Rackowska Monika 4305, 7443; współpr. 1104, 4305
 Jakubiak Krzysztof 3404, 3652, 3660; przedm. 3652; red. 3652
 Jakubiak Marek 9229
 Jakubiec Paweł, red. 5915
 Jakubik Grzegorz 1193, 9230
 Jakubik Michał 3068
 Jakubik Zbigniew 4766
 Jakuboszczak Agnieszka 2348, 5638, 8018; oprac. 873; red. 5638
 Jakubowice Murowane, pow. lubelski 7034
 Jakubowice Murowane, Trześniów, Piszczyn, Rudnik 7034
 Jakobowicz Emil 6965
 Jakobowicz Mariola 3686
 Jakobowiczowie, rodzina 6965
 Jakobowska Alicja 4228
 Jakobowska Anna, pseud. Paulinka 9749
 Jakobowska Bogna 4184, 4305
 Jakobowska Danuta 5785, 5786
 Jakobowska Jolanta 1682
 Jakobowska Urszula, red. 3072
 Jakobowska Wanda 4415
 Jakobowska-Rapkiewicz Anna, red. 10688
 Jakubowski Andrzej 2455, 7036
 Jakubowski Antoni Władysław 4767
 Jakubowski Bartosz 9231
 Jakubowski Edward 6311
 Jakubowski Filip A. 2471
 Jakubowski Grzegorz 759
 Jakubowski Ireneusz 4971
 Jakubowski Jan 10698
 Jakubowski Jan Toporeczyk 3106
 Jakubowski Kazimierz 8988
 Jakubowski Łukasz 7142
 Jakubowski Olgiard 5642
 Jakubowski Piotr 4489, 9471
 Jakubowski Tadeusz Hubert 7123
 Jakubowski Wojciech 4984, 5310
 Jakubów Jerzy 2368
 Jakubów Marek 5553
 Jakucja 5928
 Jakus-Borkowa Ewa 6131
 Jakusik Regina 9750
 Jałochowska Ewa 5787
 Jałosińska Felicia 5081; red. 1685, 1759
 Jałoszyński Ryszard 6164; red. 5850
 Jałowicki Bohdan 5689
 Jałowicki Michał, red. 8163
 Jałowicki Mieczysław 8163
 Jałowy Bolesław Roman 5059
 Jałowska, pow. sokólski 3075
 Jałta, Ukraina 2924, 10099; konferencja 5666, 10176
 Jaminy, pow. augustowski 9699
 Jamka Małgorzata 3238
 Jankowski Marcin 7781
 Jamroz Robert 10955
 Jamrozek-Sowa Anna 6772
 Jamrozik Katarzyna 9232; rec. 72
 Jamrozek Wiesław 3405, 3494; red. 138
 Jamróz Adam 5034
 Jamróz Maria Elektra 5467
 Jamski Piotr Jacek 1614, 1764, 2491, 9233; oprac. 4022; współpr. 7547
 Jamsons Ritvars 5161
 Jan, św. 7650
 Jan XXIII, papież i św. 2972
 Jan I Olbracht 4476, 7442
 Jan II Kazimierz Waza 792, 1823, 7839, 7883, 7886, 7976
 Jan II Zygmunt Zápolya, antykról Węgier 2248
 Jan III Sobieski 1415, 1612, 2122, 2348, 2535, 2540, 2579, 4029, 4113, 5642, 5954, 7694, 7774, 7798, 7883, 7886, 7905, 7955, 7971, 8010, 8026
 Jan Duns Szkot, bł. 5561
 Jan Golka. Scenograf, malarz, poeta 1435
 Jan Jerzy Hohenzollern, książę kariniowski 3103
 Jan Kanty, św. 1836, 1857, 3846, 9290
 Jan Kapistran, św. 7299, 7383, 7422
 Jan Karcki. Photobiography 1683
 Jan Kupiec (1841–1909) śląski pisarz 6434
 Jan Luksemburski, król Czech 2742
 Jan od Krzyża, św. 2768
 Jan Paweł I, papież 2972
 Jan Paweł II (Karol Wojtyła), papież i św. 2552, 2570, 2873, 2923, 2972, 3112, 3651, 3727, 3765,

- 4116, 4497, 5144, 5188, 5335, 5373, 5424, 5521, 5524, 6312, 6313, 6313, 6314, 6503, 7146, 10245, 10433, 10506, 10525, 10528, 10599, 10642, 10671, 10706, 10842, 11085
- Jan Poloner 2751
- Jan Wojciech Balicki, bl. 6315
- Jan z Biecza 2002
- Jan z Bierawy i Zubrzy 748
- Jan z Dukli, św. 5615
- Jan z Głogowa 2547
- Jan z Kęt zob. Jan Kanty, św.
- Jan z Lublina 8100
- Janak Renata 2081
- Janák Vratislav 2282
- Janakowski Marcin 7782, 7806
- Janas Małgorzata 8468
- Janas Mieszko M. 8469
- Janas Zygmunt, oprac. 9702
- Janca-Brzozowska Róża 3406
- Janczak Bartosz 3515, 10080; rec. 10173
- Janczak Władysław 10558
- Janczewska Jadwiga z Szetkiewiczów 8253
- Janczewska Marta, przedm. 9678; red. 9678
- Janczewska-Sołomko Katarzyna 5788
- Janczewski Adam 2623
- Janczewski Edward 6036, 6037
- Janczewski Jarosław 2132
- Janczewski Tomasz 2623
- Jancyk Agnieszka 1448, 4109
- Jancyk Joanna 6671
- Jancykowski Kazimierz 1925
- Jancyńska Agata 2258
- Jancyński Mateusz 2258
- Janda Krystyna 10967, 10968
- Janda Zofia-Ligia 10082
- Jando Hubert 9989
- Jandowicz Marek 6316
- Janecki Waldemar, przedm. 5445
- Janeczek Janusz 3626
- Janeczek Maciej 4881
- Janeczek Magdalena 894
- Janeczek Michał 21, 3899
- Janeczek Stanisław 7783
- Janeczek Zdzisław, rec. 7556
- Jangrot, pow. olkuski 4346
- Jania-Szczehowiak Monika 4760, 9990; red. 4760; współpr. 8195
- Janiak Małgorzata 3909
- Janiak Radosław 2258, 7266
- Janiak Tomasz 7379; red. 4128
- Janiak Zenon 9751
- Janiak-Jasińska Agnieszka, rec. 8700
- Janica Jerzy 3098
- Janicka Anna 2546, 8470
- Janicka Danuta 4985, 4986; rec. 2840
- Janicka Elżbieta 5688; rec. 5124
- Janicka Iwona 3086, 8471, 8653
- Janicka Joanna, rec. 7223
- Janicka Jowita 7821
- Janicka Małgorzata 6317
- Janicka-Krzywda Urszula, red. 2381
- Janicka-Szysko Renata 3674
- Janicki Andrzej 1913
- Janicki Arkadiusz 1028
- Janicki Jan Józef 6318
- Janicki Kamil 5789, 9234, 9466
- Janicki Klemens 5709, 7833
- Janicki Marek A. 3076, 7528
- Janicki Paweł 5321
- Janicki Tadeusz 1174
- Janicki Wojciech 7036; przedm. 7036; red. 7036
- Janicki Zygmunt 6318
- Janiczakówna-Szykznsian Danuta 9752
- Janiecz, mieszczanin płoński 7525
- Janiga Bożena, red. 3301
- Janik Bogusław 9502
- Janik Czesław, przedm. 9453; red. 9453; wyd. 3047
- Janik Edward 10283
- Janik Gaweł 9235
- Janik Jan 6474
- Janik Maciej 748; przedm. 748; red. 748
- Janik Magdalena 10333; red. 1480, 3110, 4078
- Janik Michał 3106, 7221
- Janik Wojciech 4987
- Janik-Komar Joanna 3407, 3660
- Janikowski Paweł 1200; oprac. 6668
- Janikowski Zbislav 4768
- Janików, pow. opatowski 2142
- Janisławic, pow. skierniewicki 4325
- Janisz Joanna 7027
- Janisz Monika 4064
- Janiszewscy, rodzina 8814
- Janiszewska Aleksandra, oprac. 9869; przedm. 9869
- Janiszewska Ewa 1159
- Janiszewska Jagoda 6377
- Janiszewski Hevre 3651
- Janiszewski Leon 6319
- Janiszewski Paweł 2637
- Janiszewski Przemysław 5119
- Janiuk Małgorzata, red. 3596
- Jank Tomasz 4437, 5427, 6724
- Jankiewicz Adam 5036
- Jankiewicz Leszek 5059
- Jankiwski Hryhorij zob. Jankowski Grzegorz
- Janko Krystian 5428
- Janko z Czarnkowa 5235
- Jankosz Antoni 6149
- Jankowski Agata, tl. 10062
- Jankowiak Anna 2267
- Jankowiak Krzysztof 4542
- Jankowiak Lucyna Agnieszka 3650
- Jankowiak Mirosław 8472; rec. 7141, 11012
- Jankowiak Stanisław 7203, 10501, 10567, 10906
- Jankowska Agata 3115
- Jankowska Anna, red. 1773
- Jankowska Halina Maria 5809
- Jankowska Helena, tl. 7042
- Jankowska Jagoda 543, 544
- Jankowska Nina 1585
- Jankowska Teresa 6701
- Jankowska-Nagórka Anna 10568
- Jankowska-Prochot Izabela 2511
- Jankowski Aleksander 1805, 4101, 4201; red. 4201
- Jankowski Andrzej 1992
- Jankowski Artur, wyd. 7589
- Jankowski Bartosz 6320
- Jankowski Bogdan 5844
- Jankowski Bronisław 6321
- Jankowski Grzegorz 4854
- Jankowski Grzegorz, pseud. Łastwika 10412
- Jankowski Jacek 4407
- Jankowski Janusz 2281
- Jankowski Krzysztof 6499
- Jankowski Marian, pseud. Szarak 5844
- Jankowski Michał 2288
- Jankowski Przemysław 892
- Jankowski Rafał 907, 1009
- Jankowski Tomasz 5086
- Jankowski Zbigniew 1055
- Janocha Michał 4939, 6589
- Janosz Stanisław 5428
- Janoszek Ewa 4185; red. 133
- Janoszka Maria 7930
- Janota Dariusz 6665
- Janota Krzysztof 1806
- Janota Wojciech 1840
- Janota-Bzowski Tadeusz 10284
- Janowczyk Grzegorz 6510
- Janowice, pow. tarnowski 7278
- Janowiec Wielkopolski, pow. żniński 9288; okolice 9288
- Janowska Aleksandra 3706
- Janowska diecezja 5373, 8412
- Janowska Emilia, red. 10229
- Janowska Monika, współpr. 4137
- Janowski Aleksander 8989
- Janowski Andrzej 1297, 2258, 5249, 5250, 7188, 7321, 7390, 7499
- Janowski Maciej 1893, 5139, 8422; rec. 9692
- Janowski Mirosław 7708
- Janowski Ryszard 9236
- Janowski Włodzimierz, red. 10949; wyd. 10971, 10979
- Janów zob. Mysłowice
- Janów, pow. częstochowski 9985
- Janów Podlaski, pow. bialski 4119, 5406, 5433
- Janówek, pow. augustowski 2304
- Janta-Polczyński Leon 5709, 6322
- Jantar Anna 6323
- Jantos Małgorzata 5878
- Januchta Beata 894
- Januchta Henryk 6324

- Janus Katarzyna 2546, 3797, 5647, 7391
 Janusz I Starszy 7221
 Janusz II, książę mazowiecki 907, 2754
 Janusz III, książę mazowiecki 3055
 Janusz Edward 1684, 1684
 Janusz Grzegorz 3136
 Janusz Małgorzata 3408
 Janusz St. Pasierb. Współtwórca kultury i nauki Pomorza 6589
 Janusz z Płonek 3103
 Janusz ze Skępego i Kościelca 2742
 Januszajtis Andrzej 3239, 4186, 4769, 5656
 Januszek-Sieradzka Agnieszka 3076, 3103
 Januszewicz Andrzej 6782
 Januszewicz Włodzimierz 6782
 Januszevska Justyna 1064
 Januszevska-Jurkiewicz Joanna 5108, 5809, 7105, 7106, 9295
 Januszevska-Warych Maria 1841, 10569
 Januszewski Antoni 5228
 Januszewski Stanisław 8473
 Januszkiewicz Agnieszka 4127
 Januszkiewicz Barbara 3190
 Januszkiewicz Eustachy 8164, 8165
 Januszkiewicz Joanna 848
 Januszko-Szakiel Aneta 918
 Januszowski Jan 2032
 Jany Curt 7784
 Jańczuk Lech 4980
 Jański Bogdan 8673
 Japonia 708, 1492, 2533, 2536, 2553, 2882, 2883, 2960, 2961, 2988, 2992, 2994, 3030, 3037, 4389, 5161, 5229, 6514, 6515, 7789, 9373, 10932
 Jarczak Areta 5785
 Jarczak Łucja 9136
 Jarczyk-Biolik Astrid 6841
 Jarczykowa Mariola 5647; red. 8051
 Jarczyńska Jadwiga 6671
 Jarecka Urszula 11157; przedm. 11157; red. 11157
 Jarema Barbara 1597
 Jaremczak Paulina 3482
 Jaremczuk Edward Janusz, red. 1879
 Jaremek Agnieszka 2263
 Jaremków Monika 1118
 Jaremwicz Janusz 6673
 Jarguz Wiesława, oprac. 1671
 Jarkiewicz Katarzyna 5671
 Jarkowska-Natkaniec Alicja 9988, 9991; rec. 5691
 Jarmala Albinas 6898
 Jarmoch Edward 5429, 8412; red. 8412
 Jarmolińce, Ukraina 5623
 Jarmułowicz Hubert 10285
 Jarmuszcak Olga 3984
 Jarmuszkiewicz Anna 3169, 9237, 9238
 Jarmuż Sylwia 1514
 Jarnecki Michał 2935, 2936, 6744, 8474
 Jarno Jan 8166
 Jarno Witold 5857, 6927, 7182, 9239, 9240, 9241, 9648; przedm. 5857; red. 105, 5857
 Jarmuszkiewicz Prot 4869
 Jarocin, woj. wielkopolskie 6018, 8157, 8497, 9467; powiat 6018, 9467; region 9548
 Jarociński Stefan 6325
 Jarocki Jerzy 4406, 6326
 Jarodzki Paweł, il. 4041
 Jaromierz, pow. wolsztyński 6970
 Jaronec Paweł 9992
 Jaroń Józef 6327
 Jarońska Barbara 5515
 Jaros Irena 3683
 Jaros Tadeusz, oprac. 5133, 6610
 Jaros Violetta 3706, 3713; red. 3706
 Jarońska Małgorzata 9822; oprac. 9822; wyd. 9822
 Jaroński Dariusz 5087
 Jaroński Janusz 10570
 Jarosław, woj. podkarpackie 256, 960, 2175, 3169, 4040, 4522, 4899, 5055, 5552, 5790, 6374, 6972, 7845, 8587, 9226, 10116, 10454; powiat 1678, 3169, 3706, 6971, 8587, 10651; region 2175, 8566, 10116
 Jarosławski Janusz 5251
 Jarosławski słownik biograficzny 5790
 Jarosławskie. Drogi do Niepodległej 5088
 Jarosławskie przemiany 6971
 Jarosz Adriana 4568
 Jarosz Aleksandra 1920
 Jarosz Dariusz 2937, 10571, 10572, 10573, 10573, 10763; przedm. 10895; rec. 10607, 10913; red. 265
 Jarosz Józef 4680; tł. 1638; uzup. 7599; wyd. 7599
 Jarosz Karolina 4438
 Jarosz Krystyna 4967
 Jarosz Paweł, red. 7289
 Jaroszewski Zbigniew 5384
 Jaroszewiec, pow. olkuski 4675
 Jaroszyńska-Kirchmann Anna D. 3189, 3191
 Jaroś Mirosław 5923
 Jaroty, pow. olsztyński 10723
 Jarowiecki Jerzy 9993
 Jarska Natalia 10895; rec. 10541, 10863
 Jarski Adam 9242, 9243, 9244; red. 139
 Jarucka Anna, red. 619, 620
 Jaruga Adam Norbert 8475
 Jaruszewski Kazimierz 6462, 6630; rec. 5458
 Jaruzelska Monika 5123
 Jaruzelski Wojciech 10286
 Jaryczkova Mariola, red. 3946
 Jarymowicz Roman 9994
 Jarząbek Marcin 1894, 4931, 8582; rec. 8124, 8630
 Jarząbek Wanda 10784
 Jarząbek-Wasył Dorota, wyd. 7595
 Jarzec Agnieszka 2305
 Jarzembowski Kazimierz 9995
 Jarzewiec Jarosław 4015; red. 4010
 Jarzębiak-Kołodziejczyk Joanna 7785
 Jarzębińska Aneta 3429
 Jarzębska Emilia 1992
 Jarzębski Jerzy 3821
 Jarzęcki Krzysztof 2638, 5423; red. 5423
 Jasanoff Maya 3757
 Jasch Hans-Christian 1158
 Jasiak Ksawery 3084, 10501, 10575; red. 3084
 Jasicka Aleksandra, red. 3322
 Jasiczak Józef 4274
 Jasiocki Wojciech 4274
 Jasiak Grażyna, red. 4233
 Jasielska Anna 10905
 Jasielski Roman 10905
 Jasionica Paweł 695, 695, 3077, 3078, 3079, 6328
 Jasiński Bruno 3759, 3786, 9585
 Jasiowicz Krzysztof 699, 2938, 5089, 9996, 9997
 Jasik Grzegorz, red. 3321
 Jasińska Anna 4017
 Jasińska Ewa 11045
 Jasińska Izabela 1496
 Jasińska Zofia 4370
 Jasiński Grzegorz 3112, 9606, 9905; przedm. 8196; tł. 8196; wyd. 8196
 Jasiński Jakub 6329
 Jasiński Janusz 4439, 6226, 6475
 Jasiński Jerzy 4440
 Jasiński Kazimierz 5864
 Jasiński Krzysztof 1772
 Jasiński Leszek Jerzy 2939
 Jasiński Łukasz 10576
 Jasiński Mieczysław 6997
 Jasiński Paweł 3173
 Jasiński Stanisław 4770
 Jasiński Stanisław (pilot) 9409
 Jasiński Tadeusz 1868
 Jasiński Tomasz 71, 3075, 3758, 4440, 4441, 7392, 7496; red. 117
 Jasiński Zenon 3212, 4853; red. 4853, 5841
 Jasionek Olga 1451
 Jasionowska Halina 4512
 Jasionówka, pow. moniecki 1975
 Jasiuk Ireneusz 9245
 Jaska Ewa 11046
 Jaskanis Agnieszka 1992
 Jaskanis Paweł, przedm. 8010
 Jaskiernia Zbigniew 1062
 Jaskot Paul B. 9962

- Jaskólska Kalina 11047
 Jaskólski Adam 1895
 Jaskóła Piotr, współpr. 5602
 Jaskółowa Ewa 3822, 3857, 3875
 Jaskulski Janusz 5931; red. 5931
 Jaskulski Waldemar 5272
 Jaskuła Andrzej, przedm. 7156
 Jasio, woj. podkarpackie 1685, 1759, 3301, 9853; powiat 1060; region 5081, 10329
 Jasio. Dawne – zniszczone 1685
 Jasna Góra zob. Częstochowa
 Jasnos Andrzej 3494
 Jasnowski Paweł, rec. 8623
 Jaspers Karl 2897, 9988
 Jassem Piotr 2052; uzup. 2052
 Jassen-Czaja Maria 4568
 Jastak Hilary 10781
 Jastarnia, pow. pucki 6973
 Jastków, pow. lubelski 5090; gmina 5090; region 5090
 Jastków i okolice w walce 5090
 Jastrun Mieczysław 3790
 Jastrząb Łukasz 1896, 6010, 6304; oprac. 9431; red. 9431
 Jastrząbka zob. Kamionka Mała
 Jastrząbka, wzniesienie w Beskidzie Wyspowym 8853
 Jastrzębia Góra, pow. pucki 7084
 Jastrzębie-Zdrój, woj. śląskie 4141, 4535
 Jastrzębiec Wojciech zob. Wojciech Jastrzębiec
 Jastrzębowski Wojciech 6330
 Jastrzębska Jadwiga 370, 371, 605, 606, 2369, 6743, 9998; red. 111; uzup. 6451
 Jastrzębska Renata, red. 10066
 Jastrzębska-Golonka Danuta 1593, 2940, 2989, 6612
 Jastrzębski Cezary 4543, 4955, 6976, 7047
 Jastrzębski Jan 5619
 Jastrzębski Jan Kazimierz (1899–1971) 6331
 Jastrzębski Jarosław 9246
 Jastrzębski Robert 5036, 9247, 10577
 Jastrzębski Stanisław, przedm. 6906
 Jastrzębski Stefan 5430
 Jastrzębski Włodzimierz 6204, 6322, 6913, 9563; oprac. 5709; red. 9563
 Jasudowicz Tadeusz 7457
 Jaszcz Dorota, tł. 4548
 Jaszczak Jan 7360
 Jaszczewska Magdalena 2171
 Jaszczóft Tomasz 2068, 3075
 Jaszczuk Jan 10787
 Jaszczurówka zob. Zakopane
 Jasek-Bielecka Joanna, współpr. 1564
 Jaszewska Paulina 2541
 Jaśkiewicz Łukasz 9999
 Jaśkowiak Franciszek 4555
 Jaśkowska-Józefiak Zuzanna 919
 Jaśkowski Jerzy 9455
 Jaśkowski Wojciech 1141
 Jaśniewicz Aleksandra 1807, 4018
 Jaśniewicz Dionizy, przedm. 7224
 Jatki mięsne w Gdańsku 4629
 Jauks Marcin 5675
 Javorník, Czechy 4833
 Jawor, woj. dolnośląskie 6974; księstwo 7536
 Jawor Grzegorz 2178
 Jaworek Anna 5373
 Jaworek Rafał 5252
 Jaworki, pow. nowotarski 4208
 Jawornik zob. Wisła
 Jaworowska Aleksandra, tł. 3540
 Jaworowski Piotr, red. 3654
 Jaworów, Ukraina 8571
 Jaworska Beata 10082
 Jaworska Katarzyna 2382, 4691
 Jaworska Kazimiera 5590; współpr. 5590
 Jaworska Krystyna 908, 3197
 Jaworska Marta 2788
 Jaworska-Matys Dorota 3086
 Jaworski Andrzej 4267
 Jaworski Czesław 6332
 Jaworski Edward 9753
 Jaworski Karol, współpr. 9048
 Jaworski Kazimierz Andrzej 8122
 Jaworski Krzysztof 3759, 4881, 6906
 Jaworski Mieczysław 5257
 Jaworski Paweł 10784
 Jaworski Piotr 1381, 10578
 Jaworski Rafał 5219, 8732
 Jaworski Robert 83, 9466; przedm. 9466
 Jaworski Stanisław 6333; red. 4944
 Jaworski Tomasz 5553, 10723
 Jaworski Wojciech 32, 8476, 8477, 8478, 8479, 9248
 Jaworze, pow. bielski, woj. śląskie 8222
 Jaworzno, pow. oleski 8927
 Jaworzno, woj. śląskie 1426, 5131; Byczyna 8595; Długoszyn 975; Szczakowa 975
 Jaworzyna Śląska, pow. świdnicki, woj. dolnośląskie 4931
 Jaxa-Rożen Krzysztof 3212
 Jazavita Simonas 9249
 Jazdon Andrzej 5642
 Jazdon Artur 3660; red. 130
 Jazdon Mikołaj 10782
 Jazdów zob. Warszawa
 Jazłowiec, Ukraina 3515, 9025
 Jazy, pow. kołobrzeski 4852
 Jazz 10895
 Jaźwiecki Stanisław J. 6664, 8480
 Jaźwiński Jacek 4102
 Jaźwiński Antoni 6036
 Jażdżewska Monika 1189
 Jażdżewski Konrad 6472
 Jażdżewski Krzysztof 4771, 6564; red. 171
 Jażdżewski Leszek J. 5431, 5432
 Jazewicz Iwona 352
 Jäder Bernard 4526
 Jądro Dariusz 9295
 Jean de Meung 2546
 Jean II le Meingre zob. Boucicaut
 Jean Renart 2578
 Jedamski Alojzy 6024
 Jedlewski Stanisław 3475
 Jedlicki Jerzy 6334
 Jedlicze, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 5896
 Jedlina-Jacobson Wojciech 8990
 Jedlińska Eleonora 10759
 Jedliński Jaromir 10369
 Jedliński Marek, red. 270
 Jedlnia, pow. radomski 9814
 Jednorowski Dominik, oprac. 8534; tł. 8534, 9908
 Jedność i męstwo 5433
 Jedwabne, pow. łomżyński 1888, 3147, 8303, 10105
 Jedynek Artur 1141
 Jedynek Iwona 3068
 Jedynek Jan Henryk 6335
 Jedynek Krzysztof 10723
 Jedynek Marek 5422, 10579
 Jedynek Mariusz 1373
 Jedynek Radosław, przedm. 8406
 Jedynek Witold 11048
 Jedynek Zdzisław 6914, 7393
 Jefferson Thomas 2760
 Jegorow Adam 2586
 Jehuda ha-Lewi i jego „Księga Kuzari” 2724
 Jēkabpils, Łotwa 7820
 Jēkabsons Ēriks 3192, 5293; wyd. 9708, 9886
 Jekaterynburg, Rosja 1129; region 10466
 Jelenia Góra, woj. dolnośląskie 234, 361, 362, 363, 961, 1380, 3517, 3576, 3583, 4099, 4512, 4821, 5836, 6321, 8786, 9761, 10260, 10501, 10738, 10838, 10856, 11084; Cieplice Śląskie-Zdrój 667; Jagniątków 3982; region 1851, 6052
 Jeleniogórska Kotlina 939, 11084
 Jeleń Ewa 1359
 Jeleńscy, rodzina 1025, 7984
 Jeleńska Ludwika 3494
 Jeleńska-Dmochowska Emma 3735
 Jeleński Jan 806
 Jeleński Konstanty 10350
 Jeleński Oktawian 6037
 Jelinek Jadwiga, przedm. 9470; red. 9470
 Jelinek Petr 5349
 Jelinek Tadeusz 4217
 Jeliński Edward 6308
 Jelitkowski Andrzej 7878

- Jelitto Piotr, współpr. 5602
 Jellonek Szymon 2160, 2639; red. 2160
 Jelnica, pow. biański 4209
 Jelonek Antoni Tadeusz 6336
 Jelonek Leon 6337
 Jelowski Aleksander 5624, 8141
 Jełszanka, Rosja 9752
 Jemen 748
 Jemielity Witold 4988
 Jemielnica, pow. strzelecki 5602, 7420
 Jendhof Antoni 10287
 Jendor Zenon 10861
 Jendrzeczyk Katarzyna 1936
 Jeney Mihály Lajos 5235
 Jenseits der Jubiläen 1897
 Jentys Stefan 2786
 Jerczyński Michał 4187
 Jeremicz Jacek, red. 10458
 Jerie Andrzej 894
 Jerka, pow. kościański 6806
 Jerka Katarzyna 5017
 Jermakowicz Grażyna 1559
 Jermaszowa Irina, red. 3840, 3841
 Jerozolima 2168, 2514, 2739, 6811, 8093; królestwo 2727
 Jerschina Jacek 9250
 Jerzak Katarzyna 3184
 Jerzak Norbert 5434
 Jerzmanowska Anna 7002
 Jerzmanowski Erazm Józef 7002
 Jerzy I, król Wielkiej Brytanii i Irlandii 8018
 Jerzy Akropolita zob. Geörgios Akropolites
 Jerzy Bogaty, książę bawarski 7333
 Jerzy Matulewicz, bł. 5519
 Jerzy Mistrz 1970
 Jerzy Popiełuszko, bł. 1920, 5422, 5536, 6120, 6338, 6624, 10408, 10603
 Jerzy Seidler – współtwórca Wydziału Elektroniki Politechniki Gdańskiej 6668
 Jerzy Wojtowicz – historyk 700
 Jerzy z Ejszyszek 8018
 Jerzy z Podiebradów, król Czech 2555
 Jerzy Żuchowski nasz profesor 3240
 Jesiołkiewicz Ryszard 7219
 Jesionowski Bernard 5225
 Jeske Maciej 5253
 Jeske-Choiński Teodor 2789
 Jestem bardzo niefortunnym wybo-rem 3760
 Jeszke Jaromir 3234, 6225, 9251
 Jeszke Jerzy 3355
 Jeśman Czesław 6730
 Jeute Wojciech 897, 6648
 Jewuła Łukasz 3073
 Jeż Nikolaj 3197
 Jezierska Joanna 2258
 Jezierski Adam, przedm. 2490; red. 2490
 Jezierski Krzysztof Winicjusz 5153
 Jezierski Władysław 6339
 Jeziński Marek 895
 Jeziorkowska-Polakowska Anna 3177, 10408
 Jeziorny Dariusz 2941
 Jeziorowski Tadeusz 2128
 Jeziorska-Haładyj Joanna 3829
 Jeziorski Paweł A. 7394; wyd. 7626
 Jezuici 716, 786, 960, 1036, 2255, 2509, 2555, 3104, 3304, 3347, 3494, 3615, 3839, 3885, 4100, 5363, 5435, 5507, 7059, 7786, 7814, 7829, 7837, 7857, 7875, 7876, 7921, 7941, 7974, 8014, 8052, 8065, 9141, 9309, 9695, 10558, 10559, 10643, 10781
 Jezuici w Bydgoszczy i okolicy 5435
 Jezupol, Ukraina 8139
 Jezus Chrystus 2490, 2635
 Jezusek Waław 6079
 Jeż Agnieszka, red. 1522
 Jeż Tomasz 7786; przedm. 8065; red. 8065
 Jeżewska Elżbieta Stanisława 1808
 Jeżewski Jan 5036
 Jeżewski Kazimierz 5852
 Jeżewski Paweł 10000, 10001
 Jęczek Jarosław 3297
 Jęczkowiak Józef Gabriel 3373
 Jędo Marian 9754; il. 9754
 Jędraszek Sławomir 2267
 Jędraś Stanisław 2370, 6138
 Jędruch Dorota 4254
 Jędruszczak Natalia 5436
 Jędrych Karolina 3822; red. 3822
 Jędrychowska Barbara 3558, 8839
 Jędrychowska-Dańska Krystyna 2261
 Jędrysiak Jacek 2816, 8481
 Jędrysiak Jarosław 6927, 7108
 Jędrysik Joanna 7267, 7286
 Jędrzejczak Andrzej 2567
 Jędrzejczak Helena Anna 1927
 Jędrzejczak Karol, wyd. 9028
 Jędrzejczak-Skutnik Anna 4725
 Jędrzejczak-Sprycha Agnieszka, red. 5846
 Jędrzejczyk Agata, tł. 2393
 Jędrzejczyk Beata 7182
 Jędrzejczyk Dobiesław 7232
 Jędrzejczyk Waldemar 6054; przedm. 6054; red. 6054
 Jędrzejewicz Janusz 9594
 Jędrzejewicz Waław 3110, 3110
 Jędrzejewo, pow. czarnkowsko-trzcianecki 7577
 Jędrzejewska Agnieszka 6567
 Jędrzejewska Anna Kornelia 1160, 2348
 Jędrzejewska Małgorzata, red. 3315
 Jędrzejewska Maria 3795
 Jędrzejewska Patrycja 2515, 3093
 Jędrzejewska Sylwia 4966; red. 2292, 7324, 7390; współpr. 3802
 Jędrzejewski Przemysław 2348; rec. 7817
 Jędrzejewski Sławoj 4407
 Jędrzejewski Sławomir 9567
 Jędrzejewski Stanisław 6211
 Jędrzejewski Tomasz 8482
 Jędrzejko Mariusz 11049
 Jędrzejowska Jadwiga 5852
 Jędrzejów, woj. świętokrzyskie 4310, 6955, 7058; powiat 976; region 976
 Jędrzejski Michał 11050
 Jętczak Piotr, współpr. 2755
 Języki i kultura Słowian 3686
 Języki ruskie w rozwoju historycznym i kontaktach z polszczyzną 3687
 Języki słowiańskie w kontekstach kultur dawnych i współczesnych 3688
 Językowe i kulturowe modelowanie świata 3689
 Jirásek Ondřej 6984
 Jirásek Zdeněk 6984
 Jiříšťa Jakub 2990
 Joachimiak Andrzej 3189
 Joachimiak Grzegorz 5349
 Joanna Kopacz (1944–2016) 6383
 Joanna z Grudzińskich, księżna łowicka 6031
 Joannici 2754, 4903, 5522, 7973
 Jockek Szymon 4282
 Jochemczyk Leonard 7537
 Jochemczyk Maciej 8065
 Joć-Adamkiewicz Iwona 5656
 Jodelowie, rodzina 5792
 Jodka Michał zob. Mierners od Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny
 Jodko-Kula Elżbieta 6457
 Jodkowski Marek 5042, 5630, 8483, 8484, 8485, 9252
 Jodliński Leszek, przedm. 1399, 9821; tł. 9821
 Jodokus, św. 4025
 Joel Hermann 8786
 Johannes de Sacrobosco (Sacro Bosco) 748
 Jokiel Paweł 351
 Jolanta Antecka. Kronika życia artystycznego Krakowa 1449
 Jolenta, bł. 3093
 Joliot-Curie Irena 9612
 Jomini Antoine-Henri 2601
 Jonak Danuta 41
 Jonak Renata, red. 311
 Jonca Magdalena, przedm. 1623
 Jonda Bernadette, red. 2460
 Jones John Elwyn 9755
 Jonkajtys-Luba Grażyna (Maria Januszkiewicz) 9756
 Jońca Adam 5321
 Jońca Maciej 2640, 4971; red. 3294
 Jończy Romuald 2460; przedm. 2460; red. 2460
 Jończyk Łukasz 2612

- Jończyk Marek 5791
 Jop Marek, przedm. 2701; red. 2701
 Jop Robert 7377; wyd. 8159
 Jopek Katarzyna, tł. 9921
 Jordan Rozwadowska Cecylia zob. Rozwadowska Cecylia Jordan
 Jordan Wisława 4314
 Jordan-Rozwadowski Tadeusz 9456
 Jordania 2282, 2555
 Jordanów, pow. suski 3134
 Jordanów Śląski, pow. wrocławski 1354
 Jort, Francja 10035
 Joseph Conrad's authorial self 3761
 Joszko Bernard, oprac. 5509; przedm. 5509
Journal of History and Education 216
 Jovaiša Liudas, wyd. 3064
 Jozjasz, władca Judy 2625
 Jóskowski Jarosław, red. 3441
 Józef, św. 5493, 7930
 Józef II, cesarz 8092
 Józef Brandt 1841–1915. 1143, 1144, 1145
 Józef Flawiusz (Iosephus Flavius, właśc. Josef Ben Matatia) 2625
 Józef ha-Maszbir 7557
 Józef Ignacy Kraszewski w zwierciadle współczesności 3762
 Józef Kalinowski św. Rafał 5437
 Józef Piłsudski 6610
 Józef Piłsudski. Under the banners of White Eagle and Pahonia 6612
 Józef Piłsudski. Unikatowe zdjęcia 1686
 Józef Piłsudski. Związki z Chełmem i ziemią chełmską 6613
 Józef Piłsudski na Syberii 1887–1892. 6611
 Józef Piłsudski protektor polskiego sportu i ruchu olimpijskiego 4544
 Józef Piłsudski w kolorze 1560
 Józef Sebastian Pelczar, św. 8349, 8929
 Józefaciuk Małgorzata, red. 6782
 Józefczyk Michał 6340
 Józefczyk Mieczysław, tł. 7301; wyd. 7301
 Józefcki Jan 4834
 Józefiak Piotr 3409, 6806, 6824
 Józefiak Sławomir 4188, 6010
 Józefowicz-Chmielewski Andrzej 1842
 Józefowska Anna 7268
 Józefów, pow. biłgorajski 3073
 Józefów, pow. miński 9020
 Józefów-Czerwińska Bożena 2299
 Józków Beata 812, 5792
 Józwiak Ewa 627, 5387; red. 5387
 Józwiak Iwona 3520
 Józwiak Sławomir 701, 2177, 7395
 Józwiak Wojciech 2255
 Józwik Jadwiga 2383
 Józwik Leszek 387, 3410, 11051; oprac. 9801; red. 319
 Juan Jorge 2554
 Jubileusz 25-lecia Hospicjum im. św. Kaliksta I w Tychach 11052
 Jubileusz 40 lat 3411
 Jubileusz 50 lat istnienia Oddziału Terenowego Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w Zielonej Górze 3241
 Jubileusz 50-lecia Absolutorium Biologów 1968. 10288
 Jubileusz 50-lecia pracy zawodowej prof. dr hab. inż. dr h.c. Kaludiusza Lenika 607
 Jubileusz 50-lecia Szkoły Muzycznej 3412
 Jubileusz HDK. Hrubieszowski Dom Kultury 5646
 Jubileusz Profesora dr. hab. Stanisława Suchodolskiego 608
 Juchnow, Rosja; obóz 10080
 Juchnowiec Kościelny, pow. białostocki 6977, 6978; gmina 6977, 6978
 Juchnowieckie szeptki o historii 6977, 6978
 Juchnowski Rafał 5091
 Juchowski Piotr 3104, 10580
 Juda Wiesław 6733
 Juda-Mieloch Małgorzata, oprac. 8269
 Judah Halevi 2724
 Judek Cecylia 1041
 Judek Dariusz 844, 847
 Judek Jacek 6587; przedm. 4929
 Judkowiak Barbara 3271, 3273, 5606; red. 3271, 3272, 3273, 5606
 Judson Pieter M. 2790
 Judycka Magdalena 5923
 Judycki Maksymilian 5923, 5924
 Judycki Marek 5924
 Judycki Michał 5923
 Judycki Zbigniew Andrzej 5793, 5918, 5923, 6243; red. 5853, 5923, 5924, 6048
 Juga-Szymańska Anna 2305
 Jugosławia 436, 472, 2472, 2581, 2888, 2946, 2989, 3007
 Jugów, pow. kłodzki 9885
 Jujeczka Stanisław 5438, 5794, 8010; przedm. 5794
 Julia, żona Pompejusza Wielkiego 2612
 Julian Apostata, cesarz rzymski 2578, 2636
 Juliana, królowa Holandii 1507
 Julianów, pow. opatowski 8110
 Julkowska Violetta 702, 894, 1898, 6181, 6764, 6842, 7203; red. 842
 Jundo-Kaliszewska Barbara 703
 Jundziłł Irena 3652
 Jundiłł Juliusz 3652
 Jung Mikołaj 7525
 Jung Rafał 3004; red. 3004
 Jungingen Konrad von zob. Konrad von Jungingen
 Jungingen Ulryk von zob. Ulrich von Jungingen
 Juniszewski Maciej 10696
 Junkuszew Andrzej 2336
 Junosze, rodzina 5386
 Jurak Ryszard 5594
 Juras Anna 2303
 Jurczyk Jan, pseud. Klon 9776
 Jurczyńska-Kłosok Agnieszka 3683
 Jurchyszyn Marek 8486
 Jureczko Andrzej 7396
 Jurek Grażyna 3822
 Jurek Krzysztof 871, 6211
 Jurek Marcin 3104, 7203, 10894; przedm. 7203; red. 7203
 Jurek Marek 7809
 Jurek Tomasz 3075, 6843, 7397, 7495; rec. 7316, 7541; rec. 2055, 7351; red. 266, 2183
 Jureńczyk Łukasz 2942
 Jureś Michel Jankiel 1567
 Jurgała-Jureczka Joanna 5795, 6388
 Jurgowiak Eugeniusz 3488
 Jurkiewicz Henryk 3093
 Jurkiewicz Jan 748, 1361, 3075, 6789, 9253, 10742; przedm. 2605; red. 162
 Jurkiewicz Jan Gustaw 1141
 Jurkiewicz Jerzy 3275
 Jurkiewicz Przemysław 1659; oprac. 1659
 Jurkiewicz Tadeusz 6341
 Jurkiewicz-Zejdowska Alina 1331
 Jurkowlaniec Tadeusz 4019, 4020; rec. 4184, 4215
 Jurkowska Agnieszka, współpr. 1112
 Jurkowska Elżbieta A., red. 10408
 Jurkowska Małgorzata 11086
 Jurkowska Monika 3825
 Jurkowski Jan 8636
 Jurkowski Roman 6059, 8742
 Jurkun Andrzej 5127
 Jurzak Bartłomiej 5092, 7978
 Jurzysta Aneta 3858
 Jurzysta Ewa 2281
 Jusiak Paweł 7030; oprac. 7030; rec. 7644
 Justynian I Wielki, cesarz bizantyński 2508, 5036
 Justyniarska-Chojak Katarzyna 2349; przedm. 7568; wyd. 7568
 Justynus Marek Junianus (właśc. Marcus Iunianus Iustinus) 2670
 Jusupović Adrian 2725, 10581; przedm. 7302; wyd. 7302
 Jusupović Monika 7787
 Juszcak Dominika 3068
 Juszcak Dorota 1561, 3984
 Juszcakowski Kazimierz 6342
 Juszczyk Andrzej 4464; przedm. 4464; red. 4464
 Juszczyk Janusz 7091; przedm. 7091
 Juszczyk Marek 1166

- Juszczyna, pow. żywiecki 8410
 Juskiewicz Justyna 1276
 Juskiewicz Piotr 4102
 Juskiewicz Ryszard 3173
 Juszek-Pałubska Ewa 6343
 Juśkiewicz Kamila 7012
 Juško Edmund 2252, 6400, 7788, 9254, 9255
 Juško Paweł 479, 481, 2252, 10582, 10583; rec. 791; red. 300; uzup. 775
Jutro Polski. Biuletyn Informacyjny 9959
 Jutrosin, pow. rawicki; region 5769
 Jutrznia Joanna 1125
 Juzala Gustaw 2371
 Juzepczuk Monika, rec. 7370
 Juzwa Jacek 10550
 Juzwenko Adolf 1605; red. 6072
 Juźwik Magdalena 2570
- K' Soedineniü* 5519
 K.W.Cr. 10955
 Kabacińska-Luczak Katarzyna 2348, 2372, 3413
 Kabaciński Jacek 2282, 7295
 Kabat Ewa 5796
 Kabat Jan, tl. 8502
 Kabata Zbigniew 550
 Kabzińska Iwona 704; rec. 3212
 Kabziński Stanisław Witold 7134
 Kaca Kazimierz, przedm. 7214
 Kacala Tomasz 11157
 Kacnelson Icchak 1917, 10153
 Kachel Jacek 8487, 10584; red. 133
 Kacperowska Dagmara 1199
 Kacperski Kamil 8488
 Kacprzak Dariusz, red. 3115
 Kacprzak Marcin 5852
 Kacprzak Pius 2943, 3373
 Kacprzak Władysław 6990
 Kacprzyk Ewa 3093
 Kačur Irina Bogdanivna 3900; oprac. 1132
 Kaczanowscy, rodzina 5797
 Kaczanowska Małgorzata 2282
 Kaczanowski Grzegorz 5797
 Kaczanowski Jan Kazimierz 7806
 Kaczanowski Longin 6599
 Kaczkowski Jan 6344
 Kaczkowski Józef 10111
 Kaczmarczyk Barbara 10974
 Kaczmarczyk Beata 3414, 3706
 Kaczmarczyk Dariusz 4680
 Kaczmarczyk Jan 3415
 Kaczmarczyk Stefan 4772
 Kaczmarczyk Wiesław 906
 Kaczmarek Adam S. 6010
 Kaczmarek Antoni 907; wyd. 3050
 Kaczmarek Bohdan 5086
 Kaczmarek Edmund, przedm. 976
 Kaczmarek Hieronim 2641, 3212, 5798
 Kaczmarek Ilona 6018
 Kaczmarek Iwona 1089, 3880
 Kaczmarek Janusz L., red. 1999; współpr. 1999
 Kaczmarek Julianna 6970
 Kaczmarek Katarzyna 3068
 Kaczmarek Krzysztof 4545, 5395, 5439, 5864, 7398
 Kaczmarek Łukasz 7129, 7379
 Kaczmarek Maciej 705, 7269
 Kaczmarek Małgorzata, tl. 8210, 8253
 Kaczmarek Maria 7497
 Kaczmarek Marta 2299
 Kaczmarek Michał 3876, 5799
 Kaczmarek Romuald 1601, 5590
 Kaczmarek Ryszard 3084, 5329, 8582; red. 5329
 Kaczmarek Tadeusz, współpr. 684
 Kaczmarek Tomasz 2570
 Kaczmarek Wojciech 3765
 Kaczmarek-Lów Klara 4100
 Kaczmarska Patrycja 2305
 Kaczarski Jacek Marcin 5924
 Kaczarski Krzysztof, oprac. 58
 Kaczmarzyk Ewa 3242, 3243, 3244, 6287; red. 244
 Kaczmarzyk Izabela 3846, 5671
 Kaczor Ewelina 7399
 Kaczor Katarzyna, red. 5659
 Kaczor Kazimierz 5440
 Kaczor Liliana, rec. 6235
 Kaczor-Scheitler Katarzyna 3880
 Kaczorek Tadeusz 5709
 Kaczorowska Barbara 4007
 Kaczorowska Jagoda 908
 Kaczorowska Katarzyna 1927, 4371
 Kaczorowska Maria 4228
 Kaczorowska Teresa 8773, 10585
 Kaczorowski Andrzej 3416
 Kaczorowski Andrzej W. 5093, 5094, 10479, 10586
 Kaczorowski Bartłomiej, red. 95
 Kaczorowski Jan 10587
 Kaczorowski Paweł 5064; red. 5064
 Kaczorowski Robert 4442, 4443
 Kaczorowski Ryszard 5109, 5924
 Kaczorowski Włodzimierz, wyd. 7564
 Kaczyńska Elżbieta 337
 Kaczyńska Maria 5123
 Kaczyńska Zofia, tl. 1695
 Kaczyńska Zofia (1896–1962) 5709
 Kaczyński Bartłomiej 2281
 Kaczyński Jarosław 10226
 Kaczyński Lech 11130
 Kaczyński Michał 7053
 Kadar Marlene 660
 Kaden-Bandrowski Juliusz 9471
 Kadłub, pow. wieluński 9791
 Kadłubek Zbigniew 3726
 Kadłubiec Karol Daniel 3689
 Kadrow Sławomir 2292
 Kadulska Irena 7930; rec. 3826, 8052
 Kadys, Hiszpania 2819
 Kadzik Dominik 443
 Kaffa zob. Teodozja
 Kaganiec Małgorzata 9256
 Kahane Tony 3169
 Kahl-Luczynska Edyta 3660
 Kair 2471
 Kais-Badrici Jolanta, tl. 9697; wyd. 9697
 Kaiser Daniel 5191
 Kaiser Stephan 4773
 Kaja Barbara M. 3652
 Kaja Jan, oprac. 1397
 Kajczyk Agnieszka, red. 1719
 Kajda Kornelia 8489, 10002
 Kajdański Edward 3245, 6130, 7789
 Kajetanowicz Jerzy 10003
 Kajfosz Jan, red. 3689
 Kajko i Kokosz – komiksowa archeologia 1530
 Kajkowski Kamil 2250, 2257, 2515, 7390
 Kajoch Andrzej 4512
 Kajsiewicz Hieronim 5624, 6345, 8141
 Kajzar Paweł 1843
 Kajzer Leszek 7320, 7324, 7324
 Kakachishvili Zurab 2552
 Kakareko Ksenia 3954
 Kakowski Aleksander 8773
 Kal Elżbieta 4109
 Kalabiński Stanisław 9909
 Kalaga Joanna 7321
 Kalandra Závř 5864
 Kalandyk Mariusz 6555
 Kalas Maria, oprac. 6836
 Kalbarczyk Adam 7790, 7791
 Kalbarczyk Marek 6352, 6378
 Kalbarczyk Sławomir 6088
 Kalczyńska Maria 5924
 Kale Slaven 2989
 Kalczińska Dorota, red. 3726
 Kaleja Marek 4774
 Kalendarium 2017. 356
 Kalendarium działalności Zarządu Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych 11053
 Kalendarium powstania „Listu otwartego instruktorów ZHP ze środowiska krakowskiego” 10588
 Kalendarium wydarzeń muzealnych w 2017 r. 1198
 Kalendarz Niepodległości 3080
 Kalendrovce, Bośnia i Hercegowina 3196
 Kaleta Damian, tl. 4548
 Kaleta Paweł 3294
 Kaleta Zbigniew 2164
 Kalety, pow. tarnogórski 9985
 Kałęba Beata 3086
 Kalhous David 3262
 Kalicki Piotr 2282
 Kalicki Tomasz 2282, 5273
 Kalifornia 3184, 9016
 Kalik Judith 3138
 Kalin Arkadiusz 3825

- Kalina Antoni 3054
 Kalina Dariusz 7058, 7091, 7155, 7209; przedm. 7091; red. 7091
 Kaliningrad (Köningsberg, Królewiec), Rosja 2281, 4967, 9451
 Kalinka Walerian 3106, 8141
 Kalinowa, pow. sieradzki 7378
 Kalinowska Ambrozja Jadwiga 2555, 6658
 Kalinowska Anna 2760, 2791, 7886; przedm. 7886; rec. 7565; red. 7886
 Kalinowska Barbara, przedm. 1680
 Kalinowska Dorota 1346
 Kalinowska Magdalena 2258
 Kalinowska-Bouvy Agata 5924
 Kalinowska-Cajzer Milena 4834
 Kalinowska-Iszkowska Małgorzata, oprac. 8986, 9747, 9748
 Kalinowska-Witek Barbara 9257
 Kalinowska-Wójcik Barbara 706
 Kalinowski Daniel 2359, 3785, 3799, 3825, 5473; przedm. 3785; red. 3785, 5473
 Kalinowski Emil 7792, 8013, 8490
 Kalinowski Jan Ryszard 4546
 Kalinowski Józef zob. Rafał Kalinowski, św.
 Kalinowski Konstanty 6059
 Kalinowski Lech 4021
 Kalinowski Mariusz, przekł. 6053
 Kalinowski Sebastian 2258
 Kalinowski Tomasz 2258
 Kalinowszczyzna zob. Lublin
 Kaliński Dariusz 10004
 Kaliński Feliks 8167
 Kalisch Ludwig 8168
 Kaliska diecezja 5371
 Kaliska, pow. starogardzki; nadleśnictwo 4771
 Kaliski Bartosz 1593; rec. 2326, 3097; współpr. 10390
 Kaliskie województwo 7543, 7544, 7818, 7819, 7883
 Kalisz Katarzyna, oprac. 1740
 Kalisz Łukasz 6464
 Kalisz, woj. wielkopolskie 150, 315, 364, 962, 1211, 1212, 1427, 1687, 1858, 1896, 2127, 2179, 2251, 2409, 3133, 3602, 3918, 3973, 4228, 4281, 4358, 4480, 4698, 5185, 5332, 5448, 5457, 5516, 5574, 6469, 6657, 6792, 7496, 7572, 8044, 8305, 8649, 8744, 8904, 8933, 9300, 9301, 9302, 9486, 9488, 10009, 10137, 10228, 10501, 11169; powiat 4188, 8045; region 74, 3595, 3774, 9538; Szczypiorno 1756; ziemia 8903
 Kalisz Jan Jerzy, oprac. 9750; red. 9750
 Kaliszanie na dawnej fotografii 1687
 Kaliszany, pow. opolski, woj. lubelskie 7880
 Kaliszewska Elżbieta 1684
 Kaliszewski Dariusz 4680
 Kaliszewski Wojciech, red. 3732
 Kaliszuk Jerzy 1470, 5642, 7467; oprac. 1110
 Kaliszuk Przemysław 10408
 Kaliszzyński Wojciech 8043
 Kaliś Natalia 10589
 Kaliściak Irena 5386
 Kaliściak Waclaw 5386
 Kalita Tadeusz 9757
 Kalita-Skwirzyńska Kazimiera 6911, 6957
 Kalitowski Kamil 6397
 Kaliwoda Leon 1847
 Kalka Antoni 3095, 6491, 10958
 Kalka Krzysztof 3652
 Kalkowska Eleonora 5123
 Kalla-Szulc Regina, oprac. 3326
 Kallas Marian 5036
 Kalm Mart 1440
 Kalman Jakub 5382
 Kalmasiak Mariusz 5108
 Kalmer Anna 5642
 Kalous Antonin 7383
 Kalteysen von Oche Wilhelm 1601
 Kaluch-Tabisz Marta 4260; red. 4260
 Kalwaria, Litwa 8684
 Kalwaria Pałacowska, pow. przemyski 5361
 Kalwaria Zebrzydowska, pow. wadowicki 89, 1061, 4721, 8250, 8807
 Kalwarie Męki Pańskiej 5441
 Kalwat Wojciech 849, 1740, 1764; red. 9421
 Kalwin Jan zob. Calvin Jean
 Kała Damian 748; rec. 675
 Kała Elżbieta, oprac. 2366
 Kałabun Dominika 4189
 Kałamajska-Saeed Maria, oprac. 4236
 Kałdus, pow. chełmiński 2258, 7324, 7327
 Kałek Przemysław 6339
 Kaługa, Rosja 2490, 9703
 Kałuski Marian 3081, 8773
 Kałuski Tomasz 2101; oprac. 1017; przedm. 2101; red. 2101
 Kałuszyn, pow. miński 6979; parafia 6979; region 6979
 Kałuszyn. Studia z dziejów miasta, parafii i okolic 6979
 Kałuza Henryk 6090, 6244, 6955
 Kałuza Sławomir 9258
 Kałuza Tomasz 2179, 6792
 Kałuza-Dąbrowska Małgorzata 10005
 Kałużna-Czaplińska Joanna 2310
 Kałużny Jędrzej Tomasz 568, 1809; rec. 6927
 Kałużny Ryszard 10590
 Kałwa Dobrochna 637
 Kałuszyński Maciej 6726
 Kameduli 3924, 4142
 Kamerun 8474
 Kamhi Rafael Moshe 2564
 Kamieniec Podolski, Ukraina 748, 2509, 2724, 3148, 5272, 5312, 5313, 7686, 7837
 Kamieniecka diecezja 2010, 7753
 Kamiennik Roman 2565
 Kamienna Góra, woj. dolnośląskie 1213
 Kamienna Nowa, pow. sokółski 6980
 Kamiień Krajeński, pow. sepołęński 4120, 5567; gmina 4296
 Kamiień Pomorski, woj. zachodniopomorskie 2509, 4624, 4691, 7878; powiat 7188; region 10924
 Kamińska diecezja 7312
 Kamiński Andrzej 2579, 5954, 7878, 7883; wyd. 7543, 7544
 Kamiński Antoni 5857
 Kamiński Henryk 8141, 8576, 8703
 Kamilewicz-Rucińska Danuta 3193, 3203
 Kamińska Ada, tl. 1147
 Kamińska Anna 726, 9988
 Kamińska Di Giannantonio Giulia 3726
 Kamińska Dorota, red. 4514
 Kamińska Elżbieta 5928
 Kamińska Izabela 4761
 Kamińska Jadwiga, red. 7047
 Kamińska Janina 3558, 6472; oprac. 3339
 Kamińska Joanna 1063
 Kamińska Kamila 3875
 Kamińska Krystyna, red. 11105
 Kamińska Lidia Małgorzata 1146
 Kamińska Małgorzata 4680; red. 57
 Kamińska Marta 4011
 Kamińska Monika 3901, 4128
 Kamińska-Achkar Aldona 2465
 Kamińska-Chelminiak Kamila 5163, 6037, 10465, 10591, 11054; oprac. 10330; przedm. 10465; rec. 1027; red. 5163, 10465; współpr. 10465
 Kamińska-Kwak Jolanta 400; red. 185, 8517
 Kamiński Aleksander 10076
 Kamiński Bronisław 6541, 7011
 Kamiński Daniel, red. 8728
 Kamiński Edmund 6650
 Kamiński Edmund (fotograf), fot. 1632
 Kamiński Ernest 3102, 7004
 Kamiński Hadrian 2710
 Kamiński Jan 5658
 Kamiński Jan Kanty 9014
 Kamiński Jan Nepomucen 3739
 Kamiński Łukasz 894, 1598, 3098, 6018
 Kamiński Marek 9456
 Kamiński Piotr 5442

- Kamiński Sławomir A. 1147, 4260
 Kamiński W. 7215
 Kamiński Wiesław 5310
 Kamiński Wiesław Andrzej 6211
 Kamiński Władysław 6671
 Kamiński Zdzisław 1945
 Kamionka Mała, pow. limanowski 8853; Jastrząbka 8853; Orłówka 8853
 Kamińska Dorota 756, 3956
 Kamler Anna 2509, 5642, 6036, 6037; przedm. 6036, 6037; red. 5642, 6036, 6037
 Kamocki Janusz 611, 2108, 3146, 3194, 8491; rec. 758, 8970
 Kamocki Jerzy, rec. 8298
 Kamosiński Sławomir 2545, 7140; przedm. 2545; red. 2545
 Kampania wrześniowa 1939. 9758
 Kamper-Warejko Joanna, przedm. 3688; red. 3688
 Kampinoska Puszcza 10114
 Kamprowski Rafał 2545
 Kamsetzer Jan Christian 4063
 Kamuntavičienė Vaida 4443
 Kamuntavičius Rūstis 7793
 Kamykowski Łukasz 2635
 Kamzol Gabriela 6377
 Kanada 908, 1065, 2513, 2786, 2890, 2948, 3184, 3189, 3197, 3205, 3215, 5272, 5923, 8154, 8964, 9760, 10758, 10784, 10932, 11092
 Kanafek Józef 10029
 Kanafek-Lewandowska Marcela 6434
 Kanafoka Patrycja 9647
 Kancynał pieśni nabożnych 4444
 Kandora Berthold 5952
 Kandziora Jerzy 3821, 10369
 Kanecki Oskar 7794
 Kanfer Yedida Sharona 8492
 Kania Agnieszka 9420; przedm. 9420; red. 9420
 Kania Krzysztof 5061, 5109; red. 5108, 5109; wyd. 8975
 Kania Leszek 9259
 Kania Rafał 8493
 Kaniecki Mirosław Roman 6110
 Kaniewski Jacek 5254
 Kanikuła Małgorzata 1235
 Kanimir Janusz 6478
 Kaniór Marian 5444
 Kanlerz Krzysztof 5445
 Kanon Andrzej 3839
 Kanonicy regularni 4869
 Kansy Andrzej 2509
 Kantarek Anna Agata 4190; red. 4190
 Kantor Ryszard 2357
 Kantor Tadeusz 2255, 3861, 5071, 6346
 Kantorek Elżbieta 5938
 Kantorowicz Ernst Hartwig 429
 Kantorski Karol 5272
 Kantyka Przemysław 3297
 Kantypowicz Dariusz 6504
 Kanut I Wielki, król Anglii, Danii i Norwegii 2707
 Kańczukowski Stanisław 362
 Kańkowski Michał 3073
 Kańska Zofia 7191
 Kapala Regina, oprac. 3617
 Kapcia Anna 3417
 Kapcia Magda 2282
 Kapeczyński Włodzimierz 10289
 Kaperza Zdzisław Jan 5293, 6183, 9642, 9646
 Kapias Michał, przedm. 4931; red. 4931
 Kapica Bartłomiej 7203
 Kapica Ignacy 2068
 Kapica Jan 9295
 Kapica-Curzytek Joanna, tł. 4008
 Kaplica pw. Przemienienia Pańskiego w Halickich 1688
 Kapliczki i krzyże przydrożne na terenie miasta i gminy Gogolin 4191
 Kapłani – świadkowie wiary 5800
 Kapłon Jerzy 4512, 4547
 Kapłon Marcin 10592
 Kapoor Anish 1134
 Kaprańska Lucja 2373
 Kaproń Marian 5255
 Kaproń-Charzyńska Iwona, przedm. 3688; red. 3688
 Kapturkiewicz Wojciech 6655; oprac. 6008
 Kapturkiewicz-Szewczyk Maria 6347
 Kapturska Maria 10472
 Kapucyni 1553, 4094, 5379, 5520, 7809, 8010, 10785
 Kapusto Waclaw 6348
 Kapusiak Bartosz 10593
 Kapuścińska-Kmieciak Nina 8494
 Kapuściński Jacek, wyd. 7591
 Kapuściński Ryszard 812, 3197
 Kara Michał 7497
 Kara Mustafa, wielki wezyr turecki 8079
 Karabas, Rosja 9694
 Karabin Joanna 9260
 Karabinoś Anton 2282
 Karabowicz Anna, wyd. 7579, 7580
 Karaczków, Ukraina 7589
 Karaiiby 1065
 Karaimi 1943, 1965, 2757, 3106, 3123, 3558, 7557, 7581, 9491
 Karamańska Marta 9261
 Karamucka Magdalena 3798
 Karamzin Nikolaj Mihajlovič 2839
 Karas Marcin 3797; przedm. 5946; wyd. 5946
 Karas Ganna 9607
 Karasiewicz Adam, red. 1710
 Karasiewicz-Szczypiorski Radosław 2679
 Karasiński Waldemar 5515
 Karasiowa Anna z Makowskich 3683
 Karaszewski Włodzimierz, red. 3654
 Karaś Franciszek 9928
 Karaś Mieczysław 3683
 Karaśkiewicz Czesław 7008
 Karaū Dzmitry Vladimirovič 3088
 Karbarz-Wilińska Joanna 759
 Karbaum Rolf 10080
 Karbowniczek Tomasz, wyd. 9024
 Karcerowicz Marek 10290
 Karciński Zbigniew 685
 Karcz Andrzej 3763
 Karcz Jan 8122
 Karcz-Kaczmarek Maria 5012
 Karczarszewski Andrzej, przedm. 1679
 Karczew, pow. otwocki 9905; gmina 6981
 Karczewska Anna 3762
 Karczewska Joanna 7400, 7421
 Karczewska Małgorzata 682; red. 682
 Karczewski Antoni W. 5256
 Karczewski Dariusz, red. 4201, 7421
 Karczewski Maciej 682, 2281; przedm. 2281; red. 2281
 Karczewski Marek, rec. 7425
 Karczmarzewski Andrzej 1229, 6424
 Karczmarzyk Włodzimierz 3418
 Karczówka zob. Kielec
 Kardach Magdalena 2944
 Kardas Mariusz 485, 486, 490, 1878, 8105, 9606, 10503; red. 9606, 9607; wyd. 9072; red. 9546
 Kardaszewska Elżbieta 352, 355; red. 355
 Kardaś Artur 6345; przedm. 5624
 Kardaś Barbara 5019
 Kardaś Grzegorz 1689; il. 1689
 Kardyni-Pelikánová Krystyna 3212, 3764
 Kardys Damian 10006
 Kardys Grzegorz 3902, 7086
 Kardys Piotr 965, 966, 7795; rec. 6989
 Karev Dmitrij zob. Karaū Dzmitry Vladimirovič
 Karger Ryszard 6349
 Kargol Anna 5035
 Kargol Tomasz 3073, 7210, 8397, 8495, 8496, 8952; przedm. 3073; red. 3073
 Kargowa, pow. zielonogórski 1872
 Kargul Józef 3622, 10594
 Kargul Roman Andrzej 7188
 Kargulowa Alicja 3622
 Kärkkäinen Tapani, tł. 1626
 Karkoc Michael 9951
 Karkocha Małgorzata 349, 2760, 7796; wyd. 7598, 8215, 8233
 Karkonosze 234, 359, 361, 907, 1851, 2434, 2435, 3747, 4099, 4512, 4931; region 10738
 Karkowska Aleksandra 4714
 Karkowska Marta 1920, 1926

- Karkowski Czesław 3189
 Karkut Lucyna 1226
 Karlıno, pow. białogardzki 6891
 Karłowice, pow. opolski, woj. lubelskie 5456
 Karłowska Maria zob. Maria Karłowska, bl.
 Karłowska-Kamzowa Alicja 7443
 Karmelici 3234, 3712, 3880, 4015, 5413, 5945, 7111, 7778, 7874, 7930
 Karmelici bosni 2768, 4236, 5437, 5544, 6073, 7231
 Karmelitanki bosi 2768, 3839, 8801
 Karmowski Jacek 2282
 Karnas Grzegorz 1690
 Karniów, Czechy; księstwo 3103
 Karnkowski Stanisław 5592
 Karny Alfons 4083
 Karocki Andrzej 10007
 Karol I, cesarz austriacki i bl. 8454
 Karol I Robert, król węgierski 748, 2472
 Karol IV Luksemburski, cesarz 761, 2742
 Karol V Habsburg, cesarz 2564, 2602
 Karol IX Sudermański, król Szwecji 2841, 7948
 Karol Edward Stuart, pretendent do tronu brytyjskiego 8010
 Karol F. Sabath. Portret listami pisany 6662
 Karol Henryk Mańka 6486
 Karol Wojtyła – nie tylko teatr 3765
 Karolak Adrian 10008
 Karolak Elżbieta 4509
 Karolak Stefan Jan 6350
 Karolak Sylwia 3272; przedm. 3715; red. 3271, 3272, 3273, 3715
 Karolczak Kazimierz 6504; przedm. 6504; red. 6504
 Karolczak Stanisław 8497
 Karolczak Waldemar 1510
 Karolczyk Bartosz 7019
 Karolewicz Bożena, red. 11137
 Karolewska Henryka 6469
 Karolewski Łukasz 1634
 Karowska-Koperwas Magdalena 11055
 Karp Aleksandra 4548
 Karp Hanna 10595
 Karp Józef Michał 7609
 Karp Robert 1946, 4630
 Karpacz Bożena 946
 Karpacz-Oboładze Ewelina 5838
 Karpala Barbara 5381
 Karpaty 208, 2115, 2302, 2336, 2379, 2489, 4547, 5321, 5799, 7470, 10212, 10749; Polskie 4681; Południowo-Wschodnie 9649; Wschodnie 4228, 7130, 7283; Zachodnie 3141
 Karpeles Eric 6160
 Karpenko Oresta 8498
 Karpińska Anna 3652
 Karpińska Helena 8511
 Karpińska Małgorzata 8499; przedm. 8125, 8400; rec. 760, 8115, 8208, 8228, 8285, 8288; red. 8400; wyd. 8125
 Karpińska Marta 4254
 Karpińska-Olszewska Joanna 3094
 Karpiński Andrzej, oprac. 10404; rec. 4729; red. 8013
 Karpiński Grzegorz 6267; rec. 5242
 Karpiński Jakub, przedm. 8169
 Karpiński Marek, przedm. 8169
 Karpiński Stanisław 8991
 Karpiński Tomasz 7797; rec. 2370
 Karpiński Wojciech 6160; oprac. 8169
 Karpiński Zbigniew 8169
 Karpiuk Agnieszka 5660
 Karpowicz Agnieszka 3983; red. 3983
 Karpowicz Mariusz 127, 6351
 Karpowicz Michał Franciszek 8798
 Karpowicz Tymoteusz 3726
 Karpowicz-Słowikowska Sylwia 3791, 8500, 8664; przedm. 8664; red. 8664
 Karpowiczowa Maria 5809
 Karpus Zbigniew 2951, 5241
 Karski Andrzej 5206
 Karski Jan 1683, 6352
 Karski Kamil 2292
 Karski Karol 5387
 Karski Karol (1833–1914) 2555
 Karski Michał 5387; red. 5387
 Karsy, pow. plocki 4753
 Kartasiński Kamil 817
 Karter Ignacy 8342
 Kartka z dziejów kresowej szkoły 8992
 Kartki z kalendarza Gminy Bełchatów 6889
 Kartuzy, woj. pomorskie 4700, 5023; gmina 4700
 Karty z dziejów Tomaszowa Mazowieckiego 7182
 Karwacki Arkadiusz 4906
 Karwala Marek 8501
 Karwasińska Jadwiga 8170
 Karwaszewska Monika 4445, 10894
 Karwat Janusz 1174, 6010, 9262; red. 79, 5849
 Karwat Jerzy, przedm. 9150
 Karwat Katarzyna 1698
 Karwat Sebastian, oprac. 5897
 Karwel Karol 3098
 Karwiński Mieczysław 6353, 6354, 6355, 6356
 Karwowska Bożena 3147
 Karwowska Iwona 1300
 Karwowska Katarzyna 11056
 Karwowski Mariusz, red. 10928
 Karyś Jerzy Witold 7798
 Karyś Jolanta 4989
 Kasabula Tadeusz 707
 Kasiarz Anna 9263
 Kasina Janusz 3275
 Kasina Wielka, pow. limanowski 2228
 Kasińska Justyna 3169
 Kaski, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4745
 Kasparek Norbert 6223, 6476, 8821; rec. 8115, 8182, 8285; red. 153
 Kasperavičius Algis 3086, 5678
 Kaspercak Małgorzata 6203
 Kaspercuk Justyna 22
 Kaspercuk Anna 6566
 Kasperek Łukasz, oprac. 9811
 Kasperek Weronika 2382
 Kasperkiewicz Witold 3369
 Kasperowicz Ryszard 4102
 Kasperski Edward 3798
 Kasperski Robert 2726, 7422
 Kasprowicz Jan 3720, 8952
 Kasprowicz Wincenty 5446
 Kasprowska-Jarczyk Marta 5329
 Kasprowski Adrian 5524
 Kasprzak Aleksandra J. 1381, 4064
 Kasprzak Andrzej 2305
 Kasprzak Ewa, red. 1291
 Kasprzak Henryk, red. 3314
 Kasprzak Krzysztof 6114, 9264
 Kasprzak Liliana 3094
 Kasprzak Mariusz 1279
 Kasprzak Monika 2257, 2258, 4612, 4629
 Kasprzak Stefan 3212
 Kasprzak Sylwester 2792
 Kasprzycki Daniel Damian 5310
 Kasprzycki Józef 671
 Kasprzycki Lesław 10596
 Kasprzycki Marcin 5801, 10697
 Kasprzycki Remigiusz 9265, 9266, 9267, 9268, 9269, 10597
 Kasprzyk Artur, rec. 8363
 Kasprzyk Bogdan 5802
 Kasprzyk Damian 1148, 4568, 7019; red. 320, 4568
 Kasprzyk Jan Józef 1786, 1787
 Kasprzyk Oliwia 2945
 Kasprzyk Wojciech Marek 11033
 Kasprzyk-Chevriaux Magdalena 5641
 Kassov Sam 3138
 Kastań Isidor 3127
 Kałanova Ol'ga Sergeevna 8733
 Kastek Tomasz A. 7326
 Kastory Agnieszka Małgorzata 11057
 Kastory Andrzej 2946; rec. 10669
 Kastylija 7970
 Kasyna Ryszard, przedm. 7156
 Kasyno w Sopocie 1531
 Kasza Andrzej 7047, 10598
 Kasza Ryszard 1691
 Kaszmir 2536
 Kaszowska Zofia 1934
 Kasztelan Antoni 5298
 Kaszuba Serafin 6357
 Kaszubski Stanisław 6358, 6359
 Kaszubskie Pojezierze 7266

- Kaszuby, Kaszubi 196, 7262, 9819, 10207, 1161, 1188, 1342, 2062, 2359, 2407, 3184, 3622, 3714, 3775, 3785, 3799, 3825, 4718, 4764, 5145, 5435, 5482, 5547, 5685, 6410, 6433, 6941, 6982, 7146, 8038, 11044
- Kaszyce, pow. przemyski 5320
- Kaszyński Mariusz 6905, 9270
- Katalog dokumentów miasta Świebodzina 1017
- Katalog druków XV i XVI wieku w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie 1111
- Katalog druków XVI wieku z historycznej kolekcji Ossolineum 1132
- Katalog druków ulotnych z lat 1914–1918 w zbiorach Biblioteki Narodowej 1112
- Katalog nagrań dźwiękowych Biblioteki Muzeum Polskiego w Ameryce 1131
- Katalog rękopisów Ośrodka Dokumentacji Wielkopolskiego Środowiska Literackiego 1096
- Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu 1104
- Katalog zabytków sztuki w Polsce 4022
- Katalonia 2854, 2875
- Katar 2953
- Katarzyna II Wielka, caryca 2466, 2466, 3083
- Katarzyna Aleksandryjska, św. 1156
- Katarzyniec Wenanty 6360
- Katedra pw. imienia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku 8171
- Kategorie kultury 5647
- Katerla Stanisław 5928
- Kateusz Anna 3668
- Katō Ariko 708, 3786
- Katowice 352, 716, 817, 894, 906, 963, 1062, 1063, 1064, 1065, 1214, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 3084, 3236, 3310, 3611, 3622, 3626, 3983, 4101, 4248, 4294, 4313, 4329, 4463, 4564, 4931, 5119, 5380, 6434, 6718, 6983, 6984, 6985, 6986, 8143, 9174, 9374, 9647, 10266, 10291, 10320, 10321, 10394, 10475, 10648; Dąb 718, 6914; Ligota 3825; powiat 986
- Katowice jako ośrodek nauki i kultury w XX i XXI w. 6984
- Katowice oczami Niemców i Polaków 6985, 6986
- Katowicka archidiecezja 6984
- Katowicka diecezja 5329, 8146
- Katowickie województwo 10509, 10786, 10906, 10957
- Katyń, Rosja 904, 1920, 5061, 5089, 5127, 5143, 5706, 5741, 5752, 5897, 6143, 9800, 9834, 9997, 10080, 10203, 10682, 11162
- Katzenelson Itzhak 10153
- Kaucha Krzysztof 3297
- Kaucz Maria 5447; red. 1567
- Kauffman Jesse 8502
- Kaufmann Karl Joseph 6962
- Kaufmann Leon, zw. Kamirem 8943
- Kaukaz 409, 438, 745, 2564, 2975, 5176, 8118
- Kawa Ewelina 9271
- Kawa Marek 5424
- Kawa Ruth Jadwiga 5448, 10009
- Kawalec Agnieszka 6238; rec. 8566, 8822
- Kawalec Józef 3910
- Kawalec Julian 3824, 6361
- Kawalec Krzysztof 8503, 10543; przedm. 3084; red. 3084; wyd. 8238
- Kawalec Romuald 3419
- Kawalerowicz Jerzy 4410, 10782
- Kawalerowie Maltańscy zob. Joannici
- Kawecka Mirosława, tł. 10339
- Kawecki Henryk 5258
- Kawecki Józef 7025
- Kawecki Zygmunt 3735
- Kawełek Jacek 7210
- Kawęcka Aldona 4681
- Kawęczyński Wojciech 5384
- Kawiński Paweł 7401
- Kawka-Piotrowska Małgorzata, oprac. 7110
- Kawska Sylwia 3766
- Kawski Tomasz 1720
- Kawula Stanisław 3521, 6362
- Kawulok Elżbieta 1064
- Kawulok Michał 1844, 4023, 4024, 5658
- Kayano Shigeru 3277
- Kayano Shiro 3277
- Kazachstan 796, 2555, 3105, 3189, 5035, 5497, 9030, 9043, 9694, 9756, 9791, 9816, 9818, 9843, 9844, 9857, 9887, 10017
- Kazanski Michel 2305
- Kazańczuk Mariusz 3802
- Kazański Arkadiusz 10561; oprac. 10388
- Kazienko-Brzozowska Ewelina, rec. 6158, 7509
- Kazimierzczak Jerzy Grzegorz 2751, 4025
- Kazimierzczak Mariola 1160
- Kazimierzczuk Krystian 9451
- Kazimierzczuk Roman, pseud. Lis 9953
- Kazimierzczuk-Kuncer Jolanta 2793
- Kazimierska Katarzyna z Niemirów 7999
- Kazimierz zob. Kraków
- Kazimierz I, książę kujawski 7421
- Kazimierz II Sprawiedliwy 3048
- Kazimierz III Wielki 310, 758, 782, 802, 898, 2002, 2037, 2111, 2132, 3048, 7393, 7424, 7434, 7443, 7508, 7534
- Kazimierz IV Jagiellończyk 2555, 2742, 2754, 7333, 7383, 7436, 7474
- Kazimierz Biskupi, pow. koński 6487, 8160, 10535; obóz 10197
- Kazimierz Dolny, pow. puławski 1215, 3103
- Kazimierz Kummer. Literatura 3767
- Kazimierza Wielka, woj. świętokrzyskie 6523; powiat 6987
- Kazimirowicz Harro Paul Harring zob. Harring Harro Paul
- Kazimirski Wojciech 6037
- Kazubowska Urszula 3429
- Każmierczak Agnieszka 4946
- Każmierczak Aleksandra, red. 3302
- Każmierczak Elżbieta 6377
- Każmierczak Jarosław, współpr. 1707
- Każmierczak Joanna 2024
- Każmierczak Robert 7008
- Każmierczak Ryszard 2258
- Każmierczak Tadeusz 11140; tł. 9069
- Każmierczak Tadeusz (1931–2006) 7008
- Każmierczak Tomasz, tł. 10044
- Każmierczyk Adam 3103, 3138; przedm. 806; red. 806
- Każmierczyk Zbigniew 10408
- Każmierska Kaja 4733, 9759; rec. 1906
- Każmierski Janusz Kajetan 2374
- Kącka Eliza 3834
- Kącka Katarzyna 9973
- Kącki Marcin 3177, 3803
- Kądziela Józef 4549
- Kądziela Łukasz 6363
- Kądziela Paweł 6092, 6363; przedm. 8284; red. 6092; wyd. 8284
- Kądziela Teresa 6363
- Kąkolewice, pow. łobeski 7188
- Kąkolewska Magdalena 1389
- Kąkolewski Igor 850, 5095
- Kąpino, pow. wejherowski 2257
- Kąś Józef 84, 2357, 3683
- Kątnik Aleksandra 3420
- Kątny Łukasz 6028
- Kątski Apolinary 8360
- Keckermann Bartłomiej 3709, 7650
- Keegan John 2508
- Keff Bożena 1573
- Kelényi Borbála 3624
- Kelera Józef 2512
- Keller Adam Roman 5298
- Keller Dawid 709, 4775, 4931, 6841, 9272; przedm. 4931; red. 4931
- Keller Helmut 6668
- Keller Mirosław 6221
- Keller Rolf 10080
- Kelm Albin 5852; uzup. 5852
- Kemerowo, Rosja 3025

- Kemin Volodimir Petrovič 8433, 8504
 Kemnic Piotra Anna 10942
 Kempa Euzebiusz 5970
 Kempa Maria Elżbieta 5809
 Kempa Robert 405
 Kempa Tomasz 3076, 5621, 7799, 7878
 Kempa Wojciech 10010
 Kempe Margery 2555
 Kempński Łukasz 3093
 Kempński Maksym 9273
 Kempowie, rodzina 5970
 Kenc Katarzyna 1118
 Kencki Patryk 2570, 4412
 Kendziorek Piotr 2561
 Kengor Paul 10599
 Kenia 9818
 Kenig Piotr 8505
 Kent Alexandra 9760
 Kent (John A.) Johnny 9760
 Kentenich Joseph (Józef) 5498
 Kentley Eric 1161
 Keos, wyspa w Grecji 2618
 Kerbel Franciszek Stanisław 1374
 Keresztes Veronika, red. 2106
 Kersten Krystyna 10011
 Kesling Katarzyna Anna 4109
 Kevey János 4548
 Kębłowo, pow. wejherowski 4627
 Kęcińska-Kaczmarek Jowita 2515, 6194
Kęczanin 10966
 Kęder Wojciech 5313
 Kędra Karol 7016
 Kędra Katarzyna, współpr. 8552
 Kędzia-Klebeko Beata 2578
 Kędzierska Ewelina 6840
 Kędzierski Adam 2146
 Kędzierski Jacek 4990, 9274
 Kędzierski Maciej 2545
 Kędzierski Mieczysław 8122
 Kędzierzyn-Koźle, woj. opolskie 4854; Kłodnica 4847; powiat 9438
 Kędzior Magdalena 4580
 Kędziora Alicja 1097, 1810
 Kędziora Franciszek 6364
 Kędziora Zenon 4776
 Kędziora-Palińska Kinga 1614
 Kępa Józefina 1850, 5803
 Kępa Marcin 11099
 Kępa Polska, pow. płocki 8535
 Kępa Zbigniew, przedm. 8969; wyd. 8969
 Kępa-Mętrak Jolanta 10600
 Kępalski Janusz 8732
 Kępińska Maria 7110
 Kępiński Marcin 2317
 Kępkowska Bogusława Bożena 3421, 3422
 Kępno, woj. wielkopolskie 1216, 3042, 3127, 6988; powiat 6018, 9161
 Kępski Łukasz 10955
 Kępski Michał 7122; współpr. 7122
 Kęsek Marian 6365
 Kęsik Jan 894, 9421
 Kęsik Kamil 8506, 11058
 Kęska Justyna Dominika 1001
 Kęsowo, pow. tucholski; region 4932
 Kęszka Sławomir 5371
 Kęszycki Daniel 8993
 Kęszycki Marcin 10369
 Kętrzyn, woj. warmińsko-mazurskie 1217, 3345; powiat 1699
 Kętrzyński Wojciech 665, 6366, 6462
 Kęty, pow. oświęcimski 110, 365, 1218, 1382, 1848, 1946, 2377, 3119, 3358, 3417, 3430, 3990, 4268, 4356, 4559, 4630, 4905, 5377, 5392, 5543, 5555, 5556, 6262, 6509, 6866, 6882, 8342, 8692, 8894, 8895, 9290, 10053, 10528, 10966, 10974, 11007; gmina 497, 1949; powiat 8896
 Khudhanazarov Mukhiddin 2282
 Kiarszys Grzegorz 682, 7324, 7360, 7402, 7432
 Kiaupa Zigmantas 748, 3075, 7800
 Kiaupienė Jūratė 748, 3082
 Kibitlewska-Żabińska Dagmara 5924
 Kichelewski Audrey 3138, 5638
 Kichler Jerzy 10696
 Kiciak Ewa 4228
 Kicińska Magdalena 1692, 10120; red. 10120
 Kicińska Urszula 8069; red. 8069
 Kicman Czesław 9761
 Kicman Monika 9761
 Kicman Wojciech 6660; oprac. 5934
 Kida Józef 9762
 Kiec Izolda 895; red. 895
 Kiec Olgierd 1174, 1472; rec. 8657
 Kiecka Kazimierz, współpr. 4705
 Kiecka Marianna, współpr. 4705
 Kiecko Emilia 10601
 Kieda Claudine 3189
 Kiedroń Stefan 11059
 Kieferling Krystyna 5088
 Kiejdany, Litwa 7907
 Kielan Marcin 3903
 Kielanowski Jan 10543
 Kielanowski Leopold 3947
 Kielar Jan 4840, 6999
 Kielar Wiesław 9763
 Kielce 338, 339, 352, 930, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 1166, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1434, 1435, 1436, 1817, 1892, 1901, 2207, 3147, 3659, 3668, 4246, 4270, 4333, 4350, 4351, 4574, 4948, 5216, 5378, 5469, 5557, 5882, 6040, 6655, 6873, 7091, 7173, 7399, 8223, 8718, 8829, 9015, 9420, 9814, 9982, 10405, 10598, 10600, 10766, 10782, 10882, 10890; gubernia 8769; Karczówka 989, 7795; Kielecczyzna 1374, 1914, 9460, 9490, 9814, 10040, 10114; region 1166, 2348, 3668, 4543, 4840, 8369, 8787; Słowik 9814
 Kielczawa, pow. leski 4692
 Kielecka diecezja 5487, 9489
 Kieleckie województwo 4415, 4724, 9024, 9236, 9276, 9415, 9460, 9533, 9539, 10740
 Kieling Michał 4497, 5371
 Kielisiński Kajetan W. 2162
 Kieliszewska Agnieszka, red. 3541
 Kielb Zbigniew 6479
 Kielbasa Antoni 5590
 Kielbasa Bartosz 1845, 1846, 4568
 Kielbasa Ireneusz 6812
 Kielbik Jerzy 4967, 5630, 7132, 7885; przedm. 4967, 5042, 5630; red. 3853, 4967, 5042, 5630, 5696, 7883, 7884, 7885
 Kielboń Janina 5804
 Kielbowski Waldemar 9150; przedm. 9150; red. 9150
 Kielbus Marcin 3846, 7443
 Kielczewice Maryjskie, pow. lubelski 5393
 Kielkowski Jan 4550
 Kielpiński Jacek, współpr. 9825
 Kieniewicz Jan 55, 2564; rec. 8449
 Kieniewicz Piotr 6407
 Kienzler Iwona 10637
 Kiepura Aneta, współpr. 4707
 Kiepuszewski Łukasz, przedm. 4051; red. 4051
 Kierbedź Eugenia 8920
 Kierczuk-Macieszko Małgorzata 5642
 Kieremkampt Waclaw, wyd. 7645
 Kiereś Barbara, red. 3556
 Kiereś Małgorzata 2336, 2357, 2388
 Kierkegaard Søren 3760
 Kiernikowski Paweł 6723; rec. 5488
 Kiernozia, pow. łowicki; region 6990
 Kieroń Paweł J. 4631
 Kiewski Krzysztof Andrzej 539
 Kierys Arkadiusz 3382, 3403; przedm. 695; wyd. 695
 Kierzek Andrzej 4777, 6146, 6592, 6831
 Kierzkowska Bożena 487, 578, 920, 1002; oprac. 1000
 Kieszkowski Czesław 5557; red. 5557
 Kieślowski Krzysztof 6367
 Kietliński Marek 946, 1392, 5805; red. 946
 Kietrz, pow. głubczycki 4610
 Kieven Elisabeth 8010
 Kightley Marta 10990
 Kijas Artur 748, 2555
 Kijek Kamil 9275, 9276
 Kijewska Agnieszka 3253

- Kijewska Joanna, red. 3484
 Kijewska Małgorzata 2947
 Kijewska-Trembecka Marta 2513, 2948
 Kijonka Justyna 2460
 Kijowski Andrzej 10408
 Kijowski Jerzy 3957, 4834, 6583, 7102; oprac. 3957; przedm. 6583; red. 6583, 7102
 Kijowski Maciej 10602; wyd. 10340, 10403
 Kijowski Tomasz, współpr. 4553
 Kijowskie województwo 3103, 7838, 7855, 8069
 Kijów 2255, 2546, 2764, 3765, 5272, 7806, 8122, 8284, 8366, 9215, 9809; Bykownia 1315; region 4372
 Kiklewicz Aleksander 3697
 Kilar Agata 2546
 Kilar Wioletta 351
 Kilar Wojciech 5634, 9187
 Kiliańczyk-Zięba Justyna 2032
 Kilijańska Alicja 1381
 Kiliński Jan 2053
 Kilis Monika, tl. 10022
 Kilka uwag o analizie składu chemicznego półgroszy 2147
 Killich Bartłomiej 7403
 Kim Kyunam 2949
 Kindler Wolf 10696
 Kindracki Paweł 5373
 Kindziuk Milena 6338, 6624, 10603
 Kindziuk Sławomir 4599
 King Richard 10012
 King Stephen 3759
 Kinga (Kunegunda), św. 3093, 7364, 7422
 Kinner Cyprian 7573
 Kino Kresów 1485
 Kino włoskie po 1980 r. 2950
 Kiński Bohdan 3106
 Kiper Daniel 8773
 Kiper Dawid, rec. 3191
 Kirchner Anna 4511; red. 4511
 Kirchner Otton 8196
 Kirčiv Roman 2375
 Kirenko Janusz 3652
 Kirilina Lúbov' Alekseevna 8733
 Kirkor Adam Honory 8427
 Kirshenblatt-Gimblett Barbara, red. 1332
 Kirstenowie, rodzina 1298
 Kirsz Agnieszka 1252
 Kirszak Jerzy 6609
 Kiryk Feliks 4778, 6890, 6922, 7111, 11026; oprac. 995; przedm. 7528; red. 7528
 Kiryk Marian, red. 4944
 Kisała Magdalena 3294
 Kisała Władysław 6998
 Kisiel Andrzej 4779, 4780
 Kisiel Bożena, przedm. 3086
 Kisiel Dariusz 4192
 Kisiel Marian 619
 Kisielewicz Danuta 1878, 5890, 10013, 10080
 Kisielewicz Krzysztof, red. 11180
 Kisiełewska Alicja 10408
 Kisiełewska Jadwiga, red. 6060
 Kisiełewski Andrzej 5647
 Kisiełewski Stefan 10465
 Kisiełewski Tadeusz A. 5096
 Kisielnicki Kazimierz 8507
 Kiss Csaba G. 3876, 7978
 Kistelska-Borkowska Klara 5375, 5563
 Kiszczak Jacek 2271
 Kiszczak Maria Alicja 5869
 Kiszka Beata 3692, 7106
 Kiszelińska-Węgrzyńska Agnieszka 10604
 Kita Agnieszka 4764
 Kita Barbara 3197
 Kita Jarosław 590, 4781, 5857, 7182, 7212, 8508, 8509, 8611, 8653, 8742; przedm. 8247; rec. 4229, 9663; red. 241, 291, 8653, 8742; wyd. 8247
 Kita Waldemar 5923
 Kitowicz Jędrzej 7570
 Kitowska-Lysiak Małgorzata 3830, 3830
 Kitowski Piotr 2348, 5806
 Kittel Piotr 2282, 7360
 Kitzingen, Niemcy 5590
 Kiwerska Jadwiga 1918
 Kiwior Wiesław K. 2768
 Kiwior-Filo Małgorzata 8454
 Kiwka Zbigniew 3785
 Kizik Edmund 1415, 2113, 7878; przedm. 1416; red. 1415
 Kizwalter Tomasz 3138, 8510; red. 3372
 Klaczko Julian 3795, 8141
 Klaja Piotr 7074
 Klajman Stefan 5449
 Klajmon Barbara 4321, 4840
 Klajna Jacek 1693
 Klajnert Paweł, fot. 1709
 Klaklik Marian 4071
 Klamka Magdalena 3904
 Klaniczay Gábor 7383
 Klapper Bruno 7161
 Klaretyni 1793
 Klaryski 3987, 5338, 7571, 7669, 8025
 Klaryski kapucynki 5392
 Klaryski w Krakowie w 1654 r. 7571
 Klas Wojciech 5924
 Klasa Marcin 4782
 Klasyczna i romantyczna 2794
 Klasyfikacja, powszechna? 3101
 Klasztor zakonu OO. Franciszkanów-Reformatów w Siennicy 5450
 Kłaś Jarosław, red. 4254, 5784
 Klatka Urszula 1071, 8511
 Kladiusze, ród 2612
 Klaudyán Mikuláš 3103
 Klaus Jakub Janusz 1374
 Klauze Małgorzata 3688
 Klawe Jolanta, współpr. 5879
 Klecza Dolna, pow. wadowicki 3408
 Kleczewska-Bosak Alicja, rec. 5117
 Kleczewski Stanisław 7843
 Kleczka Karol 7225
 Kledzik Maciej 6579, 10465
 Klee Ernst 5807
 Kleemann Jörg Uwe 2258
 Kleiber Michał, przedm. 3091
 Kleiman Jeffrey 3184
 Klein Patryk 1421
 Klein Theodor 8955
 Kleina, rodzina 5808
 Kleinrok Aleksandra 4405
 Kleist Simon von, tl. 1897
 Klejna-Wendt Piotr 5808
 Klejniki, pow. hajnowski 8578; parafia prawosławna 5480
 Klejnoty księżnej Daisy 1518
 Klekot Ewa 1585
 Klemba Urszula 8512, 8742; przedm. 8247; wyd. 8247
 Klembowska Jolanta 5964
 Klemens XIV, papież 7713
 Klemens Aleksandryjski, św. 2701
 Klemens Maria Hofbauer, św. 5331
 Klemens od Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny (właśc. Michał Jodka) 7874, 7930
 Klemens z Ruszczy 748
 Klemenski Marcin A. 5451, 7404
 Klementowice, pow. puławski 5501
 Klementowski Robert 710, 4764, 10776
 Klempert Mateusz, oprac. 9001; przedm. 9001
 Klempis Jacek, oprac. 9896, 10282
 Klentak-Zabłocka Małgorzata, przedm. 2807; red. 2807
 Klepandy Waław 3973
 Kleparz zob. Kraków
 Klepka Rafał 11060, 11061
 Klessa Edwin 1107, 1108; red. 1861
 Kleszczele, pow. hanowski; region 3470
 Kleszczowa Krystyna 3706
 Kliber Patrycja 4497
 Klice, pow. ciechanowski 8204
 Klich Edward 3271
 Klich Maciej 10291
 Klich-Kluczewska Barbara 10605
 Klim Jadwiga 1421
 Klimas Stanisław Narcyz 2514
 Klimasz Katarzyna 3423
 Klimaszewska Irena, red. 5984
 Klimaszewski Zbigniew Tomasz 8773
 Klimczak Aleksandra 4228
 Klimczak Ewelina Wioletta 534, 8513, 9277, 10014
 Klimczak Jerzy 908
 Klimczyk Maria 4365
 Klimecki Michał 2488, 2816, 2951

- Klimek Barbara 2541
 Klimek Beata 4193
 Klimek Bernadeta, oprac. 5466; red. 5466
 Klimek Daria 565
 Klimek Jan 4783; przedm. 4783
 Klimek Krzysztof 3424
 Klimek Marcin 9278
 Klimek Robert 5630, 7132
 Klimek Stanisław, fot. 1658
 Klimek-Grądzka Jolanta 3713; red. 3449
 Klimier Beata, oprac. 4350; wyd. 4350
 Klimiuk Zbigniew 2952
 Klimka Robert, red. 7132
 Klimkiewicz Aurelia 3184
 Klimkowski Jerzy 9645, 9646
 Klimkówka, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 8217
 Klimonda Jerzy 5709
 Klimontów, pow. sandomierski 8110
 Klimowicz Teresa, red. 10458
 Klimowska Monika 1559
 Klimus Elżbieta 8514, 8653, 8742
 Klingler Krzysztof 1575
 Klinke Katharina, współpr. 7161
 Klint Paweł 711, 1472, 7801, 8018; red. 2840; wyd. 7630
Klio 170
 Kliś Andrij 3169
 Klisińska-Kopacz Anna 4112, 4122
 Kliszewska Małgorzata, tl. 1684
 Klimuk Alexander 9279
 Kloc Agnieszka 10606
 Kloc Krzysztof 2488, 5109, 8674; oprac. 10262; przedm. 10262; wyd. 8975
 Klocek Czesław, red. 3320
 Kloch Bogdan 4936
 Kloczkowski Jacek 5164, 9418; oprac. 5068; przedm. 5068, 5191, 8141; red. 5164, 5191, 9418; wyd. 5068, 8141
 Klonder Andrzej 4939; rec. 1547, 3058, 4913, 7568, 7578, 7620, 7668, 8053; red. 4925
 Klonowic Sebastian Fabian 7778
 Klonowska Maria 8515
 Klonowska Maria Anna 3425
 Klonowski Grzegorz 4568
 Klonowski Tomasz 8515
 Klosová Ewa 3212
 Kloss Barbara 6368
 Klotz Aleksander 9647
 Klotzke Zbigniew 3426
 Kluba Jolanta 7089
 Kluczbork, woj. opolskie 2164, 5455, 7220; powiat 3084; region 5455, 5456
 Kluczbork-Osada, pow. żurawicki 2307
 Kluczek Agata Aleksandra 2642, 2643; red. 306
 Kluczewska Jolanta 1092
 Kluczewska-Wójcik Agnieszka 1160, 10759
 Kluczewsko, pow. włoszczowski 3597
 Kluczewski Katarzyna 4278, 4323, 6054, 7184; red. 4061, 4278, 4323
 Kluczyńska Joanna 5387
 Kluj Wojciech 2552
 Kluk Krzysztof 3251, 6330
 Klukowski Zygmunt, red. 9871, 9891
 Kluski, pow. wielkiński 8696
 Kluss Maciej 4194, 4948; red. 1518, 4501, 4948
 Klaczek Jarosław 9419; przedm. 8674; red. 5108, 5109, 8674
 Kładocznik Piotr 5019
 Kłajpeda, Litwa 9252
 Kłak-Ambrozkiewicz Marta 8653
 Kłakus Michał 9295
 Kłańska Maria 2861
 Kłapeć Janusz 6969, 7030
 Kłapsa Jarosław, współpr. 5618
 Kłaput-Wiśniewska Aleksandra 1042, 4418, 5435; red. 4418
 Kłeczek-Walicka Ewa 26, 6731
 Kłobuck, woj. śląskie 1661, 4961, 11058; powiat 4707; region 10926
 Kłobukowski Miłosz, red. 3484
 Kłoczowski Jan Andrzej 5192
 Kłoczowski Jan Maria, oprac. 8374; tl. 8374
 Kłoczowski Jerzy 671, 5780, 5864, 6369, 6370, 6371, 6372
 Kłoczynski Robert 6579
 Kłoda Emilia 4100
 Kłodawa, pow. kolski 5413, 5850, 6164
 Kłodawski Krzysztof 8516
 Kłodnica zob. Kędzierzyn-Koźle
 Kłodnica zob. Ruda Śląska
 Kłodziński Karol 465, 2621, 2644, 2645
 Kłodziński Marek, red. 8261
 Kłodzka Kotlina 7250
 Kłodzko, woj. dolnośląskie 10668; hrabstwo 746; powiat 10667; region 3084, 4946, 5743, 5984
 Kłoczynski Arnold 3482, 10906, 10933
 Kłopotowo, pow. kołobrzegi 4852
 Kłos Anita 3768
 Kłos Grzegorz 4784
 Kłosek Piotr 4194
 Kłosiewicz-Prokop Teresa, wyd. 4555
 Kłosińska Elżbieta Małgorzata 7270, 7271
 Kłosiński Krzysztof 3091
 Kłosiński Wawrzyniec 1847
 Kłosowicz Mateusz 2302
 Kłosowicz-Krzywicka Barbara 6036, 6037; wyd. 8170
 Kłosowski Stanisław 4262
 Kłossowski Stanisław Józef 7572
 Kłós Anna, red. 202
 Kłóbką, pow. wrocławski 1224, 1931, 4666
 Kłudkiewicz Kamila 1160, 1381, 3088, 4948
 Kłusek Aleksander 4551
 Kłuskiewicz Jarosław 1694
 Kłyk Józef 4365, 4403; il. 2365
 Kłys Agnieszka 9988
 Kłys Tomasz 2570
 Kmak-Pamirska Aleksandra 3825
 Kmicie Samuel 7629
 Kmicie-Skrzyński Ludwik 8122
 Kmiciek Iwona 3803
 Kmiciek Joanna, współpr. 5618
 Kmiciek Michalina 1441; oprac. 10382; wyd. 10382
 Kmiciek Piotr 5517
 Kmiotek Jan 5893
 Kmita-Skarsgård Tomasz 4468
 Knoch Maria Weronika 9280
 Knab Sophie Hodorowicz 10015
 Knap Joanna, red. 3325
 Knapczyk Helena 9764
 Knapczyk Wincenty 9764
 Knapczykowie, rodzina 9764
 Knapek Elżbieta 3624, 7528
 Knapik Beata 1848
 Knapik Rozalia 4464
 Knapieński Ryszard 5642
 Knapkis Simas 1161
 Knapowski Roch 4971
 Knapski Grzegorz 7829
 Knast Alicja 1433; przedm. 1431
 Knecht Bożena 1935
 Kneip Matthias 3825
 Knetig Jerzy 4492
 Książ Lidia 4464
 Książnik Franciszek Dionizy 7778
 Knoch Habbo 1158
 Knoch Konrad 10479
 Knoch Marta 9305
 Knoll Roman 6373
 Knopek Jacek 6151, 6322; wyd. 3065
 Knopik Brygida, red. 3441
 Knorr Klaus-Holger 7295
 Knötzel Paul 6985
 Knötzel Richard 1695
 Knothe Stanisław 8994
 Knowles Anne Kelly 9962; red. 9962
 Knut Tadeusz 7146
 Knutel Damian Grzegorz 9419
 Knüvener Peter 1601
 Knychalska-Jaskulska Agnieszka 1118
 Knyspel-Kopeć Renata 10895
 Knyszyn, pow. moniecki 6991, 7606, 7749, 7750; parafia 991; region 991

- Knyżewski Marcel 7405
 Kobelska Adela 3271
 Koberg Franciszek 3917
 Kobiak Andrzej, przedm. 6322
 Kobialka Dawid 682, 895, 1189, 2272, 8489
 Kobialko Kazimierz 5890
 Kobicieść na przestrzeni wieków 2318
 Kobiela Łukasz 6293
 Kobiela Stanisław 3427, 10016
 Kobiela-Gryczka Małgorzata, wyd. 8222
 Kobierecka Anna 3004
 Kobierecki Michał Marcin 2953, 3004; red. 3004
 Kobierski Radosław 7019
 Kobierzyn zob. Kraków
 Kobieta 10482
 Kobieta Dzisiejsza 10482
 Kobieta i Życie 10895
 Kobieta w Galicji 8517
 Kobiety na Kresach na przełomie XIX i XX wieku 5809
 Kobiety w dziejach od archeologii do czasów średniowiecznych 2515
 Kobiety w dziejach od nowożytności do współczesności 3083
 Kobos Andrzej M., współpr. 6782
 Kobryń, Białoruś 8984
 Kobus Agnieszka 5452
 Kobus Andrzej 5312, 5453, 6927; przedm. 6927; red. 6927
 Kobus Helena 6927
 Kobus Justyna 3683
 Kobus Maja 7016
 Kobusiewicz Michał 2282, 7497
 Kobusiński Kazimierz 7008
 Kobuta Stepan 9607
 Kobyłański Jan 5923
 Kobyłański Józef Władysław 6611
 Kobylarz Wojciech Stanisław 7227; red. 4944
 Kobylarz-Buła Renata 1158; rec. 10676
 Kobylin, pow. krotoszyński 10439
 Kobylińska Ewa 7406; tl. 5746
 Kobylińska Józefa 2228, 3712
 Kobylińska-Bunsch Weronika 4101
 Kobyliński Andrzej 2516
 Kobyliński Maciej Tadeusz 7407
 Kobyliński Zbigniew 1992, 2299; przedm. 1992
 Kobylnica, pow. poznański 10380
 Kobyłecka-Piwońska Ewa, przedm. 3865; red. 3865
 Kobza Antoni 7151, 7167
 Koc Adam 5924, 8674
 Koc Leon Waław 8674
 Kocan Marian 6374
 Kocańda Paweł 2102, 2292, 4195, 9969; rec. 5446
 Kocel Agnieszka, tl. 1725
 Koch Erich 10144
 Koch Jan 5964
 Koch Justyna 2365
 Koch Krzysztof 6028
 Koch Magdalena 2255, 2881; przedm. 2881; red. 280
 Koch Marta 5778
 Koch Władysław 5778
 Kochajkiewicz Adam 4974
 Kochan Anna, rec. 3848
 Kochaniewicz Paweł 5167
 Kochaniewicz-Budzik Elżbieta 6641
 Kochanowicz Jerzy Eugeniusz 7802, 8065
 Kochanowscy, rodzina 2056
 Kochanowska Dagna, oprac. 1607
 Kochanowska Janina 4260, 7188; przedm. 7188; red. 7188
 Kochanowska Magdalena, red. 1555
 Kochanowski Jan 3713, 3749, 3779, 3839, 3846, 7759, 7778, 7908, 7985
 Kochanowski Jerzy 10607, 10608; rec. 9533; red. 218; wyd. 10279
 Kochanowski Marian 6472
 Kochanowski Piotr 2954
 Kochanowski Stanisław K. 8105, 8105
 Kochanowski Tadeusz, red. 4944
 Kočańczyk Agnieszka 813
 Kočańska Małgorzata 5310
 Kochłowice zob. Ruda Śląska
 Kochnowski Roman 9281
 Kochoński Roman 5454
 Kocielkiewicz Serapion 7874
 Kociemba Wojciech 2303
 Kociewie 5947, 6028, 6992, 11089
 Kociewie. Kraina nad Wisłą 6992
 Kocięcka Karolina 2070
 Kocił Katarzyna 806
 Kocińska Maria Karolina 2258, 4629
 Kociński Mariusz 2258
 Kociołek Szymon zob. Maryczusz Szymon
 Kociszewski Aleksander 3173
 Kociuba Dagmara 7036
 Kociuba Grzegorz 3175, 3588
 Kociuba Jolanta 5675
 Kociumbas Piotr 1415
 Kocjan Krzysztof 10609, 10610
 Kock, pow. lubartowski 6993
 Kocki Wojciech 4303
 Kocot Anna 3905
 Kocot Emilian 4785
 Kocot Monika 895
 Kocój Ewa 2336; red. 2336
 Kocój Henryk, oprac. 7555, 7556; rec. 747
 Kocur Maria 9885
 Kocurek Danuta 3494, 6434; przedm. 6434, 6538; red. 6434, 6538
 Kocyba Piotr 790
 Koczanowicz-Dehnel Iwona 5675
 Koczerska Maria 6829, 7383; red. 294
 Koczorowska Marlena 4037
 Koczur Wiesław 4906, 4922; przedm. 4922; red. 4922
 Koczwańska-Kalita Dorota, przedm. 1914; red. 1914
 Koczwaro Paulina 2160; red. 2160
 Koczy Leon 7408
 Kodar Oja 4389
 Kodeks Dzikowski A.D. MDI 7300
 Kodeniec, pow. parczewski 4101
 Kodeń, pow. bialski 4918, 5923
 Kodex Napoleona 2467
 Kodrębski Jan 4971
 Kodym-Kozaczko Grażyna 4275
 Kodzik Joanna 2760
 Koehler Krzysztof 7803
 Koenig Aleksandra 3692
 Koenig Franciszek 4468
 Koenig Piotr 4759
 Kofel Weronika 4260, 7970
 Kofin Krzysztof, przedm. 2540; red. 2540
 Kofin Mateusz, przedm. 2540; red. 2540
 Kofman Jan 337
 Kofta Krystyna 10292
 Kögler Joseph 746, 8172
 Kogut Jarosław 5181
 Kogut Mieczysław Michał 5455, 5456, 7409
 Kohanovskij Aleksandr Gennad'ewič 8018
 Kohler Ottmar, jun. 8303
 Kohler Ottmar, sen. 8303
 Köhler Piotr 1072, 9282
 Kohn Gotthilf 8879
 Kohut Maria 2336
 Kohut Piotr 2336
 Koim Kazimiera 2382
 Koj Ewa 10561
 Kojder Ireneusz, red. 3328
 Kojkowice, pow. cieszyński 5529
 Kojs Wojciech 3651
 Kōkebaeva Gūlžauhar Kakenkazy 10017
 Kokenhausen zob. Koknese
 Koknese, Lotwa 8061
 Koko Eugeniusz, rec. 8156
 Kokoć Joanna 1950
 Kokoszkiewicz Konrad 7653
 Kososzowy, pow. starogardzki; parafia 5511; region 5511
 Kokot Maria 5890
 Kokowska Mariola 5127
 Kokowska-Guz Ewelina 56
 Kokowski Andrzej 56, 2304, 2305, 6752
 Kokowski Michał 47, 50, 324
 Kola Adam F. 1899, 1913
 Kolānčuk Oleksandr 3651, 5810
 Kolankiewicz Danuta 6054
 Kolankiewicz Leszek 4406
 Kolankowska Karolina, rec. 6072
 Kolano Julia 4931
 Kolańczyk Aneta 6081
 Kolarzowa Romana 3814
 Kolasa Alicja 1696
 Kolasa Krzysztof 906, 10894

- Kolasa Marcin 1220; oprac. 1622, 9015
 Kolasa Piotr 2273
 Kolasa Władysław Marek 757, 8518; red. 118
 Kolasa-Nowak Agnieszka 2319
 Kolańska Jadwiga 4931
 Kolańska-Pasterczyk Iwona 3030, 4389
 Kolański Stanisław 6375
 Kolański Zygmunt 3588
 Kolb Nataliã 2786
 Kolberg Oskar 2334, 2378, 2397
 Kolberová Urszula 3712
 Kolbiarz Artur 4100, 4260
 Kolbuszewska Jolanta 3428, 9283
 Kolbuszewski Jacek 3769
 Kolbuszowa, woj. podkarpackie 141, 235, 571, 614, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1977, 3073, 4311, 4436, 8333, 8929, 8930, 10214; dekanat 9071; powiat 8964, 10728; region 1798, 8101, 8906
 Koleczyńska Kamila 9794
 Kolejarze polscy dla niepodległej ojczyzny 5097
 Kolek Grzegorz 42
 Kolekcja szkła użytkowego Pałacu Schoena 1295
 Kolekcje w zbiorach bibliotek Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 1065
 Kolenda Dorota 459
 Kolenda Justyna 7072, 7321, 7402
 Kolenda Karolina 2349; tł. 3411
 Kolenda Zygmunt, przedm. 3189; red. 3189
 Kolendo-Korczak Katarzyna 4022, 4026; red. 4022
 Kolesničenka Vadim 5194
 Kolibek Anna 10333
 Kolikowski Andrzej, pseud. Pershing 11158
 Kolinka Emilia, wyd. 8203; przedm. 8182; red. 5919; współpr. 8277; wyd. 8182
 Koller Stanisław 906
 Kollinger Karol 397, 7537; red. 2754, 7324, 7390
 Kolmas Paweł 8519
 Kolmasiak Mariusz 1410, 5811, 6614, 7237
 Kolniszki, pow. gołdapski 3712
 Kolonijćuk Aleksandr 2376
 Kolonia, pow. kartuski 4700
 Kolonia Rogoźnica, pow. bialski 4209
 Kolonia Wolańska, pow. bialski 4209
 Kolonimidzi, rodzina 7422
 Kolumba Gabriel, bł. 6376
 Kolumbia 2560, 2996, 5918
 Kulus Marian, red. 10040
 Kolańska-Gałzka Anna, wyd. 9718
 Kołaciński Władysław, pseud. Żbik 9765
 Kołacki Jerzy 4152; przedm. 4253; red. 4152, 4253
 Kołacz Marta 4323, 5422
 Kołacz-Chmiel Małgorzata 7410; rec. 7582
 Kołaczkowski Wojciech 5090
 Kołakowska Anna 3094
 Kołakowska Teresa 1321; oprac. 8175
 Kołakowski Andrzej 10018
 Kołakowski Leszek 2991, 3250, 3267, 3281, 10293
 Kołakowski Piotr 2936, 2955, 5298, 9284; wyd. 9033
 Kołakowski Stanisław 5647
 Kołat Joanna 5671
 Kołatka Krzysztof 3683
 Kołaczkowski Józef 9619
 Kołbacz, pow. gryfiński 4258
 Kołcz Bogusław 6452, 6453; rec. 87, 3808
 Kołczyk Artur 3112
 Kołczek Kevin 2950
 Kołtąj Hugo 2540
 Kołto, woj. wielkopolskie 1066, 3103, 3526, 3660, 5339, 5959; powiat 80, 81, 1845
 Koło Łowieckie „Żbik” Szczytno 4786
 Koło Seniorów AZS Kraków 11062
 Kołobrzeg, woj. zachodniopomorskie 2540, 3093, 5345, 5751, 6994, 9992, 10346
 Kołoczek Łukasz 3221, 5647
 Kołodko Piotr, red. 190
 Kołodrubiec Anna Barbara 10611
 Kołodziej Andrzej 10612; oprac. 10308
 Kołodziej Barbara 1065
 Kołodziej Bartłomiej 10501
 Kołodziej Bernard 8773, 9295, 10506
 Kołodziej Edward 4834, 8520, 9285
 Kołodziej Jan, red. 7135
 Kołodziej Małgorzata 5457
 Kołodziej Marian 2546
 Kołodziej Robert 4991, 5954, 7883, 7886, 8018; wyd. 7543, 7544
 Kołodziej-Adamczuk Agnieszka 1431
 Kołodziejczak Ryszard 7804, 8521
 Kołodziejczak Zenon 6601
 Kołodziejczyk Anna 7885
 Kołodziejczyk Ewa 6512
 Kołodziejczyk Justyna 3735
 Kołodziejczyk Krzysztof, oprac. 979
 Kołodziejczyk Piotr 2282
 Kołodziejczyk Zofia Barbara 2377, 6409
 Kołodziejczyk-Mróż Beata 2348
 Kołodziejczyk-Danuta Danuta, red. 96
 Kołodziejska-Smagala Zuzanna 3787; przedm. 3787; red. 3787
 Kołodziejski Henryk 11063
 Kołodziejski Stanisław 4955; przedm. 5446; wyd. 5446
 Kołomyja, Ukraina 9286, 9606
 Kołomyja, Pokucie i Huculszczyzna w II Rzeczypospolitej 9286
 Kolos Anna 8522
 Kołos Sylwia 2530
 Kołosowski Jan Franciszek 8141
 Kołosa Arkadiusz 351
 Kołpacyński Eugeniusz 5310
 Kołt Malwina 4463
 Kołyszko Marek 4196
 Komadowski Dariusz 2552
 Koman Aleksandra 10613
 Koman Wiesław 1972
 Komaniecka-Lyp Monika 10697
 Komańcza, pow. sanocki 4517
 Komar Michał 5151
 Komar Żanna 1440
 Komar-Michalczyk Katarzyna 4156
 Komarnicki Konrad Filip 2727
 Komarnicki Waclaw 8122
 Komarnicki Zygmunt, tł. 7297
 Komarów-Osada, pow. zamojski 9311; gmina 1736
 Komarzyński Michał 6984
 Kombatancki lwowscy 9766
 Komedo Krzysztof 4435, 6377, 10320
 Komedo znany i niezany 6377
 Komeński (Komenský) Jan Amos 1065, 3649, 7573
 Komierzyńska-Orlińska Eliza 4787
 Kominek Bolesław 3112
 Komizm historyczny 5648
 Komoniecki Andrzej 3846, 5671, 7574
 Komorowska Helena 6363
 Komorowska Magdalena 2004
 Komorowska Małgorzata 4412; red. 4082
 Komorowska Maria Magdalena z Nałęcz-Gorskich 8173
 Komorowski Antoni Franciszek 411, 9287, 10969, 10970
 Komorowski Bronisław 6363; przedm. 8173
 Komorowski Janusz 5925
 Komorowski Jarosław 4372, 7805; red. 207
 Komorowski Krzysztof 10019
 Komorowski Łukasz 892, 7203; przedm. 7203; red. 7203
 Komorowski Paweł 1375
 Komorowski Piotr, red. 1485
 Komorowski Tadeusz, pseud. Bór 5924, 10735
 Komorowski Waldemar 1819, 7978
 Komsta Monika A. 3253; przedm. 3253; red. 3253
 Komuda Monika 7537
 Komuniecka Karolina 2382
 Komunikacja w epoce staropolskiej 7806

- Komunikaty Mazursko-Warmińskie* 3660
- Komunizm. Idee i praktyki w Polsce 10614
- Konarska Katarzyna, red. 2330
- Konarska-Pabiniak Barbara 4788; red. 5762
- Konarska-Zimnicka Sylwia 2349, 5647, 7411; red. 4955
- Konarski Feliks 3184
- Konarski Mariusz 9244, 10020
- Konarski Stanisław 3839, 7695, 7816
- Konarski Szymon 1330, 8889
- Konarski Tomasz 4761
- Konarski Wawrzyniec 5194
- Konary, pow. częstochowski 7586
- Konarzewski Krzysztof 3091
- Konarzewski Ludwik, jun. 4028
- Konarzyny, pow. chojnicki 5458
- Konatowski Krzysztof 9288
- Konczak, chan Połowców 2735
- Konczewska Katarzyna 3683, 3713, 6059
- Konczewska Magdalena 4881, 7272
- Konczewski Paweł 3098, 7272
- Kondracki Tadeusz 6862; oprac. 10400; rec. 8996
- Kondracki Witold 6378
- Kondrasiuk Grzegorz 4359
- Kondrat'ëv Igor 4789
- Kondratowicz Janusz 4446
- Kondratowicz Marek 8821
- Kondratowicz-Miliszkievicz Łucja 1252
- Kondusza Wojciech 10615; przedm. 10696
- Konecny Feliks 7807
- Konefał Jan 6275, 6340
- Konfederacja barska 1668–1772. 7808
- Konfederacja barska (1768–1772). Tło i dziedzictwo 7809
- Konferencja dwa plus cztery 1990. 10971
- Konferencja naukowa „5th International Annual Meeting on History of Pathology and Medicine” 466
- Konferencja w muzeum 497
- Konferencja z okazji 50-lecia łódzkiej teatrolgii 4373
- Kongo 6167
- Kongo Belgijskie 2993
- Koniarek Łukasz 1118, 1605
- Koniarz Tadeusz, fot. 1724
- Koniec wojny na Śląsku 3084
- Konieczpol, pow. częstochowski 6995
- Konieczpol w świadectwach jego mieszkańców 6995
- Konieczpolscy, ród 748
- Konieczpolski Stanisław 7597
- Koniecwałd, pow. sztumski 2257
- Konieczka Grzegorz 921
- Konieczka Katarzyna 10698; red. 10316
- Konieczka-Śliwińska Danuta 761, 3262, 3334, 10895; przedm. 761; red. 761, 873
- Konieczna Danuta, rec. 3897
- Konieczna Elżbieta 6326
- Konieczna Jadwiga 1048; przedm. 1048; red. 1048
- Konieczna Teresa, oprac. 8151
- Konieczna-Rapa Jolanta, red. 3486
- Konieczna-Twardzikowa Jadwiga, oprac. 8174
- Konieczny Aleksander 4197
- Konieczny Bronisław 8174
- Konieczny Dawid 8523, 8524, 8525, 10616
- Konieczny Jan 4632
- Konieczny Marian 4015
- Konieczny Paweł 2348
- Konieczny Stefan 7008
- König Peter 4100
- Königshaus Waldemar, tl. 5794
- Königsberg Wojciech 10579
- Konikowska-Kuczyńska Justyna 4992
- Konin, woj. wielkopolskie 1378, 1437, 1896, 2251, 3541, 4568, 5187, 7203; Gosławice 7443; starostwo 7528
- Koniński Karol Ludwik 4409
- Koniński słup drogowy 2251
- Konior Alojzy, przedm. 7573; tl. 7573; wyd. 7573
- Koniuch Maria 8995
- Konkiewicz Oleg, tl. 8107
- Kononiuk Tadeusz 2509; przedm. 2509; red. 2509, 3954
- Konończuk Elżbieta 3799
- Konończuk Wojciech 3999, 4027, 4790; red. 3999
- Konopa Bartłomiej 533, 4447; rec. 3052
- Konopacny, rodzina 4849
- Konopacka Halina 6379
- Konopacki Artur 3162, 3163, 3164, 3165; przedm. 3164; red. 3164
- Konopacki Maciej 10294
- Konopczak Marek 4407
- Konopczyński Władysław 730, 2517, 6380, 8996
- Konopiska, pow. częstochowski; gmina 893
- Konopka Hanna 337
- Konopka Jan A. 5924
- Konopka Kazimierz 8526
- Konopka Marek 5812, 5813
- Konopka Maria 8527
- Konopka Tadeusz 10933
- Konopkowie, rodzina 5812
- Konopnica, pow. lubelski 4015
- Konopnica, pow. wieluński; region 4848
- Konopnicka Małgorzata 4791, 7885; tl. 7784
- Konopnicka Maria 3650, 3750, 3774, 3806, 8839
- Konopnicki Jan 6381
- Konopska Beata 2200, 2201, 11064
- Konorski Jerzy 6668; oprac. 6668; red. 6668
- Konorski Jerzy (1903–1937) 3259
- Konrad III, biskup kamieński 7374
- Konrad I Mazowiecki 2030
- Konrad III Rudy, książę mazowiecki 3055
- Konrad von Jungingen 4967
- Konrad z Megenburga 2711
- Konradów, pow. ostrowski, woj. mazowieckie 6917
- Konspiracja i opór społeczny w Polsce 5814
- Konstancin-Jeziorna, pow. piaseczyński 4383, 5658
- Konstancja (Konstanz), Niemcy 5592, 7457; sobór 7328
- Konstantowicz Agnieszka 1026
- Konstantiewicz Andrzej, red. 286
- Konstanty Kościński o Gochach 5458
- Konstantynopol zob. Stambuł
- Konstantynów Dariusz 3147, 9289
- Konstantynówka, Kazachstan 9738
- Konstańczak Stefan 3246, 3247, 3281, 5679, 10021
- Konstytucja 3 Maja 1791 na podstawie tekstu Ustawy Rządowej 7575
- Kontakty interregionalne w basenie Morza Bałtyckiego 2518
- Kontek Stanisław 6382
- Konteksty instytucjonalne 3429
- Konteksty społeczno-polityczne akcji „Wisła” 10617
- Kontny Bartosz 2259, 2281, 2304
- Kontny Irena 4028, 4321, 9290
- Kontowski Konstanty 6252, 6639; oprac. 1198; red. 149
- Kontrasty* 3951
- Kontrwywiad II RP 5257, 5258
- Kontrym Bolesław 10447
- Konwerska Barbara 1141, 1160, 1849
- Konwicki Tadeusz 1785, 3803
- Koń Paulina, oprac. 1524, 1525
- Kończal-Gnap Lucyna, oprac. 5835; 6203
- Kończewski Paweł 7533
- Kończuk-Dawidziuk Urszula 1353
- Kończyce Małe, pow. cieszyński 4840
- Kończyk Kazimierz 7047
- Końskie, woj. świętokrzyskie 1166, 9382
- Koons Jeff 1134
- Koop Volker 10022
- Kopacz Joanna 6383
- Kopaczów, pow. zgorzelecki 5935
- Kopaczynska-Janowska Erazma 5809
- Kopaliński Władysław 5649
- Kopania Kamil 5634

- Kopaniec, pow. jeleniogórski 4936
 Kopańska Magdalena 6939
 Kopański Tomasz Jan 9291
 Kopciewicz Inga 1396
 Kopsińska Beata Dagmara 5235
 Kopciowski Adam 3147, 10618
 Kopciowski Dariusz 1947; red. 303
 Kopczał-Wirga Anna 4552
 Kopczeński Marian 3651
 Kopczyk Michał 3751
 Kopczyńska Agnieszka 5815
 Kopczyńska Izabella 3087
 Kopczyńska-Jaworska Bronisława 6258
 Kopczyński Kuba 4374
 Kopczyński Mariusz 2519, 2795, 2796
 Kopczyński Michał 2457, 4869; red. 9421
 Kopeć Marta 4633
 Kopeć Alicja 8732
 Kopeć Maria, oprac. 1491
 Kopeć Waldemar 4198
 Kopeć Zbigniew 3770, 3825
 Kopeć Zygmunt 6749
 Kopenhaga 4637, 10784
 Koper Beata 1, 5
 Koper Ewa, red. 9980
 Koper Mariusz 2229, 2230; rec. 7245
 Kopernicki Izydor 3054
 Kopernik Mikołaj 462, 3220, 3280, 3349, 4967, 6054, 7576, 8031
 Koperska Apolonia 8997
 Koperska-Kośmicka Marta 4634
 Koperski Andrzej 3248
 Kopestyńska Paulina 5928
 Kopiarzusz dokumentów wydanych przez Andrzeja Radolińskiego 7577
 Kopiasz Jarosław 7248; przedm. 7248; red. 7248
 Kopicki Edmund 6384
 Kopiczko Andrzej 5459, 7132, 10619
 Kopiec Jan 3515, 4876, 5366, 5460, 5590, 5592, 5809, 7810, 8528
 Kopiec Jolanta, współpr. 4822
 Kopij Marta 2861
 Kopijewicz Elias 6942
 Kopińscy, rodzina 5869
 Kopińska Helena Jadwiga 5869
 Kopińska-Trzop Agnieszka 1065
 Kopsiński Aleksander 6504
 Kopsiński Krzysztof 6779, 6942; red. 2003; wyd. 7303
 Kopsiński Wacław 5869
 Kopittke Ryszard 6942
 Kopka Bogusław 5131
 Kopka Sławoj 5259
 Kopsiński Krzysztof 3275, 5059, 6730
 Kopsiński Zbigniew 3275, 5059, 6730
 Kopusov Nikolay 1900
 Kopywka Edward, przedm. 8167; wyd. 8167
 Kopp Bogusław 4680
 Koppe Ursula 3517
 Koprońska Agnieszka 1064
 Koprońska Karolina 642, 4007, 7019, 10023; oprac. 9873; red. 7019
 Koproński Andrzej 7110
 Koproński Marek A. 8529, 8530, 9767
 Koproński Piotr 2794, 3086
 Koprysz Grzegorz 5660
 Koprzywnica, pow. sandomierski 4625
 Kopycińska-Lehun Maria 5090
 Kopyciński Władysław 8175
 Kopydłowska Barbara 4512
 Kopyś Tadeusz 2520, 2521
 Kor-Walczak Eligiusz 2409
 Koradecka Danuta 4906
 Koralewski Janusz Wiesław 5461
 Korbal Jędrzej 5321
 Korban Andrzej 506
 Korban Edward, red. 11105
 Korbel Daniel 9292
 Korbelářová Irena 4764
 Korbicz Halina 8433
 Korbielów, pow. żywiecki 1715
 Korbiewska Renata, tł. 8253
 Korboński Stefan 10080
 Korbu Viktor Andrejevič 8531, 8532
 Korczak Czesław 6097
 Korczak Janusz 1590, 3542, 3543, 3544, 3645, 3800, 5709, 10201
 Korczak Lidia, rec. 3071
 Korczak-Siedlecka Jaśmina 7811
 Korczew, pow. siedlecki 5143
 Korczyzna, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 1232, 4766
 Korczyńska Marta 7278
 Korczyńska-Derkacz Małgorzata 10465, 10620, 10621
 Korczyński Adam 1811
 Kordaczuk Sławomir 1293, 1697, 5098, 5816; red. 1293, 4968
 Kordala Tomasz 4968, 6124, 6125, 7341; red. 195
 Kordas Jerzy 11065
 Kordel Jacek 2797
 Kordel Paweł, rec. 6303
 Kordjak Joanna 1585; red. 1585
 Kordoba, Hiszpania 2471
 Kordons'ka Oleksandra, red. 3107, 3108
 Kordons'kij Roman, red. 3107, 3108
 Kordos Przemysław 2564
 Korduba Piotr 4275; oprac. 9770
 Kordys Dominik 6954
 Korea 2883, 3197, 5226, 5670; Południowa 2545, 2949, 2953; Północna 2884, 2908, 2949, 2953, 10757
 Koreański Półwysep 2949
 Korecka Gertruda 12
 Korecki Józef 12
 Korecki Samuel 7886
 Koredczuk Bożena 3909, 6906; przedm. 3909; red. 3909
 Koredczuk Józef 5024, 6906, 8533; przedm. 6906; red. 6906
 Korek Renata Teresa 7188
 Korespondencja Jana Patočki 8998
 Korespondencja ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego 8176
 Koreś Daniel 2816, 3112, 9293, 9294, 9642, 10114; red. 217
 Koreya Jan Aleksander 3797
 Korfanty i inni... 9295
 Korfanty Wojciech 3212, 6385, 8559, 8773, 9295, 9501
 Korgol Marian 5194
 Korhynie, pow. tomaszowski, woj. lubelskie; parafia 7738
 Kornacka Małgorzata 4509
 Kornacka-Sareło Katarzyna 3771
 Kornacki Artur 338, 339
 Kornaszewski Marek 3272
 Kornaś Tadeusz 6573
 Kornat Marek 1593, 2564, 2610, 3002, 4993, 5064, 5065, 5109, 5258, 6612, 8731, 9418, 9642; przedm. 8121, 8731; red. 5064, 8731
 Korneluk Paulina Patrycja 4101
 Korneluk Tomasz 7099
 Kornhauser Jakub 1453
 Kornice, pow. raciborski 4633
 Kornicki Franciszek 5709
 Kornilowicz-Kowalska Teresa 3233
 Kornilowicz Jadwiga 10631
 Kornilowicz Kazimierz 3507
 Kornilowicz Maria 10631
 Korol'kov Georgij Karpovič 8534
 Korolkiewicz Z. 7215
 Korolówka, Ukraina 9872
 Koronkiewicz Janusz Mieczysław 3177
 Koronowo, pow. bydgoski; region 1698, 4233
 Koronowo i okolice – 650 lat 1698
 Koropiec, Ukraina 2543
 Korotusz Anna 3068
 Korotyński Henryk 10280
 Korowaj Tadeusz 1699
 Korpalska Walentyna, przedm. 2573; red. 2573
 Korpała Małgorzata 4156, 4268
 Korporowicz Leszek 5071, 5680
 Korporowicz Łukasz Jan 2798, 4971
 Korpusik-Jelonkova Zofia 2304
 Korpysz Ewa 1553, 5642
 Korpysz Tomasz 3795; przedm. 3751; red. 3751, 5648
 Korpys Ireneusz 1850, 5803
 Korsak Antoni A. 7008
 Korsak Rafał 5621
 Korszański Michał 4629
 Korta Danuta, tł. 1640
 Korulczyk Szczepan 993
 Korusiewicz Stanisław 5817

- Korwin Joanna 6295
 Korwin Kossakowski Antoni Konstanty 7554
 Korwin-Mikke Janusz 10479
 Korwin-Szymanowski Aleksander Grzegorz 8535
 Korwin-Szymanowski Michał 4151, 8535
 Korybut-Marciniak Maria 6468, 8536, 8653, 8742; red. 8653, 8742; wyd. 8133
 Korycin, pow. sokólski; gmina 7877
 Koryciński Wojciech 3772, 4288, 4289
 Korycki Józef 6386
 Koryczyński Grzegorz 2082
 Koryl Jakub 7650
 Koryś Piotr 5164, 9418
 Korytko Andrzej 7812, 7813
 Korytowski Zenon 6049
 Koryzma Franciszek 9278
 Korzec Maciej 6733
 Korzec, Ukraina 1586
 Korzekwa Marcin, oprac. 6399
 Korzeniak Wojciech, fot. 1707
 Korzeniec Rafał, tl. 4191
 Korzeniowska Joanna Teresa 3430
 Korzeniowska Katarzyna 5064
 Korzeniowska-Lasota Anna 4994
 Korzeniowski Bogusław 7115; red. 7115
 Korzeniowska-Bihun Anna, tl. 5080
 Korzeniowski Apollo 3786
 Korzeniowski Józef 3713
 Korzeniowski Mariusz 86, 2488, 8582, 8834; przedm. 8274; wyd. 8274
 Korzeniowski Paweł 404, 484, 2252, 8626, 10024
 Korzeniowski Stanisław 4792
 Korzeniste, pow. kolneński 8507
 Korzenna, pow. nowosądecki; parafia 6552
 Korzennik Majer 9237
 Korzeń Janusz 359
 Korzo Margarita A. 3103, 7814
 Korzyński Andrzej 4448, 10894
 Korzeń-Kraśna Małgorzata 4635
 Kos Janina, współpr. 3478
 Kos Jerzy Krzysztof 4100, 6906
 Kos-Dąbrowska Barbara 1751; oprac. 1751
 Kosakowski Wiesław 11066
 Kosecki Adam 7421
 Kosecki Andrzej 5818
 Kosek Jakub 4464
 Kosel Bogusław 2005, 2956
 Kosenda Agnieszka 3431
 Koseski Adam 2561, 3106, 5206, 7064; przedm. 7064; red. 5206, 7064
 Kosiacka-Beck Ewa 4199
 Kosiacki Włodzimierz 11067
 Kosianowski Władysław 5918
 Kosiarski Jacek 2561
 Kosiarski Teodor Edwin 5870
 Kosiba-Lesiak Alicja 4165
 Kosiek Tomasz 2358
 Kosierb Krzysztof 10696
 Kosiewicz Jerzy, red. 4603
 Kosik Edyta 1063
 Kosinowski Damazy 5450
 Kosińska Agnieszka 4040
 Kosińska Bożena 7432
 Kosińska Rozalia 7808, 7815
 Kosińska Urszula, red. 131, 7851
 Kosiński Dariusz 4375, 9487, 10622; przedm. 9487; red. 9487
 Kosiński Jan 4040
 Kosiński Krzysztof 1593, 10739; rec. 10607, 10640
 Kosiński Maciej 2274, 4614
 Kosiński Paweł 10115
 Kosiński Rafał 2508, 3075
 Kosiński Stefan 5143, 6387
 Kosiński Tomasz 3085
 Kosiński Wojciech 4267
 Kosior Wanda 11068
 Kosior-Szychiewicz Magdalena 1163
 Kosiorek Jakub Maciej, rec. 3856, 4925, 8409
 Kosiorowski Sebastian, red. 9023
 Kosk Barbara 2518
 Koskodan Kenneth K. 10025
 Kosmalska Magdalena 1102
 Kosman Ewelina, red. 5958
 Kosman Janina 3511
 Kosman Marcei 712, 712, 3096; rec. 2485, 3052, 7349, 7857
 Kosman Michał M. 2989
 Kosmana Ignacy 9296
 Kosmas z Pragi 441
 Kosonowski Mateusz 2033, 3802
 Kosowe Pole 2472
 Kosowo 2549, 2953
 Kosowska Ewa 3750, 3786, 5664
 Kosów, pow. radomski 9814
 Kosów, Ukraina 4916, 8979
 Kosów Lacki, pow. sokołowski 5143
 Koss Andrzej 4015
 Kossacki Leszek 9768
 Kossacki-Lytwyn Łukasz 6919; uzup. 9768
 Kossak Juliusz 5771, 5772
 Kossak Tadeusz 8999
 Kossak Wojciech 3650
 Kossak Zofia z Gałczyńskich 5771, 5772
 Kossak-Jagodzińska Anna 4267
 Kossak-Szczucka Zofia 3803, 3864, 6388, 9000
 Kossakowie, rodzina 5771, 5772, 5795, 5976
 Kossakowska Natalia 3957; oprac. 3957
 Kossakowska-Jarosz Krystyna 5462
 Kossakowska-Pluto Joanna 7248
 Kossakowski Jan 9001
 Kossakowski Przemysław 2825
 Kossarzecki Krzysztof 8010
 Kossewska Elżbieta 3773
 Kossowicz Jan Michał 2348, 7578
 Kossowska Irena 1593; red. 1593
 Kossowska Katarzyna 7816
 Kossowski Łukasz 1593
 Kossowski Maciej Dariusz 1371, 4029
 Kossoy Edward 5709
 Kostecka Joanna 7817
 Kostecki Janusz, rec. 1070
 Kostecki Włodzimierz, rec. 8175
 Kostecko-Grajek Monika 1396
 Kostiuł Teofil 8871
 Kostka Stanisław zob. Stanisław Kostka, św.
 Kostka-Bieńkowska Zofia 5088, 6971
 Kostka-Mamet Emilia, oprac. 6900
 Kostka-Napierski Aleksander 4071
 Kostkiewicz Janina 3432, 9297
 Kostkiewicz-Górska Grażyna, oprac. 19
 Kostkiewiczowa Teresa, red. 305
 Kostołowska Ewa 5185
 Kostowiec zob. Urzut
 Kostowski Jakub 7383
 Kostro Robert, przedm. 9421
 Kostro Tomasz 6930, 6931
 Kostrzewa Leszek 5529
 Kostrzewska Ewelina Maria 8537; rec. 5728, 5729, 9967
 Kostrzewska Hanna, red. 1735
 Kostrzewski Andrzej 352
 Kostrzewski Józef 519
 Kostrzewski Leopold 9298
 Kostrzyn Magdalena 1141
 Kostrzyn nad Odrą, pow. go-rzowski 4565
 Kostrzyńska-Miłosz Anna 1381; oprac. 6511
 Kostuch Agnieszka 10623
 Kostuch Bożena 6747
 Kostuch Lucyna 2646, 5647
 Kostyrko Mikołaj 7129, 7360, 8489
 Kosynierzy z „Daru Pomorza” zawsze razem 10295
 Koszada Karol, red. 3170
 Koszalin, woj. zachodniopomorskie 236, 1233, 3312, 3313, 3614, 4545, 4779, 4780, 5346, 8789, 9446, 10476, 10809, 10936; region 20; rejencja 3785
 Koszalińskie województwo 10690
 Koszarek Bartłomiej 3558
 Koszarska-Szulc Justyna 1573; red. 1573
 Koszarski-Skrabonja Elizabeth 8943
 Koszel-Pleskaczuk Bożena 1182
 Koszelak Marek 6935
 Koszeliński, pow. bialski 4209
 Koszewska Marzenna 4580

- Koszkul Wiesław 2282
Kosznajderia, kraina na Pomorzu 3087
Koszowy-Krajewska Marta 3147
Koszteyn Jolanta 5878
Koszutska Jadwiga 5650
Koszutski Oskar, współpr. 5650
Koszyce, Słowacja 7528
Koszyk Szymon 5890
Kościałkowski Sergiusz 6389
Kościałkowski Stanisław 812
Kościan, woj. wielkopolskie 3539, 4960, 6842
Kościańska Agnieszka 1585, 3433
Kościański Krzysztof 8538
Kościański Rafał 6518, 10624; red. 6518
Kościański Tomasz 7818, 7819
Kościański Zdzisław 5099
Kościelak Lech 5173
Kościelak Sławomir 2458, 5435, 6942, 7878; rec. 5508
Kościelak Zbigniew 7239
Kościelec, pow. kolski 3635; gmina 6996
Kościeleczy, rodzina 5999
Kościelecka Katarzyna z Ochstatów 7651
Kościeliska, pow. oleski 5509
Kościelisko, pow. tatrzański 6997; gmina 4240
Kościelna Joanna A. 3511
Kościelniak Karol 2545, 5313, 7820
Kościelniak Marcin 4406, 10625; red. 4406
Kościelniak Sławomir 5378
Kościelniak Wojciech 4400
Kościelnica zob. Uniejów
Kościelnik-Mańczak Joanna, tł. 8186
Kościelniki zob. Kraków
Kościelny Barbara, red. 256, 5790
Kościelny Robert 10626
Kościerskie Zeszyty Muzealne 171
Kościerzyna, woj. pomorskie 171, 2257, 4555, 10325, 10644; region 2176
Kościewicz Katarzyna 10248; oprac. 10306; red. 10248
Kościk Elżbieta 4764; red. 8018
Kościński Bogdan 4629
Kościński Konstanty 5458
Kościołek Jan 4891
Kościoły dekanatów zawierciańskich 4200
Kościoły diecezji rzeszowskiej 11069
Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa trockiego 4236
Kościoły i organizacje świątobogładowe o nowej polskiej konstytucji 3047
Kościół Ewangelicko-Methodystyczny na Mazurach 5463
Kościół i społeczeństwo w Prusach krzyżackich 7301
Kościół katedralny w Bydgoszczy 4201
Kościół na straży polskiej niepodległości 5464
Kościół parafialny we Włodzimierzu Wołyńskim 1851–1856. 8177
Kościół pw. Najświętszej Maryi Panny w Gostyninie 5465
Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Iwkowej 1518–2018. 5466
Kościół w Białce 5467
Kościół w Polsce 172
Kościów Zbigniew 5819
Kościuk Jacek 2490
Kościuk Julia 2282, 2287
Kościszko Maciej 10026
Kościszko Tadeusz 368, 422, 423, 747, 748, 1312, 1386, 1607, 1681, 1814, 1820, 1821, 1822, 1902, 4069, 5310, 5924, 6037, 6181, 6390, 6391, 7806, 7981, 8387, 8810, 9376, 10032, 10360
Kość-Ryżko Katarzyna 643
Koška Aleksander 2282
Koška Małgorzata 907, 1010, 6628; rec. 164
Kośmicka Aleksandra 4202
Kośmider Tomasz 5100
Kośmiejca Adam 4449
Kośnik Konrad 5681
Kośny Maksymilian 3084
Kot Aleksander 6832
Kot Henryk 1063
Kot Małgorzata 908, 2282, 8943
Kot Stanisław 713
Kot Stanisław (1885–1975) 5924, 9141, 9745
Kotański Michał 4401
Kotarbiński Józef 577
Kotarbiński Tadeusz 3237
Kotarski Edmund 5659
Kotarski Krzysztof 10698
Kotarski Marcin 6790
Kotarski Marek 6392
Kotasiak-Wójcik Beata 1812
Kotecki Andrzej 1322, 2114; rec. 1311, 4078, 5856, 9989; red. 4686
Kotecki Radosław, rec. 2251
Kotelnicka-Grzybowska Iwona 2807
Koteluk Daniel 10627, 10628
Kotik Jechezkel 8178
Kotin Andrey 5553
Kotkiewicz Adam Dariusz 6217
Kotkowicz Eryk 4040, 5143; wyd. 7621
Kotkowscy, rodzina 5863, 6067
Kotkowska Elżbieta 2635
Kotowski Kacper 5863, 6067
Kotlarska Irmina 3650
Kotlarska Izabela 2378
Kotlarz Grzegorz, red. 5272
Kotlarz Roman 6393, 6394, 6395
Kotliński Tomasz J. 5022
Kotłowski Tadeusz 7203
Kotłów, pow. ostrzeszowski 8269
Kotorová-Jencová Mária 2302
Kotowicz Piotr N. 2292, 4553, 4636, 5260; red. 104
Kotowska Agata 11070
Kotowska Elżbieta 7081
Kotowska-Kachel Maria 10408
Kotowski Albert S. 4201, 5435
Kotowski Michał 5536
Kotowski Robert 1901, 3834, 6565, 8952; red. 1221, 3834
Kotrys Natalia 817, 4764, 9299
Kott Bogusław 6092
Kotula Franciszek 6950
Kotula Krystyna 1347
Kotula Władysław 5844
Kotulska Jadwiga 1878
Kotuń, pow. siedlecki 4919, 8880
Kotwicz Władysław 3906
Kotyła Andrzej 3434
Kotylnia Agnieszka 6927
Kotyńska-Stetkiewicz Joanna 5143
Kotys Luiza, tł. 4548
Kotz Tadeusz 9769
Kouli Yaman 4793
Kovács István 5820, 8870
Koval's'ka-Frajt Oksana 8433
Kovář Jaromir 2282
Kował, pow. włocławski 5173, 6853
Kowal Adolf Władysław 5467
Kowal Agnieszka 5528
Kowal Anna, oprac. 20
Kowal Grzegorz 3543
Kowal Ida 3170
Kowal Jolanta 7930, 8539
Kowal Paweł, rec. 2592
Kowala Dariusz, przedm. 5529
Kowalce-Pawlik Anna, tł. 9792
Kowalcuk Jolanta, red. 2689, 2690
Kowalcuk Łukasz 11071
Kowalczyk Agnieszka 8540
Kowalczyk Andrzej 816, 3626, 6054, 7129; red. 7129
Kowalczyk Andrzej Stanisław 3813, 3876; przedm. 3813
Kowalczyk Aneta 975
Kowalczyk Anna 4794, 11005
Kowalczyk Dariusz 8065
Kowalczyk Elżbieta 10629
Kowalczyk Ewa 7090; red. 7090
Kowalczyk Izabela 895, 5192; red. 895
Kowalczyk Józef 6092, 10630
Kowalczyk Kamil 6396
Kowalczyk Kazimierz 7067
Kowalczyk Krystyna, współpr. 1066
Kowalczyk Krzysztof 7004
Kowalczyk Małgorzata, tł. 1600
Kowalczyk Małgorzata B. 3283
Kowalczyk Małgorzata Ewa 7821; red. 8227
Kowalczyk Marek 7246; oprac. 7246
Kowalczyk Mariola 4040

- Kowalczyk Marta 7412, 7413
 Kowalczyk Michał 4408; przedm. 4408; red. 4408
 Kowalczyk Petra, przedm. 5518
 Kowalczyk Rafał Wiktor 4869, 4876, 8541
 Kowalczyk Robert, red. 2424
 Kowalczyk Ryszard 3096, 6203, 8542; przedm. 3096; red. 3096
 Kowalczyk-Heyman Elżbieta 4637, 5384, 5386, 6979, 7324; rec. 4251, 4865, 5383; współpr. 2183; rec. 4665
 Kowalczykowa Alina 619, 619, 3273; oprac. 10400
 Kowalewko, pow. obornicki 2304
 Kowalewo Pomorskie, pow. golubsko-dobrzyński 4305, 4330
 Kowalewscy, rodzina 5929
 Kowalewska Barbara 2258, 3500, 3501, 3502, 3668
 Kowalewska Danuta 7930; rec. 2573; red. 7930
 Kowalewska Dorota 5468; oprac. 5468
 Kowalewska Marta 3797
 Kowalewski Jan 9645
 Kowalewski Jerzy 10296
 Kowalewski Krzysztof 850
 Kowalewski Michał 3660
 Kowalewski Tadeusz 6211; red. 5372
 Kowalewski Witold 6054, 9882
 Kowalewski Zygmunt 6054
 Kowalik Adam 7029
 Kowalik Jolanta 8543, 8653, 8742
 Kowalik Krystyna 3713
 Kowalik Mariusz, red. 5694
 Kowalik Paweł 2522
 Kowalik Roman 9647
 Kowalik Szczepan 6393, 6394
 Kowalik Tomasz 1302, 1813, 1902, 2115, 4554, 4795, 4796, 4797, 6704; rec. 215, 1779
 Kowalik-Bylica Joanna 5964, 6969
 Kowalik-Gąska Teresa 3435
 Kowalkowski Adam 5305; red. 5305
 Kowalkowski Jacek 8395
 Kowalowski Zenon 4463
 Kowalska Agnieszka 1463
 Kowalska Anna, red. 3316
 Kowalska Anna Bogumiła 7414
 Kowalska Barbara 748, 2546, 5821, 7415
 Kowalska Dorota, red. 4681
 Kowalska Ewa 3189; oprac. 5897
 Kowalska Faustyna zob. Faustyna Kowalska, św.
 Kowalska Faustyna 3094
 Kowalska Helena 6472
 Kowalska Iwona, oprac. 35
 Kowalska Izabela, tł. 7244
 Kowalska Jadwiga 8943
 Kowalska Joanna Regina 1450
 Kowalska Karina 1700; tł. 9684
 Kowalska Katarzyna J. 4030
 Kowalska M. Renata 6074
 Kowalska Marzena 3660, 3880
 Kowalska Samanta 9300, 9301, 9302; red. 150, 5662
 Kowalska-Caban Danuta 1064
 Kowalska-Durska Beata, oprac. 3326
 Kowalska-Fic Marta 894
 Kowalska-Lasek Agnieszka 10631
 Kowalska-Leder Justyna, red. 5691
 Kowalska-Nadolna Urszula, red. 3262
 Kowalska-Zajac Ewa 5634
 Kowalski Andrzej P. 2267
 Kowalski Antoni 9770
 Kowalski Henryk 2565
 Kowalski Hubert 4031, 5642, 7781; red. 8265; wyd. 8138
 Kowalski Ignacy 8841
 Kowalski Ireneusz 4995, 7072; przedm. 7072; red. 7072
 Kowalski Jacek 4201, 5682, 8544; red. 7443
 Kowalski Jan 5822
 Kowalski Jerzy 9770
 Kowalski Krzysztof Maciej 2491, 4638; przedm. 2491
 Kowalski Łukasz 2269, 2287
 Kowalski Maciej, red. 3030
 Kowalski Marcelli 9590
 Kowalski Marek Daniel 2004, 3624, 7383
 Kowalski Mariusz 5689, 7416
 Kowalski Mieczysław 5435
 Kowalski Rafał 10632; oprac. 9883
 Kowalski Robert, red. 1728
 Kowalski Stanisław 6988
 Kowalski Stefan 6486
 Kowalski Stefan (1915–1979) 6397
 Kowalski Tadeusz 10297
 Kowalski Tadeusz (1936–1944) 9075
 Kowalski Tomasz 4305, 7443; red. 5311
 Kowalski Waldemar 2348, 7822, 7978, 8018
 Kowalski Wiesław 3436
 Kowalski Wojciech W. 1381, 1543, 1543, 4639
 Kowary, pow. jeleniogórski 2368, 10938
 Kowarz Agnellus 5928
 Kowelowie, rodzina 2067
 Kowenicka Matylda 6229
 Kownacka Katarzyna 11072
 Kownacka Maria 3824, 6398
 Kowno, Litwa 1440, 3086, 4677, 7787, 9053, 10759
 Kowol Mariusz 4519
 Kowolik Piotr 3651, 6443; rec. 8818
 Koza Beata, współpr. 5315
 Kozacy 3014, 3083, 3107, 3108, 7602, 7706, 8013; Zaporoscy 7886
 Kozaczewska-Golasz Hanna 4203
 Kozackiewicz Ewa 2103
 Kozaczko Mieczysław 4274
 Kozaczyńska Beata 9988
 Kozaczyński Adam 10298
 Kozak Adam 519, 7528; współpr. 7468
 Kozak Anna 4064, 4100
 Kozak Szczepan 446, 714; rec. 8550; red. 159, 8517
 Kozak-Zychman Wanda 7537
 Kozakevič Olena 9607
 Kozakiewicz Kazimierz 3249
 Kozakowska-Zaucha Urszula 1450
 Kozanecka-Zwierz Marzena 1483
 Kozar Anna 4996
 Kozar-Słobódzki Mieczysław 6399
 Kozarska-Orzeszek Barbara 1599; oprac. 1607; przedm. 1607
 Kozarzewski Marcin 4037
 Kozdrach Mariusz 2056
 Kozdroń Edyta 1755
 Kozdrój Łukasz 9898
 Kozdrój Marcin 9898
 Kozierki, pow. grodzicki, woj. mazowieckie 4742
 Kozery, pow. grodzicki, woj. mazowieckie 4742
 Koział-Podsiadło Magdalena 8545
 Koział Anna, rec. 8670
 Koziała Andrzej 1063
 Koziała Stanisław 3797
 Kozica Kazimierz 1582, 7072
 Kozicka Dorota, red. 3829
 Kozicka Helena 2816
 Kozicki Stanisław 8231
 Koziebrodscy, rodzina 8139
 Koziej-Chołdzińska Jolanta 5594; współpr. 5594
 Kozielewski Ignacy 7417
 Kozielewski, Rosja 2803, 4680, 6382, 9834, 10080; obóz 6327
 Kozieł Andrzej 4015, 4100, 4101; red. 4039, 4100
 Kozieł Danuta 5469
 Kozieł Katarzyna 5225
 Kozieł Patrycja 2318, 5658
 Kozieł-Łęcki Wojciech 6080
 Kozielek Alojzy 7135, 7135
 Kozieł Tomasz 11033; przedm. 11033; red. 11033
 Kozienice, woj. mazowieckie 3292; powiat 9758
 Kozieniec, pow. toruński 7710
 Kozień Adam 3545
 Kozik Albert, rec. 1265
 Kozik Joanna 8913
 Kozik Tomasz 2957
 Kozimor Grażyna 5923
 Kozina Mateusz 2728
 Koziniec, pow. wadowicki 10391
 Kozinińska-Witt Hanna 806, 3169, 8300, 8546, 8547, 9303; rec. 4884, 6904, 8785
 Kozioł Andrzej 5651
 Kozioł Dorota 7002
 Kozioł Janusz 685

- Kozioł Michał 7809
 Kozioł Ryszard 10633
 Koziołek Marcin, oprac. 1359
 Koziołkowski Jerzy 6400
 Koziorowski Leszek 1701
 Koziorowski Marek 6837
 Kozlákov Václav 748
 Kozlova Inga 7970
 Kozlova Oksana Nikolaevna 2325
 Kozłowiecki Adam 6401
 Kozłowo, pow. płocki 4753
 Kozłowska Adrianna 1287, 3774
 Kozłowska Aleksandra Anna 6235, 8548
 Kozłowska Antonina, tl. 833
 Kozłowska Barbara, red. 3298
 Kozłowska Ewa 9771
 Kozłowska Kazimiera 9772
 Kozłowska Magdalena 715, 5121
 Kozłowska Maja 2875
 Kozłowska Maria 3906
 Kozłowska Mirosława Regina 3515
 Kozłowska Monika 337, 2177, 6977, 7823; przedm. 7616; wyd. 7616
 Kozłowska Urszula 4798, 10634; oprac. 5058, 8224; przedm. 5058, 8224; rec. 3051; wyd. 5058
 Kozłowska Zofia Teresa 812
 Kozłowska-Budkowa Zofia 8179
 Kozłowska-Ryś Anna 5652, 9304
 Kozłowski Andrzej Józef 6583
 Kozłowski Antoni, przedm. 5628
 Kozłowski Artur Roland 9305
 Kozłowski Edwin Franciszek 7147
 Kozłowski Jan, tl. 5961
 Kozłowski Janusz 2282
 Kozłowski Jarosław 1396
 Kozłowski Józef 6402
 Kozłowski Kazimierz 907, 5689
 Kozłowski Krzysztof 5151, 5151, 5192, 10782
 Kozłowski Maciej 5192, 6750
 Kozłowski Marek 6707
 Kozłowski Michał 1573, 2611, 6371; rec. 768
 Kozłowski Piotr 5257, 5316, 9645, 9646
 Kozłowski Roman 1973
 Kozłowski Ryszard Piotr 2148, 2149
 Kozłowski Stanisław 5606
 Kozłowski Stefan Karol 2282; przedm. 2282
 Kozłowski Tomasz 5423, 10742, 11073
 Kozłowski Waclaw 6932
 Kozłowski Wojciech 5064
 Kozłowski Zbigniew 9771
 Kozłów, pow. bolesławiecki 7189
 Kozłów, pow. jędrzejowski 10234
 Kozłów, Ukraina 8139
 Kozłowska, pow. lubartowski 557, 4761
 Kozok Andrzej 4680
 Kozubal Aleksandra 352
 Kozubek Małgorzata 4389
 Kozubek Rafał, red. 5570
 Kozubek Marek Bogdan 5272; rec. 9160
 Kozubowska Natalia 7016
 Kozubska Alicja 3652
 Kozy, pow. bielski, woj. śląski 5092, 5713, 7978
 Kożynawa Ala 3162
 Kozyra Anna 417, 418, 5923, 5924; rec. 1534
 Kozyra Magdalena 4464
 Kozyra Waldemar 4997, 9306
 Kozyra-Sękulska Magdalena, red. 9674
 Kozyrka Antonina 8549, 9307
 Kozyrski Damian, przedm. 7004
 Kozyrski Robert, rec. 2043, 7715; wyd. 9828
 Koźbiał Berenika 908
 Koźmian Jan 8141
 Koźmian Kajetan 2177, 3870
 Koźmin Stanisław 6403, 8141
 Koźmin Wielkopolski, pow. krotoszyński 6018
 Koźmiński Honorat zob. Honorat Koźmiński, bl.
 Koźmiński Jarosław, oprac. 1625
 Koźuch Dobromir 1269
 Koźuch Elżbieta 1359
 Koźuchowski Adam 5139, 8422
 Koźuchowski Kamil, przedm. 7115
 Koźuchów, pow. nowosolski 7431
 Kożuszki, pow. bialski 4209
 Kozyczkowska Adela 3775
 Kóčka-Krenz Hanna 4275, 7324, 7495
 Kórnica, pow. krapkowicki 1769
 Kórnik, pow. poznański 206, 587, 1438, 1950, 2001, 3943, 7861, 8742, 9625; Bnin 587, 9625
 Kraczkowa, pow. łańcucki 6998
 Krafl Pavel Otmar 7418
 Krahel Aleksandra 6977
 Krahel Tadeusz 136, 707, 5519, 5530
 Kraiński Krzysztof 7779
 Krajczarz Julia 2471
 Krajczok Jan 6924
 Krajczok Małgorzata 6924
 Krajenka, pow. złotowski 7861
 Krajewska Alicja 6408
 Krajewska Magdalena 5423
 Krajewska Maria, wyd. 8244
 Krajewska Marta 1201, 4640; red. 160
 Krajewska Marzena Ewa 3212
 Krajewski Kazimierz 9308, 10115, 10740, 10776; oprac. 1796; przedm. 1796; red. 5814
 Krajewski Mirosław 1702, 3437, 5101, 6932, 6933, 7026; przedm. 6932; red. 6933
 Krajewski Piotr 4450
 Krajewski Przemysław 7432
 Krajewski Stanisław 3138
 Krajewski Wiktor, oprac. 9786
 Krajewski Wojciech 1331
 Krajka Wiesław, przedm. 3761
 Krajkowski Leszek 523, 2053, 6208
 Krajkowski Michał 8550
 Krajna, region na prawym brzegu Noteci 2364, 3683, 5228, 6194, 7077, 7156
 Krajniak Radosław 5364; rec. 5452, 7376, 7459, 7474
 Krajniak Weronika 1003; oprac. 1000; red. 1000
 Krajniak Wiktor 4799
 Krajniewski Jarosław 6928, 8551
Krajoznawca Górnośląski 73
 Krajoznawcy – współtwórcy Niepodległej 4555
 Krakowiak Małgorzata 3660, 3776
 Krakowian Anna 1196
 Krakowianin Henryk 5207
 Krakowiecki Kamil 3692
 Krakowska diecezja 6929, 7312, 7458, 7528, 7825, 8018, 8847
 Krakowska Elżbieta, red. 4683
 Krakowska Emilia 4371
 Krakowski hejnał wolności 1451
Krakowski Rocznik Archiwalny 173
Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa 174
 Krakowskie karty historyczne 1703
Krakowskie Pismo Kresowe 175
Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa 176
 Krakowskie środowisko historyczne XV–XX w. 716
 Krakowskie województwo 2348, 3169, 3797, 5131, 5258, 5298, 7944, 7945, 9221, 10672
 Krakowsko-Częstochowska Wyżyna 1991, 3242
 Krakowsko-Wieluńska Wyżyna 3243, 3244
 Kraków 3, 156, 173, 174, 175, 176, 228, 237, 267, 269, 325, 326, 350, 352, 366, 367, 368, 688, 716, 725, 748, 772, 806, 812, 817, 819, 895, 908, 971, 972, 973, 974, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1085, 1141, 1158, 1164, 1174, 1215, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1381, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1469, 1597, 1703, 1727, 1739, 1742, 1767, 1772, 1780, 1788, 1789, 1797, 1799, 1800, 1814, 1819, 1873, 1892, 1935, 1948, 1987, 1997, 2004, 2008, 2068, 2130,

- 2160, 2228, 2237, 2247, 2282, 2303, 2348, 2349, 2389, 2491, 2555, 2564, 2655, 2754, 2786, 2841, 3075, 3076, 3095, 3148, 3169, 3230, 3233, 3276, 3304, 3320, 3362, 3373, 3378, 3392, 3397, 3411, 3506, 3532, 3564, 3569, 3586, 3600, 3616, 3624, 3646, 3647, 3648, 3652, 3683, 3684, 3722, 3748, 3791, 3797, 3804, 3824, 3825, 3827, 3883, 3893, 3909, 3919, 3928, 3930, 3931, 3935, 3943, 3947, 3978, 3979, 3987, 3991, 4011, 4015, 4017, 4021, 4035, 4059, 4064, 4065, 4069, 4082, 4094, 4104, 4109, 4128, 4179, 4183, 4204, 4245, 4304, 4307, 4329, 4364, 4387, 4392, 4421, 4433, 4468, 4476, 4680, 4691, 4713, 4740, 4923, 4948, 4971, 5014, 5036, 5097, 5108, 5133, 5147, 5164, 5344, 5363, 5437, 5577, 5591, 5642, 5658, 5671, 5738, 5802, 5891, 5915, 5936, 6000, 6017, 6045, 6084, 6142, 6262, 6346, 6566, 6651, 6672, 6686, 6733, 6778, 6782, 6984, 7000, 7306, 7314, 7343, 7347, 7383, 7411, 7422, 7427, 7445, 7448, 7457, 7458, 7467, 7487, 7499, 7528, 7532, 7569, 7571, 7579, 7580, 7583, 7669, 7671, 7701, 7708, 7709, 7772, 7809, 7817, 7822, 7831, 7878, 7883, 7916, 7946, 7968, 7970, 7978, 8097, 8100, 8120, 8137, 8153, 8154, 8174, 8185, 8201, 8258, 8273, 8300, 8304, 8311, 8365, 8372, 8383, 8386, 8405, 8469, 8495, 8545, 8552, 8556, 8623, 8631, 8632, 8640, 8650, 8685, 8694, 8695, 8729, 8794, 8803, 8833, 8859, 8949, 8950, 8994, 9002, 9016, 9123, 9213, 9238, 9248, 9255, 9266, 9327, 9338, 9407, 9534, 9555, 9574, 9608, 9661, 9671, 9707, 9721, 9851, 9902, 9959, 9971, 9982, 9988, 9991, 10122, 10224, 10231, 10254, 10269, 10291, 10303, 10319, 10406, 10462, 10499, 10501, 10555, 10588, 10613, 10639, 10673, 10697, 10712, 10724, 10759, 10765, 10789, 10845, 10846, 10847, 10900, 10931, 11062, 11113, 11125; Bielany 3924; Biezanów 2287; Bronowice 942; Bronowice Małe 3836; Cło 2282; dystrykt 10130; getto 9731, 9783, 9899; kasztelania 7444; Kazimierz 1997, 2130, 4205, 7709, 8300, 8716; Kleparz 1997, 7709; Koberzyn 2282, 4783, 7001; Kościelniki 3439; księstwo 7422, 7500; Łagiewniki 5518; Łobzów 3373, 4190, 8104; Mistrzejowice 10408; Mogiła 7355, 7356, 7357; Nowa Huta 1791, 2990, 4254, 4869, 5784, 10256; Piaski Wielkie 9754; Płaszów 9899, 9988; Podgórze 1451, 6656, 8300; powiat 9941; Prądnik Czerwony 4158; Prokocim 999, 7002; Rakowice 3335, 5957; region 4195, 7263; Skałka 4319; Stradom 7970; Swoszowice 4734; Śródmieście 10918; Tyniec 1470, 8018; Wawel 1084, 1414, 1468, 1843, 1970, 2491, 3797, 4105, 4112, 4164, 7324, 7497, 7723; Wolne Miasto 2564, 3545, 8383, 8633, 8634, 8956, 8957; Zakrzówek 7000; ziemia 1804, 7473, 7498; Zwierzyniec 1452, 2282, 3712, 3880, 4150
- Kraków lat 1910–1918 na kliszy utrwalony 8552
- Kraków – metropolia 7000
- Krakus* 8771
- Krakus Ignacy 5316
- Krall Hanna, posł. 10120
- Kramar Ürij V. 5524
- Kramarczyk Ewa 1101
- Kramarz Dominik 5273
- Kramek Michał 11074
- Kramiszewska Aneta 1368
- Kramkowska Emilia 6211
- Kramkowska-Dąbrowska Agnieszka 3735, 3751
- Krampichowski Adam 4987
- Kramski Malachiasz 7660
- Kramszyk Józef 6404
- Kranz Tomasz 1158; przedm. 1163; red. 1163, 1255
- Krapkowice, woj. opolskie; Otmęt 4818
- Kras Paweł 5360, 5864, 7383; oprac. 7465; red. 7383; wyd. 7299
- Krasicki Ignacy 6405, 7849
- Krasieczyn, pow. przemyski 2337, 3797, 7003, 7903; gmina 7003; region 2337
- Kraśniny, ród 7903, 8452
- Kraśnińska Barbara 1043, 3854
- Kraśnińska Eliza z Branickich 8742
- Kraśnińska Izabela 8322, 8498, 8553, 8554
- Kraśnińska Maria 6406
- Kraśniński Adam Stanisław 7753, 8180
- Kraśniński Edward 4396, 4412, 6156
- Kraśniński Jan 3106
- Kraśniński Zygmunt 3735, 3795, 3813, 3852, 8499, 8742
- Krasowska Ewa 3777, 3829
- Krasne, Ukraina 7953
- Krasnobród, pow. zamojski 5598
- Krasnodębska Kinga 6911
- Krasnodębski Dariusz 2263, 2275; przedm. 2263; red. 2263
- Krasnodębski Jarosław 9606
- Krasnodębski Zdzisław 5119
- Krasnoogród, pow. zamojski 5334
- Krasnojarski Kraj 10039
- Krasnowiecki Władysław 10321
- Krasnowodzki, Turkmenistan 5161
- Krasnowolski Antoni 3688
- Krasnowolski Bogusław 1948, 4204, 4205, 7517; red. 156
- Krasnowolski Piotr, tl. 9856
- Krasny Piotr 4094; przedm. 2841
- Krasnystaw, woj. lubelskie 3661, 5382, 7004; powiat 3102, 7004, 10450
- Krasoń Tadeusz 6007
- Krasowska Anna 3726, 5648; red. 5648
- Krasowska Helena 3195, 5683
- Krasowski Robert 9447
- Krassus (właśc. Marcus Licinius Crassus) 2565
- Krasucki Eryk 3128, 11075
- Krasucki Michał, przedm. 9534
- Krasucki Wojciech, wyd. 9788
- Krasuski Krzysztof 3197
- Krasuski Marcin 7419
- Krasuski Mariusz 1293
- Krasczczuk Robert 2180, 2305
- Kraszewska Anna 2282
- Kraszewski Józef Ignacy 717, 718, 719, 1994, 2255, 3762, 8539, 8651, 8653
- Kraszewski Mateusz 7917
- Kraśnicki Andrzej, jun. 4206
- Kraśnicza Wola, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4742
- Kraśnik, woj. lubelskie 975, 1976, 3293, 4709, 8328; powiat 4709
- Kratochvil Viliam 761
- Kraus Marta, red. 1526
- Krause Ewa 4407
- Krauze Ryszard 6671
- Krauze-Karpińska Joanna 3839
- Kravciv Stepan 2282
- Kravčuk Vasilina 8555
- Krawcewicz Arkadiusz 3002, 11076; przedm. 3002; red. 3002
- Krawczak Szymon 9309
- Krawczak Tadeusz 1553, 6979; red. 6979
- Krawczenko Piotr 11162
- Krawczuk Leonid 5149
- Krawczuk Marcin 2577; red. 2577
- Krawczuk Wojciech 2036; wyd. 7623
- Krawczyk Anna 6407
- Krawczyk Barbara, wyd. 8205
- Krawczyk Bartłomiej 3068
- Krawczyk Henryk 5950
- Krawczyk Jacek 6407
- Krawczyk Jarosław A. 10635

- Krawczyk Jerzy 8556
 Krawczyk Marek 3275, 6782, 11077
 Krawczyk Michał 5613; red. 5613, 10995
 Krawczyk Paweł K. 1979, 4064
 Krawczyk Piotr 7047
 Krawczyk Roman 2647
 Krawczyk Ryszard P. 5012
 Krawczyk Tadeusz 6407, 6979
 Krawczykowski Franciszek 6408
 Krawiarz Kazimierz 6901, 9625
 Krawiec Adam 2255, 2485, 2547, 2710, 5864
 Krawiec Henryk 7226
 Krawiec Julian 6409
 Krawiec Robert, red. 5520
 Krawiec-Złotkowska Krystyna 3825, 7930
 Krawiecka Ewa, red. 11029
 Krayevska Olga, przedm. 2991; red. 2991
 Krąpiec Marek 7432, 7495
 Krąpiec Mieczysław Albert 5878
 Krążyńska Zdzisława 3690, 3697
 Kreft Magdalena 8664; oprac. 3819
 Kreiner Grzegorz, red. 3600
 Kreiner Jerzy Krzysztof 9002
 Kreisau zob. Krzyżowa
 Kreisky Bruno 10604
 Krela Stefan 1161
 Kremerowie, rodzina 8777
 Krempa Andrzej 5823
 Krempachy, pow. nowotarski 3353, 4086
 Krenz-Niedbała Marta 2303
 Kresy nieutracone 1247
 Kresy Wschodnie. Album widoków 1704
 Kret Urszula 11078
 Kretkowski Maciej, red. 231
 Kretuzowie, rodzina 3635
 Kreveckí Ivan 9606
 Kręc Agnieszka 851, 852
 Kręcki Franciszek Leon 6410
 Kręcki Józef 9773
 Kręglewska Katarzyna 4376, 6637
 Krętowski Józef 5824
 Krętowski Romuald, red. 5824
 Krężel Łukasz 2054
 Krężlowie, rodzina 2054
 Krężnica Okrągła, pow. lubelski 5235
 Krhoun Mečislav 8433
 Kricka Anna 2578
 Krieger Karl Friedrich 4468
 Krieger Natan 1705, 1705
 Kriegseisen Jacek 1415; przedm. 1416; red. 1416
 Kriegseisen Wojciech 6651; przedm. 6363; rec. 7654, 8073; red. 201
 Krieser Szymon 4356
 Krikun Mikola 3103
 Kripčenko Vadim 1496
 Krisan' Mariâ Alekseevna 8733
 Kristanova Evelina 10465
 Krivoša Igor 748, 5312
 Kroc Tomasz 4228
 Krochmal Anna 922, 1029, 5621, 10027
 Krochmal Jacek 1011, 1012, 1612, 5621, 7824, 8747; red. 5558
 Krocak Jerzy 7778; wyd. 7550
 Kroczyńska Anna, przedm. 2518; red. 2518
 Kroczyński Hieronim 7008; wyd. 10346
 Krogulecki Mikołaj 8069
 Kroh Antoni 8557
 Krok Tomasz 10636
 Krokocice, pow. zduńskowski 9554
 Krokosz Paweł 2799, 5312, 5313
 Kroll Piotr 7886, 8013
 Kromer Marcin 3048, 3106
 Kromieryz, Czechy 1124
 Kronenberg Leopold 8920
 Kronenberg Tekla 8259
 Kronenberg Wanda 6411
 Kronika (Łódź) 10465
 Kronika Diecezji Sandomierskiej 8158
 Kronika Farmaceutyczna 4691, 9577
 Kronika Gimnazjum w Bochni 8181
 Kronika halicko-wołyńska 7302
 Kronika kościoła parafialnego w Starym Żmigrodzie 5470
 Kronika miasta Zakopane 9003
 Kronika Muzeum Papiernictwa 1199
 Kronika Ochotniczych Straży Pożarnych województwa łódzkiego 4800
 Kronika PRL 1944–1989. 10637
 Kronika Salezjańskiego Instytutu Filozoficznego 9004
 Kronika Szczecina 177
 Kronika szkolna w Myślachowicach 3438
 Kronika szkoły ludowej w Kościelnikach 3439
 Kronika Szkoły Podstawowej nr 2 w Wiśle 3440
 Kronika Szkoły Polskiej im. Czesława Miłosza 11079
 Kronika Szkoły Powszechnej w Tuchlinie 3441
 Kronika Wielkopolski 178
 Kronika Wojskowego Koła Łowickiego nr 193 „Diana” w Strzyżycy 4801
 Kronika wydarzeń w Archiwum Państwowym w Siedlcach 996
 Kronika z dziejów Szkoły Podstawowej w Porąbce 3442
 Kronika Zamkowa 179
 Kronika zmarłych 5825
 Krońska Irena 8998
 Kroński Tadeusz 8998
 Kropidłowski Zdzisław 7146; współpr. 3886
 Kropielnicki Antoni J. 5208
 Kroplewska-Gajewska Anna 1160, 1308, 4278, 4305
 Krosno, pow. ełbski 2305
 Krosno, woj. podkarpackie 3299, 4575, 4575, 6543, 6553, 8324, 10258
 Krosno Odrzańskie, woj. lubuskie; gmina 4214
 Krostoszowice, pow. wodzisławski 7006
 Krostoszowice. Od przeszłości do współczesności 7006
 Krościenko nad Dunajcem, pow. nowotarski 1971
 Krościenko Wyżne, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 7007, 9570
 Krośniewice, pow. kutnowski 3170
 Krotofil Maciej 399, 2488
 Krotoszyn, woj. wielkopolskie; dekanat 4497; powiat 6018, 7008; region 7008
 Krotoszyn i okolice 7008
 Krowiak Marcin, red. 8397
 Krowiarki, pow. raciborski 4824
 Krowicki Stanisław Ludwik 7825
 Król Andrzej 3822, 3857, 7806, 7826, 7827, 7828; przedm. 3822
 Król Anna 1431; red. 1533
 Król Dagmara 2648
 Król Danuta 2258, 6472, 7255, 7295; przedm. 7295; red. 7295
 Król Eugeniusz Cezary 9988
 Król Grzegorz 10598
 Król jedzie! 1415, 1416
 Król Joanna 3660, 6133, 10895; red. 3634
 Król Jolanta 4451, 4452; współpr. 4384
 Król Józef 4754; red. 4754
 Król Karolina 9471
 Król Małgorzata 5928, 8839; przedm. 8839; red. 8839
 Król Mariusz, oprac. 1520
 Król Paweł 9310, 9649
 Król Stefan, oprac. 1406
 Król Zbigniew 908
 Król-Goździk Katarzyna 1245
 Królczyk Krzysztof 2565, 2649
 Królestwo Polskie (Kongresowe) 907, 1381, 2794, 3177, 3275, 4064, 4869, 5036, 5139, 5877, 5994, 6978, 6979, 7030, 8275, 8319, 8334, 8379, 8398, 8400, 8409, 8418, 8422, 8444, 8479, 8486, 8488, 8493, 8520, 8526, 8528, 8541, 8543, 8574, 8582, 8607, 8657, 8674, 8724, 8725, 8733, 8734, 8747, 8752, 8774, 8804, 8833, 8834, 8849, 8861, 8862, 8881, 9419
 Królestwo Serbów, Chorwatów i Słowenów 2989
 Królewiec zob. Kaliningrad

- Królewska Huta zob. Chorzów
 Królewski Kanał 7081
 Królicki Stanisław 6412
 Królik Ludwik, wyd. 8199
 Królikiewicz Renata 3652
 Królikowska Anna 3660, 7829;
 przedm. 3494; red. 3494
 Królikowska Magdalena 6742
 Królikowska-Dziubecka Marzena
 7830
 Królikowski Bohdan 6427, 10299
 Królikowski Janusz 5396, 5444; rec.
 8213; red. 283; uzup. 8183, 9040;
 wyd. 3658, 7571, 8183, 8213,
 8218, 9040
 Królikowski Lech 851; wyd. 8251
 Królikowski Piotr 3297
 Królikowski Zbigniew, red. 10663
 Królowa Wola, pow. tomaszow-
 ski, woj. łódzkie 4762
 Królska Maria 10895
 Krótki Zuzanna 3691
 Krstić Radislav 2974
 Kruca Barbara 11080
 Krucki Lukasz 956, 3443
 Kruczek Jan 4194
 Kruczek Jan, pseud. Nurt 6413
 Kruczek Lidia 1283
 Kruczek Stanisław 6414
 Kruczek Zygmunt 6495
 Kruczyński Andrzej 3091, 4412;
 przedm. 4412; red. 4412
 Kruk Bartosz 4931
 Kruk Erwin 5826
 Kruk Janusz 4659, 7273, 7274
 Kruk Marzena 906, 5844; współpr.
 9878
 Kruk Mirosław P. 1456; red. 1456
 Kruk Tadeusz 6583
 Kruk-Siwiec Justyna 3797; współpr.
 3797
 Krukowiecka Helena z Wolskich
 8182
 Krukowska Halina 620
 Krukowska Olga 2258, 4629
 Krukowska Renata 7036
 Krukowski Jan 7831
 Krukowski Piotr 9311
 Krulikovs'ka Tetána 4453
 Krupa Barbara 3760
 Krupa Bartłomiej 3147, 3778, 3814;
 rec. 9779
 Krupa Konrad 2116
 Krupa Michał 4207
 Krupa Paweł 2958
 Krupa Sławomira 6538
 Krupa Wojciech, przedm. 9774
 Krupa-Lawrynowicz Aleksandra
 7019
 Krupecka Małgorzata, red. 10396
 Krupiński Franciszek Salezy 8346
 Krupiński Piotr 5123; rec. 3849
 Krupiński Waław 4419
 Krupop Jakub 9624
 Krupski Mikołaj 10776
 Krusko, jezioro zob. Serafin, je-
 zioro w Zagajnicy Kurpiowskiej
 Kruszewo, pow. białostocki 5917
 Kruszewska Marta 5924
 Kruszewska-Gagoś Małgorzata 3294
 Kruszewski Eugeniusz Stanisław
 5924
 Kruszewski Tomasz 2055, 3084,
 5024, 6906, 9312
 Kruszewski Zbigniew Paweł 376;
 red. 5173
 Kruszniewska Jolanta 806
 Kruszewicz, pow. inowrocławski
 1837, 2251
 Kruszyłowicz Marian Błażej 6211
 Kruszyn, pow. częstochowski 9013
 Kruszyn, pow. wrocławski 2282
 Kruszyna Natalia 6984
 Kruszynka. Ks. Stefan Witczak 6833
 Kruszynska Agnieszka 3800
 Kruszynska Paulina 5019
 Kruszyński Bartosz 2800; przedm.
 8990; wyd. 8990
 Kruszyński Marcin 10458, 10742,
 10895
 Kruszyński Paweł, tł. 10119
 Kruszyński Włodzimierz 6523
 Krychniak Ewa 3177
 Kryciński Stanisław 2379
 Kryczka Małgorzata 11081
 Kryger Zdzisław 5261
 Krygier Anna 3382
 Krygier Julianna 6211
 Krygier Krzysztof 10638
 Kryłów, Ukraina 5601
 Krym 2564, 2679, 7581, 8169
 Krynica-Zdrój, pow. nowosądecki
 1507, 3275, 3308, 4596
 Krynicka Maria, pseud. Muszka 6415
 Krynicka Tatiana 2636
 Krynicki Edmund 5521
 Krynickie, pow. białostocki 2263
 Kryniecka-Piotrak Anna 5102
 Kryński, pow. sokólski 4131
 Kryńska Elwira Jolanta 3444
 Kryński Waław 8122
 Krypczyk-De Barra Akeksandra
 4064, 4101, 8558
 Krysia 6865
 Krysiak Andrzej 6205, 9313; oprac.
 6205
 Krysiak Włodzimierz 6416, 6417,
 6418, 6419
 Krysiewicz Grzegorz 5827, 5917
 Krysinska Marie 3862
 Krysowata-Zielnica Jolanta, przedm.
 7208
 Krystek Henryk 991
 Krzyszak Anna 3083
 Krzyszałowicz Urszula 7001
 Krzyszeń Grzegorz 5034
 Krzyszałowicz Lech 11082
 Krzysztopa-Czupryńska Barbara
 7883, 7885; red. 7883
 Kryściak Aneta, red. 11083
 Kryskiewicz Hadrian Ludwik 2623
 Krytyka 10513
 Krywośa Igor 2564
 Krzak Andrzej 2472, 2801, 5257,
 5258; przedm. 2472; red. 2472
 Krzak-Weiss Katarzyna 2004, 9314;
 przedm. 7593; wyd. 7307
 Krzanik-Dworanowska Kamila, red.
 2364
 Krzanowska Grażyna 4492
 Krzanowski Adam 6543, 6553
 Krzeczko, pow. moniecki 7009
 Krzeczowski Konstanty 6068
 Krzeczunowicz Andrzej 3148
 Krzeczunowicz Kornel 3148
 Krzeczyn Wielki, pow. lubiń-
 ski 7010
 Krzemienie do mechanicznego krze-
 siania ognia 4641
 Krzemieniec, Ukraina 3474,
 3494, 3515, 3822, 7884, 8344,
 8445, 9733
 Krzemień Kazimierz, red. 5753
 Krzemień Leszek 1973
 Krzemień Magdalena 2523
 Krzemień Marek Piotr 4802
 Krzemińska Kinga, tł. 1740
 Krzemińska-Szołtysek Sylwia 1433,
 4260
 Krzemiński Adam 1158
 Krzemiński Andrzej 6420
 Krzemiński Stanisław 9005
 Krzemiński Tomasz 4803, 5145,
 5305, 7119, 8582; rec. 6055, 6056
 Krzempek Krzysztof, fot. 4157
 Krzenek Thomas 7383
 Krzepice, pow. kłobucki 5312
 Krzepiński Waław 8586
 Krzepkowski Marcin 7360; przedm.
 7360; red. 7360
 Krzeptowska Janina 4804
 Krzeptowski Józef 6421
 Krzeptowski Maciej 4804
 Krzesimowska Agnieszka 6268;
 wyd. 8110
 Krzesimowski Andrzej 6752
 Krzesińska Matylda 6031
 Krzeszowice, pow. krakowski
 3475, 4946
 Krzeszów, pow. kamienogórski
 1933, 4168, 7375
 Krześniak Eligiusz Jerzy 4580
 Krześniak Leszek Marek 5924
 Krzewica, pow. bialski 4209
 Krzewicka Bożena 7188
 Krzewicki Antoni 7188
 Krzęcin, pow. strzelecko-drezde-
 necki; gmina 958
 Krzęcko Ryszard 1706
 Krzos Bartłomiej 5471
 Krzyżąc: Polska! 1562, 1563
 Krzyk Józef 8559
 Krzymkowski Marek 3960, 5024,
 5036, 8395, 8560
 Krzymoszyce, pow. bialski 4209

- Krzysiak Agnieszka 1474, 2257
 Krzysiak Łukasz, oprac. 3508
 Krzysztniak Władysław 9006
 Krzyżkowski Jerzy 4906
 Krzyżowski Andrzej 2150
 Krzyżstf Krzyżstf 3753
 Krzyżstfok Katarzyna 621, 10639; rec. 5389
 Krzyżstfok Edyta 3294
 Krzyżstfok Małgorzata 2578, 3797, 5647; red. 5647
 Krzyżstfowski Mariusz 6413, 9418; rec. 10714
 Krzyżstfowska-Doschek Jolanta 3797; tl. 8932
 Krzyżstfowicz Krystyna 1684
 Krzyżściak Władysław 9774
 Krzyśka Sławomir 3907
 Krzyśko Mirosław, red. 5922, 5980
 Krzywda Edmund 8561
 Krzywda Paulina 1459
 Krzywda Piotr 2382, 4208
 Krzywdziński Robert 4612, 4629; rec. 4611, 4617; red. 4621
 Krzywicka Irena 3745
 Krzywicka Katarzyna, red. 2554
 Krzywicka-Vauthier Zofia, red. 632
 Krzywicki Janusz Paweł, oprac. 5720
 Krzywicki Ludwik 8624
 Krzywiczne, Białoruś 5396, 8183
 Krzywiec Dariusz 4784
 Krzywiec Grzegorz 8562
 Krzywcy Roman 2004, 3779, 7832, 7833
 Krzyż Wołny 1943. 9775
 Krzyżacy, Krzyżacki Zakon, Krzyżackie Państwo 701, 2177, 2491, 2518, 2547, 2579, 2721, 2730, 2742, 2758, 3075, 3825, 3880, 4136, 4219, 4305, 4327, 4897, 4967, 7156, 7310, 7325, 7388, 7395, 7405, 7443, 7528
 Krzyżagórska-Pisarek Katarzyna 2802
 Krzyżagórski Klemens 10300
 Krzyżak Konrad 6097
 Krzyżak Lesław 3445, 5878
 Krzyżaniak Alicja, red. 3549
 Krzyżaniak Michał 1659
 Krzyżaniak Wojciech 7203
 Krzyżaniakowa Jadwiga 5864, 7495
 Krzyżanowska Monika 2304
 Krzyżanowska-Witkowska Małgorzata 1707
 Krzyżanowski Józef, red. 4761
 Krzyżanowski Krzysztof, oprac. 10588
 Krzyżanowski Lech 1878, 2349, 4998, 5828, 6984, 9315
 Krzyżanowski Łukasz 10640; rec. 10796
 Krzyżanowski Piotr Jacek 10617, 10641, 10894; 10617; red. 10617
 Krzyżanowski Stanisław 7457
 Krzyżański Piotr 720
 Krzyżbork zob. Jēkabpils
 Krzyże i kapliczki gminy Międzyrzec Podlaski 4209
 Krzyżelewski Mateusz 2258
 Krzyżewski Janusz Adam 5384
 Krzyżowa, pow. świdnicki, woj. dolnośląskie 1927
 Krzyżowski Grzegorz, oprac. 1667, 1668
 Krzyżyk Danuta 3822, 6984
 Ksenicz Olga 4492
 Książ Franciszek Blachnicki 5472
 Książ prałat Jan Giriutowicz 5473
 Książ zob. Wałbrzych
 Książ Wielki, pow. miechowski 5400
 Książ Wielkopolski, pow. śremski 5185; gmina 5086
 Książek Bolesław 4033
 Książek Jan 1344, 6939; red. 1979, 6032
 Książek Marek 6348
 Książek Roman 10461
 Książek-Szczepanikowa Aniela 4805
 Książenice, pow. rybnicki 3170
 Książę Bolko I opolski (zm. 1313) – postać, epoka, dziedzictwo 7420
 Książę Kazimierz Konradowicz i Kujawy jego czasów 7421
 Książęcym szlakiem. Działalność PTTK 11083
 Książka i technologie 3908
 Książki o Wielkopolsce wydane w 2012 r. 28
 Książnice, pow. buski 7275
 Książnice, pow. mielecki 1230
 Księga. Teksty o świecie średniowiecznym 7422
 Księga 70-lecia Katedry Rachunkowości Uniwersytetu Łódzkiego 3446
 Księga cudów doznanych od Pana Jezusa Nazareńskiego 8183
 Księga dwudziestolecia Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej 11084
 Księga gruntowa łącka 8184
 Księga jubileuszowa z okazji 100-lecia rzesznictwa patentowego 4999
 Księga kryminalna miasta Krakowa 7580
 Księga kryminalna miasta Krakowa z lat 1554–1625. 7579
 Księga ławnicza Staro Miasta Torunia 7303
 Księga prasy łomżyńskiej 3957
 Księga sądowa – tom 10. jako źródło wiedzy o Karaimach z Krymu 7581
 Księga sądowa wsi Wysoka k. Łańcuta 7582
 Księga tradycji mieszkańców Gminy Nowe Miasto Lubawskie 2380
 Księga wspomnień. Tadeusz Wydra 6850
 Księgi kryminalne miasta Krakowa 7583
 Księżka Eliza 9316
 Księstwo Warszawskie 2540, 5036, 5848, 6979, 7030, 8316, 8323, 8381, 8395, 8434, 8450, 8560, 8734
 Książniakiewicz Piotr 923, 948
 Książopolska Wanda 1293, 2383
 Książopolski Mirosław 4906
 Książyc Grzegorz 5529
 Ksit Barbara 8563
Ku Szczytom 3957
 Kuba 2779, 2953
 Kuba Grzegorz 8564
 Kubacka Maria 821, 822
 Kubacki Grzegorz 6901
 Kubacki Waclaw 3273
 Kubacz Marzena 7221
 Kubaczka Robert 5995
 Kubaczka Wanda 5995
 Kubaczka Tadeusz 2524
 Kubaj Artur 1550
 Kubajak Leszek 6422
 Kubajak Marian 6422
 Kubala Agata 1353
 Kubala Krzysztof 5090
 Kubala Ludwik 748
 Kubala Marek 7002
 Kubalski Edward 8185
 Kubień, kraina historyczno-geograficzna w Rosji 9025
 Kubasik Adam 5103
 Kubasik Maria 10696, 11085; przedm. 10696; red. 10696; wyd. 10696
 Kubaszczyk Joanna, oprac. 5403; wyd. 5403
 Kubas Robert, oprac. 934; wyd. 10965
 Kubczak Anna 6518
 Kubel Stanisław, przedm. 7102
 Kuberski Piotr 2303
 Kubiacyk Filip 2564, 2602
 Kubiak Adam 2959
 Kubiak Jacek Rafał 4064, 10369
 Kubiak Jacek Z. 3189
 Kubiak Rafał, red. 255
 Kubiak Władysław 7202
 Kubiak-Wójcicka Katarzyna 6992
 Kubic Żaneta 1040, 1070
 Kubica Anna 4806
 Kubica Ewa 4210
 Kubica Grażyna 1433
 Kubiciel Romuald 4876
 Kubicius Stanisław 5474
 Kubicka Anna Maria 2303
 Kubicka Beata 878, 879, 880
 Kubicki Jacek 5324
 Kubicki Mateusz 2960, 2961
 Kubicki Rafał 3447, 5475; wyd. 7317
 Kubicki Tomasz 5829
 Kubiec Elżbieta 3668
 Kubieniec Jakub 5489, 7467

- Kubik Jacek 1190, 4211
 Kubik Józef 3652
 Kubik Kazimierz 278
 Kubikowski Tomasz 4396; tl. 10213
 Kubina Teodor 9295
 Kubis Barbara 1878, 5809
 Kubisiak Małgorzata, red. 1090
 Kubisz Bogusław 10114
 Kubiszyn Marta 1891, 1903, 1926, 5658, 9974
 Kubiszyn-Mędrala Zofia 3683
 Kubit Bożena 4212
 Kubit Janusz 4807, 10028
 Kubkowski Piotr 3834, 8565
 Kublin Grzegorz 7834
 Kubów Wiesława 4568
 Kubrak Oskar 2679
 Kubrak Zygmunt 3103, 4808
 Kubus Radosław 4725
 Kuc Edward 6058
 Kuc Michał 6058
 Kuc Stanisław 6058
 Kuc Stefan 6058
 Kuc Władysław 6058
 Kuca Jan 1678, 8566, 8567
 Kucala Marian 6423
 Kucharczuk Katarzyna, red. 1686
 Kucharczyk Grzegorz 5071, 9144; przedm. 9144
 Kucharczyk Łukasz 5658
 Kucharczyk Mirosława 1064
 Kucharczyk Przemysław 10029
 Kucharska Małgorzata 6491
 Kucharska Sylwia 1687; oprac. 1756
 Kucharski Adam 2177, 7886, 7930, 8018, 8069
 Kucharski Bogdan 1280
 Kucharski Jan 2701
 Kucharski Jarosław 5671
 Kucharski Karol 7646
 Kucharski Marek, współpr. 1656
 Kucharski Mirosław Jacek 5923, 5924
 Kucharski Szymon 5321
 Kucharski Witold 3392
 Kucharski Władysław 6424
 Kucharski Wojciech 668, 894, 3112, 7835, 8568; przedm. 3112, 10723; red. 307, 3112, 10723
 Kucharuk Henryk 360
 Kucharzak Marian 4213, 4809
 Kuchciak Michał 9317
 Kuchcińska-Kurcz Agnieszka 1535, 10642
 Kuchejda Tadeusz, tl. 4833
 Kuchnia w języku i kulturze dawniej i dziś 3692
 Kuchnia-Wołosiewicz Agnieszka 11086
 Kuchta Gniewomir 9471
 Kuchta Jakub 5381
 Kuchta Jan 8569
 Kuchta Monika 4509
 Kucia Agata 4319
 Kucia-Guściora Beata 3294
 Kuciak Jakub 2618
 Kuciel-Frydryszak Joanna 4810
 Kuciel-Lewandowska Jadwiga, współpr. 4777
 Kuciński Adam 4811
 Kuciński Dominik 6101
 Kuciński Jerzy 5036
 Kuck Jerzy 5262
 Kucmierz Ruth Maria 5594
 Kucner Monika 5662
 Kucypera Paweł 5221
 Kucz Anna 2655; przedm. 2655; red. 2655
 Kucz Jan 4007
 Kucza-Kuczyński Konrad 4127
 Kuczalska-Reinschmit Paulina 3745
 Kuczer Jarosław 5034, 7836, 7885
 Kuczia Piotr 4268
 Kuczkiwicz-Fraś Agnieszka 2471; wyd. 3695
 Kuczkowska Izabela 5852
 Kuczkowski Mirosław 7146; przedm. 7146; red. 7146
 Kuczman Kazimierz 4094
 Kuczok Wojciech 3823
 Kuczyńska Agnieszka 10759
 Kuczyńska Hanna 5000
 Kuczyńska Irena 9689
 Kuczyńska Jadwiga 3355, 4015; oprac. 8295
 Kuczyński Antoni 3049; rec. 5497, 8592
 Kuczyński Ernest 57
 Kuczyński Grzegorz, red. 5893
 Kuczyński Józef 5894
 Kuczyński Krzysztof Antoni 57, 2524, 8570; red. 3724
 Kuczyński Maciej 2650
 Kuczyński Stefan Krzysztof 6425
 Kuczyński Stefan Maria 5864
 Kuczyński Waldemar, red. 3313
 Kuczyński Władysław 6426
 Kuć Łukasz, tl. 7988
 Kuć Wojciech 5507; red. 5507
 Kudelska Dorota 3830; red. 3830
 Kudelska Elżbieta 1064
 Kudelski Zdzisław 3830; red. 3830; współpr. 3830
 Kudła Lucyna 8069, 8571
 Kudowa-Zdrój, pow. kłodzki 4946, 7011
 Kudrycka Bożena 2950
 Kudrzycki Zbigniew 5001; red. 242
 Kudyba Dorota 11087
 Kudyba Wojciech 3751; przedm. 3751; red. 3751
 Kudzin Patrycja 3087, 8572
 Kufel Jakub 11088
 Kufel Robert Romuald 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 2006, 4214, 5830, 5831, 10643; oprac. 11053; red. 107, 122
 Kufel Sławomir 7930
 Kufel-Diakowska Bernadeta 1354, 2310, 4642, 7275
 Kuflew, pow. miński; region 7012
 Kuharski Allen J. 3197
 Kühn Karol Stanisław 10550
 Kuhn Mieczysław 10644
 Kuhnert Erwin 10493
 Kuhnert Marta 10493
 Kuhnke Monika 4010, 4032
 Kuhr Pieta 8186
 Kuik Bogusław 4341
 Kuik-Kalinowska Adela 3799, 3825
 Kuiz Jarosław 439, 9471; red. 9471
 Kujat Janusz Adam 2164
 Kujawa Katarzyna, red. 3325
 Kujawa Mariusz 3448
 Kujawa Wojciech 5832
 Kujawska Maria 3262
 Kujawska-Lis Ewa 3761
 Kujawski Witold 5476
 Kujawskie Pojezierze 2287
 Kujawsko-pomorskie województwo 1398, 5225; region 2312, 9563
 Kujawy 243, 501, 1042, 2259, 2269, 2287, 2288, 2754, 4305, 4418, 4568, 4662, 4913, 5173, 5201, 5435, 5844, 7013, 7276, 7321, 7351, 7421, 7495, 7674, 10536; Brzeskie 7320; Wschodnie 5173, 10118
 Kujot Marzena 906
 Kukawka Stanisław 2282
 Kukawski Lesław 6427, 9025, 9318
 Kukiel Marian 716, 3110
 Kukier-Wurwicka Mariola 3283
 Kukiz Paweł 11107
 Kukiz Tadeusz 7195
 Kuziów, Ukraina 2459
 Kukla Jerzy 4509
 Kukla Wiesław, wyd. 10383
 Kuklicz Bogumiła 5844
 Kuklik Agnieszka, red. 3317
 Kuklik Mirosław 1161
 Kuklińska Małgorzata 7053
 Kukło Cezary 337, 3075, 6852, 7878, 8018; rec. 2448; red. 5779; współpr. 337
 Kukłowska Radziejowicka, pow. żyrardowski 1247, 1248
 Kukołowicz Helena, red. 9020
 Kukołowicz Paula, red. 9020
 Kukomska Lucyna 10301
 Kukulski Zygmunt 6428
 KUL uniwersytetem niepodległej Polski 3449
 Kula Edward 10456
 Kula Ewa 4906, 7837, 8573, 8574
 Kula Marcin 2320, 2321, 2564, 6334, 6363, 10080, 10645
 Kula Stanisław 8575
 Kula Witold 652
 Kulakov Vladimir Ivanovič 2281
 Kulakov's'kij Petro 759
 Kulas Barbara 1064
 Kulas Piotr 2325; przedm. 2325; red. 2325

- Kulasik Rozalia 6541
 Kulaszewicz Joanna 5310
 Kulawska Ewa, red. 11108
 Kulfaka Jacek 3450, 3451, 3618, 4812, 7004
 Kulczak Mikołaj 10646
 Kulczycka Dorota 2546
 Kulczycka Iweta, tl. 4190
 Kulczycki Jerzy Sas- 5918
 Kulczycki Łukasz 3275
 Kulczyk Tomasz 2303
 Kulczykowski Wacław 2258, 2518
 Kulczyński Marcin, red. 5914
 Kulczyńska Katarzyna 2181
 Kulczyński Ignacy 5621
 Kulczyński Robert 9319
 Kulczyński Stanisław 6429
 Kulecka Alicja 942, 4869, 5065, 8400; rec. 8733
 Kulej Gerard 6929
 Kulerski Wiktor 10227
 Kulesz Aleksandra 5423
 Kulesz-Hodysz Magdalena 2258
 Kulesza Hanna 1118
 Kulesza Jadwiga Józefa 6430
 Kulesza Juliusz 9682
 Kulesza Marek 4396
 Kulesza Michał 11176
 Kulesza Piotr, red. 1485
 Kulesza Witold 5002
 Kulesza-Szerniewicz Ewa 7188
 Kulesza-Woroniecka Iwona 4040
 Kulewicz Jan 5208
 Kuliberda Bożenna, oprac. 6030
 Kulig Andrzej 4680
 Kulig Grażyna 4042
 Kulig Janusz 6431
 Kulig Konrad 5833, 9776
 Kuligowska Katarzyna 1519, 6966; wyd. 8987
 Kuligowska Renata, red. 3295
 Kuligowska-Korzeniewska Anna 2570, 2578, 4377, 4412, 9608
 Kuligowski Janusz 6979
 Kuligowski Piotr 8576
 Kuligowski Zenon, red. 3454
 Kulik Damian 5477
 Kulik Ewa 4931, 7138
 Kulik Mariusz 1127, 4396, 5139, 5834, 8733
 Kulik Zuzanna 4228
 Kulikowski Zbigniew 3098
 Kulikowski Zdzisław 4014
 Kuliniak Radosław, przedm. 8966, 10278; wyd. 3279, 8966, 10278
 Kulinok Svätoslav 10030
 Kulinowska Kornelia 6432
 Kulińska Lucyna 3266, 5059
 Kuliński Stanisław 6433
 Kulita Piotr 5528
 Kulka Grzegorz 5036, 5061, 5108, 5263, 8674
 Kulman Katarzyna 1092
 Kulmbach Süss Hans von zob. Süss Hans Kulmbach von
 Kulmhof zob. Chełmno
 Kulon Przemysław 11168
 Kulpa Sławomir 1350, 4948
 Kulpińska Katarzyna 10759
 Kulpiński Jan 8577
 Kulska Joanna 1878
 Kultura (Paryż) 9022
 Kultura (Warszawa) 10491
 Kultura, historia, patriotyzm 7016
 Kultura książki w humanistyce współczesnej 3909
 Kultura ludowa Górali Pienińskich 2381
 Kultura ludowa Górali Żywieckich 2382
 Kultura materialna i duchowa sanktuarium w Piasecznie 5478
 Kultura muzyczna w Szczecinie 4454
 Kultura tradycyjna gminy Wojcieszków 2383
 Kulwicka-Kamińska Joanna 2004, 3162, 3163; przedm. 3163; red. 3162, 3163
 Kulwicki Eugeniusz 10302
 Kułach Wojciech, pseud. Wawrzyńcok 2356
 Kułacz Sławomir 407, 3693, 8356
 Kułak Aneta 5143, 5530
 Kułak Piotr 1572; red. 1572
 Kułakowska Diana 4037
 Kułakowska-Lis Joanna, red. 1680, 8943
 Kułakowski Jan 5924, 10979
 Kułakowski Wojciech 5889
 Kułan Bartosz Grzegorz 6143
 Kułtuk, Rosja 5437
 Kumelowski Piotr 381
 Kummer Kazimierz 3767
 Kumor Bolesław 518, 741
 Kumor Katarzyna 10647; rec. 4149
 Kumor-Mielnik Joanna 5479
 Kumorowicz Magdalena 4305
 Kumów, pow. chełmski 5488
 Kumuz Hussein, Hadži Bekir 9648
 Kuna Jakub 2202
 Kuncewiczowa Maria 3650
 Kunderewicz Cezary 4971
 Kunert Andrzej Krzysztof, oprac. 9797
 Kunice, pow. legnicki; region 7014
 Kunice, pow. opoczyński 3485
 Kunicka Marta 1063, 1065
 Kunicki Kazimierz 10637, 10648
 Kunicki Wojciech 3780, 10543
 Kunicki-Goldfinger Marek 6363, 10649
 Kuniczuk-Trzciniowicz Agnieszka 3834
 Kunik Michał, red. 10354
 Kunikowski Jerzy 5264; przedm. 5840
 Kunikowski Stanisław, red. 6038
 Kunińska Magdalena 4102; współpr. 1157
 Kunki, pow. gostyński 5733
 Kunowski Jan 7863, 7865
 Kunowski Stefan 3494
 Künstler-Langner Danuta 2491; rec. 5963
 Kunys-Łukawska Agnieszka, oprac. 5709
 Kunze Max, red. 4068
 Kupczewska Marta 7886
 Kupczyk Bogdan 6959
 Kupeć Krzysztof 5794
 Kupferschmid Michał 8187, 8188
 Kupidura Zuzanna 4405
 Kupiec Jan 6434
 Kupiec Sylwia 5835
 Kupisiński Robert 3263
 Kupisz Dariusz 2056, 3103, 5003, 5360, 5613, 7030, 7127, 7838, 7839; przedm. 8755; red. 3103, 8755; wyd. 8755
 Kupiszewski Paweł, wyd. 7548
 Kuplińska Joanna, rec. 3206
 Kupowalce, Ukraina 9775
 Kuprianowicz Adrian 5480, 8578
 Kuprjaniuk Stanisław 7132
 Kuprjanowicz Tomasz 2803
 Kur-Kononowicz Jolanta, przedm. 3105; red. 3105
 Kura Antoni 3370, 6803
 Kuran Michał 7778, 7840
 Kuran-Puszkarska Aurelia 1387
 Kuranc-Szymczak Magdalena 6107
 Kuras Katarzyna 2760, 7841, 8013, 8069; przedm. 2760, 7600; rec. 7761; red. 2760; wyd. 7600
 Kurasiński Tomasz 7321, 7423
 Kurasz Irena 3166; przedm. 3166; red. 3166
 Kuraszkiewicz Władysław 3272, 3686
 Kuraś Karol 9646
 Kurc-Maj Paulina 6513; red. 1487
 Kurczyk Tadeusz 6694
 Kurczab Janusz 4556
 Kurczewicz Monika 1961
 Kurczewski Gabriel 4939; rec. 4826; red. 4939
 Kurdziałek Marian 3253
 Kurek Artur, rec. 4547
 Kurek Beata 1070
 Kurek Jacek 3452, 6841, 10894; rec. 10320, 10714; red. 312
 Kurek Jan 4228
 Kurek Julian Wacław 3392
 Kurek Krzysztof 4378
 Kurek Magdalena, tl. 10036
 Kurek Tomasz 4760
 Kurek-Kokocińska Stanisława 1048
 Kurewicz Regina, oprac. 1096
 Kurgan, Rosja 8355
 Kuriański Mieczysław 10972
 Kuriata Czesław 5194
 Kurier Codzienny 8150
 Kurier Litewski 8084
 Kurier Lwowski 8952
 Kurier Poznański 9023

- Kurier Praski – Pražský Kurýr* 3212
Kurier Warszawski 8668
 Kurkiewicz Artur, red. 5851
 Kurkiewicz Marek 3767; red. 3767
 Kurkowska Katarzyna 2729; przedm. 6942; red. 6942
 Kurkowska Mirella 4064
 Kurkowska-Budzan Marta 894
 Kurkowski Michał 1544, 4215
 Kurkowski Piotr 2729
Kurkumas 2471
 Kurlandia 5313
 Kurlej Agata, red. 9674
 Kurnatowska Zofia 7495
 Kurnatowski Jerzy Karol 4888
 Kurnatowski Ludwik M. 8189
 Kurnos, pow. bełchatowski 6889
 Kuroczka Katarzyna 6071
 Kuroń Jacek 6435
 Kuropatnicki Andrzej K. 2349, 2760
 Kuropatwa Justyna 8653
 Kurowska-Ciechańska Judyta 4931
 Kurowska-Susdorf Aleksandra 3184
 Kurpie, Kurpiowskiżczyzna 90, 494, 2339, 3825, 4834, 5019, 5384, 6583, 7015
 Kurpie we wspomnieniach 7015
 Kurpiel Anna 10723
 Kurpiel Józef 6911
 Kurpierz Tomasz, przedm. 10561; red. 10561
 Kurpiewski Artur 2258, 7276
 Kurpiewski Jerzy 5386
 Kurpiewski Piotr 3030, 10650
 Kurpik Maria, red. 1781
 Kurpiowska (Zagajnica) Puszcza 5384
 Kurpisz Leonard 5481
 Kurr Marcin 511; oprac. 1423
 Kurska Anna, red. 3834
 Kurtyka Władysław 7206
 Kurtzmannowie, rodzina 5726
 Kurus Adam 9624, 10031
 Kuryatta Czesław 4024
Kuryer Polski 3103
Kuryer Warszawski 3103
 Kurylenka Galina 5664
 Kuryła Mateusz 5104
 Kuryłek Dominik 1236
 Kuryłek-Jędrzek Ewelina 3830
 Kuryło Franciszek 9687
 Kurytyba, Brazylia 6037
 Kurz Iwona 1585; red. 5691
 Kurzawa Eugeniusz 3825
 Kurzawa Jarosław, red. 1628, 1956
 Kurze Dietrich 5864
 Kurzej Michał 4094, 4109, 7842
 Kurzeja-Świątek Maria 6172, 6661, 9320; uzup. 6680
 Kurzyk Krzysztof 2257
 Kurzyk Teresa 2382
 Kurzynowski Adam 4906
 Kurzyńska Małgorzata 2258, 2305
 Kurzyński Andrzej 364
 Kurzyński Patryk 7806, 7843, 7979
 Kus Józef 7844, 7845
 Kusak Magdalena 8300
 Kusak-Kłęczar Krystyna 10512
 Kusek Weronika, tl. 6581
 Kushner Tony 644
 Kusion Tomasz 1376
 Kuska Justyna 5642
 Küssow von, ród 2066
 Kusto Agata 4455
 Kustosik Bogusław 1609
 Kustosz i samotnik 6072
 Kustra Maurycy 7385
 Kustusz Antoni 6583
 Kusz Adam 7424
 Kusz Sara Anna 9321
 Kuszak Kinga, red. 10992
 Kuszewski Józef 1161
 Kusztal Justyna 3542
 Kuszyk-Peciak Ewa, red. 1480, 4078
 Kuśka Maksymilian 5349; red. 5349
 Kuśmierczyk Jolanta, red. 3638
 Kuśmierek Zbigniew 5836, 6321; red. 10260
 Kuśmierz Lech 1961
 Kuśmierz Łukasz 7846
 Kuśmierz Robert 9322
 Kuśnierczyk Andrzej 8579, 8580; red. 6926
 Kuśnerek Izabela 3713; współpr. 3706
 Kuśnierski Antoni 6436
 Kuśnierz Jakub, rec. 10938
 Kuśnierz Jan 6437
 Kuśnier Robert, red. 268
 Kut Marcin, przedm. 7210
 Kuta Cecylia 10501, 10543, 10697
 Kuta Krystyna 6054
 Kuta Piotr, tl. 7638
 Kuta Tadeusz 9777
 Kutaś Paweł 4216
 Kutek Wiesław 6785
 Kutkowski Arkadiusz 6394
 Kutkowski Jerzy 6394; il. 6850; red. 6850
 Kutner Joseph 3170
 Kutno, woj. łódzkie 2164, 11021; powiat 3170, 4800, 8827; region 3170
 Kutrowski Franciszek 5889
 Kutrzeba Justyna 1451
 Kutrzeba Małgorzata 5467
 Kutrzeba Tadeusz 9323, 9778
 Kutsche Eduard 6985
 Kutta Janusz 6505
 Kuten Wiktor 5258
 Kutzov Mihail Illarionowicz 8648
 Kuty, Ukraina 3142, 5059
 Kuty Piotr Krzysztof, oprac. 1478
 Kuty Radosław 4946
 Kutyman Manfred 2606, 5837
 Kutz Kazimierz 4365
 Kutzner Jacek 10032
 Kuuliala Jenni 7425
 Kuwałek Robert 6438
 Kuzaj Artur 4680; red. 4680
 Kuzanska-Obrączkowska Maria 5852
 Kuzicki Jerzy 6238, 8581, 8626, 8742; rec. 8751; red. 8626
 Kuzio-Podrucki Arkadiusz 6667
 Kuzioła Maria 3910
 Kuzmany Börries 6904
 Kuznecov Igor' Nikolaewicz 11162
 Kuźma Emilia 7016
 Kuźma-Markowska Sylwia 9324, 9325, 9326; rec. 8334
 Kuźma-Suazo Barbara 1949
 Kuźmicka Monika 946
 Kuźmicki Marcin 2004
 Kuźmicki Mieczysław 1952; red. 1979
 Kuźmienko Jerzy 4223
 Kuźmina Dariusz 2509; red. 3908
 Kuźmiński Zbigniew 2990
 Kuźnia Raciborska, pow. raciborski 9438
 Kuźniak Angelika 5838
 Kuźniar Andrzej, oprac. 6998
 Kuźniar Bogusław 10651
 Kuźniarska Beata 3094
 Kuźniarska Katarzyna 8446
 Kuźniarz Robert 7180
 Kuźniewski Eugeniusz 6429
 Kuźnik Grzegorz 2804
 Květina Jan 5191
 Kwak Jan, rec. 7649
 Kwapiński Marian 2267
 Kwapis Olaf 2509
Kwartalnik Bellona 180
Kwartalnik Filmowy 3660
Kwartalnik Historii Kultury Materialnej 181
Kwartalnik Historii Żydów 182
Kwartalnik Historyczny 183, 7901, 8952
 Kwasek Jan 1377
 Kwasiborski Andrzej 3981
 Kwaśna Karolina 8069
 Kwaśniak Franciszek 3196
 Kwaśnicka-Janowicz Agata 3713; przedm. 3683; red. 3683
 Kwaśniewska Anna 2359
 Kwaśniewska Krystyna 2382
 Kwaśniewska Monika 4406
 Kwaśniewski Andrzej 924, 967; rec. 8223
 Kwaśniewski Dariusz 6439
 Kwaśny Irena 5529
 Kwaśny Janina 6841
 Kwestia polska w propagandzie w okresie pierwszej wojny światowej 8582
 Kwiatek Agata 2841; red. 2841
 Kwiatek Aleksander 1878
 Kwiatek Anna, oprac. 1705
 Kwiatkiewicz Piotr 2525, 2962
 Kwiatkowska Agnieszka 3875
 Kwiatkowska Aleksandra 1950
 Kwiatkowska Alicja 6440
 Kwiatkowska Barbara 2304
 Kwiatkowska Edyta, red. 3525
 Kwiatkowska Halina 10303

- Kwiatkowska Magdalena 527, 1048, 3880
 Kwiatkowska Weronika 2385
 Kwiatkowska Wiesława 624, 907, 942
 Kwiatkowska-Jeznach Eliza 5312
 Kwiatkowska-Ratajczak Maria, red. 3814
 Kwiatkowski Andrzej 7213, 7214
 Kwiatkowski Eugeniusz 3369
 Kwiatkowski Eugeniusz (1888–1974) 531, 3096, 5145
 Kwiatkowski Jerzy 9779
 Kwiatkowski Krzysztof 5364; przedm. 7316; red. 5364; tł. 7316; wyd. 7316
 Kwiatkowski Łukasz 4456
 Kwiatkowski Michał 1224, 7016
 Kwiatkowski Michał Aleksander 5924
 Kwiatkowski Michał Franciszek 5924
 Kwiatkowski Piotr Tadeusz 1880, 1904
 Kwiatkowski Rafał, oprac. 9725; przedm. 9725
 Kwiatkowski Stefan 2730
 Kwiatkowski Tadeusz 3453
 Kwiatkowski Włodzimierz 2263
 Kwiatkowski, pow. ostrowski, woj. mazowieckie 41
 Kwiatkówek, pow. łęczycki 1249
 Kwidzyn, woj. pomorskie 1842, 2258, 2555, 7016, 10334
 Kwiecień Anna 1064
 Kwiecień Marcin 8755
 Kwiecień Sabina 476, 757, 3958, 8518, 8583, 9327
 Kwiecień Sebastian 3294, 9328; red. 3294
 Kwiecińska Klaudia 3174
 Kwiecińska Stanisława 5839
 Kwieciński Bartosz 3147
 Kwieciński Ryszard 8584
 Kwilosz Marcin 1060
 Kwitajny, pow. elbląski 7017
 Kwoka Tomasz, red. 2255
 Kyc Edward, oprac. 7004
 Kyc Henryk 7051
 Kyc Jan 7004
 Kyc Ryszard, oprac. 7004
 Kycler Maria 1063, 1065; red. 1063, 1064, 1065
 Kyć Piotr Stanisław 5780
 Kyrydon Alla Mykalaïna 2488
 Kyzyl-kums, Uzbekistan 2282
 La Fontaine Henri 8747
 Laber Monika 1064
 Laberscheck Jacek 748, 3076, 7426, 7427
 Labischová Denisa 761
 Labuda Aleksander Wit, oprac. 8237; tł. 8237
 Labuda Gerard 712
 Labut Maria 2129
 Lach Marcin, oprac. 5958
 Lach-Halmer Justyna 1951
 Lachel Joseph Anton 4260
 Lachendro Jacek 10652; rec. 9830, 9897, 10901
 Lachert Bohdan Kazimierz 4221
 Lachmann Peter (Piotr) 3786
 Lachowicz Teofil 908, 8943
 Lachowicz, Białoruś 5312, 7679
 Lachowska Dorota 7036
 Lachowski Jerzy, przedm. 4986
 Lachowski Leopold 6441
 Lachowski Marcin 10653; oprac. 3830; red. 279
 Lacki Aleksander Teodor 5647
 Laclavíková Miriam 4876
 Lada Wojciech 8585, 10033
 Laddach Agnieszka 6589
 Ladek Marcin 2057, 8586
 Ladorucki Jacek 3911; współpr. 9021; wyd. 3884
 Lafontaine Franciszek Leopold 4946, 8062
 Lafontaine Leopold zob. Lafontaine Franciszek Leopold
 Lahnstaedt Stephan 10034
 Lajb Daniel, red. 3116
 Lakner Agnieszka, uzup. 6529
 Lakomy Miron 2903
 Lalak Marek 4641
 Lalik Tadeusz 7537
 Lam Władysław 3429
 Lamas de Lachay Rezerwat Narodowy, Peru 2282
 Lambart Frederick Rudolph 5272
 Lameński Lechosław 4015, 5660; red. 4101, 5660
 Lamont Rosette C., tł. 9705
 Lamprecht Jan Antoni 8069
 Lamsdorf zob. Łambinowice
 Lanc Jerzy 9134
 Lanckorona, pow. wadowicki 4721
 Lanckorońscy, ród 1468, 1811, 3189
 Lanckorońska Karolina 1569, 3189, 5809
 Landau Irena 3803
 Landau-Czajka Anna 1590, 2348, 3138, 8833, 9329, 9330, 9331, 10654
 Landowicz Franciszek 6939
 Landowski Janusz 11089
 Landsberger Franz 6985
 Landsbergowie, rodzina 3075
 Landshut, Niemcy 7333
 Landy Rémy 6037
 Lang Andrzej 6179, 6180, 10655
 Langbein Hermann 9780
 Lange, rodzina 6889
 Lange Antoni 4101
 Lange Henryk 5004
 Lange Jan 6049
 Lange Oskar 10272
 Lange Tadeusz Wojciech 7847
 Lange-Kostrzewa Joanna 7537
 Langenohl Andreas 790
 Langer Beata 476, 9327; rec. 9518
 Langer Jerzy J. 7129
 Langer Karol Gwidon 9646
 Langer Nils 1163
 Langer Piotr 1141
 Langner Leon 6901
 Langner-Matuszczyk Hanna 5714
 Langowski Krzysztof 395
 Lapidarium Kościoła ewangelicko-reformowanego w Zychlinie 4217
 Lapidarium staropolskie 7584
 Lara Weronika 4218
 Larczyńska Agata 5642
 Larenta Anna 10408
 Larenta Beata 10408
 Larios Mengotti Gonzalo 2873
 Larischowie, ród 4754
 Larrey Dominique Jean 8892
 Lars Krystyna 3823
 Las Piłicki zob. Bielski Podlaski
 Lasak Irena 296
 Lasecka Pola 7016
 Lasek zob. Luboń
 Lasek Anna, oprac. 9882
 Lasek Grażyna 4268
 Lasek Piotr 4219; red. 332
 Lasek Przemysław 2276
 Laska Helmut 9007
 Lasker-Schüler Else 3858
 Laski, pow. kępiński 7018; region 7018
 Laski, pow. radomski 5528
 Laskier Rutka 2009
 Laskosz Joanna 6651
 Laskowa, pow. oświęcimski 5911
 Laskowscy, rodzina 5911
 Laskowska Elżbieta 1572
 Laskowska Jolanta 1163
 Laskowska Marta, red. 9035
 Laskowska-Chyła Patrycja 3094
 Laskowski Aleksander 1577, 4457, 4489
 Laskowski Andrzej 7000
 Laskowski Florian 6442
 Laskowski Jan 8587
 Laskowski Jan (1922–1996) 6054
 Laskowski Waclaw Skarbimir 4555
 Lasocin, pow. opatowski 4121
 Lasociński Dawid 1149
 Lasocka Małgorzata 3189
 Lasocki Zygmunt 9008
 Lasota Agnieszka 5528
 Lasota Czesław 7428
 Lasota Jacek 5235
 Lasota-Kuś Anna 2304, 7277
 Lasota-Moskalewska Alicja 2261
 Lasowa Teresa 1342
 Lasowiacy 2245, 2413, 3707
 Lasowice Małe, pow. oleski 4610
 Lassler Joseph Matthias 4015, 4100
 Lastovs'kij Valerij Vasil'ovič 5313

- Lasyk Rafał, red. 6029
 Laszczki, pow. pruszkowski 7131
 Laszuk Anna 582, 588, 907, 925, 942, 8588
 Latała Agnieszka, wyd. 9715
 Latałowa Małgorzata 4629
 Latawiec Bogusława, oprac. 9009
 Latawiec Czesław 9009
 Latawiec Krystyna 3735
 Latawiec Krzysztof 86, 5877, 6969, 7004, 7030, 8590; przedm. 8274; red. 227; wyd. 8274
 Latawiec-Mazurkiewicz Irena, oprac. 5698; wyd. 5698
 Latawski Paul 10035
 Late medieval or early hackbut barrel 5265
 Latek Sławomir Konrad 10304
 Latek Stanisław 908
 Latiņa, Włochy 3184
 Latko-Serafińska Anna 1359, 1360
 Latkowska Magdalena 2963
 Latkowski Juliusz 2605
 Lato Małgorzata 3102
 Latocha Antoni 6443
 Latocha Sebastian 8589
 Latow Stanisław 7188
 Latowicz, pow. miński 1663, 3380
 Latyczów, pow. krasnostawski 4111
 Lau Eugeniusz 6444
 Laub Dori 645
 Laudyn Władysław 9025
 Laurentowicz-Granias Małgorzata 1952
 Lauzer Marcin 6955
 Lavee (Łukawiecki) Simon 10036
 Lavis Ernest 2814
 Lawenda Tomasz, rec. 8051
 Lazari Andrzej de 8582
 Lazer Dawid 3773
 Lazerson Tamara 5809
 Łąd, pow. słupecki 976, 977
 Łądek-Zdrój, pow. kłodzki 4478, 4946
 Le Brun Charles 1134
 Le Goff Jacques 671
 Le Nôtre André 1134
 Lebedeva Valentina, wyd. 9045
 Lebenstein Jan 10759
 Lebet-Minakowska Anna 3177, 8650
 Lebiedzińska Ksenia 3735
 Lech Andrzej 2384, 9332; rec. 2340, 6714, 7028
 Lech Jacek 2282
 Lech Piotr, rec. 9291
 Lech-Jabłońska Bożena 1, 6713; red. 1038
 Lechmann-Kaleta Anna 2303
 Lechnerowski Jerzy 6901
 Lechocka Beata 1953, 1963
 Lechoń Jan 1083, 3816, 3854
 Lechowicz Zbigniew 4220
 Lechowski Andrzej 4379; przedm. 9451
 Lechowski Piotr 1070; rec. 3920; red. 1070
 Lecküchner Johannes 748
 Ledakowicz Stanisław 6671
 Leder Andrzej 2322, 3092
 Lednickie Jezioro 5403
 Ledóchowicz Ewa, tł. 9677
 Ledwoch Jan 6445
 Ledwoch Janusz 5266
 Ledzianowski Mateusz 3774
 Ledzion Dariusz 4458
 Legatowicz Ignacy Piotr 8653
 Legende der heiligen Hedwig 7304
 Legendziewicz Andrzej 7342, 7428
 Legeżyńska Anna 3273, 3814
 Legieć Jacek 5877, 8590
 Legioniści w Nowym Sączu 8190
 Legionowo, woj. mazowieckie 238, 897, 1471, 1992, 3161, 3383, 4249, 4660, 5206, 5993, 6455, 6966, 10172, 10532, 11144; getto 1250; gmina 8987; powiat 4858; region 4660
 Legiony Polskie 1914–1918. 1708
 Legnica, woj. dolnośląskie 4297, 4512, 4685, 5590, 5794, 7443, 10696, 11085, 11168; księstwo 7536
 Legowicz Józef 3339
 Legut Agnieszka, red. 6029
 Legut-Pintal Maria 4936, 7429
 Legutko Grażyna 5928, 8664, 8839; przedm. 8839; rec. 3855; red. 8839
 Lehli Hajreddin Bej zob. Karski Karol (1833–1914)
 Lehmann Anna, oprac. 4700; red. 4700
 Lehmann Marcin, współpr. 5879
 Lehnstardt Stephan 8591
 Leinwand Aleksandra J. 5139
 Leitl Iwona, tł. 4068
 Lejda, Holandia 9620
 Lejman Beata 5349
 Lejner Henoch 5964
 Lekan Janusz 3297
 Lekarze srebrnych ptaków 5840
 Lekcje o Mazowszu 818
 Leksykon Chorągwi Gdańskiej ZHP 3454
 Leksykon Polactwa w Niemczech 85
 Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej 5841
 Leksykon uchodźstwa polskiego w Rosji 86
 Leland Waldo Gifford 907
 Leleweł Joachim 721, 1245, 2162, 3706, 8141, 8191, 8205
 Leligdowicz Andrzej, tł. 2156
 Lelito Alina 4557
 Lelowanie, Polacy, Żydzi 2385
 Lelowski maceznik i okolica 7019
 Lełów, pow. częstochowski 2385, 3167, 7019, 7426, 9873; powiat 3076; region 2385, 7019
 Lem Stanisław 3250, 3800, 5658
 Leman Helena 5482
 Lemanaité-Deprati Greta 1073, 2386
 Lemanowicz Krystyna, oprac. 9817
 Lemańczyk Magdalena 2460, 3129
 Lemańska Helena 9850
 Lemański Jarosław 1377, 10037
 Lemek Katarzyna 5424, 10506
 Lemiesz Andrzej 5472
 Lemieszek Marian 10038
 Lemieszek Piotr 10038
 Lemke Ewa 7078
 Lemmel Gerhard 6054
 Lempart Maria 1452
 Lenarczyk Leszek 1992
 Lenarczyk Wojciech, red. 9779
 Lenart Bonawentura 1042
 Lenart Jolanta 6964
 Lenart Mirosław 5483; red. 4854
 Lenart Zbigniew 6964
 Lenartowicz Piotr 5878
 Lenartowicz Stanisław 10782
 Lenczewska Alicja 6446
 Lenczewski Romuald 6978
 Lenczowski Tomasz 9642, 9647
 Lencznarowicz Jan 2964
 Lencznarowicz Lucyna 1814
 Lendak, Słowacja 4298
 Lender Dawid 8523
 Lender Josek 8523
 Lengauer Włodzimierz 2651
 Lenik Klaudiusz 607
 Lenin Vladimir II'ic 2808, 5165, 9667, 10445
 Lenkiewicz Antoni 5105
 Lenkiewicz Tomasz 2526
 Lenné Peter Joseph 7188
 Lens, Francja 10731
 Leń Kazimierz 960
 Leńczuk Mariusz 2004
 Leociak Jacek 5484; rec. 9962
 Leon VI Filozof, cesarz bizantyński 2508
 Leon Chwistek. Nowe kierunki w sztuce 1453
 Leon Jan Łuka 6472
 Leon Janta-Polczyński (1867–1961) 6322
 Leon Wetmański, bł. 6447, 9634
 Leonard Brzeziński 1404
 Leonowicz-Bukała Iwona 11090
 Leonowicze, pow. białostocki 2263
 Leontopolis zob. Tell al Muqdam
 Leończyk Sergiusz 6583, 8592, 10039
 Leopold I Habsburg, cesarz 2164
 Lep Łukasz 5035
 Lepalczyk Anna 7806
 Lepalczyk Irena 5852
 Lepecki Bogdan 9143
 Lepecki Mieczysław Bogdan 8593, 9143
 Leraczyk Izabela 2652, 2653

- Lerch Andrzej W. 5842
 Lerchowię, rodzina 5842
 Lerman Chaia zob. Lemańska Helena
 Lesiak-Przybył Bożena, wyd. 8127
 Lesiakowski Andrzej Piotr, red. 3855
 Lesiakowski Krzysztof 5857, 10050, 10656, 10657
 Lesiczka Agnieszka, red. 2536, 2537, 2541
 Lesiczka Sebastian 11091
 Lesiewicz Elżbieta 3262
 Lesiewicz Witold 10782
 Lesińska Magdalena 11092
 Lesiowie, rodzina 5843
 Lesiów Tomasz 4512
 Lesisz Ewelina 3735
 Lesisz Paweł 8594
 Lesko, woj. podkarpackie; powiat 10339
 Lesmaitis Gediminas, wyd. 7585
 Lessons on history and from history 609
 Lesz-Duk Maria 3706
 Leszczelowski Jarosław 10658, 10659
 Leszyc-Przywara Stanisław, pseud. Szary 6448
 Leszczyna Dorota, przedm. 8966, 10278; wyd. 3279, 8966, 10278
 Leszczyński-Rapaccy, rodzina 4370
 Leszczyńska Agnieszka 7848
 Leszczyńska Cecylia 5689, 9421; oprac. 2456
 Leszczyńska Krystyna 5923, 5924
 Leszczyńska Małgorzata, red. 1661
 Leszczyńska-Skowron Klara 7849
 Leszczyński Damian 5106
 Leszczyński Grzegorz 1590, 3803
 Leszczyński Kamil 7053
 Leszczyński Mariusz 5485, 6960
 Leszczyński Paweł A. 9333; przedm. 10617; red. 158, 10617
 Leszczyński Rafał 9334
 Leszczyński Rafał Marcin 2509, 5387
 Leszczyński Ryszard, rec. 4722
 Leszczyński Tomasz 2302
 Leszczyński Wacław 4764
 Leszczyński Zdzisław 3130, 6899
 Leszek Biały 3048
 Leszek Czarny 3048, 7364, 7377
 Leszek Kołakowski a filozofia 3250
 Leszek Krzysztof 2654
 Leszetycki Teodor 6449
 Leszka Mirosław J. 2713; przedm. 2713; red. 2713
 Leszkowicz Tomasz 894
 Leszkowska Anna 4033
 Leszno, woj. wielkopolskie 21, 239, 978, 1086, 1251, 1472, 1896, 3052, 3088, 3522, 3649, 3899, 5642, 5770, 6069, 6790, 7020, 7681, 7818, 8168, 9625, 10495, 10685, 10960; powiat 5185, 5451, 9990; region 8425
 Leś Ewa 4906
 Leś-Rumicka Maria 5843, 8595
 Leśkiewicz Rafał 906, 908, 5258; przedm. 906; red. 906
 Leśmian Bolesław 3735
 Leśna Podlaska, pow. biały 8354
 Leśniak Adam 6450
 Leśniak Jan 9647
 Leśniak Jerzy 87, 6451, 6452, 6453; red. 253; współpr. 10252
 Leśniak Kamila 10660
 Leśniak Zygmunt 10375
 Leśniakowska Marta 1585
 Leśnica Pienińska, Słowacja 7021
 Leśnicy dla Niepodległej 5844
 Leśnicy w okresie II wojny światowej na Kielecczyźnie 10040
 Leśniewska Anna Maria 4007; przedm. 4007; red. 4007
 Leśniewska Dominika 2518
 Leśniewska Jolanta 3170
 Leśniewska Józefa Ewa 4221, 7850, 8596
 Leśniewski Andrzej 9590; oprac. 6439; przedm. 9590; red. 9590
 Leśniewski Dariusz 9590, 9625
 Leśniewski Michał 2805
 Leśniewski Sławomir 7430
 Leśniewska Maria 4854
 Letkiewicz Ewa 586
 Letko Paweł 3103
 Letman Joanna, oprac. 5889
 Leven Bożena 908, 3189
 Levi Giovanni 660
 Levi Luna zob. Papo Bohoreta Laura
 Levi Primo 9781
 Levine Sherrie 4102
 Levytska Larysa 3949
 Lew-Starowicz Zbigniew 10465, 10895
 Lewalski Krzysztof 5378; red. 5378
 Lewandowicz-Nosal Grażyna 10661
 Lewandowska Agata, red. 3861
 Lewandowska Anna 1143
 Lewandowska Barbara 11093
 Lewandowska Dorota 907, 2459; oprac. 8758; wyd. 8117
 Lewandowska Eleonora 11089
 Lewandowska Feliksa z Głowackich 6454
 Lewandowska Grażyna 4222
 Lewandowska Grażyna Małgorzata 1564
 Lewandowska Izabela 894, 2387, 3520, 10723
 Lewandowska Jadwiga 2258, 4813
 Lewandowska Joanna 908, 5536
 Lewandowska Klaudia 94
 Lewandowska Leonarda 6611
 Lewandowska Liliana 1237; red. 1547, 2464, 9804; tł. 2464, 9804
 Lewandowska Magdalena 2567
 Lewandowska Martyna 1054
 Lewandowska Stanisława 7064
 Lewandowska Sylwia, red. 4686
 Lewandowska-Malec Izabela, rec. 657
 Lewandowski Adam Stefan 3455
 Lewandowski Antoni Władysław 6455
 Lewandowski Arkadiusz 5159; red. 3490
 Lewandowski Bartosz, współpr. 10326, 10327
 Lewandowski Jan 722, 3103, 8755; rec. 4871
 Lewandowski Jan Franciszek 4365, 6385
 Lewandowski Jerzy 6454, 11093
 Lewandowski Mirosław 4558, 6745; przedm. 6745; red. 6745
 Lewandowski Tadeusz, przedm. 11084
 Lewandowski Tomasz 3273
 Lewandowski Waldemar, red. 4684
 Lewandowski Włodzimierz 9335
 Lewański Ryszard Kazimierz 6456
 Lewartowski Bohdan 6782
 Lewartów zob. Lubartów
 Lewaszkievicz Tadeusz 3271, 3272
 Lewczuk Jarosław 7431
 Lewek Michał 9295
 Lewicka Beata, oprac. 5709
 Lewicka Eugenia 6457
 Lewicka Hanna 5557
 Lewicka Maria, red. 1939
 Lewicki Jakub 4268
 Lewicki Marcin, red. 4050
 Lewińska Beata 4109
 Lewińska-Gwóźdź Beata 3456, 4010
 Lewiński Feliks Łukasz 8412
 Lewiński Józef 6458
 Lewis Clive Staples 2546
 Lewis Meriwether 2834
 Lewkowicz Mieczysław 6991
 Lewkowicz Piotr 2509
 Lewków, pow. ostrowski, woj. wielkopolskie 41
 Lewniewski Tomasz 6673
 Lewoc Iwona 2304
 Lewocza, Słowacja 606
 Lewowicki Tadeusz 3652
 Leyendecker Joseph Christian 895
 Leyko Małgorzata 4373; red. 4353
 Leżajsk, woj. podkarpackie 5613, 10117; region 4904
 Leżak Marzena 1891
 Leżańska Wiesława 3457, 3660
 Leżański Piotr 2258
 Lębork, woj. pomorskie 1473, 1474, 3337; region 6062
 Lgota Wielka, pow. radomszczań-ski; parafia 7591
 Liana Michał 2348
 Liankiewicz Aleksander 6059
 Liban 2282, 2465, 2471, 2976, 5274, 9734, 9741, 9773

- Liber matrimoniorum et mortuorum parochialis in Przyrów 3050
 Liber vetustissimus gorlicensis 7305
 Libera Jerzy 4641, 7030; red. 7289
 Libera Paweł 5163, 6612
 Libera Piotr 5507
 Libera Zbigniew 4102
 Libera Zdzisław 6363
 Liberek Stanisław 3272
 Libern Jerzy 7321
 Liberum veto 7851
 Libia 2903, 2942, 10231
 Libiąż, pow. chrzanowski 6524
 Libionka Dariusz 9941, 10041; red. 308
 Librowski Stanisław 8753
Libri Gedanenses 74, 184
 Lica Zenon 3712, 6132
 Liceum Pedagogiczne nr 2 w Bartoszycach 10662
 Liceum Pedagogiczne w Gostyninie 10663
 Lichański Jakub Zdzisław 723, 3797, 3800, 5553, 10465
 Licheń Stary, pow. koniński 908, 7203
 Lichnerová Lucia 8011
 Lichnerowicz Ewa 5642
 Lichocki Robert 4223
 Lichończak-Nurek Grażyna, rec. 228
 Lichota Marcin 6869
 Lichota Piotr 5486
 Lichota Władysław Tadeusz 10305
 Lichtblau Krzysztof 3115, 3785
 Lichwin, pow. tarnowski 4468, 7022, 10046; region 7022
 Licja, Turcja 2259
 Liéwinko Antoni 5519
 Lidia, Białoruś; region 5961
 Lidia, kraina w Azji Mniejszej 2160
 Lidzbark Warmiński, woj. warmińsko-mazurskie 4335, 11042
 Lidzbarski Ryszard 4814
 Liebeherr Matthäus Heinrich 3511
 Lieberman Herman 8897
 Liebrecht Grzegorz 5487
 Liebrecht Roman 4034
 Liedke Marzena 337, 3075, 7852, 7878; red. 3075
 Liedtke Agata 3651
 Liedtke Antoni 9782, 9782
 Lietuvos Metrika 7585
 Liga Narodowa (1893–1928) 3051
 Ligarski Sebastian 10664
 Ligenza Mariusz, rec. 662
 Liggett Lori 3184
 Ligocka Roma 9783
 Ligota zob. Katowice
 Ligota, pow. bielski, woj. śląskie 7023
 Lijewska Elżbieta 3273, 3795; red. 3795
 Lilburne John 2603
 Lilien Olga Blanka 3175
 Lilien-Czarnecka Maria 3184
 Lilius Franciszek 6459
 Limanowa, woj. małopolskie 8674, 8853, 10434
 Limanowski Mieczysław 4409
 Limanówka Katarzyna 3753
Limes 185
 Limon Jerzy 3799
 Linaker Frederick 9729
 Linczowska Ilona, współpr. 4137
 Linde Samuel Bogumił 1042
 Lindley William Heerlein 2217
 Lindqvist Herman 5845
 Lindstedt Iwona 4489, 9336
 Lindwurm, rodzina 7371
 Linek Bernard 3112, 3783; red. 284
 Linek Małgorzata, tl. 7229
 Lingua coloris 2655
 Link-Lenczowski Andrzej Krzysztof 2760, 6651, 8018
 Linkiewicz Olga 5194, 9337
 Linkner Tadeusz 2806, 3735, 6982
 Linów, pow. sandomierski 5924
 Linz, Austria 9721
 Lipa, pow. przemyski 4936
 Lipawa, Łotwa 3188
 Lipezyński Artur 4680
 Lipecka Zofia 3147, 10759
 Lipecki Tomasz 1141
 Lipelt Robert 3073, 8397
 Lipiarz Zofia 1359
 Lipie, pow. kłobucki; gmina 6927
 Lipiec Rafał, rec. 3106
 Lipienica, pow. kamiennogórski 5238
 Lipiny, pow. dębicki 7024
 Lipińska Alicja, red. 4008
 Lipińska-Iłakowicz Krystyna 6673
 Lipińska-Zwoleńska Katarzyna 526
 Lipiński Cezary 5553; przedm. 5553; red. 5553
 Lipiński Filip 895, 4010, 4102
 Lipiński Karol 1522, 4490, 5964
 Lipiński Piotr 10665
 Lipiński Stanisław 4815, 5488, 8597
 Lipiński Wacław 5857, 9010
 Lipiński Wojciech 9648
 Lipka Bernard, tl. 7924
 Lipko Alojzy 6841
 Lipko Jan Andrzej 4680
 Lipko Mateusz 10894
 Lipnica, pow. kolbuszowski 1231, 6340
 Lipnica Dolna, pow. jasielski 2302
 Lipnik, pow. częstochowski 7025
 Lipnik nad Bečvou, Czechy 4100
 Lipno, woj. kujawsko-pomorskie; powiat 7026
 Lipowa, pow. brzeski, woj. opolskie 6955
 Lipowiec zob. Babice
 Lipowo, pow. otwocki 7027
 Lipowski Wojciech 9338
 Lipscher Winfried, tl. 4002
 Lipsk, Niemcy 3624, 7383, 7549, 8154, 8157
 Lipska Dąbrówka, red. 1983
 Lipska Ewa 6110
 Lipska Katarzyna 3957
 Lipski Dawid 5653
 Lipski Jan Józef 3821, 6460
 Lipski Janusz 6782
 Lipski Józef 9019
 Lipski Stanisław 907
 Lipski Wojciech 6018
 Lipski Zygmunt 6382
 Lipsko, woj. mazowieckie 1768
 Lipszyc Adam 3781, 3821
 Liptów, kraina na Słowacji 2336
 Lirt Bronka 9928
 Lirt Dorka 9928
 Lis Cezary Jan 10042
 Lis Małgorzata 853, 854
 Lis Marek 8598, 8599, 8600; red. 10392
 Lis Michał 1878, 5890, 6254, 11094
 Lis Piotr 3876
 Lis Rafał 5191
 Lis Tomasz Jacek 2989; wyd. 10397
 Lis Wojciech 3203; red. 3203
 Lis-Wielgosz Izabela 2535
 Lischka Johann Christoph 4100
 Lisecka Małgorzata 4418
 Lisek Adam 7853, 7854, 7855, 7886
 Lisek Joanna 3782; wyd. 8112
 Lisewski Mikołaj 3094, 5127
 Lisicka Zofia 9011
 Lisicki Henryk 8952
 Lisicki Paweł 2530
 Lisiecki Kazimierz 3398, 3512, 5852
 Lisie Ksawery 183, 8441
 Lisków, pow. kaliski 1440, 3379, 5662
 Lisovská Tat'ána Vital'evna 9339
 Lisowicz-Zurek Dorota zob. Żurek Dorota
 Lisowska Ewa 4881
 Lisowska Kinga 2316, 3521; przedm. 3520, 3521
 Lisowska-Gaczorek Aleksandra 2261
 Lisowski Aleksander Józef 1807
 Lisowski Andrzej 6142
 Lisowski Franciszek 4598; współpr. 10418
 Lisowski Krzysztof, rec. 3804
 Lisowski Mikołaj 4651
 Lisowski Tomasz 3272, 3694
 Lisów, pow. opatowski 7028, 10087
 Liss Franciszek 8114
 Lissowski Tomasz, współpr. 8406
 Lista mocy 5846
 Lista sztuk wycofanych 10306
 Listewnik Marta, tl. 9755
 Listopad 1918 r. na terenie okupacji niemieckiej 9012
 Listoś Karolina 2385
 Listowski Witold, red. 5059
 Listy Michała Wąsowicza do Witolda Suchodolskiego 10307

- Listy z frontu i na front 8192
 Liswarta, lewy dopływ Warty 2189, 4840
 Liszewska Julia 7016
 Liszewski Stanisław 6461
 Liszki, pow. krakowski; region 7029
 Liszkowska Dominika 5127
 Liszt Ferenc 8407
 Litak Stanisław 774, 775, 776, 791
 Litauer Stefan 5258
 Litawa Aleksandra 3622
 Literarische Diskussionsrunden 3783
 Literarische Erinnerung an den Ersten Weltkrieg 2807
 Literatur und Malerei 3784
 Literatura a polityka 3785
 Literatura (i kultura) polska w świecie 3197
 Literatura polska i perspektywy nowej humanistyki 3786
 Literatura polsko-żydowska 1861–1918. 3787
Litery 3799
 Litewski Wiesław 4971
 Litka Paulina 3102; red. 3102
 Litka Piotr 10666
 Littera scripta manet 62
 Liturgy and music in the history of the Pauline Order 5489
 Litviaková Zuzana 2302
 Litvinova Tat'ána F. 3087
 Litwa (Wielkie Księstwo Litewskie) 8, 447, 450, 670, 691, 703, 711, 735, 748, 753, 770, 1127, 1128, 1161, 1440, 1883, 1887, 1996, 2004, 2007, 2031, 2036, 2039, 2333, 2335, 2371, 2386, 2488, 2539, 2741, 2742, 2826, 2956, 3006, 3028, 3075, 3076, 3071, 3082, 3083, 3086, 3098, 3103, 3106, 3138, 3162, 3163, 3164, 3187, 3189, 3193, 3203, 3797, 4101, 4353, 4876, 5059, 5060, 5064, 5065, 5127, 5146, 5196, 5235, 5438, 5506, 5592, 5638, 5676, 5678, 5954, 6612, 7255, 7457, 7510, 7585, 7590, 7609, 7661, 7665, 7688, 7689, 7690, 7691, 7718, 7757, 7775, 7776, 7793, 7806, 7852, 7853, 7875, 7878, 7884, 7885, 7886, 7908, 7932, 7975, 7976, 7994, 8005, 8008, 8012, 8013, 8015, 8017, 8018, 8022, 8065, 8069, 8091, 8531, 8532, 8549, 8665, 8672, 8733, 8875, 8893, 8919, 9053, 9088, 9108, 9124, 9130, 9192, 9249, 9277, 9342, 9349, 9387, 9432, 9536, 9537, 9572, 9584, 9645, 9939, 10136, 10165, 10175, 10191, 10706, 10707, 10759, 10893, 11008; Kowieńska 3181
 Litwa i Polska w odległej i bliskiej przeszłości 3086
 Litwin Henryk 7856
 Litwin Jerzy 1161, 1202
 Litwinienko Paweł 1161
 Litwińczuk Jan 7646
 Litwiński Adrian 4612
 Litwiński Robert 4816, 4980, 5107, 6861, 9340, 10115
 Lityńska-Zajac Maria 2277, 2302
 Lityński Adam 2808, 2809, 2810, 4869, 5034, 5036, 6569, 9421; rec. 4973, 4986, 9560
 Lityński Michał 8454
 Litzmannstadt zob. Łódź
 Liuqiu zob. Riukiu
 Liwerska Aneta 2567
 Liwiec (Liw), lewy dopływ Bugu 6979
 Liwiusz (właśc. Titus Livius) 2547, 2642, 2670, 2672, 7721
 Liwoch Radosław 2278
 Liwska ziemia 2183, 6979, 7726, 7980
 Lizbona 9976
 Lizen' Évgen 9606
 Liziniewicz Jacek, współpr. 10318
 Lizut Janusz 2965
 Lizut Małgorzata 5272
 Ljubiša Stjepan Mitrov 2555
 Loba Anna 5864
 Loca scribendi 2034
 Lochner Louis Paul 10063
 Locke John 3339
 Lockwood Alan, tł. 1683
 Loeper Franciszek 6462
 Loew Peter Oliver, red. 790
 Logemann Daniel 3124; rec. 9963
 Lolo Radosław 4834, 5490, 5507, 7053, 7090, 7857; red. 7141
 Londyn 39, 908, 1037, 2874, 2989, 3183, 3947, 3988, 5108, 5109, 5257, 5258, 5635, 5918, 5924, 7203, 7556, 8018, 8204, 8285, 8613, 8626, 8742, 9019, 9455, 9793, 9837, 10383, 10530, 10560, 10784, 11016
 Londyńska reduta 5108, 5109
 Londzin Józef 9295
 Long ago, far away 7278
 Longa Zbigniew 2164
 Longchamps de Berier Roman 1065
 Longobardowie 2736
 Löper Łukasz 3093
 Loranty Michał 11095
 Lorek Wojciech 2731
 Lorek Zdzisław 10666
 Lorenc Lucyna, red. 9674
 Lorencowicz Aleksander 5647
 Lorens Beata 3103, 5621, 6964, 7007, 7858, 7859, 8601; red. 185, 5621
 Lorentz Ewa 5491
 Lorentz Friedrich 2359
 Lorenz Stanisław 10400
 Loret Adam 5844
 Loret Maciej 8931
 Loriga Sabina 660
 Lorkiewicz Teofil 5844
 Lorkiewicz-Muszyńska Dorota 2303
 Lorkowski Zbigniew, red. 3636
 Los Angeles, Stany Zjednoczone Ameryki; Hollywood 4396
 Los Riques, archipelag na Morzu Karaibskim 2282
 Losiak Robert 10894
 Loska Elżbieta 2656
 Loska Krzysztof 4389
 Lossius Lucas 3939
 Losson Katarzyna 5139
 Losy de Losennau Benevenuto 4101
 Lotko Małgorzata, oprac. 3240
 López Pablo Pérez 2873
 López-Bravo Gregorio 2875
 Lórych Franciszek 6907
 Lowndes John James 3954
 Lubaczów, woj. podkarpackie 4808, 4915, 5485; powiat 10651; region 4706; starostwo 3103
 Lubania, pow. rawski 8589
 Lubań, woj. dolnośląskie 5576
 Lubański Józef 6463
 Lubański Marek 3825
 Lubartów, woj. lubelskie 4320, 7030, 9014
 Lubartów w dziejach od czasów najdawniejszych 7030
 Lubaszewski Zbigniew Sławomir 1709, 8602; oprac. 1925, 5720; przedm. 6613, 8122; red. 8122
 Lubawa, pow. iławski 2281
 Lubawka, pow. kamiennogórski 7031; region 7031
 Lubczyńska Aleksandra 8952
 Lubczyński Mariusz 2068; wyd. 7628
 Lubecka Joanna 2966, 9988; przedm. 5064; red. 5064
 Lubecka Mirella 5428
 Lubecz, Litwa; starostwo lubeko-łojowskie 4789
 Lubeka, Niemcy 7422, 7463
 Lubelska diecezja 8838, 8959, 9316
 Lubelska Wyzyna 7289, 7386
 Lubelski Marek J. 5035
 Lubelski Tadeusz 3091, 10782
 Lubelskie województwo 303, 372, 1941, 1961, 1962, 1963, 1972, 1982, 3106, 4865, 7545, 7640, 10342, 10422, 10423, 10891
 Lubianiec Karol 5519, 6464
 Lubiąż, pow. wołowski 677, 7766
 Lûbičankovskij Sergej 8603
 Lubicz, pow. toruński; gmina 7032
 Lubicz Miszewski Michał 819
 Lubicz-Zaleski Zygmunt 3189
 Lubieszewo, pow. gryficki 7188
 Lubieszów, Ukraina 9825
 Lubin, pow. kamiński 7321
 Lubin, woj. dolnośląskie 2145, 7432

- Lubin. Early Medieval stronghold 7432
- Lubiń, pow. kościański 3889
- Lubińska Anna 8604
- Lubińska Emilia 7016
- Lubiński Ignacy 6054
- Lubiszewo Tczewskie, pow. tczewski 2257
- Lublin 6, 16, 78, 115, 122, 227, 240, 279, 352, 355, 424, 456, 552, 577, 607, 748, 817, 908, 949, 975, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 993, 994, 1038, 1087, 1135, 1252, 1253, 1256, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1555, 1891, 1903, 1940, 1947, 2151, 2152, 2177, 2253, 2394, 2444, 2455, 3103, 3233, 3294, 3296, 3297, 3355, 3367, 3400, 3412, 3449, 3494, 3508, 3534, 3538, 3547, 3554, 3561, 3565, 3568, 3822, 3839, 3885, 4000, 4015, 4054, 4065, 4078, 4091, 4092, 4096, 4101, 4198, 4224, 4343, 4352, 4357, 4359, 4589, 4592, 4685, 4816, 4819, 4971, 4980, 5340, 5477, 5552, 5594, 5621, 5636, 5642, 5658, 5686, 5763, 5780, 5981, 5987, 6309, 6530, 6549, 7033, 7034, 7035, 7036, 7037, 7038, 7039, 7040, 7041, 7324, 7329, 7386, 7447, 7489, 7502, 7659, 7932, 8018, 8085, 8098, 8408, 8699, 8792, 8905, 9027, 9039, 9057, 9146, 9413, 9476, 9558, 9559, 9561, 9616, 9672, 9673, 9701, 9920, 9995, 10123, 10250, 10257, 10299, 10343, 10378, 10458, 10464, 10742, 10776, 10819, 10943, 10991, 10996, 10998, 11156; Czechów 7041; Czuby 5594; gubernia 5994; Kalinowszczyzna 1, 22, 933, 1475, 2285, 2304, 4015, 4455, 4871, 5553, 5722, 5804, 6052, 7386, 8714, 8791, 10114; obóz Majdanek 1163, 1254, 1926, 4007, 9771, 9779, 9974; region 1936, 2305, 3073, 3103, 7271, 10480, 10554, 10561, 10740; Szerokie 7040; Trześniów 7034; Węgliń 7040
- Lublin. 700 lat dziejów miasta 7035
- Lublin. Historia, społeczeństwo, gospodarka 7036
- Lublin przed wiekami 4224
- Lublin przedsiębiorczy 4816
- Lublin przez siedem wieków 7037
- Lubliniec, woj. śląskie 5445, 10031; region 5703
- Lubniewice, pow. sulciński 4890
- Lubojańska Eliza 1065
- Lubojska Barbara 5847
- Lubomierz, pow. lwówecki 7042
- Lubomirscy, ród 2065, 5642, 5848, 9013, 9137
- Lubomirska Eleonora 9384, 9619
- Lubomirska Helena Tekla z Lubomirskich 8069
- Lubomirska Izabela (właśc. Elżbieta) z Czartoryskich 3984
- Lubomirska-Stadnicka Elżbieta 9013
- Lubomirski Aleksander 5518
- Lubomirski Andrzej 9137
- Lubomirski Hieronim Augustyn 6465
- Lubomirski Jerzy Sebastian 7835
- Lubomirski Józef 8018
- Lubomirski Sebastian 9512
- Lubomirski-Lanckoroński Jan 5848
- Luboml, Ukraina 5430
- Lubonianie w Powstaniu Wielkopolskim 5849
- Luboń, pow. poznański 5849, 7043; Lasek 7043; region 7043; Zabikowo 5185, 7043
- Luboński Paweł, red. 208; wyd. 8280
- Lubowicka Agata 2570
- Lubowidz, pow. łębski 1474
- Lubowla, Słowacja 4948, 5313
- Lubowski Andrzej 3189
- Lubrański Jan 7979
- Lubrich Fritz 6985
- Lubryczyński Łukasz 8605
- Lubsza, pow. brzeski, woj. opolskie 5456
- Lubuska diecezja 7312
- Lubuska ziemia 2348, 2417, 3112, 3743, 3825, 4540, 5617, 5689, 7203, 8447, 10235, 10617, 10855, 10906, 10924, 11014, 11111, 11140
- Lubuskie województwo 1878, 2016, 2460, 4214, 4340
- Lubycza Królewska, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 2229
- Lučakivska Ivanna 3169
- Lucchini Marco 4267
- Luchter-Krupińska Lidia 4817
- Lück Kurt 5553
- Luckevič Anton Ivanovič 9387
- Ludera Magdalena 4225
- Ludkowski Bogdan 7177
- Ludmiła, św. 2535
- Ludorowski Lech 8606
- Ludwicki Marcin 10043
- Ludwiczak Paweł 8607
- Ludwik I Pobożny, cesarz 2515
- Ludwik XIV, król Francji 2785, 8010
- Ludwik Musioł (1892–1970) 6538
- Ludwika Maria Gonzaga de Nevers, królowa 1415
- Ludwikowice Kłodzkie, pow. kłodzki 10001
- Ludwikowska Małgorzata 5648
- Ludwikowski Jerzy 9784
- Ludwików zob. Tomaszów Mazowiecki
- Ludwin Krzysztof 1454
- Ludwińska Jadwiga Sabina 5890
- Ludzie i czasy 7020
- Ludzie i wydarzenia w fotografii 5492
- Ludzie kłodawskich sołectw 5850
- Ludzie nauki dla Niepodległej 5851
- Ludzie Otmętu 4818
- Ludzie Sierpnia 80 w Gdyni 10308
- Ludzie z pokolenia Ireny Sendlerowej 5852
- Ludźmierz, pow. nowotarski 9968
- Luft Bogumił 6363
- Lukanc Maja 2989
- Lukas Richard C. 10044, 10045
- Luksemburg 10414
- Luksemburg Róża 8193
- Luksemburgowie 2742
- Lul Marcin, red. 3742
- Lulek Olga 6928
- Lulewicz Dominik 4931
- Lulewicz Henryk, oprac. 3109; wyd. 7590
- Lund, Szwecja 9732
- Lund Paweł, red. 8190
- Lupino Ida 4389
- Lusaka 6401
- Lusek Joanna 1257, 1365, 3515, 5809, 6251, 6490, 6557; oprac. 9729; przedm. 3515; red. 1399, 3515, 5809
- Lustanski Joanna 3184
- Lustracja powiatu radomskiego z roku 1765. 7586
- Lustracja województwa podlaskiego 7587
- Lustyk Ludmiła 3949
- Luszczyńska Magdalena 7650
- Luśtych Jan 3563
- Luter Marcin zob. Luther Martin
- Luther von Braunschweig, wielki mistrz krzyżacki 5364
- Luther Martin 2509, 2530, 2841, 5380, 5553
- Luto Magdalena 7860
- Luto-Kamińska Anetta 3688; red. 97
- Lutom, pow. międzychodzki 5539
- Lutomiersk, pow. pabianicki 4738
- Lutosławski Franciszek Dionizy 4968
- Lutosławski Kazimierz 3458
- Lutosławski Wincenty 8664
- Lutosławski Witold 10309, 10894
- Lutostańscy, rodzina 5074
- Lutz Thomas 1158
- Lux Franz 4478
- Lux Joseph 4478
- Luzac Jean 2776
- Luzino, pow. wejherowski 3426
- Luzytania, prowincja rzymska na Półwyspie Iberyjskim 2267
- Lwowie w świecie 5853
- Lwowska archidiecezja 5485, 8108, 9923
- Lwowska eparchia 7715

- Lwowska Magdalena, tł. 5894
 Lwowski Andrzej, tł. 5894
 Lwowskie województwo 2193, 9072, 9367
 Lwów, Ukraina 34, 362, 599, 750, 812, 1035, 1036, 1042, 1091, 1132, 1248, 1484, 1597, 1628, 1645, 1765, 1840, 1878, 1956, 2091, 2348, 2807, 2816, 3073, 3075, 3148, 3169, 3217, 3250, 3266, 3275, 3279, 3284, 3460, 3461, 3482, 3558, 3605, 3639, 3683, 3765, 3803, 3825, 3876, 3892, 3894, 3900, 3933, 3958, 3999, 4064, 4101, 4228, 4329, 4471, 4547, 5024, 5026, 5035, 5109, 5123, 5442, 5634, 5652, 5658, 5809, 5853, 6229, 6301, 6535, 7044, 7045, 7046, 7389, 7831, 7894, 7928, 7934, 7947, 7949, 7970, 8042, 8152, 8201, 8204, 8243, 8258, 8300, 8348, 8411, 8527, 8641, 8800, 8822, 8898, 8910, 8924, 8952, 9010, 9025, 9056, 9101, 9148, 9151, 9173, 9186, 9187, 9223, 9233, 9256, 9291, 9344, 9384, 9404, 9430, 9436, 9495, 9496, 9606, 9608, 9627, 9646, 9662, 9688, 9766, 9772, 9787, 9809, 9862, 9912, 10182, 10206; region 750, 6692, 6888, 7826, 10695; Zboiska 3073
 Lynd Staughton 646
 Lyon, Francja 1825, 10759
 Lysko Aleksander 2360
 Lysko Alojzy 6841; red. 2365
 Lyszczyna Marek 6712
 Łabęcka Halina 4226, 8754; fot. 8754
 Łabęcka-Józwiakowska Grażyna 7778
 Łabędzka Barbara 9341
 Łabędź Krzysztof 10539, 10561
 Łabiszewska Irena 3660
 Łabiszyn, pow. żniński; region 2177
 Łaborewicz Ivo 363, 907, 961, 1150, 1851, 3517, 4512, 6077, 6364, 6822; oprac. 10307; przedm. 10307; red. 234
 Łabowicz Jarosław 906
 Łabunie, pow. zamojski 4440; gmina 10066
 Łabuszewski Tomasz 3098, 10740; przedm. 10740; red. 10740
 Łabuz Marek 8608
 Łabzuch Bożena 4948
 Łacek Magdalena 2388
 Łacek Mieczysław 5521
 Łach Halina 10955
 Łach Janusz, red. 352
 Łach Wiesław Bolesław 9342, 10955
 Łachowski Paweł 6948
 Łaciak Dagmara 7279, 7293
 Łada-Zabłocki Tadeusz 3786
 Ładoń Monika 3829; red. 3875
 Ładoń Tomasz 2612, 2657
 Ładyżyński Andrzej 3459
 Łagiewniki zob. Kraków
 Łągiewski Maciej, przedm. 1607
 Łagodowski Jan Waldemar 5840; red. 5840
 Łagodzińska Anna, współpr. 10720
 Łagodzińska Magdalena 5878
 Łagojda Krzysztof 10667, 10668
 Łagowski Bronisław 5194
 Łagów, pow. kielecki 7047; gmina 7047; parafia 7047
 Łagów, pow. świebodziński 5273
 Łakomiak Jerzy Józef 6466
 Łakomy Katarzyna 4314
 Łakomy-Chłosta Agnieszka 1, 562, 1063
 Łakuszyń Wojciech 10095, 10955
 Łambinowice, pow. nyski 186, 1257, 8513; obóz Lamsdorf 3084, 9729, 10014, 11027
 Łambinowicki Rocznik Muzealny 186, 3966
 Łaniewski Aleksander, rec. 8630
 Łanuszka Magdalena 1470, 4035
 Łañcut, woj. podkarpackie 4145, 4716; powiat 3381; region 9824
 Łapa Małgorzata 9343, 9419
 Łapalice, pow. kartuski 4700
 Łapanów, pow. bocheński 8674, 8853
 Łapiak Dorota 3251
 Łapicki Andrzej 5783, 10310
 Łapicki Borys 4971
 Łapicz Czesław 3162, 3163; przedm. 3163; red. 3162, 3163
 Łapicz Wojciech 5530
 Łapiński Piotr 10740
 Łapiński Stanisław Kazimierz Marcin 5917
 Łapiński Zdzisław, red. 3818
 Łapiński-Nilski Stanisław 6467
 Łapo Jerzy Marek 2279, 2281, 3825, 4967, 7132; wyd. 8294
 Łapot Mirosław 3460, 3461, 8609, 9344
 Łapski tydzień teatru 1710
 Łapsze Wyżne, pow. nowotarski 4299
 Łaptos Józef 8731, 10669
 Łapuszek Ludwik 6524
 Łapuszek Marta 6524
 Łapy, pow. białostocki 1710, 9540
 Łasin, pow. grudziądzki 5368
 Łask, woj. łódzkie 3846, 8169
 Łaskarz Andrzej zob. Andrzej Łaskarz z Gosławic
 Łaski, woj. łódzkie; powiat 4800
 Łaski Hieronim 7782
 Łaski Jan (1456–1531) 5592
 Łaski Jan (1499–1560) 2509, 7782
 Łaski Stanisław 7767, 7782
 Łaszczów, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 5415
 Łaszewski Wincenty 5854
 Łaszkievicz Hubert 8018
 Łaszkievicz Tomasz 4939, 7119
 Łaszkievicz Waldemar 4819
 Łaszowski Alfred 3813
 Łaszyn Stefan, red. 10662
 Łatka Rafał 2873, 5524, 10506, 10670, 10671, 10672, 10842; przedm. 10892; red. 3104
 Łatyński Marek 5924
 Łatyszonek Oleg 2967, 3075
 Ławecki Tomasz 10637, 10648
 Ławicki Jan 6036
 Ławniczak Artur 5036
 Ławreszuk Marek 4146
 Ławrynowicz Olgierd 3098
 Ławski Jarosław 620, 2546, 3177, 3762, 3824, 3825, 8610; przedm. 619, 620, 3177, 3762; red. 619, 620, 3177, 3344, 3762
 Łazarowicz Antoni Wincenty 6468
 Łazarz Radosław 2573
 Łaziska Górne, pow. mikołowski 9785
 Łaziska Górne we wspomnieniach mieszkańców 9785
 Łazor Jerzy 8747
 Łazowska Bożena 1113
 Łazuga Waldemar 4760, 5855
 Łażniak Patryk 454
 Łącka Gabriela 1065
 Łącki Józef 5844
 Łącko, pow. nowosądecki 111, 369, 371, 2052, 2369, 4506, 4532, 4795, 6451, 7363, 8123, 8184, 8462, 10402; region 370, 1792, 6680, 9998
 Łączkowska Felicja 6469
 Łączniczek 9786
 Łączyńska Amelia 6470
 Łąka, pow. pszczyński 6434
 Łąkorz, pow. nowomiejski 4840
 Łątka Jerzy Siemisław 5856, 10046, 10047
 Łeba, pow. lęborski 2258
 Lechtański Henryk 1378
 Łekno, pow. wągrowiecki 7324
 Łemkowszczyzna, Łemkowie 2336, 2379, 2404, 2489, 3121, 5131, 9419, 10617
 Łempicki Stanisław 9420
 Łepecka Anna 1711
 Łepkowska Barbara 4010
 Łepkowski Henryk 5386
 Łepkowski Józef 2389
 Łepkowski Mateusz 1819
 Łeszczyński Grzegorz 10842
 Łęcicki Grzegorz 6595
 Łęcki Krzysztof 2325
 Łęcki Marcin 7185
 Łęcki Tomasz, przedm. 1174
 Łęczna, woj. lubelskie 188, 503, 1088, 1258, 1481, 1619, 1712,

- 1713, 1718, 2184, 3350, 4908, 5708, 5869, 5870, 7048, 7049, 7850, 8596, 9014, 9216, 10445, 10446, 10773, 10774, 10910; gmina 5870; Podzamcze 1712; region 372
- Łęczna, Podzamcze 1712
- Łęczna w świetle meldunków policyjnych 9014
- Łęcznianie 1713
- Łęczuk Paweł 4483
- Łęczycza, woj. łódzkie 1482, 4015, 7050, 7528, 7615, 9552; powiat 4800; region 1249
- Łęczycza targowa 1482
- Łęczycza Urszula 724
- Łęczycza ziemia 2754
- Łęczyckie województwo 2013, 7886
- Łęczynska Anna 2336
- Łęg, pow. włocławski; gmina 7213
- Łęg Tarnowski, pow. tarnowski 7696
- Łęga Władysław 2390, 7059
- Łęki Dukielskie, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 7051
- Łęki Dolne, pow. dębicki 9042
- Łęki Górne, pow. dębicki 3487, 9042
- Łęski Józef 5310
- Łętocha Barbara 1114
- Łętowski Aleksander 3710
- Łobacz Małgorzata 3462
- Łobez, woj. zachodniopomorskie 1706, 4458, 10328, 10921
- Łoboda Mirosław 4816
- Łobodowski Józef 3830
- Łobodzińska Aleksandra 4380
- Łobodzińska Patrycja 7443
- Łobzów zob. Kraków
- Łochowska Barbara 10958
- Łochowski Maciej 10048; wyd. 9823
- Łochów, pow. węgrowski 4834
- Łodyga Maciej 7067
- Łodziński Roman, red. 4082
- Łodziński Sławomir 11096
- Łohiszyn, Białoruś 9043
- Łojczyk Jakub Tomasz 725
- Łojek Jerzy 10049
- Łojko Jerzy 7861; rec. 1999
- Łojko-Wojtyniak Paulina 7861
- Łokietko Julia, wyd. 9766
- Łomazy, pow. bialski; gmina 7052
- Łomnicka-Dulak Wanda 2391
- Łomnicki Marian 9345
- Łomża, woj. podlaskie 88, 686, 1847, 3040, 3096, 3158, 3957, 4988, 5401, 7053, 7054, 7055, 8131, 8142, 9945, 10265, 10360, 10837; region 3957, 9092, 9093, 9852
- Łomża na przestrzeni dziejów 7053
- Łomżyńska diecezja 3957, 5519, 5800
- Longiewska-Wijas Edyta 1151
- Łopaciński Maciej 7081
- Łopatecki Karol 1030, 4227, 7862, 7863, 7864, 7865, 7866; rec. 7585
- Łopatkiewicz Piotr 5441, 7324, 9447; oprac. 1788, 1789
- Łopatkiewicz Tadeusz, oprac. 1788, 1789
- Łopatkiewicz Zdzisław, wyd. 8290
- Łopatto Stefan 5852
- Łopatynska Hanna 4643
- Łopiennik, pow. krasnostawski 4101
- Łopuszański Maciej, współpr. 4836
- Łopuszański Tadeusz 3562
- Łopuszka Wielka, pow. przeworski 2302
- Łopuszno, pow. kielecki 7056
- Łopuszyński Krzysztof 7867
- Łosice, woj. mazowieckie; region 4968
- Łosiński Augustyn 4015, 5487
- Łosiński Jan 6049
- Łosiowa Marta 9811
- Łosowska Anna 748
- Łosowski Janusz 503, 748, 942; wyd. 3103, 9014
- Łoszevska-Orłowska Maria 3954
- Łoś Elżbieta 2455
- Łoś Jan Stanisław 2488
- Łoś Piotr Szymon 5143
- Łotoczko Olgierd 4101
- Łotwa 2926, 2927, 3019, 3028, 3192, 3197, 4353, 5161, 5235, 5695, 5946, 8674, 8963, 9171, 9708, 9886
- Łotysz Henryk zob. Henryk Łotysz
- Łotysz Sławomir 9346, 10673
- Łowicki Damian 7230
- Łowicz, woj. łódzkie 1483, 2342, 5560, 6720, 7057, 7628, 9028, 11083; powiat 4800; region 2400, 10807
- Łowiectwo w grafice europejskiej od XV do XVIII w. 1379
- Łowisko, pow. rzeszowski 9762
- Łoziński Jan 9347; red. 1785
- Łoziński Władysław 3791
- Łoziński Zygmunt 6471
- Łozowski Piotr 3075, 7433
- Łozowski Przemysław 3697
- Łozowski Wiktor 815
- Łódzkie, Litwa 9053
- Łoźny Ludomir R. 2495
- Łożyński Jarosław T., red. 9838
- Łódzcy bohaterowie 5857
- Łódzka archidiecezja 9986
- Łódzka diecezja 9506, 10050, 10750
- Łódzkie drogi do niepodległości 8611
- Łódzkie od niepodległości 1714
- Łódzkie Studia Etnograficzne 2384
- Łódzkie województwo 241, 1714, 1979, 4255, 4800
- Łódź 101, 102, 106, 241, 348, 349, 352, 590, 623, 906, 942, 1042, 1090, 1249, 1259, 1381, 1484, 1485, 1487, 1913, 1920, 2127, 2147, 2344, 2384, 2509, 3083, 3093, 3098, 3104, 3369, 3446, 3537, 3553, 3556, 3584, 3619, 3660, 3803, 3825, 3880, 3962, 4161, 4166, 4187, 4228, 4255, 4306, 4314, 4362, 4373, 4408, 4507, 4578, 4733, 4800, 4884, 4898, 5258, 5298, 5648, 5662, 5857, 5969, 6086, 6258, 6710, 6769, 8169, 8388, 8431, 8463, 8492, 8534, 8611, 8642, 8804, 8819, 8820, 8937, 8967, 9056, 9058, 9241, 9419, 9543, 9544, 9608, 9620, 9648, 9686, 9740, 9787, 9895, 9982, 10050, 10129, 10282, 10368, 10449, 10470, 10543, 10656, 10657, 10748, 10845, 10894; Bałuty 9895; getto 14, 9740, 9807, 9810, 9926, 9982, 10050; Nowe Rokicie 4228; powiat wschodniłódzki 4800; Radogoszcz 9883a; region 1978, 5662, 8330, 8357, 10050, 10740, 10776; Ruda Pabianicka 4898
- Łódź pod okupacją 10050
- Łódź U Like 2017. 4228
- Łubgan Urszula, red. 3321
- Łubianka zob. Moskwa
- Łubińska Jadwiga Amelia 5660
- Łubińska Konstancja 3791
- Łubiński Maciej 5592, 7642
- Łubiński Tomasz 3110
- Łubiński Paweł 5127; red. 5127
- Łubkowska Dorota, red. 3638
- Łubkowski Jerzy 5267
- Łubocki Jakub Andrzej 1600
- Łubocki Jakub Maciej 4468; red. 4468
- Łuby, pow. bialski 4209
- Łuc Izabela 2231
- Łucarz Anna 6992
- Łuck, Ukraina 3558, 7329
- Łucka diecezja 3046, 6044, 6170, 9867, 9944
- Łuckiewicz Antoni zob. Luckevič Anton Ivanavič
- Łuczaj Kamil 11113
- Łuczaj Michał, wyd. 7624
- Łuczak Aleksander, red. 238
- Łuczak Anna 4936
- Łuczak Barbara 4691
- Łuczak Bartłomiej 3798
- Łuczak Dorota 4010
- Łuczak Jacek, oprac. 9882
- Łuczak Jarosław 1174, 1511
- Łuczak Maciej, współpr. 9882
- Łuczak Marek 7170, 7171
- Łuczak Marzena 7443
- Łuczewski Michał 1905
- Łuczkievicz Piotr 2305; red. 2304, 2305

- Luczkowski Jan 1728
 Luczkowski Marcin, współpr. 8988
 Luczkowski Tomasz, red. 1728
 Łuczyk Wojciech 9348
 Łuczński Jarosław 2191
 Łuczński Romuald Mariusz 4229, 10674
 Łuczywo Helena 6435
 Łuć Ireneusz 2612, 2658
 Ługowska Jolanta 3803
 Ługowski Piotr 3858
 Łuka Leon Jan 6472, 6472
 Łukarska Beata 2546, 3846, 7868
 Łukasiewicz Dariusz 6181, 7869
 Łukasiewicz Ignacy 8697
 Łukasiewicz Jan 6473
 Łukasiewicz Juliusz 337
 Łukasiewicz Małgorzata 6363
 Łukasiewicz Ryszard, red. 5130
 Łukasiewicz Sławomir 3189, 3830; przedm. 908; red. 908
 Łukasik Justyna 6655
 Łukasik Maria 1852
 Łukasik-Gębska Sylwia 5159
 Łukasik-Turecka Agnieszka 5110
 Łukasz Kądziała (1955–1997) in memoriam 6363
 Łukasz Zofia, oprac. 1491
 Łukaszcuk Agnieszka 5036; red. 4979
 Łukaszczyk Grzegorz 3668
 Łukaszek Ferdynand 6474
 Łukaszewicz Adam 2612, 2659, 8612
 Łukaszewicz Bohdan 6475, 6476
 Łukaszewicz Józef 2490
 Łukaszewicz Kazimierz 2490
 Łukaszewicz Marta 2546
 Łukaszewicz Piotr 4064
 Łukaszevska-Haberkowa Justyna 716; tl. 7313
 Łukaszewski Dariusz 6583
 Łukaszewski Jakub 3912, 7498
 Łukaszewski Janusz 9787
 Łukaszewski Marcin Tadeusz 4496, 5634
 Łukaszewski Wojciech 7102
 Łukaszuł Małgorzata 3830
 Łukawiec, pow. lubaczowski 5485
 Łukawiecki Edmund 10036
 Łukianow Małgorzata, wyd. 10334
 Łukiewska Adela 1629
 Łukiszki zob. Wilno
 Łukomiak Karol, red. 2988
 Łukomski Grzegorz 9349, 9350, 9648
 Łukomski Michał 1973
 Łukowisko, pow. bialski 4209
 Łuków, woj. lubelskie 1677, 4599, 6876, 10696; powiat 9940
 Łuksza Agata 8613
 Łuniew, pow. bialski 4209
 Łunkiewicz Edward 5858
 Łunkiewiczowie, rodzina 5858
 Łupienko Aleksander 4101, 4230, 9419
 Łupinowicz Halina 9843
 Łupiński Józef 2552, 3957, 5519, 10842; red. 5372
 Łupków zob. Stary Łupków
 Łuskina Ewa 3824
 Łuskina Stefan 2760
 Łuszczak Beata 10675
 Łuszczewska Jadwiga, pseud. Deoty-
 ma 3791, 5123, 8352
 Łuszczkiewicz Władysław 736, 8830
 Łuszczyna Marek 10676
 Łuszczynski Jan 5889
 Łuszpak Agnieszka 10677
 Łużyce, Łużycanie 1601, 3272, 3713, 4661, 4936, 5553; Górne 668, 716, 2168, 7373, 10723
 Łyczak Bartłomiej 4036, 7870, 7871; rec. 1608
 Łydzba-Kopczyńska Barbara 7293
 Łygaś Wojciech, tl. 7948
 Łyjak Wiktor Zygmunt 5384, 5386, 5613
 Łyko Antoni 7702
 Łyko Iwona 2990
 Łysa Góra (Święty Krzyż, Łysica, Łysiec), szczyt w Górach Świętokrzyskich 5619, 7359
 Łysakowska Agata 919, 8614, 8615
 Łysakowska Hanna 5925; przedm. 5925; red. 5925
 Łysakowski Adam 9436
 Łysakowski Marian 10311
 Łysaków, pow. jędrzejowski 7058
 Łysaków, pow. lubelski 7034
 Łyse, pow. ostrołęcki 5384
 Łysejko Apoloniusz 1161
 Łyszek Jan 8222
 Łysek Tadeusz 4559
 Łysiak Marian 6054
 Łysiak Wojciech 2392
 Łysiak-Lątkowska Anna 3086, 5378; przedm. 3086; red. 3086, 5378
 Łysko Marcin 336, 5005, 10678
 Łyszczarz Maciej 1459
 Łyszczarz Michał 3164
 Łyszkowicz Daniel 2299
 Łyszkowska Aldona 8742
 Łyżwa Czesław 3488
 M, krypt. 431
 Mańkowskij Vladimir Vladimirovič 2945
 Macała Jarosław 5159
 MacBride Anda, tl. 1453
 Macchi Alberto 5507
 Macedonia 2704
 Macedonia Północna 2564, 2569, 2888, 3015
 Macedonio Fernández 3865
 Macek Alicja 1429
 Mach Anna 3147
 Mach Jacek, oprac. 9027
 Mach Wojciech, oprac. 9027
 Machairas Leontios 2564
 Machaj Dawid 7772, 7978
 Machajewski Henryk 2305
 Machaliński Zbigniew 9351, 9352
 Machalscy, rodzina 5791
 Machałek Małgorzata 761, 1152, 4764, 10895, 10906; przedm. 761; red. 761
 Macharski Franciszek 5192, 5425
 Machay Ferdynand 9085
 Machay Jan Nepomucen 6477
 Machcewicz Anna 6520
 Machcewicz Paweł 2968, 10553; przedm. 5687, 10576
 Machczyńska Antonina 9384
 Machej Anna 1407
 Machej Zbigniew, tl. 7632; wyd. 7632
 Machek Emanuel Emeryk 3275
 Macher Zdzisław 3170
 Macheta Danuta 4254
 Machi Karol 4764
 Machi Zofia 4764
 Machiavelli Niccolò 666
 Machlańska Joanna 2811
 Machliniec, Ukraina; parafia 9006
 Machniak Arkadiusz 5268, 9353, 10679, 10680, 10681; rec. 10776
 Machniak Jan 5518
 Machnicka Violetta 8664
 Machnik Hanna, red. 9
 Machnik Jan 2302; red. 285
 Machnowski Tadeusz 6583
 Macholak Jan 907
 Machory, pow. konecki 10647
 Machowski Andrzej 11097
 Machowski Tomasz 8616
 Machulak Mieczysław, red. 6961
 Machyňa Mariusz 5312
 Maciakiewicz Katarzyna 11098
 Maciakowska Zofia 1415, 4171, 4612, 4629, 6942
 Maciaszek Jan 6478
 Maciąg Anna 2812
 Maciąg Józef 9648
 Maciąg Kamil, red. 694, 3095
 Maciąg Kazimierz 8664
 Maciąg Monika, red. 596, 641, 2586, 10958
 Maciąg Tadeusz 1933
 Maciągowski Marek 1914
 Maciej Andrzej Zarębski – dr nauk med., pisarz 70
 Maciej I Korwin, król Węgier, Chorwacji i Czech 2555, 4876
 Maciej z Błonia 7406
 Maciej z Gołańczy 2040
 Maciej z Miechowa 716
 Maciejak Maciej 2969
 Maciejczak Zuzanna 1920
 Maciejczuk Jarosław 946
 Maciejczyk Aleksandra 5380
 Maciejczyk Robert 5924
 Maciejewicz-Ryś Julita 5145
 Maciejewska Iwona 2348, 7930, 8742; przedm. 7611; wyd. 7611
 Maciejewska Katarzyna 5472
 Maciejewski Eugeniusz 9788

- Maciejewski Gabriel 5111, 9456
 Maciejewski Jacek 7434
 Maciejewski Jarosław 3271, 3273
 Maciejewski Lech 9015
 Maciejewski Maciej, oprac. 1521
 Maciejewski Marcin 3174, 7280;
 wyd. 10334
 Maciejewski Marek 3084
 Maciejewski Paweł 5472
 Maciejewski Roman 4497
 Maciejewski Tadeusz 2527
 Maciejewski Witold 6024
 Maciejko Karol 5642
 Maciejowska Jadwiga 10312
 Maciejowski Maciej 10543
 Maciejowski Mieczysław 5272
 Maciejowski Tadeusz 5036
 Maciejowski Waclaw Aleksander
 3093
 Maciejowski Wojciech, red. 6197
 Macieńko Paulina 5658
 Maciesz Aleksander 5173
 Macieszka Adolf 5985
 Macieszka Aleksander 5985
 Macińska Magdalena, t. 10216
 Maciorowski Mirosław, współpr.
 7434
 Maciuk Piotr, fot. 1478
 Maciuszczak Wiesław 6948
 Macjon Józef, t. 7614
 Mackenzie Dorota 4064
 Mackiewicz Adam 2281
 Mackiewicz Agata, oprac. 5709
 Mackiewicz Edward 10051
 Mackiewicz Joanna 3275
 Mackiewicz Józef 2807, 3068, 3830
 Mackiewicz Michał 5277
 Mackiewicz Stanisław Cat- 5112,
 5163, 5163
 Mackowicz Szymko 8006
 Macuk Andrej Uladzimiravič 5954;
 oprac. 3109
 Maculewicz Grzegorz 7055
 Macura Karol 1433
 Macyra Roman 7203
 Macyszyn Jacek 2751, 5918, 5923,
 5924
 Maczek Stanisław 1541, 9025, 9570,
 10035, 10735
 Maczel Maria 3650
 Maczki zob. Sosnowiec
 Maćko Karolina 2540
 Maćkowiak Anna 7020
 Maćkowiak Emilia 10682
 Maćkowiak-Kotkowska Lidia 4314
 Maćkowiak-Lewandowicz Katarzy-
 na 2528
 Maćkowiakowie, rodzina 5979
 Maćkowska Elżbieta 855
 Maćkowski Jan J. 4459
 Maćkowski Tomasz 820
 Madagaskar 5620
 Madaj Karol 894
 Madajczyk Piotr 726, 1918, 5064;
 przedm. 3129; red. 5064
 Madden Ray J. 9800
 Madecki Roman 3212
 Madej Grzegorz 4876, 4948, 5859
 Madej Janiszek Regina 1323
 Madej Krzysztof 10739
 Madej Leszek 2813
 Madej Maria 4568
 Madej Paweł 2302
 Madeja Józef 1865
 Madeja Wojciech 4365
 Madejewska Beata, współpr. 1546
 Madejowa Maria 3683
 Madejska Katarzyna 8617
 Madejski Jerzy 3825; red. 3115
 Madejski Paweł 2565, 2612, 2660
 Madejski Roman 4820
 Madeyska Arika 10759
 Madeyska Teresa 352, 3463
 Madonna tronuująca z Dzieciątkiem
 4037
 Madoń Tadeusz, wyd. 3067
 Madoń-Mitzner Katarzyna 1554
 Madras Tomasz 11033
 Madryt 2564
 Madyda Aleksander 3760
 Madyda-Legutko Renata 2133, 2302,
 2304
 Madyński Marcin 966; rec. 5622
 Madziar Dawid 7106
 Maetschke Ernst 4936
 Maga Anna 10711
 Magala Andrzej 3212
 Magda-Adamowicz Marzenna 3464
 Magda-Czekaj Małgorzata 742,
 3706; red. 3700
 Magdalenki 5576
 Magdeburg, Niemcy 6614
 Magdoń Jacek 8397
 Magdziak Marian 4231
 Magdziarz Wojciech St. 2760
 Magdziarz Zbigniew 4764
 Magier Dariusz 994, 5143, 5964;
 przedm. 5964; red. 225, 6993;
 wyd. 9746
 Magiera Elżbieta 3429, 3660, 6416,
 6417, 9354, 9355, 9356; przedm.
 3429; red. 3429
 Magiera Paweł 3094
 Magierska Sabina 6726
 Mağmumi Şerafeddin 2555
 Magnus Shulamit 3138
 Magnuszewski Artur 7081, 9357
 Magnuszewski Stanisław 6479
 Magoń Henryk 4821
 Magowska Anita 727, 3275, 5675,
 5809, 6089, 8618, 8619, 8620,
 8621; przedm. 5675, 8299; red.
 103, 3289, 5675; wyd. 8299
 Magrian Jakub 5185
 Maguś Justyna 3965, 8622
 Maguza Zygmunt 9789
 Mahler Teofila 8623
 Mahmud z Kaszgaru 2471
 Maik Jerzy 4609, 4881, 7321
 Maik Wiesław 351
 Maily-Nesle Marie-Anne de 2760
 Maisch Christoph 448
 Maj Andrzej 4680, 11099
 Maj Ewa 5159, 9358
 Maj Joanna 3786
 Maj Marta 2814
 Maj Paulina, oprac. 1489
 Majakovski Vladimir 3786
 Majcher Jarosław 1815, 1954
 Majcher Piotr 2348
 Majcher-Ociesa Edyta 426, 513, 560,
 1914; przedm. 1914; red. 1914
 Majcherek Janusz 10683
 Majcherski Konrad 10058
 Majchrowski Bartłomiej 9451
 Majchrowicz Jacek Maria 5035;
 przedm. 7809
 Majchrzak Grzegorz 10550, 10664,
 10742
 Majchrzak Lucyna 3465
 Majda Tadeusz, oprac. 8248; red.
 8248
 Majda-Boj Beata 1417
 Majdan, pow. otwocki 2305
 Majdan Zbydniowski, pow.
 stalowowski 5222
 Majdanek zob. Lublin
 Majdanik Piotr 3169; t. 9876
 Majdański Stanisław 3282
 Majdewicz Włodzimierz 4555
 Majdzińska Anna 11100
 Majek Maciej 5373, 8412
 Majer Piotr 5036
 Majerczak Józef 2393
 Majerczak Kazimierz 4208, 6820
 Majerczyk Dorota 2357
 Majerska-Pałubicka Beata 4267
 Majerski Tadeusz 4471
 Majewicz Alfred Franciszek 3277
 Majewo, pow. sokólski 5530
 Majewska Aleksandra Izabella 5852
 Majewska Ewa 5113
 Majewska Gabriela 3086
 Majewska Helena 6480
 Majewska Joanna 3788
 Majewska Justyna 3138
 Majewska Lucyna 434
 Majewska Małgorzata 4321
 Majewska-Siwek Agnieszka 1926
 Majewski Andrzej 1715
 Majewski Arkadiusz 926
 Majewski Bronisław 7435
 Majewski Erazm 8244
 Majewski Hilary 4314
 Majewski Janusz 2990
 Majewski Jarosław 5036
 Majewski Jerzy S. 4156, 4344
 Majewski Lech, współpr. 1660
 Majewski Marcin 759, 1297, 4691,
 5298, 9642, 9645, 9646, 9647,
 9648; red. 272
 Majewski Marek 2991
 Majewski Mariusz W. 9359, 9360
 Majewski Piotr (ur. 1970) 3830,
 4038, 10684, 10759

- Majewski Piotr (ur. 1971) 1153, 4232, 9361; red. 192
- Majewski Piotr Maciej 2970
- Majewski Sławomir 6782
- Majewski Stanisław 9219
- Majewski Walenty Skorochód 3695
- Majka Aneta 3588; wyd. 8877, 8978
- Majka Jacek, red. 3586
- Majka Jerzy 1524, 6859
- Majka Witold 384, 3175, 3588; wyd. 6052, 8877, 8978
- Majkowski Aleksander 2816
- Majkowski Grzegorz 3696
- Majkut Stanisław 1483
- Majmurek Jakub 1573
- Majok Peter 1275
- Majorek Magdalena 2257, 5423
- Majorov Aleksandr Vāčeslavovič, współpr. 7302
- Majzner Rafał 4492
- Majzner Robert 5257, 5258, 5269, 5293, 5298, 9642; red. 5293, 9642
- Makau 7789
- Makacewicz Igor, rec. 6230
- Makarau Maksim 7872
- Makarczyk Anna 5355
- Makarczyk Irena 7883
- Makarewicz Juliusz 3094, 4985
- Makarow Nikolaj Andreevič, przedm. 8733; red. 8733
- Makarova Galina Vail'evna 8733
- Makarova Ljubov Mihajlovna 2546
- Makarova Olga 2004
- Makarska Renata 3876
- Makaruk Maria, rec. 8482
- Makelson Józef 3304
- Makiela Marek 2058
- Makiła Dariusz 2579, 5036, 5042, 5592, 5630, 7883, 7884, 8747; przedm. 2579, 8747; red. 2579, 5036, 8747
- Makles Karol 1063
- Makohonienko Mirosław 7379, 7497
- Makomaska Sylwia 6642
- Makoszowy zob. Zabrze
- Makoś Waclaw 5340
- Makowiecka Gabriela 2564
- Makowiecka Marzena 4629, 4725, 7129, 7379
- Makowiecki Daniel 4629, 4725, 7129, 7295, 7379, 7432, 7496
- Makowska Aleksandra 7432
- Makowska Iwona, współpr. 9067
- Makowska Monika 7809
- Makowska-Cegła Maria, red. 11184
- Makowski Adam 3112
- Makowski Andrzej 2515
- Makowski Artur 7873
- Makowski Krzysztof 1584
- Makowski Marek 7436
- Makowski Mariusz 4754, 4948
- Makowski Rafał 10685
- Makowski Tadeusz 817
- Makowski Tomasz 5071
- Makowski Waclaw 8742
- Makowski Zbigniew 10759
- Maków, woj. śląskie 4824
- Maków Mazowiecki, woj. mazowieckie 3295; region 1488; parafia 1488
- Maków Podhalański, pow. sułki; region 5971
- Makówka Magdalena 2815, 2841
- Maksimec' Bogdan 9607
- Maksimiuk Diana, oprac. 9054; przedm. 9054
- Maksymilian Maria Kolbe, św. 9296
- Maksymiuk Małgorzata 4156
- Maksymiuk-Pacek Beata 2337, 2383, 2394
- Maksymowicz Anitta 3184, 9451
- Maksymowicz Paulina, tl. 9744
- Maksymowicz Sławomir 2816
- Makuch Damian Włodzimierz 3252, 3816, 8624
- Makuch Elżbieta, współpr. 32
- Makuch Ewa, red. 3316
- Makuch Krzysztof 3275
- Makulski Eugeniusz 5340
- Makuszyński Kornel 9052
- Malak Janusz, red. 3305
- Malanowska Elżbieta 1565
- Malarski Stanisław 6481
- Malarstwo barokowe na Śląsku 4039
- Malata Piotr 6821
- Malawska Joanna, tl. 10266
- Malbork, woj. pomorskie 896, 1260, 1261, 1262, 2258, 2303, 2349, 2390, 4020, 4184, 4291, 4622, 4656, 4967, 5225, 5244, 5265, 7059, 7060, 7933, 8394, 8738, 10955; powiat 10955
- Malcew Leonid 3786
- Malcharek Krystyna, tl. 1078
- Malczewska-Błaszczuk Agnieszka 11101
- Malczewska-Pawelec Dorota 4946, 5809
- Malczewski Jacek 4044, 4045
- Malczyce, pow. średzki, woj. dolnośląskie 4752
- Malec Andrzej 10781
- Malec Artur 7210
- Malec Dorota 3091; rec. 8560, 9671
- Malec Jerzy 602
- Malec Krystian 2661
- Malec Maria 3706
- Malecka Wanda 3791
- Malecki Jan 3797
- Maleczek Magdalena 894
- Małej Izabella, rec. 3843
- Malendowicz Paweł 5159
- Malepszak Jan 6907
- Malepszak Stanisław 6907
- Maler Katarzyna 6884, 9569
- Maleszak Sylwia 10686
- Maleszka Anna 7970; przedm. 7970; red. 7970
- Maleszowa, pow. kielecki 5953
- Maleszyk Ryszard, red. 7004
- Maleszyński Dariusz Cezary 3273
- Malewicz Grzegorz 5530
- Malewska Eugenia Bernadeta 3521
- Malewska-Szałygin Anna, rec. 890
- Malewski Henryk 3189
- Malewski Józef 3520, 10723
- Mali 2903
- Malicka Janina Karolina z Fedorowiczów 8433
- Malicki Adam 7091; wyd. 8283
- Malicki Jan 3846; red. 221
- Malicki Krzysztof 1906, 1920
- Malik Agnieszka 4822
- Malik Jan 1804
- Malikowski Jacek 5860
- Malina Adam 1433, 5380
- Malinauskaitė-Šliūpiene Liudmila 3086
- Malinka zob. Wisła
- Malinniki, pow. bielski, woj. podlaskie
- Malinowska Taccána Rygoraūna 6059
- Malinowice, pow. będziński 7061
- Malinowska Ewa 1536
- Malinowska Teresa 7886
- Malinowski Bronisław 6896
- Malinowski Czesław 5844
- Malinowski Ernest 1542, 6482
- Malinowski Jan A. 6362
- Malinowski Jerzy 10759; przedm. 10759; red. 10759
- Malinowski Jerzy Cezary 10687
- Malinowski Józef 4823
- Malinowski Ludwik 3096, 3476, 3957; rec. 7636
- Malinowski Wiesław Mateusz 5638
- Malinowski Zdzisław 1592
- Malińska Agnieszka 1066
- Maliński Edmund, oprac. 6234, 6439; red. 229
- Maliński Mieczysław 3824
- Maliński Piotr 6957
- Maliszewska Izabella, współpr. 1314
- Maliszewska Marianna 3984
- Maliszewski Dariusz 2662
- Maliszewski Edward 3403
- Maliszewski Kazimierz 2177, 5507, 5654, 7930; red. 700
- Maliszewski Tomasz 3548, 3622, 11102; red. 3627
- Malkiewicz Krzysztof 9016
- Malkiewiczowa Jadwiga 9016
- Malko Wanda 6337
- Malkowski Jacek 6018
- Malloy Mary 1161
- Malmor Izabela 4824
- Malwaniec Tomasz 5658
- Malta 7847
- Maluchnik Robert, oprac. 3563
- Maluszyn, pow. radomszczański 8519
- Małuśkiewicz Piotr, red. 178
- Malwiny zob. Falklandy

- Mała architektura sakralna Ziemi Koronowskiej 4233
- Mała Minusa, Rosja 10039
- Mała Panew, rzeka, prawy dopływ Odry 2189
- Mała Piętnastka 10688
- Małachowicz Hanna 1324
- Małachowicz Maciej 4880
- Małachowska Katarzyna 2971
- Małachowski Edward 9563
- Małachowski Krzysztof 352
- Małachowski Ryszard 3466
- Małachowski Stanisław 3091
- Małachowski Stanisław Nałęcz- 683
- Małaczewski Eugeniusz 9052
- Małajny Ryszard Mariusz 6483
- Maławski Władysław, współpr. 9766
- Małczyński Jacek 1907
- Małe Czyste, pow. chełmiński 7253
- Małe miasta 4040
- Małe Pluski zob. Pluski
- Małecka Monika 4948
- Małecka-Kukawka Jolanta 2282
- Małecki Damian 9362
- Małecki Jan Marian 6484
- Małecki Marian 1284, 9363; oprac. 9742; przedm. 8456
- Małek Agnieszka 2529, 3660
- Małek Angelika Maria 2318
- Małek Zofia 1656
- Małgorzata I, królowa Danii, Norwegii i Szwecji 2515
- Małgorzewicz Anna, red. 3724
- Małgowska Katarzyna 3735
- Małkiewicz Krzysztof 4381
- Małkiewiczówna Helena 4021
- Małkowska Agata 1559
- Małkowski Andrzej 3467, 3468, 3469, 6003, 8194
- Małkowski Tomasz 821, 822, 856, 857, 858, 859
- Małkowski Wiesław 2275, 2281
- Małkowski Witold 4409
- Małkus Marta Tatiana 1358, 5366; przedm. 1358; red. 1358
- Małłek Janusz 2530, 2579, 4439, 5036, 6054, 7878
- Mało znana I wojna światowa 2816
- Małocha Joanna 4644
- Małogoszcz, pow. jędrzejowski 8215, 8233; region 10158
- Małolepszy Bartosz 4010
- Małolepszy Elżbieta 4603, 9168, 9169; red. 4603
- Małopolska 347, 443, 481, 513, 748, 1040, 1507, 1882, 2302, 2349, 4089, 4094, 4101, 4140, 4160, 4479, 4873, 5024, 5097, 5262, 5629, 5689, 6760, 7324, 7366, 7410, 7443, 7467, 7517, 7809, 7881, 8030, 8239, 10418, 11078; Wschodnia 4971, 5194, 9044, 9072, 9196, 9245, 9646; Zachodnia 4109, 4721
- Małopolskie województwo 4148
- Małowiecki Ryszard 4834
- Małowist Marian 768
- Małozieć Maciej 7111, 10052; rec. 10088
- Mały Płock, pow. koleński 5383
- Mały Przegląd 2348, 3138, 9330
- Mały Ster 3660
- Małyś Andrzej 6412, 6768, 6882, 8625, 10053
- Małyśiak Justyna 894, 3234, 7874, 7930
- Małyś Bohdan 2555, 5671
- Małyśzek Tomasz 2861
- Małyśzka Arkadiusz, oprac. 8148
- Małyśzko Stanisław 7192
- Mamczak-Gadkowska Irena 942; rec. 6115; red. 928, 943
- Mames Tomasz Dariusz 3652
- Mamet Maciej, oprac. 6900
- Manmzer Henryk 2267, 7321
- Manasterscy, rodzina 9937
- Manasterski Andrzej 6906
- Mancel Georg 3511
- Mancewicz Stanisław 1453
- Manczarski Aleksander 3494
- Mandolessi Silvana 3865
- Mandziuk Józef 2817, 5861, 10313
- Mandżuria 2479, 3245, 4389, 5293
- Manfred von Richthofen 8626
- Manfroid Stéphanie 8747
- Mangel Zofia, uzup. 2052
- Manicka Anna 1572
- Manie, pow. biański 4209
- Manikowska Halina 1601, 7383, 7422, 7467, 7468; przedm. 7468; red. 7422, 7468; wyd. 7299
- Manikowski Adam 337
- Manikowski Kacper 4946, 10054
- Manikowski Władysław 6719
- Manila 3115, 9988
- Manitius Johann Andreas 7588
- Maniurka Piotr Paweł 4015
- Mankiewicz Paweł 7778
- Mankiewicz Piotr, wyd. 2402
- Mann Golo 681, 2897
- Mann Kazimierz 6485
- Mann Wojciech 6485
- Mansfeld Bogusław 7119
- Mansfield William Murray 2604
- Manstein Erich von 9790
- Manterys Janusz 4825, 8627
- Manterys Stanisław, red. 9711
- Manteuffel Gustaw 8348
- Manteuffel-Szoega Emilia 5852
- Manthey Krystyna Renata 6054
- Mantskovit Valentin (Mączkiewicz Walenty) 8011
- Manys Bernadetta 2349, 5638, 7884, 8018; przedm. 7554; rec. 7631, 7945; wyd. 7554
- Mańczak-Wohlfeld Elżbieta 3266
- Mańka Jerzy 6142; red. 6142
- Mańka Karol Henryk 6486
- Mańka Małgorzata 6486; przedm. 6486; red. 6486
- Mańka Piotr 4760
- Mańka-Szulik Małgorzata, przedm. 7225
- Mańkiewicz Fr. 7215
- Mańkowski Franciszek 8114
- Mańkowska-Pliszka Hanna 2261, 5277
- Mańkowski Stanisław 6487
- Mańkowski Zygmunt 3959
- Mao Zedong 2909
- Marat Emil 10055
- Marc Franz 3858
- Marcel Gabriel 2570
- Marcelina Darowska, bl. 1553, 5809
- Marchel Sławomir 4854; przedm. 4854
- Marchewka Anna, red. 2636
- Marchewka Dariusz 3170
- Marchia Wschodnia 1174
- Marchlewicz Krzysztof 8742
- Marchlewski Leon 8745
- Marcickiewicz Jerzy 7437
- Marcin Luter 1517–2017. 2530
- Marcinek Ludwiga, red. 1359
- Marcinek Roman 1938, 4234, 4826; red. 1938
- Marciniak Arkadiusz 2282, 2303
- Marciniak Franciszek 7077
- Marciniak Hanna, tl. 4731
- Marciniak Janina 4827
- Marciniak Katarzyna 2564
- Marciniak Piotr 10689, 10759
- Marciniak Rafał 10690
- Marciniak Wojciech 5114, 9887, 10539, 10691
- Marciniak-Kajzer Anna 2732, 2733
- Marciniszyn Joanna 505
- Marciniuk Andrzej 5207, 9364, 9365
- Marcinkiewicz Alicja 6942
- Marcinkiewicz Kamila 4880
- Marcinkiewicz Marta 10561
- Marcinkiewicz Radosław 10894
- Marcinkiewicz-Kaczmarczyk Anna 906, 1593, 9366, 10692
- Marcinkowska Helena 9791
- Marcinkowska Magdalena 3879; red. 1983
- Marcinkowski Czesław, rec. 2124
- Marcinkowski Dominik 5890
- Marcinkowski Karol 6488
- Marcinkowski Mirosław 4645, 6942
- Marcinów Aleksandra 1150
- Marcinów Mira 3224
- Marcinićzak Łukasz 6726; red. 6726; współpr. 6276
- Marcinićzyk Ludwik Stefan 9647
- Marcisz Artur 7006
- Marcejalis (właśc. Marcus Valerius Martialis) 2348
- Marco Carrión Yolanda 2282
- Marcol Katarzyna, red. 3689
- Marconi Henryk 8702

- Marculanis Andrzej 4128
 Marcysiak Małgorzata 9367
 Marcysiak Tomasz 4936
 Marczak Agnieszka 10693
 Marczak Dominika 10958
 Marczak Halina 6671
 Marczak Jan 5536
 Marczevska Marzena 5684; red. 5619
 Marczevska-Zagdańska Hanna 5139
 Marczewski Jarosław Roman 982
 Marczewski Maciej 1474, 2257, 2258
 Marczuk Karina Paulina 2531
 Marczuk Władysław 1716
 Mardkowicz Aleksander 9017
 Marecka Anna 4828
 Marecki Andrzej 9642
 Marecki Jacek 330
 Marecki Józef 5349, 10506, 10697; red. 606
 Marecki Michał 6489
 Marek Anna 4869
 Marek Franciszek Antoni 3084
 Marek Lech 4881
 Marek Lucja 10501, 10842
 Marek Marta 9465
 Marek Paweł 3094
 Marek Renata 1696
 Marek Ryszard 10465
 Marek Zbigniew 3652, 10694
 Marenzio Luca 8023
 Maresch Eugenia 908, 8943
 Maresz Barbara 6841
 Maresz Teresa 728, 729, 1913, 3088, 3482; przedm. 3087, 3088; red. 3087, 3088
 Margetin Milan 2336
 Marguliesówna Nella 3169
 Maria Anna Bawarska, żona Ferdynanda II Habsburga 7860
 Maria Ewa od Opatrzności (Bogumiła Noiszewska), bł. 6490
 Maria Józefa Habsburżanka, królowa 7600
 Maria Karłowska, bł. 6491
 Maria Kazimiera d'Arquien, królowa 1415, 7096, 8010, 8069
 Maria Klementyna Sobieska, tytularna królowa brytyjska 8010
 Maria Lekapena zob. Irena Lekapena
 Maria Leszczyńska, królowa Francji, żona Ludwika XV 7841, 7936
 Maria Lucyna od Krzyża zob. Seweryniak Lucyna
 Mariak Leonarda 3650; przedm. 2578; red. 2578, 3650
 Mariampol, Litwa 7166
 Marian Kurdziałek. Mediewista 3253
 Mariani Andrea 4691, 7875, 7876, 8065
 Mariani Giacomo 7383
 Marianie 5340, 5519
 Marianowo, pow. stargardzki 4258
 Marianowska Anna 3548
 Mariński Janusz 2323, 2444, 3651, 4040
 Marinelli Luigi 3839
 Marinow Kiril 2713; przedm. 2713; red. 2713
 Mariówka, pow. przysuski 3642
 Mariupol, Ukraina 11006
 Marjańska Ludmiła 3755, 3838
 Markiewicz Agata 8628
 Markiewicz Anna 2348, 3624, 6907; przedm. 7578; wyd. 7578
 Markiewicz Bronisław zob. Bronisław Markiewicz, bł.
 Markiewicz Grzegorz 8400
 Markiewicz Hanna 3096
 Markiewicz Jakub 7248
 Markiewicz Katarzyna 1517
 Markiewicz Lucyna 3999
 Markiewicz Małgorzata 2267, 2280, 4646, 7293
 Markiewicz Maria 11047
 Markiewicz Mariusz 2760; red. 2760
 Markiewicz Paweł 4589
 Markiewicz Tomasz 2151, 2152, 8169
 Markiewicz Wiktor 10314
 Markiewicz Zbigniew, współpr. 1643
 Markiewiczowa Hanna 3476, 3494, 3660; rec. 3605; red. 3476
 Markłowice zob. Cieszyn
 Markłowski Erdmann Adam 4754
 Markomanowie 2668
 Markowa, pow. łańcucki 9982, 10177
 Markowicz Marcin 823, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866
 Markowska Anna 4041, 4051
 Markowska Barbara 1920
 Markowska Iwona, oprac. 1726
 Markowski Adam S. 6671
 Markowski Artur 8400, 8629
 Markowski Damian Karol 10695
 Markowski Dariusz 4260
 Markowski Igor 4560
 Markowski Janusz 5006
 Markowski Jerzy 6142; przedm. 6142
 Markowski Michał Paweł 3683
 Markowski Wojciech, red. 2318
 Markowski Zbigniew, red. 3332
 Marks Karol zob. Marx Karl
 Marks Łukasz, oprac. 839
 Markowie, rodzina 5818
 Markucki Władysław 5878
 Markuszewicz Roman 9792
 Markuszewska Aneta 8010
 Markwart Anna 3267
 Markwart Jolanta, red. 10994
 Marlewicz Halina, przedm. 8272; wyd. 8272
 Marmaros-Sziget zob. Syhot Marmaroski
 Marmaroskie Góry, pasmo górskie w Karpatach Wschodnich 9994
 Marmola Maciej 6841
 Marnej Lúdmila Petrovna 8733; red. 8733
 Maroboduus, wódz Markomanów 2668
 Maroko 3023
 Maroń Jerzy 730
 Marosz Magdalena 1447; red. 1447
 Maroszczuk Grażyna 3735
 Maroszek Józef 6991, 7877; red. 282; wyd. 7606
 Marrené Waleria 3795
 Marsänger Józef 5519
 Marsylia, Francja 9081
 Marszałec Janusz 10115; oprac. 1422
 Marszalska Jolanta Małgorzata 4876, 5592, 7053; red. 5592
 Marszał Marianna 3429
 Marszał Tadeusz, red. 143
 Marszałek Agnieszka 3722
 Marszałek Edward 1717, 4829
 Marszałek Jan 88
 Marszałek Juliusz 610, 4235
 Marszałek Katarzyna 33; wyd. 10982
 Marszałek Konstanty Wolny 1877–1940. 6841
 Marszałek Leon 3896
 Marszałek Małgorzata 4217
 Marszałek Piotr Krzysztof 6059, 9451
 Marszałek Tomasz 906
 Marszałki, pow. ostrzeszowski 9004
 Marszałkiewicz Stanisław 4064
 Marszałkowski Mateusz Franciszek 4305
 Marszevska-Ziemiecka Jadwiga 3233
 Mart Krystyna, przedm. 1401; red. 1401
 Martenka Henryk 10315
 Martin, Słowacja 2302
 Martin Bernd 4760
 Martin Marie Françoise Thérèse zob. Teresa od Dzieciątka Jezus, św.
 Martinek Ewa 5493, 10894; rec. 9910
 Martinek Jan 6492
 Martinek Libor 3212, 6634
 Martinova Lilá S. 9368
 Martowicz-Sieńko Joanna 6959
 Martuszewska Anna 8664; oprac. 3819; rec. 6631
 Martyna-Dybek Ewelina 6693
 Martyniak Łukasz 10056, 10057; wyd. 9829
 Martyniak Maria 1926
 Martynowicz Marek 3470
 Martysz Bazyli zob. Bazyli Martysz, św.
 Marusz, pow. grudziądzki 2305
 Maruszczak Henryk 7537
 Maruszczyk Aleksandra 1065

- Maruszczuk Stefan, pseud. Stary Korzyń 7144
 Marut Andrzej 5646
 Marwicki Paweł, przedm. 7047
 Marx Karl 5035
 Marycjusz Szymon 7897
 Maryna Mniszchówna 6031
 Marynowski Marcin 731
 Marysin Wawerski zob. Warszawa
 Marzec '68. 10696
 Marzec 1968. Fakty 10697
 Marzec 1968 na Politechnice Gdańskiej 10316
 Marzec 1968 w Gdańsku 10698
 Marzec Andrzej 7106
 Marzec Anna 10990
 Marzec Bożena 11103
 Marzec Dominik, współpr. 1643
 Marzec Jadwiga 4042
 Marzec Łukasz 4971
 Marzec Magdalena, red. 3306
 Marzec Paweł 11104
 Marzec Violetta, tł. 1461, 2278
 Marzec Wiktor 4733, 8630
 Marzenia nie odchodzą na emeryturę 11105
 Marzęcki Radosław 11033
 Marzeta Dariusz 2153
 Marzyński Mariusz 7008
 Masalski Robert 10506
 Masdar, Zjednoczone Emiraty Arabskie 4228
 Masiarz Władysław 5928, 9369
 Masłej Dorota 2004, 3697; red. 2004
 Masłomęcz, pow. hrubieszowski 2304
 Masłowicz Justyna 611; rec. 3194
 Masłowska Anna 1143
 Masłowski Michał (ur. 1944) 3839
 Masłowski Michał (ur. 1979) 826
 Masłowski Władysław 10938
 Masny Agnieszka 1154
 Masnyk Marek 1878
 Massalscy, rodzina 8192
 Massalski Adam 3668, 4906, 5619, 6655, 6976, 9370; przedm. 8192; wyd. 8192
 Massey Bernard 1801
 Massonius Marian 9566
 Mastalski Janusz 3652
 Mastalski Lech 9371
 Mastej Jacenty 3297; red. 3297
 Masurovsky Marc J. 9962
 Maszewo, pow. krośnieński; gmina 4214
 Maszkowice, pow. nowosądecki 2293, 2294, 7286
 Maszkowski Marek 11049
 Maszyński Mariusz 3735
 Mańkiewicz Andrzej 1852
 Maślak-Maciejewska Alicja 806, 8631, 8632; oprac. 8623; przedm. 806, 8623; red. 806
 Maślakiewicz Agnieszka 4725
 Maślanka Julian 3817, 6456; przedm. 3266
 Maślanka Krzysztof 6222
 Maślanka Leszek, red. 4514
 Maślankiewicz Andrzej, posł. 10300; wyd. 10300
 Maślanko Grzegorz 6901
 Maślicka Danuta 11106
 Mataniak Mateusz 3545, 8633, 8634
 Matczak Mieczysław 4582
 Matczak-Aleksandrowicz Joanna 1276, 4830
 Matczuk Alicja 6; rec. 16, 75
 Matczuk Piotr 10317
 Matczyński Grzegorz Jan, red. 4947
 Mateja Erwin 5489; red. 4015, 5489
 Matejek Mateusz, red. 149; wyd. 10353
 Matejko Eugeniusz 3540
 Matejko Jan 1244, 2255, 3212, 3797, 4072, 4307, 8653
 Matejko Teofil 4409
 Matelski Dariusz 9372; rec. 713
 Materiały archiwalne do dziejów Leszna 3052
 Materiały do archeologii Warmii i Mazur 2281
 Materiały do bibliografii archiwalistyki 13
 Materiały do bibliografii historii regionu za rok 2017. 19
 Materiały do bibliografii Sandomierszczyzny 23
 Materiały do dziejów polskiego językoznawstwa 3053
 Materiały do dziejów polskiej dialektologii i etnologii 3054
 Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich 4236
 Materiały do historii altarystów kościoła Mariackiego w Krakowie 7306
 Materiały do historii Galicji za rok 2013. 17
 Materiały sesji „Społeczne, polityczne, gospodarcze i kulturowe skutki reformacji” 7878
 Materiały źródłowe do dziejów Denhoffów herbu własnego 7589
 Materna Grzegorz 7476
 Materna Marek 7517
 Materna Szymon 7476
 Materne Agnieszka 3429
 Materne Mikołaj 3429
 Materniak-Pawłowska Małgorzata 3960; red. 145
 Maternicki Jerzy 732, 3106
 Maternicki Władysław 6493
 Materski Edward 6850
 Materski Wojciech 907, 1908, 2818, 2924, 5161; oprac. 9068; wyd. 9068
 Mateusiak Renata 1063, 1064, 1065
 Mateusz Bronisław 4832
 Mateusz Olga 4832
 Mateusz z Edessy 2508
 Mateusz z Krakowa 4869, 7313, 7504
 Matheja Michał 3166
 Mathias Mariusz 1523
 Matikka Hannu 1161
 Matka niepodległości Polski 1486
 Matki niepokornych 10318
 Matkowska Ewa 10465
 Matkowski Paweł, oprac. 5709
 Matla Marzena, red. 7349
 Matlakiewicz Alina 3386
 Matławska Halina 5862
 Matławski Bogdan 4454, 4460, 4462, 5115, 10894
 Matoga Piotr 4433, 4468
 Matoryn Grzegorz, red. 229
 Matraszek Tadeusz 1853, 5494, 6912
 Matraś Maciej 1115
 Matsumoto Teruo 9373
 Matthes Sebastian 3087
 Matuchniak Anna 10080
 Matuchniak-Krasuska Anna 10058
 Matuchniak-Mystkowska Anna 3515; oprac. 9802
 Matulewicz Jerzy zob. Jerzy Matulewicz, bł.
 Matuła Adrian 9418, 9420
 Matura Józef 7136, 7136
 Matusak Piotr 5153; oprac. 9877; red. 9877
 Matussek Beata 8635
 Matuszewicz Michał, red. 10990
 Matusiak Janusz 10059
 Matusiak Karol, red. 149
 Matusiak Marek 5373
 Matusiak Patrycja 2701; przedm. 2655; red. 2655
 Matusiak Wojtek, tł. 9760, 9982
 Matusiewicz Andrzej 4831
 Matusiewicz-Lazarz Teresa, współpr. 2293
 Matusik Marcin 6397
 Matusik Przemysław 1174, 3262, 6181, 6783, 8395
 Matusz-Rzewska Alicja 4832
 Matuszak Piotr 6518
 Matuszak Tomasz 907, 943, 987, 8732
 Matuszczyk Aleksandra, współpr. 5752
 Matuszczyk Henryk 3488
 Matuszczyk Zbigniew 10699
 Matuszek Elżbieta 5329, 9374
 Matuszek Gabriela 3735
 Matuszek Jacek Zygmunt, oprac. 9834; przedm. 9834
 Matuszek Krzysztof 11107
 Matuszek Mariola 3105
 Matuszek Zygmunt, oprac. 9834; przedm. 9834
 Matuszewicz Andrzej, przedm. 4968
 Matuszewicz Marcin 7884
 Matuszewska Agnieszka 2258
 Matuszewska Małgorzata 4405

- Matuszewska Oliwia 2841; red. 2841
- Matuszewska Wioletta 2567
- Matuszewski Adam, przedm. 7573; tł. 7573; wyd. 7573
- Matuszewski Andrzej 3471
- Matuszewski Ignacy 5924
- Matuszewski Jacek 748
- Matuszewski Waldemar 2395
- Matuszkiewicz Gabriela 3515
- Matuszkiewicz Jerzy Duduś, przedm. 4428
- Matveev Gennadij Filipovič 1909, 8733
- Matwiejczyk Dymitryj 8756
- Matwiejczuk Agnieszka 1298
- Matwiejczuk Bogdan zob. Matwiejczuk Sergiusz
- Matwiejczuk Sergiusz 3472
- Matwiejuk Kazimierz 2972
- Matwijów Maciej, red. 263
- Matyasik Joanna 5338
- Matyaszczyk Dorota 4275
- Matyaszewska Elżbieta 5660
- Matyaszewski Paweł 2776, 3254
- Matyja Daria 7879
- Matyja Rafał 5164
- Matyjas Remigiusz 4555, 5116
- Matyjek Jerzy 6054
- Matykowski Roman 761, 3262
- Matylda, żona Fryderyka II, księżka Lotaryngii Górnej 3075
- Matyńska Stanisława, red. 10663
- Matys Artur 4461
- Matys Joanna 1961
- Matysek-Imielińska Magdalena 4237
- Matysiak Jarosław 612, 1801, 6115; rec. 6308
- Matysiak Joanna 1052
- Matysiak Renata, oprac. 5331; wyd. 1695
- Matysik Dieter 1161
- Matysiuk Renata 3649
- Matyskiewicz Wiesław, red. 11069
- Matywiecki Piotr 1926, 6673
- Matzke Jan 8636
- Mauch Daniel 2841
- Mauersberg Stanisław 3444
- Mauriac François 2578
- Mauritius 1065
- Maurycy, św. 7537
- Mauthausen, Austria; obóz Mauthausen-Gusen 5924, 9721, 9722, 9736
- Mayer Stefan 5257
- Mayr Theodor 8195
- Mazanowska Izabela 7156, 9988
- Mazepa Ivan 679
- Mazepa Władysław 5467
- Mazerska Anna, współpr. 1546
- Mážga Mikalaj Mikalaevič 2488, 9375
- Maziarka Michał 10060
- Maziarz Antoni 5495, 7182; wyd. 8965
- Mazowiecki Krzysztof Edward 2819
- Mazowiecki Tadeusz 5151, 5192
- Mazowieckie województwo 1992, 5954, 7773, 11129
- Mazowsze 195, 417, 418, 525, 682, 787, 818, 1192, 1367, 2036, 2069, 2287, 2395, 2579, 3055, 3075, 3076, 3106, 3173, 3980, 4219, 4511, 4834, 4837, 4869, 5143, 5258, 5388, 6048, 6583, 7062, 7063, 7064, 7141, 7324, 7331, 7510, 7528, 7646, 7674, 7899, 8083, 8845, 8892, 9280, 9519, 9695, 10474, 10558, 11055; księstwo 3075; Płockie 5173; Północne 4811, 9449; Północno-Wschodnie 5386; Wschodnie 5967
- Mazur Adam 4101
- Mazur Aneta 2861, 3791
- Mazur Anna 3094
- Mazur Daniela 4854
- Mazur Daria, red. 3823
- Mazur Dominika 2255
- Mazur Dorota 6368
- Mazur Elżbieta 5528, 8920; red. 181
- Mazur Grzegorz 733, 5298, 9647
- Mazur Hubert 812, 894, 927, 942, 3482; rec. 3172; red. 917
- Mazur Jan 4906
- Mazur Karolina 8653
- Mazur Kazimierz 5097
- Mazur Krzysztof 4906, 5191
- Mazur Maciej 4519; przedm. 7081
- Mazur Małgorzata 1736
- Mazur Marek 8637
- Mazur Mariusz 654, 7030, 10458; rec. 4081; red. 240
- Mazur Natalia 3169
- Mazur Tadeusz 4680
- Mazur Teresa 2396
- Mazur Wojciech 5321, 10061
- Mazur Zbigniew 1918
- Mazur Zygmunt 3266
- Mazur-Kulesza Katarzyna 1270
- Mazur-Prokopiuk Maria, rec. 3748
- Mazurczak Urszula 4015
- Mazurek Alfons Maria zob. Alfons Maria Mazurek, bł.
- Mazurek Jan 6494
- Mazurek Jerzy 3198, 5863, 5924, 6067, 8638, 9376; oprac. 9757; przedm. 9757; rec. 5853
- Mazurek Józef zob. Alfons Maria Mazurek, bł.
- Mazurek Karol 2635
- Mazurek Małgorzata 352
- Mazurek Mateusz 5878
- Mazurek Michał 9377
- Mazurek Monika 5685
- Mazurek Sławomir 2532
- Mazurek Wojciech 10700, 10701, 10702; red. 1473
- Mazurkiewicz Adam 3800; red. 3800
- Mazurkiewicz Anna 3189
- Mazurkiewicz Bartosz 6349
- Mazurkiewicz Dariusz, red. 3329
- Mazurkiewicz Dawid 9378
- Mazurkiewicz Eugeniusz 4833
- Mazurkiewicz Maciej Jan 5064; red. 6539
- Mazurkiewicz Marek 2973, 5117
- Mazurkiewicz Michał 4561
- Mazurkiewicz Roman, przedm. 3817; red. 3817
- Mazurkiewicz Sebastian 4238, 7224
- Mazurkiewicz-Szczyszek Anna 3751
- Mazurkowa Bożena, red. 3732, 3946, 8051
- Mazurska diecezja (ewangelicka) 5826
- Mazurski Krzysztof Radosław 6495
- Mazury, pow. wysokomazowiecki 7065
- Mazury, Mazury 96, 242, 405, 413, 494, 894, 1267, 2281, 2304, 2316, 3112, 3166, 3429, 3520, 3521, 3660, 3825, 3951, 4439, 4967, 5181, 5358, 5463, 5630, 5696, 5892, 5990, 7198, 7199, 8196, 8303, 8377, 8653, 9483, 9687, 10229, 10539, 10617, 10723, 10740, 10852, 10884, 11082
- Mazury wobec wiary i Kościoła 8196
- Mażvydas Martynas 2826
- Mażewski Lech 5036, 8639, 10703
- Maćik Hubert 3073, 4101, 7034, 7040, 7880; red. 7034, 7040
- Maćior Aurelia 3473
- Maćior-Majka Beata 5257, 5258, 5298, 9645
- Maćeński Wojciech 7671
- Mączewska Katarzyna 1381
- Mączka Anna 906
- Mączka Grzegorz 1972, 7386
- Mączka Józef 6496
- Mączka Waław 3175
- Mączyńska Magdalena 2258; współpr. 7258
- Mączyński Czesław 5709
- Mączyński Maciej 3712; red. 3712, 3713
- Mączyński Marek 9379
- Mączyński Ryszard 4239, 5496
- Mądrość i wsparcie 11108
- Mądry Wojciech 992, 2255
- Mądrzycki Grzegorz 7106
- Mądzik Alina 4352
- Mądzik Leszek 4352
- Mądzik Marek 8274
- Mąka Agnieszka, red. 7019
- Mąka Henryk 4761
- Mąka Magdalena 8446; przedm. 1401; red. 1401
- Mąka-Malatyńska Katarzyna 3147, 10782
- McCarthy Joseph 3024

- McLuhan Marshall 2509
 McMahan Eva M. 647
 McMillin Arnold B. 5635
 McQuaid Elwood 10062
 Mec Andrzej 4562
 Mech Krzysztof 3257; red. 3257
 Mechliński Maciej 8821
 Meciszewski Hilary 8197
 Mecler Wanda 6986
 Medecka Małgorzata 3799
 Medem Włodzimierz 5121
 Mediewiści 5864
 Mediolan, Włochy 5223
 Medvedova-Nathoo Olga 3115
 Medwecki Ignacy 4946
Medycyna Nowożytna 187
 Medyka, pow. przemyski 9231
 Medyński Aleksander 8207, 8207
 Mehltheuer, Niemcy; obóz 9740
 Mehoffer Józef 3987
 Meilus Elmantas, rec. 7799
 Meinel Friederike 4509
 Meiningen Kilian von, tl. 7304
 Meisels Emil 9180
 Meissner Andrzej 3474, 3494, 7881
 Meissner Janusz, pseud. Orski 9646
 Meissner Karol 6497
 Mejor Mieczysław 3789, 3802
 Meksuła Mirosław W. 2203
 Meksyk 2546, 8659, 10932
 Meksyk Miasto 5924
 Melancthon Philipp 2530, 3938
 Melanowicz Mikołaj 2533
 Melbourne, Australia 908
 Méléze-Modrzejewski Józef 6498
 Melich-Iwanek Krystyna 6984
 Meller Arkadiusz 3173; red. 9023
 Meller Beata 43
 Meller Katarzyna 3271, 3273; rec. 7563
 Meller Stefan 337
 Mellin-Wyczółkowska Izabela 2281
 Mel'nik Rostislav 3073
 Mel'nikaŭ Igar 1910
 Meloch Katarzyna, przedm. 9716; wyd. 9716, 9717
 Melsztyńska Jadwiga 3075
 Mełchów, pow. częstochowski 2385
 Mełno, pow. grudziądzki 2105
 Memling Hans 1973, 4053
 Memoriały uchodźców białoruskich do amerykańskich i brytyjskich władz 2468
 Mencfel Michał 1160, 1411, 6640; oprac. 8237; red. 1411; tl. 8237
 Mencwel Andrzej 1590, 3091
 Mencyzł (Mińczoły), szczyt w Bieszczadach Zachodnich 2249
 Mendel Maria, red. 5656
 Mendel Wojciech 2974
 Mendelski Zygmunt, red. 4565
 Mendelssohn Mojżesz 3267
 Mendog, król Litwy 2605
 Mendoza Francisco de 8003
 Mendrek Olga 7006
 Mendyk Marcin 3102
 Mendykanci 2758, 5475
 Menelik II, cesarz Etiopii 2577
 Mengele Josef 9808
 Menz Mariusz 894; rec. 6403
 Meo Antonietta 3858
 Mercik Stefan 6145
 Merda Renata 3281
 Merdinger Zygmunt 5924
 Merezkovskij Dmitrij Sergeevič 5553
 Merin Mojżesz 10065
 Mering Wiesław Alojzy 6589
 Merkur Andrzej 6499
Merkuriusz 3212
Merkuriusz Leczynski 188
 Merkys Vytautas 5894
 Merrill Charles 5655
 Merta-Staszczak Adriana 5662, 10704
 Merunowicz Teofil 2488
 Mesa Verde Park Narodowy, Stany Zjednoczone Ameryki 2282
 Messer Aleksander 1114
 Messiaen Olivier 1891
 Mester Zsolt 2282
 Metodologia językoznawstwa 3697
 Metryka Koronna nr 8. 3055
 Metryka litewska 7590
 Metz David 7096
 Metzger Renata 3131; red. 3131
 Metzler Ursula von 9793
 Meus Konrad 3913, 6262, 7066, 8300, 11026; przedm. 8300; red. 3399, 8300
 Meyer Beata 352
 Meyer Stanisław 2534
 Meyer Stefan Antoni 9642
 Meyer-Fraatz Andrea 3786
 Méyret Leopold 8742
 Meyrink Gustav 2807
 Meyza Katarzyna 1185
 Mezoameryka 2567
 Męclewska Marta, oprac. 54
 Męczennik z Niechanowa 6740
 Mędała Stanisław 10655
 Mędrək Janina 5167
 Mędrzecki Jakub 5236
 Mędrzecki Włodzimierz 5071, 5689, 7089, 8834, 9380, 9421; przedm. 8422, 8834; red. 8422, 8834
 Mędrzycki Andrzej 4563
 Męskie światy w życiu kobiet 2535
 Mętów, pow. lubelski 5479
 Mętrak Karolina 10705
 Mężyński Andrzej 1048, 3914
 Mianowski Zygmunt 9025
 Miarka Karol 3494
 Miaskowski Adrian 7763
 Miasta Mazowsza w XIX i XX w. 4834
 Miasteczko Polski odrodzonej 1252
 Miasteczko Śląskie, pow. tarnogórski 4774
 Miastko, pow. bytowski 1377
 Miasto (dla) sztuki 5656
 Miasto walczone 5270
 Miatkowska Marta, tl. 7042
 Miatkowski Jerzy 9381
 Miazek Ryszard 613, 5153; rec. 5633
 Miazek-Męczyńska Monika 2636
 Miazga Beata 2154, 2286, 4647, 4881
 Miazga Tadeusz 5341
 Miączynska Krystyna 6732
 Miazek Bonifacy 3197, 6500
 MiBruna Izrael 806
 Michalak Anna 4341, 5012; red. 5012
 Michalak Arkadiusz 2734, 5271, 5273
 Michalak Beata 4496
 Michalak Grażyna 1251
 Michalak Grzegorz 5387
 Michalak Hanna 4268
 Michalak Katarzyna 824
 Michalak Krzysztof 6842
 Michalak Marek 3542; red. 3542, 3543, 3544
 Michalak Przemysław 943
 Michalak Robert 5273
 Michalak Ryszard 2875, 5144; red. 2875, 5144
 Michalak Wiesław 9575
 Michalak-Elkan Regina 4408
 Michalakowie, rodzina 6889
 Michalczyk Agnieszka Dagmara 1566
 Michalczyk Andrzej 1911
 Michalczyk Anna 9382
 Michalczyk Zbigniew 3984, 4022, 4026, 4043, 4156
 Michalec Anna 2337
 Michalec Danuta 1293
 Michalec Julian 3466
 Michalewicz Jerzy 971
 Michalewski Błażej 5497, 8773
 Michalici 5422, 5504, 8780
 Michalik Anna, red. 3394
 Michalik Gabriel 4382, 4383, 5657
 Michalik Jan (ur. 1938) 8640
 Michalik Jan (1945–2018) 6501
 Michalik Justyna 9487
 Michalik Katarzyna 3852
 Michalik Magdalena 1155
 Michalik Marek 6823
 Michalik Piotr, współpr. 5602
 Michalik Zofia 7221; przedm. 7221; red. 7221
 Michalkiewicz Stanisław 9455
 Michalska Anna 2267
 Michalska Iwonna 9383; przedm. 3660; red. 3660
 Michalska Jolanta 9794
 Michalska Karolina 3189
 Michalska Małgorzata, przedm. 3212; red. 3212
 Michalska Sylwia, red. 8261
 Michalska-Bracha Lidia 685, 1901, 1912, 8641, 8733, 8952, 9384; przedm. 8952; red. 760, 8952, 9663

- Michalska-Szałacka Magdalena 4948
 Michalski Andrzej 9385, 9563
 Michalski Artur 1156
 Michalski Bogdan 3954
 Michalski Dariusz 3091
 Michalski Dawid 2546
 Michalski Grzegorz 8642; przedm. 3660; red. 3660
 Michalski Jacek, przedm. 10955
 Michalski Jan 4240
 Michalski Konstanty 9897
 Michalski Krzysztof (1948–2013) 6502, 8998
 Michalski Krzysztof (ur. 1954) 3091
 Michalski Maciej, red. 3802
 Michalski Michał 2735, 6927, 9386
 Michalski Paweł 10063
 Michalski Radosław 1042, 5590
 Michalski Stanisław 3494
 Michalski Stanisław Juliusz 6503
 Michalski Tomasz 7213, 7214
 Michalski Wojciech 5686, 7467; rec. 7035
 Michaluk Dorota 2488, 9387; przedm. 2488; red. 2488; wyd. 3056
 Michał Bolesław Zygmuntowicz, zw. Michajłuszką, ksiądz Rusi Czarnej 2742
 Michał Bristiger (I VIII 1921 – 16 XII 2016) 6134
 Michał Czartoryski, bł. 6504
 Michał Korybut Wiśniowiecki 7826, 7883
 Michał Sopoćko, bł. 5519, 8198
 Michał Sytnik – polonista 6727
 Michał Wielki, patriarcha Antiochii 2508
 Michał Woźniak, bł. 8199
 Michałek Barbara, red. 1062
 Michałek Bolesław 10782
 Michałek Józef 2336; red. 2336
 Michałkiewicz Ewa 5036
 Michałkowice zob. Siemianowice Śląskie
 Michałowice, pow. kazimierski 2304
 Michałowice, pow. krakowski; gmina 7066; region 9702
 Michałowska Izabela, red. 3296
 Michałowska Kinga 5007
 Michałowska Olga, red. 3296
 Michałowska-Mycielska Anna 7882
 Michałowski Andrzej 2305, 7498
 Michałowski August 7215
 Michałowski Piotr 4051
 Michałowski Piotr M. 1513
 Michałowski Roman 7321, 7422, 7468; red. 183
 Michałowski Stanisław 4980
 Michałowski Wiktor, red. 3296
 Michel Jankiel Juress – fotograf nowodworskich luteran 1567
 Michel Małgorzata 3475
 Michelet Jules 2814
 Michman Dan 3138
 Michna Ewa 5131
 Michna Natalia Anna 3255
 Michnik Adam 1573, 3092
 Michniów, pow. skarżyski 9814
 Michoń Marta 6324
 Michoń Piotr 4906
 Michorzewski Emil 5424
 Michta Jerzy, red. 6148, 6989; wyd. 7549
 Michułka Dorota 3803
 Micińska Magdalena, rec. 8630
 Miciński Tadeusz 3735
 Micke-Broniarek Ewa 1143, 1568; red. 1143, 1144, 1145
 Micevič Sergej 3163
 Mickiewicz Adam 748, 1356, 1382, 1439, 2564, 3212, 3771, 3786, 3795, 3797, 3802, 3813, 3820, 3825, 3839, 3852, 3876, 5310, 8141, 8205, 8415, 8610, 8717, 8839, 8914
 Mickiewicz Adam Michał 4834
 Mickiewicz Władysław 6037
 Micraelius Johann 3511
 Micygała Wojciech 812, 3088
 Miczko Anna, red. 1583
 Middell Matthias 790
 Midura Franciszek 4968
 Miechocin zob. Tarnobrzeg
 Miechocin, pow. gostyński 4966
 Miechowice zob. Bytom
 Miechowicz Łukasz 7386, 7438
 Miechów, woj. małopolskie 1489, 1490, 2282, 4298, 5085, 5381, 7500, 8212; powiat 9941; region 6269
 Mieczkowska Katarzyna 4980
 Mieczkowski Janusz, oprac. 5468
 Mieczkowski Rafał 2540, 2820, 9388
 Mieczkowski Zbigniew 4241, 5118, 8643
 Miecznikowska Halina, rec. 1132
 Miecznikowski Stanisław 7103
 Miecznikowski Zbigniew 8644; współpr. 6125
 Mieczynski Grzegorz 5865, 8645, 8646, 9389
 Mieczysław Karwiński – 14.07.1921 – 11.04.2016. 6355
 Mieczysław Kozar-Słobódzki 01.01.1884 – 03.01.1965. 6399
 Mieczysław Serwiński w stulecie urodzin 6671
 Miedema Christie 10933
 Miedniak Władysław 9562
 Miedziak Witold 7443; red. 7443
 Miedziana Góra, pow. kielecki 10598
 Miedzichowo, pow. nowotomyski; gmina 7067
 Miedziński Paweł 10465
 Miedzna, pow. pszczyński 6538
 Mieg Fryderyk von 2196
 Miegoń Tomasz 11109
 Miejsca nieoczywiste 5658
 Miejsce Piastowe, pow. krosnieński, woj. podkarpackie 7068, 8780
 Miela Zofia 10060
 Mielcarek Andrzej 4931
 Mielcarek Krzysztof 3297
 Mielczarek-Krzyżanowska Barbara 4418
 Mielczarzewicz Maria 9625
 Mielczarzewicz Witold 6505
 Mielczarek Ewa, red. 4008
 Mielczarek Joanna 3688
 Mielczarek Krzysztof 1621
 Mielczarek Mariusz 2164, 2288, 2305; red. 101, 2287
 Mielczarek Tomasz 3961, 11110
 Mielczarski Jan 9645
 Mielec, woj. podkarpackie 2345, 3122, 5396, 5823, 6890, 10776; powiat 5941; Rzochów 4182, 7069
 Mielecki Szymon 5489
 Mieszkiewicz Stanisław Stefan 1381, 4064
 Mielhorsi Robert 3790
 Mielniński Wojciech 3916
 Mielnik, pow. siemiatycki 5260
 Mielnik Daniel 5127
 Mielnik Hubert 3545
 Mielnik Magdalena 1415
 Mielnicki Seweryn 1411, 1513
 Miencielowie (Mięcielowie), rodzina 2060
 Miernik Grzegorz 10573
 Mierosławski Ludwik 8327
 Mierosławski Paweł 4931
 Mierzanowo, pow. ciechanowski 8204
 Mierzejewska Aleksandra 1545; red. 1547, 1726
 Mierzejewska Marta 5424
 Mierzejewska-Wasilewska Milena 7979
 Mierzejewski Przemysław 4152
 Mierzwa Janusz 2488, 3199, 8674, 9390, 9469
 Mierzwa-Szymkowiak Dominika, red. 8265; wyd. 8138
 Mierzwińska-Szybka Zofia 5852
Miesięcznik Katechetyczny i Wychowawczy 3660
Miesięcznik Pedagogiczny 2816
 Mieszala Anna, red. 830
 Mieszala Mirosław 3132
 Mieszczkańcy, rodzina 5930
 Mieszczyńska Joanna 1926
 Mieszkańcy Woźnik w latach 1719–1753. 7591
 Mieszkańcy wspominają 7110
 Mieszko I 761, 767, 4275, 5360, 5742, 7321, 7349, 7496
 Mieszko I, książę cieszyński 7452

- Mieszko II 3075
 Mieszko III Stary 2055
 Mieszkowice, pow. gryfiński; gmina 6957
 Mieszkowska Anna 6670
 Mietzger Renata 8755
 Między barokiem a oświeceniem. Parlamentaryzm 7883
 Między barokiem a oświeceniem. Prawo i bezprawie 7884
 Między barokiem a oświeceniem. Społeczeństwo stanowe 7885
 Między nostalgią a ironią 1913
 Między obowiązkiem, przywilejami a prawem Rzeczypospolitej 7886
 Między solidaryzmem a niepodległością 5119
 Między Wisłą a Pilicą 189
 Między Wschodem a Zachodem 2536, 2537
 Między wyzwaniem a wartościami 3476
 Międzybrodzie Białskie, pow. żywiecki 4851
 Międzychód, woj. wielkopolskie; powiat 5879
 Międzyrzec Podlaski, pow. bialski; gmina 4209
 Międzyrzeczki Artur 3751, 6506
 Międzyrzecz, woj. lubuskie 5273, 5745, 7499, 10899
 Międzyrzecz Korecki, Ukraina 2543
 Miękina Ewa 3588
 Migacz Marcelina 5498
 Migalska Hanna, red. 3302
 Migalski Paweł 9391
 Mięgała Krzysztof 352
 Migasiewicz Paweł 8010; przedm. 8010; red. 5963, 8010
 Migdalski Paweł 734, 2710
 Migdał Jolanta 3272, 3713
 Migoń Krzysztof 6906
 Migracje. Sztuka późnośredniowieczna na Śląsku 1601
 Migracje w doświadczeniach śląskich 2460
 Migrała Leszek 7088, 8647; red. 4878, 6699; red. 254
 Migurska Karolina 2358
 Migut Bogusław 3297
 Mihailović Dragoljub, pseud. Draža 10222
 Mihajlovs'kij Vitalij Molajovič, red. 444
 Mihaly Jo zob. Kuhr Piete
 Mijewska Jolanta 42, 44
 Mika Bogumiła 4463; red. 4463
 Mika Grzegorz 4344
 Mika Tomasz 2004, 3690, 3697; red. 2004
 Mikaberidze Alexander 8648
 Mikiewicz Bronisław 9646
 Miklas-Frankowski Jan 3177
 Miklaszewski Jerzy 1469
 Miklaszewski Krzysztof 10319
 Miklewska Anna, red. 8211
 Miklaszewicz Irena 3203, 10706
 Miknys Rimantas 735, 6612
 Mikocka-Rachubowa Katarzyna 7887, 8010
 Mikolon Anna 5634
 Mikołaj, św. 3991
 Mikołaj I, car 2794
 Mikołaj II, car 2540
 Mikołaj Włoski 7359
 Mikołaj z Chrzanowa 6507, 6508
 Mikołaj z Gnojnika, syn Klemensa z Turzy 7383
 Mikołaj z Gnojnika, syn Przeclawa 7383
 Mikołaj z Kuzy 3112
 Mikołaj z Mirzyńca 5364
 Mikołaj z Pszczółek 7413
 Mikołajczak Edmund 7421; oprac. 5709
 Mikołajczak Małgorzata 3751, 3825
 Mikołajczak Mariola 3272
 Mikołajczak Stanisław 3272
 Mikołajczak Tomasz 895, 4100, 4242
 Mikołajczuk Krzysztof 3294
 Mikołajczyk Helena 1218
 Mikołajczyk Magdalena 5036, 5159
 Mikołajczyk Marcin 1123, 3133, 3915, 5499, 8649
 Mikołajczyk Marek 1918, 5120, 7203, 9451
 Mikołajczyk Marian 5036, 6203, 6569
 Mikołajczyk Piotr 7008
 Mikołajczyk Witold 4835
 Mikołajczykowa Józefa 9795
 Mikołajek Zuzanna 1602
 Mikołajewska Anna 2530; rec. 2807
 Mikołajki, pow. mragowski 2281, 9007
 Mikołajowice, pow. tarnowski 8691
 Mikołejko Anna 3096
 Mikołów, woj. śląskie 3073, 5996, 9197; Śmiłowice 7071
 Mikos Jarosław, tł. 6391
 Mikosz Joanna 3962
 Mikosza Józef 7592
 Mikoś Michał J. 3184, 3197
 Mikrut Jan 2873
 Miksa Ludwik 6509
 Mikiewicz Roman, oprac. 4687
 Miksza Małgorzata 3477
 Mikszo Jan 6510
 Mikulczyce zob. Zabrze
 Mikulík Dalibor 5313
 Mikulski Jan 5472
 Mikulski Krzysztof 4036, 7214, 8018; przedm. 7214, 7878; red. 170, 5015, 7878; wyd. 7303
 Mikulski Maciej, oprac. 1195
 Mikulski Wiesław Janusz 6583
 Mikula Ewa, red. 3854
 Mikula Maciej 621, 3076, 5008, 7888; rec. 7899; wyd. 7305, 7579, 7580, 7583
 Mikusek Marcin 7883
 Milanowicz Henryk 5660
 Milcarz Aleksandra, tł. 7634; wyd. 7634
 Milczanowska Henryka 10759
 Milczanowska Magdalena 5517
 Milczewska Katarzyna 4405
 Milejów, pow. łączyński 1981, 5579; region 8935
 Milejski Paweł 414, 512, 2155; rec. 4621; red. 470
 Miler Jacek 6511
 Milerski Michał 2336
 Milerytė-Japertienė Giedrė 10707
 Mileszyk Małgorzata 2259; przedm. 2259; red. 2259
 Milewska Marta 4834, 7064
 Milewska Marzena 1325, 1326, 1327, 1328, 1329
 Milewska Monika 2760, 2821
 Milewska Wacława 1455, 1589, 4044; oprac. 1455
 Milewska-Kozłowska Joanna 2579
 Milewska-Młynik Anna 5928, 6406; rec. 3049
 Milewska-Ważbińska Barbara 2083, 3839
 Milewski Edward 5316
 Milewski Ireneusz 2663
 Milewski Jan Jerzy 337, 6059, 6372; rec. 770, 5050, 9691; red. 136, 5196, 5779; współpr. 337
 Milewski Janusz 1380
 Milian Jerzy 10320
 Milickie Stawy 7072
 Milicz, woj. dolnośląskie 3346; powiat 7072
 Milik Jakub 5780
 Milik Katarzyna 748, 3083, 5312, 5313, 7884
 Milikić Ratomir 2989
 Miliński Dariusz 4407
 Milion zza oceanu 1418
 Milisaukas Sarunas 4659, 7273, 7274
 Miliszewski Grzegorz 817
 Miliszkiewicz Grzegorz 1252
 Militaria pomorskie 5272
 Militarne dziedzictwo Świebodzina i okolic 5273
 Miljevac, Bośnia i Hercegowina 3196
 Millati Piotr 3799
 Miller Andrzej 7047
 Miller Konstantin Konstantinovič 8733
 Miller Marek 4836
 Miller-Klejsa Anna 2950; przedm. 2950; red. 2950
 Milówka, pow. żywiecki 7574
 Miluska Barbara 3478
 Miluška-Stasiak Jadwiga 5866

- Milwitz Bartholomäus 1415
 Miławicki Marek 6504; przedm. 6504; rec. 8847; red. 6504
 Miłek Maria, wyd. 9753
 Miłko Marcin 5658
 Miłkowski Dariusz 4384
 Miłkowski Maciej, tł. 3757
 Miłkowski Marcin, przedm. 3250; red. 3250
 Miłkowski Tadeusz, przedm. 3280
 Miłoch Małgorzata 11112
 Miłomłyn, pow. ostródzki 8196
 Miłordzice, pow. lubiński 7073
 Miłosz Czesław 3086, 3184, 3715, 3750, 3751, 3763, 3786, 3809, 3816, 3847, 3852, 5064, 5443, 5881, 6512, 10321, 10408, 10664; przedm. 5655
 Miłosz Jan 943, 7203, 10895
 Miłoszewicze, Białoruś 9694
 Minakowski Marek Jerzy 8650
 Minc Mojżesz 806
 Minc Tadeusz 1417
 Minich Marian 1157, 6513
 Mink Georges 10338
 Minkner Jan Karol 10973
 Minkowska Małgorzata, oprac. 1132
 Minksztym Joanna 1512
 Minta-Tworzowska Danuta 2267; przedm. 2267; red. 2267
 Mińkowski Michał 5208
 Mińsk 1025, 5954, 7892, 8010, 8171
 Mińsk Mazowiecki, woj. mazowieckie 1877, 9020, 10776; region 3530
 Mińskie województwo 7806, 7984
 Miodek Jan 3091, 6906, 10985
 Miodek Marcin 1927, 5553
 Miodoński Mirosław 5867; red. 163
 Miodoński Piotr 6287a
 Miodowski Adam 2794
 Miodunka Piotr 614, 1230, 7000, 7069, 7111
 Miodunka Władysław T. 3091, 3683
 Mioduszevska-Wajszczak Zofia 7019
 Mioduszewski Michał Marcin 8803
 Miotk-Szpiganowicz Grażyna 7295
 Mir kumen on noch a mol 5121
 Mirachowo, pow. kartuski 4700
 Mircze, pow. hrubieszowski 4894
 Mirecki Zdzisław 10694
 Mirek Agata 5519, 10708, 10842; przedm. 10942; red. 10942
 Mirek Małgorzata 1091, 1419
 Mirek Zbigniew 1623, 6600
 Mirkiewicz Agnieszka 9392, 10709
 Mirkowicz Tomasz 10408
 Mirochna Mieczysław Maria 6514, 6515, 6516
 Mirogniew, pow. człuchowski 2305
 Mirogonowice, pow. ostrowiecki 1936
 Mironczuk Jan 4837, 7102, 7889; red. 7102
 Mironowicz Antoni 337, 1031, 2538, 5500, 7890, 7891, 9419; rec. 5532
 Mironowicz Eugeniusz 337, 2975, 5122, 9393, 11162; red. 129
 Mironowicz Marcin 7892, 7893, 7894, 7895, 7896
 Mironowicz-Panek Maria 5868
 Mirończuk Robert 5406
 Mirosławiec, pow. walecki 10659
 Mirosničenko Sergij 3093
 Miroszewski Kazimierz 4564, 4838, 5131, 7105, 7106, 10710; red. 7105, 7106
 Mirotta Władysław 3479
 Mirowski Roman 7091
 Mirski Józef 4409
 Miry Agnieszka 2117, 4045
 Mirys Augustyn 2776, 4043
 Mirzyński Robert, przedm. 4275
Miscellanea Historico-Iuridica 190
Miscellanea Oleśnickie 191
 Miselli Giuseppe 2555
 Misiak Adam 6517
 Misiak Małgorzata 2490
 Misiak Tomasz 895
 Misie, pow. bialski 4209
 Misiejuk Dariusz 894, 906
 Misiewicz Adam 7178
 Misiewicz Eugeniusz 1713, 1718, 5869, 5870, 9394; fot. 1713; oprac. 1712; red. 188, 7049
 Misiewicz Krzysztof 2281, 7432, 7537; współpr. 4588
 Misilo Èvgen, przedm. 10223; wyd. 10223
 Misiło Eugeniusz zob. Misilo Èvgen
 Mišišin Irina 3558
 Misiuk Andrzej 5009, 5258
 Misiuna Jan 5019
 Misiura Grzegorz 984
 Misiurek Jerzy 5501, 5871
 Misiurska Agnieszka 1878, 9451
 Misje pokojowe ONZ 5274
 Misjonarze 971, 5620, 5926, 5927
 Miskiewicz Ryszard J. P. 4046
 Miškinene Galina 3162; przedm. 3163; red. 3162, 3163
 Mis'ko Üliä V. 2302
 Mis'ko Volodimir 2255
 Mistak Zbigniew 5502
 Misterec Kathrin 2258
 Misterka Halina 908, 8943
 Mistrz i Katarzyna 1456
 Mistrz i przyjaciel 6211
 Mistrzejowice zob. Kraków
 Miszczak Katarzyna 3545
 Miszczuk Andrzej 7036
 Miszczuk Magdalena 7036
 Miszczuk Marian 3480, 6117; wyd. 10383
 Miszczyk Barbara 1463
 Miszczyńska Elżbieta 2397; red. 244
 Miszewko Strzałkowskie, pow. plocki 4151
 Miszewska Wanda 6016
 Miszewski Dariusz 10064
 Miszewski Zygmunt 6433
 Miszkiewicz Dawid 4839
 Misztal Liliana, red. 4333
 Misztal Maria 10065
 Misztal Mariusz 2349, 2760, 2822
 Misztal Wiktoria 4228
 Misztal-Konecka Joanna 3294
 Misztalska Jadwiga 3797
 Miśkiewicz Aleksander 3165
 Miśkiewicz Grzegorz 3134
 Miśkiewicz Henryk 6024
 Miśkiewicz Tomasz, przedm. 3165
 Miśkiewiczówna-Witeczak Helena 5593
 Miśkowiec Ewa 3652
 Miśkowiec Paweł 3256
 Miśkowiec Robert 2398
 Miśta-Jakubowska Ewelina A. 2518
 Mit i historia 2252
 Mitek Jakub, tł. 3131
 Mitera Kazimierz 1459, 1459
 Mitkiewicz Leon 2539
 Mitkova-Szuber Kunka 2156
 Mitrenga Mirosław 2059
 Mitregowie (Mitregowie), rodzina 2059
 Mitrydates VI Eupator, król Pontu 2634
 Mitter Adrian 3481
 Mitura Paweł 4683
 Mity PRL-u 10711
 Mity założycielskie w literaturze XIX w. 3791
 Mitzner Piotr 3813, 6160; wyd. 10350
 Mixson James D., przedm. 7383; red. 7383
 Mizak Tomasz 1656
 Mizera Józef 7008, 7008, 9796
 Mizera Paweł 7008
 Mizerka Barbara 6518
 Mizerka Jacek 6518
 Mizerka Justyna 956
 Mizerni, rodzina 5872
 Mizerny Jakub 5872
 Mizerska-Wrotkowska Małgorzata 2875
 Mizerski Bogdan 4484
 Mizińska Jadwiga 6726; red. 6726
 Miziołek Jerzy, przedm. 7232
 Mjeda Ndre 5363
 Mleczek Tomasz 1330
 Mleczek Dorota, red. 205
 Mleczo Wojciech 8651
 Mlekodaj Anna 3824, 5658; red. 5521
 Mława, woj. mazowieckie 3173, 4539; powiat 8954
 Młodawska Magdalena 736
 Młodecka Halina 2288

- Młodkowska-Przepiórowska Iwona 4243, 4648
Młody Las 3660
 Młodzież w perspektywie edukacyjnej 3482
 Młodzińska Renata, red. 11034
 Młynarczuk Aldona 8652
 Młynarczyk Ewa 4840, 9261
 Młynarczyk Julian 6519
 Młynarczyk Monika 4244
 Młynarczyk Radosław 3799; red. 3799
 Młynarczyk Władysław 10073
 Młynarczyk-Rysak Sylwia 5382
 Młynarczyk-Tomeczyk Anita 3482
 Młynarska Małgorzata 352
 Młynarska-Kaletynowa Marta 737
 Młynarski Marian 10322, 10712
 Młynarski Wojciech 4385
 Młynarstwo tradycyjne – wczoraj, dziś, jutro 4840
 Młynarz Miłosz, tł. 8028
 Młynik Roland 5928
 Młyńczyk Łukasz 2875, 5144; red. 2875, 5144
 Młyńska Agata 7205
 Mnich Barbara 2261, 2303
 Mnich Roman 8433; przedm. 8433; red. 8433
 Mniejszości narodowe na ziemiach polskich 3135
 Mniejszość niemiecka w faktach i liczbach 3136
 Mniszech Jerzy Wandalin 8018
 Mocarski Zygmunt 9587
 Mochnacki Maurycy 8141, 8141
 Mochocka Elżbieta, oprac. 839
 Moczala Renata, red. 4754
 Moczar Mieczysław 10491
 Moczarski Kazimierz 6520, 9797
 Moczulski Leszek 6745
 Moczulski Marek 5097
 Moćko Natalia 4386
 Moćkun Sławomir 6612
 Moda i styl życia 8653
 Modele aktywności politycznej Polek 5123
 Modelska-Sreech Mira 10323
 Modelski Izidor 9456
 Modelski Marian 2399, 4841, 7113, 7897, 8654, 9018
 Modess Jochen A. 4454, 4462
 Modliborzyce, pow. janowski 5356, 8637
 Modlibowski Józef 6018
 Modlińska-Piekarz Angelika 7898
 Modlitewnik królowej Bony 7307
 Modlitewnik Pawła Dunin-Wolskiego 7593
 Modlitewnik Zygmunta I Starego 7594
 Modrzejewska Agnieszka 1519
 Modrzejewska Helena 1097, 3750, 6083, 6521, 8706
 Modrzejewski Rudolf 5923
 Modrzejewski-Mélèze Józef zob. Mélèze-Modrzejewski Józef
 Modrzejewski Józef
 Modrzejewo, pow. stargardzki 2258
 Modrzejewska-Michalczyk Marzenna, przedm. 5709
 Modrzejewska-Pianetti Iwona 7321
 Modrzejewski Andrzej Frycz 7650
 Modrzyński Janusz 6522
 Modrzyński Paweł Mateusz 2177, 2573; rec. 7394
 Modzelewski Karol 2736, 5192
 Modzelewski Szymon 2823
 Modzerekowskie, jezioro na Pojezierzu Kujawskim 2259
 Moeglich Marcin 1854, 7360; przedm. 7360; red. 7360
 Mogilno, woj. kujawsko-pomorskie 5940, 9395
 Mogilno. Powstanie wielkopolskie 1918/1919. 9395
 Mogiła zob. Kraków
 Mohalova Vitoria 3138
 Mohl Iwona 5809
 Mohuczy Adam 5918
 Mohylew, Białoruś 7893, 8018; gubernia 8471
 Mohylewska archidiecezja 8317
 Mohyła Elżbieta 5954
 Moisan-Jablonski Christine 8018
Moja Przyjaciółka 3800
 Moja rodzina u zarania Niepodległej Rzeczypospolitej 1521
 Moja żydowska Warszawa 9798
 Mojsak Kajetan 10248, 10614, 10713
 Mojska-Zajac Beata, red. 1401
 Mojski Michał Bartosz, red. 1677
 Mojżyn Norbert 2552
 Mokisz Leonard 1381
 Mokołó w zob. Warszawa
 Mokranowska Zdzisława 3750
 Mokre zob. Toruń
 Mokrosz Janusz 3483, 10714, 10715
 Mokrzyszów zob. Tarnobrzeg
 Mokra Marian 5656
 Molek-Kozakowska Katarzyna, red. 3305
 Molenda Antoni 1063
 Molenda Jan 8422; przedm. 8282; wyd. 8282
 Molenda Liliana, współpr. 2051
 Molenda Maria 4649, 7517
 Molenda Piotr, red. 810
 Molenda Radek 5503
 Molendowicz Wojciech, rec. 10963
 Molendowski Leszek 5478, 5504, 10716
 Molesztak Aldona M. 3652
 Molière (Molier, właśc. Jean-Baptiste Poquelin) 2570
 Molik Witold 1174, 6181, 8582, 8655; przedm. 6181; red. 6181
 Molin Hanna, wyd. 10325
 Molin Ruta Jadwiga 5890
 Molińska Izabela, tł. 6931
 Molisak Alina 3147
 Molisz Wojciech 6668
 Molnár Dávid 7650
 Molotov Václav Mihajlovič 9898
 Molska Emilia 3668, 6523, 6523
 Molski Jacek, fot. 1710
 Molski Piotr 5225
 Molthe Helmut James von 2912
 Mołata Ludwik 6524
 Mołdawia 731, 7886, 7910, 8976
 Mołodów, Białoruś 2543
 Mołotow Waczesław zob. Molotov Václav Mihajlovič
 Momidłowski Stefan 5572
 Mommsen Theodor 2606
 Momot Lucjan 10066
 Møn, wyspa na Morzu Bałtyckim 5933
 Monachium, Niemcy 1143, 2861, 3004, 4122, 5924, 8157
 Monahovič Timofej Antonovič 8524
 Monarchia. Idea, historia, perspektywy 2540
 Monasterska Teresa 337
 Mongolia 2536, 2714, 3000, 5063
 Moniewski Tadeusz 5709
 Monita Rafał, fot. 4299
Monitor 3713, 7849
Monitor Polski 8747
 Moniuszko Adam 7899, 7900
 Moniuszko Czesław 4064
 Moniuszko Stanisław 4427, 4454, 4462
 Monografia 60-lecia kostrzyńskiej piłki nożnej 4565
 Monografia Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Kopnickiej we Włocławku 3484
 Monografia gminy Jabłno 6969
 Monografia Koła Gospodyń Wiejskich Chojne 4842
 Monografia młyna papierniczego w Dusznikach-Zdroju 4843
 Monografia powiatu włocławskiego 7214
 Monografia powiatu włocławskiego [reprint pracy z 1930 r.] 7215
 Monografia Publicznej Szkoły Podstawowej im. Wandy i Henryka Ossowskich w Kunicach 3485
 Monografia Szkolnego Klubu Sportowego TROPS 3486
 Monsiel Edmund 6525
 Montagu Jennifer 8010
 Montague Patrick 10067
 Montalembert Marc-René de 5313
 Monte Cassino, Włochy 5664, 6458, 6693, 9742, 9908, 10038
 Monte Rua, Włochy 4142
 Montesquieu Charles Louis de Secondat 3254, 5036 9237
 Monteskiusz zob. Montesquieu Charles Louis de Secondat
 Montessori Maria 3477
 Montewka Paulina 2535

- Montpellier, Francja 10185
 Montusiewicz Jerzy, uzup. 2242
 Monzali Luciano 9396
 Mońki, woj. podlaskie 4040; gmina 7009
 Mońko Dorota 9687
 Moon Sun Myung 2988
 Mora-Mieszkowski Bronisław 6526
 Moraczewska Barbara 7214
 Moraczewska Zofia Anna 8200
 Moraczewski Jędrzej 8200, 8201, 9799
 Moraczewski Krzysztof 4489
 Moran Magdalena, tl. 4282
 Moran Sean, tl. 4282
 Morawa Tadeusz jun. 10717
 Morawa-Fryzlewicz Krystyna 10717
 Morawetz Gabriela 10759
 Morawiec Arkadiusz 3792
 Morawiec Elżbieta 4387
 Morawiec Halina 5890
 Morawiec Jakub 2707, 2737; przedm. 2707; red. 2707
 Morawiec Małgorzata, przedm. 7094; red. 7094
 Morawiec Norbert 748, 2546, 5312, 5313; red. 2546
 Morawiecki Kornel 5119
 Morawińska Agnieszka, przedm. 1576; red. 1265
 Morawska Grażyna Małgorzata 2824
 Morawska Karolina, rec. 3433
 Morawska Katarzyna A., przedm. 3184; red. 3184
 Morawska-Nowak Barbara 3392; rec. 215
 Morawska-Ryll Anna 7110
 Morawski Kajetan 9019
 Morawski Kazimierz Marian 7901, 7902
 Morawski Konstanty 7110
 Morawski Maciej 5924
 Morawski Radosław 906
 Morawski Stanisław A. 908
 Morawski Szczepny 606, 6527, 8879
 Morawski Teodor 8141
 Morawski Waclaw 10324
 Morawski Wojciech 738, 3091, 8747; przedm. 8747; red. 8747
 Morawski Zbigniew 1935, 5386
 Morawy 689, 3106, 4016, 4128, 9983
 Morcinek Gustaw 3752, 9426
 Mord w lesie katyńskim 9800
 Mordas Stanisław 9801
 Mordawska Maria Krystyna 6054
 Mordyński Krzysztof 10718
 Morel Henryk 4007
 Morela Tymoteusz 6666
 Morgen Konrad 10119
 Morgenstern Salomon 5658
 Moriah 3958
 Morisson Teresa 6528
 Morkowski Feliks 5275
 Morkowski Janusz 5275
 Morochów, pow. sanocki 7074
 Moroz Anna 5687
 Moroz Sara 1074
 Morozowicz-Szczepkowska Maria 4389
 Morsch Günter, przedm. 1158; red. 1158
 Morska Magdalena 1120
 Morskie Oko, jezioro w Tatrach 748, 8779
 Morstin Ludwik Hieronim 3735
 Morsztyn Hieronim 7778
 Morsztyn Jan Andrzej 3839
 Morsztyn Stanisław 7702
 Morsztynówna Teresa Izabela 7702
 Morszyn, Ukraina 4946
 Morta Krzysztof 2547
 Mortkowicz Jakub 3786
 Mortkowiczowa Janina 3786
 Moryc Cyprian Janusz 5338, 5613
 Moryń, pow. gryfiński; gmina 6957
 Moryń Mariusz, red. 270
 Morys-Twarowski Michael 2060, 3266, 4840, 6492, 8656; rec. 2231
 Moryson Jakub Maciej 7176
 Moryto Stanisław 6529
 Morzycki-Markowski Mikołaj 10114
 Morzyńska-Wrzosek Beata, red. 3823
 Mosakowski Janusz 3799, 3825, 5656; red. 3799
 Mosakowski Marek 2825
 Moser Michel, przedm. 8107
 Mosiej-Zambrano Karolina, rec. 4183
 Mosiejczuk Joanna 11046
 Mosiejczyk Jakub 2258, 2623; przedm. 2623; red. 2623
 Mosijćuk Tetiana 9397
 Mosina, pow. poznański; region 9936
 Mosing Henryk 6530
 Mosingiewicz Teresa 3170
 Mościńska Sławomira, oprac. 3395
 Mosionek Bazyle 2768
 Moskal Katarzyna 2130, 7324
 Moskal Tomasz 3297, 5338, 5505, 5613, 5873
 Moskal-del Hoyo Magdalena 2282, 2302, 7278
 Moskalewicz Damian 7295
 Moskalewski Feliks 5090
 Moskalewski Stanisław 5090
 Moskała Bogusława 1061
 Moskała Piotr 89
 Moskwa 1126, 2958, 3086, 3103, 3138, 3177, 3786, 3797, 4314, 5293, 7886, 8400, 8971, 9198; Kreml 6031; Lubianka 9645; państwo 748, 2564, 2788, 2842, 3103, 7564, 7680, 7743, 7825, 7956
 Moskwa Marian 2400
 Moskwa Stanisław 5552
 Moskwa Stefan 5552
 Moskwa Władysława 5874
 Mosny Peter 4876
 Mospinek Irena 5660
 Mossakowska Irena 6583
 Mossakowska Wanda, red. 332
 Mossakowski Rafał, przedm. 9455, 9456; red. 9455, 9456
 Mossakowski Stanisław, rec. 4164; red. 137
 Mossoń Zofia 373, 374, 2401, 3487, 4130, 5875, 6233, 6359, 6739, 8002, 10068; przedm. 7111
 Mossor Katarzyna, red. 4872
 Most August Ludwig 4064
 Mostowiec Halina Bronisława 5869
 Mosty 3104
 Mosty, pow. gołeniewski 10148
 Mosty Fabryczne, Białoruś 9787
 Mostyka Andrej 9398
 Mosur Łukasz 4497
 Moszczański Karol 8202
 Moszczeńska Izabela 5123
 Moszczeńska Wanda 732
 Moszyńska Anna 8203
 Moszyński Leszek 3272, 3686
 Moszyński Maciej 8657; red. 4275
 Moszyński Piotr 8203
 Moszyński Wojciech 6531
 Moś Ignacy 6532
 Mościcha, pow. sokólski 4290, 7938
 Mościcki Bogdan 6729
 Mościcki Bolesław 6533
 Mościcki Ignacy 542, 6534, 8204
 Mościcki Jerzy, oprac. 6008
 Mościcki Tomasz 4412, 9608, 10683
 Mościpan Błażej 1366, 5273
 Mościska, Ukraina 9885
 Mościsko, pow. dzierzoniowski; parafia 5362
 Motak Maciej 4245
 Motor 2545, 3971
 Motuzas Alfonsas 5506
 Motyka Andrzej 7210
 Motyka Feliks 6535
 Motyka Grzegorz 6868, 9988
 Motyka Janusz 5876; polem. 5876
 Motyka Jerzy 1359
 Motyka Krzysztof 2444
 Motyka Władysław 4844
 Motyka Wojciech 8658
 Motylewicz Jerzy 7903
 Motzko Teodor 6536
 Movna Marianna Vasilivna 34
 Mozart Wolfgang Amadeus 4471
 Mozgała Halina, red. 796
 Mozgała-Swacha Marta 1354
 Moździerz Zbigniew, współpr. 4240
 Moździeń Julia 457, 739, 740; przedm. 7970; red. 7970
 Moździonek Jan 9020
 Moździonek Mirosław, red. 9020
 Moźdzynski Ryszard 10861
 Możejko Beata, przedm. 2742; red. 289, 2742
 Mółka Janusz 3652

- Mólka Miłosz 3652
Mówią Wieki 3482
 Mrągowo, woj. warmińsko-mazurskie 1716; powiat 1716
 Mreńca Elżbieta 5036
 Mroczek Grzegorz 812, 817
 Mroczek Jeremi 6203
 Mroczek Jolanta 1209, 1210, 1271, 1272
 Mroczek Łukasz 10723
 Mroczek Przemysław 7034, 7040
 Mroczkowska Joanna 648
 Mroczkowska Małgorzata 94; wspópr. 5132, 5150
 Mroczkowski Krzysztof 2976, 5207, 8626
 Mroczkowski Przemysław 3285, 10543
 Mrowiec Anna 4519
 Mrowiec Ewa 3373
 Mrowino, pow. poznański 7075
 Mrowiński Grzegorz, red. 2579
 Mrowiński Paweł 3104
 Mrowitzki Johannes 8196
 Mrozek Jacek Janusz 10719
 Mrozek Paweł 7080
 Mrozek Stanisław 465
 Mrozik Agnieszka 10614; przedm. 10614; red. 10614
 Mrozińska Agnieszka 3068
 Mrozowicki Michał Piotr 5659
 Mrozowicz Wojciech 2710, 3112, 5590, 5592, 7420; rec. 7304
 Mrozowska Rena 4409
 Mrozowski Przemysław 748, 1334, 2084, 3076
 Mrózek Sebastian 2861
 Mrówka Adrian 3816
 Mróz Franciszek 2751, 5381; red. 5381
 Mróz Katarzyna 6478
 Mróz Lech 3137
 Mróz Łukasz, red. 5381
 Mróz Piotr 3257
 Mróz Tomasz 2664
 Mróz-Jablecka Kalina 5380
 Mróz-Mazur Katarzyna, tł. 8307
 Mruczek Roland 7439
 Mrugałska-Banaszak Magdalena 7121
 Mrugała Katarzyna 1457
 Mruk Wojciech 2555, 2738, 2739, 2751, 5381; red. 2555
 Mrzygłód Izabela 9399; rec. 9275
 Mstów, pow. częstochowski 2274
 Mszana, pow. wodzisławski 7006
 Mszczonów, pow. żyrardowski 10059
 Mściwoj II, książę świecki i gdański 2742
 Mściwujewska-Kruk Bożena, red. 112
 Muc Agata 7, 1065, 1430
 Muc Ewa 4981
 Muca Klaudia, red. 3867
 Mucha 4834
 Mucha Bogusław 6964
 Mucha Danuta 5924, 8659, 8660, 8661
 Mucha Janusz 11113
 Mucha Ludwik 6537
 Mucha Maria 6671
 Mucha Robert 4566
 Mucha Wojciech, wspópr. 10318
 Mucharski Piotr 5192
 Mucharz, pow. wadowicki; parafia 5421
 Muchawka, lewy dopływ Liwca 2259
 Muchowski Jakub 649
 Mućja, żona Pompejusza Wielkiego 2612
 Mücke Wincenty 10775
 Muczko Zofia 4922; przedm. 4922; red. 4922
 Muczkowski Józef 8205
 Mudrij Mar'ân 8300
 Mudzo Fryderyk 4760; red. 4760; wspópr. 8195
 Mueller Wojciech 10720
 Mueller-Bieniek Aldona 2282, 2288, 2302
 Mühlberg, Niemcy 2125
 Mühle Eduard 689, 7223
 Muhs Rudolf 2861
 Mukułowska Dora 1411, 6018
 Mulak Łukasz 983
 Mularczyk Janusz, red. 5557
 Mularczyk Magdalena 6429
 Mularczyk Małgorzata, oprac. 6576; przedm. 6576
 Mulczyński Jarosław 4101, 5185
 Mulina Svetlana Anatol'evna 7808, 7904, 8355, 8662; przedm. 8262; wyd. 8262
 Mulka Leszek 6157
 Müller Erich 7188
 Müller Erika 6668
 Müller Jan 10325
 Müller Karel, red. 2106
 Müller Karl Otfried 2607
 Müller Michael G. 5366; rec. 7717
 Müller Sabina, oprac. 5709
 Multas per gentes et multa per saecula 2282
 Muła Arkadiusz 6974
 Mundt Ewa, oprac. 5709
 Munk Andrzej 10782
 Münnich Adam 1065
 Münnich Maciej Michał 9400
 Münnich Michał 9400, 9400
 Münnich Monika 3294
 Münster, Niemcy 1163
 Munster, Stany Zjednoczone Ameryki 5437
 Muntowski Patryk 2258, 4725
 Muranowicz Marta 9401
 Muras Karol 10938
 Muras Wioleta 10894
 Muraszko Michał 3916, 3917, 3918, 7498
 Murat Ryszard 2977
 Murav'ëv Mihail Nikolaevič 3086, 8919
 Murawiovi Michał zob. Murav'ëv Mihail Nikolaevič
 Murawska Agnieszka 1513
 Murawski Czesław 11114
 Murawski Tomasz 4567
 Muri, Szwajcaria 1371, 4029
 Murillo Bartolome Esteban 4094
 Murkociński Mikołaj 10069
 Murlilius Stanisław 7822
 Murnau am Staffelsee, Niemcy; obóz 10013, 10080
 Murowana Goślina, pow. poznański 1263, 7129; region 9625
 Murzyn Mateusz, red. 4514
 Murzyn-Kupisz Monika 7000
 Musialik Elżbieta 3919
 Musialik Wanda 9295
 Musialik-Chmiel Anna 3184
 Musiał Andrzej 2164; red. 2164
 Musiał Filip 1593, 6846, 10721; wyd. 10406
 Musiał Jolanta 6656, 10722
 Musiał Leszek 3488
 Musiał Marcin 7089
 Musiał Przemysław, wspópr. 4779
 Musiał Sebastian 6119
 Musiała Joanna 5525
 Musiałowicz Marian 5844
 Musiałowicz Ryszard 7221
 Musidlak Grzegorz, red. 9262
 Musielak Krzysztof, red. 1754
 Musielak Łukasz, red. 4007
 Musielak Tomasz 1955
 Musijenko Svetlana 3786
 Musikkultur in Stettin 4462
 Musioł Ludwik 6538
 Muskata Jan 4195
 Musset Alfred de 3068
 Mussolini Benito 3947
 Muszała Aniela 9402
 Muszkałska-Penson Joanna 9021
 Muszyńska, pow. nowosądecki 112; region 4936
 Muszyńska Monika 7656
 Muszyński Łukasz, red. 3107, 3108
 Muszyński Mariusz 5017
 Muszyński Wojciech Jerzy 6189, 6196, 8663, 10421, 10740, 10776
 Muth Carl 5553
 Muthman Jan 5671
 Mutor Marek 894, 3112
 Muza Antoniusz 3692
 Muzea martyrologiczne w Polsce i Niemczech 1158
 Muzealnictwo 192
 Muzealnictwo. Nowoczesne technologie 1159
 Muzeum a pamięć 1160
 Muzeum Narodowe w Kielcach 1221
 Muzeum Regionalne w Siedlcach 1293
 Muzolf Błażej 2288, 2289

- Muzolf Dominika 7016
 Muzolf Przemysław 2288, 2289
 Muzyczka Ludwik, pseud. Benedykt 6539
 Muzyczka Waclaw 3282
 Muzyczuk Daniel 4007
 Muzyka na Śląsku Cieszyńskim 4463
 Muzyka, uniwersytet, technologia, emocje 4464
 Mużaków zob. Bad Muskau
 Mwaniki Joseph Ritho 2873
 My, regionaliści 4568
 „My z niego wszyscy” 5507
 Myc Andrzej 5119
 Mycielscy, rodzina 7210
 Mycielska Helena 8206
 Mycielski Jan Kazimierz 1411
 Mycielski Jerzy 7210
 Mycielski Ludwik, red. 8206
 Mycielski Zygmunt 6540, 7210, 10326, 10327
 Mycio Andrzej 1105, 1106
 Mydlarz Jerzy 6450
 Myga Paulina, współpr. 5315
 Myga-Piątek Urszula 351
 Myjak Jan 6541
 Myjak Maria z Kurzejów 6542
 Myjak Stanisław 6070
 Mykietów Bogusław 1022
 Myna Artur 7036
 Mynarski Mateusz 2302
 Myśák Miroslav 1124
 Mysiakowska-Muszyńska Jolanta 3030, 6189
 Mysłakowski Piotr 2068
 Mysłowice, woj. śląskie 3073, 9402; Janów 5540
 Mysłowicz Szczepny 9338
 Mystkowska Krystyna 9802
 Mystkowski Andrzej 9802
 Mystkowski Jan, oprac. 9802
 Myszka Agnieszka 2232, 3706
 Myszka Łukasz 5508
 Myszka Marian 5228
 Myszowska Justyna, przedm. 8130; wyd. 8130
 Myszowska Katarzyna 7164
 Myszowska-Matusiak Maria 1064
 Myszowski Jacek 5090
 Myszków, woj. śląskie 8315, 8702
 Myszor Jerzy 9403; oprac. 8146; przedm. 9295; red. 9295
 Myszor-Ciecieląg Monika 1569, 1570
 Myszyniec, pow. ostrołęcki 2339
 Myśl filozoficzna, teologiczna i socjologiczna Bolesława Prusa 8664
Myśl Karaimska 3660
Myśl Narodowa 9023
 Myślachowice, pow. chrzanowski 3438
 Myślenice, woj. małopolskie 4514
 Myślenie miastem 1458
 Myślibórz, woj. zachodniopomorskie 1264, 2308, 5515
 Myślińska Anna 9404
 Myśliński Krzysztof 4246, 4333, 5557; red. 1434
 Myśliński Michał 1381, 4650
 Myśliwiec Małgorzata 6841; przedm. 6841
 Myśliwska Jadwiga, red. 10986
 Myśliwski Grzegorz 1601; przedm. 7504; red. 7504
 Myśliwski Wiesław 3786, 3821
 Mytkowska Karolina 5634
 Myzgin Kyrilo 2305
 Na co dzień i od święta 1289
 Na dalszą drogę 3489
 Na dwóch kontynentach 2541
 Na galicyjskim Podolu 8207
 Na morzu i lądzie 1473
 Na ratunek katedrze 1956
 Na swoim? U siebie? Wśród swoich? 10723
 Na szlakach kultury 5659
Na Szlakach Świata 9143
 Na szlaku niepodległości 3490
 Na ścieżkach pamięci 3491
 Na ścieżkach pragnienia 3257
Na Ziemi Naszej 8952
 Nabiałek Karol 2754, 3076; przedm. 7315; rec. 7205; wyd. 7315
 Nabielał Ludwik 8141
 Nabielec Wiesława 4691
 Nabokina Anastasia 4389
 Nabywaniec Stanisław 741, 5621, 7440, 9419; rec. 6153, 7655, 7697, 7859, 8339; red. 185, 5621
 Nabywaniec Włodzimierz 6228
 Nachwalger Leon 7089
 Naczelnicy organów rosyjskiej administracji specjalnej 5877
 Nadachowski Adam 2282
 Nadana-Sokołowska Katarzyna 3829
 Nadarzyn, woj. mazowieckie 10977
 Nadbuże 2299
 Naddnieprze 2504
 Naddniestrze 5080
 Nader Luiza 1816, 4047, 4102
 Nadleśnictwo Człuchów 4845
 Nadleśnictwo Wichrowo 4846
 Nadodrże; Dolne 6957; Środkowe 5271
 Nadolna Karczma, pow. tucholski 7076
 Nadolny Adam 4247
 Nadolny Karol 4274; przedm. 4274; red. 4274
 Nadolny Waldemar 5321
 Nadolska Anna 1396, 5173, 5185
 Nadolska Barbara 4691
 Nadolska Jadwiga, przedm. 11162; red. 11162
 Nadolska-Styczyńska Anna 4691, 8665
 Nadolski Andrzej 7441
 Nadolski Jerzy 4691
 Nadolski Łukasz Mamert 493, 536, 5272; red. 275, 5272
 Nadolski Przemysław 4756, 4847, 6914
 Nadrenia 2631, 7422, 8114
Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny 193
 Nadwiślański Park Etnograficzny w Wygielzowie 1359
 Nagasawa Nobukata 8666
 Nagielski Mirosław 748, 2252, 3106, 5277, 5954, 7886, 7905, 7906, 7907; red. 131, 3106
 Nagirnij Vitalij 6923
 Naglig Witold 3822
 Nagórno, Ukraina 9683
 Nagórny Janusz 6407
 Nagrody Przeglądu Wschodniego 2014. 615
 Nagucka Ruta 10543
 Nahlik Stanisław 10543
 Najbardziej lubię miejsce przy oknie 4388
 Najbert Edyta 3618
 Najcenniejsze. Muzeum Wojska Polskiego 1331
 Najczęstsze nazwiska w Polsce 742
 Najdawniejsze przywileje królewskie miasta Bielska 3056
 Najder Zdzisław 1878
 Najwyższa Izba Kontroli 1919–2019. 5010
 Nakło, pow. częstochowski 748, 7731; parafia 7019
 Nakło nad Notecią, woj. kujawsko-pomorskie 4244, 7077, 7479, 9212, 9922; powiat 7078
 Nakomiady, pow. kętrzyński 4189
 Nakoneczna Jadwiga 6543
 Nakoneczna Elżbieta 4629
 Nakonieczny Ryszard 4248
 Nakum, Gwatemala 2282
 Nalaskowski Mirosław, współpr. 5650
 Nalborczyk Agata S. 3106, 3164
 Nalepa Edward Jan, przedm. 10357, 10386; wyd. 10357, 10386, 10387
 Nalepa Marek 8433, 8667
 Nalewajek Agnieszka 7442
 Nalewajko Damian 3839
 Nalewajko-Kulikov Joanna 8833; oprac. 9840
 Nalewajska Lilianna 8668
 Nalewki. Opowieść o nieistniejącej ulicy 1719
 Naleźniak Paweł 826
 Naleźny Agnieszka 2258, 2518; przedm. 2518; red. 2518
 Naliwajski Łukasz 9470
 Nałęcz, ród 7335
 Nałęczów, pow. puławski 9475, 9696, 9701
 Nałkowska Zofia 3745, 5635, 6544, 9471
 Namibia 2318, 2537, 3011

- Namysto Aleksandra 9982
 Namysłów, woj. opolskie 1689, 4542, 7311, 7428, 7491; region 3084
 Nan-Pa Hong 5670
 Nancy, Francja 2760
 Nankin, Chiny 2537, 9988
 Napieralski Mateusz 7200
 Napierała Anita 8669
 Napierała Piotr 2542
 Napierała Tomasz 351
 Napierkowski Thomas J. 3184
 Napiontkowa Maria 4412
 Napiórkowski Aleksander 5857
 Napiórkowski Marcin 3092
 Napoleon I Bonaparte 2467, 2827, 2844, 3068, 5954, 8307, 8362, 8395, 8420, 8449, 8643, 8644, 8648, 8735, 8827, 8892
 Napora Monika 654
 Narbut-Łuczyński Aleksander 5709
 Narcyz Putz, bł. 4418
 Narew, prawy dopływ Wisły 2281, 3076, 3957, 10092
 Narew, pow. hajnowski 4075, 5500
 Nareński Lech, red. 5213, 5225, 5291
 Narloch Krzysztof 2299, 5229
 Narody, odkrycia, fantazje 7443
 Naroł, pow. lubaczowski 4808; region 3103
 Narożna Ewa 4249
 Narses, wódz bizantyński 2728
 Naruszewicz Tomasz 7150, 7165, 7166
 Narwa, Estonia 5312
 Naryszkin Maria 6031
 Nasi mistrzowie 5878
 Nasi sąsiedzi Żydzi 1914
 Nasielsk, pow. nowodworski, woj. mazowieckie 4834, 7339
 Nasielski Adam 9471
 Nasierowski Tadeusz 1571
 Nasilowska Anna 5071; red. 3818
 Nassau-Siegen Karl von 1028
 Nastalska-Wiśnicka Joanna 552
 Nastrożny Paweł, rec. 5305; red. 5212
 Nastulczyk Tomasz 8, 3698, 3797; red. 3797
 Nasz Almanach 10974
 Nasz Dom na Bielanach 3492
 Nasz Dziennik 11054
 Nasz Pan i nasz Proboszcz 5509
 Nasz Śląsk 2402
 Nasza mała ojczyzna 7131
 Nasza pamięć Was ocali 1915
 Nasza Przeszłość 194
 Nasza Sybiriada 5879
 Nasza Szkoła – tak było 3493
 Nasze bogactwo kulturowe 5660
 Nasze Korzenie 195
 Nasze Makoszowy 7225
 Nasze Pomorze 196
 Nasze wczoraj i dziś 7094
 Natalia Tułasiewicz, bł. 5606
 Natanson Władysław 8666
 Natansonowie, rodzina 8428
 Nath-Dokurno Anna, red. 97
 Natorska Grażyna 7110
 Natuniewicz-Sekuła Magdalena 2305
 Natzweiler-Dautmergen, Niemcy; obóz 5272
 Nauczyciele. Szkice portretów 3494
 Nauczycielskie przesłanie – w trosce o przyszłość 3495
 Nauka Polska 3976, 9251, 11132
 Navickienė Aušra 3909
 Nawara Justyna 9803
 Nawka Michał 5819
 Nawojowa Góra, pow. krakowski 3643, 7079
 Naworski Zbigniew 5011, 5024
 Nawotka Krzysztof 3699
 Nawotka Marek 6583
 Nawotko Henryk 4418
 Nawratowicz-Stuart Barbara 10724
 Nawrocka-Wysocka Arleta 4463
 Nawrocki Antoni 9405
 Nawrocki Edmund 7008
 Nawrocki Karol, red. 1175
 Nawrocki Piotr, red. 1675
 Nawrocki Radosław 3496
 Nawrocki Rafał 7111
 Nawrocki Stanisław 5887
 Nawrocki Wojciech 898
 Nawrocki Zbigniew (ur. 1932) 4250; polem. 4250
 Nawrocki Zbigniew (1959–2017) 58, 119, 5257, 6545; red. 5298
 Nawroczyński Bogdan 3432, 3497, 3498, 3504, 3608, 3651
 Nawrońska Grażyna 7498
 Nawrot Dariusz 4876, 5036, 5125, 5276, 5954, 6390, 6569, 7105, 7883, 7884, 7885, 7886, 8018
 Nawrot Jakub 4319
 Nawrot Stanisława 1064
 Nawrot-Borowska Monika 2348, 2372
 Nawrot-Bukowiec Judyta 4966
 Nawrot-Łakomicz Liliana 1118
 Nazaretanki 5405, 5448, 5469, 10009, 11169
 Nazaruk Piotr, red. 10458
 N'Diaye Iwona Anna 3793, 10725
 N'Diaye Sidi 5124
 Neapol, Włochy 10276; królestwo 2564
 Nebaj, Gwatemala 2523
 Nebelsick Louis Daniel 2299; przedm. 2299; red. 2299
 Neczyński Antoni 7020
 Nedzelúk Tat'ána Gennad'evna 5928, 8670, 8671
 Négrepelisse, Francja 2282
 Negrey Maciej 4474
 Neidhardt Aleksander 8450
 Neja Jarosław, przedm. 10561; red. 10561
 Nekraševič Filip 8672
 Nekrasz Władysław 3499
 Nekrolog gorzowski za rok 2017. 5880
 Nencová Zuzana 8011
 Němec Jiří 689
 Nemere Teresa, oprac. 5709
 Németh Michał, wyd. 7557
 Németh Vitová Lenka 761
 Nemežjanus (właśc. Marcus Aurelius Olympius Nemesianus) 2655
 Nering Melchior 3916
 Nerlich Georg 4100
 Nestor z Kijowa 441, 7308
 Nestorow Rafał 2491
 Nestorowicz Ilona 6387
 Neszew Vira 5658
 Neubauer Łukasz 2707
 Neubauer Tomasz 9406, 10726, 10727; red. 139
 Neubrandenburg, Niemcy 8174
 Neuenkirchen, Niemcy 4070
 Neufeldt Andreas 7878
 Neuhaus Mikołaj 2177
 Neumannowie, rodzina 9804
 Neumann Gerhard 4100
 Neumann Jacek 8673
 Neumann Klemens 6546
 Neumann Walter 9804
 Neunert Marian 6203
 Neustein Mieczysław 1065
 Neverani Protazy 7625
 New directions in the history of the Jews in the Polish lands 3138
 Newa 7188
 Newton Isaac 3280
 Ney Michel 2608
 Ney Wilhelm, fot. 1759
 Ney-Krwawiec Marek 1593
 Neyman Elżbieta 3281
 Nętno, pow. drawski 2258
 Nicefor II Fokas, cesarz bizantyński 2508
 Nicieja Stanisław Sławomir 1878, 2543, 7005
 Niciński Konrad 3794
 Nicol Donald MacGillivray 5864
 Nicole David 7483
 Nicpoń Henryk 9455, 9456
 Niczyporuk Piotr 4971, 5034, 6350, 6695; red. 190
 Niczyporuk-Chudecka Izabela 3094
 Nida, lewy dopływ Wisły 8693; dolina 4333, 8289
 Nidajno, jezioro na Pojezierzu Mazurskim 7321
 Nidecka Ewa 4465
 Niderlandy 1078, 1079, 1273, 1381, 1507, 1543, 2349, 2760, 2871, 3209, 3797, 4064, 4634, 4655, 4656, 8069, 9242, 10933, 11059
 Nidzica, woj. warmińsko-mazurskie 2281, 5642, 10539
 Nie kłaniać się okolicznościom 3795
 Nie prowadziła ich gwiazda 10328

- Nie tylko książki 1118
 Nie tylko nóżki 1572
 Nie wierząc nam, że chciec to móc 8674
Nie-Rzeczywistość 10531
 Niebelska-Rajca Barbara 3796; red. 7778
 Niebelski Eugeniusz 5437, 6611, 8120, 8266, 8675, 8676, 8677, 8678; oprac. 6611; przedm. 5437, 6611, 8120; red. 4592, 5437, 7037; wyd. 3103, 8120, 8266
 Nieboczywoy, pow. wodzisławski 1190
 Nieborów, pow. łowicki 1265, 4031
 Nieborów i Arkadia – 70 lat Muzeum 1265
 Nieborzyn, pow. koniński 5074
 Niebudek Aleksander 6720
 Niebylski Michał 1878
 Niechanowo, pow. gnieźnieński 6740
 Niechcice, pow. piotrkowski 8111
 Niechlów, pow. górowski; region 10333
 Nieciecki Jan 3999, 4048
 Nieć Grzegorz 3920, 5642, 8552, 11115; rec. 1894, 10628
 Niedoba Jolanta 1431
 Niedojadło Andrzej 685, 7444, 9255, 9407, 10070
 Niedopytalska Paulina 3094
 Niedziałek Łukasz 10728
 Niedziałkowska Dorota 3767; red. 3767
 Niedziałomska Alina, rec. 2202
 Niedzica, pow. nowotarski 4286
 Niedziela Rafał 2760; przedm. 2760; red. 2760
 Niedzielscy, rodzina 1384
 Niedzielski Eugeniusz 10539
 Niedziółka Kamil 2283, 4651; przedm. 2518; red. 2518
 Niedźwiadek Rafał 7034, 7040, 7386
 Niedźwiedzi Leonard 8742
 Niedźwiedzi, pow. wągrowiecki; Dzwonowo 7360
 Niedźwiedzi Jakub 4228
 Niedźwiedź, pow. limanowski 8961
 Niedźwiedź Ewa 7180
 Niedźwiedź Jakub 2014, 7760, 7908, 7909
 Niedźwiedź Janusz 4569
 Niedźwiedź Józef 7180
 Niegocin, jezioro na Pojezierzu Mazurskim 2259
 Niegołowska Wanda 6018
 Niegów, pow. wyszkowski 5348
 Nielubowicz Iwona, red. 1620
 Niemann Joachim 4100
 Niematerialne dziedzictwo kulturowe 5661
 Niemce, pow. lubelski; gmina 9811
 Niemcewicz Julian Ursyn 1370, 3871, 8126, 8371
 Niemcunowicz-Janica Anna 3098
 Niemcy 1, 15, 85, 142, 392, 393, 415, 420, 427, 469, 668, 689, 696, 726, 748, 771, 790, 806, 824, 1064, 1090, 1143, 1158, 1161, 1163, 1169, 1174, 1255, 1319, 1440, 1472, 1575, 1593, 1726, 1851, 1860, 1878, 1897, 1905, 1913, 1915, 1918, 1928, 1989, 2164, 2348, 2445, 2460, 2468, 2476, 2518, 2519, 2542, 2546, 2557, 2561, 2594, 2710, 2744, 2754, 2755, 2759, 2762, 2766, 2795, 2796, 2800, 2812, 2816, 2820, 2847, 2852, 2860, 2872, 2874, 2880, 2893, 2894, 2897, 2900, 2910, 2913, 2916, 2925, 2926, 2929, 2938, 2943, 2952, 2953, 2966, 2973, 2982, 2983, 2989, 2990, 3008, 3018, 3019, 3038, 3042, 3075, 3084, 3088, 3093, 3098, 3104, 3111, 3112, 3115, 3122, 3124, 3125, 3129, 3136, 3138, 3166, 3169, 3197, 3234, 3291, 3517, 3558, 3624, 3703, 3795, 3817, 3825, 3917, 3963, 4010, 4064, 4101, 4152, 4201, 4399, 4487, 4764, 4893, 4931, 4946, 4967, 5017, 5024, 5035, 5036, 5064, 5117, 5161, 5163, 5166, 5185, 5208, 5257, 5275, 5293, 5298, 5349, 5364, 5366, 5384, 5435, 5648, 5662, 5684, 5714, 5776, 5857, 5932, 5956, 6007, 6057, 6964, 6985, 6986, 7111, 7196, 7383, 7460, 7477, 7479, 7480, 7549, 7977, 8105, 8107, 8287, 8292, 8330, 8402, 8481, 8489, 8502, 8503, 8582, 8598, 8626, 8655, 8670, 8773, 8819, 8823, 8845, 8951, 8975, 9006, 9012, 9018, 9063, 9065, 9077, 9130, 9132, 9161, 9175, 9183, 9192, 9195, 9220, 9279, 9319, 9350, 9372, 9456, 9472, 9499, 9510, 9642, 9645, 9646, 9647, 9652, 9682, 9698, 9701, 9707, 9727, 9728, 9731, 9744, 9755, 9757, 9762, 9765, 9772, 9773, 9790, 9806, 9814, 9820, 9831, 9842, 9865, 9866, 9871, 9876, 9877, 9882, 9891, 9897, 9909, 9911, 9914, 9920, 9927, 9932, 9947, 9948, 9963, 9968, 9973, 9982, 9984, 9987, 10004, 10029, 10030, 10045, 10050, 10067, 10073, 10079, 10080, 10084, 10096, 10097, 10101, 10102, 10104, 10108, 10112, 10115, 10118, 10121, 10134, 10148, 10154, 10176, 10188, 10191, 10197, 10211, 10218, 10476, 10556, 10568, 10576, 10666, 10723, 10781, 10874, 10955, 11042, 11056, 11072, 11082, 11084, 11094, 11182; cesarstwo 7217; III Rzesza 2912, 9023, 9032, 9284, 9667, 9884, 10001, 10015, 10133, 10139, 10151, 10194, 10196, 10220; kolonia 2804; Republika Demokratyczna 2898, 2932, 2963, 3004, 4981, 9047, 10361, 10465, 10526, 10527, 10906, 10958; Republika Federalna 2911, 2932, 3004, 3026, 5144, 5204, 6039, 10244, 10364, 10539, 10784, 10906, 10933, 11031; Republika Weimarska 9023
 Niemcy i Zamojszczyzna 1939–1944. 9805
 Niemczak Kamil 2261
 Niemczuk Beata 1389
 Niemczyk Ernest 2490
 Niemczyk Katarzyna 7910
 Niemen 3076, 9323, 10051
 Niemen Czesław 10894
 Niemiec Dariusz 4128, 4319, 7445, 7499
 Niemiec Marian 5380
 Niemieckie zło 9806
 Niemierka Kazimierz 4570
 Niemira Konrad 2776, 9668, 7911
 Niemirka Bogusław 5126, 9408
 Niemirowski Wieńczysław 2861, 5648
 Niemodlin, pow. opolski 7080; księstwo 7080; region 7080
 Niemojewski Andrzej 6547
 Niemojewski Marcin 2826
 Niemojewski Mieczysław 6018
 Niemojewski Wincenty 6018
 Niemyjski Henryk 6902
 Niepiekło Lech 5510; oprac. 5527
 Niepodległa. Ojcowie niepodległości 1195
 Niepodległa. Rozważania prawnoustrojowe 5012
 Niepodległa na łamach „Kultury” 9022
 Niepodległa – od inspiracji do dydaktyki 825
 Niepodległa Polska 1720
 Niepodległa Polska. Bezpieczeństwo i polityka 5127
 Niepodległej... 100. rocznica odzyskania niepodległości 1459
Niepodległość i Pamięć 197
 Niepokalanki 3642, 5519
 Niepokój Jan 7219
 Niepokój-Gil Justyna 2358, 2413
 Niepołomice, pow. wielicki; region 3513
 Niepołomicka Marta 844
 Nieporęt, pow. legionowski 7081, 7780; gmina 7081
 Nieprowice, pow. pińczowski 2138

- Niepublikowane teksty zesańców 3057
- Niepublikowany fragment „Kroniki getta łódzkiego” 9807
- Nieradka Grzegorz 7912
- Nieratka Piotr 1771
- Nieruchlewska Anna 2258, 4251, 4652, 4848
- Nierzwicka Magdalena, oprac. 1542
- Niesiowski Andrzej 7457
- Niesiołowska Ewa 6548
- Niesiołowski-Spano Łukasz 2665
- Niesporek-Szamburska Bernadeta 3857; red. 3803
- Niestanice, Ukraina 9025
- Niestępowo, pow. kartuski 2258
- Niestrawska Maria 6532
- Niestrawski Mariusz 1174, 8679, 9409, 9410
- Niesulice, pow. świebodziński 5271
- Nieszawa Kolonia, pow. opolski, woj. lubelskie 7290
- Nieszawa, pow. aleksandrowski; powiat 8476
- Nieszczerska Małgorzata 4252
- Nieszkowice, pow. gryfiński 4764
- Nieścioruk Kamil 7040
- Nieświczki Fiodor zob. Nieświzki Fedor
- Nieświcz, Białoruś 907, 5664
- Nieświzki Fedor 7416
- Nietrzebka Bogusław 8680, 10071; red. 322
- Nietupska Zuzanna 5310
- Nietzsche Friedrich 2861, 3250, 3543
- Niewczas Marta 9649
- Niewęglowska Aneta 4278, 9411; rec. 4803, 8364
- Niewęglowski Andrzej 2284
- Niewęglowski Jan, red. 11108
- Niewiadomska Magdalena, red. 5372
- Niewiadomski Andrzej 3760, 10408; przedm. 3760; red. 3760
- Niewiadomski Henryk, pseud. Dziad 11158
- Niewiadomski Igor 2540
- Niewiadomski Igor Michał 4603
- Niewiadomski Marek 7102, 8821; red. 8821
- Niewiara Łukasz 3822
- Niewiarowska Grażyna, red. 5850
- Niewiarowska Joanna 8681
- Niewiarowska-Bogucka Krystyna 4040
- Niewiarowski Ireneusz, red. 5850
- (Nie)widzialne kobiety kina 4389
- Niewiński Andrzej 2740, 5235; red. 5211
- Niewiński Jan 5194
- Niewiński Kamil 5013
- Niewójt Matylda, red. 10986
- Niezabitowska-Wiśniewska Barbara 2285, 2305; red. 2304, 2305
- Niezabitowski Michał 1158, 8300; przedm. 1463, 1465
- Niezabylice, Czechy 2305
- Niezabyszewo, pow. bytowski 5378, 5554
- Niezbrzycki Jerzy 5293
- Nieżdów, pow. opolski, woj. lubelskie 7880
- Nieżłomni ziemi jasielskiej 10329
- Nieznana historia cmentarza z terenu Cytadeli Warszawskiej 5277
- Nieznane listy z Ziemi Zabraných 8208
- Nieznane rozmowy Józefa Piłsudskiego 8209
- Nieznane skarby 1090
- Nieznanowska Joanna 566, 3511, 4691, 8682; przedm. 4691; red. 4691
- Nigbor-Chmura Agnieszka 4160
- Nihil sine litteris 3797
- Nijakowski Kacper 6089
- Nijkowski Lech M. 1927, 2324
- Nikiel Paula Maria 10942
- Niklewska Jolanta 1575, 5924
- Nikodem Jarosław 2741, 3075, 3103, 5864
- Nikodemowicz Andrzej 6549
- Nikolic Iva, tł. 3201
- Nikolov Angel 1713
- Nikołajuk Jan 5316, 10072
- Nikonion, nieistniejące miasto na Ukrainie 2633
- Niksa Władysław 90
- Nikulina Irina Nikolaevna 3258, 5928, 8683
- Nikžentaitis Alvydas 6612
- Nil 8392; dolny 2669
- Niłski-Łapiński Stanisław zob. Łapiński-Niłski Stanisław
- Nilson Jan Ezajasz 2197
- Nim całkowicie znikną 4253
- Nisiołbecka Aneta 10729, 10730, 10731
- Nisko, woj. podkarpackie 6097; region 5694, 7082
- Nita Marek 748; współpr. 748
- Nita Marek Edward 10732
- Nitecki Piotr 10655
- Nitka Edward 6550
- Nitkiewicz Krzysztof 489
- Nitsch Kazimierz 3053, 3054
- Nitschke-Szram Bernadetta 10723, 10906
- Nitschmannówna Elżunia 5447
- Niwa zob. Nowy Targ
- Niwińska Halina 5511
- Niwiński Piotr 7146
- Niwiński Wojtek 6260
- Niwiska, pow. zielonogórski 10617
- Nizińska Ewa 8422, 8833, 10733
- Niziołek Barbara Dagmara 9412
- Niziołek Eugeniusz, pseud. Lew 10329
- Niziołek Grzegorz 4406; red. 4406
- Niziołek Paweł 10073
- Niziołek Piotr, red. 9451
- Niżyńska Joanna 3715
- Njemz Hans Gregor 3795
- Nobel Alfred 8747
- Nobis Adam 4016, 8018
- Nobis Małgorzata 8018
- Nobliści 5881
- Nochowicz Tomasz 4260, 6682
- Nockowski Marcin 5424; red. 5424
- Nocoń Halina 6538
- Nocuń Aneta 1064
- Nocuń Przemysław, rec. 2190; red. 4331, 4936
- Nodl Martin 3076
- Nodzyński Tomasz 7067
- Noël Léon 3110
- Noetzel Henryka 7230
- Noga Zdzisław 437, 570, 5014, 7878, 7978; red. 7978
- Nogaj Adam 5257, 5298, 9642, 9647
- Nogaj Wioletta, red. 3569
- Nogaj-Chachaj Jolanta 7537
- Noica Constantin 2998
- Noiński Emil 8952
- Noiszerska Bogumiła zob. Maria Ewa od Opatrzności, bl.
- Norbertanie 5417, 5517, 7455
- Norbertanki 516, 3712, 3880, 4100, 4150, 5585, 7495
- Norkowska Aleksandra, rec. 700, 2868
- Normandia 2731, 10182
- Normanowie 2508
- North Michael 7913
- Norwegia 1161, 2568, 2856, 2857, 2953, 2989, 3016, 3200, 9282, 9943, 10488, 10784, 10933
- Norwerth Edgar 6551
- Norwid Cyprian Kamil 3273, 3791, 3795, 3798, 3813, 8332
- Norwidowski świat rzeczy 3798
- Norylsk, Rosja 1496
- Norymberga, Niemcy 1456, 4015, 7456
- Noryńska Barbara, red. 271
- Nosek Anna 6583
- Nosek Elżbieta M. 7321
- Nosek Jan 6583
- Nosek Marzena 5882
- Nosek Paweł, red. 321
- Noskiewicz-Gałązka Henryka 3500, 3501, 3502
- Noskiewiczowie, rodzina 5700
- Noskowiak Jerzy 851
- Noskowski Andrzej 4876
- Noskowski Jerzy 852
- Nosorowski Edward 5887
- Nosov Boris Vladimirovič 743, 5128, 8733; przedm. 8733; red. 8733
- Nossowska Małgorzata 9413
- Noszczak Bartłomiej 10842; wyd. 9695
- Noszczak Monika 10115
- Noszczyk Wojciech, red. 3228

- Notae Numismaticae* 198
Notariat-Hipoteka 9017
Notatnik Skansenowski 199
 Noteć, prawy dopływ Warty 7252
 Nowae, nieistniejące miasto w Bułgarii 2667, 2679
 Novák-Zempliński Andrzej 2827
 Novgorodova Dar'â Dmitrievna 7914
 Novotná Mária 2302
 Nowa Anglia, Stany Zjednoczone Ameryki 8069
 Nowa Biała, pow. nowotarski 2282, 2393
 Nowa Brzeźnica, pow. pajęczański 748
 Nowa Góra, pow. krakowski 7083
 Nowa Huta zob. Kraków
 Nowa Huta. Architektoniczny portret miasta 4254
Nowa Kronika Wałbrzyska 200
 Nowa Marchia 4260, 7476
Nowa Polska 8141
 Nowa Pułapina, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4749
 Nowa Ruda, pow. kłodzki 10000, 10054; Zdrojowisko 4946
 Nowa Słupia, pow. kielecki 8577; region 8577
 Nowa Wieś zob. Ruda Śląska
 Nowa Wieś, pow. grudziądzki 2258
 Nowa Wieś, pow. kolbuszowski 7084
 Nowa Wieś, pow. kozienicki 1711, 6345
 Nowa Wieś, pow. moniecki 7085
 Nowa Wieś Łęberska, pow. łęberski 10389; region 10389
 Nowa Wieś Lubińska, pow. polkowicki 7086
 Nowa Wola, pow. białostocki 2263
 Nowa Zelandia 9711
 Nowacka Beata 3197, 5664
 Nowacki Bartosz, tł. 10034
 Nowacki Dariusz 1414
 Nowacki Janusz 5709, 6203
 Nowacki Jerzy 10369
 Nowacki Leszek 7224
 Nowacki Roman 4571
 Nowacki Wojciech 4764
 Nowaczewski Artur, red. 3799
 Nowaczyk Bolesław 7495
 Nowaczyk Marta 3088
 Nowaczyk Roman 7224
 Nowaczyński Adolf 3735, 9023
 Nowaczyński Mariusz, oprac. 4428
 Nowak Adam, oprac. 5879
 Nowak Aleksander Hauke- 3503
 Nowak Alicja 2488, 8436, 8684; wyd. 8176
 Nowak Alicja Zofia 2255
 Nowak Alina 10974
 Nowak Andrzej (ur. 1960) 1593, 2544, 2610, 5065, 5129, 5139, 5464, 6612, 7809, 8422, 9414; przedm. 5139; red. 288, 5139; repl. 9414; współpr. 1786
 Nowak Andrzej (ur. 1973) 1118
 Nowak Anna 4267, 4496; red. 1651
 Nowak Antoni 5208
 Nowak Barbara 8685
 Nowak Beata 1468
 Nowak Beata A., red. 694
 Nowak Bogdan 1721
 Nowak Daniel Krzysztof 8686; oprac. 5470; przedm. 5470
 Nowak Dominika 7222
 Nowak Edmund 1878
 Nowak Elżbieta, red. 6173
 Nowak Ewa 352
 Nowak Henryk 3272
 Nowak Irena 1065
 Nowak Izabela 2567; red. 2567
 Nowak Janusz Sylwester, oprac. 1455
 Nowak Janusz Tadeusz 1451, 1460, 5097, 8552
 Nowak Joanna 5647, 8687
 Nowak Kamil 2286, 7250, 7281
 Nowak Kazimierz 832, 884
 Nowak Krzysztof 4931
 Nowak Leszek 2561
 Nowak Łukasz, tł. 7607; wyd. 7577, 7607
 Nowak Maciej 3751, 3760, 3830
 Nowak Magdalena 2636, 8688
 Nowak Małgorzata 3712, 6845, 7219
 Nowak Marcin 5423, 7758; oprac. 4690
 Nowak Marek 2282, 3543; red. 2282
 Nowak Maria 6655
 Nowak Marian 7019, 10734; red. 3400
 Nowak Marian Franciszek 1722, 1855, 6681; red. 1502
 Nowak Mariusz 5512, 8952, 9415; wyd. 8228
 Nowak Mateusz 2828
 Nowak Michał 6552
 Nowak Monika 3184
 Nowak Piotr 5513, 6916
 Nowak Przemysław, wyd. 7309
 Nowak Romana 1063
 Nowak Romuald 1187, 1723
 Nowak Sebastian 4653, 4654, 4680, 5423
 Nowak Stanisław (ur. 1935) 5514
 Nowak Stanisław (przeor Jasnej Góry) 748
 Nowak Szymon 10074, 10114, 10735
 Nowak Tadeusz 603, 6927, 7205, 7212, 7446
 Nowak Tomasz Andrzej 4049, 7915, 8689, 10075; red. 316; wyd. 7552
 Nowak Tomasz Marian 2357, 2358, 2403, 4405, 4466
 Nowak Weronika 2841
 Nowak Wojciech 1724; przedm. 5936
 Nowak-Jeziorański Jan 894, 5109, 5924, 10244, 10330
 Nowak-Kluczyński Konrad 616
 Nowak-Rogoziński Mikołaj, oprac. 6160; uzup. 10243
 Nowakiewicz Kazimierz Franciszek 6553
 Nowakiewicz Tomasz 7321; red. 7321
 Nowakowska Alicja 4764
 Nowakowska Jadwiga 5928
 Nowakowska Magdalena 2259
 Nowakowska Maria 4255
 Nowakowska Urszula 1962
 Nowakowska-Sito Katarzyna 5071, 9421
 Nowakowska-Siuta Renata 3504
 Nowakowski Andrzej 3408, 3505, 7104, 7149, 10736
 Nowakowski Andrzej B. 6426
 Nowakowski Dominik 6948
 Nowakowski Edward 8839
 Nowakowski Jacek 2990, 10479
 Nowakowski Jerzy Marek, przedm. 9019
 Nowakowski Józef 5883
 Nowakowski Józef, pseud. Łabędź 6554, 6555, 6556, 10975
 Nowakowski Karol 8839
 Nowakowski Marek 3866
 Nowakowski Marek (1935–2014) 3094, 3866, 10739
 Nowakowski Marek (ur. 1961), współpr. 3312
 Nowakowski Mieczysław 10737
 Nowakowski Paweł, współpr. 4779
 Nowakowski Paweł F. 5671
 Nowakowski Piotr, red. 243
 Nowakowski Przemysław 4256
 Nowakowski Rafał 3112, 4764, 10985; przedm. 4764; red. 4764
 Nowakowski Ryszard 1118
 Nowakowski Stanisław 3853
 Nowakowski Tadeusz 3853, 5924
 Nowakowski Wojciech 2304
 Nowaszczuk Jarosław 7916
 Nowaszewska Milena 5884
 Nowe, pow. świecki 5806
 Nowe dane do badań epoki kamienia 101, 2287
 Nowe Dobra, pow. chełmiński 7612
 Nowe funkcje archiwów 928
 Nowe Kramsko, pow. zielonogórski 7660
 Nowe Miasto Lubawskie, woj. warmińsko-mazurskie 1624; gmina 2380
 Nowe Miasto nad Wartą, pow. płoński 5054
 Nowe Opole, pow. siedlecki 5433
 Nowe Rokicie zob. Łódź
 Nowicka Agnieszka 4936
 Nowicka Beata 10331
 Nowicka Dobromiła 2666

- Nowicka Elżbieta 3795, 5606, 8335
 Nowicka Elżbieta (pisarka) 8835
 Nowicka-Ciecierska Magdalena, red. 4489
 Nowicka-Franczak Magdalena 2325
 Nowicka-Jeżowa Alina 3797, 3817, 3839, 8065
 Nowicka-Struska Anna 3839, 7778
 Nowicki Jan 7188
 Nowicki Michał 889, 3494
 Nowicki Mirosław 5955
 Nowicki Ryszard 1042, 3909, 5642; red. 1042
 Nowicki T. 7215
 Nowicki Tadeusz 5528
 Nowicki Tomasz 984, 5435, 5472, 6563
 Nowierski Janusz 1347
 Nowik Andrzej Marek 6979, 7012
 Nowik Bolesław 9642
 Nowik Grzegorz 9416, 9418, 10076
 Nowik Paweł 10895
 Nowikowska Monika 3094
 Nowina-Sokolnicki Juliusz 8773
 Nowinowski Sławomir M., przedm. 3110; red. 3110; współpr. 3110; wyd. 3110
Nowiny 11033
Nowiny Jeleniogórskie 3112
 Nowiński Janusz 7917
 Nowobilski Roman 1141
 Nowocien Jerzy 3651
 Nowoczesność. Bunt i tradycja 4050
 Nowoczeswski Roman, red. 10983
 Nowodworek z pamięci 3506
 Nowogard, pow. goleniowski 5437
 Nowogórski Paweł 5536; red. 5536
 Nowogórski Przemysław 3139, 7918
 Nowogrodzic, pow. bolesławiecki 1771, 5576
 Nowogród Bobrzański, pow. zielonogórski 7476
 Nowogród Wielki, Rosja 8653
 Nowogródek, Białoruś; region 9534
 Nowogródzkie województwo 9193, 9308, 9518
 Nowok Łukasz 10077
 Nowolipki zob. Warszawa
 Noworadomsk zob. Radomsko
 Noworolska Barbara, rec. 3871
 Noworyta-Kuklińska Bożena 5642
 Nowosad Sławomir, red. 3297
 Nowosad Wiesław 2177, 4849, 5411, 5423, 5478; red. 5423
 Nowosady, Białoruś 9764
 Nowosielecka-Derus Ewa 6557
 Nowosielska Elżbieta 1
 Nowosielska-Sobel Joanna 3112, 4764, 5885, 7242, 10985; przedm. 3112, 4764; red. 3112, 4764; wyd. 3043
 Nowosielski Jerzy 6558
 Nowosz Witold 2344, 6559, 6560, 8690
 Nowoszewski Roman, red. 8920
 Nowotka Marek 4850, 6582
 Nowotny Sobiesław 91, 1646, 1647, 1648, 4257; tł. 1646, 1647, 1648
 Nowowiejski Antoni Julian zob. Antoni Julian Nowowiejski, bł.
 Nowowiejski Bogusław 619
 Nowowiejski Feliks 413, 4418, 4509, 7198, 10894
 Nowożycki Bartosz 907, 942
 Nowrotek Maria 5699, 6773, 8691
 Nowrotek Zdzisław 7023
 Nowy Dwór, Białoruś 6059
 Nowy Dwór Gdański, woj. pomorskie 10955
 Nowy Dwór Mazowiecki, woj. mazowieckie 1567, 5447, 10861
Nowy Dziennik 9327
 Nowy Jork, Stany Zjednoczone Ameryki 395, 908, 3184, 3202, 3206, 4637, 5272, 8723
 Nowy Korczyn, pow. buski 1864, 7087
 Nowy Sącz, woj. małopolskie 87, 253, 1091, 1173, 1302, 1993, 3629, 4042, 4469, 4886, 4917, 5097, 5801, 6452, 6453, 7088, 8190, 8438, 8647, 9109, 10963, 11087; Biegonice 8009; powiat 10255; Sądecczyzna 24, 605, 606, 1789, 4317, 6414, 7364, 7530, 8739, 9320
 Nowy Targ zob. Wrocław
 Nowy Targ, woj. małopolskie 113, 1491, 3073, 3396, 4273, 4874, 4950, 5717, 9191; Niwa 8092; powiat 9941
 Nowy Tomyśl, woj. wielkopolskie 5835; powiat 4152, 4586
 Nowy Wiśnicz, pow. bocheński 311, 1069, 2081, 3356, 3996, 4234, 4672, 4817, 8561, 8995, 9784, 9849
 Nowy Żmigród, pow. jasielski 8175; region 5626
 Nozdrzec, pow. brzozowski; gmina 8404
 Nożyńska-Demianiuk Agnieszka 1856
NSZZ „Solidarność” Informuje 10501
 Ntinou Maria 2282
 Nubia 2470, 2669
 Numismatica Centroeuropaea 470
 Nur, pow. ostrowski, woj. mazowieckie; powiat 2068
 Nurek Mieczysław, przedm. 1161; red. 10698
 Nurzyńska-Kozak Agnieszka 3798
 Nurzyński Leszek, współpr. 4836
 Nussbaum Klemens 10078, 10697
 Nuskiewicz Tomasz 5185
 Nycz Edward 3507, 4853; red. 4853
 Nycz Marek 1857, 4851, 8692
 Nycz Ryszard 3786, 3818
 Nyczaj Stanisław 10332
 Nyzisli Miklós 9808
 Nyk Piotr 2768
 Nyka Józef 7919, 10079
 Nyklewicz Roman 6220; oprac. 6220
 Nysa, woj. opolskie 907, 1986, 4110, 4268, 5576, 10723, 10742, 10958; księstwo 7429; region 2221
 Nysa Kłodzka, lewy dopływ Odry; dorzecze 4936
 Nysa Łużycka, lewy dopływ Odry 1139, 7272
 O aktualności „Programu Radomskiego” PPS? 5130
 O bibliotece i nie tylko 9417
 O Cielmicach raz jeszcze 7193
 O Gdańsku literackim 3799
 O granice, niepodległość i cywilizację 9418
 O literaturze i kulturze 3800
 O marce 2545
 O niepodległości ekumenicznie 9419
 O niewoli w 70 lat po wojnie 10080
 O Ormiance, która nie chciała być żoną dla męża 7595
 O Panie, to Ty na mnie spojrzales 5515
 O spuściźnie literackiej Stanisława Kostki Potockiego 3801
 O szlachetną wartość dzieła 1603
 O uczniach-żołnierzach 3508
 O wojsku z Doliny Kobyłańskiej 5278
 O wolności i sprawiedliwość 2546
 Obajtek Gabriela 11116
 Obała Ewa 435, 579, 591, 5516
 Obara-Pawłowska Anna 744; rec. 7035
 Obarzanowski Michał 1973
 Obce, nasze, inne 3087, 3088
 Obchody 1 Maja w województwie kieleckim 9024
 Obcy w domu 1573
 Oberlogau zob. Głogówek
 Oberländer Otto 922
 Oberlangen, Niemcy; stalag 5809
 Obertyn, Ukraina 1839, 7089
 Obertyn. Opowieści o życiu miasteczka 7089
 Obertyńska Beata (Marta Rudzka) 9809
 Obetkon Rafał 3073
 Obirek Stanisław 3103
 Oblaci 5445, 5619
 Oblęgorek, pow. kielecki 1266, 10631
 Oblicza getta 9810
 Oblicza kultury w II Rzeczypospolitej 920
 Oblicza medievalizmu 3802
 Oblicza Niepodległej 9421
 Obłocki Krzysztof, oprac. 6893

- Obłoz Piotr 7110
 Obodyski Marcin 3408, 5441, 7149, 9447
 Oborniki, woj. wielkopolskie 1778
 Oborny Aneta I., przedm. 1537; red. 1537
 Oborski Walenty Antoni 6561
 Obóz dwóch totalitaryzmów Jaworzno 5131
 Obóz jeniecki w Pile 8210
 Obóz przejściowy w Prabutach 10081
 Obra, lewy dopływ Warty 7324
 Obracht-Prondzyński Cezary 3785, 5145, 5685, 5689, 6941; przedm. 5145; red. 5145
 Obraz pamięci 1725
 Obraz parafii pw. Przenajświętszej Trójcy w Czarnym Dunajcu 7596
 Obrazki z nut 1604
 Obrazowa historia wojny europejskiej 8211
 Obrazy i słowa 3509
 Obrazy mocne – obrazy słabe 4051
 Obrączka Piotr 5886
 Obremski Krzysztof 2530, 7920; przedm. 2530; rec. 5682, 7803; red. 2530
 Obrębalski Marek 10738
 Obrębska Karolina 1920
 Obrębska Maria, red. 5988
 Obrębska Marta 11117, 11118
 Obrębska-Jabłońska Antonina 3053
 Obrębski Andrzej, red. 135
 Obroszyn, Ukraina 8221
 Obruśnik Andrzej Efreim 4052, 5613
 Obyte, pow. pułtusk; gmina 7090
 Obrzeża społeczne Warszawy 10739
 Obrzycko, pow. szamotulski 2140
 Obserwanci 7383
Obserwator Wielkopolski 10501
 Obszar Centralny Zrzeszenia WiN 10740
 Obtułowicz Barbara 2349
 Obtułowicz Łukasz 2290
 Obuchowska Irena 3618, 3621
 Ocalić od zapomnienia 9811, 10333
 Ocalić od zapomnienia. Historia harcerstwa w Rydułtowach 3510
 Ocalmy od zapomnienia 10082
 Oceletkiewicz Marian 9139
 Ochał Artur 5257, 5298, 5316, 9422, 9423; przedm. 5316; red. 5316
 Ochałek Agnieszka 1141
 Ochendowska-Grzelak Barbara 2578
 Ochenduszko Tadeusz 1524
 Ochęduszek Rafał 451
 Ochman Marcin 5235
 Ochman Marta 3140
 Ochmański Mikołaj, red. 3908
 Ochmański Stanisław 4408
 Ochociński Piotr 5279, 9424, 9425
 Ochocki Jan Dunklan 8058
 Ochojec zob. Rybnik
 Ochrowicz-Monatowa Maria 3692
 Ochota zob. Warszawa
 Ochotnicza Straż Pożarna w gminie Dygowo 4852
 Ochotnicze Hufce Pracy w województwie opolskim 4853
 Ochrona dziedzictwa kulturowego 5662
 Ochwat Magdalena 3803
 Ociąż, pow. ostrowski, woj. wielkopolskie 41
 Ociesęki, pow. kielecki 7091; region 7091
 Ociesęki i okolice 7091
 Ocieski Jan 7769
 O'Connor Flannery 3761
 Ocytko Małgorzata 337; oprac. 337
 Oczko Anna 2336
 Oczko Patryk 10741
 Oczko Piotr 2349, 3698, 3797, 3829, 4655, 4656, 8069
 Oczko Stanisław 10741
 Oczkowska Agnieszka 1360
 Oczkowska Hanna 1359
 Oczkowska Katarzyna, red. 3667
 Od armarium do kolekcji cyfrowej 1042
 Od benedyktynów i premonstratensów do salezjanów 5517
 Od epoki kamienia do współczesności 2288, 2289
 Od inteligencji do postinteligencji 2325
 Od izby muzealnej do zamkowych komnat 1276
 Od kolekcjonerstwa do muzealnictwa 1461
 Od miłosierdzia do Miłosierdzia 5518
 Od Narodzenia do Zmartwychwstania 1478
 Od Pedagogium Książęcego do Gimnazjum Mariackiego 3511
 Od rzeźnika do cukiernika 1489
 Od Vixdum Poloniae unitas do Totus tuus Poloniae populus 5519
 Odbudowa Wojska Polskiego 1574
 Odejsk, Białoruś 5792
 Odesa, Ukraina 4884, 6691, 8018, 8140, 9809
 Odkrycia i badania archeologiczne 1297
 Odkrywamy polskość Malborka 7059
 Odnaleziony oryginał najstarszego przywileju papieskiego 7309
 Odnosn Barbara 94
 Odnowienie doktoratu Profesora Antoniego Gąsiorowskiego 617
 Odoj Wojciech 4053
 Odojewski Włodzimierz 3814
 Odolanów, woj. wielkopolskie; powiat 6018
 Odorkiewicz Cyprian 8122
 Odorowski Waldemar 6673
 (Od)pamiętywanie. Gry z przeszłością 3803
 Odpis memoriału złożonego Premierowi Rządu RP 10334
 Odra 32, 1139, 1499, 2282, 3017, 4854, 4872, 5273, 6472, 6906, 6957, 7188, 7432
 Odra – rzeka wspomnień i wyzwań 4854
Odrodzenie i Reformacja w Polsce 201
 Odrodzenie polskiej służby zagranicznej 5132
 Odrodzona i niepodległa 5133
 Odry, pow. chojnicki 7256
 Odrzuceni przez społeczeństwo 2290
 Odrzywolska Stanisława 1238
 Odrzywolska-Kidawa Anna 748
 Odrzywółkowie, rodzina 5843
 Odrzywoł, pow. przysuski 7092
 Odniec Antoni Edward 3824
 Odziemczyk Jacek 5143
 Odziemkowski Janusz 1465, 1593, 3921, 5065, 6612, 9418; przedm. 1708; rec. 9657
 Odzyskana stołeczność 1575
 Odzyskany blask 4054
 Ottingen Urszula 8693
Officina Historiae 202
 Oficjalna Elżbieta 1497; red. 199
Oficyna Poetów 10587
 Ogasawara (dawniej Bonin), archipelag oddzielający Morze Filipińskie od Pacyfiku 7789
 Ogata Yoshihide 3277
 Ogieniewska-Małecka Magdalena 2318
 Ogiewa-Sejnota Monika 1298, 4258
 Ogińscy, ród 748
 Ogiński Janusz 7082
 Ogłaza Maria 6562
 Ogniskowcy „Dziadka” Lisickiego 3512
 Ognia zakładowe i sekcje branżowe NSZZ „Solidarność” 10742
 Ogonowska Agnieszka 6544; red. 3808
 Ogonowska Anna, wyd. 9812
 Ogonowska Janina 9812
 Ogonowska Małgorzata 1213, 3909, 8664
 Ogólnopolska Konferencja Naukowa Podkarpackie literackie na przestrzeni wieków 556
 Ogórek Bartosz 3234, 8694, 8695, 8833
 Ogródzieniec, pow. zawierciański 895, 2282
 Ohanyan Tigran, red. 11134
 Ohio 2767
 Ojcewicz Grzegorz 7666
 Ojciec Hieronim Ryba OFMCap 5520
 Ojciec Mirosław Pacuszkiewicz SJ 6576
 Ojcowie i synowie 2742
 Ojcowie Niepodległości 5887

- Ojców, pow. krakowski 7499; region 5323
Ojczyzna 806
 Ojczyźnie naszej, Polsce, bądźmy wierni 8212
 Okinawa, wyspa japońska 2534
 Okinsevič Lev 2967
 Okniński Piotr 7422, 7447, 7448, 7468; rec. 739; współpr. 7468
 Okniński Witold 4998, 5828, 6751, 10743
 Okolski Szymon 2086, 2087, 7778
 Okołowski Paweł 3250
 Okoniewski Stanisław Wojciech 9782
 Okoniewski Stefan 4512
 Okoniowa Joanna 3683
 Okoń Danuta 2667
 Okoń Emanuel 4201
 Okoń Jacek 9426, 10561
 Okoń Jan 7921, 8065; red. 8052
 Okoń Longin Jan 618
 Okoń Marek, red. 4592
 Okoń Waldemar 4102
 Okoń Zbigniew Waldemar 618
 Okońska Barbara 7016
 Okońska Maria 3409, 3813
 Okoński Michał 5192
 Okólska Halina 10335
 Okólski Marek 2460
 Okradzionów zob. Dąbrowa Górnicza
 Ukraina Królestwa Polskiego 7597
 Krajnicki memoriał 5280
 Okrajnik, pow. żywiecki 5280; gmina 5280
 Okragły Jerzy 5840
 Okręg Warszawa-Miasto ZWZ 9813
 Okręglika Izabela 1360
 Okrusyna casu jak okrusyna chleba 5521
 Oksa, pow. jędrzejowski; gmina 7093
 Oksford, Wielka Brytania 3199
 Oksiak-Podboraczyńska Anna 3247
 Oksywie zob. Gdynia
 Oksza-Orzechowski Tadeusz zob. Orzechowski Tadeusz Oksza-
 Okszów, pow. chełmski 3331
 Okulewicz Piotr 7203, 10501
 Okulicz-Kozaryn Małgorzata 3791
 Okulicz-Kozaryn Radosław 3791, 5606
 Okuniewska-Nowaczyk Iwona 7360
 Okupacja niemiecka w dystrykcie radomskim 9814
 Okupiński Marek 4855
 Okupowany Toruń w obiektywie Kurta Grimma 1726
 Olaczek Romuald 6837; oprac. 6837; przedm. 6837; red. 6837
 Olaf II Haraldsson, król Norwegii i św. 7443
 Olaszek Jan 2978, 5064, 6799, 10742, 10744, 10745, 10746; przedm. 10227; wyd. 10227
 Olaszek-Kotyńek Krystyna 3212
 Olbert Patryk 2404
 Olbromscy, rodzina 5895
 Olbromski Roman 5895
 Olbrychowski Jarosław, red. 1754
 Olbryś Magdalena, tł. 11082
 Olbryś Witold 4856
 Olchowiec, pow. chełmski 4815
 Olchowska-Schmidt Irena 1143
 Olczak Anna, oprac. 5709
 Olczak Hanna 2263
 Olczak Jacek 1858
 Olczak Mariusz 6578, 6579; oprac. 9813; przedm. 908, 9813; red. 908
 Olczak Stanisław Kazimierz 6563
 Olczak-Kardas Monika 9427, 9428, 9429
 Olczak-Ronikier Joanna 5888
 Olczyk Arkadiusz 5134
 Olczyk Jacek 3804, 8696
 Oldenburg Henry 7727
 Olearczyk Teresa 3513
 Olech Adam 748
 Olech Agnieszka 1992
 Olech Barbara 3805
 Olech Marian 2536
 Olechno Artur, red. 5034
 Olechnowicz Emilia 8056
 Olechnowicz Marian 5917
 Olechnowski Marcin 4380
 Olechowska Elżbieta, przedm. 5704; red. 5704
 Olechowska Paulina 3963
 Olechowski Andrzej 7081
 Olechowski Piotr 9430
 Olej Wojciech 6564
 Olejarczyk Eugeniusz 4467
 Olejarczyk Michał 6647
 Olejarz Agnieszka 5528
 Olejarz Barbara 8697
 Olejko Andrzej 5207, 10083
 Olejniczak Andrzej 10747
 Olejniczak Daria 2267
 Olejniczak Józef 3821, 8698; red. 318, 3821
 Olejniczak Julia 886, 892
 Olejniczak Wojciech, oprac. 5931
 Olejniczak-Zaworonko Hanna, red. 1650
 Olejnik Izabela 14
 Olejnik Karol 9451; red. 290
 Olejnik Leszek 5857, 6086, 10748
 Olejnik Mateusz 10084
 Olejnik Tomasz 3094
 Oleksiak Klaudia 5235
 Oleksy Olena 10999
 Oleksy Jan 4680
 Oleksy Kacper 9471
 Olender Elżbieta 978, 7020; wyd. 3052
 Olender Mieczysław 494
 Oleniacz Grzegorz 10116
 Oleńczak Piotr 6215
 Oleńska Anna 4022
 Oleńska Nina 3184
 Olère David 1503
 Olesiak Izabela 2061
 Olesko, Ukraina 2543, 3073
 Olesno, pow. dąbrowski; gmina 7094
 Olesno, woj. opolskie 4197; powiat 3084
 Oleszczuk Krzysztof 4761
 Oleszczyk Krzysztof 5663
 Oleszczyński Antoni 2162
 Oleszek Anna 8699
 Oleszek Gabriel, red. 10295
 Oleszek Katarzyna 3105
 Oleszkiewicz Małgorzata 2382
 Oleszkowicz Ryszard 5257, 5258, 5298, 9646, 9647
 Oleszyce, pow. lubaczowski 4808
 Oleś Wioletta 7105; red. 205
 Oleśkiewicz Anastazja, tł. 1067
 Oleśnica, woj. dolnośląskie 191, 1657, 2264, 4057, 4272, 5840, 7337, 9772; gmina 5040; księstwo 7337
 Oleśnicy, ród 5619
 Oleśnicki Zbigniew (1389–1455) 5592, 7383
 Oleśno zob. Olesno
 Olędzki Jan R. 352
 Olędzki Marek 2668
 Oljnik Oleg 9606
 Oliński Piotr 2177; red. 309, 2177
 Oliwa zob. Gdańsk
 Oliwa Grzegorz 11119
 Oliwa-Zuk Dominika 2760
 Olizar Jan 6092
 Olizarski Aaron Aleksander 5034
 Olko Paweł 9674
 Olkowska Agata 1
 Olkusz, woj. małopolskie 168, 1092, 3533, 3599, 4076, 4598, 4941, 5029, 5168, 8027, 8145, 8166, 8426, 8523, 8524, 8525, 8840, 8841, 8842, 9481, 9503, 9504, 9505, 9848, 10171, 10253, 10610, 10616; powiat 1795, 2239, 8886; region 2273, 4347, 5989, 6269, 8166
 Olkusz Piotr 4373, 8056; przedm. 4409; red. 4409
 Olkuśnik Marek 894, 8700
 Olkuśnik-Tabisz Anna 2129
 Olma Marceli 3712
 Olmeti Giuseppe 1395
 Olmonty, pow. białostocki 2347, 3098, 7646
 Olšaková Doubravka 3259
 Olšanskij Prohor Nikolaevič 3110
 Olson Lynne 10085
 Olsson Jack 4927
 Olstowski Przemysław 3382, 4418, 5108, 5145, 7119, 8674, 8701, 10336; przedm. 7119; red. 7119
 Olszacki Tomasz 4259
 Olszak Barbara 1962

- Olszański Grzegorz, red. 3875
 Olszański Jan 5559, 5894
 Olszański Tadeusz, tl. 9808
 Olszański Tadeusz Andrzej 3146
 Olszar Henryk 6984, 9295; współpr. 9295
 Olszek Lucyna, red. 3661
 Olszewicz Waclaw 6565
 Olszewska Bogumiła 820, 867
 Olszewska Bożena 3803
 Olszewska Maria Jolanta 3735, 3791, 3806; red. 3735
 Olszewska Natalia, rec. 9919
 Olszewski Edward 3200
 Olszewski Henryk 3964, 6800, rec. 9671
 Olszewski Marian 9431
 Olszewski Paweł 745, 2979
 Olszewski Piotr 7218
 Olszewski Tomasz, red. 5800
 Olszewski Wojciech 9432
 Olszewski Zdzisław 3824
 Olszowska Karolina 6566
 Olszowska Maria I. 6396
 Olszowski Aleksander T., red. 3600
 Olszówka Jerzy 10976
 Olszta-Bloch Magdalena 7253
 Olsztyn 985, 1267, 3058, 3275, 3520, 3521, 3853, 3890, 5042, 5127, 5257, 5298, 5924, 7198, 9483, 9793, 10365, 10465, 10548, 11182; powiat 7095; region 10549
 Olsztyn w dokumentach 3058
 Olsztyńska Renata, red. 3318
 Olsztyńskie województwo 3275, 10465, 10539
 Olszyna-Wilczyński Józef Konstanty 6567
 Olszynka Grochowska zob. Warszawa
 Olubiński Andrzej 3521
 Olza, prawy dopływ Odry 9583
 Olzacki Sławomir 6583
 Oława, woj. dolnośląskie 5889, 7096; region 7096
 Oławianie w polskim czynnie niepodległościowym 5889
 Ołbin zob. Wrocław
 Ołdakowska-Kufłowa Mirosława 3876
 Ołdakowski Józef 5711
 Ołenicz-Bernacka Ewa 11120
 Ołobok, pow. świebodziński 5273
 Ołomuniecka diecezja 2710
 Ołtarze ambonowe 4260
 Oman Charles 7449
 Omelan Lilia 3761
 Omerović Enes S. 2989
 Omieciuch Joanna 5143
 Omieczynski Witold 9433
 Omilanowska Małgorzata 4261, 4282
 Omsk, Rosja 8662
 On jakby zniknął 6173
 Onderka Anton 5593
 Onderka Katarzyna 10749
 Onderková Brožovská Jana 1042
 Oniasz, postać biblijna 2702
 Oniszcuk Jerzy 5036
 Oniszcuk-Awiżeń Krystyna 746; red. 5984
 Onkow (Onkowicz) Bogdan 8006
 Onomastyka, neohumanistyka, nauki społeczne 3700
 Onyszko Grzegorz 8702
 Oost Karol van 6568
 Opacki Zbigniew 3086, 8703; przedm. 3086; red. 3086
 Opalenica, pow. nowotomyski 6203
 Opalin, pow. chełmiński 1028
 Opaliński Dariusz, przedm. 8161; rec. 8831; red. 8517; wyd. 8161
 Opaliński Edward 3103, 7886, 7922, 7923; rec. 7545, 7776, 8036; repl. 8036
 Opaliński Ireneusz 3310; red. 3310
 Opaliński Łukasz 7778
 Opaliński Mateusz 10750
 Opaliński Tomasz 5472
 Opałka Piotr 4268
 Opatowicz Ewelina 63
 Opatów, woj. świętokrzyskie 3172, 3901, 7321
 Opatówek, pow. kaliski; gmina 5866
 Opatówka, lewy dopływ Wisły 2268
 Opawa, Czechy 1042, 9983
 Opera Krakowska 2008–2018. 1727
 „Operacja polska” NKWD 826
 Opechowska Magdalena 6248
 Opechowski Mirosław 1298
 Opechowski Teodor 8770
 Opińska Maria 5809
 Opiński Henryk 9073
 Opilska Halina 6523
 Opinogóra Górna, pow. ciechanowski 8452
 Opiola Wojciech 1878
 Opis powiatu mieleckiego 8213
 Opis powiatu ropczyckiego z 1873 r. 8214
 Opis probostwa w Małogoszczu 8215
 Opis świątyni parafialnej w Rembieszycach 7598
 Opisy granicy państwa zakonu krzyżackiego w Prusach 7310
 Opitołoki, Litwa 5443
 Opitz Eckardt 7924
 Oplakanska Renata 9434
 Opłocka Anna 4405
 Opoczno, woj. łódzkie 1729, 3678, 8732; gmina 1774; powiat 4800; region 1728, 1788
 Opoczyńska wieś w fotografii 1728
 Opoczyńskie dziedzictwo ceramiczne 1729
 Opoka Jolanta, przedm. 4333; red. 4333
 Opole 199, 203, 340, 352, 1208, 1257, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1866, 1878, 1985, 2441, 2442, 3305, 3515, 3783, 4015, 4016, 4100, 4293, 4432, 4577, 4853, 4854, 4931, 5366, 5890, 6090, 7080, 7097, 7220, 7420, 8754, 8945, 10267, 10332, 10502, 10543, 10764, 10973; Czarnowąsy 4100; księstwo 2015, 4100, 7420, 7461, 7491; Ostrówek 7454; region 1273, 2429, 2454, 2460, 4610, 10816
 Opolska diecezja 2599
 Opolski męczennik ks. Georg Hertel 2599
Opolski Rocznik Muzealny 203
 Opolskie województwo 1878, 3166, 4260, 4840, 4853, 4854, 10428, 10561, 10906, 11072, 11094
 Opowieść o niewinności 5688
 Oppert Eduards 5293
 Opracowania i relacje do dziejów 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich 9025
 Oprawy książkowe XIV–XVIII w. 1546
 Opulski Rafał 10697
 Opus opificem probat 1161
 Oracki Tadeusz 5891, 5892
 Oracz Paweł, przedm. 6850
 Oranienburg, Niemcy; obóz Sachsenhausen 1163, 9761
 Orawa 2416, 2424, 3683, 3708, 3857, 5690, 6770; Górna 7098
 Orawiec Tadeusz, red. 7189
 Orbis Wratislaviae 3059
 Orbitowski Łukasz 3813
 Orchard Lake, Stany Zjednoczone Ameryki 9847
 Orchówek, pow. włodawski 7099
 Orchów Marek 1916; rec. 5687
 Orczykowski Dominik Marian 3514
 Ordak Michał 7182
 Ordentlichen Bericht der Polnischen Niederlage 7599
 Order św. Stanisława w Rzeczypospolitej 2118
 Ordon Longina 423, 747
 Ordon Wiesław 4262
 Ordyłowski Marek 4764
 Orenbach Izrael Aljuhe 9815
 Orenburg, Rosja 8603, 8675
 Organ Michał 3141
 Organa Justyna 4228
 Organista Natalia, red. 4603
 Organiściak Jerzy 4512
 Organiściak Wojciech 6569
 Organiściak-Krzykowska Anna 4906
 Organizacja i ewidencja personalna 1. Pułku Strzelców Bytomskich 9026

- Organizacja władz miejskich na obszarze Pierwszej Rzeczypospolitej 5015
- Organy Wrocławia 4468
- Oriens* 9309
- Origines, fontes et narrationes 748
- Orla, pow. bielski, woj. podlaskie 4040, 4790
- Orlevič Irina Vasilivna 2786
- Orlewicz-Musiak Małgorzata 3616, 8704
- Orlicz-Dreszer Gustaw 8122, 8122
- Orlik-Lukoski Kazimierz 6570
- Orlikowska Władysława Janina 9816
- Orlikowski Włodzimierz 4683
- Orlińska-Mianowska Ewa 4064
- Orliński Andrzej 7173; przedm. 8154; red. 3509; wyd. 8154
- Orliński Grzegorz 7173
- Orliński Wawrzyniec 525, 1250, 1992; przedm. 7081; red. 7081
- Orlof Ewa 10086
- Orlof Zofia 10086
- Orłoś Kazimierz 10465
- Orłowicz Mieczysław 3876, 4554, 4601, 5799
- Orłowska Anna Paulina, rec. 3895
- Orłowska Beata Anna 10617, 10641; przedm. 10617; red. 10617
- Orłowska Jadwiga 9027
- Orłowska Monika 3448
- Orłowska Renata, red. 3295
- Orłowska-Rybicka Grażyna 4555
- Orłowski Bolesław 3091, 5923, 5924
- Orłowski Edward 5844
- Orłowski Jakub 2518
- Orłowski Leszek 7028, 10087; uzup. 10087
- Orłowski Marian Alfred 5522
- Orłowski Mariusz 11121
- Orłowski Paweł, rec. 5701
- Orłowski Stanisław Maria 7229
- Orłowski Tomasz, przedm. 8010
- Orłowski Walerian Hildegard 6571
- Orłowski Witold M. 749, 3091
- Orłowski Zdzisław 6572
- Orłówka zob. Kamionka Mała
- Orman Eliza, wyd. 7550
- Orman Elżbieta 3189; przedm. 9692; wyd. 9692
- Ormianie 474, 1462, 3148, 3159, 3876, 5035, 6771, 7422, 7595, 7801, 7970, 8018
- Ormianie Semper Fidelis 1462
- Ormianie w świetle zapowiedzi przedmażeńskich rodzimej parafii w Kutach 3142
- Ornat Andrzej, red. 3613
- Orneta, pow. lidzbarski 2570
- Oronowicz-Kida Ewa 2233, 3706
- Orsza, Białoruś 7808
- Orszymowo, pow. plocki; parafia 6869
- Orwat Ewelina 2258
- Orwell George 2325, 10408
- Orysiak Justyna, oprac. 934; wyd. 10965
- Orzechowska Elżbieta 5613, 8705
- Orzechowska-Kowalska Kazimiera 7925
- Orzechowski Emil 8706
- Orzechowski Marek 6940
- Orzechowski Piotr 10894
- Orzechowski Stanisław 7723
- Orzechowski Sylwester 5675
- Orzechowski Tadeusz Oksza- 5923
- Orzegów zob. Ruda Śląska
- Orzeł* 8711
- Orzeł Joanna 7884, 7885, 7926, 7927, 8013
- Orzeł Józef 8853
- Orzeł Małgorzata 1605
- Orzeł Marian 8853
- Orzeł Stanisław 8853
- Orzeł Wojciech 8853
- Orzełek Ariel 3093, 3104, 5135, 10751, 10752; rec. 6717
- Orzeszkowa Eliza 1623, 2535, 3713, 3745, 3786, 3863, 5635, 6059, 8216, 8618, 8742
- Orzeszków, pow. poddębicki 9131
- Orzys, pow. piski; region 2279
- Osaczenie. Polski Wołyń w ogniu nienawiści 9817
- Osadcy Włodzimierz 3297, 5059
- Osaul'čuk Oleg Mikołajowič 7285; przedm. 7285
- Osełków, pow. skarżyski 2282
- Oseka Piotr 1573, 10458, 10698
- Osekowski Czesław 3112, 5689, 7203; red. 9893
- Osica Janusz 9435
- Osiecimski Stanisław Piotr 8952
- Osieck, pow. otwocki 2305
- Osiecka Agnieszka 895, 10894, 10337
- Osiecka Małgorzata 907, 1032, 6979; oprac. 8758
- Osiecka-Samsonowicz Hanna 7930; red. 5963
- Osiecki Jerzy 5136
- Osieczna, pow. leszczyński 4867, 5397, 8425
- Osiej Dariusz 5281
- Osień, pow. brodnicki 5311
- Osień, pow. lubiński 7100
- Osień, pow. oświęcimski 4905
- Osień Grodowski, pow. brzeski, woj. opolskie 6955
- Osiem wieków Dankowa nad Liswartą 6927
- Osiewicz Marek 2004
- Osiński Dawid Maria 3791, 8664, 8707
- Osiński Jakub 10753; red. 3867
- Osiński Krzysztof 6908
- Osiński Piotr 2655
- Osiński Tadeusz (1858–1942) 5964
- Osiński Tadeusz (ur. 1959) 1730
- Osiński Zbigniew (1939–2018) 6573
- Osiński Zbigniew (ur. 1960) 3909
- Osip-Pokrywka Magda 3089
- Osip-Pokrywka Mirek 3089
- Osipowicz Grzegorz 2282
- Osjaków, pow. wieluński; region 4848
- Oslo 10784
- Osława, lewy dopływ Sanu; dorzecze 7101
- Osławica, pow. sanocki 7101
- Osłowska Iwona 6644
- Osmańczyk Edmund 1494, 1878
- Osmańskie Imperium 2555, 5856
- Osmenda Stanisław 6216
- Osojca-Kozłowska Sylwia 7450
- Osova zob. Gdańsk
- Osowska Anna 2204; red. 3717
- Osowski Błażej, red. 80, 81
- Osowski Radosław 1621
- Ossadnik Hubert, przedm. 8397; red. 8397
- Ossendowski Antoni Ferdynand 9166
- Ossolińska Katarzyna 1065
- Ossoliński Józef Maksymilian 754, 7721, 7930
- Ossowska Danuta 6319
- Ossowska Maria 3281
- Ossowska Stanisława 10977
- Ossowski Andrzej 3098, 5277, 7432
- Ossowski Artur 10050, 10776
- Ossowski Gotfryd 5928
- Ossowski Karol 3068, 7504
- Ossowski Piotr 6769
- Ossowski Stanisław 3281
- Ossowski Waldemar, przedm. 1415, 4171, 6942; red. 4629
- Ostafin Anna 7002
- Ostanek Adam Adrian 1035, 9286, 9436, 9606; przedm. 9044, 9286; red. 9044, 9286, 9546, 9606, 9607; wyd. 9072
- Ostapczuk Jerzy 7928
- Ostapiak-Jagodzińska Judyta 2267, 7282
- Ostas Leszek 5373
- Ostasz Adam 1403, 2257
- Ostasz Grzegorz 5207, 7210, 10088, 10089
- Ostaszewscy, rodzina 8217
- Ostaszewska Aniela 8217
- Ostaszewski Jacek 4390
- Ostaszewski Marek 509; współpr. 337
- Ostaszów, Rosja 10080
- Ostatni komendanci, ostatni żołnierze 5893
- Ostatnie wielkie widowisko barokowej Europy 7600
- Osterloff Barbara 4396, 4412; przedm. 4396; red. 4396
- Osterwa Juliusz 9608
- Ostik Halina 10062
- Ostoja-Chrostowski Stanisław, il. 8593

- Ostoja-Solecka Ewa 9818
 Ostrowska Dalia 7255
 Ostrowska Zofia 5780, 6574
 Ostrowska Anna 7696
 Ostrołęka, woj. mazowieckie 1177, 3103, 3491, 4837, 5229, 6583, 7055, 8821; powiat 7102
 Ostromięcka Elżbieta 1118
 Ostroń-Gorzeński Zbigniew 6018
 Ostrowskij Leonid Kazimirovič 8708, 8709
 Ostrowiec Świętokrzyski, woj. świętokrzyskie 9376, 10742, 10986
 Ostrowite, pow. tczewski 2257
 Ostrowscy, rodzina 7182, 8519
 Ostrowska Anna 1797
 Ostrowska Barbara, tl. 10481
 Ostrowska Bożena 4834
 Ostrowska Ewa W. 5386
 Ostrowska Irena 5894
 Ostrowska Joanna 806, 10090
 Ostrowska Magdalena 3909
 Ostrowska Małgorzata 4228
 Ostrowska Maria, oprac. 7148
 Ostrowska Urszula 3652
 Ostrowska-Bies Marta 4263
 Ostrowski Grzegorz 1859
 Ostrowski Jan K. 1468
 Ostrowski Jerzy 352
 Ostrowski Maciej 5518
 Ostrowski Ryszard 9028
 Ostrowski Stanisław 5109, 5924
 Ostrowski Władysław 5282
 Ostrowski Wojciech 2073, 8376
 Ostróda, woj. warmińsko-mazurskie 204, 1274, 2169, 4688, 5229, 5632, 7103, 8294; powiat 10916; region 96
 Ostródzki Przewłok Historyczny 204
 Ostróg, Ukraina 3839, 7894
 Ostrów, pow. przemyski 7277
 Ostrów Lednicki, wyspa na jez. Lednica, woj. wielkopolskie 1532, 2303, 5221
 Ostrów Lednicki – kulturowe dziedzictwo Europy 1532
 Ostrów Mazowiecka, woj. mazowieckie 1093
 Ostrów Tumski zob. Poznań
 Ostrów Tumski zob. Wrocław
 Ostrów Wielkopolski, woj. wielkopolskie 1806, 3825, 6018, 6146, 6220, 6377, 6592, 7645; gmina 41; powiat 1855, 6018; region 1502
 Ostrówek zob. Opole
 Ostrzeszów, woj. wielkopolskie 3042, 6018, 8143; powiat 6018; region 2058
 Osuch Bolesław 6054
 Osuch Sława Olga 6054
 Osuchowski Paweł 4462
 Oświęcimensis 205
 Oswald, św. 7006
 Osypińska Marta 2669, 7499
 Oszczanowski Piotr, przedm. 1597
 Oszczyda Aleksandra 7929
 Ościelny Zygmunt 10958
 Ościłowski Jarosław 6979, 7321
 Ośko Piotr 10754
 Ośmak Dominika 5876
 Oświata i nauka na Kresach Wschodnich 3515
 Oświata i Wychowanie 9218
 Oświata na Śląsku Opolskim 35
 Oświecenie nieoświecone 7930
 Oświęcim, woj. małopolskie 205, 3566, 4905, 7105, 7106, 7471; księstwo 7104, 7105, 7107; obóz Auschwitz-Birkenau 126, 812, 894, 1158, 1503, 1889, 1891, 1926, 4399, 5272, 5807, 7002, 9705, 9709, 9719, 9721, 9722, 9726, 9740, 9763, 9780, 9781, 9803, 9808, 9827, 9829, 9830, 9832, 9833, 9855, 9863, 9894, 9900, 9901, 9934, 9946, 9954, 9962, 9977, 9988, 10016, 10022, 10056, 10057, 10110, 10119, 10122, 10149, 10152, 10166, 10167, 10169, 10196, 10224, 10374, 10556, 10652; powiat 4905; region 4905, 7104, 7105, 9934
 Oświęcim miasto pogranicza 7105, 7106
 Otfinowska Barbara 1118
 Otmęt zob. Krapkowice
 Otocki Tomasz, red. 5695
 Otrębski Jan Szczepan 3272
 Otta Damian 4857
 Ottawa 10784
 Otte Marcel 2282
 Otto Leopold 5483
 Otto Wojciech 10782; red. 10782
 Otto-Michalska Maria 1042, 3922, 5642
 Otton I Wielki, cesarz 2609, 2706
 Otton z Bambergu, św. 2710
 Otta Petre 8731
 Otwinowski Konrad 1817
 Otwinowski Stefan 2570
 Otwock, woj. mazowieckie 5198, 9905, 11040
 Otyń, pow. nowosolski 10643
 Owczarek Hubert 4152
 Owczarek Krzysztof 6939; przedm. 6939
 Owczarski Marek 5895
 Owczarzy Władysław 1408
 Owen Ruth Bryan 2980
 Owidiusz (właśc. Publius Ovidius Naso) 3846
 Owoc-Kochańska Katarzyna 4568
 Owsiak Tomasz 5127
 Owsiak Zygmunt 4764
 Owsiany Ewa 3824
 Owsiański Jarosław 3004, 9381
 Owsiański Marcin 9988, 10955; przedm. 10955; red. 10955
 Oxford, Wielka Brytania 8121
 Oz Amos 3803
 Ozaist-Przybyła Anna 4064
 Oziembowski Maciej 5517; oprac. 5517
 Ozimek, pow. opolski, woj. opolskie 10742; gmina 4226
 Ozimek Jacek 3516
 Ozorowska Antonina 6575
 Ożarówski Wiktor 8218
 Ożarów, pow. opatowski 9876
 Ożga Paweł 6955
 Ożga Włodzimierz, wyd. 7311
 Ożóg Kazimierz 3683
 Ożóg Krzysztof 3624, 5592, 7457, 7528; przedm. 3624; red. 3624
 Ożóg Łukasz 1294, 8710, 9405
 Ożóg Michał 621; rec. 5033
 Ożóg Monika 4869
 Ożóg Piotr 344, 1294, 5523; red. 10887
 Ożóg Tomasz 1678
 Pabian Jolanta, współpr. 7600
 Pabianice, woj. łódzkie 1275, 1276, 4830, 9947; powiat 4800
 Pabich Łukasz 1197, 2117, 5312, 7931
 Pabin-Majchrzak Magda 438
 Pabis Dariusz 4680
 Pabiszczak Michał 6146, 6592
 Pac Grzegorz 2743, 2744, 7451
 Pacanowska Regina 2545, 11122; przedm. 2545; red. 2545
 Pacewicz Alicja 1590
 Pach Andrzej R. 6668
 Pach Jan 5521
 Pachnik Michał, tl. 2395
 Pachocki Dariusz 3735, 3830; wyd. 8240
 Pacholska Maria 868, 869, 870
 Pacholski Jan 2861; przedm. 2861; red. 2861
 Pachowicz Anna 3909, 8711, 8773, 10091, 11123; red. 321, 10988
 Pachowicz Małgorzata 6516; red. 321
 Pachucki-Włosek Krystian 10958
 Pachulska Iza 4407
 Pachulska Kaja 4407
 Pachulski Karol 4407
 Paciej Paulina 1121
 Paciorek Magdalena 10755
 Paciuszkiewicz Mirosław 6576
 Packalé Parkman Małgorzata Anna 3197
 Pacowie, ród 2074
 Pacud Radosław 4922
 Pacuła Wojciech 4264, 4572
 Pacuła Jarosław 3701, 3702
 Pacuła Władysław 7215
 Pacuski Kazimierz 5384, 5386, 6830, 7528
 Pacyna, pow. gostyński 3471
 Paczesny Artur, współpr. 5879

- Paczkowska Czesława 5519
Paczkowska-Łagowska Elżbieta 3267
Paczkowski Andrzej 337, 609, 3091, 3138, 10756; red. 5156
Paczkowski Jacek 4497
Paczkowski Mieczysław Celestyn 2751
Paczkowski Mikołaj 3814
Paczków, pow. nyski 4833
Paczos Sebastian, rec. 5164; red. 3262
Paczuski Adam 5313, 8395
Pać Sławomir 6347
Paćko Karolina 1109
Padalinski Uladzimir Aläkseevič 1128, 7932
Paderewska Helena z Rosenów 1576, 8219, 8417, 8773
Paderewski 1576
Paderewski. Anatomia geniuszu 1577
Paderewski. Malarstwo, rzeźba, medale 1578
Paderewski Ignacy Jan 1317, 1576, 1577, 1578, 1591, 1868, 3096, 3696, 3810, 4474, 5067, 5132, 5924, 6577, 6578, 6579, 6580, 6581, 7182, 8141, 8154, 8219, 8399, 8417, 8773, 8943
Paderewski Jan 8219
Padew Narodowa, pow. mielecki; gmina 2077
Padoł Zbigniew, red. 5752
Padparynava Lüboŭ Särgeeŭna 3713
Paduch Katarzyna 3923
Paduchowski Wojciech 6284, 10757
Padura Tomasz 3107
Paduszek Konrad 5258, 5298, 9645; red. 5258
Padwa, Włochy 3106, 7547, 7778
Paeon Ulpinus 2644
Pagacz Stanisław 6375
Pagarély Aläksandr 9437
Pahiatua, Nowa Zelandia 9711
Pająk Jerzy Z. 8422, 8834; oprac. 8282; przedm. 8282; wyd. 8282
Pająk Maria 4691
Pająk Michał Adam 1731
Pająkowska-Bouallegui Anna 2578, 2636
Pająkowska-Kensik Maria 6992; przedm. 6992; red. 6992
Pajda Adam 3488
Pajda Jacek 1490, 1490
Pajewski Marek 2586
Pajęczno, woj. łódzkie 5610; powiat 4800
Pajka Przemysław 10092
Pajka Stanisław 6582, 6583
Pajor Piotr 7105, 7443
Pajurek Czesław, przedm. 5594; red. 5594
Pajurek Tadeusz 5594
Pajzderska Helena 8466
Pakistan 2914, 2953, 5207, 7002
Pakośław, pow. radomski 2287
Pakuła Mirosław 1471, 4858, 7081, 11124; red. 11012
Pakuła Roman 4568
Pakuła Zbigniew 3143
Pakuza Joanna 10093
Pal-Schmid Gabriela 4267
Palacz Andrzej 6691
Palacz Dariusz 452
Palacz Tomasz 6154
Palatynat Reński 2872
Palczewo, pow. nowodworski, woj. pomorskie 4840
Palczewska Karolina Anna 10094
Palczewska Milena 5235
Palczyni Tadeusz 2405
Paleolog Stanisława Filipina 9463
Paleologowie 2754
Palaster Roman 8220
Palestyna 806, 2630, 2903, 3104, 8093, 8139, 8143, 9329, 9331, 9588, 9734, 9741, 9742, 9809
Palica Magdalena 3115
Palikówka, pow. rzeszowski 6407
Palimpsest. Miejsca i przestrzenie 5664
Paliniuc-Dudek Elena 742
Palion Adam 5380
Paliszewska-Mojsiuk Monika 2829, 2830
Palka Franciszek 6550
Palka Karolina 3094
Palka Małgorzata 1463
Palka Mateusz 894
Palka Stanisław, rec. 1162, 3627, 10302
Palkij Henryk 7106
Palladius Peder 2841
Pallotyni 4930, 5342
Palmer Philip, tł. 1725
Palmirski Tomasz 4971
Palmowska Małgorzata, współpr. 4889
Palmowski Janusz 6049
Palonka Radosław 2282
Paluch Agata, oprac. 3167
Paluch Jacek 5283
Paluch Janusz M. 11125; red. 1439, 3148
Paluch Karol 3353
Paluch Marcin 5235
Paluch Michał 1926
Paluch Róża 6024
Paluchowska-Pepeck Jolanta 1061
Paluchowski Andrzej 5780, 6584, 6585
Paluchowski Piotr 466, 5642, 6942, 8032; przedm. 6942; red. 6942
Paluszkievicz-Misiaczek Magdalena 10758
Pałac arcybiskupów lwowskich obrządku łacińskiego w Obroszynie 8221
Pałac Maria 6959; red. 6959
Pałacka Anna 3588
Pałasz Sławomir 9625
Pałatyńska Joanna 5012
Pałgan Jan 5284
Pałka Iga 1961
Pałka Jarosław 9759
Pałka Mariusz 6984
Pałkus Maria 3588
Pałłasz Edward 9819
Pałosz Andrzej 6586
Pałuba Jacek 4573
Pałubicka Anna 2267; red. 270
Pałuki, region w północnej Wielkopolsce 2312, 7424, 9470
Pałukowie, ród 5296
Pałys Piotr 340, 5890, 10723
Pamięci tych, którzy znali tamten czas 5896
Pamięć nie dała się zgładzić 5897
Pamięć o szkole i mieście 3517
Pamiętnik absolwentów Wydziału Weterynaryjnego 5898
Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej 206
Pamiętnik Historyczno-Polityczno-Ekonomiczny 8055
Pamiętnik Teatralny 207
Pamiętniki Jaworzan 8222
Pampel Bert 1163
Pamulanka Agnieszka 11068
Pan wiecznie Młody 1463
Panaretos Michał 2555
Panas Danuta 1088
Panas Paweł 3760; przedm. 3760; red. 3760
Panas-Goworska Marta 5899
Panasiewicz Janusz 8712, 8713
Panasik Krzysztof 7198
Panaś Józef 5709, 9549
Pancyrny Michał 7872
Panczakiewicz Czesław 9579
Pandura Mariusz, przedm. 8966, 10278; wyd. 3279, 8966, 10278
Panecki Tadeusz 3096
Panecki Tomasz 2205, 2206
PANEK 7215
Pánek Jaroslav 3103
Panek Kazimierz 6587
Paner Anna 2742; przedm. 2742; red. 2742
Paner Henryk 4629, 4657; red. 121, 4612
Panfil Rafał 7059, 7933
Panfil Rafał Bartłomiej 11157
Panfil Tomasz 5065, 6177
Panic Idzi 748, 3703, 5529, 7452; red. 5529
Panić Eva Nahir 2881
Panimasz Katarzyna 821, 822, 871
Pankiewicz Aleksandra 2490, 7453, 7454
Pankiewicz Józef 4006
Pankowski Marian 3850
Pankowski Michał, tł. 1278
Pankóvka, dopływ Liswarty 4840
Pankrat'eva Oksana 7934
Pansera Anty 1395

- Pantalowice, pow. przeworski 6109
- Pantelić Ivana 2989
- Panto Dmitrij Ivanovič 5928, 10095
- Panufnik Andrzej 4450, 10326, 10327, 10894
- Panz Karolina 9941, 9988
- Pańczak Alojzy 5338, 5613
- Pańczyk Ewa 2147
- Pańczyk Halina 3273
- Pańko Grażyna 761, 812, 3088, 3482; przedm. 3482; red. 3482
- Pańków Julia 5900
- Pańków Lidia 5900
- Państwo Islamskie 2903, 3001
- Państwo – religia. Instytucje państwowe i obywatele 5524
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu 1732
- Pańtak Genowefa 5901
- Papčkova Kateřina 2282
- Papczyński Stanisław zob. Stanisław Papczyński, św.
- Papic Krsto 2989
- Papier i Galanteria 9428
- Papiernik Piotr 2282, 2287, 2288, 2289, 6548; przedm. 2288, 2289; red. 101
- Papierska Wiesława 5525
- Papieska Agnieszka, oprac. 5783
- Papieski Robert, oprac. 10280; wyd. 10280
- Papiewska Alina 815
- Papiorkowska-Dymet Karolina, red. 3719
- Papiór Jan, wyd. 8114
- Papirus Johann Andreas 7919
- Papo Bohoreta Laura (właśc. Luna Levi) 2881
- Paprocka Elżbieta 871
- Paprocka Gajek Joanna, red. 4068
- Paprocka Natalia 3807
- Paprocka-Borowicz Małgorzata, współpr. 4777
- Paprocki Bartosz 3103, 3802, 7601
- Paprocki Dariusz 9625
- Paprot-Wielopolska Aleksandra 10723, 10955, 11126
- Paprota Renata 5662
- Paprotna Gabriela 3518
- Paprotny Magdalena, oprac. 5958; red. 5958
- Papuczys Jakub 2330
- Papuziński Stanisław 5852
- Paracelsus 2869
- Paradoksologia w starożytności i w średniowieczu 2547
- Paradowski Piotr 9624
- Paradysz Honorata 3098
- Paradysz Stanisław, oprac. 10404
- Parafia Pietrowice Wielkie 5526
- Parafia Skibniew Podawce 5527
- Parafia św. Idziego w Sucheju 5528
- Parafia w Gęsi 100 lat po erygowaniu 1733
- Parafia w Puńcowie od zarania 5529
- Parafia w Sokolanach 5530
- Parafia Wilczęta – zarys historii 5531
- Parafianka, pow. puławski 5375
- Parafianowicz Halina 337, 2980
- Parafianowicz Ryszard, red. 5235
- Parafianowicz Weronika 3983; red. 3983
- Parandowski Jan 3773, 6588
- Paranko Rostislav, tl. 8107
- Paravicini Werner 1995
- Parczew, woj. lubelskie 748
- Parczewski Alfons 3515, 5332
- Parczewski Michał 610, 2292, 2490, 7321
- Pardyak Kazimierz, red. 4514
- Paris et les artistes polonais 10759
- Parkitna Katarzyna 10760
- Parkitny Maciej 7935
- Parkoszów, pow. bolesławiecki 7189
- Parol Jakub 7455
- Paroń Aleksander, wyd. 7311
- Parszewski Kazimierz 6583
- Partacz Czesław 5059
- Partia, kraina historyczna w Iranie 2623
- Partycki Sławomir 2444
- Partyka Jacek 3924
- Partyka Joanna 7778
- Partyka Wiesław 3494, 3519, 8714
- Paruch Waldemar, red. 5360
- Paruzel Kinga 3692
- Parys Józef 10096, 10097
- Parys Paweł 9438, 9439; wyd. 9026
- Paryski Tomasz zob. Tomasz z Krakowa
- Paryski Witold Henryk 2
- Paryż 908, 1027, 1125, 1441, 1570, 1650, 1742, 2174, 2200, 2546, 2709, 2863, 2930, 3068, 3197, 3786, 4373, 5109, 5313, 5642, 6036, 7096, 7556, 8018, 8154, 8165, 8720, 8742, 8773, 8914, 8964, 9019, 9293, 9642, 10382, 10408, 10759, 10784; Batignolles 1115, 8751; Wyspa św. Ludwika 1570
- Parzęcki Ryszard 5173
- Parzych Czesław 6583, 6936
- Parzych Edward 1372
- Parzymiechy, pow. kłobucki 7108
- Parzyszek Dorota, oprac. 1572
- Pascuttini-Mossor Dubravka 3201
- Pasek Andrzej 5024
- Pasek Anna 10098
- Pasek Wojciech 1166
- Pasewicz-Rybacka Magdalena 9420
- Pasiciel Stanisław 7499
- Pasicka Edyta 4881
- Pasieczny Andrzej 4126
- Pasiek-Wąsik Dorota, red. 264
- Pasieka Tomasz, oprac. 7077
- Pasierb Janusz Stanisław 595, 6589
- Pasierski Emil 3876
- Pasiowiec Wojciech 5085, 8552; współpr. 8552
- Pasiz Piotr 650, 9420; rec. 732
- Pasiut Bogusława 6635
- Pasko Artur 337, 2981
- Paslavs'ka Nataliá Orestivna 7970
- Pasławski Jacek 11064
- Pasłęk, pow. elbląski 2313
- Pasquier Krystyna 7936
- Passerini Luisa 651
- Past and contemporary context of school education 3520, 3521
- Pasterkiewicz Wojciech 2292, 4966, 7285
- Pasternak Boris Leonidovič 10725
- Pasternak Paweł 4468, 4469, 10894
- Pasterski Bartosz 531
- Pasterski Janusz 3197
- Pastorek Anna 3083
- Pastrnak Patrik 7937
- Pastusiak Longin 2588, 2589, 3096, 10099
- Pastuszak Krzysztof 9820
- Pastuszek Zbigniew 4816; red. 4816
- Pastuszewski Stefan 2546, 3087, 4201, 5338, 5532, 10697, 10761, 10762
- Pastuszka Józef 6590
- Pastuszka Sławomir 2982, 3169, 3174; wyd. 8143
- Pastuszka Stefan Józef 5153, 6849, 7056, 10100; przedm. 10395
- Pastuszkiewicz Stanisław 4859
- Pastuszko Izabela, współpr. 10250
- Pastwa Marcin, przedm. 4101; red. 4101
- Pasym, pow. szczycieński 2281
- Paszczyna, pow. dębicki 6335
- Paszkievicz Borys 2154, 2157, 4612, 4629, 4880, 4881, 6273; rec. 2168; red. 304, 470
- Paszkievicz Mieczysław 5924
- Paszko Marlena 10101
- Paszkwoscy, rodzina 6978
- Paszkwoska-Witkowska Aleksandra, przedm. 7080
- Paszkowski Cezary 5656
- Paszkowski Józef 5964
- Paszkowski Marcin 7602, 7778, 7840
- Paszkowski Wiesław 8715, 10102, 10103
- Pasznicki Bronisław, red. 10392
- Paształeniec-Jarzyńska Joanna 6363
- Pasztor Maria 10763
- Paszyn, pow. nowosądecki 6550
- Paś Monika 1238, 1239, 1381, 8716
- Paściak Andrzej 11127
- Paśmionka Iwona 3233
- Pat Jacob 10374
- Pat Jakow zob. Pat Jacob
- Pataj Magdalena 3965
- Patała Agnieszka 1601, 4172, 7456; przedm. 1601; red. 1601
- Patejuk-Mazurek Iwona, red. 3618
- Patek Artur 2555, 6811

- Patelski Bolesław 3084
 Patelski Mariusz 1878, 5809, 6200, 10465, 10543, 10764; wyd. 3084
 Pater Józef 4015
 Pater Kamil 6571
 Pater Renata 1162
 Pater Walter 5285, 5286, 5902, 9440, 10104
 Paterek, pow. nakielski 9921
 Paterek Anna, współpr. 1707
 Patey Mariusz 9455
 Patkaniowska Danuta 6591
 Patkowski Aleksander 5709
 Patkul Johann Reinhold 5313
 Patlewicz Iwona, il. 5903
 Patlewicz Radosław 5137, 5903
 Patlewicz Sławomir, tl. 2790
 Patočka Jan 8998
 Patoczka Piotr 4268
 Patok Małgorzata 11128
 Paton Aleksander 4790
 Patricelli Marco 6603
 Patryn Bogdan 2020, 2021, 6556, 10975; wyd. 10975
 Patyk Maria 4418
 Patze Hans 5864
 Pauch Seweryn 6028
 Pauk Marcin R. 689, 2710; przedm. 2736; red. 2736
 Paul Magdalena 11129
 Paul Małgorzata 1432
 Paul Tadeusz 6592
 Paūlaūny Zofia 8006
 Pauli Żegota, wyd. 670
 Paulini 3712, 4225, 4319, 4504, 5312, 5489, 5580, 5583, 7883, 7884, 7885, 7969, 8861
 Paulo Andrzej 3260, 6655; oprac. 6008
 Pauluk Dorota 453
 Paulus F. 8945
 Pavera Libor 3846
 Pavlenko Svetlana 8717
 Pavlišin Oleg Isosifovič 8834
 Pavliv Dmitro 7285
 Pavlov Ivan Petrovič 3259
 Pavlovič Momčilo 2989; przedm. 2989; red. 2989
 Pawelak Zenon 5206
 Pawelec Andrzej 1917; tl. 5655
 Pawelec Dariusz 1063, 3715; przedm. 1063, 1065; red. 1063, 1064, 1065
 Pawelec Henryk, pseud. Andrzej 6593
 Pawelec Mariusz 1472, 5890, 7978; wyd. 9017
 Pawelski Leszek 3651, 6418; przedm. 3651; red. 3651
 Pawel VI, papierz i św. 2972
 Paweł Diakon 2586
 Paweł Sankiewicz 7129
 Paweł Włodkowiec i polska szkoła prawa międzynarodowego 7457
 Paweł Włodkowiec z Brudzenia 7313, 7362, 7468
 Paweł z Kłodawy 7513
 Paweł z Łęczycy 5338
 Paweł z Węgier 7440
 Pawelczyk Michał 9441; oprac. 9074; wyd. 9074
 Pawelczyk-Dura Kamila 2831, 2832
 Pawiak zob. Warszawa
 Pawica Anna 6591
 Pawlak Anna, współpr. 4283
 Pawlak Ewa 2303
 Pawlak Franciszek 3522
 Pawlak Grażyna 1734, 6588, 10248
 Pawlak Ireneusz 604, 4470; rec. 4441, 4444
 Pawlak Iwona 6955
 Pawlak Janusz 3170, 3925
 Pawlak Justyna, tl. 1734
 Pawlak Maciej 3523
 Pawlak Małgorzata 1, 2565, 2670, 2671
 Pawlak Michał 2754
 Pawlak Paweł 2303
 Pawlak Piotr 9442
 Pawlak Przemysław 3735
 Pawlak Robert 3476
 Pawlak Wiesław 3839; oprac. 3839; przedm. 3839; red. 3839
 Pawlak Władysław 6594
 Pawlak Zbigniew 1141; red. 4723
 Pawlar Franz 9821
 Pawlas Eugeniusz 3175, 9666
 Pawlas Janina 9666
 Pawlas Szymon, tl. 4548
 Pawlata Lech 7938
 Pawlic-Miśkiewicz Barbara 3144; przedm. 3165
 Pawlicka Kama, oprac. 5658
 Pawlicki Ryszard 4860, 9443
 Pawlik Andrzej, oprac. 4846; red. 4846
 Pawlik Edward 5732
 Pawlik Radosław 7878
 Pawlik Wiesław W. 6782
 Pawlik-Flisikowska Marta 1818
 Pawlik-Miśkiewicz Barbara, red. 3165
 Pawlik-Regulska Agnieszka, red. 8206
 Pawlikowska-Butterwick Wioletta 3076; wyd. 3064
 Pawlikowska-Jasnorzewska Maria 5658, 9598
 Pawlikowska-Musiewicz Sylwia 4265
 Pawlikowski Grzegorz 10666
 Pawlikowski Jan, wyd. 7586
 Pawlikowski Jarosław 4861
 Pawlikowski Jerzy 2751
 Pawlikowski Krzysztof 6668
 Pawlikowski Maciej 2258
 Pawlikowski Michał (1887–1970) 9231
 Pawlikowski Michał (ur. 1974), wyd. 7586
 Pawlina Agata 2536; przedm. 7602; wyd. 7602
 Pawlina-Meducka Marta, oprac. 4350; wyd. 4350
 Pawlinowo, pow. bielski, woj. podlaskie 4027
 Pawluczuk Urszula Anna 7939, 9419
 Pawluk Andrzej 5208
 Pawlus Małgorzata 5157
 Pawlus-Dusik Beata, przedm. 7633; wyd. 7633
 Pawłoszek Radosław 4055, 6229
 Pawłowicz Czesław 5293
 Pawłowscy, rodzina 9822
 Pawłowska Alicja 5904
 Pawłowska Aneta 2548
 Pawłowska Anna, oprac. 9011; przedm. 9011; tl. 9815
 Pawłowska Anna Paulina 7940
 Pawłowska Hanna, red. 1482
 Pawłowska Iwona, red. 6073
 Pawłowska Karolina Anna 1537
 Pawłowska Krystyna 390
 Pawłowska Magdalena M. 6809
 Pawłowska Maria 10765
 Pawłowska Władysława 9822
 Pawłowska-Kubik Agnieszka, wyd. 7627
 Pawłowski Antoni 4574, 10766
 Pawłowski Bronisław, przedm. 8252; wyd. 8252
 Pawłowski Franciszek Ksawery 5905
 Pawłowski Henryk (1899–1942) 3524
 Pawłowski Henryk (ur. 1954) 9444
 Pawłowski Jan 9822
 Pawłowski Kamil 1860
 Pawłowski Konrad 2549
 Pawłowski Krzysztof, współpr. 7565
 Pawłowski Krzysztof K. 4314
 Pawłowski Łukasz 8833
 Pawłowski Marek 7032
 Pawłowski Mieszko 2158
 Pawłowski Mirosław, red. 4118
 Pawłowski Paweł 1161
 Pawłowski Piotr 8718, 9445
 Pawłowski Stanisław 1305
 Pawłowski Szymon 5017; przedm. 5017; red. 5017
 Pazda Justyna 10501
 Pazdan Maksymilian 3626
 Pazder Janusz, red. 4010
 Pazderski Filip 5019
 Pazderski Józef, red. 10986
 Paźdjerski Dušan-Vladislav 3686
 Paziński Piotr 1573
 Październikowe zaostrenie kursu 9823
 Pączek Tomasz 10767
 Pączkowski Dariusz 2159
 Pągowiec, pow. kielecki 7091
 Pązik Piotr 4568
 PBC – the oldest pedagogical digital library in Poland 1043
 Pc im, pow. myślenicki 7109; gmina 7109
 Pecela Kamil 10707

- Peciakowski Tomasz 2325
 Peck Anna 2550
 Pecuch Mirosław 10617; przedm. 10617; red. 10617
 Pecunia omnes vincit 2160
 Pedagogičnij licej n. 2 v Bartošicáh 10662
 Pedagogika pamięci 1163
 Peiper Tadeusz 3786, 3861
 Peisert Aleksandra 6377
 Peisert Arkadiusz 5138
 Pejpus, jezioro na pograniczu Estonii i Rosji 2747
 Pejzaż edukacyjnej podróży 3525
 Pejzaże humanistyczne 3808
 Pek Kazimierz 3297
 Pekaniec Anna 3786, 3829, 8069
 Pelc Diana, przedm. 3073
 Pelc-Piastowski Jerzy 9824
 Pelcowa Halina 3103, 3683
 Pelczar Józef Sebastian zob. Józef Sebastian Pelczar, św.
 Pelczar Maria 10768
 Pelczar Marian 5656
 Pelczar Roman 685, 5533, 5534, 5621, 7941, 8719
 Pelczar Sławomir 1232
 Pelhřimov, Czechy 1026
 Pelisiak Andrzej 2302, 7283
 Pelka Hermann 8196
 Pella Jan 2105
 Pellegrini Letizia, przedm. 7383
 Pelplin, pow. tczewski 986, 6028, 6589, 9782
 Pelplińska diecezja 1707
 Pelpliński Robert 4034
 Peltonen Matti 660
 Pelczyński Grzegorz 5928; red. 5463, 5928
 Pelczyński Tadeusz 5258
 Pelka Emilia 7942
 Pelka Wioletta, wyd. 3439
 Pełkinie, pow. jarosławski 3300
 Pełkinia, pow. stargardzki 8643
 Penar Maciej 4575
 Pencakowski Paweł 1456
 Pencarski Kacper 3785, 4780, 9446
 Pendaszewski Mariusz 8720
 Penkala Agnieszka 3822
 Penkala-Jastrzębska Anna 2348, 7943, 7944, 7945, 7946, 8069; red. 8069
 Pentek Zdzisław 2485, 2555, 5864
 Pepliński Wiktor 7119
 Peplński Andrzej 5298
 Peplowo, pow. plocki 4753
 Peplowska Katarzyna 929, 942, 943; rec. 918
 Pepsy Samuel 3829
 Pera Justyna 887
 Pereginiec' Katerina 7947
 Peregryn, św. 4025
 Peregryn z Opola 2751, 3846, 7443
 Peregrynacje do Matki Bożej koronowanej 9447
 Perelman Jakób 9420
 Pereyma Jerzy 352
 Perkowicze, Białoruś 2543
 Perkowo, pow. inowrocławski 4662, 7276
 Perkowska Urszula 1070, 6153
 Perkowska-Waszek Małgorzata, oprac. 8219
 Perkowski Grzegorz, red. 1676, 1710
 Perkowski Józef 2406
 Perlak Bartłomiej 10561
 Perlińska Sandra 4862
 Perlińska-Kobierzyńska Ewa, rec. 4232
 Perlakowska Ewa 943
 Perlakowski Adam 8018; przedm. 7886; red. 7886
 Perły, pow. węgorszewski 2281
 Perm, Rosja 8284
 Perotti Giulio 4454, 4462
 Perrissin Jean 1825
 Persak Krzysztof 10105, 10769
 Persja zob. Iran
 Person Katarzyna 10106
 Perspektywa wieku dojrzewania 1431
 Perspektywy przegranych i zwycięzców 5139
 Perszon Jan 2407, 2530, 5478
 Peru 1584, 2560
 Perz Adam 5607
 Perz Bartosz 7129
 Perzanowska Agnieszka 1240, 1241
 Perzanowski Kajetan 4829
 Perzanowski Marcin 3392
 Perzanowski Tadeusz 3392
 Perzyna Krzysztof 984
 Perzyna Paweł 906, 6714, 6715, 6716; przedm. 906; red. 906
 Perzyńska-Pluchrat Joanna 3526
 Perzyński Benedykt Zygfryd 10107
 Perzyński Waclaw 1258
 Perzyński Włodzimierz 3735
 Pešina Jan 2535, 3262
 Pessel Włodzimierz Karol 3096
 Pestka Wojciech, tł. 9725
 Peszko Henryk 8223
 Pieszkowski Zdzisław 6595
 Petegirić Volodimir Mihajlović 7285
 Petelczyc Krzysztof 6840
 Petén, Gwatemala 2282
 Peter Claus 2491; przedm. 2491
 Peter Janusz 6596
 Peterman Radosław, oprac. 10368
 Petermoga Radosław 1421
 Peters Ernst 4305
 Petersburg, Rosja 552, 1012, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1127, 1128, 1130, 2546, 3554, 4314, 5313, 5642, 5986, 7221, 7556, 7685, 8154, 8173, 8427, 8543, 8653, 8733, 8862, 10821
 Petersson Erik 7948
 Petes Florian 10479
 Pethe Aleksandra 6984
 Petlura Symon 9418
 Petrauskas Rimvydas 3076
 Petrażycki Leon 2444, 5006, 5123
 Petrišak Bogdana Igorivna 3073, 7949; przedm. 3073; red. 3073
 Petrišina Ol'ga 2255
 Petrov Nikita Vasil'evič 3098
 Petrov Vladimir 10770
 Petrova Radostina 3786
 Petrowicz Jarosław 388
 Petrozolin-Skowrońska Barbara 8721
 Petruk Dominik, tł. 1518
 Petrus Jerzy 4056
 Petruševič Petro 9606
 Petruševič Ala Mikalaeuna 3145
 Petryk Sebastian 7806
 Petrykowski Piotr 3652
 Petryszak Karol 3809
 Pezda Janusz 8722, 8723; współpr. 8125
 Pezdan-Śliż Iwona 5441, 9447
 Pezzuto Luca 7383
 Pęczak Mirosław 2509
 Pędzińska Magdalena 4266
 Pędzińska Monika 1961
 Pęgow, pow. trzebnicki 3482
 Pękacka-Falkowska Katarzyna 545, 2177, 2833, 7950, 7951, 7952; oprac. 7559; red. 3289; tł. 7559
 Pękala Stanisław 6959
 Pękiel Bartłomiej 4421
 Pękoławski Jan 8224
 Pękowska Marzena 7881, 9448
 Pękul Grzegorz 4834
 Pępowo, pow. gostyński 9502; gmina 9910; region 9502
 Pętkowska-Grabowska Edyta 8395
 Pęzino, pow. stargardzki 4260
 Pfaffenberger Stefan 2710
 Pfeifer Ingo 4948
 Pflanz Marian 1263
 Pful Johann Ernst 3511
 Phillips Ursula 5635
 Pianowski Zbigniew 7324, 7497
 Piasecka Bożena 6148
 Piasecka Johnson Barbara 5923
 Piasecka Paulina, współpr. 3706
 Piasecka-Robak Agnieszka 10895
 Piaseckaitė-Šlapelienė Marija 8532
 Piasecki Aleksander 2408
 Piasecki Andrzej 3090
 Piasecki Andrzej K. 5016
 Piasecki Florian W. 7018
 Piasecki Krystian 5140
 Piasecki Paweł 7603
 Piasecki Sergiusz 3851
 Piasecki Włodzimierz 5943
 Piaseczno, pow. grójceki 4231
 Piaseczno, pow. tczewski 5478
 Piaseczno, woj. mazowieckie 3527, 4839, 7110
 Piaseczyńska stulatka 1918–2018. 3527
 Piasek Dariusz, red. 7244

- Piasek Wojciech 652, 899, 2177; przedm. 2868; red. 700, 2177, 2868
- Piaski Wielkie zob. Kraków
- Piast 4764, 8906
- Piasta Aleksy 8732
- Piasta Jolanta 6889
- Piastowie 460, 758, 761, 1187, 1532, 2055, 2255, 2348, 2573, 2742, 3075, 3078, 3756, 4100, 5221, 5360, 7318, 7324, 7349, 7352, 7365, 7385, 7390, 7430, 7460, 7467, 7475, 7496, 7497, 7498, 7507, 7539
- Piasutno, pow. szczycieński 9134
- Piaśnica zob. Wielka Piaśnica
- Piaśnica, pow. pucki 1878
- Piątek Adam 4409
- Piątek Eufrozyna 6597
- Piątek Halina 3528
- Piątek Marianna 9825
- Piątek Przemysław 10771
- Piątek Stanisław 5906
- Piątkiewicz Aleksander 3494
- Piątkowska Kamilla, red. 3323
- Piątkowska Magdalena 2261
- Piątkowska Monika 6631
- Piątkowska Renata 3147, 5121
- Piątkowska-Kozłik Danuta 3202
- Piątkowska-Pinczewska Katarzyna 4497; red. 4497
- Piątkowska-Stepaniak Wiesława 1878, 3202
- Piątkowski Sebastian 1520, 5287, 5907, 7127, 8755, 9814, 9982, 10108, 10115
- Piątkowski Wiesław 8724, 8725
- Piątkowski Wojciech 3310
- Piątkowski Zbigniew 9646
- Piber-Zbieranowska Marta 7105; oprac. 2183
- Picasso Pablo 10759
- Piccolomini Enea Silvio zob. Pius II, papież
- Picha Jadwiga 3926
- Picha Krzysztof 6598
- Pick Dominik 10933
- Pidek Adam, red. 6264
- Pidypczak-Majerowicz Maria 5621
- Piech Magdalena 2536
- Piech Stanisław Ludwik 716
- Piech Wiktor 7360
- Piech Wojciech 6959
- Piech Zenon 597, 1993, 2085, 7468
- Piecha-van Schagen Beata 5535
- Piechaczek Barbara 2429
- Piechaczek Paweł 5890
- Piechota Magdalena 3184
- Piechota Marek 620
- Piechota Stanisław 7067
- Piechowski Adam, przedm. 9066; red. 4951; wyd. 9066
- Piechówka Wiesław 4057
- Pieczara Jakub 541
- Pieczątkowski Jan Tomasz 4408
- Pieczęcie przy dokumentach Związku Pruskiego 2104
- Pieczonka-Giec Diana 2061, 6112, 10772
- Pieczunko Andrzej 906
- Pieczynski Maciej 7778; red. 7778
- Piegrza Marian 5908; red. 258
- Piegiż Michał A., rec. 2553
- Piekalski Jerzy 2311, 4880, 4936; przedm. 4880; red. 2190, 4880, 4881
- Piekara Magdalena 3875, 8726
- Piekarczyk-Gałkowska Justyna 872
- Piecarska Agnieszka 3825
- Piecarska Anna Karolina 11130
- Piecarski Adam 2834
- Piecarski Ireneusz 3821; wyd. 10281
- Piecarski Jacek, red. 3312
- Piecarski Michał 599, 750, 4471
- Piecarski Tomasz 989, 990, 9449; red. 209
- Piekarus Daniel 10773
- Piekary, pow. pączężański 7586
- Piekary Śląskie, woj. śląskie 4100, 6283
- Piekarz Artur 10774
- Piekarz Karolina 5316
- Piekosiński Franciszek 751, 752, 4869
- Piekoszów, pow. kielecki 11023
- Piekut Marek, oprac. 10384
- Piela Agnieszka 92, 3712
- Piela Piotr, red. 10066
- Pielak Piotr 3529
- Pielak Tomasz 5185
- Pielas Jacek 2348, 6976; przedm. 7568; red. 189; wyd. 7542, 7568
- Pielgrzymki i miejsca pielgrzymowania 5536
- Pielka Mateusz 9450
- Pieluchowska Zenobia 9029, 9686
- Pieniądz Aneta, przedm. 2736; red. 2736
- Pieniązek Józef 5208
- Pieniązek Paweł 3250
- Pieniężno, pow. braniewski 5578
- Pieniężny Andrzej 7067
- Pieniny 900, 1302, 1865, 2381, 3229, 4071, 4087, 4557, 4796, 4797, 5446, 7741, 8835
- Pień, pow. bydgoski 2291
- Pieńkos Andrzej 2776, 3984; przedm. 3984; red. 3984
- Pieńkos Edward 9030
- Pieńkos Zdzisław 7953
- Pieńkosz Konstanty 6500
- Pieńkowska Anna 4834
- Pieńkowska Maria Dorota 3813
- Pieńkowska-Kmieciak Wioleta 4109
- Pieńkowski Ignacy Wincent 4040
- Pieńkowski Stanisław 8231
- Pieńkowski Waław 3530
- Piepka Jan 3785
- Piera Małgorzata, oprac. 8116; red. 8116; tl. 8116
- Pieracki Bronisław 9646
- Pieriegud Jana 10990
- Piernikarczyk Józef 6986
- Pieronkiewicz-Pieczko Krystyna 1432, 2382
- Piersiak Tadeusz 6562
- Pierścieniak Krzysztof 3531
- Pierściński Paweł 6599
- Pierwsze dni Niepodległości. Bielsko-Biała 1164
- Pierwsze dni niepodległości. Materiały z konferencji 9451
- Pierzak Damian 2565, 2701
- Pierzak Jacek 2290, 6914, 7458
- Pierzchała Marek 1187
- Pierzchałka Janina 9452
- Pierzchnica, pow. kielecki 5953
- Pieszak Barbara 5537
- Pieścikowski Edward 3273
- Pieśń nieśmiertelna 1735
- Pietkiewicz Iwona 2983
- Pietkiewicz Jerzy 9687
- Pietkiewicz Jerzy (zm. 1574) 8018
- Pietkiewicz Józef 3075
- Pietkiewicz Krzysztof 3075, 7459
- Pietkiewicz Rajmund 7650
- Pietkowscy, rodzina 5792
- Pietranik Michał 2745
- Pietrasiewicz Tomasz 7038; przedm. 10458
- Pietraszak Patryk 9590
- Pietraszko Jacek 9470
- Pietraś Marek, red. 10991
- Pietrkiewicz Krzysztof, red. 3135
- Pietrowice Wielkie, pow. raciborski 5526
- Pietrowicz Joanna, rec. 5086
- Pietrucha Michael, tl. 10111
- Pietruczuk Katarzyna 2636
- Pietruszczak Henryk, tl. 2469; wyd. 2469
- Pietruszka Jacek, red. 3765
- Pietruszka Jerzy 2209
- Pietruszko Marta, oprac. 1393
- Pietrych Krystyna 3715
- Pietrych Piotr, rec. 6512
- Pietrzak Edyta 962
- Pietrzak Jacek 10050
- Pietrzak Jarosław 2348, 2535, 4939, 7954, 7955, 8010, 8069
- Pietrzak Józef, oprac. 5709
- Pietrzak Małgorzata 4391
- Pietrzak Michał 9453
- Pietrzak Sławomir 7129
- Pietrzak Zbigniew 3267
- Pietrzak-Thébault Joanna, przedm. 5658; red. 5658
- Pietrzakiewicz Adam 11131
- Pietrzakiewicz Dorota 1042, 5642, 6036; red. 5642
- Pietrzakiewicz Iwona 753
- Pietrzyk Bożena 5915; red. 5915
- Pietrzyk Elżbieta 4863, 5909, 8727
- Pietrzyk Iwona 2015; rec. 2101
- Pietrzyk Mirosław 10775

- Pietrzyk Olaf 3037
 Pietrzyk Paweł 908; oprac. 9706; przedm. 9706
 Pietrzyk Zdzisław 135, 680, 1075, 1076, 7047, 7978; przedm. 5881; rec. 3924
 Pietrzykowski Jan 5538
 Pietschka Karol 4948
 Pięciak Krzysztof, oprac. 6045
 Piędel Antoni 6097
 Piękna historia gminy Komarów-Osada 1736
 Piękno w architekturze 4267, 4268
 Piękoś Adam, współopr. 5973
 Piękoś-Mirkowa Halina 6600
 Pięt Agata 4268
 Pięta Aleksandra 4603
 Pięta Ilona 4981
 Pięta Marek 7956
 Pięta Wiesław 4576, 4603; rec. 4590
 Pięta Stanisław 5783
 Piętek Monika 10109
 Piętk Bohdan 5194, 10057, 10110; rec. 5807
 Piętkowski Piotr 2515, 7324
 Piglia Ricardo 3865
 Pigoń Jakub 2672
 Pigoń Stanisław 9662
 Pihan-Kijasowa Alicja 3272
 Pijaj Stanisław 8400
 Pijarzy 974, 3335, 8054, 8859
 Pikor Wojciech 5478, 9826; red. 5478
 Pikulik Jerzy 5619, 6601
 Pikulska Daria Dorota 4180
 Pikula Anna 7122; red. 7122
 Pilāns'kij Stepan Ā. 4658
 Pilarczyk Zbigniew 1174, 4275, 5313, 9454; red. 287, 2515, 3083
 Pilarczyk Zygmunt 6602
 Pilarska Angelika 5185, 5910, 6207
 Pilarska Ewa 7537
 Pilarski Mirosław 9470
 Pilarski Paweł 5288
 Pilarski Sebastian 906, 9642, 9645, 9648
 Pilarski Zdzisław 6987
 Pilch Tadeusz 3652
 Pilch Wanda 5878
 Pilch-Nowakowska Xymena 3810
 Pilecka Elżbieta 4323
 Pilecka Małgorzata, red. 3027, 8134
 Pilecki Witold 6603, 9827, 10016, 10176, 11174
 Pilica, lewy dopływ Wisły 189, 4543, 5512
 Pilica, pow. zawierciański 8811, 10257
 Pilich Michał 4269
 Pilichniewicz Kamil K., red. 3177
 Pilikowski Michał 3532
 Pilipiuk Andrzej 5658
 Pilipki, pow. bielski, woj. podlaskie 2304
 Pilipowicz Włodzimierz, wyd. 8107
 Pilorz Alfons 5780
 Pilsztynowa Salomea 5724
 Piltz Erazm 8742
 Piluk Piotr 3115, 3170
 Pilzno, pow. dębicki 373, 374, 375, 1277, 3528, 3637, 4173, 4551, 4841, 5875, 6149, 6233, 6257, 6739, 7111, 7112, 7113, 7806, 7897, 8002, 8041, 9018; gmina 4130, 7111; powiat 7613, 8090; region 373, 374, 375, 4841, 4943, 5337, 7111, 9904
 Pilzno. Monografia miasta 7111
 Piła, pow. tucholski 9185
 Piła, woj. wielkopolskie 1504, 1505, 1896, 5228, 8186, 8210, 10912; obóz 1506; region 10924
 Pilat Stanisław 8723
 Piłatowicz Józef 7957, 7958; red. 5967
 Piłka ręczna w Opolu 4577
 Piłsudscy, rodzina 7237
 Piłsudska Aleksandra ze Szczerbińskich 5789, 8742, 8947, 9451
 Piłsudska Maria 5789
 Piłsudski Bronisław 3265, 3277, 6604, 6611
 Piłsudski i sanacja. Błędy i zbrodnie 9455
 Piłsudski i sanacja. Prawda i mity 9456
 Piłsudski Józef 366, 449, 450, 1223, 1341, 1457, 1464, 1560, 1593, 1605, 1686, 1826, 1843, 1901, 1909, 1911, 3110, 3403, 4474, 4544, 5043, 5073, 5096, 5132, 5133, 5141, 5141, 5155, 5198, 5257, 5270, 5316, 5678, 6457, 6467, 6524, 6605, 6606, 6607, 6608, 6609, 6610, 6611, 6611, 6612, 6613, 6614, 6615, 6616, 6617, 6688, 7237, 8122, 8209, 8225, 8226, 8234, 8293, 8435, 8559, 8593, 8674, 8728, 8731, 8733, 8742, 8787, 8943, 9278, 9295, 9299, 9375, 9416, 9418, 9419, 9451, 9455, 9455, 9456, 9476, 9507, 9512, 9521, 9550, 9608, 9608, 9614, 9615, 9630, 9635, 9667, 11147
 Pindelski Maciej, wyd. 10965
 Pindor Błażej 1737
 Pindur Leszek, oprac. 3617
 Piniński Stanisław 8002
 Pinker Magdalena, oprac. 1576; przedm. 1576; red. 1576; tł. 1576
 Pinkwart Maciej 1363, 6834, 6878
 Pińczów, woj. świętokrzyskie 1166, 4040, 4333, 9741; powiat 9907
 Pińsk, Białoruś 748, 788, 2543, 5321, 9043, 9059, 9422
 Pińska diecezja 5519
 Pińska Katarzyna 4725
 Piola Giuseppe 4189
 Pion walki z podziemiem niepodległościowym 10776
 Pionk Marian 9457
 Pionki, pow. radomski 9055
 Piontek Janusz 2303, 7284, 7537
 Piorun Sobieszczański Józef Stanisław 4894
 Piorunek Magdalena, red. 10992
 Piotr I, car Bułgarii 2713
 Piotr I Wielki, car 748, 2773, 2831, 7914
 Piotr Damiani, św. 2752
 Piotr Drzewiecki. Działacz społeczno-gospodarczy 3060
 Piotr Drzewiecki (1865–1943). Pierwszy prezydent wojewej Warszawy 1579
 Piotr Włostowic 2251, 7503
 Piotr z Kurowa 3103
 Piotr z Węgier 7440
 Piotrkiewicz Katarzyna 6652; red. 11083
 Piotrkiewicz Romualda, wyd. 10365
 Piotrków Trybunalski, woj. łódzkie 987, 2303, 3068, 3075, 3706, 4329, 5003, 5951, 7182, 7759, 8170, 8732, 8902, 10245; gubernia 8475, 8646; powiat 4800, 7114; region 5184
 Piotrowice, pow. kołobrzegi 4852
 Piotrowicz Anna 3272, 3688, 3712; red. 3271, 3272, 3273
 Piotrowicz Dariusz 2207, 4270
 Piotrowicz Elżbieta 4365
 Piotrowicz Ludwik 716
 Piotrowicz Ludwig Roch 8830
 Piotrowicz Maria 9887
 Piotrowscy, rodzina 6024
 Piotrowska Anna 1077
 Piotrowska Anna G. 4472, 4473
 Piotrowska Ewa, red. 270
 Piotrowska Joanna 1957
 Piotrowska Karolina, oprac. 5536
 Piotrowska Katarzyna 1141, 7248
 Piotrowska Magdalena 9458
 Piotrowska Maria 1596
 Piotrowska Patrycja 4126
 Piotrowska-Marchewa Monika 894, 8729
 Piotrowska-Trybull Marzena 11157; przedm. 11157; red. 11157
 Piotrowski Bogdan 5918
 Piotrowski Grzegorz 4489
 Piotrowski Jacek 812, 5061, 5108, 6300, 8674
 Piotrowski Jan 5607
 Piotrowski Jan Paweł 1580
 Piotrowski Łukasz 9625
 Piotrowski Maksymilian Antoni 5435
 Piotrowski Marcin 4126, 5647, 7120
 Piotrowski Marek 3533
 Piotrowski Mieczysław, red. 6446
 Piotrowski Paweł 4834, 5173
 Piotrowski Piotr 4058

- Piotrowski Rafał 9151; red. 9151
 Piotrowski Remigiusz 4578
 Piotrowski Robert 1738, 2408; red. 249
 Piotrowski Rufin 6036
 Piotrowski Sławomir 2524
 Piotrowski Wojciech, red. 4016, 7248
 Piotrówka zob. Radom
 Piotrzkiewicz Karol, współpr. 6203
 Piórczyński Józef 3250
 Piórkowska Joanna 547; rec. 5061, 5108, 5109
 Piórków, pow. opatowski 5394
 Pipes Marie-Lorraine 4659
 Pipes Richard 2610, 2611
 Pippidi Andrei 8731
 Piradoff-Piradianc, rodzina 6939
 Piramidowicz Dorota 4022, 5642
 Pirandello Luigi 3735, 10613
 Pirek Paweł 6906
 Pireneje 2564
 Pirna, Niemcy 8203
 Pirucka-Paul Ewa 3155
 Pisanello (właśc. Antonio Pisano) 2751
 Pisanka Krystyna, oprac. 1790
 Pisanko-Borowik Agnieszka 7085
 Pisano Antonio zob. Pisanello
 Pisarek Walery 3091, 6618
 Pisarkiewicz Mirosław 4271, 7050
 Pisarski Grzegorz 908, 4272
 Pisarzak Marian 5340
 Pisarzowice, pow. bielski, woj. śląskie 7643, 10324
 Pischel Klaus 10111
 Pisera Krzysztof 4579
 Pisia Tucznna, prawy dopływ Bzury 4746
 Pisiak Beata 5384
 Pisiewicz Iwona, red. 5915
 Piska Puszcza 3825
 Piskała Kamil 4733, 5857, 8611, 9459; oprac. 8129; przedm. 8129; rec. 1585
 Piskała Magdalena 2086, 2087, 7778
 Piskorek Ireneusz, wyd. 5578
 Piskorski Sebastian 7842
 Piskorz Anna 4059
 Piskorz Leszek 4392
 Piskorz Sławomir, red. 10392
 Piskorz-Branekova Elżbieta 1289
 Piskunowicz Henryk 6979, 10115
 Piskurewicz Jan 8733, 11132
 Pisulińska Joanna 402
 Pisuliński Jan 403, 10777, 10906; rec. 10223; red. 185
 Pisz, woj. warmińsko-mazurskie 4860, 6246
 Pisz Aneta, red. 5570
 Pisz Maciej 3094
 Pisz Zdzisław 4906
 Piszczac, pow. bialski; gmina 7115
 Piszczatowska Marta 540
 Piszczatowski Paweł, red. 3784
 Piszczek-Kaiser Halina 5890
 Pitera Czesław 5570
 Pitoń Józef 5658, 6421
 Pitrus Andrzej 4060
 Pius II, papież 7711
 Pius XI, papież 9295
 Pius XII, papież 2972
 Piwarski Kazimierz 6465
 Piwek Aleksander, rec. 4215
 Piwko Aldona Maria 2552; przedm. 2552; red. 2552
 Piwko Robert 6437, 9460
 Piwko Tomasz 5529
 Piwniczna-Zdrój, pow. nowosądecki; region 2391
 Piwnik Barbara 6092
 Piwnik Jan, pseud. Ponury 10579
 Piwowarczyk Mirosław 3515, 3558, 5809
 Piwowska Magdalena 7039
 Piwowski Przemysław 1621
 Piwowski Tomasz 6442
 PKWN w Chełmie? 9828
 Placha Karol 5289
 Plak Jacek 5324; red. 5324
 Plastyka toruńska 4061
 Platania Gaetano 2555, 8010
 Plater-Zyberkówna Cecylia 5524
 Platerowie, rodzina 8087
 Platon (właśc. Arystokles) 2636
 Plaut (właśc. Titus Maccius Plautus) 2698, 2701
 Pląsek Rafał 4710, 9461
 Plebanek Ewa 5035
 Plebański Józef Kazimierz 658
 Plebański Rafał 5539
 Plebański Roman 7230
 Plechów, pow. kazimierski 4864
 Plechów. Historia majątku ziemskiego 4864
 Plecka Danuta 5159
 Pleitner Johann 7693
 Pleskaczyńska Konstancja 3540
 Pleskaczyński Adam 1174, 6010; oprac. 1174; red. 6010
 Pleskot Patryk 10338, 10543, 10697, 10739, 10778, 10779, 10932; przedm. 10739, 10933; red. 10739, 10932, 10933; wyd. 10739
 Pless Daisy von zob. Hochberg von Pless Mary-Theresia Olivia
 Pleszczyński Andrzej 424, 689, 2710, 2746, 7390, 7460
 Pleszew, woj. wielkopolskie 4862, 6020, 7873, 8043; gmina 4862; powiat 6018
 Pleszyski Jerzy 6946
 Pleśna, pow. tarnowski 7116; region 7116
 Pleśniarowicz Krzysztof 6346
 Plewa Bogumiła 9462
 Plewa Maria 11133
 Plewczyński Marek 7959
 Plewczyński Władysław 5719
 Plewko Jadwiga 2444
 Pleydenwuff Hans 1601
 Plichta Paweł 5381; oprac. 3830, 8996
 Pliniusz Młodszy (właśc. Caius Plinius Caecilius Secundus) 2636, 2640
 Plisiecki Piotr 4865
 Plisowski Kazimierz 9025
 Pliszczyn, pow. lubelski 7034
 Plit Florian 352
 Plotkies 10696
 Plucińska-Piksa Jadwiga 3194
 Pluis Jan 4656
 Plumińska-Mieloch Anita 827, 850
 Pluski, pow. olsztyński; Małe Pluski 5929
 Pluta Aleksandra 3164
 Pluta Dominika 1159
 Pluta Janusz 598; red. 11137
 Pluta Jerzy 2747
 Pluta Józef 6335
 Pluta Paweł 754, 3927, 7930
 Pluta Sebastian 6018
 Pluta Wilhelm 10547
 Pluta Władysław 1739, 1739
 Plutarch z Cheronoi 2701
 Plachecki Jarosław 3534; oprac. 5709
 Plachta Zbigniew 4273
 Placzek Stanisław 7008
 Plaj 208
 Plaska Jana 5536
 Plaszczyńska Olga 3722; red. 3722
 Plaszczyńska-Herman Katarzyna 3928
 Płaszów zob. Kraków
 Platek Józef Stanisław 5521
 Platek Monika 5035
 Platonow Grzegorz Lech 2119
 Platos Mateusz 2984
 Plawecka Katarzyna Maria 5911
 Plawiak Klaudia 1298
 Pławniowice, pow. gliwicki 9821
 Pławski Eugeniusz 5739
 Plaza Dominik Kacper 2282, 2287, 2288, 2289, 6548; red. 101
 Plaza Zofia Danuta 5912
 Płatkowo, pow. stargardzki 2305
 Plecezn Omelan 10339
 Płock, woj. mazowieckie 209, 376, 891, 988, 989, 990, 1094, 1173, 1278, 1279, 1381, 1508, 2030, 2164, 3173, 3957, 4176, 4411, 4546, 4615, 4669, 5028, 5173, 5364, 5507, 5642, 7341, 7588, 8720, 8817, 9104, 9204, 9206, 9214, 9541, 9794, 9883, 10232, 10301, 10473, 10632, 10810, 11038; gubernia 4834; Podolszyce 9205; region 195
 Płocka diecezja 2579, 4869, 6158, 7312, 7527, 7857, 7997
 Płocki Rocznik Historyczno-Archivalny 209
 Płonka Borys 2551
 Płonka Bożena 3913

- Płonka Ignacy 3480
 Płonka Kościelna, pow. białostocki; parafia 6977
 Płonka Mirosław 2841
 Płonka Tomasz, red. 296
 Płonka-Balus Katarzyna 1078; rec. 1104, 7307, 7594; red. 267
 Płonka-Syroka Bożena 2835, 3234, 8301; rec. 10755; red. 4946
 Płonkowo, pow. inowrocławski 5423; region 5423
 Płonno, pow. golubsko-dobrzyński 6932
 Płonowska Ziarek Ewa 3184
 Płońsk, woj. mazowieckie 195, 4958, 7525; powiat 11028; region 4616
 Płońska Emilia 9463
 Płoński Roman Andrzej 4146
 Płosajkiewicz Ludwik Teodor 6619
 Płoski Paweł 4396, 4412
 Płoszaj Katarzyna 3652
 Płoszaj Tomasz 2261
 Płoszkowo, pow. stargardzki 2258
 Płotowo, pow. bytowski 9116
 Płoty, pow. gryficki 2258
 Płowiecki Leopold 5923
 Płowcy Damian 7804, 7960; red. 8465
 Pluciennik Monika 951
 Pluciennik Tomasz 5310
 Pluska Ireneusz 4015
 Płyewia, pow. skierniewicki 5306
 Płygawko Danuta, przedm. 8993; tł. 8993; wyd. 8993
 Pływaczewski Wiesław 2985
 Pniak Sebastian 4267
 Pniewy, pow. szamotulski 1280
 Po krainie Dolinian wędrując 3146
 Pobiedziska, pow. poznański; region 10638
 Pobitno zob. Rzeszów
 Pobocho-Igniatowska Anna 3535
 Poboży Radosław 906
 Pobóg-Chomiczewscy, rodzina 4968
 Pobóg-Lenartowicz Anna 4869, 7097, 7420, 7461
Pobudka 8583
 Pocheć Ewelina 3811
 Pochwalska Lilianna 972, 1464
 Pochwalski Józef 4055
 Pochwalski Kazimierz 4055
 Pochwat Błażej 6848
 Pochylska Joanna 5786
 Pocijowski Jakub 2577
 Pocijkowicz Konstanty 6620
 Poćńska Irina Viktorovna 1129
 Początek Michał 6201
 Początki obozu Auschwitz w świetle materiałów źródłowych 9829
 Początki parafii w Mysłowicach-Janowie 5540
 Poczdam, Niemcy 2861, 10099
 Poczesna, pow. częstochowski; gmina 4892
 Poczet Doktorów Honoris Causa Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu 5913
 Poczet prymasów Polski 5914
 Poczet rektorów, prorektorów i dziekanów Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu 5916
 Poczet rektorów Wyższej Szkoły Rolniczej 5915
 Poćma, Rosja 9860
Pod wojenną banderą 11032
 Podavka Ondřej 8730
 Podążać śladami przeszłości 3536
 Podbeskidzie 3354
 Podczaska Katarzyna 1411, 6018; red. 6018
 Podczaski Andrzej 2161
 Poddebice, woj. łódzkie; powiat 4800
 Poddębski Henryk 1740
 Podedworna Daria 2875, 5144
 Podęgodzie, pow. nowosądecki 6704
 Podemska Justyna 2986
 Podemska-Kaluża Anna 2409, 5662, 6792
 Podemski Marcin 10776
 Podemski Piotr 2836
 Podgaje, pow. złotowski; Flederborn 9960
 Podgajna Ewelina 5142
 Podgórecki Adam 2444
 Podgórna Janina 6955
 Podgórnica-Kęder Iwona 1819
 Podgórcy, rodzina 6033
 Podgórska Barbara 2234; red. 7135, 7136
 Podgórska-Czopek Joanna 2304
 Podgórska-Jachnik Dorota 3618
 Podgórski Adam 2234; red. 7135, 7136
 Podgórski Adrian 4948
 Podgórski Jan 6033
 Podgórski Marek, red. 999
 Podgórski Ryszard Adam 3261
 Podgórski Tomasz 6250; red. 3569
 Podgórski Wojciech Jerzy 3812
 Podgórz zob. Toruń
 Podgórze zob. Kraków
 Podhajcka Mirosława 3704
 Podhale 84, 973, 2008, 2357, 3265, 4603, 4693, 4844, 4874, 4914, 5283, 5658, 5817, 8887, 9320, 9988, 10279, 10717
 Podhorce, pow. hrubieszowski 2305
 Podhorce, Ukraina 2278, 2543, 3923, 4948
 Podhorodecka Aleksandra 3189
 Podhorodecki Piotr 8674, 9464
 Podkamień, Ukraina 5194
 Podkarpacie 481, 500, 556, 1741, 1906, 3107, 4681, 4901; Wschodnie 7283
 Podkarpackie województwo 2012, 2292, 3342, 11033
 Podkościelny Elżbieta 1961
 Podkowa Leśna, pow. grodziski, woj. mazowieckie 10192
 Podkowski Marek 6906
 Podlascy twórcy niepodległości Polski 5917
 Podlasek Jacek 374, 375, 6359; przedm. 7111
 Podlasie 282, 337, 1192, 1649, 1796, 2263, 2425, 3075, 3103, 3177, 3825, 3999, 4027, 4040, 4127, 4308, 4511, 4604, 5143, 5433, 5660, 5689, 5917, 6977, 6978, 7117, 7646, 7942, 8354, 8490, 8876, 9660, 9924, 9935; dystrykt 7889; Południowe 5143, 5660, 5967
 Podlaska diecezja 3044, 5373, 8412
 Podlaskie drogi do niepodległości 5143
 Podlaskie województwo 140, 4022, 5143, 5728, 5729, 7587, 7886, 7999, 9898, 11033
 Podlesie zob. Siedlec
 Podlewska Zuzanna 5564
 Podlewski Łukasz 6621
 Podlewski Olech Czesław 6621
 Podlodowska-Reklewska Maria, red. 1448
 Podlódów, pow. rycki 8254
 Podlyuk Anastasiya 4393
 Podnieśńska Katarzyna 1245, 2120, 2162
 Podnieśński Paweł 5642
 Podoba Damian 3102
 Podolak Sławomir, red. 3517
 Podole 2302, 4089, 4453, 5208, 5312, 5894, 6804, 7686, 8134, 8207, 9069; gubernia 8413
 Podolin zob. Podoliniec
 Podoliniec, Słowacja 8054
 Podolski Adam 5541; red. 5441, 9447
 Podolski Aleksander 4866
 Podolskie województwo 3075, 7883
 Podolszyce zob. Płock
 Podpora Agnieszka, tł. 9053
 Podraza Rafał 6323; współpr. 4446
 Podrazik Michał 2673
 Podróż europejska Rozalii i Stanisława Dunin-Borkowskich 8227
 Poduczny Grzegorz 5290, 5312, 5313
 Podzeczce, pow. nowosądecki 1826
 Podszarnie, pow. nowotarski 5183
 Podsiadła Aneta 5528
 Podsiadło Rafał 10112
 Podsiadły Adam 4867, 6069; rec. 1251, 6675
 Podstawa prawna regulacji górnego Dunajca 10340

- Podtatrze 2, 900
 Podzamcze, pow. zawierciański 2282
 Podzielnicy Janusz 5553
 Poeci-studenci podziemnego Uniwersytetu Warszawskiego 3813
 Poeckh Lesław 5890
 Pogoda-Kołodziejak Adriana 2535
 Pogodin Mihail Petrovič 8733
 Pogodziński Paweł Marek 1532, 2257, 2408; red. 1530
 Pogońska-Pol Magdalena 569
 Pogorzela, pow. gostyński 7960, 10143
 Pogorzelska Elżbieta 4660
 Pogorzelska Iwona 930
 Pogorzelska-Albińska Czesława 6842; przedm. 6518, 6842
 Pogorzelski Adolf 5384
 Pogorzelski Ireneusz 5324
 Pogorzelski Waclaw 6948
 Pogožev Andrej 9830
 Pogórze 5214, 7655
 Pogromy Żydów na ziemiach polskich 3147
 Pohl Krystyna 4394
 Pohlmann Alexander 6985
 Pohoska Ewa 3735
 Pohost, Białoruś 5316
 Pojasek Piotr, red. 3176
 Pokaniewo, pow. siemiatycki 7999
 Poklewska-Koziełł Magdalena 5221
 Poklewski Józef 4323, 9534
 Poklewski-Koziełł Grzegorz 4761
 Poklewski-Koziełł Tadeusz 4761, 6258
 Pokoj Jakub 3545, 7961, 10780; red. 3545
 Pokora Jakub 4062
 Pokora Piotr 2101, 7498, 7528; przedm. 2101; red. 2101, 5914
 Pokora-Kalinowska Marzena 5094
 Pokorny Andrzej 6434
 Pokorska-Primus Małgorzata 1079
 Pokorzyska Elżbieta 755, 3880, 3909, 3929; red. 3886
 Pokój, pow. namysłowski 4260
 Pokój namysłowski 7311
 Pokrzyńska Magdalena 3195
 Pokrzywa Katarzyna 7002
 Pokrzywińska Marlena 2987
 Pokrzywniak Józef Tomasz 3273, 6622
 Pokrzywnicki Jacek 1415
 Pokrzywnicki Janusz 5225, 5291
 Pokucie 3876, 8241, 9286, 9607, 9669
 Pol Eugenia 10050
 Pol Wincenty 3712, 4968
 Polacy i osoby polskiego pochodzenia w siłach morskich 5918
 Polacy i Żydzi ofiary niemieckiej okupacji 10113
 Polacy na Litwie 3203
 Polacy ratujący Żydów 5919
 Polacy z Wilna i ze Żmudzi 8228
 Polacy zasłużeni dla krajów Azji 5920
 Polaczek Janusz 1820, 1821, 1822, 5270, 6219; red. 223
 Polaczek-Bigaj Marta, oprac. 10352; przedm. 10352
 Polak Agnieszka 3275
 Polak Bogusław 1174, 5109, 5257, 5258, 5298, 6756, 8773, 9025, 9150, 9648
 Polak Jakub 4323
 Polak Jan 6623
 Polak Jerzy 4754, 4948, 7962
 Polak Krzysztof 5277
 Polak Michał 1174, 5109, 5257, 5258, 5298, 8773, 9645, 9648
 Polak Paweł 3304
 Polak Robert 10978
 Polak Ryszard 3858, 6104
 Polak Wojciech 5536, 7156, 10506, 10561, 10697, 10781; oprac. 9846; przedm. 5914, 8243, 9846, 10697; red. 5536, 8243, 9846, 10697
 Polak Zbigniew 1992
 Polak-Chmielewski Włodzimierz 6054
 Polak-Woźniak Alina 1610
 Polakowska Maria, oprac. 9880
 Polakowski Filip 4464
 Polakowski Michał 1311, 4906, 9465
 Polán Pavel Markovič 5809
 Poland. A country of remarkable women 5921
 Poland 100 years 1745
 Poland – Georgia 2552
 Polanie 761, 7437, 7485
 Polanka Wielka, pow. oświęcimski 4905
 Polanowska Jolanta 4063
 Polańska Marta 7039
 Polański Jerzy 8992
 Polański Roman 9783
 Polcyn Władysław 11143
 Polec Patryk 10932
 Polehov Sergej 2742
 Polejowski Karol 2748, 7059, 10955; przedm. 7059; red. 7059
 Polek Krzysztof 2749; przedm. 7517; red. 4729, 7517
 Polesie 1878, 3177, 3184, 9049, 9100, 9346, 9624, 9825; Zachodnie 2362, 4511
 Polesie Lubelskie zob. Polesie; Zachodnie
 Poleska-Peryt Sylwia 10698
 Poleski Jacek 4319; przedm. 4319; red. 4319
 Poleskie województwo 9518
 Poleszak Sławomir 10740
 Poleszak-Fiedorczyk Natalia 3735
 Polichno, pow. kielecki 4090
 Policińska Ewelina 748, 2035
 Policja na Podkarpaciu 1741
 Polin. 1000 lat historii Żydów polskich 1332
 Poliński Dariusz 1958, 2291, 7321, 7462; rec. 4669
 Poliński Michał Pelka 3339
 Polish and Lithuanian Metrica 2036
 Polish music culture resources 1044
 Polish popular science journals 756
 Polish press for children 757
 Polish statisticians 5922
 Poliszczuk Jarosław 8433
 Polit Beata 2304
 Polit Jakub 2553
 Polit Paweł, red. 1487
 Politański Łukasz 8732
 Politechnika Łódzka w informacjach prasowych 3537
 Politechnika Poznańska 4274
 Política y religión en América Latina 2554
 Polityczne uwarunkowania religii 5144
 Polityka 10465
 Polityka (red. Jerzy Giedroyc) 5164
 Polityka, historia i kultura Dalekiego Wschodu 2988
 Polityka narodowościowa władz polskich względem emigracji 9031
 Polityka państw bałtyckich wobec RP 9032
 Polityka wschodnia RP 11134
 Polityki pamięci i dyskursy pamięci 1918
 Polko Paulina 11135
 Polkowice, woj. dolnośląskie; region 3902
 Polkowski Lech Tadeusz 6473
 Polkowski Maciej, rec. 4600
 Polkowski Paweł Lech 1165
 Pollacz Rudolf 5483
 Pollak Roman 3271
 Pollesch Konrad Karol 1742
 Polo Marco 892
 Polonais et Roumains dans la Première Guerre mondiale 8731
 Polonia, Italia, Mediterraneo 2555
 Polonia Maior Orientalis 210
 Polonia pontificia sive repertorium privilegiorum 7312
 Polonia Restituta 1919–1921. 1743
 Polonistyka 3814
 Polonius Alexander 9831
 Polonsky Antony 806; przedm. 3138; red. 3138
 Pol'ovij Taras 11136
 Polscy biznesmeni w świecie 5923
 Polscy działacze emigracyjni w walce 5924
 Polscy jeźdźcy olimpijscy 5925
 Polscy misjonarze św. Wincentego a Paulo w kraju 5926, 5927
 Polscy odkrywcy, badacze i eksploratorzy 5928
 Polscy Ormianie w drodze 3148
 Polska. Eseje o stuleciu 3091

- Polska! Polska! – ale jaka? 3092
 Polska. Skarby architektury 1744
 Polska 100 lat 1745
 Polska 1944/45–1989 211
 Polska bibliografia franciszkańska 36
 Polska droga do Unii Europejskiej 10979
 Polska epoki Piastów 758
 Polska i Jugosławia 2989
 Polska i sąsiedzi na przestrzeni wieków 3093
 Polska i Ukraina w latach trzydziestych-czterdziestych XX w. 759
 Polska Marynarka Wojenna 93
 Polska moja ojczyzna 94
 Polska niepodległa 95
 Polska niepodległa 1918–2018. 3094
 Polska niepodległa międzywojenna 9466
 Polska Niepodległość 3095
 Polska po latach niewoli 3096
 Polska szkoła filmowa 10782
 Polska walcząca. Historia Polskiego Państwa Podziemnego 10114
 Polski biedermeier – romantyzm „udomowiony” 4064
 Polski cud nad Bałtykiem 3061
 Polski Niepodległej regionu korzenie 8732
 Polski słownik biograficzny 5693
 Polskie czytanie Wschodu 3814
 Polskie dokumenty dyplomatyczne 10341
 Polskie drogi do niepodległości 4474
 Polskie dziewiętnastowieczne pamiętniki i listy 760
 Polskie etosy regionalne i ich znaczenie 5689
 Polskie kolekcjonerstwo rzemiosła artystycznego 1381
 Polskie korzenie Izraela 3062
 Polskie Stronnictwo Ludowe w województwie lubelskim 10342
 Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne na Dolnym Śląsku 11137
 Polskie Towarzystwo Krajoznawcze prekursorem muzealnictwa 1166
 Polsko-czechosłowackie kontakty wojskowe 9033
 Polsko-czeskie i polsko-słowackie kontakty filmowe 2990
 Polskoe Änvarskoe vosstanie 1863 goda 8733
 Połabie 2515, 7516
 Połap Alicja 5923, 5924
 Połączył nas KUL 10343
 Poleć Marta 4065
 Poledniok Dorota 4868
 Połock, Białoruś 5495, 9860
 Połom Marcin 351
 Połom-Jakubowicz Wiesława 1261
 Połomia, pow. dębicki 10060
 Połomia, pow. strzyżowski 6407
 Połosak Andrzej, rec. 2909
 Połowcy 2735
 Połowniak-Wawrzonek Dorota 3705
 Połtawa, Ukraina 7810, 8018
 Połtowicz-Bobak Marta 2292, 4966, 7285
 Połujan Katarzyna 1581, 2088
 Połuszejko Grażyna 1582
 Pomarańska Renata 3815, 5542
 Pomezania 7412, 7501
 Pomezkańska diecezja 3103
 Pomian Krzysztof 3092, 10344
 Pomian-Szednicki Stanisław 8229
 Pomianowski Piotr Z. 8734, 8735
 Pomiechówek, pow. nowodworski, woj. mazowieckie 6215
 Pomiecińska Róża 2410
 Pomieczyńska Huta, pow. kartuski 4700
 Pomierny-Wąsińska Anna 7422
 Pomiędzy demokracją a autorytaryzmem 2991
 Pomnik. Europa Środkowo-Wschodnia 1583
 Pomnik Historii – historia w Pomniku 4275
 Pomnik Niepodległości w Trzciance 1861
 Pomnik upamiętniający cmentarz żydowski w Skokach 1862
Pomorania Antiqua 212
 Pomorska Wieś, pow. elbląski; region 7118
 Pomorski Jan 609, 654; red. 609, 3110
 Pomorskie drogi do Niepodległej 828, 5145
 Pomorskie województwo 906, 7147, 8114, 9631
 Pomorsko-wielkopolska diecezja 4760
 Pomorze 212, 272, 309, 501, 668, 696, 705, 734, 828, 1042, 1511, 1878, 2022, 2055, 2062, 2066, 2258, 2259, 2267, 2282, 2461, 2491, 2710, 3087, 3166, 3263, 3337, 3511, 3775, 3785, 3799, 4066, 4094, 4109, 4201, 4261, 4418, 4645, 4760, 4849, 4861, 4939, 5108, 5145, 5201, 5258, 5272, 5275, 5298, 5328, 5378, 5638, 5689, 5844, 6024, 6589, 7119, 7188, 7259, 7324, 7369, 7518, 7924, 7989, 8001, 9051, 9451, 9608, 9767, 9913, 10503, 11045; Gdańskie 2257, 2460, 2518, 3129, 4913, 6472, 7244, 9973; księstwo 2515, 7374, 7878; Nadwiślańskie 4803, 5145, 5773, 8921; Pruskie 3606; Szczecińskie 2220; Środkowe 2019, 10506, 10723; Wschodnie 2283, 6472; Zachodnie 222, 1041, 2218, 2220, 2258, 2392, 2445, 2710, 2782, 2905, 3100, 3128, 4114, 4260, 4460, 5210, 5418, 5424, 5689, 6911, 7188, 7269, 9767, 9992, 10471, 10506, 10634, 10723, 10776, 10894, 10906, 11014
 Pomostowski Piotr 10782
 Pompeje, Włochy 2160, 2655
 Pompejusz Wielki (właśc. Gnaeus Pompeius Magnus) 2612
 Pomykacz Tomasz 5270
 Pomyśl o pseudonimie dla siebie 1465
 Pona Beata 10333; przedm. 10333
 Ponary zob. Wilno
 Poniak Radosław, oprac. 66, 3075
 Poniatowscy, ród 944, 8472
 Poniatowska Irena 4495, 4496
 Poniatowska-Lipska Karolina 3538
 Poniatowski Andrzej 5228, 5767; red. 1861
 Poniatowski Józef 8891, 9999
 Poniatowski Michał Jerzy 7552, 7997
 Poniądzie 4333, 4896
 Ponic, pow. gostyński 7804
 Poniażek Anna 9625
 Poniażek Barbara, il. 5134
 Poniażek Ewelina 1806, 9467
 Poniażek Marek 2545
 Poniażek Tomasz 2163
 Poniażewski Janusz 7019
 Poniażewski Łukasz 1222
 Poniażewska Marta 3545
 Poniażski Adam 8021
 Poniażski Antoni 5515
 Poniażski Ireneusz 1823
 Poniaż 1234, 2160, 2555, 2683
 Poniaż Iwan, szczyt w paśmie Czarnohory 9512
 Poniaż Dariusz 409
 Poniaż Joachim 3073, 8736
 Poniaż Leon 5194
 Poniaż Mateusz 2259
 Poniaż Karolina 4149
 Poniażkiewicz Łukasz 4462
 Poniaż Krystyna 6710; red. 6671
 Poniaż Marek, wyd. 8194
 Poniaż-Machnicka Aneta 1500
 Poniażarscy, rodzina 1335
 Poniażas-Szulka Barbara 7463
 Poniażski Wojciech 3075
 Poniażusko Jerzy zob. Jerzy Poniażusko, bl.
 Poniażusko Marianna 6624
 Poniaż Danuta 4475, 6741
 Poniaż Bożena 7963, 7964, 8013, 8018; przedm. 2348, 2349; rec. 7570; red. 2348, 2349, 8069
 Poniaż Joanna 8737
 Poniaż Oswald Stefan 1878
 Poniaż Piotr 5191
 Poniaż-Rysińska Irena 2561
 Poniaż Józef 10543
 Poniaż, pow. krańicki 5357
 Poniaż Joanna, oprac. 1576; red. 1576
 Poniaż, rodzina 5929

- Popławska Dorota 4016
 Popławska Sylwia Urszula 1959
 Popławska-Bukała Ewa 8920, 9534
 Popławski Andrzej 10115
 Popławski August Klemens 5929
 Popławski Błażej 2556
 Popławski Emil 3683
 Popławski Jan L. 8231
 Popławski Jerzy, red. 5929
 Popławski Kazimierz, red. 5695
 Popłońska Joanna 8920
 Popowa-Zydroń Katarzyna, przedm. 10315
 Popowicz Kamil 2837
 Popowo-Letnisko, pow. wyszkowski 9357
 Popowska Marta 4476
 Popowska-Taborska Hanna 3686
 Popowski Łukasz 1316
 Popowski Wacław Jan, tł. 9800
 Poprawa Jan 11138
 Poprawski Ryszard, red. 3314
 Poprzecki Józef 4276
 Poprzęcka Maria 4102; red. 4102
 Poquelin Jean Baptiste zob. Molière
 Porada Gabriela Anna 6407
 Porada Jerzy 4534
 Porada Katarzyna, przedm. 8271; wyd. 8271
Poradnik Muzyczny 3660
 Poradowscy, rodzina 5930
 Poradowska-Werszler Ewa 5930
 Poradowski Michał 2838
 Poradzisz-Cincio Magdalena 4260
 Poraj, pow. myszkowski 8702
 Porak Alaksandr 4477
 Poraznik Jarosław Marek 907
 Porąbka, pow. limanowski 3442
 Poreda Piotr 1276
 Porębska Danuta, red. 3303, 3388, 3453, 3458, 3468, 3469, 3553, 3585, 3655, 3663, 3664, 7417
 Porębska Maria 3930
 Porębska-Quasnik Dominique 3197
 Porębski Jerzy 4556
 Porębski Sławomir 10783
 Porębski Stanisław 6625, 6626
 Poręby Dymarskie, pow. kolbuszowski 4117
 Porożyńska Melchiora 3494
 Porożyński Henryk 3337
 Porpora Nicola 8010
 Portelli Alessandro 653
 Porter-Szűcs Brian 3097
 Portrety hetmanów 1746
 Portrety Regionu Kozła 5931
 Portugalia 2498, 2513, 2760, 2792, 2865, 2934, 2948, 3186; kolonie 2792
 Porycki Janusz 1960, 3149, 5932, 9468; red. 9853
 Porządek publiczny i bezpieczeństwo w okupacyjnej Warszawie 10115
 Porzeczce, Białoruś 2543
 Porzycki Maciej 6627
 Posada Rybotycka, pow. przemyski 2255
 Posadów, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 7120
 Poskuta-Włodek Diana 9608
 Posłuszna Anna 4282
 Posłuszna Joanna 1891; red. 1891
 Posłuszny Łukasz 1891
 Posmysz Zofia 9832
 Pospieszna Barbara 1262, 4066, 6942, 8738
 Pospieszysłowa Anastazja z Czarlińskich 8868
 Pospił Iwo 8433
 Pospizil Karolina, red. 3197, 3786
 Pospizyl Kazimierz 3096
 Pospizyl Michał 2750
 Possevino Antonio 2564
 Post Barbara 11139
 Postawka-Lech Helena 1440, 5071
 Postawska Anna, red. 5846
Postęp 8897
 Postma Ferenc 3797
 Postuła Wojciech 1863
 Posturzyńska-Bosko Małgorzata 2535
 Poszalska Monika 968
 Poszukiwanie i identyfikacja ofiar zbrodni 3098
 Pościszce, pow. biały 4209
 Pośpiech Remigiusz 5489; red. 5489
 Poświatowska Halina 3824
 Potaczała Krzysztof 10345
 Potaczek Joanna 10116
 Potaczek-Jasionowicz Sabina, tł. 4098
 Potapenko Maksim Vasil'ovič 8833
 Potasz Mariusz, red. 3330
 Potempa Dominika 1065
 Potera Barbara 1228
 Potępa Bernard Jan 5543
 Potkański Jan 3813
 Potkański Waldemar 3030
 Potkowski Edward 3106, 6628, 6629, 7008
 Potoccy, ród 2564, 4145, 4183, 7604, 8081, 8472
 Potocka Anna Dorota 4067
 Potocka Iłona 6901
 Potocka Małgorzata 581, 587
 Potocka Maria Anna 1453, 3091, 9832; red. 1929
 Potocka Marianna z Kąskich 7652
 Potocki Andrzej 3476
 Potocki August 6966
 Potocki Eustachy 5964, 7652
 Potocki Ignacy 5964
 Potocki Jan 2564, 2776, 3832, 7656, 7847
 Potocki Jan F. 7965
 Potocki Jan-Roman, wyd. 8977
 Potocki Józef Karol 8231
 Potocki Mikołaj 7604
 Potocki Seweryn 8860
 Potocki Stanisław Kostka 3801, 4068, 8439, 8849
 Potocki Teodor 4335
 Potocki Wacław 3713, 7605, 7694, 10408
 Potoczny Adam 2367
 Potok Edyta 3473
 Potok Roman 3539
 Potok Wielki, pow. janowski 3103
 Potomska Renata 1045; red. 149
 Potoniec Bogdan 605, 8739
 Potravič Ljudmila 9607
 Potrzebowski Rafał 5933
 Potrzeszcz Jadwiga 3294
 Potruski Kamil 4603
 Potulice, pow. nakielski 9972
 Potulska Joanna 4725
 Potulski Jakub 2839, 3103
 Potupčik Margarita 8740
 Potworowscy, rodzina 9034
 Potworowski Walenty Edward 9034
 Potykanowicz-Suda Lidia 952, 1420; oprac. 1423; red. 1423
 Potyrała Aleksander 5709
 Poumaréde Géraud 8010
 Pourbaix Kamil de 8230
 Pourbaix Michał Franciszek de, oprac. 8230
 Powalska Izabella 4314
 Powala-Niedźwiedzki Maciej 4589
 Powąska Jarosław 4497
 Powązki zob. Warszawa
 Powęski Jan Skarga 2129
 Powiat milicko-żmigrodzki w perspektywie historycznej 7072
 Powiat słubicki (do 1815 roku) 2016
 Powiat strzelecko-drezdenecki (do 1815 roku) 2016
 Powidz, pow. słupecki 5234
 Powinowactwa z epoki 3816
 Powiśle zob. Warszawa
 Powiśle 9629, 10723, 11126
 Powodowo, pow. wolsztyński 5745
 Powojenny Kołobrzeg 10346
 Powoźce 5161
 Powstanie i działalność Polskiej Komisji Likwidacyjnej 9469
 Powstanie warszawskie 1747
 Powstanie wielkopolskie 829
 Powstanie Wielkopolskie w regionie ostrowskim 1502
 Powstanie wielkopolskie w Żninie 9470
 Powstańcy wielkopolscy 5934
 Powtórka przed... 873
 Poza kanonem 1286
 Poznań 352, 358, 591, 616, 725, 873, 889, 906, 991, 992, 1095, 1096, 1097, 1160, 1164, 1174, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1613, 1659, 1784, 1826, 1827, 1885, 1886, 1896, 1920, 2025, 2163, 2565, 3075, 3087, 3104, 3143, 3160, 3262, 3271, 3272, 3273, 3275, 3319,

- 3366, 3494, 3540, 3549, 3720, 3767, 3772, 3795, 3814, 3825, 3912, 3943, 4001, 4015, 4070, 4100, 4101, 4109, 4125, 4181, 4228, 4274, 4275, 4332, 4371, 4378, 4509, 4650, 4823, 4931, 5185, 5298, 5301, 5313, 5391, 5642, 5658, 5781, 5855, 6129, 6197, 6486, 6790, 7122, 7203, 7336, 7495, 7528, 7979, 8018, 8300, 8392, 8614, 8679, 8706, 8972, 9009, 9051, 9063, 9090, 9150, 9178, 9273, 9458, 9528, 9770, 9838, 9882, 10140, 10268, 10272, 10277, 10288, 10369, 10380, 10472, 10501, 10567, 10624, 10742, 10812, 10858, 10862, 10894, 10895, 10992, 11037, 11152; Ostrów Tumski 4010, 4275; powiat 4253, 7167; region 3429, 8582, 8833, 8878, 9177; Stare Miasto 4275; Śródka 7122; Wielkie Księstwo 1174; Wilda 4274, 7121
- Poznańska Anna, red. 1603
- Poznańska archidiecezja 529
- Poznańska diecezja 5545, 7312, 7336, 7528, 7593, 7642
- Poznańska szkoła architektury wnętrz 3540
- Poznański Ada, oprac. 7465
- Poznański Karol 3476; przedm. 8275; wyd. 8275
- Poznańskie województwo 5706, 7543, 7544, 7818, 7819, 7883, 9534, 9670, 10906
- Pozorski Michał 2992, 3030
- Pozowski Andrzej, współpr. 4777
- Pozytywizm narodowy 8231
- Pozytywizmy u progu XX wieku 8232
- Pożakowski Piotr 4492
- Pożegnanie Józefa Scibiora 6752
- Pożerski Edward 6037
- Pożerski Mieczysław 9645
- Pół wieku Szkoły Specjalnej w Koninie 3541
- Pół wieku współpracy – na tropach poznańsko-brneńskich kontaktów 3262
- Półczno, pow. bytowski 2258
- Półcwiartek Józef 4277, 10117
- Półcwiartek-Dremierre Dorota 7778
- Pórola Małgorzata, tl. 1090
- Pórola Michał, wyd. 8118
- Pólturzycki Józef 3622, 6817
- Półwiecze. Studia historyczne w Białymstoku 337
- Pósán László 7464
- Prabuty, pow. kwidziński; obóz 10081
- Praca, jej rola i funkcje społeczne 4869
- Prace Archiwalno-Konserwatorskie 213
- Prace Historyczne 214
- Prace konserwatorskie i remontowe przy zabytkowych obiektach 1961
- Prace konserwatorskie na terenach zabytkowych założen ogrodowych 1962
- Prace konserwatorskie prowadzone przy zabytkach ruchomych 1963
- Prace Pienińskie 215
- Pracki Mariusz 10118; il. 10118
- Pracki Roman 7978
- Praczyk Małgorzata 5638
- Praga zob. Warszawa
- Praga 2720, 2933, 3103, 3212, 7324
- Pragert Przemysław 2062
- Praktyczny patriotyzm w Toruniu 4278
- Prat Emilian 4279, 4280, 4870, 5935
- Pranke Piotr 2515
- Prarat Maciej 1964, 4281, 4840; rec. 4250; repl. 4250
- Prasa zagraniczna o Polsce 9035
- Prasał Andrzej 4468, 4478
- Praski Łukasz, tl. 10131
- Praśmantaitė Aldona, wyd. 8180
- Prasoł Danuta 6142
- Praszałowicz Dorota 2460; red. 3189
- Praszką, pow. oleski 2164
- Praškiewicz Szczepan T. 2768, 5437, 5544
- Prawa człowieka w polityce demokracji zachodnich 10784
- Prawa dziecka wczoraj, dziś i jutro 3542, 3543, 3544
- Prawa i przywileje miasta Knyszyna 7606
- Prawda 2255
- Prawda Marek 6523
- Prawdinsk, Rosja 8307
- Prawdy i legendy o rzeszowskim Ratuszu 1525
- Prawem naszym – zmartwychwstanie 1605
- Prawo a edukacja na przestrzeni wieków 3545
- Prawo i literatura 9471
- Prawo i Życie 10895
- Prawo ludów i wojna sprawiedliwa 7313
- Prawo wobec przeszłości 5017
- Prawosławny monastycyzm w RP 1748
- Prażmowska Anita J. 6259
- Prażuch Waclaw 7966
- Prądnik, lewy dopływ Wisły; dolina 7443
- Prądnik Czerwony zob. Kraków
- Prądziński Jacek 1053
- Prądziński Ignacy 5310
- Prądziński Juliusz 6630
- Prebenda św. Anny w Małogoszczu 8233
- Prechtl Joseph 4089
- Prejs Marek 3839, 7778; rec. 3789
- Prejs Piotr 2259
- Prejs Roland 5437, 5520, 7809, 8741, 10785; oprac. 36; rec. 3443, 5370, 5427, 6724, 8147, 10396
- Prekiel Przemysław 6202
- Premonstratenki zob. Norbertanie
- Premonstratensi zob. Norbertanie
- Prenger Kevin 10119
- Presi Waldemar 4408
- Presnarowicz Łukasz 5018
- Pressburg zob. Bratislava
- Preveza, Grecja 2282
- Prezentacja Zarządu Stowarzyszenia Archiwistów Kościelnych 931
- Pręgowo, pow. gdański; parafia 8076
- Prętnicki Andrzej 5185
- Priebatschowie, rodzina 3945
- Prinke Andrzej 9472
- Prinke Rafał Tadeusz, rec. 2068
- Pristajko Volodimir 759
- Privatleben von SS-Leuten im KZ Auschwitz 9833
- Pro Memoria. Profesor Jakub Goldberg 6258
- Pro memoria. Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego 5936
- Pro Memoria. Zmarli Jerzy Lesław Wyrozumski 6853
- Problematyka wschodnia w aktach dotyczących Józefa Piłsudskiego 8234
- Problemy archiwalnego opisu informacyjnego 932
- Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze 3660
- Problemy prawa polskiego i obcego 5019
- Problemy ruchu olimpijskiego w polskim prawie 4580
- Procel Wadim 5310
- Proces beginek świadnickich 7465
- Prochaska Antoni 4869, 7967
- Prochaska Franciszek 10759
- Prochaska Krzysztof 6404
- Prochowicz Radosław 2305
- Prochowicz Jerzy 6237, 9473, 9646; przedm. 8969; wyd. 8969
- Proczka Joanna, red. 9769
- Prof. Barbara Mizerka 1930–2017. 6518
- Prof. Hieronim Strzyżewski (1926–1981) 6719
- Prof. Zofia Wolska 1909–2005. 6842
- Profesor Alina Kowalczykowska doktor honoris causa 619
- Profesor Halina Krukowska doktor honoris causa 620
- Profesor Jerzy Hołubiec, uczony, kolekcjoner 1437
- Profesor Tadeusz Ulewicz jako badacz dawnej literatury 3817
- Profesor Zofia Ostrihanska 6574

- Program uroczystości poświęcenia kaplicy na ewangelickim cmentarzu 10347
- Prohorov Andrej A. 8018
- Projekcje. Znane i nieznanne historie o kinach 4395
- Projekt na daleką metę 3818
- Prokocim zob. Kraków
- Prokocim dawniej i dziś 7002
- Prokop Krzysztof 9474
- Prokop Krzysztof Rafał 5545, 7968; rec. 1110, 5914, 7312
- Prokop Zbigniew Bogumił 5937
- Prokopczuk-Runowska Izabela 2121
- Prokopiak-Lewandowska Anna 5173
- Proksa Michał 7324
- Promnitzowie, ród 4876
- Pronobis Maria 2623, 7253
- Pronobis-Gajdzis Małgorzata 1965
- Prosnia, lewy dopływ Warty 2179, 6319
- Prost Krzysztof, polem. 10914
- Prostko-Prostyński Jan 2485, 5864
- Prosto z Mostu 5127
- Prostyń, Białoruś 8121
- Proszowice, woj. małopolskie 7315
- Protasy, pow. białostocki 10484
- Protokoły posiedzeń plenarnych Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego 9036
- Protokoły Rady Miejskiej Przedborza 8235
- Protokoły rewizyjne dóbr trzcianekich 7607
- Protokoły szkolne Realschule w Suchełowiu 3546
- Próba Maciej 8436
- Próchnicka Maria 3909
- Próchnicki Włodzimierz 3719, 3876
- Prószków, pow. opolski, woj. opolskie 8018
- Prószynski Maciej 5292
- Prucnal Jan 5546
- Prudencjusz (właśc. Aurelius Prudentius Clemens) 2555
- Prudnik, woj. opolskie 4582, 5349; powiat 1691, 2429
- Prus Bolesław 3273, 3659, 3679, 3791, 3819, 3834, 5675, 6631, 8500, 8664
- Prus Grzegorz 7969
- Prusak Janina 1360
- Prusak Marcin 3093
- Prusice, pow. trzebnicki 4995
- Prusik Jan 6583
- Prusin Alexander 6632
- Prusinkiewicz Witold 4228
- Pruska Mariola, red. 1474
- Pruska-Wiszniewska Anna 9455
- Prusowie 7401, 7501, 7518
- Pruss Zdzisław 5938; red. 5938
- Prussak Maria 3795, 3820
- Prusy 457, 689, 942, 1174, 1546, 2069, 2104, 2255, 2281, 2491, 2518, 2530, 2547, 2579, 2721, 2758, 2797, 3088, 3447, 3729, 3825, 3880, 4019, 4268, 4305, 4439, 4931, 4967, 4975, 5042, 5185, 5312, 5313, 5328, 5364, 5438, 5630, 5954, 6057, 6914, 7196, 7298, 7316, 7325, 7350, 7384, 7395, 7425, 7443, 7464, 7521, 7556, 7784, 7869, 7885, 8196, 8306, 8307, 8653, 8878; Królewskie 2348, 2349, 2579, 3076, 4015, 5036, 5475, 7647, 7884, 7885, 7950, 8018, 8066; Krzyżackie 5475, 5891, 7388; Książęce 2177, 2579, 3989, 5042, 5630, 5891; Wschodnie 1796, 2816, 2944, 3686, 3712, 4260, 4860, 7198, 8306, 8307, 8483, 8484, 8485, 10546, 10723, 10955; zabór 3096, 3337, 5773, 8269, 8358, 8521, 8542; Zachodnie 4760, 5145, 8459, 8582, 8868, 8869, 8878, 9988, 10081
- Pruszek Romuald 6049
- Prusakowie, rodzina 5733
- Pruszków, woj. mazowieckie 1631, 3421, 3422, 7123, 8236, 10981; obóz 9709; powiat 3422
- Pruszków. Księga protokołów Rady Miejskiej 8236
- Prużana, Białoruś; dekanat 3075
- Pryckowski Eugeniusz 5547
- Prykowska-Michalak Karolina 3184
- Prylucy Noach 2786
- Prymak-Sawic Agnieszka 9475, 9476
- Prymas niezwykły – Stefan kard. Wyszyński 6856
- Prymas Stefan Wyszyński – wychowawca narodu 5548
- Prymlewiec Karolina 1572; red. 1572
- Prystor Aleksander 9172
- Prywatne świąty zamknięte w listach 8742
- Przasnysz, woj. mazowieckie 1281; powiat 2318; region 1177
- Prządka Andrzej 25, 5143
- Prządka-Giersz Patrycja 1584; przedm. 1584; red. 1584
- Przebendowscy, ród 1333
- Przebendowski Ignacy Franciszek 7608
- Przechlewo, pow. człuchowski 5458
- Przecież ich nie zostawię 10120
- Przeciszów, pow. oświęcimski 4905
- Przeclawski Krzysztof 6633
- Przeczek Wilhelm 6634
- Przed i po 3821
- Przedbórz, pow. radomszczański 4218, 8235, 8268
- Przedhitlerowskie korzenie nazizmu 2557
- Przedmieście Oławskie zob. Wrocław
- Przedpełski Tomasz 10505
- Przegaliński Andrzej 3547, 4871, 5090
- Przegiętka Krzysztof 2491
- Przegiętka Marcin 10121; rec. 10194
- Przeгляд Historyczno-Oświatowy 216
- Przeгляд Historyczno-Wojskowy 217
- Przeгляд Historyczny 218
- Przeгляд Katolicki 8832, 10595
- Przeгляд Księgarski 3660, 9427
- Przeгляд Kulturalny 10491
- Przeгляд Łomżyński 3957
- Przeгляд Narodowy 8866
- Przeгляд Nauk Historycznych 219
- Przeгляд Pedagogiczny 9257, 9516
- Przeгляд Powiatu Nowotomyskiego 5099
- Przeгляд Sportowy 10465
- Przeгляд Środkowo-Wschodni 220
- Przeгляд Tygodniowy 2546
- Przeгляд Weterynaryjny 3949
- Przeгляд Weterynaryjny 3949
- Przeгляд Wołyński 2816
- Przeгляд Wschodni 221, 615
- Przeгляд Współczesny 3266
- Przeгляд Wschepolski 8866
- Przeгляд Zachodniopomorski 222
- Przeklasy Władysław 9928
- Przełomieć Agnieszka 4040
- Przełomieć Jan 4040
- Przełomieć Maria 4040
- Przełomowe wydarzenia historyczne 761
- Przemiany kulturowo-osadnicze w dorzeczu rzeki Wiszni 7285
- Przemiany polityczno-ustrojowe 444
- Przemków, pow. polkowicki 1749, 2295
- Przemków w Polsce Ludowej 1749
- Przemoc, konflikt, wojna 2292
- Przemsza, lewy dopływ Wisły 9295
- Przemsza-Zieliński Jan 7466
- Przemyków, pow. proszowicki 7124
- Przemyska archidiecezja 10961
- Przemyska diecezja 937, 5534, 5626, 7511, 7603, 7697, 7698, 8349, 10218
- Przemyska eparchia 5621, 7697, 7698, 7715, 8095
- Przemyskie Pogórze 5059, 10453
- Przemyskie Zapiski Historyczne 223
- Przemysko-samborska eparchia 5621
- Przemysł II 7335
- Przemysław, książę raciborski 7834
- Przemysł, woj. podkarpackie 223, 252, 748, 1282, 1651, 1690, 3392, 3394, 3445, 3552, 4807, 5270,

- 5376, 5552, 5721, 5876, 5878, 5905, 7321, 7324, 7367, 7497, 7740, 7844, 8082, 8162, 8310, 8567, 8833, 8871, 8912, 9741, 9743; powiat 5235, 9348, 9919, 10339, 10940; region 5721, 7826, 10941
- Przemysłany, Ukraina; powiat 5059
- Przemysłidzi 2164, 2742, 7497
- Przeniosło Małgorzata 8743, 8833, 9477; oprac. 8115; przedm. 8115, 8285, 8952; red. 8953, 9662; wyd. 8285
- Przeniosło Marek 8743, 8833, 9469, 9477; oprac. 8115; przedm. 8115, 8285; wyd. 8285
- Przenosza, pow. limanowski 8174
- Przeperski Michał, rec. 6769, 9509
- Przeracki Jerzy 5707
- Przeradowo, pow. makowski 2305
- Przerembski Zbigniew Jerzy 2411, 4463
- Przerwa Tomasz 4931, 6974; red. 4896
- Przerwa-Tetmajer Józef zob. Tetmajer Józef Przerwa-
- Przesmycka Elżbieta 4303; red. 4303
- Przesmycka Natalia 4303
- Przesmycki Zenon 5964
- Przestępczość kryminalna w Europie Środkowej i Wschodniej 2840
- Przestrzenie emigracji 4282
- Przeźnienie i miejsca edukacji dorosłych 3548
- Przeźnienie spotkania 3822
- Przeźnię, prawo, pismo 7970
- Przeźnię w kulturze współczesnej 3823
- Przeszłość Demograficzna Polski* 224
- Przeszłość w dyskursach publicznych 654
- Przeszłość w języku zamknięta 3706
- Przeszłość w kulturze średniowiecznej Polski 7467, 7468
- Przetacznik Paweł, red. 11034
- Przetocki Hiacynt 3846
- Przeuska Katarzyna 8000
- Przewłocka-Sionek Renata 4228
- Przewłocki Grzegorz, tł. 8248
- Przewłocki Jan 5852
- Przewłoka Agnieszka 6231, 10786
- Przewodnik po zasobie Archiwum Instytutu Literackiego Kultura 1027
- Przewodnik Społeczny* 8997
- Przewodnik Wiejski* 9638
- Przewodowski Stanisław 5918
- Przeworsk, woj. podkarpackie 1516, 5642, 9137; powiat 10680
- Przewoźnik Sylwia 10122
- Przewrocka-Aderet Karolina 10120
- Przewrotne, pow. rzeszowski 7125
- Przez radosne okulary 10348
- Przezmark, pow. sztumski 4349
- Przezwiacy, rodzina 5939
- Przewicka Stanisława 5939
- Przewicki Franciszek 5939
- Przeździecki Marek 3099
- Przeździecki Michał 2282
- Przeźdźmy to jeszcze raz 3549
- Przędziel, pow. niżański 9796
- Przędzik Mirosław 8744
- Przędzownica* 8498
- Przy boku króla Stanisława Leszczyńskiego 7609
- Przybecki Jerzy Czesław 11140
- Przybora Jeremi 10381
- Przybora Konstanty, przedm. 10381
- Przyborowska Anna, red. 5257
- Przyborowski Walery 3718
- Przyborska-Szulc Aldona, wyd. 7548
- Przyboś Julian 3875, 3925
- Przyboś Kazimierz 7971
- Przybylak Michał 5235
- Przybyliński Tomasz 1276
- Przybylska Anna 5153; red. 4926
- Przybylska Ewa 3550, 11141
- Przybylska Kinga 4283
- Przybylska Magdalena 1333
- Przybylska Renata 3683; przedm. 3683; red. 3683
- Przybylski Jerzy 4682
- Przybylski Marian 5940
- Przybył Leokadia 795
- Przybył Maciej 7360, 7385; red. 7385
- Przybył Marlena 10759
- Przybyła Henryk 7008
- Przybyła Marcin M. 2282, 2293, 2302
- Przybyła Marcin S. 2294, 7286
- Przybyła Mariusz 1936
- Przybyła Marzena J. 2304
- Przybyła-Dumin Agnieszka 2412; red. 245, 4840, 4936
- Przybyłek Helena 10472
- Przybyłowicz Marek, tł. 9831
- Przybyłowicz Olga Miriam 489
- Przybyłowska Agnieszka 3107
- Przybysz Bartłomiej 9478
- Przybysz Kazimierz 7064
- Przybysz Zofia 398
- Przybysz-Stawska Magdalena, red. 106; współpr. 5969
- Przybyszewska Alicja, oprac. 1096
- Przybyszewska Magdalena 5918, 5924
- Przybyszewska Maria 8745
- Przybyszewska Stanisława 3816
- Przybyszewska-Jarmińska Barbara 8023, 8065; rec. 4493
- Przybyszewski Andrzej 5941
- Przybyszewski Kazimierz 5844, 5942
- Przybyszewski Stanisław 3212, 3735, 3738, 3816, 8604
- Przybyszewski Stanisław M. 1864, 6987, 7087, 7124
- Przybyszewski Wojciech 4010, 8746
- Przybytek Dariusz 2204, 3112
- Przychodnia Agnieszka, współpr. 9013
- Przychodniak Zbigniew 3273, 3795
- Przychody, pow. bialski 4209
- Przyczyny i skutki przewrotu majowego 9479
- Przydrożne kapliczki i krzyże w krajobrazie miasta 1750
- Przygłów, pow. piotrkowski 4828
- Przygoda Wiesław 3297
- Przygoda-Stelmach Marta 1316
- Przygodzice, pow. ostrowski, woj. wielkopolskie 5955
- Przyjaciółka* 2318, 10348
- Przyklenk Joanna 3650
- Przylicki Krzysztof 5642; red. 4054
- Przyłęcki Stanisław 3927
- Przyłęk, pow. zawierciański; parafia 7019
- Przyłuki, pow. bialski 4209
- Przyłuska Jolanta, red. 3537
- Przymorska-Sztuczka Magdalena 4661
- Przymuszała Beata, red. 3814
- Przymuszała Lidia 2428, 3683
- Przyrów, pow. częstochowski 3050
- Przysięga Tadeusza Kościuszki 4069
- Przyszłość zob. Zawoja
- Przyszłość z widokiem na historię 7231
- Przystajnia, pow. kaliski 6408
- Przystanek w drodze do Niepodległości 8747
- Przystań* 10501
- Przystańska Agnieszka 2303
- Przystasz Zbigniew B. 9834
- Przystupa Feliks 1619
- Przysucha, woj. mazowieckie 1517, 5732, 7126
- Przyszlak Alicja 10894
- Przytocka Maria 5384, 5386; przedm. 5386; red. 5383, 5384, 5386
- Przytok, pow. zielonogórski 1859, 4124, 4791, 7400, 10832
- Przytułska Anna 7537
- Przytyk, pow. radomski 7127, 9276; region 7127
- Przywara Erich 6985
- Pseudo-Augustyn 7498
- Pseudo-Chryzostom 7498
- Pseudo-Ksenofont 2618
- Pstrowski Wincenty 4869
- Pszczółka* 8930
- Pszczółkowski Michał, red. 4061, 4278, 4323
- Pszczyna, woj. śląskie 706, 1283, 1284, 1518, 1519, 4194, 4501, 4876, 4931, 4948, 5428, 6538, 8143, 9742; powiat 6434; region 3073, 6434, 6538
- Ptach Jerzy Jan 11142
- Ptak Alfons 7008
- Ptak Arkadiusz 5016
- Ptak Danuta 5943
- Ptak Jan 2079, 2089

- Ptak Janusz 3189
 Ptak Jarosław Piotr 10787; wyd. 10238
 Ptak Marian Józef 5024, 6906
 Ptasiewicz Zbigniew 3173
 Ptasieńska Małgorzata 1593
 Ptaszek Mieczysław 6635
 Ptaszyńska Eliza 6826; red. 1534
 Ptaszyński Maciej 7878, 7972; rec. 3220, 7650; red. 2034
 Ptaszyński Radosław 6717
 Ptaśnik Jan 772
 Ptolemeusz 2618
 Publications of Professor Jan Kieniewicz 55
 Publicystyka Leopolda Ungera 3965
 Puc Kazimierz 3392
 Pucci Antonio 7769
 Puchacze, pow. biański 4209
 Puchaczów, pow. łączyński 5084
 Puchajda Patrycja 6964
 Puchalska Iwona 3719
 Puchalska Joanna 3163, 5809, 5944
 Puchalska-Dąbrowska Bernadetta 7973
 Puchalski Arkadiusz 10788
 Puchalski Jacek 6036; rec. 3886, 3933, 8527
 Puchalski Lucjan 11084
 Puchowska Małgorzata 3494, 3551
 Puchowski Kazimierz 7974
 Puck, woj. pomorskie 1751, 5321, 7324, 7338, 8019
 Pucka Zatoka 2983
 Puckie skrzydła nad Bałtykiem 1751
 Pudelfo Edward 7292
 Pudło Aleksandra 2258, 7295; przedm. 4629; red. 4629
 Pudłocki Tomasz 535, 2786, 3266, 3552, 8748, 8749, 8750, 8833, 10789; przedm. 2786; rec. 8453, 9546; red. 252, 2413, 2786; wyd. 8256
 Pudłowski Leszek 2090
 Pugacewicz Iwona H. 5642, 6036, 6037, 8751
 Pugaciauskas Virgilijus, rec. 8625
 Puget Sound, zatoka w stanie Waszyngton 5272
 Puk Anna, red. 7189
 Pukan Miron 2255
 Pukocz Edyta, tł. 9741
 Pukszo Andrzej 5146
 Pula, Chorwacja 2816
 Pulcheria, św. 2508
 Pulik Aleksiej 3107
 Pulik Paweł 9606
 Pulińska Urszula 3660
 Puliński Andrzej Jarosław 3660, 10790
 Puliński Bartosz 2567
 Pulit Franciszek 5549, 5550
 Pulit Ludwika 9037
 Pullman Philip 3823
 Pülpanová-Reszczyńska Agnieszka 2292, 2305, 4966
 Pułaski Franciszek 5642
 Pułaski Kazimierz 7646, 7809
 Puławski Adam 10123, 10124, 10125, 10126
 Puławski Andrzej 6911; przedm. 6911; red. 6911
 Puławski Krzysztof 5658
 Puławy, woj. lubelskie 902, 3233, 4040, 8663, 11121; Włostowice 2285; Zacht 6347
 Pułtusk, woj. mazowieckie 3106, 4192, 4834, 5490, 8846, 10297, 10304; region 8846
 Punkta rady malkontentów z obozu pod Gołębim 7610
 Puńców, pow. cieszyński 5529
 Purat Andrzej, rec. 9304
 Purchla Jacek 1458, 5147, 7000; przedm. 7978, 8932; red. 237, 1780, 7000
 Purlal Antoni 5857
 Purves Gillian, red. 833
 Puškin Aleksandr Sergeevič 3795
 Pustary, pow. kołobrzeski 4852
 Pustelak Danuta 6964
 Pustelnik Fr. 7215
 Pustówka Ferdynand 6636
 Pustuła Edyta 837, 838, 844, 847, 874
 Pustynny, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 7007
 Puszcza Sandomierska od kuchni 2413
 Puszka Alicja, red. 4592
 Puś Wiesław 8752
 Puślecki Edward 5387
 Puślecki Łukasz 6537
 Put Adrian 5551, 10506
 Putek Teresa, oprac. 5066
 Puto Tomasz 4680
 Puton Paweł 5613, 8755
 Putowski Maciej Maria 1381
 Putrament Jerzy 5783
 Puttkamer Joachim von 5020
 Putt Narcyz zob. Narcyz Putz, bł.
 Puziak Marcin 5435, 5945; rec. 5413; red. 5435
 Puzyna-Chojka Joanna 6637
 Puzynina Jadwiga 3795, 5071
 Pyczek Waclaw 3830, 8839
 Pyłat Joanna Krystyna 8773, 10933
 Pyrak Stefan 6426
 Pyrchała Paweł 10349
 Pyrek Katarzyna 1063
 Pyrrus, król Epiru 2700
 Pyrz Agnieszka 4981
 Pyrz Józef, pseud. Prorok 10739
 Pyrzowska Lucyna 1125
 Pyrzyce, woj. zachodniopomorskie 10144
 Pyrzyńska Agata 5019
 Pyrzyński Kajetan 5148
 Pysząca, pow. śremski 8157
 Pyszczyk Grzegorz 3221
 Pyś Jan 6906
 Pytasz-Kołodziejczyk Anna 3076, 7884
 Pytel Stanisław 10047
 Pyter Magdalena 3294
 Pytlík Wincenty 6589
 Pytlińska-Markowicz Olga 823, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866
 Pytlos Barbara 3857
 Pytłowska-Bajak Joanna 1310
 Pyzel Joanna 2674
 Pyzowski Franciszek 6638
 Pyż Simeon 2558
 Pyż Zbigniew, tł. 7547
 Pyżewicz Katarzyna 2287
 Quade Willi 7244
 Quang Tri 2885
 Querenghi Antonio 7730
 Queret-Podesta Adrien 2710
 Quesada Maria Antonietta 8010
 Quinet Edgar 2814
 Quirini Eugeniusz 8753
 Quirini-Popławska Danuta 59, 2555, 3931
 Quirini-Popłowski Rafał 2555
 Raban Maur 2547
 Rabczak Ewa 7210
 Rabięga Józef 4872
 Rabięga Kamil 2299
 Rabięga Mateusz 4228
 Rabięga Ryszard 6639
 Rabię Jan 4127
 Rabię Stanisław 8754
 Rabiński Jarosław 5061
 Rabizo-Birek Magdalena 3197
 Rabka w literaturze 3824
 Rabka-Zdrój, pow. nowotarski 1285, 3824, 4207, 4593, 6361, 6396
 Rabski Marek 4512
 Rabsztyn, pow. olkuski 4312
 Rachalska Anna 3552
 Rachanie, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 8042
 Rachon Janusz, przedm. 10698
 Rachuba Andrzej 748, 3106, 4876, 5592, 5954, 7975, 7976, 8013; oprac. 3109; rec. 7852, 7939; red. 294, 3109, 7590; wyd. 7590
 Rachubińska Klaudia 3983
 Rachwał Piotr 933
 Rachwał Tomasz 351
 Raciąż, pow. tucholski 9773
 Racibórz, woj. śląskie 4541, 4903, 4936, 5642, 7834, 8146, 9983, 10780; powiat 9438; region 4903
 Racine Jean 8056
 Racinowski Dariusz 6305
 Raclavská Jana 3713, 3846
 Racławice, pow. krakowski 3797
 Raczkiwicz Władysław 5061, 5108, 5109
 Raczkowski Juliusz, red. 4305
 Raczkowski Wiktor 5194

- Raczyńscy, ród 4946
 Raczyńska Kinga 7883
 Raczyńska Sabina 7930
 Raczyńska-Kruk Marta 3094
 Raczyński Atanazy 1160, 1411, 6640, 8237
 Raczyński Edward 5061
 Raczyński Jan 3098
 Raczyński Rafał 2559; przedm. 3184; red. 3184
 Raczyński Zdzisław 4518
 Radaman Andrěj Aläksandravič, oprac. 3109
 Radawnica, pow. zlotowski 3377
 Radecka-Mikulicz Kamila 3138, 9480
 Radecki Gerard, przedm. 7495
 Radecki Henryk 10127
 Radecki Valentin 7650
 Radecki-Pawlik Artur 7002
 Radecznicza, pow. zamojski 5235; gmina 98
 Radek Andrzej 4409
 Radek Teresa 4881
 Radel Iwona, wyd. 10960
 Radgoszcz, pow. dąbrowski 4702
 Radica Aleksander 6757
 Radiševskij Rostislav 3786
 Radkiewicz Małgorzata 1585, 4389; red. 4389
 Radkiewicz Stanisław 9038, 9823
 Radlińska Helena 3670, 3671, 5145, 9582
 Radziński Zygmunt 7977
 Radłów, pow. tarnowski 5178, 6785
 Radoch Marek 4967
 Radogoszcz zob. Łódź
 Radogoszcz, gród Wioletów 3085
 Radolin, pow. czarnkowsko-trzcianiecki 2305, 7577; region 7577
 Radoliński Andrzej 7577
 Radom, woj. mazowieckie 352, 1286, 1520, 1773, 1936, 2261, 2300, 3131, 3298, 4106, 4563, 5130, 5281, 5287, 5613, 5907, 6226, 6777, 6850, 7321, 8755, 9683, 10108, 10540, 10805, 10839, 10994, 11099, 11138, 11194; dystrykt 9814, 9982; Firliej 9814; gubernia 5994, 8755; Piotrówka 7512; region 1773, 4543, 5157, 5613, 7270, 8617, 9814, 10995; Woźniki 7270
 Radomian drogi do niepodległej 8755
 Radomin, pow. golubsko-dobrzyński 6932; gmina 1702
 Radomska diecezja 4497
 Radomski Grzegorz 5159; red. 5159
 Radomski Jerzy Adam 9648
 Radomski Mateusz 6269, 9481
 Radomski Mikołaj 3263
 Radomsko, woj. łódzkie 316, 2182, 4049, 8111, 8455, 8645, 8689, 8732, 8925, 9029, 9389, 9525, 9686, 10075; powiat 316, 4800, 5865, 7586, 8646; region 8854, 9525
 Radomyśl nad Sanem, pow. stalowowolski 3435
 Radomyśl Wielki, pow. mielecki 9969
 Radonić Ljiljana 1158
 Radoniewicz Aleksander Józef 6641
 Radoń Zbigniew 4873
 Radosiew, pow. czarnkowsko-trzcianiecki 7577
 Radostów, pow. kielecki 7091
 Radoszewnica, pow. częstochowski 8376
 Radoszewska Halina 9820
 Radoszyce, pow. konecki 7101
 Radość życia 3553
 Radowitiz Joseph Maria von 8414
 Radowo Małe, pow. łobeski 1706
 Raduik Aleksandr 442
 Radulski Łukasz, red. 9451
 Radulski Zdzisław 4563
 Radwan Elżbieta, przedm. 7221
 Radwan Marian 3554
 Radwanowice, pow. krakowski 5425
 Radwański Janusz 2350, 2358, 2413, 3707
 Radzicki Bogdan 10723
 Radziejowa, nieistniejąca wieś w pow. leskim 7128
 Radziejowice, pow. żyrdowski 4744, 5657
 Radziejowscy, ród 4744
 Radziejów, woj. kujawsko-pomorskie 1521
 Radzik Marian, współpr. 4995
 Radzim, pow. obornicki 7129; parafia 7129
 Radzim. Gród i wieś nad Wartą 7129
 Radzimiński Andrzej 60, 5364, 5592; red. 7013
 Radzionków, pow. tarnogórski 10635
 Radziszewicz Paweł 3429
 Radziszewska Iwona 3162
 Radziszewska Krystyna 5662; red. 9810
 Radziszewska Maria 3204, 3429, 3520, 3521, 10539; rec. 3384; red. 4008
 Radziszewski Stefan, przedm. 5624; red. 3765
 Radziwiłł Bogusław 748, 3722, 5642, 8000
 Radziwiłł Hieronim Florian 2348, 7611, 7676
 Radziwiłł Janusz 748, 5161
 Radziwiłł Karol Mikołaj 8121
 Radziwiłł Krzysztof, zw. Piorunem 7622, 7866
 Radziwiłł Leon Michał 7832
 Radziwiłł Michał Hieronim 748
 Radziwiłł Michał Kazimierz, zw. Rybenko 7670, 7884, 8018
 Radziwiłł Mikołaj Krzysztof, zw. Sierotką 907, 5671
 Radziwiłłowa Anna Katarzyna z Sanguszków 8069
 Radziwiłłowa Anna Ludwika z Mycielskich 2349, 7832, 7884, 8018
 Radziwiłłowa Franciszka Urszula z Wiśniowieckich 3083
 Radziwiłłowa Katarzyna z Sobieskich 2535
 Radziwiłłowa Magdalena z Czapskich 2348, 7611
 Radziwiłłowicz Dariusz 9482
 Radziwiłłowie, ród 1009, 1333, 3076, 5524, 5701, 7622, 7884, 7942
 Radziwon Małgorzata, red. 4685
 Radzük Aläksandr (Ales') 6059, 8756
 Radzymin, pow. wołomiński 1920, 5857
 Radzyna Jadwiga 5946
 Radzyń Chełmiński, pow. grudziądzki 2258
 Radzyń Podlaski, woj. lubelskie 225, 993, 994, 1522, 3434, 5964; powiat 5964, 8340; region 10740
 Radzyński Rocznik Humanistyczny 225
 Raeven, Niemcy 4667
 Rafałowa, Ukraina 7130
 Rafalski Marek 8757
 Rafał Kalinowski, św. 5437, 8839
 Rafałko Piotr, il. 5803
 Raff Caspar 7766
 Raganiewicz Magdalena 2546
 Raglewski Janusz 4580
 Rahmaninow Sergej Vasil'evič 4492
 Raińska Kinga 8653, 8742, 9483
 Raińska Marzanna 4284
 Rajch Marek 10465; tl. 1896
 Rajchel Jan 5207
 Rajcher Aleksandra 2037
 Rajcza, pow. żywiecki 4583, 7574
 Rajda Włodzimierz 7002
 Rajdecka Kamilla 3599
 Rajdecki Zygmunt 3599
 Rajewska Ewa, oprac. 9009; przedm. 3715; red. 3715
 Rajewska Marta 5435
 Rajfura Hanna 762, 763, 7469
 Rajgród, pow. grajewski 7884
 Rajhrad, Czechy 1026
 Rajkiewicz Antoni 4906
 Rajman Jerzy 2349, 2754, 3076, 4479, 6914, 7106, 7107, 7420, 7470, 7517; rec. 7486
 Rajna Karolina 4260
 Rajs Romuald, pseud. Bury 1916, 5687
 Rajska, pow. bielski, woj. podlaskie 10072
 Rajski Andrzej 4874

- Rajski Kajetan 5228
 Rajski Wojciech 5228
 Rajwa Apoloniusz 6317
 Rak Adrian 9484
 Rak Dorota 973
 Rak Kinga 3875
 Rak Maciej 3683, 3708; przedm. 3683; red. 3683; wyd. 3054
 Rakiel-Czarnecka Walentyna 1316; red. 1316
 Rakoczy Eustachy 7809, 9151
 Rakoczy Jacek 4662, 7276
 Rakowice zob. Kraków
 Rakowska Maria 8466
 Rakowska-Trela Anna 5012
 Rakowski Andrzej 6642
 Rakowski Mateusz 2472, 5257
 Raków zob. Częstochowa
 Raków, pow. kielecki 7091
 Rammer Sonia 3981; współpr. 3981
 Ramotowska Franciszka 8758
 Ramotowski Konstanty 5235
 Ramotowski Tadeusz 6643
 Ramoty, pow. ostródzki 682
 Rams Adrian 1426, 5131; red. 5131
 Rams Paweł 10614
 Ramzes II, faraon 2567
 Raniewicz Aleksandra 10759
 Rank Dominika 8759
 Ranocchi Emiliano 3786
 Ranoszek Włodzimierz 7072
 Rapa, pow. gołdapski 2281, 3825
 Rapa Adam, red. 3486
 Rapa Ireneusz, red. 3486
 Rapiński Piotr 2993, 10128, 10129
 Raport Komitetu Narodowego Polskiego o sytuacji w I pułku strzelców 8238
 Rapperswil, Szwajcaria 1116, 1405, 3189, 8943
 Ratoris Jan 5642
 Rassalski Bożydar, oprac. 9835; wyd. 9835
 Rassalski Stefan 9835
 Rastawicka Anna 5548
 Raszejka Stefan (Paweł) 5947
 Raszejowie, rodzina 5947
 Raszewscy, rodzina 2046
 Raszewska Magdalena 10791
 Raszewska-Klimas Agnieszka 3706
 Raszewska-Kursa Hanna 4405; red. 4405
 Raszewska-Żurek Beata 3688
 Raszewski Kazimierz 5889
 Raszewski Zbigniew 3273, 4416
 Raszkina-Felicia 3177, 3177
 Raszyn, pow. pruszkowski; gmina 7131
 Raszyński Mateusz 892
 Rataj Andrzej 3750
 Rataj Dariusz 3415
 Rataj Maciej 5153
 Rataj-Guranowska Maria 6486
 Ratajczak Henryk 4278
 Ratajczak Krzysztof 2348, 3494
 Ratajczak Łukasz, przedm. 8966, 10278; wyd. 3279, 8966, 10278
 Ratajczak Maria 876
 Ratajczak Mirosław 6288
 Ratajczak Ryszard 4341
 Ratajczak Tomasz (ur. 1971) 37
 Ratajczak Tomasz (ur. 1976) 7105, 7471, 7496
 Ratajczak Wiesław 3273, 3814, 8760, 10792
 Ratajczak-Krajka Anna 2994
 Ratajczakowa Dobrochna 3273, 3735, 4064, 4373
 Ratajczyk Zdzisława 1403; red. 1403
 Ratajewska Barbara 8761
 Ratajewski Jerzy 1063
 Ratajski Grzegorz, rec. 5391
 Ratke-Majewska Anna 2560, 2875
 Ratti Achilles zob. Pius XI, papież
 Ratuszna Hanna 3735, 8762
 Ratuszniak Jan 1913
 Ratyków, pow. tomaszowski, woj. lubelskie; parafia 7736
 Ratyński Mateusz 592, 5153, 8763
 Ratzinger Joseph zob. Benedykt XVI, papież
 Rauba-Bukowska Anna 2282, 7295
 Raubo Agnieszka 5675
 Raubo Grzegorz 3273
 Rauziński Robert 2453
 Ravensbrück zob. Fürstenberg/Havel
 Rawa Mazowiecka, woj. łódzkie 9011; powiat 4800
 Rawicz, woj. wielkopolskie 10110; region 2370, 9444
 Rawicz Piotr 10350
 Rawicz Władysław 8113
 Rawicz-Kostro Karol 5472
 Rawita-Gawroński Franciszek zob. Gawroński Franciszek
 Rawita-Gawroński Franciszek Rawita-Gawroński Michał zob. Witanowski Michał
 Rawita-Witanowski Michał zob. Witanowski Michał
 Rawka, prawy dopływ Bzury 682
 Rawska Aleksandra, tł. 5919
 Rawska Anna, tł. 4114
 Rawski Witold, red. 8293
 Rawskie województwo 4251
 Raymond (Ramon) Llull, bł. 7504
 Razem iść do celu 934
 Razigraëv Oleg Volodimirovič 8833, 9485, 9486
 Rażnany, Słowacja 2282
 Rąbiń, pow. kościański 4280
 Rączka Joanna, współpr. 9067
 Rączka-Jeziorska Teresa 1382, 3197, 3820, 8764
 Rączkowski Włodzimierz 7248, 7496; przedm. 7248
 Rączy Elżbieta 9982, 10130
 Rągowska Maria 3555, 10793
 Rążewska-Golik Karolina 1752; oprac. 1752
 Rdzawska-Augustin Elżbieta 4936
 Reagan Ronald 10599
 Rechlewicz Wojciech 5064
 Recht Laerke 2299
 Reclaimed avant garde 9487
 Recorde Robert 3280
 Reczek Mateusz 7022
 Reczek Rafał 906, 7203
 Reczkowski Robert, red. 11025
 Reczyńska Anna 908, 3205
 Redecz Krukowy, pow. wrocławski 2288, 2289
 Redel Danuta 1990
 Redemptori. Ks. bp Stefan Moskwa 5552
 Redemptoryści 5331
 Redlarski Jan 9836
 Redlarski Paweł 3087, 4875, 4930
 Redlarski Stanisław Leszek 9836
 Redlich Julianna 2861
 Redzik Adam 5021, 5022, 6075, 6076, 6332, 6343, 9488, 10794; przedm. 8184; red. 5965
 Reed Vivian Hux, wyd. 8977
 Rees Laurence 10131
 Referaty „Wschód” i „Zachód” Oddziału II SGWP 5293
 Refleksje o przeszłości 5149
 Reflektor 9039
 Reflektor. Materiały archiwalne i prasowe 9039
 Reformaci 3880, 5450, 5543, 5574, 6882, 6942, 7843
 Reformacja i konfesjonalizacja w nowożytnej Europie 2841
 Reformacja protestancka 5553
 Reformacja w Krakowie 7978
 Reformacja w Troniu 1547
 Rega, dopływ Morza Bałtyckiego 7188
 Regestra Mercatoria 7314
 Regiewicz Adam 3846
 Reginald (Rajnald), legat 2033
 Reginek Antoni 5570, 5948
 Reginek Tomasz 9295
 Regionalizm literacki 3825
 Registrum hominum ius civile susceptorum 7315
 Regliński Andrzej 953; red. 165
 Regliński Roman Apolinary 5023
 Regula Elżbieta 7024
 Regulacje prawne dotyczące małżeństwa w rozwoju historycznym 5024
 Regulamin szkoły 10351
 Reguła Grażyna 4070
 Reguński Janusz 6644
 Reguński Jerzy 11176
 Reibach Agata, tł. 8178
 Reichan Jerzy 3683
 Reichardt Jasia 9837
 Reimann Piotr, red. 6856
 Reinefarth Heinz 5000
 Reinertsen Ralph R. 8306, 8307
 Reinfuss Roman 3146
 Reinfuss-Janusz Krystyna 2382

- Reinhard Schmook 6957
 Reinhard Wolfgang 5553
 Reinhard-Chlanda Małgorzata 10759
 Reinhardt Max 4373
 Reisky Maria 5890
 Reissówna (Reysówna) Malwina 9187
 Rej Andrzej 4046
 Rej Mikołaj 3848, 5647
 Rejchman Bronisław 8839
 Rejczychy, pow. olsztyński 2281
 Rejek Franciszek 6645
 Rejestr czynszowy z Nowych Dóbr i Sześciu Morgów 7612
 Rejestr podatku podymnego powiatu pilzneńskiego 7613
 Rejestr ruchomości pałacu w Rusinowie 8239
 Rejewski Marian 817
 Rejman Sabina 3103, 8765, 8766, 8767
 Rejment Ewa Aleksandra 6945; red. 6945
 Rejniewicz Łukasz 4641
 Rejowie, rodzina 3103
 Rejowiec, pow. chełmski 9377
 Rejs Angelika 1267
 Rejter Artur 3712, 3751
 Rejwer Ewa 7219
 Rejwer Justyna 7219
 Relacje międzypokoleniowe w epoce staropolskiej 7979
 Religa Anna 6782
 Rembalski Andrzej 1166, 3668, 6655, 7047; przedm. 1166, 3668; red. 1166, 3668
 Rembalski Tomasz 3775, 5378, 5554
 Rembas Michał 4206, 4285
 Rembek Stanisław 9118
 Rembierz Marek 5071, 6211
 Rembieszycy, pow. jędrzejowski; parafia 7598
 Rembisz-Lubiejewska Anna 2257, 2258, 4725
 Rembowska-Pluciennik Magdalena, rec. 3794
 Rembowski Maciej 9838
 Rembów, pow. kielecki 7091
 Rembrandt (właśc. Rembrandt Harmensz van Rijn) 1807, 2802, 4046
 Remer Jerzy 3735
 Reminiscencje numizmatyczne 2164
 Remiszewski Lech 1475
 Remiszewski Ryszard Marian 421, 1865, 1966, 2131, 4071, 4286, 6093, 6477, 6531, 6649, 6758, 6770, 10132; rec. 1782, 1783, 3427, 4208, 4299, 4554, 4844, 5591, 8135; red. 215, 2433, 9721; wyd. 8106
 Remiszewski Stanisław, wyd. 8132
 Remy Johannes 8768
 Renders Hans 660; przedm. 660; red. 660
 Renz Regina 9489, 9490
 Reńca Sebastian, wyd. 10394
 Republika Południowej Afryki 10932
 Republika Serbskiej Krajiny 2989
 Republika Środkowoafrykańska 2903
Res Gestae 226
Res Historica 227
 Resko, pow. łobeski 1706, 3325, 5904
 Resler Tomasz 9491
 Restany Pierre 10759
 Reszel, pow. kętrzyński 7132, 7885
 Reszel. 680 lat historii miasta 7132
 Retecki Piotr 10795
 Retra zob. Radogoszcz
 Rettel Leonard 8141
 Rettinger Renata, red. 6029
 Retyk Jerzy Joachim (właśc. Georg Joachim von Lauchen) 7576
 Revival of the Polish Foreign Service 5150
 Rewolucja po polsku 5151
 Rewolucja w myśli i praktyce politycznej 2561
 Rey Przemysław 8395
 Reyman Artur 8105, 8105
 Reymont Władysław Stanisław 5881, 8240, 8742, 9658
 Reytan, rodzina 7110
 Rezak Ira 2165
 Rēzekne zob. Rzeżycia
 Rezler Marek 1174, 6018, 6907, 9492, 9493; red. 79
 Rezler-Wasielewska Violetta 1878, 3966; przedm. 10080; red. 186, 10080
 Rezmer Waldemar 764, 765, 907, 5241, 9451, 9494; przedm. 2539; rec. 6875, 9215; red. 154, 2539; wyd. 8968
 Rezman-Mrówczyńska Natalia 2491, 3826
 Řezník Miloš 3070
 Řebisíowie, rodzina 10060
 Řębkowski Marian 2710, 7321, 7324, 7432; przedm. 2710, 7432; red. 2710, 7432
 Řębków, pow. garwoliński 7133; region 7133
 Řębowo, pow. płocki 2408
 Řędzia Kamil 2842
 Řędziński Kazimierz 8769, 9495, 9496; red. 251
 Řęgwelski Tomasz, rec. 4579
 Řękawek Wisława 1753
 Řękopiśmienne mszały przedtrydenckie 1046
 Řęków, pow. wrocławski 4260
 Řiazań, Rosja 8284
 Ribbentrop Joachim von 9220, 9668
 Ribot Théodule 5675
 Rice Monika 10796
 Richard Nicolas 8010
 Richter Światosław 5634
 Richterová Aneta 1124
 Richthofen Henryk Rafał 8626
 Richthofen Manfred von 8626
 Richthofen Maria z Wielogłowskich 8626
 Richthofen von, rodzina 8626
 Riedl Tadeusz 5809
 Riegel Jerzy 1397
 Rieger Janusz A., oprac. 3680
 Rietz Henryk, współpr. 3220
 Rigg Bryan Mark 10133
 Rijeka, Chorwacja 5285
 Rimša Edmundas 1996
 Ringelblum Emanuel 342, 3150, 9839, 9840
 Riond-Bosson, Szwajcaria 1576
 Rising Sun, Stany Zjednoczone Ameryki 10273
 Rissmann Agata 1548
 Ristujczina Luba 4072, 4073
 Ritter Izaak 10696
 Rittner Tadeusz 3735, 9471
 Riukiu, część archipelagu japońskich wysp Nansei 7789
 Robak Igor 8770
 Robak Kazimierz 4581
 Robakiewicz Renata 6363
 Robakowski Józef 3983
 Roberto da Lecce 7383
 Robotnicza Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa – Książka – Ruch” 10352
 Robotnik 9024
 Roca Carme Agustí 5161
 Roch, św. 4025
 Rochacki Jacek A. 1215
 Rochatka Tomasz 10797
 Rochon Justyna 1967
 Rochowicz Robert 5294, 10798
Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie 228, 1069
Rocznik Bolesławiecki 229, 10985
Rocznik Chełmski 230
Rocznik Gostyński 231
Rocznik Historii Prasy Polskiej 232
Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego 233
Rocznik Jeleniogórski 234, 3970
Rocznik Kolbuszowski 235
Rocznik Koszaliński 236
Rocznik Krakowski 237
Rocznik Legionowski 238
Rocznik Leszczyński 239
Rocznik Lubelski 240, 3959
Rocznik Łódzki 241
Rocznik Mazurski 242
Rocznik Muzealny 243
Rocznik Muzeum Częstochowskiego 244
Rocznik Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny 245
Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 246
Rocznik Muzeum Papiernictwa 247

- Rocznik Muzeum Regionalnego w Dębicy* 248
Rocznik Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu 249
Rocznik Piłźnieński 374
Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego 250
Rocznik Polsko-Ukraiński 251
Rocznik Przemyski 252
Rocznik Sądecki 253
Rocznik Sokolowski 254
Rocznik Sołecki 255
Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia 256
Rocznik Świdnicki 257
Rocznik Świętochłowski 258
Rocznik Tarnowski 6773
Rocznik Tomaszowski 259
Rocznik Toruński 260
Rocznik Wieluński 261
Rocznik Wiślański 262
Roczniki Biblioteczne 263
Roczniki Dziejów Ruchu Ludowego 264
Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych 265
Roczniki Historyczne 266
 Roćko Agata 7930; rec. 7944; red. 7930
 Rodak Jan 3846, 5555, 5556, 6866; przedm. 7643; wyd. 7643
 Rodak Mateusz 8422, 8833, 9497; rec. 7037
 Rodak Sylwia 2295, 4881
 Rodak Władysław 5280
 Rodan Andrzej 5152
 Rode Dagmara 4389
 Rode Maksymilian 3104
 Rodos 5671
 Rodowo, pow. kwidzyński 3989
 Rodys Andrzej 4568
 Rodzeń-Leśnikowska Elżbieta, tł. 3992
 Rodzewicz Wiesław 7118
 Rodzik Jan 7030
 Rodzina – historia i współczesność 3556
Rodzina i Szkoła 3660
 Rodzina Policyjna w fotografii 1754
 Rodzina Salezjańska w Kielcach 5557
 Rodzińska-Choraży Teresa 4128, 5864, 7537
 Rodzińska-Nowak Judyta 2302, 2305
 Rodzo Jolanta 7034, 7036, 7040
 Roeder Manfred 2613
 Roeske Małgorzata 2414
 Rogacki Henryk Izidor 4412
 Rogacki Kazimierz 6646
 Rogacki Tomasz 2843, 2844; oprac. 7077
 Rogaczewski Mojżesz 6059
 Rogala Zbigniew 6647
 Rogalińska Agnieszka 1119
 Rogalski Artur 5143; red. 5143
 Rogalski Bartłomiej 2258, 6911, 6957
 Rogalski Leon 5924
 Rogalski Michał 3264
 Rogalski Robert 9841
 Röger Maren 10134
 Rogosz Norbert 2612; przedm. 2612; red. 2612
 Rogoszówna Zofia 8433
 Rogoś Agata 2881
 Rogowska Barbara I. 10799
 Rogowska Beata 9498
 Rogowska-Cybulska Ewa 2235
 Rogowski Paweł 7472
 Rogowski Wojciech 6075
 Rogozin Aleksei 9420
 Rogozińska Anna 3981
 Rogozińska Katarzyna 8771
 Rogoźnica, pow. bialski 4209
 Rogoźnica, pow. świdnicki, woj. dolnośląskie; obóz Gross-Rosen 11027
 Rogoźniczka, pow. bialski 4209
 Rogożno, pow. obornicki 1523, 5185, 6207, 7335; region 5910
 Rogoż Michał 757, 3827, 8518, 8772
 Rogóż Joanna 2292
 Rogulski Jakub 2063, 2064
 Rogulski Rafał 894, 9286, 9606
 Rogusczy, rodzina 5766
 Roguska Beata, red. 1921
 Roguska Jadwiga 4156; red. 4156
 Roguska Urszula, red. 3596
 Roguski Mirosław 5143, 6979, 7980
 Roguski Rafał 6605
 Rogusz Marek 7081
 Rogut Dariusz 5161, 10135; przedm. 5161; red. 5161
 Rohanová Jitka 3212
 Rohoziński Jerzy 2845
 Rohrscheidt Armin Mikos von 2995
 Roja Bolesław Jerzy 5090, 8548
 Rojek Józef Jacek 3717
 Rojek Mirosław 4712, 6958
 Rojek Paweł 9499
 Rojewscy, rodzina 5949
 Rojewski Andrzej 5949
 Rojewski Ignacy 5949
 Rojszcak-Robińska Dorota 2004; red. 2004
 Rok Bogdan 61, 3103, 7930, 8018; wyd. 7625
 Rok Klaudia 5119
 Rok trzech jubileuszy „Dwójki” 3557
 Rokicki Konrad 10776, 10800
 Rokicki Paweł 5519
 Rokicki Wiesław 4267, 4268
 Rokietnica, pow. jarosławski 2367
 Rokita Jan Gustaw 2122
 Rokita-Poskart Diana 2460
 Rokosz Albert, red. 7408
 Rokosz Mieczysław 368, 378, 601, 716, 2491, 3265, 3392, 7981
 Rokosz Tomasz 2357
 Rokoszowa Jolanta z Thustowskich 502
 Rokus Wiesława 6203
 Rola 806, 8428
 Rola arystokracji w Europie Środkowej 4876
 Rola dziejowa Macieja Rataja 5153
 Rola emigracji polskiej w odzyskaniu niepodległości 8773
 Rola Kościół w dziejach Polski 5558
 Rola Zygmunt, oprac. 6027
 Rola-Stężycki Andrzej Zygmunt 7092
 Rola-Szadkowski Janusz 9842
 Rolak Grażyna, oprac. 1132
 Rolf Malte 8774
 Rolicki Janusz 10465
 Rolle Antoni Józef zob. Rolle Józef Apolinary
 Rolle Józef Apolinary (Antoni) 5312, 8796
 Rolnik Dariusz 1025, 5954, 7883, 7884, 7885, 7930, 7982, 7983, 7984, 8018; przedm. 7886; red. 7886
 Rolnikaitė Masza 5809
 Roloff Mialofsky Carlos 3184
 Rolska Irena 4015, 4094, 5090; przedm. 4094; red. 4094
 Roman Danuta 8775
 Roman Dyboski 1883–1945, Władysław Tarnawski 1885–1951. 3266
 Roman Mściślawowicz, książę włodzimiersko-wołyński i halicki 7403
 Roman Piotr 1395
 Roman Sitko, bł. 9040
 Roman Wanda Krystyna 907, 935, 942, 943, 5109, 10136; oprac. 9062; przedm. 9062; wyd. 9062
 Romanek Jacek 5321; oprac. 10342; przedm. 10342; wyd. 10342
 Romanek Michał, tł. 9724
 Romaniak Andrzej 8397, 10801; oprac. 1291; przedm. 1291; red. 1291
 Romaniuk Jerzy 11143
 Romaniuk Marek 4418, 5338
 Romaniuk Marian Piotr 69; przedm. 10892; red. 10892; wyd. 10892
 Romaniuk Przemysław P. współpr. 3109; wyd. 7637
 Romaniuk Zbigniew 7646, 8776; oprac. 6902; red. 132
 Romanov Konstantin Nikolaewič 8733
 Romanova Marina 3087
 Romanow Andrzej 3967, 5145, 7146
 Romanowicz Daniel 7321
 Romanowicz Łukasz, red. 1676
 Romanowicz Paulina 7432
 Romanowicz Stefania 3177
 Romanowicze 7302
 Romanowiczówna Zofia 8742
 Romanowo, pow. elcki 682

- Romanowska Elżbieta 10802
 Romanowska-Mazur Bronisława 6648, 11144
 Romanowska-Pietrzak Monika 5185
 Romanowski Andrzej 2138, 3828; red. 5693
 Romanowski Andrzej (archeolog) 2138
 Romanowski Leszek 6719
 Romanowski Maciej, współpr. 1766
 Romanowski Marcin, przedm. 5017
 Romanowski Mieczysław 8241, 8557
 Romanowski Piotr 9500; rec. 6230
 Romanowski Romuald 6649
 Romanowski Tomasz 2675
 Romańska-Faściszewska Teresa 5154
 Romański Mirosław 10803, 11145
 Romaszewska Teresa 6395
 Rombek Tomasz 2754, 3076
 Romberg Moritz 8619
 Romblewska Daria Jadwiga 10137
 Romek Zbigniew 5065, 8733; przedm. 10465; red. 10465; współpr. 10465
 Romer Bronisław 8374
 Romer Eugeniusz 2204
 Römer Michał 6612, 8242, 8572
 Romer-Ochenkowska Helena 5809
 Romik Natalia 1573; red. 1573
 Rominkiewicz Jarosław 5024
 Romowie 1919, 2353, 3126, 3137, 9980, 10810, 10894
 Rompski Jan 3785
 Rondomańska Zenona 4509
 Ronikier Michał, tł. 5047, 9979
 Ronkiewicz-Bragiel Izabela 1080; red. 1439
 Ronowski Wojciech 1421
 Roosevelt Franklin Delano 3036
 Ropczyce, woj. podkarpackie 3073, 5597, 7529, 8939; gmina 1750; powiat 8214
 Roppel Leon 6650
 Rosa Agnieszka 894, 907, 936, 942; red. 917, 932
 Rosa Joanna, tł. 4495
 Rosa-Grygorowicz Izabela 4206
 Rosalak Maciej 10176
 Rosales Rodríguez Agnieszka 2846; red. 4064
 Rosalska Małgorzata, red. 3627
 Rosé Alma 10196
 Rose William John 2786
 Rosen Edward 1106
 Rosenbaum Icek (Ignac) 9928
 Rosenbaum Sebastian 3136, 4074, 5131, 9501, 10804; współpr. 10151
 Rosenblatt Józef Michał 5035
 Rosenow Karl 10353, 10353
 Rosenstiel Blanka 5923
 Rosi Gianfranco 2950
 Rosiak Angelina 2310
 Rosiek Barbara 2382; red. 2382
 Rosiek Stanisław 10698
 Rosik Stanisław 2236, 2485, 2490, 2710, 5360, 5590, 6910; przedm. 2710, 7390; red. 2710, 7390
 Rosikoń Antoni 4931
 Rosiński Bolesław, oprac. 9751; red. 9751
 Rosiński Cezary 5
 Rosiński Franciszek Mikołaj 2330, 5928
 Rosiński Maciej 10138
 Rosiński Piotr 4010
 Rosja 8, 86, 288, 471, 671, 743, 765, 907, 1033, 1161, 1878, 1900, 1905, 1909, 1913, 1918, 2171, 2205, 2255, 2488, 2491, 2532, 2538, 2540, 2544, 2546, 2561, 2564, 2574, 2760, 2765, 2771, 2772, 2783, 2784, 2786, 2793, 2794, 2799, 2803, 2810, 2811, 2813, 2816, 2817, 2824, 2831, 2832, 2838, 2839, 2845, 2855, 2863, 2904, 2953, 2969, 2971, 2975, 3057, 3086, 3087, 3088, 3098, 3103, 3110, 3151, 3177, 3339, 3347, 3482, 3515, 3543, 3674, 3793, 3843, 4064, 4314, 4393, 4464, 5036, 5065, 5139, 5154, 5208, 5293, 5303, 5312, 5621, 5635, 5684, 5877, 5918, 6031, 6036, 6138, 7556, 7558, 7649, 7717, 7788, 7794, 7796, 7808, 7914, 8096, 8118, 8133, 8141, 8163, 8176, 8210, 8222, 8251, 8274, 8284, 8306, 8307, 8340, 8345, 8354, 8382, 8389, 8400, 8419, 8433, 8446, 8500, 8582, 8628, 8671, 8672, 8674, 8690, 8703, 8717, 8733, 8773, 8774, 8781, 8784, 8809, 8821, 8823, 8832, 8837, 8839, 8862, 8863, 9025, 9031, 9451, 9556, 9645, 9648, 10776, 11080, 11162; Sowicka 826, 1909, 2488, 2574, 2808, 2906, 2921, 3021, 3095, 3110, 3341, 5090, 8175, 8230, 8990, 8999, 9027, 9045, 9048, 9156, 9198, 9200, 9259, 9375, 9388, 9418, 9419, 9420, 9494, 9585, 9587, 9650; zabór 770, 1481, 5708, 6691, 6978, 8299, 8343, 8464
 Röska-Rydel Isabel 8777
 Roskilde, Dania 4637
 Roslan Grzegorz 5207; red. 5207
 Rosman Moshe 3138, 5420
 Rosner Andrzej 1755
 Rösner Libor, tł. 4833
 Rosner-Kania Maria 5656
 Rosołowicz Jerzy 10354
 Rososz, pow. ostrowski, woj. mazowieckie 682
 Rosowska Ewa 907, 1033; red. 907
 Rosowska Justyna 2160
 Rosół Katarzyna 11146
 Rospa Małgorzata, rec. 9660
 Rospond Stanisław, red. 5926, 6276, 6289
 Rosset Alicja de 1167
 Rosset François 2776
 Rosset Tomasz Feliks de 1160, 1168; red. 1160
 Rossoliński-Liebe Grzegorz 2592
 Rostafiński Józef 2415, 3226
 Rostkowski Grzegorz 3106; red. 3106
 Rostkowski Jerzy 10139
 Rostkowski Zbigniew 4075, 5530
 Rostock, Niemcy 6668
 Rostropowicz Joanna 2607, 2636, 3783
 Rostworowska Weronika 5378, 5647
 Rostworowski Emanuel Mateusz 6651, 6651
 Rostworowski Marek 6651
 Roszak Gabriel 9502
 Roszak Piotr 2751; red. 5381
 Roszak Stanisław 7927
 Roszak-Kwiatkiewicz Paweł 4840; red. 4840
 Roszczyk Piotr, il. 10290
 Roszczyńska Magdalena 3951; przedm. 3951; red. 3951
 Roszkowska Teresa 5809, 10384
 Roszkowski Jerzy Marian 2065, 2416, 5690, 8778, 8779; rec. 4087
 Roszkowski Radosław 4582
 Roszkowski Wojciech 2924, 5155
 Roszok Sylwester 2288
 Roś Antoni 8636
 Roś Jerzy 4076
 Rościszewski Andrzej 6092
 Roć-Buga Ewa 2091
 Rotblat Józef 3232
 Rotengruber Przemysław 10641
 Roterman Joanna 9503, 9504, 9505
 Roterman-Konieczna Irena, oprac. 8174
 Rotfeld Adam Daniel 2564, 3091, 3544
 Roth Anna 1212, 1756
 Roth Hugo von 6924
 Roth Tomasz 1383
 Rother Paul 1757, 1757
 Rotkiewicz Maria 6379
 Rotstad Stanisław 6652
 Rott Dariusz 3846, 7985
 Rott-Urbańska Julia 5329
 Rottenberg Anda 1431
 Rottenburg Franz Gottfried 4171
 Rottermund Andrzej 1334, 4077, 6092; oprac. 10400; red. 6092
 Rottermund Bogusław 4462
 Rottermund Krzysztof 4480
 Rotundus Augustyn 3075
 Rotwand Stanisław 8920
 Rousseau Jean Jacques 1935, 4691
 Rowecki Stefan, pseud. Grot 6653
 Rowell Stephen, tł. 7299
 Rowid Henryk 3974
 Rowy, pow. słupski; Góra Cementarna 2257

- Roycewicz Henryk Leliwa 6654
 Rozalia, św. 3087
 Rozbark zob. Bytom
 Rozbicka Jadwiga 10355
 Rozbicka Małgorzata 4015
 Rozbicka Renata 2848
 Rozbicki Filip 1758
 Rozbicki Wiesław 10355
 Rozczytywanie Dąbrowskiej 3829
 Rozdrażewski Hieronim 7714
 Rozdziele, pow. bocheński; Doł-
 ne 8853
 Rozdżestwieński Paweł Mikołaj
 9624
 Rozen Fryderyk 5489
 Rozenfeld Anna 10805
 Rozkochów, pow. chrzanowski
 4776
 Rozkocz Barbara 4877
 Rozliczanie totalitarnej przeszłości
 5156
 Rozmaitości emigracyjne 3830
 Rozmarynowska Katarzyna 4171
 Rozmus Dariusz 2273, 2296, 2676,
 4287, 4663, 4955, 7473
 Rozmus Rafał 4481
 Rozmysł Michał 3791
 Rozogi, pow. szczycieński; gmina
 4850
*Rozporządzenia Urzędowe Łomżyń-
 skiej Kurii Diecezjalnej* 3957
*Rozprawy Muzeum Narodowego
 w Krakowie* 267
 Rozprza, pow. piotrkowski 5219,
 7134; region 5219
 Roztocze 3103, 4592, 5334, 5563
 Rozum, człowiek, historia 3267
 Rozwadowska Cecylia Jordan 5809
 Rozwadowski Janusz 9642
 Rozwadowski Jerzy, il. 8211
 Rozwadowski Tadeusz Jordan 1878,
 5295
 Rozwadów zob. Stalowa Wola
 Rozwałka Andrzej 4966, 7324
 Rozwita z Gandersheim 2706
 Rozwój polskiej i ukraińskiej teorii
 i praktyki pedagogicznej 3558
 Rozynkowski Waldemar 2491,
 5381, 5422, 5536, 6709, 7156;
 red. 5422, 5536
 Rożków Władysław 6804
 Rożniatowska Bożenna 5788
 Rożnowice, pow. gorlicki 2002
 Rożnowski Franciszek 2258
 Równne, Ukraina; region 10146
 Różanek Bartosz 5127, 7979
 Różanka, pow. włodawski 5702
 Różańska Aniela 5529
 Różańska Anna 4288, 4289, 4311
 Różański Artur 4259, 5296, 7324
 Różański Jarosław 5071; red. 5619
 Różański Józef (właśc. Józef Gold-
 berg) 3104
 Różański Łukasz, oprac. 4786
 Różański Marcin A. 8780
 Różański Mieczysław 9506
 Różański Przemysław 9507
 Różewicz Stanisław 10782
 Różewicz Stefania Maria z Gelbar-
 dów 5123
 Różewicz Tadeusz 3735, 3821, 3849,
 3977, 4406
 Różewska Karolina, oprac. 1216
 Różycka-Bryzek Anna 4078
 Różycki Edward 5642
 Różycki Janusz 1161
 Różycki Ludomir 5634
 Różycki Łukasz 2515, 2677
 Różycki Marek, oprac. 6579
 Różyńska Aleksandra Marta, oprac.
 5602; tł. 5602
 Rubacha Jarosław 2847, 2848
 Rubacha Maciej 1609
 Rubaszewski Paweł, współpr. 5710
 Rubczak Jan 4109
 Ruben Beata 3177
 Rubenstein Eli, oprac. 1924
 Rubik Tadeusz 7986, 7987; rec. 1265
 Rubinkowska-Anioł Hanna 2548
 Rubinkowski Jakub Kazimierz 8069
 Rubinowicz Izrael 8069
 Rubinowski Zbigniew 6655
 Rubinstein Helena 5923
Ruch Charytatywny 3660
Ruch Pedagogiczny 3974, 9086
 Ruchaj Aleksander 9648
 Ruchlewski Przemysław 5504, 11088
 Ruchniewicz Krzysztof 894, 8943;
 oprac. 85; przedm. 85; wyd.
 3059
 Ruchniewicz Małgorzata 3084, 3515,
 6910, 7179, 10723
 Ruchy społeczne w systemach de-
 mokratycznych 5157
 Ruciane-Nida, pow. piski 4949
 Ruciński Henryk, oprac. 4688
 Ruciński Henryk (1938–2007) 337
 Ruciński Sebastian 2678
 Rucka Barbara 4878, 4946
 Ruczyńska Marta 5368
 Ruczyński Michał 5316; red. 5316
 Ruda Oksana 9508
 Ruda Pabianicka zob. Łódź
 Ruda Śląska, woj. śląskie 2234,
 4365, 4591, 4928; Bykownia
 1664, 7135; Halemba 7135;
 Kłodnica 7135; Kochłowi-
 ce 7135; Nowa Wieś 7135;
 Orzegów 5402, 7136; Stara
 Kuźnica 7135
 Rudaś-Grodzka Monika, wyd. 8277
 Rudawiec Bohdan 9843
 Rudawska Anna 4016
 Rudawski Bogumił 1174, 4760,
 10140
 Rudek-Śmiechowska Anna 3184,
 6094, 10759
 Rudenko Jerzy 9844
 Rudiak Robert 2417, 3968; red.
 4008
 Rudka, pow. bielski, woj. podla-
 skie 1990
 Rudka Szczepan 10479
 Rudna Klaudia 3105
 Rudniańska Joanna 3803
 Rudnic'ka Milena 3083
 Rudnicka-Fira Elżbieta 2237, 2238
 Rudnicki Adolf 9235, 10408
 Rudnicki Ernest 2182
 Rudnicki Jacek 8781
 Rudnicki Jarosław 1706
 Rudnicki Klemens 3515
 Rudnicki Mikołaj 3272
 Rudnicki Mirosław 2281, 2304
 Rudnicki Ryszard 4879
 Rudnicki Stanisław, oprac. 3575
 Rudnicki Szymon 9509
 Rudnicki Tadeusz 10400
 Rudnicki Zenon 10543
 Rudnik, pow. lubelski 7034
 Rudnik Eugeniusz 895
 Rudniki, pow. bialski 4209
 Rudomicz Bazyli 7970
 Rudovič Stanislaŭ Scăpanavič 11147
 Rudowicz Marcin 5272, 5306, 5307,
 5308
 Rudy, pow. raciborski 3068
 Rudy Barbara, oprac. 9785; wyd.
 9785
 Rudy Jarosław 5559
 Rudy Marcin, oprac. 9785; wyd. 9785
 Rudy Maria 1968
 Rudzcy, rodzina 3073
 Rudzik Jerzy 9510
 Rudzińska Agata, red. 3197
 Rudzińska Anna 3559
 Rudziński Jan Stanisław 4015
 Rudziński Włodzimierz 5308
 Rufus Marek Celiusz (właśc. Marcus
 Caelius Rufus) 2628
 Rugia, wyspa na Morzu Bałtyckim
 1306
 Ruhland Katarzyna 3482
 Ruhry Zagłębie 8196, 8773
 Ruiny Jasła 1759
 Rukat Michał, tł. 8306
 Rukat Przemysław 5950
 Rukkas Andrij 10141
 Rulewicz Jacek 1938; red. 1938
 Rulikowscy, rodzina 4727
 Rulka Kazimierz 3932; red. 5515
 Rułka Aneta, oprac. 4689
 Rumak Aneta 3560, 9511
 Ruman Natalia Maria 9295
 Rumkowski Chaim Mordechaj 9845,
 9926
 Rummelsburg zob. Miastko
 Rumunia 399, 401, 406, 731, 2249,
 2816, 2892, 3004, 3195, 3204,
 3385, 4353, 5524, 7745, 8258,
 8401, 8731, 8968, 8976, 8986,
 9286, 9294, 9604, 9614, 9615,
 9669, 9769, 10200
 Runiewicz Stanisława, pseud. Ka-
 lina 5809

- R un o w o, pow. czarnkowsko-trzcianecki 7577
- Rupniewski Jerzy 4278
- Rurak Adam 9365
- Rurykowicze 2564, 7497
- Rusak Andrzej 6503
- Rusak Franciszek 4568
- Rusak Marek, red. 6889
- Rusakiewicz Monika 766, 2710
- Rusek Iwona E., przedm. 3762; red. 3762
- Rusek Mirella 1163
- Rusek-Karska Magdalena H. 2282
- Rusewicz Henryk 7010, 7073, 7100, 7236
- Rusiecka Jowita, red. 5800
- Rusiecki Tomasz, red. 5607
- Rusin Daria 8429
- Rusinek Kazimierz 6656
- Rusiniak-Karwat Martyna 5121; red. 10216
- Rusinowa Izabella 3106
- Rusin ó w, pow. przysuski 7553, 8239
- Rusińska-Giertych Halina 3933; rec. 3894
- Rusiński Władysław 6657
- Ruskie województwo 3075, 7774, 7801, 7941, 7970
- Rusnak Radosław 7778
- Rusnak-Kozłowska Agata 7443
- Rusnok Anna, oprac. 1406
- Russanowska-Alexandrowicz Jadwiga 6658
- Russka Starina 8543
- Russkie straniczki w historii Pol'ni 3151
- Rus s ó w, pow. kaliski 1287
- Ruszała Kamil 2786; przedm. 2786; rec. 8694; red. 2786
- Ruszar Józef Maria 3751
- Ruszczak Andrzej 2418; oprac. 3876
- Ruszczak Agnieszka, oprac. 7148
- Ruszczak Grażyna 5384; oprac. 6137
- Ruszczynska Marta 8782
- Ruszkowscy, rodzina 9041
- Ruszkowski Andrzej 4568, 9041
- Ruszkowski Piotr Paweł, red. 5849
- Ruszkowski Zdzisław 3760
- Ru s 697, 2079, 2489, 2502, 2515, 2753, 3076, 3106, 3141, 3146, 3797, 4078, 4101, 7330, 7390, 7480, 7734, 7744, 7886, 7930, 7970, 8400, 8912; Czerwona 2094; Kijowska 748, 2725, 2735; Zakarpaska 2558, 2936, 9645
- Ruta Adam, wyd. 8229
- Ruta Magdalena 3147, 3831, 10806
- Ruta Rafał 4079
- Ruta Sławomira 1276
- Rutkiewicz Wanda 6659
- Rutkowska Aleksandra, rec. 3561
- Rutkowska Elżbieta 432, 8783
- Rutkowska Ewa 908
- Rutkowska Ewa D., red. 249
- Rutkowska Grażyna 3076, 7474; oprac. 7376
- Rutkowska Iza 1590
- Rutkowska Jadwiga 8243
- Rutkowska Karolina Wanda 2419, 5560, 10807
- Rutkowska Martyna 2577
- Rutkowska Patrycja 5159
- Rutkowska Wiesława 969; red. 298
- Rutkowski Dominik 6668
- Rutkowski Grzegorz 10114, 10142
- Rutkowski Henryk 328; rec. 2191
- Rutkowski Jan 2208
- Rutkowski Krzysztof 2564
- Rutkowski Marek 3177, 8784
- Rutkowski Paweł 7930
- Rutkowski Rafał 7422
- Rutkowski Stanisław Bożywoj 9846
- Rutkowski Tadeusz 1593, 5065; rec. 778
- Rutski Józef Welamin 5621
- Rużicka Irina Vladimirovna 8733
- Ruzickowski Tadeusz 10697, 10776; red. 10776
- Rużyczka Katarzyna 2988
- Rużyłło Witold 6782
- R w a n d a 3823, 5124
- Ryba Hieronim 5520
- Ryba Janusz 3832
- Ryba Mieczysław 3449, 3561, 6771
- Rybacki Rafał, wyd. 7642
- Rybak Arkadiusz 4321, 6928, 8551
- Rybak Michał 5923
- Rybak Robert 5297
- Rybak Roman 5040, 6310
- Rybarczyk Anna 4881
- Rybarczyk Marek 2562
- Rybarczyk Piotr 906, 10808
- Rybarkiewicz Jacek 4365
- Rybarski Roman 5182, 8231
- Rybczyński J., zarządca w Strzegonicach 8002
- Rybczyński Jerzy 1760
- Rybicka Elżbieta, red. 3825
- Rybicka Karolina, rec. 2434
- Rybicka Małgorzata 7260
- Rybicka Stanisława 9042
- Rybicka Andrzej 1589
- Rybicki Andrzej (1897–1966) 2570
- Rybicki Czesław 3957
- Rybicki Janusz 10698
- Rybicki Józef 10739
- Rybicki Kazimierz Zygmunt 6660
- Rybińska Agata 2615, 8785, 8786
- Rybka Krzysztof 5221, 10143
- Rybnica, pow. jeleniogórski 7137
- Rybnica Leśna, pow. wałbrzyski 8018
- Rybnik, woj. śląskie 1064, 1288, 4931, 4936, 6407, 8146, 9182; Ochojec 7138; powiat 6924; region 3657, 10710
- Rycec Jan 5840
- Rycerze i pielgrzymi w tradycji europejskiej 2751
- Rychel-Mantur Dominika 7105, 7106
- Rychert Michał 5473
- Rychlec Stanisław 6661
- Rychlewski Bartłomiej 10740
- Rychlewski Marcin 3833
- Rychlik Jakub 2297
- Rychlik Jan 2849
- Rychlik Małgorzata 1047
- Rychlik Michał 2303
- Rychła Magdalena 4365
- Rychtał, pow. kępiński 4425
- Rychter Joanna, red. 3650
- Rychter Józef 1475
- Rychterowicz Wojciech 2595, 10809
- Rychwalska Bogumiła 5924
- Rychwałd, pow. żywiecki 1966
- Ryczan Kazimierz 5607, 5607
- Ryczek Wojciech 3709, 7650, 7778; oprac. 7561; przedm. 7561
- Ryczkowska Marta 4080
- Rydarowska-Szymerska Maria 9847
- Rydel Józef (1788–1846) 5964
- Rydel Józef (1861–1939) 8244
- Rydel Lucjan 1463
- Rydel Maciej 1463, 4968
- Rydelek Małgorzata 5123
- Rydlewski Grzegorz 5158
- Rydłowie, rodzina 1463
- Rydułtowy, pow. wodzisławski 3510, 10836
- Rydz Agnieszka 3197, 3814, 3861
- Rydz-Smigły Edward 9456
- Rydzewska Barbara 10810
- Rydzewski Marcin 3957, 4968
- Rydzewski Tomasz 352
- Rydzyna, pow. leszczyński 7203
- Ryga 8204, 8963, 9804
- Rygała Katarzyna 2623
- Rygielska Małgorzata 3802
- Rygielska Patrycja 6932
- Ryguła Ewa Maria 812, 6434
- Ryguła Urszula 5428
- Rygus Piotr 1191
- Ryk Andrzej 3562, 3652
- Rykaczewski Roman 6668
- Rykfa Władysław 8787
- Ryki, woj. lubelskie; powiat 1852
- Rykowski Mikołaj 4482
- Ryl Henryk 4408
- Rylke Aleksander 8245
- Rylska Anna ze Strusina 3103
- Rylska Wioleta 5185
- Ryłko Andrzej 4583
- Ryłko Joanna 4583
- Rymar Dariusz Aleksander 958; red. 193
- Rymar Edward 2066, 2067, 3100, 5025, 7475, 7476, 10144
- Rymar Marta 4303
- Rymar Stanisław 8246
- Rymarowicz Leszek 6108, 6325, 8788, 9512, 9513, 9514, 9515; uzup. 9994
- Rymarz Ferdynand 7162
- Rymkiewicz Jarosław Marek 3719

- Rymsza Marek 4906; przedm. 4906; red. 4906
 Rynas Jadwiga, tł. 9863
 Ryndziejewicz Robert 7321
 Ryniec Pawła, tł. 1486
 Rynio Alina 3494, 3556
 Rypel Agnieszka 2989, 3650
 Rypin, woj. kujawsko-pomorskie 4813, 5333; region 5173
 Rypniewska Krystyna 8789; red. 4114
 Rypson Piotr 1562, 4081; red. 1562
 Ryrych Andrzej 8222
 Ryszard Bolesławski – jego twórczość i czasy 4396
 Ryszard Brykowski (1931–2017) 6137
 Ryszard Ryszard Stanisław 1381
 Ryszewska Katarzyna 8653
 Ryszka Czesław 6711
 Ryszka-Kurczab Magdalena 7778; rec. 3946
 Ryś Anna 2547
 Ryś Daniel, fot. 1710
 Ryś Natalia, rec. 8847
 Ryś Tomasz 6921
 Rytkowie (Rytko), rodzina 4570
 Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu 4880, 4881
 Rytro, pow. nowosądecki 1761
 Rytro na starych fotografiach 1761
 Ryttel Karol 8790
 Ryttel Piotr 8790
 Rytwian, pow. staszowski 4142, 4626, 5461
 Ryx Marian 8158
 Ryza Ryszard 9848
 Ryżewski Grzegorz 3075, 4290, 5143, 5530
 Ryżko Jacek 906
 Ryżko Stanisław 9043
 Rządkosz Stanisław 2491
 Rządkowolska Magdalena 1048
 Rządkowski Adam, rec. 9026
 Rzanna-Szczepaniak Ewa 10894, 10895
 Rząd Ryszard 4291, 7060; wyd. 10955
 Rząsa Antoni 4040
 Rząska Hanna 1189, 2298; red. 128
 Rząśnik, pow. wyszkowski; gmina 7139
 Rzechorzek Ewa 10811
 Rzeczkowska Ewa 3482
 Rzeczniewski Leon 7054
Rzeczpospolita 9023, 10244
 Rzeczpospolita w koncepcjach polskich partii 5159
 Rzeczyca, pow. bialski 4209
 Rzeczycki Tomasz 4882
 Rzemieniecki Konrad 1118; wyd. 7630
 Rzeniszów, pow. myszkowski 4838
 Rzepa Krzysztof 7203, 10812
 Rzepa Marek 3767, 4418
 Rzepczyński Sławomir 3798
 Rzepecka-Aleksiejuk Marta, rec. 3172
 Rzepecki Bronisław 7083
 Rzepecki Zbigniew 4321
 Rzepiela Agnieszka 4691
 Rzepiela Michał 7504
 Rzepka Ewa 6967, 6968
 Rzepka Józef 1762
 Rzepka Łukasz, red. 9876
 Rzepka Magdalena 9516
 Rzepka Mieczysław 5054
 Rzepka Wojciech Ryszard 3272
 Rzepkowski Arkadiusz 5173, 9517
 Rzeplińska Irena 11148
 Rzepnicka Sylwia 4931
 Rześniński Jan Kanty 4971
 Rzeszoś Andrzej 5606
 Rzeszotarska-Nowakiewicz Aleksandra 2305
 Rzeszotarski Jan, red. 249
 Rzeszotnik Jacek, tł. 1657
 Rzeszowska diecezja 4468, 4500, 11069
 Rzeszowskie Archiwum Społeczne 1526
 Rzeszowskie województwo 10675, 10709, 10777
 Rzeszów 352, 798, 906, 1289, 1524, 1525, 1526, 2292, 3169, 3310, 3321, 4562, 6052, 6837, 8765, 8766, 8767, 8781, 8897, 8915, 9046, 9456, 10088, 10409, 10544, 10997; Pobitno 6527; powiat 6413; region 2350, 2358, 5207, 10419, 10420
 Rzeszut-Baran Urszula 1231, 2358, 2413
 Rzeszutko Mariusz 11149
 Rzeński szedłem i wesoly do Zawad 3563
 Rzetecki Adam 3094
 Rzetelska-Feleszko Ewa 2578
 Rzewuscy, ród 3075, 3923
 Rzewuska Stefania z Lemańskich 8742, 8742
 Rzewuska-Frankowska Marta 5709
 Rzewuski Franciszek 10037
 Rzewuski Henryk 3722
 Rzewuski Seweryn 7930
 Rzewuski Waław 8247, 8742
 Rzewuski Waław Piotr 5313
 Rzewuski Waław Seweryn 8248, 8249
 Rzezawa, pow. bocheński 3995
 Rzeźnik Małgorzata 6203
 Rzeźwicka Jolanta, red. 3525
 Rzeżuchowski Michał 2318
 Rzeżycza (Rēzēkne), Łotwa 3683
 Rzędowska Anna 5951
 Rzochów zob. Mielec
 Rzońca Apolinary 4396
 Rzońca Bartosz 3564
 Rzońca Bogdan 6837
 Rzońca Wiesław 3798
 Rzućewo, pow. pucki 2258, 7255, 7295
 Rzym 396, 908, 952, 1160, 2485, 2492, 2530, 2555, 2723, 2853, 3624, 3726, 3984, 4085, 4228, 4497, 5340, 5435, 5437, 5438, 5507, 5653, 6589, 7513, 7714, 7730, 7843, 8010, 8018, 8065, 8931, 9312, 9645, 10933; cesarstwo 2485; starożytny 1353, 1381, 2160, 2164, 2166, 2169, 2267, 2305, 2508, 2547, 2555, 2565, 2567, 2573, 2585, 2586, 2612, 2620, 2621, 2622, 2623, 2626, 2627, 2628, 2629, 2631, 2636, 2638, 2639, 2642, 2644, 2645, 2648, 2652, 2654, 2655, 2656, 2658, 2659, 2660, 2666, 2667, 2668, 2670, 2671, 2677, 2678, 2679, 2682, 2686, 2688, 2691, 2692, 2693, 2695, 2696, 2701, 2704, 2736, 3087, 3652, 5229, 7258
 Rzewski Aleksy 5857
 Saadja ben Josef 2757
 Saar Mieczysław 4314
 Saar Werner 3517
 Saar-Kozłowska Alicja 4323, 7666
 Saavedra Fajardo Diego de 2540
 Sabaciński Marcin 5642
 Sabaj Barbara 6677
 Sabat Teresa 4292
 Sabat Zdzisław 4292
 Sabath Beata 6662
 Sabath Karol Ferdynand 6662
 Sabbat Kazimierz Aleksander 5061, 5109
 Sabkowiak-Tabaka Iwona 2282
 Sabotaże nacjonalistów ukraińskich 9044
 Sacha Magdalena Izabella 1169
 Sachalin, Rosja 5928
 Sacher-Masoch Leopold von 8816
 Sachs Rainer 4731, 4843, 5952
 Sachsenhausen zob. Oranienburg
 Sachslehner Johannes 7988
 Saciuk-Gąsowska Anna, red. 1487
 Sacred space 2299
 Sacrum et profanum 2679
 Sadan Michał 3542
 Saddam Husajn 2907
 Sade Donatien Alphonse François de 3030
 Sadecki Jerzy, współpr. 3396
 Sądki, pow. nakielski 9922; gmina 7140
 Sadkiewicz Jan 5163; oprac. 9050; przedm. 9050; red. 5112
 Sadkowski Tadeusz 1343
 Sadkowski Wiktor 5312
 Sadlik Magdalena 8347
 Sadlik Małgorzata 3824

- Sadłowski Przemysław 9606
 Sadowska Danuta, oprac. 10308
 Sadowska Edyta 10145
 Sadowska Jadwiga 3951, 9518; red. 1093
 Sadowska Joanna 3152, 10408, 10813; rec. 10788; współpr. 337
 Sadowska Margareta 7152
 Sadowska-Dubicka Ewelina, przedm. 6991; red. 6991
 Sadowska-Topór Jolanta 6979
 Sadowski Andrzej 5689
 Sadowski Jerzy 5878
 Sadowski Jerzy (ur. 1962) 5321
 Sadowski Jerzy Bogusław 6663
 Sadowski Kacper 6024
 Sadowski Krzysztof 7358
 Sadowski Łukasz M., przedm. 4314; red. 4314
 Sadowski Maciej 1734; oprac. 1683
 Sadowski Marian 6664
 Sadowski Piotr 2586, 4971, 7109
 Sadowski Robert 1183, 1763; przedm. 9451
 Sadowski Romuald 5953, 7091
 Sadowski Sylwester, red. 2304, 2305
 Sadowski Wiesław 10539
 Sadowski-Czech Waclaw 7804
 Sadowy Witold 4397
 Sadura Monika 1303, 1537
 Sadurski Ireneusz 3565, 8791, 8792
 Sadurski Piotr 2259
 Sady Agata 2303
 Sady Włodzimierz, przedm. 5915
 Sadyk Pasza zob. Czajkowski Michał
 Sadza Paweł, przedm. 6538
 Sadzewicz Marek, oprac. 5004
 Sadzikowska Lucyna 1063, 8250
 Safarewicz, Tatar 3162
 Safaryjski Adam, wyd. 5010
 Safona 2636
 Safran Anne 3147
 Sagan Eurofrozyn 3249
 Sagan Iwona 508
 Sagan Mariusz 4816, 7036
 Sagan Stanisław 5034
 Sagiv Gadiv 5420
 Sahakian Teresa 1581
 Saile Thomas 2282
 Saint-Amant Marc-Antoine Girard 7778
 Saint-Martin Louis-Claude de 7930
 Saint-Simon Maximilien-Henri de 2837
 Saja Krystian 7930
 Sajdak Kinga 8069
 Sajdak Marcin 5225
 Sajdek Wiesława 10814
 Sajewska Dorota 1431, 1585, 4406
 Sajkowski Alojzy 3273
 Sajkowski Ryszard, red. 204
 Sajkowski Wojciech 2850
 Sajna Radosław 2875
 Sak Monika 943
 Sakowicz Eugeniusz 3494; rec. 2407, 5600; red. 6173
 Sakowicz-Tebinka Iwona 3086, 5378
 Sakowiczowie, rodzina 4315, 6977
 Sakson Andrzej 5689, 10723; rec. 2329, 3129, 10497
 Saksonia 907, 2125, 2797, 7555, 7556, 7609
 Sala Bartłomiej Grzegorz 900, 5665
 Sala Marta, oprac. 8282
 Salamon Maciej 437, 2485, 2508; red. 167
 Salamon Maria 9849
 Salamon Witold Grzegorz 5561
 Salamon-Radecka Agnieszka 1411, 5660
 Saletra Wojciech 3268
 Salezjanie 976, 977, 3566, 5517, 5538, 5557, 5562, 8871, 9004
 Salezjanie na lubelskiej „Kalinie” 5562
 Salezjanki 5557
 Salezjańskie szkoły rzemieślnicze w Oświęcimiu 3566
 Sali-Wójcik Halina 3494
 Salina Anna, oprac. 2183; wyd. 3055
 Salmonowicz Stanisław 6539, 7878; rec. 10163
 Salomea, bl. 7571
 Saloniki, Grecja 2299; region 2848
 Salwa Marian 3668
 Salwa Piotr 3802; przedm. 2776, 8454; red. 8454
 Salwatorianie 6812
 Salzburg, Austria 9842
 Sałata Jerzy, red. 3717
 Sałek Dariusz 4497
 Sałek Ryszard 4262
 Sałkiewicz-Munnerlyn Ewa 5035
 Sałkowski Jan 5153, 9519
 Samarcew Marek 5206
 Samarski Bartłomiej 946
 Sambia 2304
 Sambijska diecezja 3103, 5364
 Sambaor, Ukraina 7701, 8422, 8748, 10733; region 3103, 8086
 Samborska-Kukuć Dorota 3750, 8793, 8794, 8795; red. 3750
 Samborski Mariusz 2287, 8353; red. 8353
 Samborski Mieczysław, rec. 10412
 Samek Jadwiga 7110
 Samojlik Janina 7110
 Samól Piotr 7477, 7478
 Samp Mariusz 15, 496, 767, 888, 3093, 7479, 7480
 Samsel Agata 3515, 6977, 6978
 Samsel Karol 3735, 3813; red. 3813
 Samson Jim 4457
 Samsonowicz Henryk 2555, 2564, 3106, 6583, 7321, 7481, 7482
 Samsonowska Krystyna 8796, 8797
 Samsonük Tetäna 10146
 Samuilitsa II, jaskinia w Bułgarii 2282
 San, prawy dopływ Wisły 2175, 2302, 7285, 7440, 8836
 San Biagio, Włochy 2555
 San Domingo zob. Haiti
 San Paolo di Civitate, Włochy 2508
 Sand George 3829, 6012
 Sandomierska diecezja 1528, 2173, 4423, 4499, 5471, 5505, 5542, 5575, 8705, 9211, 10890, 11114
 Sandomierska Kotlina 7296
 Sandomierska Puszcza 2413, 2440
 Sandomierskie województwo 7971
 Sandomierz, woj. świętokrzyskie 317, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 489, 502, 521, 522, 530, 550, 995, 1098, 1166, 1385, 1402, 1527, 1528, 1764, 1834, 2079, 2254, 2260, 2348, 3677, 4175, 5471, 5611, 5613, 5873, 5998, 6796, 7321, 7372, 7377, 7537, 7702, 8110, 8150, 8158, 8251, 8352, 8424, 8598, 8718, 8830, 9009, 9126, 9445, 11155; księstwo 7500; region 23, 2282, 7981, 8599, 8791; ziemia 7396
 Sandomierz w dawnej fotografii 1764
 Sandomierz w rosyjskich opisach 8251
 Sands Philippe 5026
 Sanecki Tomasz Przemysław 10147
 Sanguszko Symeon Samuel 2063
 Sanguszkowie, ród 2063, 2064
 Saniewska Diana 8839
 Sankiewicz Paweł 5221; red. 5221
 Sankt-Peterburgskie *Vedomosti* 8742
 Sanktuarium świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w Górecku Kościelnym 5563
 Sanniki, pow. gostyniński 8815
 Sanocka Katarzyna, oprac. 1727
 Sanocka-Tureczek Katarzyna 7067
 Sanoja Karol I, 812, 817; przedm. 817, 8992; rec. 4; red. 817; wyd. 8992
 Sanok, woj. podkarpackie 1290, 1291, 1292, 1680, 2404, 3073, 4553, 8397; powiat 3146, 8397, 10339, 10801; region 3594, 7826, 8397; ziemia 7440
 Sanok. Fotografie archiwalne 1291
 Santa Maria Capute Vetere, Włochy 8946
 Santiago de Compostela, Hiszpania 2555, 2751, 5381, 7925
 Santirso Manuel 2564
 Santok, pow. gorzowski 748, 2710, 7499; gmina 5052
 Santoliquido Serafina, tl. 7547
 Sańko Stanisław 5530

- Sapia-Drewniak Eleonora 3660, 10815, 10816
 Sapiaha Aleksander 5954
 Sapiaha Aleksander Dadźbóg 5954
 Sapiaha Benedykt Paweł 7883
 Sapiaha Jan Fryderyk 5954, 7806
 Sapiaha Jan Kazimierz 5954
 Sapiaha Jan Stanisław 5954, 7883, 7979
 Sapiaha Józef Stanisław 5954
 Sapiaha Kazimierz Jan 7883, 7886
 Sapiaha Leon 5954, 8252
 Sapiaha Lew 5954, 7886, 7979
 Sapiaha Michał Antoni 3858, 5954
 Sapiaha Paweł Jan 8013
 Sapiaha Paweł Stefan 7979
 Sapielowie 5954
 Sapielowie, ród 3797, 5642, 5954, 7886, 7991
 Sapięja-Nowicka Wiesława 5955
 Sapiężyna (2 voto Ogińska) Aleksandra z Czartoryskich 3858
 Sapiężyna Anna Wincenta z Fredrów 8069
 Sapiężyna Anna z Zamoyskich 8940
 Sapiężyna Elżbieta z Branickich 5954
 Sapiężyna Elżbieta Helena Rozalia 8018
 Sapiężyna Jadwiga z Sanguszków 6665
 Sapiężyna Teofila z Jabłonowskich 7664
 Sapkowski Andrzej 1913
 Sapok Seweryn, red. 4191
 Sapota Tomasz, przedm. 2701; red. 2701
 Šapoval Ūrij 759, 5161; red. 759
 Sapuła Jerzy 4883
 Saragossa, Hiszpania 8449
 Sarbiewski Maciej Kazimierz 3797, 3839, 5648, 7728, 7778
 Sarbinowo, pow. koszaliński 5638
 Sarek Katarzyna 2585
 Sarkowicz Dominika 4069
 Sarmatyzm, Sarmaci 2503, 2634, 3273, 3817, 7668, 7803, 7868, 7885, 8544
 Sarna Paweł 10817
 Sarnacki Andrzej 2996
 Sarnecki Witold 7483
 Sarnowski Leszek 3153
 Sarnowski Marian 4034
 Sarnowski Tadeusz 2679
 Sartre Jean-Paul 3257
 Sarwa Andrzej, przedm. 3677
 Saryusz-Kamocki Janusz 8491
 Sarżała Alina 3567
 Sarżyńska-Janczak Renata 557
 Sas Maksymilian 2485
 Sas-Kulczycki Jerzy zob. Kulczycki Jerzy Sas-
 Sasanka Paweł 10818
 Sasin Bronisław Marek 4682
 Sasinowski Mikołaj 5519
 Sass Marek 3087
 Sasso Donatella 10933
 Saturninus Aurelius 2644
 Sauerland Karol 2807
 Sauersteig Józef 10696
 Saul, król Izraela 2625
 Sawickij Pëtr Nikolaevič 8422
 Šavle Majda 3761
 Sawa (Michał Hrycuniak), abp 9419
 Sawa Anna 3934
 Sawa-Czajka Elżbieta 11150
 Sawczuk Aleksander 4846
 Sawczuk Magdalena 10759
 Sawicka Halina 2570
 Sawiak Jarosław 6975
 Sawic Jarosław 10819
 Sawicka Alina 1969
 Sawicka Ewa 2573
 Sawicka Joanna 7379
 Sawicka Katarzyna 6954
 Sawicka-Jurek Jolanta 3096
 Sawicka-Mierzyńska Katarzyna 3825, 3951; przedm. 3951; red. 3742, 3951
 Sawicki Daniel 7989, 7990
 Sawicki Doroteusz 3336
 Sawicki Franciszek 6028
 Sawicki Jacek Zygmunt 5157; przedm. 5157; red. 5157
 Sawicki Jakub 4881
 Sawicki Jerzy, tł. 9790
 Sawicki Mariusz 3103, 5312, 5954, 7883, 7884, 7886, 7991, 8018; red. 5954
 Sawicki Piotr 5139
 Sawicki Robert, red. 1675
 Sawicki Ryszard 8798
 Sawicki Stefan 3568, 4352, 6584
 Sawicki Tadeusz 1869
 Sawicki Tomasz 6296, 7379, 8799; przedm. 7379, 7496, 7497, 7499; red. 7379, 7495, 7496, 7497, 7498, 7499
 Sawicki Zdzisław 2123, 2124
 Sawicz Agnieszka 7203
 Sawiczewski Jerzy 8105, 8105
 Sawiński Konrad 6971
 Sawiński Paweł 2680
 Sawki, pow. bialski 4209
 Sawrycz Klara 9858
 Saxo Gramatyk 2469, 3106
 Sąd Najwyższy Rzeczypospolitej Polskiej 5027
 Sądej Józef 937
 Sądowa Wisznia, Ukraina 7774, 7827, 7886
 Şaşala Teodor 6666
 Şasiadek Eugeniusz 4492
 Şasiadek Ewa 1065
 Scarlatti Alessandro 8010
 Scarlatti Domenico 8010
 Scenografia w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie 4082
 Schab Sylwia Izabela 3101
 Schaefer Katarzyna 1161
 Schaff Adam 3281, 5104
 Schaffer Carl 3761
 Schaffgotsch Anna Elżbieta 4876
 Schaffgotsch Zofia 6667
 Schaffgotschowie, rodzina 1039
 Schama Simon 3154
 Scharwenka Franz Xaver 4482
 Scheer Andrzej 4398
 Scheer Sebastian 4398
 Scheibler-Herbst, rodzina 4948
 Schellenberg Martin 1163
 Schellenberg Theodore R. 942
 Schenirer Sarah 3138
 Scheuner Rudolf 2168
 Scheuring Herman Zdzisław 7992
 Schevying Nicola 2299
 Schichau Ferdinand 10198
 Schick David 4884
 Schier Lars-Gunter 2168; przedm. 2168; red. 2168
 Schild Romuald 7295
 Schiller Gerhard 2460
 Schiller Leon 207, 4396
 Schiller Marek 2258
 Schiller-Rydzewska Joanna 5656
 Schiller-Walicka Joanna 335, 3091, 8733; rec. 8655
 Schilling Heinz 5553
 Schmitztek Stanisław 5108
 Schimmelpfeng Wilhelm 907
 Schindler Herbert 10148
 Schlachter Robert 5447
 Schlaubitz Johann Gottfryd 5642
 Schleif Hans 2281
 Schlender Grażyna 548, 10501; red. 10501
 Schmid Bernhard 4305
 Schmid Peter 4267
 Schmidt Ilse 2916
 Schmidt Joanna 7993, 7994; rec. 2450
 Schmidt Paweł 2991
 Schmidt Siegfried, tł. 9833, 10224
 Schmidt Ute 5161
 Schmidt-Rottluff Karl 4109
 Schmiedehelm Marta 2305
 Schneider Angelika, współpr. 3784
 Schneider Reinhold 2570
 Schneider Stanisław 3846
 Schneider Wilhelm 5258
 Schnepf Ryszard 3189
 Schnuck Edward 8745
 Schoenwald Dawid, red. 1638
 Schonaw Andreas 5364
 Schramek Brunon 4885
 Schramek Lynn B. 4885
 Schramek Wilhelm 4885
 Schramm Tomasz 7203, 8454
 Schreiber-Kurpiers Dorota 4293
 Schröder Nikolas K. 7995
 Schröder Ulrich 6227
 Schroeder Nikodem 6018
 Schroeder-Jonasowa Katarzyna 8257
 Schröter Rudolf 4100
 Schubert Gabriela 6142

- Schüle Annegret 10149
 Schulwitz Arthur 7233
 Schulz Bruno 1173, 3736, 3821, 3891, 9526
 Schulz Gottfried 8196
 Schulz Michael 4468
 Schulze Dietmar 10150, 10151
 Schulzowie, rodzina 4027
 Schuster Jan 1474, 2305, 7287, 7288
 Schuster Michael 4948
 Schütz Artur 9988
 Schwall Weigand Esmé, współpr. 9722
 Schwarz Wolfgang F. 3786
 Schweiger Philipp 10111
 Schweinitz Friedrich-Carl von 7072
 Schweitzer Albert 5553
 Schwetz Marek Zygmunt 5844
 Schwetz Tadeusz 5844
 Schyłek neolitu na Wyżynie Lubelskiej 7289
Scripta Historica 268
Scripta Judaica Cracoviensia 269
 Scutum Sobiescianum 3569
 Scytowie 2267, 2679
 Szaniecki Paweł 6568, 7484
 Sebald, św. 7456
 Secler Bartłomiej 3096
 Šedivý Juraj 7157
 Sedlár Oleksandr Volodimirovič 8800
 Seefeld Wolf von 2281
 Seegut-Stanisławski Albrecht Zygmunt von 2579
 Seelbach Sabine, wyd. 7304
 Seemann-Majorek Anna 5366
 Segiet Waldemar, red. 10992
 Seidel Barbara 7187
 Seidel-Grzebińska Agnieszka 7072
 Seideman Naomi 3138
 Seidler Jerzy 6668
 Seifrid Thomas 3184
 Sejneńska diecezja 5372
 Sejny, woj. podlaskie 4127, 4728, 9053; region 5939, 6002
 Šekerik-Donikiv Petro 3876, 5799
 Sekretna wojna 5298
 Sekular Jagna 7012
 Sekuła Aleksandra, rec. 8415
 Sekuła Anna 7537
 Sekuła Mateusz 6671
 Sekuła Michał 2305
 Sekuła-Tauer Ewa 1396
 Sekutowiczowie, rodzina 5700
 Sekutowski Tomasz 4764
 Sekwana 6037
 Selbkowie, rodzina 2050
 Selerowicz Andrzej 3155
 Selerowicz Witold 5956, 6889
 Seliga Małgorzata 5528
 Seliga Włodzimierz 1374; oprac. 1374
 Selinić Slobodan 2989
 Selivanov Vasilij Stepanovič 9045
 Semadeni-Konopacka Irena 6669
 Semadeniowa Helena 8305
 Sembdner Alexander 3624
 Semčuk Žanna Vitaliŭna 4981
 Semczyszyn Magdalena 10114, 10617, 10776, 10820; współpr. 9752
 Semenenko Piotr 5624, 8218
 Semeniuk Aneta 1961
 Seměnov Evgenij Vladimirovič 5928
 Semenowicz Dorota 4406
 Semenowicz Halina 3622
 Semik Zbigniew 894
Seminarzysty 3957
 Semkowicz Aleksander 8348
 Semkowicz Władysław 716
 Semkowicz-Nowljaković Katarzyna 1970
 Semków Piotr 1878, 5918, 9606; red. 9546, 9606
 Semper fidelis. Obrona Lwowa 1765
 Sempołowicz Michał 3086, 10821
 Semsel Karol, przedm. 3813
 Sendal Donat 4886
 Sendlerowa Irena 6670
 Sen'kovs'kij Mikola Ivanovič 1828
Sensus Historiae 270
 Senko Władysław 5780
 Sepioł Janusz 5689
 Septymiesz Sewer, cesarz rzymski 2649
 Serafin, jezioro w Zagajnicy Kurpiowskiej 5384
 Serafin Jarosław 7996
 Serafin Jerzy 7129
 Serafinowicz Maria 1936
 Serafitki 5603
 Serákov Sergij Olegovič 8065
 Serbia 1918, 2255, 2472, 2480, 2535, 2777, 2931, 2974, 2989, 3741, 7891, 8433
 Serbinów zob. Tarnobrzeg
 Sercanki 1795
 Serczyk Władysław Andrzej 337
 Serdanki, pow. olecki 2281
 Seredyńska Marta 4405
 Seredyński Grzegorz 7096
 Seredyński Władysław 8609
 Seremet Anna 1696
 Sergiej Dominika 4399
 Serkowska-Mąka Jadwiga 3652
 Serock, pow. legionowski 7141
 Serock i Mazowsze na przestrzeni wieków 7141
 Serocka Oliwia 7016
 Serocki Kazimierz 4449
 Seroczyński Marcin 3570, 4584
 Seroka Henryk 2092
 Seroka Katarzyna 6036; przedm. 2509; red. 2509
 Seroka Krzysztof 2253
 Serpelicze, pow. łosicki 5379
 Serwański Maciej 5638, 8018; red. 5638
 Serwański Mieczysław 6671
 Serwatka Kamil 2287, 5299
 Serwińska-Bark Barbara 6671
Serwis Informacyjny KZ NSZZ Solidarność UAM w Poznaniu 10501
 Setkiewicz Piotr 9988, 10152; oprac. 9833, 9855; red. 126; wyd. 9829, 9833
 Setlak Krzysztof 10402
 Seul Anastazja 3765; red. 3765
 Ševčenko Svitlana Mikolaïvna 11151
 Ševčenko Volodimir 3571
 Ševyrev Aleksandr Pavlovič 8733
 Sewastopol, Ukraina 9790
 Sewerowie 2590
 Seweryn Bohdan, współpr. 4713
 Seweryn Dorota 5564
 Seweryn Mielżyński 1804–1872. 1513
 Seweryn Stanisław 3572
 Seweryniak Henryk 2635, 6447, 8801
 Seweryniak Lucyna 8801
 Sewilla, Hiszpania 4094
 Seyboldsdorf, Niemcy 5576
 Sęczek Marlena 3544; współpr. 8149
 Sęczyk Waldemar 10822
 Sęczykowska Elżbieta 4761
 Sęczyz Elżbieta, oprac. 5994
 Sędek Marek 5472
 Sędowice, pow. pińczowski 2508
 Sędział Stanisław 10740
 Sędziejowice, pow. łaski 4855
 Sędzierski Edmund 9590
 Sędzimirz Ewa 7030
 Sędziwój Michał 2573
 Sęk Karol, red. 5892
 Sękocin, pow. przuszkowski 7131
 Sękowska Teresa Zdzisława 5890
 Sękowska Zuzanna 1585; red. 3492
 Sękowski Józef Julian 2470, 3719, 6672
 Sękowski Mikołaj 2564
 Sękowski Paweł, rec. 10669
 Sękowski Roman 7080
 Sępólno Krajeńskie, woj. kujawsko-pomorskie 4930; powiat 4930; region 7142
 Sętowski Juliusz 4887, 8802; red. 108
 Shakespeare William 1935, 3266, 3852, 8762, 10321
 Sherley Anthony 2760
 Shkurgan Oksana 5621, 8803
 Shner Moshe 3542, 10153
 Shore Marci 3138, 6502
 Shuchat Raphael 5565
 Shved Viachaslau 419, 478
 Siadkowski Łukasz 2681
 Siama Alfred 6645
 Sianko Martyna 4083
 Sianko Przemysław 2068, 3075
 Sianowo, pow. kartuski 5547
 Siatkowska Ewa 3686
 Siąszyce, pow. koniński 5771
 Šibaeva Naděžda 4396
 Sibilska Joanna 4405, 4412

- Sibińska Maria 2570
 Siborenko Andrzej, oprac. 6289
 Sicińska Katarzyna 3683, 3697
 Siciński Mieczysław 4084
 Siciński Władysław 7560
 Siciński Wojciech 2282, 2288, 2289
 Sidiacenko Natalia 3786
 Sidor Mateusz 4680
 Sidorkiewicz Roman 6909
 Sidorowicz-Mulak Dorota 1118, 1120; red. 1132
 Siebel Jacek 4294
 Siebieszuk Damian 10154
 Siechnice, pow. wrocławski 2286
 Sieciechów, pow. kozienski 940, 5983
 Siecińska Halina 7020
 Sieczka Grzegorz 4408
 Siedlaczek Iwona A. 6726; red. 3412
 Siedlanka, pow. kolbuszowski 7641
 Siedlec, woj. mazowieckie 202, 996, 1293, 1697, 3368, 4511, 5098, 5373, 5433, 5816, 6561, 6605, 9115, 9841, 9924, 9927, 10356, 10531; departament 5143; gubernia 4968, 8337; region 25, 5098, 5143
 Siedlec, pow. częstochowski; Podlesie 2274
 Siedlecka diecezja 3044, 3529, 5373, 5406, 5429, 5433
 Siedlecka Joanna 6286
 Siedlecki Marcin 5729
 Siedlecki Marzec 10356
Siedleckie Zeszyty Komeniologiczne 3649
 Siedlęcín, pow. jeleniogórski 4331
 Siedlik Ludwik 10461
 Siedlisko, pow. czarnkowsko-trzcianecki 7577
 Siedliszcze, pow. chełmski 5350
 Siedmiogród 731, 2729, 7650
 Siedziako Michał 2997, 6168, 10114, 10506, 10823, 10824, 10825; przedm. 10506; red. 10506
 Siedzikówna Danuta, pseud. Inka 5844, 10866
 Siehniewicze, Białoruś 8985
 Siejkowska-Askutja Ewa 1411, 1513, 9534
 Siek Elżbieta J., red. 10994
 Siek Magdalena, oprac. 9839; tl. 9881
 Siekierki, pow. gryfiński 4872, 6957
 Siekierski Maciej 6722
 Siekierski Nicholas, tl. 8422
 Sieklucka Marzena 4069
 Sieklucki Dominik 11033
 Sielec, pow. grójcecki 7143
 Sielezin Jan Ryszard 62, 5160
 Sielęg Patrycja 9520
 Siemaszkiewicz Irena 6583
 Siemaszko Ewa 5194
 Siemaszko Ignacy 7554
 Siemaszko Karol 9521
 Siemaszko Zbigniew Sebastian 5300
 Siembab Mateusz 7997
 Siemek Kasper 7614
 Siemianowice Śląskie, woj. śląskie 4494, 7144, 10240; Michałkowice 7145
 Siemianowska Sylwia 7453, 7454
 Siemianowski Jordan 5364
 Siemiatycze, woj. podlaskie 4127, 7993, 10362
 Siemiątkowski Jakub 5127
 Siemiątkowski Zbigniew 10826, 10827
 Siemieniec-Golaś Ewa, przedm. 7592, 7602; wyd. 7592, 7602
 Siemiński Józef 5642
 Siemińska Dominika 3098, 5316
 Siemińska Julia, przedm. 6673; red. 6673
 Siemiński Andrzej 6673
 Siemiński Daniel 10828
 Siemiński Tomasz 1188; red. 196
 Siemiński Waldemar, red. 6673
 Siemion Krzysztof, oprac. 5709
 Siemiradzki Henryk 4314
 Siena, Włochy 2482
 Sieniawa, pow. przeworski 2262
 Sieniawscy, ród 2262
 Sieniawska Elżbieta z Lubomirskich 8069
 Sieniawski Adam Mikołaj 8018
 Sienkiewicz. Nowa odsłona 3834
 Sienkiewicz Barbara 3835
 Sienkiewicz Henryk 1266, 2564, 3212, 3650, 3721, 3722, 3735, 3750, 3786, 3791, 3834, 3874, 3904, 5881, 8399, 8606, 8664, 8943, 8949, 8952, 9657, 10631, 11008
 Sienkiewicz Henryk Józef 3650
 Sienkiewicz Jadwiga 3650
 Sienkiewicz Jan, wyd. 8242
 Sienkiewicz Jan Wiktor 3184, 4085, 10759; red. 10759
 Sienkiewicz Karol 8141
 Sienkiewicz Mieczysław 9025
 Sienkiewicz Witold, oprac. 2198
 Sienkiewicz-Bloch Eleonora 4418
 Sienkiewiczowa Maria z Szetkiewiczów 8253
 Sienko Maria 3824
 Siennica, pow. miński 4511, 5450
 Siennik Marcin 7584
 Sieńczyło-Chlabicz Joanna 3954
 Sieński Hieronim 1464, 5957
 Siepak Elżbieta 5518
 Siepietowska Elżbieta 4408
 Sieprawki, pow. lubelski 5090
 Siepski Przemysław, fot. 1774
 Sieradz, woj. łódzkie 748, 10170; powiat 4800
 Sieradz Małgorzata, oprac. 9073; przedm. 9073, 10241
 Sieradzan Wiesław 4305
 Sieradzińska Elżbieta 6659
 Sieradzka Agnieszka 1503; oprac. 1626
 Sieradzka Anna 5065; red. 1296
 Sieradzka Danuta 6103
 Sieradzka Elżbieta, rec. 7289
 Sieradzka Monika 5123
 Sieradzka-Baziur Bożena 3652, 6423, 7998
 Sieradzka-Mruk Agnieszka 3683
 Sieradzki Andrzej 2569
 Sieradzkie województwo 7886
 Sierakowice, pow. kartuski 7146; gmina 7146
 Sierakowscy, rodzina 7059
 Sierakowska Helena z Lubomirskich 8943
 Sierakowska Irena, red. 10663
 Sierakowska Katarzyna 8422, 8833; przedm. 8833; red. 8833
 Sierakowski Przemysław, red. 10663
 Sierakowski Sebastian 8365
 Sierakowski Stanisław 8943
 Sierakowski Waclaw Hieronim 7638
 Sierant Marian Piotr 530
 Sierańska Grażyna 7110
 Sierba Michał 7999, 8000; wyd. 7587
 Sierchuła Rafał 6196, 6517; red. 885
 Sierociuk Jerzy 3272
 Sierocka-Pośpiech Maria 1034
 Sieroń-Galusek Dorota 2998
 Sieroszevska-Rolewicz Zuzanna 5928
 Sieroszewski Wacław 5928, 6606, 6615, 6616, 8839
 Sierpc, woj. mazowieckie 195, 250, 3173, 9547, 10113, 10923; powiat 4952; region 10113
 Sierpowski Stanisław 2999, 9522, 9523, 11152; red. 239
 Sierszula-Pilousová Barbara 3212, 3212
 Sierzputowski Konrad 4464; przedm. 4464; red. 4464
 Siess-Krzyszkowski Stanisław 3797, 3935; red. 3797
 Siestrzyński Józef 8098
 Sietesz, pow. przeworski 8151
 Siewier Malwina 5258, 9647
 Siewierski Henryk 3189, 3786
 Siewierski Tomasz 768
 Siewierz, pow. będziński 5975, 8811
 Siewior Kinga 3825, 5666
 Sigalin Józef 6674
 Signs of freedom 1593
 Sikevič Evgen Grigorovič 622
 Sikora Adam 5566, 5566
 Sikora Danuta 4295
 Sikora Dariusz 9524
 Sikora Dawid, fot. 1628
 Sikora Filip, przedm. 9563; red. 9563

- Sikora Izabela 5536
 Sikora Jacek 4681
 Sikora Jerzy 2257, 2303, 3751, 4652, 6583
 Sikora Kalina 3846
 Sikora Katarzyna, oprac. 1491
 Sikora Kazimierz 3683, 3797, 10861
 Sikora Krzysztof 10155
 Sikora Mateusz 5221, 5301, 7129
 Sikora Mirosław 10543, 10829
 Sikora Monika 9420
 Sikora Sławomir 6441; red. 10963
 Sikora Tomasz 894
 Sikora-Chotody Ewa 2444
 Sikorska Magdalena 3803
 Sikorska Małgorzata 352, 3463
 Sikorska Marta, wyd. 7620
 Sikorska Mirosława 6780
 Sikorska-Kowalska Marta 8653, 8742, 8804, 8805, 9451
 Sikorska-Kulesza Jolanta 5065; przedm. 8296; rec. 8180; wyd. 8296
 Sikorski Andrzej 2068, 2305, 5028, 5143, 7129; przedm. 2068; red. 2068
 Sikorski Dariusz Andrzej 2485, 7324
 Sikorski Dariusz K. 3177
 Sikorski Jan, pseud. Wilk 5844
 Sikorski Jerzy 4967
 Sikorski Robert 9525
 Sikorski Szymon, red. 5915
 Sikorski Tomasz 3030, 3573, 4888, 8806, 10156, 10506, 10739, 10830; oprac. 5058, 8224; przedm. 5058, 8224; rec. 9592; red. 3030; wyd. 3051, 5058
 Sikorski Władysław Eugeniusz 5924
 Sikorski z Hutniczej 3574
 Sikucin, pow. żduńskowolski 3567
 Silberman Pnina 9850
 Silesius 5958
 Silski Andrzej 6203
 Silva rerum resoviensium ad libertatem spectans 9046
 Silvestre de Sacy Antoine Isaac 5864
 Siłkowska Urszula 946
 Simakowa (Mazurek) Katarzyna 6091
 Simiński Łukasz 5567
 Simiński Rafał 8001; wyd. 7310
 Simiński Tadeusz 6675
 Šimković Michal 7157
 Simon József 7650
 Simonides Dorota 63, 4015, 4854, 6099
 Simoradz, pow. cieszyński 5474
 Siniarska-Czaplicka Jadwiga 6676
 Siniarski Krzysztof 4889
 Siniarski-Czaplicki K. 7215
 Sinkevič Evgen 748
 Sinkevič Natalia 2255
 Sinti 9980
 Sioma Marek 5108; rec. 6088, 9479, 9630; red. 259
 Siostry Sługi Jezusa 9559
 Sipowicz Kasper, red. 3618
 Sir Ludwig Guttmann 2598
 Sirojć Stanisław, red. 4685
 Sisković Štefan 4876
 Sitarek Adam 9982, 10050; oprac. 6258, 9845; red. 9845, 9982
 Sitarska Barbara 3649; red. 3649
 Sitarski Piotr 4415
 Sitarz Krystyna 3104
 Sitarz Magdalena 1917
 Sitarz Mirosław 3294
 Sitek Bronisław, przedm. 2692
 Sitek Masza 1456
 Sitek Władysław 5568; red. 5568
 Sitek-Harabin Justyna, red. 1761
 Sitkiewicz Piotr 9526
 Sitko Zofia, wyd. 8181
 Sitkowski Roman 6926
 Sitnik Aleksander Krzysztof 5338, 5613, 5959, 6466, 8807; rec. 5560; red. 5338, 5613; wyd. 8160, 9868
 Sitnik Oleksandr 2302
 Sitno, pow. biański 4209
 Sito Edward 4680
 Sito Jakub 1483; red. 5963
 Siuciak Aleksandra 7059
 Siuda Kamila 561, 936, 942, 943; rec. 1773
 Siuda-Ambroziak Renata, red. 2554
 Siudalski Stefan Jerzy 7133
 Siuta Jędrzej 1159
 Siwacki Ryszard 3068
 Siwadłowska Bogusława 6677
 Siwanowicz Marek 4151
 Siwanowicz Teresa 4151
 Siwecka Dorota 1, 538, 558
 Siwek Adam 3098
 Siwek Amanda 2318
 Siwek Andrzej 1938
 Siwek Grzegorz, tł. 10012
 Siwek Józef 5923
 Siwek Tadeusz 761, 3262; red. 5366
 Siwiak Anna 5435
 Siwiak Wojciech 2166, 5435
 Siwicka Bronisława 3203
 Siwicki Marek 4585
 Siwiec Agata 5123; red. 5123
 Siwiec Katarzyna 3836
 Siwiec Ryszard 1766; oprac. 1766
 Siwiec Ryszard (1909–1968) 3039
 Siwiec-Cielebon Michał 9527
 Siwik Anna 5061
 Siwik Elżbieta, red. 1661
 Siwińska Marta 3854
 Siwińska Monika 4664
 Siwiński Jacek Brunon 7485
 Siwiński Tomasz 4586, 7067
 Skalimowski Andrzej 6674
 Skalińska Ewangelina 8839
 Skalny Stefan 6678
 Skalska Karolina, oprac. 1131
 Skalski Bazyli 7929
 Skalski Dariusz 9147
 Skalski Janusz H. 3091
 Skalski Kazimierz 3106
 Skalski Marcin 5059, 9455
 Skalski Paweł 3936
 Skalski Piotr 433, 546, 4691, 9528, 10831
 Skąlecka Julia, red. 9064
 Skalka zob. Kraków
 Skałkowski Adam 8808
 Skandynawia 2266, 2304, 2508, 2515, 2555, 2568, 2707, 2737, 2901, 3068, 5924, 7321, 7408, 7443
 Skarajda Włodzimierz Jan 5844
 Skarb Średzki 1606
 Skarbek Krystyna 5759
 Skarbek Stanisław 8504
 Skarby Peru 1584
 Skarby sakralne naszych makowskich kolekcji 1488
 Skarga Piotr 7663, 7920, 8065
 Skarszewy, pow. starogardzki 7147, 7546; region 2176
 Skaryna (Skoryna) Franciszek 419, 6679, 8040, 8531
 Skaryszew, pow. radomski 2226, 2751, 6868, 7148; region 7148
 Skaryszew w latach 1910–1935. 7148
 Skarżycki Krzysztof, oprac. 1520
 Skarżyńska Krystyna 3091
 Skarżyński Jerzy 4587
 Skarżyński Mirosław 2545, 2563, 3271; wyd. 3053
 Skarżyński Zdzisław 6018
 Skarżysko-Kamienna, woj. świętokrzyskie 3668, 5622
 Skatuluski Zbigniew, wyd. 8202
 Skauci w polu 3575
 Skawina, pow. krakowski 3270
 Skawinki, pow. wadowicki 7149
 Skawinski Jacek 894
 Skawiński Marek 7157
 Skawiński Paweł, rec. 2645
 Skawran Katarzyna, tł. 6259
 Skaza Leszek 4296, 7156
 Skąpe, woj. kujawsko-pomorskie 4318
 Skapski Antoni 6680
 Skapski Rafał 6680
 Skeliwka, Ukraina 6809
 Skep'an Anastasiā 3797
 Skępe, pow. lipnowski 1942, 5999
 Skiba Aleksandra 3511
 Skiba Edyta 4228
 Skiba Jacek Józimierz 6681
 Skiba Jakub 6024
 Skiba Josef 9047
 Skiba Krzysztof 4483, 4483
 Skibińska Alina 9940
 Skibińska Marta, tł. 1636
 Skibińska-Fabrowska Ilona, red. 4816
 Skibiński Antoni 5306
 Skibiński Franciszek 4305, 7678, 9025

- Skibiński Paweł 2873, 5548, 9421, 9529, 10842, 10892; red. 2873, 10396
- Skibiński Szcześny 5864
- Skibiński Tomasz 2682
- Skibniew-Podawce, pow. sokołowski 5510, 5527
- Skibski Mirosław, red. 6142
- Skierbieszów, pow. zamojski 8206
- Skieblewo, pow. augustowski 7150
- Skierkowski Marek 2635
- Skierniewice, woj. łódzkie 6205, 9313; powiat 4800
- Skierska Florentyna ze Sturmów 8742
- Skierska Izabela 7495
- Skierska Jolanta 10723
- Skierska-Pięta Katarzyna 2420
- Skirmunt Konstanty 6682
- Škirpa Kazys 9249
- Skłodowski Konrad 5012
- Skłodowska Magdalena 3837
- Skłodowska-Curie Maria 3212, 5881, 8943
- Skłodowski Jan 7130
- Skłucki Jakub 2282
- Skoban-Gnacy Aleksandra 6842
- Skobelski Robert 3000, 10832, 10833; rec. 10927; red. 292
- Skoczek Krzysztof 5310
- Skoczek Piotr, przedm. 1704; red. 758, 5881
- Skoczek Tadeusz 499, 1558, 1560, 3148, 4364, 5918, 5923, 5924, 9469; oprac. 1743; red. 197, 1339, 1341, 1462, 1558, 1560, 1652, 1681, 1743, 1747, 3874, 5736, 5853, 5923, 5924, 6048, 8298, 9656
- Skoczek Tomasz 5923; red. 1556
- Skoczeń Eugeniusz 4568
- Skoczów, pow. cieszyński 2194, 6295, 10772
- Skoczów, pow. kołobrzeski 4852
- Skoczylas Janusz 2851, 3269, 7537
- Skoczylas Łukasz 1920
- Skoczylas Zbigniew 5931
- Skoczylas-Stadnik Barbara 1213, 4297
- Skoczylas-Stawska Honorata 6683, 6684
- Skoczyński Michał 7129; red. 7129
- Skoczyński Wojciech 5749
- Skoki, pow. wągrowiecki 1862
- Skolimowska Anna 6174
- Skolimowski Łukasz 5373
- Skolimów zob. Konstancin-Jeziorna
- Skolnicki Michał 5173
- Skolwin zob. Szczecin
- Skomielnia Biała, pow. myślenicki 2398
- Skonieczny Krzysztof, tł. 8121
- Skonieczny Tomasz 1927; przedm. 1927; red. 1927
- Skop Gizela Maria 5564
- Skop Michał 5380
- Skopek Maria 5167, 8002
- Skorek Artur 2895
- Skorniewski Mariusz 9530
- Skoroszewski Ignacy 6018
- Skoroszewski Wojciech 6018
- Skorowski Henryk 6211
- Skorupa Ambroży 3294
- Skorupa Andrzej 4086, 4087, 4298, 4299, 4300, 4301, 7158, 7159
- Skorupa Dagmara 4228
- Skorupa Ewa 3722, 3786
- Skorupka Eugeniusz Wojciech 6906
- Skorupska Elżbieta 5569
- Skorupska Magdalena 11033
- Skorupska-Raczyńska Elżbieta 3674, 9144; przedm. 9144; red. 3674
- Skorupska-Szarlej Janina 1384, 6415
- Skorut Paweł 5127, 11153
- Skoryna Franciszek zob. Skaryna Franciszek
- Skorzęcin, pow. poznański 7151
- Skotarczak Dorota 894, 7203, 10895; przedm. 10894, 10895; red. 10894, 10895
- Skotarczak Nikodem, pseud. Nikoś 6685, 11158
- Skotnicka Janina 7173
- Skotnicka-Palka Małgorzata 812, 894; przedm. 3482; red. 812, 3482
- Skotnicki Aleksander B. 1767, 3275, 4017
- Skotnicki Krzysztof 5012, 9531
- Skotnicki Piotr 10157
- Skotnicki Wojciech Jerzy 5173
- Skotniczna Ewa 1824
- Skotniki, pow. sochaczewski 4745
- Skowron Katarzyna 2292, 4966
- Skowron Marianna, red. 4926
- Skowron Paweł 9532
- Skowron Roman 9851
- Skowron Ryszard 2760, 8003; red. 7565
- Skowron Zbigniew, wyd. 10309
- Skowronek Ewa 7036
- Skowronek Katarzyna 742
- Skowronek Magda 5844
- Skowronek-Józefiak Anna 8809
- Skowronowie, rodzina 9851
- Skowrońska Agnieszka 3576
- Skowrońska Beata, red. 142
- Skowrońska Karola 4929
- Skowrońska Maria, red. 5632
- Skowrońska Renata 392, 393; rec. 790
- Skowroński Aleksander 9295
- Skowroński Janusz 1150
- Skowroński Piotr 8056; oprac. 3984
- Skóra Kalina 1474, 2305, 7423
- Skóra Wojciech 5257, 5258, 5293, 5298, 9642; przedm. 3093; red. 3093
- Skórczewski Dariusz, red. 3449
- Skórka Agata 4268
- Skórzewska Maria Gertruda 3735
- Skórzewska-Skowron Agnieszka, red. 3735
- Skórzewski Stanisław 6018
- Skórzyński Jan 6092, 6363, 10711
- Skraubska Joanna 5310
- Skraszanka-Schusterowa Anna Zofia 6686
- Skrendo Andrzej 5123
- Skriebeleit Jörg 1158
- Skrijka Piotr 3577
- Skrobot Jędrzej, tł. 6962
- Skrobot Maciej Andrzej 10158
- Skrobot Wiesław, tł. 6962
- Skrodzka Agnieszka 595, 4088
- Skrok Dariusz Zbigniew 2751
- Skrowa, prawy dopływ Wisły 2258
- Skrycki Radosław 668, 2191; red. 222
- Skrywane historie 1540
- Skrzelczyce, pow. kielecki 5953
- Skrzydlna, pow. limanowski 8174
- Skrzynecki Piotr 6687, 9783
- Skrzyniarz Ryszard 6530, 7486, 7487
- Skrzyńska Katarzyna 7390
- Skrzyński Grzegorz 2300
- Skrzyński Tomasz 5928, 7002; rec. 214
- Skrzyńsko, pow. przysuski 4956
- Skrzypczak Janusz 7020
- Skrzypczyk Mirosław 642, 3167, 4007, 7019; oprac. 9873; przedm. 3167, 7019; red. 3167, 3509, 7019
- Skrzypczyk-Galkowska Iwona 3838
- Skrzypczyński Jan 1768
- Skrzypek Agnieszka 3494, 5960
- Skrzypek Andrzej 10539
- Skrzypek Bartłomiej, oprac. 10404
- Skrzypek Henryk 5780
- Skrzypek Ignacy 1233, 2305
- Skrzypek Marian 8810
- Skrzypek Michał, tł. 8960
- Skrzypek Miłosz, wyd. 9036
- Skrzypietz Aleksandra 6924, 6984, 7096, 7883, 7885, 7886, 8004, 8010, 8018; przedm. 6924; red. 6924
- Skrzywanek Ewa 894
- Skrzyżala Irena, red. 4754
- Skubisz Jolanta 3096
- Skubisz Łukasz 906
- Skubisz Marek 2197
- Skubisz Paweł 5316; red. 5316
- Skubiszewski Krzysztof 11183
- Skubiszewski Piotr 2555
- Skucha Mateusz 3824
- Skuczynski Janusz 7119
- Skudniewska Teresa, red. 3492
- Skulimowska Agnieszka, wyd. 3497
- Skulimowska Małgorzata 6964
- Skulina Tadeusz 3272
- Skulski Leopold 5857
- Skup Jacek 2540

- Skupień Piotr 9624
 Skupieński Krzysztof 748, 2093
 Skupiewski Lucjan 6688
 Skupin Renata 4496
 Skupniewicz Patryk 2267
 Skura Agnieszka 10895
 Skuratowicz Piotr 10080
 Skurpski Hieronim 3751
 Skuta Jacek 4588
 Skutnik Tadeusz 7009
 Skuza Beata 2578
 Skvortsov Konstantin 2304
 Skwara Anita 4365
 Skwara Marian, wyd. 8236
 Skwara Marta 3786
 Skwarczyńska Małgorzata 1245
 Skwierczyński Krzysztof 2752; red. 218
 Skwierczyzna, pow. międzyrzeczki 2097, 10398
 Skworec Wiktor 3626
 Slany Katarzyna 3803
 Slikvin Valerij Vasil'evič 5961
 Sliż Natallá Uladzimiraua 748, 8005, 8006
 Sloterdijk Peter 1487
 Słabig Arkadiusz 3156, 10617, 10834
 Słabińska Elżbieta 560, 1914, 9533
 Słaboń Manfred 4854
 Słaby Agnieszka 2348, 7930, 8069; red. 8069
 Słaby Mieczysław 6730
 Słapek Dariusz 16, 769, 2565, 4589; polem. 16; przedm. 2565; red. 2565
 Sława z dowcipu sama wiecznie stoi 3839
 Sławatycze, pow. bialski 4755, 5768
 Sławczyński Ryszard 11154
 Sławek Tadeusz 3626, 4484
 Sławicki Piotr 3294
 Sławik Zuzanna, tl. 4017
 Sławińska Agnieszka 10835
 Sławińska Anna 9857
 Sławińska Irena 5192
 Sławińska-Dahlig Ewa, red. 2400
 Sławiński Piotr 2108; oprac. 6752
 Sławiński Stanisław 7709
 Sławiński Tomasz 2068, 3075; przedm. 2068; red. 2068
 Sławiński Wojciech 4323
 Sławkowa Ewa 3751
 Sławków, Czechy 2844
 Sławków, pow. będziński 271, 4264, 4508, 4572, 4758, 4863, 4934, 5909, 6296, 7458, 8140, 8145, 8270, 8727, 8886, 9858, 10699; region 4863
 Sławków. *Historia, kultura, ludzie* 271
 Sławne nieszpory w Chelmie Śląskim 5570
 Sławni Wolbranie 5962
 Sławno, woj. zachodniopomorskie 7152, 7463; powiat 6061; region 3093
 Sławosz Włodzimierz 5174
 Sławski Stanisław 9111
 Słoboda Agnieszka 3697, 3712
 Słoboda Rungurska, Ukraina 3876
 Słobodzian Ludmiła 10990
 Słobodzian Tadeusz 3068
 Słobodzian Tadeusz Józef, red. 1628, 1956
 Słoczyński Henryk Marek 2255
 Słodkowski Piotr 1585
 Słodowy Adam 10895
 Słodyczka Anna 5521
 Słojkowska-Affelska Sylwia 7090, 7139
 Słoma Paulina 892
 Słomak Iwona 8007
 Słomianowska-Kamińska Emilia 5658
 Słomin, pow. przuszkowski 7131
 Słomiński Marcin, red. 4275
 Słomiński Mateusz 4764
 Słomka Tomasz 4984
 Słomska Anna, red. 11083
 Słomska Bożena, współpr. 3431
 Słomska Joanna 2288, 4610, 4881
 Słomska-Nowak Justyna 1682; red. 2406
 Słomski Michał 2004
 Słoniński Antoni 3735, 5783, 9598
 Słonka Małgorzata 2382
 Słoń Marek 2004; red. 2215
 Słotwińska Ewa 382
 Słowacja 2185, 2255, 2302, 2336, 2879, 2900, 2990, 4101, 4240, 4353, 4876, 5064, 5841, 8980, 10086; Północna 4623
 Słowacki Juliusz 3795, 3813, 4044, 8612, 9321, 9658, 11084
 Słowem i pałką 10357
 Słowenia 2478, 2989, 4353, 8358, 8733
 Słowi Karol, red. 5918
 Słowiańska wieża Babel 3840, 3841
 Słowiańszczyzna, Słowianie 721, 789, 992, 1532, 2469, 2485, 2486, 2490, 2515, 2547, 2555, 2708, 2736, 2746, 2754, 2801, 2806, 3085, 3093, 3103, 3106, 3271, 3272, 3683, 3686, 3688, 3695, 3706, 3785, 3840, 3841, 4016, 4620, 5061, 8733, 8873, 8914, 10723; Połabska 7381; Północno-Zachodnia 7390; Wschodnia 3163; Zachodnia 2505, 2515
 Słowik zob. Kielce
 Słowik Grzegorz P. 5553
 Słowik Jacek, red. 999
 Słowik Józef 3578, 3579, 6689
 Słowikowska Danuta, red. 5877
 Słowiński Konrad 5157
 Słowiński Krzysztof K. 2597
 Słowiński Lech 3273
 Słowiński Przemysław 1878, 2597, 3580, 3674, 5923, 5924, 9144, przedm. 9144
 Słowiński Sławomir 4665
 Słownik architektów i budowniczych środowiska warszawskiego 5963
 Słownik biograficzno-geograficzny Radzyna Podlaskiego 5964
 Słownik biograficzny adwokatów polskich 5965
 Słownik biograficzny polskiego ruchu młodowiejskiego 5966
 Słownik biograficzny Południowego Podlasia i Wschodniego Mazowsza 5967
 Słownik biograficzny techników polskich 5968
 Słownik członków Łódzkiego Towarzystwa Naukowego 5969
 Słownik gwar Ostródzkiego, Warmii i Mazur 96
 Słownik historyczno-geograficzny ziemi liwskiej 2183
 Słownik polskiej bajki ludowej 2421
 Słownik polszczyzny XVI wieku 97
 Słowo (Wilno) 3660, 5163
 Słowo Polskie 8622
 Słowo Pomorskie 5272
 Słubice, woj. lubuskie; powiat 2016
 Słuck, Białoruś 3103, 7896
 Słupecki Leszek Paweł 2485, 2707, 7321, 7537
 Słupianek Anna 2567
 Słupno, pow. plocki 4151, 6079; gmina 4151
 Słupsk, woj. pomorskie 268, 352, 901, 2258, 3337, 3607, 3785, 5347, 5473, 7188, 8039, 8402, 9451, 10314, 10524; księstwo 7310, 7407; powiat 3093; region 3093
 Służniak Maria, wyd. 8212
 Służba Bezpieczeństwa wobec duszpasterstwa akademickiego 10358
 Służby konserwatorskie w dwudziestoleciu międzywojennym 9534
 Służebniczy dębickie 5960
 Służewiec zob. Warszawa
 Służki 5528
 Służyć będą aż do śmierci 6579
 Słyk Marek 10408
 Słypeńczuk (Slipeńczuk) Połahna Timofiejewna 8788
 Smaga Daniel 5127
 Smaga Magdalena 1466, 4254
 Smâhovič Mikalaj Uladzimiravič, red. 5079
 Smakowska Agnieszka 1621
 Smakulska Joanna 2448
 Smakulski Wojciech 2167
 Smalânčuk Alâksandr Fëdaravič 770, 6059; przedm. 6059; red. 6059
 Smalânčuk Ales' zob. Smalânčuk Alâksandr Fëdaravič

- Smalec Jerzy 4890
 Smanova Ajgul' Moldalievna 10017
 Smarzewski Marek 3294
 Smarzły Andreas M. 1769
 Smarzewski Wojciech 3030, 5194, 11178
 Smaszcz Waldemar 6580
 Smaza Janusz 615
 Smbat Sparapet 2508
 Smentek Lidia 6054
 Smentek Szymon 901
 Šmigelskytė-Stukienė Ramunė 8008
 Smirnov Ūrij 7045
 Smith Adam 3267
 Smith Christopher, tl. 1737
 Smoczyński Marcin 4891
 Smogorzewski Jan 6690
 Smogorzów, pow. namysłowski 5639
 Smolana Krzysztof 908
 Smolar Aleksander 3092
 Smolarczyk Andrzej 3660
 Smolarek Dariusz 4485, 4486
 Smoleń Maria, red. 4926
 Smoleń Rafał 2556
 Smoleń-Rębisz Katarzyna, red. 3321
 Smoleńsk, Rosja 748, 7682, 7865, 8063
 Smoleńska Janina 5123
 Smoleńska Olga 4936
 Smoleński Jerzy 5144
 Smoleński Jędrzej 843
 Smolikowski Paweł 5624
 Smolinik Regina 1992
 Smolińska Teresa 63, 2357, 4854; red. 2357
 Smolińska-Theiss Barbara 1590
 Smoliński Aleksander 748, 2816, 5229, 5302, 5524, 8674, 9286, 9535, 9536, 9537, 9538, 9606; oprac. 5208; przedm. 2816, 9286; rec. 7718; red. 2816, 5229, 9286
 Smoliński Józef 10159
 Smoliński Marek 2742, 2754; red. 289
 Smoliński Mariusz 6351
 Smoliński Tadeusz 7137
 Smolka Anna 5890
 Smolka Stanisław 771
 Smoła Marek 6281, 8009
 Smoła Stanisław 3912
 Smołucha Janusz 716, 7488; przedm. 716, 2482; red. 716
 Smołucha-Stądkowska Agnieszka 1381
 Smorań-Różycka Małgorzata 2508, 4101
 Smorczewski Łukasz 2683
 Smoter-Grzeszkiewicz Regina 98, 3581
 Smół Joanna 3969
 Smółka Grzegorz, tl. 7449, 8648
 Smółka Maciej 4464
 Smółko Zbigniew 7117
 Smuda Marek 844, 847, 878, 879, 880
 Smukała zob. Bydgoszcz
 Smułkowa Elżbieta 5844, 11162; rec. 3099; wyd. 3053
 Smurzyński Jerzy 9852; uzup. 9852
 Smuszkiewicz Antoni 3273
 Smyczek Katarzyna 10465, 10958
 Smyczek Zbigniew 7219
 Smyk Anita 2590
 Smyk Katarzyna 2357, 2413; red. 2413
 Smykała Piotr 5571
 Smykowska-Karaś Lucyna 5970
 Smyła Dorota 2655
 Smyła Marek 6620
 Smyła Marzena 1063, 1065
 Smywińska-Pohl Anna 9238
 Snapkoński Uladzimir Eüdakimavič, współpr. 9068
 Snarski Tomasz 3203
 Snihur Łukasz 4235
 Snoch Bogdan 2422, 4892, 6050, 8811
 Snoch Joachim 3842
 Snopek Jerzy, red. 3732; tl. 5820
 Snopek Kuba 4149
 Snopek Michał 2536
 Snopko Jan 337, 8674
 Snopków, pow. lubelski 4871, 5090
 Snyder Timothy 64, 609, 609, 10160
 Sobalak Tomasz 7129
 Sobalski Franciszek 748
 Sobańska Karolina Rozalia Tekla 6691
 Sobańska Stanisława 10472
 Sobańska-Wacko Anna 4922
 Sobański Antoni 5783
 Sobczak Antoni Krzysztof 5258
 Sobczak Cezary 2281
 Sobczak Dariusz, rec. 4423
 Sobczak Jacek 2509, 3954
 Sobczak Piotr Artur 5277
 Sobczak Wojciech 6668
 Sobczak-Kövesi Aleksandra, tl. 4194
 Sobczak-Waliś Monika 8812
 Sobczuk Jadwiga 5971
 Sobczyk Krzysztof 2282; red. 2282
 Sobczyk Paweł 1345; red. 5389
 Sobczyńska Ewa 7248
 Sobczyńska Magdalena, oprac. 5709
 Sobczyńska-Szczepańska Mirosława 4089
 Sobczyński Eugeniusz 491, 2209, 5321
 Sobczyński Krzysztof 5780
 Sobczyński Marek 351, 352, 354; red. 351, 352
 Sobczynsyn Barbara 7128
 Sobocka Anna Maria 3582, 5656
 Sobocki Włodzimierz 4487, 4893
 Sobeczko Helmut Jan 4015
 Sobeczko Mateusz 6924, 10710, 10836
 Sobel Grzegorz 3112, 4764
 Sobel Leopold 10696
 Sobibór, pow. włodawski 10034; obóz 1255
 Sobiecka Anna 3735
 Sobieraj, rodzina 6750
 Sobieraj Iwona 2460
 Sobieraj Sylwia 9539
 Sobieraj Tomasz 3273, 3735, 8664, 8813; wyd. 8232; przedm. 3750, 8232; red. 3750
 Sobierajski Czesław, przedm. 8982
 Sobierajski Henryk 6190
 Sobierajski Zenon 3272
 Sobierski Piotr 4400
 Sobiescy, ród 4094, 8010
 Sobiescy. Zachowane w dźwiękach 1537
 Sobiesęki, pow. kaliski 5499
 Sobiesiak Joanna Aleksandra, red. 116
 Sobieska Anna 3843, 10614
 Sobieska Jadwiga 1537
 Sobieski a Roma 8010
 Sobieski Aleksander 8010
 Sobieski Jakub Ludwik 7096, 8010
 Sobieski Marian 1537
 Sobieszczak Piotr 3957, 6977, 6978, 9540; rec. 4022
 Sobieszczak-Marciniak Małgorzata 564
 Sobieszczkańska Elżbieta 4894, 8814
 Sobieszczkański Jerzy Wojciech 8254
 Sobieszczkański Krzysztof Mikołaj, pseud. Kolumb 10055
 Sobieszczkański Maciej 4894; wyd. 8254
 Sobiniś Stanisław 6692
 Sobisz Zbigniew 6957, 7188
 Sobita Weronika, tl. 3978
 Sobkowiak Martyna 3001
 Sobkowiec Barbara 10359
 Sobociński Krzysztof 8815
 Soboczyński Feliks 5844
 Sobol Julia 2303
 Sobol' Valentina 6679
 Sobolak Edward 5572
 Sobolewska Katarzyna, red. 96
 Sobolewska Mariola 2655
 Sobolewski Adam 10360, 10837
 Sobolewski Janusz 11155
 Sobolewski Jarosław 4691, 4929
 Sobolewski Jerzy Z. 10361
 Sobolewski Leszek 4784
 Soboń Klaudia 3157
 Soboń Małgorzata 11156
 Soboń Monika, współpr. 4361
 Sobota, pow. łowicki 5596
 Sobota Daniel R., tl. 8998
 Sobota Jakub 6733
 Sobota-Grün Ewa 9853
 Sobotka Piotr 2004
 Sobotko Paweł 3545
 Sobotková Marie 3103
 Sobór Watykański II (1962–1965) i jego wpływ 3002
 Sobotka, pow. wrocławski 8960

- Socha Katarzyna 3488
 Socha Krzysztof 6598, 8816
 Socha Paweł 5573, 5972
 Socha Zimowit 10894
 Sochacka Anna 2184, 3103, 7030, 7489, 7490; red. 7049
 Sochacka Stanisława 1878
 Sochacka Urszula 5634
 Sochacki Damian 2768; red. 2768
 Sochacki Jarosław 2515
 Sochaczew, woj. mazowieckie 1316, 8353, 10359; powiat 8353; region 10514
 Sochaj Andrzej 1919
 Sochańska Zofia, tl. 1573, 1590
 Sochoń Jan 6589
 Social aspects changes in the Polish Army 11157
 Socjologia historyczna 2326
 Socyn Faust 7650, 7995
 Soćko Adam 4101, 7495
 Soddella Andrew 3875
 Soja Andrzej 3620
 Soják Marián 2302, 4623, 7157
 Sojak Stawomir 3653; red. 3653
 Sojda Grzegorz 10161
 Sojka Jerzy 2530, 2762, 5387
 Sojka Szymon 409
 Sojka-Maształercz Helena 3706, 5648
 Sokal Małgorzata 961
 Sokalska Małgorzata, rec. 8335
 Sokol Józef Kazimierz 6693
 Sokolany, woj. podlaskie 5530
 Sokolnicki Juliusz zob. Nowina-Sokolnicki Juliusz
 Sokolnicki Michał 8817, 9541, 10262
 Sokolski Jacek 3839
 Sokółowicz Leon 5973
 Sokółowska Anna 5974; red. 5974
 Sokółowska Barbara 3844
 Sokółowska Dominika, red. 5374
 Sokółowska Dorota 7055
 Sokółowska Małgorzata, wyd. 3061
 Sokółowska Raisa 10362
 Sokółowska Zofia 6746
 Sokółowski Adam 3158
 Sokółowski August 758
 Sokółowski Bogusław 5590
 Sokółowski Czesław 3270
 Sokółowski Grzegorz 5590; red. 5590
 Sokółowski Jacek K. 9542
 Sokółowski Jarosław, pseud. Masa 11158, 11158
 Sokółowski Kazimierz 9048
 Sokółowski Marek 5170
 Sokółowski Michał 5844, 5844
 Sokółowski Mikołaj 620
 Sokółowski przegląd prasy 3063
 Sokółów, Ukraina 7153
 Sokółów Małopolski, pow. rzeszowski 26, 254, 383, 1294, 1529, 3063, 4500, 5546, 5973, 6023, 7154, 8575, 8871, 10351, 11091; region 8907, 8908, 10887
 Sokółów Podlaski, woj. mazowieckie 3093, 5884, 8128, 8710, 10517, 10743, 11180; powiat 9927
 Sokółówek, pow. ciechanowski 3425, 8515
 Sokół Aneta M. 5380, 11159
 Sokół Lidia 495
 Sokół Paweł 906
 Sokół-Potocki Maksymilian 5924
 Sokółka, woj. podlaskie 3164, 3317; powiat 2225, 3177; region 3162
 Sokrates 2636
 Solak Andrzej 5303
 Solarczyk-Szwec Hanna 3386, 3622
 Solař Adam 3583, 10838
 Solař Wojciech, wyd. 8255
 Solař Zofia 8255
 Soldau zob. Działdowo
 Solec, pow. gostyński 4694
 Solec Kujawski, pow. bydgoski 255, 923, 948, 2100, 2446, 2447, 10909
 Solec-Zdrój, pow. buski; gmina 7155
 Solecka Urbikas Danuta „Donna” 3184
 Solecki Kazimierz 5434
 Solecki Mariusz 10162
 Solecki Rafał 2301, 2313
 Soler Urszula 2444
 Solga Brygida 6210
 Solga Piotr 1866
 Solidarność Walcząca 5119
 Solidarność Walcząca we wspomnieniach 10363
 Solidarność Wielkopolska 10501
 Solidarność związkowa 10364
 Solidarność Zwycięży 5119
 Solina, pow. leski 10247
 Soliński Jacek, oprac. 1397
 Solis Robert M. 8818
 Solisz Iwona 4260
 Soliwoda Bożena 1971
 Soloch Bartosz 9471
 Solska Ewa 654, 655; red. 3102
 Solski Ludwik 10303
 Solvi Daniele 7383
 Solżenicyn Aleksandr Isaewič 2546
 Sołdek Jerzy Michał, red. 9701
 Sołdra-Gwiżdż Teresa 2327, 6100
 Sołga Przemysław, rec. 634, 9229, 10130
 Sołjan Izabela 354; red. 5753
 Sołokija, lewy dopływ Bugu 2230
 Sołomereccy, ród 3075
 Sołomieniuk Michał 524, 938, 957
 Sołowiej Dominik, współpr. 3344
 Sołtan Andrzej 6206
 Sołtan-Lipska Aleksandra 1335
 Sołtyk Kajetan Ignacy 7825
 Sołtyk Tadeusz 6694
 Sołtys Angela 3984; red. 999, 2256
 Sołtysiak Grzegorz, wyd. 10971, 10979
 Sołtysiak Małgorzata, oprac. 5709
 Sołtysik Edward 5975
 Sołtysik Krzysztof, wyd. 8217
 Sołtysik Łukasz, przedm. 10742; red. 10742
 Sołtysik Marek 5976
 Sołtysik Maria Jolanta 4282; red. 1932
 Somalia 5176, 5658
 Somaliland 5176
 Somla-Dembowska Róża 1770
 Sommer Fedor 11084
 Somosierra, przełęcz w Górach Ayllon w Hiszpanii 8848
 Sompolno, pow. koniński 3333, 5185
 Sondel Janusz Marian 6695, 6696
 Sondel-Cedarmas Joanna 8454
 Soner Ernst 7650
 Sonntag Józef 4064
 Sońta-Jaroszewicz Teresa 2554
 Soons Thom, tl. 1507
 Sophienwalde zob. Dziemiany
 Sopil'nik Rostislav Lúbomirovč, przedm. 4981; red. 4981
 Sopoćko Michał zob. Michał Sopoćko, bl.
 Sopolńska Katarzyna 5159; red. 5159
 Sopot, woj. pomorskie 1530, 1531, 1532, 6685, 10515, 10612, 10697, 10698
 Sopuch Kazimierz 6583
 Sopyło-Firrisa Joanna 2577
 Sordyl Paweł 3003
 Sorgatz Werner 9988
 Sorger Sonia 7089
 Sornat Katarzyna 3713
 Soroczan Elżbieta, red. 3657
 Soroczan Zbigniew, red. 3657
 Soroka Jakub 6643
 Soroka Paweł, oprac. 10404
 Soroka Waclaw 6697
 Sorokin Petr 1161
 Sorrentino Paolo 2950
 Sos Judyta 1289
 Sos Mateusz 8256
 Sosabowski Stanisław 9854, 10735
 Sosenko Marek 1767, 1867
 Sosik Norbert 4464
 Sosna Jan 4895
 Sosnkowski Kazimierz 8674, 9561
 Sosnowice, pow. gostyński 2161
 Sosnowiec, woj. śląskie 748, 1064, 1065, 1295, 1533, 3168, 3857, 4588, 6931, 8541; Maczki 8702
 Sosnowska Anna 656, 3206
 Sosnowska Danuta 3262
 Sosnowska Ewa Beata wyd. 8270, 9048
 Sosnowska Janina 5890

- Sosnowska Joanna 580, 3584, 3660, 8819, 8820, 9543, 9544
 Sosnowska Jolanta 6314
 Sosnowska Maja 3275
 Sosnowski Jerzy 6698; przedm. 3092, 10711; red. 10711
 Sosnowski Józef 3585
 Sosnowski Kazimierz 6699
 Sosnowski Leszek, red. 4594; wyd. 8209
 Sosnowski Mateusz 2258
 Sosnowski Mirosław, przedm. 9048; red. 9048
 Sosnowski Zygmunt 5304
 Soszyński Jacek 1470; tl. 5026
 Soszyński Marian, przedm. 6979
 Sośnica zob. Woźniki
 Sośnicka Joanna 6726
 Sośno, pow. sepolenski 7156; parafia 7156
 Soukup Pavel 7383
 Sowa Andrzej 6959, 9435; wyd. 8255
 Sowa Andrzej Leon 10163; polem. 10163; rec. 2504
 Sowa Barbara, współpr. 6660
 Sowa Grzegorz, współpr. 6660
 Sowa Jan Jerzy 657, 2038
 Sowa Teresa 1064, 1065
 Sowieckie obozy dla jeńców wojennych i internowanych 5161
 Sowina Urszula 7517
 Sowiński, pow. poznański 2150
 Sowińska Justyna 4854; oprac. 4854
 Sowińska Magdalena 1316
 Sowińska Teresa, oprac. 11013
 Sowińska-Heim Julia 4302, 4314
 Sowiński Andrzej, oprac. 11013
 Sowiński Bartosz, tl. 9987
 Sowiński Emil 4362
 Sowiński Józef 8257
 Sowiński Krzysztof 4401
 Sowiński Paweł 6874
 Sowiński Włodzimierz 6671
 Sójkowska Danuta 1396; red. 1396
 Spadzińska-Żak Elżbieta, red. 1214
 Spain – India – Russia 2564
 Spallek Waldemar 2210, 2211, 6594
 Spaltenstein Adam 6700
 Spaltenstein Witold 6700
 Spalek Robert 10115; przedm. 10115; red. 10115
 Spandowski Michał 3937, 3938
 Špánová Marta 3909, 8011
 Sparta 2699
 Spartacus. History and tradition 2565
 Spartacus (właśc. Spartacus) 2565
 Speer Christian, wyd. 7305
 Speranskij Mihail Mihajlovič 2839
 Sperka Jerzy 748, 2094, 2742, 2754, 3075, 7105, 7491, 7528; przedm. 2754, 7528; red. 297, 2754, 3076, 7528
 Spichalski Szymon, red. 11175
 Spicymir Leliwita zob. Spytko I z Melsztyna
 Spiczyn, pow. łęciński 2305
 Spiczynski Hieronim 7584
 Spieker Christoph 1163
 Spieker Hans Hugo Gustav 6900
 Spieź Jan Andrzej 6504
 Spigarski Cezary 1640
 Spinoza Benedykt 3250
 Spis ludności Szczekocin 5977
 Spiska Nowa Wieś, Słowacja 1998
 Spisz 2302, 2416, 3683, 4101, 4299, 4301, 4623, 5591, 5690, 5717, 6477, 6770, 7157, 7158
 Spitsbergen, wyspa na Morzu Arktycznym 9282, 10370
 Spitzer Salomon 758
 Splisgart Jacek 6604
 Splitt Jerzy Aleksander 5574; współpr. 5371
 Spodaryk Adam 8012
 Spodenkiewicz Paweł 10050; rec. 9845
 Spokojny Ocean 2992; region 2883
 Społeczeństwo a elity 8013
 Społeczeństwo i dzieje ziem powiatu żuńskowolskiego 5162
 Społeczny raport na temat stanu twierdzy Toruń 5305
 Spolem, Sztaba, Srebrna Góra 4896
 Sporniak Artur 5192
 Sporoń Kazimierz, red. 3332
 Sport i polityka 3004
 Sport na PK 3586
 Spory toczone przez gminę łączycą z Żydami 7615
 Sporysz zob. Żywiec
 Spotkałem dobrych ludzi 3207
 Spotkania z historią 8821
 Spotkania z Zabytkami 4010
 Sprawa Katolicka 3957
 Sprawozdanie merytoryczne z działalności Muzeum Rolnictwa 1194
 Sprawozdanie z działalności Biblioteki Naukowej PAU i PAN 1081
 Sprawozdanie z działalności Dyrekcji Przemysłu Miejsowego 10365
 Sprawozdanie z działalności Instytutu Historii Nauki 329
 Sprawozdanie z działalności w zakresie ochrony zabytków 1972
 Sprawozdanie z uroczystości Jubileuszu 50-lecia pracy naukowej prof. dr hab. Wacława Uruszczaka 621
 Sprawski Sławomir 716, 2618, 3392
 Sprawy Nauczycielskie 3515
 Sprawy przesiedleńcze 10366
 Sprengel Bolesław 5257, 5298, 5924, 9646
 Sprengel Mieczysław 5924
 Sprenger Leonard 7008
 Springer Filip 5978
 Springmann Maik-Jens 1161
 Springwald Stanisław 9049
 Sprungala Martin 6949
 Sprusiński, rodzina 5930
 Sprutta Justyna 2753, 3587, 8014
 Spurgjasz Katarzyna 3939
 Spychała Dariusz 555, 3087; rec. 3940; współpr. 3886
 Spyra Aleksander 6434, 6538
 Spyra Andrzej 2852
 Spyra Janusz 1013; rec. 706
 Spyra Czesław 7231
 Spytko I z Melsztyna 7444
 Spytkowice, pow. wadowicki; gmina 1696
 Srebrakowski Aleksander 3112, 4764
 Srebrnica, Bośnia i Hercegowina 2974
 Srebrna Góra, pow. ząbkowicki 4882, 4896
 Sribnák Igor 9545
 Sroga Joanna, współpr. 4995
 Srogosz Tadeusz 473, 622, 748, 3083, 3234, 5312, 7886, 8015, 8018, 8770; rec. 7570, 8005, 8053
 Sroka Anton, red. 8994
 Sroka Daniel 10501
 Sroka Edward 7219
 Sroka Jan 6470; red. 4944, 6061
 Sroka Łukasz 2155
 Sroka Łukasz Tomasz 2895, 8300, 8552, 8822; przedm. 8300; red. 4729, 8300; wyd. 3062
 Sroka Marcin 4100, 5890
 Sroka Marek 3005
 Sroka Mateusz, wyd. 3062
 Sroka Stanisława 7219
 Sroka Stanisław Andrzej 3106, 7492; przedm. 7157
 Sroka Stanisław Tadeusz 716
 Srokowski Stanisław 8207, 8207
 Srzednicka-Sulowska Izzyda 4040
 Srzednicki Jerzy 4040
 SS Garrison in KL. Auschwitz 9855
 St. Anne's prebend in Małogoszcz 8233
 Stabrowski Marcin 2710
 Stabryła Stanisław 2555
 Stacewel-Podlipska Joanna 9608
 Stachel Herman 3892
 Stachiewicz Piotr 3904
 Stachowiak Szymon, oprac. 1792
 Stachowiak Dominik 2679
 Stachowiak Paweł 5273, 7067
 Stachowicz Jakub, il. 7234
 Stachowicz Michał 4069
 Stachowicz Stanisław 7215
 Stachowska-Dembecka Władysława 5979
 Stachów Tomasz 1465
 Stachówna Grażyna 2950, 10782
 Stachula Aleksandra 3102
 Stachura Anna 8016
 Stachura Michał 2508
 Stachura-Lupa Renata 3845
 Stachurska-Barańska Małgorzata 1468

- Stachurski Piotr 4267
 Stachyra Halina 817
 Stackelberg Otto Magnus von 7558, 8096
 Stadnicy, ród 9013
 Stadnicka Oxana Sara 8653
 Stadniczenko Justyna 5036
 Stadniczenko Stanisław Leszek 5036
 Stadnik Ivanna 3073
 Staff Leopold 3735
 Stala Tomasz 2472, 5257
 Stale, pow. tarnobrzeski 3416
 Stalin Iosif Vissarionovič 2255, 2955, 3007, 3105, 3112, 3759, 10219
 Stalingrad zob. Wołgograd
 Staliūnas Darius 3006, 3138, 6612
 Stalmach Bernadeta, red. 1214, 1433
 Stalmaszczuk Piotr 3697
 Stalowa Wola, woj. podkarpackie 352, 1296, 3330, 3574, 4303, 4498, 5669, 5839, 9796, 10922; parafia 4222; powiat 8836; Rozwadów 4222, 4303, 4900, 8831
 Stalowa Wola. Miasto przeszłości 4303
 Stało się przy obecności naszego urzędu miejskiego białostockiego 7616
 Stambolija Nebojša 436, 472, 2989
 Stambuł, Turcja 2471, 2508, 2541, 2715, 3075, 4127, 8018
 Stampka Andrzej 7160
 Stan i potrzeby badań archeologicznych w Karpatach 2302
 Stan zachowania „Sądu Ostatecznego” Hansa Memlinga 1973
 Stanaszek Bogdan 5575, 7111, 10839; przedm. 7111; red. 7111
 Stanaszek Łukasz Maurycy 1992, 5277
 Stanclik Jan 8222
 Stanclik Ryszard, wyd. 8222
 Standara Bernard Feliks 5709
 Stando Robert 5709
 Stanecka Kinga 1979
 Stanek Kamila Barbara 2471
 Stanek Monika 8664
 Stanek Piotr 1878, 3084, 6737, 8823, 10080; oprac. 9802; red. 3084
 Stanek Ryszard, red. 5593
 Stanek Zofia 9856
 Stangret Paweł 2255
 Staniątki, pow. wielicki 1099
 Staniczowska Lucja, oprac. 5958
 Staniewska Anna 5225; red. 3600
 Staniewski Tadeusz 8563
 Stanik Stanisław 6728
 Stanilewicz Karolina 1483, 4314; red. 4314
 Stanios-Korycka Ewelina 895
 Staniów Bogumiła 3909, 10840
 Stanisław, gwinec 7506
 Stanisław, św. 763, 3791, 5563, 7467, 10578
 Stanisław August Poniatowski 2255, 2776, 3984, 4063, 4084, 4412, 5312, 5742, 7558, 7617, 7618, 7619, 7662, 7683, 7725, 7787, 7821, 7878, 7883, 7884, 7885, 7887, 7911, 7930, 7982, 7993, 8022, 8055, 8056, 8062, 8078, 8096
 Stanisław Grekowicz 1892–1965. 6264
 Stanisław Jachowicz (1796–1857) 3588
 Stanisław Kostka, św. 5507, 6701, 6702, 6703, 7561, 8801
 Stanisław Leszczyński 3075, 7609, 7853, 7886
 Stanisław Mackiewicz pisarz polityczny 5163
 Stanisław od Świętych Serc zob. Gueret Maria Rosalia
 Stanisław Papczyński, św. 6704
 Stanisław Płatek 6092
 Stanisław z Jankowic 7399
 Stanisław ze Skalbmierza 7313, 7362, 7487, 7506
 Stanisław ze Skarbimierza zob. Stanisław ze Skalbmierza
 Stanisław ze Szczepanowa zob. Stanisław, św.
 Stanisławczyk, Ukraina 9213
 Stanisławczyk Agnieszka 7210
 Stanisławczyk-Żyła Barbara 10164
 Stanisławek-Janus Jadwiga 6883
 Stanisławowskie województwo 9072
 Stanisławów zob. Ivano-Frankivsk
 Stanisławów i ziemia stanisławowska w II Rzeczypospolitej 9546
 Stanisławska Milena 5306, 5307, 5308
 Stanisławska-Kłoc Sybilla 4580
 Stanisławski Jan 4109
 Stanisławski Konstanty 2330
 Stanisiz Elżbieta 3266
 Stanisiz Marek 3197, 3798
 Stanisiz Piotr 3294
 Staniszewo, pow. kartuski 4700
 Staniszevska Agnieszka, red. 8246
 Staniszevska Magdalena 9547
 Staniszevska Maria Kazimiera 4101
 Staniszewski Mariusz, red. 4565
 Staniszewski Tomasz 815
 Staniszewski Władysław 6705
 Stankeras Petras 10165
 Stankevič Adam 447, 8017
 Stankiewicz Aleksander 4109, 4304
 Stankiewicz Alina, red. 5988
 Stankiewicz Jan Andrzej 8258
 Stankiewicz Janusz 1358
 Stankiewicz Łukasz 3589
 Stankiewicz Zygmunt 6706
 Stankiewicz-Kopec Monika 3852, 8824; rec. 8482; red. 3852
 Stankiewiczowie, rodzina 5946
 Stanko Przemysław 7111
 Stankowska Agata 3861; red. 3861
 Stankowski Janusz 3540
 Stanley John 5036
 Stano Bernadeta 4101, 4109
 Stanuch Zbigniew 906, 10506; przedm. 9732, 10506; red. 10506; wyd. 9732
 Stany, pow. stalowowlowski 5502
 Stany Zjednoczone Ameryki 895, 908, 1046, 1131, 1369, 2468, 2501, 2522, 2542, 2545, 2550, 2563, 2588, 2589, 2765, 2767, 2770, 2778, 2829, 2830, 2836, 2882, 2883, 2941, 2946, 2953, 2959, 2975, 2977, 2979, 2980, 2986, 2994, 3005, 3009, 3011, 3013, 3024, 3031, 3036, 3096, 3110, 3112, 3182, 3184, 3189, 3197, 3213, 4389, 4496, 4561, 4730, 5019, 5133, 5177, 5272, 5318, 5732, 6036, 6094, 6512, 6579, 8116, 8141, 8588, 8773, 8864, 8943, 8964, 8977, 9258, 9324, 9325, 9326, 9451, 9507, 9764, 9800, 9818, 9918, 9936, 10253, 10377, 10462, 10784, 10829, 10932, 11092
 Stań Karolina 1297, 1298
 Stańczak-Wiślicz Katarzyna 10895
 Stańczyk. Konserwatyzm, który przeminął? 5164
 Stańczyk Sebastian, rec. 4864
 Stańczyk Xawery 3983, 5667; red. 3983
 Stańska Agnieszka, rec. 9660
 Stara Częstochowa zob. Częstochowa
 Stara Huta, pow. kartuski 4700
 Stara Kiszewa, pow. kościerski; region 2176
 Stara Kuźnica zob. Ruda Śląska
 Stara Nieszawa, nieistniejące miasto w pow. toruńskim 7360
 Stara Oleszna, pow. bolesławiecki 7189
 Stara Pułapina, pow. grodziski, woj. małopolskie 4749
 Stara Wieś, pow. brzozowski 3104
 Stara Wieś Spiska, Słowacja 7159
 Starachowice, woj. świętokrzyskie 1166, 3668, 4750
 Starajcie się o dobre imię 8259
 Starawieś, pow. węgrowski 7942
 Starčenko Natalja Petrivna 615, 3103, 8069
 Starczak-Kozłowska Krystyna 6750
 Starczewska Krystyna 1590
 Starczewska-Wojnar Aleksandra 5890; oprac. 4854; red. 4854
 Starczewski Jan 5852
 Starczewski Łukasz 5515
 Starczewski Mieczysław 9646
 Starczewski Patrick 4931

- Stare Budy, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4747
- Stare Bukowno zob. Bukowno
- Stare i nowe dziedzictwo Torunia 4305
- Stare i nowe tendencje w obszarze pamięci społecznej 1920
- Stare Kiejkuty, pow. szczycieński 10826
- Stare Kolnie, pow. opolski, woj. opolskie 4610
- Stare Lubiejewo, pow. ostrowski, woj. mazowieckie 3667
- Stare Łysogórki, pow. gryfiński 2258, 6957
- Stare Miasto zob. Poznań
- Stare Miasto zob. Trzebiatów
- Stare Miasto, pow. ostródzki 2281
- Stare Siołkowice, pow. opolski, woj. opolskie 7160; region 7160
- Stare Szamotuły, nieistniejąca osada w pow. szamotulskim 7360
- Starecka Katarzyna 9988
- Staręgowski Bartosz 949
- Stargard, woj. zachodniopomorskie 272, 1297, 1298, 2258, 3429, 3938, 4673, 4674, 4691, 8643, 9804; region 10723
- Stargardia* 272
- Stark Tamas 5161
- Starkiewicz Ireneusz 6707
- Starkova Elena 2684
- Starnawski Bartłomiej 10614
- Starnawski Jerzy 3266
- Starnawski Witold, red. 11108
- Starobielsk, Ukraina 4680, 10080; obóz 9809
- Starogard Gdański, woj. pomorskie 3406, 3516, 5275
- Starogród, pow. chełmiński 4327, 7523
- Starołęski Olbracht 7628
- Staromieście, pow. częstochowski 7019, 9873
- Staroń Agata 6407
- Staroń Mateusz 5165
- Staropolski ogład świata 8018
- Staropolskie przepisy kulinarne 7620
- Staropolskie teksty i konteksty 3846
- Starosielce zob. Białystok
- Starosielska Ksenia 6708
- Starosielskie wspomnienia 6893
- Starosta Ilona 1100
- Starościc Anna, red. 7783
- Starowolski Szymon 3221, 7597
- Starski Michał 4897, 7324, 8019
- Starsze harcerstwo 3590
- Stary Dworek, pow. międzyrzecki 4003
- Stary Dziezgoń, pow. sztumski 2281
- Stary Korczyn, pow. buski 1864
- Stary Łupków, pow. sanocki; Łupków 2292
- Stary materiał – nowe spojrzenie 2303
- Stary Sącz, pow. nowosądecki 3074, 3987, 4469, 10392
- Stary Śleszów, pow. wrocławski 2280, 7254
- Stary świat – nowe życie 1474
- Stary Waliszów, pow. kłodzki 7161
- Stary Wiśnicz, pow. bocheński 4234, 10016
- Stary Zamek, pow. wrocławski 2310
- Stary Żmigród, pow. jasielski 5470
- Starzak Ludwik, red. 4514
- Starzawa, pow. przemyski 8309
- Starzeńscy, rodzina 5143
- Starzeński Michał 7621
- Starzyno, pow. pucki 4094
- Starzyńska-Kościuszko Ewa 8825, 8826; red. 2318
- Starzyński Marcin 736, 772, 1997, 3624, 7383, 7467, 7493; rec. 5008, 7305, 7380, 7427; red. 7532; wyd. 7299, 7306, 7314, 8179
- Starzyński Robert, przedm. 1364; red. 1364, 1915
- Starzyński Roman 5857
- Starzyński Teofil Antoni 8773
- Starzyński Wojciech, przedm. 8998; tl. 8998
- Stasiak Arkadiusz Michał 3086, 7886, 8018, 8020; rec. 1764
- Stasiak Danuta 5127
- Stasiak Marcin 10841
- Stasiak Marian 3294
- Stasiak Piotr 1063, 8827
- Stasiak-Cyran Marta 2304, 7290; red. 2304, 2305
- Stasic Andrzej 8698
- Stasiewicz Agnieszka 10895
- Stasiewicz Krystyna 7778, 7930, 8069
- Stasiewicz Piotr, rec. 3732
- Stasiewicz Zbigniew Andrzej 2095
- Stasik Lucja 9625
- Stasiłowicz Mariusz, oprac. 5319
- Stasiński Adam, rec. 5923, 6048, 9657
- Stasiorek Jacek 5127
- Stasiuk Andrzej 10479
- Stasiuk Antonina 2385
- Staškevičienė Dalia Emilija, wyd. 7541
- Staššiková-Štukovská Danica 2302
- Staszak Jakub 9548
- Staszak Paweł 6952
- Staszczuk Bożena 5668
- Staszewska-Furmanek Anita 4268
- Staszewski Jacek 7885
- Staszewski Janusz Wiktor 942
- Staszewski Stefan 4627
- Staszic Stanisław 318, 3339, 8712, 8713, 8810, 8918, 8937, 8940, 9601
- Staszów, woj. świętokrzyskie 9532; parafia 9094
- Staśkiewicz Łukasz 1887
- Statkowski Roman 4497
- Statystycy polscy 5980
- Stauffenberg Claus von 1927
- Staw, pow. chełmiński 11024; region 11024
- Stawarz Andrzej 11160
- Stawarz Przemysław 9549
- Stawecka Krystyna 1974
- Stawecki Krzysztof 1975
- Stawiak-Ososińska Małgorzata 3558
- Stawiarska Anna 11161
- Stawiarska Teresa 2304, 6765, 6766
- Stawiarski Andrzej 1791
- Stawiński, rodzina 5939
- Stawiński Wiesław, red. 5988
- Stawiński Jan 10860
- Stawiszyn, pow. kaliski 3074
- Stawiszynska Aneta 4898
- Stawniccy, rodzina 5909
- Stawowy-Kawka Irena 716, 3007; red. 285
- Stawska-Połom Sabina 1189
- Stawski Marek 4869, 4876
- Stawski Tomasz 1166
- Stapór Kazimierz 11084
- Stec Elżbieta 6655
- Stec Katarzyna 1926
- Stecewicz Agata 3068, 9420
- Stecik Urij 5621, 5981
- Steckel Elfriede Alice zob. Kuhr Pieta
- Stecki Henryk Olechnowicz 8260
- Stecki Jan 8231
- Stecki Krzysztof 4577
- Steczowska Helena 8934
- Stefan Batory 3086, 7627, 7862, 7992, 8013
- Stefan Bolesław 3591
- Stefan Krzysztof 1771
- Stefan Symotiuik – człowiek z Pasji 6726
- Stefan Wincenty Frelichowski, bł. 6709
- Stefan Wyszyński wobec oporu społecznego 10842
- Stefanek Tomasz 5064; przedm. 9814; red. 9727, 9728
- Stefaniak Arkadiusz 5662
- Stefaniak Janusz 10367
- Stefaniak Jarosław 5519
- Stefaniak Klaudia, tl. 9688
- Stefaniak Krzysztof 2288
- Stefaniak Łukasz 2751; red. 2751; wyd. 8962
- Stefaniak Piotr 5576, 5577
- Stefaniak Ryszard 4590, 9151, 9550; przedm. 9151; red. 9151, 9844
- Stefaniak-Rak Katarzyna, wyd. 7581
- Stefanik Ryszard 3004, 10843, 10895
- Stefanik Vasil' 8433, 9607

- Stefanko Janusz 4582
 Stefanowicz Kajetan 3148
 Stefanowicz Witold 5982
 Stefanowiczowie, rodzina 5982
 Stefanowski Bohdan 6710
 Stefańczyk Jakub 812
 Stefańska Dorota 8828
 Stefański Damian 2282, 2287
 Stefański Jan, pseud. Szeląg 8122
 Stefański Jerzy, red. 5130
 Stefański Krzysztof 4306, 4314, 4489
 Stefański Łukasz 8829
 Stefański Sławomir 5490
 Stefański Walenty 6028
 Stefczyk Franciszek 6711
 Steffek Marian, oprac. 1406
 Steffek Zanita 3208
 Steffen Katrin 3138
 Stegna, pow. nowodorski, woj. pomorskie 2491
 Stegner Tadeusz 5387, 9419
 Stehr Eliza 3088
 Stein Edyta zob. Teresa Benedykta od Krzyża, św.
 Stein Ernst 5864
 Stein Matthias 4100
 Steinborn Bożena 1415
 Steinborn Helena 1545
 Steinborn Otton Andrzej 1545, 6054
 Steinbrecht Conrad 4305, 8738
 Steiner Erik B. 9962
 Steiner Fryderyk 4107
 Steinfeld Ludwika 6816
 Steinhagen Artur 8315
 Steinhallen Adam 8065
 Steinhartd Jakob 5662
 Steinke Ronen 10166
 Steinlauf Michael 3138
 Stekla Irena, wyd. 8222
 Steller Stefan 6712
 Stelmach Bolesław 1737
 Stelmach Piotr 4488
 Stelmach Roman 907, 939, 4876, 5517, 7096
 Stelmasiak Izabela 3337
 Stelmasiak Katarzyna 2760
 Stelmaszczuk Piotr, red. 3697
 Stembrowicz Inga, wyd. 3055
 Stemplewski Jerzy, fot. 4854
 Stemplowski Ryszard 10844
 Stempowski Jerzy 3008, 3793, 3876, 5658, 5658, 10725
 Stempowski Tomasz 906
 Stencel Paweł 2259
 Stenka Szymon Jan 1548
 Stenogramy '81. 10368
 Stentsch von, rodzina 4791
 Stepaniuk Mirosław 2263
 Stepanos Asoghik 2508
 Stępanowa Polina 4396
 Stępska-Kot Elżbieta 9857
 Sier 5123
 Sterling Seweryn Leopold 5857
 Sternschuss Adolf 4307
 Steuer Antoni 4591
 Steur Agnieszka 3209, 11036
 Stevens Harold Ray 3761
 Števík Miroslav 1998
 Stewart Martha 5923
 Steyr, Austria; obóz 9880
 Stęchły Jadwiga 4899
 Stęgierska Grażyna, red. 3293
 Stępień Grażyna 6713
 Stępień Marian 3847
 Stępień Monika 10845, 10846, 10847
 Stępień Paweł 3848, 3849
 Stępień Robert 940, 5983
 Stępień Stanisław, przedm. 8162; wyd. 8162
 Stępień Urszula 1385, 1386, 1402, 2254, 6436, 8830; oprac. 1527
 Stępień Władysław 5208
 Stępińska Pelagia 8118
 Stępiński Janusz 7321
 Stępiński Józef 8118
 Stępkowski Dariusz 3592
 Stęplewska Marta, współpr. 8246
 Stęplewski Bogumił 2566
 Stępnik Grzegorz 4389
 Stępnik Krzysztof 6880
 Stępnik Tomasz 5221
 Stępnik Władysław 907, 941; rec. 913, 914, 5661
 Stępniewska-Holzer Barbara 337
 Stępnik Andrzej 894, 1163
 Stępnik Małgorzata 10759
 Stęszew, pow. poznański; region 9625
 Stieber Zdzisław 3593
 Stieve Gottfried 2760
 Stiglegger Marcus 10167
 Stinia Maria, red. 253
 Sto lat mojego gospodarstwa 8261
 Sto lat muzycznej emigracji 4489
 Sto lat w służbie Niepodległej 3594
 Sto na stulecie 5984
 Stobiecka Ewa 3668
 Stobiecki Rafał 773, 894; przedm. 3110; rec. 1908; red. 3110; współpr. 3110; wyd. 3110
 Stochaj Justyna 11157
 Stochmal Aleksander 6959
 Stochmal Jacek 6959
 Stocka Joanna Alicja, oprac. 5709
 Stockbridge, Stany Zjednoczone Ameryki 4015
 Stoczek, pow. węgrowski 5369
 Stoczek Łukowski, pow. łukowski 6345
 Stoczewska Barbara 5035
 Stodolny Robert 5173
 Stodulski Sławomir, tł. 10045
 Stoff Andrzej 10408
 Stogowska Anna Maria 5173, 5985
 Stojak Grażyna 4101, 4303, 4900, 4901, 4966, 5669, 8831
 Stojak Janusz, red. 5669
 Stojakowska-Skalna Maria 6678
 Stojalowski Stanisław 8930
 Stojanowska Dorota 1199
 Stojanowski Marcjjan Stanisław 5478
 Stojanowski-Han Zbigniew 3765
 Stojek-Sawicka Karolina 4902
 Stojer Brunon 4903; oprac. 5526; wyd. 5526
 Stojkowo, pow. kołobrzeski 4852
 Stok Lacki, pow. siedlecki 1770
 Stokke Michael 3016
 Stokłosa Alina 1064
 Stola Dariusz 609, 875, 1590, 10848; przedm. 1573
 Stolarczyk Józef 2185
 Stolarczyk Marian 6238
 Stolarczyk Michał 9551
 Stolarczyk Sylwia 5658
 Stolarczyk Tomasz 1042, 3880, 9552
 Stolarska Eryka, wyd. 1695
 Stolarska Ewa 5832
 Stolarski Błażej 6714, 6715, 6716
 Stolarski Jerzy 5832
 Stolarski Tadeusz, red. 3509
 Stolarz Agata 5157
 Stolarz Barbara 1963, 1976, 4090, 4091, 4092; red. 303
 Stolica Apostolska 7810, 7856, 8018, 8528
 Stolice wielkopolskiego protestantyzmu 1472
 Stolicke Jarosław 7809; red. 444
 Stolińska-Pobrala Nella 3660
 Stołczyn zob. Szczecin
 Stomma Stanisław 5192, 6717
 Stonowski Jerzy 5709
 Stopa Krzysztof, tł. 10525
 Stopa Magdalena 4308
 Stopa-Boryczka Maria 2172, 2186
 Stopikowski Robert 7119, 8832
 Stopińska-Pajak Agnieszka 3548, 3622, 9553; rec. 3627
 Stopka Krzysztof 2485, 3148, 3159; przedm. 1439
 Stopnica, pow. buski 3074, 9909
 Stoppel Kinga 7016
 Storożyński Alex 6391
 Störtkuhl Beate 4309
 Stosunki polsko-białoruskie w 25 lat po podpisaniu Traktatu 11162
 Stow Kenneth 3138
 Stowarzyszenie 10479
 Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich 1048
 Stożek Joanna, red. 3719
 Straburzyński Maciej, oprac. 6197
 Strach, fascynacja, niezrozumienie 3102
 Strachava Alena 3197
 Stradivari Antonio 4495
 Stradom zob. Kraków
 Stradomski Jan 2007
 Stragierowicz Beata 1355, 1868
 Strasburg, Francja 3339
 Straszak-Chandoha Sylwia 5662
 Straszewska Anna 4064, 10168
 Straszewska Elżbieta 5515

- Straszcęcin, pow. dębicki; parafia 6119
- Straszyn, pow. gdański 2257
- Stras Adam 9858
- Stratonike I, żona Seleukosa I Nikatora 2636
- Strauchold Grzegorz 65, 3112, 4764, 10985; przedm. 4764; rec. 10080; red. 4764; współpr. 7242
- Stravinskienė Vitalija 450, 5519
- Strawińska Anetta Bogusława 3710
- Straż nad Prosną 3595
- Strażacka służba na ziemi leżajskiej 4904
- Strażacy ziemi oświęcimskiej 4905
- Strażnica Ewangeliczna* 9417
- Strażów, pow. rzeszowski 6407
- Strączek Damian, red. 5192
- Strehlau Janina 511; oprac. 1423
- Strel'nikov Dmitrij Aleksandrowiç 5986
- Strelova Ol'ga Ūr'evna 3088
- Strenczak Zygmunt 7494
- Stretenović Stanislav 2989
- Stręciwiłk Krzysztof 10113; red. 10113
- Strękowski Jan 10932, 10933
- Strężycza, pow. rycki 4801
- Striker Jarosław 4228
- Striker Joanna 4228
- Stroba Jerzy 10506, 10917
- Strobandowie, rodzina 4305
- Strobel Thomas 790
- Strobin Anna 2304
- Strobin Jarosław 2304
- Stroiński Zdzisław 3813
- Stroje narodu polskiego z wiernym opisem jego obyczajów 2423
- Strojna-Krzystanek Anna 6301
- Strojnów, pow. kielecki 5953
- Strok Marek, oprac. 9813; przedm. 9813
- Strokowski Wojciech, oprac. 3506
- Strońska Anna 5194
- Stroński Marian 1282
- Stroynowski Andrzej 441, 622, 748, 3083, 3103, 4876, 5312, 5313, 7883, 7884, 7885, 7886, 8018, 8021, 8022; rec. 7570, 8005, 8053; red. 313
- Stroynowski Walerian 7885
- Strozzi Palla 5671
- Strożeczki Jan 5928
- Strożek Przemysław 1487, 1585
- Strój górali orawskich 2424
- Stróża, pow. kraśnicki 7334
- Stróża, pow. myślenicki 7109; region 7109
- Stróżewski Władysław 5878
- Stróżyk Mateusz 7291
- Stróżyk Paweł 2025
- Stróżyński Marian 4699, 4699
- Struck Ryszard 6973
- Strug Ewa, rec. 10678
- Strugi, pow. sochaczewski 4745
- Strumiłło Andrzej 4093
- Strumiłło Czesław 6671
- Strumiłło Krystyna 4267
- Strumiliowski Jan P. 4310
- Strutyńska Maria 5844
- Strutyński Romuald 5844
- Struzik Anna 11163, 11164
- Struzik Zdzisław 10849, 10850
- Strwiąż, prawy dopływ Dniestru 8309
- Strycharska-Brzezina Maria 3797
- Strycharz-Bogacz Kinga 6872
- Strycka Ewa, oprac. 5781
- Stryczek-Janicka Anna 4100
- Stryj, Ukraina 8284
- Stryczyk Joanna 3816
- Strykowski Julian 3169, 10281
- Strykowski Krzysztof 7203; red. 928, 943
- Stryniak Dariusz, red. 4128
- Strynowicz Jan 2124
- Strzakły, pow. biański 4209
- Strzał Marek 621; rec. 3047
- Strzałecki Janusz 10759
- Strzałka Marta 4228
- Strzałkowo, pow. słupecki; region 9441
- Strzałków, pow. kaliski 4178
- Strzebońska Anna, oprac. 9703
- Strzegocin, pow. pułtuski 8002
- Strzegom, pow. świdnicki, woj. dolnośląskie 4242, 4348
- Strzelce Krajeńskie, woj. lubuskie; powiat 2016
- Strzelce Opolskie, woj. opolskie; księstwo 7404
- Strzelczyk Jerzy 748, 2485, 2555, 2609, 2710, 5864, 7321, 7495; przedm. 2485; red. 2485, 5864, 7349
- Strzelec Bartosz, tł. 4885
- Strzelec Ewa 1064
- Strzelecka Anna 5864
- Strzelecka Małgorzata 3403
- Strzelecki Andrzej 10169
- Strzelecki Michał 5159; red. 5159
- Strzelecki Wiesław 6316
- Strzelin, woj. dolnośląskie 5584
- Strzelnicki Władysław 3786
- Strzelniki, pow. piski 9007
- Strzelno, pow. mogileński 5593, 7495
- Strzemieszycze Małe zob. Dąbrowa Górnicza
- Strzemieszycze Południowe zob. Dąbrowa Górnicza
- Strzemiński Władysław 3911, 4047, 4093
- Strzeżek Tomasz 5229
- Strzępka Monika 4406
- Strzybnik, pow. raciborski 8146
- Strzygowski Franz Michael 4754
- Strzyż Henryk 6906
- Strzyż Jerzy 6718
- Strzyżewice, pow. lubelski 7162
- Strzyżewska Małgorzata 6476
- Strzyżewski Hieronim 6719
- Strzyżewski Przemysław 4697
- Strzyżewski Tomasz 10465
- Strzyżewski Wojciech 2096, 2097, 6719
- Strzyżowski Rocznik Muzealny* 273
- Strzyżów, woj. podkarpackie 273, 1299, 2020, 2021, 3985, 3986, 4040, 5414, 5566, 5637, 5813, 7745, 8616, 8928, 10375, 11119; dekanat 5343; powiat 7163; region 5847, 7163
- STU. Teatr Krzysztofa Jasińskiego 1772
- Stuchlik-Surowiak Beata 3846, 5671
- Studenci i turystyka 4592
- Studencki Komitet Solidarności w Poznaniu 10369
- Studenice, Słowenia 5576
- Studia Archiwalne* 274
- Studia Artyleryjskie* 275
- Studia Barbarica* 2304, 2305
- Studia Elbląskie* 276
- Studia genealogiczne poświęcone pamięci profesora Włodzimierza Dworzaczka 2068
- Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej* 277
- Studia i materiały do dziejów społecznych Polski 1914–1918. 8833
- Studia i Materiały do Dziejów Ziemi Waleckiej* 278
- Studia i Materiały Lubelskie* 279
- Studia Judaica* 280
- Studia Muzealno-Historyczne* 281
- Studia nad dawną Polską 7495, 7496, 7497, 7498, 7499
- Studia nad historią społeczną ziem polskich 1914–1918. 8834
- Studia nad sztuką renesansu i baroku 4094
- Studia Philosophica* 10278
- Studia Podlaskie* 282
- Studia Regionalne* 283
- Studia Śląskie* 284
- Studia Środkowoeuropejskie i Bałkanistyczne* 285
- Studia z Dziejów Dawnego Uzbrojenia i Ubioru Wojskowego* 286
- Studia z dziejów Europy Środkowo-Wschodniej 3103
- Studia z dziejów Łącznej 7049
- Studia z Dziejów Polskiej Historiografii Wojskowej* 287
- Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej* 288
- Studia z Dziejów Średniowiecza* 289
- Studia z Dziejów Wojskowości* 290
- Studia z historii najnowszej Polski 3104
- Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX Wieku* 291
- Studia Zachodnie* 292

- Studia Zamkowe* 293
Studia Źródłoznawcze 294, 942
 Studien zur Oberlaustizer Numismatik 2168
 Studies on the reception of Italian music 8023
 Studniarek Michał 10465; rec. 10656
 Studnica, pow. stargardzki 4241
 Studniccy, rodzina 9928
 Studnicka-Mariańczyk Karolina 748, 8653, 8742, 10170
 Studnicki Władysław 5163, 8674, 9050
 Studzińska Joanna 3294
 Studzińska Stefania 6720
 Stuhr Barbara 10331
 Stuhr Jerzy 10331
 Stuhrowie, rodzina 10331
 Stukus Włodzimierz J. 7099
 Stukus-Hanik Katarzyna 6964
 Stulczewski Jarosław 1122, 1869, 4568, 6230, 9554; oprac. 1794; red. 5162; współpr. 3567
 Stulecie Domu Misyjnego św. Wojciecha w Pieniężnie (1920–2020) 5578
 Stulecie Liceum Ogólnokształcącego w Węgrowie 3596
 Stulecie odzyskania niepodległości 1921
 Stulecie polskiej polityki społecznej 4906
 Stulecie poznańskiej polonistyki 3271, 3272, 3273
 Stulecie Szkoły Podstawowej w Kluczewsku 1918–2018. 3597
 Suła Bartosz 3009
 Stupicka-Cencora Wioletta 10333
 Sturmowska-Hinc Katarzyna 6992
 Stus Marek 9555
 Stusińska Ewa 3850
 Stutthof zob. Sztutowo
 Stwosz Wit 3993, 4015
 Styczeń J. 408, 416
 Styczeń Tadeusz 984
 Styk Maria Barbara 8835
 Stypułkowska Joanna 6733
 Stypułkowski Gracjan Henryk 6721
 Stypułkowski Zbigniew 10019
 Stys Hubert 2989
 Stys Kazimierz 5528
 Subel Joanna 4490
 Sucha, pow. radomski 5528
 Sucha, pow. strzelecki 5571
 Sucha Beskidzka, woj. małopolskie; parafia 5421
 Suchanek Alojzy 4463
 Suchanek Jerzy 4268
 Suchanek Lucjan 2546
 Suchanow Klementyna, tł. 1683
 Suchań, pow. stargardzki 2258
 Sucharkiewicz Katarzyna 4095, 10851
 Sucharska Bożenna 3184
 Sucharski Robert A. 2564; przedm. 2564
 Sucharski Tadeusz 3814
 Suchcicki Czesław 9859
 Suchcitz Andrzej 908, 5109, 9648
 Suche Rzeki, pow. bieszczadzki 3392
 Suchecka Jadwiga 4906
 Suchedniów, pow. skarżyski 10098
 Suchecka Hanna 6092, 10980
 Suchocki Wojciech 4051; przedm. 1513
 Suchodolski Bogdan 1065, 2557, 3360
 Suchodolski Sławomir 9456
 Suchodolski Stanisław 608, 2150, 7321, 7496; red. 2143
 Suchodolski Witold 10307
 Suchomłynow Lech Aleksy 3195
 Suchoń-Chmiel Barbara, red. 2255
 Suchoński Adam 1878
 Suchorzepka Danuta, red. 3394
 Suchorzewski Jan 7983
 Suchowiecka Anita 3520, 3521, 10852
 Suchowierska Agnieszka 844
 Suchy Las, pow. poznański 1100, 5776; gmina 5185, 9625
 Suczawa, Rumunia 401
 Sudeckie Przedgórze 10723
 Sudeczko Andrzej zob. Popławski Andrzej
 Sudety 3825, 4512, 10723; region 10925; Środkowe 4229
 Sudół Józef 1231
 Sudół Rozalia 1231
 Sudół Tomasz 8836
 Sudół Robert, tł. 9110
 Sudół Ryszard 11165
 Suess Hans Kulmbach von 1456
 Sufezyńska Laura z Kamińskich zob. Trzcinańska Laura z Kamińskich
 Sugier-Szerega Anna 6211
 Suitner Riccarda 7650
 Sujcka Jolanta 2564
 Sukiennicka Marta 5638
 Sukiennicki Wiktor 6722
 Sula Dorota 1878, 8837, 9451, 9556
 Sula Piotr 3010
 Sulechów, pow. zielonogórski 3546, 3623
 Sulej Karolina 10120
 Suleja Włodzimierz 1593, 2490, 5065, 6612, 6617, 10543; przedm. 6612; red. 6612
 Sulejewicz-Nowicka Monika, rec. 5647
 Sulejewska Justyna 10782
 Sulejman Wspaniały, sułtan turecki 3068
 Sulejów, pow. piotrkowski 7164, 7309, 7455
 Sulęcín, woj. lubuskie 3322
 Sulgostowska Zofia 2263, 2306, 4016
 Sulich Paweł 9624
 Sulikowski Andrzej 3751
 Sulików, pow. zgorzelecki 5434
 Sulima Magdalena 2425
 Sulima Roch 3091
 Sulima-Kamiński Jerzy 3823
 Sulimierski Witold Zbigniew 6723
 Sulimowicz Józef 1943, 1965
 Sulkowska-Tuszyńska Krystyna 2258, 6951
 Sulla (właśc. Lucius Cornelius Sulla) 2612, 2657
 Sulmierzyce, pow. krotoszyński 7008, 9089
 Suława Adam Radosław 5519
 Sułek Jerzy 5166
 Sułek Małgorzata, red. 8219
 Sułkowscy, ród 2048, 4876, 4948, 5859
 Sułkowska Alicja 8626
 Sułkowska Jolanta 330
 Sumariusz dokumentów Krzysztofa Radziwiłła 7622
 Sumariusz księgi MK 180 z Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie 7623
 Sumarokov Pankratij Platonovič 2771
 Summ Erika 2916
 Sumorok Aleksandra 1913; red. 4314
 Sumowski Marcin 5364; rec. 7298
 Sung-Eun Choi (Estera Czoi) 5670
 Supady Jerzy 334
 Superczyński Mateusz 7970; wyd. 7612
 Supernak Karolina 6445, 7500
 Suplicka Agnieszka 3494, 9557
 Supranowicz Elżbieta 742
 Supraśl, pow. białostocki 1974, 3582, 4026, 4040, 5519, 5621, 7890, 7891, 9865, 10270
 Supruniuk Jarosław 4936
 Supruniuk Anna 597; oprac. 1000; rec. 2183; red. 1000
 Supruniuk Mirosław Adam 908, 1004
 Suraz, pow. białostocki 2263, 2300
 Surdacki Marian 774, 775, 2853, 3103, 4907, red. 791
 Surdej Mirosław 10776
 Surdy Grzegorz, współpr. 10363
 Surdyk-Fertsch Wiesława 820, 867
 Suriano Francesco 2555
 Surma Agnieszka, il. 4531
 Surma Barbara 3494
 Surma Przemysław, il. 4531
 Surmacz Beata, red. 10991
 Surmacz Małgorzata 1479, 1480, 5987, 6342, 8838
 Surmacz Ryszard 11166
 Surmiak-Domańska Katarzyna 6367
 Surowiec Michał, rec. 7042
 Surowiecki Karol 8849
 Sus Sławomir, przedm. 6733

- Sus-Lityńska Patrycja 1614
 Susid Paweł 3147
 Suski Andrzej, oprac. 1046
 Suski Bartłomiej, red. 4565
 Suski Piotr 8024
 Suski Robert 2685, 3075; rec. 2645; współpr. 337
 Suskowska, pow. radomski 5528
 Suszek Arkadiusz 3094
 Suszko Robert 4680
 Suszyńska Aleksandra, red. 3266
 Sutkowska Eliza 4666
 Sutkowski Stefan 4492
 Sutowicz Anna 3598, 4764, 5517, 5590, 8025
 Sutowicz Piotr 5590
 Sutowski Sławomir 1870, 5233
 Sutra Trofim 8018
 Suworov Viktor 2938
 Suwałki, woj. podlaskie 1534, 2119; gmina 7165; region 1895, 3087, 7165, 7166, 10740; Suwałszczyzna 1509, 4831, 6978, 9183, 9996
 Sużiedėlis Saulius 3138
 Svarauskas Artūras 6612
 Šved Vācaslaū zob. Szwed Wiaczesław
 Svetlova Anna 4464
 Švihurová Miroslava 2302
 Swach Adam 6724
 Swacha Piotr 10465; oprac. 10330
 Swacha-Broda Joanna 1644
 Swaczyna Irena 1977, 4311
 Swadzba Urszula 4869
 Swakoń Rafał 658
 Swałtek-Niewińska Dagmara 1467, 9941
 Swarzędzkie Jezioro 6114
 Swarzędz, pow. poznański 8563; region 7167
 Swastek Józef 5590
 Swen I Widłobrody, król Danii, Norwegii i Anglii 2707
 Swetoniusz (właśc. Caius Suetonius Tranquillus) 2573
 Swierdłowski zob. Jekaterynburg
 Swift Cyryl, tł. 1660
 Swoboda Agnieszka, oprac. 5709
 Swoboda Piotr 5127
 Swobodziński Marcin 8026
 Swoi i obcy w świecie starożytnym 2567
 Sworobowicz Teresa 9860
 Swoszowice zob. Kraków
 Syberia 800, 907, 1912, 2783, 3049, 3103, 3105, 3245, 3266, 3795, 3825, 4761, 5047, 5315, 5437, 5692, 5809, 5928, 6036, 6406, 7904, 7930, 8120, 8222, 8230, 8262, 8266, 8288, 8592, 8593, 8628, 8662, 8670, 8677, 8733, 8756, 8839, 8889, 9043, 9369, 9373, 9388, 9434, 9482, 9591, 9624, 9680, 9687, 9694, 9697, 9703, 9712, 9733, 9741, 9750, 9764, 9843, 9856, 9859, 9861, 9893, 10007, 10283, 10457, 11047, 11120, 11154; Wschodnia 6611; Zachodnia 8555, 8708, 8709
 Syberia. Historia i ludzie 3105
 Syberyjska korespondencja zesłańców postyczniowych 8262
 Syberyjskie sacrum i profanum 8839
 Syberyjskie zesłania 5167
 Sybirackie dzieje 9861
 Sychowicz Krzysztof 5384, 5386, 5519, 7053; przedm. 7053; red. 7053
 Sychowska Justyna 2258
 Sychta Bernard 6028
 Syców, pow. oleśnicki 3042
 Sycylia 2681
 Sydney, Australia 908
 Sydor Paweł, przedm. 7614; wyd. 7614
 Sygocki Witold 1
 Sygowski Paweł 4101, 5579
 Syhot Marmaroski, Rumunia 8480
 Sykała Andrzej 4277
 Sylburska Aleksandra 10853
 Sylwestrak Małgorzata 3164
 Sylwetki 6160
 Sylwetki członków TNS 381
 Sylwetki polskich dydaktyków i nauczycieli biologii 5988
 Sym Antoni 5782, 6725
 Sym Antoni Jan 6725
 Symbole władzy, władza symboli 2255
 Symeon I Wielki, car Bułgarii 2713
 Szymotiuk Stefan 6726, 6726
 Synak Marcin 1189, 1871, 6049; rec. 4910; red. 128
 Synodiusz Apolinary, św. 2636
 Synoradzka-Demadre Anna 3197
 Synowiec Andrzej 2786, 4931, 10543, 10854
 Synowiec Helena 3822, 6984
 Synowiec Ola, red. 4407
 Sypczuk Piotr 332
 Sypień Jacek 2239, 3599, 4312, 5029, 5168, 5989, 6356, 6463, 8027, 8840, 8841, 8842, 10171; oprac. 6355; red. 168; wyd. 8166
 Sypniewo, pow. sępoleński 4930
 Sypniewski Tomasz 5036, 5257, 5258, 5298, 9647
 Syposz Jan, tł. 7161
 Syreński Szymon 7624
 Syria 2282, 2903, 9741, 9742, 9773
 Syrnyk Jarosław 668, 5169, 10776
 Syrnyk Marek 10617
 Syroczyński Antoni 3761
 Syroczyński Leon 3761
 Syroka Andrzej, red. 4946
 Syrokomla Władysław 8558
 Syrwid Robert 5990; wyd. 3058
 Syska Anna 1191, 1585, 4321, 4931, red. 4321
 Syska Ewa 959
 Syska Rafał, red. 1485
 Syska Zbigniew 10855
 Syska-Szymczak Jolanta, współpr. 3315
 Syta Anna 1253
 Syta Krzysztof 907; rec. 1024
 Sytnik Michał 6727
 Sz. Mariusz, pseud. Szlachet 10981
 Szabaciuk Andrzej 5143, 5373
 Szabala-Chelmiński Rafał, współpr. 5264
 Szabelska Hanna 3711
 Szablewska Justyna 10723
 Szabllicki Roman 3166
 Szablowska-Lutyńska Regina, oprac. 9862
 Szablowski Stanisław 9862
 Szablowska Maria, współpr. 4448
 Szablowska-Zaremba Monika 3858
 Szabo Franz A. J. 8028
 Szabó Adám 7650
 Szabucka Sylwia 1063
 Szachon Gabriela 11156
 Szadejko Andrzej Mikołaj 4437
 Szadek, pow. kaliski 7292
 Szadek, pow. zdunskowski 143, 1794, 7332, 8828, 8855; gmina 2219
 Szadkowscy, rodzina 5711
 Szadkowska Olga, rec. 7875
 Szadkowska-Lakomy Teresa 908
 Szadkowski Paweł 2854, 8029
 Szadkowski Zygmunt Lechosław 5061, 5924, 10200
 Szady Bogumił 2212; rec. 7750
 Szady Joanna 776, 9558, 9559
 Szafarczyk Wioletta 8030
 Szafarkiewicz Stanisław 6018
 Szafarnia, pow. golubsko-dobrzyński 6932
 Szafir Henryk, tł. 5740
 Szafarska Danuta 4382
 Szafrań-Szadkowska Lucyna 5890
 Szafrańek Anna 6211; red. 6211
 Szafrańec Bogna 1498, 1499, 4854
 Szafrański Adam 5030
 Szafrański Adam A. 2444
 Szafrański Dariusz, red. 5019
 Szafrański Leszek 3
 Szajda Marek 1851, 3084, 3517, 3970, 10856; przedm. 3517; red. 3517
 Szajna Danuta 7219; red. 7219
 Szajna Gabriel 4603
 Szajna Józef 1431, 4399
 Szajt Jakub 4667, 4880
 Szaklin Felician Jan 5530
 Szal Adam, red. 5905
 Szalay Józef 1783, 8913
 Szalek-Palmowska Aleksandra, współpr. 4889

- Szalkiewicz Wojciech Krzysztof 5170, 8031
 Szalkowski Andrzej 6932
 Szalsza Marek 8406
 Szałaska Anna 2100; rec. 2104, 2106
 Szałasta-Rogowska Bożena 3197
 Szałata Jarosław 4682; oprac. 4682
 Szałkowska Teresa, przedm. 8198; wyd. 8198
 Szałkowska-Łoś Jolanta 1396
 Szambora Tadeusz Paweł 6963; oprac. 6963
 Szamiek Jacek, red. 3661
 Szamotoły, woj. wielkopolskie 3910, 4555, 5185, 5513, 9609
 Szandor Beata 1092
 Szanecka Hanna 6565
 Szaniawski Franciszek Ksawery, tł. 2467
 Szaniawski Jerzy 1122, 2570, 6728, 9471
 Szanter Zofia 6729
 Szańkowski Maciej 4007
 Szapiro Jakub 3494
 Szapocznikow Alina 1431, 10759
 Szapszał Seraja 9491
 Szarage Józef 6730
 Szaraniec Lech 4313
 Szarapka Anna 4491
 Szarawarski Marek 4593
 Szarejko Monika 9573
 Szarejko Sylwia, tł. 5122
 Szarek Jarosław, przedm. 759
 Szarek Paweł 6731
 Szarewski Adam, red. 3235
 Szarfenberg Ryszard 4906
 Szargot Barbara 445, 3735; przedm. 8253, 8263; wyd. 8253, 8263
 Szargot Maciej 3735
 Szarmach Marian 2636
 Szaro Elżbieta, red. 3301
 Szarota Tomasz, red. 211
 Szarota Zofia 3622
 Szarowola, pow. tomaszowski, woj. lubelskie; parafia 7739
 Szarszewski Adam 466, 8032
 Szary-Matywiecka Ewa 6673
 Szarytki 5409, 6060
 Szarzyński Mikołaj Sęp 3928
 Szatkowski Janusz, red. 10989
 Szatkowski Tadeusz, pseud. Grom 10179
 Szatlach Maria Ewa 2989
 Szatowski Jan 5709
 Szatravski Krzysztof D. 10857
 Szawerna-Dyrszka Anna 5647; przedm. 5664; red. 5664
 Szawkiany, Litwa 8173
 Szayna-Dec Krystyna 6280
 Szaynok Bożena 806, 894, 10858; rec. 10882
 Szczakowa zob. Jaworzno
 Szczap Agnieszka 3281
 Szczaus Agnieszka 3706, 7883
 Szczawińska Weronika 4406
 Szczawnica, pow. nowotarski 1782, 1783, 2131, 2433, 4033, 4208, 8913, 9619, 9721
 Szczawno-Zdrój, pow. wałbrzyski 1101, 10139
 Szczebiot Konrad 4379
 Szczech Bernard 1181, 4756, 7225
 Szczechowicz Bartosz 6748
 Szczechowicz Hanna 5173
 Szczecin 177, 352, 508, 906, 997, 1102, 1300, 1301, 1327, 1535, 1550, 2452, 2860, 3004, 3112, 3115, 3128, 3328, 3429, 3511, 3785, 3825, 4101, 4206, 4285, 4339, 4394, 4454, 4462, 4665, 4691, 4782, 5284, 5316, 5424, 5468, 6168, 7168, 7169, 7171, 7188, 7381, 7499, 7672, 7692, 8615, 8917, 9391, 9755, 9929, 10372, 10506, 10617, 10626, 10723, 10776, 10824, 10843, 10894, 11014, 11033, 11075; Gołęcino 8682; księstwo 2710, 7673, 8038; Skolwin 7171; Stołecznyn 7171; Zdroje 7170
 Szczecina Grzegorz Kamil 6120; rec. 6624, 10603
 Szczecinek, woj. zachodniopomorskie 2305, 7172
 Szczecińska-Musielak Ewa 1920
 Szczecińsko-kamińska diecezja 5424, 10506, 10917
 Szczecno, pow. kielecki 5953
 Szczegóła Lech 5159
 Szczeklik Józef 7112, 7113
 Szczeklik Karol 6732
 Szczekociny, pow. zawierciański 295, 2017, 3509, 3994, 5748, 5977, 7173, 7879, 8154, 8292, 8319, 9121, 10112, 10221
 Szczekociny. Społeczeństwo, przedmioty, wizerunki 7173
Szczekociński Rocznik Historyczny 295
 Szczep Szarej Siódemki 3600
 Szczepan, św. 7006
 Szczepanek Anita 7278
 Szczepanek Joanna, oprac. 5709
 Szczepaniak Anna 5660
 Szczepaniak Artur 9624
 Szczepaniak Damian 3545; red. 3545
 Szczepaniak Daniel 6018, 7008
 Szczepaniak Izabella 5185, 7043
 Szczepaniak Julia 7443
 Szczepaniak Marek 9451
 Szczepaniak Monika 8843
 Szczepaniak Piotr 5280, 8844
 Szczepaniak-Kroll Agnieszka 3160, 3210
 Szczepaniec Adam, red. 2841
 Szczepanik Edward 5924
 Szczepanik Jan 6733
 Szczepanik Krzysztof, red. 5132, 5531
 Szczepanik Paweł 2257, 2258, 4651, 4668, 7390
 Szczepanik-Baran Jolanta, red. 3321
 Szczepankiewicz Eugeniusz 10543
 Szczepanowska Karolina 2258, 4725
 Szczepanowski Mariusz 5580
 Szczepanów, pow. średzki, woj. dolnośląskie 7174
 Szczepańcowa, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 3632
 Szczepańska Anna 1585, 2537, 3011
 Szczepańska Barbara 10723
 Szczepańska Jolanta 7096
 Szczepańska-Dudziak Anna 11167
 Szczepańska-Kowalczyk Katarzyna 5991
 Szczepańska-Sadowska Ewa 6782; przedm. 6782
 Szczepański Andrzej 10696; wyd. 10696
 Szczepański Dominik 11033; przedm. 11033; red. 11033
 Szczepański Jacek Emil 3161, 8845, 10172
 Szczepański Jakub 4157; red. 3267
 Szczepański Jan 10732
 Szczepański Jan Józef 10465
 Szczepański Janusz 3103, 3106, 3173, 4834, 6899, 7064, 8773, 8846; rec. 9285; red. 4834
 Szczepański Jerzy, przedm. 8288; wyd. 8288
 Szczepański Kajetan 5316, 5316
 Szczepański Ludwik 6733
 Szczepański Łukasz 2169, 5250
 Szczepański Marek 5689
 Szczepański Piotr 9471
 Szczepański Seweryn 2281, 5042, 7501; red. 6962
 Szczepański Stanisław 6734
 Szczepański Tadeusz 10782
 Szczepański Tomasz, oprac. 5897
 Szczepkowska Ewa 3825
 Szczepek Stefan 3091
 Szerbera Adrianna 10858a
 Szerbera Anna 716, 8847
 Szerbera Jacek, red. 10310
 Szerbera Katarzyna 7091
 Szerbera Michał, współpr. 995
 Szerbakiwicz Rafał 4464, 10408
 Szerbicki Andrzej 4096, 5581; red. 134
 Szerbicki Tomasz 5309
 Szerbik Zbigniew 29, 593, 2164; red. 2164, 7204
 Szerbińska Aleksandra zob. Piłsudska Aleksandra ze Szerbińskich
 Szerbińska-Budzyńska Beata 1480
 Szerbiński Marek 5924
 Szeręców, pow. bełchatowski 3074
 Szczęski Andrzej 1440, 4097, 4098
 Szczęski Piotr 6735

- Szczesio Sławomir Lucjan 623, 3012
 Szczesiul Adam 5530
 Szcześniak Jerzy 10173
 Szcześniak Katarzyna 4497; red. 4497
 Szcześniak Kazimierz 1872
 Szcześniak Krystyna 3686
 Szcześniak Natalia 4169
 Szczęch Norbert 6514
 Szczęsny Feliński Zygmunt zob. Zygmunt Szczęsny Feliński, św.
 Szczęsny Tadeusz, wyd. 5278
 Szczęsny-Kostanecki Dominik 8848
 Szczodrak Anna 4099
 Szczodry Marcin, red. 5424
 Szczęt Elżbieta 3294
 Szczęt Monika 2701, 5647
 Szczucka Anna 3548
 Szczucki Lech, oprac. 713
 Szczuczyna Konstancja Maria z Potockich 8069
 Szczuka Mieczysław 3911
 Szczuka Seweryn 2579
 Szczukowski Ireneusz 2530, 8433
 Szczupak Adam, wyd. 9743
 Szczupak Mariusz, red. 3596
 Szczur Jarosław 2855
 Szczur Piotr 3297
 Szczurek Aleksandra, przedm. 7584; wyd. 7584
 Szczurek Filip, red. 3513
 Szczurek Grzegorz 7292
 Szczurek Paulina 4305, 5305
 Szczurowski Jacek 2304, 7272
 Szczurowski Jacek (1716–po 1773) 8065
 Szczurowski Maciej 10174, 10175
 Szczurowski Piotr 2069
 Szczurowski Rafał 8849
 Szczurowski Tymoteusz 8803
 Szczury, pow. ostrowski, woj. wielkopolskie 41
 Szczuryk vel Szerba Jarosław 4908
 Szczętek Artur 6959
 Szczętkowska Joanna 2989, 2990, 10859
 Szczęcińska Maria 876
 Szczęgielski Jerzy 5992
 Szczęgielski Kazimierz 2453
 Szczęgielski Krzysztof 4971
 Szczęgielski Marcin 3803
 Szczęgieł Ryszard 748, 3106, 4980, 7030, 7502; przedm. 7030; red. 258, 7030, 7035
 Szczęgieł Tomasz 9560
 Szczęgieł Wiesława, tł. 8186
 Szczęgieł-Rogowska Jolanta 1662
 Szczępek Marek, oprac. 55
 Szczępiorno zob. Kalisz
 Szczępiorski Krzysztof 9561
 Szczępiorski Mirosław 11168
 Szczępka Danuta 5329, 5582, 6212, 8850, 9562; oprac. 3440, 9417, 10347; rec. 9036, 11159; red. 262, 1633; wyd. 8187, 8188
 Szczępkowski Łukasz 7806
 Szczęrk, pow. bielski, woj. śląskie 6798
 Szczęrzyc, pow. limanowski 8174
 Szczęszyk Piotr 2950
 Szczętno, woj. warmińsko-mazurskie 4786, 4856, 10930; powiat 5001, 8196, 9443, 10539, 10930
 Szczęty-Dzięciołowo, pow. bielski, woj. podlaskie 3999
 Szeffler Stanisław 9051
 Szęgda Maria 4946, 9420
 Szejko Karol, tł. 1175
 Szejnert Małgorzata 3184, 3211
 Szekalska Aneta, tł. 9865
 Szela Andrzej 2305, 2307
 Szela Adam, red. 3625
 Szela Bogumiła 6736
 Szela Grażyna 1051
 Szela Magdalena 7198
 Szela Marcin 1356
 Szela Grażyna 2426, 2568, 2856
 Szela Grażyna Krystyna 2794, 2857, 8033
 Szelażek Adolf Piotr 5036
 Szelest Konrad 3013
 Szelest Marcin 8034, 8035, 8065
 Szelewa-Kropiwnicka Barbara, tł. 9722
 Szeliowski Stanisław 4566
 Szeliga Anna 6699
 Szeliga Marcin 2282
 Szelińska Józefina 10698
 Szelka Stefan 6737
 Szelong Krzysztof, oprac. 1406
 Szembek Aleksander 6018
 Szembek Bogdan 6018
 Szembek Piotr 6738
 Szembek Stanisław 1411
 Szemberg Teofil 7625
 Szemud, pow. wejherowski 4651
 Szendzielarz Zygmunt, pseud. Łupasza 10687
 Szeniec Artur 6018
 Szenwald Lucjan 823
 Szepanik Krzysztof, red. 5150
 Szeptycki Andrzej 5103, 8688, 8773
 Szeptycki Franciszek 7850
 Szeptycki Hieronim Antoni 7850
 Szeptycki Wojciech 7850
 Szeremeta Mateusz 1297, 2258
 Szerepka Leszek 3014
 Szerąg Olgierd 6739
 Szerokie zob. Lublin
 Szersznik Leopold Jan 8730
 Szeszonk I, król Egiptu 2630
 Szetkiewicz Kazimierz 8253, 8263
 Szetkiewiczowa Wanda 8253
 Szetkiewiczówna Maria 3834
 Szewc Monika 3274
 Szewczyk Andrzej 8851, 8852
 Szewczyk Danuta 10860
 Szewczyk Grażyna Barbara 5380; przedm. 6985; red. 5380, 6985, 6986
 Szewczyk Ilona 2701
 Szewczyk Maciej A. 7075
 Szewczyk Robert 4217
 Szewczyk Tomasz 8853
 Szewczyk Wilhelm 1878, 6984, 6986, 6986
 Szewczyk Zenon 6870
 Szewczyk-Haake Katarzyna 3861
 Szewczyk-Kowalewska Irena 3660
 Szkaradnik Katarzyna 1922, 5647; przedm. 8278; wyd. 8278
 Szkaradowo, pow. rawicki 2177
 Szkaradzińska Beata 6232
 Szkatuła Augustyn 7006
 Szkatuła Hildegarda 7006
 Szklana Podlaskie 5816
 Szkice z dziejów bydgoskiej oświaty i wychowania 9563
 Szkice z dziejów Hufca Męskiego ZHP 10861
 Szkice z dziejów Sośna i Krajny 7156
 Szkice z historii Towarzystwa Lekarskiego Lwowskiego 3275
 Szkiłdź Piotr 2313
 Szklane domy. Wizje i praktyki modernizacji społecznych po 1918 r. 1585
 Szklar Henia 10696
 Szklar Lejba 10696
 Szklarek Sławomir 5993
 Szklarska Poręba, pow. jeleniogórski 4434
 Szklarz-Habrowski Amadeusz 4909; rec. 2237
 Szklarzewski Norbert, rec. 2790
 Szklennik Aleksander 8264
 Szkoło i ceramika art déco ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Stalowej Woli 1296
 Szkocja 2760, 2867, 5024
 Szkolak Anna 3601
 Szkoła Dawid 2330
 Szkoła dwojga imion 3602
 Szkoła dziedzictwa 830
 Szkoła i Dom 10895
 Szkoła i Nauczyciel 3660
 Szkoła Podstawowa nr 3 im. Elizy Orzeszkowej w Zamościu 3603
 Szkoła Specjalna 9448
 Szkonter Grażyna, red. 1754
 Szkopiec Anna 11169
 Szkuclarek Zenon 7137
 Szkuclński Jan, tł. 8393
 Szkulmowska Wanda 4418
 Szkułat Anna 1586
 Szkułat Elżbieta 351
 Szkułat Izabela 10437
 Szkułat Maria 332, 332
 Szkułtnik Piotr 8854, 8855; rec. 5378
 Szkwarek Marcin 5316
 Szlachta Bogdan 5164, 8454; przedm. 8197
 Szlachta guberni augustowskiej, lubelskiej i radomskiej 5994

- Szlachta Jan 6740
 Szlachta polsko-inflancka wobec przełomu 7626
 Szlachta-Misztal Justyna 413, 3823
 Szlachto wa, pow. nowotarski 1302, 4208
 Szlagowska Danuta 6741
 Szlajfer Henryk 2858
 Szlak Andersa 10176
 Szlanta Piotr 849, 1918, 5171, 8400, 8856, 8857, 8858; wyd. 8144
 Szlaszyński Jarosław 5235
 Szlaur-Bujok Maria 5995, 6199, 6636; red. 262, 1633
 Szlowski Dariusz 3604
 Szlązak Roman 2299
 Szleszyński Bartłomiej 3834
 Szletyńska Alicja 6742
 Szłek Jan 6743
 Szlubowski Bronisław 5964
 Szłapka Mateusz 3104
 Szmaglewska Seweryna 9863
 Szmaj-Kupny Ewa 9564
 Szmajda Jarosław 10617
 Szmatoch Barbara 6983
 Szmeja Maria 2328, 2329
 Szmel Bożena Lidia, oprac. 4536, 4537, 4538; współpr. 82
 Szmerek Agnieszka 974, 8859
 Szmęrgold Maria 7089
 Szmied Ireneusz Krzysztof, red. 11105
 Szmied Olga 6398, 9988
 Szmiedke Zenon 1362, 9565
 Szmigielski Piotr 1463
 Szmít-Naud Elżbieta 4402
 Szmítke Piotr 10759
 Szmorąg-Nerc Magdalena 3115
 Szmul Żygielbojm 1587
 Szymd Kazimierz, rec. 3461
 Szymycki Ryszard 2859
 Szymdt Zofia 3813
 Szymt Andrzej 1130, 8860
 Szymt Marzena 2282
 Szymtka Rafał 1825, 2760
 Szymtkowska Beata 10501
 Szymtówna Maria 10862
 Sznajder Andrzej 6984, 10561
 Sznajderman Monika 10120; red. 10120
 Sznajderski Tadeusz 2509, 3853
 Sznapić Adrianna Dominika 5139
 Szejser Mojżesz 10696
 Sznier-Neszamit Sara 9053
 Sznierch Tadeusz 10696
 Sznober Barbara 5996
 Szögi László 3624
 Szoka Marta 5634
 Szokalski H. 7215
 Szolc-Rogozński Stefan 6744, 8474
 Szomański Andrzej 6745
 Szombra Justyna, red. 8219
 Szomburg Jan 5689; red. 5689
 Szomko-Osekowska Dorota 10759
 Szonert-Binienda Maria 8773
 Szopa Adrian, rec. 2682
 Szopa Grzegorz 500, 5270
 Szopa Ryszard 4922
 Szopiera Malwina 4910
 Szor Ignacy 10080
 Szor-Skowronek Jadwiga 10080
 Szostak Grażyna, red. 11184
 Szostak Janusz 11158
 Szostak Józef, pseud. Filip 3112
 Szostak Marta 2281
 Szostak Wit 3800
 Szostek Andrzej 4352
 Szostek Konrad 7081; red. 7081
 Szostek Krzysztof 2261, 2303
 Szostek Teresa 2547
 Szostkiewicz Adam 3091, 3092, 10711
 Szostkiewicz Halina, wyd. 9716, 9717
 Szot Adam 4040, 5519, 5530, 5887, 6991; red. 5530, 5887
 Szot Lucyna 3954
 Szot-Radziszewska Elżbieta 4840
 Szotek Jan 6746
 Szott Mirosława 3825
 Szpaczyński Przemysław Piotr 8036; polem. 7680, 8036; rec. 7948
 Szpajda Anna Maria 4910
 Szpak Ewelina 10863, 10864, 10865
 Szpak Jacek 5583, 5954, 6924, 7106, 7883, 7884, 7885, 8861; rec. 7969
 Szpakowska Małgorzata, red. 5691
 Szpankowski Wojciech 6668
 Szpek Heidi M. 3177
 Szpilman Andrzej, oprac. 9864; przedm. 9864
 Szpilman Władysław 9864
 Szpiro Dawid 9865
 Szpociński Andrzej 1920, 5536; red. 1920
 Szponar Adolf 6888
 Szpopier Dariusz 8862
 Szpopier Stanisław 7008
 Szpotakowski Igor 2540
 Szpotowski Adam 5434
 Szproncel Kamil 4725
 Szprotawa, pow. żagański 5576
 Szprynger Wojciech Antoni 5997
 Szpryngerowie, rodzina 5997
 Szpulak Andrzej 10782
 Szpunar Andrzej 7111, 7261
 Szpunar Kamil, wyd. 7553, 8239
 Szpyrkówna Maria Helena 3759
 Szpytma Mateusz 9982, 10177
 Szrajberówna Wanda 6747
 Szram Antoni 1952
 Szrama Tomasz, przedm. 7129
 Szramek Emil zob. Emil Szramek, bł.
 Szrek Jacek 3668
 Szreniawa, pow. poznański 1174
 Sztachelska Jolanta 3951
 Sztajer Agnieszka 3267
 Sztal Grzegorz 1480, 6320
 Sztama Paweł 3104, 10697
 Sztandar Młodych 3482
 Szejnlike Jakub 3212
 Sztter Izabela 2281
 Sztobryn Sławomir 3649
 Sztokfisz Marta 6171
 Sztokholm 7096, 7567, 7740, 10784
 Sztolcman Jan 8265
 Sztolcman Władysław 1381
 Sztolter Grzegorz 4403, 6434, 6538
 Sztolsztejner Adam 3173
 Sztuka dawnego Opola 4100
 Sztuka i Naród 1796
 Sztuka konserwacji, konserwacja sztuki 1468
 Sztuka papieru w zbiorach Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju 1412
 Sztuka pograniczy 4101
 Sztuka przeciwko historii sztuki 4102
 Sztuka w Łodzi 4314
 Sztuka Zygmunt, pseud. Wisman, Rust 10180
 Sztum, woj. pomorskie 998; dekanat 9629; region 3153
 Szturc Jan 1433, 5380
 Szturc Włodzimierz 619, 3735, 3791
 Szturowska Małgorzata, przedm. 7110
 Sztutowo, pow. nowodworski, woj. pomorskie 1536; obóz Stutthof 1163, 1536, 5933, 9988
 Sztwiertnia Przemysław 816
 Szyber Radosław 8037
 Szylic Żaneta 10942; przedm. 10942
 Szymta Tamara 1590; red. 1590
 Szuba Bogusław 4267; przedm. 4267, 4268; red. 4267, 4268
 Szuba-Boroń Anna 3851
 Szubarczyk Piotr 10866
 Szubert Adam 5964
 Szubert Awit 1782
 Szubert Rafał 10895
 Szubertowa Maria 5852
 Szubertowska Elżbieta 9563
 Szubielska Magdalena 1135
 Szubin, pow. nakielski 2312, 6018, 9625
 Szubrycht Małgorzata, red. 1425
 Szubrycht Tomasz 5310; przedm. 5310; red. 5310
 Szubska-Bieroń Elżbieta 7064
 Szubski Michał 2287, 2302, 2303
 Szuchiewicz Włodzimierz 1679
 Szuchta Robert 894
 Szucki Henryk 1459
 Szudarek Agnieszka 2461, 2860
 Szudejko Romuald 7052
 Szudy Józef 6054
 Szujecki Krzysztof 4594, 4595
 Szujski Józef 716, 777, 3735
 Szukalski Piotr 4906
 Szukalski Stanisław 5660
 Szukiel Piotr 5517
 Szul Agata 5467
 Szul Andrzej 5467

- Szulakiewicz Władysława 3605, 9566
 Szulakowska Jolanta 3791, 4463
 Szulc Alicja 5338
 Szulc Danuta 5384
 Szulc Dominik, red. 7034, 7040
 Szulc Michał 6942
 Szulc Paweł 10178, 10543, 10894
 Szulec, pow. kaliski 5493
 Szulich-Kaluża Justyna 2444, 6211
 Szulikowska Stanisława 5584
 Szulińska Agnieszka 461
 Szulist Janusz 6028
 Szulska Inesa 3735
 Szultka Zygmunt 3606, 3607, 8038, 8039; rec. 5547
 Szum Ernest 6386
 Szuman Stefan 3457
 Szumańska Joanna 8056
 Szumański Marek 6690
 Szumilak Jan 6748
 Szumilas Józef 6906
 Szumił Halina Irena 6519, 6590
 Szumiło Mirosław 10408, 10867; red. 3104
 Szumińska Barbara 5887
 Szumlański Józef 7824
 Szumlicz Tadeusz 4906
 Szumowo, pow. zambrowski; gmina 7175
 Szumski Jakub 10868, 10869; rec. 10526
 Szumski Jan 778, 3103, 8733
 Szumsko, pow. kielecki 7091
 Szumyłowicz Bohdan 3515
 Szuprzyczyńska Maria 5844; przedm. 5844
 Szuprzyczyński Jan 10370
 Szurek Jean-Charles 9940; przedm. 5124
 Szuro Jan 9866
 Szuro Stanisław 9866
 Szuster Gabriel 1873, 7002; oprac. 6999
 Szuta Wiesław 5878
 Szwabowie 2508
 Szwagrzyk Krzysztof 6052
 Szwałcaria 1065, 6706, 8227, 9073, 9692, 10933
 Szwałcer Jerzy, pseud. Jotes 5316
 Szwałkowski Ludwik 6749
 Szwałbe Andrzej 6750
 Szwałbe, rodzina 6750
 Szwankowski Jerzy 6322, 7076; oprac. 9773
 Szwarz Aleksander 4927
 Szwarz Andrzej, rec. 8700, 9657
 Szwarz Andrzej Jan 4580; przedm. 4580; red. 4580
 Szwarce Bronisław 6059
 Szwarzman-Czarnota Bella 1573
 Szwech Agata 3622
 Szweccja 1073, 2199, 2568, 2579, 2760, 2901, 3004, 3086, 3106, 3170, 3197, 3482, 5036, 5277, 5313, 5553, 7567, 7599, 7609, 7781, 7802, 7924, 8018, 8023, 8065, 9755, 10231, 10291, 10784, 10906, 10932, 10933
 Swed Antoni 6098
 Swed Maria, red. 7080
 Swed Robert 5517
 Swed Wiacesław 6059, 8040, 8863
 Sweda Adam 2105, 3075, 7528; rec. 1996, 2031
 Sweda Krystyna 779
 Sweda Maria, oprac. 5540; przedm. 5540
 Swedek-Kwiecińska Zuzanna 3785
 Swedo Bogusław 5998
 Swedo Patrycja 780
 Swedowicz Rafał 5424
 Swedowski Piotr 7059
 Swegler Grzegorz, tł. 1647
 Swermicki (Szwernicki) Józef 8266
 Swermicki Krzysztof Maria zob. Swermicki (Szwernicki) Józef
 Sweykowski Zygmunt 3273
 Swiec Wojciech 4365
 Swiecowie, rodzina 5422
 Szwoch Ryszard 6028
 Szwykowski Samuel Kazimierz 7609
 Szyba Anna 5121
 Szybalski Waclaw 3217
 Szybiński Zbigniew 3276
 Szybisty Tomasz, red. 3784
 Szybkowski Bogusław 1815
 Szybkowski Sobiesław 2068, 2105, 2742, 2754, 3075, 3076, 5999, 7528; red. 289
 Szybowicz Eliza 3829, 10614
 Szybowska Antonina 5664
 Szyc Ryszard, red. 4969
 Szych Jan 9867
 Szycha Anna 9567
 Szycha Katarzyna 2518
 Szydełko Martyna 2573
 Szydło Beata 11074, 11086
 Szydłowiec, woj. mazowieckie 1303, 1537, 5127, 11011
 Szydłowiec Śląski, pow. opolski, woj. opolskie 4667
 Szydłowiec, ród 7806
 Szydłowska Agata 11170
 Szydłowska Joanna 3853, 3951
 Szydłowska Mariola 9608
 Szydłowska Waleria, red. 3221
 Szydłowski Marcin 7432
 Szydłowski Stefan 6751
 Szydłowski Tomasz 4929
 Szydłów, pow. staszowski 3074, 7482
 Szydlik Aleksandra 3094
 Szydlik Józef 8195
 Szyfer Anna 2427
 Szyfman Arnold 4412
 Szygenda Zbigniew 5515, 5515
 Szygendowska Agnieszka 1979
 Szygendowski Wojciech 4314
 Szyjkowski Marian 3103, 3212, 3764
 Szykuła Bogdan, red. 10066
 Szykuła Rafał 7128
 Szykuła-Zygawska Agnieszka 4101, 4103, 8041, 8042
 Szylar Anna 2349, 5585, 6854, 8069
 Szyller Sławomir, oprac. 1110
 Szylikiewicz Michał 5887
 Szylikiewicz Stefan 9054
 Szyma Marcin 1799, 4319
 Szymala Jacek 7806, 10895, 10958
 Szymanek Andrzej 3103
 Szymanek Janusz 6000
 Szymanek Piotr 8267
 Szymaniak Marek 10776; red. 1175
 Szymanowicz Maciej 1636
 Szymanowicz Maria 38
 Szymanowo, pow. rawicki 7176
 Szymanowski Grzegorz 817
 Szymanowski Karol 1363, 3791, 4396
 Szymanowski Maciej 3039; red. 3039
 Szymanowski Piotr 6001
 Szymanów, pow. sochaczewski 4745
 Szymańska Aleksandra 583, 5024, 6472
 Szymańska Anna, red. 10993
 Szymańska Beata 5878
 Szymańska Ewa, wyd. 10960
 Szymańska Halina 6024
 Szymańska Iwona 1874
 Szymańska Izabela 4315, 6977, 6978
 Szymańska Kaja, tł. 7733
 Szymańska Kamila 1472, 3649, 5642, 11171; przedm. 1472, 7563; rec. 7573; red. 1472
 Szymańska Magda, oprac. 9067
 Szymańska-Bukowska Aleksandra 6472
 Szymańska-Jasińska Małgorzata, przedm. 8196; tł. 8196; wyd. 8196
 Szymańska-Stulka Katarzyna, rec. 10326
 Szymański Adam 3875; red. 11083
 Szymański Andrzej 6018, 8043, 8044, 8045, 10870; red. 6020; tł. 8323
 Szymański Jarosław 7096; wyd. 10959
 Szymański Józef 2078, 5473, 8773, 8864
 Szymański Konrad 4955, 8046
 Szymański Krzysztof 6541; wyd. 9766
 Szymański Marcin Jakub 3083, 4911, 5857
 Szymański Michał 892, 7360
 Szymański Paweł 2305, 2309
 Szymański Piotr Paweł 8412
 Szymański Sebastian, tł. 2592
 Szymański Stanisław Kostka 4912
 Szymański Tomasz 7930
 Szymański Wojciech 1487, 4171, 5656, 6942; red. 2263

- Szymaszek Janina 5167
 Szymbark, pow. gorlicki 3074
 Szymborska Wisława 3197, 5881
 Szymborski Grzegorz 8747
 Szymborski Wiktor 716, 5586; red. 253
 Szymczak Adriana 4228
 Szymczak Alicja 748; red. 7205
 Szymczak Aneta 5012
 Szymczak Damian 8582, 8865, 8952, 9568
 Szymczak Ewelina 5647
 Szymczak Jan 748, 3106; red. 7212
 Szymczak Karol 2282
 Szymczak Magdalena 4228
 Szymczak Małgorzata 2348
 Szymczak Wioletta 2444; red. 2444
 Szymczewska Paulina 4160
 Szymczewski Rafał 7152
 Szymczyk Jan 2444
 Szymczyk Maciej 1199, 4731, 4843, 8047; oprac. 4843; przedm. 8172; red. 247; wyd. 8172
 Szymczyk Magdalena 1264, 2308
 Szymczyk Paulina, red. 594, 641, 2586, 3095, 10958
 Szymczyk Wioletta 1118
 Szymczyk-Golan Monika 42, 44
 Szymczyna Arkadiusz 9569
 Szymczynska Sylwia, oprac. 4707
 Szymonczek Joanna 10871
 Szymonik Stanisław, współpr. 3330
 Szymonowicz Harutim 7595
 Szymonowicz Władysław 6782
 Szymonowiczowa Regina Piotrowiczówna 7595
 Szymura Henryk 7008
 Szymura Mateusz 5024
 Szymura-Busza Krystyna 7008
 Szyndler Artur 7106
 Szyndler Magdalena 4463; red. 4463
 Szynekiewicz Feliks 4929
 Szypluk-Lajewska Stanisława 4040
 Szyprowski Bartłomiej 10115, 10179, 10180; rec. 9954
 Szypuła Andrzej 7210
 Szyrocki Marian 3780
 Szzyńska Julia 6002
 Szzyński Piotr 6002
 Szyszka Edward 4596
 Szyszka Małgorzata 2444
 Szyszka Tomasz 2873
 Szyszko-Bohusz Adolf 8268
 Szyszko-Trojanowska Joanna 5123; red. 5123
 Szyszkowski Marcin 7795
 Szyszkowski Piotr 4597
 Szyszlak (Kozyra) Teresa 7194
 Ścibior Józef 6752
 Ścibiorek Bolesław 6753
 Ścibor Edyta 6309
 Ścibor Józef 5780, 6754
 Ściborowski Tomasz 6003
 Ściegny, pow. jeleniogórski 11017
 Ściepura Joanna 4598
 Ściegosz-Karpińska Danuta Urszula, red. 10
 Ścieżor Anna 2586, 7002
 Ścieżor Tomasz 7002; przedm. 7002; red. 7002
 Ścigalski Stanisław 6755
 Ściagała Judyta 2686
 Ściaska Dominik 8755
 Ścisło Krzysztof 1429
 Ścisłowicz Krzysztof 4680
 Ścisłowska Donata 6004
 Ścisłowski Witold 4927
 Śladami Polaków w Pradze 3212
 Śladowska Monika 5194
 Śladkowski Wiesław 2596, 7030, rec. 8678; red. 7035
 Ślady Holokaustu w imaginarium kultury polskiej 5691
 Ślady Szekspira 3852
 Ślaska Małgorzata 3668
 Ślaski Robert 3971
 Ślączka Jacek 9570
 Śląsk 1, 32, 284, 340, 483, 668, 907, 1042, 1187, 1284, 1433, 1497, 1511, 1601, 1757, 1878, 2107, 2134, 2195, 2231, 2328, 2329, 2331, 2429, 2460, 2491, 2546, 2710, 2754, 2861, 3084, 3106, 3112, 3166, 3494, 3683, 3692, 3726, 3753, 3783, 3846, 3869, 3880, 3909, 4015, 4039, 4064, 4100, 4101, 4127, 4132, 4163, 4203, 4211, 4309, 4365, 4427, 4493, 4503, 4691, 4764, 4854, 4869, 4876, 4931, 4936, 4946, 4948, 5015, 5024, 5034, 5036, 5042, 5133, 5229, 5257, 5290, 5328, 5364, 5366, 5380, 5455, 5553, 5590, 5639, 5671, 5837, 5890, 5952, 5958, 5970, 6212, 6805, 6816, 7072, 7096, 7177, 7299, 7319, 7340, 7366, 7370, 7383, 7420, 7439, 7443, 7456, 7503, 7675, 7798, 7834, 7836, 7885, 7898, 7961, 7985, 8018, 8065, 8073, 8420, 8942, 9047, 9182, 9272, 9295, 9362, 9403, 9439, 9457, 9646, 9683, 9696, 9983, 9999, 10010, 10029, 10150, 10210, 10264, 10267, 10321, 10393, 10508, 10537, 10561, 10593, 11149; Cieszyński 1407, 1433, 1922, 3266, 4028, 4109, 4463, 4840, 4931, 5754, 6634, 8582, 8656, 9194, 9292, 9295, 9583; Dolny 894, 1150, 1213, 1388, 1546, 1658, 3084, 3087, 3106, 3166, 3219, 4100, 4260, 4512, 4642, 4686, 4732, 4764, 4793, 4889, 4936, 4995, 5381, 5590, 5662, 6169, 7279, 10427, 10568, 10704, 10723, 11084, 11137; Górny 147, 245, 475, 668, 709, 812, 824, 1065, 1433, 1495, 1665, 1720, 1769, 1878, 1911, 2048, 2164, 2282, 2360, 2428, 2429, 2460, 2742, 3068, 3075, 3084, 3112, 3236, 3660, 3713, 3783, 3860, 4028, 4101, 4248, 4260, 4365, 4463, 4468, 4642, 4723, 4751, 4756, 4773, 4840, 4876, 4922, 4931, 4953, 5048, 5329, 5349, 5380, 5462, 5535, 5593, 5689, 5948, 6251, 6801, 6924, 6984, 8582, 8635, 9136, 9201, 9202, 9225, 9256, 9260, 9295, 9362, 9374, 9451, 9564, 9565, 9624, 9638, 9647, 9791, 9821, 9970, 10031, 10077, 10291, 10307, 10418, 10715, 10742, 11186; Opawski 2361; Opolski 1273, 1866, 1986, 2361, 2441, 2442, 2460, 3084, 4667, 4853, 4854, 10427, 10429, 10465, 10489, 10516, 10575, 10697, 10723, 10815, 11094; region 10289
 Śląskie Góry 3825
 Śląskie Sprawozdania Archeologiczne 296
 Śląskie województwo 1495, 1720, 1878, 2453, 4822, 4840, 4869, 4931, 5131, 5258, 5298, 9201, 9202, 9260, 10714, 10906
 Ślązak Ewelina 3104
 Śleboda Brunon 1869
 Śleboda Tomasz 6551
 Śledański Stanisław 4316, 7216
 Śledziejowice, pow. wielicki 1384
 Śledzik-Kamiński Rafał 2264
 Śledziński Kacper 9571
 Śledź Zbigniew 4600
 Ślędzianki Aleksander Jan 1072
 Ślesicki Mieczysław, red. 1861
 Ślesin, pow. koniński 3074
 Śleszyński Przemysław 351
 Śleszyński Wojciech 1923, 3075, 5519, 9572, 9573; współpr. 337
 Śleziak Marta 10723, 10872
 Ślęzak Ryszard 7881, 9574
 Ślęzak-Gotkowska Jolanta 6964
 Śliczyńska Joanna Elżbieta 3880; rec. 7355
 Ślipiec Jeremiasz 9425
 Ślipko-Jastrzębska Katarzyna, red. 1607; współpr. 1352, 1599
 Śliwa Andrzej, oprac. 4688
 Śliwa Anna 3786
 Śliwa Joachim 6672; wyd. 2470
 Śliwa Leonard 5931
 Śliwa Łukasz W. 3257
 Śliwa Maciej 8048, 8049
 Śliwa Marek 5785
 Śliwa Marian 9575
 Śliwa Michał 5031, 5172, 9469
 Śliwa Tadeusz 5621
 Śliwak Katarzyna 10181

- Śliwerski Bogusław 3608, 3609, 3610, 3651, 3652, 6362; przedm. 3498; red. 3498
- Śliwice, pow. tucholski 4328; region 6026
- Śliwicki Piotr Hiacynt 7927
- Śliwińska Anna 10782
- Śliwińska Maria, red. 5752
- Śliwiński Artur 9455
- Śliwiński Bernard 6756
- Śliwiński Błażej 748, 781, 2742, 7421
- Śliwiński Eugeniusz 5185, 9502, 9576, 9625
- Śliwiński Walerian Jeremi 6757
- Śliwiński Władysław 3683
- Śliwiński Wojciech 4317
- Śliwowska Wiktoria, wyd. 9714
- Śliz Anna 5689
- Śliżewski Grzegorz 10161, 10182, 10183, 10184, 10185
- Ślósorz Jan 7503
- Ślupkov Ireneusz Adam 3015
- Ślusarczyk Dawid, rec. 7223
- Ślusarczyk Wojciech 1396, 4691, 4913, 9577; przedm. 2573; red. 2573
- Ślusarek Krzysztof 3073, 7210, 8050, 8397; przedm. 3073; red. 3073
- Ślusarska Katarzyna 949
- Ślusarski Konrad Wiesław 906
- Śluz Karolina, red. 4395
- Śmiałek Henryk 4318
- Śmiałowski Piotr 4404
- Śmiech Adam 9455
- Śmiech Alojzy 6758
- Śmiechowicz Anna 2070, 8742
- Śmiechowicz Olga 2687
- Śmiechowska Teresa 1567
- Śmiechowska Wiesława 5838
- Śmiechowski Jerzy 5838
- Śmiechowski Józef 6759
- Śmiechowski Kamil 4733, 8866
- Śmiechowski Krzysztof 8867
- Śmieja Wojciech 9578; rec. 3736
- Śmiełów, pow. jarociński 5185
- Śmierć Stefana Jegomości króla polskiego w Grodnie 7627
- Śmierczalski-Wachocz Dariusz 1174, 3329, 10506
- Śmietanka-Kruszelnicki Ryszard 10740
- Śmietanowski Maciej 6782
- Śmigiel, pow. kościański 1472, 1955, 2023; region 9433
- Śmigiel Alfons 9868
- Śmigiel Kazimierz 5587, 5588
- Śmigielski Bogdan 2008, 9579
- Śmigielski Ignacy 9580
- Śmigielski Tomasz 1669, 9580
- Śmigielski Walenty 8269
- Śmiłowiec zob. Mikołów
- Śmiłowo, pow. piłski 11142
- Śmiśniewicz Witold 9055
- Śniadecka Ludwika 5724
- Śniadecki Jędrzej 4062, 9254
- Śniadek Joanna 6129
- Śniadowo, pow. łomżyński 5386; gmina 5386; parafia 5386
- Śniatycze, pow. zamojski 4696
- Śniatyn, Ukraina 9607
- Śniecowska-Karpińska Anastazja, red. 1038
- Śniecziński Grzegorz 7008
- Śniegocki Robert 877
- Śniegulska-Gomuła Magdalena 1387, 4948; współpr. 1221
- Śniezek Jacek 902
- Śnieżko Dariusz 8013
- Śnieżko Grzegorz 1297, 5260, 5277
- Śnieżyk-Milczyńska Ewa, tl. 5913
- Śnieżyńska-Stolot Ewa 4104
- Śnieżyński Marian 3652
- Śnioszek Klaudia 3875
- Śp. Eufrozyna Piątek (1935–2018) 6597
- Śpica Paweł 8868, 8869
- ...śpieszmy Węgrów w boju wspierać 8870
- Śpiew. Historia, praktyka, pedagogika 4492
- Śpiewak Paweł 2325; przedm. 2325; red. 2325
- Śpiewak Ruta 1755
- Śrama Marcin 2540
- Średniowiecze Polskie i Powszechne* 297
- Średniowieczni władcy i ich otoczenie 2754
- Średniowieczny kościół na Skalce w Krakowie 4319
- Średniowieczny mercator christianus 7504
- Średziński Stanisław Andrzej, oprac. 9883a
- Śrem, woj. wielkopolskie 1538, 4341, 8157, 8993
- Śremski panteon niepodległości 1538
- Śreniawa Marek 4927
- Śreniowska Krystyna 574, 9056
- Śreniowski Józef 10479
- Środa Jacek, tl. 9688
- Środa Śląska, woj. dolnośląskie 1606, 7342
- Środa Wielkopolska, woj. wielkopolskie 7883, 9625, 9851
- Środecki Paweł 8582
- Śróbka Michał 4929
- Śródka zob. Poznań
- Śródka Andrzej 6292
- Śródziemne Morze 2816; region 2299, 2555
- Śrutkowski Tomasz 3853
- Śrutwa Jan 2688
- Św. Stanisław Kostka w zbiorach Muzeum Historycznego w Przasnyszu 1281
- Świadkowie. Światło pamięci 1924
- Świadkowie przeszłości 1773
- Świat Ajnów 3277
- Świat bliski i świat daleki w staropolskich przestrzeniach 8051
- Świat *Gluchych* 3660
- Świat historia 3106
- Świat i Przyjaciel Zwierząt 3660
- Świat kolorów garncarzy z rejonu Domaslawia sprzed około 2800 lat 7293
- Świat należał do nas 3611
- Świat *Płciowy* 8322
- Świat teatru – świat wartości 8052
- Świat *Zwierzęcy* 3660
- Światły Jacek 5589, 6917
- Świąder-Puchowska Barbara 5659, 10873; red. 5659
- Świąteczak Krzysztof 10186
- Świąteczak Piotr, wyd. 8273
- Świąteczki Andrzej 2509
- Świąteczki Piotr, red. 5548
- Świątek Adam 8400; red. 175
- Świątek Feliks 9647
- Świątek Lidia, współpr. 1728
- Świątek Tadeusz Władysław 6005
- Świątek-Nowicka Lidia 1774, 8732
- Świątkiewicz Wojciech 6211
- Świątkowska Agata, red. 5330; wyd. 8755
- Świątkowska Elżbieta, red. 3170
- Świątkowska Wanda 3852, 9608
- Świątkowski Bartosz 2258
- Świątkowski Tomasz 903, 6593
- Świada-Szaciłowska Helena 9057
- Świada-Ziamba Hanna 9058
- Świder Konrad 2561
- Świder Małgorzata 1878, 5144, 10539, 10874; oprac. 10364; przedm. 5890, 10364; red. 831, 5890; wyd. 10364
- Świder Mariusz 6763
- Świdkówna Anna 2689, 2690
- Świdrska Julia 6530
- Świdrska-Włodarczyk Urszula 7505, 8053; polem. 8053
- Świdzki Grzegorz 2213
- Świdnica, woj. dolnośląskie 257, 1647, 1956, 2164, 3676, 3772, 3846, 4257, 4398, 7465, 10493; księstwo 7536; powiat 91
- Świdnicka Iwona Hanna 4496, 5634
- Świdnik, woj. lubelskie 1644, 10367
- Świdrak Marek 1458
- Świdroń Jan 4713
- Świdrygiełło, książę litewski 3075
- Świdwin, woj. zachodniopomorskie 3375
- Świdziński Wojciech 4412
- Świeboda Wojciech 7506
- Świebodzice, pow. świdnicki, woj. dolnośląskie 585
- Świdwin, woj. lubuskie 795, 1017, 2101, 5273; powiat 5273; region 1017, 5273

- Świeca Andrzej 7036
 Świeciechów, pow. kraśnicki 7260
 Świeczkowski Władysław Maria, red. 4947
 Świeradów-Zdrój, pow. lubański 4946
 Świercze, pow. pułtuski; gmina 7178
 Świerczek Agata 5671
 Świerczek Marek 5257, 5258, 5293, 9646; red. 5258
 Świerczek Marzena 3473
 Świerczek Michał 4914
 Świerczewska Agnieszka 1293
 Świerczewska Beata 6586
 Świerczewski Stanisław 6760
 Świerczyński Bernard Konrad 9869
 Świerczyński Marcin 6927
 Świerk Paulina 4555
 Świerklaniec, pow. tarnogórski 2059
 Świerkosz Monika, red. 3829
 Świerkot Olga 5954, 7806
 Świerkot-Żmij Krystyna 6434
 Świerszczów, pow. łączyński 4727, 5351
 Świerzawa, pow. złotoryjski 894, 7179; region 7179
 Świerzko Rozalian Rozalion Jan 7211
 Świeściak Alina 3861
 Świetlicka Ewa Katarzyna 1381
 Świetlicki Stefan 6761
 Świetlik Bartek, tł. 1701
 Świeykowski Leonard Marcin 7883, 7884, 7982
 Świeżawski Ernest Sulimczyk 782
 Świeży Artur 8871
 Święch Andrzej W. 2518, 3016
 Święch Jan 1170, 4840
 Święch Wojciech 7002
 Święcich Karolina, oprac. 8223; przedm. 8223
 Święciany, Litwa 8296
 Święcicki Henryk 3751
 Święcicki Witold 6762
 Święcieniec, pow. płocki 4151
 Święciński Jerzy Klemens 6036, 6037
 Święcichoowski Bolesław 5593, 9298
 Święcowska Teresa 3909, 8872
 Świąs Kazimierz 2444
 Świąs Wojciech 1775; oprac. 1406, 1775
 Świąta Góra zob. Gostyń
 Świąta Jadwiga Śląska 5590
 Świętochłowice, woj. śląskie 258, 1174, 4144, 5908, 9184, 9315; Zgoda 5131
 Świętochowski Andrzej 8270
 Świętochowski Władysław 4599
 Świętokrzyskie 298, 3690, 5227, 5633, 6593, 9875, 10301
 Świętokrzyskie Góry 1878, 2282, 6655, 8600
 Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne 298
 Świętokrzyskie województwo 4292, 4724, 9765
 Świętopełk, książę Pomorza Gdańskiego 2742, 3093
 Świętosław Milczący 7540
 Świętosława, królowa Szwecji i Danii 2515
 Świętosławska Agnieszka 4101
 Świętosławski Witold 7321
 Święty Krzyż zob. Łysa Góra
 Święty Stanisław Kostka odkryty na nowo 6702
 Święty Tryfon w kulturze Słowian 2569
 Świnoujście, woj. zachodniopomorskie 3393, 4719
 Świrniak Józef 5917
 Świrski Ignacy 6763
 Świrski Jerzy 5918
 Świrydowicz Kazimierz, przedm. 10277; wyd. 10277
 Świst Roman 4568
 Świstak Zdzisław 5081; red. 1759
 Świsulski Dariusz 3612
 Świtalska Anna 9898; red. 4926
 Świtalska-Starzeńska Barbara 6547
 Świtala-Trybek Dorota 2428
 Świtak Anna, red. 7231
 Świtek Gabriela 4102
 Świtka Jan 11172
 Świtoń Marta 7360
 Tabaczek Jerzy 4915
 Tabaczyńska Aleksandra 6203
 Tabaczyńska Eleonora 7537; przedm. 7537
 Tabaczyński Stanisław 7321, 7537; przedm. 7537; red. 7537
 Tabasz Piotr 7809
 Tabasz Władysław 6964; red. 1750, 4926
 Tabin Zofia 1678
 Tabisz Bogdan Andrzej 4468; red. 4468
 Tabisz Stanisław 1878
 Tabkowski Sławomir Jerzy 6298; rec. 10392
 Tabor Dariusz 3880, 4010, 7324
 Taborska Katarzyna 3674
 Taborska Małgorzata 1171, 1469
 Tabortowski Jan 5893
 Taciak Piotr 5257, 5298
 Tacyt (właśc. Publius Cornelius Tacitus Caecina) 2547, 2573
 Taczanowski Kazimierz 1826
 Taczanowski Stanisław 1826
 Taczal Jan 7356
 Taczynska Katarzyna 2255; red. 280
 Tadeusz Gajt. Malarstwo 1393
 Tadeusz Kościuszko (1746–1817). Syn wolności 1607
 Tadeusz Kościuszko w tradycji historycznej Chelma i ziemi chełmskiej 1925
 Tadeusz Nowakowski 1917–1996. 3853
 Tadeuszak Helena 6764
 Tadżykistan 5176
 Tafelska Magdalena 5606
 Tańfil-Kławe Małgorzata 6782
 Tańfilowski Piotr 3940
 Tagore Rabindranath 3543
 Taizong, cesarz chiński 2540
 Tajchman Jan 4127, 4320, 4323
 Tajchner Feliks 3170
 Tak było. Drogi i rozstaje harcerstwa 3613
 Tak, pałac! 4321
 Tak rozdiła się niepodległość 5173
 Taktyka i sztuka operacyjna w polskiej myśli wojskowej 5310
 Talaga Ernest 4534
 Talaga Wojciech 5775, 6920
 Talar Monika 10371
 Talarczyk Monika 1585, 4389; red. 4389
 Talarek Kazimierz 6552
 Talarowski Adam 659, 783; red. 7313, 7457
 Tałaska Roman 3093
 Talbierska Jolanta 3984
 Talczewski Jacek, oprac. 10368
 Talko-Hrynciewicz Julian 5928
 Tallin (Rewał) 2718
 Tałasiewicz Marek 10372
 Tambor Agnieszka, red. 3197
 Tambor Bartłomiej 1223
 Tambor Jolanta 3822
 Tandecki Janusz 624, 907, 942; red. 157, 2003, 5213, 5291; wyd. 7303
 Tane w, prawy dopływ Sanu 4568
 Tanewski Paweł 6006
 Taniec w Warszawie 4405
 Tanikowski Artur 1573, 1588
 Tansman Aleksander 4496
 Tansman-Martinozzi Marianne 4496
 Tansman-Zanuttini Mireille 4496
 Tańczuk Renata 1388
 Taperek Marta 8873
 Tapolcai László 7507
 Tarabula Marcin 5035
 Taracha Cezary 2564, 5090; red. 5090
 Taradaj Paulina 2125
 Tarajło-Lipowska Zofia 3212
 Taranczewski Paweł 3257, 3304
 Taranczewski Wacław 3257
 Tarapon Oksana Anatolijwna 3087
 Tarasevič Roman 9606
 Tarasiuk Agnieszka, red. 1583
 Tarasiuk Dariusz 86, 2488, 6969; przedm. 6969, 8274; red. 6969; wyd. 8274
 Tarasiuk Renata 11173
 Taraszkievicz Jacek 8054
 Taraszkievicz Leon, pseud. Jastrząb 10774

- Taraszkiewicz-Zwolicka Małgorzata, red. 1636
- Tarchomin zob. Warszawa
- Tarczewski Leonard 5208
- Tarczyńscy, rodzina 8944
- Tarczyńska Helena 6765
- Tarczyńska Katarzyna 2881; przedm. 2881
- Tarczyńska-Polus Olga 7122; współpr. 7122
- Tarczyński Apolinary 6766
- Tarczyński Jan 5924; red. 1708, 10407
- Tarczyński Władysław 7057
- Tarełka Mihail 3162
- Tarent, Włochy 2816
- Targońska Edyta 8943
- Targowa Górka, pow. wrzesiński 3074, 3302
- Targowica, Ukraina 5313, 6932
- Targowiska, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 8256
- Targowski Andrzej 3278
- Targowski Wojciech 6767
- Tarka Krzysztof 5061, 5109, 5163, 10875, 10876, 10877, 10878
- Tarko Iwona 8626
- Tarkowska Aleksandra 6944
- Tarkowska Ewelina 2794, 6037, 7885, 8874
- Tarkowska Natalia 4916, 9286; wyd. 8979
- Tarkowski Mikołaj 8875
- Tarkowski Paweł 4603, 6104, 8876
- Tarlinski Piotr, red. 3783
- Tarlo Jan 7640
- Tarłowa Elżbieta z Branickich 3083
- Tarna w atka, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 7180
- Tarna wska Krystyna 3876
- Tarna wska Wanda, red. 6950
- Tarna wski Apolinary 4916, 8979
- Tarna wski Eduard 2875
- Tarna wski Władysław 3266
- Tarnobrzeg, woj. podkarpackie 299, 384, 1304, 1305, 1539, 1812, 1829, 3175, 3588, 5668, 6007, 6229, 8877, 8978, 9451, 9469, 9666, 10459; Dzików 152, 384, 751, 907, 2007, 4055, 6229, 7300, 7520, 9263; Miechocin 7765; Mokrzyszów 6007; region 8877, 9102; Republika Tarnobrzaska 8877; Serbinów 6340
- Tarnobrzeg ku niepodległości 1914–1918. 8877
- Tarnobrzekie Zeszyty Historyczne* 299
- Tarnobrzeżanie na frontach II wojny światowej 6007
- Tarnopol, Ukraina 2816, 8207, 8910, 9857; region 5059, 5809
- Tarnopolskie województwo 1878, 9072, 9230, 9633
- Tarnoszyn, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 5485
- Tarnowo Podgórne, pow. poznajski 2267
- Tarnowscy, ród 907, 4055, 10373
- Tarnowska Anna 469, 8055, 8878
- Tarnowska diecezja 1627, 4468, 5381, 8608, 9462
- Tarnowska Magdalena 3115
- Tarnowska Maria 6007
- Tarnowska Urszula z Ustrzyckich 8018
- Tarnowska Wola, pow. tarnobrzeski 4262
- Tarnowski Andrzej 6007
- Tarnowski Artur 6007, 9870, 10373
- Tarnowski Jan Amor 4876, 5310, 7657, 7696
- Tarnowski Jan Juliusz 6007
- Tarnowski Janusz 3359
- Tarnowski Józef 4322
- Tarnowski Karol 3257
- Tarnowski Piotr 1163
- Tarnowski Robert 1204
- Tarnowski Stanisław 784; przedm. 8252
- Tarnowski Zdzisław 8974
- Tarnowskie Góry, woj. śląskie 385, 1141, 1540, 3140, 4074, 4133, 4134, 4165, 4723, 4869, 5462; powiat 9729
- Tarnowskie Studia Historyczne* 300
- Tarnów, woj. małopolskie 300, 479, 999, 1724, 3073, 3672, 4468, 5097, 5699, 6066, 6281, 6400, 6733, 7444, 8312, 8380, 8393, 8440, 8765, 9254, 9271, 9412, 9737, 10083, 10089, 10096, 10097, 10582, 10583, 10697, 11123; powiat 10582, 10583; region 8380, 8711, 10052, 10070
- Tarnów Jezierny, pow. wschowski 2145
- Tarnów Opolski, pow. opolski, woj. opolskie 10264
- Tarrega Francisco 2499
- Tarsińska-Petruk Dominika 2129
- Tartu (Dorpat), Estonia 3339, 5312, 5697, 8893
- Taszkent 6160
- Taszycka Anna 4389
- Tatara Jolanta 3189
- Tatara Leonard 6768
- Tatarenko Agata, przedm. 4209
- Tatarkiewicz Anna 2691
- Tatarkiewicz Władysław 3984
- Tatarkówna-Majkowska Michalina 6769
- Tatarskie dziedzictwo kulturowe 3162, 3163
- Tatarzy 2004, 2302, 2502, 3106, 3144, 3162, 3163, 3164, 3165, 7602, 10294
- Tatarzy w Niepodległej 3164
- Tatarzy w służbie Polsce 3165
- Taternicy byli i są wśród nas 6008
- Tatišev Vasilij Nikitič 3106
- Tatko Małgorzata, współpr. 8637
- Tatry 2, 1815, 2411, 2564, 2990, 3683, 3752, 3769, 4512, 4550, 4555, 4579, 4844, 5718, 6317, 6791, 6834, 7919, 8779, 10079
- Taube Albert 5397
- Taube Evert 2760
- Taube Karol 9059
- Taylor Jan R. E. 4217; przedm. 4217; red. 4217
- Taylor Sarah 889
- Taylor-Terlecka Nina 5109, 5658
- Tazbir Janusz 3096; oprac. 713
- Tazbir Jowita 7248
- Tchorzewski Andrzej Michał Tomasz de 3652
- Tczew, woj. pomorskie 1673, 3536, 4814, 5411, 6241, 9972, 10148, 11089; powiat 11088; wojtostwo 2176
- Teatr a Kościół 4406
- Teatr dworski 8056
- Teatr Klinika Lalek 4407
- Teatr Lalek* 3962
- Teatr Lalek Arlekin im. Henryka Ryla 4408
- Teatr warty przypomnienia 2570
- Teatry dla masowej publiczności 4409
- Tebinka Jacek 1918, 2989, 10784; współpr. 9976
- Techman Ryszard 3017, 9581
- Techmańska Barbara 812, 817, 894, 3087, 3482, 4764, 10723; przedm. 3482; rec. 917; red. 812, 3482
- Techmański Andrzej, wyd. 7582
- Tecl-Szubert Agata 4365
- Teheran 10099
- Teichner Symcha Yehuda 3170
- Teisseyre Julian Jerzy 6770
- Tejchma Jacek 2358
- Tejszerska Anna 4931
- Tekst, słowo, obraz 3854
- Tel Awiw-Jafa, Izrael 2555
- Telemann Georg Philipp 4501
- Teler Marek 7508
- Telesio Bernardino 7650
- Telicka-Bonecka Antonina, oprac. 814
- Telicki Marcin, red. 3861
- Tell al Muqdam, Egipt 2702
- Teller Adam 3138, 6258
- Telniczanka Katarzyna zob. Kościelcka Katarzyna z Ochstatów
- Temčinas Sergejus 3163
- Temesz, lewy dopływ Dunaju 7440
- Templariusze 2751, 7538
- Tenczyn, pow. myślenicki 7181
- Tendera Paulina, red. 3647, 3648
- Tenenbaum Józef 10374, 10881
- Tengeru, Tanzania 9764
- Tengowski Piotr J. 4917
- Teodolus 7499

- Teodor z Mopsuestii 2614
 Teodorowicz Józef 3148, 6771
 Teodozja, Ukraina 2555
 Teodozjusz I Wielki, cesarz rzymski 2140
 Teofilakt Symokatta 2515
 Terakowska Dorota 3823
 Terberger Thomas 2282
 Terencjusz (właśc. Publius Terentius Afer) 2698
 Teresa Benedykta od Krzyża, św. 894, 2546, 2615
 Teresa Kunegunda Sobieska, księżna bawarska 7954
 Teresa od Dzieciątka Jezus, św. 8801, 8801
 Teresa od Jezusa zob. Teresa z Ávili, św.
 Teresa Wielka zob. Teresa z Ávili, św.
 Teresa z Ávili, św. 2768
 Teresińska Izabella, współpr. 68
 Terespol, pow. bialski 4597
 Tereszczuk Mirosław 4600
 Terlecki Ryszard 5270, 10879
 Terlecki Stanisław 4525
 Terlecki Tymon 3763, 5109
 Terlecki Władysław Lech 3735, 6772, 10408
 Terlikiewicz Teofil 3439
 Terlikowski Tomasz Piotr 6360
 Terlikowski Wojciech 7248
 Termińska Kamilla 2569
 Ternes Jerzy 3103, 6969; red. 3103
 Terpiłowski Sławomir 7030
 Terra culturae 5671
 Terror niemiecki w Zamojszczyźnie 9871
 Teska Milena 2305
 Testament kasztelana żarnowskiego Olbrachta Starołęskiego 7628
 Testament strażnika wielkiego litewskiego Samuela Kmicica 7629
 Testamenty szlacheckie z ksiąg grodzkich i ziemskich ziemi halickiej 7630
 Testamenty w księgach miejskich wileńskich 7631
 Tetela Rafał 5878
 Teterycz-Puzio Agnieszka 2742, 7509; przedm. 3093; red. 3093
 Tetlak Karolina 4580
 Tetmajer Jan Kazimierz 9213
 Tetmajer Józef Przerwa- 6773
 Tetmajer Kazimierz Przerwa- 3735
 Tetmajer Włodzimierz 6774, 6775, 6776, 9213
 Teul Iwona 2303, 3098, 7432
 Teusz Leszek 5606
 Textoris Leopold 1800
 Teżewski Szymon 3177
 Tęczyński Jan Gabriel 748
 Tęgowski Jan 66, 748, 3075, 7421, 7510; rec. 7302
 Thakur-Smolarek Keya 8582
 Thalerhof, Austria 2786
 Theiss Anna 1389
 Theiss Wiesław 3544, 5145, 9373, 9582
 Themerson Franciszka 1065, 3777
 Themerson Stefan 1065, 3777
 Theodor Fontane w świetle faktów i interpretacji 2861
 Theodorus Anagosta 2508
 Theodulus 3802
 Theoretical discussions of biography 660
 Theusaurus Cracoviensis – Artefacts Interpretation Centre 1242
 Theus Monika 1047
 Thiel Stanisław 6018
 Thiel Uwe 3614
 Thiel-Melerska Danuta 998
 Thiele, rodzina 6009
 Thiele Henryka 6009
 Thierfelder Anna, współpr. 1139
 Thierfelder Stefan, współpr. 1139
 Thierry-Frańczak Wiktoria, red. 10993
 Thompson Paul Richard 661
 Thouin André 2769
 Thümmel Johannes 3084
 Tiedemanowie, rodzina 4036
 Tierling-Śledź Ewa 2578, 5174, 11174
 Tietz Bartosz 5175, 5185
 Tiger Adam 9606
 Tihomirov Mihail Nikolaievič 2546
 Tilger Damazy Jerzy 10698
 Tilles Daniel 2571
 Timerdorferowie, rodzina 8143
 Timošenko Leonid 3103
 Tischner Józef 1878, 2546, 3304, 5192, 10880
 Titkow Szymon 7860
 Tito Josip Broz 2989
 Tkačik Natalá 9607
 Tkačuk Anna Ľ. 748, 785
 Tkaczyk Paweł 4015
 Tkaczyński Jan Wiktor 3018; przedm. 5936; red. 5936
 Tlomacki Andrzej 4918
 Tłuchowo, pow. lipnowski 4009, 6933
 Tłuczek Ryszard 6121
 Tłuczkiwicz Anna 2841
 Tłumacz, Ukraina 8992
 Tłuszciec, pow. bialski 4209
 To szczęście, co my go szukamy, jest nikczemne 8271
 Tobera Marek 3941
 Tobiasz Agata 8879
 Tobiasz Agnieszka 7248
 Tobie, Polsko, na śmierć i życie! 6010
 Tobolski Kazimierz 6992; red. 6992
 Toboła Romualda 6641
 Toborek Tomasz 10050; red. 9895, 10050
 Tobruk, Libia 2121
 Tocha Robert 821, 822
 Tochman Krzysztof Adam 6011, 6127, 9646, 9647, 9648, 10740
 Tochtermann Adolf 6777
 Tocqueville Alexis de 5036
 Toczek Jan 10512
 Toczyńska Monika, oprac. 5709
 Todorski Zbigniew 4919, 8880
 Toeplitz-Cieślak Faustyna 1776
 Toffetti Marina, red. 8023
 Tokarczuk Olga 3823, 10408
 Tokarczuk Tatiana 1172
 Tokarczyk Stanisław 6443
 Tokarczyk Tomasz 2292
 Tokarnia, pow. kielecki 1222, 1936
 Tokarnia, pow. myślenicki 5723; region 5723
 Tokarska-Bakir Joanna 10881, 10882; polem. 10882
 Tokarski Longin 7030
 Tokarski Stanisław, red. 999
 Tokarz Emil 3686
 Tokarz Stanisław 9583
 Tokarz Waclaw 716, 6778, 8057
 Tokarzewska Monika 2807
 Tokarzewski Marian 5719, 9456
 Tokc' Sárgej Mihajlavič 3086, 9584
 Tokio 10932
 Toliński Józef 5143
 Toliński Karol 5143
 Tolkien John Ronald Reuel 3734, 3800
 Tołoczko Wojciech 7360
 Tołysz Aldona 1160, 8881; red. 1160
 Tomala Fryderyk, przedm. 1161
 Tomalska Joanna 4040
 Tomanek Adam 5887
 Tomann Juliane 6984
 Tomásek Martin 761
 Tomasi-Kapral Elżbieta 1913; przedm. 1913; red. 1913
 Tomasiak Urszula 3297
 Tomasik Krzysztof 10883
 Tomasik Paweł 10697
 Tomasik Przemysław J. 3423
 Tomasik Tomasz 6589
 Tomasik Wojciech 9585
 Tomasz I, biskup wrocławski 7409
 Tomasz a Kempis (z Kempen) 3802
 Tomasz Piotr 5228
 Tomasz z Akwinu, św. 2616
 Tomasz z Cantimpré 748
 Tomasz z Krakowa 7422
 Tomasz z Uniejowa 7524
 Tomasz z Wielawsi 4070
 Tomaszek Andrzej 8058
 Tomaszek Antoni 5844
 Tomaszek Michał 7468; rec. 689
 Tomaszewska Wiesława 3735
 Tomaszewska-Szewczyk Alina 4217
 Tomaszewski Adam 3271
 Tomaszewski Bogusław 1504, 2187, 5316
 Tomaszewski Feliks 3786, 5656
 Tomaszewski Franciszek 8748
 Tomaszewski Jacek 3942

- Tomaszewski Lubomir 3184
 Tomaszewski Mieczysław 6012
 Tomaszewski Mikołaj, rec. 7611
 Tomaszewski Norbert Dariusz 412, 2488, 3251, 5143, 7646; red. 144
 Tomaszewski Patryk 9586
 Tomaszewski Paweł E. 331
 Tomaszewski Roman 3337; przedm. 3337; red. 3337
 Tomaszewski Tadeusz 7207
 Tomaszewski Władysław 9025
 Tomaszów Lubelski, woj. lubelskie 259, 669, 722, 3557, 4103, 4600, 5426, 5727, 6494, 6784, 6794, 9181, 10376, 11172; powiat 8477, 10424; region 6596, 8254
 Tomaszów Mazowiecki, woj. łódzkie 1642, 4879, 7182, 8112, 8732, 9451, 9790, 10298, 10501; getto 9815; Ludwików 7182; powiat 4800, 7182
 Tomasz-Krynicka Zuzanna, red. 1549
 Tomczak Andrzej 6779
 Tomczak Anna Aneta 1978
 Tomczak Jadwiga 5844
 Tomczak Joanna 4228
 Tomczak Krystyna 9575
 Tomczak Krzysztof 7537
 Tomczak Łukasz 5159, 11033
 Tomczak Róża 6518
 Tomczak Ryszard 3329
 Tomczak Sandra, rec. 10397
 Tomczek Klemens 8474
 Tomczok Marta 2009, 3147; rec. 633
 Tomczyk Paweł 3821, 8882
 Tomczyk Danuta 6419
 Tomczyk Jacek 2261, 2303; red. 2261
 Tomczyk Kamil 5225
 Tomczyk Magdalena 5144
 Tomczyk Norbert, przedm. 5062
 Tomczyk Ryszard 2862, 8883, 8884, 8885
 Tomczyk-Wrona Iwona 4681
 Tomencuk Bogdan 2302
 Tomice, pow. wadowicki 8281
 Tomicka Aleksandra 6329
 Tomicki Stanisław 8886
 Tomiczek Patrycja 6924, 10836; przedm. 6924; red. 6924
 Tomkiel Marcin 6467
 Tomkiewicz Łukasz 1043
 Tomkiewicz Monika 4920, 9961, 10187, 10188
 Tomkiewicz Ryszard 4967, 5042, 6476, 7198, 10723, 10884; wyd. 3058
 Tomkiewicz Władysław 8059
 Tomkowiak Julita 7432
 Tomkowiak Katarzyna 386, 625, 9587
 Tomkowicz Apoloniusz 2188
 Tomkowski Jan 3855, 5163
 Tommasini Francesco 9396
 Tomorowicz Jan 8890
 Tomorowicz-Malińska Małgorzata, tł. 1566
 Tompa Paulina 3068; przedm. 3068; red. 3068
 Tomys Bożena 10938
 Tomza-Tulejska Anna 2600
 Toniak Ewa 1585
 Topij Andrzej 3019
 Topij-Stempińska Beata 786, 3615, 3652, 3660
 Topilec, pow. białostocki 4026
 Topilko Svitlana 4268
 Topil'skij Aleksej 8951
 Topolska Anna 1575; red. 1575
 Topolski Jerzy 662, 662
 Topolski Waclaw 10611
 Toporowicz Kazimierz 3616
 Toporska Barbara 3068, 9420
 Torańska Teresa 10614
 Torański Błażej, współpr. 10465
 Tortorel Jacques 1825
 Toruń 27, 157, 260, 352, 353, 386, 543, 544, 578, 625, 886, 907, 920, 942, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1103, 1104, 1105, 1106, 1147, 1160, 1173, 1174, 1306, 1307, 1308, 1309, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1726, 1942, 1968, 2258, 2282, 2297, 2315, 2530, 2623, 2807, 3290, 3307, 3323, 3376, 3382, 3403, 3429, 3630, 3640, 3653, 3654, 3825, 3880, 4036, 4061, 4109, 4196, 4250, 4278, 4305, 4323, 4374, 4418, 4447, 5213, 5225, 5241, 5256, 5288, 5291, 5305, 5311, 5313, 5364, 5422, 5504, 5508, 5536, 5942, 6054, 6505, 7183, 7184, 7185, 7303, 7371, 7443, 7525, 7576, 7588, 7599, 7777, 7870, 7970, 8402, 9051, 9321, 9424, 9534, 9608, 9804, 9851, 9972, 10336, 10492, 10697, 10781, 11175, 11188; Bielany 9159; Mokre 7970; Podgórz 7184; powiat 2068
 Toruń Włodzimierz 3798, 8839
 Toruńska architektura sakralna po 1945 r. 4323
 Toruńska diecezja 11188
 Toruńskie Spotkania Teatrów Lalek 11175
 Toruńskie województwo 10433
 Toryani Adam 8097
 Toryani Franciszek 8097
 Torzecki Mateusz 1514
 Torzewscy, rodzina 6013
 Torzewski Henryk 6013
 Torzewski Marian, przedm. 7224; red. 7224
 Tosza Bogdan 6708
 Tosza Elżbieta, red. 1727
 Toszek, pow. gliwicki 2598; obóz 10804
 Toszek Joanna 6087
 Towarek Piotr 2572; red. 276
 Towiański Andrzej 8141
 Towpasz Krystyna 7111
 Traba Robert 1158, 1163, 1399; przedm. 1158; red. 1158
 Tracz Bogusław 6096, 6947, 10475, 10739, 10804, 10885
 Tracz Mariola 352
 Tracz Michał 6501
 Tracz Szymon 4101, 4105
 Traczyk Łukasz 8069
 Traczyk Michał 895
 Tradycja i nowoczesność 3617
 Tradycja i współczesność pedagogiki specjalnej 3618
 Tradycje i perspektywy muzealnictwa województwa łódzkiego 1979
 Tradycje śląskiej kultury muzycznej 4493
 Trafalski Grzegorz 2101, 2102, rec. 1999
 Tragarz Mirosław 10886
 Trajdos Tadeusz Mikołaj 2010, 5591, 7021, 7098, 7511, 8060
 Trakl Georg 4680
 Trapszo-Krywultówna Felicja 9060
 Trapszyc Artur 1309, 10894
 Trawiacka Ewa 4629; przedm. 6472, 7295; red. 2258, 4629
 Trawińska Beata, tł. 6780
 Trawińska Maria 3706
 Trawiński Florentyn 6780
 Trawiński Grzegorz 5324
 Trawiński Jerzy 9061
 Trawiński Piotr, współpr. 6780
 Trąba Mariusz 5518, 7106, 9295
 Trąba Mikołaj 5592, 7528
 Trąbki Wielkie, pow. gdański; sołectwo 7186
 Trąbski Maciej 748, 5312, 5313, 5954, 7808, 8061, 8316; przedm. 5312, 5313; red. 148, 5312, 5313; wyd. 5312, 5313
 Treblinka, pow. ostrowski, woj. mazowiecki 10034; obóz 10208
 Trebunia-Staszal Stanisława 8887; red. 113
 Treichel Alexander 2305
 Treit Marta 24
 Trela Jacek 6332
 Trela Jan 4681
 Trela Krystian 2518
 Trela-Kieferling Elżbieta 2282, 2287
 Trela-Mazur Elżbieta 1878
 Trela-Ptaszyńska Jolanta 4365
 Trembecki Jan, fot. 10458
 Trembecki Stanisław 3732, 5638
 Trembowla, Ukraina 3073, 3074, 7187
 Tren' Irina Mihajlovna 2591
 Trentowski Bronisław Ferdynand 2806, 8825
 Treпка Walerian Nekanda 3797
 Trietaki Józef 8272

- Trębacz Michał 5121, 10050; oprac. 9845; red. 9845, 10050
- Trębacz Zofia 9588
- Trębicka-Czarnocka Katarzyna 6726
- Trębicki Kazimierz 9062
- Trędowski Marian Eugeniusz zob. Trondowski Marian Eugeniusz
- Triaire Dominique 2776; red. 2776
- Triest, Włochy 3686
- Trilupaitienė Jūratė 8065
- Trimonienė Rita Regina 8069
- Troań Sergij Stanislavovič 2488
- Trochanowski Arkadiusz 10617
- Trochimczyk Maja 3189, 4489, 4496
- Trocka-Klechniowska Irena 3086
- Trocka-Leszczynska Elżbieta 4936
- Trockie województwo 4236
- Troczyński Konstanty 3271
- Trofimovič Volodimir 10146
- Trogus Pompejusz 2670
- Troja, nieistniejące miasto w Turcji 7467
- Trojan Longina 9872
- Trojan Pavel 3212
- Trojan Włodzimierz 6014
- Trojan Wojciech 5176
- Trojanowiczowa Zofia 3273, 3795
- Trojanowska Anna 8888; rec. 10755
- Trojanowska Katarzyna 4936
- Trojanowska Marta 2491
- Trojanowska Marta Wiktoria 4106
- Trojanowski Adam 5709
- Trojanowski Jacek 5177
- Trojanowski Krzysztof 10189
- Trojański Piotr 894; przedm. 1926; red. 1926
- Trojecki Marcin 2545
- Trojnar Zygmunt, przekł. 5905
- Trojniel Piotr 4127
- Trombik Kamil 3304
- Trombski Marek 3619, 6808; rec. 8254
- Trondheim, Norwegia 2857
- Trondowski (Trędowski) Marian Eugeniusz 6781
- Tronina Antoni 2546
- Troszyn, pow. gryfiński 6957
- Trościński Grzegorz, red. 3802
- Trubnicki Aleksander 8018
- Trubnicki Jerzy 8018
- Truczny, trucieli i truciiele 2573
- Trudno... Świetnie! 6528
- Trudzik Artur 10465
- Trump Donald 2589
- Trupinda Janusz 701; red. 293
- Trusewicz Jan Zygmunt 3275
- Truskawiec, Ukraina 7005, 9245
- Trusz Karolina 2259; przedm. 2259; red. 2259
- Truszczyńska Marta 1082
- Truszkowski Bartosz Kamil 9589
- Truściński Łukasz 8013
- Trutkowski Dominik 1139; red. 1139
- Trybała-Zawiślak Katarzyna 4966, 7285; współpr. 7285
- Trybalski Łukasz 99
- Trybuna* 11054
- Trybuna Ludu* 5524
- Trybuna Narodowa* 3095
- Trybuna Opolska* 4603
- Trybuna Robotnicza* 5524
- Trybuś Krzysztof 3273, 3795
- Trybuś-Cieślak Aleksandra 5380
- Trychoń-Cieślak Katarzyna, tl. 2023, 4214
- Trydent, Włochy; sobór 8069
- Tryfon, św. 2569
- Trynitarze 5396
- Trynkowski Jan 337, 5692, 8839, 8889; red. 5697
- Trytek Józef 5178, 6085
- Trzanowski Jerzy 7632
- Trzaskowska Grażyna 7096; oprac. 10307; przedm. 10307
- Trzaskowski Zbigniew 5647; red 5647
- Trzcianka, pow. czarnkowsko-trzcianecki 1107, 1108, 1861, 5767, 6034, 7607; region 6034; powiat 1752
- Trzcianne, pow. moniecki 7085
- Trzecińska-Polus Aleksandra 1878, 5890
- Trzińska Laura z Kamieńskich 8703
- Trzińska-Kaluźna Aneta 4201
- Trzeciński Andrzej 2026
- Trzeciński Krzysztof Komeda- zob. Komeda Krzysztof
- Trzeciński Łukasz 2257
- Trzeciński Maciej 3106
- Trzeba by jeszcze powiedzieć 7122
- Trzebiatowski Janusz 2115
- Trzebiatów, pow. gryfiński 5424, 7188; Stare Miasto 7188
- Trzebiatów – spotkania pomorskie 7188
- Trzebicki Andrzej 2841
- Trzebień, pow. bolesławiecki; region 7189
- Trzebień i okolice 7189
- Trzebień Mały, pow. bolesławiecki 7189
- Trzebinia, pow. chrzanowski 11026
- Trzebiński Stanisław 9655
- Trzebnica, woj. dolnośląskie 5590
- Trzebski Andrzej 6782, 6782
- Trzebrunia, pow. myślenicki 7109; region 7109
- Trzebuska, pow. rzeszowski 5523, 10887
- Trzebuska – Turza. Tajemnice 10887
- Trzeciak Elżbieta 7110
- Trzeciak Justyna 3620
- Trzeciak Łukasz 946
- Trzeciak Tadeusz 7110
- Trzeciakowska Sylwia, współpr. 1763
- Trzeciakowski Lech 6783
- Trzecicki Maciej 787, 2263, 4669, 7321, 7512; red. 7321
- Trzemeszno, pow. gnieźnieński 3334, 3916, 7970, 9590
- Trzemeszno w dobie powstania wielkopolskiego 9590
- Trzepakła Bogdan Józef 6981
- Trzepakła Hubert 9905
- Trzeskowska Karolina Natalia 10888
- Trześniowski Dariusz 3791
- Trześniów zob. Lublin
- Trześń, pow. tarnobrzeski 5454
- Trzewik Michał, red. 4224
- Trzęsicki Kazimierz 3355
- Trznadel Jacek 10591
- Trzoss Adrian 3020
- Trzydnik Duży, pow. kraśnicki; gmina 7190
- Trzyna Edward 10375
- Trzynadłowski Jan J., oprac. 1607
- Tsonev Tsoni 2282
- Tsoneva Petya 3761
- Tsur Avi 3543
- Tuchlino, pow. kartuski 3441
- Tuchola, woj. kujawsko-pomorskie 9545; powiat 4930, 6025, 9623
- Tucholski Jędrzej 759
- Tucholski Zbigniew 1980, 3021, 4324
- Tucholskie Bory 4771, 5947
- Tuchołkowa Stefania 5185
- Tuchów, pow. tarnowski 1777, 3074
- Tuchów dawniej i dzisiaj 1777
- Tucki Andrzej 7036
- Tuczepy, pow. buski; gmina 7191
- Tuczna zob. Pisia Tuczna
- Tujak Antoni 6784
- Tulejski Tomasz 2600, 2603, 2796
- Tuleta-Bałaga Elżbieta 6523
- Tulibacka Jolanta 3628
- Tulińów, pow. bialski 4209
- Tulin Cezary 837, 838, 878, 879, 880
- Tuliński Arkadiusz, wyd. 9012
- Tuliszków, pow. turecki 4711
- Tulasiewicz Natalia zob. Natalia Tulasiewicz, bl.
- Tułodziecka Beata 3767
- Tuły, pow. kluczborski 5455
- Tumaniszwili Jerzy 2552
- Tumelienė Neringa 7166
- Tumidajski Kazimierz 6785
- Tunak Marcin 10895
- Tunia Krzysztof 2508
- Tunka, Rosja 6611, 8677
- Tunkińska Dolina 6611
- Tur-Marciszek Katarzyna 1981, 1982
- Turbacz, szczyt w paśmie Gorców 9707
- Turchi Lorenzo 7383
- Turcja 2471, 2474, 2483, 2536, 2541, 2760, 2808, 2953, 2979, 3068, 3075, 3102, 5176, 5272, 5856, 6489, 7592, 7602, 7656, 7665, 7694, 7796, 7886, 8083, 8610, 10190
- Turczyk Aleksander Grzegorz 7240

- Turczyk Małgorzata 3542
 Turecki Stanisław 5917
 Tureczek Marcei 2491, 7067;
 przedm. 7067; red. 7067
 Turek, woj. wielkopolskie 3074;
 powiat 2246
 Turek Jakub 7513, 7514
 Turek Jerzy, oprac. 1374
 Turek Krystyna 4463
 Turek Monika 11176
 Turek Waldemar 5507
 Turek Wojciech 9591, 9592; rec.
 4803, 10703
 Turek-Kwiatkowska Lucyna 6786
 Tur ew, pow. kościański 4870
 Turina Joaquin 2499
 Turkiewicz Piotr 1172
 Turkowska Kinga 2577
 Turkowski Romuald 592, 626,
 5061, 5153, 6849, 7056, 9593,
 9594; przedm. 10395; red. 4834;
 współpr. 10395
 Turlej Stanisław 2508; red. 2508
 Turnau Jan, wyd. 9690
 Turno Kazimierz 8314, 8395
 Turonek-Ostrowska Katarzyna 434
 Turows Maria Joanna 8062, 8821,
 8890, 8891, 8892
 Turowicz Jerzy 5151
 Turowski Artur 2567
 Turowski Stanisław 5194
 Turowski Tomasz 3281; red. 3281
 Turski Ryszard, red. 3596
 Turski Zbigniew 10894
 Tursko, pow. pleszewski 7192;
 region 7192
 Turyczyn Władysław 6787
 Turyn, Włochy 908
 Turza, pow. rzeszowski 344, 10887
 Turza Anna 5235, 9464
 Turzonowie (Turzovci, Thurzók),
 ród 4876
 Turzovka, Słowacja 1949
 Turzyn, pow. częstochowski 7019
 Turzyński Jan, pseud. Mogiłka
 10376
 Turzyńska Jolanta 1637
 Turzyński Mikołaj 9567
 Turzyński Piotr 5528
 Tusiński Piotr A. 8755, 9595
 Tuszewicka Monika, przedm. 3753
 Tuszewicki Marek 806
 Tuszyńska Krystyna 2636
 Tutaj Anna 11177
 Tutaj Jerzy 11177
 „Tutejsi” czy obcy? 3166
 Tutsi 5124
 Tuwim Julian 8732, 9163, 9471,
 10602
 Tuz Dariusz 4996
 Tverdislova Elena 3797
 Twardecki Piotr 5435
 Twardoch Agata 1585
 Twardoch Szczepan 3753
 Twardoszyn, Słowacja 4240
 Twardowska Aleksandra 2881
 Twardowska Kamila 1458, 2508,
 4254
 Twardowski Andrzej 3618, 3621
 Twardowski Jan 8273
 Twardowski Jan Franciszek 6788
 Twardowski Kazimierz 3279, 3631,
 5071
 Twardowski Marek 1161
 Twardy Jan 5467; oprac. 5467;
 red. 5467
 Twarowska-Antczak Emilia 2565,
 2692
 Twaróg Janina Barbara 4555
 Twarze gdańskiej kultury 5672
 Twer, Rosja 5752
 Twierdza Toruń 5311
 Twierdze osiemnastowiecznej Europy
 5312, 5313
 Tworek Artur 3004
 Tworek Wojciech, oprac. 3167
 Twórczość artystyczna ziemian 1411
 Tyberiusz, cesarz rzymski 2612
 Tyborski Ryszard 4929, 4930; red.
 5898
 Tyburski Włodzimierz 3281
 Tyc Stanisław 4834
 Tych Feliks, przedm. 8193
 Tychy, woj. śląskie 11052; Ciel-
 mice 7193
 Tycner Wanda 9063
 Tyczyn, pow. rzeszowski 3074
 Tyczyńska Ewa 10889
 Tyczyński Wojciech Jan 7008
 Tyda Arkadiusz 10617
 Tygielski Maciej 5032
 Tygielski Wojciech 7878, 8010
 Tygodnik Ilustrowany 75, 1810,
 8430, 9607
 Tygodnik Powszechny 3002, 5192,
 10465
 Tygodnik Ziemi Łomżyńskiej 3957
 Tykocin, pow. białostocki 3075,
 3103, 5519, 8013, 10111
 Tykoński Marian 1778; fot. 1778
 Tyla Antanas 6789, 8893
 Tyle dobrego 6440
 Tylec Maciej, tł. 10199
 Tylec Piotr 1098, 10890
 Tylewicz Zbigniew 6790
 Tylewska-Ostrowska Zofia 1058;
 red. 18
 Tylicka Teresa 4107
 Tylicki Jacek 4107
 Tylicz, pow. nowosądecki 3074
 Tylka-Suleja Wojciech 6791
 Tylkowska-Drożdż Joanna 4509
 Tyłmanowa, pow. nowotarski
 1779
 Tyłmanowskie wspomnienia 1779
 Tylus Stanisław 4930
 Tylusińska-Kowska Anna 8454
 Tyłza-Janosz Marta 6191, 6262,
 8894, 8895, 8896
 Tym Juliusz S. 9025, 9596, 9597
 Tyma Petro 5194
 Tymanowski Józef 11162
 Tymbark, pow. limanowski 3074
 Tymczak Małgorzata, red. 3321
 Tymicki Krzysztof 2462
 Tymieniecki Kazimierz 266
 Tymiński Brunon 9687
 Tymiński Jan 788, 1205, 2240, 5314;
 red. 139
 Tymiński Maciej 3091, 10711
 Tymiński Marcin 10955
 Tymochowicz Mariola 1289, 2413;
 przedm. 2383; red. 2383
 Tymosz Anna Maria, tł. 7635
 Tymowski Michał 3106
 Tyniec zob. Kraków
 Tyniec Anna 2270
 Tyniowice, pow. jarosławski
 4277
 Typek Barbara 4126, 6525
 Tyrankiewicz Teofil 5442
 Tyrchan Grażyna 9451
 Tyrmand Leopold 10377, 10920
 Tyrol 2282
 Tyrol Józef 2189
 Tyrowicz Marian 1065
 Tyrpa Anna 3683
 Tyrybon Weronika 6858
 Tys Agnieszka Teresa 559
 Tysiąc skarbów Krakowa 1780
 Tysza Andrzej 5689
 Tysza Ferdynand Florian 6015
 Tysza Ludwik Czesław 6015
 Tysza Wojciech, tł. 10015
 Tysza Zbigniew Janusz 6015, 6016,
 6016
 Tysza Zbigniew Tadeusz 6016
 Tysza Zygmunt Piotr 6016
 Tyszkiewicz Barbara 10408, 10465;
 wyd. 10248
 Tyszkiewicz Jakub 3112, 10723,
 10784
 Tyszkiewicz Jan 67, 2471, 3106,
 3164, 6629, 7321, 10190; rec.
 2381; red. 7063
 Tyszkiewicz Michał 1160
 Tyszkiewicz Olga, współpr. 10248
 Tyszkiewicz Teresa 4389
 Tyszkiewicz-Winogrodzka Tamara
 4921
 Tyszkiewiczowie, rodzina 3073,
 8736
 Tyszkowie, rodzina 6016
 Tyszkowski Kazimierz 8063
 Tyszler Lubomira 7294; red. 261
 Tyszo w c e, pow. tomaszowski, woj.
 lubelskie 7194
 Tyszuk Waldemar 9451
 Tyszyńska-Kownacka Danuta 5315
 Tyszyński Aleksander 789; przedm.
 7605
 Tytko Kazimierz 9873
 Tyzenhauzowie, rodzina 8087

- U podstaw pedagogiki pamięci Auschwitz i Holocaustu 1926
- U polskich stali granic 5316
- U Progu* 3957
- Ubeleski Aleksander 4013
- Ubezpieczenia społeczne na Górnym Śląsku 4922
- Uchańska Justyna 3175
- Uchański Jakub, tl. 2877
- Uchodźstwo polskie w Rosji w latach I wojny światowej 8274
- Uchowicz Katarzyna 1585, 4022
- Uchto Halina 3674
- Uchwała o podjęciu strajku ostrzegawczego UMCS 10378
- Uchwały braterskie żywieckiego cechu szewskiego 7633
- Uciekinierzy z więzienia św. Michała w Krakowie 6017
- Uczący się dorosły 3622
- Uczniowie Realschule w Sulechowie w latach 1787–1873. 3623
- Uczniowie szkół lubelskich w walkach 1480
- Udalska Eleonora 2570
- Udział ziemian Wielkopolski południowo-wschodniej w powstaniu 6018
- Udziela Seweryn 3054; red. 8297
- Ufa, Rosja 8296
- Uganda, Afryka 9818
- Ugniewski Piotr 2776, 6265; red. 2776
- Ugoda z Altranstädt i reces egzekucyjny 7634
- Uhl Heidemarie 1158
- Uhma Czesław Paweł 9064
- Uhma Janusz 6019
- Uhnów, Ukraina 4103, 7195
- Uhorczak Franciszek 2203
- Uhorsk, Ukraina 4876
- Uhowo, pow. białostocki 1676
- Ujazd, pow. tomaszowski, woj. łódzkie; gmina 1731
- Ujazdowska Lidia 1764
- Ujazdowski Aleksander 9471
- Ujazdowski Kazimierz Michał 5163
- Ujejski Kornel 3650, 8421
- Ujłasz Adrian 1083
- Ujma Magdalena 1036, 8064; rec. 8053
- Ujma Martyna 3735, 9598
- Ujście, pow. pilski 7907
- Ukalska Ada 6969
- Ukielski Paweł 1927
- Ukleja Katarzyna 6733
- Ukraina 8, 100, 251, 402, 403, 444, 456, 672, 729, 748, 759, 793, 803, 1459, 1484, 2018, 2302, 2375, 2479, 2488, 2489, 2504, 2509, 2592, 2710, 2816, 2875, 2876, 2951, 2967, 2987, 2991, 3029, 3087, 3088, 3089, 3093, 3098, 3103, 3104, 3107, 3108, 3110, 3156, 3195, 3297, 3482, 3558, 3571, 3577, 3651, 3797, 3839, 4353, 4393, 4976, 5059, 5061, 5080, 5103, 5127, 5139, 5149, 5161, 5176, 5194, 5235, 5258, 5293, 5298, 5313, 5615, 5635, 5642, 5648, 5810, 7251, 7597, 7744, 7953, 7970, 8013, 8068, 8300, 8413, 8433, 8441, 8590, 8733, 8768, 8833, 8834, 8867, 8883, 9002, 9010, 9044, 9120, 9156, 9160, 9196, 9291, 9322, 9368, 9397, 9418, 9430, 9508, 9545, 9607, 9642, 9646, 9647, 9951, 10146, 10195, 10339, 10379, 10412, 10420, 10453, 10555, 10617, 10651, 10662, 10776, 10834, 10906, 10940, 10941, 11065, 11070, 11151; Lewobrzeżna 8953; Sowiecka 2921, 9535; Zachodnia 2255, 7271
- Ukraina – Polska. Doświadczenia oraz perspektywy strategicznego partnerstwa 3107, 3108
- Ulanowski Krzysztof 2267, 6019
- Ulanów, pow. niżański; dekanat 4499
- Ulatowski Łukasz 9599, 9645
- Ulewicz Andrzej 985
- Ulewicz Tadeusz 3817
- Ułhówek, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 9530
- Ulicka Danuta 3786
- Uljasz Adrian 4410, 6083, 6669, 6805, 8897, 11178; rec. 6938, 8153, 9195
- Ulloa Antonio de 2554
- Ulma Józef 10177
- Ulman Anatol 10408
- Ulmer Andrzej 6534
- Ułów, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 2305
- Ulucz, pow. brzozowski 10749
- Ulwańska Anna 4492
- Ułasz Henryk 3271
- Ułaszynówna Zofia 4492
- Umerle Tomasz 5
- Umięcka Anna, oprac. 5672
- Umińska Bogumiła 542
- Umiński Janusz 4555
- Umiński Wacław, red. 194
- Unbekannte Schätze 1090
- Unger Leopold 3965
- Unger Thorsten, przedm. 2807; red. 2807
- Uniejewska Ewa 4396
- Uniejów, pow. poddębicki 7524, 8936, 10209; Kościelnica 9131; region 1089, 10209
- Uniłowski Krzysztof 3750
- Union, Stany Zjednoczone Ameryki 1370
- Union of Lublin 7635
- Unisław, pow. chełmiński 7523
- Universalia et particularia 8065
- Universitas* 3208
- Universitätsstudium und Gesellschaft in Mitteleuropa 3624
- Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu w anegdocie 3625
- Uniwersytet Śląski 1968–2018. 3626
- Uniwersytety ludowe 3627
- Unrugowie, rodzina 7878
- (Un)sichtbare Erbe 1927
- UPA i WiN w walce z totalitaryzmem 1945–1947. 10379
- Upita, Litwa 7560
- Uppsala, Szwecja 7298
- Urartu 2623
- „Uratować pamięć (...)” 9874
- Urban Gabriel Piotr 3030, 10891
- Urban Igor 4725
- Urban Jacek 1084; przedm. 5518; red. 5518
- Urban Jan (1874–1940) 9309
- Urban Jan (ur. 1954) 6655
- Urban Leonarda Józefa 5960
- Urban Maciej 1472
- Urban Renata 5925, 6843
- Urbanavičius Agnius 8066
- Urbanek Bogdan 3651
- Urbanek Bożena 8898, 9600; red. 187
- Urbanek Grzegorz 5273, 7067; red. 5273
- Urbanek Jan 1827
- Urbanek Mariusz 1605, 6814
- Urbanik Joanna 4418
- Urbanik Miron, wyd. 3052
- Urbanik Paweł 3972
- Urbanik Violetta, red. 913, 914
- Urbanik Amadeusz 5424
- Urbanik Andrzej 4923
- Urbanik Monika 350, 4691, 4923
- Urbanik-Kopec Alicja 8899
- Urbankowski Bohdan 615, 6745
- Urbanowicz Beata, rec. 6337
- Urbanowicz Józef 5228
- Urbanowicz Karolina, oprac. 5709
- Urbanowicz Małgorzata, oprac. 5709
- Urbanowicz Witold 1534
- Urbanowski Maciej 3829, 9418; post. 9052
- Urbańczyk Jadwiga 7143
- Urbańczyk Krzysztof 6050
- Urbańczyk Marek 4494
- Urbańczyk Paulina 3816
- Urbańczyk Przemysław 7321, 7496, 7515
- Urbańczyk Stanisław 3272, 3272
- Urbańska Monika 3854, 7930
- Urbańska-Wioletta, oprac. 5536
- Urbańska-Majchrzak Dorota, współopr. 3315
- Urbański Dariusz, przedm. 7129
- Urbański Piotr 3511, 3839, 4612
- Urbański Teodor 6792
- Urbański Władysław 5844
- Urbino, Włochy 2463

- Ūr'eva Irina Sergeevna, współpr. 7302
 Urgacz Maria 8900; wyd. 8136
 Urjasz-Raczko Matylda 2564; rec. 2602
 Urke Nachalnik zob. Farbarowicz Icek
 Urlich-Kornacka Małgorzata 4924
 Uroda Józef 4441
 Ursel Marian, przedm. 11084
 Urstein Józef 3726
 Ursyn-Rusiecki Józef 1381
 Ursyn-Rusiecki Stanisław 1381
 Urszula Ledóchowska, św. 1486
 Urszulanki 6407, 10870
 Urug waj 2554
 Uruszczak Waław 621, 4993, 5033, 8067; red. 176; wyd. 7579, 7580, 7583
 Urwanowicz Jerzy 337, 3103, 7886
 Uryniak Adam 4389
 Urynowicz Marcin 9982
 Urząd prymasa w Polsce 5592
 Urzeczce, pow. łowicki 9028
 Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego 3109
 Urzędów, pow. kraśnicki 3103, 10296
 Urzut, pow. pruszkowski; Kostowiec 3465
 Usakiewicz Joanna 2636
 Use-wear and organic residues as evidence for perishable technologies 2310
 Usidus Danuta, współpr. 3312
 Uśniskienė Viktorija 3163
 Usnarz, Białoruś; parafia 3683
 Usol, Rosja 5437
 Usole Sybirskie, Rosja 5928
 Usow Bolesław, pseud. Konar 5844
 Uswicz Aleksander 3304
 Ustaborowicz-Sobiepanek Zofia 3628
 Ustawodawstwo szkolne w Królestwie Polskim 8275
 Ustawy Kommissy Edukacyi Narodowej 7636
 Ustka, pow. słupski 4895
 Ustroń, pow. cieszyński 4417
 Ustrój państwa, myśli polityczno-prawna, współczesne systemy rządów 5034
 Ustrzycki Janusz 881, 882
 Ustrzycki Mirosław 882
 Ustrzycki Teodor 4096
 Ustrzyki Dolne, woj. podkarpackie 4129, 10207
 Usurski Maciej 1506, 4079, 9601; tł. 8210
 Usyduś Mieczysław 5317
 Uszok Bernard, oprac. 5958
 Uście Solne, pow. brzeski, woj. małopolskie 3074
 Uściłowicz Jerzy 4127; red. 4127
 Uściłowicz Szymon 7295
 Uścińska Gertruda 4906; przedm. 4906; red. 4906
 Uśnik-Kolonia, pow. łomżyński 5386
 Utaraitė-Rakauskienė Irena 6898
 Uthmeier Thorsten 2282
 Utkin Joanna Ewa 6762
 Utkowska Beata 3735, 8952
 Utracka Dorota 1913, 3823, 5662; przedm. 1913; red. 1913
 Utrówka, pow. biański 4209
 Utzig Joanna 4305, 7443
 Uwzięzenie Prymasa 10892
 Uwzięła Piotr 9602
 Uzasadnienie przez dowódstwo Grenzschutzu decyzji o rezygnacji z walki z Polską 9065
 Uzbrojone rzeki 1421
 Uziembło Aniela 5852
 Uziembło Maria Janina 5852
 Uziembło Romualda 2258, 4305
 Uziębło Lucjan 8276, 8618
 Źwa Aleksandr 9603
 Używki w sztuce i literaturze 3856
 Używki w świetle źródeł archeologicznych i historycznych 4925
 Vaceba Rostislav Mirolūbivič 7516
 Vaculík Jaroslav 3262
 Vaičėnionis Jonas 10191
 Valde-Nowak Ewa 680
 Valde-Nowak Paweł 2282, 2302; przedm. 2282; red. 2282
 Valeeva Roza 3543
 Valikonytė Irena 2039
 Van Haardt Georges (właśc. Kazimierz Jerzy Brodnicki) 10759
 Van Heuckelom Kris 3197
 Vandenborre Katia 3786
 Vaniček Vratislav 748
 Vannini Guido 7321
 Varda Agnes 4389
 Varga Endre László, wyd. 8298, 8970
 Varga historiae 7517
 Varou Luis 2122
 Vasil'ėv Sergij 5312
 Vaskiv Nazar 3169
 Vaso Jora 3184
 V'atrovič Volodimir Mihajlovič 5194
 Vauban Sébastien Le Prestre de 5313
 Veen Otton van 7760
 Velikodnaā Irina 3797
 Velké Losiny, Czechy 4731
 Venclova Tomas 6612
 Verdi Giuseppe 8335
 Veretūk Oksana 3197
 Verflechtungen in Politik, Kultur und Wirtschaft 790
 Verreaux Jules Pierre 8386
 Vertinskij Aleksandr Nikolaevič 9099
 Veselka Martin, tł. 3070
 Vetter Daniel 2851
 Vetterowie, rodzina 3534, 8699
 Vevey, Szwajcaria 8943
 Viallet Ludovic 7383
 Vida István 2305
 Vidal-Matutano Paloma 2282
 Vieira António 2554
 Vierzehneiligen, Niemcy 4015
 Vietinghoff Christoph Burhardt von 2769
 Vikul Tetāna Leonidivna, współpr. 7302
 Villiers Thomas 7883
 Vilniaus ir Žemaičių katedrą kapitulų statui 3064
 Vincenz Lena 3876, 6793
 Vincenz Stanisław 3876, 3876, 3877, 5799, 8788
 Vincenzowie, rodzina 3876
 Vinničenko Oleskij 3103
 Violin Antonio Stradivari 1685 „Polonia” 4495
 Vir honestus ac bonus Stanisław Litak, 1932–2010. 791
 Viřalaru Adrian 9604
 Vizdal Mariān 2282
 Vizardik Vitalij Stepanovič 3083
 Vocabularium internationale sigillographicum 2106
 Voenna-istoričeskij žurnal 1913
 Vogel Gerd-Helge 4064
 Vogelgesang Władysław 6794
 Vogels Hans 9605
 Vogelsang Heinrich IV, biskup warmiński 5364
 Vogler Hans-Udo 7188, 7188
 Vogler Marlene 7188
 Vogt Jacek Andrzej 5844
 Vogt Oskar 5844
 Vojtal Petr 4948
 Volnáks Adriāna 2282
 Volk-Gawlica Anna 2861
 Vološuk Mirosław 3075
 Vondra Alexandr 5191
 Vorbrich Krzysztof (Christopher) Konstanty 3280
 Vorončuk Irina Oleskiiivna 8068
 Voronātov Sergej 2304
 Voskresnoe Čtenie 9603
 Voss Emanuel 4454, 4462
 Vostorgov Ioann 2546
 Wowie Ireneusz 6581
 Vrteł Ladislav, red. 2106
 Vukšić Velimir, il. 7677
 Vyšniauskas Arūnas 3088, 10893
 W cienu pałacu Hatzfeldtów i kościoła św. Wojciecha 2311
 W drodze do niepodległości 1589
 W holdzie Aleksandrowi Tansmanowi (1897–1986) 4496
 W holdzie ofiarom obławy augustowskiej 11179
 W holdzie pleszewianom bohaterom niepodległości 6020
 W jedności siła 4926
 W klasztornym skryptorium 1470
 W krajobraz literacko-kulturowy i językowy wpisane 3857

- W kręgu dawnej polszczyzny 3712, 3713
 W kręgu kultury PRL. Muzyka. Rodzaje i style 10894
 W kręgu kultury PRL. Poradnictwo 10895
 W kręgu kultury religijnej 5593
 W kręgu muzyki religijnej 4497
 W kręgu patronatu kobiecego w XVII–XVIII wieku 8069
 W kręgu Spółdzielczego Instytutu Naukowego 1919–1939. 9066
 W kręgu twórczości Marii Ossowskiej 3281
 W marszu i boju 9875
 W mieście Nowym Sączu, na Długoza przy Plantach 3629
 W obliczu nowej rzeczywistości 9606, 9607
 W Polsce króla Maciusia 1590
 W poszukiwaniu prawdy 5035
 W promieniach łaski 5594
 W stronę Schulza 1173
 W stulecie odzyskania niepodległości (1918–2018) 9608
 W śląskim domu i zagrodzie 2429
 W świecie kobiecej korespondencji prywatnej i publicznej 3858
 Wabiński Dominik 6018
 Wach Albert 5437
 Wachenius Piotr 7985
 Wachholz Leon 6795
 Wachnicki-Grymuza Daniel 6957
 Wacholder Ben Zion 9876
 Wachowiak Jerzy 9609
 Wachowiak Mirosław 4260
 Wachowicz Barbara 6092, 6796
 Wachowska Sylwia 1577
 Wachowski Krzysztof 4880, 4881; red. 4880, 4881
 Wachowski Wiesław 1700
 Wacęga Janina 6797
 Waclaw, biskup 5024
 Waclaw II, król Czech i Polski 4955
 Waclaw Muzyczka (1946–2017) 3282
 Waclaw z Szamotuł 8034
 Waclawiak Patryk 4228
 Wacnik Agnieszka 2302, 7285
 Waczyński Józef 4040, 5917
 Wadoviana 301
 Wadowice, woj. małopolskie 301, 1310, 2244, 3399, 3913, 5544, 7104, 9292, 9527, 9579, 10736; powiat 8496; region 9401
 Wadowita Marcin 9579
 Wadowski Dariusz 2444, 6211
 Wadył Sławomir 2257, 2281, 4670, 4671, 7518; przedm. 2281; red. 2281
 Waga Antoni 8386
 Waga Jan Maciej 4840
 Wagner Anna Agata 4156
 Wagner Arkadiusz 3943; oprac. 1379, 1546; współpr. 1104
 Wagner Barbara 3482, 9610, 9611
 Wagner Justyna 6901
 Wagner Katarzyna, red. 114; wyd. 7567
 Wagner Maciej 5424
 Wagner Marek 5229, 6021, 8070
 Wagner Richard 3115, 4492
 Wagner Ryszard 1379
 Wagner Tomasz 4267
 Wagr ia, kraina historyczna w Niemczech 7321
 Waingertner Przemysław 5179, 5180, 5857, 8611; przedm. 5857; rec. 6823, 8129, 9416; red. 5857
 Wajda 1533
 Wajda Andrzej 1431, 1533, 2990, 4354, 5192, 10782
 Wajda Grzegorz 1043
 Wajda-Lawera Hanna 8901
 Wajdzik, rodzina 6798
 Wajdzik Krystyna 7231; red. 7231
 Wajdzik Władysław 6798
 Wajler Anna 501
 Wajs Hubert 907, 7635, 8071; red. 907; wyd. 7635
 Wajs-Baryła Ewelina 6188, 9612
 Wajs-Magierska Anna, współpr. 4927
 Wajsówna Jadwiga 4603
 Wajszczak Jacek 2385, 7019
 Wajtal Piotr 2282
 Wakar Marcin 7198
 Waks m u n d, woj. małopolskie 6022
 Waksmund Ryszard 3803
 Waksmundzki Jacek 6022, 6136, 10896
 Waksmundzki Leszek Wojciech 5595
 Wakulińska Jolanta, red. 11040
 Walak Bogumiła 3429
 Walancik Marek, red. 3498
 Walanus Wojciech 1456, 1800
 Walasek Stefania 3515, 3660, 5809, 8018, 9613
 Walaszek Adam 3184, 4282; rec. 3191; red. 4282
 Walat Wiesław 6527
 Walc Jan 6799
 Walczak Agnieszka 5596
 Walczak Albert, red. 3868
 Walczak Aleksandra 1276
 Walczak Bartosz M. 4314
 Walczak Bogdan 3271, 3272, 3674, 3683, 3686, 3706, 3712, 6683
 Walczak Dariusz 10897
 Walczak Eliza 1336
 Walczak Henryk 2816, 5524, 9614, 9615; oprac. 5208, 9008, 9049
 Walczak Kamil 8902
 Walczak Krzysztof 5332, 6684, 8903, 8904; red. 315, 3602
 Walczak Marcin 11180
 Walczak Marek 716, 1456; przedm. 4021; red. 1456
 Walczak Marian 9467
 Walczak Marta 5173
 Walczak Paweł 3281; red. 3281
 Walczak Sebastian 3715
 Walczak Tomasz 7519
 Walczak Wojciech 1030
 Walczak Zbigniew 3799, 10408
 Walczewska Dorota 7125
 Walczyk Adam Andrzej 5597
 Walczyk Katarzyna 2841
 Walczykiewicz Mariusz, red. 3325
 Walczyński Franciszek 4429, 4430
 Walczyński Jacek, współpr. 4588
 Waldenberg Marek 6800
 Walecki Waclaw 3797, 3839
 Walenciak Robert, współpr. 5194
 Walenta Krzysztof 6472
 Walenty Galbierczyk (1909–1978) 6234
 Walentynowicz Anna 5759
 Walentynowicz Katarzyna, il. 1457
 Walentynowicz Władysław 4491
 Walerjański Dariusz 7225
 Waletko Jerzy 9647
 Walewander Edward 3494, 5598, 8905; rec. 3561, 6141, 8705, 8714, 10468
 Walewender Kinga R. 6809
 Walewender Monika D. 6809
 Walewska Cecylia z Zaleskich 5123, 8512
 Walewska Maria z Łączyńskich 8362
 Walewski Antoni 792
 Wałęciuk-Dejneka Beata 2535, 2863; przedm. 3858; red. 2535, 3858
 Walia 6705
 Walicka Barbara 10192
 Walicka Małgorzata A. 1370
 Walicki Aleksander 3710
 Walicki Andrzej 10293; oprac. 10293; wyd 10293
 Walicki Bartosz 26, 383, 571, 1529, 6023, 6122, 6175, 6195, 8906, 8907, 8908; red. 254, 10887; wyd. 3063
 Walicki Henryk 10192
 Walicki Jacek, red. 102; wyd. 8967
 Waligóra Grzegorz 10369; przedm. 10742; red. 10742
 Waligóra Paweł 2303
 Waligórska Bronisława 8277
 Waligórski Aleksander Józef 5924
 Waligórski Andrzej 3750
 Walim, pow. wałbrzyski 1758
 Walińska Ewa, red. 3446
 Walińska Marzena 5647, 7778, 8072
 Waliszewski Jacek, oprac. 1000
 Waliszewski Janusz 6018
 Waliszewski Jerzy, przedm. 4691
 Waliś Grzegorz 8812
 Waliś Lech 2147
 Walka zbrojna i działalność polskiego ruchu oporu 9877
 Walkiewicz Joanna 1405
 Walkiewicz Wiesław 3022
 Walkiewicz Wojciech 1405
 Walkowiak Justyna B. 2241
 Walkowiak Maria, red. 231

- Walkowski Grzegorz Kazimierz 2755, 7520; tł. 7300; wyd. 7300
 Walkusz Jan 45, 3297, 5599, 5600, 7119; red. 172
 Walkusz Marta 1059
 Wallis Stanisław 6801
 Walne Nadzwyczajne Zgromadzenie Członków Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego 382
 Walonia 2435, 4101
 Walska-Golowska Anna 1082, 3944
 Walter James 660
 Walter Jerzy C. 5318
 Walter Jola 4407
 Walther Helmut G. 3624
 Walukiewicz Michał 2530
 Waluszko Cezary 6538
 Waluś Irena 6059
 Waluś Jan Henryk 2164, 4151
 Waluś Konrad Jan 2164, 4151
 Wałach Jan 5658
 Wałaszewski Krzysztof 10898
 Wałbrzych, woj. dolnośląskie 200, 706, 894, 1666, 4135, 4260, 4570, 4607, 6682, 9119, 10139, 10435, 10674, 10731, 10822; Książ 10139; powiat 4260; region 4512, 10795, 11177; Szczawienko 4260
 Wałcz, woj. zachodniopomorskie 319, 387, 3410, 5808, 6027, 9801, 10037, 11143; powiat 2180, 3066, 7197, 10697; region 278, 7196, 10617, 11051; ziemia 3066
 Wałek Anna, współpr. 10698
 Wałek Janusz 6802
 Wałęga Leon 6803
 Wałęsa Lech 5192, 5881, 7203
 Wałkowska Joanna 2267, 4253
 Wałkowski Andrzej 520, 563, 7355, 7356, 7357; przedm. 3880; rec. 694, 2547, 5365; red. 3880
 Wanags Władysław 5894, 6804
 Wanat Piotr, przedm. 6959
 Wanatko Grzegorz 1611, 10617, 10899
 Wancienko Wojciech, współpr. 4553
 Wandałowski Marcin, red. 5689
 Wandurski Witold 4409
 Wandycz Damian Stanisław 3110, 8674
 Wandycz Piotr Stefan 3110, 5924
 Wanecki Jarosław 4411
 Wangrat Tadeusz, red. 3596
 Wanicka Agnieszka 4412
 Waniek Danuta 5035
 Waniek Henryk 6867, 6986
 Waniek Laura 3983
 Wannsee zob. Berlin
 Wantuła Jan 6805, 8278
 Wańka Danuta 3973
 Wańkiewicz Kazimierz 6671
 Wańkiewicz Melchior 5664, 6806, 6986, 9052
 Wapińska Dominika 5034
 Waplewo, pow. olsztyński 8943
 Wapowski Bernard 716
 Warakomska-Gajt Hanna, oprac. 1393
 Warakomski Jerzy 2242; uzup. 2242
 Warchał Bernadeta 1500
 Warchałowski Krzysztof, red. 5389
 Warchoń Maciej 4325
 Warchoła Marcin 3652
 Warchulińska Agnieszka 5951
 Warcino, pow. słupski 4760
 Warcisław I, książę pomorski 766
 Warcisław II, książę gdański 2742
 Warcisław IV, książę wologoski 2515
 Ward John 1161
 Warda Anna 1480, 9616
 Warda Elwira 6246
 Warda Jacek 7036
 Wardęńska Gabriela, red. 6528
 Wardzińska Anna 2488
 Wardzyńska Maria 615, 10193, 10194
 Wardzyński Michał 3999, 4100, 4326; red. 3980
 Wardzyński Rafał 5163
 Warmia 96, 413, 494, 894, 1267, 2227, 2281, 2316, 2387, 2579, 3112, 3166, 3429, 3520, 3521, 3660, 3825, 3897, 3951, 4967, 5042, 5181, 5459, 5630, 5696, 5891, 5892, 5929, 5990, 7132, 7198, 7199, 7885, 8653, 9252, 9483, 9687, 10229, 10539, 10617, 10723, 10740, 10852, 10884, 11082
 Warmia w czasach Feliksa Nowowiejskiego 7198
 Warmińska diecezja 3521, 5630, 7711, 10619
 Warmińskie drogi do niepodległości 5181
 Warmowska Irena, red. 3441
 Warnice, pow. pyrzycki 5486
 Warońska Joanna 3735
 Warsaw recommendation on recovery and reconstruction of cultural heritage 1983
 Warszawa 114, 179, 247, 302, 327, 331, 341, 342, 343, 344, 345, 352, 356, 499, 551, 572, 600, 709, 748, 895, 906, 907, 923, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1134, 1143, 1160, 1164, 1174, 1177, 1311, 1312, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1381, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1585, 1586, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1701, 1719, 1734, 1737, 1747, 1776, 1796, 1826, 1920, 1939, 1944, 1983, 1984, 1989, 1992, 2029, 2161, 2186, 2214, 2216, 2217, 2259, 2545, 2776, 2989, 3055, 3060, 3076, 3094, 3098, 3106, 3138, 3147, 3150, 3164, 3174, 3250, 3275, 3283, 3288, 3303, 3336, 3418, 3455, 3500, 3501, 3502, 3512, 3618, 3628, 3641, 3650, 3662, 3674, 3795, 3813, 3825, 3839, 3936, 3984, 4032, 4037, 4050, 4063, 4064, 4065, 4139, 4162, 4228, 4230, 4232, 4237, 4266, 4295, 4326, 4329, 4360, 4371, 4397, 4405, 4412, 4544, 4555, 4568, 4613, 4628, 4664, 4827, 4834, 4927, 4938, 4940, 4951, 4964, 4971, 5000, 5003, 5036, 5067, 5097, 5139, 5206, 5209, 5223, 5275, 5277, 5279, 5405, 5489, 5496, 5545, 5586, 5642, 5658, 5705, 5809, 5811, 5878, 5898, 5924, 5954, 5986, 6005, 6014, 6236, 6289, 6406, 6551, 6614, 6656, 6663, 6750, 6778, 6782, 6850, 6851, 7200, 7221, 7331, 7433, 7528, 7556, 7567, 7623, 7662, 7713, 7717, 7725, 7781, 7796, 7813, 7911, 7920, 7957, 7974, 8018, 8057, 8069, 8070, 8109, 8154, 8189, 8169, 8204, 8284, 8300, 8302, 8345, 8352, 8366, 8417, 8436, 8467, 8468, 8470, 8512, 8559, 8565, 8605, 8613, 8700, 8702, 8733, 8737, 8757, 8758, 8804, 8831, 8833, 8888, 8890, 8892, 8920, 8961, 8977, 9020, 9057, 9058, 9063, 9064, 9067, 9078, 9105, 9114, 9223, 9224, 9303, 9361, 9435, 9455, 9456, 9500, 9534, 9608, 9617, 9640, 9642, 9644, 9680, 9682, 9688, 9692, 9728, 9744, 9748, 9749, 9761, 9779, 9786, 9790, 9798, 9813, 9819, 9820, 9831, 9835, 9838, 9839, 9842, 9854, 9864, 9869, 9881, 9886, 9888, 9889, 9890, 9905, 9915, 9933, 9938, 9956, 10032, 10041, 10043, 10055, 10094, 10114, 10115, 10128, 10163, 10215, 10219, 10244, 10250, 10259, 10290, 10313, 10323, 10361, 10390, 10399, 10405, 10408, 10530, 10566, 10648, 10681, 10697, 10705, 10718, 10737, 10739, 10745, 10754, 10776, 10779, 10781, 10800, 10811, 10875, 10897, 10939,

- 11004, 11077, 11108; Bielany 3492, 7200; Czerniaków 8981, 10074; Falenica 6035; Generalne Gubernatorstwo 8582, 8337; getto 341, 1692, 9678, 9685, 9692, 9730, 9837, 9840, 9869, 9903, 9930, 9931, 10106, 10126; gubernia 4834; Jazdów 7321; Łazienki 7722; Marysin Wawerski 5503; Mokotów 9497; Muranów 1920; Nowolipki 3232; Ochota 4344; Olszynka Grochowska 8568; Pawiak 1313; Powązki 4271, 11187; Powiśle 6504; Praga 3120, 4156, 4269, 4836, 5658, 5937, 9028; region 4834, 10740; Służewiec 10451; Tarchomin 10673; Wilanów 2301, 4015, 6041; Włochy 10993; Wola 1920, 9727; Wólka Węglowa 7200; Żoliborz 6120
- Warszawa zapamiętana 9067
 Warszawski Józef 5709
 Warszawski Klub Rotariański 4927
Warszawski Pamiętnik Numizmatyczny 302
 Warszawskie arcybiskupstwo 8773
 Warszawskie konserwacje 1984
 Warszawskie teatrowisko 4412
 Warszawskie vademecum niepodległości 9617
 Warszawskie województwo 10739
 Warszawsko-praska diecezja 5937
 Warszawski Roman 2756, 2864
 Warta, prawy dopływ Odry 4962, 5273, 5313, 7129; góra 7294
 Wartenburg zob. Barczewo
 Wartosław, pow. szamotulski 3176
 Warych-Czajka Anna 10894
 Warząchowska Bogumiła 1, 1063, 1064, 1065; rec. 40; red. 155, 1063, 1064, 1065
 Warzel Adam 3189
 Warzocha Daniel, oprac. 1642; red. 7182
 Wasiak Andrzej 6807
 Wasiak Edmund 5258
 Wasiak Ewa 2751
 Wasiel Mateusz 3094
 Wasielewski Franciszek 8279
 Wasik Bogusz 4305, 4327, 4330, 7521
 Wasik Jan 10380
 Wasik Wanda Anna 10380
 Wasilczuk Julita 11041
 Wasilewicz Barbara 8745
 Wasilewska Anna Eliza, współpr. 10318
 Wasilewska Ewa 1331
 Wasilewska Jolanta 1087, 5367
 Wasilewska Martyna 2518
 Wasilewska Wanda 10206
 Wasilewski Adam 4980
 Wasilewski Aleksander 9618
 Wasilewski Andrzej 1586, 8909
 Wasilewski Jarosław 5519; red. 5519
 Wasilewski Kacper 7248
 Wasilewski Krzysztof 3213, 5194, 5924, 10617, 10742
 Wasilewski Michał 2126, 2282
 Wasilewski Mieczysław 1781
 Wasilewski Przemysław 6808
 Wasilewski Ryszard, red. 385
 Wasilewski Sławomir, t. 8199
 Wasilewski Witold, oprac. 9800; przedm. 9800; red. 277; wyd. 9800
 Wasiljóc-Smołeńska Janina 9878
 Wasjuta Sergiusz 5149, 5149
 Wasjuta Zofia, red. 1401
 Waskan Jan 5182
 Wasłowicz Diana, rec. 10499
 Wasowska Monika 10381
 Wasowski Grzegorz 10381
 Wasowski Jerzy 10381
 Wasser Beata 3169, 5123
 Wasyczyk Żaneta 949
 Wasyl Anna Maria 10900
 Wasyl Franciszek, wyd. 3142, 7595
 Wasyluk Małgorzata, oprac. 49
 Waszak Damian 2693, 5272
 Waszak Tomasz 2807
 Waszczuk Rafał 2776
 Waszkiel Halina 4412
 Waszkiel Marek 4408, 4413
 Waszkiewicz Jerzy 6583
 Wasztyl Ryszard 8910, 8911
 Waszyngton 3112, 10784
 Waškiewicz Andrzej Krzysztof 5656
 Waško Andrzej 3722
 Waško Anna 2555
 Waško Radosław 945
 Waškowiak Patrycja 2865
 Waškowski Krzysztof 3683, 3706, 3713
 Waśniów, pow. ostrowiecki 3074
 Wat Aleksander 2535, 3830, 10382
 Watowa Ola 2535
 Watson Alexander 8833, 8912
 Watts Isaak 7728
 Watulewicz Józef 6809
 Watycha Franciszek 6810
 Watycha Stanisław 6810
 Watykan 323, 3002, 3044, 3103, 3112, 5036, 6589, 7927, 10506, 10708, 10892, 10980
 Wawel zob. Kraków
 Wawelno, pow. opolski, woj. opolskie 6536
 Wawer Zbigniew 1593
 Wawerski Michał, red. 4209
 Wawroska Izabella 5662
 Wawrowski Łukasz 4869, 11181
 Wawrusiewicz Adam 2263
 Wawryniuk Andrzej 5601, 10195
 Wawrzyszuk Ewelina 7115
 Wawrzyszuk Paweł 436, 472, 2989; przedm. 2989; red. 2989
 Wawrzak Małgorzata 1160, 3630
 Wawrzczak Anna 9619
 Wawrzczak Maciej 4623, 8913, 9619
 Wawrzczak Roksana 2155; red. 470
 Wawrzniecki Marian 4314
 Wawrzniuk Joanna 4016; przedm. 2299; red. 2299
 Wawrzeńczyce, pow. krakowski 5412
 Wawrzynek Karin Anna 10196
 Wawrzynek Rafał 4928
 Wawrzyniak Andrzej 1322
 Wawrzyniak Joanna 19091
 Wawrzyniak Kazimierz 3652
 Wawrzyniak Paweł 6671
 Wawrzyniak Piotr 2281
 Wawrzyniak Sandra, red. 3726
 Wawrzyniak Władysław Jan Nepomucen 5709
 Wawrzyniec, św. 5401
 Wawrzynowicz Andrzej 8914
 Wawrzyńczuk Anna, red. 1617
 Wawrzyńczyk Jan, wyd. 9806
 Wawrzyńska Wanda 5852
 Wazowie 748, 2088, 5553, 5845, 7565, 7969, 8003, 8013, 8023
 Wądowna Anna 7666
 Wązniewski Włodzimierz 10902
 Ważny Tomasz 7295
 Wąbrzeskie wspomnienia 6024
 Wąbrzeźno, woj. kujawsko-pomorskie 1629, 6024; region 1643
 Wąchała Krzysztof 4672
 Wąchock, pow. starachowicki 7201, 8797; region 7201
 Wądolny-Tatar Katarzyna 3803, 3824
 Wądołowski Marcin 7145
 Wągrowiec, woj. wielkopolskie 1854, 3357
 Wąpielsk, pow. rypiński; region 6065
 Wąs Gabriela 3103, 8018, 8073
 Wąs Monika 6687
 Wąs Paweł, red. 10202
 Wąsacz-Krztoń Jolanta 5634, 8915; rec. 3381
 Wąsek-Wiaderek Małgorzata 3294
 Wąsik Barbara 8916
 Wąsik Beata 1348, 1349
 Wąsik Monika, przedm. 4409; red. 4409
 Wąsik Tomasz 1345, 7214
 Wąsosz, pow. grajewski 2281
 Wąsowicz Henryk 748
 Wąsowicz Jarosław 976, 977, 5536, 8871, 10197, 10903; rec. 5371; red. 5228, 10912; wyd. 9847, 10235
 Wąsowicz Marek 9471; red. 9471
 Wąsowicz Michał 10307
 Wąsowicz Mirella, oprac. 5672

- Wąsowska Wanda 5925
 Wąsowska-Pawlik Agata, przedm. 1440
 Wąsowski Grzegorz, współpr. 10954
 Wąty Tomasz, rec. 7194
 Wątor Adam 4971, 8917; przedm. 8207; wyd. 3051, 8207
 Wątorski Kazimierz 8280
 Wątróbska Halina 3686
 Wdowiak Lilianna 2430, 2431
 Wdowik Agata 3859
 Wdowiszewski Zygmunt 9210
 Wdziękoński Aleksy 6811
 Wdzydze Kiszewskie, pow. kościerski 1342, 1343, 2338
 Webber Jonathan 3138
 Weber Kamil 3084
 Weber Matthias 1928
 Weber Michał 10113
 Weber Pierre-Frédéric 1927
 Weber Zbigniew 6486
 Webersfeld Edward 8952
 Weeks Theodore R. 10904
 Wegner Joanna, tl. 2699
 Wegner Robert M. 3834
 Wegrzyn Richard, tl. 2361
 Wehrmann Martin 8615
 Weiden, Niemcy; obóz Flossenbürg 9761
 Weigang Tomasz 6812
 Weigl Rudolf 6813, 6814
 Weimer Daniel 6815
 Weinfeld David 3751
 Weinkauff Marcin 2258
 Weinkrantz Zygmunt 3174
 Weissfeldt (Weissfeldt) Thomas 4260
 Weiss Anja 4108
 Weiss Szewach 1926, 2895, 9879
 Weiss Wojciech 4108
 Weissbrot-Koziarska Anna 3631, 3974
 Weisselberg Natalia 6816
 Wejchert Tadeusz, tl. 4246, 4343
 Wejher Jakub 4876
 Wejherowo, woj. pomorskie 1147, 2257, 4094, 4684, 5257, 5431, 7608, 9647, 10188; powiat 4684, 8391
 Wejman Grzegorz 2710, 10506; przedm. 10506; red. 10506
 Wejman Tomasz 3023
 Wejs-Milewska Violetta 3830, 3853, 10408
 Wejt Mateusz 8228
 Welik Grzegorz 4968, 5373; oprac. 996; red. 213
 Welker Lesław J. 6054, 6306, 6307
 Welles Orson 4389
 Weltzel Augustin 5602
 Wełcza zob. Zawoja
 Welna Kamil 3482
 Welnic Mikołaj 5603, 5604
 Welnic Rajmund 7172
 Wendelin, św. 4025
 Wenderski Michał 9620
 Wenderski Zygmunt 9089
 Wendland Andrzej 4496
 Wendler Alfred 9647
 Wencja, Włochy 2555, 2564, 5671, 7488, 7562; region 5363
 Wenezuela 2560, 8661
 Wengeroff Pauline 3138
 Wenklar Michał 9621
 Wenta Jarosław 748, 3075
 Werbińska Samuela, przedm. 10942
 Werbiści 5578
 Werbko wice, pow. hrubieszowski 3371
 Werblan-Jakubiec Hanna 3283
 Werecka Przełęcz 3029
 Wereda Dorota 5373, 8013; przedm. 5373; red. 5373
 Wereszycki Henryk 3110
 Werly Patrick, przedm. 5638; red. 5638
 Werner Wiktor 1898
 Wernerowska-Frackiewicz Zofia 4201
 Wernher Friedrich Bernhard 4840
 Wernic Leon Mariusz 9647
 Wernicke Karl 11084
 Werra Dagmara H. 2282
 Werra Zbigniew 5524
 Wersal, Francja; konferencja 1659
 Wersk, pow. złotowski 10287
 Werszler Rafał 1042, 3909, 3945, 5553, 10905
 Werten Maria 3184
 Wertenstein Ludwik 6036, 6037, 9612
 Werynia, pow. kolbuszowski 8736
 Weryńska-Przybyś Agnieszka 8074
 Wesendonck Mathilde 4492
 Wesołkin Wojciech 4601, 7101
 Wesołowska Eugenia Anna 3386, 3424, 3531, 3550, 6817
 Wesołowska Monika 7036
 Wesołowska Sylwia 3511
 Wesołowska-Lorek Aneta 11182
 Wesołowski Adrian 8918
 Wesołowski Andrzej 6979, 9624
 Wesołowski Artur 2573
 Wesołowski Janusz, wyd. 8257
 Wesołowski Mateusz 9146
 Wesołowski Tomasz 9622; red. 9451
 Wesoły Szczepan 1065, 5924
 Wespazjan, cesarz rzymski 2678, 2686
 Wesslowie, ród 2068
 Westerdahl Christer 1161
 Westerplatte zob. Gdańsk
 Westerplatte. W poszukiwaniu autentyzmu 1422
 Westfalia 2348, 8114
 Westfeld Anna, red. 5181
 Westphal Marcin 10198, 10955
 Wespiański Paweł E. 2214, 2217
 Weterynaria grudziądzka XX wieku 4929
 Weterynaria sepołeńska 1918–2018. 4930
 Wetmański Leon zob. Leon Wetmański, bt.
 Wettstein Adrian E. 10199
 Wettynowie 5954
 Wetzlich Piotr 8926
 Weyer Stanisław 5298
 Węcki Mirosław 4922, 9501
 Węclawowicz Tomasz 2491, 4015; rec. 7368
 Węclawska-Lipowicz Weronika 3540
 Węclawski Antoni Anatol 6818
 Węcowski Marek 2694
 Węcowski Piotr 7105, 7467; red. 3076, 7105, 7106, 7467
 Węda Łukasz 7115
 Wędrowanie sztuki 4109
 Wędrowiec 8367, 8368
 Wędrowska Dorota J. 3024
 Wędrowska ludów 10906
 Wędrowski ludów nad Małą Wartą 1523
 Wędryzn, pow. sulęciński 5319
 Wędryzn. Ośrodek Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych 5319
 Wędzki Andrzej 992, 6819
 Węgiel, polityka, stal, ludzie 4931
 Węgielnia, pow. nowotomyski 7067
 Węgierski Jan Walenty 3999
 Węgierski Wojciech 7978
 Węglarz Barbara Alina 1302, 1782, 1783
 Węglarz Stanisław 2432
 Węglarz-Matusek Józef 2433, 6820
 Węglin zob. Lublin
 Węglin, Szerokie 7040
 Węglorz Jakub 3234, 8018; przedm. 3234; wyd. 7630
 Węglowski Marcin, oprac. 5709
 Węgorzewo, woj. marmińsko-mazurskie 1595
 Węgorzyno, pow. łobeski 907, 1706
 Węgrowa Katarzyna 2578
 Węgrów, woj. mazowieckie 3596, 4040, 5126, 9408; dekanat 7754; powiat 9940; region 5126
 Węgry 668, 1918, 2248, 2302, 2500, 2520, 2521, 2551, 2900, 2945, 3029, 3068, 3103, 3624, 3876, 4101, 4353, 4548, 4807, 4876, 5161, 5313, 5820, 5924, 6489, 7392, 7440, 7464, 7480, 7978, 8011, 8298, 8749, 8870, 8943, 8970, 9602, 9722, 9742, 10205, 10853, 10859
 Węgry, pow. sztumski 7518
 Węgrzeczcy, rodzina 2243
 Węgrzecki Maciej 2243
 Węgrzecki Stanisław 2540
 Węgrzyn Dariusz 3025, 3084, 5131, 10561, 10804
 Węgrzyn Ewa 806, 10907
 Węgrzyn Iwona 3719, 3722, 6193
 Węgrzyn Stefan 10543

- Węgrzyn-Klisowska Walentyna 4492
 Węgrzynek Aleksandra 2282
 Węgrzynek Hanna 3138, 7878;
 przedm. 3138; red. 3138
 Węgrzynek Krystian 3786, 3860
 Węgrzynek Zbigniew 6736
 Węgrzyniak Rafał 4412
 Węgrzyno, pow. łobeski; gmina
 5249
 Węgrzynowicz Antoni 8102
 Węgrzynowski Lesław Ignacy 3275
 Węsierska Daria 2636
 Węsierski Adam 4328, 4932, 6025,
 6026, 9623
 Węsiory, pow. kartuski 2518
 Węzeł polsko-białoruski 9068
 Wężniewska Paulina, rec. 3634
 Wężowicz-Ziółkowska Dobroślawa
 3284
 Wężyk Henryk 6018
 Wężyk Józef 6018
 Wężyk Piotr 2281
 Wężyk Wojciech 6018
 Wężykowie Osińscy, rodzina 2058
 What was the truth? 9987
 Whitaker Graham, red. 5704
 White Agnieszka 8075
 Wiaderna Alicja, red. 3525
 Wiadomości (Londyn) 10753
 Wiadomości Farmaceutyczne 8888
 Wiadomości Konserwatorskie Woje-
 wództwa Lubelskiego 303
 Wiadomości Kościelne Diecezji Lom-
 żyńskiej 3957
 Wiadomości Literackie 8084
 Wiadomości Numizmatyczne 304
 Wiadomości Polskie z Pragi 3212
 Wiadomości Stowarzyszenia Techni-
 ków Okręgów Polskich 9352
 Wiadomości Uprzywilejowane War-
 szawskie 3103
 Wiak Krzysztof 3294
 Wiara i życie 9069
 Wiater Łukasz 5183, 7522
 Wiater Przemysław 2434, 2435,
 4512, 4933
 Wiater Zdzisław 7041
 Wiatr Ewa, red. 9810; wyd. 9807
 Wiatr Kazimierz 5548
 Wiatr Marcin 6027
 Wiatr Mariusz 5310
 Wiatr-Partyka Stanisława 9887
 Wiatrak Marcin, oprac. 1216
 Wiatrowicz Marek 4498
 Wiażewicz-Wójtowicz Paula 3429
 Wiącek Jan 10839
 Wiązek Paweł 5024, 6906
 Wiązowna, pow. otwocki 9905
 Wiązowski Eugeniusz 5473
 Wibrowski Adam 6579
 Wicenty Daniel 10908
 Wicha Joanna 2287, 2288, 2289
 Wicha Marcin 1514
 Wicher Andrzej 3285
 Wich Sebastian 5530
 Wicherkiewicz Lena 1337
 Wichert Wojciech 3026; rec. 10134
 Wichmanowski Marcin 5159
 Wichniewicz Paulina 3088
 Wichowa Maria 3802, 3839, 5647,
 7778
 Wichrowo, pow. olsztyński; nad-
 leśnictwo 4846
 Wicik Kamil, oprac. 4428
 Wiciński Henryk 1597
 Wickiewicz Anna 549
 Widacki Jan 5035, 6795
 Widak Andrzej 4468, 4499, 4500
 Widawska Barbara 2861
 Widawski Maciej 1338, 2147
 Widel Jerzy 6863
 Wiedka, pow. kolbuszowski 2245
 Widera Barbara, tł. 4723
 Widurski Jarosław 4981
 Widurski Tadeusz 2258, 4725
 Widerszal Ludwik 733
 Widlarz Michał 6821
 Widła Tadeusz 5035
 Widlak Barbara, red. 1739
 Widmaier Benedikt 1927
 Widmann Georg 7588
 Widomski Wojciech 10909
 Widzenie awangardy 3861
 Widziane z Londynu 10383
 Widzyk Damian 2382
 Wiech Stanisław 5139, 8400, 8733,
 8919; wyd. 8208
 Wiecha Łukasz 906
 Wiecheć Aleksander 5605
 Wieczorek Alojzy 6986
 Wieczorek Anna, red. 3509, 7019
 Wieczorek Beata 1985
 Wieczorek Bogusław 10861
 Wieczorek Edward 73; wyd. 4555
 Wieczorek Grzegorz 5924
 Wieczorek Janina 1063
 Wieczorek Krystyna 5184
 Wieczorek Magdalena 2436
 Wieczorek Marcin 5324
 Wieczorek Marlena 4889; oprac.
 4489; przedm. 4489; red. 4489
 Wieczorek Marzena, red. 2137, 2198
 Wieczorek Robert, red. 5366
 Wieczorek Ryszard J., rec. 4475;
 10241
 Wieczorek Witold 4934
 Wieczorek Wojciech 5870, 10910
 Wieczorek-Berdys Bożena, red. 6440
 Wieczorek-Kańczuga Katarzyna 4880
 Wieczorek-Szmal Magdalena 2274,
 4614
 Wiczorkiewicz Paweł 3027
 Wiczorkowski Jan 3824
 Wiczory u Telemanna 4501
 Wiczyński Łukasz 10911
 Wieden 477, 709, 1023, 1612,
 2555, 3178, 4064, 4101, 4409,
 7556, 7600, 7807, 7988, 8137,
 8234, 8702, 8865, 8912, 8952,
 9122; kongres 8528
 Wiedermann Alfred 4154
 Wiegandt Ewa 3273
 Wiek Oświecienia 305
 Wiek Stare i Nowe 306
 Wielanier Jadwiga 9880
 Wielanier Roch 9880
 Wielanier Zdzisława 9880
 Wielbark, pow. szczycieński 2213,
 2258
 Wielcy fundatorzy 8920
 Wielcy ludzie małego Pelplina 6028
 Wielcy polscy podróżnicy 6029
 Wiele, pow. kościerski 8195
 Wielebińska Danuta 6822
 Wielechowski Paweł 6823
 Wielecki Kamil Maria 2564
 Wielek Marta 6279
 Wielenin, pow. poddębicki 9131
 Wieleń, pow. czarnkowsko-trzcia-
 necki 1682
 Wielgie, pow. lipnowski; gmina
 1672, 7202
 Wielgosz Jerzy Emil 5320
 Wielgosz Łukasz 10958
 Wielgosz Przemysław, wyd. 8193
 Wielgosz Zbigniew 5864, 6824
 Wielgus Jadwiga 5225
 Wielgus Krzysztof 5225
 Wielgus Stanisław 7457
 Wielgus Stanisław, pseud. Wysocki
 6825
 Wielgut-Walczak Jadwiga, red. 1449
 Wielichowo, pow. grodziski, woj.
 wielkopolskie 1872
 Wieliczka, woj. małopolskie 1141,
 1160, 1849, 2197, 3684, 4116,
 4568, 8116
 Wieliczko Maciej, red. 3080
 Wielka Brytania 812, 1064,
 1487, 1918, 2468, 2472, 2508,
 2537, 2571, 2596, 2604, 2760,
 2828, 2922, 2942, 2943, 2946,
 2953, 2954, 3020, 3038, 3180,
 3199, 4561, 4939, 5034, 5272,
 5924, 6263, 6524, 6862, 7728,
 7883, 7885, 8121, 8154, 8210,
 8943, 8957, 9095, 9414, 9642,
 9729, 9745, 9747, 9753, 9755,
 9760, 9764, 9769, 9820, 9862,
 9917, 10003, 10012, 10032,
 10085, 10161, 10530, 10784,
 10877, 10933, 11090
 Wielka księga piechoty polskiej 9624
 Wielka Leśna, Słowacja 4300
 Wielka Piasznica, pow. pucki;
 Piasznica 9913
 Wielka Rawka, szczyt pasma
 granicznego w Bieszczadach Za-
 chodnich 2187
 Wielka Wojna 1487
 Wielka Wojna w kronikach szkół
 w Tomicach i Zygodowicach
 8281
 Wielka wojna w polskiej korespon-
 dencji 8282

- Wielki Klincz, pow. kościerski 10716
- Wielki leksykon uzbrojenia – wrzesień 1939. 5321
- Wielkopoleanie ku Niepodległej 1174
- Wielkopolska 28, 41, 79, 150, 178, 210, 581, 684, 748, 810, 829, 1174, 1280, 1287, 1505, 1511, 1659, 1752, 1784, 1805, 1854, 2048, 2055, 2143, 2215, 2304, 2410, 2436, 2594, 3087, 3088, 3094, 3096, 3106, 3273, 3384, 3494, 3683, 4101, 4132, 4152, 4201, 4573, 4870, 4936, 5133, 5140, 5185, 5298, 5366, 5660, 5662, 5755, 5756, 5769, 5775, 5796, 5849, 5872, 5910, 5934, 5940, 5945, 5954, 6010, 6018, 6030, 6089, 6138, 6169, 6572, 6660, 6675, 6949, 7008, 7072, 7203, 7279, 7292, 7324, 7385, 7419, 7443, 7495, 7496, 7497, 7498, 7507, 7640, 7674, 7806, 7808, 7878, 8018, 8030, 8454, 8521, 8542, 8706, 8741, 8773, 8990, 8993, 9074, 9111, 9112, 9150, 9212, 9262, 9288, 9298, 9319, 9335, 9395, 9410, 9431, 9433, 9439, 9441, 9444, 9451, 9454, 9470, 9493, 9502, 9548, 9575, 9576, 9590, 9596, 9609, 9624, 9625, 9643, 9695, 10101, 10210, 10501, 10558, 10812, 11111, 11122, 11140; Południowo-Wschodnia 6018
- Wielkopolska dla Ojczyzny 6030
- Wielkopolska i... nie tylko 7203
- Wielkopolska w drugiej połowie XVI w. 2215
- Wielkopolskie drogi do niepodległości 9625
- Wielkopolskie drogi ku Niepodległości 5185
- Wielkopolskie województwo 612, 1722
- Wieloch Andrzej, współpr. 3121
- Wieloch Bożena, przedm. 6927
- Wielocha Andrzej 1828; rec. 4915, 7021; red. 208
- Wielogłos o Zagładzie 1929
- Wielogłos pamięci Zygmunta Dudy 6203
- Wielogłowski Walery 8141
- Wielogłowski Witold 8731
- Wielomski Adam 2546, 2561, 5186
- Wielopole Skrzyńskie, pow. ropczycko-sędziszowski 6346
- Wielopolski Aleksander 5070, 8862
- Wielopolski Wojciech 3273
- Wielowiejski Zygmunt 4110
- Wieluń, woj. łódzkie 261, 388, 389, 603, 627, 1344, 6939, 7204, 7205, 7915, 9883; powiat 4800, 8506, 8926, 9386, 9442, 9517; region 29, 4848
- Wieluń. Monografia miasta 7205
- Wieluńska ziemia 7446
- Wiencierz Patrycja 2011; rec. 2034, 6915
- Wiener Leo 3177
- Wieniec 3588, 8930
- Wieprz, prawy dopływ Wisły; region 8361
- Wieprz, pow. wadowicki 5449
- Wierchowina, Ukraina; Żabie 5799, 9515
- Wiercińska Aleksandra, rec. 1530
- Wiercińska Izabella 4064
- Wierciński Edmund 10384
- Wierna Renata 4111
- Wierni Polsce aż po grób 10912
- Wiernicka Violetta 6031
- Wierność łasce i słowu 5606
- Wierny Bogu, Kościołowi i Ojczyźnie 5607
- Wierusz-Kowalska-Turowska Joanna 10759
- Wierusz-Kowalski Edmund 8283
- Wierusz-Kowalski Karol 6826
- Wieruszewska-Adamczyk Maria 4935
- Wieruszowski słownik biograficzny 6032
- Wieruszów, woj. łódzkie 2199, 6032; powiat 4800
- Wierzbą Jacek, oprac. 6718
- Wierzbicka Anna 9626
- Wierzbicka Bożena 4329
- Wierzbicka Maria 793
- Wierzbicka-Trwoga Krystyna 7778
- Wierzbicki Andrzej 2561, 2574, 11162
- Wierzbicki Jacek 2282
- Wierzbicki Juliusz 7188
- Wierzbicki Leszek Andrzej 2866, 3103, 7883; red. 3103
- Wierzbicki Marek 794, 5061, 10200
- Wierzbicki Paweł 1085
- Wierzbicki Piotr 954
- Wierzbicki Sławomir 3107
- Wierzbicki Zbigniew 4680
- Wierzbieniec Wacław 4040, 9627; przedm. 3169; red. 3169
- Wierziński Paweł 6827
- Wierzbowska Ewa Małgorzata 3862
- Wierzbowski Bartłomiej 909
- Wierzchlas, pow. wieluński 1635
- Wierzchoń Piotr 2573
- Wierzchosławice, pow. tarnowski 7206
- Wierzchosławski Szczepan 5145, 7119, 8921; przedm. 7119; rec. 8795; red. 7119
- Wierzchowicz Zofia 3852
- Wierzchowiny, pow. krasnostawski 10421
- Wierzchucka Justyna, oprac. 1296
- Wierzejewski Ireneusz 9625
- Wierzejska Jagoda 9628
- Wierzykowski Waldemar 5322
- Wierzyński Kazimierz 5109, 8284
- Wiesiółka, pow. walecki 5808
- Wieszczek Krystyna 10408
- Wieszowa, woj. śląskie 4772
- Więś miniona lecz obecna 4936
- Wietecha Anna 8664
- Wietnam 2965, 2977; Północny 2885
- Wietrzychowice, pow. wrocławski 2287
- Wiewiorowski Jacek 2695, 4971
- Wiewióra Marcin 4305, 4330, 7523
- Wiewiórka, pow. dębicki 5874
- Wiewiórka Beata 1986
- Więza Dawida 3167
- Więza księżęca w Siedlęcinie 4331
- Więzyca, pow. kartuski 3622
- Więcek Iza 4151
- Więcek Tomasz 2305
- Więcek Zbigniew 3632
- Więch Antoni 6302
- Więch Arkadiusz Stanisław 2012, 2358, 2413, 7002, 8922; rec. 2450, 8243, 8566; wyd. 9885
- Więch Karol 10408
- Więckowski Antoni Stanisław 5857
- Więckowski Wiesław 1584, 2575; współpr. 1584
- Więclawska Helena 6004
- Więclawska Leoncja 6004
- Więclawska Natalia 6004
- Więclawska Zofia 6004
- Więclawski Pankracy 6004
- Więclawski Ryszard 6004
- Więzik Józef 6798
- Więzik Małgorzata 3107, 6798
- Więźniowie X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej 1339
- Wigand von Marburg 7316
- Wigienka Szymon 4464
- Wigierska diecezja 8798
- Wiglusz Waldemar, uzup. 10132
- Wiłhoda Martin 3070; red. 689
- Wijaczka Jacek 2579, 3103, 3138; przedm. 7878; rec. 7587; red. 146, 7878
- Wijuk-Kojałowicz Wojciech 748
- Wikingowie 1454
- Wikońska Daria zob. Malicka Janina Karolina z Fedorowiczów
- Wiktor Antoni 9070
- Wiktor Stanisław 1784
- Wiktor Tomasz 6828
- Wiktor Zdzisław 6828
- Wiktor-Sułkowska Anna 1141
- Wiktoreczyk Joanna 4407
- Wiktoreczyk Krzysztof 4407
- Wiktoreczyk Wiktoria 4407
- Wiktoria Hanowerska, królowa Wielkiej Brytanii 2349
- Wilamowice, pow. bielski, woj. śląskie 7643
- Wilamowski Bogdan Maciej 6668
- Wilanów zob. Warszawa
- Wilbik Edwin 1936

- Wilbik Małgorzata 6710; red. 6671
 Wilczek Maria 6589
 Wilczek Mieczysław 5127
 Wilczek Piotr, przedm. 7650; red. 7650
 Wilczek Wioletta 3713; przedm. 3692; red. 3692
 Wilczek-Karczewska Magdalena 4201; współpr. 5036
 Wilczewska Barbara, red. 6727, 10343
 Wilczewska Krystyna, red. 97
 Wilczewski Tadeusz 8076
 Wilczewski Waldemar Franciszek 5530; red. 5519
 Wilczęta, pow. braniewski 5531
 Wilczok Katarzyna 4564, 5119
 Wilczura Arkadiusz 5316
 Wilczyk Wojciech 5688
 Wilczyńska Grażyna 5608, 6111
 Wilczyńska Roksana 454, 4691; przedm. 2573; red. 2573
 Wilczyński Chaskiel 9881
 Wilczyński Jan Kazimierz 8451
 Wilczyński Jarosław 2282
 Wilczyński Ludwik, wyd. 5278
 Wilczyński Marek 2547, 2565, 2696, 3760
 Wilczyński Przemysław 6344
 Wilczyński Włodzimierz 100
 Wilda zob. Poznań
 Wildowicz Joanna 3177
 Wileńska archidiecezja 5519
 Wileńska diecezja 8549
 Wileńskie województwo 3660, 4764, 9518, 9613
 Wilga Grzegorz, rec. 7223
 Wilgórski Marek 9470
 Wilgusiewicz Antoni 3515
 Wilhelm II, cesarz niemiecki 8394
 Wilhelm Witold 9025
 Wilk Franciszek 5061
 Wilk Hubert 2545, 10539, 10913; rec. 10504
 Wilk Lesław 2292
 Wilk Mariusz 4569
 Wilk Michał 1962
 Wilk Romuald, rec. 7231
 Wilk Stanisław 2282, 7275
 Wilk-Woś Zofia 2547, 2754, 7524
 Wilkaniec Agnieszka 4332
 Wilke Gerard 5221
 Wilken Friedrich 5864
 Wilkosz Janina 1245, 2162
 Wilkosz Piotr 1589; oprac. 1455
 Wilkoszewski Bronisław 7173
 Wilkowo Nowowiejskie, pow. łęborski 1474, 2257
 Wilkowska Dolina 3837
 Wilkowski Eugeniusz 4502, 4937, 10914; repl. 10914
 Wilkowski Kasper 7764
 Willaume Małgorzata 8731; przedm. 8731; red. 8731
 Williams Charles 2546
 Willman Anna 1744
 Wilmanowicz Maciej 2867
 Wilno 584, 907, 1323, 1636, 1785, 1796, 1883, 2014, 3064, 3075, 3086, 3112, 3123, 3223, 3339, 3515, 3660, 3735, 3797, 4109, 4228, 4884, 4971, 5163, 5370, 5387, 5519, 5592, 5621, 5675, 5697, 5746, 5809, 6059, 6127, 6480, 7059, 7207, 7541, 7554, 7631, 7735, 7794, 7799, 7878, 7909, 7939, 8006, 8018, 8035, 8066, 8093, 8228, 8264, 8285, 8532, 8539, 8583, 8594, 8618, 8620, 8621, 8833, 8933, 9032, 9054, 9058, 9108, 9158, 9173, 9217, 9289, 9310, 9398, 9420, 9494, 9523, 9566, 9586, 9600, 9642, 9647, 9648, 9656, 9662, 9670, 9687, 9696, 9703, 9708, 9744, 9752, 9801, 9878, 9889, 9939, 10114, 10759, 10893; getto 9681; kasztelania 8018; Łukiszki 4920; region 9534, 10193, 10687; Ponary 10193; Wileńszczyzna 1636, 1785, 2403, 3203, 3515, 5161, 5298, 5316, 5519, 5650, 6389, 8120, 8285, 8296, 8451, 9387, 9687, 9697, 10136
 Wilno i Wileńszczyzna w pamiętnikach 8285
 Wilno i Wileńszczyzna w starej fotografii 1785
 Wiloch-Kozłowska Renata 2257
 Wilowski Andrzej 10369
 Wilska Małgorzata 6829, 6830
 Wilska Zofia 8286
 Wilski Ignacy, oprac. 8286
 Wilson Woodrow 3096, 5133, 5139, Wilkojć Ewa 1468, 4112; przedm. 1468
 Wincenty Kadłubek, bl. 676, 7467
 Wincenty z Pragi 7381
 Winczewicz Tadeusz, oprac. 10210; red. 10210
 Winckelmann Johann Joachim 4068
 Winczewski Piotr 2437
 Windeck (Windecke) Eberhard 748
 Winder Leszek 4503
 Winek Włodzimierz 4938
 Winger Arkadiusz, red. 8121
 Winiarczyk Kazimierz 7201
 Winiarczyk Marta 1987
 Winiarek Zofia, red. 11040
 Winiarska Katarzyna 1282
 Winiarska-Górska Izabela 2509
 Winiarska-Kabacińska Małgorzata 7295
 Winiarska-Mancini Lilla, oprac. 5709
 Winiarski Krzysztof 5422; red. 5422
 Winiarz Adam 8923
 Winiecki Bartosz 4930
 Winiewicz-Wolska Joanna 3189
 Winkler Lutz 4454, 4462
 Winklerowa Jadwiga 6831
 Winna, pow. kielecki 7047
 Winna-Poświętna, pow. wysokomazowiecki; parafia 3149
 Winner Anna 6033
 Winnica, Ukraina; obwód 9307
 Winnicka Katarzyna 1292
 Winnicki Grzegorz 6211
 Winnicki Leopold 9003
 Winnicki Tomasz 11084
 Winnicki Zdzisław Julian 6059; przedm. 6059; red. 6059
 Winnik Sylwia, wyd. 9719
 Wino i historia 4939
 Wiński Janusz 7235
 Wińsko, pow. wolowski 7208
 Wioroko Ewa, red. 6264
 Wipszycka Ewa 337, 2697
 Wira Paweł 1988
 Wirbitzky Wilhelm 6985
 Wirginia zob. Bielino
 Wirginia 2348
 Wirpsza Aleksander 2576, 11056
 Wirski Adam 3337
 Wirtemberska Maria Anna z Czartoryskich 7979
 Wisła 4555
 Wisła 189, 511, 1340, 1420, 1423, 1429, 1808, 2188, 2258, 2259, 2282, 3102, 4543, 4555, 4694, 5512, 5642, 5924, 6472, 6938, 7252, 7371, 7396, 7537, 7781, 8150, 9445; Dołna 6992; Górna 4778; region 5612, 7290, 8361
 Wisła, pow. cieszyński 262, 1013, 1117, 1633, 1844, 3440, 4024, 4463, 5582, 8850, 9417, 9562, 10347; Jawornik 9417; Małlinka 6636
 Wisła Agnieszka 3184
 Wisła w dokumencie archiwalnym 1423
 Wisłocka Michalina 10895
 Wisłok, prawy dopływ Wisły 8616
 Wisłoka, prawy dopływ Wisły 2358, 4632
 Wismont Magdalena 3683
 Wisner Henryk 748
 Wisniewski Stanisław 8287
 Wystuba Gabriela 6504
 Wiszewski Przemysław 668, 894, 6910, 7031, 7179, 7242, 7383; przedm. 668; rec. 7460; red. 668
 Wiszka Emilian 7245
 Wisznia, prawy dopływ Sanu 7285
 Wisznice, pow. białski; gmina 9948
 Wisznicki Mikołaj 4555
 Wiszniewska Anna, oprac. 1296
 Wiszniewski Andrzej 3633
 Wiszniewski Roman 5406; red. 8412
 Wiszniewski Tomasz 3030
 Wisznikow-Piłek Swietłana 10938
 Wiślana Mierzeja 2491, 10955

- Wiślica, pow. buski 4128, 7209; gmina 7209
- Wiślicz Tomasz 7885, 7930, 8018
- Wiśnicka Elżbieta 6034
- Wiśnicz zob. Nowy Wiśnicz
- Wiśniewska Agata 2281
- Wiśniewska Alicja 1961
- Wiśniewska Anna 6024; red. 1192
- Wiśniewska Dorota 5012, 7806, 8077; red. 11083
- Wiśniewska Iwona 357, 3863
- Wiśniewska Janina 10333
- Wiśniewska Lidia 3864
- Wiśniewska Małgorzata 3649
- Wiśniewska Monika 8924
- Wiśniewska-Drewniak Magdalena 942
- Wiśniewska-Grabarczyk Anna 10465, 10915
- Wiśniewska-Rutkowska Lucyna 6184
- Wiśniewski Andrzej, red. 296
- Wiśniewski Artur 6832
- Wiśniewski Bogdan 6589; przedm. 6028, 6589; red. 6028, 6589
- Wiśniewski Bogusław 5306, 5307, 5308
- Wiśniewski Edward 4512
- Wiśniewski Izidor 6794
- Wiśniewski Jacek 5187
- Wiśniewski Jan 9629
- Wiśniewski Jan (1876–1943) 1385, 1386, 8352
- Wiśniewski Krzysztof 1252, 5490
- Wiśniewski Łukasz, współpr. 1619
- Wiśniewski Mariusz, red. 11083
- Wiśniewski Melchior Roman 8287
- Wiśniewski Michał 1440, 1458, 4254, 7000
- Wiśniewski Mieczysław 795
- Wiśniewski Piotr 4504, 6754; rec. 4422; red. 115
- Wiśniewski Rafał 5071; przedm. 5071; red. 5071
- Wiśniewski Remigiusz, red. 3374
- Wiśniewski Sławomir 4126
- Wiśniewski Stanisław 4505
- Wiśniewski Tadeusz 2304
- Wiśniewski Tomasz, współpr. 7626
- Wiśniewski Zbigniew 5515
- Wiśniewski Zenon 4906
- Wiśnioch Maria 1254
- Wiśniowa, pow. myślenicki 7210; gmina 5039, 7210; parafia 7210
- Wiśniowa. Z dziejów wsi 7210
- Wiśniowczyk, Ukraina 7211
- Wiśniowiec, ród 5725
- Wiśniowiecki Janusz Antoni 7637
- Wiśniowiecki Jeremi 8059
- Wiśniowska Halszka, tł. 9781
- Wit-Kossowska Izabela 1875
- Witak Małgorzata 7295
- Witak Robert 3068
- Witalec Robert 906, 5061, 7210; oprac. 58; red. 7210
- Witaniów, pow. łączyński 7490
- Witanowski Michał Rawita 907
- Witas Henryk 2261
- Witaszek-Samborska Małgorzata 3688
- Witczak Agnieszka 1415, 2636, 3511
- Witczak Henryk 5515
- Witczak Jerzy 1049
- Witczak Józef 10448
- Witczak Krzysztof Tomasz 7182
- Witczak Stefan 6833
- Witczak Tadeusz 3273
- Witczyk Henryk 2635
- Witebsk, Białoruś 7872, 8040
- Witecki Jacek 1608; red. 1606
- Witecki Stanisław 8078
- Witek Andrzej, red. 4200
- Witek Jadwiga 1063; red. 5851
- Witek Piotr 4415
- Witek-Malicka Wanda 9988
- Witeliusz, cesarz rzymski 2686
- Wites Tomasz 352
- Witkacy zob. Witkiewicz Stanisław Ignacy
- Witke-Jeżewski Dominik 1381
- Witkiewicz Stanisław 416
- Witkiewicz Stanisław Ignacy 416, 3735, 3791, 3816, 6834, 9109, 10248
- Witko Andrzej 4094, 5396
- Witko Marcin, przedm. 7182
- Witkowiec Andrzej 8079
- Witkowiec Tadeusz 5923
- Witkowo, pow. gnieźnieński 5185
- Witkowska Agata 2438
- Witkowska Aleksandra 8080
- Witkowska Diana 3068
- Witkowska Helena 6835
- Witkowska Iwona 1591
- Witkowska Kamila 4305
- Witkowska-Krych Agnieszka 3544, 10120, 10201
- Witkowski Bogusław 5188
- Witkowski Czesław 9630
- Witkowski Jacek 1273
- Witkowski Karol 2244
- Witkowski Krzysztof 5338, 6996; przedm. 6996; red. 5339, 6996
- Witkowski Maciej G. 2471; red. 2471
- Witkowski Marcin 894, 2244; wyd. 8281
- Witkowski Michał 4113
- Witkowski Michał (1927–1996) 3273, 3823
- Witkowski Piotr 1165
- Witkowski Rafał 2485
- Witkowski Ryszard, tł. 9079
- Witkowski Sławomir 3168
- Witkowski Włodzimierz, red. 4228
- Witnica, pow. gorzowski 6857
- Witnica. Andrzej Zabłocki 6857
- Witold, wielki książę litewski 1996
- Witold. Listy więzienne 9882
- Witold Gombrowicz, pisarz argentyński 3865
- Witold Urbanowicz 1534
- Witonia, pow. łączycki 7212; gmina 7212
- Witoń Wojciech 5890
- Witort Jan Michał 8288
- Witos Wincenty 5142, 5189, 8375, 9469, 10737
- Witosławscy, rodzina 748
- Witowicz Agata 2358
- Witowicz Bożena, rec. 778
- Witów, pow. piotrkowski 7455
- Witraże na Pomorzu Zachodnim 4114
- Witriani, nieistniejąca wieś w pow. sanockim 7074
- Witruwiusz (Marcus Vitruvius Pollio) 4267
- Witt Zdzisław 5258
- Witt-Pasza Hanna 9883
- Wittbrodt Edmund, współpr. 10698
- Witte Jan de 3893, 5313, 7686
- Witte Józef de 3893
- Wittek Monika, red. 3783
- Wittenberga, Niemcy 2509
- Wittlin Józef 3197, 3861, 3873, 8433
- Witus Andrzej 10916
- Witwińska Magdalena, rec. 6724
- Witzowie, rodzina 6009
- Wizimirska Barbara 6035
- Wizna, pow. łomżyński 8142
- Wizor Dariusz 5190; przedm. 5327
- Wizytacja biskupa Sierakowskiego parafii Żurawica 7638
- Wizytacja diekańska dekanatu kolbuszowskiego 9071
- Wiżajny, pow. suwalski 5519
- Wkład Polaków w kulturę Europy i świata 6036, 6037
- Wlazło Kazimierz 6850
- Wlazłak Władysław Paweł 5609, 5610
- Wlekiński Władysław 9590
- Wleń, pow. łowicki 2190
- Wleński mikroregion osadniczy 2190
- Wład-Michalik Joanna 352
- Władysław Wiesław 337, 3092
- Władysław I Herman 2255, 2710, 3048
- Władysław I Łokietek 3048, 7392, 7499
- Władysław II Jagiellończyk, król Czech i Węgier 4876
- Władysław II Jagiełło 748, 783, 4123, 5024, 7674, 7693, 7730, 4990, 7376, 7528
- Władysław II Opolczyk 2035, 7494
- Władysław III Jagiellończyk 780
- Władysław IV Waza 2564, 4032, 4123, 5024, 7674, 7693, 7730, 7812, 7813, 7883, 7886, 8083
- Władysław Biały, książę gniewkowski 5235
- Władysław Bukowiński, bł. 796, 6836
- Władysław Odonic 6996

- Władysława, pow. krasnostawski 9951
- Władza – edukacja – wiedza 3634
- Władza i architektura 2256
- Włoch Simon, tl. 1576
- Włochowicz Barbara 3515
- Włochy zob. Warszawa
- Włochy 666, 774, 908, 1357, 1381, 1395, 1487, 2463, 2529, 2547, 2555, 2561, 2722, 2751, 2761, 2776, 2816, 2836, 2937, 2950, 3104, 3184, 3197, 3682, 3722, 3727, 3797, 3817, 4109, 4305, 4939, 5364, 5507, 7549, 7714, 7769, 7793, 7833, 7843, 8010, 8018, 8023, 8174, 8227, 8395, 8454, 8731, 8975, 9396, 9679, 9741, 9742, 9781, 9809, 9908, 10231, 10266, 10274, 10275, 10438, 10571, 10763, 10932, 10933; Północne 2736
- Włocławek, woj. kujawsko-pomorskie 390, 1014, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1942, 2040, 2105, 2170, 3484, 3880, 4305, 4695, 5173, 5515, 6038, 6942, 7213, 7215, 7443, 9452, 9723, 9888, 10118, 10236, 10237, 10501, 11093; powiat 5173, 7214
- Włocławska diecezja 5476, 5536, 7312, 7526
- Włocławski słownik biograficzny 6038
- Włoczek Piotr Franciszek 5611
- Włodarczyk Anna 11183
- Włodarczyk Bartłomiej 1
- Włodarczyk Bogdan 351, 6461
- Włodarczyk Edward 9631
- Włodarczyk Edyta 5024
- Włodarczyk Jarosław 3091
- Włodarczyk Łukasz 3753; przedm. 3753
- Włodarczyk Monika 2281
- Włodarczyk Piotr 7274; red. 7289
- Włodarczyk Tamara 10617, 10696
- Włodarczyk Włodzimierz Cezary 4906
- Włodarczyk Wojciech 4010, 4939, 4940, 6426
- Włodarczyk Zdzisław 389, 627, 6927, 6939, 8925, 8926, 8927; przedm. 6939; red. 6939, 7204
- Włodarczyk-Madejska Justyna 11148
- Włodarkiewicz Wojciech 1878, 5293, 9632, 9633; rec. 5269
- Włodarski Bartosz 5035
- Włodarski Bronisław 5864
- Włodarski Łukasz 7525, 7526, 7527, 9634; rec. 2104
- Włodarski Maciej 3817, 3839
- Włodawa, woj. lubelskie 1803, 4225; region 9795
- Włodawczyk Halina 6583
- Włodek Anna, red. 3332
- Włodek Ignacy 3822
- Włodek Józef 2488, 5143
- Włodek Patrycja 4389, 4396
- Włodek Roman 4414
- Włodkowiec Paweł 7457
- Włodkowski Robert 10917
- Włodowscy, rodzina 9793
- Włodzimierz Iгореwicz, książę ruskim 2735
- Włodzimierz Wołyński, Ukraina 8177
- Włosiński Adam 8289
- Włoskowiec Wojciech 2216; tl. 8774
- Włostowice zob. Puławy
- Włoszakowice, pow. leszczyński 6907, 9568
- Włoszczowa, woj. świętokrzyskie 3309; powiat 8283
- Wnęk Marcin 4506, 6529, 6542
- Wnęk Sławomir 7210, 8928; uzup. 5566; wyd. 5566, 10375
- Wnętrzak Grzegorz 3169, 9295
- Wnętrzak Władysław 1761
- Wnuk Dorota 6837
- Wnuk Edyta, współpr. 9878
- Wnuk Jan 5709
- Wnuk Magdalena 10932
- Wnuk Rafał 1203, 3028
- Wnuk Ryszard 4941
- Wnuk Wiktor 6837
- Wnuk Zygmunt 6837
- Woch Joanna 4064
- Wociał Andrzej 6979
- Wodarska-Ogidel Katarzyna 4412
- Wodczak Franciszek Ignacy 6838
- Wodczak Grzegorz 6838
- Wodecki Zbigniew 4419
- Wodniak Katarzyna 3800
- Wodynie, pow. siedlecki; region 7216
- Wodzianowska Irena 2546, 5621
- Wodzicka Monika 895
- Wodzicki Kazimierz 7002
- Wodzień Agnieszka, tl. 2439
- Wodzień Edward 2439, 6165
- Wodzińska Izabela 2358, 2413, 3266, 8929, 8930; red. 2413
- Wodziński Cezary 3221, 3221
- Wodziński Maciej 3221, 6726
- Wodziński Marcin 5420; red. 280
- Wodzisław Śląski, woj. śląskie 1350, 4948, 7217, 9694; region 7217
- Wodzyńska Elżbieta, red. 3060
- Woicki Jan 6623
- Wojeczczuk Natalia 7285; współpr. 7285
- Wojciech, św. 1532
- Wojciech Jastrzębiec, abp 489, 7528
- Wojciech Jastrzębiec – w służbie monarchii i Kościoła 7528
- Wojciech Przemysław 4155
- Wojciechowska Adrianna 2257, 5423
- Wojciechowska Anna 5409
- Wojciechowska Beata 4876, 5592, 6147, 6976; red. 4955
- Wojciechowska Ewelina 5159
- Wojciechowska Iwona 1297, 4673, 4674
- Wojciechowska Jolanta 6461
- Wojciechowska Katarzyna, tl. 10017
- Wojciechowska Teresa, red. 11083
- Wojciechowski Andrzej 10759
- Wojciechowski Andrzej, pseud. Idon 4507
- Wojciechowski Eugeniusz 3286
- Wojciechowski Grzegorz 883
- Wojciechowski Jacek 3635; rec. 1048, 3914
- Wojciechowski Jerzy Stanisław 5272, 9635, 9636
- Wojciechowski Kazimierz 6646
- Wojciechowski Leszek 748, 5437
- Wojciechowski Marcin 3094
- Wojciechowski Przemysław 1042, 3084, 10894
- Wojciechowski Remigiusz 4489
- Wojciechowski Ryszard 4508
- Wojciechowski Stanisław 9126, 9306
- Wojciechowski Zbigniew 1206, 1207, 10503
- Wojciechów, pow. lubelski 3656
- Wojcieszak Bogumił 6203; red. 6203
- Wojcieszak Magdalena 6906
- Wojcieszak Agnieszka 8742
- Wojcieszaków, pow. łukowski 2383; gmina 2383
- Wojcieszki Elżbieta 10506, 10742, 10894; przedm. 9625; red. 9625
- Wojcieszki Stanisław, pseud. Wołtan 10759
- Wojczulanis Marek Jerzy 4942
- Wojda Jacek 5373, 8412; wyd. 3044
- Wojdat Włodzimierz 1252
- Wojdon Joanna 668, 761, 894, 3214; przedm. 894; red. 894
- Wojdon Wiesław 6964
- Wojdyło Witold 5159
- Wojenka Michał 2282, 4675, 5323, 7499
- Wojenne krajobrazy Doliny Nidy 4333
- Wojński Stanisław 7968
- Wojer Wawrzyniec 7802
- Wojewoda Anna 575, 576, 892
- Wojewoda Jakub 8353, 9624; red. 8353
- Wojewódzka-Downar Katarzyna 3735
- Wojna i okupacja niemiecka na ziemi wolborskiej 10202
- Wojnar Grzegorz 6407
- Wojnar Kasper 8290
- Wojnar Marek 3029
- Wojnarowicz Piotr 894, 7806, 7979
- Wojnarski Jan 4943
- Wojnicka Joanna 2990, 4396
- Wojnicki Jacek 10539
- Wojnicki kościół w raporcie bezpieki 10385

- Wojnicz, pow. tamowski 321, 391, 6514, 9928, 10091, 10385, 10461
 Wojnowo, pow. piski 5625, 7990
 Wojnowska Bożena, oprac. 8149
 Wojnowski Kazimierz 3522
 Wojsko Polskie a sytuacja wewnętrzna Małopolski Wschodniej 9072
 Wojsko wobec polskiego sierpnia '80. 10386
 Wojskowe Koło Łowieckie nr 127 Łoś w Białej Podlaskiej 4944
 Wojskowe koszty stanu wojennego w Polsce 10387
 Wojślaw Jacek 10465
 Wojtacha Przemysław 4115
 Wojtacki Maciej 5163
 Wojtalewicz Mariusz, współpr. 1508
 Wojtalik Katarzyna 2636, 2698
 Wojtanek Tadeusz, red. 5421
 Wojtanowska-Bąk Natalia 8931
 Wojtanowski Józef 7113
 Wojtas Stanisława, współpr. 9037
 Wojtas-Ciborska Elżbieta 797; red. 5966
 Wojtasińska Dominika 3798; red. 3798
 Wojtaszak Andrzej 9637; oprac. 5208, 9049
 Wojtaszczyk Jakub 895
 Wojtaszek Henryk 4987
 Wojtaszewski Ludwik 3636
 Wojtaszko Witold, tł. 1255, 1475
 Wojtaszyn Dariusz 3004
 Wojtczak Jakub 429, 460, 529; rec. 8458
 Wojtczak Łukasz 1266
 Wojtczak Renata 5951
 Wojtczak-Szyszkowski Jerzy, oprac. 7977; tł. 7977
 Wojtek Drabowicz 6197
 Wojtek Katarzyna 1064, 1065
 Wojtkowiak Joanna 7421
 Wojtkowska Anna 7221
 Wojtkowska-Maksymik Marta 7778
 Wojtkowski Julian 5386
 Wojtoń Natalia, red. 7225
 Wojtowicz Jerzy 700, 2868
 Wojtowicz Witold 7467
 Wojtucki Daniel 7096, 8018; red. 2840
 Wojtuła Marek 3637
 Wojtyca Janusz 3392, 6625; red. 3392; wyd. 3402
 Wojtyca Krzysztof 3392, 6625, 6626, 10918
 Wojtyka Magdalena 3692
 Wojtylak Mariusz 1094
 Wojtyła Arkadiusz 4100
 Wojtyła Karol zob. Jan Paweł II (Karol Wojtyła), papież i św.
 Wojtyła Wojciech, red. 5330
 Wojtynek Katarzyna 1951
 Wojtyniak Paulina, rec. 1999
 Wojtyszko Maciej 4396
 Wojtyś Ewa 798
 Wojtyś-Kipiel Marta 1457
 Wojucka Dorota, red. 5548
 Wokół metodyki archiwalnej 942
 Wokół muzyki Feliksa Nowowiejskiego 4509
 Wokół Szkolnej 2. 3638
 Wola zob. Warszawa
 Wola Chorzelowska, pow. mielecki 7296
 Wola Gałęcka, pow. przysuski 7553
 Wola Kopcowa, pow. kielecki 7218
 Wola Rafałowska, pow. rzeszowski 7219
 Wola Uhruska, pow. włodawski 3638
 Wola Wodyńska, pow. siedlecki 4316, 4968
 Wola Zarczycka, pow. leżajski 9674, 9762
 Wolak Jan, przedm. 5566
 Wolak Łukasz 6039; rec. 3182
 Wolak Sylwester, red. 6976
 Wolak Zbigniew 6118
 Wolanin Małgorzata, tł. 10377
 Wolaniuk Anita 6461
 Wolańczyk Paweł 6040
 Wolańska Agnieszka 4116
 Wolańska Ewelina 6839
 Wolański Andrzej 4492
 Wolański Filip 894, 4764, 5954, 7930; oprac. 61; przedm. 7886; red. 7886, 7930, 8018; wyd. 7570, 7625
 Wolański Waldemar 4408
 Wolborskie Towarzystwo Kultury i Turystyki 11184
 Wolbórz, pow. piotrkowski 3912, 5962, 11184; region 10202
 Wolbrom, pow. olkuski 10609, 10610
 Wolczek Wioletta 3692
 Woldan Alois 3876, 8433, 8932
 Wolenski Jan 1453, 3189
 Wolf Gerhard 10050
 Wolffowie, rodzina 9793
 Wolff-Powęska Anna 3111; rec. 5156
 Wolffe Mieczysław 6840
 Wolhendlar Chaim 10609
 Wolicki Aleksander 2699
 Wolimierz, pow. lubański 4407
 Wolin, pow. kamieński 9391
 Wolin, wyspa 7321
 Woll Roman Jan 5272
 Wollen Irena 4363
 Wolna Łomża 3957
 Wolne Związki Zawodowe Wybrzeża 1978–80. 10388
 Wolni i Solidarni 5119
 Wolni Ludzie 9988
 Wolnicki Paweł 748
 Wolnicz-Pawłowska Ewa 7379
 Wolnikowski Piotr 5612
 Wolność 10501
 Wolność. Polskie i czeskie dylematy 5191
 Wolność i Lud 10560
 Wolność jest trudniejsza niż myśleliśmy 5192
 Wolny Dwór, pow. starogardzki 2257
 Wolny Edyta, red. 2471
 Wolny Konstanty Marian 6841
 Wolny Miron 2547, 2700; przedm. 2547; red. 2547
 Wolny Stefan 6486
 Wolscy, rodzina 5991
 Wolska Agata 1456
 Wolska Beata Małgorzata, red. 3115
 Wolska Eugenia 11185
 Wolska Maryla 5123
 Wolska Teresa Małgorzata 6430
 Wolska Zofia 6842
 Wolski Artur 10919
 Wolski Edmund, red. 5481
 Wolski Jan M. 2713
 Wolski Marian 8081, 8082
 Wolski Mikołaj 10920
 Wolski Paweł 3147, 4454, 4462
 Wolski Rafał 8083
 Wolski Stanisław 4407
 Wolski Włodzimierz 6842
 Wolsza Tadeusz 1593, 2989, 4602, 5061, 5108, 5161, 6612, 10203; przedm. 5065, 6612; red. 151, 1593, 5065, 6612; współpr. 8406
 Wolsztyn, woj. wielkopolskie 1936, 4152; gmina 4152
 Woltanowski Andrzej 337
 Wolter Edyta 3494, 3660
 Wolter Władysław 4985
 Wolting Monika 2861; rec. 10167
 Woltmann Bernard 6843
 Wolczański Józef 3639
 Wolczyk Łukasz 970, 9638
 Wołczyn, pow. kluczborski 7220
 Wołek Karol, red. 885, 9875, 10158
 Wołgograd, Rosja 8303
 Wołk Grzegorz 6745, 10561
 Wołk Katarzyna 6428
 Wołk Marcin, rec. 10713
 Wołkanowski Waldemar 3515, 8933
 Wołkonowski Jarosław 3189
 Wołkowiccy, rodzina 5813
 Wołkowski Władysław 6844
 Wołkowycki Dan 6991
 Wołodkiewicz Witold 4971, 6498
 Wołodzowski Jerzy 7844
 Wołogda, Rosja 3558
 Wołomin, woj. mazowieckie 7221; parafia 7221
 Wołos Mariusz 2488, 5108, 7119, 8674, 8701, 8731, 9418; przedm. 8731; rec. 226, 8731
 Wołosik Anna 5193
 Wołosik Leszek 10389

- Wołoszczyzna, Wołosi 748, 2178, 2336, 2472
 Wołoszyn Marcin 2303
 Wołoszyn Adam Jan 7806
 Wołoszyn Ewa 9639; oprac. 3339
 Wołoszyn Jacek 5157
 Wołoszyn Janusz Z. 2575
 Wołoszyn Marcin 2305, 7321, 7386, 7497; red. 7361
 Wołoszyn-Spirka Wiesław 3652
 Wołoszynowski Julian 3844, 5658
 Wołowicz Grzegorz 10614; przedm. 10614; red. 10614
 Wołowska Joanna 2861
 Wołowski Ludwik 5923
 Wołowski Witold 2570; przedm. 2570; red. 2570; tł. 2570
 Wołożyn, Białoruś 5565
 Wołyniec Bartłomiej M. 716
 Wołyń 2072, 2178, 2504, 2816, 3103, 3164, 3864, 4089, 4372, 5080, 5169, 5174, 5194, 5524, 5839, 7302, 7330, 7661, 7886, 8068, 8089, 8230, 8833, 9156, 9168, 9169, 9213, 9701, 9720, 9775, 9789, 9817, 9919, 9988, 10006, 10114, 10617
 Wołyń. Ludobójstwo UPA, kłamstwa polityków 5194
 Wołyński Artur, pseud. Andrzej 8733
 Wołyński Wojciech 3715
 Wołyńskie województwo 3075, 4603, 9518
 Wondaś Andrzej 6972
 Woniak Katarzyna 1158, 10921; red. 1158
 Wontor-Cichy Teresa 10204
 Woolf Stuart, tł. 9781
 Worcell Stanisław 8141
 Worek Barbara 3548
 Workuta, Rosja; łagier Loch-Workuta 9809
 World Battlefield Museums Forum 1175
 Woronczakowa Lucyna, red. 97
 Woronicz Janusz 8141
 Woroniecki Jacek 3352, 6504
 Woroszyński Wiktor 10390
 Worowska Anna 1649
 Worth Charles 8720
 Worzałowie, rodzina 8211
 Wosiek Robert 8934
 Wosiek-Guz Maria 1252
 Wosk i złoto 2577
 Woskowski Stanisław 9883a
 Wosnitzka-Kowalska Małgorzata 3177
 Wostan zob. Wojcieszynski Stanisław
 Woszczeek Magdalena 541
 Woszczeek Marek 2869
 Woszczeek Patryk, tł. 10017
 Woszczyk Agnieszka 5878
 Woś Bożena 6845
 Woś Kazimierz 6331, 8935
 Woźniki zob. Radom
 Wotlińska Anna 1585
 Wowczak Jerzy 4334
 Wowra Dawid, oprac. 5958
 Wowy Piotr, oprac. 4417
 Woy-Woyciechowski Jerzy 2546
 Woycicki Czesław 4971
 Woyciechowski Henryk Konstanty 7221
 Woynarowska Ewa 10922
 Woynarowski Jakub 4102
 Woynarowski Marek 4388
 Woźniński Andrzej 2742
 Wozowicz Agnieszka 4117
 Woźna Maria 10080
 Woźniak Anna 2546
 Woźniak Arkadiusz 2573
 Woźniak Dariusz 5324
 Woźniak Hieronim 7247, 10391
 Woźniak (Giedymin) Jerzy 6745
 Woźniak Józef 6668; red. 6668
 Woźniak Krzysztof, red. 5914
 Woźniak Krzysztof Paweł 4127, 7182, 8936, 8937
 Woźniak Maciej 3094, 3866
 Woźniak Małgorzata Helena 9884
 Woźniak Marcin 2281, 7421
 Woźniak Marek 654, 799
 Woźniak Mariusz 7080
 Woźniak Mateusz 1243, 6272; uzup. 54
 Woźniak Michał 3683
 Woźniak Michał Franciszek 1161, 3640, 4201; red. 1396
 Woźniak Mieczysław Arkadiusz 5662
 Woźniak Norbert 10923
 Woźniak Piotr Paweł 352, 7295
 Woźniak Sylwester 10924
 Woźniak Tadeusz 4319, 10698
 Woźniak Tomasz 1938
 Woźniak Wojciech 1550; przedm. 946
 Woźniak-Książek Tamara 4118; red. 4118
 Woźniak-Wawrzyniak Ewa 894
 Woźniakowska Kinga 10723, 10925
 Woźniakowski Bogumił M. 5195
 Woźniakowski Henryk 6256
 Woźniakowski Krzysztof 757, 3824, 8518, 8938, 10205, 10206; rec. 9327
 Woźnica Gerard, pseud. Hardy 9776
 Woźnica Kamila 1293
 Woźnicko-Wieluńska Wyżyna 4840
 Woźniczka Zygmunt 4869, 4876, 6984
 Woźniki, pow. lubliński; Dyrdy 7222; Sośnica 7222
 Woźniki, pow. radomszczański 7591
 Woźny Aleksander 5257, 5293, 5298, 9642, 9645, 9646, 9647, 10720; rec. 9599, 10013; red. 5258, 11084
 Woźny Grażyna 7529, 8939
 Woźny Jacek 2312, 3652
 Woźny Maciej, rec. 7404
 Woźny Marcin, wyd. 7546
 Woźny Marzena 6185
 Woźuczyn, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 4126, 6525, 10522
 Wódka Marek 2444
 Wódz Bożena E. 6239
 Wójciak Marek 7065
 Wójciak Monika, red. 3840, 3841
 Wójcicka-Migasiuk Dorota, red. 607
 Wójcicki Andrzej 10926
 Wójcicki Marek, red. 3611
 Wójcik Adam 1305, 1829, 3416
 Wójcik Agata 1381, 2263
 Wójcik Andrzej 6841
 Wójcik Andrzej (muzykolog) 4463
 Wójcik Andrzej J. 4691
 Wójcik Anna 6113
 Wójcik Barbara 10207; współpr. 7094
 Wójcik Bogusław 3641
 Wójcik Ewa 756, 3975, 8084, 8941; rec. 8152
 Wójcik Grażyna 3642
 Wójcik Grzegorz 6041
 Wójcik Henryk 3215
 Wójcik Izabela 7537
 Wójcik Jacek 4946
 Wójcik Jan 6846
 Wójcik Jan Kanty 3643, 7079
 Wójcik Jerzy 2989
 Wójcik Józef 5090, 6847
 Wójcik Józefa 9885
 Wójcik Justyna, red. 8137
 Wójcik Katarzyna 5553, 10929
 Wójcik Łukasz 7116
 Wójcik Marcin 351
 Wójcik Marek L. 2107, 4100, 4764, 7420, 8018; red. 5517
 Wójcik Michał 6411, 10208
 Wójcik Michał Tomasz 8085
 Wójcik Monika, red. 3321
 Wójcik Rafał, przedm. 7594
 Wójcik Robert 5090
 Wójcik Stanisław 3287
 Wójcik Stanisław (1912–1942) 5782, 6848
 Wójcik Tomasz 3735, 3813, 3821, 10209
 Wójcik Urszula 3713; red. 3706
 Wójcik Walenty 5108
 Wójcik Zbigniew 5557
 Wójcik Zbigniew Jerzy 800, 6330, 6611, 6655, 8733, 8839, 8940; współpr. 8288
 Wójcik Zbigniew Kazimierz 5270
 Wójcik Zbigniew Stanisław 1410
 Wójcik-Dudek Małgorzata 1926; oprac. 3822; red. 3803
 Wójcik-Keuprulian Bronisława 9073
 Wójcikowska Anna 2245
 Wójciuk Michał Tomasz 3103
 Wójtowicz Aleksander 3760; oprac. 9039; wyd. 9039
 Wójtowicz Kazimierz, red. 5624

- Wójtowicz Małgorzata 2440
 Wójtowicz Marek 6703
 Wójtowicz Norbert 8773
 Wójtowicz Zbigniew, tł. 8959
 Wólka Czulczycka, pow. chełmski 8446
 Wólka Krzymowska, pow. bialski 4209
 Wólka Niedźwiedzka, pow. rzeszowski 3560, 9511
 Wólka Węglowa zob. Warszawa
 Wólkiewicz Ewa 7106
 Wólkowski Wojciech 4335
 Wóycicka Zofia 1158
 Wpisani w dzieje Radomia 5613
 Wpisani w życie Twoje, Stanisławie 6583
 Wrana Magdalena 2776
 Wrede Maria 908; oprac. 1027
 Wrembel Franciszek, pseud. Marcin 5844
 Wrembel Henryk Zbigniew 5844
 Wręczyca Wielka, pow. kłobucki 2366, 10987
 Wright Frank Lloyd 3184
 Wrocław 307, 352, 512, 668, 812, 817, 894, 906, 961, 1118, 1119, 1120, 1174, 1187, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1621, 1868, 1920, 2024, 2236, 2311, 2343, 3004, 3043, 3059, 3112, 3115, 3275, 3314, 3324, 3515, 3555, 3576, 3598, 3625, 3633, 3909, 3939, 3945, 4015, 4065, 4167, 4177, 4180, 4228, 4260, 4263, 4345, 4367, 4426, 4468, 4512, 4647, 4764, 4876, 4889, 4924, 4931, 4933, 5349, 5517, 5590, 5592, 5642, 5714, 5913, 5916, 6238, 6831, 7096, 7223, 7326, 7347, 7383, 7390, 7409, 7422, 7443, 7499, 7504, 7514, 8025, 8120, 8139, 8146, 8785, 9791, 9872, 9978, 10264, 10312, 10335, 10375, 10384, 10465, 10479, 10488, 10543, 10561, 10621, 10622, 10723, 10793, 10894, 10905, 10958, 10972, 11059, 11127; Nowy Targ 4880, 4881; Ołbin 5517; Ostrów Tumski 2490, 7453; Przemieście Oławskie 10249; region 10621
 Wrocław – Śląsk – Polska 3112
 Wrocławska archidiecezja 5861
 Wrocławska diecezja 7312, 7409
 Wrocławski Rocznik Historii Mówionej 307
 Wrocławskie województwo 10620
 Wrona Andrzej, red. 1252
 Wrona Bolesław 10781
 Wrona Grażyna 756, 3975, 8941; red. 232
 Wrona Grzegorz 3103, 7068, 8086
 Wrona Janusz 609
 Wrona Ryszard, red. 1777
 Wrona-Meryk Izabela 3644
 Wrona-Wolny Weronika 4946
 Wroniecki Piotr 7360; przedm. 7360; red. 7360
 Wroniszewska Bożena, przedm. 2991; red. 2991
 Wroniszewski Jan 597, 2098
 Wroniszewski Łukasz 8013
 Wronki, pow. szamotulski 3176, 9575, 10110, 10289; region 9575
 Wronkowska-Dimitrowa Mirosława 3686
 Wrońska Urszula 6279
 Wroński Bohdan 5739
 Wroński Marek 9640
 Wroński Stefan 10210
 Wrotnowski Feliks 6036
 Wróbel Adam 6932, 6933, 7202
 Wróbel Alina 3645
 Wróbel Andrzej 7182, 8732, 9451, 10501; red. 7182
 Wróbel Dariusz 7081
 Wróbel Herkulan 6466
 Wróbel Janusz 5161, 10050, 10927, 10932
 Wróbel Jarosław 2290
 Wróbel Łukasz 8013, 8087, 8088; rec. 660
 Wróbel Marta 3075, 5530, 6978
 Wróbel Mirosław S. 2635, 3297
 Wróbel Piotr 2555; wyd. 9038; oprac. 59
 Wróbel Robert, red. 321
 Wróbel Sylwester 11186
 Wróbel Szymon 3250
 Wróbel Wiesław 1662, 3075, 4315, 4336, 4337, 4338, 5530, 5728, 5729, 6977, 6978; oprac. 5885
 Wróblewska Danuta 4510
 Wróblewska Elżbieta 1161
 Wróblewska Hanna, przedm. 1585
 Wróblewska Katarzyna 904
 Wróblewska Paulina 1050
 Wróblewska Urszula 3558, 3660, 6978, 9641; rec. 9557
 Wróblewska Violetta 2357, 3823, 3852; red. 2421
 Wróblewski Adam 4510
 Wróblewski Andrzej 1431
 Wróblewski Andrzej Kajetan 3189; rec. 10481
 Wróblewski Edgar 2259
 Wróblewski Jarosław 11187
 Wróblewski Paweł, red. 10333
 Wróblewski Przemysław 2614
 Wróblewski Roman, przedm. 10479; red. 10479
 Wróblewski Sebastian 8942
 Wróblewski Sławomir 605, 7530
 Wróblewski Stanisław 5590
 Wróblewski Stanisław (1868–1938) 4971
 Wróblewski Tadeusz 5060
 Wróblewski Tomasz 9451
 Wróblewski Tymoteusz 6655
 Wróblewski Wojciech 2305
 Wryk Marta 4489
 Wryk Ryszard 7203
 Wrzesień 1939 r. z perspektywy służb specjalnych 9642
 Wrzesień 1939 roku w Warszawie 9886
 Wrzesień Ida, tł. 7042
 Wrzeńska Anna 2515, 7129, 7360
 Wrzeńska Anna Maria 3170, 5949
 Wrzeńska Katarzyna, rec. 9157
 Wrzeński Jacek 2515, 7531; przedm. 2303; red. 2303, 7385
 Wrzeszcz Jan Feliks 6042
 Wrzeszcz Maciej 6042
 Wrzeszcz Maria 10458
 Wrzeszcz Zofia 6042
 Września, woj. wielkopolskie 5036, 5593, 7224, 7588, 9298; dekanat 6740; powiat 7224, 10026; region 4238, 5593, 7224, 9074
 Wrześniak Małgorzata, red. 8227
 Wrześniowski Ignacy 2049
 Wrzosek Adam 3247, 8291, 10021
 Wrzosek Mieczysław 337
 Wrzosowo, pow. kołobrzegi 4852
 Wschowa, woj. lubuskie 1358, 2148, 2149, 4155, 5231, 5366, 7790, 7871, 10776; powiat 5175, 5185, 8761; region 6907, 9153
 Wsiołkowski Adam 3646; red. 3647
 Wspinek Piotr III 7699
 Wspominając Akademię 3647, 3648
 Wspominając Andrzeja 6673
 Wspomnienia absolwentów Liceum Pedagogicznego w Starym Sączu 10392
 Wspomnienia o Macieju Bednarkiewiczu 6092
 Wspomnienia o Starym Waliszowie 7161
 Wspomnienia o świętej pamięci księdzu proboszczu Jerzym Strzyżu 6718
 Wspomnienia powstańców wielkopolskich 9074
 Wspomnienia studentów Politechniki Śląskiej 10393
 Wspólna Praca 3957
 Współczesna dokumentacja – współczesne archiwa 943
 Współczesne recepcje Jana Amosa Komeńskiego 3649
 Współczesne życie literackie 3867
 Współczesny i dawny obraz dziecka w języku 3650

- Współczesny i dawny obraz rodziny 2578
- Wszółek Jan 5614
- Wszystko osiąga się przez nadzieję 1433
- Wszystko z Niepokalaną 6289
- Wtorek Jerzy, przedm. 6668
- Wtorkiewicz-Marosik Emilia 4881
- Wtórək, pow. ostrowski, woj. wielkopolskie 2146
- Wujec Stanisław 9936
- Wujek '81. 10394
- Wujek Adrianna 4228
- Wujek Jakub 3694, 7986, 7987
- Wulw Józef 4945
- Wünsch Thomas 5615
- Würzburg, Niemcy 1368, 7371
- Wutke, rodzina 9887
- Wutke Andrzej, przedm. 9887
- Wutke Mieczysław 9887, 9887
- Wutke Paweł 9887
- Wybicki Józef 5378, 7639, 8395
- Wybieraliśmy Polskę 10928
- Wybitni Polacy 6043
- Wybitni polscy lekarze – naukowcy 3288
- Wybitni Rzymianie czasów schyłku Republiki 2612
- Wybór źródeł do dziejów ZHP i ZHR 10982
- Wybrane elementy historii uzdrowisk polskich i niemieckich 4946
- Wybrane kolekcje muzealne Nadwiślańskiego Parku Etnograficznego 1360
- Wybrane problemy historii medycyny 3289
- Wybrane sandecjana w zbiorach Archiwum Państwowego w Lewoczu 606
- Wybranowski Dariusz 1918, 4339
- Wybuł Witold 5616
- Wybuł Franciszek T. 8231
- Wycech Czesław 6849, 10395
- Wychodźstwo na rzecz niepodległości Polski 8943
- Wychowanie 3660
- Wychowanie dla Niepodległej 3651
- Wychowanie Przedszkolne 3660
- Wychowanie w Przedszkolu 11018
- Wychowanie, socjalizacja, edukacja 3652
- Wycichowska Ewa 4369
- Wyciszczak Stanisław, red. 385
- Wyczański Andrzej 337
- Wyczółkowski Dariusz 2281, 7321, 7537; przedm. 7537; red. 7537
- Wyczółkowski Leon 1396
- Wydania zbiorowe 3868
- Wydarzenia Marca 1968 roku w pamięci i edukacji 831
- Wydawnictwo Przedświt 10929
- Wydobyte z popiołów 1255
- Wydra Tadeusz 6850
- Wydra Wiesław, przedm. 7593
- Wydrycka Anna, red. 3177
- Wydrzycki Albert 2282
- Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 3653, 3654
- Wydziałkowska Paula 554
- Wydzga Piotr 7363
- Wydzga z Tęgoborza 2102
- Wyganowski Stanisław 6851
- Wygiełzów, pow. chrzanowski 1359, 1360
- Wygodzki Stanisław 5783
- Wyka Ewa 1176
- Wyka Kazimierz 3813
- Wykaz czynszów i służb okręgu Barciany 7317
- Wykaz osób z akt parafialnych diecezji łuckiej 6044
- Wykaz publikacji naukowych i popularyzacyjnych oraz ważniejszych artykułów publicystycznych autorstwa Augusta S. Fenczaka 49
- Wykaz rekwizycji dokonanych przez wojska austro-węgierskie 8292
- Wykaz więźniów zbiegłych z więzienia św. Michała w Krakowie 6045
- Wykluczeni 3030
- Wykowski Bogumił 10539, 10930
- Wyleżyńska Danuta 9645
- Wyleżyński Tadeusz 8742
- Wylęgała Iwona 2441, 2442
- Wylęzek Maria, rec. 728
- Wypisy do „Dziejów Chojnic” 3065
- Wypisy źródłowe do dziejów ziemi i powiatu waleckiego 3066
- Wypowiedzi zalecające w książce dawnej i współczesnej 3946
- Wypych Bartłomiej 896, 905
- Wypych Szymon 2117
- Wypych-Gawrońska Anna 748, 4412
- Wyrobek-Pawłowska Wanda 5852
- Wyrobiec Piotr, red. 301
- Wyrobisz Andrzej 337, 6852
- Wyroda Agata 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866
- Wyrowińska Anna 6054
- Wyrowiński Jan 6054; współpr. 10698
- Wyrozumska Bożena 7532; wyd. 7306
- Wyrozumski Jerzy 716, 801, 802, 6853, 6854; przedm. 6651
- Wyrrwa Andrzej Marek 5221, 7129, 7324; red. 5221, 7129
- Wyrrwa Tadeusz 5924
- Wyryki-Adam pol, pow. włodawski 4011
- Wyrykowski Jerzy 8122
- Wyrysk, pow. pільski; gmina 5934
- Wysecka Izolda 4930
- Wysłouch Seweryn 284, 3814
- Wysłouch Seweryna 3271, 3273; red. 3271, 3272, 3273
- Wysocka Agnieszka 1398, 3088
- Wysocka Barbara, red. 206
- Wysocka Joanna 5386
- Wysocka Justyna 39
- Wysocki Artur 5064
- Wysocki Jacek 1992, 2313, 5042
- Wysocki Jerzy 5844
- Wysocki Marcin 5310
- Wysocki Piotr 8944
- Wysocki Roman 654, 803, 2488, 5061
- Wysocki Waclaw 6855
- Wysocki Walery 4492
- Wysocki Wiesław Jan 1786, 1787, 5360, 8773; red. 1708
- Wysoczańska Elżbieta 5923
- Wysok Wiesław 1163
- Wysoka, pow. łancucki 7582
- Wysoka, pow. wadowicki 3067
- Wysokie, pow. biański 4209
- Wysokie Mazowieckie, woj. podlaskie 1669, 9580; gmina 7065
- Wysokiński Paweł 2431
- Wysowa-Zdrój, pow. gorlicki 3680
- Wyspiański Józef 5059
- Wyspiański Stanisław 68, 1445, 1463, 1788, 1789, 3786, 3791, 3852, 3947, 4051, 4059, 4073, 4082
- Wystawy 1367
- Wystruż zob. Czerniachowski
- Wyszakowo, pow. średzki, woj. wielkopolskie 9838
- Wyszczelski Lech 1878, 5190, 9411, 9455, 9456, 9643, 9644
- Wyszogrodzka Izabela 2258
- Wyszogrodzka Sylwia 5671
- Wyszogrodzki Daniel 3031
- Wyszogrod, pow. płocki 4259
- Wyszomirski Łukasz 1707
- Wyszomirski Sławomir 2636
- Wyszowadzki Władysław 6705
- Wyszyna Fałkowska, pow. konecki 8988
- Wyszyńska Elżbieta 10931
- Wyszyńska Katarzyna 1063, 1065
- Wyszyńska Lucyna 1015
- Wyszyński Marcin 4676
- Wyszyński Michał 4971
- Wyszyński Stefan 69, 957, 3556, 5188, 5521, 5548, 6856, 10245, 10396, 10430, 10670, 10842, 10849, 10850, 10892
- Wytrząk Wojciech 3294
- Wytyczne organizacyjno-programowe pracy starszoeharcerskiej 3655
- Wywiad i kontrwywiad wojskowy II RP 9645, 9646, 9647, 9648
- Wywiad Przemysław 6046, 9418
- Wywiół Anna 2349; red. 3411
- Wyzwania i osiągnięcia Służby Czołgowo-Samochodowej 5324
- „Wyzwolenie” Włocławka w 1945 r. 9888
- Wyźga Mateusz 804, 6047; rec. 7579, 7580, 7583
- Wyżkiewicz-Maksimow Regina 3686

- Wzorek Anna 3869
 Wzorek Józef 3355
 Wzory kultury antycznej 2701
- Xianglan Li (Koran Ri) 4389
- Yacoub George 2471
 Yacoub Szamani 2471
 Yakima, plemię Indian 5272
 Yeats William Butler 3813
 Yinan Li 3197
 Yoshida-Mądrowska Olga 5229
 Young John T., przedm. 7573; tł. 7573; wyd. 7573
 Yule Alexander 9962
- Z bojów brygady Piłsudskiego 8293
 Z Bośni do Polski 10397
 Z działalności Biblioteki za 2016 r. 1092
 Z dziejów Chociwła i okolic 6911
 Z dziejów Grodkowa i ziemi grodkowskiej 6955
 Z dziejów i kultury Żydów w Galicji 3169
 Z dziejów i tradycji szkoły w Wojciechowie 3656
 Z dziejów Kościoła Powszechnego i zagadnień regionalnych 5617
 Z dziejów represji sowieckich wobec Polaków 5196
 Z dziejów rybnickiego harcerstwa 3657
 Z dziejów szkolnictwa w Chrzastowie 3658
 Z dziejów wojny o sukcesję polską 7640
 Z dziejów ziem pruskich 2579
 Z dziejów ziemi dobrzyńskiej 6932, 6933
 Z historii ustroju i konstytucjonalizmu Polski 5036
 Z kroniki muzeum 1216
 Z Mazowsza na obczyznę 6048
 Z mojej małej ojczyzny 7219
 Z myślą o Niepodległej 4947
 Z najnowszych dziejów kultury fizycznej i turystyki 4603
 Z naszych zbiorów 1273
 Z niecodziennego i grzesznego życia dawnych mieszkanców Ostródy 8294
 Z okazji 100-lecia Gimnazjum i Liceum im. Tadeusza Kościuszki 1790
 Z perspektywy afisza 1522
 Z Polską w sercu 10398
 Z porwy wiary 5618
 Z przeszłości opactwa tysyńskiego 5619
 Z żałobnej karty 6049, 6050
 Z życia Federacji 1049
 Z życia Muzeum 1298
 Za naszą i waszą „Solidarność” 10932, 10933
- Za Ojczyznę i Naród 6051
 Za wytworną fasadą 4948
 Začičkiv'ska Nadiâ Mihajlivna, red. 3558
 Zabajkale 8120, 8839
 Zabawa Krystyna 3824; red. 3852
 Zabielska Janina 2444
 Zabielski Józef 10842
 Zabielski Łukasz 3870
 Zabierowski Stefan 3813
 Zabijanie inteligencji 420
 Zabiłska-Kunek Mirosława 4966
 Zabłocie, pow. siemiatycki 3686
 Zabłocka Maria 6696
 Zabłocka Maryla 8295
 Zabłocka-Kos Agnieszka 5517
 Zabłocki Andrzej 6857
 Zabłocki Antoni 748
 Zabłocki Janusz 10842, 10934
 Zabłocki Kazimierz 8295
 Zabłocki Stanisław 6332
 Zabłotnia, pow. grodziski, woj. mazowieckie 4743
 Zabłudów, pow. białostocki 5887; parafia 5887
 Zaborniak Stanisław 5441, 5541, 9310, 9447, 9649
 Zaborowska Agnieszka 3297
 Zaborowska Katarzyna 3837
 Zaborowska Maria 7188
 Zaborowska Marta Katarzyna 4119
 Zaborowski Adam 10399
 Zaborowski Leszek, przedm. 9814; red. 9727, 9728, 9814
 Zaborowski Łukasz 352
 Zaborowski Mariusz 2540
 Zaborowski Robert, red. 8265; wyd. 8138
 Zaborowski Stanisław 3103
 Zaborski Maciej 2509, 2751, 8773
 Zaborski Marcin 5037
 Zabory, południowa część Kaszub 4757
 Zaborze zob. Zabrze
 Zabraniek Sławomir 6602, 6927, 6964; rec. 7446; red. 185, 5621
 Zabrze, woj. śląskie 162, 1141, 1361, 1362, 1951, 2116, 4536, 4869, 5404, 9047; Makoszowy 7225; Mikulczyce 3515; Zaborze 10561
 Zabuska Kalina 6150
 Zabytki archeologiczne ziemi przasnyskiej 1177
 Zabytkowa infrastruktura kolejowa Niemiec i Polski 1989
 Zabytkowa Wyłuszczeniarnia nasion 4949
 Zabytkowe parki województwa lubuskiego 4340
 Žáček Rudolf 4764
 Zacharias Marek 2382
 Zacharias Michał Jerzy 2580; polem. 9414
 Zachariasz Agata 4190
- Zacharko-Łagowska Stanisława 1436
 Zacharska Jadwiga 3735
 Zacharski Marian 6698
 Zacharyasz Ewa 1190
 Zacharz Sylwia 3659
 Zacharz Włodzimierz, red. 5557
 Zacher Rudolf 5844
 Zachodniopomorskie województwo 10372, 11033
 Zachować dla przyszłości 3660
 Zachowanie lokalnego dziedzictwa – świątki przydrożne 4341
 Zachta zob. Puławy
 Zachwatowicz Krystyna 4354
 Zackiewicz Grzegorz 2488, 3075, 5197, 8400; rec. 9799; red. 282, 337
 Zaclona Anna, oprac. 35
 Zaclona Michał 6807
 Zaczernie, pow. rzeszowski 11068
 Zaćmiński Andrzej 2989, 5061, 10935; przedm. 2989; red. 2989
 Zadar, Chorwacja 3201
 Zadroga Adam 6407; red. 6407
 Zadrożny Tadeusz 10211
 Zadykiewicz Tadeusz 3297
 Zadzik Jakub 3103, 7623
 Zadzim, pow. poddębicki 4228
 Zagajewski Adam 3803, 3830
 Zagajewski Jan 10037
 Zagańczyk Marek 6540
 Zagańczyk Mieszko 895
 Zagawa Jolanta 3431
 Zagdańska-Dudek Katarzyna 4592; red. 4592
 Zagdański Edward, red. 1728
 Zaginione zamki Puszczy Zgorzeleckiej 7533
 Zagłada Żydów 308
 Zagłębie, pow. kielecki 3316
 Zagniński Andrzej 7047
 Zagórska Aleksandra 9366
 Zagórska Barbara 1189, 4120, 6049; red. 128
 Zagórska Wanda, red. 6173
 Zagórska-Telega Joanna 2304
 Zagórski Bogusław R. 2471, 3164; red. 2471
 Zagórski Dariusz 11188
 Zagórski Sławomir 9650
 Zagórski Wacław 9889
 Zagórski Zygmunt 3272, 3272
 Zagrajek Agnieszka 1244
 Zagrobelny Łukasz, red. 5088
 Zagrodzka Alicja 333
 Zagrodzki Janusz 4314, 10936
 Zaguła Artur 4161
 Zahajkiewicz Marek 5619
 Zaharčenko Aleksej Vladimirovič 5161
 Zahorski Witold 908; tł. 6125
 Zahorski Witold (1912–1989) 908
 Zahorski Władysław 8216, 8276, 8296, 8618
 Zahradnik Jan 3797

- Zajac Andrij 8089
 Zajadło Jerzy 2604
 Zając Agnieszka 4950
 Zając Alicja, red. 3638
 Zając Andrzej 2546
 Zając Barbara 2160; red. 2160
 Zając Bruno 6858
 Zając Dariusz 3652
 Zając Edward 8397
 Zając Ewelina 2246
 Zając Grażyna 2555
 Zając Grzegorz 3871, 7930; rec. 3723
 Zając Izabela 1959
 Zając Jerzy 9651
 Zając Józef 6859
 Zając Krzysztof, oprac. 9751; red. 9751
 Zając Maria 3712
 Zając Paweł, rec. 7617, 7618
 Zając Renata 326, 756, 3975, 8941
 Zając Stanisław 5198
 Zając Stefan 5620
 Zając Tomasz 2841
 Zajączkowska Ewa 4853
 Zajączkowska Lena, oprac. 1352
 Zajączkowska Tamara 4201
 Zajączkowska Urszula 1501, 8945; red. 203
 Zajączkowska-Kłoda Joanna 1990
 Zajączkowska-Lopatto Maria Emilia, wyd. 9075
 Zajączkowski Gniewomir 3115
 Zajączkowski Mariusz, rec. 10421
 Zajączkowski Ryszard 3197, 3830, 3872, 3873
 Zajączkowski Włodzimierz 9075
 Zajchowska-Boltromiuk Anna 7383, 7467; wyd. 7299
 Zajchowski Zbigniew, współpr. 1766
 Zajda Aleksander 3683, 3797
 Zajda Elżbieta 1715
 Zajdel Jakub 4365, 10937
 Zajdel Janusz Andrzej 10408
 Zajdel Krzysztof 3651
 Zajewska Aleksandra 8732
 Zajko-Czochańska Justyna 2318
 Zajkowsi Edvard 2299
 Zajkowska Joanna 8839
 Zajkowski Edward 4016
 Żak-Caplot Katarzyna 1116
 Zaka mi ę n zob. Zaw o j a
 Zakarpacie 3029, 9508
 Zakliczyn, pow. tarnowski 7918
 Zaklika Walerian 8090
 Zakłady Farmaceutyczne „Unia” 4951
 Zakłady Przemysłowe R-1 w Kowarach 10938
 Zakolska Olga 3816
 Zakon bazyliński na tle mozaiki wyznaniowej 5621
 Zakopane, woj. małopolskie 2, 1363, 2355, 2508, 2564, 4737, 4946, 5139, 5730, 6878, 8760, 8961, 9003, 9721, 10279, 10460, 10608; Jaszczurówka 4603
 Zakoscielna Anna 2282, 2684; red. 456
 Zakręta Arkadiusz, oprac. 5927; red. 5926
 Zakroczym, pow. nowodworski, woj. mazowieckie
 Zakroczyńska ziemia 7746
 Zakrzeńska Justyna 2282
 Zakrzew, pow. radomski; region 5330
 Zakrzewska Aldona 3521
 Zakrzewska Helena 3803
 Zakrzewska Maria 4437
 Zakrzewski Andrzej 4952
 Zakrzewski Andrzej B. 8091
 Zakrzewski Andrzej Jan 748
 Zakrzewski Antoni 9652
 Zakrzewski Bogdan 3273
 Zakrzewski Leszek 5097, 6527
 Zakrzewski Leszek Stanisław 8013
 Zakrzewski Maciej 5164, 9418; przedm. 8185; wyd. 8185
 Zakrzewski Paweł 8946
 Zakrzewski Piotr 11189
 Zakrzewski Tadeusz 9890
 Zakrzówek zob. Kraków
 Zakrzówek, pow. kraśnicki; gmina 7226
 Zakrzyn, pow. kaliski 8812
 Zalas Katarzyna 9653, 9654
 Zalańska Katarzyna 4015 4015
 Zalesie, pow. bialski; gmina 7227
 Zalesie, pow. gostyński 8521
 Zaleska Ilona 8400, 8947
 Zaleska Maria 3189
 Zaleski August 5109
 Zaleski Bronisław 8603
 Zaleski Filip Krzysztof 8952
 Zaleski Kazimierz P. 3189
 Zaleski Osip 9607
 Zaleski Rafał 3294
 Zaleski Wojciech 4953, 4954
 Zalesko Olga 4840
 Zaleszczyki, Ukraina 4939
 Zalewska Agata 3750
 Zalewska Anna, wyd. 9000
 Zalewska Anna (ur. 1988) 3032
 Zalewska Anna Izabella 682, 894
 Zalewska Karolina 4037
 Zalewska-Jura Hanna 2701
 Zalewska-Opalińska Bogumiła 10939
 Zalewski Bogdan 5325
 Zalewski Cezary 3750
 Zalewski Jacek 6726
 Zalewski Łukasz, współpr. 1609
 Zalewski Marek 3201, 8870
 Zalewski Marian, red. 4926
 Zalewski Wojciech, red. 3257
 Zalitan, Libia 2623
 Zaliwski Józef 8333
 Żalnierius Algirdas 4677
 Żalnora Aistis 9655, 9656
 Załęcze Wielkie, pow. wieluński 4631
 Załączny Jolanta 525, 944, 1340, 1592, 3096, 3874, 4834, 5173, 5809, 5924, 5928, 6533, 8653, 8742, 8773, 9657, 9658, 10212; przedm. 6615; rec. 1318, 5193; red. 6615
 Załęska Wanda 1381, 4064
 Załęski Stanisław 5435
 Załęski Stanisław (1843–1908) 716
 Załęski Wojciech 4040
 Założenie wsi Siedlanka w świetle dokumentów 7641
 Załuska Joanna, red. 1726
 Załuski Andrzej Stanisław 6036
 Załuski Daniel 4931
 Załuski Józef Andrzej 6036, 7930
 Zamachowska Monika 6292
 Zamagurze Spiskie, subregion geograficzny Podgórze Spiskiego 7228
 Zambrzycka Grażyna 3197
 Zambrzycki Marek, oprac. 1418
 Zamecki Stefan 3976
 Zamek Królewski w Chęcinach na tle Europy Środkowej 4955
 Zamelska-Monczak Kinga 2710, 7321, 7499
 Zamenhof Ludwik 3177
 Zamecki Łukasz 3033
 Zamiatała Dominik 3034, 10506, 10842
 Zamieranie pisarzy 3875
 Zam o j s c e, pow. jarosławski 2304
 Zamojscy zob. Zamojscy
 Zamojska-Król Malwina 5878
 Zamojski Andrzej 3035
 Zamojszczyzna w walce z Niemcami 9891
 Zamorska Urszula 6860
 Zamorska-Orwicz Czesława 1360
 Zamorski Jan 8207, 8207
 Zamorski Kordian Józef 6861
 Zamorski Krzysztof 437; red. 167
 Zamostanik Irina Volodimirovna 7970
 Zamościński Krzysztof 1161
 Zamość, woj. lubelskie 1015, 1016, 3581, 3603, 4101, 4127, 4143, 5313, 5491, 7229, 7970, 8465, 8961, 9451, 9988, 10048, 10180, 10298, 10984, 10989; region 10114; Zamojszczyzna 4089, 9311, 9713, 9805, 9871, 9891
 Zamojscy, ród 1438, 2044, 4011, 5660, 5702
 Zamojska Anna Franciszka z Gnińskich 8069
 Zamojska Jadwiga z Działyńskich 5725, 8069
 Zamojska Ludwika z Poniatowskich 8077
 Zamojska Róża 5862

- Zamoyski Adam 10213
 Zamoyski August 5660
 Zamoyski Grzegorz 3073, 7210, 8092; red. 7210; wyd. 8214
 Zamoyski Jan (1542–1605) 3797, 3839, 3918, 5659, 7724, 7929, 8036
 Zamoyski Jan (1912–2002) 5862
 Zamoyski Jan, zw. Sobiepanem 7560
 Zamoyski Stefan Adam 6862, 10400, 10485
 Zamoyski Tomasz 3103, 7644, 7886, 8069
 Zamoyski Władysław 8760
 Zamroczyńska Magdalena 5199
 Zamulińska Katarzyna 2491
 Zan Tomasz 2555
 Zaniemyśl, pow. średzki, woj. wielkopolskie; region 7230
 Zaniwska Martyna Faustyna 4379; red. 4379
 Zaniwska Teresa 6706
 Zaniwski Adam 7534
 Zânûk Raisa 5519
 Zanuszi Krzysztof 3189, 6092
 Zańko Grzegorz Zbigniew 4604
 Zaolzie 4463, 9106, 10064
 Zaorski Grzegorz 5386
 Zaorski Krzysztof 9659
 Zapalec Anna 9940
 Zapala Katarzyna 874
 Zapala Władysław 5624
 Zapalowski Andrzej 5059, 5235, 10940, 10941
 Zapalowski Tadeusz 10401
 Zapart Robert 10214
 Zapatero José 2875, 5144
 Zapiór Beata 851, 852
 Zapis 10513
 Zapis wizytacji kościoła pw. św. Małgorzaty w Gostyniu 7642
 Zapis zdarzeń 1791
 Zapisane w pamięci 3661
 Zapiski Historyczne 309, 942
 Zapiski Kazimierzowskie 310
 Zapiski Muzealne Zamku Kmitów i Lubomirskich 311
 Zapolska Agnieszka 7016
 Zapomniana kolekcja 1245
 „Zapora” i „Bohun” 6052
 Zaporowski Zbigniew 3103, 7030, 10894
 Zapová Honorata z Wiśniowskich 3212
 Zapucki Józef 11084
 Zaprutko Aleksandra 9466
 Zarach Andrzej 5119
 Zarańskie, jezioro w okolicy Drawska Pomorskiego 7496
 Zarawski Jerzy 5326
 Zaremba Jacek 6863
 Zaremba Jadwiga 6689, 10402
 Zaremba (Bielawski) Maciej 6053
 Zaremba Małgorzata, wyd. 9046
 Zaremba Marcin, rec. 10882
 Zaremba Patrycja 5310
 Zaremba Piotr 3036
 Zaremba Szymon 1508
 Zaremba Władysław 4453
 Zarembowie, ród 7335, 7378
 Zaremska Hanna 806, 7383, 7422, 7468
 Zareba Andrzej 5671
 Zarębczan Władysław 5918, 5924
 Zarebianka Zofia 3824
 Zarebski Ignacy 5864
 Zarebski Janusz 3222
 Zarebski Maciej Andrzej 70, 6599; red. 70
 Zarebski Rafał 3686
 Zarebski Zbigniew 1141
 Żarnovský Peter 4948
 Zarobny Stanisław 5200
 Zarosa Wojciech 7535; rec. 7472
 Zarubin Przemysław 3103; rec. 7725
 Zarych Andrzej, oprac. 10402
 Zarychta-Wójcicka Agnieszka 4956, 7126
 Zarycki Tomasz 5689
 Zarys historii Żydów ziemi kutnowskiej 3170
 Zarządzenie nr 224 Prezesa Rady Ministrów z 16 listopada 1960 r. 10403
 Zarzecka Natalia, przedm. 1441
 Zarzecki Marcin 5071
 Zarzeczce, pow. niżański 3390
 Zarzycka Elżbieta, oprac. 839
 Zarzycka Katarzyna 4010
 Zarzycka-Goliszek Klaudia 1961
 Zarzycki Piotr 5321
 Zarzycki Roman 6671
 Zarzycki Zdzisław 621
 Zasada Anna, red. 191
 Zasada Maciej 11162
 Zasada Sobiesław, przedm. 6431
 Zasada Stanisław 10215
 Zasada Zdzisław Jan 5173; red. 310, 5173
 Zasadowie, rodzina 5912
 Zasadziński Mariusz 7231
 Zasępa Henryk, przedm. 5709
 Zasiadki, pow. bialski 4209
 Zaškil'nak Leonid 3103
 Zaslawa, Ukraina 9117
 Zaslowski-Ostrogski Władysław Dominik 4939, 7740
 Zasłużeni lekarze toruńscy we wspomnieniach 6054
 Zastawnik Franciszek 4957
 Zastawny Albert 2282, 2302
 Zasztowt Leszek 430, 471, 3091, 3113, 3189, 8733
 Zasztowt-Sukiennicka Halina 6864
 Zaścianki, pow. bialski 4209
 Zator, pow. oświęcimski 4905
 Zatorska Izabella 2776
 Zatorska Magdalena 2385; przedm. 2385; red. 2385
 Zatorska Matylda 3753
 Zatorska-Rosén Joanna 7778
 Zatrudnienie: literat 3876
 Zatrzymane w kadzrze 1792
 Zawadzka Alina 5519, 5530
 Zawacka Elżbieta 3622, 5123
 Zawada zob. Zielona Góra
 Zawada, pow. częstochowski 7586
 Zawada Andrzej 388
 Zawada Mariusz 9151
 Zawada-Pęgiel Katarzyna 1454
 Zawadka, pow. strzyżowski 5674
 Zawadki, pow. bialski 4209
 Zawady Małe, pow. olecki 3563
 Zawady Oleckie, pow. olecki 3563
 Zawadzka Anna 5688, 10614; przedm. 6865; red. 6865
 Zawadzka Danuta 3825, 3951; red. 3742; wyd. 8191
 Zawadzka Dorota, przedm. 6955
 Zawadzka Katarzyna 11033
 Zawadzka Krystyna 6865
 Zawadzka Magdalena 5890; tl. 3131
 Zawadzki Aleksander 10714
 Zawadzki Arkadiusz 9660; repl. 9660
 Zawadzki Dominik 1301
 Zawadzki Dyzma 3662
 Zawadzki Jarosław, rec. 7932; wyd. 7622
 Zawadzki Jarosław Maciej 4958
 Zawadzki Lewandowski Jarosław 6444
 Zawadzki Mateusz 2702
 Zawadzki Michał 2147
 Zawadzki Remigiusz 7843
 Zawadzki Robert K. 2547, 2701, 8093
 Zawadzki Stefan 2703
 Zawadzki Tadeusz 9624
 Zawadzki Tomasz 7536
 Zawadzki Waclaw Hubert, rec. 8125
 Zawadzki Wojciech 4605, 5201, 7878, 8948, 11190, 11191; rec. 5891, 7412
 Zawadzki Zbigniew 4929
 Zawanowska Marzena 2724, 2757; przedm. 2724
 Zawichost, pow. sandomierski 1614, 2144, 7537; archidiaconat 7334
 Zawichost we wczesnym średniowieczu 7537
 Zawidzka Iwona 4342
 Zawiejski Jan 1458
 Zawiercie, woj. śląskie 77, 1121, 1641; dekanat 4200
 Zawierski Michał 8043
 Zawierucha Szymon 6881
 Zawieska Dorota 7248
 Zawieska Karolina 5019
 Zawiejski Jerzy 3751, 4409, 10465
 Zawilska Katarzyna, przedm. 7611; wyd. 7611
 Zawila Katarzyna, red. 1984

- Zawiła Marcin 6052
 Zawistowska-Toczek Dagmara 3751
 Zawistowski Andrzej 849, 894; rec. 10913
 Zawisza Alicja, wyd. 3043
 Zawisza Czarny z Garbowa 7417
 Zawisza Krzysztof 7806
 Zawisza Ryszard F., red. 3510
 Zawisza-Chrzanowska Iwona, red. 8230
 Zawiszewska Agata 5123; oprac. 8170; przedm. 8170; red. 5123
 Zawitkowska Wioletta, rec. 7949
 Zawodziński Karol Wiktor 9127
 Zawoja, pow. suski; Przystół 7231; Welcza 5605; Zakamień 7231
 Zawol Magdalena 4016
 Ząbek Maciej 5071
 Ząbkowice zob. Dąbrowa Górnicza
 Ząbkowice Śląskie, woj. dolnośląskie 1648, 4512; powiat 1860
 Zbaraż, Ukraina 2543, 8050
 Zbąska Anna ze Stanisławskich 7542
 Zbąski Jan Stanisław 7885
 Zbąszyń, pow. nowotomyski 2001, 5931
 Zbąszyńska Danuta 3105
 Zbieranowski Michał 7106, 7321
 Zbierski Hubert 9433
 Zbigniew Rubinowski (1929–1997). Materiały posesyjne 6655
 Zbiory inkunabułów w Bibliotece Pałacowej w Kromieryżu 1124
 Zbiór danych o zakładach przemysłowych istniejących w Polsce Ludowej 10404
 Zbirohowski-Kościa Witold, tł. 9808
 Zbirohowski-Kościa Zbigniew, tł. 9726
 Zblewski Zdzisław, red. 214
 Zboiska zob. Lwów
 Zboralska Maria, red. 6446
 Zborowscy, ród 7712
 Zborowski Juliusz 3054
 Zborowski Marcin 2068
 Zborowski Samuel 8064
 Zbójcka, jaskinia w Górach Świętokrzyskich 7047
 Zbroja Barbara 8552
 Zbrosławice, pow. tarnogórski 10263
 Zbrozsa Duża, pow. grójceki 10842
 Zbroźna Bożena 6894
 Zbrucz, lewy dopływ Dniestru 6938, 7390
 Zbucki Zygmunt 6054
 Zbucz, pow. hajnowski 2275
 Zbuczyn, pow. siedlecki 5385, 9925; gmina 1753
 Zbudniewek Elżbieta, oprac. 5709
 Zbudniewek Jan 5709
 Zbudniewek Janusz 748, 5489, 8094
 Zbylut-Jadczyk Katarzyna 5529; red. 5529
 Zbyszyce, pow. nowosądecki 748
 Zdanczewicz Tadeusz 3272
 Zdanek Maciej 3624, 7467; przedm. 3624; red. 3624
 Zdanowiczowie, rodzina 8814
 Zdanowska Bolesława 1682
 Zdanowski Edmund 1682
 Zdeb Katarzyna 1992; przedm. 1992; red. 1992
 Zdebska-Biziewska Halina 3652
 Zdebska-Schmidt Joanna 1463
 Zdichynec Jan 668
 Zdrada Jerzy 2564
 Zdrenea Joachim 2304, 6055, 6056, 6057; oprac. 2016
 Zdrochec, pow. tarnowski; obóz 10052
 Zdroje zob. Szczecin
 Zdroje, pow. łobeski 5249
 Zdrojewska Agnieszka 5173
 Zdrojewska-Nowak Marta 3290
 Zdrojowisko zob. Nowa Ruda
 Zdrójkowski Dawid 5036
 Zdunek Alina, wyd. 10366
 Zdunek Józef 7008; przedm. 7008; red. 7008
 Zdunik Michał 3735
 Zduny, pow. krotoszyński 5409, 9625
 Zduny, pow. łowicki 7232; region 7232
 Zduńska Iwona 2281
 Zduńska Wola, woj. łódzkie 1122, 9378; parafia 5716; powiat 4800, 5162
 Zdybek Marek, współpr. 4553
 Zdybel Ewa 4764
 Zdziabek Wiesław 868, 869, 870
 Zdziarski Maciej, współpr. 9987
 Zdziechowski Marian 3264
 Zdzieszowice, pow. krapkowicki 7233
 Zdziewojski Grzegorz Jan 3846, 6866, 7643
 Zdzikot Tomasz, przedm. 1425
 Zdzitowiecka Bogumiła, tł. 1725
 Zdzitowiecki Vincent, tł. 1725
 Zebrydowski Mikołaj 7806
 Zechenter Anna 826; red. 826
 Zedlitz von, ród 7536
 Zegadłowicz Emil 3735, 3816, 3850, 9314, 9666
 Zegar Józef Stanisław 4959
 Zegrze, pow. legionowski 11012, 11124
 Zegrze Południowe, pow. legionowski 7081
 Zegrzyńskie Jezioro, zbiornik retencyjny na Narwi 7081
 Zegzula-Nowak Joanna 3281; red. 3281
 Zelenčuk Arosław 8788
 Zelenčuk Ivan 8788
 Zelenka Petr 2990
 Zelkowice, pow. łowicki 3431
 Zelmańska-Lipnicka Anna 10759
 Zelów, pow. bełchatowski 3688, 5259; region 5259
 Zeman Krystof 2462
 Zeman-Wisniewska Katarzyna 2299; przedm. 2299; red. 2299
 Zemanek Alicja 1246
 Zembaty Maciej 6867
 Zembok Aleksander, red. 6142
 Zembrzyce, pow. suski 2405; parafia 5421
 Zembrzycka Teresa, oprac. 9811
 Zemska Ewa 1064
 Zemek Włodek Anna 6058
 Zemeła Krzysztof 5622
 Zemełka Adam 2573
 Zemło Mariusz 2444, 4040, 5519; przedm. 4040; red. 4040
 Zemszał Piotr 2255
 Zendeck, pow. tarnogórski 5860
 Zenderowski Radosław 5071
 Zenderowski Wojciech 6887
 Zernack Klaus 2617
 Zerneck Jacob Heinrich 4036
 Zerkwanka, pow. leżajski 1225
 Zespół osadniczy z epoki kamienia 7295
 Zeszyty Chorzowskie 312
 Zeszyty Historyczne 313, 3110
 Zeszyty Historyczne WiN-u 314
 Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk 315
 Zeszyty Literackie 10521
 Zeszyty Radomszczańskie 316
 Zeszyty Sandomierskie 317
 Zeszyty Staszowieckie 318
 Zeszyty Waleckie 319
 Zeszyty Wiejskie 320
 Zeszyty Wojnickie 321
 Zezula Barbara 908, 6585
 Zętar Joanna 1903, 4343
 Zgierz, woj. łódzkie 1364, 1609, 1915, 4064, 4832, 8478, 9686; powiat 4800
 Zglińska Anna 5305
 Zgliński Juliusz René 6497
 Zgliński Marcin 4022, 4026; red. 4022
 Zgliński-Brzozy Grażyna 6497
 Zgoda zob. Świętochłowice
 Zgoda 8773
 Zgodzińska Beata 7188
 Zgondek Maciej, tł. 1897
 Zgorzelec, woj. dolnośląskie 1139, 1365, 2168, 7305
 Zgorzelecka Puszcza 7533
 Zgorzelska Róża 2429; red. 2429
 Zgółka Tadeusz, red. 3666
 Zgromadzenie sióstr św. Elżbiety w latach 1945–1989. 10942
 Zgrzywa Sławomir 3957; oprac. 3957
 Zharuk Oleg 5623
 Ziarek Krzysztof 3184
 Ziarkowska Joanna 9661

- Ziarkowski Dominik 1991
 Ziątkowski Dawid, rec. 7223
 Ziątkowski Leszek 6906
 Zieburą Paweł 6434
 Zieja Jan 7019
 Ziejka Franciszek 1439, 3148, 3722, 3797, 3947, 6776, 8949, 8950
 Zielaskowska Ewa 3273, 6622
 Zielecka-Mikołajczyk Wioletta 8095
 Zieleniewska Jadwiga 6934
 Zieleniewska-Kasprzycka Marzena 5277; przedm. 5277; red. 5277
 Zieleni, pow. poddębicki 9131
 Zieleśkiewicz Władysław 4606
 Zieliniewicz Jacek 5272
 Zielińska Agnieszka 7163; red. 260
 Zielińska Anna 2288; red. 825
 Zielińska Dorota 5519
 Zielińska Ewa 16, 8096; wyd. 7558, 7617, 7618, 7619
 Zielińska Grażyna 7432
 Zielińska Katarzyna 3108, 11192
 Zielińska Maria 2460
 Zielińska Noemi 8040
 Zielińska Zofia 6363, 6651, 7182
 Zielińska-Meissner Urszula 9534
 Zieliński Adam 5923
 Zieliński Andrzej 7538
 Zieliński Bogusław 3273, 8433; red. 3840, 3841
 Zieliński Damian 9892
 Zieliński Grzegorz 7110
 Zieliński Gustaw 5928, 8839
 Zieliński Henryk 5548
 Zieliński Jan 3751
 Zieliński Jarosław 4344
 Zieliński Jerzy 2768
 Zieliński Konrad 1590; 3115
 Zieliński Marek 908, 8943; uzup. 839
 Zieliński Mariusz 5355
 Zieliński Michał 11193
 Zieliński Miłosz, red. 10996
 Zieliński Piotr 5709
 Zieliński Ryszard 4680
 Zieliński Tadeusz, pseud. Iglą 6868
 Zieliński Tadeusz J. 5387
 Zieliński Waldemar 5743
 Zieliński Zygmunt 9419; przedm. 8705
 Zielnica Bogodar, przeł. 7208
 Zielnica Krzysztof, wyd. 3042
 Zielnica Przemysław, tł. 6949
 Zielona Góra 107, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1174, 1366, 1610, 1611, 2875, 3241, 3363, 3968, 4008, 4127, 4380, 4939, 5144, 8448, 9893, 10456, 10693, 10723, 11111; region 3968; powiat 5952
 Zielonczyn, pow. bydgoski 7234
 Zielonka, pow. wołomiński 5778, 7235
 Zielonka Jerzy 4960, 6266, 6518
 Zielonka Magdalena 3275; red. 11077
 Zielonka Zbigniew 3785
 Zielonki, pow. krakowski 5355, 8351
 Zielonko Michał (Kandyd) 8603, 8675
 Zielonogórcy Sybiracy 9893
 Zielonogórskie województwo 10617
 Zielonogórsko-gorzowska diecezja 5972
 Zielony Paweł 906
 Ziemia Adam 9894
 Ziemia Marek 4222
 Ziemia Teresa, red. 3596
 Ziemia Zbigniew 7114
 Ziemińska Ewa 10759
 Ziemiński Artur 7970
 Ziemczonok Józef 812
 Ziemer Klaus 3291; red. 1897
 Ziemia Biecka. Lud polski 8297
 Ziemia Kaliska 3973
 Ziemia Lubuska 3674
 Ziemia Łomżyńska 3957, 9076
 Ziemia niemodlińska. W kręgu historii i kultury 7080
 Ziemia oławska. Tradycja a współczesność 7096
 Ziemia Rzeszowska 9046
 Ziemia Święta 2555, 2717, 5378, 5671, 7509
 Ziemiąnin Bronisław, uzup. 1102
 Ziemiński Stanisław 3304, 5878, 5878
 Ziemia Zachodnie i Północne 10617, 10723, 10780, 10785, 10817
 Ziemiecki Ksawery 6869
 Ziemiński Maciej 8097, 8098
 Ziemiński Teodor 2278
 Ziemka Maria 9471
 Ziemkiewicz Rafał 9456
 Zieniawa Ryszard 4542
 Zieniewicz Andrzej 3813
 Zieniewicz Marcin, współpr. 9766
 Zieniuk Paweł 1972
 Zieniukowa Jadwiga 3714
 Zienkiewicz-Zielińska Alicja 5379
 Zienkiewicz Leon, wyd. 2423
 Zienkiewiczówna Bolesława 3663
 Zientarska Maria, współpr. 4995
 Zientarski Piotr Benedykt 5036
 Zientek Piotr, oprac. 4687
 Zierhoffer Karol 3272
 Zięba Andrzej Aleksander 3148, 3159, 3876, 5139, 9418
 Zięba Anita 1163
 Zięba Hubert 4389
 Zięba Jacek, red. 3597
 Zięba Jolanta 1092
 Zięba Józef 10943
 Zięba Katarzyna 1178
 Zięba Krystyna, oprac. 1607
 Zięba Krzysztof 1141
 Zięba Mirosław 5437
 Zięba Paweł, przedm. 8268; wyd. 8268
 Zięba-Dąbrowska Agnieszka 3095, 9662
 Zięba-Kulawik Karolina 2281
 Ziębińska-Witek Anna 1179, 1180
 Ziębówcz Ignacy 3494
 Ziętara Paweł 5061, 5109; red. 5061
 Ziętara Wojciech, red. 10991
 Ziętek Agata Wiktoria 3037
 Ziętek-Wielomska Magdalena 2546
 Ziętkiewicz-Kotz Joanna, red. 1468, 1780
 Zimbaro Philip G., przedm. 9722
 Zimmer Bolesław 3664
 Zimmerer Katarzyna, oprac. 9731; tł. 9783
 Zimmerman Joshua D. 10216
 Zimna Woda, pow. lubiński 7236
 Zimna-Kawecka Karolina 9534
 Zimnicka Aleksandra, oprac. 5709
 Zimnicki Wojciech 7949
 Zimnoch Katarzyna 9518
 Zimny Krzysztof 2704
 Zimny Marcin 1231
 Zimomrą Ivan 3651
 Zimomrą Mikola 3651
 Zimoń Damian 1065
 Zimorowicz Józef Bartłomiej 2091
 Zimowska Bronisława 6870
 Zinkow Leszek 5671, 10944
 Zinov'ev Aleksandr Aleksandrowiç 1878
 Ziober Aleksandra 5954, 7883, 7884, 7886, 7979, 8018, 8099; przedm. 7806; red. 7806
 Ziober Urszula 832, 876, 884
 Ziobro Wojciech 573, 945
 Ziolo Zbigniew 351
 Ziomek Jerzy 3273
 Ziomek Patrycja 4946
 Ziontek Artur 3858, 5143, 6387; red. 5143
 Ziółkowska Emilia 4323
 Ziółkowska Ewa 1876
 Ziółkowska Gabriela 7182
 Ziółkowska Marta 10990
 Ziółkowska Olga 2004
 Ziółkowska-Mówka Magdalena 10945
 Ziółkowska-Weiss Kamila 3216
 Ziółkowski Jerzy 2164
 Ziółkowski Konrad, tł. 7483
 Ziółkowski Mariusz 7182
 Ziółkowski Przemysław 3665, 6291, 9563; red. 9563
 Zipzer Teodozja 10942
 Zischke Magdalena 7243
 Zissi Leonard, tł. 5363
 Žitin Ruslan 8951
 Żułkowska-Karnicka Katarzyna, rec. 10532
 Żivier Ezechiel 706
 Živković Milutin 2989
 Živ'uk Andrij 10217

- Zlamal Janusz 10405
 Zlatanov Aleksandar, wyd. 8119
 Zlin, Czechy 4303
 Złoczów, Ukraina; powiat 9940
 Złota księga 3666
 Złotek Marian 3620
 Złotkowski Dariusz 748, 4961, 5312
 Złotowski Andrzej, oprac. 4688
 Złotowski Kosma, przedm. 6612
 Złotów, woj. wielkopolskie 2304, 10921; region 6055, 6056, 6057
 Złoty Potok, pow. częstochowski 3073
 Złowodzki Maciej 1454
 Zmartwychwstanki 3430, 6128, 10053, 11050
 Zmartwychwstańcy 5478, 5624, 8651
 Zmartwychwstańcy dla odrodzenia Polski 5624
 Zmiany, metamorfozy, rewolucje 2330
 Zmiany w priorytetach działań operacyjnych Wydziału IV SB 10406
 Zmierczak Maria, rec. 7614
 Zmitrowicz-Grobelna Bożena, red. 5916
 Zmorzyński Zbigniew 1793
 Zmuda Ewa 3706; red. 3712, 3713
 Zmuda Wenancjusz 10946
 Zmudziński Mateusz 942, 1005, 1006; red. 942
 Znaczenie Gdańska w planach operacyjnych Reichsheer 9077
 Znajdek Jan 5918, 5924
 Znajomski Artur 6
 Znaki wolności 1593
 Znakomici Grodnianie przełomu XIX i XX w. 6059
 Znalezione archeologiczne 1992
 Znamierowska-Prüfferowa Maria 10889
 Znamierowska-Rakk Elżbieta 2581
 Znamierowski Alfred 1999
 Znamierowski Czesław 5102
 Znamierowska-Soczawa Beata 2331
 Znane nieznane 6060
 Znani i nieznanymi dziedzielnastowiecznego Lwowa 8952
 Znani i nieznanymi mieszkańcy powiatu sławieńskiego 6061
 Znani i nieznanymi międzywojennego Lwowa 9663
 Znanięcy, rodzina 6871
 Znaniecki Florian 2327, 3221
 Znaniecki Konstanty 6871
 Zniesienie, Ukraina 3068
 Znojek Jerzy 1166
 Zobel Arthur 4936
 Zochniak Marta 4612
 Zofia Charlotta Hanowerska, żona Fryderyka I, króla Prus 8018
 Zohn Harry, tł. 9780
 Zoll-Czarnecka Maria 9078
 Zolotar'ev Vadim Anatol'evič 5161
 Zoła Antoni 6872
 Zon Józef 3282
 Zonenberg Sławomir 2758; przedm. 7316; tł. 7316; wyd. 7316
 Zoń-Ciuk Danuta 4463
 Zralek Maria 4906
 Zrębowicz Roman 10759
 Zręcın, pow. krośnieński, woj. podkarpackie 11034
 Zrodzona z marzeń, spełniająca pragnienia 3667
 Zub Jerzy 4121
 Zubezewska Zofia 5625
 Zubek Stanisław 11194
 Zubowski Piotr 7089; przedm. 7089, 10723; red. 7089, 10723
 Zubrzycki Jan Sas 2759, 4334
 Zubrzycki Tadeusz, red. 8190
 Zuccari, ród 8010
 Zuchniewicz Paweł 10892
 Zuchora Krzysztof, red. 4544
 Zugaj Leszek 5038, 5039, 5040, 5386, 6903, 7190, 9664, 10947
 Zulauf Juliusz 6873
 Zułów, Litwa 7237
 Zumbach Jan 9079
 Zumthor Paul 5864
 Żupanić Jan 2870, 8747
 Żuravleva Irina 3797
 Zurli Arael 6521
 Zurych, Szwajcaria 3208
 Zuskinová Iveta 2336
 Zuzek Tomasz, oprac. 2046
 Zuziak Władysław 2582
 Žvanko Lúbov Mikolaivna 8953
 Zvairich Roman 9607
 Zweiffel Łukasz 5202
 Zweig Arnold 2807, 6985
 Zwiastun Ewangelicki 5380
 Zwiastun Ewangeliczny 8649
 Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Kielecka 3668
 Związek Harcerstwa Polskiego w Szadku 1794
 Związek Jan 748
 Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich 284, 415, 728, 778, 826, 1593, 2525, 2583, 2818, 2877, 2878, 2899, 2902, 2906, 2918, 2938, 2940, 2946, 2952, 2953, 2955, 2981, 2997, 3011, 3014, 3025, 3027, 3030, 3035, 3068, 3084, 3088, 3093, 3098, 3105, 3515, 4464, 4869, 5064, 5105, 5114, 5119, 5131, 5135, 5154, 5161, 5173, 5196, 5257, 5258, 5293, 5298, 5302, 5316, 5384, 5497, 5809, 8971, 9061, 9267, 9368, 9645, 9667, 9690, 9701, 9703, 9744, 9762, 9768, 9772, 9790, 9816, 9853, 9865, 9912, 9929, 9939, 9945, 9964, 9966, 9996, 9997, 10002, 10008, 10011, 10026, 10030, 10037, 10049, 10078, 10080, 10093, 10095, 10100, 10135, 10145, 10157, 10173, 10176, 10217, 10218, 10219, 10361, 10411, 10429, 10539, 10615, 10670, 10691, 10693, 10695, 10723, 10770, 10776, 10778, 10804, 10821, 10916, 10955, 10958, 11035, 11043, 11075, 11162
 Związek Tomasz, rec. 4865
 Zwiercan Roman 10612; oprac. 10308
 Zwiercadlo 5159
 Zwierko Anna 4607
 Zwierkowski Jerzy Anzelm 7019
 Zwiernik, pow. dębicki 3473
 Zwiernik Przemysław 10369; przedm. 10369; red. 10369
 Zwierowicz Stefan 492
 Zwierz Maria 4345
 Zwierzchłowska Ilona, oprac. 5709
 Zwierzchowski Piotr 894, 1593, 4415, 10115, 10782, 10948; przedm. 4415; red. 4415
 Zwierzykowski Michał 3103, 4991, 5954, 7883, 8018; wyd. 7543, 7544, 7640
 Zwierzykowski Zbigniew 9470
 Zwierzyniec zob. Kraków
 Zwierzyński Franciszek 1877
 Zwolińska Barbara 3977
 Zwolińska Elżbieta 6507, 8100
 Zwoliński Andrzej 2546, 7046
 Zwoliński Mariusz, red. 8163
 Zwolska Zofia, red. 3288
 Zwolski Marcin 3098, 10561, 10742; przedm. 3098; rec. 10095; red. 3098
 Zwolski Marian, rec. 5196
 Zwrot polityczny '48. 10949
 Zwycięskie bitwy Polaków 5327
 Zwyczajni niezwyczajni mieszkańcy ziemi leńskiejskiej 6062
 Zybura Marek, oprac. 85; przedm. 85; wyd. 3059
 Zych Antoni, pseud. Bohun 6052
 Zych Justyna 3197
 Zych Leszek, red. 6740
 Zych Radosław 9665
 Zych Renata 2302, 7296
 Zych Roman 4040
 Zych Sławomir 5626, 8101, 10218; red. 235, 5905
 Zych Tadeusz 1304, 1539, 3175, 3588, 6007, 6052, 6229, 8877, 9451, 9666; oprac. 10373; przedm. 10373; red. 152, 299; wyd. 6052, 8974, 9870
 Zychowicz Izabela 3984
 Zychowicz Karolina 10759, 10950
 Zychowicz Magdalena, red. 1754
 Zychowicz Piotr 2583, 3038, 3171, 9667, 9668, 10219, 10220, 10687, 10951; współpr. 9050

- Zydek Sylwia 8102
 Zydorek Danuta, przedm. 8993; tł. 8993; wyd. 8993
 Zydorowicz Kinga 7020
 Zygaldewicz Roman, pseud. Zawor 9895
 Zygadło Kazimierz, tł. 9916
 Zygan Ewelina 5878
 Zygielbojm Szmul 1587, 5121
 Zygiel Elżbieta 4069, 4122
 Zygler Leszek 5364
 Zyglewski Zbigniew 2177, 4201, 5435
 Zygmunt I Kiejstutowicz, wielki książę litewski 2742
 Zygmunt I Stary 2148, 2754, 3068, 4164, 7594, 7651, 10485
 Zygmunt II August 2039, 2248, 3076, 3103, 3917, 7667, 7723
 Zygmunt III Waza 748, 2153, 3075, 7565, 7569, 7680, 7806, 7860, 7886, 7979, 8036, 8065
 Zygmunt Jakub 3174
 Zygmunt Luksemburski 7346
 Zygmunt Szczęsny Feliński, św. 1553, 5928
 Zygmunt Wnuk 1942–2016. 6837
 Zygmunto wicz Iwona 1118
 Zygmunto wicz Zygmunt, wyd. 8225
 Zygner Leszek 394, 2579, 3173, 5036, 5592, 7064, 8954, 10501; przedm. 3173; rec. 7418; red. 3173, 5592
 Zygnowice, pow. wadowicki 8281
 Zylberberg Abram 3803
 Zylbersztajn Natan 3787
 Zyndram-Kościałkowski Marian 9199
 Zysiak Agata 4733, 10952
 Zysnarski Jerzy 5627, 6871, 8955, 10953; oprac. 5880
 Zyzania Stefan 7742
 Żarka Jarosław 2282; red. 2282
 Źródła historii wsi i parafii Wysoka 3067
 Źródła i dokumenty do dziejów legionistów węgierskich 8298
 Źródła wizualne w badaniach nad historią kina 4415
 Żaba Antonina 4840
 Żaba Eugeniusz 1795, 4346, 4347
 Żaba Norbert 6874
 Żabce, pow. bialski 4209
 Żabie zob. Wierchovina
 Żabierek Agata 4962, 6458, 9669
 Żabierek Krzysztof 4962, 5272, 5524, 6458, 9669, 9670
 Żabikowo zob. Luboń
 Żabińska Antonina 3803
 Żabiński Grzegorz 748, 5265; tł. 7635
 Żabnica, pow. gryfiński 5115
 Żabno, pow. tarnowski 7238
 Żabnoviana 7238
 Żaboklicki Krzysztof, tł. 6603
 Żagiel Stefan, rec. 6300
 Żagławska Dorota 11195
 Żak Andrzej Czesław 5298
 Żak Andrzej Henryk 7173
 Żak Izabela 1357
 Żak Józef 10082
 Żak Marek 10696; przedm. 10696; red. 10696; wyd. 10696
 Żak Natalia 1440
 Żak Piotr 9466
 Żak Tomasz Antoni, red. 10284
 Żakiewicz Maciej 5628
 Żakowo, pow. kartuski 2258
 Żakowski Karol 3037
 Żaliński Henryk W. 5924
 Żarczyńska Justyna 5185
 Żardecka Alicja 6322
 Żarki, pow. myszkowski 4614, 8811
 Żarki-Letnisko, pow. myszkowski 4946
 Żarnower Teresa 9487
 Żarnowiec, pow. pucki 1632, 6589
 Żarnowiec, pow. zawierciański 4287, 7393, 7466
 Żarnowiecki Grzegorz 10221
 Żarnowska Agnieszka 7234
 Żarnowska-Maciągowska Małgorzata, współpr. 1221
 Żarnowski Janusz 4963, 5203, 8731, 8834, 9421; rec. 6285
 Żarnów, pow. opoczyński 7628
 Żarski Stefan 4409
 Żarski-Zajdler Władysław 6977
 Żary, woj. lubuskie 3174, 3275
 Żaryn Jan 1553, 1593, 2873, 3114, 3449, 5071, 5360, 5548, 6579, 9456, 10842, 10892; przedm. 5548; współpr. 1786
 Żądłowski Dawid 894
 Żbikowska Karolina, oprac. 5536
 Żbikowski Andrzej 345, 3138; przedm. 3138; rec. 5026; red. 3138; wyd. 9676
 Żeber-Dzikowska Ilona, red. 5988
 Żebrowska Danuta 3651
 Żebrowska Karolina 5673
 Żebrowska Monika 8821
 Żebrowski Jan 3651
 Żebrowski Leszek, oprac. 9765; przedm. 9765; red. 885; współpr. 10954
 Żebrowski Marek, przedm. 9022; wyd. 9022
 Żebrowski Mariusz 9451
 Żebrowski Mateusz 2990
 Żebrowski Tadeusz 6583, 7102
 Żegiestów, pow. nowosądecki 4878, 4946
 Żegunia Renata Maria 1037, 3095
 Żelazek Katarzyna 1424; red. 1413
 Żelazko Joanna 10740; red. 9895
 Żelazków, pow. kaliski; gmina 7239
 Żelazna, pow. brzeski, woj. opolskie 6955
 Żelazny Beata 3068
 Żelazowa Wola, pow. sochaczewski 7240
 Żelazowice, pow. opoczyński 9211
 Żeleński Tadeusz Boy- 6063
 Żeleński Władysław 3197, 4492, 5258
 Żelewski Filip 1341
 Żelichowski Ryszard 2217, 2584, 2871
 Żeligowski Lucjan 5924, 6875
 Żeliszawice, pow. będziński 11112
 Żemis Stanisław 5852, 6876
 Żencykowski Tadeusz 10888
 Żerebna-Fedyński Helena 6877
 Żerebny Stefan, współpr. 6877
 Żerek-Kleszcz Hanka 2013, 6927, 7205; wyd. 7615
 Żerelik Rościsław 4764, 7174, 8018; red. 8018
 Żerko Stanisław 5204
 Żerków, pow. jarociński 5662, 5775; gmina 5775
 Żeromscy, rodzina 2578, 6878
 Żeromska Monika 2578
 Żeromska Oktawia 5868
 Żeromska-Ciesielska Monika 3083
 Żeromski Stefan 2578, 3096, 3659, 3712, 3735, 3750, 3837, 3850, 4401, 5153, 6878, 8681, 8950, 9052, 9163, 9471, 9658
 Żłobizna, pow. brzeski, woj. opolskie 3395
 Żmizdziński Jakub 3877, 5606
 Żmigrodzka Bożena 3712
 Żmigród zob. Nowy Żmigród
 Żmigród, pow. trzebnicki; gmina 7241; powiat 7072
 Żmijkowska Magdalena 11196
 Żmuda Ewa 3712
 Żmuda Małgorzata 2900
 Żmuda Ryszard 40, 3880, 11197
 Żmuda-Trzebiatowski Tomasz, współpr. 1751
 Żmudziak Magdalena 8664
 Żmudziński Jerzy 1594
 Żmudzka diecezja 8018
 Żmudzka Mirosława 9563
 Żmudzki Paweł 7321
 Żmudź 2406, 3064, 4261, 7707, 8173, 8228, 8288
 Żnin, woj. kujawsko-pomorskie 9470, 9892; powiat 2374; region 9470
 „Żniwiarz” – kompania dywersyjna 9896
 Żochowski Mieczysław 7175
 Żohatyń, pow. przemyski 4936
 Żoliborz zob. Warszawa
 Żołądź-Strzelczyk Dorota 748, 8069, 8103

- Żołędziowski Karol 2281
Żołnierz Polski 5524
 Żołnierze AK – Pamięć i Chwała 1248
 Żołnierze Niezłomni w polskiej prasie niepodległościowej 10407
 Żołnierze wyklęci 10954
 Żołnierze Wyklęci. Polskie podziemie narodowe 885
 Żołyńnia, pow. łańcucki 3420
 Żongołłowicz Bogumiła 5923
 Żor Andrzej 4964, 8920
 Żory, woj. śląskie 3118
 Żólciniński Zbigniew 3669
 Żółkiew, Ukraina 4113, 9025
 Żółkiewski Stanisław 5310, 7788, 7886, 7967, 7979
 Żółkowscy, rodzina 6064
 Żółkowska-Kądzielowa Teresa 6064
 Żółtańce-Kolonia, pow. chełmski 2305
 Żółte, pow. drawski 7496
 Żółtek Zofia, rec. 7729
 Żółtkowski Wiesław, oprac. 10404
 Żorawska-Witkowska Alina 8010
 Żuber-Staniszevska Wanda, red. 8821
 Żubka-Chmielewska Zuzanna 5674
 Żubryd Marek 4348
 Żuchowicz Roman 805
 Żuchowska Marta 2585
 Żuchowska-Grzywacz Monika, współpr. 3240
 Żuchowski Adam 4608
 Żuchowski Jerzy 3240
 Żuchowski Szymon, tł. 1334
 Żuchowski Tomasz 907
 Żuchowski Zbigniew 6065
 Żuczkowski Maciej 10114
 Żudziagol, Litwa 7884
 Żuk-Orysiak Jolanta 1256
 Żukiewicz Arkadiusz 3507, 3670, 3671
 Żukowice, pow. głogowski; gmina 4172, 7242
 Żukowo, pow. kartuski 7243
 Żukowska Agnieszka 2872
 Żukowska Danuta 9712
 Żukowska Izabela 1776, 3799
 Żukowska Magdalena 2905
 Żukowski Arkadiusz 10932
 Żukowski Bogusław 9712
 Żukowski Jacek 1415, 4032, 4123, 8104
 Żukowski Jan Ludwik 3825
 Żukowski Maciej 4906
 Żukowski Marek 5041
 Żukowski Otton Mieczysław 4442, 4443
 Żukowski Przemysław Marcin 9671; oprac. 3438; przedm. 3438
 Żukowski Tomasz 1930, 5688, 10614; red. 5688
 Żuków, pow. sochaczewski 8353
 Żukrowski Wojciech 3869
 Żulicki Remigiusz, rec. 10058
 Żulin, pow. krasnostawski 8597
 Żuławnik Małgorzata 1553
 Żuławnik Mariusz 906
 Żuławski Jerzy 3735, 6879
 Żuławski Kazimierz 7215
 Żuławy 3106, 4634, 4697, 10723, 11126; Gdańskie 7244; Wiślane 10955
 Żuławy w 1945 r. 10955
 Żupnik Marek 1141
 Żurada Jacek M. 6668
 Żurakowska Zofia 3803, 3822, 3824
 Żuralski Jan 10956
 Żuraw Paweł 4965
 Żurawce, pow. tomaszowski, woj. lubelskie 7245
 Żurawica, pow. przemyski 10592; parafia 7638
 Żurawicka Grażyna 1963
 Żurawik Irena 1064
 Żurawska Ewa 1063
 Żurawska-Chaszczewska Jowita 3713
 Żurawski Jacek A., rec. 1681
 Żurawski Kazimierz 3488
 Żurawski Mateusz 4416
 Żurawski Tomasz 4513
 Żurawski vel Grajewski Radosław Paweł 5205, 5856, 8957
 Żurek Antoni 3672
 Żurek Dorota 2349, 3076, 5629, 6508, 6915, 7105, 7106, 7517; rec. 4738
 Żurek Elżbieta, red. 7231
 Żurek Jacek 8773, 8958, 10957; oprac. 9880
 Żurek Jan 7231; przedm. 7231; red. 7231
 Żurek Magdalena 1992, 4349
 Żurek Piotr 2989, 10222
 Żurek Robert 1927; przedm. 1927
 Żurek Sławomir Jacek 3197, 3822; przedm. 9419; red. 9419
 Żurek Waldemar Witold 3297; oprac. 3566, 5562, 6044; rec. 10218; wyd. 8177, 8984, 8985, 9004
 Żurkowska Stanisława 5852
 Żuromin, woj. mazowieckie 7246
 Żurowska Jolanta, red. 5097
 Żurowska Klementyna 5864
 Żwirbla Oliwia 1049
 Żyboriski Wacław 5258
 Żychiewicz Tadeusz 6880
 Żychlin, pow. kutnowski 3170, 4217
 Żychlińska Justyna, rec. 7292; red. 3856, 4925
 Żychliński Daniel 2304
 Żychoń Jan Henryk 5258, 6881, 9646
 Żychowska Maria 6066
 Żychowska Maria Jolanta 4303
 Żychoński Andrzej 3172
 Życie 11054
 Życie codzienne 4966
 Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie 4967
 Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Prawo i bezprawie 5042
 Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Wierni i duchowni 5630
 Życie codzienne w starożytności i średniowieczu 2586
 Życie codzienne ziemiaństwa polskiego 4968
 Życie i dzieło Tomazsa Zamoyskiego 7644
 Życie i Praca 3957
 Życie i śmierć dla Polski 1796
 Życie społeczne, kultura i polityka w okresie PRL 10958
 Życie Szkoły 3660
 Życie sztuką 1515
 Życie umysłowe w zaborze rosyjskim 8299
 Życie Włocławka i Okolicy 9452
 Żydowski Andrzej Jan 6882
 Żydzi 102, 182, 269, 280, 308, 341, 345, 398, 426, 513, 535, 644, 645, 708, 715, 806, 894, 895, 903, 907, 923, 1114, 1158, 1196, 1238, 1402, 1447, 1467, 1475, 1508, 1587, 1590, 1593, 1719, 1734, 1816, 1862, 1891, 1903, 1906, 1907, 1914, 1917, 1920, 1926, 1929, 1930, 1955, 2009, 2012, 2026, 2165, 2168, 2322, 2348, 2349, 2385, 2447, 2485, 2488, 2519, 2546, 2552, 2564, 2567, 2571, 2578, 2625, 2689, 2702, 2724, 2757, 2760, 2764, 2786, 2807, 2858, 2881, 2890, 2891, 2895, 2933, 2941, 3002, 3084, 3086, 3087, 3093, 3095, 3102, 3103, 3104, 3115, 3117, 3118, 3119, 3120, 3124, 3125, 3127, 3128, 3130, 3131, 3132, 3134, 3138, 3139, 3140, 3143, 3147, 3149, 3150, 3152, 3153, 3154, 3155, 3158, 3161, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3184, 3257, 3267, 3460, 3461, 3482, 3581, 3699, 3771, 3773, 3782, 3783, 3787, 3797, 3799, 3800, 3803, 3805, 3814, 3831, 3849, 3958, 4006, 4047, 4100, 4287, 4342, 4377, 4412, 4576, 4663, 4816, 4884, 4885, 4887, 5121, 5124, 5127, 5185, 5235, 5377, 5386, 5390, 5420, 5484, 5565, 5635, 5658, 5662, 5684, 5688, 5691, 5740, 5754, 5919, 6035, 6053, 6670, 6816, 6876, 6942, 7019, 7047, 7064, 7106, 7319, 7380, 7383, 7422, 7468,

- 7493, 7562, 7588, 7615, 7645, 10133, 10152, 10153, 10164, Żyrardowski Rocznik Muzealny
7650, 7659, 7689, 7690, 7691, 10201, 10216, 10230, 10266, 322
7725, 7735, 7878, 7882, 7974, 10338, 10374, 10458, 10481, Żyrardów, woj. mazowieckie 322,
8013, 8112, 8143, 8149, 8168, 10518, 10609, 10610, 10618, 1367, 5388, 8680, 10828
8178, 8300, 8409, 8415, 8428, 10696, 10697, 10748, 10759, Żyrzyn, pow. puławski 3478
8431, 8467, 8492, 8546, 8547, 10796, 10805, 10806, 10820, Żyszkiewicz Waldemar 3814
8552, 8623, 8629, 8631, 8632, 10845, 10846, 10847, 10848, Żyto Kinga 2518, 4678, 4679, 7008
8650, 8657, 8684, 8690, 8716, 10856, 10858, 10882, 10907 Żyto Maria 7008
8726, 8754, 8759, 8785, 8786, Żydzi na północnym Mazowszu 3173 Żytomierska diecezja 9944
8804, 8833, 8897, 8922, 9053, Żydzi polscy na przestrzeni wieków Żytomierz, Ukraina 5453, 6170
9118, 9123, 9132, 9186, 9188, 3174 Żytowiecko, pow. gostyński
9216, 9238, 9248, 9275, 9276, Żydzi polscy w oczach historyków Żytowiec 9975
9279, 9296, 9303, 9329, 9331, 806 Żywczak Dorota 807; rec. 7105,
9418, 9450, 9466, 9488, 9490, Żydzi tarnobrzescy 3175 7106
9495, 9496, 9526, 9532, 9588, Żydzi w Ostrowie w dokumentach Żywe pochodnie 3039
9607, 9627, 9678, 9681, 9685, z XVIII w. 7645 Żywicki Jerzy 9672, 9673
9714, 9715, 9716, 9717, 9718, Żydzi we Wronkach i Wartosławiu Żywiec, woj. śląskie 163, 3673,
9722, 9724, 9730, 9731, 9735, 3176 3683, 3737, 3846, 4105, 5671,
9739, 9740, 9779, 9781, 9798, Żydzi Wschodniej Polski 3177 5867, 6287a, 6821, 7247, 7574,
9807, 9810, 9814, 9837, 9839, Żygawski Jakub 1016 7633, 8844, 10391; region 2382,
9840, 9845, 9850, 9858, 9864, Żygulski Zdzisław jun. 687, 1184, 4844, 6734, 7247, 8852; Spo-
9865, 9869, 9876, 9879, 9881, 4948 rysz 10494
9899, 9903, 9926, 9928, 9930, Żyję. Wybór odpowiedzi na ankietę Żywiecki „Ogólniak” w pejzażu kul-
9931, 9940, 9941, 9949, 9955, 9897 turalnym miasta 3673
9956, 9962, 9963, 9971, 9974, Żylińska Jadwiga 7539 Żywoł lekarza wojskowego 9080
9982, 9988, 9991, 10023, 10027, Żyliński Czesław, oprac. 3537 Żywoł Świętobliwego Świętosława
10034, 10036, 10041, 10044, Żyła Marek 2524 7540
10060, 10065, 10078, 10096, Żyłko Dorota, przedm. 3686; red. Żywulski Łukasz 1217, 6283
10097, 10102, 10103, 10106, 3686 Żyznowska Agnieszka, red. 5929
10113, 10116, 10117, 10120, Żyłkowska Beata 11047 Żyznów, pow. strzyżowski 5906;
10125, 10126, 10130, 10131, Żymła Adam, red. 1175 region 5906